PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 27 (203)
VINERI
7 iulie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din industria chimică

Stimați tovarăși,

Vă rog să-mi permiteți să aduc consfătuirii dumneavoastră, muncitorilor, specialiștilor, cadrelor economice, tuturor oamenilor muncii din industria chimică salutul călduros al Comitetului Central al partidului și al guvernului țării noastre **(Aplauze).**

În cadrul consfătuirii pe țară a lucrătorilor din industria chimică participanții — cadre de bază din întreprinderi, din institute de proiectare și cercetare și din ministere — au dezbătut pe larg, timp de aproape trei zile, în spirit de răspundere, cu competență, activitatea desfășurată pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al partidului în vederea dezvoltării industriei noastre chimice. Consfătuirea a prilejuit un larg schimb de experiență asupra tuturor problemelor de care depinde mersul înainte al chimiei românești. Atît în plenul consfătuirii cît și în comisii au fost relevate succesele însemnate obținute în această importantă ramură a economiei noastre naționale, precum și unele neajunsuri ce continuă să se mai manifeste. S-au făcut numeroase propuneri care vor contribui, fără îndoială, la îmbunătățirea activității în această ramură.

Organizînd consfătuirea, conducerea partidului și guvernului a avut în vedere o largă consultare cu activul de bază din industria chimică, cu muncitorii, tehnicienii, inginerii și cercetătorii chimiști asupra măsurilor ce trebuie luate pentru lichidarea neajunsurilor ce mai dăinuie în acest sector, pentru asigurarea unui progres mai rapid al industriei noastre chimice. După cum știți, a devenit o practică a partidului nostru de a se consulta cu activul de partid și de stat, cu întregul popor asupra problemelor de bază ale politicii interne și externe a țării noastre. Dezbaterea de către masele largi a principalelor probleme ale activității noastre economice și sociale are un rol esențial în adoptarea măsurilor și soluțiilor celor mai eficiente pentru progresul general al României. În acest fel se asigură valorificarea experienței și înțelepciunii maselor, participarea lor activă la elaborarea hotărîrilor privind dezvoltarea multilaterală a societății noastre, stabilirea căilor celor mai juste pentru progresul tuturor domeniilor de activitate. Aceasta este una din trăsăturile principale ale democrației noastre socialiste în continuă dezvoltare și perfecționare care contribuie la întărirea legăturilor între partid și popor. **(Aplauze).**

Întregul popor, urmînd neabătut politica marxist-leninistă a partidului comunist, înfăptuiește cu elan programul dezvoltării economice și sociale a României trasat de Congresul al IX-lea. Rezultatele obținute în anul 1966 și în prima jumătate a anului 1967 demonstrează elocvent realismul planului cincinal. După cum știți, în 1966 principalele prevederi ale planului au fost realizate și depășite atît în industrie cît și în agricultură. Primele 6 luni ale acestui an oferă, de asemenea, un bilanț pozitiv, arătînd că există toate condițiile ca și prevederile celui de-al doilea an al cincinalului să fie îndeplinite și depășite, ceea ce are o deosebită importanță pentru realizarea obiectivelor cincinalului. Rodnicia muncii desfășurate în toate ramurile economiei, pe întreg cuprinsul țării, își găsește expresia în realizarea planului producției globale industriale pe primele 6 luni ale acestui an în proporție de 102,2 la sută, obținîndu-se peste prevederi o producție în valoare de 2,1 miliarde lei. Față de perioada corespunzătoare a anului trecut, în semestrul I din acest an s-a înregistrat un ritm de creștere a producției industriale de 13,6 la sută. În cursul celui de-al doilea semestru al acestui an volumul investițiilor executate este cu 20 la sută mai mare decît în primele 6 luni din anul trecut. În același timp, planul de export a fost îndeplinit în proporție de 105 la sută, livrîndu-se cu 19 la sută mai multe mărfuri decît în semestrul I al anului trecut.

Nivelul productivității muncii în industrie a înregistrat o creștere de 10,3 la sută față de semestrul I al anului care a trecut. Creșterea productivității muncii, efectele acțiunii de perfecționare a organizării producției și muncii în întreprinderi, eforturile depuse pentru ridicarea eficienței activității economice, pentru reducerea cheltuielilor de producție se reflectă în creșterea acumulărilor socialiste: în primele cinci luni s-au obținut beneficii peste plan de peste 1,2 miliarde lei. Rezultate satisfăcătoare se prevăd în acest an și în agricultură. Lucrările agricole au fost executate în condiții bune și primele indicii ale campaniei de recoltare a grîului arată că producția va fi superioară celei prevăzute în plan. Faptele, cifrele dovedesc că economia noastră națională continuă să se dezvolte în ritm susținut, că potențialul material al societății sporește, ceea ce asigură o bază trainică pentru noi succese în înflorirea patriei noastre. **(Aplauze).**

La toate aceste realizări o contribuție de seamă a adus și aduce industria chimică. Ritmul de creștere a producției industriei chimice — de circa 21 la sută în 1966 și de peste 20 la sută în prima jumătate a anului 1967 — este superior tuturor celorlalte ramuri, oglindind atenția deosebită acordată de partid și guvern acestui domeniu important al economiei noastre.

Industria chimică are un rol din ce în ce mai important în viața economică a țării, îndeosebi în producția bunurilor de consum, a îngrășămintelor și insectofungicidelor cerute de modernizarea agriculturii. Dezvoltarea rapidă a industriei chimice în anii construcției socialiste este ilustrată și de faptul că numărul salariaților din aceste întreprinderi a ajuns în 1966 la circa 120 000. A cunoscut, de asemenea, o dezvoltare intensă activitatea institutelor de proiectare și de cercetare științifică; acestea au adus o contribuție prețioasă la toate realizările obținute de industria chimică românească.

Conducerea partidului și statului dau o înaltă apreciere muncii entuziaste desfășurate de muncitorii, tehnicienii, inginerii și cercetătorii care lucrează în întreprinderile și institutele chimice, aportului lor la înfăptuirea programului de dezvoltare a chimiei în România, la progresul general al țării **(Aplauze).** Pentru activitatea rodnică desfășurată pînă acum, în numele Comitetului Central și al guvernului, transmit tuturor chimiștilor cele mai calde felicitări. **(Aplauze).**

Tovarăși,

În vastul program de dezvoltare multilaterală a României socialiste trasat de Congresul al IX-lea al partidului, industria chimică ocupă un loc deosebit de important. După cum se știe, cincinalul prevede dezvoltarea într-un ritm rapid a producției de îngrășăminte, fibre sintetice, mase plastice și a altor produse și subproduse destinate satisfacerii multiplelor cerințe ale economiei naționale.

Analizînd rezultatele de pînă acum, apreciind succesele obținute, se impune să atragem atenția și asupra rămînerilor în urmă ale industriei chimice, manifestate îndeosebi în producția de îngrășăminte și mase plastice. Nerealizarea integrală a planului de producție în industria chimică creează greutăți și altor ramuri economice, îndeosebi industriei bunurilor de consum și agriculturii. Astfel, în primele 6 luni ale acestui an agricultura a fost lipsită de circa 50 000 tone de îngrășăminte. Specialiștii din agricultură apreciază că aceasta echivalează cu cîteva sute de mii de tone de cereale în minus. Vă dați seama ce înseamnă nerealizarea planului de către industria chimică la îngrășăminte și la alte produse. Asupra cauzelor care au condus la nerealizarea planului s-a discutat pe larg în consfătuire, și nu numai în consfătuire. Cauza principală rezidă în faptul că unele unități ale industriei chimice nu reușesc să lucreze cu întreaga lor capacitate de producție. Perpetuarea acestei stări de lucruri este urmarea unei preocupări insuficiente din partea conducerii ministerului, a conducerii unor întreprinderi pentru punerea în valoare a tuturor rezervelor de producție, pentru asigurarea funcționării normale a unităților chimice. În unele întreprinderi se mai întîlnesc încă dese manifestări de indisciplină și dezordine care provoacă avarii și greutăți în funcționarea instalațiilor, în îndeplinirea planului de către întreprinderile respective. Este necesar ca ministerul, cadrele de conducere din întreprinderi, specialiștii, toți muncitorii să acționeze cu cea mai mare energie pentru folosirea integrală a potențialului industriei noastre chimice, pentru funcționarea tuturor unităților la capacitatea lor maximă, pentru realizarea planului de producție la toate sortimentele.

Trebuie să spunem, de asemenea, că o serie de greutăți sînt provocate economiei interne și comerțului nostru exterior de calitatea slabă a unor produse ale industriei chimice. Industria chimică nu aduce în exportul nostru o contribuție pe măsura bazei tehnice care i-a fost creată; ne prezentăm la export cu un volum mic de produse chimice, iar unele mărfuri oferite nu sînt solicitate pe piața externă, Ministerul Industriei Chimice nu a ținut și nu ține seama în suficientă măsură de necesitățile pieței externe, pentru a produce ceea ce cere aceasta. Așa cum s-a arătat în consfătuire, e necesar să se acorde mai multă atenție diversificării producției, pentru satisfacerea optimă a necesităților economiei naționale și cerințelor exportului. Trebuie spus că ministerul nu a acordat atenția cuvenită calității produselor chimice, nu a luat măsuri pentru înlăturarea neajunsurilor și greutăților ivite în această direcție. Or, îmbunătățirea continuă a calității produselor este una din condițiile de bază de care depinde progresul rapid al industriei noastre chimice și de aceea conducerile întreprinderilor, inginerii, tehnicienii, toți oamenii muncii trebuie să acorde mai multă atenție decît pînă acum acestei probleme. Lupta pentru ridicarea calității tuturor produselor chimice românești la nivelul produselor similare pe plan mondial este o îndatorire de onoare, o obligație patriotică a tuturor oamenilor muncii din întreprinderile chimice. Sîntem convinși că ei vor răspunde cu cinste acestei îndatoriri. **(Aplauze).**

În anii trecuți au fost importate din străinătate nu numai instalații complexe, dar și utilaje care, cu un mai mare efort din partea proiectanților și constructorilor de mașini, puteau fi realizate în țară. În perioada 1961—1966, volumul importurilor pentru industria chimică a fost de două ori mai mare decît cel al exporturilor. Desigur, în parte, aceasta își găsește îndreptățirea, ținînd seama că industria noastră chimică este în plină dezvoltare. Aportul industriei noastre constructoare de mașini la dezvoltarea industriei chimice a reprezentat însă în șesenalul trecut numai 22 la sută din valoarea utilajului. Industriei chimice îi revine sarcina ca, paralel cu sporirea exporturilor de produse, mai ales prin îmbunătățirea structurii și calității acestora, să diminueze importurile de utilaj, solicitînd mai substanțial aportul construcției noastre de mașini la înzestrarea tehnică a întreprinderilor chimice. În acest cincinal ponderea utilajelor construite în țară este mai mare decît în trecut. Ținînd seama că actualmente există unele rămîneri în urmă în această direcție, care pot crea greutăți în darea în folosință a noilor unități industriale chimice, cu repercusiuni asupra întregii economii, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, întreprinderile sale trebuie să acorde cea mai mare atenție executării la timp, în condițiuni bune a utilajului.

O altă problemă asupra căreia doresc să mă opresc este prețul de cost ridicat al unor produse chimice. Se știe că o serie de instalații puse în funcțiune în perioada 1960—

(Continuare în pag. 2)

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din industria chimică

(*Urmare din pag. 1*)

1966 nu au atins nici pînă în prezent indicatorii tehnico-economici proiectați. Astfel, instalația de polietilenă a realizat numai 64 la sută din capacitatea de producție stabilită în proiect. Indicii de productivitate la această instalație au atins 67 la sută din prevederi, iar prețul de cost a fost depășit cu 51 la sută. La P.V.C. emulsie Borzești nivelul producției a ajuns abia la 48 la sută din capacitatea proiectată, productivitatea muncii nu s-a ridicat decît la 45 la sută, iar prețul de cost s-a realizat în proporție de 139 la sută. Celuloza Călărași produce încă și acum cu 47 la sută din capacitatea proiectată ; realizează abia 31 la sută din productivitatea muncii stabilită, atingînd un preț de cost de aproape trei ori mai mare ca cel proiectat. Situații similare se mai pot întîlni și la alte instalații chimice.

Este evident că asemenea stări de lucruri nu mai pot și nu mai trebuie să fie tolerate sub nici un motiv. Sînt necesare măsuri urgente pentru lichidarea rapidă a acestei situații, pentru realizarea parametrilor tehnico-economici proiectați la toate instalațiile. E necesar să acționăm cu toată hotărîrea pentru a lichida în cel mai scurt timp depășirea consumurilor de materii prime și materiale, pentru a asigura realizarea producției la prețul de cost planificat. De asemenea, este necesar, să se ia măsuri eficiente pentru realizarea în toate întreprinderile chimice a indicatorilor de productivitate a muncii prevăzuți în proiecte. Este oare admisibil ca la noi să lucreze într-o fabrică de trei ori mai mulți oameni decît într-o întreprindere similară din altă țară ? Sînt mai puțin pricepuți muncitorii, tehnicienii și inginerii din România ? Funcționarea ireproșabilă a unei industrii chimice, înzestrată cu utilaje automatizate, moderne, cum este a noastră, impune un regim de ordine și disciplină desăvîrșit. Neglijența, indisciplina în minuirea mașinilor perfecționate nu se pot solda decît cu grave prejudicii pentru economie, pentru interesele clasei muncitoare, ale poporului. Trebuie să punem capăt indulgenței, nepăsării, să asigurăm respectarea strictă a regimului de muncă propriu unei industrii avansate, de înaltă productivitate. La ce folosește faptul că un muncitor, tehnician sau inginer care a părăsit o instalație pe care a fost pus să o supravegheze, își face autocritică după ce a adus pagube de milioane de lei ? E aceasta în folosul clasei muncitoare, în folosul construirii socialismului în țara noastră ? Trebuie să punem capăt acestei stări de lucruri, tovarăși. Critica, autocritica sînt bune, sînt un instrument al dezvoltării noastre sociale, dar acolo unde se încalcă disciplina, unde se nesocotește îndeplinirea exemplară a obligațiilor, cei vinovați trebuie să tragă consecințele, indiferent cine sînt.

Aceasta este și sensul măsurilor stabilite în ultimul timp de partid și guvern, privind reglementarea mai judicioasă a orarului de lucru, întărirea disciplinei muncii. Considerăm că toți conducătorii de întreprinderi, toți oamenii muncii au datoria de a asigura traducerea în viață a acestor măsuri, în interesul economiei naționale, al bunăstării întregului popor.

După cum știți, în toate ramurile industriei naționale se desfășoară în prezent o intensă acțiune de perfecționare a organizării producției și a muncii. Roadele pozitive ale acestei acțiuni se văd de pe acum, ele contribuind la creșterea productivității muncii, la scăderea cheltuielilor de producție, la creșterea rentabilității economice. În unele întreprinderi ale industriei chimice această acțiune a dus, după cum s-a arătat aici, la unele rezultate bune. După părerea noastră, ea nu se desfășoară încă cu toată intensitatea, nu a dus la luarea unor măsuri mai hotărîte. Ministerul Industriei Chimice trebuie să asigure perfecționarea, pe baze științifice, a organizării producției și a muncii în toate întreprinderile acestei ramuri, introducerea metodelor celor mai avansate de fabricație care s-au impus pe plan mondial și care, de altfel, sînt prevăzute în proiectele instalațiilor pe care le-am importat.

După cum se știe, în cursul acestui cincinal, pentru dezvoltarea chimiei au fost alocate investiții în valoare de peste 31 miliarde lei. Se prevede atît dezvoltarea centrelor chimice existente cît și construirea unor noi combinate. În 1970, din cele 16 regiuni ale țării, 14 vor deveni puternice centre chimice. Realizarea uriașului volum de investiții prevăzut de cincinal în această ramură pune în fața proiectanților și constructorilor răspunderi deosebit de mari.

În ultimul timp au fost luate o serie de măsuri care au creat condiții mai bune pentru îndeplinirea planului de investiții. Se cunosc acum din vreme amplasamentele și volumele de investiții, s-au adus unele simplificări în munca de proiectare și aprobare a documentațiilor, s-a îmbunătățit sistemul de finanțare ; se acordă un sprijin deosebit șantierelor industriei chimice, punîndu-li-se la dispoziție materialele și forța de muncă necesare. Dar, așa cum s-a subliniat în consfătuire, realizarea planului de investiții în chimie continuă să fie grevată de deficiențe foarte serioase. Trebuie arătat că dacă pe țară, în primele 6 luni, investițiile anului 1967 au fost realizate în proporție de 43 la sută, iar în cadrul unor ministere de peste 50 la sută, la chimie s-a realizat numai 32,9 la sută din plan.

Tovarășii care au vorbit aici ne-au asigurat că s-au luat măsuri, că proiectele sînt gata aproape în întregime. Din felul în care s-au desfășurat lucrările pe primele 6 luni nu s-ar putea trage o concluzie prea optimistă. Din păcate, în acest sector realizarea investițiilor întîmpină neajunsuri foarte serioase.

S-a vorbit, pe drept cuvînt, în cadrul consfătuirii, și s-a subliniat și cu alte ocazii, faptul că nu întotdeauna s-a acordat atenția necesară alegerii soluțiilor tehnico-economice celor mai corespunzătoare condițiilor țării noastre și nivelului mondial de dezvoltare a chimiei. La proiectarea unor lucrări s-au admis soluții care au scumpit în mod nejustificat lucrările, au dus la risipă de teren agricol și la consumuri mari de materiale de construcții și instalații.

Un număr de întreprinderi chimice importante s-au construit fără un temeinic studiu economic și tehnic prealabil, ceea ce a favorizat manifestarea în acest sector a spiritului voluntarist, luarea unor hotăriri improvizate, întîmplătoare, nefondate din punct de vedere tehnic și economic. Aceasta a avut ca urmare și unele discrepanțe între dezvoltarea chimiei și interesele economiei naționale, orientarea unor eforturi materiale spre direcții care nu corespundeau întru totul acestor interese.

Grave neajunsuri a generat practica deschiderii unor lucrări chimice fără proiectele tehnice și studiile economice corespunzătoare. Acestei practici trebuie să i se pună capăt cu desăvîrșire. Motivările aduse, încercarea de a demonstra că derogarea de la aceste norme se face în interesul accelerării îndeplinirii planului de investiții, respectării termenelor de dare în funcțiune a obiectivelor noi, s-au dovedit total iluzorii. Dimpotrivă, departe de a contribui la grăbirea construcțiilor, acest stil de lucru s-a soldat cu daune importante pentru economia noastră, a generat încurcături și greutăți, a împiedicat lichidarea mai grabnică a lipsurilor ce se manifestă în acest sector.

Este cunoscut faptul că începerea lucrărilor la marile construcții chimice de la Craiova, Turnu Măgurele și altele fără proiecte tehnice și economice, s-a soldat cu ridicarea costurilor lucrărilor respective, precum și cu tergiversarea îndelungată a intrării lor în funcțiune. Nici pînă astăzi nu există de fapt un proiect tehnico-economic aprobat al Combinatului chimic din Craiova. Suplimentările peste ceea ce s-a stabilit inițial au depășit 600 de milioane lei. În mai, Ministerul Industriei Chimice ne-a informat că abia la sfîrșitul anului va fi în stare să prezinte o situație definitivă a combinatului. Folosindu-se, de asemenea, argumentul realizării la timp a planului de investiții, anul trecut s-au cerut derogări pentru începerea construcțiilor chimice de la Pitești și Rîmnicu Vîlcea. Lipsa proiectelor a întîrziat însă deschiderea șantierelor, a frînat ritmul construcției iar în prezent lucrările pe aceste șantiere prezintă o serioasă rămînere în urmă. Faptul că am dat de un an de zile derogări nu a dus decît la risipă de bani și mijloace, scutindu-i pe tovarășii care se ocupă de acest sector de răspunderea de a prezenta lucrurile bine puse la punct spre aprobare.

E de înțeles tovarăși că asemenea stări de lucruri trebuie să fie lichidate cu desăvîrșire, pentru că admiterea începerii lucrărilor fără proiecte nu numai că nu ajută la grăbirea construcțiilor, ci dimpotrivă sînt o sursă de întîrziere, de dezordine și greutăți.

Deși avem 5 institute de proiectare în care lucrează peste 2 800 de proiectanți, nu s-a acordat suficientă atenție bunei lor funcționări, specializării judicioase a acestei activități. Ținînd seama de faptul că industria chimică se va dezvolta și în viitor în ritm rapid, precum și de posibilitatea exportării unor instalații și proiecte, este necesar să se asigure îmbunătățirea radicală a activității noastre de proiectare, specializarea riguroasă a grupelor de proiectanți. Pe această cale se vor putea lichida rapid o serie de neajunsuri care mai dăinuie în acest domeniu, va putea crește rolul proiectanților în realizarea la un nivel calitativ din ce în ce mai înalt a planului de investiții.

Și în domeniul construcțiilor și montajului se manifestă o serie de neajunsuri provocate de neglijarea îndelungată a organizării și specializării întreprinderilor de construcții-montaj. Crearea unui minister special pentru construcțiile chimice și rafinării a adus oarecari îmbunătățiri în acest domeniu, dar desigur sîntem încă abia la început. Volumul mare de lucrări ce urmează a fi executat în acești ani cere luarea unor măsuri hotărîte pentru perfecționarea în continuare a activității de construcție și montaj. Neadmițîndu-se nici un fel de concesii la calitatea lucrărilor, este necesar să se asigure totodată scurtarea termenelor de dare în folosință a noilor obiective, ținîndu-se seama de faptul că la noi aceste termene sînt încă foarte lungi, uneori de circa două ori mai mari decît în unele țări avansate. O cale eficientă pentru reducerea duratei lucrărilor de construcție și îmbunătățirea calității construcției și montajului o constituie trecerea mai hotărîtă la specializarea acestor întreprinderi, la profilarea lor pe diferite genuri de lucrări. Conducerea Ministerului Industriei Chimice trebuie să manifeste mai multă exigență față de proiectanți — care lucrează de altfel sub conducerea sa nemijlocită — precum și față de constructori și instalatori. Ministerul Construcțiilor pentru Industria Chimică și Rafinării, conducerea sa, trebuie să considere că a trecut perioada de experiență — sînt deja șase luni de la creare — să intre normal în funcțiune, să acționeze cu toată hotărîrea pentru îndeplinirea sarcinilor mari ce li s-au încredințat.

În cadrul consfătuirii, atît în cuprinsul expunerii cît și în cursul discuțiilor, au fost criticate, pe drept cuvînt, toate aceste neajunsuri grave ce mai persistă în industria chimică din România, frînînd dezvoltarea ei în ritmul și la nivelul corespunzător. Stările de lucruri negative existente în producția chimică s-au explicat aici, ca și cu alte ocazii, prin deficiențe de ordin tehnic, prin competența și calificarea slabă a unor cadre tehnice. Desigur, acestea au însemnătatea lor incontestabilă, printre factorii care influențează în sens negativ acest domeniu. Dar esențiale sînt lipsurile manifestate în planificarea și organizarea activității din industria chimică, îndrumarea defectuoasă a unităților de producție, deficiențele existente în asistența operativă, concretă, acordată acestora pentru a-și îndeplini marile sarcini puse de partidul și statul nostru în domeniul dezvoltării chimiei.

Despre aceste lipsuri și deficiențe s-a vorbit mult. Ele au fost constatate în repetate rînduri de-a lungul anilor, s-au făcut critici și autocritici, s-au luat și angajamente, dar îmbunătățiri radicale și hotărîte nu s-au operat întotdeauna.

Se pare că unii tovarăși au început să se obișnuiască cu lipsurile, să le considere un lucru firesc, natural, un fel de fatalitate pe care trebuie s-o acceptăm și împotriva căreia nu avem ce face. Se pune întrebarea : de ce persistă aceste neajunsuri și defecțiuni ? De ce unii lucrători din industria chimică, conducerile unor întreprinderi, unele cadre de răspundere din acest sector se împacă cu stările de lucruri negative devenite cronice ? Adevărata explicație constă probabil în faptul că în acest sector nu a domnit un spirit de suficientă exigență în muncă, s-au tolerat și mușamalizat lipsurile și greșelile, nu au fost luate măsuri hotărîte împotriva celor care s-au făcut vinovați de proasta gospodărire a fondurilor de investiții, de conducerea incompetentă a întreprinderilor, a întregii activități.

Unele lipsuri au fost mult timp justificate, și continuă să fie și astăzi, prin lipsa de experiență. E drept, industria chimică constituie oarecum o ramură nouă în tabloul economiei noastre naționale și, într-un anumit sens, trebuie să plătim pentru rămînerea în urmă moștenită din trecut, să facem sacrificii pentru a învăța. Trebuie să spunem însă că am plătit și plătim prea scump pentru acumularea experienței necesare, și în nici un caz nu mai putem admite să dăm în continuare acest tribut.

În același timp însă, lipsa de experiență nu poate constitui o justificare plauzibilă pentru toate greșelile comise în acest sector, pentru toate deficiențele manifestate. După mai bine de două decenii de construcție socialistă ne putem considera la un stadiu de dezvoltare destul de evoluat pentru a dovedi mai mult spirit gospodăresc în minuirea fondurilor statului, pentru a dirija eficient eforturile materiale și umane în cadrul acestei ramuri de importanță esențială pentru progresul economic al României. Ceea ce se cere în prezent este mai mult spirit de răspundere în abordarea problemelor industriei chimice, un stil de muncă mai științific, bazat pe studierea aprofundată a nevoilor și posibilităților economiei noastre, gospodărirea mai chibzuită a fondurilor consacrate dezvoltării acestei ramuri. Îndeplinirea sarcinilor trasate de partid în acest domeniu impune o înaltă răspundere în conducerea și gospodărirea tuturor întreprinderilor industriale, intransigență față de stările de lucruri negative, spirit receptiv față de tot ceea ce e nou și înaintat în industria chimică din întreaga lume. Considerăm că țara noastră dispune de suficiente forțe științifice și economice, de numeroase cadre capabile, de lucrători bine pregătiți, care pot asigura lichidarea rapidă a neajunsurilor din industria chimică, ridicarea nivelului calitativ al muncii noastre în acest domeniu, îndeplinirea exemplară a sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al partidului pentru progresul chimiei românești. **(Aplauze).**

Tovarăși,

Dezvoltarea în ritm rapid a industriei chimice este condiționată în mare măsură și de asigurarea cadrelor necesare noilor unități, de ridicarea continuă a calificării profesionale a tuturor oamenilor muncii care lucrează în chimie. Este

necesar să se acorde o atenție sporită acțiunii de calificare a muncitorilor, de pregătire a cadrelor tehnice, ținindu-se seama de faptul că instalațiile chimice de înaltă tehnicitate nu pot funcționa în bune condițiuni, la întreaga lor capacitate, dacă nu sînt deservite de oameni temeinic pregătiți din punct de vedere profesional. Trebuie spus că și în acest domeniu Ministerul Industriei Chimice are — pe lîngă o serie de rezultate bune — numeroase deficiențe. Ministerul trebuie să asigure încadrarea tuturor instalațiilor cu ingineri de specialitate, să determine o folosire mai judicioasă a specialiștilor cu studii superioare, reducînd aparatul administrativ, repartizînd specialiștii în special în sectoarele de concepție, cercetare și producție. Concentrarea în minister și în alte munci administrative, a unui număr mare de specialiști a lipsit producția, concepția și cercetarea de cadrele necesare. Un fenomen negativ care influențează asupra bunei funcționări a instalațiilor îl constituie fluctuația mare a cadrelor. Trebuie să se ia de îndată măsuri pentru lichidarea acestei tendințe, pentru permanentizarea cadrelor de muncitori, tehnicieni și ingineri în producție. Recent, Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a aprobat un plan de măsuri pentru pregătirea cadrelor necesare instalațiilor ce vor fi puse în funcțiune pînă în anul 1970. Revin Ministerului Industriei Chimice și Ministerului Învățămîntului sarcina de a asigura realizarea în cele mai bune condițiuni a prevederilor acestui plan.

Pe drept cuvînt, tovarășul Nenițescu s-a referit aici la necesitatea îmbunătățirii profilului inginerilor chimiști. Trebuie să asigurăm ca profilul viitorilor ingineri chimiști să corespundă din ce în ce mai bine noilor condiții de muncă din chimie.

Dezvoltarea ascendentă a industriei noastre chimice impune, de asemenea, extinderea și intensificarea activității de cercetare științifică. În domeniul chimiei funcționează la ora actuală un număr de 26 institute, centre și laboratoare uzinale de cercetare chimică, cuprinzînd peste 1 200 de cercetători, fără a mai vorbi de personalul ajutător. Dispunem de un corp numeros și valoros de oameni de știință și cercetători chimiști, de un important potențial științific material și uman.

Chimia noastră are înaintași care au făcut cinste științei românești, ridicîndu-i prestigiul și peste hotare. Fără îndoială, și astăzi avem cadre de cercetători științifici în stare să rezolve cele mai complexe probleme ale dezvoltării industriei chimice.

În decursul anilor, cercetarea a obținut o serie de rezultate prețioase care au contribuit la realizarea sarcinilor industriei chimice. Este necesar să recunoaștem însă că realizările nu sînt încă pe măsura așteptărilor și nici a posibilităților cercetătorilor noștri. Cercetarea științifică nu este orientată în suficientă măsură spre problemele centrale ale progresului rapid al industriei noastre chimice ; se depun încă eforturi pentru lucrări care nu-și găsesc nici o aplicație practică.

Sigur, între sutele de lucrări elaborate de cercetătorii științifici multe ar putea fi aplicate în mod eficient. Dar sînt printre ele și dintre acelea pentru care s-a cheltuit muncă, mijloace financiare și materiale, dar care nu-și găsesc nici o aplicare practică. Pe drept cuvînt, mai mulți tovarăși au afirmat că cercetarea trebuie să-și găsească finalizarea în producție. Valoarea muncii unui cercetător se poate aprecia nu în raport cu numărul de comunicări sau de articole publicate, ci în raport cu rezultatele pe care le-a determinat în producție, cu măsura în care descoperirile sale sînt simțite de popor. Se poate spune că cercetarea se împletește strîns cu nevoile dezvoltării economico-sociale cînd ea este dusă pînă la capăt, cînd cercetătorul nu se mulțumește cu brevetarea, ci răspunde de felul în care rezultatele muncii sale reușesc să fie aplicate în producție. **(Aplauze).** Văd în aplauzele dv. o critică la adresa cercetătorilor care nu se străduiesc să ducă pînă la capăt cercetările lor. **(Aplauze).** Deși s-au stabilit măsuri pentru o mai bună coordonare a activității de cercetare, colaborarea între unitățile de cercetare cu profil chimic este încă defectuoasă.

Avem și la Ministerul Industriei Chimice și la Academie institute de cercetare, laboratoare uzinale și centre de cercetare care lucrează dispersat și nu dau rezultate pe măsura posibilităților pe care le-ar oferi eforturile lor unite. Rămîne încă în stadiu de deziderat elaborarea unui program unic care să răspundă într-un mod mai direct cerințelor actuale ale dezvoltării chimiei și perspectivelor ei de viitor. Pe drept cuvînt unii tovarăși au adus critici în consfătuire activității de cercetare, subliniind că nici Consiliul Național al Cercetării Științifice, nici Ministerul Industriei Chimice nu acordă încă atenția cuvenită ridicării cercetării din chimie la nivelul condițiilor și cerințelor actuale. Este necesar să se treacă în cel mai scurt timp la unirea tuturor eforturilor pe baza unui plan unic de cercetare care să țină seama atît de necesitățile înfăptuirii planului actual de dezvoltare a industriei chimice, cît și de perspectivele planului cincinal 1971—1975 și chiar de perioada mai îndepărtată, pînă în 1980.

Planurile de cercetare trebuie să-și propună a da răspuns unor probleme stringente ale producției chimice, începînd cu exploatarea și valorificarea superioară a materiilor prime și continuînd cu elaborarea tehnologiilor de fabricație, proiectarea și realizarea constructivă a instalațiilor, perfecționarea și optimizarea proceselor de producție.

Cercetarea chimică trebuie să fie principalul factor motor în diversificarea și înnoirea continuă a producției chimice, îndeosebi a înlocuitorilor de metale, a catalizatorilor, a fibrelor și firelor sintetice, a materialelor de construcție, a maselor plastice, cauciucului sintetic de calitate superioară, a îngrășămintelor chimice, a substanțelor biostimulatoare și de protecție a plantelor. Se cer, de asemenea intensificate cercetările pentru studierea cauzelor coroziunii și degradării materialelor și elaborarea unor metode și procedee noi în vederea combaterii acesteia.

Fără îndoială că cercetătorii noștri vor răspunde acestor cerințe, vor obține rezultate bune în activitatea lor științifică. **(Aplauze).**

M-am oprit în cuvîntul meu asupra cîtorva probleme în legătură cu care am vrut să atrag atenția în mod deosebit. Aceasta nu înseamnă că celelalte probleme ale chimiei sînt de mai mică importanță ; ele au fost însă pe larg abordate în cursul consfătuirii și vor trebui să se bucure de toată atenția din partea conducerii ministerului. Dezbaterea în spirit critic și autocritic a activității industriei chimice va stimula fără îndoială energia oamenilor muncii din acest domeniu, hotărîrea lor de a lichida cît mai grabnic neajunsurile, de a ridica nivelul producției chimice.

Este necesar să se acorde mai multă atenție îmbunătățirii metodelor de conducere și planificare a acestui sector industrial, în vederea creșterii răspunderii tuturor cadrelor, a tuturor lucrătorilor, pentru îndeplinirea prevederilor planului. Cred că angajamentul luat aici în numele conducerii ministerului, al tuturor chimiștilor, de către tovarășul Scarlat, se va traduce în viață în cel mai scurt timp. **(Aplauze).** Trebuie luate măsuri hotărîte pentru lichidarea practicilor birocratice care frînează inițiativa unităților, pentru ridicarea continuă a calității muncii de îndrumare a unităților de producție, de proiectare și cercetare. Conducerea ministerului, conducerile combinatelor chimice, institutelor de proiectare și cercetare trebuie să stabilească măsuri concrete pentru îndeplinirea sarcinilor de mare răspundere ce stau în fața industriei chimice. Este necesar să se acționeze cu mai multă fermitate și simț de răspundere decît pînă acum.

În aducerea la îndeplinire a sarcinilor ce stau în fața industriei chimice, comitetelor regionale de partid, organelor și organizațiilor de partid care lucrează în întreprinderile chimice le revin îndatoriri de seamă. Ele trebuie să desfășoare o muncă neobosită pentru mobilizarea colectivelor din toate întreprinderile la transpunerea în viață a măsurilor stabilite de consfătuire, pentru realizarea exemplară, cantitativă și calitativă a sarcinilor de producție, pentru intensificarea cercetării științifice, pentru perfecționarea activității în această importantă ramură a economiei naționale.

Tovarăși,

După cum știți, în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea, partidul și guvernul au elaborat și adoptat un întreg complex de măsuri îndreptate spre îmbunătățirea continuă a conducerii, planificării și organizării economiei naționale, a întregii vieți sociale. În această ordine de idei recenta plenară a Comitetului Central al partidului a dezbătut și aprobat directivele pentru elaborarea viitorului plan cincinal pe perioada 1971—1975, precum și în perspectivă, pînă în 1980. Trecerea la elaborarea cu trei ani și jumătate înainte a planului permite ca noul cincinal să se întemeieze pe o analiză profundă a condițiilor, posibilităților și nevoilor economiei naționale, ale întregii societăți. Firul roșu care străbate de la un capăt la altul directivele pentru elaborarea viitorului cincinal este grija pentru asigurarea unui progres neîntrerupt al tuturor ramurilor producției de bunuri materiale, pentru ridicarea calitativă a întregii noastre economii, pentru apropierea de țările avansate ale lumii din punct de vedere al producției și productivității muncii, al randamentului activității economice, al gradului de civilizație materială și culturală a societății noastre. Ținînd seama de cerințele și avantajele revoluției tehnico-științifice ce se desfășoară pe plan mondial, directivele pentru elaborarea cincinalului 1971—1975 prevăd eforturi sporite pentru dezvoltarea cercetărilor științifice și aplicarea pe scară largă a cuceririlor științei și tehnicii noi în producție, pentru dezvoltarea accelerată a ramurilor cheie, caracteristice unei economii moderne, pentru perfecționarea continuă a organizării producției și muncii, a conducerii și planificării economiei naționale.

În acest context, un loc deosebit de important revine industriei chimice care în perspectiva anilor viitori va căpăta o pondere tot mai mare în economia României. Absorbind în continuare o parte însemnată din fondurile de investiții, industria chimică va fi chemată să dea o înaltă valorificare economică resurselor naturale ale țării, să contribuie pe scară largă la satisfacerea cerințelor economiei și pieței interne cît și la dezvoltarea comerțului exterior al țării noastre. Perspectiva ce se deschide în fața industriei noastre chimice este deosebit de însuflețitoare. Ea impune eforturi intense pentru lichidarea tuturor neajunsurilor provocate de superficialitate și lipsă de răspundere, pentru ridicarea industriei chimice la nivelul exigențelor actuale ale partidului, ale întregului nostru popor. **(Aplauze).**

Tovarăși,

Dezvoltarea în ritm înalt a economiei naționale creează condiții pentru ridicarea continuă a nivelului de viață al oamenilor muncii. Consecvent scopului fundamental al politicii sale, partidul nostru se preocupă continuu de îmbunătățirea nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii. Măsurile recente adoptate de conducerea partidului și guvernului privind ridicarea salariilor mici cu un an mai devreme decît prevedeau directivele Congresului al IX-lea demonstrează elocvent această preocupare.

Luarea acestor măsuri a devenit posibilă ca urmare a rezultatelor bune obținute în realizarea planului, în reducerea cheltuielilor de producție și folosirea mai economicoasă a mijloacelor materiale și financiare din economie. Trebuie spus însă că în această privință mai avem încă multe de făcut, mai există încă mari rezerve. Fiecare întreprindere, fiecare minister, fiecare unitate economică trebuie să acorde o atenție și mai mare în viitor reducerii cheltuielilor, lichidării surselor de risipă, folosirii eficiente a mijloacelor materiale și financiare, fructificării cu maximum de randament a fiecărui leu cheltuit din avutul poporului. Recent, după cum știți, au fost luate măsuri pentru îmbunătățirea și raționalizarea folosirii mijloacelor auto, măsuri determinate de faptul că în ultimii ani, în mod nejustificat, parcul de mijloace auto pus la dispoziție de către stat salariaților a crescut de cîteva ori. Aceste măsuri ne vor permite să realizăm anual economii de 500—600 milioane lei. Asemenea posibilități de economii mai sînt și în alte domenii de activitate; pentru punerea lor în evidență este necesar să așezăm cu mai multă hotărîre activitatea tuturor unităților pe principii economice.

Toate măsurile luate de partid și guvern, cît și cele în curs de pregătire, urmăresc asigurarea mersului tot mai ferm pe linia înfăptuirii sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al partidului.

Ele vor contribui la întărirea forței economice și politice a patriei noastre, la ridicarea bunăstării întregului popor. Realizînd tot mai bine sarcinile construcției socialiste în țara noastră, făcînd să înflorească continuu România socialistă, noi ne îndeplinim nu numai o îndatorire sacră față de poporul român, ci ne facem datoria și față de cauza celor ce muncesc din întreaga lume, ne achităm și de o importantă obligație internațională. Sîntem profund încredințați că cu cît fiecare țară socialistă este mai prosperă și mai puternică, cu atît mai puternic va fi sistemul socialist mondial, cu atît mai mare va fi prestigiul ideilor socialismului în întreaga lume. **(Aplauze).** Muncind pentru prosperitatea patriei noastre, ne aducem în același timp contribuția la lupta tuturor forțelor antiimperialiste, la cauza coeziunii mișcării comuniste și muncitorești internaționale, la triumful păcii și progresului social în lume. **(Aplauze).**

În încheiere aș dori să subliniez încă o dată, tovarăși, că dacă m-am oprit mai mult asupra unor neajunsuri, am făcut-o pentru că ele sînt deosebit de serioase și ne provoacă mari greutăți. Am făcut-o și din convingerea că participanții la consfătuire, lucrătorii din industria chimică vor înțelege aceste critici, luînd cele mai grabnice măsuri pentru a asigura îmbunătățirea activității în acest sector. **(Aplauze prelungite).** Ne exprimăm convingerea că muncitorii, specialiștii și cercetătorii, toți oamenii muncii din industria chimică, nu vor precupeți nici un efort pentru a asigura progresul neîntrerupt al acestei importante ramuri a economiei naționale contribuind astfel la înfăptuirea hotărîrilor Congresului al IX-lea, la înflorirea României socialiste. **(Aplauze).**

Vă urez din toată inima spor la muncă, succese tot mai mari în dezvoltarea industriei chimice românești ! **(Aplauze prelungite).**

DEZVOLTAREA INDUSTRIEI CHIMICE ŞI SARCINILE CE REVIN ACESTEI RAMURI DIN DOCUMENTELE CONGRESULUI AL IX-lea AL P.C.R.

RAPORT PREZENTAT DE TOVARĂŞUL GHEORGHE GASTON MARIN VICEPREŞEDINTE AL CONSILIULUI DE MINIŞTRI

RAPORTUL a arătat că profunda revoluţie tehnică-ştiinţifică, care caracterizează epoca noastră, a conferit industriei chimice un rol deosebit de important în ansamblul progresului industrial mondial. Ea a devenit un factor de bază al dezvoltării producţiei materiale, al introducerii progresului tehnic, al creşterii productivităţii muncii sociale.

Şcoala românească a ridicat savanţi cu renume în domeniul chimiei, o pleiadă de ingineri şi chimişti deschizători de drumuri în această ramură a ştiinţei şi tehnicii. În tezaurul universal al cuceririlor ştiinţifice şi-au adus o preţioasă contribuţie numeroşi chimişti români, printre care Ştefan Micle, Alexe Marin, Carol Davilla, Petru Poni, Constantin Istrati, Gheorghe Spacu, Radu Cernătescu şi alţii. Savantul român Nicolae Teclu arăta, încă în 1878 : „Chimia... este mama industriei şi într-o ţară ca aceasta cu resurse atît de bogate, trebuie să fie un factor pentru ridicarea buneistări materiale, printr-o activitate cît mai extinsă industrială... Chimia nu mai poate fi privită aici ca o străină, ea trebuie să-şi capete locul şi regimul ei cuvenit şi trebuie, cît mai curînd, să fie împămîntenită". Remarcabilul om de ştiinţă a anticipat, cu aproape un secol, necesitatea creării şi dezvoltării acestei ramuri pentru avîntul economiei naţionale.

Cu toate că România dispunea de importante materii prime, că existau o seamă de chimişti entuziaşti, dornici să le pună în valoare, industria chimică a rămas o ramură slab dezvoltată. Ea era reprezentată de fabrici şi ateliere care realizau o gamă restrînsă de produse chimice, de celuloză şi hîrtie şi dădea în 1938, numai 2,7 la sută din valoarea producţiei globale industriale a ţării.

A revenit Partidului Comunist Român misiunea de a trasa, încă în primii ani ai industrializării socialiste, liniile directoare de dezvoltare a industriei chimice, care să satisfacă necesităţile multiple ale economiei naţionale în plin avînt, să asigure valorificarea superioară şi complexă a resurselor naturale. Prin alocarea unor fonduri de investiţii care au crescut an de an, în perioada 1950—1965 au fost construite şi date în funcţiune 140 întreprinderi şi secţii noi. Dispunem astăzi de o industrie chimică modernă, în plină dezvoltare, în care sînt reprezentate toate subramurile ei cunoscute pe plan mondial ; ea realizează peste 6 000 de produse.

Principala atenţie a fost acordată petrochimiei, căreia i-au fost alocate aproximativ 40 la sută din fondurile de investiţii ale ramurii. Prin aceasta s-au pus bazele dezvoltării industriei îngrăşămintelor, fibrelor şi firelor chimice, maselor plastice şi răşinilor sintetice, cauciucului sintetic şi unei game variate de alte produse chimice. Importante fonduri de investiţiii au fost alocate pentru construirea unor mari combinate de celuloză şi hîrtie şi uzine de metalurgie neferoasă.

În continuare, raportorul a subliniat că, deşi producţia globală a industriei chimice a crescut în perioada 1950—1965 într-un ritm mediu anual de 22,3 la sută, producţia şi consumul la numeroase produse se situează în urma unor ţări cu industrie chimică puternică. Aceasta arată că ritmul înalt de creştere trebuie menţinut şi în viitor, pentru a ajunge din urmă ţările dezvoltate în acest domeniu important al producţiei mondiale.

Potrivit direcţiilor de dezvoltare stabilite în raportul prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, la Congresul al IX-lea al partidului, industriei chimice îi revin sarcini importante în vederea satisfacerii nevoilor agriculturii cu îngrăşăminte, biostimulatori, a cererilor de fibre ale industriei textile, a nevoilor de produse ale industriei de medicamente şi bunuri de consum pentru populaţie. Planul cincinal prevede o creştere a producţiei globale a industriei chimice — inclusiv a celei de celuloză, hîrtie şi metale neferoase — de 2,4 ori în 1970 faţă de nivelul anului 1965, corespunzător unui ritm mediu anual de 19 la sută, superior ritmului mediu al producţiei industriale. La nivelul anului 1970 vom produce 1 328 000 tone îngrăşăminte substanţă activă, 83 000 tone de fire şi fibre chimice, 241 000 tone de mase plastice şi răşini sintetice, 60 000 tone de cauciuc sintetic şi cantităţi sporite la toate celelalte produse.

Creşterea producţiei va fi însoţită de unele schimbări în structura nomenclatorului de produse, corespunzător cerinţelor consumului intern şi exportului. Se vor fabrica sortimente mai eficiente, cum sînt ureea, îngrăşăminte complexe azot-fosfor-potasiu în compoziţii variate, se va îmbunătăţi raportul dintre elementele nutritive ale îngrăşămintelor, mărindu-se ponderea azotului, corespunzător cerinţelor agriculturii noastre.

O dezvoltare susţinută va cunoaşte producţia de mase plastice şi răşini sintetice, de fibre şi fire sintetice, va spori considerabil producţia de auxiliari textili şi pentru pielărie, se vor fabrica noi clase de coloranţi cu caracteristici superioare. Prin modernizarea industriei de medicamente se vor înlocui numeroase produse din import cu produse indigene, creindu-se disponibilităţi şi pentru export. Industria metalurgiei neferoase va trece la o valorificare complexă a concentratelor şi a bauxitelor. Vor continua eforturile pentru sporirea considerabilă a producţiei de celuloză şi hîrtie. Cerinţele populaţiei vor fi mai bine satisfăcute prin creşterea producţiei de bunuri de consum chimice, care vor fi realizate în noi sortimente şi într-o gamă variată.

Relevînd faptul că actuala consfătuire reprezintă încă o dovadă a preocupării şi sprijinului permanent pe care partidul şi guvernul îl acordă dezvoltării industriei chimice, îndrumării continue a activităţii lucrătorilor ei, vorbitorul a arătat că analizele făcute în întreprinderi, ca şi măsurile ce se vor stabili în urma dezbaterilor consfătuirii, vor contribui la îmbunătăţirea activităţii viitoare, la elaborarea planului pe anul 1968 şi a planului cincinal 1971—1975, la care se lucrează în prezent.

Bilanţul cu care lucrătorii din industria chimică se prezintă la actuala consfătuire, privind îndeplinirea sarcinilor ce derivă din planul cincinal, poate fi caracterizat succint prin următorii indici sintetici : în 1966, producţia globală planificată a fost realizată în proporţie de 101,3 la sută, productivitatea muncii — de 101,4 la sută, iar beneficiile — de 110,1 la sută. Şi în prima jumătate a acestui an, producţia globală industrială a înregistrat un ritm înalt de creştere faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut, respectiv de 20,5 la sută, planul fiind realizat în proporţie de 101,4 la sută. În acelaşi timp, planul pe 1966 nu a fost realizat la îngrăşăminte chimice decît în proporţie de 83,6 la sută, la cauciuc sintetic de 86,5 la sută, la polietilenă de 94 la sută etc. Această situaţie a creat greutăţi agriculturii, unor întreprinderi textile şi din alte ramuri ale industriei prelucrătoare.

Pe baza măsurilor luate la unele întreprinderi în urma analizei făcute de conducerea de partid, la Combinatul de cauciuc sintetic şi produse petrochimice din oraşul Gh. Gheorghiu-Dej, Uzina de fibre sintetice Săvineşti, Combinatul chimic Borzeşti şi altele situaţia producţiei s-a redresat. În alte unităţi însă, printre care Combinatul chimic-Craiova, Combinatul de îngrăşăminte chimice Turnu Măgurele, Combinatul de celuloză şi hîrtie Călăraşi continuă să se înregistreze rămîneri în urmă faţă de plan.

Existenţa unor restanţe de producţie şi la livrarea de îngrăşăminte, fire şi fibre chimice, coloranţi şi auxiliari pentru textile şi pielărie, celuloză şi hîrtie obligă întreprinderile producătoare şi Ministerul Industriei Chimice să ia măsuri hotărîte pentru recuperarea acestor datorii.

Nomenclatorul produselor chimice rămîne în urmă şi faţă de cerinţele crescînde ale populaţiei, care solicită o varitate mai mare de detergenţi, articole din mase plastice, insecticide şi alte produse chimice. Pe de altă parte, nu s-au avut în vedere unele produse chimice intermediare, auxiliare, catalizatori şi altele, ce ar putea fi produse de industria noastră şi care încă se importă.

Vorbitorul a subliniat apoi că, deşi volumul exportului de produse chimice a crescut în anii 1960—1965 de aproape 6 ori, iar ponderea sa în exportul total al ţării a ajuns la aproape 7 la sută, totuşi el nu se ridică încă la nivelul posibilităţilor actuale ale industriei chimice. Trebuie să lucrăm în aşa fel încît calitatea produselor chimice livrate la export, promptitudinea cu care răspundem cerinţelor comerţului exterior, în condiţiile accentuării concurenţei pe piaţă, să creeze relaţii trainice şi lărgite pentru desfacerea produselor chimice româneşti. În perioada actuală se impune creşterea rolului Ministerului Industriei Chimice şi al marilor întreprinderi în activitatea de comerţ exterior, în crearea de legături directe cu clienţii externi.

Dificultăţile care au dus la nerealizarea planului de producţie la unele produse importante sînt determinate, în primul rînd, de neatingerea unor capacităţi de producţie la termenul planificat — îngrăşămintele la Craiova şi Tr. Măgurele, fibrele şi firele chimice la Brăila, celuloza şi hîrtia la Călăraşi, polietilena la Brazi, plumbul la Copşa Mică.

Direcţiile generale din minister şi conducerile întreprinderilor trebuie să treacă cu toată hotărîrea şi răspunderea la aplicarea măsurilor stabilite la fiecare unitate şi produs pentru a se asigura, în cel mai scurt timp, nu numai intrarea în condiţii normale de funcţionare a instalaţiilor şi îndeplinirea exemplară a sarcinilor de producţie planificate, ci şi recuperarea restanţelor. Ministerul Industriei Chimice trebuie să acţioneze cu mai multă perseverenţă, să apeleze la un cerc mai larg de specialişti, la oameni de ştiinţă, profesori şi, la nevoie, la specialişti străini, pentru a scurta la minimum durata înlăturării dificultăţilor care apar în producţie.

Exigenţa beneficiarilor în ce priveşte calitatea şi competitivitatea produselor chimice — a arătat vorbitorul — este în continuă creştere. Unele întreprinderi însă nu acordă întreaga atenţie ridicării nivelului calitativ al produselor. În cinci luni din acest an, pe întregul minister, valoarea produselor refuzate pentru calitate necorespunzătoare s-a ridicat la 22,5 milioane lei. Slaba exigenţă a unor servicii de control tehnic de calitate din întreprinderi este încurajată de minister şi de conducerile întreprinderilor, care nu au luat la momentul potrivit măsuri energice pentru curmarea abaterilor constatate.

Eforturile întreprinderilor trebuie să se îndrepte nu numai spre obţinerea de produse conforme cu standardele în vigoare, care în unele cazuri sînt depăşite, ci spre fabricarea de produse cu caracteristici similare celor obţinute în ţările cu industrie chimică dezvoltată, pentru a putea concura cu acestea pe pieţe externe.

Diversificarea domeniilor de utilizare a produselor chimice noi şi în special a maselor plastice, răşinilor sintetice, fibrelor chimice, implică o mai strînsă colaborare între consumatorii acestor produse şi specialiştii industriei chimice, pentru a stabili folosirea lor cu maximum de randament, evitîndu-se reclamaţii care provin uneori dintr-o utilizare incorectă a acestora.

Exploatarea şi întreţinerea corespunzătoare a importantului potenţial tehnic existent în industria chimică constituie problema fundamentală care condiţionează desfăşurarea normală a producţiei, realizarea parametrilor proiectaţi, asigurarea eficienţei economice scontate. Modul în care se respectă această cerinţă vitală caracterizează capacitatea tehnică şi organizatorică a lucrătorilor din întreprinderile chimice, de la conducere şi pînă la fiecare muncitor în parte. În această privinţă, întreprinderile mai vechi, consolidate, dispun de un personal tehnic experimentat, care dovedeşte competenţă şi maturitate în exploatare. Aceeaşi situaţie se întîlneşte şi la majoritatea întreprinderilor noi, recent puse în funcţiune, la care a existat o preocupare corespunzătoare pentru recrutarea şi pregătirea cadrelor. Vorbitorul a citat apoi neajunsuri care au avut loc la Combinatul petrochimic Ploieşti, la uzina „Danubiana", la Combinatul de celuloză şi hîrtie Călăraşi, Combinatul de îngrăşăminte Turnu Măgurele, Combinatul chimic Craiova. În aceste unităţi, datorită insuficientei calificări a personalului şi slabei organizări a producţiei şi a muncii, s-au înregistrat cazuri de exploatare necorespunzătoare a instalaţiilor şi de nerespectare a disciplinei tehnologice, care au determinat avarii şi accidente tehnice, opriri ale instalaţiilor, cu tot şirul de consecinţe — nerealizări de plan şi cheltuieli suplimentare. Capacităţile mari ale instalaţiilor din industria chimică, interdependenţa între secţii în marile combinate, amplifică considerabil pagubele provocate economiei naţionale de întreruperile în funcţionarea acestora. Multe opriri şi dereglări ale procesului tehnologic s-au datorat avariilor în instalaţiile energetice proprii, sau întreruperilor din sistemul energetic naţional. Numai în cursul anului 1966 au avut loc 563 întreruperi, din care 30 la sută în instalaţiile energetice ale combinatelor chimice.

Analiza accidentelor şi avariilor a arătat încă o dată că se impune elaborarea unor norme stricte de exploatare şi de intervenţie urmate de controlul riguros şi continuu al însuşirii şi respectării lor, întărirea disciplinei şi răspunderii personale a fiecărui lucrător care deserveşte instalaţiile chimice. Deoarece se constată că cele mai multe avarii din ultimii ani au avut loc în timpul schimbului de noapte şi în zilele de sărbătoare, perioade în care asistenţa tehnică a fost mai slabă sau absentă, este necesar să se aplice fără întîrziere indicaţia dată de conducerea partidului de a se asigura, în toate schimburile, la toate locurile de muncă, o asistenţă tehnică competentă, efectivă.

Un mijloc esenţial în menţinerea potenţialului de producţie al instalaţiilor şi de prevenire a unor avarii îl reprezintă executarea în cele mai bune condiţiuni tehnice a reviziilor şi reparaţiilor, întocmirea cu simţ de răspundere şi respectarea cu stricteţe a programelor acestor lucrări. Nu rare au fost cazurile cînd, datorită unor necesităţi momentane determinate de rămînerea în urmă faţă de plan, nu s-au respectat termenele planificate pentru revizia şi reparaţia instalaţiilor, ceea ce a determinat agravarea stării fizice a acestora, depăşirea duratei stabilite şi majorarea cheltuielilor pentru aceste lucrări. În toate aceste cazuri, efectele economice negative au depăşit cu mult valoarea producţiei obţinută prin decalarea termenului de revizie.

Planificarea judicioasă a reviziilor presupune o pregătire minuţioasă şi din timp, aprovizionarea cu tot ceea ce este necesar, pe baza unor prevederi reale, astfel ca perioada de execuţie să fie cît mai redusă.

Sub aspectul duratei imobilizărilor necesare executării lucrărilor de reparaţii, este de subliniat că perioadele de opriri sînt, în general, exagerat de lungi datorită unei slabe pregătiri tehnico-materiale şi unei mobilizări insuficiente a forţelor de muncă calificate, ceea ce duce la pierderi însemnate de producţie. Este necesar să se studieze experienţa marilor unităţi chimice din străinătate, unde asemenea lucrări sînt efectuate în termene mult mai scurte şi calitativ superioare de unităţi specializate în acest gen de lucrări, care dispun de cadre şi dotări corespunzătoare. Este necesar ca Direcţia mecano-energetică din minister să se ocupe mult mai activ de modul în care se pregătesc întreprinderile pentru efectuarea planului de reparaţii şi să nu admită nici o aminare care ar putea dăuna instalaţiilor.

Varietatea mare a utilajelor cu care a fost dotată industria chimică în ultimii ani a mărit considerabil necesarul de piese de schimb. Ministerul Industriei Chimice a luat măsuri pentru asimilarea în ţară a unui număr important de repere. Totuşi, această acţiune nu a ţinut pasul cu creşterea volumului necesar de piese de schimb. Importul acestora a crescut cu peste 45% faţă de anul 1965. Au existat şi cazuri cînd aceste fonduri, şi aşa insuficiente, nu au fost folosite cu răspundere, aprovizionîndu-se piese de schimb care au mărit stocul supranormativ, în timp ce unele piese strict necesare nu au fost asigurate. Este semnificativ cazul de la Combinatul de celuloză şi hîrtie Călăraşi unde au fost aduse din import site necorespunzătoare, datorită superficialităţii cu care a fost întocmită fişa tehnică. Eroarea s-a descoperit abia după ce s-a constatat funcţionarea defectuoasă a sitelor.

Proiectarea și asimilarea în țară a pieselor de schimb pentru industria chimică, sarcină care revine, în primul rînd Ministerului Industriei Chimice, vor trebui mai bine organizate, utilizîndu-se întreaga capacitate de producție a atelierelor de întreținere existente. De asemenea, se impune urgentarea construirii uzinei prevăzută în planul cincinal în acest scop.

Uzinele chimice sînt dotate cu un număr important de aparate de măsură, control și automatizare de natură și proveniență foarte diferite. În anul 1970 vor exista în instalațiile chimice peste 650 mii de asemenea aparate. Este de cea mai mare însemnătate înfăptuirea neîntîrziată de către Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, în colaborare cu Ministerul Industriei Chimice, a măsurilor stabilite de conducerea de partid, de a se produce și tipiza treptat aparate de măsură și control necesare chimiei și altor ramuri industriale.

O problemă deosebită în industria chimică o constituie măsurile pentru prevenirea și combaterea coroziunii, în scopul asigurării duratei de serviciu normale a instalațiilor, funcționării la parametri cît mai înalți a acestora și a reducerii costurilor de producție.

Trebuie să subliniem că deși importanța acestei probleme este unanim recunoscută, nu a existat însă o preocupare suficientă pentru organizarea și coordonarea acțiunilor de combatere a coroziunii nici în minister și nici în întreprinderi, iar rezultatele obținute nu pot acoperi nici pe departe cerințele multiple. O serie de utilaje au fost scoase din funcțiune înainte de durata normală de serviciu datorită corodării. Problemele de combatere a coroziunii trebuie să-și găsească un loc important în cercetare și proiectare, în alegerea celor mai bune soluții constructive, în asimilarea de către Ministerul Industriei Metalurgice a oțelurilor corespunzătoare, în producerea și introducerea în instalații, de către unități specializate, a materialelor sintetice anticorozive.

Cea mai mare parte a sporului de producție ce se va obține în industria chimică, în perioada 1966—1970 și chiar în primii ani după 1970, este condiționată, în măsură hotărîtoare, de îndeplinirea riguroasă și integrală a planului de investiții, de darea în funcțiune la termenele planificate a tuturor obiectivelor și atingerea în scurt timp a indicatorilor tehnico-economici aprobați pentru fiecare instalație. Planul cincinal prevede pentru Ministerul Industriei Chimice un volum de investiții de 31,3 miliarde lei, ceea ce reprezintă peste o cincime din totalul investițiilor pentru industrie și o creștere de peste 45 la sută față de investițiile realizate în cei 5 ani precedenți.

Amintind că în acest an, din inițiativa conducerii partidului, a luat ființă Ministerul de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării, raportul a arătat că 1967 este anul hotărîtor pentru realizarea investițiilor prevăzute în planul cincinal. Activitatea de investiții a început în condiții mai bune decît în anul precedent. În primele șase luni ale acestui an s-a realizat un spor de 38,6 la sută la investiții și de 59,7 la sută la construcții-montaj față de aceeași perioadă a anului trecut. Ritmul îndeplinirii planului este însă nesatisfăcător, realizîndu-se din planul anual doar 32,9 la sută la investiții și peste 43 la sută la construcții-montaj, ceea ce situează chimia sub nivelul mediu realizat pe ansamblul economiei. Sînt create totuși condițiile pentru recuperarea rămînerilor în urmă, astfel ca planul de investiții pe acest an să fie îndeplinit, iar pe unele șantiere chiar depășit. În acest scop, este necesară o activitate intensă, operativă și plină de răspundere din partea beneficiarilor, proiectanților, constructorilor și furnizorilor de utilaje și materiale.

Înfăptuirea vastului program de investiții în chimie este condiționată, ca și în alte ramuri ale industriei, într-o măsură hotărîtoare de activitatea lucrătorilor din proiectare. Răspunderea proiectanților din chimie este cu atît mai mare, cu cît prin specificul acestei industrii, procedeul tehnologic ales, capacitatea și nivelul tehnic al instalațiilor, determină de la început rezultatele tehnice și economice, modul de organizare a producției și a muncii, în esență, eficiența economică a investiției. Tocmai de aceea se cere cea mai mare atenție încă din faza de prospectare și ulterior la elaborarea studiilor tehnico-economice pentru alegerea procedeelor tehnologice celor mai moderne, stabilirea mărimii optime a capacității de producție, adoptarea de soluții constructive cît mai economice, în primul rînd prin montarea utilajelor în aer liber, executarea de construcții ușoare, scurtarea la maximum a lungimii rețelelor de conducte și cabluri, comasarea diferitelor secții, reducerea consumului de metal. Un exemplu în ceea ce privește alegerea pentru noile obiective a unor instalații care au la bază cele mai moderne procese tehnologice, amplasate pe platforme cu profil complex, îl constituie una din fabricile platformei de la Pitești, care permite realizarea instalației cu un tonaj și o suprafață redusă la jumătate față de cea existentă în funcțiune la Săvinești și cu un preț de cost de aproape 3 ori mai redus.

Indicațiile date de conducerea de partid de a se construi noi complexe industriale mari corespund caracteristicii industriei chimice moderne de a asigura pe această bază cele mai reduse costuri de producție, pentru a putea concura cu succes pe piața internațională. Construirea de capacități optime de producție, realizarea de complexe mari industriale asigură o colaborare și elasticitate maximă în producția secțiilor și o prelucrare cît mai înaltă a materiilor prime. Uneori însă se planifică și construiesc la etape scurte capacități de producție limitate. Dacă, de pildă, în locul celor trei instalații de metanol de 9 000, 30 000 și 50 000 tone/an s-ar fi construit o singură instalație mare de acest gen, investiția specifică ar fi fost mai redusă, iar eficiența economică mult mai mare.

Referindu-se la problema utilajelor destinate obiectivelor de investiții în industria chimică, vorbitorul a arătat că, avînd în vedere creșterea și perfecționarea continuă a potențialului tehnic al industriei noastre constructoare de mașini, conducerea de partid a hotărît recent ca Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să treacă la fabricarea unor instalații complexe pentru care există în țară experiență în exploatare. Aceasta va asigura o importantă economie de valută, mărind aportul industriei constructoare de mașini la realizarea marilor obiective prevăzute în cincinal pentru industria chimică.

Pentru realizarea în bune condițiuni a acestor utilaje, M.I.C.M. și M.I.Ch. trebuie să desfășoare o vastă activitate, în strînsă colaborare, pentru elaborarea corespunzătoare și la timp a documentațiilor tehnice și de execuție, pregătirea temeinică a fabricației, probarea utilajelor asimilate, astfel încît să respecte termenele de punere în funcțiune a noilor lucrări de investiții.

În marea lor majoritate noile obiective chimice au dat economiei produsele și acumulările pentru care au fost create. Sînt însă unele instalații puse în funcțiune în ultimii ani care, prin indicii tehnici economici atinși, nu justifică nici pe departe eforturile materiale și financiare făcute de stat, în unele cazuri fiind necesară acoperirea pierderilor înregistrate, în loc ca ele să asigure beneficii. Un exemplu în această privință îl constituie Combinatul de celuloză și hîrtie Călărași, ale cărui utilaje tehnologice după doi ani de funcționare nu permit atingerea parametrilor proiectați. O situație dăunătoare există și la alte unități și instalații. Asemenea cazuri arată că unele cadre de conducere din chimie, căutînd să achiziționeze cu orice preț tehnologii noi, au acceptat în fond ca unele firme furnizoare să le experimenteze la scară industrială pe seama economiei noastre. Cercetările și experimentările trebuie să revină unităților noastre de cercetare în instalații pilot, în care cheltuielile și riscurile sînt limitate. Firmele străine să-și facă asemenea experimentări și cercetări pe cheltuiala lor. Plătind prețul convenit, înțelegem să ni se livreze instalații verificate, cu utilaje puse la punct, care în scurt timp să atingă toți parametrii prevăzuți în contract.

Deficiențele amintite puteau fi înlăturate dacă prospectarea pieței și contractarea instalațiilor se făceau cu mai mult simț de răspundere, în urma unui studiu temeinic al experienței firmelor furnizoare, al condițiilor de funcționare a instalațiilor, pentru a se putea stabili în contracte clauze și garanții de livrări corespunzătoare, obligatorii pentru furnizori.

În activitatea de investiții s-au făcut puternic simțite în anii din urmă efectele predării cu întîrziere a proiectelor, ale nerespectării ordinii de elaborare a documentațiilor în raport cu cerințele execuției, precum și unele omisiuni sau refaceri. Toate acestea au avut ca principal efect întîrzierea unor lucrări de construcții-montaj, decalarea termenelor de punere în funcțiune, executarea de lucrări suplimentare.

Persistă încă serioase lipsuri în ce privește amplasarea obiectivelor, folosirea terenurilor, în special a acelora destinate agriculturii și sectorului forestier. Aceste neajunsuri s-ar putea evita prin practicarea soluțiilor pe verticală, gruparea clădirilor, reducerea suprafeței construcțiilor administrative și auxiliare, folosirea de terenuri mai puțin productive. Institutele de proiectări, în colaborare cu conducerile întreprinderilor, sînt chemate să reglementeze și o altă problemă vitală pentru economie, aceea a împiedicării impurificării apelor și aerului de către unitățile chimice. În perioada 1960—1966 Ministerul Industriei Chimice a investit în construcția instalațiilor de epurare aproape 300 milioane lei, iar pentru lucrările în curs de construcție și pentru restul obiectivelor ce trebuie începute în acest cincinal, se mai prevăd circa 320 milioane lei. Cu toate aceste eforturi au existat frecvente cazuri cînd s-au produs puternice impurificări ale cursurilor de apă. Ceea ce impurifică apele reprezintă în multe cazuri substanțe utile care se pierd în acest fel. După unele calcule, pe această cale, în cursul anului trecut s-au irosit peste 15 000 tone fibre de lemn și hîrtie, 6 000 tone amoniac, 23 000 tone acizi minerali. Este necesar ca proiectanții să prevadă, în mod obligatoriu, în studiul tehnico-economic soluțiile și sumele necesare stațiilor de epurare și recuperare a substanțelor utile, care să fie puse în funcțiune o dată cu instalațiile pe care le deservesc. Totodată, pentru împiedicarea nocivizării aerului se impune ca Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, în colaborare cu alte organe centrale interesate, să întocmească o reglementare pentru întreaga economie, obligatorie pentru toți proiectanții.

Cerințele specializării și aprofundării aspectelor tehnico-economice ale proceselor tehnologice, precum și necesitatea unei concepții mai raționale și mai economice a lucrărilor de construcție, impun studierea degrevării institutelor de proiectare din chimie de sarcina elaborării documentației de execuție pentru construcții și montaj. Acestea ar putea fi făcute de un institut specializat pe lîngă Ministerul de Construcții pentru Industria chimică și Rafinării, care ar avea astfel posibilitatea de a raționaliza și tipiza construcțiile și lucrările de montaj.

Alături de proiectare, execuția este chemată să asigure termene cît mai scurte în construcția, montajul și darea în funcțiune a instalațiilor chimice. În țara noastră, termenele de execuție ale unor lucrări de investiție sînt încă mult prea lungi, între 22—28 luni, în timp ce în țările avansate, în primul rînd în S.U.A. uzinele mari de îngrășăminte se construiesc în 12—16 luni, iar întreprinderile medii în 6—8 luni. Astfel de termene de execuție sînt posibile și la noi prin însușirea metodelor avansate de organizare și aprovizionare, printr-o dotare mai bună a șantierelor cu utilaje de construcții și montaj. Avantajele scurtării duratei de execuție sînt multiple și incontestabile. Punerea în funcțiune a noii linii de îngrășăminte de la Craiova cu trei luni mai devreme ar duce la o producție suplimentară de 75 000 tone uree și 75 000 tone azotat de amoniu, a căror valoare se ridică la 200 milioane lei. Se impun deci măsuri pentru ca lucrările de investiție să fie pregătite din timp, pentru a se crea un decalaj suficient între întocmirea documentației și începerea construcției, perioadă în care să se facă toate comenzile de utilaje provenite din țară și din import, să se asigure o aprovizionare coordonată și ritmică. Aceasta va permite, concomitent, folosirea rațională a forței de muncă, pregătirea din timp a cadrelor de muncitori calificați. Totodată, este necesar ca Ministerul de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării să studieze experiența țărilor avansate în specializarea mai adîncă a unităților de execuție.

Universalitatea care se mai menține astăzi pe toate șantierele, nu este de natură să asigure creșterea accentuată a productivității muncii, folosirea rațională a forței de muncă și a utilajelor de construcție, precum și o mai mare mobilitate a forțelor de muncă specializate în realizarea obiectivelor.

Constructorii trebuie să asigure realizarea ritmică a lucrărilor și la un înalt nivel calitativ. Este adevărat că ei întîmpină o serie de greutăți determinate de întîrzieri în primirea documentațiilor, de lipsa unor materiale ce n-au putut fi comandate din cauza necunoașterii din timp a specificațiilor, sosirea cu întîrziere a unor utilaje tehnologice. Nu este însă mai puțin adevărat că pe unele șantiere persistă o serie de neajunsuri proprii constructorului, care determină ritmuri nesatisfăcătoare de execuție. Pe multe șantiere lucrările continuă să se execute manual, în timp ce utilajele de construcții nu sînt folosite la capacitatea lor. Ordinea de atacare a lucrărilor și metodelor de execuție nu sînt întotdeauna cele mai raționale, necesitînd un consum mare de manoperă.

Datorită unei execuții necorespunzătoare, la un mare număr de instalații sînt necesare remedieri care măresc nejustificat durata execuției și costurile, provoacă greutăți la punerea în funcțiune a obiectivelor.

Calitatea întregii activități de investiții trebuie să fie apreciată pozitiv numai atunci cînd la obiectivul respectiv s-au atins toți parametrii proiectați la termenul planificat, cînd investiția asigură eficiența scontată. Eforturile făcute de stat prin alocarea fondurilor de investiții industriei chimice obligă lucrătorii din această ramură să-și mobilizeze toate forțele pentru a pune la dispoziția economiei naționale la termenele planificate produsele și acumulările prevăzute.

Planul cincinal prevede o creștere a productivității muncii în 1970 de 67,4 la sută față de 1965. În anul 1966, această creștere a fost de 14,2 la sută, obținîndu-se astfel circa 64 la sută din sporul de producție, reducerea prețului de cost și însemnate beneficii peste plan. Anul trecut, produsul net realizat de un salariat în industria chimică a sporit cu peste 20 la sută față de anul precedent.

Cu toate acestea, față de posibilitățile create prin înzestrarea tehnică a muncii, se înregistrează încă rămîneri în urmă. Principala cauză a nerealizării productivității muncii la o serie de instalații o constituie depășirea numărului personalului prevăzut în proiecte.

Creșterea eficienței activității economice trebuie să se concretizeze în reducerea cheltuielilor de producție, în sporirea acumulărilor socialiste. În primele cinci luni ale acestui an, în industria chimică s-au realizat beneficii peste plan de 143 milioane lei. Aceasta este, în primul rînd, rezultatul acțiunii de rentabilizare a producției, inițiată de conducerea partidului nostru, care a supus unei aspre critici practica pierderilor planificate din economia națională. Pentru realizarea acestei sarcini, în cadrul întreprinderilor Ministerului Industriei Chimice, care fabrică o serie de produse cu pierderi, se desfășoară o intensă acțiune de rentabilizare.

Analiza consumurilor de materii prime arată că ele sînt încă ridicate la unele produse; de asemenea, se înregistrează frecvente depășiri ale consumurilor specifice. În anul 1966, la aproape 30 la sută din totalul de 189 norme de consum urmărite prin planul de stat și departamental s-au înregistrat depășiri reprezentînd o valoare de peste 66 milioane lei. Aceste consumuri inadmisibile de materii prime și materiale ridică cheltuielile de producție, încarcă nejustificat balanțele materiale, sustrag însemnate resurse care ar putea fi supuse procesului de valorificare superioară, micșorează posibilitățile de creștere a producției și duc la importuri suplimentare. Din analiza nivelului consumurilor specifice pe anul trecut, rezultă că depășirile care reprezintă valori însemnate se grupează la un număr relativ restrîns de norme de consum, ceea ce dă posibilitatea să se acționeze cu mai multă hotărîre pentru eliminarea grabnică a acestor pierderi. Astfel, în industria celulozei și hîrtiei valoarea depășirilor la numai 5 norme de consum — hîrtie de scris pentru caiete, material fibros pentru hîrtie și carton, stuf și săruri sodice pentru celuloză, clor pentru celuloză înălbită — se ridică la peste 33 milioane lei, ceea ce reprezintă peste 90 la sută din totalul depășirilor înregistrate în această ramură. Situații similare se întîlnesc și la producția de îngrășăminte chimice, unde precumpănesc depășirile la amoniac pentru azotatul de amoniu. Numai la Combinatul chimic de la Craiova consumul suplimentar de amoniac din anul 1966, echivalează cu o producție de peste 16 mii tone azotat de amoniu. Ministerul și conducerile întreprinderilor trebuie să pună capăt neîntîrziat acestor stări de lucruri. De aceste pierderi trebuie să răspundă nu economia națională, ci acei care le provoacă și le tolerează.

O contribuție importantă la creșterea eficienței economice a industriei chimice va trebui să o aducă acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii, în curs de desfășurare. Întrucît în industria chimică organizarea fluxului tehnologic are loc o dată cu proiectarea și construirea instalațiilor, activitatea pentru organizarea științifică a producției și a muncii trebuie să fie concentrată spre folosirea completă a utilajelor și instalațiilor și depășirea capacității lor de producție, optimizarea proceselor tehnologice, mai buna folosire a timpului de lucru. Rezultatele obținute pînă în prezent, deși incomplete, scot în evidență mari rezerve în cadrul fiecărei întreprinderi.

Concentrarea industriei chimice în unități mari cu profil complex — a spus vorbitorul — impune adaptarea organizării și conducerii acestora la condițiile nou create, înlăturarea unor structuri organizatorice depășite, organizarea pe baze științifice a sistemului informațional în cadrul întreprinderilor. În prezent, un volum mare de informații circulă între întreprinderi și minister privind probleme care ar trebui și pot fi rezolvate la nivelul întreprinderii; în schimb în minister nu sînt dezvoltate suficient sectoarele de studii tehnice și conjuncturale, pentru stabilirea celor mai juste direcții și proporții de dezvoltare în perspectivă a industriei chimice.

Creșterea eficienței economice obligă la formarea și înrădăcinarea unor metode de lucru bazate pe evaluarea critică a rezultatelor soluțiilor adoptate în problemele complexe ale investiției, producției și desfacerii produselor, pe compararea în permanență a variantelor posibile și alegerea celei optime.

Conducerea competentă a instalațiilor din industria chimică este condiționată în mod nemijlocit de calificarea cadrelor. Formarea unui număr mare de cadre într-un timp relativ scurt a cerut eforturi deosebite. Analiza activității de pregătire și formare a cadrelor a scos însă la iveală serioase lipsuri în ce privește stabilirea structurii pe specialități a personalului, existența unor programe școlare incomplete, controlul redus din partea conducerilor întreprinderilor asupra selecționării cadrelor didactice, asupra calității cursurilor.

(*Continuare în pag. 6*)

RAPORT PREZENTAT DE TOVARĂȘUL GHEORGHE GASTON MARIN

(Urmare din pag. 5)

Datorită calificării înguste a muncitorilor operatori, în prezent un număr nejustificat de mare de muncitori de întreținere lucrează direct în secțiile de producție. Trebuie studiată de către Ministerul Industriei Chimice problema îmbunătățirii programelor analitice ale școlilor profesionale și de maiștri în vederea lărgirii cunoștințelor în domeniul mecanicii, energeticii, aparatelor de măsură și automatizare. Totodată, merită să fie examinată de Ministerul Învățământului, în colaborare cu Ministerul Industriei Chimice, problema accentuării pregătirii electromecanice și în domeniul automatizării a viitorilor ingineri chimiști.

În majoritatea întreprinderilor chimice există posibilitatea ca maistrul să devină cadrul de bază în organizarea, supravegherea și conducerea instalațiilor. De aceea, este necesar ca un număr din ce în ce mai mare din muncitorii cu experiență și înaltă calificare să fie îndrumați să-și completeze cunoștințele tehnice în școlile de maiștri. Din lipsa maiștrilor cu pregătire corespunzătoare, conducerea schimburilor este încredințată inginerilor, ceea ce duce la o folosire incompletă a capacității lor tehnice. Peste 50 la sută din numărul cadrelor cu pregătire tehnică superioară lucrează direct în exploatarea instalațiilor, ceea ce restrînge posibilitatea folosirii lor în munca de concepție, de perfecționare tehnologică, de analiză a căilor de sporire a producției și a eficienței economice a acesteia. Există un raport nesatisfăcător între numărul inginerilor chimiști, pe de o parte, și ingineri mecanici și energetici, pe de altă parte, în defavoarea celor din urmă. O proporție necorespunzătoare există și între ingineri și economiști, în special în institutele de proiectări. Prin planul de pregătire a cadrelor pentru perioada următoare vor trebui eliminate aceste anomalii.

În actualul cincinal, numărul salariaților din industria chimică urmează să crească cu peste 55 000, din care peste 40 000 muncitori. Din indicațiile conducerii de partid a fost întocmit un program detaliat de recrutare și pregătire a cadrelor necesare noilor unități din acest cincinal. Vorbitorul a subliniat apoi că schimbările ce intervin în procesele tehnice din industria chimică, impun un proces neîntrerupt de completare și perfecționare a cunoștințelor, de la muncitori și pînă la conducerea de specialitate din cadrul ministerului. Este necesară îmbunătățirea programului de perfecționare a cunoștințelor profesionale la toate nivelele și stabilirea unor forme obligatorii și eficiente de completare și verificare a cunoștințelor.

Promovarea cadrelor trebuie să devină un mijloc de stimulare a ridicării continue a nivelului de pregătire profesională. Ea trebuie să aibă la bază verificarea obligatorie a competenței profesionale, a preocupării pentru perfecționarea cunoștințelor și aplicarea lor în interesul întreprinderii și al întregii economii naționale.

În industria chimică, așa cum arată experiența țărilor dezvoltate, se afirmă tot mai mult rolul determinant, de avangardă, al cercetării fundamentale și aplicative. Dezvoltarea științei determină cu mare repeziciune modificarea tehnologiilor de producție, diversifică tot mai mult nomenclatorul de produse, perfecționează permanent mijloacele de muncă și de organizare a producției.

Pornind de la necesitățile economiei naționale și de la tendințele revoluției tehnico-științifice contemporane, partidul nostru a-tribuie chimiei un loc central în cadrul cercetării științifice — a spus vorbitorul. Ministerul Industriei Chimice dispune astăzi de un număr de 6 institute de cercetări, 4 laboratoare centrale și un important număr de laboratoare uzinale, cu un potențial uman de cercetare calificat și experimentat. În institutele de cercetări lucrează peste 2 300 de salariați, din care aproape 800 de cercetători cu pregătire superioară. În munca de cercetare au fost obținute realizări însemnate. Prin aplicarea proceselor tehnologice puse la punct de institutele de cercetare se realizează o producție anuală de circa 1 200 milioane lei. Rezultatele puteau fi și mai bune dacă s-ar fi manifestat mai multă operativitate din partea ministerului în aplicarea în producție a cercetărilor, dacă proiectarea ar fi lucrat mai operativ pentru întocmirea documentațiilor pe baza cercetărilor.

Actualul nivel de dezvoltare al cercetării și experiența dobîndită de proiectanți fac necesară și posibilă crearea și în industria noastră a engineering-ului, prin realizarea unei colaborări permanente între cercetarea procedeelor chimice, cercetarea în domeniul construcției utilajelor chimice și proiectarea instalațiilor, înlesnind astfel aplicarea în industrie, într-un termen mai scurt, a proceselor tehnologice definitivate de cercetare. Înființarea engineering-ului va înlesni, totodată, cooperarea cu partenerii externi pentru realizarea unor obiective ale industriei chimice.

Rolul hotărîtor pe care-l are cercetarea în menținerea caracterului competitiv al industriei chimice impune concentrarea în mai mare măsură a cadrelor cu experiență și pregătire tehnico-științifică superioară în această activitate. Laboratoarele uzinale au posibilitatea să desfășoare o activitate de cercetare valoroasă pentru perfecționarea neîntreruptă a producției, lărgirea gamei de sortimente, îmbunătățirea calității produselor și reducerea consumurilor specifice.

Subliniind că măsurile inițiate de partid și guvern pentru îmbunătățirea organizării activității de cercetare științifică constituie un cadru deosebit de favorabil pentru ca activitatea de cercetare științifică să devină tot mai rodnică, vorbitorul și-a exprimat convingerea că oamenii de știință și cercetătorii din institute și de la catedre vor aduce o contribuție crescîndă la dezvoltarea științei și industriei chimice românești.

Dezvoltarea și diversificarea industriei chimice, apariția unor probleme tot mai complexe care trebuie rezolvate operativ, competent presupun sporirea rolului conducerilor unităților industriei chimice al direcțiilor generale din minister. Ministerului Industriei Chimice îi revine sarcina de a desfășura o muncă creatoare și competentă, încît sprijinul pe care îl acordă unităților în subordine să fie concret, operativ, eficient. Este necesar ca latura tehnică a activității să stea mereu în fruntea preocupărilor, dar nici un moment nu trebuie să fie ruptă de latura economică, deoarece industria chimică este chemată să aducă o prețioasă contribuție la dezvoltarea economiei, la sporirea rapidă a avuției naționale. Nu trebuie pierdută nici un moment din vedere importanța hotărîtoare pe care o are realizarea la timp și la un înalt nivel calitativ a tuturor obiectivelor prevăzute în planul de investiții, atingerea într-o perioadă cît mai scurtă a parametrilor proiectați pentru îndeplinirea planului de producție în acest an și în viitorii ani ai cincinalului. Este de datoria tuturor ministerelor, a tuturor colectivelor din întreprinderile care concură la realizarea marilor obiective ale chimiei să sprijine efectiv eforturile lucrătorilor din această ramură, asigurînd la timp materialele necesare, livrînd utilajele și instalațiile la un înalt nivel calitativ.

Realizările obținute pînă acum, se spune în încheierea raportului, ne întăresc convingerea că lucrătorii din industria chimică vor fructifica mult mai bine mijloacele puse la îndemîna lor. Promovînd tot ce este nou și înaintat, muncind cu abnegație și entuziasm, lucrătorii din industria chimică vor îndeplini și vor depăși sarcinile de mare răspundere ce le revin în actualul cincinal stabilite de Congresul al IX-lea al partidului, aducînd astfel o contribuție substanțială la avîntul economiei naționale, la dezvoltarea și înflorirea patriei noastre — România socialistă.

(TEXT PRESCURTAT)

„PREMIERE" CONSTRUCTIVE

● Extinderea rețelei energetice este marcată în această săptămînă de începerea lucrărilor la noi obiective : **linia de 110 kilovați pe traseul de 53 de kilometri între Medgidia și Băneasa — regiunea Dobrogea și stația de transformare de 220 de kilovolți din Pitești** care va deservi zona industrială din nordul orașului.

● Piteștiul este totodată locul unei alte „premiere" constructive : aici, în cartierul Găneasa a început **construcția unei moderne fabrici de bere cu o capacitate anuală de 400 000 de hectolitri.**

● În bazinele forestiere deschise spre exploatare în ultimul timp se adaugă unul situat în zona premontană a Orăștiei. La Sibiel, **noul bazin forestier este proiectat pentru o „producție" anuală de 20 000 de metri cubi.**

AU INTRAT ÎN FUNCȚIUNE

● La Ploiești a fost pusă sub tensiune o nouă stație de transformare a energiei electrice de 110 kilovolți.

CURIER

● Pentru schimbul de mîine al constructorilor de mașini : la Brăila a fost încheiată **construcția unuia dintre cele mai mari grupuri școlare, profesionale din țară.** Aici, săli de clasă, laboratoare, ateliere, cămine asigură condiții de studiu pentru 1 200 de elevi.

SE LĂRGEȘTE GAMA DE PRODUSE

● **Centrala de beton,** agregat complex care produce anual 30 000 de metri cubi, este cel mai recent produs al uzinei de utilaj greu „Progresul" din Brăila.

● Specialiștii de la întreprinderea de cabluri din Ploiești, împreună cu lucrători ai Institutului de cercetări metalurgice, au conceput și realizat **instalația automată pentru încercarea durabilității cablurilor de oțel.**

DESERVIRE

● **Încheierea lucrărilor de construcție a unui mare complex comercial în centrul forestier Luncа Bradului,** de pe valea superioară a Mureșului, ridică numărul unor asemenea unități date în folosință de la începutul anului în regiunea Mureș-Autonomă Maghiară, la 15.

● În comuna Mănăștur s-a inaugurat **o nouă brutărie sătească,** a 30-a din regiunea Cluj.

● **Noile amenajări turistice din regiunea Suceava** (cabane, moteluri, campinguri) date în folosință în acest an au o capacitate simultană de cazare pentru 10 000 de persoane.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

Radiografia restanțelor

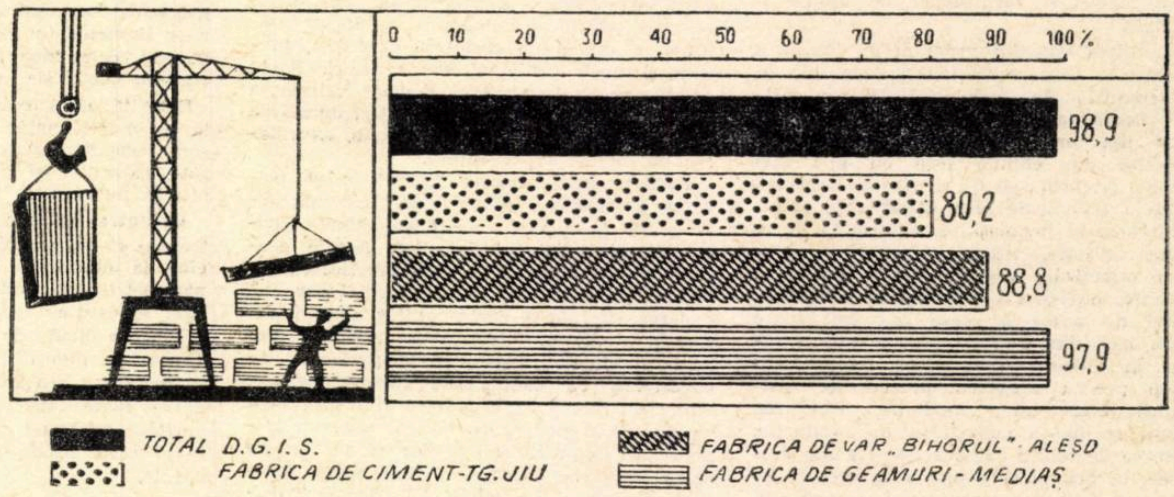

Realizarea planului producție-marfă vîndută și încasată în perioada ianuarie — mai 1967 (în %).

PE Direcția generală a industriei silicaților (D.G.I.S.) din Ministerul Industriei Construcțiilor, planul producției marfă vîndută și încasată a fost realizat în perioada 1 ianuarie — 31 mai a.c. — așa cum rezultă din grafic — doar în proporție de 98,9%. Din cele 17 întreprinderi ce-i aparțin, 3 au realizări sub prevederile planului : fabrica de ciment din Tg. Jiu (80,2%), cea de var „Bihorul" — Aleșd (88,8%) și cea de geamuri din Mediaș (97,9%). În cele trei întreprinderi amintite, sarcina prevăzută pe primele 5 luni ale anului la producția marfă vîndută și încasată nu a fost îndeplinită cu circa 21 864 mii lei.

Principalul factor care a dus la neîndeplinirea indicatorului planificat al producției marfă vîndută și încasată a fost nerealizarea pe întreaga direcție generală cu 12 163 mii lei a producției marfă. Aceasta reprezintă, în primul rînd, valoarea a 35 800 tone clincher, a 39 090 tone ciment și a 17 254 tone var, restanțe ale Fabricii de ciment Tg. Jiu. Ele se datorează unor defecțiuni mecanice la mori, cuptoare, instalații de însăcuire și încărcare, defecțiuni provocate de exploatarea și întreținerea necorespunzătoare a utilajelor, de slaba calificare a personalului ce deservește utilajele, cît și de insuficienta preocupare pentru mai buna organizare a producției și a muncii. Fabrica de var „Bihorul"-Aleșd a avut și ea — din aceleași cauze — o restanță la producția marfă de 429 tone var și 29 482 tone agrocalcar. De asemenea, punerea cu întîrziere în funcțiune a secției de geam securit, executată în regie proprie de Fabrica din Mediaș, a dus la o nerealizare fizică a producției marfă planificată cu 5,8 mii mp.

Neîndeplinirea acestui indicator la nivelul prevăzut de cifrele de plan a provocat, pe de o parte, greutăți constructorilor, lipsindu-i de astfel de materiale atît de necesare executării lucrărilor de investiții. Pe de altă parte, aceasta a dat naștere la o lipsă de mijloace bănești în contul de decontare al întreprinderilor furnizoare, diminuînd posibilitățile de creștere a beneficiului.

Pentru remedierea situației, se impune luarea unor măsuri eficiente care să asigure producerea și livrarea la timp a mărfurilor către beneficiari, precum și ameliorarea simțitoare a situației financiare a întreprinderilor producătoare de materiale de construcții.

O nouă ediție critică

A. D. XENOPOL: OPERE ECONOMICE

ACȚIUNEA DE REEDITARE a unor culegeri de texte din literatura economică din secolul trecut își propune prezentarea, de pe pozițiile marxism - leninismului, a elementelor valoroase ale gîndirii economice a acelora care și-au adus contribuția la construirea României moderne. Începută acum cîțiva ani, ca o colecție închinată gîndirii economice românești din trecut, cu reeditarea operelor economice ale lui N. Șuțu, Th. Diamant, Dionisie Pop Marțian, seria se întrerupe, pentru a fi reluată, cu apariția, în anul acesta, a operelor economice — texte alese — ale unora dintre cei mai reprezentativi gînditori economiști din secolul trecut, Alexandru D. Xenopol și Petru S. Aurelian.

Apariția aproape concomitentă a acestor două ediții constituie un eveniment deosebit pentru cercetători, cadre didactice, studenți din învățămîntul economic, cărora li se adresează, în primul rînd, întrucît le pune la dispoziție instrumente de prim ordin pentru înțelegerea problemelor majore ale celei de-a doua jumătăți a secolului trecut. Exponenți ai concepțiilor economice înaintate, Alexandru D. Xenopol și Petru S. Aurelian și-au dat seama de necesitatea vitală pentru România de a dezvolta industria, a moderniza agricultura, de a se lua măsuri pentru protejarea economiei naționale, a unui întreg sistem de reforme sociale ș.a., inițiind pentru aceasta un larg program de măsuri. Pe aceleași poziții în problemele cardinale ale vieții economice și sociale, ei se deosebesc însă în modul în care văd rezolvarea lor, prin planul măsurilor concrete pe care le propun.

Constituie, după părerea noastră, un merit incontestabil că Ion Veverca, editorul textelor alese din operele economice ale lui Alexandru D. Xenopol, a pus în evidență, în studiul introductiv pe care-l face acestei ediții, atît înrudirea de concepții, cît și originalitatea lor și deosebirile semnificative dintre ideile acestora.

PERSONALITATE MULTIPLĂ ȘI COMPLEXĂ, Alexandru D. Xenopol este mai cunoscut ca istoric decît ca economist, iar dacă opera lui economică e mai redusă ca proporții, în schimb nu e mai puțin valoroasă sub aspectul bogăției de idei în ce privește orientarea dezvoltării economice a țării noastre la sfîrșitul secolului trecut.

Pentru a reliefa concepțiile economice și sociale ale lui Alexandru D. Xenopol, autorul cărții, în studiul său introductiv, analizează pe rînd, în mod succint, articolele și studiile economice în ordinea apariției lor, căutînd să desprindă orizontul preocupărilor din diferitele etape ale vieții lui Alexandru D. Xenopol, precum și modul cum acestea au evoluat în timp. În acest fel sînt scoase în evidență, pe lîngă elementele înaintate ale gîndirii sale, și limitele și inconsecvențele existente. Astfel, industrializant convins, A. D. Xenopol se declară, în prima perioadă (1879—1882), adept al unui program de dezvoltare industrială pe baza creării și dezvoltării industriei mari de fabrică, mecanizată, iar într-o perioadă următoare (1895—1896) insistă asupra unui program avînd ca bază industriile agricole. Declarîndu-se un adept credincios al sistemului protecționist, A. D. Xenopol pune accentul pe „protecțiunea internă" pe care statul trebuie să o acorde în calitate de principal client al pieței naționale.

În numărul 21/1967 al **Vieții economice** a apărut articolul „A. D. Xenopol și protecționismul vamal", sub semnătura lui V. Ioța în care sînt contestate o serie de aprecieri susținute de cercetătorii operei economice a lui A. D. Xenopol asupra concepției sale privind protecționismul vamal. În articol se face afirmația că „scrierile apărute pînă acum n-au reușit să formuleze un punct de vedere unitar asupra concepțiilor protecționiste" ale lui A. D. Xenopol, citîndu-se cîteva fraze fără ca acestea să fie analizate în contextul lor. Credem că există un punct de vedere asemănător asupra acestor concepții, deoarece toți cercetătorii citați sînt de acord că A. D. Xenopol a înțeles că „mijlocul cel mai energic prin care guvernul poate încuraja mișcarea industrială" este „protecțiunea la granița" [1]), însă acest mijloc nu poate fi folosit din cauza „poziținei politice" a țării noastre. Această idee o afirmă G. Zane cînd spune că „A. D. Xenopol se temea că adoptînd o politică protecționistă vamală, aceasta nu ar putea fi aplicată din cauza imixtiunii marilor puteri interesate [2]). Afirmă același lucru și Ion Veverca cînd scrie că „Xenopol pleacă de la considerația că țara noastră era prea slabă ca să poată rezista la presiunile puternice făcute asupra sa de către statele mari" [3]). Concluzia trasă de autorul articolului că aprecierile pe care le combate „pot duce la ideea inexactă că A. D. Xenopol ar fi fost antiprotecționist" o considerăm ca nefondată. Toți cercetătorii operei lui A. D. Xenopol îl consideră ca protecționist, însă protecționismul lui se referă, în primul rînd, la ajutorul pe care statul trebuie să-l acorde economiei naționale în calitate de principal client al pieței interne, de organizator al creditelor etc. A. D. Xenopol nu ignorează ideea aplicării măsurilor vamale de protejare, autorii susamintiți subliniind însă și limitele concepției lui.

Autorul articolului afirmă că în scrierile din anii 1870, 1872, 1877, 1885 și 1908 A. D. Xenopol se pronunță „explicit sau implicit" pentru practicarea unei politici vamale protecționiste. Lăsînd la o parte formularea de explicit și implicit, care ni se pare ambiguă fiind că nu poate fi demonstrată și poate servi ca loc de refugiu, autorul aduce argumente din perioada anterioară apariției **Studiilor Economice** (ediția din 1879 și 1882), în care A. D. Xenopol afirmă clar nevoia unor măsuri vamale protectoare și neputința elaborării și aplicării lor. Mai departe, autorul articolului afirmă că A. D. Xenopol „în scrierile sale economice din 1895 și 1896 și de mai tîrziu (sublinierea noastră) deși militează în continuare pentru dezvoltarea industrială a României nu amintește de necesitatea practicării unei protecțiuni vamale". Astfel, nu rezultă clar dacă A. D. Xenopol se pronunță sau nu pentru protecționism vamal în această perioadă.

Autorul își pune întrebarea „dacă A. D. Xenopol a renunțat la ideea protecționismului vamal, fie și pentru această perioadă limitată (credem că se referă la perioada celor două ediții ale Studiilor Economice — n.n.) ce rost mai are polemica vehementă din această operă cu liberschimbiștii ?...". A. D. Xenopol a fost toată viața un industrializant convins și pentru realizarea acestui ideal, liberschimbismul trebuia combătut și reclamată intervenția directă a statului pentru protejarea industriei. Partizanii liberschimbismului își exprimau opoziția față de politica de intervenție a statului în economie, unii dintre ei afirmînd că industria în țara noastră se va crea lent și de la sine. Considerăm că acestea sînt motive puternice care să-l fi determinat pe A. D. Xenopol la o polemică cu liberschimbiștii. Sîntem de părere că A. D. Xenopol a fost în principiu un susținător al unei politici vamale protecționiste cu rezerva că, practic, ținînd seama de condițiile istorice și politice ale țării noastre, a revendicat aplicarea unor măsuri largi de „protecțiune internă", deoarece considera că nu e deocamdată posibilă aplicarea unui regim vamal protecționist.

CONSTITUIE, după părerea noastră, un merit al noii ediții, faptul că editorul stabilește și publică la finele cărții și o bibliografie a lucrărilor economice ale lui A. D. Xenopol, formată din 19 titluri, în ediție reproducîndu-se texte alese din 11 titluri.

În încheiere, arătăm că ne păstrăm oarecare rezervă față de unele afirmații făcute de editor. Astfel, se susține că A. D. Xenopol și-a încetat colaborarea în paginile **Economiei Naționale** din două motive: primul, nevoia de a se concentra asupra studiilor istorice, și al doilea — datorită, citățm: „caracterului pe care-l ia publicația prin îndrumarea lui Aurelian".

Considerăm că a pune astfel problema și a nu arăta care este acest caracter luat de revistă, poate produce confuzie în mintea cititorului, sau credința că aceasta a luat o orientare potrivnică intereselor naționale.

A. D. Xenopol este prezentat de I. Veverca aproape numai sub aspectul preocupărilor sale economice. Am fi dorit o perspectivă mai amplă, cu sublinierea legăturii dintre concepțiile istorice și cele economice ale acestui polivalent om de știință. De asemenea, considerăm că prezența unor date biografice mai numeroase ar fi contribuit la cunoașterea mai completă a personalității lui A. D. Xenopol. Pe această linie semnalăm că existența unui indice alfabetic pe materii și nume ar fi facilitat folosirea cărții.

Arătînd cele de mai sus, subliniem că ele nu diminuează valoarea lucrării, care se înscrie pe linia efortului continuu de a se reedita operele economice ale înaintașilor noștri.

Radu C. DEMETRESCU

1) A. D. XENOPOL, **Studii economice** — Iași, 1879, pag. 62.

2) **Texte din literatura economică în România**, 1960, Buc. vol. I, pag. XXX.

3) A. D. XENOPOL, **Opere economice**, 1967, Buc., pag. 59.

Al II-lea Simpozion internațional privind problemele de economia fondurilor fixe

CĂUTĂRI DE SOLUȚII

RECENT s-au desfășurat la Budapesta lucrările celui de-al doilea Simpozion internațional privind problemele de economia fondurilor fixe. La simpozion au participat un număr de 381 specialiști din Bulgaria, Cehoslovacia, Jugoslavia, R. D. Germană, Polonia, România, Ungaria și U.R.S.S.

În cadrul simpozionului au fost susținute un număr de 60 de comunicări. Din partea țării noastre au fost prezentate două comunicări: „Factorul timp în determinarea eficienței economice a investițiilor" *și* „Relațiile între fondul de amortizare și reproducția fondurilor fixe".

În cele ce urmează, relevăm cîteva din problemele mai importante dezbătute în cadrul simpozionului.

Finanțarea fondurilor fixe

UNA din problemele mult discutate în cadrul simpozionului a fost finanțarea fondurilor fixe. S-a preconizat în mod unanim soluția ca înlocuirea fondurilor fixe uzate cu altele noi să se facă din fondurile proprii ale întreprinderilor în cauză. În acest sens, s-a propus ca fondul de amortizare să rămînă la dispoziția întreprinderilor, fie în totalitate, fie numai într-o anumită proporție, în funcție de gradul de uzură a fondurilor fixe.

Pentru finanțarea lucrărilor de dezvoltare și modernizare a întreprinderilor existente, s-a emis ideea acordării de fonduri în totalitate sau parțial, de la stat, sub formă de credite rambursabile. Principalele argumente în sprijinul ideii folosirii creditelor rambursabile au fost:

a) Întreprinderile sînt direct cointeresate în respectarea termenelor de dare în funcțiune a fondurilor fixe, cît și în realizarea parametrilor proiectați la perioadele de timp prevăzute. În cazul nerespectării acestor sarcini, întreprinderile nu vor putea rambursa la timp creditele, fapt care atrage după sine penalizări, ceea ce influențează asupra rezultatelor economice ale întreprinderii și, în consecință, reducerea sau chiar pierderea dreptului la anumite stimulente materiale — premii, participarea la beneficiile peste plan etc.

b) Întreprinderile sînt cointeresate în realizarea de economii cît mai mari la fondurile de investiții, știind că acestea trebuie să fie rambursate. Orice risipă de fonduri de investiții are repercusiuni negative asupra rezultatelor economice ale întreprinderilor, în sensul scăderii eficienței economice. Legat de problema economiilor care se pot realiza la fondurile de investiții, din discuții a reieșit că se pot considera ca atare numai acelea care nu influențează negativ realizarea parametrilor proiectați și care nu fac să sufere calitatea produselor ce vor fi fabricate. Pentru a cointeresa în mai mare măsură întreprinderile în folosirea cît mai eficientă a fondurilor fixe, unii participanți au indicat ca soluție plata unei taxe (chirii) de folosire a acestora. Menționăm că ea se aplică deja în unele țări ca: R.D. Germană, Bulgaria, Cehoslovacia și Jugoslavia. În ceea ce privește cuantumul și sursa de provenință a acestei taxe, s-a susținut ideea să se plătească din beneficiul brut, în cote diferențiate pe ramuri, iar, în cadrul acestora, pe întreprinderi, în funcție de nivelul tehnic. Astfel, o întreprindere cu un nivel tehnic mai ridicat și care are posibilitatea să obțină, față de o întreprindere cu un nivel tehnic scăzut, un volum de beneficiu mult mai mare, va fi obligată să plătească o taxă de folosire a fondurilor fixe, de asemenea, mai mare. Taxa de folosire a fondurilor fixe plătindu-se din beneficiu nu constituie un element al prețului de cost, care să impieteze asupra volumului de beneficii realizat peste plan.

Cointeresarea întreprinderilor în darea în funcțiune la termenele planificate a fondurilor fixe

O ALTĂ problemă mult discutată a fost respectarea termenelor planificate de dare în funcțiune a fondurilor fixe. Orice întîrziere a termenului de dare în funcțiune a oricărui fond fix are repercusiuni negative asupra eficienței economice a întreprinderilor respective, iar în unele cazuri, chiar și asupra altor întreprinderi. Pentru a cointeresa în mai mare măsură întreprinderile în respectarea acestor termene sau chiar pentru a le scurta, s-au discutat mai multe soluții. Cei mai mulți participanți s-au pronunțat pentru ideea ca amortizarea oricărui fond fix să înceapă din momentul planificat a fi dat în funcțiune. În această situație rezultă:

— cînd intră în funcțiune înainte de termen, fondul fix va produce fără amortizare pînă la termenul planificat. Ca urmare, întreprinderea va obține un beneficiu suplimentar, echivalent cu amortismentul neinclus în cheltuielile de producție și beneficiul realizat la producția suplimentară;

— cînd un fond fix intră în funcțiune după termenul planificat, se calculează automat amortizarea, fapt care face ca întreprinderile să-și mărească cheltuielile de producție și, respectiv, să-și micșoreze volumul de beneficiu.

Acest sistem de cointeresare se practică în unele țări socialiste. De exemplu, în Ungaria, după aplicarea sistemului susmenționat, s-au realizat importante reduceri ale termenelor planificate de dare în funcțiune a unor fonduri fixe.

Rezerve de creștere a folosirii extensive a fondurilor fixe

ÎN cadrul simpozionului, s-a discutat de asemenea despre posibilitățile de menținere sau de extindere a timpului de folosire a fondurilor fixe în condițiile micșorării săptămînii de lucru. S-au relevat două soluții de rezolvare a problemei și anume:

— menținerea timpului de folosire a fondurilor fixe prin angajarea de salariați în plus și

— mărirea timpului de folosire a fondurilor fixe, prin trecerea la sistemul de lucru în „foc continuu", măsură care necesită angajarea unui număr și mai mare de salariați.

Dintre ele, s-a considerat că o eficiență economică mai mare prezintă trecerea la sistemul de lucru în „foc continuu". Potrivit acestui sistem, muncitorii lucrează șase zile, după care au două zile repaos. El prezintă avantajul folosirii mai complete a fondurilor fixe, respectiv se poate obține o creștere rapidă a capacităților de producție fără cheltuirea de fonduri de investiții. În acest sens s-a prezentat experiența filaturii de bumbac Miskolcz din R. P. Ungară. În vechiul sistem de lucru — 6 zile lucrătoare și 1 zi repaos — fondurile fixe erau folosite pe săptămînă numai 17 schimburi a 8 ore, deoarece simbătă noaptea și duminica nu se lucra. Prin trecerea la sistemul de lucru în „foc continuu", numărul săptămînal de schimburi a crescut la 20, nelucrîndu-se doar duminică noaptea. Aplicarea lui a necesitat organizarea schimbului patru. Din experimentare au reieșit atît avantaje, cît și dezavantaje. Astfel, a crescut numărul de zile libere pe an de care dispun muncitorii, s-a micșorat numărul săptămînilor în care muncitorilor le vine rîndul să lucreze în schimbul de noapte, a crescut capacitatea de producție și s-a îmbunătățit indicele de utilizare a fondurilor fixe, a crescut volumul producției etc.

Aplicarea noului sistem a contribuit la îmbunătățirea bilanțului timpului muncitoarelor acestei întreprinderi. A scăzut considerabil timpul consacrat pentru gospodărie în zilele de duminică, deoarece muncitoarele se ocupă cu asemenea munci în zilele libere din cursul săptămînii; creșterea timpului pentru îngrijirea copiilor în zilele libere și menținerea lui la același nivel în zilele de lucru; dublarea timpului afectat odihnei și distracțiilor.

Printre dezavantaje se numără faptul că acest sistem nu permite familiei să-și organizeze, în 26 de duminici din cursul unui an, un program comun; nu este posibilă participarea, în unele duminici, la manifestațiuni culturale și sportive. Din ancheta efectuată în întreprindere a reieșit că 91% din totalul muncitorilor au găsit sistemul favorabil și numai 9% nefavorabil.

Lucrările celui de-al doilea Simpozion internațional privind problemele de economia fondurilor fixe a constituit un util schimb de experiență, atît pe linia elucidării unor probleme teoretice, cît și de cunoaștere a unor măsuri practice luate pentru mai buna folosire a fondurilor fixe.

Ștefan ȘTEFĂNESCU
doctor în economie

PROBLEME ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE ÎN REGIUNEA IAȘI

MIU DOBRESCU
prim-secretar al Comitetului regional Iași al P.C.R.

RECENT, plenara C.C. al P.C.R. a dezbătut și aprobat documente de o deosebită importanță pentru continua dezvoltare social-economică a patriei noastre. Adoptarea Directivelor cu privire la elaborarea planului cincinal 1971—1975 și a direcțiilor principale ale dezvoltării economiei naționale în perioada 1976—1980 — constituie un moment important în înfăptuirea sarcinilor trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. privind îmbunătățirea și perfecționarea necontenită a planificării și conducerii economiei, ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități. Se creează condiții pentru studierea aprofundată a nevoilor mai apropiate și de perspectivă ale întregii societăți, precum și pentru stabilirea posibilităților economice de a le satisface. Pe baza hotărîrilor luate de partid, în fiecare regiune au luat ființă comisii — formate din activiști de partid, cadre economice din cele mai bine pregătite și cu experiență practică, oameni de știință, specialiști etc. — care studiază posibilitățile concrete și întocmesc proiecte de planuri pentru dezvoltarea economică a regiunii pe anii 1971—1980.

Ascensiunea industrială a Iașului este deosebit de pilduitoare în ce privește politica partidului și statului nostru de dezvoltare susținută a regiunilor cu un potențial economic mai redus, de ridicare, pe această bază, a nivelului de trai al oamenilor muncii. **În intreaga perioadă de economie planificată ritmul mediu anual de creștere a producției industriale a regiunii a fost mult superior celui realizat la scara intregii țări.**

Un dinamism foarte pronunțat caracterizează dezvoltarea industrială a regiunii în actualul cincinal, perioadă în care ritmul mediu anual de sporire a producției industriale este de 15%. **Realizările industriei din regiune vor fi, în 1970, de peste două ori mai mari, în comparație cu cele obținute la sfîrșitul anului 1965.** Cursul ascendent pe care îl urmează industrializarea regiunii este ilustrat de evoluția ponderii producției globale industriale în totalul producției țării. De la 2,4% în 1959 și 3,3% în 1965, această pondere va ajunge la aproape 4% în 1970.

Sporul producției industriale prevăzut pentru 1970 se va realiza atît prin utilizarea mai rațională a capacităților de producție, dezvoltarea unor unități industriale existente (Fabrica de rulmenți-Birlad, Uzina metalurgică și Uzina de prelucrare a maselor plastice-Iași), cît și prin construirea de noi obiective printre care menționăm: Uzina de fibre și fire sintetice, Țesătoria de mătase și Fabrica de produse ceramice din Iași, Fabrica de mobilă-Vaslui, Fabrica de ciorapi-Huși, Fabrica de perdele și tricotaje tip mătase-Pașcani și altele.

Tinînd seama de necesitatea utilizării într-un grad mai înalt a resurselor de muncă, economia regiunii Iași va trebui să se bucure și în viitor, de un ritm susținut de dezvoltare, astfel încît să poată fi continuat procesul de apropiere de nivelul regiunilor celor mai înaintate din punct de vedere economic. Este știut că în timp ce prin densitatea populației se situează pe unul dintre primele locuri pe țară, producția pe cap de locuitor și numărul salariaților din producție la 1000 de locuitori se află sub media pe țară. În ceea ce privește sporul natural al populației, el a fost în 1965 aproape dublu față de media pe țară — 11,8 la 1000 de locuitori față de 6. Măsurile luate în cursul anului trecut de către conducerea partidului și statului cu privire la creșterea natalității se soldează cu rezultate foarte bune: numărul nașterilor va fi de peste trei ori mai mare față de perioada corespunzătoare a anului trecut. Prin urmare, densitatea populației — și așa destul de ridicată — va crește și mai mult.

În momentul de față — și cu atît mai mult în perspectiva anilor — se ridică și se va ridica deci problema îmbunătățirii ocupării populației în cîmpul muncii. Disponibilitățile de forță de muncă se localizează, mai ales, în raioanele Hîrlău și Negrești, unde densitatea populației pe kmp este de 85 și, respectiv, de 83 locuitori. În aceste raioane n-au fost amplasate pînă în prezent nici un fel de obiective industriale. De aceea, în studiile ce le va întreprinde pentru stabilirea amplasamentelor noilor obiective industriale, comisia regională va trebui să aibă în vedere aceste raioane.

Situația economică a regiunii, excedentul mare al forței de muncă, incertitudinile — cel puțin în momentul de față — în ce privește bogățiile subsolului, impun ca investițiile industriale să fie orientate spre construirea de unități care necesită, în general, transporturi mai reduse de materii prime, dar ocupă multă de lucru mai numeroasă.

O foarte importantă rezervă de creștere a potențialului industrial al regiunii, de sporire a participării ei la producția globală a țării și, în același timp, de ridicare a eficienței economice a investițiilor, este utilizarea cît mai rațională a actualelor capacități de producție. **Studiile preliminare făcute la numai cîteva întreprinderi** (Uzina metalurgică și Fabrica de Antibiotice-Iași, Uzina mecanică-Pașcani și altele) **conduc la concluzia că prin unele reutilări și îmbunătățirea sortimentației de fabricație, s-ar putea realiza un spor anual de producție în valoare de aproape 300 de milioane de lei, adică aproximativ atît cît producea întreaga industrie a regiunii în 1950.**

Numai la Uzina metalurgică, de exemplu, s-ar putea realiza (peste ce este stabilit încă în acest cincinal), cu un volum relativ redus de investiții:

— o linie de sudură cu o capacitate de producție de 25 mii tone/an, în spațiile folosite în prezent foarte neeconomicos, ca depozite de produse finite;

— o hală, în continuarea celei existente, unde s-ar putea amplasa noi linii de sudură, un laminor de benzi la rece cu o capacitate de 30 000 t/an;

— o secție de construcții și tîmplărie metalică.

Pe parcursul studiului pentru fundamentarea viitorului plan cincinal, comisia regională va trebui să aprofundeze această problemă și să facă propuneri de măsuri concrete ce se impun a fi luate.

În domeniul agriculturii regiunii se cer de asemenea, rezolvate în perioada cincinalului următor și în perspectiva anilor 1976—1980, unele probleme importante. Punerea cît mai mult în valoare a fondului funciar al regiunii este condiționată în principal de:

— amenajarea riurilor interioare, în vederea scoaterii de sub inundații a unor importante suprafețe de teren;

— executarea pe baze temeinice a lucrărilor de combatere a eroziunii solului.

Firește, și pînă în prezent s-a acționat în aceste direcții, dar nu cu suficientă intensitate. Efectele distructive ale revărsării riurilor sînt încă deosebit de mari. Acest fenomen are frecvență anuală — îndeosebi primăvara — dar se face simțit și în alte anotimpuri, ca urmare a ploilor torențiale, așa cum a fost, de pildă, în acest an, cînd pericolul revărsării Prutului era aproape iminent. Din această cauză, sînt inundate anual circa 20 000—25 000 de hectare, din care suprafețe însemnate cu culturi de toamnă sau care urmează a fi însămînțate.

Cu mulți ani în urmă, la o inundație au fost lovite de calamitate 137 000 de hectare (din care 37 000 ha suprafață arabilă), pagubele însumînd circa 220 milioane de lei. Deși mai rar și imprevizibil, acest fenomen se poate repeta, cu toate consecințele sale nefaste.

Reducerea și, în final, eliminarea efectelor negative ale acestor calamități, comportă desigur eforturi însemnate, fiind vorba de lucrări mari de îndiguiri, desecări, regularizări, acumulări, irigații. Rezultatele răsplătesc însă înzecit aceste eforturi. **Se estimează scoaterea de sub inundații a unei suprafețe de circa 135 000 ha, din care 55 000 ha arabil, precum și irigarea unei suprafețe de aproximativ 80 000 hectare.**

De rezultatele acestor amenajamente complexe, vor beneficia în mare măsură cooperativele agricole de producție. Iată de ce contribuția lor la efectuarea acestor lucrări va trebui să sporească prin utilizarea resurselor de muncă existente și a altor mijloace materiale și bănești de care dispun acestea. Producția agricolă suplimentară ce urmează a fi obținută anual, conduce la concluzia amortizării în 6—7 ani a investițiilor necesare.

În regiune, aproape o jumătate de milion de hectare sînt supuse, într-un grad mai mic sau mai mare, procesului de eroziune. Deși în ultimii ani s-au întreprins o serie de măsuri, totuși ele au fost destul de modeste, nefiind de natură să stăvilească acest proces. Tinînd seama de importanța problemei, de anvergura ei în regiunea noastră, un colectiv larg, sprijinit și de specialiști de la I.C.C.A., a început un studiu privind combaterea eroziunii, ale cărui concluzii vor începe a fi aplicate, treptat, încă din toamna acestui an.

Socotim că în cincinalul următor, va trebui să-și găsească o soluționare pozitivă folosirea mai bună, cu o mai mare eficiență, a fondului funciar al regiunii. Pe suprafețe întinse — de ordinul miilor de ha — situate în pantă, cu un foarte pronunțat grad de înclinație, se cultivă cereale, pe care se obțin 5—600 kg porumb boabe la ha. Există în regiune peste 3 500 ha teren, în proprietatea C.A.P. care, datorită pantelor foarte mari, nu pot fi lucrate decît cu sapa. Dacă ar fi destinate viticulturii, aceste terenuri ar putea aduce venituri incomparabil mai mari.

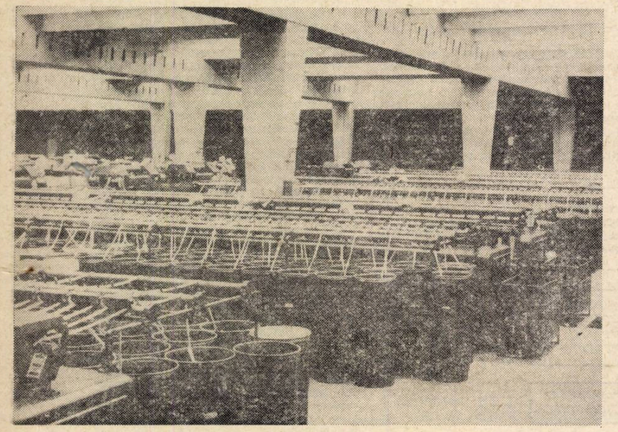

Dezvoltarea generală a regiunii Iași ar putea fi substanțial impulsionată dacă cercetările geologice, efectuate cu mai multă persistență și cu mijloace tehnice mai avansate, ar conduce la concluzii pozitive, certe asupra bogățiilor subsolului regiunii. Organele centrale de resort (Comitetul Geologic, Ministerul Petrolului, Ministerul Minelor) au manifestat solicitudine față de organele locale, purtîndu-se discuții fructuoase pe această temă. În acest sens, s-a și întocmit un plan de lucrări, stabilit pe perioade. Este nevoie de un sprijin deosebit de ordin tehnic pentru executarea unor foraje de mare adîncime, astfel încît să se poată stabili cu mai multă exactitate bogățiile subsolului regiunii.

Desigur, la stabilirea proiectului planului de perspectivă al regiunii, se au în vedere și alte elemente. Studiile multilaterale și complexe ce vor fi efectuate, vor crea condiții ca potențialul economic al regiunii să fie mai bine valorificat, ca aportul acesteia la dezvoltarea economiei socialiste a țării să fie din ce în ce mai mare.

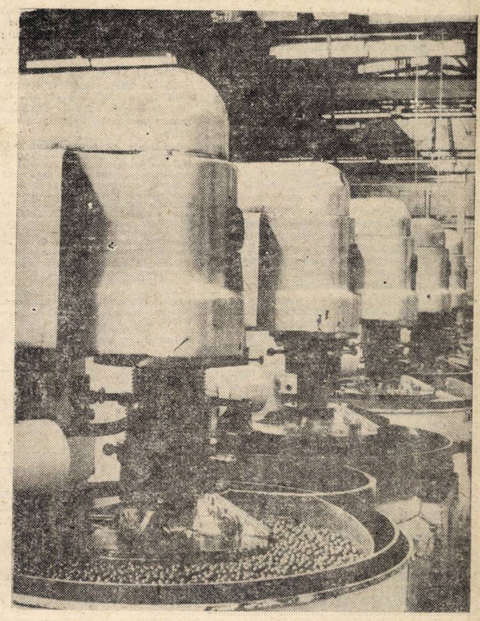

Aspecte din două întreprinderi ale regiunii: „Textila"-Iași și Fabrica de Rulmenți-Birlad

O importantă formă de răspîndire a experienței înaintate

CABINETUL ORĂȘENESC DE INFORMARE TEHNICO-ECONOMICĂ

I. IOSEFIDE
secretar al Comitetului Orășenesc București al P.C.R.

COLECTIVELE întreprinderilor din orașul București, mobilizate de organele și organizațiile de partid, au pornit cu multă insuflețire, încă de la începutul anului, la înfăptuirea sarcinilor importante trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966.

Desfășurînd larg întrecerea socialistă în cinstea aniversării a 20 de ani de la proclamarea republicii, oamenii muncii din toate ramurile economiei s-au angajat să valorifice la un nivel superior rezervele existente, să asigure o sporire însemnată a eficienței activității în fiecare întreprindere și instituție.

În cadrul acțiunilor întreprinse în această privință un loc de seamă s-a acordat măsurilor pentru reducerea consumurilor de materii prime și îndeosebi a metalului, pentru rentabilizarea tuturor întreprinderilor și produselor, pentru creșterea productivității muncii și realizarea planului în mod ritmic, la toți indicatorii.

Cadrele de conducere din întreprinderile și instituțiile Capitalei au soluționat cu competență sporită sarcinile tehnice și economice ce le-au revenit, au luptat cu mai multă perseverență pentru aplicarea noilor cuceriri ale științei și tehnicii.

● Succesele din primul semestru — rod al organizării științifice a producției

REZULTATELE obținute la încheierea primului semestru sînt o mărturie a muncii susținute desfășurate în prima parte a anului și constituie o garanție a realizării și depășirii planului de stat pe 1967. Producția globală industrială planificată pe primele 6 luni a fost îndeplinită în proporție de 101,9%, volumul realizat reprezentînd 49,1% din sarcina pe acest an. Eforturile depuse în această perioadă sînt mai bine ilustrate de faptul că nivelul producției industriale atins în acest semestru este superior celui realizat în perioada corespunzătoare a anului trecut cu 15,3%. Peste prevederile planului s-au obținut 2.419 tone țevi de oțel, 218,7 mii metri pătrați țesături din bumbac, 1001 buc. televizoare, 2.489,8 tone uleiuri comestibil și altele.

Dar nu numai indicatorii cantitativi ai planului au fost îndepliniți și depășiți, ci și cei calitativi: creșterea productivității muncii, reducerea prețului de cost, sporirea rentabilității etc.

O privire retrospectivă arată că aceste rezultate în ansamblu sînt cele mai bune din ultimii ani. Cărui fapt se datorește această îmbunătățire simțitoare a activității întreprinderilor? Un răspuns complet ar trebui să menționeze un număr destul de mare de factori. Considerăm însă că trebuie să subliniem în mod deosebit măsurile luate în al doilea trimestru în toate întreprinderile și instituțiile în cadrul acțiunii ce se desfășoară pe baza indicațiilor conducerii de partid și de stat privind organizarea științifică a producției și a muncii.

Într-adevăr, în al doilea trimestru al anului, deși sarcinile de plan au fost superioare, realizările obținute au depășit simțitor pe cele din trimestrul I, așa după cum arată datele din tabelul alăturat.

Subliniem că în multe întreprinderi, ca de exemplu Fabrica de mașini-unelte și agregate, uzinele „Electronica" și „Danubiana", Fabrica de confecții și tricotaje și altele, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, s-au întreprins de mai mulți ani numeroase acțiuni, s-au experimentat și aplicat în producție o seamă de soluții noi tehnice și organizatorice, ceea ce a dus la obținerea unor rezultate economice tot mai bune.

Nu putem însă trece cu vederea nici faptul că în unele întreprinderi nu s-a dat atenția cuvenită acestor probleme, cadrele de conducere s-au complăcut să-și desfășoare activitatea folosind metode de muncă și organizare de mult depășite, au subapreciat însemnătatea sporirii eficienței economice a producției.

Acțiunea întreprinsă din inițiativa conducerii de partid și de stat privind organizarea științifică a producției și a muncii a fost deosebit de binevenită pentru toate întreprinderile. Ea a determinat începerea unor studii și acțiuni la întreprinderile care făcuseră prea puțin în acest domeniu, cît și accelerarea și completarea măsurilor ce rezultau ca necesare pentru unitățile care atacaseră de mai mult timp asemenea probleme.

Principalii indicatori ai planului	Realizări în trim. I	Realizări în trim. II
Producția globală (%)	101,2	102,4
Producția marfă (vîndută și încasată) (%)	101,5	103,0
Productivitatea muncii (%)	101,1	103,0
Indepl. planului de export (%)	103,6	107,1
Media lunară a economiilor peste plan din reducerea cheltuielilor de producție (mii lei)	20 460	23.678 *)

Indicațiile tematice date de conducerea de partid și de stat, completările făcute de ministere ținînd seama de specificul fiecărei ramuri, ca și îndrumările metodologice date pe parcurs au făcut ca acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii să se desfășoare în mod unitar, să cuprindă toate laturile principale ale acestei activități.

● Contribuția organelor și organizațiilor de partid

COMITETUL orășenesc, comitetele raionale, organizațiile de partid dintr-un număr mare de întreprinderi au inițiat o serie de acțiuni pentru sprijinirea măsurilor de organizare științifică a producției și a muncii. De pildă, la inițiativa Comitetului raional de partid „23 August", cadre de specialiști de la Academia R. S. România și de la Centrul de calcul economic și cibernetică economică-București au întreprins la Uzina de pompe și alte întreprinderi studii privind reorganizarea prelucrării datelor din cadrul fluxului informațional; comitetele raionale de partid „Lenin", „Tudor Vladimirescu", „1 Mai" și „16 Februarie", au organizat expuneri pe diverse teme ale organizării producției în fața activului lărgit și a aparatului de partid. Unele organizații de partid, cum ar fi cele de la uzinele „23 August", „Semănătoarea", Fabrica de prelucrare mase plastice, „Dacia", „Flacăra roșie", Fabrica de produse lactate și altele au desfășurat o intensă muncă politică de mobilizare a tuturor cadrelor în jurul acestei acțiuni, folosind în acest sens adunările de partid, de sindicat și U.T.C., gazetele de uzină etc.

Comisia orășenească organizată de Comitetul orășenesc de partid, în rîndurile căreia au fost atrase numeroase cadre de specialitate din toate ramurile industriale, precum și comisiile raionale au sprijinit conducerile întreprinderilor, indicînd ale unităților etalon, în orientarea studiilor elaborate și alegerea celor mai eficiente căi de îmbunătățire a organizării producției și a muncii.

Una din sarcinile principale ale organelor și organizațiilor de partid, în această perioadă, a constituit-o evidențierea experienței și inițiativelor valoroase, popularizarea metodelor bune găsite, organizarea unor schimburi de informații între unitățile cu profil similar. Împreună cu delegații permanenți ai ministerelor, s-au întocmit buletine de informare pentru întreprinderile din industria construcțiilor de mașini, chimică și altele, în care s-au expus metodele cele mai eficiente folosite de întreprinderile fruntașe.

La sfîrșitul lunii mai, după mai bine de două luni de la declanșarea acestei acțiuni largi de organizare științifică a producției și a muncii, Biroul Comitetului orășenesc al partidului a făcut o analiză multilaterală a rezultatelor obținute și a stabilit noi măsuri pentru intensificarea muncii în perioada următoare.

● Principala preocupare: folosirea mai deplină a capacităților de producție

MAJORITATEA întreprinderilor și-au îndreptat atenția în primul rînd spre folosirea mai bună a capacităților de producție existente, prin utilizarea mai judicioasă a spațiilor productive, creșterea indicilor de utilizare a mașinilor, îmbunătățirea parametrilor de lucru a instalațiilor, ordonarea și modernizarea fluxurilor de fabricație și alte măsuri care au condus la obținerea unor sporuri de producție și la o mai mare eficiență în utilizarea fondurilor fixe. Exemple în acest privință avem la întreprinderile „Timpuri noi", „Grivița roșie", „Electroaparataj", Fabrica de cabluri și materiale electroizolante, „Danubiana" și altele. Însemnate rezerve de creștere a producției sînt în curs de valorificare în întreprinderile producătoare de bunuri de consum, îndeosebi la fabricile de încălțăminte „Flacăra roșie", „Progresul", „Carmen" și altele.

Un alt obiectiv pentru care s-a manifestat mai multă preocupare în toate întreprinderile l-a constituit folosirea mai rațională a forței de muncă. Pe această linie s-au aplicat numeroase măsuri care au condus la reducerea personalului auxiliar și de deservire, la repartizarea mai judicioasă a cadrelor tehnico-economice, la simplificarea muncii administrative.

Pentru ridicarea productivității muncii la nivelul posibilităților create de dotarea tehnică existentă, în multe unități s-a extins normarea pe baze științifice, s-a îmbunătățit ritmicitatea alimentării locurilor de muncă cu materiale și scule, s-au introdus noi dispozitive pentru mecanizarea muncii și pe această bază s-au lărgit zonele de deservire. Asemenea acțiuni s-au întreprins cu rezultate bune la Fabrica de mașini-unelte și agregate, Uzina de mecanică fină, Uzina chimică „9 Mai", Combinatul de cauciuc Jilava, Filatura românească de bumbac și altele.

Pe linia folosirii în mod productiv a timpului de lucru în toată perioada și mai ales după apariția Hotărîrii C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri din luna mai s-au luat numeroase măsuri pentru a elimina cauzele care provocau pierderi de timp nejustificate, s-a organizat mai bine munca în toate sectoarele.

● Tărăgănare — formalism — rutină

DIN analizele făcute de Biroul Comitetului orășenesc a reieșit și o seamă de deficiențe în modul cum se desfășoară acțiunea de organizare științifică în unele întreprinderi. Astfel, la uzina „Republica", „Electromagnetica", „Arta modei", „București-zaharoase" și altele s-a tărăgănat mult aplicarea în producție a unor metode moderne de organizare cunoscute și aplicate cu succes la alte întreprinderi din Capitală.

În alte unități, măsurile luate nu au depășit ca amploare și eficiență măsurile tehnico-organizatorice care se iau în mod obișnuit pe parcursul realizării planului. S-a constatat de asemenea că în unele întreprinderi activități de mare însemnătate, cum sînt: sistemul informațional, programarea și urmărirea operativă a producției, organizarea conducerii întreprinderii ș.a. se desfășurau încă în virtutea obișnuinței, a rutinei, fără a se trece cu curaj la adoptarea unor principii moderne, care au fost confirmate de practica din ultimii ani.

Unii conducători au căutat să justifice rămînerile în urmă prin lipsa unor cadre de specialitate, ca și a unor publicații ample pe aceste probleme.

Desigur că pentru soluționarea unor sarcini legate de organizarea modernă a producției și a muncii nu avem suficiente cadre, care să fi dobîndit în cursul anilor de studii cunoștințele cerute de sarcinile actuale. Este știut că, Centrul de perfecționare a pregătirii cadrelor, de pe lîngă Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Producției și a Muncii și ale Salarizării, inițiază acțiuni care vor contribui substanțial la îmbogățirea cunoștințelor de specialitate a cadrelor în acest domeniu. De asemenea, în învățămîntul superior urmează a se aduce o seamă de îmbunătățiri pentru ca programa de studiu să cuprindă cunoștințele necesare stadiului actual de dezvoltare al economiei noastre naționale.

Dar conducerile întreprinderilor nu trebuie să se limiteze în a aștepta efectul acestor măsuri, ele trebuie să mobilizeze cadrele pentru a studia literatura de specialitate (care se găsește din abundență la cabinetele tehnice și la institutele de documentare existente), pentru a analiza temeinic deficiențele existente în organizarea producției, pentru a concepe și experimenta soluții noi recomandate de publicațiile de specialitate și de întreprinderile fruntașe. Trebuie muncit cu pasiune, cu perseverență. Oare întreprinderile care au obținut rezultate bune în această acțiune au primit de undeva alte cadre mai pregătite decît celelalte unități? Desigur că nu. Poate că au găsit în literatura de specialitate niște răspunsuri precise la toate problemele care îi interesează? Și acest lucru este puțin probabil. Munca susținută care ține seama de ceea ce a dobîndit nou știința și tehnica și care asigură aplicarea noilor realizări în mod corespunzător la particularitățile specifice fiecărei unități este sursa principală de creștere a cadrelor, de rezolvare optimă a sarcinilor.

Va trebui însă să alegem pentru această activitate cele mai bune cadre, care au experiență în producție, cărora le este drag studiul, care dau dovadă de mult discernămînt, perseverență și spirit inovator. Totodată, ținînd seama de sarcinile actuale, ca și de perspectiva largă pe care o are această activitate, va trebui să se asigure o mai mare stabilitate a cadrelor care lucrează în acest sector.

Pentru formarea și specializarea cadrelor necesare un rol de cea mai mare importanță o are îmbogățirea permanentă a cunoștințelor, folosind diverse forme adecvate și atractive, precum și organizarea periodică la întreprinderile fruntașe a unor schimburi de experiență temeinic pregătite.

Iată motivele pentru care Biroul Comitetului orășenesc de partid a hotărît organizarea în această lună a Cabinetului orășenesc de informare tehnico-economică.

● Ce oferă Cabinetul orășenesc de informare tehnico-economică

ACEST cabinet sintetizează experiența bună dobîndită de principalele întreprinderi industriale din Capitală, expunînd-o sub forma unor grafice, schițe, fotografii, texte scurte etc., pentru a putea fi cît mai accesibilă vizitatorilor. Materialele sînt organizate pe teme, folosind pentru aceasta tematica orientativă a acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii. Din temele expuse cităm: programarea și urmărirea operativă a producției, organizarea transportului uzinal, principii și metode de realizare a unui sistem informațional optim, îmbunătățirea structurii organizatorice a întreprinderilor.

Un loc important este rezervat problemelor de igienă și securitate a muncii, folosind experiența proprie a întreprinderilor bucureștene, precum și unele date furnizate de experiența pe plan mondial.

Tinînd seama de importanța sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966, Cabinetul orășenesc expune numeroase realizări și inițiative în domeniul reducerii consumurilor specifice de materii prime, îndeosebi a metalului.

Sînt prezentate în mod sugestiv o seamă de realizări obținute în domeniul cercetării științifice, al proiectării constructive și tehnologice, al debitării și croirii materialelor.

Un bogat material instructiv este expus în legătură cu ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor. Este arătată structura organizatorică a compartimentului de concepție de la uzina „Electronica", care a fost elaborată pe principiile cele mai moderne. Nu este vorba de o schemă năsucită sau copiată mecanic din literatura de specialitate, ci de concluziile unei activități îndelungate, de căutare continuă a celor mai corespunzătoare forme organizatorice. Toi atît de interesantă este și schema ilustrativă a fazelor de asimilare a produselor noi la Uzina de mașini electrice-București. Nu este neglijată nici experiența pozitivă în domeniul creației de noi modele de bunuri de consum pe care o prezintă Fabrica de confecții și tricotaje București.

O atenție deosebită este acordată organizării

(Continuare în pag. 13)

*) Iunie aprilie și mai.

„STRATEGIA PROSPECTIVĂ“

SUB influența accelerării progresului tehnic și a creșterii complexității procesului de reproducție — implicînd modificări continue ale structurilor economice naționale și internaționale —, sub efectul adîncirii diviziunii internaționale a muncii, a apărut în țările capitaliste necesitatea cunoașterii legăturilor reciproce între factorii care determină evoluția de ansamblu și de detaliu a economiei. Privită în timp, această cunoaștere se referă mai ales la viitor, adică la desprinderea tendințelor de dezvoltare ale pieței, ale economiilor naționale și ale proceselor din economia mondială, precum și ale progresului tehnico-științific, pe baza unor analize și prognoze. Prognozele sînt chemate să concretizeze temeiurile și obiectivele deciziilor legate de conducerea întreprinderilor și a întregii economii naționale.

Activitatea crescîndă de previziune economică ce se desfășoară în țările capitaliste, îndeosebi în cele dezvoltate, este o încercare de a extinde caracterul organizat și planificat al procesului de producție din cadrul întreprinderilor asupra economiei în ansamblu. Își găsește aici o manifestare semnificativă capitalismul monopolist de stat. Economiștii burghezi utilizează previziunile cu intenția de a evita, respectiv de a atenua fluctuațiile ciclice și, mai recent, de a asigura o creștere economică mai susținută, în scopul obținerii unui profit ridicat.

Prudență și îndrăzneală

DECALAJELE dintre producție și valorificare constituie o ipotecă grea pentru conducerea economică, atît la nivelul întreprinderii, cît și la cel al economiei naționale. În acest context, organele de conducere și de decizie din țările capitaliste sînt solicitate mereu de două preocupări extreme: prudența și îndrăzneala. Vorbind despre previziune și acțiune în materie economică, economistul francez Jean Fourastié arată că „îndrăzneala determină lansarea de serii mari care vor da un preț de cost mai puțin ridicat și beneficii serioase... dacă piața le absoarbe; prudența recomandă doar lansarea de serii mici, la prețuri de cost mai ridicate, cu beneficii restrînse, dar cu vînzare sigură“.

Combinarea optimă a acestor considerente contradictorii implică un compromis. Cu cît se lungește perioada de timp care trebuie să se scurgă între data cînd se hotărăsc parametrii producției și momentul valorificării (al vînzării efective), cu atît se îngreunează stabilirea compromisului între cele două tendințe. Opțiunea devine și mai dificilă din cauza instabilității economiei capitaliste, a ascuțirii concurenței, a accelerării progresului tehnic etc., adică a elementelor care determină condițiile materiale și umane ale pieței.

În mediul în care se manifestă această antinomie dintre regularitatea necesară a producției — condiție esențială a unei productivități ridicate și a unor prețuri competitive — și modificările continue ale condițiilor pieței, ale economiilor, naționale și a celei internaționale, se naște în mod necesar ideea unui instrument de cunoaștere și de decizie.

„Epoca noastră, poate mai mult ca altele, este obsedată de viitor“, spune economistul american **H. Ozbekhan.** Este vorba de imperative tot mai acute legate de dorința de „mai mult“, dar și de „mai puțin“. Sporirea populației, deci creșterea nevoilor, implică mai multe materii prime, mai mult oțel, mai multe mașini-unelte, automobile, frigidere, televizoare, medicamente, mai multă îngrijire medicală, artă etc.: pe de altă parte, mai puțină dezorganizare, mai puțină subdezvoltare, mai puțină poluare a aerului și a apei, efort mai puțin și eficiență mai mare ș.a.m.d. La rîndul lor aceste imperative reclamă informare, gîndire, sistematizare, analiză și prognoză, adică o anumită conduită activă în ce privește orientarea și alegerea căilor celor mai adecvate — într-un viitor apropiat sau mai îndepărtat — în scopul găsirii unor soluții optime parțiale sau globale.

Delimitarea în timp a cunoașterii

PORNIND de la scopurile cunoașterii și analizei cuprinzătoare a evoluției economice (respectiv a pieței de desfacere), interne sau externe, previziunile economice pot fi împărțite în două grupe mari: cele care se aplică pentru desprinderea conjuncturii generale, a fenomenelor economice pe plan național și internațional, și cele folosite direct în scopul susținerii activității economice curente a întreprinderilor, la nivelul unor ramuri economice, grupe de mărfuri sau servicii. Pe de altă parte, ținînd seama că **în evoluția economică timpul nu este omogen**, previziunile sînt dominate de reguli diferite, în funcție de durata la care se referă.

Însuși omul — cu acțiunile și nevoile sale — evoluează în timp, chiar și în cadrul aceleiași generații, și cu atît mai mult prin apariția altora noi, implicînd comportări, mentalități, grade de dezvoltare, concepții de viață și nevoi diferite. Văzute în acest context, analiza și prognoza economică trebuie să identifice anumiți **factori preponderenți** care acționează în diferite perioade, în sensul că în cadrul conjuncturii de astăzi sau de mîine factorii determinanți nu sînt identici cu cei care vor acționa peste 15, 20 sau 30 de ani.

Din această cauză analiza în vederea elaborării de previziuni este obligată să urmeze reguli, obiective, criterii, domenii de aplicare diferite, în funcție de perioada la care se referă prognoza. Din acest punct de vedere, majoritatea economiștilor din țările capitaliste dezvoltate disting trei tipuri de previziuni: pe termen scurt, pe termen mijlociu și pe termen lung. În general, previziunile pe termen scurt se referă la o perioadă de pînă la doi ani, cele pe termen mijlociu pînă la cinci ani și pe termen lung de la cinci ani în sus, mergînd chiar pînă la 20—30 de ani, adică pînă la limita care marchează apariția generației următoare.

Previziunile pe termen scurt, fie că se referă la evoluția apropiată a conjuncturii unui produs sau grup de produse aferent unei întreprinderi sau unui monopol, fie că vin să stabilească evoluția iminentă a economiei capitaliste într-o anumită țară sau pe plan internațional, se referă la modificările cu incidență imediată și temporară a unor evenimente care influențează: activitatea curentă de producție, activitatea de comercializare (la nivelul întreprinderii) și de politică economică, financiară, comercială internă și externă etc. (la nivelul economiei naționale).

Elaborate pentru perioade cuprinse între o lună și doi ani, previziunile pe termen scurt răspund la întrebările care se pun de către întreprinderi, în legătură cu munca lor operativă. Aceste previziuni folosesc pentru adaptarea mijloacelor și nevoilor imediate ale întreprinderii, sau a politicii economice a statului, la situațiile și condițiile fluctuante ale pieței, ale economiei naționale sau internaționale. Deciziile privind achizițiile și stocurile de materii prime, adaptarea producției la fluctuațiile sezoniere ale pieței, manipularea valorilor mobiliare ale întreprinderii, măsurile fiscale și monetare pentru restrîngerea sau relaxarea temporară a intervenției statului în mersul economiei naționale, introducerea sau suspendarea de măsuri vamale liberale sau protecționiste etc., sînt doar unele din acțiunile care — la nivelul de întreprindere sau de stat — au la bază raționamentele deduse din previziunile pe termen scurt.

Previziunile pe **termen mijlociu** privesc cunoașterea care trebuie să stea la temelia deciziilor legate de acțiuni mai cuprinzătoare, mai substanțiale, mai de durată. Politica de investiții și de orientare structurală a producției și a comercializării reclamă o viziune prealabilă a evenimentelor viitoare, cum ar fi prevederea mișcărilor ciclice pe scara economiei naționale sau apariția de modificări pe piețele unor mărfuri sau servicii, în veniturile și cheltuielile populației, în raportul dintre acumulare și consum. În același sens, necesitatea cunoașterii de către organele de stat și de către întreprinderi și firme a condițiilor viitoare pentru realizarea de profituri optime și, ca atare, pentru eventuala evitare a unor crize de desfacere, financiar-monetare etc. a făcut ca prognoza pe termen mijlociu să fie aplicată și ca element component al programării guvernamentale, alături de prevederile care cuprind anumite obiective de politică economică.

Previziunile pe **termen lung** urmăresc obiective diferite de cele expuse în legătură cu prognozele pe termen scurt și mijlociu. Raționînd pe baza premisei că realitatea economică este un proces continuu și că fragmentarea ei în timp: pe termen scurt, mijlociu și lung, este doar o operațiune mintală determinată de necesitatea de a înțelege, se poate spune că previziunile pe termen lung urmăresc crearea unui cadru complex pentru efectuarea prognozelor pe termene mai scurte, căutînd să identifice cauzele preponderente ale evoluției economice de durată.

Bertrand de Jouvenel, teoreticianul francez al „științei viitorului“ și al tehnicii previzionale definită de el ca „strategie prospectivă a economiei sociale“, arată că viitorul economic trebuie să constituie o preocupare importantă, pe o perioadă lungă, în scopul identificării „viitorului dominant“. În mod practic, aceasta presupune că pentru o anumită perioadă trebuie să existe posibilitatea cristalizării și evidențierii unor tendințe ferme, de durată, fie în sens de „creștere“ sau „scădere“, fie în sens de „stagnare“ sau „stabilitate“, adică posibilitatea conturării anumitor modificări progresive, coerente și definite.

Omul, natura, timpul și tehnica

PENTRU realizarea unei previziuni pe termen lung, se aleg anumiți factori, relativ stabili, cu acțiune constantă pe întreaga perioadă studiată. Însăși alegerea acestor factori constituie un fel de prognoză, dat fiind că implică de la început previziunea de comportare stabilă.

Factori cvasi-constanți ai previziunii sînt omul și capacitatea sa de muncă, natura, cu bogățiile sale exploatabile, și timpul, adică durata previziunii, dat fiind că aceasta influențează mult consistența celorlalți factori. Dar acești trei factori interdependenți sînt dominați de un al patrulea: tehnica de producție. Sintetizînd factorii fundamentali ai previziunii ca indicatori sintetici, care la rîndul lor influențează alți factori derivați, putem reține că prognozele pe termen lung, în perspectivă, se cristalizează în jurul tendințelor pe care le manifestă

— populația;
— necesitățile de consum;
— producția și tehnica de producție.

Pornind de la adevărul axiomatic că activitatea economică constă în transformarea naturii, apare ca evident că modul în care omul utilizează natura, adică tehnica de producție, respectiv **progresul tehnic, reprezintă cauza preponderentă, dacă nu unică, a evoluției economice pe termen lung.** Progresul tehnic amplifică natura și, prin aceasta, cantitățile de bunuri consumabile, răspunzînd creșterii demografice.

Progresul tehnic ca factor de previziune

ÎNDOIELILE și scepticismul cu privire la posibilitățile de previziune în materie de progres tehnic au fost de mult împrăștiate. Cunoscînd legătura strînsă existentă între progresul științific și progresul tehnic, în sensul că primul precede pe acesta din urmă, aprecierea sau cunoașterea perioadei de timp care se scurge între o descoperire științifică și punerea ei în practică constituie un factor efectiv și eficient de previziune pe termen lung. Spunem pe termen lung, pentru că în mod obișnuit, cu toată scurtarea intervalelor ce separă o anumită descoperire științifică de folosirea ei practică, industrială, acestea reprezintă încă minimum cinci ani. Inerent acestei situații, traducerea în realitate a descoperirilor științifice este un proces relativ lent și dificil. Ritmul lui diferă de la caz la caz, în funcție de domeniu, de condițiile economice și sociale, de gradul de dezvoltare a economiei naționale, de interesele statelor și ale monopolurilor angajate în ramurile respective și — în mare măsură — de notorietatea descoperirilor în cauză.

În concluzie, luînd cunoștință de starea prezentă a cercetării științifice și a factorilor care pot determina oportunitatea și condițiile de aplicare a rezultatelor ei într-un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat, într-un anumit domeniu economic, se pot face prognoze cu privire la modificările posibile sau necesare în perspectivă în sectorul supus analizei.

Succesiunea accelerată a schimbărilor care se manifestă în tehnica de producție, în dezvoltarea mijloacelor de producție, precum și a forței de muncă, a generat o preocupare pentru elaborarea unor sisteme de previziune în materie de progres tehnic. Dintr-un studiu recent al OCDE rezultă că un număr tot mai mare de firme industriale, agenții guvernamentale și institute de cercetări întocmesc previziuni sistematice în acest domeniu, făcînd totodată eforturi în vederea găsirii de căi și mijloace tot mai perfecționate.

Orientarea spre evoluția viitoare nu urmărește doar cunoașterea evenimentelor și a factorilor care ar acționa peste un anumit număr de ani, ci ameliorarea sau chiar „crearea“ deliberată a viitorului posibil. După cum scrie Bertrand de Jouvenel, activitatea de previziune pe termen lung (bazată pe prognosticarea evoluției tehnice) trebuie înțeleasă în sensul unei „strategii prospective“.

Aici se pune problema unei succesiuni de previziuni: o primă previziune pentru identificarea evoluției economice viitoare, corectarea ei prin intervenții directe sau indirecte și, în final, stabilirea unei noi prognoze, bazată pe condițiile ce se vor fi creat după aplicarea măsurilor de ameliorare. Astfel, prima previziune se referă la situația în curs de formare, sub imperiul comportărilor cunoscute sau scontate, în timp ce a doua se bazează pe raționamentele privind incidența măsurilor de intervenție. Se poate vorbi deci de o „alternanță a previziunii și strategiei“, cunoscînd că previziunea construiește criterii pentru măsuri de intervenție în viitor, adică pentru strategia „prospectivă“ menită să ducă la un „prezent“ mai bun pentru generația care urmează.

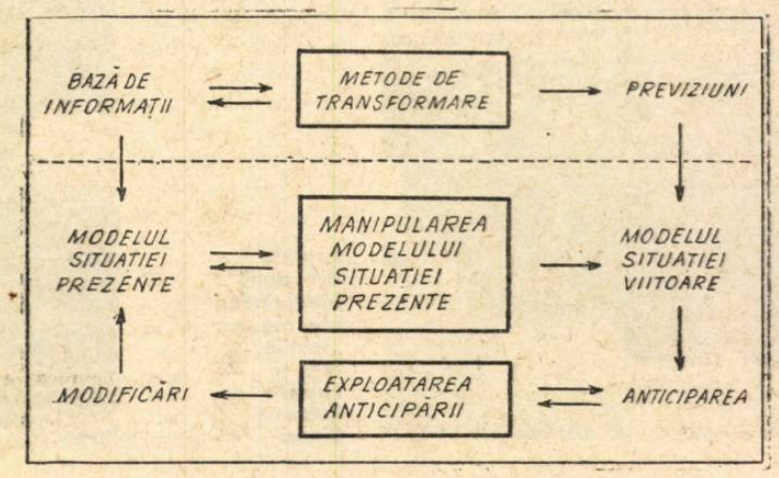

Procesul de previziune-planificare

(Sursa: Hasan Ozbekhan, Concept d'une Institution Vigie, Bulletin SEDEIS, nr. 930.)

Metodele în evoluție

EVOLUȚIA științifică și tehnică schimbă radical procesele tehnologice, tehnica de producție. Din acest motiv, **factorul progres tehnic este hotărîtor în alcătuirea previziunilor.** Dar schimbările pe care le determină în structura economiei, în raporturile dintre om și natură și dintre om și tehnică, în corelațiile dintre principalele ramuri ale producției materiale, obligă la analiza și a celorlalți factori fundamentali care concură la evoluția economică. Astfel, sistemele de previziune studiază **legăturile cauzale între toți factorii implicați:** progres tehnic, producție, consum și populație, ca indicatori sintetici cuprinzînd o multitudine de elemente componente.

O caracteristică a metodelor de prognoză care abordează interacțiunea acestor factori este transformarea continuă a tehnicilor și procedeelor folosite, ca o consecință a nevoilor, situațiilor și factorilor noi care apar fără întrerupere în economie. Astfel, metodele clasice, ca de exemplu analiza și corelarea indicatorilor de conjunctură, extrapolarea și calcularea tendinței (a trend-ului) care presupune menținerea evoluției în sensul comportării din trecut etc., tind să fie întregite și adaptate prin noi metode, legate îndeosebi de introducerea matematicii în economie. Activitatea de previziune se bazează tot mai mult pe utilizarea **modelului matematic** al obiectivului studiat, dependența de timp fiind înlocuită printr-o serie de raporturi statistico-funcționale, care exprimă influența reciprocă dintre diferitele variabile ce determină evoluția fenomenelor economice. Folosirea modelelor matematice implică analiza și corelarea a numeroși factori în interdependența lor, grupîndu-le în funcție de variabilele comparabile și care, a priori, pot constitui funcții reciproce. În scopul previziunii, fiecare relație funcțională dintre variabile se prezintă sub forma unei ecuații (funcții) matematice.

Desigur, modelul matematic trebuie îmbinat cu alte metode și raționamente logice, ținînd seama că există o serie de factori economici, politici, sociali, care nu pot fi cuprinși în model. Așa s-a născut ideea de a recurge la judecata experților („panel“), la „mimodrame“ (scenarii care identifică comportarea posibilă în viitor a diferiților factori) și la multe alte metode și scheme de previziune.

O caracteristică a metodelor moderne de previziune care se aplică în prezent în țările capitaliste este tendința de a transforma **datele informative în informări sistematice,** și, pe baza analizei și sintezei acestora, de a capta cunoștințele implicite (adică intuitive, empirice) într-un sistem complex de tehnică previzională activă, care să formeze baza deciziilor luate de conducerea întreprinderii sau a economiei naționale. O altă caracteristică în contextul actual al instabilității economice sporite din țările capitaliste, al ascuțirii concurenței între marile întreprinderi care domină piețele occidentale, constă în aceea că activitatea de prognoză economică tinde să se instituționalizeze. Această tendință constituie, am putea spune, o manifestare nouă a capitalismului monopolist de stat.

Instituții observator

DIFERIȚI teoreticieni recomandă ca întreaga activitate care se concentrează asupra explorării viitorului să fie desfășurată în cadrul unor instituții specializate, a unor „servicii de studiere a viitorului“. Una din formele de organizare a acestor instituții, de stat sau particulare, lucrative sau nelucrative, constă în ceea ce unii dintre ei numesc **instituție-observator** (Institution vigie, Look-out institution). Funcțiile acestui gen de instituție s-ar axa pe elaborarea conceptelor posibile de viitor, pe evaluarea implicațiilor dezvoltării previzibile și, în general, pe furnizarea informațiilor și a raționamentelor necesare pentru deciziile de perspectivă, atît pe scara economiei naționale, cît și pe cea a întreprinderii.

Folosirea sistematică a metodelor de prognoză pe termen lung este mai răspîndită în cadrul marilor întreprinderi capitaliste. Orizontul se întinde, în general, de la 5 la 20 de ani (în industria petrolieră pînă la 50 de ani), direcția analizei și prognozei orientîndu-se spre evoluția previzibilă, cît și spre cea normativă, adică spre găsirea căilor posibile de realizare a unor obiective noi.

Organizarea funcțiilor de previziune și planificare se deosebește de la o întreprindere la alta. Astfel, se lucrează atît cu colective proprii de economiști, tehnicieni

dr. Laurențiu BUIA

(Continuare în pag. 13)

CURIER

■ În articolul **Eficiența economică și factorul timp**, apărut în revista PROBLEME ECONOMICE (nr. 6/1967), prof. univ. Gh. Siclovan, director în C.S.P., evidențiază importanța factorului timp în reproducerea fondurilor fixe. **Indicatorul duratei de recuperare** – identic în conținut cu rata eficienței economice – rezultă din raportarea valorii fondurilor (investiției) la totalul venitului net (plus-produsul) realizat de întreprindere. Autorul consideră acest indicator superior celor ce rezultă din raportarea investițiilor la beneficiu sau la economiile din reducerea corespunzătoare a prețului de cost etc. Dar cauza principală a dificultăților în determinarea, după orice metodă, a eficienței economice o prezintă, după autor, sistemul de prețuri cu ridicata în vigoare în economia noastră, datorită în special disparităților mari în nivelul rentabilității diferitelor ramuri și produse, precum și regimului neunitar de stabilire a prețurilor cu mari diferențe de adaos de venit net între bunurile de consum și mijloacele de producție și chiar în cadrul acestor grupe.

■ Într-un articol scris special pentru revista sovietică EKONOMIKA I EKONOMICESKIE METODI nr. 3/1967, economistul olandez prof. J. Tinbergen abordează problema optimizării globale a economiei sau a alegerii unei funcții a bunăstării, în cadrul construirii modelelor dinamice ale planificării. Recunoscînd că multă vreme „teoria bunăstării a fost utilizată în apărarea liberei întreprinderi" și că ea s-a caracterizat printr-un prea înalt grad de abstracție, prof. J. Tinbergen susține că în momentul actual concepțiile evoluate ale acestor teorii ar putea constitui un bun instrument de analiză. Aceste concepții ar permite să se treacă de la optimizarea unor aspecte particulare ale activității economice: producția unor întreprinderi sau a unor ramuri, comerțul exterior, consumul etc., la optimizarea întregii economii naționale, inclusiv a unor aspecte calitative cum sînt: ridicarea calificării profesionale, învățămîntul, eficiența administrației de stat.

■ În studiul **Despre metoda selectivă în cercetările sociologice** (Voprosi filosofii nr. 5/1967), J. Oșavkov (Bulgaria) fundamentează legitimitatea metodei menționate în titlu prin aceea că societății îi sînt inerente, în afara notelor caracteristice nestatistice, și note caracteristice statistice. Analizînd virtuțile și deficiențele a trei metode de formare a unui eșantion reprezentativ – metoda selecției întîmplătoare, metoda cotelor și cea reprezentativă stohastică – autorul consideră că ultima este cea mai precisă, fiind confirmată ca atare în practică. Fundamentarea acestei metode și elaborarea formulei corespunzătoare pe baza teoriei probabilităților este considerată una din cele mai remarcabile realizări ale statisticii matematice a veacului nostru. Pentru o selecție stohastică de gradul unu, această formulă este:

$$n = \frac{t^2 q \ 10000}{p(\Delta\%)^2}$$

în care n – nr. unităților (persoanelor); q – partea relativă de unități posedînd nota caracteristică; p – idem, neposedînd nota respectivă; t – constantă corespunzătoare gradului de probabilitate; Δ – eroarea maximă a selecției.

LA Moscova s-a desfășurat ,între 26—29 iunie a.c., Consfătuirea unională pentru problemele organizării științifice a muncii. Cu acest prilej, A. P. Volkov, președintele Comitetului de stat pentru muncă și salarii al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., a prezentat un raport în care se subliniază sarcinile noi pe care progresul tehnic le pune în fața organizării științifice a muncii. Tocmai pe baza organizării științifice a muncii (O.S.M.) — se arată în raport — se poate asigura, fără investiții prea mari, creșterea eficienței producției, creșterea producției și a productivității muncii, a rentabilității.

Un rol important în unirea eforturilor oamenilor de știință și cadrelor din producție în ce privește planificarea și coordonarea lucrărilor privind O.S.M. îl va avea Centrul unional științific-metodic, care se înființează pe lîngă Comitetul de stat pentru muncă și salarii.

Raportorul a subliniat principalele direcții ale organizării științifice a muncii în etapa actuală: elaborarea unor forme raționale de diviziune și cooperare a muncii; îmbunătățirea organizării și deservirii locurilor de muncă; studierea și popularizarea procedeelor și metodelor avansate de muncă; pregătirea și ridicarea calificării cadrelor, perfecționarea normării și condițiilor de muncă, introducerea metodelor de organizare științifică a muncii și de conducere a producției etc.

Participanții la consfătuire au elaborat și adoptat recomandări pentru ministere, departamente, conducători de întreprinderi și șantiere, în ce privește necesitatea aplicării pe scară largă a organizării științifice a muncii.

MERCUR PRINTRE MUZE

ESTE OARE UN PROCES FIZIC?

ÎNCERCĂRILE multor sociologi occidentali de a goli activitatea de presă de conținutul ei politic și social, de a o izola de determinantele ei economice și ideologice, se materializează nu numai în teorii de felul celor asupra cărora ne-am oprit în numărul trecut, teorii care vor să facă din mijloacele de comunicare de masă (printre care, în primul rînd, presa) elemente definitorii pentru diferite tipuri de societăți omenești.

Alte interpretări, căutînd să elucideze natura proprie a acestor mijloace ajung la identificarea — abuzivă, după părerea noastră — a activității de presă cu un proces fizic (raportul acțiune externă-reacție) sau biofiziologic (stimul-răspuns) sau la reducerea acestei activități la un fenomen de comunicare la distanță (telecomunicare) abstras de la realitatea socială.

Ceea ce merită să fie subliniat e faptul că o asemena identificare nu ne permite, în fond, să înțelegem mare lucru din specificitatea activității de presă. Astfel, căutînd să analizeze mecanismul acțiunii de presă, sociologul american Harold D. Lasswell nu stabilește, de fapt, nici o deosebire importantă față de alte mecanisme de comunicare. Lasswell consideră că actul de comunicare (inclusiv acel desfășurat prin presă) cuprinde următoarele elemente: cine transmite, ce spune, în ce mod, pentru cine, cu ce efect. Analiza actului de comunicare poate fi orientată în raport cu unul sau altul dintre aceste elemente. Astfel, o analiză care pornește de la primul element, adică de la factorii care inițiază și ghidează actul de comunicare va fi, în fond, o „analiză de control", o analiză care pornește de la al doilea element, va fi o „analiză de conținut", de la al treilea element ajungem la determinarea modului de comunicare — presă tipărită, radio, televiziune etc. — ceea ce constituie o „media analyses". Al patrulea element ne conduce la o „analiză a audienței", iar al cincilea la o „analiză a efectelor". După cum se vede, numai unul dintre cei cinci factori ne permite o referire la caracteristicile procesului specific de comunicare publicistică, celelalte potrivindu-se la fel de bine nu numai pentru orice mijloc de comunicare în masă, ci chiar și pentru comunicările individuale (în definitiv, analiza unei cuvîntări sau a unei convorbiri particulare se încadrează perfect în schema propusă de Lasswell).

Ceea ce trebuie să reținem este că deși Lasswell recomandă undeva să se țină seama de relația dintre actul de comunicare și întregul social, schema elaborată de el nu permite raportarea — esențială, în fond — a acestui act la determinantele sociale și economice, nu răspunde și la asemenea întrebări cum ar fi: pe ce bază a fost selectată informația, ce orientare îi dăm, cui aparțin mijloacele de comunicare, ce interese servesc ele și ce urmărește transmiterea informației, în ce cadru aperceptiv este plasată ea ș.a.m.d.

Oarecum asemănător cu schema lui Lasswell este și modelul elaborat de același Danie Lerner, de care ne-am ocupat și în numărul trecut, cu deosebire că aici avem de-a face cu patru elemente: cine spune, ce anume, cum, pentru cine.

În schema propusă de Wilbur Schramm, directorul institutului de cercetări în domeniul comunicărilor de masă de pe lîngă Universitatea Stanford (S.U.A.), elementele esențiale ale procesului de comunicare sînt numai trei: transmițătorul, mesajul și receptorul. Și în acest caz, putem observa că avem de-a face cu o schemă aplicabilă și convorbirii dintre doi indivizi. Completarea lui Schramm, după care în cazul comunicărilor de masă transmițătorul este o organizație de presă care transmite mesaje similare în același timp la un mare număr de oameni, nu explică totuși profundele deosebiri calitative dintre comunicarea individuală și comunicarea de masă. Și aceasta, desigur, din pricina ignorării contextului social-economic în care comunicațiile de masă există și acționează.

Divizarea actului de comunicare în trei, patru, cinci sau mai multe elemente poate să aibă o valoare tehnică, metodologică (analiza propusă de W. Schramm, eminent savant de reputație mondială, este, în această direcție, deosebit de pertinentă) dar nu poate să escamoteze faptul că fiecare din aceste elemente are o precisă condiționare socială.

În acest sens, demersul ideologic fundamental care stă la baza teoriilor ce identifică activitatea informativă de presă cu un proces fizic sau biofiziologic, nu se deosebește esențial de cel care inspiră teoriile cu privire la mijloacele de comunicare de masă ca elemente definitorii ale structurii societății.

H. DONA

DOCUMENTAR

„DEZORDINE" PE PIAȚA ARGINTULUI

DE cîteva săptămîni, atenția observatorilor (și în special a negociaților de materii prime) este reținută de două fapte: este vorba de măsurile luate recent de Trezoreria americană privind interzicerea exporturilor de argint-metal și limitarea vînzărilor din stocurile sale către particulari, cu excepția utilizatorilor din industria S.U.A. care fac dovada unor necesități „legitime" de producție. Aceste măsuri vin să completeze o altă hotărîre luată la începutul lunii mai de către Comisia bancară a Senatului, care autorizează Trezoreria să suprime acoperirea în argint-metal a așa numitelor „silver certificates" (bancnote de 1 dolar cu acoperire, aflate — se crede — în posesia colecționarilor). Trezoreria americană pierzînd numai în cursul lunii mai peste 40% din stocurile sale de argint, guvernul S.U.A. a încercat să prevină astfel urcarea prețului peste limita la care deținătorii de monede ar fi putut trece la topirea acestora.

Măsurile luate însă, au dat naștere la critici vehemente din partea cercurilor interesate și la un adevărat asalt asupra aurului și argintului pe piața londoneză.

Senatorul democrat Hartke a acuzat chiar guvernul de a fi „încurajat astfel o bursă neagră a argintului-metal, creînd o penurie artificială a argintului în S.U.A. Riscăm — a subliniat el — să declanșăm o criză a argintului, ceea ce ar reprezenta repetiția generală a unei noi crize a aurului", concluzînd cu afirmația că hotărîrile anunțate n-ar fi „realiste", ele neputînd pînă la urmă să mențină prețul argintului în S.U.A. la 1,293 dolari uncia, atîta timp cît în străinătate prețul a atins 1,50 dolari uncia, (amintim că Londra este tributară în ce privește importurile cu circa 50% argintului american). În cercurile profesionale americane se consideră că interzicerea exporturilor de argint-metal, va duce la creșterea „dezordinei" de pe piața argintului.

Pe plan extern, reacțiile la care au dat naștere noile măsuri sînt apreciate de comentatori ca fiind legate de dificultățile sistemului monetar interoccidental în general și de poziția pe piață a dolarului în special, „cercurile bancare fiind acum deosebit de susceptibile și suspicioase față de politica financiară a Statelor Unite". Așa se și explică de ce măsurile Trezoreriei au declanșat o avalanșă a cererilor de argint din partea acelora care au considerat că ar fi cazul pentru orice eventualitate, să se „asigure" măcar cu acest metal, ceea ce pînă la urmă, a creat o adevărată panică pe piața americană, amenințată pe cît se pare, de o foarte probabilă epuizare a stocurilor. În fața acestei situații controversate, mulți (în special din rîndul profanilor) se întreabă cum se face că argintul, această „rudă săracă" a aurului a reușit să creeze o asemenea „dezordine" cu ecou chiar dincolo de granițele S.U.A.?

Consumul de argint în principalele țări capitaliste
(în tone metrice)

Industrie și obiecte de artă	1963	1964	1965 (evaluări)
Statele Unite	3420	3825	4354
R.F.G.	1260	1440	1698
Japonia	622	622	778
Anglia	622	715	778
Franța	432	460	435
Alte țări	1487	1986	2333
Total	7843	9048	10376

Baterea monedelor	1963	1964	1965
Statele Unite	3470	6314	9962
Franța	375	325	218
Canada	405	432	793
Japonia	155	507	16
Alte țări	755	647	715
Total	5160	8225	11654
Consumul total pentru ambele sectoare	13003	17273	22030

(După Agefi)

● Realități fără echivoc

DACĂ aurul și disputele la care el a dat naștere de un timp încoace au stat întotdeauna în centrul atenției publice, situația argintului, mai puțin cunoscută, a trecut aproape neobservată. Cu toate acestea și el își are problemele sale care, după cîte se vede, pot da naștere la tot atîtea speculații. De multă vreme, cererile de argint au depășit cu regularitate oferta, prețul său neputînd fi menținut decît prin acțiuni ca cele ale Trezoreriei americane. Încă în 1961 prețul său a înregistrat o urcare bruscă de 41% (de la 91 cenți, la 1,293 dolari uncia) — de altfel prima în 40 de ani — astfel încît, în unele țări capitaliste, monedele de argint s-au aflat în pericolul de a fi topite. Urcarea a fost însă atunci oprită prin vînzările Trezoreriei americane, care a reușit în felul acesta să mențină prețul la 1,293 dolari uncia (preț aflat în vigoare și azi, la care valoarea metalului cuprins într-un dolar de argint, este egală cu puterea de cumpărare a monedei). Cu toată tendința de urcare a prețului, chiar la acea dată, ofertele de argint n-au devenit prea mari deoarece producția n-a înregistrat progrese remarcabile, (între 1950 și 1965 ea marcînd un spor de numai 5%). Fiind un subprodus al minereurilor de zinc, cupru sau plumb (doar 3% provenind din vinele exploatate exclusiv pentru argint) el se găsește în cantități destul de reduse. Astfel, în cazul unor minereuri cu concentrație de argint foarte ridicată, se pot obține doar 1—2 kg de metal pe tona de minereu, media generală fiind însă de 500—600 g pe tonă și uneori chiar mai puțin. Iată așadar, considerentele pentru care nu se pot aștepta sporuri spectaculoase de producție. În schimb, cererile sînt în continuă creștere (numai Statele Unite consumînd în 1965 circa 65% din total). Trebuie făcută însă o delimitare între cererile de argint pentru baterea monedelor și cele privind necesitățile industriale, ultimele atingînd un ritm extrem de ridicat (aliajele de argint fiind foarte solicitate în industriile fotografice, construcțiile mecanice, industria atomică, electronică și spațială, pentru conductibilitatea, rezistența la coroziune și uzură, la temperaturi înalte, etc. a metalului).

S-a calculat că necesitățile mondiale continuă să crească în ritm de 500—600 tone pe lună. De aci și întrebarea care se pune cu privire la modul în care industria își va

Viorica BABA

(Continuare în pag. 14)

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE BRĂILA

produce

și livrează

întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor economice de stat :

- **Celofibră tip lină pentru confecționat saltele, plăpumi, perne.**
- **Celofibră tip bumbac pentru tapițerie, saltele, căptușeli etc.**

Comenzile se primesc la sediul unității, șos. Chișcani-Brăila, Serviciul desfacere, telefon 2955, interior 646.

Întreprinderea 6 MARTIE Timișoara

LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMENZI :

radianți industriali cu raze infraroșii, utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate, fără posibilitatea de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N elemente, după comandă.

---

str. Fabricilor 10

produce sortimente variate de mobilă, calitate superioară :

- **Garnitură de bucătărie „Foișor" 2**
- **Garnitură de bucătărie „Polar"**
- **Cuierul popular**

S-au pus în vînzare la toate magazinele de mobilă O.C.L. din țară.

CIL SUCEAVA

produce:

- **Dormitor G. 28**
- **Dulap (bufet bibliotecă) Crina**
- **Fotoliu Crina**
- **Canapea Crina**
- **Pat extensibil cu tapițeria din mase plastice – expandate**

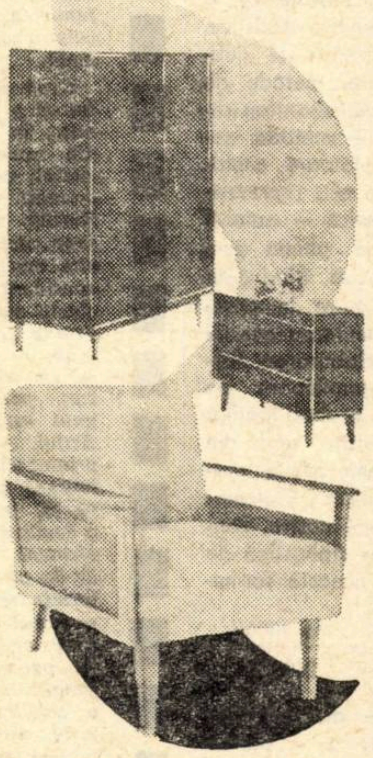

Se găsesc de vînzare la toate magazinele O.C.L. de specialitate din țară

---

combinatul chimico-metalurgic

GH. GHEORGHIU-DEJ
BAIA MARE

PRODUCE :

- **metale neferoase**
- **pigmenți metalici**
- **laminate neferoase**
- **metale rare**
- **acid sulfuric (contact și cameră)**
- **acid clorsulfonic**
- **bicromat de sodiu**
- **bioxid de sulf lichefiat**
- **sulfat de sodiu cristalizat**
- **trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto)**
- **sulfat de zinc**
- **sulfat de magneziu**
- **pămînturi decolorante (sondafin și bamarin)**
- **fozocrezol**

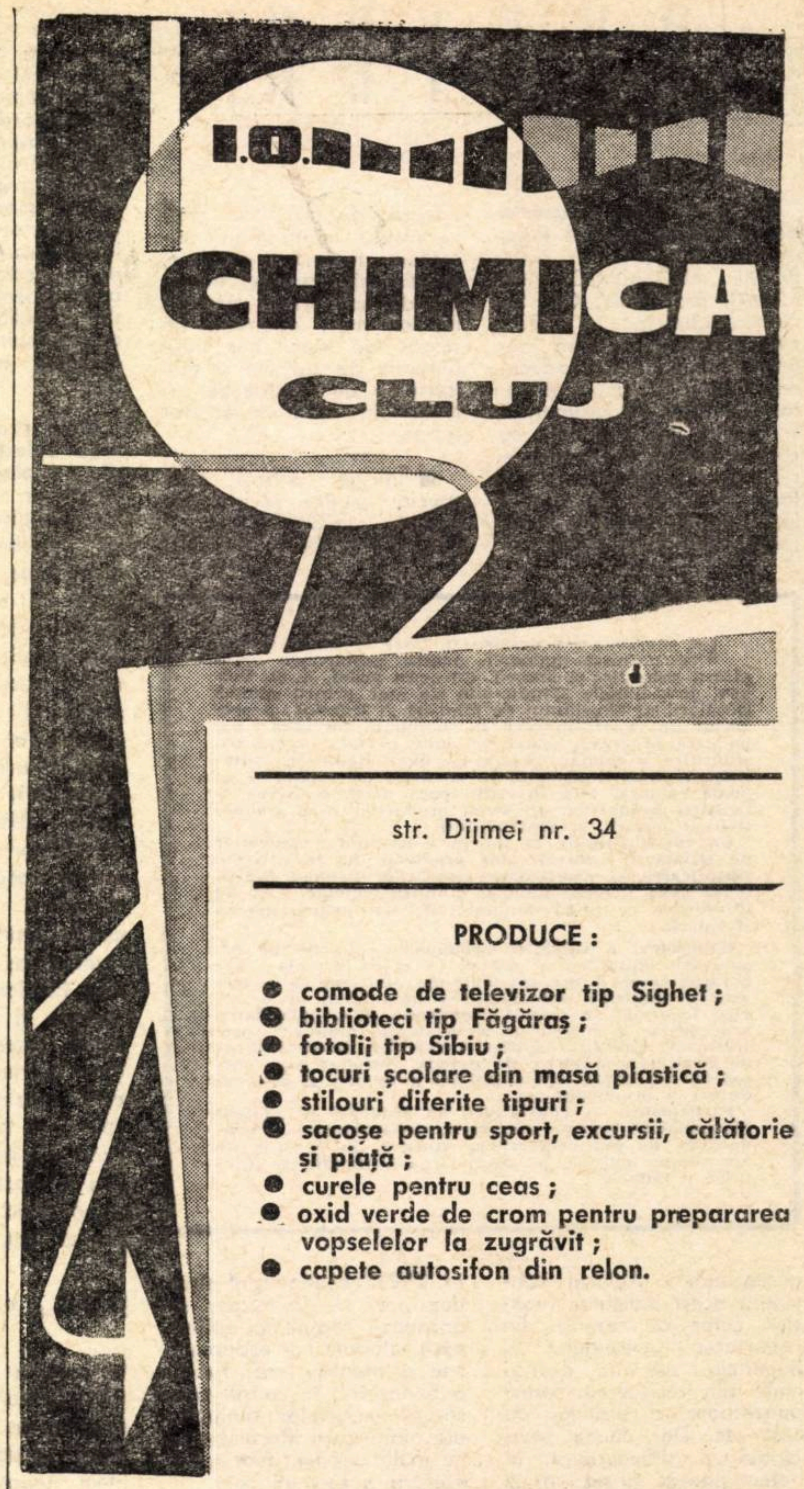

str. Dijmei nr. 34

PRODUCE :

- **comode de televizor tip Sighet ;**
- **biblioteci tip Făgăraș ;**
- **fotolii tip Sibiu ;**
- **tocuri școlare din masă plastică ;**
- **stilouri diferite tipuri ;**
- **sacoșe pentru sport, excursii, călătorie și piață ;**
- **curele pentru ceas ;**
- **oxid verde de crom pentru prepararea vopselelor la zugrăvit ;**
- **capete autosifon din relon.**

---

produce :

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorură de sodiu tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO de diferite gradații.

Întreprinderile MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE produc pentru dumneavoastră, această bibliotecă modernă și ușoară, utilă oricărui apartament. Preț de vînzare lei 910

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

PLÁNOVANÉ HOSPODÁŘSTVÍ

UTILITATEA ÎNTREPRINDERILOR MICI

ÎNTR-UN articol publicat recent (nr. 4/1967) revista cehoslovacă subliniază unele aspecte economice ale activității întreprinderilor productive mici și importanța lor în economia națională. Extragem din acest articol:

„Importanța care se acordă azi întreprinderilor mici în economia națională a țărilor dezvoltate se datorește caracterului și funcției lor social-economice pe care întreprinderile mari nu le pot îndeplini decît cu prețul unor mari pierderi pentru economie. Întreprinderile mărunte s-au dovedit corespunzătoare în special: în producția de produse speciale, îndeosebi de unicate; în producția de produse a căror desfacere este limitată datorită cheltuielilor mari de transport și datorită proprietăților fizice ale produselor și materiilor prime; în producții care satisfac nevoile mărunte, dispersate sau care se schimbă repede; în producția meșteșugărească sau în serviciile care necesită cunoștințe speciale, îndemînare și talent etc.

Elasticitatea și adaptabilitatea constituie caracterul special al întreprinderilor mici. Aceste proprietăți sînt expresia unui întreg șir de factori și premise cu caracter tehnic și de producție, economici și organizatorici.

Din punctul de vedere tehnic și al producției întreprinderile mici se remarcă prin caracterul cu precădere meșteșugăresc al producției. Este necesar să subliniem că producția meșteșugărească actuală nu este identică cu meșteșugul cunoscut altădată. Paralel cu dezvoltarea producției industriale, se dezvoltă pe scară mare și producția meșteșugărească. Tehnica mașinilor pătrunde tot mai mult și în întreprinderile meșteșugărești; în ultimii zece ani procesul de mecanizare a cuprins o serie de ramuri meșteșugărești. Uneori se poate observa și o importantă concentrare a acestui fel de producție. Adesea în întreprinderile mici se introduc cu succes unele elemente ale diviziunii muncii și atelierele meșteșugărești trec la producția în serie mică. În acest sens se poate vorbi de o anumită combinare sau suprapunere a producției meșteșugărești cu marea producție mecanică.

La noi aproape că nu se mai întîlnește meșteșug în sensul primar al cuvîntului. Numai unele unități de reparații mai conservă caracterul lor originar. Funcția atelierelor meșteșugărești este preluată de întreprinderi mici; în special în întreprinderile productive ale industriei locale procesul de transformare a meșteșugului în mici întreprinderi socialiste se manifestă continuu. Și în țările capitaliste scade ponderea atelierelor meșteșugărești în care se lucrează fără mașini.

Se ajunge la o suprapunere a producției meșteșugărești cu cea mecanică și în sensul că, la rîndul lor, elementele producției meșteșugărești pătrund în marile întreprinderi. Acestea din urmă folosesc tot mai frecvent lucrători avînd calificare de meșteșugar, în special în stadiile de pregătire a producției (în atelierele de modelaj, în sculării etc.).

Pe de altă parte, se desfășoară un proces invers, diferențierea marii producții mecanice și a producției meșteșugărești. Caracteristica primordială a producției meșteșugărești este calificarea diferită a forței de muncă și în special poziția decisivă a omului în procesul de îmbinare a forței de muncă și a tehnicii. În timp ce marea producție mecanică se bazează în primul rînd pe principiul «instrumental», producția meșteșugărească se bazează pe principiul «personal». Tocmai principiul «personal», utilizat în tehnologia micilor întreprinderi, este acela care creează condiții tehnice producției mici și îi asigură elasticitate și adaptabilitate".

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

MAȘINILE ELECTRONICE STABILESC PROGNOZA CERERII

CARE este puterea de cumpărare a populației? Care este structura consumului personal? Cum trebuie perfecționată planificarea lor? Sînt întrebări la care încearcă să răspundă K. Gorovkin într-un articol publicat în nr. 18 al revistei, din care reproducem unele fragmente:

„Pentru a fundamenta prognoza pe termen lung a normativelor științifice de consum și, pe baza lor, a stabili bugetul planificat de consum, — arată autorul — este necesar în primul rînd să se precizeze rațiile unei alimentații științifice, precum și normele de consum la principalele mărfuri nealimentare și servicii de toate categoriile.

...Guvernul a încredințat Direcției Centrale de Statistică a U.R.S.S. sarcina de a lua măsurile necesare pentru a asigura exactitatea datelor din cercetările asupra bugetelor în republicile unionale, pe ramuri de economie și categorii de oameni ai muncii care au un nivel diferit al venitului mediu".

Relevînd dificultățile care apar în utilizarea statisticii bugetare, dificultăți legate de inexistența unui model economico-matematic, revista arată:

„La secțiile Comitetului de Stat al Planificării din U.R.S.S. s-a hotărît să se recurgă la datele statisticii comerciale de masă (dări de seamă despre structura comerțului cu amănuntul, mișcarea rezervelor de mărfuri, indicatorul de prețuri etc.). Au fost analizate în prealabil datele cu privire la vînzarea mărfurilor pe anii 1949—1965, s-a stabilit dependența comerțului față de schimbarea veniturilor populației, de numărul acesteia și de nivelul prețurilor cu amănuntul. În felul acesta a fost creată o bază sigură pentru prognoza structurii comerțului cu amănuntul pe anul 1966 și următorii ani ai cincinalului. Datele de masă pentru o perioadă îndelungată exclud influența diferiților factori întîmplători și netipici.

Pentru a face prognoza cererii la anumite mărfuri și grupe de mărfuri, a fost elaborat un model economico-matematic și un program pentru mașina electronică de calcul (MEC). Procesul de calcul și de completare a rezultatelor lui în orice condiții și variante noi (creșterea veniturilor generale, a circulației mărfurilor, schimbarea prețurilor cu amănuntul etc.) se face într-o oră și jumătate. Dacă există o informație primară, aceasta face posibil să se calculeze ușor structura planificată a comerțului cu amănuntul pentru fiecare republică, ținut, regiune, oraș, raion.

Rezultatele prognozei pe anul 1966 s-au dovedit a fi suficient de precise, în orice caz de cîteva ori mai precise decît proiectarea planificată a resurselor de mărfuri.

Mașina electronică de calcul a avertizat că nu e suficientă dorința de a vinde mai multe grăsimi animale și vegetale, mai mult zahăr și produse de cofetărie, trebuie să se țină seama de legitățile economice obiective ale cererii și ofertei. Pe de altă parte, mașinile electronice «au spus»: populația va cumpăra mai multe țesături de lînă, îmbrăcăminte, încălțăminte de piele, mobilă, decît se prevede în plan. Îngrijiți-vă, deci, de producerea lor. Și într-adevăr, în decursul anului a fost nevoie să se mobilizeze resurse suplimentare de producție și din import, să se reducă rezervele de îmbrăcăminte, țesături de lînă și încălțăminte, pentru a completa parțial lipsa lor în rețeaua comercială.

În prezent, Centrul principal de calcul al Comitetului de Stat al Planificării din U.R.S.S. a pregătit pe plan central informația primară necesară pe republicile unionale în care au și început asemenea calcule. Desigur că toți economiștii și matematicienii care se ocupă de această problemă își dau seama că această metodologie necesită o perfecționare continuă și caută s-o îmbunătățească. Prognoza pe un an înainte este mai precisă deoarece în această perioadă nu se poate reorganiza radical producția de mărfuri așa cum o cere piața. Ar fi ireal dacă în planificarea anuală s-ar pune problema creării unei structuri ideale a circulației mărfurilor care să corespundă tuturor dorințelor cumpărătorilor. Prognoza cererii nu poate să nu țină seama de posibilitățile reale de dezvoltare a producției. Tocmai de acest lucru se ocupă mașinile electronice de calcul.

Altfel se pune problema la prognoza pe cinci ani înainte. În acest răstimp posibilitățile de dezvoltare a resurselor de materii prime și de lărgire a producției cresc și se poate prevedea înlăturarea parțială sau totală a caracterului deficitar al unor mărfuri.

Pentru a scoate la iveală nesatisfacerea cererii, se pot folosi datele statisticii comerciale de masă cu privire la mișcarea rezervelor de mărfuri. Situația rezervelor și vînzarea diferitelor mărfuri se află într-o strînsă corelație. În toate cazurile cînd cererea nu este satisfăcută, rezervele se reduc și, dimpotrivă, această legitate oferă posibilitatea de a aplica coeficienți de corectare nemijlocit în modelele economico-matematice sau de a corecta rezultatele deja obținute.

Pentru perfecționarea metodei, trebuie să se acorde o atenție deosebită calculelor privind mărfurile de folosință îndelungată, să se folosească mai activ datele statisticii bugetare pentru aprecierea cererii de diferite mărfuri, să se determine influența consumului natural, a pieței colhoznice și a unui șir de alți factori. Deosebit de acută este necesitatea de a unifica indicatorii de analiză și plan privind circulația mărfurilor, rezervele de mărfuri, precum și ale statisticii bugetare. Fără o astfel de unificare, aplicarea mașinilor electronice de calcul va fi îngreunată".

Denumirea mărfii	Abaterea vînzării reale în %	
	față de plan	față de pronosticul cu MEC
Unt	23,8	3,2
Ulei vegetal	19,6	5,9
Zahăr	11,2	1,4
Produse de cofetărie	11,2	2,2
Produse din carne	11,2	2,6
Țesături din lînă	6,9	4,2
Îmbrăcăminte și lenjerie	13,2	1,4
Încălțăminte din piele și textile	10,5	0,3
Mobilă și covoare	0,3	10,7

„STRATEGIA PROSPECTIVĂ"

(Urmare din pag. 10)

etc., cît și cu ajutorul unor firme de consultanți sau al unor institute de cercetări. Marile concerne, ca Ford, General Electric, Dupont de Nemours, Unilever, Royal Dutch Shell etc., dispun de „state majore" puternice și de „unități de gîndire" care elaborează „strategia prospectivă".

Mai puțin frecvente sînt unitățile de gîndire prospectivă la nivelul statului, cu excepția celor specializate în cercetarea operațională militară. Totuși, evoluția tinde în mod evident spre înființarea de „instituții-observator" guvernamentale sau private, cu caracter nelucrativ, de genul PPBS (Planning, Programming, Budgeting System) din S.U.A. sau al cunoscutului Groupe 1985 din Franța care elaborează previziuni pe termen de 20 de ani ca supliment al planurilor de cinci ani. Canada are și ea în vedere includerea funcțiilor de prognoză pe termen lung în activitatea organelor guvernamentale.

Dintre instituțiile-observator care se ocupă efectiv de „cercetarea sistematică a perspectivelor dorite" și de căile posibile de înfăptuire a lor, trebuie citată Comisia pentru anul 2000 din S.U.A. și fundația constituită de Parlamentul Suediei pentru studierea „ființei umane într-o societate în schimbare".

Grupurile și instituțiile care se ocupă în țările capitaliste cu previziuni pe termen lung se înmulțesc, instrumentele pentru formularea unor obiective în perspectivă se perfecționează. Dar, așa cum se arată în cadrul unui studiu american intitulat „Lumea în anul 1975" (Stanford Research Institute), perfecționarea tehnicilor de previziune nu este totul, deoarece „viața viitoare va depinde în mod esențial de felul cum omul își va pune, sau nu, capacitatea științifică și tehnică în slujba rațiunii, pentru a o îndrepta spre țeluri pozitive".

CABINETUL ORĂȘENESC DE INFORMARE TEHNICO-ECONOMICĂ

(Urmare din pag. 8—9)

controlului tehnic de calitate, tendințelor moderne în acest domeniu cît și pregătirii unor tipuri noi de aparate de măsură și control, proiectate și fabricate de întreprinderile bucureștene.

Sîntem convinși că specialiștii din toate ramurile economiei vor aprecia panourile expuse în sectorul transporturilor uzinale. Aici, alături de soluțiile noi concepute de uzinele „Vulcan", „Semănătoarea", „Grivița roșie" și altele sînt expuse căile cele mai eficiente de alegere a mijloacelor de transport și de utilizare a lor la capacitatea maximă.

Un număr sporit de încăperi este rezervat problemei mecanizării muncii administrative, prezentării tuturor tipurilor de mașini electronice de calcul existente în Capitală, expunerii problemelor ce se rezolvă cu ajutorul acestora, precum și a lucrărilor pregătitoare necesare pentru trecerea la folosirea calculatoarelor moderne.

O sală încăpătoare este dedicată popularizării experienței înaintate dobîndită de întreprinderile de construcții industriale și social-culturale.

Pentru a da lămuriri suplimentare asupra problemelor expuse, în sala de conferințe a Cabinetului se va organiza un ciclu de expuneri pe temele principale ale organizării științifice a producției și a muncii, care vor fi ținute de cadre cu o înaltă pregătire în domeniile respective. Expunerile vor fi însoțite de prezentarea unor filme documentare ilustrative, diapozitive, grafice etc.

În acest mod s-a căutat să se asigure vizitatorilor răspunsuri cît mai multe la multiplele probleme pe care le ridică organizarea științifică a producției și a muncii.

Parcurgînd sălile expoziției vizitatorul are posibilitatea ca într-un timp scurt să cunoască concluziile studiilor și căile adoptate de întreprinderile fruntașe după o activitate laborioasă de luni și ani de zile, să găsească datele cele mai importante din literatura de specialitate fără a mai citi sute sau chiar mii de pagini.

Dar, deși materialul expus este foarte voluminos, deși programul conferințelor este destul de încărcat, nu putem considera că vizitatorii vor găsi aici răspunsuri la absolut toate întrebările pe care le au. De aceea, pentru cei care vor dori să obțină informații suplimentare asupra unor probleme care îi interesează s-a creat posibilitatea de a da în scris întrebările respective și de a li se răspunde (de cadre sau instituții specializate) fie tot în scris, dacă problema interesează un colectiv mai restrîns, fie prin consultații speciale pentru temele care prezintă un interes mai general.

Cabinetul orășenesc de informare tehnico-economică, care își deschide porțile în aceste zile, constituie o nouă pîrghie pentru a generaliza experiența avansată, pentru a asigura traducerea în viață în condiții optime a politicii înțelepte a partidului și statului nostru.

Ne îngăduim să folosim și acest prilej pentru a mulțumi încă o dată tuturor colectivelor din întreprinderi care și-au adus contribuția la organizarea acestei tribune a experienței înaintate.

R. P. CHINEZĂ

ÎN UZINE ȘI PE OGOARE

În aceste zile în presa chineză numeroase știri din întreprinderi industriale și de pe ogoare informează despre mersul îndeplinirii sarcinilor de plan pe primul semestru, despre situația recoltei în diferite părți ale țării, ca și despre realizările unor colective de muncă în asimilarea de produse noi.

ÎN INDUSTRIE — consemnează ziarele chineze — se remarcă din ce în ce mai mult tendința spre o creștere constantă a producției, o varietate mai mare și o calitate mai ridicată a produselor. Pînă în prezent au raportat depășirea sarcinilor de plan pe primele șase luni ale acestui an întreprinderi din Șanhai, Pekin, Uhan, Șenian etc. Aceste depășiri de plan au fost realizate în domenii ca cel al mașinilor agricole, autovehiculelor, exploatărilor petroliere, îngrășămintelor chimice etc. Astfel, în industria petrolului a fost depășită cota planificată pentru prima jumătate a acestui an la țiței, benzină, petrol lampant, motorină. S-au dat în folosință noi exploatări petroliere. În fruntea colectivelor de muncitori care au reușit să îndeplinească înainte de termen sarcinile de plan pe prima jumătate a anului 1967 se află cel de la exploatarea petrolieră din Tacin.

În ultima perioadă, în întreprinderile industriale din R.P. Chineză au fost fabricate în mod experimental multe produse industriale noi, iar o mare parte dintre acestea au început să fie fabricate pe scară largă. Astfel, în orașul Șanhai — cel mai mare oraș industrial al Chinei — la secția producătoare de prese hidraulice de forjat de la Uzina de mașini-unelte nr. 1, s-a experimentat un nou tip de presă de forjat de 63 de tone. Controlul a stabilit calitatea bună a acestui nou produs, iar recent s-a trecut la producția lui în serie. Se apreciază că volumul mic, numărul redus de accesorii determină o folosire minimă de materie primă, o reducere substanțială a prețului de fabricație.

★

MUNCITORII de la fabrica de produse farmaceutice din Șanhai, care au îndeplinit și depășit lună de lună sarcinile prevăzute în planul de stat, au reușit fabricarea experimentală a vitaminei D_3 cristalizată. Supusă controlului organelor de resort, vitamina D_3 cristalizată a întrunit toate calitățile, iar acum este fabricată pe scară largă. !

Printre realizările industriei chineze se menționează creșterea producției de benzol sintetic la uzina din Șanhai, care a luat ființă anul trecut, întrebuințarea pe scară largă a unor noi metode de fabricare a oțelului, de rafinare a uleiului etc.

★

PRESA CHINEZĂ informează, de asemenea, despre recolta bogată de cereale obținută în vara acestui an, în pofida unor calamități naturale. În Siciuan sau Henan, în Șansi sau Șantun se desfășoară lucrările pentru stringerea recoltei de grîu, care se presupune că va fi mai mare decît anul trecut. Pentru asigurarea creșterii producției agricole, țăranii din Siciuan, Hebei, Șansi execută lucrări de irigații, construcții de puțuri acționate de pompe electrice și hidraulice etc. În provincia Anhoi s-au desfășurat în continuare lucrările de construcție a unui sistem de irigații care unește trei rîuri importante, lucrare ce va permite în viitor extinderea ariei terenurilor irigate pînă la 350 000 hectare. S-au obținut realizări în înzestrarea în continuare a agriculturii cu mașini și tractoare. Se dezvoltă, de asemenea, producția de îngrășăminte chimice.

★

OGLINDĂ a celor mai recente realizări în diverse domenii a constituit-o Tîrgul de bunuri pentru export, deschis la Canton între 15 aprilie — 15 mai a.c. Clădirea cu zece etaje, situată pe malul Fluviului Perlelor din Canton, a cunoscut o animație neobișnuită. Oameni de afaceri din diferite țări au venit aici pentru a încheia tranzacții comerciale cu organizațiile de comerț exterior ale R. P. Chineze. La închiderea Tîrgului ziarul JENMINJIBAO scria: „La această ediție a Tîrgului de bunuri pentru export au participat lucrători în domeniul comerțului din peste 60 de țări și zone din cinci continente. Atît din punct de vedere cantitativ și calitativ, cît și al sortimentelor de produse expuse, aici s-au înregistrat creșteri remarcabile".

Cristache MOCANU

Vizitați expoziția noastră din București între 17–26 iulie 1967, Șoseaua Kiseleff nr. 32, Pavilionul B.

POLYGRAPH-MASCHINEN

PROGRAMUL NOSTRU DE EXPORT

- Proiectarea, înzestrarea și echiparea de întreprinderi și secții complete poligrafice ;
- Mașini și instalații pentru fabricarea hîrtiei ;
- Mașini și echipamente pentru înnobilarea hîrtiei ;
- Aparate foto cu una și două încăperi și aparate de reproducere ;
- Mașini de stereotipie și de pregătire a formei ;
- Presă rapidă pentru tipărit cărți ;
- Mașini rotative de ziare „PLAMAG" ;
- Mașini rotative offset;
- Mașini offset mono și policromatice „PLANETA" ;
- Mașini rotative, cu tipar adînc și instalații de pregătire a formei ;
- Mașini speciale și auxiliare pentru întreprinderi poligrafice ;
- Mașini și aparate de tipar „FLEXO" ;
- Mașini de tipar cu sită ;
- Materiale pentru tipar ;
- Mașini de tăiat „PERFECTA" ;
- Mașini rapide pentru tăiat cu 3 cuțite ;
- Mașini de fălțuit și broșat ;
- Mașini de legat cărți și linii de finisare ;
- Mașini de tipărit și prelucrat cartonaje.

polygraph export

Polygraph-Export G.m.b.H., Societate pentru export de mașini și instalații poligrafice, Berlin 108, Friedrichstrasse 61, C.P. 1265, R. D. Germană.
Telefon 20 06 01 ● Adresa telegrafică : Polytype Berlin ● Telex : 0112310.

„DEZORDINE" PE PIAȚA ARGINTULUI

(Urmare din pag. 11)

rezolva cererile de metal, în fața unei vizibile penurii a argintului.

● Prezent agitat — viitor incert

UN răspuns satisfăcător este greu de dat chiar și de către cei mai competenți în materie atîta vreme cît producția viitoare nu lasă să se spere decît în puține schimbări. Pentru anul 1965, deficitul mondial de argint a fost calculat la 15.000 tone. Pentru a acoperi acest deficit, industriile au fost nevoite să facă apel la stocurile guvernamentale ale multor țări, în special ale Trezoreriei S.U.A., care singură a furnizat circa 58% din totalul necesar. Dar, de la 57 300 tone, cît deținea Trezoreria la 1/1/1962 rezervele sale au scăzut la 54 900 tone un an mai tîrziu, ca apoi să coboare succesiv la 49.200 tone în 1964 și respectiv la 37 700 și 25 000 tone în 1965 și 1966 (1 ianuarie). La 1 decembrie 1966 — menționa revista L'USINE NOUVELLE — rezervele americane de argint au fost evaluate la 19 000 tone, din care, scăzînd cele 5 000 tone ce constituie stocul strategic și cele 2000 tone afectate cercetărilor din domeniul energiei nucleare, în stoc nu mai rămîn practic disponibile decît 12 000 tone. În iulie 1965, guvernul S.U.A. a hotărît suspendarea pe timp de 5 ani a baterii monedelor de argint de 1 dolar și înlocuirea treptată a celorlalte monede divizionare cu aliaje de cupru-nichel sau cu foarte redusă concentrație de argint, eliberînd astfel o bună parte de argint-metal. La acest bilanț, mai trebuie adăugate și cele citeva mii de tone ce vor fi de asemenea disponibile prin operația demonetizării anunțată de Canada și Australia.

Țări capitaliste producătoare de argint
(în tone metrice)

Țara	1963	1964	1965 (evaluări)
Mexic	1331	1303	1244
Peru	1132	1151	1151
S.U.A.	1089	1151	1197
Canada	930	967	964
Australia	544	565	565
Alte țări	1602	1643	1768
Total :	6628	6780	6889

Dezechilibrul cronic între producție și consum, cadența aprovizionării rezervelor sale disponibile și caracterul adesea de neînlocuit al acestui metal, fac ca viitorul argintului să se schițeze sub semnul incertitudinii. Observatorii cei mai avizați consideră că în lumina cifrelor care nu pot fi contestate și în ciuda măsurilor luate de Trezoreria americană, prețul argintului ar putea să urce de pe o zi pe alta de la 1,293 dolari la 2 sau chiar 2,50 dolari uncia. Iar mai tîrziu, dacă cererea va continua să crească în același ritm și dacă tezaurizarea nu va fi suficientă, prețul va cunoaște o evoluție ascendentă, iar argintul va deveni, ca și alți semeni ai săi, un metal la modă supus fluctuațiilor aceleiași legi a cererii și ofertei.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea *„Mașinexport"* a încheiat contracte pentru exportul a 2000 carcase de electromotoare în R.F.G., a 300 bascule de 25 tone în R.S. Cehoslovacă.**

Noi exporturi de strunguri universale au fost efectuate în R. S. Cehoslovacă, Japonia, Turcia, Iran, iar în R.P. Polonă s-au livrat strunguri Carusel de tip S.C.-1250. Comenzi noi de strunguri universale au fost primite din Irak, Italia, Suedia.

● **Contractele încheiate de *„Metalimport"* prevăd — printre altele — importul din Italia a 200 de tone de țevi de construcții de la firma „R.I.R.I." din Milano și „Fabrica Italiana Tubi", a 83 de tone de oțel inoxidabil, de la firma „Cogne", a 52 de tone de bandă oțel aliat de la firma „Giuseppe Fratello", a 690 de tone de oțel arc de la firma „Davum Exportation" din Franța, a 19 km cablu de forță de la firma „Austria Kabelexport", a 1600 kg fir leonic de la firma „Norddeutsche Ueberseeges".**

● ***„Chimimport"* a încheiat un contract cu Întreprinderea „Skopje" din R.S.F. Iugoslavia, pentru exportul a 70 de tone miniu de plumb. Alte contracte prevăd exportul a 1300 de tone de carbură de calciu în Algeria, Arabia Saudită, Birmania, Ceylon, Finlanda și Malaya.**

● **Contracte încheiate de *„Cartimex"* cu întreprinderi de comerț exterior din R.P. Polonă, prevăd livrarea de diferite textile cu motive naționale, ceramică neagră, colorată, precum și de obiecte din sticlă metalizată. Cu firme din R.F.G. și Suedia au fost încheiate contracte pentru exportul de covoare de mînă de tip oriental și covoare românești cu motive naționale.**

ERATĂ

În nr. 26 din 30 iunie crt., la articolul „Coordonatele practice ale eficienței economice a investițiilor" s-au strecurat cîteva regretabile erori de corectură pentru care cerem scuze cititorilor și autorilor articolului.

Astfel, în coloana 2-a, de la rîndul 5 de jos în sus, se va citi : „Într-o serie de institute de proiectare nu s-a ținut seama de acest lucru, pe parcursul proiectării făcîndu-se dese schimbări ale proiectanților de la o lucrare la alta, ceea ce a influențat negativ asupra calității muncii.

Această practică a limitat în mare măsură folosirea unor specialiști sau proiectanți cu experiență cîștigată în țară și în străinătate în rezolvarea directă a sarcinilor de proiectare și a influențat negativ punerea în funcțiune a instalațiilor. Astfel, pe șantierul Călărași în funcția de șef de proiect s-au perindat în timpul execuției lucrărilor 4 ingineri de specialități diferite ; la Brăila șefii de proiect de specialitate (arhitectură, electrice etc.) au fost schimbați în repetate rînduri.

Calitatea proiectelor este influențată în bună măsură și de modul cum personalul din proiectare reușește să se documenteze și să-și ridice nivelul de pregătire tehnico-științifică. Cu puține excepții, se poate afirma că în prezent documentația tehnică de specialitate (cărți și reviste periodice, prospecte, documentații pe bază de licențe etc.) pentru a cărei procurare s-au investit fonduri valutare importante, nu este folosită în mod corespunzător..."

În coloana 3-a, de la rîndul 2 de jos în sus, se va citi : „... Acestea sînt pentru proiectant o cauză aproape inevitabilă de erori, iar pentru executant o dificultate greu de învins, mai ales atunci cînd este vorba de căutat detaliul respectiv din maldărul de planșe ce alcătuiesc documentația tehnică. Nu rareori, pe șantiere se întîlnesc situații cînd o serie de lucrări se întrerup pentru a se modifica o anumită soluție tehnică — uneori destul de simplă.

Pe lîngă acestea, proiectele cu prea multe detalii limitează inițiativa și atribuțiile tehnice ale cadrelor de specialitate de pe șantiere, nepermițîndu-le să-și valorifice cunoștințele și experiența lor tehnică.

Colaborarea insuficientă dintre proiectant și executant, își găsește expresia și în faptul că prin proiecte se prevăd deseori soluții pentru care lipsește experiența sau nu există nici chiar posibilitățile practice de execuție. La Combinatul de celuloză și hîrtie-Suceava, prin proiectare s-a prevăzut ca hala mașinilor de hîrtie să fie executată pe piloți forați pentru care executantul nu era dotat cu utilajul adecvat. Drept urmare a fost necesar să se înlocuiască prin proiect sistemul de fundare. Însă pînă la stabilirea unei noi soluții s-a pierdut un timp prețios, care nu a mai putut fi recuperat. Asemenea aspecte produc mari greutăți economice prin întîrzierea realizării la timp a obiectivelor".

INCIDENȚE ALE PIEȚEI COMUNE AGRICOLE

REZULTAT al unor epuizante „maratonuri agricole", piața comună a cerealelor și a produselor „derivate" (carne de porc, ouă, păsări) a intrat în vigoare la 1 iulie. Sectoarele de mai sus, împreună cu cele ale fructelor, legumelor și uleiului de măsline — unificate anterior conform „calendarului agricol" al Pieței Comune — reprezintă 49% din producția agricolă a Comunității Economice Europene. Prin „integrarea", prevăzută pentru aprilie viitor, și a altor sectoare importante (lapte și produse lactate și carne de bovine), la 1 iulie 1968 — care este și data înlăturării ultimelor tarife vamale intracomunitare la produsele industriale — „Europa verde" urmează să cuprindă 90% din producția agricolă totală a „celor șase".

Acord la principii, nu și la cheltuieli

PIAȚA comună vest-europeană a produselor agricole are la bază cîteva principii mari: **prețuri unice**, care necesită intervenția financiară comunitară pentru susținerea cursurilor; **preferința pentru produsele agricole ale Comunității**, care în practică se asigură punînd în sarcina țărilor care preferă să cumpere produse agricole din afara Pieței Comune, deci la prețurile uneori mult mai scăzute ale pieței mondiale, diferența de preț astfel rezultată; **compensarea pierderilor din exportul produselor rămase disponibile într-o țară membră** din sumele obținute pe această cale.

Susținerea cursurilor produselor agricole și ajutorul la export se fac prin intermediul **Fondului european de orientare și garanție agricolă** (FEOGA), alimentat de statele membre prin prelevările la importul din țări terțe și printr-o contribuție fixă. La 1 iulie FEOGA, „pușculița Pieței Comune", a preluat în întregime în sarcina sa cheltuielile celor șase țări pentru susținerea cursului și diferența din exportul către terți al produselor agricole, din care pînă acum suporta numai jumătate.

Întrucît înainte chiar ca prețurile comune să intre în vigoare Comisia Pieței Comune a propus o ridicare aproape generală a nivelului acestora în anul viitor, cercurile economice din unele țări, printre care R.F.G. și Belgia, au început să-și manifeste îngrijorarea în legătură cu faptul că finanțarea politicii agricole comune se anunță de pe acum foarte costisitoare. Numai pentru produsele lactate „cei șase" vor trebui să contribuie cu 2,5 miliarde franci pe an, iar susținerea pieței cerealelor îi va costa anual peste 1,7 miliarde franci. Previziuni recente situează contribuția totală anuală la FEOGA la circa 9 miliarde franci. În fața creșterii excesive a sumelor alocate pentru operațiunile de „garanție" — care constituie principala destinație a cheltuielilor Fondului, țările membre au căzut de acord să plafoneze măcar cheltuielile de „orientare", destinate îmbunătățirilor funciare, construcțiilor de abatoare, regiunilor agricole rămase în urmă etc.

Deși se realizează înainte de termenul fixat prin Tratatul de la Roma și mai repede decît piața comună a produselor industriale, acordurile care consfințesc nașterea „Europei agricole" reprezintă, pentru a folosi o expresie a lui Robert Marjolin, „un echilibru al nemulțumirilor și al insatisfacțiilor". Concesiile care au permis părților să ajungă pînă la urmă la un acord au fost consimțite nu fără serioase dificultăți, tocmai pentru că traducerea în viață a hotărîrilor luate va avea o sumă de incidențe asupra producătorilor, asupra comerțului intracomunitar și cu țările terțe și, în ultimă instanță, asupra masei de consumatori.

Pierderi și cîștiguri

„DESIGUR, scrie DIE WELT (26 iunie), aceste reglementări (cu privire la crearea pieței comune agricole — n.n.) nu vor atrage aplauzele unitare ale tuturor participanților. Reducerile de prețuri, ca de exemplu în R.F.G. la cereale și implicit la ouă, carne de porc și păsări, vor întîlni critica producătorilor, în timp ce majorările de preț, ca de exemplu la carne de vită sau la produse lactate, vor fi criticate de consumatori. Chiar numai aceste exemple arată clar că politica agrară a Pieței Comune reprezintă un compromis între interesele adesea contrare ale producătorilor și consumatorilor, ale contribuabililor și nu mai puțin ale diferiților parteneri comerciali ai Pieței Comune".

Date fiind condițiile economice și naturale diferite, efectele asupra celor 6.400.000 gospodării agricole din țările Comunității, în care lucrează aproape 10 milioane de oameni, nu vor fi aceleași. Astfel, intrarea în vigoare la 1 iulie a pieței comune a cerealelor și produselor legate de acestea, înseamnă pentru agricultorii vest-germani, italieni și luxemburghezi o scădere simțitoare a veniturilor lor, pe cînd pentru cei din Belgia, Franța și Olanda înseamnă o creștere. În cazul țăranilor vest-germani, se prevede o scădere a veniturilor cu circa 200 milioane de mărci pe an numai din vinzarea cerealelor, la care trebuie adăugate pierderi estimate de Comisia Pieței Comune la cel puțin 560 milioane de mărci de pe urma ouălor și cărnii de porc și de pasăre. Pe de altă parte, producătorii din țările avantajate nu-și vor vedea cîștigurile sporite în aceeași proporție, avînd în vedere riscul — semnalat de diverși specialiști — ca diferențele de preț să intre pe mina intermediarilor.

Dispariția barierelor vamale între cele șase țări va duce la o puternică intensificare a concurenței în agricultură. Prețurile comune, chiar așa ridicate cum sînt, nu pot ține seama totdeauna de interesele micilor producători fără riscul supraproducției, care ar atrage o povară financiară suplimentară pentru întreaga Comunitate. Ziarul LE FIGARO (26 iunie), care redă acest punct de vedere, se referă concret la un caz actual: cel al crescătorilor de vite din vestul Franței, care zilele trecute au ajuns pînă la Bruxelles pentru a protesta împotriva faptului că prețul comun la carne de porc se află cu mult sub prețul de cost obținut de ei, fapt care îi sortește excluderii de pe piață. De altfel, reducerea numărului agricultorilor în Europa „celor șase" face parte din măsurile prevăzute să ducă la creșterea veniturilor în agricultură. În ultimul timp veniturile agricultorilor cresc în Franța cu 3,8% pe an, dar în același timp numărul lor scade cu 1,7% anual.

Efecte asupra comerțului...

CIT privește consecințele creării pieței comune agricole asupra schimburilor intracomunitare, este prematur să se tragă o concluzie de ansamblu. Experții apreciază că numai după 1970 se va vedea dacă R.F.G. va continua să se aprovizioneze cu grîu mai curînd din Canada și S.U.A. decît din Franța, în ciuda „penalizării" financiare pentru nerespectarea preferinței comunitare. De pe acum s-a putut constata, de exemplu, că piața vest-germană a ouălor și păsărilor fiind puternic protejată, producția acestora a crescut continuu, reducîndu-se importul din Olanda și Franța.

Protecționismul comunitar, tinzînd să se substituie vechilor protecționisme naționale, a provocat o reacție puternică și în afara Pieței Comune, între țările exportatoare de produse agricole, care se tem că barierele protecționiste riscă să limiteze în viitor exportul lor către Piața Comună. Și este un lucru verificat că stimularea producției agricole prin prețuri a redus nevoile de import ale Pieței Comune, întărind caracterul ei de „construcție în stil autarhic", după expresia unei reviste geneveze. Cele mai lovite ar fi țările în curs de dezvoltare, în special cele pentru care exportul de produse agricole este o activitate vitală. De exemplu, în Argentina carnea de bovine reprezintă 34%, iar cerealele 28% din export. Totuși, purtătorul de cuvînt al țărilor terțe furnizoare ale Pieței Comune au devenit S.U.A.: exporturile lor totale de produse alimentare către „cei șase" au crescut (între 1959 și 1965) mai repede decît cele către restul lumii (cu 98% față de 71%), ajungînd anul trecut la peste 6,5 miliarde dolari.

Analizînd în detaliu aceste cifre, constatăm că politica de prețuri a Pieței Comune a influențat puternic exporturile americane. Astfel, la grîu, cel mai important produs agricol american de export, la care prețurile interne ale Pieței Comune au fost majorate, livrările americane destinate Pieței Comune au regresat de la 173 milioane de dolari în 1961 la 68 milioane de dolari în 1965. În schimb la porumb, la care prețul a fost constant, exportul a crescut de circa trei ori. S.U.A. ca și țările terțe în general, se tem tocmai de perspectiva accentuării acestor tendințe în viitor. Or, S.U.A. în condițiile înrăutățirii situației balanței lor de plăți și ale surplusului permanent de produse agricole, au nevoie stringentă de o piață solvabilă ca cea a Comunității Economice Europene, de liberalizarea schimburilor pe această piață. Totuși, creșterea producției agricole a „celor șase" nu a compensat-o pe cea a consumului, astfel că deficitul global al Pieței Comune se menține. El este estimat la o treime din valoarea producției agricole a Franței.

CU cîteva zile înainte de unificarea, la 1 iulie, a prețurilor la unele produse agricole, la Redon, în vestul Franței, a avut loc o violentă manifestație de protest a agricultorilor împotriva prețului de bază stabilit la carne de porc. Acesta, fiind de aproape două ori mai mic decît prețul de cost din acea regiune, „riscă să dea producătorilor locali lovitura de grație", cum au declarat purtătorii de cuvînt ai manifestanților. „Agricultorii din vestul Franței, scrie LE FIGARO (27 iunie), care sînt mai ales crescători de vite, se tem că zootehnia regiunii va fi jertfită în cadrul Comunității Economice Europene". De remarcat că în vestul Franței veniturile agricole se obțin în proporție de 75% din creșterea vitelor.

...și asupra consumatorului

CEL care este interesat în cel mai înalt grad de consecințele intrării în vigoare a pieței comune agricole este, în ultimă instanță, consumatorul de rînd. „Pînă una alta, atrăgea atenția nu de mult săptămînalul englez OBSERVER, avantajele Pieței Comune sînt în foarte mică măsură vizibile pentru omul de pe stradă. Cu cîteva excepții notabile, cum ar fi frigiderele, reducerea taxelor vamale între „cei șase" nu a micșorat și nici nu a plafonat prețurile cu amănuntul". Din contră, după cum arată DIE WELT, în locul scăderii sperate a prețurilor, multe produse agroalimentare, s-au scumpit simțitor. Cele mai însemnate creșteri s-au semnalat în Olanda, unde prețurile alimentelor au fost în 1966 cu 36% mai mari decît cele din 1958. În Italia scumpirea a fost de 26%, în Belgia — de 23%, în R.F.G. — de 22%, în Franța și în Luxemburg — de 14%. Deoarece piața comună agricolă este abia la început și politica națională a fiecărei țări și-a spus încă puternic cuvîntul, este greu de precizat, afirmă ziarul hamburghez, în ce măsură sporirea de pînă acum a prețurilor produselor alimentare se datorește creării acesteia. Ar fi însă nu mai puțin greu de contestat că, chiar înainte de a se ajunge la piața agricolă comună, perspectiva creării acesteia nu a putut să nu-și exercite influența **anticipat** și asupra evoluției de pînă acum a prețurilor. În felul acesta, unele efecte ale „integrării" agricole se fac simțite de pe acum ca tendințe.

D. DRAGOMIRESCU

Runda Kennedy s-a încheiat într-adevăr?

DE bogatele întinderi ale Pampei argentiniene turmele de vite continuă să se înmulțească. Pentru Argentina, sursa devizelor și a dezvoltării industriale o constituie exportul de carne; ca pentru Venezuela petrolul, sau pentru Brazilia cafeaua. Urmările sistemelor de monocultură își exercită influența nefavorabilă în relațiile economice ale acestor țări. După încheierea „rundei Kennedy" argentinienii căpătaseră însă perspective nesperate. Acordul le-ar fi dat posibilitatea de a exporta în Europa orice cantități ar fi dorit. Dacă în 1958 Anglia absorbea 71% din exportul de carne al Argentinei, în 1965 procentul scăzuse la 31%. În schimb sporise considerabil exportul în țările Pieței Comune.

Or, zilele acestea, spiritele au fost foarte agitate în Europa de vest, unde în rîndurile producătorilor agricoli domnește o mare nemulțumire ca urmare a concurenței argentiniene. În Bretagne (Franța), au avut loc chiar demonstrații de protest. La Paris, după cum scrie LE MONDE, se consideră că negociatorii Comisiei C.E.E. la runda Kennedy și-au depășit mandatul. Informația că miniștrii țărilor C.E.E. reuniți la Bruxelles au refuzat să ratifice acordul de principiu între Argentina și Piața Comună din timpul negocierilor de la Geneva și că aceasta din urmă propune noi baze de negociere cu privire la exportul argentinian de carne în Europa, a produs pe de altă parte reacții vii la Buenos Aires. Înainte chiar de a se fi luat hotărîri noi la Bruxelles, Argentina a suspendat mai multe contracte de import ale organismelor de stat încheiate cu societăți franceze.

După unii observatori economici, presiunea demografică și creșterea nivelului de viață s-ar putea să provoace în viitor în sînul Comunității un deficit de carne apreciat la o jumătate milion de tone anual și n-ar fi recomandabil să se creeze indispoziții unui asemenea furnizor ca Argentina. Alții sînt de părere că după trei ani de politică restrictivă Argentina este pe cale azi să deschidă porțile importurilor și investițiilor străine, în special în domeniul exploatării hidrocarburilor, și că țările vest-europene n-ar trebui să-și închidă calea participării. În sfîrșit, pentru a sublinia perspectivele ce nu trebuie pierdute din vedere, pentru Europa se pune în evidență faptul că țările latino-americane preferă ajutorului iluzoriu al organismelor financiare internaționale și al „Alianței pentru progres" contractele comerciale cu Europa pentru exportul materiilor prime, la prețuri corecte.

Opt țări în curs de dezvoltare interesate în îmbunătățirea cursurilor materiilor prime, au refuzat însă la 30 iunie să semneze documentul final al Rundei Kennedy tocmai pentru că acesta nu ține seama de interesele lor.

Pînă una alta, Argentina ar putea însă să-și anuleze oferta de a reduce cu 50% taxele vamale la importul produselor industriale din țările Pieței Comune, sau să se retragă din Acordul asupra cerealelor. Iar dacă se ține seama de faptul că și alte țări, chiar europene, ca de pildă Danemarca, — aflătoare într-o situație oarecum asemănătoare în problema exportului de carne — ar putea proceda la fel, nu e greu de dedus că în practică „runda Kennedy" e departe de a se fi încheiat.

„O haină prea mare"

MINISTRUL economiei și finanțelor franceze, Michel Debré, scria în legătură cu situația demografică a țării sale: „Adevărul trebuie spus și amintit mereu: populația franceză plutește în teritoriul său ca într-o haină prea largă. Ea trebuie să crească ca haina să i se potrivească. Franța modernă ar putea să numere 100 de milioane de locuitori".

De fapt, în toamna acestui an, Franța va atinge o populație de numai 50 milioane și într-adevăr datele privitoare la densitate confirmă comparația ministrului: Francezii sînt în număr de 88 pe km², în timp ce suedezii și austriecii sînt 105, italienii 170, englezii 183, germanii 212, belgienii și olandezii 328.

NOTE EXTERNE

Astăzi, economiștii sînt de părere că un popor, ca să fie bogat, trebuie să fie numeros.

Îngrijorarea francezilor mai rezultă și din faptul că la sporul populației în țara lor contribuia în mod obișnuit și imigrația străină, de circa 240 000 oameni pe an, plus nașterile. În Franța, după 6 luni, orice imigrant intră în calculul statistic. Or, astăzi, brațele de muncă străine sînt căutate în toate țările mari, industriale, ale Europei, iar „rezervoarele" cum scrie „L'EXPRESS" se epuizează. De la o rată a natalității de 18,1 la mia de locuitori în 1964, aceasta a scăzut la 17,6 în 1965 și la 17,4 în 1966. Pentru anul acesta se prevede o scădere încă și mai sensibilă.

Francezii manifestă dintotdeauna preferință pentru familii reduse și, după unele păreri, teama de șomaj ar contribui în prezent la scăderea natalității. Legea votată în 1920 pentru stimularea natalității prin interzicerea mijloacelor anticoncepționale, se pare că nu a operat cu eficiență. Acum, cînd în perspectivă este abrogarea acestei legi, demografii consideră că motivele de îngrijorare capătă temeiuri noi.

„Cataplazme și ventuze"

VOCABULELE DE MAI SUS îi servesc unui colaborator al ziarului **LE MONDE** pentru a ironiza remediile ce se propun indeobște răului de care suferă țările «lumii a treia» și anume progresului excesiv de lent și foametei cronice. Jacques Baulin le inventariază pe scurt în articolul său și le respinge. Unii spun că dacă productivitatea medie a muncii țăranilor afro-asiatici a scăzut cu aproape 25% în ultimii 20 de ani, aceasta s-ar datora faptului că ajutorul de dezvoltare acordat a fost rău folosit. Alții recomandă întoarcerea popoarelor din țările subdezvoltate la economia de subzistență. Țările dezvoltate trebuie să producă în mod deliberat produse alimentare destinate țărilor care au nevoie de ele, recomandă directorul Programului alimentar mondial. FAO constată că în 1965 producția alimentară pe cap de locuitor scăzuse la nivelul anului 1957—58, și că acest nivel, care nu corespundea nivelului științific, era și el, încă în acea vreme, insuficient.

Ideea articolului din **LE MONDE** este că prima adevărată trebuie căutată în faptul că producția țăranului african e neremuneratorie și că, neinteresat, el rămîne apatic. Țăranii francezi n-ar produce o baniță de grîu dacă statul nu le-ar garanta un preț de vînzare cu 50% superior celui de pe piața mondială. Țăranii din R.F.G. și din Franța n-ar produce o tonă de sfeclă dacă prețul zahărului în Europa n-ar fi de patru ori mai mare decît cel de pe piața mondială. Țăranii italieni n-ar pune în vînzare un litru de untdelemn de măsline, dacă n-ar primi o subvenție de 1.90 franci francezi la litru. În S.U.A. numai subvențiile pentru cereale se ridică la 2 miliarde de dolari pe an, mărea productivitate a agriculturii americane fiind un efect al acestei situații.

Jacques Baulin polemizează cu neo-malthusienii, respinge argumentul „exploziei demografice" și arată că singurul vinovat este prețul neremuneratoriu al produselor țărilor slab dezvoltate de pe piața mondială. Țările afro-asiatice au încă de aruncat în bătălia producției sute de mii de hectare nedesțelenite, capabile să dea sute de mii de tone de cereale și de oleaginoase exportabile.

Problema este numai de a se fixa un preț remunerator și pe această bază țăranii africani ar putea da o contribuție hotărîtoare la lupta împotriva foametei în lume.

În fapt, autorul sprijină cererea multor state în curs de dezvoltare care reclamă asigurarea unor debușee sigure pentru produsele lor la prețuri juste și stabile.

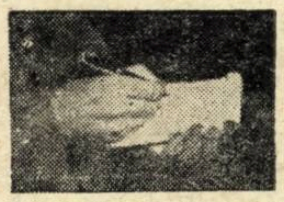

din bloc-notesul cronicarului

Opțiunea Angliei și... zahărul

Reprezentanți ai 20 de țări și teritorii cu autonomie internă din Commonwealth, producătoare de zahăr, s-au întîlnit recent la Londra pentru a discuta cu guvernul britanic implicațiile hotăririi Angliei de a adera la Piața Comună. După cum se știe, Anglia importă două treimi din producția de zahăr a acestora la un preț fix, iar pentru restul de o treime se aplică tarife preferențiale. O eventuală asociere a Angliei la Piața Comună ar duce în mod automat la anularea acordului zahărului dintre Londra și aceste țări ale Commonwealth-ului, ceea ce ar însemna, în ultimă instanță, o puternică lovitură dată țărilor producătoare: Mauritius, Barbados, St. Kitts, Fiji, Swaziland, Jamaica, Republica Trinidad — Tobago și altele. Discuțiile purtate n-au dus însă la nici un rezultat, ele urmînd a fi reluate la o altă dată.

Criză de „loialitate"

În comerțul internațional al țărilor capitaliste se semnalează, după cum scrie L'Express, o nouă tendință: societățile care se ocupă de export nu mai au încredere în concurenții lor străini de care erau adesea reprezentate la fața locului. În prezent ele preferă să trateze direct cu importatorii, sau să-și creeze rețele proprii. Modificîndu-și acordurile cu Alfa Romeo, de exemplu, firma Renault și-a reluat complet în mîinile sale reprezentarea sa în Italia. În schimb Alfa Romeo devine majoritară în filiala sa franceză în care pînă în prezent Renault deținea o participare de 50%.

Recent, industriile japoneze de electronică, care încredințaseră industriașilor electroniști francezi importul produselor lor în Franța, au anulat și ele acordurile, pentru a-și crea o rețea comercială proprie. Cunoscuta firmă Unilever și-a reluat de asemenea de curînd majoritatea în filiala sa japoneză. Mai sînt și alte exemple care marchează un proces de reînteițire a concurenței pe diferitele piețe ale comerțului capitalist.

Frina „scurtcircuitelor ierarhice"

În cadrul unei acțiuni întreprinse de revista ENTREPRISE care invită pe întreprinzătorii francezi la luciditate, Robert Lattès, directorul general al Societății de informatică aplicată (SIA), încearcă să demonstreze în ce constă lipsa de „eficacitate" a întreprinderilor franceze față de cele americane. „Războiul economic — susține acesta — nu se poate cîștiga decît prin organizare: orice efort în această direcție trebuie să fie conceput, concertat, prevăzut, printr-o acțiune rapidă... În Statele Unite am putea spune că organizarea a preexistat oamenilor, în timp ce în Franța, bunăoară, se acordă prea puțină încredere acesteia. Mă gîndesc în special la ceea ce în mod curent se cunoaște peste Ocean prin expresia «job description»: aceasta vrea să spună că un salariat nou angajat este pus imediat în temă cu profilul sarcinilor sale, îndu-i-se la dispoziție toată documentația. Grație acestui sistem sau «schemă», în întreprinderea americană fiecare știe precis cu cine trebuie să se consulte, să trateze și pentru care hotăriri anume este necesar să se adreseze superiorului. Această descentralizare a responsabilităților este o condiție esențială a reușitei, frînată însă adesea la noi de „scurtcircuitele ierarhice".

Și încă ceva: o atenție deosebită specializării. În general — spune Robert Lattès — „francezilor nu le place să fie «specializați», pentru că specialistul, din cauza superiorității sale, nu se bucură de simpatie... Dar în societatea industrială modernă, productivitatea, calitatea și competitivitatea depind cel mai adesea de specializare". A fi specialist nu înseamnă însă a fi perfect. Fiecare idee nouă sau produs nou pot da naștere la multiple versiuni sau la proiecte succesive. De aceea, a recunoaște dreptul la eroare înseamnă a admite controlul *a posteriori*. Fiecare acțiune întreprinsă trebuie imediat evaluată și îmbunătățită pe parcurs. „Dacă nu vom recurge cît mai repede la rectificarea metodelor noastre și nu vom impulsiona evoluția mentalității noastre, vom pierde o teribilă bătălie".

Inginer în prelucrarea informațiilor

În unele școli tehnice superioare din R.F.G. se face pregătirea de ingineri avînd o nouă specialitate: prelucrarea electronică a informațiilor. Sînt admiși studenții cu bune aptitudini pentru matematici. Cursul durează în total șase semestre.

Noul obiect de studiu introdus cuprinde următoarele discipline: electrotehnică, studiul structurii și tehnica aparatelor pentru prelucrarea informațiilor, studiul tehnic și organizatoric al domeniilor în care se pretează utilizarea mașinilor electronice de calcul, conducerea proceselor tehnice și de producție, optimizarea organizării producției, metrologie.

Grîul pierde teren în Italia

Tendința reducerii suprafețelor cultivate cu grîu în Italia, rezultă clar din graficul pe care-l reproducem după

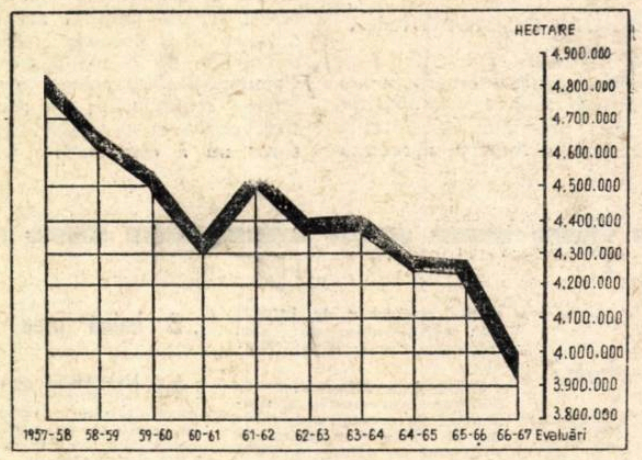

IL SOLE — 24 ORE. Față de circa 4 900 000 hectare în medie pentru anii 1957—1958, aceste suprafețe au ajuns la aproape 3 900 000 ha în anul trecut.

Nu se pot încă evalua repercusiunile asupra acestui fenomen, operate de reducerile de prețuri comerciale pentru campania 1967—1968, ca urmare a intrării în vigoare a prețului fixat în cadrul C.E.E. dar — subliniază ziarul — se prevede în continuare o tendință de regres pe termen lung, care n-ar putea fi remediată decît printr-o mecanizare integrală a ciclurilor și stabilirea unui echilibru între prețul grîului și prețurile altor produse agricole.

Laserul în croitorie

O casă britanică de confecții a experimentat recent în atelierele sale croitul cu ajutorul laserului. Condus de un ordinator, laserul-foarfecă taie trei metri de stofă pe minut, în timp ce un lucrător calificat croiește un costum de haine într-o jumătate de oră.

Noul sistem mai prezintă încă un avantaj: căldura degajată de fascicolul luminos al laserului „cauterizează" marginile tăiate, împiedicînd destrămarea țesăturii.

Supermagazin de... buzunar

Este vorba de un nou tip de supermagazin ce se experimentează în prezent în Franța. Denumirea sa „Distélec", o prescurtare a „Distribuției electronice", arată că avem de-a face cu un sistem de vînzare pe principii noi, adică pe bază de cartele perforate, ceea ce permite ca pe o suprafață de numai 75 mp să se desfacă un sortiment larg de produse (circa 1800), care în mod normal ar necesita circa 500 mp.

Diversele produse puse în vînzare sînt expuse sub formă de eșantion în mica sală de vînzare. Intrînd în asemenea magazin, în loc de coș sau cărucior obișnuit într-un magazin cu autoservire, consumatorul ia un plic de plastic transparent. Sub fiecare articol-eșantion el găsește o casetă cu cartele perforate, conținînd indicații clare cu privire la caracteristica produsului și prețul. Trecînd prin fața raftu rilor și gondolelor, consumatorul ia și introduce în pli atîtea bucăți de cartele cîte produse dorește. La sfîrșitul circuitului prin magazin, cumpărătorul prezintă la casă cartelele perforate corespunzătoare cumpărăturilor efectuate. Aceste cartele sînt introduse apoi într-un tabulator electronic care completează imediat (circa 150 poziții pe minut) un borderou de livrare cu indicația completă a articolelor, prețul unitar, cantitatea și totalul de plată.

În timp ce clientul verifică suma de plată, un lucrător din magazin transmite comanda depozitului de la subsol și în cel mult două minute o comandă de circa 20 articole este gata executată.

Noul sistem de vînzare prezintă avantaj și pentru firma comercială, deoarece pe o suprafață de vînzare redusă, se realizează o desfacere de circa 3—4 ori mai mare decît în magazinele obișnuite.

Ziar sonor

În Polonia a făcut „carieră" în timp foarte scurt o agenție specială care folosește banda de magnetofon pentru popularizarea progresului tehnic prin comentarea și explicarea diferitelor probleme cu caracter politic și social. Agenția pregătește pentru înregistrarea pe bandă programe de jumătăți de oră alternate cu programe muzicale destinate stațiilor de radioficare din uzine, cluburi, case culturale de la sate etc.

Uzinele mari din Polonia primesc — cu regularitate — săptămînalul care cuprinde înregistrat pe bandă interviuri cu oamenii de știință din Polonia, revista presei și literaturii tehnice, a noutăților din institutele științifice de cercetare. În regiunea minieră este bine primită și apreciată revista sonoră bilunară în care, alternativ cu muzica, ascultătorii sînt informați despre tot ce poate interesa un salariat minier. Agenția pregătește ediții și pentru echipajele navale.

Tirajul agenției în 1966 a fost de 97 programe în 1600 copii; în acest an s-au prevăzut 230 programe, în 2000 de copii.

C. GRIGORE

PE GLOB

● **Din cauza crizei economice provocată de inflație, guvernul spaniol a autorizat 1700 de întreprinderi să ia „măsuri urgente pentru a face față dificultăților". Dar întreprinderile n-au găsit altă măsură de redresare — remarcă observatorii — decît concedierile în masă ale muncitorilor.**

● **Guvernul peruvian a hotărît recent naționalizarea zăcămintelor de petrol din Bréa și Parinas, exploatate pînă nu demult de o filială a societății americane „Standard Oil of New Jersey".**

● **Trezoreria mexicană a făcut cunoscut în mod oficial că își va vinde deacum înainte disponibilitățile sale de argint-metal pe piața liberă internațională la prețul oficial al cursurilor londoneze (mult mai ridicate decît cele din S.U.A.). Anumite subvenții au fost de asemenea acordate pentru impulsionarea producției în minele de argint de importanță secundară.**

● **Excedentul balanței comerciale vest-germane în primele cinci luni ale acestui an s-a ridicat la 7646 milioane de mărci, reprezentînd aproape excedentul balanței pe întregul an 1966, calculat la 8 miliarde mărci.**

● **În ultimul său raport conjunctural, Institutul austriac de cercetări economice constată că de la începutul anului activitatea economică a țării și-a încetinit ritmul. De altfel, în 1967, se așteaptă la o diminuare globală a investițiilor productive cu circa 11% față de anul 1966.**

● **În cadrul ultimei sesiuni a Consiliului ministerial al Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (C.E.C.O.), Înalta Autoritate a obligat guvernele celor șase țări să elaboreze programe mai drastice de reducere a producției de cărbune. În 1967 ajutoarele destinate subvenționării cărbunelui în Piața Comună se ridică la 1,4 miliarde de dolari, ceea ce corespunde unui cost de 7,4 dolari pe tona extrasă. Recordul în această privință îl deține Belgia, unde costul extracției unei tone de cărbune a fost calculat la 13,55 dolari.**

● **Potrivit datelor publicate de AGEFI, Japonia numără în prezent circa 100 milioane de locuitori. Cu această cifră ea se situează pe locul șapte în rîndul țărilor celor mai populate de pe glob, după R. P. Chineză (700 milioane), India (483 milioane), U.R.S.S. (233 milioane), S.U.A. (197 milioane), Indonezia (104 milioane) și Pakistan (103 milioane).**

● **După două luni de la inaugurare, Expoziția Universală de la Montreal a fost vizitată de peste 15 milioane de persoane. Aceasta reprezintă — a declarat Pierre Jérôme, directorul relațiilor publice din cadrul Companiei canadiene a Expoziției — o creștere de 160% față de numărul de vizitatori scontat înainte de deschidere.**

● **În urma majorării prețurilor la unele articole de larg consum, guvernul belgian speră să realizeze o economie anuală de 1,5 miliarde franci. În schimb, majorarea impozitelor pe veniturile marilor companii și firme particulare a fost amînată pentru anul 1968.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 28 (204)
VINERI
14 iulie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINA 7

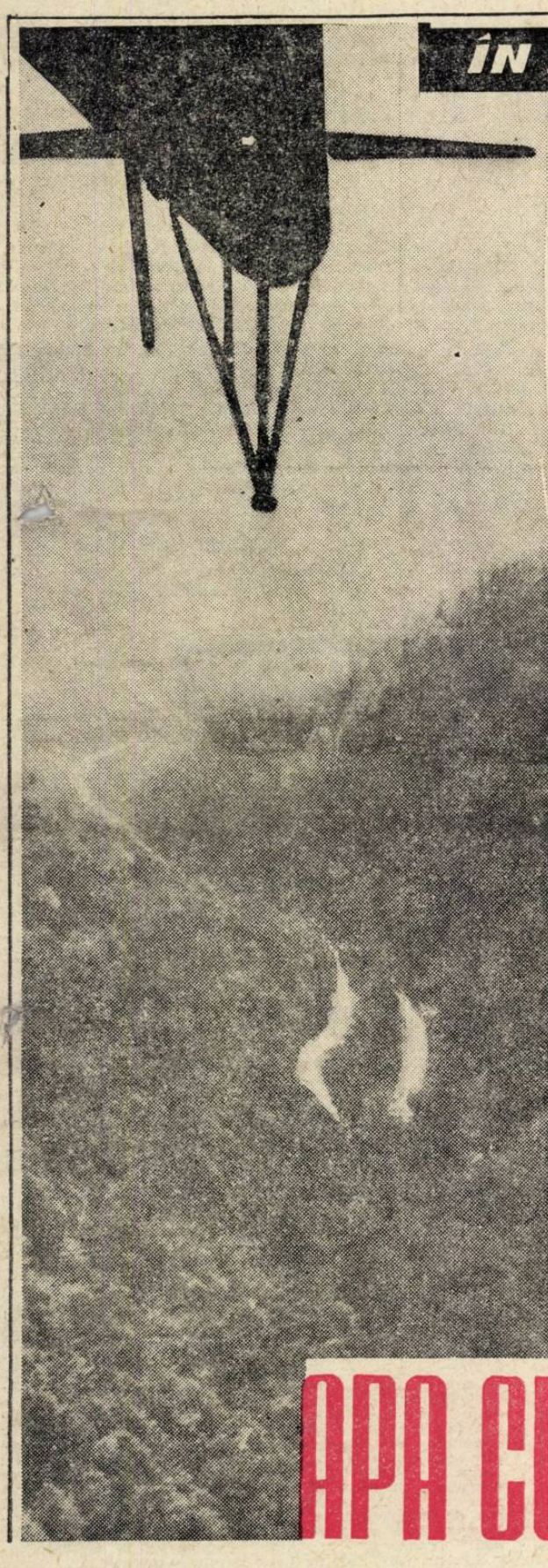

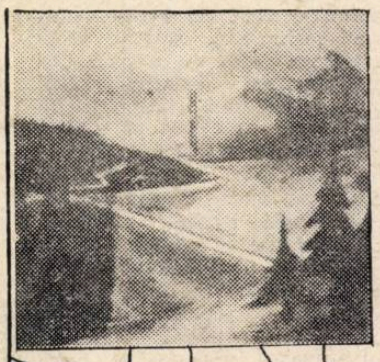

LOTRUL-

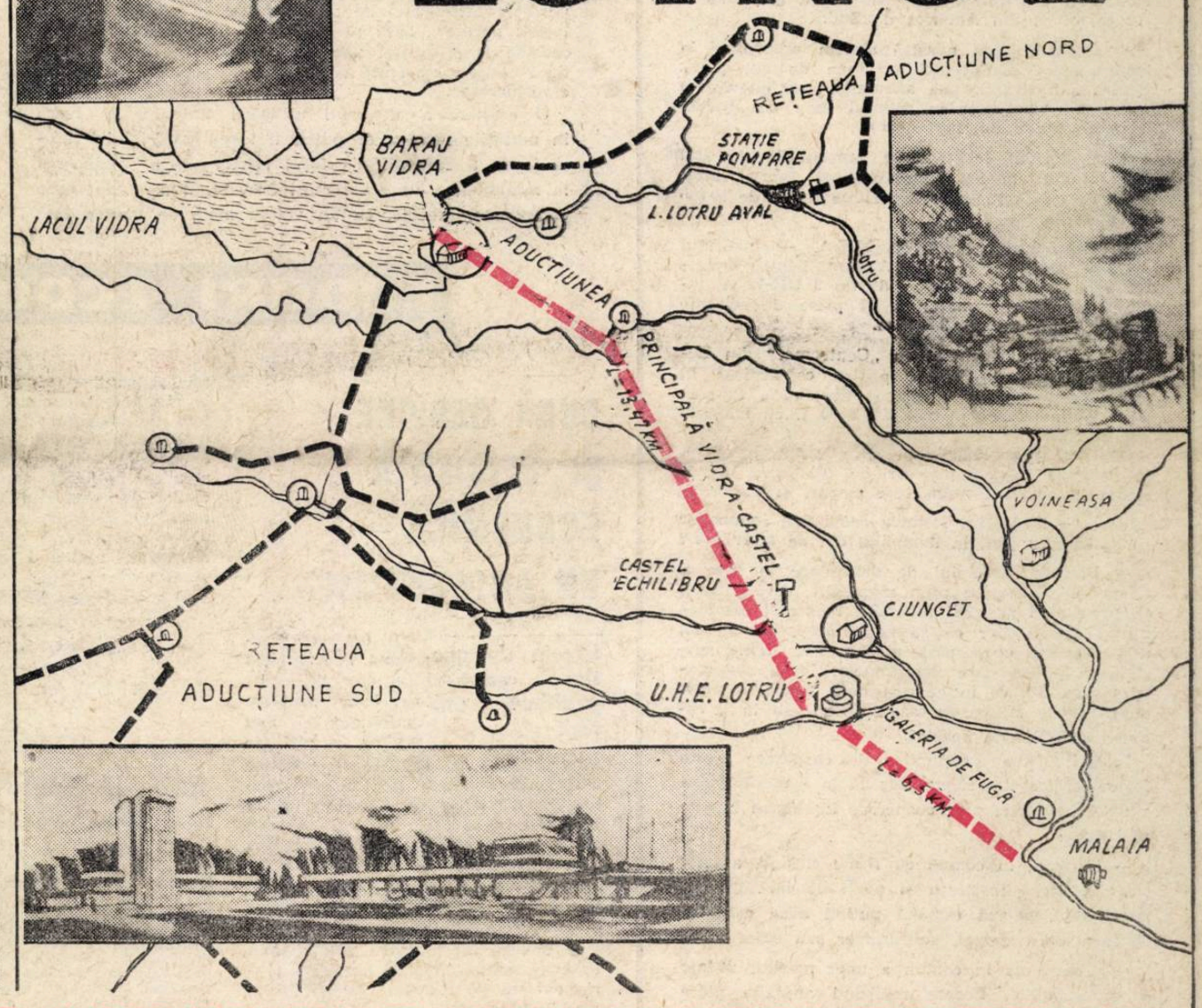

APA CU MILIOANE KILOWAȚI PUTERE

DIN SUMAR

● *Pagina a 3-a:*

În perspectiva deceniului 1971—1980
VALORIFICAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR EXISTENTE ÎN REGIUNEA OLTENIA

● *Pagina a 5-a:*

În 71 de întreprinderi industriale
EXPERIMENTAREA UNOR MĂSURI ÎN VEDEREA CREȘTERII EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII ECONOMICE

● *Pagina a 6-a:*

IMPORTANTE MĂSURI PENTRU RAȚIONALIZAREA ȘI GOSPODĂRIREA ECONOMICOASĂ A PARCULUI DE AUTOTURISME

Interviul „Vieții economice"

CE INSTALAȚII INDUSTRIALE EXPORTAȚI?

DORIND să informăm cititorii „Vieții economice" asupra realizărilor țării noastre privind exportul de instalații industriale complete și de utilaje tehnologice, ne-am adresat tov. **VALERIU BÂRBULESCU**, *directorul general al Întreprinderii de stat pentru comerțul exterior „Industrialexport", care a răspuns la întrebările puse de redactorul nostru — Alexandru Deteșan.*

— Ce ne puteți spune despre gama de instalații industriale și utilaje tehnologice oferite la export?

— „Industrialexport" oferă, printre altele, noi instalații de foraj ca instalația F-200 pentru 3 500 m, expusă pentru prima dată și medaliată la Tîrgul din primăvara aceasta de la Leipzig; instalații de cercetări geologice SG-300 și 650, instalații de foraj pentru apă; în sectorul naval — cargouri de mărfuri generale de 2 200 tdw, motonave de 5 000 t etc.

De asemenea, continuăm să exportăm diverse instalații chimice, instalații de rafinării, fabrici de ciment și cărămizi, centrale electrice, turnătorii și laminoare de țevi, silozuri, fabrici de gheață, fabrici de cherestea și mobilă; sîntem în tratative cu clienți din numeroase țări — atît din Asia și Africa, cît și din America de Sud.

În activitatea noastră sîntem preocupați și întreprindem prospectări continue de noi piețe. Pentru a ilustra această afirmație, arăt cîteva din tranzacțiile încheiate în ultimul timp de „Industrialexport" cu noi parteneri:

- Protocolul încheiat cu autoritățile de stat ale Iranului pentru livrarea unei fabrici integrale de tractoare, cu o capacitate finală de 10 000 tractoare/an.
- Contractul semnat cu M.T.A. — Institutul de cercetări geologice din Ankara, pentru exportul unei instalații de foraj de tip 2 DH-75 A, inclusiv accesorii, materiale și piese de schimb, pentru adîncime de 2 200 m.
- Contractul încheiat cu „Centromor" din Republica Populară Polonă, pentru construirea în șantierele navale românești și livrarea a 12 cargouri de mărfuri generale de 2 000 t, cu magazie frigorifică.

Pe lîngă prospectările pe care le întreprindem, în vederea lărgirii piețelor de desfacere, participăm la tot mai numeroase tîrguri și expoziții.

— Care sînt formele cooperării economice cu alte țări, în domeniul dv. de activitate?

— Datorită nivelului de dezvoltare la care a ajuns industria pe plan mondial, diversificării ei, precum și ridicării nivelului tehnic și complexității instalațiilor ce se construiesc, devine tot mai necesară cooperarea mai multor firme specializate pe sectoare determinate. Ideea cooperării cîștigă din ce în ce mai mult teren. Tot mai multe firme străine se arată interesate în a coopera cu industria noastră.

Întrucît gama acțiunilor de cooperare este foarte largă aș dori să precizez că în domeniul nostru de activitate, prin cooperare înțelegem în primul rînd:

— livrarea, în comun cu firme străine, a unor echipamente, instalații și părți de instalații pe terțe piețe, partea română putînd avea calitatea de furnizor principal, subfurnizor sau cofurnizor;

— producerea în comun a unor mașini, utilaje și echipamente, fiecare realizînd anumite piese sau subansamble pentru satisfacerea nevoilor celor două părți;

— fabricarea în țara noastră a unor piese, dispozitive, utilaje, pe bază de licență și documentații ale partenerului străin, cu obligația de a-i asigura acestuia necesarul de astfel de produse pe o perioadă determinată.

Prin vizitele ce s-au organizat la uzinele noastre furnizoare, precum și la institute de proiectare, delegații firmelor din numeroase țări au avut posibilitatea să constate nivelul nostru tehnic și posibilitățile ce există pentru o apariție comună cu furnizori pe terțe piețe.

Ca urmare, s-au realizat sau sînt în curs de tratare operațiuni de cooperare cu firme din R.F.G. ca: „MAN", „Kloeckner Humbold Deutz", „Gutehoffnungshütte" etc., cu firme din Franța ca: „Renault", „Fives Lille Cail", „Alsthom" etc., cu firme din Italia ca: „Fratelli Pagnoni", „Electrotermica", „Eurotechnica" etc. și cu firme din Anglia ca: „Rolls Royce", „Humphreys and Glasgow" etc. Au început totodată să se trateze acțiuni de cooperare și cu firme din alte țări cum ar fi: Belgia, Olanda, Austria, Elveția.

Apreciem că activitatea de cooperare, avînd la bază interesul reciproc al partenerilor, are mari perspective de dezvoltare și poate contribui într-o mare măsură la creșterea și diversificarea exportului nostru de instalații complete.

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

O CORELARE NECESARĂ

DIN analizele efectuate privind timpul de muncă și necesarul de salariați a reieșit că, în unele compartimente și servicii din unitatea noastră, există mari rezerve nefolosite. S-a scos la iveală faptul că unele servicii au personal tehnic-administrativ peste sarcinile de plan; de asemenea, numărul muncitorilor auxiliari pentru întreținere și exploatare a sectoarelor noastre productive este prea mare și folosit, în anumite perioade, irațional și fără rezultate economice.

Pentru a se înlătura aceste stări de lucruri, încă de la începutul anului, s-au luat măsuri care au dus la reducerea cheltuielilor neproductive, la folosirea integrală și eficientă a timpului de lucru. Una din măsuri a fost și stabilirea necesarului strict de personal t.a. și muncitori în funcție de sarcinile și capacitatea de lucru a fiecărui salariat. Măsura luată s-a dovedit eficientă. Cu toate că sarcinile de plan — în primele cinci luni — au fost în medie cu 11% mai mari decît în aceeași perioadă a anului trecut, s-a folosit un număr mediu de 224 personal t.a. și 136 muncitori, față de 239 și 175 în anul 1966.

Se desprinde deci concluzia, că timpul de lucru poate fi utilizat la maximum numai dacă există o corelare perfectă între sarcinile de producție și numărul de salariați necesari, dacă se stabilește un raport optim între cadrele cu pregătire superioară, medie și muncitori și dacă cadrele existente au calificare specifică unității în care lucrează.

O creștere a eficienței utilizării timpului de lucru în unitățile noastre ar putea fi înregistrată și în cazul cînd am fi sprijiniți de forul tutelar prin reducerea la minimum a unor solicitări de situații care sînt prea complicate, greoaie, cu un volum mare de muncă fără a avea — în multe cazuri — o folosință practică. Este timpul să se stabilească normative pentru corelațiile optime între anumite funcții și pregătirea ce trebuie să existe în cadrul unui serviciu, în funcție de sarcinile stabilite. Din partea C.S.P.O.M.P.S. solicităm apariția unor nomenclatoare, în care să se specifice în mod expres ce meseriași pot fi angajați într-o anumită unitate, mergînd pînă la indicarea specialității.

Mihai BEREANU
economist
șef serv. plan, Direcția regională de îmbunătățiri funciare și organizarea teritoriului-Iași

JOCUL DE-A REPARTIȚIILE

SI în acest an resortul de livrări din Comitetul de Stat pentru Valorificarea Produselor Agricole ne-a pus în situația de a asista neputincioși la jocul de-a repartițiile. La începutul anului am avut patru furnizori după care s-a adăugat și al cincilea. În trei luni ni s-au emis nu mai puțin de nouă modificări de repartiții.

Față de numărul mare de furnizori, ne permitem să întrebăm: de ce oare nu avem unul singur, respectiv pe I.R.V.P.A.-București, care are la ora actuală nerepartizate peste 100 000 tone semințe de floarea-soarelui?

Din păcate, la asemenea repartizări participă tacit și Direcția generală de aprovizionare precum și Direcția generală coordonatoare din ministerul nostru, care nu se opun procedeului necorespunzător și ne transmit, docil, modificările de repartiție.

Luca IGNAT
economist, Fabrica de uleiuri vegetale „Muntenia"-București

ECOURI · ECOURI · ECOURI

BUNĂ SERVIRE ȘI EFICIENȚĂ ECONOMICĂ — UN ANTAGONISM?

Sistem de gestiune adecvat profilului unității

În ancheta organizată de redacția dv. este criticată pe bună dreptate activitatea mai multor unități de alimentație publică ale căror rezultate sînt nesatisfăcătoare sub aspectul economic (rentabilitate, productivitatea muncii etc.), printre care și unitatea noastră — restaurantul „Pajura". Așa cum rezultă din analiză, restaurantul „Pajura" se situează printre unitățile cu productivitate și rentabilitate scăzută. Cauzele acestei situații sînt:

- Spațiul foarte mare, atît al sălii de consumație, cît și al anexelor, chiria extrem de ridicată (209 000 lei în anul 1966).
- Dotarea unității cu inventar în anul 1966 pentru care s-au cheltuit 300 000 lei.
- Amenajarea unei bodegi, neprevăzută în proiectul de construcție, care a necesitat o cheltuială suplimentară de 14.000 lei.
- Lipsa, după orele 23, a mijloacelor de transport în comun pentru legătura cu alte cartiere și centrul orașului, fapt pentru care singurii consumatori, care își pot permite să întîrzie în local, după orele 23, sînt cei care au locuințele în apropierea localului.
- Localul nu dispune măcar de un post telefonic. Desigur, aceste aspecte care creează tot atîtea greutăți în realizarea unui nivel superior de rentabilitate nu ne absolvă de a lua măsuri pentru îmbunătățirea activității economice a unității. De altfel, o serie de măsuri legate de introducerea unor sortimente noi de produse, lărgirea gamei de produse din producție proprie, îmbunătățirea programului formației orchestrale au și fost luate. Faptul că în sectorul nostru există multe rezerve nefolosite ne obligă în continuare să depunem eforturi pentru mobilizarea întregului colectiv în vederea ridicării nivelului de servire din această unitate.

Cu privire la analiza comparativă făcută între cele două sisteme de lucru în alimentația publică, împărtășim întru totul concluzia pe care a evidențiat-o redacția dv., potrivit căreia, sistemul gestiunii colective duce la rezultate economice net superioare față de sistemul clasic. Desființarea unor forme greoaie, birocratice, care există și în rețeaua noastră de alimentație publică ar permite lucrătorilor din unele unități, care se pretează la sistemul gestiunii colective, să se ocupe mai atent de servirea clienților, realizînd o productivitate sporită.

Petre ȘERBAN
director
Dumitru SILVESTRU
contabil-șef
I.A.P.L. „Uioara"-București

N.R. De acord cu motivările aduse, dar de ce elementele enumerate ca factori care influențează negativ eficiența economică a unității în cauză nu au fost avute în vedere atunci cînd s-a proiectat și hotărît investirea celor cîteva milioane de lei pentru construcția localului? Dar, la aceasta poate va răspunde Ministerul Comerțului Interior și Direcția comercială a Capitalei care, pînă în prezent, nu ne-au comunicat nici o părere asupra anchetei noastre.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

IULIUS SASU, Oradea. — Ca urmare a aplicării Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 328/1967, stagiul necesar pentru promovarea în anumite funcții superioare economice a fost mărit, fiind corelat cu stagiul prevăzut pentru funcții similare cu caracter tehnic. Pentru angajații aflați în funcțiile respective la data aplicării hotărîrii, nu se pune problema modificării stagiului necesar, aceștia angajați urmînd să fie menținuți în aceste funcții. În consecință, aveți dreptul să beneficiați de majorarea salariului dv. tarifar — între limitele de salarizare prevăzute în nomenclatorul aprobat pe baza H.C.M. nr. 328/1967. Precizăm însă, că majorarea salariilor tarifare nu constituie o obligație pentru conducerea unității care poate aprecia, în limita fondului de salarii — asupra încadrării, între limitele de salarizare, a fiecărui angajat.

GHEORGHE SPIRIDON, Ploiești. — Așa cum arătați și dv., H.C.M. 328/1967 nu cuprinde vre-o prevedere potrivit căreia să se mențină dreptul la abonamentele de transport gratuit ale angajaților care, în urma majorării salariilor tarifare, depășesc plafonul instituit prin H.C.M. nr. 1051/1959. Față de cele de mai sus, nu este posibil să se stabilească o derogare de la plafonul de salarii instituit prin hotărîrea susmenționată. La o viitoare reglementare a acordării acestui drept C.S.P.O.M.P.S. va avea în vedere problema ridicată de dv.

A. ROTH, Cluj. — Marca de mașină de care ne întrebați se fabrică în R.F. a Germaniei.

FLORICA ARION, București. — În cadrul acestei rubrici (nr. 14 al revistei), am răspuns la întrebarea dv.

MARIA BRASSAJ, contabil-șef, Întreprinderea comunală Tîrgu Mureș. — Conform dispozițiilor legale în vigoare, mijloacele fixe existente în întreprinderi și organizații economice de stat, se înregistrează în evidența contabilă la valoarea lor inițială care cuprinde toate cheltuielile ocazionate de construirea sau achiziționarea acestora, inclusiv cheltuielile de transport, instalare și punere în funcțiune. Valoarea de înregistrare a mijloacelor fixe poate fi mărită, conform avizului C.S.P. nr. 65490/1962, cu valoarea lucrărilor de modernizare executate din fondurile de investiții. De asemenea, valoarea de înregistrare a mijloacelor fixe, mai poate fi modificată cu ocazia efectuării unor lucrări suplimentare, care au ca efect mărirea valorii acestora, numai în limita valorii lucrărilor respective, precum și prin adăugarea cotei-părți din cheltuielile de proiectare, organizare de șantier, comision B.I. etc.

Din sesizarea dv. rezultă că numai în mod provizoriu — pînă la obținerea fondurilor de investiții — s-au montat așa-zisele răsuflătoare de perete la branșamentele de gaze, urmînd ca după obținerea acestor fonduri să se ia măsuri pentru montarea răsuflătoarelor prevăzute de normativele aprobate. De altfel, din relatările dv., rezultă că răsuflătoarele de perete provizorii la branșamentele existente, au fost executate din materiale necorespunzătoare și în alte condiții decît prevederile normativelor legale. În consecință, întrucît lucrările menționate mai sus au un caracter provizoriu, majorarea valorii mijloacelor fixe (a branșamentelor) respectiv calculul amortizărilor de vărsat, urmează să se facă numai cu ocazia executării lucrărilor definitive, potrivit normativelor legale în vigoare, așa cum precizați.

VIORICA ANTON, cercetător științific, Secția de cercetări economice a Academiei, Filiala Iași. — Cu multă bucurie dorim să deveniți colaboratoarea noastră. Pentru a decide asupra unor eventuale subiecte, vă rugăm să ne comunicați la ce teme lucrați în prezent.

REMUS RĂCEANU, Orașul „Gh. Gheorghiu-Dej". — Perioada de timp în care ați funcționat ca maior de artilerie, fiind absolvent al școlii de ofițeri de artilerie de 3 ani și al școlii de aplicație de 2 ani, nu se consideră ca stagiu în funcții tehnice pentru care se prevede condiția absolvirii învățămîntului superior tehnic. Față de cele de mai sus, nu aveți stagiul necesar ocupării funcției de inginer principal (activitatea de tehnician și de planificator considerîndu-se o activitate în funcții pentru care sînt prevăzute studii medii). Urmează să vă completați în acest scop, stagiul de inginer pe care l-ați avut în perioada 1 februarie 1958 — 31 august 1960. Precizăm că întrucît proveniți din cîmpul muncii, în anul absolvirii învățămîntului superior tehnic puteți primi — de la început — salariul tarifar între limitele de salarizare prevăzute pentru funcția de inginer, nefiind ținut la salarizarea minimă, stabilită pentru ingineri, în primul an de stagiu...

ÎN PERSPECTIVA DECENIULUI 1971—1980

VALORIFICAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR EXISTENTE ÎN REGIUNEA OLTENIA

Ion STĂNESCU
prim-secretar al Comitetului regional Oltenia al P. C. R.

DIRECTIVELE cu privire la elaborarea planului cincinal 1971—1975 și a direcțiilor principale ale dezvoltării economiei naționale în perioada 1976—1980, dezbătute și aprobate de recenta Plenară a C.C. al P.C.R. se înscriu pe linia îndeplinirii cu consecvență a sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al partidului de perfecționare continuă a planificării și conducerii economiei naționale. Cunoașterea din timp pe o perioadă mai lungă a direcțiilor principale de dezvoltare a economiei naționale, va asigura condițiile necesare pentru pregătirea temeinică a activității de investiții și de producție, pentru descoperirea și valorificarea superioară a resurselor de care dispune fiecare unitate de producție, fiecare ramură și fiecare regiune.

De o deosebită importanță este măsura luată de conducerea partidului de a se crea pe regiuni comisii, care să studieze resursele naturale și de muncă, perspectivele lor de creștere și să facă propuneri referitoare la dezvoltarea, în continuare, a economiei regiunilor, precum și pentru amplasarea a noi obiective economice și social-culturale. Pornind de la analiza potențialului tehnic, material și uman existent în fiecare unitate, făcută de comisiile pentru elaborarea planului de perspectivă, se va stimula mai bine inițiativa maselor, se vor scoate la iveală noi și importante rezerve.

Ca și întreaga țară, regiunea Oltenia a cunoscut an de an o puternică dezvoltare. Ea are în prezent întreprinderi industriale moderne, unități agricole care obțin bune rezultate. Pornind de la stadiul actual de dezvoltare, în fundamentarea propunerilor pentru planul de perspectivă vom ține seama de indicațiile date de conducerea partidului privind folosirea la maximum a capacităților de producție, realizarea și depășirea parametrilor proiectați, înlăturarea locurilor înguste, depistarea de noi resurse materiale existente în subsolul regiunii. Numai după aceea — și în măsura în care va fi necesar — se va propune construirea de noi obiective economice.

ÎN vederea obținerii unor rezultate cît mai bune, considerăm util ca orientările date de comisiile pe ramuri celor din întreprinderi să aibă la bază criterii de maximă eficiență și să permită înlăturarea unor neajunsuri mult simțite în unele sectoare ale economiei naționale. Actualul sistem de cooperare, de exemplu, creează încă în unele întreprinderi greutăți în realizarea ritmică a planului de producție, întrucît marile unități industriale nu acordă aceeași atenție fabricării produselor de serie mică prevăzute în plan, ca și celor de serie mare. **Ar fi oportun să se studieze simplificarea relațiilor de cooperare și aprovizionare, prin înființarea și dezvoltarea, în cadrul regiunilor, a unor întreprinderi de mărimi optime — mici și mijlocii — care să poată satisface într-o măsură mult mai mare și la timp nevoile de colaborare ale marilor unități.** Pe baza studiilor și analizelor făcute de biroul comitetului regional, a reieșit că unele unități ale industriei locale din Craiova și din alte orașe ale regiunii ar putea prelua — pe baza reutilării, a redistribuirii unor utilaje cu uzură morală din industria republicană și unele dotări suplimentare, etc. — fabricația unor subansamble, piese de schimb și chiar produse de volum și serie mică, pe care în prezent le execută Uzinele „Electroputere", Uzina „7 Noiembrie" din Craiova și Uzina mecanică-Tr. Severin.

Stabilirea din timp a produselor și a caracteristicilor tehnice ale acestora, în concordanță cu progresul tehnic și nevoile în perspectivă ale economiei naționale, constituie o altă sarcină care trebuie avută în vedere la fundamentarea viitorului plan de către comisiile constituite. Întrucît pînă în prezent această problemă nu a fost rezolvată în totalitate, în anumite perioade asimilarea unor produse s-a făcut în mod forțat și spontan, fără să existe posibilitatea unei documentări complete și a unei pregătiri corespunzătoare a fabricației. Din această cauză s-au realizat diferite produse cu gabarite și greutăți mari și, de multe ori, de calitate necorespunzătoare. În afară de aceasta, nu de puține ori s-a recurs cu ușurință la importul de aparate de măsură și control, profile laminate, oțeluri speciale, repere din masă plastică, garnituri etc. care, dacă necesarul și caracteristicile acestora erau cunoscute din timp, puteau fi realizate în țară. La Uzina „Electroputere", de exemplu, pentru unele întrerupătoare de tensiune medie se aduc din import piese turnate și forjate, diferite garnituri de cauciuc, repere din masă plastică și altele, care reprezintă circa 10% din valoarea produsului finit. Firește în rezolvarea favorabilă a acestor probleme, un rol important revine industriei metalurgice, chimice și electrotehnice — ramuri care trebuie să asigure la timp și în mod rațional baza materială pentru industria constructoare de mașini.

Deosebite probleme se pun în continuare pentru dezvoltarea industriei electrotehnice și energetice. În strînsă colaborare cu comisiile din celelalte regiuni, va trebui să rezolvăm unele probleme cum sînt de pildă, alimentarea cu energie electrică, folosirea posturilor de transformare, diversificarea echipamentului electric pentru tensiuni de 400 și peste 400 de kilovolți etc. Pentru eliminarea pierderilor și reducerea cheltuielilor de transport a energiei electrice ar trebui să se țină seama ca amplasarea unor obiective industriale — mari consumatoare de energie electrică — să se facă, pe cît posibil, în apropierea acestor surse termo și hidroenergetice. Amplasarea unităților noi, care vor furniza semifabricate și produse necesare cooperării unor uzine deja existente, ar trebui să se facă pe lîngă acestea, în vederea reducerii cheltuielilor de transport, îmbunătățirii relațiilor de cooperare, evitării degradării pe timpul transportului și altele.

OBȚINEREA unei înalte eficiențe economice de către fiecare întreprindere în parte, constituie o sarcină de prim ordin în etapa actuală. Din studiile și analizele făcute de Comitetul regional de partid Oltenia, a reieșit însă că, în multe întreprinderi, există încă mari rezerve nemobilizate prin planul de stat pe linia reducerii cheltuielilor de producție și lichidării pierderilor planificate. Analizînd critic metodele folosite în elaborarea planurilor de perspectivă precedente, trebuie să arătăm că, la nivelul întreprinderilor, s-a acordat mai multă atenție problemelor privind planificarea a ceea ce vor produce, preocupîndu-se mai puțin de modul cum vor produce, cu ce cheltuieli și care vor fi rezultatele financiare finale. În această privință, comisiile din întreprinderi, cu spijinul celor pe ramuri, regionale și de sinteză, trebuie să scoată la iveală — pe baza unor metode de calcul moderne — rezervele încă ascunse sub paravanul unor așa-zise rezultate pozitive și să influențeze activ obținerea unor acumulări bănești mai mari, îndeosebi printr-o organizare științifică a producției.

Mari posibilități de sporire a eficienței economice oferă descoperirea și valorificarea superioară a importantelor resurse de lignit, țiței și gaze naturale, care se află în subsolul regiunii. Punerea acestora în valcare necesită un sprijin mai mare din partea Ministerului Minelor, Ministerului Petrolului și a Comitetului Geologic, în sensul de a face în timp util prospectări și pentru a crea condiții optime pentru exploatarea noilor zăcăminte.

MĂSURILE luate de conducerea partidului, cu privire la îmbunătățirea activității comerțului exterior creează condiții pentru realizarea integrală a planului de import-export. Se mai mențin o serie de deficiențe care trebuie învinse. Întreprinderile de comerț exterior încheie contracte cu firmele străine pe perioade determinate, chiar și pentru semifabricatele din componența unui produs complex, deși unele din acestea (în cadrul regiunii noastre — frîna Knor, regulatoare de tensiune etc. de la locomotiva Diesel electrică) se fabrică de către aceeași firmă de la care se importă de ani de zile. Conform metodologiei actuale, se cer în fiecare an oferte noi, neîncheindu-se contracte de lungă durată. Asemănător se procedează și cu exportul unor produse pentru care, deși există convenție de lungă durată, contractele se încheie numai pentru un an de zile. **Se impune studierea de către Comisia pentru relații economice externe a posibilității extinderii contractelor-cadru pentru import și export, în scopul măririi siguranței în îndeplinirea obligațiilor și a stabilității legăturilor cu partenerii externi, cu toate consecințele pozitive ce decurg din acestea.**

Tot pentru îmbunătățirea activității de import-export ar fi indicat să se întocmească unele cataloage care să cuprindă produsele și caracteristicile acestora (mașini, aparate, mărci de oțeluri, de betoane, diverse elemente de instalații tipizate etc.). **Aceasta ar face cu putință să se stabilească unitățile ce urmează să le realizeze** și totodată ar contribui în mare măsură și la reducerea importului. Un aport substanțial în această direcție ar putea aduce și organizarea unei consfătuiri cu reprezentanții ministerelor construcțiilor de mașini, energiei electrice, metalurgiei, chimiei, comerțului exterior și Consiliului Național al Cercetării Științifice. De asemenea, ar fi oportună formarea unor colective de documentare la nivelul comisiei centrale și chiar pe ramuri, care să sprijine comisiile regionale și din întreprinderi în cunoașterea a tot ceea ce este nou și avansat pe piața mondială și de care trebuie să se țină seama în fundamentarea propunerilor noului cincinal.

Industria locală trebuie să ocupe un loc corespunzător și să aducă o contribuție sporită la dezvoltarea economiei naționale. Din analizele făcute în regiune cu privire la actuala formă organizatorică a industriei locale, a reieșit că se pot comasa întreprinderile existente și reduce numărul lor de la 20, cîte sînt în prezent, la numai 8. Aceasta ar permite încadrarea lor cu personal de specialitate corespunzător, precum și o mai bună coordonare din partea comitetului executiv al sfatului popular regional. În scopul sporirii și diversificării producției, ne-am gîndit să constituim, la nivelul industriei locale, un nucleu de geologi și proiectanți, care să se ocupe de lărgirea sortimentelor, descoperirea și punerea în valoare a resurselor locale de materii prime. De multe ori unitățile de industrie locală nu și-au ocupat locul corespunzător în economie și datorită faptului că nu li s-a asigurat o aprovizionare corespunzătoare.

ÎN agricultura regiunii, deși s-au obținut unele rezultate bune, există încă mari rezerve. În continuare sînt mari posibilități de sporire a producției medii și de obținere a unor recolte stabile de cereale, îndeosebi prin extinderea irigațiilor. Ne vom concentra eforturile spre valorificarea superioară a terenurilor în pantă, prin extinderea plantațiilor de pomi și viță de vie. De asemenea, ținînd seama de dezvoltarea zootehniei în aceste zone, ne vom strădui să dăm o folosință corespunzătoare terenurilor care se pretează pentru fînețe și vom face să crească producția de furaje.

În zootehnie vor fi extinse îngrășătoriile de animale și creșcătoriile de păsări și va spori preocuparea pentru obținerea de produse speciale, cum este, de pildă, carnea albă de taurine. Tot în acest sector se va extinde mecanizarea muncii.

În regiune există circa 200 000 ha de nisipuri, a căror punere în valoare ne preocupă în mod deosebit. Acțiunile întreprinse pînă în prezent în acest domeniu sînt încă insuficiente. În vederea executării perdelelor de protecție s-au înființat pepiniere, iar pentru ameliorarea suprafețelor de teren s-a prevăzut extinderea irigațiilor. Pentru aceasta și, în special pentru creșterea nivelului producției pe terenurile din nordul și zona centrală a regiunii, se impune folosirea cît mai economică și complexă a surselor de apă. De asemenea, pentru nisipurile din Lunca Dunării, considerăm deosebit de important să extindem irigația pe mari suprafețe, începînd din dealul Stîrminii pînă spre Băilești și în zona Corabia. De menționat că investițiile pentru irigarea nisipurilor sînt mici, dar deosebit de eficiente, în comparație cu investițiile pentru lucrările de desecări și îndiguiri din Lunca Dunării.

În legătură cu dezvoltarea agriculturii, se simte din ce în ce mai mult nevoia de documentație tehnică pentru executarea investițiilor. Ne dăm seama că orice greșeală sau tratare fără perspectivă a dezvoltării construcțiilor, ar putea aduce mari prejudicii. De aceea ar fi indicat să existe în regiune unități de proiectare și chiar de construcții, astfel încît nevoile agriculturii să fie mai bine și mai operativ satisfăcute în această direcție. Acordînd o mai mare atenție rezolvării la timp a tuturor problemelor din agricultură vom crea condiții ca aportul acesteia să crească necontenit, ca viața satului să înflorească, să se ridice pe o nouă treaptă de dezvoltare.

Acțiunea complexă de elaborare a sarcinilor de plan pe perioada 1971—1975 și în perspectivă, va determina o mai bună valorificare a posibilităților existente, Oltenia devenind o regiune cu o industrie puternică și o agricultură înfloritoare, ceea ce va contribui la ridicarea în continuare a nivelului de trai, material și cultural, al populației.

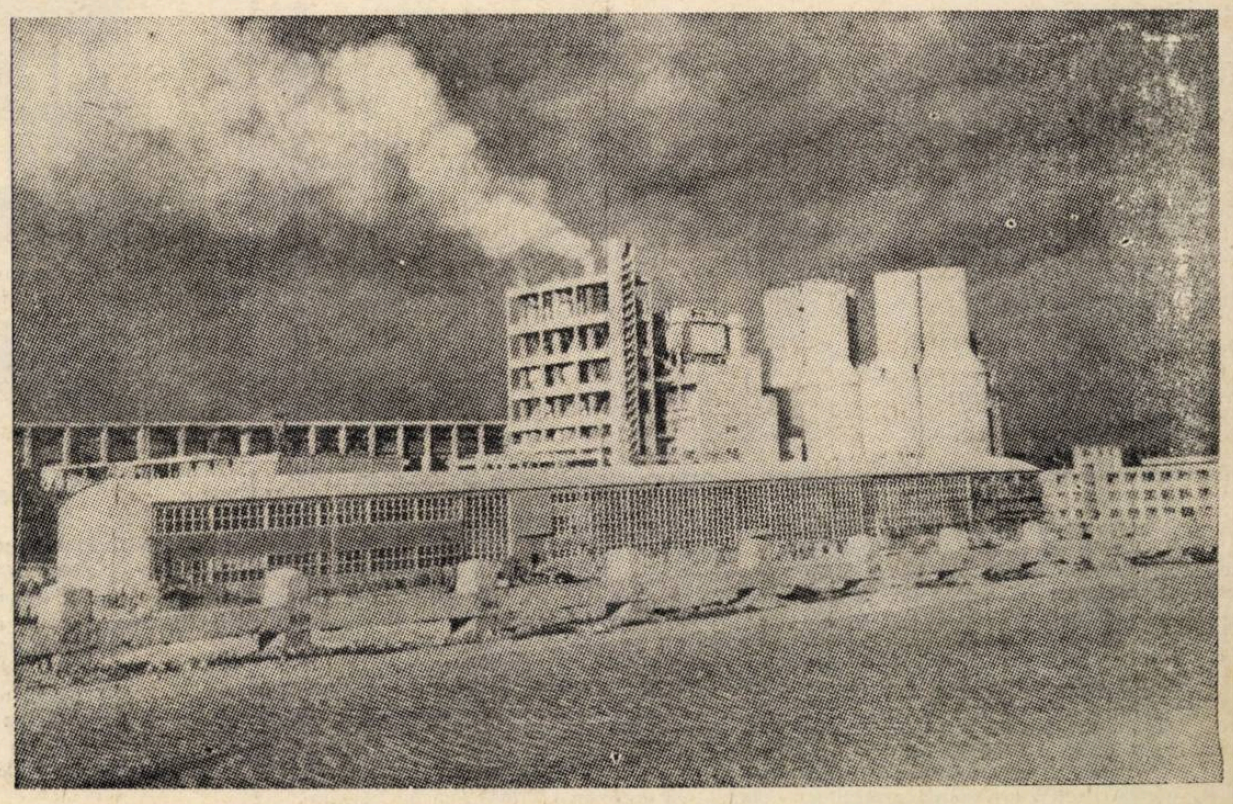

Vedere generală a Fabricii de ciment și var — Tg.-Jiu

În gospodăriile agricole de stat

GOLURI ÎN FOLOSIREA TIMPULUI DE LUCRU

FOLOSIREA deplină a timpului de lucru reprezintă una din căile principale de creștere a producției și productivității muncii. În agricultură, acest lucru are o și mai mare însemnătate datorită existenței anumitor particularități ale procesului de producție. Astfel, procesul de muncă este întrerupt datorită naturii produsului și a modului său de obținere. Întrucît în cursul acestei întreruperi obiectul muncii este supus unor procese naturale, acțiunea muncii omenești este limitată, avînd într-o oarecare măsură un caracter sezonier. Același lucru se întîmplă și cu fondurile fixe. În aceste condiții devine nu numai necesară, dar și oportună folosirea cît mai judicioasă a timpului de muncă (privit atît din punct de vedere al utilizării forței de muncă cît și al folosirii mijloacelor de muncă).

Noua structură organizatorică a unităților agricole de stat creează largi posibilități pentru utilizarea mai eficientă a timpului de lucru. Și în această direcție se văd rezerve însemnate, care însă sînt insuficient valorificate. Un astfel de exemplu îl constituie gospodăria de stat Bilciurești, regiunea Ploiești.

● Volatilizarea avantajelor tehnicii

ATINGEREA unor indici superiori în folosirea eficientă a timpului de lucru este condiționată în bună parte de **utilizarea cît mai rațională a capacității de lucru a tractoarelor și mașinilor agricole.**

Acest adevăr atît de bine cunoscut nu se întîlnește în practica gospodăriei de stat Bilciurești, unde gradul de folosire a tractoarelor scade în 1966 față de 1964. Aceasta își găsește expresia în faptul că în perioada amintită, în timp ce orele productive au scăzut cu 2,5%, orele neproductive au înregistrat o creștere de 6,4%. Așa stînd lucrurile, este explicabil de ce numărul hanTrilor efectuați scade cu 3,9% în 1966 față de 1964.

Cauza acestor stări de lucruri este relie-fată în mare parte de analiza structurii orelor neproductive. În 1966, din totalul acestora, 16% au reprezentat reparațiile efectuate în brazdă. Acest lucru dovedește o slabă preocupare din partea mecanizatorilor pentru buna executare a reparațiilor și reviziilor tehnice ale tractoarelor și mașinilor agricole.

Calitatea necorespunzătoare a reparațiilor se datorește și întreprinderii de reparații auto care face, în general, reparații de mîntuială. Nu mai puține prejudicii aduce lipsa pieselor de schimb din atelierele proprii ale gospodăriei de stat. Fie că aceste piese lipsesc din bazele de aprovizionare, fie că sînt repartizate piese de alt tip. În acest fel, se recurge la diferite improvizații fapt ce afectează calitatea reparațiilor.

O bună parte din timpul de lucru al tractoarelor se irosește din cauza diverselor defecțiuni accidentale. Acestea au crescut în 1966 față de 1964 de peste 7 ori. Chiar dacă în formularistica dărilor de seamă aceste defecțiuni sînt denumite — accidentale, ele nu sînt chiar... accidentale, deoarece se datoresc exploatării defectuoase a tractoarelor de către mecanizatori slab calificați.

O tendință nesănătoasă care arată modul neeconomicos de folosire a timpului de lucru al tractoarelor este creșterea orelor neproductive. Față de 1964, în 1966, în cadrul orelor productive, orele efectiv lucrate în brazdă scad cu 2,9%, pe cînd deplasările în gol cresc cu 16,4%.

La această situație necorespunzătoare contribuie și anomalia existentă în actuala formă de evidență a timpului de lucru al tractoarelor. Astfel, în evidența timpului de lucru al tractoarelor, deplasările în gol, sînt trecute în grupa orelor productive. Este clar că în executarea lucrărilor agricole aceste deplasări sînt necesare. Dar, de aici și pînă la considerarea acestor „goluri" ca ceva productiv, este o mare diferență. Oare această „umflare" a orelor productive nu creează un climat nesănătos în acțiunea de sporire a fondului de timp productiv ? Desigur că da.

Prin îmbunătățirea actualului mod de evaluare a fondului de timp va deveni posibilă studierea cauzelor care generează folosirea nerațională a timpului și luarea unor măsuri corespunzătoare.

Există suficiente rezerve care, puse în valoare, ar permite creșterea gradului de utilizare a tractoarelor. Nu de mică importanță este organizarea lucrului pe două schimburi în perioadele de virf. Potrivit unor calcule, considerînd schimbul II cu un randament de numai 40% la efectuarea arăturilor de toamnă și primăvară, necesarul de tractoare pentru aceste lucrări se poate reduce cu 3.000—3.500 bucăți. În acest fel volumul de lucrări pe tractor ar crește paralel cu reducerea cotei de amortisment pe hectar și pe unitatea de produs, favorizînd în ultimă instanță reducerea prețului de cost.

Tabel nr. 1

	1964	1965	1966	1966 față de 1964 (în %)
Producția medie grîu (kg/ha)	2079	2762	1985	95,4
Zile-om consumate pe ha	4	3,9	4,9	122,5
Producția medie porumb (kg/ha)	4055	2260	3452	85,1
Zile-om consumate pe ha	25	17,4	16,9	67,5
Producția medie lapte (litru/vacă furajată)	3215	3227	3237	100,6
Zile-om consumate pe vacă furajată	30,9	36,3	32,7	105,8

Tabel nr. 2

	1964	1965	1966	1966 față de 1964 (în %)
GRÎU				
Zile-om consumate pentru producerea unei tone	1,9	1,4	2,4	126,3
Preț de cost/tonă (lei)	870	689	907	104,2
PORUMB				
Zile-om consumate pentru producerea unei tone	6,1	7,1	4,8	77,0
Preț de cost/tonă (lei)	571	720	666	116,6
LAPTE				
Zile-om consumate pentru producerea unui hl	0,96	1,12	1,01	105,2
Preț de cost/hl lapte (lei)	139	162	156	112,2

Organizarea pe scară largă a cooperării cu alte unități economice mărește mult posibilitățile gospodăriilor de stat în ce privește folosirea tractoarelor și utilajelor. Astfel, prin prestarea de servicii, capacitatea de lucru a tractoarelor este folosită mai rațional. La G.A.S. Bilciurești s-a și inițiat o asemenea acțiune. Primele rezultate sînt îmbucurătoare. De fapt, efectul unei asemenea măsuri este dublu : pe lîngă îmbunătățirea indicilor de utilizare a parcului de tractoare și mașini, unitatea își asigură necesarul de forță de muncă pentru efectuarea propriilor lucrări (cooperativa agricolă punînd la dispoziția gospodăriei de stat forță de muncă disponibilă).

Folosirea mai rațională a capacității productive a mașinilor agricole este legată organic de **extinderea mecanizării lucrărilor.** Executarea unui volum mai mare de lucrări cu același număr de tractoare favorizează îmbunătățirea indicilor de utilizare a acestora, reducîndu-se totodată consumul de om-zile. Astfel, după unele calcule, mecanizarea lucrărilor de întreținere și creștere a animalelor diminuează consumul de om/zile cu aproximativ 70% față de executarea manuală a aceloraș lucrări.

Considerăm că, pentru introducerea în practică a acelor tipuri de mașini și utilaje care să corespundă cel mai bine condițiilor concrete din unitățile agricole, ar fi necesar ca omologarea noilor tipuri de mașini și utilaje agricole să se facă în mai mare măsură prin intermediul unităților agricole beneficiare ! Verificarea și încercarea mașinilor să se facă direct de specialiștii din unități, fără a mai exista alte verigi interpuse.

● Nu orice corelație...

SLABA folosire a parcului de tractoare și de mașini agricole are o influență negativă și asupra executării la timp, în perioada optimă, a complexului de lucrări agrozootehnice. În gospodăria de stat analizată, nu puține au fost lucrările agrotehnice care au întîrziat sau a căror execuție a fost de proastă calitate.

Acest lucru a avut și nu putea să nu aibă urmări. Din acest punct de vedere datele tabelului nr. 1 sînt concludente. Producția medie la hectar înregistrează o scădere evidentă, iar producția de lapte se menține la un nivel relativ constant. În același timp, consumul de zile-om pe hectar și pe vacă furajată crește (cu excepția porumbului). Iată în ce se materializează ineficienta folosire a tehnicii, risipa de forță de muncă.

Finalmente, deficiențele arătate aici se găsesc exprimate cît se poate de clar și convingător în nivelul indicatorilor sintetici : productivitatea muncii și prețul de cost (vezi tabelul nr.2).

Scăderea productivității muncii reflectă gradul redus de eficiență economică a muncii, sintetizează rezultatele nesatisfăcătoare obținute în activitatea de producție a unității. Este de înțeles că pe un asemenea fond creșterea cheltuielilor de producție și scăderea producțiilor a determinat mărirea prețului de cost.

În asemenea condiții, se înțelege de ce corelațiile între indicatorii producției globală, fond salarii, producția globală pe un salariat și nivelul salariului mediu nu reflectă o rentabilitate ridicată. Astfel, în perioada analizată, producția globală nu a crescut cu mult (5,5%), față de fondul de salarii (5,1%). De asemenea, producția globală realizată pe un salariat a devansat cu puțin nivelul salariului mediu (11,7% față de 11,2%). Faptul că aceste corelații sînt juste dar nu și cele mai bune este ilustrat convingător de gradul de rentabilitate al unității. Astfel, deși gospodăria nu înregistrează pierderi, beneficiile obținute sînt destul de modeste (în 1966 s-au realizat numai 2 725 lei beneficii la 100 ha teren).

V. OTOPELEANU

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „*Metalimport*" a semnat o serie de contracte cu firmele vest-germane „Mannesmann", „Silcema", „Kirchfeld", „Comex", „Contistahl", „Stahlunion", „Salzgitter" și „Otto Wolff" pentru exportul a 27 450 de tone de tablă groasă ; s-a mai contractat exportul a 1 000 de tone de profile de oțel către firma „Stahlunion", 1 000 de tone de platine de aluminiu și 150 de tone de aluminiu în blocuri către firma „Comex", 1 000 de tone deșeuri de aluminiu către firma „Metallgesellschaft", 450 de tone de bronz, 500 de tone de zinc și 150 de tone de plumb către firma „Rheinischer Erz- und Metallhandel", toate din R.F. a Germaniei.**

● **În primul semestru al acestui an, „*Chimimport*" a încheiat contracte pentru importul de produse chimice în Suedia printre care : polietilenă granule, cauciuc sintetic, acetonă, toluen, xilen, fenol, anvelope, acid salicilic tehnic. Alte contracte prevăd exportul de medicamente românești dintre care : heparina lipocaică, scobutil, penicilină G și V, propamicină efitard, nefrix, tetraciclină, xilenă, acetil-salicilic în Ceylon, R.P.D. Coreeană, R.D. Germană, Iordania, R.S.F. Iugoslavia, Liban, Siria. Au fost semnate contracte pentru exportul de bachelită praf și novolac în Anglia, Brazilia, R.P. Bulgaria, R.P.D. Coreeană, Italia, Liban, R.P. Polonă, R.A.U., Spania și U.R.S.S., de acid oxalic și acid salicilic tehnic min. 99,5% în Italia, Olanda, Suedia și R.F.G.**

● **Pe baza contractelor încheiate recent de „*Mineralimportexport*" au fost exportate 11 500 de tone de sare în R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, U.R.S.S. și R.P. Ungară, 2 610 tone de pirită în R.P. Ungară și R.F.G., 1 050 de tone de barită în R.P. Polonă, U.R.S.S., R.P. Ungară, 240 de tone de bitum natural în R.P. Bulgaria.**

● **Pe baza unui contract semnat de „*Tehnoforestexport*" cu firma „Arbor" din S.U.A. vor fi exportate diverse articole de uz casnic.**

● **„*Tehnoimport*" a încheiat contracte pentru importul de aparate de măsură în fizica nucleară de la firma „Intertechnique" din Franța, precum și de diferite aparate de măsură și control pentru baraje de la firma „Physik Instrumente Huggenberger" și de cromatografe de gaze pentru laborator de la firma „Perkin Elmer A.G.", ambele din Elveția. De la firma „Industria Vetraria Italiana S. Cristoforo S.p.A." vor fi importate 3,5 mil. flacoane din sticlă brună, iar de la firma „F.A.G. Italiana S.p.A." 1 300 rulmenți, bucșe și piulițe pentru rulmenți. Cu firma „Hilger et Watts" din Anglia au fost perfectate contracte pentru importul de diverse spectofotometre, monocromator și colorimetre, necesare pentru cercetări științifice.**

Intreprinderea
METALO CHIMICA
PIATRA NEAMT
str. Alexandru cel Bun, nr. 22, telefon 14.31–1

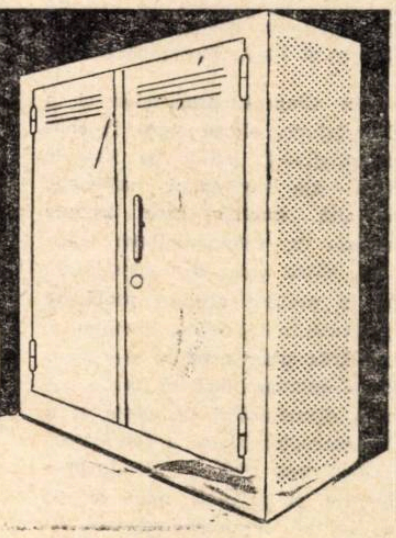

PRODUCE ȘI LIVREAZA FARA REPARTIȚIE :

- Dulapuri metalice : fișete pentru acte, vestiare rezistente și vopsite în culori plăcute, avînd îmbunătățiri de construcție. Înzestrați birourile și halele de lucru cu mobilierul nostru modern.
- Împletituri din sîrmă pentru împrejmuiri și panouri metalice, prefabricate pentru garduri. Gospodării agricole de stat și cooperative agricole de producție, folosiți împotriva rozătoarelor împrejmuirile din plasă metalică.
- Cazane din cupru pentru cantine și laboratoare.
- Cazane de fabricat țuică de capacități diferite.

Executăm la cerere : confecții de cazane, reparații și spoieli.

ÎN 71 DE ÎNTREPRINDERI INDUSTRIALE

EXPERIMENTAREA UNOR MĂSURI ÎN VEDEREA CREȘTERII EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII ECONOMICE

Număr redus de indicatori la care se dau sarcini prin planul de stat ● Competențe lărgite ale conducerilor de întreprinderi ● Fond suplimentar de premiere și prime individuale neplafonate ● Cointeresare materială în depășirea sarcinilor de export

RECENT, Consiliul de Miniștri a adoptat o Hotărîre privitoare la experimentarea într-un număr de 71 de întreprinderi industriale a unor forme noi de planificare, creditare și cointeresare materială, avînd drept scop creșterea eficienței activității economice. Pentru perioada de experimentare, care se situează între 1 iulie — 31 decembrie 1967, întreprinderile respective primesc sarcini din planul de stat la următorii indicatori: producția-marfă vîndută și încasată; livrări de mărfuri către fondul pieței; volumul investițiilor și al reparațiilor capitale; fondul de salarii total salariați (inclusiv fondul nescriptic și de școlarizare); productivitatea muncii; cheltuieli maxime la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată; livrări pentru export.

Hotărîrea precizează că indicatorii în expresie fizică rămîn în continuare cei prevăzuți în planul de stat, cu excepția indicatorilor „numărul mediu scriptic total salariați", „din care muncitori", care nu mai constituie sarcini obligatorii de plan. Totodată, în scopul asigurării unei raportări unitare pe economie, întreprinderile intrate în experimentare vor raporta în continuare, pe lîngă indicatorii prevăzuți mai sus, și indicatorii prevăzuți în dările de seamă statistice și contabile în vigoare.

Hotărîrea dă dreptul conducerilor întreprinderilor să stabilească structura organizatorică a acestora corespunzător cu necesitățile producției, să introducă funcții noi în nomenclatorul de funcțiuni și să fixeze pentru acestea nivelul salariilor prin corelare cu funcții similare și condiții de studii și stagiu ale acestora.

Pentru ca experimentarea să permită obținerea de concluzii cît mai edificatoare, Hotărîrea Consiliului de Miniștri precizează faptul că ministerele și celelalte organe centrale nu vor putea modifica în perioada respectivă de timp, nivelul indicatorilor valorici din planul economic și financiar existent la întreprinderi la data de 1 iulie 1967. Întreprinderile intrate în experimentare au dreptul la credite pentru lucrări de mică mecanizare și alte lucrări cu caracter productiv — în mod deosebit pentru acele în care predomină utilaje care necesită montaj — în condițiile H.C.M. nr. 133/1965, pînă la 7 milioane lei de lucrare. Pentru lucrările cu valoare de peste 5 milioane, termenul maxim de rambursare a creditelor acordate va fi de cel mult 5 ani, de la data stabilită pentru darea în funcțiune a lucrării. Hotărîrea obligă ministerele și conducătorii celorlalte organe centrale să stabilească competențe lărgite de elaborare și aprobare a documentațiilor tehnice pentru lucrările de mică mecanizare necesare întreprinderilor respective.

În vederea folosirii depline a tuturor posibilităților de sporire a producției și productivității muncii, de îmbunătățire a calității și reducere a prețului de cost al produselor, sînt prevăzute măsuri pentru creșterea cointeresării materiale a colectivelor de salariați din întreprinderile intrate în experimentare. Astfel, pe lîngă sistemul premial în vigoare se introduce premierea excepțională a muncitorilor și personalului tehnico-administrativ pentru reducerea peste plan a cheltuielilor maxime la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată. Plata acestor premii se va face în afara fondului de salarii planificat, dintr-un fond de pînă la 50% din volumul economiilor realizate peste prevederile planului, ca urmare a efortului propriu al întreprinderii pentru reducerea cheltuielilor de producție.

Aceste premii vor fi acoperite din beneficii peste plan din efort propriu, realizate la sfîrșitul anului. Premiile se acordă la finele anului, după încheierea bilanțului contabil, angajaților întreprinderii care au avut o contribuție deosebită la realizarea economiilor peste plan. Din fondul de premiere excepțional, directorul întreprinderii va putea folosi pînă la 20% în cursul anului pentru acordarea unor premii salariaților care au realizat lucrări deosebit de importante pentru activitatea întreprinderii, cu eficiență imediată și în termenele stabilite. Premiile individuale acordate nu se plafonează.

Criteriul de acordare a premiilor trimestriale pentru personalul tehnico-administrativ va fi realizarea indicatorului „cheltuieli maxime la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată". Pentru realizări de economii peste plan nu se va mai majora fondul de premiere trimestrială ce se constituie potrivit prevederilor H.C.M. nr. 1627/1960.

Conducătorii întreprinderilor au dreptul să constituie un fond de premii excepționale în limită de 1% din fondul total de salarii planificat, care se poate folosi în toată perioada experimentării, în mod operativ, pentru stimularea realizărilor deosebite ale unor muncitori sau personal tehnico-administrativ, în afara prevederilor regulamentului de premiere în vigoare.

Pentru constituirea fondului întreprinderii, Hotărîrea Consiliului de Miniștri stabilește că aceasta se va face prin înlocuirea indicatorilor „producția-marfă" și „sarcina de reducere a prețului de cost", utilizați în actuala practică de planificare, cu indicatorii „producția-marfă vîndută și încasată" și respctiv „cheltuieli maxime pentru 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată".

Un domeniu important, pentru care se prevăd măsuri stimulatorii, îl constituie creșterea producției destinate exportului. În această direcție, Hotărîrea prevede că pentru livrări suplimentare la export, ca urmare a depășirii planului de producție, întreprinderile vor beneficia de fonduri de stimulare în valută și de premiere în proporție de 40% din valoarea mărfurilor livrate suplimentar la export, care se vor utiliza astfel:

— 60% în lei valută pentru importuri suplimentare necesare producției sau investițiilor, fără avize, pe răspundere proprie, pe relația pe care s-a livrat exportul suplimentar;

— 40% în lei valută transformat în lei, pentru premierea angajaților care au contribuit la depășirea planului de producție și la realizarea pe această bază a exportului suplimentar.

În perioada experimentării întreprinderile vor folosi mijloace circulante normate în mod global, răspunzînd față de organele ierarhic superioare și față de cele financiar-bancare numai pentru depășirea mijloacelor circulante aprobate pe total și nu pe fiecare element în parte.

Hotărîrea prevede și alte măsuri menite să ducă la o mai justă distribuire și folosire a forței de muncă în întreprinderi. De asemenea, ea stabilește faptul că în perioada 1 iulie — 31 decembrie 1967, prin derogare de la dispozițiile legale în vigoare, se vor putea experimenta cu aprobarea ministerelor respective și alte măsuri privind îmbunătățirea planificării, creditării și finanțării, condițiile și organizarea întreprinderilor, cointeresarea materială și întărirea răspunderii materiale în limita fondurilor și indicatorilor de plan aprobați.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

RESTANȚIERI LA EXAMENUL PRODUCȚIEI-MARFĂ

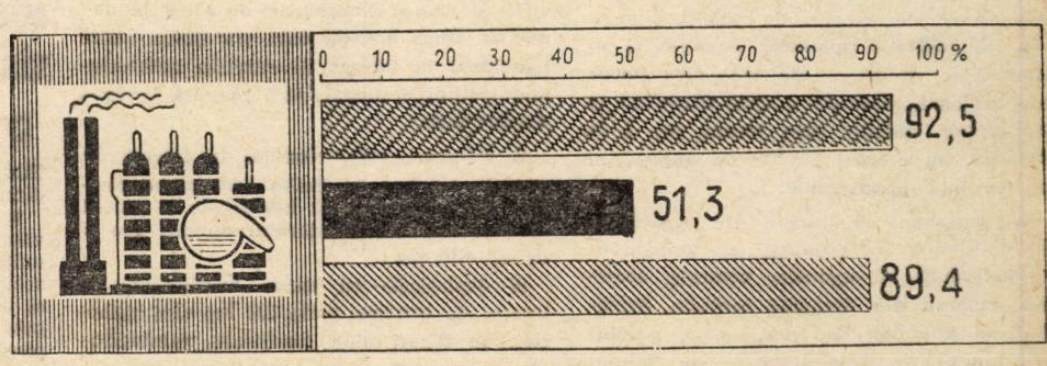

Realizarea producției marfă vîndută și încasată pe 6 luni (%)

AȘA cum rezultă din graficul de față, pe întreaga Direcție generală a industriei îngrășămintelor chimice (D.G.I.I.C.), în primele șase luni ale anului, **indicele planificat al producției-marfă vîndută și încasată a fost realizat în proporție de 92,5%.** Aceasta s-a datorat faptului că două din cele mai mari unități ale ramurii nu și-au realizat prevederile la acest important indicator: **Combinatul de îngrășăminte chimice—Turnu Măgurele** (numai 51,3% din plan, cu o pierdere valorică de 118 493 mii lei) și **Combinatul chimic—Craiova** (89,4% — cu o pierdere valorică de 27 402 mii lei).

Combinatul de la Turnu Măgurele, de pildă, a produs în această perioadă, față de prevederi, o cantitate de îngrășăminte chimice mai mică cu circa 35 800 tone și de acid sulfuric cu 975 tone. Combinatul chimic—Craiova a înregistrat o nerealizare de 13 910 tone la îngrășăminte și 300 tone la mase plastice.

Neîndeplinirea planului de producție la aceste două combinate s-a datorat, în principal, exploatării neraționale, defecțiunilor mecanice și dereglărilor apărute la aproape toate instalațiile și utilajele tehnologice. La Combinatul de la Turnu Măgurele, în luna aprilie, instalația de cracare a fost oprită timp de 3 zile, perioadă în care se putea obține o producție importantă. O situație oarecum similară a fost consemnată și la Combinatul chimic Craiova.

E drept, o parte din defecțiuni s-au datorat proiectanților și constructorilor de utilaje și instalații chimice. Aceasta nu absolvă întreprinderile să se preocupe mai susținut de organizarea superioară a producției și a muncii.

IMPORTANTE MĂSURI PENTRU RAȚIONALIZAREA ȘI GOSPODĂRIREA ECONOMICOASĂ A PARCULUI DE AUTOTURISME

ÎMBUNĂTĂȚIREA muncii în toate sectoarele de activitate, mai buna gospodărire a fondurilor de producție și de administrație, ridicarea eficienței întregii activități economice constituie o preocupare permanentă a conducerii partidului și statului nostru, o sarcină de primă însemnătate care stă în fața întregului nostru aparat economic. În cadrul acțiunilor întreprinse în această direcție s-au înscris măsurile adoptate recent de Plenara Comitetului Central al P.C.R. și, pe baza lor, Hotărîrea Consiliului de Miniștri privind raționalizarea și gospodărirea economicoasă a parcului de autoturisme aparținînd unităților socialiste.

Analizele efectuate în legătură cu situația utilizării parcului de autoturisme din instituții și întreprinderi și a cheltuielilor aferente au scos la iveală o serie de anomalii. Treptat, conducătorii de ministere și organe centrale au extins dreptul de utilizare a autoturismelor și asupra altor categorii de salariați decît cei prevăzuți de reglementările în vigoare. Se cunoșteau exagerări și abuzuri, astfel încît în unele unități autoturisme destinate exclusiv serviciului erau utilizate de unii salariați și în interese personale.

Concomitent cu creșterea parcului de autoturisme a crescut numărul personalului de exploatare și întreținere. La unele unități, din cauza numărului exagerat de autoturisme în dotare, timpul de lucru al conducătorilor auto nu era utilizat decît parțial. Cu toate acestea ei nu executau nici mica întreținere a mașinii, operație care cădea în sarcina unui numeros personal special.

Toate acestea au dus la o creștere excesivă a parcului de autoturisme al instituțiilor și întreprinderilor, au generat o creștere exagerată a cheltuielilor legate de procurarea și exploatarea lor, de plata personalului de întreținere și a personalului administrativ pentru evidență și deservire. Perpetuarea tendințelor manifestate ar fi însemnat pe viitor sporirea cheltuielilor statului pentru autoturisme cu circa 300 milioane lei anual.

Hotărîrea Consiliului de Miniștri stabilește norme precise privind utilizarea parcului de autoturisme al întreprinderilor și instituțiilor. Ea stabilește funcțiile care dau dreptul la folosința permanentă a unei mașini sau la folosința în timpul serviciului și în interes de serviciu, reglementează regimul exploatării acestora, normează numărul de mașini în dotare pe categorii de instituții și întreprinderi, prevede criteriile de utilizare a mașinilor devenite disponibile etc. O serie de prevederi ale actualei hotărîri vin în întîmpinarea unor propuneri și sugestii exprimate în presă de cadre din economie.

Potrivit estimațiilor, prin aplicarea Hotărîrii, parcul actual de autoturisme în întreținerea statului se va reduce cu mai mult de o treime. Se va realiza economii însumînd anual 500—600 milioane lei, care vor putea fi destinate sporirii volumului de acumulări, creșterii nivelului de trai al celor ce muncesc. Personalul de conducere auto și din serviciile de întreținere devenit disponibil va putea fi utilizat acolo unde este nevoie, în economia națională, precum și pentru dezvoltarea serviciilor de taximetre.

NORMAREA PARCULUI AUTO DIN INSTITUȚII ȘI ÎNTREPRINDERI

ORAȚIONALĂ utilizare a autoturismelor aflate în dotarea instituțiilor centrale, a întreprinderilor și organizațiilor socialiste este condiționată în primul rînd de normarea parcului auto de care pot dispune aceste unități. De aceea, prin anexa nr. 3 la Hotărîre s-a stabilit numărul maxim de autoturisme sau I.M.S.-uri, care poate fi reținut de fiecare organ central în parte (de la 1 la 5 autoturisme), pentru serviciu, protocol și schimb, iar prin anexele nr. 4 și 5 s-au stabilit normative maxime pentru sfaturile populare, întreprinderi, instituții etc. Desigur, la baza normării necesarului de autoturisme pentru astfel de unități s-a avut în vedere raza teritorială de activitate, complexitatea sarcinilor, numărul și dispersarea subunităților etc.; în general, normativul prevede pentru aceste unități între 1—5 autoturisme și 1—8 I.M.S.-uri.

Numărul de autoturisme sau I.M.S.-uri se stabilește prin ordinul ministrului sau al conducătorului organului central, respectiv prin decizia comitetului executiv al sfatului popular regional și al orașelor București și Constanța, în limita normativului arătat mai sus, fără însă a fi mai mare decît dotarea de care au dispus unitățile în cauză la 1 iunie 1967

Normativul pentru ministere și celelalte organe centrale prevăzut în anexa nr. 3 a Hotărîrii se aplică cu data de 1 iulie 1967, iar pentru celelalte unități de la 1 august 1967.

Numărul autoturismelor care rămîn în folosință și cele care rezultă ca disponibile în urma normării vor fi comunicate pînă la 5 august 1967 de organele centrale și respectiv de comitetele executive ale sfaturilor populare regionale (și ale orașelor București și Constanța) Ministerului Finanțelor. Autoturismele care rămîn disponibile, după verificarea lor, vor fi sigilate și depozitate în bune condițiuni pînă la valorificarea lor.

FOLOSIREA AUTOTURISMELOR DIN DOTAREA INSTITUȚIILOR ȘI ÎNTREPRINDERILOR

PENTRU o folosire cît mai rațională a autoturismelor din dotare, Hotărîrea stabilește unele principii de bază și anume:

● conducătorii organelor centrale și ai comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale (inclusiv orașele București și Constanța), stabiliți prin anexa nr. 1 la Hotărîre, au dreptul la cîte un autoturism în folosință permanentă;

● persoane cu funcții de conducere (prim-adjuncți și adjuncți ai miniștrilor, vicepreședinți ai organelor centrale, secretari generali din organele centrale, președinți ai uniunilor de creație etc.), stabiliți prin anexa nr. 2 la Hotărîre, au dreptul la un autoturism pentru transportul în interes de serviciu, precum și de la și la domiciliu. De asemenea, aceste autoturisme pot fi folosite în afara orelor de program sau în zilele de sărbătoare, suportîndu-se cheltuielile efectuate peste normativ pentru carburanți și lubrifianți iar dacă nu sînt conduse personal și cheltuielile de diurnă și cazare ale conducătorului auto;

● directorii generali și cei asimilați acestora, din administrația centrală, vor putea utiliza pînă la 31 decembrie a.c. autoturismul care-i deservește în prezent — individual sau în comun — în interes de serviciu și pentru transportul de la și la domiciliu. După această dată vor putea folosi individual în interes de serviciu autoturismul instituției numai dacă renunță la conducător auto;

● folosirea autoturismelor în interes de serviciu se face în limita consumului normat de carburanți și lubrifianți și numai cu aprobarea conducătorului unității sau a delegatului său;

● deplasările cu aceste autoturisme în interes de serviciu peste 250 km sînt interzise. În cazuri bine justificate, conducătorul organului central, de la caz la caz, poate aproba deplasări și peste această limită;

● conducătorii organelor centrale, directorii generali și cei asimilați acestora, din administrația centrală, care folosesc autoturismul proprietate personală în interes de serviciu (în localitate), renunțînd complet la folosirea autoturismului instituției, au dreptul la o indemnizație lunară de pînă la 400 lei, care va fi stabilită prin ordin, în raport de sarcinile de serviciu care determină asemenea transporturi;

● angajații care folosesc autoturismul proprietate personală pentru deplasări în interesul serviciului, în afara localității, au dreptul la compensarea cheltuielilor, beneficiind de o indemnizație fixă de 30 lei la 100 km.;

● conducătorii autoturismelor sînt obligați să efectueze și întreținerea curentă a autovehiculelor (spălat curățat etc.).

VALORIFICAREA AUTOTURISMELOR RĂMASE DISPONIBILE

AUTOTURISMELE care vor rămîne disponibile în urma normărilor vor fi valorificate, în principal, prin vînzarea lor unor angajați. Categoriile de angajați care au dreptul cu prioritate să cumpere asemenea autoturisme sînt stabilite prin anexa nr. 7 la Hotărîre. Beneficiază de această prioritate:

● directorii generali, directorii, directorii tehnici, directorii generali adjuncți, directorii adjuncți și cei asimilați acestora, din ministere și celelalte organe centrale, la care se adaugă și șefii de servicii din ministerele și instituțiile centrale de grad special și de gradul I;

● funcțiile de conducere, inclusiv șefii de secțiuni (și cei asimilați) din cadrul sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța;

● directorii generali, directorii, directorii tehnici, inginerii șefi și șefii contabili din întreprinderile de grad special și gradul I;

● directorii, inginerii șefi și șefii contabili din întreprinderi agricole de stat, S.M.T.-uri și trusturi de construcții;

● directorii și directorii adjuncți științifici, directorii tehnici și inginerii șefi din institutele de cercetări sau proiectări;

● rectorii institutelor de învățămînt superior, președinții tribunalelor regionale; procurorii șefi de regiune; medicii șefi de clinici: președinții, vicepreședinții și secretarii sfaturilor populare raionale și orășenești; redactorii șefi ai publicațiilor periodice; directorii sau președinții unităților regionale (statistică, comerciale, bancă, C.E.C., M.F., ADAS, P.T.T.R., C.F.R., UNCAP, consilii agricole, silvice etc.).

De asemenea, pot cumpăra I.M.S.-uri, rămase disponibile ca efect al normării, pe lîngă cei ce au funcțiile de mai sus și următoarele categorii de angajați: directorii, inginerii șefi și șefii contabili din întreprinderi sau instituții, altele decît cele enumerate mai sus; conducătorii unităților teritoriale la nivel de raion; directorii adjuncți și inginerii șefi adjuncți din întreprinderi și instituții; șefii de secții din aparatul comitetelor executive ale sfaturilor populare raionale și orășenești și adjuncții șefilor de secții de la regiuni; șefii de fermă; inginerii și medicii cu muncă de teren; procurorii și judecătorii.

Prețul de vînzare va fi stabilit de comisii ce se vor constitui în fiecare regiune și care vor fi formate din conducătorul direcției regionale a transporturilor auto, un delegat al comitetului executiv al sfatului popular regional, un delegat al secțiunii financiare, un delegat al întreprinderii sau instituției ale cărei autoturisme disponibile sînt supuse evaluării, precum și 2—3 specialiști din organizații socialiste din localitate.

La stabilirea prețurilor de vînzare se va avea în vedere marca și starea de uzură a autoturismelor.

Autoturismele care nu vor fi cumpărate de categoriile de angajați stabiliți prin Hotărîre vor putea fi vîndute oricăror persoane care sînt înscrise la C.E.C. pentru cumpărarea de autoturisme noi din import. Cele care nu vor fi valorificate nici în această formă vor fi predate întreprinderilor de transport în comun, pentru unitățile Getax, sau vor fi vîndute școlilor de conducători auto.

MODALITATEA DE VÎNZARE A AUTOTURISMELOR

ORDINEA de preferință în vînzarea autoturismelor și I.M.S.-urilor va fi stabilită de conducătorul unității, potrivit următoarelor principii înscrise în Hotărîre:

● vînzarea se va face în primul rînd către angajații care au dreptul să cumpere, din unitatea respectivă, stabiliți nominal, în raport cu funcția solicitantului și sarcinile de deplasare ale acestuia în interesul serviciului;

● în al doilea rînd, vor fi preferați angajații altor unități care au dreptul să cumpere, dacă unitatea din care face parte nu are autoturisme disponibile. Vînzarea se va face în ordinea de solicitare la unitățile comerciale de stat și pe baza confirmării conducerii unității unde sînt angajați, că se încadrează în prevederile Hotărîrii;

● după epuizarea cererilor acestor categorii, vînzările se vor face și altor persoane în ordinea de solicitare la unitățile comerciale, pe baza confirmării unității C.E.C. din localitate că solicitantul este înscris pentru cumpărare de autoturism nou.

Pentru angajații cu drept de cumpărare de autoturisme rămase disponibile, vînzarea se va face cu plata în maximum 48 rate lunare, prima rată fiind de minimum 20% din preț. La sumele stabilite drept rate lunare se va percepe o dobîndă de 3% pe an.

Deși autoturismele devin proprietate personală din momentul semnării contractului de vînzare-cumpărare, ele nu pot fi înstrăinate decît după plata ultimei rate.

Vînzarea către celelalte persoane se va face numai sub condiția achitării integrale a prețului, așa cum a fost stabilit de comisiile de evaluare.

MĂSURI DE ASIGURARE A EXPLOATĂRII AUTOTURISMELOR VÎNDUTE ANGAJAȚILOR

PENTRU asigurarea unei bune exploatări a autoturismelor vîndute angajaților, Hotărîrea prevede o serie de măsuri, dintre care arătăm pe cele mai importante:

● Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene va urmări predarea către unitățile comerciale de stat a pieselor de schimb care rămîn disponibile la instituții și întreprinderi, în urma reducerii parcului auto, iar Ministerul Comerțului Interior împreună cu comitetele executive ale sfaturilor populare regionale (și ale orașelor București și Constanța) vor lua măsuri pentru dezvoltarea rețelei comerciale de vînzare a pieselor de schimb pentru autoturisme;

● Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene va asigura, prin întreprinderile subordonate, reparațiile capitale ale autoturismelor vîndute angajaților;

● în apropierea marilor instituții și întreprinderi, comitetele executive ale sfaturilor populare vor stabili locuri de parcare destinate în exclusivitate pentru autoturismele angajaților din unitatea respectivă;

● de asemenea, Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, în colaborare cu ministerele și marile întreprinderi, va înființa în principalele localități, școli speciale de conducere auto, care să pregătească temeinic și într-o perioadă scurtă (în afara orelor de program) pe cei care au dreptul să cumpere autoturisme din disponibilități. Școlile vor funcționa prin autofinanțare, iar autoturismele necesare acestora vor fi achiziționate din cele disponibile.

★

Hotărîrea prevede, de asemenea, ca organele de resort competente să ia măsurile necesare ca în termen de 30 zile să transfere, în condițiile Codului muncii, conducătorii auto rămași disponibili, la întreprinderile de transport în comun sau la alte întreprinderi spre a fi folosiți pe autocamioane sau alte autovehicule similare.

Pentru aplicarea întocmai a acestei Hotărîri, Ministerul Finanțelor este obligat ca prin organele de control și revizie să controleze respectarea normativelor privind utilizarea rațională a autoturismelor. De asemenea, organele de control financiar intern vor verifica, cel puțin o dată pe an, modul de aplicare a prevederilor Hotărîrii.

LOTRUL — APA CU MILIOANE DE KILOWAȚI PUTERE

VOINEASA, Mălaia, Ciunget... Sate de munte cu viață liniștită și aer ozonat. Situate în bazinul superior al Lotrului, cele trei sate cunosc astăzi freamătul unei munci deosebite, devenind principale așezări ale constructorilor care lucrează la amenajarea hidroelectrică a Lotrului. Sînt aici oameni mulți, localnici sau de prin alte părți ale țării, constructori încercați, cu o bogată experiență, care au dus „bătăliile" de la Bicaz și Argeș.

...Pe un traseu de cîțiva kilometri oamenii sfredelesc stînca, sapă tunele, amenajează drumuri, croiesc albie nouă Lotrului — rîu nestăvilit și haotic — care își va purta în viitor apele pentru a da, neîntrerupt, milioane de kilowați de energie electrică. De unde are Lotrul un asemenea potențial?

După calculele hidroenergeticienilor rezultă că Lotrul aruncă în apele Oltului, dincolo de Brezoi, peste 25% din energia absolută a acestui rîu pînă la întîlnirea cu Carpații. Sporul de putere nu intră în concurență cu a celorlalți afluenți, deoarece el deține din puterea Oltului în vărsare în Dunăre, peste 15%. Cu un debit de apă constant, Lotrul adună în drumul său apele a zeci de rîușoare, ceea ce îi dă puterea de a nu seca nici în vreme de cumplită secetă. Vigoarea sa, folosită economic, poate da un mare potențial de energie electrică.

Dar să urmărim schema de amenajare hidroelectrică din această zonă pe baza căreia s-au atacat și se desfășoară în prezent lucrările. Am solicitat pentru unele explicații concursul inginerului Gh. Cocoș, directorul general al construcției — unul din veteranii lucrărilor la hidrocentralele de pe Bistrița și Argeș.

— Ce ne puteți spune deosebit în legătură cu lucrările care se desfășoară în această nouă zonă?

— Priviți harta!*) Ea reprezintă un tablou al situației existente în prezent și al amenajărilor ce vor avea loc. Urmărind cursul Lotrului, puteți vedea că el își trage puterea din zeci de izvoare împrăștiate în munți, alcătuind rețeaua unui sistem nervos, ale cărui calote sînt două puternice masive, din dreapta și din stînga riului, cu piscuri de peste 2000 m. În creierul acestor munți, la Vidra, la cota 1300, Lotrul va fi oprit printr-un baraj pentru a cărui construire se vor folosi 3,8 milioane de metri cubi argilă și stînci. Lacul ce va fi format și se va întinde pînă aproape de obîrșia Lotrului — de circa 350 milioane metri cubi de apă — va avea un debit de 5,4 mc pe secundă. Rețineți, un potențial energetic puternic, și totuși nu potențialul absolut. În aceste puncte-cheie, prin forța celor 86 de afluenți adunați din cele două calote muntoase și dirijați pînă la Vidra printr-o rețea de tuneluri în lungime de 135 km, forța Lotrului va spori în fiecare secundă cu 10 mc.

Unele ape, afluenți ai Lotrului și ai Oltului, vor face cale întoarsă de 50—80 km spre izvor, iar altele vor atinge cota barajului printr-un drum vertical, făcînd un popas în cîteva lacuri adiacente — Jidoaia, Lotru aval și Patrimanu — unde vor fi împinse, prin puternice sisteme de pompare, cu 100—150 m mai sus.

—Cum vor fi dirijate apele adunate în lacul de acumulare? Ce drum vor urma ele pentru a produce energia electrică?

— De la Vidra, deci de la cota 1300 — ne-a spus interlocutorul — apele se vor prăvăli cu o forță uriașă la vale, cu tot potențialul primar de energie al Lotrului, sporit prin energia celor 86 de afluenți, dar nu pe drumul tradițional spre cataracte, ci pe un altul mult mai scurt: un tunel de 13,5 km. Cataractele se vor repeta subteran, în inima masivului Fîntînele, unde vor fi amplasate, la o adîncime de 140 metri, cele 3 turbine ale hidrocentralei — fiecare avînd o putere de 170 MW. De aici, apele vor curge la vale printr-un alt tunel — de 6,5 km — întîlnind vechea albie la Mălaia.

Sigur, amenajările de pe Lotru prezintă multe elemente interesante. Am reținut din convorbirile avute cu vechi specialiști în construcția de hidrocentrale unele caracteristici, care deosebesc această lucrare de cele realizate la Bicaz sau Argeș:

- LA BICAZ, barajul lacului de acumulare s-a făcut din beton (circa 1 500 000 mc beton), iar la formarea lacului de acumulare, s-a folosit exclusiv debitul riului Bistrița;
- LA ARGEȘ, barajul lacului de acumulare s-a executat în formă de arc, tot din beton (500 000 mc beton). Aici, au fost captate pentru formarea lacului 4 rîuri mai mari: Argeșul, Vîlsanul, Topologul și Riul Doamnei;
- LA LOTRU, barajul pentru lacul de acumulare se va executa din anrocamente locale (argilă, piatră, nisip). **Noua soluție adoptată permite scurtarea** duratei de execuție a lucrării și reducerea simțitoare a cheltuielilor. Pentru formarea lacului, se concentrează apă din diverse bazine (unde se captează debitul a 86 de rîușoare de munte), iar prin pompare, se dirijează la o cădere de 809 m — cea mai mare cădere realizată în cadrul schemelor de amenajare hidroelectrică din țară. Aceasta va permite obținerea unei energii electrice de calitate și la un preț de cost scăzut.

...ȘANTIERUL își are antenele sale de organizare pe o întindere de kilometri. La Voineasa, Vidra, Mănăileasa, masivul Fîntînele, grupe de șantier cu sute de oameni de diferite calificări și specialități, au atacat primele lucrări, unele fiind în avans față de prevederile planului. **Cu 3 zile mai devreme față de termenul stabilit inițial s-a efectuat străpungerea galeriei de deviere a apelor de la baraj.** Aceasta va permite devierea Lotrului mai înainte de termenul prevăzut de, 15 octombrie: **la galeria de fugă Mălaia — lucrare în plină desfășurare — s-a obținut în luna mai și iunie un avans de peste 100 ml, deși evacuarea sterilului s-a efectuat cu o singură mașină.** De asemenea, **la tunelul de acces principal betonarea a avansat cu peste 10 ml față de plan, concomitent cu excavarea în plus a cîteva zeci de ml.**

Pe ansamblul șantierului, în primele 6 luni ale anului, situația se prezintă astfel: la construcții-montaj planul a fost îndeplinit în proporție de 110,3% (din volumul total al realizărilor 55,3% reprezintă lucrările de bază, iar restul pe cele de organizare). La capătul primului semestru, prevederile s-au realizat în proporție de mai bine de 50% față de sarcinile planului pe 1967.

Așadar, o dovadă evidentă că eforturile susținute ale constructorilor, dîrzenia și puterea de muncă le-a permis să biruie multe greutăți inerente unei asemenea lucrări de proporții. Oamenii Lotrului învinge natura și o supun voinței lor, înfrumusețează peisajul locurilor, adăugîndu-le noi valori și frumusești. Pînă la punerea în funcțiune a primei turbine mai sînt încă ani. Experiența și munca avîntată a constructorilor vor face însă ca acest timp să fie mult scurtat.

...COORDONATELE stabilite în proiectele de execuție, prevăd termene precise pentru efectuarea în succesiune a diferitelor lucrări. Respectarea acestora, impune ca încă de acum, din faza de început, necesitatea rezolvării unor probleme de mare importanță pentru asigurarea unui ritm de lucru cît mai accentuat. **Cu multă acuitate se pune problema organizării drumurilor de acces între punctele de lucru și șoseaua națională.** În prim plan apare ca necesar să se ia măsuri pentru defrișarea unor locuri unde sînt prevăzute a se ataca lucrări de construcții. Executantul, respectiv **Ministerul Economiei Forestiere,** din cauza slabei organizări a activității (lipsă de oameni și mijloace de transport), **a rămas** mult în urmă, în special la punctul unde se va amenaja barajul. De asemenea, o bună parte din principalele rețele de drumuri sînt prevăzute a fi executate de către întreprinderi specializate ale **Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene.** Cu toate că în planul de investiții erau prevăzute a fi amenajate unele drumuri, pînă la ora actuală executantul nu a luat nici un fel de măsuri de organizare. Or, în asemenea condiții, pe drumurile existente, mijloacele de transport grele circulă anevoios, iar din cauza deteriorării grave a vechilor drumuri, multe din ele se defectează înainte de vreme.

Aprovizionarea cu materiale și instalații a șantierelor nu se face conform planului stabilit inițial. Unii furnizori întîrzie nejustificat livrarea diferitelor comenzi. Din această cauză, în prima jumătate a anului curent s-a făcut simțită pe șantier lipsa unor importante cantități de lemn ecarisat, timplărie, materiale de instalații, fier beton, cărămizi, cherestea și alte materiale strict necesare bunei desfășurări a lucrărilor.

O altă problemă este aceea a **dotării constructorilor cu utilaje moderne, corespunzătoare condițiilor de lucru.** Se știe din proiectele de execuție că cea mai mare parte a lucrărilor se desfășoară în subteran. Tăierea rocilor, cît și transportul lor, necesită utilaje adecvate. A aduce pe șantiere mai repede asemenea utilaje, cît și altele care sînt prevăzute, înseamnă a efectua într-un timp mai scurt lucrările, a reduce simțitor volumul de cheltuieli.

Sînt și unele probleme care privesc **asigurarea și permanentizarea forței de muncă.** În prezent, numărul celor care lucrează pe șantierele de la Lotru se ridică la cîteva mii. Cu toate că s-au creat condiții bune de cazare, hrană și asistență medicală, fluctuația cadrelor este destul de mare. Cauza? Depărtarea punctelor de lucru față de centrele populate, face ca muncitorii să se deplaseze la intervale de cîteva luni pentru a-și revedea familiile. Pe de altă parte, cointeresarea materială nu este cu nimic diferențiată față de șantierele care se află în zone accesibile și în apropierea orașelor. Pentru soluționarea problemei, majorarea cu 3—6% a cotei de șantier — propunere făcută de conducerea șantierului — ar avea darul să contribuie la stabilizarea cadrelor de muncitori. De altfel, dintr-un calcul făcut, rezultă că la capitolul „cheltuieli indirecte" se folosesc pentru aducerea unui muncitor sume importante. Nivelul cheltuielilor făcute la acest capitol pînă în prezent s-ar diminua considerabil prin însușirea propunerii făcute, concomitent cu stabilitatea cadrelor pe șantier.

Creșterea ritmului lucrărilor impune, de asemenea, **grăbirea definitivării unor studii tehnico-economice, cît și a stabilirii unor soluții pentru realizarea diferitelor lucrări.** Constructorul reclamă în prezent unele rămîneri în urmă în această privință, fapt care îngreunează atacarea unor lucrări în ordinea succesiunii lor. În ansamblu, soluționarea tuturor acestor probleme, ar avea darul să conducă la îndeplinirea prevederilor planului pe anul în curs și avansarea lucrărilor într-un ritm care să permită scurtarea termenului de punere în funcțiune a hidrocentralei.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

*) Vezi harta publicată în pagina 1

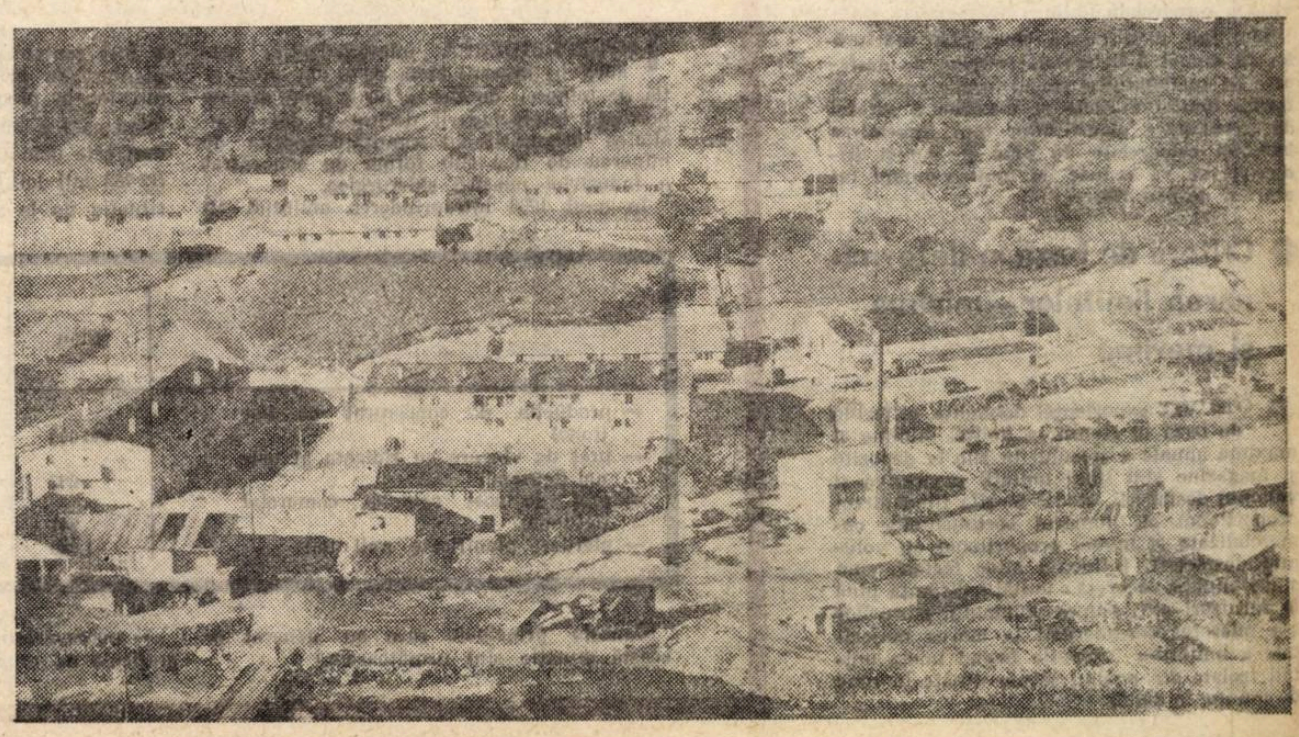

Centrul administrativ al grupului de șantiere Voineasa

ÎN PEISAJUL INDUSTRIAL

...și-au înscris prezența, în ultimele zile, noi obiective. Printre acestea, semnalăm:

● **Întreprinderea de prefabricate din Ploiești.** Aici, în instalații moderne — mecanizate și automatizate — vor fi produse panouri prefabricate echivalente, pe an, cu 780 de apartamente convenționale.

● **600 000 de mp țesături de mătase pe an** — aceasta este capacitatea noii țesătorii date în exploatare la fabrica textilă din Sighișoara. Primii metri pătrați realizați în noua unitate au primit calificativul „foarte bine" din partea primilor beneficiari.

● În vederea valorificării lemnului din exploatările forestiere din țara Moților — deschise recent — la Cîmpeni a fost pusă în funcțiune o nouă întreprindere: **fabrica de ambalaje din lemn** cu o producție anuală de 20 de mii mc.

DIN TRANSPORTURI

● **Au fost recepționate liniile duble de cale ferată pe traseele Drăgănești-Olt — Stănești și Roșiori Nord — Mălăeni.** Dotate cu instalații de centralizare electrodinamică, aceste linii permit intensificarea substanțială a transportului de mărfuri și călători în zona de sud a țării.

CURIER

● În zonele din nordul Olteniei, din centrul regiunii Mureș Autonomă Maghiară și nord-vestul regiunii Suceava, au fost terminate **lucrări de modernizare a soselelor pe o distanță de 320 de km.**

EFECTE ALE ORGANIZĂRII ȘTIINȚIFICE

Primele roade ale acțiunii în vederea organizării științifice a producției și a muncii încep să se arate. Din numeroasele exemple, selecționăm:

● **Un spor anual de producție în valoare de 60 de milioane de lei la întreprinderile forestiere din regiunea Suceava.** În principal, acest spor se va obține ca urmare a valorificării intensive a capacităților de producție prin reorganizarea fluxurilor de fabricație.

PRODUSE NOI

● Uzina „Unirea" din Cluj a asimilat în fabricația de serie **un nou tip de război automat pentru țesături de bumbac și o nouă mașină de filat bumbac cardat.** Avînd o greutate cu 10 pînă la 11% mai mică decît tipuri similare, aceste mașini au totodată un randament superior cu 20, respectiv 25% față de utilajele cu aceeași destinație produse pînă acum de uzină.

● La întreprinderea „Tehnoutilaj" din Odorhei specializată în producția mașinilor pentru industria alimentară a fost realizată o **instalație automată, în flux continuu, pentru prelucrarea produselor lactate.** Pe zi, instalația are o capacitate de prelucrare de 20 tone de lapte.

● **Azotatul de amoniu neaglomerat** este cel mai recent produs al Combinatului chimic Făgăraș. Acest îngrășămînt chimic are efecte pozitive superioare față de cele ale azotatului de amoniu aglomerabil.

LOCUL „CAPITALULUI“ ÎN ISTORIA DOCTRINELOR ECONOMICE

Predecesorii

Istoria milenară a culturii spirituale a omenirii a cunoscut numeroase opere care au făcut epocă. Știința economică luată în sens larg, de gîndire economică, își are o istorie foarte îndepărtată pe firul căreia se înșiră un număr important de opere. Luată în sens restrins, de știință cu contururi precise și cu un domeniu de sine stătător, începuturile ei aproape coincid cu începuturile capitalismului. „Political Arithmetics“ al lui W. Petty și „Dissertation sur la nature des richesses“ a lui Boisguillebert sînt opere de seamă care marchează începutul economiei politice. „Le tableau économique“ a lui Quesnay și „Wealth of Nations“ a lui A. Smith constituie opere ale ascensiunii științei economice burgheze, iar „On the Principles“ a lui D. Ricardo și „Nouveaux principes“ a lui Sismondi încheie ascensiunea clasicismului economiei politice burgheze. Paralel cu acestea, pe drumul principal al științei economice, s-au înscris operele critice ale marilor utopiști: Saint-Simon, Charles Fourier și Robert Owen. Și unele și altele și-au avut meritele, limitele și slăbiciunile lor.

Marele merit al clasicismului burghez în economia politică a constat în cercetarea obiectivă, de pe pozițiile unei clase în ascensiune, a societății capitaliste, în pătrunderea în fiziologia acestei societăți, dînd lucruri deosebit de valoroase pentru știința economică. Punctul central, prețios, al operelor clasicilor burghezi l-a constituit teoria valorii muncă. Poziția de clasă burgheză i-a determinat însă să considere societatea capitalistă veșnică, iar legile și categoriile ei imuabile, ca fiind, chipurile, corespunzătoare naturii omului în general.

Marii utopiști, exprimînd aspirațiile spre prefaceri sociale ale muncitorimii asuprite, au supus capitalismul unei critici vigu roase, arătînd că acest mod de producție nu este decît o treaptă în dezvoltarea societății omenești, căreia îi va urma treapta socialistă de organizare. Dar, în epoca marilor utopiști, realitatea înconjurătoare nu oferea condiții pentru eliberarea proletariatului și, de aceea, ei au căutat soluția problemelor sociale inventînd modele de organizare a societății.

Capitalismul avansează, se dezvoltă, revoluția industrială oferindu-i o bază materială corespunzătoare care îi permite capitalului subordonarea reală a muncii; contradicțiile economice se înăspresc, cele sociale se agravează, lupta de clasă între proletariat și burghezie devine tot mai acută. Descifrarea științifică, pe mai departe, a capitalismului nu se mai putea face nici de pe poziții burgheze, nici de pe cele ale marilor utopiști. Lupta de clasă dezvoltată a proletariatului punea la ordinea zilei noi probleme.

Se creaseră condiții pentru apariția unei mari opere în care să fie judecate stările de fapt și tendințele lor, mecanismul legilor și categoriilor economice, într-un sistem închegat, de pe pozițiile clasei celei mai avansate. Acest lucru avea să-l facă K. Marx în monumentala sa operă „Capitalul“.

Revoluția în știința economică determină locul „Capitalului“ în istoria doctrinelor economice

Locul „Capitalului“ în istoria doctrinelor economice a fost determinat de conținutul său. Acest conținut, după opinia noastră, nu poate fi altfel tratat decît în semnificația sa reală de revoluție în știința economică. Aceasta înseamnă o prefacere radicală în conținutul, rolul și funcțiile ei, păstrînd elementele valoroase dinainte. Revoluția cuprinde un „destrum“ a ceea ce nu mai însemna știință și împiedica mersul înainte și un „aedificabo“ în care, în virtutea procesului cumulativ al dezvoltării științei, tot ceea ce este valoros trebuie nu pur și simplu conservat, ci activizat într-un cadru nou.

Revoluția înfăptuită prin „Capitalul“ nu a avut seamăn, prin grandoare și importanță, în istoria științei economice. Multe opere social-economice cu răsunet în epocă și-au întemeiat ideile lor pe cercetarea realităților de pe anumite poziții sociale determinate. „Oeconomica“ și „Politica“ lui Aristotel au făcut epocă în gîndirea social-economică prin judecarea realităților de pe pozițiile stăpînilor de sclavi; după ea vine „Summa theologica“ a lui Toma d'Aquino care judeca lucrurile de pe pozițiile aristocrației feudale laice și bisericești; în fine, operele lui Smith și mai ales Ricardo care, debarasate de inconsecvențele ei feudale, dau un orizont incomparabil mai larg gîndirii economice și o ridică pe o treaptă net superioară. Era totuși gîndirea unei clase exploatatoare și, în virtutea acestui fapt, nu putea să nu aibă limitele ei.

„Capitalul“ cuprinde învățătura elaborată de pe pozițiile unei clase neexploatatoare și nu numai atît. Aceasta este ultima clasă a societății care, tinzînd în mod legitim la prefaceri sociale, la dominația sa, are misiunea istorică să desființeze exploatarea omului de către om, dominația unei clase de către altă clasă. Acest lucru a obligat și obligă învățătura „Capitalului“ să nu fie un sistem de învățături și dogme, ci o călăuză vie în acțiune, receptivă în permanență la nou și la multitudinea de situații diferite care se creează în diverse faze și țări, capabilă de permanentă autoperfecționare și îmbogățire.

Economiștii burghezi, interesați în menținerea orînduirii capitaliste, considerau capitalismul veșnic și imuabil. Legile și categoriile lui, contradicțiile existente erau socotite ca ceva firesc, natural, veșnic și neschimbător, corespunzător, chipurile, naturii omului în general. Marx și Engels, întemeietorii unei concepții a proletariatului, neinteresați în menținerea capitalismului, priveau această orînduire ca istorice ște determinată, legile și categoriile ei ca expresii concentrate ale relațiilor de producție existente. Ei își puneau sarcina cercetării mecanismului ei de funcționare pentru a arăta cum își pregătește singură condițiile propriei înlocuiri cu o altă orînduire. De aici și modul nou de definire a obiectului economiei politice: nu cercetarea cauzelor bogăției cum era la economiștii burghezi — fapt care a pus serioase limite cîmpului și modului de investigație — ci cercetarea legilor și categoriilor economice pe diverse trepte de dezvoltare ale societății omenești, a acțiunii lor în funcție de raportul între forțele și relațiile de producție. Economia politică își circumscrie, pe de o parte, un sens îngust ca știință a legilor și categoriilor unei orînduiri, dar pe de altă parte și un sens larg, ca o știință a legilor și categoriilor economice în toate orînduirile sociale. A trebuit, pe baza noii concepții, să se elaboreze învățătura despre modurile de producție și succesiunea lor, fapt necunoscut înainte și care, prin „Capitalul“ devine un bun al culturii economico-filozofice universale.

Realizarea obiectului economiei politice, definit în chip nou pe baza unei noi concepții, solicita o nouă metodă de cercetare; metodele anterioare — fiecare din ele avînd anumite elemente raționale — se dovedeau cu totul insuficiente. Metoda dialecticii materialiste net superioară inductiei sau deducției, descrierii sau abstractizării limitate, dialecticii idealiste, a oferit posibilități necunoscute de investigație a fiziologiei societății, de generalizare și formulare de concluzii practice pentru mișcarea muncitorească.

Poziția proletară, noua concepție despre natură și societate, metoda dialecticii materialiste au dat potențe necunoscute cercetării economice și au stat la baza revoluției săvîrșite în economia politică, ridicînd teoria economică, în toate compartimentele sale, la înălțimi nebănuite.

Limitele burgheze ale teoriei valorii muncă sînt rupte și, pentru prima dată, se analizează munca creatoare de valoare. Descoperirea dublului caracter al muncii a permis analiza contradicțiilor mărfii sesizate de clasicii burghezi, dar nesoluționate, înțelegerea procesului de muncă și a procesului de valorificare, a mișcării capitalului etc. Cercetarea legilor și categoriilor economice ca expresii ale unor relații istoriceste determinate între oameni a permis explicarea esenței fetișismului lor. Unii istoriografi burghezi — amintim pe Emil James — apreciază învățătura marxistă despre fetișismul mărfii, banilor și al capitalului ca cea mai de preț contribuție în știința economică.

Teoria plusvalorii se oprise, la clasicii burghezi, în fața problemei explicării schimbului între muncă și capital pe baze echivalente și totuși „neechivalente“. De la constatarea plusvalorii ca muncă străină însușită trebuia trecut la explicarea modului de producere și de însușire a ei. Acest lucru a fost posibil numai prin descoperirea forței de muncă ca marfă și prin analizarea acestei mărfi deosebite. Acolo unde clasicii burghezi socoteau că au dat o soluție constatînd existența plusvalorii, Marx găsește o problemă care de-abia urma să fie solutionată prin elaborarea teoriei despre plusvaloare — piatră unghiulară a întregului sistem economic.

Nu întîmplător focul principal al criticii burgheze a „Capitalului“, începînd cu reformismul burghez al „socialismului de catedră“ și terminînd cu adepții de azi ai teoriei „bunăstării generale“ este îndreptat împotriva teoriei plusvalorii și a acumulării capitalului.

Cercetarea capitalului ca o relație de producție în mișcare a făcut posibilă explicarea științifică a reproducției capitalului social total ca și a legăturii dintre plusvaloare și formele pe care ea le îmbracă la suprafața societății.

Una din problemele mari, nerezolvate pînă la Marx, ale economiei politice a fost aceea a stabilirii raportului între esența mecanismului capitalismului și formele de manifestare ale funcționării sale; pe un plan mai redus, între valoare și plusvaloare, pe de o parte preț de producție și profit mediu, pe de altă parte. „Capitalul“ dă un răspuns strălucit la această problemă prin teoria prețului de producție și a profitului mediu. Mai mult decît atît, se fundamentează științific legea tendinței de scădere a ratei profitului, se arată efectele ei asupra agravării contradicțiilor capitalismului și se fundamentează teza socială a necesității unității de luptă a clasei muncitoare în fața frontului unit al capitaliștilor.

Prin explicarea legăturii între mecanismul intern al capitalismului și formele de manifestare, între plusvaloare ca o categorie de sine stătătoare și formele pe care le îmbracă la suprafața societății, „Capitalul“ dă lovitura de grație formulei trinitare pe care, în fond, s-a sprijinit și se sprijină apologia capitalismului. Căci formula: capital-profit, pămînt-rentă, muncă-salariu este culmea mistificării modului de producție burghez prin manifestarea în formă materială a relațiilor sociale dintre oameni.

APARIȚIA „Capitalului“ a fost întîmpinată cu răceală de către societatea oficială. „Complotul tăcerii“ a fost însă în curînd sfărîmat. Experiența scurtă, dar plină de învățăminte, a Comunei din Paris a răspîndit ideile „Capitalului“ și a dat cîștig de cauză marxismului; doctrinele socialismului premarxist au fost dovedite ca inconsistente, iar marxismul s-a impus în mișcarea muncitorească, ducîndu-se de acum încolo lupta teoretică chiar în sînul marxismului între orientarea revoluționară și cea oportunistă.

Rapida și larga răspîndire a ideilor „Capitalului“ obligă știința economică oficială la importante manevre și restructurări. Noua treaptă în procesul de vulgarizare a teoriilor economice burgheze început o dată cu deceniul al optulea al secolului al XIX-lea este legată desigur de evoluția capitalismului în general, dar de mare importanță în determinarea conținutului și a unor trăsături a fost răspîndirea ideilor „Capitalului“. „Școala austriacă“ se afirmă ca o adversară categorică a marxismului, opusă prin toate elementele sale doctrinei „Capitalului“. În același spirit de opoziție față de „Capitalul“ se constituie și „Școala anglo-americană“ cu o oarecare nuanță de concesivitate mai ales în cadrul eclectismului marshall-ian. „Noua școală istorică germană“, prin orientarea burghezo-reformistă, adopta tactica înăbușirii marxismului „prin îmbrățișare“.

Evoluția ulterioară a lucrurilor n-a dus și nu putea să ducă la o împăcare a teoriilor economice burgheze cu cele ale „Capitalului“. În rîndul economiștilor burghezi s-au produs anumite modificări de poziții. În condițiile în care ideile „Capitalului“ au cucerit mințile a milioane și milioane de oameni, socialismul a devenit o realitate imputătoare, în multe țări, economiștii burghezi au fost obligați să țină seamă în mai mare măsură de marxism. Astăzi nu există economist burghez mai de seamă care în lucrările sale să nu abordeze și teoria marxistă într-un mod sau altul. Pozițiile față de marxism ale economiștilor burghezi contemporani se axează pe două direcții: una de respingere totală, brutală am putea spune, a marxismului, alta de opoziție, concesivă în unele privințe, mergîndu-se pe ideea că anumite elemente din doctrina „Capitalului“ pot fi convertite în interesul burgheziei pe linia susținerii capitalismului.

Autoritatea ideilor „Capitalului“ a crescut atît de mult încît nici adversarii cei mai înverșunați nu le mai pot ocoli. Ele se impun atenției omenirii întregi și oricine militează pentru progres poate face astăzi apel la ideile cele mai înaintate ale marxismului care-și au punctul de plecare în „Capitalul“.

„Capitalul“, prin conținutul, caracterul și rolul său în știință și în dezvoltarea societății se înscrie ca opera cea mai de seamă încărcabilă în istoria doctrinelor economice. Mereu vie și incompatibilă cu osificarea dogmatică, plină de cutezanță și detestatoare a aventurismului în știință, de o înaltă ținută teoretică și strîns legată de practică, învățătura „Capitalului“, trăgîndu-și seva din marele arbore al vieții, se cere mereu dezvoltată și perfecționată, aplicată în mod creator în funcție de împrejurările concrete ale epocii și de situațiile foarte variate pe care le ridică fiecare țară și fiecare problemă de rezolvat.

conf. dr. N. IVANCIU

(Text prescurtat din comunicarea ținută la sesiunea științifică de la Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu“ de pe lîngă C.C. al P.C.R. pe tema: Karl Marx „Capitalul“, 1867—1967).

Sesiune științifică

KARL MARX: „CAPITALUL“ — 1867-1967

ÎN zilele de 10 și 11 iulie a.c. a avut loc, în localul Academiei de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu“, Sesiunea științifică organizată de Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu“ de pe lîngă C.C. al P.C.R., Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., Institutul de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România, Institutul de filozofie al Academiei Republicii Socialiste România și Institutul de istorie „Nicolae Iorga“ al Academiei Republicii Socialiste România, cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la apariția lucrării lui Karl Marx „Capitalul“.

Deschiderea lucrărilor sesiunii a cuprins:

— **Unele probleme teoretice ale dezvoltării forțelor de producție contemporane în lumina „Capitalului“** — prof. dr. Ervin Hutira.

— **Problemele sociologice în opera lui Karl Marx „Capitalul“** — prof. Miron Constantinescu.

— **„Capitalul“ și unele probleme actuale ale receptivității gîndirii economice marxiste** — lector Mihai Dulea.

— **Probleme ale istoriei românilor în operele lui Karl Marx** — dr. Nicolae Copoiu.

S-au prezentat comunicările:

SECȚIA ECONOMIE

— **Locul „Capitalului“ în istoria doctrinelor economice** — conf. dr. Nicolae Ivanciu.

— **Karl Marx despre locul și rolul sferei repartiției în ansamblul reproducției sociale** — conf. Ion Totu.

— **Importanța operei „Capitalul“ în determinarea premiselor metodologice de studiere a istoriei economiei naționale** — conf. dr. Victor Axenciuc.

— **Teoria marxistă a rentei funciare în lumina evoluției recente a relațiilor agrare în capitalism** — conf. dr. Ion Zahiu, dr. Nicolae Dobrotă.

— **Utilizarea teoriei marxiste a valorii în conducerea economiei socialiste** — prof. Ion Rachmuth.

— **„Capitalul“ lui Karl Marx și economia politică a socialismului (Însemnătatea metodei folosite de Marx în „Capitalul“ pentru elaborarea sistemului categoriilor economiei politice a socialismului)** — conf. dr. Aurel Negucioiu.

SECȚIA FILOZOFIE

— **Umanismul în „Capitalul“ lui Karl Marx** — prof. Constantin Borgeanu.

— **Rolul operei lui Karl Marx „Capitalul“ în răspîndirea filozofiei marxiste în România la sfîrșitul secolului al XIX-lea** — dr. Radu Pantazi.

— **„Capitalul“ lui Karl Marx și conceptul de „sistem“ din știința contemporană** — conf. Sergiu Tamaș.

— **„Capitalul“ și cercetarea sociologică concretă** — conf. dr. Ion Iordăchel.

— **„Capitalul“ lui Karl Marx și actualitatea metodei logice pentru investigarea fenomenelor sociale** — doctorand Ion Florea.

— **„Capitalul“ lui Karl Marx și gîndirea românească între cele două războaie mondiale** — lector Petre Lucaciu.

— **Actualitatea ideilor din „Capitalul“ privind raportul dintre tehnică — muncă — om** — Gheorghe Chepeș.

SECȚIA ISTORIE

— **Răspîndirea ideilor „Capitalului“ și influența lor asupra mișcării muncitorești din România la sfîrșitul secolului al XIX-lea** — dr. Gheorghe Dobre.

— **Tezele „Capitalului“ în publicistica românească la începutul secolului al XX-lea** — dr. Gheorghe Surpat.

— **Ideile „Capitalului“ lui Karl Marx în teoria și practica mișcării muncitorești din România la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea** — Ion Iacoș, Vasile Petrișor.

— **„Capitalul“ și unele probleme actuale ale teoriei istorice** — dr. Vasile Liveanu.

— **Problema agrară în gîndirea social-politică a epocii regulamentare (1831—1848)** — Stan Apostol.

PUNCTE DE VEDERE

SIMPLIFICAREA PLANIFICĂRII ȘI FINANȚĂRII CIRCULAȚIEI MĂRFURILOR

METODOLOGIA actuală de planificare a stocurilor de mărfuri este axată în principal pe balanțele comerciale de plan, întocmite pentru întregul comerț socialist, pe sisteme comerciale, regiuni, raioane și întreprinderi, operațiune care necesită un volum mare de calcule și lucrări. Cu ajutorul acestor balanțe se determină un plan de stocuri în expresie valorică.

Experiența a dovedit că stabilirea stocurilor valorice prin plan îngrădește posibilitățile de aprovizionare, constituind uneori chiar o frînă în realizarea unor desfaceri sporite. Îmbunătățirile aduse acestei metode prin stabilirea vitezei de circulație a mărfurilor ca indicator obligatoriu de plan nu au înlăturat decît în parte neajunsurile arătate mai sus, deoarece organizațiilor comerciale li se stabilește pe lîngă viteza de circulație și stocul final valoric. Pe de altă parte, viteza de circulație a mărfurilor se defalcă, de regulă, pînă la nivelul întreprinderii sau organizației comerciale, în timp ce depozitelor și unităților de desfacere li se stabilesc numai stocuri valorice.

● Stabilirea stocurilor în zile la toate nivelele

ÎN cadrul actualelor preocupări pentru ridicarea nivelului calitativ al activității economice, se impune, evident și perfecționarea sistemului de planificare și finanțare a circulației mărfurilor.

Pentru simplificarea sistemului de planificare a stocurilor, după părerea noastră **ar fi util ca la toate nivelele — sisteme comerciale (de stat și cooperatiste), regiuni, raioane, întreprinderi cu ridicata și unități cu amănuntul — stocul de mărfuri să se planifice numai în zile, sub forma unor limite minime și maxime**, fără să se mai întocmească balanța comercială de plan. Limita minimă ar urma să aibă un caracter orientativ, iar limita maximă un caracter delimitativ, obligatoriu. Limitele minimă și maximă ale stocului în zile urmează să se stabilească în așa fel încît **să cuprindă toate oscilațiile stocului în cursul anului.** În mod special, la cooperația de consum diferența în zile între limita minimă și maximă trebuie să fie mai mare, dat fiind fluctuația mare a deverului (de pildă desfacerea în trimestrul IV/1967 va fi cu circa 37% mai mare decît în trimestrul I/1967, ca urmare a modificărilor care intervin în disponibilitățile bănești ale populației sătești).

Determinarea unor limite minime și maxime anuale corespunzătoare **creează cadrul în care urmează să se desfășoare activitatea comercială, asigurînd în același timp elasticitatea necesară în aprovizionare** în funcție de sezon, de disponibilitățile mai mari de fond de marfă în unele perioade, de necesitatea de a constitui stocuri în devansare la anumite sortimente, de efectuarea unor importuri neprevăzute etc.

Stabilirea stocurilor în zile va asigura elasticitatea în aprovizionare în perioadele de vîrf de desfacere, nemaiexistînd teama depășirii stocurilor planificate, deoarece în cazul unei conjuncturi favorabile, unitatea va putea să lucreze cu un volum de stoc mai mare numai cu condiția respectării stocului în zile.

În prezent, stocul de mărfuri în zile la depozit și magazin este mai mult un rezultat al stocurilor inițiale existente, al acoperirii luate în calcul de forul tutelar și al desfacerii, și nu **indicatorul esențial** în funcție de care trebuie să se facă aprovizionarea și să se formeze stocurile. Mai mult, acest indicator este dat de regulă global pe întreprindere (și nu pe fiecare depozit sau magazin în parte), pe baza realizărilor perioadei trecute, indiferent dacă stocurile realizate sînt corespunzătoare cu volum și structură, compensîndu-se cantitățile peste necesar de la unele magazine sau depozite cu lipsa de stoc de la altele. Din această cauză, **munca de planificare a circulației mărfurilor se desfășoară mai mult la nivel central, regional și raional, mai puțin la nivel de întreprindere și cu totul insuficient la depozit și magazin**, prin care în fapt se realizează activitatea comercială.

Limitînd planificarea circulației mărfurilor la numai 2 indicatori (sarcina de desfacere cu amănuntul și stocul în zile anual sub forma limitei minime și maxime a vitezei de circulație planificată), fără întocmirea balanței comerciale de plan pe an și trimestre, se va reduce cu mult volumul lucrărilor de planificare.

● Criterii de bază în determinarea limitelor — minimă și maximă

POTRIVIT experienței dobîndite, criteriile de bază în stabilirea limitei minime și maxime anuale a stocului în zile la depozite și magazine sînt **tipul unității respective și volumul desfacerii**, stocul în zile fiind direct proporțional cu numărul sortimentelor comercializate și invers proporțional cu volumul desfacerii. Influența altor factori, cum sînt : situația concretă a unității, distanța pînă la furnizori etc., asupra volumului stocurilor **s-a micșorat considerabil la marea majoritate** a unităților (**exceptîe** făcînd unele unități izolate din mediul sătesc situate în zone de munte, în deltă).

Forul tutelar (respectiv direcția comercială regională, uniunea raională și regională a cooperativelor de consum) va putea ușor verifica justețea limitelor stocului în zile stabilite de întreprinderi prin compararea activității unităților de același tip și aceeași treaptă de dever ; în cazul existenței unor diferențe mari se va analiza situația pe grupe, familii și produse principale.

La nivel de întreprindere, depozit și magazin va fi totuși necesar ca limita minimă și maximă a stocului în zile să fie transformată în stoc valoric, pentru două considerente : la depozit și magazin trebuie să fie stabilit stocul anual valoric (minim și maxim) **ca orientare pentru gestionari și merceologi**, iar pe total întreprindere — **pentru determinarea necesarului de fonduri și a celei de participare cu fonduri proprii. Necesarul de fonduri ar urma să fie stabilit la nivelul mediei celor două limite anuale (minimă și maximă) ale stocului în zile.** De reținut că stocul valoric maxim va putea fi depășit, cu condiția respectării limitei maxime în zile — care este indicatorul de bază — aceasta asigurînd elasticitatea în aprovizionare în perioadele de vîrf de desfacere. Așadar, limita maximă a stocului în expresie valorică trebuie înțeleasă nu ca un plafon rigid, ci ca un indicator care să poată fi continuu corectat (în plus sau în minus) în funcție de evoluția desfacerilor de mărfuri și de limita maximă a stocului în zile. **Controlul încadrării în limitele de stoc în zile se poate efectua simplu, în orice moment, prin raportarea desfacerilor obținute de la începutul anului pînă la data controlului, la stocurile medii realizate în perioada respectivă.**

Simplificările propuse vor permite îmbunătățirea planificării stocurilor de mărfuri, problema esențială devenind în aceste condiții stabilirea stocurilor în zile la depozite și magazine și asigurarea unei structuri sortimentale corespunzătoare a stocurilor în cadrul limitelor de stoc stabilite și nu defalcarea de sus în jos a balanței comerciale de plan.

● Controlul bancar — prin planul de casă

PARALEL sînt necesare simplificări și în finanțarea circulației mărfurilor, mai ales în tehnica de creditare. În prezent, se înregistrează fluctuații importante și la intervale scurte în volumul stocurilor, ca urmare a inseși condițiilor concrete în care se desfășoară aprovizionarea și desfacerea. În cazul unor fenomene de conjunctură, oscilațiile stocurilor sînt și mai mari. Considerăm că în aceste condiții, **aplicarea de sancțiuni prin credite pentru nerealizarea planului de desfacere în luna I și a II-a a trimestrului ni se pare nejustificată**, deoarece defalcarea pe luni a planului de desfacere are mai mult un caracter intern, orientativ : O asemenea defalcare are drept scop să stimuleze organizația comercială în obținerea unui volum sporit de desfacări, să mențină permanent interesul pentru realizarea planului trimestrial. Cum în luna a III-a, o dată cu încheierea trimestrului, controlul prin credite asupra realizării planului încetează, iar pe primele 2 luni — așa cum s-a arătat mai sus — este nejustificat, rezultă că în fapt nu este justificată sancționarea nerealizării desfacerii.

În cazul în care se apreciază că din considerente legate de circulația băneasă nu se poate renunța la controlul bancar asupra aprovizionării și desfacerii, **acesta poate fi exercitat pe linia planului de casă**, o dată cu urmărirea încasărilor realizate ; s-ar examina în special situația la podusele care lipsesc și ar stimula desfacerea la cele greșit repartizate pe teritoriu și verigi etc. Deplasarea controlului bancar asupra aprovizionării și desfacerii la planul de casă **ar spori eficiența acestuia, legîndu-l de procesele vii ale activității comerciale.** Această deplasare este și firească dacă avem în vedere că efectele nerealizării planului de desfacere afectează în primul rînd circulația băneacsă. De altfel, problemele analizate pînă în prezent cu ocazia planificării și urmăririi utilizării creditelor, cum sînt : volumul și structura stocurilor, calculul de aperire, stadiul livrărilor, participarea unor mărfuri la desfacere, mărfuri greu vandabile, interesează în principal circulația băneacsă. De aceea, la nivelul forurilor superioare, aceste probleme se analizează de fapt cu ocazia elaborării planului de casă.

Normal este ca și la nivel de întreprindere acestea să se urmărească cu ocazia întocmirii și executării planului de casă. Fără îndoială că unele din problemele analizate cu acest prilej interesează și din punctul de vedere al creditării. De pildă, stocurile de mărfuri greu vandabile, influențează atît volumul circulației bănești, cît și cel al creditelor. Pe linia creditării, analiza acestor stocuri și adoptarea de măsuri pentru lichidarea lor se realizează în mod efectiv cu ocazia verificării garanției și nu la regularizare.

Controlul asupra mișcării mărfurilor în depozite și magazine pe structură se realizează prin verificarea garanției. Controlul asupra stocului efectuat cu ocazia regularizării nu este eficace dacă nu se verifică pe structură mișcarea mărfurilor. Este posibil ca o întreprindere comercială să aibă pe total stocul sub plan și în același timp cantități peste necesar, demodate, depășite, degradate la unele sortimente, sau să înregistreze stocuri peste plan — ca urmare a unei conjuncturi favorabile, fără ca depășirea să ridice probleme de stocuri, structura acestora fiind bună (mărfuri de calitate, cerute de populație). În ambele situații, controlul efectuat la regularizare asupra încadrării în stocul total nu este concludent. La verificarea garanției, nimic nu împiedică organele bancare să controleze încadrarea în limita maximă a stocului în zile — bineînțeles după criteriile arătate mai sus, adică prin cumularea realizărilor de la începutul anului — putîndu-se aplica sancțiuni prin credite pentru depășiri repetate ale limitei maxime.

Prin renunțarea la regularizare, munca aparatului bancar se va descongestiona, putîndu-se întări controlul asupra gajului, mișcării mărfurilor pe structură (grupe, familii și produse principale) în depozite și mai ales în magazine. Ceea ce interesează în primul rînd, atît în domeniul creditului, cît și al circulației bănești este să nu se formeze în întreprindere stocuri de mărfuri acerute, demodate, depășite, degradate, și aceasta se poate realiza în mod eficace prin intensificarea controlului asupra gajului pe sortimenți.

Controlul aprovizionării și desfacerii prin analiza realizării planului de casă este și mai indicat dacă avem în vedere măsurile pentru întărirea cointeresării lucrătorilor din comerț — atît a personalului operativ, cît și a celui tehnico-administrativ — prin legarea mai strînsă a cîștigurilor acestora de realizările obținute. Stimularea lucrătorilor în funcție de realizarea planului este, după părerea noastră, mult mai eficientă decît sancțiunile aplicate în prezent întreprinderii pentru nerealizarea desfacerii și depășirea stocurilor și pe care aparatul comercial nu le „simte".

Punerea în aplicare a măsurilor de simplificare propuse ar mări în mod substanțial eficiența planificării și finanțării circulației mărfurilor, dîndu-le un caracter mai elastic, mai legat de procesele concrete ale activității comerciale.

Alex. I. MIHAIL
șeful serv. finanțării activității economice

I. MĂRCULESCU
șeful serv. planificării circulației mărfurilor din CENTROCOOP

RENTABILIZAREA NU VINE DE LA SINE

ÎNTREPRINDEREA minieră-Teliuc asigură în prezent circa 60% din producția de minereu de fier a țării, Roiul și importanța întreprinderii decurg și din necesitatea asigurării cu cantități sporite de minereu de fier sub formă de concentrat a industriei noastre siderurgice.

În anul 1966 întreprinderea amintită nu a fost rentabilă, înregistrînd un volum de pierderi de 16 566 mii lei, din care 14 634 mii lei la producția marfă realizată. Unitatea care a înregistrat cele mai mari pierderi este uzina de preparare a minereurilor, (12 782 mii lei). Pentru exemplificare redăm situația de la această uzină pe anul 1966 :

	Plan	Realizat	+ peste plan — sub plan
— producția de concentrat de fier (tone)	436 000	370 442	— 65 558
— preț de vînzare cu ridicata al uzinei (lei/tonă)	262	255	— 7
— preț de cost complet comercial (lei/tonă)	267	289	+ 22
— pierderi planificate (mii lei)	1 930	12 782	—

Cauzele principale care au generat această situație sînt următoarele :

— nerespectarea termenelor stabilite prin graficele de execuție, de dare în funcțiune a celor trei linii de prăjire magnetizantă și a liniei de separare magnetică ;

— desele defecțiuni tehnice în toate secțiile uzinei, datorită unei întreîneri necorespunzătoare ;

— desele defecțiuni la mijloacele de încărcare și transport al concentratului de fier, precum și faptul că nu a fost rezolvată în timp util de către Trustul de construcții și montaje miniere executarea funicularului pentru transportul concentratului de fier la Hunedoara, din care cauză s-a plătit cu circa 10 lei/tonă mai mult decît era prevăzut ;

— fluctuația mare de forțe de muncă, cauzată în principal de condițiile insuficiente de cazare (menționăm că pe total întreprindere anul trecut au fost angajați 1869 salariați și au plecat 1709).

În primele patru luni ale acestui an (în special în luna aprilie), datorită unor eforturi susținute conclate cu măsuri concrete și sprijin mai eficient din partea conducerii întreprinderii și a forului tutelar, organizarea mai rațională a fluxului tehnologic, folosirea mai deplină a timpului de muncă, realizările sînt superioare anului trecut. Astfel, conținutul în fier al concentratului produs pe patru luni a fost de 51,11% față de 51% cît fusese planificat ; extracția economică în metal a fost realizată în procent de 101,72% (plan : 79,35% — realizat 80,73%); extracția în greutate 100,9% (plan : 45% — realizat 45,4%).

Cu toate aceste realizări, la unii indicatori tehnico-economici planul de producție la concentrat de fier a fost realizat pe patru luni numai în proporție de 89%, uzina rămînînd datoare economiei naționale cu 13 mii tone concentrat de fier — respectiv 6,5 mii tone metal. Deși prețul de cost pe luna martie și aprilie a fost sub cel planificat, totuși pe întreaga perioadă analizată din acest an, acest principal indicator nu a fost realizat, prevederile planului fiind depășite cu 7 lei/tonă.

După părerea noastră cele mai multe dintre greutățile întîmpinate sînt subiective, de natură organizatorică și există toate premisele pentru înlăturarea lipsurilor existente și pentru rentabilizarea întreprinderii.

Căile principale care pot conduce la rentabilizare și la recuperarea restanțelor din primele patru luni sînt următoarele : **realizarea ritmică a planului de producție, pentru a nu se produce suprasolicitări ale utilajelor ; organizarea superioară a producției și intervenția operativă — combinată cu întărirea simțului de răspundere în deosebi la personalul media tehnic ; reducerea normelor de consum la materiale (care se mențin încă ridicate) și la energie electrică ; depășirea continuitului în fier al concentratului produs, în scopul obținerii unor beneficii peste cele planificate ; îmbunătățirea extracției economice în metal cu circa 1,2% (de la 79 la 80,3%) ; reducerea umidității concentratului cu 0,5% care se va reflecta pozitiv în economii de circa 100 mii lei pe trimestru la întreaga cantitate transportată ; darea în funcțiune în cel mai scurt timp a funicularului de transport concentrat de la uzină la Combinatul Siderurgic Hunedoara — care va aduce o economie de circa 10 lei/tonă în raport cu mijloacele auto folosite în prezent ; urgentarea procurării și punerii în funcțiune a instalației de telespicher în uzină, în vederea conducerii operative a proceselor tehnologice și a unor intervenții prompte și eficace la momentul oportun, atunci cînd intervine o situație deosebită ; urgentarea lucrărilor la atelierul de reparații aflat în construcție în scopul executării la timp și de calitate a diverselor reparații.** Toate aceste măsuri, împreună cu altele care mai pot apărea pe parcurs, vor duce la obținerea unui concentrat de fier rentabil — posibil de realizat chiar în acest an.

Folosirea la furnale a minereurilor de fier sub formă de concentrate aduce după sine multiple avantaje sectoarelor minier și siderurgic. Avînd în vedere avantajele pe care le prezintă tehnica modernă în prepararea minereurilor de fier propunem :

a) studierea posibilităților (deoarece încercările de pînă în prezent sînt nesatisfăcătoare) a peletizării concentratului de fier produs de uzina de preparare Teliuc. În privința amplasării instalației de peletizare (la uzina de preparare sau la Combinatul siderurgic) cuvîntul hotărîtor urmează să-l aibă calculul economic și tehnic. Realizările pe plan mondial se îndreaptă spre folosirea în furnale a concentratelor de fier sub formă de pelete (S.U.A., Canada, Suedia, Norvegia și în ultimul timp și U.R.S.S.). Folosirea peletelor în locul concentratului de fier produs la uzina ARMCO din Middletown (S.U.A.) a dus la creșterea producției zilnice a unui furnal de 1 300 m³ de la 1 300 tone fontă pe zi, la 2 400 t/zi — respectiv cu 83% în timp ce consumul de cocs a scăzut de la 950 kg/tona de fontă la 630 kg/tonă, iar cantitatea de zgură a scăzut de la 600 la 300 kg/tona de fontă.

b) Studierea și experimentarea prin încercări semiindustriale a preparării minereurilor cu un conținut mai scăzut de 28% fier (cît conține minereul brut cu care se alimentează în prezent uzina de preparare Teliuc) din bazinul minier Teliuc-Ghelar. Calculele economice arată că introducerea în circuitul economic a celor 2 milioane de tone de minereuri sărace, ar aduce economiei naționale o cantitate de circa 250 mii tone metal.

c) Montarea a încă unui cuptor de prăjire de dimensiuni reduse la Uzina de preparare Teliuc, în scopul de a da posibilitate practică serviciilor de cercetare să facă toate încercările. Acest lucru, il consider de o însemnătate deosebită în elucidarea problemei preparării minereurilor de fier din zona Teliuc—Ghelar, precum și din alte zăcăminte din țară.

Consider că rezultatele ce s-ar obține, ar răsplăti din plin efortul financiar care s-ar face în acest sens.

ing. Nicolae ZĂVOIANU

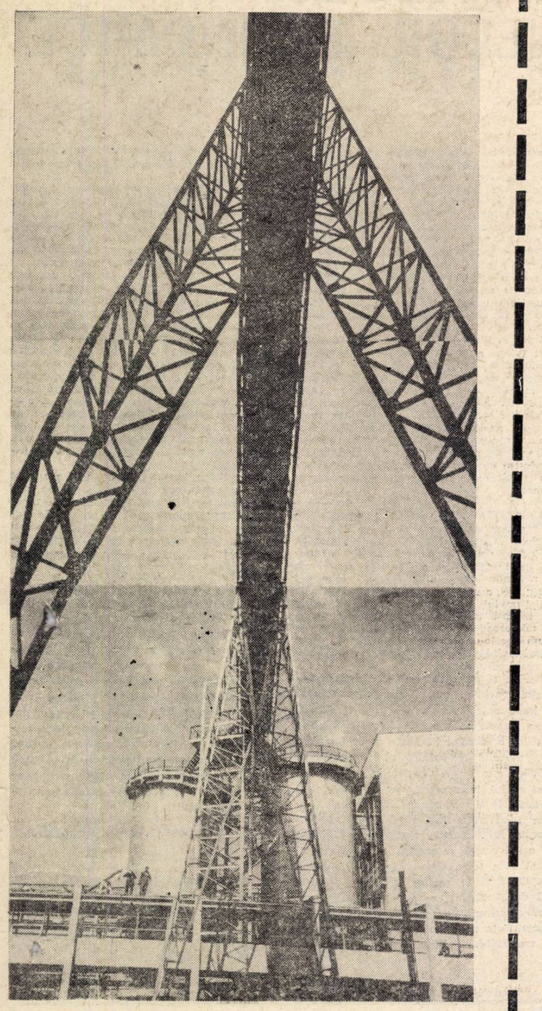

Uzina de alumină-Oradea, **una din modernele estacade pentru transportul prafului de alumină de la stația de calcinare în silozuri**

ÎN ORGANIZAREA REPARAȚIILOR FONDURILOR FIXE

ECONOMII ȘI CALITATE

FOLOSIREA intensivă a mijloacelor de muncă constituie o sursă atît pentru sporirea productivității muncii, cît și pentru obținerea de importante economii. Dar utilizarea rațională a mașinilor, utilajelor și instalațiilor pe întreaga lor durată de serviciu normată reclamă, pe lîngă o bună întreținere curentă din partea celor care le mînuiesc, și repararea lor la timp și în condiții de bună calitate. **Experiența a arătat că atunci cînd se creează condițiile utilizării normale, fără întreruperi a mașinilor, utilajelor și instalațiilor pe care întreprinderile le au în dotare, iar reparațiile planificate se execută la timp și la un nivel calitativ ridicat, rezultatele ce se obțin în producție sînt bune.** În cazuri contrare se produc întreruperi neplanificate în funcționarea utilajelor, iar productia și productivitatea muncii sînt influențate în mod negativ.

Edificatoare sînt rezultatele economice obținute în cursul trimestrului I/1966 de către **Centralele termoelectrice Luduș și Paroșeni.** Deși diametral opuse, și la una și la alta aceste rezultate au fost sensibil influențate de modul cum au funcționat unele agregate și de volumul cheltuielilor de reparații efectuate. **În cazul Centralei termoelectrice-Luduș, la care puterea instalată (300 MW) a fost utilizată în cursul tr. I/1966 la un număr de 2190 ore** (respectiv cu circa 340 ore mai mult decît s-a prevăzut în proiect), **energia electrică produsă a fost de 659,7 Gwh, față de 525 Gwh proiectat ; la prețul de cost s-a realizat 0,08324 lei pe kW/oră față de 0,091 lei/kWh luat în calcul prin proiect.** Rezultate bune s-au obținut în această perioadă la centrala de la Luduș și în cea ce privește consumurile specifice de căldură, utilizarea personalului de deservire etc.

Cu totul alta a fost situația la Centrala termoelectrică de la Paroșeni. Aici, în același interval de timp s-au înregistrat numeroase opriri impuse de necesitatea executării la grupul de 150 MW a unor lucrări de reparații neplanificate. Scoaterea acestui grup din funcțiune și mentinerea lui în inactivitate o anumită perioadă de timp, folosirea unui număr mai mare de muncitori și tehnicieni pentru executarea reparațiilor respective, înregistrarea unui consum ridicat de materiale și piese de schimb, a făcut ca rezultatele obținute în exploatare să fie cu totul nesatisfăcătoare. Numărul personalului de exploatare a fost depășit în trimestrul respectiv cu 41 oameni, iar consumul specific de combustibil convențional cu 1,87% (s-a realizat un consum specific de combustibil convențional pentru produsele energiei electrice de 373,87 gr. ce/kWh în loc de 367 gr. ce/kWh cît era prevăzut în proiect).

URMĂRI NEGATIVE AU ÎN ACTIVITATEA DE PRODUCȚIE ȘI REPARAȚIILE EXECUTATE ÎN PRIPĂ, de calitate necorespunzătoare sau de cadre cu calificare redusă. Rezultatele înregistrate în cursul anului trecut la o serie de întreprinderi — **Fabrica de medicamente „Terapia"-Cluj, Uzina metalurgică-București, secția de hexacloreiclohexan de la Combinatul de cauciuc sintetic din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej** și altele — sînt concludente în această privință. La instalația de hexacloreiclohexan de la Combinatul de cauciuc sintetic, de pildă, în cursul lunii august 1966 s-au înregistrat 95 ore întreruperi accidentale, deși cu numai o lună înainte instalația ieșise din revizie tehnică planificată. Consecința ? În cursul trimestrului III/1966 planul de producție la această instalație s-a realizat în proporție de numai 96%, iar prețul de cost a fost depășit cu 22%.

Creșterea cheltuielilor de reparații și îndeosebi a celor ce se fac cu executarea reparațiilor capitale se manifestă în ultimii ani ca un fenomen general. Iată evoluția lor în ultimii 6 ani :

	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Cota anuală a cheltuielilor de reparații capitale la 100 lei fonduri fixe	1,01	1,07	1,15	1,19	1,25	1,27

Creșterea volumului de cheltuieli pentru reparații a fost favorizată, în unele ramuri, de lipsa unor norme tehnice care să reglementeze această problemă atît sub aspectul operațiilor ce pot fi executate în cadrul unei intervenții, și al intervalului, respectiv al ciclului de funcționare a diferitelor utilaje. Pentru reglementarea acestor neajunsuri, **prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 260 din 16 februarie 1967 se prevede experimentarea în cursul acestui an, în cadrul unei noi legislații de amortizare, a normativelor de reparații capitale pentru totalitatea fondurilor fixe, astfel încît începînd cu anul viitor ele să se poată aplica în activitatea de întreținere și reparare a fondurilor fixe.** Aplicarea acestor normative în activitatea de întreținere și reparare a fondurilor fixe va da posibilitate să se asigure utilizarea mijloacelor de muncă pe toată durata lor de serviciu normată, cu cheltuieli minime. Mărimea intervalului, respectiv a ciclului de funcționare între două reparații capitale, are în vedere uzarea diferitelor piese și subansambluri ce intră în componența mașinilor sau instalațiilor, în condițiile unei bune întrețineri curente și utilizării științifice a acestora.

REPARAȚIILE **curente au ca scop să înlăture efectele uzurii pe care fondurile fixe le suportă, de regulă, în cadrul unui ciclu de producție.** Din această cauză, intervalele de timp de funcționare între două reparații curente nu depășesc în general un an, în condiții de utilizare normală, iar cheltuielile de reparații se fac direct din fondurile de producție, reflectîndu-se integral în prețul de cost, volumul cheltuielilor de circulație sau de deservire ale anului în care s-au făcut.

În măsura în care printr-o bună întreținere zilnică sau periodică a mașinii, intervalul de timp între două reparații curente poate fi mărit, iar cota de cheltuieli destinată executării unor astfel de lucrări se reduce, prețul de cost al producției este influențat în mod favorabil. Tot astfel poate influența în mod favorabil mărimea prețului de cost sau a cheltuielilor de circulație și calitatea lucrărilor de reparații. Executate la timp, respectiv atunci cînd anumite piese sau subansambluri au ajuns la limita de uzură admisă de procesul tehnologic și în condiții de bună calitate, reparațiile pot asigura nu numai mărimea intervalului de funcționare între două intervenții tehnice (ceea ce poate avea ca rezultat economisirea de fonduri materiale și bănești), ci și reducerea volumului cheltuielilor indirecte pe unitate de produs (rezultat al reducerii perioadelor de timp de staționare în reparație).

Economisirea fondurilor materiale și bănești destinate reparațiilor capitale, printr-o bună întreținere curentă și executarea la timp și de calitate a lucrărilor de reparații și folosirea lor în scopul modernizării și îmbunătățirii performanțelor tehnico-productive ale mașinilor și utilajelor, constituie de asemenea un mijloc important de reducere a cheltuielilor de producție, datorită sporirii randamentului mașinilor și îmbunătățirii calitative a producției. În condițiile aplicării noii legislații, acest lucru este posibil deoarece în cadrul reparațiilor capitale vor putea fi executate și lucrări cu caracter de modernizare, în cadrul limitelor valorice de cost stabilite pentru reparațiile capitale.

Pentru a se asigura un grad ridicat în efectuarea reparațiilor, cît și în ce privește scurtarea timpului necesar executării diferitelor lucrări, ar fi util să se creeze unități specializate pentru executarea centralizată a reparațiilor capitale. Alături de aceasta, organizarea în întreprinderi a revizilor tehnice și a reparațiilor curente în orele de repaos ale mașinilor poate contribui la obținerea unor rezultate mai bune în producție și la ridicarea gradului de folosire a fondurilor fixe.

I. MIHAI
economist în C.S.P.

CURIER

■ În nr. 1/1967, recent apărut, al revistei **Studii și Cercetări de Calcul Economic și Cibernetică Economică**, editată de Centrul de calcul economic și cibernetică economică – București, semnează ing. A. Măcriș și V. Ionescu – **Scheme optime de mecanizare pentru montajul echipamentului termoenergetic al centralelor electrice**; St. Mustețea și I. Zamfirescu – **Determinarea unor parametri statistici cu ajutorul calculatorului electronic ECONOMIST CIFA 102**; ing. Saphier I. și R. Coroiu – **Model matematic pentru optimizarea producției într-o întreprindere cu proces de aparatură și flux continuu de fabricație**; ing. T. Răileanu și L. Curta – **Studiu statistico-matematic privind controlul calității radio-receptoarelor „Mamaia"**; dr. docent T. Cristureanu – **Aplicarea unor metode matematice în alegerea mijloacelor publicitare și în determinarea eficienței reclamei comerciale ș.a.**

■ În articolul **The Influence of Tehnical Development on Changes in Work Functions and the Main Tendencies of Change in Personnel Structure** (Influența dezvoltării tehnice în schimbarea funcțiilor muncii și principalele tendințe ale modificării structurii personalului), publicat în CZECHOSLOVAK ECONOMIC PAPERS, Frantisek Kutta tratează, între altele, și problema personalului administrativ și de conducere. El susține că volumul informației ce trebuie prelucrată pentru a face față nevoilor conducerii crește mult mai repede decît producția însăși. Aceasta ar determina în mod obiectiv creșterea ampioarei funcțiunilor administrative și de conducere și prin urmare, **dacă nivelul tehnic și organizatoric al muncii rămîne neschimbat,** și a personalului de conducere.

■ În studiul **Les blocages du développement dans le secteur agricole** (Blocările dezvoltării în sectorul agricol), Revue Tiers-Monde, 1967, nr. 29, Joseph Klatzman militează pentru o schimbare a institutiilor în țările în curs de dezvoltare. Noi – spune autorul – l-am auzit într-o zi pe André Philip expunînd modalitățile de aplicare, în India, a legislației limitînd rata dobînzii. Cine este însărcinat, în fiecare sat, să facă respectată legea? Notabilul satului, bineînțeles. Și cine este notabilul satului, dacă nu omul cel mai bogat, adică cămătarul? O țară slab dezvoltată care vrea să asigure dezvoltarea sa economică trebuie să suprime regimul marii proprietăți funciare și să dea maselor sentimentul că participă la o operă comună, de care ele vor beneficia.

■ În lucrarea autorilor Everett E. Hagen și Stephanie F. T. White, **Great Britain, Quiet revolution in planning** (Marea Britanie. Revoluție fără zgomot în domeniul planificării), Syracuse University Press, 1966, 180 pag., se consideră că Anglia abordează într-o nouă manieră problemele stabilității și creșterii economice. Aceasta se reflectă în crearea ministerului tehnologiei și ministerului afacerilor economice, în recrutarea unui număr important de economiști, precum și în elaborarea, încă din 1965, a planului național. Comparată cu planificarea franceză, cea britanică ar prezenta unele deosebiri. În Marea Britanie planul ia naștere prin „negocieri" și nu prin „consultații". De asemenea, în Anglia nu există o supraveghere exercitată de puterea publică asupra împrumuturilor bancare, o reglementare „cvasidiscreționară" a statului asupra emisiunilor de titluri de către societăți, sau de aplicare „discriminatorie" a legilor fiscale asupra întreprinderilor a căror activitate este conformă sau nu recomandărilor planului.

■ Sub îngrijirea Centrului de documentare tehnică pentru economia forestieră, a apărut recent studiul **Considerațiuni privind locul economiei forestiere a Republicii Socialiste România în comparație cu economia forestieră a țărilor europene** de ing. I. Dincă. Lucrarea constituie sinteza unor date statistice. De reținut că datorită productivității ridicate, volumul total al masei existente pe picior în pădurile noastre reprezintă aproape 10% din totalul existent pe picior în Europa (fără U.R.S.S.), situîndu-se pe locul III în Europa. În ce privește volumul mediu de lemn de rășinoase existent la hectar, țara noastră ocupă locul I, iar în ce privește cantitatea de lemn de rășinoase exploatat la 1 ha de produse fabricate din rășinoase, ocupă locul I în Europa. La unele produse semifinite, cum sînt placajul, plăcile aglomerate din lemn și plăcile fibrolemnoase, România ocupă locul V, respectiv IV și VI în Europa, cu toate că ultimele două le producem abia de cîțiva ani.

■ În articolul **The characterics of foreingners in the U.S. economics profession** (Caracteristicile străinilor în profesiunile economice din S.U.A.), apărut în THE AMERICAN ECONOMIC REVIEW (1/1967), Herbert G. Grubel și Anthony D. Scott afirmă, pe baza datelor statistice, că economiștii străini cu titlul de doctor dobîndit în străinătate, utilizați în munci academice în S.U.A., au venituri medii mai scăzute decît cei născuți în S.U.A. O interpretare a acestei situații, spun ei, ar fi că Statele Unite nu atrag pe „cei mai buni" economiști din alte țări, în timp ce discriminarea față de străini ar putea explica cel puțin o parte din diferențele de venit

MERCUR PRINTRE MUZE

BILANȚ SPANIOL

ÎN ultimii ani spectatorii noștri au putut vedea cîteva filme spaniole din producția recentă. Dacă nu punem la socoteală două-trei realizări ale regizorilor Berlanga și Bardem și succesul (inexplicabil, dar, să sperăm, trecător) al siropoaselor comedioare muzicale avînd-o drept protagonistă pe Sara Montiel, peliculele spaniole n-au făcut cine știe ce impresie. Trebuie să recunoaștem că nici ecoul lăsat de ele în alte țări europene n-a fost mai puternic.

Și totuși, producția cinematografică spaniolă este în continuă creștere, iar Spania ocupă un loc fruntaș printre țările exportatoare de filme. În 1966, în patria lui Cervantes s-au produs nu mai puțin de 160 filme artistice de lung metraj (în Franța — 99) dintre care 112 filme în culori și 48 filme alb-negru; 68 de filme au fost „pur" spaniole, iar 92 coproducții cu participare spaniolă majoritară (cele în care această participare era minoritară nici nu intră în statistică).

Cifrele, destul de impresionante în sine, capătă și mai mult relief dacă le privim în perspectivă. De la 49 filme în 1950 (dintre care numai 2 coproducții) s-a ajuns în 1960 la 68 filme (dintre care 10 coproducții) pentru ca după aceea creșterea să devină deosebit de rapidă (94 în 1963, 109 în 1964, 133 în 1965). Într-o proporție și mai ridicată a crescut — după cum am văzut — numărul coproducțiilor ca expresie a unui masiv export de capital în această ramură industrial-artistică. Primii care s-au avîntat pe platourile iberice au fost producătorii americani în căutare de condiții financiare favorabile. Atunci cînd, spre a face față concurenței televiziunii, cinematografia americană (și după ea și cea vest-europeană) a început să caute modalități care nu pot fi preluate sau imitate de micul ecran și s-a oprit în primul rînd asupra așa-zișelor superproducții (filme de amploare, cu largă desfășurare de mijloace tehnice și umane) Spania a apărut ca un pămînt al făgăduinței. Peisaje splendide și nepîngărite de amprentele civilizației moderne, mînă de lucru abundentă și ieftină (în special pentru figurație), fiscalitate moderată, drepturi sindicale cvasiinexistente, toate acestea au permis realizarea unor filme la un preț de cost cu 30—50% mai redus decît în Statele Unite. Superproducții a căror acțiune se petrecea în Africa sau în Asia Mică, în vestul sălbatic al Americii de Nord sau — paradoxal — în stepa rusească, au avut astfel drept cadru podișul castilian sau cîmpiile Andaluziei.

Avalanșa aceasta de producții americane a adus cinematografiei spaniole nu numai unele avantaje financiare, ci și posibilitatea pentru sute de cadre actoricești și tehnice de a se perfecționa din punct de vedere profesional. Treptat, producția proprie s-a dezvoltat, beneficiind și de existența unei piețe potențiale importante. E vorba, în primul rînd, de zona Americii Latine cu zecile ei de milioane de spectatori de limbă spaniolă, zonă în care legăturile cu companiile nord-americane, care dispun pe această piață de poziții foarte puternice, s-au dovedit deosebit de utile. E vorba după aceea de zona Orientului arab, în care anumite relații culturale tradiționale favorizează patrunderea filmului spaniol.

Spre deosebire de ceea ce se întîmplă în alte țări occidentale, producția cinematografiei spaniole este aproape în exclusivitate o producție comercială, cu preocupări artistice foarte limitate și analiza ei ne permite să discernem anumite tendințe de pe piața occidentală și de pe piețele — amintite înainte — în care se difuzează producțiile studiourilor din Madrid și Barcelona.

*Bilanțul anului 1966 ne arată, în primul rînd, că voga așa-numitelor „peplum"-uri (filme de tipul „Muncile lui Hercule", „Romulus și Remus", „Cartagina în flăcări" **et ejusdem farinae**) altădată predominante în producțiile italiană și spaniolă, s-a stins cu desăvîrșire. În 1966, un singur „peplum" produs în Spania, nici unul în Italia. Centrul de greutate s-a mutat acum asupra filmelor de tip „western" (de genul lui „Pentru un pumn de dolari"). Anul trecut, Spania a produs 33 filme de acest fel, dintre care 27 erau coproducții spaniolo-italiene.*

A doua categorie de filme la modă este cea consacrată aventurilor de spionaj și inspirate toate în mod direct din seria anglo-americană „James Bond". 25 de „opere" de acest fel au fost realizate anul trecut în studiourile madrilene, dintre care opt erau coproducții spaniolo-italiene și unsprezece coproducții spaniolo-italiano-franceze.

Alte grupuri mai importante sînt constituite de filmele poliției „clasice" (14) și de filme' — specialitate spaniolă — muzicalo-dansante (10). Dacă mai adăugăm cîteva filme cu toreadori (noblesse oblige!), două filme inspirate din „Don Quijotte" și cîteva filme de aventuri cosmice (e o modă care începe să crească în cinematografia occidentală), avem o imagine aproape completă a producției spaniole pe 1966. Numai absența — din cauza cenzurii și a presiunii bisericii catolice — a filmelor „sexy", mai aduce o notă distinctă în peisajul general al cinematografiei comerciale vest-europene.

H. DONA

„LUMEA NOUĂ" ȘI IDEILE „CAPITALULUI"

ÎNVĂȚĂTURA economică marxistă, în anii de după înființarea P.S.D.M.R., s-a răspîndit în mișcarea muncitorească cu o amploare tot mai mare. Presa de partid și în general ziarele editate de diferite organizații muncitorești, la fel ca și în trecut, au sprijinit activ această răspîndire. Și în această perioadă continuă să se publice fragmente din scrierile economice ale lui K. Marx și Fr. Engels, în special din „Capitalul" vol. I și III. Bunăoară, în **Lumea Nouă** științifică și literară nr. 24 din 1896, a apărut sub titlul „O pagină din Karl Marx" un fragment din **„Capitalul"** vol. I secțiunea VII, cap. 24, paragraful 7. În același an, a apărut cu titlul **„Ziua normală de lucru"** un fragment din același volum, cap. VIII în ziarul **Lumina** Iași I, (1896) nr. 14 din 1 mai; în **Lumea Nouă**, Buc. I. (1895) nr. 142 din 16 aprilie, a apărut un articol cu titlul „Privire asupra viitorului" care reprezenta o traducere a unui mic fragment din **„Capitalul"** vol. III (ed. 1894), partea II, secțiunea III cap. 48 paragraful 3. În organul central de presă al P.S.D.M.R. — **Lumea Nouă** — activiști de frunte ca: Al. Ionescu, Iosif Nădejde, Constantin Z. Buzdugan ș.a. au tipărit articole originale de popularizare a economiei politice marxiste. Între aceste articole se cuvin a fi citate în mod deosebit articolele semnate de Al. Ionescu în seria cu titlul „Unde duce socialismul" și apărute în **Lumea Nouă** din luna iulie 1895, precum și ciclul de articole intitulat **„Teoria mașinilor"** de S(tefan) P(etică) apărut în cîteva numere din **Lumea Nouă** din luna octombrie 1897. În seria articolelor lui Al. Ionescu se dădea un răspuns amplu și la obiect unei încercări de denigrare a ideilor socialiste de către un ideolog al moșierimii — N. Filipescu; cu acest prilej se expuneau și principalele teze și noțiuni de economie politică marxistă, în cea mai mare parte inspirate din **„Capitalul"**. Ciclul amintit de articole ale viitorului poet simbolist român, Ștefan Petică, pe vremea aceea redactor la **Lumea Nouă**, înfățișa, într-o manieră originală, un fragment din Capitalul vol. I, secțiunea a IV-a, capitolul 13, paragraful 1.

Concomitent, activitatea de răspîndire a economiei politice marxiste în mișcarea muncitorească a fost susținută și prin editarea de broșuri, manifeste, foi volante etc., în care, ca și în articolele din presă, se făceau referiri frecvente la idei și noțiuni elementare de economie politică marxistă. Ea este, de asemenea, susținută și amplificată prin discursuri și cuvîntări ținute la diverse întruniri și adunări muncitorești. De pildă, la **Clubul muncitorilor** din București, la o întrunire se vorbea despre: „mașini și lucrători", „dezvoltarea mașinismului ca factor revoluționar" și altele. La întrunirile muncitorești de la cluburile din provincie, tematica economică în discursuri era permanentă. La Galați, cuvîntările aveau teme ca: „Proprietate", „Progresele industriei" etc. La Craiova, la același gen de manifestări, se vorbea despre „Capital și muncă", iar la Ploiești despre „Clasa muncitoare și capitaliștii", „Salariu și capital". În toate aceste cuvîntări și discursuri, ca un fir roșu străbătea ideea că întreaga activitate a elementelor înaintate se desfășoară în lumina „științei moderne", prin care fără echivoc se înțelegea marxismul. „Teoriile noastre — declara Al. Ionescu — au la baza lor întreaga știință modernă, izvorită din analiza cea mai perfectă a societății de azi și cu ea înarmați, vom păși mîndri **înainte** și **tot înainte** pentru luminarea maselor muncitoare și pentru dezrobirea lor de sub jugul capitalist". Recunoscînd importanța deosebită a „științei moderne" pentru lupta la care se angajase muncitorimea noastră conștientă, diferite organizații ale P.S.D.M.R. au inițiat cursuri speciale de economie politică pentru muncitori. Cel mai însemnat dintre acestea a fost cursul de economie politică ținut la București în cadrul **Clubului muncitorilor** în perioada anilor 1895—1896. Din informațiile pe care le deținem, în tot acest timp cursul a fost predat în mai multe rînduri. Un ciclu complet avea circa 15 lecții. Fiecare lecție era urmată de seminar. Frecventa și participarea la discuții a cursanților erau supravegheate atent de organizatori. La sfîrșitul unui ciclu de lecții auditorii dădeau examen. Textul primelor lecții predate a fost publicat și cercetarea lui atestă faptul că lecțiile respective aveau ca îndreptar „Capitalul" (vol. I) de K. Marx.

În Transilvania, unde existau organizații ale Internaționalei I-a, încă la sfîrșitul deceniului al 7-lea, alături de o literatură în limbi străine, cunosc o largă circulație publicațiile muncitorești în limba română tipărite de socialiștii din București și Iași și prin mijlocirea cărora se aducea la cunoștință maselor de muncitori români învățătura economică marxistă.

Mișcarea muncitorească din țara noastră, pe timpul existenței P.S.D.M.R., se afla la începutul afirmării sale pe arena vieții social-politice. Ca și în alte țări această situație, alături și de alți factori externi, a impus mișcării o seamă de limite. Cu toate acestea, în cîteva probleme social-economice cu caracter principial, socialiștii români au găsit soluțiile cele mai adecvate momentului istoric dat. Continuînd lupta înaintașilor și în deplin acord cu doctrina economică marxistă, socialiștii români din ultimul deceniu al secolului trecut au militat cu fermitate pentru crearea și dezvoltarea unei industrii naționale, de tip modern. Într-un articol publicat în **Lumea Nouă**, din octombrie 1895, se arăta: „Întemeierea industriei se impune la noi cu atîta seriozitate, încît nepăsarea în această privință poate aduce cele mai mari nenorociri asupra țării. România nu poate rămîne o țară agricolă... trebuie creată în România industrie mare".

Economia politică marxistă, după cum vedem, a pătruns și s-a răspîndit într-o amploare crescîndă în țara noastră, în toată perioada de existență a P.S.D.M.R. Dezvoltarea mai mare pe care a avut-o pe atunci și la noi capitalismul, a creat premisele sociale obiective prielnice unei asemenea pătrunderi și răspîndiri.

Circulația și aplicarea ideilor marxismului la realitățile economice românești a însemnat, ca pretutindeni, un salt calitativ în gîndirea social-economică și politică din România. Dezvoltarea ulterioară a atestat cu prisosință și în întregime acest lucru.

dr. Gh. DOBRE

UZINELE LAMINORUL BRAILA

PRODUC ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚII :

scoabe pentru construcții și plase din sîrmă.

FABRICA DE CUIE SÎRMĂ ȘI LANȚURI GALAȚI

Bd. George Coșbuc nr. 219

LIVREAZĂ:

- Sîrmă arsă STAS 889–52
- Cuie construcții gama 1,8–4,00 mm
- Ținte albe, 1,2-1,6 mm
- Cuie tablă 2,0-2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20-38 mm

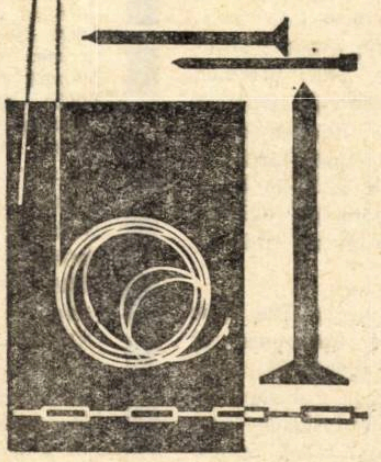

Solicitanții se vor adresa la M.I.M. – D.A.D. București pentru obținerea repartițiilor.

INTREPRINDEREA PREFABRICATE DIN BETON AIUD

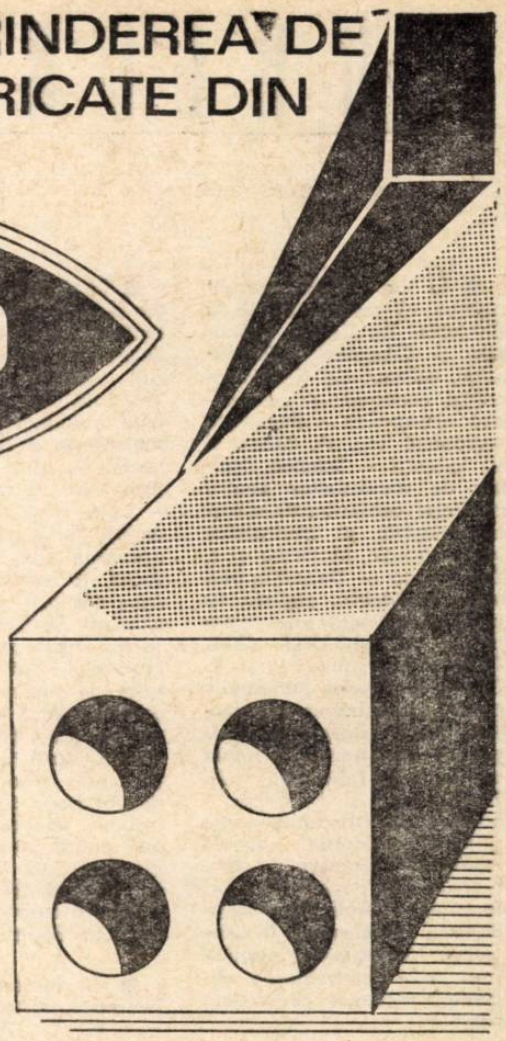

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIȚIE :

borduri, tuburi cu 4 canale, plăci pentru garduri, rigole, chesoane, laterale ILCT, scaune ILCT, tronsoane, grinzi pentru poduri și traverse de cale ferată.

INTREPRINDEREA VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

produce:

- ciment de rezistențe inițiale mari ;
- ciment P.400 și P.500;
- ciment B.S.S. export;
- ciment P.400 export;
- ciment metalurgic ;

De asemenea, produce : var industrial și pentru construcții, ipsos și calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiție.

INTREPRINDEREA IPROFIL FOCȘANI

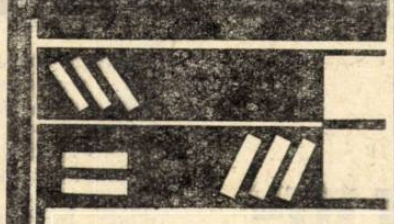

PRODUCE :

- un tip nou de birou pe anul 1967, BIROUL „CONCEPT" adaptabil și la locuințe ;
- etajere pentru cărți tip „703", demontabile.

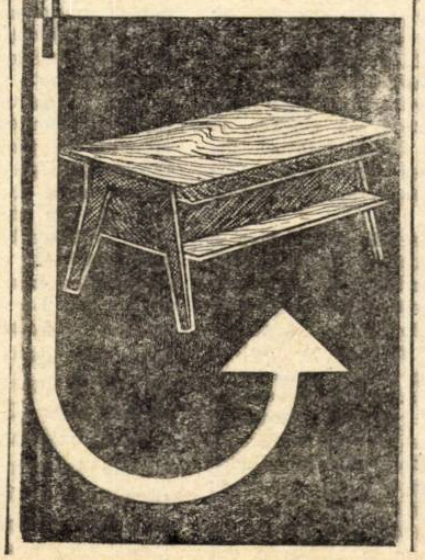

Combinatul de îngrășăminte cu azot PIATRA NEAMT

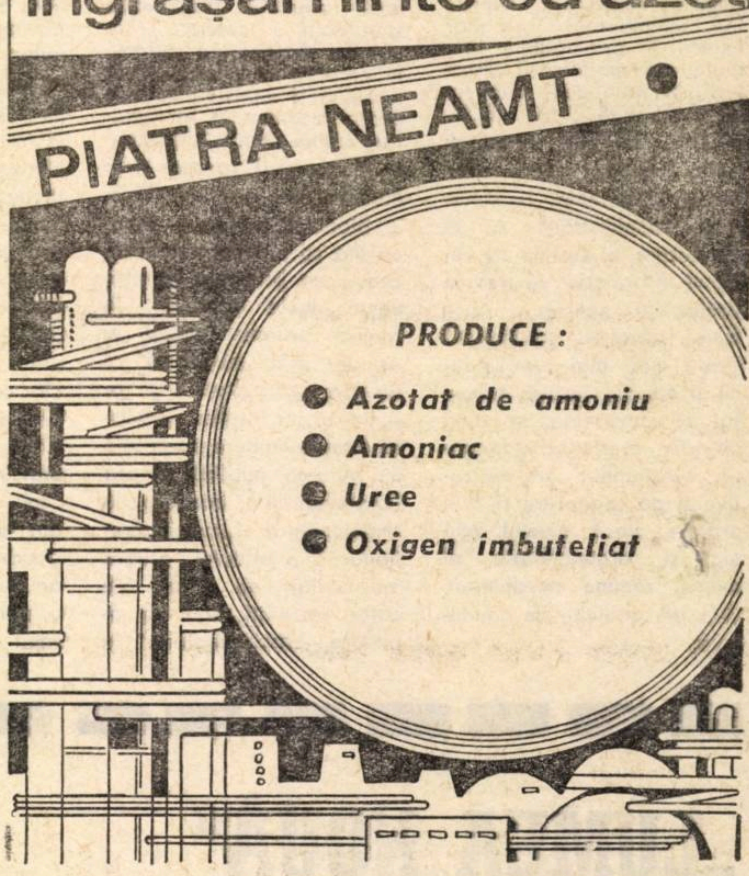

PRODUCE :

- *Azotat de amoniu*
- *Amoniac*
- *Uree*
- *Oxigen imbuteliat*

INTREPRINDEREA FORESTIERĂ PIATRA NEAMȚ

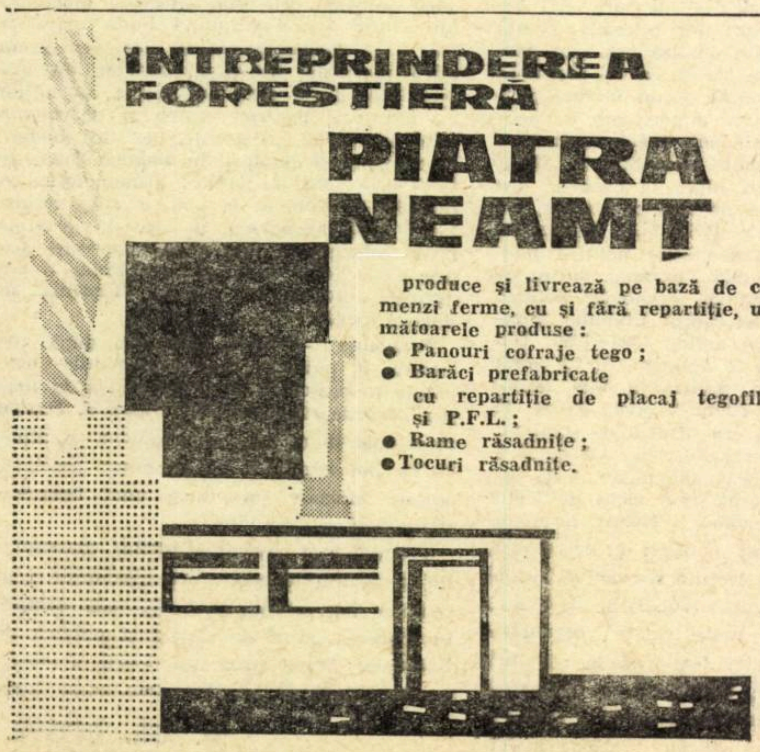

produce și livrează pe bază de comenzi ferme, cu și fără repartiție, următoarele produse :

- Panouri cofraje tego ;
- Barăci prefabricate cu repartiție de placaj tegofilm și P.F.L. ;
- Rame răsadnițe ;
- Tocuri răsadnițe.

FABRICA DE GEAMURI SCAIENI

REGIUNEA PLOIEȘTI

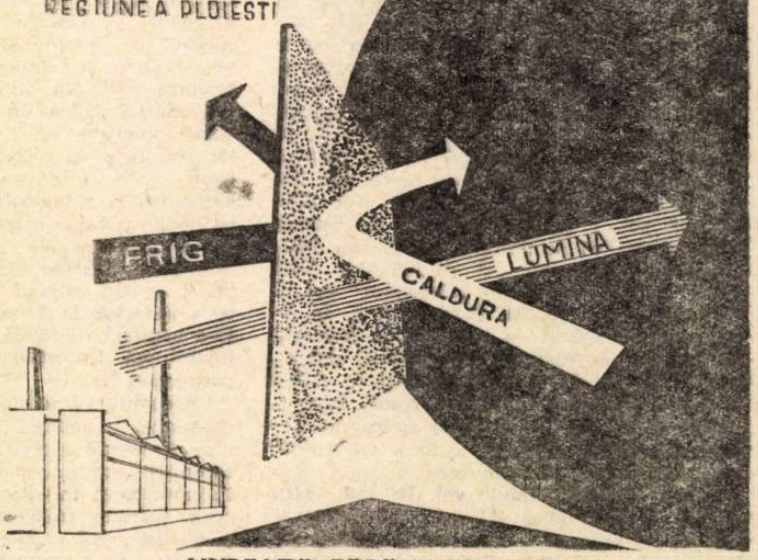

LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE :

● GEAM TERMOABSORBANT, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută. Caracteristici : lățime 120–140 cm, lungime 160–200 cm.

Perfecționarea învățământului

O ETAPĂ NECESARĂ ÎN FORMAȚIA ȘTIINȚIFICĂ A STUDENTULUI

PREOCUPĂRILE pentru perfecționarea învățământului superior economic se manifestă cu plenitudine pe planuri tot mai largi, urmărind cu perseverență creșterea nivelului de pregătire profesională a absolvenților, însușirea metodelor și formelor moderne de conducere a economiei, deschiderea unor noi orizonturi, ancorarea în actualitate.

În acest cadru este firească orientarea unui cerc larg de cadre didactice și economiști către **creșterea importanței lucrării de diplomă, transformarea ei în principala și chiar unica probă în cadrul examenului de stat** — corolar al activității depuse pentru însușirea unei profesii de nivel superior.

Lucrarea de diplomă trebuie să devină unul din actele care probează **saltul calitativ** al devenirii studentului ca economist. Ea este menită, în virtutea scopului propus, să reflecte posibilitățile studentului de a folosi cunoștințele dobîndite și de a le transpune în viață, de a analiza în profunzime și multilateral un fenomen economic, în condiții concrete de dezvoltare, și de a ști să descopere căile și metodele cele mai corespunzătoare pentru perfecționarea continuă a diverselor laturi ale activității întreprinderilor și creșterea eficienței economice. Oferă procesul de învățămînt astăzi premisele rezolvării unei asemenea sarcini în sensul dorit, se parcurg etapele **acumulărilor cantitative** implicite unui asemenea scop ?

Formarea capacității de expresie

Sarcinile dezvoltării economiei naționale determină, paralel cu creșterea rolului economistului în întreprinderi și ramuri, cerințe complexe cu privire la formația economistului, la atribuțiile acestuia în producția socială.

O pondere tot mai ridicată tinde să ia, în activitatea economistului, preocupările privind studiul și analiza fenomenelor economice. Multe din sarcinile atribuite nejudicios economistului și care duceau la îngrădirea orizontului său și a eficienței muncii sale, activitățile cu caracter mecanicist, rutinier, sînt preluate treptat de mașini sau se transferă personalului de execuție cu pregătire medie.

În acest cadru, pregătirea economiștilor ridică probleme noi nu numai în domeniul conținutului învățămîntului, a disciplinelor ce trebuie să fie parcurse în cursul pregătirii, ci în mod deosebit și cu privire la orientarea ce trebuie dată acestei pregătiri, referitor la **instrumentele concrete** de aplicare și utilizare a acestor cunoștințe, potrivit cerințelor practicii.

O deosebită importanță are în acest sens **formarea capacității de expresie**, introducerea și cultivarea amplă a modalităților de expresie curent utilizate în munca economistului. Dar, așa cum realitatea demonstrează, asemenea preocupări nu își ocupă locul cuvenit în procesul de învățămînt și marchează chiar scăderi în raport cu învățămîntul mediu.

În cadrul pregătirii medii o serie de elemente pun pe primul plan cultivarea capacității de expresie. Tezele (nu numai cele de literatură), parțial unele referate, întreține viu interesul elevului pentru însușirea corectă a limbii, îmbunătățirea formei de expresie, creșterea concizie și preciziunii, găsirea unui stil personal etc. Încadrarea absolventului de liceu în învățămîntul superior economic a întrerupt, așa cum arată experiența ultimilor ani, firul acestor preocupări în detrimentul formației intelectuale în general, profesionale în special, a viitorului economist.

De la cursuri de literatură și corespondență comercială existente în programul de învățămînt al vechii Academii comerciale, care oricum n-ar avea loc în bugetul de timp al pregătirii economistului modern, de la folosirea frecventă a probelor scrise și a lucrărilor și referatelor, s-a trecut brusc la cultivarea, pe scară largă a „oral"-ului. Ignorîndu-se faptul că modul de concretizare a activității profesionale, modul de expresie a opiniilor și propunerilor economistului sînt în mod curent : referatul, nota, procesul verbal, — așa cum desenul este modalitatea de expresie a activității inginerului, — serii întregi de economiști, formați în ultimii ani au parcurs etapa de la admitere pînă la examenul de stat, fără să fi susținut o singură probă scrisă (manifestările **unora** din studenți prin referate sau în cercurile științifice sînt excepții ; ele nu implică obligativitate și nu reprezintă un fenomen de masă).

Probele scrise, lucrările și referatele, nu educă numai modul de expresie, ele sînt menite să aducă o prețioasă contribuție în conținutul muncii viitorului economist. Procesul de documentare, de investigare a faptelor, extragerea esențialului, proiectarea și proporționarea elementelor componente ale lucrării, analizele și sintezele necesare, găsirea modalităților de expunere și prezentare (în care reprezentările grafice ar trebui să aibă un loc tot mai important), finisarea, împing studentul la explorarea unui univers de fiecare dată unic. Ele solicită multilateral potențialul creator al studentului, îl fac să bată la porțile creației originale, chiar dacă va rămîne tentat un timp de mrejele pastișei. Se poate conclude deci că **educarea capacității de expresie a viitorului economist trebuie să intre sub diferite forme în vederile programului de învățămînt**, că folosirea ei ca orientare **generală și obligatorie** în toți anii de studiu este calea creșterii calitative, **gradate**, dar permanente a posibilităților fiecăruia.

La porțile creației originale

Potrivit acestor concluzii, opinăm pentru **introducerea obligatorie a lucrărilor de an** — sub forma unor lucrări personale necesare a fi întocmite obligatoriu de studenți (cu studierea posibilității de a fi susținute), axate pe o disciplină sau o familie de discipline cu pondere în cadrul anului de studiu. În mod necesar, se impune ca aprecierile asupra acestora să aibă egală valoare cu examenele referitoare la discipline independente.

Importante perspective ar deschide axarea unei părți a practicii anuale de producție asupra lucrării de an, cu tematică adecvată, ceea ce ar asigura un spor de eficiență pe linia stimulării studentului în culegerea materialului și fundamentarea lucrării și ar implica pătrunderea mai profundă în problematica unității la care se desfășoară practica.

Tematica va trebui gradată ; ea va diferi de la an la an, pornind de la referate legate de istoria economiei naționale sau geografia economică, aspecte ale economiei locale trecînd la problemele organizării producției sau a evidenței și culminînd în anii superiori cu problematica complexă axată pe disciplinele de specialitate, cu incursiuni adînci și ample în economia întreprinderilor sau în sfera de atribuții a organizațiilor tutelare, a instituțiilor financiare și de credit. Corespunzător, în primii ani, va predomina caracterul monografic descriptiv al lucrărilor, urmînd ca, ulterior, pe măsura însușirii formelor și metodelor de investigare economică, de cunoaștere și analiză a activității întreprinderilor, acestea să devină preponderente.

Discuțiile purtate cu privire la perfecționarea învățămîntului economic au promovat ideea unei discipline menite să introducă pe student în problematica și metodele cercetării științifice. Propunerile ce fac obiectul acestui articol vin în întîmpinarea unei asemenea măsuri. Oricare va fi anul în care va fi introdusă această disciplină, va găsi în condițiile introducerii lucrărilor de an un larg cimp aperceptiv. Întocmind, un timp, lucrările fără o pregătire adecvată, empiric, studenții vor putea, după însușirea preceptelor acestei discipline, să o aplice practic și direct, să valorifice aceste cunoștințe, verificîndu-le eficiența, să ridice nivelul de prezentare a acestor lucrări, întregul lor grad de pregătire.

Adoptarea unor astfel de modalități de lucru cu studenții, în care predomină elementele de autoperfecționare, sînt menite să aducă o contribuție importantă și în munca de cercetare științifică desfășurată de catedre.

Lucrări de an ca : „Dezvoltarea întreprinderii X", „Constituirea și consolidarea economico-organizatorică a cooperativei agricole de producție Y", „Economia raionului Z (evoluție, perspective)" nu pot să nu dea un suport faptic prețios catedrelor, în sprijinul analizei relațiilor de producție a fenomenelor și proceselor economice actuale.

lector univ. Cezar BASNO

În sondajele de cercetare a opiniei consumatorului

IERARHIZAREA ÎNTREBĂRILOR — CONDIȚIE A EVITĂRII SUBIECTIVISMULUI

DATORITĂ avantajelor incontestabile pe care le prezintă, anchetele statistice selective cunosc o largă aplicare în studierea cererii de consum a populației.

O condiție de bază, de care depinde într-o mare măsură calitatea datelor ce urmează să se culeagă, o constituie modul în care se elaborează chestionarele. De felul cum este întocmit chestionarul, de modul în care se pun întrebările, depinde în mare măsură succesul anchetei.

Rezultatele unui sondaj

O VERIFICARE practică a importanței pe care o are modul în care se elaborează și se pun întrebările s-a făcut cu ocazia efectuării, în cursul anului trecut, a unei anchete statistice selective în orașul Brașov, privind modul în care masa de consumatori apreciază, din punct de vedere calitativ, o serie de bunuri de folosință îndelungată. Ancheta a cuprins un număr de 781 familii repartizate pe grupe de venituri, categorii de profesii etc.

Această anchetă se înscrie pe linia preocupărilor Ministerului Comerțului Interior de a promova cele mai noi și eficiente metode de cercetare a cererii de consum a populației, pentru o continuă îmbunătățire a fundamentării științifice a aprovizionării cu un fond de marfă corespunzător necesităților și dorințelor cumpărătorilor.

În programul chestionarului ce s-a elaborat pentru culegerea informațiilor, pe lîngă întrebările referitoare la gradul de înzestrare cu bunurile de folosință îndelungată urmărite, la intențiile de cumpărare în perioada următoare și altele, au figurat și două întrebări în legătură cu aspectul calitativ al produselor respective. Prin calitate, s-a înțeles modul în care bunurile de folosință îndelungată, pe care familiile cercetate le-au cumpărat în ultimii 5 ani, au fost în conformitate cu normele și parametrii tehnico-economici prevăzuți. În acest sens, celor chestionați li s-a pus prima întrebare, de către recenzori special instruiți, și anume „dacă bunurile achiziționate au corespuns sau nu din punct de vedere calitativ".

În urma prelucrării datelor culese, cel mai mare număr de răspunsuri nefavorabile s-a înregistrat, în ordine, la : televizoare, aparate de radio, aspiratoare de praf și mașini de cusut. Așa de exemplu, din totalul televizoarelor ce au fost cumpărate în ultimii 5 ani de către familiile cercetate în orașul Brașov, după aprecierile acestora, 21% nu au dat deplină satisfacție. O situație asemănătoare a reieșit și în cazul aparatelor de radio, la care ponderea răspunsurilor nefavorabile a fost de 29,3%. De asemenea, răspunsuri negative s-au înregistrat și în legătură cu aspiratoarele de praf, magnetofoanele și mașinile de cusut, în proporție de 15,2%, 11,1% și respectiv 10,6%. La frigidere acest procent a fost de 7,9%, iar la mașinile de spălat rufe de 7,0%.

Contracararea subiectivismului

ÎNTRUCÎT prima întrebare referitoare la calitate lasă loc subiectivismului persoanei chestionate, ea a fost urmată de o altă întrebare mai concretă și anume : „Care din bunurile de folosință îndelungată cumpărate în ultimii 5 ani s-au defectat în termenul de garanție ?".

Iată și aici cîteva rezultate : 29,1% din familiile cercetate care au cumpărat televizoare în ultimii 5 ani au spus că li s-a defectat televizorul în termenul de garanție cel puțin o singură dată. La aparatele de radio acest procent este de 18,9%, iar la aspiratoarele de praf și mașinile de cusut este de 10,6% pentru fiecare. Pentru frigidere și magnetofoane procentul este de 9,5 și respectiv de 11,1. În ceea ce privește mașinile de spălat rufe, numai 2,1% din familiile cercetate care au cumpărat în ultimii 5 ani mașini de spălat rufe au declarat că li s-au defectat în termenul de garanție.

Revenind asupra modului în care s-a pus celor cercetați **prima întrebare**, este lesne de înțeles că ea lasă deschisă posibilitatea unor răspunsuri care să nu reprezinte fidel și obiectiv realitatea. De pildă, fiind întrebată o persoană dacă televizorul pe care l-a cumpărat este corespunzător din punct de vedere calitativ, după o oarecare ezitare, a declarat că nu este satisfăcător, întrucît difuzorul nu are... o sonoritate destul de plăcută ! Este evidentă doza de subiectivitate pe care o poate avea un astfel de răspuns.

Tocmai pentru a contracara subiectivitatea s-a pus cea de a doua întrebare la care nu se putea răspunde decît foarte precis. În același timp, această întrebare a avut și rolul de a verifica legitatea ce, eventual, se poate desprinde din răspunsurile primite la prima întrebare. Într-adevăr, dacă de exemplu în ceea ce privește televizoarele, atunci cînd s-a pus prima întrebare, 21% din familiile cercetate au declarat că nu sînt satisfăcute de calitatea lor, aceleași familii au declarat în proporție de 39,1% că au avut defecțiuni la televizor în termenul de garanție. Diferența dintre aceste două cifre este justificată ? Desigur. Nu orice intervenție în termenul de garanție trădează — mai ales în cazul unor astfel de produse — o slabă calitate. Dacă din cauza unei mari varietăți de tensiune în rețeaua electrică de alimentare se arde o siguranță sau chiar din cauza unei exploatări incorecte apare o mică defecțiune, aceasta nu înseamnă că sîntem îndreptățiți să vorbim de o calitate necorespunzătoare.

Ierarhizarea întrebărilor

TOTUȘI răspunsurile primite la cea de a doua întrebare, prin frecvența ridicată pe care o prezintă, ne-ar putea duce la concluzia că primul rezultat este oarecum apropiat de realitate. Însă pentru o verificare mai riguroasă, ar fi fost mult mai bine dacă de la început prima întrebare ar fi fost mai precis delimitată și mai analitică. Trebuia ca celor chestionați să nu li se ofere posibilitatea de a răspunde simplu numai prin „da" sau „nu", la o întrebare care în fapt poate avea mai multe răspunsuri. Dacă, de pildă, prima întrebare ar fi fost ierarhizată în interiorul său astfel : „apreciați calitatea bunului pe care l-ați cumpărat ca foarte bună, bună, satisfăcătoare, slabă sau foarte slabă ?", probabil că s-ar fi găsit un alt raport între cele două rezultate obținute.

Se observă că în cazul mașinilor de spălat rufe situația se prezintă invers. În timp ce 7,0% din familiile cercetate care au cumpărat în ultimii 5 ani acest produs au declarat că nu au avut deplină satisfacție, numai 2,1% din aceleași familii au spus că au avut defecțiuni în termenul de garanție la mașina de spălat rufe.

Inversiunea ce se remarcă între rezultatele obținute în cazul televizoarelor și celor obținute cu privire la mașinile de spălat rufe se explică în primul rînd prin diferența ce există în ceea ce privește gradul de tehnicitate. Nu trebuie uitat că într-un televizor sînt sute de piese și de regulă fiecare din ele de mare precizie. Deci, posibilitatea ca un televizor să se defecteze în termenul de garanție este mult mai mare decît în cazul mașinilor de spălat rufe, care sînt incomparabil mai simple.

Cele două rezultate obținute cu privire la mașinile de spălat rufe, în mod justificat, generează la rîndul lor o altă întrebare : pentru acest produs cea de a doua întrebare poate să fie socotită complimentară și strîns corelată cu prima ? În principiu corelația se menține, însă la un alt nivel și de o altă intensitate care nu mai este în măsură să caracterizeze aspectul calitativ ci mai degrabă soliditatea produsului. Iată așadar că acea ierarhizare a primei întrebări apare și ca o necesitate impusă de natura produselor concrete.

În orice caz, este necesar să se rețină faptul că în condițiile în care cercetările de acest gen se vor aplica pe o scară mai largă, trebuie să se acorde o deosebită atenție felului în care sînt formulate întrebările. Totodată, atunci cînd este nevoie, aceste întrebări trebuie să fie însoțite de altele complimentare sau indirecte care să ajute, în final, la scoaterea în relief a ceea ce este tipic și esențial, la descoperirea legităților ce se manifestă în fenomenul supus cercetării.

Gh. NISTORESCU

Sesiunea a VII-a a Comisiei mixte guvernamentale româno—ungară de colaborare economică

COOPERARE ECONOMICĂ RECIPROC AVANTAJOASĂ

SESIUNEA a VII-a a Comisiei mixte guvernamentale româno-ungară de colaborare economică, care a avut loc recent la București, a examinat probleme legate de dezvoltarea în continuare a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Ungară.

Cu această ocazie s-a constatat că în baza prevederilor protocolului sesiunii a VI-a, au avut loc întîlniri între reprezentanții unor ministere din cele două țări, cu scopul evidențierii problemelor de interes reciproc, a formelor și căilor de extindere a relațiilor de colaborare economică.

În domeniul construcțiilor de mașini, ca urmare a întîlnirii reprezentanților ministerelor de resort, cît și a lucrărilor specialiștilor din ambele țări, au fost pregătite propuneri de cooperare în producția și lărgirea livrărilor reciproce de produse ale industriei electrotehnice de curenți tari și slabi, de utilaje pentru industria alimentară și altele.

În urma întîlnirilor reprezentanților din industria chimică a celor două țări au fost elaborate propuneri pentru livrări suplimentare de medicamente, coloranți, auxiliari textili și intermediari. De asemenea au fost examinate posibilitățile de cooperare în producția de mase plastice și auxiliari pentru polimeri.

În domeniul metalurgiei a fost convenită prelucrarea în blumuri în R. P. Ungară a lingourilor livrate de R. S. România, iar în transporturi au fost inițiate unele măsuri pentru facilitarea tranzitului feroviar de mărfuri și pasageri dintre cele două țări.

Luînd în considerare propunerile de colaborare elaborate la întîlnirile organelor de resort și pornind de la o mai bună cunoaștere a posibilităților și necesităților celor două țări, s-a constatat de către ambele părți existența unor condiții prielnice pentru extinderea cooperării economice și tehnico-științifice. În acest sens partea română și partea ungară și-au transmis, în pregătirea celei de-a VII-a sesiuni a Comisiei, o serie de propuneri de cooperare.

Examinînd propunerile făcute de cele două părți, actuala sesiune a Comisiei a constatat posibilitatea cooperării între R. S. România și R. P. Ungară în realizarea de instalații, mașini și utilaje atît în scopul satisfacerii nevoilor proprii, cît și în vederea livrărilor pe terțe piețe; s-a stabilit, totodată, cooperarea pentru asigurarea unor capacități sporite într-una din cele două țări, în vederea acoperirii necesarului ambelor țări, precum și cooperarea în domeniul cercetărilor tehnico-științifice și al experimentărilor.

Printre acțiunile convenite la sesiunea a VII-a în domeniul construcțiilor de mașini s-a înscris și cooperarea în fabricarea unor vagoane restaurant, la care cele două țări vor participa cu anumite părți componente. De asemenea s-a stabilit cooperarea la fabricarea unor izolații pentru mașinile electrice, în cadrul căreia partea ungară va produce și livra în R. S. România izolațiile convenite, din materiale puse la dispoziție de partea română.

S-a mai concretizat și posibilitatea cooperării la fabricarea în R. S. România a unor întrerupătoare de înaltă tensiune pentru care partea ungară va livra unele piese din fontă nodulară și izolatoare speciale din porțelan.

Cu ocazia celei de-a VII-a sesiuni a fost convenită și posibilitatea cooperării la realizarea de utilaje termoenergetice destinate acoperirii necesarului ambelor țări cît și livrărilor pe terțe piețe.

În domeniul industriei chimice s-au evidențiat posibilități de cooperare la realizarea unor instalații pentru fabricarea de produse chimice, cît și la realizarea unui schimb de sortimente de diverse fire sintetice și de mase plastice; pentru industria petrolieră, părțile au convenit să coopereze la realizarea unor instalații de oxidare a bitumului, de control automat al sondelor de exploatare și a unor instalații pentru prelucrarea și rafinarea țițeiului.

În ceea ce privește utilajele pentru industria alimentară, s-a constatat posibilitatea cooperării în producția și perfecționarea acestora, avîndu-se în vedere atît nevoile interne ale celor două țări, cît și exportul pe terțe piețe.

Examinînd problemele legate de dezvoltarea cooperării tehnico-științifice dintre R. S. România și R. P. Ungară, cele două părți au convenit la schimburi de documentații și efectuarea prin cooperare a unor cercetări privind elaborarea de tehnologii, modernizări de instalații etc. Astfel, s-a convenit un schimb de documentații din domeniul unor cercetări geologice și al unor cercetări din industria alimentară.

A fost conturată posibilitatea cooperării în perfecționarea utilajelor și instalațiilor din industria conservelor și în cercetările privind realizarea tehnologiei și utilajelor pentru producția de noi sortimente de stratificare și aglomerate lignocelulozice și plăci aglomerate din lemn.

Discuțiile purtate cu ocazia sesiunii a VII-a a Comisiei au scos în evidență posibilitatea sporirii livrărilor reciproce de mărfuri, în special în domeniul industriei construcțiilor de mașini, peste prevederile acordului comercial de lungă durată încheiat pe perioada 1966—1970.

Protocolul încheiat la sesiunea a VII-a a Comisiei mixte guvernamentale de colaborare economică româno-ungară reprezintă, prin conținutul său, un pas important pe calea întăririi relațiilor de colaborare dintre R. S. România și R. P. Ungară. Prevederile lui oglindesc totodată perspectivele largi care se deschid pentru dezvoltarea și adîncirea cooperării economice și tehnico-științifice reciproc avantajoase, dintre țările noastre.

Z. GODRA

T. BALOESCU

R. P. MONGOLĂ

ULAN-BATOR-ul ÎN PERSPECTIVĂ

AȘEZAT la poalele munților Bogdo-ulî, cu piscurile lor cărunte, scăldat la apus de riul Tola, Ulan-Bator-ul cunoaște schimbări continue. Ca număr al populației, Ulan-Bator a crescut în anii puterii populare de patru ori, atingînd la sfîrșitul anului 1966, 250 000 locuitori (inclusiv orașul satelit Nalaiha). Într-un ritm susținut se desfășoară construcția de instituții social-culturale, de locuințe avînd un grad de confort sporit.

Cel de-al patrulea plan cincinal (1966—1970) de dezvoltare a economiei naționale a R. P. Mongole va aduce noi schimbări prin extinderea și amenajarea capitalei. Volumul construcțiilor de locuințe va crește de 1,5—2 ori, comparativ cu al treilea plan cincinal. Se vor construi cîteva mari complexe de locuit care vor fi dotate cu unitățile necesare de deservire a populației. Se prevede, de asemenea, extinderea continuă a rețelelor de canalizare cu apă, a termoficării. În urma construirii termocentralei nr. 3 și a liniei pentru transportul energiei electrice Darhan-Ulan-Bator, capitala va fi asigurată pe deplin cu energie calorică și electrică.

Se prevăd importante lucrări de construcții de șosele și drumuri, amenajări de spații verzi. Prezența riurilor de munte Tola și Selba va permite asigurarea cu apă a noilor parcuri și grădini, amenajarea de fîntîni arteziene.

Dacă în anii precedenți se construiau cu precădere case cu patru-cinci etaje, cu o densitate de 2000—2400 mp suprafață locativă la hectar, în prezent proiectanții prevăd construirea de microraioane cu blocuri de 5—9 etaje. Aceasta va asigura o mai mare densitate a fondului locativ imprimînd totodată o mai mare varietate peisajului arhitectonic. În partea apuseană a orașului se va construi un hotel cu 12—14 etaje.

Creșterea Ulan-Bator-ului implică nu numai rezolvarea unor importante probleme arhitectonice și tehnice, ci și de ordin economic, social și sanitar. Îmbunătățirea condițiilor de locuit, a situației sanitare a orașului, reglementarea transportului, îmbunătățirile calitative în arhitectura și confortul locuințelor — iată cîteva din preocupările celor care lucrează la proiectarea viitoarelor cartiere de locuit.

Vizitați expoziția noastră din București între 17–26 iulie 1967, Șoseaua Kiseleff nr. 32, Pavilionul B.

POLYGRAPH-MASCHINEN

PROGRAMUL NOSTRU DE EXPORT

- Proiectarea, înzestrarea și echiparea de întreprinderi și secții complete poligrafice ;
- Mașini și instalații pentru fabricarea hîrtiei ;
- Mașini și echipamente pentru înnobilarea hîrtiei ;
- Aparate foto cu una și două încăperi și aparate de reproducere ;
- Mașini de stereotipie și de pregătire a formei ;
- Presă rapidă pentru tipărit cărți ;
- Mașini rotative de ziare „PLAMAG" ;
- Mașini rotative offset;
- Mașini offset mono și policromatice „PLANETA" ;
- Mașini rotative, cu tipar adînc și instalații de pregătire a formei ;
- Mașini speciale și auxiliare pentru întreprinderi poligrafice ;
- Mașini și aparate de tipar „FLEXO" ;
- Mașini de tipar cu sită ;
- Materiale pentru tipar ;
- Mașini de tăiat „PERFECTA" ;
- Mașini rapide pentru tăiat cu 3 cuțite ;
- Mașini de fălțuit și broșat ;
- Mașini de legat cărți și linii de finisare ;
- Mașini de tipărit și prelucrat cartonaje.

polygraph export

Polygraph-Export G.m.b.H., Societate pentru export de mașini și instalații poligrafice, Berlin 108, Friedrichstrasse 61, C.P. 1265, R. D. Germană.
Telefon 20 06 01 ● Adresa telegrafică : Polytype Berlin ● Telex : 0112310.

PUBLICOM

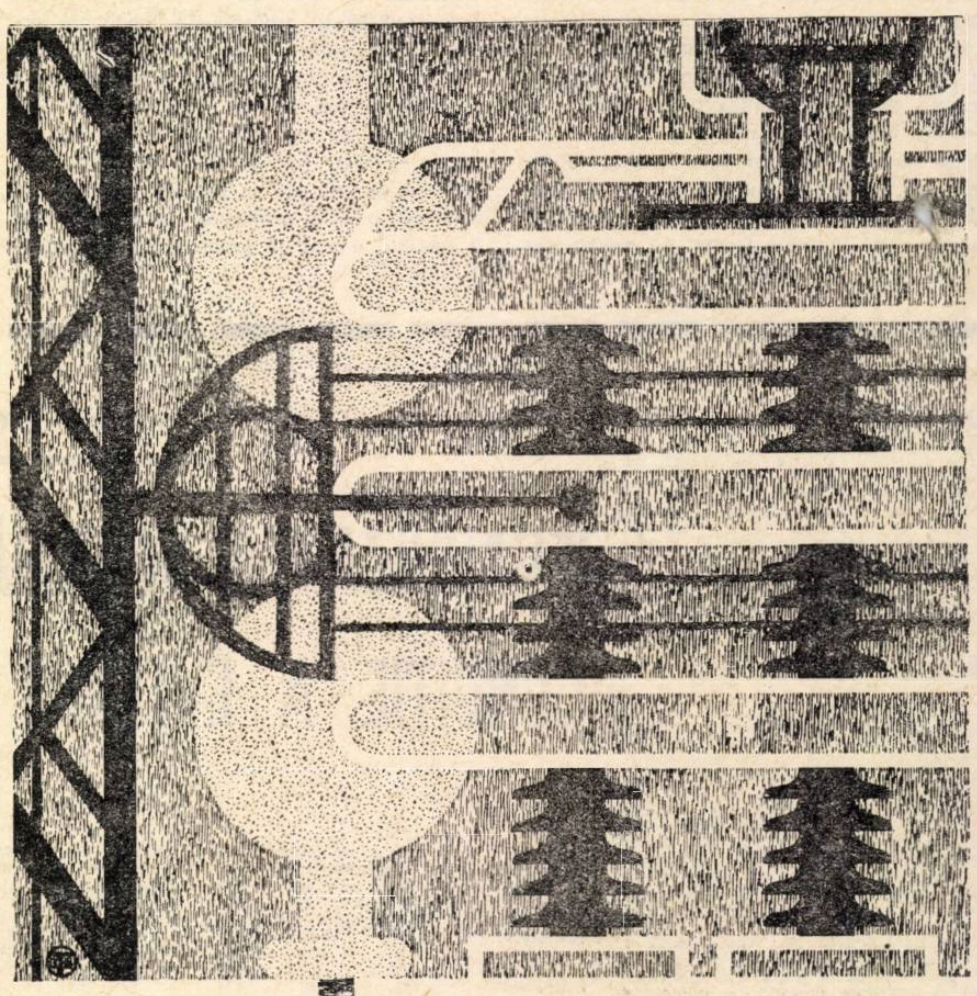

Noile experiențe din R. D. Germană în domeniul tehnicii sudurii și tratării electrice sînt puse în slujba raționalizării.

Întreprinderea de comerț interior și exterior

Elektrotechnik

R. D. Germană
104 Berlin, Chausserstr. 111/112
prezintă între 18–26 iulie 1967 expoziția
TEHNICA SUDURII ÎN R. D. GERMANA
Pavilionul B al Complexului Central de Expoziții București, șos. Kiseleff 32 (lîngă lacul Herăstrău)
În cadrul expoziției au loc conferințe tehnice și demonstrații practice
Vizitarea : zilnic, între orele 10–18

Specialiștii întreprinderii Elektrotechnik stau la dispoziția celor interesați cu informații și material documentar.

PUBLICOM

RESURSELE UMANE ȘI DEZVOLTAREA

PREOCUPAREA pentru problemele dezvoltării economice și sociale a pus în evidență în ultimii ani, în dezbateri internaționale desfășurate sub egida Organizației Națiunilor Unite și continuate prin programe de acțiune ale organismelor O.N.U., importanța unor factori care au o incidență directă asupra dezvoltării : știința și tehnica, comerțul, planificarea, industrializarea, resursele naturale. Nu se poate afirma că un alt factor, la fel de important, s-a bucurat pînă acum de aceeași atenție. Este vorba de factorul uman, subiect și finalitate în procesul dezvoltării economice și sociale.

Lucrările au început la Geneva lucrările celei de-a 43-a sesiuni a Consiliului Economic și Social al O.N.U. Delegația țării noastre la sesiune este condusă de Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

Unul din punctele de pe ordinea de zi este problema punerii în valoare și utilizării resurselor umane, înscrisă la propunerea României.

Inițiativa românească a fost confirmată de Adunarea Generală a O.N.U. printr-o rezoluție specială — 2083 (XX). O serie de instituții specializate și în primul rînd O.I.M. și UNESCO au adoptat la rîndul lor recomandări prin care și-au marcat adeziunea la programul de acțiuni preconizat în rezoluție.

● La inițiativa României

DIMENSIUNILE problemei factorului uman, prin care se înțelege în principal formarea și utilizarea resurselor umane în procesul dezvoltării, se pot aprecia sumar în lumina a două cifre, citate la sesiunile precedente ale Consiliului Economic și Social al O.N.U. : 1) după unele calcule, factorul uman determină în ultimă analiză 40% din rezultatul final al creșterii activității productive ; 2) în multe regiuni ale lumii, acest potențial este utilizat în proporție de numai 10%.

Propunerea ca O.N.U. și instituțiile specializate competente să întreprindă, pornind de la situația existentă în diverse țări și în special în țările în curs de dezvoltare, o analiză de ansamblu a activităților desfășurate de organizație și a priorităților care se impun în viitor în domeniul formării și utilizării resurselor umane, a fost formulată pentru prima dată de România în 1965, la Consiliul Economic și Social al O.N.U.

Ca urmare a acestei inițiative, O.N.U. a elaborat un raport dedicat problemei punerii în valoare și utilizării resurselor umane (document E/4353 al Consiliului Economic și Social). Raportul, primul de acest fel în activitatea O.N.U., acordă o importanță deosebită definirii naturii problemei examinate și identificării principalelor aspecte pe care aceasta le ridică, în special în țările în curs de dezvoltare. Raportul încearcă, totodată, să precizeze o serie de priorități pentru viitor, atît la nivelul național cît și pentru cooperarea internațională prin sistemul organismelor O.N.U.

● Noțiunea de „resurse umane"

SE pare că nu există o definiție unanim admisă pentru noțiunea de „resurse umane". Autorii raportului o circumscriu, pentru nevoile temei abordate, astfel : Distincte de resursele materiale, resursele umane cuprind cunoștințele teoretice și practice, precum și aptitudinile tuturor ființelor umane, în mod efectiv sau potențial capabile să contribuie la dezvoltarea economică și socială a unei comunități. Astfel definită, noțiunea de resurse umane include :

a) **populația activă** din punct de vedere economic (mîna de lucru), compusă din persoanele avînd o ocupație și din cele care nu au ocupație, dar sînt în căutare de lucru și doresc să muncească ;

b) **mîna de lucru potențială**, formată din persoanele fără ocupație și care nu caută de lucru datorită lipsei de șanse de a găsi, responsabilităților familiale, discriminărilor de tot felul sau unei incapacități de muncă temporare :

c) **mîna de lucru prospectivă**, formată din copiii de virstă preșcolară și școlară, indiferent dacă sînt sau nu școlarizați, și persoanele de virstă postșcolară care fac studii și sînt instruite în vederea unei activități viitoare ;

d) **persoanele cu activitate extra-economică**, inclusiv cele al căror aport efectiv sau potențial la dezvoltare constă în lucrări cu caracter casnic, activități benevole și obștești.

Prin urmare, nu este vorba numai de resursele propriu-zise de mînă de lucru (incluse la punctele a) și b), ci și de contribuția efectivă, potențială sau prospectivă a altor persoane la dezvoltarea economică și socială. Noțiunea este deci mai largă decît cea de populație activă și decît cea de populație aptă de muncă, situată între două limite de virstă (de obicei între 15 și 64 de ani). În plus, autorii raportului țin să specifice că conceptul cu care lucrează nu se mărginește la aspectele cantitative, ci îl înglobează și pe cel calitativ, sub forma aptitudinilor persoanelor cuprinse și a capacității lor de a îndeplini diferite roluri sociale și economice în cadrul procesului dezvoltării.

● Natura problemei

DIN punct de vedere al instrucțiunii sub toate formele ei (asupra cărela se concentrează interesul autorilor raportului), problema resurselor umane se poate enunța lapidar pentru multe țări, dar în special pentru țările în curs de dezvoltare, în următorii termeni : **există prea puține persoane calificate și prea multe persoane lipsite de calificare.**

Deși este dificil de exprimat în termeni cantitativi precișI, se apreciază totuși că decalajul de cunoștințe între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare este mai mare decît decalajul între venitul pe locuitor sau nivelul de viață. Urgența problemei este subliniată pe de altă parte de tendințele demografice, care indică pentru anii următori o creștere rapidă a populației în țările subdezvoltate. Ritmul actual de creștere a populației active în țările în curs de dezvoltare face necesar să se creeze noi locuri de muncă pentru aproape jumătate din sporul ei. Se apreciază că în 1980 proporția noilor locuri de muncă în totalul celor necesare pentru a ocupa sporul populației active va fi de 2/3. Paralel cu aceasta, în țările în curs de dezvoltare se prevăd modificări importante în repartiția pe profesii a populației active. După previziuni elaborate în cadrul O.I.M., în perioada 1965—1980 se va înregistra o creștere mai rapidă a categoriilor liber-profesioniști, personal administrativ și funcționari de birou, la care numărul celor ocupați se va dubla în cei 15 ani considerați. În aceeași perioadă numărul muncitorilor industriali ar urma să crească cu 82%. Creșterea cea mai slabă — de numai 16% — o vor înregistra ocupațiile agricole, deși acest grup demografic va continua să fie de departe cel mai numeros.

Aceste tendințe indică, desigur, existența unor relații directe între creșterea prevăzută a numărului de locuri de muncă și nivelul calificării cerute și subliniază importanța capitală și creșcindă ce revine învățămîntului și formării cadrelor în general. În aprecierea situației și a evoluției din acest domeniu trebuie să intre și factorii sociali și economici, care contribuie în țările în curs de dezvoltare la scăderea capacității de lucru și a productivității populației active și care au o incidență directă în procesul formării. Raportul relevă gradul de răspîndire a maladiilor și a subnutriției, lipsa unor condiții de locuit satisfăcătoare, carențele rețelei de aprovizionare cu apă și ale căilor de transport etc.

În raport se acordă, de asemenea, importanță și altor factori cum sînt : rigiditatea structurilor economice (care poate întîrzia transferul, adesea esențial, al unei părți a populației agricole în sectorul industrial), rigiditatea structurilor sociale (care poate paraliza mobilitatea socială și geografică cerută de modificarea structurilor economice), rigiditatea regimului de proprietate și a modului de folosire a pămînturilor etc.

Raportul apreciază că în condițiile în care necesitățile diferă în mod considerabil de la o țară la alta și chiar în interiorul aceleiași țări, nu se poate concepe un model unic pentru punerea în valoare și utilizarea resurselor umane. Învățămîntul și formarea cadrelor în sensul cel mai larg, care cuprind atît activitățile școlare cît și cele postșcolare, reprezintă unul din mijloacele cele mai importante pentru atingerea acestor obiective. Este însă necesar ca învățămîntul să fie adaptat, în conținutul și în tehnicile sale, cerințelor dezvoltării economice și sociale specifice fiecărei țări. Actualmente, în multe țări în curs de dezvoltare metodele de învățămînt nu corespund necesităților lor. La nivelul învățămîntului universitar, de pildă, se constată slaba reprezentare a disciplinelor în care economia națională are urgentă nevoie de specialiști. Raportul menționează spre exemplificare că 58% din studenții urmînd cursurile învățămîntului superior în India și 52% în Uruguay sînt înscriși la facultățile de drept și litere, în timp ce numai 27% și respectiv 6% studiază științele naturii și științele tehnice.

Problema care se pune deci nu este numai de a forma mai multe cadre, ci și de a face astfel ca structura lor să corespundă nevoilor presante ale țărilor respective.

Necesitățile de personal calificat ale țărilor în curs de dezvoltare vor crește într-un ritm impresionant în anii următori. Se apreciază că numărul inginerilor și al cercetătorilor științifici necesari industriei acestor țări va crește de la circa 150 000 în 1960 la circa 550 000 în 1975, ceea ce înseamnă că în numai 15 ani vor trebui să fie formați specialiști în număr de 2—3 ori mai mare decît existau în 1960. În aceeași perioadă vor trebui pregătiți de asemenea aproape 1 milion de tehnicieni pentru industrie — de 3 ori mai mulți decît existau în 1960.

● Priorități

PLECÎND de la situația actuală din multe țări, în special din țările în curs de dezvoltare, raportul încearcă să precizeze o serie de priorități care să stea în atenția lor în domeniul dezvoltării și utilizării resurselor umane și asupra cărora să se concentreze în viitor activitatea organismelor competente din sistemul O.N.U.

O cerință de primă urgență constă în luarea de măsuri pentru mai buna utilizare a mîinii de lucru existente. Paralel cu aceasta, pe baza unei planificări judicioase a procesului de instruire și formare, se impun eforturi organizate pentru pregătirea viitoarelor cadre.

Dintre măsurile necesare pentru o mai bună utilizare a personalului existent, raportul menționează între altele : asigurarea unor condiții corespunzătoare de lucru și stimularea cadrelor tehnice, asigurarea unor posturi stabile și folosirea cadrelor în raport cu calificarea pe care o posedă, luarea unor măsuri care să asigure reîntoarcerea în țară a cadrelor specializate în țări mai dezvoltate (se manifestă tendința rămînerii acestora la locul specializării).

O atenție deosebită trebuie acordată lichidării analfabetismului, generalizării învățămîntului primar, ca obiectiv de formare pe termen lung, folosirii intensive a cursurilor de formare de scurtă durată și a tipurilor de formare care au un mare efect multiplicator (formarea de învățători, instructori etc)

Pentru realizarea sarcinilor complexe ridicate de formarea și utilizarea resurselor umane, autorii raportului consideră necesar să existe un organ central care să elaboreze o politică de ansamblu în acest domeniu și să urmărească ca planurile de formare a cadrelor să fie efectiv îndeplinite.

Realizarea tuturor acestor sarcini cere din partea țărilor în curs de dezvoltare eforturi materiale și umane deosebite. Ajutorul extern pe care aceste țări îl pot primi prin intermediul unor programe multilaterale sau bilaterale va fi eficace în măsura în care se va adăuga eforturilor proprii ale acestor țări și se va identifica cu necesitățile lor specifice.

În acest sens trebuie înțeles și rolul pe care îl pot juca organismele din sistemul O.N.U. în a sprijini eforturile țărilor în curs de dezvoltare îndreptate spre formarea și mai buna utilizare a resurselor lor umane. Din modalitățile în care acest ajutor se poate concretiza, se menționează asigurarea unor informații cu caracter metodologic, furnizarea de material didactic (manuale, laboratoare etc.), specializarea unor studenți din țările în curs de dezvoltare și trimiterea unor experți cu o înaltă calificare în aceste țări, crearea unor universități și centre de cercetare științifică și tehnică în țările în curs de dezvoltare.

Desigur, discuțiile pe care raportul E.C.O.S.O.C. le prilejuiește în cadrul organismelor specializate ale O.N.U. vor putea releva și alte posibilități și mijloace practice de intensificare a activităților O.N.U. îndreptate spre sprijinirea eforturilor tuturor țărilor, și în special ale țărilor în curs de dezvoltare, pentru punerea în valoare a resurselor lor umane în procesul dezvoltării economice și sociale.

Acesta a fost de altfel și spiritul inițiativei României lansată în 1965, raportul E.C.O.S.O.C. reprezentînd o primă concretizare a ei.

A. NICOLAE

Imperativul informației economice

INFORMAȚIA economică se află mereu mai mult în centrul atenției forurilor publice deoarece convingerea că fără ea nu e cu putință o organizare și o dezvoltare științifică a economiei s-a înrădăcinat cu putere aproape pretutindeni. În unele țări, ca în Franța de pildă, se consideră că producția de informații este încă insuficientă, uneori necorespunzător adaptată și prea înceată pentru a contribui la eficiența maximă în luarea deciziilor. La Paris s-a organizat în acest sens, de curînd, un colocviu de către sociologi, universitari, sindicate și de către Institutul național al statisticii. „Sîntem azi într-o situație de penurie fățișă a informației economice" glăsuiește cu îngrijorare raportul general al colocviului.

Dezbaterile au avut loc în jurul a trei „mese rotunde". Tematica a cuprins, între altele, următoarele probleme : Dezvoltarea producției statistice; Dezvoltarea studiilor și cercetărilor economice (cum să fie legate aparatul statistic, aparatul de studii economice și centrele de decizie ? Trebuie oare dezvoltat un aparat de studii independent ? Planificarea este ea numai o întreprindere de informații economice?); Difuzarea și utilizarea informației economice (poate fi despărțită o politică de informație economică de o politică de formație economică ?).

La colocviu, directorul general al ziarului **France Soir** exprima nedumerirea că tineretului i se cer cunoștințe relativ precise în domenii cu totul specifice, ca de pildă ereditatea în științele naturale, și că, asemenea fenomene „de toată ziua", cum sînt, inflația, șomajul, formarea prețurilor, concentrarea întreprinderilor, nu sînt abordate.

Între alte cauze ale penuriei de informații de care se plînge Franța s-au arătat : „Mentalitatea secretului; rezistența față de «modele» de gîndire științifică; insuficiența formației economice ; despărțirile cu ziduri administrative și distanța între administrație și administrați ; locul important pe care-l dețin în economie întreprinderile mici și mijlocii, acestea avînd nevoi de informație economică mai limitate ca cele mari ; relativ puținele mijloace financiare ale sindicatelor și organizațiilor profesionale ; inadaptarea structurii acestora din urmă..."

Va renunța S. U. A. la acoperirea cu aur?

INCĂ din 1965, acoperirea în aur a circulației financiare în S.U.A. a fost redusă la un raport de 25%

NOTE EXTERNE

per dolar. De fapt, în zilele noastre, mulți economiști consideră că garantarea în aur a emisiunii de bancnote pentru nevoile interne nu mai are nici un sens. Pornind de la asemenea convingeri, și de la aceea că menținerea acoperirii în aur are drept efect imobilizarea metalului prețios, care este necesar pentru a susține dolarul pe plan internațional, William Mc Chesney Martin, președintele Băncii Federale de Rezerve, a cerut de curînd Congresului desființarea integrală a acoperirii. Ceea ce a dat însă în primul rînd impuls acestei inițiative a președintelui Martin, este faptul că S.U.A., în urma scurgerilor considerabile de aur în străinătate, nu mai dispun în prezent decît de circa 3 miliarde de dolari aur peste nivelul legal al garantării și că fluxul peste hotare, oarecum întrerupt în primăvară, are tendința să continue. La sfîrșitul lunii mai stocul de aur al S.U.A. a fost de 13.200.000.000 de dolari, din care aproximativ 10 miliarde reprezintă acoperirea fiduciară a dolarului. Un fond neangajat de numai 3,2 miliarde nu este considerat indestulător. În fiecare an circulația de banenote în S.U.A. sporește cu 2 miliarde de dolari și în acest fel anual se imobilizează 500 milioane de dolari. Pe de altă parte, trezoreria americană vinde în fiecare an, pentru folosință industrială, aur în valoare de 150 milioane de dolari.

În toate țările raportul dintre rezerve și importurile anuale se află în jurul procentului de 30%. Scurgerile de aur american au fost mari, dar raportul este considerat încă satisfăcător, deasupra nivelului. O nouă scădere însă în rezervele de aur, sub nivelul de 10 miliarde de dolari, nu ar mai putea fi tolerată. Pentru toți observatorii economici, S.U.A., cu marile lor angajări internaționale, politice, economice și financiare, nu se vor putea apăra de cursul care le va obliga să arunce în bătălia de apărare a dolarului și cele 3,2 miliarde de dolari aur ce le-au mai rămas peste nivelul barieră. De aceea, teama că pînă la urmă S.U.A. vor suspenda libera convertibilitate a dolarului, sporește în țările care dețin o balanță favorabilă în relațiile economice cu ele.

„Americanii, scrie Financial Times, vor trăi într-un paradis imaginar dacă-și închipuie că degajarea printr-o lege a întregului stoc de aur ce-l dețin, va fi acceptată în lume ca o dovadă că sînt gata să facă față într-adevăr, materialmente, plăților în aur dincolo de cele 3,2 miliarde ale stocului liber în prezent — și că nu vor recurge la desființarea convertibilității dolarului". Or, aprehensiunile în legătură cu această eventualitate sînt de natură tocmai să accelereze, nu să încetinească, hemoragia peste hotare a aurului american.

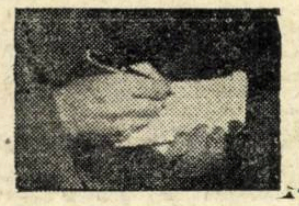

din bloc-notesul cronicarului

Livrările nocturne

***Dezvoltarea** circulației rutiere impune și comerțului măsuri de adaptare. Astfel, de la experimentări izolate în unele țări ca Anglia, Danemarca, Olanda și altele, este în curs de generalizare sistemul nocturn de transport al mărfurilor către magazinele de desfacere, în special din mediul rural. În cadrul acestui sistem, se folosesc așa-numitele „boxe de noapte" organizate în exteriorul magazinelor, unde șoferul (care posedă chiar cheia acestor boxe sau o găsește la un loc bine stabilit) lasă coletele cu marfă și ridică ambalajele goale.*

Experiența de șase luni a unor asemenea livrări s-a soldat cu rezultate foarte interesante:

— îmbunătățirea cu 12% a sistemului de circulație al camioanelor de livrare;

— reducerea cu 30% a duratei de încărcare față de încărcarea în timpul zilei:

— reducerea substanțială a comenzilor refuzate (în șase luni nici un camion nu s-a întors cu vreo astfel de comandă refuzată);

— loturile de mărfuri astfel livrate au putut fi plasate direct în raioanele de vînzare, evitîndu-se dubla manipulare: camion-magazii și magazii-magazin.

Societatea anglo-olandeză „Unilever" care a experimentat și ea acest sistem, a introdus livrările SPD (Speedy Prompt Delivry — „livrările fulger") considerînd că experiența merită să fie continuată și în viitor.

Aceste avantaje se explică prin aceea că în timpul nopții circulația rutieră este mai redusă, mărfurile pot fi transportate în condiții mai bune (conservîndu-și calitatea inițială, în special la produsele perisabile), temperatura este mai scăzută, iar operativitatea mai mare.

Un pariu însemnat

Deși se ocupă de ele oameni de știință cu reputație, previziunile dezvoltării pentru anul 2000 iți curmă uneori respirația. Industriașii americani se declară perplecși de perspectivele pe care le zugrăvesc oamenii de știință întreprinderilor lor, dar nu ezită totuși să acorde un loc tot mai însemnat cercetărilor corespunzătoare în programele lor pentru viitor. „A prevedea ceea ce vom face în 20 de ani, spunea Stanley Pace, vicepreședintele marii firme americane „Thompson Ramo Woolridge", este un stimulent: trebuie să cîștigăm un pariu". Anul 2000 nu mai ține de știința-ficțiune: el constituie obiectul de studii științifice al marilor laboratoare. Firma amintită, ale cărei preocupări merg de la automobil la aeronautică, și-a întocmit un grafic de lucru precis: 1970 — omul își va putea construi singur casa sa din bule în material plastic; televiziunea va fi tridimensională și în culori, grație laserului; receptoarele extrem de plate, se vor afla încastrate în pereți; 1985 — omul va voiaja spre planete la bordul unor rachete comerciale și va proceda la culturi pe fundul mărilor; 1995 — nu vor mai avea loc accidente de circulație, deoarece automobilele vor fi ghidate pe autostrăzi extrem de moderne de către mașini electronice; centralele electrice satelizate vor funcționa pe baza energiei solare.

În graficul societății sînt înscrise 401 previziuni tehnologice iar 27 de savanți și tehnicieni lucrează asupra lor. Previziunile fiecărui expert sînt analizate, criticate și confruntate, pînă se realizează unanimitatea. Pentru fiecare dintre previziuni trebuie să se imagineze cel puțin 100 de invenții și tehnici noi. În același spirit sînt studiate în prezent eventualele decizii administrative, problemele de investiții, capacitatea de producție și piețele.

Desigur, de multe ori nu e vorba numai de calcule, ci și de presupuneri, iar părerile sînt împărțite. Valoarea lor de scrutare a viitorului, de pregătire și stimulare, nu este însă de contestat.

La nivelul cel mai scăzut

Potrivit unui raport oficial al Trezoreriei britanice, stocurile de aur ale Angliei au fost evaluate la sfîrșitul primului trimestru al acestui an, la 599 milioane lire sterline (față de 693 milioane lire la sfîrșitul anului 1966, 727 milioane în primul trimestru al anului 1965 și 873 milioane în aceeași perioadă a anului 1964). În cercurile City-ului londonez, se apreciază chiar că în momentul de față aceste rezerve se află la nivelul lor cel mai scăzut de la sfîrșitul războiului.

Reducerea stocurilor de aur reflectă de fapt — după părerea experților — schimbarea importantă intervenită în politica guvernului britanic începînd din al doilea trimestru al anului 1965. Pînă atunci, rezervele monetare nu conțineau decît aur, cu excepția unui fond de rulment în devize care rareori depășea 10% din totalul rezervelor. Trezoreria a făcut cunoscut că lira sterlină, în calitate de monedă de rezervă, trebuie să fie sprijinită de aur. Rambursarea în cel de-al doilea trimestru a unor mari împrumuturi (173 milioane lire), efectuate către F.M.I. și Elveția, ar putea în mod aparent să determine o ușoară creștere a aurului în rezervele britanice; dar, după cum se apreciază în cercurile bancare din Londra, chiar și după aceste restituiri, rezervele se vor situa la numai circa 400—450 milioane lire în devize. Este vorba fără îndoială — subliniază agenția FRANCE PRESSE — în mare parte de rezervele în dolari pe care Banca Angliei se abține să-i convertească pentru a nu agrava hemoragia stocurilor de aur ale S.U.A. La rîndul lor, Statele Unite au sprijinit în ultimii ani Trezoreria britanică să evite devalorizarea lirei sterline.

C. E. E. — Minusurile anului 1970

În cadrul programului de dezvoltare economică pe termen scurt (1965—1970) obiectivele Pieței Comune nu par să se întemeieze pe perspective prea optimiste. Două elemente vin să justifice această apreciere a ziarului italian **Il Sole — 24 ore**: *situația produsului național brut și a productivității. Astfel, în cadrul perioadei în discuție, se reține că în ceea ce privește produsul național brut, rata medie anuală de creștere a acestuia se va ridica pentru perioada 1965—1970 la 4,3% pe ansamblul țărilor membre ale C.E.E., față de 4,9% cît reprezenta această rată în perioada 1960—1965 și de 5,4% în 1955—1960. De asemenea, în ceea ce privește ritmul de creștere a productivității, acesta va cunoaște un fenomen de încetinire, rata sa de creștere reprezentînd doar 3,8% în 1965—1970, față de 4,3% în 1960—1965. Dată fiind această situație — conchide ziarul — sfîrșitul celui de-al șaptelea deceniu va fi desigur „bogat în surprize".*

Creșterea medie anuală a produsului național brut global al țărilor C.E.E.

(% raportat la prețurile 1960)

Țara	Produsul global			productivitatea pe persoană ocupată		Produsul pe cap de locuitor	
	1955-60	1960-65	1965-70	1960-65	1965-70	1960-65	1965-70
R.F.G. [1]	6,6	5,1	3,5	4,3	3,5	3,8	3,0
Franța	4,7	4,8	4,8	4,5	4,2	3,4	3,9
Italia	5,9	5,1	5,0	4,5	4,2	4,4	4,4
Olanda	4,2	4,7	4,6	3,0	3,3	3,3	3,1
Belgia	2,7	4,5	4,1	3,4	3,4	3,8	3,5
Luxemburg	3,0	2,9	3,2	2,2	2,8	1,8	2,4
C.E.E.	5,4	4,9	4,3	4,3	3,8	3,8	3,5

[1]) Calculat la prețurile din 1965.

C. GRIGOR

PRIMA ZI LA O. D. I. U.

ÎNFIINȚAREA O.D.I.U.-ului (Oficiul pentru descoperirea inovațiilor uitate) și-a dovedit utilitatea încă din prima zi de activitate. Și iată de ce:

Se știe că pentru realizarea unei inovații sau a unei invenții autorii acestor creații se străduiesc ani de zile, studiază cu asiduitate procesul tehnologic, răsfoiesc zeci de publicații de specialitate pentru a descoperi noutățile apărute în domeniul respectiv, mai pe scurt, cheltuiesc mult timp și fac risipă de materie cenușie. Urmarea o știm cu toții: apar mereu invenții și inovații, elemente care propulsează progresul tehnic.

Dar cu cîte strădanii se nasc aceste creații! Nu s-ar găsi oare o cale mai lesnicioasă? De la această întrebare s-a zămislit ideea de înființare a O.D.I.U.-ului. Instituție nouă, deocamdată cu un singur salariat (adică subsemnatul, încadrat pe post de detectiv principal), O.D.I.U.-ul, precum am spus, și-a arătat deosebita sa însemnătate. Pentru ca afirmațiile noastre să nu pară vorbe de clacă ne luăm îngăduința de a prezenta probe care atestă cele de mai sus și din care se poate deduce cu ușurință superioritatea O.D.I.U.-ului în comparație cu vechiul sistem de elaborare, acceptare și aplicare a invențiilor și inovațiilor.

Pe concret. Un exemplu din vechiul sistem. După cîțiva ani de preocupări, un iscusit tehnician — Ilie Dumitru, actualmente pensionar în București —, bun cunoscător al procesului de fabricare a încălțămintei, a născocit o instalație simplă, dar de mare importanță pentru îmbunătățirea calității încălțămintei. E vorba de un mic aparat destinat verificării cu precizie a dimensiunilor calapoadelor din lemn. Existența acestui aparat — a cărui construcție costă doar cîteva sute de lei — la întreprinderile care produc calapoade, la fabricile de încălțăminte și la unitățile de același profil ale cooperației meșteșugărești ar fi contribuit la înlăturarea durerilor de... picioare pe care le suportă numeroși purtători de încălțăminte. Utilizarea acestui aparat ar fi asigurat realizarea și folosirea unor calapoade dimensionate în conformitate cu configurația anatomică a labei piciorului.

De altfel, utilitatea acestui aparat a fost confirmată de direcția de specialitate din M.I.U. (care la data de 2.VI.1962 a acordat autorului certificat de inovator) și de o comisie de 12 tehnicieni de la UCECOM care, în urma discuțiilor purtate, au stabilit „că aparatul este bun și folositor scopului pentru care a fost confecționat".

Să tragem o imaginară linie și să adunăm: cîțiva ani de preocupări pentru conceperea aparatului + cîteva mii de lei cheltuite de autor pentru diverse schițe și modele + cîteva luni de discuții, verificări și aprobări + eliberarea unui certificat de inovator și acordarea unei prime. Toate acestea au luat sfîrșit acum 5 ani. Rezultatul: astăzi aparatul nu este folosit nici măcar într-o singură unitate.

Trecut în rîndul inovațiilor uitate, aparatul cu pricina a dispărut din viziunea celor ce trebuiau să-l folosească. E ca și cum n-ar mai fi. Misiunea de a-l descoperi a revenit O.D.I.U.-ului, adică mie, în calitate de singur salariat al acestei noi și folositoare instituții. Operațiunea de descoperire a durat cîteva ore. De aici o eficiență economică sporită a O.D.I.U.-ului.

În final, o problemă a mai rămas de lămurit: dacă aparatul cu pricina este într-adevăr valoros și eficient în acțiunea de îmbunătățire a calității încălțămintei — așa cum au stabilit la timpul potrivit cei ce l-au acceptat — de ce nu este folosit în toate unitățile care au nevoie de el? O altă întrebare: dacă aparatul nu prezintă interes de ce a fost acceptat ca inovație? Această dilemă n-o mai poate dezlega O.D.I.U.-ul. Ea rămîne în sarcina celor ce au aprobat și — atît de repede — au uitat inovația amintită.

D. TĂRNĂUCEANU

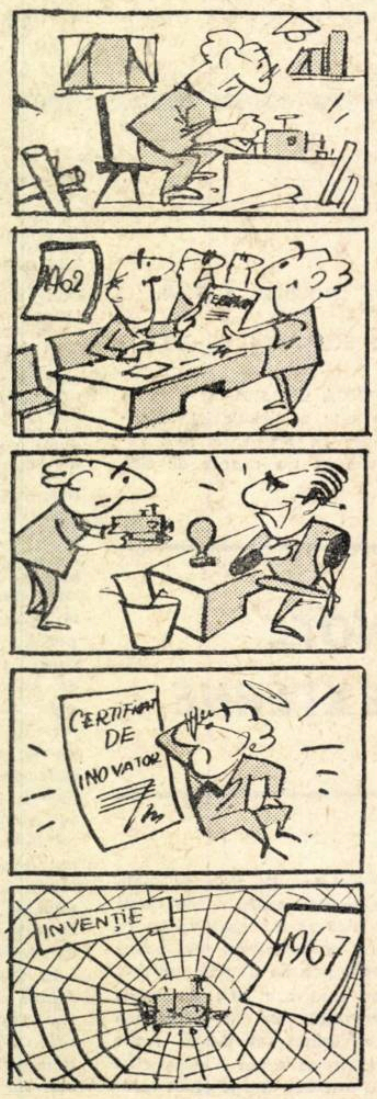

Desene de NEAGU RĂDULESCU

PE GLOB

● **Curățirea plajelor engleze de „marcea neagră", rezultată de pe urma naufragiului petrolierului „Torrey Canyon", a costat guvernul englez 16 milioane lire sterline, din care numai pentru detergenți s-au cheltuit 515 000 lire.**

● **Primul ministru al Australiei, Holt, a declarat recent că, în ciuda svonurilor care au circulat, guvernul australian nu intenționează să revină asupra hotărîrilor sale de interzicere a stabilirii sucursalelor băncilor americane pe teritoriul Australiei.**

● **Potrivit relatărilor agenților străine de presă, peso-ul uruguayan a atins pe piața liberă cursul cel mai scăzut din ultimele luni față de dolarul american. În cercurile economice, această scădere bruscă a valorii monedei uruguayene este pusă în legătură cu apropiata vizită a unei misiuni a Fondului Monetar Internațional, care intenționează să propună o nouă devalorizare oficială a peso-ului, drept condiție pentru acordarea de noi împrumuturi.**

● **Întreprinderea italiană de stat I.R.I. și filiala ei pentru construcția de automobile „Alfa-Romeo" au hotărît construirea unei mari fabrici de automobile la sud de Napoli. Noua întreprindere va putea fabrica 450 000 automobile pe an și va asigura locuri de muncă pentru 15 000 de muncitori. Proiectului astfel conceput i se opune firma „Fiat", care vede în noua societate un puternic concurent. El urmează însă a fi dezbătut în Parlamentul italian.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 29 (205)
VINERI
21 iulie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

DIN SUMAR

• *Pagina a 3-a*

În perspectiva deceniului 1971—1980
PRELIMINARII LA SCHIȚA DEZVOLTĂRII ECONOMICE A REGIUNII BRAȘOV

• *Pagina a 7-a*

„CAPITALUL" ȘI PRINCIPIILE METODOLOGICE ALE ISTORIEI ECONOMICE

• *Pagina a 15-a*

America Latină 1966
DEZVOLTARE LENTĂ ȘI INEGALĂ

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

RENTABILIZAREA: DOUĂ FELURI DE A RĂSPUNDE SARCINILOR

În regiunea Galați nouă întreprinderi din industria republicană, patru din economia locală și 23 G.A.S.-uri fuseseră planificate, în acest an, cu o pierdere de 253 522 mii lei. Alte 18 întreprinderi republicane și opt locale, deși planificate la întreaga activitate cu beneficii, aveau un număr de 232 produse nerentabile, totalizînd o pierdere de 37 260 mii lei.

Bilanțul încheiat de comisia de rentabilizare a scos la iveală faptul că, în marea lor majoritate, colectivele de muncă din unități au reușit să preconizeze un ansamblu de măsuri care, pe regiune, vor duce la mobilizarea unor rezerve, în anul 1967, de 107 160 mii lei, astfel ca pierderile planificate, pentru această perioadă, să se reducă cu 36,5%. Dintre întreprinderile care au reușit pînă în prezent să elimine pierderile la o bună parte din produsele nerentabile menționăm: Uzina de reparații-Galați (din 54 produse a rentabilizat 32), Fabrica de conserve-Tecuci (din 22 a rentabilizat 18 produse), Uzina mecanică-Galați a reușit să rentabilizeze toate cele 21 produse pe care le fabrică.

Există, din păcate și situații cînd în loc să se reducă cît mai mult volumul cheltuielilor la produsele nerentabile, se înregistrează chiar depășirea pierderilor planificate. **La Combinatul de fibre artificiale-Brăila, de exemplu, din cauza nerespectării consumurilor specifice normate, în prima parte a anului în curs pierderea planificată a fost depășită cu 22 317 mii lei. Într-o situație identică se află și Întreprinderea forestieră-Vrancea care, față de o pierdere planificată de 1 992 mii lei, a „realizat" 3 231 mii lei.** Forurile tutelare ce măsuri întreprind pentru lichidarea unor atari situații?

Nicolae NICHITA
economist
controlor revizor principal, Direcția de control și revizie-Galați

RECLAMAȚIILE ȘI INFORMAREA OPERATIVĂ

ANALIZA reclamațiilor pe cele trei cauze principale, — de ordin comercial, de transport și tehnic — constituie un factor important pentru îndeplinirea obligațiilor contractuale de livrare la export, pentru menținerea relațiilor comerciale în viitor și pentru prevenirea unor deficiențe repetate în livrări de produse similare.

În vederea întăririi răspunderii întreprinderilor producătoare pentru export și pentru evitarea unor deficiențe viitoare, considerăm că acestea trebuie să fie informate operativ și detaliat de către întreprinderile de comerț exterior, cu privire la reclamațiile sau observațiile clienților externi; reclamațiile care trebuie să conțină date precise din care să se poată desprinde cauzele deficiențelor, trebuie să fie analizate și dezbătute la nivelul conducerii tehnice a uzinei și a serviciilor de export, precum și de echipa sau colectivul de muncă respectiv. De asemenea, cred că este necesar ca organele centrale furnizoare, precum și întreprinderile de comerț exterior să urmărească modul în care se studiază reclamațiile externe și implicit măsurile ce se iau în urma acestora.

Gheorghe ANDREESCU
din Ministerul Industriei Construcțiilor

SIMPLIFICARE

LUNAR, instituțiilor bugetare, ordonatori principali, secundari și terțiari de credite, li se deschid credite pe baza cererilor la nivelul planificat. La articolul 10 și 11 (cadrul comun al clasificației bugetare) se alocă instituțiilor bugetare sume importante reprezentînd salariile personalului scriptic și nescriptic, sume care includ atît impozitul pe salarii care se virează la buget, cît și contribuția de 2% care se virează în contul Consiliului sindicatului de ramură.

Deschiderile de credite se fac între 20 și 25 ale fiecărei luni pentru luna următoare, iar virarea impozitului și a contribuției de 2% se face indeobște la începutul celei de-a doua luni. Astfel, importante fonduri stau imobilizate în conturile de decontare ale instituțiilor bugetare, sume care pot fi folosite în finanțarea unor acțiuni noi și în lărgirea finanțării celor existente. Avînd în vedere că impozitul pe salarii reprezintă circa 11% din suma totală a salariilor realizate, există posibilitatea de a se aloca instituțiilor bugetare suma salariilor planificate minus 11%, urmînd ca la sfîrșitul fiecărei luni să se facă regularizarea prin virarea la buget a diferenței sau prin reintregirea creditului cu impozitul reținut în plus. În mod similar, se poate proceda și cu contribuția pentru pensia suplimentară, reținîndu-se încă 2% din fondul de salarii planificat și regularizîndu-se diferențele care apar la sfîrșitul lunii.

Vladimir FUNDUC
economist, Ministerul Comerțului Exterior

SCULĂRII SPECIALIZATE

În momentul de față sculăriile funcționează ca sectoare auxiliare ale uzinelor constructoare de mașini, și absorb aproximativ 8—10% din numărul total al salariaților. Din totalul muncitorilor productivi din sculării circa 65—70% sînt ocupați în meseriile legate de prelucrările mecanice. Sculele tăietoare, de control și auxiliare se realizează aproape integral prin prelucrări mecanice și ele reprezintă aproximativ 60% din volumul întregii producții a sculăriilor. Cumulată pe țară, această producție ar putea constitui obiectul activității unor întreprinderi specializate în care procesul de producție să se desfășoare după criteriile economice ale producției industriale de serie mare.

Pentru această teză pledează și faptul că producerea de SDV-uri, în afara muncii de execuție, mai implică și muncă de concepție, de proiectare, de pregătire, de planificare, lansare și urmărire — munci care se efectuează în fiecare uzină constructoare de mașini în paralel de multe ori pentru aceleași scule — cînd ele ar putea fi efectuate o singură dată și într-o singură unitate pentru același produs.

Ținînd seama de avantajele tehnico-economice pe care le oferă noua concepție despre sculării, s-ar putea crea unități specializate pe feluri de S.D.V.-uri și elemente de îmbinare. În acest fel s-ar pune bazele unor industrii de înaltă tehnicitate, care ar înmănunchia cele mai valoroase elemente din actualele sculării (de la concepție și pînă la execuție), capabile să asigure industriei constructoare de mașini S.D.V.-uri cu parametri superiori. În felul acesta, o mare parte din mașinile folosite azi în sculării ar putea lua drumul producției.

Aceste unități se cer amplasate în imediata vecinătate a bazelor producătoare de oțeluri speciale. S-ar rezolva astfel mai bine problema aprovizionării (cîte cheltuieli nu se fac în prezent cu transportul metalului și cîte mijloace de transport n-ar putea fi folosite în alte scopuri?), deoarece întreaga cerere de materiale ar fi făcută de un număr redus de întreprinderi specializate și nu de toate întreprinderile constructoare de mașini din țară.

Ioan POP
economist, Uzina „Tractorul"-Brașov

Pe unele șantiere de construcții-montaj

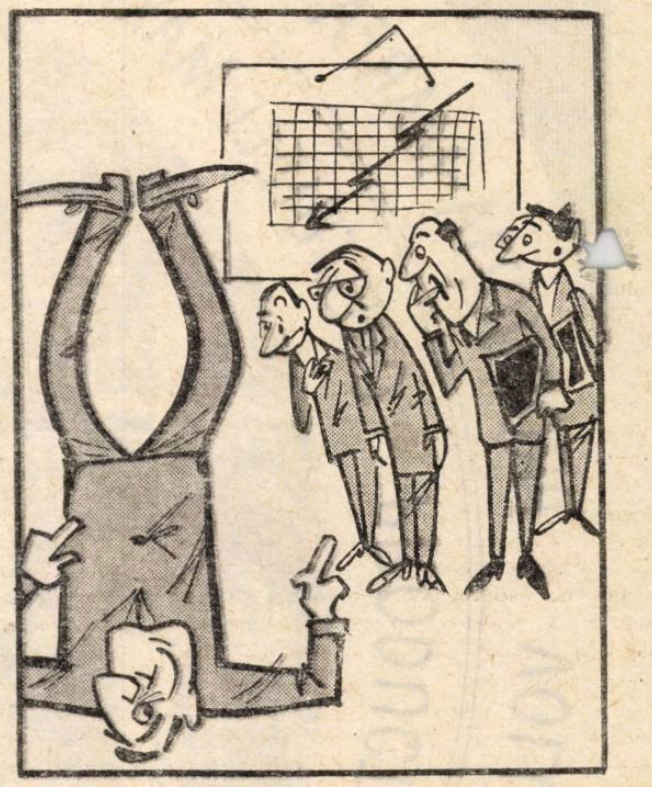

— Și astfel practicînd yoga, dragi tovarăși, avem plăcuta ocazie, de cîteva ori pe zi, să vedem situația șantierului nostru exact invers!

(Desen de NEAGU RADULESCU)

ECOURI

VALORIFICARE SUPERIOARĂ, DA! DAR ȘI RENTABILITATE

nr. 14

ASPECTELE semnalate în articolul din „Viața economică" privind creșterea indicatorului de cheltuieli pentru 1000 lei producție-marfă față de anii precedenți, la unele produse (hexaclorciclohexan, acizi naftenici distilați și negru de fum) și nivelul ridicat al acestora care depășesc prețurile cu ridicata ale întreprinderii (cum este cazul produselor cauciuc sintetic 1500 și alcooli grași sintetici) sînt juste.

Creșterea prețului de cost la acizi naftenici distilați a fost determinată atît de diminuarea planului de producție — ca urmare a lipsei de desfacere — cît și de repartizarea unei materii prime inferioare de țeii naftenice. Aceasta a dus la majorarea consumului specific de materii prime și la obținerea unei calități inferioare de produse chimice. Au fost necesare cheltuieli suplimentare pentru redistilare în vederea obținerii unei calități superioare. De reținut că în anul acesta prețul de cost planificat este superior chiar realizărilor din 1966 datorită diminuării în continuare a planului de producție și a repartizării prin plan a aceleiași calități de țeii naftenice.

Prin atingerea parametrilor de proiect la instalația de hexaclorciclohexan de la Combinatul chimic-Borzești prețul de cost mediu s-a redus substanțial. În primul trimestru al anului s-a realizat per total cheltuieli pentru 1000 lei producție-marfă, 621,8 lei față de 656 în 1966.

Lucrătorii de la Combinatul de cauciuc sintetic și produse petrochimice, precum și din institutele de cercetări — paralel cu măsurile stabilite de furnizor — au realizat o serie de îmbunătățiri în fabricarea butadienei (îmbunătățirea calității catalizatorilor, a tehnologiei la unele faze de fabricație) necesare producerii cauciucului sintetic. Deoarece, în urma măsurilor luate, rezultatele nu au fost satisfăcătoare, s-a apelat din nou la ajutorul furnizorului, care, în perioada decembrie 1966 — februarie 1967, a trimis o brigadă complexă de specialiști. O parte din măsurile stabilite de ei privind modificări de instalație și tehnologie au și fost realizate. În trimestrul I s-a înregistrat astfel un preț de cost inferior celui cu ridicata al întreprinderii, care a fost de 11 934 lei/tonă, față de 13 100 lei/tonă.

Prin măsurile luate producția de negru de fum a fost rentabilizată. Și la alcooli grași sintetici s-au luat măsuri care să asigure reducerea prețului de cost și rentabilizarea produsului.

ing. GH. CARANFIL
adjunct al ministrului industriei chimice

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

IULIANA TOPÎRCEANU, U.R.C.C.-Sebeș. — Personalul care, la aplicarea H.C.M. nr. 328/1967 a împlinit condițiile de stagiu în vigoare pînă la 1 martie 1967, poate ocupa, în continuare, funcțiile avute fără a fi necesară vreo aprobare de derogare specială pentru nefinalizarea condițiilor de stagiu stabilite pe baza acestei hotărîri. De asemenea, acest personal beneficiază de majorarea salariilor tarifare, în limitele stabilite. Școlile medii tehnice din sistemul cooperației de consum, se asimilează cu școlile medii de specialitate economică. Absolvenții acestor școli pot ocupa funcțiile de planificator II și contabil II, fără nici un stagiu prealabil. În primul an de activitate, ei sînt remunerați la limita minimă a salariului tarifar prevăzut pentru aceste funcții.

MARIA STRAULEA, Fabrica de confecții-Iași. — **Perioada lucrată în atelier propriu,** în meseria de confecționer de îmbrăcăminte și lenjerie, dovedită cu acte, se ia în calculul vechimii în meserie. Conform reglementării în vigoare nu este admisă promovarea cu trecerea peste categoria tarifară imediat următoare, în categorii de calificare superioare chiar dacă îndepliniți condițiile de stagiu pentru promovarea în aceste categorii. Stagiul minim într-o categorie tarifară de calificare — atunci cînd îndepliniți condițiile de stagiu în meserie — este de trei luni, în care timp trebuie să executați lucrări superioare categoriei în care sînteți încadrată.

ALEXANDRU BASULLA, Galați. — Întrucît contestația făcută de dv. privind stabilirea salariului tarifar în vigoare a funcției pe care ați deținut-o în anul 1957 n-a fost însușită de Ministerul Economiei Forestiere, am trimis-o spre examinare Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării care urmează să reanalizeze, împreună cu organele de specialitate ale ministerului, problema ridicată. După stabilirea unei soluții definitive, vă vom comunica rezultatul.

ILIESCU V. Vicențiu, Cluj. — După cum vă este cunoscut, Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 328/1967 nu prevede majorarea generală a salariilor unor categorii de angajați ci, corelarea salariilor tarifare ale cadrelor care dețin funcții economice cu ale cadrelor care ocupă funcții tehnice. Acolo unde, înainte de apariția acestei Hotărîri, aceste salarii erau corelate, s-a considerat că nu este cazul să se modifice limitele de salarizare ale funcțiilor economice respective. În unitatea unde lucrați dv. (de gr. III b) limitele de salarii tarifare prevăzute pentru funcțiile de contabil șef și de șef al serviciului contabilitate, sînt corelate cu cele ale cadrelor tehnice, astfel că au fost menținute ca atare.

N. VILCU, Brăila. — Pentru ocuparea unei funcții de economist este necesar să fiți absolvent al învățămîntului superior economic. Prestarea unui stagiu, chiar îndelungat, în funcții de conducere pentru care este prevăzută cerința absolvirii studiilor economice superioare, pe baza aprobărilor date în acest sens de către organele competente, nu duce la asimilarea dv. cu angajații care au absolvit învățămîntul superior economic.

PROF. ION GHELASE, București — Mulțumim pentru sugestii. Vom ține cont de ele la elaborarea planului tematic privind rubrica de istorie a gîndirii economice.

CAROL BORA, economist, Craiova — În urma materialului publicat sub semnătura dv. — **Reactualizări de normative** — (nr. 18) Direcția generală a finanțării industriei și transporturilor din Ministerul Finanțelor răspunde: **„Normativele auto au fost revizuite și îmbunătățite. Proiectul elaborat de Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene a fost înaintat spre avizare".**

ALEXANDRU GEORGESCU, Ploiești — Într-unul din numerele viitoare veți găsi și răspunsul la întrebarea pusă de dv.

PETRE COSTOVICI consilier juridic principal, Trustul de foraj Pitești — Din păcate, observațiile și sugestiile din materialul trimis — sînt tratate la modul general. Vom încerca — cu încuviințarea dv. — să reținem — pe scurt — propunerea făcută.

ÎN PERSPECTIVA DECENIULUI 1971—1980

PRELIMINARII LA SCHIȚA DEZVOLTĂRII ECONOMICE A REGIUNII BRAȘOV

Gheorghe PÂNĂ
prim-secretar al Comitetului regional-Brașov al P.C.R.

DIRECTIVELE cu privire la elaborarea planului cincinal 1971—1975 și a liniilor principale de dezvoltare a economiei naționale pînă în 1980 — dezbătute și aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din 26—27 iunie a.c. — constituie o expresie a preocupării conducerii partidului pentru creșterea puternică a forțelor de producție, pe baza celei mai înalte tehnici, ridicarea calitativă a activității în toate domeniile, asigurarea unui înalt nivel al eficienței economice și, pe această bază, ridicarea nivelului de viață al populației. Așa cum s-a stabilit la Plenara C.C. al P.C.R., desfășurarea întregului ansamblu de lucrări pentru elaborarea planului de perspectivă se va realiza într-un cadru organizat, pe baza unui program unitar și a unei metodologii unice. Comisiile pe ramuri, pe regiuni, pe probleme de sinteză, precum și cele pe întreprinderi, reprezintă forme organizatorice prin care urmează să participe la lucrările de plan un număr însemnat de specialiști de înaltă calificare și oameni de știință din toate domeniile, lucrători din aparatul de partid și de stat, conducători din economie. Prin folosirea judicioasă a acestor colective, va putea fi asigurată întocmirea unor studii și a unor propuneri de plan bine fundamentate. Comitetul regional de partid-Brașov a luat toate măsurile pentru ca sarcinile trasate de recenta Plenară a C.C. al P.C.R. să fie întocmai traduse în viață.

Se știe că Brașovul se numără printre regiunile din țară cu cea mai dezvoltată industrie. Dispunînd de puternice fabrici și uzine constructoare de mașini, combinate chimice, întreprinderi ale industriei ușoare, alimentare, de materiale de construcție, ale economiei forestiere, regiunea Brașov asigură o gamă largă de produse, atît pentru nevoile interne ale economiei naționale, cît și pentru export. Pornind de la aceste considerente, s-a prevăzut ca sarcinile economice de perspectivă să fie axate, în principal, pe latura intensivă a dezvoltării producției, pe folosirea mai eficientă a capacităților de producție existente și, îndeosebi, pe diversificarea mai accentuată și modernizarea produselor.

În domeniul construcțiilor de mașini — ramura cu cea mai ridicată pondere în producția industrială a regiunii — **viitoarele prevederi de plan vor fi orientate spre îmbunătățirea performanțelor tractoarelor, autocamioanelor, rulmenților, utilajului chimic, echipamentului electric auto și pentru tractoare etc., precum și spre diversificarea gamei de produse, corespunzător cerințelor mereu crescinde ale economiei naționale și exportului.** Ne gîndim, de exemplu, la extinderea gamei de autocamioane, mergînd pînă la 12 tone sarcină utilă, în mai multe variante constructive, rezultate din combinații ale construcțiilor cu cabină retrasă sau avansată, cu tracțiune pe două sau pe patru roți și platforme cu lungimi diferite, precum și la lărgirea gamei de autoșasiuri pentru producția de autovehicule speciale (autotractoare, autobasculante, cisterne, dube-frigorifice și altele). **La producția de tractoare, se va avea în vedere necesitatea sporirii numărului de tipuri asimilate** (în afara celor 6 tipuri prevăzute în actualul plan cincinal), **în funcție de nevoile multiple ale agriculturii, economiei forestiere, construcțiilor și altor ramuri, precum și de tendințele ce se manifestă pe piața mondială.** Totodată, se va studia posibilitatea profilării unei întreprinderi specializate în fabricația echipamentelor de lucru adaptabile la tractoare și autocamioane ca: excavatoare hidraulice, cupe de încărcare frontale, buldozere, trolii și altele. Dezvoltarea producției de echipamente de lucru va permite extinderea mecanizării muncilor grele și cu volum mare cum ar fi cele din construcții și exploatări forestiere.

Necesitatea diversificării producției se pune și în alte întreprinderi. Considerăm necesar și posibil ca Uzina „Hidromecanica" de pildă, să asimileze în viitorul cincinal noi produse de înaltă tehnicitate, cum sînt: turbine cu gaze, turbosuflante adaptabile la autocamioane, turbocompresoare, convertizoare hidraulice de cuplu pentru înlocuirea cutiilor de viteză și altele. De asemenea, în scopul satisfacerii necesităților crescinde de organe de asamblare și scule, **ar fi oportun să fie dezvoltate și modernizate actualele capacități de producție ale fabricilor de șuruburi, de unelte și scule; în acest fel s-ar crea posibilitatea degrevării sculăriilor uzinelor constructoare de mașini atît din regiune, cît și din țară de sarcina realizării acestora.** Prin această măsură va spori eficiența economică, concomitent cu aprovizionarea la timp a întreprinderilor cu asemenea produse.

Importantă pentru regiunea noastră este și rezolvarea unor cerințe de piese forjate și turnate. Ar fi util, ținînd seama mai ales de nevoile celor 6 uzine dezvoltate ale industriei construcțiilor de mașini din orașul și raionul Sibiu, să se construiască în viitorii ani, o întreprindere cu specific de turnătorie și forje. Se vor elibera în acest fel însemnate capacități de producție și se vor crea condiții pentru adîncirea specializării întreprinderilor respective.

O pondere însemnată în industria regiunii ocupă chimia. Combinatele existente asigură numeroase produse, atît pentru cerințele industriale și pentru agricultură, cît și pentru nevoile populației. Pentru viitor se vor lua măsuri care să asigure o creștere considerabilă a producției de îngrășăminte chimice la combinatele din Făgăraș și Victoria. Există condiții ca prin investiții mici și, mai ales prin mai buna utilizare a instalațiilor existente, să se obțină la aceste întreprinderi nu numai creșterea producției, ci și lărgirea sortimentelor.

PENTRU celelalte unități ale industriei chimice, cum este, de pildă, **Fabrica din Rișnov — se pune problema profilării pe produse chimice de tonaj mic-mediu. Cu o investiție minimă, producția acestei fabrici va putea să sporească în viitorii ani de 2—3 ori.** Atenție deosebită va fi acordată — în unitățile chimice din regiune — creșterii producției de mase plastice, de înlocuitori de metal, de coloranți cu rezistențe superioare, schimbători de ioni, celuloză și hîrtie, adezivi sintetici, rășini fenolice, metale neferoase și altele, precum și ridicării calității produselor. Se va asigura totodată, creșterea gradului de valorificare a materiilor prime.

De o deosebită atenție se vor bucura și celelalte întreprinderi industriale: din domeniul industriei ușoare, alimentare, ale economiei forestiere etc. — care au și în prezent o pondere însemnată în producția industrială a regiunii noastre. În viitorul plan de perspectivă, se vor lua măsuri pe linia mobilizării și valorificării mai intense a rezervelor de care dispun aceste întreprinderi, în scopul lărgirii considerabile a gamei de sortimente și ridicării pe o treaptă superioară a calității produselor. Totodată, în vederea lărgirii capacităților, a ridicării nivelului tehnic al producției, a modernizării bazei lor materiale și a proceselor de producție, la unele din aceste întreprinderi propunem ca ministerele ce le coordonează să ia în considerație necesitatea alocării unor fonduri de investiții corespunzătoare.

În viitorul cincinal va trebui avută în vedere punerea în valoare, pe scară mult mai largă, a unor resurse materiale existente în regiune, în special în domeniul materialelor de construcții. În acest sens, apare oportună construirea unei fabrici de ciment în raionul Rupea, în scopul valorificării marilor rezerve de materii prime existente, aceasta permițînd și dezafectarea actualei fabrici din Brașov. **Ne propunem,** de asemenea, **începerea exploatării zăcămintelor de marmură de calitate superioară în zona Porumbac,** descoperirea de noi balastiere și dezvoltarea celor existente, executarea elementelor grele de prefabricate din beton armat lîngă sursele de agregate etc.

La rezolvarea marilor probleme pe care le ridică diversificarea și modernizarea producției, este chemată să aducă o contribuție sporită activitatea de cercetare științifică. În regiunea noastră există două importante institute de cercetare și proiectare: unul pentru automobile și tractoare, iar celălalt pentru chimie și gaze. Aceste institute, ca și celelalte existente în țară, sînt chemate să contribuie mai mult la ridicarea și perfecționarea activității unităților industriale din regiunea noastră. În perspectivă se cer a fi rezolvate probleme ca asimilarea unor familii de motoare cu benzină cu puteri de 70—150 CP și motoare Diesel de 20—100 CP și 120—250 CP, care să permită echiparea tractoarelor și autovehiculelor cu motorul cel mai adecvat și mai economic. Un alt domeniu de cercetare îl constituie diversificarea agregatelor ce urmează a fi montate pe autovehicule, precum și perfecționarea cutiilor de viteză, a diferențialelor și transmisiilor finale la autocamioane și tractoare, în scopul măririi durabilității lor și al reducerii substanțiale a consumului de piese de schimb.

În etapa 1976—1980, activitatea de cercetare va trebui să fie orientată, după părerea noastră, în mod accentuat spre însușirea unor modele de autocamioane și autobasculante de tonaj mare necesare lucrărilor grele din construcții și dezvoltării transporturilor pe distanțe mari și internaționale, spre diversificarea producției de tractoare, pentru a satisface nevoile crescînde ale unei agriculturi intensive pe terenuri grele, precum și pentru lucrări necesare în domeniul construcțiilor și economiei forestiere. La rîndul său, Institutul „Chimigaz" din Mediaș este capabil să abordeze, în noul plan cincinal, probleme de o mai mare complexitate privind ridicarea gradului de chimizare a gazului metan. De asemenea, considerăm utilă crearea unei grupe de cercetare specializate în extracția și transportul gazului metan. Concomitent, pentru descoperirea de noi zăcăminte de materii prime se impune extinderea în viitorul cincinal a cercetărilor geologice în zonele încă neexplorate (Munții Făgărașului, raionul Tg. Secuiesc și altele).

UN loc important în noul plan de perspectivă îl va ocupa creșterea multilaterală a producției agricole. Pentru dezvoltarea, îndeosebi a culturilor de bază — cartoful și sfecla de zahăr —, precum și a creșterii animalelor, în centrul atenției noastre va sta punerea în valoare în mai mare măsură a experienței care a existat în trecut și a celei acumulate de unitățile socialiste. Amplasarea mai judicioasă a unor culturi — în special a cartofului și sfeclei de zahăr — pe terenurile care permit producții mari, precum și aplicarea pe scară largă a rezultatelor cercetării științifice în acest sens, creșterea potențialului de producție al pășunilor și fînețelor naturale (cele peste 463 000 ha existente nu satisfac în mod corespunzător necesarul de masă verde), prin defrișări și acțiuni masive de fertilizare a lor, sporirea numărului de animale, îmbunătățirea raselor și creșterea productivității lor — toate acestea constituie principalele sarcini spre care va fi îndreptată pe viitor toată atenția.

Considerăm că unul din obiectivele importante care trebuie să fie cuprinse în viitorul plan de perspectivă privind agricultura regiunii, este acela al efectuării unor lucrări de hidroameliorații în bazinul Oltului, pe văile riurilor Hîrtibaciul, Cibinul, Homorodul și în alte zone. Din studiile preliminare întocmite pînă acum, rezultă că este posibil ca, pînă în 1980, să se amenajeze pentru irigații peste 40 de mii de hectare.

În viitorul plan cincinal și în perioada următoare, pînă în 1980 — așa după cum se arată în Directive — își vor găsi un loc important prevederile referitoare la învățămînt, cultură, artă, asistență socială, sănătate. În domeniul învățămîntului ne propunem să studiem problema reprofilării și grupării școlilor profesionale, în funcție de cerințele dezvoltării industriei. În ce privește învățămîntul superior, socotim că există condiții pentru dezvoltarea centrului universitar-Brașov, prin crearea unor facultăți de tehnologie și de economie industrială în cadrul actualului Institut politehnic și a unei facultăți de istorie și filologie în cadrul Institutului pedagogic. De mare necesitate este înființarea unui centru de documentare științifică și a unui centru de calcul la Brașov, care să contribuie la intensificarea și punerea în valoare a cercetării științifice. În atenția noastră stau și probleme ale creșterii bazei materiale pentru activitatea artistică (construirea unui teatru de stat nou la Sibiu), sportivă și dezvoltarea considerabilă a turismului.

Pe baza activității ce o desfășoară în prezent comisia regională și colectivele pe ramuri, se vor contura și alte propuneri prețioase, menite să contribuie nemijlocit la fundamentarea noului cincinal și a planului de perspectivă pînă în 1980. În această acțiune vom avea permanent în vedere că întreaga activitate economică este subordonată satisfacerii nevoilor poporului și că omul societății noastre socialiste va avea în deceniul următor cerințe mult mai mari, calitativ sporite.

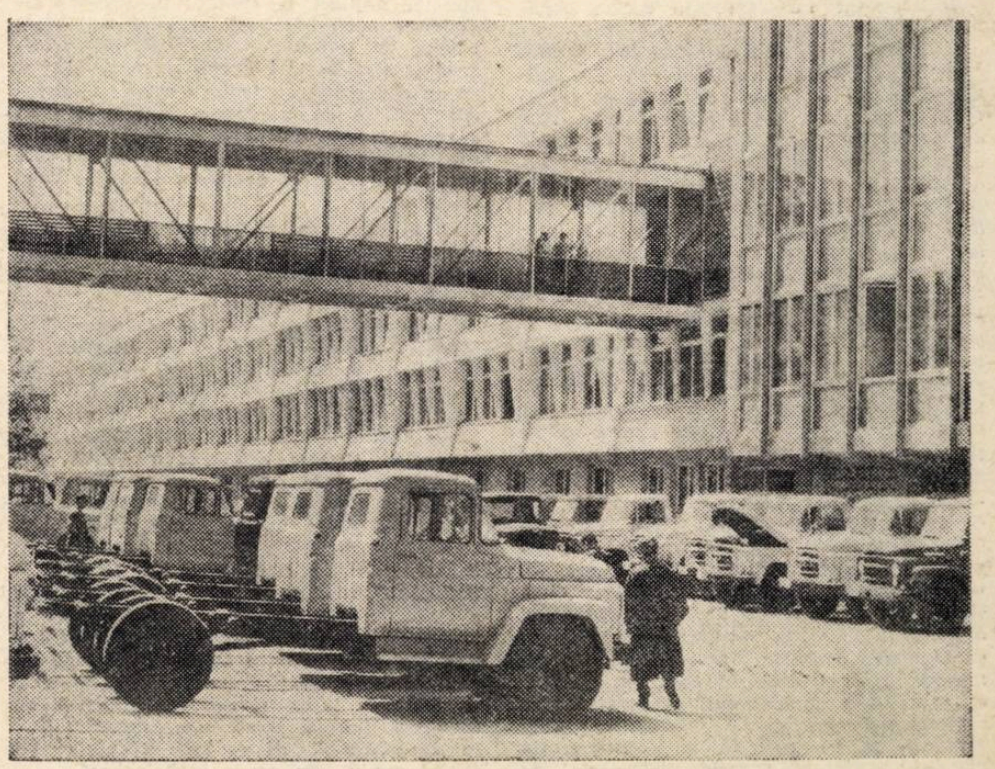

„Steagul roșu"-Brașov: **un nou lot de autocamioane gata pentru a intra în probe de rodaj**

ANCHETA NOASTRĂ

În acțiunea de dezvoltare a transportului maritim

DE CE SÎNT UITATE PORTURILE GALAȚI ȘI BRĂILA?

PENTRU a ilustra importanța transporturilor maritime în relațiile de comerț exterior, este suficient să arătăm că prin portul Constanța se derulează peste 40% din totalul transporturilor internaționale ale țării noastre. An de an, mărfurilor tradiționale care se exportă prin acest port li se adaugă noi și noi produse. Pe danele și în magaziile portuare stivele de bare de aluminiu, sacii cu produse chimice (azotați, carbid, p.v.c. etc.) și ciment, autocamioanele, buldozerele, tractoarele etc., au intrat de mult în peisajul cotidian. În portul Constanța sosesc vapoare cu minereu de fier, din care o parte este destinat Combinatului călățean. Pînă și exportul de legume și fructe caută ieșire „via mare", debutul fiind înregistrat în toamna anului trecut.

Evident, intensificarea în asemenea proporții a traficului de mărfuri prin acest port a dus la supraaglomerarea lui, ceea ce ridică serioase probleme tehnice, economice și organizatorice.

În aceste condiții se naște întrebarea: pentru descongestionarea portului Constanța sînt folosite capacitățile celorlalte două porturi cu ieșire spre mare — Galați și Brăila?

● Capacitate anuală 6 000 000 tone marfă..

PENTRU a ne documenta asupra capacității celor două porturi dunărene, ne-am deplasat la Galați și Brăila. Din informațiile culese de la organele de conducere și de specialitate rezultă că portul Brăila dispune de 10 dane, cu o dotare corespunzătoare (6 macarale terestre de 10—16 t; 4 macarale plutitoare de 5—15 t; 4 autostivuitoare; 50 de tractoare cu remorci), care permit un trafic anual de mărfuri de 2 500 000—3 000 000 t. Capacitatea de trafic a portului Galați este și mai mare, putînd atinge 3 500 000—4 000 000 t, datorită celor 16 dane dotate cu 20 de macarale terestre (5—15 t) și 6 macarale plutitoare.

Așadar, cele două porturi — Galați și Brăila — au un potențial anual de trafic de minimum 6 000 000 tone, ceea ce echivalează cu totalul mărfurilor derulate anual, în condiții de supraaglomerare, prin portul Constanța.

să constatăm o activitate scăzută: macarale moderne, recent montate, stau înțepenite, cu brațele lăsate în jos; un număr mare de magazii metalice — în perfectă stare — cu o capacitate de 15—20 000 t sînt complet goale; cele mai multe dane stau resemnate, lipsindu-le partenerii firești — vapoarele ancorate la operare.

● Cauzele traficului scăzut

CA să aflăm cauzele acestui trafic scăzut ne-am adresat unor furnizori interni pentru export, precum și unor întreprinderi de comerț exterior.

„Deși portul Galați este mult mai aproape de noi — **ne declară tov. Gh. DOROBĂȚ, directorul comercial al Combinatului de îngrășăminte azotoase-Piatra Neamț** — *expediem totuși produsele noastre la Constanța, deoarece ruta de export este stabilită de către I.S.C.E. Chimimport".*

Un sumar calcul al diferenței de trafic C.F.R., care se plătește pentru expedieri în portul Constanța în loc de Galați, demonstrează că la exportul de uree tehnică și azotat, efectuat în anul trecut, I.S.C.E. Chimimport a suportat în plus, drept cheltuieli de transport pe calea ferată, peste 1 000 000 lei.

„Noi am folosit portul Constanța pentru export — **ne declară tov. ing. Petre TURCU, director adjunct la I.S.C.E. Chimimport** — *pe de o parte, datorită navlului mai mare pretins de armatori pentru porturile dunărene și care încarcă cursul de revenire, iar pe de altă parte, datorită faptului că mărfurile noastre nu constituie partizi care să acopere capacitatea unei nave și ar necesita linii regulate pe diferite direcții. De asemenea, înghețul oprește traficul în timp de iarnă".*

O situație similară o prezintă cimentul de la Bicaz, care atunci cînd nu se exportă „via terra" se dirijează, de asemenea, spre Constanța.

„La exportul de ciment — **ne spune tov. Stelian POPESCU, director adjunct la I.S.C.E. Mineralimportexport** — *practicăm două condiții de plată: FOB și CIF. În condițiile FOB, clienții externi nu sînt interesați să plătească taxele suplimentare de intrare pe Dunăre, solicitînd marfa în portul Constanța. În cazul vînzărilor CIF, cînd ne revine nouă obligația de navlosire a navelor, am putea utiliza foarte bine portul Galați; o asemenea operație este însă limitată, atît de cheltuielile de trecere la Sulina, cît și de o defecțiune de construcție a liniei de cale ferată (curba de la intrarea în port îngreunează manevrele), care reduce potențialul de primire la 500 t pe zi, ceea ce presupune constituirea unor stocuri egale cu lotul de livrat și ridică cheltuielile de transport. La toate acestea se adaugă și faptul că portul Galați nu este deschis în tot cursul anului din cauza înghețurilor".*

Cauzele pentru care nu sînt folosite porturile Galați și Brăila la exportul de buldozere, excavatoare, compresoare, autocamioane, tractoare, mașini agricole etc. ne-au fost relatate de tov. **Mihai BĂICUȘ**, director adjunct la I.S.C.E. Mașinexport, de tov. **Eugeniu BREZEANU**, consilier și tov. **Alexandru HOSSU**, șef de serviciu transporturi de la I.S.C.E. Auto-tractor, relatări care pot fi concretizate astfel: *aceste două porturi ar putea fi folosite din plin pentru exportul produselor arătate, cu condiția ca să fie un trafic intens de mărfuri generale, în toate direcțiile, deoarece loturile de asemenea mașini nu constituie încărcătura completă a unui vas, iar pe de altă parte, acestea se așează, de regulă, pe punte urmînd ca în interiorul navei să se încarce alte mărfuri.*

Cu alte cuvinte, porturile Galați și Brăila nu sînt folosite de cele două întreprinderi exportatoare pentru faptul că... nu sînt folosite nici de alte întreprinderi.

O altă relatare:

„Nu cunosc condițiile din portul Galați — **ne declară tov. Iosif BANU, consilier la I.C.E. Fructexport** — *dar dacă ni se asigură depozitarea și brațele de muncă, putem să-l folosim din plin, deoarece portul Constanța este supraaglomerat, iar pe de altă parte, transportul cartofilor și al altor produse din bazinele Bacău, Suceava, Brașov, Tg. Mureș ar reveni mult mai ieftin, ceea ce ar influența favorabil cursul de revenire".*

O ultimă convorbire am avut-o la Direcția Transporturi din Ministerul Comerțului Exterior.

„Cauzele pentru care nu au fost folosite pentru export porturile Galați și Brăila — **ne arată tov. E. LEONTIEV** — *sînt atît de ordin tehnic, cît și de ordin financiar. Impedimentul de ordin tehnic îl constituie pragul de la Sulina, care nu permite intrarea decît a navelor sub 10 000 t, precum și faptul că cele două porturi nu pot fi folosite în tot cursul anului. Cea de-a doua cauză, de ordin financiar, constă în faptul că întreprinderilor de comerț exterior exportatoare nu le convine să suporte cheltuielile de navlu, care se încarcă cu taxele ce se plătesc de nave la Sulina".*

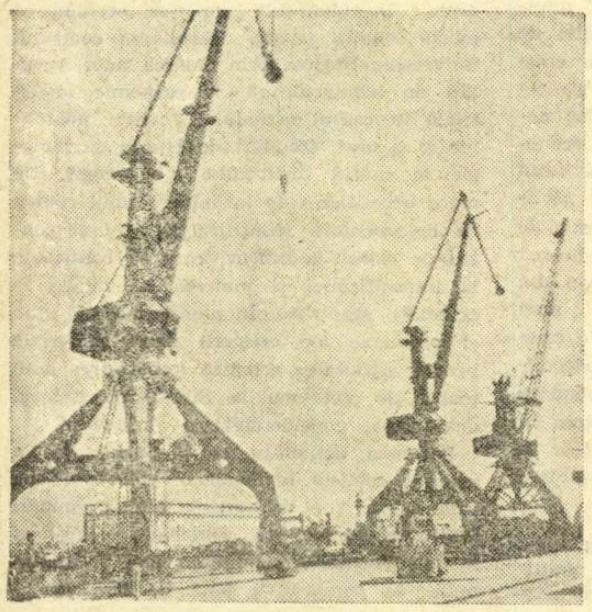

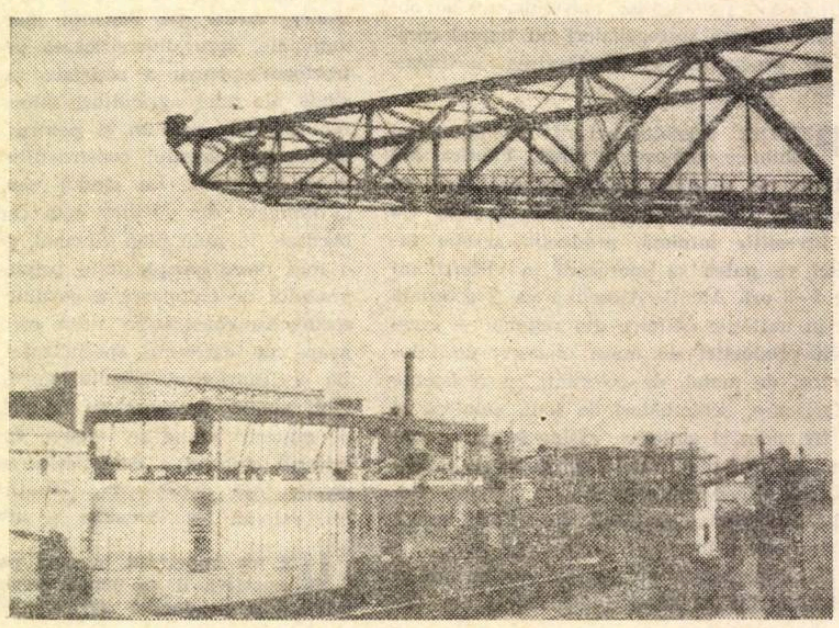

În cele două porturi dunărene: utilaje care așteaptă să fie mai intens folosite

● ...trafic efectiv = 2 700 000 tone

CUM sînt însă utilizate aceste capacități?

„Din păcate — **ne-a declarat tov. Ovidiu CONSTANTINESCU, inginer șef la NAVROM-Brăila** — *traficul de mărfuri planificat a se realiza prin portul nostru este de numai 1 100 000 tone, ceea ce înseamnă o utilizare mai mică de 40% față de posibilitățile actuale. Portul dispune, printre altele, de un siloz prin care, datorită utilării corespunzătoare actuale, se poate realiza un export de cereale de circa 600 000 tone anual, dar nu este folosit nici 10%. Ceea ce supără și mai mult este faptul că și produsele realizate în Brăila, cum ar fi bunăoară compresoare, buldozere, excavatoare, sînt transportate cu trenul la Constanța, în loc să fie îmbarcate direct pe nave în portul nostru, ceea ce evident, ar duce la importante economii pentru întreprinderea exportatoare".*

„O situație similară se prezintă și la noi — *ne declară tov.* **Iulian SIMIONESCU, directorul Direcției de navigație fluvială-Galați** — *traficul planificat pe acest an, și pe care credem că îl vom realiza, este de numai 1 650 000 t, ceea ce reprezintă circa 40% din posibilitățile de care dispunem. Mărfuri produse în marile uzine chimice de la Piatra Neamț și Săvinești sau cartofii produși în bazinele Bacău, Suceava, Tg. Mureș și Brașov iau drumul exportului prin Constanța în loc să fie folosite, așa cum firesc ar fi, porturile Galați și Brăila. Ca urmare, se încarcă considerabil prețul de cost al produselor, prin dublarea, în unele cazuri, a distanței de transport pe calea ferată".*

Ca o subliniere a celor relatate mai sus, vizita făcută în port ne-a dat posibilitatea să constatăm că motivările aduse de interlocutorii noștri, fiecare în parte, ar putea să apară ca obiective. Părăsind însă optica de întreprindere, la o analiză mai atentă, prin prisma interesului general al economiei, cauzele invocate apar lipsite de temei. Pentru a demonstra acest lucru, le vom trata pe rînd:

● Sînt de neînlăturat cauzele invocate?

MOTIVĂRILE aduse de interlocutorii noștri, fiecare în parte, ar putea să apară ca obiective. Părăsind însă optica de întreprindere, la o analiză mai atentă, prin prisma interesului general al economiei, cauzele invocate apar lipsite de temei. Pentru a demonstra acest lucru, le vom trata pe rînd:

● **Taxele care se plătesc la Sulina pentru intrarea navelor pe Dunăre încarcă prețul de cost al produselor exportate.** Dacă din punctul de vedere al întreprinderilor exportatoare plata unui navlu majorat cu aceste taxe înseamnă o cheltuială în plus, pentru economia națională însă, orice navă străină care intră în porturile dunărene înseamnă un aport suplimentar de devize. Acest lucru se explică prin faptul că, pe de o parte plata de navlu mai mare se regăsește într-o încasare de devize suplimentare de către administrația românească a canalului Sulina, iar pe de altă parte, toate serviciile de pilotaj, aprovizionare, bunkeraj și agenturare a vaselor străine, de la intrarea pe Dunăre și pînă la părăsirea ei, se plătesc tot în devize.

Așa fiind, este evident că evitarea folosirii porturilor dunărene nu numai că nu a dus la economii, dar în unele cazuri a însemnat chiar privarea economiei naționale de unele aporturi în devize.

● **Pragul de la Sulina împiedică trecerea navelor de peste 10 000 t.** Evident, acest motiv este obiectiv, dar, așa cum ne-au relatat specialiștii, flota noastră comercială este compusă în cea mai mare parte din nave sub acest tonaj. De asemenea, nenumărate nave străine care efectuează transporturi de mărfuri prin portul Constanța sînt mai mici de 10 000 t. Or, ancheta noastră tocmai pe acestea le are în vedere.

● **Porturile Galați și Brăila nu pot fi folosite tot timpul anului din cauza înghețului.** *„Dacă în trecut navigația era întreruptă din această cauză* — *declara tov. ing.* **Alexandru ERMICIOIU**, *directorul tehnic al Direcției de navigație fluvială-Galați* — *astăzi, cînd dispunem de spărgătoare de gheață moderne, înghețul nu mai constituie nici o problemă. Experiența anului trecut a dovedit că putem asigura navigația în tot timpul iernii".*

● **Lipsa de trafic de mărfuri generale împiedică exportul de mașini și agregate.** Această motivare, dată de mai multe întreprinderi, pune în discuție un alt aspect al problemei. În condițiile economiei noastre activizarea porturilor de care ne ocupăm nu poate fi realizată prin specializarea lor pe anumite produse. Diversificarea mărfurilor oferite la export, a piețelor externe, precum și termenele scurte de livrare, împiedică formarea unor partizi din același produs care să acopere întreaga capacitate a unei nave. De aceea, cele două porturi dunărene, nu vor putea pulsa din plin, decît în măsura în care vor fi diversificate produsele derulate prin acestea. *„Îndreptarea spre porturile dunărene* — *ne declară tov.* **D. BĂLEANU**, *șeful Agenției Romtransport-Galați,* — *în mod coordonat și în baza unui studiu de perspectivă, a unei game cît mai variate de mărfuri și pentru cît mai multe destinații, constituie condiția de bază pentru intensificarea traficului prin aceste porturi"*

● O cerință: linii regulate cu porturile mediteraneene

CĂUTÎND soluții noi, specialiștii cu care am discutat au fost unanimi în a aprecia că una din căile de urmat pentru a ieși din starea actuală în care se află porturile Galați și Brăila ar fi înființarea unor linii regulate, care să lege aceste porturi cu principalele porturi mediteraneene. Avantajele sînt bine cunoscute: întreprinderile interesate în efectuarea transporturilor, atît pentru export cît și pentru import, cunoscînd ruta și capacitatea navelor ar îndrepta mărfurile la termene aproximativ cunoscute, spre porturile de escală a navelor de linie; în același timp, susținerea unor linii regulate maritime ar constitui garanții pentru țările cu porturi la Dunăre, în sensul asigurării unor transporturi rapide, fapt care ar contribui la intensificarea transporturilor internaționale fluviale, combinate cu cele maritime.

„Îmi amintesc că înainte de cel de-al doilea război mondial — **ne declară tov. Aurel KERMER**, **șef de serviciu la Agenția Romtrans-Galați** — *portul nostru era legat de porturile mediteraneene și în special de cele din Orientul apropiat, prin 8 linii regulate, din care numai două sub pavilion românesc. Nu pot să înțeleg cum este posibil ca astăzi să nu funcționeze nici măcar o singură linie. De la coloniale, mărfuri generale și pînă la grîu, totul se exporta și se importa prin portul Galați".*

Așadar, motive diferite, unele parțial obiective, altele complet subiective, stau la baza folosirii necorespunzătoare a capacității porturilor Galați și Brăila.

Nu se poate însă nega că principala cauză a acestei stări de lucruri o constituie necunoașterea ca și ucluarea în seamă a potențialului de care dispun aceste porturi.

Motive ca defecțiunea în construcția liniei de cale ferată din portul Galați, utilarea sub pretențiile tehnice actuale a silozurilor de la Brăila și Galați, pot fi privite, de asemenea, ca subiective, în sensul că acestea pot fi, cu un minimum de efort, înlăturate.

Iar cît privește anumite cheltuieli suplimentare pe care le-ar ocaziona pentru unele întreprinderi expedierea mărfurilor prin Galați și Brăila, există posibilitatea înlăturării pe bază de calcul economic a temerilor că folosirea acestor porturi n-ar fi eficientă.

Aceasta este, de altfel, și sarcina organelor centrale interesate: *să ia toate măsurile necesare pentru a învinge inerția în care se află întreprinderile de comerț exterior.*

Anchetă realizată de
Alexandru DETEȘAN

SĂPTĂMÎNAL –

UN GRAFIC COMENTAT

RITMURI DIFERITE PE DOUĂ ŞANTIERE ALE ACELUIAŞI CONSTRUCTOR

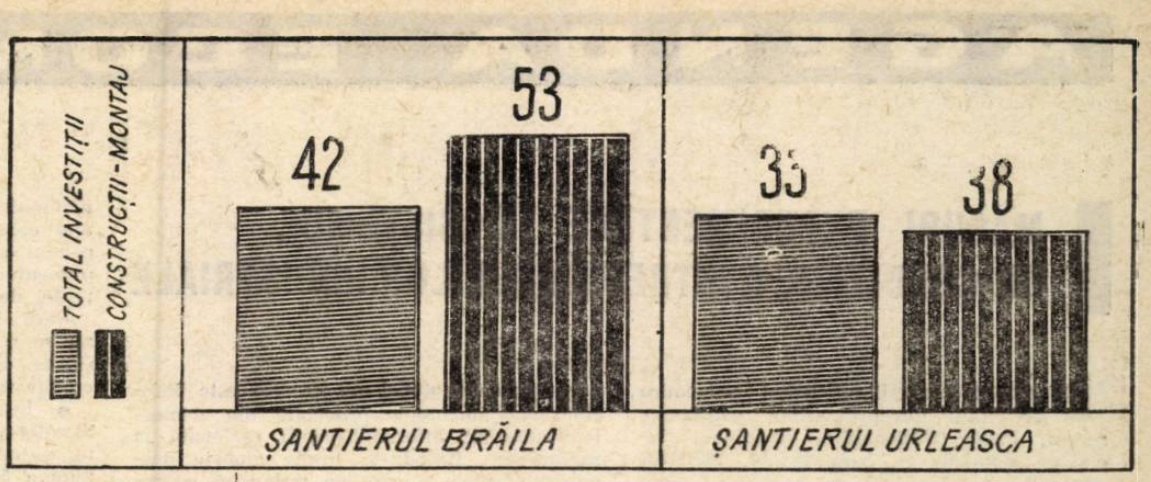

REALIZĂRI ÎN PRIMUL SEMESTRU FAŢĂ DE PLANUL ANUAL (%)

Întreprinderea de construcţii-montaj nr. 7 din Galaţi (aparţine Ministerului Industriei Construcţiilor) are în sarcină executarea, printre altele, a două fabrici de nutreţuri combinate în regiunea Galaţi : una la Brăila, alta la Urleasca. Care este stadiul acestor lucrări, la capătul celor 6 luni ce au trecut din acest an ?

Pe şantierul de la Brăila s-au realizat – aşa cum reiese din grafic – circa 42% din planul anual de investiţii, iar la lucrările de construcţii-montaj – 53%. Alta este situaţia pe şantierul de la Urleasca. Aici, planul anual de investiţii s-a realizat într-o proporţie de numai 33%, iar la construcţii-montaj – 38%.

Cauzele care au generat acest decalaj între activitatea celor două şantiere sînt mai multe. De la început trebuie arătat faptul că pe şantierul Fabricii de nutreţuri combinate din Brăila a existat o preocupare mai mare pentru asigurarea la timp cu materiale, utilaje şi forţă de muncă, pentru organizarea producţiei şi a muncii şi executarea unor lucrări de bună calitate. Ca urmare, sînt create aici toate condiţiile ca noul obiectiv să intre în funcţiune înainte de termenul planificat.

Rămînerea în urmă a lucrărilor de construcţii la Urleasca se datorează, în cea mai mare parte, slabei organizări a şantierului şi mai ales deficientelor din trimestrul I a.c., cînd s-a realizat numai 9,6% din planul anual. Din cauza sosirii cu întîrziere a cazanelor şi blocării spaţiilor construite cu saci de ciment, nu s-au putut executa la timp lucrări de interior. De asemenea, în perioada cînd trebuiau turnate betoanele, au lipsit agregatele. Ritmul de lucru a fost nesatisfăcător şi în lunile aprilie şi mai din cauza lipsei muncitorilor calificaţi şi a neprimirii la termen a unei macarale.

Ţinînd seama de faptul că ambele şantiere aparţin aceleiaşi întreprinderi, se impune transmiterea experienţei de la Brăila şi pe şantierul de la Urleasca, în vederea accelerării ritmului de execuţie a lucrărilor. Aceasta mai ales dacă avem în vedere că termenul de punere în funcţiune a fabricii de nutreţuri combinate – 31 decembrie 1967 – nu este prea îndepărtat.

Vasile PREDA

PUNCTE DE VEDERE

ACTIVITATEA DE EXPERTIZE CONTABILE ŞI ORGANIZAREA ŞTIINŢIFICĂ A MUNCII

ESTE cunoscut faptul că pînă la apariţia Decretului nr. 434/1957, expertizele contabile se efectuau cu totul neorganizat, experţii fiind numiţi de organele de anchetă sau de judecată după „liste de experţi" de care dispuneau şi care în cele mai multe cazuri erau incomplete şi perimate, iar rapoartele de expertiză nu erau supuse nici unui control metodologic, ceea ce adeseori dădea loc subiectivismului.

Prin decretul mai sus-amintit, s-a atribuit Ministerului Finanţelor sarcina de organizare şi control a activităţii de expertiză contabilă, prin intermediul secţiilor financiare. Acest sistem s-a dovedit însă greoi, lipsit de eficacitate atît în ceea ce priveşte operativitatea, cît mai ales în privinţa calităţii rapoartelor de expertiză, deoarece secţiunile financiare nu erau profilate spre a îndeplini în bune condiţiuni aceste sarcini. Ca urmare, după numai un an de zile de activitate sub controlul secţiilor financiare, prin decretul nr. 321/1958 expertiza contabilă-judiciară a fost reorganizată în sensul că s-au înfiinţat organisme specializate : Biroul central pentru expertize contabile judiciare, avînd ca organe operative birourile locale pendinte de comitetele executive ale sfaturilor populare regionale şi al Capitalei. Prin înfiinţarea acestor organisme s-a făcut primul pas spre o organizare ştiinţifică a activităţii complexe de efectuarea expertizelor contabile, realizîndu-se totodată o independenţă operativă şi eliminarea verigilor intermediare. Această independenţă operativă a fost unul din factorii esenţiali care au contribuit la ridicarea nivelului calitativ al expertizelor contabile judiciare şi i-a asigurat posibilitatea de a fi călăuzită de principiul obiectivităţii. Faptul că nu au existat verigi intermediare între organele judiciare care dispun efectuarea expertizelor şi birourile locale a sporit în mod considerabil operativitatea şi deci eficacitatea lucrărilor efectuate.

În această formă, expertiza contabilă s-a încadrat în contextul imperativelor actuale, devenind un instrument eficace în acţiunea de apărare a avutului obştesc. În lumina preocupărilor pentru o organizare ştiinţifică a muncii, se naşte întrebarea dacă forma actuală organizatorică a activităţii de expertize contabile, constituie faza finală sau mai pot fi aduse îmbunătăţiri ?

În ce ne priveşte, considerăm că înfiinţarea birourilor locale de expertize contabile şi realizările obţinute de acestea, constituie premisele trecerii la o formă superioară organizatorică şi anume la **expertiza contabilă de stat**, în cadrul căreia lucrările solicitate de organele de cercetare penală, de judecată sau de arbitraj, să fie efectuate de un număr restrîns de experţi contabili încadraţi ca angajaţi ai acestor birouri.

Formularea acestei propuneri rezidă din unele inconveniente care apar în prezent în acest sector de activitate : experţii contabili, avînd şi funcţii de răspundere, sînt tot mai puţin disponibili pentru efectuarea expertizelor contabile ; instruirea şi urmărirea activităţii unui număr de experţi în continuă creştere se dovedeşte a fi tot mai dificilă ; diversificarea lucrărilor şi a experţilor nu poate asigura un salt calitativ conform noilor cerinţe.

Promovarea propunerii de care ne ocupăm, pe lîngă faptul că ar înlătura inconvenientele arătate, prezintă şi următoarele avantaje : specializarea continuă a experţilor care ar urma să fie încadraţi, ca urmare a preocupării exclusive asupra problemelor de expertiză ; **degrevarea bugetului de stat** de salariile plătite în prezent personalului care încadrează birourile locale, acestea putînd fi acoperite cu prisosinţă, potrivit unor calcule făcute, din onorariile pe care le plătesc părţile în proces pentru efectuarea lucrărilor. În plus, în cadrul acestei forme organizatorice s-ar putea rezolva şi o altă problemă nesoluţionată încă şi anume aceea a expertizei tehnice. Se ştie că totala lipsă de organizare a expertizei tehnice produce greutăţi multiple organelor judiciare. Prin introducerea unui număr necesar de specialişti în cadrul birourilor locale, acestea ar putea prelua şi activitatea de expertiză tehnică alături de cea contabilă, realizîndu-se astfel şi un deziderat mai vechi : efectuarea **expertizelor tehnico-contabile** în cadrul unei singure lucrări prin constituirea unei echipe mixte, care să concretizeze rezultatele în cadrul unui singur raport comun.

ION MINEA
expert contabil

ESTE NECESAR GRAFICUL DE ÎNCASĂRI ŞI PLĂŢI?

ÎN cadrul largii acţiuni privind organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii, o preocupare de seamă o constituie perfecţionarea şi simplificarea sistemului informaţional, lichidarea paralelismelor existente în raportarea datelor şi, în general, renunţarea la datele, situaţiile, tabelele etc. care nu-şi dovedesc eficienţa necesară. Aceasta impune multă perseverenţă, cunoaşterea în amănunt a tuturor canalelor purtătoare de informaţii pentru menţinerea numai a acelora strict necesare fiecărei verigi : întreprindere, for tutelar, nivel central.

O dată cu introducerea tehnicii actuale de finanţare, creditare şi decontări a fost conceput şi aplicat în practica întreprinderilor graficul de încasări şi plăţi, ca instrument pe baza căruia se urmăreşte operativ mersul realizării proceselor de aprovizionare şi de desfacere în corelaţie cu planul de producţie, dînd posibilitatea conducerii întreprinderilor de a lua din timp măsurile necesare preîntîmpinării unor situaţii anormale ce s-ar ivi în desfăşurarea activităţii economico-financiare a acestora. Totodată, el pune la dispoziţie datele necesare pentru cererea şi aprobarea de credite.

Practica a dovedit, în decursul anilor, că datele cuprinse în graficul de încasări şi plăţi au servit conducerii întreprinderilor pentru cunoaşterea realităţilor, a modului în care se finalizează procesele de aprovizionare, producţie, desfacere, a fondurilor băneşti ale întreprinderii. Culegerea şi analiza datelor a obligat specialiştii din toate organele interesate din întreprindere, să colaboreze în mod eficient pentru realizarea sarcinilor întreprinderii. Pe baza acestor date a fost posibil să se ia decizii raţionale, în aşa fel încît întreprinderea să aibă în permanenţă o situaţie financiară solidă.

În unele cazuri, însă, au fost subapreciate posibilităţile de analiză pe care le oferă datele cuprinse în graficul de încasări şi plăţi. Acolo unde conducerile întreprinderilor nu au înţeles însemnătatea şi rolul datelor cuprinse în acest instrument pentru fundamentarea deciziilor şi ca atare nu au considerat necesară antrenarea tuturor factorilor interesaţi, elaborarea graficului de încasări şi plăţi a devenit o simplă formalitate, figurînd pe scandenţarul situaţiilor considerate fără sens. Uneori, s-a ajuns la situaţii de-a dreptul anormale şi de neînţeles. Întrucît instrucţiunile în vigoare prevăd obligativitatea ca graficul de încasări şi plăţi să fie depus şi la unitatea băncii finanţatoare, unele întreprinderi au văzut în întocmirea acestuia **numai o** obligaţie faţă de bancă şi au tratat-o ca atare. S-a omis şi în aceste cazuri lucrul esenţial şi anume că datele din graficul de încasări şi plăţi servesc în primul rînd întreprinderii înseşi. În asemenea situaţii este evident că elaborarea graficului de încasări şi plăţi nu are nici o utilitate sau una prea mică.

Oportunitatea întocmirii graficului de încasări şi plăţi se pune în prezent cu totul altfel. Ca urmare a măsurilor luate din propria iniţiativă a întreprinderilor, sau din indicaţia forurilor lor tutelare cu privire la perfecţionarea sistemului informaţional, fiecare unitate economică îşi organizează **un sistem propriu de informare operativă asupra mersului activităţii economice**, pe baza căruia conducerile pot să adopte deciziile necesare. De pildă, întreprinderile aparţinînd Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini urmăresc **zilnic, prin informările operative :** producţia marfă fabricată, producţia marfă vîndută şi încasată, beneficiul (defalcat din facturi), valoarea produselor finite aflate în stoc, valoarea facturilor refuzate la plată (separîndu-se cele pentru produse necorespunzătoare), valoarea facturilor în circuitul bancar, disponibilul în contul de decontare, creditele curente de plan şi temporare, împrumuturile restante, încasările şi plăţile de realizat în următoarele 3 zile, perspectiva disponibilului în contul de decontare.

Din analiza datelor de mai sus rezultă că în bună măsură informările operative conţin aceleaşi elemente ca şi graficul de încasări şi plăţi, creîndu-se în felul acesta un paralelism nejustificat. **De aceea, considerăm că în cazul cînd întreprinderile şi-au creat un sistem propriu de informare operativă, cuprinzînd elementele care permit cunoaşterea curentă şi în perspectivă imediată (de ex. : zilnic, semidecadal, decadal, chezinal) a situaţiei financiare a întreprinderii (sursele încasărilor, natura plăţilor de efectuat, soldul acestor operaţiuni, necesarul de credite etc.) şi pentru evitarea paralelismului în evidenţă, este necesar să se renunţe la elaborarea graficului de încasări şi plăţi.** Este vorba deci nu despre renunţarea la conţinutul, la principiile care stau la baza graficului de încasări şi plăţi, ci despre lichidarea unui paralelism, creat în urma preluării în informările operative a elementelor prevăzute pentru grafic. Esenţialul îl constituie în continuare folosirea cu maximum de randament a datelor respective, în vederea realizării în permanenţă a unui echilibru financiar, care să exprime rodul unei activităţi economice de înaltă eficienţă.

dr. Decebal URDEA

AU ÎNCEPUT SĂ PRODUCĂ...

...topitoria mixtă de la Combinatul siderurgic Galaţi. Primele şarje de fontă anticipează o producţie orară de 20 de tone. Tot aici, un mare cuptor de tratamente termice (capacitate 118 tone de piese pe oră) a intrat de curînd în producţie.

... două noi abataje frontale la mina Lupeni. Zilnic, aceste abataje trimit la suprafaţă 700 tone de cărbune.

...trei obiective ale industriei alimentare : o fabrică de brînzeturi fermentate la Bistriţa (100 tone pe lună), o uzină de vinificaţie la Răducăneni — regiunea Iaşi (capacitate de depozitare — 100 vagoane) şi secţia de supe concentrate a Fabrcii „Valea roşie"-Oltenita (1500 tone pe an).

COTE ÎN CONSTRUCŢII

● Devansînd, de asemenea, termenele planificate, constructorii au predat beneficiarilor **instalaţia de producere a parafinei de la Rafinăria Teleajen** (capacitate anuală 5.500 tone) **şi sistemul de instalaţii pentru automatizarea operaţiunilor de reglare a procesului de oxidare a amoniacului de la Combinatul chimic Făgăraş.**

CURIER

● S-a încheiat **turnarea fundaţiilor la două obiective ale învăţămîntului profesional :** centrul şcolar al industriei materialelor de construcţii din Tîrgu Mureş (cu dotări pentru pregătirea simultană a 1 000 de elevi) şi complexul şcolar agricol din comuna Livada (Ţara Oaşului) unde vor învăţa peste 300 de elevi).

SOLUŢII EFICIENTE

● Specialişti ai Institutului de fizică atomică — secţia Cluj au conceput şi realizat un **telemăsurător radiometric pentru produse industriale.** Aparatul este folosit la numărarea produselor realizate pe bandă, în serii mari —sticle, saci, pachete etc.

● La Fabrica „Letea" din Bacău a fost introdus un **procedeu original** — ca urmare a creării de noi reactivi — **pentru obţinerea caolinului folosit la producerea hîrtiei de calitate superioară.** Tot în această ramură — de astă dată la Combinatul din Brăila — a început **fabricarea celulozei din lemn de fag** după o reţetă originală. Preţul de cost al celulozei se micşorează astfel cu 25%

NOI PRODUSE

● **Repetorul vocal tranzistorizat — RTV—2,** este ultima realizare a Uzinei „Electromagnetica" din Capitală. Repetorul — amplificator de convorbiri telefonice în dublu sens — are 24 de circuite — performanţă a întreprinderii realizatoare.

MĂSURI EXPERIMENTALE IN SISTEMUL DE CREDITARE A INTREPRINDERILOR INDUSTRIALE

ÎN scopul creşterii eficienţei economice a activităţii întreprinderilor industriale, recent, Banca Naţională a Republicii Socialiste România în baza H.C.M. 1404/1967 a stabilit ca, începînd cu data de 1 iulie 1967 şi pînă la 31 decembrie 1967, o serie de întreprinderi industriale să treacă la aplicarea experimentală a unor măsuri legate de îmbunătăţirea sistemului de creditare. În acest scop, la efectuarea operaţiunilor de creditare unităţile bancare vor trebui să ţină seamă de dispoziţiile prevăzute în instrucţiunile date *). Prevederile mai importante se referă la :

● Contul de împrumut pentru creşterea planificată a mijloacelor circulante şi conturile de împrumut pentru stocuri şi cheltuieli planificate peste normativ se unifică cu contul „A", **noul cont intitulîndu-se „cont curent".**

● Creditarea prin contul curent se face **în cadrul unui plafon global de credite,** care rezultă din însumarea limitei de creditare a creşterii planificate a mijloacelor circulante (prevăzute în B.V.C. aprobată sau comunicată de centrală) cu plafoanele de credite aprobate pentru stocuri de valori materiale şi cheltuieli planificate peste normativ.

● Contul „B", celelalte conturi de împrumut (creditări aprobate prin H.C.M., credite pentru nevoi temporare, pentru lucrări de mică mecanizare etc.) şi alte conturi de decontare (alte activităţi, reparaţii capitale) vor fi menţinute în continuare cu funcţiunile actuale.

● La întreprinderile prevăzute în anexa nr. 4 la cap. G din Instrucţiunile nr. 1/1964, se foloseşte **un singur cont de împrumut** (distinct de contul curent) **pentru toate obiectele la care creditarea se face neplafonat.**

● Acordarea creditelor prin contul curent **se face sub forma creditelor pentru plăţi,** fără îndeplinirea vreunei formalităţi din partea întreprinderii. Toate plăţile, cu excepţia celor pentru salarii şi asimilate acestora, se pot efectua şi prin depăşirea plafonului global de credite. În ce priveşte rezervarea de către întreprinderi a sumelor necesare plăţii salariilor, aceasta se poate face ţinîndu-se seama şi de plafonul global de credite disponibil.

● Rambursarea creditelor acordate prin contul curent constă în reducerea soldului său debitor, pe seama sumelor înregistrate în creditul acestui cont. În trimestrele în care plafonul global de credite este inferior angajamentelor provenite din trimestrul anterior, diferenţa va fi eşalonată la rambursare, fixîndu-se limite globale descrescînde pînă la care va trebui să se reducă soldul debitor al contului curent la sfîrşitul fiecărei luni din trimestrul respectiv. În cursul lunii, soldul debitor al contului curent poate varia între limita globală de credite prevăzută pentru sfîrşitul lunii precedente şi limita stabilită pentru finele lunii în curs.

● La sfîrşitul zilei, soldul debitor al contului curent **nu trebuie să depăşească plafonul global de credite aprobat.** Atunci cînd unitatea bancară cunoaşte că depăşirea plafonului global de credite este cauzată de deficienţe în activitatea întreprinderii (stocuri neutilizabile, produse refuzate pentru calitate necorespunzătoare, goluri de mijloace circulante etc.), **depăşirea va fi trecută la credite restante, chiar în ziua apariţiei ei sau cel mai tîrziu în ziua următoare.**

Dacă este vorba numai de o nesincronizare de scurtă durată a încasărilor cu plăţile, depăşirea poate fi menţinută în contul curent pe timpul cît se apreciază că echilibrul se va putea stabili, dar nu mai mult de 10 zile.

Dacă depăşirea limitei de creditare este determinată de cauze independente de voinţa întreprinderii, care vor putea fi înlăturate într-o perioadă mai îndelungată decît cele 10 zile, aceasta va solicita credite pentru nevoi temporare, credite în cadrul plafoanelor comunicate, sau suplimentarea plafonului global de credite după caz. Printr-o cerere justificată va preciza stocurile pentru care solicită creditarea, respectiv suplimentarea, cauza formării lor şi posibilităţile de rambursare a creditului.

Dacă în perioada de 10 zile echilibrul nu se restabileşte, la expirarea acestei perioade **depăşirea existentă se va trece la credite restante.**

● Într-un termen de maximum 7 zile lucrătoare de la apariţia creditelor restante, termen care poate fi prelungit cu maximum 5 zile lucrătoare, inspectorul băncii va analiza cu întreprinderea cauzele care le-au generat. Pentru înlăturarea deficienţelor constatate, conducerea întreprinderii, împreună cu inspectorul băncii, vor stabili cele mai eficiente măsuri ce trebuie luate.

Analiza şi întocmirea procesului verbal se va face în cazul cînd creditele restante depăşesc suma de 500 000 lei şi la aprecierea directorului unităţii bancare chiar în cazul sumelor între 100 000 lei şi 500 000 lei. În cazul creditelor restante de pînă la 500 000 lei, la care nu s-a făcut analiză în cursul lunii şi au avut caracter de permanenţă, analiza se va face în termen de maximum 10 zile lucrătoare de la primirea balanţei de verificare întocmită pentru luna respectivă.

O nouă analiză a creditelor restante, dacă acestea sînt în creştere sau nu se reduc conform măsurilor stabilite, se va face pe baza balanţei de verificare lunară, în maximum 10 zile lucrătoare de la primirea la bancă a acesteia, aducîndu-se procesului verbal întocmit anterior doar completări.

● Rambursarea creditelor restante se va face fie din oficiu pe măsura creării de disponibilităţi în contul curent sau scăderii soldului debitor al acestui cont sub limita globală de creditare, dacă nu s-a încheiat proces verbal, fie la cererea întreprinderii, de regulă lunar, sau din oficiu de către unitatea bancară, corespunzător reducerii pe total a imobilizărilor, însă numai în limita plusului stabilit la verificarea garanţiilor şi a plafonului global de credite. Rambursarea se va putea efectua şi în cursul lunii, în măsura reducerii unor imobilizări în urma cărora s-au creat disponibilităţi în cont.

● Verificarea garanţiei creditelor din contul curent se va face pe baza situaţiei model anexa nr. 8 la cap. G din Instrucţiunile 1/1964, cu următoarele modificări : a) la stabilirea livrărilor neformularizate se vor lua în calcul şi livrările făcute în cursul lunii, pentru care se efectuează verificarea care nu se încadrează la nota de la pct. 371 din Instrucţiunea 1/1964 cu condiţia ca documentele de decontare să fi fost depuse la bancă şi încasate pînă la data cînd se efectuează verificarea garanţiei ; b) din totalul stocurilor se vor scădea şi comenzile cu ciclul de fabricaţie depăşit, nerecontractate ; c) angajamentele din creditele pe alte stocuri acordate prin conturi de împrumut separate (credite H.C.M., nevoi temporare, credite acordate neplafonat) existente la data pentru care se face verificarea garanţiei se vor lua ca atare, deci nerectificate în funcţie de rezultatul verificării garanţiilor la aceste conturi.

Pentru a stabili garanţia în funcţie de datoria reală se va influenţa în plus sau în minus soldul contului curent existent la data efectuării verificării garanţiei, cu sumele înregistrate şi care privesc luna expirată. Soldul debitor al contului curent influenţat, se va compara apoi cu garanţia, stabilindu-se dacă creditul este sau nu garantat. **Creditele din contul curent negarantate vor fi trecute la restanţă în limita soldului debitor al contului curent existent la data efectuării operaţiunii.**

● Inspectorii băncii au sarcina să scoată la iveală stocurile fără întrebuinţare necorespunzătoare calitativ, fără desfacere asigurată şi alte situaţii asemănătoare care duc la imobilizarea fondurilor proprii şi împrumutate. Cu sumele respective va fi debitat de îndată contul de împrumuturi restante prin creditul contului curent, în limita soldului debitor al acestuia. Eventuala diferenţă va fi operată în zilele următoare pe măsura formării de sold debitor la contul curent.

● Întreprinderile la care se aplică experimental aceste măsuri pot obţine credite pentru lucrări de mică mecanizare în condiţii avantajoase faţă de reglementările existente.

Corneliu BADEA

*) Instrucţiunile pot fi îmbunătăţite în funcţie de necesităţi, în perioada de experimentare.

- **Cont curent = contul „A" unificat cu alte conturi**
- **Creditare pe bază de plafon global**
- **Depăşirea plafonului admisă numai 10 zile**
- **Analiza creditelor restante în 7 zile de la apariţie dacă soldul lor depăşeşte 500 000 lei**
- **Rambursarea creditelor restante din oficiu în funcţie de plafonul global de credite disponibile**
- **Credite de mică mecanizare pînă la 7 milioane lei de lucrare, cu termen de rambursare a creditelor de cel mult 5 ani de la darea în funcţiune a lucrărilor.**

O INVESTIŢIE DE PESTE 1 600 000 LEI CARE GENEREAZĂ PESTE 2 000 000 LEI PIERDERI

RĂSFOIND PRIN DOSARE

POATE că titlul de mai sus stîrneşte nedumeriri. Dar, evidenţele consultate şi relatările făcute de diferiţi interlocutori atestă că nu este vorba de nici o exagerare. Pe scurt, iată cum s-au petrecut lucrurile : La 21 aprilie 1967, Secţia de gospodărie comunală a Sfatului popular al oraşului Bucureşti a încheiat un contract cu Întreprinderea de drumuri şi poduri a Capitalei prin care s-au stabilit clauze precise în vederea modernizării bulevardului Aviatorilor pe porţiunea Piaţa Aviatorilor – podul Bordei. Costul lucrărilor : 1 647 400 lei. Perioadă de execuţie : 3 mai – 23 august 1967.

Căutînd să ne edificăm asupra necesităţii şi oportunităţii lucrărilor în cauză (porţiunea de şosea supusă modernizării nefiind dintre cele care reclamau prioritate), ne-am adresat Întreprinderii de drumuri şi poduri a Capitalei. Interlocutorul nostru – tov. C. Brînzescu, inginerul şef al acestei unităţi – ne-a declarat :

– Noi sîntem simpli executanţi. Cei care au hotărît se găsesc la Sfatul popular al Capitalei. Avem contract încheiat cu Secţiunea de gospodărie comunală a Capitalei, pe care sîntem obligaţi să-l executăm.

Ne-am adresat cu aceeaşi întrebare tov. ing. **Gheorghe Ioan, director adjunct al Secţiei de gospodărie comunală a Capitalei** (coordonator şi beneficiar al lucrării), care ne-a declarat categoric :

– Lucrarea trebuia neapărat efectuată în perioada 3 mai – 23 august 1967. Numai pe timp călduros şi fără umezeală se poate executa o asemenea lucrare !

Nu vrem să atacăm probleme tehnice, dar cel puţin două contra-argumente infirmă concludent punctul de vedere prezentat : în lunile de iarnă şi primăvară s-a putut moderniza porţiunea de drum de lîngă grădina Botanică în condiţii de amplasament mai dificile şi cu aceeaşi tehnologie ; în condiţiile în care tot din beton se construiesc blocuri şi obiective industriale vara şi iarna, apare paradoxal ca o compoziţie de beton mai puţin pretenţioasă decît cea necesară în construcţii edilitare, să nu fi putut fi realizată şi în altă perioadă a anului decît cea aleasă de beneficiarul drumului în cauză.

Din discuţiile purtate la aceeaşi secţie de gospodărie comunală a reieşit că serviciile de resort ar fi luat şi unele măsuri pentru ca activitatea desfăşurată în parcul Herăstrău (restaurante, parc de cultură şi distracţii, ştrand) să nu fie stînjenită de blocarea arterei menţionate.

Pentru documentare ne-am deplasat la faţa locului.

Sîntem la restaurantul „Pescăruş", unde tov. **Ştefan Marin, responsabilul unităţii** ne relatează :

– Indiscutabil, lucrările de modernizare la care vă referiţi ne-au afectat profund. Sîntem departe de a ne realiza planul de desfacere. (Evidenţele atestă că la 23 iunie, din planul acelei luni, de peste 700 000 lei, s-au realizat numai 380 000 lei – n.a.).

– Situaţia de la restaurantul „Pescăruş" – ne relatează **tov. Gh. Marin, responsabilul restaurantului „Bordei"** – este foarte bună faţă de a noastră, datorită faptului că o bună parte din realizări se obţin fie din mese oficiale, fie de pe urma consumatorilor cu autoturisme personale. Noi însă care sîntem indisolubil legaţi de staţia troleibuzului 83 (care nu mai circulă) resimţim mai mult ca oricine consecinţa modernizării la care vă referiţi. Lucrez de 6 ani la această unitate, dar niciodată nu s-a întîmplat să ajungem în situaţia de a realiza zilnic mai puţin de jumătate din încasările obişnuite.

Situaţii similare ne-au fost relatate şi de tov. **Gh. Dobre, responsabilul restaurantului „Parc"** şi tov. **Jean Glück, responsabilul braseriei „Parcului"**, care ne-au arătat că circa 40–50% din realizările lunilor de vară sînt afectate de aceeaşi „iniţiativă valoroasă".

– Deşi unitatea noastră se resimte puternic din lipsa oricăror mijloace de transport – **arată tov. Jean Glück** – lucrurile s-ar fi putut îndrepta într-o oarecare măsură dacă ICAB ar fi acceptat să modifice programul de transbordare în sensul de a stabili un mijloc de traversare a lacului şi după orele 21,30. Dar, cu toate intervenţiile noastre lucrurile au rămas neschimbate.

– Ne-am străduit ca vizitatorii parcului Herăstrău, ne relatează directorul adjunct al administraţiei acestui parc, să găsească în acest sezon posibilităţi sporite de divertisment. Din păcate mulţi, foarte mulţi capii, nu au putut şi nu vor putea beneficia de acestea. Circa 50–60% din planul nostru de încasări este afectat de întreruperea mijloacelor de transport obişnuite.

Aşadar, declaraţiile făcute de interlocutorii noştri de la Secţia gospodărie comunală a Sfatului popular al Capitalei sînt infirmate de cei ce poartă răspunderea activităţilor economice şi sociale ce se desfăşoară în parcul Herăstrău.

Evidenţele puse la dispoziţie şi pe care le-am consultat demonstrează consecinţele acestor lucrări.

Nerealizările de plan la cele 6 unităţi enumerate, previzibile pînă la terminarea lucrărilor de modernizare, se situează la un nivel mediu de 21 800 lei zilnic. Aceasta înseamnă, pe toată perioada afectată de lucrările de modernizare, 2 398 000 lei nerealizări, din care alimentaţia publică se situează la un nivel de 2 068 000 lei.

Evident, sîntem în faţa unui caz concludent care demonstrează consecinţele ignorării totale a principiilor care trebuie să stea la baza oricărei investiţii : calcule economice prealabile.

Faptele atestă că reguli binecunoscute nu au constituit obiect de preocupare pentru beneficiarul acestei investiţii. Căci, chiar admiţînd argumentele aduse în susţinerea necesităţii şi oportunităţii lucrărilor în cauză, ce motivări poate aduce Sfatul popular al Capitalei pentru ignorarea totală a unor măsuri colaterale care erau imperios necesar a fi luate în condiţiile în care nu se putea alege o altă perioadă de execuţie.

Să le rezumăm :

1. Nu s-ar fi putut oare modifica traseul troleibuzului 83 astfel ca punctul terminus să fie acelaşi ca şi înainte (şoseaua Nordului pe la podul Băneasa) ?

2. De ce vaporaşul ICAB nu poate funcţiona şi peste orele 21,30 (coordonator – aceeaşi secţie a Sfatului popular al Capitalei) ?

3. De ce nu s-a asigurat o cursă de autobuze cu circuit derivat, dar care să complinească traseul întrerupt al troleibuzului 83 ?

4. Cum au cooperat serviciile de resort din cadrul Secţiei de gospodărie comunală a Sfatului popular al Capitalei cînd s-a hotărît blocarea arterei în cauză ? Ce măsuri complimentare s-au luat ?

5. S-a consultat oare Secţia de gospodărie comunală cu Direcţia comercială a Capitalei – ambele la acelaşi etaj al Sfatului popular ?

Pentru ca paguba să nu ajungă la limitele ei maxime, este momentul ca să se analizeze (ceea ce de mult trebuia făcut) aspectele reliefate, astfel ca cel puţin în perioada care a mai rămas pînă la terminarea lucrării, să se evite multiplele pagube aduse avutului obştesc.

C. CRISTEA

„CAPITALUL" ŞI PRINCIPIILE METODOLOGICE ALE ISTORIEI ECONOMICE

„CAPITALUL" reprezintă opera fundamentală prin care Marx a creat economia politică ştiinţifică a societăţii capitaliste. El este, in acelaşi timp, şi prima lucrare din literatura economico-socială universală in care este interpretată în mod ştiinţific, pe baza metodei materialismului istoric, istoria capitalismului liberei concurenţe.

O condiţie fundamentală pe care metoda materialismului istoric o pune la baza cercetării teoretice a fenomenelor sociale este tocmai analiza realităţilor, a faptelor şi proceselor economice care-şi au desfăşurarea lor în timp. Aceasta explică de ce marele gînditor s-a ocupat în mod detaliat de latura istorică a multiplelor aspecte şi componente ale vieţii economice, sociale şi politice a orinduirii capitaliste.

În procesul de adunare, cercetare şi expunere a materialului vast privind naşterea şi evoluţia capitalismului, autorul „Capitalului" a dat exemplul unei strălucite aplicări a dialecticii materialiste la studiul fenomenelor sociale ale timpului. Astfel, „Capitalul" este nu numai o operă teoretică de valoare mondială, dar el reprezintă totodată modelul **unui sistem de cercetare istorică** ale cărui metodă şi principii au devenit baza interpretării juste a fenomenelor sociale. „Capitalul" lui K. Marx, prin analiza concret istorică a capitalismului, pune bazele ştiinţifice, metodologice, ale **ştiinţei istoriei economice.**

Istoria economică, prin obiectul său de studiu, devine o ştiinţă socială indispensabilă celorlalte ştiinţe sociale generale şi particulare — economia politică, materialismul istoric, istoria generală etc. — cărora le furnizează analize concrete, sinteze şi concluzii necesare fie generalizărilor pe care unele ştiinţe sînt chemate să le facă, fie pentru explicarea condiţiilor social-economice în care se desfăşoară diversele fenomene de suprastructură.

Marea importanţă a „Capitalului" constă şi în aceea că el oferă un vast teren de studiu al problemelor teoriei şi metodei nu numai pentru cei ce se ocupă cu economia politică, ci şi pentru specialiştii din domeniul istoriei economice. Aceste două ştiinţe au multe elemente comune în cadrul obiectului, metodologiei şi sistemului categorial, ele găsindu-se într-o strînsă legătură. Dar pe baza metodei sociologice generale şi a principiilor metodologice emanate de la ea, ştiinţele sociale particulare trebuie să-şi elaboreze metode şi modele concrete, particulare de cercetare conform cu specificul obiectului ştiinţei respective.

Istoria economiei naţionale, al cărei obiect necesită studierea şi expunerea sistematic-ştiinţifică a evoluţiei economice generale prin prisma proceselor şi fenomenelor sale constitutive, are evident şi ea o serie de principii, metode particulare adecvate cercetării istorico-economice concrete. Principiile metodologice ale acestei ştiinţe determină modul concret de cercetare şi expunere specifice istoriei economiei naţionale, devenind instrumentele de bază proprii în reconstituirea ştiinţifică a evoluţiei economice a poporului nostru. Pentru desprinderea acestor principii o importanţă deosebită o prezintă studierea modului cum Marx a împletit în „Capitalul" cercetarea teoretică generală cu cea istorică, a metodologiei concrete şi formelor în care el a analizat desfăşurarea în timp a fenomenelor şi proceselor economice ale capitalismului liberei concurenţe. Prin aceasta putem determina în mod ştiinţific însuşi obiectul, metoda concretă de studiu şi înseşi bazele sistemului categorial al istoriei economice.

Dacă pentru istoria economiei naţionale a României, în linii generale, a fost delimitat obiectul de studiu, metoda de cercetare ca şi sistemul categorial rămîn, în continuare o problemă deschisă în faţa teoriei şi a specialiştilor. Elaborarea metodei şi a sistemului categorial au nu numai o importanţă teoretică, ci şi una de mare actualitate practică pentru activitatea de studiere a istoriei economice. Nu puţine din interpretările şi tezele greşite promovate în istorie sau în istoria economică în ţara noastră s-au datorat insuficientei fundamentări teoretico-metodologice.

În cele ce urmează încercăm să schiţăm cîteva din principiile, metodele de cercetare valabile pentru istoria economiei naţionale.

GENERAL şi esenţial, principiul **rolului determinant al existenţei sociale** asupra celorlalte forme ale vieţii reprezintă axul central al modului de cercetare a istoriei orînduirii burgheze în „Capitalul". Existenţa socială reprezintă în primul rînd modul de producţie al bunurilor materiale sau ceea ce numim noi în mod curent — sfera economică.

Economia este cel mai vast teren de studiu din cadrul vieţii sociale; ea este supusă cercetării de către diferitele ştiinţe sub diferite aspecte, începînd cu ştiinţele teoretice ca economia politică şi urmînd cu cele generale sau particulare ca economia mondială, economia naţională, economia de ramură, economia diferitelor sectoare şi momente ale reproducţiei, organizarea economică etc. Studierea trecutului tuturor acestor ştiinţe, discipline sau procese de sine stătătoare intră în sfera istoriei economice, care, în funcţie de cadrul său, poate fi reprezentată de mai multe ştiinţe, ca istoria economică mondială, istoria economiei naţionale etc.

Istoria economiei naţionale, pornind de la principiul rolului determinant al producţiei materiale, de la legile economice ale diferitelor orînduiri, poate să descopere şi să prezinte mecanismul evoluţiei economice, legăturile reale dintre componentele existenţei sociale, să explice cauzele reale ale multiplelor fenomene economice, să reconstituie în plan istoric, în formă analitică şi sintetică, scena economică pe care s-au desfăşurat toate celelalte procese sociale, politice, culturale ale istoriei. Principiul primatului producţiei materiale nu exclude însă influenţele pe care le exercită diferite forme ale suprastructurii asupra economiei. Din contră, primatul producţiei materiale presupune un context general de împrejurări social-politice cu acţiune activă asupra existenţei sociale.

ISTORIA economiei naţionale, prin natura obiectului său, cere o studiere concretă a ansamblului fenomenelor. Din această cerinţă izvorăşte un alt principiu, acela al **determinării concret istorice.** Concluzii juste pot fi obţinute numai dacă elementele şi procesele componente ale economiei sînt examinate prin prisma formelor lor de manifestare şi într-un cadru istoric determinat al apariţiei, existenţei şi dispariţiei lor. Principiul acesta asigură cercetătorului cunoaşterea obiectivă a realităţii şi impune respectarea adevărului istoric.

Pe un asemenea fond al realităţilor concret istorice se confirmă legile generale ale evoluţiei economice, se determină particularităţile generate de împrejurările concrete, diferite de la o perioadă la alta, de la o ţară la alta în cadrul aceleiaşi necesităţi generale valabile. În examinarea diferitelor teme teoretice sau istorice din opera sa, Marx atrage atenţia că ele se întemeiază pe situaţia şi exemplul concret al Angliei. Acolo unde sînt relevate aspecte particulare ca, de pildă, în secţiunea a şaptea, a acumulării primitive a capitalului, din vol. I al „Capitalului", Marx, referindu-se la exproprierea producătorilor, subliniază caracterul diferit de manifestare a acestui proces în condiţii diferite: „Istoria acestei exproprieri ia în diferite ţări nuanţe diferite şi trece prin diferite faze într-o ordine şi succesiune diferită şi în epoci istorice diferite. Ea are forma clasică **numai** în Anglia pe care o şi luăm ca exemplu din această cauză".

Deci pentru istoria economiei naţionale de o mare importanţă este **stabilirea unui raport just între general şi particular în evoluţia vieţii economice.** Aceasta este condiţia esenţială pentru definirea trăsăturilor caracteristice ale evoluţiei economice, a diferitelor fenomene şi aspecte, a conturării „personalităţii" acestor fenomene şi aspecte în ţara noastră. Aplicarea acestui principiu în cercetare se bazează pe rolul determinant al factorului intern.

Ştiinţa istoriei economiei naţionale a înregistrat, mai ales în ultima vreme, o serie de rezultate pozitive în analiza şi caracterizarea diferitelor aspecte economice, în definirea proceselor majore ale evoluţiei economice expuse în lucrări, articole, studii, cursuri etc.

Cu toate acestea, în multe lucrări, cursuri, există serioase deficienţe de interpretare şi tratare. Astfel, de exemplu, principiul determinării şi relaţia dintre general şi particular, au fost folosite uneori defectuos în cercetare. Din această cauză, din examinarea insuficientă a determinării şi condiţiilor concrete de apariţie şi manifestare a diferitelor fenomene, a valorii şi locului lor în cadrul general, din ignorarea unor aspecte specifice ale cadrului românesc, s-a ajuns la concluzii greşite asupra nivelului şi structurii economice, asupra stadiului dezvoltării ţării noastre etc., care prin circulaţia lor au adus prejudicii ştiinţei. Tot **din această cauză a fost posibilă şi atribuirea** mecanică la economia României a unor trăsături economico-sociale improprii stadiului său de dezvoltare.

Referindu-se la tezele eronate cu privire la o serie de probleme sociale şi politice ale României din perioada interbelică — care au circulat în unele documente şi în literatura istorică şi economică — tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al C.C. al P.C.R., arăta că promovarea acestora „s-**a datorat lipsei unei analize aprofundate a istoriei poporului român, a dezvoltării economico-sociale şi a raportului de forţe din ţara noastră, cît şi însuşirii mecanice a unor teze elaborate în afară**", care nu ţineau seama de realităţile concrete din ţara noastră şi nu corespundeau condiţiilor economice, sociale, politice şi naţionale din România.

O importanţă considerabilă pentru istoria economiei naţionale o are şi **principiul contextului social-politic general.** Cercetarea fenomenelor economice nu se poate face cu rezultate pozitive fără a avea în vedere permanent împrejurările sociale şi politice interne şi externe, influenţa complexă a acestora asupra factorilor economici, modificările provocate de ele.

Deosebit de puternic se reflectă acest principiu în „Capitalul" lui Marx. În numeroase capitole ca **Ziua de muncă, Acumularea primitivă, Capitalul comercial şi bancar** etc., studiul temelor se face în strînsă legătură cu politica şi legislaţia de stat, cu împrejurările economice şi politice mondiale etc.

Separarea artificială a proceselor economice, studierea lor izolată, în afara interacţiunii cu rolul activ al formelor de suprastructură: legislaţie, politică, stat sau în afara influenţelor economice şi politice pe care le recepţionează economia din exterior, nu numai că lasă spaţii albe în tabloul analizelor şi concluziilor, dar poate duce la enunţarea unor judecăţi eronate. Problemele majore ale istoriei economiei naţionale a ţării noastre nu pot fi explicate fără luarea în considerare a puternicelor influenţe externe — economice şi politice — ca de pildă ocupaţia îndelungată a ţării noastre de către puterile străine, lupta acestora pentru dominaţie, politica capitalului internaţional, piaţa mondială şi diviziunea internaţională a muncii, evoluţia forţelor de producţie, a ştiinţei şi tehnicii în alte ţări etc. Pe de altă parte, mai ales în perioada capitalismului dezvoltat, evoluţia economiei României a fost puternic influenţată de politica economică promovată de guvernele burghezo-moşiereşti.

Cercetarea istorico-economică din ţara noastră a acordat o atenţie insuficientă nu numai factorilor sociali şi politici interni şi influenţelor politice şi economice externe, dar şi factorilor geografic şi demografic care, prin contribuţia lor, au determinat anumite particularităţi evoluţiei economice a României. Au rămas, de asemenea, aproape cu totul în afara orizontului cercetării istoriei economice din perioada capitalismului, aspectele interacţiunii forţelor de producţie cu progresele ştiinţei şi tehnicii româneşti, cu formele de organizare şi normele juridice etc. Studierea şi expunerea istoriei economiei naţionale a României atestă necesitatea aplicării principiului metodologic al **cercetării fenomenului în complexitatea şi unitatea sa, în raportul de interdependenţă cu laturile esenţiale ale întregului social.**

Istoria economiei noastre naţionale, prin definiţie, trebuie să-şi înscrie cercetarea în vederea reconstituirii metodice şi analizei ştiinţifice a cadrului economic social al poporului român, pe teritoriul naţional, definit prin aria sa de existenţă în decursul fiinţei sale milenare. De aceea, o cerinţă componentă a metodologiei acestei ştiinţe **este studierea evoluţiei economice pe teritoriul întregii ţări,** în unitatea organică a activităţii materiale multilaterale a poporului român, indiferent de modificările **politico-administrative suferite în decursul** timpului, (bineînţeles avîndu-se în vedere consecinţele rezultate din aceste modificări).

FĂRĂ a schimba destinaţia cercetării în domeniul istoriei economiei naţionale, a o înlocui cu o istorie comparată, **metoda comparativă** utilizată în ansamblul metodologic al disciplinei ridică nivelul analizei, defineşte mai precis, mai real, valoarea diferitelor procese şi fenomene economice. Prin raportarea diverselor componente sau procese la corespondentul lor mondial sau naţional din diferite ţări, zone economice sau perioade istorice, se obţine nu numai o mărime sau valoare relativ nouă a lor, dar se determină o particularizare, o individualizare mai definită acestor fenomene ale economiei naţionale. Aceasta constituie, la rîndul său, o bază temeinică pentru a deduce în mod ştiinţific trăsăturile specifice evoluţiei economiei naţionale a României.

Aplicarea principiilor metodologice generale şi particulare în studierea istoriei economice a României respinge schematismul şi şablonismul, modelele străine, valabile pentru alte condiţii naţionale şi perioade istorice. Numai punînd la baza cercetării principiile sociologice generale şi aplicînd principiile şi metodele particulare corespunzătoare se poate ajunge la reconstituirea ştiinţifică, sistematică a economiei ţării noastre în întreaga sa istorie, la determinarea unui ansamblu unitar de caracteristici obiective, de trăsături generale şi particulare, la elaborarea unui **model concret propriu, în dinamica istorică,** a economiei româneşti. Tocmai acest model al realităţilor economice istorice româneşti va reprezenta o realizare calitativă în elaborarea istoriei economiei naţionale a României atît în timpul formaţiunilor presocialiste, cît şi în timpul socialismului.

Pe lîngă principiile metodologice enunţate, istoria economiei naţionale mai utilizează în cercetare **principiul unităţii dintre logic şi istoric, metoda inductiv-deductivă, principiul istorismului, principiul poziţiei de clasă, principiul periodizării, metoda statistică** etc. Pe măsura extinderii cunoaşterii în fiecare domeniu, a dezvoltării teoriei, este necesară elaborarea unor principii noi şi metode de cercetare a ştiinţelor sociale particulare.

ISTORIA economiei naţionale ocupă un loc însemnat în cadrul celorlalte ştiinţe sociale. Deşi s-au pus bazele acestei discipline totuşi, istoria marxistă a economiei naţionale se găseşte încă în cursul elaborării sale. O treaptă calitativă, în dezvoltarea acestei ştiinţe, va fi marcată de elaborarea primului volum din Tratatul de economie naţională consacrat istoriei economiei naţionale a României.

Dezvoltarea teoriei şi metodologiei sociale pe baza materialismului dialectic şi istoric, de către Partidul Comunist Român s-a concretizat şi într-o serie de teze şi indicaţii metodologice referitoare la cercetarea istorică. O indicaţie metodologică valoroasă adresată istoricilor, care izvorăşte din sarcinile trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R., este aprofundarea de pe poziţiile materialismului istoric a celor mai importante etape şi evenimente din istoria ţării şi a poporului român, oglindirea faptelor în mod obiectiv, în deplină conformitate cu realitatea. O altă cerinţă a cercetării este necesitatea interpretării ştiinţifice, obiective a evenimentelor social-politice în toată complexitatea lor, examinarea lor în contextul vieţii economice şi sociale generale a ţării. De o deosebită valoare teoretică metodologică sînt indicaţiile tovarăşului Nicolae Ceauşescu în articolul „Rolul conducător al partidului în etapa desăvîrşirii construcţiei socialismului" referitoare la raportul dintre general şi particular, necesitatea studierii şi înţelegerii particularului, a condiţiilor economice şi sociale concrete din fiecare etapă. În activitatea ideologică şi cercetarea istorică se impune însuşirea esenţei materialismului dialectic şi istoric, însuşirea criteriilor clare cu ajutorul cărora să se poată judeca fenomenele vieţii, realitatea înconjurătoare.

Toate aceste indicaţii preţioase sînt de natură să îmbunătăţească şi să îmbogăţească metodologia istoriei economiei noastre naţionale, să asigure largi posibilităţi de interpretare ştiinţifică a proceselor şi fenomenelor economice din trecutul şi prezentul patriei noastre.

Conf. univ. dr. V. AXENCIUC

(Text prescurtat din comunicarea ţinută la sesiunea ştiinţifică de la Academia de ştiinţe social-politice „Ştefan Gheorghiu" de pe lîngă C.C. al P.C.R., pe tema: Karl Marx „Capitalul" 1867—1967).

*) „Capitalul", vol. I pag. 636.

EXPERIMENTAREA NOILOR MĂSURI ÎN VEDEREA CREȘTERII EFICIENȚEI ECONOMICE

ATRIBUȚII LĂRGITE — RĂSPUNDERI MAI MARI

UZINA noastră se numără printre întreprinderile care au trecut, începînd de la 1 iulie a.c. la experimentarea măsurilor stabilite de recenta Hotărîre a Consiliului de Miniștri, privind creșterea eficienței activității economice. De la început tin să subliniez că aplicarea cu caracter experimental a măsurilor preconizate în Hotărîre contribuie la creșterea competenței și răspunderii întreprinderii în realizarea sarcinilor de plan, stimulînd prin aceasta utilizarea cu eficiență crescîndă a resurselor materiale și financiare. Fixarea unui număr redus de indicatori pentru experimentare, dă putință conducerii întreprinderii să-și axeze întreaga atenție spre organizarea și desfășurarea în așa fel a activității de producție, încît prevederile de plan să se realizeze ritmic, la un nivel calitativ ridicat și cu cheltuieli cît mai reduse, într-un cuvînt să se asigure o eficiență cît mai mare.

Simplificarea sistemului de indicatori economici și financiari are o mare importanță practică. Pe lîngă reducerea volumului de muncă necesitat de urmărirea și raportarea unor indicatori care nu oglindeau decît fragmentar unele procese economice, noile măsuri dau posibilitatea întreprinderii să utilizeze în munca de planificare numai cîtiva indicatori dar cu o capacitate de expresie și caracterizare mai mare, care reflectă mult mai complet și într-o formă simplificată activitatea economică și financiară a întreprinderii. **Prin noua reglementare, în loc de 13 indicatori de plan cît se utilizau pînă de curînd, în uzina noastră se vor folosi doar 6 : (producția-marfă vîndută și încasată, volumul investițiilor și reparațiilor capitale, fondul de salarii total salariați, productivitatea muncii, cheltuieli maxime la 1 000 lei producție marfă vîndută și încasată și livrări pentru export).** De asemenea dacă pentru reflectarea rezultatelor financiare ale întreprinderii se utilizau pînă acum 4 indicatori, în perioada de experimentare se va folosi doar unul.

Aș vrea să mă refer, în continuare, la semnificația practică, de pildă, a **indicatorului producției marfă vîndută și încasată.** Ce însemnează introducerea acestui indicator în practica de planificare ? În primul rînd se obține înlăturarea a o serie de alți indicatori ca producția globală, producția-marfă, sortimente etc., care oglindeau, fiecare, o latură și un anumit stadiu al activității de producție. De asemenea, ei nu exprimau integral rezultatul final al muncii desfășurate în toate fazele procesului de producție, începînd de la pregătirea fabricației și pînă la desfacerea și încasarea contravalorii mărfurilor fabricate.

Aprecieri similare se pot face și în ceea ce privește indicatorul **cheltuieli maxime la 1 000 lei producție marfă vîndută și încasată.** Prin introducerea lui devine inutilă planificarea și urmărirea sarcinii procentuale de reducere a prețului de cost la producția marfă comparabilă, a volumului de economii rezultate din reducerea prețului de cost, a cheltuielilor la 1000 lei producția marfă fabricată, precum și a beneficiului.

DE o deosebită însemnătate este și menținerea în continuare — așa cum prevede Hotărîrea Consiliului de Miniștri — **a indicatorilor în expresie fizică.** Cu ajutorul lor întreprinderea are posibilitatea de a măsura, în orice moment, cum se concretizează eforturile colectivului de muncă pentru realizarea cantitativă și calitativă a producției, putîndu-se preveni în acest fel unele fenomene negative legate de pregătirea și mersul fabricației. De asemenea, **prezidarea din Hotărîre prin care se stipulează că ministerele de resort nu au dreptul, în perioada experimentării, să schimbe nivelul și structura sarcinilor de plan, pune capăt unor racile des întîlnite în activitatea de producție.** Ea constituie de aceea un stimulent în activitatea noastră, dar și o formă de creștere a răspunderii conducătorului de întreprindere, care, pe viitor, nu se va mai putea prevala de aceste modificări repetate pentru a justifica unele nerealizări ale sarcinilor de plan. În uzina noastră, de pildă, în decursul acestui an sarcinile de plan au suferit la diferite capitole nenumărate modificări. Toate acestea au condus la nerealizarea integrală și la termen a sarcinilor de producție, cu serioase consecințe negative de ordin economic și financiar.

Cunoscînd că în perioada experimentării nu mai pot fi făcute nici un fel de modificări, conducerea uzinei are deci posibilitatea să organizeze mai bine producția, să ia măsuri pentru a asigura o mai bună ritmicitate, valorificînd din plin resursele existente. Stabilitatea sarcinilor de plan ne dă **posibilitatea să prevedem tot ceea ce este necesar pentru desfășurarea în condiții optime a procesului de producție, astfel încît să ne prezentăm, la sfîrșitul fiecărei perioade de plan, cu indicatorii îndepliniți și chiar depășiți.**

CORESPUNZĂTOR cu nevoile izvorîte din sarcinile de plan, conducerea întreprinderii are dreptul — așa cum se subliniază în Hotărîre — **de a adapta nomenclatorul de funcțiuni la noile cerințe, introducînd funcții noi, care nu figurează în structura organizatorică actuală, putînd totodată să stabilească pentru acestea și nivelul salariilor prin corelare cu condițiile de studii și stagiu ale unor posturi similare.** În acest fel, conducerea întreprinderii are posibilitatea de a gospodări mai bine fondul de cadre de care dispune. Pe baza acestui drept se vor asigura cu cadre în mod corespunzător toate secțiile, atelierele și serviciile funcționale ale uzinei, lichidîndu-se situația anormală, cînd din cauza rigidității schemei de funcțiuni, în unele sectoare existau cadre într-un număr mai mare decît erau necesare, iar în altele se simțea lipsa lor. În noua situație, cînd competența conducerii întreprinderii se lărgește, putem să adoptăm principii mai raționale în ceea ce privește repartizarea și utilizarea forței de muncă de care dispunem. Pe baza unui studiu vom adopta măsuri care să ducă la o încărcare optimă a fiecărui muncitor, inginer, tehnician și economist, astfel încît productivitatea și calitatea muncii să sporească continuu, iar fondul de timp al uzinei să fie valorificat superior.

Tot în acest domeniu, conducerea întreprinderii are libertatea de a reconsidera în spirit critic modul actual de a utiliza cadrele cu pregătire tehnică și economică medie, în sensul găsirii unei soluții optime de folosire a acestora, în scopul degrevării celor cu studii superioare și redistribuirii lor în locurile unde sînt absolut necesare (secționarele de concepție și cercetare tehnico-științifică, organizarea procesului de producție, perfecționarea organizării muncii, a sistemului informațional etc.). Se va realiza astfel concomitent cu o rațională repartizare a cadrelor și creșterea randamentului lor, prin punerea în valoare a inițiativei proprii și a experienței acumulate.

COMPETENȚE lărgite se acordă întreprinderilor intrate în experimentare și pe linia obținerii și folosirii creditelor. După părerea mea, această problemă este deosebit de importantă, deoarece creează posibilitatea ca unele întreprinderi să poată executa lucrări de mică mecanizare în valoare de pînă la 5 milioane lei, fără alte aprobări speciale, în timp ce pînă în prezent aceste fonduri nu puteau să depășească suma de 500 000 lei. Drepturile infinit mai largi, pe care le acordă noua Hotărîre permit conducătorilor de întreprinderi să-și doteze în mod corespunzător procesele de fabricație cu dispozitive și mecanisme speciale care contribuie în mod direct la ușurarea muncii și sporirea productivității ei, la îmbunătățirea organizării fluxurilor tehnologice, la utilizarea mai economicoasă a fondului de timp al mașinilor și al muncitorilor, ceea ce în final, va duce la obținerea unor rezultate economice-financiare superioare.

LA toate aceste prevederi, se adaugă și măsurile care lărgesc competența conducerii întreprinderii în domeniul stimulării materiale a muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor și economiștilor, care au adus o contribuție deosebită la sporirea producției și productivității muncii, îmbunătățirea calității și reducerea prețului de cost al produselor. Faptul că, în afara fondului de salarii planificat, se constituie un fond de premiere echivalent cu pînă la 50% din volumul economiilor realizate prin efort propriu, peste volumul prevăzut în plan, constituie o pîrghie economică importantă care poate fi utilizată cu eficacitate sporită de către conducerea întreprinderii în direcția reducerii cheltuielilor de producție, utilizării cu eficiență sporită a mijloacelor materiale și a fondurilor bănești.

De asemenea, înlesnirea ce se aduce prin acordarea dreptului directorului întreprinderii de a folosi în cursul anului, pînă la 20% din fondul de premiere excepțional, reprezintă o prevedere importantă care permite stimularea activității creatoare depuse de întregul colectiv de muncă, pe linia perfecționării proceselor tehnologice și a tehnicii de fabricație.

Prevederea de a se acorda pentru livrările suplimentare la export, o cotă de 40% lei valută, transformată în lei, în vederea stimulării angajaților care au contribuit la depășirea planului de export permite orientarea întreprinderilor spre lărgirea și diversificarea sortimentelor oferite la export. Uzina noastră are sarcina de a spori volumul exportului de peste 10 ori în 1970, față de 1967. De aici decurge necesitatea luării unui complex de măsuri care să asigure depășirea prevederilor destinate exportului, astfel încît colectivul nostru să poată beneficia din plin de avantajele stabilite prin noua Hotărîre.

Lărgirea competenței este întregită și prin aceea că în cadrul întreprinderilor se vor putea experimenta și alte măsuri privind conducerea, planificarea și organizarea producției, cît și creșterea cointeresării materiale a salariaților. În prezent, de pildă, în uzina noastră se experimentează aplicarea acordului diferențiat în cadrul echipelor și brigăzilor, în locul acordului colectiv. Prin aceasta se urmărește găsirea unor forme de salarizare care să reflecte mai fidel corelația dintre consumul de muncă, rezultatele ei și retribuție.

Am schițat cîteva din laturile pozitive, stimulatoare, pe care le are aplicarea măsurilor prevăzute în recenta Hotărîre pe linia lărgirii competenței întreprinderilor. Activitatea ce o vom desfășura în perioada experimentării, ne va da cu siguranță la iveală multe alte probleme ce vor trebui rezolvate concret și operativ.

ing. C. GORUNESCU
director general
uzinele „23 August" - București

COINTERESARE SPORITĂ ÎN REALIZAREA PLANULUI

TRANSPUNÎND în viață sarcinile trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., partidul nostru și guvernul întreprind numeroase acțiuni menite să asigure în continuare perfecționarea conducerii planificate a economiei naționale și ridicarea nivelului calitativ al întregii noastre activități. O deosebită importanță prezintă din acest punct de vedere și recenta Hotărîre a Consiliului de Miniștri, prin care se stabilește treierea la experimentarea într-un număr de 71 întreprinderi industriale a unor măsuri care au drept scop să contribuie la lărgirea competenței conducerilor de întreprinderi, la continua îmbunătățire a activității economico-financiare. Întrucît facem parte din rîndul acestor întreprinderi, voi releva unele aspecte noi cuprinse în Hotărîre, care, după părerea mea, au darul de a stimula și mai mult, pe viitor, eforturile colectivului nostru de muncă, pentru a produce mai mult, mai bine și mai ieftin.

UNA din principalele prevederi ale Hotăririi se referă la simplificarea numărului de indicatori de plan. Față de situația existentă, în perioada experimentării se va urmări un număr redus de indicatori. Această măsură constituie un însemnat pas înainte pe calea unei mai raționale planificări a sarcinilor întreprinderii, concentrîndu-se eforturile acesteia spre sarcinile cele mai importante ale activității.

O mare însemnătate are prevederea din Hotărîre cu privire la lărgirea dreptului conducătorilor de întreprinderi de a-și stabili singure structura organizatorică, corespunzătoare necesităților producției și folosirii cadrelor în mod mai eficient. Ce efect va avea aplicarea acestei măsuri ? După părerea mea, faptul că ele răspund direct de bunul mers al întreprinderii au dreptul de a stabili în cadrul fondului de salarii planificat, structura organizatorică a personalului va conduce la o mai rațională utilizare a forței de muncă, la înlăturarea tendințelor nejuste care au dus la încadrarea nejustificată, cu posturi de tot felul, schemei de încadrare.

Sînt și alte prevederi deosebite în noua Hotărîre. Vreau însă să mă opresc mai pe larg la cele ce se referă la creșterea cointeresării materiale a colectivelor de salariați.

PENTRU creșterea cointeresării materiale, Hotărîrea prevede pe lîngă normele de stimulare existente, un nou sistem de premiere excepțională a muncitorilor și personalului tehnico-administrativ. Plata acestor premii se va face în afara fondului de salarii planificat într-o sumă de pînă la 50% din volumul economiilor realizate peste prevederile planului, ca urmare a efortului propriu al întreprinderii pentru reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă vîndută și încasată.

Prin aplicarea premierii excepționale, întreprinderile sînt stimulate în găsirea celor mai bune soluții tehnice care să fie aplicate pentru creșterea volumului producției, folosirea rațională a spațiului industrial pentru sporirea productivității muncii și îmbunătățirea indicilor de utilizare a mașinilor și instalațiilor. Creșterea gradului de stimulare va mări elanul creator al cadrelor tehnico-economice și al muncitorilor, fapt ce se va concretiza într-un volum sporit de produse, realizat la un nivel tehnic superior și la un preț de cost cît mai redus.

În condițiile reglementărilor anterioare acestei Hotărîri, inițiativele individuale și acțiuni colective de o mare importanță nu erau suficient recompensate. Bunăoară, pentru faptul că ne-am propus să dăm pînă la sfîrșitul actualului cincinal produse peste plan în valoare de 1 miliard de lei (am realizat pînă acum. circa 74 milioane lei produse peste plan) colectivul nostru era stimulat în mică măsură pentru eforturile depuse. Aceiași lucru era valabil și pentru alte eforturi depuse, cum ar fi economisirea unor sume importante de la capitolul fond salarii, sau în ce privește utilizarea mai economică a materiilor prime. Stimulentele materiale acordate nu au satisfăcut pe depîn eforturile noastre, nu au dat imbold puternic pentru noi căutări care să aducă și alte economii prin valorificarea rezervelor interne existente.

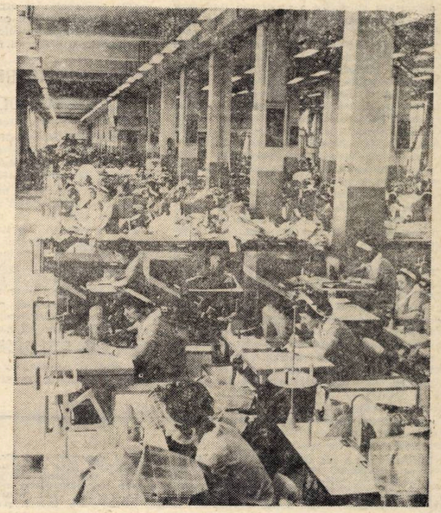

Creșterea continuă a volumului de produse pentru export aduce întreprinderilor serioase avantaje materiale. Iată de ce, colectivul Fabricii de confecții și tricotaje din București — acordă toată atenția acestui obiectiv. În fotografie : Aspect din secția cămăși, care a reușit în primul semestru al anului curent să livreze din întreaga producție peste 53% la export.

PENTRU întreprinderea noastră de o valoare excepțională este stimularea creșterii exportului de produse. Colectivul nostru este direct interesat pentru a da la export produse cît mai multe. Avem de acum o piață cîștigată pentru desfacerea confecțiilor, marca fabricii noastre a devenit, în ultimii ani, tot mai cunoscută. Creșterea nivelului de cointeresare prin mărirea volumului de premii va face cu putință să sporească exigența pentru găsirea de noi debușee externe, pentru a moderniza continuu produsele și a îmbunătăți calitatea lor. De altfel, subliniez faptul că din totalul producției realizată în semestrul I/1967, 52% a fost destinată exportului. Sperăm însă ca în perioada experimentării noilor măsuri, adică în semestrul II/1967, ponderea exportului să crească și mai mult.

Stimularea întreprinderilor în proporția stabilită de 40% din valoarea livrărilor suplimentare, va contribui la dezvoltarea procesului de creație a modelelor, de diversificare a produselor pentru a se oferi pe piața externă confecții și tricotaje cît mai variate, executate la un nivel calitativ superior, care să le facă cît mai competitive. Pentru a ilustra importanța acestui fapt vom arăta că în anul 1966 am livrat suplimentar la export mărfuri în valoare de circa 1 300 000 lei valută, realizate ca urmare a muncii deosebite depuse de colectivul întreprinderii, fără să se acorde însă vreun stimulent. În condițiile actuale, pentru o asemenea depășire, întreprinderea ar fi beneficiat de un fond de circa 520 000 lei valută, din care 312 000 lei valută pentru achiziționarea directă din import de utilaje, pe relația pe care a fost obținută depășirea respectivă fără aprobări speciale, și 416 000 lei pentru premierea salariaților care au contribuit la realizarea acestor produse.

Acordarea dreptului de a folosi o cotă-parte din valoarea producției livrată suplimentar la export, implică însă și crearea posibilităților angajării independente a contractelor cu clienții externi. Această prevedere din Hotărîrea Consiliului de Miniștri este cu atît mai importantă, cu cît cota-parte care se pune la dispoziția întreprinderilor face parte din însăși producția livrată suplimentar, ceea ce determină un interes sporit al unităților economice pentru depășirea planului de producție și realizarea, pe această bază, a exportului suplimentar.

CONSTITUIREA fondului de premiere excepțională de pînă la 1% din fondul total de salarii planificat, care să poată fi folosit în mod operativ pentru stimularea realizărilor deosebite ale salariaților în afara prevederilor regulamentare în vigoare, constituie, de asemenea, un mijloc important în dezvoltarea inițiativelor creatoare. Pînă acum conducerile întreprinderilor, pentru realizările deosebite în producție, obțineute de unii salariați, nu puteau să le acorde acestora decît stimulente morale, iar uneori și materiale în limitele reglementelor de premiere existente. Acordarea acestor stimulente însă, nefiind efectuată la tin p, își pierdea din caracterul mobilizator. Bineînțeles că aceste stimulente spre a-și atinge scopul pentru care au fost create, vor trebui să fie acordate acelor salariați care au contribuit în mod efectiv și deosebit la îmbunătățirea activității întreprinderii, prin propuneri valoroase de mecanizări, chimizări, înlocuiri de materiale, îmbunătățirea și perfecționarea unor procese tehnologice, raționalizări în producție și în munca tehnico-administrativă etc.

Desigur, perioada de experimentare ne va da posibilitatea să tragem multe concluzii. Important este însă că de pe acum se simte atmo-fera favorabilă aplicării prevederilor noii hotăriri, că fiecare la locul lui de muncă dorește să se afirme prin realizările ce le obține. Aplicarea experimentală a măsurilor stabilite va contribui din plin la mobilizarea rezervelor interne, la îmbunătățirea permanentă a activității întreprinderii noastre, în scopul sporirii volumului de producție, creșterii productivității muncii și obținerii unor produse de bună calitate și la un preț de cost cît mai redus.

I. STEINBACH
director general
Fabrica de confecții și tricotaje - București

UN SISTEM INFORMAȚIONAL ELECTROENERGETIC

O coordonată importantă a organizării științifice a unui proces de producție o constituie posibilitatea de cunoaștere rapidă și obiectivă a unor parametri esențiali ai procesului de fabricație dat.

Un sistem optim informațional trebuie să fie foarte rapid și obiectiv, întrucît principiul nu se poate admite, pe deoparte, ca în procesul de culegere a informațiilor să fie înglobat un volum important de activitate umană calificată, comparabil cu cel alocat concepției și luării hotărîrilor, iar, pe de altă parte, ca informațiile primite să fie incomplete, uneori eronate sau să aibă loc extrapolări incorecte ale unor fenomene întîmplătoare.

CONDUCERII și organelor de urmărire (dispeceratul producției) le sînt necesare, din punctul de vedere al cunoașterii nemijlocite a procesului de producție, în principal, informații legate de : gradul de utilizare a parcului de utilaje ; ritmicitatea funcționării parcului de utilaje ; realizarea subansamblelor și circulația acestora ; productivitatea realizată pe schimburi, în intervale de timp unitare, comparabile ; corectitudinea normării muncii prin punerea în evidență a rezervelor de timp. Pentru fiecare din aceste elemente există, în general, diferite metodologii de determinare, de urmărire și analiză. Ele prezintă însă neajunsuri tocmai în privința rapidității și reflectării obiective a fenomenelor.

Întrucît de multe ori, din cauza întîrzierii primirii informațiilor, acestea nu mai pot constitui elemente determinante ale unor hotărîri operative, se impune ca, paralel cu ridicarea nivelului tehnic al producției, să se caute soluții pentru aducerea la scăsaș nivel și a sistemului informațional.

În acest scop, am plecat de la constatarea că orice proces de producție este un proces energetic, în care se cheltuiește o cantitate de energie determinată pentru realizarea unui produs oarecare și că, în general, energia de intrare la nivelul unui proces de producție industrial este energia electrică. O atare situație implică utilizarea unor elemente de electroenergetică industrială. Propunem așadar conexiunea a două discipline tratate pînă în prezent separat — organizarea și conducerea producției și electroenergetica industrială — în realizarea unui sistem informațional complex.

I. Tratarea problemelor de electroenergetică industrială la nivelul cerințelor actuale, în sensul realizării unei eficiențe maxime în consumurile de energie electrică, impune îmbunătățirea si ordonarea sistemului informațional electroenergetic al oricărei unități industriale. În acest scop, este necesară contorizarea consumului de energie electrică pe fiecare secție — proces tehnologic al unității respective. Rezolvarea acestei probleme, în curs de realizare la majoritatea unităților industriale, permite cunoașterea imediată a curbelor de consum de energie electrică activă a secțiilor - proces tehnologic.

Dar curbele de consum de energie electrică activă a secțiilor - proces tehnologic (variația orară a energiei consumate) dau indicații esențiale și asupra folosirii parcului de utilaje, dacă sînt privite din punctul de vedere al organizării producției. Aceste curbe formează primul element al sistemului informațional complex propus.

Posibilitatea de a constata gradul de folosire a utilajelor rezultă din următorul exemplu. De pildă, într-o secție prelucrătoare metalurgică se constată o curbă de consum a cărei evoluție este dată în **fig. 1.**

Dacă luăm ca bază consumul din orele 8—10 ca valoare medie V 1 = 1, rezultă că între orele 11—13 consumul a înregistrat valoarea V 2 (V 2 = 0,9 V 1), între orele 13—14, valoarea V 3 (V 3 = 0,7 V 1), iar pentru orele 10—11 și 14—15, valoarea medie V 4 (V 4 = 0,5 V 1).

Dacă luăm ca bază consumul din orele 8—10 ca valoare medie V 1 = 1, rezultă că între orele 11—13 consumul a înregistrat valoarea V 2 (V 2 = 0,9 V 1), între orele 13—14, valoarea V 3 (V 3 = 0,7 V 1), iar pentru orele 10—11 și 14—15, valoarea medie V 4 (V 4 = 0,5 V 1).

Considerînd valoarea V 1 ca maximă, la nivelul secției, în intervalul cînd se realizează V 3 și V 4, capacitățile de producție sînt utilizate incomplet, numai 70% și, respectiv 50%, din nivelul atins între orele 8—10. De reținut, că rezerva de capacitate se referă la situația cea mai bună constatată statistic în secția respectivă, fără ca acestea să însemne că ea reprezintă cea mai bună situație posibilă a secției.

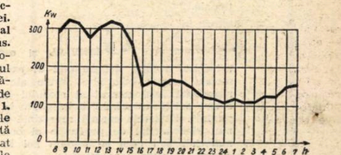

FIG. 1 - Curba de sarcină activă a unei secții - proces tehnologic de prelucrări mecanice.

Analiza se poate extinde evident pe toate schimburile, determinîndu-se rezervele existente în fiecare schimb, elementele de comparație între schimburi fiind obiectiv determinate. Mai mult, introducîndu-se noțiunea de indice de utilizare energetică a schimbului de bază, se poate determina, la nivelul secției și unității, nedul de exploatare extensiv al întregului parc de utilaje acționate electric, precum și modul de folosire a noilor dotări cu agregate prin investiții.

Fiecare caz concret permite concluzii noi, măsuri specifice de îmbunătățire a ritmului producției.

Ordonarea sistemului informațional energetic (contorizarea secțiilor - proces tehnologic) rezolvă cu maximum de rapiditate și obiectivitate problemele culegerii informațiilor necesare analizei ritmului orar al fabricației, a studiului productivității comparate a schimburilor. Prelucrarea datelor necesită timp relativ redus, putîndu-se analiza o secție chiar de la o oră la alta.

II. Un obiectiv important al gospodăriei energetice a unei unități industriale îl constituie eliminarea mersului în gol al agregatelor. Există în acest sens aplicate, în mai mare sau în mai mică măsură, o serie de scheme electrice. Extinse și privite din punct de vedere al conducerii și urmăririi producției, ele dau posibilitatea urmăririi electrice centralizate a funcționării tehnologice și netehnologice a tuturor utilajelor unei secții sau unități. **Aceste scheme constituie al II-lea element al sistemului informațional complex.**

Considerînd o secție prelucrătoare metalurgică la care se aplică scheme electrice de eliminare a mersului în gol la fiecare utilaj, sistemul de urmărire funcționează astfel : fiecare utilaj este deconectat automat de la rețeaua de alimentare după **un timp mai mare decît pauza tehnologică** în mod cînd continuă să nu funcționeze. O dată cu deconectarea mașinii se transmite un impuls la un pupitru central de urmărire aflat la conducerea secției respective, care pune în funcțiune o semnalizare optică și un sumator de timp (contor) care însumează din acel moment timpul netehnologic. În acest mod, în orice moment, se realizează tabloul funcțional al secției, putînd-se în evidență atît funcționarea tehnologică, cît și cea netehnologică, a fiecărui utilaj. Sistemul are un dublu avantaj :

— semnalizează optic imediat funcționarea netehnologică a utilajului ;

— prin sumatorii de timp se cunoaște, a orice interval, timpul total netehnologic pierdut din fondul de timp alocat funcționării utilajului. deci se realizează obiectiv figur și rapid **determinarea utilizării extensive a tuturor utilajelor și a fiecărui utilaj parte.**

III. Optimizarea gospodăriei energetice a unității industriale impune o atenție deosebită din partea energeticienilor asupra factorului de putere. În acest scop, sistemul informațional energetic trebuie să posede posibilitatea contorizării energiei electrice reactive absorbite de fiecare secție - proces tehnologic. Fără a intra în detalii, menționăm că în general, curba energiei reactive consumate de o secție - proces tehnologic, determină imediat coeficientul de utilizare intensivă a fondurilor fixe ale secției. Se permite astfel o apreciere imediată comparabilă a dinamicii creșterii utilizării intensive a parcului de utilaje. **Curbele de consum ale energiei reactive necompensate constituie al III-lea element al sistemului complex informațional.**

IV. Pentru ca sistemul propus să-și atingă pe deplin scopul, el trebuie completat cu posibilitatea de cunoaștere operativă a realizării și circulației subansamblelor, adică cu un sistem rapid informațional al planificării operative. **Este al IV-lea și ultimul element al sistemului informațional complex propus.** De pildă, în cazul unei unități constructoare de mașini care are o producție de serie mijlocie, sistemul se bazează pe o serie de organe de emitere aflate în secții care prin numărători electrici trimit impulsuri la un tablou central de urmărire a întregii fabricații, aflat în conducerea unității. Fiecare subansamblu important, caracterizat într-un cod stabilit, este prezent pe tabloul central de urmărire cu sumatorul respectiv. Totodată, sistemul este prevăzut și cu elemente de informează electric asupra cauzelor eventualelor nerealizări.

Această transmisie electrică simultană a realizărilor și circulației subansamblelor la intervale scurte, la nivelul tuturor secțiilor permite luarea unor hotărîri operative. Se pot evita o serie de activități administrative care se execută în prezent de către personalul tehnic însărcinat cu conducerea nemijlocită a producției. Situația întregii fabricații poate fi apreciată foarte rapid, studiindu-se și conexiunile între subunitățile tehnologice. În acest sistem în circa 10' se poate cunoaște stadiul la un moment dat al întregii fabricații.

Sistemul propus a fost modelat în Uzina „Autobuzul" și se va aplica experimental pe o unitate-pilot. Sistemul va funcționa în conformitate cu schema de mai jos :

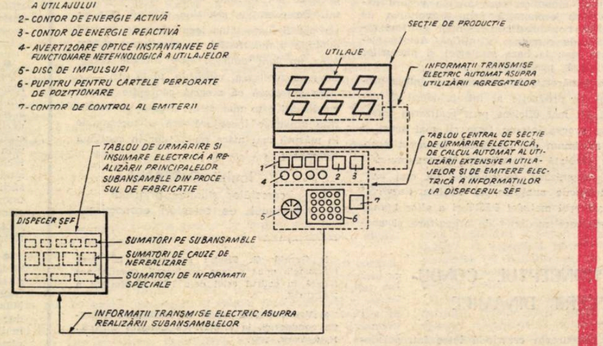

Din cele expuse, reiese că rezultatele exploatării electroenergetice industriale, privite din punctul de vedere al conducerii și organizării producției, pot oferi căi noi de îmbunătățiri în domeniul organizării producției.

Este neîndoielnic faptul că utilizarea elementelor de electroenergetică în conducerea și organizarea producției reprezintă o rezervă majoră cu rezultate economice de ansamblu importante.

ing. Cezar MEREUȚĂ
energetic șef, Uzina „Autobuzul", București

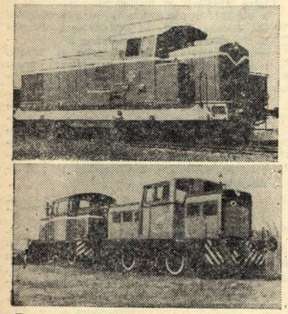

Sporirea beneficiului întreprinderilor este strîns legată de realizarea la timp a indicatorului producție-marfă vîndută și încasată. În acest scop, colectivul Uzinelor „23 August" depune eforturi susținute pentru a realiza și livra în termen optim produsele contractate. În fotografie : locomotive Diesel hidraulice de 350 și 1250 CP, gata de expediere.

„CONDUCEREA INTREPRINDERILOR ȘI VIITORUL“

DESELE reuniuni internaționale, ca și dezbaterea largă a problemelor conducerii și organizării științifice a producției ilustrează preocuparea pentru cunoașterea cît mai profundă și reală a organismului complex care este întreprinderea industrială și pentru schimbul de cunoștințe în acest domeniu. Punerea întreprinderii „sub lupă“, sub observația cercetătorului, își găsește explicația în faptul că rezervele irosite sau latente ce există în fiecare unitate economică sînt extrem de importante, iar rolul conducerii este de a le pune în valoare, de a ridica continuu eficiența întreprinderii ce o dirijează.

Pe măsura promovării progresului tehnic devine tot mai dificil să se trăiască în izolare și să se conducă după metode relativ vechi și empirice. Cu toate acestea, se constată că pînă în zilele noastre un număr surprinzător de mare de întreprinderi din întreaga lume nu folosesc toate posibilitățile pe care le oferă știința în domeniul organizării și conducerii. „Este uimitor că pe cînd oamenii acceptă cu ușurință noua tehnologie în dezvoltarea produselor, un număr relativ important de conducători rămîn ultraconservatori în acceptarea tehnicilor de conducere disponibile de peste 50 de ani“ [1]). Ba mai mult, cu toată amploarea pe care au luat-o cercetările și experimentările în acest domeniu, unii specialiști le consideră încă cu totul insuficiente. Astfel, de exemplu, dr. John Stalnaker este de părere „că creșterii numărului de fuziuni și a investițiilor de capital în străinătate — în special pentru conducerea și organizarea acestora ;

c) dezbaterea rolului ce revine conducerii întreprinderilor capitaliste în condițiile social-economice ale acestei orînduiri.

● ÎNTREPRINDEREA CA OBIECT DE STUDIU

În condițiile dezvoltării contemporane, întreprinderea a devenit, îndeosebi în țările dezvoltate din punct de vedere industrial, un obiect de studiu extrem de important.

Dacă am încerca, pe baza discuțiilor conferinței, să caracterizăm direcțiile principale cele mai generale ale cercetărilor asupra acestor probleme, constatăm că ele sînt orientate spre studierea atentă a funcțiilor întreprinderii în conexiunea lor, a folosirii unor tehnici analitice pentru mai buna conducere și organizare a activității întreprinderii și elaborarea unor concepte de conducere dinamică, care să permită „străpungerea“ performanțelor realizate, ca și formarea de conducători cît mai apți pentru complexitatea prezentă a sarcinilor și schimbările viitoare. Profesorul T. Paulsson Frenker, titularul cursului de economia întreprinderii la Institutul de științe economice din Stockholm, arată că prima condiție a cercetării acestui domeniu este cunoașterea întreprinderii și a organizării sale, deci a elementelor sale constitutive, urmînd să se concentreze pe probleme bine definite și să elaboreze metode exacte de observație și de măsură. La nivel internațional, după părerea sa, cercetarea urmează să fie intensificată prin ameliorarea documentației, printr-un schimb mai larg de experiență și prin constituirea de comitete de lucru la nivel internațional [3]).

În studierea funcțiilor întreprinderii se urmărește ca acestea să fie așezate pe temelii științifice, în primul rînd ca urmare a unei previziuni științifice — bazată pe prelucrarea unei mari cantități de informații și pe construirea mai multor variante ale modelului de dezvoltare. Elementele principale care se au în vedere în această previziune sînt prognoza pieței (evoluția acesteia în viitor, bazată pe studierea schimbărilor ce vor interveni în cererile de mărfuri) și anticiparea incidențelor dezvoltării în viitor a tehnologiei și științei. Aceste elemente dau posibilitatea stabilirii unei strategii dinamice, care are în vedere expansiunea economică prin dezvoltarea de produse noi, rezultate ale unor eforturi raționale de cercetare științifică. Aceste elemente stau la baza strategiei și planurilor de lungă perspectivă.

Se urmărește, de asemenea, ca întreg procesul de producție al întreprinderii să devină cît mai eficient prin realizarea întregului proces într-un timp cît mai scurt și cu minimum de cheltuieli. În acest scop, este studiată raționalizarea la maximum a microorganizării, folosindu-se tot mai mult și tehnicile analitice, ca analiza timp-cost cu ajutorul metodei PERT și a altor tehnici și mijloace moderne de organizare și analiză.

● CONCEPTUL CONDUCERII DINAMICE

Concurența crescîndă între întreprinderile capitaliste ascute extrem de mult problemele care se pun conducerilor acestora. Lupta de concurență stimulează găsirea unor noi modalități de conducere, elaborarea de strategii subtile. Se știe, de exemplu, cît preț pun conducătorii întreprinderilor capitaliste pe deținerea și descoperirea de know-how, sau de brevete și pe folosirea maximă a acestor resurse intangibile. Dezvoltarea produselor noi și promovarea tehnologiilor și tehnicii avansate constituie doi „pioni“ de importanță maximă în cadrul strategiei conducerii.

Între specialiștii și conducătorii de întreprinderi din țările capitaliste circulă, în ultimul timp, tot mai des ideea unui concept dinamic al conducerii întreprinderii. Ca să ne facem o imagine succintă asupra conceptului — nu suficient de clar, pentru că nici autorilor nu le este încă complet clar conținutul concret al acestor idei —, menționăm că el urmărește ca conducătorul să obțină o mai mare precizie în conducerea întreprinderii prin cunoașterea amănunțită a „anatomiei“ și „fiziologiei“ ei. Întreprinderea este studiată în cadrul conceptului dinamic ca un organism complex și în continuă mișcare ; părțile principale componente care urmează să fie binecunoscute se consideră a fi : *conținutul activităților centrale* în desfășurarea lor ; *analiza activităților secvențiale primare* (adică elementele de control majore care includ totalitatea acțiunii de dezvoltare a noului produs, fabricarea și vînzarea lui) *și a celor secundare*, variabile dependente de cele primare (de exemplu, achizițiile care depind de fabricație, reclama etc.), *controlul resurselor* și *relațiile*.

Realizarea activităților secvențiale presupune folosirea unei game de resurse, care includ oameni, bani, fonduri fixe (mașini, clădiri), materiale și unele resurse intangibile, ca know-how, patente și invenții, iar funcțiile de conducere cu privire la resurse conțin achiziționarea, folosirea și economisirea unei largi varietăți de resurse adecvate cantitativ și calitativ. Obiectivul principal se consideră că este conducerea tuturor acestor resurse într-un cadru coerent.

Relațiile sau „funcția de relație“, cum este denumită în cadrul acestei concepții, cuprind atît relațiile umane din cadrul întreprinderii, cît și relațiile publice și cele cu clienții, relațiile tehnice etc. Acestea constituie, de asemenea, un obiect de studiu extrem de important.

În cadrul conceptului dinamic, au fost menționate două moduri de a aborda întreprinderea : *abordarea analitică și cea a sistemelor totale*. Astfel, se consideră că în întreprindere este necesar să fie analizat, discernut, întregul proces al conducerii, în toate verigile sale, folosind tehnicile și instrumentele moderne.

În cadrul conceptului de sisteme totale se preconizează ca o întreprindere să fie privită ca un sistem de afaceri total, adică, a privi fiecare lucru care o afectează (operațiile în uzină, activitățile de aprovizionare și desfacere, activitățile și produsele concurenților) într-un sistem de informații complet asupra tuturor acestor componente ale sistemului total, care să permită luarea unor decizii bazate pe totalitatea considerațiilor, pe situația globală.

Abordarea fragmentată a funcțiilor întreprinderii generează o stringere fragmentată a informațiilor, iar deciziile sînt bazate, în aceste condiții, pe informații din planuri, suprafețe limitate și diverse, neexistînd întotdeauna o suficientă concordanță între ele. Informațiile strînse pe baza sistemului total și prelucrate mecanic sau electronic ar permite cunoașterea de către conducere a ceea ce se întîmplă în totalitate și în consecință deciziile pot fi luate asupra sistemului total. De exemplu, deciziile privind producția pot fi luate strîns legat de cele privind evoluția pieței. Astfel, în planificare putem avea un lanț omogen care include cercetarea, dezvoltarea, vînzările, piața etc.

Se apreciază că această concepție asupra conducerii este mai strîns legată de condițiile dinamice înconjurătoare și corespunde în măsură mai mare realităților în continuă schimbare.

Ioniță OLTEANU
cercetător științific principal
Institutul de cercetări economice

LA cea de-a IV-a Conferință a Comitetului panamerican al Consiliului Internațional pentru organizarea științifică (PACCIOS), care s-a desfășurat între 19—25 iunie, au participat peste 100 de specialiști, consultanți pentru conducere și organizarea întreprinderilor, profesori universitari, conducători ai unor întreprinderi din Canada, S.U.A., Mexic, Argentina, Brazilia, Chile, Peru, Venezuela, Panama, India, Japonia, Filipine, Belgia, Cehoslovacia, Elveția și România.

În cadrul conferinței, discuțiile au fost axate pe șase probleme care au fost considerate că prezintă un interes deosebit : a) Sarcinile pe care le prezintă viitorul pentru conducerea de astăzi ; b) Provocarea pe care noua tehnologie o face conducerii ; c) Integrarea economică — semnificația pentru conducerea întreprinderilor ; d) Sarcinile care stau în fața conducerii întreprinderilor multinaționale ; e) Progresul social — o obligație pentru conducerea întreprinderilor ; f) Obiectivele și sarcinile formării de conducători de întreprinderi.

Este de remarcat tehnica de desfășurare a acestei conferințe. Plecînd de la ideea că discuțiile în colectiv, concentrate pe o anumită temă, sînt mai eficace pentru auditoriu din punctul de vedere al experienței cîștigate, ca și al interesului pe care îl suscită (pentru că în timp ce referatul poate prezenta interes sau nu pentru o parte din auditoriu, discuțiile se poartă în jurul problemelor de interes comun), cele șase subiecte au fost tratate în șase sesiuni distincte. În fiecare sesiune a fost prezentat referatul, în sesiunea plenară, care dura 1—2 ore, iar apoi urmau circa 3 ore de „discuții în grup“ — de cîte 8—10 participanți — care avea ca scop adîncirea și dezbaterea subiectului tratat, după care, într-o nouă sesiune plenară, erau sintetizate principalele concluzii

---

nici o activitate care implică atît de mulți oameni și atîția bani nu a făcut atît de puțin încă pentru a se cerceta pe sine, natura materiei prime pe care o folosește, eficiența procesului de prelucrare și calitatea produsului ei finit“ [2]).

În pofida constatărilor menționate, sîntem martorii unei dezvoltări rapide a acestor preocupări, care este ilustrată prin numărul crescut de asociații, de centre de învățămînt și de cercetări, naționale și internaționale, prin abundența literaturii și a revistelor de specialitate editate în întreaga lume, prin numărul mare de congrese, conferințe și schimburi de experiență, ca și prin numărul ridicat de participanți la aceste manifestări.

Întreprinderea este abordată cel mai adesea în contextul actual al schimbărilor rapide ; multe din preocupări încearcă să situeze întreprinderea în viitor și să intuiască astfel tendințele care se manifestă și soluțiile cele mai adecvate pe care le reclamă rezolvarea problemelor ei în viitor.

De altfel, înseși temele congreselor și conferințelor mai importante care au avut loc în ultimul timp ilustrează acest fapt. Astfel tema Conferinței Comitetului European al Consiliului Internațional pentru Organizarea Științifică (C.E.C.I.O.S.) care a avut loc, în 1965, la München a fost : „Gestiunea dinamică a întreprinderilor într-o lume în evoluție“, iar a Congresului Mondial al C.I.O.S. din 1966 și Conferinței Comitetului panamerican al C.I.O.S., care a avut loc anul acesta în Canada : „Rolul gestiunii întreprinderilor într-o lume în creștere accelerată“ și respectiv „Conducerea întreprinderilor și viitorul“.

Problemele cuprinse în tematica conferinței, ilustrează în fapt — așa cum s-a putut desprinde și din tematica Congresului mondial care a avut loc anul trecut în Olanda — preocupările principale ale specialiștilor din acest domeniu din țările capitaliste. În general, se constată că ele sînt grupate în jurul a trei probleme și anume :

a) studierea schimbărilor accelerate care au loc în conducerea și organizarea întreprinderilor și în special anticiparea celor care vor avea loc în viitor, datorită progresului științific și tehnic, ca și creșterii economice ;

b) studierea implicațiilor determinate de „integrarea“ economică și de apariția întreprinderilor mixte — ca urmare a

1) **Gerald G. Fisch : Provocarea pe care tehnologia nouă o face conducerii. Comunicare făcută în cadrul celei de-a IV-a Conferințe a PACCIOS.**

2) **Vezi referatul lui O. W. Robinson : Educația conducerii, la al XIII-lea Congres C.I.O.S., New York, 1963.**

3) **T. Paulsson Frenker: Cercetarea colectivă pe plan european în vederea dezvoltării unui sistem de învățămînt în materie de conducere a întreprinderilor, în „Management international“. Betriebswirtschaftlicher Verlag, Wiesbaden, 1965. pag. 291.**

ÎN FABRICI ȘI UZINE

ORGANIZARE ȘTIINȚIFICĂ

● Eforturile depuse pentru eliminarea strangulărilor din fluxul tehnologic, scurtarea termenului de probe tehnologice permit ca la **Uzina de alumină-Oradea** să se producă — fără a se solicita investiții suplimentare — circa 30 000 tone alumină în valoare de 70 milioane lei.

● La **C.I.L.-Pitești**, ca urmare a măsurilor speciale de recuperare a fibrelor din apele reziduale de la PFL, de reducere a importului de site, ca și de tipizare, modulare și diversificare a producției de mobilă, se va realiza o creștere a volumului producției globale în 1967 de 7 830 000 lei și se vor obține economii suplimentare la prețul de cost în valoare de 2 532 322 lei.

● În cadrul activității de întreținere și reparații în rafinării, la **Rafinăria Brazi**, prin aplicarea metodei drumului critic, se preconizează reducerea perioadei de revizie a instalației DAV cu peste 30% și a numărului muncitorilor folosiți la revizia instalațiilor cu peste 25%. Experiența Rafinăriei Brazi în această direcție se va extinde și la alte rafinării.

● Într-un stadiu avansat se află studiul referitor la determinarea capacităților de producție la **Uzina de prelucrare a maselor plastice-Iași**. Se întrevede posibilitatea realizării unui spor de producție anual de peste 2 100 tone/an mase plastice, ceea ce reprezintă un spor, față de capacitatea proiectată, de 13,5%.

● La **Rafinăria Teleajen**, pe baza analizelor efectuate, s-a stabilit că ciclul de funcționare al instalațiilor din blocul de ulei poate fi prelungit de la 2—3 luni la 6—9 luni. Se creează astfel posibilitatea îmbunătățirii calității uleiurilor superioare destinate exportului și obținerea în plus a 5 000—6 000 tone ulei rezidual — component prețios în valorificarea mai bună a uleiurilor.

● La **C.I.L.-Comănești**, prin măsuri de sporire a capacității de producție, raționalizarea consumurilor de timp de muncă, sistematizarea circulației materiei prime și materialelor în prelucrare, se va realiza în cursul anului 1967 o creștere a volumului producției globale de 4 407 000 lei, o creștere a productivității muncii de la 95 000 lei la 97 600 lei/om-an și economii la prețul de cost în valoare de 1 milion lei.

● Sporirea eficienței economice în urma studiilor efectuate la cuptoarele de var de la **Uzina de produse sodice-Ocna Mureșului** se va concretiza în creșterea producției de var cu circa 20 000 tone/an ; de asemenea, la sodă calcinată, prin mărirea gradului de utilizare a capacității la fazele : distilare, absorbție, filtrare, calcinare, se va obține un spor anual de 4 500 tone. Economiile la prețul de cost rezultate din aplicarea acestor măsuri se ridică — începînd din trimestrul IV/1968 — la 1 250 000 lei/an.

● În Fabrica de medicamente **„Terapia“-Cluj**, întreprindere etalon, a fost finalizat un studiu privind mișcarea materiilor prime și a materialelor în cadrul întreprinderii în vederea înlăturării încrucișărilor și manipulărilor inutile, prin realizarea unui circuit dublu inelar cu program fix. Din acest studiu a rezultat necesitatea comasării unor depozite și desființarea unor magazii de recepție, precum și numeroase avantaje în scurtarea timpului de aprovizionare a locurilor de muncă.

● Un colectiv din cadrul institutului de cercetări foraj-extracție a studiat problema injecției de fluide în strat la **Schela Boldești**. Măsurile propuse și aplicate conduc la o economie de 800 000 lei în 1967. Studiul a fost înaintat Ministerului Industriei Petrolului pentru a fi extins și la alte schele.

● La **C.I.L.-Pipera**, prin reproiectarea produsului și a tehnologiei fabricației hîrtiei decorative stratificate, producția va crește cu 40 000 mp/an, ceea ce echivalează cu o valoare de 1 500 000 lei.

CURIER

■ Analizînd cu ajutorul indicatorilor **puterea instalată, consumul de energie electrică** și **volumul fondurilor fixe** ce revin pe un muncitor productiv, schimbările intervenite în țara noastră în perioada 1955–1965 în raporturile dintre ramuri, Ion Trăistaru (Cluj) trage următoarele concluzii în articolul **Progresul tehnic și nivelul înzestrării tehnice a muncii,** apărut în REVISTA DE STATISTICĂ nr. 5/1967 : cel mai înalt nivel de înzestrare tehnică îl au ramurile care furnizează energie și materiale moderne de bază – industria energiei electrice și termice, a combustibilului, chimică, metalurgia feroasă, industria celulozei și hîrtiei ; cu cît e mai mare **continuitatea** procesului tehnologic, cu atît e mai înalt nivelul de înzestrare tehnică a muncii ; schimbările în nivelul de înzestrare tehnică a muncii sînt mai profunde în ramurile în care coeficientul acestei înzestrări e mai ridicat, totuși modificările de această natură în raporturile dintre ramuri cu nivel relativ scăzut sînt mai multe și mai rapide ; apropierea nivelului de înzestrare tehnică a muncii din diferite ramuri ale industriei acționează ca o tendință fără să ducă la o egalizare.

■ Între 7 și 21 iunie a avut loc la Lausanne cel de-al II-lea seminar de conducere științifică a întreprinderilor, organizat de **Management Development Institute.** La seminar au participat cadre de conducere din întreprinderi din țările capitaliste dezvoltate.

S-au abordat în conferințe problemele : aprecierea necesităților și resurselor întreprinderii, identificarea și descrierea posturilor strategice ale întreprinderilor, determinarea necesităților viitoare, adaptarea pieței la schimbarea ciclului de producție, folosirea previzionărilor economice și sociale în fixarea planificării pe termen lung, tehnicile și instrumentele moderne care pot fi folosite pentru îmbunătățirea eficacității organizării etc. Ultima perioadă a seminarului a fost consacrată exersării folosirii metodelor și tehnicilor noi de organizare prezentate anterior, utilizării lor combinate în cadrul așa-numitelor exerciții integrate.

■ Referindu-se la organizarea științifică a muncii, V. Tihonov, membru corespondent al Academiei superioare de științe agricole „V. I. Lenin" din U.R.S.S., arată într-un articol apărut în VOPROSI EKONOMIKI nr. 6/1967 că adesea perfecționării organizării muncii i se substituie în practică dezvoltarea mecanizării ei și că în planurile de perspectivă au preponderentă măsurile pur tehnice. După autor, aceasta se explică într-o anumită măsură prin faptul că pînă în prezent nu există în literatura economică o definiție precisă a noțiunii de organizare a muncii : de obicei s-ar enumera elementele ce intră în conținutul acestei noțiuni, dar nu s-ar indica esența acesteia. V. Tihonov propune următoarea definiție : stabilirea corelației cantitative optime și a concordanței calitative între **forța de muncă, mijloacele** și **obiectele muncii,** care să permită, la o utilizare maximă a fiecăruia din aceste elemente, asigurarea – în condițiile de producție date – a celui mai înalt grad de continuitate și ritmicitate a proceselor de muncă, sincronizarea și coordonarea într-un proces de producție unitar.

„ȘTIINȚA REGIONALĂ"

TREBUIE căutate începuturile teoriei localizării unităților productive la Adam Smith sau abia la H. von Thünen, care a scris acum vreo 100 de ani „Statul izolat" ? Chestiune controversată și, poate, irelevantă. Fapt este că, după Thünen, care s-a ocupat exclusiv de localizarea producției agricole, teoria localizării a trecut printr-o zonă de umbră pînă cînd, în 1909, a apărut lucrarea lui A. Weber **Despre sediul întreprinderii industriale.** Rolul lui A. Weber în cristalizarea teoriei localizării unităților producătoare a fost comparat cu rolul lui D. Ricardo în istoria gîndirii economice : aceeași tendință de a degaja principiile unei teorii „pure", lipsite de orice contingențe istorice, de a formula legi „naturale", „eterne". Abia în ajunul celui de-al doilea război mondial au apărut unele lucrări care împingeau înainte teoria, ca lucrarea germanului A. Lösch **Ordinea spațială a economiei** sau ca lucrările unor economiști suedezi din școala lui G. Cassel.

Meritul constituirii unei științe moderne a localizării unităților producătoare revine lui W. Isard, profesor la Universitatea Pensilvania din Philadelphia. Obiectul acestei științe pe care Isard o numește „știința regională", este cercetarea aspectelor spațiale ale activității economice ; ea se bizuie pe constatarea că structura pe ramuri, pe ocupații și teritorială a economiei constituie un tot unitar și că acesta are o influență la fel de mare asupra eficienței activității economice ca și primele două.

Pentru știința regională este caracteristică, abordarea studiului regiunilor economice, pe de o parte ca sisteme avînd o anumită structură, fiind constituite deci din subsisteme, iar pe de altă parte, făcînd ele însele parte dintr-un sistem mai complex. De aceea, nu se poate aprecia localizarea rațională a unei singure întreprinderi, fără a se lua în considerare localizarea sistemului și a subsistemelor.

W. Isard a lucrat în strînsă colaborare cu autorul teoriei schimburilor între ramuri — W. Leontieff : știința regională dispune de un instrumentar de cercetare la fel de complex și de formalizat ca și analiza structurală. Aparatul ei matematic include diversele metode de programare și, în măsură din ce în ce mai mare, teoria jocurilor, teoria grafelor, topologia etc. W. Isard concepe știința regională ca o știință care a luat naștere prin interferența mai multor discipline sociale și care utilizează multe din rezultatele acestora.

Două sînt principalele lucrări publicate pînă acum de W. Isard : **Location and Space Economy** (Localizarea și economia spațială), care a apărut în 1956 și **Methods of Regional Analysis : an Introduction to Regional Science** (Metodele analizei regionale : o introducere în știința regională), care a apărut în 1960.

W. Isard, prezentînd metodele științei regionale, scrie că aceasta reprezintă a doua parte din ceea ce urmează să devină o trilogie. Rămîne să așteptăm ultima parte a trilogiei pentru a vedea ce ne va spune autorul american despre forțele economice (și de altă natură) care împing la formarea sistemelor regionale.

MERCUR PRINTRE MUZE

PUBLICITATE'67

NU mai este nevoie să subliniem prezența absolut copleșitoare a publicității în viața occidentală contemporană. De sine stătătoare sau invadînd toate celelalte mijloace de influențare a opiniei publice, prezentă în casă, pe stradă sau în afara localităților, publicitatea a devenit, de fapt, una dintre componentele majore ale existenței cotidiene. S-ar părea că în această privință nu mai este nimic de făcut și că oamenii n-ar mai putea suporta un plus de reclame.

Dar agențiile de publicitate nu sînt de aceeași părere.

În Elveția, la Lausanne, a luat ființă un „Comitet de acțiune publicitară", care-și propune, în primul rînd, să facă publicitate pentru publicitate. Cel dintîi teren pe care s-a pornit acțiunea este cel al presei, pe considerentul că în această direcție mai există, dacă nu rezerve interne, cel puțin posibilități încă neintegral exploatate. Într-adevăr, în Elveția, răspîndirea presei este la un nivel mai ridicat decît în importantele țări vecine. Astfel, dacă în Franța revin la 1000 de cămine (familii) 790 cotidiene și 2080 reviste, iar în Republica Federală a Germaniei 1035 cotidiene și 1322 reviste, în Elveția la 1000 cămine corespunde difuzarea a 2410 cotidiene și a 2415 reviste (în această din urmă cifră nu sînt cuprinse revistele de strictă specialitate).

De cîtva timp, în ziarele și revistele elvețiene au început să apară anunțuri ingenioase care laudă sub toate formele, meritele reclamei. E interesant de urmărit argumentația care stă la baza acestor anunțuri. Astfel, unul dintre ele propune spre meditație cititorilor următoarea ipoteză : *de mîine nu va mai exista nici un fel de publicitate.* Nici o reclamă nu va mai apărea în ziare și nu va mai fi difuzată la radio sau la televiziune. Vitrinele vor fi goale, pe străzi nu vor mai exista afișe, nici panouri, nici firme luminoase. Toate mărfurile vor fi anonime : berea se va numi doar bere, iar ceasurile (supremă impietate în Elveția !) se vor numi doar ceasuri etc. Lumea fără publicitate va apărea — potrivit acestei demonstrații — ca un univers cenușiu, depersonalizat, lugubru chiar, generator de angoase kafka-iene.

Într-un alt insert, se răspunde celor care susțin că publicitatea creează trebuințe inutile, pseudo-necesități de care oamenii se pot dispensa. De acord, răspunde textul anunțului. Să renunțăm la televizor, la automobil, la mașină de spălat, la ruj de buze și la alte o mie de lucruri fără de care omul poate foarte bine trăi. Ne vom întoarce atunci — continuă argumentarea — la Elveția anului 1000 ; în case lipsite de confort, luminate de opaițe, ne vom întoarce istoviți de la singura noastră ocupație : mulgerea vacilor.

Nu trebuie să fii logician profesionist, ca să descoperi în aceste demonstrații erori grosiere. Dar undeva, „filozofii publicității" au ceva dreptate : viața contemporană este determinată într-o măsură atît de mare de un anume cadru consomptiv și de publicitatea care o însoțește, încît absența acesteia din urmă ar deruta realmente pe omul secolului al XX-lea, i-ar crea un sentiment de frustrare.

Că lucrurile stau într-o măsură așa, o dovedesc și rezultatele unei anchete întreprinse după pornirea campaniei : 90% dintre cititorii presei elvețiene recunosc că urmăresc zilnic anunțurile publicitare cu un interes cel puțin egal celui cu care urmăresc știrile și comentariile.

CE e nou în publicitatea franceză ? La această întrebare o revistă de specialitate răspunde : folosirea tot mai largă a mănechinelor masculine. Se știe doar că pînă acum, deși „manechin" nu este un substantiv feminin, indeletnicirea pe care o denumește părea rezervată (aproape) exclusiv femeilor. Astăzi, cele mai mari agenții pariziene de manechine, Catherine Harlé, Doriane Leigh, Paris Planing posedă fiecare, pe lîngă numeroase reprezentanțe ale sexului frumos, și cîte cincizeci de bărbați tineri, utilizați pentru tot felul de reclame.

Revirimentul se explică nu numai prin capriciile modei, ci și prin considerații comerciale foarte prozaice. Se știe (statisticile au dovedit-o) că majoritatea cumpărăturilor de bunuri de consum (poate cu excepția celor de folosință foarte îndelungată) sînt făcute de femei. Prezența (fotografică) a unor tineri simpatici în reclamele pentru asemenea produse este destinată, după părerea experților în marketing, să stimuleze interesul publicului (feminin) cumpărător. Mai mult, tot statisticile au arătat că peste 65% din cumpărăturile de obiecte specific masculine, de la lenjerie la cravate și de la lame de ras la pantofi sînt efectuate, de asemenea, de către femei.

Nu e deci de mirare că în momentul de față se duc discuții savante (chiar într-o revistă politică serioasă, cum este hebdomadarul parizian LE NOUVEL OBSERVATEUR) asupra calităților pe care trebuie să le îndeplinească un bun manechin-bărbat. Spre surprinderea multora, tinerii romantici și grațioși sînt mult mai bine cotați decît cei cu înfățișare sportivă. Drept care, ...se caută romantici...

H. DONA

Convorbire cu directorul firmei austriece „Hilko" despre

AMBALAJUL – FACTOR CARE FAVORIZEAZĂ VÎNZAREA MĂRFURILOR

CU ocazia Expoziției de ambalaje organizată la București de grupul austriac de întreprinderi „Hilkosan" — una din firmele importante de acest gen pe plan mondial — E. Bibiri și Al. Deteșan, — redactori ai „Vieții economice" — au purtat o discuție cu dl. Otto Kõnig, director al firmei „Hilko", al cărei rezumat îl redăm în cele ce urmează.

— Mai există încă oameni cu mentalitatea că marfa bună se vinde singură, ambalajul avînd un rol subsidiar. Care este opinia dv.?

— Există din păcate asemenea concepții. Dar ele sînt fundamental greșite. În condițiile unei economii diversificate, în plin avînt, ambalajul pentru foarte multe mărfuri are un mare rol în vînzarea produsului. În acest caz și eficiența economică a unei întreprinderi depinde într-o anumită măsură de modul în care este ambalată marfa. În orice întreprindere tocmai secția de ambalare este locul unde se pot economisi sume importante care pot fi mai bine utilizate în alte scopuri.

Ambalajul, pe lîngă funcțiile sale de protecție a mărfii, are un important rol publicitar. Poate vi se par exagerate unele din ambalajele pe care le vedeți aici, ne spune interlocutorul nostru, prezentîndu-ne un stand cu ambalaje divers colorate. Din experiența noastră pot spune că toți clienții doresc ambalaje care să fie nu numai utile, ci și frumoase. Cît de monoton ar fi cel mai frumos magazin cu autoservire dacă ar fi lipsit de imaginea multicoloră a ambalajelor. Specialiștii noștri fac studii foarte aprofundate asupra influenței psihice ce o exercită asupra consumatorului — culoarea, forma, materialul și modul în care este confecționat ambalajul.

Pentru unele mărfuri alimentare sistemul de închidere și de manipulare a ambalajelor este decisiv.

Ținînd seama de toate acestea, „Hilko" a căutat, prin colaborare cu alte firme, să-și perfecționeze mereu ambalajele pe care le produce. Ne preocupăm permanent de a executa și oferi ambalaje cît mai ieftine, nerecuperabile, de execuție estetică, corespunzătoare celor mai exigente gusturi. De asemenea, reducerea consumului specific de materiale și a greutății, ca și posibilitățile de recuperare a deșeurilor stau permanent în atenția noastră.

— Ce tipuri de ambalaje produceți și în ce condiții ?

— Aria ambalajelor produse de „Hilkosan" este foarte mare. În linii generale ele s-ar putea împărți în două grupe mari : secția mase plastice și secția cartonaje.

În cadrul primei secții, accentul se pune pe ambalajele din folii suflate pentru diverse utilizări : pungi, saci, sacoșe etc. Toate acestea se livrează cu diferite texte tipărite (în funcție de indicațiile clienților) pînă la 4 culori. De asemenea se produc diferite ambalaje injectate — capace din masă plastică, ghivece, diferite cutii etc.

În secția de cartonaje se produc cutii de diferite tipuri din care unele cu capace speciale de închidere, pahare cerate pentru înghețată, pentru aparate automate care livrează băuturi etc. La cerere, ambalajele cilindrice se execută cu straturi de acoperire interioară din aluminiu sau masă plastică și se etichetează cu hîrtie sau folii de aluminiu.

— Care sînt factorii care promovează dezvoltarea industriei de ambalaje ?

— Industria ambalajelor a cunoscut în ultimii ani o dezvoltare deosebit de rapidă. Însemnate fonduri sînt alocate cercetării științifice în acest domeniu. Specialiști cu înaltă calificare (doctori în economie și în științe tehnice, fizicieni, chimiști, psihologi etc.) studiază permanent posibilitățile de îmbunătățire și de adaptare a acestora la nevoile clienților.

Un mare interes prezintă cooperarea și schimbul de experiență cu alte firme cu renume mondial. Bunăoară, cooperarea cu „Sprinter" și „Fit-Foom", firme din cadrul lui „International Container Corporation" (Societatea internațională de ambalaje, apreciată de interlocutor ca cea mai mare din lume) a fost deosebit de fructuoasă.

Producerea unor mașini mici de asamblare și finisare a ambalajelor la beneficiar a devenit, de asemenea, un principiu eficient de cooperare. Bunăoară, noi producem mașini mici care dau forma finală unor cutii de carton. Aceste mașini le închiriem, prin sistemul de „leasing", beneficiarilor care le folosesc pe tot timpul contractului. În felul acesta noi livrăm ambalajele (cutiile) pliate, sub formă de semifabricat, iar beneficiarul le transformă, cu mașina noastră, în produs finit. Vă imaginați ce economie se realizează în felul acesta la cheltuielile de transport. În loc să transportăm într-un vagon 10% marfă și 90% aer, transportăm 100% marfă.

Desigur, posibilitățile de plasare, de vînzare și cooperare diferă de la țară la țară. Aceasta presupune o preocupare continuă pentru cercetarea intensivă a pieței, pentru adaptarea la condițiile concrete din țările în care avem relații economice.

UZINELE ELECTROPUTERE CRAIOVA

LIVREAZA :

pentru funcționare în mediul normal sau în condiții grele

- motoare sincrone 100-1 000 kW
- motoare asincrone în scurtcircuit sau cu inele la tensiune joasă sau la 6 kW, 100-1 000 kW, 750-1500 rot./min.

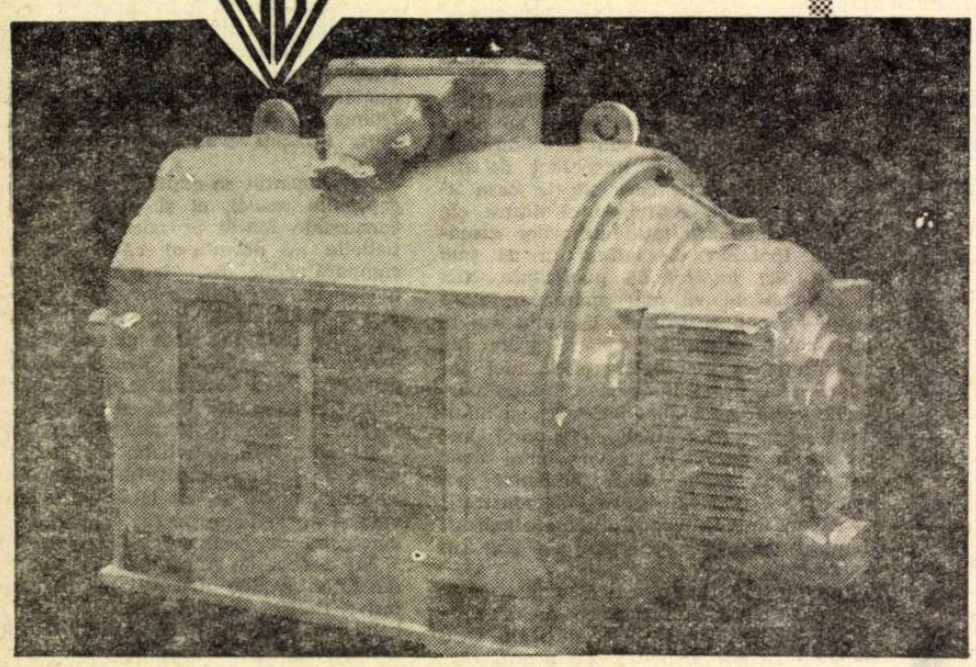

În trecere prin regiunea Galați, vizitați restaurantele Țiglina, Brateș, Barul „Dunărea" din orașul Galați.

Restaurantul Brăila, Ialomița (Zahana), Lacto-Vegetarian, restaurantul Lacul Sărat, Plăcintărie.

În localurile respective găsiți bufete asortate cu specialități în arta culinară, băuturi alese. Muzică – dans. Serviciu ireproșabil.

C.I.L. Tg. JIU

PRODUCE ȘI LIVREAZA :

- placaje din fag de diferite calități și dimensiuni ;
- plăci aglomerate din amestec de esențe lemnoase ;
- parchet de fag ;
- scaune curbate, de bună calitate, în mărimi și forme diferite.

C.I.L. Tg. Jiu este construit și utilat după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

Bulevardul 1 Mai, nr. 234. Telefon 1920, Telex 0165.

combinatul „1 MAI" Satu Mare

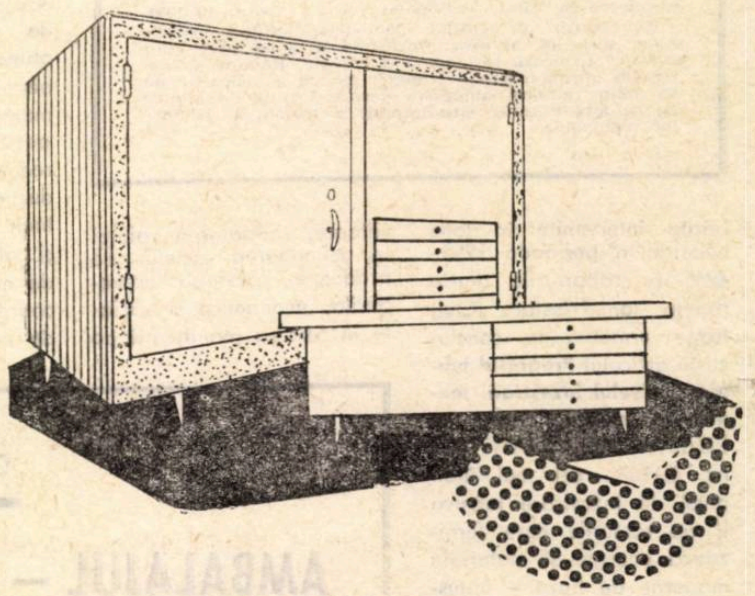

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE

mobilier tehnologic și de laborator pentru industria ușoară, chimică, metalurgică etc.

- mese, dulapuri și nișe de laborator
- rafturi, bancuri de lucru, cărucioare transport etc.
- dulapuri metalice
- mobilier pentru birouri și vestiare.

Pentru orice probleme privind mobilierul din metal, lemn și masă plastică, adresați-vă întreprinderii.

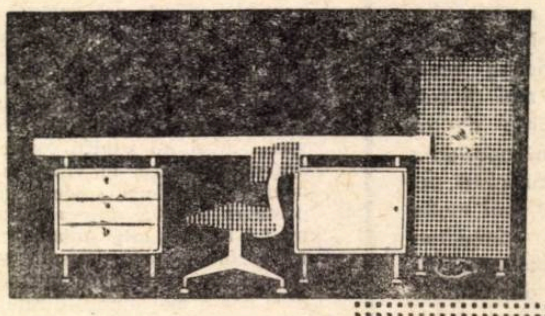

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE ȘI LIVREAZA FĂRĂ REPARTIȚIE :

- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine ;
- dulapuri metalice pentru vestiare ;
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă ;
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine ;
- scaune rotative de lucru.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

SARCINI FUNDAMENTALE ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

Una din problemele importante ale economiei cubaneze este exploatarea cît mai eficace a capacităților existente și a celor nou construite. În acest sens, revista a publicat un amplu articol, subliniind printre altele, necesitatea îndeplinirii a patru sarcini fundamentale legate de obiectivul arătat: economii, calitate, întreținere, dezvoltarea capacităților. Extragem din acest articol:

„Economia Cubei depinde într-o mare măsură de comerțul ei exterior. În cea mai mare parte, industria sa prelucrătoare nu posedă în prezent o bază de materii prime suficient de dezvoltată. Această caracteristică generală a economiei cubane are serioase urmări asupra activității Ministerului Industriei, întrucît 85% din resursele necesare producției în fabricile sale sînt importate...

Cînd vorbim de economii, ne referim la folosirea mai bună a materiilor din import, ceea ce ar permite afectarea mai multor resurse altor activități.

Dar lupta pentru economie este și o problemă de ridicare a nivelului nostru tehnic, de organizare mai bună a producției...

Aceste probleme au fost analizate la fiecare fabrică în parte, cu participarea tuturor muncitorilor. Sarcina de a se realiza economii, inclusă în Planul eficienței industriale al Cubei s-a transformat într-o sarcină de masă în fabrici și alte unități industriale...

Cînd vorbim de aplicarea unei politici de economii, avertizăm față de pericolul de a se economisi, sacrificînd calitatea...

Este adevărat că avem resurse limitate și, în unele cazuri, limitări tehnice în a obține o calitate optimă, dar nu întotdeauna obținerea unei mai bune calități depinde de acești doi factori...

Împotriva calității conspiră nu numai lipsa de resurse ci și inerția funcționarilor, care uneori se resemnează și acceptă ca o problemă de nerezolvat punerea la dispoziția poporului a unor articole, la producerea cărora nu s-a făcut tot posibilul pentru îmbunătățirea calității lor.

Ar fi necesar să încercăm mijloace care permit un contact mai direct între producător și consumator, în scopul

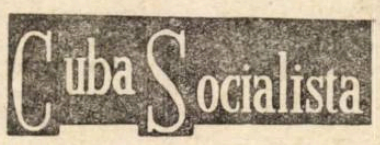

cunoașterii opiniei acestuia din urmă asupra articolului produs. Ministerul Industriei începe să acorde în prezent mai multă atenție controlului calității în întreprinderi, care este încă deficitar.

Revoluția și-a propus obținerea unei folosiri optime a actualelor instalații industriale, prin modernizarea sau înlocuirea utilajului ineficient ori învechit și realizînd o politică eficace de întreținere a utilajelor de bază.

În fața acestei situații, a fost pus în acțiune un plan de investiții pentru a crea o modestă bază mecanică națională. S-au construit fabrici mecanice, ateliere de forjat, topitorii de oțel etc. S-au montat mai mult de 800 mașini-unelte în industriile existente, s-au introdus tehnici noi și a început formarea de tehnicieni-operatori la mașini-unelte. Pornindu-se practic de la nimic, s-a ajuns la o producție centralizată de peste 6500 tone piese de schimb.

Cu toate acestea, volumul producției mecanice în Cuba reprezintă numai 3—5% din producția ei industrială.

Realizarea întreținerii utilajului cere ca prim pas tranzitoriu și esențial inventarierea mijloacelor de bază, evaluarea și determinarea cu exactitate a capacității reale instalate.

În fața țării noastre stau mari sarcini industriale, în special de a susține și a sprijini planurile de dezvoltare agrozootehnică.

În unele ramuri s-au fixat obiectivele de dezvoltare pînă în 1975. De exemplu, la ciment ne propunem să triplăm în această perioadă producția actuală, ajungînd pînă la 2,5 milioane tone. Dezvoltarea acestei ramuri implică dezvoltarea a tot ceea ce este necesar pentru efectuarea construcțiilor în țara noastră. Vor fi necesare noi instalații industriale — la care se lucrează deja — în afara perfecționării celor actuale.

În producția de îngrășăminte, element atît de important pentru dezvoltarea agriculturii, ne propunem să obținem între 1970 și 1975 2 milioane de tone de îngrășăminte azotoase, ceea ce va necesita instalarea de întreprinderi chimice în diverse puncte ale țării.

Dezvoltarea capacității de producție a energiei electrice, de asemenea, va fi considerabilă în această perioadă. În alte ramuri, ca industria mecanică, extractivă — inclusiv a nichelului — și în industria petrolului, se prevăd însemnate sporuri de producție.

Pentru realizarea acestor planuri, Revoluția va necesita un număr crescînd de ingineri de toate specialitățile, de tehnicieni și de muncitori calificați. În întreprinderile care contribuie activ la dezvoltarea acestor ramuri, formarea personalului tehnic trebuie să constituie una din sarcinile principale, căreia să i se acorde o atenție specială".

PERFECȚIONAREA DESERVIRII PRODUCȚIEI ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE

— Specializarea și centralizarea, orientare principală —

Revista publică în numărul 13/1967 un articol semnat de L. Leonidov și P. Iurkin, consacrat rezultatelor unor studii privind economia și organizarea întreprinderilor industriale, comunicate în Consiliul Științific al Academiei de Științe a U.R.S.S. Reproducem din articol următoarele:

„Potrivit calculelor din producție, în industria noastră numărul controlorilor și magazionerilor se apropie de numărul total al strungarilor în metal; numărul încărcătorilor, muncitorilor auxiliari și celor din transportul uzinal este astăzi de trei ori mai mare decît al strungarilor, de nouă ori decît al țesătorilor, de 18 ori decît al lăcătușilor, de 25 ori decît al minerilor de la frontul de înaintare, de 107 ori mai mare decît al oțelarilor. Numai cu repararea utilajului se ocupă circa 2,5 milioane de oameni, în care scop sînt folosite peste 1 milion de mașini-unelte pentru așchierea metalelor — circa o treime din întregul parc de mașini-unelte al țării. Iată ce reprezintă deservirea producției în condițiile actuale...

Nici un domeniu din activitatea industrială nu cuprinde atît de multe posibilități nefolosite și nu conține atîtea rezerve nerealizate, cît reprezintă întreaga cantitate de lucrări privind deservirea producției, cu efectuarea cărora sînt ocupați aproape 11 milioane de oameni, adică jumătate din numărul total al muncitorilor industriali ai țării...

În literatura noastră tehnică și economică există obiceiul de a considera toate lucrările de deservire ca fiind în afara tehnologiei producției industriale propriu-zise. Dar este oare justificat a se lega de tehnologie doar schimbările formei, proprietăților, aspectului și dimensiunilor obiectului muncii? În cursul prelucrării produselor, o cantitate uriașă de muncă se consumă pentru transport, mutări, control, asigurarea producției cu scule, dispozitive, cu diferite tipuri de energie etc. Este semnificativ, de pildă, că în construcția de mașini, la fiecare operație de prelucrare a produse-

lor, revin între 4—6 transbordări; volumul de muncă al transportului depășește cu 20% volumul de muncă al prelucrării mecanice și de peste două ori pe acela al asamblării produselor.

Interesele sporirii eficienței economice a producției cer astăzi ca procesul tehnologic să fie considerat ca cuprinzînd întregul complex de lucrări efectuate — de la primirea materiei prime pînă la descărcarea produsului finit.

O asemenea abordare permite să se extindă asupra proceselor de deservire principalele cerințe ale reglementării tehnologice, inclusiv alegerea variantelor optime de efectuare a operațiilor, intensificarea lor, alegerea metodelor rațională ș.a.".

Arătînd apoi că în practică se acordă o atenție sporită aplicării unor tehnologii complexe, analizei cheltuielilor legate de procesul de producție și de deservirea acestuia, autorii scriu:

„În ceea ce privește tipurile de deservire a producției, care prin caracterul lor pot fi separate de procesele fabricării nemijlocite a produselor, **principala orientare pentru ele o constituie specializarea și centralizarea.** Aceasta privește în primul rînd problema reparațiilor și gospodăria de scule. Specializarea și centralizarea deservirii trebuie să aducă schimbări esențiale în structura întreprinderilor industriale, să creeze condiții pentru lichidarea treptată a «universalității» lor...

Deci, după cum am văzut, în deservirea producției lucrează circa jumătate din muncitorii industriali, iar mijloacele tehnice puse la dispoziția lor reprezintă o parte mult mai mică în volumul total al tehnicii. Dar nu numai atît; dacă analizăm măsurile tehnico-organizatorice luate în această sferă, vedem că ele reprezintă o parte cu totul neînsemnată în comparație cu cele care au loc în producția de bază. În 1966, în una din ramurile construcțiilor de mașini, economia anuală datorată măsurilor tehnico-organizatorice din prima categorie a reprezentat 23,5 milioane de ruble, din a doua categorie — numai 4,2 milioane ruble (în legătură cu aceasta vom aminti că numărul constructorilor și tehnologilor în producția auxiliară este de 10—15 ori mai mic decît al inginerilor care se ocupă de perfecționarea producției de bază).

Poate aceasta se explică prin faptul că e mai puțin avantajos să se cheltuiască fonduri pentru procesele auxiliare? Nu, paradoxul constă tocmai în faptul că **în condițiile actuale, o rublă investită în deservirea producției dă de trei ori mai multe economii decît în producția de bază!"**

În încheiere se subliniază necesitatea de a se elabora planuri de perspectivă pe ramuri și întreprinderi pentru perfecționarea deservirii tehnice a producției.

PROGRESUL TEHNIC ȘI DIVERSIFICAREA PRODUCȚIEI

Arătînd că una din trăsăturile tipice ale actualei dezvoltări economice este accelerarea progresului tehnic, care duce la modificări adînci în structura economiei, articolul publicat în revista cehoslovacă (nr. 4/1967), sub semnătura lui E. Sarmin, se ocupă de aspectul accelerării diversificării producției.

„Diversificarea producției — **scrie, printre altele, autorul** — înseamnă introducerea de sortimente de producție cu totul noi, care calitativ satisfac nevoi noi — așa-numita diversificare orizontală —, dar și introducerea variantelor și perfecționarea produselor existente — așa-numita diversificare verticală. În ambele cazuri are loc lărgirea sortimentului produselor. Este vorba de produse finite care au caracter de producție sau caracter de consum. Pe de o parte diversificarea producției produselor finite se reflectă și în varietatea mai mare de piese necesare. Dar concomitent are loc procesul de standardizare și unificare, care în anumită măsură acționează împotriva tendinței de diversificare. Aceste procese progresive însă nu împiedică procesul de diversificare în sfera produselor finite...

S-ar putea aduce obiecția, că și în trecut au avut loc procese de diversificare, și altă dată se descopereau și se introduceau produse noi. Aceste schimbări însă se realizau la intervale de timp mult mai mari. La ora actuală nici nu reușim să înregistrăm toate schimbările valorilor de întrebuințare. S-a accelerat producția de produse noi, precum și schimbarea sortimentelor de produse. Dacă diversificarea o considerăm față, schimbarea sortimentului producției constituie reversul aceluiași fenomen, putîndu-se socoti într-un anumit sens, măsura acestui fenomen. Dacă la ora actuală diversificarea a captivat în măsură mai mare atenția economiștilor, aceasta se datorește în primul rînd accelerării ei și deci și accelerării schimbării sortimentelor".

Articolul se ocupă apoi de examinarea factorilor care determină diversificarea producției, arătînd că rădăcinile acestui fenomen trebuie căutate în sfera consumului final, a cercetării științifice și a producției. După ce analizează contribuția primelor două domenii la promovarea diversificării, autorul trece la cercetarea fenomenelor ce au loc în sfera producției și scrie:

„În această sferă se reflectă atît acțiunea factorilor externi cît și a dezvoltării interne proprii. În primul caz se concretizează ideile care au apărut în ambele sfere precedente. Varietatea tot mai mare a acestor idei, cît și însăși cererea mai mare de bunuri de consum, duc de la

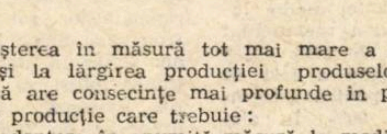

sine la creșterea în măsură tot mai mare a diferențierii producției și la lărgirea producției produselor de bază. Aceasta însă are consecințe mai profunde în producția de mijloace de producție care trebuie:

a) să se adapteze în anumită măsură la modificările sortimentului produs;

b) să se perfecționeze în ceea ce privește parametrii tehnici — ținîndu-se seama de cererea crescîndă.

Concomitent se desfășoară schimbări care reflectă acțiunea dezvoltării interne a producției însăși, legată de acțiunea progresului tehnic în procesul de producție:

a) se desfășoară diferențierea și specializarea continuă a producției și cu aceasta și a mijloacelor de producție;

b) afară de aceasta, progresul tehnic care materializează în producție cunoștințele științifice, pune bazele noilor mijloace de producție și procese tehnologice și în cadrul structurii neschimbate a producției.

În ambele cazuri vedem interdependența dintre dezvoltarea sferei de producție și diversificarea producției și progresul tehnic. Accelerarea acestuia are drept urmare în mod univoc accelerarea procesului de diversificare în general.

Să reținem momentul important care a dus la accelerarea acestui proces și a progresului tehnic propriu-zis. În perioada cercetată s-a ajuns la schimbarea caracterului progresului tehnic ca urmare a aplicării mai pătrunzătoare a științei și în domeniul economic, cît și mulțumită schimbărilor structurale care au avut loc în țările industriale dezvoltate în legătură cu construirea infrastructurii lor productive. Trecerea pe calea dezvoltării economice intensive care are loc după atingerea unui anumit grad de industrializare, se manifestă, în ceea ce privește progresul tehnic, în înlocuirea unor soluții necesitînd mari fonduri, prin altele mai economicoase. Aceasta se reflectă în sfera diversificării în acest fel:

a) în ansamblul producției s-au creat condițiile materiale pentru accelerarea dezvoltării ramurilor dinamice amintite (construcțiile de mașini, electronica, chimia, industria ușoară — **n. red.**), în care procesul de diversificare se desfășoară esențial mai repede decît în ramurile tradiționale;

b) s-au eliberat mijloace pentru dotarea în continuare a sferei științifice și de cercetare și prin aceasta pentru ridicarea capacității generale de investiții a societății;

c) s-au creat condiții pentru ca diversificarea producției să devină unul din instrumentele și scopurile eforturilor economice ale producătorilor (în producție sub forma de premise financiare și al capacităților, în domeniul consumului sub forma puterii de cumpărare crescînde)".

„În sfera consumului final — **se arată în încheiere** — progresul tehnic este atît punctul de pornire al creșterii nivelului de trai și prin aceasta și al diversificării crescînde a nevoilor oamenilor, cît și stimularea formării concrete a acestor nevoi. Avîntul activității de cercetare științifică, din care progresul științific se inspiră, aduce continuu idei noi pentru apariții de produse noi. În sfera de producție progresul tehnic apare ca factor nemijlocit al procesului de diversificare și al accelerării sale".

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Însemnări de călătorie din R. P. Polonă

DE LA PLOCK LA TORUN ŞI LODZ PE „FIRELE“ CHIMIEI

UN loc important în dezvoltarea industrială actuală a R.P. Polone îl ocupă industria chimică. Vizita noastră în Polonia vecină şi prietenă, prilejuită de relaţiile de colaborare statornicite între cele două ţări în domeniul chimiei, ne-a oferit posibilitatea să cunoaştem mai de aproape unele dintre realizările de seamă ale acestei ramuri, cu o dezvoltare atît de dinamică. Dezvoltarea industriei chimice poloneze este confirmată de prezenţa, pe piaţa internă, a circa 7000 produse chimice realizate în ţară, care reprezintă toate grupele principale de produse ale chimiei moderne. Pentru perioada actualului plan cincinal, s-a prevăzut o creştere a producţiei industriei chimice cu circa 80%, ceea ce înseamnă un ritm mediu anual de dezvoltare de 12—14%.

În anii 1966—1970, industria chimică polonă urmează să primească investiţii în valoare totală de circa 76 miliarde de zloţi. Semnificativ pentru prioritatea acordată petrochimiei este faptul că numai investiţiile alocate marii unităţi pentru prelucrare a petrolului şi pentru petrochimie de la Plock însumează, în actualul cincinal, 20 miliarde de zloţi. Mai mult de 24% din totalul investiţiilor în chimie sînt destinate construcţiei de capacităţi noi pentru producţia de îngrăşăminte chimice.

Pe o şosea secundară care urmăreşte aproximativ cursul fluviului Vistula, în direcţia nord-vest de Varşovia, călătorim spre prima ţintă a itinerarului nostru, Complexul petrochimic de la Plock.

Complexul de la Plock îşi prezintă de departe turnurile argintii ale instalaţiilor, dintre care unele au şi fost puse în funcţiune. Atît întinderea vastă, cît şi numărul şi diversitatea instalaţiilor amplasate sau în curs de construcţie, dau de la prima vedere o idee despre dimensiunile celei mai mari unităţi a petrochimiei poloneze. Aici urmează să fie prelucrate — după ce vor fi terminate noile instalaţii prevăzute în actualul plan cincinal — 7 milioane tone de ţiţei pe an. Actuala capacitate de distilare, în funcţiune, este de 2 milioane de tone.

Complexul cuprinde instalaţii de cracare catalitică şi de reformare catalitică, instalaţii de mare capacitate pentru piroliza benzinei în vederea obţinerii olefinelor necesare chimiei de sinteză şi în special a polimerilor cum sînt polietilena, polipropilena, cauciucul sintetic. Nu de mult a, început şi construcţia unei mari instalaţii de butadienă pentru cauciucul sintetic. Noul obiectiv va intra în funcţiune în anul 1969 cînd va livra primele tone de butadienă Combinatului chimic „Oswieczim“. Punerea în funcţiune a noii instalaţii — unul din cele 25 de obiective care se construiesc la Combinatul de la Plock în actualul cincinal — precum şi a altor secţii de producţie, va permite folosirea mai raţională a ţiţeiului şi va spori rentabilitatea combinatului.

Nu lipseşte din profilul unităţii nici producţia fenolului, substanţă cu multiple întrebuinţări, între care şi fabricarea fibrelor sintetice poliamidice. Fenolul va fi obţinut concomitent cu acetona, după un procedeu similar celui aplicat şi în ţara noastră. Sînt prevăzute, de asemenea, instalaţii pentru desulfurarea ţiţeiului şi pentru producţia cocsului de petrol.

Pentru realizarea acestui obiectiv — ca şi a altora — institutele de proiectare poloneze proiectează cu forţele proorii o bună parte din instalaţiile noi şi toate extinderile la instalaţiile construite, folosind, după caz, licenţele şi know-how-urile cumpărate.

Părăsind Plock-ul ne îndreptăm tot spre nord-vest. Ajungem la Torun, oraş cu peste 100 000 locuitori, cu multe monumente istorice. Dar şi aici, nou îşi face loc tot mai mult în viaţa oraşului, a locuitorilor săi. Stă mărturie a acestor prefaceri şi noul vlăstar al construcţiei socialiste — Uzina de fibre sintetice poliesterice „Elana“. Actuala capacitate în funcţiune a uzinei, care produce atît fibre scurte, cît şi fire de tipul terilenei, va creşte de trei ori, ajungînd să dea în stadiul final circa 24 000 de tone fire pe an.

Coborîm de la Torun către sud, pînă în oraşul Lodz, care cu cei 750 000 locuitori ai săi reprezintă al doilea oraş ca mărime în R.P. Polonă. Oraşul are tradiţie în dezvoltarea industriei textile. Însăşi organizarea aici a Muzeului consacrat istoriei şi tradiţiilor industriei textile confirmă aceasta.

Vizităm aici „Anilana“, fabrică de fibre sintetice. Amplasarea unui combinat de fibre chimice în Lodz este deci strîns legată de prezenţa aici a industriei textile care să prelucreze în continuare produsele combinatului.

Partea cea mai nouă a combinatului o constituie fabrica de fibre poliamidice de tipul nylon. Înainte de vizita noastră, prima etapă — o capacitate de 6000 de tone anual — fusese pusă în funcţiune. În a doua etapă (1970) capacitatea se va dezvolta pînă la 12 000 tone pe an, iar după 1970, cu o producţie de 24 000 tone pe an, fabrica va deveni cea mai mare de acest fel din ţară.

Cele două complexe menţionate, cel de la Torun şi cel de la Lodz, vor însuma în final o producţie anuală de 47 000 de tone de fibre sintetice. Alături de producţia de fibre artificiale, precum şi de producţia de fibre sintetice din alte fabrici, ele vor completa aportul industriei chimice din R.P. Polonă la acoperirea necesarului acestei ţări cu materie primă textilă.

L. CLAUDIAN

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea **„Metalimport“** a încheiat contracte pentru importul a 830 de tone ţevi conductă de la firmele „Hedlund“ din Suedia, „Chemimetal“ din Belgia, „Mannesmann“ din R.F.G. şi „Siderexport“ din Italia. De asemenea, a fost contractat importul din Anglia a 1400 de tone de tablă de transformator cu cristale orientate de la firma „Bishofsgate“, a 1250 de tone de bandă laminată la rece de la firma „Samson Ltd. Marlow“ şi a 147 de tone de bandă laminată la rece pentru cuzineţi de la firma „Associated Engineering Ltd. Glacier House“.

● **„Tehnoforestexport“** a semnat contracte cu firmele „Vlachoutsikos“ şi „Moskolaides“ din Grecia pentru exportul de lăzi şi butoaie de fag.

● Cu ocazia participării României la Tîrgul internaţional de la Budapesta, I.S.C.E. **„Industrialexport“** a semnat un contract cu Întreprinderea „Chemokomplex“ din R. P. Ungară pentru exportul în această ţară a unei instalaţii de foraj F-200 pentru 3500 m adîncime, acordîndu-se totodată şi asistenţa tehnică necesară.

● **„Chimimport“** a încheiat contracte pentru exportul în Anglia, Austria, Brazilia, R.P. Bulgaria, Ceylon, R.P.D. Coreeană, Elveţia, R.F.G., Iordania, Italia, India, R.S.F. Iugoslavia, Olanda, Siria, Turcia, a unui mare număr de substanţe farmaceutice dintre care: Vitamina C, tetraciclină bază, tetraciclină hidroclorică, streptomicină sulfat, vaselină farmaceutică naturală, benzoat de sodiu, sulfat de bariu B.P.63, acid salicilic B.P.63, sulfanilamidă B.P.63, morfină brută în cristale minimum 94%, hidrazidă izonicotinică. Alte contracte prevăd exportul de antidăunători pentru agricultură ca criptodin şi detoxan în R. P. Chineză, Olanda şi U.R.S.S.

● I.S.C.E. **„Agroexport“** a semnat contracte pentru exportul a 35 de tone de seminţe de in în Austria, a 33 de tone de seminţe de coreandru în Anglia şi R.F.G., a 12,5 tone coreandru în Elveţia, a 89 tone cînepă în Franţa şi Elveţia etc.

● I.S.C.E. **„Auto-Tractor“** a livrat 174 tractoare şi 152 pluguri purtate PP 3-30 M în Iran, 170 tractoare în R.D. Germană, 50 tractoare în Irak, 25 tractoare în Franţa şi 24 tractoare în R.D. Vietnam. De asemenea, au fost exportate 97 cultivatoare purtate de tipul CPU-4,2 în R.A.U., 55 pluguri purtate de tipul PP3-30 M în Irak şi 54 selectoare universale de tipul SU-4 în R.P. Bulgaria.

● **„Exportlemn“** a încheiat contracte pentru exportul a 131 300 mc cherestea răşinoase în Arabia Saudită, Algeria, Franţa, Grecia, Italia, R.F.G. şi R.S.F. Iugoslavia. Alte contracte prevăd exportul a 12 300 mc de cherestea de fag în Anglia, Austria, Cipru, Elveţia, R.F.G., Grecia, Irak, Norvegia şi Spania, de cherestea de stejar în Liban, a 160 000 mp PAL în Australia, Austria, Belgia, Irak, Liban, a 15 700 mc bile/manele în Austria, Grecia, Italia, Liban şi Turcia.

REALIZAREA PRIN COOPERARE DE ECHIPAMENT ENERGETIC

RECENT, Întreprinderea de stat pentru comerţul exterior „Industrialimport“ a semnat două contracte de licenţă privind asimilarea de către industria ţării noastre a fabricaţiei de echipament energetic necesar echipării centralelor electrice cu grupuri de puteri unitare de 300—600 MW.

Contractele au fost încheiate cu grupul de firme franceze Alsthom — Rateau — Schneider, în ceea ce priveşte turbinele şi generatoarele, şi cu firma Babcock din R.F. a Germaniei pentru cazanele de abur cu o capacitate de 1000 tone abur pe oră.

Cu acelaşi prilej au fost semnate şi contracte privind achiziţionările de echipamente necesare asimilării fabricaţiei de grupuri energetice de 300—600 MW.

În felul acesta, industria constructoare de maşini din Republica Socialistă România, după ce a asimilat fabricaţia grupurilor energetice de 3, 6, 12 şi 50 MW, va începe fabricaţia grupurilor energetice de 300—600 MW.

În acelaşi timp s-au încheiat şi convenţii de cooperare a industriei române constructoare de maşini cu firmele din grupurile Alsthom şi Schneider — Creuzot şi cu firma Babcock.

ÎN ŢĂRILE CAPITALISTE

OŢELUL: ECLIPSĂ CONJUNCTURALĂ, DAR NU ŞI TEHNICĂ

IDEEA unei conferinţe mondiale a oţelului este din nou vînturată în Occident, ca în 1963, după ce producţia de oţel înregistrase ritmuri mult încetinite sau scăderi în anul precedent. Studiile se înmulţesc şi ele: Organizaţia pentru colaborare şi dezvoltare economică (O.C.D.E.) face investigaţii asupra ofertei mondiale de oţel şi a capacităţilor de producţie; scurt timp înainte de unificarea sa cu Comisia Pieţei Comune şi cu Comisia Euratom, Înalta Autoritate a Comunităţii Europene a Cărbunelui şi Oţelului (C.E.C.O.) a publicat un studiu despre proiectele de investiţii şi posibilităţile de producţie ale ţărilor terţe pînă în 1970; Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa se ocupă de problemele comercializării oţelului etc. Originea comună a acestor preocupări: slăbiciunea conjuncturală a ramurii.

„Prea mult oţel în lume?“

Conform ultimelor statistici ale O.N.U., producţia mondială de oţel (fără R.P. Chineză), care a ajuns în 1966 la 457 milioane de tone, a progresat în cursul acelui an numai cu 3,2%. Un ritm mai scăzut nu a fost înregistrat în actualul deceniu decît în 1962 (2,6%). În 1965 producţia de oţel a crescut cu 4,5%, în 1964 cu 13,1%, în 1963 cu 7,1%. Situaţia din 1966 se prelungeşte, cu unele extensiuni, şi în anul acesta, fapt care a prilejuit recent unui ziar economic vest-german acest titlu: „Prea mult oţel în lume“ (HANDELSBLATT din 23—24 iunie) cu gîndul, evident, la înteţirea concurenţei pe pieţele internaţionale la acest produs.

De fapt, în R.F. a Germaniei media lunară a producţiei de oţel nu a reprezentat anul trecut decît 95,9% faţă de 1965. Cifra corespunzătoare pentru Belgia a fost de 97,3%, pentru Franţa 99,9%, pentru Luxemburg 95,8%, pentru Anglia 90%. În alte ţări capitaliste producătoare de oţel nivelul producţiei s-a menţinut sau a crescut: 100,5% în Suedia, 102,0% în S.U.A., 104,6% în Olanda, 107,8% în Italia, 116,1% în Japonia. Evoluţia de pînă acum din 1967, în măsura în care e cunoscută, a schimbat şi aici unele lucruri: producţia primului trimestru a fost în S.U.A. cu 1,16 milioane tone mai mică decît în trimestrul I/1966, iar în Suedia şi Olanda ea a rămas la nivelul lunilor corespunzătoare din anul trecut.

Cel mai răspîndit indiciu al slăbiciunii conjuncturale a industriei oţelului în lumea capitalistă este însă gradul de folosire a capacităţilor de producţie. Dintre evaluările pentru 1966, THE ECONOMIST reţine cifra de 84% pentru toate ţările şi de circa 75% pentru ţările europene. În ţările C.E.C.O., media din 1966 a fost de 78%, cam aceeaşi ca şi în Anglia. Pentru aceasta

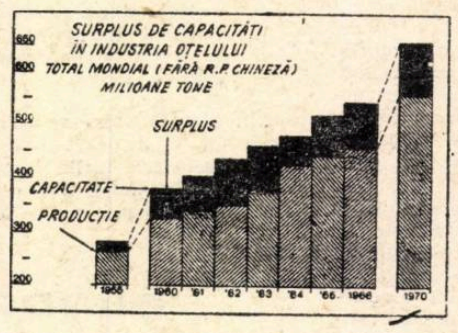

din urmă, unele estimaţii indicau încă în februarie scăderea gradului de utilizare a capacităţilor sub 70%, nivel prevăzut de Iron and Steel Federation pentru întregul an. Chiar în Italia, unde producţia a continuat totuşi să crească în 1966, capacităţile existente au fost folosite numai în proporţie de 77,9%, faţă de 83,4% în 1965 şi peste 90% în toţi ceilalţi ani ai actualului deceniu. Industria oţelului a Japoniei, ale cărei capacităţi sînt evaluate la 60 de milioane tone, a produs în 1966 circa 48 de milioane tone, deci a folosit aproximativ 80% din ele.

Codificare şi concentrare

O conferinţă mondială a oţelului, aşa cum e preconizată de unii în Occident, ar trebui să încerce în această situaţie să reglementeze în special problemele concurenţei pe pieţele de desfacere. Se aud glasuri că reducerile de preţuri la care recurg diverşi producători pentru a-şi asigura debuşeuri externe pot deveni ruinătoare. Se pledează de aceea pentru un cod al „practicilor comerciale oneste“ care „să izoleze în mod eficace pieţele naţionale de aproape toate importurile“ (THE ECONOMIST, 11 martie). Codificarea s-ar impune, susţin adepţii acestei idei, pentru că singura alternativă ar fi înălţarea unor ziduri vamale protectoare, ceea ce ar contraveni tendinţelor spre liberalizarea schimburilor comerciale internaţionale. Codul ar fi deci un angajament pentru cei care ar adera la el, de a se abţine de bună voie de la pătrunderea pe pieţele altor ţări. Nu este de mirare că nu s-a ajuns, cel puţin deocamdată, la nici o înţelegere în acest sens. În plus, toţi producătorii capitalişti de oţel fac eforturi intense pentru a-şi mări competitivitatea, deci capacitatea de expansiune, o cale larg utilizată fiind concentrarea.

Evoluţia recentă din R.F. a Germaniei este concludentă. Au fost create — şi aprobate de C.E.C.O. — patru aşa-numite Oficii pentru laminate de oţel, care sînt singurii ofertanţi pe piaţa vest-germană a oţelurilor laminate, în locul celor circa 30 ciţi erau pînă nu de mult. De pe urma constituirii oficiilor, membrii lor speră să realizeze „o îmbunătăţire a situaţiei noastre prin raţionalizare şi, implicit, prin reducerea costurilor în producţie şi desfacere, printr-o mai bună coordonare a investiţiilor, printr-o adaptare mai rapidă a producţiei la cerere precum şi printr-o stabilizare a pieţei“. DER VOLKSWIRT (nr. 13) numeşte înfiinţarea oficiilor „o nouă strategie“; or, ţelurile enumerate permit să se recunoască în operaţia respectivă doar un nou nivel al strategiei mult mai vechi a concentrării capitaliste.

Preocuparea pentru sporirea competitivităţii industriei oţelului prin concentrare se manifestă cu intensitate variabilă peste tot în lumea capitalistă. Dar cazul S.U.A. arată

DEZVOLTARE LENTĂ ȘI INEGALĂ

LA Geneva își continuă lucrările sesiunea a 43-a a Consiliului economic și social al O.N.U. (ECOSOC). Ordinea de zi reflectă atenția specială care se acordă în cadrul sesiunii problemelor țărilor în curs de dezvoltare. Sînt supuse dezbaterii ultimele studii anuale (pe 1966) întocmite de Comisiile economice regionale ale O.N.U., dintre care prezentăm în cele ce urmează constatările principale ale studiului C.E.P.A.L. (Comisia economică pentru America Latină).

STUDIUL C.E.P.A.L. asupra evoluției economice recente a Americii Latine arată că în 1966 caracterul lent al creșterii producției în țările latino-americane, trăsătură persistentă a dezvoltării lor în actualul deceniu, s-a accentuat. Față de un ritm mediu anual de creștere a produsului lor brut total de 4,7% în perioada 1956—1960, în ultima perioadă (1961—1966) creșterea a fost de 4,3%. În jurul acestei din urmă medii s-au înregistrat însă oscilații considerabile, anii de încetinire a creșterii fiind de două ori mai numeroși decît anii de accelerare. Față de 1965, cînd produsul brut a înregistrat o creștere de 5,1%, sporul din 1966 a fost de numai 3%.

Ritm încetinit

Atît tendința de încetinire a creșterii economice, cît și caracterul lent și neuniform al acesteia se reflectă în datele tabelului nr. 1.

În ceea ce privește produsul brut total, numai nouă țări din cele 19 cuprinse în tabel au reușit să realizeze în anii de după 1960 un ritm mediu anual de creștere mai mare de 5%. Or, după cum se știe, acesta este obiectivul considerat minimal în cadrul Deceniului dezvoltării proclamat de către Adunarea Generală a O.N.U. Dintre țările cu pondere ridicată în economia Americii Latine și cu un nivel de dezvoltare mai înalt, numai Mexicul a depășit pragul celor 5%, în timp ce Argentina, Brazilia, Chile nu l-au putut atinge. În 1966 produsul brut total a crescut în Chile cu 5,5%, dar în Brazilia ritmul a scăzut la 1,9%, iar în Argentina a devenit negativ (—1,2%).

Doar patru țări — Salvador, Guatemala, Nicaragua și Panama — au reușit să depășească întrucîtva, în anii 1961—1966, un ritm mediu anual de creștere a produsului brut **pe locuitor** de 3%; alte trei țări — Bolivia, Mexic și Peru — se apropie de acest ritm. În schimb în Haiti, Republica Dominicană și Uruguay nivelurile absolute ale produsului brut pe locuitor sînt inferioare în 1966 celor din 1960, media anuală purtînd semnul negativ. Brazilia, Ecuador și Paraguay nu au realizat nici măcar un ritm mediu anual de 1%.

În 1966 produsul brut pe locuitor nu a înregistrat nici o creștere pe ansamblul Americii Latine. Reducerea puternică a creșterii la acest indicator esențial, mergînd practic pînă la oprirea dezvoltării, a fost determinată în mare măsură de regresul înregistrat de Argentina (—2,7) și Brazilia (—1,2). Alături de ele, alte trei țări (care au desigur o pondere mult mai redusă în ansamblul regiunii) au avut cifre negative: Ecuador (—0,1%), Haiti (—4,6%), Paraguay (—1,1%).

Trebuie menționat că disparitățile în creșterea economică a diferitelor țări au fost și mai profunde dacă se are în vedere nu produsul brut, ci venitul real, datorită

Tabel nr. 1

Ritmul mediu anual de creștere a produsului brut

Țara	Produs brut total	Produs brut pe locuitor	
	1961—1966	1961—1966	1966 a)
Argentina	2,6	1,1	—2,7
Bolivia	5,2	2,9	3,7
Brazilia	3,8	0,7	—1,2
Columbia	4,5	1,3	1,3
Costa Rica	5,2	1,2	2.9
Chile	4,0	1,6	3,1
Republica Dominicană	2,3	—1,3	3,5
Ecuador	4,8	0,6	—0,1
Guatemala	6,3	3,2	2,8
Haiti	—0,9	—2,9	—4,6
Honduras	4,8	1,5	—
Mexic	6,3	2,9	3,2
Nicaragua	7,8	4,5	0,3
Panama	8,1	4,8	5,3
Paraguay	3,5	0,5	—1,1
Peru	5,8	2,7	2,9
Salvador	6,4	3,2	2,3
Uruguay	1,2	—0,1	1,3
Venezuela	5,2	1,7	0,5
Total	4,3	1,3	—

Sursa: Noticias de la C.E.P.A.L. nr. 4/1967.

a) Estimări

diferențelor substanțiale în comportarea prețurilor la exporturile de produse primare. Efectele raportului de schimb (terms of trade) au fost favorabile, deși în proporție diferită, doar pentru patru țări: Mexic, Uruguay, Chile și Peru, iar în cazul Columbiei, Ecuadorului și Venezuelei nu au avut loc modificări apreciabile. Pe ansamblu, însă, se constată în studiul C.E.P.A.L. evoluția venitului real a fost mai puțin favorabilă decît cea a produsului brut. **Se apreciază că America Latină a pierdut în perioada 1961—1966 pe această cale circa 1 miliard de dolari.**

Dublă evoluție în structuri

În comparație cu situația de la începutul deceniului, structura pe ramuri a produsului intern brut al Americii Latine nu a cunoscut în 1966 modificări deosebite. Prefacerile structurale sînt în orice caz lente, ceea ce concordă cu imaginea ce s-a putut desprinde din evoluția produsului brut total și pe locuitor. Modificările față de 1965 se datorează în bună măsură unei duble evoluții: scăderii producției agricole concomitent cu creșterea producției industriale.

Pe ansamblul zonei, producția agricolă s-a situat în 1966 cu 3% sub nivelul anului precedent, datorită în special puternicei scăderi a producției agricole a Braziliei (cu circa 10%). Au mai contribuit la aceasta, seceta și alte calamități care s-au abătut asupra regiunii Caraibilor și excesul de umiditate din regiunea orientală și sudul continentului. Astfel se explică în bună măsură că tendința de micșorare a contribuției relative a agriculturii la produsul intern brut, tendință care se conturase ușor în perioada de cinci ani anterioară, s-a accentuat net în 1966.

Tendința de creștere a ponderii bunurilor și serviciilor de bază în produsul intern brut a fost susținută îndeosebi de creșterea producției în industria prelucrătoare. Investițiile particulare în economie au crescut cu 7,6% în comparație cu numai 2,6% în 1965. Cifrele corespunzătoare pentru investițiile publice au fost 5,8% și 3,0%.

Participare insuficientă la comerțul mondial

Ritmului lent și în descreștere al produsului brut i-a corespuns o evoluție similară în schimburile externe. Anul 1966 a confirmat tendința de scădere a ponderii Americii Latine în comerțul mondial care se manifestă începînd din 1963. Comparînd perioada ianuarie—septembrie 1966 cu aceeași perioadă din 1965 și cu ani anteriori, rezultă o reducere a participării țărilor latino-americane în importurile aproape ale tuturor zonelor care constituie principalii lor cumpărători (tabelul nr. 2).

Tabel nr. 2

Ponderea Americii Latine (a) în importul unor țări și grupe de țări

	1960	1961	1963	1965	ianuarie—sept.	
					1965	1966
S.U.A. (b)	21,3	21,7	20,3	17,3	17,1	15,8
Canada (b)	5,4	5,6	5,7	4,7	5,2	4,1
Japonia	6,4	7,8	7,9	8,1	8,1	7,7
Europa Occidentală	5,5	5,1	5,0	4,7	5,9	4,8
— Piața Comună	6,0	5,6	5,4	5,2	5,8	5,5
— A.E.L.S.	5,4	4,9	4,7	4,2	4,4	4,2
— Alte țări din Europa Occidentală	2,7	3,4	4,2	4,1	4,2	4,5
America Latină	9,8	8,6	11,5	13,3	10,8c)	11,5c)

Sursa: Noticias de la C.E.P.A.L. nr. 4/1967.

a) Fără Cuba

b) Prețuri f.o.b.

c) ianuarie—iunie.

Datele pe 1966 confirmă instabilitatea pronunțată a creșterii exporturilor latino-americane, al cărei ritm a fluctuat considerabil în deceniul actual, între o maximă de 9,2% în 1962 și o minimă de 2,2% în 1964. Pe de altă parte, se confirmă evoluția inegală a importurilor, care s-au dezvoltat mai puțin intens decît exporturile.

Față de 1960, în prețurile acestui an, exporturile au crescut în 1966 cu 31,3%, iar importurile cu 18,5%. În 1966, ultimele au înregistrat o creștere de 7,4% față de anul precedent, în timp ce exporturile au sporit cu numai 3,5%.

Semnificativă este evoluția mărimii exporturilor pe locuitor. Pe întreaga Americă Latină ele au crescut de la 48 de dolari în 1960 la 55 de dolari în 1966, iar dacă se exclude Venezuela (cu exportul ei masiv de petrol) cifrele corespunzătoare sînt de 26 respectiv 45 dolari. În Argentina, însă, nivelul din 1966 este inferior celui din 1947—1948; în Columbia, Uruguay și Venezuela el se situează mult sub cel atins în 1954, 1953 și respectiv 1957 etc. Cît privește volumul importurilor pe locuitor, el a rămas în 1966 aproximativ la nivelul din 1960 (47 de dolari) pe întreaga zonă.

Printre factorii care au afectat negativ evoluția economică a Americii Latine în 1966 și în anii precedenți se numără și creșterea apreciabilă a plăților și transferurilor în străinătate. Beneficiile întreprinderilor străine, care au reprezentat ceva mai mult de 900 milioane de dolari în 1960, s-au ridicat în 1966 la aproape 1600 milioane. Din datele publicate de C.E.P.A.L. reiese de asemenea că dobînzile plătite la împrumuturile externe au crescut între 1960 și 1966 de la 280 la 570 milioane de dolari. De menționat că datoria publică externă a regiunii a sporit în aceeași perioadă de la 6.100 la 12.000 milioane dolari, fapt de natură să sugereze creșterea presiunii în viitor a plăților pentru obligațiile acumulate.

dr. C. MECU

---

că gradul de concentrare atins în această țară nu rezolvă nici el toate problemele. U.S. Steel Corporation produce aproape tot atîta oțel cît R.F. a Germaniei. A doua clasată dintre firmele americane are o producție mai mare decît cea a Franței. Or, la acest nivel de producție și de concentrare, industria oțelului din S.U.A. vorbește prin exponenții ei de necesitatea unui „război contra importului de oțel" și reclamă o ridicare a taxelor vamale. În 1966 Statele Unite au importat 10,8 milioane tone de oțel, circa 11% din desfacerile pe piața S.U.A., iar reprezentanții industriei americane susțin că ponderea oțelului importat ar putea să ajungă în următorii 10 ani la 20% — dacă nu se iau măsurile preconizate de ei.

„Cel tîrziu în 10 ani"

După alte păreri, nu s-ar impune atît măsuri vamale de protecție, cît o mai mare mobilitate a industriei oțelului din S.U.A. în introducerea progresului tehnic. Mari erori în orientarea investițiilor, ca urmare a evaluării greșite a tendințelor noi în tehnica producției de oțel, reproșează industriei americane profesorii Walter Adams și Joel Dirlam în JOURNAL OF ECONOMICS. Esența criticii lor se referă la ezitările în introducerea metodelor bazate pe insuflarea de oxigen.

După calcule făcute în S.U.A., în această țară transformarea fontei în oțel brut prin procedeul LD revine cu 40% mai ieftin decît prin procedeul Siemens-Martin încă dominant în industria americană. Baza ieftinirii este în primul rînd reducerea necesarului de capital fix. Într-o oțelărie cu o capacitate de producție anuală de un milion de tone, costul construcției convertizoarelor LD se ridică, după profesorii

Favorit oțelul LD

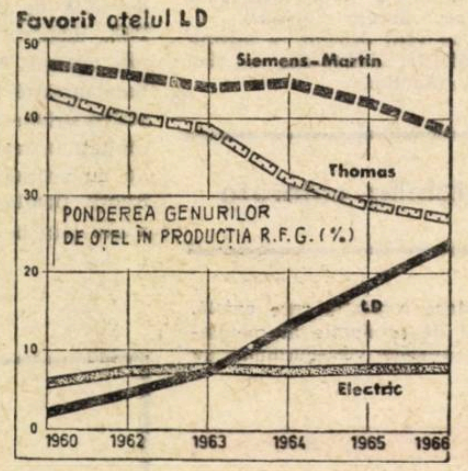

Adams și Dirlam, la 12,67 dolari per tonă, față de 33,71 dolari în cazul cuptoarelor Siemens-Martin. Dar deși procedeul LD este cunoscut din 1952 și cu toate că avantajele sale sub aspectul costurilor de producție s-au verificat de mult, industria americană a oțelului, se arată în revista citată, și-a întemeiat aproape toată expansiunea din deceniul trecut pe tehnologia mai veche. Cel mai mult au ezitat companiile cele mai mari: nici U.S. Steel, nici Bethlehem Steel nu au avut capacități LD înainte de 1964, iar Republic Steel a început să și le creeze abia în 1965. Astfel se explică faptul că numai 25% din producția de oțel a S.U.A. provin din capacități LD, în timp ce în Japonia ponderea respectivă este de peste două treimi, exportatorii japonezi ajungînd să livreze 50% din importul total de oțel al S.U.A.

Evoluția tehnică a producției de oțel nu s-a oprit însă la procedeul LD, și există părerea că cel tîrziu în 10 ani se va putea vorbi de încheierea unei noi modificări structurale în acest domeniu. Eclipsa conjuncturală a industriei oțelului din lumea capitalistă nu a frînat, ci probabil a mai stimulat căutările tehnologice, în tendința spre sporirea cît mai grabnică a competitivității.

Un specialist vest-german în producția siderurgică, von Bogdandy, apreciază că se pot pune speranțe în reducția directă a minereului de fier de înaltă calitate în fontă cu ajutorul gazului metan. Compania Oberhausen construiește actualmente o instalație de acest fel cu o capacitate de 500 tone pe zi. Experiențe asemănătoare se fac și în S.U.A.

O producție de 500 tone de oțel *pe oră* este pe de altă parte socotită acum perfect realizabilă cu o instalație de un tip cu totul nou, experimentată în Anglia, bazată pe pulverizare. Procedeul îl continuă pe cel aplicat în convertizoarele LD, dar cu simplificări socotite uimitoare. Procedeul LD permite, în special grație rapidității sale și „economiilor de dimensiune", să se producă oțel mai bun într-un timp mai scurt și la costuri mai reduse decît în cazul tehnologiilor premergătoare. El necesită însă un volum considerabil de echipament și utilaje auxiliare, care, în cazul procedeului bazat pe pulverizare, „pot fi înlocuite printr-o instalație de mărimea unei bene de încărcare, deservită de un singur om în halat alb" (STATIST, 27 ianuarie). Fonta topită se transformă în oțel trecînd în formă pulverizată printr-un strat de oxigen insuflat în cuptor. Procesul este tot fabricarea de oțel cu ajutorul oxigenului, și este necesar în continuare de a avea o instalație pentru producția de oxigen și alta pentru eliminarea impurităților. În schimb, nu este nevoie de macarale, malaxoare, cuptoare cu dispozitive de răsturnare, convertizoare uriașe etc. Costul unei oțelării bazate pe procedeul de pulverizare este evaluat la 15—25% din acela al unei oțelării LD cu aceeași capacitate. Alte economii însemnate sînt așteptate la forța de muncă, combustibili etc. Sporesc posibilitățile de automatizare a fabricării oțelului, care ar începe să se apropie de caracteristicile rafinării țițeiului și ale proceselor de producție din industria chimică, inclusiv controlul mult mai precis asupra calității produselor. „Fără a nega necesitatea concentrării în industria oțelului, scrie revista engleză menționată referindu-se la dificultățile specifice ale Angliei, există o necesitate la fel de incontestabilă de a se dezvolta procedeul de fabricare a oțelului prin pulverizare cît mai larg și cît mai repede cu putință".

Eclipsa conjuncturală a industriei oțelului nu este deci și o eclipsă tehnică. Dar, pe de o parte, o inovație ca procedeul bazat pe pulverizare se lovește în Anglia de obstacole pentru că nu corespunde imaginii actualmente dominante despre oțelăria modernă: acesteia i se pretinde, de exemplu, să aibă o capacitate de 2 milioane tone sau mai mult, să fie așezată în vecinătatea unui port maritim, capabil să primească mari nave mineraliere etc., pe cînd noul procedeu de fabricație schimbă aceste date ale problemei.

Pe de altă parte, conjunctura încă nu dă semne clare de redresare. În R.F.G., de exemplu, se apreciază că anul 1967 va fi chiar mai rău pentru industria oțelului decît anul 1966. Anul trecut și-au pierdut locul de muncă circa 20 000 de oțelari din Renania de Nord-Westfalia (bazinul Ruhr), iar pentru 1967 sindicatul metalurgiștilor vest-germani prevede alte 30 000 de concedieri din rîndurile celor 174 000 de muncitori ocupați în această ramură la 1 ianuarie.

I. PĂDUREANU

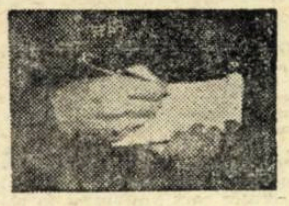

din bloc-notesul cronicarului

Nu mai mult, ci mai bine

Robert Mossé e profesor la Facultatea de drept şi de ştiinţe economice din Grenoble. In articolul pe care l-a publicat nu de mult în LE MONDE, cu titlul „Cercetarea, artă a risipei ?" el se declară împotriva marilor unităţi de cercetare „care reunesc sute şi uneori mii de oameni, într-un cadru complex, uneori luxos, cu un utilaj considerabil". In S.U.A., informează autorul, se cunosc inconvenientele marilor dimensiuni (risipă, lipsă de supleţe „robotizare", sterilitate etc.). O mare risipă, pretinde profesorul Mossé, rezultă din faptul că cercetătorii ignoră (şi uneori refuză să cunoască şi să studieze) lucrările predecesorilor lor. Desigur, zice el, eşti în drept, şi chiar ai datoria, să examinezi critic lucrările anterioare, dar cu condiţia să le fi studiat mai întîi. De aici se poate deduce că cercetarea trebuie să aibă ca etapă preliminară „documentarea cu privire la ceea ce a fost deja cercetat". E nevoie de centre de documentare, instrumente de documentare (bibliografii, dosare, dări de seamă analitice, rezumate, bilanţuri, studii, informaţii cu privire la tendinţe) şi de documentarişti.

In ceea ce priveşte personalul centrelor de cercetare, autorul e de părere că de multe ori nu e nevoie de un statistician-ajutor, de un desenator, de un traducător şi că multe se pot face pe baza colaborării unor specialişti, în orele sau zilele lor libere. Dacă pot fi angajaţi colaboratori polivalenţi, cu atît mai bine.

Referindu-se la cercetarea fundamentală, autorul articolului se întreabă : „Trebuie oare să admitem o cercetare care nu ştie ce cercetează, încotro se îndreaptă şi dacă va fi aceasta rentabilă ?" De obicei, cînd e vorba de cheltuieli, întrebarea ce se pune este : „cît la sută din venitul naţional trebuie să le închinăm ? Toată lumea spune că trebuie să cheltuim mai **mult.** Noi credem că trebuie să cheltuim **mai bine,** cu mai multă judiciozitate".

Trafic maritim internaţional prin Nord

Uniunea Sovietică a hotărît să deschidă şi navelor străine accesul prin căile maritime de Nord. Se apreciază că pe această rută de navigaţie, navele comerciale care circulă între Yokohama şi Londra ajung la destinaţie cu 13 zile mai repede decît dacă ar urma traseul care trece prin Canalul Suez.

Austria—mare producător de magnezită

Industria siderurgică după cum este bine cunoscut, este o mare consumatoare de magnezită. De aci decurge importanta pe care o prezintă acest minereu în economia Austriei, considerată unul din principalii producători de magnezită din lume, înaintea Statelor Unite şi Indiei. Zăcămintele sale din Stiria şi Carintia asigură o producţie anuală de magnezită de peste 1,5 milioane tone, din care circa 60% sînt destinate exportului. Astfel, Austria exportă 50% din producţia sa de magnezită pură, 40% din magnezita prelucrată, 70% din soda caustică calcinată şi 86% din cărămizile şi plăcile de construcţie. Franţa, Italia şi R.F.G. sînt principalii consumatori, a căror piaţă absoarbe 50—60% din totalul exportat, urmate de Anglia şi Suedia. Anual, magnezita contribuie cu 1,5 miliarde de şilingi la echilibrarea balanţei comerciale a Austriei. In general, producţia austriacă de magnezită este foarte integrată : aceleaşi firme extrag minereul şi-l transformă în propriile lor uzine de calcinare. Dar, principalele două societăţi ale acestui sector, sînt finanţate de capital străin. Este vorba de societatea „Veitscher Magnesitwerke" cu capital francez, proprietara importantelor zăcăminte din Weitsch, Breitenau şi Frieben şi societatea „Oesterreichische Magnezit AG" (cu capital american), care exploatează minele din Radenthein şi Mayrhofen, şi care asigură 55% din producţia de magnezită a Austriei. Minele de magnezită de la Veitsch (Stiria) considerate cele mai mari din lume, precum şi concentrarea în această regiune a unor zăcăminte de cărbune şi minereu de fier, au făcut din Stiria cel mai important centru de industrie grea din Austria (70% din oţelul austriac elaborîndu-se aici), în jurul căruia s-au dezvoltat importante industrii de transformare : construcţii mecanice, sticlării, fabrici de bere etc.

Un răspuns care întîrzie

E multă vreme de cînd cele 18 ţări africane ce s-au asociat Pieţei Comune şi-au manifestat nemulţumirea lor faţă de rezultatele obţinute. Cumpărările din Africa asociată n-au sporit, cursurile produselor tropicale au continuat să se deterioreze. Un memorandum depus încă la începutul toamnei trecute de către O.C.A.M. (Organizaţia comună africană şi malgaşă) nu a primit nici un răspuns din partea Pieţei Comune, deşi problemele ei au fost examinate timp îndelungat de un grup de experţi europeni şi africani.

De curînd, la Bruxelles, a avut loc o şedinţă a Consiliului asociaţiei, care i-a reunit pe miniştrii ţărilor din C.E.E. şi pe cei ai statelor africane asociate, şi la care, după cum au informat ziarele, n-au putut fi luate nici un fel de măsuri practice. Reprezentanţilor africani nu le-a rămas decît să aştepte o nouă ocazie, care s-ar ivi eventual anul viitor, cînd ar urma să se negocieze reînnoirea convenţiei de la Yaounde.

Va veni, dar cînd?

„Economia vest-germană continuă să rămînă încă «marele bolnav» al Europei Occidentale" — remarca într-un articol recent revista MONDO ECONOMICO. Indicele producţiei industriale în primele cinci luni ale acestui an a fost inferior cu 5% faţă de aceeaşi perioadă a anului

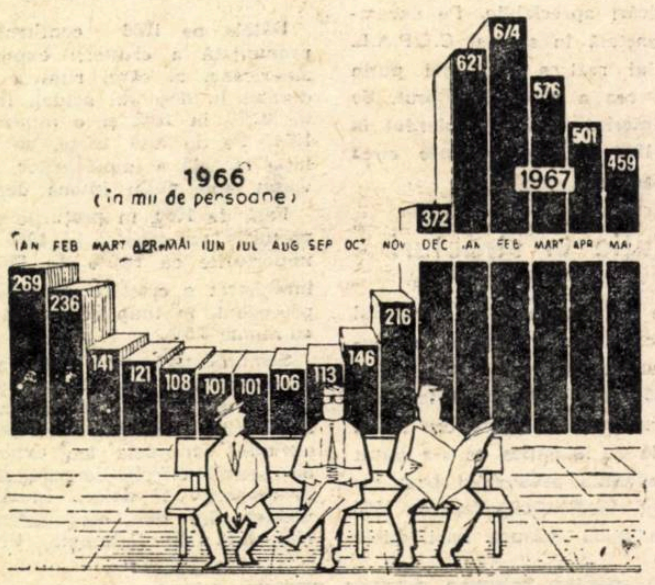

trecut, iar şomajul, deşi în uşoară scădere faţă de începutul anului, continuă să se menţină la un nivel mult mai ridicat faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut (aşa cum rezultă şi din graficul pe care-l reproducem mai sus).

„Viitoarea redresare economică va veni desigur — afirma recent FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG — dar cînd ? Iată marea întrebare care rămîne !"

Costul şi consumul metalelor colorate

Pentru a scoate în evidenţă strînsa corelaţie care există, în perioade mai largi, între costul de producţie al metalelor colorate şi consumul acestora, revista vest-germană de specialitate METALL, a comparat, nu de mult, datele privitoare la anul 1965, cu cele privitoare la anul 1935. Consumul total al celor şase metale colorate cu o largă întrebuinţare în industrie (aluminiu, plumb, cupru, zinc, cositor şi nichel) a crescut, în perioada menţionată, de patru ori. Ritmurile de creştere anuale ale consumului total au fost de 4,7 la sută, deci ceva mai reduse decît ritmurile de creştere ale consumului oţelului — 5,2 la sută.

Tabelul de mai jos, redă greutatea specifică a fiecărui metal în totalul consumului (%) şi ritmul mediu anual de creştere.

Metale	1935	1965	Ritmuri medii anuale de creştere %
aluminiu	5,8	31,9	10,8
plumb	26,2	15,3	2,8
cupru	34,9	29,7	4,1
zinc	26,5	20,0	3,7
cositor	3,1	1,1	1,06
nichel	1,5	2,0	5,85
Total	100,9	100,0	4,7

Modificările intervenite în structura consumului de metale colorate au fost însoţite (şi sînt în parte explicate, după părerea revistei citate), de modificările invers proporţionale ce s-au produs în evoluţia costurilor de producţie. Cea mai mică creştere au înregistrat-o cheltuielile de producţie ale aluminiului ; cheltuielile de producţie ale nichelului, au crescut de trei ori ; în schimb, cheltuielile de producţie ale cuprului au crescut de opt ori, ale zincului de şapte ori, ale cositorului (care şi în 1935 era destul de scump), de şase ori.

Bere sub presiune la domiciliu

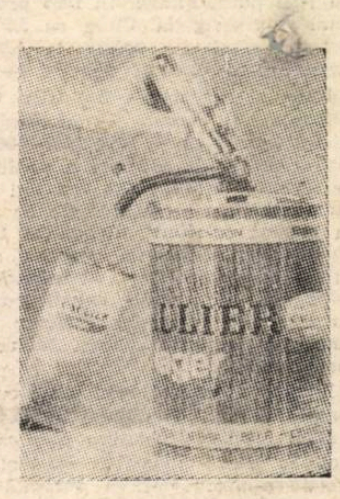

Două mari fabrici de bere belgiene au lansat pe piaţa europeană un mic butoiaş care permite amatorilor să consume bere sub presiune la domiciliu. Cele două tipuri de butoiaşe — „Minifût Caulier Lager" şi „Tonnelet Wel's" — au amîndouă o capacitate de circa 4 litri, un diametru de 15 cm şi o înălţime de 22 cm. Berea este scoasă din butoiaş printr-un sistem de pompă sub presiune. Datorită volumului redus, aceste recipiente pot fi uşor transportate în excursii. Un ambalaj special din material izolant (polystiren) permite conţinutului să-şi păstreze temperatura timp de 3 ore după ce a fost scos din refrigerator.

Carenţa matematicii...

André Boulloche, fost ministru al educaţiei naţionale, a reclamat recent în Parlamentul francez o mobilizare : aceea a „infanteriei unei naţiuni moderne — matematicienii".

Necesitatea acestei mobilizări, a motivat vorbitorul, e dovedită de deficitul balanţei franceze a brevetelor. „Din 1960, numărul celor ataşaţi studiului matematicilor nu a mai crescut. Mai rău : anul acesta numărul candidaţilor la bacalaureatul în matematici a scăzut (de la 45 000 la 43 000). Universităţile franceze scot anual mai puţin de 1000 de licenţiaţi în matematici, iar 37% din catedrele de matematică nu au profesori titulari. Este un eşec grav, — a subliniat André Boulloche — care în domeniul ştiinţific ne poate aduce ţara la dependenţa de alte ţări mai evoluate".

C. GRIGORE

PE GLOB

● Mariano Navarro Rubio, guvernatorul Băncii Spaniei a recomandat guvernului lansarea unei campanii contra inflaţiei şi a încetinirii expansiunii economice. El a cerut urcarea taxelor serviciilor publice, reducerea cererii interne, controlarea excedentelor agricole etc. „Adevărata dilemă — a subliniat Navarro — este aceea generată de adoptarea unei politici ferme cu scopul restabilirii echilibrului intern şi extern făcînd sacrificii, sau a unei politici fără sacrificii, dar care ne-ar conduce însă în scurt timp către o serioasă criză a balanţei de plăţi".

● Societăţile „British Petroleum", „Esso" şi „Petrofina" au cerut guvernelor belgian şi olandez autorizaţia construirii unei conducte de petrol, lungă de 100 km, care să lege portul Anvers de Rotterdam. Realizarea unui asemenea proiect ar costa circa 1 miliard de franci belgieni, dar ar aduce sus-numitelor societăţi o economie anuală de circa 600 milioane de franci.

● In cadrul adunării anuale a societăţii „Charter Consolidated", preşedintele acesteia, H. F. Oppenheimer, a declarat că în lipsa unor noi mine de aur exploatabile în Africa de Sud, sau a ridicării eventuale a preţului aurului, producţia de aur sud-african ar mai putea creşte cel mult un an sau doi. După aceasta va urma declinul, astfel că, în cel mult 25 de ani nu se va mai putea vorbi de o industrie a aurului în această parte a globului.

● Potrivit relatărilor ziarului DAILY MAIL, ministrul englez al energiei, Richard Marsh, a prezentat Parlamentului un plan privind naţionalizarea exploatărilor de gaz natural din Marea Nordului.

● „Alimentele pe care noi le furnizăm ţărilor în curs de dezvoltare — a declarat recent la Paris Boerma, directorul executiv al Programului alimentar mondial (PAM), nu sînt numai un dar, ci şi o investiţie". Acest organism dispune la ora actuală de un fond de 163 milioane de dolari pentru perioada 1966—1968 din care 2/3 sub formă de produse şi 1/3 din prestaţii de serviciu. De la intrarea sa în vigoare (1963), Programul a studiat 229 proiecte în 61 de ţări, în valoare de 205 milioane dolari.

● La 31 martie 1966, Japonia poseda 27 949 km de cale ferată ; 8 123 096 camioane, autocare şi automobile particulare; nave comerciale cu un total de 12 540 000 tone şi 581 avioane civile.

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

Gh. Dolgu (redactor şef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor şef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

ÎN PAGINILE 2-3

PE MARGINEA LUCRĂRILOR SESIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

ROMÂNIA ÎN CONCERTUL NAȚIUNILOR LUMII

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 30 (206)
VINERI
28 iulie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

25 COLABORATORI PRINCIPALI

CERINȚELE PRODUCȚIEI

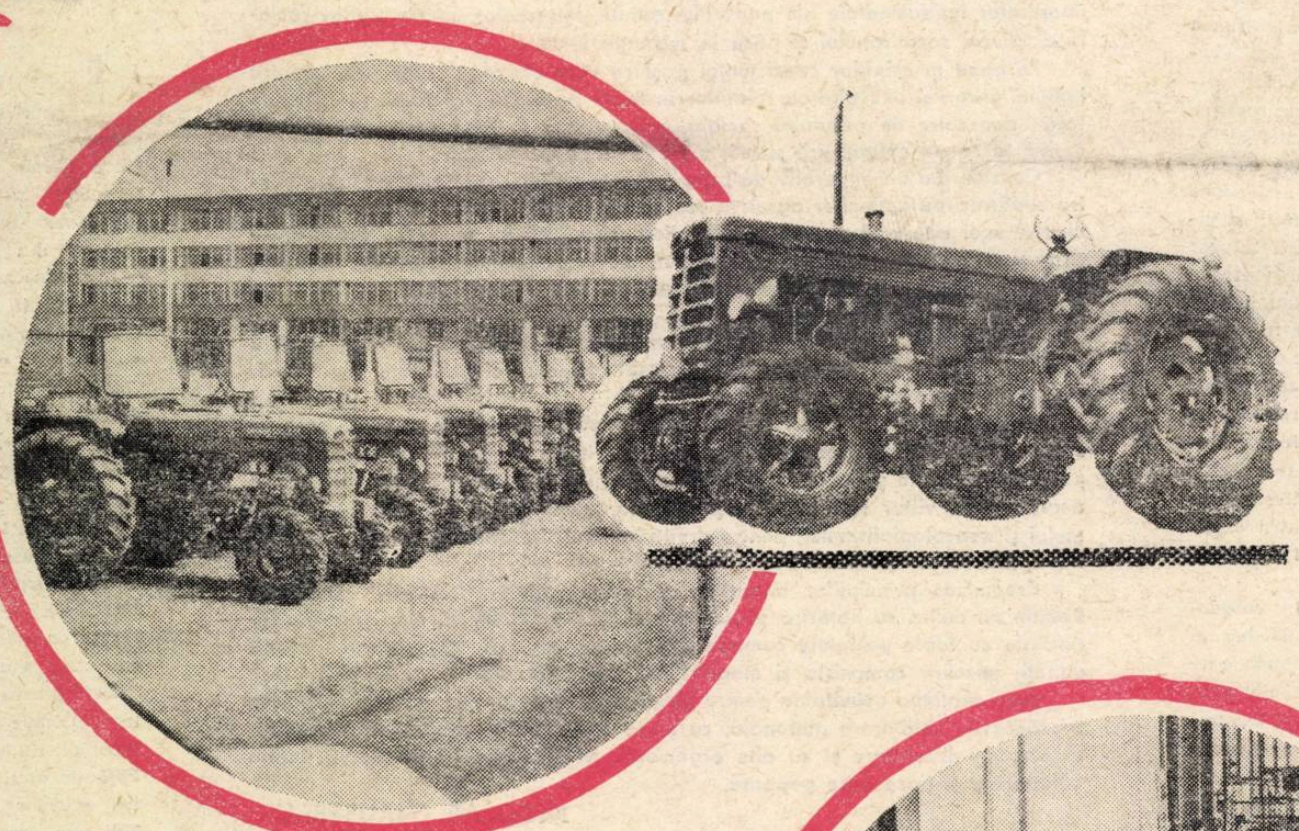

NIVELUL SPECIALIZĂRII ȘI CE

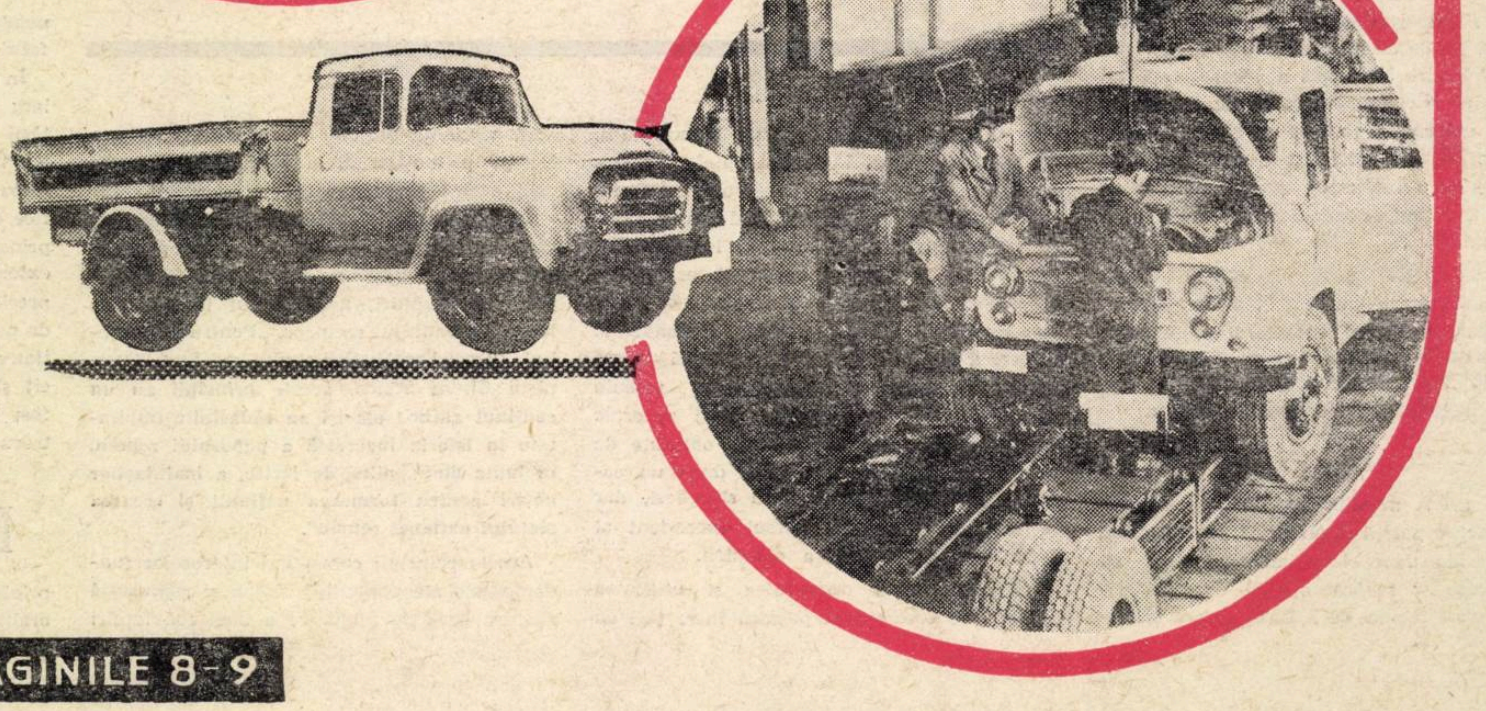

23 COLABORATORI PRINCIPALI

ÎN PAGINILE 8-9

ROMÂNIA ÎN CONCERTUL NAȚIUNILOR LUMII

— PE MARGINEA LUCRĂRILOR SESIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE —

În situația internațională de astăzi cînd probleme numeroase și complexe confruntă omenirea și preocupă îndeaproape popoarele lumii, politicii externe a României i-au fost consacrate aproape în exclusivitate, pentru prima dată, lucrările forului suprem al Republicii noastre socialiste.

În expunerea de o înaltă principialitate marxist-leninistă și de o mare profunzime analitică, prezentată de secretarul general al Comitetului Central al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-au găsit o amplă și pătrunzătoare oglindire procesele și fenomenele de bază ale lumii contemporane, activitatea desfășurată de partid și de guvern în problemele internaționale, a fost trasat un amplu program de acțiune al statului nostru socialist în acest important domeniu al politicii țării noastre.

Din expunere, din cuvîntul participanților la discuții s-a reliefat cu vigoare faptul că în toate problemele importante ale vieții contemporane: relațiile dintre țările socialiste și dintre partidele comuniste, lupta antiimperialistă a popoarelor pentru libertate și independență națională, agresiunea S.U.A. împotriva poporului vietnamez, evenimentele grave din Orientul Apropiat, asigurarea securității europene, dezarmarea, partidul nostru și guvernul României au adoptat poziții principiale, constructive, au desfășurat o activitate susținută spre a-și aduce contribuția la cauza păcii, securității și libertății popoarelor, la cauza unității tuturor forțelor progresiste și, înainte de toate, a țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești. Așa cum a subliniat în expunerea sa tovarășul Nicolae Ceaușescu **„Politica externă a României dă glas aspirațiilor celor mai profunde ale poporului român, ale cărui forțe și energii sînt îndreptate spre înfăptuirea unei uriașe opere creatoare, pașnice și care, în același timp, manifestă un înalt spirit de responsabilitate pentru cauza socialismului și progresului social în lume, pentru soarta întregii omeniri".**

Încadrîndu-se cu consecvență în coordonatele stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R. și răspunzînd acestor comandamente superioare, politica externă a României, elaborată în mod colectiv de Comitetul Central al partidului și de guvernul țării se bucură de încrederea și aprobarea deplină a întregului nostru popor, are un nesecat izvor de forță în unitatea de neclintit dintre partid, guvern și popor. Cuvîntul deputaților care au participat la discuții, unanimitatea cu care Marea Adunare Națională a aprobat raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la politica externă a țării și sarcinile sale de viitor, precum și activitatea desfășurată de guvern pentru realizarea acestei politici au constituit o impresionantă manifestare a acestei unități.

Dezbaterile desfășurate în cadrul Marii Adunări Naționale au scos în evidență principialitatea, realismul, caracterul constructiv, consecvența și fermitatea care caracterizează cursul imprimat de partid politicii și activității internaționale a statului nostru.

PE arena mondială se întîlnesc numeroase poziții și orientări, reprezentînd emanații ale unor state independente, au loc procese și fenomene care exprimă influența unor factori de natură, durată și importanță diferită. Una din premisele justeței politicii externe a unei țări este, în aceste condiții, studierea și cunoașterea evoluției situației internaționale, aprecierea realistă a raportului între forțele care se confruntă, detectarea tendințelor de durată, capacitatea de a distinge între factorii permanenți cu influență esențială și durabilă și factorii trecători.

Concluzia finală pe care partidul nostru o desprinde din analiza tabloului complex al lumii contemporane, a raportului de forțe pe plan mondial este că forțele progresului, frontul antiimperialist, sînt superioare forțelor reacțiunii, imperialismului. Această concluzie se întemeiază, pe de o parte, pe constatarea dezvoltării și întăririi cotinue a tuturor forțelor sociale care acționează în direcția dezvoltării progresive a societății, cît și pe faptul că în rîndul opiniei publice mondiale se manifestă o dezaprobare tot mai accentuată față de politica de dictat și agresiune promovată de S.U.A., are loc o izolare crescîndă a acestora pe arena internațională, devin tot mai evidente în țările occidentale tendințele spre o politică independentă. Imperialismul — deși dispune încă de un potențial material și militar ce nu trebuie subapreciat — nu a devenit mai puternic decît înainte, iar unele succese obținute de forțele reacțiunii nu pot avea decît un caracter provizoriu, ele putînd stingheri, dar în nici un caz opri mersul ascendent al dezvoltării progresive a omenirii.

Viața confirmă necesitatea și utilitatea politicii de coexistență pașnică între țări cu sisteme social-economice diferite. În același timp ea demonstrează cît de periculoase sînt iluziile cu privire la schimbarea naturii agresive a imperialismului. Evoluția internațională dovedește că atîta vreme cît se menține imperialismul se menține și pericolul de amestec în treburile interne ale popoarelor, pericolul de agresiune și război, inclusiv primejdia de război mondial. În concepția partidului nostru, coexistența pașnică nu înseamnă împăcare cu tendințele expansioniste, agresive ale imperialismului, acceptarea pretențiilor lui de dominație mondială. Coexistența pașnică trebuie să-și găsească expresia în egalitatea suverană a tuturor statelor și popoarelor, în exercitarea liberă de către orice popor, mare sau mic, a dreptului de a-și hotărî singur destinele. Pentru zădărnicirea sau preîntîmpinarea comploturilor reacțiunii este necesară vigilența forțelor progresului, unitatea lor pe plan național și internațional, lupta consecventă împotriva imperialismului.

Întreaga politică externă a României are ca premisă esențială respectarea independenței și suveranității naționale, egalitatea deplină în drepturi, neamestecul în afacerile interne, avantajul reciproc. **„Pentru noi**, sublinia președintele Consiliului de Stat, tovarășul Chivu Stoica, **aceste principii au un conținut adînc; ele își au rădăcinile implintate în istoria încercată a poporului român, în lupta dîrză, plină de jertfe, a înaintașilor noștri pentru formarea națiunii și crearea statului național român".**

Aceste principii corespund intereselor fundamentale ale poporului român și reprezintă singura bază de asigurare a unei conviețuiri normale între state, în cadrul căreia fiecare țară să se bucure din plin de avantajele civilizației și culturii, să-și afirme personalitatea proprie.

În concepția partidului nostru, promovarea și respectarea riguroasă a acestor principii sînt cu atît mai necesare cu cît în epoca actuală fiecare țară, mare sau mică, poartă răspundere pentru soarta păcii, are obligația de a-și aduce în mod activ contribuția la asigurarea păcii, la rezolvarea problemelor mari ale contemporaneității. Așa cum a spus în cuvîntul său președintele Consiliului de Miniștri, tovarășul Ion Gheorghe Maurer: **„Postulatul fundamental de la care pornește România în activitatea sa externă îl constituie convingerea că în afară de propria sa voință, deci de propria sa politică, nici un considerent — de natură geografică, economică, militară — nu poate limita capacitatea unei țări, fie ea mare sau mică, de a contribui la asigurarea unui climat internațional care să dea posibilitatea tuturor statelor și popoarelor să-și desfășoare plenar și fructuos energiile creatoare, să se angajeze nestingherit, cu toate forțele lor, pe calea progresului material și a înfloririi spirituale".**

Punînd în centrul politicii noastre externe relațiile cu țările socialiste, partidul și guvernul vor milita neabătut pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării multilaterale cu toate țările socialiste, pentru întărirea unității și coeziunii sistemului socialist mondial, avînd convingerea că aceasta corespunde intereselor fundamentale ale poporului român, intereselor tuturor țărilor socialiste, cauzei socialismului și păcii în întreaga lume.

Pe baza principiilor coexistenței pașnice vom continua eforturile pentru îmbunătățirea și dezvoltarea relațiilor în toate domeniile, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, aducîndu-ne în felul acesta contribuția activă la cauza colaborării și prieteniei între popoare.

Considerînd un imperativ de prim ordin al politicii sale externe lupta pentru zădărnicirea acțiunilor agresive ale imperialismului, pentru înlăturarea pericolului unui nou război mondial, România socialistă va milita cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea unor măsuri concrete în domeniul dezarmării nucleare, pentru reducerea încordării internaționale, pentru cauza păcii în întreaga lume.

Vom acționa și în viitor pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și înțelegerii, pentru înfăptuirea aspirațiilor spre securitate ale tuturor popoarelor europene.

O atenție deosebită vom acorda în continuare colaborării cu țările care au scuturat jugul colonial și luptă pentru dezvoltarea de sine stătătoare, pentru progres economic și social. În spiritul solidarității frățești, poporul român va acorda și în viitor sprijinul său popoarelor care luptă împotriva imperialismului și neocolonialismului, pentru dreptul de a-și hotărî singure destinul, pentru apărarea independenței lor naționale.

Credincios principiilor internaționalismului proletar, Partidul Comunist Român va milita cu hotărîre pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și solidaritate cu toate partidele comuniste și muncitorești frățești, pentru întărirea unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Vom continua activitatea pentru lărgirea contactelor cu partidele socialiste, mișcările de eliberare națională, cu toate organizațiile progresiste din țările în curs de dezvoltare și cu alte organizații politice care se pronunță pentru colaborare și pace între popoare.

NICOLAE CEAUȘESCU

SESIUNEA Marii Adunări Naționale a confirmat justețea și însemnătatea politicii de promovare multilaterală a relațiilor României cu toate țările lumii indiferent de sistemul social-economic. Necesitatea obiectivă a promovării acestor relații decurge din realitățile lumii contemporane — în care coexistă țări cu orînduiri diferite — din existența unor probleme de interes mondial sau regional, a căror rezolvare presupune eforturi comune, din faptul că în condițiile revoluției tehnico-științifice ce se desfășoară în lume, schimbul larg de valori materiale și spirituale între națiuni a devenit una din condițiile esențiale ale progresului fiecărei țări.

O deosebită importanță în cadrul legăturilor interstatale au relațiile economice. România întreține relații economice cu peste 100 de țări și participă la activitatea a peste 70 de organizații internaționale cu caracter economic sau tehnico-științific.

Dezvoltarea viguroasă a economiei noastre naționale sporește continuu premisele colaborării dintre țara noastră și celelalte țări. Față de anul 1960, volumul comerțului nostru exterior a fost în 1966 cu aproximativ 75% mai mare. În cadrul acestuia crește ponderea mașinilor, utilajelor, produselor fabricate.

În prezent se află în curs de realizare un larg program de intensificare a participării țării la circuitul economic mondial. Potrivit acestui program elaborat de partid, dezvoltarea cooperării economice și tehnico-științifice cu alte state a devenit una din direcțiile principale ale dezvoltării relațiilor economice externe ale României, ceea ce își găsește expresia în faptul că se află în studiu sute de propuneri de cooperare, provenite din inițiativa noastră, a celorlalte țări socialiste, cît și din partea unor firme străine. Au și fost încheiate un număr de contracte și s-a trecut la executarea lor.

DEZBATERILE din Marea Adunare Națională au pus în relief faptul că prietenia, alianța frățească și colaborarea multilaterală cu toate țările socialiste con-

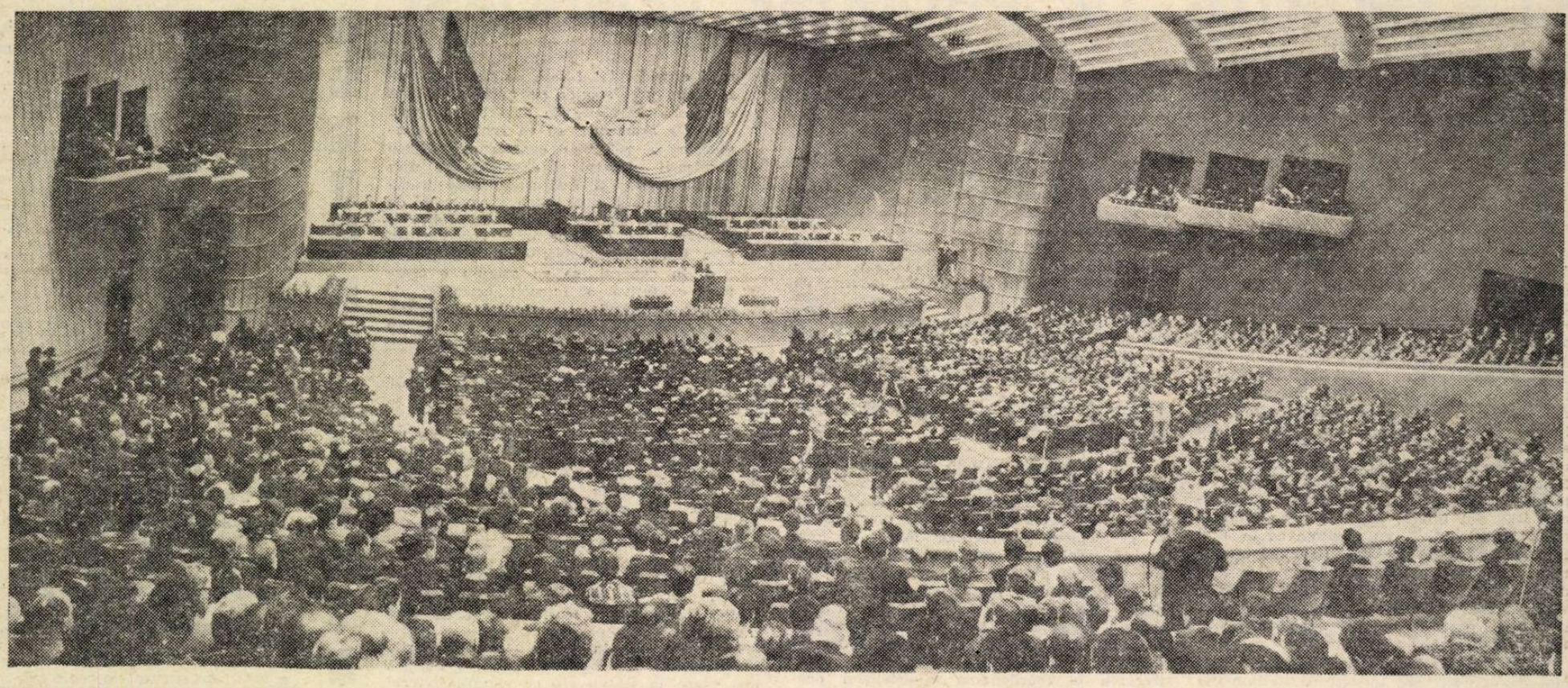

Aspect din timpul lucrărilor sesiunii Marii Adunări Naționale.

stituie una din liniile directoare fundamentale ale politicii externe a României.

În jumătatea de secol care s-a scurs de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — eveniment de răscruce care a schimbat cursul dezvoltării omenirii — socialismul a devenit un puternic sistem mondial cuprinzind 14 țări, care grupează o treime din populația globului și dau aproape 40% din producția industrială a lumii. Rezultatele obținute de aceste țări în edificarea noii societăți, potențialul lor economic și politic uriaș exercită o influență crescindă asupra proceselor fundamentale ale evoluției mondiale.

În cadrul dezbaterilor, s-a apreciat cu satisfacție că datorită consecvenței manifestate în această direcție, datorită bogatei activități desfășurate de Comitetul Central al partidului și de guvernul român se întăresc și se multiplică continuu legăturile trainice de prietenie frățească dintre poporul român și popoarele tuturor celorlalte țări socialiste; partidul și statul nostru întrețin astăzi raporturi bune, principiale și tovărășești, în continuă dezvoltare cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu toate țările socialiste, fără excepție.

Întîlnirile și discuțiile cu conducătorii de partid și de stat ai țărilor socialiste, care au avut loc în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, au relevat noi posibilități de dezvoltare a colaborării pe cele mai diverse planuri între țările noastre, au adus o contribuție la întărirea prieteniei și solidarității tovărășești, la cauza socialismului, păcii și progresului.

Se dezvoltă continuu relațiile economice dintre țara noastră și celelalte țări socialiste. Pe primul loc prin ponderea sa însemnată în comerțul exterior al României — circa o treime — se situează Uniunea Sovietică. În perioada 1959—1966 valoarea schimburilor reciproce dintre țările noastre a crescut de 1,7 ori. În aceeași perioadă comerțul în ambele sensuri cu Albania a crescut de 3,6 ori, cu Bulgaria — de 2,8 ori, cu Cehoslovacia — de 1,9 ori, cu Republica Democrată Germană — de 1,9 ori și cu Iugoslavia — de 3,2 ori, cu Polonia — de 2,2 ori, cu Ungaria — de 1,6 ori, cu Mongolia — de peste 7 ori, cu R. D. Vietnam — de 3,7 ori. Din anul 1964, pe baza contractelor de lungă durată care au fost încheiate, comerțul în ambele sensuri cu R. P. Chineză a crescut de 2,2 ori. Se dezvoltă legăturile economice ale țării noastre cu R.P.D. Coreeană și Cuba.

Largi posibilități de intensificare a relațiilor economice dintre țara noastră și celelalte țări socialiste oferă cooperarea economică și tehnico-științifică, care permite o mai bună utilizare a potențialului economic, științific și tehnic al fiecărei țări, asigură o perspectivă în dezvoltarea producției, contribuie la accelerarea progresului tehnic. În cadrul lucrărilor sesiunii s-a subliniat că pe baza indicațiilor conducerii partidului și statului au fost elaborate numeroase propuneri de cooperare — privind domenii de activitate dintre cele mai diverse — care au fost transmise guvernelor țărilor socialiste. Au fost reținute temele care interesează ambele părți și, în termene apropiate urmează să fie încheiate contractele corespunzătoare.

Relevindu-se posibilitățile de intensificare în continuare a colaborării economice și tehnico-științifice dintre România și celelalte țări socialiste, în lucrările sesiunii s-a menționat totodată necesitatea așezării consecvente pe baze comerciale a tuturor relațiilor economice, inclusiv a transmiterii de licențe, patente, documentații, precum și necesitatea de a se perfecționa în continuare conținutul acordurilor bilaterale, astfel ca ele să cuprindă angajamente ferme pe termen lung, obligații și răspunderi reciproce precise. În ansamblul instrumentelor colaborării reciproce un rol pozitiv are, pe baza respectării prevederilor statutare și a principiilor fundamentale ale relațiilor dintre țările socialiste, Consiliul de Ajutor Economic Reciproc.

În cuvîntul conducătorilor partidului și statului nostru, al tuturor participanților la dezbateri s-au manifestat în mod vibrant atenția și preocuparea deosebită a Partidului Comunist Român, a guvernului României pentru cauza unității țărilor socialiste. În concepția partidului nostru, prin însăși natura orînduirii, ideologiei și țelurilor lor, țările socialiste au o temelie obiectivă a unității. Dată fiind diversitatea condițiilor în care se desfășoară activitatea fiecărui partid comunist este inevitabil ca formele, metodele și soluțiile adoptate în rezolvarea problemelor construcției socialiste să se caracterizeze printr-o mare varietate, ca pe fondul general al identității concepțiilor asupra dezvoltării istorice să apară și deosebiri de vederi. Pornind de la convingerea că ceea ce unește țările socialiste, partidele comuniste este infinit mai puternic decît orice le poate separa, partidul nostru consideră că aceste deosebiri nu trebuie să împieteze asupra bunelor relații dintre țările și partidele noastre. O deosebită însemnătate are respectarea cu strictețe a principiilor și normelor de bază ale relațiilor dintre țările socialiste și dintre partidele comuniste. Informarea largă și obiectivă a opiniei publice, în spiritul unității și al prieteniei asupra activității politice interne și internaționale a fiecărui partid și stat socialist, extinderea practicii consultărilor și discutarea de la partid la partid și de la guvern la guvern într-o atmosferă de calm și stimă reciprocă a problemelor divergente, iar în cazurile în care divergențele nu pot fi înlăturate — recurgerea la principiul ca viața să arate care din poziții a fost justă, pot contribui, după părerea partidului nostru, la menținerea unor relații normale, tovărășești, la asigurarea coeziunii țărilor socialiste, a partidelor comuniste. Perfecționîndu-se necontenit, adaptîndu-se la condițiile și cerințele de dezvoltare ale tuturor țărilor socialiste, relațiile dintre aceste țări vor căpăta un conținut tot mai bogat, vor contribui tot mai mult la întărirea sistemului mondial socialist, la creșterea forței lui de atracție în rîndurile popoarelor din lumea întreagă.

În cadrul orientării spre dezvoltarea relațiilor țării noastre cu toate țările lumii, indiferent de sistemul social economic, în ultimul timp au avut loc numeroase contacte, schimburi de vizite, convorbiri cu șefi de state și guverne, cu personalități de seamă dintr-un mare număr de țări. Schimburile de păreri efectuate au dezvăluit noi posibilități de dezvoltare a colaborării economice, politice, cultural-științifice dintre România și statele respective și au prilejuit abordarea constructivă a unor probleme internaționale actuale. Dezvoltarea pe diverse planuri a relațiilor nu anulează deosebirile fundamentale de vederi dintre țara noastră și aceste țări, dar permite să se găsească soluții reciproc acceptabile la problemele de interes comun.

În acest spirit se dezvoltă și relațiile economice dintre țara noastră și o serie de țări capitaliste, în special europene, în primul rînd cu Franța, Italia, Anglia, Republica Federală a Germaniei, Austria și altele. Cooperarea cu firme franceze în producția de agregate energetice, de automobile, colaborarea româno-italiană în diversificarea producției românești de tractoare, producerea de mașini agricole, de utilaje pentru industria chimică, relațiile româno—vest-germane privind domenii ca producția de instalații și utilaje pentru chimie și siderurgie, construcțiile de mașini, legăturile dintre țara noastră și firme engleze în domeniul construcțiilor navale sînt numai cîteva exemple care arată aria unor relații, care pe baza avantajului reciproc, sînt folosite ca o pîrghie a ridicării nivelului tehnic al producției și al produselor în țara noastră.

Desigur că în calea extinderii relațiilor economice dintre țara noastră și țările capitaliste dezvoltate mai continuă să existe o serie de obstacole. Pentru intensificarea acestui proces, care se încadrează în procesul general al dezvoltării relațiilor dintre țări cu sisteme social-economice diferite este necesar să fie lichidate barierele și discriminările care frînează dezvoltarea nestingherită a comerțului internațional. Așa cum s-a subliniat în cadrul lucrărilor sesiunii, țările capitaliste trebuie, totodată, să manifeste o înțelegere mai activă a necesității de a sprijini dezvoltarea fluxurilor comerciale în ambele sensuri, ceea ce între altele, presupune sporirea în cadrul importurilor din România a ponderii produselor cu un grad superior de prelucrare.

O PREOCUPARE constantă a politicii externe a României o constituie dezvoltarea continuă și multilaterală a relațiilor dintre țara noastră și popoarele din țările în curs de dezvoltare. Țara noastră, care manifestă o puternică simpatie față de cauza acestor popoare, sprijină consecvent aspirațiile lor progresiste, își manifestă solidaritatea deplină în lupta lor antiimperialistă pentru progres național și social, se pronunță hotărît pentru dreptul lor de a-și decide singure soarta, de a găsi, fără vre-un amestec din afară, soluții la problemele care le confruntă.

O expresie a cursului ascendent al relațiilor dintre România și țările în curs de dezvoltare o constituie faptul că în perioada 1960—1966, volumul comerțului nostru cu aceste țări a crescut de 2,5 ori. Cresc schimburile noastre comerciale cu Iran, R.A.U., India, Siria și multe alte țări cu care avem acorduri comerciale și de plăți. Se îndeplinesc prevederile acordurilor de cooperare economică și tehnică cu Iran și R.A.U., ca și cele ale acordurilor de cooperare tehnică științifică cu Sudan, Somalia, Ghana, Guineea, Irak. Prospectările și contactele întreprinse evidențiază perspective de cooperare într-o serie de domenii cu Pakistan, India, Tunisia, Algeria, Maroc.

Dezvoltarea dinamică a industriei noastre, stabilitatea întregii dezvoltări economice, orientarea clară și fermă a politicii externe creează premise ca România să participe tot mai intens la diviziunea internațională a muncii, la dezvoltarea colaborării multilaterale cu alte state.

★

Prin întreaga lor desfășurare, lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale au exprimat înalta grijă a partidului și guvernului față de interesele poporului român, au constituit o puternică manifestare a democratismului orînduirii noastre, a sprijinului neprecupețit de care se bucură în rîndurile maselor celor mai largi întreaga politică și activitate a partidului nostru.

Continuînd în sfera relațiilor internaționale politica de înflorire multilaterală a patriei noastre, a națiunii socialiste, politica externă a partidului și guvernului nostru aduce contribuția poporului român la cauza unității sistemului mondial socialist, la întărirea frontului mondial al forțelor progresului, la eforturile popoarelor pentru asigurarea unei evoluții pașnice a întregii omeniri.

Gheorghe DOLGU

LEGĂTURA DIRECTĂ ÎNTRE PRODUCŢIE ŞI EXPORTUL DE PRODUSE LEMNOASE

PRINTR-UN recent Decret al Consiliului de Stat, au fost luate importante măsuri privind reorganizarea activităţii de export al produselor lemnoase, menite să apropie întreprinderile furnizoare de cele exportatoare.

Raţiunile care au stat la baza reorganizării sectorului de export în domeniul economiei forestiere

Dezvoltarea economiei naţionale în ansamblu a permis sectorului forestier o creştere şi o diversificare a producţiei şi sporirea gradului de prelucrare industrială a materialului lemnos. Acest fapt a avut ca rezultat, pe lîngă majorarea volumului produselor exportate şi o îmbunătăţire a structurii, ponderea produselor cu un grad avansat de prelucrare fiind din ce în ce mai mare. Cîteva date vor demonstra acest lucru. Astfel, volumul exportului pe anul în curs, faţă de anul 1959 este mai mare cu 145%. Îmbunătăţirea structurii rezultă din următoarele cifre : dacă în anul 1959 produsele stratificate (semifinite) şi finite din lemn deţineau numai 35% din totalul exportului, în anul în curs ele deţin 50%, cu tendinţa ca în anul 1970 să reprezinte 55—60%. Pe lîngă creşterea volumului şi diversificarea gamei de produse, s-a mărit substanţial şi sfera de activitate aceste produse fiind în prezent exportate în peste 50 de ţări din toate continentele lumii.

Evident, în realizarea unei asemenea sarcini de export, care reprezintă aproximativ o cincime din întregul export al ţării noastre, s-a resimţit necesitatea apropierii întreprinderilor producătoare de cele exportatoare. În condiţiile în care întreprinderile de comerţ exterior nu erau coordonate de Ministerul Economiei Forestiere, legătura dintre industrie şi clienţii externi nu era asigurată în mod direct. Aceasta făcea ca, în unele cazuri, producătorii să nu cunoască cerinţele pieţei externe, iar întreprinderile exportatoare să nu aibă suficientă operativitate în perfectarea contractelor, sau atunci cînd acestea se încheiau fără consultarea furnizorilor interni, ele să nu reprezinte posibilităţile reale de producţie şi de export.

La toate acestea se adaugă faptul că un volum important de muncă se consuma pentru lucrări nelegate direct de activitatea de export, ca de exemplu, încheierea convenţiilor anuale de export şi a fişelor tehnice privind condiţiile de calitate, dimensionale şi distribuţia sarcinilor de livrări pe perioade de livrare, care ocazionau discuţii contradictorii îndelungate, perfectarea lor făcîndu-se, an de an, la cinci-şase luni după începerea anului de plan. De asemenea, datorită existenţei a două organe centrale coordonatoare, sistemul de emitere a repartiţiilor şi punerea lor de acord era greoi, iar pentru executarea obligaţiilor de livrare se emiteau nenumărate instrucţiuni, tot pe cele două linii separate.

Toate aceste lucrări întîrziau simţitor operaţiunile efective de prospectare, tratative şi încheiere a contractelor externe de export, ceea ce avea ca o primă consecinţă începerea cu întîrziere a operaţiunilor de derulare a livrărilor. Cu alte cuvinte, anul de plan pentru executarea livrărilor la export nu avea niciodată... 12 luni.

Noua formulă organizatorică a activităţii de export

Faţă de situaţia arătată, s-a impus îmbunătăţirea activităţii de export în ansamblu, prin adoptarea unor forme organizatorice mai eficace, care să permită prospectarea şi perfectarea contractelor într-o cît mai exactă corelare cu posibilităţile de producţie, şi care, pe de altă parte, să conducă şi la influenţarea industriei noastre în vederea adaptării cerinţelor pieţei externe. Soluţia găsită — inspirată de indicaţiile date la Consfătuirea privind activitatea în domeniul comerţului exterior — a fost **trecerea în coordonarea Ministerului Economiei Forestiere a celor două întreprinderi de stat pentru comerţul exterior, care activează în acest domeniu — Export-lemn şi Tehnoforestexport.** Totodată, s-a înfiinţat în aparatul central-M.E.F. **Direcţia generală de export,** organ de specialitate, care are sarcina exclusivă de a coordona traducerea în fapt a planului de comerţ exterior în domeniul produselor lemnoase, avînd în subordine, în acest scop, cele două întreprinderi de comerţ exterior.

O dată cu trecerea întreprinderilor de comerţ exterior amintite în coordonarea acestei direcţii, se vor înregistra următoarele îmbunătăţiri :

- În primul rînd, se va realiza dezideratul de bază : **legătura directă între activitatea de producţie şi aceea de export,** ceea ce va permite adaptarea operativă la cererea de produse finite a clienţilor externi, valorificarea optimă a resurselor economiei forestiere.
- **Conducerea unitară, atît a întreprinderilor producătoare, cît şi a celor de comerţ exterior va înlătura paralelismele arătate mai sus,** scurtîndu-se în mod considerabil filiera de urmat în rezolvarea problemelor pe care le solicită complexa activitate de livrări la export.
- De asemenea, se va realiza **o simplificare a relaţiilor contractuale dintre furnizorii interni şi exportatori,** prin aceea că vor fi înlăturate toate tratativele privind calitatea, termenele de livrare etc., aceste aspecte urmînd a fi rezolvate de organul unic coordonator, prin actele administrative de planificare.
- În general, se va asigura o creştere calitativă a întregii activităţi de export, o derulare operativă a livrărilor şi o preocupare mai mare pentru **competitivitate,** sub toate aspectele.

Sarcini noi care revin întreprinderilor furnizoare pentru export

Răspunderea unică a Ministerului Economiei Forestiere pentru realizarea planului de export, se va reflecta şi asupra întreprinderilor producătoare subordonate. Acestea, primind sarcinile concrete de livrare, transpuse în timp util în contracte de furnizare la export, se vor strădui să le respecte întocmai, impulsionate fiind de organul unic pe plan central, care, făcînd parte din Ministerul Economiei Forestiere, cunoaşte potenţialul real de producţie.

De asemenea, în viitor întreprinderile producătoare vor participa într-o măsură mai mare la tratativele cu clienţii externi — atît în ţară, cît şi în străinătate — ceea ce va facilita încheierea unor contracte cuprinzînd obligaţii corespunzătoare posibilităţilor de executare, iar pe de altă parte, prin aceste contacte directe se vor documenta asupra cerinţelor clienţilor externi, depistînd noi posibilităţi de export, pe baza resurselor de materii prime sau a unor subproduse. Totodată, discuţiile ce se vor purta şi vizitele făcute vor constitui prilej pentru îmbunătăţirea tehnologiei de fabricaţie, prin adoptarea a tot ce aduce nou progresul tehnic mondial.

Participînd direct la tratative, întreprinderile producătoare se obligă nemijlocit să execute contractele de furnizare la extern, în condiţiile stabilite cu ocazia perfectării lor, realizîndu-se şi pe această cale o importantă simplificare în stabilirea parametrilor tehnici de export. Caracteristicile tehnice şi dimensionale stabilite pe plan central fiind orientative, fiecare întreprindere furnizoare are dreptul şi obligaţia — să le adapteze la pretenţiile mereu crescînde ale pieţei externe.

D. ALEXANDRU

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● **NOI CONTRACTE DE EXPORT AU FOST ÎNCHEIATE DE ÎNTREPRINDERILE : „Maşinexport" pentru livrarea a 100 vagoane cisternă de transportat bitum, concasoare giratorice şi două milioane baterii electrice pentru aparate de radio cu tranzistori în R. P. Polonă; „Românoexport" a contractat pentru exportul în Anglia sacouri de pluşcord şi costume, iar în Austria articole de confecţii; „Exportlemn" a contractat livrarea a 4 200 mc placaj cu firme din Anglia, Grecia, Cipru, Belgia, Olanda, R.F.G. şi Suedia, 80 000 mp parchete în R.S. Cehoslovacă, 6060 mc cherestea de fag cu firme din Spania şi R.D. Germană, 22 900 tone lemn de construcţie din foioase cu firme din R.D. Germană, R.S.F. Iugoslavia şi Grecia.**

● **DINTRE EXPORTURILE MAI IMPORTANTE DIN LUNA IULIE MENŢIONĂM : 238 autocamioane de 3 tone SR-132 în R.P. Chineză şi 24 autocamioane de 5 tone SR-113 în R.D. Vietnam; 513 remorci basculante de 5 tone şi 100 batoze de porumb în R.S. Cehoslovacă; 305 remorci basculante de 4 tone tip RBL-4 în R.P. Ungară ; 6 strunguri Carusel SC-1 250 în R.P. Polonă şi India; 44 strunguri universale tip SN-400 în Turcia, Suedia, R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia şi Liban ; peste 500 electromotoare asincrone trifazice de diferite puteri în R.F.G.; 109 400 mp covor pvc pe suport textil — în U.R.S.S.; 950 tone policlorură de vinil — în U.R.S.S. şi R.S. Cehoslovacă ; 54 tone polistiren prelucrat — în U.R.S.S.**

● **S-AU ÎNCHEIAT CONTRACTE DE IMPORT, DE CĂTRE ÎNTREPRINDEREA „METALIMPORT" : pentru 875 tone tablă subţire laminată la rece cu firma „Davum Exportation" din Franţa; pentru 1 845 tone bandă pentru ţevi sudate cu firmele Nieman şi Salzgitter din Belgia; pentru 200 tone bandă abutisaj profund cu firma „Contistahl" din Belgia.**

● **ÎN CURSUL LUNII IUNIE AM IMPORTAT : 300 900 tone minereu de fier din U.R.S.S., R.S.F. Iugoslavia şi India; 63 300 tone cărbuni cocesificabili din R.S. Cehoslovacă şi U.R.S.S.; 71 000 t cocs de furnal şi de turnătorie din U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă şi Austria; 8 600 tone bauxită din R.S.F. Iugoslavia; 22 800 tone apatită S şi 700 tone magnezită granulată din U.R.S.S.; 9 000 tone cărămizi magnezită şi crommagnezită din U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia şi Austria.**

● **DINTRE MĂRFURILE TRAFICATE PRIN PORTUL CONSTANŢA ÎN ULTIMA PERIOADĂ MENŢIONĂM : livrarea la export a 2 120 tone de carbură de calciu pentru Italia, 4 620 tone zahăr pentru Libia şi R.F.G., 20 120 tone grîu pentru Anglia, Brazilia şi R.F.G. Au intrat din import 8 200 tone fosfaţi din Tunisia, 1 000 tone laminate din Italia, iar pe vasele româneşti „Bacău" şi „Baia Mare", 2 800 tone laminate din Franţa şi Belgia, iar din Argentina 3 200 tone piei.**

Uzina de sîrmă - Buzău

DIN PRIMELE LUNI DE ACTIVITATE PRODUSE PESTE PLAN

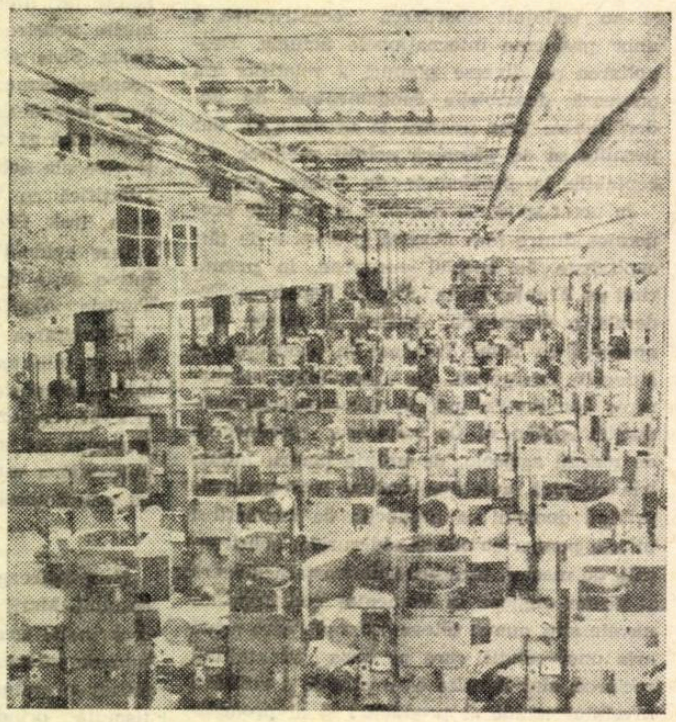

CONSTRUIM... An de an, alte şi alte obiective industriale — fabrici, uzine, combinate — imprimă peisajului urbanistic imagini noi. Şi vechile uzine sînt continuu modernizate, îşi lărgesc spaţiile de producţie, fiind dotate cu maşini şi utilaje de înaltă productivitate. Noul, modernul, utilul îşi pun pecetea tot mai adînc pe procesul de dezvoltare şi diversificare a potenţialului industrial al ţării.

Sînt atrase în orbita industrializării şi activizate la nivelul ritmurilor moderne noi locuri, care, în trecutul nu prea îndepărtat, purtau amprenta unui specific agrar tradiţional. Buzăul de pildă, se înscrie, treptat, în anii noştri, pe lista centrelor industriale. Fiinţează aci, sau sînt în plină construcţie obiective industriale de mare importanţă.

DA, buzoienii produc, începînd din acest an şi produse siderurgice. În zona industrială a oraşului, între obiectivele prevăzute a fi puse în funcţiune în anii cincinalului (sînt în curs de construcţie o fabrică de zahăr şi o fabrică de sticlă), se află şi Uzina de sîrmă şi produse din sîrmă — unitate modernă de mari proporţii.

Principala coordonată a acesteia o reprezintă simplitatea, organizarea şi tehnica înaintată de care dispune. **Hala destinată producţiei are o suprafaţă de 25 000 mp. Construcţia ei s-a executat din grinzi rulante suspendate, detaliu tehnic de cea mai nouă concepţie. Încălzirea pe timp friguros se asigură prin panouri radiante, montate sub acoperiş, fapt ce a permis cîştigarea unui important spaţiu pentru producţie. Am subliniat aceste cîteva detalii, deoarece construcţia Uzinei de sîrmă din Buzău, prin noutăţile ce le aduce, participă la concursul organizat în acest an pe ţară de C.S.C.A.S. pentru cele mai moderne şi economice construcţii industriale.** Intrată parţial în funcţiune încă din 1966, uzina este profilată pentru producerea de sîrmă neagră şi zincată de diferite dimensiuni. În 1967 — primul an de plan — capacitatea uzinei va trebui să atingă (la capătul trimestrului III) 30 000 de tone, iar spre sfîrşitul anului — 40 000 de tone. În final, capacitatea totală a întreprinderii va fi de 70 000 de tone.

Uzina produce, deşi schelele construcţiei din preajma sa nu au fost încă total înlăturate. Se fabrică sîrmă cu diametre diferite, concomitent cu continuarea executării unor obiective de deservire ale uzinei. Siderurgişti şi constructori pe aceeaşi platformă.

Am poposit pentru cîtva timp în principala hală de producţie. Mai bine de jumătate din suprafaţa acesteia este ocupată de utilajele ce aparţin secţiei de trefilare. De altfel, ea este şi prima care produce. În rest se execută fundaţiile pentru noile mecanisme ce urmează a fi montate pentru secţiile II şi III.

În prima secţie, producţia se desfăşoară din plin. Fire nesfîrşite de metal, asemenea unui portativ, îşi continuă drumul, nestingherite, prin rolele trefiloarelor subţiindu-se pînă la dimensiunile cerute. Colacii de sîrmă rezultaţi sînt legaţi apoi între ei — şi după unele probe tehnologice sînt repartizaţi, unii spre zincare, alţii spre magazia de produse finite, pentru a fi livraţi diferiţilor beneficiari.

Un prim bilanţ, la capătul primelor 6 luni de activitate :

— planul producţiei-marfă vîndută şi încasată	110,76%
— productivitatea muncii	110,69%
— economii peste plan la preţul de cost (pe 5 luni)	1 420 000 lei

Startul bun se datorează unor măsuri luate din vreme pentru ca atît în perioada executării construcţiei-montajului cît, şi după aceea — totul să se desfăşoare organizat.

Strînsa colaborare între beneficiar şi constructor pe întreg parcursul execuţiei noului obiectiv, constituie unul dintre principalii factori ai punerii în funcţiune a uzinei înainte de termenul prevăzut. Colaborarea s-a materializat în pregătirea temeinică a investiţiei, în sprijinul efectiv acordat pentru asigurarea materialelor şi cadrelor de înaltă calificare în perioada montării instalaţiilor. În timpul desfăşurării lucrărilor de construcţii, beneficiarul a luat parte, cu forţele de care a dispus, nu numai ca îndrumător, ci şi ca un adevărat constructor. De altfel — aşa cum se apreciază de către constructor (şantierul 113-Buzău al Trustului 1 construcţii-montaj-Bucureşti) — ajutorul material primit a făcut cu putinţă ca hala principală a uzinei, cu primele instalaţii de trefilare a sîrmei, să intre în probe tehnologice cu 60 de zile mai devreme. Ce a însemnat acest avans ?

În primul rînd, timp preţios de acomodare practică a tinerelor cadre care şi-au însuşit meseria de trefilori. Recrutîndu-şi din timp forţele de muncă din rîndul populaţiei locale, conducerea uzinei le-a asigurat, prin cursuri de scurtă durată, o pregătire teoretică şi apoi au fost îndrumate să lucreze practic o perioadă la Uzina siderurgică din Cîmpia Turzii.

Aşadar, pregătirea temeinică şi din timp a cadrelor care să exploateze instalaţiile moderne, specifice trefilării sîrmei, a constituit un al doilea factor de mare importanţă pentru bunul mers al producţiei. Semnificaţia acestor măsuri s-a reflectat în faptul că, de la pornirea activităţii, instalaţiile au funcţionat neîntrerupt, fără nici o defecţiune (este desigur şi meritul celor ce le-au produs şi montat), iar întreaga cantitate de sîrmă realizată şi livrată de uzină a fost de cea mai bună calitate, satisfăcînd exemplar toate cerinţele beneficiarilor.

În prezent, colectivul uzinei se pregăteşte să preia din partea constructorului noi capacităţi de producţie. Şi pentru deservirea acestora, cadrele au fost pregătite din timp. Punerea în funcţiune a noilor grupe de utilaje înseamnă intrarea uzinei într-o nouă etapă, aceea care va marca atingerea unui nivel de 30 000 tone produse de sîrmă. Temeinica organizare, experienţa acumulată — vor permite colectivului să treacă cu uşurinţă şi peste aceasta. Pînă la sfîrşitul anului va trebui atins nivelul unei producţii de cel puţin 40 000 tone. Hotărîrea siderurgiştilor buzoieni este aceea de a atinge acest moment cu cel puţin o lună mai devreme.

M. MARIN

ORIENTĂRI ÎN CONSTRUCŢIA DEPOZITELOR

Creşterea producţiei în toate ramurile industriale şi agricole din ţara noastră a determinat o sporire corespunzătoare a volumului de construcţii destinate depozitării, atît în sfera producţiei, cît şi a distribuţiei bunurilor de consum.

Cu toate că s-au construit multe depozite, dăinuie încă — în special în sectorul care asigură circulaţia mărfurilor — o insuficienţă a spaţiilor de depozitare. Aceasta face ca, uneori, să se depoziteze mărfuri în clădiri improprii, vechi, fără accese corespunzătoare la căile ferate sau rutiere. Condiţiile nesatisfăcătoare de depozitare determină cheltuieli mari de exploatare în circulaţia mărfurilor, transporturi şi manipulări repetate în mod inutil.

Există însă, din păcate, şi aspectul invers: suprafeţe de depozitare nou construite, care nu sînt folosite în condiţii de eficienţă maximă. Atît lipsa spaţiilor de depozitare, cît şi neutilizarea în mod intensiv a celor existente, trebuie luate în consideraţie concomitent, în ambele sectoare (producţie-circulaţie) deoarece ele se influenţează reciproc.

Criterii ştiinţifice în determinarea spaţiilor

În situaţia actuală, **necesarul real al spaţiilor de depozitare trebuie apreciat în funcţie de următoarele elemente:**

a) **cantitatea şi sortimentul produselor necesare consumului** pe perioada pînă în 1970 şi după aceasta;

b) **viteza de circulaţie a produselor, mărimea stocului în depozite şi tranzitul mărfurilor;**

c) **organizarea reţelei comerciale pe baze ştiinţifice şi distribuirea raţională a spaţiilor de depozitare existente şi a celor prevăzute a fi realizate;**

d) **concepţia funcţională şi tehnico-constructivă adoptată la realizarea noilor depozite.**

Pentru satisfacerea nevoilor de depozitare actuale şi în perspectivă este necesară, de asemenea, soluţionarea concomitentă şi în mod raţional atît a procesului tehnologic, cît şi a mecanizării operaţiunilor de depozitare şi manipulare de care depind direct suprafeţele de depozitare şi volumul investiţiilor. Judecînd după depozitele executate pînă în prezent, aceste probleme, care în sectorul circulaţiei mărfurilor cad în sarcina Ministerului Comerţului Interior, au fost prea puţin analizate. De asemenea, în sectorul producţiei, întreprinderile sînt uneori obligate să prevadă spaţii de depozitare care să le asigure producţia pe luni de zile (pentru a preîntîmpina lipsa de ritmicitate în primirea unor materii prime), suplinind lipsa depozitelor respective din reţeaua de circulaţie a acestor mărfuri şi, în acelaşi timp, suprafeţe de depozitare exagerat de mari pentru produsele lor finite, pe care consumatorii respectivi întîrzie să le ridice, din lipsa spaţiilor de depozitare în raza lor de consum.

Asigurarea unei circulaţii continue, ritmice, cu minimum de timp de staţionare şi cu minimum de număr de stocări a bunurilor — atît în interiorul ţării cît şi în schimburile cu străinătatea — **este de cea mai mare importanţă pentru economia naţională şi ea depinde în bună parte de construcţiile afectate depozitărilor ca şi de modul de exploatare a acestora. Construcţii care să reclame investiţii minime şi să ofere posibilităţi de manipulare rapide şi sigure, tipizarea gabaritelor acestor construcţii, tipizarea sistemelor de manipulare** (auto şi electrostivuitoare), **tipizarea gabaritelor cu care sînt ambalate mărfurile, paletizarea, conteinerizarea, mecanizarea, sînt tot atîtea mijloace pentru satisfacerea deziderateIor enunţate.** Ele nu au constituit însă în suficientă măsură obiectul de studiu al diferitelor foruri interesate direct.

Probleme asemănătoare se semnalează şi în alte ţări. Au fost create comisii care să studieze problemele complexe ale depozitelor şi organizaţii specializate în problemele manipulării, depozitării şi ale proiectării mijloacelor de transport şi, prin tratarea acestora pe baze ştiinţifice, să contribuie la realizarea unor avantaje extrem de importante. În S.U.A., spre exemplu, se duce o acţiune susţinută de reducere a depozitelor de materii prime şi de produse finite în sectorul producţiei pînă la aproape totala lor desfiinţare, substituindu-le cu obligativitatea unei ritmicităţi extrem de riguroase — măsurată în ore — în livrarea mărfurilor.

Reducerea costului manipulărilor şi a transporturilor succesive ale produselor constituie o sarcină importantă în economia noastră naţională.

O parte însemnată a cheltuielilor de producţie şi de circulaţie o constituie cheltuielile de transport, înmagazinare şi manipulare. Este evident că pentru a micşora aceste cheltuieli, **atît cantităţile depozitate, cît şi timpul de depozitare trebuie reduse la minimum, prin organizarea precisă şi ritmică a circulaţiei produselor. În acest fel, trebuie stabilite suprafeţe de depozitare reale.** Nu numai Ministerul Comerţului Interior, dar şi toate celelalte organe şi organizaţii producătoare de bunuri ar trebui să revadă periodic normele de timp de stocare a fiecărui produs, precizîndu-se astfel în mod just necesarul suprafeţelor de depozitare şi accelerînd, în acelaşi timp, circulaţia produselor.

Greşeli şi exagerări costisitoare

În proiectarea industrială există, în general, tendinţa de exagerare a suprafeţelor de depozitare a materiilor prime, uneori pentru a se obţine o siguranţă suplimentară de alimentare a fluxului tehnologic, alteori din necunoaşterea precisă a acestui flux la data proiectării şi nu rareori — cu rezultate şi mai oneroase — din însumarea lor. Pentru motive asemănătoare şi depozitele de produse finite sînt supradimensionate. Spre exemplu, prevederea la Fabrica de faianţă şi gresie din zona Militari-Bucureşti a unui depozit de materiale finite pentru producţia pe trei luni a fabricii, deci pentru un sfert din întreaga producţie anuală, a constituit, oricum, o exagerare.

Desigur, **reducerea spaţiilor**, uneori foarte mari, **pentru depozite de tot felul, poate determina economisirea unor importante suprafeţe de teren ocupate de aceste depozite** (trebuie reţinut că majoritatea depozitelor se întind pe un singur nivel pentru uşurarea manipulărilor), suprafeţe ce pot fi redate circuitului agricol; **se pot realiza economii de fonduri de investiţii necesare pentru clădirile de depozitare dimensionate fără exagerări, pentru construcţiile şi instalaţiile aferente acestor depozite; prin reducerea drumurilor şi liniilor de cale ferată ce deservesc aceste depozite, ca şi prin scăderea volumului cheltuielilor de exploatare ocazionate de manipulările repetate inutil ale produselor se pot crea rezerve de fonduri care pot fi utilizate în alte scopuri.**

Economiile de investiţii numai pentru construcţii şi instalaţiile aferente, realizate prin dimensionarea exactă, prin depozitarea pe înălţime şi reducerea suprafeţelor de circulaţie interioară, pot fi apreciate la 15—25% (preţul-plafon variind între 343 şi 510 lei m^2), **iar economiile rezultate din reducerea terenului ocupat în mod corespunzător a reţelelor de drumuri, căi ferate şi instalaţii exterioare se ridică, de asemenea, la** 8—10%.

Politica de construire şi exploatare a depozitelor la noi în ţară a rezolvat parte din deziderateIe urmărite, fără însă a evita o serie de deficienţe care, din păcate, îmbracă aspecte numeroase şi variate. Astfel, printr-o **greşită înţelegere şi aplicare exagerată a principiului — de altfel foarte just — al comasării construcţiilor industriale, în unele cazuri s-au reunit într-o singură hală monobloc nu numai suprafeţele destinate procesului de producţie, dar şi cele de depozitare. În acest fel, au fost rezolvate de proiectanţi, spre exemplu, halele Fabricii de sîrmă-Buzău, executîndu-se depozite în acelaşi sistem constructiv (scump — cînd e vorba de depozite), cu aceleaşi elemente grele, deschideri şi înălţimi mari, cu acelaşi sistem de iluminare naturală şi artificială (deşi depozitele au nevoie de un iluminat redus), uneori şi cu acelaşi sistem de încălzire (deşi acesta nu este necesar în depozite, în aceeaşi măsură ca în halele industriale).**

Trebuie evitată confuzia în aplicarea principiului comasării în sensul că, dacă reunirea depozitelor cu halele de producţie poate duce la cheltuieli de investiţie mărite, comasarea suprafeţelor de depozitare între ele poate prezenta avantaje prin aceea că se reduce suprafaţa terenului ocupat, dispărind distanţele dintre clădiri prescrise de normele de pază contra incendiilor, suprafaţa unitară se utilizează mai bine, instalaţiile exterioare, reţelele energetice, sanitare, căile de acces rutiere şi ferate se scurtează, mecanizarea transporturilor se aplică mai uşor, cheltuielile de exploatare şi întreţinere se reduc în mod corespunzător.

Tot printr-o greşită înţelegere şi aplicare a unui alt principiu — acela al universalităţii (care cere deschideri mari pentru înscrierea uşoară a unor variate procese tehnologice de fabricaţie), **s-au proiectat şi executat depozite cu deschideri şi travei mari, chiar dacă nu era strict necesar, deşi prin aceasta se mărea costul investiţiei. Astfel, spre exemplu, tema pentru proiectele tip de depozite din anii trecuţi, prevedea o reţea de stîlpi ajungînd pînă la 18 x 18 m — ceea ce presupune ferme grele la acoperiş, grinzi, jug şi pane de dimensiuni mari, care ridică costul investiţiei şi măresc, în acelaşi timp, în mod inutil, volumul interior al depozitelor.**

În alte situaţii, din cauza ridicării cu întîrziere, în mod repetat, de către şantiere a tîmplăriei comandate la **C.I.L. Piperа-Bucureşti a fost necesar să se mărească** suprafeţele de depozitare a tîmplăriei, executîndu-se şi rastele metalice grele şi scumpe pentru stivuirea acesteia.

Uneori, **aplicarea mecanică a unor deziderate teoretice — fără analizarea realităţilor efective — duce la scumpirea inutilă a construcţiilor de depozite.** În acest sens, adoptarea unor înălţimi exagerate pentru clădirile depozitelor s-a făcut în numeroase cazuri pe considerentul folosirii unor utilaje moderne de ridicat, cu care însă depozitele respective nu au fost dotate, astfel încît practic se depozitează mărfuri pe 2—3 m înălţime în depozite care măsoară pînă la tavan 10 m sau chiar mai mult. Astfel, este cazul depozitelor **I.C.R.A.-Timişoara, Constanţa, Deva sau Suceava** la care înălţimea liberă construită variază între 7,20 şi 8,50 m (cu înălţimea elementelor de acoperiş se ajunge la o înălţime interioară de 11,00 m) în timp ce depozitarea efectivă pe verticală atinge abia 4,00 m. Cele mai multe din aceste depozite nu dispun de palete, rafturi, stelaje, conteinere şi, în special, nu dispun de electrostivuitoarele strict necesare depozitării la înălţimea pentru care au fost construite. Şi acolo unde asemenea electrostivuitoare există ele sînt în număr cu totul redus, ceea ce nu justifică volumele mari construite.

La depozitele deschise, şoproane, s-au repetat aceleaşi excese în dimensionarea înălţimii construcţiilor. Aşa sînt spre exemplu, depozitele de cherestea de la **C.I.L.-Bacău** şi de la celelalte combinate pentru industrializarea lemnului, la care înălţimea maximă de depozitare a cherestelei este aproximativ jumătate din nivelul construcţiei depozitelor.

În sectorul producţiei, **o serie de materii prime care, prin natura lor, nu se cer protejate faţă de mediul exterior, sînt totuşi adăpostite în construcţii închise, fără a se căuta cu mai multă stăruinţă posibilitatea depozitării lor în aer liber.** Ne referim în special, la o serie de materii prime care sînt transportate în vagoane deschise, cum sînt unele pămînturi (în sectorul produselor refractare) sau minereuri, fiind apoi adăpostite în construcţii închise. Întrucît este vorba de cantităţi importante, aceste depozite ocupă suprafeţe foarte mari — zeci de mii de m^2 — sînt de tipul halelor grele, avînd deschideri de 20—30 m cu poduri rulante — sînt, în general, construcţii mari, grele şi scumpe. **Nu s-a analizat în suficientă măsură depozitarea deschisă şi înlocuirea podurilor care încarcă şi solicită construcţia în mod substanţial, prin mijloace de transport la sol.** În alte ţări se folosesc pentru depozite, construcţii din materiale uşoare şi cu preţuri reduse (structură din tablă ambutisată şi înveliş exterior, pereţi şi acoperiş din plăci poliesterice), sau o simplă membrană din material plastic, formînd o cupolă menţinută prin suprapresiunea dată de un ventilator.

Varietatea mare a sortimentelor, lipsa mijloacelor de ridicat moderne, a conteinerizării determină o şi mai slabă utilizare a suprafeţelor de depozitare la magaziile de coletărie ale căilor ferate, unde mărfurile sînt împrăştiate pe suprafaţa depozitului, înălţimea de depozitare fiind practic de circa 1 m. Se înţelege că, în asemenea situaţie, suprafeţele de depozitare devin extrem de mari.

Tendinţe de exagerare se manifestă adesea şi la prevederea rampelor, ca şi a liniilor de cale ferată de pe lîngă depozite şi magazii.

Sînt necesare studii complexe pentru adoptarea unor soluţii eficiente

Toate constatările semnalate — cît şi altele — au rezultat dintr-o sumară cercetare efectuată la o serie de depozite construite relativ recent. Unele din ele pot părea de importanţă relativ redusă. Dacă le raportăm însă la totalul investiţiilor din aceste sectoare, ele capătă o semnificaţie şi un interes deosebit. Astfel, numai Ministerul Comerţului Interior a avut de investit în şesenalul trecut pentru construirea depozitelor, peste jumătate de miliard lei. Pentru motivele arătate, remedierea deficienţelor semnalate este stringent necesară. Ea implică două serii de măsuri de luat în paralel. Unele de anvergură mai largă, privesc necesitatea înscrierii problemelor de concepţie a depozitării şi de construire şi exploatare a depozitelor în programul cercetării ştiinţifice. De asemenea, **organele centrale interesate ar trebui să elaboreze neîntîrziat studii cuprinzătoare şi concrete, care să soluţioneze, în condiţiile actuale ale ţării noastre, următoarele:**

— **concepţia rezolvării depozitării, reţeaua depozitelor, sistem de depozitare, tipuri de ambalaje, conteinere, palete, instalaţii de mecanizare complexă dotate cu utilaj şi mobilier în concordanţă cu cerinţele ce se impun pe întreaga ţară;**

— **capacităţile optime ale depozitelor,** în funcţie de sistemele de exploatări-mecanizate-paletizat sau nu, **cu stabilirea coeficientului optim de suprafeţe utile, în raport cu suprafaţa construită;**

— **necesarul real de utilaj şi mobilier pentru manipulare şi depozitarea mărfurilor;**

— **indicii tehnico-economici minimali, investiţia specifică şi costul exploatării pe unitatea de folosinţă** (m^2 de depozite şi gradul de rulaj).

De asemenea, **ar fi necesar ca aceste studii să pornească de la o analiză temeinică a modului de realizare şi de exploatare a depozitelor executate pînă în prezent,** ca şi **de la o recalculare şi redistribuire a suprafeţelor existente.**

Rezolvarea, cel puţin parţială, a acestor cîtorva deziderate din multiplele probleme ale construcţiei depozitelor şi funcţionării lor, se impune cu acuitate.

prof. arh. L. ADLER
arh. Z. SOLOMON

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

COMPENSAREA LIPSURILOR CU PLUSURILE CONSTATATE LA INVENTARIERI

MAI mulți cititori s-au adresat redacției noastre cu întrebări privind aspecte ale operațiunilor de compensare a lipsurilor cu plusurile constatate la inventariere. În cele ce urmează răspundem la aceste întrebări.

Cum se explică compensările de plusuri cu lipsuri în gestiune și care este baza lor legală?

În activitatea de gestionare (primiri-predări), în condițiile unor depozite cu repere de ordinul miilor, oricită atenție s-ar acorda manipulărilor de mărfuri, experiența a dovedit că nu pot fi înlăturate în întregime unele confundări de sorturi, care au drept consecință plusuri la unele din ele și lipsuri la altele. Pentru reglementarea legală a acestor plusuri și lipsuri, prin Regulamentul operațiunilor de inventariere, aprobat prin Ordinul M.F. nr. 249/1957, la art. 41 se stabilește modalitatea de efectuare a compensărilor, desigur, strict în limitele condițiilor impuse de legiuitor.

Rațiunea acestei dispoziții normative rezidă din riscul normal al serviciului în condițiile date — compensarea îndeplinind astfel funcția de exonerare de răspundere pentru lipsurile care își găsesc o explicație prin plusuri corespunzătoare la sorturi asemănătoare. Plecînd de la această rațiune, este evident că „elementul esențial al aprecierii în această privință este posibilitatea fizică a confundării sortimentelor supuse compensării" [1]).

Pentru o interpretare cît mai exactă a noțiunii de „sorturi ale aceleiași mărfuri", Ministerul Finanțelor, prin adresa nr. 201393 din 7 octombrie 1959, a dat unele indicații, în lumina cărora intră în sfera acestei noțiuni: „felurile, genurile, varietățile sau calitățile de mărfuri, produse sau materiale care au în general aceleași caracteristici și calități tehnice, aceeași sau aproape aceeași compoziție chimică etc." [2]).

Care sînt condițiile în care se pot efectua compensări între lipsurile și plusurile constatate într-o gestiune?

Plecînd de la esența instituției compensărilor — arătată mai sus — Regulamentul operațiunilor de inventariere, prin art. 41, stabilește trei condiții, care trebuie să fie îndeplinite cumulativ și anume:

● **Lipsurile să fie constatate la sorturile aceluiași produs la care s-au constatat și plusurile.** Rațiunea acestei condiții a fost explicată la întrebarea precedentă, constînd în confundarea posibilă a unor sorturi.

● **Lipsurile și plusurile să fie constatate în aceeași perioadă gestionară verificată,** plecînd de la ideea că pentru a se putea efectua o compensare, ca urmare a unor confundări în manipulare, orice lipsă trebuie să-și găsească explicația într-un contrapost din lista plusurilor. În asemenea situații, fenomenele se petrec concomitent, ceea ce înlătură posibilitatea ca plusul să se fi produs într-o anumită perioadă de gestiune, iar lipsa în alta.

Practica a dovedit, în unele cazuri, că între plusurile și lipsurile apărute în intervalul dintre două perioade de gestiune separate printr-un inventar există totuși o legătură cauzală. Asemenea situații se petrec cînd se face dovada că inventarul intermediar între cele două perioade nu a fost efectuat în fapt, ceea ce are ca rezultat contopirea acestora într-o singură perioadă gestionară. Fiind o chestiune de probe, în asemenea situații hotărăște, de regulă, instanța de judecată.

● **Atît lipsurile cît și plusurile să se fi produs în cadrul aceleiași gestiuni (aceluiași gestionar).** Această ultimă regulă se înscrie în aceeași idee: posibilitatea, recunoscută de legiuitor, că gestionarul poate face, cu ocazia manipulărilor de mărfuri, confundări. Or, inversarea sorturilor la un produs nu se poate produce decît în cadrul aceleiași gestiuni. Așa fiind, plusurile constatate (în aceeași perioadă calendaristică) într-o gestiune, nu pot duce la compensarea lor cu lipsurile dintr-o altă gestiune, chiar dacă gestionarii lor sînt într-un contact permanent de predare-primire de asemenea produse.

Recent, Tribunalul popular al raionului Lenin a dispus efectuarea unei expertize contabile judiciare (dosar nr. 3262/1967), pentru a se constata dacă lipsa din magazia de produse finite a Fabricii de tacîmuri „Inox"-București a 841 bucăți aparate de ras poate fi compensată cu plusul unor piese componente ale acestor aparate, constatate la secția de producție. Prin raportul de expertiză s-a demonstrat că există o legătură cauzală între plusul dintr-o gestiune și lipsa din cealaltă, **dar că nu poate opera o compensare.** aceste diferențe putînd avea o altă explicație, fie neîntocmirea formelor de predare-primire pentru un lot restituit în producție în vederea unor remanieri, fie semnarea de către gestionarul depozitului de produse finite pentru primirea unui lot de aparate de ras pe care, în fapt, nu le-a primit. Însușind concluziile expertizei, tribunalul l-a absolvit pe gecstionar de plata sumei de lei 22.707, fără însă ca la baza acestei hotăriri să stea o compensare; în acest caz expertiza avînd valoarea unei probe pentru dovedirea unor situații de fapt.

Compensarea se face numai cantitativ sau se ține seama și de valoarea produselor?

Confundarea unor sorturi cu altele de către gestionar îl exonerează de răspundere — în lumina dispozițiilor normative arătate — în măsura în care lipsurile se compensează și valoric cu plusurile. Așa fiind, la orice operațiune de compensare trebuie să se țină seama de valoarea produselor, regula fiind următoarea: **compensarea se face la valoarea cea mai mică a sorturilor supuse acestei operațiuni.**

Plecînd de la această regulă, pentru prezentarea clară a unei lucrări de compensare, poate fi utilizat tabelul de mai jos:

Sorturi	U/M	Plusuri			Lipsuri			Se compensează valoric
		cantitate	preț unitar	valoare	cantitate	preț unitar	valoare	
I. Vin superior	kg.	10	12,50	125	—	—	—	—
Vin de masă	„	—	—	—	10	7	70	70
II. Cherestea II	mc	2	600	1200	—	—	—	—
Cherestea I	„	—	—	—	2	900	1800	1200

Din exemplul de mai sus rezultă concludent că în cel de al doilea caz gestionarul confundînd cheresteaua de calitatea I cu aceea de calitatea a II-a, urmează să suporte diferența de preț, compensarea făcîndu-se în limita valorică a plusurilor.

În cazurile în care valoarea plusurilor este mai mare — exemplul I — diferența se înregistrează ca „plus de inventar".

Al. DETEȘAN
Ion MINEA

1) Probleme ale activității de expertiză contabil-judiciară — editate de Ministerul Finanțelor, pag. 197.
2) Ibidem, pag. 198.

CULISELE UNEI METODOLOGII DEFICITARE

Despre productivitatea muncii în S.M.T.

ÎN articolul „Aspecte privind utilizarea tractoarelor" apărut în nr. 26 al revistei „Viața economică", autorii abordează o serie de aspecte ale acestei probleme. Considerăm că nu de mai mică importanță este modul de folosire a mașinilor agricole. În această privință ținem să subliniem defecțiunile metodologiei de calcul a productivității muncii, defecțiuni care aruncă o lumină nereală asupra activității S.M.T. și aduc o serie de prejudicii.

Aceasta este poate și un rezultat al faptului că în stațiunile de mașini și tractoare atenția acordată productivității muncii este cu mult mai mică față de cea acordată planului de producție sau prețului de cost. Aici urmărirea productivității muncii este lăsată în seama biroului de organizare a muncii care, făcînd abstracție de faptul că o calculează trimestrial (o dată cu darea de seamă), nu-i acordă nici o atenție.

Cauza principală o constituie însăși metoda de calculare a productivității muncii care este necorespunzătoare. Ea nu reușește să exprime într-un raport just economiile de manoperă pentru efectuarea aceleiași lucrări agricole, în cazul folosirii de mașini agricole cu productivități diferite. Calcularea productivității muncii se face raportînd volumul de producție exprimat în ha a.n. la numărul de muncitori sau salariați.

Deși s-a apelat la o unitate convențională (ha a.n.) care echivalează între ele lucrările agricole, productivitatea muncii este denaturată de însăși această unitate convențională care ține seama numai de caracteristicile tractorului. În cazul folosirii de agregate agricole formate din tractorul U-650 și diferite semănători (2 SPC-2, 3 SPC-2, 2,2 SPC-2 și SPC-6) pentru semănatul porumbului în cuiburi la distanța între rînduri de 80 cm, se constată că suprafața însămînțată diferă în funcție de tipul semănătorii folosite. Aceasta crește cu pînă la 3,5 ori în cazul folosirii semănătorii SPC-6, față de semănătoarea 2 SPC-2; productivitatea muncii rămîne însă aproape constantă. (Vezi graficul nr. 1).

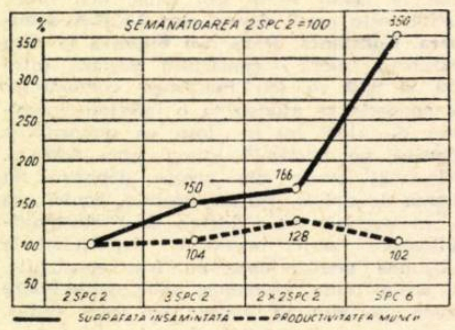

Același lucru se constată și în cazul calculării productivității muncii la alte lucrări agricole (graficul nr. 2). La prăfuit culturi,

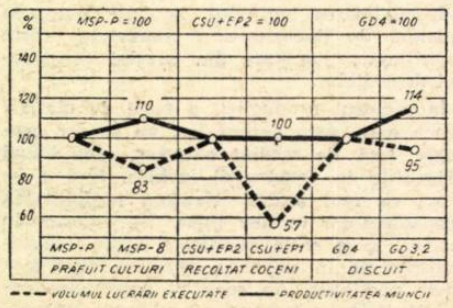

deși în cazul folosirii mașinii MSP-8 suprafața prăfuită este cu 17% mai mică decît în cazul folosirii mașinii MSP-P, productivitatea muncii este mai mare cu 10%. La recoltat coceni se obține o productivitate egală între cele două agregate folosite (CSU+EP-1 și CSU+EP-2) deși în cazul folosirii combinei CSU+EP-1 suprafața recoltată este mai mică cu 43% decît în cazul folosirii combinei CSU+EP-2. La discuit se obține, de asemenea, o productivitate mai mare cu 14% în cazul folosirii GD-3,2 față de GD-4, deși suprafața discuită este cu 5% mai mică.

Deoarece calculul productivității muncii după metodologia actuală nu reușește să exprime creșterea în cazul folosirii de mașini agricole moderne și de mare productivitate, obiectiv, el frînează introducerea tehnicii noi. Personalul din stațiunile de mașini și tractoare devine cointeresat să folosească la anumite lucrări agricole mașini cu randament scăzut în scopul realizării unui volum mai mare de ha a.n. de pe aceeași suprafață de teren.

Din această cauză se creează o serie de neajunsuri: prelungirea duratei de efectuare a lucrărilor agricole, cheltuirea de salarii și consumarea de carburanți în plus pentru efectuarea aceleiași lucrări și adesea și de o calitate mai proastă.

Pentru înlăturarea acestui neajuns este necesar să se înlocuiască sau să se îmbunătățească actuala metodă de calcul. O soluție ar fi **calcularea productivității muncii prin metoda valorică.**

În acest caz plata lucrărilor agricole urmează să fie raportată la numărul de muncitori sau de salariați.

Găsirea unei unități de măsură care să oglindească în mod just modificările în volumul fizic al producției pe un muncitor sau salariat este necesară și urgentă.

ing. M. VOLVOREANU
S.M.T. — Deta

Bogății ce vor fi valorificate

● **BARITINA. În jurul Ostrei, au fost descoperite importante zăcăminte de baritină — minereu care conține în proporție de 90% sulfat de bariu. Aici a început construcția unei stații de flotație cu o capacitate de preluerare de 250 tone de baritină pe zi.**

● **LIGNIT. Pe Valea Motrului au început lucrări pentru deschiderea a două noi galerii. Se preconizează extracția, prin aceste galerii, a unei cantități de aproximativ 1 000 000 tone de lignit anual.**

Finalizări în construcții—montaj

● **A fost pusă sub tensiune o nouă magistrală electrică de 110 kilovolți pe traseul: hidrocentrala Sadu V și viitoarea hidrocentrală de la Lotru. În acest fel se asigură energia electrică pentru desfășurarea din plin a lucrărilor în prima etapă de construcție a hidrocentralei de pe Lotru.**

CURIER

● **În Valea Jiului, corespunzător cerințelor dezvoltării extracției de cărbune, au fost conectate la sistemul energetic trei noi stații de transformare de mare putere.**

● **A început să producă noul complex de morărit și panificație din Suceava. Prima linie tehnologică pusă în funcțiune aici prelucrează pe zi 30 de tone de porumb.**

Creații valoroase

● **Specialiștii Uzinei „Electroputere" din Craiova au pus la punct fabricarea unui nou tip de transformator de 110 kilovolți-amperi la 15/0.4 kilovolți amperi. De remarcat gabaritul redus cu 15% și creșterea gradului de siguranță în exploatare cu 20%, în comparație cu tipurile similare realizate pește hotare.**

● **La Uzina „Tehnofrig" — Cluj a fost realizată cea mai complexă instalație pe care a fabricat-o pînă în prezent colectivul acestei întreprinderi. Este instalația de condiționare a aerului în unități industriale.**

● **Gama produselor de înaltă tehnicitate, cu marca Uzinei „Independența"-Sibiu s-a îmbogățit recent cu mașina de fabricat miezuri prin presare. Mașina realizează într-un schimb, în condiții de calitate superioară, 3 tone de miezuri pentru turnătorii.**

CU PRIVIRE LA PROPRIETATEA CAPITALISTĂ DE STAT ÎN ROMÂNIA

— ÎN PERIOADA DINTRE CELE DOUĂ RĂZBOAIE MONDIALE —

CONDIȚIILE concrete în care s-a dezvoltat capitalismul în România au imprimat un anumit specific apariției și dezvoltării proprietății capitaliste de stat. Considerăm că pentru înțelegerea rolului și funcțiilor proprietății de stat trebuie avut în vedere nemijlocit nu numai profitul, ca mobil al producției capitaliste, ci și faptul că prin ea s-a urmărit și crearea unor condiții pentru funcționarea mecanismului producției capitaliste, pentru dezvoltarea societății burgheze. Ea a cuprins, la început, mijloacele de transport și de comunicație, edificii publice și de cultură, construcții urbane etc.

Dar statul a înființat și întreprinderi industriale, pentru producția și desfacerea unor bunuri de consum care constituiau monopol de stat (mine de sare, fabrici de chibrituri, de alcool, de tutun etc.). Fiind avantajoase pentru stat și relativ ușor de înființat, aceste întreprinderi s-au generalizat deținînd, cu timpul, o pondere însemnată în cadrul proprietății de stat. De asemenea, un loc important, în cadrul proprietății de stat, l-au avut și întreprinderile de credit.

În același timp, întreprinderile pentru producția armamentului, echipamentului militar care necesitau investiții mari și a căror activitate prezenta pentru stat un interes special, au fost trecute în proprietatea statului (arsenale ale armatei, fabrici de pulbere, de confecții etc.). Ulterior, în aceste întreprinderi a început să fie cointeresat și capitalul particular.

O altă cale de creare a proprietății de stat, în formă incipientă încă, a fost **etatizarea** unor bunuri. În 1895, prin legea din 20 aprilie, s-a prevăzut separarea subsolului minier de proprietatea suprafeței și s-au declarat substanțele miniere utile din subsol — în afară de petrol și bitum — produse rezervate statului. Printre aceste substanțe, sarea a fost declarată monopol de stat, exercitat prin Regia monopolurilor statului.

După unele calcule [1]) în anii 1915—1916, bunurile civile productive ale statului erau evaluate la 2 320 milioane lei aur, la care trebuie adăugate încă 200 milioane lei, reprezentînd valoarea edificiilor civile, institutelor de cercetare și învățămînt etc.

PRINCIPALELE CĂI ALE DEZVOLTĂRII

Principala cale de lărgire a proprietății de stat a constituit-o **crearea, cu mijloacele financiare ale statului**, a unor obiective necesitate de dezvoltarea economiei capitaliste. Era vorba, în primul rînd, de construirea căilor ferate, a mijloacelor de telecomunicații, a porturilor fluviale și maritime, a unei flote maritime și fluviale a statului.

În perioada 1869—1914 s-au construit peste 3500 km de cale ferată, s-au instalat circa 56 500 km de fire telegrafice, s-au construit porturi și docuri la Dunăre, șantierul naval de la Turnu Severin precum și portul maritim Constanța. Tot statul a organizat Serviciul de navigație fluvială română și Serviciul maritim român care au fost dotate cu 14 vase maritime și peste 60 vase fluviale.

Proprietatea statului reprezenta circa 11,7% din avuția națională [2]).

În această perioadă, proprietatea de stat capitalistă se poate grupa în următoarele categorii: **cea mai mare parte** a proprietății de stat era concentrată în domeniul serviciilor publice: căi ferate, flotă, poștă și telecomunicații; **al doilea capitol** îl forma proprietatea funciară, agricolă, silvicolă-piscicolă și subsolul — bogățiile naturale; **al treilea capitol** și cel mai restrins îl reprezentau bunurile industriale — întreprinderi ale industriei extractive (saline și cariere) și ale celei prelucrătoare — tutun, chibrituri etc. **O asemenea structură era proprie unui stadiu mai puțin evoluat al proprietății de stat, specifică perioadei de ascensiune a capitalismului, a liberei concurențe în care se găsea, de fapt, orînduirea burgheză în România.**

Proprietatea de stat, în perioada următoare primului război mondial, s-a dezvoltat într-o oarecare măsură, ca urmare a luptei burgheziei industrial-bancare pentru lărgirea și întărirea pozițiilor sale economice pe seama capitalului străin dominant în ramurile principale ale economiei. După desăvîrșirea procesului de formare a statului național unitar, au apărut o serie de împrejurări care au determinat o intervenție mai activă a statului în economie și respectiv o modificare cantitativă și calitativă a proprietății de stat.

Astfel, au intrat în patrimoniul statului român însemnate terenuri forestiere, cu minereuri feroase și neferoase, cărbuni etc., precum și o serie de întreprinderi, uzine și mijloace de comunicație. Aceste împrejurări au avut ca rezultat o creștere însemnată a proprietății industriale de stat, constituind, totodată, o cale specifică a extinderii sale.

O nouă cale de mărire a proprietății de stat a constituit-o stabilirea dreptului de proprietate și de folosință a statului asupra subsolului întregii țări, stabilit prin Constituția din 1923 și reglementat de o serie de legi ulterioare.

În perioada pînă la criza economică din 1929—1932, statul obține o serie de participații la instituțiile de credit și anume: 30% din capitalul Băncii Naționale a României, 20% din capitalul Societății Naționale de Credit Industrial etc.

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ

În această perioadă, **proprietatea de stat s-a extins și pe calea exproprierii și etatizării, a răscumpărării și trecerii în patrimoniul statului a unor bunuri agricole, industriale, bancare, mijloace de transport, cît și ca urmare a unor noi investiții de capital.**

În 1929, proprietatea de stat se ridica la suma de 4539 mil. lei (prețuri 1914) [3]) sau 144 000 mil. lei (prețuri curente) [4]). Dacă la această cifră adăugăm și valoarea fondului minier, reiese că în anii postbelici proprietatea de stat s-a dublat în comparație cu 1914.

În perioada următoare crizei economice și pînă la al doilea război mondial, proprietatea de stat cunoaște o dezvoltare mai accelerată. După inventarul general al statului, întocmit în 1939—1940, patrimoniul acestuia se ridica la 239 616 mil. lei (prețuri curente). Aceasta subliniază o creștere valorică substanțială în anii 1929—1939, de circa 95 616 mil. lei, adică cu 66% față de 1920.

Creșterea înregistrată în această perioadă era însă de altă natură decît aceea din perioada 1919—1929. În vreme ce patrimoniul statului s-a mărit atunci în principal prin intrări de bunuri, în cea mai mare parte determinate de condiții social-politice, și fără echivalent, în perioada 1929—1939 proprietatea de stat a crescut prin **investiții și achiziții de bunuri finanțate de bugetul statului.**

STRUCTURA ȘI SFERA DE CUPRINDERE

Înainte de a trece la analiza structurii și sferei de cuprindere a proprietății de stat în preajma celui de al II-lea război mondial este necesară stabilirea locului acesteia în avuția națională. Enciclopedia României apreciază că în anul 1939, ea reprezenta 19,3% din avuția națională.

Proprietatea de stat avea o structură eterogenă. Elementele sale componente jucau roluri diferite în viața economico-socială. O primă delimitare se poate face prin separarea patrimoniului cu caracter economic de restul avuției statului. Bunurile economice ale statului erau constituite, în general, din întreprinderi organizate sub forma regiilor autonome de stat. În 1939, ponderea proprietății cu caracter economic reprezenta 57% față de 54% în 1930.

Ce mărime reprezentau bunurile economice ale statului? În mod absolut acestea erau evaluate la 165 196 mil. lei ceea ce depășea cu mult întregul capital fix și circulant din industria prelucrătoare apreciat la 105 154 mil. lei.

Structura proprietății de stat poate fi privită, atît prin prisma fondurilor cu care au fost dotate întreprinderile economice, dat fiind rolul diferit al acestora în desfășurarea procesului economic respectiv precum și prin prisma sectoarelor de activitate economică.

În cadrul structurii proprietății întreprinderilor economice de stat deosebim, ca avînd o evoluție foarte interesantă, grupa instalații, utilaje, clădiri cu caracter productiv. Din 1935 pînă la începutul anului 1940 volumul absolut al acestei părți din inventarul întreprinderilor economice a crescut cu 88%, iar ponderea lor în activul total al acestei categorii a evoluat de la 51,9% la 70%.

Aceste schimbări se datoresc, în cea mai mare parte, faptului că sporirea capitalului întreprinderilor economice de stat a avut loc în primul rînd prin înzestrarea acestora cu mijloace tehnice.

În ceea ce privește structura de ramură a întreprinderilor economice de stat, aceasta se prezintă în felul următor: *)

Nr. crt.	Sectorul de activitate	Activul întreprinderilor economice de stat (1939)	
		în mil. lei	în % față de total activ
1	Industrie	14 391 **)	9,0
2	Agricultură	3 693	2,0
3	Pădurile de stat	16 086	10,0
4	Transporturi și comunicații	131 027	79,0
	Total	165 197	100,0

*) Datele asupra mărimii și structurii patrimoniului statului în 1939 au fost calculate după situațiile inventarului statului aflate în Arhiva Ministerului Finanțelor, fond Studii Dosar nr. 184.

**) Inclusiv participațiile statului la întreprinderile industriale mixte.

Deși industria era mai slab reprezentată în cadrul proprietății de stat, avînd însă în vedere importanța ei în economia națională, vom face cîteva mențiuni relative la activitatea statului în această ramură. Industria de stat cuprindea: exploatări miniere (aur, argint, plumb, zinc, fier, pirită, cărbuni, sare), uzine siderurgice, metalurgice și chimice, fabrici de prelucrarea lemnului, de țigarete și chibrituri, mari ateliere ale căilor ferate etc. De asemenea, trebuie amintite stabilimentele industriale ale armatei: Arsenalul Armatei, Pirotehnia Armatei, Fabrica de materiale de protecție, Atelierul central de materiale de protecție etc.

Din întreprinderile industriale se remarcă, prin însemnătatea economică, în primul rînd cele din industria metalurgică. În cadrul acesteia o dezvoltare mai mare a cunoscut ramura extractivă și mai puțin cea de prelucrare.

În comparație cu întreaga proprietate, cea de stat avea o pondere relativ redusă și în special deosebit de inegală în diferitele sectoare economice.

Astfel, dacă raportăm mărimile absolute ale proprietății de stat din aceste sectoare economice la avuția națională din sectoarele corespunzătoare ajungem la concluzia că locul proprietății de stat era diferit în cadrul ramurilor economice. Astfel, în agricultură, proprietatea de stat era fără nici o influență. În schimb, în ramura forestieră, deținînd 25% din activul ei și circa 30% din pădurile țării, statul putea să exercite o influență însemnată. Patrimoniul industrial al statului se raporta față de sectorul industrial la nivelul întreprinderilor și nu al ramurilor. Influența sa era deci în general mult mai redusă. Poziția cea mai importantă o deținea statul în domeniul transporturilor întrucît îi aparțineau căile ferate, conductele, drumurile, porturile și o parte din flota națională maritimă și fluvială.

Cercetarea formării proprietății de stat, a rolului și locului său în economia națională, arată că, în general, **pînă în ajunul celui de-al doilea război mondial funcția principală a ei a fost de a asigura o serie de condiții economice generale ale dezvoltării și consolidării economiei capitaliste private în România.**

Continuînd să reprezinte un instrument al asigurării condițiilor economice favorabile consolidării capitalismului, după criza economică din 1929—1933 proprietatea de stat a fost folosită cu o intensitate tot mai mare de către organizațiile monopoliste în dezvoltare. Așa, de pildă, căile ferate au devenit o piață de desfacere sigură și rentabilă pentru circa 70% din producția de cărbuni a Concernului Petroșani, pentru 70—80% din producția marilor concerne metalurgice: Reșița, Malaxa, Astra etc., pentru numeroase alte comenzi și furnituri făcute marilor întreprinderi capitaliste.

Proprietatea de stat a început să intre deci în circuitul formelor monopoliste, deservindu-le interesele. Exercitînd o influență mult mai puternică decît înainte asupra proprietății de stat, oligarhia financiară a urmărit să o transforme într-un instrument de consolidare a pozițiilor sale monopoliste, de adîncire a exploatării maselor.

Ca piață de realizare, la prețuri de monopol a producției unor mari societăți monopoliste, proprietatea de stat devine un mijloc de redistribuire, prin intermediul bugetului de stat, a unei părți din venitul național în favoarea unor grupări monopolist financiare.

Proprietatea de stat a început să joace un rol crescînd în procesul reproducției capitaliste lărgite, în special în perioada între 1934—1938, în sensul stimulării conjuncturii economice.

În această perioadă amestecul statului în economie devine mai puternic — un rol crescînd, revenind proprietății de stat. Conjugată cu diferite mijloace de intervenție a statului în economie, proprietatea de stat, în funcție de gradul de dezvoltare a capitalismului și de alte condiții economico-sociale interne și externe a contribuit și la accentuarea, în același timp, a antagonismelor economico-sociale.

Maria AVRAM

1) Dr. I. N. Angelescu, Avuția națională a României, București 1915 și N. Xenopol, La richesse de la Roumanie, Bucarest, 1916.

2) N. Xenopol, La richesse de la Roumanie, Bucarest, 1916, pag. 105.

3) V. Madgearu, Pentru apărarea avuției statului, București, 1934, pag. 9. Această cifră reprezintă patrimoniul statului fără fondul minier și drepturile regaliene care însumau împreună 1661 mil. lei aur.

4) Tot în 1929, I. N. Angelescu evaluează proprietatea de stat la suma de 6200 mil. lei aur, în care sînt cuprinse fondul minier și drepturile regaliene. Diferența, prin urmare, nu este mare. De altfel, aprecierile lui V. Madgearu au o bază reală reprezentînd prima evaluare care se întemeiază pe inventarierea bunurilor statului. Mai tîrziu, în 1935, cînd se face o nouă inventariere a averii statului se ajunge aproximativ la o sumă apropiată. Calculele făcute de N. Crivelescu pe baza datelor furnizate de inventarul general al statului din Ministerul de Finanțe, atestă o valoare a patrimoniului statului de circa 5569 mil. lei (valuta 1914). Dacă avem în vedere că în cei 6 ani averea statului a crescut, cifra lui V. Madgearu este aproximativ reală.

VENITURILE MONOPOLULUI DE STAT ÎN 1936/1937

Categorii de monopol	Procente din total
Total	100.00
din care:	
Tutun	83.42
Sare	9,57
Redevența „Chibriturilor"	4,13

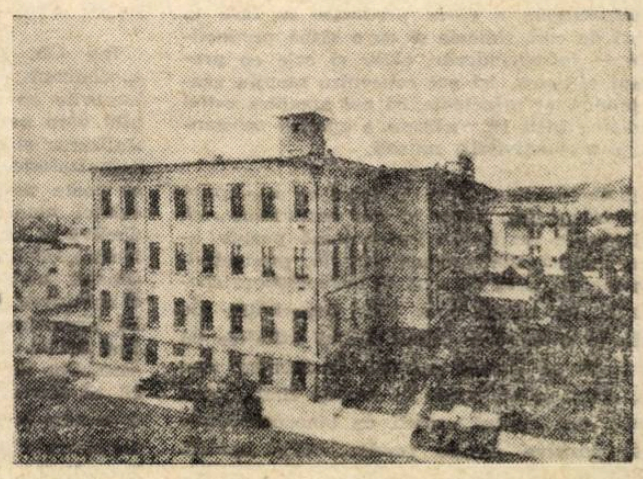

Veniturile aduse de monopolul tutunului erau de 5 ori mai mari decît cele realizate de toate celelalte monopoluri la un loc. Alăturat, vedere generală a Fabricii de tutun din Sfîntul Gheorghe.

(Enciclopedia României, vol. III, pag. 1009).

În discuție: NIVELUL SPECIALIZĂRII ȘI CERINȚELE PRODUCȚIEI

IN programul continuării pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste stabilit de Congresul al IX-lea al Partidului, se prevede sarcina de o deosebită importanță de a se perfecționa colaborarea și cooperarea între întreprinderile din ramura construcției de mașini și de a se asigura stabilitatea profilurilor de producție ale uzinelor. Ca formă principală a îmbunătățirii organizării sociale a producției, adîncirea specializării și a cooperării întreprinderilor se dovedește în condițiile producției socialiste, o cale importantă în creșterea productivității muncii și ridicarea eficienței activității economice. Prin tipizare, prin standardizarea diferitelor piese și subansamble, se creează premise pentru concentrarea producției în unități specializate, care pot astfel introduce în producție loturi optime. Ca atare, specializarea producției și cooperarea întreprinderilor joacă un rol deosebit de însemnat în organizarea științifică a producției și a muncii.

În legătură cu problemele pe care le ridică specializarea și cooperarea întreprinderilor, „Viața economică" a organizat o masă rotundă, în cadrul căreia au luat cuvîntul: **Alexandru Roșu,** *inginer șef de concepție la Uzinele „23 August",* **Romeo Virgolici,** *inginer șef de concepție la Uzina „Vulcan",* **Petre Băjenaru,** *tehnician, Uzina „Vulcan",* **Constantin Deaconu,** *inginer șef de concepție la Uzina „Autobuzul",* **Alexandru Gomoiu,** *director la Uzina „Steaua roșie",* ***ing.*** **L. Hübner,** *șeful serviciului planificare la Uzina „Steaua roșie",* ***ing.*** **Gh. Sgură,** *șef de lucrări la Facultatea de tehnologie a construcțiilor de mașini din Institutul politehnic-București și* ***ing.*** **Mircea Păuneseu,** *șeful serviciului de dezvoltare a ramurii din M.I.C.M.*

În cele ce urmează redăm cîteva din aspectele relevate de vorbitori.

Ing. Al. Roșu : Problema specializării și cooperării ca premisă pentru o organizare științifică a producției și a muncii se pune îndeosebi în industria constructoare de mașini. Lucru explicabil întrucît în cadrul acesteia se produce o gamă foarte largă de produse, în general exirem de complexe, pentru realizarea cărora se folosesc diferite procese și procedee tehnologice. După părerea mea, atît tendințele care se manifestă în țările dezvoltate din punct de vedere industrial, cît și experiența din țara noastră, conduc la ideea că **în condițiile progresului tehnic actual trebuie să se asigure fiecărei unități industriale un profil care să-i permită o rapidă mobilitate și adaptabilitate.** În consecință, este necesară o îmbinare cît mai armonioasă între întreprinderile care fabrică unul sau mai multe produse complexe și întreprinderile specializate pe procese tehnologice, subansamble etc.

Față de sarcinile actuale și de cerințele legate de scurtarea ciclurilor de fabricație și de creșterea eficienței economice, specializarea producției în țara noastră este mult rămasă în urmă. Consider că forurile conducătoare, direcțiile generale din ministere, precum și C.S.P., au ocupat prea puțin de această problemă, esențială în momentul de față. A existat îndeosebi preocuparea de a se face noi fabrici bine organizate care să producă unul sau mai multe produse, dar s-a acordat mai puțină atenție specializării producției, organizării unor întreprinderi profilate pentru realizarea de produse sau organe de mașini. Se știe că fabricile specializate în organe de asamblare de diferite tipuri, organe de siguranță, organe standardizate, nu pot să facă față în prezent comenzilor.

Rămînerea în urmă în domeniul specializării influențează negativ asupra **ciclului de modernizare a produselor și de asimilare de produse noi.** Este dificil pentru proiectanții unei uzine, chiar și de talia întreprinderii noastre, să modernizeze și să urmărească asimilarea de noi produse în condițiile cînd în profilul ei intră o gamă largă de produse și repere. Se pierde un prețios timp de proiectare, de calificare superioară, pentru a proiecta piese, organe de asamblare etc., de largă utilizare, pe care nu le găsim nicăieri. În medie proiectăm și urmărim în producție 7—8 mii de repere care trebuie executate. Este foarte greu ca o întreprindere cu profil complex să poată face atîtea repere la un nivel calitativ superior și cu cheltuieli de producție mici. Tocmai de aceea ar fi bine ca diferite piese și subansamble să fie executate la întreprinderi care să lucreze în cooperare, folosind o tehnică adecvată. **Dacă s-ar executa numai reperele specifice pentru care în uzină există condiții bune de fabricație, s-ar ajunge la producerea a numai 2—3000 de bucăți, — ceea ce evident, ar influența direct asupra organizării științifice a producției și a muncii. Degrevate de povara pe care o prezintă executarea unui foarte mare număr de repere și subansamble a căror producție se face la prețuri de cost ridicate și cu o slabă productivitate — întreprinderile, chiar și cele cu profil mai complex, își pot concentra atenția asupra produselor principale, își pot organiza astfel activitatea încît să realizeze o sporire substanțială a productivității muncii.**

Ing. C. Deaconu : Sînt de acord cu cele spuse de tovarășul ing. Roșu și am certitudinea că specializarea producției **influențează pozitiv asupra indicatorilor producția-marfă, productivitatea muncii, preț de cost.** O întreprindere specializată va utiliza mai bine capacitățile de producție și materia primă. Însăși utilajele cu care este ea dotată dau un randament mai înalt, fiind specializate. În același timp, crește loturile din aceleași repere, cu binecunoscutele efecte pozitive asupra productivității muncii. În vederea specializării producției și a cooperării întreprinderilor se impune a se urmări cu mai multă perseverență tipizarea produselor, standardizarea diferitelor piese și subansamble. O atare acțiune va permite concentrarea produselor sau reperelor de același fel în întreprinderi specializate, precum și aplicarea unor tehnologii moderne, cum este prelucrarea de grup etc.

● Profil în funcție de... schimbarea forului tutelar

Al. Gomoiu : Este în afara oricărei îndoieli necesitatea specializării producției. Tot atît de oportună este însă și **menținerea profilului stabilit unei întreprinderi, o perioadă mai mare de timp.** Numai în aceste condiții se poate obține o sporire a eficienței activității acesteia. Or, nu întotdeauna se întîmplă așa. Uzina „Steaua roșie", de pildă, timp de 3—4 ani cît a aparținut de Direcția generală de utilaj naval, a executat pe lîngă utilaje ușoare de construcții și utilaje ușoare de ridicat — ce intrau în profilul ei — și mecanisme navale. De 3 ani, uzina a trecut în subordinea Direcției generale de utilaj agricol. În consecință, din producția uzinei au fost scoase mecanismele navale. În loc să ne profilăm numai pe instalații ușoare de ridicat și utilaje de construcții, la care nu se satisfac nevoile economiei naționale, ni s-a introdus în plan fabricarea de utilaj agricol.

Schimbarea repetată și la termene scurte a profilului întreprinderii, precum și menținerea unei game complexe de produse, dintre care unele n-au nici o legătură cu celelalte, are efecte negative asupra activității economice a uzinei. Un exemplu mi se pare concludent. „Steaua roșie" produce de mai mulți ani un singur tip de palane — cu snek — deși pe plan mondial sînt cunoscute diferite tipuri, mai moderne și cu cheltuieli de producție mai scăzute.

Se poate pune întrebarea : de ce nu ne ocupăm suficient de modernizarea producției ? Printre altele, noi nu ne ocupăm suficient de modernizarea producției pentru că sîntem solicitați să fabricăm o gamă prea largă de produse și nu avem o capacitate de proiectare atît de mare pentru a putea ține pasul cu tehnica mondială în toate domeniile. Aș da încă un exemplu : pentru instalațiile de ridicat, manuale sau mecanice, sînt necesare o serie de anexe, în primul rînd cîrlige. Dar, deși sînt foarte solicitate nu le produce nici o fabrică specializată. De aceea, le face fiecare întreprindere, așa cum se prilepe și bineînțeles în condiții de eficiență scăzută. Eu cred că dacă s-ar concentra producția lor la una sau la un număr redus de întreprinderi s-ar obține cu totul alte rezultate. „Steaua roșie" ar putea fabrica de pildă cîrlige pînă la 5 tone. Or, nimeni nu ține seama de aceasta și uzina este presată să execute produse simple ca bare de tracțiune pentru I.T.B., care se pot forja foarte bine în forjele altor întreprinderi.

Ing Gh. Sgură. S-a discutat mult despre specializare, chiar și în „Viața economică". Dar lucrurile se mișcă destul de încet. De ce se uită oare avantajele mari pe care le are specializarea și care prevalează asupra greutăților organizatorice ? Prin specializarea producției se poate asigura sporirea mai repede a eficienței muncii, atît în activitatea direct productivă și începînd chiar cu activitatea de proiectare, cît și a muncii pe care o desfășoară personalul tehnic-administrativ din întreprinderi și ministere. Desigur nu este vorba de a schimba acum profilul tuturor fabricilor, ci de a ține seama în măsură mai mare de repartizarea sarcinilor de producție, de formarea unui profil al întreprinderilor existente, precum și de a urmări în mai mare măsură, în cadrul noilor construcții, sporirea ponderii întreprinderilor specializate. Mergînd pe această linie se vor obține produse de calitate superioară, la un preț de cost minim. Totodată, se va micșora volumul de muncă tehnic-administrativ ce se consumă pentru asigurarea materiilor prime și materialelor, pentru repartizarea producției etc. Desigur că lărgirea specializării pune într-o nouă lumină problema cooperării între întreprinderi, a raporturilor contractuale dintre acestea, cu toate implicațiile lor. Întreprinderile specializate vor avea un plan de cooperare mult mai larg, iar angajamentele asumate vor trebui îndeplinite întocmai și la timp.

P. Băjenaru : După părerea mea, viitorul aparține specializării întreprinderilor. Ea se conturează încă de pe acum și este necesar să fie temeinic pregătită. Ținînd seama de tendințele organizării producției pe plan mondial, de progresul tehnicii și științei, este necesar ca unele întreprinderi să fie specializate pe piese și repere, iar altele pe produse finite, în special pentru a face montajul. O atare specializare va crea condiții largi dezvoltării cercetării științifice în întreprinderi. În cadrul unei întreprinderi care face de toate și care are nevoie astfel de un număr relativ foarte mare de cadre cu înaltă calificare, de aparatură diversă, posibilitățile de cercetare sînt extrem de limitate. Din această cauză, nu se poate ține pasul cu cuceririle tehnico-științifice contemporane, cu schimbările atît de rapide în producție. Situația de la Uzina „Steaua roșie" nu este unică. Ea se întîlnește, din păcate, în mai multe întreprinderi, inclusiv la uzinele „Vulcan".

● Este și vina întreprinderii

Ing. L. Hübner : Toată lumea este de acord că este necesară **o specializare pe produse cu profil asemănător sau pe procese tehnologice.** Avantajele sînt evidente. Orice economist poate demonstra că stabilirea unui profil prea larg întreprinderilor duce la fărîmițarea loturilor de fabricație, la randamente scăzute și prețuri de cost ridicate. Se pune întrebarea : în condițiile actuale există posibilitatea adîncirii specializării în cele două direcții arătate ? După părerea mea, asemenea posibilități există. Există însă și o serie de frîne puternice. Aici s-a arătat una dintre ele : direcțiile generale din ministere obligă întreprinderile din subordine să fabrice produse ce nu intră în profilul acestora. La cele arătate de tov. Gomoiu, aș vrea să adaug că, întrucît ni se dă sarcina să producem o gamă prea largă de produse, nu putem să diversificăm fabricația la produsele care intră în profilul strict al uzinei și nici să ne asigurăm lansarea în producție de loturi optime. Mai mult, întrucît nu avem capacitate suficientă, sîntem nevoiți să răspundem negativ cererilor de produse care intră în profilul uzinei și pe care am dori să le executăm. De pildă, economia are nevoie de 7000 vinciuri și noi putem produce doar 2000. Aceeași situație este în privința cîrligelor de macara. Față de o cerere de 12 000 bucăți, noi realizăm numai 2000. Pentru a lărgi producția la asemenea produse și a satisface nevoile economiei naționale ar fi necesar să se scoată din planul de producție al uzinei noastre utilajul agricol, — scarificatoare, mașini de săpat, grape etc. — care să fie repartizat întreprinderilor aparținînd de aceeași direcție generală.

După părerea mea, o mare vină o au și întreprinderile. Nimeni nu a întocmit calcule care să dovedească care ar fi profilul optim de producție al întreprinderilor pentru a asigura folosirea judicioasă a mijloacelor materiale și bănești și a realiza o înaltă rentabilitate. Asemenea calcule au fost făcute cu ocazia acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii și ele vor servi — fără îndoială — la o mai bună profilare a producției întreprinderilor. În uzina noastră am aplicat cu această ocazie programarea liniară pentru a determina în funcție de nevoile economiei, care ar fi profilul cel mai rațional și metoda a dat bune rezultate. Putem demonstra acum matematic ce produse putem fabrica, cu ce cheltuieli de producție și ce beneficii vom obține.

● Cînd fiecare face cîte puțin

Ing. Al Roșu : În unele domenii au fost create fabrici specializate. Capacitatea lor însă este departe de a satisface necesarul tuturor întreprinderilor din țară. Avem în vedere fabricile de scule, fabricile de șuruburi etc. De pildă, fabricile de șuruburi nu satisfac decît necesitățile unor mari consumatori, cum sînt uzinele de camioane și tractoare. Celelalte întreprinderi sînt nevoite să-și execute singure aceste organe de asamblare în condiții de productivitate foarte scăzută. Cred ce nu este nici normal, nici logic. În ceeace privește sculele, din cauză că uzinele specializate nu pot face față necesităților, în multe întreprinderi au fost dezvoltate secțiuni puternice, bine dotate, care fac

LA MASA ROTUNDĂ CU REPREZENTANȚI AI INDUSTRIEI CONSTRUCTOARE DE MAȘINI

aceleași produse într-o gamă largă, dar din fiecare sortiment cîte puțin. Uzina mecanică Colibași are o bună experiență în execuția de freze de danturat, broșe, cuțite de danturat etc., dar produce numai pentru sine și în cele mai bune cazuri pentru o serie de fabrici care aparțin de aceeași direcție generală din minister. Asemenea scule execută doar pentru sine și Uzinele „23 August" și multe alte întreprinderi. Evident, în asemenea condiții nu se poate vorbi de o ridicare eficientă a producției. Este necesar să se renunțe la obiceiul ca toți să producă cîte puțin.

Și încă ceva : pentru diferite produse se stabilesc standarde noi, cu prețenții ridicate, întemeiate. Asimilarea în producție a acestor produse nu este însă incredințată uneia sau mai multor întreprinderi, în funcție de complexitatea și tipodimensiunile ce urmează a fi fabricate. În aceste condiții, nimeni nu răspunde de satisfacerea nevoilor economiei pentru produsele respective. Întreprinderile care au nevoie de asemenea produse și nu și le pot procura de la alte uzine — cazul cel mai frecvent constituindu-l produsele de largă utilizare — sînt nevoite să și le producă singure, evident, în condiții necorespunzătoare din punct de vedere tehnic sau economic. Trebuie să remarcăm totodată și faptul că adeseori ele introduc în fabricație a-

PRODUSE ALE UNOR ÎNTREPRINDERI SPECIALIZATE

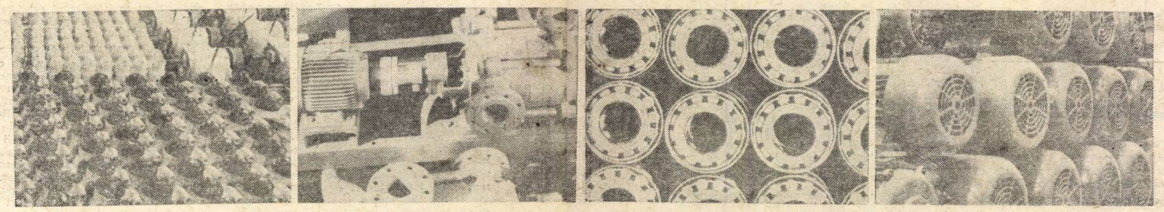

ceste produse nu la parametrii prevăzuți în standardele noi, ci la un nivel mai scăzut ceea ce are consecințe negative asupra durabilității sau funcționalității acestora. Pe scara întregii economii se produce astfel o mare risipă de fonduri și de muncă.

Cu aceasta am abordat de fapt o altă problemă și anume **insuficienta coordonare pe economie în producerea unor piese și repere.** De pildă, noi executăm șase tipuri de locomotive, pentru care avem nevoie de un număr relativ mic de pompe de ungere, cu roți dințate. Aceste pompe servesc și la alte numeroase mașini și utilaje. Or, nici o uzină nu vrea să execute aceste pompe și pentru ceilalți consumatori. De aceea, sîntem nevoiți să folosim un volum de 4000—5000 ore lunar de execuție în uzina noastră pentru fabricarea pompelor ce ne sînt necesare — consum exagerat întrucît nu avem un atelier bine înzestrat.

Aș dori să dau și un alt exemplu. Pentru fabricarea de locomotive, avem nevoie de un volum mare de axe cardanice. Pentru a le produce la un înalt nivel tehnic, am cumpărat o licență străină. Asemenea axe se fac în prezent și pentru mașini agricole, pentru poduri rulante, după alte proiecte, de către întreprinderi cărora nu li se poate pretinde o lărgire a specializării. **În mod normal trebuia centralizată toată fabricația de axe cardanice la o singură întreprindere care să poată, pe baza experienței și a licenței, să asimileze producția axelor cardanice — mai mari sau mai mici — necesare economiei naționale.**

În țara noastră nu s-a prevăzut pînă în prezent — și deci nu există — o fabrică sau o secție în cadrul unei fabrici, care să execute utilaje de turnătorie : suporturi pentru miezuri, rame de forme etc. De aceea, acestea se execută în toată țara, însă în mod nesatisfăcător și cu întîrziere, întrucît nu sînt prevăzute capacitățile respective.

Al. Gomoiu : Lipsa de specializare în fabricarea produselor contribuie la consumuri ridicate de materii prime și materiale. Neavînd experiența necesară, și adeseori nici utilajele cele mai potrivite pentru execuție, neacordînd atenție consumurilor — din cauza consumului mic de producție din același reper — se ajunge pe economie la o mare risipă de materiale, dintre care multe scumpe și la care balanța este încordată. Nu mai trebuie demonstrat că una este să faci o roată dințată, folosind mașini universale și alta este să produci un mare număr de asemenea piese prin matrițare. De altfel, consumul de materie primă este cu mult mai mare decît pare la prima vedere. Deoarece produsele respective nu sînt de calitate, ele se uzează repede, apoi, bineînțeles, trebuie înlocuite, iar pentru producerea lor se consumă alte materii prime.

Ing. R. Virgolici : O inițiativă în domeniul specializării tehnologice a existat în cadrul ministerului nostru. Acțiunea a fost ratată însă întrucît toate întreprinderile solicitate au găsit ...motive și s-au eschivat. Or, în această direcție există largi posibilități, a căror folosire ar permite lărgirea producției, aplicarea unor tehnologii moderne.

Ing. C. Deaconu. În uzina noastră se execută pînă și șlefuitoarele de parbriz. Specializarea unor întreprinderi sau ateliere în fabricarea acestora, a mecanismelor de închiderea și deschiderea ușilor, a minerelor etc. ar duce la o îmbunătățire substanțială a calității lor. Ținînd seama de varietatea aspectelor socotim necesar a sugera ministerului să organizeze o analiză temeinică pentru a putea lua o hotărîre în cunoștință de cauză și a urmări executarea ei.

În industria construcțiilor de mașini mai avem și **problema utilizării maselor plastice.** Revista „Viața economică" a discutat cu peste trei ani în urmă despre căile de utilizare a maselor plastice în industrie și cauzele care o frînează ; tema a fost dezbătută și în alte ziare. Dar totul a rămas la fel ca la început. **Specializarea unor unități în producerea de piese din mase plastice pentru industria constructoare de mașini și industria bunurilor de larg consum este din ce în ce mai necesară. În străinătate se utilizează pe scară largă masele plastice. De pildă, în industria automobilului, se folosesc mase plastice armate cu fibre de sticlă. La noi însă nu se poate pune problema — deși s-au făcut încercări în stații pilot — pentru că nu există o unitate specializată în această direcție.**

În multe cazuri, din pricină că potențialul unităților specializate nu este în concordanță cu necesitățile economiei, are loc procesul anormal, de restringere a specializării. Și aceste anomalii duc la creșterea prețului de cost în întreprinderile care nu-și pot asigura colaborarea. De pildă, la noi, întrucît sîntem nevoiți să executăm singuri elementele de frînare pentru autovehicule pe care le primeam prin colaborare, prețul de cost s-a mărit cu 700 de lei.

P. Băjenaru : De mult timp se face simțită necesitatea creării de turnătorii și de forje care să satisfacă nevoile mai multor întreprinderi. Din cauza capacităților relativ reduse a secțiilor de turnătorie și de forje din fiecare fabrică, a diversității de piese pe care sînt obligate să le producă, se irosește mult metal, materiale și timp productiv. Din această cauză rebuturile sînt mari, piesele au însemnate adaosuri de prelucrare. Există greutăți mari și în aprovizionarea întreprinderilor. Dacă luăm cazul nisipurilor, este practic imposibil să se dea tuturor turnătorilor cantitățile și calitățile necesare. Or, dacă materialele nu sînt corespunzătoare din punct de vedere calitativ, nici rezultatele muncii nu pot fi bune. Totodată, se complică foarte mult și activitatea de planificare și de repartizare a produselor.

Un alt aspect îl constituie exploatarea utilajelor, îndeosebi a celor specializate. În condițiile cînd o fabrică produce o mare varietate de produse, dar în loturi mici, o serie de mașini de mare randament, în special automatizate, nu pot fi folosite la întreaga capacitate. O soluție ar fi lărgirea cooperării. Este însă dificil a găsi colaborările care să convină din toate punctele de vedere. Mai este însă și o altă latură, adeseori omisă din analize, și anume psihologia multor conducători de întreprinderi : de ce „să se încurce" cu alții, cînd poate dispune cînd vrea și cum vrea de utilajul fabricii „sale" ?

● O necesitate: corelarea mai bună a prețurilor

Pentru extinderea cooperării în producție este necesar un cadru adecvat. Lărgirea cooperării este însă frînată nu numai de capacitățile insuficiente ale întreprinderilor specializate. Numeroase întreprinderi manifestă rețineri din mai multe cauze, adevărate „bulibușuri" în calea diversificării relațiilor dintre întreprinderi.

Ing. C. Deaconu : Pe prim plan se situează prețurile de livrare. În cazul cînd o întreprindere își fabrică toate piesele și reperele, le calculează la prețul de cost de uzină. În cazul cînd primește piese din colaborare acestea sînt înregistrate la prețuri cu ridicata. Diferența încarcă prețul de cost, ceea ce nu este avantajos pentru întreprindere. Un exemplu mi se pare concludent în această privință. Pînă anul trecut executam gențile de automobil cu tehnologie mai puțin pusă la punct în uzină. Ne costa 150 lei pe roată. Acum le obținem prin colaborare de la „Steagul roșu"-Brașov plătind 228 lei. Din această cauză prețul de cost al unui autovehicul a crescut cu 280—300 lei. Colaborarea se dovedește astfel dezavantajoasă. Tocmai din acest motiv există tendința de a se retrage din colaborare subansamble sau produse finite componente ale unui produs mai mare și de a se face în uzină. Chiar dacă productivitatea e mai scăzută, pentru remedierea acestei situații este necesar ca prețurile cu ridicata la piesele executate în colaborare să fie astfel stabilite încît să nu influențeze negativ prețul de cost al produselor ce se fabrică cu asemenea piese. Este și firesc să fie așa, întrucît specializarea trebuie să determine, între altele, costuri de producție minime și deci prețuri cu ridicata inferioare costurilor ce s-ar realiza la întreprinderile nespecializate.

Ca urmare a specializării și lărgirii cooperării, se urmărește să se ridice rolul uzinelor coordonatoare. În jurul acestora vor fi grupate întreprinderi specializate în producția unor anumite piese sau subansamble. În minister, noi ne gîndim să creăm în cîncinalul următor cîteva fabrici de acest gen, care să deservească cu subansamble și piese uzinele mari cu produse complexe ca de pildă : Uzinele „23 August", „Steagul roșu", „Tractorul", U.C.M.-Reșița s.a.

Pentru organe de asamblare vrem să facem o fabrică de șuruburi de precizie la Tg. Secuiesc. Unități noi propuse a se realiza în viitor sînt : fabrica de reductoare și roți dințate de uz general, fabrica de utilaje pentru tratamente termice, turnătorie, acoperiri metalice și vopsitorie, fabrica de piese sinterizate și plăcuțe dure, o fabrică de echipament hidraulic, o fabrică de arzătoare și injectoare pentru combustibil lichid și gazos. De asemenea, în perspectivă se va crea o nouă unitate de fabricație a rulmenților și astfel între fabricile existente — Brașov, Birlad — și cea nouă se va putea face o mai bună repartizare a producției : rulmenți mici, mijlocii și grei. Pentru 1970—1975 este necesară creșterea substanțială a producției de utilaj de prelucrare la rece a metalului. În actualul cincinal s-a prevăzut executarea a 14 500 de mașini-unelte, în 1975 va trebui să avem o producție aproape dublă, adică de 24 000 de bucăți de mașini-unelte, iar în 1980, circa 35 000.

Ceea ce aș vrea să mai precizez în încheiere este că aceste întreprinderi specializate în producția unor piese și subansamble vor putea executa și piese de schimb. Este de la sine înțeles însă că prețurile vor fi diferite : mai mici pentru subansamblele livrate direct producției, mai mari pentru piese de schimb.

Structoare de mașini. Discuțiile au relevat aspecte interesante, de care vom ține seama în munca noastră.

Vreau să subliniez cu această ocazie că în stabilirea liniilor directoare pentru următorul cincinal, în organizarea industriei construcțiilor de mașini, unul din criteriile de bază de care se ține seama, în afară de concentrarea producției și de cooperare, este specializarea producției.

În cele ce urmează, aș dori să mă refer la cîteva din problemele ridicate aici. În această ordine de idei țin să întăresc cele afirmate pînă acum cu privire la rămînerea în urmă a specializării, îndeosebi în ceea ce privește turnătoriile și forjele. După cum se știe, un mare număr din turnătoriile noastre au o tehnologie învechită. Turnarea de precizie este limitată, singurul mare producător de fontă maleabilă fiind Uzina „Semănătoarea". Din cauza tehnologiei învechite în sectoarele turnătorie și forjă, rebuturile sînt numeroase, adaosurile la prelucrare mecanică sînt mari. Este motivul pentru care punem în actuala acțiune de profilare un accent deosebit pe dezvoltarea forjelor și turnătoriilor. Precizez că s-a elaborat în cadrul M.I.C.M. balanța de piese turnate în oțel, fontă și neferoase și s-a stabilit necesarul pînă în 1970. Cu acest prilej **s-a hotărît dezvoltarea unor turnătorii mari, regionale, specializate și cu un grad mare de mecanizare.** Creînd astfel de turnătorii — care nu vor livra decît la terți — se vor mări și îmbunătăți posibilitățile de cooperare. Va dispărea astfel „teama" de colaborare și, implicit, preocuparea de a se integra fiecare uzină cu turnătorie proprie. Prima turnătorie va fi construită probabil la Bacău și va executa în prima etapă 10 000 tone/an vane din fontă. A doua turnătorie care urmează să se realizeze urgent este aceea de fontă maleabilă.

Tot pe linia specializării este de menționat transformarea secțiorului de reparat locomotive cu aburi de la A.R.M.R.-Iași în sector de producție a utilajelor de construcție : 7500 tone utilaj de construcții și rutier, 7000 tone construcții metalice și 800 tone/piese de schimb. Deci, pentru utilaje de construcții, în afară de „Progresul"-Brăila și Uzina „Steaua roșie", la ființă o a treia uzină care va avea și o bază proprie de concepție.

Ca urmare a specializării și lărgirii cooperării, se urmărește să se ridice rolul uzinelor coordonatoare. În jurul acestora vor fi grupate întreprinderi specializate în producția unor anumite piese sau subansamble. În minister, noi ne gîndim să creăm în cîncinalul următor cîteva fabrici de acest gen, care să deservească cu subansamble și piese uzinele mari cu produse complexe ca de pildă : Uzinele „23 August", „Steagul roșu", „Tractorul", U.C.M.-Reșița s.a.

Pentru organe de asamblare vrem să facem o fabrică de șuruburi de precizie la Tg. Secuiesc. Unități noi propuse a se realiza în viitor sînt : fabrica de reductoare și roți dințate de uz general, fabrica de utilaje pentru tratamente termice, turnătorie, acoperiri metalice și vopsitorie, fabrica de piese sinterizate și plăcuțe dure, o fabrică de echipament hidraulic, o fabrică de arzătoare și injectoare pentru combustibil lichid și gazos. De asemenea, în perspectivă se va crea o nouă unitate de fabricație a rulmenților și astfel între fabricile existente — Brașov, Birlad — și cea nouă se va putea face o mai bună repartizare a producției : rulmenți mici, mijlocii și grei. Pentru 1970—1975 este necesară creșterea substanțială a producției de utilaj de prelucrare la rece a metalului. În actualul cincinal s-a prevăzut executarea a 14 500 de mașini-unelte, în 1975 va trebui să avem o producție aproape dublă, adică de 24 000 de bucăți de mașini-unelte, iar în 1980, circa 35 000.

Ceea ce aș vrea să mai precizez în încheiere este că aceste întreprinderi specializate în producția unor piese și subansamble vor putea executa și piese de schimb. Este de la sine înțeles însă că prețurile vor fi diferite : mai mici pentru subansamblele livrate direct producției, mai mari pentru piese de schimb.

Pagini realizate de
Modesto FERARINI

● Perspective

Ing. M. Păunescu : Ministerul nostru este preocupat de continua îmbunătățire a profilării și specializării producției în unitățile con-

DOCUMENTAR

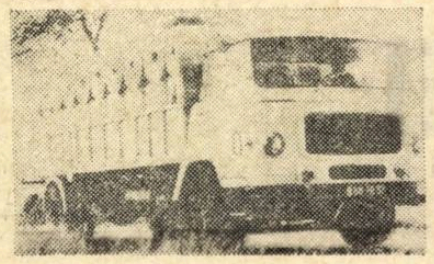
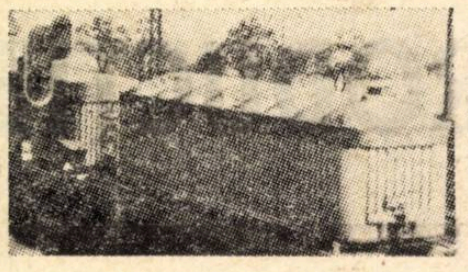
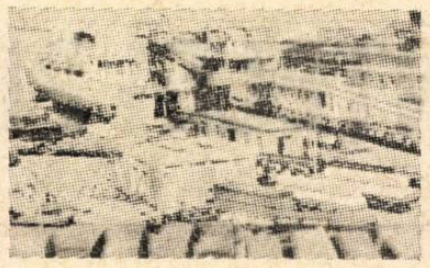
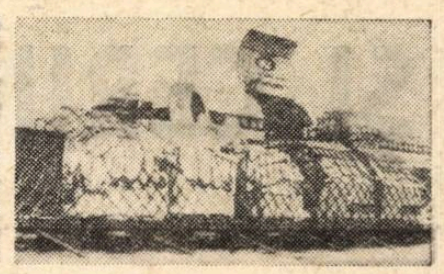

TRANSPORTURILE DE MĂRFURI

ÎN ERA CONTEINERELOR...

ÎN cercurile de specialitate se afirmă în ultima vreme din ce în ce mai des că, în domeniul transporturilor de mărfuri ne-am afla în „era conteinerelor". Termenul, intrat în vocabularul uzual al tuturor țărilor, presupune — potrivit definiției Biroului internațional al conteinerelor — „un recipient conceput pentru a putea conține mărfuri în vrac sau special sumar ambalate, în vederea transportării lor fără manipulare intermediară și fără întreruperi pe parcursul transportării lor". După aprecierea ziarului **The Times**, în noul sistem de transport orice formă de corp demontabil capabil să înlocuiască manevrarea mărfii, poate fi considerat conteiner.

Dar în sistemul conteinerelor nu definiția este aceea la care trebuie să ne oprim, ci la efortul raționalizării la care el a dat naștere, la grija de standardizare pe care o manifestă promotorii săi și care rezidă în proprietățile conteinerului, menite să asigure un transport integrat, prin coordonarea transporturilor rutiere, feroviare, maritime și aeriene.

De la o simplă remorcă, la transatlanticul port-conteinere

Data actului de naștere a conteinerului nu trebuie căutată prea departe: doar cu cîțiva ani în urmă primele experiențe de acest gen au marcat începuturile noului sistem de transport. „Aventura" — cum era denumită experiența — a avut loc în S.U.A., cu primul sistem de transport combinat (cale ferată și rutieră) pe distanța New York — Boston prin formula „trailer on flat car" sau „piggyback" (care consta în folosirea unor remorci amplasate pe vagoanele de marfă). Succesul a stîrnit interesul marilor societăți americane de transport feroviar ca „Pennsylvania Railway" și „Southern Pacific", ce nu întîrzie să adopte noul sistem. Astfel, numai în 1965 de exemplu, circa 1 milion de vagoane astfel amenajate, au transportat peste 20 milioane de tone de mărfuri.

În Franța, „conteinerizarea" și-a aflat adepții în societățile „Groupement technique des transports mixtes rail-routs" și „Société de traction et d'exploatation de materiel automobil"; iar în Anglia — ca să nu luăm decît cîteva exemple — trenul experimental Londra — Glasgow, care în prima săptămînă a transportat 30 de conteinere, a depășit după primul an de experiență cifra de 1000 conteinere săptămînal. Aceste rezultate au făcut ca formula să fie adoptată și de traficul maritim (socotind mai ales că 2/3 din comerțul mondial se operează pe această cale). Astfel s-a ajuns (tot în S.U.A.) la sistemul „roll on, roll of", adică transportarea de către nave a semi-remorcilor amplasate în interiorul vaporului. Astăzi, traversarea regulată a Atlanticului se face de mai multe vase port-conteinere special amenajate, în deosebi pe liniile New York — Anvers și Rotterdam, care pun la dispoziția beneficiarului marfă în condiții optime de transport „la scară", sau („porte a porte" — după formula uzuală).

Luînd ca an de referință 1964, revista americană editată de „Port of New York Authority" schițează cadrul viitor al evoluției conteinerelor. Astfel, se apreciază că în 1975, 50% din traficul internațional de diferite mărfuri al portului New York (calculat la circa 8,8 milioane tone lungi) va fi conteinerizat sau semi-conteinerizat. Cea mai mare parte a traficului se va desfășura cu porturile continentului european, urmate de cele ale Americii Latine, Extremul Orient, Marea Mediterană, porturile scandinave etc. Iată în cifre tabelul traficului în 1975 al portului New York, publicat după ziarul **Il Sole — 24 ore**:

Trafic cu:	Mărfuri conteinerizabile	Mărfuri conteinerizate
	(în mii de tone lungi)	
Europa	2 621	2 097
America Latină	3 267	1 960
Extremul Orient	1 031	619
Țările scandinave	668	434
Canada	519	—
Alte țări	2 765	691
Total	12 741	6 923

Balanța rentabilității

Avantajele conteinerizării pot fi rezumate în cîteva cuvinte: reducerea timpului de manipulare și livrare a mărfurilor; reducerea riscurilor cauzate de avarii și furturi; reducerea cheltuielilor de ambalaj; înlăturarea pierderilor datorate întreruperilor de parcurs; evitarea stocurilor etc. Problemele cele mai complexe le ridică însă extinderea transportului port-conteinere în domeniul maritim.

Potrivit unui studiu întreprins de societatea „Mc Kinsey & Company Inc" la cererea lui „British Transport Docks Board", se menționează că acest sistem aplicat pe scară largă traficului maritim, **ar putea duce la o reducere de 50% a costului transporturilor și la o raționalizare completă a industriei transporturilor (întreprinderi și nave mai puține dar mai mari ca dimensiune, linii de navigație mai reduse, viteză mare, porturi mai puține și o tehnologie ameliorată).**

Calculele efectuate au dus la concluzia că o mare navă port-conteinere în măsură să transporte 2500 conteinere pe o distanță de 5000 mile marine, ar putea realiza o economie de 45% din costul transportului pe unitate de încărcare al unei nave mici (de circa 300 conteinere). Referindu-se la aceeași problemă într-un supliment recent, ziarul francez **Les Echos** publică următorul tablou comparativ:

Vase convenționale	Vase port-conteinere
Distanța de 5000 mile marine	
— Viteza de 14 noduri 17,6 traversări anual — viteza de 20 noduri 12,7 traversări anual	— viteza de 14 noduri 20,7 traversări anual — viteza de 20 noduri 28,2 traversări anual
Distanța de 3000 mile marine	
— viteza de 14 noduri 25,2 traversări anul — viteza de 20 noduri 31,1 traversări anual	— viteza de 14 noduri 32,1 traversări anual — viteza de 20 noduri 42,4 traversări anual
Distanța de 1000 mile marine	
— viteza de 14 noduri 43,75 traversări anual — viteza de 20 noduri 49,2 traversări anual	— viteza de 14 noduri 70,0 traversări anual — viteza de 20 noduri 85,4 traversări anual

La aceasta mai trebuie adăugat și faptul că o navă convențională rămîne 5 zile în port pe escală, în timp ce o navă port-conteinere, doar 2 zile.

Aceeași publicație mai dă însă și un alt exemplu privind economicitatea transportului prin nave port-conteinere comparativ cu nava convențională. Studiul a avut în vedere transportul între S.U.A. și Franța, pentru o anumită categorie de marfă:

Marfa. . . . . panouri izolante (pentru plafoane, pereți, etc.)
Greutatea. . . . 15,200 tone
Volmul. . . . 51,300 m³
Originea. . . . Pittston (Pennsylvania)
Destinația. . . . Paris

Portul de încărcare New York	Portul de descărcare Le Havre	
Felul cheltuielilor	Nava port-conteiner	nava convențională
Ambalaj	—	308,88 dolari
Transport pînă la New York	149,69 dolari	152,25 „
Cheltuieli de manipulare	—	47,60 „
Chirie maritimă de 22,50 dolari pe 1016 kg: returantă 10% pentru conteinere „porte à porte"	1042,87 dolari	1158,75 „
Transport Le Havre—Paris	90,10	136,80 „
Total	1282,66 dolari	1804,28 dolari

La acest transport, economia rezultată este de 521,62 dolari. De aici și convingerea multor specialiști că în viitorii ani, traficul de mărfuri cu ajutorul conteinerelor va crește considerabil. P. M. Edward de exemplu — directorul pentru Europa al societății americane „United Stats Lines" (considerată la ora actuală una din cele mai mari companii maritime care utilizează acest fel de transport) apreciază că 80% din traficul de mărfuri între S.U.A. și Europa și viceversa, este conteinerizabil, „iar în viitorul apropiat, 80% din mărfurile transportate vor fi conteinerizate, traficul ridicîndu-se la peste 20 000 tone mărfuri săptămînal în fiecare direcție". Pe de altă parte, directorul societății „General Steam Navigation Comp" consideră că 75% din comerțul mondial va fi în 1980 conteinerizat (**Les Echos**).

Problemele portuare și altele

Dar dacă economiile de trafic realizate cu ajutorul conteinerelor sînt apreciate ca deosebit de spectaculoase, cum le califică unii, nu înseamnă că trecerea pe scară largă la practicarea acestui sistem este lipsită de complicații. Evident că multe din problemele pe care le ridică, vizează în primul rînd pe armatori (deoarece cea mai mare parte din transporturile maritime aparțin societăților particulare). Studiul publicat de ziarul **Les Echos** relevă cîteva aspecte interesante ale problemei. Potrivit acestui studiu, unii experți consideră că investițiile enorme ale armatorilor americani în nave port-conteinere, într-un moment în care lipsa informațiilor asupra volumului de mărfuri accesibil conteinerizării, s-ar putea solda cu un eșec. Pe de altă parte, potențialul unor investiții atît de considerabile, favorizează desigur companiile mari de navigație, atît americane cît și europene, în detrimentul societăților mici, care din lipsă de mijloace materiale „nu se vor putea înscrie în circuitul conteinerelor". De asemenea, costurile destul de ridicate ale trecerii la conteinerizare, vor ridica probleme de concentrare (deja în multe țări în curs) pentru a putea asigura rentabilitatea acestora. (Armatorii se vor vedea puși în situația comandării unor nave identice în cazul în care sistemul conteinerelor va fi normalizat). De aici, și eventualitatea unor contradicții legate de consecințele diminuării tarifelor de transport practicate probabil de companiile echipate pentru transportul port-conteinere și celelalte companii care folosesc nave convenționale pe aceleași rute maritime.

Dealtfel, asemenea probleme sînt proprii nu numai armatorilor, ci tuturor încărcătorilor, căpăușilor maritimi, feroviari sau rutieri, ca și tranzitarilor și utilizatorilor port-conteinerelor, obligați astfel să-și revadă metodele lor de transport și de manevrare tradițională. Pentru căile ferate de exemplu — menționa revista belgiană **Economie + technique** — „se pune problema reconversiunii materialului de transport, a înlocuirii vagoanelor, a sistemelor de încărcare care presupun utilaje de ridicare de minimum 25 tone".

Evident că problemele cele mai acute le reclamă însă modernizarea portuară; vaste antrepozite de mărfuri și spații pentru rotația conteinerelor, reclamă terenuri amenajate pe 4,5—5 hectare. Multe porturi europene modernizate în ultimii ani, se văd puse în situația unei „remodernizări", deci a unor investiții suplimentare. Pînă în prezent în Europa doar două porturi au trecut propriu-zis în „era conteinerelor": Anvers și Rotterdam. În 1968 linia Zeabrugge — Harwich va fi în măsură să ofere un triplu serviciu de tranzit direct al mărfurilor, fie prin vagoanele de cale ferată, fie prin camioanele semi-remorcă, fie prin transconteinere.

În Anglia s-a hotărît recent adaptarea transporturilor port-conteinere a centrelor Southampton și Felixtowe. Pentru a ne face o idee de ce înseamnă o asemenea „amenajare" — subliniază **Les Echos** — este suficient să amintim că numai Southampton reclamă o investiție de... 3 miliarde franci. În Olanda — Amsterdamul, iar în R.F.G. — Bremenul și Hamburgul, s-au antrenat și ele ambițios în această competiție. O linie feroviară cu direcția Milano via Franța pe deoparte și via Colonia Frankfurt și Basel pe de altă parte, (denumită Trans European Road Rail Express — TERRE) se află în curs de construcție, destinată să faciliteze transporturile port-conteinere ale porturilor Benelux-ului. Alte țări, deși aflate mai în urmă cu asemenea inițiative (cum e cazul Franței sau al Italiei), studiază cu seriozitate transformările impuse de utilizarea conteinerelor ca și de cele ale automatizării în acest sector.

De altfel, multe din aceste probleme, se speră a fi discutate și poate rezolvate — după cum opinează observatorii — cu ocazia ținerii între 12—22 octombrie a.c. la Genova, a primului Salon internațional al conteinerelor, cînd va avea loc și Conferința internațională asupra conteinerelor, precum și Consfătuirea cu tema: „Automatizarea în serviciul armatorilor".

Viorica BABA

CURIER

■ Receptivitatea față de fenomenele vieții economice și față de reflectările teoretice ale acestor fenomene – scrie Mihai Dulea în studiul **Receptivitatea gîndirii economice marxiste,** apărut în revista LUPTA DE CLASĂ nr. 7/1967 – a fost nu numai o premisă a genezei economiei politice, ea este totodată o **condiție esențială a dezvoltării ei.** Evoluția reală a economiei capitaliste, ca și a celei socialiste, deși în linii esențiale s-a înscris pe direcțiile fundamentale ale progresului istoric dezvăluite de marxism, s-a dovedit a fi mai complexă decît traiectoriile ei **teoretice.** Marx sublinia că obiectivul urmărit de „Capitalul" este de a dezvălui organizarea internă a modului de producție capitalist **„în tipul lui mediu ideal"** și că, o dată clarificată **esența** acestuia, trebuie să se treacă la îmbogățirea conceptelor de bază cu rezultatele cercetării **elementelor totalității concrete.** Economia politică marxistă nu s-a născut și nu se poate dezvolta ca știință exclusivistă. Ea trebuie să scoată la iveală noile tendințe ale dezvoltării istorice și să-și asimileze rezultatele pozitive ale cercetării și gîndirii economice de pretutindeni.

■ Renumitul economist olandez Jan Tinbergen comite eroarea denumită ignoratio elenchi cînd afirmă în articolul **Roads to the Ideal Socio-Economic System** (Căi spre sistemul socio-economic ideal), apărut în THE ORIENTAL ECONOMIST nr. 676/1967, că sistemele socialist și capitalist tind să se apropie, dat fiind că în ambele cazuri anumite decizii sînt luate la nivel înalt, central, în timp ce altele la nivele mai joase. În acest context, autorul opinează că un sistem socio-economic ideal ar avea la bază o repartiție optimă între aceste două tipuri de decizie. Dar sistemul de conducere a economiei nu este tot una cu esența sa socială. Este totuși semnificativ considerentul autorului că un moment slab al economiei americane îl constituie rolul jucat de speculă și de reclamă. Specula cu pămînturi, stocuri, acțiuni și articole de consum – spune el – duce la creșterea inegalității veniturilor, iar reclama denaturează prioritatea nevoilor, determinînd decizii greșite.

■ În articolul **Die Optimierung des Aussenhandelsplannes – ein gemeinsames Anliegen von Aussenhandel und Produktion** (Optimizarea planului de comerț exterior – o sarcină comună a comerțului exterior și a producției) apărut în DIE WIRTSCHAFT nr. 21/1967, dr. D. Schulmeister și U. Schulze consideră că metoda principală pentru elaborarea de planuri de comerț optime este utilizarea de modele de optimizare de către industrie și întreprinderile de comerț exterior. Autorii prezintă un model de optimizare a structurii pe mărfuri și regionale, care ține seamă, prin restricțiile sale, atît de interesele producției, cît și de cele ale comerțului exterior. Funcția obiectivă pentru optimizarea planului de export este maximizarea diferenței dintre cheltuielile interne și veniturile în valută.

■ În articolul **Matematiceskie metodî v izucenii ekonomiki sotialisticeskogo hoziaistva i ekonomiceskaia teoriia** (Metodele matematice în studierea economiei socialiste și teoria economică), publicat în VESTNIK MOSKOVSKOGO UNIVERSITETA nr. 2/1967, prof. A. L. Lurie definește obiectivele orientării denumite **matematico-economice** în cercetările economice. Reprezentanții acestei direcții nu se limitează numai la **aplicarea** metodelor matematice pentru rezolvarea anumitor sarcini concrete, ci consideră aceste metode ca instrumente de mare însemnătate pentru analiza economică **teoretică.** În concepția promotorilor orientării, granițele dintre analiza cantitativă și analiza calitativă nu au nici o rațiune de existență.

■ În presa de specialitate din Franța se folosește tot mai des termenul de **futurologie** pentru a defini o nouă știință pe cale de formare și care se ocupă de „studiul metodologiei viitorului". Cu ajutorul acestei noi științe, ca cercetare a activității de cercetare, se urmărește să se prevadă ce descoperiri științifice se vor înfăptui în viitor.

PERSPECTIVE ALE LOCURILOR DE MUNCĂ ÎN ANUL 1980

POTRIVIT unor studii efectuate în R.F. a Germaniei, la ora actuală dotarea unui loc de muncă costă în medie 12 mii mărci. În 1970 această sumă ar crește la 20 de mii de mărci și în 1980, la 50 de mii de mărci. Dar, proporțional cu creșterea costului unui loc de muncă, va crește și viteza uzurii morale a utilajului, durata de funcționare a acestuia reducîndu-se de la 12 ani, cît este apreciată la ora actuală, la 10 ani în 1970 și la 7 ani în 1980. Azi salariile constituie principala poziție în totalul cheltuielilor pe 85% din totalul locurilor de muncă, această poziție urmînd să descrească în 1970 la 70% și în 1980 la 30% din locurile de muncă.

În vederea utilizării mai raționale a echipamentului din ce în ce mai scump cu care se dotează locul de muncă și a cărui durată de funcționare (viabilitate), din cauza uzurii morale, scade repede, se preconizează trecerea mai intensă la munca în mai multe schimburi. În timp ce 10% din locurile de muncă sînt complet și 40% parțial mecanizate, numărul total al locurilor de muncă complet mecanizate se va dubla în 1970, devenind de patru ori mai mare în 1980. Pe aproximativ 60% din locurile de muncă se aplică sistemul de salarizare în acord. În viitor ea urmează să fie în majoritate înlocuită cu munca în regie.

Trăsătura dominantă va fi creșterea cererii pentru muncă intelectuală. În prezent este valabil încă certificatul de meșter, dar după 1970 meșterii vor fi depășiți de absolvenții școlilor industriale, iar după 1980 se prevede că cererea de absolvenți ai școlilor de specialitate și industriale va fi și mai mare. Aceasta va fi depășită însă de cererea de personal cu calificare politehnică — inginerească — care, în multe locuri de muncă, va lua locul absolvenților școlilor industriale. Se semnalează totuși că de meșteșugari și muncitori specialiști cu înaltă calificare va fi însă totdeauna nevoie.

MERCUR PRINTRE MUZE

AMURGUL IDOLILOR

PRINTRE fenomenele caracteristice unei anumite vieți sociale din Occident, unul dintre cele mai frapante a fost cel al „idolilor". Sub acest nume, evocator mai puțin al antichității și mai mult al unor zone ecuatoriale rămase în afara circuitului civilizației, sînt desemnați cîntăreți de muzică ușoară (în special reprezentanți ai stilului yé-yé) purtați de admirația zgomotoasă a unui public tînăr și entuziast pe creasta valului popularității.

Prima jumătate a deceniului nostru s-a dovedit a fi, din acest punct de vedere, o adevărată „perioadă a idolilor". Zeci și zeci de tineri și foarte tineri aspiranți la glorie (vîrsta lor medie se situa între 15 și 19 ani) s-au văzut proiectați peste noapte pe ecranul unui adevărat delir de masă. Zeci și zeci de mii de admiratori („fans") antrenați în manifestări de isterie colectivă condimentate cu urlete sălbatice, capete sparte, săli devastate, leșinuri în serie, sute și sute de mii de discuri vîndute în cîteva săptămîni, afișe uriașe umbrind străzile și piețele, prezența, zilnică aproape, în coloanele presei (în special a magazinelor ilustrate), iată numai cîteva dintre elementele care au marcat ascensiunea fiecăruia dintre „idoli". Pentru oamenii cu mintea gospodărește rînduită și care aveau idei foarte precise despre cartezianismul spiritului francez, scene ca cele petrecute la Paris și în alte orașe ale Franței, în care domnișoare agitate (în vîrstă de 14—15 ani!) se trînteau pe scenă pentru a îmbrățișa picioarele „idolului" sau își smulgeau una alteia părul pentru a apuca o bucată din cămașa udă de transpirație a aceluiași „erou" cîntător, fenomenul „adorației idolilor" a putut părea de neînțeles. Și totuși, el a avut loc în Europa, în secolul al XX-lea, mai precis în anii 1960, 1961 și următorii. O publicitate savant dirijată și întemeiată pe o bună cunoaștere a aspectelor, nu cele mai pozitive, din psihologia „teen-agers"-ilor (tineri între 13 și 19 ani) a făcut posibile asemenea manifestări.

La flacăra succesului rapid, mulți adolescenți și-au pîrlit aripile. „Idolii" au apărut și au dispărut, uneori întreaga lor carieră artistică rezumîndu-se la o lună sau două; printre aceste stele căzătoare s-au numărat și unele care stîrniseră o mare zarvă la apariție, ca, de pildă, vestitul Antoine, student politehnician, posesor al unor plete (niciodată pieptănate) de o lungime impresionantă și autor al unui cîntec, oarecum programatic, intitulat „Elucubrațiile". Au rezistat numai cîțiva cîntăreți, care aveau realmente talent și posedau, pe lîngă o serioasă prezență scenică, și un dezvoltat simț al afacerilor: Johnny Hallyday, Sylvie Vartan, Richard Anthony, Claude François, Françoise Hardy și alți cîțiva.

Dar, ce e val ca valul trece și, cum era de așteptat, idolatria nu putea să aibă viață lungă în zilele noastre. Încă de anul trecut, statisticienii gusturilor publicului au indicat că „idolii" sînt în primejdie. Un indice sigur al acestei tendințe a fost rezultatul așa-numitelor „turnee de vară". An de an, o dată cu venirea zilelor toride, vedetele muzicii ușoare, însoțite de armate de instrumentiști, tehnicieni și secretari, porneau de-a lungul și de-a latul Franței turistice, dînd seară de seară, cîte unul sau chiar două concerte în cazinouri, teatre de vară, grădini publice, stadioane etc. Turneele de vară au constituit și constituie testul cel mai sigur al popularității unui cîntăreț, criteriul principal după care organizatorii de spectacole, directorii de săli se orientează în semnarea contractelor pentru stagiunea care începe toamna.

Or, anul trecut, nu numai că numărul scaunelor rupte și al admiratoarelor leșinate s-a redus la minimum dar, ceea ce e și mai serios, încasările au scăzut cu 20 pînă la 50%.

Anul acesta, fenomenul s-a accentuat, transformîndu-se într-o adevărată degringoladă. Zeci de spectacole au trebuit să fie anulate din lipsă de spectatori, altele s-au ținut în fața unor săli pe jumătate (sau chiar pe trei sferturi) goale. Mai mult: în timpurile de glorie ale „yé-yé"-ului, un disc de succes se putea vinde și în 700 000 exemplare (cum s-a întîmplat cu „L'école est finie" al cîntăreței Sheila); astăzi, 50 000 discuri vîndute este considerat un rezultat foarte bun.

Analizînd această evoluție, ziarul parizian LE MONDE indică drept cauze: concurența televiziunii, platitudinea și improvizația multor spectacole, creșterea prețului biletelor, suprasaturarea pieței. La toate acestea s-ar putea adăuga și epuizarea firească a unei modalități, în bună măsură artificiale.

Înlăturînd un fenomen zgomotos și inconsistent, publicul francez — ca și publicul din alte părți — continuă să-și manifeste simpatia pentru valorile autentice, inclusiv pentru cele tinere. Chiar și din punct de vedere comercial, exagerările nu se dovedesc a fi o bază cît de cît trainică. Încă o dată se confirmă adevărul aserțiunii lui Jean Cocteau, după care un lucru, cu cît este mai la modă, cu atît se demodează mai repede.

H. DONA

CURENTE • SCOLI • ECONOMISTI

MODELUL LUI DOMAR

ÎN cadrul preocupărilor tot mai accentuate ale economiștilor burghezi contemporani pentru teoriile și modelele creșterii economice, un rol important îl ocupă cercetările întreprinse de E. D. Domar. Modelul creșterii economice elaborat de el constituie o bază de plecare pentru studiile întreprinse de un număr mare de economiști, fiind considerat „model tip".

În literatura de specialitate, modelul lui Domar apare sub denumirea „modelul Harrod-Domar", deoarece între acesta și modelul elaborat de economistul englez R. F. Harrod, pe o altă bază teoretică și cu altă interpretare, nu sînt deosebiri esențiale.

Evsey D. Domar s-a născut la 16 aprilie 1914 la Lodz, în Polonia. Studiile le-a început la Universitatea din Harbin, continuîndu-și-le în S.U.A. la Michigan și Harvard. În 1942 devine cetățean american, iar din 1946 este profesor de economie la diferite facultăți americane. În 1951 deține postul de lector consultant la „Centro de Estudios Monetarios Latino-americano" din Mexico-City, iar din 1954 este consultant al Fundației Ford. Este membru al „American Economic Association" și al lui „Royal Economic Society".

Numele lui Domar devine cunoscut în rîndul economiștilor o dată cu apariția articolului **Expansion and Employment,** publicat de AMERICAN REVIEW în 1947 și se impune în 1957 după apariția culegerii studiilor sale: **Essays in the Theory of Economic Growth.**

Domar a dezlănțuit o mică furtună în atmosfera calmă caracterizată de domnia absolută a modelului creat de Keynes. Respectarea egalității „S = I" (economii = investiții) devenise pentru marea majoritate a economiștilor condiția suficientă pentru stabilirea echilibrului. Pentru Domar, ea nu este decît o condiție a echilibrului, dar o condiție insuficientă, deoarece nu avea în vedere decît un singur aspect al urmărilor pe care le au investițiile de capital, și anume: veniturile suplimentare. După părerea sa, investițiile de capital au un efect dublu, deoarece dau naștere, pe de o parte, la venituri suplimentare, dar, pe de altă parte, ele determină și apariția unor noi capacități de producție – „efectul sigma". Cu alte cuvinte, Domar susține că investițiile de capital, acumularea, determină nu numai creșterea cererii, dar și creșterea producției, adică a ofertei. Spre deosebire de modelul lui Keynes, cel al lui Domar este un model de creștere.

Plecînd de la premisa dublului efect al acumulării, Domar elaborează un model sub forma unei ecuații ai cărei extremi sînt cererea și oferta, arătînd în prealabil că factorul de creștere al cererii este „înclinația medie spre economii" sau rata acumulărilor (α), iar factorul de creștere al ofertei este „productivitatea investițiilor" (σ). Pe baza acestor elemente se conturează ecuația fundamentală a modelului lui Domar:

$$| \sigma = \Delta | \frac{1}{\alpha}$$

în care partea stîngă reprezintă capacitățile de producție și efectul σ al investițiilor, iar partea dreaptă venitul și înclinația spre economii.

Conform acestei ecuații, utilizarea forței de muncă și deci înlăturarea șomajului este în directă legătură cu ambele efecte ale acumulării, în timp ce la Keynes gradul de utilizare a forței de muncă era în legătură doar cu creșterea veniturilor. Din modelul lui Domar rezultă că utilizarea deplină a forței de muncă se realizează numai cînd acumularea crește într-un ritm mediu anual egal cu rata de echilibru a creșterii investițiilor, adică „$\sigma \alpha$". Menținerea acestui ritm ar fi de natură să determine creșterea veniturilor într-o proporție egală cu creșterea capacităților de producție.

Cum se poate realiza acest lucru?

Domar dă o soluție: reducerea înclinației medii spre economii (α) care în mod automat ar duce la ridicarea consumului. Rolul determinant în reducerea factorului α este atribuit de Domar statului capitalist, care trebuie să concentreze toate economiile rămase fără utilizare și să le întrebuințeze în orice chip, dar să le întrebuințeze neapărat, chiar dacă ar fi pentru „greblatul ierbii". Ecuația de echilibru elaborată de Domar se încadrează în sistemul modelelor keynesiste, atît prin acceptarea ideii de echilibru, cît mai ales prin rolul important pe care îl acordă statului burghez în menținerea acestui echilibru.

Domar, la fel ca și Keynes, susține că politica economică poate genera „fericire sau nefericire", în măsura în care este justă sau nejustă. Dacă în capitalismul contemporan mai există șomaj, crize și alte nenorociri, acestea nu s-ar datora esenței modului de producție capitalist, ci ar fi o urmare a faptului că politica economică promovată de stat nu este cea mai nimerită. Modelul lui Domar încearcă să fundamenteze ideea însănătoșirii capitalismului, a întineririi sale prin amestecul tot mai puternic al statului în economie, este un model adaptat nevoilor capitalismului monopolist de stat. Domar, ca și Keynes, a elaborat un model **utilitarist,** prin aplicarea căruia economia capitalistă și-ar garanta, după părerea lor, folosirea deplină a forței de muncă, înlăturarea crizelor și reducerea la minimum a riscului. Bineînțeles, nu se poate neglija rolul politicii economice, al factorului subiectiv în condițiile capitalismului monopolist de stat, dar eficiența acestora se înscrie în limite înguste, determinate de relațiile de producție capitaliste. Modelul creșterii economice elaborat de Evsey Domar este o încercare de a perfecționa ecuația keynesistă, în sensul apropierii ei cît mai mult de realitatea economiei capitaliste. Esența acestei realități împiedică însă modelul să devină o adevărată „soluție salvatoare" pentru menținerea echilibrului într-o economie capitalistă.

Mircea COȘEA

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ DE STAT

ELECTROMOTOR

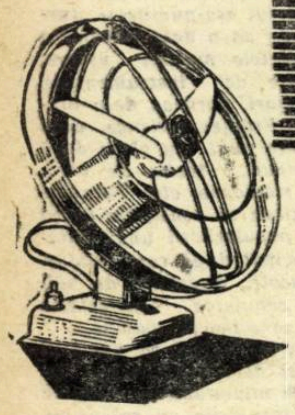

Timișoara, bd. Republicii nr. 21
telefon 13856-58

produce și livrează ventilatorul de masă care se utilizează în locuințe, birouri și magazine. Se livrează în două variante:

- **VM3, cu două viteze de rotație și suport din tablă;**
- **VM4, cu o viteză de rotație și suport din sîrmă.**

UZINELE CHIMICE TURDA

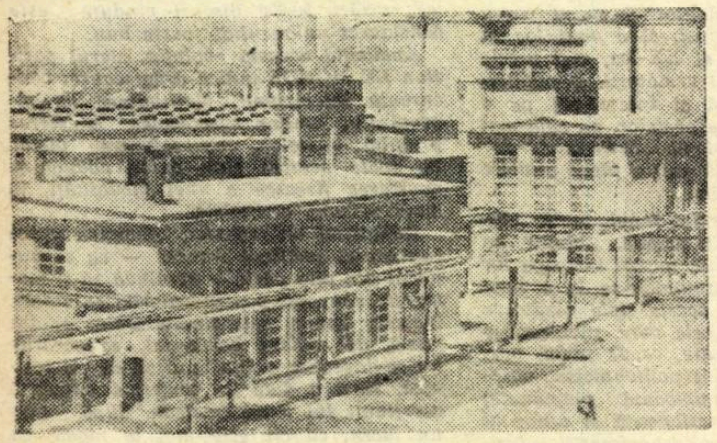

- **PRODUSE CLORO-SODICE:**
  - hidroxid de sodiu leșie
  - acid clorhidric soluție 32%
  - acid clorhidric pro analisi
  - clorură de var
  - cloroform farmaceutic
  - toluen clorurat
  - sodă caustică tehnică 98–99%
- **INSECTICIDE CLORURATE:**
  - detexan
  - hexaclorciclohexan
- **PRODUSE CLORURATE:**
  - cloroform farmaceutic
  - toluen clorurat
  - clorură ferică
- **MASE PLASTICE:**
  - policlorură de vinil suspensie și emulsie

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție:
- hidroxid de calciu (șlam)

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere telefon 1910–1911–1912, interior 157.

COMPLEXUL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCTIE DIN Tg. JIU

PRODUCE:

- Tuburi și plăci din azbociment
- Ciment Pz 400 (portland cu zgură)
- Ciment M 400 (cu zgură metalurgică)
- Ciment Rim 200 (rezistență mare — 200 kg/cmp)
- Ciment B ss export
- Ciment P 400 export

Complexul este construit după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

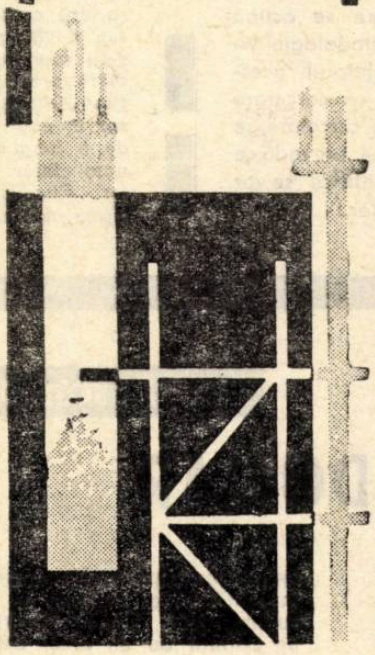

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI produce

- **RELON, fire și fibre poliamidice și**
- **MELANA, fibră poliacrilonitrilică.**

RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente: Fire textile continui de tipul mătăsii ● Fire supraelastice ● Fire voluminoase ● Fire tehnice pentru utilizări speciale ● Fire de pescuit ● Corzi pentru perii ● Fibre textile de tipul linii sau bumbacului ● Granule pentru industria maselor plastice.

MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt: fibre pentru țesături; pale pentru tricotaje.

Uzina produce de asemenea: Ciclohexanol ● Ciclohexanonă ● Sulfat de hidraxilamină ● Caprolactamă ● Nitril acrilic ● Fosgen ● Carbonat de etilenă ● Sulfat de amoniu

siguranță,
prevedere
și
înțelepciune:
asigurarea
autoturismelor
la

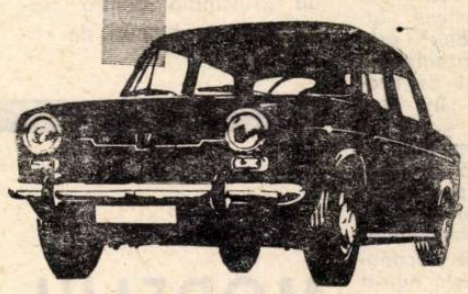

adas

PENTRU CAZURILE
DE AVARII
ȘI
DESPĂGUBIRI CIVILE

INTREPRINDEREA FLARO

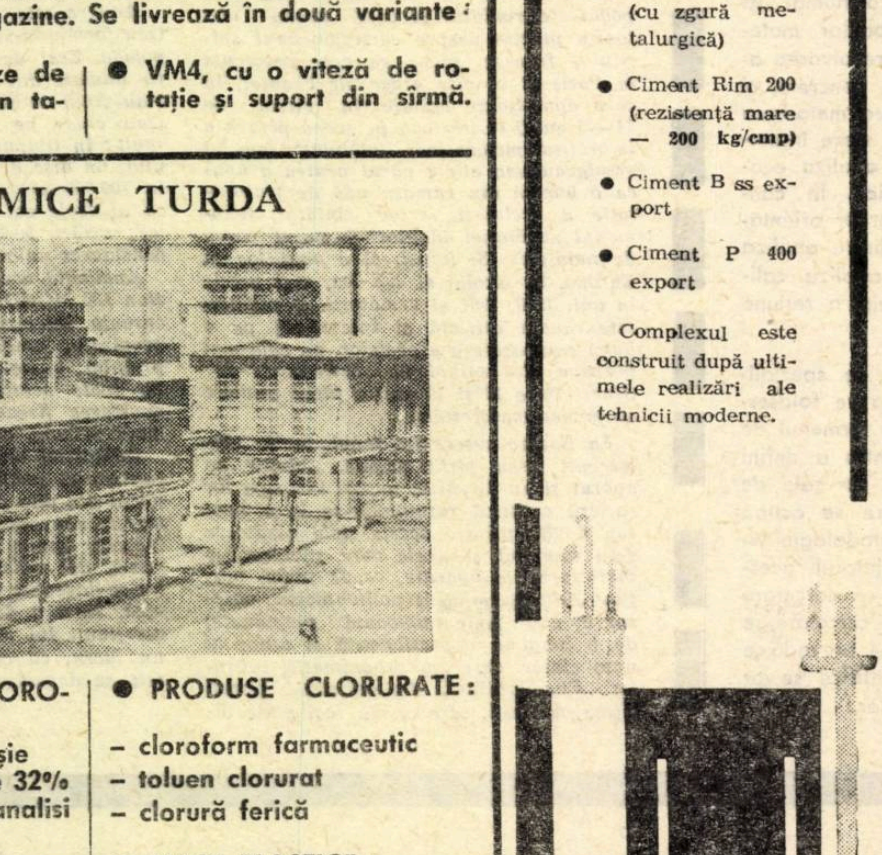

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrămioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate.

Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

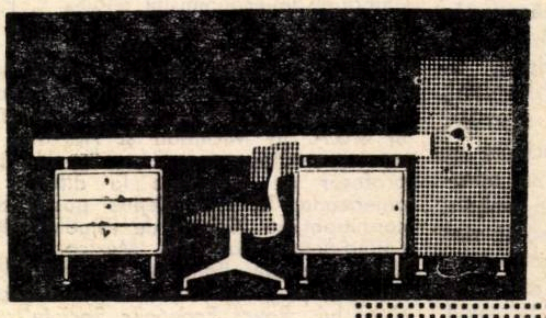

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE și LIVREAZA fără repartiție:

- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine;
- dulapuri metalice pentru vestiare;
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă;
- bancuri de lucru pentru 1-2 și 3 menghine;
- scaune rotative de lucru.

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN SCOPUL ACCELERĂRII DEZVOLTĂRII

— CÎTEVA REFLECȚII PE MARGINEA SESIUNII CONSILIULUI ECONOMIC ȘI SOCIAL —

Costin MURGESCU
membru corespondent al Academiei

TENDINȚE ÎN DEZVOLTARE ȘI GRAVELE PROBLEME ALE SUBDEZVOLTĂRII

RAPORTUL întocmit de Secretariatul O.N.U. asupra situației economiei mondiale în 1966, informările prezentate la actuala sesiune a Consiliului Economic și Social de către conducătorii principalelor instituții specializate și comentariile făcute de șefii delegațiilor celor 27 de state membre ale Consiliului au trasat **tabloul amplu al unei evoluții caracterizate, în principal, prin tendințe contradictorii.**

Potrivit datelor cuprinse în aceste materiale, principalele tendințe ale dinamicii economice ar putea fi definite astfel :

a) În țările socialiste din Europa a continuat — pe ansamblu — o creștere economică fermă și în ritm rapid, cu variații naționale inerente seriilor lungi.

b) În țările capitaliste dezvoltate din punct de vedere industrial s-au manifestat fenomene de instabilitate, iar în unele dintre ele a apărut o evidentă încetinire a ritmului. Aceasta este consecința faptului că, de regulă, dezvoltarea economică a acestor țări este însoțită de o instabilitate cu caracter inflaționist, iar căutarea stabilității prin mijloace deflaționiste se traduce prin stagnare sau recesiune.

Este știut că principalii factori de stabilitate — interdependenți — sînt creșterea veniturilor maselor și, pe această bază, creșterea consumului, pe de o parte, și a investițiilor, pe de altă parte. Investițiile depind însă, în ultimă instanță, de încrederea investitorilor în viitorul mai mult sau mai puțin îndepărtat, adică, în fond, de o dezvoltare echilibrată, iar aceasta, la rîndul ei, depinde de evoluția investițiilor. În același timp, în mod aparent, echilibrul este amenințat tocmai de creșterea cererii interne. De aici, politica deflaționistă care are ca scop să frîneze această cerere, dar care nu poate să nu frîneze, prin însăși această limitare a cererii, și investițiile. Apare astfel o contradicție — creștere economică și instabilitate sau stabilitate și stagnare. Ieșirea este căutată în însăși menținerea contradicției : alternanța politicii de stimulare a cererii cu politica de descurajare a cererii — inflație, deflație — se subordonează contradicției, o menține și, pînă la urmă, o dezvoltă.

Influențele alternanței celor două politici — mai ales cînd este vorba de țările mari — se extind asupra economiilor altor țări, afectînd astfel ansamblul economiei mondiale. De obicei, dezvoltarea economică a unei țări, cu efectele ei inflaționiste, este însoțită, în aceste cazuri, de o creștere a importurilor, de o oarecare încetinire a exporturilor și de deteriorarea balanței comerciale și a balanței de plăți. Corecturile cu caracter deflaționist provoacă, mai mult sau mai puțin repede, o tendință trecătoare spre un echilibru intern — mai curînd comercial și monetar decît economic — prin încetinirea creșterii importurilor și accelerarea creșterii exporturilor. Cu alte cuvinte, înlăturarea instabilității este căutată în domeniul relațiilor economice externe, dezechilibrul din cadrul unei economii naționale fiind transferat asupra altor țări, de unde el va tinde, prin efectele aceleiași politici, să fie transferat înapoi, producînd un retroefect dezechilibrant. Relațiile economice externe suferă astfel perturbări mai mult sau mai puțin continue, ale căror efecte sînt cu atît mai adînci cu cît țările respective sînt mai adînc angrenate în mecanismul economiei mondiale.

c) În țările în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină, situația economică continuă să fie nesatisfăcătoare ; reprezentantul uneia din aceste țări comenta — cu amară ironie — că trecerea succesivă de la termenul de **„subdezvoltat"** la **„mai puțin dezvoltat"** și apoi la acela de **„în curs de dezvoltare"** nu face decît să satisfacă unele vanități, deoarece în fapt majoritatea țărilor sărace nu se dezvoltă de loc, iar unele devin chiar mai sărace. Obiectivul fixat pentru deceniul 1960—1970, de realizare a unui ritm mediu anual de creștere economică de 5% nu va fi atins. În prima jumătate a acestui deceniu, ritmul mediu pentru ansamblul acestor țări n-a depășit 4%. După datele furnizate de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D.), ritmul de creștere pe cap de locuitor este în momentul de față, în țările în curs de dezvoltare, de 2,3% anual. În unele regiuni ale lumii el este mult inferior. Astfel, Comisia Economică pentru Asia și Extremul Orient menționează pentru 1965 un ritm de creștere de 1,9% și o scădere a venitului pe cap de locuitor cu 0,5%.

Ritmul lent în care se dezvoltă economia acestor țări, în contradicție cu creșterea rapidă a populației lor, pune — pe plan mondial — probleme economice și sociale de o deosebită gravitate. Citeva elemente citate în cursul sesiunii Consiliului Economic și Social pot da o imagine asupra dimensiunii unora dintre aceste probleme.

Pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, în timp ce populația a crescut într-un ritm de 2,5% pe an, producția alimentară națională a crescut, în perioada 1953—1963, într-un ritm mediu anual de 3% ; în ultimii ani, ritmul de creștere a producției alimentare s-a încetinit și mai mult. În 1966, nivelul producției alimentare, pe ansamblul țărilor deficitare în aceste resurse, îmbunătățindu-se față de 1965, s-a urcat abia la nivelul anului 1964 ; în Africa și America Latină a fost însă mai mic. După datele F.A.O., numai în India cifra oamenilor care suferă de foamete se ridică la 50 de milioane, iar în restul țărilor Asiei, Africii și Americii Latine alte zeci de milioane nu au „o marje de securitate alimentară".

În domeniul sănătății, potrivit datelor O.M.S., variola face să apese o gravă primejdie pentru sănătatea popoarelor din țările în curs de dezvoltare, iar holera s-a întins, în ultimii șase ani, din Pacific pînă în apropierea Mediteranei. Vaccinările și măsurile de carantină frinează extinderea bolii, dar — cum observa directorul general al O.M.S. — „epidemia de holeră nu amenință numai sănătatea și viața locuitorilor țărilor atinse ; ea dăunează progresului economic al acestor țări deoarece împiedică traficul și călătoriile internaționale". Din totalul populației urbane a țărilor în curs de dezvoltare, de peste 200 de milioane de persoane, doar 30% dispune de apă curată în cantități suficiente. „Șoarecii, muștele și alți purtători de boli — consemnează raportul O.M.S. — se înmulțesc în „bidonvilles" care, în țările în curs de dezvoltare, se extind anarhic în jurul marilor aglomerări, formînd ceea ce s-a numit „centura septică".

Proporțiile analfabetismului și lipsa de cadre de toate nivelele sînt cunoscute ; pentru a sprijini țările în curs de dezvoltare să rezolve aceste probleme, au fost inițiate în sistemul O.N.U. numeroase acțiuni de dotare și asistență tehnică. Potrivit informațiilor furnizate de directorul general al U.N.E.S.C.O., unele din aceste acțiuni n-au putut fi realizate integral datorită faptului că guvernele dintr-o serie de țări nu au fost în măsură să suporte unele cheltuieli de întreținere a experților și de investiții care le reveneau.

În aceste împrejurări, atenția Consiliului Economic și Social s-a concentrat — la sesiunea actuală — asupra a ceea ce s-a numit „Deceniul dezvoltării", asupra rezultatelor sale dezamăgitoare și asupra căilor care pot duce în viitor la remedierea situației.

INFLUENȚA SITUAȚIEI POLITICE INTERNAȚIONALE ASUPRA CREȘTERII ECONOMICE

Între problemele de principiu care se pun, prima se referă la influența situației politice internaționale asupra creșterii economice. Într-adevăr, nu se poate vorbi despre promovarea de către O.N.U. a cooperării internaționale în vederea lichidării subdezvoltării fără să se aibă în vedere legătura strînsă dintre stadiul relațiilor politice dintre state și activitatea Națiunilor Unite în domeniul economic și social.

Progresul cooperării economice internaționale devine de neconceput cînd se aglomerează focare de neînțelegere între state și izbucnesc conflicte militare care pun în pericol pacea lumii.

În lumina acestui adevăr, trebuie acordată întreaga atenție consecințelor grave pe care le au asupra ansamblului relațiilor internaționale continuarea războiului agresiv purtat de S.U.A. împotriva poporului vietnamez, intensificarea bombardamentelor împotriva R.D. Vietnam — stat socialist, liber și suveran, încălcarea dreptului sacru al poporului vietnamez de a-și hotărî singur soarta, violarea legalității internaționale. Așa cum a subliniat recent secretarul general al C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu *„De oprirea războiului din Vietnam depind în prezent, după părerea noastră, îmbunătățirea continuă a climatului internațional, normalizarea și dezvoltarea relațiilor între state, consolidarea păcii mondiale"*. Republica Socialistă România își manifestă cu consecvență solidaritatea frățească cu poporul vietnamez, acordîndu-i întregul său sprijin material, politic și moral, pînă la cucerirea deplină a victoriei.

Într-un alt colț al lumii, în Orientul Apropiat, evenimentele grave care s-au petrecut, antrenează prin consecințele lor mai litare, politice și economice alte pericole pentru pacea și securitatea internațională.

România și-a expus cu toată claritatea poziția sa principială asupra situației din Orientul Apropiat, pronunțîndu-se încă de la început pentru reglementarea diferendelor existente nu pe calea înfruntării militare, ci pe calea înțelegerii și a căutării unor soluții în conformitate cu interesele tuturor popoarelor care trăiesc în această zonă. Faptele au demonstrat justețea aprecierilor sale și a poziției adoptate. Conflictul militar s-a soldat cu mari pierderi materiale și sacrificii umane, a sporit încordarea, a ridicat obstacole și mai mari în calea soluționării divergențelor dintre popoarele acestei regiuni.

România consideră că pentru rezolvarea conflictului din Orientul Apropiat este necesară retragerea imediată a trupelor Israelului din teritoriile ocupate, desfășurarea tratativelor cu participarea părților interesate. Nici un efort nu va fi prea mare pentru ca raporturile dintre state să evolueze spre slăbirea tensiunii, spre crearea unui climat propice unei rezolvări constructive, ținînd seama de dreptul fiecărui stat la existență independentă, în condiții de securitate, spre a-și putea concentra eforturile în vederea progresului economic și social.

Credem cu tărie în capacitatea popoarelor de a imprima evenimentelor un curs rațional și de a soluționa problemele care apar, oricît de dificile ar fi ele. În același timp, ne-am face iluzii dacă am crede că se pot lichida subdezvoltarea, foametea, bolile și ignoranța atunci cînd tensiunea pe planul relațiilor dintre state dă altă destinație resurselor lor materiale și umane.

Poeții și-au făcut de mult datoria arătînd că atunci cînd se ascut armele, tac muzele. Este rîndul economiștilor să-și facă datoria și să arate că ascuțirea armelor consumă astăzi mijloacele de care au nevoie oamenii spre a se instrui, a-și îngriji sănătatea, a trăi mai bine și a se bucura de binefacerile civilizației contemporane.

Cifrele citate de dl. Paul Hoffman — chiar dacă incomplete — pot reprezenta un punct de plecare în acest sens, mai ales cînd se discută despre „Deceniul dezvoltării". Potrivit acestor cifre, de la începutul deceniului actual, asistența pentru dezvoltarea țărilor în curs de dezvoltare, prin sistemul O.N.U., s-a cifrat la 40 de miliarde dolari, iar resursele interne mobilizate în același scop de țările beneficiare, la 125 miliarde de dolari. Aceasta reprezintă un total de 165 de miliarde de dolari. În același interval, statele membre ale O.N.U. au cheltuit în scopuri militare 850 miliarde dolari. Cu alte cuvinte, pentru fiecare dolar destinat dezvoltării s-au cheltuit peste 5 dolari pentru mijloace de distrugere.

Se întocmesc acum proiecte care au ca obiectiv pentru 1970 ridicarea volumului activităților Programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare la circa 350 de milioane dolari pe an. Aceasta reprezintă mai puțin decît cheltuielile militare care se fac pe plan mondial într-o singură zi !

Mai mult ca oricînd este necesar ca în conștiința oamenilor să pătrundă adevărul că **întărirea păcii mondiale**, a securității internaționale, a încrederii între popoare și **progresul economic** sînt două aspecte ale unui singur proces.

EFORTUL NAȚIONAL ȘI COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

Independent de domeniile variate la care se referă, aproape toate documentele pregătite pentru actuala sesiune a Consiliului Economic și Social au un numitor comun. El constă în observația că condiția primordială pentru o dezvoltare social-economică accelerată și armonioasă este **efortul național al fiecărei țări.** O idee deosebit de importantă, aș spune **esențială pentru strategia dezvoltării,** pătrunde astfel tot mai larg în conștiința comunității internaționale. Într-adevăr, nu există soluție durabilă pentru nici una din complexele probleme ale creșterii economice și dezvoltării sociale, decît dacă se bazează pe mobilizarea tuturor resurselor umane și materiale de care fiecare țară dispune în vederea atingerii obiectivelor fixate. Nu este, desigur, o cale ușoară ; ea cere eforturi serioase pentru înfrîngerea greutăților care apar.

Mergînd cu stăruință pe această cale, România a obținut succese remarcabile în dezvoltarea industrială, în ridicarea și modernizarea agriculturii, în diversificarea ramurilor economiei, în promovarea creației științifice, introducerea progresului tehnic, creșterea potențialului său național și ameliorarea continuă a standardului de viață al populației. În 1966, primul an al noului cincinal, producția industrială a crescut cu 11,7%, iar în agricultură s-a obținut cea mai mare recoltă de cereale din istoria țării ; venitul național a crescut cu 7,9%, volumul comerțului exterior cu 10,2%, iar salariul real cu 6%.

Transformările revoluționare înfăptuite în cursul construcției socialiste și utilizarea rațională a resurselor țării asigură dinamismul economiei românești. Ținînd seama de punctul de la care s-a plecat acum 2 decenii, România mai are un drum lung de străbătut și obstacole de trecut pentru a ajunge la nivelul atins de țările avansate din punct de vedere economic. Dar rezultatele obținute prin mobilizarea tuturor resurselor materiale și a energiilor umane de care dispune, fac ca poporul român să privească cu optimism spre obiectivele fixate. Experiența acumulată îi dă totodată posibilitatea să perfecționeze astivitatea în toate domeniile, pentru a asigura o cît mai înaltă eficiență economică muncii sale și construirea unei economii socialiste moderne.

În lumina acestei experiențe, se cuvine acordată întreaga considerație delegațiilor acelor țări în curs de dezvoltare care au subliniat necesitatea ca acestea să ia în propriile lor mîini problemele lichidării subdezvoltării. Promovînd această idee, conducătoarea delegației Iranului, Principesa Așraf Pahlevi, a remarcat : „Responsabilitatea dezvoltării revine în primul rînd țărilor respective însăși. Ele pot și trebuie să provoace mobilizarea generală a resurselor materiale și umane. Nici un expert, nici un consilier, nici un filantrop nu poate să le ajute pe această cale. Acest destin al

(Continuare în pag. 15)

Pentru dezvoltare — 350 milioane de dolari pe an...

...mai puțin decît cheltuielile militare care se fac pe glob într-o singură zi

Corespondență din Moscova

CALITATEA — OBIECTIV DE PLAN

EXISTĂ o corelație directă : cu cît mai ridicat este nivelul calității producției, cu atît mai eficientă și productivă este munca socială. Este firesc deci ca problema calității să stea în centrul atenției. În ultimii ani, în Uniunea Sovietică mișcarea pentru îmbunătățirea calității producției a căpătat un caracter de masă. La Saratov de pildă, s-a născut sistemul de fabricație fără defecte a produselor, recepționarea lor de la prima prezentare. În întreprinderile din orașul Gorki a apărut sistemul „KANARSPI" : calitate, trăinicie, randament de la primele produse ale întregii serii de produse fabricate. Întreprinderile fruntașe din Moscova și Leningrad au devenit inițiatoarele întrecerii pentru fabricarea produselor la nivelul celor mai bune realizări ale tehnicii mondiale. Aceste inițiative au fost larg însușite în economia națională.

Dar problema calității producției se rezolvă nu numai în secțiile uzinelor. O mare atenție se acordă pe linie de stat problemelor planificării calității producției, problemelor privind standardizarea și atestarea calității.

În prezent, în Uniunea Sovietică se înfăptuiește trecerea la noul sistem de planificare și stimulare economică. În cursul acestuia se creează și noul sistem de planificare a îmbunătățirii calității producției. Rolul celor care se ocupă de elaborarea planurilor privind îmbunătățirea calității producției trece în mai mare măsură asupra producătorului de produse, iar rolul expertului, al arbitrului calității produselor — asupra consumatorului. Aceasta înseamnă că pentru principala parte a nomenclatorului producției economiei naționale, planurile de ridicare a calității produselor sînt elaborate de cei care le realizează. Ministerele unionale și republicane, precum și organele de planificare pregătesc planuri de îmbunătățire a calității numai la acele produse care determină proporțiile economiei naționale, relațiile între ramuri și pe ramuri.

Pe planul economiei naționale, calitatea se va planifica după un nomenclator limitat și concentrat pe principalele tipuri de produse care determină ritmurile, proporțiile, principalele direcții de dezvoltare a economiei naționale, precum și cele mai importante, mai moderne și mai noi produse. Planificarea îmbunătățirii calității presupune elaborarea unor sarcini corelate privind introducerea în producție și în consum a realizărilor progresului tehnico-științific, legătura prin balanță a măsurilor de asigurare a îmbunătățirii calității în diferite capitole de plan. Obiectul planificării este nivelul calității producției în diferite etape de producție și de consum, precum și măsurile privind realizarea acestor planuri.

Sistemul de planificare a calității producției cuprinde :

a) planificarea însușirii noilor tipuri de produse la un nivel tehnico-economic superior, ținînd seama de folosirea realizărilor moderne ale științei și tehnicii ; b) planificarea elaborării și introducerea unor standarde, norme și condiții tehnice noi, precum și revizuirea celor învechite ; c) planificarea măsurilor tehnico-organizatorice, inginerești și de altă natură privind îmbunătățirea calității producției.

În condițiile create în urma înfăptuirii în U.R.S.S. a reformei economice, crește deosebit rolul standardizării ca mijloc de planificare a nivelului calității producției. La elaborarea documentului normativ-tehnic participă toate organizațiile interesate.

Standardul va deveni un mijloc eficient de planificare a calității producției dacă vor fi înlăturate inconvenientele lui, și anume : termenele extrem de lungi de aplicare a unor standarde, ceea ce duce la învechirea lor morală, insuficienta corelare a planului de standardizare cu planurile de investiții și aprovizionare tehnico-materială. De aceea în STAS I-1967 sînt incluse criteriile și mecanismul de revizuire a standardelor, se pregătesc documentele metodice pentru elaborarea simultană a proiectului de standarde și a planului de măsuri pentru introducerea lui.

Indicatorii de plan ai calității nu dublează oare cerințele tehnice ale standardelor ? Comparîndu-le, această problemă cade. Indicatorii de plan determină calitatea în prima aproximație. De pildă, în prezent, tractoarele se planifică pe planul economiei naționale pe grupe, în funcție de greutate. O asemenea grupare nefericită nu reflectă eficiența lor în exploatare. Se propune folosirea altor indicatori : productivitate, viteză de lucru. În planul economiei naționale se poate, de pildă, defalca din numărul total și planifica creșterea producției de tractoare cu viteze de lucru sporite. Este greu să fim de acord că introducerea acestui indicator va rezolva problema planificării calității în construcția de tractoare. Un singur indicator nu epuizează întreaga varietate a caracteristicilor produsului muncii și tuturor cerințelor societății.

Perfecționarea planificării privind îmbunătățirea calității poate fi realizată numai pe calea elaborării complexe a indicatorilor de plan și a documentației normativ-tehnice. Pe planul economiei naționale indicatorul de calitate este vîrful piramidei, la baza căreia se află standardele.

Una din măsurile importante de îmbunătățire a calității producției industriale este, fără îndoială, introducerea atestării de stat. Produsele care au primit atestarea de stat primesc și „semnul de calitate" pe termen de la un an pînă la trei ani, semn care va fi imprimat pe ele.

Pentru produsele atestate se aprobă un standard nou sau se aduc modificări celui în vigoare. În el se stabilesc indicatori de calitate superiori, termene mai lungi de durabilitate garantată, se indică noi cerințe față de materia primă, materiale etc. Trebuie arătat că „semnul de calitate" poate fi acordat numai întreprinderilor care au trecut la noul sistem de planificare și stimulare economică. În același timp producția lor de serie și de masă trebuie să depășească cerințele standardelor în vigoare în U.R.S.S. și să corespundă celor mai bune produse din industria mondială. Și încă o cerință importantă : produsele atestate trebuie să reprezinte pentru consumatori avantaje economice.

Pentru o mai bună cointeresare materială a colectivului întreprinderii în îmbunătățirea calității produselor s-au introdus adausuri la prețurile cu ridicata ale produselor atestate. Jumătate din beneficiul deținut este destinat premierii muncitorilor și personalului tehnico-ingineresc. „Semnul de calitate" a fost atribuit pentru prima oară în U.R.S.S. producției Uzinei electromecanice „Vladimir Ilici" din Moscova, care produce noi motoare electrice asincrone cu o putere pînă la 100 kW.

Principiul ridicării pe toate căile a eficienței economice a producției presupune ca elaborarea oricărei sarcini de plan privind îmbunătățirea calității producției să fie precedată de o analiză economică amănunțită a indicatorilor de calitate și a măsurilor pentru asigurarea ei. Analiza trebuie să cuprindă toate datele cu privire la necesarul de produse respective, la resurse, la nivelul de calitate (realizat, mondial și planificat), la cheltuielile necesare și la efectul pe care îmbunătățirea îl are în economia națională. Cheltuielile pentru ridicarea calității producției sînt de regulă foarte eficiente ; de exemplu efectul economic anual datorat aplicării standardelor aprobate în 1966 reprezintă circa 1,6 miliarde ruble, iar efectul economic așteptat din introducerea în U.R.S.S. a standardelor, a căror elaborare este prevăzută în planul cincinal de standardizare va reprezenta circa 5,3 miliarde ruble anual.

V. SEDOV

candidat în științe economice
director adjunct al Institutului de cercetări științifice pentru standardizare

R. P. Chineză

REALIZĂRI ÎN INDUSTRIA CARBONIFERĂ

ÎN anii construcției socialiste, industria carboniferă a R.P. Chineze a cunoscut o dezvoltare continuă, ajungînd să satisfacă în prezent nu numai nevoile interne ale construcției economice și consumul zilnic al populației, ci să furnizeze și pentru export.

Ca rezultat al dezvoltării științei și tehnicii, în industria carboniferă s-a îmbunătățit considerabil calitatea cărbunelui. A crescut gradul de înzestrare tehnică a muncii, s-au îmbunătățit metodele tehnice de lucru. Diferitele sortimente de cărbune sînt extrase și transportate separat, în funcție de calitățile straturilor. Utilajul pentru luarea probelor de cărbune și analiza lor a fost îmbogățit și îmbunătățit, cadrele de supraveghere și cele care fac analizele au devenit mai numeroase și organele pentru controlul calitativ s-au întărit. Ca urmare, în fiecare an se obține tot mai mult cărbune de calitate superioară, pentru a satisface necesitățile diferitelor ramuri ale economiei naționale.

Pentru a îmbunătăți calitatea cărbunelui și a mări numărul de varietăți, s-au construit numeroase instalații de prelucrare a cărbunelui și de sortare a lui. Prevăzute cu mașini moderne de sortare, instalațiile pot să sorteze cărbunele de diferite dimensiuni și categorii, mărind astfel numărul de varietăți. Așa cum menționa revista „China populară", în prezent, cu excepția unui număr mic de mine de cărbuni care își vind cărbunele brut direct de la ieșirea din mină, cele mai multe întreprinderi miniere își sortează și își prelucrează produsele înainte de a le livra.

În China a fost pregătit un mare număr de ingineri și tehnicieni specializați în construcții de mine de cărbuni.

Echipele de prospectare a minelor de cărbuni au efectuat studii geologice și topografice pe cîteva sute de mii de kilometri pătrați ș.i au reușit să stabilească trăsăturile caracteristice ale distribuției zăcămintelor de cărbuni în China, ceea ce furnizează date sigure pentru dezvoltarea viitoare a industriei carbonifere.

Cadrele tehnice din China pot să proiecteze diferite tipuri de mine de cărbuni mecanizate, de mine în carieră și de instalații de prelucrarea cărbunelui. Echipele specializate de ingineri constructori au creat și o seamă de metode tehnice de lucru în straturi complexe.

O importanță mare a fost acordată ridicării gradului de mecanizare în exploatarea minieră și îmbunătățirii condițiilor de lucru în mine.

În afară de creșterea diferitelor sortimente de utilaje de ridicare mecanică, a dispozitivelor de drenare, de ventilare și aer comprimat, s-au mai introdus un număr mare de haveze, mașini combinate haveze-mașină de încărcat, perforatoare electrice și pneumatice, mașini de încărcat cărbune și steril și alte mașini moderne.

O dată cu ridicarea nivelului de mecanizare, minerii care lucrau în mine au avut nu numai posibilitatea de a obține aer proaspăt suficient, dar au fost și feriți de amenințarea inundațiilor în mină. În ultimii ani, mulțumită muncii de standardizare, calitatea produselor, manipularea și întreținerea utilajelor în multe mine de cărbuni s-au îmbunătățit considerabil. Înălțimea și lățimea tunelurilor și calitatea și așezarea proptelor sînt acum în conformitate cu cerințele de proiectare. Liniile ferate și conductele din mine sînt ferite de scăpări de aer, vînt, apă și electricitate, în timp ce instalațiile mecanice și electrice sînt de asemenea curățite și verificate la intervale regulate. Mulțumită îmbunătățirii condițiilor de lucru și a intensificării activității de conducere, accidentele individuale, precum și cele mecanice și electrice s-au redus mult și producția în condiții de securitate a devenit o realitate. În minele moderne s-a introdus exploatarea hidraulică, reducîndu-se mult cazurile de silicoză printre mineri.

P. R.

Însemnări din R. P. Bulgaria

SPECIALIȘTII URMĂRESC RENTABILITATEA PRODUCȚIEI ZOOTEHNICE

SPECIALIȘTII în domeniul zootehniei din Bulgaria sînt preocupați, de mai mulți ani, să găsească cele mai raționale soluții pentru creșterea producției și productivității în fermele de animale și păsări. În acest scop au fost studiate condițiile concrete în unități agricole independente și chiar în regiuni întregi. Bunăoară, în urma unei analize efectuate la fermele de porci din cele 14 G.A.C.M. (gospodării agricole cooperative de muncă) din regiunea Pernik s-a ajuns la concluzia că, datorită unui șir de cauze, ele nu au o rentabilitate satisfăcătoare, iar în unele situații creează chiar deficit gospodăriilor.

Această stare de lucruri a constituit apoi tema unei largi consfătuiri. La această consfătuire s-a concretizat ideea că G.A.C.M.-urile să nu mai crească și să nu mai îngrașe porci, dar să contribuie în mod egal cu fonduri la construirea unui complex de creștere și îngrășare a porcilor, iar după aceea, tot în mod egal, să contribuie cu furaje și să împartă beneficiile.

Ideea este acum realitate. În comuna Drugan a fost construit un complex dotat cu instalații moderne de hrănire, alimentare cu apă și pentru curățenie, care, începînd din acest an, lucrează la capacitatea proiectată. Aici urmează să crească din prăsila a 400 scroafe și să fie îngrășați anual, circa 10 mii de porci. Datorită gradului înalt de mecanizare și automatizare, acest complex este deservit de numai 25 de îngrijitori, iar prețul de cost al unui kilogram de carne se va realiza la mai puțin de jumătate decît în gospodăriile agricole.

Microraioane și complexe specializate

În regiunea Burgas s-a făcut prima experiență completă din Bulgaria pentru organizarea producției agricole prin crearea de microraioane, ținîndu-se seama de sol și climă. Astfel, viticultura, pomicultura și legumicultura au fost concentrate în terenuri situate în apropiere de litoral și pe lîngă marile centre de consum. Raioanele de deal au devenit producătoare principale de furaje, iar șesul a fost transformat în bază cerealieră a regiunii. Experiența din producția agricolă vegetală, care s-a soldat cu bune rezultate, a fost adoptată de specialiști și în zootehnie. Creșterea vacilor, de exemplu, a fost concentrată aproape de centrele de consum. G.A.C.M. din comuna Kameno a fost transformată într-o adevărată fabrică de carne. Gospodăria îngrașă circa 6000 de viței și 2000 de vite mari și produce anual, pentru stat, circa 3500 de tone de carne. Creșterea porcilor, care cu ani în urmă se făcea în această regiune în 50 de gospodării, se realizează acum în numai 11, asigurîndu-se o mai mare rentabilitate. Creșterea păsărilor, a fost și ea restrînsă la 12 G.A.C.M. cerealiere, dar numărul găinilor ouătoare a crescut numai anul trecut cu aproape 100 mii de capete.

La marginea de nord a Sofiei, în localitatea Kostinbrod, am vizitat nu de mult, chiar în zilele cînd plecau ultimii constructori, un mare combinat pentru creșterea păsărilor. Acesta, după cum relata directorul Todor Tomov, este cel mai mare din țară, urmînd ca în anul în curs să producă cu întreaga sa capacitate. Ca spațiu, construcțiile, inclusiv drumurile, ocupă 40 de hectare, dispuse pe o suprafață de zece ori mai mare, diferența urmînd să fie cultivată. Alte amănunte le primesc din mers, vizitînd o parte din unități, chiar în ordinea, am putea spune, a fluxului tehnologic. Începem cu hala incubator care are o capacitate de 700 000 ouă într-o serie. În interiorul camerelor de incubație automatizarea își spune cuvîntul ; eventualele defecțiuni sînt anunțate prin sonerii și aprinderea unor becuri roșii. După 18 zile, ouăle sînt mutate în alte camere și, conform programului, de două ori pe săptămînă se scot pui. În cutii de cîte 50 bucăți fiecare, stivuite pe niște cărucioare speciale, puii sînt apoi duși în hale de creștere și îngrășare. Aceste hale sînt iluminate electric după metode moderne. Chiar și ventilatoarele pentru aerisire sînt în așa fel construite încît să nu pătrundă lumina zilei. Într-o astfel de hală (caracteristic pentru toate este faptul că au numai parter) „locuiesc" cîte 25 mii pui, care în timp de 56 zile ajung la o greutate de 1,5—1,6 kg. fiecare. Ca spațiu, pe metru pătrat revin 12,5 pui. Hrana o formează concentratele de furaje ; atît hrana cît și apa sînt împinse automat printr-un întreg labirint de conducte. Pe alte conducte este dirijată căldura în timpul iernii. Munca manuală fiind astfel redusă la minimum, pentru creșterea și îngrășarea puilor dintr-o hală este nevoie doar de un singur îngrijitor, care nu depășește timpul normal de 8 ore de lucru. Medicul veterinar precizează, că din Franța s-au importat cocoși de rasa Kornich și găini din rasa Plymutrok ; că de la aceleași ferme s-au primit și rețetele de hrănire, care însă au fost modificate în funcție de furaje.

Investițiile se recuperează în 2½ ani

Vizităm în continuare alte anexe : centrala termică care asigură necesarul de apă caldă și aburi pentru încălzitul întregului combinat, abatorul, depozitul final, instalația pentru fabricat gheață, o secție de ambalaje, baza pentru producția de ouă care asigură 10 milioane bucăți pe an, laboratoare pentru diferite analize și altele. Abatorul este conceput la o capacitate de sacrificare și prelucrare a 3500 de păsări pe oră.

Valoarea investițiilor pentru ridicarea acestei „uzine" producătoare de carne de pasăre — majoritatea instalațiilor au fost importate din Danemarca și din alte țări apusene — ajunge la aproape 12 milioane de leva care, după calcule economice, urmează a fi recuperate în circa 2 ani și jumătate. Combinatul este proiectat la o producție anuală de 6 milioane kilograme carne de pasăre, ceea ce înseamnă aproximativ jumătate din cantitatea pe care a achiziționat-o anul trecut. Uniunea centrală a cooperativelor de consum este și proprietarul noii construcții. Pentru realizarea acestei producții, aici lucrează aproape 400 angajați, iar un kilogram de carne de pasăre urmează să revină la 0,75 leva, adică la mai puțin de jumătate din costul pe care îl realizează gospodăriile agricole de stat și gospodăriile agricole cooperative de muncă. Combinatul va mai realiza venituri din livrarea de ouă, pui de o zi, gheață și altele.

Noul combinat se înscrie pe linia unei tot mai raționale organizări a producției agricole și totodată a unei mai bune aprovizionări a populației cu produse alimentare.

C. LINTE

BOLIVIA: SECTORUL MINIER ÎN CENTRUL FRĂMÎNTĂRILOR

ACTUALUL guvern bolivian trece prin cea mai critică perioadă de la instalarea sa la cirma țării. Nu a trecut decît un an de cînd alegerile legislative consacrau victoria actualului președinte, generalul René Barrientos, și nemulțumirile sociale au ajuns într-un stadiu în care „soluția cea mai adecvată" pentru rezolvarea lor, în concepția autorităților, a constituit-o decretarea stării excepționale în țară. În iunie centrele miniere, aflate într-o continuă efervescență, au fost ocupate de armată. Intervenția trupelor în centrul minier Huanuni, care s-a declarat „teritoriu liber", s-a soldat cu mai multe zeci de morți și răniți.

FUNDALUL pe care are loc agravarea tensiunii politice și sociale acumulate în ultima vreme este nivelul de trai extrem de scăzut al majorității populației țării. „În mizeria fără speranță în care trăiește populația indiană (care reprezintă circa 2/3 din populația totală — n.n.), orice fricțiune locală poate declanșa o revoltă bruscă", scria nu de mult JOURNAL DE GENÈVE. Venitul național pe cap de locuitor nu depășește 145 dolari pe an, ceea ce situează Bolivia pe unul din ultimele locuri în America Latină, la antipodul S.U.A. (3243 dolari pe locuitor), și nu mult deasupra celor mai slab dezvoltate țări din Africa.

Și totuși, Bolivia este o țară cu bogate resurse naturale. Ea dispune în cantități mari de metale valoroase: antimoniu, bismut, wolfram, argint, plumb și zinc. În ultimul timp au fost descoperite importante zăcăminte de minereu de fier, estimate la 3 miliarde de tone și avînd un conținut util de peste 60%. De asemenea, au fost găsite mari zăcăminte de uraniu. Cu toate acestea, chiar în sectorul minier, în care se concentrează activitatea industrială din Bolivia, această țară este cunoscută mai ales prin faptul că ocupă locul al treilea printre marii producători de cositor din lume, după Malaezia și R. P. Chineză. Numai o foarte mică parte din cositorul extras se prelucrează în țară. Majoritatea extracției este expediată către rafinăriile de la Liverpool și din Texas.

RESURSELE minerale ale subsolului formează baza economiei țării. Sectorul minier, deși contribuie cu numai 9% (sau 13% incluzînd și petrolul) în produsul intern brut, față de 27% cît revine agriculturii, furnizează 87% din export și 95% din intrările de devize ale țării. Este una din explicațiile situației precare a economiei boliviene, expusă oscilațiilor prețurilor mondiale ale metalelor pe care ea le oferă ca componente esențiale ale exportului său.

Numai 5% din populația activă este ocupată în sectorul minier, față de 60% în agricultură. Acolo se concentrează însă partea cea mai organizată a proletariatului bolivian, care s-a afirmat nu o dată ca o importantă forță politică. În 1952 a venit la putere, cu sprijinul armat al minerilor, Victor Paz Estenssoro. Acesta a luat imediat două măsuri care, ca importanță, sînt puse de unii alături de cucerirea independenței în 1825, deși în nici unul din cazuri obiectivele prevăzute n-au fost realizate în întregime: reforma agrară și naționalizarea minelor mari. Naționalizarea minelor trebuia să ducă la majorarea veniturilor statului de pe urma exportului, permițînd astfel finanțarea unui program de expansiune și diversificare a economiei. Numai că în perioada care a urmat, ca efect al fugii capitalurilor și al deteriorării condițiilor de desfacere pe piețele internaționale, prețul de cost al extracției a crescut, iar exporturile au marcat un declin serios. Toate acestea au contribuit la crearea situației financiare critice în care se găseau întreprinderile naționalizate în 1964, cînd președintele Paz Estenssoro a fost înlăturat de la putere. Corporación Minera Boliviana (COMIBOL), care grupează întreprinderile miniere naționalizate, înregistra atunci pierderi cifrate la un milion de dolari pe lună.

MĂSURILE luate pentru reorganizarea sectorului minier de junta militară care l-a răsturnat pe Estenssoro au constat în primul rînd în reducerea generală a salariilor cu 40—50%, în timp ce prețurile multor produse alimentare au crescut. Numai patru articole alimentare de bază — pîinea, carnea, zahărul și orezul — se vînd

Principalele mine de cositor

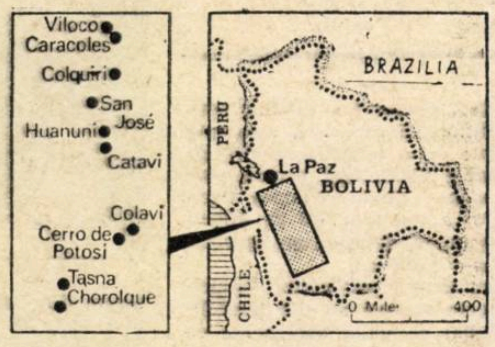

minerilor prin magazine ale COMIBOL, la vechile prețuri. A urmat reducerea numărului minerilor, de la 27 000 în 1963 la 23 000 în prezent. Recent a fost închisă, ca nerentabilă, o mare mină la San José.

Concedierile au creat o atmosferă de nesiguranță care a mărit tensiunea. Paralel au fost deportați numeroși lideri sindicali „comuniști". Reacția muncitorilor a fost înăbușită prin ocuparea minelor de către parașutiști și obligația de a preda armamentul păstrat din timpul lui Paz Estenssoro, care permisese minerilor crearea unei miliții armate. De altfel, pe vremea aceea sindicatul minerilor avea un cuvînt greu de spus în conducerea minelor, dispunînd de drept de veto în consiliul de administrație.

ANUL trecut, guvernul Barrientos a fixat cîteva obiective imediate de politică economică: o nouă lege a minelor care să încurajeze investițiile private, garanții mai mari acordate investitorilor străini, modernizarea industriei extractive, dezvoltarea unei industrii prelucrătoare a metalelor, extinderea rețelei feroviare și rutiere. Tot anul trecut a început denaționalizarea unor mine, înapoiate vechilor „seniori ai cositorului" — Catino, Heraschild, Arramayo — care pînă în 1952 acumulaseră averi fabuloase, transferate în majoritate în străinătate. În luna februarie 1967, președintele Barrientos a semnat un decret privind concesionarea a 32 de mine naționalizate către monopoluri nord-americane, printre care United States Steel Corp. Această firmă, împreună cu Phillip Brothers, o altă societate americană, urmează să exploateze, printre altele, zăcămintele de plumb și zinc de la Matilde, estimate la 3,6 milioane tone, printre cele mai mari din lume. Compania engleză British Metal Corp. a încheiat de curînd un contract cu Banca Minieră Boliviană, care achiziționează și desface producția cooperativelor miniere admise să existe paralel cu minele de stat. Firma britanică a preluat exportul minereului extras de cooperative, care reprezintă o cincime din exportul bolivian de minereu de cositor și îi asigură acestuia un preț mai apropiat de cel mondial.

Anul trecut Bolivia a început să exporte petrol, prin conducta de 1000 km lungime construită de filiala boliviană a companiei Gulf Oil Corp., care ajunge în portul chilian Arica. Societățile nord-americane dețin deja în Bolivia peste 5,5 milioane ha de terenuri bogate în petrol.

CONDIȚIILE de muncă și viață ale minerilor au rămas însă aceleași ca acum cincisprezece ani, adică „inimaginabil de grele", cum le caracterizează unanim presa internațională. Minereul se exploatează în regiunile înalte ale țării, la peste 4000 metri, iar în unele cazuri chiar la peste 5000. Muncind în galerii prost ventilate, în căldura sufocantă ce domnește la 300 metri sub pămînt, minerii găsesc la ieșirea din puțuri o temperatură vecină cu zero grade. „Pentru mulți dintre ei, scrie publicistul american Jordan Bishop, viața este teribil de simplă: în mină la 15 ani, la pensie la 25, moarte provocată de silicoză la 35 de ani. În unele mine mai puțin de zece ani sînt necesari pentru ca silicoza să te facă incapabil de a mai munci... O infirmieră belgiană care lucra într-o așezare la peste 5000 metri mi-a spus că în primele șase luni ale acelui an nici un nou născut n-a putut trăi mai mult de o săptămînă".

Tulburările actuale au fost provocate de refuzul guvernului de a satisface revendicările minerilor privind sporirea salariilor și îmbunătățirea condițiilor de muncă. Istoria recentă arată că nu puține au fost cazurile cînd stabilitatea politică boliviană a depins în ultimă instanță de mersul evenimentelor în zona minieră.

Or, observatorii se îndoiesc că guvernul generalului Barrientos va mai putea cîștiga într-o zi încrederea minerilor.

Victor DOBRAN

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● **La Paris a avut loc inaugurarea Camerei de comerț franco-sovietice, care își propune să contribuie la dezvoltarea relațiilor economice și comerciale și colaborării tehnico-științifice dintre cele două țări. N. S. Patolicev, ministrul comerțului exterior al U.R.S.S. a arătat în cuvîntarea rostită cu acest prilej, că în ultimii ani relațiile dintre cele două țări se dezvoltă cu succes în toate domeniile, pe o bază reciproc avantajoasă. Se așteaptă ca în urma îndeplinirii acordului pe termen lung (1965—1969) schimburile de mărfuri să crească cu 70% și să se dubleze în 1969 față de volumul înregistrat în anul 1964. Dezvoltarea rapidă a schimburilor de mărfuri este ilustrată de valoarea contractelor încheiate în ultimul timp, care în prima jumătate a acestui an a fost egală cu cea a schimburilor din întregul an 1966. Numai în luna iulie, U.R.S.S. a achiziționat utilaje pentru fabricile textile în valoare de 250 milioane franci.**

● **Prima sesiune a Comisiei mixte de colaborare economică bulgaro-italiană a recomandat crearea unor grupuri de lucru mixte pentru studierea posibilităților de cooperare în domeniul construcțiilor de mașini, radioelectronicii și telecomunicațiilor, transporturilor, construcțiilor de automobile și în alte domenii ale industriei. Se prevede, de asemenea, ca cele două țări să facă schimb de licențe, de documentare și patente, să colaboreze în instruirea cadrelor, să efectueze livrări reciproce de instalații.**

● **Anul acesta la Tîrgul internațional de la Brno vor participa 175 de întreprinderi engleze, cu 13% mai multe decît anul trecut. Participarea firmelor engleze la tîrg, precizează agenția C.T.K., corespunde dezvoltării relațiilor comerciale dintre cele două țări, care s-au amplificat în ultimii ani. Astfel, în anul 1966 exportul englez în R.S. Cehoslovacă a sporit cu 27%, în timp ce în alte țări ale Europei, Anglia a exportat doar cu 8% mai multe produse.**

● **Într-un comentariu consacrat relațiilor comerciale bulgaro-belgiene, agenția B.T.A. arată că valoarea schimburilor de mărfuri dintre cele două țări a crescut de la 1 021 000 dolari în 1955 la 17 500 000 dolari în 1966.**

● **La invitația ministrului energiei al Marii Britanii, Richard Marsh, a vizitat Londra Jan Mitrega, ministrul minelor și energeticii al R.P. Polone, însoțit de un grup de specialiști. Cu prilejul vizitei au fost purtate convorbiri privind o serie de probleme tehnice și de cercetări științifice, precum și în legătură cu volumul și posibilitățile colaborării între departamentele corespunzătoare engleze și poloneze.**

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN SCOPUL ACCELERĂRII DEZVOLTĂRII

(Urmare din pag. 13)

responsabilității pentru dezvoltare trebuie asumat. Pentru a încerca o ieșire există o singură cale: mobilizarea și participarea cea mai largă a maselor la opera dezvoltării... Condiția sine qua non rămîne realizarea unor reforme structurale de bază".

Efortul fiecărei țări de a-și mobiliza, în primul rînd, resursele interne și de a-și elabora propriul program național de dezvoltare în funcție de cerința utilizării lor cît mai raționale, își găsește complementul în extinderea cooperării internaționale. Fără efortul susținut al fiecăruia, cooperarea internațională și-ar pierde eficacitatea; dimpotrivă, pe baza acestui efort, cooperarea poate contribui la accelerarea creșterii fiecăruia dintre participanții la cooperare.

Consecventă acestei concepții, România își extinde, după cum se știe, nu numai relațiile sale de comerț exterior, dar promovează forme noi de cooperare economică, tehnică și științifică cu tot mai multe țări. Cooperarea economică și tehnico-științifică reprezintă o formă avansată a relațiilor interstatale și joacă un rol mereu mai important în dezvoltarea materială a statelor.

Pe plan mondial, Organizația Națiunilor Unite, instituțiile specializate și comisiile economice regionale desfășoară o activitate remarcabilă în acest domeniu, oferind statelor membre cadrul cel mai propice pentru cooperarea multilaterală.

Indiferent de cadrul în care se desfășoară, promovarea cooperării internaționale ridică însă o serie de probleme de principiu care ar trebui să preocupe Consiliul Economic și Social. Se constată, de pildă, că deși cooperarea interstatală se extinde în domeniul științei, discrepanțele existente pe plan internațional între diferite țări se accentuează. Sau, se fac eforturi pentru ca, prin cooperare, să se ușureze formarea de cadre naționale de toate nivelele; în același timp, migrația internațională a cadrelor științifico-tehnice din țările mai puțin dezvoltate spre **țările mai dezvoltate** capătă proporții care îngrijorează tot mai multe țări. Asemenea fenomene contrazic însăși rațiunea cooperării în domeniul cercetării și formării, fac ca aceasta să nu-și atingă obiectivul fundamental: **crearea și perfecționarea sistemelor naționale de cercetare și formare, dezvoltarea potențialului științific al fiecărei țări ca parte integrantă a potențialului lor economic.** Sînt totodată cazuri cînd și cooperarea tehnică, în loc să ducă la dezvoltarea forțelor de producție ale ambilor parteneri, creează pentru cel mai slab o stare de dependență tehnică. Fenomene similare apar și în cadrul unor forme de cooperare economică, soldate cu pierderi de substanță economică pentru partenerul mai puțin dezvoltat.

Asemenea fenomene negative nu trebuie să dea naștere la îndoieli cu privire la utilitatea cooperării internaționale, care reprezintă o necesitate obiectivă a zilelor noastre. Ele obligă însă, ca promovarea cooperării internaționale să fie privită nu numai prin prisma **mijloacelor materiale puse** la dispoziția ei, ci, în primul rînd, în lumina obiectivelor spre care este orientată, a principiilor care trebuie să călăuzească acest proces.

În fond, cooperarea internațională nu este un scop în sine, ci un instrument. În ultimă instanță, efortul O.N.U. în extinderea cooperării economice și tehnico-științifice internaționale trebuie să aibă ca scop întărirea bazei naționale pe care să se poată afirma cît mai deplin egalitatea în drepturi a statelor, proclamată de Cartă. Pentru a atinge acest directiv, principiile respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne trebuie dezvoltate într-un **sistem de norme fundamentale** de care să se călăuzească statele în relațiile lor economice reciproce.

Aceste norme, în concordanță cu principiile de bază ale Cartei Națiunilor Unite, trebuie să țină seama de întreaga complexitate a relațiilor economice mondiale, de formele variate ale cooperării între state aflate la nivele diferite de dezvoltare și cu potențial inegal, de implicațiile profunde pe care cooperarea economică și tehnico-științifică le are asupra tuturor domeniilor de activitate. Consiliului Economic și Social, în calitate de laborator al politicilor O.N.U. în acest domeniu, îi revine o răspundere importantă pentru elaborarea unui asemenea document al cooperării economice interstatale.

ROLUL COMISIILOR ECONOMICE REGIONALE

Una din problemele importante pe care Consiliul Economic și Social le discută se referă la activitatea celor patru comisii economice regionale ale O.N.U. pentru Europa, America Latină, Africa și Asia și Extremul Orient.

Discuția este cu atît mai importantă cu cît adeseori, în sistemul Națiunilor Unite, se trece prea repede cu vederea rolul care revine acestor organisme regionale. Or, acest rol este esențial și este timpul ca el să fie privit cu deplină răspundere.

Problema care se pune este următoarea: O.N.U. coordonează activități mereu mai variate în domeniul economic și social, pe scară mondială. Fiecare dintre aceste activități are însă particularitățile sale locale, naționale și regionale. A ignora asemenea particularități ar însemna ca acțiunea respectivă inițiată să sufere sau chiar să eșueze.

Or, care sînt acele verigi organizatorice de bază de care O.N.U. dispune spre a asigura legătura cea mai competentă și operativă între **realitățile naționale** atît de diferite ale statelor membre și **scara mondială** la care cooperarea economică este promovată? Rolul acesta trebuie să revină în mod firesc comisiilor economice regionale; el crește pe măsură ce crește însăși complexitatea activităților O.N.U. în domeniul economic și social.

În acest context de preocupări, trebuie reținută recunoașterea făcută de Secretarul General al O.N.U. într-un mesaj adresat Comisiei Economice pentru Europa: „Sistemul comisiilor regionale ale Națiunilor Unite prezintă acest avantaj incomparabil nu numai de a furniza țărilor vecine mijlocul de a reglementa problemele practice și concrete care le preocupă în primul rînd, dar și de a încuraja tendința spre o cooperare universală, grație legăturilor cu organismele Națiunilor Unite într-un cadru mondial".

Rezultatele obținute la ultima sesiune a Comisiei Economice pentru Europa unde, între altele, a fost adoptată și o rezoluție privind cooperarea tehnico-științifică intereuropeană, reprezintă o expresie a acestor avantaje. De unde și interesul tot mai marcat a numeroase țări pentru consolidarea activității acestor comisii.

Geneva, iulie 1967

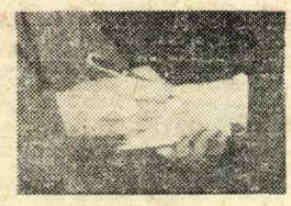

din bloc-notesul cronicarului

Elveţia : Dinamica comerţului exterior

Confederaţia helvetică este una din ţările care exportă peste 35% din producţia sa naţională. Din punct de vedere al comerţului exterior pe cap de locuitor, ea se situează pe primul loc în ceea ce priveşte importurile şi pe locul al treilea (după Belgia şi Suedia) ca ţară exportatoare. Iată dinamica comerţului său exterior pe perioada 1955—1966, publicată de săptămînalul WIRTSCHAFTLICHE MITTEILUNGEN :

Anul	Importuri	Exporturi
	în milioane de dolari	
1955	1472	1294
1960	2220	1870
1964	3575	3638
1965	3664	2960
1966	3913	3268

Dispunînd de resurse naturale reduse, Elveţia a devenit, după expresia economiştilor, un „mare atelier de transformare", care, din materiile prime importate, elaborează produse de mare tehnicitate, fabricate la comandă, în special utilaje, maşini de înaltă precizie etc. În structura exporturilor sale, 40% revine maşinilor şi metalelor, urmate de industria chimică (25%), industria ceasornicelor (15%), textilele şi confecţiile (11%), industria alimentară (5%) şi altele, (4%).

Majoritatea ţărilor cu care se efectuează schimburile Elveţiei se află în Europa, dar tendinţa este către diversificarea şi extinderea acestora şi cu celelalte continente, în special cu ţările în curs de dezvoltare. O creştere a acestor schimburi s-a remarcat în ultimii ani şi cu ţara noastră, al cărui total a trecut de la 118,1 milioane lei valută în 1960, la 231,5 milioane lei valută în 1966.

Un rol deosebit în echilibrarea balanţei de plăţi elveţiene revine turismului care, cu cele 2,7 miliarde franci încasări, în 1965, a acoperit 36,7% din deficitul balanţei comerciale a Elveţiei.

Legea lui Parkinson

Într-un articol consacrat simplificării şi adaptării structurii întreprinderilor la nevoile producţiei, revista HOMMES ET TECHNIQUES subliniază un fapt menţionat de obicei mai rar — mediocrizarea personalului şi consecinţele acesteia.

Într-o întreprindere, crearea unei funcţii noi poate fi eficace şi rentabilă numai dacă este plasat acolo un om competent şi bine îndrumat. Dacă aceeaşi funcţie este încredinţată unei persoane mediocre, rezultatele vor fi nule ; în plus va exista tendinţa de a remedia această stare de lucruri dîndu-i mediocrului un adjunct, apoi creîndu-se un alt post care să acopere partea nesatisfăcător încadrată a funcţiei anterioare ş.a.m.d.

În administraţie — subliniază revista — fenomenul este exprimat prin aşa-numita **lege a lui Parkinson :** şefii tind să-şi multiplice subordonaţii, iar aceştia multiplică munca tuturor pentru un rezultat neschimbat, astfel încît nu există nici o relaţie între sarcina de îndeplinit şi volumul de muncă cheltuit, care se poate dilata fără limite.

Împovărată de cheltuieli, întreprinderea nu mai are mijloace să-şi procure oameni de prim plan, nici să-i perfecţioneze pe cei de care dispune. Să reţinem, conchide revista, că parkinsonismul se alimentează din mediocritate şi că, pentru a fi eficace, „structurile subţiri" trebuie să cuprindă oameni competenţi.

Oraş unic

Un oraş nou, cu totul deosebit de celelalte şi poate unic în felul său în întreaga lume deşi are caracteristicile obişnuite tuturor aşezărilor urbane : case aliniate, străzi, canalizare, instalaţie electrică, încălzire centrală prin termoficare. Acest oraş se află în apropiere de Riga şi numără (după recensămîntul de anul trecut), 25 000 de „locuitori", adică 14 000 de vulpi şi 10 900 de vizoni. Un restaurant-cantină serveşte masa tuturor locuitorilor, la domiciliu, după orarul şi prescripţiile făcute de medicii specialişti care veghează la sănătatea comunităţii. Un regim special de masă îl au vizonii tineri, care refuză să-şi dea blana aşa cum se cere — lucitoare, elastică şi cu nuanţe frumoase — dacă nu li se serveşte cu regularitate, la desert, ulei de ficat de morun şi, la anumite epoci, vitamine.

Această crescătorie se află acum în extindere, întrucît previziunile pentru anul 1970 au în vedere o „populaţie" de 40.000 de suflete.

Afişe... comestibile

Agenţia franceză de publicitate „Monfort" a realizat pentru firma „Unimel" un afiş tradiţional încărcat cu vreo sută de bomboane adevărate, protejate de o peliculă subţire de plastic. Această originală campanie publicitară pentru promovarea vînzării dulciurilor a avut loc în regiunea Parisului, timp de două săptămîni şi a numărat 700 de afişe... comestibile. Fiecare trecător a putut să detaşeze cu uşurinţă bomboana aleasă după plac şi s-o mănînce.

Afişele au avut un dublu efect asupra publicului : în primul rînd au fost repede remarcate şi apoi au dat posibilitatea „contactului" gustativ imediat al noilor sortimente de bomboane care vor fi vîndute sub marca „Coq'andise". În timpul campaniei afişele au fost reaprovizionate cu bomboane pe măsură ce ele erau luate de trecători.

Ingeniozitate turistică

Tendinţa către originalitate se constată din ce în ce mai mult în ţările în care turismul ia o mare dezvoltare, stimulînd inventivitatea gazdelor pentru a fi pe placul vizitatorilor. Astfel, la restaurantul „Zlata Gusa" din Praga, de exemplu, meniul este pirogravat pe tăbliţe de lemn. Ideea s-a bucurat de atîta succes încît astăzi sus-numita unitate (care alcătuieşte lunar 200 de meniuri noi), nu mai reuşeşte aproape să facă faţă cererilor, mai ales de cînd „listele" de bucate sînt cumpărate de turişti ca suveniruri.

La hotelul „Hilton" din San Francisco (S.U.A.) a fost deschisă recent o sală specială de „vie". Pe poliţele amplasate de-a lungul pereţilor se află sticlele şi paharele speciale pentru vin, mesele sînt decorate cu etichetele specialităţilor vinicole din California, iar un gard de fier forjat, cu motive de viţă şi struguri completează ambianţa acestei săli de vie.

Tot în America — semnalează revista REVUE GENERALE DE L'HOTELLERIE — proprietarul unui restaurant şi-a amenajat bufetul într-un vechi vagon de cale ferată scos la reformă cu decenii în urmă ; iar un altul care a folosit aceeaşi idee, a imprimat pe bandă de magnetofon şi sunetul trenului în mişcare. Astfel turistul, stînd în faţa păhărelului său, are impresia că într-adevăr călătoreşte.

Şi în sfîrşit, iată şi o dovadă mai înaltă a ingeniozităţii : ceainicul deşteptător. Este suficient să umpli un asemenea ceainic cu apă şi să-l racordezi seara la culcare, potrivindu-l la ora dorită. A doua zi dimineaţa, la ora indicată, deşteptătorul sună, iar ceaiul fierbinte este gata să fie servit.

Hotărît lucru, turiştii nu se pot plînge că nu se bucură de atenţie !

Peştele — sursă de electricitate ?

Peştele african denumit „pisica de mare" (o varietate de somn), emite în mod natural electricitate : descărcări care ating pînă la 100 volţi. Un fiziolog american a descoperit că acest peşte ar putea declanşa descărcările la comandă. Pentru aceasta ar fi suficientă dresarea peştelui după metoda clasică a reflexelor condiţionate. Peştele este plasat într-un bac. De fiecare dată cînd emite un flux de electricitate, pe un dispozitiv se aprinde un bec şi în acelaşi timp se introduc în apă viermi, hrana preferată a peştelui. Nu este nevoie de mai mult de trei luni — susţine ingeniosul dresor — ca peştele să înţeleagă că recompensa depinde de el şi că pentru a o obţine este suficient ca el să producă electricitate. Pe baza acestei experienţe, mulţi se întreabă dacă asemenea peşti ar putea fi incluşi pe lista surselor de energie ale viitorului. Vor servi ei oare la reîncărcarea acumulatorilor viitoarelor submarine individuale sau la alimentarea cu electricitate a unor mici instalaţii de desalinizare a apei de mare ?

Pentru moment, fiziologul se mulţumeşte să răspundă prudent : ne aflăm abia în stadiul cercetărilor.

Peste şi pe sub apă

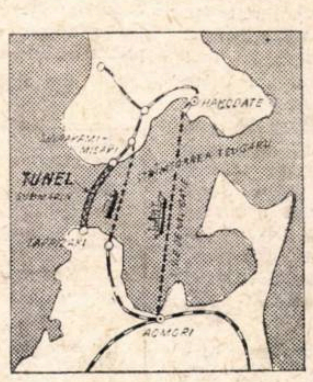

Japonia depune în prezent mari eforturi pentru a introduce în ţară mijloacele de transport mai rapide, mai sigure şi mai economice. Realizarea trenului celui mai rapid din lume pe linia Tokaido, lansarea petrolierului gigant „Idemitsu Maru" şi inaugurarea în luna martie 1966 a liniei aeriene care face înconjurul globului, se înscriu în acest obiectiv. În prezent, inginerii japonezi lucrează la realizarea tunelului „Seikan" care va deveni cel mai lung tunel submarin din lume şi care va lega pe o distanţă de 36,4 km (din care 22 km sub apă) cea mai mare insulă japoneză. Execuţia proiectului (ce va fi terminat în 1975) va costa circa 100 000 milioane yeni şi va permite triplarea traficului de mărfuri şi de călători.

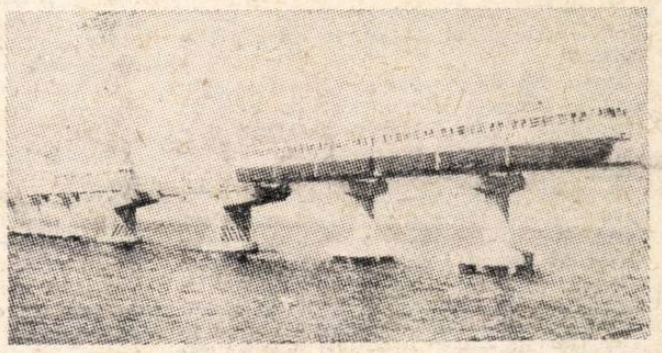

Din nou pe poziţie

Cauciucul natural, căruia specialiştii îi preziceau o foarte apropiată „pensionare" prin înlăturarea lui de pe piaţa mondială de către cauciucul sintetic, se află din nou în ascensiune. Datorită progresului tehnic de preparare, cauciucul natural (aflat în scădere continuă pînă în anul 1965), a schimbat brusc curba producţiei, ajungînd, în 1966, la un total mondial de 2 515 000 tone, adică cu 10% mai mult decît în 1965. Sinteticul însă şi-a menţinut supremaţia şi în anul trecut, dînd o producţie de 3 215 000 de tone. Pentru anul în curs, în care cererile pieţei mondiale ajung la aproape 6 000 000 de tone, se prevede o creştere egală atît la producţia cauciucului natural, cît şi la a celui sintetic. În ceea ce priveşte preţul de vînzare, cauciucul a avut slabe fluctuaţii în 1966, cu toate că cererile au depăşit posibilităţile de producţie. În momentul cel mai critic al tranzacţiilor, S.U.A. a contrabalansat tendinţa de urcare a preţurilor, vînzînd pe piaţă 170 000 de tone de cauciuc din rezervele sale strategice. Pentru 1967 se prevede o scădere a preţului la cauciucul natural.

C. GRIGORE

PE GLOB

■ Trezoreria americană a hotărît zilele trecute liberalizarea preţului argintului-metal provenind din stocurile sale (blocat din 1963 la 1,29 dolari uncia). În urma acestei hotăriri, preţul argintului metal a atins imediat 1,55, 1,68 şi chiar 1,75 dolari uncia.

■ Numai 12% din oamenii de afaceri din ţările Pieţei Comune — menţionează LES ÉCHOS — se aşteaptă la o creştere a vînzărilor lor în lunile următoare, în timp ce 44% dintre aceştia consideră volumul comenzilor viitoare inferior limitei normale.

■ Deficitul balanţei comerciale japoneze s-a agravat în cursul primului trimestru al acestui an, atingînd 879,2 milioane de dolari. Importurile au crescut în perioada sus-menţionată cu 23%, iar exporturile cu numai 8,8%.

■ Consumul total de ţiţei pe cap de locuitor a fost evaluat în Canada la 775 galloni în 1966, faţă de 750 în 1965. Cu această cifră, Canada se situează pe primul loc în rîndul ţărilor capitaliste, în ceea ce priveşte consumul de petrol.

■ În cadrul unei recente sesiuni a Consiliului central bancar al R.F.G., Karl Blessing, preşedintele băncii „Deutsche Bundesbank" a declarat că Institutul de emisie va sprijini finanţarea noului plan de investiţii adoptat de guvernul federal pentru perioada 1967—1968, şi calculat la 5,2 miliarde de mărci.

■ Corporaţia americană „Guardian Chemical" a anunţat recent punerea la punct a primei unităţi din producţia de „Policomplex A", destinată rezolvării poluării mărilor de reziduurile petroliere ale navelor. Diferite societăţi americane, printre care şi „Sun Oil", preconizează stocarea noului produs în anumite puncte ale coastelor S.U.A., pentru a putea lupta împotriva reziduurilor care ar invada apele.

■ Potrivit relatărilor ziarului TIMES, un grup de deputaţi laburişti au propus în Camera Comunelor o devalorizare controlată a lirei sterline. Pentru aceşti deputaţi, alternativa este următoarea : devalorizarea sau şomajul.

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

Gh. Dolgu (redactor şef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor şef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 31 (207)
VINERI
4 august 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

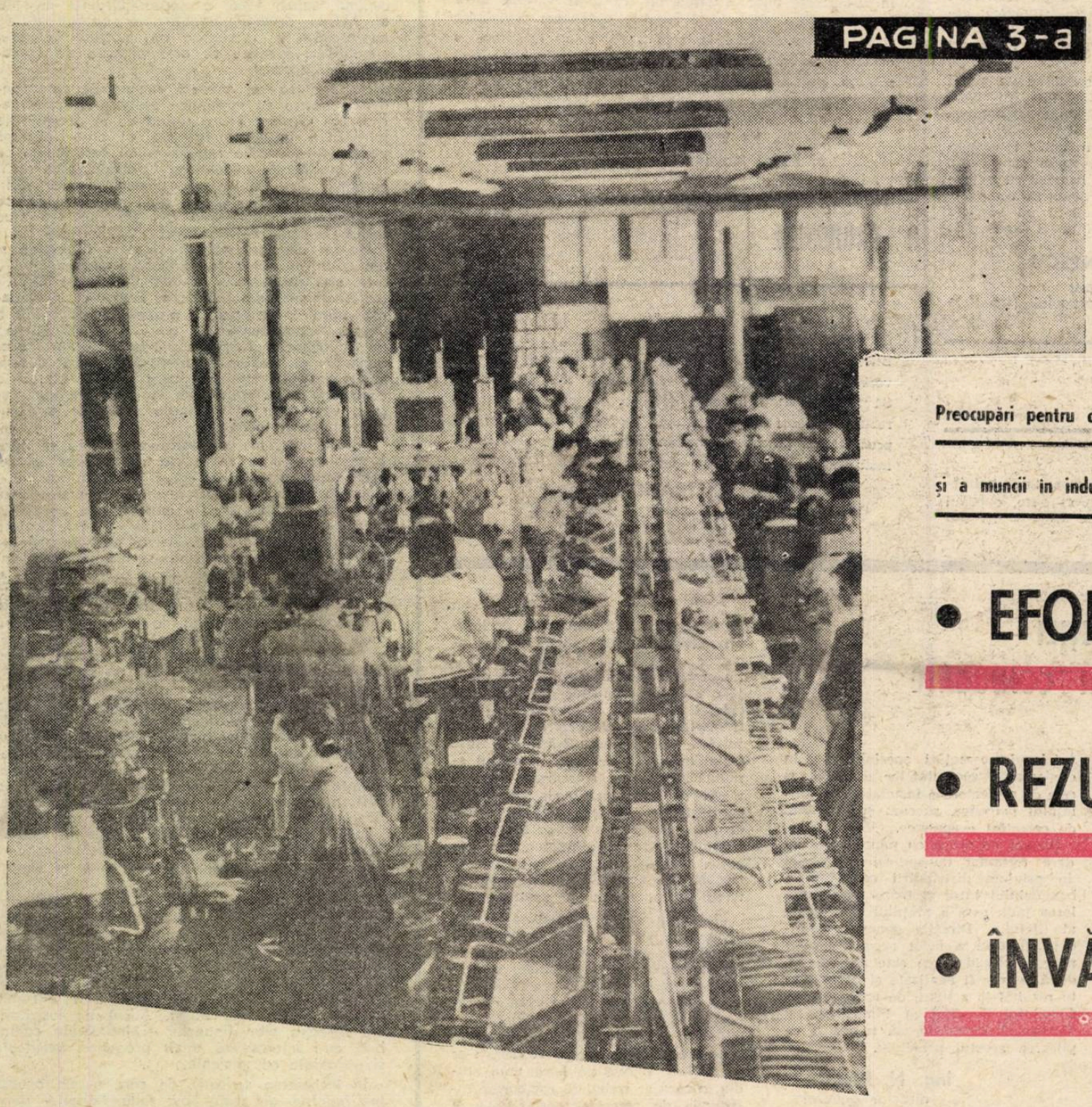

PAGINA 3-a

Preocupări pentru organizarea științifică a producției și a muncii în industria ușoară

• EFORTURI

• REZULTATE

• ÎNVĂȚĂMINTE

DIN SUMAR

PAGINA A 4-a

MĂSURI MENITE SĂ ASIGURE ÎMBUNĂTĂȚIREA COMERȚULUI CU LEGUME ȘI FRUCTE

PAGINILE 8-9

În obiectiv: PRODUCȚIA - MARFĂ VÎNDUTĂ ȘI ÎNCASATĂ

PAGINA A 5-a

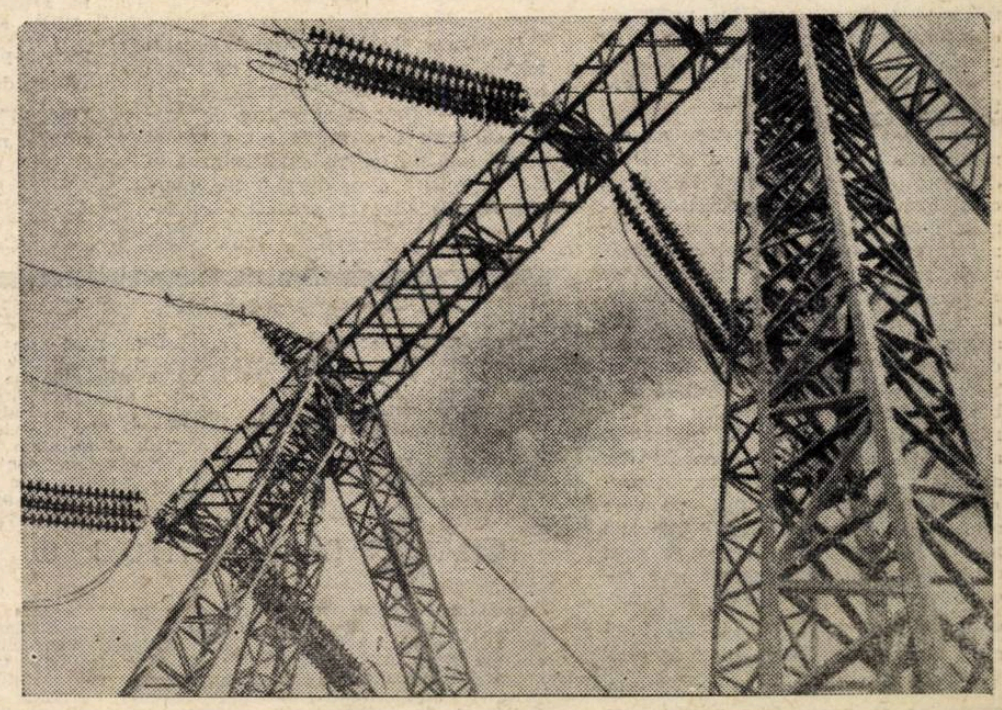

CUM FOLOSIM PUTEREA KILOWAȚILOR

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

PENTRU UNA TE PREGĂTEȘTI...

ABSOLVENȚI ai Facultății de finanțe ocupă posturi în sectorul de planificare; cei pregătiți în probleme de planificare lucrează în contabilitate; merceologi în statistică ș.a.m.d. Nefolosirea absolvenților în funcție de pregătirea lor, deși nedorită, persistă în multe locuri. Se găsesc și explicații ca de pildă aceea că un economist se poate familiariza ușor cu planificarea, statistica, comerțul, contabilitatea etc., indiferent de specialitatea căpătată în facultate. Dar, oare randamentul va fi cel scontat?

În cadrul I.S.E. există facultăți și secții cu un profil bine precizat, pregătirea studenților economiști fiind orientată spre o anumită specializare. Nu este păcat să nu se respecte profilul căpătat în facultate?

Paradoxală apare și situația creată în unele întreprinderi și instituții, unde, economiști cu studii superioare, sînt încadrați în servicii conduse de oameni cu pregătire medie. Poate că nu e cea mai nimerită comparație, dar mă întreb ce s-ar întîmpla dacă un serviciu medical încadrat cu medici specialiști ar fi condus de un felcer?

Lucian PENESCU
economist
Sfatul popular al raionului Tîrgoviște

DISPUTA KILOMETRILOR

INSTRUCȚIUNILE actuale privind taxarea transporturilor de mărfuri cu mijloace de transport auto, cuprind o mențiune pe baza căreia autobazele I.R.T.A. își pot crea surse suplimentare de venituri (necuvenite), iar beneficiarii își încarcă cheltuielile de producție cu sumele plătite pentru servicii neprestate efectiv. Astfel la cap. II pct. 2 al. 2 din instrucțiunile de aplicare a tarifelor republicane de transport, aprobate prin H.C.M. nr. 1279/1962, se prevede ca în cazul taxării la tariful pe tona/kilometru, fracțiunile de kilometru să se rotunjească la 1 kilometru.

În cazul transporturilor ce se efectuează pe distanțe mari, această reglementare nu are cine știe ce consecințe economice. Altfel stau lucrurile la cele efectuate în balastiere, unde distanța de transport variază între 5—9 km. Față de această situație propunem revizuirea reglementării actuale, în sensul de a se introduce o excepție. În cazul transporturilor efectuate pe distanțe sub 10 km confirmarea transporturilor să se facă la distanța efectivă în sute de metri.

Un grup de salariați
ai Băncii Naționale — Filiala Pașcani

O PROPUNERE

CONSIDER că ar fi util ca și la I.S.E. „V. I. Lenin"-București să se tipărească la sfîrșitul fiecărui an universitar, anale, în care să fie trecuți toți absolvenții. Să fie prezentați în mod deosebit cei care au obținut rezultate foarte bune în timpul studiilor. Aceasta ar reprezenta un puternic stimulent moral pentru absolvenții institutului.

Ioan C. TRANDAFIR
economist I.I.S. „CRINUL" — București

ECOURI

RENTABILITATEA PRODUCȚIEI — EFECTUL UNOR ACȚIUNI CONJUGATE

nr. 16

Ministerul Petrolului

Aplicarea prin lege, a unui regim special pentru calcularea amortizării la sondele de țiței, prin abatere de la principiul general aplicat pe economie, a rezultat din specificul industriei extractive de țiței în care, datorită micșorării energiei de zăcămînt pe măsura exploatării în timp, producția sondelor înregistrează o scădere continuă. Față de existența aspectelor specifice acestei industrii, considerăm că punctul de vedere al autorilor articolului trebuie să fie reținut pentru studiu în atenția Ministerului Finanțelor și a C.S.P. Pentru a asigura recuperarea fondurilor de investiții cheltuite în lucrările de exploatare, prin H.C.M. nr. 260/1967 s-a reglementat modul de înregistrare ca mijloace fixe a sondelor provenite din forajul de cercetare geologică cu rezultat, în sensul că vor fi amortizate la valoarea sondelor de exploatare vecine.

Stabilirea limitei economice de exploatare a sondelor este o problemă deosebit de importantă, complexă, condiționată de o serie de factori tehnici și economici legați de comportarea în exploatare a sondelor și zăcămintelor, de gradul de rentabilitate al schelelor și trusturilor analizate, de eficiența economică a ramurii în ansamblu și, în final, de posibilitățile de satisfacere a cerințelor de țiței. Teoretic și practic este posibilă elaborarea unor criterii pentru stabilirea limitei economice de exploatare a uneia sau mai multor sonde, dar aceasta poate să atragă încetarea producției pe unele structuri, pe care sondele sînt exploatate cu debite sub nivelul limitei economice admise, ceea ce le rîndul ei poate să ridice o reconsiderare, respectiv reducerea sarcinilor de producție pe schelă, trust sau chiar ramură. Este motivul pentru care considerăm că elaborarea criteriilor se poate face numai pe baza unui studiu aprofundat la care ar trebui să contribuie, pe lîngă instituțele de cercetări specializate în exploatarea zăcămintelor de țiței, și cele de proiectare a instalațiilor și utilajului petrolier, precum și Institutul de cercetări economice.

Sîntem de acord cu punctul de vedere formulat de autorii articolului în privința distribuirii echitabile a beneficiului între sectoare, prin corelarea judicioasă a prețului cu rădicata al țițeiului. Direcția generală foraj-extracție-țiței a făcut această propunere și consideră că este necesar ca, după ce vor fi analizate și definitivate rezultatele acțiunii de rentabilizare, Comitetul de Stat al Planificării și Ministerul Finanțelor să treacă la aplicarea acestui principiu.

ing. N. ROȘCA
director general

Comitetul de Stat al Planificării

Derogarea de la principiul general admis privind amortizarea mijloacelor fixe s-a făcut — pentru sondele de țiței — ținîndu-se seama de faptul că gura de sondă nu poate fi transferată pe un alt amplasament în caz de oprire a producției, iar energia de zăcămînt și producția sondelor scade în timp din cauza declinului natural, specific numai pentru această categorie de mijloace fixe. Extinderea acestei excepții și la utilajele aferente sondelor nu s-a considerat indicată întrucît acestea pot fi refolosite. Pentru determinarea mai justă a valorii amortizărilor incluse anual în prețul de cost, în cursul anului 1966, s-au reanalizat duratele medii de funcționare ale diferitelor categorii de mijloace fixe și cotele de amortizare aferente, în funcție de nivelul tehnic al utilajelor, iar în cursul anului acesta pe baza H.C.M. nr. 260/1967 s-a trecut la experimentarea noului regim de amortizare.

Stabilirea limitei economice de exploatare a sondelor este o problemă deosebit de complexă care trebuie să țină seama de factorii tehnici și economici legați de sonda, zăcămîntul și schela respectivă, de eficiența economică a ramurii industriei combustibililor și de posibilitățile de acoperire a necesarului de energie. Aceasta s-ar putea face numai pe baza unui studiu la care ar trebui să colaboreze institutele de cercetări specializate în exploatarea zăcămintelor de țiței împreună cu Institutul de proiectări, instalații și utilaj petrolier și Institutul de cercetări economice.

Considerăm că problemele ridicate în articolul din nr. 16 al revistei „Viața economică" prezintă interes pentru planificarea și urmărirea activității de extracție a țițeiului și le vom acorda atenția cuvenită în lucrările noastre viitoare.

ing. Șt. GABOR
vicepreședinte

DIN CORESPONDENȚA SĂPTĂMÎNII

MĂCAR O SCRISOARE DE MULȚUMIRE

CITITORUL nostru **Iuliu RABOTKA**, contabil șef la O.C.L.-Metalo-chimice din Timișoara ne relatează că în ultimii ani a înaintat organelor tutelare — Direcția comercială a regiunii Banat și Direcția plan financiar și îndrumare contabilă din M.C.I. — mai multe propuneri de raționalizare a muncii administrative.

Una din aceste propuneri — făcută la 28 octombrie 1965 — se referea la simplificarea evidențelor pe linia contabilității și a vînzărilor de mărfuri cu plata în rate. Mai tîrziu, la începutul anului 1966, a apărut Ordinul nr. 110 al M.C.I., privind simplificarea operațiilor de contractare a vînzărilor de mărfuri în rate, simplificări identice cu cele propuse de contabilul timișorean.

În legătură cu această problemă, corespondentul nostru se întreabă: elaborarea prevederilor din Ordinul 110 a pornit de la propunerile lui? E o întrebare firească al cărei răspuns pozitiv (propunerile respective au fost făcute cu mult înainte de aprobarea Ordinului 110) ar fi constituit un stimulent moral pentru autor. Dar, Iuliu Rabotka nu știe nici pînă azi dacă cei ce au elaborat prevederile din Ordinul 110 s-au folosit sau nu de rezultatul studiului său.

Ne-am interesat noi de această problemă și am aflat că la baza elaborării Ordinului 110 n-au stat propunerile contabilului de la O.C.L.-Metalo-chimice din Timișoara. Faptul că prevederile adoptate coincid cu propunerile făcute e o simplă... coincidență. Se pune însă întrebarea: pentru această „simplă coincidență" autorul propunerilor nu trebuia să primească măcar o scrisoare de mulțumire prin care să i se aducă la cunoștință că preocupările lui s-au dovedit majore, venind în întîmpinarea măsurilor preconizate de forul tutelar?

Și alte propuneri importante, privind raționalizarea muncii și reducerea cheltuielilor inutile, prezentate forurilor în drept de către tov. Iuliu Rabotka au avut același rezultat. La unele dintre ele — cele referitoare la metodologia de calculare a dobînzii la plata ratelor, trimise la data de 27 mai 1966 și care ulterior au fost aplicate în întreaga țară, realizîndu-se beneficii de milioane de lei — direcția de resort din M.C.I. a răspuns că ele n-au stat la baza stabilirii noului sistem de calculare, întrucît Direcția comercială regională nu le-a adus la cunoștința forului tutelar. Dar, la forul tutelar existau aceste propuneri trimise de autor. De ce trebuiau să fie aduse la cunoștință de către Direcția comercială regională?

De asemenea, la 14 februarie 1967, Iuliu Rabotka a trimis — prin intermediul Direcției comerciale regionale — Direcției plan financiar și îndrumare contabilă din M.C.I. alte propuneri de raționalizare referitoare la un nou sistem de contabilitate pentru urmărirea debitorilor, înlăturarea facturii la vînzările în rate, simplificarea operațiunii de transmitere a contractelor către întreprinderi etc. — care se aplică deja la O.C.L.-Metalo-chimice din Timișoara, reducîndu-se simțitor volumul de muncă și realizîndu-se importante economii.

Și la aceste propuneri răspunsul a fost clar și „oficial". Autorul era îndrumat să se adreseze Direcției comerciale regionale (prin intermediul căreia propunerile au ajuns la minister), care să le experimenteze pe plan local (propunerile se aplică deja la O.C.L.-Metalo-chimice din Timișoara) și să hotărască dacă sînt eficiente sau nu. Și cu asta basta. Adică pe lucrătorii din Direcția plan financiar și îndrumare contabilă nu-i interesează decît propuneri verificate și garantate ca eficiente...

În încheierea scrisorii, de care ne-am ocupat în rîndurile de față, tov. Iuliu Rabotka pune cîteva întrebări. Iată-le: 1. Ce se înțelege prin raționalizarea muncii administrative? 2. Cui se adresează propunerile de raționalizare? 3. Ce remunerații legale și din ce fond se cuvin autorilor de propuneri? 4. Cum stimulează organele de conducere din direcțiile regionale și din direcțiile generale de resort din M.C.I. activitatea de raționalizare a muncii administrative?

Răspunsurile la primele trei întrebări vor fi publicate în unul din următoarele numere ale revistei, la rubrica „Agenda economistului". La cea de-a patra întrebare e bine să răspundă cei vizați.

D. TĂRNĂUCEANU

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

IOAN ILISIE, economist, I. M. Oradea — La ultimul material trimis redacției în legătură cu desființarea extrasului de cont și înlocuirea mențiunii prevăzute de pct. 441 din Instrucțiunile M.F. și B.N. vă răspundem următoarele:

Extrasul de cont neconfirmat, prevăzut de pct. 533 al. 1 din Instrucțiuni, are ca scop să justifice numai materialitatea operației reprezentate de dispoziția de încasare pe care o însoțește și nu constituie temei pentru executarea operației de decontare, care este supusă acceptării. Dacă un alt document justificativ anexat la dispoziția de încasare dă posibilitatea identificării operațiunii respective, în vederea acceptării ei de către plătitor, este de la sine înțeles că nu mai este necesară întocmirea paralelă a unui extras de cont. Potrivit prevederilor din aceleași instrucțiuni. (pct 501), facturile talon prevăzute cu mențiunea furnizorului privind predarea mărfurilor către delegatul cumpărătorului se decontează de Banca plătitorului chiar în ziua primirii lor, fără a mai fi avizate. Cu alte cuvinte, mențiunea făcută de furnizor — conform pct. 441 — constituie o confirmare. Banca îi acordă încredere, fără a pretinde prezentarea altor documente doveditoare și efectuează plata fără a cere, în prealabil, acceptarea plătitorului. Menționăm că formula propusă de dv. a fost practicată în trecut, dar a trebuit să fie îmbunătățită, întrucît a dat rezultate negative, declarațiile făcute de unii furnizori fiind adesea neconforme cu realitatea.

CONSTANTIN P. BELDIANU, Brașov — Problema sesizată de dv. a fost comunicată Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii, Producției și ale Salarizării. Am fost informați cu acest prilej că s-au elaborat lucrările preliminare pentru îmbunătățirea reglementării drepturilor angajaților care lucrează în condiții de șantier și de izolare. La definitivarea lucrărilor menționate, se va ține seama și de observațiile dv.

IOAN NĂDĂBAN, Arad Pentru a vă ajuta la alegerea orașului în care să dați examen la Facultatea de științe economice ne-am interesat la Ministerul Învățămîntului. Am aflat că în acest an, respectiv 1967/1968, în anul I al Facultății de științe economice din Timișoara nu vor exista cursuri fără frecvență. Asemenea cursuri vor fi numai la facultățile respective din Craiova, Cluj, Iași și București. Răspunzîndu-vă la cea de-a doua întrebare, precizăm că la Cluj vor fi cursuri fără frecvență și la secția unde vreți să dați dv.: Economia industriei.

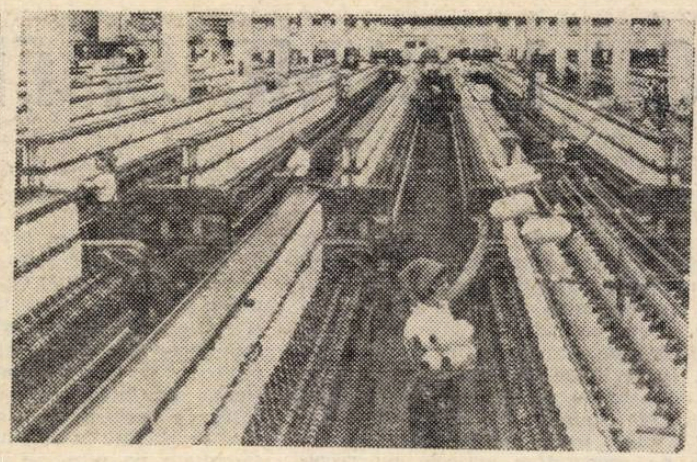

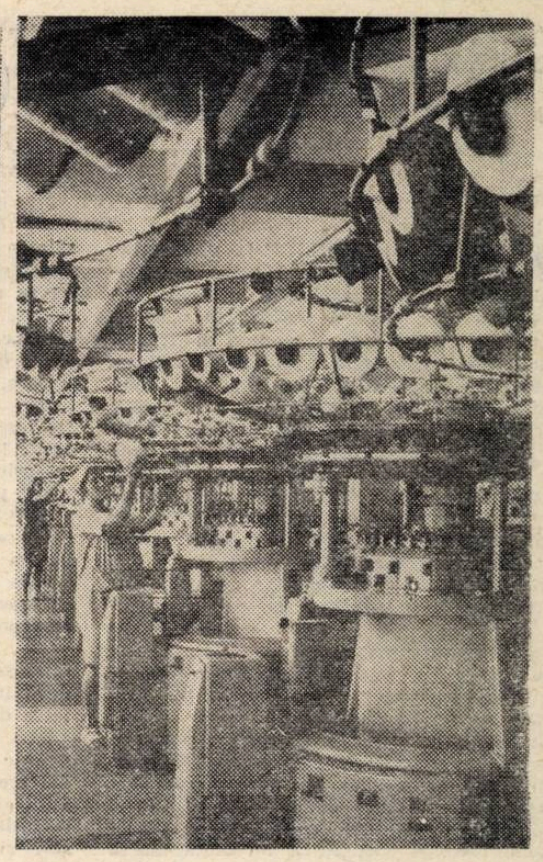

Preocupări pentru organizarea științifică a producției și a muncii în industria ușoară

EFORTURI • REZULTATE • ÎNVĂȚĂMINTE

ORGANIZAREA științifică a producției, a muncii și a conducerii întreprinderilor constituie o cerință obiectivă, dictată de necesitățile realizării sarcinilor privind sporirea substanțială a producției și ridicarea nivelului ei calitativ, de progresul tehnic contemporan, de asigurarea unei cît mai înalte eficiențe în întreaga activitate economică.

Obiectul unor studii aprofundate și sistematice

În întreprinderile aparținînd de Ministerul Industriei Ușoare au existat și pînă în prezent preocupări pentru promovarea unor forme mai evoluate de organizare a producției și a muncii, pentru aplicarea unor metode înaintate de muncă. Ele nu au avut însă un caracter permanent și nu s-au ridicat în general la nivelul cunoștințelor atinse pe plan mondial în această direcție. **În prezent, în cadrul vastei acțiuni ce se desfășoară din inițiativa conducerii de partid și de stat, pe baza sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966, organizarea științifică a producției și a muncii a devenit obiectul unor studii aprofundate și sistematice în toate unitățile și în minister.**

De o deosebită importanță pentru buna desfășurare a studiilor a fost tematica elaborată la nivelul Comisiei centrale și care a fost adoptată la specificul fiecărei ramuri și subramuri în parte. Ea a asigurat o orientare corespunzătoare tuturor colectivelor de muncă, constituite la nivelul întreprinderilor și ministerului, a înfățișat cadrul de probleme ce trebuiau abordate și mijloacele pentru studierea lor.

Pentru a înfăptui în cele mai bune condițiuni și cu maximum de rezultate sarcinile trasate de conducerea de partid și de stat în domeniul organizării științifice a producției și a muncii, în baza tematicii stabilite, ministerul nostru a antrenat în această largă acțiune cele mai capabile cadre de conducere și de specialiști din întreprinderi, din institutele de proiectare subordonate și din direcțiile generale; de asemenea, a apelat la un însemnat număr de oameni de știință și cercetători ai Academiei, specialiști din alte instituții și organizații centrale.

Pornind de la ideea că numai oamenii bine informați asupra scopului a ceea ce fac și asupra mijloacelor pe care le au la dispoziție, ca și asupra metodelor existente, pot da lucrări de calitate, ministerul a acordat o atenție deosebită atît instruirii teoretice cît și lucrătorilor din colectivele de lucru, cît și informării lor asupra realizărilor obținute în întreprinderile similare fruntașe din țară și cele din țări dezvoltate din punct de vedere industrial. În același timp, a fost desfășurată o largă propagandă privind organizarea științifică a producției și a muncii în rîndul maselor de salariați din întreprinderi pentru a-i atrage la o colaborare activă cu colectivele de lucru.

Forme variate de activitate

În perioada celor cîteva luni de la începerea acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii au fost studiate numeroase aspecte tehnice, economice și organizatorice ale producției și conducerii acesteia, s-au elaborat și aplicat un însemnat număr de măsuri de mare eficiență.

Analiza critică efectuată asupra tuturor laturilor activității întreprinderilor, depistarea lipsurilor ce au existat și stabilirea măsurilor adecvate pentru înlăturarea acestora, precum și pentru desfășurarea unei activități conduse după cele mai noi cuceriri ale științei conducerii, au permis scoaterea la iveală a însemnate posibilități de creștere a producției și a productivității muncii, de sporire a acumulărilor, de mobilizare a rezervelor pentru desfășurarea unei activități substanțial îmbunătățite.

De un real folos în acest scop s-au dovedit a fi analizele asupra stadiului desfășurării studiilor, care au avut loc periodic, atît la nivelul întreprinderilor, cît și la cel al comisiei coordonatoare pe minister, precum și popularizarea realizărilor pozitive și schimburile de experiență pe diferite teme. În cadrul analizelor s-a dezbătut, cu spirit de răspundere, modul cum s-au respectat termenele planificate de realizare a diferitelor studii, soluțiile la care s-a ajuns, s-au dat îndrumări pentru rezolvarea corespunzătoare a diverselor probleme, s-au luat măsuri pentru aplicarea în practică a metodelor eficiente stabilite etc.

În cadrul schimburilor de experiență s-au relevat rezultatele pozitive obținute în rezolvarea problemelor privind structura organizatorică a întreprinderilor, sistemul informațional și de evidență, organizarea locurilor de muncă, programarea producției, metodele de muncă adoptate, s-au examinat posibilitățile și s-au stabilit măsurile ce trebuie luate pentru obținerea acelorași rezultate prin generalizarea lor. De pildă, s-a organizat un schimb de experiență cu toate unitățile etalon privind forma de organizare a producției și metodele cele mai bune de programare; o consfătuire de producție avînd ca temă modul de organizare a producției în fabricile de confecții; o consfătuire cu fabricile de ciorapi la care s-au prezentat parametrii de vîrf realizați de întreprinderile fruntașe și metodele aplicate, stabilindu-se totodată măsurile ce urmează a fi luate în celelalte întreprinderi pentru a se obține indicatori ridicați; un schimb de experiență cu fabrici din industria încălțămintei în probleme privind programarea, lansarea și urmărirea producției; schimburi de experiență avînd drept obiect simplificarea și reducerea formalisticii evidenței tehnico-operative, perfecționarea și simplificarea sistemului informațional.

Analizele și lucrările efectuate în întreprinderi au dat la iveală numeroase posibilități de sporire a producției, de creștere a productivității muncii, a acumulărilor. Astfel, au fost elaborate soluții și măsuri originale pentru stabilirea unei structuri organizatorice a întreprinderilor mai adecvată sarcinilor actuale, folosirea mai rațională a personalului tehnico-administrativ, precum și a unor sisteme informaționale mai eficiente, toate avînd ca scop creșterea competențelor, operativității și răspunderii tuturor verigilor. S-a prezentat un mare număr de propuneri privind organizarea proceselor de producție și de muncă, adoptarea unor forme noi de programare și transmitere a sarcinilor de producție pînă la muncitori, utilizarea completă a capacităților și suprafețelor de producție, circuitul rațional al materiei prime și materialelor în procesul tehnologic, organizarea judicioasă a locurilor de muncă și, pe baza acestora, elaborarea de norme de muncă cu fundamentare științifică etc.

Creșterea producției și însemnate economii

Toate acestea au dus la creșterea substanțială a nivelului tehnic și organizatoric al întreprinderilor, la creșterea eficienței activității lor. Cîteva exemple ni se par concludente. Prin aplicarea concluziilor numai ale unui singur studiu — privind creșterea turației mașinilor și îmbunătățirea reglajului acestora — la Întreprinderea „Dacia" din București se va obține o creștere a producției cu 174 tone fire, 1,5 milioane mp țesături, precum și o reducere relativă a numărului de salariați cu 150, pentru care se cheltuiau 2,2 milioane lei fond de salarii anual. Totodată, s-a mărit în mod experimental zona de deservire la un grup de 130 războaie de la 10 la 15 războaie, iar la mașinile cu inele de la 3 la 4 părți, ceea ce conduce, pentru început, la o economie de 33 muncitori.

Prin folosirea mai rațională a capacităților de producție la Fabrica de tricotaje Sebeșul din Sebeș Alba, se va realiza o producție suplimentară de 154 mii perechi ciorapi anual, reprezentînd o producție globală de 1,2 milioane lei. La Întreprinderea „Aurora" din București, prin trecerea la mașinile cu inele de la zona de 90 fuse la 180 fuse și la selfactoare de la 115 fuse la 153 fuse, se obține o economie de 21 muncitori. În multe întreprinderi („Dacia"-București, Fabrica de porțelan-Cluj, Fabrica de sticlărie-Turda etc.) sistemul informațional a fost organizat pe bază de excepții (se raportează numai fenomenele negative); în același timp, s-au stabilit criteriile, frecvența și nivelele la care vor circula informațiile, în funcție de importanța fenomenului ce trebuie raportat pentru luarea de măsuri operative.

Din calcule preliminare efectuate pînă în prezent rezultă că în întreprinderile din industria ușoară se va putea realiza în perioada 1967—1970 peste prevederile din planul cincinal un însemnat volum de produse și de beneficii.

Din analiza lucrărilor efectuate în întreprinderi se constată că nu peste tot s-a acordat întreaga atenție examinării critice a stărilor de lucruri din întreprinderi, stabilirii „diagnosticului" celui mai bun pentru unele aspecte negative din activitatea de conducere și de producție, căutării soluțiilor optime pentru diversele probleme ce există în unitățile respective. În unele cazuri, conducerea întreprinderilor și membri din colectivele de lucru nu au înțeles spiritul nou care trebuie să-i anime în desfășurarea acțiunii, au privit mai mult sau mai puțin formal sarcinile ce le-au revenit, au dat dovadă de automulțumire. Evident că în asemenea condiții și rezultatele muncii lor au fost slabe. Ei nu au reușit să stabilească decît unele măsuri de mai mică importanță, asemănătoare obișnuitelor măsuri ce se înscriau an de an în planurile de măsuri tehnico-economice. A fost uneori necesară intervenția directă a colectivului de conducere pe minister pentru remedierea unor atari situații.

În activitatea unor colective din întreprinderi s-au constatat, de asemenea, întîrzieri nejustificate în finalizarea studiilor întreprinse, ca și în aplicarea măsurilor ce puteau fi traduse în viață imediat. Au fost și colective de lucru care și-au irosit o bună parte din timpul de lucru pentru studierea unor aspecte mărunte, neesențiale, cu efecte economice, cum este și firesc, nesemnificative.

★

În prezent, lucrările întocmite de către colectivele din întreprinderi, împreună cu planurile de măsuri și propunerile acestora de îmbunătățire a indicatorilor planului cincinal au fost transmise colectivului coordonator pe minister. Ele sînt analizate cu toată atenția, se vor corela propunerile cu posibilitățile economice, astfel încît să se stabilească efectele economice maxime de atins prin valorificarea muncii desfășurate la nivelul unităților. În același scop, se vor compara soluțiile privind conducerea și organizarea producției, se vor depista ideile cele mai valoroase în vederea aplicării și generalizării celor mai corespunzătoare. Tot o sarcină ce revine acestui colectiv este de a stabili și măsurile pentru desfășurarea în continuare a lucrărilor de organizare a producției și a muncii.

Începutul bun ce s-a făcut cu ocazia acestei acțiuni a condus la ideea ca ea să se desfășoare în continuare, să capete un caracter permanent, organizarea întreprinderii, a producției și a muncii trebuind să stea continuu în atenția tuturor cadrelor din întreprinderi și minister.

I. MOLDOVAN
director adjunct
în Ministerul Industriei Ușoare

CURIER

În fabrici și uzine

● La I. F. Huedin prin măsuri de valorificare mai bună a masei lemnoase, amenajarea și extinderea unor secții de producție se va realiza o creștere a producției globale cu circa 1 milion lei, economii la prețul de cost de circa 800 000 lei și beneficii peste plan de aproximativ 1 milion lei.

● În cadrul Uzinei metalurgice Iași a fost întocmit un studiu care urmărește, prin reorganizarea locurilor de muncă, reducerea opririlor tehnologice și folosirea optimă a capacității liniilor de sudat, atingerea și depășirea, în 1968, a capacității proiectate cu circa 1000 tone. Această depășire se estimează că va crește în anul 1969 la 6 000 tone, iar în 1970, la peste 7 000 tone.

● Determinarea capacității de producție la atelierul de utilaje chimice (cazangerie), din cadrul Uzinei de prototipuri și reparații utilaj chimic Făgăraș, va avea următoarea eficiență: creșterea producției cu 167 tone utilaje tehnologice pentru industria chimică, ceea ce echivalează cu o producție suplimentară de 3 600 000 lei.

● Un studiu privind determinarea capacității de producție la secția de butadienă a Combinatului de cauciuc sintetic din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej a arătat că producția va putea crește în 1967 cu 2 000 tone, iar pînă în 1969 cu 3 400 tone.

● Măsurile luate la Iprofil „23 August" din Tg. Mureș — reorganizarea locurilor de muncă, preuscarea materiilor prime, montajul mobilei după procedeul în bandă, reorganizarea depozitului de materii prime etc. — duc la sporirea producției globale în 1967 cu 14 500 000 lei și creșterea beneficiilor peste plan cu 11 672 000 lei.

● Îmbunătățirea indicelui extensiv prin laminarea sortimentelor dificile într-un singur lot fac ca în secția „Laminor 2" din cadrul uzinei „Laminorul"-Brăila să se realizeze în 1968 o creștere a producției fizice cu 4000 tone laminate, a producției globale cu 12 400 000 lei, a productivității muncii pe uzină cu 2,3% și economii la prețul de cost în valoare de 170 000 lei.

● Un studiu întocmit la Uzina de țevi „Republica"-București, a dovedit că la laminorul de 6 țoli este posibilă îmbunătățirea indicelui extensiv și intensiv de utilizare a utilajului, ceea ce va contribui la depășirea planului la producția globală și producția marfă cu peste 2 500 tone, reprezentînd o valoare de circa 8 000 000 lei. La laminorul de 3 țoli, prin reorganizarea locurilor de muncă și a proceselor de producție și prin folosirea cu precădere a dimensiunilor și loturilor optime, producția va crește, începînd din anul 1968, cu circa 6000 tone. Aceasta echivalează cu un spor al producției globale și al producției marfă de aproximativ 18 milioane lei.

MĂSURI MENITE SĂ ASIGURE ÎMBUNĂTĂŢIREA COMERŢULUI CU LEGUME ŞI FRUCTE

PARTIDUL ŞI GUVERNUL, preocupîndu-se de ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului, a luat, în decursul anilor, o serie de măsuri în vederea creşterii producţiei de legume şi fructe. S-au extins suprafeţele cultivate cu legume în bazinele şi unităţile cu cele mai bune condiţii ; cea mai mare parte din aceste suprafeţe sînt cultivate în sistem irigat ; s-a lărgit şi dezvoltat baza materială pentru producerea legumelor într-un sortiment cît mai bogat. O dată cu acestea s-a îmbunătăţit sistemul de contractare, mărindu-se astfel cointeresarea unităţilor cultivatoare în creşterea producţiei de legume.

Efectele pozitive ale acestor măsuri şi-au găsit expresia în creşterea an de an a producţiei de legume şi fructe, în îmbunătăţirea aprovizionării oamenilor cu aceste produse. Şi în acest an, producţia de legume şi fructe este, în ansamblu pe ţară, bună.

Cu toate acestea, în anumite perioade aprovizionarea cu unele sorturi de legume şi fructe, în cantitatea necesară şi calitatea corespunzătoare, este deficitară. Sînt cazuri cînd, datorită faptului că unităţile comerţului de stat şi cooperatist nu oferă marfă corespunzătoare cantitativ şi calitativ, pe piaţa tărănească se înregistrează creşterea preţurilor la unele produse.

Cauzele principale ale acestei stări de lucruri constau în activitatea defectuoasă desfăşurată de către Departamentul pentru valorificarea legumelor şi fructelor. În mod nejustificat, există o insuficientă aprovizionare a pieţelor în unele perioade, o funcţionare defectuoasă a reţelei volante, o slabă cunoaştere şi supraveghere a modului de distribuire a mărfurilor pe reţea şi a activităţii magazinelor.

Toate aceste carenţe, care reduc mult din posibilitatea satisfacerii cererii pieţei de legume şi fructe cu produse de calitate şi în sortimente variate, sînt urmarea faptului că organele Departamentului pentru valorificarea legumelor şi fructelor exercită un slab control şi manifestă lipsă de exigenţă în îndeplinirea sarcinilor ce le revin.

Nu mai puţine prejudicii aduc bunei aprovizionări a populaţiei acele unităţi de producţie care, din cauza slabei organizări a muncii, nu culeg legumele la timp, nu le sortează în mod corespunzător, ceea ce face ca însemnate cantităţi să rămînă zile în şir pe cîmp, depreciindu-se calitativ.

Comitetul Executiv al C.C. al Partidului Comunist Român, analizînd situaţia aprovizionării cu legume şi fructe, a stabilit o serie de măsuri menite să asigure înlăturarea neajunsurilor semnalate, să determine o îmbunătăţire substanţială a activităţii în acest domeniu, pentru ca populaţia din întreaga ţară să fie aprovizionată din abundenţă şi la preţuri avantajoase cu legume şi fructe de bună calitate.

Satisfacerea operativă a cererii pieţei

DUPĂ cum se cunoaşte, comerţul cu legume şi fructe îmbracă un caracter destul de complex, din care motiv el cere pricepere, o mare operativitate şi atenţie în activitatea de producţie, recoltare, transport şi desfacere a produselor.

Aceasta presupune ca atît producătorul, cît şi organele comerciale să respecte în mod riguros prevederile contractuale. Din păcate, în unele locuri, acest deziderat principal al oricărui comerţ este lăsat pe ultimul plan. Aşa se explică de ce în unele pieţe o serie de sortimente mult solicitate în această perioadă ca ardeii graşi, morcovii, vinetele şi chiar roşiile lipsesc, sau se aduc în cantităţi insuficiente.

Nu sînt puţine cazurile cînd, deşi există cantităţi suficiente de produse, în unele pieţe ele lipsesc sau sînt insuficiente. Acest fenomen îşi are izvorul principal în modul defectuos în care se repartizează legumele şi fructele pe unităţi de desfacere. Bunăoară, în urmă cu cîteva zile, la unitatea nr. 110 din Bucureşti, care se află aproape de sediul Oficiului nr. 2 al I.O.V.L.F. şi de magazia acestuia, nu se găseau legume, deşi vînzătorul a făcut regulat comenzi. În schimb la unitatea nr. 113 din cartierul Floreasca, care este aprovizionat de acelaşi oficiu, existau legume suficiente. De asemenea, în pieţele „30 Decembrie" şi „Ilie Pintilie", la magazinul I.O.V.L.F., în ultimele 2—3 zile nu au fost aduse fructe de loc. Este evident că aici, ca şi în alte cazuri, avem de-a face cu lipsa de răspundere şi cu existenţa unei însemnate doze de dezinteres şi neglijenţă.

Concomitent cu îmbunătăţirea activităţii în domeniul repartizării mărfurilor este nevoie să se asigure ritmicitatea livrării produselor de către furnizor (în speţă gospodăriile de stat şi cooperativele agricole), **prin respectarea graficelor stabilite de comun acord cu unităţile de valorificare.** În această direcţie este de menţionat faptul că o serie de cooperative agricole nu respectă obligaţiile, ceea ce prejudiciază activitatea comerţului de legume şi fructe. Următorul exemplu este edificator. În timp ce în regiunile Dobrogea, Oltenia, Ploieşti, Banat, Maramureş în zilele de 30 şi 31 iulie a.c. s-au preluat cantităţi mult mai mari decît cele prevăzute în graficele de livrare, în regiunile Suceava şi Argeş volumul de produse preluat a fost cu mult sub graficele stabilite. În regiunea Bucureşti, I.R.V.L.F. întîmpină greutăţi deoarece o serie de cooperative agricole nu recoltează produsele pentru a le preda conform graficului. Din această cauză au fost zile cînd camioanele s-au întors aproape goale, iar în altele nu s-a putut transporta întreaga cantitate de produse recoltată, întrucît aceasta a depăşit cu mult capacitatea de transport. Rezultatul nu este greu de întrevăzut. Pe lîngă insuficienta cantitate de produse, s-au mărit cheltuielile de transport, iar unele mărfuri s-au depreciat calitativ din cauza neridicării lor la timp.

Din cele prezentate rezultă că **eforturile depuse pentru îmbunătăţirea condiţiilor de desfacere a legumelor şi fructelor nu pot avea efectul scontat decît în măsura în care unităţile producătoare** — gospodăriile de stat şi cooperativele agricole — **îşi respectă cum se cuvine contractele încheiate în ce priveşte livrarea la timp a producţiei.**

Produse de calitate superioară

LA fel ca şi în alte domenii de activitate, şi în legumicultură scopul este nu numai creşterea producţiei, ci şi realizarea unor produse de calitate. Lipsurile existente reduc eficienţa economică a legumiculturii, aducînd prejudicii atît producătorilor, cît şi aprovizionării consumatorilor. Nu sînt puţine cazurile cînd cumpărătorului îi sînt oferite mărfuri depreciate. Zilele trecute, de pildă, cooperativa agricolă Căldăraru, din zona oraşului Bucureşti, a adus spre vînzare în piaţa Obor castraveţi şi dovlecei depreciaţi calitativ, deşi transportul lor s-a efectuat pe o distanţă de numai 10 km de şosea asfaltată. Iată o dovadă a neglijenţei manifestate în timpul culesului producţiei şi a transportării ei. Şi ca oricare neglijenţă, desigur că ea nu a rămas fără urmări. Bine ar fi ca aceste pierderi să fie suportate de către acei care sînt vinovaţi şi nicidecum să impieteze asupra veniturilor tuturor membrilor cooperatori.

Este în interesul fiecărei cooperative agricole producătoare de legume să asigure produse de înaltă calitate, deoarece numai pe această cale veniturile lor pot fi într-adevăr mari. Slaba preocupare manifestată în unele unităţi pentru recoltarea la timp şi sortarea produselor se soldează cu însemnate pierderi materiale care reduc veniturile obşteşti. Edificator este următorul exemplu : În anul 1966 fabricile de conserve au plătit un preţ mediu de 0,48 lei/kg tomate pentru întreaga cantitate preluată, faţă de 0,55 lei/kg în 1965. Prin urmare, cooperativele agricole respective au încasat numai la acest produs mai puţin cu 9,675 milioane lei datorită livrării unor produse de slabă calitate.

Întărirea spiritului de răspundere în activitatea de recepţionare a produselor, preocuparea sporită pentru a bara căile de acces în pieţe a mărfurilor de slabă calitate au aceeaşi însemnătate, dacă nu chiar mai mare, ca şi sporirea producţiei, recoltarea la timp şi desfacerea operativă a produselor. Întreprinderile care se ocupă cu valorificarea legumelor şi a fructelor au datoria să dea dovadă de exigenţă la preluarea mărfurilor, să organizeze temeinic transportul şi manipularea acestora astfel încît pe piaţă să nu-şi găsească loc decît produsele de bună calitate.

În acest context este util ca pe lîngă sistemul de cointeresare aplicat în cooperativele agricole conform recomandărilor Uniunii Naţionale a C.A.P., să se găsească şi alte forme stimulative care să conducă la creşterea simţului de răspundere al cadrelor de conducere din cooperativele agricole faţă de respectarea clauzelor contractuale.

Sistemul de stabilire a preţurilor Forme eficiente de stimulare materială

ÎN VEDEREA îmbunătăţirii aprovizionării populaţiei cu legume şi fructe, printr-o recentă Hotărîre a Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România cu privire la cointeresarea lucrătorilor din sectorul de valorificare a legumelor şi fructelor precum şi la stabilirea de preţuri maximale se prevăd măsuri de o deosebită importanţă.

Una din măsurile principale ale Hotărîrii — care se aplică de la 3 august a.c. — se referă la condiţiile de stabilire şi de practicare a preţurilor de vînzare a legumelor şi fructelor în pieţe, prevăzînd ca săptămînal comitetele executive ale sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa să stabilească, la propunerea comisiilor de preţuri, plafoane maxime orientative de preţuri cu amănuntul, pe calităţi diferenţiate pe oraşe şi centre muncitoreşti. În limita acestor plafoane, comitetele executive ale sfaturilor populare din oraşele şi centrele muncitoreşti, precum şi din alte localităţi, vor fixa zilnic preţurile maximale, pe calităţi, pînă la care unităţile comerţului socialist şi producătorii vor putea vinde legume şi fructe la populaţie. Aceste preţuri se vor publica zilnic în mercuriale şi se vor afişa în locuri vizibile în pieţe.

Unităţile comerţului socialist vor aplica preţurile cu amănuntul, în limita preţurilor maximale, astfel încît să influenţeze favorabil nivelul preţurilor practicate de către producători în pieţe. Aceasta va frîna urcarea preţurilor, lichidînd încercările unor intermediari de a face speculă cu legume şi fructe ; totodată cooperativele agricole, membrii cooperatori şi producătorii individuali capătă posibilitatea să-şi desfacă în condiţii avantajoase produsele lor.

Sporirea cointeresării materiale a lucrătorilor din unităţile de valorificare a legumelor şi fructelor a constituit şi constituie una din condiţiile de bază pentru dezvoltarea acestui gen de comerţ. Cu toate măsurile luate, încă nu s-a reuşit să se asigure în măsura cuvenită cointeresarea întregului aparat pentru desfacerea unor cantităţi tot mai mari de legume. De asemenea, formele de salarizare nu determinau în suficientă măsură creşterea responsabilităţii lucrătorilor în gospodărirea fondului de mărfuri şi în îndeplinirea la timp şi în bune condiţiuni a sarcinilor de plan.

Drept urmare, în activitatea de valorificare a legumelor şi fructelor au continuat să se manifeste lipsuri în preluarea integrală şi la timp a fondului de mărfuri contractate, neoperativitate în efectuarea mutaţiilor către locurile deficitare, interes insuficient pentru păstrarea, sortarea şi manipularea produselor în depozite, deprecieri calitative şi pierderi în reţeaua de desfacere cu amănuntul.

Prin recenta Hotărîre a Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România se asigură forme mai eficiente de cointeresare a celor ce lucrează în comerţul cu legume şi fructe. Astfel, potrivit prevederilor hotărîrii, începînd de la 1 august a.c. s-a introdus **salarizarea pe bază de remiză** acordată la cantitatea sau valoarea produselor preluate sau achiziţionate, **salarizarea pe bază de remiză acordată la 1000 lei desfacere**, diferenţiat, pe grupe de produse, precum şi **salarizarea mixtă a personalului tehnico-administrativ şi a celui operativ** (conform H.C.M. 238/1967).

★

Măsurile stabilite de către partid şi guvern sînt menite să aducă o îmbunătăţire rapidă a aprovizionării populaţiei cu legume şi fructe. De bună seamă că aceasta nu se poate produce de la sine. Roadele vor putea fi culese din plin numai pe baza unei activităţi intense desfăşurată de către sfaturile populare şi organele de valorificare pentru aplicarea întocmai a măsurilor stabilite.

Urmărirea zi de zi a modului în care se face aprovizionarea, a felului în care este organizată desfacerea produselor şi este practicată fixarea preţurilor, concomitent cu întărirea muncii de control şi îndrumare de la recoltare şi pînă la vînzarea mărfurilor, sînt tot atîtea mijloace deosebit de eficiente care contribuie din plin la aprovizionarea din abundenţă a populaţiei cu legume şi fructe de bună calitate, la preţuri tot mai scăzute.

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● ÎNTREPRINDERILE ROMÂNEŞTI DE COMERŢ EXTERIOR AU SEMNAT NOI CONTRACTE DE EXPORT : **„Industrialexport"** cu întreprinderea „Maşinoimport" din Moscova, pentru 6 instalaţii complete de foraj tip 4 DH 315, destinate forajului de prospectare şi exploatare a sondelor de ţiţei şi gaze, cu masă Rotary sau cu turbină, pînă la 7000 m adîncime, cu prăjini de foraj de 4½ ; **„Agroexport"** — cu Regia de tutun din Austria pentru exportul a 150 tone de tutun în foi, iar cu firma „C. van Bergeick" din Olanda — pentru exportul a 1500 tone fasole comestibilă ; **„Maşinexport"** cu întreprinderi din R. S. Cehoslovacă, pentru livrarea a 100 maşini combinate portabile T-9 pentru prelucrarea lemnului ; **„Românoexport"** cu clienţi din Olanda, Austria, Danemarca, Elveţia, Irak, Kuweit şi Libia pentru exportul de diferite tricotaje ; **„Prodexport"** cu firma „Unilever" pentru exportul în R. F. a Germaniei a 12 000 tone ulei de floarea soarelui, cu firma „Ortiz" din Franţa — pentru 30 tone raţe congelate, cu firma „Beka" din Belgia — pentru 5000 kg pene şi cu firma „Nozaki Co. Ltd" din Tokio, pentru 10 tone pastă de ouă comestibilă congelată.

● ÎN BAZA OBLIGAŢIILOR CONTRACTUALE EXTERNE, ÎN LUNA IULIE S-AU EXPORTAT : 395 vagoane de mobilă şi cîteva vagoane uşi şi ferestre în U.R.S.S. şi R. P. Ungară ; 1850 mc lăzi de fag în Cipru; 4000 garnituri butoaie şi 900 mc lăzi de fag în Grecia ; 35 000 obiecte din lemn de uz casnic în S.U.A. ; 12 000 articole de artizanat din lemn în Anglia ; strunguri universale de tip SN-400 în Elveţia şi Italia ; electromotoare în Italia ; grupuri electrogene în Ceylon; excavatoare şi betoniere în Suedia ; freze de tipul FUS-200 P. în R.F.G. ; malaxoare pentru aluat în Iran şi Irak ; strunguri universale în Olanda ; 15 tone pui congelaţi prelucraţi în Libia ; 3700 tone ciment în Malta şi Insulele Canare ; 102 100 mp geamuri mecanic trase în R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R. P. Ungară, U.R.S.S., Italia, Irak şi Malta ; 22 820 mp geam laminat în Italia, Malta, Austria şi Irak ; 8000 tone sare în Japonia, R. P. Ungară, R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă şi R.S.F. Iugoslavia ; 400 tone minereu de mangan în R. D. Germană ; 180 tone bitum natural în R.P. Bulgaria ; 375 tone barită în U.R.S.S., R. P. Ungară şi R.P. Polonă ; 140 tone pirită în R.P. Ungară.

De asemenea, au fost exportate importante cantităţi de materiale de construcţii în R. P. Ungară, R. S. Cehoslovacă, R.F.G., Belgia, R. P. Polonă, şi articole din mase plastice (tapet semilavabil, covor p.v.c. pe suport de textil şi policlorură de vinil) în R. P. Ungară şi U.R.S.S.

● CONTRACTE DE IMPORT PERFECTATE : **„Tehnoimport"** — cu firma „Klinger International" din Austria pentru 600 tone azbest fibră şi cu firma „Hokushin Electric Works Ltd" din Japonia pentru două instalaţii de automatizare, destinate dezasfaltării şi deparafinării.

● ÎN LUNA IULIE A CONTINUAT UN INTENS TRAFIC MARITIM PRIN PORTUL CONSTANŢA : 1500 tone zahăr cu destinaţia Libia ; 15 500 tone grîu către Anglia şi Brazilia ; 1000 tone ulei pentru transformatori, destinat Indiei ; 1600 mc cherestea şi 1700 tone lemn de construcţie pentru Italia. Au sosit din import 25 000 tone minereu de fier din India şi 3150 tone cauciuc din Anglia.

CUM FOLOSIM PUTEREA KILOWAȚILOR

PRODUCȚIA industrială, agricultura, transporturile, realizarea construcțiilor, viața de toate zilele se desfășoară, însoțite de un consum tot mai mare de energie electrică. Pentru satisfacerea acestor cerințe în continuă creștere, are loc o dezvoltare continuă a bazei energetice a țării noastre.

Anul 1966 — primul din actualul cincinal — a marcat noi și importante realizări în dezvoltarea energeticii țării, adăugînd la capacitățile existente noi hidro și termocentrale. Astfel, au intrat în funcțiune centrala hidroelectrică „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș, Centrala cu turbine de gaze București-Sud, ultimele 3 hidrocentrale în aval de Bicaz, grupuri de 100—200 MW la termocentralele Luduș și Fintinele. S-au desfășurat în ritm intens lucrările de construcție la sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier.

Realizarea cu succes a prevederilor planului de investiții pe anul 1966 în domeniul centralelor electrice, prin punerea în funcțiune de noi grupuri electrogene cu o putere instalată de circa 1250 MW — cifră record pentru energetica noastră — a permis în linii mari să se recupereze rămînerea în urmă de circa 400 MW ce era marcată la finele șesenalului. **La sfîrșitul anului 1966 puterea electrică instalată pe cap de locuitor reprezenta 234 kW, iar producția de energie electrică a atins 1085 kWh.**

Pentru a se menține avansul necesar dezvoltării impetuoase a economiei naționale, se prelimină o creștere a producției de energie electrică în acest an cu 500 milioane kWh peste nivelul prevăzut în cadrul planului cincinal pentru 1967 și cu 3,8 miliarde kWh față de anul trecut.

Planul pe 1967 se înfăptuiește cu succes. La centrala termoelectrică Luduș a intrat în exploatare industrială, cu 90 de zile înainte de termenul prevăzut în planul de stat, ultimul agregat de 200 MW. La hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș s-a dat recent în exploatare cea mai lungă galerie subterană — aducțiunea de pe riul Doamnei. Prin aceasta, debitul de apă în lacul de acumulare format de barajul Vidraru se va dubla.

Pe șantierul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier a fost străpuns, cu 123 de zile mai devreme, tunelul Tufăr, iar cota de fundație a centralei electrice a fost atinsă cu 45 de zile înainte de termenul prevăzut. Cu 30 de zile mai devreme a fost pusă sub tensiune linia electrică aeriană de 220 kV Işalnița—Bechet, prin care se face interconectarea între sistemele energetice ale țării noastre și al R.P. Bulgaria.

În primele 6 luni ale anului, producția de energie electrică a depășit cu circa 1,7% sarcinile de plan, reprezentînd un spor de 26,4%, față de aceeași perioadă a anului trecut. Depășirea față de prevederile planului s-a concretizat în obținerea unei producții suplimentare de aproximativ 178 milioane kWh.

Înfăptuirea sarcinilor de plan pe anul în curs, îmbunătățirea balanței de putere a sistemului energetic creează premisele necesare alimentării cu energie electrică, în condiții ameliorate, a consumatorilor din toate ramurile economiei naționale și, în primul rînd, a întreprinderilor industriale.

● Parametrul bunei gospodăriri

Concomitent cu dezvoltarea rapidă a capacităților de producție a energiei electrice, **este necesar să se vegheze asupra utilizării raționale a acesteia, să se promoveze o largă preocupare pentru economisirea și gospodărirea judicioasă a ei.** Aceasta, nu numai pentru faptul că producerea energiei electrice cere eforturi mari de investiții; dar nu trebuie uitat că resursele noastre de energie primară disponibile pentru producerea energiei electrice sînt limitate.

Energia electrică intervine cu o pondere ridicată în prețul de cost al unor produse industriale, ca, de exemplu: 48—60% la soda caustică, 40% la clor lichid, 58% la acetilenă, 23,1% la aluminiu, 22,2% la carbid și 10% la oțel electric, 12% la prelucrarea țițeiului, 15—18% la ciment ș.a. De aceea, **urmărirea economisirii ei trebuie să ocupe un loc de seamă printre măsurile ce se iau pentru reducerea prețului de cost al produselor, pentru ridicarea eficienței activității economice a întreprinderilor** — sarcină principală trasată de Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966.

Pornind de la această sarcină, colectivele din întreprinderi depun eforturi pentru mai buna gospodărire a energiei electrice, pentru reducerea consumurilor specifice. Iată dinamica consumurilor specifice de energie electrică pe cîteva produse (în kWh/t):

	1957	1959	1966
Oțel electric	947	874,30	839
Laminate	88	78,38	53,2
Țevi laminate	341	253,24	193,5
Sodă caustică electrolitică	4295	3856	3220
Cărbune extras	—	27,77	24,21

Din analiza realizării consumurilor specifice rezultă că, în general, acestea au scăzut la principalele produse, oglindind prin aceasta efectul aplicării măsurilor pentru economisirea energiei electrice ca și al modernizării instalațiilor, punerii în funcțiune de noi agregate de mare capacitate, cu productivitate ridicată. A devenit o regulă ca în întreprinderi să se întocmească anual planuri de măsuri pentru economisirea energiei. **Numai în acest an, cumulînd efectul măsurilor puse în aplicare în perioada 1960—1966, se realizează economii de aproape 1 miliard kWh.**

Dar, deși pe ansamblu, planul de normare al energiei electrice s-a respectat, trebuie să relevăm că **sînt încă numeroase întreprinderi care nu urmăresc operativ realizarea normelor de consum energetice și nu intervin la timp în descoperirea și înlăturarea cauzelor de depășire. Anul trecut, la un număr de produse nu s-au realizat normele de consum de energie electrică, depășirea consumului reprezentînd circa 220 milioane kWh. De asemenea, normele de consum nu au întotdeauna o fundamentare științifică. Sînt puține cazurile în care personalul din întreprinderi este cointeresat direct în realizarea de economii de energie.**

Se simte nevoia să se intensifice acțiunea de elaborare de metodici specifice de normare a consumurilor energetice, să se precizeze mai bine conținutul normelor și să se analizeze cu mai multă exigență realizarea consumurilor specifice.

● Consumatorii — tampon și reglajul curbei de sarcină

În întreprinderi există încă importante rezerve, care nu sînt pe deplin valorificate. Astfel, deși factorul de putere mediu sub care se consumă energia electrică de către marii consumatori a crescut de la 0,69, cît era în anul 1955, la 0,931 în trim. IV 1966, mai există întreprinderi care realizează un factor de putere scăzut, sub valoarea neutrală de 0,90. **Anul trecut, penalizările tarifare plătite de aceste întreprinderi au însumat circa 40 milioane lei.** Această situație nesatisfăcătoare se datorește preocupării insuficiente a unor conduceri de întreprinderi de a procura și monta condensatoare statice, ce se produc în țară în cantități suficiente.

Pentru a nu fi nevoit să facă investiții exagerate în instalațiile de producere și transport a energiei electrice și pentru sporirea economicității funcționării centralelor electrice, sistemul energetic este foarte interesat de modul în care se desfășoară consumul energiei electrice, respectiv de ritmicitatea acestuia, încărcarea schimburilor și puterile absorbite de către consumatori în orele de vîrf de sarcină.

Ca urmare a măsurilor organizatorice de programare judicioasă a funcționării agregatelor aplicate în întreprinderile industriale și a creării de „consumatori tampon" de energie electrică — care se opresc sau își reduc funcționarea în orele de vîrf de sarcină — curba de sarcină a sistemului nostru energetic prezintă un grad avansat de aplatisare. Pentru exemplificare arătăm că, în trim. IV 1966, consumul de energie electrică al industriei în schimbul de noapte a reprezentat 94,5% din cel al schimbului de dimineață, iar puterile absorbite la orele vîrfului de sarcină al sistemului energetic au fost inferioare puterii medii zilnice.

Deși reglajul curbei de sarcină în ansamblu este bun, trebuie să menționăm și unele deficiențe cauzate de neurmărirea respectării regimului de consum, cum a fost cazul la Uzinele „1 Mai"-Ploiești, Uzina metalurgică „Grivița" ș.a. De asemenea, se manifestă încă rețineri neîntemeiate în realizarea lucrărilor de creare de noi consumatori tampon de energie electrică, cu toate că eficiența economică deosebită a acestora a fost pe deplin demonstrată: consumatorii tampon realizați la combinatele chimice Borzești și Tîrnăveni, precum și la fabricile de ciment Medgidia, Turda și Fieni contribuie sistematic la reglarea curbei de sarcină a sistemului energetic, consumînd, în principal, energie electrică în afara orelor de vîrf, ceea ce le permite să beneficieze de tarife reduse.

● Mijloc de reducere a consumului de energie

De mare însemnătate în gospodărirea mai bună a energiei electrice este **aplicarea tehnologiei avansate.** În această direcție se impune însă o mai strînsă colaborare între energeticieni și tehnologi. Acolo unde se realizează acest lucru, se obțin rezultate remarcabile. Iată cîteva din ele: îmbunătățirea conducerii procesului de electroliză a aluminiului a avut ca efect reducerea numărului de efecte anodice și realizarea unei economii de circa 8500 MWh/an; prin preluarea de către Uzina de fibre sintetice-Săvinești a hidrogenului industrial necesar procesului tehnologic de la Combinatul de îngrășăminte azotoase Piatra-Neamț și scoaterea din funcțiune a stației de electroliză, se economisesc anual 500 MWh; răcirea soluției supraamoniacale a instalației D. 100 de la Combinatul de cauciuc sintetic din orașul „Gheorghe Gheorghiu-Dej" direct în evaporatoarele instalației D. 8 cu suprimarea pompării sodei de la D. 8 la D. 10, reduce consumul de energie electrică cu 289 MWh/an.

Prin aplicarea metodei topirii șarjei cu ajutorul gazului metan și cu insuflarea oxigenului la cuptoarele de oțel electric se pot realiza reduceri ale consumului specific de energie electrică pe tona de oțel de 150—200 kWh (circa 25%), concomitent cu micșorarea duratei de elaborare a șarjei.

Uneori se tergiversează însă aplicarea unor măsuri deja experimentate, cum este cazul reducerii duratei ciclului la cuptoarele de carbură de siliciu de la „Carbochim" din Cluj, care ar putea să ducă la obținerea unei economii anuale de 1650 MWh.

Încărcarea și exploatarea corectă a utilajelor, în scopul asigurării funcționării în regim tehnologic optim, are de asemenea efecte favorabile asupra economisirii energiei electrice. **Numai prin ridicarea gradului de încărcare a mașinilor-unelte de la 20 la 30% se obține o scădere a consumului specific de energie electrică de aproximativ 20%.** În industria petrolieră, la extracția țițeiului, prezintă interes realizarea unui regim optim de avansare a sapei de foraj. Prin aplicarea acestei măsuri, la Trustul de foraj Pitești se pot economisi anual peste 400 MWh. Problema încărcării optime are o importanță deosebită în cazul cuptoarelor electrice, la care, evident, trebuie rezolvate corespunzător și problemele reducerii pierderilor prin îmbunătățirea izolației termice, ale pregătirii și scurtării duratei de încărcare și ale automatizării proceselor de reglaj a regimului termic.

În cadrul procesului general de dezvoltare industrială a țării, se desfășoară o largă acțiune de modernizare a utilajelor, și în unele cazuri înlocuirea celor cu randamente scăzute prin utilaje cu un nivel tehnic corespunzător. Este însă necesar ca unele măsuri eficiente, care conduc la economii importante de energie electrică, cum este cazul înlocuirii grupurilor convertizoare de la „Carbochim"-Cluj cu redresori cu semiconductori (economie anuală 7200 MWh) ș.a., să fie aplicate cu mai multă promptitudine.

În consumul de energie electrică al întreprinderilor industriale intervine cu o pondere ridicată consumul pentru producerea aerului comprimat. Astfel, la Combinatul carbonifer Valea Jiului, pentru producerea aerului comprimat se utilizează 53% din totalul energiei electrice consumate. În atari condiții, apare limpede necesitatea ca acesta să fie gospodărit cu deosebită atenție.

Apreciem că atît în folosirea aerului comprimat, ca de altfel și a apei industriale, a energiei electrice și a celorlalte forme de energie, se va putea asigura o gospodărire mai judicioasă prin efectuarea de măsurători și întocmirea sistematică de bilanțuri energetice, care să permită depistarea surselor de risipă și de utilizare nerațională.

ing. B. MARCU
inspector general al Inspecției generale energetice din M.E.E.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

Complexele de creștere industrială a porcilor

LUCRĂRI DE INVESTIȚII RĂMASE IN URMĂ

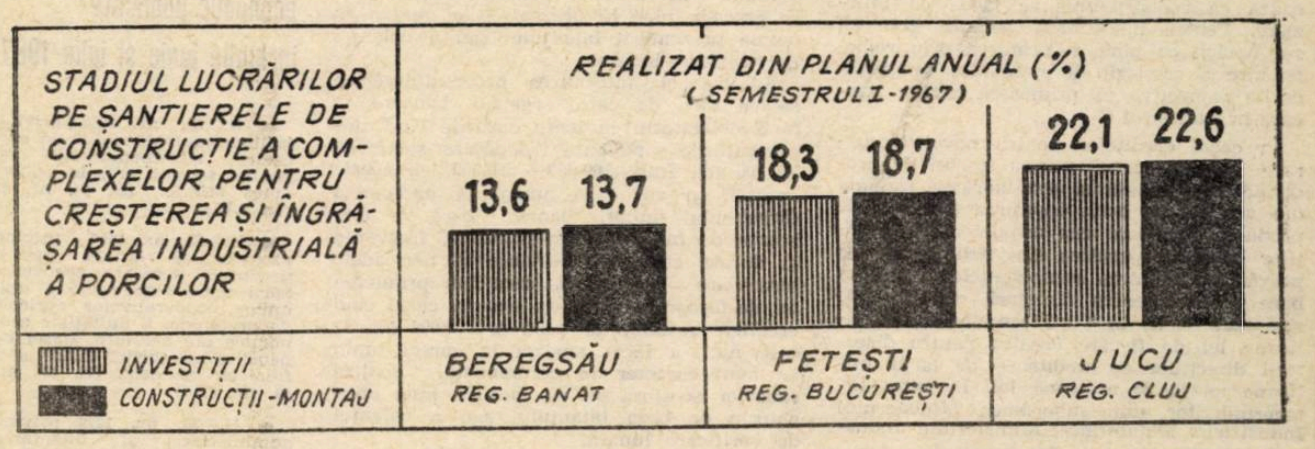

PE unele șantiere de construcție a complexelor pentru creșterea și îngrășarea industrială a porcilor sînt serioase rămîneri în urmă în ce privește executarea lucrărilor de investiții. Cauzele se datoresc în mare parte unor defecțiuni organizatorice manifestate încă din faza de deschidere a șantierelor. Astfel, după 6 luni de la începerea lucrărilor, Întreprinderea nr. 6 Craiova nu a reușit să rezolve la șantierul de la Beregsău, regiunea Banat, darea în funcțiune la capacitatea proiectată a stației de betoane. De asemenea, nu s-a încheiat operațiunea de aducțiune a apei și nu s-a asigurat transportul pneumatic al cimentului. Pe șantierul de la Fetești, regiunea București, nu a fost rezolvată problema alimentării cu apă și energie electrică.

Lipsuri se manifestă și în aprovizionarea șantierelor cu materialele necesare. Așa, de pildă, pe șantierul Jucu, regiunea Cluj, în prima decadă a lunii iulie, deși au existat condiții pentru montarea a 500–600 chesoane pentru acoperiș, nu s-au primit decît 36. Pe șantierul de la Beregsău lipsește materialul lemnos, ceea ce creează dificultăți la turnarea betoanelor.

O atenție deosebită trebuie să fie acordată mai bunei folosiri a utilajului de construcție. Pe șantierul de la Beregsău, betonierele lucrează într-un singur schimb, iar mijloacele de transport sînt folosite în proporție de numai circa 50% din cauza lipsei de șoferi.

Trebuie luate toate măsurile pentru a fi lichidate rămînerile în urmă pînă la sfîrșitul trimestrului IV a.c., spre a se crea condiții pentru intrarea în exploatare a complexelor de creștere și îngrășare industrială a porcilor, la termenul planificat. Nu trebuie uitat că întîrzierea de numai o zi a acestui termen va duce la nelivrarea zilnică pe piață a circa 32 tone carne porc de la fiecare complex în parte.

NOI NORME PRIVIND OPERAȚIUNILE BANCARE

IN scopul îmbunătățirii continue a metodelor de lucru din cadrul unităților bancare, Centrala Băncii Naționale și Ministerul Finanțelor în colaborare cu un număr însemnat de sucursale regionale, au procedat la o nouă revizuire a tuturor instrucțiunilor de lucru în acest domeniu. Pe baza analizelor făcute, acestor instrucțiuni li s-au adus o serie de îmbunătățiri, care simplifică munca unităților bancare și a întreprinderilor, sporește competența aparatului bancar operativ. Toate aceste modificări, cuprinse în circulara Ministerului Finanțelor și a Băncii Naționale nr. 42/42 din 15 iulie 1967, au intrat în vigoare de la 1 august 1967.

● CONTOPIREA UNOR CONTURI ȘI SIMPLIFICAREA OPERAȚIUNILOR DE ACORDARE A CREDITELOR

Contul de împrumut pentru acoperirea creșterii planificate a mijloacelor circulante a fost contopit cu contul „A". Noul cont are acum un caracter bifuncțional, putînd prezenta sold debitor sau creditor. Soldul debitor poate atinge limita corespunzătoare creșterii de normativ la care întreprinderea este îndreptățită în trimestrul respectiv. În noile condiții, întreprinderile vor apela la creditul bancar numai după ce au consumat în întregime disponibilitățile proprii. Amintim că creditele pentru creșteri de normativ se acordă sub forma simplă a creditelor de plăți, prin achitarea — în limita plafonului aprobat — a documentelor privind cheltuielile de producție, fără îndeplinirea vreunei formalități din partea întreprinderilor.

O caracteristică a noului cont constă în faptul că, la verificarea garanției creditelor acordate prin conturi separate de împrumut pentru stocuri planificate peste normativ, eventualele minusuri de garanție constatate la aceste conturi se vor lichida prin contul „A" (devenit și cont de împrumut global pentru creșteri de normativ). În acest fel se stabilește ca minus real de garanție pe total întreprindere, numai acela care rezultă din verificarea garanției datoriei din contul „A". Minusul de garanție, astfel stabilit, reprezintă de fapt deficiențe în activitatea întreprinderii. Ca urmare, el se va reflecta direct în credite restante, cu dobîndă penalizatoare, care se vor rambursa numai pe măsura lichidării cauzelor care au determinat această situație.

La întreprinderile care se creditează neplanificat materiile prime agricole și produsele care rezultă din prelucrarea acestora, s-a luat măsura acordării acestor credite printr-un singur cont de împrumut, în loc de 2—3 conturi cîte se foloseau pînă în prezent. În ceea ce privește creditarea stocurilor de producție neterminată, semifabricate și produse finite, care se creditează neplafonat renunțîndu-se la întocmirea și prezentarea de către întreprinderi a situației de stocuri, ea se realizează pe baza cererii, care va cuprinde numai unele elemente esențiale pentru justificarea creditului. De asemenea, verificarea garanției creditelor pentru mărfurile aflate în custodie se va face de către unitățile băncii care creditează organizațiile de aprovizionare și desfacere în baza prevederilor din Instrucțiunile nr. 1/1964.

● SPORIREA COMPETENȚEI PENTRU ACORDAREA UNOR CREDITE

Analizele efectuate au arătat că, în primul trimestru al anului, întreprinderile care trebuiau să primească creșterea la normativul minim, prin redistribuire de la alte întreprinderi, aveau greutăți financiare, din cauză că redistribuirea se făcea cu întîrziere. Pentru înlăturarea acestor greutăți, s-a hotărît ca pînă la primirea prin redistribuire a creșterii de normativ, întreprinderile respective să primească credite bancare în trimestrul I.

În cazul creditelor pentru nevoi temporare, care se acordă pentru stocuri de producție neterminată și semifabricate formate din alte cauze decît depășirea planului de producție (în care caz competențele unităților bancare operative sînt nelimitate), s-a prevăzut majorarea competențelor de aprobare astfel: pentru directorii de sucursale regionale — de la 7 milioane lei la 15 milioane lei de fiecare credit; pentru directorii direcțiilor de credite — de la 10 milioane lei la 25 milioane lei. În cazul întreprinderilor din subordinea Ministerului Industriei Metalurgice, Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerului Industriei Chimice aceste competențe ajung pînă la dublarea sumelor (30 milioane respectiv 50 milioane lei).

În ceea ce privește prelungirea unor credite pentru nevoi temporare, care, pînă în prezent, se aprobau de sucursalele regionale, s-a dat competență directorului unității bancare operative. S-au majorat totodată și competențele unităților băncii pentru acordarea și suplimentarea creditelor din rezerva de plan locală, atît pentru întreprinderile de interes local, cît și pentru întreprinderile republicane.

● PRECIZĂRI PRIVIND CREDITAREA LUCRĂRILOR DE MICĂ MECANIZARE

La lucrările de mică mecanizare constînd în reamplasarea în cadrul aceleiași întreprinderi a unor utilaje aflate în funcțiune se vor lua în calculul eficienței economice doar cheltuielile necesitate de operațiunea reamplasării. La lucrările care constau în montarea unor utilaje primite prin transfer sau existente în întreprindere în stare de nefuncționare, în calculul respectiv se include și valoarea utilajului. De asemenea, s-a prevăzut că plata salariilor pe baza manoperei din deviz se efectuează și în cazul lucrărilor de mică mecanizare executate în antrepriză, dacă antreprenorul nu are lucrarea planificată și deci nu are asigurat fondul respectiv. În acest scop, beneficiarul este obligat să depună constructorului un exemplar din devizul lucrării respective, vizat de banca care îl deservește.

Scadențele lunare ale ratelor pentru rambursarea creditelor (în primul an de funcționare a lucrărilor de mică mecanizare) se vor stabili ținînd seama de data legală pentru depunerea balanței de verificare (bilanțului) la care se adaugă cel mult 3 zile. Scadența ratei aferente lunii decembrie se va fixa în ultima zi lucrătoare din această lună, în loc de prima lună a anului următor, cum se proceda pînă în prezent. La repartizarea trimestrială a beneficiului peste plan sau a economiilor la dotația de stat, se va ține seama și de rata aferentă ultimei luni din trimestrul respectiv a cărei scadență este stabilită în prima lună din trimestrul următor. Această operațiune este, astfel, corelată cu realizările perioadei analizate în care se reflectă și eficiența lucrărilor de mică mecanizare creditate.

● REDUCEREA NUMĂRULUI DE ANALIZE OBLIGATORII ȘI APROFUNDAREA LOR

Pînă acum, organele bancare aveau obligația să analizeze și să întocmească procese verbale în termen de 5 zile de la apariția împrumuturilor restante, precum și în cazul creșterii acestora peste volumul imobilizărilor stabilite inițial. Acest termen s-a majorat la 7 zile lucrătoare, iar atunci cînd situația necesită o analiză mai complexă s-a prevăzut posibilitatea prelungirii acestui termen cu încă 5 zile. S-a hotărît, de asemenea, ca în situații mai dificile, la concretizarea măsurilor să participe și inspectorul șef sau inspectorul șef adjunct, iar în unele cazuri, chiar directorul unității băncii. Analize noi se vor face — nu ori de cîte ori creditele restante cresc peste volumul imobilizărilor stabilite inițial, cum se proceda pînă în prezent — ci numai cu ocazia prezentării bilanțului sau a balanței de verificare lunare.

Analiza și întocmirea procesului-verbal se va face de către organele bancare în mod obligatoriu în toate cazurile cînd împrumuturile restante depășesc suma de 500 000 lei. Între 100 000 — 500 000 lei, aceste operații se vor face numai la aprecierea directorului unității băncii, care va ține seama de mărimea întreprinderii, frecvența și durata creditelor restante în perioadele anterioare, modul în care întreprinderea își desfășoară activitatea etc. În cazul cînd creditele restante de pînă la 500 000 lei, la care nu s-a făcut analiza în cursul lunii, au avut caracter de permanență, analiza cauzelor acestora se va face în mod obligatoriu pe baza bilanțului sau a balanței de verificare lunară.

În ceea ce privește analiza mijloacelor circulante, în raport cu fondurile folosite, care pînă acum trebuia efectuată trimestrial la toate întreprinderile, indiferent de situația lor economico-financiară, s-a prevăzut posibilitatea renunțării la această analiză în cazul întreprinderilor care nu au avut greutăți economico-financiare. În consecință, analiza trimestrială asupra mijloacelor circulante, în raport cu fondurile folosite, se va face numai la întreprinderile cu activitatea nesatisfăcătoare, în cadrul analizei generale prevăzută a se face la asemenea unități pe baza bilanțurilor trimestriale.

Ținînd seama că unele întreprinderi au trecut la organizarea unui sistem informațional intern pe toate laturile activității economice și financiare s-a hotărît — pentru evitarea paralelismului — să se renunțe la întocmirea graficului lunar de încasări și plăți la acele întreprinderi care și-au organizat acest sistem propriu de informare operativă. E necesar ca acest sistem să cuprindă elementele care să permită cunoașterea curentă și în perspectivă imediată (semidecadal, decadal, chenzinal) a situației financiare a întreprinderii. Unitățile care înlocuiesc graficul de încasări și plăți cu sistemul propriu de informare operativă nu au obligația depunerii la bancă a situațiilor care constituie acest sistem de informare.

● SIMPLIFICAREA DECONTĂRILOR

S-a majorat de la 50 000 la 100 000 lei plafonul privind livrările și prestările pentru care furnizorii nu mai au obligația de a prezenta la bancă, o dată cu documentul de decontare, și documentele de transport. Menționăm însă că și în viitor cazurile de abateri constatate la controlul ulterior vor fi sancționate prin obligativitatea prezentării la bancă a documentelor de expediție pentru orice sumă.

S-a luat, totodată, măsura ca atunci cînd se constată abateri repetate de la disciplina decontărilor (facturarea de mărfuri necomandate, neexpediate sau nepredate, facturarea la prețuri mai mari sau cu erori de calcul repetate, ceea ce duce la obținerea de către furnizori de credite pe documente de decontare în mod nejustificat), să se aplice suspendarea acordării de credite pe documente de decontare pe o anumită perioadă de timp, stabilită de directorul unității bancare.

Avînd în vedere eficiența unor acte normative care au activizat întreprinderile în lichidarea și prevenirea debitelor (Decretul 167/1958 privind prescripția extinctivă, H.C.M. 1147/1959) s-a hotărît ca pe viitor dispozițiile de încasare să poată fi prezentate la bancă numai dacă extrasul de cont este confirmat de debitori. În acest fel, documentele respective fiind acceptate în prealabil, refuzurile de plată vor fi înlăturate, ușurîndu-se mult munca atît la unitățile bancare, cît și la întreprinderi.

● ALTE MĂSURI

Circulara de care ne ocupăm, prevede și alte măsuri menite să ducă la simplificarea, raționalizarea și degrevarea muncii, în operațiile bancare. Dintre acestea amintim:

● Rambursarea creditelor restante se va face corespunzător reducerii pe total a imobilizărilor, de regulă, pe baza bilanțului sau a balanței de verificare lunare.

● În legătură cu avansurile pentru contractări și creditele pe termen scurt de producție care se acordă cooperativelor agricole de producție s-a hotărît ca centrala băncii să nu mai repartizeze pe sucursale și filiale cifra de control privind avansurile pentru contractări, acordarea acestora urmînd să se facă, la cererea cooperativelor agricole de producție, în limitele stabilite în raport cu valoarea producției contractate.

● Extinderea decontării fără acceptarea plătitorului la documentele introduse la bancă de către direcțiile de pază civilă contractuală, precum și la documentele emise de întreprinderile balneo-climaterice cu privire la decontarea cu instituțiile care fac trimiteri organizate la odihnă și tratament.

● S-a simplificat modul de avizare a cooperativelor agricole de producție, unităților S.M.T. și sfaturilor populare comunale asupra documentelor de decontare emise asupra lor și primite de bancă, prin aceea că s-a renunțat la scrisoarea ce se trimitea acestora de către bancă o dată cu documentele respective.

● În legătură cu adeverințele de disponibil, emise de cooperativele agricole de producție, s-a prevăzut ca termenele în care furnizorii trebuie să livreze mărfurile, să presteze serviciile sau să execute lucrările, să fie majorate de la 20—30 zile, la 35—45 zile, pentru a se înlătura greutățile ivite, în special, în cadrul livrărilor în tranzit achitat și al executării în antrepriză a unor lucrări de investiții, la care termenele actuale s-au dovedit insuficiente.

● În legătură cu controlul utilizării fondului de salarii s-a renunțat la mențiunile care se făceau de către întreprinderi pe declarațiile de salarii (asigurarea desfacerii la produsele realizate peste plan, satisfacerea cererii populației la întreprinderile de panificație, respectarea salarizării proporționale la gospodăriile agricole de stat și stațiunile experimentale ale I.C.C.A., soldul restituirilor temporare de salarii, efectuarea reținerilor în cote legale a pagubelor aduse avutului obștesc și angajarea de cadre de specialitate agricolă cu pregătire superioară), deoarece acestea fiind obiective de control, ele se verifică ulterior pe baza documentațiilor existente la unitățile în cauză.

O serie de simplificări și îmbunătățiri au fost aduse și instrucțiunilor de lucru privind munca aparatului operativ al băncii în legătură cu evidența contabilă, executarea de casă a bugetului de stat și cu operațiile de casierie, ceea ce se va reflecta în îmbunătățirea deservirii organizațiilor socialiste la ghișeele băncii.

Simplificările, raționalizările și degrevările în munca aparatului bancar (cu repercusiuni favorabile și în munca întreprinderilor), alături de măsurile ce se experimentează de la 1 iulie a.c. pe linia creditării la 71 întreprinderi industriale în baza H.C.M. nr. 1404/1967, vor contribui la îmbunătățirea substanțială a activității din acest important sector. Se creează, astfel posibilitatea ca organele băncii să analizeze mai profund probleme economice și financiare care se ivesc în activitatea întreprinderilor. Aceasta se va reflecta în creșterea eficienței controlului bancar în economia națională.

Evanghelie ANTONIU
Olga MATEESCU
Dumitru ALEXANDRESCU

FIȘIER

Acte normative cu caracter economic publicate în lunile iunie și iulie 1967

● H.C.M. nr. 1258 privind înființarea Institutului de cercetări electroenergetice și pentru termoficare, în subordinea M.E.E. (B. of. nr. 48 din 3.VI).

● H.C.M. nr. 1192 privind prețurile de livrare pentru produsele necesare aprovizionării tehnico-materiale a uniunilor cooperativelor agricole de producție, a unităților economice ale acestora, Casei de pensii a membrilor C.A.P. și a filialelor acesteia. (B. of. nr. 49 din 8.VI).

● H.C.M. nr. 1279 privind administrarea și finanțarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, precum și aprobarea tarifelor pentru unele prestări de servicii. (B. of. nr. 51 din 10.VI).

● H.C.M. nr. 1308 privind înființarea Institutului de cercetări comerciale, în subordinea M.C.I. (B. of. nr. 52 din 12.VI).

● H.C.M. nr. 1309 privind retribuirea din fondul nescriptic a personalului de la bufetele și punctele de servire organizate pentru salariații instituțiilor și întreprinderilor. (B. of. nr. 52 din 12.VI).

● H.C.M. nr. 1320 pentru întocmirea dărilor de seamă contabile asupra executării bugetului de stat. (B. of. nr. 53 din 15.VI).

● H.C.M. nr. 1327 pentru completarea anexei nr. 1 la H.C.M. nr. 928/1964 privind tarifele pentru lucrările de proiectare, elaborate de institutele de proiectare și direcțiile de sistematizare, arhitectură și proiectare a construcțiilor. (B. of. nr. 53 din 15.VI).

● H.C.M. nr. 1446 privind măsuri pentru aplicarea experimentală a normelor de muncă fundamentate științific în unele întreprinderi industriale. (B. of. nr. 57 din 26.VI).

● H.C.M. nr. 1470 privind acoperirea cheltuielilor pentru pregătirea muncitorilor mineri necesari la unitățile miniere noi și cele în dezvoltare din cadrul Ministerului Minelor (B. of. nr. 57 din 26.VI).

● H.C.M. nr. 1473 privind stabilirea unor tarife pentru consumul de energie electrică la consumatorii industriali cu centrale proprii (B. of. nr. 57 din 26.VI).

● Decret nr. 648 privind organizarea și funcționarea M.E.F. (B. of. nr. 61 din 8.VII).

● Hotărîrea nr. 1523 a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România cu privire la majorarea salariilor mici. (B. of. nr. 62 din 11/VII).

● H.C.M. nr. 1673 cu privire la stabilirea noilor reguli de comerț și sancționarea contravențiilor la aceste reguli. (B. of. nr. 64 din 20.VI).

● Decret nr. 713 privind construirea de către cetățeni, cu sprijinul statului, de case proprietate personală — de odihnă sau turism — în localități balneo-climaterice și în alte locuri turistice. (B .of. nr. 66 din 23.VII).

EXTINDEREA UNOR FORME MODERNE ŞI EFICIENTE DE COMERŢ LA SATE

DEZVOLTAREA armonioasă, într-un ritm susţinut, a întregii noastre economii naţionale, sporirea şi diversificarea continuă a producţiei bunurilor de consum se manifestă în mod favorabil şi asupra comerţului cooperaţiei de consum, care deţine aproape în exclusivitate (peste 98%) desfacerea mărfurilor cu amănuntul la sate.

● Peste 3 500 de magazine şi raioane cu autoservire şi alegere liberă a mărfurilor

Ca şi în comerţul de stat, în comerţul cooperaţiei de consum s-au luat măsuri pentru îmbunătăţirea organizării desfacerii mărfurilor, printre care un loc important îl deţin autoservirea şi alegerea liberă. Ele se practică în prezent în peste 3 500 de magazine şi raioane din cadrul magazinelor universale, ceea ce reprezintă circa 40% din reţeaua de desfacere pretabilă pentru aceste forme de servire. Procesul de extindere al autoservirii şi alegerii libere este în curs şi s-a apreciat că pînă la sfîrşitul anului 1970 vor funcţiona peste 6 000 magazine şi raioane organizate în forme noi.

Reorganizarea interioară a magazinelor prin introducerea formelor noi de vînzare în locul celor tradiţionale face ca tejgheaua să dispară pe zi ce trece din unităţile cooperaţiei de consum, fiind înlocuită cu rafturi moderne, gondole şi tonete amplasate pe întreaga suprafaţă a sălii de vînzare, care permit cumpărătorilor contactul nemijlocit cu marfa solicitată.

Dezvoltarea şi modernizarea comerţului din mediul rural permite ca nevoile de mărfuri ale ţărănimii să fie satisfăcute într-o măsură tot mai mare prin reţeaua comercială rurală a cooperaţiei de consum, pentru a duce la economisirea timpului oamenilor muncii de la sate, scutindu-i să se mai deplaseze la oraş pentru procurarea mărfurilor. După datele bugetelor de familie, în prezent circa 28% din cumpărările unei gospodării de ţărani cooperatori se realizează încă prin reţeaua comercială urbană.

Specificul reţelei cooperaţiei de consum, cu numeroase magazine universale şi complexe comerciale, a impus dezvoltarea cu precădere a alegerii libere a mărfurilor prin raioane organizate în cadrul acestor unităţi. Concomitent, în ultimii ani, s-a extins considerabil reţeaua magazinelor cu autoservire.

O dată cu extinderea formelor noi, preocuparea organizaţiilor cooperaţiei de consum se îndreaptă spre perfecţionarea lor continuă, urmărindu-se atît ridicarea nivelului de servire a consumatorilor, cît şi sporirea eficienţei economice a unităţilor respective, prin realizarea unor indicatori economico-financiari superiori.

● Concluziile unei analize de eficienţă la 20 de magazine

Analiza indicatorilor economico-financiari realizaţi de unităţile care folosesc autoservirea şi alegerea liberă a scos în evidenţă o serie de avantaje economice. Astfel, la 20 de magazine alimentare cu autoservire din regiunile Ploieşti şi Banat, în primul an după organizarea lor în forma nouă, s-au înregistrat o serie de rezultate economice superioare. Astfel, desfacerea medie lunară a crescut cu 34%, iar pe mp sală de vînzare cu 3%. De asemenea, desfacerea medie lunară pe lucrător a crescut cu 14%, iar cheltuielile de circulaţie au scăzut cu 0,20%.

Obţinerea de indicatori superiori în perioada imediat următoare modernizării unităţilor este strîns legată de o serie de metode organizatorice noi folosite prin justa determinare a spaţiilor sălilor de vînzare în raport direct cu volumul şi structura mărfurilor, de dotarea unităţilor cu mobilier şi utilaje corespunzătoare, precum şi de amplasarea lui pentru asigurarea folosirii intensive a spaţiilor. În această privinţă proiectele de mobilier tip executate în ultimii ani de Centrocoop (mobilier interşanjabil în colorit atrăgător, format din piese şi subansambluri care se pot monta după soluţia constructivă a fiecărei săli de vînzare) au permis dotarea şi modernizarea unor unităţi ca magazinele universale sătesti din comuna Moisa, regiunea Suceava şi Brateş, regiunea Braşov, magazinul alimentar cu autoservire din Certe, regiunea Hunedoara, magazinele de menajsticlărie şi cel de librărie cu autoservire din Cristur, regiunea Mureş Autonomă Maghiară, magazinele universale cu etaj din Balş, regiunea Oltenia, Otopeni, regiunea Bucureşti, Doftana, regiunea Bacău etc.

● Formele noi se pot introduce şi în magazine cu suprafaţă sub 60 mp ?

O dată cu creşterea lor numerică şi permanenta căutare de adaptare a formelor noi de vînzare la cerinţele specifice ale reţelei de desfacere din mediul rural, s-au conturat şi unele experienţe interesante care vor juca un rol important în procesul de modernizare a comerţului la sate în viitor.

Creşterea continuă a volumului de mărfuri alimentare ce se desfac în mediul sătesc determină **tendinţa normală de desprindere a raioanelor alimentare din magazinele universale sătesti şi organizarea de unităţi alimentare separate.** Pe de altă parte, într-o primă etapă, cînd volumul desfacerii acestora nu este suficient de mare pentru a asigura utilizarea intensivă a spaţiilor sălilor de vînzare, se impune organizarea **magazinelor alimentare cu autoservire combinate cu mărfuri nealimentare, de cerere curentă** care se pretează la desfacerea prin autoservire (menaj, uz casnic, sticlărie).

Această soluţie organizatorică de folosire raţională a spaţiilor de vînzare a fost adoptată şi utilizată cu succes de uniunile regionale Cluj, Ploieşti şi Iaşi în organizarea unor magazine cu autoservire.

Un factor specific al reţelei comerciale a cooperaţiei de consum, care condiţionează extinderea autoservirii şi alegerii libere îl constituie faptul că o mare parte din unităţile de desfacere dispun de suprafeţe comerciale mici şi sînt **deservite de un singur lucrător.** Experienţa altor ţări arată că autoservirea şi alegerea liberă se pot introduce şi în unităţi cu suprafeţe comerciale mai mici de 60 mp şi chiar şi în unităţi cu suprafeţe de 30—40 mp. Astfel, într-o serie de ţări, unde formele moderne precumpănesc (Suedia, R.F.G., Danemarca, Franţa, Anglia, Olanda, Belgia) unităţile cu autoservire cu suprafaţa de sub 60 mp deţin o pondere de 25—42% din total. Şi în unele ţări socialiste (Ungaria, Bulgaria etc.), în special în reţeaua din mediul rural, formele noi se practică în unităţi cu suprafeţe mici.

Asemenea magazine, avînd suprafaţa sălii de vînzare de circa 30 mp fiecare, funcţionează în unele localităţi din reţeaua cooperaţiei de consum din regiunea Bucureşti şi Ploieşti.

De remarcat că creşterea substanţială a deverului acestor unităţi, prin diversificarea sortimentelor, creează posibilitatea angajării în viitor a unui al doilea vînzător, fără a se diminua prin aceasta eficienţa lor economico-financiară.

● Magazine generale de tip „superete"

Răspunzînd necesităţii de raţionalizare a reţelei comerciale şi de **îmbunătăţire a servirii cumpărătorilor prin punerea la dispoziţia acestora, sub acelaşi acoperiş, a tuturor mărfurilor de cerere zilnică,** în ultimul timp, conducerile uniunilor regionale Ploieşti şi Banat au adoptat soluţia organizării unor unităţi comerciale care reprezintă o etapă superioară de organizare a autoservirii: **magazin general cu autoservire de tip „superete".**

În afara tuturor produselor alimentare (de băcănie, lactate, mezeluri, pîine, carne etc.), aceste magazine vor desface şi o serie de articole nealimentare de cerere curentă ca: articole de menaj şi uz gospodăresc, chimice, cosmetice, produse de tutun etc.

Organizarea interioară a acestui tip de magazin este în funcţie de soluţia constructivă a sălii de vînzare. Astfel în magazinul din Vălenii de Munte, regiunea Ploieşti, produsele alimentare preambalate şi cele nealimentare urmează să se desfacă prin autoservire într-un spaţiu separat, iar în cadrul aceleiaşi săli de vînzare, prin raioane separate cu plata la vînzător, se vor desface produsele nepreambalate ca de exemplu: carne, pîine, mezeluri, brînzeturi, produsele lactate şi cafea-dulciuri.

În magazinul ce se organizează în comuna Nădlag, regiunea Banat, raioanele de pîine şi produse de panificaţie, de dulciuri şi cafea, compartimentul pentru achiziţionarea sticlelor şi borcanelor sînt amplasate în afara fluxului sălii de vînzare, la intrarea în magazin, pentru a dispersa afluenţa cumpărătorilor în sala de vînzare, iar cele pentru desfacerea cărnii, a preparatelor de carne şi a brînzeturilor sînt amplasate pe una din laturile sălii în fluxul de vînzare cu autoservire, unde un spaţiu de 15% din suprafaţă este destinat articolelor nealimentare.

Faţă de avantajele ce le prezintă acest tip de magazin, considerăm că la calcularea spaţiilor şi tipurilor de mobilier şi utilaje pentru noile construcţii sau amenajări destinate magazinelor alimentare în centrele zonale puternice, centrele muncitoreşti şi sedii de raion, va fi necesar să se ţină seamă de comasarea magazinelor mici şi apropiate pentru ca magazinele noi să prezinte toate atributele unui comerţ modern şi eficient.

● Insuficienţa preambalării

Se ştie că comerţul prin autoservire se bazează pe produse preambalate. La o serie de produse ca: zahăr, ulei, orez, făină, griş, mălai, industria livrează în formă preambalată cantităţi insuficiente faţă de necesarul magazinelor cu autoservire, ceea ce constituie o dificultate în desfăşurarea şi dezvoltarea comerţului alimentar cu autoservire.

În această situaţie completarea necesarului de mărfuri preambalate se realizează prin organizarea preambalării produselor în condiţii rudimentare şi costisitoare în depozitele de mină ale magazinului cu autoservire. Din calculele efectuate la un număr de 33 magazine alimentare cu autoservire din regiunile Ploieşti şi Banat a reieşit că în semestrul I/1966 s-a executat preambalarea pentru: 62% din zahărul desfăcut; 72% — orez, 94% — făină, 97% — griş, 100% mălai. Datorită cantităţilor mari de produse alimentare ce necesită a fi preambalate în reţeaua comercială în actuala etapă, **preambalarea se poate centraliza la întreprinderile comerciale cu ridicata care au în raza lor un mare număr de unităţi cu autoservire.** Astfel Uniunea regională Braşov a analizat şi hotărît experimentarea efectuării operaţiunilor de preambalare în depozitele I.C.R.-Braşov pentru a elibera astfel unităţile cu amănuntul de aceste operaţiuni costisitoare. De menţionat că prin introducerea ulterioară a unui dispozitiv semiautomat pentru umplut şi cîntărit pungile, se va asigura aprovizionarea cu mărfuri preambalate şi pentru unităţile alimentare care în prezent practică servirea clasică.

● Perfecţionarea formelor de vînzare — un proces permanent

Succesul autoservirii şi alegerii libere nu se realizează automat, printr-un act care are loc o singură dată, la înfiinţarea acestor unităţi. El reclamă continua înnoire şi perfecţionare a metodelor de servire. Constatările făcute la o serie de unităţi ne îndreptăţesc să credem că **organizarea şi funcţionarea acestora este susceptibilă de multe îmbunătăţiri.**

Practica arată că unul din atributele comerţului modern şi eficient îl constituie folosirea intensivă a spaţiilor comerciale prin utilizarea unor tipuri de mobilier şi utilaje cu parametri superiori care să permită etalarea în sala de vînzare a unui stoc cît mai mare de mărfuri şi bineînţeles, cît mai diversificat. De aceea, un indicator caracteristic este considerat a fi suprafaţa încărcată cu mărfuri aflate la îndemîna cumpărătorului în sala de vînzare. În această privinţă, trebuie să arătăm că **la numeroase unităţi, organizate în primii ani pe baza formelor noi de vînzare, se menţin spaţii prea mari pentru circulaţia cumpărătorilor.** De asemenea, nu peste tot s-a utilizat raţional pentru expunerea de mărfuri mijlocul sălii de vînzare şi latura sălii dinspre vitrină. Se mai folosesc pe alocuri gondole mici, ineficiente pentru expunerea mărfurilor. Analiza făcută la o serie de unităţi arată că numai circa 25—30% din spaţiul sălii de vînzare se utilizează pentru expunerea de mărfuri, faţă de circa 50% cît reprezintă în nivelul realizărilor din alte ţări.

În acest scop, considerăm că va trebui să se acţioneze în continuare pentru proiectarea şi construirea unor tipuri de mobilier cu parametri corespunzători, ţinînd seama de ultimele realizări în acest domeniu. Semnalăm în acest sens preocuparea actuală pentru: diversificarea tipurilor de mobilier în funcţie de structura sortimentală a mărfurilor ce se desfac; pentru valorificarea spaţiilor de la capetele de gondole, din jurul caselor de marcat şi din alte locuri înguste; pentru etalarea mărfurilor pe un front larg de vînzare, de la intrare pînă la ieşirea din magazin. În unităţile cu alegere liberă utilizarea unor tipuri de mobilier care să conducă la înlăturarea oricăror bariere între cumpărători şi marfa expusă.

Pe linia măririi vînzărilor cu aceeaşi bază tehnico-materială, trebuie arătat că unele unităţi nu au luat măsuri pentru adaptarea orarului de lucru în funcţie de frecvenţa cumpărătorilor, pentru introducerea graficului orar, acolo unde nevoile impuneau acest lucru. Cu toate că se cunosc avantajele pe care le oferă deverul mare şi sortimentul de mărfuri mai larg, multe unităţi alimentare cu autoservire, în loc să lărgească sortimentul, după trecerea lor la forma nouă de vînzare l-au îngustat, fie prin neutilizarea raionului cu vînzător pentru desfacerea mărfurilor ce nu se pretează la preambalare, fie prin lipsa de preocupare pentru desfacerea în aceste magazine şi a unor mărfuri nealimentare ca de exemplu cele de uz gospodăresc, care se pretează la autoservire. Toate acestea demonstrează rezervele însemnate existente în utilizarea formelor noi de vînzare.

Folosirea judicioasă a spaţiilor comerciale şi a forţelor de muncă în magazine, utilizarea unor tipuri de mobilier şi utilaje corespunzătoare şi a unor metode de muncă specifice tehnicii noi de vînzare, fac parte din arsenalul factorilor intensivi de creştere economică, al căror rol este decisiv în etapa actuală pentru realizarea unui comerţ eficient şi civilizat.

Vasile FINTEA

Lazăr CAMER

CURIER

PREMIERE

● A intrat în funcţiune o **modernă fabrică de pîine la Craiova.** Producţie zilnică: 20 de tone.

● La **Rîmnicu Sărat** o altă premieră: **fabrica de cărămizi,** cu o producţie anuală de 15 milioane bucăţi, a fost dată în exploatare.

● La **Cimpulung Moldovenesc** s-a inaugurat o staţiune experimentală cu o activitate inedită: **cultura moliidului.** Staţiunea dotată cu laboratoare moderne şi personal calificat are ca obiectiv studierea geneticii, selecţiei şi culturii acestei specii valoroase care are cele mai prielnice condiţii de vegetaţie în regiunea Suceava.

DIN ADÎNCURI

● **8 noi abataje,** în construcţie, la exploatarea minieră **Ghelar** vor permite extragerea suplimentară a 80 000 de tone de minereu feros pe an.

● Bogate zăcăminte de minereu cuprifer vor fi exploatate în **patru noi abataje** care se deschid în prezent la **mina Bălan** — regiunea Mureş Autonomă Maghiară. Se anticipează astfel un plus de producţie anuală de 10 000 de tone.

● Pe **Valea Trotuşului** au fost prospectate importante **rezerve de cărbune.** Din noile mine se vor extrage pe an 15 000 tone de cărbune.

SE DIVERSIFICĂ PRODUCŢIA

● **La Întreprinderea de prefabricate din Constanţa** a fost asimilat un nou tip de cheson pentru acoperişurile halelor industriale. Chesonul are dimensiunile de 12 m lungime şi 1,5 m lăţime.

● Un alt nou material de construcţie: **placajul pentru cofraj încleiat şi protejat cu răşini fenolice.** Producător: **Combinatul de industrializare a lemnului din Suceava.**

● Un grup de specialişti de la **Întreprinderea mecanică „Energia"** din Constanţa a conceput şi introdus în producţia de serie **un nou tip de combină pentru tocat furaje. Randament:** 1 500 kg de furaje pe oră.

● La **Combinatul chimic Făgăraş** a fost asimilată **fabricarea maselor plastice din deşeuri de con.** Pe lîngă valorificarea acestor materiale, noile mase plastice prezintă avantajul de a fi cu 50% mai ieftine faţă de cele produse pînă acum în combinat.

DRUMURI

● **Al 6-lea pod de cale ferată construit în acest an în zona direcţiei regionale C.F.R. Timişoara** a fost dat în exploatare. Podul, situat la mare înălţime, are peste 200 de m şi leagă localităţile Topoloveţ şi Belinţ.

● La intrarea în oraşul **Bacău** a început **construcţia unei moderne staţii de întreţinere pentru 200 de autoturisme simultan.**

● În regiunile **Crişana, Cluj şi Mureş Autonomă Maghiară** au fost **modernizate şosele pe o lungime de 130 de km.**

SECŢII NOI

● **La Uzina de aluminiu din Slatina** au început lucrările de ridicare a celei de-a 4-a secţii de electroliză. Aici vor fi produse anual 27 000 tone de aluminiu.

● **O nouă secţie de montaj** — cu o suprafaţă de 5 000 mp se construieşte la **Uzina „Independenţa" Sibiu** pentru asamblarea maşinilor-unelte grele.

● **Se extind dimensiunile fabricii de plăci aglomerate de la Combinatul de industrializare a lemnului din Tîrgu Jiu** în vederea sporirii producţiei anuale cu 10 000 tone de plăci aglomerate.

CURIER

În obiectiv: PRODUCȚIA-MARFĂ VÎNDUTĂ ȘI ÎNCASATĂ

Realizarea planului pe primul semestru în industria bucureșteană ● Posibilități de perfecționare a indicatorului

ÎNDEPLINIREA indicatorului producția-marfă vîndută și încasată, reflectă, după cum este știut, atît activitatea productivă a întreprinderii, cît și gradul de realizare a producției, măsura în care activitatea desfășurată de întreprindere a fost recunoscută de către întreprinderile beneficiare.

Începînd din luna februarie 1966, în urma indicațiilor date de conducerea de partid și de stat, s-a introdus urmărirea operativă prin dările de seamă statistice, a producției-marfă vîndută și încasată ; aceasta prezintă o deosebită importanță, constituind un instrument de cunoaștere nemijlocită a eforturilor făcute de fiecare întreprindere pentru creșterea eficienței producției. În cadrul experimentării, în cursul acestui semestru, într-un număr de 71 de întreprinderi, a unor măsuri privind creșterea eficienței economice a întreprinderilor, o atenție deosebită se acordă acestui indicator sintetic economico-financiar. Toate acestea fac actuală și necesară o analiză temeinică a modului cum întreprinderile îndeplinesc planul la producția-marfă realizată, precum și a posibilităților de perfecționare a acestui indicator, astfel încît, pe de o parte, el să corespundă în mai mare măsură cerințelor planificării, iar pe de altă parte, să devină un instrument tot mai eficient de exprimare și reflectare a activității întreprinderilor pe linie de producție și desfacere.

Pe această linie redacția revistei „Viața economică", împreună cu Sucursala orașului București a Băncii Naționale și Direcția orășenească de statistică, a organizat o anchetă privitoare la modul în care se îndeplinește indicatorul la întreprinderile din Capitală. Totodată, în cursul anchetei, au fost abordate și probleme ale unei mai bune stabiliri și defalcări a acestui indicator în întreprinderi. În această anchetă au fost antrenate cadre din 15 întreprinderi din Capitală.

● În primul semestru: 382 milioane lei peste plan

În industria bucureșteană, indicatorul producția marfă vîndută și încasată exprimat în prețuri cu ridicata de întreprindere, a fost îndeplinit în semestrul I a.c. în proporție de 102,2 la sută, obținîndu-se un plus de încasări de 382 milioane lei. Marea majoritate a întreprinderilor din Capitală și-au îndeplinit sarcinile planificate, realizări deosebite obținînd : **Uzina de țevi „Republica"** (107,0%), **Uzina de mașini electrice București** (106,6%), **Uzina metalurgică Grivița** (106,1%) ; **„Electrofar"** (105,2%), **Uzina „Timpuri Noi"** (104,5%), **„Flora"** (112,1%), **„Carmen"** (105,5%) etc.

Aceste rezultate au fost posibile datorită intensificării preocupărilor colectivelor din întreprinderi pentru organizarea mai bună a producției și a muncii, desfășurarea ritmică a procesului de producție și ridicarea calității produselor, îmbunătățirea aprovizionărilor și reducerea stocurilor supranormative, excedentare și de prisos, respectarea disciplinei contractuale și accelerarea decontărilor.

Nu au realizat acest indicator 17 întreprinderi industriale (din care 5 întreprinderi de subordonare locală), rămînerea în urmă a acestora reprezentînd un minus de încasări de 154 milioane lei. În cazul în care și aceste întreprinderi și-ar fi realizat planul, s-ar fi obținut un plus de încasări de peste 500 milioane lei.

Factorii care au contribuit la această nerealizare se prezintă, cifric, astfel : 77,0 la sută — efectul nerealizării planului producției marfă ; 8,5 la sută — neacoperirii cu comenzi, contracte și repartiții ; 9,0 la sută — creșterii valorii documentelor încasate și livrărilor neformulizate la sfîrșitul perioadei (peste aceea planificată) ; 5,5 la sută — produselor de calitate necorespunzătoare, necorelării planului de producție care a stat la baza întocmirii balanței de venituri și cheltuielile cu ultimul plan aprobat etc.

Dintre întreprinderile de subordonare republicană care nu și-au realizat planul de încasări din vînzarea producției marfă pot fi menționate : **I.R.I.C.** cu o rămînere în urmă de peste 80 milioane lei, **Avîntul** — peste 17 milioane lei, Uzina **Grivița roșie** — peste 10 milioane lei, **Întreprinderea de prefabricate Militari** — peste 7 milioane lei.

Realizarea venitului net al societății, sub cele două forme principale — beneficiul și impozitul pe circulația mărfurilor depinde direct de îndeplinirea planului producției marfă vîndută și încasată. Se înțelege că realizarea acumulărilor bănești nu poate fi influențată numai de îndeplinirea acestui indicator, însă la efectuarea unei asemenea analize se are în vedere, în primul rînd, modul de realizare a producției.

Influența îndeplinirii indicatorului producției marfă vîndută și încasată asupra sporirii acumulărilor planificate a se vărsa la buget a ieșit în evidență și mai pregnant o dată cu introducerea raportării sistematice a acestui indicator de către întreprinderi. Aceasta apare mai evident dacă urmărim evoluția acestor indicatori la întreprinderile industriale republicane din orașul București (vezi tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

Indicatorii	Anul 1965				Anul 1966				Anul 1967	
	trim. I	6 luni	9 luni	anual	trim. I	6 luni	9 luni	anual	trim. I	6 luni
Producția marfă vîndută și încasată în prețuri de realizare	—	—	—	—	100,3	101,9	101,0	102,8	101,3	102,3
Încasări la buget din impozitul pe circulația mărfurilor și cote din beneficii	85,3	89,2	97,9	99,9	95,2	100,2	101,3	102,6	101,5	103,6

Unele întreprinderi, deși au realizat planul la acest indicator pe primele 6 luni, ar fi avut posibilitatea să obțină rezultate și mai bune dacă în activitatea lor nu s-ar fi înregistrat unele deficiențe. Astfel, Fabrica de ambalaje metalice și piese de schimb avea în stoc la 31.V.1967 produse refuzate de clienți ca necorespunzătoare calitativ în valoare de 652 000 lei, care, împreună cu alte stocuri supranormative de materii prime și materiale și imobilizări în debitori, au dat naștere unui împrumut restant garantat de organul tutelar de 1 387 000 lei. Uzina de mașini grele București avea, la aceeași dată, imobilizări de mijloace circulante cu urmare a reducerilor în sumă de 2 201 000 lei, iar uzina „23 August" avea imobilizări în debitori și produse expediate și refuzate de clienți în valoare de circa 5 500 000 lei.

Din cele citeva exemple, rezultă că la multe întreprinderi sînt suficiente rezerve pentru realizarea în condiții din ce în ce mai bune a indicatorului producția marfă vîndută și încasată care trebuie mobilizate prin luarea celor mai corespunzătoare măsuri pentru înlăturarea și prevenirea deficiențelor din activitatea de producție și desfacere.

● Repartizare diferită a sarcinilor trimestriale de plan

O dată cu urmărirea sistematică a modului cum întreprinderile îndeplinesc planul producției-marfă vîndută și încasată sînt necesare eforturi mai mari pentru perfecționarea modului de planificare și raportare a acestui indicator, știut fiind că de aceasta depinde însăși eficiența utilizării producției-marfă vîndută și încasată ca indicator sintetic al activității de producție și realizare a întreprinderilor.

O problemă care după părerea noastră trebuie pusă în discuție este aceea a modului în care se stabilește și se defalcă producția-marfă vîndută și încasată. Reglementările în vigoare nu prevăd cu suficientă claritate acest lucru, astfel că întreprinderile stabilesc cifrele de plan fie după criteriile de determinare a planului de vărsare la buget a beneficiilor, fie în funcție de defalcarea pe luni a planului de producție, fie în funcție de contracte sau planurile de livrări, ori pur și simplu prin stabilirea unor cote egale pe cele trei luni ale trimestrului.

La întrebarea „Cum se stabilește și cum se defalcă indicatorul producția-marfă vîndută și încasată", pusă în cadrul anchetei noastre, întreprinderile au răspuns în mod diferit. Reproducem cîteva dintre ele.

● **Întreprinderea de prefabricate „Progresul"-Jilava** : „Acest indicator se stabilește, atît trimestrial cît și lunar, **conform metodologiei de întocmire a balanței de venituri și cheltuieli, respectiv în funcție de stocurile de la începutul și sfîrșitul perioadei și producția-marfă planificată pe perioada respectivă**".

● **Întreprinderea pentru raționalizarea și modernizarea instalațiilor energetice** : „Trimestrial, producția-marfă vîndută și încasată se determină **pornindu-se de la producția-marfă planificată a se realiza în trimestrul respectiv. Defalcarea indicatorului pe luni se face în proporția stabilită de Instrucțiunile nr. 1/1954 pentru vărsarea cotelor de beneficii — 30% în prima lună și cîte 35% în a doua și a treia lună a trimestrului, pentru a se asigura realizarea întocmai a beneficiilor planificate și ritmicitatea în desfacerea producției"**. (Asemănător au răspuns Fabrica de confecții și tricotaje-București, Întreprinderea „Galenica" și Fabrica de zahăr-Chitila).

Tabel nr. 2

Întreprinderea	Defalcarea planului pe luni în trim. I. %			Defalcarea planului pe luni în trim. II. %		
	I	II	III	I	II	III
Fabrica de ciorapi-București	27,0	30,0	43,0	35,0	32,0	33,0
Întreprinderea industria bumbacului	30,0	35,0	35,0	29,0	29,0	42,0
Bumbăcăria Jilava	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3
C.I.L.-Pipera	30,0	36,3	33,7	34,4	34,9	30,7
IPROFIL Butoiul	25,7	33,5	37,8	33,5	35,5	31,0
Fabrica de chibrituri	32,8	32,9	34,3	30,0	35,8	34,2
I.R.I.C.	22,0	27,9	51,0	32,0	30,0	38,0
Fabrica de produse zaharoase-București	24,0	35,9	41,0	36,0	31,0	33,0
Fabrica de bere Rahova	22,0	34,0	44,0	31,0	53,0	36,0

tabelul nr. 2 cîteva exemple privind modul de defalcare lunară a planului de producție-marfă vîndută și încasată la unele întreprinderi industriale republicane din orașul București, în trimestrele I și II 1967.

Din cele de mai sus rezultă că întreprinderile, aparținînd uneori chiar aceluiași organ tutelar, fac această defalcare **în mod diferit, tendința majorității fiind aceea de a-și prevede sarcini mai mici în prima lună din trimestru, în celelalte două luni, și în special ultima lună a trimestrului, revenindu-le, de regulă, sarcini mai mari.**

Desigur că întreprinderile defalcă sarcinile de plan pe luni în funcție de condițiile concrete și deci nu se poate cere ca toate să aibă aceleași prevederi cantitative în fiecare lună. Aceasta nu exclude, ci, dimpotrivă, necesită determinarea criteriilor după care ele să se conducă în defalcarea sarcinilor trimestriale.

● După ce criterii să se facă stabilirea planului pe luni?

● Tov. Angela Baciu, director, și Popovici Horia, contabil șef, la Țesătoria „Bonaroscul" : „Considerăm că defalcarea pe luni a producției-marfă vîndută și încasată se poate efectua just numai **după contractele cu beneficiarii și în funcție de timpul dintre livrare și încasare.** Trebuie ținut seama că mijloacele de transport folosite la livrări influențează direct asupra duratei dintre expediția mărfurilor și încasarea facturilor, livrările prin I.R.T.A. fiind în general mai rapide decît cele prin C.F.R.".

● Tov. P. Gheorghiaș, director, și I. Dragomirescu, contabil șef, la Întreprinderea „Galenica" : „Criteriile care considerăm că pot sta la baza defalcării acestui indicator sînt : **volumul planului de producție trimestrial, cu sistemul de defalcare lunară, și volumul planului de desfacere trimestrial, cu defalcare lunară, în baza contractelor**".

● Tov. I. Fluerariu, director, și E. Armeanu, contabil șef, la Fabrica de zahăr-Chitila : „Defalcarea justă a indicatorului considerăm că s-ar putea face **după graficul de livrări al sectorului desfacerii**".

● Tov. I. Steinbach, director, și I. Matheas, contabil șef, la Fabrica de confecții și tricotaje-București : „Ținînd seama de importanța acestui indicator, considerăm că repartizarea pe luni va trebui făcută **în funcție de termenele prevăzute în contractele de livrare cu beneficiarii**".

● Tov. Gr. Negulescu, director, și Radu Gh. Ivan, contabil șef, la Întreprinderea de prefabricate „Progresul"-Jilava : „Criteriul pentru o justă defalcare a acestui indicator, atît trimestrial, cît și lunar, considerăm că ar trebui să fie **planul de livrări întocmit pe bază de contracte ferme**. Întreprinderile ar trebui să respecte cu fermitate fixarea livrărilor la termene calendaristice și nu la sfîrșit de perioade".

● Cauzele și posibilitățile de rezolvare a unor neconcordanțe

Din examinarea amănunțită a datelor raportate de unele întreprinderi industriale din orașul București, în cursul semestrului I a.c., privind îndeplinirea planului de producție-marfă vîndută și încasată prin darea de seamă statistică lunară s-au constatat neconcordanțe între diferitele capitole de plan la numeroase întreprinderi.

Să le examinăm pe rînd :

● **Neconcordanța între proporția sortimentelor valorificate (și încasate) cu sortimentele prevăzute în planul producției-marfă.**

Indicatorul producției-marfă vîndută și încasată este influențat la fiecare întreprindere și în fiecare perioadă de modificările intervenite în structura sortimentelor realizate, față de structura prevăzută în planul de producție-marfă. Dacă în cursul unei perioade mai lungi (trimestru sau an) această influență tinde uneori să se diminueze, pe perioade mai scurte (lunar) poate influența asupra volumului valoric al indicatorului privind realizările, și anume, prezentînd o depășire mai mare a planului — în cazul în care s-au livrat sortimente mai scumpe într-o proporție mai mare, ori invers, prezentînd o neîndeplinire a sarcinii valorice — în cazul în care proporția livrărilor de sortimente mai ieftine a fost mai mare decît cea prevăzută în plan.

● **Conținutul metodologic diferit al indicatorilor producția-marfă vîndută și încasată și producția-marfă.**

Dacă la cea mai mare parte a întreprinderilor examinate a reieșit o concordanță între acești doi indicatori, la unele întreprinderi, îndeosebi la acelea cu specific „integrat" al producției, apar necorelări importante, care se explică prin practicarea unor metodologii diferite de stabilire a fiecăruia dintre cei doi indicatori. Astfel, **în producția-marfă nu se include valoarea semifabricatelor produse de întreprindere și consumate productiv în cadrul acesteia**, cu unele excepții, **în timp ce în producția-marfă realizată (vîndută și încasată) se include și valoarea semifabricatelor consumate intern productiv** care în cadrul întreprinderilor integrate se decontează între secții la preț cu ridicata de industrie sau la preț cu ridicata de întreprindere și nu la preț de cost.

Ca rezultat al acestor metodologii diferite, iată cum se prezintă datele de plan și realizările unor întreprinderi „integrate" din orașul București :

Tabel nr. 3

Întreprinderea	Plan pe 1967 pentru		Diferența în plus	% de realizare a planului pe semestrul I/1967	
	Producția-marfă	Producția-marfă vîndută și încasată	(coloana 2 — coloana 1)	Producția-marfă	Producția-marfă vîndută și încasată
A	1	2	3	4	5
I.I.S. Pionierul (încălțăminte)	205 960	239 048	33 088	101,1	101,1
I.I.S. Dîmbovița	292 830	346 589	47 759	112,1	101,1
Industria Țutei	249 900	469 719	219 819	100,9	102,8
I.I.S. Textila Grivița	380 300	497 600	117 300	100,6	102,2
Întreprinderile pentru industria bumbacului	154 850	220 400	65 550	101,2	101,7

La o primă examinare apare nefiresc ca o întreprindere să primească sarcina să vîndă și să încaseze mărfuri de o valoare mai mare decît aceea a producției fabricate efectiv (chiar dacă ar livra și din stocurile existente la începutul perioadei). Explicația este simplă : **în producția-marfă vîndută și încasată „cuiașul" este mărit, atît la plan cît și la realizări, cu valoarea facturilor interne** corespunzătoare valorii semifabricatelor din producție proprie consumate productiv în aceeași întreprindere **și pentru care se efectuează numai o decontare internă.** Din examinarea datelor din bilanțurile unor întreprinderi integrate, la 31 decembrie 1966 și 31 martie 1967, a reieșit că, în general, valoarea semifabricatelor consumate productiv la fiecare întreprindere a fost mai mare decît cea planificată, contribuind astfel la realizarea și depășirea planului producției-marfă vîndută și încasată.

● **Necorelarea volumului planificat al producției-marfă cu volumul producției-marfă vîndută și încasată, datorită creșterii estimate a volumului stocurilor de produse finite și a documentelor neîncasate.**

Se cunoaște că în practica planificării, și îndeosebi a planificării financiare, se aplică metoda de a se estima la sfîrșitul trimestrului IV, corespunzător unui volum sporit al plaților de producție în acest trimestru, o creștere a stocurilor de produse finite și a valorii documentelor pentru livrări efectuate dar neîncasate, față de începutul anului, ceea ce **are ca efect stabilirea pentru anul în curs a unui volum planificat mai mic al producției-marfă vîndută și încasată decît al producției-marfă prevăzute a se produce.** Examinînd în continuare această latură a problemei, vom face unele exemplificări din care reies sarcini reduse la indicatorul producției-marfă vîndută și încasată, față de posibilitățile reale ale unor întreprinderi importante din orașul București astfel :

Tabel nr. 4

Întreprinderea	Cu cît este mai mic, în 1967, planul producției-marfă vîndută și încasată față de cel al producției-marfă — mii lei —	Realizarea planului sem. I/1967		
		producția-marfă %	producția-marfă vîndută și încasată %	Valoarea depășirii încasărilor față de planul producției-marfă vîndută și încasată — mii lei —
Uzinele „23 August"	34 750	100,6	101.6	6 875
Fabrica de produse lactate	16 950	104,0	102,3	5 290
Combinatul de cauciuc Jilava	17 370	101,8	105,5	12 404
Poștăvăria Română	11 230	100,7	104,4	3 451
Uzina „Autobuzul"	9 129	103,6	104,2	10 729
U.I.S.-Suveica	5 405	101,0	103,5	2 708

Ar putea fi date și alte numeroase exemple de întreprinderi care raportează importante depășiri ale planului producției-marfă vîndută și încasată, **nu atît pe seama eforturilor propriu zise ale acestea în procesul de producție și în accelerarea ritmului de valorificare a producției, cît a faptului că sarcinile de plan anuale sau pe perioada respectivă au fost stabilite cu mult sub posibilitățile reale ale acestora, astfel că au putut fi realizate cu ușurință.**

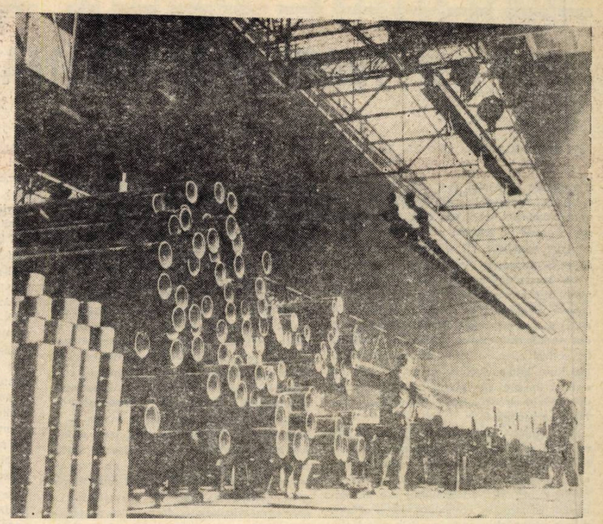

UZINA DE ȚEVI „REPUBLICA" : Sarcina planificată privind producția-marfă realizată a fost îndeplinită și depășită (107%)

● **Nemodificarea planului producției-marfă vîndută și încasată o dată cu a celui privind producția-marfă.**

Numeroasele modificări de plan efectuate de ministere, îndeosebi în lunile de sfîrșit de trimestru, nu afectează uneori decît unul dintre indicatori, astfel că cel de-al doilea rămîne necorelat, ceea ce îngreunează aprecierea corectă a realizării lui pe baza datelor raportate. Exemplificăm majorările planului de producție-marfă pe anul 1967 la Întreprinderea „Suveica" în luna iunie a.c. cu 2 milioane lei, fără a se modifica și planul producției-marfă vîndută și încasată, la „Poștăvăria Română" cu peste 6 milioane lei, precum și corectarea planului producției-marfă realizată la Întreprinderea „Tehnica Nouă", prin majorarea lui în luna iunie cu circa 5 milioane lei, reducîndu-se astfel decalajul acestui indicator față de planul producției-marfă pe anul 1967, de la circa 11 milioane lei în minus, la 6 milioane lei.

Avînd în vedere asemenea situații, apare și mai evidentă justețea măsurii, luată în cadrul experimentării ce are loc în cele 71 de întreprinderi, de a nu se admite modificarea indicatorilor planificați repartizați întreprinderilor.

● Contractul și planificarea producției-marfă vîndută și încasată

Se știe că elementul esențial în aprecierea justă a relațiilor dintre furnizori și cumpărători îl constituie **contractul.** Deoarece contractul trebuie să conțină, printre alte elemente, și valoarea livrărilor contractate, **este posibil ca el să îndeplinească și funcția de element de bază în planificarea producției-marfă vîndută și încasată. Considerînd contractul ca un instrument de realizare a sarcinilor economice, apreciem că el poate satisface cerințele pentru exprimarea valorică a modului de realizare a acestor sarcini. Cu alte cuvinte, indicatorul producția-marfă vîndută și încasată ar trebui să coincidă cu valorile mărfurilor prevăzute a fi livrate eșalonat corespunzător perioadei planificate.**

Constatările enumerate mai sus subliniază concluzia că indicatorul producția-marfă vîndută și încasată reflectă în mod sintetic eforturile întreprinderilor industriale, constituind un instrument de cunoaștere, atît de către conducerea întreprinderilor, cît și de organele superioare, a situației reale. Considerăm însă că sînt necesare unele perfecționări în metodologia de planificare și urmărire a acestuia.

● *Instabilitatea unora din cifrele de plan, precum și unele neconcordanțe metodologice care îngreunează în prezent o corelație justă între indicatori pot și trebuie să fie înlăturate. Pentru aceasta, conducerile întreprinderilor și ale organelor tutelare care aprobă sarcinile de plan au datoria să acorde o mai mare atenție stabilirii corecte a acestui indicator.*

● *Apare necesară perfecționarea metodologiei de planificare și de defalcare pe trimestre și luni a volumului producției-marfă realizată la nivelul întreprinderii, pentru a se stabili sarcini de plan mobilizatoare, corespunzătoare posibilităților reale ale întreprinderilor.*

● *Este posibilă întărirea rolului economic al contractului, prin folosirea acestuia într-o măsură mai mare ca instrument de influențare a procesului economic și de ordine a relațiilor financiare. Aceasta necesită ca fiecare întreprindere să cunoască în detaliu ce trebuie să vîndă și la ce termene și în funcție de aceasta să-și stabilească planul de producție, nivelul aprovizionărilor, nivelul stocurilor, costurile producției, volumul acumulărilor etc.*

Maria IONIȚĂ
Gh. MUȘETESCU
director al Sucursalei orașului București, a Băncii Naționale
Victor IONESCU
director al Direcției orășenești de Statistică București

TRADIȚII ȘI REALIZĂRI ECONOMICE

GENERAȚIA mai virstnică de economiști de la noi a putut cunoaște în mod nemijlocit realitățile și problemele economice ale României din anii dinainte de eliberare. Aceasta le permite să aprecieze uneori dintr-un unghi mai larg, atit realizările obținute de poporul nostru în anii construcției socialiste, cit și unele aspecte ale situației economice din trecut.

Un exemplu convingător în această privință ni-l oferă lucrarea recent apărută **„Studii economice"** de **Acad. V. Malinschi** [1]). Autorul a reunit într-o formă lărgită, cîteva din studiile elaborate în ultimii ani, îndu-le, în același timp, o închegare mai unitară. Publicate într-un volum aparte, studiile au cîștigat un plus de interes prin perspectiva deschisă în cuvîntul înainte și prin completarea lor reciprocă.

Deși tematica este aparent destul de variată, ea se grupează în jurul unei idei centrale : aceea de a pune în lumină — cu efort pregnant generalizator — realizările obținute în anii socialismului, atit în domeniul construcției economice, cit și al gîndirii și cercetării economice. Cele mai multe dintre studii cuprind referiri — adeseori destul de largi — la trecut, dar trecutul nu este cercetat și analizat în sine, ci prin prisma tradițiilor valoroase și în același timp, a posibilităților de comparație cu prezentul, spre a putea degaja cît mai pregnant superioritatea orientării, soluțiilor și realizărilor căii socialiste de dezvoltare pe care a pășit România.

Dominate de o asemenea perspectivă, studiile se reclamă de la o unitate de gîndire și unitate metodologică în așa fel încît, peste varietatea tematică, se leagă de un fond comun de preocupări : **tradiții înaintate și realizări economice ale zilelor noastre**, cu intenția mărturisită de a stabili acea strînsă îmbinare existentă între fondul înaintat al gîndirii economice din trecut și realizările măreț e ale construcției socialiste de astăzi pe linia unei continuități istorice. Autorul scoate în evidență **continuitatea** cu care mințile cele mai luminate ale neamului au militat pentru ridicarea și progresul economic al țării, pentru pătrunderea și răspîndirea ideilor și concepțiilor economice înaintate, pe de o parte, și modul în care aceste idei și concepții își găsesc o deplină realizare abia în anii construcției socialiste, pe o treaptă superioară.

Subliniind orientarea metodologică — unitară în studiile cuprinse în volum — și perspectivele deschise pe baza confruntărilor întreprinse de autor în fiecare studiu în parte, ni se pare oportun a nu trece cu vederea peste posibilitățile pe care le pot avea economiștii noștri — fructificînd o asemenea orientare — de a ridica pe trepte noi gîndirea economică originală și de a pune în valoare trăsăturile specifice și aportul creator al soluțiilor aplicate de conducerea de partid și de stat la rezolvarea problemelor construcției economice din țara noastră.

Lucrarea prezintă, astfel, interes, nu numai prin cuprinsul ei propriu-zis și prin metodologia sa ; ea oferă totodată criterii de interpretare și orientări bazate pe concepția marxist-leninistă și pe indicațiile științifice creatoare elaborate de Partidul Comunist Român.

Pe planul confruntării realităților economiei naționale, autorul supune analizei trei momente caracteristice : a) evoluția economică a Principatelor Române în preajma Unirii și formarea statului național modern ; b) situația economică a României sub regimul burghezo-moșieresc înainte de eliberarea țării și c) momentul reprezentat de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, care, făcînd bilanțul succeselor obținute de poporul român în construcția socialistă, a marcat o etapă calitativ nouă pe drumul dezvoltării socialiste a României.

Merită subliniată analiza cuprinzătoare pe care autorul o face căilor și succeselor obținute pe drumul dezvoltării multilaterale a economiei românești. Ea este completată cu studiul analitic al realizărilor obținute în primul an al actualului cincinal, care confirmă pe deplin justețea liniei politice a Partidului în construcția socialistă din țara noastră.

Pe planul confruntărilor din domeniul gîndirii și cercetării economice, autorul supune analizei, sub alt aspect, la fel trei grupe de probleme : a) evoluția gîndirii economice în România și realizările obținute în anii regimului socialist ; b) dezvoltarea învățămîntului economic ; c) unele probleme ale istoriei economice.

Studiul cu privire la tradiții și realizări în științele economice din România este prima încercare de a schița într-o privire de ansamblu, etapele caracteristice ale evoluției gîndirii economice în România, de a face aprecieri asupra poziției și rolului gîndirii diferiților economiști și de a face un bilanț al realizărilor obținute de cercetarea economică în anii regimului nostru.

Acest studiu se întregește, în mod firesc, prin cel care privește trecutul învățămîntului economic din România, în care, se fac aprecieri și se scot în evidență eforturile și concepțiile înaintate susținute de către unii din economiștii noștri din trecut cu privire la dezvoltarea învățămîntului economic și la răspîndirea cunoștințelor economice în pături cît mai largi, paralel cu cristalizarea și afirmarea unei gîndiri economice românești originale, conformă cu interesele și năzuințele naționale.

Un larg interes prezintă studiul referitor la unele probleme actuale ale istoriei economice, în care autorul subliniază importanța cercetărilor în domeniul istoriei economice în condițiile contemporane. În mod special autorul atrage în această direcție atenția asupra sarcinii care stă în prezent în fața economiștilor noștri în domeniul istoriei economice în legătură cu pregătirea și elaborarea lucrării de istorie a economiei naționale ca prim volum al Tratatului de economie națională.

Fără a avea pretenție să fi spus în problemele analizate ultimul cuvînt, lucrarea analizată constituie un instrument deosebit de util în mîna cercetătorilor în domeniul economic în eforturile lor pentru promovarea gîndirii economice originale.

I. VEVERCA

1) **Acad. V. Malinschi :** Studii economice. Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1967, 288 pag.

CUM VA FI ORGANIZAT CUM VA FUNCȚIONA INSPECTORATUL DE STAT PENTRU CONTROLUL CALITĂȚII PRODUSELOR DE EXPORT

RECENT, printr-un Decret al Consiliului de Stat a fost înființat **Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor de Export.** *Cum va fi organizat și cum va funcționa ? Ce atribuții va avea ? Va fi înlocuit Oficiul de control al mărfurilor ? Se va rezuma activitatea numai la operațiunile de control ? Acestea sînt cîteva întrebări la care ne propunem să răspundem în cele ce urmează.*

Aparat central restrîns – activitate operativă

Parcurgînd expunerea de motive la Decretul de înființare a Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor de Export, ne atrage atenția următoarea frază : „Acest inspectorat va dispune de un aparat central restrîns, activitatea principală urmînd a se desfășura, prin organele sale de control, **direct în unitățile producătoare, centrele de recepție, bazele de export și punctele de frontieră".**

În concordanță cu acest principiu, Decretul prevede că aparatul central al inspectoratului va avea următoarea structură : inspectoratul pentru mașini, utilaje și produse metalurgice ; inspectoratul pentru produsele industriei lemnului și a materialelor de construcții ; inspectoratul pentru produsele chimice și petroliere ; inspectoratul pentru produsele industriei ușoare ; inspectoratul pentru produsele agroalimentare ; direcții, oficii, servicii și birouri funcționale.

În vederea efectuării sarcinilor de control, inspectoratul va avea în subordinea sa : grupe de control (în unitățile producătoare, centre de recepție, baze de export și puncte de frontieră) ; filiale (în principalele centre furnizoare de mărfuri pentru export) ; laboratoare de analize.

Inspectoratul va funcționa potrivit prevederilor Decretului nr. 199/1949, veniturile urmînd a fi realizate din sumele încasate de la întreprinderile exportatoare și de la Oficiul de control al mărfurilor din subordinea Camerei de comerț, în raport cu volumul operațiilor de control prestate.

Sferă largă de acțiune în control

Pentru a nu fi lăsată la latitudinea părților din contractul de furnizare de mărfuri pentru export stabilirea produselor la care se face sau nu controlul de calitate sau a momentului cînd se efectuează acest control, s-au stabilit următoarele :

- controlul calității produselor destinate exportului se va efectua în volumul și pe baza unui nomenclator, care va fi stabilit periodic de comun acord cu Ministerul Comerțului Exterior ;
- în cazul în care se înregistrează reclamații privind calitatea, formulate de clienții externi, la produse care nu sînt cuprinse în nomenclator, acesta se va extinde, urmînd ca produsele respective să fie supuse controlului ;
- controlul de calitate este obligatoriu întotdeauna cînd produsele în cauză se exportă pentru prima oară sau cînd acestea sînt realizate în cooperare cu alte țări ;
- de asemenea, se va efectua un control privind modul de depozitare și conservare, calitatea ambalajelor, precum și condițiile de încărcare, expediere și transport ale produselor destinate exportului ;
- în sfîrșit, nu vor fi lipsite de controlul de calitate nici produsele care urmează a fi expuse la tîrgurile și expozițiile economice internaționale.

Atribuții de prevenire a fabricării unor mărfuri necorespunzătoare exportului

Dintre aceste atribuții mai importante în acest domeniu, menționăm :

- urmărește ca întreprinderile exportatoare să stabilească în contractele interne parametrii tehnici și metodele de efectuare a controlului de calitate a produselor pentru export, astfel încît întreprinderile producătoare să dispună de toate elementele necesare în vederea executării întocmai a comenzilor conform condițiilor prevăzute în contractele externe de export ;
- se preocupă de evoluția calității produselor pe piețele externe, comparativ cu produsele similare exportate de întreprinderile românești, făcînd propuneri corespunzătoare pentru îmbunătățirea producției de export curente și în perspectivă ;
- propune teme de studii și cercetări ministerelor, Direcții generale pentru metrologie, standarde și invenții și celorlalte organe centrale, precum și institutelor de cercetări și proiectări în vederea îmbunătățirii caracteristicilor tehnice calitative ale produselor destinate exportului, urmărind realizarea lor ;
- urmărește ca derogările acordate de la standardele de stat sau a altor documentații privind fabricarea unor produse să nu ducă la scăderea calității produselor destinate exportului și propune organelor competente înlocuirea standardelor necorespunzătoare cu altele noi.

Frîne în fabricarea unor mărfuri necorespunzătoare

Realizarea eficientă a unor atribuții atît de variate de control, precum și a acelora de prevenire a fabricării unor mărfuri necorespunzătoare exportului nu ar fi posibilă fără investirea inspectoratului cu drepturi care în mod operativ să conducă la frînarea oricăror tendințe sau fenomene care ar leza buna reputație a produselor românești pe piețele externe. De aceea, legiuitorul i-a acordat următoarele drepturi :

- să interzică livrarea la export a produselor care nu corespund din punct de vedere tehnic calitativ condițiilor prevăzute în contractele de export, aducînd acest lucru la cunoștința organului ierarhic superior producătorului, precum și întreprinderii exportatoare ;
- să facă propuneri Consiliului de Miniștri cu privire la sistarea fabricației unor produse care, din cauza nivelului tehnic calitativ necorespunzător, ar dăuna renumelui produselor românești pe piețele externe ;
- să dea indicații cu caracter obligatoriu, în cadrul dispozițiilor normative, întreprinderilor furnizoare de mărfuri pentru export, în legătură cu efectuarea controlului tehnic al calității produselor destinate exportului și să verifice modul de organizare și funcționare a C.T.C.-ului din aceste întreprinderi, precum și modul de încadrare cu personal de specialitate corespunzător și gradul de dotare cu mijloace necesare efectuării controlului ;
- să propună organelor centrale și întreprinderilor din subordinea acestora care produc mărfuri pentru export, luarea de măsuri corespunzătoare pentru înlăturarea deficiențelor constatate și aplicarea de sancțiuni împotriva celor vinovați, inclusiv stabilirea de răspunderi materiale, propunînd totodată termene de executare ;
- de asemenea, reprezentanții inspectoratului au dreptul să participe la ședințele de colegiu ale ministerelor și altor organe centrale, la care se discută probleme legate de calitatea producției de export sau activitatea C.T.C. în legătură cu producția destinată exportului.

Relații inspectorat – O.C.M.

Cum bine se știe, în relațiile de comerț exterior, pentru a se evita deplasarea costisitoare a unor delegați ai clienților externi în scopul efectuării recepțiilor calitative a produselor ce urmează a fi importate de către aceștia, se practică mandatarea unor întreprinderi sau instituții specializate în operațiuni de control, care își desfășoară activitatea în țara de origină a mărfurilor cumpărate. În țara noastră, această funcție o îndeplinește Oficiul de control al mărfurilor de pe lîngă Camera de comerț, care este în legătură cu case de control similare din alte țări sau cu clienții externi care importă produse românești. Pînă la înființarea inspectoratului, O.C.M.-ul avea un aparat propriu de control efectuînd controlul calității mărfurilor, atît din mandatul întreprinderii românești de comerț exterior exportatoare, cît și din mandat extern.

Pentru a se elimina paralelismul între aceste două organe de control, Decretul prevede că Inspectoratul general de stat pentru controlul calității produselor de export va organiza și va efectua controale de calitate și expertize potrivit comenzilor date de Oficiul de control al mărfurilor pe baza contractelor cu clienții externi. În forma preconizată este evident că O.C.M. este organul care intră în relații contractuale cu clienții externi, iar inspectoratul, prin aparatul său, va executa controalele și expertizele în condițiile clauzelor stabilite prin contractul extern.

A. DETEȘAN

CURIER

■ În Editura Politică a apărut **„Capitalul" lui Marx și contemporaneitatea**, 288 pag. Lucrare omagială, editată cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la apariția primului volum al genialei opere a lui K. Marx, volumul cuprinde următoarele studii : „Capitalul" – revoluție în economia politică – de conf. dr. Aurel Negucioiu ; De ce „critica economiei politice ?" – de prof. Miron Constantinescu ; Din istoria începuturilor pătrunderii și răspîndirii ideilor „Capitalului" în România – de dr. Gheorghe Dobre ; Karl Marx și unii istorici nemarxiști ai doctrinelor economice – de conf. Armand Popper ; Karl Marx și economiștii noștri (Poziții ale unor economiști burghezi din România perioadei interbelice față de doctrina economică a lui Marx) – de conf. dr. Nicolae Ivanciu ; Variații ale mărimii plusvalorii în deceniile recente – de L. Stroja ; Probleme ale elaborării sistemului categorial al capitalismului monopolist de stat – de prof. dr. Emilian Dobrescu și prof. dr. Tudorel Postolache ; Dialectica în formele valoare și în formele de judecată la Marx – de conf. R. Stoichiță și G. Offenberger ; Semnificația abstractului și concretului în „Capitalul" lui Marx – de Alexandru Florian.

■ MONDO ECONOMICO relatează în **Il Management of innovation** (Conducerea inovației) nr. 22/iunie 1967, despre un seminar intitulat „Conducerea întreprinderilor și inovația", organizat de una din cele mai vechi societăți de cercetare științifică și tehnică și de consultații directoriale. Termenul **innovation** a fost definit ca „procesul de anticipare, definire și adaptare prin care comertul, financiarul și industria tind să interpreteze piața". Așa numitul „management of innovation" trebuie să ducă la găsirea soluțiilor organizatorice cele mai oportune, remediind tendința curentă de a da prea multă importanță achiziționării „instrumentelor" și prea puțină – folosirii lor judicioase. „Inovația" – s-a opinat – s-ar referi la stadiul dificil care urmează după ce s-a făcut invenția și după ce cercetarea și dezvoltarea au tradus noua idee într-un prototip, cînd se ivesc multe și variate obstacole care împiedică introducerea pe piață a noului produs. Calculatoarele, tehnicile și sistemele moderne nu pot înlocui conducerea, dar pot contribui la valorificarea ei, după ce aceasta a reușit să definească precis propriile-i scopuri.

■ **Institutul internațional de statistică** va ține a 36-a Sesiune la Canberra (Australia) în august 1967 (a 35-a Sesiune a avut loc la Belgrad, de la 14 la 22 septembrie 1965). Iată unele teme înscrise în programul sesiunii : măsurarea statistică a aprovizionării și utilizarea resurselor naturale ; piața datelor statistice ; statistica cercetării și a dezvoltării ; probleme ale dezvoltării statisticii în țările în curs de dezvoltare ; învățămîntul universitar și neuniversitar în statistica aplicată ; standardizarea procedeelor pentru evaluarea datelor ; proiectul și analiza anchetelor neexperimentale.

■ În articolul **Hebelwirkung des Gewinnanteils im Preis auf die Hersteller** (Rolul cotei de beneficiu în preț asupra producătorilor) apărut în DEUTSCHE FINANZWIRTSCHAFT nr. 3/1967, H. Polil ajunge la următoarele concluzii : organele însărcinate cu formarea prețurilor ar trebui să capete dreptul de a diferenția mărimea cotei de beneficii în funcție de interesul pe care-l prezintă produsul respectiv pentru economia națională ; la stabilirea unei cote de beneficiu diferențiate pe produs să se țină seama de eforturile colectivelor de întreprinderi pentru raționalizarea producției și pentru satisfacerea în condiții mai bune a cererii ; cînd, prin stabilirea unei cote de beneficii scăzute, întreprinderile nu sînt stimulate prin preț să producă anumite produse necesare, să se folosească în completare alte pîrghii – de pildă, legarea directă a fondurilor de premiere de îndeplinirea sarcinilor planului de producție.

■ Denis Lambert înțelege prin „false decolări", în articolul **Les „Faux decollages" et l'Amérique Latine,** apărut în REVUE TIERS-MONDE, iunie 1967, fazele de creștere accelerată în timpul cărora, sub efectul unei impulsiuni exterioare sau al unei strategii intenționate de punere în valoare a resurselor interne, o țară săracă, pînă atunci supusă mecanismelor instabile și prost controlate ale unei economii dependente, cunoaște progrese economice și eventual sociale, fără ca echilibrul structural anterior să fie profund modificat. O „decolare autentică" – spune el – presupune ca creșterea accelerată să fie, de o parte, acompaniată de o evoluție structurală decisivă și progresivă iar, pe de altă parte, să devină modul normal de progresiune.

■ În studiul **Obiect și metodă în manualele burgheze de economie politică,** apărut în revista PROBLEME ECONOMICE nr. 7/1967, dr. I. Anghel și S. Sava se ocupă de conținutul problematic al menționatelor manuale, care poartă denumirea de **economics,** termen pentru a cărui traducere autorii propun **analiză economică.** În ciuda fundamentului lor doctrinar pseudoștiințific, spun autorii, obiectul acestor manuale cuprinde elemente dintre cele mai importante ale economiei capitaliste: reglementarea producției sociale prin mecanismul prețurilor, venitul național și rolul economic al statului. Acest obiect este tratat în limitele unei „fenomenologii economice" – a efectelor vizibile cantitativ ale teoriei și legii valorii și este privit prin prisma eficienței economice și a necesității echilibrului. Metoda „analizei economice" este cea a corelațiilor cantitative, **a modelării economice.** După autori, această disciplină, al cărei spirit practic nu poate fi contestat, ar putea fi elaborată – cu numeroase corecturi, îmbunătățiri și adaosuri – și pe un fundament teoretic științific marxist-leninist.

MERCUR PRINTRE MUZE

E VORBA DE O CRIZĂ?

DESPRE avatarurile industriei cinematografice occidentale, incolțită de dificultăți nenumărate printre care, pe primul loc se află concurența televiziunii și a turismului auto, am mai avut ocazia să vorbim. Ultimii ani au fost caracterizați prin succesiunea unor perioade de regres profund și de revenire relativă ; procesul determinării unui profil specific cinematografiei ultimei treimi a secolului nostru este încă în plină desfășurare (și nu numai din punct de vedere economic, ci și din punct de vedere estetic și sociologic).

Un recent buletin, editat de Centrul național al cinematografiei franceze aduce, în această privință, cîteva date semnificative. Prima și cea mai importantă constatare este că în ierarhia mijloacelor culturale de masă, cinematografia a fost nevoită să părăsească — pare-se definitiv — primele locuri. Pentru prima dată în Franța (în Statele Unite, Anglia și Japonia fenomenul e mai vechi) încasările radioteleviziunii au depășit pe cele ale cinematografiei. Astfel, în 1965 totalitatea sălilor franceze de cinema au realizat din vînzarea biletelor 875 milioane de franci, în timp ce încasările din abonamente ale radiotelevizunii (de stat — veniturile din publicitate ale stațiilor particulare situate la granițele țării nu intră la socoteală) s-au ridicat la 877 milioane. Diferența pare (și este) mică. Dar, în 1966 s-au vîndut încă un milion de televizoare, ceea ce a ridicat încasările televiziunii la peste un miliard ; diferența a devenit, astfel, mult mai importantă. La toate acestea, trebuie să adăugăm că în 1965 francezii au cheltuit pentru cumpărarea de receptoare de radio și televiziune peste 2,3 miliarde franci, ceea ce face ca, în definitiv, raportul dintre cheltuielile pentru radiotelevizione și cele pentru cinematografie să fie de 4 la 1.

În același timp, pentru cărți francezii au cheltuit în 1965 de aproape două ori mai mult (1,6 miliarde) decît pentru vizionarea de filme. Pînă și cheltuielile făcute de fotografii și cineaștii amatori (aparate, filme, diverse utilaje) sînt simțitor mai mari (1,5 miliarde franci) decît încasările sălilor de cinema.

Cinematograful rămîne mai departe cel mai căutat dintre toate formele de spectacole : teatru, music-hall, reuniuni sportive (care atrag, mai peste tot, din ce în ce mai puțini spectatori) ; 64% din încasările industriei spectacolelor revin cinematografiei.

Cifrelor citate mai sus trebuie să li se adauge cele privind scăderea numărului de bilete vîndute de la 411 milioane în 1957 la 233 milioane în 1966, scăderea numărului de filme artistice (inclusiv coproducții cu participare franceză majoritară) de la 119 în 1960 la 95 în 1966, scăderea numărului de filme produse de studiourile franceze cu 46,6% în 1966 față de 1960 (ceea ce a dus la închiderea majorității acestor studiouri sau la reprofilarea unora pentru filme de televiziune) și în fine, cele privind creșterea continuă a numărului șomerilor (2000 — ceea ce e foarte mult — în 1967) din rîndurile tehnicienilor cinematografiști.

Toate acestea nu înseamnă însă — oricît ar părea de curios — că în momentul de față cinematografia franceză se află într-o perioadă de criză. Succesele artistice ale multor filme, afirmarea pe arena internațională a unei noi pleiade de regizori demonstrează că problema e mult mai complexă.

De fapt, ar fi mai corect să vorbim de o reajustare a industriei cinematografice din Franța (și din alte țări occidentale) la condițiile, în continuă transformare, ale vieții moderne (respectiv ale unuia dintre cele mai sensibile sectoare ale acestei vieți, cel al mijloacelor de comunicare de masă).

Cadrul în care cinematografia își desfășoară activitatea în ultimii zece ani s-a modificat simțitor. Fără a mai vorbi de mutațiile — uneori greu perceptibile, dar, în esență, importante — în gustul publicului, trebuie să ținem seama de faptul că vizionarea producțiilor cinematografice a încetat să fie o ocupație legată exclusiv de sălile de cinema ; din ce în ce mai multe filme — poate, în curînd cele mai multe — sînt urmărite pe ecranele televizoarelor, ceea ce are nu numai consecințe comerciale în ce privește exploatarea producției — ci și importante repercusiuni artistice. Se impun astfel, treptat, noi modalități ale scriiturii cinematografice, noi mijloace de expresie, o altă distribuire a genurilor care, toate, conduc la un alt ritm al producției și la o altă repartiție a forțelor care concură la realizarea unei opere cinematografice.

Și acesta este doar unul dintre aspectele transformărilor contemporane. Altele au legătură cu apariția unor noi cinematografii naționale, cu pătrunderea tot mai masivă pe piața filmului vest-european a capitalurilor americane, cu expansiunea unor noi piețe, care cer altfel de filme, pe care nu toate cinematografiile cu tradiție sînt capabile să le producă imediat și în cantitățile și formele solicitate.

Sînt, după cum arătam, fenomene complexe în cadrul cărora se profilează contururile unei noi etape din istoria cinematografiei. Aspectele economice, pe care le evocam înainte, exprimă doar, în limbajul rece al cifrelor, amploarea și profunzimea acestui proces.

H. DONA

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

JEAN FOURASTIÉ ȘI PERSPECTIVELE PROPRIETĂȚII PRIVATE

ESTE cunoscut aportul economistului și sociologului francez Jean Fourastié la analiza rolului progresului tehnic contemporan în dezvoltarea forțelor de producție. J. Fourastié se găsește printre principalii inspiratori și promotori ai mișcării pentru creșterea productivității muncii, atît în Franța, cît și pe plan vest-european.

În fundamentarea și cercetarea rolului progresului tehnic pe planul structurilor social-economice nu se confirmă însă la Fourastié luciditatea unora din tezele sale generale referitoare la acest subiect[1].

Rolul ce-l atribuie Fourastié progresului tehnic s-ar concretiza, între altele, sub înfățișarea unui factor ce duce automat la dizolvarea capitalismului. Pe măsura desfășurării progresului tehnic – afirmă Jean Fourastié – „pămînturile cultivabile își vor pierde aproape întreaga lor valoare și echipamentul industrial nu va mai fi obiectul luptelor sociale (pentru naționalizarea mijloacelor de producție – n. n.) ; investițiile primare și secundare nu vor mai da rente apreciabile, iar valoarea lor, exprimată în salarii, va fi mult mai redusă ca astăzi" [1]). Fourastié anunță **ruinarea** capitaliștilor ca urmare a scăderii prețurilor provocate de progresul tehnic [2]). Ce se poate spune cu privire la acest pronostic ?

Dacă cercetăm mișcarea prețurilor în lumea contemporană, aflăm, pe de o parte, că nu există o tendință generală de scădere a lor, iar, pe de altă parte, că mișcarea prețurilor poate eventual ruina pe unii capitaliști, dar nicidecum întreaga clasă a capitaliștilor. Abstracție făcînd de mijloacele la îndemînă pentru a împiedica introducerea progresului tehnic ce i-ar putea păgubi, ei mai sînt ocrotiți de o asemenea eventualitate și pe altă cale. Sub presiunea lor, diferite state au legiferat un regim de amortizare a mijloacelor de producție, care compensează și preîntîmpină efectele accelerării progresului tehnic asupra valorii mijloacelor de producție.

Nu este, prin urmare, de loc surprinzător că o cercetare a valorii de cumpărare a capitalurilor franceze în perioada 1914-1965 a dat cu totul alt rezultat decît cel prevăzut de Fourastié. Recent, economistul francez Pierre Laforest, de la Institutul național de statistică și studii economice (I.N.S.E.E.), a examinat evoluția puterii de cumpărare a capitalurilor plasate în perioada sus-menționată. Din studiu rezultă că puterea de cumpărare a unui capital plasat în acțiuni a sporit în această perioadă cu peste 70% [3]). Nici marile capitaluri americane nu au dat semne de evaporare în ultimele patru decenii. Dimpotrivă.

Admițînd însă că Fourastié nu are în vedere trecutul – ceea ce s-a petrecut pînă în anul 1965 – ci viitorul, se naște întrebarea : dacă mijloacele de producție se vor devaloriza în așa măsură încît va deveni inutilă lupta socială pentru naționalizarea lor, ce se va întîmpla totuși cu ele ? Vor supraviețui ele capitaliștilor și capitalismului ? Cui vor aparține ele ? Neputînd evita problema proprietății, Fourastié susține într-o altă lucrare : „Privilegiul proprietății nu mai este astăzi necesar pentru supraviețuirea omenirii ; el nu mai servește decît pentru a **permanentiza nedreptăți devenite inutile.** Proprietatea nu mai este deci baza întreprinderii, ci producția. Nu mai avem nevoie de privilegiul proprietății... dar ne trebuie întreprinzători și întreprinderi" [4]). Rationamentul lui Fourastié se sprijină pe confuzia între noțiunea de proprietate și cea de proprietate privată capitalistă. Că privilegiul ultimei nu mai este astăzi necesar e foarte adevărat și constituie unul din adevărurile fundamentale ale marxismului. Imperativul lichidării proprietății private capitaliste nu se identifică însă cu dizolvarea ei de la sine și nici cu dispariția proprietății în general. Proprietatea privată asupra mijloacelor de producție este înlocuită în mod revoluționar cu cea socială.

Dar sublimarea capitalului este motivată de Fourastié nu numai prin devalorizare, prin ruinarea capitaliștilor. Astfel, în **Révolution a l'Ouest,** el nu vorbește de ruinarea capitaliștilor de către progresul tehnic, ci de „democratizarea" capitalului, invocînd pentru aceasta datele privitoare la răspîndirea acțiunilor în S.U.A., numărul acționarilor la corporații ca American Telephone and Telegraph Company, General Electric, Ford, General Motors etc. Capitalul, proprietatea sînt, prin urmare, considerate de el ca bunuri ce vor fi tot mai mult difuzate în viitor în rîndul maselor. Fourastié conchide că „proprietatea este o abstracție juridică, nu o realitate" și că acționarii „posedă acțiunile, ei nu posedă întreprinderea" [5]). Acest lucru este adevărat, însă numai pentru masa mare a micilor acționari, nu și pentru minoritatea de mari acționari. S-a demonstrat că este de ajuns deținerea unei părți din acțiuni, nici măcar a majorității lor, pentru a dispune de soarta unei societăți pe acțiuni, căci micii acționari nu au posibilitatea de a participa în cele mai multe cazuri la adunările generale, iar în măsura redusă în care participă ei nu reprezintă o forță unitară care să se impună față de marii acționari, care dețin cote importante de acțiuni.

Așadar, capitalul nu este nici „ruinat" de progresul tehnic și nici nu devine o „abstracțiune" printr-o așa-zisă democratizare a lui. Într-un studiu mai realist despre productivitate, inclus într-o vastă lucrare colectivă publicată de Twentieth Century Fund, Jean Fourastié recunoaște că „puterea unui conducător de întreprindere nu stă în faptul că este un producător, ci în faptul de a fi un proprietar și un capitalist" [6]). În cursul analizei diferitelor teorii burgheze, care se încumetă a face din progresul tehnic factorul preponderent în determinarea unor așa-zise transformări structurale radicale ale societății capitaliste, fără atingerea proprietății private asupra mijloacelor de producție, se ivesc frecvent asemenea retractări.

Marin DIMA

---

1) J. Fourastié : Le Grand Espoir du XX-ème siècle, Edition definitive, Collection Idées, Gallimard, Paris 1965.
2) Idem pag. 22.
3) Etudes et conjoncture, octombrie 1965.
4) J. Fourastié : La Grande Métamorphose du XX-e siècle, Presses Universitaires de France, Paris 1961, pag. 35.
5) J. Fourastié et. A. Laleuf : op. citat, pag. 104.
6) J. Frederic Dewhurst, John O. Copock, P. Lamartine Yates and Associates, Europe's Needs and Resources, Twentieth Century Fund, New York, 1961, pag. 778.

CFA BRĂILA

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE BRĂILA

produce:

ȘI LIVREAZĂ

intreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor economice de stat:

- Celofibră tip lină pentru confecționat saltele, plăpumi, perne.
- Celofibră tip bumbac peentru tapițerie, saltele, căptușeli etc.

Comenzile se primesc la sediul unității, șos. Chișcani-Brăila, Serviciul desfacere, telefon 2955, interior 646.

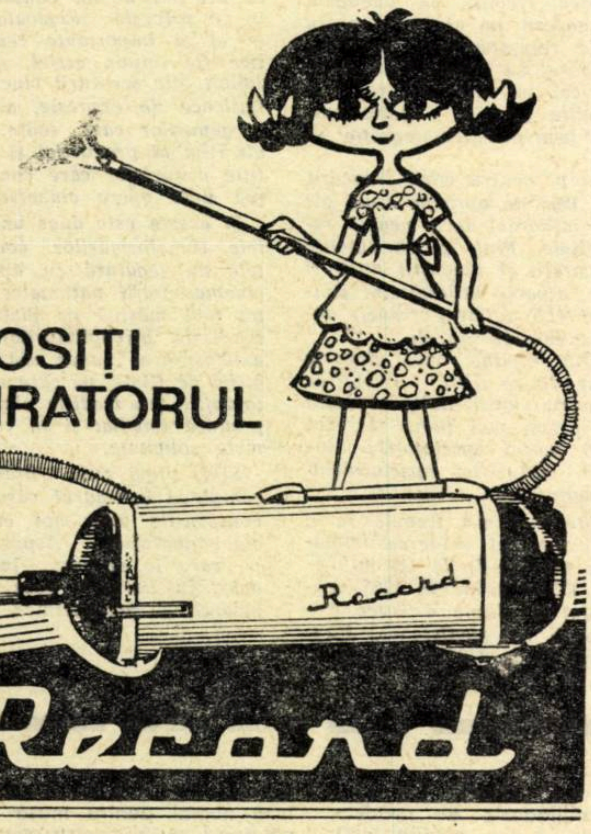

FOLOSIȚI ASPIRATORUL

Record

Vreți de terminați treburile gospodărești in timp... record?
Folosiți aspiratorul RECORD.
Absoarbe praful din covoare, tapiserii, haine, cărți.
Consum de numai 0,15 lei pe oră.
Preț de vînzare 765 lei.
UTIL – PRACTIC – ECONOMIC.
Intreprinderea industrială de stat ELECTROMOTOR–TIMIȘOARA, bd. Republicii nr. 21, telefon 1.38.56–58.

Intreprinderea

METALO CHIMICA

PIATRA NEAMȚ

PRODUCE ȘI LIVREAZA FĂRĂ REPARTIȚIE:

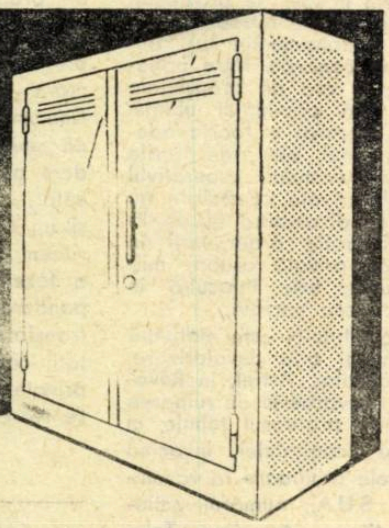

- Dulapuri metalice: fișete pentru acte, vestiare – rezistente și vopsite în culori plăcute, avînd îmbunătățiri de construcție. Înzestrați birourile și halele de lucru cu mobilierul nostru modern.
- Împletituri din sîrmă pentru împrejmuiri și panouri metalice, prefabricate pentru garduri. Gospodării agricole de stat și cooperative agricole de producție, folosiți împotriva rozătoarelor împrejmuirile din plasă metalică.
- Cazane din cupru pentru cantine și laboratoare.
- Cazane de fabricat tuică de capacități diferite.

Executăm la cerere: confecții de cazane, reparații și spoieli.

CIL SUCEAVA

produce:

- Dormitor G. 28
- Dulap (bufet bibliotecă) Crina
- Fotoliu Crina
- Canapea Crina
- Pat extensibil cu tapiteria din mase plastice – expandate

Se găsesc de vînzare la toate magazinele O.C.L. de specialitate din țară

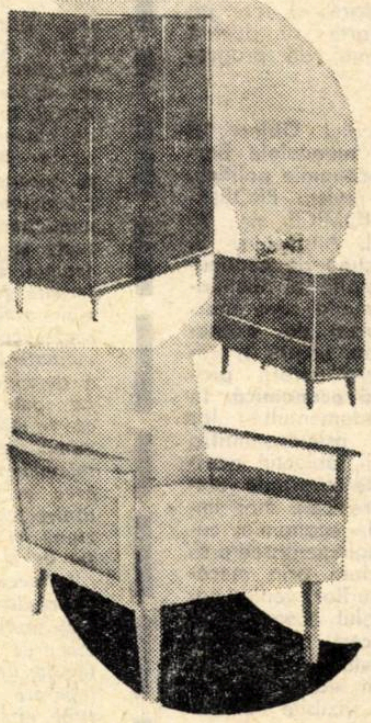

combinatul chimico-metalurgic

GH. GHEORGHIU-DEJ

BAIA MARE

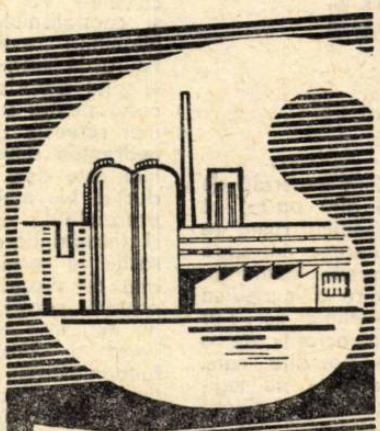

PRODUCE:

- metale neferoase
- pigmenți metalici
- laminate neferoase
- metale rare
- acid sulfuric (contact și cameră)
- acid clorsulfonic
- bicromat de sodiu
- bioxid de sulf tichefiat
- sulfat de sodiu cristalizat
- trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto)
- sulfat de zinc
- sulfat de magneziu
- pămînturi decolorante (sondafin și bamarin)
- fozocrezol

fabrica de produse refractare ALBA IULIA

produce:

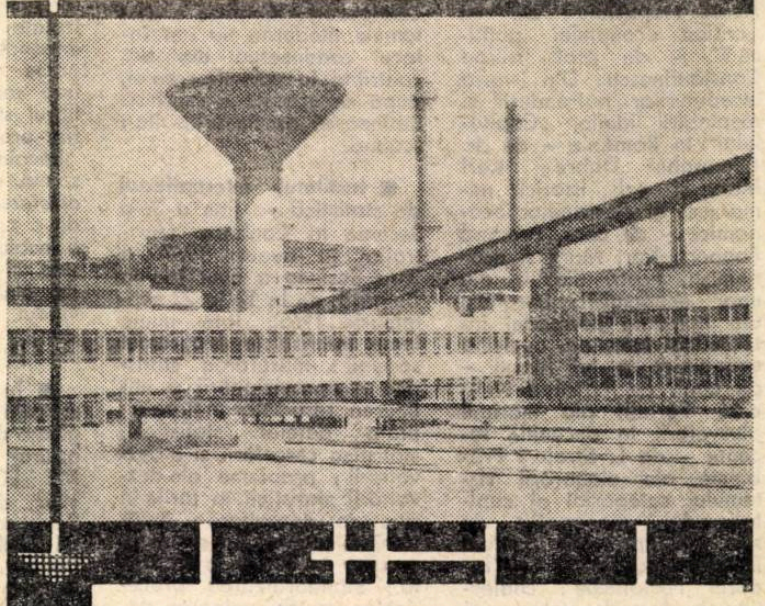

- șamote refractare obișnuite și înnobilate cu un conținut de Al_2O_3 pînă la 90% în cuptoare rotative pentru recuperarea prafului din gazele de ardere prin electrofiltre
- cărămizi refractare de șamotă obișnuită și superaluminoase cu un conținut de Al_2O_3 pînă la 72%, arse în cuptoare tunel
- produse termoizolante cu greutăți volumetrice 0,4—0,9 g/cm³
- mortare refractare de diverse refractarități pentru înzidirea produselor în agregatele termice

Utilajele și instalațiile montate în uzină sînt fabricate în țară

I.O.

CHIMICA CLUJ

str. Dijmei nr. 34

PRODUCE:

- comode de televizor tip Sighet;
- biblioteci tip Făgăraș;
- fotolii tip Sibiu;
- tocuri școlare din masă plastică;
- stilouri diferite tipuri;
- sacoșe pentru sport, excursii, călătorie și piață;
- curele pentru ceas;
- oxid verde de crom pentru prepararea vopselelor la zugrăvit;
- capete autosifon din relon.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

RENTABILITATEA ÎNCEPE DE LA CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

Între 15 și 18 iunie a avut loc la Londra „Conferința națională pentru productivitate". Ziarul **THE FINANCIAL TIMES** *a consacrat cu acest prilej un supliment special problemelor organizării și eficienței, prezentînd materiale despre cele mai moderne metode de conducere și administrare a întreprinderilor, de folosire optimă a resurselor, de reducere a stocurilor și de grăbire a desfacerii. Aceste probleme sînt tratate, evident, de pe pozițiile întreprinderii capitaliste. Unele soluții au o valoare limitată numai la aceste întreprinderi. Altele însă, ca și unele concluzii la care au ajuns cercetătorii factorilor de creștere a rentabilității și competitivității pe piață, prezintă un interes mai larg. Redăm în cele ce urmează cîteva din principalele probleme ridicate în discuția purtată în paginile ziarului amintit.*

„Ar fi greșit ca productivitatea să fie înțeleasă drept ceva diferit de rentabilitate, ca și cînd creșterea producției cu același număr de muncitori ar constitui un scop în sine", scrie THE FINANCIAL TIMES. **„Rentabilitatea este dovada eficienței, iar eficiența depinde, la rîndul ei, de un sistem disciplinat de planificare în întreprindere, de evidență și control"**, precizează ziarul, afirmînd că orice decizie în întreprindere trebuie subordonată acestui criteriu.

„O contribuție la fel de importantă ca inovațiile tehnologice"

Organizarea producției, a fluxului materialelor, a desfacerii contribuie în măsură hotărîtoare la eficiența economică. **„Progresele în domeniul conducerii... au adus și vor continua să aducă o contribuție la fel de importantă la creșterea productivității ca și inovațiile tehnologice... Numai atunci cînd conducerea superioară a unei întreprinderi știe încotro se îndreaptă și ce încearcă să realizeze, tehnologia este eficientă : în caz contrar orice utilaje, oricît de complexe, vor avea o contribuție redusă..."**.

Organizarea fiind o strategie de ansamblu, este evident că acei care decid această strategie sînt factorii hotărîtori în întreprindere. Cadrele de conducere sînt acelea care trebuie să hotărască direcția în care va acționa întreprinderea, să definească clar obiectivele și apoi să creeze structura organizatorică în vederea realizării acestor obiective.

„Cele mai importante resurse ale unei întreprinderi sînt conducătorii ei, scrie T. G. Rogers, director al personalului la filiala engleză a firmei I.B.M. **Dacă o firmă este cunoscută pentru o productivitate ridicată, sau pentru o creștere record a profiturilor, motivul esențial este de obicei calitatea superioară a echipei sale de conducere. Indiferent dacă explicația unei productivități mai mari se găsește în investiții judicioase sau într-o cointeresare suficientă a personalului, conducerea este aceea care a creat condițiile respective și a adoptat deciziile cele mai bune... De aceea directorul unei întreprinderi dă dovadă de înțelepciune dacă înțelege că îndrumarea cadrelor de conducere constituie principala sa responsabilitate pe termen lung"**.

O verigă decisivă – cadrele medii

Scoțind în evidență faptul că, după stabilirea obiectivelor la nivelul conducerii superioare, realizarea lor depinde în mare măsură de cadrele de conducere medii, J. M. Humble, director al firmei Urwick Orr and Partners International Ltd, propune următoarele principii în munca cu aceste cadre : precizarea rezultatelor pe care trebuie să le obțină și însușirea de către ei a obiectivelor respective ; stabilirea unor standarde de realizare a sarcinilor care să fie compatibile cu obiectivele generale ale întreprinderii ; asigurarea unei structuri organizatorice în care conducătorul să dispună de maximum de libertate și flexibilitate în munca sa ; asigurarea unei informări destul de regulate și într-o formă care să facă posibilă adoptarea rapidă a unor acțiuni de corectare ; folosirea unei metode avansate de evaluare a rezultatelor muncii pentru a identifica domeniile în care un conducător mediu are nevoie să fie ajutat, și în continuare îndrumarea lui sistematică ; raportarea remunerării și a avansării la rezultatele obținute.

Într-un studiu, recent elaborat în cadrul firmei Imperial Chemical Industries, se pledează pentru atribuirea de responsabilități mai mari cadrelor medii, pentru **„deplasarea răspunderii spre treptele ierarhice mai de jos"**. Această **„delegare de autoritate"**, se atrage atenția în studiul amintit, **„nu înseamnă însă reducerea controlului de către conducerea întreprinderii... Fiecare salariat își cunoaște sarcinile și răspunde de îndeplinirea lor ; obiectivele se stabilesc de către conducere, dar în anumite limite el este liber să treacă la înfăptuirea lor cum crede mai bine. Nu este întotdeauna ușor să se concilieze inițiativa individuală cu controlul și disciplina, dar o îmbinare a celor două extreme este posibilă"**.

Defecțiunile de calitate pornesc mai întîi de la organizatorii producției

Unul din obiectivele principale ale organizării trebuie să fie asigurarea unei calități superioare a produselor. Amintind că aceasta este o condiție esențială a competitivității pe piața internă și cea externă, Frank Nixon, inginer șef pentru calitate și durabilitate la firma Rolls-Royce și vicepreședinte al Consiliului național pentru calitate și durabilitate, scrie :

„Nu se poate insista îndeajuns asupra faptului că prima cerință a cumpărătorului este valoarea produsului. Pentru a cuceri și păstra o piață străină în condițiile unei concurențe crescînde, trebuie să oferim mărfuri care să reprezinte o valoare mai mare decît aceea care poate fi obținută din altă sursă. Calitatea și durabilitatea sînt cerințele de bază pentru a satisface cumpărătorul...

În ce privește sursele defectelor de calitate și durabilitate, autorul nu este de acord cu părerea că acestea provin în primul rînd din atelier. Citind concluziile unor studii efectuate de experți vest-europeni și americani, el arată că, în medie, erorile **„controlabile de către muncitor"** explică cel mult 20% din defectele de calitate. **„80% DIN GREȘELI SE DATOREAZĂ UNOR DEFECTE DIN PARTEA ORGANIZATORILOR PROCESULUI DE PRODUCȚIE, ele se datorează unor proiectări greșite, unor specificări și instrucțiuni insuficient de clare, unei planificări defectuoase a procesului de producție, unei instruiri inadecvate și unei informări insuficiente. O durabilitate necorespunzătoare, deteriorarea produselor în funcțiune, se datorează mult mai rar unei proaste execuții decît unor greșeli în proiectare... Deoarece atît de mulți factori de care depind calitatea și durabilitatea sînt determinați de conducere, acțiunea pentru a îmbunătăți calitatea și durabilitatea produselor trebuie să pornească de la aceste foruri"**.

Resurse pentru eficiență

Un articol semnat de profesorul S. Eilon, de la Imperial College of Science and Technology, amintește că eficiența se obține **„producînd bunuri de calitatea și cantitatea cerută, la momentul necesar și prin metoda cea mai ieftină"** și că pentru acest lucru se cere folosirea deplină a resurselor existente. Pe acestea el le clasifică în modul următor: 1) forța de muncă ; 2) materiale ; 3) utilaje ; 4) mijloace financiare ; 5) metode. În vederea folosirii cît mai eficiente a forței de muncă, în articol se recomandă metoda **„studiul mișcărilor și al timpilor"**. Operațiunile manuale sînt urmărite în amănunt, înregistrîndu-se și reexaminîndu-se durata fiecărei mișcări și utilitatea ei. Se urmărește reducerea la minimum a numărului de mișcări și simplificarea lor.

Materiile prime constituie o parte însemnată a cheltuielilor și un element important al competitivității. **„Studiile privind materiile prime pot lua forme variate, ca de pildă cercetarea cauzelor care duc la rebuturi și la deșeuri excesive, sau evaluarea folosirii unor materii prime alternative în procesul de producție"**.

În cercetarea eficienței utilajelor, autorul recomandă să se reexamineze performanța acestora în lumina următoarelor întrebări : **„Este potrivit utilajul pentru operațiunea respectivă ? Care sînt alternativele ? Funcționează utilajul în condiții optime ? Care este gradul de utilizare a utilajului (în procente față de totalul utilajului disponibil) și cum poate fi el sporit ? Este preferabil să fie folosite utilaje de uz mai restrîns sau de uz mai general (acestea din urmă fiind mai flexibile și putînd fi adaptate la o varietate mai mare de operațiuni, dar atingînd de obicei performanțe mai scăzute) ? Este oare util, în condițiile concrete, ca utilajele și dispozitivele mecanice să preia mucile manuale ?"**.

Trecînd la examinarea aspectului resurselor financiare, autorul amintește că acest domeniu nu face parte propriu-zis din sfera organizării. Totuși, numeroase decizii organizatorice afectează aceste resurse. Printre ele se numără **„selectarea proceselor de producție, înlocuirea utilajelor, menținerea unor stocuri de materii prime sau de bunuri semiperisabile, hotăriri cu privire la nomenclatorul produselor în fabricație și la achiziții"**.

În sfîrșit, în ce privește metodele, autorul consideră că cercetarea operațională poate aduce o contribuție deosebită la programarea în timp a activității și la stabilirea ordinii operațiunilor. **„În programarea producției nu ne interesează numai distribuirea operațiunilor între muncitori sau utilaje, ci și ordinea în care aceste operațiuni trebuie efectuate..."**.

„Antenele întreprinderii"

Pornind de la ideea că producția și desfacerea trebuie privite ca un tot, un rol deosebit de important este atribuit în ultimul timp marketing-ului, denumit de unii **„antenele întreprinderii"**. A. W. McIntosh, profesor de marketing la London Graduate School of Business Studies, scrie : **„Eficiența economică poate fi sporită foarte mult prin marketing. Prea multe întreprinderi lansează produse noi pe piață fără să studieze suficient, în prealabil, nevoile consumatorilor și fără să folosească un sistem eficient de a controla și evalua rezultatele. Identificarea necesității pentru un produs nou, proiectarea acestuia, stimularea cererii prin diverse instrumente ale marketing-ului — toate aceste acțiuni trebuie abordate sistematic și exprimate în termeni cantitativi.**

Pentru a stabili nomenclatorul produselor, se examinează posibilitățile întreprinderii, laturile ei puternice. Se cercetează apoi sistematic și continuu nevoile la scara industriei și a societății, pentru a identifica posibilitățile de creare a unor produse noi care să satisfacă cerințele constatate. Pentru fiecare produs se calculează amănunțit beneficiul potențial la investiții. În fiecare caz în parte se caută să se stabilească gradul de compatibilitate a produsului cu resursele de care dispune întreprinderea. În sfîrșit sînt selectate o serie de produse care pot furniza beneficii maxime și se încadrează în obiectivele pe termen lung ale firmei".

După părerea lui A. McIntosh, marketing-ul poate contribui în același timp la sporirea eficienței economice a întreprinderii prin reducerea varietății produselor. **„Funcția directorului sectorului de marketing — dacă își face bine munca — este de a satisface clientul și de a contribui totodată la rentabilitatea întreprinderii.**

„Ultima frontieră" a reducerii cheltuielilor

„O autoritate americană în materie de distribuție a denumit-o pe aceasta «ultima frontieră» a reducerii costurilor", scrie în articolul său F. R. Wentworth, director al firmei Schweppes Ltd. După evaluarea sa, cheltuielile pentru distribuție se situează în medie între 5% și 25% din cifra de afaceri totală a întreprinderilor. Acest domeniu, deși știut de important pentru sporirea eficienței, începe de-abia în ultimul timp să fie studiat cu aceeași atenție ca și procesul de producție propriu-zis.

Atunci cînd se examinează cheltuielile de distribuție, spune autorul, trebuie luate în considerație toate domeniile care le afectează : **„depozitarea și minuirea materialelor, cheltuielile pentru stocuri (inclusiv finanțarea și perisabilitățile), livrarea și transportul de la locul de producție la locul de distribuție intermediar, cheltuielile de administrație"**. Ce va rezulta din această analiză ? După părerea autorului, în numeroase cazuri va reieși probabil că în cheltuielile de livrare, cele pentru forța de muncă au ponderea cea mai mare, de unde necesitatea de a studia îndeosebi folosirea acesteia. Organizarea livrărilor este de asemenea un capitol ce trebuie reexaminat. Adesea prin stabilirea anumitor zile de livrare în diferite zone, se pot concentra livrările și reduce kilometrajul parcurs.

Organizatorul trebuie să se oprească de asemenea amănunțit asupra amplasării depozitelor și a volumului și categoriei de stocuri păstrate. Este rentabil să se recurgă la depozite ? Dacă da, atunci care să fie numărul și amplasarea lor ? Trebuie ele să servească ca loc de păstrare a mărfurilor sau numai ca puncte de tranzit ?

Examinarea acestor chestiuni cere destul de mult timp dar ea este de importanță vitală și afectează în mare măsură cheltuielile de distribuție. **În orice caz, conchide autorul, eficiența distribuției nu poate fi examinată numai în baza unor indicatori izolați cum sînt costul transportului per tonă sau procentul cheltuielilor de distribuție față de cifra de afaceri. Fiecare întreprindere are specificul său. Metodele folosite într-un an pot să nu mai fie eficiente în anul următor, pentru că lucrurile s-au schimbat atît înăuntrul întreprinderii, cît și în mediul în care ea operează.**

Irina VIANU

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

ȚĂRILE O.C.D.E.: SLĂBIREA CERERII INTERNE

PENTRU prima oară după aproape zece ani, cererea slăbește simultan în mai multe țări industriale mari ale Occidentului, arată expertii Organizației pentru colaborare și dezvoltare economică (O.C.D.E., care grupează 21 de țări capitaliste) în ultimul lor raport asupra perspectivelor economiei. Dacă această slăbire va persista și în semestrul al doilea al anului, avertizează raportul, s-ar putea produce efecte cumulative considerabile.

În semestrul II/1966, scrie l'OBSERVATEUR DE l'O.C.D.E. (iunie 1967), creșterea cererii interne s-a încetinit în ansamblul zonei O.C.D.E., atingînd numai 3%, față de 5% în semestrul I al aceluiași an și 6% în semestrul II/1965. În Europa, încetinirea a fost mai accentuată decît se crezuse, mai ales datorită slăbirii cererii în R.F.G. și a influenței acestui fapt asupra situației din unele țări mai mici, ca Belgia, Olanda ș.a. În Anglia fenomenul s-a menținut în limitele scontate, iar în S.U.A. a fost mai puțin accentuat decît în țările europene ale O.C.D.E.

În semestrul I/1967 încetinirea a continuat însă, ritmul de creștere al cererii interne fiind evaluat la 2% pe ansamblul țărilor O.C.D.E. La înrăutățirea situației din R.F.G. s-a adăugat o accentuare a slăbirii cererii în S.U.A.

În R. F. a Germaniei, ritmul de creștere al cererii interne în semestrul I/1966 a fost de 1,5%, iar în semestrul II a urmat o scădere de 3%. Dacă în cazurile precedente de deteriorare a conjuncturii în perioada postbelică, cererea externă a avut un rol compensator, contribuind la susținerea investițiilor private, de data aceasta ea a putut doar să atenueze proporțiile reducerii activității interne, fără a putea disimula fenomenul ca atare. Scăderea cererii interne în semestrul I/1967 este evaluată la 6%.

În **Statele Unite,** producția a continuat să crească în ultima parte a anului trecut în ciuda faptului că această creștere era însoțită de mărirea simțitoare a stocurilor. Cererea internă a crescut în semestrul II/1966 cu 4% (față de 6% în semestrul I al aceluiași an), cu toate că, la fel ca și în R.F.G., intrasră în vigoare măsuri monetare cu caracter restrictiv. Dar în primul semestru al anului curent cererea internă nu a mai crescut decît cu 1%, ceea ce s-a răsfrînt asupra ritmului general al O.C.D.E. la acest indicator, Statele Unite deținînd peste 50% din producția zonei.

Anumite modificări s-au înregistrat în evoluția din Anglia și Franța. După ce în semestrul II/1966 **Anglia** înregistrase aceeași evoluție ca și R.F.G., adică o reducere a cererii interne cu 3%, în semestrul I/1967 a avut loc, după datele disponibile actualmente, o creștere de 1,5%. În **Franța,** pe de altă parte, evoluția a fost inversă : de la o creștere de 6% în semestrul II/1966 s-a ajuns la un ritm de 2,5% în semestrul I/1967.

O încetinire simțitoare a creșterii cererii interne au înregistrat-o micile țări industrializate din O.C.D.E., atît în semestrul II/1966, cînd ritmul a scăzut la 3%, față de 4,5% în semestrul precedent, cît și în semestrul I/1967, cînd s-a redus la 2%.

Slăbirea cererii interne se răsfrînge și în schimburile comerciale ale țărilor O.C.D.E. Valoarea importurilor întregii zone a crescut cu 10,7% în semestrul I/1966, cu 7,5% în semestrul II/1966 și numai cu 6% în semestrul I/1967. Cifrele corespunzătoare pentru export au fost de 10,5%, 9,6% și 7,5%. Tendințele și perspectivele exportului diferitelor țări au fost și vor continua să fie influențate puternic de evoluția inegală a cererii de import.

Corespondență din Belgrad

PROBLEME ALE MODERNIZĂRII INDUSTRIEI CONSTRUCTOARE DE MAȘINI

INDUSTRIA metalurgică luată ca ramură [1]) și-a dezvoltat continuu și rapid producția în ultimul deceniu și jumătate. Dacă luăm drept 100 producția anului 1952, ea a ajuns la 523 în 1966. Această ramură a avut 345 întreprinderi în anul 1965 — din totalul de 2466 întreprinderi industriale — cu 250 000 muncitori. Iată cum a evoluat producția unor ramuri principale ale industriei constructoare de mașini (în tone metrice) :

Anul	Mașini și unelte agricole	Mașini pentru prelucrarea lemnului și metalului	Alte mașini pentru industrie	Mașini pentru construcții
1939	1 805	84	4 990	108
1952	6 761	1 963	15 439	1 054
1962	16 823	5 871	37 709	7 195
1965	31 936	11 044	59 630	12 977
1966	30 312	10 299	56 715	16 949

În același timp au avut loc însemnate schimbări de ordin calitativ în structura industriei constructoare de mașini atît pe ansamblu, cît și în diferite grupe de produse.

Construcțiile de mașini au devenit o importantă industrie exportatoare. Iugoslavia importa în trecut aproape toate mașinile de care avea nevoie și nu exporta nici un fel de mașini. De ani de zile ea a început să exporte în măsură tot mai mare, numeroase feluri de mașini, unelte, piese și utilaje în multe țări, socialiste și capitaliste, dezvoltate și în curs de dezvoltare. Industria constructoare de mașini reprezintă o pondere mare din exportul industriei metalurgice al cărei export și import rezultă din tabelul următor : (în mii de dinari, 1 dinar fiind egal cu 0,08 dolari S.U.A., cifrele anului 1966 fiind preliminate) :

Export		Import	
1965	1966	1965	1966
2 049 491	2 345 835	4 113 504	5 187 810

Industria metalurgică deține în exportul R.S.F.I. un rol de frunte, reprezentînd aproape o cincime din total, cam tot atîta cît reprezenta întreaga agricultură, ramură care deținuse cîndva cel mai important rol. Dar, în general, Iugoslavia mai continuă să importe un număr mai mare de mașini și produse de metal decît exportă. Statistica nu consemnează nici dificultățile, nici slăbiciunile cu care a avut de luptat industria construcțiilor de mașini. Ele au devenit evidente mai ales după aplicarea reformei economice, respectiv din iulie 1965, unul din scopurile principale ale acestei reforme fiind de a face să crească ponderea economiei iugoslave în economia mondială, de a extinde participarea ei la diviziunea internațională a muncii.

Se poate constata cu ușurință că producția de mașini a fost mai scăzută în 1966 decît în 1965, în timp ce, pe de altă parte, volumul exportului a fost mai mare. Explicația producției scăzute rezidă, în parte, în reorientarea impusă de reformă, în practicile restrictive pe care aceasta le-a adus, în slăbirea cererii determinate de reducerea investițiilor, care depășeau posibilitățile și necesitățile economiei. Exporturile reflectau însă, în același timp, efectele pozitive ale devalorizării monedei, eforturile întreprinderilor de a compensa pierderile de pe piața internă și de a cîștiga valuta străină de care aveau nevoie pentru a cumpăra produse străine : materii prime, materiale și utilaj etc.

După ce, potrivit scopurilor reformei, în aprecierea producției iugoslave s-au aplicat criteriile internaționale, s-a stabilit din nou faptul de mult constatat că uzinele iugoslave constructoare de mașini (precum și altele) aveau o productivitate mult mai scăzută decît cele din țările avansate, că prețul de cost era mult mai mare, că nivelul calității produselor lor nu corespunde întotdeauna standardelor internaționale etc. Era o moștenire a trecutului pentru care nu puteau fi învinovățite numai uzinele. Totuși, așa stăteau lucrurile. Unele capacități de producție au fost dublate și folosite într-o proporție scăzută (50—60% în medie, pe bază de două schimburi). Cooperarea și specializarea nu se dezvoltaseră, organizarea era slabă. Sarcina actuală este de a se găsi noi soluții, de a se aplica noi măsuri pentru a da industriei construcțiilor de mașini din Iugoslavia posibilitatea să concureze în mod efectiv cu produsele străine atît în țară — dat fiind că Iugoslavia este într-o măsură tot mai mare deschisă pentru produsele străine — cît și în străinătate, unde concurența este ascuțită.

Este evident că această ramură trebuie să se restructureze, să-și îmbunătățească organizarea, să-și sporească productivitatea, să-și îmbunătățească calitatea produselor sale, să reducă prețul lor de cost.

Se consideră că nu este necesară construirea unor noi fabrici, deși s-ar putea să apară pe ici, pe colo, necesitatea unor mici investiții suplimentare pentru perfecționarea unor procese. Accentul se pune însă pe modernizare, pe intrarea în funcțiune a unui utilaj nou, îmbunătățit, pe folosirea unei noi tehnologii, documentații tehnice, pe organizare.

O industrie constructoare de mașini modernă presupune — cu puține excepții — producția specializată. Fabricile moderne din această ramură industrială produc o varietate de produse finite, specializate, prin asamblarea elementelor produse în cantități mari de alte uzine, colaboratorii lor. Trebuie să se realizeze înainte de toate o diviziune a muncii — fie că e vorba de producătorii produsului finit, fie de colaboratori. Toate trebuie să fie experte în domeniile lor, să aibă o înaltă productivitate, să nu fie costisitoare, să dea produse moderne pe baza cercetării științifice. Specializarea și cooperarea între întreprinderile acestei ramuri trebuie astfel organizate încît să se asigure relații stabile între întreprinderi, asigurarea fermă a nevoilor beneficiarilor din cooperare, dar și siguranța utilizării capacităților de producție pentru uzinele cooperatoare.

Fără îndoială, unele fabrici vor trebui fie să-și reorienteze producția, fie să-și înceteze activitatea, dat fiind că nici chiar astăzi, după cum arată faptele, capacitatea lor de producție nu este folosită integral. Un exemplu este elocvent în acest sens. În prezent, în Iugoslavia sînt 9 întreprinderi producătoare de vehicule și produse similare, în timp ce 3—5 întreprinderi ar putea face față întregii activități.

Nu numai motive de ordin tehnic și tehnologic obligă întreprinderile constructoare de mașini la specializare, cooperare și concentrarea producției. Mai există și motive economice, financiare etc. Modernizarea, de pildă, necesită fonduri mari, iar bugetul nu mai constituie o sursă pentru scoaterea din impas. Autofinanțarea și creditele bancare normale sînt singurele posibilități (cu foarte puține excepții). La fel se pune problema și cu fondurile de creditare a cumpărăturilor, atît în țară, cît și în străinătate. Întreprinderile nu pot rezolva în mod individual asemenea probleme și trebuie să-și unească forțele.

Unele fabrici producătoare de mașini și unelte agricole s-au grupat, alăturîndu-li-se apoi cîteva organizații comerciale și bănci. Multe întreprinderi constructoare de mașini merg chiar mai departe — ele se integrează în grupuri mari alcătuite din mai multe ramuri.

Întreprinderi iugoslave de construcții de mașini au cumpărat licențe străine și pe baza lor au produs ani de zile. În întreaga industrie metalurgică sînt utilizate circa 150 licențe, majoritatea în ramura construcțiilor de mașini. Totalul aranjamentelor privind licențele reprezintă 27 milioane dolari în importuri și 22 în exporturi.

Se apreciază că circa 10% din întreprinderile făcînd parte din industria metalurgică au stabilit relații de colaborare cu firme străine (în construcția de mașini, procentul este chiar mai mare). Efectele globale ale cooperării industriale a acestei ramuri cu firmele străine în anul 1965 arată o diferență de 6,4 milioane dolari (47,5 milioane dolari import și 41,1 milioane dolari export) care avînd în vedere nivelul dezvoltării nu este chiar atît de nefavorabil.

După reformă, întreprinderile constructoare de mașini au și mai multe motive să caute să colaboreze cu firme străine. Aceasta le va ajuta la mai buna folosire a capacităților lor de producție și la dezvoltarea producției, va aduce completări acolo unde ele nu izbutesc să facă față în măsură suficientă, va grăbi dezvoltarea tehnologiei și va da cu mult mai bune rezultate economice. Cooperarea cu firmele străine va înlesni exportul și va facilita rezolvarea problemelor lor valutare.

Ținînd seama de faptul că întreprinderile iugoslave constructoare de mașini au cîștigat experiență, s-au mărit, au fost mai bine utilate și organizate, ele sînt pregătite pentru forme noi, mai bune și corespunzătoare de cooperare.

A. LEBL

1) În nomenclatura iugoslavă, construcțiile de mașini constituie o parte a industriei metalurgice (așa-numita ramură 117) din care sînt excluse construcția de vapoare ca o ramură separată și producția de mașini electrice.

Corespondență din Praga

COMERȚUL CEHOSLOVACIEI CU ȚĂRILE CAPITALISTE DEZVOLTATE

FIDELĂ principiilor de coexistență pașnică, Cehoslovacia depune eforturi pentru dezvoltarea relațiilor economice cu toate țările capitaliste, pe baza egalității în drepturi și a avantajului reciproc. Ea este interesată în colaborare economică și schimb reciproc de mărfuri, în special cu țările capitaliste dezvoltate din Europa, deoarece piața acestor țări prezintă o deosebită importanță pentru economia națională a R.S. Cehoslovace.

R.S. Cehoslovacă importă din țările capitaliste diferite materiale și produse speciale, foarte importante pentru economia sa. Ponderea țărilor capitalise dezvoltate în importul unor sortimente de produse și de materiale este apreciabilă. De pildă în chimie reprezintă 45% ; de asemenea este ridicat importul de metale neferoase și de produse din metale neferoase.

În anul 1948 ponderea țărilor capitaliste în volumul total al schimburilor comerciale externe ale Cehoslovaciei era de 45,6%. După anul 1948 s-a ajuns la o pronunțată limitare a comerțului exterior cu aceste țări. În anii de după 1950, structura și orientarea teritorială a comerțului exterior al Cehoslovaciei au fost influențate de politica de embargo, promovată de țările capitaliste față de țările socialiste și, în cadrul relațiilor mai largi, și de dezvoltarea politică în general. În anul 1953 —ponderea țărilor capitaliste în volumul general al schimburilor comerciale externe ale R.S. Cehoslovace a scăzut la 14,8%. Abia în 1958 această pondere a crescut la 18,5%. De la această dată, cu oarecari abateri, stagnează, chiar dacă de la 1953 pînă în 1965 volumul absolut a crescut de peste 3,5 ori (în 1953 volumul general al schimburilor comerciale externe a reprezentat 1994 milioane coroane iar în anul 1966 — 8262 milioane coroane).

Aceasta se datorește înlăturării treptate a barierelor create în trecut în comerț, dar și recunoașterii faptului că restricțiile radicale sau ruperea relațiilor economice reciproce este dăunătoare pentru ambele părți — atît pentru țările capitaliste cît și pentru țările socialiste.

Pentru o mai bună ilustrare a dezvoltării comerțului exterior cehoslovac cu țările capitaliste între anii 1948—1965, prezint următorul tabel :

Ponderea țărilor capitaliste dezvoltate în volumul total al comerțului exterior al R. S. Cehoslovace în %

Anul	Import	Export	Dever
1948	47,3	44,0	45,6
1953	14,9	14,7	14,8
1958	19,5	17,7	18,5
1959	18,3	17,8	18,0
1960	18,9	17,5	18,2
1961	20,4	18,5	19,4
1962	17,6	16,2	16,8
1963	19,3	17,5	16,6
1964	19,3	17,5	18,3
1965	18,8	18,2	18,5
1966	21,2	19,8	20,5

Din tabel rezultă o situație nefavorabilă pentru R.S. Cehoslovacă, datorită faptului că ponderea țărilor capitaliste în volumul total al importului este mai mare decît în volumul total al exportului. Această situație se datorește sferei producției și uneori faptului că produsele cehoslovace nu se realizează la nivelul tehnic necesar. În ultimii ani această situație a fost influențată nefavorabil de importul de cereale din țările capitaliste.

Pornind de la considerentul că R.S. Cehoslovacă este o țară industrială dezvoltată s-ar putea presupune că relațiile sale comerciale externe cu țările capitaliste se vor desfășura cu precădere în domeniul industriilor prelucrătoare și în primul rînd al construcțiilor de mașini și utilaje. Din păcate, nu este așa. Aceasta o confirmă structura exportului cehoslovac în țările capitaliste dezvoltate (nici în anul 1966 nu au avut loc schimbări mai esențiale) :

Combustibil, metale, materii prime și materiale de construcții inclusiv unele producții primare (hîrtie, cherestea)	42,1%
Alimente și materii prime alimentare	15,1%
Mărfuri de consum	23,6%
Mașini	11,4%
Produse chimice	4,8%

Apreciind aceste cifre s-ar putea spune cu oarecare ironie că R.S. Cehoslovacă, săracă în general în materii prime, constituie un exportator de asemenea produse pentru țările capitaliste dezvoltate. Ar fi fost just dacă, pe de altă parte, în importul din țările capitaliste ar predomina mașinile și utilajele. Situația este analoagă cu cea privind exportul ; importul de mașini și utilaje din țările capitaliste dezvoltate în Cehoslovacia reprezintă aproximativ 15% din importul total. Adică schimbul de mărfuri dintre țările capitaliste industriale dezvoltate și Cehoslovacia, țară industrial dezvoltată, se desfășoară în majoritate (circa 85%) în domeniul schimburilor de materii prime și al bunurilor de consum. Această situație, desigur, nu este normală și ea se află în contradicție, cu tendințele generale din comerțul mondial, în care produsele finite ocupă o pondere tot mai mare. De pildă în anii 1958—64 comerțul mondial a crescut cu 58% iar al produselor finite, cu 70%.

De asemenea, nu este în concordanță cu cerințele economiei cehoslovace nici faptul că în comerțul cu țările capitaliste dezvoltate licențele industriale ocupă o pondere foarte mică, atît în import cît și în export.

Eforturile Cehoslovaciei de a extinde schimburile de mărfuri și de licențe industriale cu țările capitaliste dezvoltate reclamă normalizarea în continuare a relațiilor comerciale reciproce. Aceasta presupune în primul rînd ca țările capitaliste să înlăture în continuare diferitele piedici discriminatorii prin care se limitează posibilitățile de pătrundere a mărfurilor cehoslovace pe piețele capitaliste și totodată și posibilitățile de pătrundere a mărfurilor capitaliste pe piața cehoslovacă. Pe de altă parte, trebuie avut în vedere că piața capitalistă presupune o mai bună adaptare decît pînă în prezent la cerințele ei prin nivelul tehnic și calitativ cît mai ridicat al produselor, prin modul lor de deservire, printr-o siguranță mare în exploatare și prin service-uri bine organizate. În ultimii ani în Cehoslovacia s-a făcut mult în această direcție și eforturile pe această linie vor continua și în viitor.

Iosif VLCEK

Praga.

Semnal de alarmă în legătură cu proteinele

PROBLEMELE asigurării necesarului de alimente pentru populația mondială au constituit, în ultimii ani, obiectul a numeroase studii și dezbateri internaționale. A ieșit în evidență, printre altele, faptul că decalajul dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare în ceea ce privește producția alimentară și consumul de alimente pe locuitor nu încetează să se accentueze, în condițiile existenței, în acestea din urmă, a unui ritm mai înalt de creștere a populației și, în același timp, a unui randament mai scăzut al producției agricole.

În 1966, o producție alimentară mondială aproape egală cu cea înregistrată în anul precedent a trebuit să satisfacă nevoile unei populații care crescuse cu 65 milioane de oameni. Rezultatele evaluărilor de perspectivă nu sînt de natură să indice o apropiere între ritmul de creștere al producției agricole și cel al populației, în țările în curs de dezvoltare.

La fel de important, prin amploarea și implicațiile sale, se dovedește a fi și aspectul **calitativ** al problemei alimentației. Este vorba de proprietățile nutritive ale alimentelor consumate, în esență de conținutul în proteine al acestora. Pentru prima dată, această problemă constituie obiectul unui studiu, elaborat în cadrul O.N.U. de Comitetul consultativ pentru aplicarea științei și tehnicii în folosul dezvoltării și supus dezbaterilor ECOSOC, în actuala sa sesiune (Accroissement de la production et de l'utilisation des protéines alimentaires).

1/3 din populația țărilor în curs de dezvoltare nu consumă suficiente proteine

Cercetări recente au atras atenția asupra pericolului unei crize a proteinelor în alimentația mondială. Proteinele sînt elemente esențiale pentru asigurarea proceselor vitale ale organismului viu. Lipsa sau insuficiența lor în alimentație are serioase consecințe asupra sănătății și capacității de muncă a oamenilor, fiind deosebit de dăunătoare în cazul organismelor aflate în plină creștere, ca cele ale copiilor și tinerilor. Or, conform statisticilor O.N.U., în prezent peste 300 milioane de copii manifestă întîrzieri serioase în dezvoltarea lor fizică sau mintală din cauza consumului insuficient de proteine (și calorii). Din datele care au stat la baza studiului menționat, rezultă că aproximativ 1/3 din populația țărilor în curs de dezvoltare nu consumă suficiente proteine și că disproporția între necesitățile populației și consumul efectiv se va menține în următorii ani.

Consumul actual de proteine în țările în curs de dezvoltare și în țările dezvoltate, precum și estimațiile de perspectivă în acest domeniu (în grame, per individ și zi) se prezintă astfel:

Tabel nr. 1

	Țări dezvoltate	Țări în curs de dezvoltare
1961—1963		
Consumul global de proteine	85,6	54,8
Proteine animale	45,3	10,9
1975		
Cererea globală de proteine	89,4	61,3
Proteine animale	50,6	13,8
1985		
Cererea globală de proteine	92,4	67,1
Proteine animale	54,6	17,5

Sursa: *F.A.O., Produits agricoles — Projections pour 1975 et 1985, vol. II, tab. B.*

Tabel nr. 2

	Ansamblul țărilor în curs de dezvoltare (inclusiv Orientul Apropiat)	America Latină	Africa	Asia și Extremul Orient
Rații medii de proteine				
Reale (1961—1963)	54,8	65,1	56,4	49,8
Proiectate pe 1975				
— în condițiile unei creșteri încete a produsului intern brut	58,2	67,6	60,9	53,4
— în condițiile unei creșteri mai rapide a produsului intern brut	61,3	70,0	64,9	56,6

Sursa: *ECOSOC, Doc. E/4343, 25 mai 1967 — Accroissement de la production et de l'utilisation de protéines alimentaires, Anexa.*

Estimațiile de mai sus arată că, în deceniile următoare, cererea globală (solvabilă) de proteine — rămînînd cu mult sub nivelul real al necesităților — va crește, deși lent, totuși ceva mai rapid în țările în curs de dezvoltare (cu 22,4% în 1985, față de media pe 1961—1963), comparativ cu țările avansate (+8%). În ceea ce privește proteinele animale, se prevede că penuria acestora în alimentația populației din țările în curs de dezvoltare se va menține în continuare (în 1985 ele ar urma să reprezinte 26% din totalul proteinelor consumate, față de 59% în cazul populației țărilor dezvoltate).

Necesarul de proteine în țările în curs de dezvoltare (media pe 1961—1963), precum și previziunile respective pentru anul 1975 (în grame, per individ și zi) sînt prezentate în tabelul nr. 2.

Calculele efectuate pe baza acestor evaluări au relevat că deficitul de elemente nutritive al populației din țările în curs de dezvoltare ar putea atinge în 1975, în funcție de evoluția produsului intern brut, între 2 și 4 milioane tone, echivalent lapte praf. Este de menționat că în aceste țări venitul anual pe locuitor este sub 100 de dolari și chiar sub 50 de dolari, în special în zonele rurale, și, ca urmare, majoritatea familiilor nu pot consacra decît resurse minime pentru procurarea alimentelor bogate în proteine, cum sînt carnea, laptele, ouăle etc.

Cum poate fi înlăturat deficitul?

Eforturile care se întreprind în prezent pentru sporirea și ameliorarea producției alimentare trebuie să urmărească — se precizează în studiul amintit — **ridicarea randamentului în agricultura clasică și în creșterea animalelor, prin aplicarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, precum și experimentarea unor surse noi sau neutilizate încă de hrană pentru oameni.**

Întrucît și în viitorul apropiat culturile de plante, animalele și produsele pescuitului vor constitui principalele surse de proteine, se impune în primul rînd folosirea intensivă a acestor posibilități.

O imagine asupra efortului de investiții, necesar în acest scop, este furnizată de un raport prezentat recent în cadrul Consiliului F.A.O.; în el se arată că — dacă țările în curs de dezvoltare doresc să sporească producția lor alimentară în medie cu 3,5% pe an pînă în 1975 — importurile lor de îngrășăminte, utilaje agricole și antidăunători trebuie să crească de la 984 milioane de dolari în 1964 la 2 750 milioane în 1975, cu condiția extinderii concomitente a producției interne la materialele respective. Iar un raport al O.C.D.E. pe aceeași temă apreciază, nu de mult, că pentru a spori producția lor de îngrășăminte de la 1/10 la 1/6 din producția mondială, țările în curs de dezvoltare vor trebui să extindă investițiile lor în această ramură pînă la 650 milioane de dolari anual către 1980.

Alături de aplicarea metodelor agro- și zootehnice avansate, de extinderea creditului agricol, se recomandă să se adopte și măsuri de organizare a piețelor de desfacere a produselor alimentare, să se pună în aplicare vaste programe de propagandă și reclamă pentru produsele alimentare noi, să se reducă pierderile de alimente (care depășesc 25% din total într-o serie de țări în curs de dezvoltare) prin modernizarea instalațiilor și procedeelor de transport și stocare etc. Printre măsurile preconizate în vederea sporirii randamentului pescuitului, se numără: acțiuni de conservare a speciilor, de prevenire a poluării apelor, modernizarea echipamentului vaselor de pescuit, extinderea pisciculturii etc.

Dar, pe lîngă așa-zisele „surse clasice" de alimentație, se impune utilizarea progresivă a unor **noi surse de obținere a proteinelor**, care să poată fi încorporate în alimentele de bază pentru a mări valoarea lor nutritivă. Dintre substanțele bogate în proteine, cercetate și experimentate cu succes în ultimul timp, studiul ECOSOC se oprește îndeosebi asupra făinii de semințe oleaginoase, concentratelor de proteine din pește, extraselor de proteine din organisme monocelulare și asupra substanțelor nutritive sintetice.

Desigur, atragerea acestor noi surse de proteine în alimentația uzuală reclamă în prealabil dezvoltarea considerabilă a cercetărilor fundamentale și aplicate și crearea unei rețele de centre pentru formarea cadrelor în domeniul științelor și tehnicilor agricole și de alimentație.

Cercetările au arătat, de exemplu, că făina obținută din semințele oleaginoase (soia, arahide etc.) conține, după extragerea uleiului, circa 40—50% proteine de bună calitate, care pot fi consumate cu ușurință de om. Acest produs reprezintă una din cele mai ieftine surse de proteine din lume: costul unui kilogram de produse astfel obținute este de numai 8—12 cenți S.U.A., în timp ce pentru laptele praf el este de 22—27 cenți și pentru majoritatea celorlalte proteine de origine animală — de 1—2 dolari. Nu este lipsit de semnificație faptul că pînă în prezent acest produs, de care țările în curs de dezvoltare dispun în cantități considerabile, este exportat și folosit ca îngrășămînt sau ca hrană pentru animale. Or, producția mondială de semințe oleaginoase, evaluată la 63 milioane de tone, ar putea furniza 30—40 milioane tone de alimente bogate în proteine pentru hrana oamenilor.

De asemenea, concentratele extrase din pește conțin 80% proteine și revin la un preț de 20—30 cenți kg. În sfîrșit, s-a evidențiat avantajul obținerii de proteine din unele microorganisme monocelulare, care se pot cultiva în condiții de rentabilitate (pe bază de petrol sau gaz natural), sau din frunzele verzi ale plantelor și din alge marine (cum este cazul algei spirulina, deosebit de bogată în proteine — 65%; al drojdiei de bere — 60% etc.). Ca și în cazul precedent, folosirea acestora n-a depășit încă stadiul de cercetare și experimentare.

După cum s-a menționat anterior, una din premisele utilizării progresive a noilor surse de proteine pentru producerea de alimente cu o mare valoare nutritivă o constituie buna organizare a lansării și comercializării produselor respective. Proteinele pure fiind inodore și insipide, neatractive ca atare pentru consumator, nu poate surprinde că acesta nu acceptă ușor (numai pe motivul că ele sînt nutritive și deci necesare) încorporarea lor în alimentele cu care este obișnuit.

Pentru realizarea tuturor acestor obiective nu este suficientă numai mobilizarea unor importante resurse materiale și de muncă ale țărilor interesate în înfăptuirea unor asemenea programe. Alături de eforturile lor, un rol important revine cooperării internaționale, atît celei bilaterale cît și celei multilaterale.

Așa cum se subliniază și în studiul ECOSOC, esențial este ca programele ce vor fi puse în aplicare să țină cont de condițiile specifice din fiecare țară și să se integreze planurilor naționale de dezvoltare. Iar la realizarea obiectivelor urmărite sînt chemate să-și aducă contribuția numeroase categorii de specialiști, de la tehnicieni în domeniul nutriției și al alimentației și pînă la sociologi, economiști și cadre comerciale.

A. NICOLAE

Pămînt însetat care așteaptă să rodească

Cu asemenea „tehnică" agricolă, subnutriția devine un fenomen endemic

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● **Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. a aprobat proiectul tehnic pentru construcția uzinei de automobile din orașul Togliatti de pe Volga, elaborat de firma italiană „Fiat" cu participarea organizațiilor sovietice de proiectare. Uzina va produce 660 000 de automobile pe an, precum și cantitatea necesară de piese de schimb.**

● **La Sofia a fost semnat protocolul cu privire la schimburile de mărfuri între R. P. Bulgaria și Suedia pe anul 1967, care prevede o nouă extindere a comerțului dintre cele două țări. După cum subliniază agenția BTA, schimburile de mărfuri bulgaro-suedeze au cunoscut în ultimii ani o dezvoltare continuă. De la 2,4 milioane de dolari în 1962, valoarea lor a crescut anul trecut la 13,4 milioane dolari.**

● **Takeo Miki, ministrul afacerilor externe al Japoniei, care a făcut o vizită în U.R.S.S. a declarat, printre altele, că Japonia și U.R.S.S. au intrat într-o nouă perioadă a relațiilor lor și că „trebuie create condiții pentru o colaborare reciprocă activă în domeniile politic, economic, cultural și în alte domenii". Ministrul japonez a menționat că volumul schimburilor de mărfuri dintre Japonia și U.R.S.S. se ridică acum la 520 milioane dolari pe an și a considerat oportun ca în viitor valoarea acestor schimburi să fie sporită la un miliard de dolari.**

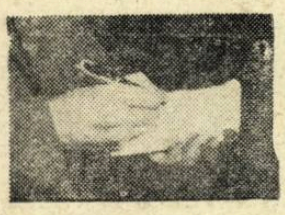

din bloc-notesul cronicarului

Echipamentul electronic — criteriul de clasificare

La baza unui criteriu folosit din ce în ce mai mult azi pentru clasificarea marilor întreprinderi stă echipamentul electronic. Astfel, potrivit acestui mod de apreciere, societatea americană „General Motors" se află în fruntea clasamentului. Celelalte care-i urmează, nu sînt însă aceleași din clasamentul după cifra de afaceri. După revista **Fortune** ordinea noului clasament este următoarea (în paranteză este menționat locul după cifra de afaceri) : „General Electric" (4) ; „Boeing" (26) ; „Lockheed" (29) ; „Ford" (2) ; „Westinghouse" (18) ; „North American Aviation" (28) ; „Standard Oil" (3) ; „Martin Marietta" (115) ; „Chrysler" (5).

Cît privește firmele neamericane, numărul lor se reduce în acest clasament la 11 printre care trebuie amintite : „Royal Dutsch Shell", „Hitachi", „Siemens", „Philips", „Imperial Chemical Industries". „Sud Aviation", „Renault".

Sudare sub 50 000 de atmosfere

Sudarea prin explozie este un procedeu nou care a fost elaborat de către firma „Krupp" în colaborare cu Uzina chimică „Wasag-Chemie A.G." din Republica Federală a

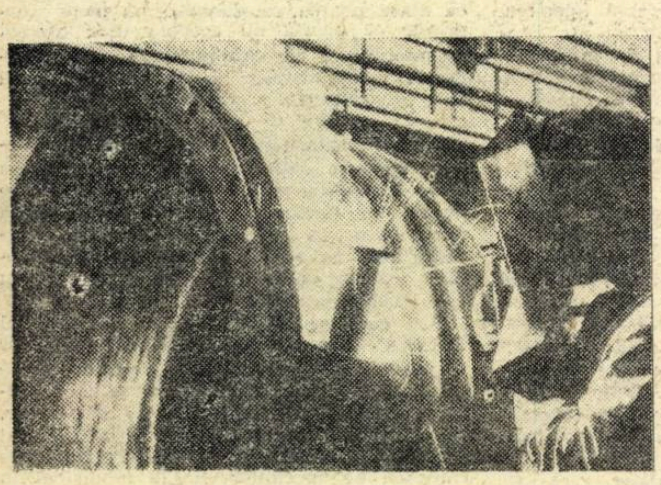

Germaniei. Datorită acestei metode, a devenit posibilă sudarea unor metale care pînă în prezent nu puteau fi lipite (cum este cazul oțelului și titanului) din cauza diferenței între punctele de topire sau a altor însușiri metalurgice. Prin noua metodă, oțelul și titanul se izbesc unul de altul cu o presiune de 50 000 de atmosfere, sudîndu-se la rece. Acest procedeu nu permite numai reduceri considerabile la prețul de cost, ci garantează totodată o coeziune și uniformitate între tablele placate care depășesc cu mult normele obișnuite. Fotografia reprezintă un cazan folosit în industria chimică, căptușit în interior cu titan, și având la partea exterioară sudată o serpentină de încălzire, confecționată din oțel.

Cercetări pe bază de contract

Într-o serie de țări capitaliste avansate, au căpătat extindere în ultimele decenii, lucrările de cercetare tehnico-științifică efectuate de centre de cercetare pe bază de contract (instituție cunoscută mai ales sub denumirea ei americană : **Independent-not-for-profit Research Institute**), care colaborează deseori cu catedrele și laboratoarele universitare.

Activitatea de cercetare pe bază de contract este răspîndită îndeosebi în S.U.A., unde se numără 14 asemenea centre, valoarea totală a contractelor încheiate de ele trecînd de la 530 milioane de franci francezi în 1960 la 1090 milioane în 1965. O idee asupra rolului pe care-l joacă aceste instituții în progresul tehnic, ne-o putem face pe baza a două cifre statistice : efectivul total al personalului se ridică la peste 15 000 de oameni, din care aproape jumătate sînt cadre cu înaltă calificare, iar anual centrele de cercetare realizează aproximativ 4400 de proiecte noi, mai ales în domeniul engineering-ului și al științelor fizice.

Instituții similare funcționează în Franța, R.F.G., Suedia, Elveția și alte țări vest-europene. La serviciile centrelor de cercetare pe bază de contract recurg atît marile societăți — pentru verificarea sau completarea cercetărilor efectuate în propriile lor laboratoare —, cît și întreprinderile mici și mijlocii, care au astfel posibilitatea de a ține pasul cu progresul științei și tehnicii.

Balanța redevențelor

De mai bine de 20 de ani — scrie revista SCIENCE ET VIE — balanța franceză a redevențelor (veniturilor) din vînzarea procedeelor de fabricație este deficitară. În principal, cinci sectoare economice de mare tehnicitate pot fi considerate responsabile pentru mai mult de jumătate din acest deficit : electronica, construcțiile electrice, construcțiile mecanice, chimia și industria alimentară. În realitate însă, aproape nici un sector economic important francez — subliniază revista — nu-și echilibrează balanța sa de licențe ; și pentru aproape 2/3 (65,2%) din acest deficit al materiei cenușii, răspunzătoare sînt Statele Unite. Dar el se mai datorește și faptului că „vindem prea ieftin ideile peste granițe, pentru a le răscumpăra foarte scump, sub formă de licențe de fabricație".

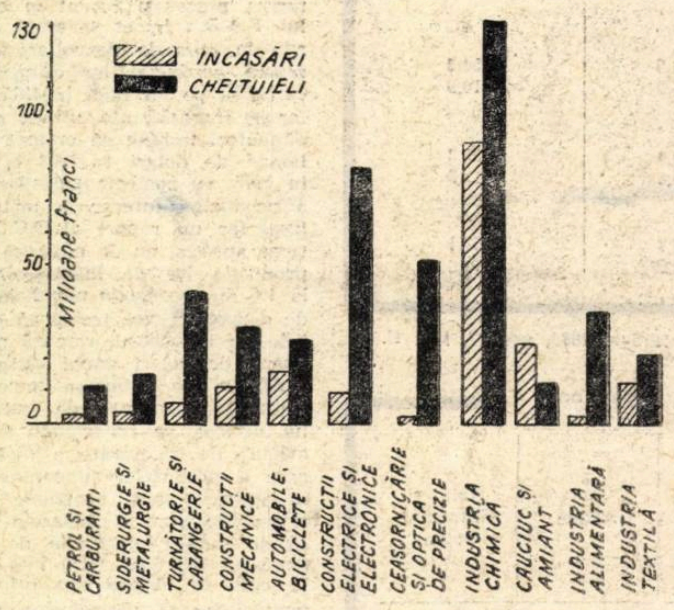

Graficul pe care-l reproducem după aceeași publicație, reprezintă raportul dintre cheltuielile de cercetare și veniturile realizate din vînzarea brevetelor, în unele din principalele sectoare ale economiei franceze.

Știința și bursa

Lumea bursieră trece printr-o epocă calificată drept „revoluționară", ca urmare a utilizării calculatoarelor electronice pentru previziuni asupra evoluției cursului valorilor cotate. O asemenea experiență a fost realizată recent la Paris, sub auspiciile Societății de economie și matematică aplicată din Franța, cu ajutorul puternicului calculator — Control Data 6600.

Folosind pentru programare serviciile unor analiști financiari tradiționali, inițiatorii metodei au reușit să determine evoluția indicelui cursului valorilor cu peste două luni de zile, cifra indicată de calculator diferind de cea reală doar cu o zecime de procent (108,3, în loc de 108,4). Specialiștii speră să extindă gama previziunilor lor pînă la 6 luni, și chiar un an.

Deși calculatorul nu oferă în prezent decît un indice global de rentabilitate pe sectoare bursiere mari (produse alimentare, articole chimice, petrol etc.), previziunile sale sînt deja publicate. Experții consideră că folosirea „creierului electronic" va conferi treptat operațiunilor de pe piața bursieră un caracter „științific", va da mai multă siguranță trunderea progresului tehnic și în acest domeniu va mări, plasamentelor și va lărgi clientela agenților de bursă. Pădesigur, speranțele celor care preferă să speculeze „la sigur" ; va impieta ea și asupra rolului burselor de „barometru" al evoluției conjuncturii economiei capitaliste ?

Valoarea unui minut

În articolul „Organizarea științifică a muncii și a conducerii — condiție importantă a ridicării eficienței economice a producției sociale", publicat în nr. 3/1967 al revistei FINANSI SSSR, economistul sovietic I. Margulis a făcut un calcul potrivit căruia, un minut pierdut într-o zi de muncă pe întreaga economie înseamnă : 170 tone de oțel ; 1 milion Kwh energie electrică ; 65 tone îngrășăminte minerale ; cca 1000 perechi încălțăminte ; 5 apartamente cu confort modern.

Evoluția flotei comerciale

Ca urmare a dezvoltării comerțului mondial, traficul internațional de mărfuri, care în proporții de 2/3 se efectuează pe cale maritimă, cunoaște un ritm de creștere rapid. Potrivit datelor publicate de AGEFI, în anul 1966 (comparativ cu 1965), creșterea în greutate a traficului de mărfuri în unele din principalele porturi ale țărilor capitaliste, a fost următoarea : Saint-Laurent (Canada — trafic maritim) 13% ; Genova 13% ; Marsilia 12% ; Hamburg 10% ; Le Havre 10% ; Canalul Panama 6% (anul fiscal 1 iulie 1965 — 30 iunie 1966) ; Rotterdam 6% ; Anvers 3% etc.

Între 1957 și 1966, traficul mondial a înregistrat o creștere de 80%, iar flota comercială activă 72%. Iată situația flotei comerciale în principalele țări capitaliste (în mii de tone/ brut) :

Țara	1 iulie 1966	Variații în 3 ani (63—66) % [1]	1 iulie 1965	1 iulie 196[illegible]
Liberia-Panama	25146	+64,5	22005	718
Anglia	21542	0,1	21530	17891
S.U.A. (flotă maritimă)	18856 [2]	9,8	19514 [2]	8910
Norvegia	16421	+20,1	15641	4834
Japonia	14723	+47,5	11971	5629
Grecia	7163	+ 1	7173	1781
Italia	5851	+ 4,4	5701	3424
R.F.G.	5767	+14,2	5279	4482
Franța	5260	+ 0,8	5198	2932
Olanda	4980	— 4,7	4891	2970
Suedia	4400	+ 5,4	4290	1577
Danemarca	2839	+17,4	2562	1175
Spania	2242	+11,7	2132	902

(Sursa : Loyd's Register).

1) Durata unui an este considerată prea scurtă pentru a aprecia evoluția flotei. De aceea coloana a doua a tabelului prezintă rata variației flotei în cursul a trei ani.

2) Inclusiv flota de rezervă a S.U.A., evaluată la 8 milioane tone în 1966 și 9,5 milioane tone în 1965.

C. GRIGORE

PE GLOB

● **Un sever control al prețurilor — în special asupra produselor industriale — a fost introdus recent în Chile. Aceasta este una dintre ultimele măsuri luate de guvernul chilian pentru a lupta împotriva inflației care — după cum afirmă AGEFI — a luat „proporții îngrijorătoare". De la începutul anului, prețurile au crescut cu 14,7%, față de 12% cît reprezintă previziunile oficiale pentru întregul an.**

● **Anul fiscal 1966 (încheiat în luna martie a.c.), s-a soldat pentru Japonia cu o creștere de 9,7% a venitului național brut față de anul precedent. În cursul ultimilor 10 ani, productivitatea a înregistrat o creștere anuală medie de 8,1%.**

● **Două companii americane — „Indiana" și „Michigan Electric Comp" — au făcut cunoscută intenția construirii în comun pe lacul Michigan (S.U.A.) a uneia dintre cele mai importante centrale nucleare din lume. Cu o putere de 2,2 milioane de kilowați, noua centrală va putea furniza electricitatea necesară pentru șapte din statele S.U.A.**

● **Consiliul de Miniștri al Republicii Congo (Kinshasa) a hotărît recent crearea unei bănci congoleze pentru dezvoltarea industrială a fondului național de credite agricole, în scopul sprijinirii industriei și agriculturii naționale.**

● **Potrivit statisticilor oficiale, datoria externă a Spaniei reprezenta la începutul acestui an 20 286 milioane de pesetas.**

● **În primul semestru al anului în curs, balanța comercială a R.F.G. s-a soldat cu un excedent de 8 777 milioane mărci (importurile diminuînd cu 6,7%, iar exporturile înregistrînd o creștere de 10,6% față de perioada corespunzătoare a anului trecut).**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 32 (208)
VINERI
11 august 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN CINSTEA ZILEI DE 23 AUGUST

ANGAJAMENTELE SE ÎNFĂPTUIESC CU SUCCES

ÎN cinstea zilei de 23 August — a XXIII-a aniversare a eliberării patriei — oamenii muncii din întreaga țară desfășoară o muncă entuziastă, rodnică pentru înfăptuirea sarcinilor puse de partid privind ridicarea întregii activități economice pe o treaptă superioară. Munca lor se reflectă în însemnatele succese obținute în sporirea producției și a productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor și obținerea de economii și beneficii peste plan, în îndeplinirea angajamentelor luate în întrecerea socialistă.

Combinatul siderurgic Hunedoara

MAI BINE DE 46 000 TONE PESTE PLAN

CA urmare a organizării științifice a producției și a muncii, a utilizării din plin a timpului de lucru și a capacităților de producție (indicele de utilizare a cuptoarelor Martin a sporit cu 0,7%, iar al laminoarelor cu 2%), colectivul nostru de muncă a înregistrat succese de seamă în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan. De la începutul anului și pînă în prezent, s-au produs în plus față de prevederi :

- **3 120 tone cocs metalurgic ;**
- **14 292 tone fontă ;**
- **13 937 tone oțel ;**
- **17 893 tone laminate finite.**

Sporirea producției și a productivității muncii, precum și utilizarea gospodărească a materiei prime și a materialelor s-au oglindit pozitiv în realizarea indicatorilor financiari. Pînă în prezent, economiile obținute peste plan la prețul de cost se ridică la 7 milioane lei, iar beneficiile la 48 milioane lei.

Vasile DENCAN
economist

Uzina „Electronica" — București

PRIN ORGANIZAREA ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII

ÎN uzina noastră au avut loc în acest an numeroase acțiuni menite să ridice gradul de organizare a producției, să creeze cimp larg introducerii tehnicii înaintate. Între altele, au fost organizate grupe de mașini specializate pentru fabricarea în flux tehnologic a tolelor și contactelor și s-a reorganizat fluxul tehnologic la montajul televizoarelor „Intim". Pentru realizarea ritmică a planului și livrarea la termen către beneficiari a produselor, în scopul îndeplinirii indicatorului producție-marfă vîndută și încasată, programarea comenzilor se face pe nivele, seturi, comenzi trimestriale și lunare, iar urmărirea producției se realizează cu ajutorul graficelor zilnice atît la prelucrări cît și la montaj. De asemenea, a fost introdus controlul producției după metoda statistico-matematică.

Aceste măsuri, ca și altele, și-au dovedit pe deplin eficiența, lucru ilustrat, de altfel, de rezultatele dobîndite :

— la producția-marfă vîndută și încasată, în loc de 5 000 000 lei angajament, s-a obținut 13 300 000 lei ;

— în loc de 1000 bucăți radio-receptoare, cît prevedea angajamentul, s-au realizat 1632 bucăți ;

— s-au produs peste plan 1600 televizoare ;

— s-au realizat 7 665 000 lei economii în loc de 5 000 000 lei cît prevedea angajamentul.

Ing. Octavian JUNCU
director tehnic

Fabrica de pielărie și încălțăminte — Cluj

ÎN PLUS, 32 MII PERECHI ÎNCĂLȚĂMINTE DE PIELE

ÎN întîmpinarea zilei de „23 August" colectivul nostru a înregistrat, ca urmare a măsurilor luate pentru organizarea științifică a producției și a muncii și perfecționarea tehnologiilor de fabricație, o serie de succese. **Planul la producția-marfă vîndută și încasată a fost depășit cu peste 10 000 000 și cu 2 500 000 lei față de angajamentul luat pe întregul an 1967. În perioada amintită au fost realizate peste plan 32 de mii perechi încălțăminte de piele, 15 000 tone talpă bovine, 20 tone talpă cauciuc, 10 tone șpalt vegetal și alte produse.**

Productivitatea muncii pe salariat a înregistrat o depășire față de plan de 3%, realizîndu-se astfel angajamentul luat în cadrul acțiunii de utilizare rațională a timpului de lucru. La prețul de cost s-au obținut în primele șapte luni ale anului economii peste plan de 1 300 000 lei, iar la beneficii de 3 124 000 lei. Cheltuielile la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată au fost reduse cu peste 8 lei.

De la 1 iulie 1967, fabrica noastră experimentează o serie de măsuri în vederea creșterii eficienței economice în conformitate cu prevederile H.C.M. 1404/1967. În scurta perioadă care s-a scurs, s-au și aplicat o serie de măsuri ale căror efecte se vor concretiza în semestrul II al anului în acumulări peste plan, care se vor ridica la circa 4 000 000 lei.

Nicolae CIOVÎRNACHE
director economic

C.I.L. — Bacău

MOBILĂ PENTRU ÎNFRUMUSEȚAREA CĂMINELOR

BILANȚUL colectivului combinatului nostru în întîmpinarea marii sărbători a eliberării patriei este bogat. Toate angajamentele luate au fost nu numai îndeplinite, dar și depășite.

	angajament	realizări
Producția-marfă	800 000	1 565 000
Productivitatea muncii	2%	2,1%
Economii la prețul de cost	2 000 000	2 567 000
Beneficii	900 000	2 690 000

În acest an s-au produs peste plan : 10 garnituri Ilva, 215 bucăți dulapuri, 100 bucăți fotolii Eleonora, 12 900 mp uși și ferestre.

Printre măsurile aplicate, care au permis obținerea acestor realizări, se numără : îmbunătățirea utilizării timpului de lucru ; extinderea normelor cu motivare tehnică și a acordului individual ; mărirea coeficientului de schimburi ; mecanizarea parțială a operațiilor de montaj la mobilă ; introducerea unor utilaje de mare productivitate și modernizarea unor utilaje existente.

B. LUPU
șeful Serviciului plan

Filatura românească de bumbac — București

PESTE 90% FIRE DE CALITATE SUPERIOARĂ

ÎN primele 7 luni ale anului curent, colectivul nostru a reușit să producă peste plan 49 000 kg fire finite, reprezentînd 61% din angajamentul anual. Din întreaga producție a întreprinderii, firele de calitate A reprezintă 90,6%. În aceeași perioadă productivitatea muncii a crescut cu 2,3%, economiile la prețul de cost se ridică la 444 000 lei, iar beneficiile peste plan la 375 000 lei.

Realizările obținute se datorează în bună parte înfăptuirii unor măsuri rezultate din studiile întreprinse pentru organizarea științifică a producției și a muncii. Sperăm ca pînă la sfîrșitul anului aceste măsuri să se reflecte și mai puternic în îndeplinirea și depășirea planului.

Mihai VASILE
director

Combinatul carbonifer Valea Jiului

„PÎINEA" INDUSTRIEI — EXTRASĂ PRIN METODE MODERNE

PLANUL la producția brută de cărbuni a Combinatului carbonifer Petroșeni **a fost depășit pe primele șapte luni ale anului 1967 cu 27 714 tone** — cea mai importantă depășire fiind obținută de Exploatarea minieră-Lupeni, care a realizat 27 049 tone. Producția globală a fost depășită cu 5 568 000 lei, iar producția-marfă vîndută și încasată cu 14 300 000 lei. În această perioadă, Combinatul a lucrat la activitatea industrială cu 118 muncitori mai puțini decît prevederile planului, fapt care a permis sporirea productivității muncii valorice cu 2%.

Realizări de seamă au fost dobîndite și în domeniul activității economico-financiare. În această perioadă **s-au realizat economii la prețul de cost de 5 097 000 lei, iar beneficiile au fost depășite cu 3 975 000 lei.**

O cale importantă pentru depășirea planului de producție și a productivității muncii a fost aceea a extinderii tăierii mecanice în abataje cu combine. La acest indicator planul a fost depășit cu 53%. O altă metodă a fost extinderea susținerii metalice în abatajele frontale. În perioada primelor șapte luni ale anului, producția cu susțineri metalice a fost depășită cu 25% față de prevederile planului.

Ing. Gheorghe ILIESCU
director tehnic

Uzina „Steaua Roșie" — București

30 TONE DE METAL ECONOMISITE

CUNOAȘTEREA din timp și menținerea constantă, fără modificări structurale, a planului de producție din prima jumătate a anului 1967, ne-au permis să stabilim corelația justă între programul producției, capacitatea uzinei, pregătirea fabricației și posibilitățile de aprovizionare cu materiale, piese și semifabricate de la uzinele colaboratoare. Toate acestea au influențat pozitiv activitatea de producție și de gospodărire a uzinei, concretizate în realizările obținute.

	angajament	realizări
Producția-marfă vîndută și încasată peste plan	500 000	1 605 000
Productivitatea muncii	0,5%	2,9%
Beneficiu peste plan	70 000	222 000

Importante economii au fost obținute la consumul de metal. Prin înlocuirea roților de manevre turnate prin ambutisare pentru macarale diferențiale de 0,5, 1,2 și 3 tone forță și la cărucioarele de 1 și 3 tone forță, forjarea în matriță a unui număr de 30 repere și altele, s-a realizat o economie de peste 30 tone de metal.

Începînd din anul viitor, actualele macarale diferențiale de 0,5, 1 și 2 tone vor fi înlocuite cu macarale cu planetar, ceea ce va permite ca numai la acest sortiment să se obțină dintr-o tonă de metal produse cu o valoare de două ori mai mare, adică o economie de 150 tone pe an.

ing. L. HÜBNER
șeful Serviciului plan

DIN CORESPONDENȚA SĂPTĂMÎNII

CINE SALVEAZĂ MILIOANELE ?

PESTE două milioane lei (cifra exactă : 2 331 000) se duc pe apa sîmbetei. Cauza ? Ne-o sesizează colaboratorul nostru, M. CALMAN, controlor revizor în Ministerul Finanțelor, care ne aduce la cunoștință următoarele :

- Uzina „Neferal" din apropierea Capitalei, primește în acest an din import — prin portul Constanța — 1400 tone cositor ;
- Uzina amintită se află pe traseul căii ferate București — Constanța, în vecinătatea stației C.F.R.-Pasărea ;
- De la stația Pasărea la depozitul uzinei există cale ferată ;
- Uzina beneficiară dispune și de o locomotivă de manevră, destinată remorcării vagoanelor din stația C.F.R. în interiorul uzinei.

Există, precum se vede, toate condițiile ca vagoanele cu cositor, care vin din Constanța, să fie decuplate în stația Pasărea pentru a fi îndreptate spre depozitul uzinei. Dar, lucrurile nu se petrec așa. E drept că vagoanele cu încărcătura respectivă trec prin stația Pasărea, dar ele nu se opresc aici, ci tocmai în București, la Baza de aprovizionare și desfacere a M.I.C.M. Aici, vagoanele sînt descărcate, cositorul e depozitat ca apoi să fie încărcat în alte mijloace de transport și trimis la Uzina „Neferal". Firește că toate aceste operațiuni costă bani și consumă timp : uzina primește cu mai mare întîrziere cositorul ; vagoanele sînt utilizate un timp mai îndelungat ; se efectuează inutil la Baza M.I.C.M. operațiunile de încărcare și descărcare ; locomotiva de manevră a uzinei nu este folosită ; uzina plătește Bazei M.I.C.M. bani grei petru antiserviciile ce i le face. Toate acestea se sintetizează, contabilicește, astfel : 2 331 000 lei minus în bilanțul Uzinei „Neferal".

Reflectînd la cele expuse de colaboratorul nostru, am ajuns la concluzia că e cazul să propunem organizarea unui concurs cu tema : Cine salvează cele peste două milioane lei, care se duc pe apa sîmbetei cu acte în regulă ? Oricine poate participa la acest concurs, inclusiv conducerea Uzinei „Neferal" și forul ei tutelar.

Cine se înscrie ?

T. DUMITRU

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ILIE BERGHEZAN, Sibiu — Iată răspunsul Oficiului de Stat pentru Invenții la scrisoarea dv. privind interpretarea Regulamentului de inovații : Avînd în vedere funcția autorului (tehnician I la Serviciul constructor șef al uzinei), — faptul că proiectul a fost întocmit de o altă uzină, că prototipul s-a executat de uzina beneficiară și că atît proiectul, cît și prototipul au fost avizate de consiliile tehnico-științifice ale uzinelor respective și ministerului, apreciem că modificările aduse de autor pot fi considerate inovații. Respingerea lor pe considerentul că îmbunătățirile aduse ar exista la un tip nou de război de țesut, care se găsește la Dîrste-Brașov, nu este justificată. Dacă beneficiarul, proiectantul, executantul prototipului și consiliile tehnico-științifice respective ar fi avut știință de acest fapt, trebuia ele să prevadă la timp îmbunătățirile respective. Potrivit prevederilor art. 101 din Regulamentul inovațiilor, aprobat prin H.C.M. nr. 2267/1953, modificat prin H.C.M. 1481/1957, autorul are dreptul să facă contestație la forul superior al întreprinderii care a luat hotărîrea de respingere a propunerilor sale. De asemenea, se poate adresa și direcției tehnice din minister care soluționează astfel de litigii în ultimă instanță, prin hotărîri definitive.

A. NICHITA, I. ROCERIC, economiști București — Camera de Comerț a întocmit o notă privind înființarea unui tîrg internațional la București și — prin I.S.C.A.S. — un studiu de documentare și temă de proiectare pentru detaliu de sistematizare. Proiectul a fost avizat favorabil de Sfatul Popular al orașului București și C.S.C.A.S. Se consideră însă că pînă la realizarea unui asemenea tîrg este indicată organizarea unei expoziții internaționale de specialitate, fără cheltuieli mari de investiții. Din răspunsurile primite din partea unor ministere, rezultă că organizarea unor expoziții internaționale pe tematici cum ar fi chimia, petrolul, electricitatea, electronica și agricultura prezintă interes pentru sectoarele respective. În consecință, Camera de Comerț a elaborat tematica generală pentru organizarea unor expoziții internaționale de specialitate în București.

ALEXANDRU DUMITRIU, Galați, ALEXANDRU [illegible]TARU, Alexandria — Referitor la întrebările puse de dv. I.S.C.E. Auto-tractor ne-a comunicat : „Pentru anul în curs a fost realizat întreg planul de import pentru autoturisme Renault. La ora actuală toate mașinile sosite au și fost livrate fondului pieței".

VASILE M. UNGUREANU Banca Națională Cluj — Materialul trimis de dv. conține propuneri interesante. Pentru a fi publicat însă el are nevoie de unele completări. Veți primi o scrisoare personală cu observațiile noastre.

TEOFIL MOGA, REMUS ONOE, Uzina „Unirea" Cluj, ANDREI LAZAR, Combinatul Petrochimic Pitești, GH. TILICA, Uzina de utilaj petrolier Tîrgoviște, PAUL LUCACI, Timișoara — Regretăm, dar materialele trimise de dv. nu sînt publicabile.

SEMICENTENARUL LUPTELOR

DE LA MĂRĂȘTI, MĂRĂȘEȘTI ȘI OITUZ

EPOPEEA NAȚIONALĂ DE LA PORȚILE MOLDOVEI

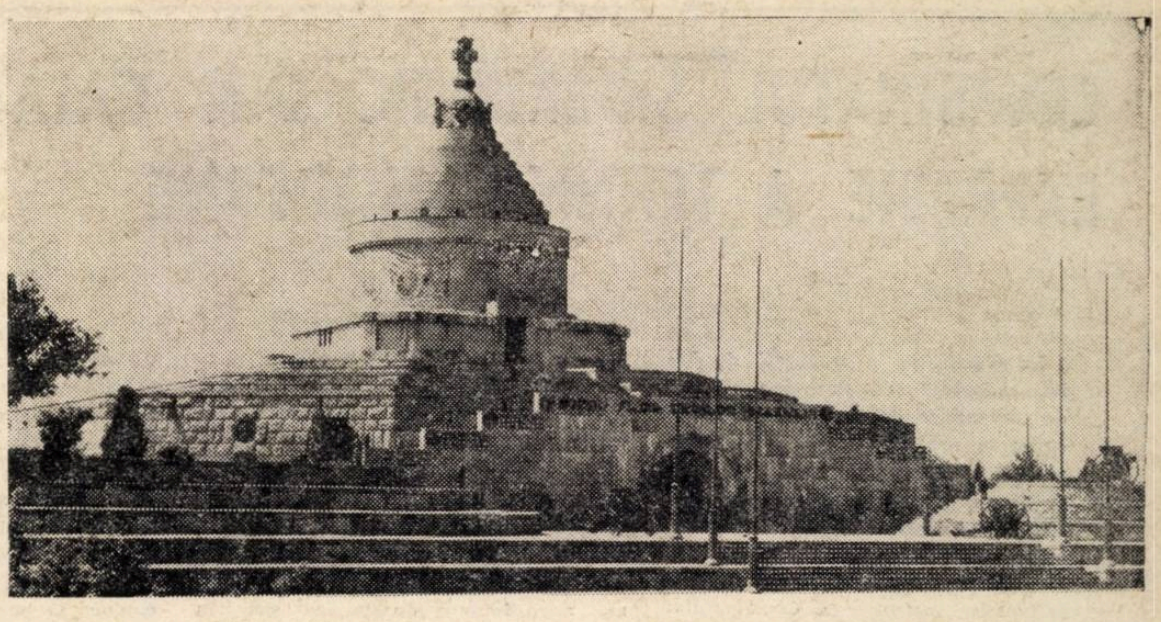

AVÎNTAT în lupta pentru desăvîrșirea construcției socialismului, pentru ridicarea patriei pe noi culmi ale progresului și civilizației, poporul nostru sărbătorește cu recunoștiință faptele de vitejie și eroism săvîrșite de ostașii români în marile bătălii de la Mărăști, Mărășești și Oituz din vara anului 1917.

Epopeea de la porțile Moldovei a înscris un capitol măreț în cartea de aur a luptei pentru apărarea libertății și independenței naționale. După o rezistență eroică în Carpați, armatele române fuseseră nevoite să părăsească mai mult de jumătate din teritoriul național căzut sub jug străin. În aceste împrejurări vitrege, o primejdie de moarte amenința ființa națională a poporului român. Puterile Centrale căutau ca, printr-o acțiune ofensivă de mari proporții, să zdrobească apărarea de la porțile Moldovei, să cotropească și să subjuge întreaga țară.

Conștient de pericolul care-l amenința, poporul român a făcut totul pentru salvarea țării, pentru eliberarea pămîntului cotropit. În condiții economice neînchipuit de grele, înrăutățite de asprimea iernii din anii 1916—1917, armata română a fost refăcută. În primăvara anului 1917, o armată de peste 460 000 de oameni, reorganizată, bine dotată cu armament și animată de dragostea înflăcărată de patrie era gata de a da piept cu dușmanul cotropitor.

PRIMA filă de înalt eroism din neuitata vară a lui 1917 a fost înscrisă în apriga încleștare de la Mărăști. Era întîia acțiune ofensivă de mari proporții a armatei române prin care se urmărea distrugerea forțelor inamice din zona Focșani și dezvoltarea atacului pe direcția generală Rîmnicu-Sărat.

Întreaga țară aștepta cu înfrigurare și încredere declanșarea ofensivei. În cuvinte avîntate, ordinul de zi al Armatei a II-a, dat în ajunul începerii bătăliei, se adresa ostașilor: „A sosit momentul mult așteptat de toată suflarea românească, de voi, însă, cu bună seamă mai mult decît oricine, să reluăm lupta pentru a răsturna zăgazul uricios, dincolo de care se aud gemetele părinților, fraților, copiilor noștri, sub apăsarea vrăjmașului hrăpăreț. Nu uitați că reluăm lupta pentru cea mai dreaptă și mai sfîntă cauză și anume, pentru izgonirea cotropitorilor din căminurile noastre"...

Începută în zorii zilei de 24 iulie, ofensiva de la Mărăști s-a desfășurat cu succes. Prin lupte crîncene au fost asaltate și nimicite, rînd pe rînd, pozițiile inamice puternic întărite pe dealurile Mărăștilor și Mînăstioarei, în satul Mărăști, pe înălțimile Poiana Încărcătoarea, Momîia și Fîntîna Puturoasă. Bilanțul bătăliei era grăitor. Frontul dușman fusese sfărîmat pe o lungime de 30 km și împins înapoi pe o adîncime de 20 km. Pierderile inamicului s-au cifrat la aproape 3 000 de oameni, 65 de tunuri și alt numeros material de război.

Bătălia de la Mărăști, apreciată de istoricul Nicolae Iorga ca „prima adevărată și deplină victorie românească", a depășit importanța unui succes tactic. Ea dovedise forța morală, virtuțile ostășești și voința nestrămutată a poporului român de-a învinge cu orice preț, de a-și elibera patria.

ÎN ciuda pierderilor suferite, la sfîrșitul lunii iulie 1917, comandamentul germano-austriac hotărăște să dea pe frontul român o lovitură decisivă. În acest scop, el a pregătit forțe numeroase. Peste 13 divizii, din care 10 germane, sprijinite de o puternică artilerie, din care 40 baterii grele, erau gata de acțiune la comanda feldmareșalului Mackensen, supranumit „spărgătorul de fronturi". Obținerea victoriei era considerată de el doar o chestiune de timp. În ajunul bătăliei, el se adresa ofițerilor care l-au condus la gară: „La revedere, peste 2 săptămîni la Iași".

În zorii zilei de 6 august 1917, inamicul a început ofensiva prin atacul dat de-a lungul

Generalul Eremia Grigorescu, comandantul Armatei I-a română

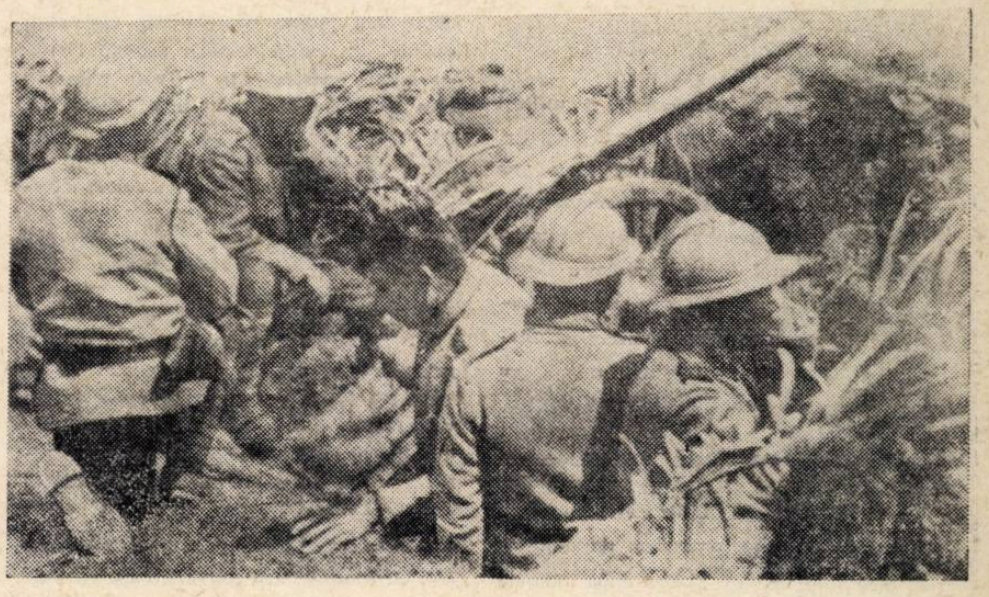

Pe frontul de la Mărăști

Siretului. Pericolul invaziei totale îngrijora întreaga suflare românească. El putea fi evitat numai printr-o încordare supremă a tuturor resurselor materiale și mai ales morale ale țării și armatei.

Înalta misiune de a zădărnici ofensiva inamicului la Mărășești a revenit îndeosebi Armatei I române. Noul ei comandant, generalul Eremia Grigorescu, adresa un înflăcărat îndemn ostașilor: „Părinții noștri au biruit piedicile ce păreau de netrecut. La fel vom birui și noi prin vitejia fără seamăn de care veți da dovadă, prin răbdarea ce veți avea, prin credința și jurămîntul ce trebuie ținut pînă la ultima picătură de sînge".

De hotărîrea neclintită a ostașilor români de a apăra glia străbună s-au izbit, ca de un zid de netrecut, trufașele armate imperiale. În crîncenele lupte purtate, începînd cu 6 august, ei apărau cu o îndîrjire fără seamăn fiecare palmă de pămînt. Trecuseră două săptămîni și proorocirea „spărgătorului de fronturi" a rămas vorbă goală. Nici unul din țelurile strategice ale comandamentului germano-austriac nu fusese atins. Feldmareșalul Mackensen nu era pe drumurile Iașului, ci privea de pe înălțimea Măgurii Odobeștilor cîmpul de luptă acoperit de leșurile armatelor sale.

În aprigele încleștări din satul Doaga, de pe platoul Muncelului, din Mărășești, pădurea „La Răzoare", ostașii români s-au acoperit de glorie nepieritoare.

Bătălia de la Mărășești reprezintă cea mai mare acțiune de apărare eroică de pe frontul românesc. Ea a spulberat planurile cotropitoare ale comandamentului germano-austriac în această regiune, provocîndu-i totodată pierderi grele.

De multă putere de sacrificiu, eroism și vitejie au dat dovadă ostașii români în bătălia de la Oituz. Începută la numai două zile după declanșarea ofensivei de la Mărășești, ea a constituit o nouă și aprigă încercare a puterii de rezistență a ostașului român. Atacați de forțe mult superioare, ostașii noștri au apărat fiecare colină, fiecare înălțime, luptînd pînă la ultimul cartuș, pînă la ultima picătură de sînge. Pe crestele înălțimilor Coșna, Vrînceanul, Cireșoaia, trupele române au zădărnicit încercările dușmanului de a pătrunde în valea Trotușului. Prin zeci și zeci de contraatacuri, ele au produs inamicului pierderi grele, silindu-l să se retragă în mare parte pe pozițiile de plecare la atac.

ÎN bătăliile de la Mărăști, Mărășești și Oituz, armatele române au săvîrșit măreațe fapte de arme, înscriind o pagină glorioasă în lupta pentru apărarea libertății și independenței naționale. Animate de patriotism fierbinte, ele au luptat cu vitejie și eroism, cu hotărîrea neclintită de-a învinge.

În analele acestor bătălii și-au înscris numele și faptele de arme eroi ca dîrzul și talentatul general Eremia Grigorescu, căpitanul Grigore Ignat căzut la datorie în apriga încleștare din pădurea „La Răzoare" în fruntea companiei de mitraliere pe care o comanda, sublocotenentul Ecaterina Teodoroiu, eroina de la Jiu, sergentul Mușat Constantin și mulți alții. Eroismul lor legendar va dăinui peste veacuri în amintirea poporului nostru ca o pildă măreață de dragoste de patrie, abnegație și devotament.

STRĂLUCITELE victorii românești din vara anului 1917 își au izvorul în forțele nesecate, veșnic vii ale poporului, în entuziasta participare a maselor atît la lupta cu arma în mînă, cît și la activitatea desfășurată în spatele frontului. Nici pierderile umane care au îndoliat aproape fiecare familie, nici lipsurile materiale de tot felul, nici epidemiile n-au putut înfrînge hotărîrea maselor largi din Moldova, muncitori, țărani, intelectuali, funcționari, meseriași, pensionari, de a face eforturi considerabile în sprijinul frontului. Ele au aprovizionat armata cu muniția și combustibilul necesar, au însămînțat și recoltat asigurînd hrana necesară trupelor, au colectat pentru ostași mari cantități de îmbrăcăminte. Numeroși artiști, scriitori și oameni de știință, printre care Nicolae Iorga, George Enescu, Alexandru Vlahuță, Barbu Delavrancea, Octavian Goga și alții și-au pus condeiul și capacitatea lor în slujba obținerii victoriei.

Înfruntînd cu abnegație teroarea, masele populare din teritoriul ocupat și-au exprimat aversiunea față de dușmani sub cele mai diverse forme. În fabrici, muncitorii au sabotat producția de război. Însuflețiți de chemările socialiștilor, numeroși muncitori au ieșit în stradă, demonstrînd împotriva cotropitorilor pentru pîine și libertate. La sate, masele țărănești s-au împotrivit ocupanților sub multiple forme ca refuzul de a însămînța, sustragerea de la rechiziții și corvezi pentru front, fuga în munți și păduri.

Cea mai înaltă formă a rezistenței împotriva ocupanților a fost lupta cu arma în mînă. În județele Mehedinți și Gorj a acționat un grup de partizani, sub comanda sublocotenentului în rezervă Victor Popescu, care a dat lovituri trupelor de ocupație.

FAPTELE de vitejie ale ostașilor români în bătălia de la Mărăști, Mărășești și Oituz, eforturile uriașe ale populației din spatele frontului pentru sprijinirea armatei, precum și rezistența celei din teritoriul ocupat au înscris în istoria poporului român pagini de epopee. Biruințele românești au fost cunoscute și apreciate în lumea întreagă. Într-o telegramă de răspuns către generalul Eremia Grigorescu, generalul Berthelot, șeful Misiunii militare franceze din România, remarca „bravura ofițerilor și soldaților români, care atrag în acest moment admirația tuturor armatelor aliate și cărora chiar dușmanii le aduc omagiile lor". Parlamentul francez citind luptele de la Siret ca fiind unele din cele mai importante din primul război mondial, sublinia: „Românii au înscris în istoria lumii Siretul alături de Marna, Iser și Isonzo".

Exprimînd simpatia poporului englez față de victoriile românești, Lloyd George, într-o telegramă trimisă guvernului român menționa printre altele: „Cu ocazia aniversării intrării României în război doresc să exprim din partea guvernului britanic profunda noastră admirație pentru curajul eroic și avîntul ce l-a dovedit poporul român în timpul unui an de încercări aproape fără seamăn... Reconstituirea Armatei române și rezistența înverșunată — rezistență atît de prețioasă pentru cauza comună — pe care această armată o opune dușmanului în acest moment, prezintă un exemplu măreț de tărie pe care libertatea o inspiră unui popor liber".

Faptele de arme și eroismul ostașilor români în neuitata vară a anului 1917 au intrat pentru totdeauna în panteonul gloriei străbune. **„Am pășit cu adîncă emoție pe aceste locuri** — scria tovarășul Nicolae Ceaușescu în cartea memorială a Mausoleului de la Mărășești, cu ocazia vizitei făcute de conducătorii de partid și de stat în regiunea Galați în septembrie 1966 — **care și-au înscris numele în istoria glorioasă a poporului nostru prin neîntrecutele fapte de vitejie săvîrșite de ostașii români în lupta pentru apărarea libertății și independenței naționale. Mărășeștii vor rămîne în veci un simbol al eroismului poporului român, înaltă trăsătură morală pe care o afirmă astăzi cu strălucire munca plină de entuziasm desfășurată de oamenii muncii din patria noastră sub conducerea partidului, pe frontul larg al construcției socialismului".**

colonel A. PETRI

cercetător principal la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

COMBINATUL SIDERURGIC DIN GALAȚI — EXPRESIE A TEHNICII MODERNE

La Galați, pe o suprafață de 620 ha, cunoscută odinioară sub numele de „terenurile de la Smirdan" a început în urmă cu cîțiva ani o construcție industrială uriașă. Zi de zi, an de an, sarcina trasată de cel de-al VIII-lea Congres al partidului a prins viață și astăzi, la confluența Siretului cu Dunărea, se înalță majestuoasa construcție a Combinatului siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej".

FIERUL a fost descoperit și utilizat cu peste 5000 ani înaintea erei noastre. Abia în secolul al XIX-leq, s-au pus primele baze teoretice ale metalurgiei fierului. Henry Bessemer care brevetează în 1856 procedeul de conversiune a fontei în oțel prin insuflarea de aer sub presiune cunoaște rolul oxigenului și brevetează conversiunea fontei numai cu oxigen pur.

Disputa dintre două procedee

În 1952 apare la Lintz și Donawitz (Austria) un nou procedeu de folosire a oxigenului numit „LD", după numele celor două localități. La început noul procedeu este privit cu neîncredere. În scurt timp însă se demonstrează că indicii de calitate sînt cel puțin comparabili, dacă nu chiar superiori oțelului din cuptoarele Siemens Martin. Concludentă este și eficiența economică: productivitatea pînă la 200 t/oră față de 50—60 t/oră la Siemens Martin; costuri de investiții reduse la jumătate; prețuri de cost cu circa 30% mai mici. Încă o dovadă a reușitei procedeului: producția obținută de 10 cuptoare Siemens Martin de 400 tone se poate realiza doar cu 3 convertizoare LD de 150 tone.

Superioritatea oțelăriilor pe sisteme LD este evidentă. Ele încep să ia locul celor Siemens Martin. În numai 15 ani de la apariție, capacitatea oțelăriilor LD în lume ajunge în 1966 la circa 110 milioane tone. Dacă ne referim la previziunile pentru anul 1968, este interesant de arătat că aproximativ 1/3 din producția mondială de oțel se va obține prin noul procedeu.

Vă prezentăm... L.D.

Pentru cititorii mai puțin inițiați în tainele oțelăriei, trebuie să arătăm că oțelul este un aliaj al fierului cu carbonul în care unele elemente chimice ca C, Mn, Si, P, S sînt conținute în anumite limite de ordinul zecimilor sau sutimilor de procente. Acest aliaj se obține din altul — fonta — în care elementele amintite sînt conținute în limite mult mai mari. Transformarea fontei în oțel se face în principiu oxidînd aceste elemente, procesul numindu-se **afinare** dacă se face cu ajutorul oxigenului din minereu (cazul procedeului Siemens Martin) sau **conversiune** dacă se face cu ajutorul oxigenului gazos. În cazul afinării, căldura degajată de reacțiile de oxidare nu este suficientă pentru a acoperi pierderile provocate de disocierea minereului folosit ca oxidant și pierderile în timp datorate unor viteze de reacție reduse.

Interesant de arătat este faptul că variația parametrilor oxigenului în timpul suflării și durabilitatea căptușelii refractare sînt principalii factori care duc la obținerea unor cantități mai mari sau mai mici de oțel, durata unei șarje în convertizoarele de 40—200 tone și chiar mai mari, fiind în medie de 1 oră sau chiar mai puțin. Conducerea elaborării oțelului în aceste condiții trebuie făcută cu multă operativitate și luate măsurile cele mai bune în timp util. Omul nu poate să judece însă în același ritm cu desfășurarea procesului de producție și atunci a fost introdus calculatorul electronic.

La nivelul tehnicii mondiale

Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. au stabilit ca în anul 1970 nivelul producției de oțel în țara noastră să ajungă la 6,3 milioane tone, fapt care ne va situa pe locul 12—13 printre producătorii de oțel din lume. Sporul de producție prevăzut se va realiza în principal la Combinatul siderurgic din Galați unde oțelul se va fabrica prin noul procedeu LD, cu ajutorul a 3 convertizoare cu oxigen de cîte 130 tone ce se vor monta în prima etapă. Astfel, în 1970, aici se va realiza o producție de circa 2 milioane tone oțel. La Galați nu numai oțelăria va fi realizată la nivelul ultimelor cuceriri tehnice din domeniul siderurgiei. Împreună cu celelalte sectoare, se va construi un centru siderurgic bazat pe cele mai noi soluții existente în acest domeniu, plecînd de la pregătirea minereurilor și pînă la obținerea diverselor calități de tablă.

Dar care din cele două procedee de fabricare a oțelului a fost ales la Galați: Siemens Martin sau LD? Este drept că în fabricarea oțelului după metoda Siemens Martin siderurgia noastră are experiență, dar acest sistem a început să-și piardă din adepți așa că la Combinatul siderurgic din Galați s-a adoptat noul procedeu LD.

Alte noutăți

Cele expuse pînă acum se referă numai la obținerea oțelului în stare lichidă. Realizarea calității oțelului depinde însă în mare măsură de modul în care se face turnarea sa în lingotiere. Modul de cristalizare a oțelului în timpul solidificării sale, sau mai precis, mărimea cristalelor obținute duce la proprietăți fizico-mecanice diferite. Lingourile cu structură fină oferă proprietăți ridicate, cele cu structură grosolană, proprietăți coborîte. Obținerea unei structuri fine este condiționată de o serie de factori specifici fiecărei compoziții chimice și mărimi de lingou cum sînt temperatura de turnare, viteza de turnare ș.a. Sistemul în care se făcea turnarea pînă acum, sistemul indirect de umplere a mai multor lingotiere deodată pe principiul vaselor comunicante, duce la structuri grosolane, la incluziuni nemetalice și la goluri de contracție (retasuri) pronunțate. Sistemul de turnare prevăzut la Galați este sistemul direct, aplicat cu succes în ultimul timp în siderurgia mondială, care evident va elimina deficiențele vechiului sistem.

O altă noutate o prezintă folosirea maselotelor termoizolatoare (căptușirea părții superioare a cochilei cu plăci izolante) care în timpul solidificării mențin temperatura ridicată la partea superioară, umplînd astfel golul de contracție și făcînd ca la laminare pierderile să fie cît mai mici. Avantajul folosirii acestei metode, pe lîngă mărirea randamentului, producție de metal bun etc., oferă și posibilitatea obținerii în aceleași cochile a unor lingouri cu înălțime variabilă, mărind randamentul în sectorul de laminoare.

Deosebit, din punct de vedere tehnic, va fi aparatajul folosit la turnare. Pe podul rulant care susține oala cu 130 tone oțel lichid va fi un ecran, pe care, prin cifre luminoase, vizibile de la mare distanță din hală, se va putea citi în fiecare secundă greutatea oțelului din oală și viteza cu care oțelul curge în lingotiere.

Pentru obținerea unei producții cît mai economice, oțelăria de la Galați a fost prevăzută cu un calculator electronic, care va analiza toate variantele posibile înainte de darea unei comenzi. Se va evita astfel eventuala subiectivitate a operatorului în interpretarea informațiilor primite la intervale foarte scurte.

Produse finite din oțel L D

Produsele finite ale combinatului de la Galați vor fi în exclusivitate numai table cu grosimi de la 0,15 mm pînă la 150 mm și cu lățimi pînă la 3000 mm.

La început folosirea oțelului produs prin noul procedeu a fost limitată. Cu timpul însă, convingerea că indicii calitativi sînt la același nivel cu cei ai oțelului Siemens Martin, au dus la creșterea utilizării sale la început în construcții metalice simple, apoi la recipiente sub presiune, în industria chimică ș.a.m.d. Mai rămînea un domeniu unde se părea că oțelul LD nu va avea acces și anume în construcția navelor. Inspectoratele maritime care supraveghează și controlează cu cea mai mare exigență construirea navelor destinate transportului maritim s-au convins și ele că acest oțel este la fel de bun ca și cel Siemens Martin. Bineînțeles numai după ce în prealabil au supus oțelul LD celor mai severe examinări, trecute însă cu succes.

Pe baza rezultatelor obținute cu acest oțel, la Galați s-au prevăzut instalațiile care să permită obținerea tuturor produselor plate. Astfel, un laminor de tablă groasă va furniza produse în grosimi de la 8—40 mm și excepțional pînă la 150 mm, destinată tuturor utilizărilor industriale, inclusiv construcțiilor navale. Un al doilea laminor va fabrica benzi la cald în grosimi de la 1,5 mm la 12 mm care avea cele mai variate utilizări dintre care amintim folosirea lor pentru automobile. tractoare, vagoane, locomotive LDE cu oțel LD etc. Merită de asemenea menționat laminorul de benzi la rece care va realiza tablă cu grosimi de la 0,15 la 3 mm din care o parte va fi acoperită în funcție de utilizări cu cositor, zinc, alte metale sau chiar material plastic.

★

Sînt numai cîteva însemnări privind gigantul siderurgic de la Galați. Multe altele ar putea fi consemnate aici despe fabrica de aglomerate, despre sectorul de furnale, laminorul slebing, despre rezultatele demne de laudă ale celor aproape 15 000 de muncitori, ingineri și tehnicieni de pe șantierul combinatului, făuritorii „cetății de foc a Galaților".

M. F.

• Siemens Martin sau LD ? În locul omului calculatorul electronic • Viața oțelului urmărită pe ecran • S-au convins și... inspectoratele maritime • Produsele finite ale gigantului de la Galați.

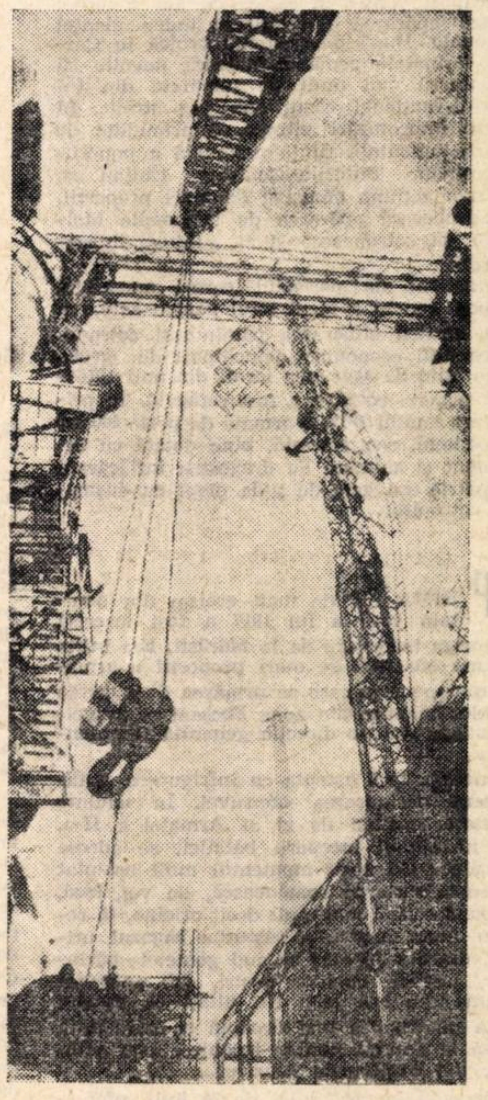

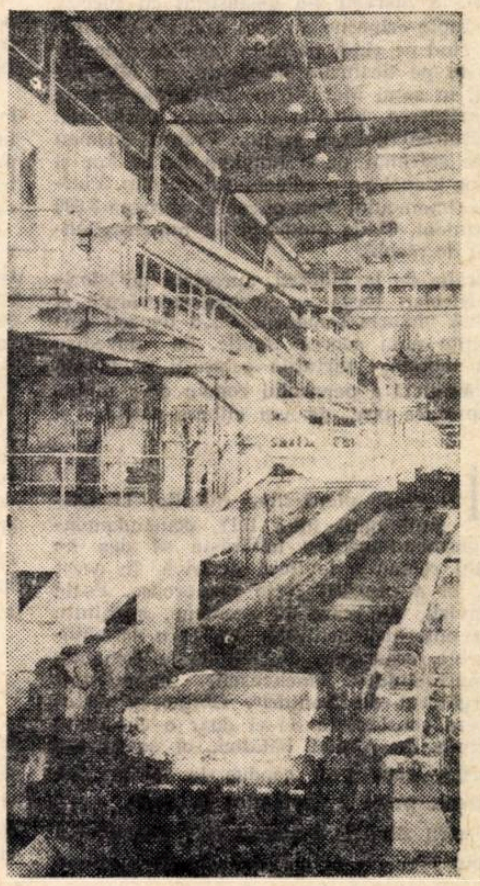

ANCHETA NOASTRĂ

LEGUMELE ŞI FRUCTELE POT FI MAI BINE ÎNSCRISE PE TRAIECTORIILE EXPORTULUI

ÎN „VIAŢA ECONOMICĂ" nr. 20 din 19 mai a.c. s-a publicat ancheta intitulată „Valoarea amănuntelor în exportul de legume şi fructe" prin care se semnalau unele carenţe ale aprovizionării cu ambalaje, materiale de reclamă auxiliare ambalării, gheaţă etc. În perioada care a trecut, furnizorii acestor materiale au luat unele măsuri, care au contribuit la impulsionarea exportului de legume şi fructe. De asemenea, producătorii au luat o serie de măsuri, menite să asigure realizarea planului de export la aceste produse. Astfel, numeroase unităţi — între care amintim: G.A.S. Dudu, Nazarcea, Mogoşoaia, I.A.S. Medgidia şi unele C.A.P. din regiunile Bucureşti, Banat, Dobrogea etc. — au depus eforturi stăruitoare, obţinînd frumoase succese la realizarea cantitativă şi calitativă a planului de export.

Ca urmare a măsurilor luate în ultimii ani pe linia diversificării exportului de legume şi fructe, exportul acestora a sporit simţitor, la aceasta contribuind specializarea unor unităţi, prospectarea unor noi pieţe, îmbunătăţirea substanţială a calităţii produselor. În acest an au fost exportate pînă în prezent cantităţi mult mai mari de legume şi fructe decît în perioadele corespunzătoare ale anilor precedenţi. Dar, trebuie să spunem de la început că rezultatele obţinute nu sînt încă pe măsura sarcinilor fixate şi a posibilităţilor existente. Dacă la legumele de seră, — care, evident, se obţin mai greu — atît Departamentul pentru valorificarea legumelor şi fructelor cît şi Departamentul gospodăriilor agricole de stat şi-au depăşit planul de export fixat pentru primele 6 luni ale anului, la alte produse realizările sînt nesatisfăcătoare. Astfel, la legumele de cîmp Departamentul pentru valorificarea legumelor şi fructelor a realizat din planul care l-a avut pînă la 1 august 92%, iar Departamentul gospodăriilor agricole de stat 77%.

Aceste cifre atestă totuşi că în activitatea unităţilor care se ocupă de exportul de legume şi fructe continuă să se manifeste unele carenţe care diminuează posibilităţile realizării şi depăşirii planului de export. În ancheta de faţă ne vom referi doar la cîteva cauze care menţin această situaţie.

● Rolul parametrilor de calitate

La prima vedere s-ar părea că nimeni nu ar avea nevoie de indicatori tehnici scrişi pentru a-şi da seama că o roşie sau o piersică e de bună calitate. Şi totuşi... Ţinînd seama de multitudinea condiţiilor privind forma, aspectul, modul de culegere, sortare pe calităţi, ambalare etc., ajungi la concluzia că este imposibil să se asigure livrarea la export în bune condiţiuni a legumelor şi fructelor fără o prealabilă şi temeinică cunoaştere a acestor parametri. Aşa fiind situaţia, se pune întrebarea: cunosc din timp producătorii de legume şi fructe cerinţele de calitate care se impun acestor produse pe piaţa mondială?

În gospodăriile agricole de stat — ne-au relatat mai mulţi interlocutori din aceste unităţi — caietele de sarcini, care prevăd parametrii de calitate, au sosit la sfîrşitul lunii iunie. De fapt, aceste documente, necesare pentru orientarea noastră şi instruirea personalului în subordine, trebuia să le avem cel mai tîrziu în luna ianuarie, adică înainte de încheierea contractelor de furnizare cu întreprinderea exportatoare. Cu ajutorul lor, noi trebuia să cunoaştem din timp nivelul calitativ la care ne obligăm să livrăm produsele respective, putînd lua măsurile cuvenite înainte de începerea lucrărilor pentru cultivarea produselor contractate. Aceasta e de fapt o condiţie de bază pentru pregătirea temeinică a producţiei destinată exportului, adică cunoaşterea din timp **a cît, cum şi în ce condiţii de calitate** trebuie să livrăm. Din păcate, noi am luat cunoştinţă cu întîrziere de aceste elemente.

Discutînd această problemă cu specialişti de la I.C.E. „Fructexport", am aflat că tergiversările se datoresc multiplelor divergenţe dintre întreprinderea exportatoare şi organele centrale ale producătorilor, divergenţe care duc an de an la întîrzierea elaborării şi difuzării caietelor de sarcini. Pe de altă parte, trebuie să arătăm tendinţa nesănătoasă a forurilor tutelare ale producătorilor, care se străduiesc de a obţine înscrierea în caietele de sarcini a unor condiţii de calitate minime (fapt ce duce la întîrzierea elaborării acestor documente). În această problemă nu s-a înţeles încă faptul că soarta exportului o hotărăşte calitatea reală a produselor oferite. Şi de altfel, de realizarea planului de export răspund atît I.C.E. „Fructexport", cît şi cele două Departamente. Or, acest lucru — acoperirea planului de export — nu poate fi realizat dacă unităţile furnizoare nu prezintă o marfă de bună calitate, cel puţin la nivelul produselor oferite de ţările concurente pe terţe pieţe.

Relatările făcute de numeroşi alţi interlocutori au subliniat neajunsul provocat de stabilirea şi difuzarea cu întîrziere a parametrilor de calitate pentru fiecare produs, în parte.

Definitivarea cu întîrziere a caietelor de sarcini ridică şi o problemă de fond şi anume: sînt oare necesare discuţiile care se fac în fiecare an pentru stabilirea parametrilor de calitate sau aceşti indicatori pot fi stabiliţi o dată pentru mai mulţi ani?

În sectorul agrar, unde modificări sesizabile ale produselor se înregistrează la perioade mai mari, ca rezultat al unor eforturi de selectare de ani de zile, stabilirea în fiecare an a condiţiilor de calitate are un aspect, într-o anumită măsură, formal.

● Importanţa recoltării şi sortării în condiţii optime

O mare însemnătate pentru sporirea exportului de legume şi fructe o au două operaţiuni care determină valorificarea cu eficienţă maximă a legumelor şi fructelor. E vorba despre recoltarea şi sortarea produselor.

Se ştie că modul în care se face recoltarea şi sortarea produselor hotărăşte în bună măsură preţul de vînzare. Produsele recoltate cu atenţie, în faza optimă, sortate pe calităţi, pot fi valorificate la un preţ mai avantajos.

Unităţile care au acordat atenţie acestor probleme au reuşit să expedieze peste hotare produse care au satisfăcut cele mai exigente cerinţe ale importatorilor. Pe această linie poate fi remarcată preocuparea unor unităţi agricole de stat şi cooperatiste care au recoltat produsele în faza optimă şi au asigurat o bună sortare pe calităţi şi calibre.

Din păcate însă s-au înregistrat şi în acest an cazuri cînd în unele unităţi recoltarea şi sortarea nu s-au bucurat de atenţia cuvenită.

La G.A.S.-Valea lui Mihai din regiunea Crişana, de pildă, cultura de căpşuni a fost protejată cu pleavă în loc de paie. După ploi, fructele au devenit necorespunzătoare. Rezultatul: de pe o suprafaţă de 7 ha s-a obţinut doar o mică cantitate de căpşuni bune de valorificat, de trei ori mai puţin decît s-a recoltat de pe 3 ha la o altă unitate — G.A.S.-Diosig din regiunea Crişana — unde cultura a fost îngrijită după toate regulile agrotehnice, ceea ce a făcut ca 80% din cantitatea obţinută să fie de calitate superioară pentru export.

Tot astfel, unele unităţi din regiunea Iaşi nu s-au preocupat de recoltarea, ambalarea şi transportarea corespunzătoare a vişinelor destinate exportului. Rezultatul: la graniţă, recepţia a respins 34 tone de vişine fermentate expediate din această regiune. Acelaşi lucru s-a întîmplat şi cu importante cantităţi de roşii expediate de IRVLF-Bucureşti dintre care unele au fost returnate de la frontieră, iar altele au fost valorificate acordîndu-se bonificaţii mari.

De asemenea la unele unităţi agricole de stat, G.A.S.-Biharia regiunea Crişana, de pildă, precum şi la unele C.A.P.-uri recoltarea s-a făcut şi se face în condiţii necorespunzătoare, lipsind lădiţele şi coşuleţele adecvate acestor operaţiuni.

Despre sortarea produselor ne-au vorbit mai mulţi interlocutori care au relatat că se întîmpină mari greutăţi în această privinţă şi iată pentru ce: sortarea eficientă presupune utilizarea unor agregate moderne care reduc considerabil cheltuielile de producţie şi asigură o precizie şi o productivitate mare. Astfel, cu o singură maşină modernă se pot sorta mere, ceapă, cartofi sau roşii, înlocuindu-se munca a 20—25 de lucrători şi asigurîndu-se o precizie pe care mîna omului nu o poate atinge niciodată.

Trebuie arătat că există posibilităţi ca o serie de utilaje mai simple să fie realizate chiar de unităţile respective, prin mică mecanizare. În general, trebuie stimulată acţiunea de inovaţie şi invenţie pentru a crea utilaje simple, dar eficiente, pentru sortare semi-mecanică şi mecanică.

Sortarea şi ambalarea legumelor şi fructelor ridică încă o problemă şi anume: existenţa în fiecare unitate cu sarcini de export a unor construcţii adecvate (şoproane, umbrare, depozite frigorifice), menite să protejeze produsele de arşiţa soarelui, de ploi şi praf, precum şi să le conserve pînă la expediere.

Pentru a avea o eficienţă economică mărită, amenajarea unor asemenea construcţii presupune concentrarea producţiei prin specializarea unităţilor furnizoare la export. Evident că în actualele condiţii cînd „Fructexport" are contracte cu peste 200 de gospodării agricole de stat, este foarte greu ca fiecare unitate în parte să-şi construiască şoproane moderne, cu ventilaţie şi depozite frigorifice.

Desigur că rezolvarea acestei probleme presupune specializarea în continuare şi gruparea producţiei în mari unităţi astfel ca realizarea construcţiilor necesare să devină rentabilă. Prin adoptarea acestei soluţii s-ar rezolva şi o altă problemă şi anume: asigurarea de către acelaşi furnizor a unor mari cantităţi de legume şi fructe astfel încît să se poată folosi întreaga capacitate a unor mijloace de transport. În acest mod s-ar evita actuala situaţie cînd într-un vagon sau avion se încarcă produse provenite de la 7—8 furnizori diferiţi, fapt care slăbeşte răspunderea acestora pentru calitatea produselor livrate şi îngreunează rezolvarea eventualelor reclamaţii.

● Mai multă operativitate în efectuarea transportului

Durata transportului, de la recoltarea produselor şi pînă la destinatarii de pe pieţele externe, precum şi condiţiile în care se efectuează această operaţie, reprezintă factorii hotărîtori în valorificarea superioară a legumelor şi fructelor, produse prin natura lor cu un grad ridicat de perisabilitate. În acest scop, prin H.C.M. nr. 2521/1966, s-au stabilit măsuri pentru îmbunătăţirea transportului de legume şi fructe.

Eforturile făcute de organele de transport pe calea ferată au avut unele rezultate demne de scos în evidenţă. Astfel, deşi volumul produselor transportate pe calea ferată a sporit mult faţă de anii precedenţi, rulajul vagoanelor destinate exportului de legume şi fructe s-a făcut în condiţii mai bune. La aceasta contribuie şi înzestrarea transporturilor feroviare cu o primă tranşe din cele 500 de vagoane, cu care, potrivit Hotărîrii amintite mai sus, urmează să fie sporit în acest an parcul de vagoane frigorifice. În unele cazuri însă, vagoanele ajung la frontieră după un număr de zile prea mare. Astfel, nu rare sînt cazurile cînd pînă la frontieră ele fac 3—4 zile, în loc de 10—20 ore. Bunăoară, unele vagoane cu castraveţi precum şi cu alte legume şi fructe, plecate din diferite staţii — Bucureşti, Brăila etc. — au făcut pînă la frontieră 4 zile, timp în care produsele lipsite de gheaţă s-au depreciat şi au fost oprite la frontieră de organele pentru controlul calităţii.

În baza celei de a doua prevederi a Hotărîrii amintite au fost importate 100 de autofrigorifice de 20 tone.

Primele curse externe efectuate au confirmat din plin previziunile: faţă de transportul pe calea ferată, timpul necesar pentru aceleaşi destinaţii cu autofrigorifice este mai redus cu aproximativ 40%; se realizează astfel importante economii la gheaţă; produsele ajung la un nivel calitativ superior şi mai repede, ceea ce duce la obţinerea de preţuri mai mari, cheltuielile de transport scad cu 25—30%.

Pentru a se obţine asemenea rezultate este însă necesar ca mijloacele de transport, pentru care s-au făcut importante eforturi valutare, să fie exploatate raţional, la întreaga lor capacitate. Din relatările unor specialişti rezultă însă că în acest domeniu se manifestă o serie de lipsuri de natură organizatorică. Astfel, din cauză că nu s-au întocmit din timp formalităţile de intrare în diferite ţări, o parte din autofrigorifice nu au putut fi utilizate imediat după importarea lor, ele fiind folosite la transporturi interne, fără eficienţa scontată.

De asemenea, lipsa rastelelor, necomandate sau neconfecţionate din timp, a făcut ca unele din aceste autofrigorifice să nu fie utilizate din plin. O altă deficienţă s-a constatat şi în privinţa pregătirii conducătorilor auto, care trebuiau instruiţi din vreme pentru a cunoaşte regulile utilizării instalaţiilor frigorifice.

Am dori, de asemenea, să semnalăm un fapt care nu are nevoie de nici un comentariu: conducătorii auto, după fiecare cursă în străinătate, chiar dacă sînt programaţi pentru noi curse cu produse din bazinele din apropierea frontierei, sînt obligaţi să se deplaseze la Bucureşti cu autofrigoriferele (de 20 tone!) pentru... decontarea cheltuielilor de deplasare.

Ne punem întrebarea: Nu se puteau găsi alte soluţii în sensul ca autofrigoriferele să fie îndreptate de la frontieră direct la punctele de încărcare fără a mai călători cu golul pînă la Bucureşti?

● Pentru o eficienţă sporită

Ca orice alt domeniu de activitate şi exportul de legume şi fructe ridică problema obţinerii unei eficienţe economice sporite. De aceea nu este suficient să urmărim numai **cît** exportăm, ci tot atît de important este să ne preocupe **cum, ce şi cînd** exportăm.

În legătură cu aceste probleme, specialiştii care lucrează în comerţul exterior ne-au relatat că în ultimii ani s-a acordat o mai mare atenţie valorificării la export a acelor produse care sînt cerute insistent şi fiind bine cotate pe pieţele externe. Bunăoară, în acest an s-au luat măsuri pentru a se satisface cererile de ciuperci comestibile — în special din soiul Gălbiori — pentru care se obţine un preţ de 3—4 ori mai mare pe tonă decît pentru zmeură, produs, de asemenea, căutat şi bine plătit. Interlocutorii noştri ne-au sesizat însuşi faptul că

Anchetă realizată de Al. DEŢEŞAN şi I. P. PAIU

(Continuare în pag. 67)

● Exportul de legume şi fructe din ţara noastră a înregistrat în anul trecut o creştere de circa 100% faţă de 1960. La legumele de seră creşterea a fost, în aceeaşi perioadă, de peste 20 ori, iar la roşiile de cîmp de circa 8 ori. În acest an, planul de export la legume şi fructe este de trei ori mai mare decît realizările din 1960.

● În ultimii ani, legumele şi fructele proaspete din ţara noastră au început a fi exportate pe noi pieţe, în ţări ca: Danemarca, Suedia, Finlanda, Norvegia, Anglia, Franţa.

● În 1960 se exportau în ţările vest-europene numai 7 produse. Anul trecut s-au exportat în aceste ţări 21 produse. În 1966 s-au livrat ţărilor vest-europene de peste şapte ori mai multe fructe proaspete decît în 1960.

● Se prevede ca faţă de planul pe 1966 în 1970 să se exporte cu 160% mai multe legume proaspete de cîmp, de peste cinci ori mai multe legume de seră, cu 144% mai multe fructe proaspete şi cu 187% mai mulţi struguri.

● Recent, I.C.E. „Fructexport" a încheiat un contract cu firma „Hans Dinter" din Hamburg pentru exportul a 250 tone caise-jumătăţi congelate la —20°C. Întreaga cantitate, transportată cu autofrigoriferele de 20 tone, a ajuns în bune condiţii la destinaţie. Fiind satisfăcut de calitatea produsului — exportat de ţara noastră pentru prima oară sub această formă —, beneficiarul a cerut suplimentarea contractului.

● Trei telegrame de la trei firme importatoare de legume: Firma „Agrar" din Zürich comunică: „Roşiile şi castraveţii de seră de la Combinatul Ploieşti se bucură de o bună apreciere aici ca urmare a calităţii lor şi a sortării cu grijă. Multe mulţumiri pentru producătorii de la Ploieşti; Firma „Köbenhavns Frugtanktioner" din Danemarca: „Ardeii de seră româneşti, datorită calităţii superioare şi ambalajului adecvat, se situează pe piaţa daneză pe primul loc, înregistrînd preţurile cele mai ridicate şi cererea cea mai mare"; Firma „Sternberg" din Suedia: „Aprecieri elogioase pentru calitatea ardeilor graşi româneşti, care au mulţumit pe toţi clienţii noştri".

● La prepararea renumitului „Pickels" englezesc se folosesc acum castraveţii cornişor suprasăraţi şi ceapa în saramură, produse cumpărate din România. Pe piaţa din Anglia sînt mult solicitate legumele proaspete — vinete, ardei graşi, fasole verde, mazăre — care se transportă din ţara noastră pe calea aerului.

Îmbunătățirea aprovizionării cu legume și fructe

CÎTEVA SUGESTII PRIVIND APLICAREA MĂSURILOR RECENTE

RECENTELE măsuri, stabilite de partid și guvern, pentru îmbunătățirea aprovizionării populației cu legume și fructe au contribuit la înlăturarea unor neajunsuri, constatate în acest domeniu. Ca urmare, în ultimile zile, piața a fost mai bine aprovizionată, calitatea produselor s-a menținut la un nivel ridicat, iar prețurile practicate au fost accesibile tuturor categoriilor de cumpărători.

Din convorbirile avute cu unii vînzători din unitățile de legume și fructe, cu reprezentanți ai unor unități producătoare, cu conducători din Direcția comercială a Sfatului popular al Capitalei și din Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor au rezultat însemnătatea măsurilor adoptate și posibilitățile de perfecționarea activității în acest domeniu.

● O cerință: afișarea prețurilor maximale de cu seară, pentru a doua zi

Introducerea de prețuri maximale, obligatorii pentru producătorii individuali și pentru cooperativele agricole de producție care își desfac produsele prin puncte de vînzare proprii, determină consecințe net favorabile, dintre care subliniem următoarele :

● Producătorii, care nu doresc să-și valorifice produsele prin centrele de achiziție ale comerțului socialist, continuă să le vîndă direct consumatorilor în piețele organizate, dat fiind faptul că prețurile practicate de unitățile O.R.V.L.F., sînt, de regulă, sub prețurile maximale stabilite.

● Diferența dintre prețurile stabilite pentru unitățile O.R.V.L.F. și cele maximale fiind relativ mai mici a determinat înlăturarea intermediarilor, care în regimul unor prețuri libere provocau creșterea inadmisibilă a acestora.

● Prețurile maximale, uniforme pe toată Capitala, au oprit afluxul de producători particulari (și în special de intermediari) spre piețele centrale, aceștia frecventînd în prezent și piețele marginale. Ca urmare, se asigură o mai bună aprovizionare a tuturor cartierelor.

Din discuțiile purtate cu mai mulți reprezentanți ai unităților producătoare a rezultat că pentru a veni și mai mult în sprijinul lor ar fi bine ca prețurile maximale să fie afișate seara pentru a doua zi, la o oră fixă, pentru ca să se poată lua toate măsurile organizatorice (de inventariere, stabilirea diferențelor etc.) încă în cursul aceleiași zile, după terminarea programului, astfel încît dimineața vînzarea să nu fie stînjenită.

Iată și alte argumente care pledează pentru afișarea prețurilor maximale la sfîrșitul zilei de muncă : inventarierea este mai ușor de făcut o dată cu stabilirea monetarului, știut fiind faptul că în general produsele pentru a doua zi se primesc după închiderea unităților, împrejurare care ar facilita ca acestea să fie înregistrate direct cu noile prețuri ; schimbarea prețurilor în cursul dimineții prezintă și pericolul de a da posibilitatea unor eventuali gestionari incorecți să treacă în stoc produse vîndute (sau invers), realizînd pe această cale venituri ilicite.

● Forme noi de desfacere

Noile măsuri, preconizate de conducerea de partid și de stat, stimulează inițiativa și preocuparea lucrătorilor din comerț pentru aplicarea unor forme noi de desfacere care să corespundă unui comerț modern și să satisfacă exigențele consumatorilor. Astfel, la unele unități O.R.V.L.F. (cea din apropierea Fabricii de confecții și tricotaje-București, cea de pe Calea Rahovei) din Capitală și din alte orașe ale țării s-a introdus desfacerea produselor pe bază de comenzi. Dimineața, înainte de a intra la serviciu, cumpărătorul face comanda produselor necesare pe care, la ora stabilită, le găsește gata împachetate, economisind în acest fel timp prețios.

Măsurile adoptate prevăd introducerea în practică și a altor forme de desfacere a legumelor și fructelor, cum ar fi, bunăoară, cea a vînzătorilor ambulanți, care să aducă produsele pînă la domiciliu.

În legătură cu noile forme prezentăm și unele sugestii : să se introducă vînzarea la domiciliu pe bază de comenzi telefonate, pe bază de abonamente lunare sau săptămînale sau pe bază de comenzi zilnice pe care cumpărătorul să le facă, de azi pe mîine, vînzătorului ambulant. Aceste forme de aprovizionare ar duce la economisirea timpului multor cumpărători.

Evident, comerțul ambulant preconizat, pentru a se dezvolta la proporțiile impuse de marile orașe ale țării, necesită și mijloace de transport rapide, cum ar fi autoutilitarele T.V. sau I.M.S.-urile, adaptate corespunzător.

Dar, în legătură cu introducerea acestor forme e de semnalat faptul că organele D.V.L.F. acționează cu obișnuita lor încetineală. Considerăm că este necesară mai multă inițiativă și o intensă preocupare pentru măsuri practice, operative, care să ducă de îndată la diversificarea formelor de desfacere a legumelor și fructelor.

● Salarizare stimulatorie

Pe lîngă îmbunătățirea formelor de desfacere a legumelor și fructelor, Hotărîrea Consiliului de Miniștri prevede și un nou sistem de salarizare a lucrătorilor din unități și a celor din sistema ambulatorie, care este de natură să stimuleze buna deservire și ridicarea volumului de vînzări. Acest sistem de salarizare constă din plata muncii prestată proporțional cu vînzările realizate, respectiv pe bază de remiză.

Noua formă de remunerare prin cote procentuale — 4% la produsele specifice (legume și fructe) și 2% la produsele complimentare (cețet, vin, conserve etc.) — se deosebește de forma similară practicată în unele unități, pînă la 1 august a.c., prin următoarele elemente :

● În cota de 40 lei sau de 20 lei la 1000 lei vînzare nu se cuprind perisabilitățile legale, respectiv 1,8% din valoarea produselor desfăcute.

● De asemenea, cheltuielile de întreținere a localurilor se suportă în întregime de oficiile raionale de valorificarea legumelor și fructelor.

Este bine cunoscut faptul că în sistemul de remiză practicat pînă la 1 august a.c. cheltuielile de întreținere a localurilor (suportate de lucrătorii remizieri) erau compensate printr-o sumă globală calculată pe baza unei cote unice pentru toate unitățile. Cum aceste unități sînt amplasate în condiții diferite (unele în chioșcuri cu o cheltuială de întreținere extrem de mică, iar altele, care se află în localuri spațioase, cu cheltuieli mult mai mari) s-a impus ca toate aceste cheltuieli să fie suportate în întregime de oficiul tutelar. În felul acesta remiza acordată reprezintă fidel munca depusă de lucrătorii în cauză.

Dacă această măsură constituie un pas important înainte pe linia unei echitabile salarizări, excluderea din cota de remiză a perisabilităților legale nu ni se pare de loc justificată. Avînd în vedere practica din acest domeniu, considerăm că calcularea acestor perisabilități va fi generatoare de cheltuieli neproductive (și nejustificate). Astfel, sistemul preconizat (de a se acorda perisabilități pe bază de inventare efective lunare) presupune o armată de controlori care să asiste la operațiunile de inventariere. Acestea însă nu vor duce la rezultatele scontate — inventarele continuînd să fie formale — deoarece cuantumul perisabilităților fiind stabilit procentual (1,8%) la volumul valoric al rulajului, oricare vînzător, făcîndu-și stocul de produse rămase în fiecare seară sau în orice caz înainte de inventarul legal planificat, își va „regla" corespunzător gestiunea.

Așa fiind, ne pare mai firesc sistemul care a mai fost practicat — vînzarea declarată la termene fixe lunare prin autoinventariere, pe răspundere proprie — fără să se mai acorde separat perisabilități, valoarea acestora urmînd a fi adăugată la remiză.

Pe lîngă o evidentă simplificare a lucrărilor — ceea ce în ultimă instanță înseamnă economii — se va întări spiritul de răspundere al vînzătorilor, iar controlorii de gestiune și merceologii vor putea fi folosiți la controalele inopinate impuse de lege și cu ajutorul cărora se vor infirma sau confirma cotele de perisabilități, urmărindu-se astfel — prin perfectarea permanentă a sistemului de transport, manipulare și desfacere — reducerea lor corespunzătoare.

O altă problemă o ridică salarizarea lucrătorilor care vor efectua, potrivit indicațiilor din Hotărîre, comerțul ambulant de legume și fructe.

Ca o primă măsură s-a prevăzut remunerarea muncii acestora după cum urmează :

● Cu o cotă de 60 lei la 1000 lei vînzare și pînă la 0,20 lei/kg la produsele desfăcute, reprezentînd transportul, dacă aceștia se aprovizionează din depozitele de legume și fructe.

● În ipoteza că aprovizionarea lucrătorilor ambulanți se face din unitățile cu amănuntul, cota procentuală care le revine acestora — în cadrul plafonului de 6% — se stabilește prin bună învoială cu responsabilul unității, în funcție de condițiile concrete de aprovizionare, desfacere etc., la care se adaugă pînă la 0,20 lei/kg pentru transportul produselor.

Desigur, reglementarea de mai sus a avut în vedere numai cazurile în care transportul produselor, care se desfac ambulatoriu, se efectuează cu mijloacele lucrătorilor în cauză.

Așa cum am arătat mai sus, un comerț modern de produse perisabile presupune utilizarea unor mijloace de transport auto, fapt care — dacă se va realiza cu mijloacele D.V.L.F. — necesită o altă reglementare, care să rezolve recuperarea cheltuielilor. În orice caz, considerăm că pentru perspectiva lucrurilor, instrucțiunea care urmează a fi dată în această materie va trebui să prevadă și să rezolve și această ipoteză. De asemenea, sugerăm forurilor competente că este necesară să se soluționeze, o dată cu emiterea instrucțiunilor de aplicare a noului sistem de salarizare, și următoarele aspecte : modul în care se vor calcula drepturile bănești pentru prima chenzină ; situația lucrătorilor ambulanți privind faptul dacă au sau nu calitatea de angajați, element esențial în stimularea intensificării acestei forme de desfacere, preconizată prin Hotărîre.

D. ALEXANDRU

LEGUMELE ȘI FRUCTELE POT FI MAI BINE ÎNSCRISE PE TRAIECTORIILE EXPORTULUI

(Urmare din pag. 5)

nu în toate cazurile producătorii sînt îndrumați — în perspectivă — să producă acele soiuri care au mare căutare pe piața externă. Dintre fructe cele mai căutate pe piața externă sînt : zmeura de grădină, căpșunile, coacăzele, vișinile, caisele, merele. Unele din aceste sortimente se produc în cantități mici și nu din soiurile cele mai valoroase, care au preț mai mare pe piețele externe.

Bunăoară, vișinile, în comparație cu prunele, se plătesc cu un preț de 4—5 ori mai mare. Dar vișinii, precum se știe, au în pomicultura noastră o pondere mică, în vreme ce prunii au o pondere mult mai mare. Slab dezvoltată e și cultura zmeurei de grădină, care nu cere îngrijiri pretențioase dar pentru care, pe piața externă, se obțin prețuri mai mari chiar decît pentru vișine. La un preț avantajos se vinde și zmeura de pădure, care există în cantități mari, fără însă ca unitățile M.E.F. să o valorifice la nivelul producției existente. De asemenea, în ceea ce privește soiurile, unitățile producătoare nu s-au orientat spre cele solicitate insistent de către piața externă. De pildă, la căpșuni se cer soiurile Senga-sengana și Talisman, în vreme ce unitățile noastre produc soiurile Madame Móutit și Victoria, soiuri mai slabe și cu valoare mai mică. În ultimii ani, piețele din țările vestice solicită struguri albi cu bobul mare, soiuri care la noi se produc în cantități insuficiente. Ca atare, nu-i de mirare că anul trecut exportul de struguri a înregistrat o scădere față de anii precedenți.

O mare importanță pentru obținerea unei eficiențe sporite o are perioada în care se exportă unele produse. Bunăoară, prețul pentru roșiile de cîmp care se exportă în luna iunie, scade în lunile iulie și august cu 50—60%. Dacă în luna iunie a anului trecut I.O.V.L.F.-București a exportat 1300 de tone de roșii, anul acesta cantitatea exportată în aceeași perioadă s-a ridicat doar la 50 de tone. Se prea poate ca în lunile următoare să se recupereze rămînerea în urmă, dar cu ce preț ? Desigur, în această problemă și natura are un cuvînt de spus, dar și măsurile organizatorice privind selectarea soiurilor și pregătirea răsadurilor au importanța lor.

Aceeași problemă se pune și mai pregnant la culturile de seră, unde natura are un rol limitat. Studierea perioadelor optime de valorificare a legumelor de seră, sub aspectul eficienței economice, ar duce poate la o modificare a perioadelor de recoltat. Așa de exemplu, dacă castraveții de seră, ciclul I din acest an, ar fi fost sădiți și, deci, recoltați cu 10—15 zile mai devreme, prețurile mai mari obținute pe piața externă ar fi ridicat considerabil eficiența lor economică.

TINÎND seama de condițiile favorabile de care dispune agricultura noastră și de prestigiul ce-l au unele produse agricole românești peste hotare, socotim că există toate posibilitățile ca planul de export al legumelor și fructelor să fie realizat integral și cu o eficiență economică sporită. Pentru aceasta este necesar ca organele de resort să reflecteze asupra deficiențelor existente, luînd măsuri operative de înlăturare a lor.

„COLUMNE“ GLISATE

„COLUMNA“ glisată, un produs din oțel și beton, realizare a arhitecturii industriale contemporane. A apărut în acest deceniu, aproape simultan în cîteva țări din lume.

Gîndirea tehnică românească și-a pus semnătura pe actul ei de naștere. I-a dat semeția verticalelor brîncușiene.

COLUMNĂ ? Desigur, o metaforă. O notă lirică, dată prozaicului coș de fum. Comparația artistică i-au găsit-o reporterii cehoslovaci. Au preluat-o ziariștii bulgari. Și unii și alții, cu prilejul elogierii tehnicii românești de glisare. La coșul termocentralei Cerveno Mlin, în 1965, cehoslovacii au înregistrat un record european : 4,5 metri pe zi la glisare. Cu cofraj românesc, cu asistența tehnică a constructorilor bucureșteni. După cîteva luni, în orașul bulgar Iambol, cu același tip de utilaj, tot cu asistența românească, s-a stabilit o performanță și mai ridicată : coșul s-a înălțat cu 6 metri pe zi.

Există o competiție a glisării construcțiilor tronconice pe plan mondial. Constructorii noștri s-au aflat încă de la început în focarul ei, au întreținut-o, au inteții-o. Experiența românească este urmărită cu interes în literatura de specialitate.

PRIN succinta incursiune în istoria acestui prestigiu, nu ne propunem să descriem tehnologia glisării. Și cu atît mai puțin evidențierea creației ca act personal. Fiindcă nu este posibil nici măcar să numeri dăruirile generoase, căutările pline de pasiune ale constructorilor din țara noastră care de mai bine de două decenii este un imens șantier. Și în acest domeniu, ca în fiecare fibră din alcătuirea eposului construcției, perfecționarea tehnicii e un imperativ al vremii, preocuparea tuturor oamenilor care grăbesc materializarea cutezătoarelor noastre planuri de dezvoltare industrială. Semnatarul acestor rînduri a reținut, urcînd schele cu împrejmuiau coșuri de beton, cîteva nume. Dar este, firește, convins că nu i-a putut cunoaște pe toți cîți și-au adus contribuția la făurirea... „columnelor“ glisate.

...Furnalul IV de la Hunedoara și-a întîrziat cinci săptămîni aprinderea. Fiindcă nu era gata coșul. La următorul cuptor înalt, cărămida paralelipipedică a fost înlocuită cu cea radială. Însă „coșarii“ n-au scăpat de mortar și de mîncioc. Clavourile prefabricate au revoluționat construcția cilindrică, dar nici cu ele nu s-a putut renunța la bătrîna mistrie. Totuși, siderurgiștii s-au dus să vadă coșurile prefabricate de la Paroșeni și Brazi.

Parcă nu-ți vine să crezi. „Minunile“ acestea au devenit relicve înainte de a fi căpătat patină. Oricum, hunedorenilor nu le-au plăcut de la început. Dar n-au făcut drumul fără folos. Dacă tot s-a înlocuit cărămida cu betonul...

Și primul pas îndrăzneț a fost făcut. Două coșuri la oțelărie au fost turnate din beton armat monolit. Inginerul Gheorghe Moldt, inițiatorul coșurilor monolite, a urmărit accelerarea execuției. Dar a obținut și mărirea rezistenței antiseismice, antieoliene. Edilii l-au felicitat pentru... estetică. Profilate deasupra Chizidului, siluetele albe se încadrau armonios în ansamblul arhitectural al noului oraș muncitoresc.

Pare de necrezut, însă succesul nu prea i-a bucurat pe temerari. Alături de experimentatul Gheorghe Moldt, erau necăjiți (da, necăjiți !), cîțiva tineri abia veniți din politehnică : frații Iosif și Ion Brad, Mihai Nedelcu, Alexandru Lugojan. „Cum de nu ne-a dat prin cap, dacă tot am apelat la cofraj, să-l facem din metal ?“. Scîndura costase enorm, mai scump decît tot betonul pus în operă.

Coșurile noii oțelării s-au turnat în cofraj pășitor de metal. Cofraj reutilizabil. Estetica mai cucerise un atu : finețea. Însă timpul de execuție fusese scurtat de la 9 la 5 luni pentru fiecare coș înalt de 90 de metri...

Coșuri, coșuri... Hunedoara cerea o pădure de asemenea siluete zvelte. Furnalele de mare capacitate, bateriile de cocs, laminoarele aveau termene de punere în funcțiune neobișnuit de scurte. Cetatea Fierului acumula avidă, se răzbuna pentru deceniile de latență.

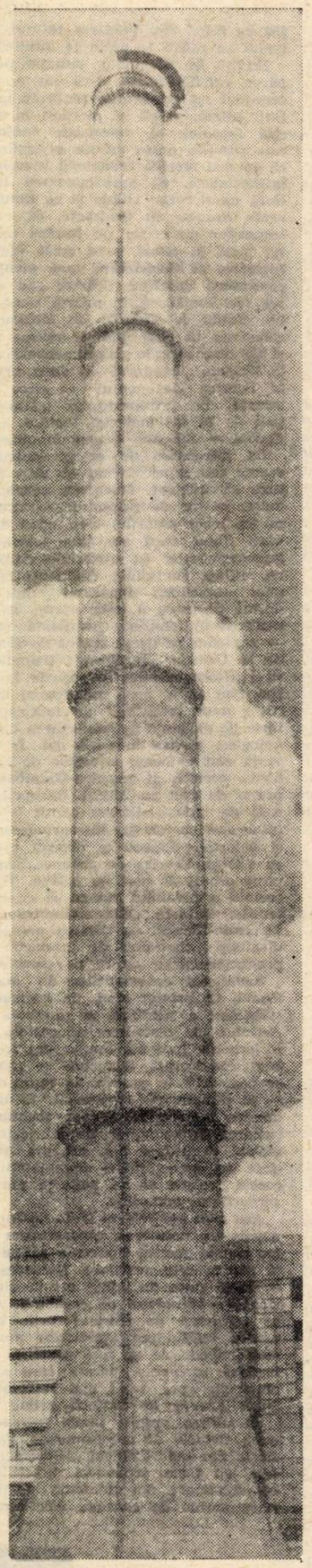

CONCURS CARE MARCHEAZĂ SUCCESIUNEA GLISĂRII TRONCONICE

1962 – Fabrica de ciment Turda 70 m realizat în 4 luni, 1963 – Aglomeratorul Nr. 2 Hunedoara 102 m realizat în 6 luni, 1964 – CET Oradea 110 m realizat în 7 luni, 1965 – Combinatul Chimic-Brăila 120 m realizat în 6 luni, 1965 – CET București 100 m realizat în 5 luni, 1966 – CET Craiova 160 m realizat în 8 luni, 1966 – CET Craiova 200 m realizat în 10 luni.

Silozurilc cocseriei s-au turnat prin glisare. Cîteva blocuri din noul centru al orașului s-au înălțat uluitor de repede, prin același procedeu al „alunecării“ cofrajului. Oare nu s-ar putea aplica și la coșuri ? Cutezanța gîndirii părea absurditate. Nu discontinuitatea peretelui trebuia învinsă, ci geometria, conicitatea. Cum să micșorezi, treptat, secțiunea de turnare ?

NU, cimentiștii nu au auzit întrebarea siderurgiștilor. Dar le-au dat un răspuns prompt. Căutau și ei, în același timp, dezlegarea marii ecuații a verticalelor. De fapt, cam în aceeași perioadă, în plină solicitare a obiectivelor șesenalului. Formula magică le făcea nopți albe și constructorilor de pe șantierele chimiei și energeticii. Căutarea era necesară, se afla în punctul de interferență al dezvoltării fără precedent a tuturor ramurilor economiei naționale.

...În incinta Întreprinderii nr. 3 izolații se experimenta, în primăvara anului 1962, glisarea pe un coș miniatural. Nu depășea 7 metri înălțime. În jurul lui roiau, ziua și noaptea, o mină de ingineri entuziaști : Florea Ștefăneseu, Gheorghe Radocea, Constantin Köntza. Glisau cu „diametru în descreștere“.

Experiența a reușit, s-a inventat un utilaj, dar... organele de avizare aveau de îndeplinit niște canoane birocratice. Bineînțeles, entuziaștii experimentatori n-au stat cu brațele încrucișate, nu i-au așteptat pe constructorii de birou să iasă din somnolența hîrtiilor. Au început glisarea pe un coș real, la Fabrica de ciment din Turda. Celebrele verine suedeze, destinate cofrajelor cu secțiune constantă, fuseseră silite să ridice un cofraj variabil.

Primul coș glisat se năseuse. Fără și împotriva hîrtiilor.

Hunedorenii au fost receptivi. S-au dus, au văzut, i-au felicitat pe inventatori, însă... n-au fost în deplin acord cu ei. După Iosif Brad, stringerea cofrajului nu trebuia, neapărat, făcută cu verine. Șuruburile ar fi facilitat reglarea, intervenția mecanicului, chiar în timpul turnării. Disputa s-a purtat în presa de specialitate. A cîștigat... tehnicitatea și, îndeosebi, ritmul glisării primului coș hunedorean de peste o sută de metri. Acest coș, al Fabricii de aglomerarea minereului de furnal, a fost gata în patru luni.

ÎN acest stadiu, al „disputei“ între executanți (care de fapt au fost și proiectanți), au intervenit și proiectanții de rezistență. Nu ca să arbitreze, ci să legifereze, pe hîrtie de calc, formele geometrice optime, pretabile la glisarea construcției-coloană. Am cunoscut un asemenea om al planșetei, Emil Marinescu îl cheamă, care i-a dăruit grandioasei „columne“ glisate 60 de nopți. „Nu, n-am fost prea obosit“ mi-a mărturisit el. „Abia după ce am rezolvat o problemă de dinamică, care pur și simplu m-a răpit, prin frumusețea ei, m-am resimțit. Însă m-a recompensat cu prisosință cînd am văzut-o realizată“.

Frumusețea dinamicii coșului. Adică a razei de pendulare în nori. Cu ce să măsori această frumusețe ? Poate cu etica, cu conformația spirituală a oamenilor entuziaști, pasionați, care știu să-și făurească recompensări, prin muncă.

VERTICALELE glisate au fost cîndva (nu sînt mulți ani de atunci) o cutezanță, erau privite sceptic. Astăzi, nimeni nu mai concepe la noi o atare construcție altfel decît... glisată.

Înțelepciunea e molipsitoare. Pînă și urbele s-au angajat într-o atare dispută. Cu o săgeată de 162 de metri, pendulată deasupra ruinelor anticei cetăți alexandrine și contemporanei cetăți a chimiei, Turnu Măgurele avea, pînă acum o lună, supremația înălțimilor construcțiilor industriale. I-a răpit-o Ișalnița, cu o verticală de 200 de metri. Dar n-o să-și păstreze mult laurii, pentru că Deva și-a și conturat, pe calc, o coloană de 220 de metri. Însă Rovinarii anunță dimensiuni și mai cutezătoare.

La drept vorbind, nu e bine zis dispută, pentru că e o competiție. Competiția „columnelor“ glisate românești, al cărei ecou a trecut fruntariile țării.

Gheorghe FILIMON

CONTRACTE DE EXPORT, MAI IMPORTANTE, ÎNCHEIATE ÎN ULTIMA PERIOADĂ :

● **„Mașinexport“ cu parteneri din R. D. Germană și R.P. Chineză pentru exportul a 330 mașini-unelte diverse ca : freze, mașini de găurit, mașini de ascuțit scule, ferăstraie circulare etc.**

● **„Chimimport“ cu firme din Iran pentru exportul de anvelope și camere de aer, cu o firmă din Italia pentru exportul a 100 tone tricloretilenă și cu o firmă din R. P. Ungară pentru exportul a 2000 tone metanol. De asemenea, la Expoziția permanentă de produse industriale românești, deschisă la Teheran, s-au perfectat importante contracte pentru exportul de sodă calcinată, policlorură de vinil, bachelită, sodă caustică și carbid.**

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **„Agroexport“ cu firme din Austria și Liban pentru exportul a 3 090 tone semințe de in, cu firme din R.F.G., Elveția, Franța, Italia pentru exportul a 368 tone plante medicinale, cu firme din Italia pentru exportul a 2000 tone semințe floarea-soarelui și cu parteneri din U.R.S.S. pentru exportul a 2 milioane butași port-altoi.**

ÎNTREPRINDERILE DE COMERT EXTERIOR AU LIVRAT LA EXPORT:

● **282 tractoare de tipul U-650 și U-651 în R. D. Germană, 25 tractoare U-651 în Franța și 7 tractoare U-520 în Spania.**

● **217 remorci basculante de tipul RBL-4 în R.P. Ungară și 24 selectoare universale SU-4 în R.P. Bulgaria.**

● **70 vagoane de marfă acoperite pe două osii cu ecartamentul de 1000 mm în Grecia.**

● **25 000 tone ciment în R.S.F. Iugoslavia, R. P. Ungară și R. S. Cehoslovacă.**

● **65 tone policlorură de vinil și 24 tone polistiren în U.R.S.S.**

● **53 100 mp geamuri laminate în Italia și Austria și 49 400 mp geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, U.R.S.S., Italia, Irak, Canada, S.U.A. și Bolivia.**

● **3800 tone pirită în R.F.G. și R. P. Ungară, 1350 tone barită în R. P. Ungară, U.R.S.S. și în R. P. Polonă.**

● **6500 tone sare în R. P. Ungară, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia și R. P. Bulgaria.**

● **1200 tone minereu de mangan în R. D. Germană.**

„METALIMPORT“ A SEMNAT CONTRACTE PENTRU IMPORTUL A :

● **430 tone tablă oțel aliat, 450 tone tablă subțire de la firma italiană „Siderexport“ și 19 000 m cablu telefonic de la firmele „Kablexport“ și „Siderexport“ din Italia.**

● **138 tone oțel construcție de la firma franceză „Brun Fréres“.**

● **37 tone electrozi de sudură de la firma suedeză „ESAB“.**

● **688 tone sîrmă zincată de la firma belgiană „Salzgitter“.**

PRIN PORTUL CONSTANȚA TRAFICUL MARITIM A ÎNREGISTRAT :

● **Exportul a 1180 tone zahăr cu destinația Libia, 1133 tone unt și untură cu destinația Anglia, 21 000 tone grîu cu destinația Olanda, R.A.U. și Anglia.**

● **Importul a 5500 tone fosfați din Tunisia și 24 000 tone minereu de fier din India, pe vasul românesc Dunărea.**

CURIER

INVESTIȚII

● La Satu Mare se construiește **o fabrică de mobilă complet mecanizată,** care va produce anual 22 000 de garnituri de mobilă.

● La Timișoara a început construcția **unei mari întreprinderi poligrafice** cu secții de tipografie, legătorie, ofset etc.

TEHNICĂ ȘI CREAȚIE

● La Galați s-au încheiat probele „de marș“ la **un vas profilat pe transportul cherestelei, cu un deplasament de 3 300 de tone.** Totodată **s-a trecut la execuția de serie a 22 de nave de acest fel.**

● Tractorul S-1300 produs la uzina brașoveană a fost adaptat pentru lucrări de intervenții la sonde, fiind prevăzut cu un troliu de mare putere.

TELE-COMUNICAȚII

● La Mangalia-Nord și la Sighișoara au fost date în folosință **noi oficii PTTR cu dotările corespunzătoare. Liniile telefonice în cele două localități sporesc la 2 000.**

● S-a încheiat **construcția noii gări din orașul Gheorghe Gheorghiu Dej.** De remarcat că este o gară cu destinație dublă : pentru transportul feroviar cît și pentru cel rutier.

Bilanț după 6 luni în întreprinderile din orașul Brașov

CHELTUIELI DE PRODUCȚIE REDUSE — EFICIENȚĂ ECONOMICĂ RIDICATĂ

ALĂTURI de creșterea continuă a productivității muncii și îmbunătățirea calității produselor, micșorarea cheltuielilor de producție, respectiv scăderea prețului de cost, reprezintă o problemă esențială a creșterii eficienței activității economice. Reducerea prețului de cost în fiecare întreprindere contribuie, pe de o parte, la creșterea beneficiilor și rentabilității acesteia, iar pe de altă parte, creează posibilitatea măririi volumului producției cu aceleași resurse materiale și de muncă.

Reflectînd în mod complex și multilateral activitatea de producție în întreprinderi, prețul de cost este totodată și un instrument de bază în urmărirea și stimularea activității de economisire a muncii sociale. Ce arată bilanțul pe primele șase luni din 1967 în întreprinderile din orașul Brașov, cu privire la realizarea acestui indicator? Se folosește pe deplin posibilitățile existente? Iată tema recentei dezbateri în jurul „mesei rotunde" organizată de „Viața economică", cu sprijinul larg al Comisiei economice a Comitetului orășenesc-Brașov al P.C.R. Au participat: ing. **M. Baciu**, secretar cu probleme economice și **N. Țuțurea**, din comisia economică — Comitetul orășenesc Brașov al P.C.R.; **Ion Costea**, economist preț de cost — Uzina „Tractorul"; **Petre Ciubrei**, șef adjunct serviciu plan — Uzina de autocamioane; ing. **Ion Voinescu**, director, Uzina de reparații; **Ion Grădinaru**, director, Fabrica de hîrtie cretată-Ghimbav; **Ion Ștefănescu**, inginer șef, Fabrica de șuruburi; **Ludovic Pilo**, inginer șef, Fabrica de stofă; **Leonte Ioael**, inginer șef I.I.L.-Brașov; ing. **Alexandru Zaharescu**, șef serviciu plan și **Ion Jurcă**, contabil șef — Uzina „Electroprecizie"-Săcele; **Andrei Schwartz**, contabil șef, Fabrica de bere „Aurora"; **Petre Cotelnic**, contabil șef, I.R.I.C.; ing. **Valeriu Ene**, șef serviciu plan, Fabrica de articole de tablă-Codlea; ing. **Ion Conșa**, șef serviciu plan — Întreprinderea industrială „Mobila"-Ghimbav; **Nicolae Cojocaru**, șef serviciu plan — Fabrica de celuloză și hîrtie-Zărnești; **Nicolae Ilie**, economist responsabil preț de cost — Uzina „Hidromecanica"; **Cornel Urcan**, economist principal — Fabrica de cabluri și radiatoare; **F. Stolz**, inginer-șef — IPROFIL Măgura Codlei.

● Realizări însemnate, dar și mari rezerve

ÎN comparație cu perioada corespunzătoare din 1966, **întreprinderile industriale din orașul Brașov** au obținut în semestrul I/1967, rezultate economico-financiare mult mai bune.

Merită relevat și faptul că angajamentele luate în întîmpinarea zilei de 23 August, în cele mai multe întreprinderi sînt de acum îndeplinite. Consemnăm cîteva din principalele realizări:

Planul producție-marfă vîndută și încasată a fost depășit, realizîndu-se peste prevederi 371 370 000 lei. Mai bine de 80% din sporul producției s-a obținut — ca urmare a măsurilor luate în majoritatea întreprinderilor pentru organizarea superioară a producției și promovarea tehnicii noi, — **pe seama creșterii productivității muncii, indicator care în perioada amintită a fost îndeplinit în proporție de 102,4%.** Folosind mai rațional resursele materiale și bănești, **colectivele de muncă brașovene au reușit să reducă peste prevederi prețul de cost, economia suplimentară ridicîndu-se la peste 33 000 000 lei. În același interval, au fost înregistrate beneficii peste plan în valoare de mai bine de 100 milioane lei.**

Un alt fapt deosebit — subliniat în dezbateri — îl constituie și acela că **marea majoritate a întreprinderilor industriale brașovene și-au realizat în primul semestru al anului în curs principalii indicatori de plan, că din cele 5000 produse nerentabile** (pierderi valorice, la sfîrșitul anului trecut 71 600 000 lei) **343 au fost rentabilizate,** diminuîndu-se pierderile cu peste 55 000 000 lei.

Bilanț rodnic, pentru a cărui realizare s-au depus eforturi susținute, s-au mobilizat larg multe din resursele existente în întreprinderi. Atragerea largă a colectivelor de muncă la organizarea și conducerea producției s-a soldat cu mii de propuneri valoroase, care puse în practică au contribuit la creșterea producției, productivității muncii, precum și la reducerea prețului de cost al produselor.

O deosebită atenție a fost acordată de Comitetul orășenesc de partid, măsurilor pentru stabilirea în fiecare întreprindere a principalelor direcții în care acționează factorii de reducere a prețului de cost. Studiul întreprins de Comisia economică, de diferite colective special organizate, a evidențiat faptul că cea mai mare parte din economii, circa 50—60%, se pot obține prin micșorarea cheltuielilor pentru materii prime, materiale auxiliare, combustibil și energie electrică. Lucru firesc, dacă avem în vedere faptul că majoritatea întreprinderilor din orașul Brașov o formează cele constructoare de mașini, chimice, cele ale industriei ușoare și alimentare, unde cheltuielile materiale au o pondere foarte mare — două treimi — în structura prețului de cost al produselor.

Din studiul efectuat s-a desprins că economiile ce se pot obține din micșorarea relativă a cheltuielilor de salarii pe unitatea de produs, ajung la circa o treime din totalul economiilor. Atenție deosebită a fost acordată și studiului „altor cheltuieli" ce au loc în întreprinderi. Pe această bază s-au conturat și posibilitățile mari ce există mai ales în privința micșorării cheltuielilor administrativ-gospodărești, care în anul trecut au reprezentat în unele întreprinderi valori mari.

Cunoașterea structurii prețului de cost în fiecare întreprindere, sector și loc de muncă, a condus la stabilirea de măsuri tehnico-organizatorice concrete pentru valorificarea cu maximum de eficiență a rezervelor interne existente.

Urmărind mai în profunzime nivelul realizărilor obținute în fiecare întreprindere, se desprinde că, mai ales, în direcția reducerii cheltuielilor de fabricație, posibilitățile existente nu au fost nici pe departe valorificate. Există încă diferențe mari între întreprinderi apropiate ca profil și nivel de dotare în ce privește creșterea productivității muncii, a cantităților de materii prime și materiale consumate pe unitatea de produs, a cheltuielilor administrativ-gospodărești etc. Unele întreprinderi, socotind că realizările obținute în primele luni din 1967 sînt mai bune decît cele din perioada corespunzătoare a anului trecut — nu au acționat pe tot parcursul semestrului I, cu aceeași forță și perseverență astfel încît unele deficiențe mai vechi să fie eliminate. Pe bună dreptate au arătat mulți dintre participanții la „masa rotundă" că dacă unele deficiențe ar fi fost în mai mare măsură lichidate, rezultatele la 6 luni, în privința reducerii prețului de cost al producției, ar fi fost mai bune. Să desprindem, în continuare, mai pe larg, conținutul acestor posibilități.

● Cu ce cheltuieli materiale se realizează fiecare produs

MICȘORAREA cheltuielilor materiale pe unitatea de produs prezintă o deosebită importanță. Realizînd din aceeași cantitate de materii prime mai multe produse de calitate, aceasta asigură întreprinderii rentabilitate sporită și concomitent se creează posibilitatea de a pune la dispoziția consumului sau nevoilor economiei — produse mai multe și mai ieftine.

Referindu-se la necesitățile existente pentru utilizarea rațională a materiilor prime și a materialelor, mulți din participanții la „masa rotundă" au evidențiat diferitele acțiuni organizate, care s-au soldat cu bune rezultate. Bunăoară, s-a arătat că:

— la motoarele electrice realizate la Fabrica „Electroprecizie"-Săcele datorită reproiectării unor repere, perfecționării unor șabloane de croire a tablei, îmbunătățirii tehnologiei de execuție — norma de consum pe kilowați putere furnizată s-a redus de la 33,050 kg la circa 22 kg. La volumul total al producției realizat în semestrul I a.c. economia de metal rezultată se cifrează la 72 tone;

— tractoarele din seria U-650 și U-651, tipuri noi perfecționate introduse în producția curentă, au putut mai mari și greutate proprie mai scăzută față de cele din seria UTOS. Prețul de cost al acestora pe cal putere a scăzut cu peste 240 lei;

— prin introducerea în fabricație a unui nou tip de buiol metalic zincat de 200 litri, în locul celui realizat în anul trecut, greutatea medie, pe unitate de produs a scăzut de la 29 kg la 20,4. Reducerea consumului de metal a permis totodată scăderea prețului de vînzare cu ridicata cu 30 lei pe bucată;

— datorită îmbunătățirii sortării și valorificării materiilor prime, colectivul Fabricii de stofe-Brașov a reușit să reducă la secția filatură norma de consum cu 0,015 kg/kg fire, iar la țesătorie cu 0,009 kg fire/m² țesătură finită. La producția realizată în primul semestru al anului economia obținută este de 12 311 kg lină.

Reprezentanții de la Fabrica de șuruburi, „Hidromecanica", Fabrica de cabluri și radiatoare au arătat, în cuvîntul lor, preocupările avute și realizările obținute în economisirea mai ales a metalului — prin perfecționarea tehnologiilor de fabricație, utilizarea de materiale plastice, înlocuirea unor mărci de oțeluri scumpe cu altele mai ieftine etc. **Statistic, pe totalul întreprinderilor brașovene, volumul fizic al economiilor realizate cuprinde: peste 400 tone laminate, 800 m³ materiale lemnoase, 650 kg talpă etc. Valoarea fizică a acestor economii se ridică la peste 14 milioane lei.**

Privită în ansamblu, situația prezentată ar părea satisfăcătoare, dacă nu ar exista concomitent cu economiile realizate la unele materii prime, risipă și pierderi la altele. **Datorită faptului că normarea consumurilor nu este însoțită peste tot de o analiză științifică, că se mai mențin tehnologii învechite în unele întreprinderi, că aprovizionarea tehnico-materială nu decurge ritmic și în limitele de toleranțe înscrise în contracte, că evidența consumurilor materiale pe produs nu este peste tot pusă la punct, s-au creat canale care au favorizat și favorizează încă menținerea unor consumuri specifice ridicate sau chiar creșterea lor.** Bunăoară, în primul semestru al anului curent la Uzinele de autocamioane s-au consumat în plus față de norme 27 tone oțel și 132 tone cocs, la „Hidromecanica" 8 tone oțel, la Uzinele „Tractorul" — circa 800 tone fontă, la Fabrica „Rulmentul" — circa 15 tone laminate, la Întreprinderea „Muncitorul"-Cristian — 76 m³ material lemnos, la Țesătoria-Codlea — aproape 4 tone bumbac etc.

La întrebarea de ce pe parcursul lunilor scurse din acest an nu au fost luate măsuri care să înlăture depășirea consumurilor normate, în loc de răspunsuri concrete (e drept, nu în toate cazurile) s-au adus diverse motivări. Chiar dacă am ține seama de acestea (aprovizionarea cu materiale necorespunzătoare, utilaje învechite, deficiențe în calificarea unor muncitori) depășirea într-o proporție destul de mare a unor norme de consum nu poate fi în totalitate justificată. Mai de grabă — așa cum pe drept cuvînt au arătat tovarășii de la Uzinele „Tractorul", Uzinele de reparații și „Hidromecanica", depășirile la consumurile specifice au la bază menținerea în unele secții a unor tehnologii de fabricație învechite, lipsa de exigență în respectarea disciplinei tehnologice, munca în asalt etc. În această privință sînt evidente situațiile de la Fabrica de hîrtie cretată și mucava-Ghimbav (a depășit prețul de cost cu 2,33%), întreprinderea regională de industrializarea cărnii (a depășit prețul de cost cu 2,53%), Întreprinderea de cariere și balastiere-Brașov (a depășit prețul de cost cu 0,51%), Fabrica de ciment „Temelia" (a depășit prețul de cost cu 0,84%). Tot ca o consecință a nivelului ridicat al cheltuielilor materiale, **Uzinele „Hidromecanica" și Fabrica de scule-Rișnov,** au depășit prevederile la indicatorul „cheltuieli de producție la 1000 lei producție-marfă" cu 30 și respectiv 1 leu.

Reducerea consumurilor de materiale este legată, în primul rînd, de normarea pe baze științifice a acestora pe unitatea de produs. Actiunea de restudiere a acestora, desfășurată în primele luni ale anului, nu trebuie nicidecum considerată încheiată — așa după cum se consideră în general în multe întreprinderi — ci dimpotrivă continuată. În unitățile economice au loc permanent schimbări: perfecționarea tehnologiilor de fabricație, dotări cu mașini și utilaje noi, apariția de noi materiale cu caracteristici îmbunătățite; toate acestea trebuie să se reflecte pozitiv în consumurile de materiale.

Așa cum s-a relevat și în dezbateri, **se simte nevoia ca normarea consumurilor să nu aibă loc numai pentru materiile prime de bază, ci și pentru cele auxiliare.** Neluarea acestora în evidență duce de multe ori la diminuarea sericasă a volumului de economii. **Ar fi util să se intervină de către forurile coordonatoare pentru înlăturarea așa-zișelor norme de consum uzinale ce se mai practică și să se introducă asemenea norme care să mobilizeze eforturile spre o cît mai rațională folosire a bazei proprii de materii prime și auxiliare.**

În ultima vreme, unele întreprinderi, între care, Uzinele de autocamioane, Fabrica de articole din tablă-Codlea, „Hidromecanica" și altele, au făcut propuneri direcțiilor generale coordonatoare din minister pentru reducerea unor norme de consum. Aprobarea sau infirmarea lor întîrzie. De ce oare la asemenea propuneri nu se răspunde cu mai multă operativitate, de ce întreprinderile respective nu sînt ajutate practic de către forurile coordonatoare pentru cu posibilitățile existente pe linia economisirii materialelor să fie mai din plin și operativ valorificate?

Tot în vederea evitării consumurilor nerezonabile de materiale se impune ca furnizorii să respecte întru totul clauzele contractuale. Deși în această direcție s-a intervenit de multe ori, totuși **uzinele siderurgice din Hunedoara, Reșița, Galați, Oțelul roșu** — mai expediază celor din Brașov laminate și table supradimensionate și uneori cu mare întîrziere. Nepermiterea la timp a cantităților de materii prime comandate, duce la situația de a se utiliza ceea ce are fiecare în depozit — cu riscul unor pierderi materiale și bănești destul de însemnate. Din această cauză, **în semestrul I/1967 Uzinele constructoare de mașini din orașul Brașov au consumat în plus circa 300 tone de metal.**

De o mare însemnătate pentru micșorarea consumului de materiale pe unitatea de produs este și reducerea greutății mașinilor și produselor, concomitent cu perfecționarea construcției lor. Aceasta se poate obține printr-o proiectare rațională a produsului cît și prin reproiectarea și modernizarea unor ansamble, subansamble și piese. Pe această linie s-au obținut unele realizări la Uzina „Tractorul", „Hidromecanica", Uzinele de autocamioane, „Electroprecizie"-Săcele, Fabrica de unelte și scule și altele. Cu toate acestea, atît în unele amintite cît și în restul întreprinderilor constructoare de mașini din oraș, există încă mari rezerve. Se face puțin, de pildă, pe linia comparării produselor proprii cu cele similare din alte țări industriale înaintate. Organele coordonatoare din ministere de resort ar trebui să urgenteze achiziționarea unor documentații largi care să permită întreprinderilor să tragă concluzii cu privire la nivelul tehnic de realizare al produselor cît și asupra consumurilor folosite pentru obținerea acestora. Rezolvarea acestei cerințe ar avea darul să stimuleze în mai mare măsură eforturile pentru o cît mai rațională utilizare a materiilor prime și materialelor. Totodată, proiectanții ar fi mereu puși în situația de a-și analiza critic activitatea — și în consecință de a acționa pentru perfecționarea activității proprii în sensul realizării de proiecte la un înalt nivel tehnic și economic.

● Rebutul și consecințele sale

CONSIDERÎND că una din căile eficiente pentru utilizarea rațională a metalului — materie primă cu cel mai mare consum în întreprinderile brașovene — o constituie lichidarea rebutului și a pierderilor de orice fel, participanții la dezbateri au relicfat unele succese obținute pe această linie cît și minusurile ce se mai fac simțite.

Pozitiv este faptul că în toate întreprinderile cu rebuturile au scăzut în comparație cu situația din aceeași perioadă a anului trecut. Astfel, la Uzinele de autocamioane, acestea s-au redus de la 3,07% la 1,76%, la Uzinele „Tractorul", de la 6,32% la 4,7%, la „Rulmentul", de la 10,2% la 8,71%, la Fabrica de cabluri și radiatoare de la 0,45% la 0,12%. Cu toate acestea, în unele întreprinderi, rebutul se menține la un nivel destul de ridicat. Am reținut faptul că, **în primul semestru 1967, Uzinele de autocamioane au înregistrat un volum de rebuturi ce se ridică la peste 15 milioane, Uzinele „Tractorul" — 13 milioane lei, iar Fabrica „Rulmentul" — 8 milioane lei.** Ce factori au determinat o atare situație?

La Uzinele de autocamioane mai bine de 5 milioane lei revin bruturi aparținînd secției turnătorie de fontă. Lipsa unei analize de laborator a compoziției materiilor prime, cît și slaba calificare a unei părți din echipele de lucru — a făcut cu putință pierderea sub formă de rebut a unei asemenea valori materiale. Urmărind în general la aceeași uzină pe cauze rebutul, el se datorește:

— 39,59% neglijențelor și insuficientei calificări;
— 15,28% abaterilor de la prescripțiile tehnologice;
— 13,49% utilizării de materiale improprii;
— 9,80% folosirii de utilaje și SDV-uri necorespunzătoare;
— 4,54% greșelilor în stabilirea proceselor tehnologice;
— 0,64% modificărilor de desene;
— 16,65% diferitelor alte cauze (utilaje degradate, derglări etc.).

Așa după cum se poate desprinde din cele arătate, cauzele rebuturilor sînt în cea mai mare măsură interne. Cu mici modificări de procente aceeași repartiție a cauzelor apare și la Uzinele „Tractorul". La „Rulmentul" situația este puțin schimbată. Rebuturile provin aici în cea mai mare parte din sectorul de prelucrare și tratamente. Faptul că la mașini de înaltă tehnicitate — cum sînt cele de rectificat fără centre — sînt puși să lucreze oameni cu o pregătire insuficientă, că la unele locuri de muncă tehnologia nu se respectă (nu se execută numărul de operații stabilit), face ca o bună parte din inelele de rulmenți prelucrate să prezinte fisuri, cote depășite, ovalitate etc. Existența unui asemenea volum de rebuturi, pe lîngă alte consecințe negative, a diminuat în întreprinderile respective, în unele perioade, stocurile de materii prime — creînd greutăți în asigurarea ritmicității producției.

Sînt fără îndoială și unele cauze obiective care au contribuit la apariția rebuturilor. Dar cauza cauzelor se află în întreprinderile respective. Se știe — și lucru evidențiat și în dezbateri purtate la „masa rotundă" de cei din uzinele respective — că în rîndul colectivelor de muncă a apărut un anumit climat de suficiență generat de rezultatele dobîndite.

Intrucît acest aspect este valabil și pentru celelalte uzine, unde deși procentul de rebut este mai scăzut, se impune luarea de urgență a unor măsuri care să activizeze colectivele în cauză pentru ridicarea gradului de exigență față de munca proprie. Faptul că se mențin, mai ales în turnătorii, procese tehnologice inapoiate, cadre care nu au nici măcar o pregătire minimă, este necesar ca principala atenție a specialiștilor, a cadrelor de conducere să fie îndreptată aici. Analiza pe cauze a rebutului poate permite și stabilirea de măsuri corespunzătoare.

● Munca vie — utilizată mai rațional

PONDEREA însemnată în ansamblul cheltuielilor de producție o are și consumul de manoperă. Pentru ca munca vie ce se încorporează în produs să fie cît mai redusă, sînt necesare anumite condiții. Ele sînt în strînsă legătură cu factorii obiectivi și subiectivi care determină nivelul productivității muncii.

Din acest punct de vedere merită subliniat faptul că întreprinderile brașovene dispun pe lîngă o experiență bogată și de echipament modern, de cadre cu înaltă calificare, de o organizare superioară a proceselor de fabricație. Toate acestea le-a permis ca, an de an, să realizeze produse de un înalt nivel tehnicalitativ, cu un consum de manoperă din ce în ce mai redus, în condițiile creșterii complexității mașinilor și utilajelor fabricate. În acest sens, este concludentă evoluția consumului de manoperă (ore-normă) pe produs, la două din multele întreprinderi brașovene (vezi tabelul)

Întreprinderea și produsele	Unitate de măsură	Anii				
		1963	1964	1965	1966	1967
Uzina „Tractorul"	ore/					
U-650	normă	458,3	427,6	412,5	—	371,3
U-651	„	—	492,1	469,5	457,5	433,4
S-1300	„	—	4 218,5	3 723,0	3 038,2	2 607,0
Uzina „Rulmentul"						
tip 204	min./buc.	15,840	14,83	10,98	10,80	10,32
„ 205	„	15,72	14,82	12,00	12,12	11,28
„ 208	„	25,86	21,18	17,82	17,34	16,32
„ 212	„	37,56	30,60	25,26	24,60	23,60
„ 307	„	25,14	22,96	18,30	18,00	16,92

Micșorarea consumului de muncă vie pe unitatea de produs a permis să se realizeze cu același număr de muncitori o producție sporită de mașini și utilaje. **La Uzina „Tractorul"-Brașov,** de pildă, **economia de ore-normă la total producție realizată în semestrul I/1967, comparativ cu 1966, echivalează cu munca a circa 400 de muncitori productivi, care ar fi trebuit să fie angajați în plus.**

Măsuri eficiente pentru creșterea gradului de utilizare a forței de muncă, a mașinilor cît și a timpului de lucru au fost luate și la alte întreprinderi. În urma unor astfel de măsuri **consumul de manoperă la Uzina „Hidromecanica" s-a redus în primul semestru din 1967 la principalele produse astfel:**

— la turbosuflantele pentru supraalimentarea motoarelor Diesel de 2100 C.P. cu 15,2%;
la transmisiile hidraulice pentru locomotivele Diesel cu 37,8%;
la turbosuflantele pentru supraalimentarea motoarelor de 130 C.P. cu 19,1%;
la instalațiile de comandă hidraulică cu 14,5%;
la reductoarele de viteză R-3 cu 44,4% etc.

Dacă totalizăm reducerea consumului de manoperă numai la aceste produse ea reprezintă aproape 100 000 de ore-normă, care transformate în forță de muncă echivalează cu o economie de circa 100 de muncitori. Tot la această uzină, ca urmare a reducerii consumului de muncă vie și sporirii productivității muncii, s-a înregistrat o scădere însemnată a cheltuielilor de producție care s-a reflectat pozitiv în prețul de cost. **Cheltuielile directe au scăzut în primul semestru al anului de la 11% la 8,3%, ceea ce s-a materializat într-o economie bănească de 670 000 lei.**

La Brașov, în ultimii ani, aproape toate întreprinderile au primit substanțiale fonduri de investiții care au fost utilizate atît pentru construirea de noi spații de producție, cît și pentru modernizarea parcului de mașini și utilaje. Concomitent cu aceasta, a sporit considerabil numărul salariaților, în special al muncitorilor lineri. Firesc, se poate pune întrebarea: **se utilizează la un nivel corespunzător în toate întreprinderile, secțiile și locurile de muncă condiții le tehnico-materiale create?** Trebuie spus că peste tot există încă serioase posibilități neructificate. Dacă luăm, de pildă, în analiză modul cum este utilizat fondul de timp planificat al mașinilor și utilajelor numai în cîteva întreprinderi putem desprinde serioase rezerve insuficient valorificate (vezi tabelul).

I.I. — 30.VI. 1967 — în %

Întreprinderea	Nivelul de realizare a indicelui de utilizare a fondului de timp	Întreprinderea	Nivelul de realizare a indicelui de utilizare a fondului de timp
Uzina „Tractorul"	92,6	Fabrica de radiatoare și cabluri	97,5
Uzina de autocamioane	94,6	Fabrica de articole de tablă-Codlea	84,2
Uzina „Hidromecanica"	97,3	Fabrica de scule-Rișnov	95,6
Uzina „Rulmentul"	90,4	Atelierele de reparat automotoare	96,5
Fabrica de șuruburi	75,0	Uzina „Electroprecizie"-Săcele	88,1
Întreprinderea de unelte și scule	93,1		

Dacă am transforma procentele din tabel la cîteva din întreprinderile unde indicele utilizării fondului de timp este cel mai scăzut, rezultă că s-au irosit multe ore-mașină: la Uzinele „Tractorul" 169 856, la Fabrica de șuruburi — 61 056, la „Electroprecizie" — 22 560, la Fabrica de articole de tablă — 9 279 etc. Utilizarea insuficientă a timpului de muncă este o consecință atît a lacunelor care mai persistă în organizarea proceselor de fabricație, cît și a faptului că unii muncitori, mai ales tineri, nu și-au însușit cuantumul de cunoștințe tehnico-profesionale corespunzător nivelului înzestrării tehnice. Dacă fondul de timp al mașinilor ar fi fost utilizat integral în cele patru întreprinderi, s-ar fi putut produce în plus cîteva zeci de tractoare sau autocamioane.

În dezbaterile care au avut loc la „masa rotundă" unii participanți au ridicat problema insuficienței forței de muncă. Este adevărat că, în condițiile creșterii volumului producției, necesarul de cadre trebuie să sporească și el. Dar, ținînd seama de faptul că în prezent productivitatea muncii nu se situează în toate întreprinderile la nivelul realizat în unitățile similare fruntașe, nemaivorbind de cele din țări avansate din punct de vedere industrial, rezultă că mai există serioase rezerve nevalorificate. Iată de ce cererile unor conducători de întreprinderi de a se suplimenta planul forțelor de muncă nu au în momentul de față o bază reală.

Pentru realizarea în bune condițiuni a planului de producție prevăzut, este util să se continue acțiunile pentru organizarea rațională a proceselor de producție și ridicarea calificării muncitorilor. Astfel se va asigura o mai rațională cheltuială de muncă vie pe unitatea de produs, va spori producția și productivitatea muncii, concomitent cu reducerea prețului de cost și îmbunătățirea calității produselor.

● Indirect și neproductiv...

DIN practica de pînă acum, rezultă că este cu putință ca întreprinderile să obțină însemnate economii pe seama reducerii cheltuielilor generale cunoscute sub denumirea de cheltuieli de regie" (cheltuieli pentru întreținerea și funcționarea utilajului, cheltuieli generale ale întreprinderii și secțiilor productive).

Întrucît, majoritatea acestor cheltuieli generale au un caracter convențional constant, una din căile freevente utilizate pentru micșorarea lor este creșterea volumului producției. Raportarea lor la un volum sporit de producție conduce la diminuarea cheltuielilor pe unitatea de produs. Majoritatea întreprinderilor brașovene au utilizat și utilizează în continuare această cale, reușind să micșoreze an de an, cheltuielile indirecte. **La Uzinele „Metrom", Uzinele „Tractorul", Fabrica de stofe, Fabrica de hîrtie și celuloză-Zărnești, precum și altele în ultimii doi ani — numai ca urmare a realizării de produse peste plan — cheltuielile indirecte pe unitate de produs au scăzut între 12 și 20%.**

Pentru a restrînge cheltuielile inutile, în unele uzine au fost luate măsuri pentru normarea acestora (cheltuielile pentru reparații curente ale clădirilor, inventar gospodăresc, combustibil pentru încălzire, cheltuieli pentru nevoi gospodărești etc.). Asemenea măsuri au fost luate la Uzinele „Tractorul", Fabrica de cabluri și radiatoare, Fabrica de șuruburi etc.

Sînt și întreprinderi unde nivelul cheltuielilor administrativo-gospodărești crește în loc să scadă față de anii anteriori. Așa este cazul la Întreprinderea chimică-Rișnov, „Rulmentul". Întreprinderea de industrializare a cărnii, Întreprinderea textilă-Ghimbav, Fabrica de bere „Aurora". „Desrobirea" și altele. Cauza rezidă în menținerea unui număr ridicat de personal funcționăresc, în risipa de fonduri pentru trimitere de delegați care să soluționeze sau să urgentеze expedierea a diferite materii prime, în depășirea fondurilor pentru întreținere, încălzire, mai ales în trimestrul I a.c. etc.

La menținerea nivelului ridicat al cheltuielilor generale contribuie și cheltuielile neproductive sau neeconimicoase. Sursa de formare a lor o constituie diferitele neajunsuri existente în organizarea producției și a muncii, în gospodărirea întreprinderilor, în respectarea disciplinei tehnologice etc. Dat fiind faptul că aceste cheltuieli nu se planifică, ele nu sînt oglindite în planul prețului de cost al producției. În final ele sînt, totuși, incluse în prețul de cost efectiv al producției după ce au fost scăzute sumele care s-au reținut de la persoanele care din diferite cauze le-au provocat. Cu toate că ponderea lor în totalul cheltuielilor de producție este redusă (0,7—0,8 lei la 1000 lei producție-marfă), exprimate în cifre absolute ele pot să ajungă la sume destul de mari, grevînd nivelul rentabilității întreprinderii.

Referindu-ne la structura acestora, ponderea cea mai mare o au dobînzile pentru împrumuturi restante, amenzile și penalizările. **La Uzinele „Hidromecanica", de pildă, numai dobînzile pentru împrumuturile restante plus amenzile și penalizările au însumat în 6 luni 295 000 lei, din 503 000, cît reprezintă cheltuielile neproductive; la Fabrica „Electroprecizie"-Săcele din totalul de 539 000 lei cheltuieli neproductive 248 000 lei sînt dobînzi pentru credite restante, penalizări, locații, diferite pierderi materiale etc.** În ambele întreprinderi aceste cheltuieli au fost determinate de existența stocurilor supranormative de materii prime și materiale, producție neterminată și produse finite, de defecțiunile în aprovizionarea cu materii prime și materiale, de neonorarea în termen a obligațiilor contractuale etc.

Cheltuielile neproductive se mențin la un nivel ridicat și datorită faptului că se fac transporturi neraționale. Fabrica „Electroprecizie"-Săcele trimite aproape în fiecare lună autocamioane de 5 tone la Vlahița pentru a aduce 20—50 bucăți de carcase de motoare în greutate de cîteva sute de kilograme. Sistemul practicat este o urmare a faptului că Uzinele „Vlahița" nu respectă contractele economice, întîrzie livrările de produse. Alte întreprinderi, datorită unor neglijențe în privința calității produselor, acordă multe bonificații beneficiarilor pentru a-și putea desface unele mărfuri. **Fabrica de stofe-Brașov,** de pildă, practicînd acest sistem și-a diminuat veniturile cu valori ce se ridică la peste o sută de mii de lei. De asemenea, trebuie menționat că și cheltuielile cu remanierile ating nivele destul de ridicate. **La Uzina „Tractorul"-Brașov,** de pildă, s-au consumat numai în trimestrul II din acest an peste 15 000 ore cu remanierile, ceea ce a reprezentat o cheltuială suplimentară de 85 567 lei. Situații similare au existat și la **Uzinele de autocamioane, „Rulmentul". Uzina de reparații etc.** Necesitatea efectuării unor asemenea cheltuieli apare ca urmare a unor lipsuri ce persistă în elaborarea documentației tehnologice, utilizării de materiale, utilaje și SDV-uri necorespunzătoare, nerespectarea în toate detaliile a disciplinei tehnologice, neglijenței etc. La toate acestea se mai adaugă, nu de puține ori, munca în asalt.

Pentru a preveni asemenea cheltuieli, se impune acordarea unei mai mari atenții efectuării unui control sistematic asupra elaborării procesului de producție, analizării cu spirit de răspundere a tuturor cauzelor care provoacă deregiări în ansamblul activității economico-financiare a întreprinderii. Totodată, trebuie să se chibzuiască mai mult dacă este absolut necesar să se facă sau nu o cheltuială, mergîndu-se mai ales pe linia aplicării de soluții operative care să permită lichidarea cheltuielilor inutile pe care le generează lipsurile existente în diferitele compartimente ale producției.

DEZBATERILE în jurul „mesei rotunde" au evidențiat și alte laturi cu privire la posibilitățile de reducere a prețului de cost al produselor. Așa după cum au apreciat mărea majoritate a celor ce au luat cuvîntul, pentru a încheia anul 1967 cu rezultate cît mai fecunde în economisirea cheltuielilor materiale, de muncă vie și a celor administrativ-gospodărești este necesar să se acționeze pe toate liniile, să se valorifice mai larg măsurile stabilite în planurile tehnice și M.T.O., să se continue acțiunile pentru organizarea științifică a producției și a muncii, să se analizeze permanent nivelul cheltuielilor cu care se realizează fiecare produs. Folosirea largă a experienței acumulate, receptivitatea la tot ceea ce este nou în tehnică, lichidarea pierderilor de orice fel din producție, constituie elemente prețioase, ajutătoare în acțiunea pentru a produce mai mult, mai bine și mai ieftin.

V. BOESCU, I. BUMBEA, S. POPESCU

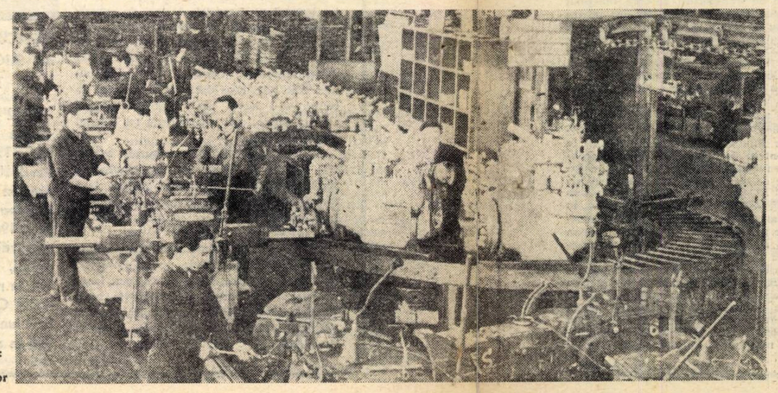

Uzinele „Tractorul": Linia de montaj general a produselor

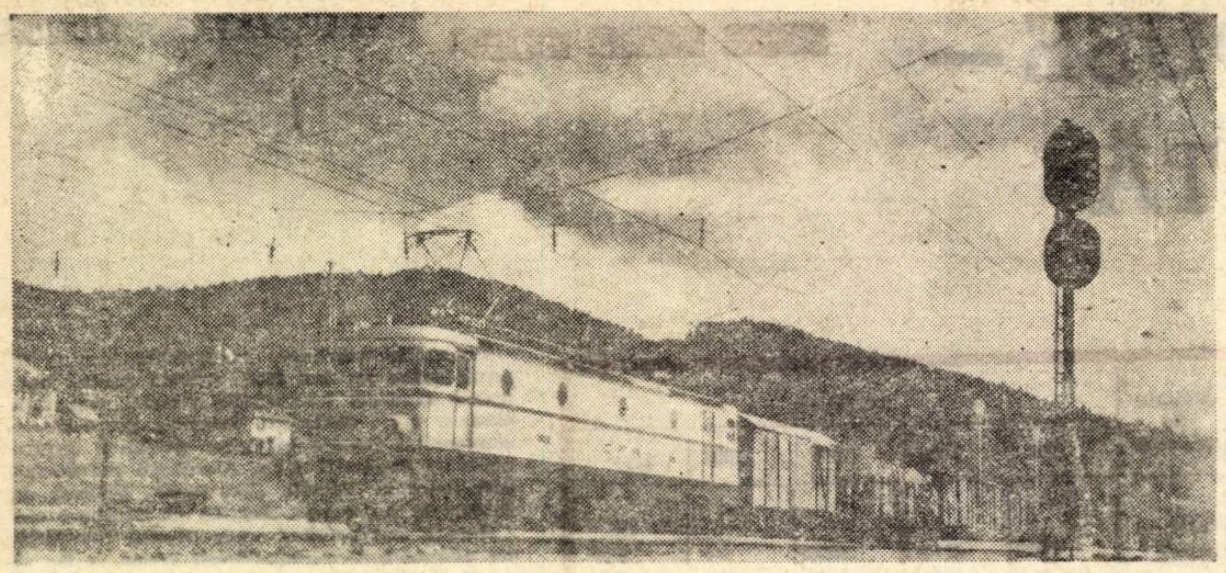

DOCUMENTAR

STRUCTURA TRANSPORTURILOR EUROPENE

DESI suprafața și populația Europei reprezintă numai 7,7% și, respectiv, circa 20% din suprafața și populația globului, o serie de factori ca: volumul important al comerțului exterior european — în anul 1966 peste 50% din exporturile mondiale, traficul turistic intens — în același an 95,5 milioane de turiști sau 3/4 din totalul mondial, ritmul de creștere susținut al producției ș.a. au determinat o pondere mai ridicată a transporturilor european în ansamblul mondial, ajungînd în 1964 la nivelul din tabelul nr. 1.

Sub acțiunea progresului tehnic și economic general, structura rețelei de transporturi din Europa a suferit și suferă modificări apreciabile în ultimii ani. În cadrul creșterii volumului total al traficului de mărfuri și mai ales al celui de călători, evoluția acestor indicatori a variat sensibil de la un gen de transport la altul.

Căile ferate: participare descrescîndă

Din datele furnizate de ultima ediție a Buletinului anual de statistică a transporturilor, publicat de Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa (New York, 1966) se constată că ponderea transporturilor feroviare, deși încă ridicată într-o serie de țări, a înregistrat scăderi în marea lor majoritate.

În traficul de mărfuri ponderea căilor ferate a scăzut din 1960 pînă în 1965 de la 31% la 27% în Cehoslovacia, de la 19% la 15% în Franța, de la 23% la 16% (1964) în Bulgaria și a ajuns în 1965 la 13% în Anglia. Diminuarea își găsește explicația în preluarea, într-o măsură tot mai mare, a transportului de mărfuri de către mijloacele auto, de conducte și alte mijloace de transport. Înlocuirea treptată a cărbunelui, în diversele sale utilizări, cu petrol și gaze naturale a contribuit, de asemenea, în diferite țări, la reducerea traficului de mărfuri pe cale ferată.

O scădere a volumului transporturilor se constată în țările europene nesocialiste în traficul feroviar de călători; excepție fac unele țări ca Spania, Portugalia, Grecia. Această scădere a numărului de călători transportați pe calea ferată în condițiile creșterii populației și dezvoltării turismului se explică prin preferința tot mai mare pentru folosirea automobilului — autoturisme proprietate personală, și autocare — și apoi a avionului. De altfel, ponderea cea mai mare în cadrul turismului european o are în prezent turismul automobilistic (circa 3/4).

Ca urmare a diminuării traficului feroviar, rețeaua căilor ferate aflate în exploatare s-a redus în numeroase țări europene. Cea mai mare reducere se semnalează în Anglia: ca urmare a unei hotărîri a guvernului de a suprima liniile puțin rentabile, rețeaua a fost scurtată cu 7%. Din același motiv în Europa nu prea se mai construiesc noi linii ferate, cu excepția zonelor suburbane care cunosc o migrație zilnică crescîndă a populației. În unele țări, cum ar fi U.R.S.S., Bulgaria, Finlanda, Spania, s-au înregistrat totuși creșteri, uneori importante, ale rețelei feroviare.

Paralel, în majoritatea țărilor europene se efectuează investiții însemnate pentru modernizarea liniilor rămase, în vederea sporirii capacității lor de trafic. Astfel, progrese importante s-au obținut în acțiunea de electrificare a căilor ferate în U.R.S.S., unde într-un singur an (1965) au fost electrificați 2 113 km, în R.F.G., Franța, Anglia, Portugalia etc. În Elveția, întreaga rețea feroviară este practic electrificată de mai mulți ani. În Suedia proporția respectivă este de 55%, iar Olanda se apropie și ea de acest nivel.

În 1965 a continuat procesul de înlocuire a tracțiunii cu abur cu tracțiunea Diesel sau electrică. Tracțiunea cu aburi a dispărut complet și în Olanda, Luxemburg și Irlanda, iar începînd din acest an dispare în Anglia. În cadrul parcului de vagoane de marfă se constată o creștere a numărului vagoanelor cu destinație specială, îndeosebi a vagoanelor-cisternă, a vagoanelor izoterme și refrigerente. O utilizare sporită cunosc în ultimii ani vagoanele-platformă și cu două etaje pentru transportul vehiculelor rutiere. În țările vest-europene și în Iugoslavia parcul vagoanelor de călători a scăzut în ultimii 5 ani cu circa 18 000 vagoane, respectiv cu 15%. Cea mai mare reducere a parcului s-a înregistrat în Anglia: de la 40 091 vagoane în 1960 la 24 207 vagoane în 1965.

Densitatea transportului feroviar de pasageri (exprimată în pasageri-km pe km linie și an) a fost cea mai ridicată în Elveția (2 700 000), urmată de Olanda (2 400 000) și Ungaria (circa 1 900 000). În transporturile de mărfuri, țările socialiste se remarcă prin cea mai mare densitate, care a ajuns pînă la 14,9 milioane tone-km pe km și an în U.R.S.S., 4 milioane în Cehoslovacia, ceva mai mult de 3 milioane în Polonia, 2,8 milioane în România.

Tabel nr. 1

	Total trafic mondial	Din care: Europa	
		în cifre absolute	în %
1. Trafic feroviar (miliarde tone-km nete)	3804	2134	56,1
2. Trafic maritim (milioane tone mărfuri descărcate)	1520	744	48,9
3. Trafic aerian, curse regulate:			
miliarde pasageri-km	171	40,1	23,4
miliarde t-km marfă	3,9	1,0	25,6

Sursa: United Nations Statistical Yearbook, 1965, New York 1966, pag. 78, 79, 450 și 454.

Tabel nr. 2

Țara	Feroviar		Rutier		Fluvial		Prin conducte	
	1960	1965	1960	1965	1960	1965	1960	1965
Anglia	37	27	63	72	0	0	—	1
Cehoslovacia	90	88	10	12	—	—	—	—
Franța	58	45	31	33	11	9	—	14
R.D.G.	82	80	12	15	6	5	—	—
R.F.G.	42	33	26	34	30	28	2	5
Italia	30	26	69	73	1	1	—	—
Iugoslavia	74	55	10	32	16	13	—	—
Polonia	96	91	3	4	1	1	—	4
U.R.S.S.	86	82	5	6	6	6	3	6

Sursa: *Annual Bulletin of Transport Statistics for Europe — 1965, United Nations, 1965, pag. 16—17.*

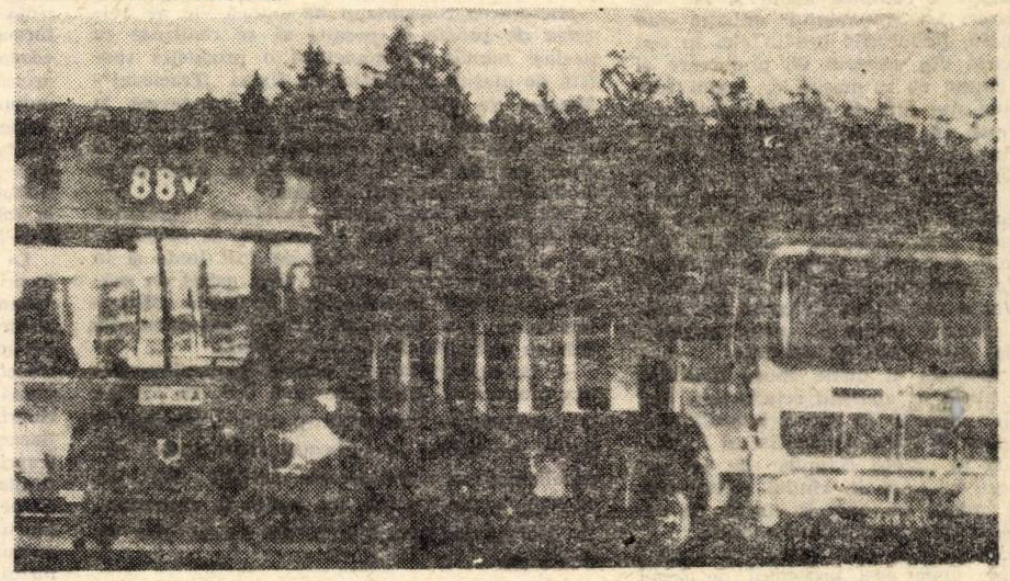

Ascensiunea transporturilor rutiere și prin conducte

O tendință opusă aceleia din transporturile feroviare se observă în traficul rutier intern și internațional. În transporturile de mărfuri, cea mai rapidă creștere a traficului rutier intern s-a înregistrat, în perioada 1960—1965, în Iugoslavia (de la 91 milioane tone în 1960 la 379 milioane tone în 1965) și în România (de la 56,6 milioane în 1960 la 130,8 milioane tone în 1965).

Progrese importante s-au înregistrat în aproape toate țările europene în ce privește lungimea rețelei șoselelor, ca și în sporirea capacității lor de trafic și a calității lor. În 1965 au fost date în exploatare în vestul Europei 700 km de autostrăzi (în special în R.F.G., Franța și Anglia), lungimea totală a autostrăzilor ajungînd la 8000 km; în țările din estul și sud-estul Europei, în ultimii ani accentul a fost pus îndeosebi pe modernizarea căilor rutiere existente. Volumul cheltuielilor alocate pentru construcția și modernizarea șoselelor este de 43—54 dolari pe cap de locuitor în Suedia, Elveția, Norvegia și R.F.G., și 13—23 dolari în țări ca Danemarca, Franța, Anglia, Irlanda ș.a.

Schimbările de structură în folosirea surselor de energie, care au avut efectele constatate mai înainte asupra evoluției ponderii transporturilor feroviare, stimulează dimpotrivă transportul prin conducte. Este vorba înainte de toate de importanța crescîndă a petrolului în dauna cărbunelui. Volumul transportului prin conducte este însă, deocamdată, atît de redus în raport cu tonajul total sau cu numărul de tone-km ce revin altor mijloace de transport, încît o creștere cu 30% a tonajului în Franța în 1965 sau sporirea de același ordin a numărului de tone-km în U.R.S.S. nu au avut efecte sesizabile asupra ponderii acestui gen de transport.

Transporturile pe apă și aeriene: încetinire relativă

Țările europene posedă o flotă maritimă, al cărei deplasament reprezintă mai mult de jumătate din flota maritimă comercială mondială. Nouă țări — Anglia, Norvegia, U.R.S.S., Grecia, Italia, R.F.G., Franța, Olanda și Suedia — dispun la un loc de o flotă de aproape 80 milioane de tone registru brut, din cele 165,9 milioane de tone registru brut, cît însuma flota maritimă mondială la 1 ianuarie 1967. Majoritatea covîrșitoare a navelor maritime de pasageri, existente în prezent în lume, aparțin de asemenea continentului nostru. Se poate observa că în perioada 1960—1965 ponderea tonajului mărfurilor transportate pe căi maritime (în volumul total al transporturilor de mărfuri) s-a redus în majoritatea țărilor care posedă o flotă maritimă importantă (de la 41% la 35% în Iugoslavia, de la 38% la 32% în Belgia, de la 29% la 26% în Olanda, de la 27% la 24% în Franța etc.).

În ceea ce privește traficul maritim de călători, îndeosebi cel din Atlanticul de Nord, se observă o scădere an de an a acestuia, determinată îndeosebi de concurența transporturilor aeriene, caracterizate prin rapiditate, comoditate, și tarife mai reduse.

Transporturile (interne și internaționale) pe căile navigabile interioare — de care Buletinul menționat se ocupă în mod deosebit și în special cele pe Rin și Dunăre, se dezvoltă continuu. În perioada 1960—1965, volumul transporturilor interne pe Rin a crescut de la 98,4 milioane de tone la 114,8 milioane de tone, iar al celor internaționale — de la 87,9 la 108,8 milioane de tone. În cazul Dunării, volumul transporturilor a sporit de la 13,6 la 20,0 milioane de tone și, respectiv, de la 11,4 la 13,6 milioane.

Creșterea volumului mărfurilor transportate pe căile navigabile interne, deși mai lentă, se înregistrează și în alte țări vest-europene (Anglia, Australia, Belgia, Elveția, Franța, R.F.G. și Olanda). Creșteri mai rapide s-au înregistrat în țările socialiste: 61% în Polonia, 41% în România, 34% în U.R.S.S., 33% în Iugoslavia, 29% în Ungaria.

Un gen de transporturi de care Buletinul anual de statistică a transporturilor pentru Europa nu se ocupă, dar în care — pe baza datelor furnizate de Organizația Internațională a Aviației Civile — se constată o tendință de încetinire a ritmului de creștere, este traficul aerian în sensul revenirii la ritmul din prima jumătate a deceniului trecut, circa 19%.

O idee asupra modificării ponderilor deținute de patru genuri principale de transport (suma lor fiind considerată egală cu 100) în traficul intern de mărfuri (evaluat în tone-km) este furnizată de evoluția acestora într-o serie de țări europene importante (tabelul nr. 2). Datele din tabel confirmă tendința principală, semnalată anterior — progresia, în ritm variat, dar continuă, a volumului transporturilor rutiere și prin conducte, pe seama traficului feroviar, tendință ale cărei manifestări nu se limitează, de altfel, la continentul european. În ceea ce privește competiția dintre transporturile maritime și cele aeriene, amintită mai sus, evoluția anilor viitori va demonstra în ce sectoare anume și în ce măsură extinderea traficului aerian poate amenința îndelungata supremație a legăturilor maritime între continente.

Clement GAVRILESCU

CURIER

■ In articolul **Ritmicitatea aprovizionării tehnico-materiale**, apărut în REVISTA DE STATISTICĂ nr. 6/1967, M. Capătă, ing. O. Popescu, N. Ionescu și E. Naum, expun obiectivul, metoda și rezultatele unei anchete referitoare la ritmicitatea aprovizionării organizate în anul 1966 de către D.C.S. Cercetarea s-a delimitat la un număr de 10 materii prime și materiale și s-a concentrat la întreprinderile din industria constructiilor de mașini și industria textilă, locuitori și prin munca în asalt la sfîrșitul lunilor și trimestrului. Din anchetă se degajă existența unui sistem greoi de organizare a activității de aprovizionare. În cadrul cercetării s-a efectuat și o anchetă de opinie, urmărind cunoașterea părerii conducătorilor întreprinderilor cu privire la acest subiect. S-a apreciat ca foarte necesară crearea unor baze de aprovizionare regionale.

■ Folosind categoriile și metodele obișnuite ale analizei economice, J.H.G. Olivera tratează în caietul 1/1967 al publicatiei vest-germane WELTWIRTSCHAFTLICHES ARCHIV universitatea ca o unitate de producție. Procedînd astfel, autorul se distantează față de modul curent de examinare a problemelor economice ale învățămîntului universitar, care ia în considerare mai mult macroeconomia acestui învățămînt: raportul dintre cheltuielile respective și venitul național, raportul dintre aceleași cheltuieli și creșterea economică etc. El își îndreaptă principalul efort spre microeconomia învățămîntului superior, examinînd „coeficientii de productie" (coeficientii profesori-studenți), „coeficientii tehnici" (posibilitătile de substituire ale profesorilor prin mijloace tehnice), mărimea optimală a acestei întreprinderi suigeneris etc.

■ La rubrica **Probleme actuale ale economiei politice a socialismului** a revistei KOMMUNIST nr. 10/1967, A. Birman consideră, printre altele, în articolul **Pribîl segodnia** (Beneficiul astăzi) că legea valorii exercită un rol regulator și în economia socialistă, dar, bineînțeles, nu într-o formă spontană, stihinică. Legea valorii actionează în socialism în conditiile rolului determinant al legii economice fundamentale, al legii dezvoltării planice etc. și în interdependentă cu ele. Aceste legi determină scopul și mijloacele modului de producție socialist. Legea valorii determină, după autor, mecanismul, pîrghiile economice care permit atingerea țelului în termene optime și cu cheltuieli optime de muncă socială.

■ Analiza economiei spectacolelor artistice constituie obiectul cărții autorilor americani W. J. Baumol și W. G. Bowen. Lucrarea lor **Performing arts – the economic dilemma** (Spectacolele artistice – o dilemă economică), N. Y. Twentieth Century Fund, 1966 își propune să studieze problemele economice comune spectacolelor de teatru, operă, balet și concertelor. Două sînt principalele concluzii ale acestei cercetări. Prima se referă la compoziția publicului acestor spectacole în țările anglo-saxone. Întreprinzînd anchete selective în S.U.A. și în Anglia, autorii ajung la concluzia că acest public este extrem de restrîns. A doua concluzie se află în strînsă legătură cu prima și exprimă creșterea mai rapidă a preturilor biletelor de intrare la spectacole decît a costului vietii. Autorii consideră că tendința constatată se încadrează în creșterea generală mai rapidă a costului serviciilor ce nu presupun utilizarea unei tehnologii prea complicate, față de creșterea preturilor produselor industriale.

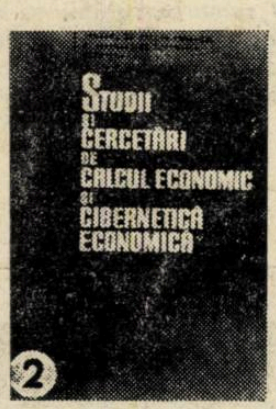

A apărut nr. 2/1967 al revistei **Studii și cercetări de calcul economic și cibernetică economică**, editată de Centrul de calcul economic și cibernetică economică-București. În acest număr semnează Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, articolul „Preocupări cu privire la tehnica de elaborare a modelelor cibernetice în economie", comunicare prezentată la cea de-a II-a Sesiune științifică a Centrului de calcul economic și cibernetică economică-București; C. Moineagu, C. Gheție, O. Popescu — „Aplicații ale metodei corelației statistice la analiza factorilor prețului de cost al producției de lapte"; conf. univ. Gh. Lelescu și dr. ing. A. Carabulea — „Aspecte privind rentabilitatea căilor ferate electrificate"; ing. V. Bîță — „Metode ale controlului automat al calității datelor statistice"; conf. dr. L. Tövissi, L. Curta, ing. I. Teodorescu — „Studiu statistico-matematic al variației tricoturilor semifasonate"; C. Coroiu — „Algoritmul simplex primal pentru probleme cu variabile mărginite"; conf. V. Trebici și un colectiv — „Populația de perspectivă: metode de calcul"; dr. M. Horovitz — „Aplicarea programării matematice la optimizarea comerțului exterior". Prof. Ed. Nicolau prezintă cartea „System Engineering Handbook" (Manual de inginerie a sistemelor) editată de R. E. Machol, McGraw Hill, 1955.

MERCUR PRINTRE MUZE

ÎN JURUL „RELAȚIILOR PUBLICE"

„RELAȚIILE publice sînt blestemul zilelor noastre", se plîngea, nu de mult, cunoscutul profesor emerit al Universității Columbia din S.U.A., Mark Van Doren. Și într-adevăr, nimeni nu poate încerca să se apropie de vreun domeniu al vieții americane contemporane — economic, politic, cultural, științific, religios, sportiv etc. — fără a intra în contact — voit sau nevoit — cu rețeaua omniprezentă și insistentă a așa-numitelor relații publice.

Nu există încă statistici precise cu privire la numărul celor care activează în sistemul relațiilor publice nici măcar în Statele Unite (în restul lumii occidentale fenomenul este abia în dezvoltare). Societatea pentru relațiile publice din America evaluează numărul expertilor de acest fel în Statele Unite la 100 000, fără a-i socoti și pe cei folosiți de guvern și de administrații (și care sînt, de asemenea, deosebit de numeroși). Din cifra menționată, aproximativ 60% fac parte din personalul firmelor industriale și comerciale, 10% activează pentru organizații cu scop nelucrativ (sociale, culturale, religioase, institutii de învățămînt etc.), iar 30% sînt angajații unor societăți de relații publice și dau consultații sau execută anumite operații pe bază de comenzi sau de contracte. În 1935, existau zece asemenea societăți la New York, pentru ca astăzi numărul lor să se ridice la 735. În 1956 funcționau cursuri de relații publice la 136 colegii și universități, iar în 1966 280 institute de învățămînt superior aveau secții pentru această specialitate, 20 dintre ele acordînd și titlul de licențiat în relații publice.

În funcțiunile relațiilor publice, așa cum se realizează ele în societatea americană, se împletesc strîns — ca și în alte domenii — trăsături pozitive, ținînd de o organizare mai rațională a producției și a raporturilor producător-piață ca și de căutarea unei eficiențe economice sporite cu altele, pronunțat negative și adesea preponderente, în care se exprimă caracteristici dintre cele mai nocive ale capitalismului contemporan: goana după profituri maxime, lipsa de scrupule, tendințe de condiționare (mai precis, de înșelare) a opiniei publice etc.

Caracterul contradictoriu al relațiilor publice explică și dificultatea găsirii unor definiții precise; la o anchetă organizată de revista PUBLIC RELATIONS NEWS, cele 2000 de răspunsuri primite au adus aproape tot atîtea caracterizări diferite ale acestei activități. Unul dintre cei mai cunoscuți experți în domeniul relațiilor publice, Edward L. Bernays, definea pe cel care acționează în acest domeniu drept „un tehnician social care, prin pregătirea și experiența sa, este în măsură să aprecieze potrivirile și nepotrivirile ce survin între clientul său și publicul de care acest client depinde".

Consilierul în materie de relații publice studiază cerințele și preferințele publicului și sugerează idei pentru satisfacerea acestor cerințe sau pentru crearea iluziei că ele sînt luate în considerare și satisfăcute, se ocupă cu popularizarea întreprinderii pe care o servește și cu crearea unor raporturi bune cu cercurile sau cu persoanele de care întreprinderea are nevoie, asigură ca nici un moment clientul său să nu iasă din sfera atenției publice. În munca de „public relations officer" se împletesc într-un anume fel funcțiile de analist al opiniei publice, de atașat de presă, de șef de protocol și de agent de publicitate.

Consilieri pentru relații publice au și marile vedete de cinema și oamenii politici influenți și diferitele culte religioase. Dar ponderea principală în această activitate o deține, desigur, firmele industriale și comerciale. După ultimele date, dintre cele 750 cele mai importante societăți americane, 84% dispun de o secție a relațiilor publice, jumătate dintre acestea fiind conduse direct de un vicepreședinte al firmei.

Experți în relații publice sînt cei care au fost chemați să acționeze urgent pentru a șterge impresia neplăcută despre industria de automobile după dezvăluirile avocatului Ralph Nader, care a demonstrat, într-o campanie de mare ecou, că această industrie nu se ocupă de securitatea autovehiculelor. Alți experți organizează actualmente o acțiune de proporții la care sînt antrenate și numeroase somități medicale pentru a dovedi că nicotina nu este cancerigenă și că, deci, fumatul nu este atît de dăunător; acești experți, angajați de companiile de țigări și dispunînd de un puternic „lobby" la Washington, au și reușit să împiedice ca pe ambalajul țigaretelor americane să fie imprimat avertismentul „Fumatul continuu este dăunător sănătății dv." care a fost înlocuit cu înștiințarea mult mai benignă „Fumatul ar putea prezenta un risc pentru sănătatea dumneavoastră".

Serviciilor de relații publice li se datorește — zice-se — și sporirea consumului de vin pe piața americană și redresarea vînzărilor de cafea. În acest din urmă caz, firma Harshe-Rotman and Druck a reușit să mobilizeze o parte din cler, Armata Salvării și organizația Y.M.C.A. în lansarea a sute de cafenele pentru tineret, cafenele în care — numai pentru perioada de început, bineînțeles — cafeaua se distribuia gratis. Încă primul mare specialist în relații publice, Ivy Lee, se făcuse remarcat prin ideea înființării fundațiilor Rockefeller și Ford menite (pe lîngă anumite scopuri fiscale) să „înfrumusețeze" imaginea pe care opinia publică și-o făcea despre cele două uriașe companii.

Desigur, nu totdeauna succesul a încununat aceste inițiative spectaculoase. Și aceasta deoarece unele servicii de relații publice au ignorat adevărul pe care-l formula un vestit specialist de la Universitatea Princeton: „Trebuie totdeauna respectată inteligența publicului".

H. DONA

INTERVIUL NOSTRU

CONDUCEREA ESTE O ȘTIINȚĂ ȘI O ARTĂ

ÎN zilele de 31 iulie — 4 august a.c. ne-a vizitat țara cunoscutul specialist în problemele de organizare a conducerii și perfecționarea cadrelor de conducere, dl. John Marsh (Anglia), director general al Institutului britanic de conducere (British Institute of Management) din Londra.

În timpul șederii în România, domnia-sa a avut întrevederi cu o serie de specialiști, a prezentat o conferință publică despre „Modul de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din Marea Britanie" și a vizitat Fabrica de confecții și tricotaje-București F.M.U.A.B. și Întreprinderea textilă „Dacia".

Înainte de a ne părăsi țara, dl. John Marsh a binevoit să acorde un interviu unui redactor al revistei „Viața economică".

ÎNTREBARE: Ați vizitat trei întreprinderi din România. Care este aprecierea dv. asupra nivelului de organizare al acestora?

RĂSPUNS: Fabricile pe care le-am vizitat sînt fără îndoială cel puțin la același nivel, din punct de vedere al organizării, cu o serie întreagă de fabrici similare din Vest care aplică cuceririle recente ale științei și tehnicii conducerii și organizării producției. Am fost plăcut surprins să constat că și dv., ca și noi, sînteți angajați într-un proces de schimbare continuă, într-un proces de perfecționare a conducerii întreprinderilor și a organizării producției. Spre deosebire de alte țări, dv. nu ați adoptat mecanic soluțiile care s-au dovedit bune, ci le-ați adaptat la condițiile dv. concrete, la specificul fiecărei ramuri a economiei. Consider că aceasta este calea cea mai bună, întrucît noile metode și tehnici de conducere și organizare vor fi utilizate mai eficient, ceea ce va fi în folosul, în beneficiul poporului dv.

ÎNTREBARE: Ce părere aveți despre perfecționarea structurii organizatorice a conducerii întreprinderilor vizitate și lărgirea competențelor acestora?

RĂSPUNS: Din vizitele făcute și din amplele discuții purtate cu specialiștii dv. îmi dau seama că faceți schimbări importante în stabilirea responsabilităților cadrelor din economie și, în consecință, în structura conducerii întreprinderilor. Acordați largi competențe și responsabilități directorilor generali ai întreprinderilor și aparatului lor funcțional. Va crește mai mult rolul conducătorilor de secții și de formații de muncă. Aceasta corespunde tendinței tot mai evidente ce se manifestă în numeroase țări spre descongestionarea conducerii de o seamă de atribuții și trecerea lor în sarcina subordonaților, spre descentralizarea conducerii întreprinderilor. Ea este urmarea firească a măririi complexității producției și conducerii întreprinderilor. Am văzut că ați făcut studii pentru o mai bună delimitare a funcțiilor și atribuțiilor conducerii, pentru o organizare mai temeinică a producției. Desigur că aceste studii vor fi dezvoltate în viitor, avînd în vedere experiența dv. proprie în organizarea și conducerea întreprinderilor.

După experiența mea, consider că aceste schimbări substanțiale în ce privește mărirea responsabilităților conducătorilor de întreprinderi și a colaboratorilor lor vor conduce inevitabil la modificarea profundă a atitudinii acestora față de cunoștințele noi. În maximum 5 ani dv. veți ajunge la rezultate cu totul deosebite și satisfăcătoare.

ÎNTREBARE: Care sînt preocupările fundamentale pe plan mondial în domeniul studiului întreprinderilor, atît în ceea ce privește cercetarea științifică, cît și organizarea practică?

RĂSPUNS: Institutul pe care îl conduc se ocupă în principal cu studiul problemelor interne, naționale, pe care le ridică organizarea întreprinderilor. Cercetările întreprinse ne ajută în pregătirea personalului de conducere pentru întreprinderi.

Consider că și specialiștii din România vor trebui să studieze temeinic propria experiență, să-și formeze o concepție principială, bazată pe situația din țara dv. Cunoștințele ce vor fi dobîndite vor servi, între altele, pentru instruirea viitorilor directori de întreprinderi. Ținînd seama de experiența de la noi, sînt sigur că foarte curînd și la dv. va fi necesar ca una sau două universități sau alte institute de învățămînt superior să-și schimbe profilul, pentru a putea să pregătească cadre de conducere. Ele vor avea posibilitatea să contribuie totodată la dezvoltarea cercetărilor, la efectuarea de cercetări practice în acest domeniu. De altfel, consider că noile cunoștințe privind conducerea și organizarea producției ar trebui să fie predate încă de pe acum viitorilor economiști și ingineri, chiar în cadrul cursurilor actuale. Este mai bine ca aceștia să capete încă de acum, cînd sînt tineri, aceste cunoștințe.

În ceea ce privește conducătorii de astăzi din întreprinderi, una dintre marile lor probleme este să se dezvețe de anumite practici. Este chiar mai important să se dezvețe de a gîndi ca înainte, să se dezvețe de obiceiurile pe care le-au avut pînă acum, decît să învețe lucruri noi.

Pentru a înțelege mai bine cele ce am spus, vreau să dau o definiție asupra conducerii: conducerea este o știință și o artă legată de utilizarea eficientă, sistematică a tuturor resurselor și a beneficiilor, de folosirea eficientă a tuturor rezervelor umane și materiale. Noi, în Anglia, considerăm că această definiție se aplică nu numai în industrie, în agricultură și în comerț, dar și în alte domenii, ca de pildă, în spitale, în școli. În general, conducerea are o aplicabilitate universală, cu o anumită adaptare la specificul fiecărui sector.

Ca ultim cuvînt, vreau să subliniez că în momentul de față asistăm la o revoluție industrial-tehnică pe plan mondial, din care face parte și revoluția care există în conducerea întreprinderilor.

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI produce

- **RELON, fire și fibre poliamidice și**
- **MELANA, fibră poliacrilonitrilică.**

RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente: Fire textile continui de tipul mătăsii ● Fire supraelastice ● Fire voluminoase ● Fire tehnice pentru utilizări speciale ● Fire de pescuit ● Corzi pentru perii ● Fibre textile de tipul linii sau bumbacului ● Granule pentru industria maselor plastice.

MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt: fibre pentru țesături; pale pentru tricotaje.

Uzina produce de asemenea: Ciclohexanol ● Ciclohexanonă ● Sulfat de hidraxilamină ● Caprolactamă ● Nitril acrilic ● Fosgen ● Carbonat de etilenă ● Sulfat de amoniu

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI produce:

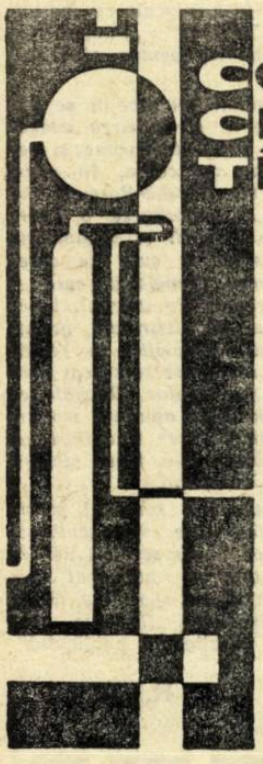

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorură de sodiu tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO de diferite gradații.

Întreprinderea 6 MARTIE Timișoara

LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMENZI:
radianți industriali cu raze infraroșii, utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate, fără posibilitatea de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N elemente, după comandă.

INTREPRINDEREA

IPROFIL FOCȘANI

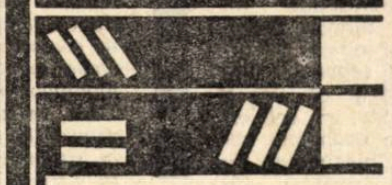

PRODUCE:

- **un tip nou de birou pe anul 1967, BIROUL „CONCEPT" — adaptabil și la locuințe:**
- **etajere pentru cărți tip „703", demontabile și practice.**

CEDAR • MASLINE • BOIA • TRAPIST • PIPER • MASLINE • TOMATE • TELINA • SVAITER • TRAPIST • CEDAR • MASLINE • SVAITER • OLANDA • CEDAR • TRAPIST • PIPER • BOIA • SVAITER • OLANDA • CEDAR • MASLINE

micul dejun ASIGURAT!

pentru întreaga dvs familie

numai cu 4,75 lei

BRÎNZA TOPITĂ expres

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD produce

● rulmenți radiali și axiali cu bile ● rulmenți radiali cu role cilindrice ● rulmenți oscilanți cu role butoi ● rulmenți de construcție specială.

combinatul „1 MAI" Satu Mare

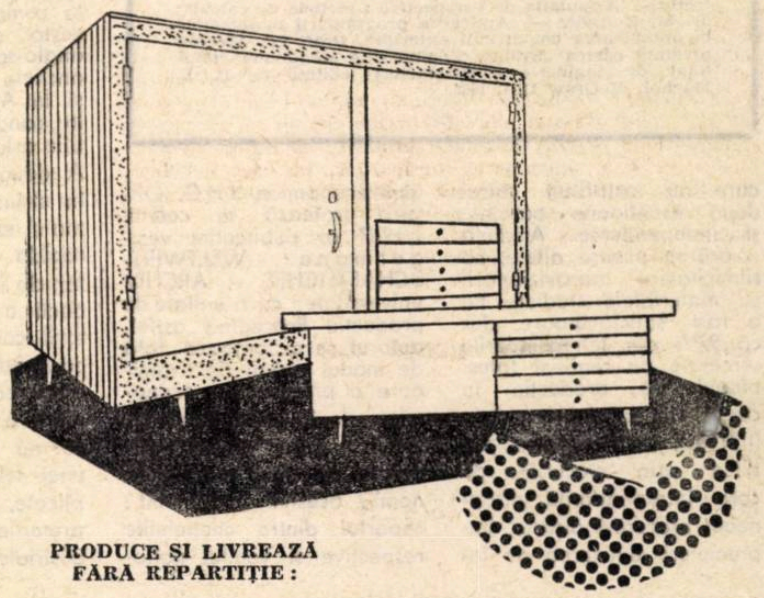

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE:

● **mobilier tehnologic și de laborator pentru industria ușoară, chimică, metalurgică ș.a. ● mese, dulapuri și nișe de laborator ● rafturi; bancuri de lucru, cărucioare transport etc. ● dulapuri metalice ● mobilier pentru birouri și vestiare.**

Pentru orice probleme privind mobilierul din metal, lemn și masă plastică, adresați-vă întreprinderii.

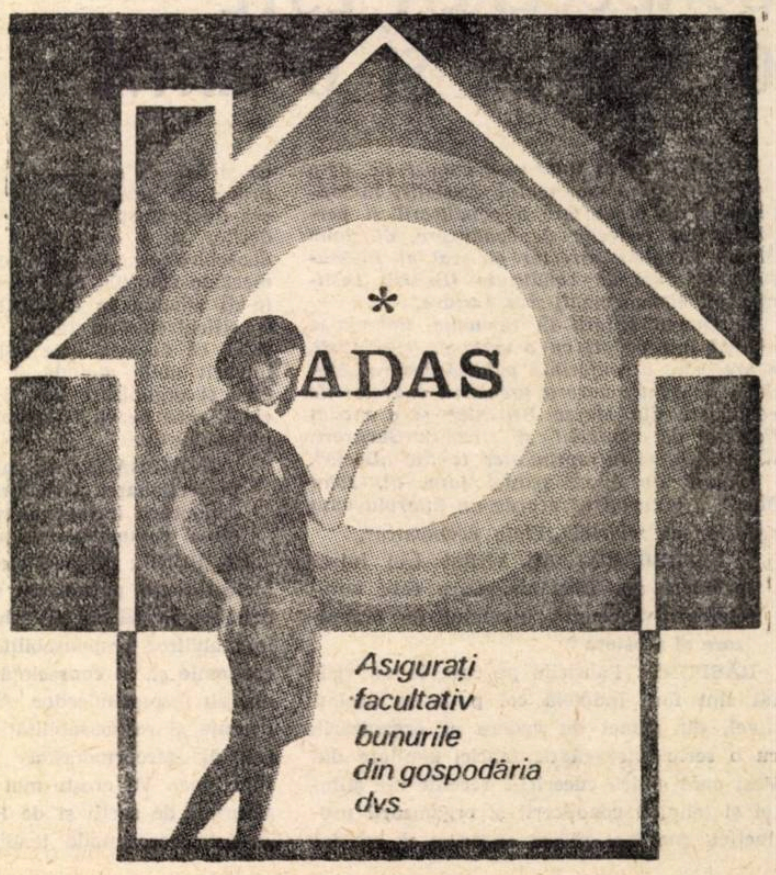

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

CALCULATOARELE ELECTRONICE ÎN INTREPRINDERILE MICI ŞI MIJLOCII

PORNIND de la principiul că mașinile electronice pentru prelucrarea datelor sînt utile nu numai întreprinderilor mari, ci și întreprinderilor mici și mijlocii deoarece le pot furniza informații foarte valoroase, dar cu condiția ca întreprinderile să țină seama de o serie de cerințe, ziarul publică în numărul său din 4 iunie un amplu articol, din care reproducem următoarele :

„Deverul anual, numărul persoanelor angajate, dispozițiile de achiziții și bănești, frecvența de rotație a stocurilor și alte caracteristici tehnice ar putea constitui baza de apreciere pentru întreprinzătorul dornic să introducă un calculator pentru anumite sarcini comerciale.

Acestea sînt criterii aproximative care la început dau puține indicații cu privire la modelul cel mai potrivit de calculator, de natură să rezolve în mod economic sarcinile ce îi sînt atribuite. Ele constituie, de asemenea, o bază prea precară pentru munca pregătitoare ce trebuie depusă spre a se putea instala calculatorul în genere. Nu se poate considera drept regulă generală ca o mare întreprindere să folosească un mare calculator, o întreprindere mijlocie — un calculator de dimensiuni mijlocii, iar o întreprindere mică — o mașină electronică de calcul mică, corespunzător cu mărimea întreprinderii. Tot atît de nerealist ar fi să se presupună că munca organizatorică pregătitoare necesară și experimentarea programelor necesare pentru diferitele feluri de lucrări, pe bucată și în raport cu cheltuielile efectuate, în pofida sprijinului celui mai puternic din partea producătorului, n-ar avea o pondere importantă. Există însă o serie de considerente amănunțite de care trebuie să țină seama orice întreprindere care dorește să lucreze cu calculatoare.

Întrebările principale care trebuie puse sînt următoarele: cîte și ce fel de date și informații trebuie să fie neapărat la dispoziție la termene fixate ; cînd, unde și cum se culeg în prezent aceste date ; care este capacitatea indicatoare a datelor actuale și care va fi capacitatea lor indicatoare în viitor ; ce cheltuieli de timp, personal și mașini clasice ar fi necesare pentru a se atinge regimul prestabilit ; oare cheltuielile de investiție și cheltuielile curente de exploatare justifică montarea unei instalații proprii ?

Rezultatele acestei analize preliminare furnizează deja indicații esențiale pentru introducerea calculatorului. Cheltuielilor de procurare propriu-zise, ca achiziția sau chiria, li se adaugă : cheltuielile destinate mașinilor pentru culegerea datelor și altor aparate periferice, ale căror număr și dimensiuni depind de scopul urmărit ; cheltuielile pentru reconstrucția și amenajarea încăperilor, inclusiv instalația de climă artificială, planșeul dublu etc ; cheltuielile de instalare care reprezintă în genere 1—2 chirii lunare pentru mașini ; cheltuielile de energie și materiale, ca de exemplu: curent, formulare, fișe perforate, benzi magnetice, piese de schimb ș.a.m.d. ; cheltuielile pentru instruirea personalului de specialitate ; cheltuielile organizatorice prin consultații de organizare și sistematizare, precum și pregătirea programului, ceea ce poate să reprezinte echivalentul unei chirii anuale.

Paralel cu aceste probleme financiare de ordin practic-economic, este necesar să se cerceteze separat organizarea și prelucrarea datelor. Trebuie oare să se aleagă un procedeu serial sau să se lucreze cu acces direct ? Se va folosi oare o capacitate mică interioară de memorare cu un acces foarte rapid la diferitele centre de memorare sau o capacitate mare cu acces relativ lent ?

La introducerea unei instalații pentru prelucrarea datelor trebuie luate în considerare în esență cinci premise :

1) Sarcinile administrative ce trebuie îndeplinite și activitățile ce trebuie desfășurate în birouri urmează să fie supuse unei reglementări organizatorice de același fel, care să se repete în permanență și în mod frecvent, ceea ce demonstrează că există condiții deosebite pentru introducerea sistemului automat. Orice prelucrare a datelor, care se efectuează la o instalație pentru prelucrarea datelor, se desfășoară potrivit unui plan care a fost elaborat printr-o muncă

Neue Zürcher Zeitung

precisă și de lungă durată cît se poate de perfect pentru sfera de sarcini respective.

2) Sarcinile privitoare la prelucrarea datelor, reglementate în același fel, trebuie însă să aibă de asemenea caracter de mulțime sau de masă. Experiența a arătat că, de exemplu, începînd cu 250 000 de relații pe lună, introducerea unei instalații pentru prelucrarea datelor este justificată.

3) O premisă pentru prelucrarea mecanică a datelor o constituie lucrările cu o mare stabilitate organizatorică și metodologică. În acest scop este necesară o organizare elaborată în mod logic, care să sesizeze fără lacune fenomenele și să efectueze calculele, ceea ce înseamnă că pentru toate sferele de activitate s-au format sisteme-cheie (numerice) corespunzătoare.

4) Ca orice investiție de producție, și instalația pentru prelucrarea datelor este supusă legilor rentabilității. Nici o instalație nu poate funcționa în mod economic dacă nu i s-au pus din timp sarcinile potrivite. O instalație pentru prelucrarea datelor nu numai că trebuie să dea dovadă de capacitatea de citire și înregistrare, de sortare și combinare, de perforare și ștanțare, ci trebuie să fie folosită în mod optim în operațiile de calcul.

5) Folosirea unei mașini pentru prelucrarea datelor constituie, de asemenea, unul din obiectivele viitorului, în măsura în care ea ne permite să obținem o îmbunătățire a gradului de organizare din întreprindere, o perfecționare și accelerare a stabilirii indicatorilor economici ai întreprinderii, o calculare promptă, ireproșabilă și stabilă a prețurilor, să obținem o îndeplinire conformă cu interesele pieței și ale consumului, a sarcinilor din domeniul economiei naționale...

Examinarea ofertelor de calculatoare trebuie să fie considerată, probabil, drept una din cele mai dificile sarcini. În cele mai multe cazuri o mare întreprindere dispune de un colectiv de colaboratori cu calificare corespunzătoare, care se ocupă de ani de zile de prelucrarea electronică a datelor. Într-o întreprindere mică sau mijlocie, în numeroase cazuri, un funcționar superior este însărcinat cu rezolvarea acestei sarcini ca o completare la activitatea sa obișnuită. El nu cunoaște de obicei instalațiile decît pe baza vizitării unor tîrguri sau a avut poate ocazia să le examineze în alte întreprinderi. Din păcate, această «cunoaștere» se dovedește insuficientă pentru a putea face o apreciere calificată asupra calităților modelelor oferite. O soluție a problemei ar putea să o constituie angajarea unui colaborator cu cunoștințe calificate în domeniul prelucrării electronice a datelor, care ulterior să preia conducerea sectorului. Atunci acest colaborator devine un bun specialist în domeniul prelucrării electronice a datelor, el are nevoie însă de un timp mai lung de pregătire pentru a se familiariza cu problemele interne și cele necesare ramurii din care face parte întreprinderea respectivă. O altă posibilitate ar fi consultarea unei organizații specializate în prelucrarea electronică a datelor și folosirea instalațiilor destinate acestui scop. În esență, este necesar să se recunoască că hotărîrea trebuie adoptată în mod individual în funcție de specificul întreprinderii, și anume în ceea ce privește momentul introducerii, mărimea întreprinderii și organizarea ei.

Trebuie menționat în acest context că pentru o întreprindere mică sau mijlocie ar putea fi mai rentabil să încredințeze îndeplinirea sarcinilor respective unui centru de calcul. Și aici există diferite posibilități de a rezolva problema :

1) Munca organizatorică va fi depusă în întreprindere, în măsura în care ea nu este efectuată la centrul de calcul.

2) Programarea se încredințează centrului de calcul.

3) Prelucrarea mecanică a purtătoarelor de informații (fișa perforată, banda perforată) se efectuează în linii mari la centrul de calcul...

Faptul că întreprinderile mici și mijlocii au nevoie într-adevăr de performanțele pe care le permite folosirea calculatoarelor electrice este incontestabil ; căci valorile furnizate de calculatoare sînt hotărîtoare în lupta pentru accesul la piață. Nu încape îndoială că printr-o întreținere corespunzătoare, prin dispoziții adecvate și o efectuare mai promptă a lucrărilor de rutină se pot realiza economii la cheltuieli și investiții. Calculatorul își va atinge însă scopul în această privință numai dacă munca anterioară de organizare și programare s-a efectuat în mod calificat, iar modelul însuși corespunde fixării sarcinilor sub raportul performanțelor și al prețului de cost.

Statistica Diebold, apărută în ianuarie 1966, indică o creștere surprinzătoare a acestor așa-numite instalații «cu cost redus», folosite cu precădere în întreprinderi mici și mijlocii. Viteza internă de funcționare a calculatoarelor mici este întru totul satisfăcătoare. Modul de funcționare al unităților periferice, precum și eficiența lor nu satisfac încă la aproape toate modelele dorințele legitime ale beneficiarilor. Înainte de toate, pentru întreprinderile mici și mijlocii este nevoie de un ajutor autentic în domeniul programării sub forma de «compilatoare» («autoprogramatoare»), de exemplu de tip COBOL, care reduc și ușurează activitatea de programare. În afară de aceasta, este necesar să se pună la dispoziție un sistem de analize (software) de mare productivitate, așa cum se realizează de pe acum în cazul modelelor mai mari. Avantajul calculatorului mic din punctul de vedere al prețului, poate fi pus sub semnul întrebării dacă lipsesc performanțele sus-menționate ale producătorului".

„FRUMOSUL ESTE AZI UNA DIN FORMELE INVESTIȚIEI"

ÎN cadrul unei mese rotunde pe tema „Marea întreprindere și gustul pentru frumos", revista publică într-un număr recent opiniile unor conducători de întreprinderi franceze cu îndelungată practică în domeniul esteticii industriale. Din articolul publicat, reproducem opiniile președintelui uzinelor franceze „Pied-Selle" și ale reprezentantului companiei „Thomson-Houston" :

„În domeniul esteticii industriale — *subliniază președintele lui „Pied-Selle"* — nu putem buscula publicul. Aș putea ca exemplu cita un caz : foarte recent, întreprinderea noastră a conceput un produs electromenajer care comportă alături de originalități funcționale și de formă, și o originalitate de material : în loc de oțel, am utilizat sticla. O anchetă efectuată în rîndul unui anumit număr de cumpărători ne-a adus un rezutlat dezastruos. Ca atare, am abandonat acest produs care era frumos, dar în același timp era poate prea avansat pentru timpul nostru. Este totuși clar că, mai ales în domeniul creației produselor destinate marelui public, grija pentru estetica acestora trebuie să fie permanentă. În prezent, este chiar de neconceput ca un produs destinat marelui public să părăsească biroul de studii, fără ca forma și prezentarea sa să nu fi fost studiate în mod special.

Există însă în același timp și o sancțiune a gustului. Un produs de larg consum, fabricat în serie mare, deci cu mijloace financiare importante și cu riscuri mari, nu-și mai poate permite să fie urît. **Frumosul este azi una din formele investiției.**

Aminteam mai sus că noi a trebuit să abandonăm fabricarea unui produs a cărui estetică era fără îndoială în avans față de timpul său ; și nu pentru lipsă de îndrăzneală am luat această hotărîre, ci dintr-o alegere calculată. Pe timpul duratei vieții evaluată a acestui produs, noi aveam mai multe șanse de a pierde o piață, decît de a impune acest nou produs. Propriu unei întreprinderi este de asemenea și gustul pentru risc, dar pentru un **risc calculat.** Întreprinderea trebuie desigur să aducă anumite contribuții la evoluția formelor, a gustului publicului, dar ea trebuie de asemenea, în același timp, să-și asigure perpetuarea sa și acesta este esențialul...

● *Estetica devine o dimensiune a creșterii economice*

Definiția esteticii unui produs într-o întreprindere ca a noastră, este supusă la două imperative. În primul rînd, necesitatea personalizării întreprinderii, a asigurării unității de ansamblu produselor sale (nu spun potrivit modei, ci curentelor estetice generale). Iată motivul pentru care ne întrebăm adesea dacă este cazul să avem specialiști ai formei atașați întreprinderii sau să facem apel la consilierii externi ai întreprinderii. În anumite întreprinderi mari americane pe profilul nostru există un birou de «design», independent de toate tehnicile, care are sarcina de a studia forma...

Frumosul depinde în mare măsură însă de un element funcțional. Deci, pornind de la acest element funcțional pe care îl introduce creatorul și apoi de la elementele proporțiilor și formelor, putem judeca frumosul... **Cu cît tindem mai mult spre funcțional, cu atît tindem și către frumos.**

Totuși — sublinia la rîndul său, însărcinatul cu relațiile externe al companiei franceze «Thomson-Houston» — mă gîndesc că există o modificare a ambianței interne din momentul în care întreprinderea se interesează de frumos... În numeroase uzine construite în ultimii ani, compania noastră a făcut în mod sistematic apel la marii arhitecți și decoratori, căutînd să utilizeze cît mai bine competența oamenilor de artă.

Am vorbit mai ales de forme și de încîntarea ochiului ; nu trebuie uitat că în cadrul întreprinderii mele sîntem de asemenea și fabricanți de aparate muzicale și de imagini.

În domeniul artistic, am luat o inițiativă originală, care supraviețuiește de peste 30 de ani. Cînd «Thomson» s-a lansat în fabricarea primelor electrofoane, ea a constituit un comitet muzical, al cărui rol era de a aprecia calitatea muzicală a acestora. Apoi am lărgit cîmpul de acțiune al comitetului, distingînd personalitățile cu perspective foarte diferite...

Există într-adevăr un gust și un temperament artistic propriu anumitor întreprinderi. Dar, în plus față de acest temperament legat adesea de personalitatea animatorului său și a conducătorilor săi, întreprinderea, prin locul pe care ea îl deține în viața colectivității, a luat oarecum personalităților timpurilor străvechi, rolul de promotori ai științei și artei. Întreprinderea are arareori mijloacele de a face «mecenat florentin» ; totuși, în măsura însăși în care ea devine o celulă esențială a societății, omul care se află la conducerea sa nu poate rămîne insensibil la importanța acestui rol și nu poate ignora frumosul ; aceasta face parte din relațiile publice.

A promova evoluția creatoare, a dezvolta contactele între tehnician și artist, a ușura munca lor în comun, a face cunoscut publicului relațiile lor, iată în ce constau misiunile ce incumbă întreprinderii moderne. Oricum, această evoluție este ineluctabilă. Sau cum scriau autorii «Grupului 1985» : **«frumosul scapă din ce în ce mai puțin raritățiî», iar «estetica devine azi o dimensiune a creșterii economice»".**

ENTREPRISE

PE GLOB

● În primul semestru al acestui an, balanța de plăți a Argentinei s-a soldat cu un excedent de 336,5 milioane de dolari. Totodată, rezervele monetare au crescut în aceeași perioadă cu 456 milioane de dolari.

● Investițiile străine în R.F.G. s-au ridicat în anul 1966 la 2,88 miliarde de mărci, din care : 791 milioane provenind din țările Pieței Comune și 962 din țările membre ale A.E.L.S. În schimb, investițiile vest-germane în străinătate n-au atins în aceeași perioadă decît 1,89 miliarde (763 milioane — C.E.E. ; 338 milioane — A.E.L.S. și 87,4 milioane — America de Nord).

● Pentru a proteja rezervele valutare naționale și a încuraja consumul de produse naționale disponibile, Ministerul pentru Comerț și Industrie din Uganda a luat o serie de măsuri restrictive asupra importurilor unui mare număr de produse. Printre altele, vor avea nevoie de exemplu de permise de import achizițiile de automobile, motociclete, unele confecții și articole de cosmetică, tutun și unele articole alimentare.

● Întreprinderile industriale americane vor investi anul acesta în străinătate circa 9 miliarde de dolari, adică cu 13% mai mult decît în 1966 — indică un studiu al lui „McGraw Hill" din S.U.A. Cota Europei occidentale în investițiile americane a fost calculată la 42% pentru anii 1967 și 1968, dar la numai 37% pentru anul 1969.

● Într-un raport publicat la Geneva de către GATT, se menționează că țările industrializate au acceptat, în cadrul recentului acord încheiat, importante concesii tarifare asupra unui însemnat număr de produse de import din țările în curs de dezvoltare. Astfel, în momentul intrării în vigoare a acordului, 1/3 din produsele tropicale nu vor mai fi afectate de taxele de import. În prezent, doar 13% din aceste produse nu sînt lovite de aceste taxe.

● Potrivit datelor publicate de *New York Times* **încasările nete ale primelor 500 de societăți americane care și-au făcut cunoscute pînă în prezent rezultatele pe primul semestru al anului 1967, au totalizat 8.503,4 milioane de dolari, față de 8 977,4 milioane pentru aceeași perioadă a anului 1966. Ziarul menționează că 45% din aceste societăți (circa 227 din 500) au înregistrat scăderi ale beneficiilor, 9 sînt deficitare, 90 au obținut rezultate record, restul menținîndu-se la nivelul anului trecut.**

Corespondență din Varșovia

SCHIMBĂRI ÎN SISTEMUL DE PLANIFICARE ȘI DE CONDUCERE A ECONOMIEI

O preocupare actuală de primă importanță pentru dezvoltarea economiei R.P. Polone, ale cărei sarcini și direcții principale au fost stabilite prin hotărîrile Congresului al IV-lea al P.M.U.P., o constituie perfecționarea metodelor de planificare și conducere, pentru ca acestea să răspundă cerințelor actuale. Ideea conducătoare a introducerii modificărilor în Polonia este adîncirea planificării și transformarea ei într-un instrument mai rațional și mai eficient pentru conducerea dezvoltării social-economice a țării.

REFORMA sistemului de planificare și de conducere, realizată în prezent, decurge din experiența dobîndită de economia poloneză în decursul ultimilor ani. Un experiment de mare însemnătate practică l-au constituit lucrările asupra planurilor alternative ale întreprinderilor, uniunilor, raioanelor și regiunilor. Datorită planurilor alternative [1]), producătorii direcți au căpătat o participare cu mult mai mare în planificare, în formarea producției și perspectivelor de dezvoltare. Astfel, rezervele scoase la iveală de colective și care și-au găsit expresie în planurile alternative, au permis să se planifice pentru anul 1970 o producție cu circa 37 miliarde zloți mai mare decît prevedeau directivele Congresului al IV-lea, fără a mări fondurile de investiții. Planurile alternative devin un principiu obligatoriu în noul sistem de planificare.

O experiență bună a industriei este sistemul elaborat deja al măsurilor tehnico-organizatorice, care vizează accelerarea ritmului progresului tehnic, modernizarea producției și îmbunătățirea structurii ei sortimentale. S-a desfășurat o largă acțiune, constînd în clasificarea produselor fabricate după gradul lor de modernitate, precum și în introducerea certificatelor de producție despre valorile tehnice ale articolelor fabricate. Sistemul acesta a fost adoptat ca metodă obligatorie în industria constructoare de mașini.

O atenție mare se acordă, în cadrul actualului sistem de planificare, elaborării unei metode pentru o adaptare mai operativă a proporțiilor și structurii producției la cerințele pieței. De cîțiva ani unele întreprinderi și ramuri din industria ușoară primesc în plan numai indicatori valorici generali. În schimb planul cantitativ amănunțit și pe sortimente este format pe baza comenzilor concrete ale întreprinderilor comerciale. Acest sistem a fost acum extins și asupra altor grupe de întreprinderi.

În domeniul prețurilor se tinde spre o mai mare elasticitate. Față de unele produse ale industriei ușoare au fost aplicate în ultimii ani trei rînduri de prețuri: prețul noutăților, obligator în perioada introducerii produsului în fabricație, prețul de bază (mai mic decît prețul noutăților) utilizat în perioada producției în serie, și prețul de desfacere, mai mic decît prețul de bază. Generalizînd sistemul acesta de prețuri, statul își rezervă însă un control deplin asupra lor, deoarece stabilirea acestor prețuri nu intră în atribuția producătorilor, ci în aceea a unor organe de stat corespunzătoare.

REFORMA economică prevede în același timp un complex de mijloace care condiționează o realizare mai eficientă a sarcinilor de către întreprinderi. Ele sînt menite să asigure, în primul rînd, creșterea competențelor conducerii întreprinderilor, mărirea independenței în alegerea mijloacelor de realizare a sarcinilor planificate care se bazează pe o limitare a numărului indicatorilor date ca directive obligatorii și o schimbare a caracterului lor. O însemnătate deosebită are abandonarea indicatorilor producției globale și producției-marfă, precum și a indicatorului direcțional al acumulărilor. Acești indicatori sînt înlocuiți în prezent cu alții noi, între care cel mai important este rentabilitatea sau rata beneficiului. În condițiile poloneze, rentabilitatea este indicatorul principal sintetic de directivă, și totodată unitatea de măsură principală a activității întreprinderii.

Realizarea indicatorului planificat al rentabilității va da dreptul întreprinderii să obțină fondul stabilit în vederea stimulării materiale. Neatingerea acestui indicator determină o micșorare corespunzătoare a cotei pentru fondul de întreprindere și dimpotrivă — depășirea indicelui de rentabilitate determină o creștere a fondului de întreprindere. După noul sistem, se disting două moduri de depășire a indicelui de rentabilitate, și anume: în cursul lucrărilor asupra planului, cînd întreprinderea propune în prealabil stabilirea unui indice de rentabilitate mai mare decît prevăd directivele uniunii, și modul al doilea — atingerea unui nivel superior în cursul realizării planului.

Sînt folosite de asemenea și alte criterii de apreciere a activității întreprinderii, în afară de rentabilitate. În unele ramuri este vorba de unități de măsură naturale, de ex. tona de cărbuni, tona de minereu cu un conținut de metal determinat. În unele întreprinderi se introduc indici bazați pe volumul de muncă consumat. Într-o serie de întreprinderi se renunță total la stabilirea unor limite pentru personalul angajat. Aceasta se referă la întreprinderile pentru prestări de servicii, precum și la întreprinderile productive, destinate mai ales serviciilor aduse populației sau agriculturii.

Noul sistem de planificare schimbă, printre altele, și principiile repartiției veniturilor întreprinderilor și ale participării întreprinderilor la venitul realizat. S-a introdus în general sistemul prețurilor de vînzare ale întreprinderii, adaptate la nevoile planificării. Ele au fost stabilite central în baza condițiilor organizatorice și tehnice medii în ramura dată. Trebuie să adăugăm, că prețurile de vînzare ale întreprinderii sînt diferențiate — în funcție de calitatea și modernitatea produselor. Pentru produsele noi se stabilesc prețuri mai mari, în schimb pentru produsele învechite sînt obligatorii prețuri corespunzătoare mai mici ceea ce face ca întreprinderea să renunțe la producția respectivă.

ÎN noul sistem economic s-a aplicat de asemenea un complex de reforme care tind la crearea unor condiții mai stabile pentru activitatea economică. Stabilitatea decurge în primul rînd din continuitatea și elasticitatea sistemului de planificare. Pînă în prezent baza a fost planul anual. În noul sistem se tinde la acordarea unui rang mai înalt planurilor cincinale. În ce privește planul anual, el constituie un fragment al planului cincinal actualizat în mod corespunzător și adaptat la condițiile concrete. S-a introdus de asemenea metoda planificării pe doi ani; concomitent cu planul anual se elaborează indicii fundamentali ai anului următor.

În noul sistem are loc o creștere însemnată a atribuțiilor uniunilor de întreprinderi. În raport cu directivele organelor centrele, uniunile pot și sînt obligate să înainteze propuneri alternative; ele au obținut de asemenea atribuții importante în ce privește actualizarea planurilor anuale și cincinale. În ceea ce privește funcțiile organizatorice și tehnice, uniunea are sarcina de a organiza baza tehnică și grija folosirii ei active. În atribuțiile uniunii intră conducerea politicii generale a desfacerii. Ele trebuie să organizeze birouri pentru consultații tehnice și organizatorice, birouri sau întreprinderi cu caracter de servicii, cum sînt: bazele de transporturi, de reparații, stațiunile pentru tehnica calculului etc. Cresc sarcinile uniunilor în domeniul înzestrării tehnice și cu materiale în condițiile trecerii de la metoda repartiției la satisfacerea nevoilor întreprinderilor pe calea legăturilor economice și relațiilor comerciale.

Uniunile își păstrează însă și o serie de atribuții decurgînd din principiul conducerii centrale, ca de exemplu stabilirea profilului întreprinderii, definirea parametrilor tehnici obligatori ai producției etc.

Creșterea atribuțiilor uniunilor aduce schimbări în rolul și atribuțiile ministerelor și altor organe centrale. O parte din atribuțiile uniunilor au aparținut anterior ministerelor. Acestea încetează de a se ocupa de funcțiile conducerii operative a întreprinderilor. În sarcinile lor principale vor intra analizele economice, controlul activității uniunilor, organizarea conlucrării dintre ramuri, dezvoltarea colaborării economice cu străinătatea, lucrările asupra programelor de dezvoltare a ramurilor industriale etc.

În ansamblul sistemului de planificare și de conducere pe scara economiei naționale, schimbări esențiale au fost înregistrate și în domeniul investițiilor și al exportului. Toate acestea au ca scop o mobilizare mai largă a inițiativei și rezervelor de care dispune economia noastră națională.

A. LADYNSKI

---

1) Planul alternativ este o versiune, a planului, pregătită de către colectivul întreprinderii sau de ramura industrială respectivă și care conține opiniile și propunerile referitoare la criteriile centrale ce le-au fost transmise. Este posibilă elaborarea cîtorva versiuni ale planului în cadrul fondurilor de investiții.

Însemnări de călătorie în R. P. D, Coreeană

COORDONATE ALE UNEI ECONOMII ÎN PLINĂ ASCENSIUNE

PERIOADA care a trecut de la eliberarea țării de sub jugul imperialismului japonez se caracterizează printr-o luptă și muncă însuflețită a întregului popor pentru lichidarea moștenirii grele lăsate de dominația colonială străină, pentru construcția societății noi, socialiste. Demn de remarcat este că, într-un timp istoricește scurt, poporul coreean a înfăptuit sub conducerea Partidului Muncii, transformări esențiale în toate domeniile vieții economice și sociale.

● Ritmuri și proporții

ÎNTREBÎND mai mulți coreeni, cu care am avut întîlniri cu prilejul vizitei, ce transformări mai profunde consideră că s-au produs în viața țării lor, mi s-a răspuns: **industrializarea.** Într-adevăr, am constatat că R.P.D. Coreeană este astăzi un stat socialist cu o industrie capabilă să valorifice bogatele resurse naturale ale țării. Combinate și uzine, hidrocentrale și mine, fabrici de tot felul sînt răspîndite ca un foc veșnic aprins pe întreg teritoriul Coreei. Peisajul industrial al țării se întregește continuu, cu noi unități de producție. Nu de mult a fost terminat barajul hidrocentralei de la Woonbong care va avea o capacitate de 400 000 kW, se lucrează intens la termocentrala de la Pukcian și la alte unități energetice. Anul acesta a fost pus în funcțiune sistemul de fabricare a îngrășămintelor azotoase prin gazeificarea cărbunelui la uzina chimică din Aodji și a început să producă uzina de îngrășăminte chimice din Teheungsu.

Din „bazinele" industriale ale țării sînt livrate anual economiei naționale importante cantități de produse, colectivele de muncitori raportînd noi realizări în îndeplinirea planului. În primul trimestru din acest an, de pildă, producția a sporit față de perioada corespunzătoare a anului trecut — la fontă cu 21,1%, oțel cu 12,2%, cărbune cu 2,8%, autocamioane cu 38,8%, îngrășăminte cu 41,1%. Sporuri însemnate au fost obținute și în ramurile producătoare de bunuri de consum.

● Destinația: electrificarea căilor ferate

ÎN timpul călătoriei am vizitat, printre altele, Uzina de locomotive electrice din Phenian. Ea a devenit, dintr-un atelier de reparat material rulant, o unitate de producție modernă a industriei coreene. Aici lucrează în prezent 4 000 de muncitori dintre care 840 ingineri și tehnicieni. Ei mi-au vorbit pe larg de dezvoltarea uzinei după eliberare, de activitatea desfășurată în subteran în nordul țării unde a fost mutată în timpul războiului, de refacerea și modernizarea ei ca despre evenimente deosebite. Anul 1961, mi-au spus tovarășii din conducerea uzinei, muncitorii și tehnicienii de aici nu-l pot uita niciodată. Este anul realizării primei locomotive electrice, pe baza proiectelor proprii, anul primei lor victorii în îndeplinirea sarcinii trasate de partid pentru modernizarea transporturilor. S-a depus o muncă asiduă, cu finalitate. Au fost produse 18 000 de piese și subansamble. S-au efectuat 46 de încercări și experimentări. Exemplul eroilor muncii socialiste, Pak Sun On și Ri Iu On, ca și a celor 35 de brigăzi purtătoare a titlului de „brigăzi Cenlima" au constituit mobilul realizărilor de preț ale uzinei. Anual aici se produc 20—30 asemenea locomotive, plus o serie de locomotive cu aburi și Diesel și se repară circa 70 de vagoane.

În prezent, numeroase locomotive electrice de 4300 C.P. și o viteză de 150 km pe oră, cu inscripția „Steagul roșu", circulă pe căile ferate electrificate ale țării. Și nu e lipsit de importanță faptul că aproape jumătate din volumul transporturilor pe calea ferată se realizează cu tracțiune electrică.

● Drumul ascendent al agriculturii

ÎN satele și unitățile agricole pe care le-am vizitat am putut constata munca intensă, pe fronturi largi, pe care o desfășoară țărănimea coreeană pentru a smulge pămîntului recolte tot mai bogate. Iar munca lor este din plin răsplătită. Anul trecut s-au obținut recolte superioare celor din 1965, îndeosebi la orez care ocupă peste 80% din totalul culturilor cerealiere. În raionul Mun Dac, de pildă, s-a recoltat cu peste 66 000 tone de cereale mai mult față de anii dinaintea eliberării țării. Și aceasta, îmi spuneau specialiștii coreeni, în condiții climaterice mai puțin favorabile. Salturile producției agricole sînt concludente în toate provinciile și raioanele R.P.D. Coreene. După cum mi s-a spus ele au la bază în principal cooperativizarea agriculturii, ajutorul statului pentru construcții și introducerea tehnicii noi, avîntul industriei, aplicarea unor reguli agrotehnice avansate. În anii construcției socialiste au fost construite o serie de întreprinderi constructoare de mașini agricole, ceea ce a determinat dotarea continuă a agriculturii.

Deosebit de evident este ajutorul industriei chimice. Anual sînt livrate agriculturii importante cantități de îngrășăminte chimice produse de industria coreeană. În următorii ani prin dezvoltarea capacităților de producție se prevede să se asigure 500 kg îngrășăminte chimice la hectar.

Prin satele pe care le-am vizitat am întîlnit multe construcții noi — clădiri ale unităților agricole, case și școli, creșe etc. Lumina electrică a pătruns în peste 96% din sate.

Mi s-a relatat că concomitent cu dezvoltarea intensivă a agriculturii se desfășoară o largă acțiune pentru atragerea în circuitul agricol a noi terenuri. Pe țărmul mării de vest au fost cucerite în ultimii ani 30 000 hectare de teren, pe care marea le înghițea mereu. În viitorii ani acestei mări i se vor smulge alte 100 000 de hectare. Prin irigarea terenurilor din bazinul riului Amuokan, din regiunea Singhe și din alte părți ale țării, anul acesta vor fi valorificate de 3 ori mai multe pămînturi sărăturoase decît în 1966.

Am părăsit R.P.D. Coreeană cu satisfacția de a fi văzut o țară frumoasă, cu o industrie și agricultură în plină dezvoltare. Dinamica dezvoltării economice este caracteristică întregii țări, iar oamenii muncii au un țel și o hotărîre fermă: să pășească cu forțe sporite spre noi realizări în dezvoltarea potențialului economic, în construcția vieții noi socialiste.

Nicolae CUCUI

SCHIMBURILE ECONOMICE ROMÂNO — ITALIENE

SCHIMBURILE comerciale dintre România și Italia au vechi tradiții.

În ultimii 10 ani, o dată cu dezvoltarea continuă a economiei ambelor țări, volumul comerțului exterior româno-italian a cunoscut o creștere susținută. Italia se situează pe locul doi în cadrul schimburilor României cu țările capitaliste, exportul nostru în această țară prezentînd un ritm intens de creștere, ca urmare a sporirii cantităților la mărfurile tradiționale și de apariția unui mare număr de sortimente noi.

În acest an, volumul contractelor la export reprezintă, față de anul 1966, o creștere de 45%. În primul semestru s-a realizat aproape jumătate din valoarea contractelor pe anul în curs. Dintre mărfurile exportate pînă la 30 iunie a.c. în Italia fac parte: radiatoare, lingouri de oțel, mașini-unelte, sîrmă, aluminiu, plumb, geam mecanic, tras și laminat, fibre, încălțăminte, confecții din blană, produse agroalimentare etc.

Dezvoltarea schimburilor comerciale româno-italiene a fost facilitată de acordurile comerciale încheiate între cele două țări și în special cel pe termen lung.

Pentru intensificarea acestor schimburi, țara noastră a întreprins diferite acțiuni, printre care amintim participarea la tîrgurile internaționale care s-au organizat în Italia, vizite de delegații economice etc.

O însemnată contribuție în lărgirea schimburilor comerciale a adus-o organizarea expozițiilor industriale italiene la București, schimbul de vizite, contactele între diferitele delegații ale celor două țări.

Noul acord de lungă durată în vigoare constituie un cadru favorabil pentru lărgirea în continuare a schimburilor comerciale. Desigur, pentru traducerea lui în viață este necesar să se accentueze prospectarea și cunoașterea reciprocă a cerințelor și posibilităților fiecărui partener. Subliniem faptul că listele anexe la protocolul amintit cuprind o gamă largă de produse, atît la export, cît și la import.

ȚĂRILE E.C.A.F.E.

ÎNGRIJORARE JUSTIFICATĂ

ÎN prima jumătate a acestui deceniu, statisticile consemnează o oarecare accelerare a exporturilor țărilor în curs de dezvoltare din Asia. Totuși, ritmul mediu de creștere a exporturilor nu numai că continuă să fie de 2,7 ori mai mic decît cel al țărilor dezvoltate din regiune, dar a ajuns și cel mai scăzut între regiunile subdezvoltate ale lumii capitaliste (4,7% în Asia, față de 7,5% în Africa și Orientul Mijlociu, 5,3% în America Latină și 5,9% pe ansamblul „lumii a treia").

Faptul este semnalat în cel mai recent studiu al Secretariatului ECAFE (Comisia Economică a O.N.U. pentru Asia și Extremul Orient) asupra situației economice a țărilor membre, studiu supus și recentei sesiuni a ECOSOC de la Geneva. În lumina cifrelor amintite este explicabil de ce ponderea țărilor în curs de dezvoltare din Asia în exportul mondial a scăzut de la 8,6% în 1955 la 7,5% în 1960 și 6,5% în 1965, în condițiile în care ponderea regiunii inclusiv țările dezvoltate membre ale ECAFE (Japonia, Noua Zeelandă, Australia), a rămas aproape neschimbată. (14%). Este de asemenea explicabil că în studiu se acordă un loc însemnat „sectorului extern", în primul rînd exportului regiunii, în contextul eforturilor pentru dezvoltarea economiei.

● La nivelul antebelic

PENTRU țările în curs de dezvoltare din Asia perioada 1960—1965 n-a însemnat numai o dezvoltare economică mai lentă decît în țările Americii Latine și în țările din Orientul Apropiat și Mijlociu, dar și o ușoară reducere a ritmului mediu anual de creștere a produsului intern brut, la 3,9% față de 4,0% în perioada 1955—1960.

Tabel nr. 1

Ritmul mediu anual de creștere a produsului intern brut în prețuri constante în unele țări ECAFE (în %)

Țara	Produsul total		Produsul pe locuitor	
	1955—1960	1960—1965	1955—1960	1960—1965
Birmania	5,7	2,3a	3,7	0,2
Cambodgia	8,2	5,0	5,9	2,7
Ceylon	3,1	2,2	0,5	0,3
Filipine	4,5	4,6	1,4	1,2
India	3,9	2,6	1,8	0,2
Indonezia	1,6	2,0	—0,5	—0,3
Iran	6,4	2,6	4,4	1,8
Malaezia	4,1	6,2	0,9	3,1
Pakistan	3,4	5,4	1,3	3,1
Tailanda	5,0	7,0	2,0	3,9
Țările ECAFE în curs de dezvoltare	4,0	3,9	1,6	1,5
Australia	3,9	5,0	1,6	2,9
Japonia	9,7	9,5	8,7	8,4
Noua Zeelandă	3,9	4,7	1,7	2,5
Toate țările ECAFE	5,7	5,9	3,4	3,5

a) 1960—1964

Sursa : Economic Survey of Asia and the Far East, 1966, pag. II-3.

Cele mai joase ritmuri au cunoscut economiile Ceylonului, Indiei și Indoneziei, mai ales la produsul pe cap de locuitor (vezi tabelul nr. 1). De notat că prezența Indiei în acest grup de țări are mare influență asupra situației generale, întrucît ea dă circa 45% din produsul total al țărilor în curs de dezvoltare membre ale ECAFE. În Indonezia, produsul pe locuitor scade în continuare de peste zece ani. O pierdere de viteză considerabilă se constată în Birmania, Cambodgia și Iran, în timp ce în Pakistan, Malaezia și Tailanda s-au obținut ritmuri mai inalte decît în a doua jumătate a deceniului trecut. În ultimele trei țări ritmul de creștere este superior celor 5% — obiectivul minim în „Deceniul dezvoltării" — dar creșterea produsului pe locuitor este și aici simțitor mai înceată.

În anul 1965, ritmul de creștere al produsului intern brut al țărilor în curs de dezvoltare din Asia a scăzut la 1,9% de la 6,5% cu un an înainte. Excluzînd din calcule India, în care produsul intern brut a scăzut în 1965 cu 3,7%, ritmul respectiv ar deveni 6,8%. Explicația stă în faptul că recolta indiană de cereale a atins în acel an un nivel neobișnuit de scăzut : 72 milioane tone, cu 17 milioane sub nivelul anului precedent.

În cursul perioadei de 5 ani 1960/1961—1964/1965, producția agricolă totală a țărilor în curs de dezvoltare din zona E.C.A.F.E. a crescut anual cu aproximativ 2,4%, iar producția alimentară a crescut și mai încet, și anume cu 2,2%. În anul 1965/66, producția agricolă totală precum și producția alimentară au scăzut însă cu 2% față de 1964/65. „Această situație, se arată în studiul citat, este și mai alarmantă cînd producția agricolă totală și în special producția de alimente sînt raportate la numărul populației. Între 1960/61 și 1964/65, producția agricolă pe locuitor a crescut anual numai cu cîteva fracțiuni de procent, iar producția alimentară pe locuitor în 1964/65 a fost mai mică cu 1% față de cea din 1960/61, situată la nivelul dinainte de război".

Volumul redus al producției agricole pe locuitor din țările în curs de dezvoltare ale regiunii a devenit „o problemă de serioasă preocupare". Condiția atingerii în următorii ani cel puțin a nivelului dinainte de război al producției de alimente pe locuitor ar fi în prezent un ritm anual de creștere de 5%. Or, în anul 1965/66 producția, în loc să crească, a scăzut cu 5%.

Pe ansamblul ramurilor economiei, rezultatele din prima jumătate a anului 1966 par a fi ceva mai bune decît cele ale anului precedent. Dar, așa cum subliniază autorii studiului, „factorii care frînează dezvoltarea economică continuă să fie volumul mic al producției agricole, creșterea necorespunzătoare a exporturilor în raport cu necesitățile de import, presiunile inflaționiste și deficitele cronice ale balanțelor de plăți".

● Structura exportului și structura producției

ÎNTR-O serie de țări în curs de dezvoltare din zona ECAFE exporturile ocupă o parte considerabilă din rezultatele activității economice. În Ceylon, Malaezia, Filipine, Iran, ele reprezintă mai mult de o cincime din produsul intern brut. Perspectivele de sporire a exportului sînt însă foarte limitate din cauza structurii producției care îl alimentează.

Tabel nr. 2

Ponderea agriculturii și a industriei prelucrătoare în produsul intern brut al unor țări ECAFE (în %)

	Agricultura	Industria prelucrătoare
Birmania (1964)	32,7	15,0
Cambodgia (1963)	41,2	9,0a
Ceylon (1964)	48,6	5,4
Filipine (1965)	30,5	16,9
India (1964)	42,9	15,7b
Indonezia (1965)	52,3	11,3
Iran (1963)	24,6	29,4
Malaezia (1963)	35,9	9,4
Pakistan (1965)	46,5	11,6
Tailanda (1965)	34,1	13,5

a) Inclusiv industria extractivă
b) Inclusiv construcțiile

Sursa : Economic Survey of Asia and the Far East, 1966, pag. II-12.

Cifrele din tabelul nr.. 2 arată cît se poate de limpede că, exceptînd Iranul, ponderea agriculturii în crearea produsului intern brut este mult mai mare decît cea a industriei prelucrătoare, ajungînd să o depășească de 9 ori în cazul Ceylonului. Nu e de mirare că produsele primare continuă să domine în exportul țărilor în curs de dezvoltare din zona ECAFE, reprezentînd 70% din total în 1964 (73% în 1962). Șapte produse : cauciuc natural, ceai, orez, copra și ulei de cocos, zahăr, iută și bumbac brut, au alcătuit în 1965 circa 75% din exportul total al regiunii. La cinci din aceste șapte produse, țările în curs de dezvoltare din regiune dețin ponderi predominante în producția și exportul mondial : cauciuc natural — 96% la producție și 94% la export, ceai — 80% și respectiv 84%, orez — 72% și 61%, copra și ulei de cocos — 81% și 84%, iută — 76% și 89%. „Acest fapt poate să pară în sine încurajator pentru exporturile regiunii, dar însăși dependența excesivă de aceste produse principale duce la vulnerabilitatea regiunii față de oscilațiile pieței mondiale. În general vorbind, condițiile pieței mondiale pentru principalele produse primare ale regiunii sînt nefavorabile din 1960 încoace, iar tendința de scădere a prețurilor și instabilitatea lor s-au accentuat" (pag. II — 204).

Date preliminare pe 1966, considerînd 1960=100, arată că indicele de prețuri pentru cauciuc natural a scăzut în acest interval scurt la 63, pentru ceai la 88, pentru bumbac brut la 88. Analiza raportului dintre cerere și ofertă la principalele produse primare de export ale zonei ECAFE arată că în perioada 1960—1965 producția și exportul de cauciuc natural, ceai, iută și bumbac au crescut simțitor, dar aceasta nu a dus decît la un declin al prețurilor. În cazul coprei și, parțial, al orezului, producția și exportul au scăzut, ceea ce a avut drept consecință urcarea prețurilor. „Implicația logică este că, cu cît producția și exportul sînt mai mari, cu atît mai mici vor fi prețurile. Aceasta este o situație destul de regretabilă pentru țările în curs de dezvoltare (pag. II — 206).

Pe de altă parte, indicele volumului exporturilor (1958=100) a crescut aproape fără întrerupere de la 108 în 1960 la 137 în 1965 și 138 în trimestrul I/1966. Aceasta înseamnă că regiunea a sporit volumul exportului pentru a compensa scăderea prețurilor. Autorii studiului ECAFE își exprimă părerea că a fost probabil, pentru țările producătoare de materii prime, singurul mod de a-și spori sau de a-și menține încasările din exporturi. De multe ori, însă, această reacție a țărilor exportatoare de produse primare la scăderea prețurilor pentru mărfurile lor a avut un efect opus celui urmărit, accelerînd deteriorarea prețurilor.

În ansamblu, problemele cruciale cărora trebuie să le facă față în prezent țările în curs de dezvoltare din zona ECAFE în materie de comerț exterior sînt fluctuațiile violente și tendința de scădere a prețurilor. „Aceste fluctuații au un efect indiscutabil dăunător asupra economiei regiunii, zădărnicind orice planificare națională pe termen lung pentru dezvoltare".

Un ritm rapid de creștere economică în țările în curs de dezvoltare din zona ECAFE depinde în mare măsură de creșterea exportului. Această părere, autorii studiului și-o amendează însă în mod semnificativ atunci cînd conchid : „pentru ca sectorul extern să poată servi ca motor al creșterii economice, exporturile trebuie să cuprindă de preferință o parte crescîndă de bunuri prelucrătoare. Dacă țările în curs de dezvoltare membre ale ECAFE vor continua să exporte mai ales produse primare, chiar presupunînd că asemenea exporturi pot fi sporite în ciuda inelasticității cererii și a concurenței din partea produselor sintetice, rezultă că perspectivele creșterii economice vor fi destul de limitate" (pag. II — 20).

● Capacitatea de import

EFORTURILE de dezvoltare a economiei se cer susținute bineînțeles și de o capacitate de import corespunzătoare. Importul țărilor în curs de dezvoltare din zona ECAFE a crescut în perioada 1960—1965 în ritm mai accelerat decît exportul : 4,9% în medie pe an față de 4,7%. Balanța comercială a fost deci pasivă, și aceasta în mod cronic, reflectînd cererea de import insemnată și creșterea insuficientă a exportului. Deficitul a reprezentat 2542 milioane de dolari în 1965, față de ceva mai mult de 2000 de milioane în cei patru ani precedenți și 1389 milioane în 1960. Țările cu balanță comercială activă constituie rare excepții în cadrul zonei, una din ele fiind Iranul. India și Pakistanul dețin împreună considerabil mai mult decît jumătate din deficitul întregii regiuni. Acesta se înregistrează în cea mai mare parte în schimburile cu America de Nord, Europa Occidentală și țările dezvoltate din cadrul ECAFE.

Pentru aprecierea capacității de import este pe de altă parte necesar să se cunoască evoluția raportului de schimb (terms of trade). Indicele valorii unitare (1958=100) a exporturilor țărilor în curs de dezvoltare din Asia a scăzut de la 111 în 1960 la 106 în 1965 (minima : 101 în 1962), în timp ce la importuri indicele valorii unitare a crescut de la 102 în 1960 la 104 în 1965. Astfel raportul de schimb (raportul dintre cei doi indici) s-a deteriorat de la 109 în 1960 la 101 în 1964, redresîndu-se parțial pînă la 103 în 1965. În a doua jumătate a anului 1966 a intervenit însă după toate probabilitățile o nouă deteriorare.

Calculînd indicele capacității de import prin raportarea indicelui raportului de schimb la indicele volumului exportului se constată că pe baza 1958=100, el a crescut de la 118 în 1960 la 141 în 1965. „Aceasta este, în sine, o tendință încurajatoare pentru regiune, ținînd seama că cele mai multe țări în curs de dezvoltare de aici depind în mare măsură de importul de utilaje și instalații pentru punerea în practică a programelor lor de dezvoltare. Trebuie relevat însă că, în general, extinderea capacității de import a regiunii s-a datorat în principal creșterii volumului exportului și nu unei îmbunătățiri a raportului de schimb" (pag. II—142).

★

Dificultățile pe care comerțul majorității țărilor din regiunea ECAFE le întîmpină afectează în mare măsură procesul dezvoltării lor economice, conchide studiul. Prima dintre ele, devenită cronică, este creșterea mai lentă a exporturilor în raport cu importurile. Paralel cu politica de înlocuire a unor importuri prin producție proprie, accentul ar trebui să cadă în împrejurările actuale pe intensificarea exporturilor. În ceea ce privește raportul de schimb, autorii consideră că acorduri pe plan regional privind prețurile unor produse primare ca orezul, ceaiul, cauciucul, iuta, copra, în care țările respective sînt principalii furnizori pe piața mondială, ar fi de natură să amelioreze condițiile exportului. Pe de altă parte, faptul că din 1963 importurile de alimente au reînceput să crească, anihilează avantajele aduse de scăderea importurilor de bunuri de consum nealimentare. De aceea este vital, pentru cruțarea rezervelor de devize, în folosul dezvoltării economice, ca regiunea să-și sporească producția agricolă. În fine, comerțul intraregional : „Este natural, poate, ca regiunea să-și extindă comerțul cu țările dezvoltate, deoarece piețele lor prezintă o mai mare complementaritate decît cele ale țărilor în curs de dezvoltare. Cu toate acestea, lărgirea comerțului între țările în curs de dezvoltare este indispensabilă pentru industrializarea regiunii pe termen lung". Treptat, pe măsura progresului industrializării, produse alimentare prelucrate, ciment, produse din lemn, mașini-unelte vor putea fi schimbate între actualele țări în curs de dezvoltare alături de produse primare tradiționale. Cooperarea în programele de producție și liberalizarea comerțului între țările respective n-ar putea decît facilita acest proces.

I. STELIAN

De asemenea, o însemnată contribuție la dezvoltarea schimburilor între cele două țări o aduce acordul de colaborare economică, industrială și tehnică semnat la București la 6 septembrie 1965. Acest acord prevede cadrul general de cooperare în domeniul industriei, minelor, agriculturii, construcțiilor și comunicațiilor. Organizațiile economice și întreprinderile românești și italiene vor colabora, în baza acestui acord, în multiple direcții : proiectare, construcții și punerea în funcțiune a unor instalații complete, modernizarea unor capacități existente, formarea de cadre, tipizare și standardizare, folosirea capacităților de producție disponibile, brevete, licențe, proiecte industriale etc.

Evoluția schimburilor comerciale între România și Italia — în milioane lei valută

	1959	1962	1964	1966
Total schimburi comerciale	109,8	464,6	584,9	740,1
— export	56,3	184,8	295,4	448,0
— import	53,5	279,8	289,5	292,1

Pe această linie, o contribuție la intensificarea relațiilor economice româno-italiene o aduc contractele de cooperare în diversificarea producției românești de tractoare, în producerea de mașini agricole, utilaje pentru industria chimică și industria alimentară.

Un rol important în cunoașterea căilor de lărgire și diversificare a formelor și acțiunilor de cooperare bilaterală în domeniul industriei, agriculturii și tehnico-științific, l-a avut vizita în Italia a tovarășului Maxim Berghianu, președintele Comitetului de Stat al Planificării, cu care ocazie s-a evidențiat posibilitatea unor acțiuni concrete în toate domeniile.

Documentele semnate la București la 8 august 1967 — acordul cultural, acordul de coproducție cinematografică și scrisorile oficiale cu privire la deschiderea birourilor de turism în cele două țări — vor constitui noi mijloace pentru dezvoltarea reciprocă a relațiilor între cele două țări.

Vizita în țara noastră a domnului Amintore Fanfani, ministrul afacerilor externe al Italiei, discuțiile purtate, cunoașterea nemijlocită și informarea directă asupra realităților și succeselor economiei românești vor aduce o contribuție crescîndă la dezvoltarea și lărgirea schimburilor comerciale și a legăturilor economice dintre România și Italia și la consolidarea păcii și cooperării între popoarele continentului nostru.

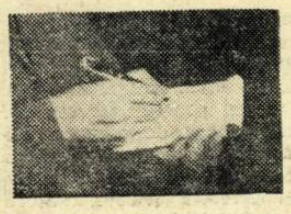

din bloc-notesul cronicarului

ITALIA: Dinamica mecanizării agriculturii

Italia face parte dintre țările care, în cadrul Pieței Comune — relata recent ziarul **Il Sole - 24 ore** — dispune de gospodăriile agricole cu suprafețele medii cele mai reduse (6,8 hectare, față de 17,8 ha în Franța, 10,7 ha în Olanda, 10,3 ha în R.F.G. și 10,2 ha în Belgia). Acesta este unul din motivele pentru care, menționează ziarul, cu toate eforturile depuse pentru creșterea producției agricole, n-au fost realizate progrese prea remarcabile în acest domeniu, deși în

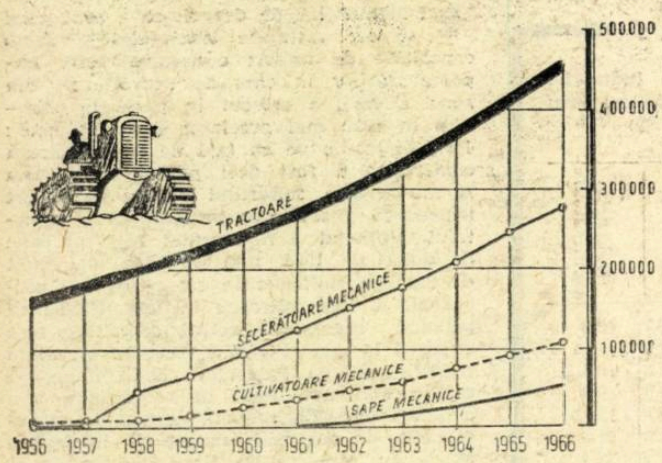

ultimii ani gradul de mecanizare a muncilor agricole a crescut mult, comparativ cu alte țări (mai puțin cu Franța și R.F.G.). Astfel, în ultimii 10 ani (1956—1966) ritmul de creștere al mijloacelor mecanizate a fost foarte rapid: peste 15 ori la secerători, 12,5 ori la cultivatcarele mecanice, aproape 2 ori pentru tractoare, 2,3 ori pentru alte diverse mașini agricole mecanizate etc. Aceste cifre — subliniază ziarul — „nu dau dreptul la automulțumire în ceea ce privește progresul de transformare al agriculturii noastre. Politica agricolă trebuie să încurajeze schimbările de structură, formarea de întreprinderi agricole în cadrul cărora folosirea mașinilor să fie cu adevărat utilă din punct de vedere tehnic și economic, creșterea disponibilităților de capital cu dobînzi scăzute pentru achiziționarea utilajului mecanic... De aceea este dificil de schițat tabloul acestui sector în 1970—1975, date fiind printre altele și eventualele transformări tehnologice ce vor interveni în domeniul tehnicii agricole. Dar, — conchide ziarul — ceea ce este cert, este că procesul transformării agriculturii va cunoaște un fenomen de creștere, dacă printre condițiile generale, se va trece la o radicală transformare a dimensiunilor întreprinderilor agricole ce se impune azi ca necesară". Graficul pe care-l reproducem după aceeași publicație, reprezintă creșterea numărului unor utilaje agricole mecanizate între anii 1958—1966.

67 de etaje la Moscova

Consiliul de miniștri al U.R.S.S. a aprobat planurile și finanțarea construirii unui zgîrie-nori de 67 de etaje care va fi înălțat pe unul din marile bulevarde ale Moscovei. Acesta va fi cel mai mare imobil din capitala Uniunii Sovietice și va fi destinat Ministerului Energiei Electrice și al Electrificării U.R.S.S. Lucrarea va fi executată în beton armat prefabricat. Pereții exteriori vor fi îmbrăcați în plăci de ceramică, de aluminiu și de sticlă.

„Cetățile" de la Overijse și Hoeilaart

După cum menționa revista **Economie + tehnique**, tradiția Belgici în cultura viței de vie este veche. Neavînd însă suficiente condiții naturale care să-i permită să înfrunte concurența vecinilor săi francezi, germani, italieni sau spanioli, viticultorii belgieni au recurs la cultivarea viței de vie în sere, astfel încît, de mai bine de 100 de ani, centrele Overijse și Hoeilaart, au devenit adevărate „cetăți" de sticlă ale strugurilor de masă.

În prezent, peste 3000 de familii belgiene, dețin peste 35 000 de asemenea sere, a căror producție anuală (rezultată din două recolte pe an) variază între 13—15 milioane kg struguri de masă, în majoritate pentru export (principalele țări importatoare sînt Anglia, R.F.G., Olanda și Franța). Pe lîngă aceste familii, în Belgia mai există și o serie de întreprinderi-cooperative care exploatează fiecare între 100—400 asemenea sere. În vederea extinderii și modernizării acestui sistem, numai în 1965 statul a alocat din bugetul țării sub formă de credite peste 120 milioane franci belgieni, ceea ce a permis introducerea încălzirii centrale în sere, eliminarea muncii de noapte și raționalizarea sistemelor de aerisire.

Cerc vicios

În anul acesta, industria prelucrătoare engleză urmează să investească cu aproximativ 8—9% mai puțin decît în 1966. O tendință similară se remarcă și în celelalte sectoare ale economiei britanice. Aceste indicii au fost rezultatul unei anchete efectuate recent de către Ministerul Comerțului, în cadrul căreia circa 4000 de firme au fost invitate să-și prezinte planurile de investiții pentru anul în curs. La această solicitare au răspuns 2400 firme care dețin 50% din totalul investițiilor din industria prelucrătoare și 30% din celelalte ramuri.

Reducerea investițiilor constatată cu prilejul anchetei, presupune — după aprecierea comentatorilor — o încetinire a ritmului dezvoltării economice și noi dificultăți pe calea redresării economiei britanice. Totuși — constată aceștia — nu este mai puțin adevărat că reducerea investițiilor este o urmare indirectă a măsurilor de austeritate luate de guvern, tocmai pentru a combate dificultățile economice. „Ne aflăm așadar — remarca ziarul *The Times* — în plin cerc vicios".

S. U. A.: Discriminarea în cifre

Într-un comentariu referitor la incidentele rasiale din S.U.A., ziarul francez **Les Echos** *schițează următorul tablou al situației populației americane de culoare. Negrii americani (peste 20 de milioane la număr) reprezintă 10,7% din populația Statelor Unite și sînt repartizați foarte inegal pe întregul teritoriu: ei constituie 0,3% din populația statelor Maine și New Hampshire, 8% din cea a statului New York, 10,3% din Illinois, 20% din Virginia, 42% din populația statului Mississippi și 54% din populația capitalei federale, Washington. Circa 3/4 din populația de culoare locuiește la orașe, trăind din „resurse mediocre și ocupînd locuințele cele mai inadecvate". În timp ce 64% din americanii albi sînt proprietarii locuințelor lor, proporția se reduce la 38% cînd este vorba de negri. „În 12 din cele mai mari orașe ale S.U.A. — menționa recent ziarul englez* **The Times** *— două cincimi din totalul populației de culoare locuiește în ghettouri". Dar inegalitatea dominantă se reflectă în salarii și venituri, resursele familiilor negre reprezentînd — potrivit ziarului* **Les Echos** *— circa 65% din cele ale albilor. Aceeași proporție se remarcă și pentru salarii. Într-un articol publicat în același ziar englez citat mai sus, dr. Nathan Hare de la Universitatea Harvard (S.U.A.) menționa că în privința veniturilor, situația populației de culoare este aproape aceeași ca acum 50 de ani.*

O stare asemănătoare există și în ceea ce privește șomajul și școlarizarea: proporția șomerilor în rîndul populației albe este de 4,5%, dar ea depășește 11% pentru populația de culoare; cît despre problema studiilor mai puțin de 50% din absolvenții de culoare pot urma cursurile unei universități.

„Poligonul" de la Katowice

În apropiere de Katowice (Polonia) a început construcția unei mine experimentale de cărbuni, în cadrul căreia se va aplica automatizarea și mecanizarea completă a tuturor proceselor de producție. Noua mină va deveni un fel de „poligon" pentru efectuarea a diverse experimente tehnice, în vederea unei organizări cît mai bune a producției. Cei aproximativ 250 mineri care vor fi angajați aici, vor extrage o cantitate de 4 000 tone cărbune în 24 de ore. Un sistem special de dispecerat, în întregime automatizat, va fi conectat la o mașină electronică de calcul, care va culege și va prelucra informațiile cu privire la desfășurarea procesului de producție. Colectivului de muncitori ai minei îi va reveni doar sarcina să verifice și să întrețină instalațiile, avînd în vedere că toate procesele, inclusiv încărcarea și transportarea cărbunelui, vor fi caracterizate de un înalt grad de automatizare și mecanizare.

C. GRIGORE

PROCESUL PUICUȚELOR

sau de ce oul mic este egal cu oul mare

RECENT, la ferma avicolă Peris, de lîngă București, a avut loc un interesant proces judiciar între orătăniile care populează această unitate.

Era într-o dimineață călduroasă de iulie. În marele coteț al fermei, toate orătăniile s-au cocoțat pe lăzile — frumos orînduite — destinate ambalării ouălelor. Pe un podium a luat loc completul de judecată: un curcan cu fireturi roșietice și două curci... plouate. Alături, două bibilici în calitate de „apărători din oficiu" ai părților în conflict.

Începe procesul. Judecătorii au în față două plîngeri: bătrînele găini au dat în judecată grupul puicuțelor ouătoare, iar acestea, la rîndul lor, au chemat la masa dreptății pe bătrînele găini. Motivele: găinile se plîng de ***nepolitețea*** *puicuțelor care (citățm) „se consideră egale cu noi, ne sfidează, au pretenție la aceeași rație de grăunțe. Această comportare se datorește — între altele — faptului că ele sînt protejate. Dovadă: pentru ouăle lor, care sînt mult mai mici ca ale noastre, ele primesc același preț". În plîngerea puicuțelor, motive la fel de serioase: bătrînele găini le consideră subordonate și nu le tratează ca surate egale în drepturi. Această situație (citățm din nou) „nu mai poate să continue. Am intrat în producție, producem același număr de ouă, care sînt prețuite în bani la fel ca ouăle bătrînelor găini. Cerem egalitate!".*

După prezentarea plîngerilor au luat cuvîntul bibilicile. Apărătoarea cauzei puicuțelor a spus între altele: „Clientele mele au dreptate. În toate magazinele din țară ouăle lor se vînd cu 0,90 lei, la fel cu ale bătrînelor găini. E, deci, cazul să se statorniceaască în drept și în fapt egalitatea deplină între găini și puicuțe".

Cealaltă bibilică a ținut un logos mai amplu din care reproducem: „Colega mea a spus un adevăr binecunoscut: ouăle puicuțelor au același preț ca și al găinilor. Se știe însă — există calcule la dosar — că ouăle puicuțelor cîntăresc între 30—40 grame, pe cînd ale găinilor între 50—70 grame. O găină harnică, care acordă atenție mărimii oului, poate să realizeze într-un an circa 250 de ouă în greutate totală de aproximativ 17 kg. O puicuță însă, dacă realizează același număr de ouă în aceeași perioadă, nu poate să totalizeze decît o cantitate de circa 8 kg. Socotim, deci, că nu e just ca puicuțele să obțină pentru același număr de ouă un beneficiu egal cu al găinilor. Practica internațională confirmă propunerea noastră. Pentru aceasta e necesar să ascultăm și cuvîntul porumbeilor călători, care au colindat lumea în lung și-n lat. Dovezile lor sînt în favoarea clientelor mele...".

Au luat, apoi, cuvîntul cinci porumbei călători, care au relatat că peste tot, pe unde au fost, au constatat că prețul la ouă e stabilit după mărimea produsului. Mai mult: în unele locuri, ouăle pentru gătit se vînd fără coajă, la kg, conținutul lor fiind ambalat în pungi de diferite mărimi. S-ar putea accepta oare ca o pungă cu 250 grame ouă să aibă același preț cu o pungă care conține 500 grame ouă?

Și încă un fapt important a fost adus în dezbatere de porumbeii călători: fermele avicole și unitățile cooperației de consum din țara noastră dispun de numeroase utilaje din import — plătite cu bani grei — pentru sortat ouăle după mărime. Aceste utilaje nu sînt folosite la întreaga capacitate, în vreme ce ouăle sînt livrate unităților comerciale fără a fi sortate.

Mărturiile porumbeilor au fost hotărîtoare. Pe baza lor, completul de judecată a hotărît:

1) În principiu, puicuțele au aceleași drepturi cu găinile bătrîne, însă ele trebuie să fie politicoase și să acorde stimă găinilor care au o experiență mai bogată și depun mai multe eforturi pentru calitate și cantitate.

2) Se aprobă cererea găinilor ca prețul la ouă, indiferent de unde provin, să se stabilească după mărime. Concret: un ou de 70 grame să aibă un preț dublu față de un ou de 35 grame.

3) Aceste hotărîri intră în vigoare după avizarea lor de către cei ce răspund de buna desfășurare a comerțului.

Se pune întrebarea: cu cine vor ține aceștia: cu puicuțele sau cu găinile bătrîne?

D. TĂRNĂUCEANU

P.S. — Să nu se aibă în vedere interesul unor vînzători de ouă, care dau la protejați ouăle mari cu același preț cu care le dau pe cele mici la cumpărătorii de rînd.

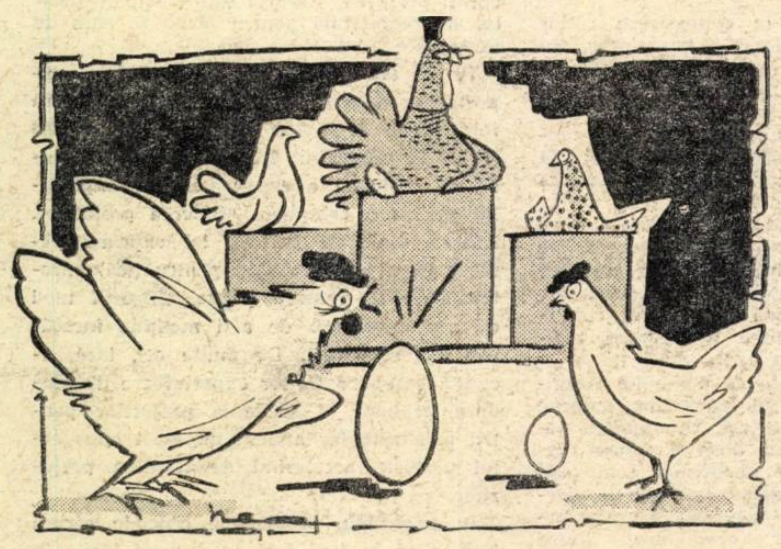

(Desen de NEAGU-RĂDULESCU)

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 33 (209)
VINERI
18 august 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

MERSUL ASCENDENT AL ROMÂNIEI SOCIALISTE

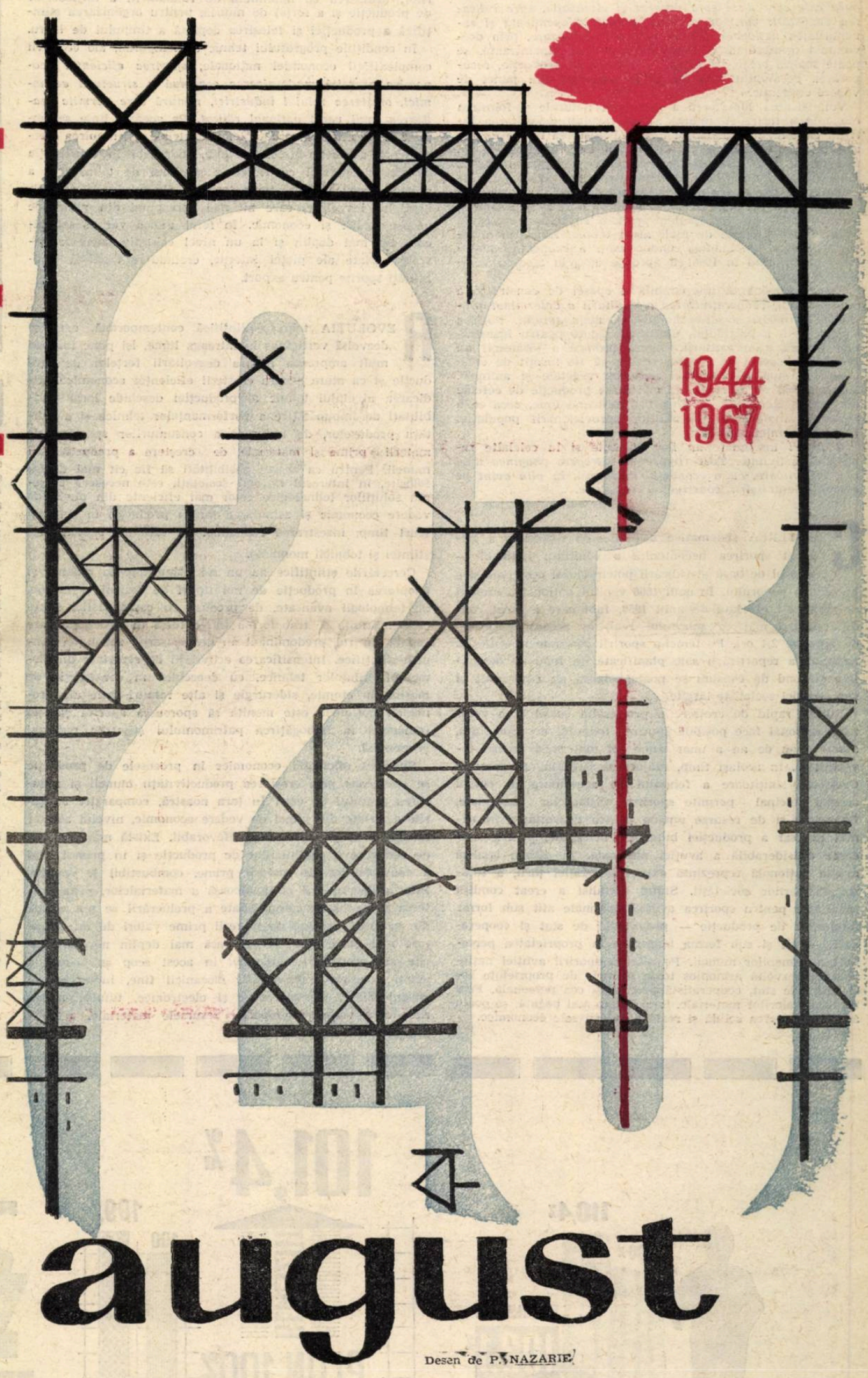

Desen de P. NAZARIE

IN istoria patriei noastre, victoria insurecției naționale antifasciste din August 1944, inițiată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român, în colaborare cu celelalte forțe patriotice, a constituit un eveniment de cea mai mare însemnătate în viața poporului român. 23 August a marcat începutul unei epoci noi, a deschis largi orizonturi pe drumul de la vechea orînduire nedreaptă, la o societate în care omul muncii devine stăpînul și făuritorul conștient al propriului său destin.

Ca rezultat al desfășurării cu succes a operei de construire a socialismului, în perioada care a trecut de la eliberare, poporul român a obținut o serie de realizări de însemnătate istorică. Într-un termen relativ scurt, în structura economică și socială a țării noastre au avut loc schimbări radicale ; forțele de producție au cunoscut o dezvoltare susținută, iar relațiile de producție socialiste s-au generalizat în întreaga economie. În România, exploatarea omului de către om a fost lichidată pentru totdeauna, socialismul a triumfat definitiv la orașe și sate. Experiența noastră dovedește că socialismul creează cadrul necesar pentru deplina dezvoltare și înflorire a națiunii, deschide o epocă de descătușare a marilor forțe materiale și spirituale ale maselor populare.

Astăzi România socialistă pășește hotărît înainte, în ritm susținut și rapid, pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, al bunăstării poporului. *Ea înfățișează tabloul unei țări în plin avînt economic, politic și social, rod al trăducerii în viață a politicii științifice a Partidului Comunist Român.* Economia noastră se dezvoltă în mod echilibrat și multilateral, pe linia creșterii eficienței sale, putînd rezolva sarcini de o tot mai mare complexitate.

La baza progresului general al societății noastre, partidul și guvernul au pus dezvoltarea continuă a economiei, sporirea producției bunurilor materiale, cu deosebire în industrie și agricultură. Pe această temelie se poate asigura un avînt economic și social multilateral, caracteristic unei economii moderne și înaintate. De-a lungul anilor partidul și guvernul au adoptat o serie de măsuri menite să creeze condiții pentru accelerarea dezvoltării unor sectoare esențiale ale producției, pentru mai buna valorificare a potențialului material și uman al țării și a superiorității orînduirii noastre socialiste.

SUB conducerea partidului clasei muncitoare, poporul român și-a concentrat toate energiile creatoare în direcția înfăptuirii programului de construire a socialismului. Călăuzindu-se după învățătura marxist-leninistă, ținînd seama de condițiile concrete ale țării noastre și de necesitățile dezvoltării României, *partidul a pus în centrul acestui program industrializarea socialistă a țării*, crearea unei puternice industrii grele și, în primul rînd, a construcției de mașini — obiectiv de importanță vitală pentru edificarea victorioasă a socialismului. Viața a confirmat pe deplin justețea acestei politici. *Industrializarea este sin-*

(Continuare în pag. 8)

TRĂIASCĂ 23 AUGUST — ZIUA ELIBERĂRII ROMÂNIEI DE SUB JUGUL FASCIST!

Mersul ascendent al României socialiste

(U r m a r e d i n p a g. I)

gura cale care duce spre progres și civilizație, spre ridicarea bunăstării maselor, asigură în fapt independența și suveranitatea națională. Numai prin industrializare, prin dezvoltarea primordială a ramurilor moderne, dinamizante, se poate realiza creșterea rapidă a forțelor de producție, recuperarea decalajului față de țările avansate din punct de vedere economic.

Valorificarea superioară a resurselor naturale și folosirea eficientă a forței de muncă au ca rezultat dezvoltarea într-un ritm înalt a industriei noastre, creșterea medie anuală a producției de 13,2% în ultimii 16 ani înscriindu-se ca una dintre cele mai rapide înregistrate pe plan mondial. La sfîrșitul anului trecut volumul total al producției industriale a fost de 11 ori mai mare față de 1938. În ansamblul său, industria s-a caracterizat prin apariția de noi subramuri, prin diversificarea producției, printr-o capacitate crescîndă de a realiza produse de înalt nivel tehnic. Industria a devenit ramura dominantă, conducătoare a economiei naționale, contribuind în 1966 cu aproape 50% la crearea venitului național.

Parte componentă inseparabilă a operei de construire a socialismului, *cooperativizarea agriculturii a determinat profunde schimbări social-economice în viața satului.* Politica agrară justă a partidului, eforturile făcute pentru înzestrarea tehnică a agriculturii, munca rodnică a țărănimii au făcut ca procesul de cooperativizare să fie însoțit de creșterea continuă a producției agricole, vegetale și animale. În anul 1966 s-a realizat cea mai mare producție de cereale din istoria României — circa 13,8 milioane tone, ceea ce a asigurat satisfacerea necesităților aprovizionării populației și ale economiei naționale.

Realizări însemnate au fost obținute și în celelalte ramuri de activitate. *Toate împreună întregesc imaginea unei țări înfloritoare, cu o economie viguroasă, în plin avînt pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste.*

CREȘTEREA sistematică a producției materiale a asigurat sporirea necontenită a venitului național — izvorul de bază al ridicării potențialului economic și a bunăstării poporului. În anul 1966 venitul național a crescut de peste 4,4 ori față de anul 1950, fapt care a creat condiții pentru mărirea salariului real, în aceeași perioadă, de aproape 2,4 ori. Pe temelia sporirii continue a venitului național, a repartizării sale planificate, în fond de acumulare și fond de consum se poate asigura un ritm înalt al reproducției socialiste lărgite.

Ritmul rapid de creștere a produsului social și a venitului național face posibilă sporirea fondului de acumulare, alocarea an de an a unor sume tot mai mari pentru investiții și, în același timp, majorarea fondului de consum. Creșterea simțitoare a fondului de acumulare în cursul acestui cincinal permite sporirea mijloacelor materiale, financiare și de resurse umane pentru dezvoltarea în ritmul necesar a producției bunurilor materiale, pentru ridicarea considerabilă a avuției naționale. În ultima analiză avuția națională reprezintă expresia bogăției țării, a tuturor membrilor societății. Statul socialist a creat condiții favorabile pentru sporirea avuției naționale atît sub forma fondurilor de producție — proprietate de stat și cooperatistă, — cît și sub forma bunurilor în proprietatea personală a oamenilor muncii. Pe măsura sporirii avuției naționale se dezvoltă armonios toate formele de proprietate socialistă: de stat, cooperatistă precum și cea personală. Prin sporirea valorilor materiale, țara devine mai bogată, se poate asigura creșterea solidă și reală a puterii sale economice.

RIDICAREA treptată a economiei României la nivelul țărilor avansate din punct de vedere economic, necesită nu numai realizarea unui progres cantitativ al tuturor ramurilor, ea presupune în mod necesar *creșterea nivelului calitativ al întregii activități economice și sociale, perfecționarea continuă a muncii în toate domeniile, sporirea sistematică a rolului factorilor intensivi în dezvoltarea economiei.* Aceasta va permite valorificarea la un nivel superior a potențialului economic și uman al țării.

Problemele creșterii eficienței economiei noastre naționale, ale eliminării unor rămîneri în urmă sau deficiențe care se manifestă în diferite domenii de activitate, au fost puse cu deosebită stringență la Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966. Pe baza indicațiilor date cu acest prilej, în întreaga țară se desfășoară o largă acțiune pentru identificarea și lichidarea pierderilor planificate și a rebuturilor, utilizarea cu maximum de randament a mijloacelor de producție și a forței de muncă, pentru organizarea științifică a producției și folosirea deplină a timpului de lucru.

În condițiile progresului tehnic contemporan, ale creșterii complexității economiei naționale, *sporirea eficienței economice necesită modernizarea continuă a structurii economiei, creșterea rolului industriei, ramură care permite realizarea unui venit național ridicat.* Pe această linie se impune diversificarea producției industriale și înnoirea permanentă a sortimentelor produse, îndeosebi în construcția de mașini, paralel cu ridicarea gradului de tehnicitate a acestor produse și scoaterea treptată din producție a sortimentelor învechite, care nu mai corespund din punct de vedere tehnic și economic. În felul acesta vor fi satisfăcute tot mai deplin și la un nivel calitativ superior nevoile variate ale pieței interne, creindu-se totodată posibilități sporite pentru export.

REVOLUȚIA tehnico-științifică contemporană, care se dezvoltă vertiginos în întreaga lume, își pune tot mai mult amprenta asupra dezvoltării forțelor de producție și ca atare asupra creșterii eficienței economice. Ridicarea nivelului tehnic al producției deschide largi posibilități de îmbunătățire a performanțelor tehnice și a calității produselor, de reducere a consumurilor specifice de materii prime și materiale, de creștere a productivității muncii. Pentru ca aceste posibilități să fie cît mai deplin folosite, în interesul întregii societăți, este necesară alegerea soluțiilor tehnologice celor mai eficiente din punct de vedere economic și asimilarea lor în producție în cel mai scurt timp, înzestrarea economiei cu ultimele cuceriri ale științei și tehnicii mondiale.

Cercetările științifice au un rol primordial în crearea și adoptarea în producție de noi tipuri de mașini și utilaje, de tehnologii avansate, de produse cu caracteristici superioare. Știința se transformă într-o forță de producție care capătă un rol predominant în desfășurarea revoluției tehnico-științifice. Intensificarea activității de cercetare din domeniul științelor tehnice, cu deosebire în construcția de mașini, în chimie, siderurgie și alte ramuri-cheie ale economiei naționale este menită să sporească aportul științei românești la îmbogățirea patrimoniului științific național și mondial.

Sporirea eficienței economice în procesele de producție se realizează prin creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost. În țara noastră, comparativ cu țările avansate din punct de vedere economic, nivelul acestor indicatori se prezintă încă defavorabil. Există mari rezerve de reducere a cheltuielilor de producție și în primul rînd a consumurilor de materii prime, combustibil și energie. Prin utilizarea mai economicoasă a materialelor, prin creșterea gradului de complexitate a prelucrării se pot obține din aceeași cantitate de materii prime valori de întrebuințare mai mari, care să satisfacă mai deplin nevoile sporite ale economiei naționale. În acest scop se acordă o atenție deosebită dezvoltării mecanicii fine, industriei de mașini-unelte, electrotehnice și electronice, tuturor ramurilor care valorifică superior resursele materiale.

Rivale nedezmințite ale secetei, temelii pentru recolte bogate, irigațiile se vor extinde pînă în 1970 pe o suprafață de peste 760 000 ha. Din această suprafață, 400 000 ha se vor amenaja cu fonduri de la stat, majoritatea în sisteme mari de irigații. În imagine — lucrări de amenajare prin conducte îngropate pe terenurile unităților agricole de stat Lița și Seara din raionul Turnu Măgurele.

UN factor hotărîtor în dezvoltarea continuă a economiei naționale pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste îl constituie perfecționarea formelor de conducere și planificare a economiei. În perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea, partidul și guvernul au elaborat și adoptat un întreg complex de măsuri îndreptate spre îmbunătățirea conducerii, planificării și organizării economiei, a întregii vieți sociale. Modul de elaborare a planului cincinal — prin care se stabilesc obiectivele principale ale tuturor întreprinderilor și ministerelor pe întreaga perioadă, cît și pe fiecare an în parte — reprezintă o perfecționare a întregului sistem de planificare, trecerea la o metodă superioară de conducere a economiei. În contextul general al perfecționării formelor de conducere a economiei a fost îmbunătățit sistemul de conducere a agriculturii. Înființarea uniunilor raionale, regionale și a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție asigură un cadru larg pentru manifestarea inițiativei țărănimii, pentru participarea sa la rezolvarea problemelor dezvoltării agriculturii. Crearea întreprinderilor și a fermelor de stat realizează condiții pentru o nouă dezvoltare a agriculturii românești, pentru punerea în valoare a marilor rezerve încă nefolosite de sporire a producției agricole și reducere a cheltuielilor de producție. Pornindu-se de la rolul deosebit al științei în desăvîrșirea construcției socialiste, în scopul creșterii contribuției științei românești la înflorirea întregii societăți, a fost constituit Consiliul Național al Cercetării Științifice.

A devenit o practică a partidului nostru de a se consulta cu activul de partid și de stat, cu întregul popor asupra principalelor probleme ale activității economice și sociale. Aceasta reprezintă una din trăsăturile caracteristice ale democrației noastre socialiste, care asigură participarea activă a întregului popor la traducerea în viață a marilor sarcini trasate de partid. Consfătuirile pe țară privind activitatea din construcții, transporturi, industria constructoare de mașini și chimică, comerț exterior și interior etc. au prilejuit un larg schimb de experiență și au avut un rol esențial în adoptarea unor măsuri și soluții eficiente pentru perfecționarea activității în domeniile respective.

Conducerea partidului și statului se preocupă în continuare de crearea în toate verigile și sectoarele societății a unui cadru propice pentru valorificarea deplină a iniția-

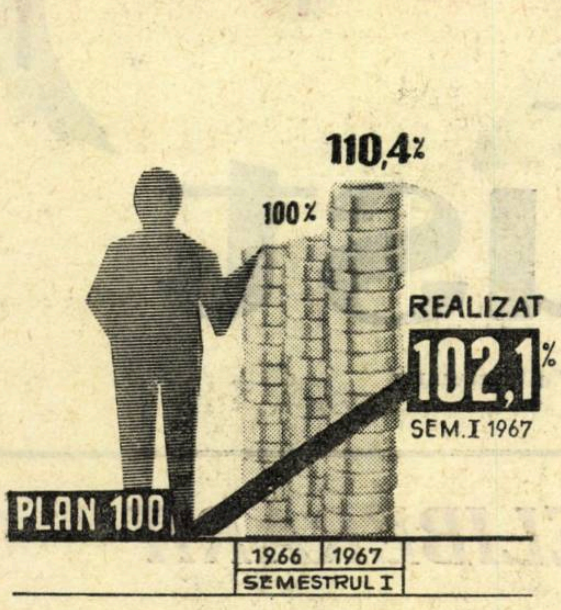

Productivitatea muncii pe un salariat în industria republicană

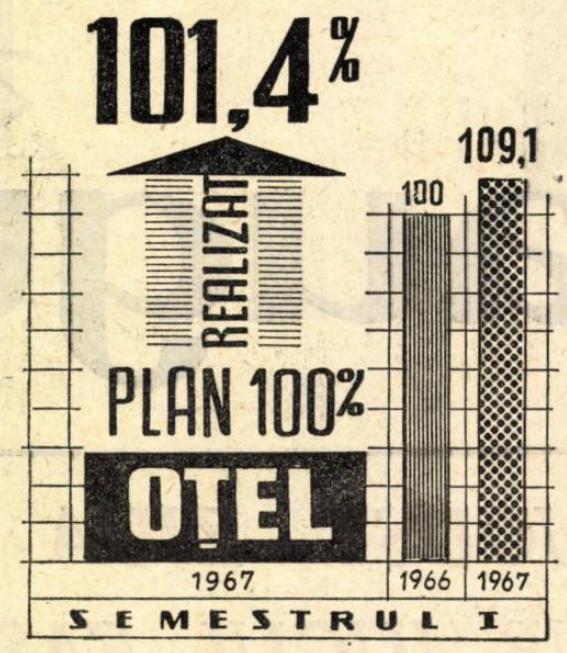

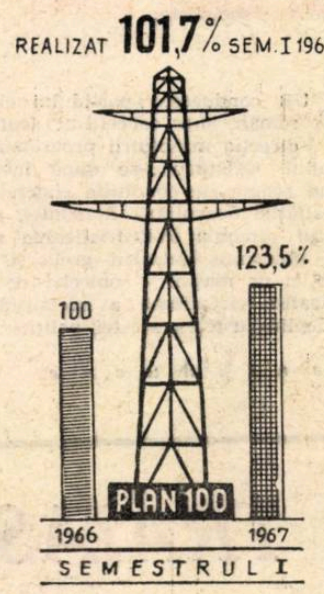

Energie electrică

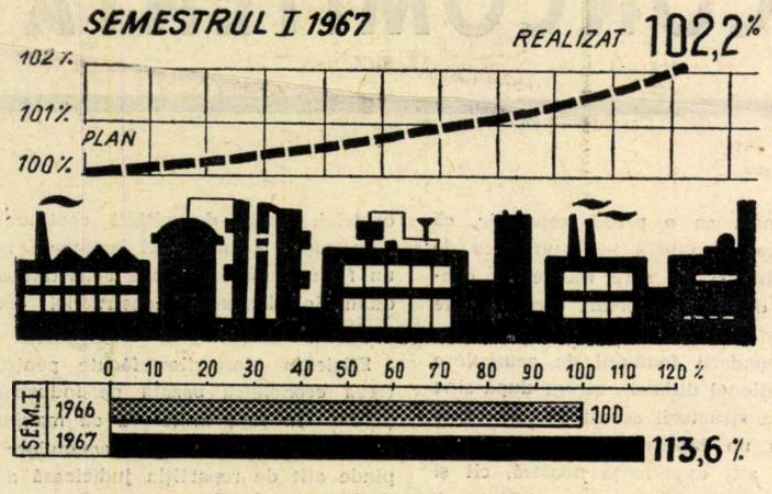

Producția globală industrială

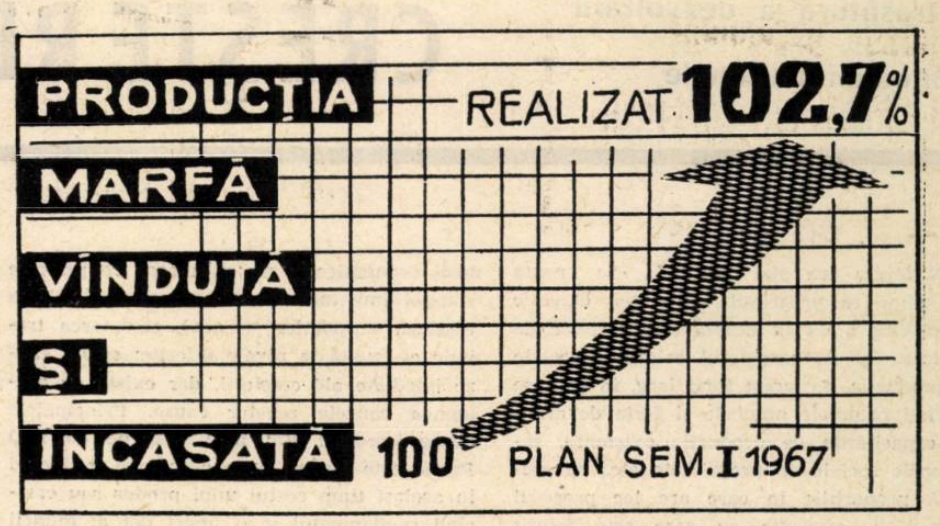

tivei creatoare a maselor populare, paralel cu întărirea centralismului democratic, a spiritului de disciplină indispensabil în condițiile economiei moderne. În această privință se au în vedere noi forme de participare tot mai largă a oamenilor muncii la elaborarea planurilor economice, a măsurilor pentru înfăptuirea lor.

În planificarea și conducerea economiei, în toate domeniile construcției socialismului, partidul promovează un spirit nou, științific, acționează pentru abandonarea practicilor învechite, a mentalității anchilozate de abordare a problemelor. Numai pe baza studierii și cunoașterii obiective a realității în toată complexitatea ei, sub toate aspectele și laturile sale, atît pozitive cît și negative, se poate ajunge la soluții care răspund unor necesități reale, cerute stringent de viață. Atitudinea pragmatică față de realitate, tendința de a releva numai ceea ce este convenabil unor interese de moment ar face imposibilă elaborarea și adoptarea unor soluții științifice, în spiritul politicii și ideologiei partidului nostru. Viața impune studierea aprofundată a tuturor fenomenelor noi care apar în procesul dezvoltării economice și sociale a patriei, pentru a se putea găsi în toate împrejurările răspunsurile și soluțiile cele mai corespunzătoare.

ȚINÎND seama de indicațiile date de partid, în prezent în întreaga țară se desfășoară o vastă acțiune pentru organizarea pe baze științifice a producției și a muncii în toate întreprinderile industriale. Obiectivul fundamental al acestei acțiuni este obținerea unei producții fizice, productivități a muncii și acumulări mai ridicate față de prevederile planului cincinal, cît și atingerea nivelului normelor de consum, a manoperei specifice de produs, a prețului de cost etc. realizat în țările mai dezvoltate industrial. De asemenea, se află în curs de elaborare și experimentare un șir de noi măsuri prevăzînd creșterea atribuțiilor și rolului întreprinderilor și unităților economice, atragerea la conducerea și rezolvarea problemelor dezvoltării economiei a celor mai bune cadre și specialiști de care dispune țara noastră, a maselor largi. Recenta Hotărîre a Consiliului de Miniștri, care prevede experimentarea în 71 de întreprinderi industriale a unor noi metode de conducere și planificare se înscrie printre măsurile luate în acest sens.

Procesul de îmbunătățire a conducerii, planificării și organizării în toate verigile economiei naționale este un proces continuu, care se dezvoltă pe măsura creșterii și amplificării forțelor de producție, a ridicării experienței și pregătirii cadrelor, a conștiinței lor politice și profesionale, a elaborării unor metode și instrumente științifice de rezolvare și fundamentare a soluțiilor adoptate. El este expresia politicii conștiente a partidului de perfecționare neîntreruptă a relațiilor de producție.

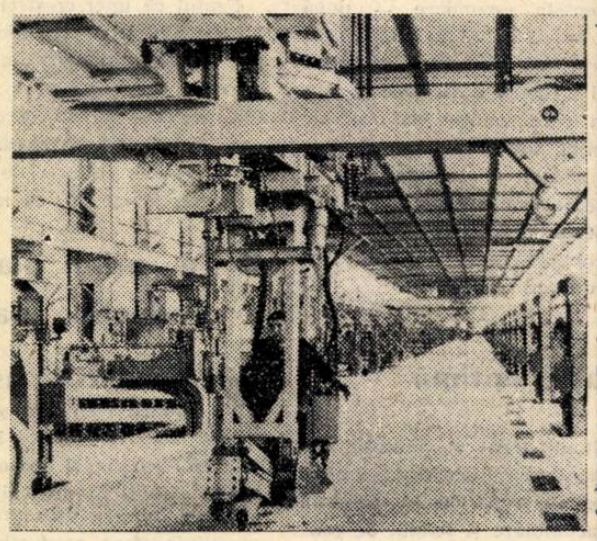

Uzina de aluminiu Slatina: **întregul proces de producție este mecanizat și automatizat. Aceasta permite obținerea unei înalte productivități, concomitent cu economisirea unui volum important de cheltuieli de producție.**

PROGRESELE rapide ale economiei naționale creează premise favorabile și în același timp sporesc necesitatea participării mai largi a României la circuitul economic mondial. În acest sens a fost elaborat un amplu program de dezvoltare a relațiilor economice externe, pentru creșterea competitivității produselor românești pe piața mondială, pentru ridicarea eficienței participării țării noastre la diviziunea internațională a muncii.

În relațiile economice mondiale formele clasice de comerț exterior se schimbă tot mai mult, apar forme de cooperare economică, tehnică și științifică, determinînd în mod necesar angrenarea tot mai amplă a fiecărei țări în diviziunea internațională a muncii. În consecință, dezvoltarea cooperării economice și tehnico-științifice cu alte state, indiferent de orînduirea lor socială, devine una din direcțiile extinderii relațiilor noastre externe. Sînt în curs de examinare și încheiere contracte de cooperare bazate pe respectarea principiilor suveranității și independenței naționale, al deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

ÎN prezent toate forțele creatoare ale patriei sînt concentrate pentru aducerea la îndeplinire a hotărîrilor Congresului al IX-lea al partidului, pentru a înfăptui și depăși obiectivele planului cincinal. Plenara C.C. al P.C.R. din 26—27 iunie a.c. a dezbătut și aprobat Directivele cu privire la elaborarea planului cincinal pe anii 1971—1975 și a direcțiilor principale ale dezvoltării economiei naționale în perioada 1976—1980. Aceste lucrări de mare importanță pentru precizarea sarcinilor de perspectivă ale construcției socialiste în țara noastră se vor încheia în linii generale pînă la sfîrșitul anului viitor, desfășurîndu-se sub îndrumarea și coordonarea unei comisii centrale de partid și de stat. După cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, *„firul roșu care străbate de la un capăt la altul directivele pentru elaborarea viitorului cincinal este grija pentru asigurarea unui progres neîntrerupt al tuturor ramurilor producției de bunuri materiale, pentru ridicarea calitativă a întregii noastre economii, pentru apropierea de țările avansate ale lumii din punct de vedere al producției și productivității muncii, al randamentului activității economice, al gradului de civilizație materială și culturală a societății noastre“.*

Pe baza marilor succese obținute în opera de construcție socialistă se *conturează perspectiva însuflețitoare de a se putea încheia, pînă la sfîrșitul deceniului următor, procesul complex al desăvîrșirii construirii socialismului, atingîndu-se la indicatorii de bază ai dezvoltării economice nivelele actuale ale țărilor europene cu economie avansată.* Învingînd rămînerile în urmă moștenite din trecut, România socialistă va intra astfel în rîndul statelor economic avansate ale lumii.

★

Sărbătorirea zilei naționale a României în acest an are loc în condițiile în care oamenii muncii din întreaga lume aniversează semicentenarul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, eveniment de răscruce în istoria universală, care a deschis epoca revoluțiilor proletare, epoca trecerii popoarelor de la capitalism la socialism. Victoriile dobîndite de țările socialiste în dezvoltarea lor materială și spirituală, uriașul lor potențial economic și politic exercită o influență crescîndă asupra întregii vieți internaționale.

Însuflețit de mărețele idealuri ale socialismului, poporul român muncește cu hotărîre pentru traducerea în viață a politicii juste a partidului, pentru dezvoltarea și înflorirea necontenită a țării. În felul acesta el își aduce o contribuție prețioasă la sporirea forței sistemului socialist mondial, la creșterea influenței sale în lume, la cauza victoriei socialismului și păcii. Succesele de pînă acum constituie o chezășie că marile sarcini ale cincinalului vor fi îndeplinite, ridicînd patria noastră tot mai sus pe înaltele piscuri ale civilizației.

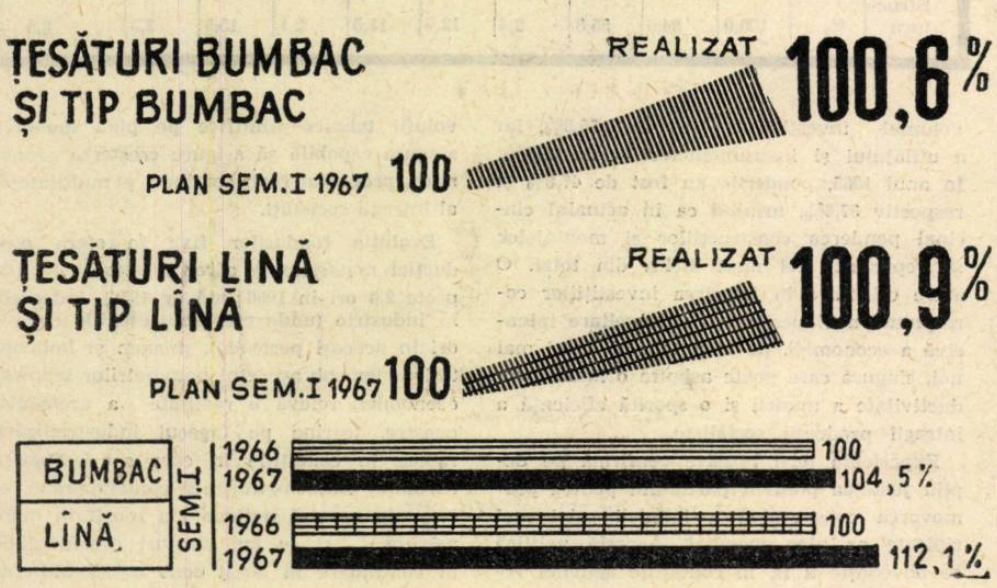

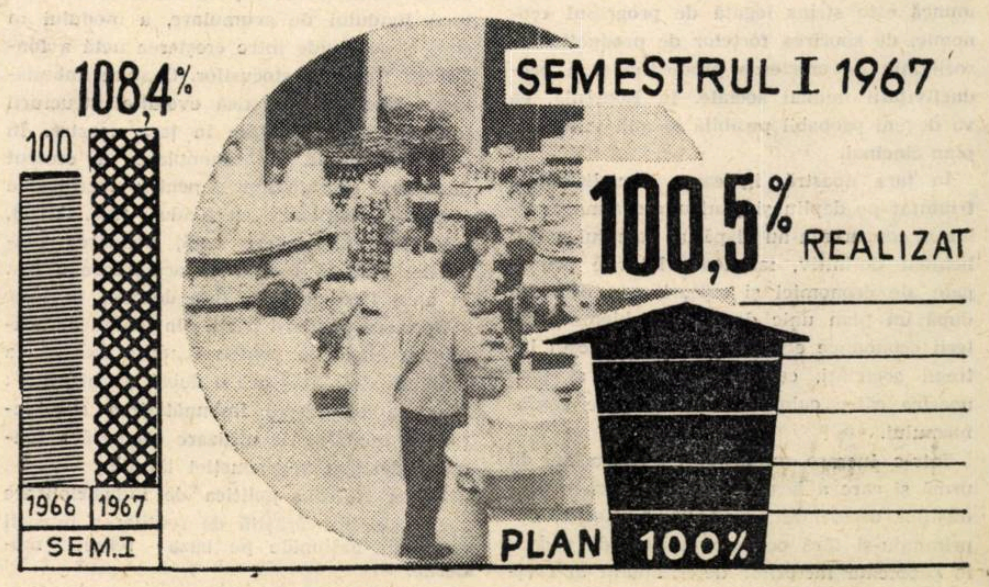

Vînzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist.

O trăsătură a dezvoltării economiei naționale

CREȘTEREA CONCOMITENTĂ

În forma cea mai generală, se poate spune că progresul economiei depinde de nivelul atins în dezvoltarea forțelor de producție și de caracterul relațiilor sociale de producție. Pe acest fond larg, în care se cuprind resursele naturale și forța de muncă, capacitățile de producție existente, raporturile sociale de proprietate etc., se grefează proporțiile în care are loc procesul acumulării, eficiența cu care este folosit fondul de acumulare. În ultimă analiză, se poate spune că dezvoltarea economică este în mare măsură dependentă de realizarea unei proporții optime între acumulare și consum.

Experiența dobîndită de țara noastră, ca și de alte țări, în construcția economică dovedește incontestabil că între scopurile pe care societatea și le poate asuma, rolul primordial îl ocupă creșterea economică. Vorbind despre creștere economică, înțelegem neîndoielnic un astfel de proces de dezvoltare care este capabil să modifice proporțiile fundamentale în economie, în sensul cerut de condițiile moderne ale evoluției sociale, în care tehnica modernă să pătrundă neîntrerupt nu numai în producția socială, ci în toți porii societății (incluzînd aci și gospodăriile populației).

Unii economiști burghezi, confruntați cu realitățile lumii capitaliste contemporane, în care multe din țările acesteia se manifestă cu acuitate, încearcă să justifice din punct de vedere teoretic că ar fi posibil ca rolul prioritar în dezvoltarea socială să revină nu creșterii economice, ci altor obiective stabilite de societate. De pildă, R. Henrion, într-un articol recent publicat, punînd problema: „creșterea economică este absolut prioritară în raport cu alte scopuri pe care și le asumă societatea?", ajunge la „concluzia" că „ținînd seama pe de o parte de ceea ce ea aduce (societății — n.n.) și de eforturile pe care le cere din partea agenților economici, pe de alta, creșterea economică poate să cedeze locul său (prioritar — n.n.) altor obiective".

Fără a fi — și aici nu există vreo îndoială — un scop în sine, creșterea economică, întovărășită desigur de sporirea productivității muncii, constituie temelia oricăror alte procese și obiective economice.

Analizînd raportul dintre creșterea economică și dezvoltarea societății, P.C.R. a arătat că progresul societății este posibil numai ca urmare a dezvoltării economice. Așa cum se relevă în Raportul C.C. al P.C.R. prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al IX-lea Congres al partidului, **„La baza progresului general al societății, partidul pune dezvoltarea continuă a economiei.** De aceea, deși se referă în principal la activitatea economică, Directivele Congresului constituie, prin conținutul lor, programul **înfloririi multilaterale a României socialiste".**

Potrivit concepției partidului nostru, celelalte scopuri pe care și le asumă societatea sînt subordonate în raport cu creșterea economică. De pildă, scăderea duratei zilei de muncă este strîns legată de progresul economic, de sporirea forțelor de producție ale societății, de creșterea producției și a productivității muncii sociale. În România, ea va deveni probabil posibilă în anii viitorului plan cincinal.

În țara noastră, în care socialismul a triumfat pe deplin și pentru totdeauna, anarhia și concurența au dispărut, șomajul a fost lichidat definitiv, iar toate laturile principale ale economiei și culturii se dezvoltă după un plan unic de stat, problema creșterii economice echivalează cu progresul întregii societăți, cu mersul înainte al țării noastre către culmile luminoase ale comunismului.

Într-o lucrare publicată cu cîțiva ani în urmă și care a făcut epocă în lumea economiștilor occidentali, prof. W. A. Lewis, exprimîndu-și fără echivoc punctul de vedere în problema factorilor determinanți ai creșterii economice, scria: „În ceea ce privește comportamentul oamenilor (în problema creșterii economice — n.n.), cercetarea trebuie efectuată la nivele diferite; există cauze imediate ale creșterii, dar există de asemenea cauzele acestor cauze. Principalele cauze imediate sînt în număr de trei: 1) Prima este efortul de a economisi, reducînd în același timp costul unui produs sau crescînd randamentul unui aport dat al muncii sau al altor resurse... 2) A doua cauză imediată a creșterii o constituie progresul cunoștințelor (al științei — n.n.) și aplicarea lor practică. 3) În al treilea rînd, creșterea depinde de sporirea valorii capitalului și a altor resurse pe o persoană".

Eliberînd formula propusă de W. A. Lewis de elementele secundare — după părerea noastră —, rezultă în final, așa cum este și firesc, că elementul principal și determinant al creșterii economice îl constituie modul în care venitul național de utilizat este dirijat între consum și acumulare, volumul absolut al acumulării, structura sa pe elemente componente și eficiența utilizării acestuia. Ceilalți factori, fără a le nega sau minimaliza rolul, sînt totuși, ca importanță, de ordinul al doilea.

● O corelație optimă

La un anumit nivel dat al venitului național, o importanță deosebită are alegerea soluțiilor în repartizarea acestuia între fondul de acumulare și fondul de consum. Reflectînd grija deosebită a partidului pentru a îmbina în chipul cel mai armonios posibil interesele imediate cu cele de perspectivă ale poporului, interesele generale cu cele personale ale fiecărui om al muncii, tendința generală și de lungă durată în alegerea variantei de utilizare a venitului național o constituie o asemenea divizare care favorizează asigurarea unui ritm rapid reproducției lărgite, în condițiile sporirii, an de an, a nivelului de trai al populației. Ea vădește menținerea unui echilibru planificat între producție și consum, între tendința de creștere continuă a producției și cererea solvabilă mereu crescîndă a populației.

Înfăptuirea politicii consecvente a Partidului Comunist Român de asigurare a unui ritm înalt reproducției socialiste, la baza căreia stă industrializarea socialistă, singura cale pentru asigurarea în fapt a independenței și suveranității naționale, a solicitat efortul susținut al poporului nostru pentru acumulare. Ca urmare, ponderea acumulării în venitul național utilizat s-a menținut ridicată. În anul 1966, ea a fost de peste o pătrime, față de cca. 20% în anul 1960 și peste 17% în 1950. Sporirii fondului de acumulare îi corespunde o creștere continuă și în ritm înalt a venitului național și, prin urmare, a resurselor de acumulare și a fondului de consum.

O extremă importanță pentru soluționarea marilor probleme ale creșterii economice o are totodată îmbunătățirea continuă a structurii fondului de acumulare, a modului în care el se divide între creșterea netă a fondurilor fixe și a stocurilor. O atare îmbunătățire este caracteristică evoluției structurii fondului de acumulare în țara noastră. În cadrul fondului de acumulare, a crescut ponderea cheltuielilor pentru înzestrarea economiei naționale cu fonduri fixe. Astfel, calculată ca creștere netă, ponderea fondurilor fixe în fondul de acumulare a fost în anul 1966 de 70%, față de 38% în 1950.

Sporirea ponderii părții din fondul de acumulare cheltuită pentru fonduri fixe — ca tendință stabilă — are o dublă semnificație:

— ea oglindește îmbunătățirea substanțială a modului de utilizare concretă a fondului destinat reproducției lărgite;

— ea reflectă politica de industrializare socialistă, întovărășită de reutilarea întregii economii naționale pe baza tehnicii moderne.

Se desprinde, ca o primă concluzie, că industrializarea socialistă — drum ales de poporul nostru și pe care merge cu consecvență — deși cere eforturi considerabile de acumulare (fapt manifestat în menținerea ridicată a ponderii fondului de acumulare în venitul național utilizat), atrage după sine îmbunătățirea structurii acumulării. Se poate considera ca un fapt neîndoielnic — ceea ce confirmă atît experiența noastră, cît și practica internațională — că unei preponderențe a creșterii stocurilor în fondul de acumulare îi corespunde o economie cu caracter agrar, iar preponderenței investițiilor îi corespunde, fie o economie cu un caracter industrial, fie o economie în curs de industrializare.

Faptul că unei creșteri generale a venitului național îi corespunde o creștere mai rapidă a fondului de acumulare, iar în cadrul acestuia — o sporire a ponderii fondurilor fixe permite să se aprecieze că economia noastră se caracterizează prin vigoare, are mari resurse interne de dezvoltare, este o economie dinamică, cu mari perspective.

● Pe prim plan: producția materială

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, aplicînd cu fermitate și consecvență învățătura marxist-leninistă la condițiile concrete social-politice și economice ale țării noastre, a stabilit că domeniul hotărîtor în care se duce lupta pentru progresul economic îl constituie sfera producției materiale, iar în cadrul acesteia, locul de frunte revine industriei. Linia dezvoltării continue și în ritm rapid a industriei naționale trece ca un fir roșu prin întreaga activitate a partidului în domeniul construcției economiei socialiste.

Eficiența eforturilor făcute pentru creșterea economică bazată pe industrializarea țării — în fapt utilizarea cu maximum de eficacitate a fondului de acumulare — depinde atît de repartiția judicioasă a fondurilor de investiții între sfere și ramuri de producție, cît și de stabilirea unei structuri optime a investițiilor pe obiecte. În procesul construcției socialiste, principalele fonduri de investiții au fost îndreptate spre industrie și în primul rînd spre acelea de care depinde progresul rapid al întregii economii naționale: energia electrică, siderurgia, industria construcțiilor de mașini, chimia. Ținînd seama de condițiile favorabile pe care le are în țara noastră agricultura, precum și rolul ei important în crearea produsului social, însemnate fonduri de investiții au fost îndrumate și spre această ramură. În perioada 1950—1970, totalul investițiilor în economia națională și pe sfere și ramuri au atins următoarele valori (vezi tabelul nr. 1).

În ceea ce privește structura investițiilor pe obiecte, dacă pînă prin anii 1957—1958, procesul construcției economice s-a caracterizat prin menținerea ridicată a ponderii construcțiilor în totalul investiției, ul[illegible]or — tendință ce continuă și în cadrul actualului cincinal și se va manifesta fără îndoială și în viitor — a avut loc o sporire continuă a ponderii utilajului în volumul fiecărei investiții. De pildă, în anul 1950 ponderea lucrărilor de construcții-montaj în volumul investițiilor era de 55,3%, iar a utilajului și instrumentelor — de 32,3%. În anul 1965, ponderile au fost de 47,8% și respectiv 37,6%, urmînd ca în actualul cincinal ponderea construcțiilor și montajelor să reprezinte cel mult 47,4% din total. O atare orientare în folosirea investițiilor corespunde unei perioade de dezvoltare intensivă a economiei, pe baza tehnicii celei mai noi, singura care poate asigura o înaltă productivitate a muncii și o sporită eficiență a întregii producții socialiste.

Experiența țării noastre confirmă pe deplin justețea politicii partidului pentru promovarea consecventă a tehnicii celei mai ridicate pe plan mondial. Această politică se dovedește a fi, în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice pe plan mondial, singura capabilă să asigure creșterea economică, progresul real, continuu și multilateral al întregii societăți.

Evoluția fondurilor fixe în sfera producției materiale (a căror creștere este de peste 2,9 ori în 1966 față de 1950), îndeosebi în industrie (unde creșterea este de circa 4 ori în aceeași perioadă), precum și îmbunătățirea lor sub aspectul parametrilor tehnico-economici, relevă o realitate a economiei noastre. Intrînd pe făgașul industrializării rapide în condițiile în care se desfășoară revoluția tehnico-științifică contemporană, economia noastră națională a reușit în mare măsură — și se fac eforturi considerabile în continuare în acest sens — să utilizeze

Tabel nr. 1

ANII	U/M	Total	Din care:							
			Din care:						Din care:		
			În sfera producției materiale	Industrie	Construcții	Agricultură	Transport Telecomunicații	Circulația mărfurilor	În sfera neproductivă	Învățămînt, cultură, știință, sănătate	Construc. locuințe și gospodării comunale
1950-1970 Total	mld	647,0	circa 528,6	329,9	18,5	96,7	55,3	13,65	118,4	27,1	79,1
Structura	%	100,0	81,7	51,0	2,9	14,9	8,5	2,1	18,3	4,2	12,2
1950-1959 Total	mld	140,7	110,1	69,2	4,6	18,3	13,3	3,0	30,6	8,2	21,4
Structura	%	100,0	78,3	49,2	3,3	13,0	9,5	2,1	21,7	5,8	15,2
1960-1965 Total	mld	225,8	181,4	104,1	7,3	42,7	19,6	5,7	44,4	9,6	33,9
Structura	%	100,0	80,3	46,1	3,2	18,9	8,8	2,5	19,7	4,3	15,0
1966-1970 Total	mld	280,5	circa 237,1	156,6	6,6	35,7	32,3	5,95	circa 43,4	9,3	23,8
Structura	%	100,0	84,5	55,8	2,4	12,7	11,5	2,1	15,5	3,3	8,5

A FONDULUI DE ACUMULARE ŞI DE CONSUM

● Înalta eficienţă în utilizarea fondului de acumulare

CEEA CE caracterizează proporţia între consum şi acumulare stabilită în ţara noastră este faptul că ea a reuşit într-adevăr să creeze — ca tendinţă cu caracter permanent — condiţiile unei rapide dezvoltări economice. Acest lucru este evidenţiat de creşterea produsului social, a venitului naţional şi a producţiei globale a principalelor ramuri ale economiei naţionale (tabel nr. 2).

Tabel nr. 2

1950 = 100

	1955	1960	1965	1966
1. Dinamica produsului social	186	263	414	457
2. Dinamica venitului naţional	192	268	413	454
3. Dinamica venitului naţional pe locuitor	181	238	354	387
4. Ponderea industriei şi construcţiilor în venitul naţional	45,2	53,1	56,9	56,4
5. Dinamica producţiei globale industriale	202	340	649	723
— grupa A	217	397	823	925
— grupa B	185	277	457	502
6. Producţia de construcţii montaj	256	360	649	712
7. Producţia globală agricolă	162	171	193	220

Cifrele sînt concludente. Trăsătura caracteristică a celor 20 de ani de dezvoltare a economiei româneşti — cuprinşi în tabelul de mai sus — o constituie sporirea an de an a întregii producţii socialiste, condiţia esenţială a acestui fenomen de amploare fiind industrializarea ţării.

Privite prin prisma creşterii economice, adică sub aspectul rezultatelor principale ale procesului reproducţiei socialiste lărgite*), datele atestă un ritm înalt, o viteză mare de înaintare a economiei noastre pe drumul progresului, **dovadă certă a unei ridicate eficienţe sociale a acumulării.** Caracteristic ritmurilor de dezvoltare a economiei noastre este faptul că ele se menţin constante, infirmînd astfel cunoscuta teză, emisă de economiştii vulgari, a corespondenţei între ritmurile înalte şi nivelul scăzut al punctului de demaraj economic.

Un alt aspect al eficienţei social-economice îl constituie modificarea structurii economice, crearea unei noi structuri, corespunzătoare cerinţelor contemporane, în care industria are un rol preponderent.

Modificarea proporţiilor în economie se reflectă în mod corespunzător în schimbarea structurii pe ramuri de provenienţă a producţiei globale industriale (vezi tabel nr. 3).

Fără a intra în analiza mai profundă a proceselor economice, menţionăm, în primul rînd, faptul că rezultatul principal al acumulării socialiste îl constituie asigurarea rolului hotărîtor al industriei în cadrul economiei. Aceasta înseamnă desigur nu numai că industria are ponderea cea mai mare în crearea produsului social, dar şi că ea — bazîndu-se pe creşterea cu prioritate a ramurilor care promovează progresul tehnic şi sînt capabile să reutileze economia pe baza tehnicii moderne — şi-a căpătat rolul firesc de furnizor de unelte perfecţionate al întregii economii. Ca atare, ea are un rol de motor în întregul proces al reproducţiei socialiste.

Eficienţa socială a acumulării socialiste, şi a creşterii economice generate de ea, se exprimă în modificările social-demografice şi în structura forţei de muncă. Schimbările pozitive ce au avut loc s-au concretizat în creşterea ponderii populaţiei urbane de la 23,4 în 1950 la 38,2% în 1966; a avut loc o scădere a gradului de ocupare a forţei de muncă în agricultură de la 74,1% în 1950 la 55% în 1966, o dată cu creşterea populaţiei ocupate în industrie şi construcţii de la 14,2% la 26,4%.

Eficienţa socială a acumulării s-a manifestat şi într-o serie de aspecte particulare ale procesului reproducţiei socialiste lărgite, aşa cum rezultă foarte sugestiv din datele următoare:

Indicatori specifici ai eficienţei sociale a acumulării socialiste

	1951-1955	1956-1960	1961-1965
1. Coeficientul de elasticitate al venitului naţional în funcţie de investiţii	0,57	0,76	0,75
2. Dinamica valorii unui procent de creştere a venitului naţional	100	234	331
3. Dinamica venitului naţional produs la 1000 lei fonduri fixe	100	161	163

Cu toate succesele remarcabile obţinute în utilizarea fondurilor de acumulare, există încă mari rezerve, ce se cer mobilizate. În prezent, consumurile de materii prime (îndeosebi de metal) sînt încă mari; unele obiective industriale au fost construite fără o suficientă fundamentare, sub raportul necesităţii şi economicităţii; se mai folosesc incomplet sau iraţional capacităţi de producţie etc.; toate aceste fenomene influenţează negativ asupra eficienţei acumulării, încetinesc ritmul reproducţiei socialiste, provoacă pagube materiale nejustificate, diminuează în final posibilităţile de creştere a nivelului de trai al populaţiei.

Creşterea economică, dezvoltarea armonioasă şi echilibrată presupune — după cum s-a afirmat la începutul acestui articol — stabilirea unui just raport între producţie şi consum, ceea ce presupune şi sporirea continuă a fondului de consum, a salariului real, a veniturilor reale ale ţărănimii. Aceasta decurge atît din legea economică fundamentală a socialismului, cît şi din necesitatea asigurării unei finalităţi reproducţiei lărgite, în domeniul consumului.

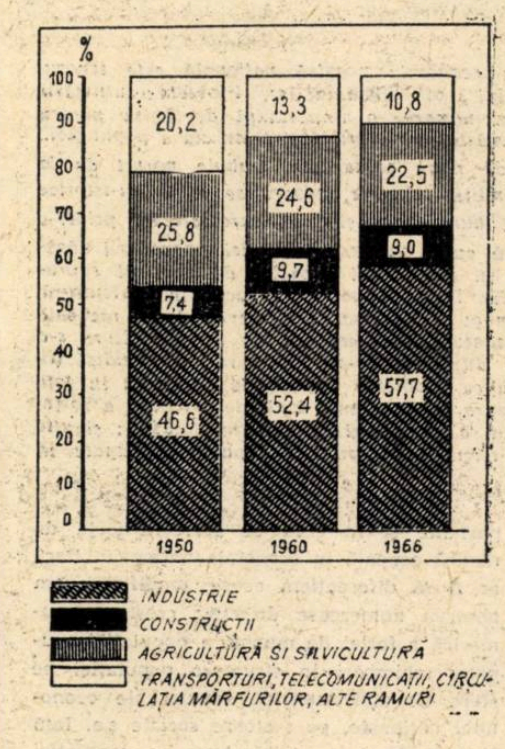

Greutatea specifică a ramurilor producţiei materiale în produsul social, în anii 1950, 1960 şi 1966

★

CA urmare a succeselor obţinute pe calea dezvoltării socialiste, România s-a transformat dintr-o ţară relativ înapoiată, într-o ţară cu o economie dinamică, în plină înflorire, pe cale de a-şi ocupa un loc în rîndurile ţărilor industriale avansate. Acesta este un mare succes al poporului nostru, o încununare a eforturilor sale şi, în acelaşi timp, o confirmare strălucită a justeţei liniei generale a P.C.R. în construcţia economică.

Calea socialismului s-a dovedit — şi aceasta o confirmă pe deplin experienţa ţării noastre — a fi singura capabilă să rezolve problema progresului general al economiei în paralel cu creşterea substanţială a nivelului de trai al populaţiei. Poporul nostru, condus de partid, folosind importantele avantaje pe care i le conferă dezvoltarea planică a economiei, făureşte noi proporţii în economie, îşi construieşte viitorul luminos de mîine.

dr. I. RĂVAR

Tabel nr. 3

Structura producţiei globale industriale

	1938	1950	1955	1959	1965	Plan 1970
Producţia globală industrială	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
— Grupa economică A	45,5	53,0	55,8	60,3	66,5	69,5
din care: a) industria energiei electrice şi termice, construcţiilor de maşini şi chimie	18,1	23,7	29,9	37,0	47,1	50.0
— Grupa economică B	54,5	47,0	44,2	39,7	33,5	30.5
din care: a) industria alimentară şi uşoară	48,5	46,8	41,1	34,8	29,0	:::

*) Eficienţa economică poate fi analizată şi sub diferite alte aspecte. Unul din acestea este eficienţa economică a fiecărui obiectiv (construcţie, utilaj etc.) sub raportul economicităţii (rentabilităţii) şi aportului la procesul reproducţiei lărgite; se poate discuta de asemenea despre eficienţa utilizării fondului de acumulare sub raportul rezultatelor imediate, a influenţelor conjuncturale asupra economiei etc.

OBIECTIVE NOI ÎN INDUSTRIA PETROLULUI

ÎN planul de investiţii al Ministerului Petrolului pe anul 1967 sînt prevăzute să intre în funcţiune 19 obiective cu 27 capacităţi, din care: **Instalaţia de cracare catalitică la Rafinăria Brazi, Instalaţia pentru fabricarea uleiurilor şi a bitumului la Rafinăria Ploieşti, Instalaţia pentru majorarea producţiei de parafină şi bitum la Rafinăria Teleajen, Staţia de îmbuteliere gaze lichefiate Ploieşti, 271 km conducte magistrale de gaz metan şi altele.**

De la 1 ianuarie pînă la 31 iulie, planul anual de investiţii a fost realizat în proporţie de 52% la total şi 59% la construcţii-montaj. În această perioadă au intrat în funcţiune toate obiectivele planificate. Prin darea lor în funcţiune, capacitatea de producţie a rafinăriilor a sporit cu 81 000 t/an uleiuri, 68 000 t/an bitum şi 5 000 t/an parafină.

În trimestrul III sînt planificate a fi puse în funcţiune alte 5 capacităţi de producţie. Stadiul lucrărilor ca şi ritmul de lucru asigură punerea lor în funcţiune la termen.

Sînt însă şi obiective la care ritmul nu este corespunzător. Astfel, lucrările pentru „Alimentare cu gaze a consumatorilor din zona Piteşti–Rm. Vîlcea" nu se înscriu în ritmul prevăzut în grafice, deoarece Uzina de ţevi sudate-Bucureşti livrează materialul tubular cu întîrziere. În semestrul I, de exemplu, dintr-o cantitate de 6 455 tone material tubular repartizată pe această perioadă, ea a rămas în urmă la livrări cu 1 108 tone. Din această cauză, la obiectivul respectiv s-a realizat în semestrul I doar 38% din planul anual de investiţii.

FORȚA DE MUNCĂ — RESURSĂ INESTIMABILĂ A CREȘTERII ECONOMICE

FORȚA de muncă de care dispune economia noastră națională este izvorul principal și inestimabil al potențialului și dinamismului ei. Problema utilizării judicioase a forței de muncă are, prin urmare, o importanță deosebită pentru dezvoltarea economiei naționale, pentru bunăstarea materială și culturală a populației..

În examinarea acestei probleme de mare actualitate, trebuie pornit de la caracterul orînduirii sociale și de la condiții concrete, geografice și social-istorice proprii fiecărei țări. Economia României burghezo-moșierești, caracterizată printr-o industrie slab dezvoltată și o agricultură cu o puzderie de mici gospodării țărănești, genera un șomaj cronic la orașe și fenomenul deosebit de acut al suprapopulației agricole. În anul 1913, 81% din intreaga populație lucra în agricultură. Această stare de lucruri nu s-a schimbat substanțial între cele două războaie mondiale. Dacă se are în vedere că procentul populației ocupate în agricultură s-a menținut aproape neschimbat și imediat după cel de-al doilea război mondial (în 1950 — 74,1%), e ușor să ne dăm seama ce probleme importante s-au pus în fața economiei noastre naționale pentru a asigura un grad mai înalt de utilizare a forței de muncă, creșterea productivității muncii, a populației ocupate în industrie și alte ramuri neagricole, pe seama reducerii treptate a ponderii populației ocupate în agricultură.

● Schimbări în structura forței de muncă

ÎN anii construcției socialiste, industrializarea socialistă a țării, cooperativizarea și dezvoltarea complexă, intensivă a agriculturii, extinderea rețelei de deservire a populației și a rețelei instituțiilor de învățămînt, cultură, sănătate, au produs — după cum era și firesc — modificări importante și în ceea ce privește forța de muncă ocupată în economia națională. Dacă ar fi să diferențiem aceste modificări, am observa numeroase direcții: creșterea numerică a forței de muncă, a populației ocupate, schimbări în structura populației pe sfere de activitate, pe ramuri ale economiei naționale, pe sectoare sociale ș.a. Iată cîteva cifre care atestă dinamica populației ocupate pe ramuri ale economiei naționale [1]:

1950 = 100

	1955	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Total populație ocupată	112	114	114	114	115	115	116	117
În sfera producției materiale	112	112	111	111	111	111	111	112
— industrie	122	144	154	162	168	176	186	193
— construcții	216	253	279	338	333	337	327	351
— agricultură	105	100	97	93	92	90	88	87
— transporturi de mărfuri	144	151	152	160	174	190	199	221
— telecomunicații care deservesc producția	156	179	250	266	279	261	273	283
— circulația mărfurilor	150	157	162	165	173	180	188	194
— alte ramuri	140	150	181	201	217	245	252	291
În sfera neproductivă	113	136	143	151	154	161	168	173

Din aceste date rezultă că în perioada examinată populația ocupată a crescut cu 17%, ritmul de creștere fiind mult mai accentuat în sfera neproductivă (cu 73%) și mai lent în sfera producției materiale (cu 12%). Ritmul mai rapid de creștere a forței de muncă în sfera neproductivă este imprimat de necesități importante ale economiei naționale. Astfel, promovarea progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale cere asigurarea unei forțe de muncă cu un înalt grad de pregătire tehnică și de cultură generală, ceea ce impune dezvoltarea învățămîntului de toate gradele, a învățămîntului tehnic în special, a instituțiilor de artă; este, de asemenea, necesară extinderea instituțiilor medicale, a rețelei de deservire a populației, de transport și altele, care duc inevitabil la sporirea forței de muncă în sfera neproductivă. Evident că ponderea covîrșitoare a populației este ocupată în sfera producției materiale — 89%, restul de 11% găsindu-se în sfera neproductivă.

Schimbări importante s-au produs în structura populației pe ramuri ale economiei naționale. Asupra acestei evoluții și-a pus pecetea industrializarea țării și cooperativizarea agriculturii, implicit înzestrarea acesteia din urmă cu mijloace tehnice moderne, ceea ce a dus la schimbarea substanțială a raportului dintre populația neagricolă — în special cea ocupată în industrie — și populația agricolă. Între anii 1950 și 1966 ponderea persoanelor care lucrează în industrie în totalul populației ocupate a crescut de la 12% la aproape 20%, iar partea populației ocupate în agricultură s-a redus de la 74,1% la 55,0%. Creșterea numărului și ponderii celor ce lucrează în industrie a determinat o valorificare mai ridicată a resurselor materiale și a potențialului uman, acționînd ca un motor al sporirii întregii productivități a muncii sociale. Comparativ cu anul 1950, aportul industriei la crearea produsului social total a crescut în 1966 de 6,8 ori, iar la venitul național — de 7,8 ori, modificînd astfel ponderea acesteia în venitul național de la 30,8% în 1928 la 48,6% în 1966. În același timp ponderea agriculturii (inclusiv silvicultura) s-a micșorat de la 38,5% la 31,4%, în condițiile sporirii simțitoare a volumului absolut al venitului național creat în agricultură.

Desigur, politica partidului de repartizare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării, de dezvoltare armonioasă a tuturor regiunilor și de înlăturare a discrepanțelor moștenite din trecut acționează și în direcția micșorării diferențelor existente între regiuni în ceea ce privește raportul dintre populația ocupată în ramurile neagricole și în agricultură. Evident că acesta este un proces de durată și el este influențat de factori naturali și istorici. În prezent, în funcție de specificul local ca și de gradul de industrializare, deosebim regiuni cu o pondere relativ ridicată a populației ocupate în ramurile neagricole — cum sînt Banat, Hunedoara, București, Brașov — și altele cu o pondere redusă — Oltenia, Iași, Argeș, Crișana.

Cu toate schimbările însemnate la care ne-am referit, ponderea populației ocupate în agricultură este încă mare în comparație cu alte țări, precum și cu cerințele unei economii moderne.

În legătură cu structura socială a forței de muncă se cer a fi menționate și alte cîteva aspecte importante. În ultimii ani asistăm la o creștere lentă a populației ocupate și la o trecere a unui număr însemnat de persoane din agricultura cooperatistă și gospodăriile individuale ale țăranilor în rîndul salariaților. Ca urmare a acestui fenomen, ponderea salariaților în totalul populației ocupate a crescut de la 34,0% în 1960, la 45,7% în 1966. Cîteva cifre ni se par semnificative. Între anii 1960 și 1966 creșterea medie anuală a numărului de salariați a fost de 207,9 mii, din care numai industria și construcțiile au atras în medie peste 109 mii anual. Această creștere s-a realizat prin încadrarea în rîndul salariaților a unei părți din sporul populației în vîrstă de muncă, a absolvenților din învățămîntul profesional, mediu și superior, precum și prin atragerea unui număr important de persoane din agricultura cooperatistă și individuală. De exemplu, în perioada 1961—1966 au fost angajate pentru prima dată ca salariați peste 680 mii persoane din mediul rural. Numărul celor ocupați în sectorul socialist în perioada 1960—1966 a devenit preponderent în toate ramurile economiei naționale. În prezent 94% din totalul populației ocupate o deține sectorul socialist.

În examinarea forței de muncă ar mai putea fi consemnate o serie de schimbări importante și în structura social-profesională a populației. În acest an, din totalul populației ocupate, 48,0% sînt salariați și meșteșugari cooperativizați, 46,0% — persoane ocupate în agricultura cooperatistă, 6,0% — țărani individuali și alte categorii.

● Timpul de lucru potențial și productivitatea muncii sociale

INDUSTRIALIZAREA socialistă, dezvoltarea complexă și intensivă a agriculturii au asigurat un grad tot mai mare de ocupare a brațelor de muncă, de utilizare rațională a timpului de muncă, ceea ce a condus, în ultimă instanță, la creșterea productivității muncii sociale. În ultimii ani productivitatea muncii sociale, calculată ca raport între venitul național și populația ocupată, a înregistrat creșteri însemnate, așa cum se confirmă în datele de mai jos [2]:

1960 = 100

	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Total	111	116	127	141	155	169
Industrie	107	115	124	136	147	156
Construcții	99	86	90	97	105	106
Agricultură și silvicultură	107	98	104	111	115	135
Transporturi și telecomunicații	114	117	128	130	135	133
Circulația mărfurilor	111	106	124	140	138	117

Astfel, în perioada 1960—1966 productivitatea muncii sociale a crescut cu aproape 70%. Pe ramuri ale economiei naționale, o productivitate mai ridicată se constată, în primul rînd în industrie și apoi în agricultură. În acest an aproape 80% din sporul producției globale industriale s-a datorat creșterii productivității muncii. Aceste succese sînt încă insuficiente. Ele trebuie apreciate și prin prisma performanțelor existente în această privință pe plan mondial. Față de nivelul nostru, de pildă, productivitatea muncii sociale era în 1965 mai mare în S.U.A. de 11,2 ori, în Franța de 6 ori, în Italia de 3,5 ori, în R.D. Germană de 3,1 ori și în R. S. Cehoslovacă de 1,97 ori. Această rămînere în urmă se explică și prin structura diferită pe care o au ramurile economiei naționale. La noi în țară participarea industriei — unde productivitatea muncii este în genere mai ridicată — la crearea venitului național este încă relativ redusă. Trebuie depuse în continuare eforturi serioase pentru a apropia productivitatea muncii pe un muncitor de cea obținută în țările avansate.

CURIER

TEMELII

● **A început montajul primilor stîlpi la o nouă linie electrică de înaltă tensiune.** Pornind de la **Borzești**-linia de 220 kilovolți va ajunge la Gutinaș și va crea un nou inel care va încadra în sistemul energetic național zona industrială de pe valea Trotușului.

● **S-au turnat primii metri cubi de beton la un nou baraj pe Mureș.** Barajul lung de 125 de m și înalt de 20 de m va crea un lac de acumulare necesar hidrocentralei care se construiește în apropiere de Deva.

● **Două noi secții la începutul construcției:** una pentru fabricarea clorurii de aluminiu (3.000 tone pe an) la Uzina de îngrășăminte chimice Năvodari, cealaltă de conserve de legume (15.000 tone pe an) la Fabrica din Vălenii de Munte.

...ȘI EDIFICII FINALIZATE

● **Întreprinderea de prefabricate de beton din Călărași.** Aici, în cadrul probelor tehnologice, s-au produs **primele tuburi de presiune.**

● **Stația de transformare a energiei electrice Buzău.** Această stație — de 110/6 kilovolți — va asigura energia electrică pentru întreprinderile din zona industrială sudică a orașului.

● **Instalațiile prevăzute pentru prima etapă de construcție a complexului de uleiuri speciale și bitum Ploiești.** Constructorii și montorii au devansat astfel termenele de punere în funcțiune cu 4 luni.

● **Primele instalații ale fabricii de amoniac a combinatului „AZO-MUREȘ" din Tîrgu Mureș.** Fabrica va produce anual 150.000 tone de amoniac.

● **Fabrica de plăci aglomerate din Combinatul de industrializare a lemnului Sighetul Marmației,** cu o capacitate anuală de 18.500 tone de plăci.

LA PARAMETRII DIN PROIECT...

...au început să producă o serie de importante obiective industriale. Printre acestea:

● **Noua fabrică de aglomerare a minereurilor de fier din Hunedoara.** Această realizare a fost marcată prin livrarea celei de-a 100.000-a tonă de minereu aglomerat peste plan.

● **Cea mai tînără unitate a fabricii de postav Buhuși: secția de țesături.** Atingerea parametrilor proiectați înainte de termen se materializează în depășirea indicatorului producției marfă vîndută și încasată cu 8 milioane de lei.

● **Instalațiile de zincare ale uzinei de sîrmă și produse din sîrmă Buzău.** Termenul planificat a fost aici devansat cu 100 de zile.

OMOLOGAT

Întreprinderi din diverse ramuri, asimilînd în fabricație noi produse, au primit dovada calității lor corespunzătoare prin trecerea cu succes a operațiilor de omologare. Spicuim din lista acestor produse:

● **Mașina de filat bumbac cardat cu marca uzinei „Unirea" Cluj.** Printre virtuțile noii mașini se înscrie și turația firelor cu 2.000 de ture pe minut mai mare decît la tipurile produse pînă acum.

● **Ventilatorul axial antigrizutos** cu diametrul de 400 de milimetri completează gama produselor destinate industriei miniere realizate la cunoscuta uzină „Unio" din Satu Mare.

● **Sîrma din oțel pentru beton armat precomprimat.** Este cel mai recent produs al uzinei „Industria sîrmei" din Cîmpia Turzii.

● **Țevi pentru biciclete cu diametre între 8 și 32 milimetri.** Producător: Uzina metalurgică Iași.

● **Vibrator pentru sortarea materialelor necesare prelucrării produselor petrochimice.** A fost realizat direct de beneficiar: Combinatul petrochimic Pitești.

În vederea utilizării depline a timpului de muncă, a creşterii eficienţei muncii, partidul acordă în prezent o atenţie deosebită problemelor de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii în toate întreprinderile economice. Evident că se pune problema să se acţioneze în mod deosebit în direcţia eliminării sau ingustării acţiunii factorilor care încetinesc ritmul de creştere a productivităţii muncii. În această privinţă există o serie de lipsuri, ca întîrzierea punerii în funcţiune la termenele planificate a unor obiective, defecţiuni în funcţionarea utilajelor, nerealizarea parametrilor proiectaţi la obiectivele noi puse în funcţiune, lipsuri în aprovizionarea cu materii prime, cu materiale şi piese de schimb etc. S-ar mai putea adăuga şi o serie de lipsuri în organizarea producţiei şi a muncii, exprimate prin pierderile de timp de muncă din cauza întreruperilor, învoirilor şi concediilor fără plată, absenţelor nemotivate. Se impun reducerea fluctuaţiei muncitorilor, încă destul de ridicată, înlăturarea deficienţelor în repartizarea muncitorilor şi personalului tehnic, pe secţii şi schimburi de lucru, folosirea completă a timpului de muncă.

Succese importante s-au obţinut şi în agricultură — intensificarea producţiei agricole şi dezvoltarea ei multilaterală au dus şi la o mai bună folosire a timpului de lucru. Dar, situaţia în acest domeniu este încă departe de a fi satisfăcătoare. Ca să ne referim doar la aspectul extensiv, calculele arată că numai cca. o treime din timpul de lucru disponibil în agricultură este folosit efectiv în producţie. Foarte importantă este însă şi folosirea intensivă a timpului de muncă. O dată cu ridicarea nivelului tehnic al agriculturii, cu creşterea calificării lucrătorilor din acest sector al economiei naţionale, consumul de muncă pe unitate de produs a scăzut. Potrivit unor calcule, în perioada 1950—1965 prin mecanizarea lucrărilor agricole s-au economisit 515 milioane zile-om ; numai în 1965 au fost economisite pe această cale aproape 89 milioane de zile-om. Cu toate acestea, ne aflăm încă în urma multor ţări. În întreprinderile agricole de stat din ţara noastră, productivitatea este faţă de cea din S.U.A., de 5 ori mai mică la grîu, de peste 17 ori la porumb boabe, de 2 ori la lapte şi aproape de 3 ori la carne de porc. Comparaţia sugerează eforturile mari pe care trebuie să le depunem în viitor. În C.A.P. productivitatea muncii este şi mai scăzută. În mod şi mai elocvent nivelul forţei productive a muncii din România ar putea fi exprimat prin următoarele date: în prezent, un lucrător din agricultura S.U.A. produce hrana necesară pentru 30 de persoane. Potrivit unor evaluări prudente, în R. F. a Germaniei un agricultor, lucrînd cu randament deplin, furnizează hrana pentru 20 de persoane, în Olanda pentru 23 de persoane, în Danemarca pentru 17, iar în Italia pentru 7 persoane, în ţara noastră, o persoană ocupată în agricultură abia asigură hrana a 3 persoane din ramurile neagricole ale economiei naţionale.

Perspectivele utilizării forţei de muncă

În aprecierea perspectivei de utilizare deplină a forţei de muncă trebuie pornit, firesc, de la o analiză multiplă a proceselor şi fenomenelor demografice, economice şi sociale în ansamblul dezvoltării economiei naţionale. După cum se ştie, scăderea natalităţii, începută în anul 1956, va influenţa negativ o perioadă de 7 ani volumul forţei de muncă pe ansamblul economiei, dar mai ales în agricultură în perioada 1973—1980. În urma măsurilor luate, în anii ce vor veni vom asista la un proces de redresare a natalităţii. Acest lucru va duce în următoarele două decenii la o întinerire şi îmbogăţire a resurselor de muncă din întreaga economie naţională.

Aşa cum rezultă din sarcinile planului cincinal, pînă în 1970 circa 400 mii de persoane apte de muncă din agricultură vor fi absorbite de industrie şi alte ramuri neagricole. În scopul ridicării gradului de utilizare a forţei de muncă, a creşterii productivităţii muncii sociale, a apropierii mai mult a industriei de izvoarele de materii prime şi de resursele de forţă de muncă, în actualul plan cincinal se prevede ca în 70 din raioanele ţării să se amplaseze obiective industriale. Acest lucru va face ca la sfîrşitul cincinalului populaţia ocupată în agricultură să scadă la cca. 50% din totalul populaţiei ocupate în economia naţională. Şi în viitor calea hotărîtoare de valorificare superioară a potenţialului muncii umane o va constitui industrializarea. Ţinînd seama de ritmul susţinut de industrializare, se poate aprecia că, în jurul anului 1980, ponderea populaţiei neagricole se va ridica la 60—62% din totalul populaţiei ocupate, nivel apropiat de cel atins în prezent de Italia şi Cehoslovacia şi, în cadrul ţării noastre, de regiunea Braşov. Nu este de loc o problemă simplă. Ea necesită timp şi prezintă multiple aspecte economice şi sociale legate de repartizarea teritorială a industriei, de dimensionarea procesului de migraţie a populaţiei sat-oraş.

În prezent asistăm în această privinţă la un fenomen demn de a fi subliniat. Se constată pe de o parte o tendinţă de întinerire a forţei de muncă ocupate în industrie, ceea ce se explică prin faptul că anual circa 100 000 persoane din mediul sătesc, cea mai mare parte tineri, se angajează în ramurile neagricole, îndeosebi în industrie. Apar astfel o serie de probleme importante, cum ar fi calificarea acestei forţe de muncă ş.a. Pe de altă parte, datorită aceluiaşi flux migratoriu sat-oraş se remarcă, bineînţeles, o tendinţă opusă — de îmbătrînire a populaţiei ocupate în agricultură, mai evidentă în ultimii ani. În anumite limite această tendinţă se manifestă în toate ţările în perioada de industrializare. Din analiza structurii populaţiei din mediul rural pe grupe de vîrstă rezultă următoarele : ponderea populaţiei între 20—34 ani a scăzut de la 24,6% în 1956 la 21,1% în 1965 ; în schimb a crescut partea populaţiei între 35 şi 49 de ani de la 16,7% la 17,4%, a celei între 50 şi 59 de ani de la 9,3% la 10,8% şi a celei de 60 de ani şi peste de la 10,2% la 12,6%. Dacă în prezent aceste fenomene nu reprezintă încă motive de îngrijorare, ele pot lua un curs negativ în cazul în care nu se întreprind măsuri de dirijare coordonată şi raţională a curentelor migratorii sat-oraş.

Dar numai îmbunătăţirea raportului dintre forţa de muncă ocupată în agricultură şi cea din alte ramuri nu rezolvă pe deplin sarcinile utilizării timpului de muncă, ale creşterii simţitoare a productivităţii muncii sociale. În cadrul fiecărei ramuri există încă importante probleme de rezolvat. Deşi industria noastră a înregistrat un ritm ridicat de creştere a productivităţii muncii (8,5% în perioada 1951—1966), nivelul absolut al acesteia, este, după cum am văzut, încă scăzut. Este necesar să se reducă tot mai mult pierderile de timp de muncă din cauza întreruperilor, învoirilor şi a concediilor fără plată, să se întărească disciplina în muncă, să se asigure o mai mare stabilitate în muncă. Se cere îmbunătăţirea repartizării muncitorilor şi personalului tehnic pe secţii şi schimburi de lucru pentru a ridica la un nivel superior asistenţa tehnică pe care trebuie să o acorde inginerii şi tehnicienii în procesul de producţie.

Cu toate că transferul în ramurile neagricole a unei părţi din populaţia ocupată în agricultură este important, populaţia agricolă va rămîne un număr de ani încă destul de numeroasă, ridicînd probleme complexe privind folosirea ei în întregime. O primă întrebare care se poate pune se referă la faptul dacă agricultura noastră este în stare în prezent, în condiţiile promovării progresului tehnic, să absoarbă o cantitate mai mare de muncă. Răspunsul la această întrebare ni se pare pozitiv. La nivelul actual de înzestrare tehnică a agriculturii şi chiar la cel la care vom ajunge în următorii ani, intensificarea agriculturii prin folosirea îngrăşămintelor, extinderea irigaţiilor, dezvoltarea ramurilor intensive — creşterea animalelor, legumicultura, pomiviticultura —, executarea lucrărilor prevăzute de complexul de măsuri agrozootehnice la toate culturile şi speciile de animale va duce la o sporire a volumului de muncă cheltuit în agricultură. În condiţiile creşterii substanţiale a producţiei, toate acestea vor determina micşorarea cheltuielilor materiale şi de muncă pe unitatea de produs, sporirea productivităţii muncii şi reducerea preţului de cost. Rezerve ale unei mai bune utilizări a timpului de muncă în agricultură le prezintă extinderea unor activităţi anexe de prelucrare primară a produselor agricole (în prezent gradul de industrializare a produselor agricole în cooperativele agricole de producţie este redus : 18% la lapte de vacă, 13% la struguri, 27% la fructe), dezvoltarea diverselor întreprinderi anexe ca vărărit, cărămidărit, extinderea unor industrii casnice etc.

Îmbunătăţirea structurii populaţiei ocupate pe sfere de activitate şi ramuri ale economiei naţionale, sporirea gradului de utilizare a timpului de muncă pe baza dezvoltării complexe a economiei naţionale, a organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii sînt factori de primă însemnătate pentru creşterea productivităţii muncii sociale şi a venitului naţional, pentru îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale poporului şi apropierea ţării noastre de nivelul ţărilor avansate din punct de vedere economic.

conf. dr. M. BULGARU

1) Anuarul statistic al R.S. România, 1967, pag. 121.
2) Anuarul statistic al R.S. România, 1967, pag. 111.

CURIER

ÎN CINSTEA ZILEI DE 23 AUGUST

ANGAJAMENTELE SE ÎNDEPLINESC CU SUCCES

În cinstea marii sărbători de 23 August, oamenii muncii din întreaga ţară au dobîndit succese deosebite în îndeplinirea sarcinilor de plan şi a angajamentelor pe 1967. Ca urmare a acţiunilor desfăşurate pentru organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii, a folosirii mai raţionale a capacităţilor de producţie şi a timpului de muncă, a valorificării mai eficiente a materiei prime şi a materialelor, majoritatea întreprinderilor au pus la dispoziţia economiei naţionale produse mai multe, mai bune şi mai ieftine.

● **Combinatul siderurgic Reşiţa :** 383 tone cocs metalurgic, 16 713 tone oţel şi 3 014 tone laminate finite peste plan — iată pe scurt bilanţul siderurgiştilor de aici. În 6 luni ei au depăşit planul la producţia marfă vîndută şi încasată cu 35 milioane lei şi au realizat economii suplimentare la preţul de cost de 13 000 000 lei şi beneficii de 19 500 000 lei.

● **Uzinele „Republica" — Bucureşti :** sporind productivitatea muncii cu 7%, colectivul uzinei a realizat în perioada 1 ianuarie — 31 iulie a.c., 3 200 tone ţevi finite peste plan. Angajamentul luat cu privire la producţia marfă vîndută şi încasată a fost depăşit cu 1 822 000 lei, adică în loc de 18 000 000, s-au realizat 19 822 000 lei.

● **Combinatul chimico-metalurgic „Gh. Gheorghiu-Dej" din Baia Mare :** 11 918 000 lei la producţia marfă vîndută şi încasată peste plan şi un spor de 1,8% la productivitatea muncii — iată rezultatele dobîndite de colectivul de aici în primele 7 luni ale anului.

● **Uzina de maşini electrice — Bucureşti :** prin realizarea peste plan a 481 motoare electrice, colectivul întreprinderii a reuşit în numai 7 luni să-şi depăşească angajamentul anual privind producţia marfă vîndută şi încasată cu 2 863 000 lei (angajament: 10 000 000 lei — realizat 12 863 000 lei). Beneficiile suplimentare se ridică la 7 135 000 lei.

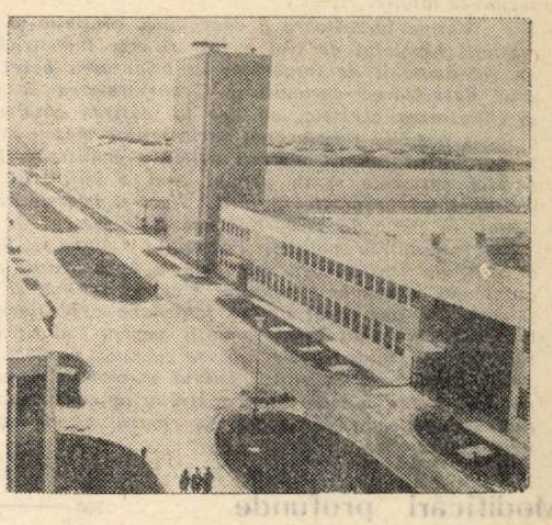

Dezvoltată şi modernizată, întreprinderea de lînă pieptănată-Bucureşti produce anual circa 3400 tone fire. Pe primele 7 luni ale lui 1967, colectivul de aici, organizîndu-şi mai bine activitatea, a reuşit să livreze în plus faţă de prevederi 3,7 tone fire, economisind totodată 549 000 lei. În acelaşi interval, beneficiile realizate se ridică la peste 1 500 000 lei.

● **Uzina „Electroputere" — Craiova :** 3 locomotive Diesel electrice, 21 motoare electrice, 3 generatoare electrice şi alte produse peste plan şi 398 tone de metal economisite — acestea sînt principalele realizări ale muncitorilor, tehnicienilor şi inginerilor uzinei.

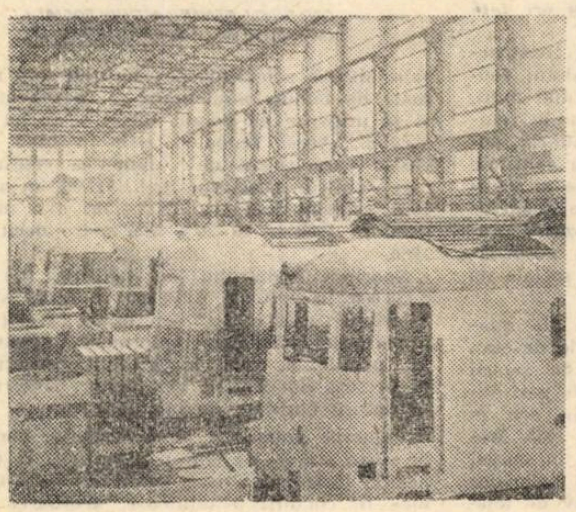

Uzinele „Electroputere" Craiova :
sala de montaj a locomotivelor Diesel

● **Fabrica de rulmenţi — Bîrlad :** pe graficul realizărilor — 10 476 000 bucăţi rulmenţi peste plan şi 617 000 lei economii suplimentare la preţul de cost. Metal economisit : 170 tone.

● **Complexul industrial de faianţă şi sticlă — Sighişoara :** în 7 luni planul la producţia marfă vîndută şi încasată a fost îndeplinit în proporţie de 103%, iar la export planul a fost depăşit cu 1 211 000 bucăţi faianţă şi 4 053 000 bucăţi sticlă.

● **Uzinele textile „30 Decembrie" — Arad :** Producînd peste plan cu 9 400 kg fire şi cu 32 000 m.p. ţesături de tip bumbac — textiliştii uzinei au reuşit să depăşească în 7 luni indicatorul producţiei marfă vîndută şi încasată cu 2 412 000 lei.

● **Fabrica „Progresul" — Bucureşti :** Valorificarea superioară a materiei prime a constituit pentru colectivul întreprinderii un obiectiv principal. În 7 luni s-au obţinut economii de 7 700 mp piei feţe şi 3 500 kg talpă. Beneficiile peste plan se ridică la 5 200 000 lei.

● **D.R.E.F. — Suceava:** prin depăşirea angajamentului luat de către întreprinderile forestiere sucevene la toate sortimentele (buşteni de răşinoase şi de fag, lemn de mină, bînale, cherestea de răşinoase şi de fag), s-au creat condiţii ca planul la producţia marfă vîndută şi încasată să fie îndeplinit în perioada 1 ianuarie — 31 iulie în proporţie de 100,17%, realizîndu-se totodată economii suplimentare de peste 3 700 000 lei.

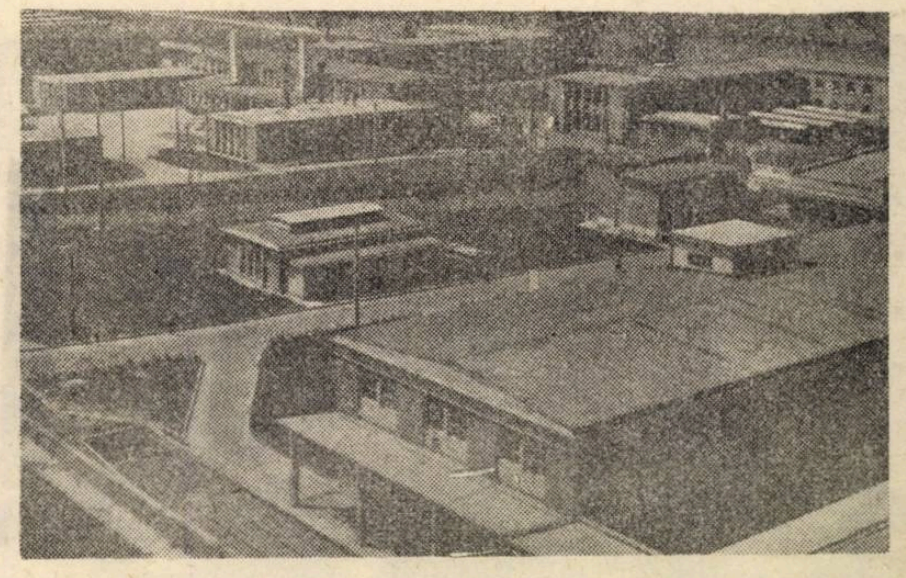

Complexul industrial de faianţă şi sticlă din Sighişoara — deşi tînăr ca vîrstă — este cunoscut, atît în ţară cît şi în străinătate, pentru calitatea produselor

PE NOI TREPTE ALE BUNĂSTĂRII

SUCCESELE remarcabile obținute de poporul nostru în anii construcției socialiste în dezvoltarea economică a țării au creat condițiile creșterii necontenite a nivelului de trai material și cultural al populației. În același timp, sporirea bunăstării celor ce muncesc a reprezentat o puternică pîrghie pentru creșterea economică, impingînd producția înainte și asigurînd finalitatea procesului reproducției socialiste lărgite.

Veriga hotărîtoare a dezvoltării continue și în ritm înalt a bazei materiale a creșterii nivelului de trai a fost și este industrializarea socialistă a țării. Totodată, un rol deosebit de important în asigurarea bazei creșterii bunăstării populației l-a avut dezvoltarea agriculturii. Transformarea socialistă a agriculturii, mecanizarea și chimizarea acesteia, au dus la mărirea continuă, a producției agricole, ceea ce a făcut posibilă satisfacerea necesităților mereu crescinde de alimente ale populației și aprovizionarea cu materii prime a industriei. Dezvoltarea tuturor ramurilor economiei naționale și în primul rînd a industriei a dus la creșterea însemnată a potențialului economic al țării, care-și găsește reflectarea sintetică în venitul național. În perioada 1950—1966 acesta a crescut de 4,5 ori.

Înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român de industrializare socialistă a țării, de trasformare socialistă a agriculturii, de dezvoltare a tuturor ramurilor economiei naționale a asigurat victoria deplină și definitivă a socialismului la oraș și sate. S-a pus capăt pentru totdeauna exploatării omului de către om și consumului parazitar, s-au creat condiții pentru valorificarea complexă a resurselor naturale, pentru folosirea deplină și cît mai productivă a potențialului uman, în interesul dezvoltării în ritm susținut a economiei naționale și creșterii bunăstării poporului. Toate acestea sînt o strălucită confirmare a caracterului științific al politicii economice a partidului, în centrul căreia stă grija pentru om și satisfacerea nevoilor lui.

● Modificări profunde în structura veniturilor populației

ÎN anii construcției socialiste, venitul național a fost folosit în interesul oamenilor muncii, în conformitate cu cerințele obiective ale legilor economice proprii economiei socialiste. Urmărind permanent îmbinarea armonioasă a intereselor societății cu interesele personale ale oamenilor muncii, cea mai mare parte a venitului național — circa 3/4 — a fost și este destinată satisfacerii nevoilor materiale și culturale ale populației, iar cealaltă parte — reproducției socialiste lărgite. Fondul de consum a crescut în 1966 de aproape 2,9 ori față de 1950 și cu 44% față de 1960.

Pe măsura înaintării pe drumul construcției socialiste, a creșterii potențialului economic al țării, s-au conturat tot mai mult, ca surse principale de constituire a veniturilor populației, retribuirea muncii potrivit principiului repartiției după cantitate și calitate — în principal salariile și veniturile din zile-muncă efectuate în cooperativele agricole de producție — vînzarea produselor obținute de țărănime în gospodăriile proprii, precum și fondurile sociale de consum.

Ca urmare a sporurilor anuale ale salariului mediu prevăzute în planurile de stat, cît și a creșterilor importante de salarii prevăzute prin hotăriri speciale ale partidului și guvernului, salariul mediu era în 1966 de 3,2 ori mai mare decît în 1950. Măsurile luate de partid și guvern în cursul acestui an cu privire la mărirea salariilor economiștilor, personalului operativ de mișcare de la căile ferate, a docherilor, precum și recentele măsuri cu privire la ridicarea salariului minim de la 570 lei la 700 lei și la sporirea altor categorii de salarii vor duce în continuare la îmbunătățirea condițiilor de viață ale salariaților. Paralel cu creșterea salariilor, s-au luat măsuri pentru reducerea impozitelor pe salarii și a prețurilor unor bunuri de consum.

Toate aceste măsuri au făcut ca puterea de cumpărare a salariului să crească necontenit, ceea ce a permis familiilor de

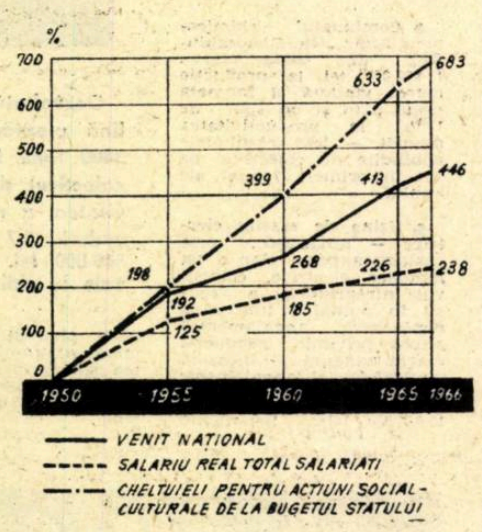

salariați să achiziționeze cantități tot mai mari de bunuri alimentare și nealimentare și să utilizeze un volum sporit și variat de servicii. Acest fenomen este în mod sugestiv caracterizat de dinamica continuu ascendentă a salariului real. Astfel, în anul 1966, salariul real era de 2,4 ori mai mare decît în 1950 și cu 29% mai mare decît în 1960.

Sporirea numărului de salariați (de la 2 123 000 în 1950 la 4 495 300 în 1966) și a salariului mediu au determinat creșterea importanței salariilor în formarea veniturilor populației, care în prezent reprezintă peste 50% din totalul veniturilor bănești și în natură obținute de populație.

Volumul important al investițiilor făcute de către stat în agricultură, punerea la dispoziția țărănimii a unei puternice baze tehnice în condiții avantajoase, acordarea de credite de producție pe termen lung, stabilirea de prețuri stimulatorii la produsele agricole, sînt factori esențiali care au permis creșterea producției agricole și realizarea de venituri sporite de către țărănime. Ca urmare a creșterii producției agricole și a valorificării produselor agricole la prețuri stimulatorii, concomitent cu scăderea impozitului agricol și a prețurilor unor bunuri de consum folosite de țărănime, veniturile reale ale țărănimii erau în 1966 de circa 3 ori mai mari decît în 1950.

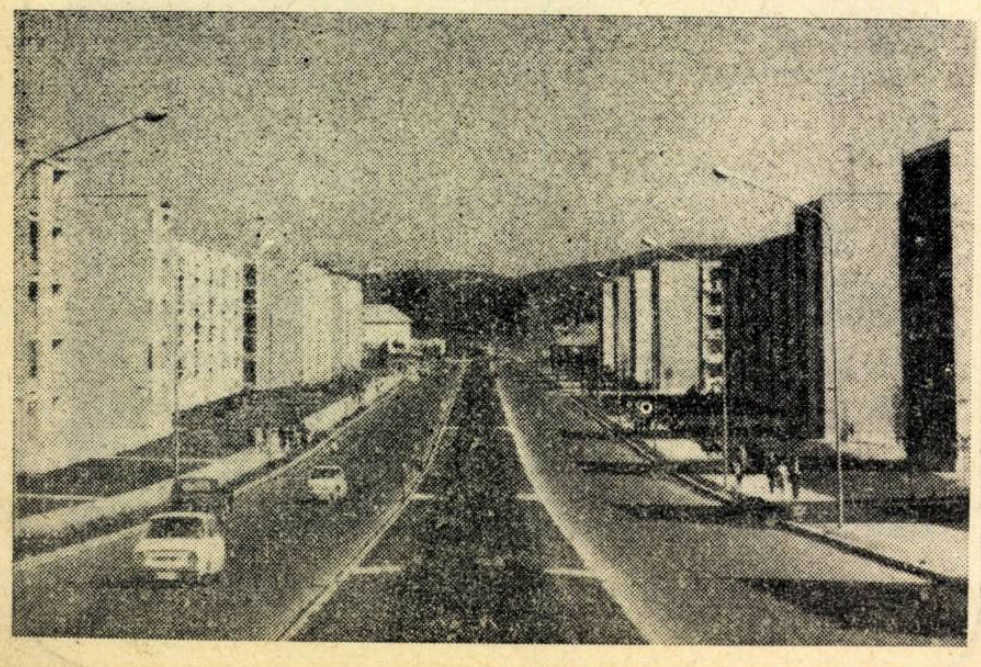

Cartier nou într-un vechi oraș : Pitești

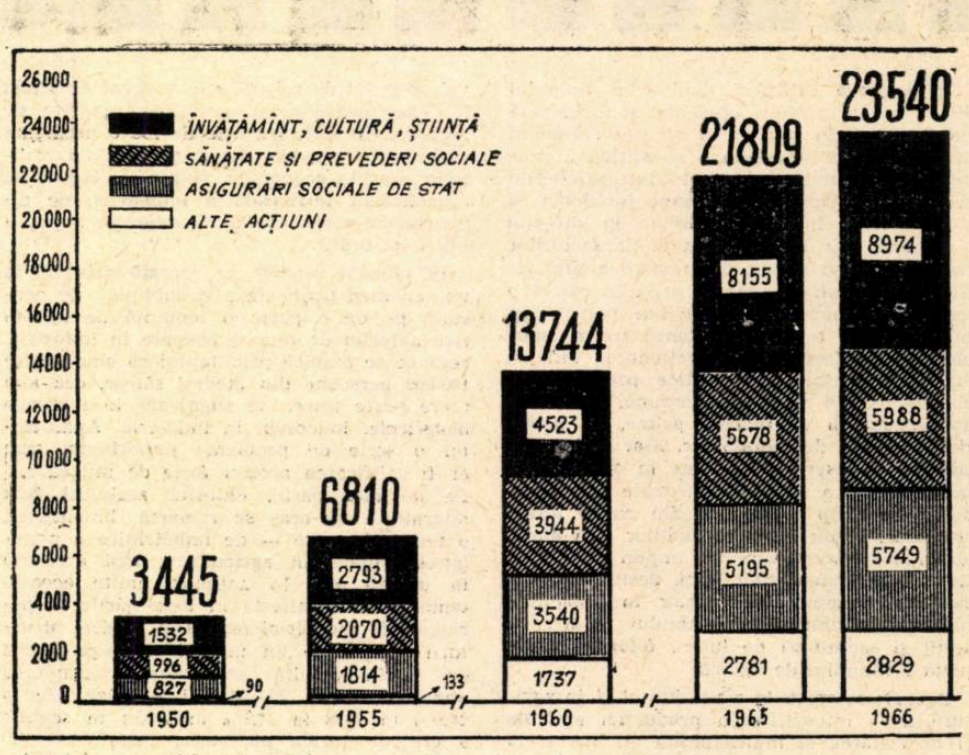

Finanțarea acțiunilor social-culturale de la bugetul de stat (în milioane lei)

Au sporit necontenit și veniturile primite de populație din fondurile sociale de consum, ceea ce a adus o contribuție însemnată la creșterea nivelului de trai al diferitelor categorii de populație, îndeosebi a celor cu venituri relativ mai reduse.

Statul cheltuiește de la buget sume mereu mai mari pentru dezvoltarea învățămîntului, culturii, artei, ocrotirii sănătății și prevederilor sociale, culturii fizice și sportului. În anul 1966, de pildă, cheltuielile social-culturale finanțate de la bugetul statului s-au ridicat la 23 540 milioane lei, fiind de 6,8 ori mai mari decît în 1950. Milioane de oameni ai muncii beneficiază astfel de numeroase servicii, gratuite sau la un preț redus, precum și de ajutoare bănești, satisfăcindu-și o diversitate de necesități. Ponderea veniturilor din fondurile sociale de consum reprezintă în prezent peste 20% din totalul veniturilor populației.

Partidul și statul nostru acordă o atenție deosebită îmbunătățirii situației materiale a pensionarilor. Aplicarea măsurilor luate anul trecut pentru sporirea generală a pensiilor cu 26%, concomitent cu adoptarea unei noi legi a pensiilor, precum și acordarea, începînd de la 1 ianuarie al acestui an, de pensii țăranilor în vîrstă sau inapți de muncă au dus la mărirea simțitoare a veniturilor pensionarilor.

● Deplasarea cheltuielilor spre produse nealimentare

SPORIREA an de an a veniturilor populației și întărirea rolului comerțului de stat și cooperatist în aprovizionarea populației cu bunuri de consum au contribuit la creșterea sistematică a cheltuielilor acesteia și la modificarea structurii lor. Astfel, din cercetarea selectivă a bugetului de familie al salariaților se constată o deplasare sistematică a cheltuielilor spre procurarea de mărfuri nealimentare, îndeosebi bunuri de folosință îndelungată, precum și de servicii. În același timp, ponderea cheltuielilor pentru mărfuri alimentare prezintă o tendință constantă de scădere, în ciuda creșterii volumului lor absolut. În perioada 1960—1966, de pildă, ponderea cheltuielilor alimentare în totalul cheltuielilor familiilor de salariați, a scăzut de la 44,1% la 42,1%.

Eliberată de povara procurării de pămînt, vite de muncă și utilaj agricol, precum și de impozitele asupra exploatațiilor agricole, țărănimea cooperatistă își îndreaptă acum veniturile tot mai mari de care dispune spre procurarea de produse industriale, îndeosebi mărfuri nealimentare, structura consumului ei apropiindu-se tot mai mult de cea a orășenilor. Mobila de calitate, radioul, televizorul, aragazul, frigiderul, motocicleta etc. pătrund tot mai mult în locuințele țărănești.

Structura consumului populației s-a îmbunătățit considerabil și prin creșterea ponderii cumpărărilor de alimente cu valoare nutritivă superioară. Astfel, consumurile pe un locuitor au crescut în perioada 1950—1966 la cartofi de 1,5 ori, legume de 1,4 ori, fructe de 1,7 ori, carne de 1,7 ori, grăsimi de 2,3 ori, lapte și produse lactate de 1,2 ori, ouă de 2,1 ori, zahăr de 2,4 ori.

Satisfăcînd cererea solvabilă în continuă creștere a populației, comerțul socialist a vîndut în anul 1966 de 5,3 ori mai multe mărfuri decît în 1950. Au fost desfăcute de aproape 5 ori mai multe mărfuri alimentare, de 4,5 ori mai multe produse textile și încălțăminte, de peste 7 ori mai multe produse cosmetice și de parfumerie, de 7,6 ori mai multe produse metalo-chimice și electrotehnice. Într-un ritm și mai rapid au crescut desfacerile de mobilă, aparate de radio, televizoare, frigidere, mașini de cusut, mașini de spălat rufe etc.

S-au îmbunătățit permanent condițiile de locuit ale populației, care au un important rol în asigurarea unui nivel de viață ridicat. În perioada 1951—1966, din fondurile statului și ale organizațiilor obștești s-au construit 421 340 apartamente, cu o suprafață locuibilă de 13,3 milioane mp. Din fondurile proprii, populația, în special cea din mediul rural, și-a construit în aceeași perioadă 1196 mii case, cu o suprafață locuibilă de 36,5 milioane mp. Locuințele nou construite sînt încadrate într-o linie arhitecturală modernă, înzestrate cu instalațiile igienico-sanitare necesare, cu dependințe și tot confortul.

Realizări importante au fost obținute în dezvoltarea rețelei de activități de gospodărie comunală, punîndu-se la dispoziția populației un volum sporit de servicii : apă potabilă, canalizare, gaze, energie electrică etc. A sporit într-o proporție însemnată numărul consumatorilor de energie electrică din mediul rural, ca urmare a acțiunii sistematice de electrificare a satelor.

Oamenilor muncii le sînt create condiții tot mai bune de odihnă și tratament, menite să le asigure refacerea forțelor fizice și intelectuale. Îmbunătățirea permanentă a nivelului de trai, a stării de sănătate a populației se reflectă în mod sintetic în scăderea mortalității și morbidității populației, în sporirea duratei medii de viață. Dacă în trecut România se situa printre țările cu starea de sănătate cea mai precară din întreaga Europă, în prezent, ea se află, potrivit statisticilor publicate de Organizația Mondială a Sănătății, printre țările cele mai evoluate din lume din acest punct de vedere. În țara noastră, durata medie de viață a crescut de la 42 ani înainte de război, la aproape 70 ani.

★

RIDICAREA substanțială a nivelului de viață al populației, întărirea stării ei de sănătate și a capacității ei de muncă, concomitent cu măsurile luate pentru ridicarea nivelului ei de instruire culturală și tehnico-profesională, au influențat, la rîndul lor, asupra calității muncii. Paralel, dar într-o proporție mai mare, a sporit productivitatea muncii sociale. În timp ce veniturile reale ale populației au crescut în 1966 față de 1950 de 2,7 ori, productivitatea muncii sociale (exprimată în venitul național pe o persoană ocupată în sfera producției materiale), a crescut de 4 ori. Creșterea productivității muncii sociale a fost factorul hotărîtor al creșterii potențialului economic al țării. Așadar, se poate spune că dezvoltarea economică a țării reprezintă factorul principal al creșterii nivelului de trai al populației și este, în același timp, o consecință a acetuia.

Înfăptuirea în continuare a Directivelor celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 va duce la creșterea nivelului de trai al populației și la sporirea aportului acesteia la dezvoltarea economică a țării.

I. PĂCURARU

RESPECT FAŢĂ DE CONSUMATORI

prof. univ. Mihail LEVENTE

REALIZAREA de produse de înaltă calitate constituie o preocupare de seamă a partidului şi statului nostru. Ea se concretizează în grija deosebită ca sporirea cantitativă a producţiei să fie însoţită de ridicarea neîncetată a calităţii produselor.

Îmbunătăţirea calităţii produselor are efecte favorabile multiple asupra tuturor domeniilor vieţii economice, contribuie la satisfacerea mai bună a necesităţilor mereu crescinde ale populaţiei, la desfacerea mai rapidă a mărfurilor. Calitatea ridicată a produselor, fie că sînt destinate consumului productiv, fie celui individual, echivalează cu crearea de mai multă valoare încorporată în acelaşi volum de mărfuri, cu valorificarea superioară a resurselor, cu economisirea muncii şi a capacităţilor de producţie.

Ţinînd seama de însemnătatea deosebită a calităţii superioare a produselor, în Raportul C.C. al P.C.R. prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la cel de-al IX-lea Congres al partidului, se subliniază că **„În anii ce urmează este necesar să se intensifice în toate ramurile economiei naţionale ACŢIUNEA DE ÎMBUNĂTĂŢIRE SISTEMATICĂ A CALITĂŢII PRODUSELOR, de ridicare a caracteristicilor lor tehnice şi economice. Aceasta va trebui să constituie o preocupare de prim ordin a organelor de conducere din economie, a întreprinderilor, a tuturor oamenilor muncii, fiind o condiţie de bază pentru satisfacerea nevoilor de producţie şi consum, creşterea eficienţei economice a industriei şi pentru a face ca mărfurile româneşti să fie competitive pe piaţa externă".**

În rezolvarea problemelor legate de calitatea mărfurilor sînt angajate însemnate interese ale furnizorilor, comerţului şi cumpărătorilor. Nu contravine oare acestor interese utilizarea unor materii prime preţioase atunci cînd sînt puse în circulaţie mărfuri cu o valoare de întrebuinţare îndoielnică, avînd o durabilitate ce se situează sub normal sau un aspect ce nu corespunde unor elementare exigenţe estetice ? Nu sînt cumpărătorii îndreptăţiţi să obţină echivalentul real al preţului ce-l plătesc pentru mărfurile achiziţionate ?

Intensificarea acţiunii de îmbunătăţire a calităţii este cerută şi de volumul încă ridicat al mărfurilor calitativ necorespunzătoare respinse la recepţie de organele comerciale.

De exemplu, numai în trimestrul II al acestui an nu s-au putut pune în vînzare, din cauza deficienţelor de calitate, ţesături de bumbac în valoare de 2,4 milioane lei, confecţii de aproape 8 milioane lei, încălţăminte de piele de 4,5 milioane lei, brînzeturi de 1,4 milioane lei, articole electrotehnice de 7,7 milioane lei, biciclete, motociclete şi accesorii de 20 milioane lei etc.

PROBLEMELE care se pun în legătură cu ridicarea calităţii mărfurilor sînt destul de complexe. La soluţionarea lor trebuie să concure mai mulţi factori : producţia, în primul rînd, apoi transporturile şi comerţul (pentru conservarea calităţii iniţiale). Este de subliniat faptul că metodele de conducere şi planificare a economiei exercită o mare influenţă asupra coordonării eforturilor acestor factori. În condiţiile în care metoda balanţelor şi în general indicatorii de plan stabilesc un cadru relativ rigid, cu putere de lege, pentru desfăşurarea activităţii în producţie, mărfurile pe care întreprinderile şi organizaţiile comerciale şi le procură prin relaţii directe cu producătorii, reprezintă o fracţiune prea puţin însemnată a fondului de mărfuri, raporturile dintre furnizori şi beneficiari fiind predeterminate în mare măsură de repartiţii date prin plan sau rezultate inevitabil din indicatorii acestuia.

Altfel s-ar prezenta lucrurile în cazul cînd prin plan s-ar crea o marje mai largă pentru producători : rezerve mai mari de materii prime, capacităţi de producţie care să le permită, prin sporirea indicilor de utilizare a acestora, să ofere cu ceva mai mult decît se cere. În aceste condiţii apare indicată stabilirea planului de livrări către fondul pieţei între anumite limite, urmînd ca indicatorii economico-financiari ai furnizorilor să fie corelaţi cu limita minimă. S-ar deschide astfel un cîmp larg emulaţiei între producători şi posibilităţilor de alegere a furnizorilor şi a mărfurilor, pentru comerţ, relaţiile dintre cei doi parteneri putînd fi restructurate pe principiul contractelor directe, care au şi meritul de a fi mult mai operative.

În economia noastră, angajată din plin în efortul de industrializare, încep să se contureze an de an, tot mai mult, zonele în cadrul cărora pot acţiona emulaţia şi alegerea.

Înseamnă toate acestea că, în actualele condiţiuni, comerţul nu poate exercita o influenţă activă în direcţia obţinerii unor mărfuri de calitate ? Nicidecum. De fapt, o acţiune perseverentă şi simultană — poate nu destul de bine cunoscută — s-a dus şi se duce în mai multe direcţii, aria condiţiilor care concură la atingerea obiectivului îmbunătăţirii calităţii mărfurilor fiind vastă. Ea include respectarea riguroasă a stasurilor, fără derogări, păsuiri şi îngăduinţe, formularea de propuneri, cînd este cazul, de a se modifica stasurile existente, organizarea operaţiunilor de omologare şi contractare în aşa fel încît să se introducă în producţie mărfuri de calitate, instituirea mărcii de fabrică, înlesnirea cunoaşterii rezultatelor obţinute peste hotare în producţia bunurilor de consum prin aducerea de mostre, organizarea de expoziţii şi difuzarea documentării în vederea stimulării producerii de noi sortimente.

RECENT, din iniţiativa Ministerului Comerţului Interior au fost supuse Consiliului de Miniştri şi aprobate două acte normative care adaugă noi posibilităţi de influenţare a producătorilor, de către întreprinderile comerciale, în direcţia sporirii varietăţii sortimentale şi a ridicării calităţii mărfurilor. Aceste noi posibilităţi de influenţare vor putea fi utilizate alături de cele amintite mai sus, întărindu-le efectele.

După aprecierea noastră, măsurile cuprinse în aceste documente, primul — privitor la împiedicarea pătrunderii în magazine a mărfurilor care lasă de dorit din punct de vedere calitativ, şi al doilea, la desdăunarea celor care au cumpărat astfel de mărfuri, reprezintă în esenţă pîrghii economice, întemeiate pe principiul cointeresării materiale (a întreprinderilor furnizoare şi salariaţilor acestora) şi ca atare, se vor dovedi pe deplin eficiente dacă lucrătorii din comerţ le vor folosi în mod scrupulos.

Măsurile privitoare la evitarea pătrunderii în reţeaua comercială a mărfurilor necorespunzătoare calitativ urmăresc să rezolve două mari probleme. Este vorba, în primul rînd, de posibilitatea de a se valorifica fără întîrzieri şi fără litigii costisitoare mărfurile prezentînd unele deficienţe de calitate ce nu le fac însă improprii consumului şi a căror preluare este impusă de necesităţile pieţei, dar la preţuri corespunzătoare calităţii reale.

DE ce a fost nevoie de o astfel de reglementare ? Bizuindu-se pe vechile texte ale Condiţiilor fundamentale, unii producători, atunci cînd produsul era deficitar, chiar dacă nu avea însuşirile stabilite, nu acceptau ca acesta să fie vîndut la un preţ redus, ştiind prea bine că se vor găsi alţi beneficiari, care să-l preia indiferent de starea în care se află. În asemenea situaţii, beneficiarul iniţial, spre a nu rămîne în gol de aprovizionare, se vedea nevoit să admită, cu bună ştiinţă, preluarea lotului cu defecte de calitate. Este uşor de imaginat situaţia ce s-ar fi creat, de exemplu, într-un centru minier, în care organizaţia comercială locală ar fi returnat un lot de slănină avînd grosimea de 3 cm în loc de 4 cm, cum prevede stasul respectiv, riscînd să nu poată acoperi cererile populaţiei şi să vadă apărînd acelaşi lot de marfă la o cooperativă de consum învecinată. La fel, dacă într-o localitate lovită de grindină organizaţia comercială ar fi refuzat să preia un lot de sticlă de geam cu defecte. Măsurile recent luate urmăresc să împiedice ivirea unor asemenea situaţii. Ele prevăd ca mărfurile care nu corespund calităţii convenite să poată fi valorificate de către beneficiari cu acordul furnizorului, în funcţie de starea concretă a lotului respectiv, pe trei căi şi anume : fie prin încadrarea la calitatea reală (de pildă a II-a în loc de I), fie prin recondiţionarea la beneficiar, fie, în sfîrşit, prin reducerea preţului de desfacere în raport de calitatea reală. În principiu, acordul părţilor — furnizori şi beneficiari — este necesar pentru a se trece la valorificarea pe una din cele trei căi. În cazuri excepţionale şi cu asigurarea deplinei obiectivităţi — prin atestarea calităţii reale de către un organ competent — se va putea renunţa la acordul furnizorului. Evident furnizorii vor suporta daunele care decurg din măsurile arătate.

Se vor putea însă ivi cazuri cînd marfa cu defecte de calitate va fi returnată furnizorului. Şi în astfel de cazuri, Hotărîrea amintită oferă garanţii astfel încît mărfurile restituite să nu ajungă din nou, în aceeaşi stare, în reţeaua comercială. Calea cea mai des folosită pe care partizile de mărfuri deficiente din punct de vedere al calităţii reapăreau în circuitul comercial era fracţionarea acesteia în cantităţi mici şi încadrarea lor în loturi de marfă corespunzătoare. S-au întîmplat însă şi cazuri cînd marfa cu defecte era pur şi simplu îndrumată direct spre alt beneficiar mai „înţelegător". Pentru preîntîmpinarea unor asemenea practici, Hotărîrea Consiliului de Miniştri prevede ca, în cazul restituirii mărfii, organizaţiile şi întreprinderile comerciale să anunţe inspecţia comercială de stat din localitatea în care se află sediul furnizorului. De asemenea, întreprinderile producătoare sînt obligate să înregistreze în evidenţa operativă mărfurile returnate, precum şi cheltuielile ocazionate de înlăturarea lipsurilor calitative. Inspecţia comercială de stat obţine dreptul să controleze în prezenţa delegatului organului tutelar al furnizorului situaţia loturilor de marfă returnate şi atunci cînd constată că s-a livrat marfa cu defecte altor beneficiari sau a fost dispersată în mai multe loturi, va sesiza organele de urmărire penală.

În definitiv, măsurile propuse tind să îmbunătăţească vechile dispoziţii care nu s-au dovedit suficiente pentru a împiedica pătrunderea de mărfuri necorespunzătoare calitativ în reţeaua comercială, deoarece nu ofereau garanţii că produsele refuzate nu ar ajunge pe alte căi, în aceeaşi stare, la desfacere. De asemenea, în cadrul vechilor reglementări nu există posibilitatea ca atunci cînd o marfă era strict necesară aprovizionării populaţiei, iar furnizorul nu se dovedea diligent pentru rezolvarea situaţiei lotului respectiv, acesta să se poată vinde la preţ redus.

Aceste lacune ale vechii legislaţii au fost acum înlăturate. Totuşi, dacă se ţine seama de faptul că verificarea mărfurilor livrate se face adeseori prin sondaje (acest control cuprinde numai 5—10% din volumul mărfurilor) vor mai pătrunde produse necorespunzătoare în reţeaua comercială. De aceea, o altă problemă de deosebită actualitate, care şi-a găsit rezolvarea prin cea de a doua Hotărîre a Consiliului de Miniştri se referă la deficienţele calitative constatate după ce cumpărătorul a achitat preţul mărfii.

Pentru astfel de situaţii, cu unele excepţii (bunurile de folosinţă îndelungată vîndute cu termen de garanţie, cele importate etc.), unităţile comerciale vînzătoare nu aveau posibilitatea să procedeze imediat la rezolvarea reclamaţiilor clienţilor prin înlocuirea, repararea bunurilor sau restituirea contravalorii lor. Cumpărătorii erau obligaţi să recurgă la calea, dreptului comun pentru a obţine o hotărîre judecătorească în baza căreia organizaţia comercială să-i despăgubească. Bineînţeles, această cale necesita timp şi formalităţi, uneori mai costisitoare decît valoarea reclamată, producea nemulţumiri întemeiate în rîndurile cumpărătorilor, care de multe ori renunţau să-şi mai revendice drepturile. Pe de altă parte, clientul preferînd suportarea unei pagube acţiunii judiciare, lipsea organizaţia comercială şi întreprinderea producătoare de un sprijin efectiv în descoperirea lipsurilor calitative ale mărfurilor.

Efectele economico-financiare ale aplicării măsurilor de mai sus, menite să ducă la rezolvarea imediată a reclamaţiilor pentru o serie întreagă de produse (alimentare preambalate, confecţii, metraje etc.), vor influenţa **în mică măsură indicatorii financiari, mărfurile inutilizabile fiind în cantităţi relativ** reduse. De exemplu, despăgubirile acordate în cursul anului 1965 la I.C.S. Victoria la mărfurile textile-încălţăminte din import au fost de 5.400 lei, iar în 1966 de 20.500 lei la un volum de desfacere de produse importate de 35 mil. lei, respectiv 50 mil. lei.

ÎN cadrul noii reglementări problema reclamaţiilor cumpărătorilor pentru bunurile de consum la care se descoperă lipsuri calitative după ce au fost vîndute, îşi găseşte rezolvarea prin organizarea unui sistem în care aceste reclamaţii să poată fi soluţionate operativ şi fără formalităţi de către unitatea vînzătoare, din moment ce bunul de consum cumpărat nu corespunde preţului plătit.

Acest sistem prevede obligaţia organizaţiilor comerciale de stat vînzătoare de a rezolva reclamaţiile întemeiate prin înlocuirea imediată a mărfii cu defecte cu alta de calitate corespunzătoare, iar dacă înlocuirea nu este posibilă, de a restitui preţul plătit sau, cînd cumpărătorul consimte, de a o repara sau recondiţiona în cel mult 30 de zile. De asemenea, cumpărătorul are dreptul de a chema în judecată organizaţia comercială căreia aparţine unitatea vînzătoare, pentru a fi despăgubit dacă nu este mulţumit de felul în care i-a fost rezolvată reclamaţia.

În vederea aplicării cît mai curînd a noilor reglementări, menite să ducă la creşterea răspunderii pentru ridicarea calităţii mărfurilor, se vor da indicaţii concrete organelor comerciale care au sarcini în acest domeniu.

Este limpede că aplicarea cu conştiinciozitate a prevederilor reglementării privind împiedicarea pătrunderii în reţeaua comercială a mărfurilor necorespunzătoare calitativ va duce la reducerea volumului acestor mărfuri şi, în consecinţă, a numărului reclamaţiilor cumpărătorilor.

Rezolvarea celor două probleme ridicate mai sus în aşa mod încît să fie salvgardate şi interesele cumpărătorilor şi interesele economiei naţionale, constituie fără îndoială un mare pas înainte spre asigurarea unui nivel satisfăcător al calităţii mărfurilor puse la dispoziţia populaţiei prin unităţile comerţului nostru.

Localizarea răspunderii materiale pentru calitatea mărfurilor puse în circulaţie a propie producţia de exigenţele consumatorilor, sporeşte rolul comerţului în influenţarea industriei, este în interesul populaţiei şi contribuie la înlăturarea contradicţiei dintre valoare şi valoarea de întrebuinţare, ca şi la creşterea veniturilor reale ale populaţiei — obiective care sînt în atenţia partidului şi guvernului.

INVESTIŢII-1967

ÎN INDUSTRIA UŞOARĂ

MINISTERUL Industriei Uşoare are alocat în 1967 un volum de investiţii de aproape 2,5 miliarde de lei, cu 40% mai mult decît anul trecut. Sînt prevăzute a intra în funcţiune în acest an 88 noi obiective care vor contribui la sporirea producţiei de ţesături, tricotaje, confecţii, articole de uz gospodăresc.

Ca urmare a asigurării cu proiecte de execuţie, a organizării judicioase a desfăşurării lucrărilor, după 7 luni pe unele şantiere se pot consemna realizări de seamă. Astfel, **pe şantierul Fabricii de nasturi din Bucureşti s-a realizat în această perioadă 65,8% din sarcina anuală de plan, iar pe cel al dezvoltării Fabricii „1 Septembrie" din Satu Mare — 76%.**

În ansamblu, rezultatele obţinute pe şantierele ministerului nu sînt pe măsura posibilităţilor. Pe 7 luni planul anual de investiţii a fost îndeplinit în proporţie de 44,2%. Aceasta creează greutăţi în darea în funcţiune a unor capacităţi de producţie planificate la Fabrica „Drapelul roşu"-Sibiu, Topitoria de cînepă-Sînnicolaul Mare, la Fabrica de tricotaje (Unitatea Sighet) şi altele. Rămînerile în urmă se datoresc pe de o parte faptului că deschiderea finanţării unor lucrări s-a făcut cu întîrziere, iar unele detalii din documentarea tehnică n-au fost puse la dispoziţia constructorilor în timp util. Pe de altă parte, unele şantiere au fost slab organizate, lipsind utilaje de construcţii şi forţă de muncă. În sfîrşit, o serie de utilaje tehnologice n-au fost livrate la termen de către Uzinele „Unirea"-Cluj.

ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ

DATORITĂ sporirii volumului de investiţii — cu 19,1% faţă de 1966 — în acest an urmează să intre în funcţiune în cadrul Ministerului Industriei Alimentare 45 de noi obiective industriale. **În primele 7 luni au intrat integral în producţie 8 obiective,** printre care : **Antrepozitul frigorific de la Galaţi, Fabrica de brînzeturi Caracal, Fabrica de produse lactate de la Tr. Severin, secţia de băuturi tip Pepsicola de la Constanţa etc.**

Intensificarea ritmului construcţiilor pe unele şantiere a permis ca, în această perioadă, **alte 11 obiective importante să intre parţial în funcţiune sau să fie puse în probe tehnologice sau mecanice.** Printre acestea se numără : Fabrica de pîine de la Tr. Severin, Fabrica de conserve Caracal, Complexul de morărit şi panificaţie Iaşi, Fabrica de pîine Craiova, Fabrica de pîine Suceava şi altele.

În 7 luni planul anual de investiţii pe minister a fost îndeplinit în proporţie de 52,5%, din care 54,6% la construcţii-montaj.

Slaba organizare a producţiei şi a muncii pe unele şantiere, lipsa de forţă de muncă şi de materiale, au determinat rămînerea în urmă a unor lucrări, aşa cum este cazul la Fabrica de ulei Slobozia şi Antrepozitul frigorific Timişoara.

PORȚILE DE FIER — ANUL III

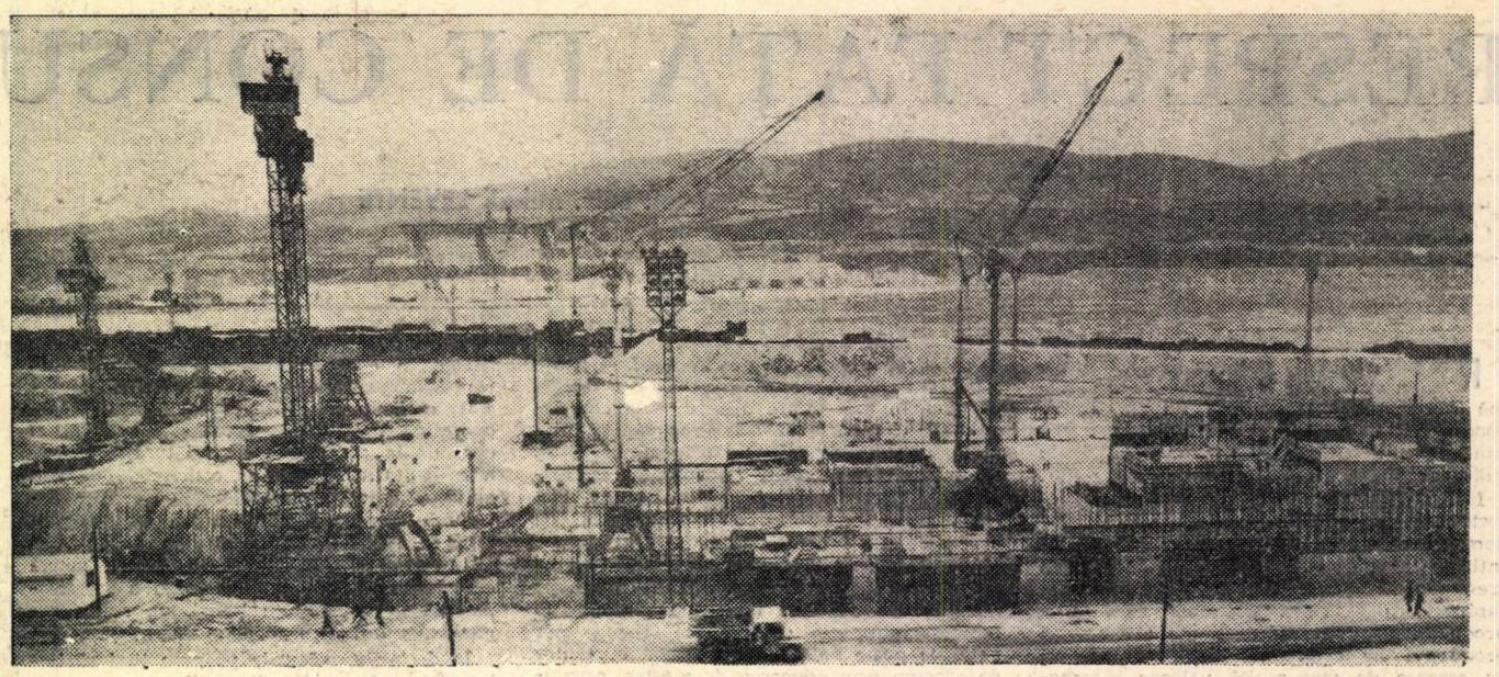

Incursiune în anul VII

VARA anului 1971.

Ghidul, cu un aer profesoral, ne invită să coborîm din autocarul ONT-ului. Un turist, după ce privește îngrijorat înălțimea viaductelor, întreabă dacă se face ascensiune. Nu-i răspunde nimeni. Coborîm. Panorama copleșește.

— Sîntem la baraj — ni se explică — pe axa Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. În stînga, vechea cotă a Dunării, cu 28 metri sub oglinda bazinului de acumulare.

— Ce imensitate zăgăzuită ! — observă cineva.

— Da, la această oră nu există în Europa o acumulare de proporții asemănătoare. Două miliarde de metri cubi de apă între cataracte ridică nivelul fluviului.

Intervine un agent de circulație, care-i atrage atenția șoferului nostru. A oprit nereglementar, încurcă trecerea la capul podului. Vinovatul se scuză. Vine pentru întîiași dată, n-a știut că barajul poartă și o șosea peste apă. „Pe viitor să știi, aici e șosea internațională !". Incidentul prilejuiește relații noi :

— Podul, lung de 1 200 de metri, este paralel cu coronamentul. Nu se suprapune, din cauza celor 14 cîmpuri deversoare, cascade reglabile de la pupitrul electronic.

— Uite, vine un vapor ! exclamă o fetiță. Pe unde o să treacă ?

— Prin ecluză. Pe ambele maluri sînt ecluze lungi de peste 300 de metri. Convoaiele de vase se formează în patru porturi, două în amonte și două în aval. Unul din scopurile urmărite de proiectanți a fost îmbunătățirea navigației prin strîmtoare. Navlosirea se făcea în trecut cu întreruperi, cauzate cînd de apele prea mari, cînd de nivelul scăzut. Vasele mari nu treceau noaptea, nu se încrucișau, urcau cu viteză redusă. Tonajul de trafic crește acum anual... (se consultă prospectul)... da, de la 14 la 50 de milioane.

— Este permisă vizitarea centralei electrice ? — întreabă un tînăr.

— Imediat o să aflăm. După cum se vede, se mai lucrează la demontarea macaralelor. Faleza încă n-are straturile de flori prevăzute în machetă. Oricum, știm că centrala de pe malul românesc, identică cu cea de vis-a-vis, are o putere instalată de un milion de kilowați. Fiecare dintre turbinele Kaplan, transformă în energie electrică cîte 725 de metri cubi de apă pe secundă...

Pe urmele istoriei

AUGUST 1967, al III-lea an de șantier. O zi toridă, cu cer specific mediteranean. Dunărea nu e albastră. Nu oglindește nici cerul, nici vegetația munților pe care-i spintecă. Aleargă tulbure, mai tumultoasă ca oricînd, silită de batardoul care, de cîteva luni, i-a strîmtat și mai mult Porțile. Deasupra valurilor spumeginde se succed, tot în valuri, praful și fumul. Claxonează cîteva sute de autocamioane, scrîșnesc scripeții, bolovănesc stînci ciclopice, vapoarele țin deschise supapele sirenelor ; și peste întreaga polifonie, nota dominantă a exploziilor de pe ambele maluri.

Cu o putere fără seamăn nici în miturile antichității, omul contemporan i-a smuls Dunării învelișul puhoaielor de pe 200 000 de metri pătrați. Și nu s-a mulțumit să-i calce roca genetică, pe care nici soarele n-o văzuse înaintea lui. A intrat cu pulbere și cu excavatoare în albia goală, a adîncit-o cu zeci de metri. Apoi, a turnat beton ; temelia ecluzelor, porturilor, uzinei. Acolo unde buletinul hidrologic anunță zilnic cota apelor, azi se măsoară cota betonului. Pe malul românesc, la Gura Văii, a depășit 200 000 de metri cubi. Cota betonului e în creștere.

Rețineți : sîntem pe Șantierul Porțile de Fier. Sub ochii noștri se deapănă una din epopeile secolului. Viitoarele generații o vor situa între construcțiile care marchează în timp marile potențe umane, precum zidurile lui Temistocle la Pireu, podul lui Apolodor la Drubeta. Cu o deosebire, fundamentală deosebire, pe care istoria o va consemna : construcția de la Porțile de Fier nu s-a născut din vrajbă, ci dimpotrivă, e rodul prieteniei, colaborării între state, intruchipare materială a năzuinței popoarelor.

Aici, omul a suprasolicitat știința. Geologia, hidrologia, chimia, matematica și toate ramurile fizicii și-au dat mîna ca să supună natura, să secе fluviul, să mute insule, să ferestruiască munții. Prezența arheologiei pare cel puțin paradoxală. Însă e nelipsită, pe toate fronturile de lucru. Nici o piatră nu se dislocă, nici o temelie nu se toarnă, fără consimțămîntul arheologilor. Acolo unde secundele se cîntăresc în aur, unde fiecare detaliu din proiect constituie lege, se mai întîmplă, din cauza unui ciob de lut ars, să înceteze lucrul. Arheologia are aici un cercetător în fiecare constructor. Excavatoristul, artificierul, șoferul basculantei, se consideră onorat, aducînd o piesă nouă în vestitul Muzeu al Drubetei.

E plin de semnificație gestul muncitorului care se apleacă cu respect asupra civilizațiilor trecute. Atestă o anumită cultură. Dar și un sentiment mult mai profund, explicabil în acest colț de țară, pe locurile unde fiecare palmă de pămînt poartă amprenta actului de naștere al poporului român. Vestigiile apărute în timpul lucrărilor, nebănuite inițial, au salvat insula Galu de la pieire. Nu, nu se va mai transmite în întregime, ca balast, în corpul barajului. Patru cincimi din ea, partea în care s-a descoperit o cetate milenară, va rămîne, se va reconstitui. Legendara Ada Kaleh, al cărei nume străvechi s-a pierdut o dată cu manuscrisul lui Nerva Traian „De bello dacico", are nesansa de a fi situată în amonte de baraj. Însă înainte de a fi acoperită de ape, tezaurul ei, patrimoniu al culturii universale, se va reconstitui pe insula Șimian.

Se reconstituie istoria. Dar, în primul rînd, se făurește istoria. Indiferent de piesele, de manuscrisele chiar ce vor fi sau nu descoperite la Galu, contemporaneitatea ei nu va fi mai prejos, va străluci peste veacuri. „Instalația Galu" a și devenit un tip de balastieră în literatura mondială de specialitate. Între două pile, coloane de beton deasupra apelor, se vehiculează zilnic 2 500 de metri cubi de agregate. O plasă de oțel la dimensiunea 33/500 m, unică în lume, protejază navigația. De fapt, o uzină la scară titanică, complet automată. Omul supraveghează de la pupitru operațiile, de la mușcătura excavatorului pînă la turnarea în operă.

Instalația e românească. Au realizat-o doi ingineri... forestieri. N-avem de ce să ne mirăm. La Porțile de Fier e confluența cîtorva ramuri din economia țării și, firesc, noțiunea de constructor are sfera infinită. Mai mult de două sute de marinari, componenți ai unei flote aparte, sînt... constructori. Și nu niște navlositori oarecare, puși să transporte material. Marinarii-constructori au înscris una dintre paginile de glorie în istoria șantierului. Laolaltă cu sonetiștii, au realizat închiderea apelor cu batardoul, cutezanță unică pe fluvii. Cu două platforme plutitoare (realizate special de Șantierul Naval din Galați) și cu verine de cățărat, au înfruntat sloiurile și curenții cataractelor, plantînd 20 de cilindri metalici, îndiguind cu palplanșe incinta în care privim furnicarul de oameni și mașini.

Este și asta istorie. Istoria premergătoare turnării betonului : acum au intrat betoniștii în prima linie. După ei, urmează montorii de utilaj.

Adaos la geografie

HIDROCENTRALA, cu barajul, cu podul, cu lacul de acumulare și porturile sale constituie prin sine însăși o remarcabilă apariție geografică. Ea afectează, atrage, ca într-o vastă orbită, configurația a zeci de localități, între care și un oraș ca Orșova.

Da, Orșova a și început să se mute. Deocamdată, apele sînt în vechea lor matcă. Dar se știe că bulevardele ei, ca și îngustele străzi ale Ada Kaleh-ului, vor fi în scurt timp pe fundul Dunării.

Antenele Șantierului de la Porțile de Fier sînt pe Munții Cernei, la clădirea, la nașterea noii Orșove. 1980 de apartamente se construiesc numai din fondurile statului. Alte 840 de locuințe le înalță, cu sprijinul material al sfatului popular, orșovenii care au avut case proprii.

Sigur, și Orșova își duce cu sine comorile arheologice din străvechiul oraș dac Dierna, operele de artă, monumentele, bisericile și chiar cimitirele. Dar renașterea poartă pecetea civilizației actuale, cuceririle socialismului în urbanistică, în arhitectură, în... estetica vieții oamenilor. Se construiesc două licee, în locul celui vechi, un spital modern, cu o capacitate dublă, un palat al culturii, un mare hotel, complexe comerciale, două cinematografe, un muzeu. Instalațiile portuare vor fi ultra moderne, macheta gării încîntă ochiul. În noua clădire, țesătoria „Cazanele" va monta războaie noi, de trei ori mai multe decît are, iar instalația de preparare a minereurilor neferoase va deveni o uzină de ultimă expresie a tehnicii.

Între localitățile Gura Văii și Coramnic, reține în mod deosebit atenția urcarea cu 25 de metri a căii ferate și a șoselei naționale. Pe toată această distanță, de 24 de km, este tot Șantierul Porțile de Fier. Și la construcția drumurilor noi, oamenii se întrec cu timpul și cu ei înșiși.

Se lucrează simultan la cele două fire de drum, unul rutier și celălalt feroviar. Sînt urcate pe o coastă abruptă de 60°, asvîrlite — ca niște curcubee de beton armat — pe prăpăstii amețitoare, trecute prin și peste piscuri stîncoase. 56 de viaducte și 10 tunele, între care unele lungi de 400 de metri, prezintă, ca o carte de vizită, opera constructorilor. Bineînțeles, și această cale ferată se reface pe principii noi. E parte integrantă a secțiunii Craiova-Caransebeș, care va fi electrificată în cursul cincinalului. Și ca atare, tunelele au dimensiunile cerute de locomotiva electrică de 5 100 kW, al cărei prototip a și fost realizat în acest august la Uzinele „Electroputere".

Principii noi... Noi, ca și concepția oamenilor despre muncă. *În ajunul celui de-al 23-lea 23 August, constructorii drumurilor montane care vor înconjura marele Lac Dunărean, au 45 de zile avans față de graficul de zi. După ce au redus cu 120 zile termenul străpungerii tunelului de la Tufari, s-au angajat să dea în folosință cu 6 luni mai devreme traseul căii ferate. La întregul șantier, inclusiv sectoarele de la ecluze, porturi, centrala electrică, s-a realizat pînă la ora actuală o producție suplimentară de peste 100 de milioane lei.*

Izvoare

ÎNCĂ de acum 3 ani, de cînd s-au dezvelit cele două plăci comemorative (una pe malul românesc, cealaltă pe malul iugoslav) care au marcat inaugurarea lucrărilor, șantierul este în permanență sub ochii turiștilor. Vin să-i vadă măreția oameni din toate colțurile patriei. Vin și turiști străini. Unii sînt doar în trecere, dat fiind șoseaua internațională care trece pe lîngă Porțile de Fier, alții vin special. Și nu o singură dată i-am auzit pe unii minunîndu-se de gigantismul lucrărilor sau chiar întrebîndu-se cît costă. Zilele acestea a ieșit de sub tipar un pliant, care se oferă turiștilor, inclusiv celor străini și care le satisface chiar și această curiozitate : costul. Undeva se spune (citãm) „...la valeur totale des ouvrages est de 395 millions dollars".

Asta e realitatea. Două țări prietene, animate de dorința sinceră a colaborării economice, sînt capabile de un asemenea efort. Turiștilor care ne vor vizita peste un an, doi, le vom putea oferi încă un prospect, tot rod al colaborării frățești între popoare, care să poarte titlul : „Système hydroénergétique et de navigation Islaz". Specialiștii români și bulgari au și început studiile pregătitoare ale viitoarei hidrocentrale de la confluența Oltului cu Dunărea. Da, este un izvor de nebănuite puteri, prietenia, colaborarea între state.

APROAPE o sută de întreprinderi din întreaga țară participă la realizarea marelui obiectiv de la Porțile de Fier. Cu puterea pe care le-o conferă industrializarea socialistă, Uzina constructoare de mașini-Reșița livrează o parte dintre turbinele centralei electrice, Uzina de pompe și Uzina „Timpuri noi" din București, au trimis agregatele capabile să scoată în 12 zile, 2 milioane de metri cubi de apă, Întreprinderea din Bocșa livrează macaralele, „Hidromecanica" din Brașov — instalațiile de port, „Electronica" — aparatura de comandă, Medgidia — cimentul, Iașul — conductele subterane, Brăila — excavatoarele...

Pe vastul șantier și-au dat întîlnire constructori veniți din întreaga țară, făurarii Bicazului și Argeșului, ai Hunedoarei și Slatinei...

Gh. Filimon

August 1967

INVESTIȚII — 1967
ÎN RAMURA ENERGIEI ELECTRICE

PENTRU 1967, au fost alocate Ministerului Energiei Electrice importante fonduri de investiții destinate punerii în funcțiune a unor noi obiective, extinderii sau modernizării unităților existente. Sînt prevăzute a fi realizate și puse în funcțiune 39 capacități de producție. **În cele 7 luni care au trecut din acest an planul a fost realizat în proporție de 61,5% la total investiții și 60,9% la construcții-montaj.** Toate obiectivele prevăzute a fi realizate în această perioadă au fost puse în funcțiune la termenele prevăzute în grafice, iar unele chiar mai devreme. Astfel, **grupul numărul 5 de 200 MW de la Centrala termoelectrică-Luduș a fost pus în funcțiune cu 112 zile înainte de termenul prevăzut ; liniile electrice aeriene de 110 KV București–Tămădău — cu 31 zile și Sadu–Lotru cu 15 zile.**

ROVINARI — cariera „la zi" de exploatare a cărbunelui

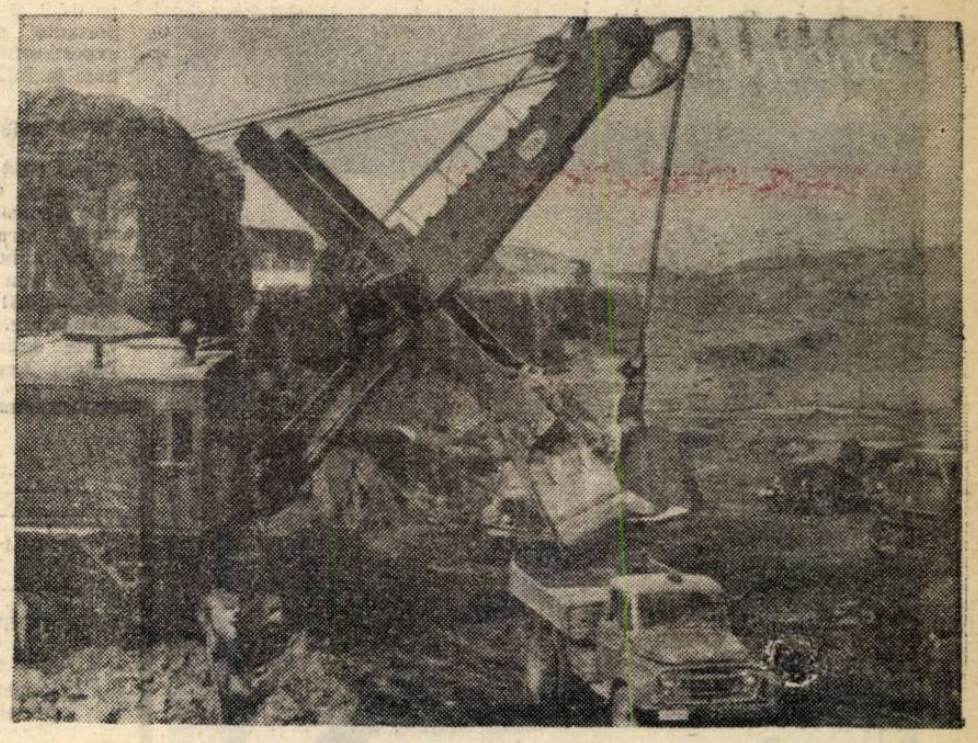

La Rovinari, lignitul, una dintre cele mai mari surse de energie primară ale țării, se exploatează cu mijloace mecanizate moderne, de mare capacitate

Ofensiva pe frontul cărbunelui în plină desfășurare ● Jiul pe o nouă albie ● Mine fără galerii și abataje ● Adevărată strălucire a lignitului

DATELE sînt cunoscute. „Oltenia carboniferă" își semnează actul de naștere în 1955, cînd, în perimetrul Rovinari din lunca Jiului, se deschide prima carieră „la zi" de cărbune din țară, în punctul denumit — Balta Unchiașului (capacitatea 500 000 tone pe an). De atunci, pe hărțile geologice au fost notate noi zone de lignit în vecinătatea riurilor Jiu, Motru și Jilț. **Imensele zăcăminte dispuse, aproape în arc de cerc, între Olt și Dunăre, se întind pe o suprafață de 400 km p formînd trei perimetre miniere principale, adevărate comori de energie: Rovinari, Motru și Jilț. Ele însumează 1,3 miliarde de tone de cărbune, ceea ce reprezintă 85 la sută din volumul total al rezervelor industriale actuale de lignit ale României.** Din această cantitate, peste 800 milioane de tone pot fi exploatate „la zi", prin cariere.

PE harta „Olteniei carbonifere" însemnări recente ne cer să facem, din nou, un popas la Rovinari. Aici, în miezul acestei veri fierbinți, Jiul milenar a început să curgă pe o nouă albie, dind la iveală sute și sute de mii de tone de cărbune — „sorii minerali" — hrana termocentralelor noastre. Pentru executarea lucrărilor hidrotehnice — una dintre cele mai mari realizări de acest gen din țara noastră — fiecare zi a constituit un examen, fiecare faptă de muncă a căpătat multiple rezonanțe. Gîndiți-vă: canalul de deviere are o lungime de 7,2 km și o lățime de 200 m, iar barajul, care a îndreptat Jiul pe o albie nouă are 4,6 km, în el fiind încorporate aproape 2 milioane mc beton.

Și tot pentru prima oară în țară, în scopul asigurării impermeabilității perfecte fundației barajului — s-a aplicat un sistem de ecran din beton pe o lungime de 11,8 km pînă la o adîncime de 12 m. Sînt fapte care prin cutezanța și dinamismul lor, deschid dimensiunile unor posibilități nebănuite. Fiindcă această impresionantă realizare hidrotehnică nu numai că creează condiții optime exploatării „la zi" a lignitului, ci totodată, permite prelungirea căii ferate dintre Rovinari și Rogojelu, încheierea lucrărilor de construcție a magistralei de alimentare cu apă potabilă a orașului Craiova, magistrală care traversează această zonă, precum și scoaterea din „imperiul" apelor a circa 3700 ha de teren arabil supus mereu inundațiilor.

Și iată, Jiul n-a apucat bine să-și poarte apele prin albia făurită de oameni și **au și început lucrările de deschidere a celei mai mari cariere de lignit din țară — GÎRLA. Noua mină, fără galerii și abataje, prevăzută a intra în funcțiune în 1969, va avea o producție de peste 2 200 000 de tone de lignit anual.** Excavatoare-gigant cu roată cu cupe, manevrate de oameni harnici, lucrează, în prezent, la decopertări. Echipe de mecanici montează benzile de cauciuc pentru transportul continuu al lignitului.

Împreună, oameni și mașini, conturează geometria viitorului. Nu prea departe de aici, în alt bazin al Rovinarilor, **la Cicani, mină „la zi" în plină funcționare, ritmul muncii are intensitate armonică de stup.**

Entuziasmul se traduce mai mult decît pe alte fronturi ale muncii, în metodă și calcul științific. Extracția cărbunelui se face după o metodă a cărei eficacitate a fost verificată, aceea denumită în trepte. **Într-o singură oră excavatorul cu cupe smulge 700 de tone lignit.** Tehnica primește aici valori deosebite. Datele de mai jos sînt, credem, concludente în această direcție. **Dacă în 1966 productivitatea muncii la Cicani a fost de 3.831 tone pe post, la finele primului semestru al anului acesta a ajuns la 8 tone, urmînd ca în anul viitor să fie de 15 tone pe post.**

Dar, harnicii mineri beneficiind de creșterea gradului de mecanizare, sînt hotăriți, să apropie termenele, **să obțină încă din acest semestru productivitatea planificată pentru anul viitor.** O dovedesc cele mai bune realizări dobîndite de ortacii lor, evidențiați în întrecerea socialistă.

AM umblat împreună cu inginerul Ion Iliescu, directorul întreprinderii miniere-Rovinari, aproape pe tot teritoriul cărbunelui, industrie ce și-a inaugurat aici unul dintre cele mai impunătoare sedii ale sale. Dezvoltarea producției de lignit a Olteniei — îmi spunea directorul — se va obține în anii următori cu precădere prin exploatările „la zi". Aceasta prezintă avantaje evidente față de extracția în subteran; recuperarea investițiilor se asigură într-o perioadă mai scurtă, productivitatea muncii este de 4 ori mai mare, iar prețul de cost cu 50 la sută mai mic.

În perimetrul Rovinari vor intra în funcțiune, în actualul cincinal, pe lîngă minele Cicani și Girla, existente și cele de la Beterega și Tismana, cu o capacitate de producție de 1,3—3,2 milioane tone fiecare. La finele anului 1970, numai perimetrul Rovinari va da patriei 4 380 000 tone de lignit.

Ce înseamnă aceasta pentru economia națională, pentru industria regiunii în special? Antrenarea, aidoma unui fluviu și includerea în circuitul producției naționale, a întregului potențial de energie și forță al acestor pămînturi milenare. Așa cum prevăd Directivele celui de al IX-lea Congres al P.C.R., — creșterea continuă a resurselor energetice primare și valorificarea lor va da posibilitatea scăderii în balanța energetică a consumului de țiței și gaz metan ale căror rezerve sînt limitate — materii prime care pot fi întrebuințate superior în industria petrochimică.

Numai cu cărbunele extras în actualul cincinal de la minele din zona Rovinari, o centrală de 1000 MW de tipul celei de la Craiova poate funcționa 10 ani, economisindu-se astfel 796 363 tone de petrol sau 924 223 mc gaz metan, care ar fi fost necesare termocentralei respective pe perioada amintită. Or, se știe că prin prelucrarea în fibre de rolan, valoarea produselor petroliere și a gazului metan crește de aproape 25 de ori, transformat în cauciuc de 12 ori, în îngrășăminte de 9 ori. Mergînd mai departe cu comparația, ajungem la concluzia că, din prețioasele materii prime care s-ar fi ars în termocentrală în timp de zece ani, prin înlocuirea lor cu lignit se pot obține 2 389 000 mp țesături textile din materiale plastice sau 318 545 tone cauciuc.

DAR „sorii minerali" de la Rovinari au chemat la o activitate nouă și locuitorii din peste douăzeci de comune ce se întind ca niște mărgele, de la Cîrbești și Iași la Brădiceni și Petrișani, fiindcă aici noul spune „prezent" nu numai în datele peisajului industriei, ci și al vieții cotidiene. Se schimbă din temelii înfățișarea așezărilor. Peste tot se construiesc locuințe, școli, șosele și complexe comerciale, lăcașuri de cultură și sănătate. Minerii din bazinul Rovinarilor pun în valoare noi comori, semnează astăzi una din filele cele mai înfloritoare din cronica milenară a acestor meleaguri.

Dumitru SANDU

PE CALELE ȘANTIERULUI DIN OLTENIȚA

Oltenița, orășel-port la Dunăre, a devenit în anii din urmă și un puternic centru al construcției de vapoare. De aici au pornit zeci de vase de pasageri sau de mărfuri (motonave cu propulsie și unele complet automatizate), cu un tonaj de pînă la 2000 de tone. **În prezent, pe calele șantierului, se profilează prima navă de călători cu un deplasament de 5000 de tone, cea mai mare de pe Dunăre.** Tot aici, s-au construit primele spărgătoare de gheață. În luna trecută a fost lansat la apă „Viteazul", una din noile nave spărgătoare de gheață.

Concomitent cu sporirea sarcinilor de producție, Șantierul naval-Oltenița cunoaște o puternică dezvoltare prin însemnate sume de investiții alocate de stat. La sfîrșitul cincinalului, această unitate se va număra printre cele mai mari șantiere de construcții navale din țară. **Pînă în 1970, ea va realiza 26 de motonave de 5000 tone, diferite alte vase de pasageri, drăgi maritime** (pentru care are de pe acum încheiate contracte cu beneficiari interni și externi), **valoarea producției globale depășind 1 miliard lei.**

Ținînd seama de răspunderea ce o incumbă produsele pe care le realizează, constructorii de nave din Oltenița depun străduințe pentru respectarea termenelor contractuale și livrarea întregii producții conform cerințelor calitative impuse de beneficiari. **Cunoscînd din timp sarcinile concrete de producție, atît pentru anul în curs, cît și pînă în 1970, conducerea a putut lua diferite măsuri de organizare a producției și a muncii, astfel încît condițiile tehnico-materiale și forța de muncă să fie folosite cît mai eficient.** Urmare a aplicării unora din ele, sînt edificatoare rezultatele înregistrate în primele 6 luni ale anului curent la principalii indicatori de plan:

— producția-marfă	102,99%
— producția-marfă vîndută și încasată	100,81%
— productivitatea muncii	100,77%

Datorită depășirii sarcinii de plan privind producția-marfă vîndută și încasată, extinderii metodei combinate de croire a tablei (materie primă de bază în construcția de vase — coeficientul de utilizare a acesteia crescînd de la 80% în 1963 la 89% în 1967), șantierul a realizat în primele 5 luni ale anului economii suplimentare la prețul de cost de 280 000 lei și beneficii peste plan de 200 000 lei.

Un fapt deosebit în activitatea constructorilor de nave îl constituie căutările permanente pentru nou, pentru valorificarea deplină a rezervelor interne de care dispune șantierul. Prin studiile întreprinse pentru îmbunătățirea organizării producției și a muncii, au fost scoase la iveală numeroase posibilități, mai ales în ce privește mai buna folosire a fondului de timp. Astfel, prin fotografierea gradului de ocupare a unor muncitori și a timpului de lucru, inițiată în perioada 24 aprilie — 24 mai 1967 în diferitele secții ale șantierului, s-au desprins o serie de elemente prețioase (Vezi tabelul de mai jos).

Analizîndu-se, pe cauze, pierderile de timp (așa cum reiese din tabel), planurile de măsuri tehnico-organizatorice au suferit substanțiale îmbunătățiri. **Din unele calcule făcute, a rezultat că utilizarea întregului fond de timp de lucru la toate locurile de muncă, poate duce la scurtarea termenelor de construcție a unei nave între 30—50 de zile.**

Prin lărgirea studiilor care privesc îmbunătățirea organizării producției, eliminarea unor cauze care în prezent stînjenesc pe alocuri ritmicitatea producției (lipsa unor materiale, neomogenitatea diferitelor echipe etc.), s-a ajuns la concluzia că, **în acest an, se poate realiza o producție globală mai mare cu 1 310 000 lei față de 1966, iar în 1968 — cu 2 770 000 lei.**

O altă rezervă, insuficient fructificată, o constituie așezarea normelor de muncă pe baze cît mai reale, științifice. Datorită faptului că numai 55% din normele de muncă au la bază motivare tehnică, în primul trimestru al anului s-a înregistrat o depășire totală pe șantier a acestora cu 25,75%, iar lunile aprilie și mai — cu 30%. Prin așezarea tuturor normelor de muncă pe baze reale, prin mărirea gra-

N. MARIN

(*Continuare în pag. 22*)

Situația gradului de ocupare a muncitorilor și a fondului de timp de lucru

	Numărul muncitorilor analizați	Grad de ocupare %	Total pierderi de timp %	Pierderi de timp % — din cauza: tehnice sau tehnologice	organizatorice	din cauza lucrătorului	întîrzieri sau absențări de la serviciu
Forjă Sect. I	5	97,5	12,5	4,5	4,6	1,8	1,6
Confecționat	14	94,5	5,5	2,5	2,4	0,4	0,2
Asamblat	20	94	6	2,6	2,6	0,6	0,2
Forjă Sect. II	5	88,5	11,5	4,4	4,3	1,7	1,1
Strungărie	31	93,5	6,5	1,2	1,7	2,4	1,3
Turnătorie	7	92,5	7,5	0,5	4,3	2,2	0,5
Nichelaj	12	94	6	1,2	2,3	1,7	0,8
Lăcătușerie	9	94,5	5,5	1,3	1,7	2	0,5
Tîmplărie universal	10	94,5	4,5	1,2	1,6	1	0,7
Tîmplărie mecanică	6	94,6	5,4	1,3	0,8	2,5	0,8

DOCUMENTAR

PRODUSELE ROMÂNEȘTI ÎN PESTE 100 DE ȚĂRI

COMERȚUL EXTERIOR alături de celelalte sectoare de activitate participă într-o însemnată măsură la înfăptuirea obiectivelor fundamentale ale dezvoltării economiei românești.

În fiecare an se importă însemnate cantități de materii prime și materiale destinate aprovizionării unor ramuri de bază ca: siderurgia, metalurgia neferoasă și industria ușoară. Se importă, de asemenea, un mare volum de utilaje și instalații complexe pentru dotarea unor noi obiective industriale și modernizarea celor existente în scopul asigurării ritmului înalt de reproducție.

În același timp, țara noastră exportă un volum sporit de mărfuri, produse industriale și agricole, într-un sortiment din ce în ce mai larg și de nivel tehnic ridicat.

● Ritm susținut în activitatea de export

ÎN ultimii ani, ca urmare a creșterii și diversificării producției, volumul comerțului exterior a crescut continuu, ritmul mediu anual fiind superior altor indicatori ai economiei naționale (tabel nr. 1).

Tabel nr. 1

Ritmul de creștere a comerțului exterior

	1950 = 100				Ritm mediu anual
	1955	1960	1965	1966	
Comerțul exterior al României	194	299	478	526	+10,9
— Export	199	338	519	559	+11,2
— Import	190	266	442	498	+10,6
Comerțul mondial	153	209	304	318	+ 7,5
— Export	153	209	305	318	+ 7,6
— Import	153	209	304	318	+ 7,5

Volumul comerțului exterior a crescut într-un ritm mediu anual (10,9%) superior produsului social (9,8%) și venitului național (9,8%). Creșterea înregistrată de schimburile noastre comerciale externe, în anul 1966, luînd ca bază anul 1950, este de peste 5 ori, pe cînd în aceeași perioadă, comerțul mondial a crescut numai de circa 3 ori.

Pe lîngă succesele din industrie, care și-a sporit continuu capacitatea de prelucrare la un nivel superior a rezervelor materiale și adaptarea din ce în ce mai operativă a producției la cerințele pieței externe, la realizarea creșterii ritmului de export a contribuit și agricultura noastră socialistă, prin sporirea permanentă a producției și ridicarea nivelului de valorificare a marilor sale rezerve.

Deși ritmul de creștere al exportului este ridicat, volumul acestuia pe locuitor față de alte țări este rămas în urmă. De aceea, partidul și guvernul au trasat importante sarcini producătorilor și exportatorilor, menite să contribuie la înlăturarea acestui decalaj.

● Îmbunătățiri de structură

O CARACTERISTICĂ a dezvoltării comerțului nostru exterior o constituie îmbunătățirea continuă a structurii exportului. Înainte de eliberare, nomenclatorul de export era format în mare parte din materii prime și mărfuri agroalimentare. Produsele finite industriale dețineau o pondere foarte redusă. Exportul de mașini, utilaje și produse chimice era aproape inexistent. Mărfurile agroalimentare, lemnul și produsele petroliere reprezentau 92—98% din valoarea exportului.

După 23 August 1944, încă în perioada de refacere a economiei naționale, s-au luat o serie de măsuri pentru reglementarea, controlul și orientarea exportului în sensul îmbunătățirii structurii acestuia. S-a pus un accent deosebit pe creșterea ponderii produselor finite la export. Factorul determinant al rezultatelor obținute a fost creșterea continuă a greutății specifice a exportului de produse industriale.

Tabel nr. 2

Evoluția structurii exportului între anii: 1938—1966

	1938	1950	1955	1960	1966
EXPORT TOTAL	100	100	100	100	100
Mașini și utilaje	0,7	4,2	6,1	16,6	17,3
Combustibil, materii prime minerale, metale	43,6	33,8	44,4	37,0	24,3
din care:					
Produse petroliere,	40,0	30,1	36,0	24,3	10,3
Produse chimice, îngrășăminte, cauciuc	0,6	1,7	1,3	2,2	5,8
Materiale de construcții și accesorii	0,1	4,4	3,9	2,5	3,2
Materii prime de proveniență vegetală și animală (în afară de cele alimentare)	20,6	29,6	20,2	15,1	14,3
Materii prime pentru producția mărfurilor alimentare	22,9	10,8	12,5	9,0	9,6
Mărfuri alimentare	11,9	14,2	10,3	11,8	14,1
Mărfuri industriale de larg consum	0,2	1,3	1,3	5,8	11,4

În ansamblul lor, mărfurile industriale au ajuns să reprezinte în 1966 peste patru cincimi din volumul total al exportului, cea mai importantă schimbare a structurii acestuia fiind creșterea ponderii mașinilor și utilajelor de la 0,7% în 1938 la 17,3% în 1966 (tabel nr. 2). În valori, volumul exportului românesc de mașini și utilaje însumează anul trecut 1234,7 milioane lei valută față de 53 milioane lei valută în 1950. Din cadrul acestei grupe principale de produse exportăm: utilaje și echipamente petroliere inclusiv scule și materiale de completare, utilaje pentru industria chimică, utilaje navale, utilaje energetice, utilaj pentru industria materialelor de construcție, pentru industria minieră și metalurgică, mașini-unelte, mașini pentru construcții rutiere, tractoare și mașini agricole, material rulant, locomotive Diesel electrice, autocamioane, remorci basculante, motopompe, compresoare, rulmenți etc.

Unele din mașinile și utilajele exportate, respectiv tractorul agricol și instalația de foraj 3 DH, au fost distinse cu medalia de aur la Tîrgul internațional de la Leipzig. De asemenea, o parte însemnată din celelalte mașini și utilaje, precum și vagoanele românești sînt mult apreciate și cerute de cumpărătorii străini, date fiind caracteristicile tehnice superioare și buna lor comportare în exploatare.

O semnificație deosebită a îmbunătățirii structurii exportului o constituie scăderea permanentă a ponderii grupei de combustibili, materii prime minerale, metale. În 1938 mărfurile din această grupă reprezentau 43,6% din totalul exportului, iar în cadrul acestora produsele petroliere dețineau o pondere de 40%. În 1966 ponderea acestei grupe a scăzut la 24,3%. La produsele petroliere ponderea este de 10,3% în 1966 față de 40% în 1938. În cadrul acestei grupe de produse în prezent se livrează sortimente cu o valoare mai mare, ca urmare a dezvoltării prelucrării țițeiului: benzine superioare, uleiuri lubrifiante, parafina, bitum de cocs și de petrol, white spirt, acizi naftenici, unsori consistente etc.

De asemenea, industria noastră siderurgică livrează pentru export o gamă variată de produse ca: profile grele, mijlocii, ușoare, țevi, cabluri, sîrmă, tablă, tuburi etc.

Produsele din lemn dețin o pondere însemnată în exportul nostru reprezentînd aproximativ o cincime. În 1966 volumul exportului acestor produse a însumat 1 172 milioane lei față de 642,5 milioane lei valută în 1960. Creșterea exportului acestor produse are loc în condițiile îmbunătățirii continue a structurii, prin creșterea ponderii sortimentelor cu un grad superior de prelucrare și scăderea celor mai puțin valoroase. Printre sortimentele cu o valorificare scăzută a masei lemnoase, care nu se mai exportă în prezent sînt: lemn de foc, lemn de construcție, lemn de mină, cioplitură, traverse etc. În același timp au apărut la export o serie de mărfuri noi de nivel tehnic ridicat ca: furnir, mobilă, placaj, plăci aglomerate din lemn, bucșe, semifabricate pentru mobilă, case de locuit, garaje, anexe gospodărești, construcții pentru sport și odihnă etc.

Desigur, comparînd realizările obținute în ultimii ani în activitatea de export cu situația existentă în anii postbelici, rezultatele sînt evidente. Dar, nu trebuie să se uite că în aceeași perioadă, alte țări au făcut pași mult mai mari în dezvoltarea exportului. Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966 și cele ale Consfătuirii privind activitatea în domeniul comerțului exterior au scos în evidență că, în comparație cu alte țări, exportul nostru de mașini și utilaje este nesatisfăcător și că exportăm numeroase produse cu un grad scăzut de prelucrare. Ca urmare, ministerelor furnizoare cît și întreprinderilor de comerț exterior le revin sarcini importante pentru îmbunătățirea în continuare a structurii mărfurilor pe care le exportă, în scopul deplasării ponderii spre produse industriale cu un înalt nivel de prelucrare și cu o eficiență economică ridicată.

● Prospectarea unor noi zone

ROMÂNIA întreține în prezent relații economice externe cu peste 100 de țări. Cu 53 din acestea schimburile comerciale se desfășoară pe bază de acorduri, convenții și aranjamente comerciale. Cu un număr de 26 de țări, România are acorduri pe termen lung.

Țările socialiste dețin cea mai mare pondere în volumul comerțului exterior (59,6%), din care Uniunea Sovietică circa 55%, iar din totalul comerțului nostru exterior 38%. Mari creșteri s-au obținut în schimburile comerciale cu Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.D.G., R.S.F. Iugoslavia, R. P. Polonă, R. P. Chineză și R. P. Ungară.

Structura schimburilor cu țările socialiste se caracterizează prin creșterea continuă a exportului de mașini și utilaje, care în 1966 însumau 1132,2 milioane lei, față de 622,3 milioane lei valută în 1960. Ponderea mașinilor și utilajelor în volumul exportului în țările socialiste a crescut de la 19,8% în 1960 la 25,7% în 1966. De asemenea, exportăm în aceste țări o largă gamă de produse chimice, produse ale industriei siderurgice, produse petroliere, lemn, mobilă, țesături, confecții, mărfuri alimentare etc.

Comerțul exterior cu țările capitaliste se dezvoltă în ultima perioadă din ce în ce mai mult, mărfurile românești fiind apreciate pe aceste piețe. Ponderea țărilor capitaliste dezvoltate în comerțul nostru exterior, a crescut de la 22,3% în 1960, la 34,0% în 1966. Primul loc în exportul și importul României cu aceste țări îl deține R.F.G. (În 1959 volumul schimburilor comerciale însumau 256,4 milioane lei valută, iar în 1966 circa 1333,9 milioane lei valută). Creșteri importante s-au realizat de asemenea în schimburile comerciale cu: Italia, Austria, Franța, Anglia, Belgia, Olanda, Suedia, Elveția.

Promovarea relațiilor comerciale cu țările în curs de dezvoltare a constituit o preocupare permanentă a României. Volumul comerțului exterior cu aceste state a crescut, însumînd în 1965 circa 920,0 milioane lei valută, față de 385 milioane lei valută în 1960.

Din cadrul țărilor în curs de dezvoltare, un volum mai important de schimburi comerciale îl avem cu: R.A.U., Siria India, Brazilia, Liban, Turcia, Ceylon, Ghana, Sudan, Indonezia, Libia, Irak, Argentina, Cipru.

Ca urmare a lărgirii sferei geografice a comerțului exterior o mare parte din produsele industriale se livrează într-un număr tot mai mare de țări, situate în toate continentele.

La diversificarea piețelor, un rol important l-a avut îmbunătățirea activității de comerț exterior, prospectarea pieței și încheierea acordurilor anuale și de durată, propaganda și reclama comercială, prezentarea mărfurilor etc. Așa cum a rezultat însă la Consfătuirea privind activitatea în domeniul comerțului exterior, pe această linie mai sînt necesare eforturi serioase, deoarece zone importante din Europa și îndeosebi din America de Sud, Africa, Asia au rămas neprospectate și necuprinse de activitatea comercială a țării noastre.

★

Sarcinile rezultate din documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966 și ale Consfătuirii privind activitatea în domeniul comerțului exterior încep să fie traduse în viață. Se studiază noi piețe, se prospectează cu intensitate. Peste 80 de teme de cooperare economică și tehnico-științifică cu alte țări sînt în studiu, dintre care unele au fost perfectate și sînt în faza de executare. Pentru a se realiza o legătură și mai strînsă între producție și export, unele întreprinderi de comerț exterior — Fructexport, Exportlemn și Tehnoforestexport — au trecut în coordonarea organelor centrale furnizoare, întărindu-se răspunderea acestora. A fost înființat Institutul de studierea conjuncturii și Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor de Export.

Toate aceste realizări creează condiții favorabile pentru dezvoltarea în continuare a comerțului exterior al Republicii Socialiste România.

Alexandru DETEȘAN

● România a participat în anul 1966 la 41 de tîrguri și expoziții internaționale printre care cele din: Köln, Frankfurt, Tripoli, Leipzig, Moscova, Osaka, Paris, Geneva, Verona, Milano etc.; în anul acesta numărul planificat de tîrguri și expoziții internaționale la care am participat sau vom participa este de 52.

● În 1966 țara noastră a deținut locul 2 în lume în exportul de utilaj petrolier, volumul acestuia fiind de 238,1 milioane lei valută față de 88 milioane lei valută în 1960.

● Se prevede o creștere în anul 1970 de 3,2 ori față de 1965, la exportul de produse chimice. În prezent România ocupă locul 1 la exportul de carbid, locul 3 la soda calcinată și locul 5 la coloranți organici.

● La exportul de furnir de foioase se realizează o valorificare de aproape 9 ori mai mare decît la cherestеaua din aceeași esență, iar la placaj de peste 3 ori, consumul specific de materie primă la cele 3 produse fiind aproape la fel. De asemenea, la mobilă valorificarea este de peste 7 ori mai mare decît prețul mediu pe metru cub la produsele lemnoase; dintre acestea, valorificarea cea mai scăzută o prezintă: lemnul de fag pentru celuloză, bile manele și lemnul pentru construcții.

● Din totalul transporturilor maritime ale mărfurilor importate și exportate de țara noastră, 20% se efectuează cu nave românești.

CERINȚELE EFICIENȚEI ȘI COMPETITIVITĂȚII

Interviul nostru cu tovarășul Gheorghe Cioară, ministrul comerțului exterior

PENTRU a informa cititorii „Vieții economice" asupra principalelor probleme actuale și a perspectivelor de dezvoltare a comerțului exterior, redacția noastră s-a adresat tovarășului ing. Gheorghe Cioară, ministrul comerțului exterior, care a avut bunăvoința să răspundă la întrebările puse de redactorul nostru, Al. Deteșan.

● Actualul plan cincinal prevede sarcini sporite pentru comerțul exterior. Ce ne puteți spune, tovarășe ministru, despre realizările obținute pînă în prezent în îndeplinirea acestor sarcini?

— Comerțul exterior, după cum bine este cunoscut, are o importanță deosebită pentru asigurarea dezvoltării în ritm susținut a economiei țării noastre și pentru înfăptuirea politicii de desăvîrșire a construcției socialiste. În acest scop, planul cincinal prevede sarcini sporite atît pe linia exportului cît și a importului. Unele din aceste sarcini se referă la creșterea volumului, îmbunătățirea structurii schimburilor comerciale și ridicarea eficienței economice a întregii activități de comerț exterior.

Planul cincinal prevede ca în 1970 volumul comerțului exterior să fie cu 55% mai mare ca în 1965. Exportul va crește cu peste 57%, iar importul cu peste 53%. În 1966, primul an al planului cincinal, volumul comerțului exterior a fost cu 10,1% mai mare decît în 1965, iar în semestrul I/1967 realizările sînt mai mari cu circa 170 milioane lei valută decît volumul comerțului exterior realizat în anul 1960.

Rezultatele mai bune obținute, mai ales în semestrul I al acestui an, au fost determinate în principal de măsurile luate, ca urmare a indicațiilor și sprijinului dat de conducerea de partid și de stat și în special prin Consfătuirea din februarie a.c. cu lucrătorii din comerțul exterior și prin concluziile secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acest sens s-au luat măsuri pentru prospectarea mai bună a pieței externe. Un număr însemnat de lucrători din domeniul comerțului exterior și din unitățile producătoare pentru export și beneficiari ai importurilor s-au deplasat în numeroase țări pentru a cunoaște în mod nemijlocit cerințele și posibilitățile pieței externe. În același timp, s-a îmbunătățit munca comercială operativă din întreprinderile de comerț exterior, prin întărirea serviciilor respective cu cadre bine pregătite profesional și politic. O atenție deosebită a fost acordată de asemenea îmbunătățirii muncii în minister și la agențiile economice din străinătate.

Rezultatul acestor eforturi nu a întîrziat să se vadă. Volumul contractelor încheiate la începutul anului 1967 a fost sensibil mai mare decît în anul precedent, fapt care a creat condiții mai bune pentru aprovizionarea producției cu materii prime și mașini din import și desfășurarea intensă a exportului încă din prima lună a anului. Totodată, încheierea din timp a contractelor cu clienții externi a permis să se transmită din timp industriei un volum mult mai mare de comenzi. Cunoscînd din vreme sarcinile concrete de livrări pentru export, furnizorii au luat toate măsurile necesare pentru executarea produselor la termenele prevăzute și la nivelul calitativ stabilit.

● La Consfătuirea privind activitatea în domeniul comerțului exterior s-a subliniat în mod deosebit necesitatea sporirii eficienței economice a comerțului exterior. Ce se preconizează pentru traducerea în viață a acestei cerințe economice?

— În cuvîntul rostit la Consfătuire, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C al P.C.R., a subliniat în mod deosebit necesitatea sporirii volumului exportului și a creșterii eficienței comerțului exterior, cu atît mai mult cu cît există o rămînere în urmă însemnată față de unele țări dezvoltate industrial. Înfăptuirea acestor sarcini necesită măsuri pentru sporirea fondului de mărfuri destinat exportului în special prin obținerea din aceeași unitate de resurse a unor tipuri de produse de o valoare mai mare, egală sau cît mai apropiată de aceea care se realizează în țările dezvoltate din punct de vedere industrial. Aceasta ar însemna de exemplu, ca dintr-o tonă de oțel, lemn, bumbac etc., industria să producă în viitor un sortiment de mărfuri de o valoare considerabil mai mare decît cea care se obține în prezent și care să se adapteze cît mai ușor și mai repede progresului tehnic permanent ce se realizează în lume. O măsură în acest sens este examinarea cu atenție a actualului sortiment de export în vederea sporirii substanțiale a tipurilor de nivel tehnic ridicat, cu un volum mare de manoperă superior calificată și cerute mai mult pe piața externă. Deoarece nu toate produsele care au nivel tehnic ridicat sînt și eficiente în orice condiții este necesar a se da o mare atenție reducerii cheltuielilor de producție. Creșteri substanțiale ale volumului exportului pe seama sporirii valorii mărfurilor se pot realiza, în special, în industria construcțiilor de mașini, în chimie, petrol, agricultură, produse lemnoase, încălțăminte, în industria alimentară etc. Or, comerțului exterior îi revine în primul rînd sarcina ca printr-o mai bună prospectare a pieței să întocmească propuneri privind mărirea producției de export cu eficiență ridicată.

Pe această linie, relev, de asemenea, importanța pe care o are pentru creșterea volumului și a eficienței exportului necesitatea valorificării la export a unor mărfuri și servicii care să reflecte într-o măsură mult mai mare contribuția directă a muncii de cercetare, proiectare, editură, artă etc. Mă refer la exportul de proiecte, licențe, documentații, cărți, filme, publicații, artizanat și la intensificarea activității de turism. În prezent, în exportul multor țări, aceste genuri de mărfuri și servicii dețin o pondere însemnată, contribuind la sporirea încasărilor valutare.

Un alt mijloc pentru sporirea volumului exportului și a eficienței sale economice îl constituie alegerea momentului optim de export, a pieței și adaptarea producției în termen scurt la cerințele de sezon sau ale etapei respective. Am în vedere unele produse agroalimentare, care ar putea avea o eficiență mai ridicată dacă ar apărea pe piețele externe în momentul optim de desfacere și consum. În același timp este necesar de subliniat că mai există rezerve însemnate care trebuie valorificate pe linia îmbunătățirii substanțiale a activității lucrătorilor din comerțul exterior, a creșterii priceperii profesionale a acestora în așa fel încît pentru mărfurile de care dispunem astăzi la export să obținem întotdeauna prețuri cît mai bune, prețuri meritate de aceste mărfuri.

Desigur, cele arătate nu epuizează toate aspectele complexe pe care le ridică obținerea unei eficiențe economice sporite în comerțul exterior. Trebuie subliniat însă, că pentru realizarea acestor importante sarcini o contribuție egală o au atît producătorii cît și organele de comerț exterior.

● Calitatea produselor destinate exportului constituie un element important al competitivității. Ce trebuie făcut pentru obținerea unor rezultate mai bune în această direcție?

— Evident un rol important în dezvoltarea exportului îl au îmbunătățirea continuă a calității produselor, prezentarea acestora, precum și respectarea prevederilor contractuale. Piața externă cere să fim din ce în ce mai exigenți față de calitatea și nivelul tehnic al produselor destinate exportului. Mărfurile noastre trebuie să fie tot mai bine executate, finisate îngrijit, estetice, atrăgătoare, cu o linie modernă. O atenție deosebită trebuie acordată ambalajelor în care sînt exportate produsele.

Calitatea trebuie privită ca o problemă în continuă evoluție. Preferințele și gusturile cumpărătorilor se modifică permanent. Acestea trebuie cunoscute din vreme și producția adaptată operativ, într-un termen cît mai scurt. Orice întîrziere față de ce se cere astăzi poate duce la pierderea pieței, ea fiind cîștigată de alți furnizori. De aceea este necesar ca atît organele de comerț exterior cît și producătorii să fie permanent la curent cu cerințele de pe piața externă, să cunoască pretențiile cumpărătorilor, tehnologiile moderne și să ia măsuri operative pentru executarea produselor în condițiile cerute de importatori, avînd în vedere concurența care există pe piețele externe.

Invocarea, fie a prevederilor din unele stasuri, fie a lipsurilor unor condiții tehnico-organizatorice, nu trebuie să constituie argumente hotărîtoare care să motiveze nerealizarea produselor de calitate corespunzătoare cerințelor pieței externe. Un prim pas în înlăturarea dificultăților existente este apropierea producătorilor de piața externă. Realizîndu-se indicațiile conducerii de partid și de stat cu privire la descentralizarea activității de comerț exterior, exportul de legume, fructe, cherestea, mobilă și produse industrializate din lemn a și fost preluat de Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor, respectiv Ministerul Economiei Forestiere. Alte măsuri asemănătoare sînt în curs.

O contribuție importantă la îmbunătățirea calității produselor destinate la export o va aduce Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor de Export.

Respectarea termenelor contractuale la livrarea mărfurilor prevăzute la export influențează în mod direct satisfacerea obligațiilor noastre față de cumpărătorii externi și, în același timp, contribuie la întărirea prestigiului activității de comerț exterior, și la sporirea încrederii firmelor și întreprinderilor din alte țări. Cu toate acestea, au loc o serie de întîrzieri în îndeplinirea obligațiilor prevăzute în contractele externe, din care cauză se ivesc litigii cu partenerii, se returnează și se degradează unele mărfuri, se acordă bonificații și se plătesc diferite penalizări.

● Este cunoscut faptul că extinderea prospectării în noi zone geografice în scopul unei mai bune cunoașteri a produselor noastre în exterior contribuie la creșterea volumului exportului. Cum întrevedeți dezvoltarea în continuare a acestei activități?

— Am arătat anterior că pentru a se cunoaște ce să producem pentru export trebuie să fim informați cît mai temeinic asupra cerințelor pieților externe. Aceasta presupune o temeinică prospectare a pieților externe, desfășurată pe baza unui plan întocmit, care să fie tradus în viață de lucrători cu o serioasă pregătire comercial-economică, în scopul cunoașterii în mod cît mai precis a nivelului posibilităților de export și import, sub aspect cantitativ și calitativ. Important este faptul ca planul de prospectare să acopere o zonă geografică cît mai mare și în primul rînd acelea în care produsele românești nu sînt încă introduse. O contribuție importantă revine în această privință și Institutului de cercetare a conjuncturii, recent înființat. Aceasta presupune ca și producătorii să se preocupe de prospectarea piețelor pentru sortimentele pe care le fabrică pentru export. În același timp, pentru a reuși să vindem ceea ce am prevăzut să producem, este important ca produsele noastre să fie cunoscute din timp și cît mai bine de cumpărătorii externi. Propaganda și reclama comercială, pe care întreprinderile noastre de comerț exterior o fac în străinătate, constituie un important suport pentru dezvoltarea exportului.

Activitatea desfășurată pînă în prezent în acest domeniu a dat unele rezultate bune. Totuși, ținînd seama de importanța pe care o are propaganda și reclama comercială, va trebui să trecem la îmbunătățirea acestei activități, la organizarea ei pe baze științifice, creînd în felul acesta condițiile necesare pentru cunoașterea mai completă în alte țări a produselor și realizărilor noastre interne. Pentru aceasta trebuie folosite noi forme de propagandă și reclamă comercială. Am în vedere televiziunea, cinematograful, demonstrațiile practice, afișajul și altele, în funcție de specificul întreprinderilor noastre și al producătorilor.

Propaganda și reclama comercială trebuie adaptate în mod corespunzător la sarcinile actuale, precum și la cele de perspectivă ale exportului nostru. De acest fapt trebuie să se țină seama indiferent dacă este vorba de introducerea mărfurilor pe piețe noi de desfacere, de continuitatea desfacerii, de intensificarea ei, sau de menținerea piețelor. Această activitate, pentru a fi la nivelul cerințelor actuale, trebuie să fie autentică, plăcută, sugestivă și operativă.

După cum am arătat, sarcinile comerțului exterior în etapa actuală sînt multiple. Îndeplinirea acestora cere serioase eforturi. Avem convingerea că lucrătorii care activează în producție și în sectoarele de export sînt conștienți de necesitatea realizării obiectivelor prevăzute și nu vor precupeți nici un efort pentru îmbunătățirea muncii, pentru ridicarea pe o nouă treaptă calitativă a activității de comerț exterior.

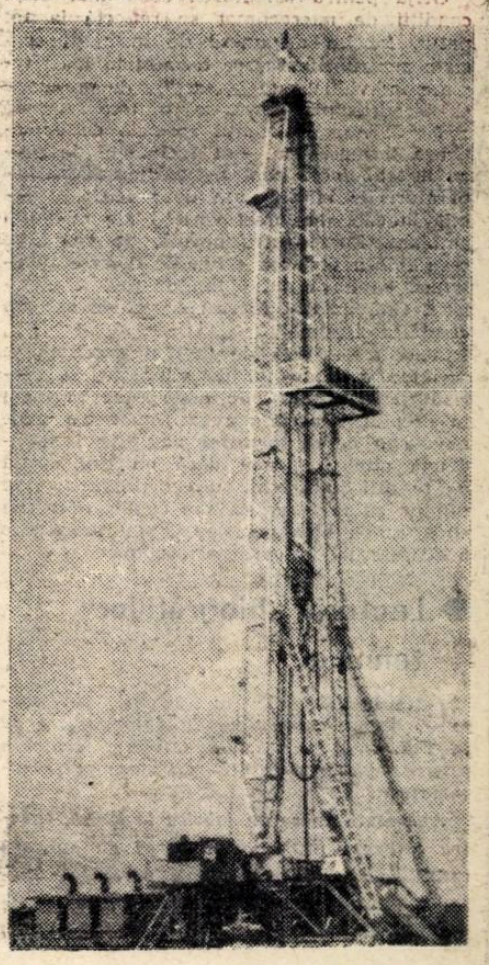

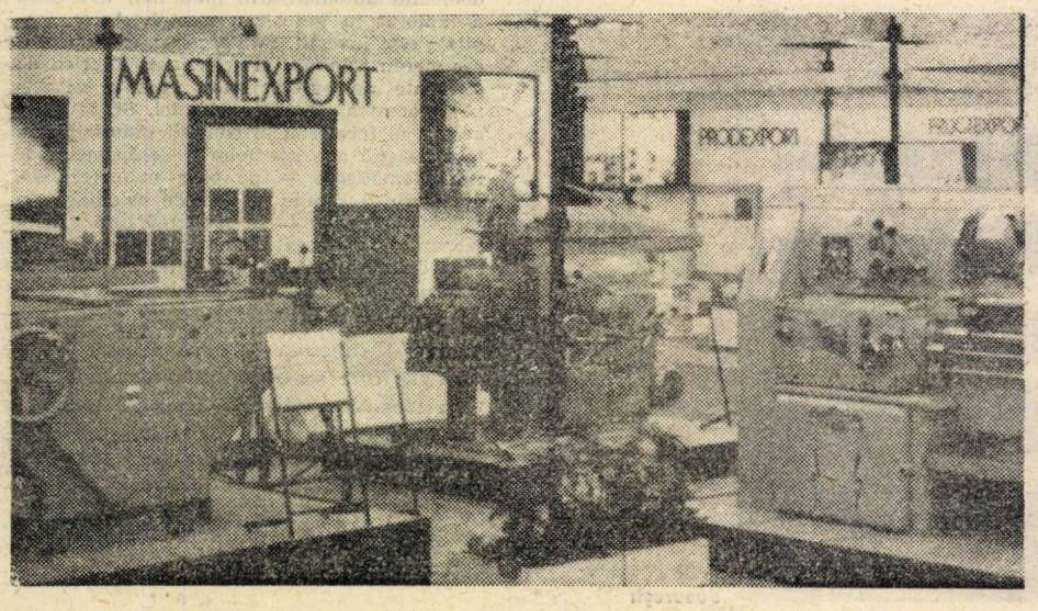

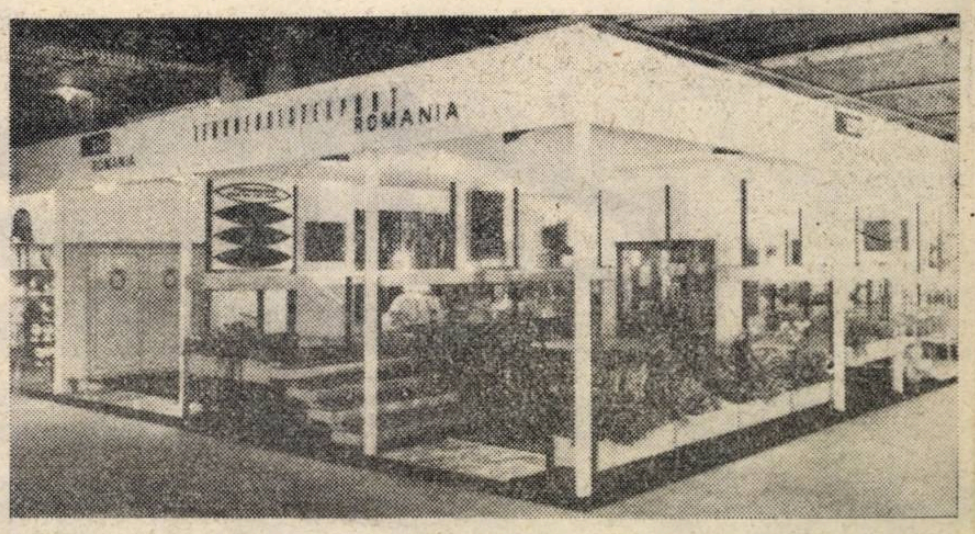

Prezențe românești la tîrguri și expoziții internaționale – 1967: Tripoli (stînga), **Poznan** (sus, dreapta) **și Londra** (jos, dreapta)

F. E. A. — MATCA ELECTRONULUI

• Prima fabrică românească de elemente de automatizare. Ea va produce o diversitate de elemente de automatizări electronice — sesizoare, traductoare, inregistratoare etc. — instalaţii de control şi supraveghere centralizată şi altele. Noile produse sînt destinate automatizării proceselor tehnologice din industria chimică, a prelucrării petrolului şi petrochimiei, a industriei constructoare de maşini, metalurgice, alimentare, poligrafiei etc. Realizarea aparaturii de automatizare deschide largi perspective modernizării şi măririi eficacităţii economice a proceselor de producţie.

• Armonie — Eleganţă

IMBINARE armonioasă de fier, beton, cărămidă şi sticlă, — aşa se prezintă construcţia noii întreprinderi care poartă iniţialele : F.E.A. (Fabrica de elemente de automatizare). Complexul de construcţii impresionează prin linia lui sobră, printr-o arhitectură elegantă, modernă.

Ca o imensă tipsie de floarea-soarelui, hala de fabricaţie se intinde — la un singur nivel — pe o suprafaţă ce insumează 17 000 metri pătraţi, înglobînd intreg ansamblul de grupuri anexe legate direct de tehnologia de fabricaţie. Grupurile anexe — staţiile de frig, de exhaustări, priză de aer şi neutralizări — sînt amenajate in subteran. La executarea acestei construcţii s-au folosit, ca elemente de noutate tehnică, panouri mari prefabricate, placate cu plăci de ceramică policrome. **Procedeul utilizat a permis scurtarea timpului de execuţie cu 3 luni.** Legat de hala de fabricaţie, se ridică, pe 4 nivele, pavilionul tehnic-administrativ.

Grija pentru asigurarea celor mai bune condiţii de microclimat se reflectă la tot pasul, fabrica dispunind de instalaţii speciale pentru climatizare termostatată, cu reglare individualizată în secţiile de producţie şi birouri, permiţindu-se o toleranţă de ± 0,5°C. Aceste condiţii speciale de climatizare termostatată, sînt reclamate de procesul tehnologic pentru executarea unei aparaturi de inaltă clasă de precizie, sensibilă la cele mai mici variaţii ale mediului ambiant. Deşi pentru nevoile de ventilaţie s-au folosit aproape 4 km de diverse tubulaturi, pe lîngă alţi 5 km de ţevi şi instalaţii, cînd vizitezi fabrica surprinde absenţa complicatei reţele.

Această ţesătură de ţevi şi conducte se ascunde sub tavanul de aluminiu, în aşazisul „pod tehnic", de unde cade în picaj în dreptul fiecărui agregat sau acolo unde nevoia o cere. Surprizei amintite i se adaugă altele, întrucit dacă nu eşti avizat că te afli în secţiile direct productive, ai rămîne cu impresia că sub cupola uriaşului stup, care-i hala principală, sînt adăpostite adevărate laboratoare farmaceutice.

• Lectorii „biografiilor" tehnice

„COPII-MINUNE" ai tehnicii ultramoderne, elementele de automatizare de la F.E.A. generează, bineînţeles, dintr-un proces tehnologic în cea mai mare parte automatizat.

Aparatura ce se va fabrica la F.E.A. (pentru utilizare într-o gamă largă de aplicaţii industriale ale automatizării proceselor tehnologice) va putea realiza un sistem unificat de reglare automată: este vorba de sistemul unificat de reglare automată „Σ" care se distinge printr-o concepţie constructivă şi tehnologică modernă cu parametri tehnico-economici remarcabili, ce-i conferă calităţi competitive pe piaţa mondială.

Desigur, nu spunem un lucru nou consemnînd — cu satisfacţie — că montorii noştri, n-au fost cituşi de puţin intimidaţi în faţa utilajelor şi maşinilor ultramoderne ci, descifrînd „biografia" lor tehnică, au reuşit să le înscăuneze la locurile dinainte hărăzite. Pe postamentele de pe care abia s-a uscat betonul, complicatele maşini de mare precizie, aparatura fină de măsură şi control, „părinţi" legitimi ai viitoarelor serii de elemente de automatizare, au prins viaţă.

Parcurgem luminoasa hală. „Alfabetul" începe cu secţia de mecanică fină. Supuse unui riguros control tehnic de calitate, piesele primesc „viză" de intrare în hala de montaj. Aici se intîlnesc cu ceilalţi membri ai marii familii — piese şi elemente electronice — care, reunite, vor căpăta o nouă identitate.

Operaţia de montaj este una din cele mai sensibile, ea depăşeşte, s-ar putea spune, acurateţea farmaceutică. Dovadă, muncitorul lucrează cu mănuşi, nu la figurat, tocmai pentru motivul de a asigura reperelor condiţiile de temperatură cerute de procesul tehnologic respectiv. De altfel, dirijarea fiecăruia din utilajele din diversele compartimente ale procesului tehnologic solicită profund gîndirea muncitorului, reclamă însuşirea unor noi elemente de tehnologie. **Procesul de asimilare a noilor cunoştinţe s-a făcut paralel cu construcţia fabricii, cum s-ar spune din „mers".** *Alături de muncitorii cu calificare ridicată transferaţi de la uzinele „Electromagnetica", „Automatica", „Electronica" au fost pregătite noi cadre care, în aceste zile, fac faţă examenului producţiei din seria „zero".*

F.E.A. generează o gamă largă de sensibile celule tehnice care, cu un anume meştesug, vor fi transplantate actualelor şi viitoarelor unităţi ale industriei româneşti, înzestrîndu-le cu tot ce are ştiinţa şi tehnica mai modern în momentul de faţă. Împlinirea acestor succese de început se bizuie pe o legătură trainică statornicită între Institutul de proiectări, automatizări (I.P.A.) şi fabrică. **Este de fapt vorba de o legătură stabilită încă de pe vremea cînd fabrica fiinţa în faza de proiect, legătură care a făcut „priză rapidă", devenind indisolubilă, după construirea ei.**

Practic este aproape imposibil să vorbeşti despre F.E.A., fără a face legătura cu I.P.A. În fond acest „releu" cuprinde în sine primele file din viitoarea monografie a fabricării, în ţara noastră, a elementelor de automatizare. Vă propunem deci o scurtă incursiune în acest nou capitol de istorie a industriei noastre socialiste.

• Experimentarea — un examen trecut cu succes

ASIGURAREA necesarului de elemente şi echipamente de automatizare constituie pilonul de bază pentru creşterea continuă a productivităţii muncii, devenind o problemă de prim ordin pentru dezvoltarea, în continuare şi în ritm susţinut, a economiei naţionale. Faptul este evident. *In 1965, necesarul unor asemenea elemente a fost cu circa 50% mai mare decît în 1960, iar pentru 1970 se prevede o creştere de circa 70% faţă de 1965.* **Desigur, în această privinţă era solicitat importul.**

Pentru reducerea treptată a importurilor, mult costisitoare în acest domeniu, s-a pus problema realizării elementelor de automatizare în ţară. Au fost înfiinţate astfel Grupul de automatizare (GUAEIA) din M.I.C.M. şi Institutul de proiectări, automatizări, menite să efectueze studii şi cercetări aplicative pentru elaborarea de echipamente şi elemente moderne de automatizare şi să contribuie la crearea de capacităţi de producţie pentru asimilarea şi fabricarea industrială a acestora.

Institutul de proiectări, automatizări, înfiinţat în 1962 (avînd ca embrion sectorul de proiectări al fostei Întreprinderi „Automatica"), s-a caracterizat, încă din primul an de existenţă, prin stabilirea unei strînse legături cu fabricile care produceau sporadic elemente şi echipamente de automatizare. Primele elemente realizate au fost de complexitate mai redusă, utilizînd piese radio existente în ţară sau de import, pentru satisfacerea unor necesităţi imediate în domeniul telemecanicii, elementelor de automatizare pentru acţionarea maşinilor-unelte etc.

Cerinţa tot mai acută de elemente şi echipamente de automatizare, din ce în ce mai complexe, a determinat orientarea institutului spre elaborarea elementelor şi echipamentelor de inaltă tehnicitate, care reclamau un efort de concepţie şi execuţie sporit. Vorbind de eforturile conjugate ale proiectanţilor şi a celor din sectoarele de fabricaţie, directorul tehnic al I.P.A., ing. Marcel Sirbu, relata : „activitatea principală de cercetare a avut caracter aplicativ, axindu-se pe elaborarea echipamentelor şi elementelor de automatizare moderne necesare dotării economiei naţionale, accentul fiind pus pe echipamente şi elemente cu tehnicitate mai inaltă, pe soluţii unificate funcţional şi constructiv, cu utilizarea la maximum a pieselor şi subansamblelor din ţară".

Bilanţul de pînă acum este elocvent : *din 160 de lucrări* (cercetări aplicative) *abordate, au fost finalizate circa 130, care au trecut cu succes „examenul" experimentării şi se află în faza de asimilare, perioadă în care se asigură de către institut asistenţă tehnică pînă la introducerea produselor respective în fabricaţia de serie.*

O dată cu „botezul" noii fabrici, aceste produse sînt trecute pe cartea ei de vizită; ele reprezintă de fapt doar începutul. Cea mai mare parte a acestora, cît şi a celor ce vor completa lista abia deschisă a produselor F.E.A., au la bază utilizarea a două sisteme : UNIDIN şi UNILOG. Ce reprezintă acestea ?

• Două sisteme cu aplicaţii multiple

SISTEMUL de reglare UNIDIN — elaborat de I.P.A. şi asimilat iniţial în fabricaţie de „Electromagnetica" — se utilizează pentru automatizarea acţionărilor electrice a maşinilor şi utilajelor, în scopul creşterii productivităţii acestora şi îmbunătăţirii calităţii produselor.

Pe baza acestui sistem s-au realizat, printre altele, echipamente automatizate pentru acţionarea primei linii de defectoscopie a Fabricii de ţevi sudate-Bucureşti, automatizarea transfercarului de la blumingul Combinatului siderurgic-Hunedoara, sistemul UNIDIN, completat cu complexul de comandă pe grilă cu tiristoare (semiconductoare cu funcţii speciale) urmînd să se aplice încă din acest an la laminorul de 6 ţoli de la Uzinele „Republica".

Elementele sistemului UNIDIN au un cîmp larg de aplicare, încît cercetările şi experimentările de pînă acum ale I.P.A. au afectat diverse obiective industriale, cum sînt : industria metalurgică — transfercarul blumingului de la C. S. Hunedoara, instalaţiile de încercare automată a bateriilor de acumulatoare pentru Combinatul siderurgic-Galaţi, acţionarea strungurilor Carusel, redresoare stabilizate pentru staţii C.F.R., grupuri de călire de inaltă frecvenţă (8000 Hz. 100 kW), acţionări sincronizate pentru linii de piine/ etc.

Necesitatea imediată de a asigura cerinţele automatizării industriale, a condus — pe un drum sinuos de căutări şi eforturi susţinute în materie de concepţie şi asimilare — la elaborarea unui sistem de comutaţie statică de frecvenţă joasă cu aplicaţii multiple. Folosind cît mai mult posibil elemente constructive autohtone, soluţii tehnologice optime, cercetătorii de la I.P.A. au conceput în colaborare cu Uzina „Electromagnetica"-Bucureşti, sistemul cu elemente de comutaţie statică UNILOG tip A (joasă frecvenţă 0...5 kHz). Elementele sistemului unitar tranzistorizat UNILOG tip A sînt destinate să înlocuiască releele clasice, electromagnetice, în schemele industriale de comandă secvenţială, control centralizat, comandă program, telemecanică etc. Faţă de releele clasice cu contact, sistemul UNILOG tip A prezintă o seamă de avantaje : durată lungă de viaţă, indiferent de numărul de comutări, siguranţă mai mare în funcţionare, o întreţinere sumară, viteze de lucru mai mari. Important de reţinut, că pentru elementele sistemului UNILOG institutul a elaborat o serie de soluţii originale.

Pentru a contura o imagine asupra diversităţii domeniilor de aplicare a sistemului de elemente UNILOG, este suficient să menţionăm că ele sînt utile în telemecanică (conducte de ţiţei şi gaze, staţii I.T.B., acţiune feroviară, controlul circulaţiei urbane, reţeaua hidrometrică), în comandă program (maşini-unelte), dispozitive de calcul (optimizatoare industriale) comandă secvenţială (maşini-unelte, instalaţii pentru ascensoare), control centralizat (sonde petroliere), dispecerizarea benzilor în industria încălţămintei etc.

Care sînt efectele utilizării acestor elemente de automatizare ? **Folosirea controlului centralizat pe bază de elemente de automatizare la supravegherea sondelor petroliere de pildă, permite, pe lîngă sesizarea operativă a eventualelor defecţiuni tehnice de exploatare, reducerea personalului de supraveghere cu circa 25% din efectiv.** Pe lîngă aparatura de comutaţie statică şi de reglare automată, în atenţia personalului de specialitate de la I.P.A. au intrat şi problemele de studiu, cercetare şi experimentare a echipamentelor de comandă cu program, a echipamentelor şi sistemelor de centralizare, prelucrare şi transmitere a datelor cît şi a altor echipamente şi elemente de automatizare.

Studiile, cercetările aplicative ale I.P.A. constituie, de acum, un „capital" însemnat în domeniul automatizării, pînă mai ieri cîmp neexplorat în industria noastră. Acest „capital" este investit, fără rezerve, într-un proces mereu reînnoit, în activitatea Fabricii de elemente de automatizare, care a deschis zilele acestea porţile producţiei. Şi, în actul acesta, al fabricării în condiţii industriale în ţara noastră a elementelor şi echipamentelor de automatizare — pe baza unei fecunde, creatoare şi rapide acţiuni de asimilare a tehnicii moderne — se confirmă încă o dată vigoarea şi puterea „fenomenului românesc", cum definesc străinii ascensiunea industrială a României socialiste.

Consolidării temeinice a acestui fenomen vine să-i slujească şi noua fabrică bucureşteană, care are menirea să înscrie în istoria tehnicii româneşti un capitol nou, generînd prin elementele de automatizare ce le va furniza, sporite efluvii de energii polivalente industriei noastre socialiste.

ing. Ion ALEXANDRESCU

ÎN INDUSTRIA CONSTRUCŢIILOR DE MAŞINI

CAPACITĂŢILOR de producţie existente ale Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini li s-au adăugat în primele 7 luni ale acestui an noi şi importante obiective industriale : **Fabrica de elemente de automatizare-Bucureşti, Fabrica de micromotoare Piteşti (a intrat recent în probe tehnologice), Secţia de aparataj de înaltă tensiune şi Secţia de ansamble sudate de la Uzinele „Electroputere"-Craiova, Sectorul de pregătire livrări cu o capacitate de 40 000 autocamioane de la uzinele din Braşov etc. A mai fost predat în acest an Uzinei „Progresul"-Brăila un grup şcolar compus dintr-o şcoală cu 16 clase, o cantină pentru 1200 de elevi, cămine pentru 600 locuri, precum şi un atelier-şcoală.**

Lucrările altor obiective importante – secţia de sculărie de la Uzina „Tractorul", Turnătoria de fontă de la Uzinele de autocamioane din Braşov, turnătoria de piese din oţel şi fontă de la Uzina de Maşini grele din Bucureşti – sînt mult avansate faţă de graficele de execuţie întocmite.

Pe ansamblul Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini planul anual de investiţii a fost îndeplinit în primele 7 luni în proporţie de 56,6%, din care 54,2% la lucrările de construcţii-montaj.

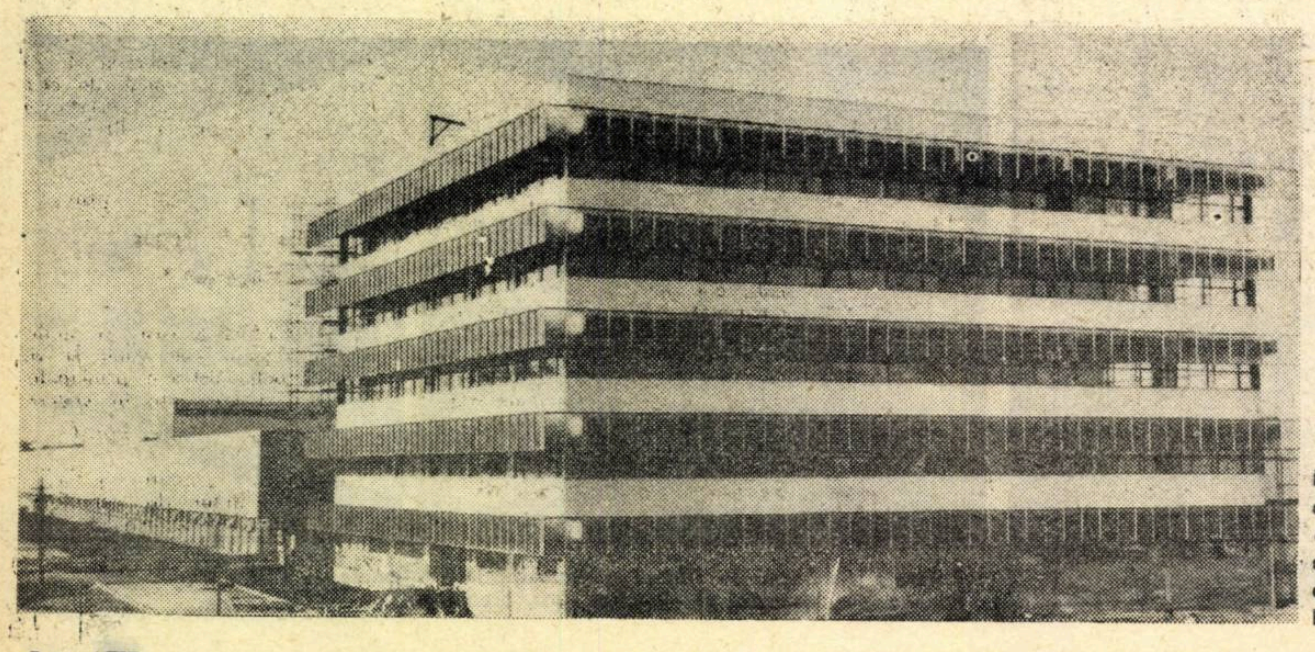

Fabrica de elemente de automatizare-Bucureşti

CURIER

■ În Editura Științifică a apărut lucrarea **Venitul național în Republica Socialistă România** de dr. Dan Grindea. Autorul analizează evoluția economiei românești între anii 1950 și 1965, confruntînd realizările actuale cu nivelul existent între cele două războaie mondiale pe baza indicatorului sintetic — venitul național. În lucrare se fac propuneri, cu caracter practic și metodologic, de depistare și valorificare a rezervelor de sporire a venitului național în diferite momente ale procesului reproducției. Se prezintă, de asemenea, o sinteză a discuțiilor teoretice în jurul unor probleme legate de conținutul categoriei venit național.

■ În **Econometrics and model-building** (Econometria și construcția de modele), publicat în THE ANNALS OF THE AMERICAN ACADEMY OF POLITICAL AND SOCIAL SCIENCE, Philadelphia, martie 1967, Carl F. Christ definește modelul econometric ca pe „un mecanism conceptual care determină valorile unui grup de variabile economice, atunci cînd i se furnizează anumite informații, cantitative". Mecanismul este format din identități de calcul, ecuații de „comportament", ecuații „tehnologice" sau „instituționale" și ecuații de „reglare". De tipul acestor ecuații depind și posibilitățile de folosire ale modelelor econometrice, atît în înțelegerea procesului economic descris, cît și în alegerea de variante de comportament în activitatea economică.

■ În articolul **Branchenstruktur und Wachstum der Industrie** (Structura pe ramuri și creșterea industriei), apărut în MONATSBERICHTE DES ÖSTERREICHISCHEN INSTITUTES FÜR WIRTSCHAFTSFORSCHUNG, nr. 7, 1967, G. Thury, vrînd să stabilească anumite legături cauzale între structura pe ramuri a industriei și modelele creșterii economice, ajunge la următoarele concluzii, bazate pe analiza dinamicii producției industriale în 11 țări membre ale O.C.D.E. în perioada 1955–1964 : anumite ramuri, ca industria chimică, petrolieră, industria energiei electrice și, cu anumite excepții, și industria hîrtiei și cea metalurgică prelucrătoare înregistrează ritmuri de creștere a producției superioare producției globale industriale ; cel mai încet crește producția industriei extractive și a pielăriei ; influența structurii pe ramuri asupra creșterii producției industriale în ansamblul ei este aproape imperceptibilă ; între nivelul venitului și creșterea producției industriale există o corelație negativă : cu cît este mai mare venitul mediu, cu atît mai încetă este, în general, expansiunea industrială.

■ Comisia Economică O.N.U. pentru Europa analizează în studiul intitulat **Aspects of competition between steel and other materials** (Aspecte ale concurenței între oțel și alte materiale), New York, 1966, 121 pag., probleme privitoare la tendințele existente în consumul oțelului și al înlocuitorilor lui în economia mondială. Se conchide că tendința de folosire a înlocuitorilor oțelului și fierului se va accentua în viitor, ajungînd să acopere maximum 7,1% din consumul potențial de oțel, față de 5,1% cît este în prezent, în condiții în care consumul total de oțel va crește substanțial.

■ Problemelor dimensiunii întreprinderii și implicațiilor ei economice le este consacrat volumul **The economies of scale in theory and reality** (Economiile dimensionale în teorie și realitate) de Assem Karam Atallah, Gravenhage, 1966, 115 pag. Autorul prezintă o nouă metodă de determinare a mărimii optime a întreprinderii industriale numită **tehnica supraviețuirii** (survivor technique). Potrivit acestei metode, întreprinderile se clasifică după mărime, calculîndu-se apoi partea dată de fiecare categorie de întreprindere în producția ramurii industriale respective pe o perioadă de timp. S-a considerat optimă categoria de mărime a întreprinderii care în decursul timpului a înregistrat cea mai substanțială creștere în producția ramurii respective. După autor, această metodă prezintă avantajul că evită transformările valutare și caracterul ipotetic al studiilor tehnice.

Sesiune de comunicări științifice

MARȚI, 15 august a.c., a avut loc în aula Academiei militare generale Sesiunea de comunicări științifice consacrată **celei de-a 50-a aniversări a bătăliilor de la Mărăști, Mărășești și Oituz**, organizată de **Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., Institutul de istorie „Nicolae Iorga" al Academiei Republicii Socialiste România și Academia militară generală.**

Programul sesiunii a fost următorul :

Cuvînt de deschidere : Gheorghe Zaharia, director adjunct al Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

Situația României în vara anului 1917 : prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățămîntului ; dr. Vasile Liveanu, șef de sector la Institutul de istorie „Nicolae Iorga" al Academiei.

Operațiile armatei române în campania din 1917 : col. Ion Cupșa, șef de catedră la Academia militară generală.

Eroismul maselor în lupta împotriva cotropitorilor : col. Constantin Nicolae, șef de sector la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. ; col. Aurel Petri, cercetător principal la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

Reprezentarea în opere de artă a vitejiei românilor în marile bătălii din iulie-august 1917 : conf. univ. Dumitru Almaș, directorul revistei „Magazin istoric".

Însemnătatea victoriilor de pe frontul din România din vara anului 1917 : Gheorghe Zaharia, director adjunct al Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

Cuvînt de închidere : general de armată Ion Tutoveanu, comandantul Academiei militare generale.

MERCUR PRINTRE MUZE

ÎN UMBRA „CLUBURILOR CĂRȚII"

SETEI crescînde de cultură a contemporanilor noștri îi corespunde o dezvoltare în proporții industriale a producției și difuzării cărților care, la rîndul lor, se materializează, într-o multiplicitate de forme, urmărind să satisfacă gusturile cele mai variate și să pătrundă în cele mai ascunse cotloane ale opiniei publice. Dacă semnificativă pentru vremea noastră este creșterea considerabilă a edițiilor de buzunar, ieftine, ușor manipulabile, tipărite în tiraje foarte mari, nu lipsită de interes este și creșterea cererilor (desigur, în proporții infinit mai reduse decît în cazul cărților de buzunar) pentru ediții bibliofile, de lux, ediții care pun accentul pe o prezentare, excelentă din toate punctele de vedere, a unor texte minuțios selectate. Intrarea, an de an, în arena culturii a unor detașamente numeroase de noi cititori, a creat condiții pentru ca la celălalt capăt al șirului să crească numărul acelora care consideră cartea nu numai drept un instrument, ci și ca un obiect de artă, prețios prin el însuși.

E interesant că în ultimii ani a devenit tot mai insistentă și căutarea unei formule care să armonizeze cele două tendințe oarecum opuse, a formulei unei cărți nu prea scumpe, accesibile prin preț și prin tiraj „muritorilor de rînd" și în același timp editată în condiții grafice și de îngrijire a textului, superioare și purtînd, într-un fel sau altul, amprenta unei publicații „rezervate", deosebite.

Pe linia căutării unei astfel de formule, realizarea cea mai spectaculoasă este cea legată de așa-numitele cluburi ale cărții, dezvoltate în toate țările occidentale dar, mai ales, în Franța, Elveția, Anglia și, în primul rînd, în Statele Unite.

Ce este un „club al cărții" ? Simplu vorbind, este o editură (sau secția unei edituri cu profil mai variat) care-și desface în principal cărțile nu prin librării, ci prin abonamente anuale. Eliminarea unei verigi intermediare — cea a librăriei — permite cluburilor o economie de 30—40%, economie care este folosită în bună măsură la îmbunătățirea prezentării cărții fără o creștere prea mare a prețului de vînzare. Faptul că, în general, aceste cluburi tipăresc opere clasice care constituie „valori sigure", nesupuse fluctuațiilor gustului public, și negrevate de plata vreunui drept de autor (sînt opere intrate de mult în „domeniul public"), ca și faptul că tirajele sînt totdeauna mari (datorită numărului ridicat al abonaților) contribuie, de asemenea, la realizarea unor beneficii suplimentare care sînt parțial reinvestite în îmbunătățirea prezentării.

Numărul celor înscriși în permanență, an după an, printre abonații unui club nu este deobicei prea mare. De aceea, pentru fiecare club problema principală rămîne — cel puțin în actuala etapă — cea a împrospătării, completării și sporirii aderenților săi. Calculele au arătat că principalele cheltuieli ale cluburilor constau în permanenta și tot mai aprofundata prospectare a publicului virtual — din ce în ce mai mult sînt folosite, în ultimul timp, în acest scop, calculatoare electronice — în întocmirea prospectelor și buletinelor de subscripție și în trimiterea acestora la toți cei care ar putea fi interesați. În Franța, de pildă, fiecare club trimite anual de la unu pînă la trei milioane de prospecte (cele mai importante cluburi scot și reviste lunare de prezentare, difuzate gratuit) ; costul fiecărei expediții este, în medie, de un franc. Listele acestea de adrese constituie ele însele o comoară prin amploarea și seriozitatea analizei publicului și cluburile nu ezită să le comercializeze, vînzîndu-le diferitelor firme interesate în cunoașterea unor mase largi de consumatori.

Abonații cluburilor reprezintă din punct de vedere social o categorie mai restrînsă și mai bine situată economicește decît cea a cititorilor de cărți de buzunar ; în majoritatea ei aparțin burgheziei mijlocii doritoare de prestigiu intelectual, dar mai puțin deschisă la îndrăzneli literare și într-o mai redusă măsură micii burghezii. Această compoziție socială ca și motivele financiare expuse mai înainte explică și selecția cărților editate de cluburi (în special, orientarea spre „valorile sigure", folosite mai mult pentru prestigiu decît pentru lectură).

Ponderea cluburilor pe piața cărților nu este de loc neglijabilă. De pildă, în Franța, „Le Club français du livre" are circa 300 000 abonați stabili, care cumpără cel puțin șase cărți pe an, „Le Club de la femme" (editura Rombaldi) livrează de opt ori pe an cîte două cărți celor 150 000 abonate ale sale, în timp ce în Elveția clubul „Rencontre" are 680 000 aderenți care primesc cîte 12 cărți pe an.

Desigur, cluburile cărții, apărute în anumite condiții economice și culturale reflectă în activitatea lor o serie de trăsături negative : o oarecare speculare a snobismului, o oarecare lene intelectuală (abonații nu vor să se oboseaască urmărind și selectînd singuri cărțile care-i interesează), o oarecare desfunctionalizare a cărții (transformarea ei în obiect). Dar cluburile au și merite indiscutabile în lărgirea publicului consumator de cărți, în crearea a sute de mii de cititori constanți, în creșterea respectului pentru carte, în promovarea clasicilor și, în general, a literaturii bune, în stimularea, pe scară de masă, a înjghebării de biblioteci particulare de ținută.

Dar, ca și cărțile de buzunar, cluburile nu-și propun și nu rezolvă o problemă esențială pentru literatura prezentului sau, mai ales, a viitorului : încurajarea și promovarea scriitorilor tineri, a creatorilor care bat la poarta afirmării.

Se pare că în pofida abundenței de inițiative și ingeniozitate de care dă dovadă activitatea editorială occidentală, pentru această problemă nu s-au găsit încă soluții.

H. DONA

ÎNTÎLNIREA MARKETING DE LA ROMA

ÎNTÎLNIREA cercetătorilor italieni ai pieței cu cercetătorii din țările socialiste, organizată la Roma între 22 și 23 iunie, de către **Asociația italiană pentru cercetarea pieței,** *a întrunit un număr de 70 de participanți din Italia, Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia, Ungaria și România. Referatele, pe baza cărora s-au purtat discuții, au fost prezentate de profesori și cercetători italieni : „Considerații de ansamblu asupra studiilor de piață", de prof. Gabriele Morello ; „Studii de piață ca instrumente de previziune și de programare a întreprinderilor" de dr. Luigi Pieraccioni ; „Studii de piață în sectorul distribuției organizate — lanț de mari magazine, supermagazine" de dr. Edoardo Sanna ; „Studii de piață și dezvoltarea economiei întreprinderii" de prof. Pietro Gennaro ; „Studii de piață în industria automobilului" de dr. Gianmario Rossignolo ; „Studii de piață în industria textile și confecții" de prof. Giovanni Tartaro ; „Studii de piață și probleme de marketing în sectorul petrolier" de dr. Francesco Venanzi ; „Studii de piață în sectorul de mașini pentru birouri și calculatoare" de dr. Franco Momigliano. Din partea delegației țării noastre s-au făcut două expuneri : „Cercetări efectuate în România în prospectarea pieței" de dr. M. C. Demetrescu și „Studiul teritorial al cererii de consum prin intermediul rețelei comerciale" de dr. Maria Stănescu. A fost difuzată pentru lucrările conferinței comunicarea „Calculul elasticității cererii cu ajutorul aplicării regresiei la metoda indicilor" de dr. M. C. Demetrescu.*

Problemele raportului dintre piață și plan sînt, bineînțeles, deosebite în țările socialiste față de cele capitaliste, atît la scară macro — cît și microeconomică.

● Cercetarea pieței — strategia și tactica în programarea economică a întreprinderilor

A ȘTI ce să producă, la ce prețuri și cum să asigure distribuirea produselor, reprezintă problemele-cheie ale producătorilor industriali. Economiștii italieni consideră cercetarea pieței ca un instrument de previziune și de programare a activității întreprinderilor. Trebuie să existe, în concepția lor, o analogie de principii cu metodele folosite pentru programarea națională : fixarea obiectivelor generale și specifice ale dezvoltării în funcție de perioada stabilită (termen scurt, termen lung), intensitatea și tipul dezvoltării, rezultatele economice finale ale gestiunii etc. O adevărată programare a activității de întreprindere ar trebui să cuprindă : a) obiectivele și direcțiile de dezvoltare pe termen lung ; b) planuri de investiții ; c) planuri operative de produse curente pe termen mediu, lung și scurt.

Întreprinderile care își desfășoară activitatea pe bază de programare trebuie să efectueze **o documentație amplă asupra pieței,** necesară nu numai pentru elaborarea planurilor operative pe termen scurt, dar și pentru elaborarea unor modele de dezvoltare a întreprinderilor pe un termen lung. Acest din urmă aspect privește studii de piață, fie pentru a orienta alegerea strategică de mai tîrziu (integrarea producției, diversificarea în noi sectoare de activitate, decizii de investiții etc.), fie pentru a se ajunge la formularea planurilor operative ale producției curente pe termen lung.

Piața este concepută ca o parte vitală a mediului în care operează întreprinderea, iar în procesul cercetării ei trebuie să se răspundă la întrebările : ce reprezintă întreprinderea în acest mediu ? Ce perspective poate ea avea în actuala conjunctură ? Activitatea ei trebuie modificată ?

● Investigarea pieței de către întreprinderile producătoare

CERCETĂRILE în legătură cu definirea obiectivelor programării utilizează diverse metode și tehnici în funcție de durata planurilor. Pentru elaborarea planurilor pe termen lung, cercetarea tendințelor pieței se realizează prin analiza evoluției istorice a fenomenelor, extrapolări de relații analoge privind dinamica fenomenelor corelate direct sau indirect, studierea produselor concurente, previziuni de dezvoltare a tehnologiei, cunoașterea obiectivelor de dezvoltare fixate prin planurile economiei naționale pe teritorii și sectoare etc. Cercetările pentru nevoile elaborării planurilor operative pe termen scurt se bazează pe sondaje de eșantioane adecvate și evidențierea nu numai a structurii pieței, dar și furnizarea de indicații preventive asupra reacției pieței (din partea consumatorilor finali, clientela comercială sau industrială). Cîmpul de aplicare a cercetării pieței pentru probleme de previziune cuprinde trei domenii : a) cercetarea consumatorilor în faza de decidere a cumpărării ; b) cercetarea consumatorilor în faza de utilizare a produselor ; c) cercetări privind organizarea vînzării produselor respective.

În ce privește **controlul** de către întreprinderi a realizării obiectivelor propuse, cercetarea se efectuează pe bază de eșantioane permanente — așa-zise **panele** — formate din consumatorii finali sau din comercianții de detaliu. Spre exemplu, pentru produse textile și confecții s-au făcut sondaje la un număr de 50 000 de persoane de diferite virste, profesiuni, sexe. Datele obținute au fost modelate pe o schemă de probabilitate de „probe repetate". Iată, bunăoară, modul de a obține răspuns la următorul tip : „Dacă cumpărarea unui articol de îmbrăcăminte are probabilitatea de a fi cumpărat (p), care este probabilitatea de realizare (r) a cumpărării cel puțin o dată în cursul unor „N" probe sau perioade ?". Notarea acestei probabilități se obține prin următoarea formulă : $r = 1 (1 - p) N$. Această formulă implică o probabilitate constantă, dar este foarte plauzibil ca achiziționarea să fie influențată de fenomene de conjunctură și în această situație se utilizează o formulă modificată.

● Cercetarea pieței prin intermediul rețelei de magazine

CERCETĂRILE care se aplică în rețeaua comercială se referă la două aspecte principale : a) cercetări efectuate în vederea

dr. Maria STĂNESCU

cercetător științific principal la Institutul de cercetări economice

(Continuare în pag. 22)

SECVENȚE 1967 ÎN ȚĂRILE SOCIALISTE

UNIUNEA SOVIETICĂ

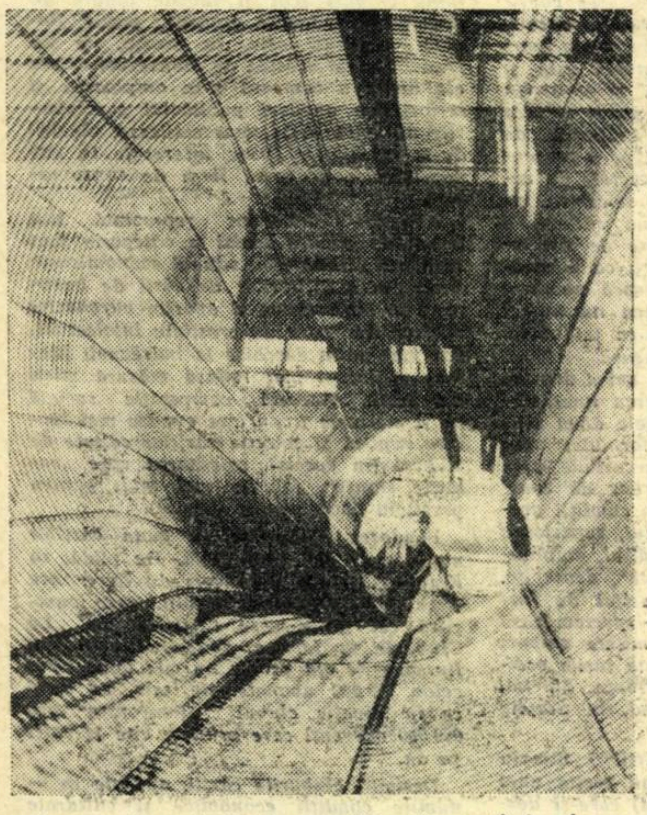

Carcasa de oțel din figura alăturată constituie elementul esențial al conductelor pentru apă din beton armat pretensionat, construite de uzina „Barrikada" din Leningrad. Noua tehnologie permite atît sporirea rezistenței conductelor la presiuni mari, cît și realizarea de economii la fontă și oțel.

COORDONATELE ÎNDEPLINIRII PLANULUI

REALIZĂRILE obținute în primul semestru al acestui an în dezvoltarea economiei naționale a Uniunii Sovietice, în ridicarea bunăstării materiale și culturale a poporului sovietic, sînt oglindite în comunicatul Direcției centrale de statistică a U.R.S.S. Dinamica dezvoltării principalelor sectoare ale economiei este ilustrată de următoarele cifre :

● **Industria.** Planul de stat a fost depășit la majoritatea celor mai importante produse, iar producția globală a crescut cu 10,6% față de primul semestru al anului trecut *). În ramurile de bază, producția a crescut astfel : în industria energiei electrice cu 10%, în industria combustibilului cu 6%, în metalurgia feroasă și neferoasă cu 9%, în industria chimică cu 13%, în construcția de mașini și prelucrarea metalelor cu 13%, în industria materialelor de construcții cu 10%.

S-au îmbunătățit indicatorii tehnico-economici ai activității întreprinderilor industriale. Astfel, de pildă, în siderurgie utilizarea capacității furnalelor a crescut cu 2,3%, iar în centralele electrice consumul specific de combustibil convențional pentru producția unui kWh a scăzut cu 3%.

Planul semestrial al productivității muncii a fost depășit cu 7%. Prin scăderea peste plan a prețului de cost la producția industrială s-au obținut economii de circa 400 milioane de ruble, deși — după cum se menționează în comunicat — unele ministere nu au realizat prevederile planului la acest capitol.

● **Agricultura.** A fost depășit planul la semănături și s-au obținut succese în dezvoltarea zootehniei. Producția de carne a crescut cu 21%, cea de lapte cu 8% și de ouă cu 15%. Șeptelul de vite cornute mari a sporit cu 0,5 milioane de capete, iar cel de ovine și caprine — cu 8,1 milioane de capete ; totodată, s-a constatat o reducere cu 3,1 milioane de capete a șeptelului de porcine.

În acest semestru a continuat consolidarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, care a primit 139 000 de tractoare (în unități fizice), numeroase alte mașini agricole, precum și 17 milioane tone de îngrășăminte minerale.

● **Transporturile.** Comunicatul menționează că planul transporturilor de mărfuri a fost îndeplinit de toate genurile de transport, cu excepția celui fluvial. A continuat extinderea tracțiunii diesel și electrice, cărora i-au revenit, în acest semestru, 92% din volumul total al transporturilor.

● **Investițiile.** Volumul investițiilor capitale centralizate a reprezentat aproximativ 18 miliarde ruble, ceea ce constituie un spor de 6%. Valoarea totală a fondurilor fixe date în exploatare în cadrul investițiilor centralizate, a depășit 9 miliarde ruble.

● **Construcția social-culturală.** Au fost date în folosință peste 500 000 de noi apartamente, construite cu fondurile statului și ale populației ; totuși, după cum menționează comunicatul, planul de construcții de locuințe și obiective social-culturale nu a fost îndeplinit de către unele republici, ministere și instituții.

● **Comerțul.** Vînzările prin rețeaua comercială de stat și cooperatistă au crescut, în prețuri comparabile cu 9%, planul semestrial al desfacerilor cu amănuntul fiind îndeplinit în proporție de 102%. Volumul circulației mărfurilor, în cadrul schimburilor externe, a sporit cu 7%.

*) Toate datele comparative care urmează sînt raportate la situația din sem. I/1966.

R. P. ALBANIA

DEPĂȘIRI DE PLAN

POTRIVIT comunicatului Direcției centrale de statistică de pe lîngă Comisia de Stat a Planificării din R. P. Albania, planul producției industriale globale pe primul semestru al acestui an a fost îndeplinit în proporție de 103%.

În agricultură, suprafața însămînțată cu culturi de primăvară a sporit cu 4% față de anul trecut. Producția a crescut îndeosebi la culturile de tutun, care ocupă aproximativ 37% din suprafața cultivată cu plante industriale. A fost extinsă suprafața irigată, care cuprinde în prezent aproape jumătate din întreaga întindere cultivată ; numărul tractoarelor folosite în agricultură a sporit cu 14% în raport cu primul semestru al anului precedent.

În ceea ce privește planul de desfacere a mărfurilor prin rețeaua comerțului socialist, acesta a fost îndeplinit în proporție de 101%, realizîndu-se o creștere de 5% față de perioada corespunzătoare a anului trecut. Planul livrărilor de articole la export a fost îndeplinit cu 102%.

O extindere continuă cunoaște industria chimică, înzestrată cu întreprinderi noi și moderne. În semestrul I/1967 această ramură a livrat peste plan 6600 tone de îngrășăminte fosfatice, 450 tone de sodă calcinată și 1300 tone de sodă caustică.

În cadrul dezvoltării industriale, o importanță crescîndă capătă zona orașului Fieri — cunoscut altădată ca centru agricol. Aici a fost dată recent în exploatare o fabrică de îngrășăminte azotoase. În prezent, se află în construcție cea mai mare termocentrală din Albania, precum și o nouă rafinărie de petrol, care va contribui la valorificarea zăcămintelor de petrol existente în această regiune.

R. P. BULGARIA

PROGRESUL SUSȚINUT AL PRODUCȚIEI

ÎN primele șase luni ale acestui an diferitele sectoare ale economiei naționale a R.P. Bulgaria au înregistrat ritmuri mai rapide de dezvoltare, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut.

Producția industrială a crescut cu 14,8% ; creșteri peste această medie s-au realizat în metalurgie (inclusiv extracția de minereu) — 32,9%, construcții de mașini — 19,8%, industria confecțiilor — 26,8%, de celuloză și hîrtie — 20,1%, energie electrică — 20,0%, chimie și cauciuc — 17,8% etc.

După cum reiese din comunicatul Direcției centrale de statistică a R.P. Bulgaria, dezvoltarea se caracterizează prin creșterea producției îndeosebi în ramurile legate de reconstrucția tehnică a industriei și a întregii economii naționale. Prin darea în folosință de noi capacități și prin modernizarea celor existente s-a dublat producția de oțel, iar producția de fontă pentru elaborarea oțelului a crescut cu 69%, față de aceeași perioadă a anului precedent.

În întreprinderile industriale de stat și cooperatiste au fost ocupați cu 5,8% mai mulți lucrători decît în semestrul I/1966, iar salariul mediu al lucrătorilor din industrie a crescut cu 8,5%.

În **agricultură** volumul lucrărilor executate mecanizat a crescut cu 5,9%, suprafața irigată a sporit și au fost folosite cu 30% mai multe îngrășăminte decît în perioada corespunzătoare a anului precedent. Suprafața însămînțată a fost aproximativ egală cu cea din anul trecut, iar sectorul zootehnic a furnizat cantități sporite de carne, lapte, ouă și alte produse animaliere.

În **comerțul interior**, ca efect, în bună măsură, al aplicării măsurilor de îmbunătățire a organizării activității și a salarizării lucrătorilor, volumul circulației mărfurilor a înregistrat o creștere de 11,1%. O evoluție favorabilă a cunoscut și comerțul exterior, exporturile crescînd cu 15,9% iar importurile cu 8,6%, față de nivelul corespunzător din semestrul I/1966.

R. S. CEHOSLOVACĂ

ÎN FRUNTE RAMURILE-CHEIE

CONFORM datelor furnizate de Direcția de stat de statistică a R. S. Cehoslovace cu privire la dezvoltarea economiei naționale în primul semestru al anului 1967, **volumul producției industriale** a crescut cu 5,5% în comparație cu primul semestru al anului precedent ; în general industriile prelucrătoare au progresat mai rapid (+6,2%) decît ramurile producătoare de materii prime de bază (+4,3%). Față de aceeași perioadă a anului trecut rentabilitatea întreprinderilor industriale a crescut în medie cu 4%, iar productivitatea pe un lucrător a sporit cu 4%.

În cadrul bazei energetice, ca urmare a orientării spre consumul de combustibili lichizi și gazoși, a scăzut extracția de cărbune brun, înregistrîndu-se în schimb o creștere a producției de brichete (cu 9,7%) și de combustibili lichizi (cu 10,6%). La energie electrică s-au realizat 18,7 miliarde kWh, cu 3,3% mai mult decît în perioada corespunzătoare a anului trecut.

În construcția de mașini producția globală a crescut cu 10,1% ; livrările pentru fondul comercial au sporit cu 10,4%, cele pentru nevoile producției cu 10,2%, iar livrările pentru export cu 6,5%.

Industria chimică a cunoscut un ritm relativ rapid de creștere — 8,4%. Totuși, după cum se arată în comunicat, cererea pentru unele sortimente nu este încă pe deplin satisfăcută.

Ca urmare a situației favorabile în **producția agricolă**, a continuat să se îmbunătățească aprovizionarea pieței cu produse agroalimentare. Au sporit, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, achizițiile de produse animaliere, îndeosebi de lapte și carne.

Investițiile în economia națională au totalizat 28,5 miliarde de coroane ; ele au fost însă cu 2% mai reduse decît în semestrul I/1966.

În ceea ce privește **comerțul exterior** al R.S. Cehoslovace, acesta s-a menținut aproximativ la nivelul din perioada corespunzătoare a anului trecut, balanța comercială prezentînd un sold activ de 1,6 miliarde coroane.

R. P. D. COREEANĂ

HECTARELE BAZINULUI IALU

ÎN întreprinderile industriale din R.P.D. Coreeană s-au înregistrat succese însemnate în îndeplinirea înainte de termen și depășirea sarcinilor de plan pe semestrul I al acestui an. În comparație cu aceeași perioadă din anul trecut, numai în decursul primelor trei luni ale anului 1967 producția de fontă a crescut cu 21,1%, cea de oțel cu 12,2%, producția de îngrășăminte chimice cu 41,1%, producția de ciment cu 14%, iar cea de mătase cu 4,5%.

În domeniul investițiilor capitale, în prima jumătate a acestui an au fost terminate și date în exploatare numeroase uzine, fabrici și ateliere. Astfel, a intrat în funcțiune încă o secție în cadrul lammorului de neferoase de la Uzina metalurgică din Nampo, secția de îngrășăminte nr. 2 de la Uzina de nitrat de calciu din Söngtchin, Uzina de nitrat de calciu din Teheunson s.a.

În aceeași perioadă a fost încheiată prima etapă a lucrărilor în vederea producerii de îngrășăminte chimice azotoase prin gazeificarea huilei la uzina chimică din Aodji ; în cadrul combinatului de îngrășăminte chimice din Hungnam au fost date în exploatare două unități industriale noi — o fabrică de uree și alta de acid sulfuric etc.

Paralel, se desfășoară lucrările de electrificare a magistralei feroviare de pe litoralul răsăritean, care leagă între ele cîteva zone industriale importante ale R.P.D. Coreene. Electrificarea va permite sporirea de aproape două ori a volumului traficului pe această cale.

În prezent se desfășoară lucrări de construire a unor vaste sisteme de irigație în bazinul fluviului Ialu, al riului Amnokan etc. Astfel, vor fi recuperate zeci de mii de hectare, care urmează a fi cultivate cu orez, bumbac, stuf etc.

REPUBLICA CUBA

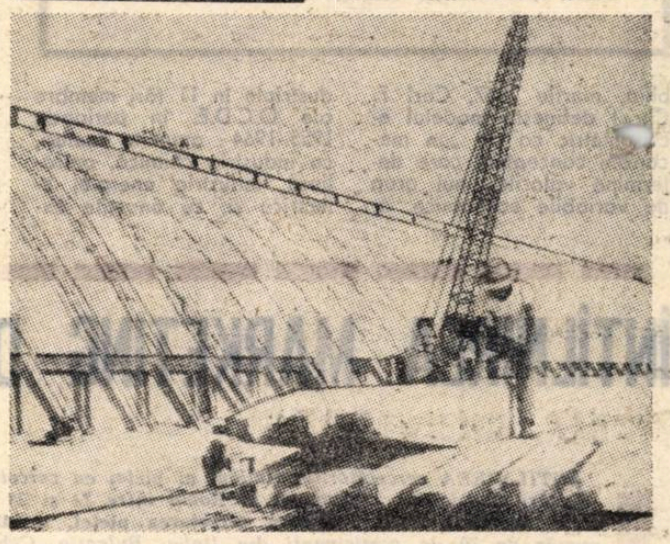

Zahărul, cel mai important produs al economiei Cubei, este exportat pe căi maritime în numeroase țări de pe glob. Atingerea unui nivel anual al exportului de 5 milioane tone, proiectat pentru anul 1970, necesită — printre altele — crearea unor instalații portuare moderne. Un asemenea ansamblu, cunoscut sub denumirea de Terminal Maritima, este edificat în prezent pe țărmul Golfului Cienfuegos. În cadrul lui se construiesc două depozite uriașe (în lungime de 226 metri și cu o capacitate de înmagazinare de 90 mii tone, fiecare), unul dintre ele aflîndu-se în stadiul de finisare (vezi fotografia de mai sus). Se prevede că în 1968 aceste instalații vor permite reducerea timpului de încărcare a unei nave cu o capacitate de 20 mii tone la numai 16 ore.

R. D. GERMANĂ

SPOREȘTE EFICIENȚA PRODUCȚIEI

BILANȚUL realizării planului economiei naționale pe semestrul I/1967 — prezentat de organele centrale de statistică din R.D. Germană — subliniază că, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, producția industrială a țării a crescut cu 7,3%. Totodată s-a înregistrat o îmbunătățire a calității producției, 13,5% din produsele realizate în acest semestru purtînd marca „Q" (calitate superioară).

O atenție sporită a fost acordată perfecționării tehnologiei, îmbunătățirii organizării producției și pregătirii superioare a cadrelor tehnice și economice, ceea

SECVENȚE 1967 ÎN ȚĂRILE SOCIALISTE

ce a contribuit la ridicarea productivității muncii în industrie cu 7,2%.

Creșteri esențiale ale producției s-au înregistrat în întreprinderile Ministerului Industriei Electronice și Electrotehnice (9,6%), ale Ministerului Industriei Chimice (8,2), ale Ministerului Industriei Ușoare (7,9%) etc. În sectorul construcțiilor, realizările au depășit cu 11,9% nivelul primului semestru al anului trecut.

În perioada examinată au fost realizate investiții în valoare de 9,1 miliarde de mărci, volum care — după cum menționează comunicatul oficial — nu a corespuns dezvoltării planificate a economiei.

Eficiența agriculturii socialiste a crescut în perioada examinată, planul producției de carne, lapte și ouă fiind depășit.

Veniturile bănești realizate de populație s-au mărit în acest semestru cu 3,5%, iar volumul vînzărilor în rețeaua comerțului cu amănuntul a crescut cu 5,3%. În ceea ce privește volumul comerțului exterior, acesta a sporit cu 6,4%, deși — adaugă comunicatul — unele întreprinderi au înregistrat restanțe în livrările lor pentru export.

R. S. F. IUGOSLAVIA

NOI OBIECTIVE IN FUNCȚIUNE

PRODUCȚIA INDUSTRIALĂ globală a Iugoslaviei a atins în primul semestru 1967 indicele 100,2, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut. Printre ramurile cele mai dinamice se numără: industria hîrtiei (+[illegible]%), industria petrolului (+13%), producția de energie electrică (+9%), industria alimentară (+9%). Totodată, după cum se arată într-un comunicat al Institutului federal de statistică, în unele ramuri industriale producția a fost sub nivelul realizat în semestrul I/1966.

Printre obiectivele economice noi, intrate în funcțiune figurează Termocentrala „Kostolaț-2" (cu o producție anuală de cca. 600 milioane kWh), Hidrocentrala „Podpeci" de pe riul Lim (de cca. 350 milioane kWh), furnalul nr. 1 și laminorul de tablă groasă de la Combinatul siderurgic din Skoplie, o uzină de electroliză a zincului în cadrul Combinatului de plumb și zinc „[illegible]acea", o nouă secție a fabricii de celuloză și hîrtie din Maglai ș.a. De asemenea, în apropiere de Bielovar a început exploatarea unui important zăcămînt de țiței, recent descoperit, iar în apropiere de Rieka, în partea de nord a litoralului iugoslav al Adriaticii, a fost dat în exploatare un mare port specializat pentru traficul mărfurilor în vrac.

În **agricultură** s-a obținut anul acesta o recoltă record. Producția de grîu se ridică la 5 000 000 de tone, cu 300 000 mai mult decît anul trecut, iar potrivit previziunilor Institutului de studiere a pieței (din Belgrad), producția de porumb din acest an va atinge 8 000 000 tone. Recolta de legume și fructe a crescut considerabil, în timp ce la floarea-soarelui producția a rămas la nivelul celei din anul trecut, iar la sfecla de zahăr aceasta se anunță a fi intrucîtva inferioară.

În ce privește **comerțul exterior și interior**, exporturile au crescut în primul semestru a.c. (față de aceeași perioadă a anului trecut) cu 6.3%, ritm depășit de cel al importurilor (+9,3). În aceeași perioadă, rețeaua comerțului interior a pus la dispoziția populației cantități sporite de mărfuri, în sortiment variat.

R. P. MONGOLĂ

FUZIUNEA KILOWAȚILOR

OAMENII MUNCII din orașele și satele R. P. Mongole au obținut noi succese în dezvoltarea economiei naționale. În numeroase întreprinderi industriale și unități agricole sarcinile de plan pe primul semestru al anului curent au fost îndeplinite și depășite înainte de termen.

Potrivit comunicatului Direcției centrale de statistică a R. P. Mongole, volumul producției industriale a depășit cu 5,4% nivelul din perioada corespunzătoare a anului trecut.

În domeniul energeticii, a fost realizată unificarea sistemului energetic al zonei centrale a țării, fapt care va permite o mai bună aprovizionare cu energie electrică a obiectivelor industriale și a centrelor populate.

Succese însemnate au fost înregistrate și în agricultură. În regiunea Bulgan, de pildă, care beneficiază de soluri fertile și pășuni bogate, se strînge anul acesta o recoltă bună de cereale. Obiectivele fixate pentru recoltatul lînii, achiziționarea de produse lactate și blănuri, au fost îndeplinite în proporție de 107%. Rezultate asemănătoare au fost înregistrate și în celelalte regiuni agricole ale țării, numărul animalelor tinere crescînd, în ansamblu, cu peste un milion de capete față de semestrul I/1966.

Transporturile, sector de mare importanță pentru economia țării, au încheiat un bilanț rodnic: la mărfuri planul pe primul semestru a fost depășit cu 13,3% (volumul mărfurilor transportate crescînd cu o treime față de perioada corespunzătoare a anului trecut), iar la călători — cu 9,9%.

R. P. POLONĂ

BILANȚ POZITIV

BILANȚUL dezvoltării economiei naționale a R.P. Polone pe primul semestru al anului 1967 evidențiază progresele realizate în principalele sale sectoare. Din datele publicate în comunicatul Biroului central de statistică rezultă că producția industrială globală a sporit cu 8,9%, iar volumul planificat al producției-marfă a fost realizat în proporție de 102,1%. Producția de energie electrică a crescut cu 9%, extracția de huilă și cărbune cocsificabil cu 6,1%.

În metalurgie producția de fontă a crescut cu 13,4%, de oțel brut cu 3,6%, de laminate cu 6,4%, iar producția de aluminiu s-a dublat aproape. Un ritm rapid de dezvoltare au cunoscut industriile electrotehnică, constructoare de mașini și de mijloace de transport, în care valoarea producției globale a crescut cu aproximativ 13%. În cadrul industriei chimice sporuri mai însemnate s-au înregistrat la producția de amoniac (cu 37,5%), de îngrășăminte azotate pentru agricultură (cu 30,6%) și de fibre sintetice (cu 24,7%).

În primul semestru al anului 1967 numărul lucrătorilor ocupați în industrie a crescut cu 3,2% față de aceeași perioadă a anului trecut, iar valoarea producției globale pe un lucrător — cu aproximativ 5%.

Comunicatul menționează că, în pofida timpului nefavorabil din primăvara acestui an, culturile agricole evoluează favorabil în ultimele luni. Din datele preliminare rezultă că la sfîrșitul semestrului șeptelul de vite a sporit cu circa 4% (față de aceeași perioadă a anului trecut).

Volumul total al investițiilor în economia națională s-a ridicat la 58,3 miliarde zloți. Au fost date în exploatare noi obiective industriale, iar numărul apartamentelor, date în folosință, a fost de 56 400.

Comparativ cu nivelul din primul semestru al anului trecut vînzările de mărfuri cu amănuntul prin rețeaua comerțului de stat și cooperatist au sporit cu 6,8%, iar volumul comerțului exterior a înregistrat o creștere de 11,5%.

R. P. UNGARĂ

DEZVOLTAREA MULTILATERALĂ A INDUSTRIEI

ÎN prima jumătate a anului curent, producția globală a industriei R.P. Ungare a crescut cu 8%, în comparație cu perioada respectivă din 1966. O dinamică mai rapidă au cunoscut industriile chimică și producătoare de materiale de construcții (+14%), urmate de ramurile alimentară, constructoare de mașini și construcții (+9%).

Au continuat în ritm intens prospecțiunile geologice, care au dus la descoperirea unor zăcăminte importante de gaz metan în județul Hajdú-Bihar (evaluate la 23—24 miliarde mc) și de cărbune, lîngă localitatea Gyöngyös.

În ciuda calamităților naturale, recolta de cereale păioase a fost bună, randamentul la hectar depășind nivelul anului trecut (după date preliminarii, de 2300 kg/ha în medie, față de 2190 kg/ha). În sectorul zootehnic, șeptelul vitelor cornute mari a crescut în primele 3 luni cu 40 000 de capete.

Veniturile bănești ale populației au sporit în semestrul I.1967, cu 9%; în cadrul acestei creșteri, veniturile țărănimii s-au mărit cu 13%. Populația a primit aproape 7200 de apartamente noi, construite din fondurile statului.

Comerțul cu amănuntul a desfăcut cu 9% mai multe alimente, creșterea fiind de 8% la vînzările de mobilă, de 7% la cele de îmbrăcăminte etc.

În prima jumătate a acestui an Ungaria a importat cu 11% și a exportat cu 8% mai multe mărfuri decît în semestrul I.1966. Un avînt deosebit a cunoscut activitatea turistică internațională, Ungaria fiind vizitată, în perioada ianuarie—iunie, de 694 000 de turiști străini, cu 49% mai mult decît în perioada corespunzătoare a anului trecut.

R. D. VIETNAM

SUCCESE REMARCABILE IN POFIDA AGRESIUNII IMPERIALISTE

ECONOMIA R.D. Vietnam continuă să se dezvolte, obținînd realizări remarcabile, în ciuda uriașelor dificultăți create de agresiunea americană. În condițiile dispersării în unități mai mici, industria locală din principalele centre populate a reușit, în primele șase luni ale acestui an, să sporească producția cu circa 10%, îndeosebi în domeniul construcțiilor mecanice și în construcția de hidrocentrale.

Întreprinderile de construcții mecanice din Haifong, au început să producă pompe cu o capacitate de 300 pînă la 500 mc pe oră, pescadoare cu un deplasament de 100—200 tone, bărci, bacuri, perforatoare, motoare electrice, prese de 100—120 tone etc. În diferite regiuni au fost construite numeroase cuptoare pentru producerea de var hidraulic.

La cooperativa meșteșugărească Tan Chan, din provincia Ha Tinh, au fost construite și date în exploatare cuptoare cu temperatură ridicată pentru transformarea în unelte agricole a schijelor de bombe și obuze lansate de aviația S.U.A. Astfel, o cantitate de 27 tone de asemenea schije a și fost prelucrată în mai bine de 20 000 de sape, tîrnăcoape și fiare de plug.

După evaluări preliminarii, recolta de vară la orez a atins, în medie, aproape 1,88 tone/ha, cu o creștere de 21% față de anul trecut. O sporire a suprafețelor cultivate și a randamentului la hectar a fost înregistrată și la alte culturi, cum sînt porumbul și cartofiul dulce (patatul).

Sistemul transporturilor a reușit să asigure aprovizionarea cu cele necesare a populației, a industriei și agriculturii, precum și să satisfacă cerințele apărării.

R. P. CHINEZĂ

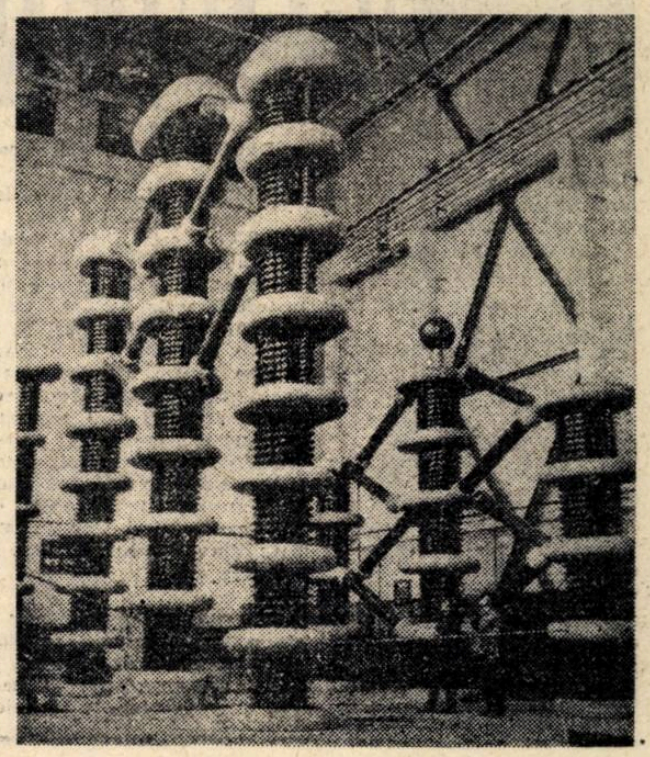

Acest dispozitiv de verificare a instalațiilor pentru curent continuu pînă la 1 500 000 volți a fost realizat recent de specialiștii Institutului de cercetări pentru echipament electric de înaltă tensiune și ai Uzinei de comutatori de înaltă tensiune din Sian, R. P. Chineză.

REALIZĂRI ÎN PRODUCȚIA AGRICOLĂ

ÎN provincia Șandun din R.P. Chineză, la fel ca și în celelalte **provincii ale** țării, s-au înregistrat realizări însemnate în îndeplinirea și depășirea planului semestrial privind producția industrială și agricolă, transporturile de mărfuri, comerțul etc. Din relatările presei centrale rezultă că s-a obținut o producție sporită la majoritatea produselor industriale. Astfel, în primele 6 luni ale anului curent s-au realizat 53,4% din valoarea globală a producției planificate pe întregul an, ceea ce reprezintă o creștere de 17% față de perioada corespunzătoare din 1966. Printre principalele produse industriale la care s-au înregistrat cele mai mari creșteri se numără: oțelul +68%, îngrășămintele chimice +62%, fonta +29%, cărbunele +21%.

În ceea ce privește volumul global al transporturilor de mărfuri, al investițiilor pentru construcții capitale și al vînzărilor în rețeaua comerțului, acestea au înregistrat, în primul semestru al acestui an, creșteri variind între 10 și 20%, față de perioada corespunzătoare a anului trecut.

După cum se arată în presa centrală, unitățile agricole din provincia Șandun se prezintă de asemenea cu un bilanț pozitiv. S-a strîns o recoltă bună, însămînțările și recoltarea fiind realizate în condiții superioare față de anul trecut. La aceasta au contribuit atît extinderea în continuare a irigațiilor pe o suprafață de 5 milioane de mu (1 mu = 1/16 ha), cît și lucrările pentru prevenirea inundațiilor și a secetei.

În ce privește sectorul zootehnic, s-a obținut o creștere a șeptelului cu 10% la bovine, cu 26% la porcine etc. De asemenea, în raport cu perioada corespunzătoare a anului trecut, în primul semestru al acestui an s-a înregistrat o sporire a achizițiilor, printre altele, cu 84% la porcine și 45% la ouă. Datorită creșterii masive a achizițiilor, a fost asigurată aprovizionarea orașelor și satelor provinciei, rămînînd disponibilă, totodată, o însemnată cantitate de produse destinată completării resurselor necesare altor provincii sau exportului. Astfel, în această perioadă, cantitatea de carne congelată și numărul de porcine vii, furnizate de Șandun altor provincii, au crescut de peste 10 ori, iar cantitatea de ouă de peste 36 de ori, față de semestrul I/1966.,

Rezultatele obținute în provincia Șandun se integrează în ansamblul realizărilor din primul semestru al anului curent pe linia dezvoltării economice a țării. Presa centrală din R.P. Chineză relatează despre îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan pe această perioadă într-o serie de zone sau centre industriale importante, ca Harbin, Țindao ș.a.

În agricultură, situația este apreciată ca favorabilă în întreaga țară, în ciuda unor condiții atmosferice mai puțin prielnice. Astfel, după cum anunță Agenția CHINA NOUĂ, planul de achiziții la cereale pe anul 1966—1967 a fost îndeplinit înainte de termen în proporție de 104,5%. Recolte sporite de orez au fost obținute îndeosebi în provinciile din sudul țării, în unele districte ale provinciilor Iunnan și Funin producția la ha dublîndu-se față de anul trecut. Creșteri însemnate de producție s-au realizat la grîu, orez, rapiță mazăre și fasole.

Conform evaluărilor statistice, recolta din acest an va depăși cu 10% nivelul anului trecut.

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI

produce

- **RELON**, fire și fibre poliamidice și
- **MELANA**, fibră poliacrilonitrilică.

RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente: Fire textile continui de tipul mătăsii • Fire supraelastice • Fire voluminoase • Fire tehnice pentru utilizări speciale • Fire de pescuit • Corzi pentru perii • Fibre textile de tipul lînii sau bumbacului • Granule pentru industria maselor plastice. **MELANA** este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt: fibre pentru țesături; pale pentru tricotaje.

Uzina produce de asemenea: Ciclohexanol • Ciclohexanonă • Sulfat de hidraxilamină • Caprolactamă • Nitril acrilic • Fosgen • Carbonat de etilenă • Sulfat de amoniu

COMPLEXUL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚIE DIN Tg. JIU

- Tuburi și plăci din azbociment
- Ciment Pz 400 (portland cu zgură)
- Ciment M 400 (cu zgură metalurgică)
- Ciment Rim 200 (rezistență mare – 200 kg/cmp)
- Ciment B ss export
- Ciment P 400 export

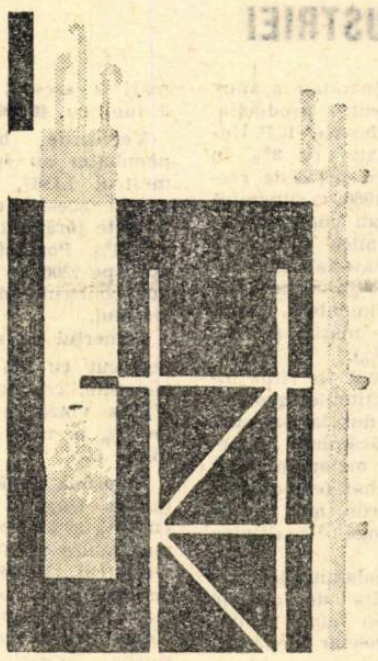

Complexul este construit după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

produce

- rulmenți radiali și axiali cu bile • rulmenți radiali cu role cilindrice • rulmenți oscilanți cu role butoi • rulmenți de construcție specială.

CIL Tg. JIU

B-dul 1 Mai nr. 234.
Telefon 1920,
Telex 0165

Construit și utilat după ultimele realizări ale tehnicii moderne

Produce și livrează:

- placaje din fag de diferite calități și dimensiuni;
- plăci aglomerate din amestec de esențe lemnoase;
- cherestea de fag;
- parchet de fag;
- scaune curbate, de bună calitate, în mărimi și forme diferite.

turiști!

PE TRASEUL BUCUREȘTI - ORADEA

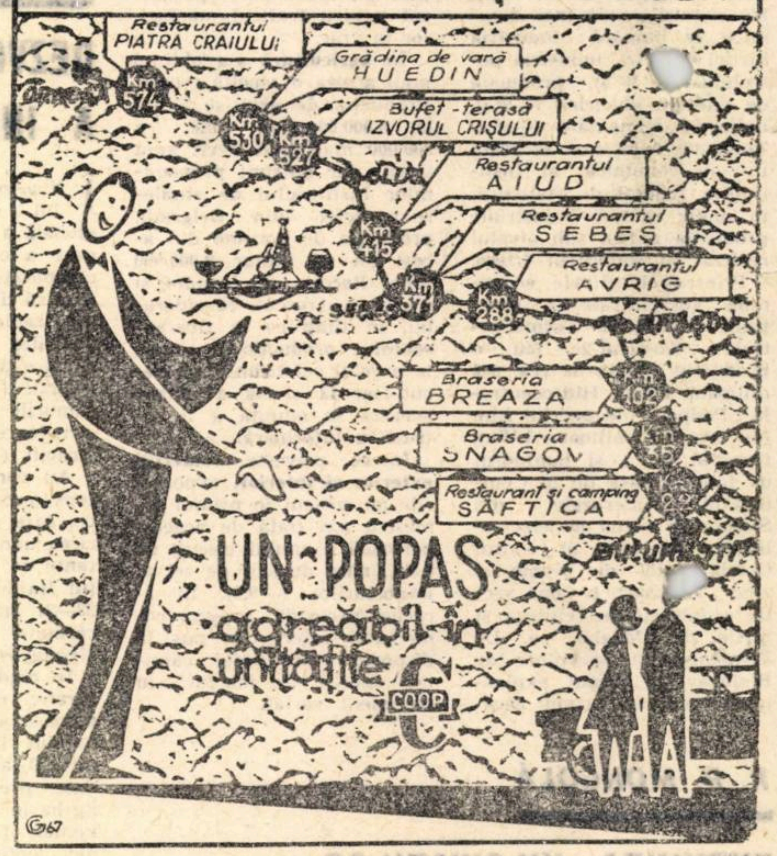

INTREPRINDEREA DE MATERIALE IZOLATOARE ȘI DE FINISAJ TURDA

livrează fără repartiție:

- Tapete semilavabile în diverse culori și desene care înlocuiesc zugrăvitul
- Benzi de izolație pentru conducte magistrale pe bază de P.V.C.

COMENZILE se vor adresa la sediul întreprinderii, orașul Turda

INTREPRINDEREA FLARO

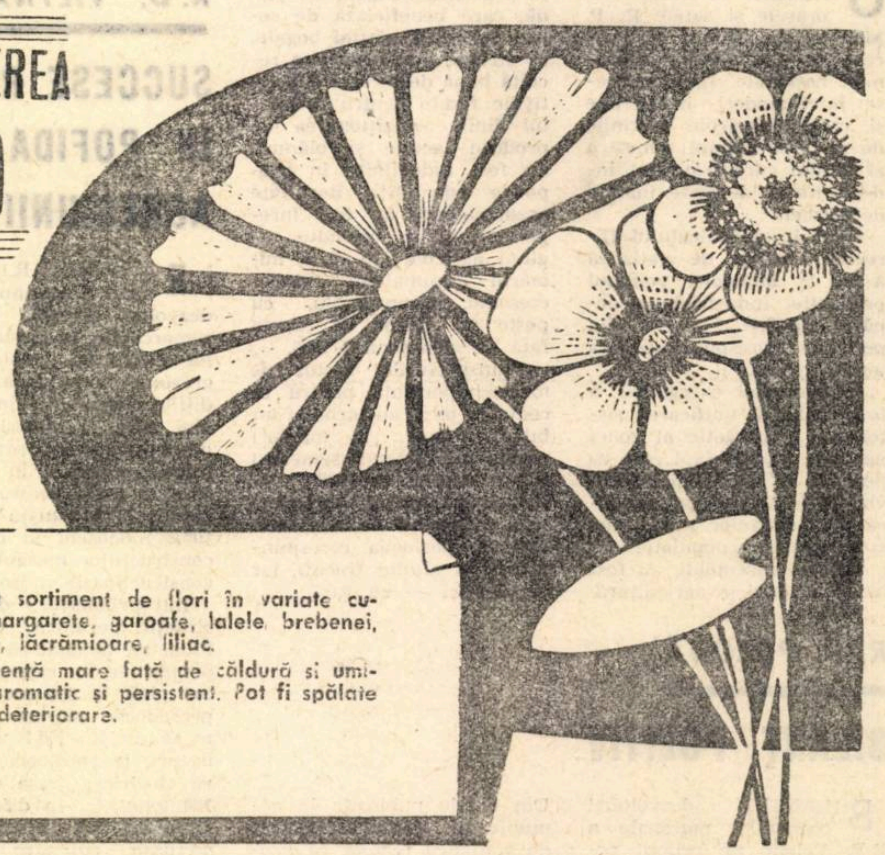

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, garoafe, lalele brebenei, anemone, gerbere, lăcrămioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

VIITORUL — „O ÎNTREPRINDERE DE MARI DIMENSIUNI“

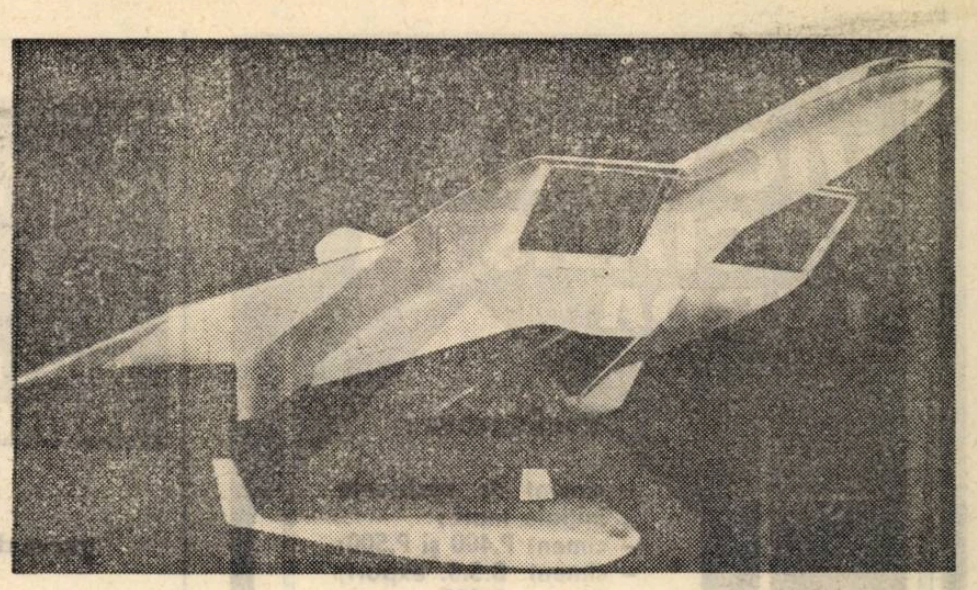

Proiect de vehicul spatial cu două etaje

PROGRESELE rapide ale științei și tehnicii secolului nostru au făcut ca în ultimii 50 de ani — potrivit aprecierilor multor savanți — să se realizeze în domeniul cunoașterii și stăpînirii forțelor naturii mai mult de cît a înfăptuit omenirea în 5000 de ani, preocupările omului de știință modern depășind chiar granițele prezentului. Abstracție făcînd de fantezia multora, explorarea viitorului a devenit azi — după expresia revistei TIME — „o întreprindere de mari dimensiuni“, care a angajat în angrenajul său savanți, cercetători și... utopiști, de toate convingerile. Optimismul sau pesimismul cu care unii sau alții schițează acest cadru, rezidă din poziția de pe care au înțeles să facă aceste investigații, din interesele pe care le reprezintă. Pozitiv rămîne faptul că explorarea viitorului stimulează activitatea creatoare a oamenilor de știință, între care pesimiștii rămîn puțini la număr. Astfel, comisii de savanți, institute de cercetări din multe țări ale globului și chiar societăți particulare, își dedică mare parte din activitatea lor științifică previziunii eventualelor schimbări politico-economice și sociale ale deceniilor următoare. „Grupul anului 1985“, de exemplu, elaborează de cîțiva ani un amplu plan de activitate și dezvoltare a Franței deceniului al noulea ; Institutul național de economie al Angliei prospectează la rîndul său noua față a „insulei“ fixată în obiectivul anului 2000 ; în țările scandinave cercetători cu renume mondial se dedică prognozelor secolului XXI. În U.R.S.S., un mare număr de savanți (dintre care mulți membri ai Academiei de științe) au întreprins un amplu studiu asupra următorilor 50 de ani. Academia americană de științe și arte depune mari eforturi pentru a susține cercetările „Comisiei anului 2000“, condusă de sociologul Daniel Bell ; societatea „General Electric“ a înființat la Santa Barbara (California) organizația „Tiger“ (Technical Management Planning Organization), în cadrul căreia 200 de fizicieni, sociologi, economiști și tehnicieni „planifică viitorul — după cum se exprimă TIME — de la înălțimea unui buget de 7 milioane de dolari anual“ ; la Universitatea din Illinois (S.U.A.), Charles Osgood conduce — prin intermediul unei mașini electronice — explorările anului 2000, iar Fundația „Ford“ a destinat numai în anul trecut 1 400 000 dolari cercetărilor unui grup însărcinat cu studiul „Resurselor viitorului“ (susținînd în același timp o organizație asemănătoare cu sediul la Paris, sub conducerea lui Bertrand de Jouvenel). Mult controversatul sociolog francez Jean Fourastié, în ultima sa lucrare „40 000 de ore“, ajunge și el la concluzii interesante în ceea ce privește timpul de lucru al omului secolului XXI. In sfîrșit, chiar și cunoscutul strateg nuclear Herman Kahn, pentru care pînă nu de mult unitatea de referință era „megamortul“ (un milion de morți pe explozie nucleară), constată că — în ciuda convingerilor sale — apologia spasmelor nucleare nu mai este la modă.

Metodele de investigație folosite în cadrul tuturor studiilor întreprinse (din care am enumerat doar o mică parte) sînt desigur multiple, extrem de variate și de pe poziții diferite. La baza lor însă rămîn cîteva elemente legate de fenomene primordiale care nu pot fi ignorate : evoluția și efectele descoperirilor științifice asupra dezvoltării economice în deceniile următoare, fenomenele demografice și problemele alimentației, automatizarea, progresele spațiale etc. etc...

● Rezerve pentru 28 miliarde de oameni

EVOLUȚIA demografică este aceea care preocupă în egală măsură pe economiști și sociologi, tehnicieni sau simpli fanteziști, ea fiind legată de o serie întreagă de fenomene ale transformărilor pe plan mondial. În raportul întocmit în 1953 **(Causes et consequences de l'évolution démographique)** și completat recent, experții Organizației Națiunilor Unite ajung la concluzia că în ipoteza cea mai elastică, în anul 2000 populația globului ar putea atinge 6828 milioane locuitori (ipoteza maximă — 6828 milioane ; ipoteza medie — 5965 milioane ; ipoteza minimă — 5296 milioane locuitori).

Un fenomen de concentrare a populației în marile metropole, propriu zilelor noastre, este prevăzut și pentru anul 2000. Astfel, potrivit datelor citate de Peter Hall în lucrarea **Orașele mondiale** și de L. W. Boschini în lucrarea **Casabella** apărute în 1966, rezultă că, dacă în anul 1800 nici un oraș nu depășea cifra de 1 milion de locuitori, în anul 2000 se prevede formarea a cel puțin 3—4 mari centre metropolitane cu cîte 20—25 milioane locuitori, și a altor 10 cu peste 10 milioane. În Europa vestică, de exemplu, trei „megalopolis“ vor număra peste 70 milioane locuitori (Londra — 15 milioane ; Parisul — 12 milioane și „triunghiul urban“ Alkammar-Olanda, Dortmund-R.F.G. și Dunkerque-Franța, între 40 și 50 milioane).

O asemenea evoluție demografică a pus în fața oamenilor de știință problema studierii cu precădere a alimentației, repartizării venitului național, a cazării și a timpului productiv. În ceea ce privește alimentația, majoritatea opiniilor converg către faptul că în deceniile următoare agricultura, care se va extinde pe multe din suprafețele necultivate încă azi, se va afla la un asemenea grad de mecanizare încît producțiile sporite la hectar îi vor permite să asigure hrana milioanelor de oameni. Bineînțeles că mulți leagă această evoluție nu numai de aplicarea cuceririlor științei și tehnicii, ci și de însemnate transformări structurale în agricultura țărilor în curs de dezvoltare. În plus, experții susțin că la acea dată, mările și oceanele vor furniza la rîndul lor o cantitate imensă de produse nutritive, care împreună cu rezervele clasice vor face posibilă, — după aprecierea lui Colin Clark — alimentarea unei populații de... 28 miliarde de oameni.

● Un om supraveghează 15-20 de tractoare și conduce lucrările pe 15-20 de cîmpuri

AGRICULTORI submarini, care își vor petrece luni de zile în cazemate submersibile — sublinia TIME — vor cultiva nesfîrșitele cîmpuri de alge de-a lungul coastelor, cu aceeași dexteritate cu care cultivă azi cerealele sau cresc animalele. Aceste rezerve, bogate în proteine, vor sta la baza fabricării a nenumărate produse alimentare, iar descoperirile științei vor completa gama acestor posibilități, cu alimente sintetice. Potrivit unui studiu al experților T. J. Gordon și Olaf Helmer de la „Rand Corporation“ (S.U.A.) producția comercială a alimentelor sintetice ar putea demara peste cel mult 40 de ani de acum înainte, ea urmînd a lua mai mare amploare în momentul în care cultivările marine se vor extinde pe scară largă.

Desigur că aceste pronosticuri sînt și ele susceptibile de rezerve dat fiind că argumentele tehnico-științifice pe care se întemeiază nu se realizează în condiții ideale, ci în condiții politico-sociale, care-și vor spune cuvîntul într-o lume foarte diferențiată chiar și în anul 2000. De aceea, un sistem mondial unic de distribuție va fi practic imposibil de realizat atîta vreme cît vor continua să existe relații diferite de producție. Chiar și cei mai sceptici „vizionari“, ca Herman Kahn de exemplu, recunosc că deși există posibilitatea sporirii producției la hectar în următorii ani, repartiția disponibilităților alimentare va depinde de situarea locului unde se va produce această dezvoltare : în S.U.A. sau alte țări industrializate, sau în țările slab dezvoltate. După aprecierea sa, dacă cea mai mare parte a țărilor vor depăși în anul 2000 stadiul industrializării, va mai rămîne totuși 1/8 din populația lumii „care se va zbate încă să-și asigure o existență marginală“.

În ceea ce privește structura societății rurale, — după opinia lui R. Badouin, profesor la Facultatea de drept și științe economice din Montpellier (Franța) — aceasta va deveni din ce în ce mai eterogenă. Ea va duce la apropierea muncitorilor agricoli de alte cadre și de muncitori din industrie, de funcționarii care-și vor desfășura activitatea în orașele vecine. În plus, o dată cu evoluția științei se preconizează și alte modalități de exploatare ale solului. Datorită

La porțile anului 2000

„Colocviul“ mondial al savanților

Robotul — sclavul sau stăpînul omului ?

„Coloniile“ pămîntului...

unei strînse colaborări între sputnici, electrointegratori și meteorologi — susțin savanții sovietici — „nu va fi posibilă numai prezicerea ploii sau a timpului frumos, ci mai ales va exista posibilitatea comandării unui fenomen sau altul, după necesități“ (fenomene care se și experimentează azi).

Ziarul englez **Automation** semnalează chiar „nașterea“ unui tractor-robot : radiocomandat de la distanță, el va îngădui omului să supravegheze încă alte 15—20 mașini de acest fel în același timp, și să conducă lucrările deodată pe 15—20 cîmpuri diverse, cu ajutorul televiziunii. Diferite alte agregate și unelte vor transforma radical munca cîmpului, ca să nu mai vorbim de sectorul zootehnic (în care încă de pe acum progresele sînt remarcabile) unde probabil, — prezic „futuriștii“ — animalele se vor reproduce „în lanț“ pe scară industrială **(Mondo Economico)**.

● „Era celor 40 000 de ore“

CARE va fi timpul de muncă al omului și la cît se va reduce săptămîna de lucru se întreabă cercetătorii ? Într-o lume în care automatizarea își va pune amprentele în toate sectoarele vieții, societatea — în comparație cu prezentul — ar părea să devină inactivă — opinează revista MONDO ECONOMICO. Potrivit unor evaluări recente, în secolul XXI doar 10% din populație va lucra în producția materială. Sigur că această afirmație ar putea să nu pară ceva extraordinar, dacă luăm în considerație aprecierile unor specialiști după care chiar astăzi doar 40% din populația globului ar fi ocupată efectiv în procesul de producție. După John Ficher de la organizația „Tempo“, începînd chiar cu anul 1984 „omul își va dedica prima treime din viața sa (pînă la circa 25 ani) studiului și numai a doua treime muncii“. După alții, marea problemă a următorului secol ar fi, chipurile, aceea a ocupării timpului liber.

În lucrarea sa publicată cu doi ani în urmă sub titlul „40 000 de ore“ (și reeditată recent), Jean Fourastié consideră că omul anului 2000 va lucra doar 30 de ore pe săptămînă, 40 de săptămîni pe an, 35 de ani în tot cursul vieții sale și circa 40 000 de ore în întreaga sa existență. „Și cum durata medie de viață a omului se va apropia atunci de 80 de ani, înmulțiți cu 365 zile x 24 ore rezultă — consideră Fourastié — 700 000 de ore, din care doar 6 ore din 100 le vor dedica descendenții noștri operei de producție, ce de mii de ani a absorbit aproape totalitatea forțelor fizice și a activității intelectuale a milioanelor și miliardelor de strămoși“. Aceasta ar deveni posibil ca urmare a unei „explozii“ în productivitatea muncii, ca urmare a dezvoltării științei și tehnicii, care vor crea condiții largi pentru creșterea producției de bunuri materiale. Dar acestea sînt doar previziuni. Cert este că pînă la un asemenea nivel preocupările principale rămîn cele de dezvoltare a mijloacelor care vor permite o asemenea creștere.

Revista TIME constată însă că mulți „futuriști“ s-au lăsat tentați să „prezică“ și viitorul celor care se vor ocupa de activitatea casnică. După aprecierea acestora, „bucătăria“ anului 2000 va fi desigur automatizată. Experții de la „Stanford Research Institute“ (S.U.A.) preconizează un robot ale cărui brațe mecanice vor fi în măsură să aleagă ingredientele, să gătească și să servească masa. În ceea ce privește tîrguielile, gospodina va avea posibilitatea să ia legătura prin televiziunea telefonică cu un supermagazin, să-și aleagă marfa după preț și calitate, fără să se deplaseze.

Cît despre vacanțe, anul 2000 va reprezenta — după aprecierile revistei LE NOUVEL OBSERVATEUR — „realitatea civilizației timpului liber“. Omul, care datorită somni-pilulelor va dormi cînd va voi și în medie 3 ore pe zi, își va putea petrece concediul în „fermele“ subacvatice, sau, cu vehiculele spațiale va admira un colț de lună. Căci transporturile vor constitui, printre altele, marea „revoluție“ a vacanțelor viitoare. Avioanele-gigant, aerotrenurile, vor fi larg folosite, iar New York și Paris se vor afla la o oră distanță între ele. Soarele — după care tînjesc azi milioane de oameni — nu va mai fi apanajul unor anumite latitudini. Dacă meteorologii vor reuși să controleze climatul — cum se preconizează — iar orașele vor fi acoperite cu plafoane geodezice, omul anului 2000 — subliniază comentatorul revistei sus-citate — „va putea să se scalde la Vladivostok, tot așa de bine ca în Tahiti“.

Totul, după cum se vede, este strîns legat de știință, tehnică, automatizare, care dacă reușesc într-o anumită direcție să schițeze un tablou roz viitorului, sub alte aspecte îi împrumută culorile sumbre ale unor fenomene care dau mai mult de gîndit oamenilor de știință.

● Revoluția roboților

UNA din principalele probleme care ridică multe semne de întrebare, este aceea dacă generațiile următoare vor „supraviețui“ tehnologiei, dacă nu cumva acest formidabil avans al științei va avea urmări negative asupra umanității. „Frica de tehnologie — remarca revista americană FORTUNE — rezidă în descurajanta dezbatere asupra automatizării și șomajului, din teama că automatizarea procesului de producție și de distribuție, va elimina necesitatea muncii umane“. Aplicînd în industrie, comerț, agricultură, servicii toate cuceririle noi ale științei și tehnicii, în deceniile următoare — remarca de exemplu, Richard Bellman de la Universitatea din California de Sud — numai 2% din populația S.U.A. ar fi necesară pentru a produce ceea ce producem noi astăzi. În prezent, un creier electronic poate face într-o oră atîtea calcule cîte ar fi putut face într-un secol toți matematicienii la un loc.

„Previziunile noastre sînt continuu depășite„ recunoștea și Parforny de la I.B.M.-France. Cu

Viorica BABA

(Continuare în pag. 21)

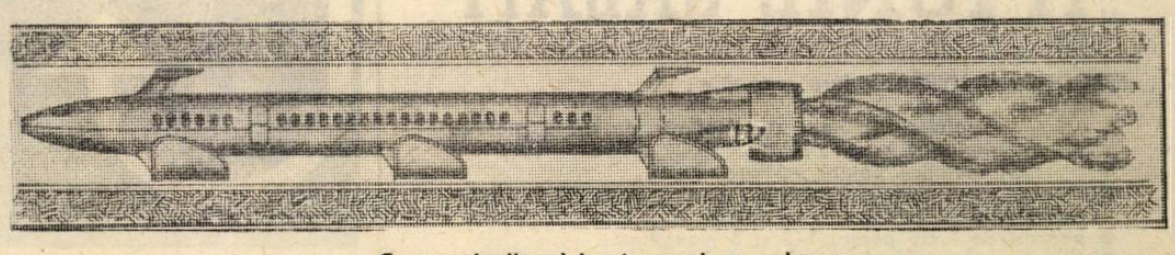

Cu trenul viitorului prin conducte subterane

INTREPRINDEREA VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

produce:

- ciment de rezistențe inițiale mari ;
- ciment P.400 și P.500;
- ciment B.S.S. export;
- Ciment P.400 export;
- ciment metalurgic;

De asemenea, produc : var industrial și pentru construcții, ipsos și calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiție.

Combinatul de îngrășăminte cu azot PIATRA NEAMT

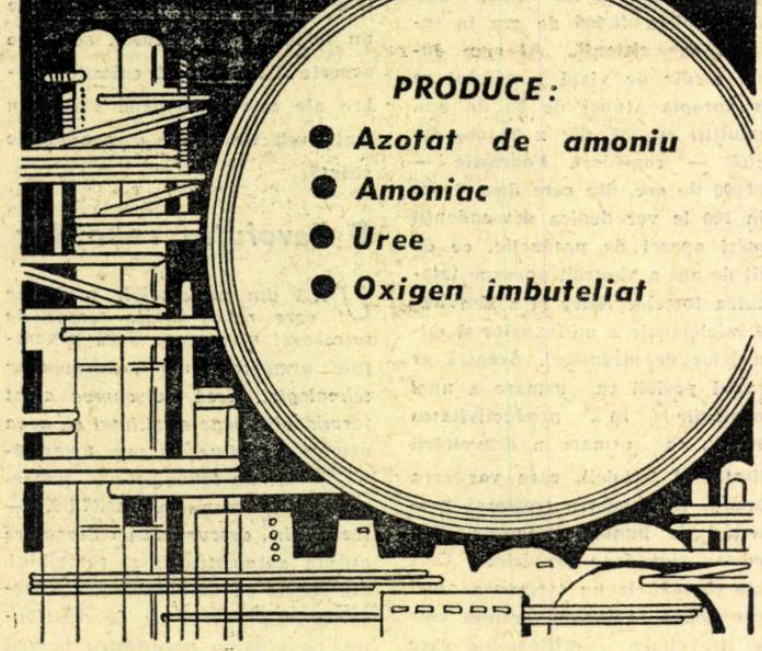

PRODUCE :

- *Azotat de amoniu*
- *Amoniac*
- *Uree*
- *Oxigen imbuteliat*

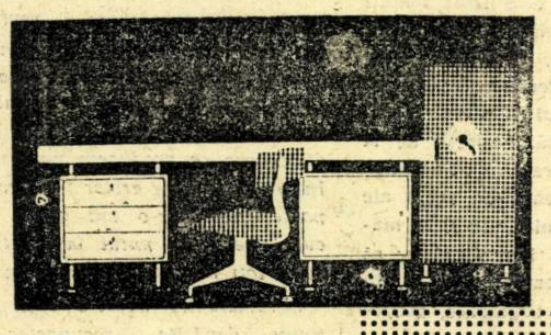

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE și LIVREAZA fără repartitie :

- ... metalic combinat cu elemente de masă plastică birouri și cantine ;
- ...uri metalice pentru vestiare ;
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă ;
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine ;
- scaune rotative de lucru.

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE BRĂILA

produce :

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

INTREPRINDEREA IPROFIL FOCȘANI

PRODUCE :

- un tip nou de birou pe anul 1967, BIROUL „CONCEPT" – adaptabil și la locuințe :
- etajere pentru cărti tip „703", demontabile și practice.

I.R.I.L. LUDUȘ

produce

și livrează fără repartiție :

Plăci fibrobeton (folosite la dușumeaua oarbă sub parchet)

CARACTERISTICI :

Densitatea aparentă între 550 și 800 kg/mc, folosite ca plăci pentru pereți despărțitori, acoperișuri și alte elemente termoizolatoare de umplutură

IIR SIBIU

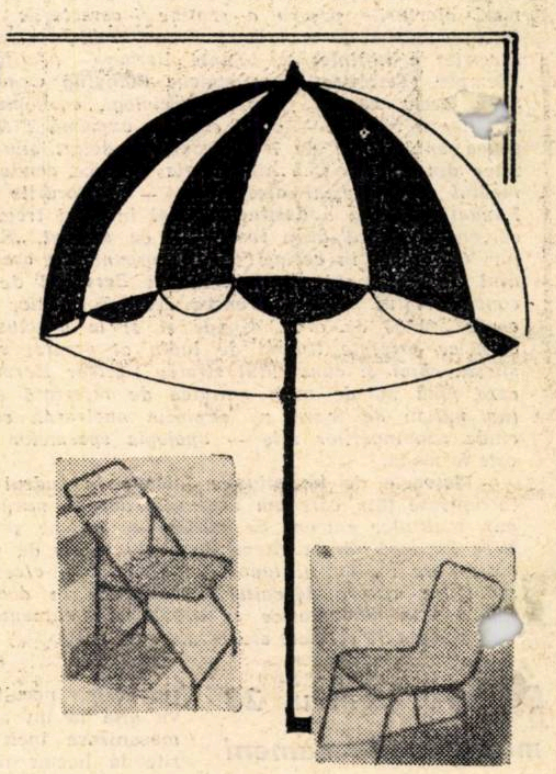

ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIALA RAIONALA SIBIU

str. Abatorului nr. 2, telefon 13797

livrează pentru întreprinderi pe bază de comenzi :

- Saltele cu scamă lînă 190 x 90 x 15 cm ;
- Perne cu scamă lînă 68 x 48 cm ;
- Scaune fixe sau pliante cu ramă metalică. Sezutul și spatele cu umplutură de bandă țesută din fire P.V.C. ;
- Mese și umbrele pliante pentru plaje, terase și grădini ;
- Sezlonguri metalice basculante ;
- Împrejmuiri din plasă sîrmă cu sau fără montanți.

URZICENI

produce și livrează fără repartiție :

- Vată albă pentru umplut plăpumi și lustruit mobilă ;
- Vată industrială pentru tapițerie ;
- Confecții, perne, saltele, prelate auto ;
- Confecții metalice de orice fel cu materialul clientului.

Doritorii se vor adresa la sediul întreprinderii : orașul Urziceni, str. 23 August nr. 2, telefon 372 sau 373

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

RAPORTUL INOVAȚIE-CERCETARE

PORNIND de la ideea că activitatea de cercetare industrială este elementul esențial al procesului de inovație tehnologică ce stă la baza progresului tehnic și al competitivității, revista publică în numărul său din 17 iunie un amplu articol legat de lucrările recente al Simpozionului Federației italiene a asociațiilor științifice și tehnice (FAST). Din articol, reproducem următoarele :

● *Ciclul de bază al vieții unui produs*

„Inovația, baza dezvoltării industriale într-o societate matură, se alimentează din cercetare. Unii participanți la Simpozion au scos la lumină și au cuantificat (scurtînd ciclul de viață utilă a noilor produse, scurtînd chiar și intervalul dintre invenția noului produs și realizarea sa), necesitatea de a introduce la timp noile produse de către întreprinderile care vor să-și mențină competitivitatea. Este necesar să reamintim pentru moment ceea ce în ultima vreme a fost definit a fi **ciclul de bază al vieții unui produs.** Ca și alte fenomene fizice, economice și sociale, și ca și ciclul vital al omului însuși, el are o traiectorie de tip sigmoidal și trece prin fazele fatale ale nașterii (prezentarea pe piață), creșterii, maturizării, saturării și declinului (figura 1).

O manifestare dramatică a prea rapidului ritm de inovație tehnologică de azi este acela că, în momentul în care produsul se află încă în plină dezvoltare ca volum de vînzări (curba cu linie groasă din figura nr. 1) aflîndu-se astfel departe de fazele de saturație și declin cantitativ, **are deja loc diminuarea efectivă a rentabilității sale globale** (curba trasată cu linia subțire din figura nr. 1).

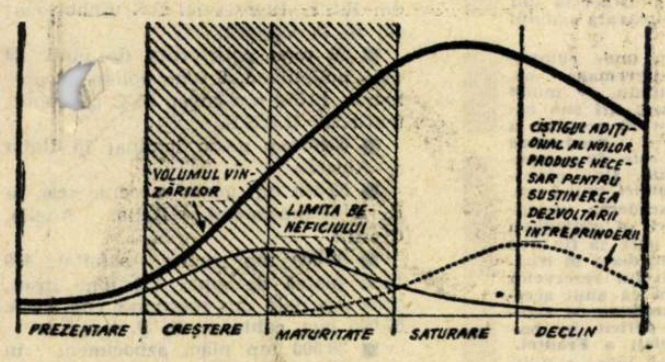

Fig. 1

De aici necesitatea pentru fiecare industrie și chiar pentru întreaga comunitate de industrii, de a introduce la momentul oportun mereu noi produse valide, pentru a-și asigura menținerea unui nivel constant sau crescînd al beneficiilor. Este adevărat că o industrie se poate orienta nu numai spre dezvoltarea unor noi procese sau produse proprii, ci în mod exclusiv spre achiziționarea de licențe, patente și «know-how», dezvoltate de terți. Dar aceasta înseamnă a accepta ideea de a ajunge pe toate fronturile, în urma altora...

Cercetarea industrială are de aceea o importanță și o valoare crescută, dacă e bine organizată și orientată, astfel ca să poată duce la «cîștigarea de timp», adică să poată interveni pe piață înaintea altora, exploatînd fazele inițiale — cele mai profitabile — ale noilor tehnici și produse...

Participarea activă la procesul de inovație conferă, printre altele, întreprinderii și industriei în ansamblu două caractere de o valoare greu de subestimat : o permanentă întărire a structurii și capacității și un potențial de întrecere sau dialog cu alte industrii-leader. Cercetarea și activitatea inovatoare pot totuși să-și asume variate caracteristici. În genere însă, se face distincție între inovația cu caracter imitativ care, în general, procedează prin lente și progresive perfecționări și care este caracteristică îndeosebi bunurilor de larg consum, și inovația cu caracter inventiv.

MONDO ECONOMICO

Aceasta este forma de inovație care în cea mai mare parte se alimentează din cercetare. Ea tinde să genereze un salt calitativ în procesul evolutiv, comparativ mutației genetice în evoluția ființelor vii...

● *Drumul lung pînă la prototipul valid și fabricație*

În ceea ce privește caracterul și entitatea riscului căruia industria îi vine în întîmpinare prin dezvoltarea noilor procese și produse, ne putem face o idee privind diagramele din figurile nr. 2 și 3, extrase din analizele americane efectuate asupra a 51 societăți dintre cele mai active în domeniul inovației. Diagrama din figura 2, indică factorul-risc sub forma mortalității noilor idei în fazele succesive ale procesului cercetare-dezvoltare.

De notat cît de mare trebuie să fie numărul ideilor înlăturate (vreo 60) pentru a ajunge la un prototip valid ; etapa cea mai lungă în evoluția noului produs este aceea a dezvoltării sale, adică a trecerii de la o idee de pe hîrtie, la un produs demonstrabil și fabricabil. Și chiar și în această etapă, există o mortalitate însemnată a numărului de proiecte (de la 7 la plecare la 2 sau 3 la sosire)...

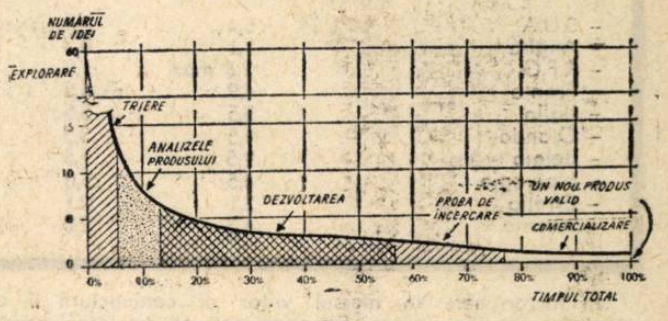

Fig. 2

Diagrama din figura 3 arată cum cheltuielile de cercetare-dezvoltare cresc mult mai repede pe măsură ce proiectul ia consistență industrială (construcții sau probe de prototipuri, de întreprindere-pilot, preparative pentru lansare comercială etc.). Ținînd cont de toate, pentru cele 51 întreprinderi industriale americane luate în discuție, doar 30% din investițiile în noile produse au corespuns produselor de succes și 70% — insuccesele. Aceasta ne poate da o idee de gradul de risc, chiar și în S.U.A., care reprezintă un mediu familiarizat cu asemenea lucruri...“

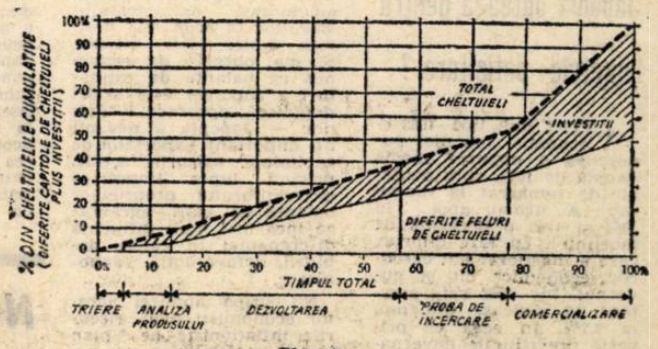

Fig. 3

VIITORUL — „O INTREPRINDERE DE MARI DIMENSIUNI“

(Urmare din pag. 19)

zece ani în urmă credeam că în Franța vor exista 10 creeri electronici în serviciu. În 1966 însă, numărul lor era de peste 100 ori mai mare“. Continentul vest-european număra în 1966 peste 11 000 de mașini electronice. Teama de concurență în lumea capitalistă, grăbește cursa automatizării. Și în plus, zeci și zeci de societăți plătesc sute de persoane, „a căror activitate constă în a găsi modul cel mai eficace pentru a priva de lucru sute de mii de muncitori“ (Richard Bellman). La un colocviu ținut recent în Franța, la Grenoble, s-a relevat că în R.F.G., bunăoară, pentru aceeași producție-marfă în valoare de 1000 mărci, numărul orelor de lucru între 1950—1964 a scăzut de la 203 la 85. Reducerea a fost cu atît mai mare, cu cît gradul de automatizare a ramurii respective era mai ridicat : de la 229 la 61 ore în industria automobilelor, de la 240 la 62 ore în industria articolelor sintetice. Urmările cele mai grave ale automatizării se constată în munca de birou. În S.U.A. ea a dus la concedieri în proporție de 30%.

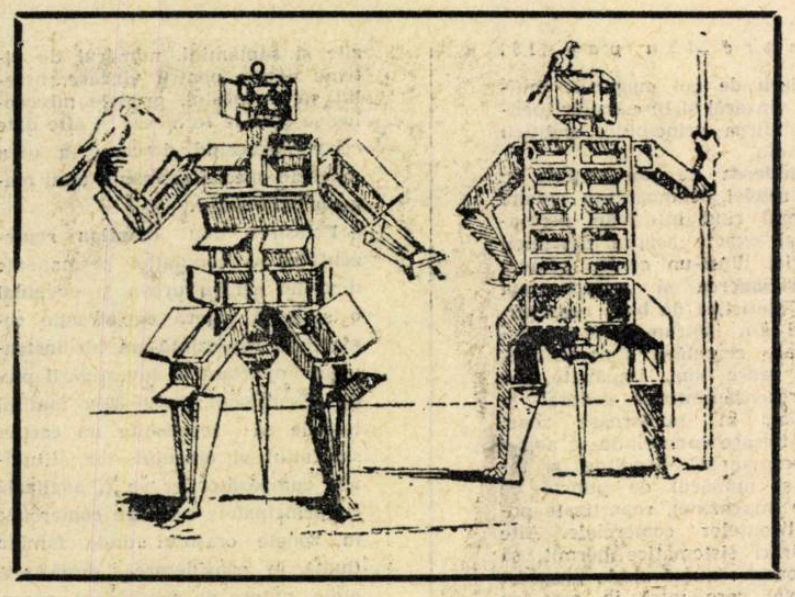

***Progresul marcat de introducerea** mașinilor moderne nu mai necesită comentarii. Cît privește consecințele sociale ale aplicării lor, acestea nu pot fi privite decît în strînsă legătură cu anumite condiții social-economice, care le generează. Nu și-au pierdut de loc actualitatea cuvintele lui Marx care subliniа că: „E nevoie de timp și de experiență pînă ce muncitorul învață să distingă* **mașina de folosirea ei capitalistă** *și să-și îndrepte atacurile* **nu împotriva mijlocului material de producție, ci împotriva formei sociale de folosire a ei...** *Contradicții și antagonisme inseparabile de folosirea capitalistă a mașinilor nu există, pentru că ele nu provin din mașinile înseși, ci din folosirea lor capitalistă“ — (Capitalul vol. I).*

Alfred North Whitehead scria de asemenea, cu 40 de ani în urmă, în lucrarea sa **Science and the modern world** *că, „dacă umanitatea va ști să fie la înălțimea evoluției tehnologiei, în fața noastră stă o eră de progres creator“. De aici concluzia că influența tehnologiei depinde în ultimă instanță de om, de obiectivul în slujba căruia o pune, de societatea în care ea acționează. Problema automatizării nu poate fi discutată așadar independent de relațiile de producție în sînul cărora ea operează, iar consecințele sale nu pot fi înlăturate prin rețete ce nu țin seama de aceste condiții.*

● *În perspectivă — 2100*

DESPRE previziune se spune azi că este o artă care, deși are încă puține manuale, coordonatele științifice pe care se bazează dau posibilitatea cercetătorului, poate pentru prima dată în istorie, „de a deplasa liniile jocului în timp ce partida este încă în curs“ (Emmanuel Mesthene de la Universitatea din Harvard). De aceea pronosticurile savanților nu s-au oprit asupra unei date fixe, — anul 2000 —, ci ele s-au extins mai departe, către 2100 și chiar anul... 2500. Atunci, probabil, populația globului va număra peste 8 miliarde de locuitori, iar omul va trăi în medie 100 de ani, datorită controlului chimic al procesului de îmbătrînire. Se opinează că problema alimentației va fi și ea rezolvată pentru toate țările globului, iar automatizarea va fi completă în toate sectoarele. Orașe subterane, metropole subacvatice sau lacustre, vor adăposti milioane de oameni. Întregul pămînt va deveni un oraș — susține reputatul urbanist francez, Paul Virilio. În ceea ce privește transporturile, trenuri-jet, trenuri-howercraft, automobile zburătoare, coloși aerieni și subacvatici, rachete spațiale vor reduce distanțele la cîteva minute. Iar Luna, „gînditoarea“ lună căreia azi i s-au putut fura doar cîteva fotografii, va fi devenit atunci o „colonie“ a pămîntului. Savanți sovietici și americani consideră că peste 50 de ani, pe această planetă se vor găsi deja instalate observatoare și centre de studii. Aceste „lunograd“ — cum le numesc savanții sovietici — vor fi desigur subterane, pentru a evita consecințele salturilor de temperatură ale suprafețelor lunare ce variază între +120° ziua, și —150° noaptea. Cosmodromuri și... centre de reparații vor împlini harta construcțiilor lunare. Marte și Venus nu vor mai constitui nici ele un secret, explorările investigînd și alte planete.

Se apreciază că alte rachete vor lua drumul centrului pămîntului, iar pe cale de conducte, energia vulcanică va fi dirijată către centralele ce-o vor transforma în energie electrică etc. etc.

Dar pe lîngă aceste pronosticuri ale savanților care-și întemeiază prognozele pe aplicarea pașnică a descoperirilor științifice, nu se poate nega că mai există și forțe oculte, care, pornind de la consecințele negative ale fenomenelor generate de societatea bazată pe clase antagoniste, rezervă viitorului perspective sumbre. Deși puține la număr, ele nu dezarmează, nici măcar atunci cînd își văd teoriile contrazise de realitate. Și realitatea este un prilej de optimism, iar adversarii unor asemenea convingeri, nebănuit de mulți la număr.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

TENDINȚĂ RECESIVĂ A INVESTIȚIILOR

ÎNCETINIREA creșterii economice în țările industriale din Occident se menține. În Europa apuseană, ritmul de creștere al produsului național brut real este evaluat în prezent la 2–3%, în America de Nord la 3–4%. O poziție aparte printre țările vest-europene are Italia, unde producția se mărește în ritm mai sustinut.

Iată date comparative pe 1966 (evaluări) și 1967 (prognoză) privind evoluția în cîteva țări a produsului național brut real față de anul precedent, în procente :

	1966	1967
– S.U.A.	5,4	3,4
– Anglia	1,1	0,3
– R.F.G.	2,6 max.	1,5
– Franța	4,9	4,5
– Italia	5,5	5,5
– Olanda	4,5	3,5
– Belgia	2,5	1,5
– Norvegia	4,5	5,0
– Elveția	2,1	2,1
– Austria	4,3	2,0

Un factor-cheie în mersul viitor al conjuncturii îl constituie investițiile private. Se apreciază că creșterea acestora în perioada de avînt și-a atins punctul culminant în 1964, ritmul reducîndu-se de atunci în majoritatea țărilor. Tendința recesivă afectează în Europa mai cu seamă investițiile în utilaje și instalații, în timp ce investițiile în construcții sînt considerate a avea o situație ceva mai bună ; în Statele Unite, dimpotrivă construcțiile sînt în momentul de față unul din sectoarele cele mai slăbite ale economiei.

Datele comparative pe 1966 (provizorii) și 1967 (prognoză) cu privire la evoluția în cîteva țări a investițiilor în utilaje și instalații și în construcții (modificarea în procente față de anul precedent) arată următoarele :

	1966		1967	
	Constr.	Utilaje	Constr.	Utilaje
S.U.A.	— 2,0	+12,7	— 4,8	+ 4,6
Anglia	— 2,0	+ 5,0	— 1,1	— 1,2
R.F.G.	+ 4,0	— 2,2	— 4,0	— 7,0
Franța	+ 4,5	+ 8,0	+ 3,2	+ 7,5
Italia	+ 0,6	+11,2	+ 5,0	+18,0
Olanda	+10,5	+ 6,5	+ 4,0	— 3,5
Belgia	+ 1,0	+ 4,0	+ 3,0	— 1,5
Norvegia	+ 5,0	+ 6,0	+ 5,5	+13,5
Elveția	— 1,6	+ 1,2	— 1,2	+ 1,3
Austria	+ 6,4	+ 8,1	+ 4,0	+ 0,0

Cea mai accentuată dare înapoi a investițiilor se înregistrează în Anglia și în R. F. a Germaniei. În prima din aceste țări, investițiile au stagnat în medie pe 1966, dar au avut o tendință de scădere spre sfîrșitul anului. Cu toate că se încearcă stimularea investițiilor private prin amortizări speciale, încurajarea exportului, facilitarea creditului etc., ultimele sondaje indică scăderea lor în continuare. În R. F. a Germaniei, darea înapoi înregistrată în 1966 s-a accentuat. Industria bunurilor de investiții este ramura lovită cel mai puternic de recesiune. Se pare că excedentul de capacități de producție din multe ramuri va frîna mai mult timp investițiile privcte. Sondaje recente ale Institutului de conjunctură IFO din München lasă să se întrevadă o scădere mai mare a investițiilor decît se presupusese.

În toate țările, politica economică a statului se străduiește să compenseze slăbiciunea investițiilor private prin investiții publice sporite. Diferiți observatori, ca de pildă, experții de la Österreichisches Institut für Wirtschaftsforschung din Viena, consideră îndoielnic ca aceste eforturi să fie încununate de succes anul acesta.

Japonia optează pentru bugetele deficitare ?

ÎNTRE anii 1953—1963 economia Japoniei cunoscuse o creștere medie anuală de 10%, ritm deosebit de remarcat la timpul său. A urmat apoi în 1964 și 1965 o perioadă de încetinire, cu faze diferite, care a îngrijorat atît cercurile economice cît și guvernul. În 1966 rata creșterii se ridicase din nou la 9,7%. In ceea ce privește previziunile guvernamentale de dezvoltare pe anul 1967, ele se situează în jurul procentului de 9%.

Ceea ce se subliniază în presa economică din occident, sînt aprecierile mult mai optimiste ale Organizației de cooperare și dezvoltare economică făcute în raportul său anual asupra Japoniei, dat recent publicității. OCDE-ul prevede o rată a creșterii pe 1967 în Japonia de 10%. Raportul ia ca bază pentru previziunile sale ritmul lunar de 1,5% al creșterii producției industriale în primele patru luni ale acestui an și afirmă că și rata de creștere a investițiilor va fi mai mare decît aceea prevăzută de organele guvernamentale.

Unii economiști atrag totuși atenția asupra riscurilor pe care le va avea de înfruntat o asemenea cadență a expansiunii economice, devreme ce aceasta va comporta creșterea masivă a importurilor în timp ce exporturile rămîn amenințate de marasmul stăruitor în economia multora dintre țările cliente. Se mai observă de asemenea că balanța de capitaluri a Japoniei este astăzi deficitară, deoarece — fapt nou — Japonia a devenit un important exportator de capitaluri. Măsurile S.U.A. privind lupta împotriva dezechilibrului propriei lor balanțe de plăți agravează încă mai mult influența discrepanței în ratele dobînzii, defavorabilă Japoniei.

Nu scapă analizei acestor economiști nici riscurile inflaționiste pe plan intern, arătîndu-se că urcarea prețurilor cu amănuntul continuă în ritmul ridicat de 5% pe an, în timp ce în domeniul salariilor rata creșterii (11%) e cu foarte puțin mai mică decît în anii trecuți.

Oare experții OCDE-ului nu iau în considerare acești factori ? Aceasta nu se poate afirma. Ei sugerează controlul asupra cererii interne și combaterea riscurilor inflaționiste prin buget. Dar ceea ce pare să rețină atenția comentatorilor în raportul OCDE este observația că în timp ce perioada de creștere puternică a investițiilor particulare „autonome" și a participării corespunzătoare a acestora la crearea produsului social brut „pare să se fi sfîrșit", ponderea fondurilor publice de investiții pentru susținerea sporirii produsului a crescut. În ceea ce privește aceste fonduri experții OCDE par să salute, ca fiind foarte eficace, adoptarea de către Japonia a unei practici curente azi în Europa occidentală și anume aceea a bugetelor deficitare. Bugetele pe 1966 și 1967 ale Japoniei au fost bugete expansioniste: cheltuielile statului au depășit încasările fiscale, guvernul recurgînd la împrumuturi pentru a acoperi deficitul. Convingerea OCDE-ului este că acest fapt va impresiona pe patronii de întreprinderi, va restabili încrederea în dinamismul fundamental al economiei japoneze și va permite demarajul unei noi faze de dezvoltare rapidă.

Cunoscută fiind poziția mai veche a OCDE-ului, care în general se pronunță mai degrabă pentru pîrghiile bugetare decît pentru cele monetare, aprecierile și optimismul său cu privire la Japonia, își au explicația lor.

NOTE EXTERNE

Vacanțele de vară și economia vest-europeană

ZIARUL englez FINANCIAL TIMES nu pare încîntat de dolcele farniente al vacanțelor de vară din Europa occidentală. Cu excepția Italiei, scrie ziarul, unde crește folosirea forței de muncă și se lărgesc perspectivele dezvoltării consumului și investițiilor în acest an, „nici una din țările Pieței Comune nu poate fi pe de-a întregul fericită cu situația economică care s-a creat, în parte datorită propriilor lor politici economice, dar și ca un rezultat al împrejurărilor asupra cărora n-au nici o putere, cum ar fi de pildă rata de creștere mai înceată în S.U.A. sau scăderea cererii în Anglia". Ziarul adaugă : Înlăuntrul Pieței Comune însăși, măsurile R.F.G., care au scopul de a curma excesul cererii, continuă să aibă repercusiuni asupra activității economice în Franța, Belgia și Olanda.

Toate țările citate par să aștepte reluarea expansiunii în R.F.G. Această țară a și anunțat de altfel că tinde spre o nouă expansiune. Nu sînt însă sigure, apreciază FINANCIAL TIMES, nici termenul la care ar putea fi reluată expansiunea, nici rapiditatea ei. Cercurile economice remarcă ca pe un semn încurajator faptul că valoarea titlurilor la bursa, în R.F.G., a crescut. Dar șomajul se menține la 1.9% din forța de muncă iar cifrele de producție și registrele de comenzi arată și ele că reluarea expansiunii nu este prevăzută pentru mîine. Potrivit informațiilor, punctul de jos fiind atins, Ministerul Economiei va aștepta luna octombrie pentru a-și da seama dacă cererea va putea crește și dacă relansarea va fi posibilă încă anul acesta sau abia în primăvara anului viitor.

În Franța, unde cumpărăturile vest-germane au scăzut continuu, — multe uzine lucrează azi sub capacitatea lor. O creștere a investițiilor productive particulare este de asemenea așteptată. Unii observatori economici, ținînd seama și de scăderea surplusului francez în ultimul an — deși nu pare să fie vreo problemă imediată în legătură cu nivelul rezervelor — consideră că anul acesta se va produce cu siguranță un deficit în balanța de plăți a Franței.

În Olanda, unde inflația a fost în cele din urmă oprită, problemele sînt stagnarea și șomajul. Ea ar putea proceda la măsuri de reflație dacă ar putea menține expansiunea exporturilor, iar aceasta depinde, de asemenea, în primul rînd, de evoluția pieții în R.F.G. Economia Belgiei, arată observatorii economici, așteaptă și ea dezvoltarea cererii interne în R.F.G.

Ziarul FINANCIAL TIMES pare să acorde prezenței miniștrilor la departamentele lor, mai ales a celor din R.F.G., o însemnătate decisivă, cînd, într-un impromtu economic pe marginea vacanțelor de vară, scrie: „Cele mai multe guverne din Europa de vest sperau fără îndoială, că înapoierea miniștrilor vest-germani, la birourile lor, luna viitoare, va insufla o nouă viață economiei germane".

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

Întreprinderile de comerț exterior au perfectat în continuare contracte de export :

■ „Industrialexport" cu firma poloneză „Centrozap" din Katowice, potrivit căruia a fost vîndută acestei firme o instalație de foraj 3 DH-200 pentru adîncime de 5000 m, instalație care fusese expusă în cadrul tîrgului de la Poznan. De asemenea, cu întreprinderea sovietică „Mașinoexport" pentru livrarea în acest an în U.R.S.S. a 20 agregate de cimentare AC-400.

■ „Mașinexport" cu întreprinderi din R. P. Chineză, R. P. Polonă, Austria, R. D. Germană, R. F. a Germaniei, Olanda, R. S. Cehoslovacă, Elveția pentru livrări la export a unor importante cantități de strunguri carusel și universale. Cu o firmă din Pakistan — pentru exportul în această țară a unor loturi însemnate de utilaje pentru construcții ca : malaxoare de mortar, rulouri compresoare și excavatoare.

■ „Agroexport" — cu diverse firme pentru exportul a 250 tone semințe de dovleac și 70 tone semințe de lupin în Austria, 60 tone semințe de mac în R. F. a Germaniei și S.U.A., 1235 tone tutun în Austria, Elveția, Belgia, Franța, 22 000 tone soia în Elveția, 27 000 maldăre stuf pentru construcții în R. F. a Germaniei, 108 tone măzăriche în Belgia și Olanda.

Printre produsele livrate recent, în baza contractelor anterior încheiate, menționăm :

■ 15 000 tone ciment pentru clienți din R.S.F. Iugoslavia, R.S. Cehoslovacă, R. P. Ungară.

■ 30 tone policlorură de vinil, 29 tone polietilenă, 6 tone poliren, prelucrat, 13 570 m.p covor PVC și suport textil în U.R.S.S.

■ 6240 mp geam laminat în Italia și Austria.

■ 52 200 mp geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, Italia, Anglia, Cipru.

■ 93 000 mp carton asfaltat, 470 tone piatră de gips, 120 tone ipsos, 2100 mp dale din marmură concasată, 57 000 buc. cahle, în R. P. Ungară.

■ 39 500 mp plăci azbociment în R.S.F. Iugoslavia.

Au fost încheiate contracte pentru importul a :

■ 125 tone oțel inoxidabil tras de la firma „Brun Frères" din Franța.

■ 180 km cablu de forță de la firma „Cablexport", 150 tone oțel inoxidabil de la firma „Acciaieria Valbruna", 425 tone sîrmă beton precomprimat de la firma „Siderexport", 50 calculatoare electronice de birou cu program și 90 mașini electrice de calculat de la firma „C. Olivetti", toate din Italia.

■ 298 tone bandă laminată la rece de la firma „Transmare" din R. F. a Germaniei.

■ 430 tone bandă laminată la cald de la firma „Cigrang Frères" din Belgia.

Prin portul Constanța s-au traficat, printre altele :

■ La export, 12 500 tone ciment cu destinația Tunis și Insulele Canare.

■ La import, 5 450 tone laminate din Italia, pe vasele românești Sibiu și Tr. Severin și 22 000 tone minereu de fier din Algeria, pe vasul românesc Hunedoara.

PE CALELE ȘANTIERULUI DIN OLTENIȚA

(Urmare din pag. 11)

dului de ocupare a muncitorilor și utilizarea mai din plin a timpului de lucru, s-a cristalizat posibilitatea sporirii productivității muncii, peste prevederile planului, cu cel puțin 1%.

Paralel cu noile rezerve valorificate, conducerea șantierului acordă o mare importanță și sprijină îndeaproape realizarea înainte de termen a planului de investiții.

În acest an, se cheltuiesc peste 60 milioane lei pentru dezvoltarea unor sectoare și eliminarea diferitelor locuri înguste.

Un real ajutor ar primi colectivul de la Oltenița dacă unii colaboratori la construcția de nave și-ar respecta întru totul obligațiunile asumate. În acest an, întreaga cantitate de piese de oțel turnate și forjate au fost trecute de la Uzina „Progresul"-Brăila (de ce oare, cînd această uzină a acumulat ani de zile o bogată experiență în turnarea și realizarea pieselor respective ?) la Uzinele **„Vulcan"** și **„23 August"** din București. **De la începutul anului, noile uzine colaboratoare n-au livrat ritmic comenzile contractate, întrucît nu și-au însușit pe deplin tehnologia de fabricație.** Dacă nu s-ar fi găsit o serie de seturi de piese turnate la Șantierul naval-Galați pentru motonave de 2000 de tone, producția la Oltenița trebuia să stagneze. De asemenea, **unele produse secundare — lanțul de punte de 22—34 mm — fabricat pînă acum în bune condițiuni la Uzina „Partizanul" din Timișoara, au fost trecute, în mod cu totul inexplicabil, pe lista importului. De altfel și unele aparataje electrice, care ar putea fi realizate cu ușurință în țară, sînt trecute pe această listă. La fel se prezintă situația cu tabla calmată ce se pretează la sudură electrică : datorită faptului că la Combinatul siderurgic-Galați se întîrzie asimilarea, ea continuă să fie adusă din import.** Pe drept cuvînt își pun întrebarea cadrele tehnice de conducere ale șantierului : de ce experiența care se acumulează în unele întreprinderi pe linie de colaborare nu este dezvoltată, de ce se recurge la calea celei mai ușoare rezistențe în asigurarea unor subproduse, cînd cu eforturi minime ele pot fi fabricate în țară, fără a se mai cheltui valută pentru import ?

ÎNTÎLNIREA MARKETING DE LA ROMA

(Urmare din pag. 15)

deschiderii de noi magazine (unități de vînzare) și b) cercetări pentru stabilirea principiilor politicii comerciale.

Deschiderea de noi unități în cadrul rețelei de magazine solicită în primul rînd informări permanente și exacte asupra dinamicii populației dintr-un centru comercial. **Stringerea și interpretarea datelor statistice de bază** reprezintă unul din instrumentele importante ale cercetării fenomenului. Marile orașe sînt împărțite, pe baza recensămîntului general și comercial, în numeroase zone, pentru fiecare cunoscîndu-se populația permanentă (locuitori și familii) și numărul de puncte de vînzare (magazine), repartizate potrivit licențelor comerciale. Alte înregistrări sistematice permit, să se cunoască : numărul de pasageri (pe sexe) care intră în oraș cu diferite mijloace de transport pe zile și săptămîni, numărul de vitrine dotate pentru vînzare, nivelul sortimentului, grupele merceologice care le formează și alte date certe interesînd deschiderea unui magazin specializat sau a unui magazin alimentar.

Folosirea unui **eșantion reprezentativ** al populației permanente dintr-un centru urban și eventual o anumită arteră de atracție comercială reprezintă un alt instrument important al investigării pieței. Eșantionul (2000—3000 familii) trebuie să reprezinte un cartier sau altul al orașului, iar atitudinea cumpărătorilor va fi analizată pe principalele sectoare comerciale în zonele orașului unde familia (luată în considerare după sex, etate, putere de cumpărare, caracteristici sociale etc.) efectuează

GENEVA

A CINCEA SESIUNE A CONSILIULUI PENTRU COMERȚ ȘI DEZVOLTARE

ÎNTRE 15 august și 8 septembrie are loc la Geneva a cincea sesiune a Consiliului pentru Comerț și Dezvoltare, din care fac parte 55 de state, între care și Republica Socialistă România. Ordinea de zi este destul de încărcată, cuprinzînd 21 de puncte.

În discuția actualei sesiuni se situează rapoartele Comitetului produselor de bază, cel al Comitetului produselor manufacturate, al Comitetului invizibilelor și al finanțării comerțului și în sfîrșit raportul Comitetului de navigație maritimă. Prezenta sesiune va relua discuțiile asupra principiilor relațiilor comerciale internaționale aprobate încă la prima Conferință pentru Comerț și Dezvoltare, cu scopul de a obține un acord deplin asupra lor.

Pregătirea celei de a doua Conferințe pentru Comerț și Dezvoltare, programată să se țină la New Delhi în februarie 1968, se găsește de asemenea printre obiectivele actualei sesiuni. Este vorba de fixarea ordinei de zi, al cărei proiect a fost deja aprobat la precedenta sesiune a Consiliului, și de discutarea structurii organizatorice a Conferinței de la New Delhi. În discuție va ajunge probabil și un regulament de procedură aplicabil în general conferințelor pentru comerț și dezvoltare care vor mai urma.

În sfîrșit, o deosebită atenție se bucură relațiile comerciale între țările cu sisteme economice și sociale diferite. De curînd Secretariatul Conferinței pentru Comerț și Dezvoltare a Națiunilor Unite a elaborat un raport în care este analizată desfășurarea relațiilor comerciale între aceste țări. Raportul evidențiază în mod deosebit că în prima jumătate a deceniului actual comerțul între țările socialiste a crescut cu 55%, iar cel între țările socialiste și țările în curs de dezvoltare, începînd din 1955, s-a dublat la fiecare cinci ani. Ponderea țărilor socialiste în exportul unui grup de țări în curs de dezvoltare, din care fac parte Afganistan, Argentina, Birmania, Ceylon, Cambodgia, Ghana, India, Indonezia, Malaezia, Mali, Maroc, Pakistan, Republica Arabă Unită, Sudan, Siria și Uganda, a crescut de la 12% în 1960 la 23% în 1965. „Semnificația acestei noi tendințe în comerț, subliniază raportul, a fost însă pentru aceste țări cu mult mai importantă decît rezultă din cifrele de mai sus, căci creșterea exportului către țările socialiste între 1960 și 1965 reprezintă în realitate aproape trei sferturi din întreaga creștere a exporturilor lor". Raportul analizează apoi și dezvoltarea schimburilor comerciale între țările socialiste și țările capitaliste dezvoltate: între 1960 și 1966 ritmul anual de dezvoltare a comerțului dintre aceste două zone a fost de 11,3%, deci mult mai accelerat decît cel înregistrat de comerțul mondial în ansamblul lui.

T. TUDOR

ÎN FREAJMA SESIUNII F. M. I.

Reforma sistemului monetar occidental: DIFICULTĂȚILE REAPAR

ODATĂ cu trecerea termenului limită pentru prezentarea unui proiect de reformă a sistemului monetar internațional capitalist — spre a fi discutat la sesiunea anuală a Fondului Monetar Internațional, care se va ține la sfîrșitul lunii septembrie, la Rio de Janeiro —, această „fata morgana" a specialiștilor pare să se îndepărteze din nou.

În decursul acestei veri, negociatorii autorizați ai țărilor occidentale au continuat dezbaterile în vederea elaborării unui proiect acceptabil tuturor participanților. După reuniunile repetate ale „Clubului celor zece" la nivelul experților, al supleanților și al miniștrilor de finanțe — în parte împreună cu reprezentanți ai F.M.I. — cei mai mulți comentatori erau de părere ca „acordul de principiu" la care se ajunsese, va face posibilă elaborarea proiectului pînă în toamnă. De îndată ce au fost abordate însă aspectele tehnice, dificultățile au reapărut. „Pozițiile s-au îndepărtat", scria la 30 iulie LE MONDE, fără a exclude totuși posibilitatea unui compromis de ultim moment la nivel mai înalt, la reuniunea ministerială care urmează să se țină la sfîrșitul lunii august.

● Drumul aurului

PREOCUPAREA pentru efectuarea unei reforme a sistemului monetar occidental este astăzi tot atît de intensă, îndeosebi în țările anglo-saxone, ca și cu patru ani în urmă, cînd discuțiile au fost inițiate. În sprijinul caracterului urgent al reformei, exponenții punctului de vedere al acestor țări invocă faptul că în ultimii ani a continuat fenomenul disparității între ritmul de creștere al schimburilor internaționale și acela al rezervelor de aur și devize, necesare pentru desfășurarea schimburilor. Astfel, ziarul englez FINANCIAL TIMES arată recent că de la sfîrșitul deceniului trecut și pînă în prezent volumul exportului mondial capitalist a sporit în expresie valorică de la aproximativ 100 miliarde dolari anual la aproape 200 miliarde dolari. Totalul rezervelor, care era de 55 miliarde dolari la începutul intervalului, a crescut numai la 65 miliarde dolari, reducîndu-se simultan proporția aurului în aceste rezerve.

În același timp au continuat și s-au agravat deficitele balanțelor de plăți americană și engleză, considerate de exponenții punctului de vedere vest-european drept adevărată cauză a dificultăților monetare. În prima săptămînă a lunii august rezervele S.U.A. au scăzut cu 50 milioane dolari, ajungînd la 13 059 milioane — nivelul cel mai scăzut din ultimii 29 de ani, iar rezervele de aur și devize ale Angliei ajunseseră la începutul lunii august la 997 milioane lire — nivelul cel mai scăzut din ultimii doi ani. Drumul aurului în lumea capitalistă continuă deci să fie același ca în ultimii ani — dinspre țările cu monedă cheie spre celelalte țări membre ale Fondului Monetar Internațional.

● Probleme tehnice soluționate

URMĂRIND o reformă a sistemului monetar internațional, Statele Unite își propuseseră să obțină crearea unor lichidități internaționale noi, echivalente cu emisiuni de monedă — sub forma unor unități de rezervă „la fel de bune ca aurul" (în cuvintele lui Henry Fowler, secretar al Trezoreriei S.U.A.), la care țările debitoare să poată apela în perioade de dificultăți. După cum se știe, țările Pieței Comune au cerut de la începutul discuțiilor ca aceste lichidități suplimentare să nu ia forma unei monede, ci a unor credite a căror rambursabilitate să fie obligatorie. Discuțiile purtate în reuniunile ministeriale din iunie și iulie păreau să fi realizat unele compromisuri în această privință. Astfel s-a căzut de acord în principiu asupra rambursabilității „drepturilor de tragere" (credite obținute de la F.M.I.); asupra denumirii acestora (partea americană dorea ca ele să se numească „instrumente de rezervă" sau „active", dar ele vor fi desemnate prin termenul „facilități speciale" sau „drepturi de tragere speciale", denumiri ce pun accentul pe caracterul de împrumut și nu de monedă): cadrul în care vor fi create și administrate noile facilități (S.U.A. au admis cadrul F.M.I., cerut de Franța renunțînd la acela al unui for special); în sfîrșit, s-a căzut de acord asupra compromisului propus de Italia — **principiul „armonizării"**, în baza căruia țările membre nu vor putea recurge la „drepturile de tragere speciale" decît dacă recurg simultan, în proporții stabilite, și la rezervele proprii, inclusiv la aur. Conform propunerii italiene, noile drepturi ar spori totalul rezervelor, dar țările debitoare nu ar putea recurge excesiv la aceste facilități, pe seama partenerilor lor deoarece ar însemna să-și reducă simultan propriile lor rezerve de aur.

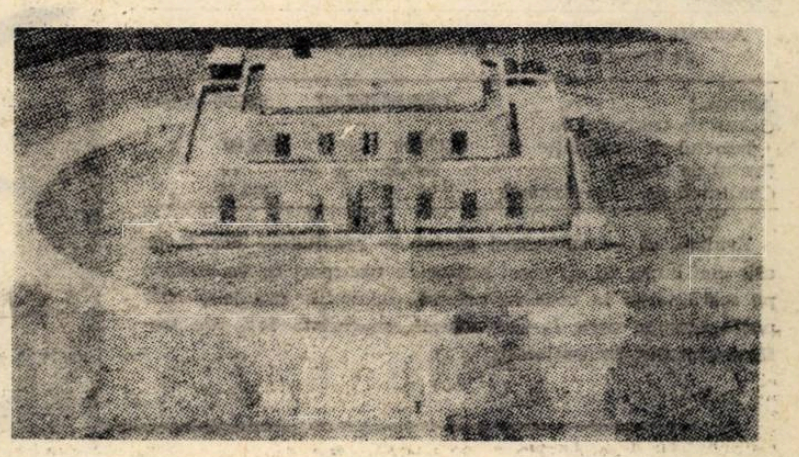

Rezervele de aur păzite cu străşnicie la Fort Knox (S.U.A.) se scurg totuşi prin „pori", ca balanţa de plăţi deficitară.

● Redeschiderea unei controverse

DACĂ în problemele amintite divergențele par să fie aplanate, în alte aspecte ale reformei ele persistă și, după părerea observatorilor, vor fi greu de soluționat. Este vorba în primul rînd de obligativitatea așa-numitei **„reconstituiri"** a drepturilor de tragere de către țările debitoare. Pe ce termen vor fi acordate împrumuturile? Partea franceză și, o dată cu ea, celelalte țări ale Pieței Comune cer reconstituirea completă a drepturilor după 5 ani, în timp ce partea americană cere ca creditul să poată fi prelungit și după acest termen. În această chestiune nu este exclusă adoptarea propunerii de compromis a reprezentantului R.F.G., dr. Emminger, de a nu obliga țările debitoare să-și reconstituie în întregime drepturile de tragere după cei 5 ani inițiali, ci de a reduce doar volumul creditului la care acestea ar putea recurge în perioada următoare.

După părerea unor comentatori, disputa în jurul „reconstituirii" redeschide de fapt controversa inițială între crearea de credit și crearea de monedă, deoarece în practică nu există o deosebire prea mare între credite pe o durată nedeterminată și crearea de mijloace monetare noi. „Nimic nu este mai ușor de confundat, decît moneda și creditul. Orice monedă, inclusiv aurul, este fiduciară, adică se bazează pe creditul ce i se acordă", amintea în acest context Paul Fabra în ziarul LE MONDE.

Presupunerea că S.U.A. nu au renunțat în fond la cererea lor inițială de a se crea monedă și nu credite, pare să fie de altfel confirmată și printr-o declarație a lui Henry Fowler care afirma în cursul discuțiilor din această vară: „Statele Unite au hotărît că este preferabil să nu obțină nimic la Rio decît să obțină jumătăți de măsură...".

O altă divergență importantă neaplanată încă este aceea a modificării regulamentului F.M.I., țările Pieței Comune vizînd să împiedice controlul exclusiv al S.U.A. asupra acordării creditelor. După cum se știe, în prezent orice decizie importantă, pentru a fi adoptată în cadrul Fondului Monetar Internațional, trebuie să întrunească 80% din voturi: S.U.A. deținînd 22%, ele au evident posibilitatea de a bloca orice hotărîre ce nu le convine. Dacă pentru adoptarea unei hotăriri vor fi necesare 85% din voturi — așa cum cere partea franceză — țările Pieței Comune, care dețin 17%, ar obține un drept de veto.

Problema dreptului de veto se anunță ca una din cele mai spinoase, căci în această chestiune dezbaterile monetare au cele mai strînse contingențe cu latura politică a întregii probleme a reformei sistemului monetar capitalist. Într-adevăr, este vorba de fapt de finanțarea deficitului balanței de plăți americane prin valute europene. Aceasta, pentru că dreptul de tragere va da unei țări posibilitatea să obțină prin F.M.I. moneda altora. Astfel, de exemplu, pentru a lichida o parte din deficitul lor, Statele Unite vor „trage" franci, mărci etc.

În fond problema este aceea dacă țările vest-europene vor accepta să sprijine în continuare politica externă a S.U.A., cauza principală a deficitului. „În spatele dezbaterilor pentru o reformă monetară, scria la 18 iulie ziarul francez LES ECHOS, se pune acum mai acut decît oricînd întrebarea: va accepta oare Europa celor șase, principala creditoare din lume, să finanțeze războiul din Vietnam?... Este de presupus că în ultimă instanță bazele politice ale problemei vor căpăta prioritate asupra argumentelor experților monetari".

● Un vot de neîncredere

DUPĂ cum am văzut, problemele încă în divergență sînt numeroase și unele din ele de importanță deosebită, atît **economică, cît și politică. Care sînt șansele ca ele să mai fie aplanate în ultimul moment** la reuniunea ministerială din 26—27 august de la Londra și ca un proiect de plan al unei reforme monetare să fie totuși prezentat la Rio de Janeiro? Părerile variază, majoritatea înclinînd spre scepticism. Se consideră însă că chiar dacă s-ar cădea de acord asupra unui plan de măsuri, acesta nu ar putea conține elemente decisive pentru structura sistemului monetar internațional al lumii capitaliste. În cel mai bun caz, unele măsuri ar putea fi introduse experimental, pe bază temporară — după unele presupuneri, pe circa 5 ani — și de-abia după aceea s-ar putea decide oportunitatea unei reforme mai radicale. „Oricare ar fi rezultatele actualelor negocieri, ele nu vor modifica substanțial sistemul monetar internațional un timp destul de îndelungat de aci înainte", consideră, de pildă, revista THE ECONOMIST. Această părere este de altfel confirmată de comportamentul pieței aurului, barometru sensibil al prestigiului monedelor de rezervă: la mijlocul lunii iulie, cînd comunicatul reuniunii ministeriale a „celor zece" anunța o apropiere a punctelor de vedere, prețul aurului urca totuși. „Faptul că acum (după discuțiile menționate — n.n.) cererea privată pentru acest metal a devenit mai insistentă decît oricînd, constituie un vot de neîncredere în posibilitatea proiectului de reformă de a aduce vreo contribuție semnificativă la micșorarea încordării monetare internaționale", remarcă în acest context ziarul londonez FINANCIAL TIMES. Dezbaterile în continuare asupra aspectelor tehnice ale reformei proiectate au confirmat pînă în prezent „aprecierea" pieței aurului.

Irina VIANU

---

cumpărările ei. Pe această linie, eșantionul va permite să se stabilească frecvența cumpărărilor la anumite produse, motivul preferinței pentru cumpărături la magazine de comerț specializat, supermagazine, magazine la prețuri unice etc.

Cercetările pentru stabilirea politicii comerciale a unei întreprinderi se pot efectua prin stringerea și efectuarea permanentă a datelor statistice privind gestiunea întreprinderii. Datele statistice respective constituie însă numai baza unui studiu al poziției și potențialului vînzărilor unui magazin. Dar aceste date nu răspund în mod suficient la toate nevoile cercetării comerciale și îndeosebi la orientarea activității întreprinderii comerciale pe un termen lung. Totodată aceste instrumente permit în măsură limitată prevederi asupra evoluției gustului, tendințelor publicului ș.a.m.d. Carențele datelor statistice pot fi înlăturate prin folosirea altor instrumente de investigare, ca de pildă, **sondarea unui eșantion de vizitatori** ai magazinului pentru a se cunoaște: a) frecvența vizitării diverselor raioane din magazin și b) comportamentul în interiorul magazinului (intențiile de a cumpăra și cumpărările făcute, cumpărări plănuite și neefectuate etc.). Alt instrument de mare eficacitate îl constituie **investigarea unui eșantion de familii** cu reședința în aria de atracție a unității comerciale respective. Această studiere permite stabilirea extensiunii și limitelor ariei de atracție comercială a magazinului din punctul de vedere al entității familiei și nu al clientului propriu-zis: caracteristicile familiei, atitudinea față de cumpărare, neachiziționarea produselor magazinului supus cercetării.

Cercetarea pieței în scopul corelării producției cu consumul solicită, așadar, individualizarea nevoilor, comunicarea acestor nevoi producției și transmiterea produselor la timpul potrivit în rețeaua comercială. Pentru aceasta este nevoie de organizarea științifică a cercetării în scopul **observării faptelor, construirii ipotezelor și previziunii fenomenelor.**

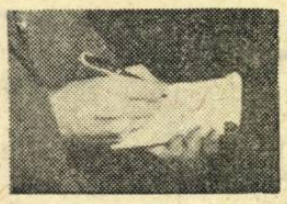

din bloc-notesul cronicarului

Mărfarele aeriene

În mai puțin de 10 ani — scria recent LES ECHOS — avioanele-mărfar de peste 100 tone încărcătură vor brăzda marile rute aeriene.

Într-adevăr, deși apariția lor a fost marcată experimental abia în 1958, rezultatul este că azi, traficul aerian de mărfuri înregistrează creșteri la scară mondială de 25% pe an. O comparație valorică a avantajelor utilizării acestor mijloace de transport al mărfurilor comparativ cu cel al altor mijloace de transport tradiționale, în special maritim, duce la concluzii interesante. Din tabelul reprodus după aceeași publicație, privind două categorii de mărfuri : piese detașate de material mecanografic și aparate științifice de precizie, reiese că diferența costului de transport este mai mult decît elocventă.

Piese detașate de material mecanografic	Ruta : Paris — New York : un an	
	transport maritim	tranport aerian
Costul ambalajelor	24 000 franci	12 000 franci
Costul pierderilor	5 200 „	1 100 „
Prețul transportului : portul destinației — magazia destinatar	6 600 „	—
Cheltuieli de tranzit	5 000 „	—
Costul de înmagazinare	20 000 „	12 000 „
Aparate științifice de precizie	**ruta : Milwaukee — Paris : un an**	
Ambalaj	1.008,00 dolari	216,00 dolari
Costul de transport la punctul de destinație	1.320,00 „	180,00 „
Prețul de tranzit	240,00 „	—
Cheltuieli de înmagazinare	5.947,00 „	3018,00 „

Evident că — subliniază ziarul — rezultatele vor fi cu atît mai bune, cu cît acest mijloc de transport se va extinde pe scară largă în ceea ce privește mărfurile uzuale și mai puțin scumpe care, la ora actuală, reprezintă 90% din traficul maritim transatlantic.

Biblioteca... patentelor

Dacă un vizitator al Bibliotecii centrale de patente din Praga ar studia numai timp de o oră, fiecare patent depozitat aici, pentru a lua cunoștință de toate documentele i-ar trebui 1370 ani. Biblioteca cuprinde 12 milioane patente din 26 de țări. Fondurile ei se completează anual cu aproximativ 300 000 de documente noi.

Un ciudat subiect de dispută

Este oare armamentul o marfă perisabilă ? Întrebarea nu prezintă la ora actuală doar un interes teoretic... Soarta miilor de tone de arme și muniții livrate de S.U.A. aliaților din N.A.T.O. a devenit obiect de dispută. Din audierile unui subcomitet senatorial s-a aflat că armamentul american deținut de statele vest-europene a devenit o sursă neașteptată de profituri și de... influență. Procedeul revinderii acestor arme unor țări în curs de dezvoltare a trezit „indignarea" în rîndurile senatorilor nu din altă cauză, ci doar dintr-un considerent practic imediat : aliații din N.A.T.O. efectuează vînzările în secret și nu dau cota-parte furnizorilor inițiali.

Cantitățile de arme „învechite" iau însă proporții în fiecare an. O personalitate influentă din Departamentul de Stat, Jeffrey Kitchen, a declarat în fața subcomitetului că în 1970 „va exista în Europa un surplus de aproximativ 7 000 de tancuri M-47 și M-48, ceea ce constituie un motiv de îngrijorare". Președintele lui „International Armament Corporation", Samuel Cummings, a căutat să identifice state care au devenit adevărate „case de schimb".

Elicopterul cu rotor nearticulat

Recent și-a făcut probele de zbor, elicopterul cu rotor nearticulat BO-105 construit de uzinele „Bölkow" din R.F.G. Noua realizare, care a costat 40 milioane de mărci, se bazează pe un rotor fără articulații, ale cărui lame sînt con-

fecționate din material sintetic întărit cu fibre de sticlă. Extrem de rezistente, ele pot suporta o greutate pînă la 200 tone și pot transporta cinci persoane. Renunțarea la articulațiile pivotante și batante contribuie la scăderea considerabilă a cheltuielilor de producție și a celor de întreținere (care la elicopter au mare importanță).

Dar, deși licențe pentru construirea noului elicoper au și fost vîndute peste graniță, pentru amortizarea cheltuielilor lui de elaborare și producție — menționează ziarul SÜDDEUTSCHE ZEITUNG — *este nevoie de desfacerea unui număr de 200—300 asemenea aparate.*

Succesele... ploii „dirijate"

Experiențele de provocare a ploii făcute în Australia între 9 august și 14 noiembrie anul trecut s-au soldat cu un succes complet : recolta de grîu a înregistrat un surplus valoric de două milioane de dolari australieni, în timp ce „ploile dirijate" nu au costat decît 15 000 de dolari. Potrivit programului stabilit de Ministerul Agriculturii și Organizația australiană de cercetări științifice și industriale, norii au fost pulverizați cu iodid de argint. Volumul ploii a crescut cu 2,8 cm în raport cu media normală și a înregistrat o diferență de 28% față de regiunile învecinate.

Cît costă un copil

Cît costă un copil ? Ce influență are asupra viitorului acestuia profesiunea și pregătirea părinților ? Acestor întrebări li s-au dat pentru prima oară răspunsuri exprimate în cifre și prezentate într-un volum de 600 pagini pe care-l au acum la îndemînă toți cei ce răspund de politica socială franceză. Pentru a realiza această anchetă fără precedent în Europa — menționa L'EXPRESS —, s-a cerut unui număr de 1000 familii franceze să-și țină cu scrupulozitate evidența cheltuielilor timp de un an. După aceea, specialiștii „Centrului de cercetări și documentare" din domeniul consumului au prelucrat 700 000 cartele perforate timp de doi ani și jumătate. Potrivit rezultatelor (care i-au surprins adeseori chiar și pe specialiști), o familie cu venituri medii (16 500 franci anual), cheltuiește pentru hrana unui copil între 660—770 franci, respectiv ceva mai puțin de 2,20 franci pe zi. Cu cît numărul copiilor crește, cu atît scad și cheltuielile pe fiecare copil. Totalizînd cheltuielile, s-a ajuns la următoarele cifre : anual, un copil costă 1870 franci, doi copii — 3520 franci, trei copii —4950 franci. În medie, fiecare copil reprezintă o cheltuială anuală de 1650 franci din care 45% numai pentru hrană.

Dar ceea ce este cel mai prețios pentru viitorul copilului — remarca aceeași revistă — nu privește în cazul Franței, atît sumele cheltuite pentru bunăstarea sa materială, cît profesiunea și nivelul de pregătire al tatălui. Nici un singur francez al cărui tată nu și-a terminat școala elementară — subliniază L'EXPRESS — nu a izbutit să ajungă la un post de conducere. Aproape jumătate din cadrele superioare sînt fii ai unor cadre superioare. Statisticienii care au lucrat la acest studiu au relevat nemulțumirea pe care o stîrnește această stare de lucruri.

Penurie de nichel ?

Decizia autorităților de la Washington de a nu permite anul acesta deblocarea stocurilor strategice de nichel și embargoul impus de guvernul american asupra vînzărilor deșeurilor de nichel, creează o situație dificilă în industria oțelurilor speciale care de mai mulți ani înregistrează o creștere de 20% pe an.

Producția nichelului în țările occidentale a trecut de la 297 000 tone în 1965, la 317 000 tone în 1966. În anul trecut, consumul a fost însă de 365 000 tone. Diferența a fost acoperită prin deblocarea stocurilor strategice americane și a stocurilor canadiene. Dar, grevele ce au avut loc în 1966 la minele exploatate de societatea „International Nickel of Canada", principalul producător mondial (237 000 t în 1966), au dus la scăderea stocurilor. Pentru a putea face [illegible] acestui deficit între cerere și ofertă, noi prospecțiuni miniere au fost întreprinse în Guatemala, Indonezia, Filipine, Australia și Noua Caledonie.

Bilanț geologic

În decursul anului 1966 geologii sovietici au descoperit 72 de noi zăcăminte de petrol, gaz, metale neferoase și rare, aur și alte minerale. Sondajele prospecțiunilor zăcămintelor de petrol au reprezentat 2 200 000 metri de săpături în adîncime. Au fost organizate, pe întregul teritoriu al Uniunii Sovietice 10 000 de expediții de prospecțiuni, 12 000 de foreze, 7000 de grupuri electrogene, 50 000 de camioane, 13 000 de tractoare și alte utilaje mari au fost folosite în aceste vaste cercetări. Dintre cei peste 500 000 de lucrători care au luat parte la operațiunile de prospecții — semnalează LES NOUVELLES DE MOSCOU — *100 000 sînt specialiști, diplomați ai școlilor superioare sau tehnice din ramura geologiei.*

C. GRIGORE

PE GLOB

■ **Cel de-al 99-lea congres al sindicatelor engleze (Trade Unions) va avea loc la 4 septembrie la Brighton. Principalul punct de pe ordinea de zi și care — după aprecierea ziarului LES ECHOS — va suscita cele mai vii discuții, va fi politica prețurilor și salariilor adoptată de guvernul Wilson.**

● **Senatul american a respins cu 51 voturi contra 35, un amendament prin care se cerea să se interzică Băncii de export-import finanțarea vînzării de mașini-unelte americane în valoare de 50 milioane de dolari pentru fabrica de automobile construită de „Fiat" în U.R.S.S. Amendamentul a fost prezentat de senatorul republican Everett Dirksen în cadrul dezbaterilor asupra activității Băncii de export-import.**

Senatul a adoptat apoi cu 56 voturi contra 26 un amendament prezentat de Harry Byrd, senator democrat, cerînd să se interzică Băncii de export-import finanțarea comerțului cu țările care mențin relații comerciale cu R.D. Vietnam sau cu orice altă țară aflată în conflict armat cu S.U.A.

■ **Un important zăcămînt de săruri chimice, evaluat la 250 milioane de tone, a fost descoperit recent la Bsida (Libia). Experții apreciază că produsele chimice descoperite sînt de o asemenea valoare, încît ele vor ocupa locul doi după petrol, în exportul Libiei.**

■ **Proiectul de buget al Italiei pe anul 1968 a fost primit favorabil în cercurile economice — menționează AGEFI. Bugetul prevede, printre altele, o diminuare a deficitului global cu circa 15 miliarde de lire, o creștere cu 11,2% a încasărilor și cu 9,6% a cheltuielilor.**

■ **Ziarele din Cairo semnalează că guvernul egiptean a hotărît construirea unui nou port petrolier pe coasta mediteraneană, în vecinătatea Libiei. Noul port va fi astfel echipat încît să poată exporta 30—40 mii de barili pe zi. Inițiativa a fost generată de descoperirea unor importante zăcăminte petroliere la El Alamein.**

■ **Tratativele începute recent la Tokio între societatea americană „Kerr-McGee" și Institutul industrial atomic japonez, pentru exploatarea în comun a bogatelor zăcăminte de uraniu din regiunea lacului Elliot (Canada) au fost întrerupte. Potrivit presei occidentale, întreruperea tratativelor s-ar datora condițiilor impuse de societatea americană și considerate drept „inacceptabile" de partea japoneză.**

■ **Potrivit unui comunicat al Ministerului de Finanțe, balanța de plăți a Franței s-a încheiat în anul fiscal 1966 cu un deficit de numai 1 690 milioane de franci, față de 4 748 milioane cît reprezenta acest deficit în 1965, și 3 931 milioane în 1964.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Taigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 34 (210)
VINERI
25 august 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

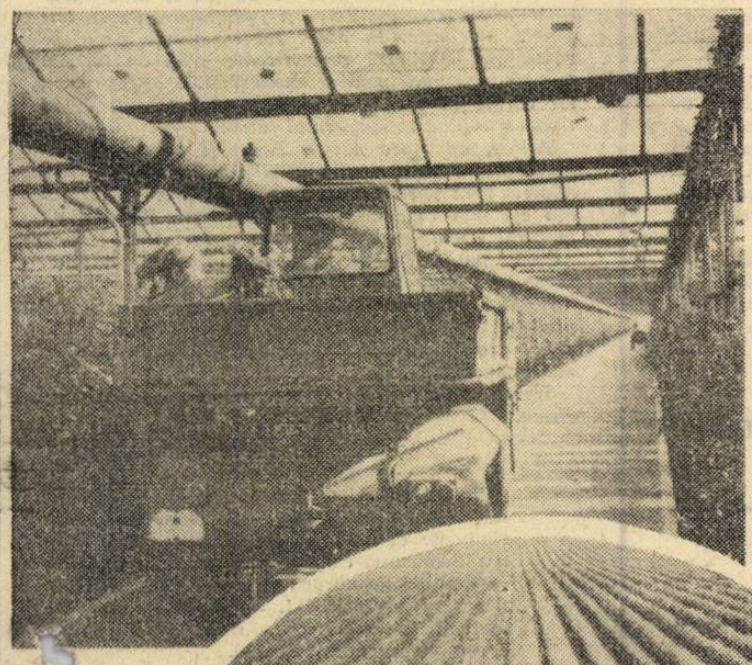

IN UNITĂȚILE AGRICOLE DE STAT

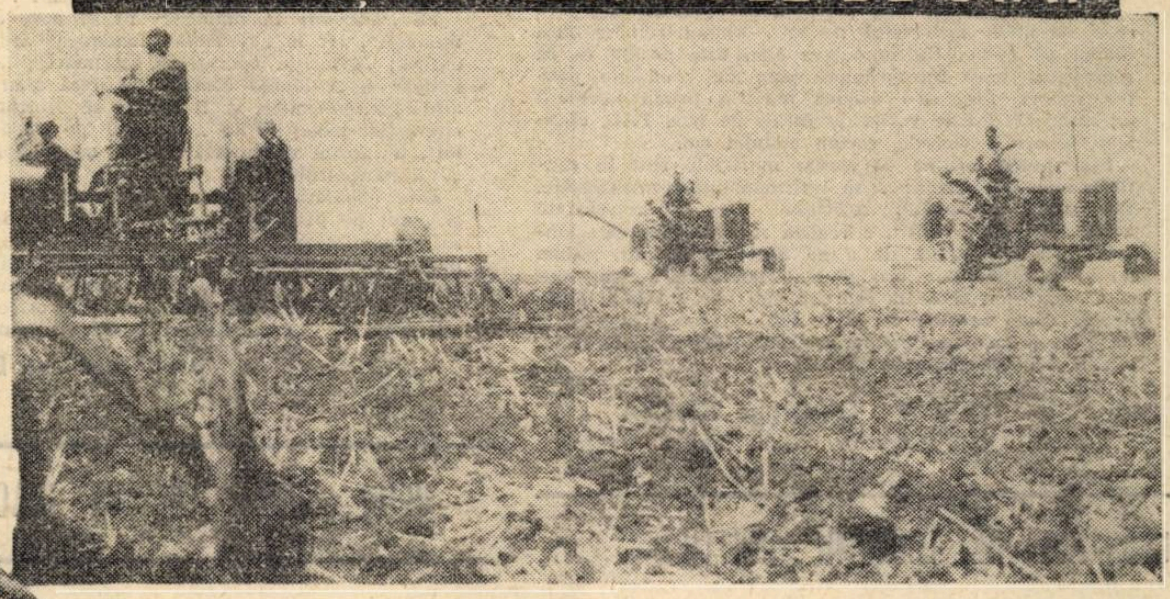

cîmp larg afirmării

în paginile 8 - 9

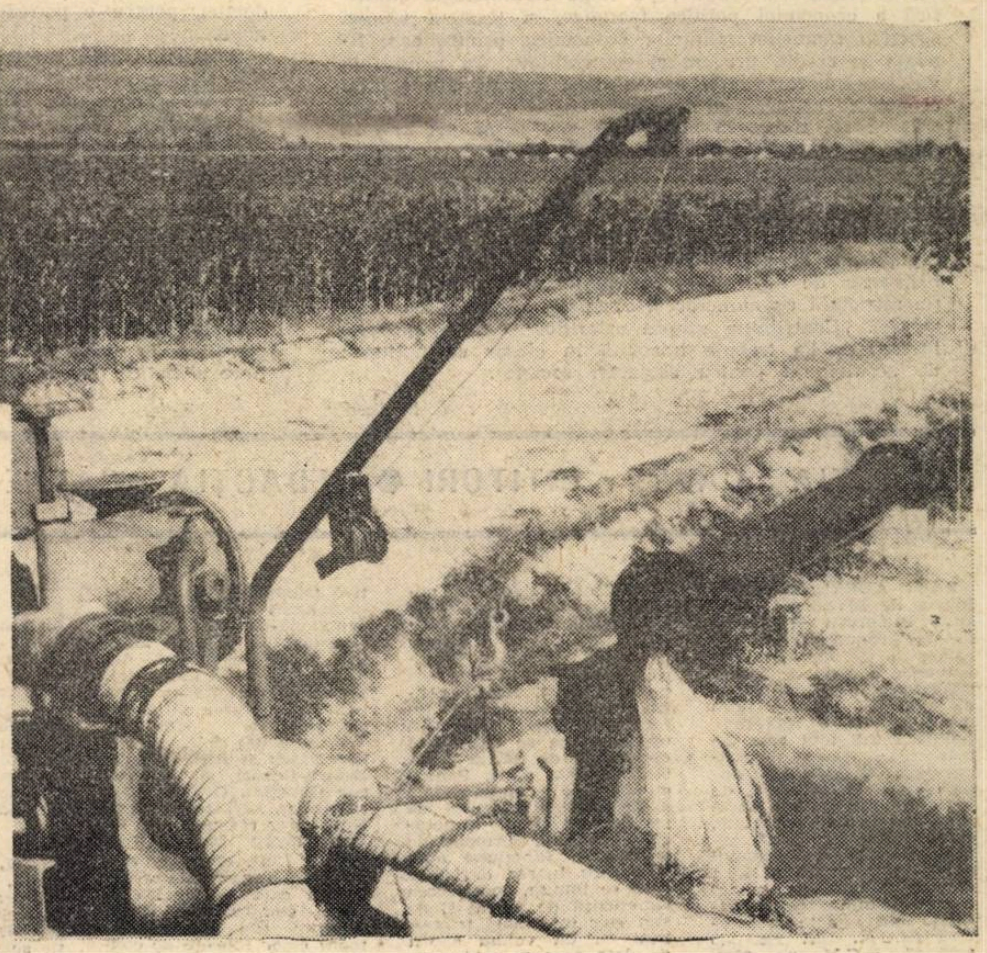

noilor forme de organizare

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

PLANUL ȘI MATERIA PRIMĂ

IN zadar a căutat comisia de organizare științifică a producției și a muncii din întreprinderea noastră să propună măsuri eficiente pentru folosirea cît mai rațională a spațiilor existente, pentru reamplasarea utilajelor în flux continuu, introducerea de noi procedee tehnologice etc., deoarece aprovizionarea tehnico-materială a atelierelor lasă uneori de dorit. Lipsa repartițiilor unor materiale necesare execuției de mobilă — atît pentru producția destinată exportului cît și pentru piața internă — ne produce multe neajunsuri.

În fiecare an, întocmim un plan de aprovizionare prin care solicităm materialul necesar. Planul rămîne însă numai pe hîrtie. Nu înțelegem cum este posibil ca să repartizezi unei întreprinderi plan de producție pentru export, fără să-i asiguri materia primă necesară executării ei ? Este vorba de furnir de nuc, PAL, abrazive, lacuri și vopsele, carton ondulat etc.

S-ar putea susține că aceste materiale sînt în cantități mici. Ne permitem să infirmăm însă această părere. Ele există în cantități suficiente, dar sînt repartizate necorespunzător. Pentru a realiza sarcinile de plan, sîntem puși în situația de a ne aproviziona cum putem de la unitățile care produc materialele ce ne sînt necesare, precum și de la cele care sînt aprovizionate peste nevoi. Toate acestea cer însă mijloace de transport și forță de muncă suplimentară — cheltuieli care, în final, duc la scumpirea produselor.

Gheorghe BURCEA
director, I.O.I.L. Rîmnicu Vîlcea

GLOSARUL DE ECONOMIE POLITICĂ

AM studiat cu atenție în numerele revistei „VIAȚA ECONOMICĂ" din acest an, rubrica **Glosar al dicționarului de Economie politică.** Îmi exprim satisfacția că viitorul dicționar va conține, pe lîngă terminologia științifică a economiei politice teoretice, și termeni tehnici specifici ramurilor științelor economice, printre care finanțe și credit, precum și contabilitate. Cu privire la vocabularul folosit de aceste două ramuri ale științei economice aș dori să fac unele sugestii.

Dacă s-a trecut în glosar „acont", să se prezinte în afara termenului înrudit de „avans" și cel de „arvună". La „buget" este trecut în paranteză : local, de stat sau central. În felul acesta, se lasă impresia că bugetul local nu ar face parte din bugetul de stat și de aceea, este necesară o altă formulare (de exemplu : buget local, republican, al asigurărilor sociale etc.). La „circulație bănească" de adăugat și „circulație monetară" (circulație monetară cu numerar și circulație bănească fără numerar). „Contribuție asupra salariilor" este o expresie improprie. Ea trebuie înlocuită în glosar cu noțiunea de „contribuții pentru asigurări sociale".

La „control" s-a omis să se treacă „control bancar", iar la „credit" este oportun să se prezinte și „creditul public" (nu creditul de stat, cum îl numesc greșit unii economiști). Nu agreăm termenul „credit nerambursabil". După părerea noastră, dacă este nerambursabil nu mai poate fi vorba de credit în sensul propriu. La „decontări" este necesar de adăugat „decontări fără numerar". Adjectivul trecut în paranteză la expresia „fonduri împrumutate" (atrase) lasă să se înțeleagă că fondurile atrase ar fi fonduri împrumutate și invers. În realitate, fondurile atrase sînt altele decît creditele bancare, în majoritatea cazurilor fiind asimilate cu fondurile proprii. De aceea, credem că ar fi bine ca cei doi termeni să fie tratați separat. Sîntem de părere ca adjectivul „capitală" de la termenul „investiție capitală" este de prisos pentru că toate investițiile sînt „capitale". Mai nimerit ar fi să se treacă în dicționar „investiții centralizate" și „investiții necentralizate".

La „emisiune în numerar" ni se pare de prisos „în numerar", iar la „evidență economică" ar fi indicat de extins : „evidență operativă", „primară", „evidență statistică" și „evidență contabilă" ; dacă s-au prezentat și alte legi economice, ar fi indicat să se trateze și „legea circulației bănești". La „migrație" pe lîngă „a capitalului", a „forței de muncă" și „a mărfurilor", propunem și „a numerarului".

Este necesară o corelare, între „piață neorganizată" și „preț pe piața țărănească". La „plan de credite" să se întrebuințeze singularul, fiind mai cuprinzător, respectiv „plan de credit", iar cînd se prezintă termenul „resurse", pe lîngă cele trecute în glosar, să se mai adauge și „resurse de creditare". În orice caz, termenul „resurse" să nu fie confundat cu „surse".

prof. Iordache DIMITRIU
Iași

ORICE BOALĂ ARE UN LEAC

BILANȚUL anului 1966 atestă existența unui procent ridicat de morbiditate și mortalitate a animalelor în raionul Curtea de Argeș. Un calcul sumar arată că, numai în acest an, pierderile datorate morbidității și mortalității animalelor se ridică la circa 5 milioane lei, la care se adaugă pagubele reieșite din scoaterea din ciclul producției, pentru o perioadă de timp, a animalelor bolnave.

Desigur cauzele acestei situații sînt multiple. Unele sînt trecute în grupa mult discutatului „paravan al calamităților naturale". Altele însă au la bază o slabă preocupare gospodărească a celor ce lucrează în sectorul zootehnic : alimentația necorespunzătoare în care adeseori intră furaje de slabă calitate (mucede și toxice) recoltate tardiv și care nu asigură animalelor rații echilibrate ; îngrijirea insuficientă a pășunilor și fînețelor, multe din ele fiind mlăștinoase, necurățate de lăstărișuri și buruieni, de cuie, sîrmă, cioburi etc., ceea ce duce la menținerea fasciolozei, căpușilor și predispuse la îmbolnăviri digestive prin corpi străini.

Scriptele ADAS-ului arată că, în 1966, peste 40% din pierderile la ovine, deci circa 1100 oi, au fost răpite de fiare sălbatice. (Pe la noi n-or fi oare vînători ?).

În șirul cauzelor morbidității și mortalității animalelor, trebuie amintită neapărat lipsa unui serviciu de ecarisaj regional bine organizat și dotat.

Bineînțeles, existența procentului ridicat de morbiditate și mortalitate, este datorat în cea mai mare parte asistenței sanitar-veterinare insuficiente : numărul redus de circumscripții veterinare și tehnicieni calificați. Astfel, în raion se găsesc circumscripții veterinare ce cuprind 4—6 comune mari și risipite, cu sate și cătune greu accesibile. În această situație sînt, indeosebi, circumscripțiile veterinare Domnești, Corbeni, Stroiești și comunele Mălureni, Tutana, Brăduleț, Mușătești, Urlușești.

Și cum orice boală are un leac, considerăm că și antidotul situației prezentate aici poate, dar mai ales trebuie, să fie găsit.

Ion MICUȚ
medic veterinar — Curtea de Argeș

Din corespondența săptămînii

INIȚIALE PĂGUBITOARE

CITITORUL revistei noastre, tov. **Fr. NAGY,** *economist la C.L.D.C.-Cluj, ne scrie că drumul cărții de la tipografie și pînă la cititorul din mediul rural este prea lung, destul de întortocheat și deosebit de costisitor. Întocmită din inițiale, această cale a cărții arată astfel : de la tipografie cartea merge la B.D.C., care o expediază la C.L.D.C. De aici, cartea pornește către I.C.I. sau I.C.R. de unde este călăuzită spre magazinul sătesc.*

Pe drumul dintre aceste inițiale, cartea este însoțită de numeroase hîrtii ajutătoare (note de comandă, facturi, documente de transport și de decontare, acte adiționale, și, în unele cazuri, dosare de litigii pentru refuzuri de plată) la a căror întocmire lucrează numeroși funcționari de la inițialele pomenite. În acest fel se pierde timp, se cheltuiesc bani fără rost (fiecare grup de inițiale trebuie retribuit pentru antiserviciile ce le face), iar cartea parcurge cu încetinitorul drumul de la tipografie pînă la magazinul sătesc.

Astăzi, un mare număr de cărți parcurge drumul din București — de la binecunoscutul serviciu „Cartea prin poștă" — pînă la domiciliul cititorului din cel mai îndepărtat cătun al țării. Pornind de la acest exemplu, cititorul nostru se întreabă dacă nu s-ar putea renunța la unele grupuri de inițiale, care produc pagube însemnate. În locul lor să se înființeze un serviciu pe lîngă Centrocoop, care, preluînd cărțile de la edituri sau tipografii, să le expedieze direct magazinelor sătești. Nu ar fi oare mai avantajos ?

Sîntem siguri că da. Centrocoopul ne poate confirma.

D. TĂRNĂUCEANU

P.S. Pentru cei neinițiați în misterele inițialelor dăm dezlegarea celor folosite în rîndurile de mai sus : B.D.C. = Baza pentru desfacerea cărții din București ; C.L.D.C. = Centrul de librării și difuzare a cărții din fiecare regiune ; I.C.I. = Întreprinderea comercială interraională ; I.C.R. = Întreprinderea comercială raională.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

RADU AUREL, inspector, Banca de Investiții, f. Nr. 1 Oraș București — Referitor la propunerea de decalare a termenului de înaintare a dării de seamă statistice „Inv. 1 lunar" de la 1 la 4—7 ale lunii următoare celei raportate, opinia D.C.S.-ului este următoarea : „Darea de seamă respectivă nu se completează de beneficiarii de investiții înainte de expirarea perioadei raportate, ci în prima zi după expirarea acesteia. Termenul scurt de înaintare a dării de seamă „Inv. 1 lunar" este determinat de prevederile unor acte normative (H.C.M. nr. 2000/1965 art. 22, H.C.M. nr. 2980/1966 art. 45 etc.) care prevăd obligativitatea urmăririi operative a îndeplinirii planului de investiții. Dacă darea de seamă „Inv. 1 lunar" s-ar completa pe data de 4—7, realizările raportate de beneficiarii de investiții prin această dare de seamă ar putea să difere de plățile efectuate de bancă, deoarece pînă la această dată nu se efectuează decontarea, programele de lucru înaintîndu-se Băncii de Investiții pînă la data de 7. Dările de seamă statistice nefiind instrumente de decontare, nu ar fi just ca raportarea statistică a investițiilor să fie amînată pînă la perfectarea documentelor de plată.

Pentru urmărirea realizării planului de investiții, întreprinderile beneficiare comunică telefonic fondurile tutelare pe data de 1 ale lunii, principalii indicatori cu privire la realizările din luna precedentă și totodată înaintează prin poștă formularul „Inv. 1 lunar" care cuprinde un număr mai mare de indicatori și prin care se confirmă și cifrele raportate telefonic. Pe baza datelor comunicate telefonic, ministerele și celelalte organe centrale întocmesc centralizatorul „Inv. 1 lunar" pe care-l depun la Direcția Centrală de Statistică pe data de 3. Aceste centralizatoare servesc la întocmirea unei informări operative ce se înaintează conducerii de partid și de stat pe data de 6. Pentru cunoașterea multilaterală a îndeplinirii planului de investiții (volum, structură, capacități, termene de punere în funcțiune etc.) și pentru luarea deciziilor care se impun, conducerea superioară de partid și de stat este informată trimestrial cu un volum sporit de date care se obțin numai prin darea de seamă „Inv. 1 trimestrial" al cărei termen de înaintare de către întreprinderi este data de 10. Avînd în vedere cele de mai sus, apreciem că, deocamdată, propunerile nu pot fi acceptate".

UN GRUP DE ECONOMIȘTI, U.R.C.C. Dobrogea — Ne bucură faptul că multe din materialele publicate în revista noastră vă sînt de folos. În nr. 31, am publicat articolul „Extinderea unor forme moderne și eficiente de comerț la sate" și în care sînt dezbătute probleme ce răspund întrebărilor dv.

CONSTANTIN ARMAND, tehnician, Constanța — Direcția generală de utilaj energetic, metalurgie și construcții din M.I.C.M. nu este de acord cu semnalările critice la adresa agregatelor frigorifice fabricate în țară. În răspunsul trimis redacției, se precizează că agregatul frigorific de tip 2CV-4,5 fabricat de Uzina „Tehnofrig"-Cluj pentru rețeaua comercială a fost asimilat în anul 1959. Rezolvarea constructivă (compresor deschis cu presetupă) și principiul de funcționare, sînt folosite și astăzi pe o scară largă în țările avansate din punct de vedere industrial. Firme cu renume pe piața mondială fabrică și astăzi compresoare similare : Westinghouse (S.U.A.), Robert Bosch și APE (R.F.G.) Brown-Boveri și Autofrigor (Elveția), Gramm (Danemarca), Dell'Orto (Italia), Kelvinator (Franța) etc. De altfel însăși Uzina „Tehnofrig"-Cluj, exportă asemenea agregate. Materialele din care se fabrică aceste compresoare, sînt similare sau corespunzătoare celor folosite de constructorii de compresoare în alte țări. Uzina constructoare livrează anual cantități mari de piese de schimb pentru agregatul frigorific în cauză, pe bază de repartiții. Dacă se solicită din timp aceste piese de schimb, Uzina „Tehnofrig" le asigură.

Din verificările făcute de uzină la diferite unități beneficiare, unde s-au ars motoarele agregatelor, s-a constatat că automatele de protecție nu au fost cele potrivite. Uzina „Tehnofrig" depune eforturi atît pentru ridicarea calității agregatelor frigorifice actuale, cît și pentru asimilarea unor produse noi, corespunzătoare necesităților și exigențelor mereu crescînde ale celor care le întrebuințează.

MIHAI VEȘA, Luduș — Pînă în prezent nu s-au reglementat posibilitățile de echivalare pe bază de examene de diferență a studiilor liceului teoretic, cu studiile actualelor licee economice. În cazul cînd vor apărea asemenea reglementări, ele vor fi publicate în presă.

GH. CIOBOTA, Brăila — Fiind absolvent al școlii profesionale și al școlii medii de cultură generală, și avînd peste cinci ani vechime în meserie, puteți fi încadrat, cu verificarea cunoștințelor de bază, în funcția de tehnician II. Pentru a ocupa funcția de tehnician I este necesar să aveți, în plus, un stagiu de cel puțin 5 ani în funcția de tehnician II.

UN GRUP DE SALARIAȚI, Direcția regională C.F.R. — Craiova — În conformitate cu Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 2044/1967 statele de funcții se aprobă de conducerile întreprinderilor care sînt competente să aprecieze dacă la un anumit compartiment de muncă este necesar să se prevadă funcția de contabil II sau funcția de contabil I. După aplicarea Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 328/1967, limitele de salarizare prevăzute pentru merceologi nu sînt mai mici față de cele prevăzute pentru contabili de același nivel. Funcția de contabil nu poate fi asimilată cu funcția de tehnician, conținutul muncii acestor funcții fiind diferit.

În ce privește celelalte întrebări veți primi răspunsul ulterior.

CONSTANTIN MOISE, Energo-Construcția, București — Conducătorii auto, angajați ai unităților de construcții-montaj, care transportă cu autocamioanele materialele necesare șantierelor, nu au dreptul să primească indemnizații pentru gestiune. În perioada transportului, această gestiune intră în obligațiile lor obișnuite de muncă.

UZINELE CHIMICE TURDA

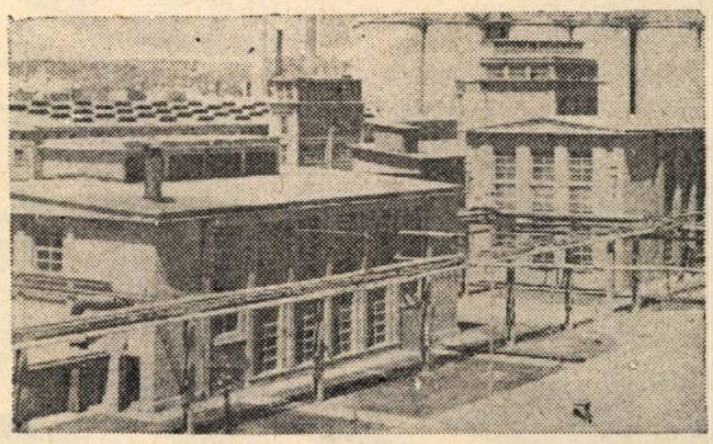

● **PRODUSE CLORO-SODICE :**
- hidroxid de sodiu leșie
- acid clorhidric soluție 32%
- acid clorhidric pro analisi
- clorură de var
- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- sodă caustică tehnică 98–99%

● **INSECTICIDE CLORURATE :**
- detexan
- hexaclorciclohexan

● **PRODUSE CLORURATE :**
- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- clorură ferică

● **MASE PLASTICE :**
- policlorură de vinil suspensie și emulsie

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție :
- hidroxid de calciu (șlam)

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910–1911–1912, interior 157.

UN PRIM BILANȚ PRIVIND ORGANIZAREA ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII

C. HIDOȘ
vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării

AU trecut patru luni de la începerea acțiunii privind organizarea științifică a producției și a muncii în întreprinderile industriale, inițiată de conducerea de partid și de stat în cadrul complexului de măsuri stabilite de Congresul al IX-lea al partidului pentru ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități economice.

În colectivele de lucru formate în cadrul întreprinderilor, ministerelor și în colectivul coordonator pe economie au fost antrenate peste 15 000 de cadre de specialitate din unitățile de producție, institute de cercetări de ramură, ministere și organe centrale de stat de sinteză. Au participat de asemenea un număr de aproximativ 200 de specialiști din cadrul Academiei Republicii Socialiste România, Ministerului Învățămîntului, Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale și Comitetului de Stat pentru Protecția Muncii. Întreaga acțiune se desfășoară sub îndrumarea organelor de partid. În acest scop la nivel regional, au fost formate colective care au activat pe lîngă comitetele regionale de partid. Ele au îndrumat și controlat permanent activitatea colectivelor de lucru din întreprinderi.

● O temeinică pregătire

TEMATICA privind organizarea științifică a producției și a muncii aprobată de Comitetul Executiv al Comitetului Central al partidului a fost adaptată specificului fiecărui minister și ramură de producție și difuzată întreprinderilor. Concomitent, s-a făcut un amplu instructaj asupra scopului urmărit, asupra temelor ce urmau a fi studiate, asupra metodelor de lucru etc. Pentru ca activitatea colectivelor de lucru să se desfășoare în mod organizat, pentru ca să fie orientată spre problemele esențiale, precum și pentru o bună coordonare a muncii membrilor acestora, fiecare colectiv și-a elaborat un plan de muncă, în care s-a prevăzut concret ce studii se întreprind, cine răspunde de efectuarea lor și pînă la ce dată sînt întocmite. Minuțios pregătită și bine orientată, activitatea majorității colectivelor s-a desfășurat în bune condițiuni.

Pentru a sprijini colectivele din întreprinderi în elaborarea diferitelor studii, unele ministere au analizat cele mai bune realizări ale întreprinderilor fruntașe, cele mai înalte randamente obținute la instalațiile și utilajele ce se regăsesc în mai multe întreprinderi din țară, sau a indicilor atinși la același echipament în țările dezvoltate din punct de vedere economic etc.; rezultatele au fost comunicate tuturor celorlalte întreprinderi cu profil similar sau care erau dotate cu același tip de utilaje. De pildă, Ministerul Economiei Forestiere a analizat comparativ productivitatea fizică a muncii realizată la producerea cherestelei de rășinoase, de foioase, tari și moi, placaj, PAL, PFL, mobilă corp, relevînd cei mai înalți indici atinși în țară. precum și indicii obținuți în unele țări dezvoltate industrial. Aceste elemente de comparație au fost transmise tuturor întreprinderilor care au în fabricație produsele respective. O analiză asemănătoare a fost efectuată de Ministerul Industriei Ușoare, scoțind în evidență parametrii cei mai ridicați de funcționare a unor utilaje cu care sînt dotate fabricile de confecții, textile și tăbăcărie, precum și nivelul atins la utilaje similare în străinătate.

Datele respective au fost folosite de întreprinderi pentru a compara nivelul propriu cu performanțele altor unități de producție, în scopul stabilirii măsurilor necesare pentru atingerea în cel mai scurt timp a acestor performanțe.

Tot în același scop, au fost efectuate largi schimburi de experiență. Pe această linie se înscrie, de pildă, inițiativa Comitetului orășenesc București al P.C.R. de a organiza Cabinetul de informare tehnico-economică.

În răstimpul celor patru luni, **colectivele de lucru au elaborat aproximativ 23 000 de studii, iar soluțiile preconizate în circa 6 000 dintre acestea, adică în peste un sfert, au și fost pînă acum aplicate.**

● Citeva concluzii semnificative

DEȘI este prea devreme pentru a face bilanțul final al acestei acțiuni, putem totuși desprinde citeva concluzii semnificative.

Se remarcă, în primul rînd, faptul că **un însemnat număr de studii s-a axat pe analiza modului cum sînt folosite capacitățile de producție,** scoțindu-se în evidență rezervele existente și determinîndu-se pe această bază, sporirea producției globale peste prevederile planului. Prin folosirea completă a suprafețelor de producție și a utilajelor sau prin eliminarea locurilor înguste va fi posibilă o creștere sensibilă a producției în numeroase întreprinderi. De pildă, din studiile efectuate la Uzina de vagoane din Arad a reieșit că la turnătoria de oțel. prin creșterea indicelui de încărcare pînă în 1970 de la 1,8 t/mp la 2,5 t/mp, se va obține o sporire a producției de peste 750 t/an oțel. La Întreprinderea metalurgică-Aiud, prin folosirea mai bună a suprafețelor de producție la secția construcții metalice se va realiza un spor de producție de 400 t pînă la sfîrșitul anului 1967, cite 1000 t în 1968 și 1969 și 1700 t în anul 1970. Prin eliminarea locurilor înguste, fără investiții suplimentare, la Uzina de alumină din Oradea se va obține peste prevederile planului cincinal 40 000 tone alumină, reprezentînd circa 104 milioane de lei. Folosirea mai bună a capacităților de producție va conduce la Uzina de utilaj petrolier „1 Mai"-Ploiești la sporirea producției globale cu 20 milioane de lei, la Fabrica de ciment din Medgidia — cu 40 000 tone ciment anual etc.

O atenție deosebită s-a acordat întreprinderilor, secțiilor și instalațiilor puse în funcțiune în ultimii ani și care nu-și realizau parametrii proiectați. De pildă, în industria chimică, în cursul șesenalului au intrat în producție 117 instalații noi sau secții modernizate, din care 53 se găseau la începutul anului 1967 sub parametrii prevăzuți în studiile tehnico-economice. Ca urmare a măsurilor luate în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii, 15 instalații și-au realizat parametrii proiectați, iar pînă la sfîrșitul anului 1968, ei vor fi atinși și la celelalte 38. În industria alimentară, la sfîrșitul trimestrului I/1967, dintr-un număr de 21 capacități noi de producție, 12 capacități depășiseră termenul final prevăzut pentru realizarea indicatorilor proiectați. Prin aplicarea măsurilor stabilite în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii, la un număr de 10 capacități de producție există condiții de realizare în 1967 a indicatorilor proiectați, iar la celelalte două în cursul anului 1968.

Colectivele din întreprinderi, ajutate de specialiști din exterior, au acordat, de asemenea, o mare atenție elaborării de studii privind îmbunătățirea programării și urmăririi operative a producției. Pe baza analizei critice a modului cum se face în prezent programarea și urmărirea operativă a producției, ținînd seama de specificul producției, de mărimea întreprinderii, de gradul de integrare și de sistemul de fabricație, au fost relevate posibilitățile pentru aplicarea unor metode adecvate, moderne, bazate pe folosirea metodelor matematice. De pildă, Întreprinderea „Electrobanat"-Timișoara, aplicînd „metoda simplex" de programare liniară, determină un plan complex optim de debitare, prin aplicarea căruia se realizează o economie de 90 tone de metal pe an. La lucrările de reparații ce se efectuează în cadrul Rafinăriei-Brazi, prin aplicarea metodei „drumului critic", s-a ajuns la scurtarea ciclului de reparații a instalațiilor DAV și DE, reducîndu-se cu 39% timpul afectat inițial acestor lucrări și cu 25% numărul de muncitori.

O altă latură principală a activității întreprinderilor în care **au fost efectuate numeroase studii o constituie mișcarea și manipularea materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și produselor,** în scopul stabilirii unei organizări raționale a circuitelor acestora și a reducerii consumului de muncă și a celorlalte cheltuieli legate de aceste operații. Pe această cale s-au obținut rezultate remarcabile, care asigură utilizarea mai rațională a spațiilor de depozitare și a celor de producție — stabilirea unor circuite minime de manipulare și transport, reducîndu-se în mod corespunzător mijloacele utilizate și forța de muncă, s-a îmbunătățit schema de amplasare a depozitelor, a spațiilor de circulație și a utilajelor și s-au stabilit posibilități concrete de folosire a unor metode moderne de organizare a mișcării și manipulării materialelor. De pildă, la Uzina de anvelope „Danubiana", aplicîndu-se metoda de analiză pe bază de grafice a mișcării materiilor prime, materialelor și semifabricatelor la depozitul central de materiale și la secția de amestec, s-a obținut o economie de 518 000 lei anual.

Numeroase analize au fost făcute în întreprinderi atît asupra utilizării timpului de muncă, cît și în legătură cu utilizarea forței de muncă. Studiile au evidențiat însemnate rezerve. De pildă, la Uzina de construcții de mașini-Reșița, utilizîndu-se metoda observărilor instantanee, s-a constatat că gradul de ocupare al unui număr de 798 muncitori din secțiile turnătorie, forje, mecanică ușoară și prese este de numai 90,12%. La secția de zincare a Întreprinderii de sîrmă, cuie și lanțuri din Galați, prin organizarea mai bună a locurilor de muncă, se va obține o creștere a productivității muncii cu 22,5%, ceea ce va conduce la o reducere a prețului de cost cu circa 250 000 lei/an.

Consider că **unul din cele mai importante rezultate obținute este acela al mobilizării și convingerii prin puterea exemplului a unei mase mari de lucrători asupra avantajelor economice ce se pot obține prin organizarea științifică a producției și a muncii.**

Cadrele de conducere și specialiștii din întreprinderi și-au format o imagine mai completă asupra problemelor specifice acestui domeniu de activitate. De asemenea, ei și-au însușit, cel puțin parțial, metodele de cercetare specifice problemelor de organizare științifică a producției și a muncii. În cea mai mare parte, s-a creat o opinie favorabilă pentru abordarea pe baze noi a acestor probleme, pentru a le asigura nivelul științific necesar.

● Pe alocuri încă rutină și conservatorism

ÎN ciuda indicațiilor primite, **în unele întreprinderi, nu s-au elaborat studii pe toate problemele din tematică și nici chiar pentru cele care aveau o importanță deosebită.** De asemenea, **multe colective din întreprinderi nu au aprofundat în mod corespunzător studiile, mulțumindu-se să treacă rapid la elaborarea „planului de măsuri".** Practica demonstrează că în domeniul organizării, rezultate bune nu se pot obține numai pe bază de aprecieri, rutina trebuind să cedeze locul studiului sistematic.

Ca o caracteristică negativă generală se poate spune că **întreprinderile s-au axat prea puțin și uneori de loc pe studierea unor probleme privind organizarea conducerii**

(Continuare în pag. 10)

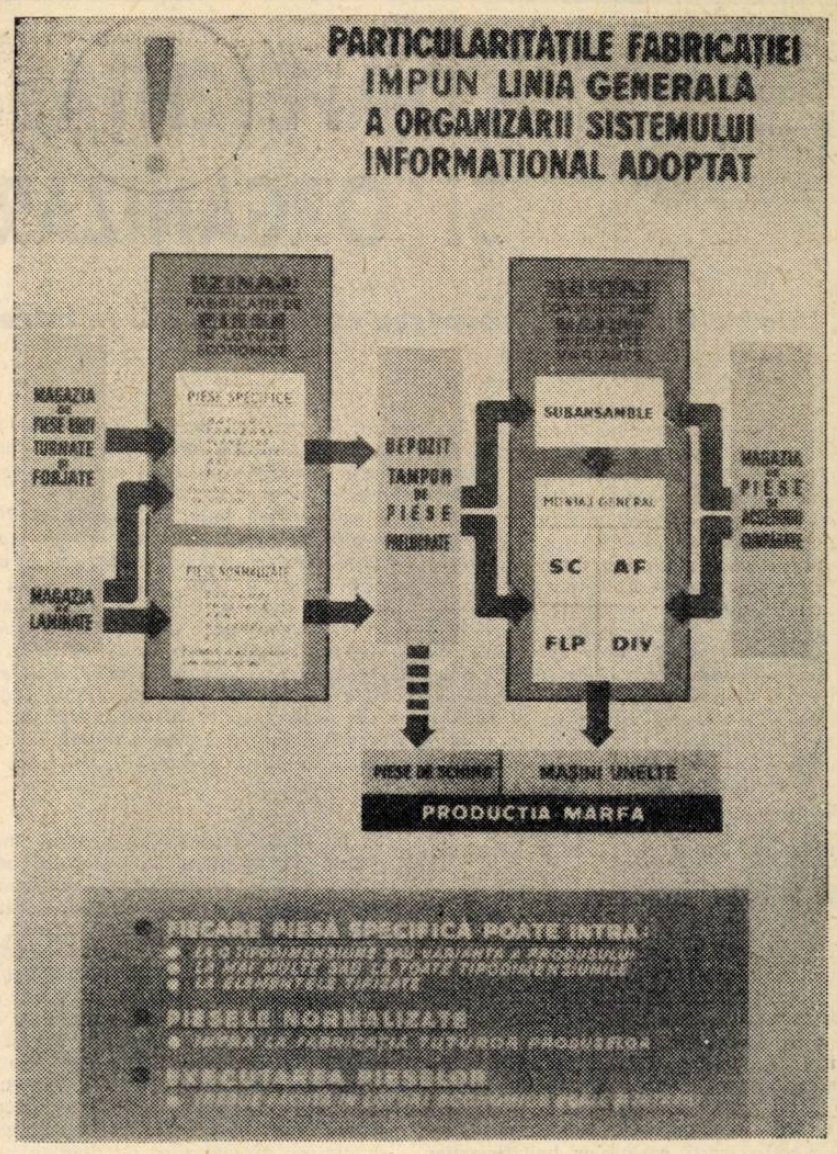

Două din graficele expuse la Cabinetul de informare tehnico-economică - București. O premisă esențială pentru adoptarea unor decizii corespunzătoare este stabilirea unui sistem informațional rațional (graficul alăturat arată cum a conceput fabrica „Dacia" un atare sistem; în alegerea circuitelor informaționale, prima condiție este — așa cum indică și graficul de sus prezentat de F.M.U.A. București — de a se ține seama de particularitățile procesului de producție).

SCHEMA SISTEMULUI INFORMAȚIONAL APLICAT ÎN PREZENT

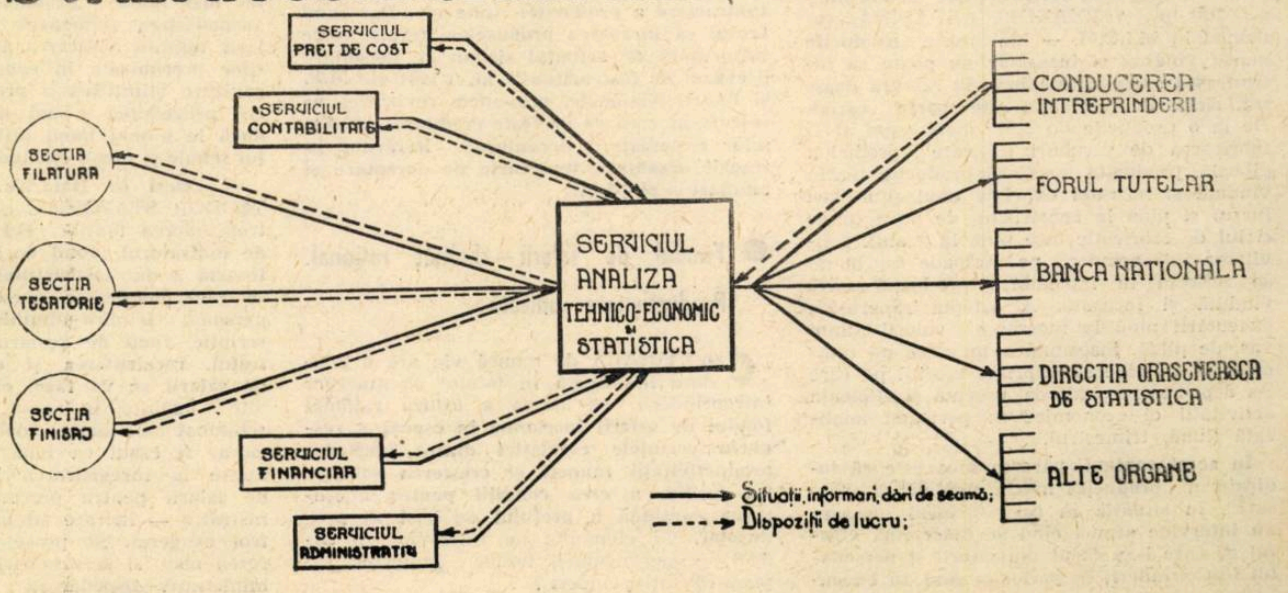

ANCHETA „VIEȚII ECONOMICE"

COMPETENȚĂ, INIȚIATIVĂ ÎN CONDUCEREA ȘI ORGANIZAREA ÎNTREPRINDERII

După o lună de la începerea experimentării în întreprinderi a unor măsuri în vederea creșterii eficienței economice

ÎN toate întreprinderile industriale are loc în prezent, pe baza indicațiilor date de partid, un larg proces de perfecționare a organizării producției și a muncii, de îmbunătățire a planificării, în scopul ridicării calitative a întregii activități economice la nivelul exigențelor impuse de dezvoltarea economiei noastre naționale.

În ansamblul acțiunilor întreprinse pe această linie, se înscrie și Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1404/1967 cu privire la experimentarea într-un număr de 71 de întreprinderi a unor măsuri în vederea creșterii eficienței economice a activității lor. De la aplicarea acestor măsuri a trecut o lună de zile. Pentru a face cunoscute unele rezultate dobîndite, precum și opiniile celor ce au sarcina de a transpune în viață noile măsuri, revista „Viața economică" a organizat recent o anchetă în rîndurile unor specialiști din ministere și C.S.P., economiști și cadre de răspundere din unele întreprinderi din București în care are loc experimentarea.

Reținînd o parte din opiniile exprimate în cadrul anchetei, „Viața economică" invită pe specialiști — cadre economice din întreprinderi și instituțiile centrale — să participe, în continuare, la o largă dezbatere pentru a face cunoscută experiența acumulată și a contribui, totodată, la înlăturarea eventualelor neajunsuri ce se mai fac simțite pe alocuri.

Producția marfă vîndută și încasată, un indicator de bază

ÎNTRODUCEREA prin plan a indicatorului „producție marfă vîndută și încasată" a stimulat colectivele de muncă în găsirea de metode și căi eficiente pentru mobilizarea unor noi și importante resurse interne. Lucru firesc, dacă ținem seama că **prin îndeplinirea indicatorului producția marfă vîndută și încasată, întreprinderile răspund unei condiții de bază a economiei și anume aceea a satisfacerii cerințelor beneficiarilor față de care au obligații contractuale.** În acest mod, se realizează un obiectiv fundamental al colaborării între unitățile economice și se întărește disciplina contractuală, asigurîndu-se astfel îndeplinirea sarcinilor de producție pe un plan general mai larg.

Prin îndeplinirea indicatorului producție marfă vîndută și încasată se realizează și un obiectiv calitativ al producției, deoarece acceptarea plății facturilor înseamnă, în general, recunoașterea de către beneficiari a faptului că ea corespunde calității și exigențelor cerute. În sfîrșit, cu cît ciclul de obținere a producției marfă vîndută și încasată este mai accelerat, cu atît crește și beneficiul întreprinderilor.

În multe din întreprinderile din București, luna iulie, prima lună de experimentare, a marcat serioase îmbunătățiri calitative în îndeplinirea prevederilor de plan privind producția marfă vîndută și încasată, în comparație cu luna precedentă, cu toate că sarcinile au fost în cea mai mare parte mult majorate (vezi tabelul nr. 1):

Tabel nr. 1.

Denumirea întreprinderilor	1967 %	
	iunie	iulie
Fabrica de mașini unelte și agregate	113	153,6
Uzinele „Electronica"	101	103,2
Uzinele „23 August"	99,9	104,1
Țesătoria de relon „Panduri"	107,3	123,2
Uzinele „Republica"	104,8	103,7
Uzinele „Grivița roșie"	133,8	126,1
Uzina de mașini agricole „Semănătoarea"	106,9	103,9

După cum se desprinde din tabel, Fabrica de mașini-unelte și agregate și Țesătoria de relon — Panduri au obținut rezultate deosebite în realizarea acestui indicator. În ambele întreprinderi, măsurile luate pe linia organizării științifice a producției și a muncii au început să-și arate roadele. Mașinile și utilajele, forța de muncă și materia primă au fost folosite din plin, lucru de altfel concretizat în onorarea la termen și înainte de acesta a tuturor contractelor economice.

În alte întreprinderi — Uzinele „Semănătoarea", „Republica", „Grivița roșie" și altele — se consemnează realizări ceva mai reduse în luna iulie față de luna iunie. Aceasta se explică pe de o parte prin faptul că sarcinile de plan au fost mai mari, iar pe de altă parte timpul scurt care a trecut de la începerea experimentării nu a permis ca o serie de măsuri tehnico-organizatorice să fie finalizate, așa că efectul lor nu s-a făcut încă simțit.

În cadrul anchetei au fost făcute și unele propuneri în sensul ca indicatorul producție marfă vîndută și încasată să poată exprima mai bine activitatea întreprinderilor pe linie de producție și de desfacere a produselor.

— „În industria construcțiilor de mașini — a arătat tov. ALEXANDRU CĂPĂȚÎNĂ, economist în M.I.C.M. — indicatorul **„producție marfă vîndută și încasată" nu poate să întrunească sufragii unanime. În ramura noastră, ciclul de fabricație este foarte** variat. De la o producție de serie mare, cum ar fi fabricarea de șuruburi (la care producția globală, producția marfă și producția marfă vîndută și încasată exprimă unul și același lucru) și pînă la construcția de nave (unde ciclul de fabricație este pînă la 2 ani), activitatea întreprinderii pe perioade scurte nu se reflectă în indicatorul producția-marfă vîndută și încasată. A aștepta raportarea executării pînă la încasarea valorii unui vas, de pildă, înseamnă a nu avea un indicator la zi, care să exprime efortul pe care l-a depus întreprinderea, precum și eficiența activității ei economice în perioada analizată (lună, trimestru).

În acest context, părerea mea este că indicatorul „producția marfă vîndută și încasată", în situația în care factorul încasare nu intervine atunci cînd se determină efortul pe care l-au făcut muncitorii și personalul întreprinderii în perioada cînd au executat produsul, nu poate fi generalizat și la producția cu ciclu lung de fabricație".

Opinii interesante au exprimat în această problemă și alți specialiști.

— „Pentru ca experimentarea noilor indicatori să se soldeze cu rezultate cît mai concludente — a subliniat tov. VASILE TURCULESCU, șef serviciu contabilitate la Uzinele „Semănătoarea" — **ar fi util ca în această acțiune să fi fost cuprinse unele întreprinderi împreună cu principalii lor parteneri și colaboratori.** Dacă și întreprinderile cooperatoare ar fi fost prevăzute pentru experimentare, am fi putut încheia un cerc de responsabilități care, în momentul de față, rămîne deschis tocmai din această cauză.

În obținerea unor rezultate economice tot mai bune de către întreprinderi, în cadrul anchetei s-a relevat necesitatea luării unor măsuri din partea diferitelor organe centrale.

— „Indicatorul producție marfă vîndută și încasată — a spus tov. FLOREA TOMESCU, contabil șef la Întreprinderea „Industria Iutei" — **este influențat uneori de o serie de factori independenți de eforturile întreprinderii, cum sînt: disciplina decontărilor bancare, sistemul actual de repartizare și contractare a producției finite etc. Dat fiind faptul că încasarea produselor livrate este influențată de actualul sistem de decontare prevăzut de instrucțiunile nr. 1/1964 ale M.F. și Băncii Naționale, propunem revizuirea acestuia în ceea ce privește creditarea produselor expediate, decontarea livrărilor în tranzit organizat, termenele de acceptare și aminare a plății etc.**

Fondul de salarii — cheltuit rațional. Productivitate ridicată

CHELTUIALA de muncă vie are o pondere însemnată în totalul cheltuielilor întreprinderii. De aceea **a utiliza rațional fondul de salarii înseamnă în esență a respecta cerințele corelației dintre creșterea productivității muncii și creșterea salariului mediu, a crea condiții pentru micșorarea continuă a prețului de cost al produselor.** Ce elemente au intervenit în cadrul experimentării noilor indicatori de plan în întreprinderi?

Stabilind măsuri care lărgesc competența întreprinderii, H.C.M. nr. 1404 dă dreptul conducătorilor de întreprinderi să adapteze nomenclatorul de funcțiuni la noile cerințe, să introducă funcții noi, care nu figurează în structura organizatorică actuală și să stabilească totodată pentru acestea și nivelul salariilor prin corelare cu condițiile de studii și stagiu ale unor posturi similare. În aceste condiții, conducerile întreprinderilor au posibilitatea să gospodărească mai bine fondul de cadre de care dispun, să asigure tuturor secțiilor, atelierelor și serviciilor funcționale cadrele necesare obținerii unei mai înalte productivități a muncii. Prin noile prevederi se lichidează în același timp situațiile anormale cînd, din cauza rigidității schemei de funcțiuni, unele întreprinderi erau obligate să mențină în unele sectoare un număr mai mare de cadre decît era realmente necesar, iar în altele să ducă lipsa lor.

Transpunînd în viață noile prevederi, în unele fabrici și uzine aflate în experimentare s-au adoptat măsuri de repartizare și utilizare mai bună a forței de muncă. Concomitent, pe baza acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii au fost valorificate mai bine capacitățile de producție și timpul de lucru. Toate acestea au determinat o creștere substanțială a productivității muncii paralel cu folosirea economicoasă a fondului de salarii.

La Fabrica de mașini-unelte și agregate, de pildă, s-au întreprins măsuri în direcția îmbunătățirii structurii efectivului muncitorilor în scopul creșterii ponderii celor care lucrează în sectoarele de bază. În acest sens, peste 20% din personalul secțiilor auxiliare (mecanic șef, sculărie, laboratoare, transporturi etc.) au fost trecuți în secțiile de producție. Totodată, introducerea normelor de personal la muncitorii auxiliari a permis extinderea zonelor de deservire de către această categorie, reușindu-se astfel să se reducă numărul lor. **La Uzina „Electronica",** prin introducerea controlului calitativ al producției după metoda statistică-matematică, numărul personalului din serviciul C.T.C. a fost micșorat, cei deveniți disponibili fiind îndrumați către sectoarele productive. Tot aici, numărul muncitorilor auxiliari a fost redus cu 100, aceștia fiind trecuți în sectoare direct productive.

Asemenea măsuri, cît și altele, nu puteau să nu aibă influențe pozitive atît asupra creșterii productivității muncii, cît și asupra gospodăririi mai bune a fondului de salarii. Astfel, la **Fabrica de mașini-unelte și agregate, sarcina de plan privind sporirea productivității muncii a fost îndeplinită, în luna iulie în proporție de 101%, în timp ce din fondul de salarii s-au consumat doar 98,4%.** O asemenea corelație pozitivă au obținut și întreprinderile **„Grivița roșie", „Electronica", „23 August", Țesătoria de relon „Panduri" etc.** Sporirea productivității muncii, concomitent cu economisirea cheltuielilor pentru munca vie, sînt urmare a perfecționării organizării producției, a introducerii unor tehnologii de fabricație avansate, a ridicării calificării cadrelor de bază.

Sînt și întreprinderi unde persistă, în continuare, deficiențe în gospodărirea fondului de salarii. La **Întreprinderea textilă „Dacia",** fondul de salarii planificat pe luna iulie a fost depășit cu 0,7%. Aceasta se datorește faptului că s-a folosit în plus forță de muncă, fără ca aceasta să asigure un spor corespunzător de producție. Astfel de situații există și la Fabrica de confecții și tricotaje. În luna iulie a.c. fondul de salarii a fost depășit cu 0,62%. **Dobîndirea în fiecare întreprindere a unei tot mai înalte productivități a muncii și gospodărirea judicioasă a fondului de salarii implică aplicarea la termen a măsurilor preconizate în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii, prevederea a noi măsuri menite să ducă la o mai bună utilizare a potențialului tehnic și uman existent.**

— „Deși în Hotărîre — a arătat tov. TEODOR STATOVICI, economist-șef la Întreprinderea textilă „Dacia" — **se vorbește de indicatorul „fond de salarii", Banca Națională a dat instrucțiuni ca întreprinderile să facă defalcarea acestuia pe muncitori, personal tehnico-administrativ, fond nescriptic, fond de școlarizare etc., iar controlul, recalcularea și eliberarea fondului de salarii se va face, ca și în trecut.** Cu alte cuvinte, în acest domeniu, nu s-a schimbat mai nimic. Consider, de asemenea, că ar fi cazul ca Banca Națională să renunțe la înregistrarea lunară a fondului de salarii pentru personalul tehnico-administrativ — lucrare cu un caracter de control exagerat. Se poate renunța, după părerea mea, și la urmărirea cheltuielilor administrativ-gospodărești".

În cadrul anchetei **unii interlocutori (Ștefan Nicolae,** șef serv. plan F.C.T.B., **Ioan Ionel,** șef serv. plan, Uzinele „Semănătoarea" **etc.), au propus să nu mai figureze ca indicator de plan productivitatea muncii, motivînd că prin ceilalți indicatori se poate cristaliza suficient eficiența întregii activități economice.** Dimpotrivă, alți specialiști susțin necesitatea menținerii în continuare a indicatorului productivității muncii. „Personal nu împărtășesc un asemenea punct de vedere, ne-a spus L. VĂCEANU, economist, șef de grupă în C.S.P. În ultimul timp, concomitent cu măsurile luate pe linia perfecționării metodologiei de planificare, s-au adus o serie de îmbunătățiri modului de urmărire a productivității muncii:

— s-a renunțat la stabilirea prin plan de stat a productivității muncii în unități naturale, întrucît acest indicator de detaliu poate fi stabilit în condiții mai bune prin planurile departamentale;

— ca urmare a unei mai bune colaborări între organele ministerelor, C.S.P., D.C.S. etc., diferențele dintre prelimînări și realizările efective ale anului de bază s-au redus sensibil. De aceea s-a considerat că este posibil să se renunțe la indicatorul anual — procentul de creștere a productivității muncii. Prin aceasta, se evită modificările de plan care se făceau aproape în toate întreprinderile.

În prezent, prin planul de stat, se prevede ca sarcină pentru întreprinderile industriei republicane numai indicatorul productivității muncii pe salariat, calculat pe baza valorii producției globale, în cifre absolute, pe an și pe trimestre. **În afara avantajelor pe care le prezintă menținerea sarcinii de productivitate, există desigur și unele neajunsuri determinate de metoda de calcul utilizată (pe baza valorii producției globale), de lipsa unor elemente suficiente de fundamentare, de schimbare pe parcursul realizării a condițiilor avute în vedere la plan etc.**

După părerea mea, din compararea avantajelor cu lipsurile, se poate trage concluzia că atenția trebuie îndreptată nu spre scoaterea din plan a indicatorului productivității muncii, ci spre micșorarea deficiențelor pe care acesta le mai prezintă, spre continua lui perfecționare. În acest sens, **pe lîngă metoda bazată pe valoarea producției globale, trebuie să ne preocupăm, în continuare, de studierea, experimentarea și aplicarea și a altor metode (producția netă, producția-marfă vîndută și încasată etc.), să folosim metode complimentare de calcul al productivității muncii, în funcție de specificul ramurilor (metoda unităților naturale, natural-convențională, de muncă, cost normativ etc.).**

În cadrul general de creștere a competenței conducerilor întreprinderilor, a sporirii gradului de cointeresare materială a oamenilor muncii, H.C.M. 1404 prevede un nou sistem de premiere excepțională a muncitorilor și personalului tehnic administrativ. În perioada scurtă care a trecut de la începerea experimentării, este prematur să se tragă concluzii complete în legătură cu aplicarea acestor prevederi. Sînt totuși și unele probleme ce se cer de pe acum luate în seamă.

„În timp ce H.C.M. prevede că stimularea pentru economiile obținute peste plan se face din beneficiile suplimentare realizate — relevă tov. VASILE CLONDA, șef serviciu plan, **Fabrica de mașini-unelte și agregate — în precizările întocmite de Banca Națională, C.S.P., M.F., C.S.P.O.M.P.S. și D.C.S., se arată că „beneficiul peste plan din efort propriu se ia în considerație dacă au fost îndeplinite cumulativ următoarele condiții: realizarea planului producție-marfă vîndută și încasată, a planului pe sortimentele comunicate de organul tutelar și realizarea de economii la cheltuielile la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată prin efort propriu". O precizare care contravine spiritului Hotărîrii".**

O parte din participanții la anchetă au făcut referiri la unele neclarități, în ce privește determinarea sferei și conținutului noțiunii de efort propriu.

„În spiritul noii H.C.M., plata premiilor excepționale se va efectua dintr-un fond de 50% din volumul beneficiilor realizate peste plan, prin efort propriu — a subliniat tov. PAUL IOACHIM, șef serviciu plan la **Uzina „Electronica". După cum se observă, elementul care trebuie demonstrat este ce se înțelege prin „efort**

propriu". Această problemă nu este încă suficient clarificată. Pînă în prezent ea a fost definită numai negativ (adică ce nu este). Această lacună dă naștere la o serie de interpretări de nuanțe foarte diferite. Uzinele „Electronica", spre exemplu, primesc condensatoare, rezistențe, de la I.P.R.S.-Băneasa într-o gamă extrem de variată de valori și performanțe. Prețurile acestor piese variază de la un sortiment la altul, iar în cadrul aceleiași valori de sortiment, în funcție de toleranțe. Schimbarea unei piese sau chiar numai a valorii electrice a acesteia necesită studii, calcule, încercări și măsurători de laborator pentru compararea datelor obținute, cu cele din norma internă de fabricație. **În cazul cînd propunerea de sistematizare, care antrenează schimbarea unui șir întreg de piese pornește de la Uzinele „Electronica", aceasta constituie obiectul efortului propriu. Dacă însă propunerea de schimbare pornește de la I.P.R.S.-Băneasa, ca urmare a lipsei unor materiale sau de alt ordin, iar Uzinele „Electronica" acceptă prin aceeași filieră de studiu și încercări etc., situația se schimbă, deși fondul problemei este practic același.**

Din această cauză, este necesar ca în problema efortului propriu să se adopte o poziție clară, care să elimine orice posibilitate de interpretare eronată".

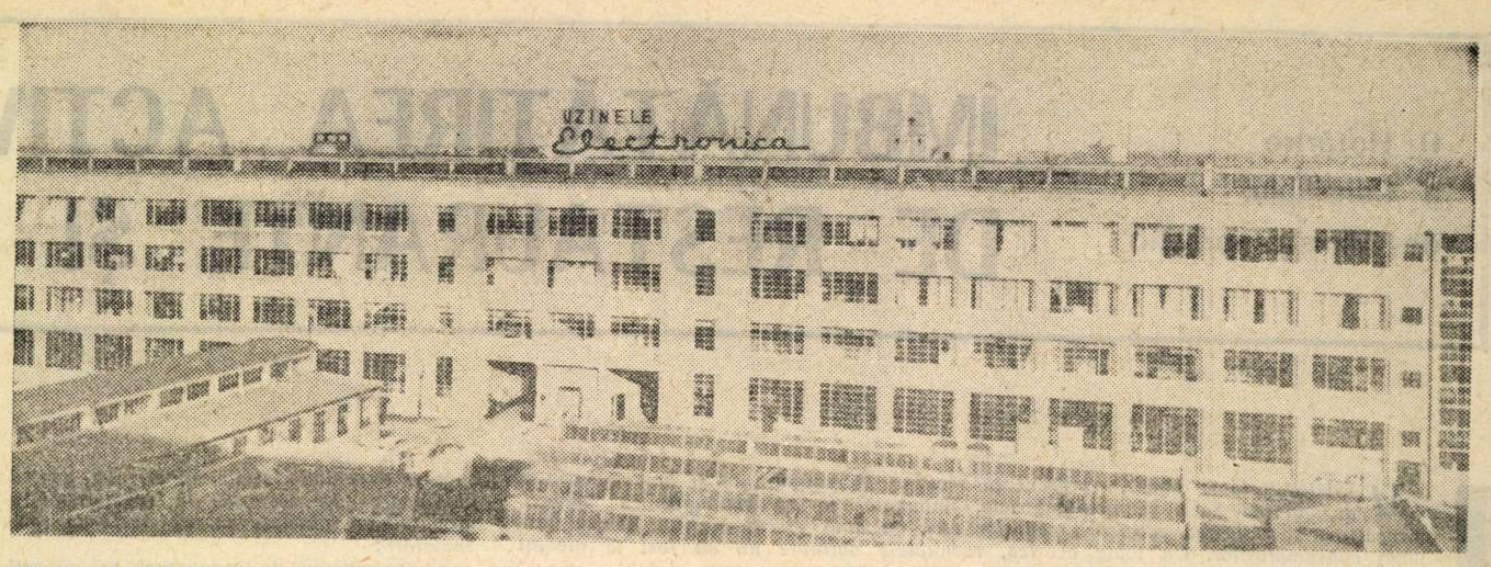

„Electronica"-București, întreprindere ultramodernă, pune, an de an, la dispoziția fondului pieții mii de aparate de radio și televizoare, în sortimente variate și de bună calitate.

Limita cheltuielilor maxime la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată

DE mare însemnătate practică se dovedește indicatorul : „cheltuieli maxime la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată". Prin introducerea acestui indicator, colectivele întreprinderilor sînt mai mult stimulate în vederea utilizării rațională a mașinilor, utilajelor și suprafețelor de producție, în gospodărirea rațională a materiilor prime și materialelor, în micșorarea cheltuielilor generale, într-un cuvînt în închiderea tuturor canalelor de risipă. **Reducînd cheltuielile la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată, întreprinderile pot să obțină economii suplimentare la prețul de cost și să ridice la un nivel mai înalt rentabilitatea lor.**

Cu prilejul anchetei desfășurate în întreprinderile bucureștene am desprins și în această privință unele fapte semnificative. **La Uzinele „Republica"**, de pildă, **s-au luat o serie de măsuri menite să ducă atît la sporirea producției și productivității muncii, cît și la utilizarea economicoasă a materiei prime — factori de seamă în micșorarea cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată. Astfel, în scopul folosirii integrale a capacităților de producție, s-a înființat un birou de programări a producției. Evitîndu-se staționările și golurile în fabricație, indicele de utilizare la laminoare a crescut de la 77,4% la 80,5%. Pe această bază, în primele 7 luni ale anului, productivitatea muncii a sporit cu 7%, realizîndu-se în această perioadă, peste plan, 3 230 tone de țevi. Pentru utilizarea mai eficientă a materiei prime, tot aici s-au inițiat măsuri pentru reducerea procentului de țeavă din categoria a II-a și [illegible] celui de categoria I. În primele 6 luni ale anului, colectivul uzinei a izbutit să realizeze astfel economii suplimentare la prețul de cost de 2 091 000 lei și beneficii peste plan de 5 344 000 lei.**

Prin sporirea producției, productivității muncii și folosirea gospodărească a materiei prime și a materialelor și **colectivul Uzinei „Electronica" a înscris în primele 7 luni ale anului, în bilanțul activității, economii suplimentare de 7 665 000 lei.**

Intensificarea preocupărilor în toate întreprinderile din Capitală cuprinse în experimentarea pentru gospodărirea mai bună a mijloacelor materiale și bănești, a determinat scăderea cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată și obținerea, pe această bază, a unor importante economii și beneficii peste plan. (vezi tabelul nr. 2).

Tabel nr. 2

Întreprinderea	1967	
	iunie	iulie
Uzina de mașini agricole „Semănătoarea"	855,1	847,1
Țesătoria de relon „Panduri"	902,8	894,6
Fabrica de confecții și tricotaje	—	855,0
Fabrica de mașini-unelte și agregate	893,0	945,5

Desigur, posibilitățile de reducere a cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată în unele întreprinderi nu sînt nici pe departe valorificate din plin. În diferite întreprinderi, timpul de lucru maxim disponibil nu este utilizat complet și intensiv, ceea ce are o influență negativă asupra folosirii din plin a capacităților de producție și, implicit, asupra sporirii productivității muncii. În alte locuri, cum este cazul la **Uzinele „23 August", procentul de rebuturi n-a scăzut la nivelul posibilităților, ceea ce atrage după sine irosirea unor importante cantități de materiale și de manoperă, grevînd asupra nivelului cheltuielilor de producție. Din această cauză și din multe altele, uzina a depășit în primele 6 luni ale anului nivelul planificat al cheltuielilor maxime la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată cu 1,90 lei.** Aceasta înseamnă că nivelul economiilor suplimentare la prețul de cost s-a micșorat simțitor. Tot datorită unui consum exagerat de metal pe tona de țevi bune și Uzinele „Republica" au depășit în iulie cheltuielile la materii prime față de prevederi.

Economiile și beneficiile suplimentare sînt diminuate în unele întreprinderi aflate în experimentare și pe calea menținerii la un nivel ridicat a cheltuielilor neeconomicoase, ca urmare a plății dobînzilor, penalizărilor etc. Toate aceste canale prin care se irosesc importante resurse materiale și bănești se cer închise, prin luarea unor măsuri operative și eficiente.

Firește, în cadrul anchetei au fost exprimate și unele păreri cu privire la conținutul, modul de determinare și condițiile ce se cer create pentru realizarea acestui important indicator.

— „Socot că este necesar să se precizeze — a spus tov. TEODOR STATOVICI, — **în ce prețuri să se calculeze cheltuielile maxime la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată. După părerea mea, cel mai corect ar fi să se calculeze în prețuri cu ridicata de întreprindere, deoarece în acest fel se poate determina eficiența economică a activității ei".**

Ce condiții se cer create pentru ca îndeplinirea indicatorului cheltuieli maxime la 1000 lei producție-marfă vîndută și încasată să se soldeze cu rezultate tot mai bune în activitatea economică și financiară a întreprinderilor ?

— „După părerea mea — a precizat tov. JANA BĂDESCU — economist plan financiar Uzinele „23 August" — **este necesar ca acest indicator să nu se stabilească de organul coordonator în mod statistic, sau prin corelare generală cu alți indicatori sintetici, ci în mod concret prin însumarea cheltuielilor planificate, pe sortimente. Baza materială de realizare a sortimentului planificat (capacitatea de producție, forțele de muncă și aprovizionare cu materiale), să fie asigurată încă de la început. Pentru produsele înscrise ca sarcină de plan, să existe contracte încheiate cu beneficiarii în timp util, astfel încît să nu fie stînjenită nici una din fazele procesului de producție, atît în ceea ce privește pregătirea tehnic-operativă, cît și a ciclului de fabricație propriu-zis. Produsele incluse să figureze în planul prețului de cost și cel financiar al întreprinderii, fie pe produs fie pe poziții globale, în condițiile reale ale unității, dar în așa fel ca prețurile de vînzare aprobate de forul coordonator să se stabilească cu respectarea riguroasă a rentabilității propuse în plan. Ignorarea numai a uneia din aceste condiții poate conduce la nerealizarea indicatorului producție-marfă vîndută și încasată din cauze independente de întreprindere".**

Pentru a avea în orice moment o oglindă fidelă a diferitelor cheltuieli ce se fac în producție, pentru a putea urmări operativ pe elementele componente nivelul acestora, este nevoie și de o metodologie îmbunătățită de evidență. Despre acest lucru, ne-a vorbit în cadrul anchetei tov. VASILE TURCULESCU : **„Este necesar —** a arătat el — **să simplificăm anumite forme de urmărire a cheltuielilor, fapt ce ne va ajuta să realizăm calculații mai rapide și cu un grad de exactitate mai mare. Aceste forme depind atît de întreprinderi, cît și de unele măsuri pe plan central.** Uzina „Semănătoarea" are în acest an un nomenclator de produse relativ restrîns, dat fiind seriile care se fabrică. Totuși, avem în evidență un număr de 700—800 comenzi de fabricație, determinat de faptul că circa 600 comenzi de piese de schimb se țin pe repere. Aș vrea să spun că, preocupîndu-ne de această formă de evidență, am ajuns la concluzia că nu este deloc economică. De aceea, am propus ca această evidență să fie restrînsă la comenzi de piese de schimb pe produs. Prin concentrarea evidenței și prin adoptarea unor forme simplificate va fi posibil să se urmărească mai ușor și mai bine influențele care se produc și se vor putea lua măsuri mai operative pentru combaterea celor negative".

Volumul investițiilor și al reparațiilor capitale

AN DE AN, pe baza fondurilor alocate de stat, întreprinderile își măresc capacitățile de producție, sînt înzestrate cu tehnică modernă. Realizarea în cele mai bune condiții a planului de investiții, punerea în funcțiune la termen a noilor hale, secții sau utilaje, sînt sarcini care privesc deopotrivă atît pe constructor, cît și pe beneficiar.

Întreprinderile, ca beneficiare ale unor investiții, trebuie să fie cele dintîi interesate ca lucrările să se desfășoare conform graficelor, ca planul să fie realizat nu numai valoric, ci și fizic. Or, practica a dovedit că unele întreprinderi beneficiare nu acordă importanța cuvenită îndeplinirii la timp și în condiții de calitate corespunzătoare a lucrărilor de investiții, fie prin nepredarea la timp a terenurilor sau a documentației tehnice, fie prin neurmărirea și nepunerea în termen la dispoziția constructorului a utilajelor tehnologice. Nu o dată s-a întîmplat — cazul Uzinei **„Grivița roșie"** — ca beneficiarul investiției să nu respecte termenele de livrare a unor utilaje pentru propriile sale lucrări. De asemenea, **sînt numeroase situațiile cînd unele întreprinderi, în dorința de a obține producție suplimentară în orice condiții, nu respectă graficul reparațiilor capitale a utilajelor, ceea ce conduce în ultimă instanță la mărirea costului acestora și la imobilizarea pe o perioadă mai lungă a unor mașini și utilaje-cheie.**

Introducerea în cadrul întreprinderilor aflate în experimentare ca indicator de plan a volumului investițiilor și al reparațiilor capitale este de natură să pună capăt unor atari situații, să mărească interesul întreprinderilor pentru îndeplinirea întocmai a acestui indicator. De altfel, prima lună de experimentare marchează unele îmbunătățiri în domeniul realizării planului de investiții, ca urmare a creșterii preocupărilor conducerilor de întreprinderi, a sprijinului mai activ acordat constructorilor. În tabelul alăturat, redăm situația realizării planului de investiții pe luna iulie la unele întreprinderi, în comparație cu nivelul realizărilor din luna iunie 1967 (tabel nr. 3).

Tabelul nr. 3

Denumirea întreprinderilor	% 1967	
	iunie	iulie
Întreprinderea textilă „Dacia"	65	115,1
Uzina de țevi „Republica"	92,1	110,0
Uzina „23 August"	123,9	108,3
Uzina de mașini agricole „Semănătoarea"	120,0	121,0

Tabelul oglindește o stare de fapt pozitivă. Întreprinderile respective au acordat în perioada lunii iulie a.c. o atenție mai mare realizării planului de investiții, sprijinind îndeaproape pe constructor prin punerea la timp la dispoziția acestuia a documentației, utilajelor etc. Așadar încă o dovadă a necesității urmăririi prin plan de către beneficiar a mersului investițiilor proprii.

Unele îmbunătățiri pot fi consemnate din prima lună de experimentare și în domeniul reparațiilor capitale. La Uzina „Electronica", planul la acest capitol a fost realizat în întregime, spre deosebire de luna iunie cînd a fost îndeplinit în proporție de numai 37,2%.

Introducerea indicatorului volumul investițiilor și al reparațiilor capitale a suscitat opinii contradictorii în rîndurile unor participanți la anchetă.

— „Consider — a spus tov. ION MUNTEANU, contabil șef la țesătoria de relon „Panduri" — **că indicatorul volumul investițiilor nu va reflecta efortul întreprinderilor beneficiare, ci numai al acelora care au lucrări de acest gen în regie proprie, deoarece la investițiile executate de întreprinderile de construcții și montaj sau la importul de utilaje, beneficiarul nu poate influența realizarea acestora".**

Părerea respectivă a fost însă combătută de numeroși participanți la anchetă. Ing. Cicerone Penescu, „Industria Iutei", Vasile Ștefănescu, Uzinele Chimice Române, Gh. Maior, director în M.I.U. etc.

— „Este foarte util — a spus ing. ION FUMARU de la „Griviția roșie" — **ca întreprinderile să aibă prevăzută prin plan și sarcina urmăririi realizărilor investițiilor.** Nu o dată s-a întîmplat ca și din vina beneficiarului, investiția să nu fie dată la termen în producție. Mai mult chiar, au fost nu puține cazurile cînd planificarea prevedea producția de la noile obiective, iar acestea se aflau într-un stadiu mult rămas în urmă.

Obligarea directă a beneficiarului de a contribui prin tot ce poate la urgentarea execuției investiției — constituie o prevedere justă care se va solda în viitor cu bune rezultate".

Livrări de mărfuri către fondul pieței și pentru export

ACTIVITATEA productivă a întreprinderii se consideră finalizată o dată cu livrarea produselor către piața internă sau externă. De condițiile și măsura în care se realizează ca mărfuri produsele fabricate depind și rezultatele economico-financiare pe care le obține fiecare întreprindere. Tot în funcție de aceasta se stabilește și gradul de stimulare suplimentară a personalului care a contribuit la depășirea planului de producție și de livrare. În condițiile reglementărilor anterioare, inițiativele individuale cît și acțiunile colective pentru creșterea volumului de produse către fondul pieței și la export nu erau suficient recompensate. Din această cauză, întreprinderile nu erau direct cointeresate în a găsi cît mai multe debușee de desfacere a produselor.

În condițiile actuale, ca urmare a măsurilor prevăzute în H.C.M. nr. 1404, întreprinderile devin direct interesate în sporirea producției pentru fondul pieței și export, întrucît în raport cu depășirile obținute peste plan, crește și cota de stimulare materială și posibilitățile de dotare tehnică a întreprinderii. La numai o lună de la începerea experimentării noii hotăriri, în întreprinderile cuprinse în anchetă au fost luate un ansamblu de măsuri care le-au permis să depășească substanțial sarcinile planificate de livrare către fondul pieței. **În cursul lunii iulie a.c., Uzinele „Electronica" au realizat planul de livrări către fondul pieței în proporție de 161%, Fabrica de confecții și tricotaje — 108,10%, Întreprinderea textilă „Dacia" — 105,4% etc. De asemenea, în aceeași perioadă volumul livrărilor planificate la export, a fost depășit în proporție de 192,8% la Fabrica de confecții și tricotaje, iar Uzinele „Republica" au livrat peste prevederile planului 520 tone țevi.**

Indicatorii livrări de mărfuri către fondul pieței și livrări pentru export ridică, așa cum au opiniat unii tovarăși în cadrul anchetei, necesitatea rezolvării unor probleme. **„La livrarea produselor către fondul pieței** — a subliniat tov. T. STATOVICI, **— trebuie să ținem seama de modul în care se fac contractările între industrie și comerț.** În prezent întreprinderile producătoare se prezintă la contractări fără a cunoaște, pe articole, fondul de mărfuri ce urmează a contracta cu comerțul. Acesta se stabilește în timpul contractărilor, cu care ocazie întreprinderile industriale sînt obligate să fixeze și termenele de livrare către bazele comerciale. Acest mod de contractare nu dă posibilitatea unei programări cît de cît a producției, fără să mai vorbim de optimizare sau de aplicarea unor metode matematice. Ar fi bine ca acțiunea de contractare să se facă în două etape și anume : una, cînd bazele comerciale să prezinte comenzile pe articole, desene și poziții coloristice, iar a doua etapă, peste cel mult 15 zile, cînd, după ce fabricile au analizat comenzile și au făcut o programare

Anchetă realizată de
V. BOESCU, L. ȚINTEA,
I. BUMBEA, S. POPESCU

(Continuare în pag. 12)

O Hotărîre
a Consiliului
de Miniştri privind

ÎMBUNĂTĂŢIREA ACTIVITĂŢII DE RESTAURANTE ŞI HOTELURI

MĂSURILE luate pînă în prezent în sectorul de restaurante şi hoteluri pentru dezvoltarea bazei tehnice-materiale, îmbunătăţirea aprovizionării cu mărfuri, pregătirea şi ridicarea calificării cadrelor etc., au avut efecte pozitive asupra servirii consumatorilor. Cu toate acestea, rezultatele obţinute nu au fost la nivelul cerinţelor şi exigenţelor actuale.

Ţinînd seamă de neajunsurile existente în sectorul de restaurante şi hoteluri, recent, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniştri (nr. 1827/1967) s-au luat o serie de măsuri importante în vederea îmbunătăţirii în continuare a activităţii din acest sector. Complexul de măsuri se referă la diversificarea profilului reţelei de restaurante prin extinderea unităţilor cu autoservire şi de tip „gospodina", precum şi prin înfiinţarea de noi birturi, plăcintării, simigerii, bodegi. De asemenea, sînt prevăzute măsuri pentru diversificarea sortimentului de mîncăruri şi preparate, ridicarea calităţii lor, introducerea de noi specialităţi culinare cu caracter tradiţional — local şi naţional.

Un rol important în vederea traducerii în viaţă a acestor măsuri îl are introducerea experimentală a unor noi forme organizatorice la unităţile mici şi mijlocii din sectorul de restaurante şi hoteluri. Se prevede, astfel, trecerea treptată a unităţilor mici şi mijlocii în administrarea unui angajat-mandatar sau a unui colectiv de comandatari. De asemenea, se va autoriza deschiderea de pensiuni familiale în staţiunile balneo-climaterice, pe traseele turistice şi în locuri izolate, de interes turistic, care să asigure masă şi găzduire.

● Competenţă lărgită şi cointeresare materială sporită

ÎN vederea înlăturării unor lipsuri determinate de modul de selecţionare a cadrelor, de atribuţiile limitate ale şefilor de unităţi în domenii hotărîtoare pentru bunul mers al activităţii, măsurile adoptate prevăd lărgirea competenţei acestora într-o serie de probleme legate de angajarea lucrătorilor şi desfacerea contractelor de muncă ale unor angajaţi.

În scopul întăririi prestigiului şefului de unitate în cazul complexelor hotel-restaurant, precum şi al marilor restaurante şi hoteluri se introduc funcţiile de director (de complex), director de hotel şi director de restaurant. Funcţiile de şef de secţie producţie, merceolog pentru restaurante şi tehnolog din întreprinderile de restaurante şi hoteluri pot fi ocupate de lucrători calificaţi în meseriile de bucătar, cofetar, ospătar sau recepţioner hotel, fără a se cere îndeplinirea condiţiilor de studii, ţinîndu-se însă seama de vechimea în meseria respectivă, experienţă, pricepere etc.

Pe lîngă unele drepturi privind selecţionarea lucrătorilor din subordine şi de aplicarea unor sancţiuni în numele directorului de întreprindere, şefii de unitate vor avea largi competenţe în aprovizionarea cu mărfuri şi calcularea preţurilor de vînzare.

Dintre atribuţiile prevăzute de Hotărîre, în ce priveşte aprovizionarea cu mărfuri menţionăm :

● şefii de unitate vor putea cumpăra direct de la producător porcine, ovine şi păsări, la preţuri de învoială. La porcine, preţurile de cumpărare calculate în echivalent carne tăiată, nu pot depăşi preţul cu amănuntul al cărnii de porc. Animalele cumpărate vor putea fi sacrificate de către unităţi şi puse în consum, cu respectarea condiţiilor stabilite de organele sanitare-veterinare ;

● de asemenea, vor putea cumpăra direct de la producător, la preţuri de învoială, produse agroalimentare de origine animală şi vegetală dintre care : legume, fructe, afumături şi alte preparate de carne, produse semiindustrializate (murături, dulceţuri de casă etc.), vînat, peşte, brînzeturi şi alte produse lactate etc. Evident, la produsele pentru care sînt stabilite preţuri cu amănuntul, cumpărarea prin bună învoială nu va putea depăşi nivelul acestor preţuri.

Cu privire la calcularea preţurilor de vînzare şeful de unitate are dreptul :

● să fixeze preţul mîncărurilor şi al produselor de bufet, pe baza preţurilor materiilor prime, la care se aplică adaosul fixat de întreprinderea tutelară pentru categoria unităţii în cauză ;

● să stabilească reţetele şi gramajele folosite la prepararea mîncărurilor, în funcţie de preferinţele clienţilor ; ca urmare preţurile de desfacere vor putea să difere la acelaşi preparat, de la un restaurant la altul de aceeaşi categorie şi chiar în cadrul aceluiaşi restaurant, în raport cu materiile prime întrebuinţate.

În unităţile care sînt frecventate de un public larg de consumatori (birturi, pensiuni etc.) se vor stabili preţuri maxime pentru unele mîncăruri solicitate curent.

Adaosul unic stabilit de întreprindere va fi maxim, unităţile avînd dreptul să aplice şi cote inferioare, cu condiţia asigurării rentabilităţii stabilite.

În vederea sporirii cointeresării materiale, se va extinde salarizarea în acord la lucrătorii operativi, pe bază de tarife diferenţiate în raport cu volumul încasărilor. Se va extinde salarizarea mixtă pentru unele funcţii tehnico-administrative legate direct de îndeplinirea planului. De asemenea, se acordă dreptul de participare, trimestrial, la beneficiile peste plan din efort propriu, unor lucrători tehnico-administrativi, precum şi personalului operativ cu funcţii de conducere, în cadrul unei cote de pînă la 40% (din beneficiul peste plan realizat prin efort propriu). Din suma cuvenită jumătate se va plăti la sfîrşitul fiecărui trimestru, iar diferenţa la sfîrşitul anului, în funcţie de realizarea planului de beneficii pe întregul an.

● Diversificarea profilului unităţilor, lărgirea sortimentului, perfecţionarea serviciilor

DIVERSIFICAREA profilului unităţilor se preconizează a fi realizată prin luarea unor măsuri organizatorice cum sînt:

● *Extinderea unităţilor cu autoservire, a unităţilor şi secţiilor pentru desfacerea semipreparatelor de tip „gospodina" ;*

● *Reînfiinţarea unor genuri de unităţi care au dispărut şi extinderea acelora care sînt în număr insuficient (birturi, plăcintării, simigerii, bodegi etc.) ;*

● *amenajarea unor unităţi cu caracter mai intim şi sporirea numărului de cofetării în mediul rural ;*

● *organizarea desfacerii de gustări şi băuturi la pahar în cadrul magazinelor alimentare.*

Aceste obiective urmează a fi realizate, în principal, prin reprofilarea unor unităţi existente, cu folosirea de credite rambursabile în termen scurt, precum şi prin construcţii noi prevăzute în planul de investiţii.

Diversificarea sortimentului de preparate şi îmbunătăţirea calităţii lor urmează a se obţine prin :

● *creşterea numărului preparatelor cu caracter tradiţional, asigurarea unei game mai largi de preparate specifice gustului diferitelor categorii de turişti străini şi prepararea de minuturi şi gustări specifice unităţii ;*

● *folosirea demonstraţiilor practice, precum şi a schimbului de experienţă, pentru promovarea în sectorul de restaurante a preparatelor solicitate cu preferinţă de consumatori ;*

● *organizarea de concursuri pe meserii (bucătar, cofetar etc.), şcolarizarea sau instruirea în continuare a cadrelor tinere ;*

Îmbunătăţirea serviciilor se va realiza, în afară de măsurile de cointeresare materială şi întărirea răspunderii şefului de unitate, prin :

● *lărgirea gamei de servicii în unităţile de restaurante şi hoteliere (desfacerea unor articole de artizanat şi amintiri, ziare, reviste, ţigări etc., servirea mesei în camere, curăţatul şi călcatul hainelor, spălatul şi călcatul lenjeriei etc.) ;*

● *extinderea sistemului de organizare a muncii pe baza gestiunii colective pe întreaga unitate, prin desfiinţarea gestiunilor de bar, bufet, bucătărie.*

● Administrarea unor unităţi prin mandatari

ÎN oraşele ţării noastre sînt aproximativ 2500 unităţi mici şi mijlocii, dintre care unele situate în alte localităţi decît acelea în care se află sediul întreprinderii sau cooperativei tutelare. Desigur, buna funcţionare a unor astfel de unităţi depinde în mare măsură de gradul de iniţiativă al şefului de unitate, precum şi de cointeresarea lui, în funcţie de rezultatele economico-financiare ce se obţin.

Pentru întărirea răspunderii lucrătorilor şi mărirea cointeresării, Hotărîrea prevede că se vor organiza restaurante, bodegi, bufete, cofetării şi alte unităţi similare, care vor fi administrate de către angajaţi-mandatari.

Mandatarii vor fi selecţionaţi de comisii instituite în acest scop, în compunerea cărora vor intra cele mai competente cadre din sistemele comerciale interesate ; aprobarea de administrare prin mijlocirea mandatarului va fi dată : de direcţia comercială din cadrul sfatului popular regional, pentru unităţile comerţului de stat din sistema M.I.C., de Oficiul Naţional de Turism pentru unităţile proprii şi de uniunile regionale ale cooperativelor de consum pentru sectorul cooperatist. Pe baza aprobării date, se va încheia un contract între organizaţia socialistă şi mandatar, pe o durată de pînă la 5 ani, în care vor fi prevăzute drepturile şi obligaţiile reciproce ale părţilor ; contractantul persoană fizică are dreptul de preferinţă la reînnoirea contractului.

Mandatarii vor avea calitatea de angajat cu toate drepturile conferite de legile în vigoare (asigurări sociale, pensii, ajutoare de boală, de maternitate etc.). De asemenea, au calitatea de angajaţi rudele şi membrii de familie care prestează minimum 8 ore zilnic şi sînt prevăzuţi în contract ca fiind comandatari.

Retribuirea muncii mandatarilor se va face din cîştigul net realizat, după ce au fost plătite toate obligaţiile băneşti către organizaţia socialistă contractantă sau către alte persoane fizice sau juridice (cheltuielile aferente unităţii suportate de organizaţia comercială, ca : amortismente sau chirie, dobîndă asupra creditării mărfurilor, cotele de asigurări sociale etc. ; impozitul pe salarii asupra venitului estimat la începutul fiecărui an ; un venit net pentru organizaţia comercială etc.). În cazul comandatarilor cîştigul net se împarte între ei după înţelegerea convenită sau proporţional cu salariul de calcul (fixat în vederea calculării drepturilor la pensie, ajutoare de boală, maternitate etc.).

Mandatarii se pot aproviziona prin organizaţia comercială contractantă la preţul cu amănuntul minus rabatul comercial. Mărfurile se pot livra cu plata imediat sau prin credit. De asemenea, mandatarul poate folosi produse din gospodăria proprie sau se poate aproviziona şi din alte surse (cu excepţia băuturilor alcoolice), la preţuri de învoială (ferme de stat sau cooperative agricole de producţie, membri cooperatori, producători individuali).

Pentru mărirea volumului vînzărilor, mandatarul poate desface şi unele produse nealimentare, specificate în contract, cum sînt : produse de artizanat, cosmetice, ţigări etc.

Preţurile de desfacere se vor forma astfel : la un număr restrîns de preparate culinare şi produse de bufet de consum obişnuit se vor practica preţurile stabilite de către organizaţia socialistă contractantă, care vor fi considerate ca plafon maxim ; la celelalte preparate şi produse de bufet şi la băuturi nealcoolice preţul va fi stabilit de către mandatar ; la băuturile alcoolice se vor practica preţurile stabilite de M.C.I. pentru categoria de localuri în care a fost încadrată unitatea în cauză.

Mandatarul este obligat să garanteze bunurile primite în administrare, bunuri care vor fi puse la dispoziţie de către organizaţia comercială (local, mobilier comercial, obiecte de inventar etc.). Organizaţia comercială are dreptul să limiteze prin contract numărul angajaţilor care vor putea lucra în unităţi şi să controleze respectarea clauzelor contractuale, precum şi asigurarea integrităţii bunurilor încredinţate.

● Organizarea de pensiuni familiale

CA urmare a dezvoltării turismului intern şi internaţional, cresc cererile de găzduire şi masă în locurile de interes turistic şi în localităţile balneo-climaterice. Pentru a satisface în cît mai bune condiţiuni aceste cereri, Hotărîrea prevede dreptul sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa de a elibera unor persoane fizice autorizaţii de funcţionare pentru pensiuni familiale în staţiunile balneo-climaterice, pe traseele turistice şi în locurile izolate de interes turistic, care vor asigura găzduire şi masă. Pentru asigurarea cu inventarul necesar amenajării localului şi cumpărarea de mărfuri, titularii acestor autorizaţii pot solicita credite în condiţiile H.C.M. nr. 862/1967 privind închirierea de spaţii locative deţinute de cetăţeni pentru cazarea turiştilor. În aceste unităţi vor putea lucra titularul autorizaţiei, membri ai familiei şi rudele (indiferent de gradul de rudenie), excluzîndu-se însă munca salariată. Titularul autorizaţiei se poate aproviziona cu alimente, băuturi şi alte mărfuri pentru care are autorizaţia de comercializare, din reţeaua comerţului cu amănuntul, putînd folosi şi produse din gospodărie proprie. De asemenea, se poate aproviziona de la membri cooperatori, de la producători individuali (cu excepţia băuturilor alcoolice).

Pentru produsele de bufet, mîncărurile preparate şi băuturi, formarea preţurilor va fi liberă, prin înţelegere cu clienţii, cu excepţia produselor nealimentare (ţigări, chibrituri, artizanat etc.) la care se va aplica acelaşi regim de preţuri ca şi la mandatari.

Tarifele pentru găzduire vor fi cel mult la nivelul tarifelor practicate în reţeaua hotelieră pentru un grad de confort asemănător.

Controlul în aceste unităţi se va limita la respectarea preţurilor şi tarifelor plafon, a regulilor de igienă, precum şi a condiţiilor de folosire a creditelor.

Autorizaţia pentru funcţionarea pensiunilor familiale se eliberează de către direcţiile comerciale regionale pe o durată de maximum trei ani.

PRIN aplicarea măsurilor prevăzute în Hotărîrea Consiliului de Miniştri se va asigura satisfacerea în condiţii mai bune a cerinţelor consumatorilor, ceea ce va duce, totodată, la creşterea eficienţei economice a activităţii din acest sector.

D. ALEXANDRU
Eduard BIBIRI

AGENDA ECONOMISTULUI

ANCHETA NOASTRĂ

CUM S-AU CORELAT SALARIILE ECONOMIȘTILOR CU CELE ALE CADRELOR TEHNICE?

AVÎND în vedere rolul cadrelor economice în lupta pentru ridicarea la un nivel superior a activității economice în întreprinderi, conducerea de partid și de stat a stabilit, în urmă cu citeva luni, importante măsuri legate de îmbunătățirea sistemului de salarizare a cadrelor de economiști.

În H.C.M. nr. 328/1967, care stabilește criteriile de îmbunătățire a corelațiilor dintre salariile tarifare ale funcțiilor tehnice și ale celor economice, se subliniază, printre altele, faptul că prin aplicarea acestei Hotăriri se va realiza: creșterea salariilor economiștilor cu pregătire superioară cu 10—20%, iar a cadrelor medii economice cu 7—20%. In acest fel se reduce decalajul dintre salarizarea funcțiilor tehnice și a celor economice, diferențele neputînd fi mai mari de 5% între salarizarea funcțiilor de economiști și economiști principali și cea a funcțiilor de ingineri și ingineri principali (în afara unor excepții, în funcție de condițiile de muncă).

Această Hotărîre a fost primită cu deosebit interes de cadrele de economiști din toate ramurile economiei naționale. Prin zeci de scrisori, trimise redacției noastre, economiști din numeroase întreprinderi și-au exprimat satisfacția pentru măsurile adoptate de partid și guvern, angajîndu-se să depună noi eforturi pentru a-și spori contribuția la înfăptuirea importantelor sarcini fixate de cel de-al IX-lea Congres al Partidului.

● Asigurarea fondurilor necesare

DE la intrarea în vigoare a acestei Hotăriri au trecut aproape 6 luni. În acest timp, conducerile unor întreprinderi și organele centrale au făcut eforturi corespunzătoare pentru depistarea resurselor interne cu scopul de a găsi noi rezerve financiare care, alături de cele circa 100 milioane lei acordate de la buget, să fie folosite pentru aplicarea prevederilor din Hotărîre. De asemenea, în majoritatea întreprinderilor s-au luat un șir de măsuri care au asigurat aplicarea în mod just a principiilor izvorîte din Hotărîre, realizîndu-se corelația între funcțiile economice și cele tehnice, la nivelul preconizat.

Ca urmare a măsurilor luate s-a realizat o creștere substanțială a salariilor economiștilor cu studii superioare și medii. Astfel, salariile economiștilor din M.I.C.M. au crescut în medie cu 215 lei lunar, iar la Ministerul Industriei Metalurgice, cu 209 lei lunar. Din evidențele de la Ministerul Petrolului rezultă că celor 5106 economiști din acest sector, li s-au majorat salariile (numai pentru acest an) cu circa 7 700 000 lei, din care din resurse proprii s-au asigurat 5 340 000 lei. Ca urmare, media de creștere a înregistrat la acest minister 11,1%. O situație asemănătoare am întîlnit și la Ministerul Industriei Chimice, unde creșterea medie a fost de 11%, iar din fondul total alocat de 6 096 000 lei s-a acoperit din resurse proprii 4 276 000 lei.

În sectorul economiei forestiere aportul propriu a fost și mai mare, respectiv 6 885 000 lei din totalul fondului de 8 865 000 lei, creșterea medie pe ramură fiind de 9,9%. În industria ușoară media salariilor economiștilor a crescut cu 8,4%, alocîndu-se în acest scop 11 574 000 lei, din care o bună parte s-au asigurat din resurse proprii. Tot astfel la Ministerul Industriei Alimentare, Ministerul Căilor Ferate, Ministerul Industriei Construcțiilor au fost luate măsuri care au asigurat majorările de salarii prevăzute în Hotărîre, sporurile realizate fiind de circa 10%.

Din datele reproduse, rezultă în mod evident că în majoritatea sectoarelor economiei naționale media de creștere a salariilor economiștilor, ca urmare a aplicării Hotărîrii de îmbunătățire a corelației cu salariile inginerilor și tehnicienilor, se încadrează în limitele stabilite, fiind de regulă superioară limitei minime.

Analizele făcute cu prilejul anchetei au scos în evidență faptul că Hotărîrea privind corelarea salariilor economiștilor cu cele ale tehnicienilor s-a aplicat în condiții corespunzătoare în majoritatea întreprinderilor. Astfel, economiștii din cadrul Întreprinderii de construcții speciale, instalații și montaj (I.C.S.I.M.) din București au beneficiat de o creștere medie de 11%, ceea ce dovedește aprecierea dată de conducerea unității muncii economice care se desfășoară în această mare și complexă întreprindere. Rezultate pozitive s-au înregistrat și la Întreprinderea de confecții „Arta Modei"-București, la „Țesătura"-Iași, la F.R.B.-București, unități la care procentul mediu de creștere este de peste 11%, fondurile suplimentare necesare fiind acoperite în cea mai mare parte din resurse proprii. La o serie de întreprinderi (Uzinele „16 Februarie"-Cluj, Uzina mecanică-Galați, Uzinele „Electroputere"-Craiova, Uzina mecanică din Tr. Severin, Uzina metalurgică-Bacău, Întreprinderea minieră-Rovinari etc.) salariile personalului cu studii superioare economice au crescut în medie cu 200—268 lei lunar. De asemenea, salariile personalului cu studii medii economice au crescut substanțial la majoritatea întreprinderilor. Astfel, la Uzinele „Semănătoarea" din București, Întreprinderea „Laminorul"-Brăila, Întreprinderea minieră Rovinari etc. salariile cadrelor medii economice au crescut cu 150—258 lei lunar.

● De la maximum la minimum?

SCRISORILE sosite la redacție ne sesizează însă și cazuri cînd conducerile unor întreprinderi nu au înțeles esența prevederilor din Hotărîrea adoptată, subestimînd necesitatea unei juste corelări a salariilor tarifare ale economiștilor cu cele ale funcțiilor tehnice. Citeva exemple demonstrează acest lucru.

Mai mulți economiști din Hunedoara, referindu-se la Hotărîrea în cauză ne-au relatat: „Spre surprinderea noastră, conducerea tehnică a Întreprinderii de construcții siderurgie din Hunedoara a luat o atitudine de subapreciere a aplicării acestei Hotăriri, refuzînd în fapt să ia măsurile necesare pentru îmbunătățirea salarizării economiștilor. Pentru a da o aparență de încadrare în prevederile Hotăririi, conducerea întreprinderii amintite a ridicat încadrările acelor economiști ale căror salarii erau inferioare limitei minime de încadrare după noul nomenclator tarifar, pînă la această limită. Astfel, aici șefii de birou, încadrați anterior cu un salariu de 1700 lei lunar, au primit o majorare de numai 25 lei, fiind încadrați la limita minimă. La un număr de 88 de cadre medii economice de aici, a căror salarizare anterioară maximă se încadra între limitele noului nomenclator, nu s-a acordat nici o majorare de salarii".

Cercetînd cauzele acestei situații, am constatat că Direcția generală lucrări de construcții și montaj din Ministerul Industriei Metalurgice a alocat fondul suplimentar necesar, de 234 000 lei, dar conducerea întreprinderii hunedorene a reținut numai 70 000 lei, restituind diferența de 164 000 lei. Precum se vede, conducerea acestei întreprinderi a aplicat în mod eronat unele prevederi din Hotărîre, ceea ce a făcut ca un număr important de economiști de aici să nu se bucure de drepturile acordate de Hotărîre.

Un alt exemplu: șeful serviciului plan din cadrul Fabricii „9 Mai" din Turda (ca urmare a modului cum și-a îndeplinit atribuțiile) era încadrat de conducerea întreprinderii la limita maximă de salarizare, respectiv la 2350 lei. Potrivit noului nomenclator tarifar de salarizare, limita maximă a postului pe care-l ocupă acum este de 2500 lei. Cu toate acestea, conducerea întreprinderii, deși dispunea de fonduri necesare (care în final au rămas neconsumate), nu i-a majorat salariul decît cu 50 lei. Procedînd astfel, conducerea întreprinderii a eludat traducerea în viață a Hotăririi amintite, majorînd salariul șefului serviciului plan cu numai 2,1%. Oare acum angajatul în cauză nu mai îndeplinește condițiile necesare pentru a fi încadrat la limita la care a fost și pînă acum? Atitudinea dovedită în acest caz de conducerea Fabricii „9 Mai" din Turda nu reflectă oare o anumită concepție față de importantul sector al întreprinderii — serviciul de planificare?

Atitudini similare am întîlnit și în alte unități. Astfel, conducerea Institutului de studii și proiectări hidroenergetice-București a încadrat la limita minimă sau imediat apropiată, pe unii economiști principali, care au fost la limita maximă. La fel au procedat și conducerea Întreprinderii de gospodărie comunală din Cîmpina, acordînd cadrelor medii economice sporuri de numai 2,4%, Direcția regională P.T.T.R.-Argeș a omis complet unele funcții economice (statisticieni) de la corelarea salariilor. De asemenea, la Uzinele „Electroprecizia"-Săcele, Întreprinderea șantiere-construcții și montaj din orașul Gh. Gheorghiu-Dej, Fabrica de radiatoare și cabluri din Brașov, salariile cadrelor economice au crescut cu un procent mic — mai puțin de 6%.

● E vorba de o retrogradare?

MAI mulți interlocutori ne-au pus următoarea întrebare: economiștii care, după anii de muncă, au ajuns să fie încadrați la poziția maximă de salarizare a funcției pe care o ocupă și care, prin aplicarea eronată a unor prevederi ale Hotăririi de corelare a salariilor lor cu ale tehnicienilor au fost trecuți la poziția minimă, nu pot să se considere retrogradați?

Cum în ancheta noastră am întîlnit multiple cazuri de acest fel, dintre care o parte le-am redat mai sus, am căutat să elucidăm întrebarea pusă.

În instrucțiunile emise de organele centrale pentru aplicarea prevederilor din Hotărîrea 328/1967 s-a subliniat necesitatea de a se respecta întocmai principiile Hotăririi. Astfel, în instrucțiunile elaborate de M.I.U. se spune între altele: „Se recomandă ca în limita fondurilor de salarii disponibile pentru aplicarea prevederilor Hotăririi, salariul tarifar de încadrare între noile limite de salarii să se stabilească asigurîndu-se creșteri de salarii proporționale cu creșterile rezultate prin limitele noi de salarii față de cele vechi". Indicații asemănătoare au fost date și prin instrucțiunile elaborate de celelalte organe centrale.

Dar, precum se vede, conducerile unor unități n-au ținut seama de aceste recomandări și au încadrat abuziv pe unii economiști la poziția minimă, în vreme ce pînă acum ei figurau la poziția maximă.

Evident, procedînd astfel conducerile întreprinderilor în cauză s-au abătut de la principiile de bază ale Hotăririi, diminuînd pe această cale rezultatele pozitive scontate.

Desigur, dacă nu se poate pune problema unei retrogradări formale, în înțelesul legislației muncii, cert este faptul că acei economiști care fără nici un temei au fost trecuți de la încadrarea maximă la aceea minimă au fost individual neîndreptățiți. Dar, pe lîngă această nedreptățire individuală, măsura luată aduce un prejudiciu și întreprinderilor în cauză. Astfel, așa după cum ne-a scris un grup de economiști cu funcții de răspundere: „Prin măsura acordării limitei minime de salarizare s-a ajuns la o nivelare a salariilor unor categorii de economiști, situație care pune pe aceeași treaptă elementele cu un nivel profesional mai ridicat și cu o vechime mai mare, cu cei fără vechime sau mai puțin corespunzători". Procedînd la asemenea nivelări de salarii conducerile respective au desconsiderat însăși rațiunea pentru care nomenclatoarele tarifare de încadrare prevăd poziții minime și maxime.

● Decalajul se menține în unele locuri...

AȘA cum am arătat, un principiu de bază stabilit de Hotărîrea de care ne ocupăm este și acela că salarizarea funcțiilor de economiști și economiști principali se stabilește pentru marea majoritate a ramurilor economiei naționale (cu excepția ramurilor în care cadrele tehnice desfășoară munca în condiții grele și foarte grele — minerit, foraj—explorări și metalurgie) cu o diferență nu mai mare de 5% față de cea a funcțiilor de inginer și inginer principal.

Dacă noile nomenclatoare tarifare de încadrare a economiștilor au rezolvat principial acest aspect, în practică în multe întreprinderi lucrurile stau altfel. Cu toate că Hotărîrea acordă miniștrilor, conducătorilor celorlalte organe centrale și comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale, dreptul de a aproba pentru economiști aceleași salarii ca și pentru ingineri — în cazul cînd și unii și alții efectuează aceeași muncă cu caracter tehnic-economic — am întîlnit unități unde salariile economiștilor sînt inferioare față de cele ale cadrelor tehnice. Pentru a fi mai bine înțeleși luăm exemplul unei unități care nu are caracter productiv și care, prin obiectul ei, desfășoară o activitate economică: Direcția export-import din Departamentul Gospodăriilor Agricole de Stat. Prin aplicarea nejustă a prevederilor Hotăririi au fost cazuri în care unii economiști principali de aici au primit un spor de salariu de... 1,1%, adică la salariul de 2 200 lei li s-au adăugat 25 lei. Rezultatul: media salariilor la economiștii principali este de 2159 lei, adică aproape la limita minimă, în timp ce inginerii principali sînt toți încadrați la maximum, media fiind de 2570 lei. Deși condițiile de muncă sînt la fel, iar direcția, așa cum am arătat, are un caracter economic-comercial, totuși decalajul de salarii între aceste două categorii de salariați este de 19%, în loc de cel mult 5%. Este evident că aici, ca și în alte unități, măsurile luate de conducerea de partid și de stat nu au fost aplicate în spiritul preconizat.

Aceste încălcări ale prevederilor Hotăririi 328/1967 se datoresc faptului că unele conduceri de întreprinderi nu au ținut seama de principiile care au stat la baza adoptării măsurilor respective, nu s-au pătruns de importanța acestor principii, ceea ce dovedește subaprecierea rolului pe care îl are munca economiștilor în îndeplinirea sarcinilor ce revin fiecărui colectiv.

ANCHETA NOASTRĂ a scos în evidență faptul că în urma aplicării H.C.M. 328/1967, salariile economiștilor din unitățile productive și din aparatul administrației de stat au crescut substanțial, reducîndu-se simțitor decalajul care exista între salarizarea acestora și cea a cadrelor tehnice. Dar, așa cum reiese din cele relatate, în aplicarea Hotăririi s-au constatat și unele abateri de la principiile stabilite, abateri care prejudiciază drepturile unor cadre de economiști.

Corectarea cît mai grabnică a greșelilor care s-au făcut în unele întreprinderi în aplicarea Hotăririi amintite se impune de urgență, astfel ca principiile care au stat la baza elaborării măsurilor adoptate să fie respectate riguros.

În etapa actuală cadrele economice au sarcini sporite. Hotărîrea Consiliului de Miniștri privind îmbunătățirea salarizării economiștilor are tocmai menirea de a stimula activitatea acestor cadre, de a o ridica la nivelul atins de economia noastră în plin progres. Respectarea în toate unitățile a tuturor prevederilor înscrise în Hotărîre va contribui la impulsionarea activității, a spiritului de inițiativă în larga acțiune de organizare științifică a producției pentru obținerea de noi succese în dezvoltarea economiei naționale.

Alexandru DETEȘAN, EMIL ZAMFIRESCU

IN UNITĂȚILE AGRICOLE DE STAT

CÎMP LARG AFIRMĂRII NOILOR FORME DE ORGANIZARE

COMPLEXUL de măsuri stabilit de către Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 martie 1967, cu privire la **dezvoltarea pe o treaptă superioară a gospodăriilor de stat**, *se materializează în practică cu tot mai mare eficienţă.* **Se asigură astfel transformarea gospodăriilor de stat în centre puternice ale producţiei moderne, de mare randament şi înaltă eficienţă economică.**

În lunile care s-au scurs de la apariţia Hotărîrii Comitetului Central al Partidului, în toate regiunile ţării au luat fiinţă întreprinderi şi ferme agricole, care îşi desfăşoară activitatea pe o bază cu totul nouă ce se deosebeşte radical, prin conţinutul ei, de precedenta.

Sensul acestei activităţi îşi găseşte expresia practică în preocuparea susţinută pentru folosirea eficientă a bazei tehnico-materiale şi a pămîntului, elaborarea planului de producţie în funcţie de condiţiile concrete, simplificarea finanţării şi creditării activităţii de producţie şi a investiţiilor, trecerea cadrelor de specialitate la conducerea directă a exploatării agricole, creşterea conştiinciozităţii şi a răspunderii tuturor lucrătorilor faţă de rezultatele economice obţinute.

Acţiunea de reorganizare a unităţilor agricole de stat, care îmbracă un caracter deosebit de complex, nu este de loc uşoară. În evoluţia acestei acţiuni, în curs de înfăptuire, apar **o serie de aspecte noi care se impun a fi luate în considerare, sau se ivesc dificultăţi, unele inerente începutului, ce se cer eliminate, astfel ca în final procesul de reorganizare să se desfăşoare cu succes.**

Edificatoare sînt, în acest sens, aspectele analizate în cuprinsul articolelor publicate mai jos, din care se desprind o serie de concluzii pentru activitatea de reorganizare a întreprinderilor şi fermelor agricole.

POSIBILITĂŢI SPORITE PENTRU CREŞTEREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII

ANALIZA economică arată că nu întotdeauna dezvoltarea parcului de tractoare şi-a găsit corespondentul în asigurarea folosirii integrale a acestora. De multe ori creşterea numărului de tractoare a fost urmată de reducerea volumului orelor efectiv lucrate şi a volumului de lucru ce a revenit pe tractor, fără a exista justificarea unei mai bune încadrări în ceea ce priveşte epoca optimă de efectuare a lucrărilor agricole. Datele tabelului sintetizează situaţia existentă în perioada 1964—1966 în cadrul gospodăriilor agricole de stat din Trustul regional Gostat Mureş Autonomă Maghiară.

— %—

	1964	1965	1966
Numărul mediu scriptic de tractoare convenţionale	100,0	110,3	126,0
Ore tractor ce revin anual pe tractor convenţional	100,0	95,2	60,4
Hectare arătură normală ce revin anual pe tractor convenţional	100,0	102,2	110,6
Preţ cost/ha.a.n.	100,0	104,3	97,3

Dacă anul 1966 a însemnat un progres faţă de anul 1964 în ceea ce priveşte numărul mediu scriptic de tractoare, nu acelaşi lucru se poate spune şi despre volumul de ore efectiv lucrate care a scăzut cu aproape 40%.

Noua formă de organizare a gospodăriilor agricole de stat a prilejuit o amplă analiză a modului de dotare a fermelor cu tractoare şi maşini agricole. În lumina corelării sarcinilor de producţie cu baza tehnico-materială necesară, în Trustul Gostat amintit, parcul de tractoare al fermelor s-a redus cu circa 50 bucăţi faţă de cel existent la 1 aprilie 1967. După unele calcule preliminate, volumul de ore efectiv lucrate va creşte cu peste 18%, iar cel al numărului de ha.a.n. pe tractor cu circa 15% în condiţiile în care acestea vor fi utilizate nemijlocit la lucrările agricole în proporţie de mai bine de 80%.

Prin noua formă de organizare, conducătorii de întreprinderi şi ferme capătă largi posibilităţi de a asigura o concordanţă cît mai bună între salariul mediu şi productivitatea muncii. Astfel, posibilităţile de încadrare tarifară fiind mai largi, se poate aprecia cu mai multă exactitate eficacitatea muncii. Fermierul are dreptul de a angaja salariaţi numai în limitele necesarului, iar în salarizarea acestora principiul cantităţii şi calităţii muncii prestate capătă o semnificaţie deosebită.

Potrivit noilor sisteme de încadrare şi organizare a muncii, în cadrul celor 12 întreprinderi agricole de stat existente în Trustul regional Gostat Mureş Autonomă Maghiară, se va realiza o însemnată economie de forţă de muncă şi fond de salarii. Astfel, numai în cadrul aparatului tehnico-administrativ se va realiza o reducere de personal de circa 34% ceea ce va duce la economisirea anuală a 4,6 milioane lei fond salarii (faţă de 1 aprilie 1967).

După unele calcule preliminate, creşterea productivităţii muncii — pe total muncitori — va fi de aproape 15%.

dr. ing. E. JIANU

APARATUL INDIRECT PRODUCTIV SĂ NU DEVINĂ UN BALAST

ÎNTREPRINDEREA agricolă de stat Deta înfiinţată în cursul lunii mai, a reunit fostele gospodării agricole de stat : Complex-Voiteni, Pescuş şi Gherman toate cu profil zootehnic. Ea este organizată sub forma a 4 ferme zootehnice, două specializate în creşterea şi îngrăşarea porcilor şi două în creşterea bovinelor pentru producerea de carne şi lapte.

Noua formă de organizare şi-a făcut simţită prezenţa de la bun început. În primele 5 luni ale anului (pînă la înfiinţarea I.A.S.) cele 3 gospodării au înregistrat circa 1 200 mii lei pierderi. Noua întreprindere agricolă şi-a propus să recupereze această pierdere şi să realizeze un beneficiu de 112 000 lei.

Întreprinderea agricolă are însă posibilităţi mult mai mari. Aceasta o atestă însemnatele rezerve care, puse în valoare, pot conduce la obţinerea unor rezultate economice mai bune.

Din analiza schemei întreprinderii agricole de stat Deta se observă că dacă în fostele gospodării de stat sectorul mecanic era compus dintr-un inginer, trei şefi de ateliere cu studii medii şi 40 de muncitori, în prezent el cuprinde cinci muncitori şi şapte salariaţi tehnico-administrativi.

Această reducere a personalului productiv se datoreşte faptului că fiecare fermă agricolă şi-a oprit un număr de mecanici pentru micile reparaţii, exploatarea maşinilor făcînd-o fermierul personal. Or, în această situaţie, apare nejustificată existenţa a şapte salariaţi în sectorul mecanic de la centru, ceea ce nu reprezintă o raţionalizare, ci o anomalie care conduce la efectuarea unor cheltuieli neproductive suplimentare.

O situaţie similară se întîlneşte şi în sectorul aprovizionare, livrare, transport, unde la fostele gospodării de stat lucrau în total trei salariaţi. În întreprinderea agricolă de stat sînt angajaţi opt salariaţi, din care nici unul nu e însă repartizat la ferme. Doi dintre ei fac diverse deplasări, în special în legătură cu livrările de animale către export, iar restul de şase execută lucrări de birou. Mai adăugăm faptul că la livrări şi în special la export, participă în toate cazurile şi cineva din conducerea întreprinderii agricole, precum şi fermierul.

Este evident că pentru livrarea celor 4 produse ale întreprinderii : lapte, carne, miere de albine şi lînă, pentru dirijarea a 20 autocamioane şi aprovizionarea a 4 ferme, nu-i necesar un personal atît de numeros.

La folosirea parcului de autocamioane, autocisterne, autodube, autobasculante etc., nu s-a avut în vedere încadrarea şoferilor după a-portul fiecăruia, după productivitatea maşinii, ci s-au încadrat toţi la acelaşi nivel. Acest lucru şi faptul că salarizarea se face în regie nu-i mobilizează pe şoferi la folosirea eficientă a maşinilor şi la întreţinerea lor în condiţii corespunzătoare.

Rezerve de economii se mai pot găsi şi la plata amortismentului, la cheltuielile generale ale întreprinderii şi în special la cele neproductive.

Florea Daniel
şef sector economic I.A.S.-Deta, regiunea Banat

OPERATIVITATE ÎN FINANŢAREA ŞI CREDITAREA INVESTIŢIILOR

ÎN sprijinul activităţii economico-financiare a noilor forme de producţie au fost puse în aplicare încă din cursul trimestrului II a.c. îmbunătăţirile aduse sistemului de finanţare-creditare în sectorul investiţiilor.

Adoptarea lor aduce mai multă operativitate faţă de vechiul mod de lucru şi elimină din circuitul de planificare şi finanţare unele documente inutile. Astfel, finanţarea investiţiilor centralizate la nivelul întreprinderilor agricole de stat se face fără a mai exista un plan de finanţare. Pe măsura realizării lucrărilor de investiţii şi a prezentării documentelor de plată în bancă, se execută operaţiile de decontare. Acest lucru se face în limita volumului de investiţii, respectiv a volumului de construcţii-montaj, prevăzut în lista de acţiuni sau de titluri, precum şi a documentaţiei admise la decontare.

La analiza oportunităţii şi eficienţei investiţiilor nenominalizate prin listele de acţiuni (care sînt în competenţa de aprobare a conducerii întreprinderilor agricole de stat), eventualele obiecţiuni ale unităţilor finanţatoare sînt aduse la cunoştinţa conducerii întreprinderii agricole, fără a se mai opri finanţarea lucrărilor. Dacă şi în acest caz se vor ridica probleme divergente, ele vor fi analizate la nivel central.

O altă îmbunătăţire adusă sistemului de finanţare-creditare a lucrărilor de investiţii constă în faptul că pentru achiziţionarea utilajelor care necesită lucrări de montaj, întreprinderile agricole de stat nu mai întocmesc planuri de credite. Aceste utilaje se decontează în condiţiile actuale direct din contul de finanţare.

În scopul exercitării unui control permanent de către beneficiarii cu lucrări în regie asupra stocurilor de materiale de la sfîrşitul anului, care urmează să fie incorporate în lucrări, planul de decontare va fi diminuat cu contravaloarea materialelor ce vor fi folosite în anul în curs.

În legătură cu finanţarea investiţiilor necentralizate la întreprinderile agricole de stat, este necesar să arătăm că se constituie un singur fond — fondul de consolidare — ce va putea fi utilizat pentru toate acţiunile de investiţii, inclusiv pentru construcţiile de locuinţe, a căror execuţie se face pînă în prezent din fondul întreprinderii. În acelaşi timp, s-a dispus ca finanţarea investiţiilor necentralizate a căror valoare este sub 100 mii lei, să se facă tot prin Banca de Investiţii, preluîndu-se de la sediile Băncii Naţionale continuarea finanţării acestor lucrări.

S-a lichidat în acest fel sistemul de finanţare a acestor lucrări prin două bănci, ceea ce ducea la repartizări separate de surse, fond salarii, în multe cazuri şi la aprovizionarea acelaraşi materiale prin două conturi diferite.

Cu privire la calcularea şi vărsarea cotelor de amortizare, se realizează o raţionalizare în munca de evidenţă a întreprinderilor agricole de stat, o simplificare a formularisticii şi o urmărire mai uşoară a valorilor de amortizat a mijloacelor fixe. În acelaşi timp însă virarea trimestrială a valorii amortismentului calculat printr-o regularizare anuală, la sfîrşitul anului de plan, pe baza noii evidenţe simplificate, impune cu atît mai mult întreprinderilor agricole de stat o calculaţie corectă şi fără omisiuni premeditate, constatate freevent în controalele bancare din sectorul agricol.

Analiza, pe o perioadă de mai mulţi ani a corelaţiei dintre valoarea fondurilor fixe productive şi valoarea producţiei globale agricole atestă o dată în plus faptul că costurile ridicate de producţie sînt influenţate în mare măsură de amortismentele de valori importante (vezi tabelul).

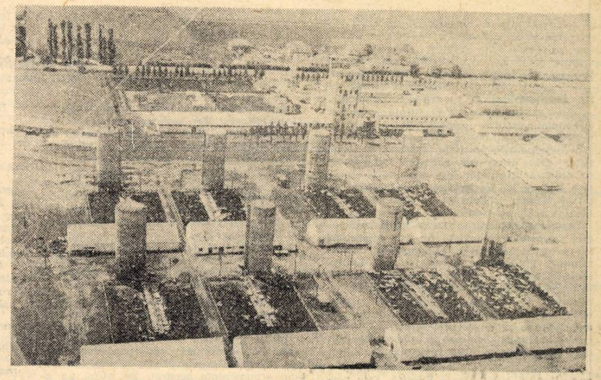

Unul din sectoarele zootehnice ale Întreprinderii agricole de stat Ceala, regiunea Banat.

	%				
	1962	1963	1964	1965	1966
— Valoarea fondurilor fixe productive	110,6	120,8	132,7	154,0	171,1
— Valoarea producţiei globale agricole	109	116,5	136,5	150,9	155,6

De aceea considerăm că **alît eforturile organelor Băncii Naţionale, cît şi ale întreprinderior agricole pentru reducerea costurilor de producţie trebuie integrate într-o acţiune prin care să se dea posibilitate efectuării unei analize economice cît mai riguroase a tuturor elementelor componente, inclusiv a amortismentului.**

În acest sens, ar fi **necesară şi o împărţire mai raţională a sarcinilor în executarea controlului bancar — potrivit metodologiei de lucru ce se aplică în prezent.** Astfel, **controlul justei amortizări a mijloacelor fixe,** atît de legat de analiza multilaterală a realizării planului de producţie şi a stimulării premiale, ar trebui **efectuat de organele de control ale Băncii Naţionale.** Banca de Investiţii ar avea în acest caz numai sarcina urmăririi la timp a vărsării cotelor de amortisment.

Contextul de măsuri aplicat în finanţarea — creditarea şi decontarea lucrărilor de investiţii care se execută în întreprinderile agricole de stat va trebui însă susţinut prin exigenţa şi simţul de răspundere al cadrelor din conducerea acestor întreprinderi, pentru darea în funcţiune la termen a tuturor lucrărilor şi posibilitatea exercitării unui control bancar eficient.

G. NAUM

ATRIBUTE ALE ACTIVITĂŢII PRACTICE

Din experienţa Trustului regional Gostat — Ploieşti

● **O acţiune conjugată : reorganizarea şi continuitatea activităţii de producţie**

CARACTERISTIC pentru **reorganizarea întreprinderilor agricole de stat este înfăptuirea acestui proces concomitent cu desfăşurarea activităţii de producţie în toate sectoarele.** Numai privită ca **un tot unitar, această acţiune poate fi încununată cu succes, afirmîndu-şi din plin eficienţa.**

La trustul Gostat-Ploieşti acţiunea de organizare a fermelor s-a împletit cu activitatea de producţie în toate sectoarele. Printr-o bună organizare a muncii şi prin pregătirea corespunzătoare a maşinilor agricole, lucrările s-au efectuat la timp şi în bune condiţii (însămînţarea porumbului, întreţinerea culturilor, recoltarea furajelor ş.a.).

În procesul reorganizării „din mers" a unităţilor agricole de stat din regiunea Ploieşti **şi-au făcut loc o serie de soluţii** care, puse în aplicare, s-au soldat cu bune rezultate. Astfel, în gospodăriile agricole de stat care urmează să se reorganizeze, specialiştii (şi anume cei ce vor conduce fermele) au fost repartizaţi să răspundă direct de activitatea a **1—2** brigăzi de producţie care întruneau condiţiile de înfiinţare a unei viitoare ferme. Un asemenea procedeu s-a dovedit cît se poate de util, deoarece specialiştii sînt în măsură să cunoască toate aspectele concrete ale viitoarei ferme, ceea ce le permite să stabilească soluţii eficiente cu privire la organizarea producţiei şi la dotarea cu mijloace de muncă necesare şa. Totodată ei asigură continuitatea nestingherită a procesului de producţie în toate sectoarele de activitate.

● **Responsabilitatea economică proprie necesită o mai bună delimitare a sferei de intervenţie a forurilor tutelare**

ÎNTREPRINDEREA mai multor unităţi în cadrul întreprinderii agricole **nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune existenţa unei individualităţi proprii, a unui mod de conducere şi stil de muncă deosebit, potrivit condiţiilor concrete din fiecare fermă.** Numai în acest fel, ferma agricolă, care este o unitate de sine stătătoare cu responsabilitate economică proprie, **îşi poate exercita din plin dreptul de decizie în toate sferele activităţii sale de producţie.**

Deşi reorganizarea activităţii de producţie din unităţile agricole de stat este la început şi unele dificultăţi sînt inerente, se manifestă unele tendinţe care, de fapt, reflectă vechiul **mod** de conducere. Astfel, în practica întreprinderilor agricole de stat din cadrul trustului Gostat-Ploieşti şi-a făcut loc pe alocuri fenomenul de „dădăceală" a specialiştilor (conducători de fermă), în executarea atribuţiilor lor ; sînt, de asemenea, cazuri de estompare a iniţiativei acestora.

La Întreprinderea agricolă de stat Puchenii Mari, vechiul stil de muncă, care mai dăinuie, frînează iniţiativa şefilor de fermă. În virtutea acestui „stil de muncă", şefii de fermă sînt chemaţi zilnic şi instruiţi ce să facă şi cum să execute diferitele lucrări, cum să-şi organizeze munca.

Pe bună seamă că îndrumarea, coordonarea şi controlul întregii activităţi, sînt atribute de bază fără de care succesul în oricare proces de producţie nu poate fi asigurat. Atunci însă cînd munca de îndrumare şi control este înlocuită cu diferite practici de genul celor amintite, lucrurile capătă o altă faţă, avînd drept rezultat estomparea iniţiativei, tocirea simţului de răspundere şi de operativitate.

Relaţiile dintre întreprinderile şi fermele agricole pendinte de aceasta, munca de îndrumare şi control trebuie să ţină seama de faptul că ferma agricolă este o unitate de sine stătătoare, cu responsabilitate economică proprie.

Tocmai de aceea **o dată cu întărirea şi perfecţionarea muncii de îndrumare şi control este nevoie de personalizarea conducerii fermei agricole.** În această ordine de idei devine de stringentă actualitate pentru bunul mers al unităţilor agricole de stat **elaborarea unui regulament de funcţionare a întreprinderilor şi fermelor, precum şi a regulamentului de ordine interioară, care să precizeze sarcinile, atribuţiile şi răspunderea fiecărui salariat.**

Precizarea şi perfecţionarea relaţiilor dintre organul tutelar şi cel aflat în subordine se impun şi în cadrul raporturilor existente între Departamentul Gostat şi trusturile regionale. În prezent, întrucît aceste raporturi nu sînt bine delimitate, există tendinţa ca, într-o serie de chestiuni de ordin local, Departamentul Gostat să se substituie trusturilor regionale. Iată un exemplu : în perioada de recoltat păioase, la trustul regional-Ploieşti, această activitate a fost coordonată atît de cadrele trustului, cît şi de şase specialişti ai Departamentului Gostat. Or, practic, s-a dovedit că nu era nevoie de un asemenea ajutor.

Se înţelege cît de importantă este pentru îmbunătăţirea întregii activităţi a unităţilor agricole de stat delimitarea raporturilor dintre Departamentul Gostat şi trusturile regionale. Util este ca trustul regional Gostat **să funcţioneze ca organ operativ, care să îndrume şi să conducă efectiv activitatea întreprinderilor agricole din regiune.** Acest lucru e normal şi posibil deoarece trustul cunoaşte cel mai bine condiţiile concrete în care îşi desfăşoară activitatea fiecare întreprindere agricolă. În acest fel, se pot lua cele mai raţionale decizii care să conducă la realizarea unor indici economici superiori.

În asemenea condiţii, Departamentul Gostat va fi în măsură să perfecţioneze, printre altele, coordonarea activităţii trusturilor regionale, mărind astfel gradul de operativitate şi de eficienţă a întregii munci de conducere.

● **Lărgirea drepturilor şefilor de fermă implică creşterea corespunzătoare a responsabilităţii acestora**

ÎN noile condiţii de organizare a unităţilor agricole de stat, **şeful de fermă are un rol deosebit, el fiind elementul de bază în jurul căruia gravitează întreaga răspundere a muncii din fermă.** Se poate spune că succesul activităţii de ridicare a nivelului producţiei agricole în actuala **formă** de organizare, depinde în măsură hotărîtoare de calitatea şi capacitatea profesională a cadrelor care conduc fermele agricole. Expresie a înţelegerii rolului şefului de fermă este preocuparea susţinută pentru promovarea în această funcţie a celor mai bune cadre de specialişti care se dovedesc buni organizatori ai producţiei şi ai muncii, elemente dinamice în introducerea cuceririlor ştiinţei în practică.

Se ridică însă un aspect extrem de important : **gradul de răspundere al şefului de fermă.** Deşi prin noua formă de producţie s-au lărgit mult atribuţiile şi rolul conducătorului de fermă, nu în aceeaşi măsură a crescut şi sfera responsabilităţii lui. Potrivit actualelor instrucţiuni de organizare a întreprinderilor agricole de stat, şeful de fermă răspunde în faţa Consiliului de Administraţie. Dar cum răspunde personal pentru prejudiciile aduse producţiei şi rentabilităţii nu este suficient de bine precizat. Or, este de la sine înţeles că, în asemenea condiţii, modul în care şeful de fermă este chemat să răspundă material nu poate fi escamotat. Mai mult, considerăm raţional ca prejudiciile ce se produc în urma deciziilor greşite ale şefului de fermă să fie suportate de către acesta şi nicidecum de întregul colectiv al fermei.

Acest principiu poate fi aplicat, de altfel, la tot personalul din fermă, deoarece el este pe deplin justificat, concordînd cu sistemul actual de cointeresare din fermele agricole şi fiind în spiritul răspunderii faţă de muncă şi faţă de bunurile întregii societăţi.

Paralel cu asemenea reglementări este **nevoie să se creeze toate condiţiile necesare pentru ca şeful de fermă să-şi poată exercita cum se cuvine atribuţiile ce-i revin.**

Aşa cum se desprinde din activitatea întreprinderilor agricole de stat din cadrul trustului Ploieşti, sînt cazuri cînd, datorită unor înţelegeri înguste a roluiui şefului de fermă, unele atribuţii ale acestuia există numai pe hîrtie, deşi Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 martie a.c. cuprinde indicaţii precise. Astfel, deşi şeful de fermă este acela care are latitudinea să angajeze personalul necesar şi să desfacă contractul acelora care nu se încadrează în activitatea fermei, el nu poate exercita acest drept decît cu acordul conducătorului de întreprindere. Se înţelege că acest lucru încorsetează activitatea şefului de fermă care este singurul în măsură să cunoască cel mai bine capacitatea şi pregătirea practică profesională a lucrătorilor.

● **Eficienţa — cheia cooperării între fermele agricole**

PE măsura întăririi şi perfecţionării noii structuri organizatorice a întreprinderilor agricole de stat, **formele complexe de cooperare** vor căpăta o tot mai largă dezvoltare. O mare extindere va lua, bunăoară, îmbinarea dintre producţia agricolă şi producţia industrială. Or, această adevărată „integrare verticală", care are o înaltă eficienţă economică poate da rezultatele scontate atunci cînd în cadrul întreprinderii agricole respective **se realizează pe baza principiilor rentabilităţii şi ale beneficiului o strînsă cooperare între fermele din producţia vegetală şi animală, pe de o parte, şi fermele industriale, pe de altă parte.**

În această direcţie se ridică o serie de aspecte, desprinse din activitatea practică, asupra cărora, la unele dintre ele, ne referim în rîndurile de mai jos. Bunăoară, livrarea strugurilor de către fermele viticole la ferma industrială se face la preţuri de decontare uniforme, indiferent de calitatea strugurilor. În acest fel, fermele care au un procent mai mare de struguri din soiuri pure, (valoroase) şi care, de regulă, se recoltează mai tîrziu pentru a acumula o cantitate mai mare de zahăr (de la 200 grame în sus), înregistrează o pierdere cantitativă. Ele suportă, de asemenea, o pierdere valorică deoarece aceşti struguri sînt vînduţi la un preţ inferior.

Din această situaţie cîştigă, bineînţeles, ferma industrială care obţine un vin bun (care se vinde la un preţ mai mare) fără a face un efort suplimentar.

Pentru a se înlătura asemenea anomalii, întreprinderile privind planificarea, finanţarea şi creditarea I.A.S. stabilesc că, în cazul strugurilor, la baza preţului de decontare trebuie să stea conţinutul în zahăr stabilit prin angajamente. Cu toate acestea, s-a stabilit (pe ce temei ?), ca în 1967 să se aplice vechea formulă şi anume, preţul de decontare, indiferent de conţinutul în zahăr. Care pentru care motiv această posibilitate de creştere a rentabilităţii fermelor producătoare de struguri, este anulată ? După cum este anulată şi cointeresarea fermelor respective de a produce struguri de bună calitate.

Asemenea aspecte atestă necesitatea **reglementării cît mai eficiente a schimbului de activităţi care are loc între fermele din cadrul aceleiaşi întreprinderi agricole.** În acest fel se pot crea acele condiţii reale care pun în valoare cu maximum de eficienţă acţiunea de reorganizare a unităţilor agricole de stat.

Nu de mai mică importanţă pentru buna desfăşurare a activităţii întreprinderilor şi fermelor agricole este **organizarea temeinică a sectoarelor de deservire : A.I.T., mecanic şi economic.** În prezent, aşa cum se desprinde din experienţa trustului regional-Ploieşti, se manifestă o serie de anomalii care produc perturbaţii în activitatea de producţie. Astfel, este cazul cu sectorul mecanic.

După cum este cunoscut, parcul de maşini şi tractoare se află în dotarea fermelor care răspund de exploatarea şi întreţinerea acestora. Reparaţiile sînt însă executate de sectorul mecanic, care este organizat la nivelul întreprinderii agricole. Această situaţie cultivă o serie de interese opuse care pot prejudicia bunul mers al producţiei. Ele se datoresc faptului că atît ferma cît şi sectorul mecanic îşi întocmesc un plan de venituri şi cheltuieli, iar personalul respectiv este retribuit în funcţie de rezultatele obţinute. Bunăoară, fermierul — aşa cum o arată practica de pînă acum — este tentat (pentru a obţine beneficii cît mai mari) să prelungească în măsură cît mai mare durata de exploatare a tractoarelor şi maşinilor agricole, în scopul realizării unui volum de cheltuieli cu reparaţiile cît mai redus.

În această situaţie, sectorul mecanic deşi are un plan de reparaţii, el nu-l poate îndeplini, şi ca urmare nu-şi poate realiza veniturile. Or, cointeresarea lucrătorilor din acest sector prin sistemul premiai este organic legată de realizarea veniturilor. Rezultatul acestei situaţii de fapt este aglomerarea la reparaţii a tractoarelor şi maşinilor agricole la un moment dat, grăbirea uzurii înainte de limitele convenţionale, precum şi executarea unor reparaţii de multe ori necorespunzătoare.

Iată de ce considerăm necesar ca sectorul mecanic **să acţioneze integral ca sector de deservire, şi anume, el să dispună de parcul de maşini şi utilaje, pe care să-l pună la dispoziţia fermelor pentru exploatare.**

În acest fel, sectorul mecanic este cointeresat direct să asigure buna funcţionare a întregului pare de maşini şi utilaje, prin organizarea temeinică a reparaţiilor de toate gradele, a întreţinerii şi exploatării. Totodată, sectorul mecanic poate asigura o repartizare operativă a maşinilor agricole în funcţie de nevoile curente ale fermelor, eliminînd situaţiile de nefolosire temporară a capacităţilor de producţie.

★

Îmbunătăţirea organizării şi a structurii întreprinderilor agricole de stat fiind menită să impulsioneze întreaga activitate economico-financiară a acestor unităţi, contribuie nemijlocit la creşterea producţiei şi a productivităţii muncii, la reducerea cheltuielilor şi mărirea rentabilităţii în agricultura de stat.

I. CHIRCULESCU
V. OTOPELEANU

DISCUȚII

PENTRU O TERMINOLOGIE ECONOMICĂ CORESPUNZĂTOARE

B. ZAHARESCU
membru corespondent al Academiei

Izvoare de inspirație terminologică

Un rol important în progresul oricărei științe îl are și terminologia. O știință ca aceea a economiei politice — socialismul —, care se dezvoltă sub ochii noștri, trebuie să-și creeze și o terminologie potrivită. Denumirile științifice date diferitelor categorii economice, formularea diferitelor legi economice obiective trebuie să fie precise și riguroase. Același termen trebuie să corespundă întotdeauna aceleiași noțiuni, să evite confuziile.

În limba noastră în formarea terminologiei economice marxiste un rol important l-a avut traducerea în românește a „Capitalului". Traducătorii acestei lucrări fundamentale au făcut operă de pionierat creînd și termeni economici care nu existau în românește. La aceasta a ajutat mult faptul că însuși Marx a folosit în opera sa o seamă de termeni de origine latină, că traducerea în limba franceză a volumului întîi din „Capitalul" a fost revăzută de autor.

În ce privește terminologia economică a socialismului situația este diferită. Este vorba de a crea noi termeni pe măsură ce însăși știința se îmbogățește cu noi noțiuni.

Formarea unei terminologii economice corecte și precise nu poate să progreseze decît în pas cu dezvoltarea științei economice a socialismului. De aceea, fără a avea pretenția de a da soluții definitive, îmi propun în rîndurile de față să pun această problemă în discuția economiștilor noștri, referindu-mă în particular la unii termeni curent folosiți.

Pleonasm sau divergență ?

Un prim exemplu în acest sens este legea economică a socialismului denumită, de obicei, în manualele de economie politică „legea dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale". O variantă a acestei denumiri a apărut anul acesta în noul Manual de economie politică — Socialismul (Editura Politică) : „legea proporționalității planice". Este mai scurtă dar nu schimbă esența vechii denumiri.

Amintesc că în primii ani legea aceasta a fost denumită pe scurt „legea planificării". Dar formularea aceasta avea inconvenientul de a crea confuzie între legea planului de stat și o lege economică obiectivă. Pentru înlăturarea ei s-a creat în limba română, în urma unei discuții la care au fost atrași nu numai economiști, ci și lingviști, termenul „planic", inexistent pînă prin anii cincizeci în dicționarele noastre, la fel ca și cuvîntul „legic". Ambele termene trebuiau să înlăture confuzia dintre obiectiv și subiectiv, dintre legile obiective ale societății și legile juridice subiective. Deci, dezvoltarea care are loc potrivit legilor obiective ale socialismului este **planică** pe cînd cea determinată prin planul de stat este **planificată.**

Desigur, aci se poate ridica obiecția că planul de stat este forma de manifestare a dezvoltării **planice** a economiei naționale, că deci dezvoltarea **planică** nu poate fi decît **planificată.** Dar este necesar să se facă diferența între ceea ce reprezintă esența unei noțiuni și forma în care ea se manifestă. O lege de stat cum este planul economic poate corespunde mai mult sau mai puțin exact cu legea dezvoltării planice. Economiștii știu foarte bine, de pildă, în altă ordine de idei, că între valoare și forma ei de manifestare, valoarea de schimb, pot exista diferențe.

Să revin însă la „legea dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale". În ce privește această formulare, trebuie să observ următoarele :

1. Potrivit acestei formulări dezvoltarea este planică și proporțională. Din două una: ori proporțional înseamnă același lucru ca și planic și atunci unul din cele două cuvinte este inutil, ori proporționalitatea este una și planicitatea este alta și deci ele trebuie argumentate separat. De altfel un asemenea punct de vedere a și fost adoptat de economistul sovietic I. Kronrod. Dezvoltarea planică este o consecință directă a proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție. Ea nu implică deci nici o discuție. „Proporționalitatea", și pun cuvîntul în ghilimele pentru că el este, după părerea mea, greșit folosit, se pune în legătură cu așa-numitul „sistem al proporțiilor" din planul de stat, el însuși rezultînd direct din schemele marxiste ale reproducției sociale. Ea nu este deci o caracteristică exclusivă a economiei socialiste, avînd loc și în economia capitalistă și în general, într-un grad mai mare sau mai mic, în oricare mod de producție, întrucît reprezintă condiția esențială a reproducției.

În ce privește cea de-a doua determinare a legii, țin să amintesc că, atunci cînd ea a fost formulată pentru prima dată, dezvoltarea proporțională a fost pusă în paranteză. S-a vorbit, așadar, de „legea dezvoltării planice (proporționale) a economiei naționale". Paranteza vădea clar că, în concepția autorului acestei formulări, era vorba numai de o altă înfățișare a aceleiași noțiuni. Apoi însă, pe tăcute, paranteza a fost desființată. Dar noua formulare este departe de a fi unanim acceptată de economiști atît la noi, cît și în Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste.

2. În ce privește caracteristica de „proporțională" dată dezvoltării, ea pur și simplu nu corespunde cu realitatea. Dacă cuvîntul **proporțional** are un sens, atunci acesta implică o dezvoltare uniformă, egală, a tuturor ramurilor de producție. Aceasta ar fi în contradicție și cu realitatea creșterii economice în toate țările din lume dar și cu o lege generală a reproducției lărgite, legea creșterii cu precădere a producției mijloacelor de producție. Unde cresc unele ramuri mai repede decît altele nu poate avea loc o dezvoltare „proporțională". Să explicăm și matematic.

Două mărimi a și b cresc proporțional dacă $\frac{a + \Delta a}{a} = \frac{b + \Delta b}{b}$. De aci rezultă că $\frac{\Delta a}{a} = \frac{\Delta b}{b}$. Dacă a și b reprezintă producția a două ramuri distincte iar Δa și Δb creșterile respective în decurs de un an, atunci egalitatea de mai sus este dezmințită de toate datele concrete ale dezvoltării producției în țara noastră sau în celelalte țări socialiste.

3. Confuzia provine, ni se pare, de la cuvîntul **proporție** care în limbajul obișnuit are o semnificație diferită de cea matematică. În matematică se înțelege prin proporție egalitatea a două rapoarte. $\frac{a}{b}$ nu este o proporție ci un raport. De asemenea $\frac{\Delta a}{a}$ și $\frac{\Delta b}{b}$ reprezintă două rapoarte diferite. Numai cînd între ele punem semnul egalității, cînd $\frac{\Delta a}{a} = \frac{\Delta b}{b}$ obținem o proporție.

În limba de toate zilele însă proporția poate însemna și mărime. Un om **ia proporții** cînd crește în greutate. Se vorbește și despre **proporția** unei producții atunci cînd nu i se precizează gradul de mărime. În economia politică se face însă confuzie între raport și proporție. De pildă, în **Manualul de economie politică a socialismului,** recent apărut, se scrie că **proporțiile valorice** „redau în expresie bănească raporturile dintre diferitele subdiviziuni ale muncii sociale sub aspectul cheltuielilor de muncă socialmente necesară" (op. cit. pag. 163). Deci, aici proporțiile redau rapoarte (pentru a evita orice confuzie precizez că eu numesc **rapoarte** pluralul cuvîntului **raport** atunci cînd este vorba de un raport de mărime, pe cînd pluralul **raporturi** se poate referi și la legături de ordin calitativ). Este evident că aci se înțelege prin **proporție,** raportul de mărime dintre cheltuiala de muncă socialmente necesară în două ramuri diferite. Tot așa, se spune în manual, **proporțiile forței de muncă** „exprimă raporturile ce se stabilesc între ramuri, subramuri etc. privind folosirea forței de muncă (de exemplu, raportul dintre populația ocupată în industrie și cea ocupată în agricultură") (ibid.). Deci evident, un raport de mărime este desemnat prin cuvîntul proporție, procedeu matematic inadmisibil.

În știință este de preferat întotdeauna, față de limbajul de toate zilele, în care un cuvînt poate avea mai multe semnificații, precizia limbajului matematic. Mai ales astăzi, cînd metodele matematice au luat o extensiune atît de mare și în economia politică.

În consecință, socot că pentru evitarea confuziei și inexactității se impune să eliminăm din formularea dată acestei legi economice cuvîntul „proporțional". „Legea dezvoltării planice a economiei naționale" este o formulare suficientă și care nu poate da loc la confuzii.

După cum am mai spus, nici economiștii sovietici nu sînt cu toții de acord în privința acestei legi. Astfel, I. A. Kronrod, în cartea sa „Legile economiei politice a socialismului" [1]) vorbește despre „legea dezvoltării planice", pe care o mai numește uneori și „legea pianicității", eliminînd astfel cuvîntul de proporționalitate. Kronrod merge și mai departe, combătînd existența unei legături între dezvoltarea planică și cea proporțională :

„Legea planicității — scrie acest autor — reprezintă o necesitate obiectivă, aceea a **mișcării planice** a tuturor elementelor și proceselor reproducției, dar nu determină în sine conținutul lor. Cu toate acestea, adeseori legea planicității este legată sau chiar identificată cu legea (generală) a proporționalității producției sociale" [2]).

Pentru I. Kronrod există, așadar, încă o lege generală, care acționează în toate formațiile sociale sub o formă sau alta, legea proporționalității producției sociale. Prin aceasta se înțelege necesitatea obiectivă a repartizării muncii sociale între diferite ramuri de producție în anumite proporții (deci aici cuvîntul ia semnificația de mărime, dimensiune), corespunzător cu nevoile sociale.

În ce ne privește, scopul acestor observații nu este acum nici de a discuta existența sau inexistența legii, nici conținutul ei. Ne ocupăm exclusiv de terminologie. Desigur, terminologia este legată de conținut. Dar aci **este clar că planic nu este identic cu proporțional, iar cuvîntul proporțional nu redă ceea ce pretinde a reda.** Cea mai simplă soluție este de a renunța la acest cuvînt.

O poliță în alb

Un alt termen economic în care există încă destul de multă confuzie la noi este acela desemnat în limba rusă cu cuvîntul de „hozrasciot". La început a fost tradus în românește prin expresia de „gospodărire chibzuită". Era un fel de poliță în alb acordată unor conducători de întreprindere care nu întotdeauna se gospodăresc chiar atît de „chibzuit". Apoi s-a înțeles că era o traducere nechibzuită și s-a căutat să se introducă în românește cuvîntul rusesc netradus. Am utilizat astfel citva timp termenul „hozrasciot", care nu corespunde spiritului limbii române, căci limba noastră asimilează, nu copiază, cuvintele străine ; pe deasupra, acesta era și un cuvînt sfinx, care nu spune nimic cu privire la noțiunea pe care o desemnează. Actualmente, în cele mai multe materiale se folosește termenul de „gospodărire socialistă". Dar nu este unicul. Pe alocuri se folosește și termenul de gestiune.

Eu consider termenul de gospodărire socialistă mai puțin potrivit. El sună și cam arhaic și are un înțeles legat mai mult de mica gospodărie personală, decît de noua producție socialistă. Trebuie găsit un cuvînt care să exprime mai corect metoda de conducere a unei întreprinderi. Cred că termenul de **gestiune** ar fi mai potrivit. Este adevărat că nici el nu este perfect. În alte domenii cuvîntul gestiune poate avea alte semnificații. În contabilitate cuvîntul gestiune ia un înțeles mai îngust. Dar în economia politică nu se poate produce nici o confuzie. Există multe științe care au împrumutat termeni din alte domenii. Cibernetica a împrumutat din termodinamică cuvîntul entropie, iar matematica a împrumutat termenul de matrice. La rîndul lor economiștii au împrumutat matricea de la matematicieni.

Prin aceste cîteva considerațiuni n-am urmărit să dau o soluție definitivă, ci numai să pun o problemă în discuție. Cred că ea merită să fie discutată. Și nu numai termenii arătați în aceste observații, ci în general, problema terminologiei în știința economiei politice a socialismului.

1) I. A. Kronrod : „Zakoni politiceskoi ekonomii sotializma". Moscova 1966.

2) Lucr. cit. pag. 379.

UN PRIM BILANȚ

(Urmare din pag. 3)

producției, simplificarea circuitului informațional și nu s-au stabilit normative de personal corespunzătoare ; unele încercări timide în legătură cu atacarea acestor probleme sînt încă departe de ceea ce trebuie să constituie baza de plecare a raționalizării muncii de conducere.

Multe întreprinderi nu au luat măsuri pentru studierea mai aprofundată a organizării muncii și a raționalizării locurilor de muncă, pentru eliminarea tuturor acțiunilor inutile și elaborarea pe această bază a unor norme de muncă fundamentate științific.

● *Organizarea — atribut al conducerii întreprinderilor*

PRIMA etapă a amplei acțiuni de organizare științifică a producției și a muncii se încheie o dată cu concluziile reieșite din studiile elaborate. Experiența practică a arătat că acolo unde s-au efectuat studii aprofundate, pe bază de cercetare și analiză, a diferitelor laturi ale proceselor de producție și de muncă s-a ajuns la stabilirea unor rezultate de mare valoare economică. Organizarea științifică a producției și a muncii este o acțiune complexă și de mare răspundere, avînd un caracter continuu și sistematic. De aceea, trebuie ca toate întreprinderile să continue studierea problemelor organizării producției și a muncii, chiar mai susținut decît pînă în prezent, valorificînd pozitiv experiența dobîndită. Elaborarea lucrărilor de sinteză în întreprinderi și ministere trebuie considerată doar ca o primă etapă finalizată, și care se cere a fi continuată.

Este de asemenea absolut necesar ca în etapa actuală studiile, bine întocmite, să fie generalizate și aplicate cît mai repede în practică. Multe soluții descoperite în cadrul acțiunii, deși sînt aplicabile imediat, au rămas în coperțile dosarelor. Pentru a obține eficiența scontată se impune a fi cît mai curînd traduse în viață.

Unele studii nu pot fi aplicate decît în etape ; de aceea, este necesar ca întreprinderile să urmărească îndeaproape termenele propuse pentru folosirea lor și, în același timp, realizarea eficienței prevăzute. Ținînd seama că pot apare noi situații de producție, adîncirea acestor studii este o sarcină ce se impune.

Întrucît o importanță deosebită trebuie acordată în continuare elaborării de noi studii, atît pe problemele pe care s-au axat întreprinderile pînă acum, cît și mai ales pe cele netratate, este necesară menținerea actualelor colective de lucru, cu aceleași nuclee de ingineri, economiști, tehnicieni. Acum trebuie să ne fie mult mai clar că nu se pot elabora studii de organizare printre alte lucrări curente. Pentru această activitate este nevoie de o preocupare exclusivă, care cere timp.

Reușita deplină a acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii impune în continuare tuturor cadrelor care au sarcina rezolvării acestor probleme o permanentă receptivitate față de nou, stimularea largă a inițiativei creatoare a colectivelor pentru studierea și elaborarea celor mai eficiente modalități și soluții de îmbunătățire a activității economice a întreprinderilor. Conducerile întreprinderilor au datoria să colaboreze strîns cu specialiștii în problemele de organizare, să se sfătuiască cu ei, să le asculte cu atenție părerile.

CURIER

■ În articolul **Despre documentare și informare în domeniul contabilității,** apărut în revista EVIDENȚA CONTABILĂ nr. 7/1967, C. Enescu face o serie de propuneri cu privire la organizarea documentării, în general, și a celei contabile, în special. Printre altele, autorul consideră necesar ca, pe lîngă lucrările efectuate de organele de specialitate, care nu pot fi exhaustive, unitățile productive să organizeze documentarea specifică sub forma de referate asupra unor lucrări de specialitate. C. Enescu propune ca munca de documentare și informare în domeniul economic – ca și în alte domenii – să fie considerată parte integrantă a muncii de producție, iar similar cu posturile de ingineri documentariști, să se creeze și posturi de economiști documentariști

■ În articolul **Les blocages du développement au Japon,** REVUE TIERS-MONDE, iunie 1967, Marie și Pierre Horikawa consideră că cresterea economică postbelică a Japoniei s-a realizat grație activității foarte intense în toate sectoarele. Se menționează că nivelul de viață nu s-a ridicat pe măsura ratei creșterii. Situația falimentară a numeroase întreprinderi mici și mijlocii constituie un grav pericol pentru economia națională. În această privință politica economică nu a preconizat decît mentinerea la aceste întreprinderi a unui nivel scăzut al salariilor ceea ce nu poate reprezenta, după autori, o soluție. Una din cauzele situației actuale dificile în economie ar consta, după autoritățile administrative, în aceea că ritmul creșterii economice a fost prea rapid în raport cu conjunctura, caracterizată prin acumularea insuficientă a capitalului și abundența relativă a forțelor de muncă. În realitate, spun autorii, dificultățile actuale se explică prin decalajul între creșterea economică și a nivelului de trai.

■ În cadrul unei discuții despre teoria relațiilor marfă-bani, ce a avut loc la Casa oamenilor de știință din Moscova, prof. N. A. Tagolov a apreciat – după cum relatează A. Ermih în revista VOPROSÎ EKONOMIKI nr. 7/1967 – ca falsă teza susținută în literatura de specialiitate că socialismul reprezintă un „tip", o „formă" a producției de marfă, ceea ce ar însemna, după părerea sa, că legea valorii este prima și principala lege a producției socialiste, din care toate celelalte legi ale economiei socialiste s-ar deduce în mod logic. Originară pentru înțelegerea noțiunii de „socialism", este, a spus Tagolov, determinarea sa ca producție nemijlocit socială-planică. I. I. Konnik a declarat că deși economia socialistă nu se reduce la producția de marfă, ea trebuie totuși considerată ca fiind o producție bazată pe marfă. Majoritatea participanților la discuție au criticat teza că socialismul ar fi o formă a producției de marfă. Însemnătatea ce se acordă în prezent relațiilor marfă – bani în ridicarea eficienței producției sociale – s-a afirmat în discuție – nu presupune decît o dezvoltare a principiilor centralismului democratic în construcția economică.

■ Unii autori extrapolează asupra mașinii toate atributele psihicului uman, nevăzînd nici un inconvenient în a-i atribui asemenea însușiri ca: sensibilitate, emoție, conștiință, personalitate – legate de gîndire. Roland Puccetti consideră în articolul **On thinking machines and feeling machines** apărut în THE BRITISH JOURNAL FOR PHILOSOPHY OF SCIENCE nr. 1/1967 că, oricît de ingenios ar fi aranjate componentele mașinii, ele nu se pot include în istoria organică, nu pot intra în filogenie și nu pot decît simula procesele biochimice. O mașină poate gîndi, poate fi inteligentă, dar atîta timp cît va fi mașină – spune autorul – ea nu va avea sentimente, tocmai pentru că aparține unei alte ordini decît cea de natură organică. S-ar fi ajuns aci la una din limitele logice ale tehnologiei mașinii.

■ Opinia atît de larg răspîndită, după care creșterea mai rapidă a cererii de servicii față de creșterea cererii de mărfuri, cu toate consecintele ce le are acest fenomen asupra repartizării forței de muncă, s-ar explica exclusiv prin creșterea veniturilor populației – este respinsă de autorul american V. R. Fuchs în cartea sa **The growing importance of service industries** (Insemnătatea crescîndă a industriei serviciilor), editată de Biroul national de cercetări economice al S.U.A. Experiența țării sale, a cărei economie este definită de autor ca o „economie a serviciilor" pe motivul că mai bine de jumătate din populația ocupată este utilizată în sfera serviciilor, ar arăta că tendința creșterii numărului celor ocupati în domeniul serviciilor își găsește explicatia în creșterea mult mai rapidă a înzestrării tehnice și a productivității muncii în domeniul producției de mărfuri.

■ MEJDUNARODNAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOȘENIA nr. 5/1967 republică articolul lui J. B. Quinn, întocmit la cererea Fundatiei Ford ș.a., apărut în HARVARD BUSINESS REVIEW: **Concurența în sfera tehnologiei : Europa împotriva S.U.A.** În ciuda decalajului încă mare existent în domeniul tehnologiei între S.U.A. și țările Europei occidentale, autorul trage un semnal de alarmă. El consideră activitatea statului drept principalul factor capabil să mentină competitivitatea S.U.A., posibilitate legată în mare măsură de capacitatea de lărgire a pietei. O piedică în această privință este socotit nivelul foarte scăzut în S.U.A. al sferei „serviciilor sociale". Quinn cere ca o parte din eforturile pentru prelucrarea și desfacerea bunurilor de consum și serviciilor – unde pietele sînt suprasaturate – să fie îndreptată spre lărgirea cererii sociale (transport public, depoluarea aerului și a apei etc.). Dar, spune el, industria S.U.A. nu va reuși să dezvolte suficient aceste activități. Guvernul preferă – spune Quinn – să umfle programe pretentioase (nucleare și cosmice), care „în bună măsură nu corespund nevoilor arzătoare ale societății". Autorul face un apel la managerii americani să se „debaraseze de povara vechilor obiceiuri" și să folosească marile posibilități tehnologice pentru „cele mai utile piete sociale și particulare". După el, aceasta este posibil „fără a slăbi sistemul initiativei private".

CONFERINȚA ASOCIAȚIEI INTERNAȚIONALE A ECONOMIȘTILOR AGRARI

CEA de-a XIII-a Conferință a Asociației Internaționale a Economiștilor Agrari a avut loc la Sidney între 21 și 23 august a.c.

Tema generală a conferinței a fost Economistul și oamenii fermelor într-o lume în rapidă transformare. **În ședința plenară au fost abordate pe bază de comunicări următoarele aspecte ale acestei teme : 1. Cercetări și rezultate ale demografilor și sociologilor; 2. Tendințe și perspective din punctul de vedere al științelor naturii ; 3. Cercetări și rezultate ale economiștilor ; 4. Cercetări și rezultate ale științelor politice ; 5. Cercetări și rezultate ale economiștilor specialiști în producția fermieră.**

Dezbaterea comunicărilor s-a făcut pe grupe : Economia producției formelor ; Problemele comerțului internațional, acorduri regionale ș.a. ; Ridicarea ratei creșterii și dezvoltării economice în economiile cu venit scăzut.

Au mai fost organizate două simpozioane : 1. pentru Australia și Noua Zeelandă și 2. pentru Asia de sud-est.

Din partea țării noastre au participat D. Dumitriu, șef de sector la Institutul de cercetări economice și dr. G. Retegan, consilier la Consiliul National al Cercetării Științifice.

ÎN LIBRĂRII

■ În Editura politică a apărut ANTOLOGIA GÎNDIRII ROMÂNEȘTI (secolele XV–XIX), 2 vol., 868 pag.

Antologia, pregătită de Institutul de filozofie al Academiei, reunește texte reprezentative pe teme actuale și variate, cum ar fi

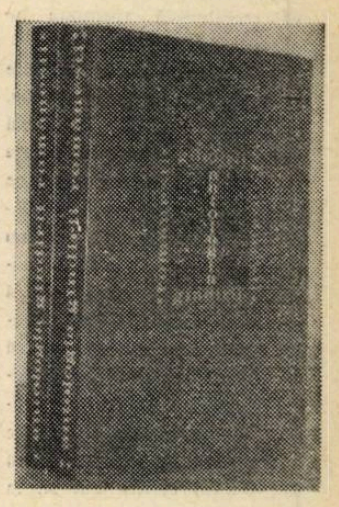

originea poporului român, lupta sa pentru eliberare, dezvoltarea economică și socială, probleme filozofice ale științelor naturii, filozofia istoriei, teoria culturii, etică, ateism ș.a., din operele gînditorilor progresiști din tara noastră. Multe dintre textele incluse sînt inedite.

CURIER

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

JACQUES RUEFF

LA 1 aprilie 1965, Academia Franceză primea sub cupola celor „40 de nemuritori" pe Jacques Rueff. Este singurul economist al Franței de azi ales membru al Academiei Franceze. Consacrare tîrzie, dar semnificativă ; ea încununează 45 de ani de neîntreruptă activitate în domeniul teoriei economice.

În ultimii ani, aportul lui Rueff este pe nedrept circumscris numai în contextul controverselor pe tema reformării actualului sistem monetar internațional al țărilor capitaliste. Căci chiar dacă Rueff nu trece drept creator de școală, gîndirea sa economică are temelii teoretice și a dat nu puține soluții remarcabile de politică economică.

Prima lucrare — din 1922 — a lui Rueff este intitulată **Des sciences physiques aux sciences morales (Introduction a l'étude de la morale et de l'économie politique rationelles)** și este prefațată de fostul său profesor Clément Colson. Preconizînd puncte de vedere noi în aplicarea rationamentelor matematice la cercetările economice, Rueff afirmă dintru început următoarele trăsături ale economiei politice : este o știință statistică în sensul rigorii succesiunii și repartiției legice a fenomenelor de masă pe care le studiază ; ca element fundamental de studiu ea cercetează schimbul, prin mijlocirea cererii-ofertei, în care condiția principală este cunoașterea prețurilor (întrucît măsurarea și dinamica prețurilor sînt riguros determinabile cantitativ) ; echilibrul schimburilor interne și externe ale unei țări este asigurat cu extraordinară precizie de variațiile libere ale prețurilor.

Axiomatizarea rationamentelor lui Rueff incepe deci din prima sa lucrare. El distinge teorii economice — respectiv politice — euclidiene — pe bază de experiență — și neeuclidiene — strict logice, dar momentan nereale. Rueff își propune la început să nu se închisteze în realitatea dată. Axiomatica economică îi furnizează relații și condiții ideale care nu-și au corespondent în „spațiul euclidian" al capitalismului. Atunci se pune problema „alternativei neeuclidiene". Axiomatic, Rueff recunoaște că tipul caracteristic de teorii „neeuclidiene" îl reprezintă marxismul. De fapt, el rămîne însă fidel pînă la urmă „spațiului euclidian".

Procesul schimbului este, după Rueff, mecanismul de echilibrare a întregii vieți economice. Încă în 1927 Rueff postula că viața economică se poate reduce la schimb **(Théorie des phénomenes monétaires. Statique, 1927).** Una din tezele fundamentale ale teoriei sale economice afirmă că indicii prețurilor reflectă tendințele schimbului — deci ale întregii economii — atît în plan național, cît și internațional. Disparitățile dintre indicii prețurilor constituie pentru Rueff cauza însăși a deplasării echilibrului economic. Aceasta este teorema „echilibrului" sau „disparității". Una din primele aplicații ale acestei teoreme a făcut-o Rueff încă în 1925 în articolul **„Les variations du chômage en Angleterre"** în care a formulat așa-zisa „lege a șomajului" englez. O altă confruntare a făcut-o în polemica pe tema transferurilor din Germania după primul război mondial. Poziția lui Rueff în problema transferurilor a atras obiecțiile lui Keynes, într-un articol din „Economic Journal" din martie 1929. Astfel a inceput o celebră polemică între cei doi economiști. După Rueff, problema nu este externă și proporționabilă din afară, ci este o problemă a puterii interne de cumpărare : nu se pot transfera decît sume dintr-un buget echilibrat ; problema transferurilor nu este monetară, ci bugetară. Un buget deficitar devalorizează moneda și reduce automat puterea de cumpărare provocînd disparitatea prețurilor defavorabilă țării debitoare, și invers, un buget echilibrat menține și sporește puterea de cumpărare, permițînd transferul. Problema transferului real de putere de cumpărare este — după Rueff — cea a transferului de aur ; de aceea funcționarea etalonului-aur este condiția necesară și suficientă a echilibrării balanțelor de plăți. În cazul țărilor dezvoltate, intrarea aurului este consecința marii lor capacități de export de mărfuri și capitaluri și reprezintă „echilibrarea" acestui export ; în cazul țărilor slab dezvoltate, ieșirea aurului poate fi redusă sau „echilibrată" numai prin sporirea exportului de mărfuri.

Mișcarea aurului la Rueff este axa mișcării regulatorii a prețurilor libere ale pieței. Orice intervenție care stînjenește această mișcare ar fi nu numai o naivitate sau o erezie teoretică, dar o primejdie politică reală pentru „ordinea socială". O astfel de primejdie ar reprezenta-o măsurile protecționiste de tot felul în comerțul internațional, precum și reglementările interne ale producției, prețurilor ș.a.

Problema etalonului-aur sau a convertibilității monetare, prezentă de peste 30 de ani în lucrările lui Rueff, se leagă organic de problemele sistemului monetar internațional al țărilor capitaliste. În cadrul actualului sistem (gold-exchange-standard), aparent, reglementările se fac, în ultimă analiză, tot în aur, ca și în cadrul sistemului gold standard dinainte de primul război mondial. Deosebirea constă în faptul că există așa-zisele monede-cheie — dolarul S.U.A. și lira sterlină — asimilate aurului în reglementarea datoriilor internaționale. De vreme ce acestea se pot face nu numai în aur, ci și în monedele-cheie, atunci — susține Rueff — țara cu moneda-cheie se poate îndatora nelimitat fără să fie nevoită să-și plătească datoria, ba dimpotrivă fiind mereu creditoare. De ajuns ca ea să ofere pentru echivalentul datoriei un credit ! Acest credit înseamnă fie mișcarea propriei monede, fie o simplă virare dintr-un cont în altul. Oricum, datoria se stinge, iar rolurile se schimbă instantaneu. Țara cu moneda-cheie nu-și micșorează cererea internă. Se obține însă o perturbare a lichidităților internaționale, care a dezlănțuit în Occident, după părerea lui Rueff, o adevărată „revoluție a inflației" **(L'âge de l'inflation** 1963, pag. 10—11).

Cauza unică a inflației interne și internaționale este, după Rueff, crearea așa-ziselor **drepturi false.** Emisiunea monetară inflaționistă viciază conținutul drepturilor bănești ale tuturor celor ce dețin sau încasează monedă inflaționistă. Dolarul ca valută inflaționistă generează privilegii unilaterale. Inflația ar fi o dezordine economică și socială, care pune în primejdie însăși civilizația umană (prin care Rueff înțelege capitalismul). Rueff face astfel legătura între teoria și politica economică — în cadrul căreia el aparține curentului liberal.

De dragul liberalismului, Rueff face apologia capitalismului. El susține, începînd din anii '30 că șomajul și criza nu sînt un produs al capitalismului, ci un rezultat al împiedicării funcționării libere a mecanismului-regulator spontan al economiei. Concepția liberală a lui Rueff se deosebește însă atît de liberalismul clasic „ortodox" sau „pur", cît și de neoliberalismul postbelic vest-german. Mai ales în anii de după cel de-al doilea război mondial, Rueff recunoaște necesitatea intervenției statului, dar militează împotriva oricărei intervenții care stînjenește libera mișcare a prețurilor. În acest sens Rueff susține că „teoria generală" a lui Keynes este o fundamentare teoretică a subminării regimului capitalist **(„Les erreurs de la théorie générale de lord Keynes"** în „Revue d'économie politique", ian.-feb. 1947), precum și o politică a dezordinii generalizate care reclamă planificarea generalizată și suprimarea libertăților individuale. Rueff combate keynesismul „dinspre dreapta", contrapunîndu-i integrarea vest-europeană — pe care o consideră o propunere a sa încă din 1933 — și politica economică actuală din Franța care ar reprezenta încoronarea neoliberalismului său „social". Denunțînd keynesismul, Rueff respinge totodată și socialismul ca alternativă a viciilor capitalismului. El nu proclamă această poziție ca o politică, ci o recunoaște numai ca fiind „starea sa de spirit".

În ciuda unor elemente rationale, teoria economică a lui Rueff își manifestă limitele cînd încearcă să justifice rațional capitalismul și cînd, inconsecvent, respinge alternativa „neeuclidiană" (socialismul) — reală de 50 de ani.

Ioan CRISTESCU

COMPETENȚĂ, INIȚIATIVĂ ÎN CONDUCEREA ȘI ORGANIZAREA INTREPRINDERII

(*Urmare din pag. 5*)

a producției, sînt în măsură să stabilească termene judicioase și reale".

— „**În ce privește livrările la export** — a precizat tov. ȘTEFAN NICOLAE, șeful serviciului planificare F.C.T.B. — **forma în care se elaborează în prezent planurile, face ca ele să nu poată fi respectate întotdeauna.** Aceasta pentru că se contractează la nivelul ministerului nostru și al Ministerului Comerțului Exterior. Materiile prime și materialele nu le avem din altă parte decît din fondul centralizat și, în funcție de această repartiție (care reprezintă contractele ferme) ni se dă o valoare de plan. În cazul în care nu se dă inițial un plan de export, nu se cunoaște la timp nici acoperirea lui cu contracte sau comenzi ferme. Într-o asemenea situație, nu avem nici un mod de a măsura dacă ceea ce s-a făcut de întreprindere este în cadrul planului sau este peste prevederile acestuia.

După părerea mea, cel puțin la marile întreprinderi, pentru planul de livrări la export ar trebui să se emită repartiții de materiale din fondul centralizat al statului, pe baza estimării de către minister a acestui necesar, în comenzi și valoric, în funcție de ceea ce se cunoaște din situația de conjunctură. Bineînțeles, concomitent cu aceasta este necesar să se facă și defalcările corespunzătoare".

FĂRĂ îndoială cele citeva constatări și propuneri nu cuprind întregul ansamblu de probleme. Multe aspecte esențiale rămîn să se contureze în intervalul prevăzut pentru experimentarea măsurilor stabilite. Dar faptele confirmă încă de la început realismul și eficiența noilor măsuri. Întărirea și dezvoltarea competenței conducerilor de întreprinderi stimulează inițiativele individuale și colective în ridicarea la un nivel înalt a eficienței întregii activități economice. Perseverînd pe linia valorificării largi a rezervelor interne, acționînd operativ pentru înlăturarea unor obstacole în introducerea noului, întreprinderile au posibilitatea să obțină încă în perioada experimentării rezultate deosebite în îndeplinirea tuturor indicatorilor de plan și, mai ales, în ce privește diversificarea producției, îmbunătățirea calității, reducerea prețului de cost și sporirea necontenită a beneficiului peste plan.

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

produce

● rulmenți radiali și axiali cu bile ● rulmenți radiali cu role cilindrice ● rulmenți oscilanți cu role butoi ● rulmenți de construcție specială.

FABRICA DE CIMENT TURDA

produce și livrează pe bază de repartiții :

- Ciment R.I.M. (rezistențe inițiale mari)
- Ciment B.s.s.
- Ciment P. 400 și P. 500
- Ciment Pz. 400
- Ciment M. 400
- Ciment F. 300
- Var industrial și de construcții
- Ipsos special și de modelaj
- Cărămizi refractare de șamotă și cromomagnezitice
- Calcar pentru industria chimică și siderurgică

Telefon 1365–1366. Adresa telegrafică: CIMENTUL TURDA

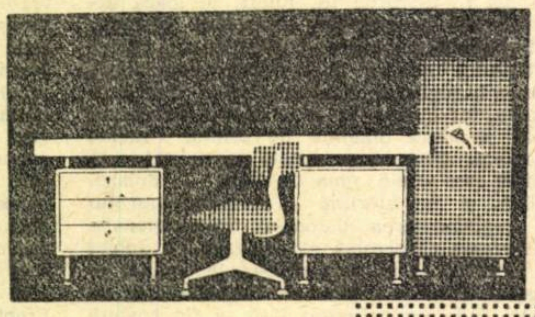

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE și LIVREAZĂ fără repartiție :

- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine ;
- dulapuri metalice pentru vestiare ;
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă ;
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine ;
- scaune rotative de lucru.

U.R.C.M. TÎRGU MUREȘ

SOVATA, TUȘNAD, BORSEC, LACUL ROȘU

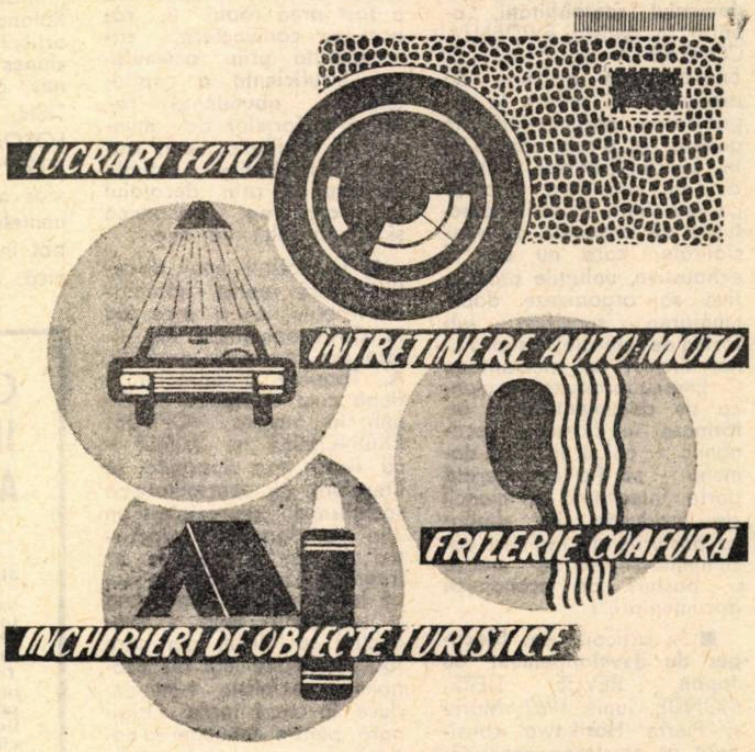

asigură prin unitățile sale din stațiunile balneo-climaterice : Sovata, Tușnad, Borsec și Lacul Roșu o deservire exemplară :

— întreținere auto-moto ;
— închirieri de obiecte turistice ;
— lucrări foto ;
— frizerie-coafură.

În magazinele complexelor din aceste stațiuni se găsește un bogat și variat sortiment de articole de artă populară și artizanat.

URZICENI

produce și livrează fără repartiție :

- Vată albă pentru umplut plăpumi și lustruit mobilă ;
- Vată industrială pentru tapițerie ;
- Confecții, perne, saltele, prelate auto ;
- Confecții metalice de orice fel cu materialul clientului.

Doritorii se vor adresa la sediul întreprinderii: orașul Urziceni, str. 23 August nr. 2 telefon 372 sau 373.

IIR SIBIU

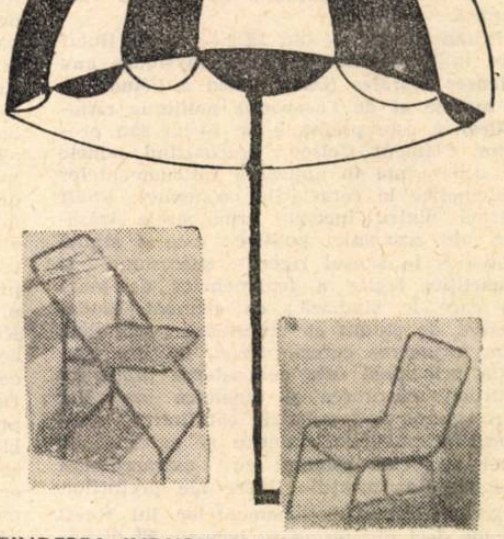

INTREPRINDEREA INDUSTRIALA RAIONALA SIBIU
str. Abatorului nr. 2, telefon 13797

livrează pentru întreprinderi pe bază de comenzi :

- Saltele cu scamă lînă 190 x 90 x 15 cm ;
- Perne cu scamă lînă 68 x 48 cm ;
- Scaune fixe sau pliante cu ramă metalică. Șezutul și spatele cu umplutură de bandă țesută din fire P.V.C. ;
- Mese și umbrele pliante pentru plaje terase și grădini ;
- Șezlonguri metalice basculante ;
- Împrejmuiri din plasă sîrmă cu sau fără montanți.

PROGRESUL TEHNIC ŞI SCHIMBAREA STRUCTURII PROFESIUNILOR

În zilele noastre, de ofensivă impetuoasă a progresului tehnic, în structura profesiunilor au loc schimbări permanente ; tehnica nouă, tehnologia avansată creează noi profesiuni şi specialităţi, iar pe altele, depăşite de viaţă, le desfiinţează. Are loc, totodată, un proces de schimbare a însuşi conţinutului unor profesiuni. În diviziunea muncii au apărut trăsături principial noi : cumularea unor funcţii, specialităţi şi profesii, deservirea mai multor maşini-unelte, organizarea muncii pe brigăzi complexe etc.

Problemele mai sus-amintite fac obiectul unui articol apărut în nr. 19/1967 al revistei, sub semnătura lui V. Belkin.

După ce subliniază că pentru toate ramurile economiei naţionale este caracteristică creşterea proporţiei de muncitori cu înaltă calificare care lucrează cu maşini şi dispozitive complicate, în articol se arată că, „într-o producţie mecanizată, caracterul şi conţinutul muncii sînt determinate de rolul pe care muncitorul îl are în procesul de producţie.

Progresul tehnic schimbă ponderea grupelor de muncitori ocupaţi cu prelucrarea obiectelor muncii, deservirea procesului de producţie, repararea şi întreţinerea tehnicii. Tendinţele acestor schimbări sînt ilustrate în analiza compoziţiei profesionale a muncitorilor unor astfel de ramuri ale economiei naţionale cum sînt construcţiile de maşini, construcţii, agricultură, industria carboniferă (în perioada anilor 1948—1965).

În grupul celor ocupaţi cu prelucrarea obiectelor muncii intră marea masă a muncitorilor calificaţi din ramurile examinate. Din el fac parte mai mult de jumătate din totalul salariaţilor. Ponderea acestui grup în numărul total al muncitorilor se schimbă după cum urmează :

	1948	1965
— Construcţii de maşini	51,6	54,3
— Industria carboniferă (mine şi exploatări)	64,3	68,1
— Construcţii	49,5	77,7
— Agricultură (sovhozuri)	78,4	76,7

După cum vedem, ponderea grupului respectiv a crescut. Aceasta datorită faptului că tocmai în aceste ramuri s-au introdus noi unelte de muncă, a avut loc un proces de specializare rapidă.

Perfecţionarea tehnicii şi tehnologiei în producţie va duce în perspectivă la faptul că va scădea ponderea celor ocupaţi cu prelucrarea obiectelor muncii. Acest lucru este legat în primul rînd de ridicarea productivităţii utilajului, ceea ce face să scadă necesarul de forţă de muncă. Tendinţa spre reducerea greutăţii specifice a grupului ocupat cu prelucrarea obiectelor muncii a apărut în construcţiile de maşini încă la sfîrşitul deceniului al şaselea. În 1959 — 58,2%, în 1965 — 54,3%. Acest proces va avea loc treptat şi în continuare.

Экономическая газета

În domeniul deservirii forţelor de producţie mai predomină încă munca fizică, totuşi numărul muncitorilor scade chiar în condiţiile mecanizării parţiale. În toate ramurile examinate, ponderea grupului muncitorilor ocupaţi cu deservirea procesului de prelucrare a obiectelor muncii, scade.

	1948	1965
— Construcţii de maşini	30,0	28,7
— Industria carboniferă (mine şi exploatări)	24,9	17,1
— Construcţii	42,7	19,4
— Agricultură (sovhozuri)	16,4	15,0

Diferitele calcule, analiza desfăşurării procesului de producţie, operaţiile de reglare, de reparare a utilajului modern, predomină în munca muncitorilor cu profil larg. Un exemplu elocvent în această direcţie îl poate servi activitatea reglorului de la liniile automate. În obligaţia lui intră observarea funcţionării maşinilor, întreţinerea lor, verificarea preciziei de funcţionare a mecanismelor, înlocuirea sculelor, examinarea profilactică".

Arătînd că trăsătura principală a unui astfel de muncitor este priceperea de a efectua independent toate operaţiile de muncă ale unui proces tehnologic complex la un loc de muncă, autorul arată că „economia naţională mai are nevoie încă de numeroşi muncitori cu profil larg. Din cauza introducerii inegale a mijloacelor de mecanizare şi automatizare a proceselor de producţie, a neajunsurilor ce se manifestă în organizarea producţiei, se menţine o specializare extrem de îngustă a muncitorilor la efectuarea unor anumite operaţii — asamblarea diferitelor subansamble, deservirea unui anumit tip de utilaje etc. Subaprecierea acestei situaţii în pregătirea cadrelor a dus la faptul că numeroase întreprinderi constructoare de maşini duc lipsă tocmai de muncitori cu profesii de masă.

Care sînt perspectivele dezvoltării învăţămîntului profesional în actualul cincinal ? Datele institutelor de cercetări ştiinţifice pe ramuri arată că în economia naţională creşte rapid necesarul de cadre calificate. Va creşte însemnătatea muncitorilor cu muncă automatizată şi mecanizată...

În şcolile tehnice profesionale este necesar, după părerea noastră, să fie concentrată pregătirea muncitorilor cu profesiuni noi şi complexe. În etapa actuală, cerinţele producţiei de cadre cu profesii de masă, trebuie să fie satisfăcute, în general, pe seama pregătirii individuale şi pe brigăzi.

Este foarte important să se determine just profilul muncitorilor pregătiţi în instituţii de învăţămînt. Perfecţionarea continuă a bazei tehnice a producţiei presupune ca pregătirea cadrelor să se bazeze pe previziunea ştiinţifică a tendinţelor de dezvoltare a tehnicii şi organizării muncii. În condiţiile progresului tehnic rapid este necesar să se revizuiască şi să se înnoiască sistematic planurile şi programele de învăţămînt.

Părerea noastră este că s-a ivit necesitatea creării unui asemenea document în care să fie stabilite în mod ştiinţific cerinţele faţă de deprinderile şi cunoştinţele în muncă ale muncitorilor, în conformitate cu uneltele de producţie folosite, cu procesele tehnologice, cu formele de organizare a muncii şi condiţiile de producţie. Un asemenea document poate fi, după părerea noastră, caracterizarea profesională care să reflecte condiţiile tehnice ale producţiei (uneltele, obiectele muncii, procesele tehnologice, legătura cu alte sectoare de producţie, răspunderea etc.), deprinderile de muncă, tehnice şi organizatorice, cunoştinţele, nivelul de calificare, cerinţele faţă de pregătirea profesională a muncitorului (calitatea pregătirii prealabile, formele şi durata studiului).

Aceasta ar constitui un normativ al profesiilor muncii calificate. Pe baza unui astfel de document s-ar putea stabili, după criterii strict ştiinţifice, planurile şi programele de învăţămînt pentru pregătirea şi ridicarea calificării muncitorilor. Caracterizarea profesională ar putea reflecta tendinţele către formarea muncitorilor cu profil larg".

EFICIENŢA PREGĂTIRII CADRELOR

REVISTA cehoslovacă publică în nr. 10/1967 sub titlul de mai sus, un articol semnat de doc. ing. O. Sobek, de la Şcoala superioară de economie din Bratislava, din care reproducem :

„Baza încercării de exprimare cuantificată a eficienţei sociale a pregătirii constă în delimitarea noţiunii de eficienţă a procesului de pregătire şi a criteriilor de bază pentru determinarea ei. Eficienţa pregătirii se poate aprecia pe plan naţional (macroeconomic), la nivel de întreprindere (microeconomic) şi din punctul de vedere al individului care formează obiectul pregătirii.

În analiza eficienţei pregătirii este necesar să ne ocupăm de toate aceste aspecte, chiar dacă uneori duc la concluzii diferite. Eficienţa pregătirii pe plan naţional poate fi definită ca un raport între creşterea venitului naţional ca urmare a utilizării unei forţe de muncă mai calificate şi cheltuielile sociale (ponderea lor în venitul naţional) alocate pentru finanţarea procesului de pregătire, sau prin formula matematică :

$$Ep = \frac{\Delta VN}{p} \qquad (1)$$

în care :

Ep = indicator al eficienţei pregătirii pe plan macroeconomic ;

ΔVN = sporul venitului naţional determinat de utilizarea forţei de muncă mai calificată ;

p = cheltuielile totale pentru procesul de pregătire (inclusiv cheltuielile determinate de scoaterea din activitatea economică a celor ce se pregătesc).

Sporul venitului naţional △VN este, în acest caz, egal cu diferenţa dintre venitul naţional produs de lucrătorii calificaţi şi venitul naţional creat de lucrătorii necalificaţi, adică:

$$\Delta VN = VNK - VNN \qquad (2)$$

în care :

VNK = venitul naţional creat de lucrătorii calificaţi:

VNN = venit naţional creat de lucrătorii necalificaţi.

Teoretic, cel mai corect ar fi să se pornească de la valoarea nou creată de un lucrător în decursul întregii sale perioade productive şi să se compare cu totalul cheltuielilor alocate pentru toate procesele de pregătire prin care trece în cursul întregii sale vieţi active. Dar în practică, acest calcul al eficienţei economice la scară naţională întîmpină multe dificultăţi.

În ciuda acestor dificultăţi în calcularea lui, indicatorul eficienţei la scară naţională a procesului de pregătire rămîne cel mai complex şi singurul care corespunde în întregime eficienţei pregătirii prin aceea că pune în relaţie sporul venitului naţional, determinat de utilizarea unui lucrător mai calificat şi toate cheltuielile pentru procesul de pregătire.

Hospodářské noviny

Acest indicator are o importanţă-cheie în compararea eficienţei şi în analizele din cadrul economiei naţionale.

Indicatorul eficienţei la nivelul individual sau al întreprinderii, al procesului de pregătire în comparaţie cu indicatorul eficienţei la scară naţională a procesului de pregătire, are o valoare mai limitată şi adesea poate duce (mai ales în condiţiile din R.S. Cehoslovacă) la deformarea rezultatelor. Eficienţa pregătirii din punctul de vedere al întreprinderii poate fi definită ca un raport între sporul venitului net realizat de întreprindere, ca urmare a utilizării unui lucrător mai calificat şi cheltuielile pe care întreprinderea le are de suportat în legătură cu ridicarea calificării lucrătorilor săi, adică :

$$Ec = \frac{\Delta v}{c} \qquad (3)$$

în care :

Ec = indicator al eficienţei pregătirii la nivelul întreprinderii ;

Δv = sporul net al venitului întreprinderii datorat utilizării forţei de muncă mai calificate ;

c = cheltuielile întreprinderii legate de perfecţionarea pregătirii lucrătorilor săi.

Acest indicator apare însă mărit deoarece întreprinderile suportă numai o parte din cheltuielile totale pentru procesul de pregătire.

Un număr relativ mare de muncitori deţin funcţii în care calificarea angajaţilor nu se poate valorifica. Din ancheta efectuată de Şcoala superioară de economie din Bratislava în 1965, rezultă că numai 49% au fost angajaţi în funcţii corespunzătoare pregătirii lor şi 48% în funcţii nepotrivite cu pregătirea primită în şcoală. Tot cu ocazia acestei anchete s-a constatat că numai 63% au fost angajaţi pe locuri pentru care se cere o pregătire superioară, iar 36% lucrau în posturi pentru care nu era nevoie de o pregătire superioară. O mare întreprindere de industrie uşoară din Slovacia, cu peste 11 000 de salariaţi, ar fi trebuit să aibă 30 de economişti cu pregătire economică superioară. În realitate are numai 9, din care 4 lucrează pe posturi pentru care nu se cere pregătire economică superioară.

O astfel de utilizare a lucrătorilor calificaţi duce la reducerea substanţială a veniturilor personale şi prin aceasta şi a eficienţei pregătirii individuale.

Din cele cîteva exemple rezultă că în condiţiile din R.S. Cehoslovacă, indicatorul eficienţei individuale poate servi numai ca indicator auxiliar (...).

Studiul problemelor privind pregătirea va constitui una din principalele sarcini ale noului Colectiv de cercetare a economiei pregătirii cadrelor, care a luat fiinţă pe lîngă Şcoala superioară de economie din Bratislava. La rezolvarea acestor sarcini va fi necesar nu numai studiul teoretic privind relaţia dintre procesul de pregătire şi sporul venitului naţional, ci, bazat pe material concret din R.S. Cehoslovacă şi din alte ţări, capitaliste şi socialiste, se va efectua calculul cheltuielilor pentru pregătire, de la învăţămîntul obligatoriu de bază pînă la studiile superioare, se va determina efectul muncii calificate asupra creşterii venitului naţional, şi se vor analiza relaţiile dintre creşterea calificării şi posibilităţile de valorificare a muncii calificate pe baza diferenţierii salarizării şi a realizării veniturilor. Rezolvarea acestor probleme este de o mare importanţă teoretică şi gnoseologică în politica repartizării absolvenţilor. Ea poate servi la elaborarea metodelor de planificare în perspectivă a necesarului de absolvenţi ai şcolilor superioare. Aceasta se va putea realiza prin întocmirea unui model referitor la cadrele specializate cu pregătire superioară (pe ramuri) care va servi conducerii şcolilor la admiterea de noi candidaţi şi la planificarea în perspectivă a necesarului de absolvenţi ai diferitelor facultăţi".

AGRICULTURA ÎN ECONOMIA DANEZĂ

prof. dr. Vasile RAUSSER
redactor şef al revistei „Probleme economice"

EXISTĂ imaginea unei Danemarce agricole, notorii ca atare prin produse de calitate renumită, exportate în cantităţi însemnate. Este o imagine cu o solidă bază reală. Şi totuşi ea necesită să fie amendată, precizată, pentru a nu lăsa loc identificării facile a specificului agricol cu o producţie prea puţin eficientă, prea puţin diversificată. Înseşi dimensiunile specificului agricol sînt de altfel condiţionate istoric, evoluează — şi încă deosebit de repede în ultimul timp.

Locul agriculturii în economia daneză este circumscris de date, la prima vedere, contradictorii. Contribuţia producţiei agricole la produsul naţional brut, care se situa în jurul a 20% la începutul deceniului trecut, s-a redus treptat la 14,5% în 1960 şi sub 10% în anii cei mai recenţi. Forţa de muncă ocupată în agricultură reprezenta 16,6% în 1960 şi cunoaşte un proces continuu şi intens de reducere; în 1966 cifra corespunzătoare a fost de 13,5%, iar persoanele ocupate tot anul în agricultură reprezintă numai 16% din populaţia activă totală. Pe de altă parte, proporţia din teritoriul naţional consacrată producţiei agricole este foarte ridicată — de circa 70%; aceasta după ce s-a redus întrucitva în ultimii ani, ca urmare a folosirii unor terenuri pentru diferite construcţii şi amenajări neagricole. Două cifre în legătură cu comerţul exterior furnizează indicii în acelaşi sens, al însemnătăţii agriculturii în ansamblul vieţii economice a ţării: circa jumătate din exportul donez este format din produse agricole, iar din producţia totală a agriculturii numai o treime se consumă în ţară, în timp ce două treimi se exportă.

● O agricultură „prelucrătoare"...

PROPORŢIA ridicată a terenurilor agricole în întinderea totală de pămînt a ţării se împacă cu scăderea părţii din forţa de muncă ce lucrează aceste terenuri, graţie creşterii simţitoare a productivităţii muncii. Producţia pe o persoană ocupată tot anul în agricultură a crescut, pe baza mediei anilor 1935—1939 = 100, la 134 în 1950—1954 şi 283 în 1964—1965. O asemenea sporire a productivităţii muncii — fiecare persoană ocupată în agricultura daneză produce actualmente alimente care pot satisface nevoile a 75 de persoane, faţă de 27 înainte de cel de-al doilea război mondial — nu s-ar fi putut obţine, firesc, fără o dezvoltare corespunzătoare a utilării tehnice a agriculturii. În 1965 existau în Danemarca 161 700 de tractoare, faţă de 36 200 cît a fost media anilor 1950—1954. Un tractor revenea la 19 ha suprafaţă agricolă. Cantitatea de îngrăşăminte chimice folosite a trecut de la 1 803 000 tone în 1959—1960 la 2 160 000 în 1964—1965. Pe un hectar reveneau în 1964—1965: îngrăşăminte azotate 360 kg, fosfatice 229 kg, potasice 125 kg. Pe lîngă creşterea cantităţii de îngrăşăminte chimice are un rol important raţionalizarea furnizării lor: peste 80% din cele potasice şi fosfatice sînt livrate în prezent sub formă de amestec.

Mecanizarea agriculturii daneze s-a manifestat şi prin creşterea numărului de combine, maşini de muls, maşini pentru recoltarea furajelor verzi etc. Au fost necesare investiţii corespunzător sporite. Totalul investiţiilor brute în bunuri agricole a crescut de la 1023 milioane de coroane în medie pe anii 1950—1954 la 1864 milioane în 1964. Din această sumă, investiţiile în clădiri s-au mărit de la 475 la 713 milioane de coroane, cele în maşini încă mai repede — de la 493 la 1100 de milioane. Procesul a fost însoţit însă de o creştere a datoriilor agricole considerabil superioară aceleia a producţiei. Faţă de anul 1939, datoriile agricole s-au triplat în 1963, ajungînd la 12 465 milioane coroane. Pe de altă parte, se constată în perioada postbelică un proces destul de intens de ruinare şi eliminare a unor gospodării agricole. Accelerarea acestui proces rezultă din faptul că între 1936 şi 1960 numărul total al gospodăriilor a scăzut de la 204 350 la 196 076, deci cu circa 8000, în timp ce între 1960 şi 1964 a scăzut de la 196 076 la 177 158, deci cu circa 19 000. Există evaluări în sensul că în viitorul previzibil vor continua să dispară circa 5 000 de ferme anual. (Problèmes Economiques nr. 1003 din 23 martie 1967).

Dacă în privinţa aspectelor examinate pînă aici, aceleaşi fenomene ca în Danemarca au loc — în proporţii variate — şi în celelalte ţări capitaliste vest-europene, din punct de vedere al structurii producţiei, agricultura daneză are un specific pronunţat. **Numai 10% din produsul agricol provine din cultura plantelor, în timp ce aproximativ 90%, se creează în sectorul zootehnic.** În 1965, creşterea vitelor a dat 44% din produsul agricol (din care creşterea vacilor de lapte 27%), creşterea porcilor 39% şi cea a păsărilor 6%. Cultura plantelor este pusă în serviciul zootehniei: suprafaţa agricolă a ţării este astfel utilizată încît produce în proporţie de 90% plante care sînt transformate, „prelucrate" în produse animale. Aceasta este cauza esenţială pentru care agricultura daneză îşi merită pe deplin caracterizarea ca o agricultură prelucrătoare. Circa 40% din suprafaţa agricolă serveşte producţiei de furaje grosiere, ierburi şi rădăcinoase care nu se pot „vinde" decît sub formă de vite. Pe alte 50% din suprafaţa agricolă se produc cereale, care „se vînd" în cea mai mare parte sub formă de porci şi păsări (numai o fracţiune se foloseşte **direct** pentru hrana oamenilor, sub formă de cereale panificabile, crupe, bere etc.). Recoltele destinate comercializării directe — seminţe, materii prime industriale, legume, cartofi — nu ocupă decît 7% din suprafaţa agricolă.

● ...şi exportatoare

CARACTERISTICILE structurale ale agriculturii daneze — predominarea covîrşitoare a sectorului zootehnic — se regăsesc în structura exporturilor agricole ale ţării. Veniturile de pe urma exportului provin în proporţie de 40—45% din vînzările de produse bovine, 40—50% din vînzările de produse porcine, 5—10% — de păsări şi alte animale şi numai 7—8% — de produse vegetale. Ponderea atît de ridicată a zootehniei în exportul agricol este explicabilă dacă ţinem seama că agricultura daneză produce astăzi alimente de origine animală în cantităţi suficiente pentru a acoperi consumul a 15 milioane de persoane (populaţia Danemarcei este mai mică de 5 milioane).

Principalul capitol al exportului agricol danez îl formează baconul, carnea de porc şi porcii vii, cu peste 30% din total (2082,5 milioane de coroane în 1965); urmează carnea de vită (934,8 miloane), conservele de carne (859,3 milioane), untul (779 de milioane), brînzeturile (384,7 milioane), conservele de lapte (263,6 milioane), păsările tăiate (207,3 milioane) etc. După cum se poate vedea, Danemarca exportă nu numai produsele unei agriculturi „prelucrătoare", în sensul că predomină creşterea animalelor, dar înseşi produsele zootehniei se exportă în stare prelucrată în continuare.

Aşa cum ni s-a declarat la Consiliul agricol din Copenhaga, Danemarca întîmpină dificultăţi în ceea ce priveşte exportul de produse agricole. Structura acestui export ascunde într-adevăr şi unele surse de dificultăţi, mai ales în combinaţie cu orientarea sa geografică. Circa 80% din exportul agricol total se îndrepta în 1965 spre ţările Pieţei Comune şi ale Asociaţiei Europene a Liberului Shimb (A.E.L.S., din care face parte şi Danemarca). Piaţa Comună a absorbit în acel an 29,8% din total, dar în 1958 (anul în care a luat fiinţă Comunitatea Economică Europeană) cifra corespunzătoare fusese de 37%. Într-un memorandum adresat anul trecut de Danemarca Comisiei Pieţei Comune se arăta că exporturile de produse agricole ale Danemarcei spre Piaţa Comună au stagnat în perioada 1959—1965.

Ameninţată să-şi vadă şi mai mult reduse în viitor exporturile de produse agricole spre ţările Pieţei Comune, ca urmare a măsurilor lor discriminatorii faţă de ţările terţe, Danemarca este serios preocupată de poziţia faţă de această grupare. Intensificarea măsurilor protecţioniste în R.F. a Germaniei, de pildă a făcut ca exportul de păsări al Danemarcei spre această ţară să scadă de la 33 000 tone, media anilor 1959—1963, la 13 600 tone în 1965, iar exportul de ouă de la 42 000 la 5 000 tone în acelaşi interval de timp. Încercînd să contracareze această evoluţie, guvernul danez a optat pentru aderarea la Piaţa Comună, pentru care a şi făcut de altfel demersurile oficiale corespunzătoare. Tot măsurile protecţioniste amintite sînt pesemne unul din motivele intensificării investiţiilor agricole în Danemarca, în strădania de a preîntîmpina reducerea volumului exporturilor prin ridicarea rapidă a competitivităţii produselor.

● Miza pe industrie

DIVERSIFICAREA destinaţiilor exportului agricol este una din modalităţile prin care se urmăreşte evitarea dificultăţilor. Observatorii sînt de părere că noi pieţe de desfacere se caută îndeosebi în America de Sud şi în Extremul Orient. O altă modalitate pentru atingerea aceluiaşi ţel este extinderea şi adîncirea prelucrării produselor agricole. Se acordă de exemplu o atenţie crescîndă exportului de conserve, de produse lactate, de meniuri preambalate etc. Se preconizează extinderea industriilor alimentară şi uşoară, prin lărgirea ramurilor existente şi crearea altora noi, astfel încît agricultura daneză să aprovizioneze în şi mai mare măsură cu materii prime o industrie prelucrătoare autohtonă.

De fapt, de cîţiva ani exportul industrial al Danemarcei a şi depăşit ca pondere exportul agricol, actuala miză pe industrie pentru compensarea unor dificultăţi în sectorul agricol fiind continuarea unui proces care îşi are rădăcinile în primii ani postbelici. Danemarca se vede însă nevoită să-şi apere din răsputeri poziţiile de exportator agricol pînă ce industria va fi dobîndit o situaţie mai consolidată. Cu toată creşterea simţitoare a exportului industrial după 1960, se pare că capacitatea de concurenţă a produselor industriei daneze pe pieţele internaţionale a fost deocamdată supraestimată. Există părerea că încă nu se poate prevedea cînd anume industria va putea să preia rolul agriculturii în ceea ce priveşte intrările nete de devize ale Danemarcei. Ca atare agricultura ei, caracterizată prin preocuparea intensă pentru eficienţă, printr-o specializare considerabilă şi totodată printr-un proces accelerat de concentrare a producţiei, va continua să deţină un loc important în ansamblul economiei ţării şi mai cu seamă în schimburile ei comerciale externe.

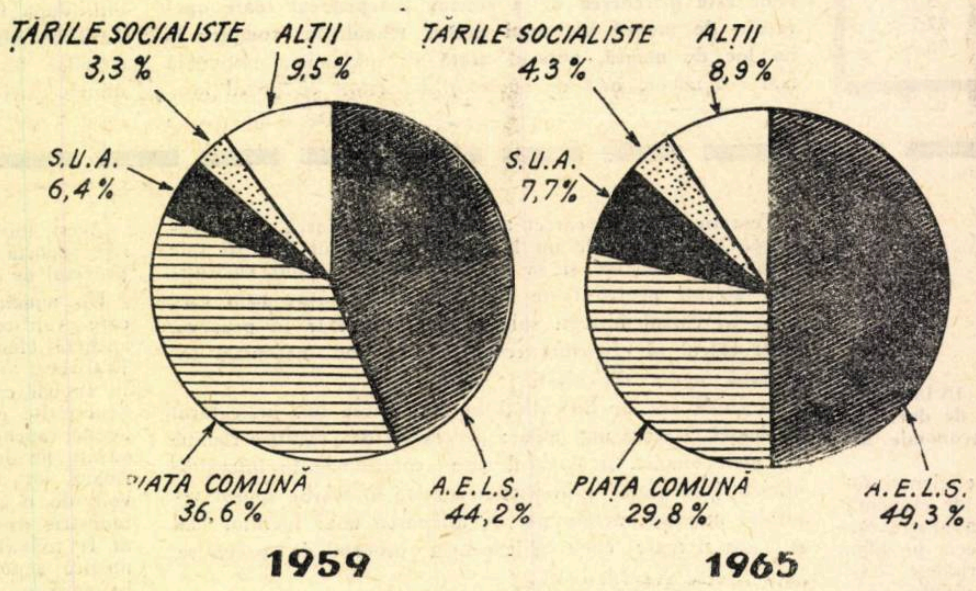

Exportul agricol danez — orientarea geografică

CONTRACTE DE EXPORT, MAI IMPORTANTE, ÎNCHEIATE ÎN ULTIMA PERIOADĂ:

● **„Industrialexport" cu întreprinderea „Maschimpex" din R. P. Chineză pentru exportul a 10 agregate de cimentare AC—400.**

● **„Chimimport" cu firme din Anglia, R.A.U., R. P. Chineză, Suedia, U.R.S.S., Spania şi Turcia pentru exportul a 4000 tone polietilenă, iar cu firme din Belgia, Italia, Japonia, S.U.A. pentru exportul a circa 700 tone fluosilicat de sodiu.**

ÎN BAZA CONTRACTELOR ÎNCHEIATE ANTERIOR, S-AU LIVRAT LA EXPORT:

● **102 tractoare de tip U—650 în Iran, 20 tractoare U—520 în Olanda şi 3 tractoare U—650 în R. D. Germană.**

● **95 autoturisme de teren M—461 în R. P. Bulgaria.**

● **O instalaţie de foraj F—200 pentru adîncime de 3500 metri în R. P. Ungară, instalaţie care a fost expusă în cadrul tîrgului din acest an de la Budapesta.**

● **1263 electromotoare asincrone tip A.S.I. de diferite puteri în R. F. a Germaniei, Belgia, Franţa, Irak.**

● **450 betoniere cu cădere liberă cu o capacitate de 100 litri în Franţa şi R. F. a Germaniei.**

● **66 736 mp geam laminat în Turcia şi 47 700 mp geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă şi Cipru.**

● **21 000 mp covor PVC pe suport textil şi 23 tone polistiren prelucrat în U.R.S.S.**

● **170 tone policlorură de vinil în U.R.S.S. şi Grecia.**

● **30 tone polietilenă prelucrată, în R. D. Germană şi U.R.S.S.**

ÎNTREPRINDERI DE COMERŢ EXTERIOR AU SEMNAT CONTRACTE PENTRU IMPORTUL DE:

● **Instalaţii pentru tratamente termice primare de la firma „Stein et Roubaix" din Franţa.**

● **Instalaţii pentru tratamente secundare de la firma „Aichelin" din Austria.**

● **Instalaţii industriale şi piese de rezervă de la firma Q.V.F. Ltd. din Anglia.**

● **Aparatură de automatizare de la firma „Evershed Eraf" din Olanda.**

● **Aparatură diversă pentru parcul de distracţii al copiilor, de la firma „Spaggiari & Barbieri" din Italia.**

DINTRE MĂRFURILE TRAFICATE PRIN PORTUL CONSTANŢA MENŢIONĂM:

● **La export: 15 300 tone ciment cu destinaţia Tunis, Turcia, Insulele Canare; 19 850 tone fontă cu destinaţia Japonia, pe vasul românesc „Carpaţi"; 5020 tone grîu în Anglia; 187 autocamioane, precum şi piese de schimb auto cu destinaţia R.P. Chineză.**

● **La import: 24 000 tone minereu de fier din India, pe vasul românesc „Bucegi"; 3800 tone şroturi de soia din Spania şi R. F. a Germaniei; 4600 tone magnezită din R.P.D. Coreeană, 3450 tone laminate din R.P.D. Coreeană şi Spania; 3150 tone fosfaţi din Tunisia; 1410 tone minereu de crom din R. P. Albania; 1050 tone piei bovine din Argentina; 1000 tone aluminiu din Spania.**

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

SÎNT OARE LEGILE SUFICIENTE ?

SPIONAJUL industrial este azi atît de răspîndit în Vest, încît guvernele manifestă din ce în ce mai multă îngrijorare. În Franţa, guvernul a editat pentru folosinţa conducătorilor industriei franceze o publicaţie intitulată „Spionajul, o realitate", trasă în 9000 de exemplare. În Anglia a fost de asemenea lansată o campanie pentru a pune în stare de alarmă industria cu privire la această primejdie. Se proiectează pentru luna septembrie apariţia unei lucrări care va purta titlul „Spionajul şi subversiunea într-o societate industrială", opera unuia dintre secretarii Asociaţiei Britanice pentru Securitatea Industriei, creată în ianuarie anul acesta.

Căile şi mijloacele pe care le foloseşte spionajul industrial sînt nenumărate. În presă s-a vorbit mai ales de microfoanele instalate în birourile de comandă ale firmelor rivale, — pentru a li se surprinde acestora secretul celor mai importante tehnologii noi, — sau de aparatura ultramodernă, à la James Bond, folosită de agenţii diferiţilor concurenţi în luptă. Este vorba în acest din urmă caz de spioni de profesie, care acţionează şi pe plan internaţional.

Un pericol foarte răspîndit pare însă să fie funcţionarul „neloial", oportunist, care cedează ispitei banilor, răzbunării şi, în fine, palavragiului. Formele folosite pentru recrutarea acestora sînt nenumărate şi extrem de ingenioase. Uneori de pildă ia naştere o agenţie de plasare falsă, care dă anunţuri în ziare şi care cere oferte pentru posturi de înaltă calificare plătite cu salarii exorbitante. Ispitiţi, amatorii se prezintă fără întîrziere, gata pentru avantajele promise să-şi schimbe serviciul în care se află angajaţi. Ei sînt chestionaţi cu amănuntime, ore şi zile de-a rîndul, iar în cursul convorbirilor ies la iveală pentru cei interesaţi procedee, soluţii, formule, proiecte importante ale întreprinderilor pe care urmează să le părăsească ofertanţii. Pînă la urmă oamenii află însă că nu au obţinut postul, iar falsa agenţie de multe ori nu întîrzie să-şi lichideze birourile.

În S.U.A., sau în R.F.G., există legi protectoare ale secretului producţiei; spionajul industrial nu poate fi cu toate acestea împiedicat. În Anglia nu există o legislaţie, anume: a folosi un microfon de pildă, în scop de spionaj industrial, este un act care

NOTE

contravine doar Legii telegrafiei fără fir. Sînt pregătite proiecte de legi pentru sesiunea parlamentară din toamnă.

Dar în general, există oare, în cadrul dat, posibilitatea unei legislaţii care să pună capăt concurenţei capitaliste şi lipsei

R. F. a Germaniei

INVESTIȚIILE, STATUL ȘI CONJUNCTURA

LA Bonn s-a ținut de curînd ședința de constituire a Consiliului conjuncturii, for creat prin Legea pentru promovarea stabilității și a creșterii economice. Alături de ministrul federal al economiei și de ministrul federal al finanțelor, din acest Consiliu fac parte cîte un reprezentant al guvernelor celor 11 landuri și patru reprezentanți ai comunelor (Gemeinden). Avînd în vedere această compoziție, izvorîtă din structura federativă a statului vest-german și din drepturile landurilor și comunelor în problemele financiare, primele luări de poziție în cadrul Consiliului conjuncturii au fost așteptate cu mult interes. Ele nu puteau să nu se refere la problema economică a zilei: noile măsuri ale guvernului vest-german pentru reînviorarea economică care întîrzie. Iar aceste măsuri au ca premisă un efort financiar apreciabil și din partea landurilor și a comunelor. Se pare că reprezentanții lor și-au manifestat intenția de a sprijini programul guvernului federal, lucru socotit de bun augur deși este vorba de un organism consultativ.

● Comenzi și capacități de producție

DAR pentru a înțelege semnificația acestor peripeții în legătură cu un for proaspăt constituit cum este Consiliul conjuncturii, trebuie să aruncăm întîi o privire asupra conjuncturii însăși.

Începînd din trimestrul II al anului trecut, producția industrială vest-germană dă semne de slăbiciune care s-au transformat, într-o bună parte din ramurile ei, într-o scădere persistentă. În luna mai, din 39 de ramuri industriale, 25 au înregistrat reduceri ale producției față de aceeași perioadă din 1966; în două ramuri producția a rămas neschimbată și în 12 ramuri a crescut. Printre acestea din urmă se numără industria chimică, industria petrolului, industriile producătoare de alimente — ramuri care beneficiază de o cerere mai puțin oscilantă. Serios afectate sînt în schimb industriile care produc bunuri de investiții. Încă în trimestrul III/1966 producția lor scăzuse cu 1% sub nivelul din perioada corespunzătoare a anului precedent; în trimestrul IV scăderea a fost de 3,6%, în trimestrul I/1967 de 12%, iar în aprilie de 13%.

O dată cu aceste industrii sînt afectate și ramurile producătoare de bunuri industriale de consum. Industria textilă și confecțiile s-au resimțit cele dintîi — alături de industria automobilelor — cînd cumpărătorii au început să manifeste reticențe la achizițiile obișnuite. În primul trimestru al acestui an, producția de textile a fost cu 14% sub nivelul din trimestrul I/1966, iar cea a ramurii confecțiilor — cu 8%. Dar ponderea hotărîtoare în ansamblul conjuncturii o are evoluția din ramurile industriei grele. Regresul producției s-a manifestat în toate ramurile producătoare de bunuri de investiții, reflectînd evoluția plasamentelor de capital în economie.

Dacă în trimestrul IV/1966 cheltuielile pentru utilaje și instalații au fost cu 6% mai mici decît în aceeași perioadă din 1965, în trimestrul I/1967 ele au rămas în urmă aproape cu 14%. Intrările de comenzi noi nu lasă să se întrevadă pentru moment o schimbare a situației. În primele luni ale anului, comenzile industriei prelucrătoare din R.F.G. au fost cu 9,1% mai mici decît cu un an în urmă: în construcția de mașini cifra a fost de 9,0%, în industria electrotehnică de 9,7%, în metalurgie de 29,8%. „Înclinația spre investiții" a economiei vest-germane este însă mai mică în realitate, deoarece intrările totale de comenzi noi sînt influențate considerabil de cele provenite din străinătate. Ultimele cifre cunoscute, publicate la începutul lunii iulie de Ministerul Federal al Economiei, arată că în primele cinci luni ale anului, comenzile interne destinate industriei bunurilor de investiții au fost cu 19% sub nivelul perioadei corespunzătoare din 1966; comenzile pentru export au fost cu 2% mai mari.

Gradul de folosire a capacităților de producție
(procente)

	1960	1961	1966	1967
Industria prelucrătoare				
Trim. I	92,7	93,8	87,4	78,9
„ II	93,5	93,1	85,7	76,8
„ III	93,8	91,7	84,0	
„ IV	94,4	90,6	81,0	
Industria materiilor de bază				
Trim. I	95,7	97,3	89,0	83,6
„ II	96,6	95,9	87,9	83,2
„ III	96,6	93,5	85,0	
„ IV	97,8	92,1	84,3	
Industria bunurilor de investiții				
Trim. I	92,3	94,7	86,6	75,2
„ II	93,6	94,0	84,3	72,1
„ III	94,5	92,5	82,5	
„ IV	95,3	90,8	78,2	
Industria bunurilor de consum				
Trim. I	87,4	87,0	85,4	80,2
„ II	87,8	87,2	82,9	78,3
„ III	87,7	86,9	82,4	
„ IV	87,3	86,4	81,1	

Sursa: Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung.

Evoluția investițiilor, care este apreciată de experți ca punctul nevralgic al conjuncturii economice vest-germane, stă sub semnul folosirii nesatisfăcătoare a capacităților existente. Atît pe ansamblul industriei prelucrătoare, cît mai ales în industria bunurilor de investiții și în cea a bunurilor de consum, gradul de folosire a capacităților de producție a scăzut anul acesta sub 80% (vezi tabelul). Cifrele contrastează puternic cu situația din 1960—1961, dar și față de anul trecut deteriorarea este evidentă. Situația este de natură să se înrăutățească în continuare, ținînd seama că cererea încă nu dă semne clare de redresare, dar și de faptul că, pe de altă parte, capacitățile mai cresc deocamdată ca urmare a realizării unor proiecte mai vechi. Folosirea capacităților a atins în tot cazul de pe acum nivelul cel mai scăzut din existența R. F. a Germaniei și această situație pare că nu va fi schimbată în 1967 de faptul că în cursul anului investițiile private se vor reduce în medie cu 12—15% față de media anului trecut.

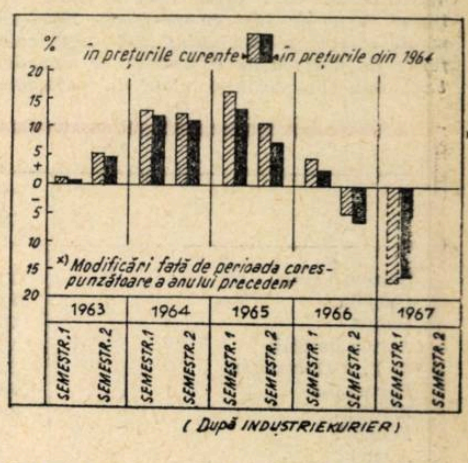

(După INDUSTRIEKURIER)

*) Investiții în utilaje și instalații

● Al doilea „buget auxiliar"

STIMULAREA investițiilor preocupă pe responsabilii politicii economice a R.F.G. cel puțin de anul trecut. Ea este unul din mijloacele de acțiune prevăzute prin Legea pentru promovarea stabilității și a creșterii economiei. Pe baza acestei legi a fost adoptat în ianuarie 1967 un prim „buget auxiliar" — propriu-zis un buget de investiții — în sumă de 2,5 miliarde de mărci, dîndu-se totodată întreprinderilor posibilitatea să procedeze la amortizări accelerate. Dar situația actuală demonstrează cu destulă elocvență că aceste măsuri au rămas ineficiente. Cererea a continuat să evolueze pe panta descendentă pe care pornise, reducerea salariilor și concedierile s-au extins. Institutele de cercetări economice, în special Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung, au conchis că se impun măsuri suplimentare. Aceeași concluzie a tras-o încă în martie Comitetul experților economici. La începutul lunii iulie guvernul federal a adoptat în cele din urmă o hotărîre în acest sens, sporind totodată proporțiile intervenției sale.

Noile măsuri îmbracă, în linii mari, forma unui al doilea „buget auxiliar", de data aceasta în sumă de 5,2 miliarde de mărci, și a unui program conjunctural de înviorare a activității economice. Ambele piese se integrează într-o așa-numită planificare financiară pe termen scurt (poreclită în presă Mifrifi, după denumirea germană „mittelfristige Finanzplanung"). Eșalonate pînă în 1971, măsurile cuprind unele majorări de impozite, economii la o serie de articole ale bugetului ordinar și contractarea de noi credite de către guvernul federal. „Bugetul auxiliar", în care se concentrează proiectele de investiții, prevede ca ceva mai mult de jumătate din valoarea acestora — 2,7 miliarde de mărci — să revină autorităților federale, restul de 2,5 miliarde fiind suportat de landuri și comune. Tocmai din această din urmă prevedere rezultă interesul special pentru primele întruniri ale Consiliului conjuncturii, aici putîndu-se manifesta atitudinea landurilor și comunelor față de măsurile inițiate de guvernul federal. După cum aminteam, reacțiile de pînă acum sînt socotite pozitive, dar Consiliul conjuncturii rămîne totuși un for consultativ, și lucrul acesta se adaugă la alte aspecte care trebuie avute în vedere.

Unul dintre cele mai importante este faptul că, pentru a putea fi puse în aplicare, noile măsuri vor trebui să facă întîi obiectul unui șir întreg de legiferări. După părerea săptămînalului DER VOLKSWIRT (nr. 28) „Bundestag-ul și Bundesrat-ul se vor ocupa de această problemă abia la toamnă, așa că ar fi greu de contat să se ajungă la hotăriri definitive înainte de sfîrșitul anului".

În timp ce autoritățile (federale, ale landurilor și comunale) pornesc la acțiunea de coordonare a eforturilor, și cercurile de afaceri pledează pentru o aplicare cît mai rapidă a măsurilor preconizate. Ideea centrală a multora din luările de atitudine de acest gen este că „Mifrifi" păcătuiește tocmai prin eșalonarea stimulentelor destinate economiei de-a lungul unei perioade prea mari. Se invocă faptul că din cele 2,5 miliarde de mărci ale primului „buget auxiliar" (votat la 23 februarie) nu au fost folosite efectiv pînă în prezent decît 200 de milioane. „Economia, scria INDUSTRIEKURIER la 18 iulie, are nevoie de forța expansivă a investițiilor publice acum, nu în 1969 și 1970. Primele 2,5 miliarde și cele 5,2 miliarde mărci preconizate acum nu sînt suficiente; în raport cu scăderea cererii în alte domenii ele sînt doar un strop de apă pe o piatră fierbinte... Este necesară o politică a unor deficite (bugetare — n.n.) imediate de cu totul alt ordin de mărime — și în plus și stimularea consumului privat".

● Prognoze variate

DIFERENȚIEREA este considerabilă, în opinia publică vest-germană și în cercurile economice, și în ceea ce privește gradul de seriozitate al situației actuale cît și perspectivele apropiate. Aprecieri net distincte asupra adîncimii actualei recesiuni emit un binecunoscut economist ca profesorul Müller - Armack și exponenți ai patronatului.

Profesorul Müller - Armack, socotit drept unul din făuritorii și în orice caz ca un teoretician de frunte al actualei structuri economice a R.F.G., a intervenit recent în discuție cu un memoriu în care declară că stagnarea propriu-zisă se va manifesta în economia vest-germană abia în 1968. De aceea, nici primul și nici al doilea „buget auxiliar" nu ar avea dimensiunile necesare pentru a se face față situației. „Este limpede, scrie d-sa, că sîntem în pericol de a intra într-o criză deschisă în care, la fel ca în 1929—1933, stagnarea economică intensifică criza financiară, în timp ce măsurile de lichidare a crizei politicii financiare dau impuls crizei politicii economice". Autorul aprecierii socotește, că politica conjuncturală trebuie să aibă prioritate față de politica financiară și că ordinul de mărime a investițiilor publice în vederea relansării economiei trebuie să depășească simțitor pe cel actual, care este de circa 1% din produsul social brut.

Profesorul Müller - Armack a fost contrazis în punctele esențiale de președintele organizației patronale DIHT (Deutscher Industrie — und Handelstag), Ernst Schneider. După părerea acestuia, pericolul de „escaladare" a crizei ca în anii 1929—1933 nu este acut, iar pe de altă parte, investiții publice de mai mare amploare ar risca să declanșeze o evoluție inflaționistă nedorită.

Pentru menținerea și extinderea investițiilor publice se pronunță și alți economiști, de exemplu un grup de 13 profesori — printre care figurează nume cunoscute ca Erik Böttcher, Gottfried Bombach, Rolf Wagenführ — și mai ales institutele de cercetări economice, ale căror analize se bucură de o largă publicitate în presa vest-germană. Interesant este faptul că institutele se pronunță pentru lărgirea investițiilor publice indiferent de tonalitatea mai optimistă sau mai pesimistă a evaluării perspectivei apropiate.

Prin optimism se caracterizează cea mai recentă dintre aceste analize, întocmită de Institutul de cercetări economice din München (IFO). Ea este optimistă mai ales în raport cu tonul celorlalte diagnostice din ultima vreme, și prin aprecierea că recesiunea a atins punctul cel mai scăzut. Formulările analiștilor de la München se remarcă totuși prin circumspecție. „În ce măsură forțele de creștere existente se vor impune, scriu ei, aceasta se va putea spune desigur abia după pauza de vară, mai ales pe baza evoluțiilor viitoare ale investițiilor în utilaje și instalații. Este adevărat că în trimestrul II/1967, ele nu au mai scăzut prea mult din punct de vedere conjunctural, dar nu pare sigur dacă ele se vor înviora simțitor în al doilea semestru al anului".

I. PĂDUREANU

totale de scrupule ce o însoțește?

STUDENȚII ENGLEZI ÎN PRACTICA DE VARĂ

STUDENȚII în Anglia își întrebuințează vacanța în chipuri diferite. Unii pleacă la odihnă pentru o parte,

EXTERNE

alții pentru toată durata vacanței. Majoritatea însă își caută o treabă legată de pregătirea lor profesională, sau care să le dea posibilitatea de a cîștiga ceva bani. Cînd pot fi atinse amîndouă scopurile, cu atît mai bine. Mulți se angajează pe locurile unde nu e nevoie de muncă calificată și unde sezonul de vară creează o criză a mîinii de lucru. La serviciile de ambalare ale fabricilor de înghețată de pildă. Sau în campania de recoltare a legumelor. Cum operațiile de recoltare sînt radiocontrolate, ei participă la controlul calității, la evidență, aranjează mostrele etc.

Și în întreprinderile industriale găsesc studenții întrebuințare, în locul funcționarilor în concediu. Dar industria urmărește ,angajînd pe studenți, alte rezultate, pe termen lung. Firma Shell de pildă, invită profesorii și asistenții universitari să-și însoțească studenții la practică în fabricile sale chimice sau în rafinării. Împărțiți să lucreze pe diferite probleme, studenții se vor afla sub controlul profesorilor lor, care iau și ei astfel o legătură directă cu industria.

În ultimii trei ani studenții de la Harvard, Stanford, Școala Economică din Londra, au căpătat în întreprinderi, în cadrul practicii, teme de răspundere. În vara aceasta, la firma Shell unii fac muncă de proiectare în serviciile electronice de informație, alții se pregătesc în secțiile ei de planificare, aprovizionare, comercializare.

„Industriile Electrice Asociate" pregătesc pe vară 60—70 studenți; cei mai mulți din domeniul ingineriei; dar și fizicieni, sau chiar studenți în științele sociale. Ford se ocupă timp de 6—8 săptămîni pe vară cu pregătirea de studenți ingineri (în problemele dezvoltării, proiectării); studenți sociologi (în problemele relațiilor de muncă, ale administrației superioare); studenți economiști (în cele legate de prospectarea pieței, trafic etc.).

Aceleași întreprinderi se vor ocupa de aceiași studenți, și în vara următoare. Toate industriile speră să-și asigure pe această cale cadrele necesare în anii viitori. Studenților li se plătesc 8—10 lire pe săptămînă, plus alocația de cazare.

Într-o epocă în care oamenii trăiesc aproape tot atît în viitor cît și în prezent, preocuparea pentru ceea ce fac studenții e firesc să crească.

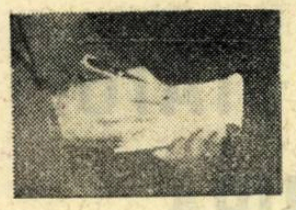

din bloc-notesul cronicarului

Tabloul deprecierii monetare

În tabelul pe care îl publicăm mai jos, revista U.S. NEWS & WORLD REPORT *arată cum a scăzut valoarea monedelor într-o serie de țări în perioada 1965—1966 comparativ cu media anuală a deceniului 1956—1966, calculul pierderii suferite de puterea de cumpărare a monedelor fiind făcut pe baza indicelui costului vieții în perioadele respective.*

	%	
	1956—1966	1965—1966
Statele Unite	1,8	2,8
Canada	2,0	3,6
Belgia	2,2	3,9
Africa de Sud	2,2	3,6
R. F. a Germaniei	2,3	3,4
Portugalia	2,4	4,9
Elveția	2,4	4,6
Ecuador	2,6	5,2
Austria	2,8	2,1
Anglia	2,9	3,8
Italia	3,2	2,3
Irlanda	3,2	2,9
Norvegia	3,3	3,3
Olanda	3,4	5,6
Pakistan	3,5	6,7
Filipine	3,6	6,0
Danemarca	3,6	6,9
Suedia	3,8	6,3
Franța	4,7	2,6
Izrael	5,4	7,2
India	5,5	9,7
Spania	6,9	6,0
Turcia	7,7	7,8
Peru	8,5	8,4
Columbia	10,8	16,4
Bolivia	13,0	5,7
Chile	20,6	18,6
Argentina	24,5	24,2
Brazilia	31,0	31,8

Așteptînd televiziunea în culori...

În primul trimestru al anului 1967, francezii au cumpărat cu 10% mai puține televizoare decît în primele trei luni ale anului 1966. O scădere asemănătoare fusese înregistrată și în 1965. Totuși, producția națională de televizoare a progresat în ultimii 12 ani cu o rată medie anuală de 19%.

Încetinirea vînzărilor se referă la aparatele fixe, deoarece, aparatele portative se bucură în continuare de favoarea publicului. Unul din motivele acestei diminuări: cumpărătorii sînt în așteptarea televiziunii în culori, cu toate că puținele magazine care primesc comenzi pentru televizoare cu emisie în culori le propun la prețul de 6 700 de franci. Cu 8,5 milioane de televizoare în funcțiune la 1 ianuarie 1967, Franța ocupă în lume locul al șaselea venind după R.F.G. (13 milioane) și după Marea Britanie (14 milioane).

Bumbac în fosta „stepă flămîndă"

Acum patruzeci de ani în Republica Sovietică Socialistă Uzbecă, mai exista marele pustiu denumit „Stepa Flămîndă" (un milion de hectare de teren din care numai 3% erau productive). Astăzi, acest imens teritoriu este străbătut de aproape o mie de sisteme de irigare racordate la cinci mari canale betonate în lungime totală de 1866 de km. Fosta „stepă flămîndă" a devenit astfel o regiune producătoare de bumbac, de prim rang, fiind exploatată de 14 mari sovhozuri legate între ele prin rețele de căi ferate, șoscle moderne și linii electrice de înaltă tensiune. Citeva sute de mii de copaci și de pomi fructiferi protejează culturile stăvilind vînturile pustiitoare din regiune. Dezvoltîndu-și astfel producția prin valorificarea milionului de hectare de teren din „stepa flămîndă", Republica Uzbecă a devenit în ultimii ani una din marile regiuni producătoare de bumbac din U.R.S.S.

O epidemie sui generis

Cunoscutul ziarist american Harry Ferguson de la United Press International (U.P.I.) constată, pe baza unei anchete recente, că furturile din magazine au devenit peste Atlantic „o adevărată epidemie".

Pierderile suferite de magazinele din Statele Unite luate în ansamblu — menționa revista belgiană COOPERATION — se cifrează la 100—150 miliarde de franci belgieni anual, adică circa 750 de franci belgieni pe cap de locuitor.

O societate de asigurări din Minneapolis, statul Minnesota, relata recent într-un buletin destinat clienților săi, că numărul furturilor din magazine crește cu 20% pe an. Deși furturile sînt în creștere, totuși acest procent este considerat ca exagerat, deoarece, dacă societatea de asigurări ar avea dreptate, nu ar trebui decît 20 de ani pentru ca totalul furturilor din magazinele din S.U.A. să ajungă la 135 miliarde dolari, adică exact cifra bugetului federal american.

În raportul unei alte societăți de asigurări — Northwestern National Life Insurance Company — se menționează că furturile din magazine reprezintă o adevărată ucenicie pentru o mulțime de tineri care încep prin a fura un pachet de lame de ras sau o jucărie, pentru a ajunge în cele din urmă într-o bandă de gangsteri.

Siderurgia japoneză

Creșterea industriei siderurgice japoneze a cunoscut în ultimii ani un ritm extrem de rapid: 358% pentru deceniul 1955—1965, față de media mondială de 68% în aceeași perioadă. Participarea Japoniei la producția mondială de oțel brut a trecut de la 4,7% în 1955, la 9% în 1965. Dealtfel fierul și oțelul ocupă un loc deosebit de important în comerțul exterior al Japoniei, atingînd de exemplu în 1965, 15,3% din totalul exporturilor. Acest procentaj se ridică însă la peste 50% — menționează buletinul NOUVELLES DU JAPON — dacă se includ și construcțiile navale, utilajul, automobilele și produsele anexe. În cadrul producției nete totale de oțel brut, oțelul LD reprezintă 55% față de 21% în Italia, 19% în R.F.G., 17% în S.U.A., 15% în Anglia, 15% în Belgia și 13% în Franța. Previziunile pentru anul 1970 stabilesc ponderea sa la 80%. În ceea ce privește numărul laminoarelor în funcțiune, Japonia se situează în prezent pe locul doi în lume după S.U.A., și posedă de două ori mai multe decît R.F.G., care ocupă locul 3.

Principalele țări importatoare de fier și oțel japonez sînt S.U.A. (41,8% în 1965), Filipinele, Australia, R. P. Chineză, Canada, Argentina.

Străzi încălzite

Firma „Krupp" din R.F.G., a realizat recent plăci de beton pentru autostrăzi, care pot fi încălzite. Prima experiență a fost efectuată pe autostrada Köln-Frankfurt lîngă Montabaur. Aceste plăci, prevăzute cu o rețea de încălzire, fac inutilă în timpul iernii utilizarea plugurilor de zăpadă, fiind în același timp circulația de gheață și polei.

Arhiva mondială

În prezent la Washington se elaborează bazele unei arhive mondiale pentru toate informațiile noi în domeniul științei și tehnicii. Arhiva va înmagazina curent cele mai importante date despre lucrările de cercetare încheiate și în curs de efectuare din S.U.A. și din alte țări, pentru a putea fi livrate la cerere în mod coordonat și operativ solicitatorilor.

Acest plan — după cum informează revista DIE WELT —, va fi realizat în mai multe etape. Un centru de mașini de calcul la nivel federal va coordona în primul rînd materialul și lucrările diferitelor centre de informare de stat și particulare din S.U.A. Apoi, prin stabilirea unui cod internațional pentru mașinile de calcul, vor fi triate rezultatele cercetărilor vechi și noi din arhivele mai multor țări. Se apreciază că aceste operații vor costa aproximativ 200 milioane de dolari pe an.

Țările care doresc să participe la această vastă lucrare, trebuie să-și coordoneze propria lor arhivă. Scopul final al arhivei mondiale va fi de a pune la dispoziție diferiților oameni de știință datele cele mai noi privind domeniul lor de cercetare specifică, care în presă sau alte mijloace de informare pot fi găsite cu greu abia după cîteva săptămîni.

În declin

Experții O.C.D.E. au făcut cunoscute recent opiniile lor privind perspectivele situației conjuncturale ale țărilor membre ale acestei organizații. Din graficul publicat mai jos după revista MONDO ECONOMICO, care reprezintă evoluția indicilor producției industriale din 1960 pînă în prezent

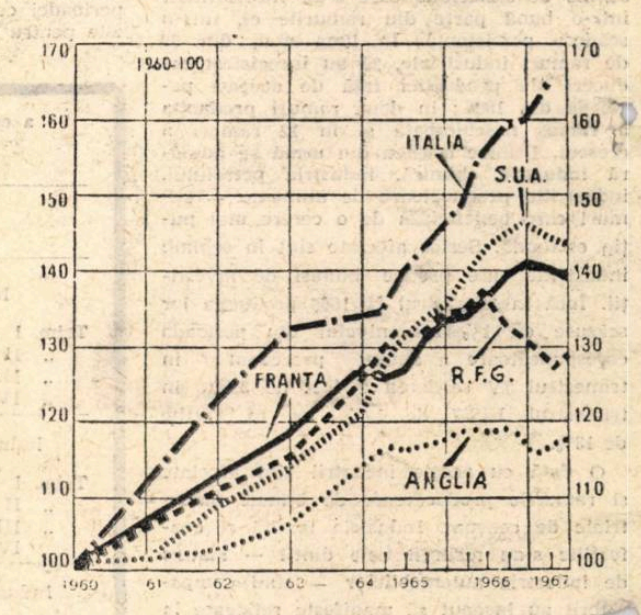

(și care se referă numai la cîteva din țările membre), rezultă — cu excepția Italiei — că tendința de creștere a acestora pînă în 1966, înregistrează anul acesta un fenomen de declin.

Centrală nucleară subterană

Sub învinuirea că poluează apele New-Yorkului, societatea americană „Consolidated Edison" a fost recent amendată. Și se pare că amenda a fost destul de substanțială dacă a determinat sus-numita societate să ia hotărîrea construirii unei mari centrale atomice subterane, plasată sub orașul New York. Cu această nouă unitate, centralele nucleare existente în prezent în S.U.A. vor totaliza o capacitate de circa 23 milioane kilowați.

C. GRIGORE

● **Deficitul balanței comerciale a Italiei pe primul semestru al acestui an s-a ridicat la 290 miliarde lire (cifră provizorie), față de 177 miliarde cît reprezenta acest deficit în aceeași perioadă a anului trecut.**

● **Descoperirea bogatelor rezerve de gaz natural din Marea Nordului — semnalează ziarul IL SOLE — 24 ORE — va duce la dublarea consumului între anii 1971—1972 și la realizarea unui beneficiu de 1,45 miliarde de lire sterline în favoarea societăților engleze care se ocupă de furnizarea de conducte, aparataj casnic și utilaj industrial. Încă de pe acum s-au prevăzut investiții în valoare de 255 milioane de lire sterline pentru noi fabrici, 470 milioane pentru transport și înmagazinare, 65 milioane pentru cercetări etc.**

● **Deficitul balanței comerciale a Suediei a fost redus în primul semestru al acestui an de la 1174 milioane de coroane (cît reprezenta în aceeași perioadă a anului trecut) la 262 milioane (importurile crescînd cu 1% față de 9% cît au crescut exporturile).**

● **Potrivit datelor furnizate de „Petroleum Press Service", producția de petrol a țărilor capitaliste a crescut în primul semestru al acestui an cu 5½%.**

PE GLOB

● Numărul funcționarilor civili ai Administrației S.U.A., s-a ridicat în luna iunie la 2 988 156 persoane, semnalează LES ÉCHOS (cifră care nu cuprinde și pe funcționarii guvernelor statelor americane). Această armată de funcționari a costat guvernul federal în anul fiscal încheiat recent, peste 20 miliarde de dolari.

● **Printr-o lege votată recent, drepturile societății „Irak Petroleum Company" și ale companiilor asociate, au fost restrînse doar la concesiunile acordate în 1961. După cum menționează agențiile străine de presă, această măsură a produs „o vie decepție în rîndul companiilor petroliere internaționale".**

● **Săptămînalul BUSINESS WEEK făcea cunoscut recent că societatea vest-germană de vînzări prin corespondență „Neckermann" va iniția tot prin același sistem, începînd cu luna septembrie a acestui an, o mare campanie de promovare a vînzărilor de acțiuni americane și vest-europene. Noua piață va avea la dispoziție pentru început, circa 2000 de vînzători, care vor oferi amatorilor... acțiuni la domiciliu.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 36 (212)
VINERI
8 septembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN REALIZAREA INVESTIȚIILOR INDUSTRIALE DIN ORAȘUL BUCUREȘTI

PAGINA 3

RITMURI LENTE PE UNELE ȘANTIERE

CARE SÎNT CAUZELE ?

ECOURI · ECOURI · ECOURI ·

DE CE SÎNT UITATE PORTURILE GALAŢI ŞI BRĂILA

ANCHETA publicată sub acest titlu în nr. 29 din 21 iulie a.c. al revistei noastre a suscitat un deosebit interes în colectivele de conducere ale unor întreprinderi şi instituţii. În cele ce urmează reproducem cîteva fragmente din unele scrisori sosite la redacţie.

ÎNAINTE de cel de-al doilea război mondial, porturile Galaţi şi Brăila au fost intens folosite pentru derularea traficului maritim, în special pentru exportul de cereale şi importul de articole coloniale, mărfuri generale etc. În perioada postbelică, însă, aceste porturi nu au mai fost folosite în mod corespunzător. La diminuarea traficului maritim prin aceste porturi a contribuit, în special, modificarea tot mai accentuată a tonajului vaselor. Astfel, în timp ce înainte de război navele cu cea mai mare pondere în flota mondială erau cele de 3—6 000 de tone, care puteau avea acces în porturile dunărene, după război, tipul de navă mai răspîndit a devenit cel de peste 10 000 de tone, a cărui exploatare este mai rentabilă.

De asemenea, pînă la darea în exploatare a celor două spărgătoare de gheaţă, care asigură, în prezent, accesul navelor spre porturile dunărene în tot cursul anului, derularea traficului maritim prin porturile Galaţi şi Brăila era întreruptă în timpul iernii.

Scăderea traficului prin porturile dunărene se datorează şi faptului că gradul de dotare cu utilaje, instalaţii portuare şi spaţii de depozitare, nu permite realizarea unor norme de încărcare-descărcare la nivelul celor ce se obţin în portul Constanţa.

Ţinînd seama de aceste cauze, organele competente au trasat sarcini concrete privind luarea unor măsuri pentru creşterea traficului maritim prin porturile Galaţi şi Brăila. În acest scop, Ministerul Comerţului Exterior, prin organele de resort, a iniţiat o analiză amănunţită a traficului maritim realizat în anii 1965 şi 1966. Analiza comparativă a structurii şi diversificării cantităţilor de mărfuri derulate prin porturile noastre maritime, pentru stabilirea concretă a măsurilor necesare în vederea asigurării condiţiilor optime de dirijare a partizilor de marfă prin porturile Galaţi şi Brăila, a făcut posibilă detectarea unor mărfuri ce urmează să fie derulate prin aceste porturi.

Ca urmare a măsurilor luate, prin porturile Galaţi şi Brăila au fost manipulate, în semestrul I. 1967, mărfuri de import/export şi tranzit maritim, exclusiv produsele petroliere, într-un volum de peste 600 000 de tone, reprezentînd o creştere de 25% faţă de perioada corespunzătoare a anului 1966. Această creştere a traficului maritim nu este numai de natură cantitativă, ci conţine şi o mărire a gamei de produse exportate-importate (maşini, produse ale industriei chimice, produse ale industriei uşoare etc.).

Manipularea acestor noi mărfuri, necesită un volum sporit de forţe de muncă, o calificare superioară, şi are ca rezultat, creşterea încasărilor din prestaţii.

Pentru creşterea continuă a traficului maritim prin aceste două porturi, Ministerul Comerţului Exterior a întreprins, şi va întreprinde, în continuare, următoarele măsuri: s-au făcut propuneri organelor superioare pentru îmbunătăţirea activităţii în aceste porturi, în urma cărora s-au aprobat fondurile de investiţii pentru amenajările şi instalaţiile necesare; se continuă acţiunea de identificare a mărfurilor care se pretează, din punct de vedere al caracteristicilor şi al eficienţei operaţiilor de comerţ exterior, la derularea prin porturile Galaţi şi Brăila; se va insista, în continuare, la conducerea M.C.F., pentru îmbunătăţirea dispozitivului feroviar din portul Galaţi şi pentru dotarea celor două porturi cu cîntare-basculă tip C.F.R. amplasate corespunzător; de asemenea, se va insista, în continuare, la conducerea M.T.A.N.A., pentru dotarea cu utilajele necesare şi pentru amenajarea corespunzătoare a magaziilor şi platformelor existente în vederea măririi normelor de operare la nivelul portului Constanţa; se va interveni la C.S.V.P.A. pentru amenajarea corespunzătoare a silozurilor de cereale din Galaţi şi Brăila, în scopul de a îmbunătăţi normele de încărcare actuale; se va discuta cu armatorii străini posibilităţile de prelungire a liniilor de navigaţie pînă în porturile Galaţi şi Brăila.

Considerăm că măsurile ce s-au întreprins şi se vor întreprinde de către M.C.E. şi celelalte departamente pentru înlăturarea cauzelor analizate vor duce la o folosire mai intensă a porturilor Galaţi şi Brăila în derularea importului şi exportului mărfurilor româneşti, precum şi în atragerea unui volum sporit de tranzit străin.

Ing. D. DUMITRU
director al Direcţiei Transporturi şi Expediţii Internaţionale din M.C.E.

CONDUCEREA întreprinderii noastre consideră că, în adevăr, nu se cunoaşte, suficient, potenţialul de care dispun porturile Galaţi şi Brăila. Această lacună poate fi depăşită cu uşurinţă. Pentru aceasta e necesar ca reprezentanţii tuturor întreprinderilor de comerţ exterior să viziteze cele două porturi şi să ia cunoştinţă de posibilităţile existente pentru sporirea volumului de produse ce se pot exporta prin aceste porturi.

Fireşte că problemele ridicate în ancheta revistei, sînt mai complexe. Pentru rezolvarea lor, propunem organizarea unei consfătuiri la care să participe toţi reprezentanţii întreprinderilor interesate.

În încheiere, arătăm că descongestionarea portului Constanţa — prin utilizarea, în mai mare măsură, a porturilor dunărene — constituie o problemă care trebuie rezolvată cît mai urgent.

Ing. V. BĂRBULESCU
director general

Ing. O. ROTARU
consilier
I.S.C.E. – „Industrialexport"

DIRECŢIA GENERALĂ de export din M.E.F., găseşte întemeiate observaţiile privind supraaglomerarea portului Constanţa, în timp ce în porturile Galaţi şi Brăila sînt încă rezerve de capacităţi neamenajate şi, deci, neutilizate.

Întrucît, prin noua formă de organizare a M.E.F., începînd cu 1 iulie 1967, activitatea de export a produselor lemnoase a trecut din sarcina M.C.E. în sarcina M.E.F., s-a intervenit la M.T.A.N.A. pentru alocarea de fonduri, întocmirea documentaţiei şi executarea lucrărilor încă în acest an, pentru amenajarea de teren (platforme) de depozitare pe circa 40 000 mp în portul Galaţi, şi pe circa 100 000 mp în portul Brăila, şi pentru construirea de magazii de depozitare, cu suprafaţă de depozitare de circa 6 000 mp în portul Galaţi.

Tot în vederea descongestionării portului Constanţa, s-au făcut propuneri de mărire a capacităţii de depozitare a depozitului intermediar Palas-Constanţa, documentaţia fiind întocmită de Institutul de proiectări forestiere şi se află în stadiul avizării proiectului de execuţie, care urmează a fi aprobat în anul curent, astfel ca lucrările să poată fi prevăzute în planul de investiţii pe 1968. Prin această lucrare s-a propus majorarea capacităţii de depozitare pentru cheresteaua de fag de la 4 000 mc, în prezent, la 18 000 mc, iar pentru lăzi de fag, la 48 000 de garnituri, descongestionînd suprafaţa de depozitare corespunzătoare în incinta portului Constanţa.

Luîndu-se, în considerare, de asemenea, şi construirea, de către M.E.F., a depozitului central Focşani pentru cherestea de răşinoase export, depozit care va intra în funcţie, parţial, în trim. IV a.c., considerăm că sînt posibilităţi şi sînt luate măsuri ca, în ce priveşte livrările de produse lemnoase la export, portul Constanţa să fie simţitor descongestionat.

Ing. I. DINCULESCU
director tehnic, Direcţia generală de export a M.E.F.

AGROEXPORT", ca şi celelalte I.S.C.E., efectuează majoritatea livrărilor prin portul Constanţa, fapt ce duce la congestionarea acestuia. În această situaţie, folosirea, în măsură mai mare, a porturilor dunărene Brăila şi Galaţi se impune de urgenţă.

Subliniem că pentru o parte din contractele încheiate pînă în prezent, am putut executa încărcări din aceste porturi numai pentru vasele de tonaj mic (sub 4 500 to.). Acestea prezintă, însă, inconvenientul că nu pot voiaja în orice ţară, neputînd fi folosite pentru transporturi în relaţiile îndepărtate.

Sarcinile sporite care stau în faţa comerţului exterior, deci şi a întreprinderii noastre, impun folosirea, cu maximum de capacitate, a porturilor Brăila şi Galaţi, fiind necesar a se uşura accesul navelor cu un tonaj mai mare, prin dragarea, cu regularitate, a barei de la Sulina, pentru a depăşi pescajul actual.

Livrările de cereale din porturile amintite nu se pot efectua, însă, decît în situaţia în care silozurile respective vor pune la dispoziţie marfa bine condiţionată, pentru a corespunde exigenţelor internaţionale. Prin reutilarea acestor silozuri şi efectuarea reparaţiilor necesare, trebuie să se depăşească actualele norme de încărcare a cerealelor care sînt sub posibilităţile silozului Constanţa.

În anul 1967, „Agroexport" a angajat un tonaj mai mare de livrări de cereale din porturile Brăila şi Galaţi decît în anul trecut, iar în măsura în care acestea vor fi puse la punct, vom putea ca în anul 1968 să mărim considerabil exportul de cereale prin aceste puncte.

Prin rezolvarea problemelor ridicate în ancheta revistei, organele NAVROM, C.S.V.P.A. şi conducerile celor două porturi vor contribui la îmbunătăţirea condiţiilor de navigaţie şi livrare, astfel ca în viitor să se desfăşoare o activitate susţinută în cele două porturi.

AL. DAVID
director adjunct al I.S.C.E. „Agroexport"

Din corespondenţa săptămînii

INUTILITĂŢI...

DIN corespondenţa sosită la redacţie în cursul ultimei săptămîni, reţinem pentru rubrica noastră următoarele critici, sesizări, sugestii şi propuneri:

● *La unităţile cooperaţiei meşteşugăreşti, care se ocupă cu închirierea de diferite obiecte, se cer o serie de formalităţi inutile. Astfel, dacă doreşti să închiriezi un aspirator de praf, un rucsac sau o pereche de patine trebuie să prezinţi cooperativei o adeverinţă prin care să se certifice că eşti salariat. Pentru obţinerea acestei adeverinţe trebuie să faci: o cerere către conducerea unităţii la care lucrezi, să dactilografiezi adeverinţa respectivă şi să obţii semnăturile şi ştampilele necesare. Cine-i acela care să piardă timpul necesar pentru obţinerea acestei adeverinţe pentru a închiria un aspirator de praf pentru cîteva ore? Şi încă ceva: gospodinele nesalariate, care doresc să închirieze un aparat pentru cîteva ore, de unde să obţină o adeverinţă din „cîmpul muncii"? Cooperativele care au înfiinţat serviciile de închirieri de obiecte nu pot renunţa la adeverinţa de salariat? Ar fi în interesul unităţilor respective (ar spori numărul solicitărilor) şi al cetăţenilor care doresc să utilizeze obiecte închiriate.*

● *Pentru a obţine un certificat de 8 clase de la o şcoală de cultură generală se pierde timp mult. Printre altele, pe aceste certificate este un loc pentru semnătura şi ştampila secţiei raionale de învăţămînt. Pentru obţinerea acestei semnături şi a ştampilei am pierdut în trei zile cîte 3—4 ore, adică mai mult de o zi de muncă. Din constatările făcute mi-am dat seama că operaţiunea aceasta e pur formală. Cel de la secţia de învăţămînt, care semnează şi ştampilează, nu are posibilitatea să verifice exactitatea celor scrise în certificat. El semnează pe răspunderea directorului şcolii respective. În acest caz se pune întrebarea: nu se poate renunţa la această formalitate inutilă? Solicitatorii unor astfel de acte ar cîştiga mult timp, pe care actualmente îl pierd zadarnic.*

● *Ca să te înscrii la un liceu economic la cursurile fără frecvenţă ţi se cere un certificat de sănătate, pentru obţinerea căruia pierzi aproape două zile. Pentru ce este necesar un astfel de certificat de vreme ce solicitantul este în cîmpul muncii? Dacă solicitantul este considerat apt pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu nu poate fi socotit că îndeplineşte şi condiţiile de sănătate pentru învăţămîntul fără frecvenţă?*

● *Dacă soliciţi de la o unitate CEC restituirea unei sume care depăşeşte o mie de lei, operaţiunea este condiţionată de aşa zisa „confirmare a soldului", chiar dacă banii au fost depuşi în ajun la aceeaşi unitate. Această operaţiune durează circa 20—30 minute, în cazul cînd depunerea s-a făcut în aceeaşi localitate, şi un timp mult mai îndelungat dacă depunerea s-a făcut în altă localitate. Oare conducerea CEC nu poate găsi alte modalităţi de a se convinge de exactitatea celor scrise în libret, fără a atenta la timpul cetăţeanului?*

Am reprodus din corespondenţa săptămînii cîteva critici, sugestii şi propuneri. Cei în drept au trebui să studieze aspectele negative ale acestor inutilităţi, luînd măsurile corespunzătoare.

D. TĂRNĂUCEANU

REDACŢIA CĂTRE CITITORI ● REDACŢIA CĂTRE CITITORI

GHEORGHE SALOMIA, economist, Fabrica „9 Mai" Turda; IULIUS SASU, Oradea; VINCENŢIU ILIESIU, Exploatarea Minieră; Rodna; MARIANA VASILESCU, Curtea de Argeş; GRUPUL DE ECONOMIŞTI, Întreprinderea de construcţii siderurgice Hunedoara; AUREL SEDAI, Moreni; ALEXANDRU ŞTEFANESCU, ILIE CIOBANU Bucureşti; MIHAI PICIORUŞ, Brăila; GHEORGHE RISTEA, Piteşti; I. POPESCU, Oltenita; VIRGIL SIMIONESCU, Bucureşti, ION SĂVOIU, Tîrgovişte. — Prin publicarea anchetei „Cum s-au corelat salariile economiştilor cu cele ale cadrelor tehnice?" (nr. 34) socotim că am răspuns problemelor ridicate de dv.

DUMITRU EPINGEAC, economist, Iprofil-Focşani — Direcţia Centrală de Statistică consideră corect calculul valorii producţiei globale, efectuat atît pentru raportarea trimestrială curentă, cît şi prin formularul A. Ind. 5 pe anul 1966. În Instrucţiunile D.C.S. se precizează că pentru completarea dării de seamă anuale unice, producţia neterminată — care se include ca diferenţă de stoc în producţia globală — se calculează după metoda contabilă (indirectă), indiferent de metoda de calcul folosită la raportările curente din cursul anului.

Gradul de îndeplinire a planului (pentru fiecare perioadă în parte şi pe întregul an) se face pe baza datelor privind producţia globală executată, calculată prin includerea diferenţei stocului de producţie neterminată evaluată după metoda stabilită la începutul anului de organul tutelar, — în cazul de faţă — metoda orelor-normă, o variantă a metodei directe. Ţinînd seamă de cele menţionate, realizările înregistrate pentru trimestrul IV nu se obţin ca diferenţă între producţia globală pe întregul an din darea de seamă A. Ind. 5, din care să se scadă producţia globală din primele 3 trimestre, ci pe baza datelor înregistrate în darea de seamă curentă pe trimestrul IV. Pentru înlăturarea unor aspecte arătate în scrisoare, D.C.S. a comunicat şi Ministerului Economiei Forestiere necesitatea de a transmite unităţilor obligativitatea verificării trimestriale a stocului producţiei neterminate, calculate după cele două metode.

DUMITRU LAZĂR, contabil şef, G.A.S.-Tichileşti, Regiunea Galaţi — Buteliile de aragaz se vînd **NUMAI** de către unităţile comerciale. În consecinţă, trebuie să perseveraţi pentru recuperarea lor.

MIŞA GRIGORE, Oţelul roşu — Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Muncii şi Producţiei şi ale Salarizării a examinat propunerea dv., ca şi absolvenţii gimnaziului teoretic să poată fi încadraţi în funcţii economice, pentru care se prevăd studii medii. O atare derogare nu poate fi făcută decît printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniştri.

UN GRUP DE ECONOMIŞTI, U.R.C.C.-Dobrogea — Este posibil ca pentru două funcţii, de acelaşi nivel dar cu o solicitare diferită din unităţi diferite, să se stabilească concedii cu date deosebite. În cadrul viitoarei reglementări a concediului de odihnă, se vor stabili criterii care vor asigura aplicarea unor norme unitare la acordarea acestui drept.

IOAN ŞERBAN-Sibiu — În cazul angajaţilor care au lucrat şi în alt sector, cu casă proprie de pensii, perioada de stagiu militar (conform legislaţiei de pensii se consideră vechime în muncă) se ia în considerare separat şi se adaugă la activitatea care reprezintă majoritatea anilor lucraţi. Astfel, pentru angajatul care are 17 ani vechime în munca salariată şi 17 ani şi 5 luni ca avocat, perioada stagiului militar se adaugă la aceea ca avocat.

REDACŢIA CĂTRE CITITORI ● REDACŢIA CĂTRE CITITORI

ÎN REALIZAREA INVESTIȚIILOR INDUSTRIALE

RITMURI LENTE PE UNELE ȘANTIERE. CARE SÎNT CAUZELE?

PROGRESUL economic și social-cultural continuu al țării noastre este determinat, în măsură hotărîtoare, de alocarea de către stat a unor importante resurse materiale și financiare pentru investiții. În acest an, **s-a prevăzut un volum de investiții din fondurile statului de 52 miliarde lei, cu aproape 8 miliarde lei mai mult decît în anul 1966** *— cea mai mare creștere anuală înregistrată pînă acum în cadrul efortului pe care statul nostru îl face pentru dezvoltarea puterii economice a patriei.*

În răstimpul care a trecut din acest an, ca urmare a măsurilor luate de conducerea de partid și de stat pentru crearea unor condiții mai bune de desfășurare a activității de proiectare, de realizare a planului de investiții, a unei preocupări sporite din partea beneficiarilor, proiectanților, constructorilor, furnizorilor de materiale și utilaje tehnologice, pe întregul cuprins al țării s-au înălțat și au fost date în producție, la termen și înainte de termen, o serie de obiective industriale importante, care întregesc tabloul industrializării socialiste ce se desfășoară într-un ritm înalt și susținut.

Alături de succesele înregistrate, s-au manifestat însă pe diferite șantiere și rămineri în urmă, care s-au repercutat negativ fie asupra termenelor de dare în funcțiune a unor obiective industriale, fie asupra respectării graficelor de execuție a altora. **În primele șapte luni ale anului s-au realizat 51,2% din investițiile planificate pentru acest an.**

Una din problemele actuale, care condiționează îndeplinirea integrală a volumului de investiții în acest an este aceea a impulsionării ritmului lucrărilor, a respectării termenelor de intrare în funcțiune a obiectivelor planificate. *În mod deosebit se cere intensificat ritmul de lucru pe șantierele industriei chimice, energetice, în siderurgie și construcții de mașini, ale căror obiective au un rol determinant în dezvoltarea economiei naționale pe întreaga perioadă a cincinalului. Aceeași preocupare susținută se cere și pentru intensificarea ritmului lucrărilor pe șantierele ministerelor industriei ușoare și alimentare și în celelalte ramuri ale economiei naționale, la care, în actualul cincinal se prevăd mari investiții, menite să asigure capacitățile necesare realizării creșterilor de producție stabilite.*

● În 7 luni, 53,1% din planul anual

CA în multe alte regiuni și orașe ale țării numeroase șantiere din Capitală au încheiat primele 7 luni de activitate din acest an cu un bilanț bogat, — reușind să pună la termen și chiar mai devreme în funcțiune unele obiective industriale de mare însemnătate pentru economia națională :

● a intrat în funcțiune și produce de mai bine de o lună Fabrica de elemente de automatizare — unitate modernă de aparataj de măsură și control, necesar perfecționării și modernizării continue a proceselor de producție și îmbunătățirii calității produselor ;

● cu 2 luni înainte de termenul planificat au început probele tehnologice la fabrica de rășini sintetice de la Uzina „Policolor" ; aici sînt în avans față de grafice și alte două fabrici — de lacuri și vopsele, cerneluri poligrafice și accesorii de tipar.

● la Uzina „Electronica" a fost pusă în funcțiune înainte de termen o secție de 100 mii buc/an piese de schimb și rotactoare.

● o capacitate de 10 milioane lei producție globală a intrat mai devreme în funcțiune la Fabrica de mașini electrice.

În total, au fost date în funcțiune în semestrul I a.c. un număr de 15 capacități și obiective industriale.

În avans față de grafice se găsesc și lucrările de investiții de la C.E.T. Bucureștisud, Uzina de mașini grele, uzinele „Autobuzul", „Grivița Roșie", „Vulcan", „23 August", Combinatul de cauciuc-Jilava, Combinatul de industrializare a lemnului-Pipera. Intreprinderea textilă „Dacia" și altele. **Pînă la 31 iulie a.c., constructorii din orașul București au izbutit să îndeplinească în proporție de 53,1% planul anual de investiții și de 102,3% sarcinile ce le reveneau pe 7 luni. Comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, în primele 7 luni ale anului s-a realizat un volum de investiții cu 8,5% mai mare.**

„Secretul" acestor realizări trebuie căutat în faptul că intreprinderile beneficiare respective s-au preocupat de pregătirea realizării investițiilor, punînd din vreme la dispoziția constructorilor amplasamentele, materialele și utilajele tehnologice. La rîndul lor, proiectanții au elaborat din timp documentația de execuție și în ordinea succesiunii desfășurării lucrărilor. In sfîrșit, organizațiile de construcții (Trustul 1, ICSIM, Energoconstrucția, Electromontaj și altele), au organizat mai bine munca pe șantiere, au făcut o planificare judicioasă a lucrărilor și au urmărit, pe baze de grafice, modul lor de desfășurare. Pentru buna sincronizare a lucrărilor, s-a stabilit o strînsă colaborare și cu subantreprizele.

Pe multe șantiere, la accelerarea ritmului lucrărilor a contribuit în mare măsură aplicarea unor tehnologii avansate. La Fabrica de elemente de automatizare, de exemplu, s-au proiectat și executat structurile de rezistențe la halele industriale din beton armat prefabricat și precomprimat, iar la închiderea halelor s-au folosit panouri mari prefabricate gata finisate. Aceasta a făcut posibil ca lucrările de montaj să fie executate pe timp friguros și cu durate minime. La turnătoria de fontă a Uzinei de mașini grele-București s-au efectuat lucrări de montaj prin metoda asamblării elementelor la sol și ridicarea în pachete a elementelor la locul de montaj, s-a introdus prepararea centralizată a betoanelor etc.

Organizarea temeinică a acestor șantiere și industrializarea în mare măsură a lucrărilor, au permis, totodată, ca atît utilajele de construcții, cît și fondul de timp să fie mai bine utilizate, ceea ce a avut drept urmare sporirea productivității muncii.

● Ce ascund „cifrele medii"

EVIDENȚIIND realizările de seamă obținute pe unele șantiere, nu putem să nu consemnăm însă faptul că „cifrele medii" ascund de fapt serioase rămineri în urmă atît la nivelul unor ministere, cît și la nivelul unor șantiere. Iată, de altfel, cum se prezintă realizarea planului de investiții pe unele ministere cu lucrări mai importante în orașul București : (în %)

	Din planul anual (%)		Planul pe 7 luni (%)	
	total investiții	construcții-montaj	total investiții	construcții-montaj
— Ministerul Energiei Electrice	65,5	61,4	119,2	104,5
— Ministerul Industriei Chimice	59,9	62,1	102,5	107,3
— Ministerul Industriei Alimentare	55,8	47,2	94,3	83,0
— Ministerul de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării	53,1	45,1	105,1	76,1
— Ministerul Economiei Forestiere	52,8	52,0	101,4	98,6
— Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini	51,3	52,5	102,5	92,2
— Ministerul Industriei Ușoare	49,8	47,3	104,2	90,3
— Ministerul Industriei Construcțiilor	40,0	38,6	105,9	80,3
— Ministerul Industriei Metalurgice	30,0	40,4	89,3	78,6

Așadar, în timp ce întreprinderile aparținînd Ministerului Energiei Electrice și Ministerului Industriei Chimice au depășit simțitor în primele șapte luni ale anului sarcinile din planul de investiții, cele din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice, Ministerului Industriei Ușoare și Ministerului Industriei Construcțiilor — au înregistrat serioase rămineri în urmă. **Acest lucru își găsește explicația în faptul că, pe unele șantiere ale întreprinderilor respective, planul de investiții din acest an a demarat cu greu, că atît beneficiarii direcți, cît și proiectanții și constructorii nu au asigurat din vreme condițiile necesare obținerii unui ritm de lucru corespunzător.** Faptul că la lucrările de la Întreprinderea de produse din ceramică fină pentru construcții, de exemplu, s-a realizat pe șapte luni din planul anual numai 28,1% la total investiții și 38% la construcții-montaj, că la dezvoltarea Uzinei „Electroaparataj" s-a obținut în aceeași perioadă numai 26,4% și, respectiv, 47,1%, iar la „Tehnometal" 34,6% și 37,2% — ca să nu amintim decît cîteva obiective — atestă pe deplin cele afirmate mai sus.

● Carențe în pregătirea lucrărilor

DUPĂ cum este știut, prima condiție pentru asigurarea bunei desfășurări a lucrărilor pe șantiere, o constituie **pregătirea din vreme a investiției.** Aceasta presupune ca, înainte de organizarea șantierului, constructorul să fie în posesia documentației tehnice, să aibă fixate amplasamentele. Or, cum se putea vorbi de o temeinică organizare a șantierului cînd pentru secția de plăci de faianță și gresie ceramică din cadrul Intreprinderii de produse din ceramică fină pentru construcții, de pildă, terenul pentru depozitul de materii prime și atelierul mecanic a fost eliberat cu întîrziere de 30 de zile ? Același lucru s-a petrecut și cu o parte din documentația de execuție. Iată doar un exemplu : documentația tehnică pentru fundațiile corpului înalt de fabricație al secției de plăci faianță și gresie ceramică de pardoseli (proiectant : Institutul de proiectări pentru industria materialelor și prefabricatelor de construcții — I.P.I.M.P.C.), a fost predată constructorului la 30 martie a.c., iar pentru restul lucrărilor mult mai tîrziu. De menționat că lucrările trebuiau atacate, conform graficelor, în luna... ianuarie.

Obligațiile beneficiarilor nu se rezumă însă numai la aceste lucruri, care constituie de fapt începutul. Pregătirea investiției presupune, totodată, ca beneficiarul să se îngrijească de contractarea la vreme a utilajelor tehnologice, să urmărească sosirea lor la timp, potrivit termenelor stipulate în contracte, astfel încît executantul, o dată cu terminarea construcțiilor, să poată trece la montarea acestora. Pe multe șantiere însă — Fabrica de tricotaje tip lînă, Fabrica de nasturi, Fabrica „Electroaparataj" și altele — o serie de utilaje tehnologice fie că n-au fost contractate, fie că n-au sosit la timp pe șantiere, stînjenind serios constructorii în activitatea lor.

Precum se vede, rămînerea în urmă a unor lucrări de investiții, care provoacă pagube serioase economiei naționale, își au, în primul rînd, obîrșia în modul defectuos de pregătire a investițiilor de către beneficiari, în felul cum au înțeles să-și desfășoare activitatea proiectanții respectivi, în nerespectarea de către uzinele furnizoare a termenelor de livrare a unor utilaje tehnologice sau instalații.

● Cînd unii „gospodari" nu au forță de muncă și nu folosesc rațional nici pe cea existentă

CĂ organizațiile de construcții au întîmpinat în această perioadă pe unele șantiere greutăți în munca lor, este un fapt incontestabil. Dar și în activitatea unora din ele și, mai ales, a șantierelor s-au manifestat neajunsuri și deficiențe care și-au pus amprenta pe desfășurarea neritmică a unor lucrări și pe rămînerea în urmă a altora.

Să ne întoarcem o clipă la situația care a existat pînă la 31 iulie pe șantierul Intreprinderii de produse din ceramică fină pentru construcții, al cărui executant este Trustul nr. 1 construcții-montaj din Ministerul Industriei Construcțiilor.

Este cunoscut faptul că forța de muncă în construcții, calificată ca și necalificată, devine din ce în ce mai insuficientă față de volumul de lucrări în continuă creștere. Acest fapt, arhicunoscut de organizațiile de construcții și de conducerile de șantiere, implică găsirea unor asemenea soluții (eșalonarea judicioasă a lucrărilor, organizarea omogenă a echipelor, întărirea disciplinei în muncă), încît efectul lipsei unor muncitori să se facă cît mai puțin simțit. Or, pe acest șantier s-a înregistrat o lipsă de nu mai puțin de circa 150 de muncitori, dintre care dulgheri, fierari-betoniști, zidari-șamotori etc. Cine dacă nu constructorul avea datoria să se îngrijească de mînă de lucru calificată și de utilizarea cît mai judicioasă a forței de muncă ? În plus, aici se resimte acut și lipsa unor materiale de construcții, printre care cel mai mult cărămida de șamotă.

ing. S. IONIȚĂ
secția economică a Comitetului orășenesc București al P.C.R.
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 4)

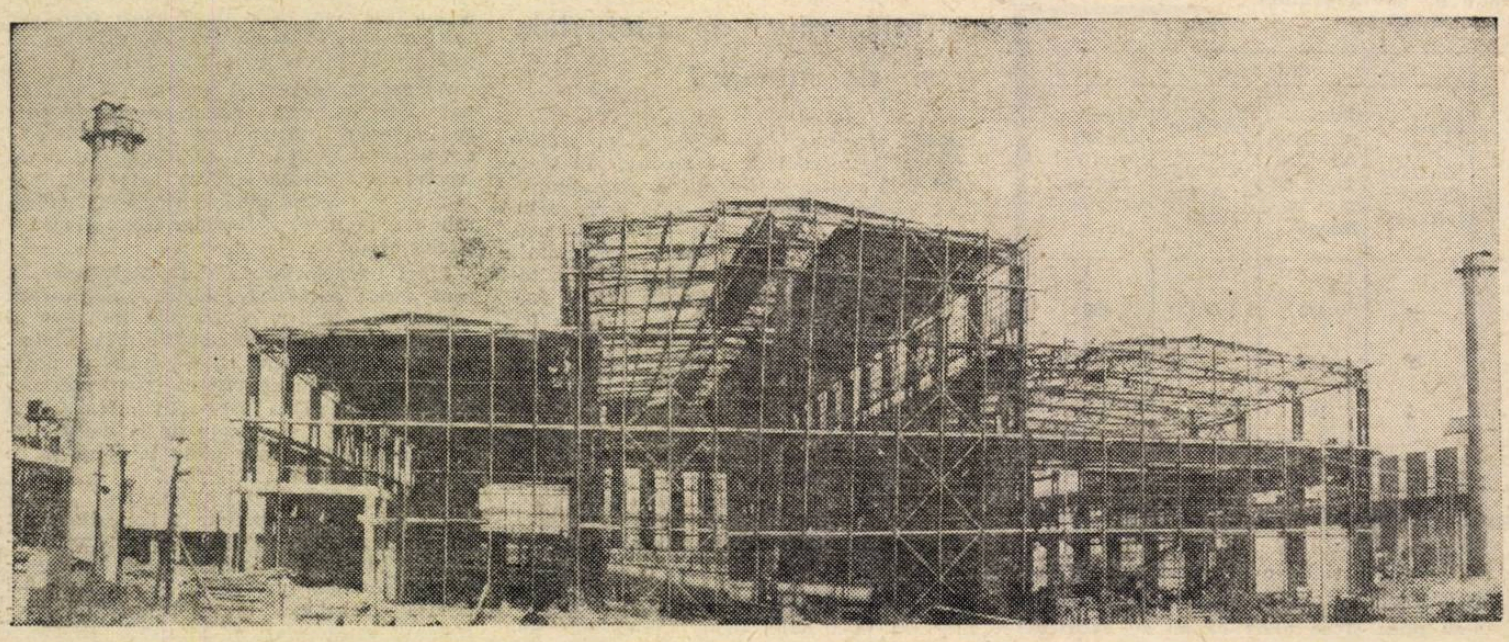

UZINA DE MAȘINI GRELE — București : **Alături de secțoarele în funcțiune, se profilează noua construcție a halei de turnătorie.**

CONSECINȚELE INCERTITUDINII PLANULUI ÎN TRANSPORTUL FLUVIAL

În semestrul I, peste 2 milioane lei cheltuieli neproductive din imobilizarea navelor

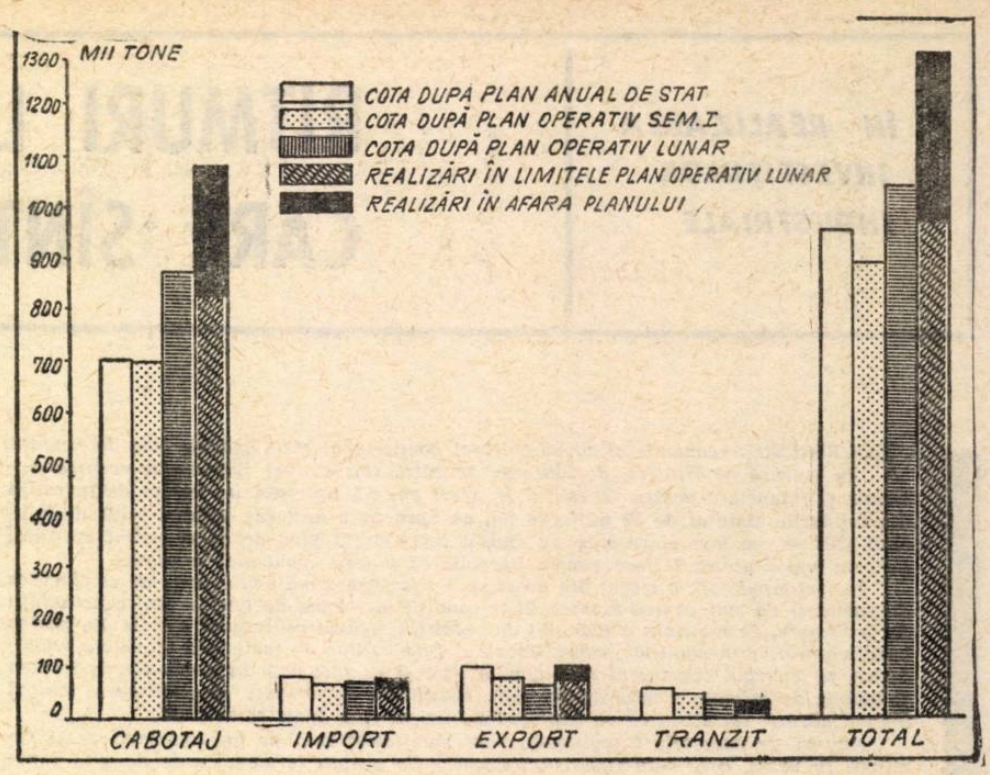

CREȘTEREA nevoilor de transport pe apă, precum și dotarea întreprinderilor cu nave moderne, ridică problema folosirii cit mai eficiente a mijloacelor materiale în scopul deservirii economiei naționale la nivelul cerințelor în continuă creștere. Îmbinarea avantajelor oferite de construcția și exploatarea modernă a mijloacelor de transport cu imobilizarea minimă a mijloacelor de rulment, precum și cu organizarea superioară a folosirii resurselor materiale, trebuie să conducă la obținerea celor mai bune rezultate economice.

Un studiu analitic întreprins asupra curenților de mărfuri în traficul intern atestă tendința de intensificare a transporturilor fluviale ca o necesitate economică a diverselor sectoare, în condiții de preț deosebit de avantajoase, în raport cu alte mijloace de transport. De aici și necesitatea, ca în programarea și exploatarea parcului de nave să fie luate toate măsurile ce converg la satisfacerea integrală a prestațiilor, cu cheltuieli minime.

Exploatarea cit mai eficientă a considerabilelor mijloace materiale folosite în transportul pe apă este în funcție atit de întreprinderea de transport, cit și de beneficiarii de servicii. Supunînd utilizarea parcului de nave fluviale unei analize de amănunt, rezultă situația arătată în graficul alăturat.

Din modul cum a fost folosit fondul de timp calendaristic, rezultă că timpul productiv de lucru cu încărcătură este relativ mic, ceea ce dovedește largile posibilități existente în acest sector de activitate. Ținînd seama de specificul activității în transportul fluvial, se impune atenției găsirea celor mai eficiente modalități de reducere, pe cit posibil, a marșului în gol și mai ales a staționărilor.

Programarea flotei pentru lucru, gruparea acesteia după natura traficului și felul mărfurilor solicitate au fost și rămîn în continuare principalele direcții spre care se îndreaptă eforturile colectivului nostru în vederea ridicării gradului de încărcătură pe tona capacitate sau cal putere de tracțiune.

Analizele efectuate în cadrul acțiunii de organizare superioară a prestațiilor au scos în evidență faptul că, exploatarea parcului de nave nepropulsate și propulsate este încă susceptibilă de îmbunătățiri substanțiale. Au fost depistate însemnate rezerve în formarea optimă a convoaielor de remorcat, precum și posibilitatea creșterii gradului de încărcare pe tona capacitate pentru transportul de cărbuni și de lemne în cabotaj.

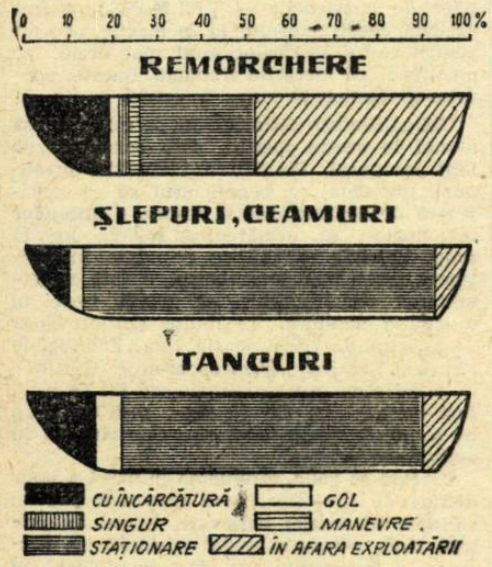

● *În timp ce unii au la dispoziție și nu utilizează, alții duc lipsă*

Fundamentarea științifică a planului de activitate în transporturile pe apă rezidă din conjugarea armonioasă a nivelului cererilor anuale depuse de ministerele economice, cu capacitatea de lucru disponibilă a flotei. Oferta și utilizarea capacității sînt laturi inseparabile ale procesului de îmbunătățire a structurii timpului de lucru. Într-un anumit sens realismul planului, determinarea gradului de utilizare productivă a timpului de lucru depind, în bună măsură, de certitudinea cantităților de prestații solicitate de beneficiari, de respectarea timpului în care au solicitat prestația și de ritmicitatea depunerii mărfurilor la încărcare.

Pentru eliminarea cauzelor care au generat atari staționări, se impune, după părerea noastră, o fundamentare mai temeinică a necesarului de transport planificat de ministerele economice, ca și a ofertelor comerțului exterior, întrucit în numeroase cazuri acestea sînt mult prea orientative. Spre exemplificare, în grafic sînt prezentate diferitele prevederi, comparativ cu realizările efective.

Asemenea abateri au dus la imobilizarea navelor în așteptarea mărfurilor, motiv pentru care s-au cheltuit neproductiv în semestrul I 2031 mii lei fără a aduce nici un venit.

De pildă, Ministerul Economiei Forestiere a cerut prin planul de stat în trim. I/1967 transportul a 11 mii tone lemne de foc, prin planul operativ trimestrial a cerut 15 mii tone, iar prin planul operativ lunar a ajuns la 21,6 mii tone. Un caz similar întîlnim și la Consiliul Superior al Agriculturii, care, prin planul anual de stat pentru trim. I a solicitat transportarea a 5 mii tone cereale, prin planul operativ trimestrial — 12 mii tone, iar prin planul lunar nu a mai cerut nici o tonă. Astfel de inconveniente au fost provocate și de Ministerul Minelor (8 000 tone produse lemne), C.S.V.P.A. (2 000 tone alimente) etc.

Asemenea diferențe între diferitele „prevederi" și realizările efective ne-au creat serioase prejudicii în activitatea economică. În afară de imobilizările de vase în așteptarea mărfurilor, incertitudinile în planificare influențează în sens negativ și organizarea activității întreprinderii de transport, mărind timpii de așteptare la încărcare-descărcare sau ai celui de marș în gol.

● *Eșalonări „din oficiu"; ce fac beneficiarii?*

Nerespectarea cotelor din planul anual de stat în planul operativ trimestrial, lunar, cit și în cererile peste plan, are în anumite condiții, consecințe asupra mersului încărcărilor și descărcărilor în porturi prin îndelungate așteptări, datorită virfurilor de trafic. Pe de altă parte, întreprinderea de transport nu poate să-și organizeze temeinic activitatea decît dacă se respectă riguros perioadele de solicitare a navelor, cit și ritmicitatea depunerii mărfurilor.

În stadiul actual de dezvoltare a traficului de mărfuri, porturile fluviale dispun

I. CENUȘĂ
economist D.N.F. „Navrom" Giurgiu

(Continuare în pag.)

RITMURI LENTE PE UNELE ȘANTIERE

(Urmare din pag. 3)

Lăsînd la o parte faptul că din cauza numărului insuficient de muncitori unele lucrări nu s-au desfășurat într-un ritm normal, dar chiar și acolo unde s-a creat front de lucru subantreprenorilor (cum este cazul cu Trustul 2 instalații, care trebuie să construiască un număr de 6 cuptoare), aceștia nu pot lucra deoarece nu dispun de materialele de zidărie necesare. Faptul că fabricile Sîntimbru-Alba Iulia, Răsăritul-Brașov și Fabrica de cărămidă-Aleșd nu au livrat la termen importante cantități de cărămidă din șamotă, lucrările la cuptoarele nr. 4 și 5 de la linia de faianță au o întîrziere de 30 de zile. Firește, asemenea situații nu sînt izolate, ci au fost înregistrate și pe multe alte șantiere: dezvoltarea producției de obiecte sanitare de porțelan (realizat în 7 luni 12% din planul anual de investiții și 18% la construcții-montaj), dezvoltarea Uzinei „Electromagnetica" (34,7% din planul anual și 48,8% la construcții-montaj) și altele.

Problema asigurării cu cadre calificate pe șantiere de construcții nu trebuie privită izolat, ci într-un context mai larg, în strînsă corelare cu felul în care este folosit timpul de lucru maxim disponibil și utilajele de construcții. Or, în aceste domenii s-au manifestat în perioada ce a trecut din acest an, carențe serioase:

Utilizarea fondului de timp pe cîteva șantiere (om-ore) în trim.II.1967

Șantierul	total timp neutilizat	din care: Întreruperi (stagnări de o zi întreagă)	Învoiri și concedii fără plată de o zi întreagă	Absențe nemotivate de o zi întreagă	Absențe nemotivate în cadrul schimbului
— Dezvoltarea întreprinderii „Tehnometal"	3 950	—	430	1 070	490
— Dezvoltarea uzinei „Electromagnetica"	659	20	119	327	30
— Dezvoltarea uzinei „Electroaparataj"	385	3	161	200	—
— Întreprinderea de produse din ceramică fină pentru construcții-Militari	2 573	339	264	362	—

Într-un singur trimestru — așa cum reiese din tabel — sute și mii de om-ore au rămas neutilizate din fondul de timp maxim disponibil. **Învoirile și concediile fără plată de o zi, absențele nemotivate în cadrul schimburilor și de o zi întreagă, au reprezentat sute de om-ore, în timp ce șantierele s-au plins și se plîng că nu au suficientă mînă de lucru. Dacă s-ar fi pus stavilă acestor fenomene, fără îndoială că lipsa unor cadre s-ar fi făcut mai puțin resimțită.**

O analiză mai atentă dezvăluie lipsuri serioase și în domeniul folosirii din plin a utilajelor de construcții. Pe șantierul dezvoltării Fabricii „Acumulatorul", de exemplu, buldozerele au avut în trim. II. a.c. 64 ore de stagnări din cauza defecțiunilor, iar cilindrii compresori — 119 ore. La aceste din urmă utilaje s-au pierdut 51 de ore și din cauza întreruperilor în funcționare. Și pe multe alte șantiere, unde se înregistrează serioase rămîneri în urmă, utilajele n-au fost folosite judicios din diverse motive.

Concluzia se desprinde de la sine. Cînd forța de muncă și utilajele nu sînt utilizate din plin, este normal ca productivitatea muncii să fie scăzută, iar unele lucrări să nu se încadreze în termenele stabilite în grafice.

● Unde este răspunderea furnizorilor de materiale și de utilaje?

AM amintit mai sus faptul că pe șantierul Întreprinderii de produse din ceramică fină pentru construcții se face simțită lipsa cărămizii de șamotă. Este oare acesta un fapt izolat? Dimpotrivă. Lipsa unor materiale de masă (pietriș, nisip, cărămidă, material lemnos, conductori electrici și altele) și a unor utilaje tehnologice se fac simțite și pe alte șantiere, prezentînd un fenomen aproape general. Astfel, pe șantierul Uzinei chimice „9 Mai" (instalația de condiționare aldrin al cărei termen de punere în funcțiune este în trimestrul IV al acestui an) există o serioasă rămînere în urmă din cauză că lipsesc circa 30 mc de bile manele și cherestea pentru cofraje necesare executării structurii de beton a halei principale. Pe șantierul Fabricii de articole de sticlărie, din cauza lipsei de ciment lucrările au stagnat în luna iulie 8 zile. Tot aici, se simte lipsa fierului beton, a lemnului și a cărămizilor. În luna iulie, Uzina „Progresul" din Brăila trebuia să livreze două cadre metalice. Ea n-a respectat însă contractul și le-a furnizat abia în august.

Mari rămîneri în urmă față de grafic se înregistrează și pe Șantierul dezvoltării capacității de producție a Întreprinderii „Tehnometal". Din cauza lipsei cimentului nu s-au putut realiza elementele preturnate pe șantier pentru executarea halei.

Pentru grupul 1 de 100 MW de la Centrala electrică de termoficare București-Sud (care trebuie să intre în funcțiune la sfîrșitul trim. III. a.c.), Uzina „Automatica" din Capitală avea termen de livrare a unor panouri de automatizare în luna mai. Dar aceste panouri n-au fost livrate în totalitate nici pînă acum.

Pentru unele utilaje nu există nici măcar repartițiile. Astfel, pentru noua secție de plăci faianță și gresie ceramică de pardoseli de la Întreprinderea de produse de ceramică fină din construcții de la Militari nu sînt repartizate de către Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini două motoare electrice de 75 kw. Tot aici, deși există repartiții și au fost comandate două benzi transportoare mobile, Uzinele „Unio"-Satu Mare „au promis" că le vor livra în... 1968.

Așadar, ba lipsesc pe șantiere diverse materiale, ba confecții metalice sau utilaje, ceea ce împiedică constructorii să desfășoare o activitate uniformă, să se înscrie cu unele lucrări în termenele stabilite prin grafice — fapt ce se reflectă pînă la urmă în serioase rămîneri în urmă a stadiilor fizice ale diferitelor obiective.

Lipsa unor materiale sau utilaje pune în mod serios problema întăririi răspunderii furnizorilor pentru contractele încheiate și respectarea termenelor stabilite prin acestea. De aceea, se impune ca organele centrale care coordonează activitatea întreprinderilor producătoare să ia asemenea măsuri încît acestea să fie determinate să livreze șantierelor materialele comandate la timp și de bună calitate.

Au mai rămas aproape 4 luni din acest an. Este necesar ca în acest răstimp, ritmul de lucru să fie accelerat pe toate șantierele. Aceasta presupune însă o mai strînsă colaborare între beneficiari, proiectanți, constructori și furnizorii de materiale sau de utilaje.

ANCHETA NOASTRĂ

În producția bunurilor de consum

CUM SE REALIZEAZĂ PLANUL PE SORTIMENTE ȘI CATEGORII DE PREȚURI

PUNÎND accentul pe promovarea susținută a industriei grele, partidul nostru subliniază că este necesară, în același timp, mobilizarea tuturor eforturilor pentru a asigura o dezvoltare mai accentuată a industriei bunurilor de consum, care să răspundă cerințelor multilaterale în continuă creștere ale populației. Este semnificativ că pentru anul 1967 planul prevede ca producția industrială a bunurilor de consum să crească cu peste 12%, față de anul precedent, ceea ce depășește ritmul general de creștere al industriei.

O dată cu aceasta se urmărește diversificarea continuă a producției bunurilor de consum pentru a se asigura consumatorilor o gamă mai largă și o calitate superioară a produselor. În cadrul acestor sarcini o deosebită importanță are, prin efectele sale asupra ridicării nivelului de trai, asigurarea unei structuri în producția și desfacerea mărfurilor, corespunzătoare diferitelor categorii de venituri ale populației.

La plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că: **„Întreprinderile trebuie să respecte cu strictețe cantitățile mărfurilor, pe sortimente și categorii de prețuri, fixate prin plan; magazinele trebuie să desfacă mărfuri corespunzător diferitelor categorii de venituri ale populației".**

Corespunzător acestor sarcini, planul de stat pe anul în curs prevede, printr-un indicator distinct, nivelul producției și desfacerii de mărfuri cu prețuri mici.

Cum se îndeplinește planul producției și desfacerii bunurilor de consum pe sortimente și categorii de prețuri? Care sînt cauzele pentru care la o serie de produse se manifestă rămîneri în urmă, în primul rînd la sortimente ieftine? Expunem în cele ce urmează concluziile principale ale anchetei cu această temă organizată de redacția „Vieții economice".

● Obligații contractuale realizate

O SUCCINTĂ analiză a modului în care au fost îndeplinite obligațiile contractuale de către întreprinderile furnizoare de bunuri de larg consum din ramura industriei ușoare scoate în evidență că în semestrul I al acestui an sarcinile de livrare de produse cu prețuri mai mici au fost realizate și la unele grupe de mărfuri depășite.

Așa, bunăoară, la grupa țesături de bumbac, deși pe total planul nu a fost realizat decît în proporție de 97%, la total produse cu prețuri mai mici s-a realizat 105%. Analiza făcută mai scoate în evidență faptul că produsele cu prețuri mici dețin o importantă pondere din totalul producției industriei ușoare. Astfel, la țesături tip bumbac 79%, la țesături tip lînă 51% iar la încălțămintea cu fețe de piele 79%.

Trebue subliniat, așa cum ni s-a arătat la Ministerul Industriei Ușoare și la Ministerul Comerțului Interior că pentru a satisface într-o mai mare măsură cererile consumatorilor, în acest an planul de producție și livrare către fondul pieței a fost suplimentat în mai multe rînduri; numai ca efect al H.C.M. nr. 830/1967 se vor livra în plus 130 000 mp țesături tip lînă și 480 000 perechi încălțăminte cu fețe de piele și înlocuitor.

Să conducă oare aceste rezultate pozitive la concluzia că cererile pieței interne de asemenea produse au fost în întregime satisfăcute? Analiza noastră a arătat că deși în general contractele au fost respectate și uneori depășite, totuși...

● Unele mărfuri lipsesc de pe piață

DE exemplu în semestrul I 1967 cererile magazinelor de desfacere cu amănuntul din regiunea Brașov nu au fost acoperite în întregime la o serie de articole. Cauza principală o constituie repartizarea sub necesar; la articolul Sibir necesarul a fost de 57 000 mp, iar repartiția de numai 41 000 mp; la pături din bumbac: necesar 65 000 mp, repartizat 24 000 mp; mușama: necesar 30 000 mp, repartizat 13 000; la saten: necesar 25 000 mp, repartizat 2 500 mp; la covoare: necesar 47 000 mp, iar repartiția emisă de 40 000 mp. Aproximativ la fel se prezintă situația și la încălțăminte. Evident, în aceste condiții în unele perioade aceste produse au lipsit din magazine.

Explicația acestei situații (care ne-a fost confirmată și de conducerea Direcției generale pentru comerțul de textile-încălțăminte din Ministerul Comerțului interior) constă în lipsa de capacitate a industriei ușoare de a satisface necesarul formulat de comerț. Ca urmare, și repartițiile emise de această Direcție generală către unitățile comerciale regionale au fost mai mici decît cererile acestora.

Așadar, cu toate că industria ușoară face, în general, serioase eforturi pentru a-și respecta obligațiile contractuale asumate, la unele produse, printre care se înscriu și cele arătate mai sus, cererile pieței nu sînt în întregime satisfăcute. Firesc, se naște întrebarea: ce trebuie făcut pentru înlăturarea în cît mai scurt timp a golului creat în aprovizionarea magazinelor cu produse la prețuri mai mici?

Printre măsurile ce se impun se numără, după părerea noastră, următoarele:

● **Întreprinderile producătoare de mărfuri cu prețuri mai mici să-și îndrepte eforturile pentru a găsi noi resurse care să conducă, în primul rînd, la sporirea producției la aceste categorii de mărfuri. Se remarcă faptul că și întreprinderile cu rezultate pozitive nu se străduiesc să depășească planul decît la mărfurile cu prețuri mari, în timp ce la cele ieftine nivelul realizării este de 100%.**

● **Este necesar ca, în cadrul volumului mare de investiții alocat pentru industria ușoară în acest cincinal, să se dezvolte noi capacități de producție corespunzătoare cererilor de consum ale populației.**

● Nerealizări fără justificare

REALIZAREA planului de producție și de livrări de produse cu prețuri mai mici, din ramura industriei alimentare, prezintă cu totul alte aspecte. Dacă în industria ușoară lipsa capacităților de producție constituie pînă la un anumit punct o motivare obiectivă, în industria alimentară această problemă nu poate fi invocată pe plan general. Iată exemplul produselor din carne preparată. Dispozițiile normative care reglementează producția de preparate de carne stabilesc că din totalul producției trebuie să rezulte: 15% sortimente cu prețuri pînă la 15 lei/kg (categoria I); 30% sortimente între 16—22 lei/kg (categoria a II-a); restul cărnii rezultate din sacrificare se utilizează pentru produse cu prețuri mai mari. În funcție de acești indicatori se întocmesc planurile de producție ale întreprinderilor în cauză.

Cum au fost îndeplinite, din acest punct de vedere în lunile care au trecut din acest an sarcinile de plan? Din analiza realizărilor pe primele șapte luni ale acestui an rezultă că pe întreaga ramură acest indicator nu a fost respectat. Astfel, luînd ca bază de calcul producția efectivă, la categoria I s-a realizat 14,9% în loc de 15% iar la categoria a II-a numai 27,3% în loc de 30%. Prin această nerealizare la grupele de produse cu prețuri mici, desfacerea a fost diminuată cu 848 mii kg față de total realizare și cu 2233 mii kg față de plan. Analiza pe regiuni și pe cîteva centre mai importante a scos în evidență faptul că unele au depășit substanțial obligațiile contractuale, dar, în același timp, la altele s-au înregistrat mari rămîneri în urmă. În tabelul nr. 1 redăm regiunile și unele centre în care nu au fost îndeplinite sarcinile de livrări de produse cu prețuri mici.

Tabel nr. 1

Beneficiarul	Realizări în % pe perioada 1.I.—31.VII.1967	
	La produse pînă la 15 lei/kg	La produse între 16—22 lei/kg
Total realizări	*83*	*82*
din care:		
— ICRA Baia Mare	90	85
— „ regiunea București	42	85
— „ orașul București	69	73
— „ Galați	70	77
— „ Iași	78	79
— „ Ploiești	56	62
— „ Timișoara	83	78
— OCL Brăila	95	68
— „ Petroșeni	90	77
— „ Constanța	40	81

De remarcat este faptul că, în general, furnizorii își îndeplinesc obligațiile de livrare la produsele cu prețuri mari, pe cît vreme la cele cu prețuri mici se înregistrează sistematic restanțe. Exemplele sînt multiple, motiv pentru care ne limităm la cîteva din ele. Astfel, I.I.S. „Avîntul"-București, pe primul semestru al acestui an, și-a realizat obligațiile contractuale de livrare de produse cu prețuri mari în proporție de 98%, pe cît vreme la produsele cu prețuri mai mici realizările s-au ridicat abia la 67%. Numai această întreprindere a lipsit piața Capitalei de 751 mii kg preparate cu prețuri mici. Procedînd astfel, întreprinderea în cauză nu a respectat nici procesul de producție, realizînd sortimente ieftine în proporție de numai 39% în loc de 45%.

Un alt exemplu: I.M.C.C.-Sibiu, din totalul obligațiilor de livrare față de întreprinderea pentru comerțul cu ridicata de produse alimentare — Brașov, la produsele cu prețuri mici a realizat pe semestrul I numai 56%. Situații similare se întîlnesc la multe alte întreprinderi.

● Realizările valorice — în concordanță cu cerințele populației

SPECIALIȘTII din industrie și din comerț au reliefat o serie de motive care au determinat nerealizarea acestui important indicator de plan, dintre care arătăm următoarele:

● Unele întreprinderi furnizoare refuză să producă și deci să contracteze o serie de sortimente ieftine. Astfel, în regiunea Brașov nu se produc jumări presate și semipresate, sortiment deosebit de căutat. Din necesarul pe trimestrul I, de 30 de tone, au fost acceptate la contractare 11 tone, pentru ca în final să se livreze o singură tonă. Situația este similară și la răcituri, tobă de casă, polonez etc.

● Din totalul de 53 de sortimente care compun grupa I (produse pînă la 15 lei/kg) pe primul semestru nu au fost contractate decît 18 sortimente, fie din cauză că industria nu a făcut oferta necesară, fie că nu au fost solicitate de organele comerțului, ceea ce, evident, restrînge simțitor posibilitatea de realizare a sarcinii de plan la nivelul stabilit.

● Executarea sarcinilor de livrare pe sortimente contractate se face extrem de neuniform. În primul semestru obligațiile de livrare la unele sortimente din grupa I au fost realizate în proporție începînd de la 4% și pînă la 167%, ceea ce dovedește că contractele nu au avut la bază un studiu aprofundat al posibilităților de producție și a cererilor de consum.

● Lipsa condițiilor de conservare prin frig la unele unități de desfacere și în special la acelea din mediul rural a contribuit, de asemenea, la nerealizarea planului de desfacere a produselor alimentare cu prețuri mai mici, care în general sînt mai ușor alterabile.

Dar, cauza principală o constituie tendința multor întreprinderi de a produce sortimente cu prețuri mai mari, fapt care contribuie în măsură substanțială la realizarea planului valoric și care au o rentabilitate superioară. De asemenea, organizațiile comerciale, avînd sarcina de plan stabilită valoric, au tot interesul să desfacă produse cu prețuri mai mari, fapt ce duce la îndeplinirea și depășirea planului valoric de vînzare.

Situația realizării obligațiilor contractuale pe semestrul I de industria cărnii redată în tabelul nr. 2 demonstrează cu prisosință aceste tendințe.

Tabel nr. 2

Preparate carne	Contractat	Realizat	%
Total semestrul I	**30 338**	**31 552**	**104**
din care:			
— produse pînă la 15 lei/kg	4 655	4 531	97
— produse între 16—22 lei/kg	9 167	8 497	93
— produse între 23—30 lei/kg	13 338	15 256	114
— produse între 31—40 lei/kg	1 888	1 899	101
— produse peste 40 lei/kg	1 291	1 369	106

Evident, față de această situație se impune luarea unor măsuri urgente și eficiente. Considerăm că dintre acestea nu trebuie să lipsească:

● **Luarea unor măsuri organizatorice care să permită distribuirea produselor cu preț mic în toate punctele de desfacere, astfel încît aceste produse să fie accesibile și populației rurale (mijloace de transport adecvate, utilaj pentru conservare etc.).**

● **Revizuirea sistemului de premiere a întreprinderilor producătoare, în sensul că o condiție pentru acordarea primelor personalului tehnico-administrativ să o constituie și îndeplinirea sarcinilor de plan privind livrarea de produse cu prețuri mici.**

● **O condiție similară este indicat să se introducă și în regulamentul de premiere al organizațiilor comerciale cu amănuntul, pentru ca pe această cale să intereseze lucrătorii din comerțul cu amănuntul la desfacerea produselor cu prețuri mici.**

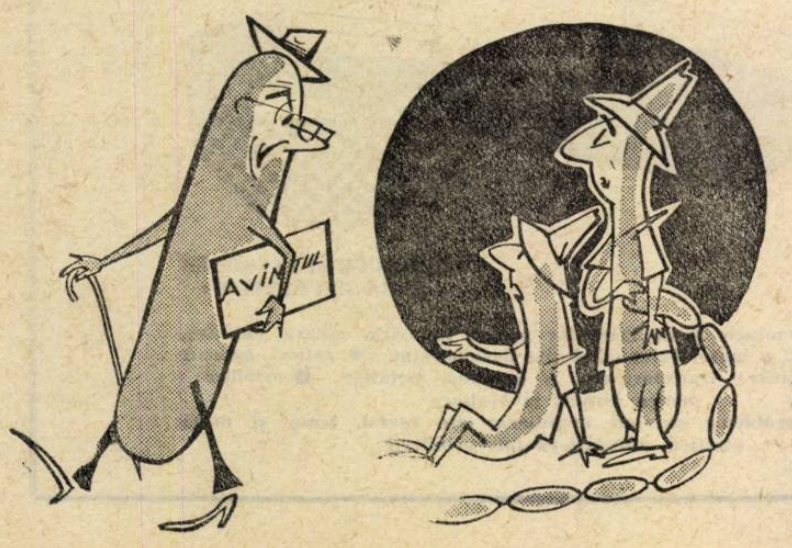

Produsele ieftine: — **E mîndru, deoarece conducerea fabricii „Avîntul", îi dă... avînt, neglijîndu-ne pe noi.**

(Desen de NEAGU RADULESCU)

DESIGUR, analiza făcută nu epuizează complexele aspecte pe care le ridică această problemă. Este necesar ca atît organele centrale coordonatoare cît și întreprinderile producătoare să se preocupe în mai mare măsură de crearea tuturor condițiilor necesare pentru ca acest important indicator de plan să fie realizat întocmai.

Alexandru DEȚEȘAN

FOLOSIREA MAI EFICIENTĂ A AMORTIZĂRII PENTRU REPARAŢII CAPITALE

La o scrisoare cu acest titlu (Viaţa economică nr. 23); Comisia centrală pentru inventarierea şi reevaluarea fondurilor fixe ne răspunde:

„În prezent, diferenţa dintre fondul de amortizare pentru reparaţii capitale constituit şi fondul efectiv consumat se prelevă pentru finanţarea investiţiilor. În proiectul viitoarei reglementări se preconizează ca fondurile de reparaţii capitale neconsumate să rămînă la dispoziţia întreprinderilor, raportîndu-se de pe un an la celălalt, acumulîndu-se în conturile de decontare ale întreprinderilor.

● Cum vor fi utilizate aceste disponibilităţi?

Pentru a putea răspunde acestei întrebări, este necesar ca disponibilităţile din fondurile de reparaţii capitale să fie apreciate din următoarele puncte de vedere: a) *Disponibilităţile care se creează la nivelul întreprinderii între două cicluri de reparaţii capitale* au un caracter temporar şi sînt o consecinţă a modului de constituire a fondului de finanţare a reparaţiilor capitale. Soldul fondului de finanţare a reparaţiilor capitale, la nivelul întreprinderii, este pozitiv numai în anumiţi ani ai primelor cicluri de reparaţii capitale, acestea alternînd cu solduri nule şi solduri negative. Soldurile negative apar în momentul efectuării reparaţiei capitale, uneori în primii ani după reparaţiile capitale, ele generalizîndu-se pe măsura învechirii fondurilor fixe. Pe întreaga durată de funcţionare a fondurilor fixe are loc o compensare a soldurilor pozitive şi a celor negative. *b) Disponibilităţile temporare care se creează la nivelul întreprinderilor nou create, al întreprinderilor dezvoltate cu secţii noi, linii tehnologice noi, ca urmare a afluxului masiv de fonduri fixe noi, a căror amortizare începe din momentul punerii în funcţiune.* Avînd în vedere că pe ansamblul economiei apar în fiecare an un număr important de unităţi şi secţii noi, se poate afirma că în condiţiile reproducţiei lărgite aceste disponibilităţi au un caracter permanent la nivelul economiei naţionale şi constituie o resursă constantă de finanţare a economiei. c) *Soldurile pozitive care se creează în urma neconcordanţei între normele de amortizare a reparaţiilor capitale şi cheltuielile efectiv necesare pentru reparaţii capitale.* Acest fenomen se observă şi în economia noastră şi demonstrează că actualele norme globale de amortizare a reparaţiilor capitale sînt depăşite, fiind necesară aplicarea unui sistem de amortizare care să reflecte — în limita posibilităţilor — necesităţile reale de fonduri de reparaţii capitale.

Proiectul noii reglementări este destinat să remedieze această situaţie prin: *înlocuirea normelor globale în vigoare, în general prea largi, prin norme analitice de amortizare a reparaţiilor capitale; punerea în aplicare concomitentă a unor normative tehnice de reparaţii capitale prin care sînt stabilite ciclurile de reparaţii, valoarea limită a unei reparaţii capitale şi conţinutul reparaţiilor capitale (aceste normative tehnice sînt de asemenea obligatorii pentru întreprinderi şi unităţi).*

Una din problemele principale ale actualei experimentări constă tocmai în analizarea concordanţei dintre normele de amortizare a reparaţiilor capitale, normativele tehnice de reparaţii şi a măsurii în care acestea corespund necesităţilor efective, urmînd ca în proiectul reglementării definitive să se ţină seamă de datele rezultate de pe teren. Prin noua reglementare se urmăreşte lichidarea disponibilităţilor ca urmare a discrepanţei între sursele de finanţare a reparaţiilor capitale create şi necesarul efectiv sau reducerea la minimum a acestor diferenţe, pentru a nu cuprinde în cheltuielile de producţie decît cheltuielile efective de reparaţii capitale.

Care va fi efectul noii reglementări a amortizării şi efectuării reparaţiilor capitale asupra planului economic şi asupra planului financiar centralizat? Prin noua reglementare nu se vor pricinui unele dificultăţi în finanţarea economiei naţionale, prin faptul că fondul de reparaţii capitale se va diminua pe ansamblu şi prin faptul că, din fondurile constituite pentru reparaţii capitale, fondurile neconsumate rămîn la dispoziţia întreprinderii, acestea raportîndu-se de la an la an?.

În abordarea problemelor de mai sus, trebuie să pornim de la principiul că orice înlăturare a unor discordanţe sau forme necorespunzătoare situaţiei actuale, duce la efecte pozitive chiar dacă operaţiile de înlăturare cer unele eforturi sau provoacă momentan o mică perturbare, legată de trecerea de la procedee şi practici vechi la metode noi. În cazul introducerii noii reglementări a amortizării efectele pozitive vor fi incomensurabil mai mari, iar perioada de adaptare va fi foarte scurtă, datorită anului de experimentare care permite familiarizarea organelor economice cu noile metode de calcul cît şi cunoaşterea influenţelor noii reglementări asupra principalilor indicatori economici şi financiari. Fapt cert este că la nivelul întreprinderilor, noua reglementare a amortizării va reprezenta un fundament mai real pentru calcularea preţului de cost al producţiei şi, implicit, al rentabilităţii şi eficienţei economice a activităţii întreprinderii. Reducerea cheltuielilor cu finanţarea reparaţiilor capitale la necesarul efectiv va fi compensată prin creşterea corespunzătoare a venitului net al întreprinderii, vărsat la bugetul de stat. Normativele tehnice de reparaţii capitale vor reprezenta o bază ştiinţifică pentru fundamentarea planului anual de reparaţii capitale. În ce priveşte disponibilităţile temporare de fonduri pentru reparaţii capitale ale întreprinderilor, organele centrale de planificare, sinteză economică şi financiară cunoscînd planul anual de reparaţii capitale pe de o parte, fondul de amortizare pentru reparaţii capitale constituit în cursul anului inclusiv soldul anilor precedenţi pe de altă parte, vor putea calcula disponibilităţile efective pe toată economia — adică fondul de amortizare pentru reparaţii capitale care rămîne neconsumat în conturile de decontare ale întreprinderilor. Aceste disponibilităţi constituie o resursă în cadrul veniturilor planului financiar centralizat, respectiv o resursă de creditare. Procedeul mobilizării acestor disponibilităţi va fi asemănător cu modul de mobilizare în interesul economiei naţionale a economiilor populaţiei depuse la CEC.

● Ce trebuie reţinut

Proiectul noii reglementări a amortizării urmăreşte să îmbunătăţească şi să pună pe baze reale sistemul de finanţare şi efectuare a reparaţiilor capitale. Un rol important în aplicabilitatea şi viabilitatea reglementării reparaţiilor capitale îl au normativele tehnice de reparaţii. Elaborarea ştiinţifică a acestor normative reprezintă condiţia necesară pentru asigurarea unei întreţineri în bune condiţiuni a fondurilor fixe pe toată durata de funcţionare planificată. Asupra modului de finanţare a reparaţiilor capitale, normele analitice prevăzute de H.C.M. nr. 260/1967 asigură constituirea unor fonduri mai apropiate de necesităţi decît vechile norme globale.

Dar în privinţa modului de finanţare a reparaţiilor capitale, au apărut între timp şi alte elemente. Astfel, proiectul de organizare a întreprinderilor agricole de stat are în vedere că reparaţiile capitale ale fondurilor fixe aparţinînd de aceste întreprinderi, se vor suporta din cheltuielile curente de producţie. Desigur că, la definitivarea proiectului noii reglementări a amortizării, ca urmare a experimentării, vor fi analizate avantajele şi dezavantajele diverselor moduri de finanţare a reparaţiilor capitale, urmînd să se stabilească metoda care asigură gospodărirea cea mai raţională în etapa dată a fondurilor fixe.

Nicolae IONESCU
Francisc BASCH

ÎMBUNĂTĂŢIREA ACTIVITAŢII DE EXPERTIZE CONTABILE

În nr. 29 din 21 iulie 1967 al revistei noastre am publicat articolul „Activitatea de expertize contabile şi organizarea ştiinţifică a muncii". În cele ce urmează publicăm părerile formulate de mai mulţi specialişti, atît în domeniul contabil cît şi în cel de urmărire penală şi de judecată, privind necesitatea de îmbunătăţire a activităţii de expertize contabile-judiciare.

● **Dr. I. GH. VASILE, expert contabil cu înaltă calificare din Bucureşti:** Organele create în anul 1958 pentru a asigura efectuarea expertizelor contabile judiciare şi-au dovedit viabilitatea şi consider că această formă este cea mai corespunzătoare etapei actuale. Trecerea la organizarea expertizei contabile de stat, în cadrul căreia lucrările solicitate de către organele de resort să fie executate de experţi contabili scriptici, nu ar fi mai eficientă decît actuala formă de organizare independentă, prevăzută cu un cadru fix de experţi verificatori scriptici şi experţi contabili nescriptici. Prin înfiinţarea expertizei contabile de stat, aşa cum se propune în articolul citat, şi efectuarea lucrărilor de un număr restrîns de experţi contabili încadraţi ca angajaţi ai birourilor acestei forme de expertiză ar prezenta mai multe dezavantaje decît avantajele pe care le oferă acest sistem. Ca dezavantaje menţionez faptul că un număr restrîns de experţi nu vor fi în măsură să execute lucrările cerute în timp operativ. Potrivit propunerii făcute de autorul articolului menţionat, ar însemna să existe cel mult cîte un expert contabil pentru fiecare specialitate (industrie, agricultură, comerţ etc.) Or, caracterul neregulat al volumului lucrărilor şi specialităţilor la care se referă acestea, ar face ca unii experţi contabili să fie foarte solicitaţi, iar alţii să nu poată justifica folosirea timpului stabilit prin programul de serviciu.

Consider că folosirea în efectuarea expertizelor contabile a experţilor contabili nescriptici, aşa cum se procedează în prezent, verificarea rapoartelor de către experţi verificatori scriptici şi discutarea unor probleme mai deosebite în materie de expertiză contabilă judiciară de către colectivul consultativ din cadrul biroului local pentru expertize contabile judiciare reprezintă garanţia elaborării unor lucrări de calitate superioară şi în timp operativ.

Împărtăşesc propunerea de a se efectua expertize tehnico-contabile în cadrul unei singure lucrări prin formarea de echipe mixte de experţi — tehnici şi contabili — şi concretizarea rezultatelor într-un singur raport comun. În această privinţă este necesar să se aducă îmbunătăţiri şi completări Decretului nr. 434/1958, menţinîndu-se în continuare independenţa birourilor locale pentru expertize contabile judiciare.

Conlucrarea experţilor tehnici cu experţii contabili ar însemna soluţionarea unei probleme care de mai mult timp aşteaptă rezolvarea.

● **Ioan I. PENTEK, procuror şef la Procuratura regională Banat:** Sîntem de acord că este necesar să se aducă îmbunătăţiri organizatorice activităţii de expertiză, deoarece în practică se întîmpină greutăţi în alegerea experţilor şi a executării şi depunerii la timp a expertizelor. Marea majoritate a experţilor contabili au funcţii de conducere în unităţile economice (contabili şefi), astfel că de multe ori aceştia refuză (uneori justificat) să îndeplinească această sarcină, iar în alte cazuri întîrzie depunerea expertizei ceea ce constituie o greutate în rezolvarea operativă a cauzelor penale.

În ce priveşte efectuarea expertizelor tehnice, se întîmpină greutăţi şi mai mari, deoarece nu există nici o listă oficială a cadrelor tehnice, autorizate să efectueze expertize şi de multe ori acestea sînt efectuate de cadre slab pregătite, dîndu-se posibilitatea organelor de urmărire penală sau de judecată să săvîrşească erori.

Din cauza neorganizării experţilor tehnici, se întîmpină greutăţi în găsirea unor persoane cu pregătirea corespunzătoare în localităţile raionale, trebuind să se apeleze la diferite organe pentru a primi informaţii cu privire la experţii din alte oraşe sau regiuni. Această muncă de informare răpeşte mult timp organelor de stat şi întîrzie soluţionarea cauzelor.

● **H. BĂLĂNESCU, Tribunalul regional Ploieşti:** În urma discutării în cadrul colectivului de judecători de la Tribunalul regional Ploieşti a materialului sus-menţionat am ajuns la concluzia că punctul de vedere exprimat de către autorul articolului, expertul contabil Ion Minea, corespunde în totul realităţii şi că o reorganizare a corpului de experţi în sensul propus va fi de natură a duce la îmbunătăţirea muncii de expertiză contabilă.

În acelaşi timp, în sistemul propus, s-ar putea organiza şi efectuarea expertizelor tehnice, întrucît, în prezent, nu există o organizare a corpului de experţi tehnici şi nici măcar o evidenţă clară şi precisă a tehnicienilor autorizaţi a efectua acte de expertiză. Aplicarea propunerii de a se restrînge numărul experţilor, care urmează a fi încadraţi ca angajaţi ai biroului de expertiză tehnico-contabilă, va duce la o mai bună organizare a muncii de expertiză, la înlăturarea deficienţelor existente în prezent în modul de recrutare a experţilor contabili şi tehnici, la îmbunătăţirea simţitoare a calităţii muncii de expertiză.

● **Teodor BADER, director adjunct, şi Aurel DEBOVEANU, şeful Biroului central pentru expertize contabile judiciare din Ministerul Finanţelor:** Organizarea expertizei contabile de stat prin intermediul unor experţi contabili salariaţi permanenţi ai birourilor de expertize contabile a format obiectul preocupărilor noastre cu ani în urmă cînd am făcut propuneri să se experimenteze acest mod de lucru în două-trei regiuni. S-a apreciat însă că, atîta timp cît actuala formă de organizare dă rezultate pozitive pe linia contribuţiei pe care expertiza contabilă o are în apărarea avutului obştesc, este util ca ea să fie menţinută. Această problemă va sta însă şi în continuare în atenţia noastră.

În ceea ce priveşte organizarea expertizei tehnice menţionăm că încă din luna mai a.c. organele competente analizează modul de reglementare a expertizelor tehnice, problema respectivă fiind în curs de rezolvare.

● **I. DUMITRIU, preşedinte al Tribunalului regional Bacău:** Sîntem de acord cu trecerea la o formă superioară organizatorică şi anume **„Expertiza contabilă de stat"**, deoarece s-ar crea în acest mod condiţii mai bune pentru efectuarea lucrărilor de expertiză, atît sub aspectul conţinutului cît şi al operativităţii.

● **Iulian POPESCU, director la Direcţia tribunalelor civile din Ministerul Justiţiei;** Vă comunicăm că în prezent un colectiv format din reprezentanţi ai Procuraturii Generale, Ministerului Finanţelor şi Ministerului Justiţiei elaborează două proiecte de acte normative pentru îmbunătăţirea activităţii de expertiză contabilă judiciară şi organizarea expertizei tehnice judiciare.

Articolul publicat în revistă l-am transmis acestui colectiv pentru a fi folosit la elaborarea celor două proiecte de acte normative.

combinatul „1 MAI"
Satu Mare

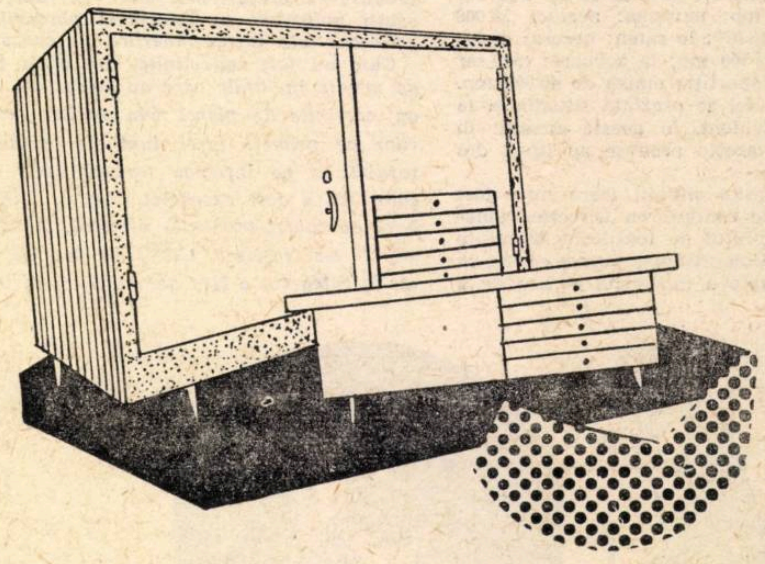

PRODUCE ŞI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIŢIE:

● mobilier tehnologic şi de laborator pentru industria uşoară, chimică, metalurgică ş.a. ● mese, dulapuri şi nişe de laborator ● rafturi, bancuri de lucru, cărucioare transport etc. ● dulapuri metalice ● mobilier pentru birouri şi vestiare

Pentru orice probleme privind mobilierul din metal, lemn şi masă plastică, adresaţi-vă întreprinderii

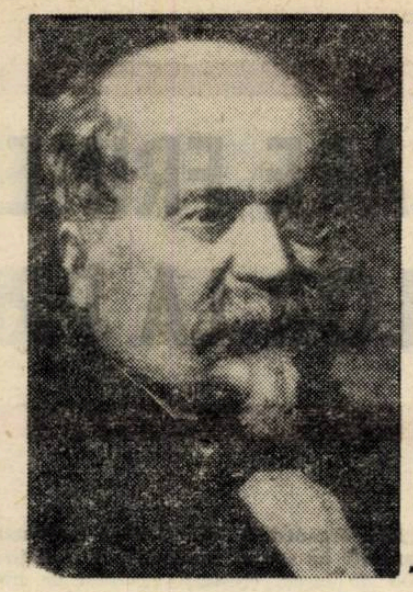

150 de ani de la naştere

MIHAIL KOGĂLNICEANU

TRIBUN AL REFORMELOR SOCIAL – POLITICE

PRIN îndelungata sa activitate de om politic, scriitor, istoric şi economist, M. Kogălniceanu se înscrie printre figurile remarcabile ale culturii şi ştiinţei româneşti. Numele lui este legat de o serie de evenimente şi transformări social-politice radicale din istoria poporului nostru. M. Kogălniceanu şi-a îndreptat atenţia spre studierea realităţilor româneşti, preconizînd soluţii şi mijloace pentru propăşirea ţării, înaintării ei pe drumul civilizaţiei şi progresului.

În formularea soluţiilor, în prefigurarea coordonatelor dezvoltării României, M. Kogălniceanu pornea de la ideea necesităţii schimbărilor structurale pe plan intern şi a poziţiei ţării în contextul politic internaţional.

Lupta împotriva relaţiilor de producţie feudale, pentru lichidarea jugului străin şi făurirea statului naţional român reprezentau laturi esenţiale ale unuia şi aceluiaşi proces revoluţionar. Acestor probleme de importanţă majoră pentru destinele poporului român şi-a consacrat M. Kogălniceanu întreaga sa activitate teoretică şi practică.

Emanciparea ţăranilor

Din generaţia lui 1848, M. Kogălniceanu se numără printre cei mai constanţi şi fermi susţinători ai împroprietăririi ţăranilor. Răspunzînd celor interesaţi în menţinerea regimului feudal, care încercau să prezinte sclavia şi iobăgia ca fenomene naturale, imuabile, M. Kogălniceanu aduce ca martor istoria, dovedind că ţăranul nu s-a aflat întotdeauna în stare de robie şi şerbie.

Un loc central în opera lui M. Kogălniceanu îl ocupă critica feudalismului, demonstrarea drepturilor ţăranului la o viaţă mai bună. Dezvăluind contradicţia fundamentală pe plan social a regimului iobăgist, el arată că nu este posibilă dezvoltarea economică a ţării atîta timp cît se menţin neschimbate raporturile dintre boieri şi ţărani. Starea de belşug şi huzur a boierilor nu poate fi identificată cu prosperitatea întregii ţări. Numai îmbunătăţind soarta ţăranilor — arată M. Kogălniceanu — *„îmbunătăţim soarta ţării, şi prin urmare şi propria noastră soartă ; şi din contră, vai de noi, dacă am socoti, că soarta ţăranilor fiind rea, soarta ţării, soarta noastră va putea fi şi rămîne bună!"*.

Este greu de presupus posibilitatea emiterii unei judecăţi de valoare autentice asupra unui gînditor din această epocă dacă nu se are în vedere atitudinea sa faţă de problema ţărănească. Or, la M. Kogălniceanu ideea soluţionării chestiunii agrare în favoarea ţărănimii străbate ca un fir roşu întreaga sa operă.

Declarîndu-se împotriva oricăror ranguri şi privilegii feudale, M. Kogălniceanu demonstra sub aspect economic, general uman şi juridic, necesitatea emancipării ţăranilor din starea în care se găseau. El arăta că munca liberă este mult mai rodnică decît cea forţată, sporeşte bogăţia materială a ţării, descătuşează potenţele creatoare ale ţărănimii. Aşadar, interesele ţării impuneau luarea de măsuri adecvate în vederea înfăptuirii *„reformei celei mai grele, celei mai esenţiale, celei mai vitale : cestiunea proprietăţii, cestiunea ţăranilor, cu alte cuvinte însăşi cestiunea naţionalităţii române!"*

Apărător fervent al drepturilor ţăranilor asupra pămîntului, M. Kogălniceanu concepea rezolvarea problemei agrare în sensul transformării ţăranului în proprietar de pămînt liber pe două treimi din pămîntul moşieresc, prin despăgubire. Această idee este exprimată fără echivoc încă în 1848, cînd sublinia necesitatea de *„a se oborî boierescul şi a se face proprietari gospodarii săteni, dîndu-se o dreaptă despăgubire vechilor stăpînitori ai pămîntului"*.

Spre deosebire de N. Bălcescu, M. Kogălniceanu apăra interesele ţărănimii de pe poziţiile păturii radicale a burgheziei interesate în abolirea relaţiilor iobăgiste şi a privilegiilor feudale. El nu preconiza calea revoluţionară pentru rezolvarea problemei agrare, ci calea reformelor treptate, graduale.

M. Kogălniceanu însă n-a fost un simplu teoretician al reformei agrare în folosul ţărănimii. El a fost totodată un aprig luptător pe plan politic pentru înfăptuirea acesteia. Legiferarea reformei agrare are loc în timpul domniei lui A. I. Cuza, cînd el era prim-ministru. Acest act, prin efectele sale, a făcut ca anul 1864 să fie considerat ca punct de graniţă între două orînduiri sociale în ţara noastră : feudală şi capitalistă. Dar reforma agrară din 1864 n-a soluţionat definitiv problema ţărănească. Puternice rămăşiţe semifeudale s-au menţinut încă aproape un secol, pînă la reforma agrară din 1945, cînd, clasa muncitoare aliată cu ţărănimea muncitoare, sub conducerea P.C.R., au rezolvat această problemă definitiv şi ireversibil.

Unirea – interesul vital al patriei

Activitatea intensă pentru înfăptuirea reformelor sociale s-a îmbinat la M. Kogălniceanu cu lupta dîrză pentru unirea ţărilor române într-un stat naţional unitar.

În optica lui M. Kogălniceanu, restructurarea radicală a instituţiilor sociale, înfăptuirea reformelor în viaţa economică şi politică a ţării ar fi fost incomplete şi şubrede fără constituirea statului naţional unitar. Corolarul, cheia de boltă a tuturor restructurărilor preconizate, „fără de care s-ar prăbuşi tot edificiul naţional" — spunea M. Kolgăniceanu — era unirea ţărilor române : *«o „Unire" dorită de veacuri de toţi românii cei mai însemnaţi... o „Unire", pe care după spiritul timpurilor, cu armele în mînă au vroit să o săvîrşească Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul, care şi ajunsese a se intitula : „Cu mila lui Dumnezeu Domn Ţării Româneşti, a Moldovei şi a Ardealului"»*.

Cu argumente istorice, M. Kogălniceanu a demonstrat că ideea unirii românilor într-un singur stat nu reprezenta o dorinţă pur subiectivă, ci era generată de o serie de factori obiectivi. Ea era dictată „prin aceeaşi origine, limbă, obiceiuri şi interese" şi se impunea în mod implacabil indiferent ce obstacole s-ar fi întîmpinat.

Numeroase discursuri şi articole ale lui M. Kogălniceanu au fost consacrate problemei unirii. Cursivitatea stilului, limpezimea şi veracitatea ideilor emise, argumentarea logică au contribuit la pregătirea terenului şi a spiritelor pentru traducerea în viaţă a idealului secular al poporului român — unirea forţelor sale într-un singur stat.

Independenţa – condiţie esenţială a propăşirii României

Încă înainte de înfăptuirea unirii principatelor, M. Kogălniceanu arăta că cel mai sfînt dintre drepturile unui popor este „neatîrnarea din lăuntru" şi „autonomia". În *Dorinţele partidei naţionale* el sublinia că principiul fundamental pe care trebuie să se întemeieze statul este *„neatîrnarea administrativă şi legislativă în toate cele din lăuntru, fără amestic a orice puteri străine"*.

În susţinerea acestei idei a adus fapte istorice care atestă că ţările române, niciodată, nu şi-au pierdut complet dreptul de a dispune de soarta lor. Au fost însă şi momente grele cînd naţiunea a fost „batjocorită în toate drepturile, în toate legile, în toate simpatiile sale" În noile împrejurări, cînd se afirmau tot mai mult aspiraţiile spre progres economic şi social al popoarelor, se dezvoltau mai mult tendinţa şi lupta pentru înlocuirea raporturilor de dependenţă şi subordonare între state cu raporturi de egalitate, de stimă, şi încredere reciprocă. „Epoca noastră — *arăta M. Kogălniceanu în 1848* — are de cel întîiu caracter triumful dreptului asupra tăriei, *şi se deosebeşte prin aceasta însuşi de timpurile de mai înainte. Este statornic că înaintea unei bune dreptăţi, dreptul celui mai slab are tot aceeaşi putere ca şi dreptul celui mai tare"*.

Alături de celelalte popoare ale lumii, poporul român a făcut mari sacrificii pentru a merita independenţa sa, dreptul inalienabil de a dispune singur de destinele sale. Şi pentru a ilustra acest adevăr M. Kogălniceanu face apel la istoria-judecător obiectiv, care prin fapte dovedeşte cu prisosinţă acest lucru. Referindu-se la războiul de independenţă din 1877, în timpul căruia a fost ministru de externe al României, la jertfele poporului nostru, M. Kogălniceanu arăta : „Zece mii de români au căzut împrejurul Plevnei, spre a face ca patria lor să merite libertatea şi independenţa".

Formarea statului naţional român, reforma agrară din 1864, cucerirea independenţei naţionale în 1877, au stimulat mersul înainte al societăţii, creşterea forţelor de producţie ale ţării, au stat la baza procesului de creare a României moderne. Contribuţia lui M. Kogălniceanu la realizarea acestor acte istorice din istoria poporului român este remarcabilă şi îl situează printre figurile ilustre din secolul trecut ale poporului român.

conf. univ. dr. I. BULBOREA

MILITANT PENTRU PROGRES ECONOMIC

INIŢIATOR al unui nou curent în cultura patriei — curentul **Daciei Literare**, prozator remarcabil, ziarist şi orator neîntrecut, participant activ la marile evenimente care au deschis drumul dezvoltării noastre social-politice şi economice — revoluţia de la 1848, unirea, războiul de independenţă —, apărător dîrz al drepturilor naţionale în marile congrese care au modificat harta politică a Europei, diplomat de înaltă perspicacitate, protagonist al luptelor politice şi ideologice, promotor al celor mai de seamă reforme social-economice din vremea sa, animator al dezvoltării economiei naţionale, Mihail Kogălniceanu şi-a consacrat activitatea sa, alături de alţi oameni de seamă ai timpului, luptei pentru punerea temeliilor României moderne.

Trăind într-o epocă de mari frămîntări sociale, economice, politice marele nostru om de stat a înţeles din plin mesajul epocii sale, sensul evoluţiei istorice, în general, şi al dezvoltării economice, în special. În vederile şi activitatea lui, dezvoltarea economică a ţării trebuia să servească formării şi întăririi naţiunii. Principiul egalităţii în drepturi şi în îndatoriri trebuia, după părerea sa, să-şi găsească aplicaţie la toţi locuitorii. **„Toată familia românească să se vadă una prin aceleaşi drituri"**, spunea M. Kogălniceanu în 1844. Aceasta presupunea, după el, emanciparea ţăranilor şi împroprietărirea lor, desfiinţarea diferitelor privilegii boiereşti, secularizarea averilor mănăstireşti.

Industria – cel mai puternic „ram al avuţiei ţerei"

El şi-a adus din plin contribuţia, alături de Alex. I. Cuza şi alţii, la modificările structurale interne de ordin social-economic petrecute în a doua jumătate a secolului al XIX-lea

M. Kogălniceanu vedea în statul naţional modern o pîrghie în dezvoltarea economiei naţionale în ansamblu şi a diferitelor ei ramuri, în special a industriei, agriculturii şi comerţului.

Considerînd industria ca cea mai puternică ramură a economiei naţionale, el a preconizat încă din 1848 măsuri de stat pe linia stimulării ei. Ca director la Departamentul lucrărilor publice din Moldova, în 1850, a sprijinit înfiinţarea de fabrici. Mai tîrziu a elaborat şi susţinut un întreg program de măsuri, menite să ocrotească şi să încurajeze dezvoltarea industriei naţionale. Fără îndoială că şi agricultura şi alte ramuri economice trebuiau dezvoltate. **„Industria naţională însă — spunea Kogălnieeanu în 1860 — pretutindene s-au considerat ca o mare necesitate pentru fiecare ţeară, ca cel mai puternic ram al avuţiei ţerei şi de aceea toate guvernele luminate s-au silit a o dezvolta în ţerile încredinţate lor"**.

Statul trebuia să sprijine dezvoltarea industriei naţionale în primul rînd în calitate de consumator, renunţînd la anumite furnituri străine şi aprovizionîndu-se de la fabricile interne. În al doilea rînd, şi indisolubil legat de această acţiune, prin **instituirea unui regim vamal protecţionist.**

Crearea unei industrii naţionale puternice era pentru M. Kogălniceanu chezăşia asigurării independenţei naţionale pe plan politic prin cea pe plan economic. Ca şi alţi economişti, el era conştient că „naţiunile care se lasă a fi cucerite pe tărîmul economic, în curînd vor fi cucerite şi pe tărîmul politic". Pe de altă parte, în concepţia lui M. Kogălniceanu, un popor care nu face din industrie un element de difuziune generală în sînul său nu poate produce mult şi bun ca să ajungă la un trai civilizat ; totodată riscă să fie lipsit de chiar mijloacele de întreţinere şi să cadă pradă exploatării din afară.

Perspectivele agriculturii şi comerţului în cadrul economiei naţionale

Dar nu numai industria ci şi agricultura trebuia dezvoltată, după părerea sa. De aceea, a luat iniţiative guvernamentale pe linia asigurării unei producţii agricole sporite. Risipa şi pagubele provocate din pricina nerecoltării la vreme „împuţinează capitalul avuţiei naţionale", arăta M. Kogălniceanu în 1860. În acelaşi timp, el a sprijinit înfiinţarea fermelor model, ai cărei susţinători erau şi Ion Ionescu de la Brad şi P. S. Aurelian. O preocupare statornică din postură guvernamentală a manifestat în privinţa stimulării creşterii animalelor, fiind de fapt iniţiatorul unei politici economice de stat cu caracter protecţionist în acest domeniu ; a propus şi organizarea unor aşezăminte agricole de stat rentabile.

M. Kogălniceanu a promovat o politică înaintată şi în privinţa dezvoltării comerţului. El a susţinut cu consecvenţă principiul deplinei libertăţi comerciale în scopul desfiinţării privilegiilor economice boiereşti, care împiedicau atît libera concurenţă cît şi întărirea legăturilor economice dintre principate. În privinţa relaţiilor comerciale internaţionale, acest principiu îl admitea însă numai în legătură cu exportul, în privinţa importului văzîndu-l, însă, realizîndu-se numai într-un viitor îndepărtat, care urma să fie pregătit printr-o politică protecţionistă. Politica economică protecţionistă promovată de M. Kogălniceanu îl înscrie într-un curent european bine definit dar cu o nuanţă proprie. Protecţionismul propagat de M. Kogălniceanu şi alţi economişti români a reprezentat, între altele, o reacţie faţă de tendinţele de dominaţie ale unor puteri străine. În timp ce List şi chiar Carey vizau pentru ţările lor nu numai o dezvoltare economică sprijinită pe forţă industrială, ci şi posibilitatea participării la împărţirea dominaţiei economice mondiale, M. Kogălniceanu şi alţi compatrioţi ai săi căutau să asigure prin protecţionism dezvoltarea industrială şi, pe această bază, independenţa economică a patriei.

Privite în context universal, concepţiile lui M. Kogălniceanu despre dezvoltarea economică şi politica economică se înscriu ca o contribuţie la găsirea căilor propăşirii naţiunii în condiţiile în care aceasta trebuia să-şi croiască drumul spre independenţă politică şi economică nu numai în luptă cu forţele retrograde interne ci şi cu cele din afară, prin ţesătura intereselor contradictorii ale ţărilor care-şi disputau teritoriile, sferele de influenţă şi pieţele de desfacere.

asist. univ. Virgil IONESCU

În exploatările miniere din Valea Jiului

FACTORI CARE FRÎNEAZĂ REDUCEREA CHELTUIELILOR LA PRODUCȚIA DE CĂRBUNE

PENTRU colectivele de muncă din exploatările Combinatului carbonifer din Valea Jiului, reducerea cheltuielilor de producție raportate la tona de producție (cărbune) extrasă constituie o preocupare de prim ordin. **Pe întregul combinat prețul de cost al producției brute de cărbune a fost redus în semestrul I a.c. cu 3 450 000 lei față de sarcina planificată, ceea ce echivalează cu o economie de 1,11 lei pe tona de cărbune brut extras.**

Economiile globale realizate evidențiază eforturile depuse în toate exploatările în direcția gospodăririi mai bune a fondurilor materiale și bănești. În același timp, se manifestă încă o serie de deficiențe care, neînlăturate la timp, **au diminuat volumul economiilor.** Acest lucru iese pregnant în evidență dacă analizăm cheltuielile efectuate pe diferite articole de calculație :

	± lei/tonă	± Valori absolute (mii lei)
— materiale	+ 0,31	+ 962
— energie	— 0,41	— 1 273
— salarii	— 1,20	— 3 727
— amortisment	— 0,37	— 1 151
— cheltuieli generale	+ 0,56	+ 1 739

Din datele prezentate se desprinde faptul că în timp ce la unele elemente ale prețului de cost s-au realizat economii substanțiale, la altele s-au înregistrat depășiri. **Numai la materiale, valoarea cantităților utilizate peste normele de consum se ridică la aproape 1 milion de lei.**

● Până cînd se va perpetua depășirea unor consumuri de materiale?

DEPĂȘIREA consumului de materiale se datorește, în principal, nerespectării de către marea majoritate a exploatărilor miniere a normativelor în vigoare, mai ales la acele materiale cu pondere mare în procesul de producție : **lemnul de mină și cherestea.ua.** La exploatarea minieră Petrila, de exemplu, în semestrul I, consumul admis de lemn de mină a fost depășit cu 3 300 m³, ceea ce echivalează cu consumul aproximativ pe o lună al acestei întreprinderi. În consecință, **valoarea depășirii la articolul materiale din prețul de cost** — la care consumul specific de lemn are ponderea cea mai mare — **a fost de 1 067 000 lei.** La exploatarea Vulcan **consumul de lemn a fost depășit în perioada arătată cu 1600 m³, ceea ce a provocat o pierdere la prețul de cost de 612 000 lei.** O situație asemănătoare s-a înregistrat și la mina Aninoasa. **Pe întregul combinat s-au consumat în plus 3200 m³ lemn.**

Este de necontestat faptul că specificul activității în subteran (presiuni excesive și măsuri de precauție deosebite în ce privește respectarea normelor de securitate a muncii) implică uneori necesitatea îmbunătățirii monografiilor de armare (susținere), ceea ce reclamă o sporire a cantității de lemn destinate acestui scop. **Dar înregistrarea unor asemenea depășiri nu poate fi explicată decît prin intervenția unor factori de ordin subiectiv cum ar fi : dimensionarea necorespunzătoare a materialului lemnos, unele manifestări de risipă și de folosire nerațională a acestuia.**

Datorită diversității tăilor ce intervin atît în grosimea stratelor cît și în structura monografiilor de armare, lemnul de mină trebuie fasonat la dimensiunile impuse de procesul tehnologic. Cu această ocazie se pierd cantități însemnate care conduc inevitabil la depășirea consumului specific planificat. Cu toate că regulamentul în vigoare dă posibilitatea premierii muncitorilor pentru economii la materiale (fapt ce ar presupune aplicarea, în primul rînd, la materialul lemnos), prevederile nu se aplică din lipsa evidențelor necesare. În trecut, se statornicise sistemul de urmărire a consumului de lemn și a altor materiale importante (cherestea, explozivi) pe fiecare abataj în parte, de a cărei evidență riguroasă răspundea maistrul miner. Abandonat pe parcurs, **sistemul va trebui reintrodus de urgență, el constituind un element esențial în urmărirea și individualizarea responsabilității cu privire la consumul specific de lemn.**

Ne-am oprit în mod deosebit asupra cîtorva aspecte legate de respectarea consumurilor specifice la materialul lemnos, **nu numai pentru faptul că valoarea acestuia reprezintă aproape 50% din cheltuielile de preț de cost, ci și pentru a demonstra că chiar în asemenea condiții, unele exploatări miniere au obținut în această perioadă însemnate economii.** La Lupeni, de pildă, consumul admis a fost redus cu 1550 m³ în valoare de 350 000 lei datorită, în primul rînd, extinderii susținerii metalice a abatajelor (sarcina stabilită prin planul tehnic la acest capitol a fost depășită cu 16,4%). La mina Uricani, consumul a fost redus cu 480 m³, iar la Lonea cu 660 m³. Dacă eforturile pe această linie s-ar generaliza în toate exploatările s-ar putea obține însemnate economii la prețul de cost. Este interesant de relevat faptul că la acele exploatări unde s-au înregistrat depășiri la consumul de lemn de mină, s-a consumat în același timp și cherestea — al doilea element de bază (ca pondere în cheltuielile cu materiale).

Caracterul oarecum cronic al depășirilor la principalele materiale implică nu numai necesitatea unor analize din partea forurilor centrale și preconizarea unor măsuri eficiente, ci și stabilirea unei responsabilități stricte asupra modului în care sînt folosite, precum și crearea premiselor necesare aplicării întocmai a regulamentului de premiere. În actuala sa formulare însă, regulamentul de premiere nu prevede și stimularea personalului tehnic operativ pentru economii de materiale. Inexistența unei asemenea prevederi face ca personalul tehnic de la sectoarele de producție — principalele consumatoare de materiale — să nu fie în mod direct interesat, răspunzător dar și stimulat pentru depășirile sau economiile obținute la consumurile specifice.

● Economii însemnate prin organizarea producției. Uneori însă anihilate prin alte defecțiuni... organizatorice

CHELTUIELILE cu salariile avînd o pondere de 45—50% în prețul de cost, ele sînt ca mărime în funcție de nivelul de realizare a productivității muncii. **Datorită măsurilor luate, în sem. I. 1967 productivitatea muncii planificată la nivelul întregului combinat a fost depășită cu 2%** (la indicatorul t/post). **Această reflectă eficiența măsurilor luate pe linia organizării științifice a producției și a muncii în scopul îmbunătățirii folosirii timpului de lucru, creșterii gradului de utilizare a mașinilor și instalațiilor și al extinderii mecanizării la unele faze ale procesului tehnologic cu volum mare de muncă.** Transportul mecanic în abataj a fost extins în proporție de 93,4%, față de 92% planificat, iar încărcarea mecanică a cărbunelui și sterilului la înaintările în galerii în proporție de 103,4%. Rezultate pozitive s-au obținut și la alți indicatori ai planului tehnic, fapt menit să imprime colectivelor exploatărilor miniere o preocupare crescîndă pentru modernizarea procesului tehnologic și extinderea procedeelor avansate de lucru. **Toate exploatările din Valea Jiului și-au realizat și depășit în sem. I. 1967, sarcina de plan privind sporirea productivității muncii, ceea ce a condus ca fiecare dintre ele să realizeze economii la articolul salarii în prețul de cost.**

Alături de extinderea mecanizării, acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii a pus în evidență multiple posibilități de sporire a productivității muncii la fiecare exploatare minieră. Așa, de exemplu, la Aninoasa s-a înfăptuit mecanizarea introducerii vagonetelor la unul din puțurile oarbe, realizîndu-se o economie de 9 muncitori auxiliari pe zi, care au fost trecuți la lucrările direct productive. Tot aici este în curs de definitivare dispecerizarea transportului în cadrul sectorului IV. La Uricani, centralizarea comenzii transportoarelor de pe axele colectoare va avea drept efect reducerea timpului afectat anterior. **În întreaga Vale a Jiului sînt în curs de aplicare măsuri elaborate în cadrul studiilor întreprinse cu privire la organizarea științifică a producției și a muncii menite să reducă timpul de muncă destinat operațiunilor auxiliare.**

Din programul de preocupări pentru valorificarea unor rezerve de creștere a productivității muncii, se mai pot da și alte exemple. Trebuie spus însă că aproape toate exploatările Văii Jiului au încă destule posibilități nevalorificate. Faptul că vitezele planificate de avansare la abatajele cameră și frontale orizontale nu au fost încă realizate, atît pe combinat cît și la majoritatea exploatărilor, demonstrează că în folosirea liniei de front active cît și în deservirea acestor abataje mai există posibilități multiple. **La Aninoasa, de exemplu, rezultatele economice din trim. II au fost nesatisfăcătoare, ca urmare a nerealizării planului de producție cu 8783 tone, neîndeplinirii productivității muncii decît în proporție de 99%, precum și depășirii prețului de cost cu 937 mii lei.** Toate acestea, datorită unor deranjamente tehnologice provocate de punerea în funcțiune a noului complex de extracție Aninoasa-Sud, deranjamente ce puteau fi evitate dacă s-ar fi manifestat o mai fermă exigență la recepționarea lucrărilor.

● Corelații necorespunzătoare între creșterea productivității muncii și depășirea normelor

UN aspect de o deosebită importanță în ce privește realizarea productivității muncii planificate și implicit reducerea ponderii salariilor în prețul de cost, **este modul de așezare a normelor de muncă privit în perspectiva corelării acestora cu nivelul de realizare a productivității muncii.**

Desigur, corelarea presupune o complexitate de premise inițiale care, respectate în mod riguros științific, ar pune în evidență orice anomalie ce poate să apară în acest domeniu. Este greu de explicat, spre exemplu, situația din sem. I a.c. cînd pe combinat cît și pe toate exploatările cinci, deși productivitatea muncii a fost depășită cu 2%, salariul mediu planificat nu a fost realizat, în timp ce normele de muncă au fost depășite peste nivelul productivității muncii cu valori care oscilează între 5 și 5,5%. **După părerea noastră, această necorelare este rezultatul nerespectării anumitor proporții determinate prin plan.**

● În timp ce sarcina de productivitate crește de la an la an, normele de producție au rămas, în ultimii 5—6 ani, relativ constante.

Se pune întreabarea : de unde urma să fie obținută creșterea de productivitate ? Se presupune că ea urma să fie realizată fie prin anticiparea posibilității de depășire certă a normelor (fapt dealtfel frecvent), fie din reducerea numerică a personalului de regie. Or, cum în practică nu se poate reduce în mod sistematic și continuu personalul în regie, asistăm la o acceptare tacită a realității depășirii în proporție mai mare a normelor, în raport cu creșterea productivității muncii. Din tabelul de mai jos, rezultă această situație :

	Abataje			Indep. productiv. muncii %
	depășiri de norme %			
	plan	real	± %	
C.C.V.J.	10 *)	17,2	+ 7,2	102,0
E.M. Lonea	12	18,9	+ 6,9	100,2
E.M. Aninoasa	12	19,0	+ 7,0	102,6
E.M. Petrila	12	17,9	+ 5,9	99,0
E.M. Vulcan	8	15,2	+ 7,2	103,4
E.M. Lupeni	8	15,8	+ 7,8	102,5
E.M. Uricani	12	16,6	+ 4,6	104,6

*) Pe C.C.V.J. nu este stabilit nivelul acestei sarcini, ea fiind dedusă din ponderea procentelor pe exploatări.

● A doua proporție obligatorie este aceea dintre nivelul planificat și cel practic realizat al volumului muncii în regie.

În măsura în care proporția este încălcată, depășirea normelor nu are corespondent în depășirea productivității muncii. **Numai respectînd aceste două condiții ne putem aștepta ca unui procent de depășire a normelor să-i corespundă o depășire echivalentă a productivității muncii.**

La prima vedere, în asemenea condiții urma să se obțină un cîștig mediu superior celui planificat. Și totuși, cîștigul mediu n-a fost realizat. Acest lucru se explică prin două cauze :

1. Productivitatea muncii (în t/post) reprezintă raportul dintre tonele brute obținute și numărul de om-zile prestate. Producția brută nefiind sinonimă cu producția ce se ia în calcul la stabilirea fondului de salarii și, deci, a cîștigului mediu, aceasta se recalculează la exploatări după eliminarea penalizărilor pentru eventualele depășiri ale conținutului de cenușă admis care, în medie, în sem. I a fost de peste 1% din producția brută. **În consecință, fondul de salarii s-a micșorat cu acest procent.** Au apărut astfel două unități de măsură în cadrul unei singure corelații necesare : productivitatea muncii depășită cu 2%, dar calculată la producția brută, iar cîștigul mediu realizat doar în proporție de 99,4%, ca efect al producției diminuate cu care s-a recalculat fondul de salarii.

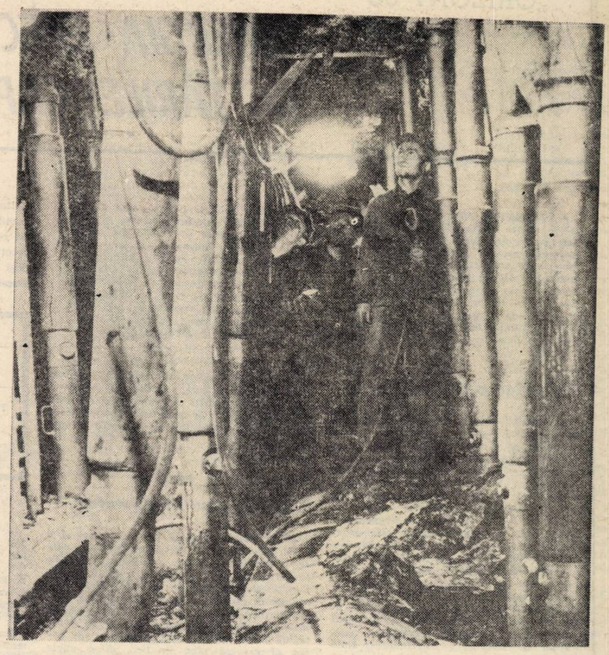

EXPLOATAREA MINIERĂ LONEA : **La orizontul 400, un nou complex de extracție a cărbunelui cu o capacitate de 250 tone/oră. Aici se aplică metoda înaintată de armare metalică.**

2. În cursul sem. I. 1967 fluctuația muncitorilor a fost accentuată. În locul celor plecați, au fost angajați alții cu trepte inferioare de salarizare, ceea ce a influențat realizarea salariului mediu.

Așadar, în afara măsurilor tehnico-organizatorice ce se cer întreprinse pentru eliminarea neajunsurilor care frînează reducerea mai substanțială a prețului de cost pe tona de cărbune, se impun și unele îmbunătățiri ale metodologiei de calcul.

S. MICHEL
O. HOGMAN
economiști, Valea Jiului

ÎN ACȚIUNEA DE REDUCERE A PIERDERILOR PLANIFICATE

ÎNSEMNATE REALIZĂRI, DAR ȘI STAVILE DE ÎNLĂTURAT

ACȚIUNEA de rentabilizare a fiecărui produs și a tuturor întreprinderilor, care are drept scop sporirea acumulărilor socialiste, s-a desfășurat cu succes și în cadrul raionului Tîrgoviște. Aici există o serie de unități productive (schelele petrolifere — Tîrgoviște și Gura Ocniței, Exploatarea minieră Șotînga, Întreprinderea forestieră Tîrgoviște, Centrala electrică Doicești și Centrala electrică Valea Ialomiței), care nu-și pot acoperi cheltuielile de producție din veniturile proprii, recurgînd la dotații din partea statului. Cu aprobarea ministerelor coordonatoare, conducerile acestor unități au planificat inițial pentru acest an 15 sortimente cu pierderi ce însumează peste 38,6 milioane lei, ceea ce reprezintă o creștere față de anul 1966 cu 13,6 milioane lei.

Unitatea	Pierderi planificate pe 1967		Reducerea pierderilor planificate prevăzute pt. 1967		Realizat pînă la 30.VI.1967 (milioane)
	nr. sortimente	valoarea (mil.)	nr. sortimente	valoarea (mil.)	
Schela Tîrgoviște	2	13,8	—	8,6	3,0
Schela Gura Ocniței	2	7,4	—	1,4	0,3
Exploatarea minieră Șotînga	1	5,1	—	1,3	1,0
I. F. Tîrgoviște	8	1,3	7	0,5	0,4
Termocentrala Doicești	1	0,7	—	0,2	—
Centrala electrică Valea Ialomiței	1	0,4	—	0,2	0,2

● În semestrul I — 4,9 milioane economii

PENTRU remedierea acestei situații, au fost formate colective compuse din ingineri, economiști, maiștri, care au avut ca obiectiv studierea elementelor componente ale prețului de cost la toate sortimentele planificate cu pierderi, cauzele care determină plafonarea de la an la an a numărului produselor cu beneficii.

Din studiile și analizele efectuate, din conținutul bogat al propunerilor făcute de muncitorii care participă efectiv la fabricarea acestor produse nerentabile, a reieșit că există posibilități ca pierderile planificate să fie diminuate în acest an cu 47%, respectiv cu 12,2 milioane lei. De altfel, pînă la 30.VI.1967 — așa cum reiese din tabel — volumul pierderilor planificate a fost redus cu 4,9 milioane lei.

În atenția specialiștilor din cadrul colectivelor amintite au stat rezolvarea unor probleme legate de folosirea deplină a timpului de lucru, utilizarea și deservirea rațională a capacităților de producție — ca factori determinanți în creșterea producției și productivității muncii — reorganizarea unor servicii tehnico-administrative, comasarea unor secții, secțioare și brigăzi din schelele petrolifere, reducerea pierderilor de cărbune brut, a volumului de lucrări pregătitoare în exploatarea cărbunelui, casarea sau trecerea unor mijloace fixe în conservare, în vederea reducerii amortismentelor etc.

Astfel, pentru diminuarea dotațiilor de 13,8 milioane lei, colectivele de la schela Tîrgoviște, care se ocupă de retabilizarea produselor, au propus, de exemplu, comasarea serviciului tehnologic și de producție, desființarea unor secții de producție, unificarea a o serie de brigăzi de producție și de intervenție. Pe această bază, la întreținere și reparații, de pildă, activitatea schelei a fost împărțită în 4 secții de extracție, fiecare sector fiind condus de un maistru mecanic, care se află într-o strînsă legătură cu șefii secțiilor de extracție și suprafață. În urma acestei reorganizări, din 27 echipe cu 123 muncitori au rămas doar 8 echipe cu 62 muncitori. De asemenea, în activitățile energetic și gaze-compresoare s-a mărit sectorul de deservire, în special prin creșterea numărului controlorilor de conducte, s-a organizat mai rațional munca echipelor de întreținere și reparații-compresoare, ceea ce a permis eliberarea din producție a 19 muncitori. **Toate aceste măsuri, care au condus la redistribuirea a 395 muncitori și 50 salariați tehnico-administrativi, au avut drept efect reducerea dotației pentru anul 1967 cu 4,5 milioane lei, concomitent cu obținerea unei creșteri a productivității muncii cu 9,45% față de anul 1966.**

Prin reducerea sortului mărunt de cărbune extras cu 25%, diminuarea cu 2% a pierderilor de lignit de la brut la net, conservarea mijloacelor fixe etc., Exploatarea minieră-Șotînga a reușit să diminueze dotația de stat cu aproape 1 milion lei. De asemenea, la schela Gura Ocniței, prin micșorarea consumului de energie electrică, mai buna utilizare a forței de muncă, unificarea serviciilor tehnologic și tehnic, a biroului coordonatori sociali cu cel administrativ, s-a înregistrat, în final, o reducere a pierderilor cu 1,4 milioane lei.

● În timp ce unele produse ies din categoria „nerentabilelor", altele... le iau locul!?

DIN analiza efectuată asupra structurii cheltuielilor de producție planificate la sortimentele nerentabile la I. F. Tîrgoviște s-a ajuns la concluzia că prin reducerea consumului de materiale, îmbunătățirea transportului la scos-apropiat, mai buna întreținere și folosire a utilajelor, în special prin evitarea transportului auto nerațional, cheltuielile pot fi reduse simțitor.

La această întreprindere a apărut însă un fenomen cu totul neobișnuit. **În primele 6 luni care au trecut, un număr de 3 sortimente, în afara celor planificate, au devenit nerentabile.** În acest mod beneficiile întreprinderii se micșorează cu aproape 100 mii lei. **Factorii care au contribuit la crearea acestei situații au fost : depășirea consumurilor specifice de materiale, neutilizarea rațională a forței de muncă și alte.**

Ce face conducerea întreprinderii ? Cum de tolerează această situație care anihilează sau diminuează rezultatele muncii colectivului întreprinderii ?

● Amortismentele grevează beneficiul întreprinderii

ȘI acum un alt aspect. Din studiile efectuate la schelele petrolifere Tîrgoviște și Gura Ocniței a reieșit că determinarea amortismentelor se face prin aplicarea cotei medii de ramură asupra valorilor inițiale ale mijloacelor fixe, care deja sînt complet amortizate. Din analizele efectuate rezultă că la schela Tîrgoviște în primul semestru s-au calculat în plus amortismente în valoare de 48,1 milioane lei, iar la schela Gura Ocniței de 19,4 milioane lei (în total 67,5 milioane lei fonduri de amortizare calculate la mijloace fixe), în special la grupele II—IV, a căror valoare a fost complet inclusă în valoarea noilor produse. Aceasta demonstrează că reînnoirea mijloacelor fixe se efectuează, în principal, pe seama unor eforturi ale producției curente, care poate fi influențată în sens negativ de nivelul tehnic scăzut al unor utilaje și instalații existente, avînd o uzură fizică și morală ridicată.

În lumina acestor stări de fapt, considerăm util să subliniem necesitatea studierii și reanalizării critice a modului de calculare a cotelor de amortizare la mijloacele fixe complet amortizate.

La schela Gura Ocniței apare o situație și mai ciudată. Deși pe raza activității schelei nu se efectuează în acest an foraj steril, totuși forul coordonator a repartizat o cotă fixă de 40,10 lei pe tona de țiței, revenind pe 1967 o sumă de 13,6 milioane, ce se include în prețul de cost și se varsă ministerului. Pînă la 30 iunie 1967, din această cauză, s-au inclus în prețul de cost peste 7 milioane lei.

Cele două elemente cu pondere mare în prețul de cost calculat după metodele arătate mai sus, fac ca schelele petrolifere să fie încă subvenționate de stat, ceea ce nu este de natură să ducă la creșterea preocupării cadrelor de conducere, a specialiștilor, a muncitorilor și tehnicienilor pentru găsirea de căi și metode noi de ridicare a eficienței activității economice.

Pentru reflectarea cît mai fidelă a cheltuielilor de producție pe tona de țiței considerăm că este absolut necesar să se înlăture din calculul amortizării cota mijloacelor fixe complet amortizate ca valoare, iar cota fixă pentru descoperirea de noi rezerve să devină variabilă, în funcție de volumul de lucrări de explorare ce se planifică a fi executat de schela respectivă.

Materializarea propunerilor făcute, conjugate cu eforturile ce se depun pentru descoperirea și valorificarea mai intensă a rezervelor interne, vor contribui la scăderea prețului de cost complet comercial, creîndu-se prin aceasta posibilitatea sporirii volumului beneficiilor și a rentabilizării tuturor produselor.

Ion MARIN
economist, Tîrgoviște

„ORIZONT 80"

ENERGIA ELECTRICĂ ÎN ŢĂRILE CAPITALISTE DEZVOLTATE

„ORIZONTUL 80" — perspectiva anilor situaţi între 1975 şi 1985 — este actualmente limita cea mai frecvent aleasă în diferite ţări din lume pentru prognozele pe termen lung asupra dezvoltării economice. Ceea ce se desprinde din aceste prognoze este de regulă imaginea viitorului unor economii naţionale, al unor mari ramuri de producţie, al unor produse de importanţă crucială. Fără a anticipa în vreun fel asupra măsurii în care ele se pot realiza, însăşi cunoaşterea lor este instructivă, nu arareori pasionantă, înainte de toate graţie ritmurilor şi implicaţiilor progresului tehnic pe care le dezvăluie. Cu toată circumspecţia care se impune, ar fi eronat de a privi aceste ritmuri şi implicaţii cu prea mult scepticism, căci după cele mai autorizate păreri posibilităţile deschise de actuala revoluţie tehnico-ştiinţifică sînt departe de a fi epuizate. O demonstrează şi viitorul previzibil al energiei electrice.

● Extinderea utilizărilor

CU TOATE transformările profunde pe care le-a suferit tehnica în ultima sută de ani, cu toate schimbările radicale în unele compartimente ale forţelor de producţie pe care le-a adus cu sine revoluţia tehnico-ştiinţifică la care asistăm în ultimul sfert de veac, poziţia energiei electrice nu numai că nu a fost zdruncinată — cum s-a întîmplat cu unele din sursele primare de energie, ca să citâm un exemplu strîns legat de preocuparea noastră de aici —, dar s-a întărit tot mai mult. Şi previziunile, aşa după cum vom vedea, hărăzesc electricităţii în continuare un loc central în sectorul energetic al forţelor de producţie moderne.

Un deosebit interes stîrneşte în cadrul acestor previziuni nu numai latura cantitativă propriu-zisă, ci şi aspectul extinderii posibilităţilor de folosire a electricităţii. Date oferite din ce în ce mai des de literatura de specialitate permit presupunerea că producerea în masă a automobilului electric este de domeniul unui viitor nu prea îndepărtat. În ţările cu venitul naţional pe locuitor cel mai ridicat, încălzirea electrică a clădirilor este în progres continuu. Condiţionarea aerului şi, în general, reglarea microclimatului din locuinţe vor mări şi ele cererea de energie electrică.

În ceea ce priveşte progresul încălzirii electrice a locuinţelor prognozele se deosebesc sensibil între ele. Dacă într-o lucrare americană de prestigiu [1]) se prevede ca abia în ultimul deceniu al veacului, jumătate din locuinţele din S.U.A. să fie încălzite electric, alte prognoze mai recente plasează această situaţie la sfîrşitul deceniului al optulea. În ţările cele mai dezvoltate va creşte sensibil şi utilizarea energiei electrice pentru gătit. În aceeaşi lucrare se pronostichează, de exemplu (în varianta mijlocie a prognozei) că ponderea plitelor de gătit electrice în totalul dispozitivelor de gătit va creşte de la 32,3% în 1960 la 42% în 1970, 51% în 1980 şi 62% la sfîrşitul mileniului. De asemenea, se prevede o creştere substanţială a numărului de menaje care vor dispune de instalaţii electrice pentru încălzirea apei (în anul 1980 ponderea lor ar urma să reprezinte 41% din totalul instalaţiilor de încălzire a apei în menaje).

● Industria rămîne principalul consumator

CU TOATĂ această creştere absolută a consumului casnic, în Statele Unite se prevede o scădere a ponderii sale în favoarea consumului industrial. În ţările din Europa Occidentală, pe de altă parte, tendinţele în ceea ce priveşte repartizarea consumului de energie în consum individual şi productiv sînt mai puţin conturate. În Franţa, de pildă, consumurile domestice vor putea să crească pînă în 1985, după unele estimaţii, de 12 ori faţă de cantitatea actuală, ajungînd la 150 miliarde kWh [2]). În Suedia se presupune că în 1980 consumul domestic va ajunge la acelaşi ordin de mărime ca şi cel industrial, în special datorită extinderii încălzirii încăperilor cu ajutorul electricităţii.

Oricum ar fi estimate ponderile diferiţilor consumatori şi oricare ar fi deosebirile de detaliu dintre diferitele prognoze, rămîne un lucru cert că pînă în 1980 şi chiar pînă la sfîrşitul mileniului industria, şi în special cea prelucrătoare, va continua să fie principalul consumator de energie electrică. *În această privinţă datele privind consumurile actuale şi perspectivele de creştere a lor nu oferă indicii care să ne facă să ne aşteptăm la surprize spectaculoase determinate de modificări tehnice.*

O prognoză reluată anual de revista ELECTRICAL WORLD vede în felul următor evoluţia consumului industrial de energie electrică în S.U.A. în perspectiva pe care am convenit s-o numim „orizont 80" (miliarde kWh):

Tabelul nr. 1

	1960	1965	1970	1975	1980	1985
Industria prelucrătoare	340,9	444,7	605,4	792,5	1049,3	1391,3
Industria aluminiului şi a magneziului	37,9	51,3	68,6	84,9	101,2	119,7
Întreprinderile Comisiei pentru Energia Atomică	54,5	37,6	31,0	31,0	31,0	31,0
Consumul industrial total	432,4	533,7	705,6	907,3	1181,5	1542,0

Sursa : Electrical World nr. 14/1966

Prognoza arată, ce-i drept, că creşterea ponderii industriei în consumul total de electricitate se va datora mai ales creşterii consumului pentru iluminat, încălzit şi condiţionarea aerului în întreprinderi. ELECTRICAL WORLD prevede totodată o creştere considerabilă a consumului individual şi anume de la 4933 kWh anual pe un abonat în 1965 la 12 406 kWh în 1985. Consumul casnic total va creşte de la 195,6 miliarde kWh în 1960 şi 279,8 miliarde kWh în 1965, la 990 miliarde kWh în 1985.

● Structura purtătorilor primari

MAI CONTROVERSATE sînt perspectivele în ceea ce priveşte structura purtătorilor primari utilizaţi pentru producerea energiei electrice. Ezitările autorilor de prognoze se datoresc punctelor de vedere destul de deosebite susţinute în literatura mondială în ceea ce priveşte importanţa de viitor a energiei atomice. De asemenea, dotarea cu resurse naturale imprimă viziuni diferite în ceea ce priveşte importanţa relativă a resurselor hidraulice. Astfel, de exemplu, dacă în Brazilia se are în vedere ca resursele hidraulice să devină baza întregii economii energetice, în Statele Unite, dotate cu toate resursele primare de energie, autorii diferitelor prognoze nu prevăd schimbări fundamentale în structura resurselor folosite; ponderea energiei hidraulice — redusă şi în prezent — va manifesta chiar o uşoară tendinţă de scădere. Ascensiunea petrolului se va opri, din cauza resurselor naturale mai mici decît la ceilalţi combustibili. În schimb va creşte ponderea gazelor naturale. În ceea ce priveşte rolul energiei atomice toate previziunile sînt unanime, socotind că ponderea energiei atomice în producţia de energie electrică va creşte.

În Europa occidentală însă, avansul energiei atomice pentru producerea de electricitate va fi sensibil mai pronunţat. Ţările vesteuropene depind practic integral de importul de ţiţei. Nici zăcămintele de gaze naturale descoperite nu vor putea compensa deficitul de zestre naturală în materie de combustibili clasici eficienţi, deoarece cărbunele cu costul său de extracţie ridicat nu este socotit ca o sursă avantajoasă de energie, deşi Europa apuseană dispune de zăcăminte bogate de cărbune fosil.

Ieşit din comun în ceea ce priveşte evoluţia viitoare a participării diferitelor surse primare de energie electrică este cazul Suediei. Această ţară este una dintre puţinele din Europa unde în prezent energia hidraulică e preponderentă. Prognozele prevăd o schimbare radicală a situaţiei.

Tabelul nr. 2

Producţia de energie electrică a Suediei, 1965—1980, în miliarde kWh

	1965	1970	1975	1980
Total	49,0	62,0	80,5	100
din care :				
centrale hidroelectrice	45,4	51,6	57,2	60
centrale termoelectrice	3,6	10,4	23,3	40

Sursa : B. Sterne, Dagens Kraftfragor, Svenska Vatenkraftförens publikationer.

În Canada ponderea energiei hidroelectrice, deşi va scădea, rămîne totuşi importantă. În 1965 puterea instalată a ţării a fost de 28 000 MW, din care cea a centralelor hidroelectrice de 22 000 MW ; în 1985 puterea instalată totală se va ridica la 100 000 MW, din care 55 000 MW hidroelectrice, urmînd ca în 1990 cifrele respective să reprezinte 150 000 MW şi 63 000 MW.

Dacă în Suedia şi Canada ponderea energiei termoelectrice va creşte sensibil, Elveţia va rămîne fidelă aurului alb, care în 1965 a dat 24.015 miliarde kWh din totalul de 24.462. Se presupune că în anul 1975/76 producţia totală va fi de 40,6—44,3 miliarde kWh, din care : centralele hidroelectrice 31,1 miliarde kWh, cele termoelectrice 3,0—4,8, iar cele atomice 6,5—8,4.

În schimb, după toate previziunile, energetica franceză se va baza în principal pe arderea combustibililor solizi şi fluizi. Producţia totală va atinge 208—225 miliarde kWh în 1975 şi 400—475 miliarde kWh în 1985, faţă de 104 miliarde kWh în 1965. Aportul centralelor termoelectrice va spori de la 40% în 1954 la 60% în 1970 şi 65% în 1975. Producţia centralelor atomoelectrice ar urma să se ridice în 1975 la 25—30 miliarde kWh, adică circa 12% din total.

● Progresul tehnic aduce corective

FĂRĂ îndoială, însă, progresul tehnic poate să aducă corective importante prognozelor privind structura viitoare a combustibililor folosiţi. Această observaţie îşi găseşte un sprijin în importantele sporuri de productivitate în extracţia şi transportul cărbunilor, realizate în S.U.A. sub propulsia competiţiei hidrocarburilor fluide. Dat fiind că rezervele mondiale sînt mult mai mari la cărbune decît la ceilalţi purtători primari de energie, nu este exclus ca soluţii tehnice ingenioase să dea o nouă putere vitală combustibilului pe care s-a sprijinit primordial procesul de industrializare pînă acum 2—3 decenii.

Un fapt important în strînsă legătură cu progresul tehnic este că toate organizaţiile capitaliste din domeniul generării energiei electrice continuă să urmărească cu asiduitate reducerea consumurilor specifice de combustibil în centrale. În ultimii 45 de ani (1920—1965) consumul în S.U.A. a scăzut de la 1537 la 386 gce/kWh. Acestea sînt medii pe întregul teritoriu al S.U.A. În centralele cele mai moderne consumul se apropie de 300 gce/kWh consituind un indiciu că tendinţa de creştere a eficienţei de transformare a energiei va continua şi în viitor. De altfel acest lucru este confirmat de unele calcule de prognoză, care prevăd o scădere a consumului de căldură pentru generarea energiei electrice de la 2164 ccal/kWh în 1964 la 1915 ccal/kWh. Este însă vizibilă şi încetinirea tendinţei. Scăderea pronosticată pentru restul mileniului nostru este, după cum se vede, foarte mică.

În parte scăderea consumului specific de combustibil se datoreşte creşterii puterii unitare a agregatelor. Această este în ultimele decenii o tendinţă continuă. Astfel în R.F.G. cel mai mare grup electrogen instalat a fost în 1954 de 100 MW, în 1955 de 150 MW, iar în 1965 de 300 MW. În Marea Britanie au fost instalate anul trecut două agregate de 500 MW, în timp ce alte 47 se află în construcţie. Se prevede ca după anul 1970 să fie utilizate agregate de 660 MW. În Statele Unite se prevede ca Sistemul energetic din Vest să fie dotat cu centrale electrice avînd grupuri electrogene de 750—1 100 MW.

De asemenea, se caută posibilitatea de a se valorifica noi surse primare pentru producerea de energie electrică. Realizarea primei centrale electrice maremotrice în Franţa arată că aceste căutări înregistrează succese. „Înhămarea" energiei solare, eoliene, geotermice poate să se soldeze cu rezultate practice importante.

Iată cum este înfăţişată evoluţia producţiei de energie electrică în ţările capitaliste dezvoltate pînă în 1980 într-una din lucrările de prognoză de dată recentă :

Tabelul nr. 3

	U/M	1960	1970	1975	1980
Puterea instalată a tuturor centralelor electrice din ţările capitaliste dezvoltate	MW	347 000	730 000	990 000	1 320 000
din care :					
— S.U.A.	MW	193 000	375 000	500 000	650 000
— Europa Occidentală	MW	131 000	290 000	400 000	540 000
— Japonia	MW	23 000	65 000	90 000	130 000
Producţia totală de energie electrică în ţările capitaliste dezvoltate	miliarde kWh	1 600	3 200	4 370	5 890
din care :					
— S.U.A.	"	955	1 780	2 380	3 140
— Europa Occidentală	"	535	1 120	1 570	2 150
— Japonia	"	110	300	420	600

Sursa : L'énergie nucléaire. Evolution de la technique nucléaire. Bulletin d'informations ATEN nr. 61/1966.

După cum se poate vedea din acest tabel, creşterile producţiei (şi consumului) de energie electrică vor continua să fie mari. Foamea de energie a societăţii moderne este mereu nepotolită. Căci atît productivitatea muncii cît şi confortul casnic şi urban din zilele noastre depind în mod nemijlocit de cantitatea de energie electrică consumată.

I. LEMNIJ

[1]) H. H. Landsberg, L. L. Fishman, J. L. Fisher : Resources in America's Future, Baltimore, 1963.

[2]) A. Robin, G. Labaye : L'avenir de l'énergie électrique, în Analyse et Prévision nr. 1/1967.

CURIER

■ In articolul **Considerații asupra corelației prețurilor cu valoarea mărfurilor**, apărut în revista PROBLEME ECONOMICE, nr. 8/1967, conf. univ. Radu Mănescu se referă, printre altele, la opinia prof. I. Rachmuth că formarea prețurilor pe baza timpului de muncă socialmente necesar pentru producerea mărfurilor, adică pe baza valorii lor, este **insuficientă** pentru a asigura un schimb echivalent între mărfuri (PROBLEME ECONOMICE Nr. 4/1967). Autorul este de părere că noțiunea marxistă a valorii nu face abstracție de valoarea de întrebuințare a mărfurilor, întrucît se referă nu la timpul de muncă cheltuit pentru producerea unor mărfuri, ci numai la cel „socialmente necesar", adică cheltuit pentru satisfacerea unei **anumite nevoi sociale.** Clarificarea acestei probleme – spune autorul – este necesară pentru a nu se crea o falsă impresie că teoria marxistă a valorii ar trebui „îmbogățită" cu elemente ale teoriei „utilității finale", care pune la baza valorii mărfii nu munca socială cheltuită pentru producerea ei, ci măsura în care ea satisface o nevoie individuală.

■ Lucrările „clasice" de teoria conducerii întreprinderilor (management) se bizuie, implicit sau explicit, pe presupunerea că există principii imuabile în acest domeniu, indiferent de felul întreprinderii, de producția ei. Acest punct de vedere este pus sub semnul întrebării de prof. Joan Woodward, specialistă engleză în sociologie industrială. Pe bază unor cercetări care au cuprins 100 de firme din sudul Angliei, ea a ajuns la concluzia că există o strînsă legătură între management și tehnologie. Influența tehnologiei s-ar face simțită – după autoarea cărții **Industrial Organization : Theory and Practice** (Organizarea industrială : teorie și practică), Oxford University Press, 1966 – nu numai asupra organizării interne a întreprinderii, asupra metodelor de conducere, ci și asupra relațiilor din cadrul întreprinderii.

■ Referindu-se la eforturile întreprinse pentru a accelera dezvoltarea în Iran, M. A. Molari enumeră în general, în articolul **Les blocages du développement en Iran** din REVUE TIERS-MONDE, iunie 1967, o serie de factori care pot frîna dezvoltarea : lipsa de capital, în sensul de investiții productive ; nivelul scăzut al instrucțiunii ; tendințele inflaționiste ; lipsa personalului tehnic și de conducere. Pentru realizarea obiectivului ce și-l propune Iranul, de a atinge în 20 de ani de creștere rapidă și armonioasă nivelul de viață mijlociu al țărilor din Europa occidentală, autorul consideră necesare : o utilizare masivă, rațională și deliberată a capitalului uman propriu în toate domeniile dar în special în construcții, amenajarea teritoriului, ameliorarea cursurilor de apă etc. pentru a putea destina mijloacele bănești și mai ales devizele cheltuielilor de dezvoltare indispensabile ; eficientă maximă la investiții ; reperarea și înlăturarea obstacolelor instituționale.

■ Laster B. Lave, profesor la Institutul tehnologic din Carnegie, apreciază în cartea sa **Technological change : its conception and measurament** (Schimbare tehnologică : conceperea și măsurarea ei) că 90% din creșterea productivității muncii este determinată de **schimbarea tehnologică**, pe care o definește ca fiind o modificare a funcției producției, o schimbare în eficiența folosirii resurselor, putînd fi măsurată prin creșterea producției în condițiile în care munca rămîne neschimbată, după ecuația :

$$\frac{\Delta A}{A} = \frac{\Delta Y}{Y} - Wk\frac{\Delta K}{K}$$

în care primul termen ne dă creșterea provocată de schimbarea tehnologică bazată pe modificarea randamentului (Y) și capitalului pe om (K) și partea capitalului în venit, Wk.

■ Care factori determină în cea mai mare măsură sărăcia ? Care este ierarhia acestor factori ? În ce raporturi se află ei ? Acestea sînt întrebările la care încearcă să găsească un răspuns „modelul sărăciei", propus de Lester C. Thurow într-un articol publicat în **The Quarterly Journal of Economics** nr. 1/1967. Printre variabilele independente ale modelului, ce se referă exclusiv la situația din S.U.A., se află : 1) ponderea familiilor ocupate în agricultură ; 2) ponderea familiilor negrilor ; 3) ponderea familiilor care nu au nici un membru ocupat în economie ; 4) gradul de educație al capilor familiei ; 5) ponderea salariaților care nu suferă de somaj total sau partial ; 6) structura industrială ; 7) o variabilă destinată să includă în model efectele unor situații locale. Calculele autorului au ajuns la concluzia că primele trei variabile au cea mai mare însemnătate în determinarea sărăciei.

■ Prof. Don Martindale consideră în articolul **The sociology of national character** (Sociologia caracterului național) din THE ANNALS, Philadelphia, nr. 370/1967, că pentru a sesiza caracterul național, cercetarea sociologică ar trebui să-și stabilească o anumită distanță față de fenomenul social. Dacă se apropie de indivizi prea mult, ei apar ca tipuri sociale diferențiate după comportament, rol social, profesie etc. Dacă abordează faptele de la o prea mare distanță, membrii unei societăți apar determinați prin trăsături foarte generale. Numai de la o distanță intermediară – susține Martindale – investigația sociologică poate surprinde, într-un grup de oameni de aceeași naționalitate, trăsăturile lor comune de caracter național.

ÎN LIBRĂRII

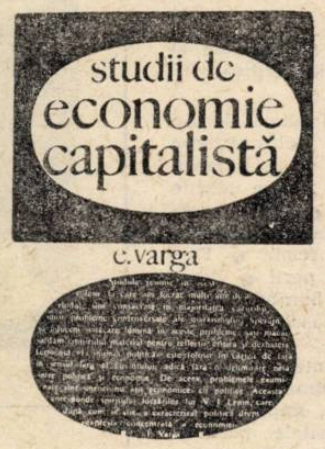

Obiectul lucrării **Bugetul asigurărilor sociale de stat** (Editura Științifică București 1967, 267 pag.), de Gh. D. Bistriceanu, îl constituie conținutul, funcțiile și rolul bugetului asigurărilor sociale de stat ; izvoarele de formare a veniturilor, efectuarea cheltuielilor, precum și planificarea veniturilor și cheltuielilor. În carte se arată, pe scurt, și modul de elaborare, adoptare, executare și încheiere a bugetului, precum și efectuarea controlului financiar în domeniul asigurărilor sociale de stat.

Veniturile bugetare se grupează, după conținutul economic specific și după natura plătitorilor, în două categorii cu ponderi deosebite : venituri bugetare de la întreprinderile și organizațiile socialiste, care constituie sursa principală, și impozite și taxe de la populație. Lucrarea **Regimul juridic al veniturilor bugetului de stat** (Editura Științifică București, 1967, 236 pag.), de Ioan Gliga, doctor în drept, înfățișează cele mai caracteristice aspecte juridice legate de stabilirea și realizarea acestor venituri.

Editura Politică a publicat, în traducere românească, lucrarea cunoscutului economist sovietic, E. Varga — **Studii de economie capitalistă** (392 pag.) —, ultima publicată în timpul vieții sale. Volumul cuprinde 15 studii inedite consacrate unor probleme controversate ale economiei politice marxiste. E. Varga recunoaște caracterul discutabil al tezelor pe care le enunță în încercarea de a descifra, pornind de la datele realității, tendințele proceselor analizate. El speră să aducă oarecare lumină în aceste probleme sau măcar să dea cititorului „material pentru reflecții, critică și dezbateri".

CURIER

Școli • curente • economiști

CURENTE PROINFLAȚIONISTE

PENTRU cei ce urmăresc evoluția teoriilor și a politicii monetare și financiare în țările capitaliste este greu să se sustragă impresiei că distincția „Inflația este nedreaptă, iar deflația este periculoasă", făcută de J. M. Keynes după primul război mondial, capătă o actualitate pe care nici la apariția ei, nici în timpul vieții autorului nu a reușit să o aibă. Alegerea lasă puține îndoieli — nedreptatea este preferată primejdiei — atît pe plan teoretic cît și în politica economică. Numeroși teoreticieni, economiști, personalități financiare burgheze nu mai consideră inflația ca un rău absolut. În anumite limite ea este considerată ca un rău acceptabil, ca un rău necesar, sau chiar ca o stare normală de sănătate a economiei.

Economistul francez A. Kéréver exprimă această idee în termenii următori : „O urcare de prețuri moderată, comparabilă cu cele constatate în alte țări occidentale. Autorii califică această urcare de prețuri lentă și continuă ca «inflație tîrîtoare» sau «inflație de prosperitate». Noi o vom numi inflație modernă" [1]). Profesorul S. Sehlichter de la Universitatea Harvard consideră că „o inflație moderată de 2% anual este necesară și acceptabilă pentru a asigura creșterea economică și folosirea mîinii de lucru [2]). Alt cunoscut teoretician american, P. Samuelson, se alătură acelorași tendințe : „În perioada de inflație moderată, roțile economiei productive sînt bine unse și producția totală crește... absența oricărei coborîri de prețuri după cel de-al doilea război mondial constituie poate un simptom al faptului că economiile mixte contemporane (denumirea dată de autor capitalismului monopolist de stat — M.O.) nu mai acceptă să tolereze perioade îndelungate de proastă vînzare, șomaj, și scăderi de prețuri" [3]). C. Chamfort, directorul revistei „Hommes et Techniques", scrie : „Este un obicei la modă de a intona cîntece de bravură împotriva inflației. Această atitudine este nerealistă pentru un industriaș, deoarece problema are un caracter mai global și pentru că observarea țărilor străine tinde mai repede să arate că soluția este coexistența între un ritm înalt de dezvoltare și o inflație controlată" [4]). În părerile sale nuanțate, Xenofon Zolotas ține să plaseze situația inflaționistă internă a unei țări într-un context de relativitate, în funcție de situația existentă în alte țări : „Echilibrul monetar și inflația sînt concepte relative aplicabile la situații variate care nu pot fi separate cu o linie riguroasă între stabile și inflaționiste... o țară în care mișcarea prețurilor pe ansamblu este în corespondență cu dezvoltarea similară din străinătate, fără o presiune din străinătate, poate fi considerată în principiu în echilibru monetar" [5]).

În practică, această idee a fost adoptată și în politica economică franceză : planul cincinal 1966—1970 enunță principiul că urcările de prețuri din Franța vor fi considerate ca primejdioase numai dacă vor fi pe o perioadă de cel puțin trei luni consecutive cu 1% mai mari decît cele din țările concurente.

Consecințele poziției teoretice semnalate n-au întîrziat să se manifeste puternic în domeniul finanțelor publice, al bugetelor. Se contestă cu vigoare de către unii autori că echilibrul bugetar este o condiție absolută a unei monede tari, sau că dezechilibrul bugetar, deficitul, ar fi în mod absolut o sursă a inflației. „Un buget excedentar nu este o garanție împotriva inflației, scrie economistul american H. Hazlitt. Aceasta a fost situația în anul fiscal terminat la 30 iunie 1951 cînd aveam o inflație substanțială în cadrul unui excedent bugetar de 3,5 miliarde dolari" [6]). După cum susține A. Kéréver „Deficitul bugetar nu se traduce în mod fatal printr-un exces al cererii față de ofertă" [7]).

Dar, de la această atitudine ambiguă față de echilibrul bugetar, unii autori nu ezită să treacă la poziții diametral opuse celor clasice. Se reabilitează deficitul bugetar sub numele de „deficit sistematic", ceea ce are drept consecință o critică incisivă a excedentului bugetar. „Teoriile moderne ale finanțelor publice, scrie M. Duverger, profesor la Facultatea de drept și științe economice din Paris, nu mai admit caracterul sacru al echilibrului bugetar. Excedentele bugetare au inconveniente destul de grave. Sumele tezaurizate sînt sustrase economiei și ajung să sterilizeze o parte a puterii de cumpărare, frînînd economia. Ar fi fost de preferat să servească economiei pentru creditarea investițiilor" [8]).

În politica economică mulți teoreticieni burghezi, publiciști și practicieni susțin că echilibrul bugetar nu concordă totdeauna cu echilibrul economic, ba chiar că poate veni în contradicție cu acesta. Ideea apare într-un raport al OCDE asupra economiei R. F. a Germaniei : „Prin considerarea bugetului numai din punct de vedere al echilibrului propriu-zis, un guvern riscă să se priveze de posibilitatea de a crea un climat economic care să asigure stimularea simultană a dezvoltării și stabilității". Comentînd această poziție, cronicarul revistei „Entreprise" scrie : „Acest mod de a aborda problema echilibrului bugetar este sănătos. Echilibrul conturilor nu este un scop suficient prin el însuși. Aș trebui ca noi, în Franța, să medităm activ asupra atitudinii OCDE" [9]).

Evoluția economiei din țările vest europene arată în adevăr o permanentizare a stării de inflație, manifestată printr-o creștere continuă a prețurilor. Între 1953 și 1963 evoluția deprecierii monedei naționale în S.U.A., R.F.G. și Franța s-a manifestat ca un fenomen neîntrerupt, ritmul anual de depreciere fiind respectiv de 1,3%, 1,8% și 4%.

Între 1961 și 1966 deficitul bugetar a fost în S.U.A. cronic, variind între 3,4—8,2 miliarde dolari anual. În Franța, între 1956 și 1964, timp de trei ani bugetul a fost ușor excendentar (1959, 1960, 1964), în restul anilor fiind deficitar. Starea inflaționistă tinde să devină o stare „normală" a țărilor capitaliste vestice, care par a se inspira din teza lui J. M. Keynes : „O țară bogată poate avea o monedă foarte rea și o țară săracă — o monedă foarte bună".

Chiar dacă inflația constituie o realitate, nu înseamnă că o monedă slabă și inflația constituie baremul sănătății unei economii. Este adevărat că în anumite perioade într-o serie de țări capitaliste starea de ușoară inflație a coincis cu o creștere a produsului național brut, dar azi multe țări capitaliste cu stare inflaționistă cronică constată o încetinire a ritmului lor de creștere și sînt silite să observe că „relansarea" economiei nu se poate obține nici cu deficit bugetar nici cu „inflație modernă". Revederea critică a teoriilor „inflației moderne" pare a fi de actualitate printre economiștii burghezi. Realitățile tind să indice limitele obiective de care se lovesc rețetele care supraestimează rolul **politicii** economice a statului burghez și diminuează importanța cerințelor **legilor** economice.

M. OPRIȘAN

[1]) André Kéréver : **L'inflation d'aujourd'hui**, Les éditions ouvrières, Paris 1964.
[2]) Citat după cartea lui H. Hazlitt : **What You Should Know about Inflation** Ed. D. Van Nostrand Company Inc. Princeton New-York, 1965
[3]) P. Samuelson : **L'Economique** Edit. Armand Colin, Paris 1964.
[4]) HOMMES ET TECHNIQUES. nr. 267/1967.
[5]) Xenophon Zolotas **Monetary Equilibrium and Economic Development**, Ed. Princeton University Press Princeton — New Jersey, 1965.
[6]) H. Hazlitt — op. cit.
[7]) A. Kéréver — op. cit.
[8]) M. Duverger **Finances Publiques**, Ed. Presses Universitaires de France, Paris, 1965.
[9]) „Entreprise" nr. 608/4 mai 1967.

CONSECINȚELE INCERTITUDINII PLANULUI ÎN TRANSPORTUL FLUVIAL

(Urmare din pagina 4)

de suficiente resurse materiale care să satisfacă la timp și în condiții optime cererile beneficiarilor. Aceasta presupune însă evitarea vîrfurilor de trafic prin respectarea ritmicității depunerii mărfurilor.

În fiecare lună, planul operativ de transport întocmit la cererea beneficiarilor poartă specificația: mărfurile au fost eșalonate din oficiu întrucit din partea expeditorilor nu au participat delegații prevăzuți de H.C.M. 57/1952. Oare să fie posibil ca noi să cunoaștem mai bine decît beneficiarii noștri care sînt cantitățile necesare de transportat decadal și în ce decadă au nevoie de o anumită parte din cota lunară? Evident că nu, fapt dovedit incontestabil și de staționările în așteptarea încărcării, întrucît beneficiarii nu au fost pregătiți pentru expedierea mărfurilor. Este de aceea necesar ca ministerele economice, beneficiare de prestații, prin unitățile economice subordonate, să colaboreze strîns cu întreprinderea noastră pentru a coordona posibilitățile de trafic cu necesarul de transport.

● *Acte normative depășite*

De regulă, toate actele normative privind planificarea operativă a transporturilor reflectă condițiile de timp și de loc în asigurarea executării îndeplinirii planului. Practica în relațiile cu diverse organizații economice și întreprinderi reclamă actualizarea și îmbunătățirea metodologiei de planificare operativă stabilită prin H.C.M. 57/1962 și instrucțiunile de aplicare a prevederilor acestuia. În acest sens, credem că sînt necesare, la nivel central, reglementări privind: determinarea necesarului anual de transportat; întocmirea planului operativ trimestrial și lunar pe diverse trepte ierarhice; modalitatea colaborării directe între executantul și beneficiarul prestației. Astfel de reglementări, ca și alte îmbunătățiri ale metodologiei de planificare operativă ar fi de natură să contribuie la creșterea eficienței în domeniul transportului pe apă.

Planul operativ al porturilor, care prevede, printre altele, încărcarea la vagoane a mărfurilor în trafic, nu corespunde nici pe departe cu planul volumetric de care dispun stațiile C.F.R., fiind de regulă cu mult mai mare. Astfel de necorelări provoacă mari imobilizări în circuitul rapid al mărfurilor prin port și scot din activitatea productivă importante resurse materiale. Spre exemplu, în luna martie a acestui an, prin portul Orșova-Cerna nu au putut fi traficate circa 7 000 tone cărbuni, dat fiind că în planul volumetric al stației C.F.R. Orșova erau prevăzute numai 3 000 tone. Consecințele au decurs în lanț: de la imobilizări de circa 370 zile-navă a unui mare număr de nave, la plăți din lipsă de activitate de peste 6 mii lei și pînă la neîncasarea de venituri din trafic de peste 70 mii lei. Asemenea efecte, aplicate la proporția în care se produc astfel de anomalii, sînt suficient de concludente, pentru a ne da seama ce pierderi considerabile au loc nu numai la nivelul unităților transportatoare, dar și la cel al destinatarului, din cauza întîrzierii aducerii mărfurilor.

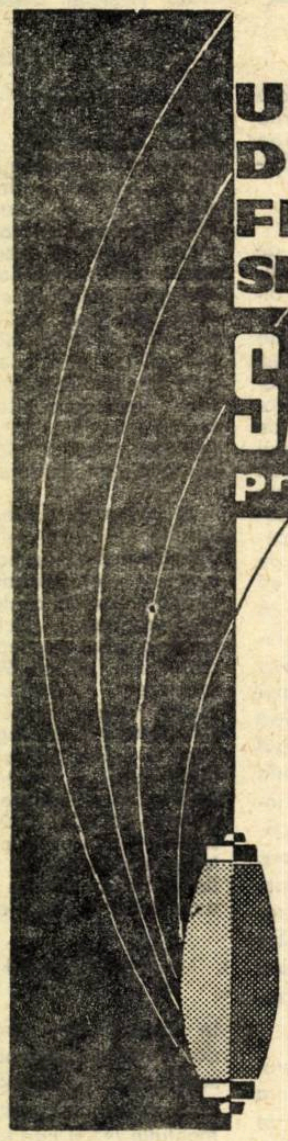

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI produce

● **RELON, fire și fibre poliamidice și**
● **MELANA, fibră poliacrilonitrilică.**

RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente: Fire textile continui de tipul mătăsii ● Fire supraelastice ● Fire voluminoase ● Fire tehnice pentru utilizări speciale ● Fire de pescuit ● Corzi pentru perii ● Fibre textile de tipul linii sau bumbacului ● Granule pentru industria maselor plastice.

MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt: fibre pentru țesături; pale pentru tricotaje.

Uzina produce de asemenea: Ciclohexanol ● Ciclohexanonă ● Sulfat de hidraxilamină ● Caprolactamă ● Nitril acrilic ● Fosgen ● Carbonat de etilenă ● Sulfat de amoniu

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

produce:

● rulmenți radiali și axiali cu bile
● rulmenți radiali cu role cilindrice
● rulmenți oscilanți cu role butoi
● rulmenți de construcție specială.

Întreprinderea 6 MARTIE Timișoara

LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMENZI:

radianți industriali cu raze infraroșii, utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate, fără posibilitatea de instalare a altor surse de căldură.

Sînt livrați în baterii de N elemente, după comandă.

UZINELE CHIMICE TURDA

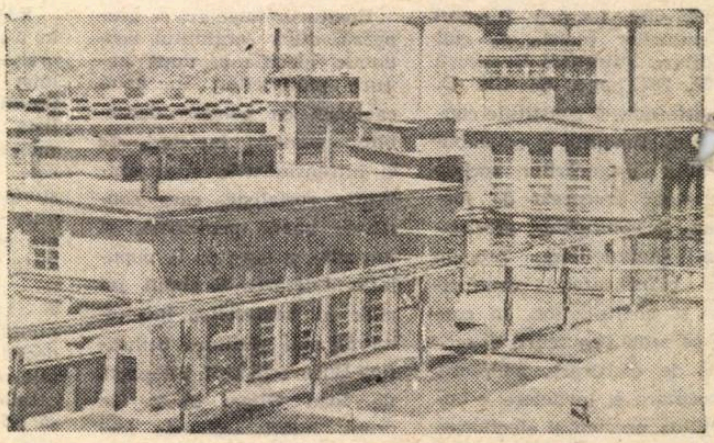

● **PRODUSE CLORO-SODICE:**
- hidroxid de sodiu leșie
- acid clorhidric soluție 32%
- acid clorhidric pro analisi
- clorură de var
- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- sodă caustică tehnică 98–99%

● **INSECTICIDE CLORURATE:**
- detexan
- hexaclorciclohexan

● **PRODUSE CLORURATE:**
- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- clorură ferică

● **MASE PLASTICE:**
- policlorură de vinil suspensie și emulsie

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție:
- hidroxid de calciu (șlam)

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul destacere, telefon 1910–1911–1912, interior 157.

I.I.L. SLOBOZIA

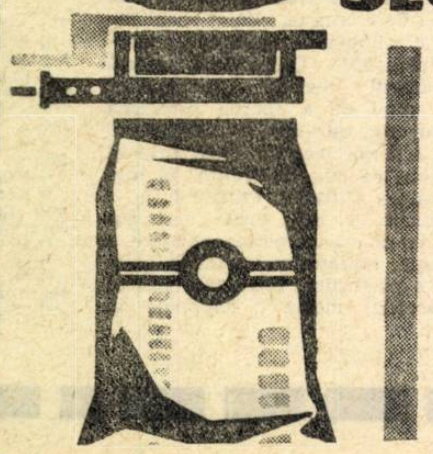

EXECUTĂ ȘI LIVREAZĂ pe bază de comenzi ferme:
● **SCUTURĂTOR PNEUMATIC PENTRU SACI,** necesar în ramura alimentară

FABRICA CHIMICĂ MĂRĂȘEȘTI

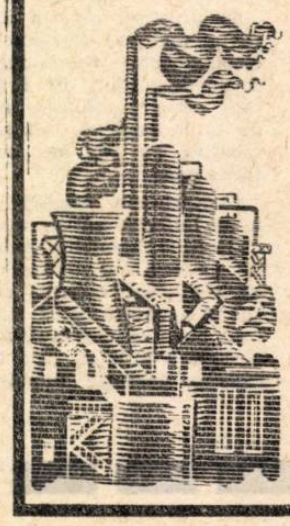

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ următoarele produse pe bază de contracte:
- Clei de oase;
- Clei de piele;
- Gelatină industrială;
- Grăsime de oase;
- Grăsime de piele;
- Spumogen lichid și praf;
- Cărbune animal tehnic;
- Mangal din coji de nuci;
- Ulei de oase;
- Făină de oase calcinate;
- Fosfat tricalcic alimentar;
- Lacuri, vopsele, emailuri.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

„INDUSTRIA ȘTIINȚIFICĂ“

REFERINDU-SE la importanța procesului de înnoire a întreprinderilor și la relațiile create în acest proces între oamenii din întreprinderi, în special între cadrele științifice, ziarul publică următorul articol, în care analizîndu-se industria din punct de vedere al atitudinii față de înnoire se arată că pot fi identificate trei categorii :

„Industriile în care se fac inovații, adică acelea care acționează în domenii în care învechirea produselor este rapidă și cererea pieței în continuă evoluție este atît de puternică, încît reînnoirea produselor se face în mare parte prin invenție. Există domenii în care industriile de acest gen sînt numeroase, ca industriile legate de electronică, chimie organică, energie nucleară, cercetările spațiale, instrumente etc.

— **Întreprinderile inovatoare,** în care inovația este mai mult decît orice, un proces de îmbunătățire tehnologică, calitativă, estetică, economică a produsului. Din această categorie face parte majoritatea industriilor, cea a bunurilor de consum și a mijloacelor de producție.

— **Întreprinderile statice,** cele în care nu există proces de inovație, adesea din cauza incapacității conducătorilor sau a caracterului static al pieței, dar în multe cazuri datorită felului de instalație care nu permite să se facă altceva decît același produs și într-un anumit mod. Să ne gîndim de exemplu la o fabrică de ciment : pregătirea materiei prime, cuptorul, ambalajul. Modificările înseamnă aruncarea la lada cu gunoi a instalației.

Firește, clasificarea trebuie considerată ca o indicație generală pentru că, în orice industrie ar trebui să coexiste toate cele trei aspecte : cel inventiv pentru progresul și extinderea pe piețe noi și dificile, cel înnoitor pentru consolidarea propriei piețe, cel static pentru acele părți ale instalației care cer să fie amortizate înainte de a fi înlocuite prin altele noi. Predominarea aspectului inventiv determină capacitatea unei întreprinderi de a fi cu adevărat de avangardă.

Ce este așadar industria științifică ? Părerea noastră este următoarea : **se poate numi științifică industria care, acționînd în sectoare avansate din punct de vedere tehnic și în rapidă evoluție, are o atitudine predominant inventivă.** Aceasta nu poate fi decît rezultatul **unui înalt conținut de cercetare și adesea nu numai de cercetare tehnologică, ci și de cercetare de bază.** Dar numai de cercetare ? Cercetarea nu este suficientă. Am mai vorbit despre necesitatea interacțiunii între grupurile de marketing, cercetare, aplicare, dezvoltare, inginerie. Se impune o nouă structură a întreprinderilor, dar și stabilirea de noi relații între oamenii din întreprinderi, îndeosebi în cele care sînt științifice.

Recent, inginerul Sergio Descovici, conducătorul laboratorului uzinelor „Olivetti“, vorbea despre o autoritate tehnico-științifică :

Îmi place mult definiția «autoritate tehnico-științifică», deoarece, într-adevăr, programul, temele de cercetare și dezvoltare ale întreprinderii, obiectivele tehnico-științifice sînt cele care determină relațiile dintre grupuri și oameni, cu o deplasare treptată a conducerii pe măsură ce programul se înfăptuiește. La început este determinată expunerea de motive (marketing tehnico-științific), apoi munca instalațiilor și a creierilor în jurul ideii (cercetarea), apoi crearea și studierea prototipului și a aplicărilor sale (dezvoltare și aplicare), apoi funcționarea instalațiilor pentru a face produsul (grupul de inginerie). Conducerea se deplasează de la un grup la altul,

CORRIERE DELLA SERA

dar spiritul de colaborare și de muncă de grup trebuie să predomine în proporție egală. De la caracterul generic al expunerii de motive de la început, se trece treptat la concretizarea precisă a inginerilor care fac mașinile, cu o **hotărîre care crește treptat și care nu trebuie tulburată.** Autoritatea ierarhică are domeniul său de acțiune în activitățile productive, care trebuie să fie rigid organizate, determinate de concepții de randament economic și de productivitate maximă. Aici concepțiile sînt precise și ierarhiile clare și bine definite.

Se impune o nouă schemă de organizare a întreprinderii care să țină seama de acest nou gen de relații.

În întreprinderea pe care o conduc **am aplicat de ani de zile o organigramă care este prezentată schematic în desenul alăturat.**

Principiul de autoritate tehnico-științifică se aplică sectorului superior, concepția de autoritate ierarhică sectorului inferior. Trebuie să menționăm mișcarea circulară a ideilor și a informațiilor ; la stînga, între marketing, cercetare și aplicații-dezvoltare, la dreapta între acest ultim grup și inginerie. În ultimul cerc, ca rezultat al hotărîrii majore a te-

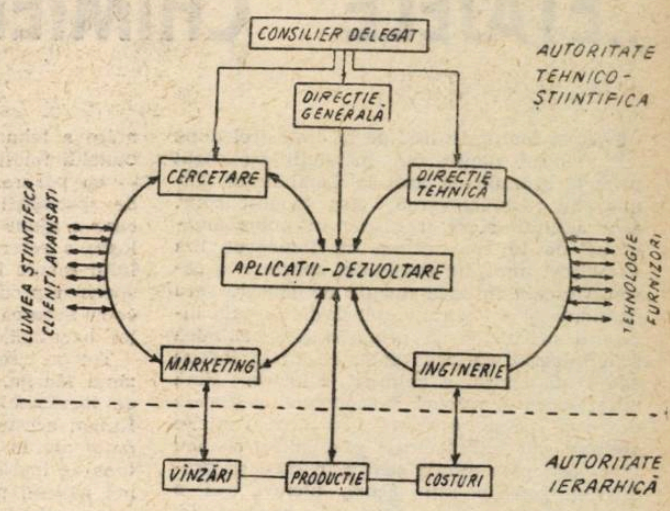

Schema de organizare a unei întreprinderi industriale în care cercetarea este de primă importanță

melor, este inserată conducerea tehnică. Marketing-ul comunică și cu birourile de vînzare cărora le dă și de la care primește : dezvoltarea comunică cu producția căreia îi dă programele și indicațiile amănunțite despre bunurile pe care trebuie să le producă ; ingineria comunică cu biroul de prețuri pentru îmbunătățiri impuse de experiența prețurilor de producție. Este interesant de văzut cum cercul din stînga este în contact permanent cu lumea științifică și cercetarea universitară și îndeosebi cu clienții și cu piața pentru menținerea nivelului și cercetarea expunerii de motive ; în timp ce grupul din dreapta este în contact cu tehnologia și furnizorii pentru informațiile necesare celei mai bune desemnări a produsului și pentru construirea de mașini avansate din punct de vedere tehnic.

Trebuie ca conducătorii noștri de industrii să înțeleagă spiritul nou care trebuie să cuprindă întreprinderile pentru a le putea ridica la nivelul de industrii europene și mondiale, adică în mod automat la nivelul «industriilor științifice» deoarece, la acest nivel se ajunge — și îndeosebi se rămîne — prin multă muncă de cercetare“...

DECALAJUL TEHNOLOGIC ESTE ȘI UN EFECT, NU NUMAI O CAUZĂ

REVISTA publică în ultimul său număr concluziile unui raport aparținînd lui Serge A. Birn Inc. Co. **din S.U.A. și care se ocupă de cauzele decalajului tehnologic dintre Europa și S.U.A. Dintre acestea fragmentul reprodus de noi tratează cîteva deficiențe constatate în organizarea întreprinderilor europene.**

„Cheltuielile reale cu mîna de lucru în țările industriale europene sînt aproape aceleași ca în S.U.A. dacă se ține seama nu numai de salarii și serviciile sociale, ci și de productivitate și tehnologie. Astfel cheltuielile medii cu mîna de lucru sînt în Franța ușor deasupra nivelului american, iar cele din R.F.G. și Marea Britanie cu puțin sub acesta.

● *O forță de muncă necorespunzător întrebuințată*

Mîna de lucru europeană dispune, în mare parte, de o calificare înaltă, dar se întîmplă deseori ca utilizarea acestei calificări să fie contrară cerințelor productivității, ceea ce nu face decît să agraveze lipsa de mînă de lucru calificată care continuă să se facă simțită.

Unul din principalii factori ai unei mai scăzute productivități în Europa este **utilizarea puțin rentabilă a forței de muncă în serviciile anexe și în producția de serie mică,** caracteristică uzinelor europene. Serioase îmbunătățiri sînt necesare în ce privește metodele, timpul și simplificarea lucrului. În această ordine de idei e semnificativ că inginerii de metode, care joacă un rol atît de important în productivitatea industrială în Statele Unite, sînt rari în Europa. Pe de altă parte, **inginerii europeni primesc o formație mai mult științifică decît tehnică. Ei abordează rareori problemele producției într-un mod atît de realist și de direct ca omologii lor americani, dar ei sînt cu mult mai calificați decît aceștia din urmă pentru lucrările de cercetare...**

● *Serviciile anexe costă scump*

Cadrele medii europene nu sînt atît de sensibile ca confrații lor americani la problemele de timp, de metode și de preț de cost. Căutarea de economii ar trebui să țintească mai puțin locurile de producție care sînt deja eficiente **și mai mult funcționarea serviciilor administrative, minuirea, utilajul, magazinajul, întreținerea etc. Costul acestor operațiuni industriale anexe și administrative, altădată greu de cifrat, poate fi acum redus destul de ușor, grație noilor metode de măsură și control.**

Raportul afirmă că într-o mare uzină tipic europeană, bine organizată, de exemplu constructoare de automobile sau de aparate electrocasnice, «pot fi realizate economii de douăzeci de ori mai importante decît în atelierele de fabricație. De fapt atelierele de fabricație sînt în general deja bine organizate».

Raportul susține că existența decalajului tehnologic nu poate fi pusă la îndoială, dar că, cu excepția sectoarelor de virf, ca cel al calculatoarelor, navigației spațiale, construcției aeronautice, microelectronicii, slăbiciunea tehnologică a

L'USINE NOUVELLE

Europei ar fi consecința inevitabilă a unei productivități“ insuficiente, care subminează vitalitatea industriei și o împiedică să adune vastele capitaluri necesare pentru ameliorarea tehnologiei“...

Trebuie să punem boii înaintea carului, și nu carul înaintea boilor, ca acum «Decalajul tehnologic» nu este o cauză primordială: el însuși este rezultatul unui alt fenomen, și trebuie să admitem ceea ce este evident“.

Tabelul comparativ al cheltuielilor unitare reale de forță de muncă în trei țări vest-europene și în S.U.A.

(în dolari și în %)

Indicatorii	S.U.A.	R.F.G.	Franța	Anglia
Salariul mediu orar în industrie (aprilie 1966)	2,70	1,15	0,97	1,26
Sarcini sociale	0,54 (20%)	0,54 (47%)	0,67 (69%)	0,18 (14%)
„Costul“ orar total al muncitorului	3,24	1,69	1,64	1,44
Productivitatea muncitorului *)	100%	63%	58%	53%
Pierderea orară datorită productivității mai scăzute	—	0,99	1,19	1,28
„Costul“ orar (real) în funcție de productivitate și ținînd seama de nivelul tehnic	3,24	2,68	2,83	2,72
„Costul“ orar (real) în funcție de productivitate și nivelul tehnic :				
— nivel tehnic de 70%	—	3,83	4,03	3,88
— nivel tehnic de 85%	—	3,15	3,33	3,20
— nivel tehnic de 100%	3,24	2,68	2,82	2,71

*) calculată ținînd seama de efort, folosirea efectivă a timpului, metode. Nu ține seama de nivelul tehnic.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

JAPONIA : SEMNE DE „SUPRAÎNCĂLZIRE“

LA 1 septembrie a intrat în vigoare în Japonia noua rată a scontului – de 5,84% –, urcată cu 0,365% față de nivelul de pînă acum. Măsura era așteptată de cîtva timp, dată fiind situația conjuncturală.

Evoluția economiei japoneze a contrastat tot mai net, în ultimele luni, cu tendințele de stagnare sau recesiune înregistrate în Europa occidentală și America de Nord. După o perioadă de încetinire simțitoare a activității, creșterea a fost reluată anul trecut în ritm susținut în Japonia. Cele mai recente informații arată că indicele producției industriale și miniere al Ministerului Comerțului Exterior și al Industriei (1960 = 100) a ajuns în iunie 1967 la 231,7 (după eliminarea oscilațiilor sezoniere).

De cîteva săptămîni se accentuează însă în Japonia temerile că conjunctura se apropie de stadiul „supraîncălzirii“, adică al posibilității unei prăbușiri brutale. O anchetă a Biroului de planificare economică arată că în semestrul II, investițiile de capital private vor reprezenta 1,65 miliarde yeni, adică vor fi cu 11,1% mai mari decît în primul semestru. Impulsurile provenite din puternica activitate de investiții a întreprinderilor private sînt însoțite însă în prezent de o anumită reducere a intrării de noi comenzi în ramuro construcției de mașini. Slăbirea cererii de utilaje din partea industriilor chimică, a hîrtiei, a combustibililor minerali, a extracției cărbunelui și a energiei electrice a redus aceste comenzi în mai cu 12,6%. Pe de altă parte, s-au înregistrat rezultate nefavorabile în domeniul exportului, legate între altele de tendințele depresive din economia cîtorva parteneri comerciali principali ai Japoniei. În aceste împrejurări, relatează **Neue Zürcher Zeitung,** autoritățile înclină tot mai mult să creadă că echilibrul conjunctural pare amenințat și că ar trebui luate măsuri de temperare.

Conducerea Băncii Japoniei a declarat că trebuie să se ia în considerare măsuri pentru restrîngerea creditului, inclusiv ridicarea ratei scontului, dacă se menține ritmul actual de expansiune. S-a arătat că ar fi de preferat măsuri mai puțin drastice, eventual restricții pe care să și le impună de bună voie întreprinderile – de exemplu în materie de investiții. Guvernatorul Institutului de emisiune a adresat un apel celor mai mari zece bănci comerciale, cerîndu-le să restrîngă volumul creditelor acordate industriei. Ministerul Finanțelor intenționează să reducă în a doua jumătate a anului fiscal cheltuielile publice. Printre indiciile pe care se sprijină această orientare se numără și creșterea rapidă a circulației fiduciare. La sfîrșitul lunii iunie aceasta se afla la un nivel cu 15,6% mai ridicat decît în aceeași perioadă din 1966.

Ministerul Comerțului Exterior și al Industriei s-a pronunțat totuși împotriva unei limitări a investițiilor, motivîndu-și poziția prin necesitatea ca economia să-și mărească mai departe competitivitatea avînd în vedere și perspectiva unei apropiate liberalizări a importului de capital în Japonia

Rezultatele considerate nefavorabile ale economiei japoneze în domeniul comerțului exterior sînt de dată ceva mai veche decît actualele fenomene de „supraîncălzire“. În iunie balanța comercială s-a încheiat cu un sold activ de 77 milioane de dolari, dar cheltuielile la capitolul „invizibile“ au depășit încasările cu 120 milioane de dolari. În primul semestru al anului balanța de plăți a Japoniei a fost deficitară în fiecare lună, încheindu-se în iunie cu un pasiv de 51 milioane de dolari. Ministerul Finanțelor evaluează pasivul posibil pe acest an la circa 500 milioane de dolari. În primele șase luni ale anului trecut se înregistrase un excedent de 50 de milioane de dolari.

Însemnări din R. P. Bulgaria

„ETAJELE" CHIMIEI

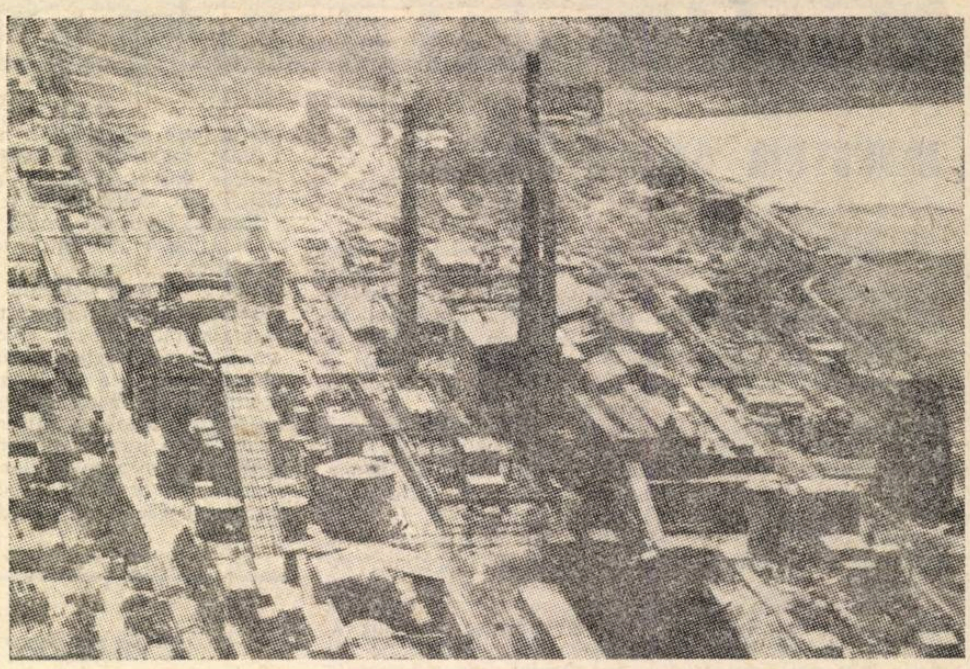

Uzinele chimice „Karl Marx" din Devnia.

LA 18 februarie 1952 pe la orele trei după miezul nopții din instalații au căzut primele granule de azot la Combinatul chimic din Dimitrovgrad. Așa modest spus, fără cuvinte alese, regăsesc în notes amănunte de la convorbirea cu inginerul Ilia Karadjov, unul din sutele de „martori" a căror oboseală în acea noapte de făurar, era dominată și categoric respinsă de bucuria începerii producției la prima unitate chimică din Bulgaria. Cu acea dată, de altfel, începe adevărata istorie a chimiei bulgare. Pînă atunci această ramură a economiei naționale din țara vecină, și prietenă, o formau micile ateliere sau intreprinderi răspîndite, cu sau fără rost, prin cîteva centre în care se produceau vopsele sau lacuri, uleiuri sau o gamă restrînsă de articole de parfumerie. Ca volum global, înseși statisticile vremii prezintă ca producție record circa 3000 tone anual de substanțe chimice elementare. Cifra nici nu necesită comentarii. Ea însă ne înlesnește comparații cu realizările din ultimul deceniu și jumătate, cu preocupările actuale și de perspectivă.

Revenind în orașul tineretului, așa cum i se mai spune Dimitrovgradului, se remarcă cu ușurință, din contactul cu localnicii, că mîndria lor justificată este combinatul de pe poarta căruia, cei peste cinci mii de muncitori trimit economiei naționale aproape 40 de produse chimice, în majoritatea lor destinate agriculturii. De cînd i s-a pus temelia, combinatul supranumit „uzina belșugului" a fost continuu extins, etapele corespunzînd ultimelor 3 cincinale. Acum, în circa 60 de zile, aici se produce o cantitate de îngrășăminte azotoase egală cu producția anului 1958. Despre toate aceste trepte ale avîntului stau mărturie „Ordinul Gheorghi Dimitrov" precum și faptul că pentru a 12-a oară consecutiv, steagul de fruntaș național în această ramură îl dețin chimiștii din orașul tineretului.

ORGANIZAREA științifică a producției și introducerea progresului tehnic sînt acum preocupări majore care stau în atenția unui colectiv compus din specialiști și muncitori cu înaltă calificare. Realizarea unor noi metode pentru obținerea acidului oxalic, a pirosulfitului de natriu sau modernizarea unor instalații sînt cîteva dintr-un grup de teme în studiu. La această mare unitate, într-un stadiu avansat se află procesul de înnoire a tehnologiei, în sensul înlocuirii cărbunelui folosit în prezent ca materie primă — cu păcura. De asemenea, același colectiv de specialiști și muncitori cu înaltă calificare a ajuns la concluzia că punerea în valoare a rezervelor interne și ridicarea nivelului tehnic în întreprindere ar contribui la sporirea productivității muncii cu 16%, ceea ce ar avea ca rezultat final dublarea volumului beneficiilor.

Tot pe baza rezervelor de cărbune din bazinul Marița, de cîțiva ani produce și uzina de îngrășăminte azotoase din Stara Zagora. Numai aceste două unități au dat economiei naționale în anul trecut peste 1,3 milioane tone de îngrășăminte minerale. Pe baza unor noi materii prime s-au creat și alte unități.

În Valea Devnia din estul țării bunăoară, cunoscută cîndva numai prin renumitele sale izvoare cu un debit mare de apă (6 000 metri cubi pe oră) s-a descoperit în adîncuri sare și calcar. Pe aceste meleaguri s-a ridicat cea mai mare fabrică de sodă din țară. Acum uzina produce aproape 20 de sortimente printre care clor, carbid, clorat de bariu, policlorură de vinil etc. Pentru a crea o imagine sumară a capacității de prelucrare, e suficient să amintim că numai într-o oră, în procesul de producție se consumă 300 metri cubi soluție de sare saturată, 50 tone calcar și două mii de metri cubi apă.

Dar cea mai nouă materie primă descoperită și valorificată este gazul metan. Pe baza lui, la Vrața, de cîteva luni a început să producă un nou combinat și primul de acest fel în țară. Producția sa anuală este proiectată la 400 mii tone amoniac, cantitate care prelucrată în alte instalații ale combinatului va da 600 mii tone carbomidă și 200 mii tone apă amoniacală — produse destinate exclusiv agriculturii.

Un loc de seamă în chimia Bulgariei îl deține combinatul petrochimic de la Burgas care prelucrează țițeiul din import. Această impunătoare unitate industrială se extinde, încît potrivit prevederilor, în 1970 va prelucra circa 5 milioane tone țiței și derivate de importanță hotărîtoare pentru dezvoltarea producției de mase plastice și a ramurii chimice în general.

ÎN ACTUALUL cincinal (1966—1970) preocupările specialiștilor bulgari sînt îndreptate spre dezvoltarea în continuare a chimiei, dar în special a sintezei organice. Ca volum global s-a stabilit ca producția să crească de peste trei ori față de realizările cincinalului anterior. Într-un ritm sporit se prevede creșterea producției de îngrășăminte minerale. Darea în exploatare a unor noi capacități va permite ca în acest an agriculturii țării să-i fie repartizate 2,2 milioane tone îngrășăminte, adică cu 27% mai mult față de 1965.

Schimbările care urmează să se facă simțite în ramura chimiei, ca urmare a dezvoltării industriei petroliere în principal, se prevăd de pe acum și prin construcțiile în curs de executare, de la Iambol, Sviștov și Vidin, ale căror produse finite ca fire și fibre sintetice, anvelope și altele, vor diversifica gama produselor existente.

Sarcinile de sporire a producției în industria textilă bunăoară, au impus și căutarea unor noi rezerve de materie primă. Pe bază de calcule, economiștii și specialiștii au demonstrat necesitatea și totodată posibilitatea creării unui raport mai bun între consumul de fibre naturale și artificiale, precum și între cantitățile importate și producția proprie.

Ca urmare, în actualul plan cincinal s-a stabilit ca producția de fibre artificiale numai în industria textilă să crească de la 21% în 1965 la 38—40% în 1970. Pe linia acestor indicații se va înscrie în curînd combinatul de fibre poliesterice de la Iambol. Aici a și fost dată în exploatare o stație experimentală în care se desfășoară o intensă activitate de cercetări științifice și se pregătesc viitorii muncitori. La noua construcție se execută în prezent lucrări de finisaj și montarea ultimelor instalații în vederea începerii probelor tehnologice. Combinatul este proiectat la o capacitate anuală de 12 mii tone fibre poliesterice.

DIN toate produsele sintezei organice o aplicare largă continuă să o capete masele plastice. Producția acestora a crescut de la 7347 tone în 1961 la circa 32 000 tone în 1965. Numai de la începutul anului și pînă în prezent a început producția de serie a cîtorva noi sortimente. Așa de exemplu la combinatul chimic din Dimitrovgrad a început producția cleiului de carbomid formaldehidă care se utilizează în industria prelucrării lemnului, la fabricarea placajului și plăcilor aglomerate; la Reka Devnia a intrat în exploatare uzina de p.v.c. Noi produse se așteaptă de la combinatul petrochimic din Burgas: polietilenă de presiune joasă și de presiune înaltă — produse care vor avea o largă întrebuințare. Își dezvoltă producția uzina „Peter Karamincev" din orașul Russe care produce dunapren — un produs care înlocuiește arcurile de oțel de la tapițeria de mobilă; tot din el se pot face perne, jucării de copii, articole de baie și alte articole casnice. În magazine sînt deja covoare sintetice, țevi, piei artificiale, îmbrăcăminte de protecție etc.

În al cincilea cincinal se prevede o sporire sensibilă a producției maselor plastice și rășinilor sintetice care în 1970 trebuie să ajungă 105 000 tone.

Industria chimică, deși tînără în țara vecină și prietenă, se afirmă tot mai mult în economia națională. „Armata" de laboranți și diverși specialiști, deja creată, a acumulat o bună experiență. De la primele creații și bucurii sau de la nivelul succeselor dobîndite, proiectanții privesc cu firească încredere sarcinile de mîine, viitoarele „etaje" ale chimiei pe schițele-proiect, de a căror realizare, alături de ei, chimiștii, se va bucura întregul popor.

Const. LINTE

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● S-au încheiat contracte pentru exportul următoarelor produse românești: **5 800 de electromotoare în R.F.G., Elveția, Belgia și Italia; 5 000 de tone de rezervoare pentru gaze lichefiate în U.R.S.S.; hîrtie Kraft (diverse sortimente) în Liban și Iran; împletituri din papură, foi de porumb și răchită în R.F.G., Franța și Olanda.**

● Au fost expediate la export: **55 de strunguri universale (SN-400) și 25 de mașini de găurit (G 25) în R.D.G.; 216 tractoare (U-655 și U-450) în Iran; 233 de autocamioane (SR-132 și SR-113) în R.P. Chineză; 200 de remorci basculante (RBL-4) în R.P. Ungară; 26 de selectoare (SU-4) în R.P. Bulgaria; 100 de pluguri (PP-3-30 M) în Iran; o instalație de foraj (T-50 B), un agregat de cimentare și alte diverse materiale pentru exploatarea unor zăcăminte de săruri potasice în Pakistan; 9 350 de tone de porumb în Anglia; 25 370 tone de grîu în R.A.U. și Brazilia; 42 000 de tone de ciment în R.S.F. Iugoslavia, R.S. Cehoslovacă și R.P. Ungară; 378 de tone de policlorură de vinil, 15 tone de polietilenă prelucrată, 13 tone de polistiren, 14 100 mp de covor p.v.c. pe suport textil în U.R.S.S.; 42 000 mp de tapet semilavabil în R.P. Ungară; 124 300 mp de geam mecanic tras, în R.S. Cehoslovacă, Austria, Italia, S.U.A. și Spania; 196 000 mp de geamuri laminate în R.S. Cehoslovacă, Italia, Olanda, Ghana, Turcia, Austria și R.F.G.; 45 de tone articole sanitare în R.P. Polonă; 400 de tone de ipsos, 3 250 de tone de piatră de gips, 2 100 mp dale de marmură concasată în R.P. Ungară; 400 mp de marmură plăci în Belgia; 28 mc de marmură blocuri în R.S. Cehoslovacă și Franța; 130 000 mp de carton asfaltat în R.P. Ungară și R.S. Cehoslovacă.**

● Din import au sosit: **1 500 de tone de laminate din Italia; 3 100 de tone de celuloză din S.U.A.; 9 550 de tone de minereu de fier din India.**

Note de drum din R. P. D. Coreeană

ITINERAR INDUSTRIAL

DINTR-O călătorie în R. P. D. Coreeană, cea mai persistentă impresie este activitatea clocotitoare a milioane de oameni muncind pentru a-și asigura o viață îmbelșugată și fericită. În uzine și pe ogoare, în universități și instituții, pretutindeni se muncește cu sentimentul îndeplinirii celei mai înalte îndatoriri.

Ca urmare a industrializării socialiste R.P.D. Coreeană a ajuns să dispună astăzi de o industrie modernă în numeroase domenii: siderurgie, metale neferoase, electricitate, cărbune, chimie, materiale de construcție, mașini-unelte, mașini grele, automobile, locomotive, tractoare, construcții navale, industria de apărare și altele.

Un rol de seamă în cadrul industrializării l-a avut și îl va avea și în viitor producția energiei electrice. Folosind atît resursele hidraulice cît și cele termice, Coreea populară produce peste 11,7 miliarde kWh, adică de 7 ori mai mult decît la sfîrșitul războiului — în 1953 — și dublu față de 1956. Mari hidrocentrale au fost construite sau sînt în curs de terminare, la Soopoong, Iangjiun, Boojun, Hochun, Kangee Youth etc. Planurile de dezvoltare prevăd ca la sfîrșitul acestui an producția de electricitate să ajungă la 17 miliarde kWh, terminîndu-se electrificarea tuturor așezărilor rurale.

O mare atenție se acordă electrificării căilor ferate. În cursul vizitei pe care am făcut-o la Uzina de locomotive electrice din Phenian am avut posibilitatea să cunosc felul în care energeticienii și feroviarii din R.P.D. Coreeană contribuie la accelerarea ritmului electrificării căilor ferate. Ei își propun ca în viitorul apropiat producția de locomotive electrice să crească de 1,5 ori, iar cea de vagoane de 2,5 ori. Muncitorii se străduiesc să-și ridice nivelul de pregătire tehnică, desfășoară o susținută mișcare de inovații. Dintre numeroasele proiecte de inovații și raționalizări înaintate de ei, începînd din 1962 și pînă în prezent, au fost introduse în producție un număr de 50.

Dovada spiritului creator al muncitorilor coreeni am avut-o și la Boukdjoung. În vasta sală a atelierului de motoare de la Uzina de construcții mecanice din Boukdjoung, am întîlnit un grup de muncitori care examinau cu atenție un motor Diesel. La prima vedere am crezut că sînt controlori de calitate, dar mai apoi am constatat că era vorba de fapt de o echipă de inovatori. Mi s-a spus că misiunea lor constă în aceea de a căuta noi procedee tehnologice raționalizate și de a inventa noi mașini cu mare randament în vederea dezvoltării producției și a îmbunătățirii calității produselor. Această echipă, condusă de Paik Keun Ou, cuprinde cinci muncitori cu o bună calificare.

Uzina produce un larg sortiment de mașini înzestrate cu motoare Diesel folosite pentru centralele electrice și instalațiile de irigații. Inovatorii, cu Paik Kuen Ou în frunte, joacă un rol important în producția acestor motoare Diesel compuse din piese multiple. Au inventat deja și introdus în producție numeroase mașini noi, de dimensiuni mici, care sînt foarte practice și dau un bun randament.

Am vizitat în cursul călătoriei prin R.P.D. Coreeană și complexul industrial de lîngă Phenian. Acesta este alcătuit dintr-o serie de localități apropiate între ele, plasate de-a lungul fluviului Daidong Kang, care a devenit astfel o arteră vitală pentru economia țării. Am petrecut cîteva clipe în mijlocul oțelarilor din Kangseung. La intrarea oțelăriei te întîmpină un panou mare pe care se poate citi: „Nouă reducere a duratei de elaborare a șarjelor!", „Inovație la secția de laminare!". Aceste cîteva cuvinte vorbesc despre rezultatele înregistrate de oțelarii din Kangseung, care se străduiesc să îndreptățească cinstea ce li s-a făcut, acordîndu-li-se steagul de echipă fruntașă.

Oțelăria de la Kangseung este una dintre cele mai mari din R.P.D. Coreeană. Ea a jucat un rol important în primii ani de construcție pașnică. Istoria uzinei pare aproape neverosimilă. Acolo unde nu mai rămăsese nimic se înalță acum o uzină modernă care produce sute de mii de tone de oțel. Aceeași renaștere a cunoscut-o după eliberare și uzina de mașini electrice de la Daian. Distrusă de anii războiului (1950—1953) ea a fost reconstruită ajungînd să producă astăzi transformatori de 50 000 kV, motoare pentru locomotive electrice, mari mașini electrice pentru centralele hidraulice și termice. La Daian funcționează și un Institut politehnic la care sute de muncitori ai uzinei urmează cursurile fără scoatere din producție.

Orașul Kiyang este leagănul primului tractor fabricat în R.P.D. Coreeană. Lucrul acesta se petrecea în octombrie 1958 cînd actuala uzină era un simplu atelier de reparații pentru utilaj agricol. Astăzi uzina cuprinde numeroase instalații automate și semiautomate, fiind considerată una din cele mai moderne întreprinderi ale R.P.D. Coreene.

Am făcut un scurt popas și pe litoralul estic al Coreei. În apele liniștite ale Oceanului Pacific se reflectă și aici ca într-o oglindă o parte din ceea ce oamenii Coreei socialiste au înfăptuit în decursul anilor. Fabrica de mașini Rionsan, Combinatul de îngrășăminte chimice, Întreprinderea piscicolă de la Wonsan etc. sînt rodul unei munci perseverente, plină de abnegație a mii de oameni pe care-i mobilizează idealurile nobile ale socialismului.

La sfîrșitul călătoriei mele am înțeles mai bine ce semnificație are acel grandios monument ridicat în centrul orașului Phenian, capitala țării și care reprezintă un cal înaripat, în plin avînt. Această imagine plastică, găsită și într-un străvechi basm popular coreean, este un simbol care sugerează avîntul ce a cuprins întreaga țară.

Părăsind R.P.D. Coreeană, prin geamul avionului care ne purta în înălțimea întinderilor albastre am mai privit o dată imensul șantier al unei țări în plin avînt constructiv.

Cristache MOCANU

În dezbaterea U.N.C.T.A.D.

MODIFICĂRI PE PIEȚELE PRODUSELOR DE BAZĂ

PE ordinea de zi a celei de-a cincea sesiuni a Consiliului pentru comerț și dezvoltare, care se încheie astăzi la Geneva, a figurat și discutarea unui studiu despre produsele de bază. Pînă la crearea UNCTAD, studiile asupra acestei probleme de mare însemnătate, în special pentru țările în curs de dezvoltare, erau elaborate de Departamentul afacerilor economice și sociale al O.N.U., pentru Comisia comerțului internațional cu produse de bază. Ultimul studiu astfel pregătit s-a ocupat de situația pe piețele respective în 1962. Comisia amintită a fost dizolvată în 1965 și funcțiile ei au fost transferate Comisiei produselor de bază a UNCTAD. În cadrul actualelor discuții de la Geneva a fost dezbătut primul studiu asupra acestei probleme elaborat în noile condiții — Etude de l'UNCTAD sur les produits de base, 1966 (*TD/B/C.1/23/Rev. 1*).

● Structurile producției

STATISTICA internațională a produselor de bază include în această categorie de mărfuri produsele alimentare și materiile prime industriale — de origine agricolă, minereuri și metale, materii sintetice, petrol. În tabelul nr. 1 se poate vedea structura producției totale a produselor de bază pe aceste grupe de mărfuri și totodată participarea țărilor în curs de dezvoltare. Variind de la o grupă la alta, această participare este cea mai scăzută la produsele prelucrării industriale — materii sintetice, oțel — și cea mai ridicată la petrol și produsele agriculturii. Țările capitaliste dezvoltate își sporesc de fapt ponderea pe piața produselor de bază, cum rezultă din

Tabel nr. 1

Producția produselor de bază în lumea capitalistă, 1965 (în miliarde de dolari)

	Total	Ponderea țărilor în curs de dezvol. %
Produse alimentare, băuturi și tutun (a)	58,0	54
Materii industriale :		
Agricole (b)	19,1	50
Minereuri și metale :		
Fier și oțel (c)	13,5	7
Metale neferoase (d)	6,4	25
Materii sintetice (e)	10,1	3
Petrol	16,9	64
Total :	124,0	44

a Grîu, cereale secundare, orez, zahăr, cafea, ceai, cacao, tutun.
b Bumbac, lemn, iută, fibre dure, cauciuc natural, materii grase.
c Minereu de fier în cazul țărilor în curs de dezvoltare, oțel în cazul țărilor capitaliste dezvoltate.
d Aluminiu, cupru, plumb, cositor și zinc.
e Cauciuc sintetic, fibre sintetice și artificiale și materii plastice.
Sursa : Etude de l'UNCTAD sur les produits de base, 1966, pag. 27.

ritmurile comparate ale exportului acestor produse. Între 1959—1961 și 1963—1964, ritmul mediu anual al exportului de produse alimentare a fost de 4,3% pentru țările în curs de dezvoltare și 6,8% pentru țările capitaliste dezvoltate ; la materiile prime industriale diferența a fost și mai mare — 2,1% și 4,8%. O devansare similară a țărilor în curs de dezvoltare a avut loc și între anii 1953—1955 și 1959—1961. Drept urmare, ponderea lor în exportul mondial de produse primare — fără combustibili — a scăzut de la 40,5% în anii 1953—1955 la circa 34% în perioada 1963—1964.

● Determinante ale exporturilor

PENTRU exportul de produse de bază al țărilor în curs de dezvoltare, țările capitaliste dezvoltate continuă să fie însă principalul debușeu. În ultimii ani, acestea absorb circa 3/4 din exporturile celor dintîi atît la produsele alimentare, cît și la materiile industriale. Aceasta are consecințe considerabile asupra însăși structurii exportului de produse de bază al țărilor subdezvoltate, prin factori examinați cu atenție în studiul UNCTAD.

Încasările totale din export ale țărilor în curs de dezvoltare au crescut în prima jumătate a actualului deceniu într-un ritm destul de rapid — circa 6%, pe an. Dar la produsele de bază **fără petrol** ritmul a fost simțitor mai mic — numai circa 4% anual. La produsele alimentare creșterea medie în această perioadă a fost de 6,5%, datorîndu-se însă mai ales unei urcări puternice a prețului zahărului în 1963. Oscilațiile cererii și implicit ale prețurilor au determinat și alte evoluții : de exemplu, scăderea de prețuri la cauciucul natural a contribuit la mersul nesatisfăcător al exportului de materii prime agricole, în timp ce creșterea de prețuri provocată de o penurie relativă de cositor și zinc a influențat favorabil încasările la minereuri și metale.

În ansamblu, însă, creșterea încasărilor din exportul de produse de bază, altele decît petrolul, din țările în curs de dezvoltare este apreciată în studiul UNCTAD ca nesatisfăcătoare în prima jumătate a Deceniului dezvoltării. Această evoluție este considerată a fi rezultanta unei tendințe durabile, care s-a manifestat încă în cursul anilor '50. Este vorba, pe de o parte, de rămînerea în urmă a două sectoare ale exportului țărilor în curs de dezvoltare — produsele alimentare și produsele agricole brute ; pe de altă parte, este vorba de creșterea într-un ritm destul de susținut — ca volum și ca valoare — a exportului de minereuri și metale. „Principalele cauze ale acestei progresii asimetrice trebuie căutate, în esență, în deosebirile dintre procesul de dezvoltare economică din țările dezvoltate și cel din țările în curs de dezvoltare ; trebuie adăugat însă că efectele acestor factori economici fundamentali au fost agravate de politica internă și de politica comercială a anumitor mari țări industriale" (pag. 20).

Este vorba, în fond, de un șir de schimbări structurale — sub efectul progresului tehnic — în țările capitaliste dezvoltate, care duc la o creștere încetinită a cererii de produse de bază. Se remarcă printre ele ritmul relativ rapid de creștere al construcției de mașini și al industriei chimice (ramuri în care proporția materiei prime față de produsul net este mică), ritmul relativ lent al industriei textile, al industriei confecțiilor și al altor ramuri similare (în care proporția materiei prime este ridicată), tendința netă și durabilă de scădere a materiei prime pe unitate de produs în toate ramurile industriale importante.

● Dublă evoluție...

PRINTRE evoluțiile cele mai de seamă în această direcție se numără crearea continuă de noi materii sintetice, adesea fabricate „pe măsură" pentru anumite utilizări finale. Fibrele sintetice (celulozice și necelulozice) au înlocuit în bună parte bumbacul și lîna în utilizările lor tradiționale pentru îmbrăcăminte, cauciucul sintetic a luat-o mult înainte cauciucului natural în consumul mondial capitalist de elastomeri ; materialele plastice tot mai numeroase fac concurență, în multe producții industriale, unei game tot mai largi de materii prime naturale. Între 1953—1955 și 1963—1965, consumul de fibre sintetice în țările capitaliste dezvoltate a crescut de peste două ori, consumul de cauciuc sintetic de peste două ori și jumătate, iar cel de materii plastice de peste trei ori.

Ritmul de creștere al consumului de materii plastice în țările capitaliste dezvoltate a reprezentat în prima jumătate a actualului deceniu 11% pe an. Deși inferior celui atins în perioada 1954—1960, cînd a fost de peste

Tabel nr. 2

Creșterea consumului principalelor materii sintetice în țările capitaliste dezvoltate, 1953-1955 — 1963-1965, în mii tone

	1953—1955	1959—1961	1963—1965
Fibre sintetice	1,6	2,3	3,5
În procente din consumul total de fibre textile			
După greutate	26	30	39
După valoare	32	44	59
Cauciuc sintetic	0,9	1,7	2,5
În procente din consumul total de cauciuc	38	54	62
Materii plastice	3,0	6,7	10,2

Sursa : Etude de l'UNCTAD sur les produits de base, 1965, pag. 20.

14% anual, acest ritm a fost totuși net superior aceluia al tuturor produselor naturale cărora le fac concurență materiile plastice.

Un alt fapt important, care a modificat situația exportului de produse de bază tradiționale al țărilor în curs de dezvoltare, este creșterea producției de produse naturale în țările capitaliste dezvoltate. Exemplul cel mai frapant este socotit în raportul UNCTAD cazul zahărului de sfeclă, a cărui producție a crescut simțitor în Europa occidentală și în SUA sub influența protecționismului agricol. Partea producției interne în consumul total de zahăr al țărilor dezvoltate a crescut de la 64% în 1953—1955 la 73% în 1963—1965, ceea ce a însemnat zădărnicirea unui important export potențial — de circa 3 milioane tone de zahăr anual — din țările în curs de dezvoltare (un sfert din exportul lor total de zahăr). La materiile grase, ponderea producției interne în consum a crescut în același interval de la 81% la 88%.

● ...vremelnic camuflată

EPERCUSIUNILE asupra exportului țărilor în curs de dezvoltare ale acestei duble evoluții profunde — importanța crescîndă a materiilor sintetice și acoperirea în proporție tot mai mare, în țările dezvoltate, a consumului unor produse importante ale zonei temperate din producția proprie — au fost camuflate vreme destul de îndelungată de diferențele de ritm de creștere între țările dezvoltate. În deceniul premergător anului 1964 ritmurile cele mai rapide s-au înregistrat în țările Pieței Comune și în Japonia, tributare în mult mai mare măsură importului de produse de bază decît Statele Unite, unde creșterea economică a fost relativ lentă. Dar în 1964 situația s-a inversat, astfel că fiecare procent de creștere pe ansamblul economiei țărilor capitaliste dezvoltate va fi însoțit acum la consumul produselor de bază importate de o creștere mai mică decît cea înregistrată în jurul anului 1955.

La aceasta se adaugă în ultimul timp accentuarea fenomenelor de încetinire a dezvoltării producției pe ansamblul economiei mondiale capitaliste și manifestările recesive din unele țări industriale, evoluții care vin și ele să ilustreze consecințele nedorite ale dependenței țărilor în curs de dezvoltare de exportul produselor de bază și ale orientării actuale a acestuia.

Una din consecințe, cu efecte deosebit de negative asupra economiei țărilor în curs de dezvoltare, asupra ritmului lor de dezvoltare, o constituie fluctuațiile de prețuri la produsele de bază exportate. În 1964, de pildă, se arată în studiul UNCTAD, prețurile metalelor neferoase au înregistrat începutul unei creșteri puternice, în timp ce indicele ONU pentru prețurile produselor alimentare exportate a scăzut cu 30% în cursul anului. Tendința de creștere a prețurilor la metalele neferoase a continuat în 1965, deși într-un ritm mult mai lent, dar prețurile produselor alimentare au rămas în mare parte neschimbate.

Variațiile cele mai accentuate de prețuri s-au înregistrat în ultimii ani la zahăr și cacao. Prețul zahărului, după o creștere simțitoare în 1963, s-a prăbușit în 1964 datorită unei recolte foarte bune și marilor stocuri din anul precedent. El a rămas relativ stabil în 1965, dar la un nivel extrem de scăzut, și a progresat întrucîtva în 1966, dar fără perspectiva unei ameliorări susținute. La cacao s-a înregistrat în 1965 o scădere apreciată drept catastrofală — cu 1/6, între trim. I/1964 și trim. I/1965, urmată de o nouă scădere de circa 1/4 între trimestrele I și III/1965. În această din urmă perioadă, prețul la cacao a ajuns la nivelul său cel mai scăzut din ultimii 20 de ani, iar puterea sa de cumpărare a fost cea mai scăzută de la începutul deceniului al patrulea încoace.

În fața necesității imperioase pentru țările în curs de dezvoltare de a-și spori simțitor importurile, în vederea dezvoltării economice, și deci de a-și mări exporturile, autorii studiului UNCTAD conchid că „trebuie reexaminate cu grijă cauzele structurale și politice care tind să încetinească ritmul de creștere al exporturilor". Rămînerea în urmă relativă a exportului de produse de bază al țărilor în curs de dezvoltare — față de exportul respectiv al țărilor dezvoltate, față de comerțul mondial în general, și față de propriile nevoi de import — va pune, socotesc autorii, probleme importante în fața comunității internaționale în a doua jumătate a Deceniului dezvoltării. Deocamdată nu se întrevede pentru anii următori o redresare a ritmului de creștere al exporturilor. Aceasta pune cu atît mai acut problema ca, pe termen scurt, să se acționeze în direcția suprimării fluctuațiilor excesive de prețuri la produsele de bază. Pe termen lung, se pune în continuare problema deosebit de importantă a diversificării producției în țările în curs de dezvoltare și a altor laturi ale procesului complex de lichidare a subdezvoltării.

S. RUGEA

TENTACULE

PRESA engleză semnalează sporirea necontenită a numărului de bănci americane care își instalează sucursale la Londra. N-apucaseră să-și deschidă bine ghișeele în capitala Angliei băncile Mellon National din Pittsburgh și Bank of New York, cînd Federal Reserve Board (banca de emisiune a S.U.A.) anunța că și-a dat aprobarea ca Bank of Commerce of Seattle să-și înființeze la rîndul ei o filială engleză. Numărul băncilor americane la Londra crește astfel la 16.

Ocupîndu-se de acest fenomen, presa engleză, ca de pildă Financial Times, scrie că „unele din băncile americane au plănuit invadarea scenei londoneze pe o bază mai largă" pentru „a adînci perspectivele de afaceri cu filialele societăților americane în Marea Britanie". Dar băncile americane, în ultimii 6—7 ani, și-au mărit mereu pătrunderea pe piața externă, în general și nu numai în Anglia, astfel încît filialele lor directe, și alte organizații financiare în străinătate, în prezent, s-au dublat.

Băncile americane par azi să fie ispitite la Londra mai ales de importanta piață a „eurodolarilor" care s-a constituit aici. Accesul direct la această piață, nu numai că aduce avantaje balanței de plăți deficitare a S.U.A. — politica oficială încurajînd pe oamenii de afaceri americani să facă apel la resurse străine — dar în același timp aduce și serioase profituri băncilor de peste ocean prin participarea lor nemijlocită la această piață în continuă dezvoltare a „eurodolarilor" și la piețele asociate.

Desigur, extinderea afacerilor peste hotare, pe scară mereu mai mare, tendința de expansiune din ce în ce mai imperioasă a capitalului financiar și industrial pe plan internațional, este caracteristică pentru monopoluri în general ; locul întîi însă în ciuda alergiei manifestate de monopolurile vest-europene — despre care atîta vorbesc ziarele, oamenii politici și economiștii din occidentul continentului — îl dețin în continuare, tentacular, cele de dincolo de Ocean.

NOTE EXTERNE

DUPĂ ȘASE LUNI

ÎN primăvara anului acesta, în luna martie, Argentina opera o devalorizare a pesc-ului de 40%. Alte măsuri economice și sociale, înrudite, fuseseră îndreptate, cum se sublinia, către ameliorarea unei situații calificată ca foarte dificilă. Ministerul Economiei, proclamase ca obiective primordiale industrializarea ; înfăptuirea proiectului hidroelectric Chocon-Cerros Colorado ; lucrări publice majore ; „crearea unei națiuni unite, moderne, dinamice, echitabile" ; atenție „față de nevoile întregului popor".

Așa cum subliniază observatorii economici, termenul este prea scurt pentru ca asemenea importante obiective să fi putut fi deja realizate. N-au trecut decît șase luni. Dar atît în sectorul economic cît și în celelalte, imobilitatea oferă aspecte caracteristice. În iunie și iulie inflația nu scăzuse față de lunile anterioare, iar rata ei pe întreg anul 1967 ar putea să atingă, așa cum se apreciază, nivelul de 30%. Prețul pîinii, de pildă, a crescut la proporții care au făcut necesară oprirea temporară a exportului de grîu.

În ceea ce privește domeniul relațiilor sociale, se semnalează că sindicatele nu se arată dispuse a accepta înghețul prelungit al salariilor și nici inactivitatea politică. Tot astfel universitățile. Refuzul unei politici democratice, declară ziarul conservator englez Financial Times, nu i-a adus simpatie puterii din Argentina. Nici măcar în S.U.A., constată același ziar, unde luarea puterii în Argentina de către militari „a fost salutată nu numai cu brațele deschise, dar și cu punga deschisă".

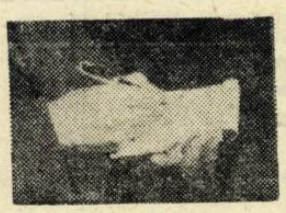

din bloc-notesul cronicarului

Dificultățile migrației

Dificultățile întîmpinate de cei circa 7 milioane de muncitori străini — spanioli, portughezi, greci, italieni, turci și nord-africani — în a se adapta în țările industriale vest-europene, formează printre altele obiectul unui recent raport al OCDE. În unele țări ca R.F.G., Belgia, Franța, Anglia și Suedia — se arată în raport —, muncitorii străini reprezintă 2—6% din populație. Cea mai mare pondere se semnalează însă în Elveția: 17%, adică o zecime din efectivul total al acestora în Europa, la ora actuală.

Printre dificultățile acestor muncitori, menționate de raport este și necunoașterea limbii din țara respectivă. Doar unul din șapte muncitori străini vorbesc în prezent limba țării în care se găsesc. De altfel, o treime dintre ei nu știu să scrie și să citească nici în limba maternă; două treimi din muncitorii migranți n-au mai lucrat niciodată în industrie, regiunile din care ei sînt originari fiind prin excelență agricole: fiind necalificați, ei capătă muncile cele mai grele și mai prost remunerate.

Cel puțin doi ani sînt necesari — subliniază raportul — pentru adaptarea cît de cît a muncitorilor străini la exigențele noului mod de viață, dar mulți dintre aceștia nu reușesc de loc să atingă acest prag al adaptabilității.

Șoferi, n-o să mai adormiți la volan!

Un inventator australian a realizat un dispozitiv electronic cu care poate fi trezit un conducător auto, dacă adoarme la volan.

Este vorba de un toc detașabil din masă plastică care se îmbracă pe volan. Tocul are pe toată circumferința două benzi metalice de contact. Aceste benzi sînt racordate prin fire cu sistemul electric al automobilului.

Cînd conducătorul ține ferm volanul, totul se desfășoară normal. Dar dacă el începe să adoarmă, strîngerea volanului slăbește, contactul se întrerupe, dispozitivul electronic conectează automat claxonul și decuplează sistemul de aprindere. Pentru ca șoferul să poată schimba vitezele și semnaliza în timpul mersului, dispozitivul poate fi montat în așa fel, încît să se conecteze la cîteva secunde după întreruperea contactului.

Invazia medicamentelor

Avalanșa de medicamente care a invadat în ultimii ani piața mondială, a ajuns o adevărată calamitate pentru specialiști — scria recent revista LA PRESSE MEDICALE — mai ales pentru medici, aceștia nemaiputînd face un discernămînt potrivit, cînd este vorba de întocmirea rețetelor. În prezent există în circulație curentă circa 3000 de medicamente specializate, adresate celor 500 de boli clasificate — deci cam 6 medicamente pentru fiecare boală, sau 80 de medicamente pentru fiecare disciplină medicală din cele 60 recunoscute. Teoretic deci, n-ar fi un număr prea mare de medicamente pe care trebuie să le cunoască și să le prescrie medicii. În realitate însă, situația se prezintă cu totul altfel, deoarece, pe lîngă cele 3000 de medicamente „oficializate", mai circulă în lume, fără nici o stavilă, alte 9000. Din rîndul țărilor capitaliste, numai Franța și Anglia respectă lista medicamentelor omologate, nedepășind cifra de 3000. Italia însă — aflată în fruntea competiției — comercializează 12 000 de medicamente; Canada — 8500; Japonia — 7500; Spania, S.U.A. și Belgia circa 4000—5000. Specialiștii sînt de părere că dacă nu se vor lua măsuri urgente de stăvilire a acestei avalanșe, miile de medicamente aruncate pe piață fără control vor deveni tot atît de primejdioase ca și bolile pe care pretind că le combat.

„Distrugerea unicei și durabilei surse energetice"

În țările vest-europene care fac parte din OCDE, producția de cărbune a scăzut de la 500 milioane tone în anul 1957, la 400 milioane tone în 1966. După cum se arată în studiul întocmit recent de Comitetul producătorilor de cărbuni ai Europei occidentale, dacă nu se vor lua măsuri pentru stabilizarea acestei tendințe, se va ajunge la „distrugerea aproape totală a unicei și durabilei surse majore de energie pe care Europa o are între frontierele sale". În anul 1966, Anglia și Comunitatea Economică Europeană bunăoară, și-au acoperit din surse interne doar 53% din necesitățile de energie, fiind nevoite să importe 430 milioane tone de cărbune. În continuare, studiul arată că, potrivit informațiilor culese pînă acum, s-ar putea ca în viitor să nu se realizeze ritmul preconizat de descoperire a noilor surse de energie necesare pentru a face față cererii mondiale (apreciată la 11 600 milioane tone cărbune convențional anual, ceea ce reprezintă o cifră de trei ori mai mare decît media ultimilor zece ani), subliniindu-se importanța menținerii unui nivel corespunzător al producției vest-europene de energie, pentru a nu determina urcarea prețului de import al combustibililor.

Fără suflet și... fără reproș

Iron Mike lucrează 17 ore fără oprire, ignoră revendicările în materie de salariu etc., etc. Acest lucrător fără reproș este, ce-i drept, și fără... suflet: *un robot.* Ca el, mai lucrează în prezent încă o sută în industria americană. Dotați cu mușchi hidraulici și cu memorie electronică ei se înhamă la munci periculoase, penibile sau, pur și simplu, monotone. Un robot, de pildă, execută încărcarea cărămizilor în vehiculele de transport. Ca să-i egaleze randamentul, un om ar trebui să manipuleze 50—60 tone de cărămizi pe zi.

Alt robot, la „General Motors", vopsește automobilele cu spritul fără să risipească un gram de vopsea. El trebuie doar să fie ghidat numai o dată: apoi, repetă singur, neobosit, gestul pe care l-a învățat. Dacă e nevoie de el în altă muncă, nu se pun probleme psihologice de recalificare: este pur și simplu reprogramat. Și astfel i se facilitează amortizarea. După calculele unui specialist, în anul 1975 în industria americană vor lucra 5000 de roboți. Alți experți merg mai departe și afirmă că vor fi 50.000.

Pentru anul 2000 cercetătorii preconizează o forță de muncă „robotizată", capabilă chiar să se instruiască și să ia hotăriri. Și atunci, ce vor mai face oamenii? Fără îndoială, vor programa roboții. Dar nu s-ar putea ca servitorii ajunși mai inteligenți decît stăpînii să răstoarne situația? Cum menționa „l'Express" din iunie a.c. în primul rînd, jucătorii de șah spun că această eventualitate nu este posibilă. Din partidele jucate, om contra robot, ei au constatat că partenerii lor electronici nu pot să-și întrerupă programarea. Pe măsură ce dispar piesele de pe tabla de șah capacitatea lor de înțelegere slăbește. În final, partida e cîștigată totdeauna de om.

„Congresul" păpușilor

În orașul indian Delhi s-a creat de curînd un muzeu al păpușilor, unde urmează să se întîlnească vara aceasta „delegații" din toate țările lumii. Inițiatorul „Congresului", Shankar Pillai, director al unei case de editură pentru copii, a făcut apel la institutele de folclor din peste 100 de țări, cerînd să i se trimită pentru muzeu cît mai multe și cît mai mari din păpușile reprezentative ale specificului național respectiv. Dacă se poate — menționează solicitantul în apelul său —, ar fi bine ca păpușile să și vorbească limba țării din care vin măcar un singur cuvînt adresat vizitatorilor.

De altfel, un muzeu al păpușilor se va deschide anul acesta și la Nürnberg, în Republica Federală a Germaniei, dar numai cu păpuși europene, cu tipuri specifice de la apariția lor și pînă în zilele noastre.

Europa își menține locul

La New York a fost dat recent publicității Anuarul statistic al O.N.U. pe 1966. În anuar se arată că populația globului era la jumătatea anului 1965 de 3 295 000 000 locuitori, mai mult de jumătate trăind în Asia (1 830 000 000). În perioada anilor 1960—1965, rata anuală de creștere a populației a fost în medie de 1,9%. Media densității populației este de 24 locuitori pe kilometru pătrat. Europa continuă să rămînă continentul cu cea mai mare densitate a populației (90 persoane pe kmp), urmată de Asia de Est (cu 72 persoane pe kmp). Pe ultimul loc se situează Oceania, care are o densitate de numai 2 persoane pe kmp.

Electronul și petrolul

Specialiștii sovietici au proiectat o instalație de comandă automată a procesului de extracție a petrolului la 1000 sonde. O astfel de instalație va planifica, va ține evidența extracției de petrol și va comanda funcționarea sondelor din jurul orașului Baku.

Aparatura electronică a instalației respective ocupă spațiul unei clădiri cu două etaje. Tot aici vor fi instalate serviciul de prelucrare a informației și punctul central de dispecerat.

Potrivit calculelor preliminare, înfăptuirea proiectului respectiv va aduce economii evaluate la 800 000 ruble pe an. Instalația automată va înlocui circa 400 petroliști care efectuează în prezent operațiunile de control. Cu mici modificări, proiectul poate fi aplicat la orice exploatare petrolieră.

C. GRIGORE

VIENA: TÎRGUL INTERNAȚIONAL DE TOAMNĂ

În ziua de 10 septembrie va avea loc deschiderea Tîrgului internațional de toamnă de la Viena la care anul acesta participă la nivel oficial 19 țări precum și un număr de circa 2700 firme austriece și 2300 firme străine din 32 de state. Tîrgul se întinde pe o suprafață de 370 000 mp.

În Palatul Națiunilor, pe o suprafață de peste 1000 mp, România expune o variată gamă de produse ale industriei constructoare de mașini — tractoare, mașini agricole, compresoare frigorifice, produse chimice și petrolifere, mobilă, produse agro-alimentare, bunuri de larg consum, artizanat, covoare etc. etc.

Este prezent și un stand de informații O.N.T. La 13 septembrie va avea loc ziua României la acest tîrg.

Legat de participarea țării noastre, în presa austriacă au apărut și continuă să apară diverse materiale cu privire la dezvoltarea continuă a economiei și a comerțului nostru exterior.

Alexandru MARIUS

PE GLOB

● **La Paris se desfășoară în prezent lucrările celui de al IX-lea Congres internațional de contabilitate, cu tema generală „Noile orizonturi ale contabilității". Cei aproximativ 3000 de experți-contabili din peste 60 de țări examinează, printre altele, problema influenței utilizării calculatoarelor electronice asupra practicii contabile.**

● **Potrivit datelor Ministerului Muncii din S.U.A., numărul de zile-grevă a fost în luna mai cel mai ridicat din ultimii 15 ani, iar cel din primele cinci luni ale anului mai mare decît cel din perioada corespunzătoare a anilor din 1956 încoace. În aceste cinci luni la greve au participat 1,1 milioane muncitori, iar numărul zilelor de muncă pierdute a fost de 10,1 milioane.**

● **În Brazilia a fost adoptat un plan de dezvoltare economică și socială a Nord-Estului. El prevede, printre altele, construirea a 2000 km de șosele, modernizarea portului Recife, dezvoltarea petrochimiei în statul Bahia.**

● **Două mari zăcăminte de minereu de fier au fost descoperite în nordul Suediei. Rezervele, de ordinul a 600 milioane tone și cu un conținut util ridicat, se găsesc însă la mare adîncime (500 metri). De aceea ele vor intra în exploatare peste circa treizeci de ani, cînd adîncimea respectivă va fi atinsă în minele actuale.**

● **Producția japoneză de automobile a atins în primul semestru al anului curent 1,7 milioane unități, cifră superioară cu 35% celei din perioada corespunzătoare a anului trecut.**

● **În Turcia, noul plan cincinal care va începe la 1 ianuarie 1968 prevede sporirea exporturilor țării cu 35%, astfel ca ele să ajungă în 1972 la 750 milioane de dolari.**

● **Exporturile indiene au scăzut cu 11% în anul care s-a scurs de la devalorizarea rupiei, la începutul verii trecute.**

● **La Altamira, în Mexic, a fost inaugurată în prezența președintelui țării, o uzină care va produce pentru prima oară în țară cauciuc sintetic. Uzina, cu o capacitate de 45 000 tone pe an, aparține Administrației Naționale a Petrolului Mexican „Pemex". Ea va utiliza ca materii prime produse petroliere obținute în rafinăriile „Pemex".**

● **Algeria va recolta anul acesta 21 milioane chintale de cereale, aproape de două ori mai mult decît anul trecut, cînd a suferit de secetă. Media recoltei anuale din ultimele două decenii a fost de 18 milioane chintale.**

● **Fabricile firmelor americane implantate în Anglia, au contribuit anul trecut cu 12% la exporturile totale ale acestei țări. Ziarul The Times, care publică această stire, arată că cele 160 de firme americane luate în calcul reprezintă numai o parte din companiile controlate direct sau indirect din S.U.A. Investițiile americane în Anglia se ridicau la sfîrșitul anului trecut la 1446 milioane lire sterline. Societăți ca Ford, Caterpillar Tractor sau Monsanto Chemicals, exportă pînă la 50% din producția obținută pe teritoriul englez.**

● **Institutul petrochimic venezuelean și Societatea petrochimică a Atlanticului din Columbia au semnat un acord privind fuzionarea întreprinderilor lor, cu scopul de a extinde și desface în comun producția chimică și petrochimică.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 37 (213)
VINERI
15 septembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN CINSTEA CELUI DE-AL IX-LEA CONGRES AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

ÎNTREPRINDERI INDUSTRIALE DIN ORAȘUL CLUJ

SĂ PUNEM STAVILA CHELTUIELILOR NEECONOMICOASE !

PAGINILE 8-9

LA MASA ROTUNDĂ

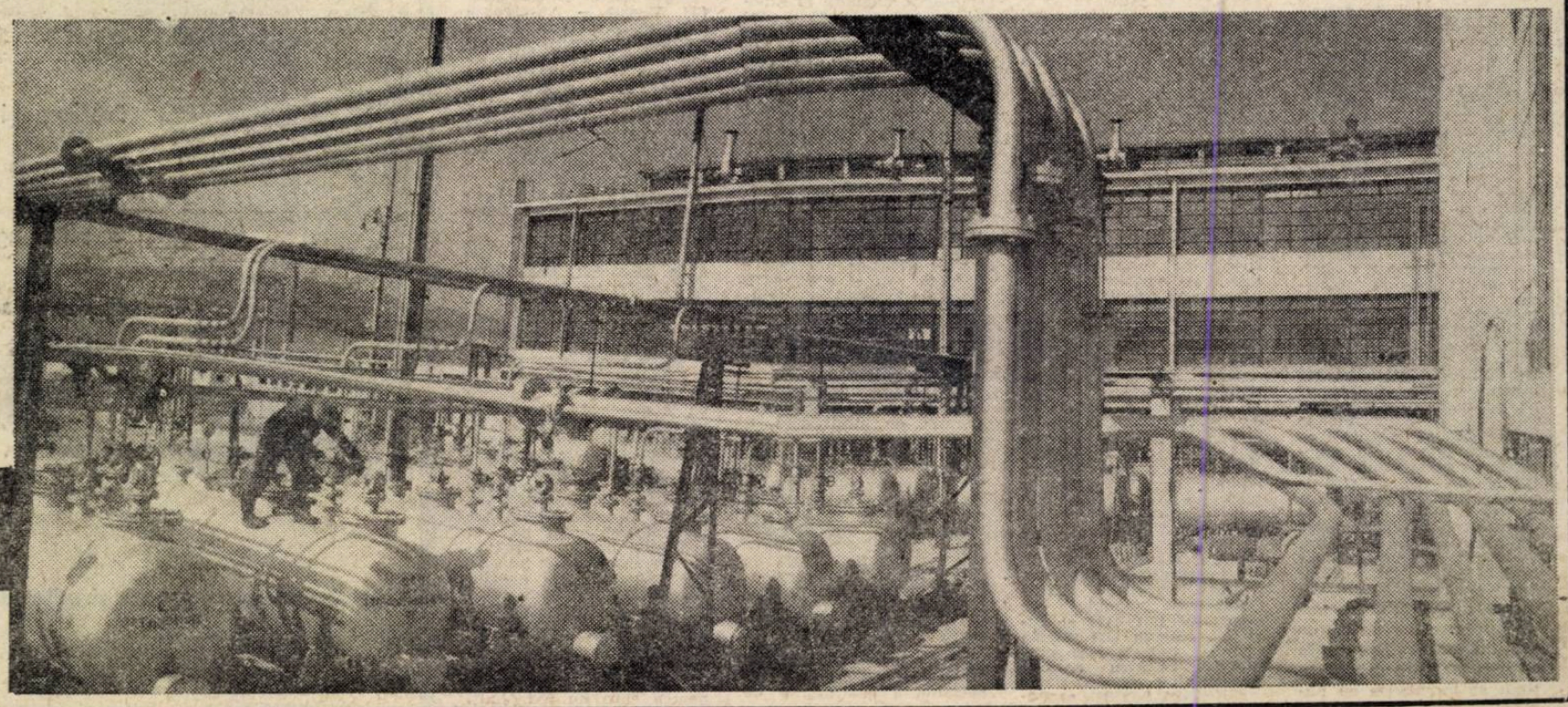

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

PLEDOARIE PENTRU UN ORGAN UNIC DE CONTROL

CONTROLUL este o necesitate absolută. Bine organizat și exercitat corespunzător, dă posibilitate conducerilor de unități să dirijeze mai economicos fondurile, să prevină risipa, fiecare leu cheltuit să aducă un beneficiu statului. Practica ne arată, însă, că întreprinderile sînt „asaltate" de prea multe organe de control, efectuindu-se atît verificări de fond cît și verificări fracționate (pe probleme), care angrenează o mulțime de salariați. De exemplu: organele de control ale Ministerului de Finanțe verifică tematic unele obiective economico-financiare; cele de inspecție bancară, operațiunile de decontare, disciplina de casă, creditarea etc.; organele băncilor de investiții analizează investițiile și amortizările, modul de lichidare a fondurilor fixe etc.; controlul financiar intern verifică prin sondaj gestiunile de valori materiale și bănești, unele obiective economico-financiare (operațiunile de casă, de decontare, fondul de salarii, alocația de stat pentru copii, pagubele materiale etc.). În plus, întreprinderile mai sînt verificate și de organele de inspecție ale secțiilor financiare, de planificare, oficiile de muncă și salarii etc.

Deși fiecare din organele respective justifică necesitatea controlului în unitățile respective, cred totuși că această activitate este prea încărcată. Oamenii care sînt chemați să asigure îndeplinirea sarcinilor de plan, să se ocupe de organizarea mai corespunzătoare a producției în întreprinderi, sînt asaltați zilnic cu fel de fel de întrebări, chemați să dea numeroase lămuriri, în majoritatea cazurilor aceleași, pentru mai multe organe de control. Totodată se vehiculează tone întregi de hîrtie pentru tot felul de situații, anexe la actele de control, procese verbale etc.

Cred că eficiența controlului și a îndrumării ar crește, dacă s-ar trece la o unificare a diverselor verigi de control, creîndu-se un organ unic de revizie care să cuprindă în sfera sa de activitate toate aspectele muncii și care, sub forma unor brigăzi complexe să verifice o singură dată pe an unitățile. O atare formă de control ar fi mai eficientă, s-ar putea trage concluzii de ansamblu asupra activității unităților, luîndu-se măsurile de rigoare pentru eliminarea deficiențelor și îmbunătățirea muncii.

Studierea modului de organizare a controlului în țara noastră nu este lipsită de importanță. De pildă, se poate constata că foarte multe organe de control, care activează dispersat în cadrul secțiilor sfaturilor populare, ar putea fi unificate. Este vorba despre Corpul CFI, serviciile de finanțare, inspecțiile din cadrul secțiilor financiare, organele de îndrumare din cadrul secțiilor de planificare, oficiile de muncă și salarii și alte secții operative (Industria locală, gospodărie comunală, etc.). În locul acestora, ar fi mai just un organ unic de îndrumare și control al Comitetului executiv.

Carol BORA
șeful Corpului de control economic-financiar intern, Sfatul popular al orașului Craiova

SIMPLIFICĂRI ȘI LA DECONTĂRI

INSTRUCȚIUNILE nr. 1/1964 ale Ministerului de Finanțe și Băncii Naționale prevăd penalizări pentru întreprinderile furnizoare și beneficiare referitoare la abaterile de la disciplina decontărilor. Ceea ce surprinde este faptul că **penalitățile aplicate întreprinderilor beneficiare sînt mai mari decît cele pentru întreprinderile furnizoare.** În practică, încălcarea disciplinei decontărilor o fac, în primul rînd, întreprinderile furnizoare prin neintroducerea la timp a documentelor de decontare (excludem cazurile cînd beneficiarii refuză nejustificat plata). Astfel, întreprinderile furnizoare sînt penalizate cu **1 leu pe zi întîrziere asupra fiecărei facturi** (sau alte documente de decontare), în timp ce întreprinderile beneficiare (debitoare) cu **0,05% pe fiecare zi întîrziere din suma ce trebuia să o vireze din proprie inițiativă.**

Just ar fi să se desființeze penalitățile ce se aplică întreprinderilor beneficiare (în cazul cînd abaterile de la disciplina decontărilor se datoresc furnizorilor). Această măsură ar simplifica evidența furnizorilor, înlăturînd greutățile ivite cu prilejul plăților din proprie inițiativă. De asemenea, să se mențină penalitățile pentru întreprinderile beneficiare numai în cazul cînd acestea refuză în mod nejustificat plata documentelor de decontare introduse de furnizori. În fapt, penalizările să se aplice cu precădere primilor vinovați de încălcarea disciplinei decontărilor.

Ion TRANDAFIR
economist, I. I. S. „Crinul" București

Din corespondența săptămînii

Se caută un... cadru legal

DINTR-O amplă scrisoare, semnată de doi pensionari ceferiști — Mihail NICULESCU și Mircea ILIESCU — *din București, reținem: Un colectiv de economiști, juriști, lucrători financiari și comerciali din domeniul căilor ferate — actualmente pensionari ceferiști — au propus organelor C.F.R. organizarea unui serviciu, care să asigure difuzarea biletelor de călătorie pe calea ferată la domiciliul solicitatorilor. În studiile întocmite, inițiatorii acestei propuneri au prezentat diferite modalități de organizare a acestui serviciu. Remarcăm că înfăptuirea acestei propuneri — în baza calculelor făcute de inițiatori — nu necesită cheltuieli suplimentare. Toate cheltuielile se pot acoperi cu cei 5 lei, care se percep în mod legal pentru transportul la domiciliu al unui bilet de călătorie pe calea ferată — taxă prevăzută în tariful de călători C.F.R. (articolul 7) și în tabela de taxe nr. 28, litera X.*

„După ce am studiat în amănunțime toate problemele legate de organizarea acestui serviciu, găsindu-le soluții adecvate — *ne scriu corespondenții noștri, citați mai sus* — am prezentat propunerea serviciului de tarife și convenții din Direcția exploatării comerciale a Ministerului Căilor Ferate. Tovarășii de aici au găsit că propunerea e bună, acceptînd-o în principiu. Ne-au cerut însă să găsim un cadru legal în baza căruia să funcționeze viitoarea unitate de difuzare a biletelor de călătorie la domiciliul cetățenilor.

În urma acestei aprobări „de principiu" ne-am adresat Întreprinderii comerciale pentru exploatarea vagoanelor restaurant și de dormit. Și tovarășii din conducerea acestei întreprinderi au acceptat propunerea noastră, ajungînd — împreună — la concluzia că e bine ca viitoarea unitate de difuzare a biletelor la domiciliu să funcționeze în cadrul întreprinderii amintite. De altfel, conducerea Întreprinderii comerciale pentru exploatarea vagoanelor restaurant și de dormit a și intervenit la Direcția exploatării comerciale C.F.R. (cu adresa nr. 257/142 din 15 iulie a. c.) cerînd aprobarea cuvenită pentru înfăptuirea propunerii noastre. La această intervenție nu s-a răspuns însă pînă la începutul lunii septembrie.

Socotim — *ne scriu în încheiere corespondenții noștri* — că tărăgănarea rezolvării acestei propuneri nu e în avantajul căilor ferate și nici al călătorilor, care așteaptă de la această instituție un serviciu cît mai modern, corespunzător cerințelor actuale".

Și noi socotim că propunerea pensionarilor ceferiști merită a fi studiată cu toată atenția. (Lărgirea gamei de servicii la domiciliul cetățenilor e un deziderat al zilelor noastre!). Desigur că această propunere se și află în studiul serviciilor competente de la Ministerul Căilor Ferate. Dar, probabil — așa după cum ne-au declarat și verbal corespondenții noștri — se caută încă un... cadru legal. Cine-l găsește?

D. TĂRNĂUCEANU

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

FLORICA CALȚUN, AUREL BONCEA, I.S.C.M.-S.U.T. Orașul Gh. Gheorghiu-Dej — Angajații unităților de utilaj-construcții și transport, trimiși pe șantierele de construcții-montaj, beneficiază de drepturile reglementate prin H.C.M. nr. 1053/1959, indiferent dacă la sediul unității beneficiau sau nu de ele. Potrivit art. 13 din H.C.M. nr. 822/1959, pe timpul deplasării ocazionale se acordă muncitorilor salariul mediu zilnic, realizat în ultimele trei luni la locul permanent de muncă și în calculul căruia intră: salariul tarifar, adaosul de acord, premiile, precum și sporurile de: calificare, pentru exercitarea unei funcții suplimentare, de șef de echipă sau brigadă și de vechime (acolo unde sporul de vechime se acordă lunar). În calculul salariului mediu zilnic intră și toate premiile aferente ultimilor trei luni, înaintea trimiterii în delegare, deci și cele de 1% privitoare la: îndeplinirea și depășirea ciclului de funcționare la autovehicule, economii de materiale. Pe timpul cît acești muncitori sînt trimiși în deplasare, nu se poate include în calculul salariului mediu îndemnizația de șantier și respectiv sporul de izolare, deoarece H.C.M. nr. 1053/1959 interzice plata concomitentă a acestor drepturi pe perioada delegării. Șoferii de pe autocamioane primesc la deplasările dintr-o localitate la alta, drepturile reglementate prin H.C.M. nr. 128/1956. Cei de pe autoturisme și autofurgonete beneficiază de drepturile corespunzătoare programului lor de lucru. Stabilirea salariului orar la personalul tehnico-administrativ se face prin raportarea salariului tarifar de încadrare la numărul de zile lucrătoare împărțit la 8 ore/zi. Salariul tarifar obținut se înmulțește cu numărul orelor lucrate în program prelungit, stabilindu-se astfel drepturile corespunzătoare timpului lucrat în program prelungit.

C. DIACONU, Deva — Salariul tarifar al absolvenților învățămîntului superior economic, în primul an de stagiu, s-a majorat la 1 100 lei lunar. Perioada de stagiu nu poate fi redusă însă de conducerile unităților și nici de organele centrale de resort, H.C.M. 918/1960 (art. 12 lit. b) prevede că unitățile suportă costul transportului de la domiciliu la noul loc de muncă, atunci cînd angajații se mută în localitatea unde își are sediul unitatea unde au fost repartizați. Absolvenții care fac naveta de la domiciliu la locul de muncă nu beneficiază de abonamente gratuite de transport.

TEREZIA POPOVICI, București — Întrucît salariile tarifare pentru șefii serviciilor de plan, din consiliile agricole, au fost stabilite la același nivel, fără a se face o deosebire dacă titularii acestor posturi au studii tehnice sau economice superioare), limitele de salarizare în vigoare n-au fost modificate.

ANATOLIE GAMAN, Tîrgu Ocna — Materialul trimis de dv. a fost înaintat organelor competente.

IOAN POP, economist, Uzina „Tractorul"-Brașov — Referitor la materialul dv. „Sculării specializate" M.I.C.M., Direcția generală tehnică ne răspunde: „Din studiile întocmite, a rezultat necesitatea înființării și a altor unități centrale specializate în fabricarea S.D.V.-urilor. Pînă în prezent însă, nu au putut fi alocate fondurile de investiții necesare. În cadrul lucrărilor pentru întocmirea planului pe cincinalul 1971—1975 și perioada pînă în 1980 sînt în curs de redactare și propunerile pentru această problemă".

EUGENIA STROE, economist, Brașov — Măsurile preconizate de dv. în articolul **Posibilitatea prevenirii infracțiunilor împotriva avutului obștesc** sînt aplicabile. Pentru acest motiv, le-am făcut cunoscute și organelor competente.

NICOLAE CÂRSTEA, Oradea — Funcția (șef birou difuzarea presei) se consideră ca făcînd parte din structura personalului tehnic-administrativ. Deoarece, în cadrul atribuțiilor încredințate acestei funcții intră și probleme de planificare și statistică, perioada de timp cît veți ocupa această funcție se poate lua în considerare la stabilirea stagiului în funcții economice pentru care este prevăzută cerința studiilor medii.

VASILE IVĂSCEANU, Uzinele mecanice-Turnu Severin — Dispozițiile normative în vigoare nu prevăd în mod expres interdicția ocupării unui post de gestionar de către un angajat care este rudă apropiată a contabilului șef al unității. Întrucît, potrivit atribuțiilor care îi revin, contabilul șef exercită controlul asupra tuturor actelor de gestiune din cadrul unității, sau al subunităților unde lucrează, încredințarea unei funcții care presupune răspunderea gestionară unei rude apropiate nu este însă recomandabilă.

LUCA VASILE, Reșița — Pentru a putea ocupa funcția de statistician I, fiind absolvent al unei școli echivalente cu școala medie de cultură generală, trebuie să aveți **un stagiu în funcții economice medii, de cel puțin cinci ani.** Stagiul prestat în funcții administrative, inclusiv în funcția de casier, nu se ia în calculul vechimii în funcții pentru care se prevede necesitatea absolvirii studiilor medii economice.

M. V. IONESCU, București — Întrucît sînteți absolventă a Institutului de științe economice puteți ocupa funcția de economist II. Stagiul în funcții economice a căror ocupare este condiționată de absolvirea învățămîntului mediu (planificator, statistician etc.) nu se ia în considerare la stabilirea vechimii în funcții economice superioare, pentru a putea fi încadrată ca economist I. Dat fiind faptul că proveniți din cîmpul muncii, puteți fi de la început încadrată pînă la limita maximă a salariului tarifar prevăzut pentru funcția de economist II, nefiind considerată stagiară.

FILOFTEIA DUMITRESCU, Pitești — Absolvenții învățămîntului superior economic proveniți din cîmpul muncii, sau care au efectuat stagiul de un an în funcția de economist II, au dreptul la salariul stabilit între limitele prevăzute pentru funcția de economist II. Perioada lucrată în funcții economice medii nu se ia în calculul stagiului necesar pentru ocuparea funcției de economist I. Pentru această funcție indicatorul de studii și stagiu aprobat pe baza Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 328/1967 prevede condiția prestării unui stagiu de cel puțin trei ani în funcții economice superioare.

F. B., București — Pentru a beneficia, în continuare, de aprobarea de derogare de la condițiile de studii, în cazul schimbării locului de muncă la altă unitate, subordonată altui minister sau organ central, este necesar ca, o dată cu aprobarea transferării, să se dea o nouă aprobare privind derogarea de la condițiile de studii prevăzute pentru funcția pe care angajatul urmează s-o îndeplinească la noul loc de muncă. Dacă trecerea dv. la noua unitate nu s-a făcut prin transfer și nu s-a dat aprobarea menționată mai sus, nu puteți fi încadrată pe o funcție pentru care nu îndepliniți condițiile legale.

ANCHETA NOASTRĂ

Pregătirea planului pe anul 1968 în sectorul de mașini și utilaje

ÎNTÎRZIERI ÎN ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR DE FURNIZARE. DE CE?

CONTRACTELE de FURNIZARE, așa cum bine este cunoscut, au rolul să concretizeze sarcinile rezultate din planul de stat privind desfacerea producției marfă de către întreprinderile furnizoare către cele beneficiare. Importanța economică a acestora rezidă deci din faptul că prin intermediul lor se stabilesc toate elementele — specificații tehnice și termene de livrare — fără de care nu pot fi puse în executare produsele de furnizat. Cu alte cuvinte, acestea facilitează transferarea unei anumite sarcini de livrare din sfera planului de stat în aceea a raporturilor juridico-economice concrete dintre furnizor și beneficiar, generînd obligația de livrare în condițiile stabilite, cu toate consecințele nerespectării lor.

Avînd în vedere rolul și importanța lor deosebită, încă din anul trecut, prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri privind planul de stat pe anul 1967 (nr. 2980/1966), s-au stabilit termene precise — pe faze de lucrări — în cadrul cărora trebuie să se perfecteze toate contractele de furnizare pentru anul 1968, acțiune care urma să se încheie la 1 septembrie a.c.

Cum s-a desfășurat această acțiune în importantul sector al construcțiilor de mașini și utilaje? S-au încheiat toate contractele de furnizare pînă la 1 septembrie a.c.?

Pentru a răspunde la aceste întrebări, redacția „Vieții economice" a efectuat o anchetă ale cărei constatări și concluzii le expunem în cele ce urmează.

● Termene și procedură novatorie

ÎN baza experienței din anii precedenți, prin H.C.M. 2980/1966, art. 60, s-au stabilit termene precise pe faze de lucrări și o procedură modificată de transmitere a actelor administrative de planificare.

Potrivit acestor dispoziții normative, o dată cu încheierea contractelor de furnizare pentru anul 1968, în acest domeniu apar două noutăți, care se impun a fi subliniate:

● **Încheierea contractelor se face în baza prevederilor din planul cincinal, precedînd actul normativ de adaptare a planului de stat pe anul 1968, fapt care creează astfel premisele unor adaptări realiste.**

● **Ca o consecință firească a întăririi răspunderii ministerelor și a celorlalte organe centrale, pentru produsele repartizate de Consiliul de Miniștri necesarul nu se mai centralizează de Comitetul de Stat al Planificării, ci, această operațiune se efectuează de organele centrale coordonatoare.**

● La acestea, dacă mai adăugăm faptul că legiuitorul s-a preocupat și de stabilirea termenelor pe diferitele faze ale acestei operațiuni complexe, este evident că a înțeles ca operațiunile de contractare să se încheie cel mai tîrziu pînă la 1 septembrie, termen considerat din mai multe motive de ordin economic ca limită maximă.

Referindu-ne la sectorul de care ne ocupăm, arătăm că Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, pentru a declanșa la timp campania contractuală, a luat unele măsuri pregătitoare, dînd indicațiile necesare atît furnizorilor cît și organelor centrale beneficiare, concretizate în mai multe instrucțiuni.

În cele ce urmează, vom analiza măsura în care au fost traduse în fapt dispozițiile Hotărîrii Consiliului de Miniștri amintite și indicațiile acestui minister.

● Demaraj lent

DIN primele faze unele organe centrale nu au înțeles să respecte termenele intermediare, demarînd cu multă greutate. Astfel, Ministerul Energiei Electrice, Ministerul Minelor, Ministerul Industriei Metalurgice și altele au depus necesarul mult după data stabilită, întîrziind astfel lucrările următoare.

O dată necesarele stabilite și repartițiile emise se părea că nimic nu mai putea împiedica ultima fază, respectiv încheierea efectivă a contractelor. Datele atestă însă o altă situație. La 1 august a.c. un număr important de repartiții, emise în termen util, au expirat deoarece contractele nu au fost încheiate în termenul de 35 zile cît au valabilitate acestea, de la data emiterii lor. Astfel, Uzina de vagoane Arad nu a putut încheia contractul de furnizare cu Direcția generală a vagoanelor din Ministerul Căilor Ferate — din lipsa comenzilor pentru 3 550 vagoane de diferite tipuri și care reprezintă o valoare de peste un miliard lei. Importante rămîneri în urmă la 1 august a.c. s-au înregistrat și la următorii beneficiari: Consiliul Superior al Agriculturii — Direcția generală a aprovizionării tehnico-materiale nu a contractat cu Întreprinderea mecanică de utilaj — Medgidia 2 142 bucăți prese mecanice de balotat paie și fin, în valoare de 74 milioane lei; Ministerul Petrolului, din cauză că nu a distribuit pe beneficiari a întîrziat contractarea a 40 350 bucăți sape cu role, în valoare de peste 53 milioane, furnizor fiind Uzinele 1 Mai-Ploiești. Desigur, dacă ținem seama de faptul că produsele exemplificate mai sus sînt standardizate și, deci, discuțiile cu privire la caracteristicile tehnice sînt excluse, orice explicație a întîrzierii în încheierea contractelor nu poate fi căutată decît în atitudinea birocratică a celor chemați să aplice întocmai dispozițiile normative arătate.

Din păcate, la fel se prezintă situația și la unele produse nestandardizate, la care s-a întîrziat contractarea și ca urmare s-au depășit la 1 august termenele de valabilitate a repartițiilor. Astfel, numai la poziția utilaje tehnologice, unitățile Ministerului Industriei Metalurgice nu au contractat 11 969 tone, ceea ce echivalează cu 104 milioane lei valoare de plan; Baza de aprovizionare cu utilaje metalurgice — Ploiești, tutelată de Ministerul Petrolului, nu a contractat cu Uzinele „Independența" — Sibiu 2 295 tone rezervoare metalice în valoare de 21 milioane lei; unele unități din cadrul Ministerului Minelor au lăsat să expire repartițiile pentru 1 454 tone utilaje destinate industriei miniere fără să le contracteze, a căror valoare se ridică la circa 15 milioane lei; de asemenea, nu au fost contractate de către unități ale Ministerului Industriei Chimice 30 poduri rulante electrice, reprezentînd 10 430 tone utilaj, cu o valoare de peste 10 milioane lei.

Desigur, exemplele arătate sînt numai cîteva dintr-un număr extrem de mare. În speță fiind vorba de utilaje nestandardizate, întîrzierea în contractare poate duce la consecințe mai neplăcute decît la cele standardizate datorită multiplelor probleme pe care le ridică fiecare produs în parte, privind caracteristicile tehnice, posibilitățile de realizare, termenele de livrare etc.

Față de o asemenea rămînere în urmă — la 30 de zile înainte de termenul final — se întrevedea faptul că acțiunea de încheierea contractelor nu putea fi terminată pînă la 1 septembrie, așa cum prevăd dispozițiunile normative. Ce măsuri au fost luate pentru remedierea acestei situații?

● Final îngrijorător

ANALIZA efectuată în continuare privind stadiul în care se aflau contractările pentru anul 1968, la 1 septembrie a.c., a reliefat faptul că unui demaraj lent i-a urmat un final îngrijorător. Nu vom reda analitic întreaga situație din sectorul construcțiilor de mașini și utilaje ci ne vom limita la cîteva exemple, care vor demonstra din plin afirmația făcută. Astfel, bunăoară, Uzina de autocamioane Brașov la 1 septembrie nu avea contractat din planul pe anul 1968 produse în valoare de aproape două miliarde lei. Raportate la planul de producție marfă al anului viitor, produsele contractate reprezintă numai 23,2%. Situația este și mai îngrijorătoare dacă ținem seama că în urmă cu o lună contractările reprezentau 22,8%, cu alte cuvinte în luna august, lună de vîrf pentru contractări, s-au încheiat contracte numai de... 0,4% din plan.

În aceste condiții este ușor de imaginat în ce situație se va găsi această uzină la 31 decembrie 1967 dacă lucrările de contractare se vor desfășura într-un ritm asemănător.

La Uzina „Tractorul"-Brașov situația este asemănătoare. Din planul de producție marfă pe anul 1968, pînă la 1 septembrie au fost încheiate contracte în proporție de 46%, valoarea produselor necontractate reprezentînd peste un miliard lei. Printre principalii beneficiari cu care nu s-au perfectat contractele sînt: I.S.C.E. „Auto-tractor", unități ale Ministerului Energiei Electrice, ale Ministerului Petrolului etc.

Uzina „1 Mai"-Ploiești prezintă o situație a contractărilor la 1 septembrie și mai grea. Din totalul producției marfă pe anul 1968 nu a contractat decît 9,4%. La aceasta a contribuit din plin Ministerul Petrolului, care, printre alte produse, nu a perfectat contracte pînă la 1 septembrie pentru nici o bucată din cele 40 350 sape cu role pentru care termenul din repartiție a expirat încă înainte de 1 august.

Uzina de vagoane Arad a încheiat contracte pînă la 1 septembrie în proporție de 70%. Printre produsele necontractate sînt și 706 vagoane de diferite tipuri pentru care nici pînă la această dată nu s-au încheiat contracte cu Direcția generală a vagoanelor din Ministerul Căilor Ferate, valoarea lor fiind de peste 122 milioane.

La 1 septembrie au rămas necontractate 944 tone utilaj minier, din cele 1454 tone cîte erau necontractate la 1 august și pentru care din cauza întîrzierii a expirat termenul de valabilitate a repartiției. Valoarea acestora este de aproape 11 milioane.

Situații mai mult sau mai puțin similare prezintă și alte întreprinderi. Astfel, Uzinele „Grivița roșie" au contractat din totalul producției marfă pe anul 1968 numai 15%; Uzinele „Timpuri Noi" numai 33%; Uzina de strunguri Arad — 39,7%; Uzinele „23 August" — 33,7%; Uzinele „Înfrățirea"-Oradea — 45,4%; Uzina „Semănătoarea" — 60,5%; Uzina „Vulcan" — 65,1% etc.

● Unele cauze...

ANCHETA NOASTRĂ, consemnînd rămînerile în urmă privind încheierea contractelor, a căutat să stabilească și unele cauze care au determinat această situație, dintre care pe cele mai importante le menționăm în cele ce urmează.

● O primă cauză o reprezintă omisiunea unor organe centrale beneficiare de a remite furnizorilor desfășurătoare prin care să indice beneficiarii direcți, fără de care nu se poate trece la încheierea contractelor. Printre aceste organe centrale se numără și Ministerul Energiei Electrice, care nu a depus desfășurătoarele pentru 30 tractoare S-1 300 Uzinei „Tractorul"-Brașov, deși repartiția a fost emisă de forul tutelar al furnizorului încă de la 25 mai a.c.

● Faptul care a întîrziat însă în cea mai mare măsură încheierea contractelor a fost netrasmiterea la timp a comenzilor și în unele cazuri a documentației tehnice de către beneficiarii direcți. Facem precizarea că pentru cele mai multe produse, atît din sectorul construcțiilor de mașini și utilaje, cît și din alte sectoare industriale, comanda și documentația tehnică sînt absolut necesare, deoarece prin aceste documente beneficiarul își fixează poziția privind: condițiile tehnice de execuție și de finisare, unele accesorii ce urmează a fi livrate o dată cu produsul principal, termenele de livrare etc., fără de care, evident, furnizorii nu pot emite proiectele de contracte. Astfel, nu au putut fi contractate în termenele legale patru poduri rulante, deoarece U.P.R.U.C. Făgăraș, unitate a Ministerului Industriei Chimice, nu a depus furnizorului comanda și documentația tehnică. De asemenea, importante cantități de utilaje pentru industria minieră, metalurgică, petrolieră — care se cifrează la multe sute de milioane — nu au fost contractate din aceleași motive. Tot astfel, Baza de aprovizionare a Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, pentru o repartiție de motoare, emisă la 22 mai a.c., a transmis furnizorului comenzi succesive, dintre care ultimele au ajuns la 29 august. În asemenea condiții cum puteau fi perfectate aceste contracte — de peste 62 milioane lei —pînă la 1 septembrie?

● Emiterea de comenzi incomplete, care au generat un schimb lung de corespondențe, a determinat de asemenea mari întîrzieri. Astfel, Trustul de utilaj greu — București a comandat la 15 iunie 25 tractoare pe șenile fără a preciza accesoriile de care are nevoie. Din această cauză, contractul nu a fost perfectat la timp; la 20 iulie acest beneficiar de abia și-a fixat poziția privind accesoriile prin... proces-verbal de divergență. Tot astfel, Direcția de lucrări capitale din Ministerul Industriei Construcțiilor a emis comenzi incomplete pentru diverse tractoare, fără a se preciza de care anume accesorii are nevoie. Cum este și firesc, pînă la clarificare au fost necesare lucrări suplimentare și mult timp pierdut.

● Și furnizorii au cauzat importante întîrzieri prin neemiterea la timp a contractelor. Așa bunăoară, Uzina „Tractorul"-Brașov, deși I.S.C.E. Auto-tractor și-a precizat punctul de vedere definitiv la 18 august a.c., pînă la 10 septembrie nu a emis proiectul de contract de furnizare, motivat pe unele detalii tehnice care trebuiau rezolvate. Nu se putea face oare un efort pentru ca această uzină să se înscrie în termenul stabilit?

● Unele divergențe formale au contribuit substanțial la neperfectarea la timp a contractelor. Ne limităm, din lipsă de spațiu, la următorul exemplu: Direcția generală a transporturilor auto din M.T.A.N.A. a făcut divergență la contractul pentru 1000 camioane S.R. 115, emis de Uzinele de autocamioane-Brașov, solicitînd o eșalonare trimestrială, alta decît aceea prevăzută în repartiție. În modul acesta, prin formularea unei divergențe impotriva normelor legale, un contract de o valoare de peste 70 milioane, pentru care repartiția a fost emisă la 25 mai a.c., continuă să fie neperfectat, „litigiul" fiind deferit Arbitrajului de stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri.

● La toate aceste cauze care au determinat întîrzieri în încheierea contractelor contribuie din plin și atitudinea unor angajați ai furnizorilor, care nu au perseverat să înlăture într-un termen scurt multiplele deficiențe care apar pe parcursul unei asemenea acțiuni. Este grăitoare în acest sens atitudinea conducerii sectorului desfacere din cadrul Uzinelor „Tractorul", care, contrar instrucțiunilor M.I.C.M., nu a intervenit la Ministerul Energiei Electrice pentru a obține desfășurătorul pentru cele 30 de tractoare repartizate acestui beneficiar încă de la 25 mai a.c.Asemenea delăsări am întîlnit și în alte întreprinderi.

● ...și unele pîrghii care trebuie declanșate

CUM BINE SE ȘTIE, hotărîrea de a se termina la 1 septembrie întreaga acțiune de contractare a producției marfă pentru anul 1968 a fost determinată de întemeiate rațiuni economice. Nerespectarea acestei hotăriri, evident, duce la consecințe negative, dintre care le arătăm pe cele mai importante.

● Prelungirea contractărilor peste termenul stabilit micșorează posibilitatea de a se efectua o analiză temeinică, pe ramuri industriale, care să stea la baza propunerilor de adaptarea planului de stat pe anul 1968. Cu alte cuvinte, se anihilează rațiunea pentru care s-a hotărît ca încheierea contractelor să premeargă definitivarea planului pe anul următor.

● Necunoașterea din timp și în amănunt a obligațiilor de livrare pentru anul 1968 — pe bază de contracte ferme — face imposibilă definitivarea planului de aprovizionare a întreprinderilor. Bunăoară, neîncheierea tuturor contracteior pentru livra-

Alexandru DETEȘAN

(Continuare în pag. 4)

Serviciul de desfacere al Uzinei „Tractorul": — **Bine ați venit! Mai bine mai tîrziu decît niciodată!**

(Desen de Neagu Rădulescu)

UTILITATE ŞI RENTABILITATE ÎN ORGANIZAREA PRESTAŢIILOR DE SERVICII LA SATE

Laboratorul mobil pentru depanări radio-televiziune la sate (Cooperativa „Deservirea" din Craiova)

PE lîngă cumpărăturile de mărfuri, cei circa 700 000 de locuitori ai satelor din regiunea Banat, îşi îndreaptă o importantă parte din veniturile băneşti pentru serviciile prestate de secţiile de specialitate ale cooperaţiei de consum.

Organizaţiile cooperaţiei de consum din regiune au stabilit gradul de urgenţă şi frecvenţa cerinţelor populaţiei, stabilindu-se în primul rînd construcţia şi amenajarea unor brutării, organizarea atelierelor pentru confecţionarea şi întreţinerea îmbrăcămintei şi a încălţămintei etc. Astfel pînă în prezent, cooperaţia de consum din regiunea Banat a organizat 1 089 de secţii de prestări de servicii, dintre care 133 de brutării. Aceste realizări indică gradul în care s-au satisfăcut cerinţele de prestări de servicii ale populaţiei rurale, dar în acelaşi timp arată necesităţile ce există încă în dezvoltarea acestei activităţi.

Din analiza repartizării unităţilor de prestaţii pe ansamblul regiunii rezultă că raioanele de şes (Arad, Deta, Sînnicolau-Mare, Timişoara) au o reţea de prestări de servicii mai dezvoltată decît raioanele de deal (Caransebeş, Făget, Lipova, Lugoj şi Oraviţa); în raioanele de şes, care sînt şi cerealiere (Arad, Sînnicolau-Mare şi Timişoara) reţeaua de brutării este bine dezvoltată (în raionul Sînnicolau-Mare în fiecare comună există brutărie), însă este cu totul insuficientă în celelalte raioane.

Dacă analizăm densitatea reţelei de prestaţii în comunele deservite de cooperaţia de consum, rezultă că frecvenţa medie a secţiilor de prestări de servicii pe comune este relativ bună în raioanele Arad, Deta, Sînnicolau-Mare şi Timişoara, însă nu satisface minimul de prestări de servicii (croitorie, cismărie, frizerie şi brutărie) în raioanele Caransebeş, Făget, Lipova, Lugoj şi Oraviţa. Reţeaua slab dezvoltată în localităţile din aceste raioane, pe lîngă cauze subiective, este determinată în primul rînd de lipsa de meseriaşi.

Chiar şi în raioanele de şes sînt comune fără brutării şi acest aspect este mai dăunător în perioada de vară cînd toate forţele de muncă sînt antrenate în activitatea agricolă — ca prim aspect —, la care se adaugă nevoile suplimentare de combustibil în cazul cînd se coace pîinea acasă.

Mai concludent în privinţa densităţii este raportul între secţiile de prestări servicii şi numărul locuitorilor serviţi în medie de către o secţie (tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

Uniunea	Mii locuitori	Nr. secţii	Nr. de locuitori ce revin în medie pe o secţie
Arad	127	180	716
Caransebeş	67	48	1 395
Deta	71	142	500
Făget	39	31	1 259
Lipova	50	72	699
Lugoj	74	76	973
Oraviţa	66	72	916
Sînnicolau-Mare	83	207	400
Timişoara	120	261	459
TOTAL:	697	1 089	642

Aşa cum se vede, densitatea reţelei faţă de numărul populaţiei este apropiată între raioanele Deta, Sînnicolau-Mare şi Timişoara, iar raionul Arad, care are aceleaşi condiţii economice, este rămas în urmă şi se situează sub raionul de deal Lipova. Cauzele rămînerii în urmă în acest raion sînt subiective, cadrele de meseriaşi şi baza materială existînd.

Pornind de la aceste calcule am constatat că organizarea celor patru tipuri de secţii de prestări de servicii (croitorie, cismărie, frizerie şi brutărie) în condiţii optime se realizează într-o localitate cu circa 2 500 locuitori, revenind în medie 2 forţe de muncă pe secţie. Însă, în unele localităţi, din şesul Banatului, numărul de locuitori este mai mare de 2—3 ori faţă de media pe regiune, iar veniturile şi cerinţele sînt apropiate de cele ale oraşelor, în timp ce în raioanele de deal şi munte localităţile sînt cu mult sub indicatorii localităţii optime pe regiune.

Cum se vor satisface cerinţele de prestări de servicii în raioanele cu sate mici? În raport cu afluenţa populaţiei din aceste sate s-a stabilit centrul de convergenţă (zonal) unde vom organiza minimum patru profile de secţii, luîndu-se din timp măsuri pentru: calificarea unor cadre tinere, care reîntoarse în satele lor să organizeze secţii de prestări de servicii. (În acest scop se pregătesc prin ucenicie peste 300 de tineri în meseriile de croitor, frizer, cismar, brutar, coafor, zidar, zugrav etc.); amenajarea de ateliere şi dotarea lor cu mobilier şi utilaje noi **(pentru aceasta ar fi necesar ca Banca să acorde credite şi pentru construirea unor unităţi noi în localităţile unde nu există alte posibilităţi).**

În viitor, pe măsură ce se vor asigura aceste condiţii de bază, se va trece la dezvoltarea reţelei de secţii în fiecare comună.

Paralel cu acţiunea de organizare de noi secţii în raioanele de deal şi în raioanele cu reţea mai puţin dezvoltată se va continua dezvoltarea secţiilor, urmărind realizarea unor servicii diversificate pentru a satisface cît mai complet cererile populaţiei. Pînă în prezent populaţia dispune de secţii specializate în 22 de meserii.

Trebuie arătat că prin mai buna organizare a acestei activităţi se asigură atît satisfacerea mai bună a cerinţelor populaţiei, cît şi sporirea producţiei, şi creşterea fondurilor proprii ale cooperaţiei de consum.

Astfel, în anul 1966 beneficiul realizat de secţiile de prestări de servicii reprezintă 12% din totalul beneficiilor realizate din întreaga activitate a cooperaţiei de consum din regiunea Banat. Toate secţiile de prestări şi-au încheiat activitatea cu beneficii.

Pentru menţinerea nivelului de rentabilitate realizat în anul 1966 trebuie să se asigure un anumit raport între numărul secţiilor, valoarea producţiei, valoarea materiei prime şi auxiliare folosite, numărul lucrătorilor, volumul salariilor, volumul beneficiului şi nivelul rentabilităţii.

Ilustrarea acestei situaţii se poate urmări în tabelul nr. 2, care indică locul pe care se situează în gama prestărilor de servicii opt profile pe indicatorii enunţaţi:

Tabel nr. 2

	Locul ocupat de:					
	Valoarea producţiei	Materii şi materiale	Nr. de lucrători	Volum salarii	Volum beneficii	Rentabilitate
1. Brutării	1	1	1	1	1	8
2. Sifonării	6	5	7	7	2	2
3. Croitorii	3	4	3	3	5	5
4. Cismării	2	3	4	4	6	7
5. Zidari-zugravi	7	6	5	6	4	1
6. Tîmplării	4	2	6	5	3	4
7. Frizerii	5	7	2	2	7	6
8. Coafură	8	8	8	8	8	3

Spre ce secţii ne vom orienta în continuare? Spre toate secţiile ale căror servicii sînt solicitate de populaţie, însă în organizarea lor internă trebuie să găsim soluţii care să nu diminueze realizările, ci printr-o bună organizare a muncii, prin punerea la dispoziţia clienţilor a materialelor necesare, să se creeze un raport favorabil între consumul de fond salarii şi preţul produsului finit, contribuind astfel la creşterea rentabilităţii fiecărei secţii.

Pentru asigurarea realizării volumului producţiei globale un rol important îl are consumul de materii prime şi auxiliare dat de secţie, ce intră în produsul finit. De o importanţă deosebită este asigurarea aprovizionării secţiilor de prestări de servicii cu materialele necesare, pe care să le ofere clienţilor pentru asigurarea realizării planului producţiei globale, dar şi a indicatorului „încasări de la populaţie". Din punct de vedere financiar această operaţiune este rentabilă, deoarece, alături de beneficiul realizat din prestările de servicii, secţia respectivă realizează venituri din rabatul acordat de întreprinderea comercială cu ridicata. Deci, realizînd produse finite pe bază de comenzi din materialul cooperativei, secţiile de prestări contribuie la creşterea volumului producţiei, dar şi la realizarea unui fond de marfă, pentru care primesc rabatul aferent.

La un anumit nivel mediu de dotare a secţiilor trebuie să existe o corelaţie strînsă între numărul de lucrători şi volumul salariilor. Desigur, acest raport nu este static, el depinde în bună măsură de gradul de dotare cu maşini şi utilaje, însă trebuie întotdeauna avut în vedere ca salariul să reprezinte aportul real al lucrătorilor.

Această activitate nouă, menită să ducă la ridicarea nivelului de trai al populaţiei rurale, este în acelaşi timp rentabilă. De aceea, paralel cu dezvoltarea numerică a secţiilor de prestări de servicii, cu diversificarea lor, ne vom ocupa de consolidarea economică şi financiară a secţiilor existente. De asemenea, o dată cu creşterea de noi cadre de meseriaşi este necesară perfecţionarea cadrelor existente pentru a ridica nivelul calitativ al deservirii populaţiei, pentru realizarea celor mai pretenţioase servicii în sfera de activitate a cooperaţiei de consum. Dar dezvoltarea secţiilor de prestări de servicii cere şi eforturi financiare îndreptate în două direcţii: în investiţii (ateliere, mobilier, maşini, utilaj, scule) şi în pregătirea cadrelor. Acestea vor fi răsplătite din plin prin creşterea calitativă a prestărilor de servicii la sate în condiţiile unei eficienţe sporite.

Ioan BUFTEA

preşedinte al U.R.C.C. – Banat

ÎNTÎRZIERI ÎN ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR DE FURNIZARE. DE CE?

(Urmare din pag. 3)

rea de tractoare a pus Uzina „Tractorul" în imposibilitatea de a cunoaşte şi a comanda furnizorilor ei accesoriile necesare (cabine de rezistenţă, montaj instalaţie hidraulică etc.).

● Cum în general producţia pentru trimestrul I se pregăteşte în trimestrul IV, necunoaşterea planului de livrări pe primul trimestru împiedică punerea în fabricaţie a stocului tampon (producţie neterminată), care în unele uzine începe să fie realizată începînd cu luna octombrie.

Desigur, volumul mare al contractelor rămase neîncheiate impune luarea unor măsuri urgente. Problema fiind complexă este foarte greu de indicat măsurile de luat, acestea trebuind să fie căutate în funcţie de fiecare situaţie concretă în parte. De aceea, ne rezumăm la a semnala că o contribuţie importantă în urgentarea terminării acestei acţiuni ar aduce-o declanşarea unor pîrghii ale disciplinei contractuale.

● Este bine cunoscut faptul că condiţiile fundamentale în materie prevăd o sancţiune, sub formă de amendă, de pînă la 5000 lei, pentru organele centrale care nu emit în termenul legal ordinele de repartiţii sau nu remit distribuitoarele pe beneficiari direcţi.

● Pentru netransmiterea în termen de 10 zile de la primirea repartiţiilor a comenzilor, aceleaşi condiţii fundamentale prevăd o amendă pentru unităţile beneficiare de 200 lei pentru fiecare zi de întîrziere, desigur fără să se depăşească suma de 5000 lei.

● De asemenea, condiţiile fundamentale prevăd sancţiuni şi pentru neîncheierea contractelor şi anume o amendă de 0,05% pe zi întîrziere din valoarea acestora, care urmează a fi suportată de partea în culpă.

Faţă de rolul mobilizator al acestor amenzi — care în ultimă instanţă se suportă de cei vinovaţi — cum au acţionat întreprinderile furnizoare, care sînt cele mai interesate în definitivarea contractelor? Ancheta noastră a scos în evidenţă faptul că aproape nici o întreprindere nu a înţeles să folosească aceste pîrghii importante prevăzute de legiuitor. Aşa fiind, este explicabil că unele organe centrale, unii beneficiari şi chiar unii furnizori au manifestat serioase delăsări în întocmirea formelor necesare pentru încheierea în termenul stabilit a contractelor de furnizare, de vreme ce de ani de zile nu au suportat nici o sancţiune sub formă de penalizare.

Faţă de textul imperativ al condiţiilor fundamentale ne punem următoarea întrebare: nu s-au abătut de la normele de disciplină contractuală înşişi furnizorii care nu au acţionat potrivit acestor norme? Şi, deci, nu sînt răspunzători şi ei în bună măsură de întîrzierea acţiunii de contractare?

Dar, independent de „culpa părţilor" o concluzie se desprinde clar: Organele centrale ale furnizorilor şi ale beneficiarilor trebuie să conlucreze şi să acţioneze mai energic, de aşa natură încît rămînerile în urmă să fie lichidate cel puţin „în ceasul al doisprezecelea". Un rol important pe această linie revine şi organelor de arbitraj şi în special celor departamentale, care au obligaţia să sesizeze conducerile ministerelor de asemenea grave abateri de la disciplina contractuală.

ASADAR, ancheta noastră a scos în evidenţă o seamă de rămîneri în urmă în acţiunea de contractare a producţiei marfă pentru anul 1968. Asemenea rămîneri în urmă, precum şi unele abateri de la disciplina contractuală, nu mai au ce căuta în practica întreprinderilor, după atîţia ani de experienţă în acest domeniu. De aceea, le revine ca sarcină tuturor organelor centrale interesate să ia toate măsurile corespunzătoare şi cît mai eficace, pentru respectarea pe viitor a normelor de disciplină contractuală.

I.C.I.L. DOBROGEA – AUTOBAZA TRANSPORTURI str. Cerealelor, 43 – Constanţa – caută prin transfer în orice stare:

- **strunguri paralele;**
- **maşini de găurit de banc şi în coloană;**
- **maşini de alezat, rectificat, honuit;**
- **alte utilaje pentru atelier de reparaţii auto.**

PUNCTE DE VEDERE

FUNDAMENTARE MAI TEMEINICĂ ŞI MAI MULTĂ OPERATIVITATE

în stabilirea sarcinilor de export date întreprinderilor industriale

ÎN preocupările privind perfecționarea activității de planificare și conducere a economiei naționale se impune să se acorde o atenție deosebită stabilirii și urmăririi realizării sarcinilor de producție pentru export date întreprinderilor industriale. Aceasta este cu atît mai necesar cu cît, ca urmare a sporirii continue a volumului importurilor și exporturilor țării noastre, unul din rezultatele dezvoltării și diversificării producției sociale, ponderea produselor destinate realizării pe piețe externe în volumul producției a tot mai multe întreprinderi industriale este din an în an mai importantă.

Potrivit metodologiei actuale, întreprinderile industriale primesc „plan de export" în care se dă sarcină de export exprimată în mii lei valută. În general la elaborarea acestui plan trebuie ținut seama de existența unor cereri ferme din partea organizațiilor de comerț exterior care, la rîndul lor, ar trebui să fie în posesia unor comenzi sigure din partea unor solicitanți externi. În aceste condiții ar fi normal să se precizeze și produsele ce urmează a fi exportate, precum și condițiile în care să se realizeze. Ca urmare, întreprinderea ar fi în măsură să-și organizeze activitatea pentru a îndeplini în cele mai bune condiții sarcinile încredințate, să calculeze sporul de rentabilitate pe care-l va realiza prin fabricarea producției respective.

NU de puține ori însă, lucru valabil și pentru uzina noastră, elaborarea planului de export se desfășoară în alt mod: planul se stabilește în funcție de realizările anului precedent, nominalizarea sarcinilor urmînd a fi făcută pe parcurs. În anii cînd sarcinile stabilite în acest mod au putut fi acoperite pe parcurs cu comenzi ferme de către întreprinderile de comerț exterior, uzina și-a putut îndeplini planul de export și, invers, cînd organele de comerț exterior nu au fost în măsură să asigure comenzi ferme pentru export, întreprinderea a rămas cu planul de export nerealizat; adaptarea planului la situația reală, evident în cazul insuficienței comenzilor, se face cu mare greutate și numai atunci cînd ea nu „lezează" îndeplinirea sarcinilor pe direcția generală tutelară sau întregul minister.

Situația actuală, cînd concretizarea sarcinilor de plan are loc în cursul realizării acestuia și numai pe măsură ce există comenzi ferme **face necesară reexaminarea prevederilor privind consecințele nerealizării planului, întrucît întreprinderea producătoare nu poate fi făcută răspunzătoare pentru o vină ce nu-i aparține. Mai important decît aceasta este ca, în măsura în care unitatea de producție nu are asemenea cereri ferme, să i se dea operativ sarcini de a fabrica produse ce sînt cerute pe piața internă; bineînțeles, care se înscriu în profilul ei de fabricație. Este vorba în fond de a se asigura o mai mare mobilitate și operativitate în stabilirea sarcinilor de producție, ca și în adaptarea acestora la realitatea economică. În acest fel, se va putea valorifica mai din plin potențialul tehnic și uman de care dispun întreprinderile respective.**

Adoptarea soluției sus-menționate ar fi avantajoasă pentru economia națională. Pagubele relative pe care le-ar suporta economia provocate de o perioadă mai scurtă pentru pregătirea producției, aprovizionarea într-un timp mai scurt, neexistența unor loturi optime de fabricație etc., ar fi firește cu mult mai mici decît dacă s-ar aștepta respectivele comenzi și s-ar înregistra nerealizări de plan. Bineînțeles, pentru a putea fi aplicată se impune a se realiza o serie de premise, printre care: asigurarea în timp foarte scurt a necesarului de materii prime pentru sarcinile trasate în cursul anului, eventual din anumite stocuri, cunoașterea din timp a necesităților economiei privind produsele ce pot fi fabricate în întreprinderile respective (producția să aibă desfacerea asigurată), crearea condițiilor pentru o cît mai mare capacitate de adaptare a întreprinderilor.

O altă problemă privind planul de export ce se cere rezolvată o constituie stabilirea sarcinii pentru întreprinderea producătoare în mii lei valută. Dacă pentru întreprinderea de comerț exterior stabilirea sarcinilor de plan în lei valută are o justificare, întrucît permite să se aprecieze nivelul eficienței activității acesteia, nu se întîmplă același lucru pentru uzinele producătoare. Dimpotrivă, ea creează greutăți atît în legătură cu nominalizarea și urmărirea acoperirii valorice a planului de export, cît și, mai ales, în ceea ce privește raportarea realizării acestuia.

În prezent, uzina noastră nu are posibilitatea să-și calculeze planul de export în lei valută deoarece ea cunoaște în momentul elaborării planului numai prețul cu ridicata de întreprindere al produselor ce urmează a fi exportate, corespondentul acestuia în lei valută fiind necunoscut. Este de altfel știut că pentru a afla cît reprezintă un leu valută este necesar să se calculeze raportul dintre prețul cu ridicata de întreprindere plus cheltuielile de transport și regia întreprinderilor de comerț exterior, pe de o parte, și corespondentul acestora în valuta țării importatoare, pe de altă parte. Or, datele necesare pot fi obținute abia după terminarea operațiunilor de export propriu-zise și stabilirea de către întreprinderea de comerț exterior a corespondentului în valută a valorii produselor exportate de către întreprindere.

În legătură cu aceasta este și problema modului cum se stabilesc prețurile pentru produsele de export. Ea are totodată profunde implicații asupra aprecierii eficienței activității întreprinderilor producătoare.

În prezent, stabilirea temeiului legal de practicare a prețurilor pentru produsele de export se face cu acordul întreprinderilor de comerț exterior. Această prevedere pornește de la necesitatea ca întreprinderile constructoare de mașini să fabrice pentru export mijloace de producție, exact în condițiile stipulate în comenzi de partenerii externi, astfel încît acestea să poată funcționa în mod optim în diferitele zone climaterice, să răspundă cerințelor beneficiarilor. Din această cauză, la produsele de export ale întreprinderii la care lucrez se cer operații suplimentare de protecție prin vopsire, tropicalizare, ambalare etc. Asemenea operații nu sînt efectuate la produsele ce se livrează în interiorul țării și ca atare nu au fost luate în calcul, firesc, la stabilirea prețului cu ridicata de întreprindere. Pentru efectuarea lor și stabilirea prețului este necesar să se obțină în cazul uzinei noastre acceptul I.S.C.E. Mașinexport. Dacă s-ar aștepta ca întreprinderile de comerț exterior, în speță I.S.C.E. Mașinexport, să dea acceptul pentru operațiile sus amintite și apoi să se lanseze produsele de export în fabricație s-ar periclita și îndeplinirea planului de export și respectarea contractului, atît între întreprinderea producătoare și cea de comerț exterior, cît și între cea de comerț exterior și partenerul extern.

În fapt, uzinele producătoare lansează produsele în fabricație fără a avea acest accept din partea întreprinderii de comerț exterior. De altfel, în acest fel se încalcă și legislația în vigoare care interzice lansarea în fabricație a produselor pentru care nu sînt stabilite prețurile (HCM 116). Dar, în prezent nu se poate proceda decît în acest fel.

Greutățile se nasc abia după ce se trimit calculațiile de prețuri spre avizare la întreprinderile de comerț exterior. De obicei, avizarea acestor calculații durează. Cel mai adesea, calculațiile sînt „ajustate" pe bază de aprecieri și mai ales atunci cînd întreprinderea producătoare este pur și simplu obligată să le accepte. (De notat însă că în asemenea cazuri se refuză plata facturilor pentru produsele respective, motivîndu-se aceasta prin lipsa temeiului legal de practicarea prețului). Urmează intervenții la forul tutelar și uneori chiar la Ministerul Comerțului Exterior, pentru ca astfel de probleme să fie rezolvate.

Pentru evitarea unor astfel de fenomene și pentru ca întreprinderile producătoare să nu fie nevoite să producă pentru export cu pierdere, sau fără beneficiu, mărimea acestora fiind la discreția I.S.C.E. (care poate aviza un preț mai mare sau mai mic), **uzina noastră a propus o nouă metodă de calculare a prețului pentru operațiile de protecție prin vopsire, finisare, tropicalizare etc. și anume pe metru pătrat suprafață. Prețurile respective, aprobate de forul tutelar al întreprinderii producătoare, ar urma să se adaoge, în limitele volumului operațiilor efectuate, la prețul cu ridicata.**

Strîns legată de această problemă este și lipsa de unitate a metodologiei de planificare cu cea de raportare statistică. În timp ce planul de export se stabilește în mii lei valută, organele care se ocupă de raportarea statistică solicită ca întocmirea dărilor de seamă privind exportul să fie făcută în lei.

Considerăm că aceste greutăți ar putea fi lichidate dacă întreprinderile producătoare ar primi sarcinile de plan export în lei și nu în lei valută. S-ar soluționa favorabil și problema unității metodologiei de planificare și de urmărire statistică a sarcinilor de export. Adoptarea metodei ca pentru operațiile efectuate în plus să se adauge anumite sume în funcție de volumul și calitatea lor, pe bază de prețuri dinainte cunoscute, ar ușura activitatea de decontare, ar permite întreprinderilor producătoare să-și calculeze mai bine efectele eforturilor depuse.

I. BUNEA
Șef serv. planificare
Uzina de pompe-București

- **O cerință: cunoașterea din timp, concretă, a sarcinilor de plan.**
- **Indicatorii actuali – nesatisfăcători.**
- **Mai multă operativitate în stabilirea prețurilor.**

În cooperativele agricole din regiunea Ploiești

RITM NESATISFĂCĂTOR ÎN EXECUTAREA LUCRĂRILOR DE CONSTRUCȚII

COOPERATIVELE AGRICOLE din regiunea Ploiești și-au planificat să construiască în cursul acestui an 1025 obiective (construcții agrozootehnice).

Analiza stadiului de execuție a acestor lucrări, la începutul trimestrului III, evidențiază însă un ritm cu totul nesatisfăcător. Lucrările au fost începute la numai 853 obiective, din care 100 rămase încă din anul trecut.

Care sînt cauzele acestor rămîneri în urmă și ce este necesar a se face pentru impulsionarea lucrărilor?

● Întinde-te cît... ți-ajung fondurile!

STUDIEREA ATENTĂ, cu simț de răspundere, a **posibilităților materiale și bănești** pe care le au cooperativele agricole în executarea lucrărilor de investiții planificate, condiționează în mare măsură gradul de realizare a acestora.

Sînt situații cînd, acest adevăr atît de binecunoscut nu este luat în seamă. Unele cooperative agricole își planifică obiective pe care, din lipsa fondurilor, nu le pot realiza la timp sau de multe ori renunță la executarea lor. Bunăoară, la cooperativa agricolă Tîrgoviște unde s-au planificat prea multe obiective, o parte a lucrărilor au rămas neîncepute. Cooperativa agricolă Colanu din raionul Tîrgoviște s-a angajat la executarea mai multor lucrări pe care practic meșterii existenți nu le-au putut efectua.

Prin neexecutarea lucrărilor, o parte a materialelor procurate s-a degradat, creîndu-se totodată imobilizări de fonduri materiale și bănești, ceea ce împietează în ultimă instanță bunul mers al activității economice.

În mod firesc se pune întrebarea: important este să planifici după dorință, fără a avea un suport material, sau să pornești în stabilirea obiectivelor de la posibilitățile reale? Bineînțeles că a doua alternativă este cea rațională.

În unele cooperative agricole există o optică greșită, în ce privește etapele de desfășurare a lucrărilor de investiții (și în special a construcțiilor). Lucrările încep de abia în luna iulie, pînă atunci efectuîndu-se operațiile de pregătire, procurare de materiale. Din această cauză, se produce o aglomerare a lucrărilor în ultima parte a anului, punînd sub semnul întrebării însăși terminarea la timp a construcțiilor. Acest lucru impune ca **perioada de pregătire a șantierelor să fie cît mai mult scurtată**, creîndu-se în acest fel condițiile necesare începerii la timp a lucrărilor.

● Aprovizionarea șantierelor — temeinic organizată

RITMUL NESATISFĂCĂTOR de execuție a lucrărilor de construcții din cooperativele agricole din regiunea Ploiești, se datorește în bună parte și lipsei de materiale necesare șantierelor. Multe construcții nu s-au efectuat la timp din cauza lipsei de materiale ce se confecționează chiar de cooperativele agricole (bunăoară cărămida).

Nu mai puțin adevărat este însă faptul că aprovizionarea șantierelor de construcții este mult îngreunată datorită neonorării de către Direcția generală de aprovizionare tehnico-materială a comenzilor de materiale. Astfel, pe total regiune, necesarul de materiale este satisfăcut în proporție de 40—50%, iar la unele, ca de pildă bile manele, chiar de numai 20%.

Această situație creează însemnate greutăți în desfășurarea lucrărilor. De pildă, din lipsa cărămizii presate și a țiglei multe grajduri nu pot fi date în folosință (în raionul Cislău, 20 grajduri nu puteau fi folosite din această cauză).

În trimestrul II, cooperativele agricole din regiune nu au primit repartiția de țiglă. De abia în ultima perioadă, în urma intervențiilor făcute de către Uniunea regională a cooperativelor agricole de producție, au început să sosească primele vagoane cu țiglă de la fabricile din Feldioara și Sighișoara.

Stadiul nesatisfăcător de executare a lucrărilor de construcții în cooperativele agricole din regiunea Ploiești, se datorește în bună parte și lipsei proiectelor și documentației tehnice.

Un exemplu concludent îl constituie lipsa proiectelor de catalog la construcțiile sociale (creșe și grădinițe pentru copii). Din această cauză s-a solicitat DSAPC Buzău și Ploiești eliberarea unor astfel de proiecte. Cu toate intervențiile făcute, cooperativele agricole nu au primit însă decît... promisiuni.

Impulsionarea executării lucrărilor de investiții și în special a construcțiilor care sînt mult rămase în urmă, este pe deplin posibilă printr-o organizare rațională a muncii pe șantierele de lucrări, confecționarea pe plan local (în limita posibilităților existente) a unor materiale greu de aprovizionat. Totodată, este necesar ca Uniunea Națională a C.A.P. prin Direcția generală de aprovizionare tehnico-materială să găsească soluțiile necesare îmbunătățirii sistemului de aprovizionare a șantierelor de lucrări.

V. OTOPELEANU

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

UNELE PROBLEME ALE RĂSPUNDERII MATERIALE A ANGAJAȚILOR

În ultimul timp mai mulți cititori s-au adresat redacției noastre cu privire la unele aspecte ale răspunderii materiale a angajaților. Redăm mai jos răspunsurile la două din întrebările mai importante.

● De la cine se recuperează sumele pentru pagubele materiale suportate de organizațiile socialiste ?

Conform articolului 67 din Codul Muncii, angajații răspund direct pentru pagubele provocate întreprinderilor din vina și în legătură cu munca lor. Drept urmare recuperarea pagubelor materiale se face, ca regulă generală, de la angajații care au produs pagubele prin fapta lor directă.

Cu ocazia soluționării litigiilor dintre organizațiile socialiste păgubite și acești angajați, pot fi introduși în cauză, în scopul de a le fi opozabile probele administrate și constatările rezultate, angajații care au înlesnit producerea pagubelor (responsabili subsidiari).

Prin decizia de îndrumare a Plenului Tribunalului Suprem al Republicii Socialiste România nr. 19 din 5 august 1961 s-a stabilit că pot fi introduși în cauză următoarele categorii de angajați care au mijlocit producerea pagubelor prin activitatea lor ilicită, în condițiile art. 2 din Decretul nr. 145/1960, privind răspunderea materială a gestionarilor :

● angajații care au înlesnit numirea în funcție a unui gestionar care nu îndeplinea condițiile pentru trecerea în această funcție și care a provocat pagube prin activitatea gestionară necorespunzătoare pe care a desfășurat-o ;

● angajații care au luat măsura să se facă numiri în funcții aflate în subordinea gestionarilor, fără să se fi luat avizul prealabil al acestora, iar subordonații astfel numiți au produs pagube în executarea sarcinilor încredințate, răspund material pentru partea din pagubă care nu mai poate fi recuperată de la angajații numiți în condițiile nelegale ;

● angajații care, în urma controalelor sau sesizărilor primite, nu au luat sau au luat cu întîrziere următoarele măsuri care trebuiau luate cu scopul de a se înlătura sau preîntîmpina producerea de pagube de către gestionar : nu au înlocuit gestionarii sau angajații aflați în subordinea acestora, în cazurile cînd aceștia au provocat pagube, deși au fost din timp avertizați că nu îndeplinesc condițiile legale pentru garantarea unei gestionări corecte ; nu au aplicat dispozițiile de stabilire și recuperarea pagubelor, prin constituirea de parte civilă, emiterea dispoziției de reținere, luarea măsurilor asiguratorii etc.

În toate aceste cazuri, răspunderea materială este egală cu valoarea pagubelor rămasă nerecuperată, din momentul cînd s-a stabilit că ea nu mai poate fi recuperată de la angajații direct responsabili, termenul pentru darea dispoziției de reținere curgînd din același moment.

În situațiile în care pentru recuperarea pagubelor unitatea păgubită a pornit procedura de recuperare simultan, atît de la persoanele care au provocat pagubele prin faptele lor directe, cît și de la persoanele care au înlesnit producerea pagubelor, responsabilii subsidiari (cei care au înlesnit producerea pagubelor) au dreptul să ceară suspendarea executării sau a judecării pînă la rezolvarea acțiunii de recuperare îndreptate împotriva persoanelor care au provocat pagubele prin faptele lor directe. Același drept îl au și angajații cu funcții de conducere atunci cînd le revine răspunderea materială integrală în baza art. 68[1] lit. c. din Codul Muncii, precum și angajații care au făcut plăți nelegale sau din eroare.

Pentru soluționarea unitară a acțiunilor determinate de nevoia recuperării sumelor plătite cu încălcarea dispozițiilor legale ca : plăți de ore suplimentare peste plafonul stabilit, compensații bănești pentru concediul de odihnă nefolosit, salarii necuvenite, și orice alte plăți făcute cu încălcarea normelor legale, s-a emis de Plenul Tribunalului Suprem al Republicii Socialiste România, Decizia de îndrumare nr. 26 din 17 august 1961.

Prin această decizie, s-a stabilit că este obligatorie recuperarea sumelor respective, în condițiile legale sus arătate (în principal de la beneficiarii plăților și în subsidiar, pentru ceea ce nu se mai poate recupera, de la cei care au mijlocit efectuarea lor) indiferent de vreo răspundere disciplinară sau dacă au fost aplicate sau nu sancțiuni în cadrul unei asemenea răspunderi.

În aceleași condiții, răspund material și angajații în cazurile în care organizația socialistă a fost obligată la plata unor amenzi, penalizări sau majorări de întîrziere.

În legătură cu problema discutată, a răspunderii materiale principale sau subsidiare, se reamintesc și prevederile deciziei de îndrumare a plenului Tribunalului Suprem al Republicii Socialiste România nr. 27 din 19 octombrie 1961, potrivit căreia, angajatul din vina căruia s-a pierdut termenul de recuperare a daunei, nu va putea chema în judecată pe angajatul care a provocat nemijlocit paguba prin fapta sa, pentru a-i restitui sumele de bani pe care le-a plătit ca despăgubire unității, datorită pierderii termenului de recuperare.

Soluționarea litigiilor care au ca obiect restituirea de către angajați a sumelor de bani ce le-au fost plătite de organizațiile socialiste din eroare, ca salarii, premii, avansuri, ore suplimentare etc. cu încălcarea legii, este de competența comisiei pentru soluționarea litigiilor de muncă. (Decizia de îndrumare a plenului Tribunalului Suprem nr. 34/1961).

Drept urmare, unitatea este obligată să introducă în termen de 30 de zile de la constatarea pagubei acțiune la comisia pentru soluționarea litigiilor de muncă împotriva beneficiarilor de plăți și nu este îngăduit să emită dispoziție de reținere, deoarece în asemenea situații nu ne găsim în domeniul răspunderii materiale a angajaților, plata necuvenită nefiind rezultatul culpei directe a beneficiarilor.

Unitatea păgubită are calea de recuperare prin dispoziție de reținere, numai împotriva responsabilului subsidiar, deoarece numai în raport cu acesta sînt întrunite elementele răspunderii materiale a angajaților (faptă ilicită, prejudiciu, raport de cauzalitate și culpă sau vinovăție), care să justifice emiterea dispoziției de reținere.

● Care este deosebirea dintre angajamentul de plată și angajamentul asupra răspunderii materiale ?

Angajamentul de plată, este angajamentul scris pe care poate să și-l ia gestionarul de bani sau materiale pentru acoperirea lipsurilor constatate în sarcina sa, cu ocazia verificării gestiunii (art. 32 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 463/1960, privind răspunderea gestionarilor).

Angajamentul de plată luat de gestionar, înlocuiește dispoziția de reținere pe care trebuie s-o emită directorul de întreprindere pentru acoperirea pagubelor materiale provocate de angajații din subordine.

El constituie titlul executoriu pe baza căruia se fac rețineri din salariu și orice alte sume cuvenite gestionarului obligat la plată, în condițiile admise de lege, fără să mai fie necesară îndeplinirea altor formalități.

În cazul în care gestionarul autor al pagubei nu mai este angajat, va fi urmărit în averea sa pentru recuperarea prejudiciului, pe baza angajamentului scris de plată pe care și l-a luat.

Valabilitatea angajamentului de plată luat de gestionar, încetează parțial sau total, numai dacă ulterior se stabilește de tribunal, fie la cererea gestionarului, fie în cadrul procesului pornit împotriva sa, o altă situație de fapt din care să rezulte lipsa de răspundere a gestionarului.

Angajamentul asupra răspunderii materiale, este actul pe care îl încheie obligatoriu cu întreprinderea sau instituția, casierul, după emiterea deciziei de numire a sa în funcțiune, prin care recunoaște :

— că va răspunde material pentru toate sumele de bani și valorile încredințate de unitatea la care îndeplinește funcția de casier ;

— confirmă că a luat cunoștință de regulamentul operațiunilor de casă aprobat prin H.C.M. nr. 858/1957 și că va îndeplini riguros normele cu privire la efectuarea operațiunilor de casă.

Angajamentul asupra răspunderii materiale este prevăzut de art. 56 și anexa V din Regulamentul operațiunilor de casă aprobat prin H.C.M. nr. 858/1957.

Apare deci clar, că angajamentul de plată și angajamentul asupra răspunderii materiale, sînt acte diferite, cu baze juridice proprii și care produc efecte diferite.

Pe cînd angajamentul de plată, constituie un titlu executoriu prin el însuși, o formă simplificată de titlu executoriu care facilitează recuperarea prejudiciului cauzat de gestionar, angajamentul asupra răspunderii materiale reflectă preocuparea legiuitorului pentru prevenirea producerii pagubelor prin activitatea casierilor, care iau în mod solemn cunoștință de răspunderile și obligațiile viitoarei lor activități gestionare.

Octavian POPESCU

Înainte de termen

Noi obiective industriale date în exploatare înainte de termenele planificate :

● **Complexul de cracare catalitică de la rafinăria Brazi** (cu 20 de zile mai devreme decît fusese planificat). Complexul produce o cantitate egală cu cea realizată la un loc de rafinăriile Cîmpina și Ploiești—Nord.

● **Liniile tehnologice 3 și 4 ale noii întreprinderi de prefabricate din beton de la Călărași,** puse în funcțiune cu 60 de zile înainte de termen.

● **Secția de pastă de tomate de la fabrica de conserve Buftea.**

Știința și producția

● La noua filatură din Fălticeni, **o stație pilot este destinată efectuării cercetărilor științifice pentru îmbunătățirea calitativă și diversificarea produselor de in, celofibră și poliesteri.**

● Specialiștii de la Institutul de cercetări pentru prelucrarea țițeiului din Ploiești **au furnizat unităților productive noi rețete pentru realizarea unor tipuri superioare de ulei.** Printre acestea se numără uleiul aditionat pentru motoare în doi timpi, ulei care asigură

CURIER

mărirea duratei de exploatare a motoarelor.

● Pe baza soluțiilor experimentale la stațiunea pomicolă Bistrița, pe zone întinse din regiunea Cluj **s-a trecut la plantarea de livezi** (meri, pruni, peri), **cu talie mică și cu mare randament.**

Produse noi

● **Uzina „Independența" din Sibiu a lărgit gama utilajelor destinate agriculturii** cu agregate de ploaie artificială cu mare rază de acțiune (400 de metri).

● **La „Electrometal" din Oradea s-au produs primele piese de schimb pentru autoturisme** — lămpi și releuri de semnalizare.

Cote finale

● Constructorii noii și modernei fabrici de confecții din Craiova **au ridicat halele întreprinderii la cota finală — 6 etaje** — în care vor fi amplasate utilajele diverselor secții. **Aici se vor produce anual 2 milioane bucăți confecții.**

● Este gata pentru a produce **și noua fabrică de plăci aglomerate din Complexul de industrializare a lemnului — Sighetul Marmației,** proiectată pentru o producție anuală de 18.500 tone de plăci aglomerate.

● Au atins cota finală **și silozurile fabricii de nutrețuri combinate din Fetești.** Acestea sînt ultimele obiective construite ale întreprinderii care vor furniza anual unităților agricole 97.000 de tone de nutrețuri combinate.

● **Două noi trasee energetice din regiunea Hunedoara au ajuns la dimensiunile finale : Orăștie — Spini — Grind și Mihalț — Petreca.** Zona din sud-estul regiunii a fost conectată la sistemul energetic național.

În industria încălțămintei

O METODĂ EFICIENTĂ DE PROGRAMARE A PRODUCȚIEI

ORGANIZAREA științifică a conducerii producției și a muncii implică sisteme adecvate de programare a producției, cu eficiență economică ridicată. În literatura de specialitate se constată că în tehnica mondială s-au conturat cîteva sisteme de programare operativă a producției, caracterizate de o schemă generală a acțiunilor, cu două părți distincte :

1) Redactarea programelor : stabilirea previziunilor, materializarea acestor previziuni, exploatarea acestor previziuni în vederea declanșării reale a evenimentelor și

2) controlul programelor și corectarea lor : compararea previziunilor (programelor) cu realizările efective puse în evidență pe bază de grafice sau fișe, declanșarea evenimentelor de corectare, ajustarea previziunilor în raport cu desfășurarea reală a producției.

Complexitatea programării este determinată atît de natura produselor ce se fabrică (simple sau complexe), de natura procesului tehnologic al fabricației (continuu sau discontinuu), cît și de diversitatea sortimentală ce se fabrică pe aceleași utilaje.

Întreprinderile din sectorul de încălțăminte folosesc sistemul de programare zilnică dintr-un model pe loturi comerciale. Urmărirea, decontarea și estimarea realizărilor producției finale, cît și a producției în curs de fabricație, se fac avînd la bază unitatea de producție zilnică, programul. Sistemul de programare dintr-un model prezintă avantajul că la baza elaborării programului stă lotul comercial. El prezintă însă mai multe dezavantaje, între care îndeosebi faptul că executarea producției în ambele schimburi împiedică de cele mai multe ori evidențierea factorilor ce concură la comiterea unor abateri privind calitatea producției, la gospodărirea nerațională a materialelor etc.

Pentru a păstra partea pozitivă a sistemului de programare a producției pe loturi comerciale și a elimina aspectele negative, Fabrica „Progresul" a trecut la o nouă metodă de programare a producției de încălțăminte — pe schimburi și modele diferite — obținînd bune rezultate.

Posibilitatea tehnică de executare pe aceeași linie tehnologică a două modele diferite este dată de particularitățile de funcționare a benzilor de pregătit-cusut SATRA. Aceste benzi rulante, constituind un agregat de transport mecanizat, alimentează cu semifabricate locurile de muncă amplasate de o parte și de alta a lor. Organizarea procesului tehnologic se efectuează prin intermediul unui tablou dispecer, ce cuprinde un număr egal de puncte de comandă cu cel al locurilor de muncă de pe bandă. Banda tip SATRA este înzestrată cu un buncăr ce reglementează prin numărul de lăcașuri (24) numărul maxim de operații ce se pot executa pe această bandă. La acest agregat, lansatorul, care dirijează aprovizionarea locurilor de muncă prin tabloul dispecer, reprezintă creierul organizatoric al procesului de producție, de activitatea lui depinzînd în principal rezultatele sistemului. Lucrul cu acest agregat preia aspectele pozitive de la banda rulantă (transportul mecanic pe bandă) și de la prod sincron (independența locului de muncă), eliminînd totodată lipsurile acestora, fapt pentru care această bandă este considerată utilajul cel mai eficient în condițiile de astăzi.

Schimbarea producției neterminate de la un schimb la altul se face din mers, cu ajutorul benzii transportoare a agregatului, fără efecte negative asupra volumului producției.

Potrivit noii metode, programarea propriu-zisă este precedată de așezarea producției pe linii tehnologice și ordonarea modelelor. Se ține seama de sortimentele contractate și de specializarea liniilor (încălțăminte pentru copii, adolescenți, femei, bărbați, sistem de confecție I.L. etc.).

Pentru ordonarea modelelor se iau în considerație posibilitatea acoperirii necesarului de materii prime și materiale, a forței de muncă, pregătirii modelului (S.D.V., calapoade, probe) pentru a putea intra în fabricație la termenul stabilit prin programare, sezonalitatea modelului, numărul de beneficiari (se preferă la început modelele cu cel mai mare număr de beneficiari) ; distanța pînă la beneficiari (se urmărește să se producă la început din modelele cu beneficiarii cei mai depărtați, respectînd principiul sezonalității).

După ordonarea modelelor, se face o distribuire a acestora pe schimburi, ținînd seama de dificultatea modelelor (urmărindu-se ca repartizarea pe schimburi a modelelor cu grad de dificultate mai mare să se facă în aceeași proporție) ; folosirea permanentă și integrală a tuturor mașinilor și instalațiilor, ca și a forței de muncă.

Rezultatele economice obținute de la aplicare confirmă valoarea acestei metode noi de programare. Astfel, se realizează o diversificare a producției pentru aceeași perioadă de timp prin confecționarea într-un număr dublu de modele ; confecționarea în paralel de sortimente diferite (pantofi și sandale) pe aceeași linie tehnologică concură la acoperirea cerințelor variate de livrare și la satisfacerea în aceeași perioadă de timp a unui număr sporit de beneficiari; permite o decontare la timp a cantităților programate, ceea ce a condus la înlăturarea perioadei de așteptare „pentru completare" a loturilor comerciale în magazia de produse finite. Ca urmare, stocul de produse finite din magazie, a scăzut cu mult sub nivelul perioadelor anterioare ; se realizează o îmbunătățire apreciabilă a continuității prin micșorarea numărului de întreruperi cauzate de schimbarea modelelor.

Concomitent cu îmbunătățirea ritmicității, se obține o creștere simțitoare a productivității muncii ; se asigură folosirea rațională a utilajelor și a forței de muncă, creîndu-se o echilibrare pentru o perioadă mai îndelungată a acestora prin eliminarea fluctuațiilor de la un model la altul.

GH. HELVIG, V. ANDRONE

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ

NIVELUL ŞI STRUCTURA ECONOMIEI ROMÂNIEI ÎN AJUNUL PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

DUPĂ revoluţia de la 1848 şi înlăturarea **iobăgiei, după reformele agrare** din deceniile şase şi şapte ale secolului trecut modul de producţie capitalist se înscrie ireversibil în viaţa economică, socială şi politică a ţării noastre. Obţinerea independenţei şi a suveranităţii de stat, în 1877, precum şi măsurile promovate pentru dezvoltarea economiei industriale, comerţului şi creditului capitalist de la sfîrşitul sec. al XIX-lea şi începutul celui de-al XX-lea au stimulat creşterea economică. Extinderea relaţiilor capitaliste, procesul de dezvoltare a industriei fac să crească rolul burgheziei în viaţa politică şi socială a ţării. Concomitent, ia naştere clasa muncitoare legată de noile forţe de producţie şi interesată în dezvoltarea lor, în progresul social.

Dezvoltarea forţelor de producţie era **frînată de rămăşiţele feudale din agricultură**, de capitalul străin şi schimbul dezavantajos cu străinătatea etc. În acelaşi timp, unele provincii româneşti se găseau sub stăpînire străină, ceea ce diminua potenţialul economic şi piaţa internă a naţiunii române.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, ţara noastră dispunea de resurse naturale şi umane care îi creau condiţii favorabile pentru dezvoltarea producţiei materiale şi a industriei în special. Factorul uman, forţa principală de producţie, era în continuă creştere. Într-o perioadă de 55 de ani (1860—1915), populaţia din România veche s-a dublat, crescînd de la 3 918 mii locuitori la 7 897 mii locuitori [1]).

În hotarele României de după desăvîrşirea unităţii naţionale, populaţia se ridica la aproape 14 milioane locuitori, iar suprafaţa ţării cuprindea circa 295 000 km [2].

Industria cucereşte poziţii în economia naţională

Ca şi alte ţări, România a trecut pe calea industrializării capitaliste prin dezvoltarea industriei uşoare şi extractive. Dezvoltarea industriei, în cea mai mare parte, s-a făcut în condiţiile cînd pe plan mondial marile puteri capitaliste trecuseră la imperialism. Acest fapt a avut urmări negative asupra dezvoltării forţelor de producţie, asupra mersului industrializării. Cu toate acestea, procesul obiectiv necesar al dezvoltării forţelor de producţie înainta, industria îşi cucerea poziţii în economia naţională.

Prin promovarea politicii de protecţie şi încurajare a industriei naţionale, din deceniile 9 şi 10 ale secolului XIX, procesul industrializării capitaliste intra într-o etapă nouă; au apărut noi ramuri şi subramuri industriale ca: extracţia şi prelucrarea petrolului, industria cimentului, hîrtiei, zahărului, energiei electrice, metalurgiei prelucrătoare etc.

Numărul întreprinderilor încurajate prin lege a crescut, industria şi-a mărit potenţialul şi capacitatea de producţie.

	1904	1910	1915
nr. întreprinderi	294	474	895
Capital fix, în milioane lei.	111,0	282,1	361,2
Personal	23 462	46 280	60 937
Forţa motrică, în c.p.	27 036	43 919	126 666
Valoarea producţiei, în milioane lei.	102,6	350,9	581,1

Într-o perioadă de un deceniu, numărul întreprinderilor a crescut de 2,8 ori, al capitalului de 3,2 ori iar al personalului de 2,6 ori; înzestrarea tehnică, exprimată în forţa motrică, a crescut mai repede, de 4,7 ori. Producţia a înregistrat cea mai mare creştere, dintre toţi indicatorii, de 5,6 ori. Un calcul mai analitic ne arată că în timp ce valoarea producţiei ce revenea pe salariat a crescut de 2,2 ori, salariile s-au redus cu 8 la sută, ceea ce demonstrează intensificarea exploatării.

Prin urmare, dezvoltarea mai accelerată ca în trecut a industriei s-a făcut prin intensificarea exploatării muncitorilor, prin creşterea ratei plusvalorii şi menţinerea nivelului de trai la o limită scăzută.

În acelaşi timp, avea loc şi o creştere a compoziţiei organice a capitalului. Dacă în 1904 capitalul ce revenea pe muncitor era de 8 240 lei — iar forţa motrică de 1,2 c.p., în 1915 se utiliza un capital de 13 200 lei şi o forţă motrică de 2,08 c.p.

Dezvoltarea industrială a contribuit la extinderea sferei relaţiilor capitaliste, a acţiunii legilor economice ale capitalismului în economia naţională şi a avut ca urmare creşterea posibilităţilor sale de a acoperi, în măsură crescîndă, consumul intern la unele produse industriale. Dacă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea produsele industriale de bază proveneau exclusiv sau în cea mai mare parte din import ca cherestea, mobilă, zahăr, ciment, hîrtie, uleiuri vegetale etc., la începutul secolului al XX-lea, ca urmare a creării unor ramuri noi, a diversificării producţiei, consumul se acoperea tot mai mult din producţia internă, iar importul acestor produse se reduce simţitor sau chiar se elimină la unele produse.

Caracteristici care definesc structura şi nivelul industriei

Procesul industrializării capitaliste se găsea în faza primară, a industriei uşoare. În cadrul industriei prelucrătoare dominau patru ramuri: alimentară, textilă, pielărie şi hîrtie care reprezentau circa 54 la sută din valoarea producţiei, iar alte două ramuri, producătoare de materii prime, petrolieră şi forestieră, deţineau peste 36 la sută. Astfel, industria uşoară şi cea producătoare de materii prime furnizau circa 90 la sută din totalul producţiei şi determinau structura industriei. În afară de petrol, industria extractivă era slab dezvoltată.

Industria era lipsită de ramurile de bază. Caracterul capitalist al industrializării, insuficienţa capitalului autohton, politica capitalului străin au frînat dezvoltarea ramurilor producătoare de mijloace de producţie, industria metalurgică şi constructoare de maşini, chimică, electrotehnică. În stadiul dat al dezvoltării industriei aceste ramuri sau nu existau sau erau doar în formă embrionară.

Industria românească se caracteriza şi prin capacitatea sa mult redusă, de a acoperi piaţa internă. Ea furniza abia circa o treime din necesarul consumului intern de bunuri de consum. În această perioadă, România constituia o piaţă de desfacere a bunurilor de consum industriale şi a mijloacelor de producţie ale ţărilor capitaliste dezvoltate.

Participarea redusă a industriei la crearea produsului social şi a venitului naţional constituia, de asemenea, o altă caracteristică. Cu toate că faţă de sfîrşitul secolului al XIX-lea, în 1915 ponderea aproximativă a producţiei industriale în producţia globală — industrială şi agricolă — a crescut de la circa 10 la sută la circa 22 la sută, industria participa în ajunul primului război mondial la crearea venitului naţional cu aproximativ 14 la sută din valoarea creată în aceste două sectoare.

De asemenea, despre locul industriei în cadrul economiei naţionale ne vorbeşte şi faptul că ea contribuia doar cu 6,8 la sută la exportul general al ţării şi acesta format din materii prime şi combustibil.

Slaba dezvoltare a industriei şi ponderea sa redusă în economia naţională reies şi din înzestrarea cu forţă motrică a României în raport cu ţările capitaliste dezvoltate în momentul istoric dat. Astfel, în perioada 1907—1910, în Anglia la 1 000 locuitori reveneau 323 c.p., în Franţa — 155 c.p., în Austria — 60 c.p., în timp ce în România numai 20—30 c.p.

Pentru întregirea tabloului asupra nivelului industrial al ţării se impune constatarea că **o însemnată parte a producţiei de mărfuri era furnizată de întreprinderile mijlocii şi mici, de industria meşteşugărească care lucra pe baza cooperaţiei simple sau a manufacturii.**

În aceste condiţii, cu un asemenea nivel scăzut şi cu o structură incompletă, industria românească era departe de a asigura o reproducţie lărgită independentă a economiei naţionale, o înzestrare a agriculturii şi a altor ramuri cu mijloace de producţie şi o valorificare eficientă a resurselor naturale ale ţării.

Ca urmare a intensificării concentrării şi centralizării capitalului şi producţiei sub influenţa puternică a capitalului străin, dominant într-o serie de ramuri importante, favorizate de protecţia vamală şi încurajarea industrială, **la începutul secolului al XX-lea au apărut în industria României primele organizări de monopol capitaliste.**

Din studierea datelor şi faptelor economice reiese că în perioada 1900—1915 s-au constituit o serie de înţelegeri, organizaţii monopoliste între capitaliştii din diferite ramuri sau subramuri industriale. **Dar procesul de concentrare şi centralizare a capitalului şi producţiei făcea primii paşi şi se manifesta mai evident în industria mare şi în domeniul bancar.**

Forma cea mai generală a centralizării şi concentrării capitalului era reprezentată de societăţile anonime pe acţiuni. În România numărul lor a crescut de la 25 în 1907 la 238 în 1914. Cea mai mare parte a acestora activau în industrie. Ca urmare se contura dominaţia unor întreprinderi mai mari în cadrul unor ramuri sau subramuri.

Pentru a crea o imagine reală, justă, asupra nivelului concentrării şi centralizării capitalului în industrie, trebuie subliniat faptul că în majoritatea ramurilor, care dădeau cea mai mare parte a producţiei industriale ca alimentară, cu excepţia zahărului, textilă, pielărie, lemnului etc., concentrarea era la un nivel scăzut. În ramurile respective dominau întreprinderile mijlocii şi mici care furnizau majoritatea producţiei. Nivelul scăzut al concentrării industriale era ilustrat şi prin concentrarea redusă a forţei de muncă. Astfel, în 1915 reveneau, în medie, pe întreprindere 96 lucrători în industria textilă, 83 în ramura lemnului, 64 în industria încălţămintei şi îmbrăcămintei, 33 în industria alimentară etc.

La cele de mai sus trebuie adăugat şi faptul că procesul de concentrare în industrie avea loc în cadrul unor forţe de producţie slab dezvoltate în întreaga economie naţională, în care industria avea o putere economică încă minoră.

În ceea ce priveşte industria din provinciile româneşti aflate sub dominaţie străină, nivelul său de dezvoltare, structura sa nu erau radical diferite. Industria era subordonată total intereselor puterilor ocupante şi marilor grupuri financiare.

În legătură cu înţelegerile monopoliste se desprind următoarele concluzii:

— Pînă la primul război mondial în cîteva ramuri importante ale industriei din acea perioadă: alimentară, materiale de construcţii, hîrtie, prelucrarea metalelor, ca şi în comerţul cu produse petroliere acţionau organizaţii de monopol, ce au avut o existenţă mai lungă şi care, în general se refereau la un număr de 10—12 produse industriale desfăcute pe piaţa internă (zahăr, hîrtie, bere, ulei vegetal, făină, ciment, sîrmă şi cuie, petrol lampant etc.).

Paralel, se organizau vremelnic şi înţelegeri cu caracter de monopol care aveau o sferă locală, limitată şi se refereau la produse care nu jucau un rol însemnat pentru industrie şi piaţă (fringhii şi sfoară, produse de sticlărie, var, ape gazoase etc.).

Înţelegerile de monopol erau convenţii simple, carteluri şi doar cîteva sindicate cu birouri de vînzare; ele afectau în primul rînd desfacerea produselor (cote de desfacere, sfere de desfacere etc.) şi doar în cazuri izolate procesul însuşi de producţie (cote de producţie, sortimente etc.).

— În aproape toate cazurile **monopolizarea se referea la întreprinderi care produceau un număr restrîns de produse şi îndeosebi un singur produs.** (Zahăr, ciment, hîrtie, bere, ulei vegetal, făină etc.).

— **Uniunile capitaliste se organizau mai ales în ramuri sau subramuri dominate de capitalul străin.** Aceasta se explică prin gradul mai mare de concentrare a producţiei, prin specificul ramurii cît şi prin faptul că societăţile străine aduceau cu ele forme de organizare mai înalte — de natură monopolistă — răspîndite în ţările lor de origine.

— **Înţelegerile monopoliste, mai mari sau mai mici, priveau doar piaţa internă a unor produse. Nici un monopol constituit în România nu căpătase importanţă internaţională, nu trecuse pe piaţa externă.**

— **Produsele industrici interne, monopolizate în întregime, reprezentau o pondere redusă faţă de producţia întregii industrii româneşti, cuprindeau un număr restrîns de ramuri sau subramuri.** În cele mai multe ramuri şi subramuri industriale producţia şi desfacerea mărfurilor se realizau, în general, pe baza liberei concurenţe. După unele calcule cu caracter general reiese că ponderea producţiei industriale monopolizate reprezenta circa 13% din totalul producţiei industriei mari prelucrătoare şi mult mai puţin faţă de valoarea întregii producţii industriale a ţării.

— Dacă se are în vedere că aproape jumătate din produsele industriale desfăcute pe piaţa internă proveneau din import, şi o altă parte erau produse în cantitate încă însemnată de industria mică şi mijlocie, aria de influenţare a pieţei de către produsele monopolizate era cu totul redusă. **Aceasta scoate în evidenţă caracterul limitat al procesului de monopolizare, influenţa sa restrînsă asupra relaţiilor de producţie, circulaţie şi schimb.** Examinarea sferei de extindere a monopolurilor, de astădată asupra economiei naţionale, ne arată că rămîneau în afara monopolizării, adică în domeniul liberei concurenţe, pe lîngă cea mai mare parte a industriei, întreaga agricultură, precum şi alte sectoare importante ale economiei naţionale ca transporturile, majoritatea comerţului intern şi comerţul extern, sistemul financiar şi de credit particular. **În economia ţării domina liberă concurenţă, ceea ce demonstra că orînduirea capitalistă din România se afla în stadiul premonopolist al capitalismului.**

Agricultura — ramura predominantă

Ramura principală în producţia materială şi în venitul naţional atît în România independentă cît şi în provinciile româneşti de sub ocupaţie străină era agricultura. Datorită nivelului şi ponderii scăzute a industriei, **agricultura furniza cea mai mare parte** (peste 2/3) din produsul social şi venitul naţional al ţării. Produsele agricole constituiau partea majoritară din exportul ţării. Pînă la primul război mondial cerealele şi produsele derivate reprezentau între 75—85 la sută din totalul exportului României. Este, de asemenea, important de amintit că, în perioada 1909—1914, România era a patra ţară exportatoare de grîu din lume şi prima exportatoare de porumb pe piaţa mondială. Datorită condiţiilor în care s-a desfăşurat revoluţia burghezo-democrată în România, o parte a burgheziei a pactizat cu moşierimea ceea ce a avut urmări negative asupra dezvoltării economice şi sociale în general a ţării şi a agriculturii în special. Dezvoltarea capitalismului în agricultura ţării noastre s-a făcut pe calea reformelor, a trecerii treptate, anevoioase, cu mari suferinţe pentru ţărănime de la gospodăria bazată pe clacă la cea bazată pe muncă salariată.

Reformele agrare cu caracter burghezo-democratic din deceniile 6 şi 7 ale secolului trecut din toate provinciile româneşti, deşi au jucat un rol pozitiv în viaţa ţărănimii, ele nu au înlăturat definitiv relaţiile feudale, ci au menţinut puternice resturi feudale, reprezentate de marea proprietate funciară moşierească şi relaţiile semifeudale de muncă, dijma, clacа etc.

Problema agrară în România, în stadiul respectiv de dezvoltare a ţării, consta nu numai în înlăturarea relaţiilor semifeudale, a marii proprietăţi moşiereşti, în împroprietărirea ţărănimii cu pămînt, dar şi în asigurarea dezvoltării forţelor de producţie din acest sector, în trecerea agriculturii de la stadiul cooperaţiei simple şi a muncii manuale la maşinism.

În provinciile rămase sub dominaţie străină problema agrară îmbrăca pe lîngă latura socială şi una naţională, întrucît marea majoritate a moşiilor se aflau în mîna claselor exploatatoare stăpînitoare. De aceea, înlăturarea rămăşiţelor feudale, împroprietărirea ţărănimii lipsită de pămînt sau cu pămînt puţin erau legate de desăvîrşirea unităţii naţionale. Lupta ţărănimii pentru pămînt în aceste provincii se împletea cu lupta pentru unitatea naţională.

Prin urmare, în toate provinciile româneşti problema cardinală a agriculturii consta în caracterul relaţiilor de producţie, în nedesăvîrşirea revoluţiei burghezo-democratice, în puternicele antagonisme economice, sociale care se confruntau în viaţa socială şi politică a ţării. Nedreapta împărţire a pămîntului şi insuficienţa pămîntului pentru majoritatea ţărănimii, exploatarea adîncă a maselor sătesti de către moşieri şi arendaşi, de către cămătari, de către statul burghezo-moşieresc adînceau cu putere conflictele sociale de la sate. Răscoalele de la sfîrşitul secolului al XIX-lea care au culminat cu marea răscoală din 1907 au demonstrat gravitatea antagonismelor din agricultura României, necesitatea imperioasă a rezolvării lor. După cum a arătat istoria, regimul burghezo-moşieresc nu a fost capabil să înfăptuiască marile transformări pe care trebuia să le sufere agricultura, această sarcină revenind clasei muncitoare în alianţă cu ţărănimea, sub conducerea Partidului Comunist Român.

Creditul capitalist

În mecanismul dezvoltării capitalismului un rol însemnat îl joacă creditul. Pînă în ajunul primului război mondial, în România, s-a închegat sistemul de credit capitalist. Numărul băncilor a crescut rapid, ajungînd în 1913 la 196, din care 9 mari bănci în frunte cu Banca Naţională a României dominau operaţiunile bancare. În cadrul sistemului de credit jucau un rol încă important instituţiile de credit funciar ale moşierimii ca o reflectare a puterii sale economico-sociale însemnate în cadrul orînduirii. În această perioadă sistemul bancar şi de credit al ţării era supus unei puternice presiuni

Conf. dr. V. AXENCIUC

(Continuare în pag. 11)

În scopul ridicării eficienței activității economice a întreprinderilor

SĂ PUNEM STAVILĂ CHELTUIELILOR NEECONOMICOASE!

REDUCEREA SISTEMATICĂ ȘI SUBSTANȚIALĂ a cheltuielilor pe unitatea de produs — sursă principală de sporire a rentabilității întreprinderilor și a acumulărilor statului — constituie în prezent o sarcină de prim ordin pusă de partid în fața tuturor întreprinderilor și a organelor economice centrale, o condiție esențială pentru creșterea eficienței economice. Atingerea acestui obiectiv major în fiecare întreprindere este nemijlocit legată nu numai de micșorarea principalelor cheltuieli de producție (economisirea de materii prime și materiale, reducerea costurilor de manoperă, combustibil, energie etc.), ci și de lichidarea tuturor cheltuielilor neeconomicoase, ignorarea acestor cheltuieli care, în ansamblul elementelor prețului de cost pot apărea la prima vedere „mărunte", neluarea din timp a unor măsuri care să ducă la închiderea canalelor care le generează, pot avea drept consecință faptul că o parte din rezultatele pozitive obținute în sfera producției să nu se reflecte integral în reducerea prețului de cost, ca economiile realizate să fie mult diminuate sau chiar „înghițite" de aceste cheltuieli.

Ce pondere au avut în primele 6 luni ale anului cheltuielile neeconomicoase, cum au grevat ele asupra prețului de cost și ce posibilități există de înlăturare sau micșorare a lor? — iată tema discuțiilor purtate în cadrul „mesei rotunde" organizate recent de revista noastră cu cadre de conducere din 10 întreprinderi din orașul Cluj, cu sprijinul direct al Comisiei economice a Comitetului Orășenesc P.C.R.-Cluj. La dezbateri au participat și reprezentanți ai organelor bancare, de revizie și control din localitate.

● În ansamblu, o activitate fructuoasă

ÎNTREPRINDERILE din orașul Cluj aduc, în ansamblul regiunii și al țării, o contribuție de seamă la sporirea producției industriale. Specializate și profilate, multe fabrici și uzine sînt cunoscute și apreciate nu numai în țară, dar și peste hotare pentru produsele de înaltă tehnicitate pe care le execută.

Încă de la sfîrșitul anului trecut, Comitetul Orășenesc de partid a acordat o atenție deosebită măsurilor concrete ce se cer luate în fiecare întreprindere în vederea îndeplinirii exemplare, lună de lună, a principalilor indicatori de plan, punînd un accent deosebit pe direcțiile esențiale care conduc la obținerea unei cît mai înalte eficiențe economice. Ca urmare, **în primele 8 luni ale anului, planul producției marfă vîndută și încasată în industria orașului Cluj a fost realizat în proporție de 102,3%, obținîndu-se, totodată, numai în primul semestru, beneficii peste plan în valoare de 33 595 mii lei. Alături de celelalte fabrici și uzine, colectivele celor 10 întreprinderi au depășurat o activitate rodnică, reușind să realizeze și chiar să depășească principalii indicatori de plan**, așa cum rezultă din tabelul nr. 1.

Tabel nr. 1

Realizarea principalilor indicatori de plan

Întreprinderea	Perioada I.I—31.VIII.1967		Perioada I.I—31.VII.1967			
	Producția marfă vîndută și încasată (%)	Productivitatea muncii (%)	Reducerea prețului de cost (%) Plan	Realizat	Economii (—) sau depășire (+) la prețul de cost (mii lei)	Beneficii peste plan semestrul I (mii lei)
Uzina „Tehnofrig"	105,1	103,1	— 7,46	— 8,04	— 692	1.141
Fabrica de piele și încălțăminte	105,1	103,8	— 0,88	— 1,17	— 1.781	3.032
Uzina de reparat locomotive „16 Februarie"	100,34	102,5	— 2,06	— 2,39	— 201	1.131
Fabrica de tricotaje „Someșul"	100,4	100,4	+ 0,39	+ 0,41	— 1.489	1.464
Uzina „Unirea"	103,2	101,8	— 3,42	— 2,42	+ 782	15
Fabrica de porțelan	102,4	101,6	+ 0,004	— 0,13	— 52	98
I.I.S. „Metalul roșu"	101,9	101,2	— 3,85	— 4,72	— 3.902	3.800
Trustul de panificație	101,0	101,1	+ 1,26	+ 1,09	— 463	236
Întrep. de reparații auto	102,9	102,0	— 4,08	— 20,0	— 352	657
Fabrica de medicamente „Terapia"	108,1	109,2	— 4,98	— 9,37	— 2.654	5.190

Depășirea planului producției-marfă vîndută și încasată a fost realizată, în mare măsură, pe seama creșterii productivității muncii, ca urmare a preocupărilor susținute pentru organizarea superioară a producției și a muncii. Față de perioadele precedente, au fost valorificate mai bine, mai eficient și materiile prime și materialele — elemente cu pondere mare în structura prețului de cost — fapt care s-a concretizat în realizarea de însemnate economii și beneficii peste plan, contribuție activă a colectivelor întreprinderilor respective la sporirea acumulărilor statului, la ridicarea nivelului de trai al populației.

Volumul economiilor suplimentare obținute la prețul de cost nu putea fi însă mai substanțial? Nu cumva unele economii au fost diminuate sau chiar anulate și „înghițite" de cheltuielile neeconomicoase?

Situația economică financiară arată că aceste fenomene s-au petrecut în multe întreprinderi, că cheltuielile neeconomicoase la 1000 lei producție-marfă se mențin — în unele cazuri — la un nivel relativ ridicat — așa cum rezultă din tabelul nr. 2:

După cum se vede, în unele locuri — Trustul de panificație și Întreprinderea de reparații auto — cheltuielile neeconomicoase care au grevat producția-marfă au fost minime. În schimb, la Uzinele „Tehnofrig" și Fabrica de porțelan volumul acestor cheltuieli prezintă încă valori mari —indiciu precis că în aceste întreprinderi există încă în domeniul gospodăririi resurselor materiale și bănești numeroase canale prin care se scurg însemnate economii.

Să ne ocupăm de cîteva din ele:

● Un obstacol în competiția pentru eficiență: rebuturile

NU SE POATE SPUNE că în cadrul întreprinderilor analizate n-au existat preocupări pentru micșorarea procentului de rebuturi, pentru înlăturarea cauzelor care le generează. Acest lucru este confirmat în multe locuri de diminuarea în semestrul I al anului a volumului lor și respectiv a cheltuielilor aferente. Totuși, **ținînd seama de volumul mare de cheltuieli pricinuite de rebuturi în unele întreprinderi, se poate afirma că ele constituie și în prezent o problemă căreia nu i s-a găsit încă rezolvarea, că prin valoarea lor ridicată aduc pagube serioase nu numai întreprinderilor respective, ci întregii economii naționale.**

Pierderile din rebuturi pe primul semestru 1967 — mii lei —

Întreprinderea	suma
Uzina „Tehnofrig"	761
Fabrica de piele și încălțăminte	148
Uzina de reparat locomotive „16 Februarie"	183
Fabrica de tricotaje „Someșul"	—
Uzina „Unirea"	547
Fabrica de porțelan	1 779
I.I.S. „Metalul roșu"	97
Trustul de panificație	5
Întreprinderea de reparații auto	12
Fabrica de medicamente „Terapia"	12

Să luăm, de pildă, situația pierderilor prin rebuturi la Fabrica de porțelan. În primul semestru, valoarea lor s-a ridicat la nu mai puțin de 1 779 000 lei. Prin imputările făcute celor vinovați, din valoarea totală a rebuturilor a fost recuperată suma de... 307,10 lei. **Așadar, cu aproape 1 800 000 lei au fost încărcate în mod inutil cheltuielile de producție** — sumă ce putea figura cu succes la capitolul „economii", care (așa cum se desprinde din tabelul nr. 1), **sînt destul de anemice în primele 7 luni ale anului.**

Fără îndoială că au existat aici și unele cauze obiective. Fabrica primește de la exploatarea Suncuiuș a Întreprinderii miniere Cluj argilă de calitate necorespunzătoare; are capacitate insuficientă de uscare la sectorul de faianse și caolinii necorespunzătoare de depozitare a produselor discutate la arderea I și la glazurare. Dar în același timp, din cauza unor deficiențe organizatorice, se înregistrează defecte de ardere, deoarece cuptoarele funcționează necorespunzător.

O altă întreprindere — Uzina „Tehnofrig" — a consemnat în bilanțul activității o pierdere prin rebuturi în primul semestru al anului de 761.000 lei. Cheltuielile cu remanierile au reprezentat 91 000 lei, adică circa 9%. Din valoarea totală a rebuturilor au fost recuperate 27 000 lei prin imputarea celor vinovați. Dar dacă privim (vezi tabelul nr. 1) suma înscrisă în 7 luni la capitolul economii suplimentare

(%)

Sectorul (atelierul)	Defecte greșite	Frecvența defectelor greșit	Nerespectarea procesului tehnologic	Folosirea defectuoasă a sculelor	Folosirea materialelor necoresp.	Neatenție, neglijență muncitorilor	Condiții improprii de lucru
— Turnătoria de fontă	—	5	20	—	5	55	15
— Turnătoria de neferoase	—	—	25	—	20	50	5
— Turnare sub presiune	1	1,5	15	2,5	10	70	—
— Tratament termic	—	—	15	—	10	70	5
— Forjă sudură	—	—	30	—	10	30	30
— Prelucrări mecanice	—	—	—	—	—	—	—

Și aici au existat unele cauze obiective. O serie de materiale n-au fost de calitate corespunzătoare. Dar în timp ce, în ansamblul factorilor, acestea reprezintă între 5—20%, cele interne au o preponderență covîrșitoare. **Începînd de la desene și tehnologii greșite și terminînd cu nerespectarea prescripțiilor tehnologice și a neglijențelor, iată tot atîtea verigi în care personalul tehnic cu studii superioare și medii din aceste ateliere și cele din serviciile metalurg-șef și tehnic puteau să intervină cu sfaturile și asistența cuvenite.**

ne putem da seama cu cît au fost ele diminuate. Să urmărim și la această uzină, pe secții și pe cauze, proveniența rebuturilor în primele 7 luni ale anului:

Unele măsuri bune pentru micșorarea procentului de rebuturi merită a fi consemnate la Uzinei „Unirea". Dat fiind că la piesele turnate s-au semnalat porozități și goluri, ca urmare a calității necorespunzătoare a amestecului de formare, a aerisirii necorecte a formelor și a abaterilor de la geometria pieselor, s-a asigurat o asistență tehnică permanentă la stația de preparat amestecuri, un control riguros al închiderii formelor înainte de turnare, iar pentru turnători s-au organizat cursuri de îmbogățire a cunoștințelor tehnice și profesionale. În afară de aceste măsuri, s-au formatat comisii pe secții, care analizează zilnic cauzele rebuturilor și propun măsuri pentru prevenirea și înlăturarea surselor care le generează.

Din cele arătate reiese că, în unele întreprinderi, a crescut preocuparea pentru înlăturarea cauzelor care provoacă rebuturi; în altele, măsurile de înlăturare a lor întîrzie. **Acum, cînd eforturile tuturor oamenilor muncii sînt îndreptate spre creșterea eficienței întregii activități economice, problema rebuturilor trebuie rezolvată radical, prin serioase măsuri tehnice și organizatorice și întărită răspunderea în toate verigile producției pentru gospodărirea cît mai economicoasă a mijloacelor materiale și bănești ale întreprinderilor.**

Așa cum au afirmat multe cadre conducătoare de întreprinderi și economiști în discuțiile purtate, **legislația în vigoare nu permite recuperarea în mai mare măsură a valorilor pierdute din rebuturi și că, în consecință, se impune reanalizarea acesteia pentru ca ea să constituie un instrument mai activ în întărirea răspunderii în muncă pe toate treptele elaborării și execuției producției.**

● Împrumuturile bancare și reversul medaliei lor: dobînzile penalizatoare

ÎN ACTIVITATEA întreprinderilor industriale apare, din diverse motive, necesitatea completării mijloacelor circulante cu care sînt dotate. Împrumuturile bancare au tocmai rolul pozitiv de a acoperi într-o măsură însemnată aceste necesități. Bineînțeles că, pentru împrumuturile solicitate ele plătesc dobînzile legale cuvenite, după cum pentru disponibilitățile bănești păstrate la bancă, întreprinderile primesc, la rîndul lor, dobînzi. Afirmăm că împrumuturile bancare sînt rambursate la termen, dobînzile aferente plătite constituie o cheltuială normală. **În situația însă cînd aceste dobînzi sînt aferente unor împrumuturi nerambursate în termen sau declarate restante, ele devin cheltuieli neconomicoase, afectînd prețul de cost al produselor și diminuînd astfel serios volumul economiilor obținute fie la materii prime sau materiale, fie la alte capitole de cheltuieli.**

Din păcate, în multe din cele 10 întreprinderi analizate, creditele bancare n-au reprezentat, în toate cazurile, un ajutor în activitatea lor, datorită nerestituirii acestora la termenele legale și a dobînzilor penalizatoare plătite:

Volumul creditelor restante și al dobînzilor penalizatoare aferente în sem. I 1967

— mii lei —

Întreprinderea	Credite restante la 30.VI.	Dobînzi penalizatoare
Uzina „Tehnofrig"	4 749	89,0
Fabrica de piele și încălțăminte	—	69,0
Uzina de reparat locomotive „16 Februarie"	200	12,0
Fabrica de tricotaje „Someșul"	318	21,0
Uzina „Unirea"	3 001	95,0
Fabrica de porțelan	—	20,0
I.I.S. „Metalul roșu"	1 285	127,0
Trustul de panificație	—	—
Întreprinderea de reparații auto	—	—
Fabrica de medicamente „Terapia"	—	—
TOTAL:	9 553	433,0

După cum rezultă din tabel, **în primul semestru creditele restante la cele 10 întreprinderi s-au ridicat la peste 9 milioane lei, pentru care s-au plătit dobînzi penalizatoare în valoare de 433 000 lei.** Dacă creditele acordate de bancă ar fi fost achitate în termen, această sumă ar fi intrat, proporțional, în activul întreprinderilor respective, majorînd astfel economiile obținute peste plan la prețul de cost.

De unde au provenit, de fapt, dobînzile? La Fabrica de piele și încălțăminte, de exemplu, dobînzile pentru împrumuturile restante garantate de forul coordonator din M.I.U., s-au datorat, îndeosebi, **necesităților ritmice a planului de livrări în primele 4 luni ale anului.** În lunile ianuarie, februarie și în prima jumătate a lunii martie, deși planul de livrări pe decade s-a realizat — cu excepția decadei a II-a a fiecărei luni — livrările zilnice au prezentat fluctuații mari, ca urmare a unor greutăți ivite în producție. E drept, în trimestrul II situația s-a îmbunătățit, datorită introducerii unui nou sistem de lansare în producție a comenzilor. Totuși, în prima parte a lunii aprilie deficiențele din trimestrul I s-au menținut, fapt ce a avut drept consecință nerambursarea la termen a unor împrumuturi primite anterior de la bancă, și, deci, plata de dobînzi penalizatoare.

Neritmicitatea producției, existența unor stocuri de materii prime și materiale peste normativ, fără mișcare și de prisos, necorelarea indicatorilor financiari cu planul de producție — iată cauzele împrumuturilor restante și a dobînzilor penalizatoare aferente plătite de Uzina „Unirea".

Realizarea neritmică a planului producției marfă a făcut ca, în semestrul I 1967 să existe situații cînd volumul livrărilor și valoarea încasărilor să nu poată acoperi necesarul pentru plățile scadente, ceea ce a determinat întreprinderea să nu ramburseze la termenele legale împrumuturile primite. **Nerimicitatea producției este generată aici de lipsa unui decalaj corespunzător între cele trei sectoare de bază — turnătorie, prelucrări mecanice și montaj.**

Un alt factor, care a contribuit la menținerea la un nivel ridicat a împrumuturilor restante și a dobînzilor plătite pentru acestea, **a fost și imobilizarea în uzină a unor stocuri supranormative de materii prime și materiale.** Din totalul de 3 001 000 lei, cît reprezenta valoarea creditelor restante la sfîrșitul semestrului I a.c., 874 000 lei reprezentau materialele fără mișcare și de prisos și 2 127 000 lei cresteri de normative nefinanțate. Existența stocurilor supranormative de materii prime și materiale se datorese, între altele, și asimilării de produse noi și modernizării altora aflate în fabricația curentă a uzinei. Aceasta a avut drept rezultat faptul că unele materiale comandate înainte n-au mai corespuns.

Serviciile de concepție și de pregătire a fabricației au definitivat cu mare întîrziere noile consumuri specifice de materii prime și materiale. Aceasta a făcut ca necesarul să se stabilească pe baza consumurilor vechi, care nu mai corespundeau, în totalitate, cu noile cerințe. Urmarea? Cantități importante de materii prime și materiale au rămas în stoc (20 tone profile mijlocii, 18 tone profile ușoare, 9,5 tone țevi pentru construcții, 6 tone tablă decapată etc.), negăsindu-și utilizare în uzină.

Orientarea necorespunzătoare a serviciului de aprovizionare la preliminarea stocurilor de materiale la începutul anului 1967, a făcut ca uzina să se aprovizioneze, în plus, cu o serie de materiale, care au rămas în stoc. Un singur exemplu concludent: în specificațiile pe anul în curs s-a prevăzut aprovizionarea a 27 600 kg tablă neagră pentru 1967 și 11 000 kg pentru 1968, fără să se țină seama că în uzină existau aproape 10 000 kg din aceste materiale.

Nu este lipsit de semnificație să arătăm că la formarea stocurilor supranormative din uzină a contribuit și **nerespectarea de către unii furnizori de materiale a termenelor, cantităților, dimensiunilor și calităților prevăzute în contracte.** De pildă. Baza de aprovizionare numărul 1 de la Pestișul Mare a livrat cu întîrziere, în trimestrul II a.c., 6 tone oțel rotund Ø 50 mm OLC 35 ; 1 tonă de Ø 30 mm OLC 40 nu a fost livrată nici pînă în prezent, deși termenul a expirat încă de la 10.VI. 1967.

Există și întreprinderi furnizoare care nu livrează materiile prime și materialele la dimensiunile și calitatea cerută. Uzina metalurgică — Iași, de exemplu, a livrat în semestrul I. din acest an Uzinei „Unirea", 3 000 kg țeavă de oțel sudate și trase la rece de 33—34 mm, în loc de 34 + 0,5 × 3,2. Din cauza dimensiunilor necorespunzătoare, țeava respectivă a fost refuzată, întreprinderea fiind nevoită să-și procure țeavă de 36 × 5 mm, din construcții.

Și la I.I.S. „Metalul roșu" creditele restante și dobînzile plătite sînt o urmare a imobilizărilor în stocuri supranormative de materii prime și materiale. Ele se datoresc atît unor cauze obiective, cît și deficiențelor proprii ale întreprinderii. **Datorită nenominalizării la timp a planului de producție, planul de aprovizionare și specificațiile de materiale se întocmesc pe baza realizărilor perioadelor anterioare.** Dar atunci cînd planul este nominalizat, se constată că materialele comandate fie că nu corespund, fie că este nevoie de altele. De men-

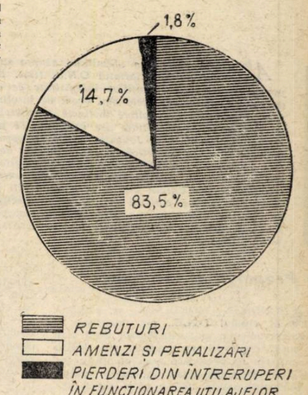

Uzina „Unirea": structura cheltuielilor neeconomicoase în semestrul I/1967 (%)

ționat că, **la începutul lunii ianuarie, planul la diferite utilaje pe 1967 a fost contractat cu beneficiarii abia în proporție de 31,7%.** În plus, o dată nominalizat, planul de producție nu prezintă nici o stabilitate. În cursul executării lui apar unele modificări importante. Modificările intervenite în cursul anilor 1964, 1965, 1966 și semestrul I.1967, au avut drept consecință rămînerea în stoc a unor materiale din import (în valoare de 190 000 lei) și alte diverse oțeluri, rulmenți, electromotoare și materiale electrice (în valoare de 249 000 lei).

Dar la „Metalul roșu" persistă și serioase deficiențe interne în domeniul aprovizionării tehnico-materiale. Aici, **serviciul de aprovizionare aplicînd principiul „mai bine să prisosească decît să lipsească", comandă materiale în plus fără nici o justificare tehnică sau economică.** La aceasta contribuie și faptul că aici consumurile specifice normate nu au fost revizuite de către serviciul tehnic, deși unele din ele nu mai țin pasul cu progresul tehnic.

Cheltuielile neeconomicoase care afectează prețul de cost al produselor și micșorează volumul economiilor, **sînt amplificate și de sumele plătite drept locații, ca urmare a reținerii vagoanelor la operațiunile de încărcare-descărcare peste termenul prevăzut de tariful de mărfuri.** În semestrul I. Uzina de reparat locomotive a plătit drept locații suma de 21 000 lei, Fabrica de porțelan — 20 mii lei, I.I.S. „Metalul roșu" — 5 000, iar Trustul de panificație — 2 000 lei. În această perioadă — așa cum reiese din evidența Direcției orășenești a Băncii Naționale — întreprinderile din orașul Cluj au plătit pentru locații suma de 130 000 lei.

Pentru evitarea creditelor restante și a dobînzilor aferente acestora, se impune luarea unor măsuri:

a) asigurarea de către fiecare întreprindere a condițiilor de realizare ritmică a sarcinilor de plan, astfel încît să poată livra la timp produsele și să încaseze contravaloarea lor;

b) necesitatea nominalizării de către forurile coordonatoare a sarcinilor de plan și asigurarea stabilității acestuia, astfel ca întreprinderile să fie în măsură să cunoască și să poată comanda din vreme materialele corespunzătoare;

c) punerea de acord a normelor de consum de materii prime și materiale cu progresele tehnice înregistrate de întreprinderi, încît să se evite solicitarea de materiale peste nevoile reale ale producției;

d) obligarea întreprinderilor furnizoare de materii prime și materiale să respecte întocmai prevederile contractuale privind termenele, cantățile, calitățile și dimensiunile specificate.

● Pauze în „pulsul" utilajelor

REALIZAREA la TERMEN și la un nivel calitativ ridicat a reparațiilor capitale, a celor curente și a reviziilor periodice a mașinilor, utilajelor și instalațiilor — parte integrantă a organizării științifice a producției și a muncii — constituie un element de prim ordin pentru sporirea producției și reducerea prețului de cost al produselor.

În multe întreprinderi din orașul Cluj — spre deosebire de alți ani — **au fost luate în 1967, măsuri eficiente în domeniul efectuării reparațiilor capitale, măsuri care au avut drept efect nu numai reducerea costurilor planificate a acestora, ci și prelungirea perioadei de funcționare a unor mașini și utilaje, evitarea întreruperilor neplanificate.** Așa se prezintă lucrurile la Fabrica de porțelan. **Aici, în semestrul I, la cheltuielile pentru reparații curente și întreținerea utilajelor s-au realizat economii de 242 500 lei, datorită prelungirii, prin bună întreținere, a funcționării unor cuptoare și a altor utilaje-cheie în procesul de producție.** În plus, timpul planificat pentru reparații este respectat și, în multe cazuri, scurtat, fapt care permite ca utilajele respective să intre mai devreme în funcțiune și să producă. Sînt numeroase exemple în acest sens: la cuptorul nr. 8 de ars porțelan, potrivit normativu-lui fixat, reparația trebuia efectuată în 240 ore. Ea a fost însă executată în numai 144 ore. Aceeași economie de timp a fost realizată și la cuptorul nr. 9.

Și la Uzinele „Unirea" s-a realizat în primul semestru o economie de 94 000 lei la capitolul „reparații". Aici, reparațiile curente și reviziile periodice se execută pe baza graficelor întocmite de mecanicul-șef. De asemenea, în cadrul serviciului controlului tehnic al calității există o grupă specială care urmărește exclusiv modul în care au fost executate reparațiile de către atelierele de reparații de pe lîngă secțiile productive.

Totuși, analizînd la această întreprindere volumul cheltuielilor neeconomicoase, rezultă că din cauza întreruperilor în funcționarea mașinilor — datorită defecțiunilor electrice și mecanice — s-a pierdut în primele 6 luni suma de 12 000 lei. În comparație cu cheltuielile neeconomicoase efectuate la alte capitole, suma nu pare mare. **Dar cauzele întreruperilor trebuie căutate în modul defectuos de întreținere și deservire a unor mașini.**

O situație cu totul deosebită din acest punct de vedere s-a înregistrat la Fabrica de tricotaje „Someșul". În semestrul I. a.c., din cauza numărului mare de întreruperi care au avut loc în funcționarea mașinilor de tricotat, **s-a înregistrat o pierdere de producție în valoare de 92 000 lei.**

Întreținerea a fost dotată în acest an cu utilaje noi, de înalt nivel tehnic. Întreținerea și deservirea acestora nu este însă corespunzătoare, deoarece pregătirea profesională atît a mecanicilor de întreținere, cît și a muncitorilor nu este la nivelul cerut.

În afara faptului că la Întreprinderea de reparații auto **s-au înregistrat, în semestrul I.1967, 1 180 ore de staționare a mașinilor și utilajelor, datorită întîrzierilor survenite în repararea acestora, s-a pierdut o producție în valoare de 48 000 lei.** De pildă, dintr-un număr de 24 de mașini de ridicat, planificate a fi supuse reparațiilor capitale, s-au executat numai 10; alte utilaje, printre care un strung paralel și o mașină de alezat cilindri n-au fost nici ele reparate sau revizuite la termenele planificate.

În afară de cauzele enumerate mai sus, au mai existat și alte canale prin care s-au scurs importante sume de bani, mărind astfel volumul cheltuielilor neeconomicoase. Astfel **la Fabrica de medicamente „Terapia" s-au înregistrat 119 000 lei pierderi din casări și declasări de valori materiale. Tot aici costul convorbirilor telefonice s-a ridicat la suma de 87 000 lei. La Fabrica de porțelan din cauza deteriorării unor materiale și produse, s-au înregistrat pierderi de 12 000 lei, iar la Trustul de panificație** — din aceleași cauze — **3 000 lei.**

DACĂ adunăm sumele mai mari sau mai mici pierdute de cele 10 întreprinderi sub diferite forme (rebuturi, pierderi din întreruperi, pierderi din casări și declasări de valori materiale, lipsuri și pierderi din deteriorarea unor materiale și produse, amenzi și penalizări, locații), ajungem la concluzia că, în primul semestru al anului în curs, economiile la prețul de cost au fost diminuate cu peste 4,5 milioane lei. Este o sumă care îndeamnă la reflecții, care reclamă din partea conducerilor de întreprinderi măsuri eficiente pentru respectarea strictă a disciplinei de plan și financiare, în vederea preîntîmpinării unor asemenea cheltuieli neeconomicoase.

Modul în care sînt gospodărite mijloacele materiale și bănești ale întreprinderilor trebuie să intereseze, în egală măsură, și forurile coordonatoare. De aceea, ele sînt chemate ca, printr-un sprijin mai larg acordat întreprinderilor și un control operativ și eficace, să pună stavilă oricăror cheltuieli care încarcă inutil costul producției.

L. ȚINTEA, I. BUMBEA, S. POPESCU

LA MASA ROTUNDĂ

LA MASA ROTUNDĂ a participat tovarășii: **ing. Ioan Ciorbă**, secretar cu probleme economice și **ing. Victor Fotescu**, șeful comisiei economice — Comitetul orășenesc Cluj al P.C.R. ; **Iosif Bot**, director — Uzina „Unirea" ; **ing. Emil Oachiș**, director — I.I.S. „Metalul Roșu" ; **ing. Iosif Tăpălagă**, director — Întreprinderea de reparații auto ; **Ștefan Mureșan**, director — Fabrica de medicamente „Terapia" ; **ing. Ioan Tomoiag**, director — Trustul de panificație; **Nicolae Ciovîrnache**, director economic — Fabrica de piele și încălțăminte ; **Dezideriu Enei**, inginer șef — Uzina „Tehnofrig" ; **Pavel Bekesi**, inginer-șef — Uzina de reparat locomotive „16 Februarie" ; **Eugen Pop**, inginer șef — Fabrica de porțelan ; **Nicolae Suciu**, inginer-șef — Fabrica de tricotaje „Someșul" ; **Zoltan Szigeti**, conferențiar universitar — Facultatea de științe economice din cadrul Universității „Babeș-Bolyai" ; **Kazimir Kato**, director adjunct ; **Ioan Crișan** — inspector șef ; **Voicu Baltes, Ioan Greco, Silvia Opreanu, Alexandru Micu, Eugen Pardanschi, Dorina Pologea, Sultana Simon, Nicolae Ștefănescu**, inspectori — Direcția orășenească Cluj a Băncii Naționale a Republicii Socialiste România ; **Martin Balock, Grațian Șandru**, controlori revizori — Direcția regională Cluj de revizie și control a Ministerului Finanțelor.

Cheltuielile neeconomicoase în perioada 1 ianuarie —30 iunie 1967 (mii lei) — **Tabel nr. 2**

Întreprinderea	Suma totală	din care: Rebuturi	Pierderi din întreruperi în funcționarea utilajelor	Pierderi din casări și declasări de valori materiale	Lipsuri și pierderi din deteriorarea unor materiale și produse	Amenzi și penalizări	din care: dobînzi pentru împrumuturi restante	Alte cheltuieli neeconomicoase	la 1000 lei producție marfă (lei)
Uzina „Tehnofrig"	866	761	1	—	—	93	89	11	1,18
Fabrica de piele și încălțăminte	251	148	—	—	—	78	69	35	0,15
Uzina de reparat locomotive „16 Februarie"	221	183	—	—	—	31	12	7	0,30
Fabrica de tricotaje „Someșul"	119	—	92	—	—	25	21	2	0,14
Uzina „Unirea"	656	547	12	—	—	97	95	—	0,86
Fabrica de porțelan	1.844	1.779	3	—	12	41	20	9	8,65
I.I.S. „Metalul roșu"	312	97	—	38	—	137	127	40	0,71
Trustul de panificație	21	5	—	—	3	3	—	10	0,02
Întreprinderea de reparații auto	27	12	—	—	—	—	—	15	0,05
Fabrica de medicamente „Terapia"	241	12	—	119	—	20	—	90	0,35
TOTAL:	4.568	3.544	108	157	15	525	433	219	x

DOCUMENTAR

STUDIUL O.N.U. DESPRE ECONOMIA MONDIALĂ ÎN 1966

Diferenţieri în ritmurile producţiei

APARIŢIA recentă a „Studiului asupra situaţiei economice în lume" (pe 1966), elaborat de Secretariatul O.N.U. (Doc. E/4396), vine să aducă noi elemente pentru înţelegerea evoluţiilor înregistrate de atunci, îndeosebi în ţările capitaliste dezvoltate, unde tendinţele mai vechi de încetinire a creşterii producţiei s-au accentuat. Prezentînd în capitole distincte rezultatele înregistrate în principalele grupuri de ţări — ţările dezvoltate „cu economie de piaţă" (în principal America de Nord, Europa Occidentală şi Japonia), ţările cu economie planificată (Europa răsăriteană, inclusiv Uniunea Sovietică) şi ţările în curs de dezvoltare din Africa, Asia şi America Latină —, studiul amintit depăşeşte limitele unor constatări generale cu caracter conjunctural. Autorii situează analiza comparată a datelor pe 1966 în contextul realizărilor din ultimii ani şi al conjuncturii primului trimestru al anului 1967. În acest fel, devine posibilă identificarea principalelor tendinţe care se manifestă în dezvoltarea economică pe plan internaţional pe o perioadă ceva mai mare şi, implicit, depistarea mai temeinică a fenomenului de încetinire care s-a accentuat în ultimul timp.

● Proporţiile încetinirii

„ECONOMIA MONDIALĂ, se constată în studiul O.N.U., s-a dezvoltat în 1966 într-un ritm mai satisfăcător decît s-ar fi putut crede la un moment dat. Multe din sursele de încordare s-au menţinut totuşi, iar cîteva au sporit în cursul anului, şi începutul anului 1967 a găsit multe ţări — printre care un număr de importante ţări comerciale — sub influenţa unor dezechilibre de natură variată".

Pe ansamblul economiei mondiale producţia a înregistrat în anul 1966 o creştere de 5%, ceva mai mică decît cea din 1965, care, la rîndul ei, a fost sub nivelul anului 1964. Experţii O.N.U. atribuie încetinirea în principal slăbirii activităţii economice în ţările capitaliste industriale şi, pe de altă parte, înrăutăţirii nete în domeniul producţiei agricole a ţărilor în curs de dezvoltare. Aceste fenomene au făcut ca creşterea produsului intern brut în ţările capitaliste dezvoltate să se menţină la 5%, faţă de 5% în 1965 şi 6% în 1964, iar în ţările în curs de dezvoltare să scadă la 3%, faţă de 4% şi respectiv 5% în cei doi ani precedenţi.

În ţările socialiste cuprinse în studiu creşterea a fost de 7% în 1966.

În domeniul producţiei industriale, în ţările capitaliste dezvoltate s-a obţinut un spor de 7%, dar această cifră anuală ascunde încetinirea care a ieşit la iveală către sfîrşitul anului.

În cazul Europei occidentale, cifrele pentru cele patru trimestre vorbesc de la sine: I — 5%, II — 5%, III — 4%, IV — 2%. Evoluţia cea mai netă în acest sens a fost înregistrată în ţările aparţinînd Asociaţiei Europene a Liberului Schimb şi în special în Anglia, iar dintre ţările Pieţei Comune în R.F. a Germaniei. De asemenea, în S.U.A., după creşterea susţinută şi continuă pe care au cunoscut-o începînd din 1961, au apărut semne ale unei încetiniri în cursul ultimului trimestru al anului 1966.

În ţările în curs de dezvoltare, producţia industrială a crescut în 1966 cu 8%, în primul rînd pe seama sporului în ramurile extractive care a fost de 10%. Aceste ţări au obţinut sporuri relativ mai ridicate şi la o serie de produse importante ale industriei prelucrătoare, cum se poate vedea şi în tabelul nr. 2; dar în aprecierea cifrelor respective trebuie să se ţină seama de faptul că în anul de bază al indicilor citaţi — 1960 — ţările în curs de dezvoltare produceau, de pildă, 8 milioane tone de oţel din 328 milioane, 41 milioane tone de ciment din 303 milioane, 127 miliarde kWh de energie electrică din totalul de 2241 miliarde kWh produs în lume.

Producţia unor produse importante a oglindit şi ea încetinirea activităţii economice înregistrată în 1966 în lumea capitalistă. Creşterea producţiei siderurgice a fost de numai 2 puncte în ţările capitaliste dezvoltate. Ritmul de creştere al producţiei de energie electrică a avut o tendinţă uşoară, dar clară de slăbire. După un nivel record al producţiei înregistrat în 1964 (17 milioane bucăţi), producţia de autovehicule a scăzut cu circa 1/8 în 1966 faţă de cifra mai sus-menţionată. Ritmul de creştere în construcţia de nave s-a redus de la 18% în 1965 la 15% în 1966.

În domeniul producţiei agricole, se impune de la început constatarea că ţările în curs de dezvoltare nu au putut menţine ritmul, şi aşa destul de scăzut, al anilor precedenţi. Nivelul producţiei înregistrat în 1966, cu 1% mai scăzut decît în 1965, nu depăşeşte decît cu 10% pe cel din 1950. Sporurile s-au redus treptat de la 4% în 1963 la 2% în 1964 şi 1% în 1965.

În condiţiile unui ritm rapid de creştere al populaţiei, s-a înregistrat în aceste ţări o situaţie îngrijorătoare în privinţa producţiei agricole pe locuitor. Ea nu a mai progresat din 1963 în Africa şi din 1961/1962 în Asia, iar în America Latină ea nu a depăşit în 1966 nivelul din 1950. În faţa acestei situaţii, ţările în curs de dezvoltare au trebuit nu numai să recurgă la importul unor cantităţi sporite de produse alimentare de bază, dar şi-au văzut astfel îngustate şi resursele destinate accelerării creşterii economice.

Datorită faptului că agricultura reprezintă un sector esenţial în economia acestor ţări, încetinirea accentuată a producţiei agricole a făcut ca produsul intern brut al ansamblului ţărilor în curs de dezvoltare să înregistreze în 1966 nivelul cel mai scăzut din ultimii patru ani.

● Evoluţii sectoriale

ÎN domeniul consumului şi a investiţiilor, anul 1966 nu a marcat progrese faţă de 1965 în ţările capitaliste dezvoltate, aşa cum rezultă din tabelul nr. 3.

Tabel nr. 3

Variaţii anuale ale consumului şi investiţiilor în ţările lumii capitaliste, 1963—1966
(modificarea, în procente, faţă de anul precedent)

	Consum personal			Investiţii în capital fix		
	1964	1965	1966	1964	1965	1966
Ţări dezvoltate (America de Nord, Europa Occidentală, Japonia, Australia, Noua Zeelandă)	4	5	5	9	6	5
Ţări în curs de dezvoltare (30 ţări din Asia, Africa şi America Latină).	5	3	3	10	4	5

Sursa: Doc. E/4396, pag. 16.

După o creştere marcată a investiţiilor în 1964, creşterea consumului şi a investiţiilor în 1965 şi 1966 a urmat mai mult sau mai puţin curba de creştere a economiei mondiale: progresul consumului nu a continuat — respectiv s-a încetinit simţitor în ţările în curs de dezvoltare, iar cel al investiţiilor s-a înjumătăţit — sau aproape — în decurs de doi ani. În ţările capitaliste dezvoltate, faptul cel mai marcant a fost reducerea importanţei relative a formării de capital, a cărei creştere a ajuns la paritate cu creşterea consumului.

O pondere crescîndă se atribuie în majoritatea ţărilor capitaliste dezvoltate sectorului public. Această tendinţă a fost mai netă în Australia, Italia, Suedia, şi în S.U.A. În această din urmă ţară, ritmul de creştere al consumului personal a scăzut în 1966 la 5%, în timp ce consumul public şi-a accelerat creşterea, depăşind cu 8% nivelul din 1965.

Implicaţii serioase va putea să aibă, în perioada imediat următoare, slăbirea considerabilă a ritmului de creştere al investiţiilor în ţările în curs de dezvoltare. Pe total, fluxul resurselor pare să indice o uşoară tendinţă de deplasare din domeniul consumului în cel al formării de capital fix — deşi în ritm încetinit la ambii indicatori. Totuşi, această tendinţă de deplasare nu poate evolua prea mult avînd în vedere că, în ţările în curs de dezvoltare, consumul a progresat în general relativ mai lent în ultimii ani, în raport cu ritmul de creştere demografică.

Sub unghiul evoluţiilor sectoriale se poate remarca totuşi ca un fapt demn de semnalat că devansarea industriei uşoare de către industria grea în cadrul creşterii producţiei din industria prelucrătoare a fost mai însemnată în 1966 în ţările în curs de dezvoltare decît în ţările capitaliste dezvoltate: în ambele grupuri de ţări sporul în ramurile industriei uşoare a fost de 5%, dar în industria grea el a fost de 10% în ţările în curs de dezvoltare, faţă de 8% în ţările dezvoltate.

Din punct de vedere al proporţiilor încetinirii creşterii sînt de asemenea de reţinut unele deosebiri sectoriale. În Europa Occidentală, unde ritmul de sporire a producţiei în industria prelucrătoare a fost în ultimul trimestru al anului de 2%, faţă de 5% în primul trimestru, industria chimică de exemplu nu a înregistrat de fapt nici o modificare a ritmului. În metalurgia prelucrătoare, însă, creşterea în trimestrul IV a fost de 1% faţă de 5% în primul, în industria textilă 0 faţă de 7%, iar în industria alimentară de 3% faţă de 4%.

În Europa Occidentală, principalele centre ale încetinirii au fost în 1966, şi, după toate indiciile, continuă să fie economia Angliei şi cea a R.F. a Germaniei. Aici, cum s-a putut vedea din tabelul nr. 1, încetinirea creşterii s-a transformat încă din ultimul trimestru al anului trecut într-o mişcare regresivă a producţiei, şi pînă în momentul de faţă încă nu sînt semne de redresare în nici una din aceste ţări. Încetiniri ale producţiei industriale au fost înregistrate şi în alte ţări capitaliste din Europa, cum sînt Suedia, Spania, Portugalia.

În America de Nord, încetinirea a atins în special industriile lucrînd pentru sectorul civil. Ea a fost foarte pronunţată în industria textilă, unde ritmul de creştere a scăzut de la 10% în al doilea trimestru al anului 1965 la 2% în ultimul trimestru din 1966. În trimestrul IV 1966, producţia de motovehicule a scăzut cu 8% faţă de perioada corespunzătoare din 1965. Ritmul de creştere al ansamblului industriei prelucrătoare a scăzut în această regiune, în cursul ultimului trimestru 1966, la cel mai coborît nivel înregistrat de la sfîrşitul anului 1964.

Fenomenul înfăţişat a determinat majoritatea ţărilor capitaliste dezvoltate să prevadă, pentru 1967, o creştere a producţiei totale inferioară celei înregistrate în 1966. În ceea ce priveşte ţările în curs de dezvoltare, rezultatele finale ale anului 1967 vor depinde şi mai mult decît anul trecut de realizările din sectorul agricol. Sînt aprecieri prefigurate de evoluţia din 1966 şi confirmate de primele date înregistrate pentru anul 1967.

Alături de aceste concluzii, din studiul O.N.U. asupra situaţiei economice în lume în 1966 se degajă imaginea unei noi diferenţieri în ritmurile producţiei mondiale. Pe fondul ritmurilor mai lente din ţările capitaliste dezvoltate şi al insuficienţei creşterii economice din ţările în curs de dezvoltare se remarcă menţinerea unei dinamici susţinute a economiei ţărilor socialiste, dinamică echivalentă prin implicaţie cu sporirea ponderii ţărilor socialiste în economia mondială.

A. NICOLAE

Tabel nr. 1

Evoluţia producţiei industriale în cîteva ţări capitaliste, 1966—1967
(modificarea, în procente, faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent)

	1966		1967
	trim. I	trim. IV	trim. I
Anglia	2	— 2	— 3
Austria	4	5	1
Canada	10	6	3
Franţa	8	5	6
R.F.G.	3	— 1	— 5
Spania	19	11	4
Suedia	4	2	2
S.U.A.	9	8	3

Sursa: Doc. E/4396, pag. 11.

Tabel nr. 2

Indicele producţiei mondiale a cîtorva produse, 1960—1966 (1960 = 100)
(A — ţările capitaliste dezvoltate; B — ţările socialiste; C — ţările în curs de dezvoltare)

	1962	1964	1966
Ţiţei, producţia mondială	115	134	156
din care: A	106	112	124
B	124	148	176
C	120	146	173
Energie electrică, producţia mondială	116	137	156
din care: A	114	132	150
B	124	151	179
C	124	149	170
Oţel, producţia mondială	106	129	140
din care: A	101	128	135
B	117	130	147
C	138	178	195
Ciment, producţia mondială.	115	133	149
din care: A	114	132	141
B	120	137	165
C	113	129	154

Sursa: Doc. E/4396, pag. 5.

NIVELUL ȘI STRUCTURA ECONOMIEI ROMÂNIEI ÎN AJUNUL PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

(U r m a r e d i n p a g. 7)

din partea capitalului internațional. Unele bănci mari erau dominate de capitalul străin sau reprezentau filiale ale acestuia, ca Banca de credit român, Banca comercială română, Banca Marmorosch Blank, Bank of Romania, Banca generală română etc.

Dezvoltarea industriei, creșterea cererii de capitaluri mai ales circulante, au antrenat băncile mari în dezvoltarea finanțării întreprinderilor industriale. Unele din aceste bănci ca Banca de credit român, Banca Marmorosch Blank, Banca românească etc. participau la capitalul unor întreprinderi industriale, devenind deținătoarele unor pachete de acțiuni și asigurind finanțarea acestora pe termen mai lung. Asistăm la începuturi de împletire a capitalului bancar cu cel industrial și de apariție a formelor incipiente ale capitalului financiar.

Operațiunile dominante erau însă cele comerciale, de scont, lombard, depunere, caracteristice sistemului de credit în dezvoltare.

România în circuitul economic mondial

Nivelul dezvoltării forțelor de producție se reflecta și în participarea României la comerțul mondial. Creșterea producției materiale, agricole și industriale, a pieței interne au determinat o mărire a comerțului exterior după cum se poate constata din tabelul următor [2]):

Anul	Import		Export	
	mii tone	mil. lei	mii tone	mil. lei
1896	656	337,9	2 660	324,0
1913	1 374	590,0	4 569	670,7

Analizînd structura exportului se constată că în 1913, de exemplu, cerealele ocupau 76 la sută, petrolul 10 la sută, lemnul aproape 4 la sută, produsele animale peste 2 la sută din valoarea totală. În schimb, importul era dominat în covîrșitoare măsură de fabricate metalice, de textile. În perioada 1911—1915 importul de mașini și fabricate din metale se ridica în medie la 33 la sută din valoarea totală. Aceasta atestă pe de o parte rolul importului de utilaje și mașini pentru procesul de industrializare capitalistă, dar pe de altă parte și dependența totală a țării noastre față de firmele străine producătoare de utilaj.

Structura comerțului exterior ilustra poziția României în diviziunea internațională a muncii: era **o țară exportatoare de materii prime, sursă de produse agroalimentare și combustibil pentru țările dezvoltate și piață de desfacere a fabricatelor acestora.** România, printr-o asemenea structură a comerțului exterior, intra într-o dublă dependență: față de piața mondială pentru realizarea produselor sale exportate și față de marile firme monopoliste pentru importul de utilaj. Reproducția capitalistă depindea de piața externă, fiind sub influența puternică a acesteia. Comerțul exterior reflecta, de asemenea, schimbul inechitabil dintre România și țările capitaliste dezvoltate.

Concluzii

În sinteză, în perioada primului deceniu și jumătate din secolul al XX-lea, economia României a cunoscut o perioadă de dezvoltare care se poate exprima într-o serie de indicatori ilustrativi:

	1900	1914
Forța motrică în industria mare în CP	45 211	119 116
Producția de țiței în mii t	226,5	1 643
Producția de grîu în mil. hl.	26,9 *)	29,8 **)
Valoarea exportului în mil. lei	280	670 ***)
Transportul mărfuri pe c.f. în mii t	3 951	8 932
Circulația monetară în mil. lei	121	572

Această ascensiune a forțelor de producție avea însă o bază îngustă, deoarece cuprindea mai ales industria; ramura predominantă — agricultura — era rămasă în urmă.

Capacitatea redusă de producție a economiei naționale înscria România la o treaptă joasă în ierarhia producției valorilor materiale.

Astfel, după indicele cel mai sintetic, în 1913—1914, venitul național pe locuitor, în monedă interbelică, era în România de 9880 lei, în vreme ce în Anglia ajungea la 41 800 lei, în Franța la 30 680 lei, în Austria la 22 240 lei.

Existența unor importante resurse naturale, forța de muncă ieftină, lipsa oricăror piedici în exploatarea acestora, precum și măsurile de protecție și încurajare acordate întreprinderilor industriale indiferent de originea capitalului — autohton sau străin — au mărit interesul grupurilor străine pentru România.

În același timp, trecerea capitalismului din principalele țări industriale la imperialism a determinat intensificarea exportului de capital. Numeroase capitaluri și-au găsit plasament rentabil în economia României, prin investiții sau împrumuturi. Sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea marchează o ofensivă a capitalului străin în țara noastră.

În ajunul primului război mondial, în industria țării, capitalul străin organizat sub forma societăților anonime era dominant. Cea mai mare parte a capitalului străin era plasată în industria petrolieră, forestieră, respectiv acele ramuri care exploatau bogățiile naturale ale țării și care produceau în special materii prime, combustibil. Industria petrolieră a fost de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și pînă la primul război mondial arena unor ascuțite lupte între monopolurile și grupurile financiare internaționale ca Standard Oil, Royal-Dutch Shell, Deutsch Bank, precum și monopolurile olandeze, belgiene, franceze. Ca urmare a acestor lupte, influența diferitelor grupări internaționale s-a schimbat mereu, manifestîndu-se și asupra politicii interne și externe a României.

Trusturile imperialiste străine au imprimat un caracter unilateral economiei, urmărind transformarea țării într-o sursă de materii prime ieftine și o piață de desfacere pentru produsele lor. Capitalul străin a frînat dezvoltarea ramurilor de bază ale industriei, a urmărit și propagat, alături de moșierimea reacționară, teoria „României ca țară eminamente agricolă".

O altă cale de subordonare a economiei României de către capitalul străin era aceea a împrumuturilor de stat și particulare.

Prin marile bănci cu capital străin, sau prin filialele acestora, finanța internațională a pătruns sub formă camuflată în economia țării, subordonîndu-și prin creditele acordate chiar și unele întreprinderi cu capital românesc.

Investițiile de capital, împrumuturile străine au dus la creșterea dependenței României față de țările imperialiste. **Așadar, în ajunul primului război mondial țara noastră constituia un obiect al exploatării capitalului internațional, o sferă a luptei pentru reîmpărțirea economică dintre marile monopoluri internaționale. Slaba acumulare de capital, lipsa în general de capital a burgheziei autohtone făcea ca România să fie o țară importatoare de capital.**

Așa cum arată secretarul general al C.C. al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, analiza datelor economico-sociale demonstrează că **„procesul de concentrare și centralizare a producției și capitalului făcuse abia primii pași și era departe de a avea un rol dominant în viața economică și politică a României. Capitalul financiar se afla într-o formă incipientă; sistemul bancar și de credit era lovit puternic de marea finanță capitalistă. România nu numai că nu exporta capital și nu participa la împărțirea pieței mondiale, dar se afla ea însăși în sfera de influență a marilor puteri imperialiste, făcea obiectul acestei împărțiri. Monopolurile imperialiste își disputau locul pe piața românească, iar o parte însemnată a teritoriului țării noastre se afla încă sub ocupație străină".**

Dezvoltarea economică a României a fost întreruptă de izbucnirea primului război mondial între marile puteri imperialiste. Țara noastră a devenit teatrul de război. Economia, respectiv industria, agricultura, transporturile sînt supuse unei distrugeri masive. Armatele imperialiste străine care au ocupat cea mai mare parte a teritoriului țării noastre au organizat un adevărat jaf al bogățiilor naționale și o cruntă exploatare a poporului.

După terminarea războiului, capacitățile de producție reprezentau între 25—50% din cele antebelice. În 1918 agricultura era atît de distrusă încît România a fost nevoită să importe masive cantități de cereale și alimente.

Înfăptuirea unității statului român a realizat cadrul național și social economic pentru dezvoltarea mai rapidă a forțelor de producție, înmănuncherea laolaltă a energiilor și capacităților creatoare ale poporului nostru, a creat condiții favorabile activității forțelor progresiste ale societății, mișcării muncitorești revoluționare. Cu aceasta se deschidea o nouă perioadă în evoluția economică și social-politică a României.

1) Anuarul statistic al României 1939 și 1940, pag. 41.

2) Nicolas Xenopol. La richesse de la Roumanie. Bucarest .1916. pag. 65.

*) media anilor 1900—1905

**) media anilor 1910—1915

***) 1913.

CURIER

■ La întrebarea **„S-a învechit oare ciclul economic?"**, sub care a fost formulată tema unei conferințe, internaționale a economiștilor nemarxiști care a avut loc la Londra în aprilie a.c., participanții au răspuns aproape unanim în mod negativ: lumea capitalistă continuă să se dezvolte ciclic. Unul din participanți a afirmat că ciclurile nu s-au învechit, „s-a învechit doar întrebarea pusă drept temă a conferinței". Unii participanți au susținut, pe baza analizelor econometrice, cantitative că în prezent crizele nu ar mai fi determinate de factori endogeni, ci exclusiv exogeni (concluzie rezultînd în special din modelul lui Hickman), problema principală constînd acum în a elimina sau frîna influența acestora, pentru a preîntîmpina o criză mondială. S-a remarcat însă că în momentul de față a crescut „efectul de rezonanță" în anumite regiuni ale lumii capitaliste, ceea ce face tot mai actuală problema coordonării „politicii anticiclice". Analiza altor economiști a confirmat însă prezența în economia capitalistă a unor oscilații ciclice endogene. După părerea economistului sovietic S. Menșikov — singurul economist marxist participant la conferință — unirea analizei teoretice cu analiza cantitativă reprezintă — după cum arată el într-un articol apărut în MEMO, nr. 8/1967 — o sarcină actuală a economiștilor marxiști.

■ A apărut recent **Manualul comerțului exterior ungar**, publicat la Budapesta sub auspiciile Camerei de comerț exterior a Ungariei. Manualul își propune să furnizeze cercurilor interesate informații utile din domeniul industriei, finanțelor sau al altor ramuri, facilitîndu-le posibilitatea dezvoltării și lărgirii legăturilor de afaceri cu Ungaria. Primul volum al acestui Manual pune accentul pe temele și problemele importante și actuale în momentul elaborării lui. Temele și problemele netratate vor fi abordate treptat în volumele ce se vor publica în continuare.

■ În articolul **Însemnări cu privire la schimbările în conținutul muncii în industrie**, apărut la rubrica **Sociologie economică** a revistei PROBLEME ECONOMICE (8/1967), Haralambie Ene, cercetător științific la Institutul de filozofie al Academiei, trage concluziile unei analize comparative — efectuate prin fotocronometrarea zilei de muncă — a conținutului activității productive a unor muncitori care lucrează la produse analoage dar situați în funcție de utilajul la care lucrează, pe trepte diferite ale progresului tehnic. Se observă la liniile automate despărțirea într-o anumită măsură a muncitorilor de prelucrarea directă a piesei. Asigurînd nu numai procesul de prelucrare, ci și starea tehnică și reglarea utilajului, muncitorii depun un efort intelectual mai intens. Nu s-a putut încă stabili în ce măsură creșterea efortului intelectual și senzorial e compensată de scăderea efortului fizic. Atunci cînd muncitorii operatori nu sînt și reglori, condițiile de muncă la liniile automate — spune autorul — cer desființarea plății în regie a ultimilor, compunerea echipelor care asigură producția atît din operatori, cît și din reglori, întreaga echipă urmînd a fi plătită în acord colectiv în funcție de rezultatele obținute.

■ Sub titlul **Comment enseigner l'histoire de la pensée économique ?** (Cum să predăm istoria gîndirii economice ?), Henri Denis, profesor la Facultatea de drept și de științe economice din Paris, răspunde în REVUE D'ÉCONOMIE POLITIQUE nr. 2/1967 la unele critici făcute de către prof. G. H. Bousquet. Printre altele, Denis combate ideea că, pentru a respecta libertatea elevului, ar trebui să te mulțumești în predare la prezentarea obiectivă a diferitelor opinii și teorii existente, fără a-ți expune propria părere. După el, libertatea de opinie este un produs al culturii, — ea îți dă capacitatea de a judeca. Dar cultura — spune el — este o judecată asupra lumii propusă celui ce vrea să se cultive; nu poți învăța să judeci decît corectînd judecățile altora. Profesorul care judecă și-l învață pe student să critice judecățile ce i se propun nu numai că „respectă" libertatea elevului, dar și contribuie la realizarea ei.

■ Diferite reviste franceze (L'Express, Science & Vie ș.a.) se referă adesea în ultima vreme la reforma studiului matematicilor introdusă recent în Franța încă din primele clase de liceu, în spiritul ideilor prof. André Lichnerowitz de la Collège de France. Acesta pune la baza învățămîntului matematicilor teoria mulțimilor, creată de G. Cantor. Se consideră că contributia esențială a cercetărilor de specialitate în ultima jumătate de secol a constat în degajarea **structurilor fundamentale** ale matematicilor, structuri care se regăsec în oricare din ramurile acestei științe. De aci, interesul pentru studiul acestor structuri în sine, făcînd abstracție de obiectele matematice (numere, funcții, ecuații, figuri geometrice etc.) în care își au existența și deci aplicabilitatea. Acest mod de a vedea ar prezenta posibilități mai largi de generalizare și ar conferi studiului matematicilor mai multă simplitate, atracție și caracter logic.

■ În articolul **Der Grosshandel in Österreich** (Comerțul cu ridicata în Austria) publicat ca supliment pe luna august 1967 la MONETSBERICHTE DER ÖSTEREICHISCHES INSTITUT FÜR WIRTSCHAFTSFORSCHUNG, — autoarea G. Kohlhauser consideră, pe baza rezultatelor unor studii efectuate de institut privind volumul, importanța, structura și dinamica comerțului cu ridicata austriac, că procesul de concentrare, care are loc în acest domeniu, va continua și în viitor, mai ales sub forma grupelor și lanțurilor voluntare, a întreprinderilor „Cash and Carry", precum și a organizațiilor cooperatiste, în special a cooperativelor agricole de mărfuri. Se presupune că noile forme de întreprinderi mari, care în prezent se limitează în principal la comerțul cu produse alimentare, vor cuprinde și alte ramuri. Se constată creșterea numărului comercianților en gros, care îndeplinesc funcții ale comerțului cu amănuntul.

■ În Editura „Misl" a apărut lucrarea **Kritika teorii sovremennih burjuaznih ekonomistov — R. Theobald, G. Means, D. Samuelson. S. Kuznets** — (Critica unor teorii ale economiștilor burghezi contemporani), Moscova 1966, 250 pag. Autorii studiilor sînt I. N. Dvorkin, S. A. Dalin, I. I. Olsevici și S. M. Nikitin. În prefață, acad. K. M. Rumiantev își exprimă părerea că critica teoriilor diferiților economiști, considerați în mod separat, dă posibilitatea aprofundării felului cum s-au format și modificat concepțiile respective în legătură cu îndeplinirea celor două functii ale economiei politice burgheze actuale — ideologică și practică. Ea facilitează dezvăluirea momentelor pozitive, care pot exista în lucrările acestor economiști, în legătură cu coexistența pașnică, lupta pentru pace și împotriva cursei înarmărilor, cu critica monopolurilor ș.a., diferențierea adversarilor mai moderați de cei „turbați". Metodele cantitative — statistice și matematice — larg folosite azi de economiștii burghezi în îndeplinirea functiei de elaborare de măsuri pentru politica economică a statului burghez, pot fi folosite — spune Rumiantev — și în economia țărilor socialiste.

Conferința Asociației internaționale pentru cercetări în domeniul veniturilor și avuției

La Maynooth College, lîngă Dublin (Irlanda), s-a ținut la finele lunii august cea de-a 10-a conferință a Asociației internaționale pentru cercetări în domeniul veniturilor și avuției. Printre problemele care au constituit obiectul conferinței menționăm: comparabilitatea internațională a venitului național și a altor indicatori sintetici, problema formării cadrelor în condițiile dezvoltării economice, folosirea contabilității naționale în planificarea economiei. Această tematică reflectă concentrat unele preocupări ce se manifestă actualmente pe plan mondial, ca urmare a revoluției tehnico-științifice și a cerințelor planificării, necesitatea stabilirii cît mai exacte a unor repere care să poată servi la confruntarea dezvoltării și a nivelului economic atins în diferite țări.

Conferința s-a bucurat de o largă participare a economiștilor (peste 120), atît din țările capitaliste cît și socialiste.

Au fost prezentate circa 50 referate. La discuții au participat I. Marezewski și R. Courbis (Franța), B. Horvat și I. Vonski (Iugoslavia), I. Kravis, R. Ruggles și S. Fabricant (S.U.A.), L. Zienkowski (Polonia), I. Firstorie și S. Goldberg (Canada), Tatsuya Samukawa (Japonia), I. Fogoras-Zala (Ungaria), I. Nicholson (Anglia), I. Goldman (Cehoslovacia), conf. univ. dr. Dan Grindea (România) ș.a.

CURIER

I.R.I.L. LUDUS

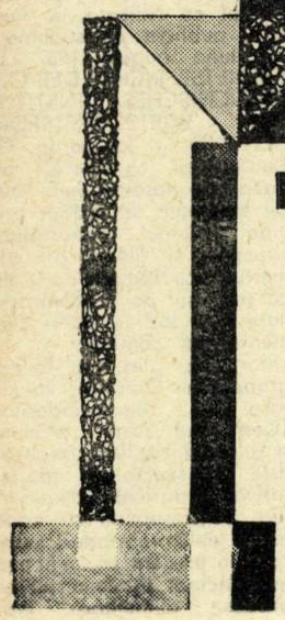

produce

ȘI LIVREAZĂ FĂRA REPARTIȚIE :

Plăci fibrobeton (folosite la dușumeaua oarbă sub parchet).

CARACTERISTICI :

Densitatea aparentă între 550 și 800 kg/mc, folosite ca plăci pentru pereți despărțitori, acoperișuri și alte elemente termoizolatoare de umplutură.

COMPLEXUL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚIE DIN Tg. JIU

PRODUCE :

- Tuburi și plăci din azbociment ;
- Ciment Pz 400 (portland cu zgură) ;
- Ciment M 400 (cu zgură metalurgică) ;
- Ciment Rim 200 (rezistență mare – 200 kg/cmp) ;
- Ciment B ss export ;
- Ciment P 400 export.

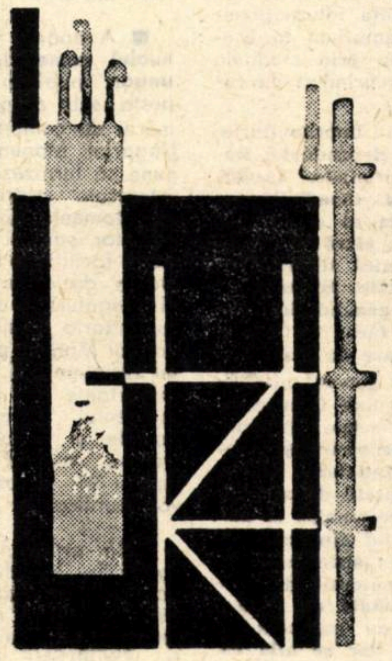

Complexul este construit după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

U.R.C.M. TÎRGU MUREȘ

SOVATA, TUȘNAD, BORSEC, LACUL ROȘU

asigură prin unitățile sale din stațiunile balneo-climaterice : Sovata, Tușnad, Borsec și Lacul Roșu o deservire exemplară :
- – întreținere auto-moto ;
- – închirieri de obiecte turistice ;
- – lucrări foto ;
- – frizerie-coafură.

În magazinele complexelor din aceste stațiuni se găsește un bogat și variat sortiment de articole de artă populară și artizanat.

IR SIBIU

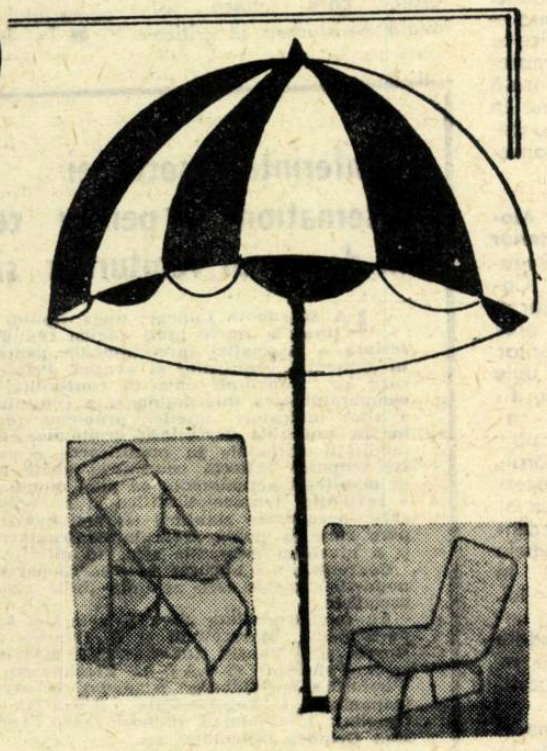

ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ RAIONALĂ SIBIU

str. Abatorului nr. 2, telefon 13797

livrează pentru întreprinderi pe bază de comenzi :

- Saltele cu scamă lînă 190 x 90 x 15 cm ;
- Perne cu scamă lînă 68 x 48 cm ;
- Scaune fixe sau pliante cu ramă metalică. Șezutul și spatele cu umplutură de bandă, țesută din fire P.V.C. ;
- Mese și umbrele pliante pentru plaje, terase și grădini ;
- Șezlonguri metalice basculante ;
- Împrejmuiri din plasă sîrmă cu sau fără montanți.

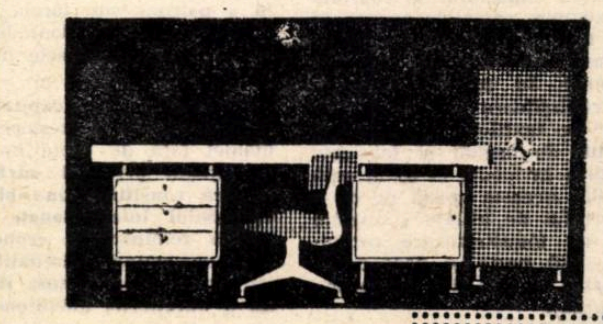

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE și LIVREAZĂ fără repartiție :

- Mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine ;
- dulapuri metalice pentru vestiare ;
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă ;
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine ;
- scaune rotative de lucru.

I.L. URZICENI

produce și livrează fără repartiție :

- Vată albă pentru umplut plăpumi și lustruit mobilă ;
- Vată industrială pentru tapițerie ;
- Confecții, perne, saltele, prelate auto ;
- Confecții metalice de orice fel cu materialul clientului.

Doritorii se vor adresa la sediul întreprinderii : orașul Urziceni, str. 23 August nr. 2, telefon 372 sau 373

ÎNTREPRINDEREA FLARO

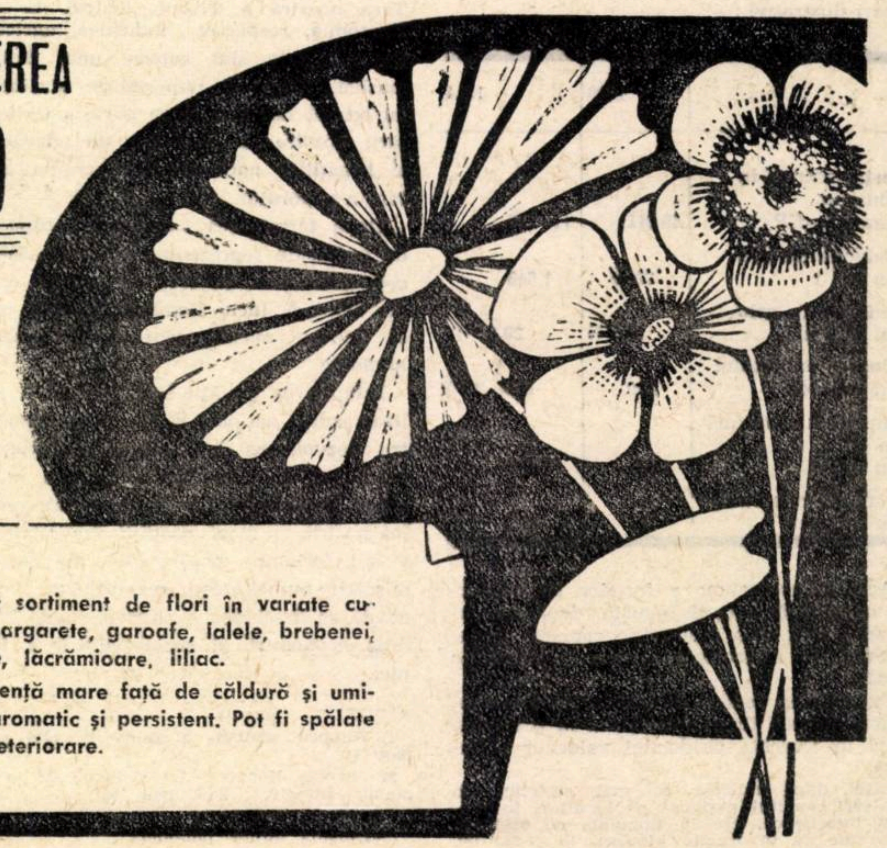

execută un bogat sortiment de flori în variate culori : trandafiri, margarete, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrămioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

RUDE PRAVO

„DIN 1966 — COTITURĂ IN POLITICA LICENȚELOR“

ÎN numărul din 7 septembrie a.c. ziarul „Rude Pravo“ publică un articol în care se face o analiză a politicii licențelor R.S. Cehoslovace, din care reproducem :

„Pînă nu de mult, la noi volumul în care se foloseau licențele pentru dezvoltarea tehnică era practic neglijabil. În statele dezvoltate din punct de vedere economic, cheltuielile pentru achiziționarea de licențe ating între 5% și 50% din volumul cheltuielilor destinate dezvoltării și cercetărilor proprii.

Dar, începînd de anul trecut, și la noi are loc o cotitură în ce privește politica licențelor. În anul 1966 — potrivit datelor Oficiului de stat pentru statistică — cheltuielile pentru achiziționarea de licențe și taxele pentru folosirea lor s-au triplat. În total au fost cumpărate 62 de licențe.

Printre cele mai importante licențe achiziționate de noi se află licența pentru fabricarea sticlei prin procesul „Float“ (din Marea Britanie), apoi licența pentru motoare cu motorină și pentru producția de tuburi de cuarț din Franța. Printre contractele asemănătoare licențelor se află și achiziționarea de proiecte și încheierea de acorduri de consultații tehnice pentru construirea metroului praghez.

Pentru anul 1967 se prevede cumpărarea altor 100 licențe.

Crește și activitatea de vînzare de licențe proprii, dar într-un ritm mai redus decît cumpărarea de licențe.

În prezent, raportul dintre veniturile obținute din vînzarea licențelor și cheltuielile pentru licențe este de 1:4,5 ceea ce înseamnă că sîntem cam la același nivel cu statele mai mici cu o dezvoltare industrială medie cum sînt Franța, R.F.G., Austria, Italia, unde acest raport este de 1:2,5 pînă la 1:4. Raportul este activ numai pentru S.U.A. — 4:1 și Elveția — 5:1“.

THE FINANCIAL TIMES
INDUSTRY COMMERCE PUBLIC AFFAIRS

CADRE DE CONDUCERE PENTRU ECONOMIE

FELUL în care este condusă și organizată întreprinderea, calitățile cadrelor ei constituie — după părerea multor experți — elementul principal al eficienței și domeniul în care decalajul dintre S.U.A. și Europa de Vest este cel mai pronunțat. Atenția care trebuie acordată detectării și formării cadrelor este tema unui articol publicat cu cîtva timp în urmă de ziarul englez din care reproducem :

● *Pregătire multilaterală*

„Care este modalitatea de a se obține o mai bună conducere și deci o mai înaltă productivitate ? În primul rînd, este necesar ca opinia publică să devină conștientă de faptul că activitatea economică este sursa avuției naționale, astfel încît un număr mai mare din tinerii cei mai capabili să-și aleagă cariera în domeniul conducerii economiei. Astăzi, numai 20% din licențiați se îndreaptă spre economie. În comparație cu S.U.A. sîntem în dezavantaj.

Merită de asemenea studiate alte două aspecte. Primul este acela că tînărul absolvent care iese de pe băncile școlii, a avut prea puține contingențe sau nici un fel de contingențe, cu oamenii din afara lumii academice. Industria trebuie să îndeplinească o uriașă sarcină propagandistică : să obțină — atît în rîndurile cadrelor universitare cît și în cele ale tinerilor — recunoașterea locului ce îi revine în societate...

...O dată ce am recrutat tineri capabili, cum îi vom pregăti să devină conducători ? Nu numai trimițîndu-i la cursuri speciale, ci atribuindu-le o răspunedere reală, planificată, precum și posibilitatea de a învăța prin muncă. Trebuie să folosim în mult mai mare măsură îmbinarea dintre instruirea la cursuri unde se predă arta conducerii și însușirea cunoștințelor prin muncă ; cursantul trebuie să poată face legătura între teoria conducerii și propria sa experiență. Acești tineri capabili trebuie să treacă de la o muncă la alta pentru a-și lărgi rapid experiența. Dacă întreprinderea nu va planifica trecerea dintr-o muncă în alta în așa fel încît să devanseze cu puțin așteptările și posibilitățile cursantului, atunci acesta ar depune prea puține eforturi și ar pierde inițiativa... Dacă nu se va urmări în mod planificat pregătirea multilaterală a viitorilor conducători, atunci nu vom avea decît încă o generație de specialiști, dar nu și cadre de conducere.

Trebuie totodată să asigurăm perfecționarea actualelor cadre de conducere și aceasta din două motive: nu ne putem aștepta ca actualii conducători să se preocupe de calificarea subalternilor lor cîtă vreme ei înșiși nu își îmbogățesc permanent cunoștințele. În al doilea rînd, și mai important, este faptul că an de an cresc criteriile după care o activitate este considerată acceptabilă. Dacă conducătorii de astăzi nu sînt ajutați să corespundă acestor criterii mai severe, printr-o permanentă instruire și ținere la zi, vom avea pierderi costisitoare. Este neapărat necesar un program la scară națională pentru a rezolva acest aspect neglijat al pregătirii conducătorilor.

● *Cunoștințe în electronică*

Tehnica modernă impune o pregătire specială în domeniul electronicii. În următorul deceniu majoritatea deciziilor luate de cadrele de conducere se vor baza pe datele furnizate de calculatoarele electronice. Pasul următor îl va constitui dezvoltarea unor «sisteme de informare a conducerii». Acest lucru înseamnă că o cunoaștere aprofundată a sistemelor de informare electronică va deveni o condiție a promovării în posturile de conducere.

În prezent se simte o acută lipsă de specialiști în analiza datelor electronice. Pentru viitorul apropiat cît și cel mai îndepărtat, o soluție inteligentă ar consta în a obliga pe cei mai capabili tineri dintr-o întreprindere să lucreze doi-trei ani în informatica electronică, aceasta făcînd parte din pregătirea lor. Asemenea cadre ar fi mai utile, ele cunoscînd nu numai domeniul de specialitate, ci și întreprinderea unde cunoștințele lor vor fi aplicate. Avantajul, într-o perspectivă mai îndepărtată, constă în faptul că viitoarea generație de cadre superioare de conducere va dobîndi o calificare-cheie pentru viitor...

ENTREPRISE

„CALITATE CONTRA CANTITATE“

DACĂ, tratînd tema cadrelor de conducere, cei mai mulți autori subliniază nevoia de a crea mai multe cadre capabile, există și păreri care previn împotriva unei „inflații“ a cadrelor și cer un control riguros al folosirii acestora. Articolul pe care-l reproducem susține un asemenea punct de vedere.

„A venit timpul să se pună capăt unei anumite **mitologii** a cadrelor de conducere care, în ultimă instanță, are inci-dențe supărătoare atît asupra celor interesați, cît și asupra celor care îi folosesc. Subiectele tabu abundă în acest domeniu...

Aș dori să spun în primul rînd că în condițiile actuale aceste cadre sînt, în general, insuficient folosite. Nu vreau să spun că ele nu fac nimic, nici că au prea puțin de lucru, dar că ele se ocupă adesea de sarcini a căror răspundere nu ar trebui să o aibă. Se risipește astfel o prețioasă materie cenușie...

În acest domeniu, trebuie să înlăturăm concepțiile apriorice : nu trebuie să avem inevitabil în fiecare întreprindere un director comercial, un director pentru achiziții, un șef contabil, un șef al personalului, un secretar general și, în sfîrșit, un director general. Nu este nevoie să regăsim cu orice preț și în orice împrejurări în organigramă toate posturile clasice. De ce să vrem, mai ales, ca unui grup de N persoane să-i corespundă automat un «animator coordonator» căruia să i se dea o poziție de cadru de conducere și pentru a cărui formare s-au cheltuit atîția bani.

...Este deci important să definim funcțiunile cadrelor. Pentru aceasta nu e nevoie decît de o analiză a muncii fiecăruia. Rareori munca cadrelor de conducere este abordată sub aspectul producției și mai ales al productivității; acest lucru este totuși posibil, dar pentru aceasta trebuie să se renunțe să se trateze cadrul de conducere ca o ființă a cărei muncă personală, pur calitativă, ar fi în esență refractară la orice măsurare și în consecință la orice organizare.

Din acest motiv analiza și definirea muncii unui conducător de întreprindere trebuie făcută după metode noi. Într-adevăr, nu este suficient să se catalogheze pur și simplu sarcinile efectuate și comportamentul exterior al acelora care le execută. Desigur, un anumit număr de activități tip vor putea fi trecute în repertoriu, după timpul consacrat lor, și eventual între ele se vor putea face comparații : de exemplu, discuțiile la telefon, convorbirile cu colaboratorii, redactarea, ședințele de lucru, călătoriile etc. Dar aceasta nu este suficient: trebuie să mergem mai departe și să justificăm aceste activități. Este puțin important să știm cît timp consacră un conducător de întreprindere discuțiilor la telefon; adevărata problemă este să știm dacă conducătorul trebuie într-adevăr să telefoneze ? Cui ? Cum ? Care trebuie să fie conținutul comunicării ? etc. Propunem să se analizeze categoriile de activități ale cadrelor de conducere în funcție de fluxul **informațiilor** pe care ele le primesc și pe care le emit. În același mod, orice cadru de conducere primește un anumit număr de informații și emite la rîndul său alte informații. Pe de altă parte, el reprezintă sediul mecanismelor intermediare. A lua o decizie — aceasta este în principiu munca unui cadru de conducere — reprezintă fără îndoială mecanismul intermediar principal..

● *Lichidarea „muncii fantomă“*

...Aplicarea acestor mijloace de analiză permite evaluarea muncii unui cadru de conducere cu o precizie mai mare decît înainte și mai ales raționalizarea acesteia. Munca realmente eficace este aceea care facilitează circulația informației și ameliorează incidențele ei. Astfel pot fi detectate cu ușurință sarcinile inutile și chiar ceea ce eu aș numi **munca fantomă** — declarată, dar neefectuată. Posturile și funcțiile care au rămas după această reconsiderare, sînt regrupate și raționalizate. Numai în acest moment și în funcție de numărul deciziilor de luat, putem stabili dacă crearea sau menținerea unui post de conducere este necesară.

Nu ascundem faptul că am putea fi nevoiți în cursul acestor operații să sugerăm suprimări de posturi. Ceea ce nu va duce în mod necesar la concedieri de personal dacă întreprinderea este în expansiune; iar expansiunea nu este ea legată oare de productivitate, inclusiv de cea a cadrelor de conducere ?

Ceea ce trebuie să reiasă în primul rînd este că nu mai trebuie să considerăm cadrele de conducere ale întreprinderii ca o categorie privilegiată. În concepția noastră, cadrele de conducere, ca și muncitorii, sînt salariați și trebuie să justifice munca lor“.

STUDIUL CERERII ȘI PLANIFICAREA DE PERSPECTIVĂ

ELABORAREA PLANURILOR producției bunurilor de consum necesită o profundă și multilaterală cunoaștere a pieței, a cererii populației. Acestor probleme — folosirea metodelor de studiere a cererii de consum în vederea planificării de perspectivă le-au fost consacrate lucrările unei conferințe internaționale, desfășurate recent la Moscova.

La conferință au participat directori și cercetători științifici de la institutele de cercetări din domeniul comerțului, cadre din învățămîntul economic superior, specialiști din ministerele de comerț din R.P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Mongolă, R.P. Polonă, R.S. România, R.P. Ungară, U.R.S.S.

Prin cele 16 comunicări prezentate și prin numeroasele intervenții la discuții, conferința a prilejuit o amplă trecere în revistă a principalelor rezultate obținute pînă acum în activitatea de studiere a cererii, precum și un larg schimb de păreri asupra unor probleme privind : elaborarea metodologiei de studiere a cererii; cercetarea pieței interne ; metodele de previziune științifică a cererii și tendințele acesteia.

Pe linia înfățișării preocupărilor actuale și de perspectivă ale studiului cererii din țara noastră, au fost prezentate comunicările : „Îmbinarea rezultatelor unor cercetări ale cererii, obținute în cadrul investigărilor selective, cu datele complete pentru fundamentarea desfacerilor de mărfuri în perspectivă“ și „Unele metode de cercetare a cererii nesatisfăcute și utilizarea rezultatelor lor ca elemente de fundamentare a planificării circulației mărfurilor“.

Lucrările conferinței au arătat că în țările socialiste practica studierii cererii și pieței (mai ales) se află într-o continuă dezvoltare, se depistează și se experimentează diferite metode, se inițiază diferite forme de organizare a fluxului informațional pentru studierea cererii și a pieței, se urmărește lărgirea sferei de utilizare a rezultatelor studiului cererii — inclusiv pentru planificarea curentă și de perspectivă.

Ținîndu-se seama de necesitatea creșterii eficienței economice, a realizării unei concordanțe sporite între sortimentul și calitatea mărfurilor produse și cererea cumpărătorilor, în studiul cererii și al pieței, din discuții a reieșit că se impune folosirea mai multor metode — independent sau simultan — avîndu-se în vedere scopurile concrete care se urmăresc și nivelul la care se valorifică rezultatele. Deosebit de importantă este asigurarea unui echilibru între metodele simple de cercetare și cele mai complexe, urmărindu-se în permanență necesitățile practicii comerciale — imediate sau de perspectivă.

În studierea cererii de mărfuri a populației, rezultatele bune ce s-au obținut cu ajutorul metodelor selective de cercetare (anchete pe diferite teme ale consumului, sistemul magazinelor reprezentative etc.), permit să se întrevadă largi perspective pentru utilizarea unor astfel de metode. Se impune, însă, perfecționarea tehnicilor de lucru, constituirea mai judicioasă a eșantioanelor, elaborarea pe baze complexe a chestionarelor (care să cuprindă aspecte economice, sociologice și motivaționale), includerea lor într-un program de perspectivă al anchetelor și care să aibă un caracter sistematic. În felul acesta cunoașterea situației la un anumit moment va putea fi completată cu o privire de tendință a fenomenelor cercetate.

Sînt necesare eforturi serioase în direcția includerii rezultatelor studiului cererii într-un sistem informațional închegat, precum și în direcția elaborării unor modele matematice corespunzătoare. Îmbinarea acestor două condiții asigură posibilități largi de fundamentare pe baze științifice a planurilor curente și de perspectivă.

În perfecționarea activității de cercetare a cererii și a pieței, de un real folos poate fi studierea tehnicilor folosite în acest domeniu în țările dezvoltate. Merită a fi studiată — în acest context — experiența lor în organizarea și metodologia analizei conjuncturale interne, în studiul pieței pentru anumite mărfuri, în folosirea metodelor matematice moderne de analiză și prognoză a cererii, în utilizarea modelelor matematice sprijinite pe rezultatele studiului cererii de mărfuri a populației.

Pe lîngă publicarea unei literaturi mai ample în domeniul respectiv, pentru promovarea mai largă a acestor cercetări în țara noastră, apare necesar să se aibă în vedere problemele pe care le ridică formarea de cadre cu pregătire superioară, specializate în domeniul cercetării cererii și a pieței. De pe acum apare profilul cercetătorului în problemele cererii și ale pieței, care presupune multiple cunoștințe economice, sociologice, statistico-matematice, psihologice etc. Necesitatea existenței unor astfel de specialiști se va manifesta tot mai intens, pe măsură ce însăși cercetarea pieței și a cererii de mărfuri își va extinde sfera de activitate în țara noastră.

P. DIOMO
Dr. A. VAINER

CORESPONDENȚĂ DIN MOSCOVA

INDUSTRIA COMBUSTIBILULUI ALBASTRU

ÎNDUSTRIA gazelor este o ramură relativ nouă în economia U.R.S.S.; ea a început să se dezvolte rapid abia după cel de-al doilea război mondial. Despre contribuția pe care această ramură o aduce în economia națională a Uniunii Sovietice în anul jubiliar, a relatat pentru cititorii „Vieții economice" ministrul industriei gazelor, **Alexei Kirillovici KORTUNOV,** *corespondentului special al APN, Alexandr Taradankin.*

AU TRECUT mai bine de 20 de ani de cînd a început dezvoltarea impetuoasă a ramurii noastre — **relatează Alexei Kirillovici.** Amintiți-vă de anul 1946. De pe Volga, de lîngă Saratov, a sosit la Moscova gazul natural. Era prima magistrală din U.R.S.S., cu o lungime de 800 km. Capitala primea zilnic 1 milion metri cubi de gaze. Evenimentul era considerat pe atunci ca o mare realizare.

— Dar cît primește acum rețeaua Moscovei ?

— Circa 50 de milioane mc. Gazul vine nu numai de pe Volga, ci și din Caucazul de Nord, din Ucraina. Întrucît e vorba de anul 1967 voi aminti încă un eveniment important: în ajunul sărbătorii lui Octombrie, va sosi la Moscova gazul din Asia centrală. Terminarea construcției conductei de gaze Asia centrală-Centru era planificată pentru anul 1968, iar în acest an urma să se ajungă numai pînă la Saratov. În urma refacerii calculelor, s-a constatat că magistrala va putea ajunge în Capitală pînă la a 50-a aniversare a puterii sovietice. Este darul nostru.

— Cum se va putea realiza accelerarea construcției ?

— Pe seama noilor forme progresive de organizare a muncii, a mecanizării și automatizării largi a lucrărilor de construcție, a participării oamenilor de știință și economiștilor la rezolvarea problemelor noastre complexe. Noi sîntem în stare să rezolvăm acum în mod complex probleme dificile, să redistribuim la momentul necesar forțele și mijloacele tehnice. Ministerul Unional cuprinde în sistemul său întreaga verigă tehnologică — de la extracția gazului pînă la organizarea consumului său. Aici intră exploatările de gaze și gospodăriile care le deservesc; direcțiile pentru transportul gazului și uzinele de prelucrare a gazului; întreprinderile pentru transportul și desfacerea gazelor reziduale, uzinele pentru producția de aparate cu gaze, de uz casnic și industrial; uzinele de reparații mecanice, subunitățile de construcție, organizațiile de proiectare și cercetări științifice, rețeaua de instituții de învățămînt. Iată ce reprezintă industria sovietică de gaze în anul 1967.

— Care este astăzi lungimea totală a conductelor magistrale de gaze și petrol din U.R.S.S. ? Ce puteți spune despre ritmurile de construcție ?

— La începutul anului 1967, lungimea lor depășea 90 000 de km. În ceea ce privește ritmurile de construcție, lungimea conductelor de gaze magistrale după cea de-a 40-a aniversare a puterii sovietice a crescut aproape de cinci ori. Considerăm nu mai puțin importantă o altă cifră: transportul gazului a crescut de peste 10 ori. Acest lucru s-a realizat pe seama creșterii diametrului conductelor pînă la 1220 mm (în această privință U.R.S.S. realizează cele mai mari conducte), precum și datorită creării unor puternice stații compresoare moderne. Și încă trei cifre care caracterizează trecutul deceniu. Prețul de cost al transportului gazelor a scăzut cu circa 30%. Productivitatea muncii în construcție a crescut cu 60%, iar nivelul de mecanizare a lucrărilor cu un volum mare de muncă atinge 99%. Trebuie arătat că nivelul sudurii automate și semiautomate pe trasee atinge 70%.

În prezent, teritoriul U.R.S.S. este acoperit cu o rețea de conducte magistrale de gaze: Centrală, Est-Ucraineană, Apuseană, Privoljie, Caucaziană, Asia centrală, Ural, De fapt, prin intermediul acestor sisteme, gazele naturale au pătruns în toate republicile unionale. Și toate acestea s-au întîmplat în două decenii.

— Ce ne puteți spune despre rezervele de gaze naturale din U.R.S.S. ? Care sînt pronosticurile în acest sens ?

— Pe baza rezultatelor lucrărilor de prospectare rezervele în acest an, sînt apreciate la 77 trilioane mc: circa 1/3 din rezervele mondiale de gaze naturale explorate. Dar nu trebuie să punem punct după aceste trilioane. Există numeroase regiuni cu perspectivă, în care geologii mai au de făcut descoperiri.

— 77 trilioane de mc reprezintă prognoza. Dar cît se prelucrează ?

— 7 trilioane. Imaginați-vă un rezervor de asemenea dimensiuni! Tocmai acestea sînt rezervele din care extragem gazul. Despre adaosurile la acest ocean de gaze citim deseori în ziare. Trăsătura caracteristică a lucrărilor de prospectare și explorare este deplasarea în regiunile răsăritene ale țării — Siberia și Asia centrală.

De la rezervele de gaze discuția noastră a trecut la extracția și producția combustibilului albastru. Ne-am amintit din nou de anii de naștere a industriei gazelor. 2—3 miliarde mc la începutul anului 1947 și 145 miliarde în 1966. Nivelul extracției a crescut aproape de 60 de ori.

Apoi am aruncat o privire în viitor, numai pe 4 ani înainte. În 1970 extracția și producția de gaze vor ajunge la 225—240 miliarde mc. Un plus de aproape 100 miliarde! Practica mondială nu a mai cunoscut asemenea ritmuri; chiar și în S.U.A., țara cu cea mai dezvoltată industrie a gazelor — sporul în această perioadă este estimat la numai 50 miliarde mc.

Am călătorit pe harta Uniunii Sovietice, pe magistralele construite și în curs de construcție, am străbătut cu privirea cîmpiile Rusiei și Ucrainei, peste ținuturile mlăștinoase din Bielorusia, am trecut peste munți, pe drumurile spre Gruzia și Armenia, prin nisipurile fierbinți din pustiurile Asiei centrale, am ocolit mii de bariere artificiale și naturale — căi ferate și șosele, canale, am „pășit" peste Volga, Nipru, Don, Amu Daria și multe alte rîuri. Pretutindeni lucrează subunități ale industriei gazelor, oameni, fără a căror muncă, în timpurile noastre este de neconceput dezvoltarea multor ramuri industriale. În balanța de combustibil, cu zece ani în urmă, gazul ocupa 3,9%, iar acum 18%. O creștere de peste patru ori și jumătate.

— Cum sînt pregătite cadrele pentru industria gazelor ?

— Avem nevoie de oameni de diferite specialități: maiștri de extracție, de prelucrare a gazelor, pentru transportul lui, constructori de magistrale și constructori de aparatură de gaze. În sistemul industriei noastre lucrează peste 40 000 de ingineri și tehnicieni calificați. Cadrele de ingineri sînt pregătite de Institutul pentru industria petrochimică și de gaze din Moscova, de institutele de petrol din Ufa, Institutul politehnic din Ivano-Frankovsk și Taşkent. Într-o măsură sau alta noi primim tineri specialiști de la institutele de construcții și altele. Veriga medie de specialiști este pregătită de zeci de școli tehnice. Dar industria gazelor crește într-un ritm atît de rapid încît instituțiile de învățămînt nu pot ține pasul cu cerințele ei.

Subunitățile și întreprinderile noastre sînt completate cu tehnică, aparatură nouă, care necesită oameni pricepuți, competenți. Apar mereu probleme complicate. De exemplu problema depozitării gazelor. Este comod să le păstrăm în zăcăminte subterane petrolifere și de gaze. Specialiștii și oamenii de știință de la noi au găsit mijlocul de a „depozita" gazul în structurile subterane cu straturi poroase purtătoare de apă. Este o problemă nouă care mai necesită o importantă muncă de cercetare. Dar, în ultimii ani, au și apărut asemenea „seif"-uri subterane, lîngă Moscova — la Șcelkovsk și Kaluga; se creează asemenea depozite lîngă Kiev, Taşkent și Leningrad, la Kuibîșev, Sverdlovsk, Saratov și într-un șir de mari centre.

Să revenim la anul 1967. El este marcat prin numeroase evenimente importante. În februarie a început construcția marii conducte de gaze Tiumen — Centru — Nord — Vest. Prima parte se construiește pe porțiunea Uhta — Torjok. Capacitatea de perspectivă a acestui sistem de gaze, este de 85 miliarde metri cubi de gaze pe an. Lucrătorii din industria gazelor au hotărît ca pînă la jubileul statului sovietic, să extragă peste plan 700 milioane mc de gaze, să dea în funcțiune 13 noi zăcăminte de gaze în regiunea Tiumen, în ținuturile Stavropol și Krasnodar. Noi scontăm, de asemenea, ca pînă la sărbătoarea lui Octombrie, să introducem gazeificarea, peste prevederile planului, în peste 20 000 de case din mediul rural.

Alexandr TARADANKIN

Conducta de gaze Buhara–Ural – recent intrată în funcțiune și care traversează pe o mare întindere teritoriul U.R.S.S. – transportă combustibilul albastru spre centrele de consum din Uralul industrial. (În fotografie: **magistrala în fază de șantier**)

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

Dintre contractele de export încheiate de întreprinderile de comerț exterior menționăm:

● „Cartimex" **cu firme din Olanda și Italia pentru exportul de hîrtie semivelină, satinată pentru scris și tipărit și hîrtie velină pentru scris în suluri, în valoare de 47 300 dolari.**

● „Românoexport" **cu firme din Libia și Ceylon pentru exportul a 700 000 mp diferite țesături textile din bumbac; cu firmele „J.C. Adolf"-Stuttgart și „Chempfa"-Bremen pentru exportul de fibre p.n.a., în valoare de 420 000 lei valută; cu firmele „Hülstroff-Chüttorf" și „J. F. Adolf"-Stuttgart pentru exportul de celofibră, în valoare de 2 145 000 lei valută.**

În baza contractelor de export încheiate au continuat livrările la export:

● „Mașinexport", **în cadrul contractului încheiat pentru exportul în Franța a 2 000 betoniere cu cădere liberă tip U-100, au fost livrate pînă în prezent 1 540 bucăți; 1 000 betoniere de același tip au fost livrate în R. F. a Germaniei și altele în Belgia, Suedia, Norvegia, Danemarca, Elveția, Grecia și Libia.**

● „Mineralimportexport" **a livrat 1 200 tone minereu de mangan în R. D. Germană; 650 tone bitum în R. S. F. Iugoslavia; 220 000 mp geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, Italia, Malta, Canada, S.U.A. și Anglia; 24 000 mp geam laminat în R. S. Cehoslovacă, Malta, Austria și Italia; 45 000 mp carton asfaltat în R. S. Cehoslovacă și R. P. Ungară; 1 500 tone piatră de gips, 475 tone ipsos, 350 mp dale de marmură concasată și 50 000 u.c. cahle, în R. P. Ungară; 24 tone articole sanitare în R. D. Germană; 150 tone policlorură de vinil în U.R.S.S.; 70 tone polietilenă prelucrată, în R. D. Germană.**

Întreprinderile de comerț exterior au perfectat noi contracte de import:

● „Mașinimport" **cu firma italiană „Cebat" pentru importul a două linii de produs grisine și o linie pentru produs chifle tip sandwich-uri.**

● „Industrial import" **cu firma „Simon Carves" din Anglia pentru importul unei instalații de fabricat apă oxigenată, cu o capacitate de 3 000 tone/an exprimată în soluție de 35%, cu posibilitatea de a se obține 300 tone/an de concentrație 50%, necesară fabricării paroxizilor organici; cu aceeași firmă pentru importul unei instalații de obținerea paroxizilor organici.**

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

CANADA: PRIMUL SEMESTRU 1967

DUPĂ O PERIOADĂ de creștere intensă, care a început în prima jumătate a anului 1961 și s-a soldat cu sporirea producției industriale cu peste 50%, economia canadiană a intrat în 1966 într-o fază de încetinire, care continuă. Evoluția produsului național brut în primul semestru din 1967 este apreciată a justifica prognoza de creștere reală cu 4% pe tot anul (față de aproape 6% în 1966). Deși situația de ansamblu la mijlocul anului îi îndeamnă pe unii observatori să vorbească de o ușoară înviorare, investițiile de capital, care au dat principalul impuls expansiunii precedente cresc deocamdată lent. După ultimele evaluări ele ar putea să atingă anul acesta 15,5 miliarde de dolari – cu circa 4% mai mult decît în 1966. În industria prelucrătoare însă se așteaptă o reducere a lor cu 7%, în timp ce se crede că vor crește cu 13% în ramurile producției primare. Prognozele sînt în tot cazul mai favorabile decît la începutul anului.

Stimulatoare pentru economia Canadei continuă să fie evoluția exporturilor, cu toate că în principala ramură de export – industria lemnului și a hîrtiei – încetinirea activității a fost mai accentuată decît în medie pe economie. În primele cinci luni ale anului, producția de hîrtie de ziar a fost cu 2,2% sub nivelul perioadei corespunzătoare din 1966. Cauza a fost reducerea exportului în S.U.A. cu 5,2%. În schimb, industria automobilelor exportă actualmente mai multe mașini în S.U.A. decît importă Canada de acolo.

Mai puțin satisfăcător evoluează cererea internă. În primul semestru volumul desfacerilor prin comerțul cu amănuntul a fost cu 5% mai ridicat decît în semestrul I/1966, dar circa două treimi din acest spor se datorează creșterii prețurilor. Se constată, pe de altă parte, o discrepanță între această creștere și sporirea nominală a veniturilor populației, evaluată la peste 10%.

Tendințele inflaționiste, cu toate măsurile restrictive inițiate anul trecut, încă nu au putut fi zăgăzuite. Se crede că pe ansamblul anului 1967 costul vieții va crește cu circa 3% aproximativ de două ori mai repede decît în anii de la începutul deceniului. În comerțul cu ridicata, dimpotrivă, creșterea prețurilor nu a reprezentat decît jumătate din cea a costului vieții, iar prețurile materiilor prime au rămas aproape neschimbate.

Și în alte domenii evoluția este diferențiată. În agricultură, insuficiența prelungită a precipitațiilor în provinciile de prerie ar putea duce la o recoltă de grîu de două ori mai mică decît în anul record 1966. În construcția de locuințe se înregistrează din nou o oarecare înviorare, în restul ramurii construcțiilor însă activitatea s-a încetinit din nou după lucrările legate de pregătirea expoziției de la Montreal. În orașul Montreal și în împrejurimi șomează actualmente circa 30% din muncitorii constructori. Pe ansamblul economiei, șomajul cuprinde 4–4,5% din forța de muncă, ceea ce nu e socotit un procent alarmant, dată fiind creșterea rapidă a populației active în Canada.

FRANȚA

ORDONANȚE ÎN CASCADĂ

Jalonări în politica economică

PROBLEMA EFECTELOR pe care le va avea următoarea etapă a integrării economice a țărilor Pieței Comune — desființarea ultimelor bariere vamale începînd de la 1 iulie 1968 — se află pe primul plan al preocupărilor guvernului francez, ale cercurilor patronale, ale organizațiilor sindicale, ale opiniei publice franceze, în ansamblul ei. În paginile presei franceze se menționează tot mai frecvent faptul că a rămas mai puțin de un an pînă la data cînd produsele industriei și agriculturii franceze vor avea acces liber către 200 milioane de consumatori, dar cînd, totodată, piața franceză nu va mai fi apărată de concurența produselor similare din celelalte țări comunitare.

Stadiul confruntării opiniilor asupra măsurilor necesare pentru a întări, în această perspectivă, competitivitatea economiei franceze a fost depășit. Tradiționala acalmie de pe scena politică, economică și socială din Franța în perioada vacanțelor și concediilor a fost tulburată de apariția, în etape succesive, a unei suite de ordonanțe guvernamentale (promulgate în virtutea puterilor speciale, acordate guvernului de parlament). Cele 35 de ordonanțe de pînă acum constituie — după formula utilizată de ziarul LE FIGARO (1/IX) — „un ansamblu coerent, menit să înarmeze Franța pentru a înfrunta realizarea completă a Pieței Comune".

În același timp, ordonanțele urmăresc relansarea economiei franceze, înviorarea conjuncturii interne, caracterizată prin încetinirea ritmului de dezvoltare în semestrul I/1967 (în industria bunurilor de consum s-au înregistrat chiar scăderi de producție față de 1966). Ziarul elvețian LA TRIBUNE DE GENEVE semnala recent (30/VIII) că ritmul de dezvoltare a economiei franceze se situează sub nivelul previziunilor inițiale (mai puțin de 4% în acest an), că numărul șomerilor a depășit 350 000 și că în ultimele luni indicele prețurilor cu amănuntul a înregistrat o rată anuală de creștere de peste 3%.

În sfîrșit, o serie de reglementări vizează reducerea cheltuielilor bugetare legate de acoperirea deficitelor unor întreprinderi publice (prin majorarea taxelor la căi ferate, metrou, gaz și electricitate etc.), iar altele urmăresc atenuarea repercusiunilor pe care le va avea aplicarea anumitor ordonanțe asupra situației masei salariaților, precum și — după expresia oficială — „îmbunătățirea climatului social".

● Efortul de echipare și concentrare

ÎN CADRUL măsurilor de ridicare a competitivității economiei franceze, o atenție deosebită este acordată problemei investițiilor, precum și celei a dimensiunii întreprinderilor. La conferința sa de presă din mai a.c. președintele de Gaulle a subliniat necesitatea desfășurării „unui vast efort pentru mărirea productivității, cu tot ce implică el în privința cercetărilor, echipamentului și investițiilor, precum și în domeniul conversiunilor și al concentrărilor". Or, în domeniul investițiilor poziția economiei franceze este apreciată ca puțin favorabilă. Deși ponderea investițiilor în produsul național brut a crescut, în perioada 1955—1965, de la 17,5% la 21,7%, Franța rămîne sub acest aspect în urma majorității țărilor industriale din Europa occidentală.

Cu o pondere medie a investițiilor de 21% în anii 1960—1965, Franța este depășită de Norvegia (28%), de Austria, Elveția, Olanda și R.F.G. (27%), de Italia și Suedia (24%), de Spania (23%), fiind la egalitate cu Danemarca și lăsînd în urmă Belgia (20%), Grecia (19%) și Anglia (18%). Dar — menționează revista D' USINE NOUVELLE (suplimentul pe iunie 1967) — dacă se examinează numai evoluția investițiilor direct productive, se constată că ponderea acestora în produsul național brut s-a redus de la 12,5% în 1961 la 12,2% în 1965. În timp ce în Statele Unite volumul investițiilor direct productive s-a dublat între anii 1961—1966, în Franța creșterea respectivă a fost de numai 60%. Previziunile pentru anul 1970 arată că, din punctul de vedere al ponderii investițiilor în produsul național brut, Franța se va situa pe penultimul loc în cadrul Pieței Comune (înaintea Belgiei), iar greutatea specifică a investițiilor direct productive în ansamblul capitalului fix va fi de 59,4%, față de 63,5% în 1960.

În ceea ce privește mărimea comparativă a întreprinderilor franceze, socotită a fi unul din elementele determinante ale competitivității lor pe plan mondial, numai două din ele făceau parte în 1965 din așazisul „club al societăților miliardare" din lumea capitalistă, față de 60 de societăți americane, 12 vest-germane sau 8 engleze. Cifra de afaceri globală a primelor 500 de societăți franceze industriale și comerciale era, în același an, aproximativ egală cu cifra de afaceri a primelor două societăți din S.U.A. (General Motors și Ford Motor), nivelul beneficiilor obținute de societățile americane fiind însă net superior.

Pentru a stimula investițiile, îndeosebi în sectorul industrial, guvernul francez a elaborat un evantai de măsuri, care — aplicîndu-se în domenii diferite (credit, bursă, politică fiscală, autofinanțare) — converg toate în aceeași direcție. Ordonanțele referitoare la credit, economii și piața financiară urmăresc, după cum se afirmă în cercurile oficiale, „să ușureze deplasarea fondurilor către necesitățile de capitaluri ale economiei, fie că e vorba de întreprinderi industriale și comerciale, fie de construcția de locuințe". Se prevede, astfel, modernizarea sistemului de creditare pe termen scurt și simplificarea sistemului de creditare pe termen mijlociu, reglementarea și stimularea operațiunilor de construire și închiriere a clădirilor și instalațiilor destinate activităților industriale și comerciale, extinderea creditului ipotecar (pentru finanțarea construcției de locuințe) etc.

Măsurile de încurajare a acumulărilor și de dezvoltare a pieței financiare se referă, printre altele, la înlesniri fiscale în cazul capitalizării rezervelor, la avantaje acordate societăților de investiții, la o mai bună reglementare a activității bursiere (pentru a inspira mai multă încredere deținătorilor de capitaluri din țară și străinătate) etc.

„Renovarea structurilor economice" face obiectul unei alte serii de ordonanțe, care urmăresc îndeosebi să favorizeze prin mijloace fiscale fuzionarea întreprinderilor, reconversiunile, aporturile parțiale de capital etc., să încurajeze constituirea și dezvoltarea așa-numitelor grupări de interes comun (oficii de desfacere, de achiziționare sau de export, organisme de cercetare ș.a.), să sprijine — prin formula „concordatului preventiv" — întreprinderile importante amenințate de faliment.

Una din ordonanțe remodelează reglementarea așa-numitelor „piețe de interes național", privind atît sectorul comercial (stimularea concurenței între diferitele circuite comerciale și evitarea proliferării anarhice a echipamentelor cu aceeași destinație), cît și cel agricol (modalitățile de aplicare a politicii agricole comunitare). Iar săptămîna trecută, guvernul francez a adoptat o serie de reglementări în domeniul agrar, menite să stimuleze în continuare concentrarea exploatărilor agricole, să lărgească drepturile grupărilor de producători, să simplifice circulația produselor agricole, să contribuie la modernizarea sectorului de prelucrare a produselor agricole etc.

În sfîrșit, recent au fost promulgate ordonanțe privind „amenajarea teritoriului"; în esență, acestea urmăresc — folosind mai ales pîrghiile fiscale — accelerarea dezvoltării regiunilor rămase în urmă, soluționarea unor probleme de reconversiune (de pildă, în regiunile carbonifere), precum și asigurarea echilibrului între activitățile industriale și cele terțiare (în cadrul dezvoltării regionale).

● Complementul social al „renovării structurilor"

MĂSURILE pe linia „renovării structurilor economice", deși sînt abia în curs de completare, au și început să aibă anumite incidențe pe plan social. Majorările unor taxe, menționate anterior, au provocat nemulțumirea cercurilor largi de consumatori. Evoluția costului vieții va fi influențată negativ și de recenta reformă a Securității sociale, al cărei efect a fost sintetizat de L'USINE NOUVELLE (nr. 35/1967) astfel: „salariații vor plăti mai mult, vor primi mai puțin și nu vor mai fi singurii gestionari ai Securității sociale". De altfel, un sondaj efectuat în rîndurile populației a relevat că numai 13% din francezi aprobă această reformă (LA TRIBUNE DE GENEVE, 1/IX).

Scontînd pesemne o astfel de reacție și vrînd să asigure adeziunea maselor de salariați pentru ridicarea competitivității economiei franceze (a cărei piatră unghiulară o constituie creșterea productivității muncii) guvernul francez a promulgat și alte două ordonanțe cu caracter social: una referitoare la forța de muncă și folosirea ei, iar alta — la „cointeresarea lucrătorilor la roadele expansiunii întreprinderilor".

Măsurile prevăzute în prima ordonanță urmăresc îndeosebi să contracareze tendința de creștere în perspectivă a șomajului, să contribuie la ameliorarea situației șomerilor și să lărgească posibilitățile de calificare, recalificare și reîncadrare a celor ce vor fi afectați de accelerarea concentrării producției. Cea de-a doua ordonanță își propune, în termenii folosiți de oficialități, să contribuie la asocierea din ce în ce mai strînsă a lucrătorilor francezi la efortul național de producție (prin distribuirea unei părți din beneficiul realizat de întreprinderi). Dacă inițial prevederile ordonanței asupra cointeresării lucrătorilor au trezit unele speranțe în rîndurile acestora și aprehensiuni în cercurile patronale, apariția ulterioară a instrucțiunilor de aplicare a avut darul de a contribui la o „echilibrare" a așteptărilor. Se apreciază că prevederile ordonanței nu vor beneficia decît 2 din cele 13 milioane de salariați din industrie și comerț, iar suma atribuită nu va depăși, în general, 5% din cuantumul anual al salariului, sumă pe care deținătorii capitalurilor o vor recupera, de altfel, datorită reducerilor de impozite. Arătînd că sumele ce vor reveni lucrătorilor vor fi suportate, în ultimă analiză, de masa contribuabililor, ziarul LE MONDE (25/VIII) sublinia că „pentru întreprinderile care vor investi, operația va fi în totul avantajoasă, deoarece ele vor dispune... de un fond de investiții egal cu cinci ani (durata blocării fondurilor) de cointeresare".

● Efecte imediate și de perspectivă

COMENTARIILE presei franceze și străine asupra întregii „cascade" de ordonanțe se centrează, în general, în jurul întrebării: ce efect vor avea acestea? Vor reuși ele în următoarele luni să imprime un nou suflu conjuncturii economiei franceze, să relanseze piața bursieră și să accelereze procesul de concentrare a întreprinderilor franceze, în vederea atingerii unei „talii internaționale"? Sau, după cum se exprima LE FIGARO (30/VIII), nu vor constitui decît „un balon de oxigen pentru industrie"?

Unele indicii există de pe acum. După o lungă perioadă de stagnare și o cădere (la cel mai scăzut nivel din ultimii șase ani) în prima jumătate a lunii august, către sfîrșitul aceleiași luni cursul acțiunilor franceze, volumul tranzacțiilor de la bursă a cunoscut creșteri însemnate, unele din ele spectaculcase. De altfel, cercurile oficiale nu fac un secret din faptul că măsurile adoptate urmăresc, între altele, să redea bursei rolul de colector al unei părți sporite din economiile actualmente tezaurizate de particulari și de sursă de finanțare a economiei, iar în perspectivă să transforme Parisul în principala piață financiară din Europa.

În ceea ce privește poziția maselor de salariați, a organizațiilor sindicale din Franța, ea s-a cristalizat îndeosebi față de ordonanțele referitoare la cointeresarea lucrătorilor și la reforma Securității sociale. Majoritatea organizațiilor sindicale se pregătesc pentru ample acțiuni de protest, în lunile viitoare; conform opiniei agenției FRANCE PRESSE (4/IX), aceste acțiuni s-ar putea desfășura „pe terenul Securității sociale, după majorarea cotizațiilor și reducerea prestațiilor, pe cel al salariilor care sînt cîte puțin «roase» de majorările tarifelor publice, sau pe cel al securității locului de muncă, amenințată în întreprinderile care întîmpină dificultăți și care trebuie să fuzioneze sau să se reconvertească, comprimînd efectivul personalului", Benoit Frachon, președintele C.G.T., scria la 4 septembrie în l'HUMANITÉ: „Problema sporirii salariilor și a pensiilor, acută încă dinainte de ordonanțe, se pune acum în termeni fără echivoc. Cea a folosirii forței de muncă și a garantării veniturilor devine pe zi ce trece tot mai urgentă". Desigur că acțiunea sindicatelor se va îndrepta și împotriva acelor prevederi din reforma Securității sociale, care le privează de dreptul de a administra singure fondurile respective, efectuînd totodată o „punctie" sensibilă în capacitatea de cumpărare a maselor de salariați.

N. POPOV

NOTE EXTERNE

Paradoxuri logice

TERMENUL de predare a propunerilor privind construirea unui tunel care să lege Anglia și Franța pe sub Canalul Mînecii, pare să se fi încheiat la 15 iulie. Trei grupuri sînt avute în vedere pentru finanțarea și realizarea acestui important proiect în cadrul cărora se află în competiție capitaluri engleze, franceze, americane, olandeze și altele. Primul grup este constituit din Channel Tunnel Study Group, cu care se află asociați în Anglia Morgan Greenfell, Baring Brothers, Lazard Brothers, N. M. Rotschild and Sons, Robert Fleming și J. Henry Schroder Wagg; al doilea grup, din S. G. Warburg, asociat cu Banque de Paris et des Pays Bas, în Franța, și cu White Weld în S.U.A.; iar al treilea, din Hill Samuel, Kleinwort Benson și Midland Bank din Anglia.

În prezent se mai completează și se analizează unele chestionare, urmînd ca în octombrie să înceapă o serie de reuniuni la ministerele de resort englez și francez, cînd se va proceda și la adjudecarea lucrării care se ridică la o valoare de aproximativ 200 milioane de lire sterline. Dacă unindu-se cu Europa, printr-un tunel, Anglia va deveni astfel mai continentală ca orientare, aceasta este în Franța o întrebare care va mai stărui încă multă vreme. Dacă tunelul va scurta drumul Angliei spre Piața Comună, aceasta este, de asemenea, o întrebare preocupînd dincolo de Mînecă, spiritele partizanilor englezi ai aderării.

Singurul lucru care ar putea întîrzia încă programul tunelului, se spune însă, este deosebirea de vederi care persistă în problema: cum trebuie finanțat și condus tunelul? Autoritățile franceze ar dori o societate cu capital privat dar care ar acționa ca o întreprindere publică, în timp ce autoritățile engleze doresc, dimpotrivă, o întreprindere proprietate publică, care să acționeze ca una particulară.

Pentru cel ce cunoaște tendințele și realitățile politicii economice urmate în prezent în cele două țări, nu e greu să discearnă în Franța capitalistă o oarecare neîncredere în mijloacele și capacitatea întreprinderii particulare, iar în Anglia laburiștilor un sentiment de scepticism față de cele ale întreprinderilor naționalizate. Iată încă o dovadă, ar spune unii, că există și paradoxuri logice.

Va putea „calculatorul"...?

PENTRU a pune ordine în domeniul cercetării științifice și al cheltuielilor alocate acesteia, se poate face apel — ca pentru atîtea altele — la calculatorul electronic. Cel puțin așa e concluzia la care a ajuns subsecretarul parlamentar englez Edmund Dell, de la Ministerul Afacerilor Economice. Punctul său de vedere și l-a expus în cadrul unui symposion internațional ce a avut loc de curînd la Cranfield, Anglia. Englezii sînt departe de a folosi întregul potențial al calculatoarelor instalate. Singura cale pentru a ține sub control fluxul crescînd al informației științifice și tehnice este calculatorul.

Ca să-și precizeze ideea, Edmund Dell a atras atenția că în toată lumea se pierde un timp prețios, de către oamenii de știință, ingineri și de către alți destui de rari deținători ai „materiei cenușii" de acest tip, ca să redescopere ceva care a mai fost descoperit în altă parte, și nu mai departe decît în ultimii cîțiva ani sau în ultimele cîteva săptămîni.

În viitor, sub controlul Ministerului Tehnologiei, în Anglia vor fi utilizate unele calculatoare existente pentru a păstra informații cu privire la vastele resurse ale cercetării, astfel încît să se poată lua hotărîri juste cu privire la politica cercetării, la alocarea de fonduri etc. Un calculator urmează să furnizeze informația acumulată de către diferitele laboratoare, stații, asociații și de alte grupuri de cercetare, serviciile guvernamentale urmînd să controleze și un calculator care va centraliza statisticile producției industriale.

Se vede și din acest fapt, rolul din ce în ce mai mare pe care i-l dau țările capitaliste calculatorului electronic, în procesul deschis, dar departe de a fi cîștigat, împotriva dezvoltării anarhice.

Dacă s-ar putea eventual admite că pe plan național metoda va da oarecare rezultate, va izbuti ea și pe planul internațional, unde secretul cercetării este unul din cele mai bine păzite?

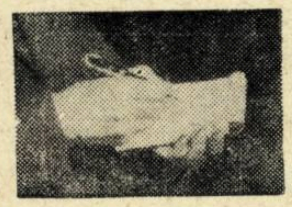

din bloc-notesul cronicarului

Ofensiva mamuților

„Marile companii nu au frontiere" se intitulează un articol publicat în revista engleză **Labour Research** *în care sînt prezentate următoarele date semnificative cu privire la dependența economică a Angliei de S.U.A. Astfel, companiile americane controlează: trei din cele cinci mari companii de asamblare a motoarelor și aproximativ jumătate din această industrie, aproape jumătate din rețeaua de rafinare și distribuire a petrolului în Anglia (controlul îl exercită trei mari companii — Esso, Regent și Mobil), aproape 55% din industria britanică de medicamente, o bună parte din industria constructoare de mașini, industria sticlei și cea electronică. Proporția acestui control crește an de an. Circa 10% din producția totală a fabricilor engleze a fost finanțată anul trecut de capital american, față de 5,5% în anul 1957.*

Pentru a ilustra dominarea crescîndă a pieței capitaliste mondiale de către un mic număr de firme foarte mari care-și planifică activitatea la nivel internațional, articolul mai sus-menționat arată că, deși în Anglia există 1600 firme americane, masa mare a investițiilor este controlată de cîteva companii-gigant. Astfel, 40% din totalul investițiilor americane în Anglia (ca și în R.F.G. și Franța de altfel), sînt făcute de trei mari concerne: General Motors (Vauxhall în Anglia), Standard Oil din New Jersey (Esso) și Ford.

Elicopterul-robot în agricultură

Împrăștierea insecticidelor, deasupra culturilor, cu elicopterul pilotat de om, pare să nu mai dea satisfacție. În primul rînd s-a constatat că împrăștierea ar fi mai utilă dacă s-ar face noaptea, cînd insectele abundă deasupra foliajelor și cînd pilotul de fapt nu poate zbura. În al doilea rînd, pilotul, care are nevoie să vadă direcția de zbor, pierde 60% din timpul său — după o socoteală făcută în Anglia — făcînd întoarceri și ocoluri deasupra terenului de stropit. Pe deasupra, situația de zbor în care se află pilotul, în asemenea operațiuni, este de multe ori riscantă.

Iată de ce societatea engleză Ripper Robots, consacrîndu-se aplicării sistemelor electronice în agricultură, a proiectat și va pune în fabricație un elicopter-robot, care va putea zbura înainte și înapoi, transportînd peste 300 de litri de insecticid, și care va fi pilotat pe cale electronică de pe pămînt. Sub controlul unui program de mașină de calcul electronică, „pilotul", instalat într-o dubă, va putea dirija, de jos, nu unul, ci chiar două elicoptere-robot deodată.

În Anglia, cheltuielile anuale pentru împrăștierea de insecticide se ridică aproximativ la suma de 100 milioane de lire. Prin înlocuirea omului pilot ele se vor reduce, după calculele societății, cu 30%.

În funcție de preț

Țările scandinave, principalele crescătoare de vizoni din Europa (cu 6 milioane de animale vîndute numai în acest an), intenționează să suprime 2 milioane de vizoni, dintre reproducătorii de calitate inferioară. Scopul acestei măsuri este menținerea reputației celebrelor blănuri și evitarea unei scăderi de preț. În lumea întreagă se produc anual 24—25 milioane de vizoni. Născuți primăvara, ei sînt vînduți iarna următoare. S.U.A., cu cea mai mare piață mondială și principal producător în lume (8 milioane de vizoni pe an), importă 4 milioane de piei. Ele sînt apoi revîndute la New York, prin licitație, la prețuri ce variază de la 10 la 2000 franci bucata. În 1966, însă, o partidă de 40 de piei de vizoni negri naturali, s-a vîndut cu 220 000 de franci. Franța, cu 200 000 de vizoni pe an, este un producător modest dar cu o cerere mereu în creștere. Pe piața franceză, prețul mantourilor înregistrează diferențe foarte mari: un mantou ieftin din 24 de piei de calitate inferioară de exemplu, se poate obține cu 5 000 de franci, în timp ce mantourile de lux, în care intră 50 de piei, costă multe zeci de mii de franci.

Reprofilare...

Este în general cunoscut faptul că în țările capitaliste cu o economie dezvoltată, unde televiziunea concurează serios cinematografia, sălile de cinematograf rămîn goale, chiar și la rularea unor filme susținute de o reclamă puternică.

Ca urmare, localurile respective încep a avea diferite destinații, cea mai potrivită părînd a fi cea comercială. Aceasta o arată și recenta măsură luată în localitatea Vincennes din Franța, unde în localul cinematografului din rue Defrance, cunoscuta firmă comercială UNA a deschis în luna iunie a.c. un magazin de desfacere a produselor sale.

În prima zi s-a realizat o cifră de afaceri de 44 000 franci, iar magazinul a fost vizitat de peste 2500 clienți.

Cu complicitatea... chimiștilor

În R.F.G. sînt în serviciu șase milioane de cisterne afectate aprovizionării cu păcură pentru industrie și pentru imobilele cu calorifere. Păcura se vinde cu 25 de pfenigi mai ieftin la kg. decît motorina folosită de autovehiculele cu motoare Diesel, deși calitățile lor sînt identice. Autoritățile fiscale au sesizat faptul că anul trecut, consumul păcurei despre care este vorba s-a dublat, iar al motorinei a scăzut, deși prezumtivii clienți ar fi trebuit să consume motorină mai multă. Ancheta întreprinsă a stabilit că majoritatea proprietarilor de autovehicule Diesel au abandonat motorina, folosind păcura de calorifer și producînd statului, în felul acesta, pagube de multe zeci de milioane de mărci. Pentru evitarea pe viitor a „fraudei", s-a hotărît ca uleiul-păcură să fie colorat în roșu și să nu se mai vîndă pentru autocamioane și tractoare. La controalele ce se vor efectua pe șosele, rezervoarele autovehiculelor Diesel urmează deci să conțină numai motorină, nu ulei roșu... Dar R.F.G. este patria chimiștilor și aceștia și-au anunțat participarea imediată la elaborarea contraofensivei consumatorilor: au realizat un produs chimic foarte ieftin, care decolorează roșul impus de fisc și dă păcurei culoarea motorinei.

Meteorologie... planificată

Meteorologii consideră că se impune de urgență construirea unor instrumente mai bune de măsurare a schimbărilor care au acum loc în clima planetei noastre. O problemă care preocupă îndeosebi este aceea a producerii artificiale a norilor aducători de ploaie. Consilieri științifici americani au alcătuit în acest scop un plan pentru a cărui realizare cheltuielile bugetare vor ajunge în 1970 la 150 milioane dolari anual. Cercetările făcute pînă acum arată că, în anumite condiții, volumul ploilor va fi sporit cu 20%. Potrivit declarațiilor făcute de președintele lui „Weather Engineering Corporation of America" (Corporația americană de proiectare a vremii) „repartizările" de nori desfășurate de această societate timp de peste zece ani în Canada, pentru companiile de cherestea și energie, au dat rezultate încurajatoare. În scopuri comerciale și agricole, alte firme au făcut operațiuni similare în regiunile apusene ale Statelor Unite. În afară de provocarea ploii, programul subvenționat de stat va încerca și descoperirea unor mijloace de risipire a ceții, de împiedicare a grindinii, fulgerelor, de înăbușire a cicloanelor și de „dezenergizare" a uraganelor.

Socoteala de-acasă...

Ca urmare a frecvenței cazurilor semnalate în ultima vreme, spionajul industrial a început să fie din ce în ce mai mult dezbătut de tribunalele din S.U.A. Dintre numeroasele procese intrate pe rol anul acesta, de exemplu, cel mai senzațional a fost judecat recent la New-York. Marea firmă industrială DUPONT DE NEMOURS a obținut condamnarea firmei concurente VOKIN HOLDINGS, pentru încercarea de a-și procura informații referitoare la fabricarea filmelor de celuloză regenerată, a filmelor de nylon și a fibrelor de poliester, fabricate după brevete omologate. VOKIN HOLDINGS își procurase aceste informații pe căi nelegale și intenționa să înființeze cîteva uzine în Europa, America de Sud și Asia pentru o producție bazată exclusiv pe principiile sistemelor astfel „asimilate". Verdictul, rămas definitiv, obligă „hoțul" să plătească prezumtivului păgubaș suma de... 6.800.000 de dolari.

C. GRIGORE

TURCIA: EFORTURI PENTRU DEZVOLTAREA ECONOMICĂ

EFORTURILE poporului turc pentru ridicarea economiei țării și îmbunătățirea traiului său „sînt mai mari ca oricînd pînă acum", declara recent primul ministru Suleyman Demirel. Rezultatele obținute în această direcție se reflectă, de exemplu, în creșterea produsului național brut pe locuitor de la 232 dolari în 1963 la 278 în 1966. În același timp venitul național a înregistrat o creștere medie anuală de 6,5%.

Avînd o pondere de peste o treime în produsul național brut (P.N.B.), principala ramură a economiei — agricultura — a realizat anul trecut, datorită și condițiilor climaterice favorabile, un spor de producție de 8,6%. Ponderea agriculturii în P.N.B. s-a redus de la 49,5% în 1963 la 36,2% anul trecut. Paralel, greutatea specifică a sectorului industrial creștea de la 17,3% la 19,2%. După mai mulți ani în care accentul în agricultură s-a pus pe creșterea suprafețelor cultivate, măsurile adoptate în prezent vizează în special extinderea irigațiilor și a folosirii îngrășămintelor chimice, care să ducă la obținerea unui randament mai înalt în această ramură în care lucrează trei sferturi din populația activă a țării, și la „atenuarea disparităților regionale și socio-profesionale" în nivelul de trai, știut fiind că venitul pe locuitor în mediul rural reprezintă 45% din media lui pe țară.

Sporurile de recoltă obținute la culturi industriale ca tutunul, renumit prin calitățile sale deosebite, și bumbacul, sau la fructe au o însemnătate cu atît mai mare cu cît aceste trei produse formează fiecare cîte o cincime din exportul Turciei.

Menținerea ritmului de creștere de pînă acum, de 7%, în următorul plan cincinal (1968—1972) va depinde în mare măsură, ca și în cursul primului plan, de recoltele de cereale. „Dacă în acest domeniu se vor obține aceleași rezultate ca în ultimii doi ani, scrie NEUE ZÜRCHER ZEITUNG, s-ar putea ca Turcia să-și asigure din producție proprie alimentele necesare, realizînd economii considerabile la importurile de cereale, care în 1966 au reprezentat 156 milioane lire turcești". Sporirea producției de alimente este necesară și ca urmare a evoluției demografice din ultimul timp: populația crește cu aproape 1 milion de locuitori în fiecare an.

În același timp se depun eforturi pentru crearea unei industrii naționale moderne. Potrivit previziunilor, industria prelucrătoare va polariza în noua perioadă cincinală un volum de investiții de două ori mai mari decît cele din ultimii cinci ani, mai precis 25 miliarde de lire turcești. Deocamdată cea mai dezvoltată ramură industrială este cea textilă, urmată de cea alimentară.

În anii următori vor intra în funcțiune o oțelărie, o fabrică de aluminiu, una de prelucrare a lemnului etc. Proiectul cel mai important îl constituie însă o întreprindere petrochimică ce se va construi lîngă Izmir, necesitînd o investiție de 500 milioane lire turcești. Paralel se lucrează pentru lărgirea bazei energetice și de materii prime a țării. Cu cîțiva ani în urmă lemnul era încă principalul furnizor de energie, deși Turcia dispune de un însemnat potențial hidroenergetic. Pentru valorificarea lui se construiesc în prezent două mari obiective: hidrocentrala de la Keban, pe fluviul Eufrat, care va avea o putere instalată de 620 MW, și cea de pe fluviul Sakarya, în nord-vestul țării, de 300 MW.

Pentru întocmirea unui inventar complet al resurselor naturale, un program de prospecțiuni efectuate de Institutul național de cercetări miniere este în curs de desfășurare.

Evoluția schimburilor comerciale în primul semestru al acestui an s-a caracterizat prin aceea că exporturile au depășit ritmul de 4% prevăzut, în timp ce importurile au scăzut cu 7% față de perioada corespunzătoare a anului trecut.

Dezvoltarea economică lărgește posibilitățile de comerț și cooperare între țări, indiferent de sistemul lor social-politic. În acest context se situează și evoluția pozitivă a relațiilor româno-turce, concretizată în dorința ambelor țări de a beneficia în continuare, în mod reciproc avantajos, de valorile materiale și spirituale produse de popoarele lor. În primele șapte luni ale acestui an, schimburile comerciale româno-turce au crescut cu 30% față de perioada corespunzătoare a anului trecut. A crescut totodată și ponderea produselor industriale în exportul nostru către Turcia: instalații complete de foraj, mașini-unelte, electromotoare etc. În același timp, țara noastră importă din Turcia bumbac, țesături, minereu de crom, măsline etc. Posibilitățile de extindere a comerțului și cooperării economice între țările noastre sînt însă departe de a fi epuizate.

D. D.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V nr. 38 (214)
VINERI
22 septembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

DEZBATERI

MODERNIZAREA ȘI UTILIZAREA EFICIENTĂ A MIJLOACELOR DE TRANSPORT IN COOPERATIVELE AGRICOLE DE PRODUCȚIE

DOUĂ TEHNOLOGII DE TRANSPORT ȘI MANIPULARE

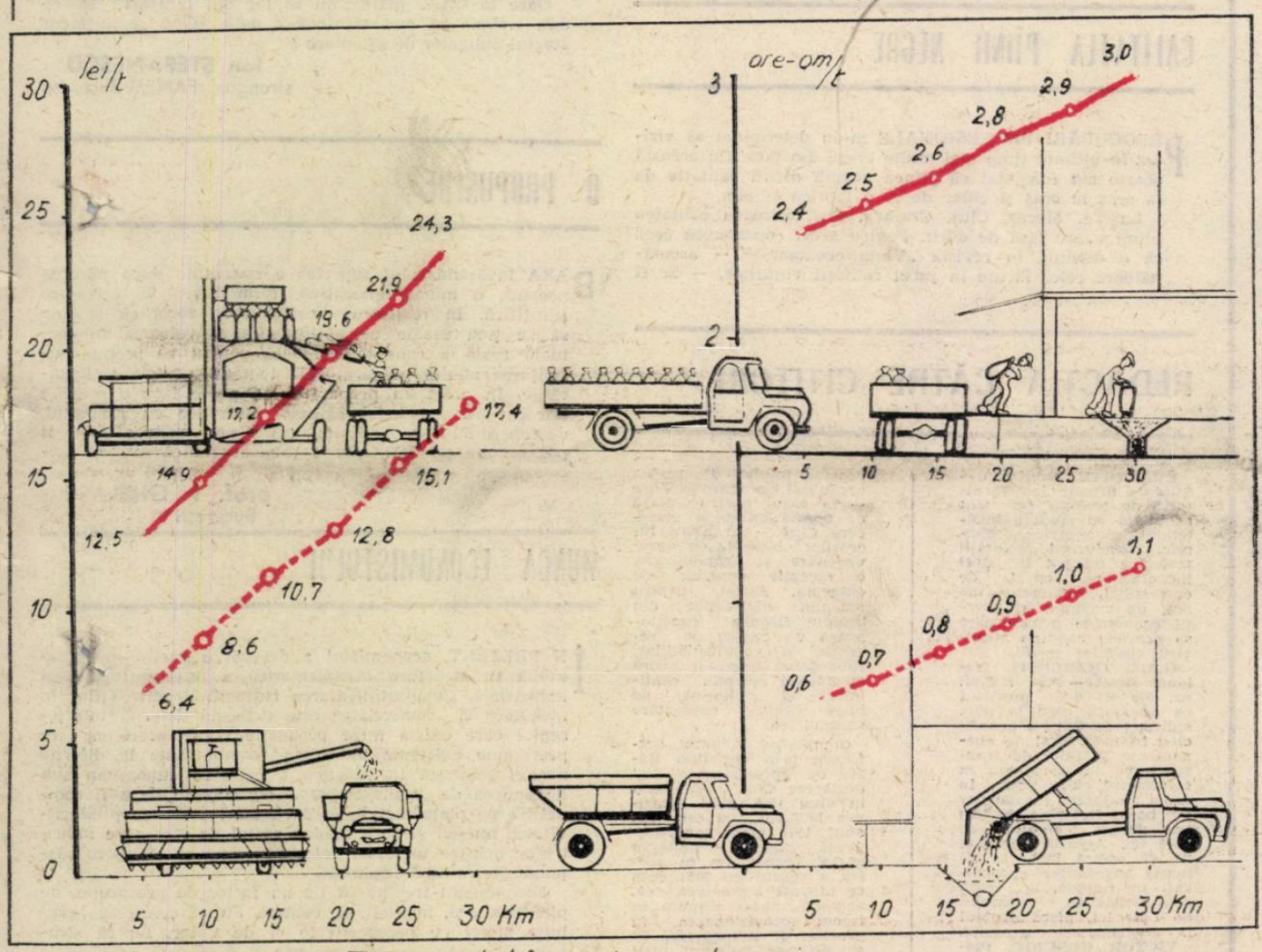

——— Transportul în saci cu autocamion
------ Transportul în vrac cu autobasculantă

Grafic întocmit de ing. N. MARGHIDAN — I.C.M.A.

PAGINILE 8-9

Interviul „Vieții economice"

Diversificarea exportului de mașini și utilaje românești

PENTRU informarea, în continuare, a cititorilor „Vieții economice" asupra realizărilor țării noastre privind exportul de mașini și utilaje, ne-am adresat tov. **ing. Nicolaie FINANȚU,** *directorul general al Întreprinderii de comerț exterior „Mașinexport", care a răspuns la întrebările puse de redactorul nostru Alexandru Deteșan.*

● Care sînt realizările pe linia diversificării gamei de produse industriale oferite la export ?

— Dezvoltarea ascendentă a industriei noastre constructoare de mașini, lărgirea permanentă a gamei de tipo-dimensiuni, ridicarea continuă a caracteristicilor tehnico-funcționale la nivelul tehnicii mondiale au făcut posibilă intensificarea schimburilor comerciale ale României cu un mare număr de țări din lumea întreagă.

Firme din peste 60 de țări — printre care un loc important îl ocupă țările socialiste — au importat în ultimii ani mașini și utilaje românești, devenind partenerii noștri consecvenți, datorită calității și bunei comportări în exploatare a mașinilor cumpărate. Sînt apreciate strungurile românești, shapingurile, mașinile de găurit, precum și celelalte mașini-unelte livrate de noi; și-au cîștigat un bun renume motoarele electrice exportate în țări cu tradiție industrială ca Austria, Belgia, Franța, R.F.G. Elveția; transformatoarele de putere puse în funcțiune în multe țări din Europa și pînă în îndepărtata Indie, precum și utilajele de construcții livrate în Europa, Asia, Africa etc.

De asemenea, livrăm cantități importante de vagoane de marfă și locomotive Diesel electrice moderne în R.P. Polonă, R.P. Bulgaria, Iran etc.

Pe baza cererilor sporite de mașini-unelte, precum și pentru a ține pasul cu exigența mereu crescîndă a beneficiarilor, industria noastră realizează în prezent strunguri paralele cu ghidaje călite și rectificate, îmbunătățire care conduce la o mărire considerabilă a durabilității acestora și, deci, la o menținere îndelungată a performanțelor legate de precizia de prelucrare a acestor strunguri. De asemenea, au început să se fabrice, la cerere, mașini-unelte în execuție tropicalizată pentru țări cu o climă mai deosebită, precum și mașini cu ajutorul cărora se pot realiza piese ce se măsoară direct în țoli, pentru țări în care încă se utilizează sistemele englezești de măsurători. Totodată, de la caz la caz, la cerere, mașinile sînt echipate cu aparataj electric care funcționează la tensiuni și frecvențe speciale (440 V., 550 V., 60 Hz. etc.).

În scopul lărgirii gamei de mașini-unelte care să satisfacă cererile tot mai variate ale beneficiarilor externi, industria a asimilat noi tipuri de mașini ca: strunguri carusel tip SC 1000, 1250, 1600, 2000, 2500, 3200, strunguri revolver de mare productivitate cu axul turelic vertical sau orizontal, precum și modernizarea unor mașini existente, cum ar fi cazul strungului tip SN 400—CP, care a fost echipat cu un sistem de comandă cu program înregistrat pe bandă magnetică.

Alături de strunguri, uzinele noastre producătoare au pus la punct o serie de alte noi tipuri de mașini-unelte cum sînt: mașina de frezat scule de precizie, mașina de rectificat interior cu diametrul de 80 mm., mașina de broșat de 1500 mm., precum și o mașină perfecționată de rectificat și lepuit bile, tip MA 10 C.

● Care sînt perspectivele lărgirii piețelor de desfacere ?

— Ponderea mașinilor-unelte prevăzute la export va crește în anul 1968 cu 18,9% față de anul 1967, existînd perspectiva să exportăm pentru prima dată asemenea utilaje în Spania, Finlanda, Ceylon și Australia.

Într-o proporție însemnată este prevăzută creșterea exportului de material rulant. Exporturi mari de vagoane sau locomotive se vor efectua în Iran, Polonia, Bulgaria și alte țări, unde se vor plasa cantități importante de produse de tipurile noi. În programul nostru de export vor figura diferite tipuri de locomotive Diesel hidraulice, locomotive electrice, ca și apreciata locomotivă Diesel electrică de fabricație românească.

Am primit, de asemenea, cereri pentru grupuri electrogene din Turcia, Franța, R.D. Vietnam. Vom livra convertizoare de sudură în Franța, Liban, Pakistan. Există de pe acum perspectiva exportului de armături sanitare din alamă și din alamă cromată în Iran, Libia, Belgia, R.F.G., precum și a exportului de pompe în Pakistan, Liban, R.A.U.

Utilajele pentru construcții rutiere sînt în continuare solicitate, existînd condiții pentru plasarea lor în cantități tot mai importante în multe țări din Europa, Africa și Asia. Mașinile pentru prelucrarea lemnului urmează să fie exportate în numeroase țări, printre care: India, Ghana, Congo, Ceylon, Venezuela. Eforturile pe care le fac întreprinderile furnizoare și cele de comerț exterior — „Mașinexport", „Industrialexport" și „Auto-Tractor" — se înscriu pe linia indicațiilor din documentele de partid și de stat de a diversifica și spori volumul produselor industriei constructoare de mașini cu un grad înalt de prelucrare și de a le exporta în cît mai multe țări.

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

PENTRU UN TERMEN MUMĂ, PENTRU ALTUL...

ÎNTRE modificările aduse Instrucțiunilor nr. 1 ale Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale, sînt și acelea care se referă la punctul 195. Textul modificat prevede că „vărsămintele lunare ale cotelor de beneficii se fac în două rate egale: la 15 și ultima zi lucrătoare a lunii în curs. Dacă termenul de plată din 15 ale lunii coincide cu o zi nelucrătoare vărsămîntul la buget se face în prima zi lucrătoare fără majorări".

Așa cum reiese din text situația vărsămîntului la buget, cînd acesta coincide cu o zi nelucrătoare, este reglementată numai pentru termenul de 15 ale lunii. Vărsămîntul la buget la sfîrșitul lunii, cînd coincide cu o zi nelucrătoare, a rămas în suspensie. Ținînd seama că ghișeurile Băncii Naționale sînt închise în zilele nelucrătoare se pune întrebarea cum vor proceda întreprinderile cu vărsarea beneficiului în această situație.

Cum această problemă a fost mult discutată în trecut și i se găsise o soluție adecvată, socotesc că ar fi necesar să se revină la vechiul text:

„Dacă termenul de plată coincide cu o zi nelucrătoare vărsămîntul la buget se face în prima zi lucrătoare fără majorări". E mai clar, mai precis și nu dă loc la confuzii și interpretări care duc la timp irosit cu întrebările.

Iordan LUCACI
expert-contabil, București

CALITATEA PÎINII NEGRE

PREOCUPĂRI PROFESIONALE m-au determinat să vizitez în ultimul timp mai multe orașe din țară. Cu această ocazie am constatat că pîinea neagră diferă calitativ de la oraș la oraș și chiar de la o fabrică la alta.

La Tg. Mureș, Cluj, Craiova, Iași, Suceava calitatea pîinii negre lasă de dorit. Pentru acest considerent cred că o discuție în revista „Viața economică" — asemănătoare celei făcute în jurul calității vinurilor, — ar fi necesară. Specialiștii din sectorul alimentației publice să fie invitați a analiza această situație, propunîndu-se și măsurile de remediere. Între altele, socot că stasul procentajului de extracție, elaborat cu 11 ani în urmă, ar trebui revizuit.

Ilie BERGHEZAN
Sibiu

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

EVA TOTH, Oradea — Studiile urmate la facultatea de teologie nu sînt asimilate cu studiile învățămîntului superior economic. Absolvenții facultății teologice nu pot fi deci încadrați pe posturi de economiști, indiferent de anii de vechime în funcții economice pentru care se prevede condiția absolvirii studiilor medii.

G.A.S. TICHILEȘTI, raionul Brăila — Prin H.C.M. nr. 579/1964 s-a prevăzut ca angajații care la data aplicării hotărîrii beneficiau în mod legal de abonamente gratuite de transport, să le primească în continuare chiar dacă în urma majorării salariilor pe baza Hotărîrii 384/1964 vor depăși plafonul de 1 000 lei. Această hotărîre, nu se referă însă, la situația angajaților promovați în funcție, și care prin depășirea salariului de 1 000 lei, pierd dreptul la abonamente gratuite.

VICTOR BUSUIOC, Ploiești — Perioada de timp cît un angajat a ocupat funcțiile de economist principal și economist (preț cost) se consideră ca fiind prestată în funcții economice pentru care este prevăzută cerința absolvirii învățămîntului superior economic. Stagiul în muncă în funcțiile de planificator principal, contabil principal, casier și merceolog se consideră prestat în funcții economice pentru care este prevăzută cerința absolvirii învățămîntului mediu. Pentru ocuparea funcției de recepționer mărfuri, considerată funcție economică, sînt prevăzute condiții alternative de studii: fie absolvirea învățămîntului mediu (stagiul în muncă necesar este mai mic) fie absolvirea învățămîntului elementar, în care caz stagiul în muncă este mai mare.

PETRE DANCIU, Cluj — Am luat notă de propunerea dv. în legătură cu imprimarea numărului și a datei de apariție pe fiecare pagină de revistă sau ziar.

IOAN PETRAN, tehnician, Cluj — Opinia Ministerului Căilor Ferate este contrarie celor arătate de dv. în materialul trimis redacției. Iat-o:

„Traversele din lemn ca și combustibilii sînt produse de o deosebită importanță în siguranța transporturilor feroviare. Astfel, un cărbune de calitate necorespunzătoare reduce randamentul locomotivei, încarcă țevile de fum, ducînd la prematură reparație a mijlocului de transport respectiv. Toate acestea, implică din partea organului de aprovizionare — în cazul nostru Baza de aprovizionare și desfacere Cluj — în afara lucrărilor obișnuite de aprovizionare și contabilizare, o recepție deosebit de exigentă. Astfel, pentru recepția cărbunilor din bazinul Oradea funcționează un centru de recepție a combustibililor, subordonat bazei și care efectuează recepția cantitativă și calitativă pe lîngă fiecare exploatare carboniferă.

Comparînd volumul desfacerii prin depozitul Bazei de aprovizionare și desfacere Cluj, planificat în anul 1965, cînd aparținea M.T.T.C., cu cel din anul 1967 cînd aprovizionează numai unitățile M.C.F., constatăm că acesta a scăzut cu 50% ceea ce infirmă aprecierea că, această unitate asigura în trecut aprovizionarea în procent de numai 20%. În ce privește volumul total de aprovizionare, acesta a scăzut în această perioadă cu 27%, iar numărul salariaților cu 30% — astfel că nu este reală afirmația că s-a menținut același număr de personal. Efectuarea aprovizionării separate va duce la multiplicarea contractelor, sporirea cantităților, subminimale (în prezent pentru a evita cantitățile subminimale, DAD concentrează necesarul pe întregul MCF la o singură bază), sporirea formațiilor de aprovizionare, respectiv greutăți în procesul de aprovizionare și în loc de economii la forțe de muncă și cheltuieli, o sporire a acestora. În plus, bazele pentru unele produse sînt unice contractante pe minister ceea ce duce la restringerea necesarului de contracte, micșorarea numărului delegaților care se deplasează în întreprinderi pentru livrări, apropierea contractantului de furnizor, realizîndu-se operativitate în rezolvarea problemelor tehnice și a documentelor contabile. Acest sistem a fost stabilit în decursul anilor, ținîndu-se seama de reglementările în vigoare, de repartizarea unităților și furnizorilor, de necesitatea sporirii operativității și restringerea la minimum a forțelor de muncă, a cheltuielilor legate de transport etc. În prezent se studiază simplificarea și perfecționarea sistemului de aprovizionare cu materiale a căilor ferate în scopul găsirii unor soluții operative și economice".

NEPĂSARE FAȚĂ DE TIMPUL CETĂȚEANULUI

ÎN ultimul timp o serie de organe centrale, instituții și întreprinderi au luat o serie de măsuri pentru simplificarea operațiunilor în diverse servicii publice. Merită subliniate eforturile făcute în acest sens de sfaturile populare unde timpul consumat de cetățeni a fost mai bine drămuit.

Cu regret trebuie să arăt însă că mai sînt întreprinderi care nu se gîndesc că trebuie să reducă la minimum drumurile ce le fac cetățenii. Dar iată un exemplu concret.

Deunăzi am solicitat I.A.L. „16 Februarie" restituirea fondului de ruloment depus în contul fostei locuințe. După ce am făcut cererea respectivă, m-am prezentat la sectorul I.A.L. din cartierul Militari. Este drept, viza am obținut-o destul de repede. Dar după aceea, am pornit-o din nou la drum spre sediul întreprinderii care se află lîngă Cișmigiu. Aici, portarul te invită pentru înscriere la audiențe (!?)... Ajuns la șefa serviciului financiar, aceasta m-a invitat și ea să vin... peste 10 zile.

Oare la I.A.L. plățile nu se fac din încasări ? De ce dar, trebuie să mai vii încă o dată, după ce ai făcut stagiul obligator de așteptare ?

Ion ȘTEFĂNESCU
strungar, FANEM-București

O PROPUNERE

BAZA învățămîntului superior o constituie după părerea noastră, o muncă educativă, formativă, de cercetare științifică. În realizarea acestui scop socot că trebuie să se țină seama de aptitudinile și valoarea intelectuală reală a candidaților. Iată pentru ce propun înființarea anului preparator la toate institutele și facultățile. În acest an preparator se poate face o selecție eficace prin contactul cadrelor didactice cu studentul, descoperindu-i aptitudinile, trăsăturile psihice care îl pot orienta adecvat spre o muncă tehnică sau de cercetare etc.

prof. I. GHELASE
București

MUNCA ECONOMISTULUI

ÎN PREZENT, economistul a devenit o verigă indispensabilă în structura organizatorică a unei întreprinderi industriale. Compartimentarea rutinară a activităților în „tehnice" și „comerciale" este depășită datorită interferenței care există între producție și desfacere și care presupune existența unor vase comunicante la diferite nivele, realizată în practica a ceea ce cunoaștem sub denumirea de „management". Imperiativul de a fi competitiv pe piața mondială, de a mări continuu productivitatea muncii și de a scădea prețul de cost, cere industriilor noastre un efort coordonat care să angajeze răspunderile în mod organizat.

Economistul trebuie să fie un factor de prospecție, de planificare și, implicit, de control. Fie că cercetează evoluția pieței cu perspectivele ei de viitor, fie că semnalează serviciilor de concepție și proiectare problemele ridicate de desfacere, el depistează punctele slabe ale procesului de producție. Să nu uităm că producem pentru a vinde, iar cumpărătorul este acela care pronunță verdictul asupra calității și prețului mărfii. Dar acest verdict poate fi anticipat pe parcurs dacă dispunem de documentarea necesară.

Un articol al lui Marcel Marantz, apărut recent în **Le Monde**, a prilejuit în paginile aceluiași ziar o serie de luări de poziții care ilustrează complexitatea pregătirii ce se cere economistului. Unii pun accentul pe matematică, alții pe o cultură economico-juridică, completată cu cunoștințe de sociologie și psihologie.

Pe de o parte, economistul trebuie să cunoască oamenii în atitudinile și posibilitățile lor, iar pe de altă parte, să aplice metodele de utilizare a elementului om, de cuprindere statistică și de cercetare operațională, totul bineînțeles în cadrul analizei economice. Instrumentul de analiză indispensabil este matematica. Elementele de certitudine pe care le oferă aceasta reprezintă unul din aspectele activității economistului, în timp ce domeniul conjunctural, adică reacția pieței cu preferințele variabile ale cumpărătorilor, poate fi prospectat numai aproximativ cu ajutorul psihologiei și sociologiei.

În Franța, opiniile se împart, în ceea ce privește pregătirea viitorilor economiști, între „matematicieți" și „sociologiști", fiecare atribuind ponderea majoră în mod exclusiv fie calculului, fie prospecției conjuncturale. Înclinăm să credem că soluția justă este cea de mijloc care îmbină avantajele ambelor concepții, putînd înarma cu cunoștințele necesare atît pe cel care va deveni „economist de reflecție" cît și pe „economistul de acțiune".

Eficiența muncii economiștilor este în funcție nu numai de pregătirea lor teoretică ci și de condițiile practice în care își pot desfășura activitatea în cadrul întreprinderilor și instituțiilor.

Aurel PĂCURARIU
economist, Uzina de pompe — București

INTERESELE ECONOMIEI NAȚIONALE CER :

UTILIZAREA CÎT MAI RAȚIONALĂ A VAGOANELOR

ÎN CADRUL vastului program de dezvoltare a economiei naționale stabilit la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., transportului feroviar îi revine un rol de cea mai mare însemnătate. Planul cincinal prevede sporirea parcului de locomotive și a celui de vagoane pentru transportul călătorilor și mărfurilor. Modernizarea transporturilor feroviare, dotarea cu noi mijloace de tracțiune și transport vor contribui, într-o măsură considerabilă, la satisfacerea din ce în ce mai bună a nevoilor circulației de persoane și de mărfuri.

Eșalonarea transporturilor din planul operativ

O PROBLEMĂ **de mare însemnătate este aceea a utilizării raționale a parcului de vagoane existent și, îndeosebi, a celor de marfă.** Aceasta constituie pentru calea ferată, pentru întreaga economie națională, o puternică pîrghie pentru satisfacerea la timp și în condiții economice corespunzătoare a planului de transport. Or, în acest domeniu s-au manifestat, în decursul anilor, neajunsuri serioase care au determinat ca un număr mare de vagoane să nu fie folosite la întreaga lor capacitate, să stea prea mult timp imobilizate.

„O pagubă mare produce economiei — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la încheierea ședinței de lucru privind activitatea din transportul feroviar, din februarie 1967 — **imobilizarea unui număr însemnat de vagoane pe rampele de încărcare și descărcare ale întreprinderilor. Numai în anul 1966 s-au înregistrat, datorită defecțiunilor de funcționare, peste 3 800 000 vagoane/ore pierdute".**

În lumina indicațiilor date de conducerea de partid, pe această linie s-au înregistrat în ultimul timp unele progrese. Atît calea ferată, cît și întreprinderile beneficiare de transport s-au străduit în comun să dea o întrebuințare mai eficientă acestui mijloc de transport, cel mai important pentru economie. Cu toate acestea, nu se poate spune că vagonul de marfă este utilizat la cel mai înalt randament, pe măsura condițiilor tehnice existente în exploatarea noastră feroviară.

Ce împiedică utilizarea rațională a vagonului de marfă ? Nu este vorba de loc de greutăți mari, ci de neajunsuri „mici" dar care, prin frecvența lor, ajung pînă la urmă să aibă o pondere relativ mare.

Unele — și nu puține — se datoresc și defecțiunilor unor unități de cale ferată. **În diferite perioade se repartizează unor întreprinderi un număr sporit de vagoane de marfă, care depășesc posibilitățile de încărcare ale acestora.** Astfel sporește timpul de imobilizare a vagoanelor prin așteptarea lor la încărcare. De asemenea, datorită unei slabe colaborări cu întreprinderile, mai sînt cazuri cînd se trimit vagoane pentru încărcare, dar întrucît marfa nu este pregătită, acestea se redirijează spre alte stații. **În general, se constată că unitățile de cale ferată nu pretind în toate cazurile ca eșalonarea transporturilor să se facă uniform pe cele 6 semidecade ale lunii respective. Din această cauză, întreprinderile beneficiare solicită în fiecare din primele 5 semidecade să li se transporte un volum de mărfuri de circa 18% din planul lunar, iar în ultima semidecadă doar 10%.**

În activitatea unor organe ale căilor ferate se mai fac simțite și alte neajunsuri. Nu peste tot a fost încă raționalizată circulația vagoanelor goale, nu a fost extinsă suficient marșrutizarea transportului de masă, nu s-a lărgit îndeajuns sistemul de transport prin containere etc. **Rezolvarea favorabilă a acestor probleme va trebui să stea în atenția tuturor direcțiilor regionale, deoarece de ele depinde, în bună măsură, utilizarea mai rațională a vagoanelor de marfă.**

Imobilizări care trag greu în balanță

O INSUFICIENTĂ preocupare pentru accelerarea rulajului vagoanelor dovedesc însă și multe conduceri de întreprinderi. De exemplu, Fabrica „Mondial" a reținut în stația Lugoj, în primele două decade ale lunii august, 12 vagoane în medie cu 20 ore peste timpul tarifar acordat pentru operațiile de încărcare-descărcare ; la rîndul său, Combinatul chimic din Făgăraș a întîrziat 16 vagoane cu cîte 8 ore în medie. Alte unități economice — întreprinderile forestiere din Orăștie, Rădăuți, fabrica de ciment-Medgidia și altele — au făcut la fel. În acest mod s-au adunat un mare număr de vagoane/ore pierdute.

În primele opt luni ale anului au fost imobilizate peste normele stabilite la operațiile de încărcare-descărcare, nici mai mult nici mai puțin decît aproape 150 000 de vagoane pe timp de circa 2 milioane de ore. Aceasta echivalează cu locații în valoare de aproximativ 50 de milioane de lei. Sumele plătite drept locații au un dublu efect negativ : **pe de o parte, încarcă în mod inutil prețul de cost al produselor, diminuînd astfel beneficiile întreprinderilor ; pe de altă parte, ele aduc mari pagube economiei naționale, deoarece vagoanele nedescărcate la timpul stabilit stau imobilizate, în loc să satisfacă nevoile sporite de transport ale industriei, agriculturii și ale celorlalte ramuri.** În luna aprilie, de exemplu, timpul mediu planificat la încărcare-descărcare pe întreaga rețea a fost depășit cu 0,95 ore ,fapt care a diminuat capacitatea de transport cu circa 400 de vagoane în fiecare zi. În schimb, în luna iulie, cînd acest indicator a fost redus, calea ferată a beneficiat de o capacitate suplimentară zilnică de aproape 100 de vagoane (firește și în această lună au existat destule staționări peste termenul admis).

De unde provin aceste neajunsuri în utilizarea judicioasă a vagoanelor de marfă ? Precum se știe, marea majoritate a întreprinderilor s-au dezvoltat mult în ultimii ani, producția lor a crescut simțitor. **La unele dintre ele însă, fronturile de încărcare-descărcare a vagoanelor au rămas în urmă, atît ca extindere, cît și ca grad de mecanizare.** Așa se prezintă situația la „Apemin"-Buziaș, Fabrica de ciment-Turda, Fabrica de ulei „Unirea"-Iași, Combinatul chimic-Tîrnăveni, Trustul de panificație-Timișoara și foarte multe altele. De asemenea, există numeroase întreprinderi, printre care „Solventul"-Timișoara, „30 Decembrie"-Cugir, Atelierele R.M.R.-Simeria, Trustul minier-Deva, întreprinderile forestiere Făgăraș, Tîlmaciu, Cîmpulung Moldovenesc, Vama. Totodată, ele nu înțeleg că vagonul trebuie încărcat sau descărcat și noaptea, în zilele de sărbători legale, la fel ca în ori care zi de lucru. Ele nu-și organizează echipe care să intervină prompt cînd le sosesc vagoanele respective.

- **O practică dăunătoare : vagoane reținute peste timpul tarifar.**
- **150 000 vagoane imobilizate = aproape 2 milioane ore peste normele stabilite.**
- **50 milioane lei locații.**
- **De ce nu se dezvoltă și mecanizează fronturile de încărcare-descărcare ale unor întreprinderi ?**

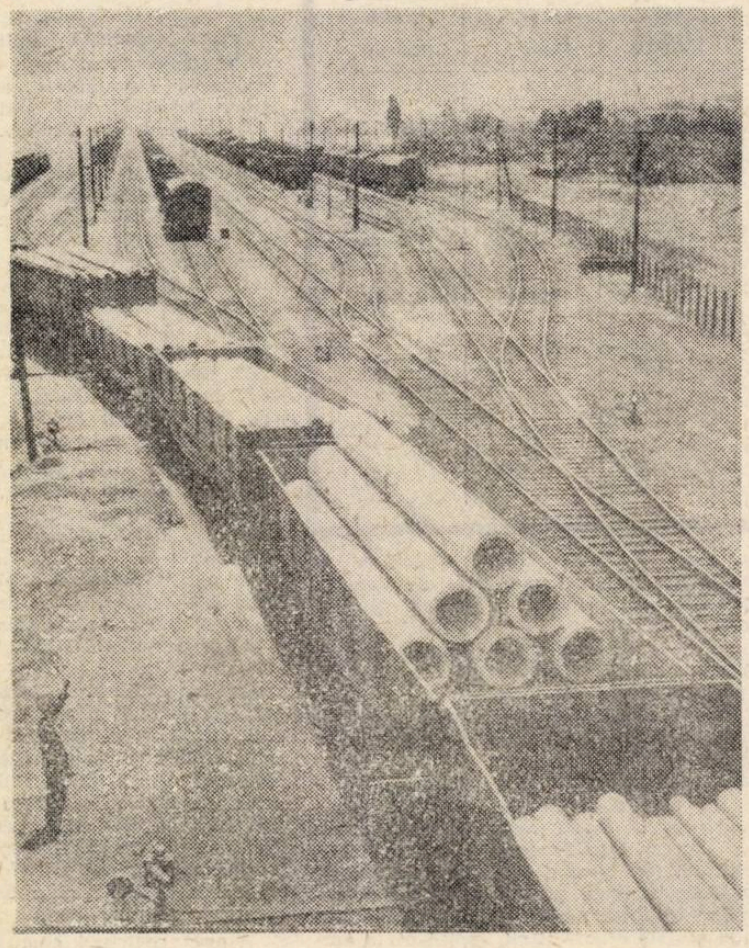

Pe magistralele feroviare, vagoanele de marfă circulă ziua și noaptea încărcate cu diferite produse, necesare ramurilor economiei naționale. În fotografie : **O garnitură gata de plecare...**

Pe de o parte cerințe suplimentare, pe de altă parte — anulări !

ÎN LEGĂTURĂ cu posibilitățile de folosire rațională a vagoanelor se mai ridică și alte aspecte. Serioase neajunsuri provoacă, de exemplu, **necunoașterea propriilor necesități de către unele întreprinderi și organizații economice.** Aceasta determină neconcordanțe în planurile de transport și provoacă greutăți în folosirea rațională a parcului vagoanelor de marfă. În cursul primului trimestru al anului, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție a transportat de zece ori mai mult decît prevăzuse inițial în planurile operative lunare ! La rîndul său, în trimestrul II, Ministerul Energiei Electrice a depășit planul de transport cu 67%, Consiliul Superior al Agriculturii — cu 40% etc. În același timp însă, tot din necunoașterea necesităților reale, sfaturile populare ale regiunilor Oltenia, București, Maramureș, Crișana, Iași și altele au anulat din cerințele inițiale. Ministerul Industriei Alimentare, prin unitățile sale, în timp ce a anulat 20% din planurile operative de transport, a cerut suplimentări de vagoane echivalînd cu 25% din plan. **Numai în trimestrul II, ca urmare a cererilor de transport apărute pe parcurs, calea ferată a transportat în afara planului o cantitate de mărfuri reprezentînd încărcările medii pe 9 zile pe întreaga rețea. În același timp însă, au fost anulate de la transport 135 000 de tone, pentru care s-au trimis „beneficiarilor" respectivi în mod inutil 7 100 de vagoane.** Este evident că, în asemenea condițiuni, utilizarea eficientă a vagoanelor este mult stînjenită.

Așa stînd lucrurile, se impune a fi luate măsuri radicale. **În interesul bunei deserviri a întregii economii naționale se cere înlăturată practica de a se solicita suplimentări de transport pe de o parte și de a se renunța, pe de altă parte, în ultimul moment la vagoanele planificate.**

Există însă și alte canale prin care se scurg capacitățile de transport ale vagoanelor de marfă. De exemplu, Fabrica de zahăr Roman, Întreprinderea de morărit-Alba Iulia Fabrica „Ceramica"-Jimbolia au schimbat destinația multor transporturi ; Întreprinderea forestieră-Comănești a expediat 2 100 de tone de buștenі către Întreprinderea forestieră-Agăș din stația Simbrea, în timp ce aceasta din urmă a expediat pentru C.I.L.-Comănești tot buștenі — 3 500 de tone. Și asemenea exemple sînt nenumărate. **În trimestrul II al acestui an, organele căii ferate au depistat drept transporturi neraționale 1 750 000 de tone mărfuri.** Cazurile în speță au fost analizate cu delegații ministerelor respective : o parte din acestea au fost îndrumate spre transportul auto, iar altele au fost eliminate. Totuși, aproape un milion de tone au fost menținute în plan, sub rezerva unor avizări ulterioare.

Necesitățile de transport pe calea ferată cresc continuu. **În trimestrul III al acestui an — perioadă de vîrf — volumul transportului de mărfuri din planul operativ este cu 6,8% mai mare decît în trimestrul II.** Pentru a putea satisface aceste necesități în continuă creștere, utilizarea rațională a parcului de vagoane de marfă trebuie să constituie un obiectiv comun, atît pentru calea ferată cît și pentru întreprinderile beneficiare. El poate fi atins numai printr-o strînsă și rodnică colaborare.

ing. Petre NĂSTASE
director tehnic
Direcția generală a mișcării
din Ministerul Căilor Ferate

PUNCTE DE VEDERE

REZERVELE CREŞTERII RENTABILITĂŢII ÎN CONSTRUCŢII

DEZVOLTAREA ÎN CONTINUARE în ritm înalt a potenţialului economic al ţării, înflorirea multilaterală a societăţii noastre socialiste sînt condiţionate de ridicarea eficienţei economice a întregii activităţi de producţie. Ea reprezintă, în actuala etapă, o cerinţă de prim ordin, determinată de nivelul forţelor de producţie, de complexitatea crescîndă a relaţiilor din economie, de modul de gestiune a fondurilor fixe şi circulante etc. Îndeplinirea acestei sarcini complexe este intim legată, între altele, de valorificarea tuturor rezervelor de sporire a beneficiilor, respectiv, a rentabilităţii.

În vederea determinării întreprinderilor să-şi stabilească sarcini de plan la nivelul real al condiţiilor de care dispun, să depisteze toate posibilităţile de sporire a producţiei şi de reducere a preţului de cost, un rol de seamă revine îmbunătăţirii metodologiei de planificare, în general, de stabilire a volumului planificat de beneficii şi, respectiv, de calcul al rentabilităţii, în mod deosebit.

● Nivelul să fie determinat în funcţie de volumul fondurilor întreprinderii

ÎN RAMURA construcţii [1]), potrivit actualei metodologii, volumul planificat de beneficii este calculat ca diferenţă între preţul de deviz şi preţul de cost planificat, iar rata rentabilităţii se determină cu ajutorul formulei :

$$r = \frac{b}{P_c} \cdot 100, \text{ în care}$$

r = rata rentabilităţii ;

b = volumul de beneficii ;

P_c = preţul de cost planificat al lucrărilor de construcţii-montaj.

Principala lacună a acestei metodologii constă în faptul că la stabilirea preţului de cost planificat se porneşte de la rezultatele obţinute în perioada precedentă. În mod inevitabil, deficienţele ce au avut loc în anul precedent în gestiunea întreprinderii, în gospodărirea fondurilor fixe şi circulante, sînt luate în calcul, ceea ce influenţează asupra cuantumului preţului de cost planificat şi respectiv asupra beneficiilor şi ratei rentabilităţii. Dacă ţinem seama şi de faptul că în general structura lucrărilor (deci şi ponderea elementelor preţului de cost) se schimbă de la un an la altul, apare şi mai clar lipsa de fundamentare a calculelor care se fac. În consecinţă, întreprinderile nu sînt stimulate în suficientă măsură să utilizeze cu maximum de eficienţă fondurile fixe şi circulante de care dispun.

Pentru lichidarea acestei stări de lucruri este necesară, după părerea noastră, stabilirea unui nou mod de calcul al volumului de beneficii şi a ratei rentabilităţii, prin care să se asigure o legătură directă între nivelul beneficiului şi volumul fondurilor fixe şi circulante ale întreprinderii.

Potrivit metodologiei pe care o propunem, volumul planificat de beneficii ar urma să fie calculat în funcţie de două elemente şi anume : **o cotă de beneficii la 100 lei fonduri fixe şi circulante (luate împreună), stabilită în mod diferenţiat pe subramuri de producţie ; valoarea totală a fondurilor fixe şi a fondurilor circulante de care dispune fiecare unitate de producţie.** Evident, rata rentabilităţii va trebui calculată ca un raport între beneficiu şi valoarea fondurilor fixe şi circulante, respectiv după formula :

$$r = \frac{b}{F_f + F_c} \cdot 100, \text{ în care :}$$

F_f = valoarea fondurilor fixe ; F_c = valoarea fondurilor circulante.

În aceste condiţii, organizaţiile de construcţii-montaj cu o dotare similară sînt determinate să asigure acelaşi volum de beneficii şi să realizeze aceeaşi rată a rentabilităţii. Prin urmare, ele sînt interesate în egală măsură să utilizeze cît mai eficient fondurile de producţie, să le reducă la strictul necesar şi să introducă tehnica cea mai avansată. Această pîrghie economică de mobilizare a întreprinderilor în vederea folosirii cît mai eficiente a fondurilor de producţie poate fi întregită prin îmbunătăţirea sistemului actual de cointeresare materială.

● Relevare mai exactă a modului de gospodărire

AVANTAJELE METODOLOGIEI pe care o propunem în vigoare rezultă cu deosebită claritate dacă analizăm comparativ rezultatele a două organizaţii de construcţii-montaj schele, similare deci ca profil de producţie, rezultate determinate prin cele două formule de calcul a rentabilităţii. Activitatea din anii 1965 şi 1966 şi calculele respective sînt redate în tabelul nr. 1.

Tabel nr. 1

Indicatorii	1965		1966	
	I.C.M.S. Piteşti	I.C.M.S. Ploieşti	I.C.M.S. Piteşti	I.C.M.S. Ploieşti
1. Preţ deviz (mii lei)	113 546	96 874	118 350	105 077
2. Preţ cost efectiv (mii lei)	110 213	94 461	116 605	103 778
3. Beneficii (mii lei) planificat	2 393	1 509	1 160	813
realizat	3 333	2 413	1 745	1 299
4. Valoarea fondurilor fixe şi circulante (mii lei)	38 677	42 666	39 975	44 468
5. Rentabilitatea, după formula : $r = \frac{b}{P_c} \cdot 100$	3,02	2,52	1,49	0,8
6. Rentabilitatea, după formula : $r = \frac{b}{F_f + F_c} \cdot 100$	8,6	5,65	4,37	2,93

Cu toate că întreprinderea de construcţii-montaj schele Ploieşti dispune de fonduri fixe şi circulante mai mari decît întreprinderea de construcţii-montaj-schele Piteşti, ea şi-a planificat în cei doi ani un volum absolut al beneficiului mai mic, situaţie cu nimic justificată. Numai prin calcularea ratei rentabilităţii ca raport între volumul de beneficii şi valoarea fondurilor fixe şi circulante se poate releva diferenţa sensibilă dintre gradul de utilizare a fondurilor în cele două întreprinderi la care ne referim.

În anul 1966 fondurile celor două întreprinderi au fost mai prost gospodărite decît în 1965. Calculele cu ajutorul formulei propuse reliefează mai bine dimensiunile reale ale fenomenului decît cele făcute pe baza formulei utilizate în practică.

Chiar şi numai aceste concluzii demonstrează rolul important pe care l-ar putea juca punerea în dependenţă directă a volumului de beneficii planificat de volumul fondurilor întreprinderilor pentru sporirea eficienţei utilizării acestora. Datorită avantajelor pe care le prezintă, metoda de determinare a ratei rentabilităţii după formula propusă poate servi nu numai în procesul de planificare, ci şi ca instrument de analiză a gradului de utilizare a fondurilor întreprinderilor.

Determinarea gradului real de rentabilitate cu care sînt folosite fondurile întreprinderilor, în cazul nostru ale organizaţiilor de construcţii-montaj din industria petrolului, face posibil să se depisteze căile şi mijloacele reale pentru valorificarea rezervelor interne. Astfel înrăutăţirea gradului de rentabilitate reflectă faptul că la ambele organizaţii ritmul de creştere a fondurilor fixe şi circulante a devansat sensibil ritmul de creştere a producţiei. Un atare fenomen indică lacune serioase în planificarea nivelului producţiei, respectiv necesitatea stabilirii unor sarcini de producţie la nivelul posibilităţilor reale. Merită relevat faptul că în cazul determinării rentabilităţii după formula propusă volumul producţiei reprezintă unul din factorii cu influenţă directă asupra ratei rentabilităţii, aceasta din urmă crescînd în mod proporţional cu sporirea volumului de producţie, şi invers.

Una din direcţiile principale în care este necesar să se acţioneze energic şi cu tot spiritul de răspundere este îmbunătăţirea utilizării extensive şi intensive a fondurilor fixe. În ultimii ani, se constată o deteriorare relativă a eficienţei cu care sînt utilizate fondurile fixe ale organizaţiilor de construcţii-montaj schele din cadrul Ministerului Petrolului (şi organizaţiile analizate nu fac excepţie). În timp ce valoarea fondurilor fixe a crescut în 1966 cu 34,3% faţă de 1963, volumul lucrărilor executate a sporit cu numai 8%. Evident, o asemenea înrăutăţire în gospodărirea fondurilor fixe a exercitat o influenţă negativă asupra gradului de rentabilitate (calculată după metoda preconizată). O rezervă importantă de sporire a gradului de utilizare a fondurilor fixe este posibilă în principal prin angajarea unui număr mai mare de muncitori şi folosirea acestora în mai multe schimburi. De altfel, coeficientul de schimburi a fost în ultima vreme de numai 1,2 faţă de 2,6 realizat la lucrări similare în S.U.A. şi de 2,2 în Franţa.

Paralel cu creşterea indicelui de utilizare extensivă a utilajelor, mari posibilităţi există în direcţia utilizării intensive. Rezervele existente sînt ilustrate în mod pregnant de comparaţia indicilor de utilizare intensivă realizaţi la principalele utilaje pe şantierele din industria petrolului din ţara noastră cu cei atinşi pe şantiere similare în S.U.A. şi Franţa.

Tabel nr. 2

Felul utilajelor	U/M	S.U.A.	Franţa
1. Excavatoare cupă	mc/mc cupă	117 500	119 600
2. Buldozere	ore/an	4 860	5 140
3. Cilindri compresori	ore/an	4 930	5 246
4. Automacarale	t/t cap	5 730	6 140
5. Betoniere şi malaxoare	mc/hl tobă	875	870

Or, în ţara noastră indicii respectivi au fost de 102 000, 1829, 1939, 3434 şi respectiv 600.

Pentru creşterea productivităţii muncii şi implicit pentru creşterea rentabilităţii este necesar să se manifeste în continuare preocupare pentru mecanizarea lucrărilor, îndeosebi la cele care implică volum mare de muncă, domeniu în care există încă rămîneri în urmă. Este concludent în această privinţă faptul că în timp ce la societatea franceză de construcţii de conducte magistrale SOCEA şi la Societatea franceză pentru industria electrică revin 33,3 CP/muncitor, pe şantierele din industria petrolului din ţara noastră revin 6 CP/muncitor. Diferenţa sensibilă între gradul de înzestrare tehnică a muncii explică în parte şi rezultatele diferite realizate. În timp ce la societăţile franceze menţionate se avansează la construcţiile de conducte magistrale cu 1,2—1,3 km/zi, pe şantierele noastre se avansează numai cu 200—400 m/zi.

● O carenţă cu „tradiţie" — creşterea consumurilor de materiale

DIN ANALIZĂ rezultă că un alt factor, de cea mai mare însemnătate pentru creşterea rentabilităţii activităţii organizaţiilor de construcţii-montaj schele, îl constituie reducerea cheltuielilor pentru materiale. În perioada 1963—1966 ele au oscilat între 68,0% şi 72,3% din preţul de cost. Dacă la unele materiale consumurile specifice s-au redus, trebuie consemnat faptul că la numeroase altele, care deţin o pondere mare în cheltuielile totale pentru materiale, consumurile specifice, dimpotrivă, au crescut simţitor. De exemplu, consumul specific la 1 milion lei lucrări a crescut în 1966 faţă de 1964, astfel : la ciment de la 21,2 tone la 34 tone, la oţel beton de la 0,75 tone la 2,4 tone ; la agregate balastieră de la 240,5 tone la 437,3 tone ; la agregate carieră de la 184,6 tone la 245,7 tone.

Este necesar să se acorde totodată o atenţie deosebită consumului de metal. În realizarea acestui deziderat, o contribuţie importantă pot aduce şi întreprinderile producătoare de ţevi, prin respectarea cu strictеţe a comenzilor. De pildă, în anul 1966, numai datorită livrării de ţevi supradimensionate, îndeosebi de către Fabrica de ţevi — Roman, organizaţiile de construcţii-montaj din industria petrolului au folosit peste prevederile din proiecte 8,5 mii tone metal. O cale importantă de reducere a consumului de metal şi implicit şi de reducere a cheltuielilor de producţie, încă insuficient folosită, o reprezintă utilizarea oţelurilor speciale. Este suficient să arătăm, de pildă, că folosirea oţelurilor speciale P.C. (profilat la cald şi torsionat), care au o rezistenţă superioară oţelurilor OL 38, a permis o reducere a cheltuielilor de producţie cu 275 lei/tonă.

Asupra reducerii cheltuielilor de producţie o influenţă pozitivă are utilizarea unor materiale noi, mai uşoare şi mai eficiente, precum şi extinderea tehnologiilor de execuţie avansate. În ciuda acestui adevăr bine necunoscut, se folosesc încă în proporţie redusă sortimentele noi de cărămizi, betonul celular autoclavizat sub formă de blocuri, argila expandată, agregatele de diatomit, zgură expandată etc.

Rezerve importante de sporire a rentabilităţii sînt legate şi de reducerea cheltuielilor cu organizarea şantierelor, ca şi a cheltuielilor indirecte. Este necesar să se pună un accent deosebit asupra întăririi disciplinei financiare în vederea reducerii cheltuielilor neproductive, care au crescut an de an, ajungînd să se dubleze în 1966 faţă de 1963.

Asupra sporirii rentabilităţii pot acţiona numeroşi alţi factori. În acest sens, o importanţă deosebită o prezintă fără îndoială reducerea duratei de execuţie a lucrărilor, îmbunătăţirea ritmicităţii execuţiei, valorificarea deplină a rezervelor de creştere a productivităţii muncii etc.

● Întărirea rolului beneficiului

SPORIREA RENTABILITĂŢII şi satisfacerea necesităţilor economiei naţionale de anumite produse şi servicii productive constituie două cerinţe de importanţă egală pentru dezvoltarea armonioasă, în ritm susţinut, a producţiei sociale. Practica arată că pentru realizarea acestor cerinţe este necesar ca pîrghiile economice, în special beneficiul, să fie folosite mai bine. Din cauza unor carenţe existente în domeniul preţurilor, stabilirii beneficiilor etc., întreprinderile sînt tentate să dea prioritate lucrărilor „mai rentabile" şi să le neglijeze pe celelalte. Aşa se explică faptul că organizaţiile de construcţii-montaj din industria petrolului nu şi-au realizat în perioada 1963—1966, în nici un an, sarcinile de plan privind construcţia de drumuri. Potrivit actualei metodologii beneficiul inclus în preţul de deviz se determină prin aplicarea unui procent fix, de regulă 1% asupra cheltuielilor indirecte, indiferent de natura lucrărilor. **Pentru înlăturarea acestor neajunsuri, este oportun ca beneficiul inclus în preţul de deviz al lucrărilor să fie calculat pe baza unor procente diferenţiate, în funcţie de natura lucrărilor, asigurîndu-se un procent mai ridicat de beneficii la lucrările cu un volum mare de manoperă în preţul de cost. În felul acesta se va pune capăt tendinţei de a se executa numai lucrări cu un volum mic de manoperă.**

Folosirea din plin a tuturor factorilor care acţionează asupra rentabilităţii, în condiţiile perfecţionării metodologiei de planificare şi de analiză a acesteia, constituie o sarcină a tuturor întreprinderilor şi forurilor lor tutelare, un deziderat esenţial pentru sporirea eficienţei producţiei sociale.

Conf. dr. C. ŞTEFAN

ing. C. D. POPESCU

1) Pe baza experienţei organizaţiilor de construcţii-montaj schele.

Eficacitatea unei metode

PROIECTAREA ÎN VARIANTE MULTIPLE

POTRIVIT LEGISLAȚIEI în vigoare, proiectantul este obligat să studieze mai multe variante posibile; în multe cazuri, însă, datorită volumului mare de muncă, a termenelor scurte și capacității relativ mici de proiectare, documentația tehnico-economică cuprinde numai două variante, din care — evident — una este superioară celeilalte. În scopul determinării unei soluții apropiate de optimul matematic sînt desigur necesare mai multe variante, care, însă — în cazul unei capacități de proiectare date — ar lungi sensibil durata de proiectare și ar îndepărta termenul de dare în funcțiune a noului fond de producție, cu toată suita de implicații economico-financiare inerente: nerealizarea unor valori de întrebuințare, restrîngerea unor resurse de acumulări bănești în perioada de plan, încetinirea ritmului reproducției socialiste lărgite etc.

În aceste condiții, pentru practică se pune următoarea problemă decizională: ce este mai eficient:

1. să se elaboreze numai două variante de proiect [1]), dar să se accelereze darea în exploatare a noilor fonduri productive, realizîndu-se astfel un volum mai mare de acumulări bănești în perioada de plan, sau

2. să se elaboreze mai multe variante de proiect (cu costuri mai mari de proiectare, putîndu-se alege însă o soluție economică superioară decît în cazul adoptării soluției pe care o oferă una din cele două variante), dar realizînd în perioada de plan un volum mai mic de acumulări bănești, datorită prelungirii termenului de punere în funcțiune a investiției?

Această dilemă poate fi soluționată pe cale matematică. Să notăm cu:

t — timpul de proiectare a primei variante în faza STE *) (în zile)

β_i $(i=1, 2 \ldots n-1)$ — coeficienții de reducere a timpului de proiectare pentru variantele 2...n

n — numărul variantelor distincte, în faza STE *)

c — costul de proiectare a primei variante, în fază STE *) (în lei)

δ_i $(i=1, 2, \ldots n = 1)$ — coeficienții de reducere a costului de proiectare pentru variantele 2...n

a — acumularea bănească realizabilă în producție (după atingerea parametrilor proiectați), în cazul adoptării soluției din două variante (în lei/zi)

α — idem, în cazul alegerii variantei quasi — optime din n variante (în lei/zi)

$\alpha > a$

γ — diferența (±) duratei de construcție a soluției alese dintre 2 și n variante (în zile)

f — data intrării în funcțiune a obiectului de investiție, în cazul adoptării soluției din 2 variante (în zile, numărate de la începutul perioadei de plan, de exemplu cincinal)

p — durata perioadei de plan, de exemplu cincinal (în zile).

Variantele de proiect	1	2	3	...	n
Timpii de proiectare a variantelor	t	$\beta_1 t$	$\beta_2 t$	...	$\beta_{n-1} t$
Costurile de proiectare a variantelor	c	$\delta_1 c$	$\delta_2 c$	...	$\delta_{n-1} c$

$0 < \beta < 1$; $0 < \delta < 1$; $\beta \neq \delta$

Ținînd seama de elementele și condițiile de mai sus, diferențele dintre duratele și respectiv costurile de proiectare în cazul a n și a 2 variante se vor exprima astfel:

— Diferența de timp $$\Delta t = t\left[\left(1+\sum_{i=1}^{n-1}\beta_i\right) - (1+\beta_1)\right] \quad (1)$$

— Diferența de cost $$\Delta c = c\left[\left(1+\sum_{i=1}^{n-1}\delta_i\right) - (1+\delta_1)\right] \quad (1')$$

Relațiile (1) și (1') sînt în general valabile numai cînd variantele 2...n pornesc de la o aceeași soluție tehnico-economică de bază, de pildă, o fabrică cu un profil, capacitate și localizare prestabilite, variind numai soluțiile de amplasament (în cadrul aceleiași localități), tehnologice, de utilități etc.

În cazul cînd fiecare variantă se deosebește în mod esențial de toate celelalte (combinare de profiluri, capacități și localizări multiple etc.), atunci semnificațiile lui t și c vor fi acelea de timp și respectiv cost mediu de proiectare ($\bar{t}$;$\bar{c}$) pentru o variantă distinctă și atunci relațiile (1) și (1') vor deveni

$$\Delta t = (n-2)\,\bar{t} \quad (2)$$
$$\Delta c = (n-2)\,\bar{c} \quad (2')$$

Se pot reproduce acum cele două părți ale dilemei enunțate la începutul articolului:

$$(p-f)\,a \gtrless [p-(f+\Delta t) \pm \gamma]\,\alpha - \Delta c \quad (3)$$

Din analiza relației (3) apare clar faptul că valoarea părții a doua depinde în mod hotărîtor de mărimea lui $\bar{t}$ (timpul mediu de proiectare a unei variante), care condiționează — în funcție de productivitatea muncii în proiectare — și mărimea lui $\bar{c}$ (costul mediu de proiectare).

Dar Δt și Δc depind la rîndul lor (așa cum rezultă din relațiile (2 și 2') de mărimea lui n. Ce ordin de mărime poate avea în practică, de pildă, în cazul unei întreprinderi industriale acest n?

Admițînd ca dat profilul noii întreprinderi, pot fi luate în considerare:

2...3 moduluri de capacitate;

2...3 tehnologii;

2...3 localizări;

2...3 amplasamente;

ceea ce înseamnă în speță circa 3^4 variante.

Avînd în vedere că fiecare din aceste variante ar putea fi soluționată în condițiile de dotare cu utilități proprii sau prin asigurarea acestora în colaborare cu alte întreprinderi din zona industrială respectivă, numărul variantelor ce urmează a fi studiate se ridică la 2.2^4—2.3^4, adică aproximativ între 30 și 160 de variante.

Cu toate că pe baza unei prealabile analize logice, o serie de subvariante se exclud încă înainte de a intra în calcul, rămîne totuși pentru determinarea soluției optime o mulțime de cîteva zeci de variante. Este clar că soluția optimă numai într-un caz particular ar putea să coincidă cu una din variantele (în general 2...5) cite se iau în considerare actualmente în mod curent.

Or, gospodărirea rațională a fondurilor de investiții impune determinarea variantei optime și ierarhizarea variantelor practic posibile a fi realizate. Este evident că o problemă cu dimensiunile a zeci de variante nu poate fi rezolvată optim decît în condițiile dotării activității de proiectare cu tehnică modernă. Ne referim, în primul rînd, la necesitatea punerii în funcțiune a unui centru de calcul înzestrat cu un calculator electronic universal, cu mare viteză de lucru și cu o capacitate memorială corespunzătoare, precum și cu 2—3 calculatoare electronice specializate, care să deservească cu precădere institutele republicane de proiectare și în subsidiar celelalte organizații de proiectare. Apoi, întrucît proiectarea (chiar și în faza STE) implică și piese desenate, devine actuală utilizarea pe scară tot mai largă a micromodelelor, a reproducerilor foto, a scrierii mecanizate etc.

Bineînțeles că toate aceste modernizări atrag după sine cheltuieli suplimentare; ținînd însă seama de creșterea productivității muncii pe care o determină, atît în activitatea de proiectare, cît și în cea de producție prin diminuarea lui $\bar{t}$ (timpul mediu de proiectare a unei variante) și a lui $\bar{c}$ (costul mediu de proiectare a unei variante) — factori care intervin numai în partea a doua a relației (3) — aceste cheltuieli devin deosebit de eficiente pentru practică. Dacă la cele de mai sus adăugăm și cerința folosirii pe scară mai largă decît în prezent a proiectelor tip și a refolosirii unor părți de proiecte, eficiența elaborării proiectelor în variante multiple apare a fortiori.

Pentru a ilustra semnificația relației (3), am ales — în condiții de variante distincte — următorul exemplu numeric arbitrar:

$t = 80$ zile; $n = 5$; $c = 150\,000$ lei; $a = 10\,000$ lei/zi;

$\alpha = 13\,500$ lei/zi; $\gamma = 100$ zile; $f = 800$ zile; $p = 1\,825$ zile.

Înlocuind simbolurile din relația (3) cu aceste valori obținem:

(1825 zile — 800 zile) 10 000 lei/zi ≷ {1825 zile — [800 zile + (5—2) 70 zile] + + 100 zile}. {13 500 lei/zi — (5—2) 120 000 lei 10 250 000 lei < 11 992 500 lei.

În cazul acestui exemplu, rezultă că este mai eficient de a elabora proiectul în mai multe variante, din care să se poată alege cea mai rațională soluție pentru producție, deoarece în decursul unui singur cincinal s-ar realiza un spor de acumulări bănești de peste 1,7 milioane lei. Devine așadar evident că munca de concepție în proiectare este cu atît mai eficientă cu cît valoarea părții a doua a relației (3) depășește prima parte a acesteia.

Să admitem însă în mod ipotetic și posibilitatea că partea primă a relației de mai sus (pe care s-o notăm cu A) ar lua o valoare superioară părții a doua (notată cu B), adică $A > B$. (4)

O astfel de situație ar infirma aparent eficiența elaborării de proiecte în variante multiple, în cazul limitării problemei la o perioadă dată de plan; dar eficiența economică a unei investiții (cu o durată medie de funcționare a utilajului, chiar și în condițiile ritmului accelerat al progresului tehnic, de cel puțin 2...3 cincinale) nu poate fi judecată numai după rezultatele realizate într-o singură perioadă de cinci ani.

Din punct de vedere dimensional, atît A, cît și B — din relația (4) — se exprimă în lei și deci pierderea (π) care s-ar înregistra în cadrul perioadei de plan va fi $\pi = A - B$.

Dar cum prin definiție $\alpha > a$, este evident că după atingerea parametrilor proiectați (durată pe care s-o considerăm independentă de numărul variantelor de proiect), soluția aleasă din mai mult decît două variante va furniza statului acumulări superioare decît cea adoptată din două variante. Se pune numai întrebarea în cît timp sporul zilnic de acumulări ($z = \alpha - a$) va recupera pierderea π din cadrul perioadei de plan.

Notînd această durată exprimată în ani cu **d**, avem: $$d = \frac{\pi}{365\,z}$$

Potrivit relației (4), **d** va fi totdeauna un număr pozitiv, iar din punct de vedere dimensional, este exprimat în ani. Care este însă limita superioară a lui **d** pînă la care — chiar și în condițiile $A > B$ (adică, în situația cînd aparent este mai economic ca proiectul să fie elaborat numai în două variante) — rămîne totuși eficient să fie studiate mai multe variante?

Autorul este de părere că ori de cîte ori $d < u$ (u, fiind durata uzurii morale a procesului sau echipamentului tehnologic), este în general economic ca la proiectare să fie studiate un număr rezonabil (în orice caz mai mult de 2) de variante distincte.

Din cele expuse se desprinde că eficiența muncii de concepție în proiectare este comensurabilă, în sensul ierarhizării, din punct de vedere economic, a soluțiilor tehnice elaborate și confruntării acestora cu cerințele producției, ale practicii.

dr. E. TRATTNER

1) Pentru simplificare s-a luat în considerare limita inferioară practică a numărului de variante

*) Numai în faza S.T.E. există variante de proiect.

CURIER

La început de drum...

● **În peisajul industrial al Sucevei** se va adăuga un nou obiectiv a cărei construcție a început în urmă cu cîteva zile. Este vorba de **o modernă fabrică** cu o capacitate anuală de producție de **16 milioane de bucăți de tricotaje.**

● Tot o nouă întreprindere de industrie ușoară se conturează într-o localitate lipsită pînă nu de mult de industrie — **Drăgășani.** Aici s-a deschis **șantierul fabricii de talpă și încălțăminte din cauciuc.** Se preconizează realizarea în această întreprindere a unei producții de 5 milioane de perechi de încălțăminte pe an.

● **La Medgidia** s-au desfășurat primele lucrări de construcție a unei întreprinderi cu un profil deosebit: **fabrica pentru prepararea mecanică a argilelor caolinoase.** 50 000 de tone de produse necesare siderurgiei vor fi realizate aici anual.

● Și un nou obiectiv în agricultură. **În preajma zonei industriale a orașului Gheorghe Gheorghiu-Dej** a început construcția unui mare **complex de sere** care va realiza 2—3 recolte de legume anual.

...și finalizări

● S-au încheiat **lucrările de construcție a microcentralei nr. 2 din complexul hidroenergetic de pe riul Firiza — Baia Mare.** Microcentrala va furniza anual 10 milioane de kilowați ore.

● **Întreprinderea de produse din lemn** — în construcție **la Constanța** — funcționează cu **două noi secții** — de mobilă și de mobilier din lemn, combinat cu metal. Anual cele două secții vor produce 30 000 de garnituri de mobilă.

● A fost realizată **în Combinatul siderurgic din Galați** o importantă instalație care întrunește deopotrivă virtuți ale tehnicii și cele ale artei constructorilor: **estacada magistrală** — de peste un kilometru — de la calea ferată la stația de distribuție a materiei prime pentru furnale.

Știința în sprijinul producției

● **La Cluj** s-au întrunit, într-o importantă consfătuire, matematicieni din întreaga țară la un colocviu intitulat **„Teoria aproximării funcțiilor".** Au fost prezentate comunicări privind eficiența folosirii metodelor matematice în programarea și conducerea activității din industrie.

● Specialiști ai Institutului de cercetări pentru prelucrarea țițeiului din Ploiești au conceput și realizat **un aparat,** de concepție originală, **pentru studierea aditivilor de presiuni mari cu ajutorul izotopilor radioactivi.** Aparatul elaborează în timp minim rețete optime pentru ungerea diferitelor tipuri de motoare.

● **La Pitești a luat ființă o filială a Institutului de cercetări foraj-extracție din Cîmpina.** Filiala, dotată cu laboratoare moderne, va adînci cercetările științifice pentru o mai bună valorificare a rezervelor de țiței din regiunea Argeș.

Produse noi

● Constructorii de nave din Galați au livrat primul vas maritim dintr-o nouă serie de 22 de asemenea vase: **cargoul de transportat cherestea cu un deplasament de 3 600 de tone.**

● Uzina mecanică din Turnu Severin și-a îmbogățit gama produselor cu **vagoane destinate transportului trestiei de zahăr.** Acest tip de vagoane are o capacitate de 75 de mc și poate circula cu o viteză de 80 de km pe oră.

● **O nouă mașină electronică sincronă** a fost produsă la uzina „Electroputere" din Craiova. Prin dimensiuni și capacitate — această mașină se situează pe primul loc în șirul produselor de înaltă tehnicitate ale uzinei.

● **În locul lemnului de frasin** utilizat pentru fabricarea unor piese componente ale combinei de recoltat cereale, la complexul de industrializare a lemnului din Reghin s-a trecut la confecționarea acelorași piese din placaj stratificat. Această realizare prezintă trei avantaje: înlocuiește un material deficitar, are o mai mare rezistență decît materialul inițial și se realizează la un preț de cost cu 50% mai mic.

În relațiile contractuale dintre producătorii și beneficiarii de produse agrozootehnice

NOI CONDIȚII FUNDAMENTALE

RECENT, s-au definitivat **Condițiile fundamentale pentru valorificarea produselor agrozootehnice,** *inițiate de Consiliul Superior al Agriculturii în colaborare cu Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, în temeiul prevederilor art. 5 din Decretul nr. 713 din 2 septembrie 1966.*

Pentru a veni în ajutorul celor interesați, prezentăm în cele ce urmează principiile de bază ale noilor condiții fundamentale.

● Încheierea contractelor de furnizare

ACTUL NORMATIV de care ne ocupăm reglemeantează principalele elemente contractuale privind livrarea acestor produse de către **organizațiile agricole de stat și organizațiile cooperatiste producătoare către orice organizații socialiste beneficiare.** Astfel, livrarea produselor agrozootehnice se face de către organizațiile agricole de stat pe bază de contracte planificate — cînd au la bază acte administrative de planificare — cît și pe bază de contracte reglementate, iar de către organizațiile cooperatiste numai pe bază de contracte reglementate.

Contractele se încheie în scris pentru întreaga perioadă a anului de plan. Se pot încheia contracte și pentru perioade mai scurte sau pentru mai mulți ani.

Cu privire la încheierea contractelor planificate, condițiile fundamentale prevăd unele reguli noi :

● Se încheie în baza actului administrativ de planificare, fiind întocmit și semnat de furnizor, care-l trimite în termen de 10 zile de la data primirii dispoziției de livrare beneficiarului; acesta, în termen de 10 zile de la primire, este obligat a-l restitui semnat, cu sau fără divergență.

● Data primirii contractului semnat de către furnizor, sau cînd în mod normal acesta trebuie să-l primească, se consideră data încheierii contractului.

● Neînțelegerile cu privire la încheierea contractului planificat ca și soluționarea divergenței este de competența Arbitrajului de stat. Procesul verbal de divergență se înaintează de către furnizor arbitrajului în 10 zile de la primire, dacă este în aceeași localitate cu beneficiarul, sau în 15 zile, dacă sînt în localități diferite, desigur, după prealabila conciliere.

● Dacă actele administrative de planificare sînt în neconcordanță — în parte — contractul se încheie pentru sarcina cea mai mică ; dacă este în neconcordanță totală, contractul nu se poate încheia. În ambele situații, atît furnizorul cît și beneficiarul vor anunța organele ierarhic superioare în 5 zile de la data constatării neconcordanței, iar acestea vor înlătura neconcordanța prin conciliere, în termen de 10 zile de la data sesizării.

● În situația cînd sarcina de plan nu e corelată cu alte sarcini de plan — în total sau în parte — contractul se va încheia. Partea care constată că nu e posibil a se realiza sarcina de plan va înștiința în termen de 5 zile de la primirea actului administrativ de planificare atît forul tutelar cît și cealaltă parte. Și în această situație organul tutelar va rezolva semnalarea în 10 zile de la primire.

Contractele reglementate au primit, de asemenea, o formulare și o procedură care exclude posibilitatea de a se interpreta diferit :

● Proiectul de contract se întocmește de către furnizor și se înaintează beneficiarului cu titlul de ofertă de contractare valabilă 20 zile de la expediere, termen în care beneficiarul îl va putea semna.

● Dacă beneficiarul formulează divergență, furnizorul este obligat a se pronunța în termen de 10 zile, dacă se află în aceeași localitate, sau în 15 zile, dacă este din altă localitate. Depășirea termenelor eliberează beneficiarul de contraoferta făcută. În situația respectării termenelor se trece la conciliere și de comun acord, dacă e cazul, se convine pentru soluționarea eventualelor divergențe neconciliate de către organele de arbitrare. Dacă după acest acord nu se apelează totuși la arbitraj, divergența se consideră acceptată de către furnizor.

Condițiile fundamentale prevăd posibilitatea întocmirii contractelor prin comenzi scrise confirmate în scris, dar numai pentru produse care nu se repartizează centralizat. Oferta de contractare făcută prin comanda scrisă e obligatorie pentru furnizor timp de 20 zile de la expediere. Cînd furnizorul nu e de acord cu unele clauze din comandă, urmează procedura prevăzută pentru contractele reglementate.

Se face, de asemenea, precizarea că livrarea imediată și printr-o singură prestație a unor produse din stoc, pe baza unei comenzi scrise — iar în cazul unor produse ce se repartizează centralizat și pe baza unui act administrativ de planificare — este considerată livrare contractuală.

În cele ce urmează vom insista asupra cîtorva elemente ale contractelor :

● În contractele reglementate ce se încheie cu organizațiile agricole cooperatiste se vor menționa și datele care indică existența bazei materiale pentru realizarea produsului contractat.

● Calitatea produselor prevăzute în contract trebuie să corespundă standardelor de stat aplicate produselor agrozootehnice ce se livrează. Acolo unde nu sînt fixate asemenea standarde, calitatea va corespunde normelor interne sau caietelor de sarcini convenite de forurile tutelare ale organelor centrale ale părților.

● Termenul de executare se fixează, în conformitate cu prevederile din actele administrative de planificare în cazul contractelor planificate, de comun acord, pe luni — în cazul produselor care se livrează eșalonat pe o perioadă de mai multe luni — și prin termene limită — pentru produsele care în raport de specificul lor se livrează într-o perioadă mai scurtă de o lună. Eșalonarea cantităților prevăzute în contracte, pe decade sau săptămîni — și înăuntrul acestora pe zile — se va determina prin grafice de livrare stabilite de comun acord. acord livrările se vor fixa în cantități zilnice aproximativ egale. Cînd delegatul beneficiarului nu se prezintă pentru fixarea graficului săptăminal respectiv decadal, graficul furnizorului e obligatoriu și se va comunica beneficiarului cu 48 de ore înaintea începerii săptăminii.

La livrarea produselor, următoarele reguli sînt specifice acestui sector de activitate :

● Dacă prin contract părțile nu convin expres ca livrarea să se facă prin autorecepție, se prevede obligativitatea beneficiarului de a ridica produsele de la furnizor, efectuînd recepția, în condițiile date ; în aceste cazuri predarea are loc la data procesului verbal de recepție; iar neprezentarea beneficiarului constituie întîrziere în executarea contractului.

● Pentru gospodăriile agricole de stat la livrările ce formează obiectul contractelor planificate și urmează a fi transportate pe calea ferată întocmirea planului operativ de transport revine acestora. În aceste cazuri, dacă beneficiarul se prezintă la recepție, furnizorul efectuează transportul pînă la stația de expediție în calitate de prestator de servicii. Cînd beneficiarul nu se prezintă livrarea se efectuează prin autorecepție, furnizorul fiind eliberat de obligații numai după predarea produsului către organizația de transport. În cazul livrării de animale vii, furnizorul este obligat a asigura însoțitori pe timpul transportului.

● Pentru produsele ușor alterabile neprezentarea la termen a beneficiarului creează posibilitatea ca furnizorul să procedeze la

- **Art. 7–12 : Încheierea contractelor planificate.**
- **Art. 13–14 : Încheierea contractelor reglementate.**
- **Art. 15–17 : Forma simplificată de contractare (prin comenzi confirmate).**
- **Art 19–23 : Conținutul contractelor.**
- **Art. 36–38 : Termenul de executare pentru produsele animale.**
- **Art. 39–41 : Termenul de executare pentru produsele vegetale.**
- **Art. 43–59 : Recepția și autorecepția produselor.**
- **Art. 63–69 : Regimul ambalajelor.**
- **Art. 70–73 : Transportul produselor.**
- **Art. 80 : Penalizări pentru netrimiterea proiectului de contract, a comenzii și a confirmării de comandă.**
- **Art. 83 : Penalizări pentru întîrzieri în livrarea sau ridicarea produselor.**
- **Art. 84 : Penalizări pentru nelivrarea sau neridicarea produselor.**
- **Art. 85 : Penalizări pentru livrarea de produse necorespunzătoare din punct de vedere calitativ.**

● Prevederi privind executarea contractelor

OBLIGAȚIILE contractuale trebuie executate la termenele stabilite, potrivit regulilor de mai jos :

● Pentru livrarea de animale vii termenul se stabilește pe decade, pe baza propunerilor făcute de furnizor cu 20 zile înainte de începerea fiecărui trimestru. În termen de 10 zile beneficiarul poate face obiecțiuni ; în caz contrar, rezultă că a acceptat graficul. Dacă părțile nu cad de acord, graficul se stabilește pe baza planului de creștere și îngrășare de animale al furnizorului (fără a se prevedea mai puțin de 20% din cantitatea lunară pe o decadă pentru cooperativele agricole de producție și 30% pentru livrările făcute de gospodăriile agricole de stat). Cu 5 zile înainte de începerea decadei furnizorul stabilește eșalonarea pe semidecade, iar livrarea pe zile o stabilește beneficiarul. La fel se procedează și pentru celelalte produse animale, graficul stabilindu-se cu 5 zile înaintea fiecărei luni ; pentru lapte și smîntînă se mai precizează că, în caz de dezacord asupra graficului, livrarea pe zile se va face în cote aproximativ egale față de producția marfă ce trebuie să se obțină pe zi.

● Pentru legume, cartofi, fructe și struguri de masă furnizorul va comunica beneficiarului — în mod informativ — cu 10 zile înainte de începerea recoltării fiecărui produs contractat, planul de recoltare al primei luni, urmînd ca tot cu 10 zile înaintea fiecărei luni să comunice planul lunar de recoltare. Cantitatea prevăzută în contract urmează a se defalca de către furnizor pe săptămîni sau decade și se comunică beneficiarului cu 5 zile înaintea lunii respective. Cu 72 ore înaintea săptăminii sau decadei, părțile stabilesc de comun acord graficul zilnic de livrare. În lipsa acestui acord livrările se vor fixa în cantități zilnice aproximativ egale. Cînd delegatul beneficiarului nu se prezintă pentru fixarea graficului săptăminal respectiv decadal, graficul furnizorului e obligatoriu și se va comunica beneficiarului cu 48 de ore înaintea începerii săptăminii.

La livrarea produselor, următoarele reguli sînt specifice acestui sector de activitate :

● Dacă prin contract părțile nu convin expres ca livrarea să se facă prin autorecepție, se prevede obligativitatea beneficiarului de a ridica produsele de la furnizor, efectuînd recepția, în condițiile date ; în aceste cazuri predarea are loc la data procesului verbal de recepție; iar neprezentarea beneficiarului constituie întîrziere în executarea contractului.

● Pentru gospodăriile agricole de stat la livrările ce formează obiectul contractelor planificate și urmează a fi transportate pe calea ferată întocmirea planului operativ de transport revine acestora. În aceste cazuri, dacă beneficiarul se prezintă la recepție, furnizorul efectuează transportul pînă la stația de expediție în calitate de prestator de servicii. Cînd beneficiarul nu se prezintă livrarea se efectuează prin autorecepție, furnizorul fiind eliberat de obligații numai după predarea produsului către organizația de transport. În cazul livrării de animale vii, furnizorul este obligat a asigura însoțitori pe timpul transportului.

● Pentru produsele ușor alterabile neprezentarea la termen a beneficiarului creează posibilitatea ca furnizorul să procedeze la valorificarea acestora în numele și în contul beneficiarului.

● Ca excepții, furnizorul este obligat să predea loco beneficiar, iar acesta să preia prin recepție produsele care se livrează unităților Comitetului de Stat pentru Valorificarea Produselor Agricole, precum și : sfecla de zahăr, cicoarea, teișorul, inul și cînepa pentru fibre, plantele medicinale și aromatice, macul, muștarul, sorgul, strugurii de vin și cartofii de toamnă (care se livrează de către organizațiile agricole cooperatiste).

● Condițiile fundamentale prevăd în mod expres că beneficiarul poate prelua și produse care nu corespund condițiilor minime de calitate prevăzute în standardele de stat, normele interne sau caietele de sarcini dacă acestea pot fi folosite în scopul pentru care au fost contractate, urmînd a se aplica reduceri corespunzătoare de preț.

● Beneficiarul — dacă nu este unitate de alimentație publică — este obligat să preia depășirile de producție puse la dispoziție de furnizor cînd produsele corespund standardelor de stat, normelor interne sau caietelor de sarcini și dacă furnizorul a respectat planul de însămînțare, respectiv suprafața contractată în cazul organizației agricole cooperatiste. Depășirile de producție trebuie repartizate proporțional tuturor beneficiarilor ; în cazul cînd acestea sînt mai mari de 10% pentru legume, cartofi timpurii și de vară, fructe și struguri de masă sau de 20% pentru celelalte produse, trebuie să se anunțe în scris beneficiarul cu 10 zile înainte de data livrării. Cu acordul unității beneficiare, depășirile de producție pot fi considerate livrări anticipate.

Referitor la ambalaje și transportul produselor condițiile fundamentale prevăd :

● Cînd produsele necesită să fie ambalate, ambalajele sînt puse la dispoziție de către beneficiar în cantitățile, termenele și locurile de recepție stabilite de părți în contracte.

● Circulația ambalajelor are loc potrivit sistemului restituirii obligatorii și anume : ambalajele rămîn în proprietatea și respectiv în administrarea directă a beneficiarului, iar furnizorul va răspunde de păstrarea lor în calitate de depozitar ; ele se vor restitui integral și în bună stare, încărcate cu produse sau goale — în termen de 15 zile de la finele ultimului grafic de livrare — dacă la sfîrșitul campaniei au rămas nefolosite.

● În cazul cînd beneficiarul este obligat a ridica produsele, furnizorul va asigura încărcarea acestora în mijloacele de transport ;

● Dacă produsele se transportă pe calea ferată, furnziorul va asigura toate operațiunile pînă la franco vagon ;

● În cazul cînd produsele se predau loco beneficiar, furnizorul va efectua toate operațiunile legate de încărcare, transport, însoțirea transportului, descărcarea la destinație și manipularea pînă la locul de depozitare stabilit de beneficiar.

● Răspunderea patrimonială

RĂSPUNDEREA PATRIMONIALĂ este stabilită pentru partea contractantă care nu-și execută obligațiile asumate prin contract la termen și în condițiunile la care s-a angajat. Despăgubirile vor trebui să acopere integral prejudiciul cauzat.

Condițiile fundamentale penalizează următoarele abateri :

● Cu 100 lei pe zi de întîrziere, dar nu mai mult de valoarea contractului sau 3000 lei în total : întîrzierea în trimiterea proiectului de contract sau restituirea acestuia, în cazul contractelor planificate ; netrimiterea în termen a comenzii și confirmării de comandă ; nedepunerea în termenul stabilit prin contract a documentației necesare aprobării prețului.

● Cu 200 lei pentru fiecare caz în parte: încălcarea regulilor privitoare la predarea precum și la constatarea și verificarea la destinație a lipsurilor cantitative sau calitative ale produselor ; indicarea greșită în actele de livrare sau de decontare a produselor livrate.

● Cu 2% din valoarea produselor, dar nu mai mult de 2000 lei în total : nemarcarea sau neetichetarea produselor potrivit dispozițiilor legale ; netrimiterea, sau, după caz, nepredarea certificatelor de calitate, certificatelor sanitar-veterinare sau altor acte care potrivit dispozițiilor normative în vigoare trebuie să însoțească produsele livrate.

● Cu 0,05% pe zi de întîrziere din valoarea produsului, întîrzierea în livrarea sau ridicarea produselor. Aceste penalități se acordă pînă la data cînd executarea în natură are loc, sau data cînd executarea devine imposibil de realizat fie datorită caracterului sezonier al producției, fie expirării anului de plan.

● Cu 4% din valoarea produselor nelivrate sau neridicate, dacă executarea în natură nu a avut loc pînă la expirarea anului de plan sau pînă la data cînd executarea devine imposibilă de realizat datorită caracterului sezonier al producției.

● Cu 4% din valoarea produselor în cazul în care ele sînt livrate de calitate necorespunzătoare.

● Cu 3% din valoarea produselor în cazul nerespectării sortimentelor sau a specificațiilor stabilite de părți la încheierea sau în cursul executării contractului.

● Cu 0,05% pentru fiecare zi de întîrziere în primele 30 de zile și cu 3% pentru zilele următoare, pentru nepunerea la dispoziție a ambalajelor de către beneficiar sau nerestituirea lor în termen de către furnizor.

Valoarea în funcție de care se stabilesc penalitățile se calculează la prețul legal al produselor respective, iar pentru ambalaje asupra prețului cu ridicata al industriei, stabilit pentru categoria respectivă de ambalaj.

Petre SAVA
Al. DETEȘAN

AGENDA ECONOMISTULUI

PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ECONOMIC SUPERIOR

PROFIL LARG, NIVEL DIFERENȚIAT

Ideea lărgirii profilului

specialiștilor, abordată în **Studiul privind dezvoltarea învățămîntului superior,** are o valoare deosebită. Se asigură pe această cale o mare mobilitate în adaptarea cadrelor la condiții de muncă noi, precum și o modificare esențială în natura funcțiilor și îndeletnicirilor lor sociale. Un specialist bun se desăvîrșește în practică, facultatea asigurîndu-i însă cadrul pregătirii fundamentale. Fără îndoială că învățămîntul superior trebuie organizat și structurat în așa fel încît să creeze condiții optime pentru o profilare apropiată de diversele specialități necesare economiei naționale, fără însă o fărîmițare îngustă.

Pe linia ideii din Studiu, menționate mai sus, aș dori să-mi exprim un punct de vedere privind profilul specialităților din învățămîntul nostru economic superior. În prezent sînt profilate 10 specialități, iar pentru viitor se prevăd 11 specialități, după cum urmează :

Specialități existente	*Specialități propuse*
1. Economie politică	1. Economie generală
2. Economia industriei	2. Economia industriei
3. Economia agriculturii	3. Economia agriculturii
4. Finanțe și credit	4 Finanțe-bănci
5. Evidență contabilă	5. Contabilitate
6 Economia comerțului socialist	6. Economia comerțului interior
7. Economia comerțului exterior	7. Economia comerțului exterior
8 Merceologie	8. Merceologie
9. Statistică	9. Statistică
10 Mecanizarea și automatizarea evidenței și calculului economic	10 Mecanizarea și automatizarea calculului economic
	11. Cibernetică economică.

Mi se pare, pe de o parte, că cele trei specialități cu profil economic larg — economia generală, economia industriei și economia agriculturii — ar putea fi contopite într-o specialitate unică, care să pregătească elemente capabile să se poată adapta cu ușurință oricărui sector de activitate. Unor astfel de specialiști, orientați, în afară de ocupații didactice, spre munca de concepție economică, cît și pentru conducerea întreprinderilor și unităților economice, ar trebui să li se predea, pe lîngă cunoștințe fundamentale de cultură economică, probleme de organizare și conducere a economiei.

O anumită aprofundare a aspectelor teoretice, precum și o anumită familiarizare cu problemele economiei concrete, inerente în acest caz, nu ar strica nici cadrelor didactice, nici economiștilor din unitățile economice. Pregătiți pe un profil larg, astfel de specialiști ar putea ușor să se adapteze unor condiții de muncă diferite, adîncindu-și apoi specializarea în raport cu sectorul respectiv sau funcția încredințată.

De altă parte, legitimitatea existenței secției de merceologie din cadrul Facultății de comerț de la I.S.E. „V. I. Lenin", paralel cu secțiile de comerț interior și exterior, care pregătesc cadre ce nu-și pot îndeplini atribuțiunile profesionale fără a cunoaște mărfurile cu care lucrează, ridică îndoieli serioase. Din analiza repartizării și încadrării în producție a absolvenților acestei secții rezultă că ei ajung în final în aceleași locuri de muncă cu cei de la economia comerțului interior sau de la comerț exterior. Dacă în practică economistul de comerț interior sau exterior și merceologul îndeplinesc relativ aceleași atribuțiuni, **de ce este nevoie de trei specialități** și nu se pot menține **numai două, fiecare cu o pregătire merceologică corespunzătoare ?**

Economistul care nu cunoaște temeinic mărfurile cu care lucrează sub aspectul calității și proprietăților utile, a proprietăților fizice, chimice, a structurii și aspectului lor exterior nu-și poate îndeplini atribuțiunile și sarcinile de „comerciant" în sensul strict al cuvîntului. **De aceea propun a se analiza utilitatea unei astfel de secții, care la rîndul ei este organizată pe grupe de specialități, precum și posibilitatea unei pregătiri merceologice fundamentale pentru specialitățile economia comerțului interior și exterior.** În întreprinderile de comerț exterior sînt încadrați pe funcții de economiști, absolvenți ai secției economia comerțului exterior, ai secției comerțului interior, ai secției de merceologie, de economie politică și planificare, statistică etc. și care în fond îndeplinesc toți aceleași sarcini în cadrul serviciilor operative. Nu duce această situație la irosirea de energie intelectuală, obligînd un specialist de formație îngustă să se reprofileze, în loc ca pe baza unei culturi economice fundamentale și de ramură acesta să se adapteze la specialitatea sectorului în care își desfășoară activitatea ?

La astfel de probleme ar trebui poate găsit un răspuns, care să corespundă atît tradițiilor învățămîntului nostru economic superior, cît și necesităților actuale și de perspectivă. Academia de înalte studii comerciale și industriale din București a funcționat cu 3 și respectiv 4 secții, din care una administrativ-consulară, ceea ce corespundea bineînțeles situației existente atunci. Faptul că în structura învățămîntului nostru superior — nici în cel economic și nici în cel juridic — nu și-a găsit pînă acum locul studierea unor probleme fundamentale privind organizarea și conducerea activității în cadrul organelor administrației de stat, nu constituie un lucru bun. Or, în tradițiile învățămîntului nostru superior întîlnim astfel de preocupări, care ar putea fi preluate și adaptate la cerințele actuale de dezvoltare a României socialiste.

Șablonizarea nomenclatoarelor pe funcțiuni

prevăzute a fi ocupate de absolvenții facultăților economice constituie o altă lacună ce ar trebui înlăturată. Deficitul de cadre economice cu studii superioare se va ridica în anul 1970, după anumite calcule, la 23—25 mii. Această lipsă poate fi oarecum explicată și printr-o subapreciere a învățămîntului economic.

O analiză mai atentă ar scoate însă la iveală cauze și de altă natură. Se știe de pildă că funcții ca cele de șef birou aprovizionare și livrări, șef birou planificare și organizarea muncii, șef serviciu transporturi, economist, economist merceolog etc. la întreprinderi agrosem, magazine de desfacere gostat, oficii raionale de valorificare a legumelor, în întreprinderile și organizațiile comerciale, de alimentație publică raionale, la întreprinderile balneo-climaterice, la întreprinderile de recuperare și valorificare a ambalajelor și altele, sînt prevăzute a fi ocupate de către absolvenți ai învățămîntului superior economic. În realitate, ele se îndeplinesc însă în proporții de peste 50% de către salariați cu studii medii sau elementare. Deci, într-o proporție destul de mare, oameni fără o pregătire de specialitate îndeplinesc astfel de funcții, de cele mai multe ori în condiții corespunzătoare.

În această situație cum se justifică pregătirea de cinci ani în facultate a celeilalte părți ? Este ea oare necesară ? Nu cumva în timp ce avem un deficit de cadre economice facem, pe de altă parte, risipă de ele ? Dacă s-ar stabili nomenclatoare de funcții științific fundamentate, selectînd cu atenție locurile de muncă unde să fie încadrați absolvenții învățămîntului economic superior, deficitul menționat mai sus s-ar reduce în mod simțitor. Se pare că acest deficit de cadre economice cu pregătire superioară, real determinat pentru anumite sectoare de **concepție** economică și **conducere,** este influențat de o oarecare folosire nerațională a acestor cadre în sectoare de **evidență** și chiar de **execuție.**

O diferențiere mai pronunțată în pregătirea cadrelor economice, în funcție de importanța domeniului în care ar urma să fie folosite, o considerăm necesară. Fără îndoială, cadrele de execuție urmează a fi pregătite prin liceele de specialitate, însă între aceste cadre și cele de conducere și concepție economică apare o gamă foarte largă de funcții intermediare, a căror îndeplinire în bune condițiuni nu necesită neapărat o pregătire superioară de 4—5 ani. **Iată, așadar, că ideea de a se introduce o formă de pregătire intermediară a unor economiști, de nivel similar cu cel al conducătorilor tehnici, cu o durată de doi ani, se impune a-și găsi traducerea în fapt, fiind reclamată de necesități practice ale organizării și conducerii economiei noastre naționale.** Forma organizatorică care se va adopta rămîne, desigur, subiect de discuție. Poate nu ar fi lipsit de interes să se organizeze în unele centre regionale **școli superioare economice** cu durata de doi ani, și care să asigure necesarul de cadre pentru unitățile de nivel mediu — comerciale, cooperatiste, de asigurări și transporturi, pentru valorificarea produselor agricole etc., la nivelul raioanelor noastre, cît și unele funcții intermediare între cele de execuție și cele de conducere și concepție economică.

În această situație se crecază mai multă mobilitate și în profilarea specialităților în cadrul I.S.E. „V. I. Lenin" și al celorlalte facultăți economice, se poate adopta o concepție de pregătire largă în învățămîntul nostru economic superior și chiar reduce cifra de școlarizare, prevăzută pentru anul 1970.

Gheorghe POPESCU
director adjunct în Ministerul Comerțului Exterior

ACCENT PE STUDIUL INDIVIDUAL

ACTUALA dezbatere din presă — prilejuită de publicarea de către Ministerul Învățămîntului a studiului privind învățămîntul superior — pune în discuție o seamă de probleme de interes fundamental pentru orientarea și dezvoltarea învățămîntului nostru superior. Ele interesează într-un grad înalt toate ramurile învățămîntului superior, inclusiv învățămîntul economic.

Este drept că problemele învățămîntului economic superior au mai fost analizate și dezbătute. Discuțiile n-au epuizat însă întreaga gamă de probleme pe care le ridică dezvoltarea învățămîntului nostru economic superior.

Între pregătirea teoretică și specializarea profesională

Învățămîntul nostru economic superior este confruntat — la fel ca și celelalte ramuri ale învățămîntului superior și, în unele privințe, într-o măsură chiar mai largă — cu marile progrese pe care le realizează, sub ochii noștri, știința și tehnica. El trebuie să se adapteze acestui proces, asimilînd continuu noile rezultate cucerite pe plan mondial de disciplinele și domeniile de specialitate, dar să se mențină la un grad înalt de teoretizare, care să permită cuprinderea și înțelegerea proceselor și fenomenelor de ansamblu. De aici rezultă una din primele cerințe : **să nu alunece spre o specializare prea îngustă,** înlesnind, de la început, tuturor categoriilor de studenți — indiferent de facultate — o pregătire teoretică de așa natură încît orizontul studentului să fie orientat și concentrat spre problemele economice de ansamblu — naționale și internaționale. **Specializarea profesională să se facă în ultimii doi ani de studii, fără a se renunța la continuarea studiilor cu caracter general, teoretic.** În fond, sarcina învățămîntului economic superior — cu diferitele lui specialități — este să pregătească cadre capabile să se adapteze ușor în activitatea profesională, dispunînd de un minimum de cunoștințe de strictă specialitate, cu caracter așa-zis tehnic, dar cu capacitatea de a pătrunde ușor ansamblul problemelor și al activității domeniului respectiv.

Cursurile nu sînt un inventar de cunoștințe

Ținînd seama de un asemenea deziderat, trebuie găsită calea capabilă să dea cele mai bune rezultate în pregătirea studenților. Există o experiență verificată că, în învățămîntul superior, cursurile făcute de cadrele didactice dau rezultate bune atunci cînd au caracter de sinteză, înlesnind studentului inițierea sistematică, generală, în materie, renunțînd, pe cît cu putință, la amănunte și cunoștințe neesențiale. Cursul are în general rolul de ghid, chemat să ușureze studentului pătrunderea în problematica generală a disciplinei științifice respective și să-i ofere o seamă de indicații și referiri bibliografice și de altă natură care să-i stimuleze interesul pentru studii individuale.

Dacă, dimpotrivă, cursul este conceput ca o adunare vastă de material, spre a oferi studenților o gamă cît mai bogată și largă de cunoștințe, rezultatele nu pot fi pozitive, chiar dacă efortul de sistematizare e lăudabil. Studentul cîștigă cu greu o privire de ansamblu, se rătăcește ca într-un labirint în amănunte, se supune la un efort considerabil de memorizare și ajunge să nu găsească nici un interes pentru disciplina respectivă și ca atare nici pentru studiul individual.

Toate forțele pentru stimularea studiului individual

Este greu, dacă nu imposibil de presupus, că un student care se rezumă doar la curs, va fi capabil să-și însușească temeinic cunoștințele disciplinei respective. Cheia, după aprecierea mea, a succesului procesului de învățămînt superior în general este desfășurarea lui pe două căi : a) a **cursului** și b) a **studiului individual.**

Un învățămînt superior care nu oferă condiții și stimulente pentru studiul individual al studentului nu va putea oferi decît rezultate mediocre. Însușirea științei — în orice domeniu — este un proces dialectic care reclamă participarea activă a celui care face eforturi de asimilare, depășind stavila necunoașterii prin **reflecție proprie** și prin confruntarea acesteia cu teoria și cu viața. În același timp, studiul individual deschide zbor liber și imaginației, care își are rolul său bine definit în activitatea intelectuală.

Acordînd un loc important studiului individual în învățămîntul nostru economic superior, va trebui să găsim mijloacele necesare spre a-l **înlesni** și **stimula.** În această privință ar fi, desigur, oportun să se lase studentului — în raport cu cursurile — **un timp liber mult mai larg,** care să-i permită acest studiu. Evident, în condițiile în care programul este prea încărcat, studentul este, inevitabil, împiedicat să se orienteze spre studiul individual, sau înclinat să-l privească drept ceva cu totul accesoriu. Ar fi cazul **să se atace cu mai mult curaj problema cuantumului obligațiilor pe linia frecventării cursurilor și seminariilor.** Ea a fost, de altfel, pusă în discuție și de acad. Gh. Mihoc, rectorul Universității București.

Pe linia stimulării studiului individual, studenții trebuie solicitați să elaboreze în seminarii lucrări personale pe teme speciale din domeniul disciplinei respective, propuse de cadrele didactice, și să participe la discuții, avînd, astfel, posibilitatea de a-și manifesta și cunoștințele și puterea de gîndire și discernămînt. Instrument deosebit de prețios pentru stimularea studenților, seminarul poate asigura, dacă i se dă caracterul unor discuții creatoare, și detectarea mai bună și mai concludentă decît prin mijlocul examenelor, a elementelor dotate și sîrguincioase, inclusiv a celor apte pentru cercetarea științifică.

Ion VEVERCA

PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ECONOMIC SUPERIOR

DEZBATERI

În cooperativele agricole de producție

MODERNIZAREA ȘI UTILIZAREA EFICIENTĂ A MIJLOACELOR DE TRANSPORT

ECONOMIA cooperativelor agricole aflată într-o evoluție mereu ascendentă, ce-și găsește expresia în caracterul tot mai intensiv și multilateral pe care îl îmbracă procesele de producție, **reclamă un sistem de mijloace de transport bine dezvoltat și cît mai variat.**

Privită la scara întregii agriculturi cooperatiste care, după cum se cunoaște cuprinde 61,5% din suprafața agricolă și mai bine de 75% din suprafața arabilă a țării, necesitatea dezvoltării și perfecționării mijloacelor de transport în cooperativele agricole apare în toată amploarea ei. An de an crește într-o măsură tot mai mare vehicularea unor cantități de ordinul milioanelor de tone de produse agricole, materii prime, mijloace de producție ș.a. Bunăoară, anul trecut, numai pentru productia de cereale care a ocupat o suprafață de 4 776 385 ha s-au efectuat transporturi ce au însumat aproape 430 de milioane tone/km.

Importanța și caracterul complex pe care-l îmbracă transporturile în cooperativele agricole sînt determinate și de faptul că aceste unități satisfac și diversele nevoi ale membrilor cooperatori și ale gospodăriei lor personale. Or, acest aspect este deosebit de important dacă ținem seama de faptul că aproape 84% din întreaga populație rurală a țării o formează familiile de cooperatori.

Pentru dezvoltarea transporturilor corespunzător condițiilor lor, cooperativele agricole, cu ajutorul multilateral al statului, și-au înzestrat producția cu mijloace tot mai numeroase. În prezent ele dețin peste 10 000 de autocamioane și un număr însemnat de tractoare rutiere. Pînă în 1970 numărul autocamioanelor va ajunge la 15 000.

Lărgirea parcului mijloacelor de transport în cooperativele agricole contribuie nemijlocit la creșterea eficienței activității economice a cooperativelor agricole, deoarece se creează posibilități sporite pentru deservirea și aprovizionarea ritmică a producției cu toate cele necesare, pentru întărirea legăturilor dintre producție și consumator.

Rolul tot mai mare pe care îl capătă mijloacele de transport în economia cooperativelor agricole nu poate fi asigurat însă numai prin creșterea cantitativă a acestui parc. La fel de importantă, dacă nu chiar într-o măsură și mai mare, este **modernizarea și diversificarea mijloacelor de transport.**

În această direcție este nevoie de un adevărat salt calitativ care să conducă **la făurirea unui parc de mijloace de transport cît mai variat și modernizat,** singurul în măsură să răspundă cerințelor impuse de procesul dezvoltării intensive și multilaterale a producției din cooperativele agricole. Economia cooperativelor agricole are nevoie de autocamioane cu capacitate de 3 și 5 tone, autobasculante pentru transportul sfeclei de zahăr și al materialelor de construcție, cărucioare, benzi transportoare, macarale etc. O asemenea varietate va asigura nu numai o importantă economie de timp, dar va permite îmbunătățirea substanțială a organizării producției, a deservirii și aprovizionării acesteia.

Creșterea parcului mijloacelor de transport, modernizarea și diversificarea lui, ridică pe o treaptă superioară importanța **folosirii raționale a tuturor autocamioanelor și mașinilor de orice fel** din acest sector de activitate. Mijloacele de transport își pot aduce din plin contribuția la creșterea eficienței activității economice în condițiile unei bune organizări a producției și a muncii, a organizării raționale a teritoriului și a ramurilor agricole, a întăririi disciplinei.

În scopul de a contribui la îmbunătățirea activității în domeniul mijloacelor de transport din cooperativele agricole, redactia revistei „Viața economică" organizează în paginile sale dezbaterea de față la care sînt invitați să-și spună părerea specialiștii ale căror preocupări sînt legate de această sferă de probleme.

O STRUCTURĂ CORESPUNZĂTOARE PROFILULUI PRODUCȚIEI

ÎN CALCULUL necesarului mijloacelor de transport, printre alți factori, o importanță deosebită are profilul unității. În cele ce urmează, prezentăm unele aspecte de la cooperativa agricolă Panciu, regiunea Galați, cu privire la modul în care **profilul producției** influențează volumul, structura și gradul de folosire a mijloacelor de transport.

În anul 1965, din totalul suprafeței, 70% era ocupată cu vie și porumb (42% și respectiv 28%). În 1966, ponderea acestei suprafețe a fost de 63% (39% și respectiv 24%). Din această cauză virfurile de transport se formează în perioada lunilor februarie—martie, (cînd se transportă diverse materiale pentru cultura viței de vie), și în lunile de toamnă, septembrie—octombrie, (cînd se transportă atît producția de struguri cît și cea de porumb).

În lunile februarie, martie și aprilie cele 12 autocamioane, de care dispune cooperativa agricolă, au efectuat nu mai puțin de 15% din volumul anual al transporturilor, din care numai pentru vie, 12%. În aceste luni s-au transportat întreaga cantitate de araci, rumegușul pentru școala de vițe, precum și materialul de plantat necesar culturii viței de vie. Pentru efectuarea unor astfel de lucrări s-au consumat mai mult de 78% din to/km afectate acestei perioade. În anul 1965 situația a fost asemănătoare.

În această perioadă s-a consumat și un mare volum de Z.P.A., datorită în mare măsură faptului că, din cauza drumurilor inaccesibile, aracii sînt transportați la brigăzi cu ajutorul atelajelor, pe o distanță ce variază între 5,5—6,5 km. În luna februarie și martie 1966 numai pentru transportul aracilor s-au consumat 937 Z.P.A.

Pentru zona în care este situată cooperativa agricolă Panciu, perioada optimă a recoltării strugurilor este cuprinsă între 25 septembrie și 20 octombrie. Autocamioanele cooperativei agricole nu puteau efectua însă în acest timp mai mult de 28 800 to/km. Or, calculele arată că în anul 1965, la o producție de struguri de 7441 tone erau necesare circa 74 440 tone/km (vezi tabelul 1). Mai mult, la transportul strugurilor, ambalajul cîntărește 1000 kg, astfel încît din cele 41 tone (capacitatea celor 10 autocamioane), nu se pot folosi decît 76%.

Toate aceste neajunsuri au dus la prelungirea perioadei de recoltare a strugurilor pînă în prima decadă a lunii noiembrie a anului 1966 fapt ce a contribuit la înregistrarea unei pierderi de circa 800 000 lei (acumularea zahărului necompensînd valoric pierderile de greutate).

Situația din anul 1965, însă, a fost una din cele mai bune, autocamioanele putînd circula pînă la jumătatea lunii noiembrie. Dar, cu toate acestea numai 48% din cele 7441 tone struguri au fost transportate cu autocamioanele, iar restul cu atelajele. Prelungirea perioadei de recoltare din cauza mijloacelor de transport s-a manifestat și în cazul porumbului.

În anul 1966, efectuarea transporturilor a fost cu mult mai dificilă deoarece ploile au început mai devreme, iar autocamioanele au rămas multă vreme nefolosite. În acest an, necesarul de transport pentru struguri a fost de 51 130 to/km din care autocamioanele cooperativei au efectuat numai 40%, restul transportîndu-se cu atelajele. Este interesant de arătat că în cursul lunii octombrie (cînd condițiile climatice au fost favorabile) s-a efectuat 77% din volumul de transport.

Insuficiența mijloacelor de transport, structura lor necorespunzătoare pentru condițiile în care-și desfășoară activitatea cooperativa agricolă Panciu, nefolosirea la întreaga capacitate a autocamioanelor, au făcut ca în anul 1966 pierderea înregistrată să fie de circa 1500 tone struguri. Ea s-a datorat pe de o parte strivirii strugurilor în coșuri în așteptarea mijloacelor de transport, iar pe de altă parte deprecierii calitative a producției.

Recoltatul și transportul porumbului s-a prelungit de asemenea pînă la sfîrșitul lunii noiembrie, cauzele fiind aceleași. Din cele 141 394 to/km cîte trebuiau executate pentru cultura porumbului, autocamioanele nu au putut satisface decît 99 253 to/km. În plus cooperativa a trebuit să plătească suma de 11 718 lei pentru cele 3 tractoare de la S.M.T. Paradoxal este faptul că aceste tractoare au fost folosite exclusiv la scoaterea mașinilor împotmolite pe parcelele de teren.

Tabelul nr. 1

Producția de struguri și transportul ei la C.A.P. Panciu

Anul	Cantitatea de produse (tone)	Necesar de transportat (to/km)	To/km de efectuat în perioada optimă	Efectuat în toată perioada de recoltare cu mijloace de transport auto (to/km)	Cantitatea transportată auto (to)	Cantitatea transportată cu atelaje (to)	Nr. de Z.P.A. efectuate	Încărcarea unui Z.P.A. (to/Z.P.A.)
1965	7441	74 410	28 800	35 835	3584	3857	1912	2,0
1966	5113	51 130	28 800	22 116	2213	2900	2161	1,3

● Diversificarea mijloacelor de transport

Înlăturarea tuturor acestor neajunsuri se poate face **prin includerea în structura mijloacelor de transport a acelor mijloace care pot efectua transporturi în termenul util indiferent de starea terenului.** Considerăm că acest lucru s-ar putea realiza **prin achiziționarea de tractoare rutiere și remorci de mare tonaj** (RB 5). Temeinicia acestei afirmații este dată de următorul calcul. În anul 1966, cooperativa agricolă Panciu nu a putut transporta cu autocamioanele proprii cantitatea de 1500 tone de struguri, din care cauză a pierdut 3 300 000 de lei. Prin înlocuirea autocamioanelor cu tractoare, cooperativa agricolă ar avea siguranța efectuării a 81 200 to/km în cele 25 zile (termen optim de recoltare a strugurilor).

Menționăm faptul că investiția din partea cooperativei agricole în această direcție nu ar fi mai mare de 19% din pierderea înregistrată într-un singur an. Prin restructurarea bazei energetice în favoarea tractoarelor se eliberează un număr însemnat de atelaje, astfel încît lucrările de întreținere în vie nu s-ar mai întîrzia. Totodată s-ar economisi un număr însemnat de zile-muncă.

S. CERCELARU
secția economie agrară, I.C.C.A.

ing. M. MEREUȚĂ
Cooperativa agricolă de producție Panciu

PRIMATUL CONDIȚIILOR ECOLOGICE

PRIN FELUL produsului și volumul realizat la hectar sau pe animal produsele agricole reacționează diferit sub raportul influenței transporturilor. Astfel, sfecla de zahăr nu se poate extinde pe suprafețele situate la distanțe prea mari de calea ferată, deoarece volumul de transport de pe fiecare hectar este foarte mare. Din punctul de vedere al distanței la care se transportă producția marfă, cultura porumbului este mai pretențioasă decît creșterea și îngrășarea porcilor, iar aceasta din urmă mai pretențioasă decît creșterea oilor. În timp ce un hectar de porumb necesită transportarea a 3000—4000 kg boabe, iar un hectar de porumb transformat în carne de porc asigură 600—800 kg carne greutate vie, de pe un ha folosit pentru creșterea oilor se obțin produse în greutate de cel mult 150—200 kg.

Iată de ce la aprecierea amplasării culturilor sub aspectul apropierii de locurile de realizare și al volumului producției marfă, precum și al diverselor mijloace de transport folosite, este necesar să se țină seama de toate aceste deosebiri.

O dată cu dezvoltarea nivelului tehnic al transporturilor, se produc **schimbări esențiale în însăși concepția formării zonei preorășenești.** Dacă la un moment dat, transportul constituie un element limită în repartizarea produselor agricole perisabile și totodată precumpănitor față de toți ceilalți factori ai repartiției teritoriale a producției agricole, pe măsura modernizării mijloacelor de transport și a sistemului de căi de comunicație, acest factor pierde din importanța sa inițială.

Condițiile ecologice încep să se afirme ca hotărîtoare și pentru obținerea produselor perisabile, cu volum mare și ritmic de transport. În această privință, un exemplu grăitor ni-l dă organizarea sistemului de aprovizionare a marilor orașe ale lumii. Astăzi, producerea de legume și lapte pentru locuitorii orașului New York se realizează acolo unde sînt întrunite cele mai prielnice condiții economice și naturale; roșiile, de pildă, se produc în California la o distanță apreciabilă (cîteva mii de kilometri), unde găsesc condiții ecologice deosebit de prielnice și se coc cu cîteva săptămîni mai devreme decît în jurul orașului New York. Cheltuielile necesare pentru ambalaj și transport pe aceste distanțe, sînt recuperate de plusul de producție și veniturile obținute prin vînzarea de trufandale.

Zona de aprovizionare cu legume a orașului Paris este situată pe coasta Mediteranei, unde există condiții ecologice mai prielnice pentru cultura acestora, iar zona de aprovizionare cu lapte se extinde pe o rază de peste 500 km.

Odată cu dezvoltarea drumurilor asfaltate din jurul orașului București și înzestrarea unităților agricole cu autocamioane, zona de producție și aprovizionare a orașului București s-a mărit simțitor. Aceste condiții noi au ușurat mult transportul chiar de la distanțe mai mari ceea ce nu era posibil folosind căii și circulînd pe drumuri necorespunzătoare.

Privită sub acest aspect, problema transporturilor apare într-o lumină nouă. Zona de aprovizionare a orașelor se poate extinde foarte mult. Apariția autocamioanelor, a cisternelor frigorifice și a altor utilaje, precum și a șoselelor asfaltate a redus timpul de transport și a permis extinderea zonei de aprovizionare a centrelor aglomerate cu produse din acele locuri unde găsesc cele mai favorabile condiții ecologice.

● Zone agricole specializate în anumite produse

Problema nu se pune numai sub aspectul extinderii razei cercului ce reprezintă zona de aprovizionare a orașelor, ci și sub aspectul creării de zone agricole specializate, care să permită obținerea de produse perisabile cu o producție mare la hectar și cu un preț de cost scăzut, folosind în acest scop condițiile economice și naturale de care dispun diferite teritorii, indiferent de amplasarea lor față de centrele consumatoare. Crearea de bazine specializate în producerea de legume (diverse specii și soiuri), cartofi, lapte etc. și organizarea transporturilor acestora la timp și în bune condițiuni, prezintă o importanță deosebită în aprovizionarea rațională a populației.

Acest criteriu, limitativ pînă la un moment dat, care cerea — cel puțin teoretic — concentrarea producției de legume și lapte de vacă în imediata apropiere a centrelor consumatoare, își pierde din influență treptat, pe măsura dezvoltării rețelei de transport și în general a sistemului de valorificare a producției. Dacă pentru cooperativele agricole își mai păstrează o oarecare influență (în nici un caz restrictivă), pentru gospodăriile agricole de stat, problema transportului în aprovizionarea Capitalei trebuie pusă și studiată cu totul altfel.

Este necesar ca ea să fie privită nu numai sub prisma timpului de transport al produsului de la producător la consumator, ci și sub aspectul transportului furajelor, al forței de muncă etc. În acest mod, acțiunea limitativă a factorului transport poate exclude sau nu, influența pozitivă pe care o are zona ecologică favorabilă.

Pînă acum nu totdeauna s-a **corelat dezvoltarea sectorului de producție cu mijloacele moderne de transport.** Astfel, dezvoltarea legumiculturii în gospodăriile agricole de stat din imediata apropiere a orașului București a necesitat pe timpul unui an o cantitate de aproape 75.000 tone bălegar. Din această cantitate numai 21% s-a obținut din resurse proprii, cealaltă parte fiind adusă din alte gospodării din regiunea București și Bacău. Pentru acest transport suplimentar, s-au cheltuit 4653 mii lei ceea ce a făcut ca prețul unei tone de bălegar să crească de la 32 lei (cît s-a realizat din producție proprie), la 129 lei (din achiziție). În total s-a transportat din alte regiuni cantitatea de 58 039 tone bălegar pentru a apropia de Capitală transportul a 9788 tone de legume. În acest fel s-a transportat un volum de produse de peste 6 ori mai mare decît în cazul cînd legumele ar fi fost produse la locul de obținere a bălegarului.

Suma cheltuită cu transportul bălegarului ar fi asigurat construirea anuală a unei șosele cu o lungime de 10—15 km, ceea ce în 5—6 ani ar fi permis extinderea **cu 60—70 km a zonei**

de aprovizionare cu legume a Capitalei. La vitezele actuale de transport, această distanță nu mai reprezină o problemă pentru aprovizionarea ritmică a orașului.

Pe de altă parte, condițiile mai slabe din punct de vedere ecologic, au făcut ca producțiile obținute de gospodăriile de stat din trustul Capitalei să fie mai mici, iar produsele mai scumpe decît cele din alte trusturi mai depărtate. Astfel, față de producția de 24 777 kg roșii la ha la un preț de 1983 lei/tonă, cît au obținut unitățile din trustul Capitalei, gospodării agricole de stat din trustul București au realizat o producție medie de 26 431 kg roșii la ha cu un preț de cost de 1311 lei/tonă, iar cele din trustul Slobozia au obținut 30 900 kg roșii la ha cu 705 lei/tona.

Eliminarea acestei limitări, datorită mijloacelor și căilor de transport folosite, ridică pe o treaptă superioară **utilizarea rezervelor naturale de care dispun diferite teritorii,** care prin amenajarea de drumuri moderne pot să devină „aproape" de centrul de consum. De fapt, noțiunea de „aproape" sau „departe" este o noțiune de timp și nu de spațiu, în condițiile de astăzi cînd dispunem de mijloace rapide de locomoție.

Probleme asemănătoare se pun și în ceea ce privește creșterea vacilor de lapte în jurul orașelor mari. Datorită concentrării mari de animale, gospodăriile de stat din jurul orașului București sînt nevoite să transporte o mare cantitate de furaje concentrate și grosiere din alte unități, situate la distanțe mari. În anul 1965 s-au procurat din afara trustului 82,1% din consumul de porumb, 45,7% din cel de coceni și 30,4% din cel de paie.

Datorită transporturilor suplimentare necesitate de achiziționarea furajelor din altă parte, prețul de cost al acestora a fost mai mare decît al celor produse de către unități. De pildă, la porumbul boabe, față de 700 de lei tona (preț de cost), prețul de achiziție s-a realizat diferențiat pe gospodării — între 1150—1200 lei tona, ceea ce reprezintă 350—400 lei/tonă cheltuieli suplimentare de manipulare și transport. La cocenii de porumb, față de 40 lei tona, (preț de cost la gospodărie), prețul de achiziție s-a ridicat la 210 lei tona, transportul reprezentind 170 lei/tonă. La paie, față de 90 lei tona (preț cost) prețul de achiziție a atins suma de 190 lei/tonă, transportul reprezentind un plus de cheltuieli de 100 lei/tonă. În felul acesta, numai pentru aceste trei produse s-a cheltuit în plus suma de aproape 10 milioane lei.

În ultimul timp, în aprovizionarea marilor orașe, un rol din ce în ce mai mare îl au autovehiculele de mare capacitate. În multe cazuri ele se dovedesc mai avantajoase decît transportul cu trenul, deoarece se pot deplasa direct de la locul de producție la cel de desfacere a mărfurilor. În același timp și viteza lor de circulație este mai mare ca a trenurilor.

Extinderea zonei de aprovizionare a orașului cu produse perisabile și crearea de zone specializate în anumite produse, necesită desigur o **organizare superioară a transporturilor și a sistemului de valorificare, precum și investiții pentru amenajarea de drumuri, achiziționarea de autovehicule, construirea unor depozite de sortare și ambalare, mecanizarea încărcatului și descărcatului etc.**

Asupra timpului de transport exercită o mare influență nu numai felul mijloacelor de transport, ci și starea drumurilor, sistemul de ambalaj al produselor, precum și modul în care se realizează încărcarea și descărcarea lor. Cu cît sistemul de ambalaj este mai corespunzător și se face o încărcare operativă folosind mijloace mecanice, cu atît timpul necesar pentru transportul de la producător la consumator este mai redus, iar produsele nu-și pierd din calitate.

Problema transportului, a distanțelor, a ambalajelor precum și influența acestora în procesul repartiției teritoriale a producției, a fost puțin studiată și de multe ori analizată fără discernămîntul necesar. De aceea se impune readaptarea ei la nivelul noilor realizări din acest domeniu, în așa fel încît posibilitățile pe care le au noile mijloace de transport să fie folosite cît mai rațional în procesul de repartiție teritorială a producției agricole.

S. HARTIA
șeful secției economie agrară,
I.C.C.A.

OPTIMIZAREA VOLUMULUI CHELTUIELILOR

DEZVOLTAREA AGRICULTURII pe o cale intensivă reclamă, printre altele, sporirea mijloacelor de transport necesare producției. Un calcul estimativ arată că, avînd în vedere actuala tehnologie și producțiile medii realizate la culturile de cîmp, volumul de transporturi efectuate în medie la fiecare hectar de teren, variază între 15—35 tone.

Creșterea treptată a volumului mijloacelor de transport, îmbunătățirea acestora sub aspectul calității și al structurii, atestă importanța deosebită pe care o are folosirea lor cît mai intensă și mai uniformă de-a lungul anului. Acest lucru este cu atît mai important, cu cît la valoarea intrinsecă a acestor mijloace, se adaogă anual sume însemnate destinate asigurării funcționării lor. Astfel, în anul 1965, în cooperativele agricole au fost efectuate peste 50,6 milioane ZPA, cu un volum de cheltuieli de mijloace materiale și de muncă în valoare de aproape 1,4 miliarde lei. Aceste cheltuieli reprezintă contravaloarea a peste 1,2 milioane unități nutritive folosite pentru hrana animalelor de muncă — (17,4% din totalul unităților nutritive consumate de către toate animalele deținute de cooperativele agricole), precum și retribuția pentru cele circa 20 milioane zile muncă efectuate pentru întreținerea și folosirea animalelor de muncă (13,5% din totalul de zile-muncă folosite în ramura creșterii animalelor). În funcție de profilul fiecărei unități, factorii naturali sau economico-sociali, 72% pînă la 95% din totalul ZPA au fost efectuate pentru transporturi. Pe lîngă aceasta, importante cheltuieli de muncă vie și trecută sînt generate de activitatea autocamioanelor și a altor mijloace de transport de care dispun cooperativele agricole.

Procesul de intensificare a agriculturii, concentrarea și specializarea producției agricole, mărimea și forma teritoriului unității și amplasarea centrului gospodăresc, starea rețelei de căi de comunicație, mecanizarea proceselor de încărcare-descărcare etc. sînt factori care influențează mărimea cheltuielilor de transport, cît și structura și organizarea rațională a mijloacelor de transport.

Ponderea cheltuielilor de transport în totalul cheltuielilor directe depinde de o serie de factori naturali și economici care acționează în sensul măririi sau micșorării volumului și distanței medii de transport, al creșterii sau reducerii cheltuielilor de transport.

Un exemplu elocvent îl constituie datele tabelului nr 1, de unde rezultă că ponderea cheltuielilor de transport în totalul cheltuielilor directe este diferită atît de la o cooperativă la alta, cît și de la o cultură la alta.

Nivelul cheltuielilor este determinat în bună parte și de structura mijloacelor de transport. Astfel, din examinarea structurii actuale a mijloacelor de transport în patru cooperative agricole (2 cu profil viticol și 2 cu profil cerealier) rezultă că aceasta variază în funcție de condițiile concrete ale fiecărei unități (vezi tabelul nr. 2).

În cooperativele agricole există tendința creșterii numărului mijloacelor mecanizate de transport. În același timp, răspunzînd unor cerințe ale practicii agricole, este menținut un anumit număr de animale de muncă. Aceasta își are explicația în faptul că o serie de lucrări agricole și unele categorii de transporturi se execută mai economic cu ajutorul animalelor de muncă.

Din rezultatele cercetării privind influența factorilor naturali și economici asupra transporturilor, se desprinde necesitatea diversificării bazei energetice pentru transporturile din cooperativele agricole, incluzînd în această bază tractoarele cu remorci, autocamioanele și animalele de muncă.

T. CONDRATENCO
cercetător științific principal
secția economie agrară, I.C.C.A.

Tabel nr. 1

Ponderea cheltuielilor de transport în totalul cheltuielilor directe (anul 1965)

	Cultura			
	grîu		porumb	
	Ponderea cheltuielilor de transport în totalul cheltuielilor directe %	din care cheltuieli pe to/km %	Ponderea cheltuielilor de transport în totalul cheltuielilor directe %	din care cheltuieli pe to/km %
Cooperativa agricolă Călărași	7,44	3,82	7,60	1,99
„ „ Băilești	3,38	2,75	3,30	1,34
„ „ Comana	6,24	6,24	5,44	5,44
„ „ Căsei	7,17	1,19	3,61	0,18
„ „ Codlea	6,21	3,88	—	—
„ „ Panciu	10.48	6,42	15,89	11,42

Tabel nr. 2

Volumul și structura mijloacelor de transport în anul 1966

Indicatorul	U/M	Cooperativa agricolă de producție			
		Ceacu reg. București	Răcăciuni reg. Bacău	Izvorul Dulce reg. Ploiești	Panciu reg. Galați
Suprafața agricolă (folosință obștească)	ha	3718	2118	1893	2732
Suprafața arabilă	ha	3651	1730	1126	1156
Suprafața vii — total	ha	50	141	610	1179
Revin la 1000 ha agricole :					
— autocamioane	nr	1,9	0,9	2,1	4,4
— atelaje 2 cai	nr	26,8	15,0	22,2	22,7
— atelaje 2 boi	nr	1,6	4,2	26,4	2,9
— ponderea mijloacelor de transport în total mijl. fixe %	%	12,14	13,0	20,13	17,8

ELIMINAREA DISPERSĂRII TERENURILOR

ANALIZA PROIECTELOR de organizare intergospodărească întocmite la raioane, arată că prin comasarea terenurilor s-au redus mult distanțele și volumul transporturilor. Ca atare s-au micșorat simțitor cheltuielile de transport. Astfel, în raionul Luduș, prin lucrările de organizare a teritoriului, numărul mediu de parcele ale unei gospodării agricole a fost redus de la 17 la 2 realizîndu-se prin aceasta micșorarea distanțelor medii de transport. Drept urmare, la nivelul întregului raion s-au realizat economii la transporturi de peste 900 mii lei.

Prin comasarea parcelelor mici, răzlețe și îndepărtate unele de altele, s-a urmărit, în afară de apropierea acestora de centrul de producție, și crearea de parcele a căror suprafață de teren să corespundă cerințelor economice. În unitățile agricole de stat cu suprafețe comasate în parcele compacte, există posibilitatea concentrării producției pînă la nivelul optim. Se creează în acest fel premisele introducerii specializării, a folosirii unei tehnologii moderne și a unui sistem îmbunătățit de organizare a muncii.

Din unele cercetări privind efectul economic al concentrării producției în cadrul fostului trust Brăila, rezultă că odată cu concentrarea culturilor de cîmp, pe lîngă creșterea producției se constată o scădere a cheltuielilor medii la ha cu circa 17% (vezi tabelul 1). Această scădere obținută în principal ca rezultat al reducerii cheltuielilor de transport, are o importanță cu atît mai mare, cu cît ea se realizează în condițiile unei creșteri a producției medii la hectar, deci și a volumului de transport.

Influența pe care o are distanța mare a parcelelor față de centrul de producție, se poate constata și din rezultatele obținute la două unități agricole de stat din regiunea Ploiești : Cîlnău și Tîrgșor (graficul 1). Creșterea distanței medii de dispersare a terenurilor, în cadrul gospodăriei agricole de stat Tîrgșor, a avut o influență negativă atît asupra cheltuielilor de producție, care cresc cu circa 26%, cît și asupra prețului de cost, care crește cu circa 28%. Altele sînt însă rezultatele obținute de gospodăria agricolă de stat Cîlnău, unde terenul este mai comasat.

Este de subliniat faptul că în gospodăriile agricole cu o distanță de pînă la 10 km, transporturile ocupă pînă la 20—22% din totalul cheltuielilor suplimentare, în timp ce în gospodăriile cu o dispersare de peste 30 km ele ajung la 80—85% din totalul cheltuielilor suplimentare, adică de circa 4 ori mai mult.

Asupra volumului de transporturi influențează însă nu numai distanțele medii de transport, ci și numărul de parcele de la care și către care se efectuează transporturile. Existența unui număr mare de parcele, chiar apropiate de centrul gospodăresc, are drept consecință creșterea necesarului de transporturi. Astfel, în cazul unor unități agricole de stat (Mihai Viteazu, Cîmpia Turzii și Zalău) din regiunea Cluj, care au suprafețe oarecum egale (între 2300—2600 ha), pe lîngă distanța medie de transport, variază și numărul de parcele existente în fiecare unitate. Se constată o sporire substanțială atît a cheltuielilor de producție, cît și a cheltuielilor generale. În cazul măririi numărului de parcele de la 2 la 35, creșterea cheltuielilor de producție este de peste 50%, iar prețul de cost aproape că se dublează în comparație cu unitatea martor (vezi graficul 2).

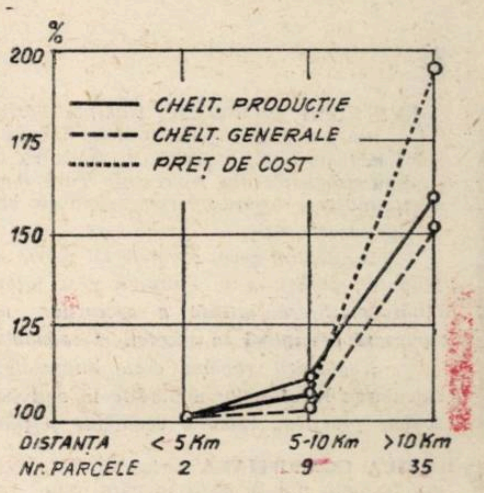

Grafic nr. 1

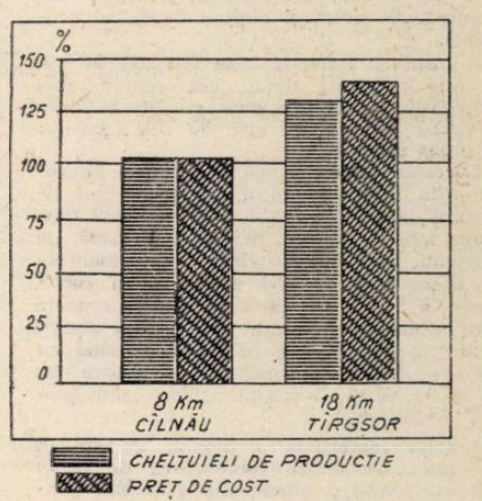

Grafic nr. 2

Cele citeva aspecte prezentate arată cît de important este ca la organizarea producției în cadrul unităților agricole de stat să se acorde atenția cuvenită lucrărilor de organizare a teritoriului. De aceea, **întocmirea proiectelor de organizare pe variante de producție prezintă o deosebită importanță.**

Influența factorului limitativ al distanței și al numărului de centre de producție se poate vedea foarte bine în cazul organizării producției din incinta Dunării (Borcea de Jos). Pe un teritoriu de circa 18 500 hectare, în cazul organizării pe variante de 1, 2, 3 sau 4 gospodării, se obțin următorii indicatori :

Tabelul 1*)

	V_1	V_2	V_3	V_4
Distanța medie pe incintă km	16,3	14,2	8,8	6,9
Total mii ore tractor transport la cultura porumbului	164	150	101	86
Total investiții mii lei	84 600	88 700	94 500	99 500
Total cheltuieli anuale de producție	10 400	10 800	10 250	10 350

* Gh. Timariu și colab. : „Sistematizarea și organizarea teritoriului". Edit. Agrosilvică, 1965.

Din tabel se constată că o dată cu micșorarea distanței de transport are loc și creșterea numărului de gospodării. Dar, concomitent crește proporțional și valoarea investițiilor. Avînd în vedere și transporturile ce se fac, cheltuielile anuale de producție sînt cele mai mici la varianta 3. Aceasta este mai avantajoasă decît varianta 4, deoarece implică și investiții mai mici. Comparată cu variantele 1 și 2, varianta 3 prezintă avantajul important că nu necesită un vîrf de muncă prea mare la transportul porumbului.

N. SÎRBU
cercetător științific principal,
secția economie agrară, I.C.C.A.

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ

130 de ani de la apariția lucrării

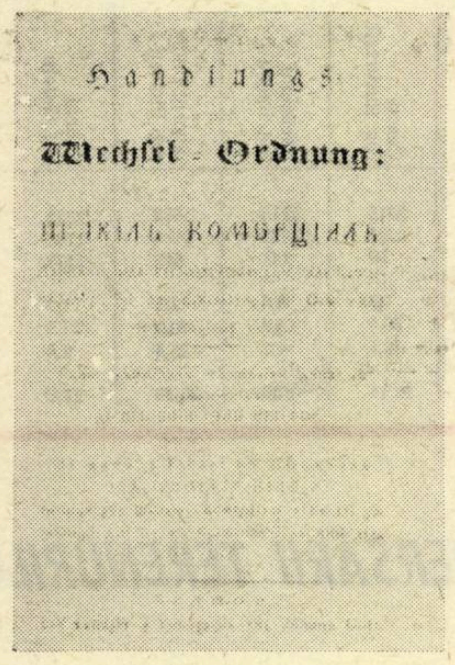
Handlungs
Wechsel - Ordnung:
ПРАВИЛА КОМЕРЦІАЛА

„PRAVILA COMERȚIALĂ" DE LA BRAȘOV

PE PLAN ECONOMIC, pămîntul țării noastre a format, din îndepărtate vremuri, un punct de legătură între Europa și Orient. De multe veacuri este cunoscut rolul negustorilor brașoveni în mișcarea comercială de tranzit. Prin Sibiu și Brașov treceau produsele din Apus spre Țara Românească luînd drumul Brăilei sau Galaților. Sînt cunoscute legăturile comerciale ale orașului Sibiu cu Boemia, Zara și Viena încă din secolul XIV.

De demult încă, căruțele cu marfă ale brașovenilor treceau pe la vama Cimpulungului, pentru a se îndrepta spre interiorul țării sau spre Brăila și alte porturi dunărene. Sfera întinsă a afacerilor negustorești, comerțul cu bani au impus o riguroasă disciplină în socoteli și calcule ample, de sinteză.

Negustorii români erau interesați să cunoască regulile călăuzitoare pentru calcularea rezultatelor dobîndite în activitatea desfășurată. Multe case de comerț brașovene practicau calculul economic și țineau contabilitate dublă după uzul venețian.

PRAVILA COMERȚIALĂ scrisă la 1837, era formată din 10 părți în care erau înmănuncheate norme în legătură cu aplicarea contabilității duble, măsuri de organizare comercială, principii de etică, multe elemente de drept și noțiuni de calcul economic.

Autorul ei, Emanoil Ioan Nichifor afirma că este tălmăcită după „cea germăniceasca". Titlul cărții era scris cu litere latine în limba germană și apoi cu litere cirilice în limba română.

Lucrarea a fost scrisă în Cetatea Brașovului în anul 1836 și a primit botezul tiparului un an mai tîrziu. După obiceiul timpului, avea o prefață, în limba germană, de 2 pagini, apoi o Precuvîntare în românește cu litere cirilice, XXI pagini și în continuare, 5 pagini numerotate cu cifre romane care arătau „conținutul cărții acesteia". Textul a fost tipărit în limba română cu litere cirilice pe 147 pagini, cu 3 anexe, iar la finele cărții, 3 pagini arătau „îndreptarea greșelilor".

Pravila comerțială a umplut un gol în literatura economică românească de acum 130 ani, avînd o importanță deosebită pentru viața economică, pentru dezvoltarea învățămîntului de specialitate.

Scopul tipăririi ei în românește îl mărturisea însuși autorul în „Precuvîntare": „Vroiesc ca și românii noștri să nu rămîie mai jos decît celelalte nații; pentru aceea m-am sîrguit și mă sîrguiesc a traduce vro cîteva cărți folositoare tinerimii, care pînă acum în limba națională nu le-am avut și a le da cît de curînd și a tipări: spre a fi tuturor care le vor îmbrățoșa spre o mică învățătură...".

Pravila lui Nichifor atestă existența unei școli de cultură economică românească la Brașov încă la începutul secolului al XIX-lea. Mențiunea din titlul **Pravilei** este grăitoare în acest sens: „Și dată în tipari cu cheltuiala d. Georgie Nica inspectorul Școalei comerțiale a Capelei Românești din cetatea Brașovului". Într-adevăr, în acest centru românesc s-a format și dezvoltat o negustorime românească care își întocmea registrele și calculațiile în limba română.

Emanoil Ioan Nichifor s-a străduit să fundamenteze o terminologie în limba română care să corespundă cerințelor sporite ale unei vieți comerciale intense. Pravila lui Nichifor era destinată consolidării eticei negustorești; paragrafele ei erau pline de învățături pentru formarea aptitudinilor și conștiinței negustorului.

„Cetește dar!... Această Pravilă Comerțială (care mică la vedere este dar însă cu învățături prea mult folositoare moralului se arată)".

Partea intîi este destinată cunoștințelor, despre **scrittúra doppia.** Stăruind pentru crearea unei terminologii române, Emanoil Ioan Nichifor, folosește pentru **scrittúra doppia,** termenul **scrisoare** (scriptură) **îndoită,** ceea ce mai tîrziu capătă înțelesul de știința conturilor sau **contabilitatea dublă.**

Pentru clarificarea noțiunilor teoretice din partea I, autorul a ales ca formă de expunere „dialogul", pe care îl folosește cu multă îndeminare.

Profesorul și elevul în dialog (dascălul și ucenicul) explorează astfel conținutul de idei al unei discipline care se bucura de prestigiu, căpătînd tot mai mult o întinsă utilitate social-economică. Întrebările și răspunsurile din dialog sînt concepute într-un spirit didactic-științific și conduc la formulări teoretice însoțite de aplicații demonstrative foarte interesante.

Prima întrebare, de pildă, adresată de **ucenic, dascălului,** este formulată astfel: „Spune-mi, mă rog, ce este acel cuvînt scriptura dopia și ce însemnează?"

„Scrittúra doppia", apăruse la Veneția în 1494 ca o secțiune distinctă în compendiumul savantului matematician Luca Paciolo: **Summa de Aritmetica, Geometria Proporzioni et Proporzionalità.** Din Italia, ea se răspîndise în Europa Centrală, apoi în Franța, în Anglia și ceva mai tîrziu în răsăritul Europei. Observăm că Emanoil Ioan Nichifor cunoaște bine aspectul formal al metodei venețiene și s-a oprit, în răspunsul „dascălului", la următoarea definiție:

„**Scrittura doppia** (sau scriere dublă) s-au obicinuit a se chema **după limba italienească:** ținerea catastifelor regulate și nu are altă înțelegere decît numai că o poziție de două ori se scrie în Katastif: mai întîi adecă în Manual (Giurnal) și de acolo se trece în Maestru (pag. 1)".

Erau amintite și alte registre cunoscute în literatura de specialitate din acea vreme dintre care menționăm: **prima notă** sau **strață, catastifu casii, factura mărfurilor, inventarium** etc.

E. I. Nichifor împarte **scrittúra doppia** în trei partide principale: **a capitalului, a cîștigurilor și a pagubei** și **cea a casii.**

Care erau oare sursele informative de care dispunea E. I. Nichifor pentru a dezvolta teorii, în dialog, asupra dopicei? El era stăpîn pe cunoștințele economice din vremea sa. Netăgăduit, partea întîia din **Pravila comerțială** referitoare la **scrittúra doppia** este fundamentată pe înțelegerea deplină a metodei italiene.

În cea de-a **doua parte, Pravila comerțială** indica sfaturi morale pentru negutători „fiindcă pacea societății orășenești prin dreptate și dragoste se statornicește; iar fericirea fiteșcăruia, de la bună chiverniseală și întrebuințarea averilor sale vine".

Cu privire la folosirea timpului găsim îndrumare în paragraful 5, „...ce poți face astăzi nu lăsa pe mîine, că vremea este scurtă și trece fără a o pricepe".

Partea a treia, stabilește „cum se cade a fi negustoriul cu mușteriii săi și cum să ție mărfurile. Că cel mai greu la vorbă izgonește pre mușteriu din prăvălie".

Pravila cuprindea în 57 paragrafe reguli de conduită economică. E. I. Nichifor a pătruns problemele politicii comerciale și ceea ce reține atenția este faptul că își întemeia multe precepte pe factori psihologici. „Nu te face lesne chezaș pentru cineva"; „Ia seama bine pe cine creditălurești cu marfă sau bani și te socotește că multă împrumutare de multe ori aduce supărare"; „Mai cuviincios lucru faci a te uita și a privi la bani sau marfă decît la partidele Maestrului cele deschise".

În partea a patra, lucrarea lui E. I. Nichifor cuprinde din pildele lui Sirah, iar **în partea a cincea** sînt expuse elemente de drept comercial cu privire la puterea probatorie a registrelor legale în fața justiției. În paragraful 92 se arată că „Protocoalele (Katastifele) cu file tăiate și liniate, sau cu conturi (partide) șterse și rase și prefăcute la nici o judecată nu vor avea crezămînt".

Întreaga **parte a șasea** din **Pravila comerțială** se referă la **regulile vecselilor** (cambiilor).

Urmează apoi „Alte sfaturi către toți de obște din pildele cele filosoficești".

Aceste „sfătuiri" sînt de fapt reguli de conduită morală selecționate de autor într-un număr de 37 paragrafe în **partea a VII-a.** De asemenea, găsim în **partea a VIII-a** condiții „Pentru bancruți (Mufluzi) după legile cele de obște".

În **partea a IX-a** sînt prezentate **calcule economice** despre socotirea cametelor, năiemurilor (arenzilor), chiriilor și altor lucruri de folos prin **Regula Detri,** și în ultima parte, **a X-a,** Emanoil Ioan Nichifor se ocupă de un calcul economic specific asociațiilor (a societății, a tovărășiei).

Folosirea instrumentului matematic este reușită și multe probleme cu caracter economic au fost rezolvate judicios.

Calculul dobînzii, socotirea comisionului, problemele schimbului monetar, participațiilor etc., formează cuprinsul ultimelor două părți.

Trebuie să remarcăm că E. I. Nichifor stabilește unele calcule în **lei** și folosește și noțiunea de „bani".

★

Emanoil Ioan Nichifor este cel dintîi autor preocupat, la începutul secolului al XIX-lea, de răspîndirea cunoștințelor despre **scrittura doppia.**

Cunoștințele sale despre **scrittúra doppia,** cele de drept și filozofie ca și cele de matematică comercială îl arată ca fiind un cărturar cu multe cunoștințe economice.

Precizările în legătură cu terminologia economică și înseși noțiunile **prima notă, giurnal, maestru, inventarium, avere, capital, bilanț, cont. debit, credit,** expresii specifice sistemului de calcul contabil digrafic venețian și folosirea justă a altor noțiuni: **trate, marfă, acceptant, poliță, cambie, comision, remitent, diorie** (termen) **casa** (bani gata) sînt inspirate din literatura italiană.

Dascălul brașovean a sesizat importanța **scrittúrei doppia** și rostul calculului economic pentru dezvoltarea activității caselor de comerț românești și a explicat, în limba națională, fundamentele contabilității italiene despre care Goethe spunea că este „una din cele mai frumoase creațiuni ale sufletului omenesc, pe care ar trebui să o introducă în gospodăria sa fiecare cap de familie".

Iată de ce prețuim opera scrisă la Brașov în 1837, nu pur și simplu ca o traducere, ci ca un manual care a adus împliniri în cultura noastră economică.

prof. doctor docent D. RUSU
Iași

PRIMELE CONCURSURI AGRICOLE ÎN ROMÂNIA

ÎN LUNA IULIE 1867 Ministerul Agriculturii publica regulamentul primelor concursuri de pluguri și produse agricole din țara noastră. Trei luni mai tîrziu, aceste concursuri se desfășurau în toate județele, cu participarea cîtorva mii de săteni antrenați cu entuziasm în competiția pentru obținerea titlului de cultivator fruntaș. La 1 octombrie 1867 s-au prezentat la „start" concurenții din județul Ilfov. Erau 84 de plugari care și-au arătat priceperea la arat, trăgînd brazde adînci și regulate pe cîmpul moșiei de la Pantelimon a Școalei de agricultură. La prezentarea bucatelor, țăranii din Radovanu au cîștigat întrecerea la grîu, iar cei din Domnești pe cea a porumbului. La prezentarea vitelor au cîștigat întrecerea țăranii din Copăceni. În cursul lunii octombrie au continuat concursurile și în celelalte județe. Concursurile s-au desfășurat în 31 de județe, pentru pluguri, în 22 de județe, pentru vite și în 32 de județe, pentru produse. Cu acest prilej, s-au acordat 85 de medalii de argint (premiul I), 166 de medalii de bronz (premiul II) și 251 de diplome.

Concursurile au continuat de-a lungul deceniilor secolului trecut, în afară de pluguri intrînd în competiții și secerătorile mecanice. Primul concurs al tractoarelor cu pluguri s-a ținut în anul 1913, sub auspiciile sindicatului agricol Ialomița, pe moșia de la Ciulnița.

Ion MUNTEANU

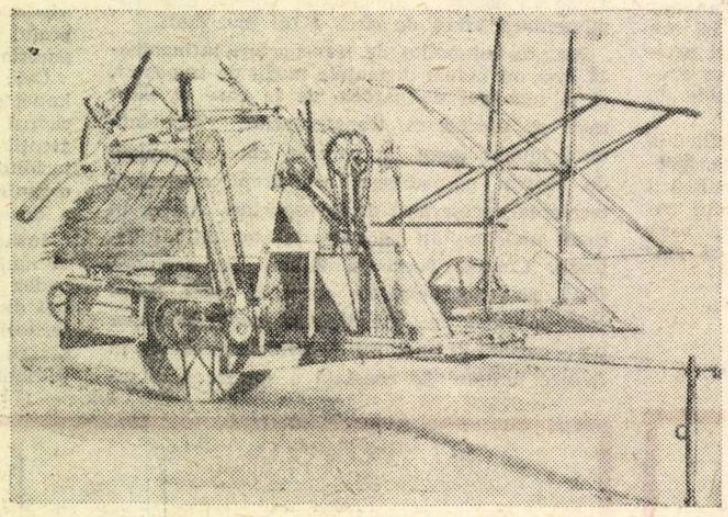
Mașină de secerat, la concursul de la Herăstrău, în 1897

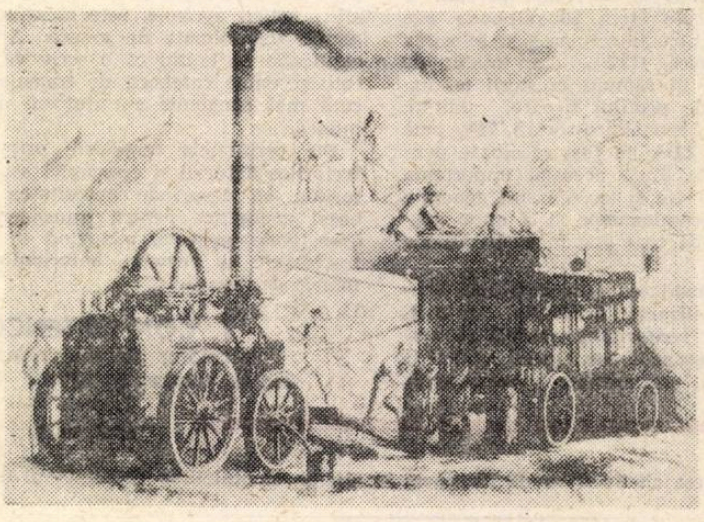
Mașină de treierat, cu locomobilă, acum 90 de ani

Plug cu tractor, la concursul din 1913

CURIER

■ În studiul **Probleme teoretice ale determinării cantității de numerar în economie** apărut în revista FINANȚE ȘI CREDIT nr. 8/1967, dr. M. Năstase consideră discutabilă teza aplicării în mod direct a cerințelor legii circulației banilor de metal la circulația banilor în socialism, care sînt – spune el – în principal **bani de credit.** Autorul se referă la teza lui Marx că banii de credit țin de o sferă superioară a procesului social și sînt guvernați de cu totul alte legi. Pornind de la această teză, dr. M. Năstase sprijină punctul de vedere că la numărătorul formulei masei de bani necesară circulației trebuie luate în vedere nu numai volumul și structura circulației mărfurilor (suma prețurilor mărfurilor), ci și **veniturile bănești ale populației.** Principala cale de intrare a banilor numerar în circulație are loc – spune el – în funcția lor de mijloc de plată, și nu de circulație, prin intermediul plății salariilor și prin plata pentru zile-muncă a membrilor c.a.p. Circuitul banilor ar avea ca punct de plecare, în principal, formarea veniturilor populației și nu circulația mărfurilor.

■ Care trebuie să fie profilul pregătirii unui economist cibernetician ? Iată o preocupare importantă a institutelor de cercetări și de învățămînt superior. Pe această temă profesorul dr. Karl Steinbuch de la Politehnica din Karlsruhe într-un articol publicat în revista IBM NACHRICHTEN (nr. 182/1967) exprimă opinia că, dat fiind că sfera cunoștințelor necesare unui economist cibernetician este foarte cuprinzătoare, acesta ar putea fi considerat drept un **„specialist al nespecializării".** Totuși cîteva discipline trebuie să formeze baza pregătirii unui economist cibernetician și anume : teoria informațiilor, inclusiv teoria codurilor, logica simbolică și teoria automatelor, teoria jocurilor și a firelor de așteptare, topologia și, în special, aplicațiile tehnico-economice ale teoriei grafelor. Dr. Steinbuch consideră oportună începerea pregătirii în institute a cadrelor de economiști cibernetic ieni, propunînd instituirea unor teste pentru verificarea capacității candidaților în gîndirea logică, în selecția surselor de documentare adecvate și, în special, în posibilitatea de a relua anumite lucrări temporar compromise.

În încheiere, el schițează următorul proiect de programă analitică :

– În primele două-trei semestre să se predea matematici generale, topologie, teoria probabilităților, matematici aplicate și noțiuni de programare. În aceste semestre se recomandă să se aplice printre altele și metode de studiu programat

– Începînd cu semestrul IV, prin lucrări cu caracter practic, studenții să fie obișnuiți să-și construiască singuri sisteme de culegere a informațiilor necesare realizării unei anumite lucrări.

– În semestrele V, VI, VII și VIII să se treacă la studiul programării calculatoarelor electronice pentru rezolvarea practică a problemelor de construire a unor sisteme informaționale complexe (inclusiv echipamentele terminale) și de analiză a eficientei economice privind investițiile în calculatoarele electronice de diferite tipuri și capacități.

■ Lichidarea contradicției dintre munca fizică și cea intelectuală – spune S. Heinman în **Naucino-tehniceskaia revoliutiia i stroitelstvo materialno-tehniceskoi bazî kommunizma v SSSR** (Revolutia tehnico-științifică și construirea bazei tehnico-materiale a comunismului în URSS), nr. 5/1967 – nu se reduce numai la ridicarea nivelului tehnico-cultural al lucrătorilor, așa cum observă unii economiști și filozofi, ci necesită schimbări radicale în caracterul producției, în forțele de producție și, în mod corespunzător, în funcțiile oamenilor. În formularea sa cu privire la saltul din lumea necesității în lumea libertății, Engels se referea – spune autorul – nu numai la cunoașterea și folosirea legilor în conducerea societății, ci și la emanciparea omenirii de **condițiile materiale** de existență. În momentul de față, însă, – afirmă Heinman – omenirea este îngrădită de cel puțin 3 elemente : energie, materiale necesare producției, posibilitățile fizice și psihice ale omului. În direcția înlăturării acestor bariere se îndreaptă revoluția tehnico-științifică actuală.

■ Sub titlul **Economie și tehnică,** revista INFORMATIONS ET DOCUMENTS a publicat recent un articol axat pe următoarea problemă : în final, progresul tehnic nu este oare incompatibil cu utilizarea completă a efectivului forței de muncă disponibile ? Evoluția utilizării forței de muncă, se spune în articol, este guvernată de trei forțe principale : efectivul forței de muncă disponibile, randamentul personalului și cererea de bunuri și servicii. Se observă imediat că transformările tehnice, care nu sînt decît unul din elementele de care depinde randamentul, nu pot fi considerate ca răspunzătoare de nivelul șomajului. E posibil să nu fie nici un fel de progres și totuși să existe un șomaj întins dacă, de exemplu, populația crește prea repede, iar cererea rămîne insuficientă. Progresul tehnic suprimă posturi, dar nu suprimă și munca. Dacă cei trei factori enumerați mai sus ar crește armonios, nivelul utilizării forței de muncă nu ar scădea. Autorul articolului degajă următoarea concluzie : guvernul care vrea să mențină utilizarea completă a forței de muncă trebuie să acționeze simultan asupra tuturor factorilor și să nu stăruiască în obsesia „somajului tehnologic". Ceea ce nu înseamnă că prin aceasta utilizarea completă a forței de muncă în țările capitaliste s-ar și putea realiza.

■ Sub egida Asociației Economice Americane și a Societății Economice Regale (Anglia) a apărut lucrarea **Surveys of Economic Theory** (Privire generală asupra teoriei economice, Mac Millan, Londra, 1967, 800 pag.), cuprinzînd în cadrul celor 3 volume o serie de 13 studii, menite să prezinte o sinteză a evoluției și a stadiului actual în diversele domenii ale științei economice. Cele patru studii ale primului volum, semnate de G. Johnson, M. Bronfenbrenner și F. D. Holzman, G. L. S. Schackle și E. J. Mishan, cercetează : a) teoria și politica monetară ; b) teoria inflației ; c) teoriile privitoare la natura și rolul dobînzii și d) economia bunei stări.

În cadrul altor patru studii ale volumului II se abordează : problema creșterii economice (F. H. Hahn și R. C. O. Matthews) ; avantajul comparativ și politica de dezvoltare (H. B. Chenery) ; teoria pură a comerțului international (J. Bhagwat) și economia regională (J. R. Mayer).

Ultimul volum, consacrat problemei alocării resurselor, prezintă sintetic : teoriile privitoare la elaborarea deciziilor (H. A. Simon) ; cercetarea operațională și rolul ei în întreprinderi și economie (R. Dorfman) ; cercetarea comportării gospodăriilor în materie de consum (R. Ferber) și rolul, principiile și aplicațiile analizei „cost-beneficii", în aprecierea avantajelor comparative ale investițiilor.

■ În articolul **Prețul și cheltuielile socialmente necesare în socialism,** publicat în revista KÖZGAZDASÁGI SZEMLE nr. 2/1967, T. Nagy consideră că în socialism, ca și în capitalism, nivelul prețurilor nu ar fi determinat în mod nemijlocit de voloare, ci de forma ei modificată de influența ratei medii a profitului, prețul de producție și renta pămîntului. Acest nivel al prețurilor ar fi deci influentat de faptul că o parte a plusprodusului se realizează proportional cu cheltuielile de producție, o altă parte proportional cu mijloacele angajate, iar o a treia cu pămîntul folosit, ceea ce ar fi confirmat de tendința mișcării pe termen lung a prețurilor de pe piață.

■ În studiul **Techniques modernes de calcul économique, choix de programmes et projets d'investissements publics** (Analyse et Prévision, iulie–august, 1967) Guy Terny, după ce relevă rolul economic crescînd al statului în țările occidentale și analizează funcțiunile economice și cauzele intervenției statului în domeniul alocării resurselor, se ocupă de caracteristicile specifice serviciilor cu caracter colectiv pe care statul este chemat să le asigure și expune metodele de apreciere a eficienței programelor publice de investiții. Deși subliniază importanta analizei zise „avantaje-cost" în aprecierea avantajelor comparative ale variantelor posibile de investiții, el relevă dificultățile ce se ivesc în luarea în considerare a unor avantaje de ordin social ce apar pe termen mai lung, precum și în cuantificarea unora din aceste avantaje, cît și dificultățile ce se manifestă cînd investițiile între care trebuie efectuată alegerea sînt interdependente. Ca atare, el consideră indispensabilă utilizarea concomitentă și a modelelor de optimizare (partială și, dacă e posibil, globală) în vederea îmbunătățirii modalităților de alegere rațională a cheltuielilor publice pentru investiții.

Sesiune de comunicări științifice

ASTĂZI, 22 septembrie 1967 orele 8, se deschide în aula Universității București, Sesiunea de comunicări științifice a cadrelor didactice de la catedrele de filozofie, sociologie și socialism științific din învățămîntul superior, organizată de Ministerul Învățămîntului, Direcția predării științelor sociale. Lucrările sesiunii vor continua în zilele de 23 și 24 a.c. Se vor prezenta peste 100 comunicări științifice. Un număr important din comunicările de sociologie se referă la rezultatele cercetărilor întreprinse în zona Slatina. Din programul comunicărilor mai spicuim : Determinarea valorii cercetării științifice ; Contribuția P.C.R. la dezvoltarea teoriei marxist-leniniste privind raportul dintre stat și națiune ; Problematica revoluției socialiste în lucrările lui Dobrogeanu Gherea ; Semnificația filozofică a categoriei de structură ; Ideea „Cutiei negre" și nuantarea unor soluții ale gnoseologiei materialist-dialectice ; Inițiativa istorică în dezvoltarea societății socialiste ; Revoluția științifică tehnică contemporană și însemnătatea ei istorică.

MERCUR PRINTRE MUZE

SCHIMBĂRI ÎN TELEVIZIUNEA AMERICANĂ

ÎN MOMENTUL în care televiziunea americană — cea mai importantă din lumea capitalistă — se apropie de ceea ce experții numesc „pragul de saturare a pieței" (actualmente revine un televizor la fiecare trei locuitori) și se pregătește să înfrunte două cotituri esențiale : trecerea masivă la emisiuni în culori și răspîndirea în proporții tot mai mari a televizoarelor portative (cu tranzistori), au inceput să circule mereu mai insistent știri cu privire la unele probabile schimbări structurale în însăși modul de organizare a sistemului de televiziune.

Televiziunea americană — ca și radiodifuziunea — a fost și este în întregime în mîna unor societăți particulare interesate în realizarea de profituri cît mai mari prin vînzarea în scopuri publicitare a emisiunilor lor. Subordonarea întregii activități televizionistice obiectivelor comerciale a avut drept efect crearea unui anume stil de prezentare în care criteriile cultural-artistice pot fi — și de foarte multe ori sînt — sacrificate ; sistemul întreruperii oricărei emisiuni — fie ea de informații, de teatru, de muzică sau de film — pentru transmiterea de anunțuri și sloganuri publicitare este prea bine cunoscut pentru a mai insista asupra lui. Predominanța considerentelor comerciale explică într-o mare măsură — după părerea multor analiști — și slabul nivel educativ al programelor, cultivarea ostentativă a violenței care îngrijorează serios cercuri largi ale opiniei publice americane. Înaltul nivel de concentrare al activității din domeniul televiziunii — practic, întreaga piață este dominată de trei mari companii : National Broadcasting Company (N.B.C.), Columbia Broadcasting System (C.B.S.), American Broadcasting Company (A.B.C). — contribuie, desigur, la accentuarea acestor tendințe.

În marginea acestui sistem de televiziune comercială funcționează și un număr restrins de stații aparținînd unor universități sau unor organizații culturale sau religioase și care transmit programe cu un caracter mai mult sau mai puțin educativ și instructiv ; o parte din aceste stații sînt grupate în rețele de dimensiuni de altfel modeste. Cel mai important organism de acest tip este așa-numitul E.T.V. (Education Television) înființat în 1952 de către Fundația Ford. Beneficiind de o subvenție anuală de șase milioane dolari din partea acestei fundații (ea însăși o emanație a cunoscutei companii din industria de automobile) și de o primire favorabilă din partea publicului sătul de emisiunile de reclame oferite de celelalte societăți, E.T.V. s-a dezvoltat ajungînd astăzi să grupeze mai mult de o sută de stații de emisie. E.T.V. și-a primit oarecum consacrarea internațională la 25 iunie anul acesta cînd, cu prilejul primei emisiuni de „Mondoviziune" prin intermediul sateliților a fost desemnată să reprezinte televiziunea din Statele Unite.

Cu toate aceste succese E.T.V. n-a putut niciodată să se compare cu rivalele ei din sistemul televiziunii comerciale : influența sa a rămas restrînsă, nivelul tehnic și artistic modest, căci forțele cele mai calificate au continuat să lucreze pentru marile companii unde sînt mult mai bine plătite. În aceste condiții E.T.V. a fost nu numai tolerată, ci și sprijinită de societățile comerciale, bucuroase că altcineva își lua sarcina de a organiza programe culturale mai pretențioase.

Se pare însă că acum situația tinde să se modifice. La începutul verii, Senatul american a aprobat un proiect de lege pentru înființarea unei televiziuni „publice" sau „instructive" care ar urma să se distanteze de stațiunile comerciale și să absoarbă, eventual, actualele rețele de televiziune „educativă", inclusiv E.T.V. Monopoiul tradițional al companiilor particulare ar fi astfel, pentru prima dată în istoria Statelor Unite, dacă nu zdruncinat, cel puțin știrbit. Desigur, nu trebuie să dăm termenilor de „public", „instructiv" și „educativ" înțelesuri pe care nu le au și nu le pot avea în condițiile societății americane ; dependența față de marile trusturi capitaliste nu este cu nimic mai redusă decît în cazul televiziunii comerciale (de altfel, Senatul a aprobat doar o subvenție anuală de 9 milioane dolari, sumă absolut insuficientă și care va fi completată cu fondurile puse la dispoziție de Fundațiile Ford și Carnegie și, probabil Rockefeller) iar „educația" se va orienta, bineînțeles, foarte strict după interesele finanțatorilor (numele citate mai sus nu mai au nevoie de recomandare).

În orice caz, înființarea noului sistem de televiziune, limitarea (chiar modestă) a atotputerniciei televiziunii publicitare corespunde unei duble necesități : pe de o parte, marele public se arată tot mai interesat de programe culturale și științifice de calitate, prezentate în condiții cel puțin decente, pe de altă parte, păturile conducătoare din Statele Unite nu mai vor să lase condiționarea ideologica și politică a opiniei publice la discreția exclusivă a inițiativelor private ci vor să completeze aceste inițiative printr-un sistem mai organizat în care să fie folosite și fondurile și autoritatea statului.

Deocamdată, televiziunea „publică" se află doar în stadiul pregătirilor ; companiile comerciale ridică tot felul de obiecții, aglomerează obstacolele în speranța — perfect plauzibilă — că vor obține cel puțin o anume posibilitate de control asupra viitoarei lor concurențe.

H. DONA

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

— În ultima perioadă noi contracte de export au fost perfectate de întreprinderile de comerț exterior :

● „Românoexport" cu firma „Condax" din Anglia pentru exportul de produse tricotate, în valoare de 210 000 lei valută ; cu firma „Hefa" din Danemarca pentru exportul de încălțăminte, în valoare de 360 000 lei valută.

● „Cartimex" pentru exportul de covoare, în valoare de 49 000 dolari, în Austria, Belgia, R.F.G., Norvegia ; articole de marochinărie, în valoare de 22 000 dolari, în R.F.G., Elveția, Suedia ; instrumente muzicale în Grecia, Canada, S.U.A.

● „Agroexport" pentru exportul a 182 tone plante medicinale în Anglia, Austria, Belgia, Elveția, S.U.A., Italia, R.F.G. ; 948 tone coreandru în Anglia, Belgia, Ceylon, S.U.A., Franța, Japonia, Insulele Mauritius, R.F.G. ; 357 tone mac în Austria, S.U.A., R.F.G. ; 290 tone semințe forestiere în Danemarca ; 29 000 maldări de stuf în Elveția și Olanda.

● „Exportlemn" pentru exportul a 11 400 mc cherestea de fag în Italia, Franța, Malta, Spania, Grecia, Cipru ; 2 700 mc cherestea de stejar în U.R.S.S., Olanda, Spania, Grecia ; 500 mc cherestea de rezonanță în R.D.G. ; 500 mp parchete în Cipru ; 10 000 mp parchete lamelare în Italia ; 13 250 tone lemn construcție rurală în R.D.G. și Italia ; 1 000 tone mangal de bocșă în R.D.G. ; 168 200 mc PAL în Suedia și Algeria ; 1 848 mc placaj de fag în Cipru, Malta, Sudan, Anglia, Grecia, U.R.S.S. ; 14 500 mp panel în Anglia.

— Dintre contractele de import încheiate, menționăm :

● „Metalimport" pentru importul din Italia a 36 tone sîrmă nobinaj de la firma „Cablexport", 353 tone oțel aliat tras de la firmele „Acciaierie di Bolzano" și „Siderexport", 100 tone oțel cornier de la firma „Siderexport", 345 tone sîrmă oțel arc de la firma „Lomb. de Falck", 23 km cablu de forță de la firma „Fulgor Export".

● „Mineralimportexport" pentru importul a 50 000 tone minereu de fier din R.S.F. Iugoslavia ; 10 000 tone minereu de mangan din U.R.S.S. ; 1 000 tone sulf bulgări din Italia ; 750 tone barită măcinată din Australia ; 700 tone caolină din Spania ; abrazive în valoare de 380 000 lei valută din R.D.G., R.P. Polonă, R.F.G.

— Prin portul Constanța traficul maritim a înregistrat o intensă activitate :

● La export : 1 212 tone zahăr cu destinația Somalia ; 19 230 tone fontă cu destinația Japonia, pe vasul românesc „Lupeni" ; 5 250 tone porumb cu destinația R.F.G. ; 6 530 tone grîu cu destinația R.A.U. ; 10 200 tone ciment cu destinația Tunisia ; 2 000 tone utilaje pentru o fabrică de sodă, cu destinația R.A.U. ; 1 000 tone geamuri cu destinația S.U.A.

La import : 1 200 tone celuloză din Suedia ; 1 200 tone laminate din Franța ; 8 000 tone fosfați din Tunisia ; 2 300 tone piei din Argentina ; 10 000 tone minereu de fier din India ; 1 300 tone saci de iută din Pakistan.

I.C.I.L. DOBROGEA – AUTOBAZA TRANSPORTURI

str. Cerealelor, 43 – Constanța

caută prin transfer, în orice stare :

- strunguri paralele;
- mașini de găurit de banc și în coloană ;
- mașini de alezat, rectificat, honuit;
- alte utilaje pentru atelier de reparații auto.

UZINELE CHIMICE TURDA

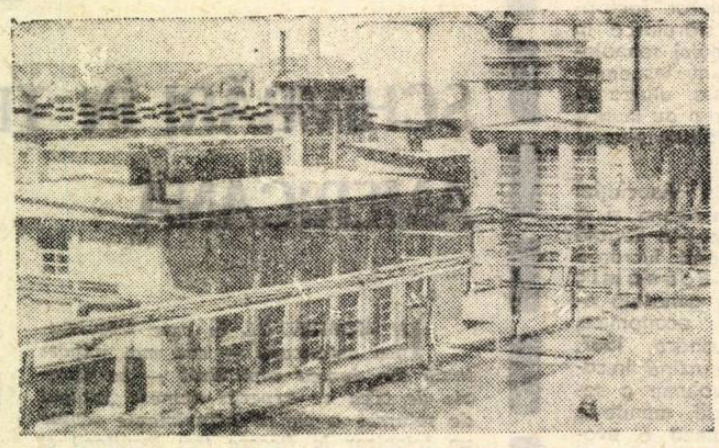

● PRODUSE CLORO-SODICE :

- hidroxid de sodiu leșie
- acid clorhidric soluție 32%
- acid clorhidric pro analisi
- clorură de var
- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- sodă caustică tehnică 98–99%

● INSECTICIDE CLORURATE :

- detexan
- hexaclorciclohexan

● PRODUSE CLORURATE :

- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- clorură ferică

● MASE PLASTICE :

- policlorură de vinil suspensie și emulsie

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție :

- hidroxid de calciu (șlam)

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910–1911–1912, interior 157.

Noi forme de asigurări de persoane

● PENTRU DIFERITE OCAZII ȘI NECESITĂȚI.

● DESPĂGUBIRI AVANTAJOASE

● PRIME CONVENABILE.

Asigurările de persoane, ca de fapt toate celelalte forme de asigurări, se bucură de apreciere din partea cetățenilor. Aceasta se datorește preocupării permanente manifestată de Administrația Asigurărilor de Stat de a oferi noi posibilități de asigurare tot mai avantajoase, care să răspundă diferitelor necesități, împrejurări, vîrste etc. Prezentăm mai jos trei forme de asigurări de persoane, a căror aplicare începe din luna octombrie a.c.

Asigurarea familială de accidente, a cărei particularitate constă în condițiile deosebit de avantajoase în care se încheie : în asigurare, pe lîngă asiguratul principal, sînt cuprinși, fără nici un adaos de prime, soția (soțul), precum și copiii, indiferent de numărul lor, în vîrstă de 5—16 ani. Suma asigurată pentru fiecare asigurat este de 10.000 de lei pentru invaliditate permanentă totală și 5.000 de lei pentru deces din accident.

Asigurarea se încheie pe o durată de 3 luni, prima ce se plătește fiind convenabilă : 25 de lei. Dacă asiguratul principal sau soția (soțul) acestuia, prin atribuțiile de serviciu participă la zboruri aeriene, la navigația submarină, la lucrări sub apă sau dacă practică sporturi aeronautice, prima de asigurare este de 33 de lei.

Această asigurare se adresează cetățenilor care doresc să ia o măsură de prevedere atît pentru ei cît și pentru familiile lor.

Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente. Avînd la bază condițiile unei asigurări mixte de viață obișnuite, această asigurare se poate încheia pe diferite perioade, între 5 și 20 de ani, cu plata primelor fie pe aceleași perioade, fie pe perioade mai scurte ; suma asigurată se plătește la expirarea asigurării ori înainte, în situația cînd are loc unul din cazurile asigurate sau cu ocazia tragerilor de amortizare lunare.

Particularitatea acestei asigurări constă însă în faptul că, în cazul decesului sau al invalidității permanente provocate de accident, se plătește de 5 ori suma înscrisă în poliță.

Suplimentul de primă față de asigurarea mixtă de viață obișnuită este mic ; 2,25 de lei pe lună de fiecare 1.000 de lei sumă asigurată.

Asigurarea se adresează celor care doresc să îmbine spiritul de economie cu cel de prevedere.

Asigurarea de accidente „Turist" vine în întîmpinarea dorinței acelor cetățeni care doresc să încheie asigurări pe durate mai scurte și să aibă o cuprindere în asigurare mai completă. În asigurare se cuprinde persoana care încheie contractul, pentru cazurile de invaliditate permanentă și deces din accident, precum și bunurile acestuia. Sumele asigurate sînt diferențiate (la accidente de circulație pentru auto-moto ; în cazuri de alte accidente pentru bunurile din gospodărie etc).

Asigurarea se încheie pe perioada de o lună, iar prima de asigurare este de 15 lei.

Asigurarea „Turist" se recomandă pentru perioada concediilor, excursiilor, delegațiilor etc.

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

produce :

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorură de sodiu tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO de diferite gradații.

URZICENI

produce și livrează fără repartiție :

- Vată albă pentru umplut plăpumi și lustruit mobilă ;
- Vată industrială pentru tapițerie ;
- Confecții, perne saltele, prelate auto ;
- Confecții metalice de orice fel cu materialul clientului.

Doritorii se vor adresa la sediul întreprinderii : orașul Urziceni, str. 23 August nr. 2, telefon 372 sau 373

SLOBOZIA

EXECUTĂ ȘI LIVREAZĂ pe bază de comenzi ferme :

- SCUTURATOR PNEUMATIC PENTRU SACI, necesar în ramura alimentară

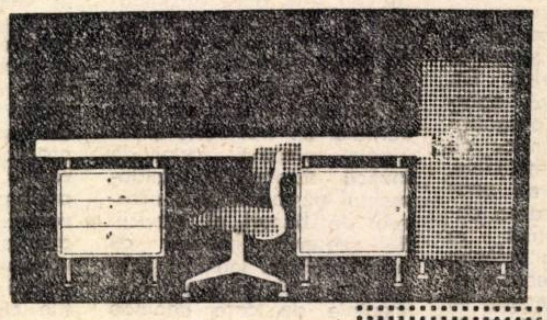

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE și LIVREAZĂ fără repartiție :

- Mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine ;
- dulapuri metalice pentru vestiare ;
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă ;
- bancuri de lucru pentru 1–2 și 3 menghine ;
- scaune rotative de lucru.

METODELE DEMOSCOPICE — LIANT INTERDISCIPLINAR

PE MĂSURĂ CE în dezvoltarea cercetării pentru raţiuni de productivitate superioară, procesul de diviziune a muncii ştiinţifice şi de compartimentare în cunoaştere devine mai impetuos şi ireversibil, creşte necesitatea de cooperare şi de comunicaţii între diferitele ramuri ale ştiinţei. Interferenţele dintre discipline se efectuează nu numai la nivelul problemelor, ci şi la acel al metodelor.

Al XX-lea Congres ESOMAR a reprezentat o astfel de confruntare între specialişti din diferite domenii de cercetare din economia întreprinderii, studiul pieţei, psihologia economică, consum, comunicaţiile de masă, comerţ exterior şi interior, sociologie, tehnica diagnozei şi prognozei economice etc.

Interesul comun al participanţilor era reunit în jurul atît al metodelor de analiză, **econometrice** *sau* **psihosociologice**, *cît şi al* **anchetelor selective** — *ecoscopice dar mai ales demoscopice — prin care se obţin date primare, observaţii directe, special executate pentru cercetarea respectivă şi care se deosebesc de datele secundare, adică de cele statistice, efectuate anterior şi independent de cercetarea în cauză, cum sînt statisticile oficiale.*

● Climatul întreprinderii = calitatea comunicaţiilor interumane

ASTFEL, de pildă, analiza prof. **Guy Serraf** din domeniul organizării muncii şi producţiei a investigat climatul relaţiilor într-o întreprindere şi barierele existente în comunicaţiile dintre servicii etc.

Cererea de consum, preferinţele şi comportamentul social-economic şi etic al gospodinelor tinere nemăritate, logodite, măritate, fără şi cu copii au fost studiate în mod amplu şi analitic de **Timothy Joyce** pentru depistarea factorilor determinanţi şi compararea acestora potrivit grupelor ciclului familiar menţionat şi altor caracteristici. A reieşit că cei mai importanţi factori formativi ai cererii sînt influenţa mamei şi apariţia primului copil care, alături de ieşirea din cîmpul muncii a tinerei mame, conduce la schimbări mai importante decît cele produse de căsătoria însăşi (structura finanţelor personale, organizarea timpului liber etc.).

Într-o intervenţie din partea delegaţiei româneşti la cercetarea prezentată mai sus s-a relevat absenţa radioului în analiza influenţei mediilor de comunicaţie, precum şi o serie de teme de decizie pentru care femeile căsătorite cer sfaturi de la mamă, soacră, soţ, rude, prieteni (ca teme absente au fost citate: schimbarea locuinţei, abonamente de presă, mersul la cinema, efectuarea unei vacanţe etc.). De asemenea a fost evocată în intervenţie problema frînei pe care o constituie pentru mobilitatea tineretului tendinţa puternică a tinerelor căsătorite de a locui cît mai aproape de mamele lor, aşa cum a reieşit din cercetare. **Jeruse Vydrova** de la Institutul de comerţ — Praga, şi **Laszlo Szabo** de la Institutul ungar pentru cercetarea pieţei au prezentat, ca şi comunicarea ţării noastre, experienţele naţionale diferite în problemele studierii pieţei şi în cercetările sociologice aferente.

Firdus Dzinic a descris unele cercetări din Iugoslavia în legătură cu investigarea efectelor şi vitezei cu care comunicaţiile de masă formează opinia publică. **Joseph C. Bevis** S.U.A. s-a ocupat de importanţa pe care o are imaginea unei întreprinderi atît pentru reputaţia produselor cît şi pentru atragerea de cadre şi specialişti, investitori etc., iar **H. L. Bos** şi **M. Arnot** — Anglia au prezentat o serie de metode grafice, matriciale şi psihosociologice (interviul concentrat) pentru a măsura impresiile subiective legate de imaginea unui produs industrial. Utilizarea matricei în scopuri de optimizare are ca restricţii informarea eronată a consumatorului, precum şi nemulţumirea totală sau parţială a acestuia faţă de un produs.

● Sondajul de opinie pentru amplasarea şi dimensionarea centrelor comerciale

PENTRU **P. J. Gordon** clasificarea cu care îşi începe referatul a magazinelor în bune, indiferente şi proaste, este esenţială, deşi factorii determinanţi nu pot fi identificaţi cu uşurinţă. Cel mai important dintre factorii individualizaţi este poziţia topografică dar numai pentru cumpărările care se repetă deoarece cumpărările de confecţii, mobilă şi bunuri de uz îndelungat ridică probleme speciale: printre altele jumătate din ultimele produse se vînd în Anglia simbăta. Gordon pledează pentru efectuarea anchetelor de teren numai după ce cercetările din birou (desk research) au dus la cunoaşterea celor mai relevante aspecte ale pieţei.

F. W. Fickel — R.F. a Germaniei a definit aria unui centru comercial prin distanţa consumatorilor de magazine şi prin importanţa şi forţa de radiaţie a acestor centre. Atracţia faţă de toate centrele înconjurătoare, exprimată printr-o funcţie stochastică, duce în final la nişte coeficienţi de intensitate care arată dacă locuitorii în cauză favorizează sau nu un anumit centru comercial.

Gradul de atracţie al centrelor este determinat, potrivit unui barem în care intră criterii de capacitate funcţională (clădiri, ferestre, inclinaţia terenului, zona pietonilor, accesul traficului de automobile, numărul de magazine, asortimentul existent într-un spaţiu comercial, suprafaţa de vînzare în marile unităţi cu amănuntul etc.).

După delimitarea ariei pieţei prin coeficienţii de intensitate ai zonelor locuinţelor sînt elaborate previziuni pe baza populaţiei, mărimii familiilor şi puterii de cumpărare ca şi a construcţiilor de locuinţe, de drumuri şi a ritmului industrializării. Previziunile trebuie să ţină seama de tendinţele existente la nivelul întregii ţări. Estimarea structurii cererii regionale se realizează pe baza unui procedeu prin care indicatori ai întregii ţări sînt aduşi la nivelul regiunii. Acest nivel este construit cu ajutorul altor date disponibile caracterizînd regiunea (puterea de cumpărare pe locuitor, proporţia persoanelor active salariate, mărimea medie a gospodăriilor) şi poate fi exprimat

prin coeficienţi de localizare, $c_l = \frac{m}{b} : \frac{M}{B}$

în care m este cererea pentru întreaga regiune iar M cererea pentru întreaga ţară, b este baza regională, de pildă, populaţia din aria pieţei studiate, iar B baza naţională, de pildă, populaţia întregii ţări.

Vînzările prezintă pentru fiecare grup de asortimente anumite fenomene de concentrare potrivit unor „magneţi" ai desfacerii cum sînt magazinele cu autoservire şi magazinele universale. Între aceşti **„magneţi"** apar anumite **„teritorii de tensiune"** care produc un anumit trafic de trecători şi în acelaşi timp favorizează mici magazine de desfacere şi unităţi de servicii. O altă componentă a atracţiei este complimentaritatea dintre asortimente sau ramuri (farmacie şi drogherie lîngă un supermarchet, încălţăminte lîngă confecţii, aparate electrocasnice lîngă mobilă etc.). Alăturarea magazinelor de specialitate s-a dovedit a conferi o mai mare atractivitate centrului în cauză. G. Feder, F. Rechenberg, Beckermann şi alţi cercetători au întocmit diferite variante de standarde privind numărul de magazine şi de unităţi cu rîdicata la mia de locuitori sau la localităţi de anumite mărimi. Planificatorii urbani mai lucrează încă, a spus Fickel, cu asemenea standarde dar dezavantajul acestora este că transferă insuficienţele existente la noile aşezări şi nu iau în considerare ratele de pierdere de cumpărători în favoarea altor centre comerciale apropiate. Trebuie să se ţină seama de condiţiile locale specifice, chiar de realităţile topografice, care prezintă o mai mare importanţă decît mediile deduse din cifre globale. Prezintă importanţă de asemenea structura pieţei, evoluţia populaţiei, obiceiurile de consum şi comportamentul cumpărătorilor, veniturile, reţeaua existentă şi condiţiile de trafic. Datele statistice disponibile nefiind suficiente se impune totdeauna efectuarea de cercetări locale. Analiza atracţiei centrului dată de tipul, mărimea şi aparenţa instalaţiilor comerciale sînt factori decisivi ai traficului de cumpărare şi ocupă un rol central în cercetările moderne de localizare a reţelei ale echipelor multidisciplinare de specialişti (sociologi, constructori, arhitecţi, economişti şi statisticieni). **Radu Paul** — România a arătat într-o intervenţie experienţa românească în domeniul construcţiei şi reconstrucţiei reţelei comerciale, descriind metodele de planificare în acest domeniu. **Peggie Sharp** a studiat cumpărătorii din centrul comercial londonez **Camden Town** din punctul de vedere demografic, al distanţei domiciliului consumatorilor, al prezenţei lor în centrul comercial, al naturii cumpărăturii, al zilei şi orei cînd se efectuează cumpărăturile. În paralel, într-un cartier recent construit, **Basildon**, ea a cercetat obiceiurile de cumpărare, zilele şi orele preferate, cumpărările în afara cartierului, natura lor, modul de deplasare pînă la magazin etc. **A. Desjonqueres** şi **R. Jeanteur**, de la Metra Paris, s-au oprit în comunicarea lor asupra produselor textile şi bunurilor de uz îndelungat întrucît cumpărarea acestor produse este legată de deplasări în alte centre comerciale în afară de cartierul rezidenţial. Studierea obiceiurilor de cumpărare ale populaţiei din două cartiere pariziene a scos în evidenţă influenţa caracteristicilor reţelei comerciale din apropiere şi dispersia acesteia ca şi importanţa factorilor proprii familiilor înseşi (mărimea familiei şi nivelul mai scoborît al veniturilor sînt favorabile cumpărărilor în cartier, în sens contrar acţionează însă mobilitatea şi motorizarea). Atracţia comercială a centrului Parisului derivă însă şi din deficienţele reţelei de cartier iar concluzia a fost că echiparea comercială a cartierului ar prezenta avantaje nete.

● Disecţia preferinţelor consumatorului

O SERIE de metode cantitative şi de procedee pentru cercetarea cererii unui produs (automobil) au fost arătate de **Alan M. Leyshon** — Anglia. Astfel prin metoda scărilor de evaluare persoanele anchetate acordă note de la 1—10 pentru diferitele trăsături specifice ale tipurilor de automobile (viteză, confort, dimensiuni etc.). Alte cercetări se referă la teste psihologice, la studierea imaginei şi analiza componentelor acesteia, precum şi la interogarea unor cumpărători eventuali asupra preţurilor pe care ar fi dispuşi să le accepte pentru diferite tipuri de automobile prezentate, dintre care unele se află în comerţ iar altele sînt proiecte de fabricaţie. Răspunsurile au fost reprezentate prin curbe ale cererii şi, întrucît pentru tipurile existente sînt cunoscute datele vînzărilor, rezultă că pot fi deduse grafic, din curbele cererii pentru tipurile existente, vînzările probabile ale diferitelor modele proiectate la diferite nivele de preţuri. După cum s-a arătat într-o intervenţie din partea delegaţiei româneşti, pe baza descrierii unui model, există aci posibilitatea calculării elasticităţii cererii pentru modelele noi de automobile în funcţie de preţurile viitoare anticipate, estimate ca acceptabile de către consumatorii acestor modele noi, sau a calculării elasticităţii încrucişate (de substituire) a cererii pentru modelele existente în funcţie de preţurile anticipate pentru cele noi.

O mare dificultate în efectuarea sondajelor o constituie gradul diferit cu care o persoană anchetată îşi aminteşte de problemele sau evenimentele trecute asupra cărora este interogată. O serie de metode menite a reduce neajunsurile produse de această dificultate au fost înfăţişate de **M. R. C. Lovell** şi **J. M. Lannon** — Anglia. Aspecte interesante ale corelaţiilor dintre intenţiile de cumpărare şi imaginea unui produs au fost analizate de **Andreas Winkler** — R.F. a Germaniei, iar **J. G. Field** — Anglia a supus unei verificări logice metodele de studiere şi măsurare a preferinţelor consumatorilor (testele de produs, de utilizare a produsului, compararea produselor două cîte două, evaluarea lor prin acordare de note), a diferitelor dimensiuni din care sînt compuse preferinţele şi a dispersiei acestora prin reprezentări grafice etc. Problema exagerărilor existente în răspunsurile persoanelor din cadrul unui panel a fost amplu analizată de **John Parfitt** — Anglia în legătură cu anumite produse şi cu caracteristicile respondenţilor la care apar mai accentuate aceste fenomene.

O cercetare care a dezvăluit o serie de aspecte noi în domeniul utilizării cercetărilor de piaţă de către conducerile întreprinderilor industriale a fost prezentată de către cunoscutul specialist **Yves Fournis**, preşedintele asociaţiei franceze de studiere a pieţei ADETEM, în urma unei anchete efectuate la întreprinderile franceze, cu un eşantion de 1/100. **Jan Urbanek** — Praga a arătat că dacă creşterea exporturilor pe termen scurt este posibilă pentru o întreprindere, fără cercetări şi anchete în ţările cumpărătoare, această situaţie este provizorie şi chiar dăunătoare. Autorul a mai descris dificultăţile utilizării maşinilor electronice de calcul la elaborarea previziunilor şi analizelor în domeniul comerţului exterior. **J. E. Schwenzner** — R.F. a Germaniei a prezentat experienţa unui eşantion stabil de întreprinderi din industria mobilei, realizat prin selecţia concentrată, cu ajutorul căruia se urmăreşte cunoaşterea detaliată a diferiţilor indicatori economici şi tehnici. O serie de metode matematice utilizate în cercetările pentru activităţi noi şi pentru lansarea produselor noi au fost expuse de **Pierre Buffet** — Franţa, iar **F. C. de Buijzer** — Olanda a prezentat o serie de previziuni izbutite datorită caracterului continuu al unor cercetări industriale privind aceleaşi produse şi aceeaşi piaţă într-o perioadă de doi ani.

● Modelele diagnozei şi prognozelor

PROBLEMELE ELABORĂRII de previziuni au fost examinate de **Pierre Aviron** — Paris pentru industria chimică, pe baza factorilor decisivi (preţuri, cercetările fundamentale şi aplicate, circuitele de distribuire, promovarea vînzărilor şi publicitatea, instruirea cadrelor, tarifele vamale). Tot pentru industria chimică **B. N. P. Hutchesson** — Londra a trecut în revistă metodele de previziune pe termen lung: analizele la unităţile productive de consumatori finali, proiectarea trendurilor logistice şi Gompertz, construirea unui model econometric. Şansele unui model reuşit sînt mai mari acolo unde produsele au rate de creştere de aceeaşi ordine de mărime cu acelea ale produsului social total al ţării şi sînt mai mici acolo unde produsele au rate înalte sau scoborîte de creştere. La extrapolarea trendurilor şi elaborarea metodelor econometrice trebuie luate însă în considerare marile transformări tehnologice.

Louis Perruche — Paris a făcut o delimitare între posibilităţile şi limitele previziunii pentru produsele industriale destinate consumului productiv. Autorul arată că modelele, fie globale fie analitice, trebuie să definească obiectivele proprii ale unei întreprinderi, utilizînd variabile explicative specifice, cum sînt efortul de inovaţii, investiţii în cercetare sau în dezvoltarea produselor noi, politica produsului, adaptarea produsului la nevoile consumatorilor, preţurile, politica de distribuţie — alegerea unui sistem de distribuţie, investiţii în localuri comerciale sau în depozite, servicii după vînzare, promovarea produsului şi publicitatea.

Într-o intervenţie din partea delegaţiei româneşti s-a arătat necesitatea promovării unei concepţii stochastice în elaborarea unor atari modele şi utilitatea introducerii unor variabile ca cererea de înlocuire în modelul matematic al camioanelor, precum şi necesitatea unei corelări cu expansiunea nevoilor de transport ale fiecărui sector necesitînd o dotare de vehicule.

M. C. DEMETRESCU
expert la Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice

ÎNTRE 20—25 august a.c. s-au desfăşurat la Viena lucrările celui de-al XX-lea Congres ESOMAR (Societatea europeană pentru anchete de opinie şi studierea pieţei) împreună cu conferinţa regională WAPOR (Asociaţia mondială pentru anchete de opinie şi studierea pieţei) în prezenţa a circa 600—700 de participanţi. În secţiunea A şedinţele au fost consacrate cercetărilor privind interacţiunea socială, în special în cadrul grupelor sociale, studierea pieţei şi opiniei publice, cercetările de sociologie economică din ţările socialiste, investigarea imaginei unei întreprinderi, cercetările de marketing ca instrument al tehnicii de conducere (management) — una din şedinţele cheie ale Congresului condusă de altfel chiar de preşedintele ESOMAR-ului Peter Schmitt — progresele în cercetările industriale şi previziunile în acelaşi domeniu.

În secţiunea B şedinţele au privit pe rînd cercetările în ţările în curs de dezvoltare, metodologia cercetărilor comparative trans-naţionale (şedinţă condusă de cunoscutul specialist în bugetul de timp prof. Erwin K. Scheuch din Köln), cercetările pentru amplasarea magazinelor şi centrelor comerciale şi problemele verificării de fond ale aşa-ziselor metode verificate. În aceeaşi secţiune au mai fost şedinţe referitoare la noi dezvoltări în cercetările privind optimizările la alegerea comunicaţiilor de masă, precum şi sociologia acestora. Secţiunea C a fost dedicată problemelor de sociologie a familiei.

Din comunicările congresului E.S.O.M.A.R.

- Şcoala vieneză şi cercetările moderne motivaţionale sociale şi de piaţă (dezbateri între **H. Zeisel, Herta Herzog**, reprezentînd pe **P. F. Lazarsfeld, G. Schmölders, P. Hofstätter, E. Deutsch**).
- Comportamentul consumatorului în India (**Eric Da Costa**, preşedintele WAPOR-ului).
- Rivalităţi motivaţionale şi compartimentare în întreprinderi (**Guy Serraf**—Franţa).
- Tînăra gospodină: Studiu social de adîncime (**Timothy Joyce**—Anglia).
- Cercetarea opiniei publice în Iugoslavia (**Firdus Dzinic**).
- Pieţe în Europa răsăriteană (**Berend H. Feddersen** — R. F. a Germaniei).
- Utilizarea cercetărilor privind imaginea unei întreprinderi în tehnica conducerii (**J. C. Bevis**—S.U.A.).
- Studierea imaginii în marketingul industrial (**H. L. Bos, M. Arnotu**—Anglia).
- Studii de aşezarea reţelei de magazine pentru bunurile de uz îndelungat (**P. J. Gordon**—Anglia).
- Sondaje în centrele comerciale din Anglia (**Peggie Sharp**).
- Evoluţia obiceiurilor de cumpărare în legătură cu dispersia echipamentelor comerciale ale oraşelor (**A. Desjonqueres, R. Jeanteur**—Franţa).
- Testarea produsului într-o întreprindere de construcţii de maşini (**A. M. Leyshon**—Anglia).
- Opinia publică şi dezarmarea (**A. Sicinski** — Polonia).
- Cercetarea preferinţelor în studierea pieţei (**J. C. Field**—Anglia).
- Studiile de piaţă, instrumente ale conducerii întreprinderilor industriale (**Yves Fournis**—Franţa).
- Studiile de piaţă în legătură cu exporturile cehoslovace (**Jan Urbanek**).
- Introducere la metoda panel în studierea pieţei industriale (**J. E. Schwenzner** — R.F. a Germaniei).
- Studierea pieţei şi previziunile pentru industria chimică (**Brian N. P. Hutchesson**—Anglia).
- Posibilităţile şi limitele previziunii pentru produsele industriale (**L. Perruche**—Franţa).
- Studiul pieţei şi cercetările de sociologie economică în România (**Costin Murgescu** şi **M. C. Demetrescu**).

U. R. S. S.

MĂSURI CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA DESERVIRII SOCIALE A POPULAȚIEI

COMITETUL CENTRAL AL P.C.U.S. și Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. au adoptat recent hotărîrea „Despre măsurile cu privire la continua dezvoltare a deservirii sociale a populației".

C.C. al P.C.U.S. și Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. au trasat ca sarcini Comitetelor Centrale ale partidelor comuniste din republicile unionale, comitetelor de ținut, regionale, orășenești și raionale de partid, Consiliilor de Miniștri ale republicilor unionale și autonome, Comitetelor Executive de ținut, regionale, orășenești și raionale ale Sovietelor de deputați ai oamenilor muncii, ministerelor și departamentelor din U.R.S.S.:

— ținînd seama de condițiile locale, să elaboreze și să aplice în perioada 1967—1970 măsurile pentru dezvoltarea serviciilor sociale, avînd în vedere asigurarea cît mai deplină a satisfacerii cerințelor populației în ceea ce privește deservirea socială, îmbunătățirea calității lucrărilor efectuate și a nivelului tehnic al deservirii, extinderea operațiunilor mecanizate și perfecționarea proceselor tehnologice, sporirea simțului de răspundere al lucrătorilor din conducerea serviciilor sociale pentru organizarea deservirii oamenilor muncii, pentru îndeplinirea prevederilor de plan la serviciile sociale pentru populație și în dezvoltarea întreprinderilor de deservire socială; sporirea simțului de răspundere al conducătorilor organizațiilor din construcții pentru darea în exploatare la termenele prevăzute a obiectivelor pentru prestarea serviciilor sociale;

— să adopte măsuri în vederea dezvoltării în ritm accelerat a rețelei de deservire socială a populației la sate, să asigure construirea în perioada 1967—1969 în fiecare centru raional și în așezările rurale mari a combinatelor și pavilioanelor pentru deservirea socială, înzestrate cu utilaje tehnologice moderne, iar în sovhozuri și colhozuri să organizeze unități pentru deservire socială sau puncte complexe de recepție;

— să asigure extinderea serviciilor sociale pentru cei care locuiesc în hoteluri, în casele colhoznicilor, în moteluri, campinguri, pensiuni, baze turistice, sanatorii, case și zone de odihnă, avînd în vedere să li se creeze condiții pentru prestarea cu plata corespunzătoare, printre altele, a serviciilor ca repararea îmbrăcămintei și încălțămintei, spălarea rapidă a lenjeriei, coafură și frizerie, deservirea tehnică a mijloacelor de transport aparținînd cetățenilor, închirierea de obiecte cu destinație culturală și socială și alte servicii;

— să consolideze întreprinderile și organizațiile pentru deservirea socială a populației prin cadre de conducere competente, să li se acorde ajutor permanent în muncă; să se intensifice activitatea organizațiilor de partid, Comsomol și sindicat, să se concentreze atenția acestora asupra lărgirii muncii educative în rîndul lucrătorilor din domeniul serviciilor sociale.

Comitetului de Stat al Planificării al U.R.S.S. și Consiliilor de Miniștri aie republicilor unionale li s-a indicat să prevadă în planurile de dezvoltare a economiei naționale darea în exploatare a unităților pentru curățirea chimică a îmbrăcămintei, spălarea lenjeriei, repararea încălțămintei, a mașinilor și utilajelor de uz casnic, precum și construirea de băi și alte unități pentru deservirea socială a populației.

C.C. al P.C.U.S. și Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. au aprobat inițiativa întreprinderilor industriale din regiunile Moscova, Donețk, Dnepropetrovsk, Ivanovskaia și Iaroslavskaia în vederea construirii și organizării pe baza fondurilor proprii a atelierelor, unităților și punctelor de recepție pentru prestarea de servicii sociale muncitorilor și funcționarilor.

Ministerelor și departamentelor în colaborare cu organizațiile pentru deservire socială li s-a propus spre studiere și înfăptuire măsurile pentru îmbunătățirea deservirii sociale a celor ce muncesc din întreprinderile și șantierele subordonate departamentelor respective, îndeosebi acolo unde lucrează multe femei.

C.C.S. din U.R.S.S. trebuie să concentreze atenția organizațiilor sindicale asupra intensificării muncii pentru deservirea socială, incluzînd aceste probleme în prevederile acordurilor colective din întreprinderi.

Sovhozurile și colhozurile trebuie să construiască pe scară mai largă cu propriile forțe băi, combinate și pavilioane pentru deservirea socială, și, de asemenea, să pună la dispoziție prin contract unităților pentru deservirea socială clădirile necesare, mijloacele de transport, serviciile comunale și alte servicii.

Au fost extinse drepturile întreprinderilor și organizațiilor pentru deservirea socială în vederea folosirii beneficiilor realizate în scopul dezvoltării unităților de deservire socială existente și construirii altora noi, pentru procurarea utilajelor necesare acestor unități peste prevederile planurilor de lucrări capitale aprobate și pentru completarea fondurilor circulante.

Au fost reglementate salariile pe categorii de lucrători în domeniul deservirii sociale.

Consiliilor de Miniștri ale republicilor unionale și Comitetului de Stat al Planificării al U.R.S.S. li s-a indicat să prevadă în planurile anuale înscrierea și pregătirea în instituțiile de învățămînt superior și mediu de specialitate a numărului necesar de specialiști pentru întreprinderile și organizațiile de deservire socială a populației.

Ministerul Învățămîntului superior și mediu de specialitate al U.R.S.S. în colaborare cu Consiliile de Miniștri ale republicilor unionale li s-a indicat să stabilească nomenclatura instituțiilor de învățămînt superior în care urmează să aibă loc pregătirea studenților în specialitățile din domeniul deservirii sociale a populației.

Se vor organiza în orașul Vladivostok din ținutul Primorie și în orașul Hmelnițki din R.S.S. Ucraineană institute de tehnologie a deservirii sociale.

Au fost prevăzute măsuri pentru extinderea rețelei învățămîntului profesional și tehnic, a învățămîntului tehnic și a combinatelor — școli pentru pregătirea de cadre și ridicarea calificării muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor și a altor specialiști în domeniul serviciilor sociale.

Ministerele industriale ale căror întreprinderi produc mașini și utilaje necesare în domeniul deservirii sociale au datoria să asigure producția și livrarea pe bază de comandă către republicile unionale a pieselor de schimb pentru mașinile și aparatele necesare în domeniul deservirii sociale, potrivit nomenclaturii, și în volumul necesar pentru satisfacerea cerințelor întreprinderilor de deservire socială a populației.

Comitetului de Stat pentru știință și tehnică al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., în colaborare cu Consiliile de Miniștri ale republicilor unionale li se indică să elaboreze și să înfăptuiască în perioada 1967—1968 măsuri pentru îmbunătățirea nivelului lucrărilor de cercetări științifice și experimentale în construcții în domeniul deservirii sociale a populației.

„REVOLUTION AFRICAINE" despre

COOPERAREA ROMÂNO-ALGERIANĂ

ZIARUL REVOLUTION AFRICAINE (11—17.IX.1967) informează că la 6 septembrie a fost semnat la Alger de către reprezentanții firmei algeriene „Sonatrach" și ai întreprinderii române „Industrialexport" un contract de asistență tehnică între Algeria și România.

După cum se prevede în contract, încă de anul acesta vor sosi în Algeria 14 tehnicieni români specializați în probleme de cercetare și exploatare pentru a coopera cu serviciile societății naționale.

Actualul acord se adaugă celor încheiate în cursul anului între cele două organisme de stat, în cadrul cooperării între România și Algeria. Această cooperare este cu atît mai importantă pentru țara noastră, subliniază ziarul, cu cît România este un stat cu industrie petrolieră, avînd o experiență foarte dezvoltată în domeniul hidrocarburilor.

Ziarul menționează, de asemenea, că întreprinderea „Sonatrach" a încheiat în luna martie a.c. cu întreprinderea română „Industrialexport", un contract de cumpărare a patru instalații grele de foraj, care vor fi date în funcțiune pînă la sfîrșitul anului. La 10 septembrie a plecat în România o delegație algeriană pentru a asista la probele celei dintîi instalații de foraj care urmează să sosească în Algeria. Această delegație este însărcinată și cu continuarea negocierilor destinate creării unor servicii petroliere mixte.

Relații economice internaționale

● **La Moscova a fost semnat un acord între guvernele Uniunii Sovietice și Italiei în legătură cu colaborarea celor două țări în domeniul cercetărilor științifice în agricultură.**

● **La Budapesta au avut loc convorbiri între reprezentanții Ministerului Comerțului Exterior al R.P. Ungare și conducerea firmei austriece „Steyr"-Daimler-Puch" în legătură cu posibilitățile de cooperare între întreprinderile ungare și întreprinderile „Steyr" din Austria.**

● **Frantisek Hamouz, ministrul comerțului exterior al R. S. Cehoslovace, cu prilejul unei conferințe de presă în cadrul Tîrgului internațional de la Brno, s-a referit printre altele, la evoluția relațiilor comerciale ale Cehoslovaciei cu țările capitaliste dezvoltate din punct de vedere industrial. Vorbitorul a declarat că în 1966 volumul schimburilor de mărfuri cu aceste țări a fost de patru ori mai mare decît în 1953.**

FRANȚA

ALTERNATIVA ORDONANȚELOR

MĂSURILE economice și sociale adoptate în ultimele luni de guvernul francez, efectele pe care le va avea aplicarea lor, continuă să stea în centrul atenției opiniei publice din Franța.

Exprimînd poziția în legătură cu aceste măsuri, Biroul Politic al Partidului Comunist Francez a adoptat recent Declarația asupra situației economice și sociale din țară, publicată de ziarul **l'Humanité** (15/IX).

Relevînd consecințele pe care le au asupra nivelului de trai al maselor muncitoare sporirea unei serii de taxe și tarife, majorarea chiriilor (care accentuează efectele crizei de locuințe), reforma securității sociale, extinderea sistemului de impunere t.v.a. (care influențează asupra prețurilor produselor de larg consum) și alte mărfuri similare, declarația subliniază că acestea — limitînd puterea de cumpărare a populației — contribuie la stagnarea economiei.

Pentru a stimula activitatea economică, a preveni extinderea șomajului (care, după cum se apreciază, lovește în special pe cei tineri, femeile și persoanele în vîrstă) și a-l resorbi chiar, pentru a păstra cuceririle sociale ale oamenilor muncii, a asigura creșterea veniturilor lor în funcție de ridicarea productivității muncii, Partidul Comunist Francez propune „o politică de expansiune și de progres social, care să elibereze creditele necesare pentru construcția de locuințe, educația națională, cercetarea științifică, sănătatea publică, dezvoltarea rețelei rutiere, modernizarea agriculturii, amenajarea și dezvoltarea regională". Concomitent și în același scop, programul propus prevede naționalizarea progresivă a monopolurilor și marilor bănci, care domină sectoarele-cheie ale economiei, o reformă fiscală vizînd veniturile ridicate, măsuri împotriva speculei și a evaziunii capitalurilor etc.

În declarație se apreciază că perioada de activitate politică legată de alegerile cantonale din Franța poate constitui un prilej de afirmare a revendicărilor maselor, îndeosebi în apărarea securității sociale și pentru abrogarea recentelor ordonanțe guvernamentale.

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

NORVEGIA – CREȘTERE DIFERENȚIATĂ

„NORVEGIA, **aprecia recent un corespondent al ziarului NEUE ZURCHER ZEITUNG,** a rămas practic neatinsă de forțele recesive care se manifestă de anul trecut în Europa". Deși încetinită întrucîtva, creșterea a continuat în economia norvegiană și în primul semestru 1967, cînd producția industrială a sporit cu 5 la sută față de aceeași perioadă din 1966. În mai și iunie s-a observat însă un început de plafonare, pus în legătură cu o diferențiere care se conturează între factorii motrici ai creșterii: pe cîtă vreme investițiile și, ceva mai puțin, consumul personal continuă să impulsioneze producția, cererea externă este în curs de slăbire. Încetinirea ritmului de intrare a comenzilor se concentrează mai ales în ramurile care lucrează pentru export. În industria mijloacelor de transport — mai ales șantierele navale care au un rol hotărîtor — precum și în metalurgia de bază și prelucrătoare s-au înregistrat scăderi ale volumului comenzilor, iar construcția de mașini semnalează un ritm mai scăzut al intrărilor.

Exportul a slăbit întrucîtva în unele sectoare importante. Pe ansamblu el a crescut în prima jumătate a anului cu 11 la sută, ajungînd la 6094 milioane de coroane. Sporul se datorează în bună parte exportului de nave, care are caracter oscilator; exportul de nave noi a însumat pînă în prezent în acest an 300 milioane de coroane, în timp ce în aceeași perioadă din 1966 a reprezentat numai 69 de milioane. Dacă se lasă la o parte navele, exportul de mărfuri a crescut cu 8 la sută în semestrul I. Regrese s-au constatat la exportul de pește, celuloză, grăsimi, îngrășăminte artificiale, metale neferoase. În schimb, articolele industriale, a căror pondere crește rapid, au progresat. La mașini și mijloace de transport (fără nave) exportul a ajuns la 651 milioane de coroane, înregistrînd un spor de 164 milioane (circa 1/3) față de semestrul I/1966.

Importul se mărește actualmente vădit mai repede decît exportul — cu 22 la sută în primul semestru. Utilajele importate au reprezentat 1735 milioane de coroane (dintr-un import total de 9902 milioane), o creștere de 360 milioane față de semestrul I/1966. Deficitul balanței comerciale (pe întregul export de mărfuri) s-a ridicat în primele șase luni la 3803 milioane (2619 milioane anul trecut), iar balanța de plăți se încheie cu un deficit de 1420 milioane. Unul din motivele pentru care navlurile și celelalte operații ale comerțului invizibil nu au putut să compenseze în mai mare măsură deficitul balanței comerciale (în sem. I/1966 deficitul balanței de plăți a fost de numai 170 milioane) este scăderea navlurilor în perioada ianuarie-mai.

Redresarea lor de atunci, deosebit de favorabilă Norvegiei, ar putea să îmbunătățească întrucîtva situația pe întreg anul.

Ziarul elvețian menționat mai sus consideră că creșterea diferențiată ce se poate observa în economia norvegiană afectează îndeosebi ramurile expuse concurenței din afară. Totodată, într-o serie de ramuri cum sînt pescuitul, industria de înnobilare a lemnului, șantierele navale și subramuri ale construcției de mașini, se pun probleme structurale — în legătură cu necesitatea de a spori competitivitatea pe pietele externe — care cer capitaluri considerabile.

ANGLIA

STRATEGIA RĂMÎNE DEFLAȚIONISTĂ

CEL de-al 99-lea Congres al sindicatelor britanice, care s-a încheiat la 8 septembrie la Brighton, a constatat între altele că politica economică deflaționistă a guvernului Wilson, cu implicațiile ei pentru clasa muncitoare engleză — stagnarea puterii de cumpărare și proporțiile sporite ale șomajului — a pus la încercare loialitatea tradițională a sindicatelor față de guvernul laburist. O rezoluție asupra politicii economice guvernamentale, adoptată de Congres, condamnă măsurile care duc la creșterea numărului șomerilor și menținerea unui ritm lent de dezvoltare a economiei. Exprimîndu-și în rezoluția finală încrederea în guvern, Congresul sindicatelor britanice a arătat totuși prin desfășurarea lucrărilor sale că clasa muncitoare din Anglia așteaptă măsuri mai hotărîte pentru ieșirea din dificultățile care dăinuie de mai multă vreme în economie. Seriozitatea situației a fost de altfel relevată de recenta hotărîre a premierului Wilson de a-și asuma și conducerea Ministerului Afacerilor Economice, adică de a prelua de fapt răspunderea **directă** *a ieșirii din impasul actual.*

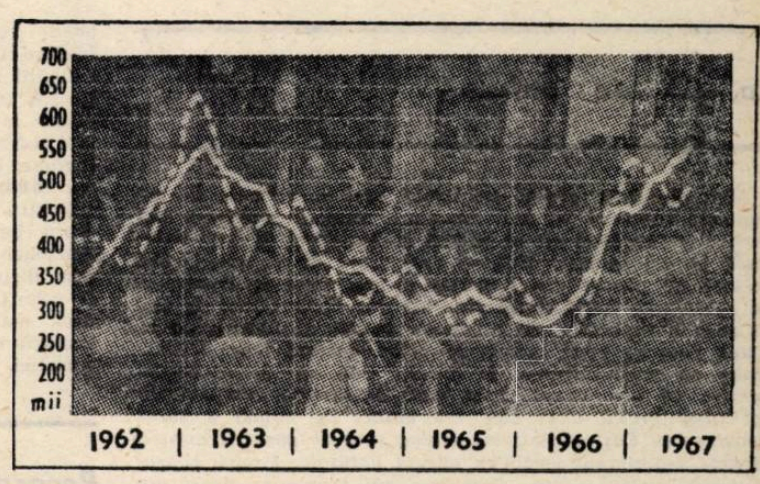

Fluctuațiile economiei engleze în oglinda curbei șomajului (numărul total al șomerilor, fără absolvenți)

● „Echilibru pe o frînghie"

MĂSURILE deflaționiste adoptate în iulie 1966, pe baza unui diagnostic de „supraîncălzire", au inaugurat cea „mai severă perioadă de «înghețare» a economiei" din istoria postbelică a Angliei (TRIBUNE). Ele au constat în înghețarea salariilor însoțită, cel puțin teoretic, de cea a prețurilor, în creșterea deliberată a șomajului, noi restricții la vînzările pe credit, o sporire cu 10% a impozitelor indirecte, restrîngerea creditelor în vederea diminuării investițiilor productive, amînarea unor cheltuieli publice (căi ferate, șosele, învățămînt etc.). Aceste măsuri menite să evite devalorizarea lirei sterline și să creeze „o platformă pentru creștere" s-au soldat însă cu stagnarea economiei, micșorarea competitivității produselor engleze pe piețele internaționale și sacrificarea programului social al guvernului.

Este adevărat că evoluțiile pozitive nu sînt absente cu desăvîrșire. Balanța de plăți pe perioada 1 iulie 1966 — 30 iunie 1967 a înregistrat un excedent, estimat de ultimul raport lunar al Ministerului de Finanțe asupra stării economiei britanice la 175 milioane lire sterline (față de un deficit de 296 milioane în cele 12 luni precedente). Totuși echilibrul acesta este considerat precar. Deoarece economia engleză depinde (n-deosebi în mare măsură de import, în condițiile insuficientei competitivități a exporturilor orice măsuri reflaționiste, menite să ducă la un ritm de creștere economică mai ridicat, ar retransforma repede actualul excedent în deficit ca urmare a creșterii necesarului de import. La asemenea situații și perspective pare să se fi gîndit ministrul de finanțe James Callaghan, cînd a declarat nu de mult că țara va trebui în perioada următoare „să meargă în echilibru pe o frînghie economică".

„NOI nu putem avea o balanță de plăți sănătoasă dacă ne bizuim pe o economie nesănătoasă", adică pe renunțarea la creșterea economică, afirmă unul din punctele declarației semnate de 70 de deputați laburiști, care a fost publicată în revista TRIBUNE (21 iulie), cu ocazia împlinirii unui an de la măsurile deflaționiste din 1966. „Problema va fi rezolvată numai cînd vom reuși să asigurăm simultan un surplus al balanței de plăți, o deplină utilizare a forței de muncă și o creștere economică".

Stagnarea care caracterizează în prezent economia engleză a survenit după cîțiva ani în care ritmul de creștere a produsului național brut a înregistrat o tendință vizibilă de încetinire: 5,5% în 1964, 2,5% în 1965 și 1,5% anul trecut, mai ales din cauza rezultatelor din al doilea semestru. Cît privește anul în curs, potrivit estimațiilor Institutului național de cercetări economice și sociale, creșterea de 3% prevăzută ca obiectiv pentru întregul an — după abandonarea primului plan național de dezvoltare, care vorbea de 3,8% — este foarte improbabil să fie atinsă.

După estimații din surse oficiale, citate de FRANCE PRESSE, ritmul de 3% ar putea fi totuși obținut către sfîrșitul anului grație sporirii consumului decurgînd din unele creșteri de salariu, din desființarea unor restricții la vînzările pe credit și din extinderea unor servicii sociale, măsuri cu tendință reflaționistă luate de curînd. Un efect pozitiv îl poate avea îmbunătățirea situației exporturilor către Canada și S.U.A. și în viitor către R.F. a Germaniei — în perspectiva reînviorării economiei acesteia. Deocamdată, însă, datele statistice pe trimestrul II evidențiază un regres față de trimestrul anterior cu 0,5% în cazul producției industriale și cu 1% în cel al industriei prelucrătoare. În plus, indicele producției industriale a fost în luna iunie inferior cu 1 punct celui din iunie 1966.

	iunie 1966	iunie 1967
Indicele producției industriale (1958 = 100)	133	132
Indicele desfacerilor cu amănuntul (în prețuri constante 1961 = 100)	109	110
Datorii din vînzări pe credit, mil. lire	1 192	986
Import (cif), mil. lire	517	489
Export (fob), mil. lire	408	440
Rezerve monetare mil. lire	1 145	997
Șomaj, % din forța de muncă	1,1	2,1

Revista TRIBUNE apreciază „costul" măsurilor deflaționiste din iulie trecut și pînă în prezent la 650 milioane lire sterline, judecînd după încetinirea creșterii economice. Pe baza acestei sume s-ar fi putut majora cu 2/3 cheltuielile statului pentru ocrotirea sănătății ori s-ar fi putut construi 650 mile de autostrăzi sau 200 000 locuințe.

● Costul „deflației"

UNA DIN CONSECINȚELE cele mai dureroase ale politicii deflaționiste, prin prisma „costului uman", o reprezintă creșterea șomajului, care amenință să ia proporții grave. Nivelul din august, 558 000 de șomeri, adică 2,3% din forța de muncă, a fost cel mai ridicat pentru această lună începînd din 1940. Previziuni recente ale Institutului Național de Cercetări Economice și Sociale dau ca probabilă cifra de 750 000 șomeri (2,6%) pentru luna februarie 1968, față de nivelul maxim de 600 000 din iarna trecută. „Anglia, scrie THE TIMES, merge spre cel mai ridicat șomaj de iarnă de la război încoace".

Rezultatele de pînă acum evidențiază insuccesul măsurilor de anul trecut ale guvernului care, „folosind muncitorii ca pe un termostat economic" (TRIBUNE), vizau să redistribuie forța de muncă (redeployement). Ideea de bază era că ceea ce frîna creșterea economică și în special pe aceea a exporturilor era numai lipsa de muncitori în anumite sectoare de activitate. De aceea sporirea deliberată a șomajului în alte sectoare era chemată, în concepția guvernului, să umple acest gol. Șomajul nu a făcut însă discriminări și a crescut în toate sectoarele. În august el era cu peste 60% mai mare decît în aceeași lună a anului trecut. Nu există nici dovezi că a avut loc transferarea așteptată a forței de muncă din sfera serviciilor în cea a industriei prelucrătoare, chiar dacă șomajul a sporit mai mult în cea dintîi.

Șomajul crescînd nu numai că sporește presiunea asupra salariilor celor ocupați și neagă ridicarea productivității muncii și, implicit, creșterea economică. Se poate spune că de fapt în felul acesta insuficiența actuală a investițiilor ipotechează viitorul, frînînd modernizarea necesară a economiei. O anumită creștere a productivității are loc totuși. O dovedește obținerea aceluiași nivel de producție în condițiile șomajului de proporții tot mai mari. Creșterea s-a încetinit însă în ultimii ani: indicii productivității publicați într-o recentă Carte albă a Ministerului de Finanțe britanic sînt: 4,5% în 1964, 2% în 1965 și numai 1% în 1966.

Reducerea investițiilor, mai ales a celor din industria prelucrătoare, care potrivit estimațiilor Ministerului Comerțului ar putea fi anul acesta de ordinul a 10%, subminează asupra nivelului lor de trai, dar reduce perspectivele de reintegrare în muncă pentru zeci de mii de muncitori trecuți de 50 de ani și amînă data cînd mii de tineri din regiunile cele mai afectate — Scoția și Țara Galilor —, care tocmai au terminat școala și nu intră în calculul oficial al numărului șomerilor — vor găsi un serviciu potrivit.

Un rezultat îngrijorător al măsurilor deflaționiste îl constituie evoluția salariului real. Se știe că în primele șase luni de aplicare (semestrul II/1966) înghețul salariilor a fost absolut: în decembrie indicele salariului orar era același ca în iulie, 169,8 (1956=100). Începînd din ianuarie a urmat o perioadă de „restricții severe"; salariul orar a crescut puțin. În mai indicele devenise 173,1, iar pe întreg anul 1967 salariul nominal (orar) va spori probabil cu 6%. Din cauza reducerii timpului lucrat și a premiilor, cîștigurile muncitorilor au rămas însă neschimbate. În primele șase luni, așa cum evidențiază un studiu al Ministerului Muncii efectuat în cinci ramuri industriale de bază (construcții de mașini, construcții navale, industria chimică, siderurgie, industria construcțiilor) cîștigurile au fost în multe cazuri cu pînă la 7% mai mici în ianuarie decît la mijlocul anului 1966. Pe de altă parte se menționează că creșterea prețurilor a depășit creșterea veniturilor unor categorii de populație, cu alte cuvinte că înghețul n-a fost totuși total — cel puțin pentru una din părțile vizate.

Stagnarea economică, creșterea șomajului și a costului vieții, care constituie bilanțul de pînă acum al politicii deflaționiste inițiate anul trecut, determină ca cercuri largi ale opiniei publice engleze să nu mai pună în discuție un aspect sau altul al acestei politici, ci însăși orientarea ei, modul în care ea abordează dificultățile principale care grevează azi economia britanică. Măsurile timide de reflație pe care le-a luat și le mai promite guvernul au, după unii, doar caracter tactic, în timp ce linia strategică rămîne deflația. De aceea nu e greu de presupus că guvernul englez va avea o sarcină grea la apropiatul congres anual al partidului laburist, de la începutul lunii octombrie.

D. DRAGOMIRESCU

● Ipotecarea viitorului

SECTORUL NAȚIONALIZAT al industriei s-a văzut lipsit pînă acum de investiții în valoare de circa 95 milioane de lire sterline. Anul trecut investițiile publice au sporit cu 10%, în timp ce cele private, care reprezintă mai mult de jumătate din total, au scăzut. Ele vor continua să scadă și anul acesta.

Singurul domeniu care pînă acum nu a cunoscut reduceri de alocații, chiar în perioadele cele mai grele, a fost cel al construcției de locuințe. Explicația o găsim într-o Carte albă din toamna anului 1965: din 15,7 milioane de locuințe în Anglia propriu-zisă și Țara Galilor, numai 9,2 milioane sînt într-o stare satisfăcătoare. Criza crescîndă de locuințe impune sporirea însemnată a cheltuielilor publice în acest sector. În felul acesta, arăta nu de mult THE ECONOMIST, se va micșora și decalajul creat în ultimele două decenii între înzestrarea familiilor cu bunuri de folosință îndelungată și starea locuințelor lor.

„PE UN PICIOR DE LEMN..."

TELEGRAMELE din străinătate au anunțat un „acord" la Londra al celor zece mai importante țări membre ale F.M.I., cu privire la crearea unor noi instrumente de credit internațional. „Drepturile speciale de tragere deschise în cadrul F.M.I." — cum sînt ele numite în documentul final al întîlnirii, — lasă însă și de data asta fără un răspuns tranșant principala problemă în dispută, și anume aceea dacă acestea vor fi folosite într-adevăr drept credite sau ca resurse monetare noi. Principiul rambursării sumelor trase (în proporție de 30% dacă statele au utilizat în cinci ani mai mult de 70% din totalitatea drepturilor lor), principiu care pare să fi fost reținut și asupra căruia mai urmează să se pronunțe experții, în aprilie 1963, nu lămurește încă problema.

În general, cu tot optimismul ministrului american al finanțelor, Fowler, exprimat la încheierea reuniunii, nimic din cele convenite nu pare definitiv și nu infirmă esențial cunoscuta poziție a Franței. Rămîne în primul rînd în picioare, — lucru subliniat și de ministrul englez al finanțelor Callaghan principiul că aurul trebuie să se afle în continuare în centrul sistemului monetar. În al doilea rînd se menține condiția aplicării „dispozitivului de intervenție" numai atunci cînd se va constata în comun existența unei lipse reale de lichidități. El mai trebuie să fie și ratificat de majoritatea țărilor membre ale F.M.I., ceea ce, se apreciază, nu poate fi realizat mai devreme de doi ani.

În sfîrșit, condiția veche că înainte de a se proceda la orice suplimentări noi în domeniul lichidităților trebuie mai întîi să fie eliminat deficitul balanței de plăți americane, rămîne de asemenea în vigoare.

În fapt, mereu noi cantități de dolari se îngrămădesc în rezervele băncilor centrale străine, totalul lor depășind în prezent valoarea stocului american de aur de la Fort Knox. Pe 1967, deficitul S.U.A. va fi probabil de 3 miliarde de dolari și chiar dacă cererea americanilor de a se crea rezerve internaționale suplimentare, în valoare de 2 miliarde, ar fi împlinită, calculul arată că ei n-ar putea obține — dată fiind cota de 22% a participării lor, — credite mai mari de 440 milioane de dolari. Nu se întrevede așadar, acum, mai mult ca înainte, perspectiva lichidării grabnice a deficitului.

Pentru adoptarea planului, s-a căzut în principiu de acord că majoritatea necesară, care era în trecut de 80%, va fi în viitor de 85%: ceea ce înseamnă că francezii vor putea bloca mai lesne decît americanii — dată fiind solidaritatea țărilor din Piața Comună (toate cu o poziție creditoare față de S.U.A. și Anglia) — o hotărîre pe care nu ar socoti-o convenabilă. În această schimbare se realizează de fapt unul din țelurile principale ale Franței în problema reformei sistemului monetar, reformă pe care ea a cerut-o cea dintîi și la care nu pare să renunțe nici în viitor, deoarece continuă să conteste existența unei justificări pentru poziția predominantă a dolarului ca instrument de rezervă în reglementările internaționale.

În mod vădit aleatoriu, acordul de la Londra este numit de un comentator al ziarului Le Monde „un instrument depus la vestiar": iar într-un editorial intitulat „Un Janus monetar" — voind să exprime prin acest titlu fețele multiple și nelămurite ale unui acord susceptibil de cele mai diferite interpretări — același ziar, scrie că generalului de Gaulle, ocupîndu-se de problema monetară în ajunul reuniunii londoneze, arăta că dispozitivul avut în vedere nu este decît „o cauterizare pe un picior de lemn".

NOTE EXTERNE

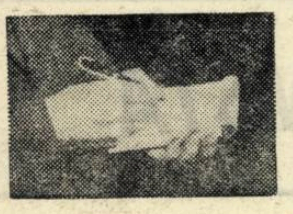

din bloc-notesul cronicarului

La 65 de ani...

Mult discutata gheață artificială, care în ultimele zile de caniculă continuă să mai constituie încă o problemă atît pentru producători cît și pentru consumatori, a fost introdusă la noi în anul 1902 — deci acum 65 de ani. Prima fabrică de gheață din România a funcționat la București, în subsolurile halei Ghica (aceeași din Piața Unirii de azi) și avea o capacitate de producție de 700 de blocuri pe zi. După cum ne spun ziarele timpului, această fabrică funcționa cu acid sulfuros. În primul său an de activitate, fabrica nu s-a bucurat prea mult de atenția cumpărătorilor (deși prețul unui bloc era atunci de numai 4 bani), deoarece în Capitală existau cîteva sute de ghețării aprovizionate din timpul iernii cu gheață naturală. Pentru consumul industrial intern, funcționa în București, încă din anul 1886, o instalație de gheață, la fabrica de bere Marinescu-Bragadiru, din Calea Rahovei.

Astăzi Capitala are 11 fabrici de gheață care produc, în perioadele de vîrf, un total de 32 000 de blocuri pe zi.

Reflecții...

Revista *Entreprise* a publicat recent următoarele reflecții : Între gradul calificării în munca profesională și dezvoltarea pe plan personal a omului, există un raport de interdependență. Îmbunătățirea muncii profesionale, oferă unui om perspective mai largi în dezvoltarea sa pe plan personal și numai reușind să se dezvolte pe plan personal, munca sa va avea maximum de eficacitate. Această afirmație e simplă și, totuși, plină de consecințe. Pe de altă parte, concepția pe care o conține e greu de pus în practică, fiindcă se lovește de o serie de obișnuințe (de a gîndi, de a simți, de a acționa) foarte înrădăcinate în mentalitatea noastră. În fond, trebuie revăzută întreaga acțiune de formare, de calificare a oamenilor. Se spune că omul modern nu mai este, ca altădată, în contact direct cu munca sa, dar se uită prea adesea că omul de altădată se forma prin „ucenicie". Azi, aproape întotdeauna, există un decalaj între calificare și realitatea cotidiană. Pentru ca omul modern să „simtă" mediul în care evoluează, trebuie ca profesorii să cunoască ei înșiși semnele și regulile acestui mediu. Această situație nu se va putea obține decît în ziua în care cel puțin jumătate dintre cei ce predau în școli vor fi oameni angajați în întreprinderi și cînd majoritatea responsabililor din diversele școli de pregătire profesională vor fi dintre aceia care utilizează practic materia pe care o predau.

Roadele irigațiilor

În bazinul fluviului Ialutzian din R. P. D. Coreeană se desfășoară lucrările de construcție a unui mare sistem de irigație, care în prezent alimentează cu apă o suprafață de 10 000 hectare cultivată cu orez. După terminarea acestei construcții va fi irigată o suprafață totală de 90 000 hectare teren din opt districte ale provinciei Phenian. În estuarul aceluiași fluviu sînt în curs lucrări de hidroameliorare în vederea cultivării stufului, utilizat ca materie primă în producția fibrelor sintetice. Pînă în prezent au fost redate agriculturii mari suprafețe de pămînt din această regiune, urmînd ca în scurt timp să fie cultivate cu bumbac 20 000 hectare.

Pentru extinderea suprafețelor ocupate cu orez, se desfășoară importante lucrări de irigare și în bazinul riului Amnokan și în regiunea Singbe. Se construiesc, de asemenea, diguri în regiunea litoralului vestic. Anul acesta vor fi valorificate de trei ori mai multe pămînturi sărăturoase decît anul trecut. Pe aceste terenuri va fi creată și o trainică bază de materii prime pentru industria textilă și a hîrtiei.

Record absolut

Berbecii australieni au deținut în mod permanent recordul la producția de lînă. La concursurile anuale ținute în marile centre din Queensland s-au cunoscut campioni, din rasa merinos, care și-au lăsat pe masa juriului chiar și cîte 18 kg de lînă. În vara aceasta însă, supremația absolută a obținut-o un berbec caucazian, prezentat la expoziția permanentă agricolă din Moscova. Tuns numărul zero, acesta a predat cîntarului concursului 30 de kg de lînă fină (8000 de fire pe cm²). Cantitatea este impresionantă dacă ne gîndim că din ea se pot face zece costume de haine.

Automobil fără volan

Inginerii de la „Ford Motor Corporation" au construit recent un automobil fără volan, pe care l-au și supus probei. Dispozitivul revoluționar se prezintă sub forma a două mici inele de comandă, plasate în fața șoferului. O ușoară torsiune a minerelor este suficientă (grație unui amplificator electrohidraulic), pentru a face ca mașina să pornească încet și precis. O simplă apăsare de manetă permite efectuarea unei manevre pentru care, în mod normal, sînt necesare trei tururi complete de volan. Aproape 90 la sută dintre cei care au făcut proba unui asemenea automobil consideră noul sistem tot atît de sigur ca și volanul clasic, iar 55 la sută îl consideră chiar mai sigur decît acesta.

Riscul fumătorilor și cel al societăților de asigurare

Nu de mult, Institutul național de informare cu privire la fumători și sănătate de pe lîngă Ministerul Sănătății Publice din S.U.A., a adus la cunoștință date noi asupra nocivității tutunului. De data aceasta nu este vorba numai de riscul cancerului pulmonar. Raportul citează mai multe studii și descoperiri mult mai grave decît oricare dintre cele precedente. Bărbații între 45 și 54 de ani, care fumează mai mult de 10 țigarete pe zi, sînt de 3 ori mai expuși să moară de o boală de inimă decît nefumătorii. Pentru femei proporția este de 2 la 1.

Ca unul din reflexele economice ale primejdiilor semnalate — deosebit de cel de pe piața de desfacere a țigărilor, — s-a manifestat spaima și alarma societăților americane de asigurări pe viață. Riscul înmulțirii deceselor, și deci al sporirii plăților pentru polițele de asigurare, crește. O soluție pentru ele ar fi fost să scumpească ratele asiguraților fumători, dacă n-ar fi fost teama că li s-ar putea imputina astfel clientela. Altă soluție, la care s-au oprit unele societăți, în cap cu State Mutual Life Insurance Company of America, din Massachusetts, este ieftinirea ratelor la polițele de asigurare pentru nefumători. Va beneficia de reducere oricine nu fumează sau s-a lăsat de fumat măcar de un an de zile.

Pînă în prezent însă, măsura nu prea s-a extins, deoarece societățile de asigurare sînt neîncrezătoare în clienți și nu știu cum s-ar putea asigura că aceștia nu le vor trage pe sfoară disimulînd, continuînd să fumeze, și pregătindu-se astfel pentru o plecare prematură.

150 tone

În Franța, de curînd, și-a făcut apariția pe căile ferate un vagon a cărui capacitate de încărcare este de 150 tone. Acest uriaș are următoarele caracteristici : greutate proprie — 183 de tone ; lungimea — 53 de metri ; 5 boghiuri cu 16 osii. Dispozitive speciale adaptate tuturor posibilităților de trepidații și de șocuri ale încărcăturii, asigură transportul, indiferent de viteza trenului și de înclinările liniei respective. Alte dispozitive adaptate la boghiuri permit schimbarea distanței dintre roțile perechi. Probele la care a fost supus noul vagon dînd rezultate satisfăcătoare, uzinele producătoare de mari piese asamblate și-au inclus în programele de fabricație gabarite noi, care pot fi transportate acum fără dificultăți.

Prin automobilism spre... imobilism

În S.U.A., țară a automobilului, tot mai mulți sociologi, urbaniști, afirmă că „societatea automobilului e pe cale să devină o societate imobilă". Orașele, deși concepute pentru circulația auto, încep să fie literalmente strangulate. Paradoxul însă nu-i împiedică pe cumpărători să se precipite spre ultimele modele de automobile. De aceea, constructorii de mașini mai au ani frumoși înaintea lor. Va veni însă ziua — afirmă sociologii — cînd mentalitatea citadinului față de automobil se va modifica ; aceasta se va întîmpla atunci cînd i se vor propune noi mijloace de transport. Și astfel, ca și alte activități, industria automobilului nu va putea ține mult timp întîietatea. Dintr-o ramură cheie, ea va deveni o activitate ca oricare alta.

Infrastructura rezervoarelor gigant

Inițiativa societății „Gulf Oil Corp." de a construi un punct petrolier „terminal" la Bentry Bank, în afara coastelor irlandeze, pentru găzduirea petrolierelor de 276 000 tdw, a determinat și alte țări nord-europene la studierea unor asemenea puncte pentru navele gigant de 300—500 000 tdw.

Astfel, un asemenea post a fost proiectat de R.F.G. pentru insula Helgoland, iar în Franța, o comisie oficială de experți s-a oprit asupra centrelor Brest, Le Havre și Cherbourg. La Brest, un mare bazin de acostare a și intrat în construcție, urmînd a fi terminat chiar în acest an. Urmînd exemplul țărilor din nord. Portugalia și-a planificat și ea un mare șantier de reparații la Lisabona, pentru nave de circa 500 000 tdw.

C. GRIGORE

PE GLOB

● **Comerțul între țările A.E.L.S. a crescut în primul semestru al acestui an cu 14% față de perioada similară a anului trecut. Creșterea, mai mare decît cea înregistrată în întreg anul 1966 (9,4%) și decît media anuală a perioadei 1959—1966 (11,4%), se datorește desființării tarifelor vamale și restricțiilor cantitative în schimburile dintre „cei 7" la sfîrșitul anului trecut. În același timp se semnalează o încetinire cu 2 puncte a exporturilor A.E.L.S. către Piața Comună.**

● **Lucrările comisiei de studiu pentru un canal interoceanic Atlantic—Pacific vor dura încă doi ani. Cerînd urgentarea lucrărilor, președintele Johnson a afirmat că „este foarte probabil ca comerțul mondial să facă necesară existența unui canal interoceanic la nivelul mării cu mult înainte de sfîrșitul secolului nostru".**

● **Exporturile australiene de minereu de fier vor fi anul acesta de patru ori mai mari comparativ cu cele din 1966. În general, producția minieră a Australiei crește într-un ritm de 14% pe an.**

● **Balanța de plăți austriacă s-a soldat în primul semestru al anului cu un excedent de 2,45 miliarde de șilingi, față de un deficit de 1,28 miliarde în semestrul I anul trecut.**

● **Chile, Zambia, Congo și Peru vor deschide la Paris un centru internațional de informații asupra cuprului, conform hotărîrii adoptate în iulie la Lusaka.**

● **Între Japonia și India a fost încheiat un nou acord de credit în valoare de 39 milioane dolari. El ridică la 427 milioane dolari totalul creditelor acordate de Japonia Indiei.**

● **Viitoarea recoltă de grîu braziliană este estimată oficial la 400 000 tone. Consumul intern fiind de 3 milioane tone, diferența de 2,6 milioane tone va trebui importată.**

● **50% din produsele industriei alimentare a S.U.A. au mai puțin de 10 ani de existență. Lansarea produselor noi este arma esențială a fabricanților de produse alimentare și a supermagazinelor pentru a-și conserva sau spori clientela. Aceasta este concluzia unui studiu publicat recent în revista de specialitate „Progressive Grocer".**

● **Din 14 septembrie rata scontului în Belgia a fost redusă de la 4,50 la 4,25. Această a patra reducere succesivă din acest an este interpretată ca vizînd stimularea conjuncturii.**

● **La 11 septembrie Centrul Britanic pentru Recrutarea Cadrelor și-a început activitatea la New York, încercînd să creeze un curent contrar actualei migrații de materie cenușie spre S.U.A. După unele păreri, în deceniul 1965—1975 Statele Unite vor reuși să acopere 9% din necesitățile lor suplimentare de cadre de specialitate prin migrația de cadre vest-europene.**

● **În primele șase luni ale anului 1967 exporturile Italiei de produse chimice au atins 229,10 miliarde lire italiene, față de 212,54 miliarde lire în perioada corespunzătoare a anului 1966.**

● **Anul 1966 s-a soldat pentru comerțul exterior al S.U.A. cu un regres. În timp ce volumul exportului mondial a ajuns la 204 miliarde dolari, exportul american a scăzut la 23,9 miliarde dolari față de 27,1 miliarde în 1965. Ponderea S.U.A. în exportul mondial a scăzut corespunzător, de la 18,3% la 14,7%.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 39 (215)
VINERI
29 septembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

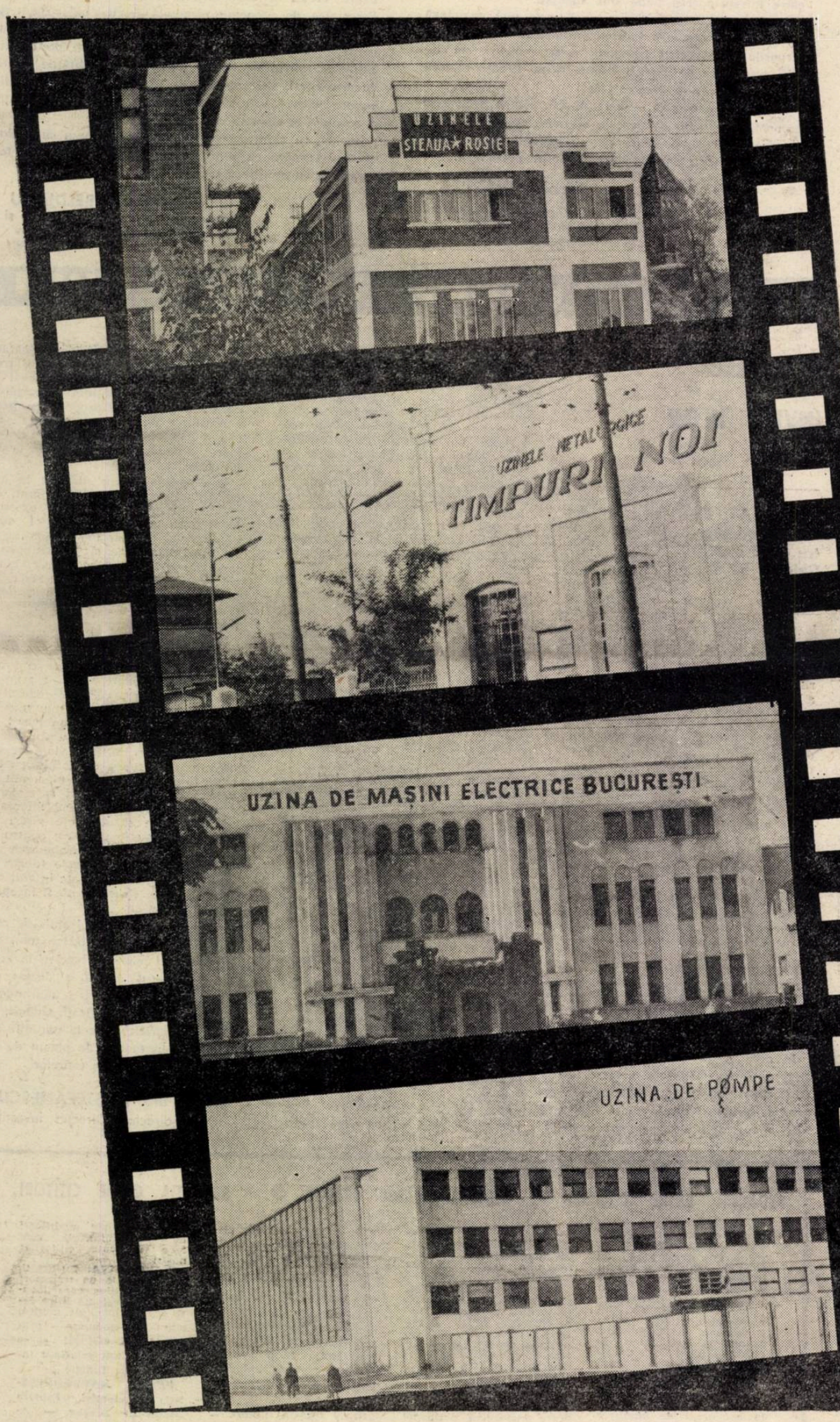

FOLOSIREA MAȘINILOR ȘI UTILAJELOR ÎN PATRU UZINE CONSTRUCTOARE DE MAȘINI

ÎN PAGINILE 8-9

LA CEL MAI ÎNALT POTENȚIAL!

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

SPIRITUL GOSPODĂRESC PE ȘANTIERE

PE LINIA REDUCERII consumului de metal prin proiectare, se înscriu și rezultatele obținute de către Direcția de sistematizare, arhitectură și proiectarea construcțiilor-Iași. Prin extinderea folosirii prefabricatelor din beton, beton armat și precomprimat, prin reducerea armăturilor la pardoselile construcțiilor social-culturale, prin eliminarea supradimensionării calculelor de rezistență și a folosirii unor oțeluri cu diametre reduse, D.S.P.A.C. Iași a reușit în trimestrul II al anului 1967, să reducă consumul de metal cu 6,25% la oțel beton și cu 23,7% la alte laminate, în comparație cu lucrări similare proiectate în anii 1964—1966.

Prin reexaminarea documentației de execuție la o serie de obiective aflate în construcție, s-a reușit pînă la 20 august a.c., să se micșoreze consumul de metal cu 110,3 tone, în comparație cu soluțiile și consumurile proiectate inițial. Firește, rezervele n-au fost nici pe departe epuizate. Calculele făcute arată că mai sînt posibilități de economisire a 65 tone oțel pe șantierul Spitalului de pediatrie din orașul Iași și a 47 tone oțel la canalul colector „Moara de foc"-Iași. Pentru soluționarea operativă a unor divergențe cu T.R.C. și Întreprinderea de construcții-reparații străzi-Iași este însă necesar ca atît constructorul, proiectantul, cît și Sfatul popular regional-Iași să se pună de acord.

Cum se manifestă spiritul gospodăresc pe șantiere? Dacă grupul de șantiere nr. 1 din cadrul T.R.C.-Iași a făcut o economie de 18,4 tone de metal, în schimb a depășit consumul specific la cuie cu 2,1 tone și la sîrmă galvanizată cu 4,4 tone. Aceasta, datorită nerespectării soluțiilor constructive indicate în proiectele de execuție. Tot ca o consecință a nerespectării specificațiilor din devize, pe unele șantiere din regiunea Suceava (constructor Întreprinderea 4 construcții-montaj-Iași) s-au produs depășiri la unele sortimente de tablă. Astfel, Șantierul siloz-Trușești, a depășit consumul la tablă neagră cu 4,7 tone, iar șantierul Uzinele textile „Moldova"-Botoșani la tablă galvanizată cu 3 tone.

Din cauza folosirii în execuție — la șantierul Uzina de fibre sintetice-Iași — a unor sortimente de laminate supradimensionate, Șantierul nr. 3 chimie — I.S.C.M. din orașul Gh. Gheorghiu-Dej a consumat în plus 13.6 tone oțel, iar șantierele Vaslui, cramă Cotnari, și Uzinele textile „Moldova"-Botoșani — toate din cadrul Întreprinderii nr. 4 construcții-montaj Iași, au depășit consumul specific cu 7,5 tone la profile din oțel, iar șantierul 34 — Grupul nr. 3 — cu 16,3 tone oțel.

În luna iunie a.c. pe șantierul nr. 3 chimie — Iași circa 1 tonă de oțel beton se găsea amestecat cu pămînt, iar alte 2 tone de capete metalice așteptau de multă vreme să fie predate la I.C.M. De asemenea, 12 tone confecții metalice, executate de secția de producție secundară a Întreprinderii nr. 4 construcții-montaj-Iași, zac pe diferite șantiere și puncte de lucru încă din anii 1962—1966, fără ca unitatea de care depind să ia vreo măsură de valorificare. Și, cu asemenea exemple s-ar mai putea continua.

Petru ALEXANDRU
Banca de Investiții Iași

TAXIMETRELE ÎN... DISCUȚIE

SÎNT situații cînd dorești să te deplasezi cît mai repede dintr-un loc într-altul al orașului. Pentru aceasta cauți un taxi, pe care nu-l găsești, numărul mașinilor fiind încă insuficient. Mi s-a întîmplat să fiu nevoit să mă urc în mașini, pentru care am regretat că am plătit o taxă respectabilă pentru o deplasare pe care o puteam efectua — aproape în același timp — și cu transportul în comun. Cauza?

Deseori am avut „ghinionul" (oare numai eu?!) să găsesc în stații mașini cu un grad avansat de uzură, care circulă cu viteză de tramvai. Trebuie să mai adaug și impresia urîtă pe care ți-o lasă unele din taxiuri, atît din București cît și din țară, prin aspectul lor exterior. Îmbătrînite prematur, cu vopseaua luată, aceste mașini contrastează vizibil cu fața de azi a orașelor noastre. Aș mai aminti și un amănunt nu fără importanță: dacă ieși de la un spectacol sau este timp ploios, ori cît ai vrea să apelezi la un taxi nu-l găsești, nici în stații, nici pe stradă.

Cred că, revista „Viața economică" ar putea organiza o discuție în scopul îmbunătățirii serviciului de taximetre. Socot, printre altele, că s-ar putea propune forurilor competente să ia măsuri ca toate taxiurile să fie vopsite într-o singură culoare (la import se poate solicita culoarea preferată); să fie dotate cu embleme luminoase (așa cum s-a introdus la citeva); să se dea indicații conducătorilor de taxiuri ca mașinile să circule în căutarea pasagerilor (nu pasagerii în căutarea lor!), așa cum se obișnuiește, de altfel, în alte țări. Consider, de asemenea, că numărul taxiurilor de piață ar trebui substanțial mărit.

. MARIN MANOILESCU
București

ACTIVITATEA DE EXPERTIZĂ CONTABILĂ ȘI ORGANIZAREA ȘTIINȚIFICĂ A PRODUCȚIEI

AM CITIT cu deosebit interes articolul „Activitatea de expertiză contabilă și organizarea științifică a producției" (Nr. 29). Problemele ridicate sînt interesante și în consecință subscriu la propunerea privind trecerea la expertiza contabilă de stat. S-ar crea astfel și posibilitatea înlăturării altor neajunsuri legate de modul în care se folosește în prezent timpul de muncă. După cum este cunoscut actualii experți contabili îndeplinesc funcții economice în diverse întreprinderi, mulți dintre ei avînd funcții de răspundere.

Problema realizării unui venit suplimentar (prin expertiză contabilă) face ca mulți dintre acești salariați **să nu-și îndeplinească, în mod corespunzător, sarcinile normale de serviciu. Pentru efectuarea reverificărilor și întocmirea rapoartelor de expertiză, ei folosesc timp** din programul de lucru pentru care sînt remunerați de către întreprinderea unde sînt angajați.

În ce privește expertiza tehnică, este mai complexă pentru că presupune o specializare strictă. Va trebui ca birourile de expertiză contabilă să nu angajeze un număr prea mare de experți tehnici — pe fiecare ramură — care, în fapt n-ar avea ce face.

Angajarea experților tehnici numai pentru sectoarele economice ce dețin pondere în regiunea respectivă ar fi cea mai indicată, de pildă, pentru regiunile Galați (sectorul construcții) sau Ploiești (sectorul petrolifer).

Nicolae NICHITA
economist, controlor revizor principal, Direcția Control și revizie regiunea Galați

STRUCTURA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI REPARTIZAREA ABSOLVENȚILOR

ÎN nr. 31/1967 al revistei „Viața economică" tov. Lucian Penescu abordează în scrisoarea „Pentru una te pregătești...", unul din aspectele corelației dintre învățămînt și activitatea profesională în domeniul economic. Mă întreb: de ce la repartizarea absolvenților în producție nu se ține seama de specialitatea dobîndită prin studii?

Pe de altă parte, o analiză a programelor de învățămînt ne arată că ele nu reflectă întocmai profilul facultăților și al secțiilor. De pildă, la Facultatea de economie generală (secția industrială) — se predau cursuri ca finanțe, contabilitate, exact ca la Facultatea de finanțe, credit și contabilitate. Ce specialiști pregătește Facultatea de economie generală (secția industrială) și ce specialiști pregătește Facultatea de finanțe, credit, contabilitate? Care este rațiunea predării și pretinderii aceluiași volum de cunoștințe, cînd specialitățile diferă fundamental? Este necesar să se facă o mai bună delimitare a pregătirii specialiștilor în funcție de cerințe, preocupări și răspunderi.

Închei, cu o întrebare: Pe cînd organizarea cursurilor postuniversitare cu profil tehnic pentru absolvenții facultăților cu profil economic?

Constantin BELDIANU
economist, Institutul de studii și proiectări forestiere — Brașov

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

REALIZAREA INVESTIȚIILOR

Nr. 25

Ministerul de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării

Aspectele critice ce vizează întreprinderile și șantierele tutelate de ministerul nostru sînt juste, unele fiind determinate de titularii, respectiv beneficiarii de investiții, iar altele legate de organizarea producției și a muncii pe șantiere, cu consecințe nefavorabile în folosirea judicioasă a fondurilor materiale și bănești. Măsurile luate în sensul asigurării ritmice a materialelor și forței de muncă au permis recuperarea, în mare parte, a rămînerilor în urmă, realizările pe 7 luni fiind de 115,6 milioane lei față de sarcina planificată de 116,8 milioane lei.

Pentru reconsiderarea valorilor de plan, care nu au avut corespondent fizic din cauza supraevaluării investițiilor, s-au făcut intervențiile necesare pentru ca planul de producție să fie reașezat și repartizat după valorile certe cuprinse în proiectele de execuție.

În articolul din „Viața economică" se mai tratează o serie de probleme importante care condiționează rezultatele economico-financiare ale întreprinderilor de construcții, cum sînt, de pildă, discordanța dintre prețurile de deviz (catalog) și prețul de vînzare cu ridicata al industriei (facturare), proporțiile întreprinderilor și repartizarea teritorială a acestora, centralizarea calificării cadrelor de constructori.

În ceea ce privește dimensionarea și repartizarea teritorială a întreprinderilor de construcții, problemă ridicată și cu alte ocazii, nu s-a găsit încă o rezolvare de principiu corespunzătoare, datorită elasticității investițiilor și, implicit, a producției de construcții-montaj, sub aspectul repartizării lor pe ramuri economice, regiuni administrative, structuri de plan și chiar ca valori absolute. Aceste considerente au impus ca grupul de șantiere Govora, coordonat inițial de I.S.C.M. Brașov ce se afla anul trecut în situația de a-și strangula brusc capacitatea de producție, să fie preluat în prezent de I.S.C.M. Craiova, care va ceda Întreprinderii de construcții din Cluj lucrările de la „Azur"-Timișoara, propunere făcută în articol și însușită de noi.

Pentru diferențele de prețuri, cu toate implicațiile cunoscute din punct de vedere financiar, rezolvate în general de legislația în vigoare cu sursă de acoperire — analize speciale, note de comandă suplimentare și în unele cazuri chiar dotații de la buget — considerăm că problema trebuie studiată mai în amănunțime de Ministerul Finanțelor și de Comitetul de Stat pentru Prețuri. Și noi, optăm pentru centralizarea calificării cadrelor de constructori de către un minister sau un organ central.

Multitudinea aspectelor tratate în articol, nu ne-a permis să răspundem la unele din probleme care au fost și rămîn în continuare în atenția noastră cum sînt: coordonarea subantreprizelor și crearea unui front de lucru permanent, colaborarea cu sfaturile populare regionale pe linia asigurării condițiilor de cazare și transport, colaborarea cu proiectanții pe parcursul execuției ș.a.

Apreciem că articolul publicat de „Viața economică" a constituit un sprijin important pentru activitatea de viitor a ministerului nostru.

ing. I. TUDOSE
adjunct al ministrului

Ministerul Industriei Chimice

Pentru a asigura volumul necesar de documentație de execuție pentru planul pe anul în curs, proiectanții noștri au fost trimiși în străinătate încă din trimestrul IV al anului trecut, pentru a colabora cu furnizorii la elaborarea documentațiilor și scurtarea duratei avizărilor reciproce. Ca urmare a acestor măsuri și a altora luate în cadrul institutelor, la 30 iunie a.c. valoarea documentațiilor se ridica la 3,7 miliarde lei.

Modificările ce au survenit la documentațiile predate s-au datorat, de regulă, cererii furnizorilor externi. Menționăm că, în semestrul I, s-au executat lucrări, exprimate în milioane lei, după cum urmează: la Combinatul petrochimic-Pitești 109,5; la Combinatul chimic-Rîmnicu-Vîlcea 91,8; la șantierele de azot nr. 1 din Craiova și nr. 2 din Turnu Măgurele 98 și respectiv 106,5.

Valoarea lucrărilor de construcții-montaj înscrisă în plan a fost stabilită la faza de STE pe baza contractelor încheiate sau a ofertelor primite. Valorile la faza „proiect de execuție" stabilite ulterior, au fost mai mici și s-au reglementat de comun acord cu Ministerul de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării la care s-a obținut și aprobarea C.S.P. pentru toate lucrările incluse în plan, atît ca valoare totală anuală, cît și eșalonarea pe trimestre. În cadrul diferenței valorice, s-au făcut unele virări de fonduri și s-au luat măsuri pentru ca institutele să urgenteze elaborarea documentațiilor, pentru unele lucrări ce erau prevăzute a fi atacate în anii viitori, astfel ca ele să poată fi începute chiar în acest an.

Pentru a ajuta organizațiile de construcții-montaj la realizarea unui volum cît mai mare de lucrări, în acest an, ministerul nostru a dispus detașarea la constructori a unui număr de 524 muncitori calificați, (sudori, lăcătuși, electricieni) de la unitățile beneficiare, în funcție de planul de recrutare și pregătire a cadrelor.

ing. A. ȘTEFĂNESCU
director, Direcția investiții

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ION G. SAVOIU, Tîrgoviște — La stabilirea salariului tarifar ca bază de calcul a pensiei se iau în considerare noile limite de salarii aplicate după 1 martie, a.c. (Instrucțiunile nr. 2100/1967 ale Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării și Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor).

ION GAVRILĂ, Hunedoara — Pentru ca un angajat să se poată înscrie la concursul de admitere în școala tehnică de maiștri este necesar acordul unității unde lucrează. De asemenea, să fie încadrat în categoria ultimă a rețelei tarifare aplicate în ramura din care face parte meseria sa. Numai prin excepție, atunci cînd nu se completează numărul de locuri prevăzute pentru școlarizare, se pot încadra și muncitori din penultima categorie de calificare a rețelei tarifare respective.

NICOLAE FIERA, Bals, reg. Oltenia — Indemnizația pentru concediul anual de odihnă se calculează potrivit H.C.M. nr. 186/1951, pe baza cîștigurilor realizate efectiv în ultimele 12 luni de activitate premergătoare plecării în concediu. În ipoteza în care unui angajat i s-a majorat salariul tarifar de încadrare înlăuntrul perioadei de referință, la stabilirea cîștigului mediu lunar pe baza căruia se acordă indemnizația se iau în considerare salariile tarifare efectiv primite de angajați în ultimele 12 luni, indiferent dacă unele dintre acestea sînt mai mici decît salariul primit în ultima lună, premergătoare plecării în concediu.

Ing. LAZĂR POP, Întreprinderea minieră Tebea — Planul de import —pe 1967 — pentru autoturisme a fost realizat. În prezent se așteaptă o suplimentare în avans pe anul 1968. Dacă se va perfecta această suplimentare o vom da publicității.

IOAN PAȘCA, Luduș. — Normele legale în vigoare se referă numai la folosirea autovehiculelor proprietate personală. Întrebarea dv. care este de fapt o propunere, a fost trimisă pentru studiu organelor competente. Apariția unor eventuale modificări de instrucțiuni, le vom face cunoscute cititorilor noștri.

V. ROVENȚA, București. — Drepturile de transport ale angajaților care locuiesc la o distanță între 5—50 km de locul de muncă, sînt reglementate prin H.C.M. nr. 2394/1952 și se referă la toți salariații indiferent de funcție.

PETRE MAVRODINEANU, economist, Fabrica „Răsăritul" Brașov — Afirmațiile făcute de dv. în legătură cu biletele de bancă și monedele metalice în circulație sînt juste. Direcția emisiunii din Banca Națională ne răspunde că a reținut propunerile dv.

ANCHETA NOASTRĂ

În desfacerea produselor zaharoase

MAI ESTE OPORTUNĂ CONTRACTAREA ORGANIZATĂ PE PLAN CENTRAL?

ÎN PROCESUL DE APROVIZIONARE a pieței cu mărfuri de calitate și într-un sortiment cît mai bogat, încheierea contractelor între industrie și comerț reprezintă o fază de mare importanță. În cadrul acestei operațiuni se stabilesc sortimentele, cantitățile și termenele de livrare, deci, baza reală a planului pentru perioada următoare. De aceea, organele centrale interesate — M.I.U. și M.C.I. — s-au preocupat, în special în ultima perioadă, pentru îmbunătățirea metodologiei de încheiere a contractelor, căutînd soluții care să rezolve două deziderate principale: o repartizare cît mai judicioasă a fondului de marfă destinat pieței și asigurarea unei game sortimentale cît mai variate de produse preferate de cumpărători.

Printre măsurile luate se numără și descentralizarea repartizării și contractării unor grupe de produse industriale. Astfel, în ramura industriei alimentare încheierea contractelor a fost trecută pe plan local pentru toate grupele de produse, mai puțin pentru cele zaharoase și brînzeturi, a căror contractare pentru anul 1968 s-a desfășurat la Eforie Nord între 15—27 septembrie a.c.

Mai este oportună contractarea organizată pe plan central a produselor zaharoase?

● Să ne alegem furnizorii!

ÎN ULTIMII ANI o serie de produse de larg consum (articole din material plastic, destinate populației, o serie largă de produse ale industriei locale, majoritatea produselor de uz casnic etc.) sînt obținute de către comerț direct de la întreprinderile producătoare pe bază de contracte, fără repartiții centralizate.

Dacă așa se prezintă situația la majoritatea mărfurilor care se produc la — și peste — nivelul cererii, al căror număr crește an de an, la produsele zaharoase — unde, de asemenea, producția este suficientă, cantitativ, — se petrece un fenomen paradoxal: repartițiile centralizate sînt menținute nu pentru că lipsesc produsele, ci pentru... a se putea plasa acele produse pe piață care nu sînt solicitate la nivelul capacităților de producție de care dispune industria. Astfel, bunăoară, la sortimentele de caramelaj, care dețin cea mai mare pondere în grupa produselor zaharoase, capacitățile de producție sînt mai mari decît posibilitățile de desfacere. Pentru acoperirea acestor capacități se recurge la o măsură de ordin administrativ și anume, la emiterea de repartiții care obligă pe beneficiari (organizațiile comerciale) să contracteze pînă la nivelul cantităților prevăzute în planurile de producție chiar dacă aceste cantități depășesc necesarul pieței. De aici două consecințe economice negative: din aceste mărfuri o anumită cantitate devine nevandabilă, iar unele secții din cadrul întreprinderilor furnizoare, care le produc, desfășoară o activitate facilă, conducerile întreprinderilor nefiind nevoite să-și bată capul pentru a găsi posibilități de utilizare a capacităților de producție.

„La aceasta se adaugă — **ne declară tov. L. Kovacs, director comercial la Întreprinderea comercială de stat alimentară-Cluj** — faptul că întreprinderile furnizoare avînd desfacerea asigurată prin repartiții nu mai sînt stimulate în îmbunătățirea calității produselor. Astfel, dacă nu am fi obligați prin acte administrative de planificare nu ne-am aproviziona cu caramelaj de la Fabrica „Feleac"-Cluj, ale cărei produse sînt necorespunzătoare, ci am contracta cu „Dezrobirea"-Brașov, care realizează marfă de bună calitate".

Mai mulți interlocutori, atît din comerț cît și din industrie, au arătat, prin nenumărate exemple, efectele negative, ale menținerii în acest sector — cu o producție abundentă — a repartizării centralizate. Dintre acestea, următoarele exemple apar deosebit de concludente.

„O parte din produsele zaharoase — **arăta tov. Nicolae COTEANU, director general adjunct în Ministerul Comerțului Interior** — se fabrică de industria locală. Aceste produse nu sînt supuse regimului de repartizare centralizată. Ca urmare, conducătorii acestor întreprinderi se preocupă pentru a produce acele sortimente care sînt solicitate de consumatori. **Rezultatul: la actualele contractări industria locală a reușit să contracteze în primele zile întregul fond de marfă la nivelul capacităților, pe cită vreme cu reprezentanții întreprinderilor din industria republicană discuțiile au durat mai mult, pînă la urmă comerțul fiind „convins" să contracteze întreaga cantitate repartizată".**

„Contractarea produselor zaharoase pe bază de repartiții — **ne declara tov. Ion UNGUREANU, director comercial la Întreprinderea comerțului cu ridicata de produse alimentare-Timișoara** — face să ne aprovizionăm cu unele sortimente din alte localități deși avem o fabrică cu veche tradiție în Timișoara. Astfel, din consumul regiunii noastre de circa 800 tone produse de ciocolată, nu avem repartizat la Fabrica „Kandia" din localitate decît 60 tone, deși de aici pleacă în alte regiuni importante cantități de produse de ciocolată, ceea ce, desigur, contribuie la mărirea cheltuielilor de circulație".

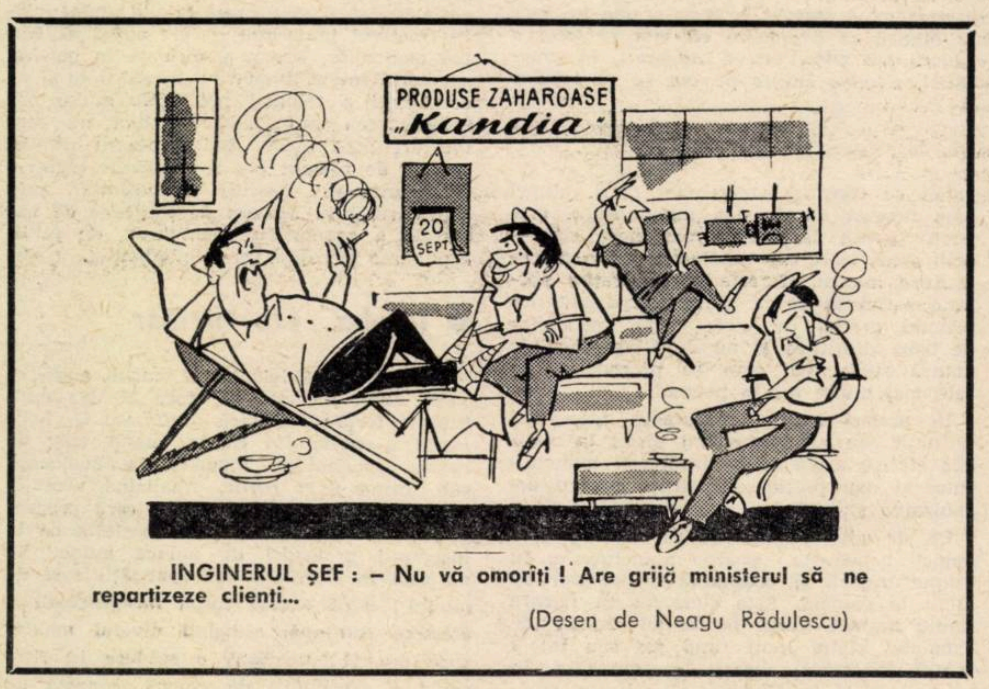

INGINERUL ȘEF: — Nu vă omoriți! Are grijă ministerul să ne repartizeze clienți...

(Desen de Neagu Rădulescu)

● Carențe vechi: finisare și preambalare necorespunzătoare

REPARTIZAREA CENTRALIZATĂ a produselor zaharoase se reflectă și asupra formei de prezentare și a gamei sortimentale oferite de industrie. Avînd desfacerea asigurată, întreprinderile furnizoare nu depun eforturi susținute pentru a crea noi sortimente care, prin forma lor de prezentare și prin calitățile lor intrinsece să atragă atenția cumpărătorilor.

„În ultimii ani — **ne-a relatat tov. Ioana EVANGHELIE, șef serviciu în Direcția generală pentru comerțul de produse alimentare din M.C.I.** — întreprinderile de produse zaharoase din industria republicană nu au prezentat la contractări decît cîteva produse noi. Se constată o anumită inerție în asimilarea de noi sortimente. Or, creșterea vînzărilor nu poate fi stimulată decît printr-o continuă diversificare a sortimentelor".

Într-adevăr, răsfoind cataloagele fabricilor producătoare, constatăm că aproape toate sortimentele oferite au data nașterii (STAS sau normă internă) cu ani în urmă. Astfel, în catalogul întreprinderii „Delicia"-București, una din marile producătoare de produse zaharoase, nu am întîlnit nici un sortiment care să se fi născut după anul 1961, abundînd însă aceleа din anii 1951, '55, '58.

„Mai grav este însă faptul — **a adăugat tov. Gheorghe ROBESCU, șef depozit la Întreprinderea comerțului cu ridicata de produse alimentare-București** — că prezentarea comercială lasă mult de dorit. În sectorul produselor zaharoase, mai mult ca în oricare alt sector, își găsește aplicarea principiul «ambalajul vinde marfa». O experiență îndelungată dovedește că același produs, dar prezentat diferit, are o căutare diferențiată. Astfel, drageurile „Lebăda" și „Puișor", care se comercializează neambalate, la prețul de 31 lei/kg, nu sînt solicitate de cumpărători, pe cînd vreme același sortiment, cu aceleași calități gustative, cum sînt „Vinga" și „Sinaia", deși sînt mai scumpe (40 lei/kg), datorită preambalării în cutii atractive se desfac în cantități foarte mari, de regulă cererile fiind peste posibilitățile de producție ale fabricilor. Din păcate acest lucru nu este înțeles în suficientă măsură de către reprezentanții întreprinderilor industriale".

O analiză a evoluției cererii de consum pentru diferitele sortimente scoate în evidență unele aspecte interesante. Astfel, desfacerea caramelelor este în regres față de alte sortimente datorită ambalajului necorespunzător. Hîrtia cu care sînt învelite caramelele, pe lîngă faptul că nu are un aspect comercial atractiv, se lipește de produs și-l face dificil la consum. Dovada că aceasta este cauza: ori de cîte ori se pun în vînzare caramele în înveliș de hîrtie metalizată, viu colorată, cererea crește substanțial, deși acestea sînt mai scumpe, epuizîndu-se în scurt timp cantitățile pe care industria, sporadic, le produce. Un aspect asemănător îl prezintă bomboanele din grupa caramelaj sau unele drageuri. Același sortiment, cu același preț, este solicitat mai intens de la fabrica „Dezrobirea"-Brașov datorită finisării superioare — forme regulate, lustru specific al învelișului — și... ocolit de la alți furnizori, care nu asigură aceleași condiții de prezentare. Importanța finisării și ambalării este deci evidentă.

Producătorii invocă de multe ori insuficiența unor materiale. „Dacă finisarea superioară este o problemă a cărei rezolvare stă în mîna producătorilor — **ne declara tov. Iancu MANTA, director general adjunct la Direcția generală a industriei conservelor și produselor zaharoase din M.I.A.** — nu la fel se pune problema cu preambalarea. În această direcție avem nevoie de unele materii prime din import care sînt limitate".

Nu putem fi de acord în întregime cu această susținere. Este adevărat că este necesară o judicioasă gospodărire a resurselor valutare. Dar soluția trebuie căutată la întreprinderile poligrafice interne. Nu se poate accepta ideea unui comerț modern fără o dezvoltată industrie a ambalajelor de prezentare pentru toate bunurile de larg consum. Mai mult ca în alte sectoare preambalarea produselor zaharoase este o condiție pentru desfacerea lor, dacă ținem seama că vînzarea către consumatori se face prin puncte de vînzare unde cîntărirea este dificilă sau aproape imposibilă (tonete, chioșcuri, vînzători ambulanți etc.).

Evident, Ministerului Industriei Alimentare îi revine sarcina — ca cel mai mare beneficiar de ambalaje de prezentare din hîrtie — de a documenta cerințele sale și de a contribui astfel la susținerea modernizării și extinderii întreprinderii poligrafice

Alexandru DETEȘAN

(Continuare în pag. 4)

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

Pe șantierul Complexului de morărit și panificație-Sibiu

VALORIC — DA; DAR ȘI FIZIC

PE SANTIERUL Complexului de morărit și panificație-Sibiu – lucrare importantă din ramura industriei alimentare – s-a realizat, pînă la începutul lunii septembrie, 66% din planul anual de investiții și 79% la construcții-montaj. Aceste realizări depășesc media obținută pe șantierele Ministerului Industriei Alimentare și pe cele ale altor ministere.

În lumina cifrelor, s-ar putea trage concluzia că lucrurile merg bine pe acest șantier. În realitate, însă, nu. La 30 iunie, trebuia să intre în funcțiune fabrica de pîine din cadrul Complexului, lucru care nu s-a întîmplat nici pînă în prezent. Fiecare zi de întîrziere în darea în funcțiune a fabricii se soldează cu nerealizarea unei producții în valoare de aproape 200 000 lei.

Întîrzieri în realizarea planului fizic se înregistrează și la moară, care are termen de punere în funcțiune replanificat. Este adevărat, pînă în trimestrul I/1968, cînd urmează să fie pusă în funcțiune, conform noii planificări, mai este timp. Dacă nu se vor lua însă măsuri la vreme pentru înlăturarea deficiențelor, termenul nu va putea fi respectat. În același timp nu trebuie privit spre termenul reprogramat, ci spre cel depășit.

Pentru crearea condițiilor de punere în funcțiune a fabricii de pîine, este nevoie să se impulsioneze ritmul lucrărilor la racordurile de apă și canal – lucrări întîrziate de Trustul de construcții nr. 5 Brașov. De asemenea, Trustul Electromontaj-București nu a asigurat alimentarea cu energie electrică. Pentru soluția definitivă, urma ca Trustul să aducă un transformator și aparatajul de protecție – lucru pe care nu l-a făcut în timp util – la probele tehnologice folosindu-se alimentarea provizorie cu energie electrică de pe șantier.

În general, în vederea grăbirii ritmului construcțiilor pe întregul Complex, Trustul de construcții nr. 5 Brașov trebuie să aducă muncitori calificați și necalificați, întrucît, deși în perioada ce a trecut din acest an s-a realizat un volum valoric important, stadiul fizic al lucrărilor de construcții-montaj nu a asigurat frontul de lucru pentru începerea, la 1 august, a lucrărilor de automatizare la moară, în conformitate cu graficul stabilit. La rîndul său, beneficiarul – Ministerul Industriei Alimentare – are datoria să grăbească contractarea tuturor utilajelor (balanțe automate, compresoare, aparataj electric primar și secundar etc.), pentru a crea condiții de livrare la timp a acestora.

Organizarea științifică a producției și a muncii

UN ELEMENT IMPORTANT NEGLIJAT: ANALIZA FIZIOLOGICĂ A MUNCII

ÎN organizarea științifică a procesului de producție, un rol preponderent trebuie să-l joace analiza forței de muncă, elementul principal și dinamic al producției. Această analiză are un conținut complex, o parte componentă constituind-o analiza fiziologică, care caută să examineze relațiile dintre om și activitatea pe care o prestează, găsind mijloacele care permit lucrătorului ca, folosind un minimum de efort, să realizeze maximum de produse în unitatea de timp.

*În țara noastră, problemele referitoare la desfășurarea fiziologică a muncii în procesul tehnologic sînt foarte puțin studiate. Nu se aplică, decît cu rare excepții, nici concluziile valabile ale studiilor efectuate în țările dezvoltate din punct de vedere economic. Din această cauză, de pildă, calificarea muncitorilor la locul de muncă, ca strungari, lăcătuși, sudori, electricieni etc., se face nu în funcție de criterii științifice de selecționare — unul din acestea fiind posibilitățile lor fizice — ci potrivit dorinței fiecăruia sau nevoilor imediate ale locurilor de lucru. În acest fel, oamenii ajung să presteze munci pentru care nu au nici un fel de însușiri fizice deosebite, sau care sînt chiar în dezacord cu aceste însușiri, ceea ce se reflectă, între altele, în randamentul lor scăzut. În prea mică măsură se ține seama de asemenea de rezultatele analizei fiziologice a muncii în adaptarea cît mai perfectă a uneltelor și utilajelor la posibilitățile de lucru ale muncitorilor. Adeseori, în practică, așa cum arată studiile pe plan mondial, tehnica silește pe om să se supună condițiilor de lucru și nu invers *).*

● Ce ne oferă fiziologia muncii?

CÎTEVA laturi sînt edificatoare. Analiza fiziologică începe prin a determina în mod exact gradul de dificultate reală a fiecărei munci, precum și factorii care influențează munca oamenilor. Așa cum rezultă din studiile efectuate, anumite feluri de muncă prestată de muncitori solicită în principal forța fizică, iar altele cea intelectuală; unele munci fizice sînt statice, altele dinamice. Un cercetător atent observă de asemenea că munca statică pretinde deseori o încordare mai mare a muncitorului în timpul lucrului și este deci mai obositoare decît cea dinamică. Analiza procedează, în al doilea rînd, la măsurarea exactă a muncii, la locul de muncă. Această măsurare nu prezintă azi nici o dificultate. Mulți fiziologi ca Rubner, Müller, Lehmann, Böhlau au arătat modalități practice pentru aceste măsurători. Printre mijloacele cele mai utilizate sînt indicațiile date de consumul de oxigen în timpul lucrului și determinarea — prin acest mijloc — a consumului de energie al muncitorului în timpul muncii respective. În această privință, cercetările specialiștilor au stabilit că maximul admisibil de pierdere de energie în timpul muncii trebuie să fie de 4,2 kcal/min. Dacă în timpul cercetării respirației se constată valori mai mari, atunci este necesar să se dea muncitorului respectiv pauze de odihnă mai mari, sau — prin mecanizare sau automatizare — să i se ușureze munca. Cercetarea respirației permite astfel să se ia măsuri organizatorice privind gradul de încărcare a oamenilor pe baze științifice și nu după aprecieri de natură subiectivă, cum se procedează de cele mai multe ori în prezent.

În același mod, măsurarea frecvenței pulsului sau a temperaturii pielei la muncile statice arată curba încărcării muncitorului și dau prețioase indicații pentru organizarea științifică a muncii respective.

Pe de altă parte, analiza fiziologică a muncii urmărește poziția muncitorului în timpul muncii și adaptarea mijloacelor de lucru la oameni. Este cunoscut că fiecare ținută impusă forțat în timpul muncii (de exemplu, statul mult timp jos sau într-o poziție incomodă) obosește pe muncitor. În aceste cazuri se impune schimbarea poziției de muncă și căutarea de soluții constructive care să permită această schimbare. În acest sens, fiziologia muncii dă indicații prețioase pentru adaptarea mijloacelor de lucru la oameni, pentru găsirea formei utilajelor și mașinilor în așa fel încît să se potrivească posibilităților de lucru ale oamenilor, înlăturîndu-se încărcările provenite dintr-o construcție nerațională.

Condițiile de climă în care se desfășoară munca au și ele o mare importanță asupra eforturilor oamenilor. E nevoie să se ajungă la o climă potrivită, ținîndu-se seama de temperatură, umiditate, conținutul în praf și gaze nocive. Deseori este posibil ca printr-o simplă scădere a umezelei și o schimbare a circulației aerului să se aducă o substanțială ușurare în munca muncitorilor, în suportarea eforturilor.

Măsurarea zgomotului — în vederea micșorării lui — precum și influențele psihice și fizice pe care le are asupra omului, formează de asemenea obiectul analizei fiziologice a muncii. Trebuie să menționăm însă că lupta împotriva zgomotului este grea și uneori cere cheltuieli mari. Dar aceste investiții sînt necesare nu numai pentru motivul important că ele apără sănătatea oamenilor, dar și pentru că în general zgomotul merge împotriva aplicării în bune condițiuni a tehnicii noi. De multe ori, îndepărtarea surselor de zgomot nu cere eforturi prea mari. Astfel, pentru utilaje, sursele de zgomot pot fi micșorate printr-o corespunzătoare așezare a mașinilor, prin capsulare, prin așezare de mijloace de absorbție a zgomotului, cum este, de pildă, căptușirea pereților și a plafonului.

● Curba eforturilor

ANALIZA fiziologică a muncii arată că omul nu este în stare să dea mult timp o forță de muncă uniformă. G. Lehmann a evidențiat că în cursul zilei de lucru, capacitatea muncitorului evoluează sub forma unei curbe. Analizînd evoluția curbei într-o întreprindere în care programul începe la ora 7, el a constatat că la începutul perioadei de muncă muncitorul nu este în deplinătatea capacității sale de muncă; după aceea, curba înregistrează o creștere continuă, atingînd nivelul maxim spre ora 11; urmează o scădere în ritm rapid a capacității de muncă, cauzată de oboseală. Este necesară o perioadă pentru odihnă, cu care prilej se servește și masa. După reluarea lucrului, curba coboară brusc, pentru ca după ce atinge un punct minim, să înceapă să crească continuu pînă la un nou vîrf, la un nivel mai scăzut decît cel de la ora 11. Spre sfîrșitul zilei de lucru capacitatea de muncă este din nou redusă. Grafic, această curbă are următoarea formă:

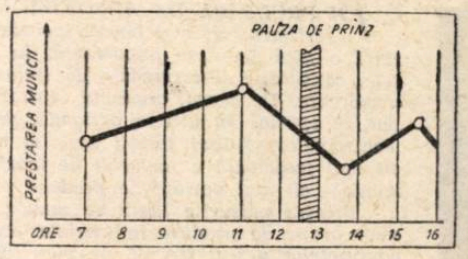

Curba la care ne referim indică că într-o organizare științifică a muncii, încărcarea maximă a muncitorilor nu trebuie să se situeze în perioadele de scădere a forței de muncă, ci de maximum. De asemenea, ea ne conduce la problema reglementării științifice a pauzelor. Fiecare fel de muncă cere un alt ritm al pauzelor și rămîne ca acesta să fie stabilit în fiecare întreprindere cu ajutorul analizei fiziologice a muncii și nu la întîmplare.

Curbele prestării de energie arată că studiul trebuie să se întindă pe lungi perioade de timp pentru a sta la baza normării. De asemenea sînt necesare analize speciale pentru munca de noapte, care se execută în condiții dificile și diferite de cele din timpul zilei.

Cele cîteva considerații, arată că inginerul nu este absolvit de sarcinile sale ca tehnolog, constructor, normator sau conducător de producție, dacă se ocupă — în sens ingineresc — numai de mijloacele de muncă și de obiectul muncii. El își îndeplinește în întregime sarcinile numai dacă înglobează în preocupările sale, și nu pe ultimul plan, omul în procesul de producție.

Fiziologia muncii nu trebuie confundată cu protecția muncii, întrucît această din urmă se mărginește să ocrotească munca și să prevină accidentele, pe cînd fiziologia muncii o analizează pentru a-i descoperi rezervele interne și mijloacele de a le pune în evidență. Analiza fiziologică a muncii ne dă astfel posibilitatea să ușurăm munca și să-i mărim productivitatea, scopuri pe care desigur le dorește și pe care are datoria să le atingă fiecare conducător al unui proces de muncă.

N. NEȘTIANU
tehnolog-șef, I.C.M.R.U.C.-București

*) A se vedea **Böhlau V:** Was will die Arbeitsphysiologie. Universitätzeitung der Karl Marx-Universität, 1956.

MAI ESTE OPORTUNĂ CONTRACTAREA ORGANIZATĂ PE PLAN CENTRAL?

(Urmare din pag. 3)

„Luceafărul"-București care este profilată pe ambalaje.

În condițiile în care repartizarea centralizată a produselor zaharoase nu se mai justifică, în mod corelat, se naște următoarea întrebare: este necesară întrunirea în mod organizat, în aceeași localitate a furnizorilor și a beneficiarilor pentru încheirea contractelor?

În convorbirile avute pe această temă, majoritatea interlocutorilor au fost de acord că metodologia actuală de încheiere a contractelor este depășită.

„Din experiența din ultimii ani a întreprinderii noastre — **ne spunea tov. Jean DIMITRIU, șeful serviciului plan al Întreprinderii „Dezrobirea"-Brașov** — consider că în faza actuală contractările pe plan centralizat nu mai au rost. Astăzi, cînd avem 60—70 de beneficiari, cu tendința ca numărul lor să mai crească, singura cale de a încheia contracte care să exprime necesarul real — este contractul direct cu acești beneficiari. Numai vizitîndu-i pentru a constata ce anume lipsește de pe piață și prezentînd sortimentele create, vom reuși să producem ceea ce se vinde".

Renunțarea la contractarea organizată pe plan central va înlătura și tendința pe care o au organele centrale de a „convinge" pe unii beneficiari să contracteze din unele sortimente peste necesarul stabilit în funcție de cererea magazinelor. De asemenea, se va înlătura practica unor întreprinderi de a condiționa contractarea unor sortimente cu vînzare mare de preluarea și a altor sortimente, mai puțin căutate. Evident, aceasta în condițiile în care se renunță la sistemul repartițiilor pentru asemenea produse.

Contractările organizate pe plan central și-au găsit justificare cu ani în urmă cînd furnizorii etalau întreaga gamă sortimentală creată, iar beneficiarii, prin vizionarea modului de prezentare și prin gustare, alegeau acele sortimente care aveau șanse să se bucure de o vînzare mai mare. Cum de mai mulți ani produsele s-au „standardizat" fiind bine cunoscute de beneficiari, care cunosc măsura în care un sortiment sau altul a „prins pe piață", este clar că nici sub acest aspect contractările organizate central nu se mai justifică. Publicitatea viitoarelor sortimente ce se vor crea se va putea face prin trimiterea de mostre direct beneficiarilor — sau a unui lot de încercare — care să fie puse în vînzare experimental, iar în funcție de rezultatele obținute se va hotărî sau nu contractarea lor.

Importanța contractărilor centrale este diminuată și de tipărirea de către fiecare întreprindere de cataloage complete cu produsele pe care le desface și care orientează beneficiarii asupra tuturor elementelor necesare formulării de comenzi operative.

La aceste argumente care pledează pentru desființarea contractărilor centralizate în sectorul produselor zaharoase mai adăugăm unul: sutele de mii de lei care se cheltuiesc cu deplasarea celor peste 300 de delegați timp de 10 zile și scoaterea lor din producție pe această perioadă.

Considerăm deci, că o asemenea măsură ca trecerea la contractarea directă între producători și întreprinderile comerțului în domeniul produselor zaharoase ar contribui la sporirea, pe toate planurile, a eficienței economice și la creșterea gradului de satisfacere a cerințelor populației.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

— Dintre contractele de export încheiate de întreprinderile de comerț exterior, în ultima perioadă, menționăm:

● „Industrialexport" cu firma „Ghana Parsla Industries", privind **exportul de echipament pentru o fabrică de scaune, cu o capacitate de 10 000 bucăți anual; cu societatea de stat petrolieră** „Turkiye Petrolleri" **din Turcia, pentru exportul a 66 bucăți unități de pompaj de 15 și 19 tone.**

● „Mașinexport" **pentru exportul a 550 vagoane de marfă acoperite, pe 4 osii, tip GVAS, în Republica Cuba.**

● „Chimimport" **cu firme din Norvegia, Elveția, R. P. Chineză, R. P. Bulgaria, Turcia, Grecia, Spania, India, Iran pentru exportul de polistiren în granule de uz general și antișoc, polietilenă de uz general filmabilă și pentru formare prin injecție, polietilenă de vinil tip suspensie și emulsie și bachelită praf.**

● „Cartimex" **pentru exportul de hîrtie kraft, hîrtie cretată de scris și de tipar, hîrtie semivelină tiefdruck, hîrtie semivelină de scris și tipar, hîrtie creponată — pliantă, hîrtie pentru șervețele, hîrtie de ambalaj și saci din hîrtie kraft, cu firme din R. F. a Germaniei, Turcia, Iran, Liban, Olanda și Iordania. Contractele noi încheiate însumează circa 234 000 dolari.**

— În baza contractelor încheiate anterior, s-au livrat la export:

● **Primul lot de 100 bucăți posturi de transformatoare, în Iran.**

● **Peste 1300 tone carbură de calciu, unor clienți din Anglia și Tailanda.**

● **Coșuri din papură, din răchită, din foi de porumb și din furnir, în valoare de 21 500 dolari, unor firme din Olanda, Franța, Suedia, Danemarca.**

● **Obiecte din alabastru, unor firme din Suedia și Danemarca.**

● **70 tone semințe de cînepă, unor firme din Belgia, Grecia și Suedia; circa 9400 tone mazăre, în Elveția, Olanda și R.F. a Germaniei; 2000 tone semințe de floarea-soarelui, în Liban.**

● **31 000 tone ciment în R.S.F. Iugoslavia, R. S. Cehoslovacă, Turcia, Brazilia, Malta și Libia.**

● **520 tone minereu de mangan, în R. D. Germană; circa 3000 tone sare, în R. P. Ungară, R.S.F. Iugoslavia, R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă; 130 tone bitum, în U.R.S.S.; circa 1000 tone pirită, în R.F. a Germaniei.**

● **242 000 mp geam mecanic tras, în R. S. Cehoslovacă, Italia, Malta, Canada și S.U.A. și 157 000 mp geam laminat în R. S. Cehoslovacă, Canada și Turcia.**

● **166 000 mp carton asfaltat în R. S. Cehoslovacă și R. P. Ungară; 2200 tone piatră de gips, 165 tone ipsos și 14 400 u. c. cahle teracotă, în R. P. Ungară; 28 000 mp plăci azbociment, în R.S.F. Iugoslavia.**

● **39 000 mp covor p.v.c pe suport textil, în U.R.S.S., iar în R.S. Cehoslovacă a fost livrată cantitatea de 95 tone policlorură de vinil.**

— „Tehnoimport" a încheiat contracte pentru importul a:

● **18 bucăți stații radio-emisie și recepție de la firma** „Collins Radio Company" **S.U.A.**

● **Diverse PH-metre și accesorii pentru dotarea instalațiilor de automatizare și reglare, de la firma** „Stemmler-Imex" **din Olanda.**

ÎN UNITĂŢILE AGRICOLE DE STAT

RANDAMENT ECONOMIC SUPERIOR ÎN UTILIZAREA FONDURILOR DE PRODUCŢIE

SINCRONIZAREA INVESTIŢIILOR CU CICLUL DE PRODUCŢIE

PRINTRE PRIMELE întreprinderi agricole de stat, constituite pe baza principiilor elaborate de Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 martie a.c., se numără şi I.A.S. „30 Decembrie". Rezultatele obţinute pînă în prezent evidenţiază eficienţa noilor forme de organizare a producţiei agricole din unităţile de stat. La Ferma nr. 6 sere, bunăoară, cheltuielile au fost reduse cu 422 mii lei faţă de plan, iar veniturile au fost depăşite cu 1443 mii lei.

Acest lucru a fost posibil în primul rînd datorită unei organizări raţionale a producţiei, folosirii judicioase a forţei de muncă şi a timpului de lucru. Astfel, muncitorii permanenţi au fost repartizaţi pe echipe de lucru conduse de un muncitor mai bine pregătit care, pe lîngă activitatea sa alături de ceilalţi, a supravegheat şi modul de execuţie a lucrărilor. Prin dozarea raţională a forţei de muncă existente, s-au efectuat o serie de lucrări ce erau planificate să se execute cu muncitori sezonieri. Rezultatele unui astfel de mod de organizare s-au concretizat în economii la fondul de salarii de circa 260 mii lei.

Depăşirea veniturilor planificate a fost posibilă şi datorită unei valorificări superioare a producţiei fermei. Produsele au fost valorificate cu precădere la export. Acest lucru a fost posibil datorită preocupărilor manifestate pentru obţinerea unei producţii calitativ superioară (calitatea extra şi I-a) ; totodată, sortarea şi ambalarea s-au bucurat de o deosebită atenţie pentru a răspunde exigenţelor sporite ale consumatorilor de pe piaţa mondială. În asemenea condiţii, prin exportul celor 578 tone legume de seră şi a 10 tone de alte produse, cîştigurile planificate au fost depăşite cu 750 000 lei.

În perioada analizată, rezultate economice bune au obţinut şi ferma zootehnică nr. 1, ferma nr. 2 de selecţie — Copăceni şi ferma nr. 7 vegetală — Pislari.

parte s-a compromis. La toate acestea se adaugă faptul că 70 ha, unde au fost îngropate conductele, nu au putut fi cultivate în mod raţional din cauza executării cu întîrziere a lucrărilor.

În această situaţie nu se poate vorbi de o eficienţă economică a investiţiilor, a căror rată de amortizare, ce se ridică la 1 373 250 lei, decurge începînd cu data recepţiei provizorii. În timp ce rata amortizării se va adăuga la volumul cheltuielilor, ferma respectivă nu realizează producţia corespunzătoare.

Daunele cauzate se vor răsfrînge negativ şi asupra rezultatelor întregii întreprinderi agricole.

Suprafaţa fermei agricole amintite este destinată să asigure furajele pentru complexul de taurine de circa 3 300 animale, aflat în curs de construcţie, dat parţial în exploatare la 15 septembrie 1967. Întrucît producţia de furaje nu s-a putut realiza, o bună parte din aceasta va fi acoperită prin cumpărări. O asemenea situaţie va greva serios nivelul cheltuielilor întreprinderii agricole.

Iată, aşadar, consecinţele pe care le suportă fermele şi întreprinderea agricolă ca urmare a nerespectării termenelor de punere în funcţiune a lucrărilor de investiţii, precum şi a slabei lor execuţii de către întreprinderile constructoare. De aceea, considerăm util ca **planurile de investiţii ale întreprinderilor agricole de stat să fie privite cu toată seriozitatea de către întreprinderile constructoare.** Acest lucru are o importanţă economică deosebită dacă ţinem seama de caracterul sezonier al lucrărilor agricole, care reclamă respectarea cu stricteţe a termenelor de punere în funcţiune a lucrărilor. Totodată, este necesar să se acorde o atenţie sporită din partea constructorului faţă de calitatea lucrărilor.

INFLUENŢA NEGATIVĂ A NESINCRONIZĂRII EXECUTĂRII INVESTIŢIEI CU CICLUL DE PRODUCŢIE

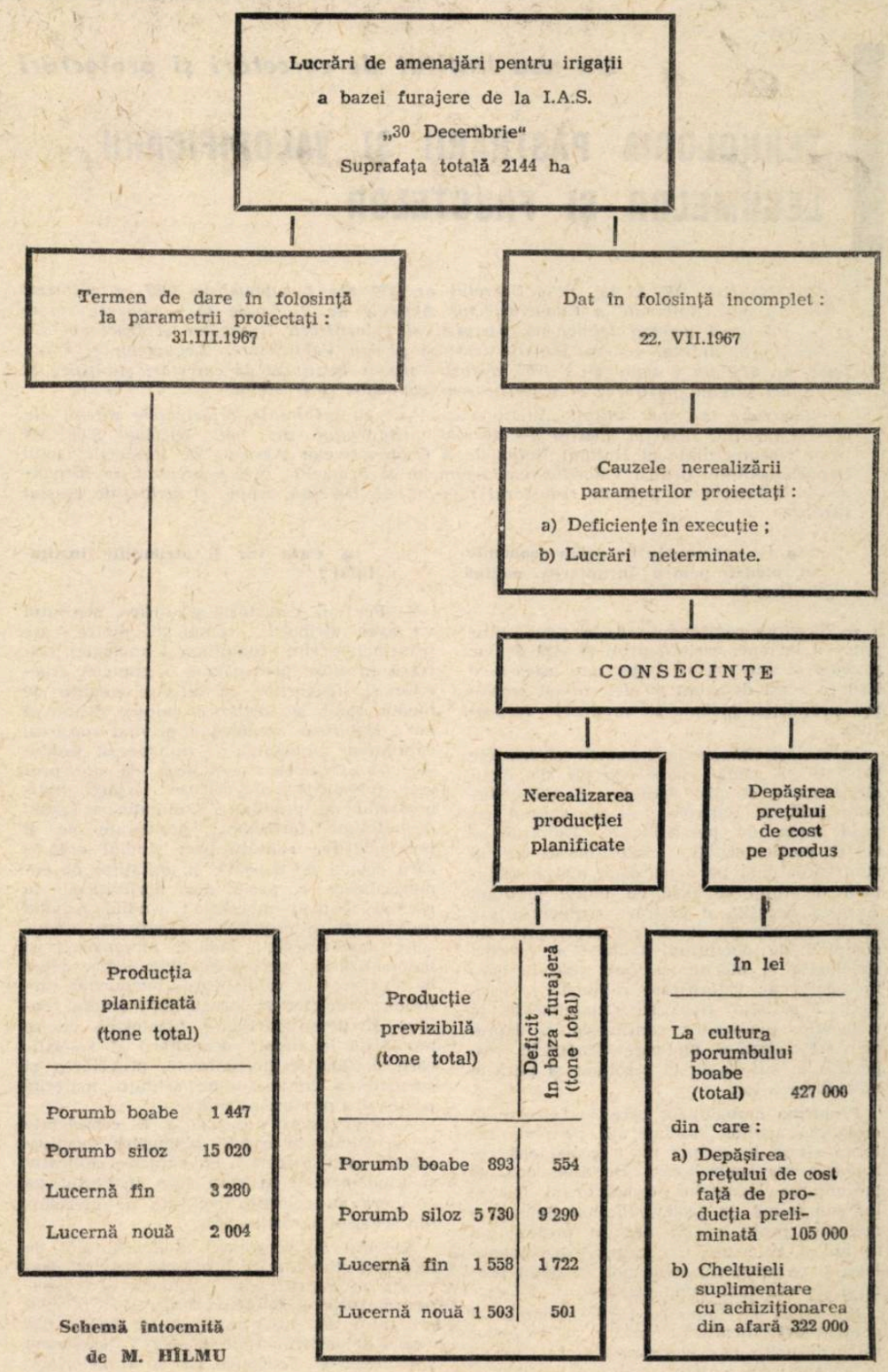

Schemă întocmită de M. HÎLMU

Supapa cheltuielilor neeconomicoase — ermetic închisă

Nu încape îndoială că **întreprinderea noastră ar fi putut obţine rezultate mult mai bune dacă activitatea de investiţii ar fi fost mai bine corelată cu ciclurile de producţie.** Aşa s-au petrecut lucrurile, de pildă, la ferma nr. 4, unde din cauza neefectuării la timp a lucrărilor de irigaţii, are de suferit procesul de producţie din sectorul zootehnic.

La această fermă, din suprafaţa totală de 2156 ha destinate asigurării bazei furajere, 2144 ha urmau să fie irigate. Pentru realizarea acestui obiectiv s-a întocmit un proiect care prevede folosirea celor mai moderne metode de irigat. Valoarea investiţiilor respective se ridică la suma de 31 800 mii lei, iar lucrarea s-a efectuat de către Trustul nr. 3 construcţii de îmbunătăţiri funciare Bucureşti. Termen de punere în funcţiune : 31 martie 1967.

Subliniem faptul că în planul de producţie al fermei indicii stabiliţi ţin seama de irigarea culturilor.

Contrar aşteptărilor, lucrările de irigaţie au putut fi recepţionate abia la 22 iulie 1967, cînd o parte a culturilor erau recoltate, iar altele pe punctul de a se compromite. Dar nici după această dată instalaţiile respective nu au putut fi folosite în mod eficient din cauza defecţiunilor frecvente ivite în exploatare. Linia de aducţiune, construită din jgheaburi suspendate de prefabricate, a fost întreruptă, fie datorită slabei calităţi a materialelor, fie datorită unei execuţii necorespunzătoare a lucrării. Încă şi astăzi se găsesc pe şantier un mare număr de jgheaburi distruse şi care, bineînţeles, au încărcat costul lucrării. Remedierea defecţiunilor a durat zile întregi, timp în care plantele au suferit, iar producţia în mare

UN RAPORT INVERS PROPORŢIONAL OBLIGATORIU: PRODUCŢII MARI, PREŢ DE COST REDUS

ÎN ÎNTREPRINDERILE agricole de stat din regiunea Mureş-Autonomă Maghiară creşterea animalelor ocupă un loc principal. În perioada 1964—1966, efectivele au crescut cu peste 10 500 UVM, iar valoarea producţiei globale cu 35,3%, reprezentînd, în media celor trei ani, 34% din valoarea producţiei globale a unităţilor ; în aceeaşi perioadă, producţia marfă animală a crescut cu 28,9%, reprezentînd, în media celor trei ani, 56,6% din producţia marfă totală a unităţilor.

Primele nouă luni ale anului 1967 sînt marcate de noi realizări. Faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut, efectivele au crescut cu circa 1000 UVM, iar cantităţile de lapte, carne, lînă şi ouă livrate fondului centralizat, între 11—24%.

Planul de perspectivă al unităţilor agricole de stat, ţinînd seama de condiţiile naturale şi economice favorabile, prevede extinderea şi intensificarea sectorului zootehnic, prin specializarea şi industrializarea producţiei. Trecerea pe scară largă la o astfel de activitate, calitativ superioară, este organic legată de ridicarea productivităţii muncii şi reducerea preţului de cost, de diminuarea investiţiilor specifice.

Deşi situată la un nivel superior faţă de realizările anilor trecuţi, producţia ramurilor creşterii animalelor n-a atins nici în primele nouă luni ale anului 1967 gradul de eficienţă preconizat prin plan, şi nu s-a ridicat la nivelul condiţiilor create. Astfel, producţia medie de lapte de vacă cunoaşte oscilaţii puternice ; de pildă, în trei unităţi agricole de stat, de la aceleaşi vaci, producţia medie zilnică a variat, în perioada ianuarie—august 1967, de la 5,6 litri la 11,2 litri. De asemenea, în cadrul aceleiaşi unităţi, la acelaşi material biologic aflat în condiţii asemănătoare, există diferenţieri de producţie de circa 350 litri/vacă furajată. La fel stau lucrurile şi cu preţul de cost, unde diferenţele între unităţi, în primele trei trimestre ale anului 1967, au mers pînă la 85 lei hectolitrul.

Analizele efectuate recent au evidenţiat că în toate unităţile agricole de stat există însemnate rezerve încă nefolosite sau incomplet folosite, atît în ceea ce priveşte creşterea producţiei, cît şi în ceea ce priveşte reducerea preţului de cost. Evoluţia principalilor indicatori sintetici cuprinşi în tabelul nr. 1 scoate în relief acest fapt.

Sînt evidente oscilaţiile intervenite în perioada cercetată, atît în ceea ce priveşte cheltuielile pe UVM şi pentru 1000 lei producţie marfă, cît şi în ceea ce priveşte valoarea producţiei marfă. Aceasta denotă că, în ansamblul unităţilor agricole de stat din regiunea amintită, nu s-a ajuns încă la stăpînirea factorilor a căror acţiune converge către realizarea unei producţii sporite cu un preţ de cost redus.

Este drept că în 1966, la o creştere a valorii producţiei marfă pe UVM cu 2,5%, cheltuielile s-au mărit cu numai 1,6% (respectiv, o reducere cu 18 lei a cheltuielilor solicitate de realizarea a 1000 lei producţie marfă), dar nu poate fi trecut cu vederea faptul că, toţi aceşti indicatori se află sub nivelul realizărilor din 1965. De asemenea, nu poate fi trecut cu vederea faptul că în media celor trei ani analizaţi, 1000 lei producţie marfă în sectorul creşterii animalelor s-a realizat cu 1 082 lei.

În primele nouă luni ale anului 1967, valoarea producţiei marfă realizată pe UVM este într-adevăr mai mare cu 6,2% decît aceea obţinută în perioada corespunzătoare a anului trecut. Cu toate acestea, datorită depăşirii cheltuielilor de producţie, s-a ajuns ca pentru 1000 lei producţie marfă să se cheltuiască circa 1050 lei, mai puţin decît în anul trecut, dar peste limita eficienţei economice.

Una din principalele cauze ale unei atari stări de fapt o constituie costul ridicat al furajelor şi, în general, carenţele în furajarea animalelor. În media celor trei ani analizaţi, cheltuielile cu furajarea s-au ridi-

Tabel 1

Specificare	U/M	1964	1965	1966
Cheltuieli de producţie pe UVM	lei	4425	4756	4497
	%	100,0	107,4	101,6
Valoarea producţiei marfă animală pe UVM	lei	2537	2823	2602
	%	100,0	111,3	102,5
Cheltuieli pentru 1000 lei producţie marfă animală	lei	1110	1037	1098
	%	100,0	93,4	98,9

dr. ing. Eugen JIANU

(Continuare în pag. 13)

Un nou Institut de cercetări și proiectări

TEHNOLOGIA PĂSTRĂRII ȘI VALORIFICARII LEGUMELOR ȘI FRUCTELOR

CONSILIUL DE STAT, prin Decretul nr. 889 din 8 septembrie 1967, a autorizat Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție să organizeze cercetarea științifică privind tehnologia păstrării și valorificării legumelor și fructelor. Ca urmare, prin ordinul șefului Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor, nr. 124 din 8 septembrie 1967, a fost înființat Institutul de cercetări științifice și proiectări privind păstrarea și valorificarea legumelor și fructelor.

Pentru a informa cititorii „Vieții economice" cu privire la principalele sarcini ale acestui institut, redacția noastră s-a adresat tovarășului dr. ing. Nicolae ȘTEFAN prim vicepreședinte al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, șeful Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor, *care a precizat, în răspunsurile la întrebările puse de redactorul revistei, Al. Deteșan, scopul și atribuțiile acestui institut.*

● Ce argumente de ordin economic au pledat pentru înființarea noului Institut ?

— Sporirea continuă a suprafețelor cultivate cu legume, cartofi, pomi și viță de vie precum și alte măsuri importante care s-au luat în acest domeniu au determinat creșterea producției globale la produsele respective.

În același timp, însă, legumele și fructele prezintă o gamă foarte variată de însușiri fizice și chimice deosebite de ale celorlalte produse agricole și în special un grad mare de perisabilitate. Datorită acestei particularități, valorificarea lor în stare proaspătă pe o perioadă mai îndelungată de timp se face cu multe greutăți. Aceasta necesită o păstrare temporară sau chiar de durată ceea ce reprezintă un complex de operațiuni tehnice și procese fiziologice și biochimice care stau la baza metodelor de valorificare rațională a acestora. Rezultatul final se concretizează în reducerea pierderilor cantitative și deprecierilor calitative pe care produsele respective le suferă de la recoltare și pînă la valorificarea lor.

Problema ambalajelor care se folosesc în circulația acestor produse atît pe piața internă cît și la exoprt nu a găsit încă rezolvarea corespunzătoare. De asemenea, la prelucrarea legumelor, cartofilor și fructelor sub formă de produse deshidratate, fermentate, paste, sucuri etc. în prezent nu se aplică cele mai corespunzătoare tehnologii și ca atare nu totdeauna se obțin produse de cea mai bună calitate.

De aceea se impunea ca Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor să-și dezvolte baza tehnico-materială și să ia măsuri de a folosi cele mai eficiente metode de prelucrare, sortare, calibrare, ambalare, manipulare, transport și depozitare în stare proaspătă și semiindustrializată în vederea menținerii calității produselor și reducerea perisabilităților de la locul de recepție pînă la consumator.

Pentru aceasta este necesară desfășurarea unei activități de cercetare științifică în vederea stabilirii tehnologiilor celor mai corespunzătoare, bazate pe o tematică documentată asupra metodelor folosite pe plan mondial pentru păstrarea și valorificarea legumelor și fructelor, precum și asimilarea și generalizarea acestor tehnologii în producție ; de asemenea, este nevoie să se elaboreze proiecte de construcție de depozite și prototipuri de utilaje necesare pentru păstrarea și valorificarea legumelor și fructelor.

În vederea realizării acestor obiective Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor a înființat Institutul de cercetări științifice și proiectări privind păstrarea și valorificarea legumelor și fructelor.

● Care vor fi atribuțiile institutului ?

— Pe linia cercetării științifice, institutul va avea atribuții complexe, dintre care principalele sînt : stabilirea tehnologiei păstrării în stare proaspătă a legumelor, fructelor și strugurilor, în diferite condiții de mediu, tipuri de depozite, valoare calitativă etc. ; stabilirea tehnologiei privind sortarea, calibrarea, ambalarea și transportul produselor hortiviticole ; stabilirea de noi procese tehnologice în vederea lărgirii sortimentului de produse semiindustrializate : deshidratate, fermentate, prelucrate etc. și îmbunătățirea calității lor ; studiul organizării rețelei de depozite și unităților de comercializare a produselor hortiviticole la nivelul tehnicii mondiale ; studiul privind organizarea și economia valorificării produselor hortiviticole ; studiul mecanizării și automatizării proceselor tehnologice legat de păstrarea și valorificarea legumelor, cartofilor, fructelor și strugurilor ; studiul bolilor și deranjamentelor fiziologice ce se manifestă în timpul depozitării și valorificării produselor hortiviticole, prevenirea și combaterea lor ; studiul calității materiei prime și a produselor finite.

Aceste sarcini urmează a fi completate și dezvoltate în cadrul planurilor tematice anuale prin cercetări cu caracter aplicativ și fundamental, în care scop institutul va colabora cu celelalte institute de cercetări din sectorul agroalimentar.

Sectorul de proiectare al Institutului de cercetări științifice și proiectări privind păstrarea și valorificarea legumelor și fructelor, asigură executarea comenzilor privind necesarul de proiectare al unităților din cadrul Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor cît și al celorlalte unități din cadrul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție.

Fac precizarea că noul institut își va desfășura activitatea de cercetare științifică pe baza unui plan tematic avizat de Colegiul Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor și care va fi supus aprobării Consiliului Național al Cercetării Științifice.

Acest institut va funcționa, potrivit dispozițiilor legale privind organizarea și funcționarea institutelor de cercetări științifice, respectiv a institutelor de proiectări de stat. Cele două sectoare de activitate — de cercetare și de proiectare — au o conducere și un aparat tehnico-administrativ comun și au ca specific modul de autofinanțare al întregii activități, inclusiv cea din domeniul cercetării științifice.

Fondurile pentru dotarea inițială, precum și cheltuielile privind activitatea curentă de cercetări se asigură din sursele financiare proprii ale Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor, constituite prin participare cu cote părți suportate de întreprinderile din subordinea acestui departament, beneficiare directe ale rezultatelor cercetării științifice.

ACOPERIREA PIERDERILOR PROVOCATE DE CALAMITĂȚI

RECENT, printr-o Hotărire a Consiliului de Miniștri (nr. 2322 din 15 septembrie a.c.) a fost reglementată modalitatea de stabilire și de acoperire a pierderilor provocate de calamități organizațiilor agricole de stat. În cele ce urmează redăm principiile de bază.

HOTĂRÎREA definește drept calamitate pierderile provocate culturilor agricole, plantațiilor de vii și livezi, precum și animalelor, de acțiunea factorilor naturali ale căror efecte nu au putut fi prevenite și înlăturate.

Se consideră culturi calamitate în totalitate :

● Cînd plantele sînt distruse în proporție de peste 60% din numărul acestora pe metru pătrat, iar pierderile de producție evaluate impun întoarcerea sau schimbarea destinației culturii.

● Cînd de pe întreaga suprafață calamitată la vii și livezi se poate obține mai puțin de 10% din producția planificată.

În cazul în care pierderile provocate de îngheț, grindină, inundații, stagnări de apă, precum și de furtuni în plantațiile pomicole depășesc 10% din producția planificată, se consideră cultură calamitată parțial.

În sectorul animal pierderile de producție pot fi considerate calamități totale sau parțiale dacă acestea au fost provocate de boli infecto-contagioase sau parazitare care nu au putut fi prevenite sau combătute de organele sanitare veterinare.

CONSTATAREA și stabilirea pagubelor provocate de calamități se va face de o comisie care se deplasează la fața locului și care va fi constituită din : delegatul Consiliului agricol raional, delegatul Filialei raionale a Băncii Naționale, directorul, tehnologul șef și economistul șef al organizației agricole de stat, în prezența șefului de fermă.

O dată cu stabilirea pagubelor, comisia va indica și măsurile ce trebuie luate în vederea reducerii efectului calamităților petrecute. La stabilirea gradului de distrugere a plantelor și a pagubelor produse se va ține seama de stadiul de vegetație, de dezvoltarea culturilor, de calitatea semințelor, precum și de modul în care au fost respectate măsurile agrotehnice.

PAGUBELE provocate de calamități se înregistrează și se acoperă astfel :

● După stabilirea lor (și aprobarea dată de Consiliul Superior al Agriculturii) pierderile în sectorul animal se vor scădea din cheltuielile de producție, prin înregistrarea lor într-un cont distinct, pentruca astfel să nu afecteze rezultatele financiare ale unității.

● Acoperirea pierderilor se va face de Consiliul Superior al Agriculturii pe baza dării de seamă anuale contabile din fondul de asigurare constituit la organul tutelar din beneficiile organizațiilor agricole de stat.

● Pentru culturile însămînțate pe suprafețele calamitate total, pentru executarea lucrărilor neplanificate la culturile calamitate, precum și pentru producția viitoare în cazul calamităților la vii și pomi, Banca Națională va acorda credite de producție.

Reglementările Hotăririi se aplică începînd cu anul 1967.

Ion MINEA

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Unele lămuriri privind alocația de stat pentru copii

● Cum se acordă alocația de stat pentru copiii militarilor în termen și ce ajutoare se acordă soțiilor militarilor în termen, lipsite de posibilități materiale ?

Potrivit prevederilor art. 1 alin. ultim din Decretul nr. 285 din 6 august 1960 și pct. 2 din Instrucțiunile M. F. și C.S.M.S. nr. 1515/7 martie 1966, alocația de stat se acordă pentru copiii al căror tată execută serviciul militar, dacă acesta era la data încorporării în una din următoarele situații : — angajat cu contract de muncă pe durată nedeterminată la o organizație socialistă de stat; — student provenit din angajați permanenți ; — membru al uniunii profesionale de scriitori, artiști, pictori, sculptori sau compozitori.

În asemenea cazuri, beneficiarul prin care se acordă alocația, este mama copilului (art. 4 lit. b din Decretul nr. 285/1960).

Sumele legal cuvenite acesteia se plătesc prin organizația socialistă de stat la care soțul a lucrat înainte de încorporare, desigur dacă soția beneficiară de alocație nu este salariată.

În situația în care copiii militarilor în termen se află în întreținerea statului sau a unei organizații obștești, nu li se acordă alocația, deoarece scopul urmărit de legiuitor se realizează prin acordarea întreținerii în natură (art. 8 din Decretul nr. 285/1960). Prin excepție, această dispoziție nu se aplică în cazul în care copiii se află în creșe, grădinițe de copii, unități de învățămînt de cultură generală pentru copii cu deficiențe senzoriale, fizice și intelectuale, precum și pentru copiii bolnavi de tuberculoză internați în sanatorii și preventorii, copii cu invalidități de gradul I, II, III care sînt trimiși temporar prin oficiile de prevederi sociale la sanatorii pentru însănătoșire.

În cazurile în care soțiile militarilor în termen sînt lipsite de posibilități materiale de existență, fiind incapabile de muncă din cauza unei invalidități de gradul I sau II, cele gravide, precum și cele care au copii sub 8 ani, primesc un ajutor de 150 lei lunar dacă domiciliază în mediul urban și 100 lei lunar, dacă domiciliază în mediul rural (art. 1 din Decretul nr. 285 din 22 mai 1956 pentru reglementarea acordării de ajutoare soțiilor militarilor în termen, lipsite de posibilități materiale de existență).

Dacă soțiile militarilor în termen întrunesc cel puțin două din condițiile sus-arătate, de exemplu: sînt în același timp gravide și au și copii sub 8 ani, ajutorul ce li se acordă se majorează și este de 200 de lei pentru cele care domiciliază în orașe și de 150 lei pentru cele care domiciliază în mediul rural.

Organul competent să stabilească incapacitatea de muncă a soțiilor de militari în termen este Comisia medicală de expertiză a capacității de muncă de pe lîngă secțiunea de prevederi sociale a Comitetului executiv al Sfatului popular de la raionul sau orașul respectiv.

În cazurile în care soțiile militarilor în termen sînt lipsite de posibilități materiale și beneficiază de drepturile de ajutoare acordate de Decretul nr. 285 din 22 mai 1956, ele nu pot primi în același timp și alocația de stat pentru copii, cumularea acestor drepturi nefiind admisă. Ele au însă facultatea să opteze pentru acela din drepturi, pe care-l consideră mai avantajos (alocația sau ajutorul).

● Cui se plătește alocația de stat pentru copii în cazul celor din afara căsătoriei, aflați în întreținerea mamei ?

Pentru copiii din afara căsătoriei aflați în întreținerea mamei, beneficiarul de alocație de stat în baza pct. 25 din Instrucțiunile Ministerului Finanțelor și Comitetului de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii se determină potrivit următoarelor distincții :

● **Mama copilului**, dacă aceasta este angajată permanentă (sau pensionară) și nu este căsătorită, atît în cazurile în care copilul a fost recunoscut de tatăl său firesc, cît și în cazurile în care nu a fost recunoscut de acesta.

● **Tatăl firesc al copilului**, în toate situațiile în care mama nu este angajată permanentă (sau pensionară) și nu este căsătorită, cu condiția ca: tatăl să fi recunoscut că este copilul său, sau s-a stabilit prin hotărîre judecătorească că este tatăl acestuia; tatăl să se încadreze într-una din categoriile prevăzute de art. 1 din Decretul nr. 285/1960, care-i conferă dreptul de a fi beneficiar de alocație (este angajat permanent la organizații socialiste, asimilat acestora, pensionar etc.).

În cazul sus arătat, drepturile de alocație cuvenite nu se plătesc tatălui, ci se remit direct mamei de către unitatea unde este încadrat tatăl copilului, potrivit regimului stabilit pentru transmiterea pensiei de întreținere.

Totodată, pentru completarea dosarului de alocație, unitatea unde este încadrat tatăl copilului va respecta și prevederile art. 6 din Decretul nr. 285/1960, respectiv pct. 36 din Instrucțiunile nr. 1515/1966 ale M.F. și C.S.M.S. în sensul că va ține seama de situația materială a fiecărui părinte în parte. Aceasta, deoarece nu se beneficiază de alocație în cazul realizării de venituri impozabile mai mari de 600 lei din: surse agricole, meserii sau liber profesioniști, terenuri agricole cărora le corespunde un venit impozabil mai mare de 600 lei anual, acte de comerț, cărăușie și folosire de animale de muncă, darace, cuptoare de ars var, cărămizi sau țigle și alte asemenea mijloace de producție folosite pentru alții.

În scopul obținerii alocației prin unitatea tatălui copilului și pentru probarea încadrării în condițiile de stare materială sus arătate, mama nesalariată trebuie să depună la unitatea în cauză un certificat de venit, eliberat de secția financiară, din care să rezulte venitul său impozabil și al membrilor săi de familie.

● **Soțul actual al mamei copilului**, în cazurile în care aceasta s-a căsătorit, indiferent dacă mama copilului este angajată sau nu (pensionară) și indiferent dacă soțul a înfiat sau nu copilul cu care soția a venit în familia nou înființată. Singura condiție ce se cere, este ca soțul să se încadreze în categoriile sus arătate, prevăzute de lege, pentru a fi beneficiar de alocație de stat pentru copii.

Octavian POPESCU

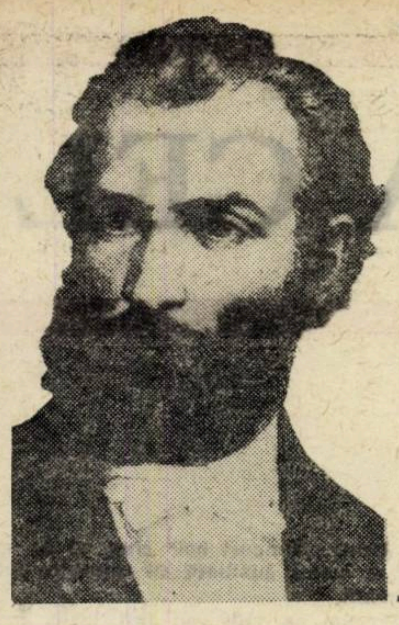

PAGINI DIN ISTORIA GÎNDIRII ECONOMICE

ALEXANDRU PAPIU ILARIAN- PIONIER AL STATISTICII ROMÂNEȘTI

ALEXANDRU PAPIU ILARIAN a fost una din acele personalități ale trecutului nostru, care și-a închinat întreaga viață luptei pentru libertatea și propășirea poporului român. Participant de frunte la mișcările revoluționare din Transilvania anilor 1848—1849, Papiu Ilarian, prin caracterul radical, revoluționar și democratic al concepțiilor sale, s-a situat, alături de Avram Iancu și Nicolae Bălcescu, în aripa stîngă a mișcării revoluționar-democratice din țara noastră.

Istoric laborios, profesor de statistică și drept, jurisconsult al statului, director al Eforiei Instrucțiunii Publice, ministru, procuror, avocat, membru al Academiei, președintele Societății Transilvania din București, Papiu Ilarian a activat în variate sectoare ale vieții publice și științifice, militînd pentru formarea statului național român.

Alexandru Papiu Ilarian, pe numele de familie Pop, s-a născut la 27 septembrie 1827. După absolvirea liceului la Tg. Mureș (1839—1843) își continuă studiile la Blaj și apoi la Cluj, unde obține diploma de „jurist absolut de Transilvania". Se stabilește apoi la Tg. Mureș ca practicant avocat-cancelist. Revoluția din 1848 îl atrage, ajungînd unul dintre fruntașii ei. După înfrîngerea acesteia pleacă la studii la Viena și Padova, obținîndu-și aci doctoratul în drept (1854). Grigore Ghica, domnul Moldovei, îl cheamă la Iași (1855) oferindu-i catedra de drept penal, apoi de drept roman și de statistică, la facultatea juridică. În timpul căimăcămiei lui Nicolae Costachi Vogoride își dă demisia. Alexandru Ioan Cuza îl numește jurisconsult al statului în Moldova, apoi procuror la Curtea de Casație. În perioada octombrie 1863 — februarie 1864 face parte ca ministru de justiție și ad interim la controlul de stat, în cabinetul prezidat de Mihail Kogălniceanu. Își reia locul de procuror ajungînd în curînd procuror general. Din 1867 a practicat avocatura, remarcîndu-se în 1873 în faimosul proces al „bivolarilor". În 1868 este ales membru al Academiei Române. Moare în anul 1877. Printre lucrările sale principale menționăm : **Istoria Românilor din Dacia superioară 1851—1852. Tezaurul de monumente istorice. Independența constituțională a Transilvaniei etc.**

Cu toate că nu împlinise încă 21 de ani, Alexandru Papiu Ilarian a devenit unul din animatorii revoluției din 1848. La prima adunare populară, din aprilie de la Blaj, al cărui inițiator fusese, împreună cu Avram Iancu ș.a., cel mai tînăr dintre conducători rostea memorabilele cuvinte : ...„Vrem dreptate, vrem pace... Să trăiască Națiunea Română. Voi sînteți poporul și credeți-mă de ascultați de noi gloanțele puștilor nu pot să pătrundă în voi. Spiritul libertății universale a deșteptat toate semințiile Europei, același a ajuns și la noi și ne strigă să ne deșteptăm din somnul cel de moarte ; să aruncăm vestmîntul sclaviei, să sfărîmăm catenele servituții... servi mai mult nu vrem să fim, că vrem să fim liberi, noi nu vrem să domnim peste alții, dar nici nu vom mai suferi, noi cei mai numeroși și mai vechi locuitori ai țării, ca să se mai facă vreo lege în această a noastră țară, fără știrea noastră".

Papiu Ilarian, alături de Avram Iancu, Ion Buteanu ș.a. a reprezentat, în modul cel mai larg, interesele maselor țărănești în revoluție. În 1848, el se pronunță pentru desființarea imediată și totală, fără despăgubire, a iobăgiei, pentru egalitate deplină în drepturi civile și politice, pentru libera folosire a limbilor naționalităților conlocuitoare.

Trebuie arătat, pentru caracterizarea profilului etic al tînărului Papiu, demnitatea cu care a refuzat la început, iar mai apoi, nevoit de perspectiva sancțiunilor, a acceptat decorația acordată de împăratul Austro-Ungariei, declarînd că o va purta îndoliată „pînă cînd românilor nu li se va acorda meritele și promisele drepturi și libertăți".

Cursul său de **Statistică generală a Europei**, păstrat în manuscris, ne-a permis să-l cunoaștem pe Alexandru Papiu Ilarian și sub acest aspect. Predat studenților anului I al facultății juridice din Iași, (începînd cu data de 24 februarie 1856), cursul e scris într-un limbaj avîntat, cu referințe permanente la ideea majoră a timpului, necesitatea istorică a unirii românilor într-un singur stat național.

În concepția lui, statistica este „istoria politică a presintelui" o „politică aplicată". O importanță deosebită a acordat Alexandru Papiu Ilarian găsirii „metodului cel mai adapt după care să propună știința noastră, faptele și adevărele sale". Pentru aceasta, după cîteva considerații cu caracter teoretic, Alexandru Papiu Ilarian arată că Statistica generală a Staturilor Europei e o statistică aplicată pentru că „avem de **a expune condițiunile cele reale ale staturilor** după un metod și o ordine științifică conformă principiilor ce am stabilit în partea teoretică" și este generală pentru că „am adoptat un metod căruia răspunde această numire : metodul sincretic general sau comparativ". Criticînd utilizarea metodei „etnografice sau speciale" ca o metodă care, prezentînd separat datele și fenomenele statistice pentru fiecare țară în parte, nu ține cont că statele Europei formează „o sistemă de staturi" și că ele „se află în raporturi reciproce", Alexandru Papiu Ilarian alege cea de-a doua metodă — sincretică, generală sau comparativă, care dispune „la un loc condițiunile de același gen ale tuturor staturilor Europei așa încît la cea dintîi privire să le și poți compara". Deși și această metodă are deficiențe în sensul că „condițiunile unui stat vin risipite în mai multe capitule lîngă condițiunile altor staturi : această scădere se compensează prin celelalte mari foloase care prezentează condițiunile staturilor Europei în raportul și nexul lor..."

În acest curs, Alexandru Papiu Ilarian anunța că după ce-l va susține, va pregăti un curs de... „statistică specială a românilor : adică acea statistică care încă ca știință nu există ci este să se creeze acum".

Dificultățile sînt mari, spunea Papiu studenților săi, fiindcă „cu statistica românilor nu s-a ocupat nimene. O singură carte nece măcar mediocră sau rea nu este". Explicînd necesitatea predării unui curs nu numai de statistică a Europei și a Moldovei, cum îi impuneau obligațiile profesorale, ci de statistică a Europei și a românilor, Papiu motivează aceasta astfel : „1) vreau să rămîn credincios acelei direcțiuni salutare care a dat literaturii române, maeștrii, învățătorii cei mari, cei nemuritori, Maior, Șincai și următorii lor. Voi să-i unesc pe români cel puțin în literatură, în literatura politică, prec. (um) i (e) unirea ei (lor) în cea istorică și în cea filologică. 2) pentru că eu așa sînt încredințat că nici una măcar din condițiunile vieții românilor nu se poate înțelege fără numai așa dacă recurgi la totalitatea românilor", fiind că spune el mai departe „Moldovanul e numai o parte a națiunii și e lucru absurd a pretinde ca să cunoști partea fără a cunoaște totul". Alegîndu-și ca metodă de cercetare — metoda sincretică, generală sau comparativă Papiu Ilarian a introdus la fiecare capitol în parte datele și fenomenele statistice ale provinciilor românești pentru ca studenții să poată afla „unde stau românii în raport cu alte staturi, cu alte popoare", subliniind că aceste date privesc pe toți românii, "iară nu numai despre moldovani, pentru că eu nu pricep ce e moldovanul, ce e munteanul, ce e ardeleanul dacă nu e român ; și dacă e român eu numai în unire pot cugeta, în unire cel puțin întru ale științei". **Statistica generală a Europei** e formată din patru părți, din care primele trei sînt tratate detaliat — în expunere și în planul de organizare al materialului, — iar ultima parte este numai anunțată, nu există în manuscris fiind probabil pierdută.

Prima parte — partea de statistică pronuntat descriptivă — tratează **„despre teritoriul staturilor Europei, condițiunile teritoriale și anume poziționea geografică și astronomică, adică acele puncte ale globului, acei meridiani și paraleli între care se află statul și de la care depinde în cea mai mare măsură clima statului, iar de la aceasta producțiunile statului și temperamentele locuitorilor"** ș.a. Alexandru Papiu Ilarian a supradimensionat, fără îndoială, rolul climei în formarea și dezvoltarea culturii materiale și intelectuale a popoarelor însă a susținut necesitatea culturii ca o **condiție indispensabilă pentru emanciparea** popoarelor. Cea de a doua parte, **Poporațiunea Europei** se ocupă de „semințiile Europei și cele române" și de „numărul absolut și relativ și mișcamentul poporațiunii", acestei probleme conferindu-i aspectul de statistică demografică.

Partea treia, **„Despre guvernele Europei"** a fost dezvoltată de Alexandru Papiu Ilarian în sensul că forma de guvernămînt, raportul puterilor în stat, atribuțiile șefului statului sînt elemente dintre cele mai importante, necesare definirii, în această concepție, a științei pe care o predă.

Partea a patra e anunțată a se ocupa cu **Relațiuni internaționale.** Mai importantă pentru noi se prezintă partea a II-a în care Alexandru Papiu Ilarian a dezvoltat și analizat, printre altele, o serie de indicatori statistici ca numărul absolut, relativ și curbele demografice (mișcamentul poporațiunii), făcînd observații interesante asupra raporturilor „între vii și morți, între sexe, însurați și neînsurați, legiuiți și nelegiuiți, densitate etc.". El a afirmat, de exemplu, că numărul populației are înțeles „dacă-l raportezi contra estensiunii teritoriului" sau că „înmulțirea poporațiunii stă în rațiune

Radu C. DEMETRESCU
cercetător la Institutul de Cercetări Economice al Academiei

(Continuare în pag. 13)

ÎN ARIA CONSTRUCȚIILOR

● În ultimele zile s-au deschis noi șantiere care prefigurează obiective industriale și social-culturale. Printre acestea : *fabrica de acetilenă și carbid din zona industrială de vest a Craiovei* (producție anuală 10.000 de tone) ; *Complexul de ateliere pentru utilaj minier de la Livezeni* (va deservi întreaga Vale a Jiului).

ÎN PREAJMA „ZILEI RECOLTEI"

● *Amenajarea expozițiilor-tîrguri* se apropie de sfîrșit. La Ploiești și Suceava expozițiile zootehnice vor înfățișa experiența pozitivă în dezvoltarea acestui sector în cooperativele agricole de producție ; la Oradea se vor deschide magazine de prezentare a produselor întreprinderilor agricole de stat din

CURIER

regiunea Crișana. În întreaga țară se vor amenaja peste 500 de expoziții-tîrguri.

● Au raportat *strîngerea în întregime a recoltei de floarea soarelui* unitățile agricole din *regiunile București și Ploiești.*

● Au început *vaste lucrări de hidroameliorații în Lunca Dunării* — în zona Jegălia. Aici vor fi fertilizate 18.000 de hectare.

PROFIL

● O dată cu *livrarea înainte de termen a celei de-a 2-a locomotive electrice de 6580 C. P.*, o întreagă fabrică a uzinei „Electroputere" din Craiova s-a profilat pe producția acestui modern și eficient mijloc de tracțiune feroviară.

● *Fabrica de tricotaje „Miorița" din Oradea și-a profilat producția pe confecții pentru copii.* Se preconizează realizarea a jumătate de milion de produse de tricotaje pe an.

TEHNOLOGII AVANSATE

● O rețetă originală. La uzina de produse sodice Govora se obține *clorura de amoniu din leșiile recuperate la fabricarea sodelor amoniacale.* Produsul, cu 50% mai ieftin decît cel realizat după metode „clasice", are calități superioare în utilizări multiple : în electrotehnică, în siderurgie și în industria de medicamente.

● Noi rezultate în prelucrarea secundară a produselor pentru rafinării. La Brazi, prin valorificarea acestor produse s-a obținut *propilena de minimum 99% concentrație.*

● ***De la 5 ore la 20 de minute.*** Astfel s-a redus durata determinării conținutului de sodiu și potasiu din cărămizile refractare. Explicația : conceperea și realizarea în laboratorul combinatului siderurgic Hunedoara a unui fotometru cu flacără.

CALIFICARE

● **Potrivit cerințelor crescînde de cadre calificate pentru industria ușoară, *în zona industrială a Iașilor*, lîngă** uzina „Țesătura" se construiește *un centru școlar profesional* pentru instruirea simultană a 1500 de elevi.

● *La Bacău* au început să funcționeze *două noi licee economice*, unul pentru contabili în domeniul agriculturii și celălalt pentru cadrele medii necesare în industria chimică.

● ***În întreprinderile industriale din regiunea Hunedoara*** funcționează începînd din acest an *180 de lecțiorate tehnice* care cuprind 13.000 de muncitori, maiștri și ingineri.

În pragul noului an universitar, un grup de studenți — viitori economiști — în fața institutului lor.

Folosirea mașinilor și utilajelor în patru uzine constructoare de mașini

LA CEL M

FOLOSIREA RAȚIONALĂ A FONDURILOR FIXE, utilizarea din plin și la întreaga capacitate a mașinilor și utilajelor constituie în etapa actuală o cerință de bază. *Ea dă posibilitatea sporirii producției fără investiții suplimentare, în condițiile reducerii cheltuielilor de producție.*

Cu toate realizările însemnate, dobîndite în ultimii ani în acest domeniu, în multe fabrici și uzine, în multe ramuri de producție, indicii de utilizare a mașinilor și utilajelor nu ating nivelul posibilităților create, însemnate rezerve de sporire a producției și productivității muncii rămînînd astfel nevalorificate. **„În ultimii ani — *a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara din decembrie 1966 a C.C. al P.C.R.* — am înzestrat economia cu utilaje moderne de înaltă productivitate, dar nu peste tot acestea lucrează la capacitatea proiectată, nu s-au introdus norme corespunzătoare pentru folosirea lor, nu se obține productivitatea realizată în străinătate cu mașini și utilaje similare".**

Din studiul întreprins în cîteva uzine constructoare de mașini, a reieșit pregnant faptul că nici în acest an — cu toate progresele făcute — zestrea tehnică n-a fost utilizată la un nivel corespunzător, deși în fiecare întreprindere s-au întreprins acțiuni complexe pe linia organizării superioare a producției și a muncii. Realizările sub posibilități ale întreprinderilor analizate, ca și ale altora din țară, au influențat negativ și rezultatele obținute, în ansamblu, de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini.

● Posibilități necorelate

ACTIVITATEA UNEI ÎNTREPRINDERI poate și trebuie apreciată, în primul rînd, după modul în care își îndeplinește indicatorii de plan. Judecînd din acest punct de vedere, se poate spune că cele 4 întreprinderi analizate din Capitală — **„Uzina de pompe", Uzina „Timpuri Noi", „Uzina de mașini electrice" și Uzina „Steaua roșie"** — au desfășurat în primele 7 luni ale anului o activitate rodnică.

Mărturie sînt cifrele care arată că fiecare în parte nu numai că a îndeplinit, dar a și depășit simțitor, lună de lună, sarcinile de plan la unul din indicatorii principali — și anume la producția-marfă. **Astfel, în luna iulie, de exemplu, „Uzina de pompe" a îndeplinit planul la producția-marfă în proprție de 109,7%, Uzina „Timpuri Noi" în proporție de 102,7%, „Uzina de mașini electrice" — de 101,4%, iar Uzina „Steaua roșie" — de 100,9%.**

În lumina acestor date, oricine se simte ispitit să creadă, la prima vedere, că realizările obținute sînt o urmare a folosirii mai bune a fondurilor fixe și, îndeosebi, a mașinilor și utilajelor de care depinde direct stabilirea mărimii sarcinilor de plan. **Analiza întreprinsă ne-a demonstrat însă că lucrurile nu stau așa. Dimpotrivă. În timp ce sarcinile de plan au fost depășite, indicii de folosire, atît a fondului de timp calendaristic, cît și a celui planificat, a parcului de mașini și utilaje au rămas, lună de lună, sub sarcinile stabilite, — așa cum rezultă din tabelul nr. 1:**

Tabel nr. 1

Indicele de folosire a fondului de timp al mașinilor și utilajelor în perioada 1 ianuarie — 31 iulie 1967 (%)

Întreprinderea	Ianuarie		Februarie		Martie		Aprilie		Mai		Iunie		Iulie	
	Calend.	Planif.	Calend	Planif.	Calend	Planif.	Calend	Planif.	Calend	Planif.	Calend.	Planif.	Calend.	Planif.
Uzina de mașini electrice	54,9	99,2	52,1	87,1	56,2	91,9	52,3	91,2	48,5	90,6	51,6	90,3	51	91,9
Uzina „Steaua roșie"	43,8	92,6	45,8	97,6	47,4	95	43,5	97,7	41,2	92,9	43,2	97,1	38	98,5
Uzina „Timpuri Noi"	34,7	96,3	38,8	96,7	40,7	96,4	40,4	97,8	38,9	97,3	38,6	97,1	38,4	98,3
Uzina de pompe	40	97	46	96	47	96	45	98	44	98	45	96	43	98

Cazul celor 4 întreprinderi nu constituie un fenomen izolat. În mai toate uzinele Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, în timp ce sarcinile de plan la producția marfă au fost depășite, mașinile și utilajele, cu unele excepții, n-au fost utilizate la capacitatea planificată, — așa cum rezultă din tabelul nr. 2:

Tabel nr. 2

SITUAȚIA FOLOSIRII EXTENSIVE A UNOR GRUPE DE MAȘINI-UNELTE PRINCIPALE DIN SECȚIILE DE BAZĂ

(lunile iunie și iulie 1967)

Utilajele	Secții de bază — Indice de folosire a fondului de timp %			
	Calendaristic		Planificat	
	iunie	iulie	iunie	iulie
Ciocane de forjă pentru forjarea liberă	51,5	53,2	86,8	88,9
Prese hidraulice	52,5	50,4	91,2	88,7
Mașini pentru sudură electrică sub flux automat și semiautomat	62,0	60,6	91,7	93,9
Mașini de găurit în coordonate	50,3	44,8	88,0	90,4
Mașini de găurit prin electroeroziune	36,7	42,4	90,7	100,0
Mașini de găurit în coord. cu comandă program	37,8	38,4	70,1	77,3
Strunguri paralele	57,6	56,8	92,0	92,7
Strunguri frontale	41,8	42,7	86,3	85,5
Strunguri revolver	52,0	49,8	89,2	87,9
Strunguri carusel	57,6	55,6	90,2	88,8
Mașini de frezat	49,7	48,8	89,7	89,7
Mașini de tăiat roți dințate cilindrice	72,7	70,2	93,4	95,0
Mașini de rectificat și șlefuit	56,5	55,5	92,3	91,7
Mașini de rodat	58,4	58,4	88,3	88,7

Așa cum reiese din tabel, în cele două luni, în secțiile de bază ale uzinelor, atît indicele de folosire a fondului de timp calendaristic cît și cel planificat nu se ridică la un nivel corespunzător. Faptul este cu atît mai grav cu cît unele mașini de mare randament și de înaltă tehnicitate cum sînt: mașinile de găurit în coordonate, mașini de găurit prin electroeroziune, mașini de găurit în coordonate cu comandă program, strunguri carusel și altele, **nu au dat randamentul cuvenit, pierzîndu-se astfel un volum important de producție.**

Pentru înzestrarea tehnică a întreprinderilor și, îndeosebi, pentru dotarea cu mașini speciale — ultima expresie a tehnicii — statul nostru face eforturi financiare mari. **De aceea, utilizarea lor din plin, cu maximum de randament, constituie — îndeosebi în etapa actuală, cînd se pune un accent deosebit pe ridicarea eficienței economice în toate domeniile de activitate — o îndatorire de prim ordin.**

La locurile de muncă, unde funcționează asemenea mașini — și nu numai la acestea — trebuie să existe o grijă deosebită pentru asigurarea permanentă cu materii prime și scule, pentru crearea tuturor condițiilor unei deserviri exemplare din partea muncitorilor, astfel încît să se obțină de la ele o producție și o productivitate tot mai înaltă.

Dar, în general, cifrele din tabele, care oglindesc nivelul scăzut la care sînt folosite capacitățile de producție ale mașinilor și utilajelor, obligă la o analiză mai aprofundată. Care este trăsătura comună în toate cele 4 uzine bucureștene — și nu numai în acestea — a cauzelor principale care le generează?

● Ce nu s-a pus la punct în domeniul organizării producției: ritmicitatea..

ÎN TOATE CELE 4 UZINE au fost luate măsuri complexe, tehnice și organizatorice, în urma studiilor întreprinse cu privire la organizarea superioară a producției. La Uzina de mașini electrice, de exemplu, s-a asigurat o mai bună aprovizionare a locurilor de muncă; la mașinile care prezentau „locuri înguste" au fost organizate trei schimburi; s-a creat un decalaj mai bun între secția prese și cea de împachetaj; dispecerii urmăresc mai atent și cu simț de răspundere sporit respectarea graficelor de producție.

Programarea și urmărirea operativă a producției, organizarea fabricației în flux tehnologic și aplicarea tehnologiei de grup — iată o parte din studiile întreprinse la Uzina de pompe. În prezent, lansarea comenzilor și urmărirea fabricației se face aici ținîndu-se seama de stocurile de piese existente în magazie, de urgența de execuție a fiecărui reper. În acest sens, programarea și urmărirea producției se fac pe categorii de pompe, grupate după specificul tehnologic și pe baza complexității și ponderii manoperei de prelucrare.

Pentru a se evita încrucișările și întoarcerile pieselor de la o mașină la alta, au fost organizate linii speciale pentru execuția de carcase cu planșe și carcase intermediare. Față de situația anterioară, se obține la aceste piese un spor de productivitate a muncii de peste 10%. Pînă la sfîrșitul anului, se preconizează să se ajungă la 8 asemenea linii.

La Uzina „Steaua roșie" organizarea producției în secții a mers pînă la mașină și om, iar la Uzina „Timpuri noi" circa 60 de muncitori de la munci auxiliare au trecut în activitatea de bază.

Precum se vede, au fost luate, în esență, măsuri menite să ducă la mai buna desfășurare a producției și a muncii și, implicit, la utilizarea mai din plin a mașinilor și utilajelor.

Și totuși. **În toate cele 4 uzine ritmicitatea producției** — barometru în măsură să exprime nivelul de organizare a producției — **nu este satisfăcătoare.** Dacă ținem seama de numărul zilelor lucrătoare din fiecare decadă avem următorul tablou sintetic al felului în care a fost îndeplinită producția-marfă în primele 7 luni ale anului:

%

	Decada I	Decada II	Decada III
Uzina de pompe	25,03	30,17	44,80
Uzina de mașini electrice	28,10	32,06	39,80
Uzina „Timpuri noi"	19,50	25,9	54,5
Uzina „Steaua roșie"	33,1	33,5	33,4

Așadar, cu excepția Uzinei „Steaua roșie" — unde situația se prezintă mai favorabil — **în celelalte întreprinderi decada I și decada II se soldează cu realizări mai mici, pentru ca cea de a treia să marcheze vîrfuri în producție.** Este de la sine înțeles că, în asemenea situații, mașinile și utilajele nu pot fi utilizate uniform în tot cursul lunii, la început de perioadă solicitarea lor fiind mai redusă.

Care este totuși explicația acestor stări de lucruri?

La Uzina „Timpuri noi" neritmicitatea producției (54,5% în ultima decadă!) își are originea, în primul rînd, în deficiențele organizatorice interne. Aici, deși s-a creat un decalaj apreciabil între secțiile primare (turnătorie-forjă) și cele de prelucrare și montaj, rebuturile din turnătorie, care se mențin la un nivel destul de ridicat, împiedică de multe ori desfășurarea normală a procesului de producție. O serie de piese, fiind rebutate, nu pot ajunge la timp la secțiile prelucrătoare, iar acestea, la rîndul lor, nu pot furniza montajului ansamblele și subansamblele necesare, deoarece se depistează piesele necorespunzătoare cînd sînt într-un stadiu avansat de prelucrare. În plus, sînt nenumărate cazurile cînd liniile de fabricație primesc spre execuție repere noi, dar în ultimul moment se constată că lipsesc fie materiile prime, fie sculele necesare.

Sînt și cauze, care au o înrurire nefavorabilă asupra ritmicității producției, dar depășesc posibilitățile uzinei — și anume: felul în care se achită de obligații contractuale întreprinderile cooperatoare și cele care furnizează materiile prime. Uzina (este vorba tot de „Timpuri noi") are nevoie lunar de 10—15 arbori cotiți, biele și motoare electrice pentru compresoarele și motoarele electrice pe care le produce. Arborii și bielele le primește de la Uzina de autocamioane din Brașov. Ea întîmpină însă din partea acesteia mari neajunsuri. Multe din piesele primite au vicii ascunse, care ies la iveală abia în procesul de prelucrare. În luna ianuarie, de exemplu, Uzina „Timpuri noi" a depistat asemenea „vicii" la un număr de 24 de arbori, în februarie la 7, în martie la 19, în aprilie la 9 și în mai la 11. Manoperă inutilă, întîrzieri în predarea pieselor respective la montaj, perturbări în desfășurarea fluxului tehnologic!

Pentru compresoarele E.C.6, Uzina de mașini electrice București livrează cu întîrziere mo-

MAI INALT POTENȚIAL!

toarele electrice de 55 kW. În lunile iulie și august s-au primit un număr însemnat de motoare abia în ultima decadă.

În ce privește materialele, nici aci lucrurile nu se prezintă prea bine. Combinatul siderurgic Reșița și Uzina din Cîmpia Turzii au rămas în restanță pînă la 5 septembrie a.c. cu 270 de poziții de laminate. E drept, cantități mici, dar de cîte ori buturuga mică n-a răsturnat carul mare ?

Situații asemănătoare, sau aproape asemănătoare, se înregistrează și la Uzina de pompe. Aici, ritmicitatea se realizează conform defalcărilor propuse de uzină și aprobate de forul coordonator din minister. Din punct de vedere cantitativ — afirmă unii specialiști din uzină — realizările pe decade sînt uniforme. Din punct de vedere valoric însă, diferențele se datoresc pompelor mari, care sosesc în uzină de obicei în ultima decadă a lunii.

Așadar, explicații există. Numai că ele nu sînt de natură să înlăture efectele neritmicității asupra folosirii slabe a capacității mașinilor și utilajelor. În locul lor se impun măsuri hotărîte. **Existența unui decalaj real între secții impune înlăturarea cauzelor rebuturilor și a altor defecțiuni organizatorice, în așa fel încît graficele întocmite în fiecare uzină să nu aibă un caracter formal, ci să constituie cu adevărat un mijloc principal în asigurarea ritmicității producției. În același timp, este de datoria forurilor coordonatoare din ministere și a întreprinderilor care lucrează în cooperare sau furnizează materii prime sau materiale să ia măsuri ca obligațiile contractuale să fie respectate întocmai.**

● ...și al întreținerii și reparării utilajului

DESFĂȘURAREA NERITMICĂ A PRODUCȚIEI, cu tot cortegiul ei de consecințe economice negative, nu constituie însă singura cauză a folosirii incomplete a capacității mașinilor. **În acest an, ca și în anii trecuți, s-au înregistrat dese întreruperi neplanificate în funcționarea unor mașini.** De la bun început trebuie spus că, în fiecare uzină în parte, s-a făcut simțită, într-o măsură mai mare sau mai mică, lipsa unor comenzi, a unor materiale sau a energiei electrice. **Ponderea mare a opririlor neplanificate s-a datorat însă, fără excepție, defecțiunilor mecanice sau electrice.** Nu se poate spune că în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției n-au fost luate măsuri și în domeniul întreținerii și reparării utilajelor. La Uzina de mașini electrice, de exemplu, în scopul scurtării termenelor de reparații a utilajelor, s-au creat anumite subansamble și piese de schimb. În alte locuri — la uzinele „Steaua roșie" și „Timpuri noi" — s-au întreprins măsuri pentru întreținerea corectă a mașinilor și utilajelor. **Totuși, în cele 7 luni ale anului, din cauza întreruperilor neplanificate în funcționarea utilajului (mai ales de pe urma defecțiunilor mecanice și electrice), s-au pierdut în fiecare uzină mii de ore-mașină, care au echivalat cu pierderea unor însemnate cantități de producție. Cîteva exemple sînt semnificative :**

● **Uzina de pompe :** 8000 ore = manopera a 176 pompe Lotru 125 ;

● **Uzina de mașini electrice :** 23 698 ore = 126 grupuri de sudură de 350 amperi ;

● **Uzina „Steaua roșie" :** 555 ore = 3 betoniere de 500 l. B.F. ;

● **Uzina „Timpuri noi" :** 3421 ore = circa 7 motoare Diesel de 110 C.P.

Asemenea pierderi s-au înregistrat și în multe alte uzine din țară. **Numai în luna iulie, de pildă, în uzinele aparținînd Direcției generale utilaj energetic, metalurgic și de construcții s-au pierdut din cauza reparațiilor accidentale 41 541 ore/mașină, iar la Direcția generală automobile, tractoare și rulmenți — 60 254.**

De unde provin aceste defecțiuni care micșorează simțitor indicii de utilizare a mașinilor și utilajelor ? **Ele sînt o urmare directă fie a întreținerii necorespunzătoare a acestora, fie a efectuării superficiale a reparațiilor sau reviziilor periodice.** Dacă asemenea defecțiuni s-ar ivi în mod sporadic la cîte o mașină sau alta, lucrurile ar putea fi ușor remediate. Din păcate, însă, asemenea opriri se înregistrează, lună de lună, de multe ori la aceleași utilaje, dar nu se iau măsuri hotărîte pentru înlăturarea cauzelor care le generează.

Pot fi micșorate, dacă nu definitiv înlăturate, opririle neplanificate provenite din pricina frecventelor defecțiuni mecanice sau electrice ? Fără îndoială că da. **În primul rînd, se pune problema întăririi răspunderii în muncă a serviciilor mecanicilor-șefi din uzine, astfel încît reviziile periodice și reparațiile planificate să fie efectuate în cele mai bune condițiuni. În al doilea rînd, în cadrul secțiilor productive se cer luate astfel de măsuri, ca fiecare muncitor să îngrijească bine mașina la care lucrează.** În sfîrșit, buna întreținere a utilajelor trebuie să se împletească strîns în fiecare întreprindere cu măsuri care să ducă la scurtarea timpului planificat de reparații.

● *Prisos și totuși... lipsă de forță de muncă*

SLABA UTILIZARE a mașinilor și utilajelor este explicată în multe uzine prin **lipsa unor cadre calificate.** De altfel, trebuie relevat faptul că în aproape toate cele 4 uzine bucureștene, coeficientul de schimburi este sub 2. Astfel, la Uzina de mașini electrice coeficientul de schimb este 1,9, la Uzina „Steaua roșie" — de 1,99, iar la „Timpuri noi" acest coeficient atinge abia 1,5. Că lipsesc cadre calificate (strungari, frezori, lăcătuși etc.), este explicabil. Dezvoltarea industriei, diversificarea producției cer un număr mereu sporit de cadre cu o înaltă pregătire tehnică și profesională. Dar se pune problema : cine dacă nu chiar conducerile de întreprinderi și direcțiile generale respective sînt chemate să-și creeze fondul de cadre calificate, fie prin îndrumarea spre meseriile mult solicitate a ucenicilor care urnează cursurile școlilor profesionale, fie prin policalificarea muncitorilor existenți ?

Uzinei de mașini electrice București îi lipsesc strungari și frezori și, din această cauză, ea folosește la mașini de mare randament muncitori cu pregătire profesională inferioară. Aceasta, **în timp ce pe lîngă uzină funcționează o școală profesională, care ar trebui să constituie o pepinieră de cadre cu o înaltă pregătire teoretică și practică.** Și Uzina „Timpuri noi" duce lipsă de strungari. Dar și pe lîngă această întreprindere există o școală profesională de ucenici.

Analiza întreprinsă în cele 4 uzine a demonstrat însă că, în unele cazuri, nu este vorba de lipsa brațelor de muncă. Așa, de exemplu, la Uzina de mașini electrice, planul forțelor de muncă este depășit cu 4 oameni. La uzinele „Timpuri noi", în lunile ianuarie, februarie și aprilie planul forțelor de muncă a fost depășit cu 1—3,3%. Precum se vede, forță de muncă există. **Ceea ce se cere este ca fiecare muncitor să fie folosit potrivit aptitudinilor sale și în acele locuri unde poate da randamentul cel mai înalt la mașina pe care o deservește.**

Apoi lipsa unor muncitori pentru unele mașini sau utilaje sau pentru mărirea coeficientului de schimburi, este și ea relativă. **Această lipsă ar putea fi mult atenuată prin utilizarea din plin a fondului de timp de lucru, prin înlăturarea unor lipsuri în domeniul disciplinei în muncă.** Dintr-o analiză atentă a balanței utilizării fondului de timp reiese că în cele 4 uzine, orele pierdute numai datorită absențelor nemotivate, învoirilor și concediilor fără plată s-au ridicat în primele 7 luni, la zeci de mii de om/ore. La Uzina „Steaua roșie", absențele nemotivate și învoirile s-au ridicat în această perioadă la 13 270 ore/om, iar la uzina „Timpuri noi" — la 14 362.

Dacă nu se înregistrau aceste pierderi, dacă timpul de lucru ar fi fost folosit pretutindeni cît mai productiv, fără îndoială că s-ar fi resimțit mai puțin lipsa de mînă de lucru calificată și s-ar fi obținut indici mai înalți la mașini și utilaje.

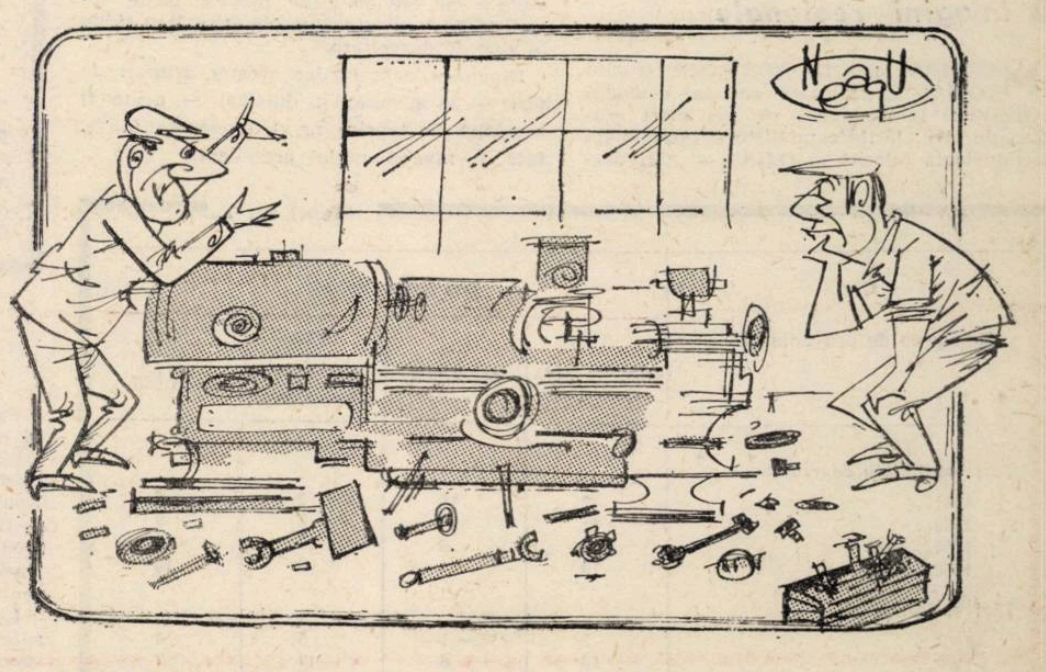

STRUNGARUL : — „Reparat capital" și totuși strungul nu funcționează.
MECANICUL-ȘEF : — Eh ! nu-i mare lucru... Mici defecțiuni. Un alt deviz și se va trece la „noi" revizuiri și la reparația... reparațiilor.

DEPARTE DE A FI ÎMBRĂȚIȘAT în cadrul analizei făcute toate aspectele problemei, cele cîteva laturi evidențiate ne permit să tragem unele concluzii :

● **Ținînd seama de nivelul realizării planului producție-marfă și al coeficientului de utilizare a fondului de timp al mașinilor și utilajelor în primele 7 luni ale anului, rezultă că planurile de producție ale uzinelor nu sînt just corelate cu capacitățile existente.** *În fiecare întreprindere în parte există mari capacități suplimentare care, în condițiile de acum, nu-și găsesc o utilizare deplină și astfel importante rezerve interne de producție rămîn nevalorificate.*

De aceea, ar fi oportun să **se reanalizeze sarcinile de plan, în raport cu capacitățile efective existente în întreprinderi, iar capacitățile de producție suplimentare să fie acoperite cu comenzi în cooperare.** *În acest domeniu s-a acumulat, de altfel, în unele regiuni, o experiență pozitivă, care ar merita studiată și extinsă. S-a constatat, de pildă, că la Întreprinderea „Metalul roșu"-Cluj unele mașini de danturat roți dințate și raboteze nu erau încărcate în toate schimburile, în timp ce la Uzina „Tehnofrig" și în alte întreprinderi din oraș, mașini asemănătoare nu puteau face față sarcinilor de plan. Așa au stat lucrurile și cu alte utilaje. Numai că, de astădată, disponibilități de producție existau la „Tehnofrig".*

Pentru remedierea acestei situații, s-a stabilit pe plan local ca, lunar, conducerile tehnice ale întreprinderilor din orașul Cluj să se întîlnească într-o uzină, prin rotație. Cu prilejul acestor întîlniri se perfectează planuri de colaborare. **În primele 7 luni ale anului s-au realizat, pe această cale, 53 000 ore de colaborare între diferitele întreprinderi, bineînțeles fără ca prin aceasta să se fi epuizat toate rezervele de capacitate ale utilajelor :**

● **Ar fi indicat totodată** — *fapt subliniat și de unii conducători de întreprinderi* — **ca orice dotare suplimentară cu tehnică nouă să fie făcută cu mai mult discernămînt decît pînă acum, în sensul ca să nu mai fie repartizate nici un fel de mașini sau utilaje de tipul celor existente în uzine, decît în condițiile în care acestea sînt, în primul rînd, utilizate din plin sau au perspectivă să producă la întreaga lor capacitate.**

● *Mașinile și utilajele pot fi mai din plin utilizate, cu condiția însă ca în uzine să se depună străduințe mai mari pentru înlăturarea deficiențelor tehnice și organizatorice ce se mai fac simțite, astfel încît posibilitățile și rezervele existente să fie mai bine valorificate.*

L. ȚINTEA, I. BUMBEA

DOCUMENTAR

COMERŢUL INTERNAŢIONAL — 1966

Un factor dinamic de creştere a economiei mondiale

CONJUNCTURA ECONOMICĂ ÎN 1966 — atît pe ansamblul mondial, cît şi pe grupuri de ţări — constituie obiectul unei analize amănunţite, în cadrul unui studiu care a fost dezbătut recent, la cea de-a 43-a sesiune a Consiliului Economic şi Social al O.N.U. (Doc. E/4396, partea a II-a). Ocupîndu-se pe rînd de diferite sectoare ale economiei, autorii studiului acordă o atenţie susţinută evoluţiei comerţului exterior, caracterizat drept „un factor dinamic de creştere a economiei mondiale".

Într-adevăr, dacă ritmul de creştere a producţiei industriale mondiale s-a situat în jurul a 6%, încetinindu-se faţă de anii anteriori, comerţul internaţional a înregistrat un spor (valoric) de peste 9%, indice care se situează la nivelul mediei pe prima jumătate a deceniului actual. Valoarea totală a exporturilor mondiale a depăşit în 1966, pentru prima oară, cifra de 200 miliarde dolari. Această expansiune s-a datorat îndeosebi creşterii volumului mărfurilor exportate, preţurile unitare fiind afectate de o majorare relativ redusă (cu 1—2%, faţă de 1965).

Autorii studiului trec în revistă şi anumite fenomene care au frînat dezvoltarea comerţului internaţional. Printre acestea se numără nivelul ridicat al deficitului balanţei comerciale în numeroase ţări, restrîngerea cererii interne ca urmare a măsurilor deflaţioniste adoptate de o serie de ţări capitaliste dezvoltate, bilanţuri agricole defavorabile în unele ţări în curs de dezvoltare, „foamea" de devize în cadrul acestui grup de ţări ş.a.

● *Imagini regionale*

MERGÎND MAI ÎN ADÎNCIME, studiul O.N.U. structurează analiza evoluţiei comerţului internaţional pe trei mari grupuri de ţări: ţările capitaliste dezvoltate (în terminologia folosită la O.N.U. — „ţări dezvoltate cu economie de piaţă"), ţările socialiste (ţări cu economie planificată) şi ţările în curs de dezvoltare.

Dinamica exporturilor acestor grupuri de ţări — în general şi defalcat — poate fi urmărită în tabelul nr. 1 (creşterea în %, faţă de nivelul anului precedent):

Tabel nr. 1

Regiunile de proveniență	Exporturi spre: Țări capitaliste dezvoltate	Țări socialiste	Țări în curs de dezvoltare	Total mondial
Țări capitaliste dezvoltate				
1961...	7	10	2	6
1963...	11	10	5	9
1965...	10	8	7	9
1966...	10	16	9	10
Țări socialiste				
1961...	5	—1	5	4
1963...	13	6	17	7
1965...	14	4	11	7
1966...	17	1	9	6
Țări în curs de dezvoltare				
1961...	—	19	1	1
1963...	10	7	7	9
1965...	5	23	4	6
1966...	6	3	6	6
Total mondial				
1961...	5	3	3	4
1963...	11	7	6	9
1965...	9	7	6	8
1966...	10	4	9	9

Sursa: Nations Unies, Conseil Economique et Social, Etude sur l'économie mondiale, Deuxième partie, chapitre I.

Schimburile comerciale ale ţărilor capitaliste dezvoltate deţin ponderea cea mai însemnată în volumul total al schimburilor internaţionale (aproape 70%, în 1966). În proporţie de trei pătrimi exporturile acestor ţări se desfăşoară în sînul grupului. Exporturile lor către ţările socialiste, deşi reduse ca pondere, au cunoscut anul trecut ritmul cel mai viu de extindere: aproximativ 16%, faţă de circa 12% în medie pe primii 6 ani ai deceniului. Totodată, a marcat o accelerare şi dinamica exporturilor acestui grup către ţările în curs de dezvoltare.

În cadrul schimburilor de bunuri şi servicii ale ţărilor capitaliste dezvoltate, în 1966 s-a menţinut decalajul din anul precedent între creşterea importurilor (cu circa 13%, la preţurile constante din 1965) şi cea a exporturilor (cu circa 9%). Dacă se urmăreşte modul în care a evoluat balanţa comercială (diferenţa dintre valoarea exportului şi valoarea importului) în principalele 5 ţări capitaliste dezvoltate (Anglia, Franţa, Japonia, R.F.G. şi S.U.A.), cărora le revin 60% din valoarea totală a exporturilor acestui grup şi circa 54% din cea a importurilor, se constată tendinţe diferite (vezi graficul alăturat).

Curbele graficului ilustrează că soldul export-import a avut o evoluţie constant favorabilă numai în R.F.G. şi oscilatorie în restul ţărilor. Comerţul exterior al Angliei şi al Franţei a avut în 1966 un pronunţat caracter deficitar, exporturile acoperind importurile în proporţie de 87% în cazul primei ţări şi de circa 92% în cazul celei de-a doua.

După cum se menţionează în studiul O.N.U., aceste rezultate s-au concretizat sub influenţa unor factori diferiţi, legaţi — în mare măsură — de situaţia conjuncturii economice din fiecare ţară. În S.U.A., de pildă, reducerea excedentului se datoreşte creşterii mai rapide a importurilor decît a exporturilor, sub presiunea cererii interne; în R.F.G., în schimb, măsurile de restrîngere a cererii interne au contribuit la încetinirea considerabilă a creşterii importurilor (de la +15% în 1965, la +2% în 1966), în timp ce dinamica exporturilor s-a înviorat. În Anglia măsurile deflaţioniste adoptate în 1965 şi întărite către mijlocul anului 1966 şi-au făcut efectul asupra evoluţiei comerţului exterior, dar abia în ultimul trimestru al anului au dus la răsturnarea tendinţei anterioare, deficitul începînd să scadă.

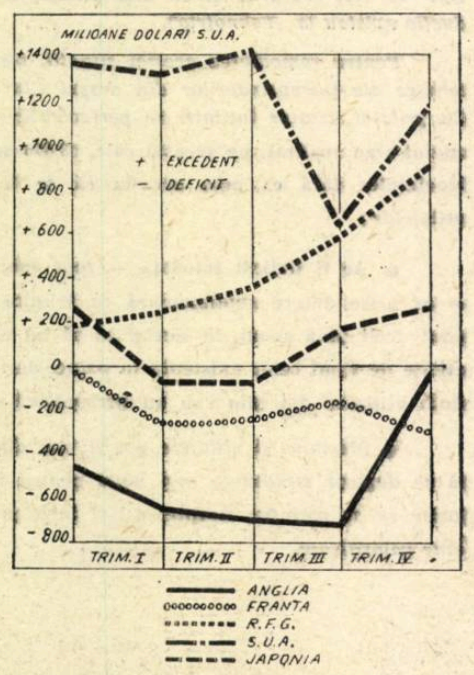

Sursa: United Nations, Monthly Bulletin of Statistics, iulie 1967.

● *Plusuri şi minusuri în balanţa comercială*

UN CAPITOL AL STUDIULUI O.N.U., rezervat analizei conjuncturii economice din ţările în curs de dezvoltare, se ocupă de modul cum s-a desfăşurat comerţul acestor ţări anul trecut, de factorii interni şi externi care au afectat evoluţia sa. Bilanţul general al schimburilor comerciale ale acestui grup de ţări evidenţiază că în 1966 creşterea încasărilor din exporturi a fost ceva mai rapidă decît în cursul primei jumătăţi a deceniului actual, în condiţiile menţinerii ritmului de lărgire a importurilor. Dar, după cum relevă autorii studiului, progresul înregistrat a fost contrabalansat sau chiar anihilat de mai multe fenomene negative, printre care înrăutăţirea în continuare a raportului de schimb pentru unele regiuni, accentuarea poverii serviciului datoriei, necesitatea sporirii importurilor de alimente în ţările în care agricultura nu ţine pasul cu creşterea populaţiei etc.

Volumul exporturilor şi cel al importurilor ţărilor în curs de dezvoltare au evoluat, în perioada 1961—1966, după cum urmează (1960=100):

Tabel nr. 2

Regiunea	Volumul exporturilor 1961	1963	1965	1966[a])	Volumul importurilor 1961	1963	1965	1966[a])
Ţări în curs de dezvoltare	105	118	135	141	104	109	124	130
America Latină	104	115	122	125	104	105	115	124
Africa [b])	106	119	148	152	101	99	116	119
Asia de vest [c])	106	127	156	179	107	109	137	148
Asia de sud şi sud-est [d])	105	121	127	133	105	117	127	136

Sursa: Nations Unies, Conseil Economique et Social, Doc. E/4396/Add. 3.
a) Cifre provizorii.
b) Africa continentală (fără Republica Sud-Africană).
c) Aden, Arabia Saudită, Bahrein, Cipru, Iordania, Irak, Iran, Israel, Kuweit, Liban, Qatar, Siria.
d) Restul Asiei nesocialiste, (fără Japonia şi Turcia).

Printre ţările care au reuşit să-şi extindă în mod deosebit exporturile în 1966 se numără Togo şi Tanzania (+33%), Libia (+28%), Costa Rica (+23%), Tunisia (+17%), Kenya (+16%), Peru (+15%), Pakistan (+14%) şi altele. Totodată, exporturile unei serii de ţări ca Birmania, Ceylon, Maroc, Ghana, Nicaragua etc. au înregistrat scăderi sensibile.

La capitolul importuri, în majoritatea ţărilor în curs de dezvoltare a avut loc o sporire a cheltuielilor, iar în cazul unei zecimi din numărul lor total creşterea a fost de peste 30% comparativ cu anul 1965 (Republica Dominicană, Columbia, Brazilia, Ceylon, Siria etc.); numai circa 20% din aceste ţări au menţinut nivelul cheltuielilor din anul precedent, ori l-au redus chiar (Birmania, Pakistan, Ghana, Sierra Leone, Nigeria, Trinidad-Tobago ş.a).

Încetinirea creşterii exporturilor ţărilor în curs de dezvoltare, manifestată în anul 1965, s-a menţinut şi în 1966; ea a afectat în special ţările din Africa şi America Latină, unde ritmul de creştere a exporturilor a înregistrat valorile cele mai scăzute: în jurul a 3%. Preţurile pentru produsele de export ale acestor ţări au fost în general mai ridicate în 1966 decît în 1965, majorări importante producîndu-se la cacao (40%), cupru (25%), cereale (7%) etc. În aceste condiţii valoarea unitară medie a exporturilor Africii şi Americii Latine a depăşit cu 4%, respectiv cu 2%, cifrele corespunzătoare din 1965, în timp ce în Asia ea a stagnat.

În ceea ce priveşte produsele industriale care fac obiectul comerţului internaţional, indicele preţurilor a crescut cu 2% în 1966 faţă de 1965. Ca urmare, s-a produs o deteriorare a raportului de schimb pentru ţările din Asia, iar în cazul Americii Latine efectele creşterii preţurilor la export au fost în mare parte neutralizate. Pe ansamblul ţărilor în curs de dezvoltare se apreciază că raportul de schimb a fost în 1966 cu 4% mai puţin favorabil decît în anul 1960.

Ca urmare, deşi anul trecut a intervenit, în general, o îmbunătăţire a situaţiei, în cazul unei serii de ţări importante, ca India, R.A.U., Pakistan, Mexic, Filipine ş.a., deficitul s-a menţinut considerabil sau chiar a crescut. Acest fenomen poate fi urmărit în graficul de mai jos, unde este prezentată evoluţia soldului export-import în cazul a 8 ţări, cărora le revine aproape 1/4 din valoarea totală a exporturilor ţărilor în curs de dezvoltare şi ceva mai mult de un sfert din ansamblul importurilor acestora (prima coloană reprezintă situaţia din 1965, iar a doua — cea din 1966).

În sfîrşit, tendinţe variate s-au manifestat în cadrul dinamicii pe regiuni a exporturilor grupului ţărilor în curs de dezvoltare.

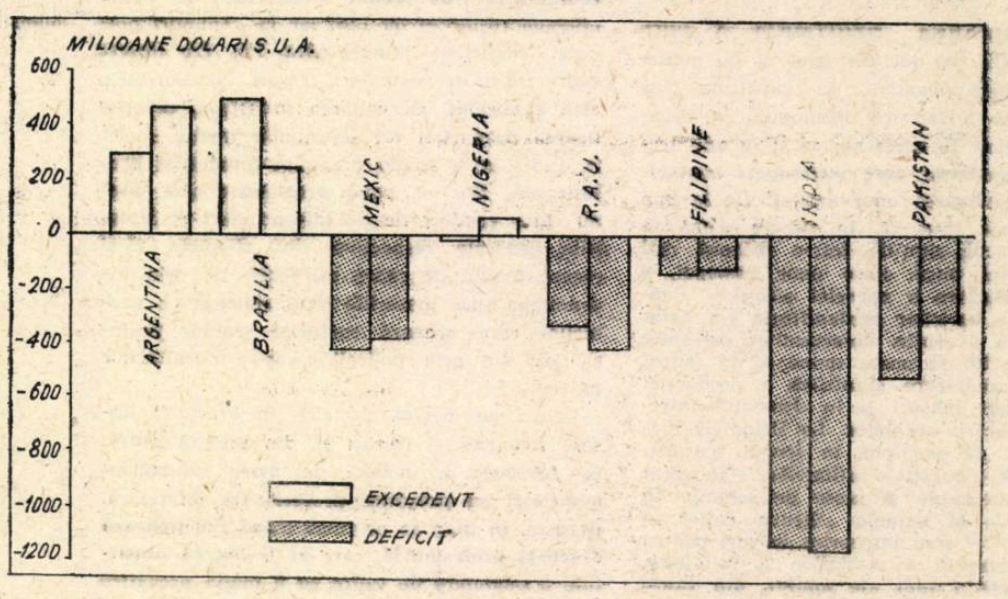

Sursa: United Nations, Monthly Bulletin of Statistics, martie şi iulie 1967.

Creşterea exporturilor către principalul lor client — ţările capitaliste dezvoltate (+6%, în 1966), a fost frînată de anumite măsuri limitative, ca cele adoptate de Anglia, de Piaţa Comună etc. Aşa se explică, în parte, de ce au progresat cel mai mult exporturile către Japonia (+13%), urmate de cele către America de Nord (+8%).

Studiul O.N.U. menţionează, de asemenea, că exporturile ţărilor în curs de dezvoltare către ţările socialiste au evoluat într-un ritm ceva mai lent decît în 1965, în timp ce sporul cel mai scăzut (în cazul Americii Latine sau al Africii — jumătate din indicele creşterii din 1965) l-au înregistrat schimburile în sînul fiecărei regiuni importante din grupul ţărilor în curs de dezvoltare.

★

După date provizorii pe primul semestru 1967, slăbirea activităţii economice într-o serie de ţări capitaliste principale a atras după sine şi încetinirea creşterii schimburilor externe.

A. NICOLAE

CURIER

■ Există un raport sesizabil între democrația cooperatistă și rezultatele economice obținute? În vederea unei descifrări mai adînci a modului cum sînt puse în practică avantajele relațiilor cooperatiste, sectorul de materialism istoric al Institutului de filozofie al Academiei, în colaborare cu o serie de specialiști – economiști, medici, arhitecți –, a întreprins o cercetare sociologică în două cooperative de producție situate în regiuni deosebite, dar cu indici de mecanizare și de asistență tehnică aproximativi egali. Analiza face parte dintr-o cercetare sociologică rurală mai amplă, cu caracter monografic. În articolul **Cercetări asupra raportului dintre democrația cooperatistă și rezultatele economice ale cooperativelor agricole**, apărut în LUPTA DE CLASĂ nr. 9/1967, Haralambie Ene arată că studiul a evidențiat rezultate economice **diametral opuse** obținute de cele două cooperative și **legătura directă** dintre acestea și modul diferit de abordare socială a problemelor cooperatiste, viața instituțiilor democratice și participarea la decizii. Desigur, spune autorul, organele raionale, regionale, specialiștii sînt chemați să îndrume pe țăranii cooperatori, dar nu ele sînt acelea care trebuie să decidă, ci doar să propună, să sfătuiască, acționînd nu prin metode administrative, ci prin convingere.

■ Ultimul număr al revistei ENTREPRISE (15–21/IX) cuprinde un interviu cu Henri Bouvard, directorul Institutului Național pentru Promovare în Întreprindere din Franța. H. Bouvard subliniază necesitatea ca personalul unei întreprinderi să poată evolua concomitent cu întreprinderea însăși, deoarece „o întreprindere nu poate progresa dincolo de limita competenței personalului său". El arată că pentru aceasta nu este suficient ca conducerea să aibă perspectiva necesară, ci ea trebuie să se asigure, privind înapoi, că efectivul salariaților este capabil s-o urmeze. Bouvard preconizează organizarea de **cursuri prin corespondență** în domeniul programării, contabilității, vînzărilor, secretariatului, studiului limbilor străine ș.a., formă de studiu (și mijloc de promovare a cadrelor) care ar prezenta multiple avantaje: vaste posibilități de extindere, șanse egale, indiferent de locul ocupat, caracter discret și – ceea ce constituie, poate, faptul cel mai important – adaptarea programei de studiu la cerințele particulare ale întreprinderilor.

■ În articolul **Dynamischer Preis und Preisplanung** (Prețul dinamic și planificarea prețurilor), publicat în DEUTSCHE FINANZWIRTSCHAFT, nr. 14/1967, R. Kühnert propune, pe baza specificului industriei constructoare de mașini-unelte, o formulă de calcul în care elementul principal îl constituie costurile totale de producție, la care se adaugă o cotă de venit net – 22% din cheltuielile de prelucrare; acestea se obțin prin scăderea din costurile totale de producție a costului subansamblelor achiziționate, al materialelor de bază, al prestațiilor executate de terți, precum și o cotă de risc (4–10%). R. Kühnert susține că prețul contractual, pe baza învoielii, unul din tipurile de prețuri recent experimentate în R.D.G., asigură prețuri dinamice și impune planificarea lor.

■ W. A. Lewis, profesor la Universitatea din Princeton (S.U.A.), este autorul cunoscutei lucrări **Teoria creșterii economice,** apărută încă în 1955. În ultima sa lucrare **Development Planning** (Planificarea dezvoltării), Allen and Unwin, 1966, el trece de la expunerea teoriei creșterii economice la sintetizarea experienței acumulate în calitate de consultant al guvernelor unor țări în curs de dezvoltare. W. A. Lewis se situează pe poziția „sintezei neo-clasice", preconizînd o cît mai restrînsă intervenție a guvernelor acestor țări în viața economică, fără însă a-și face iluzii asupra eficienței inițiativelor particulare. De aici și însemnătatea ce o acordă coordonării acestor inițiative cu ajutorul metodelor planificării indicative, prin evidențierea problemelor strategice ale dezvoltării: definirea ramurilor hotărîtoare potrivit situației specifice a fiecărei țări, dezvoltarea adecuată a exporturilor, influențarea structurii investițiilor etc.

COLOCVIU INTERNAȚIONAL

SUB AUSPICIILE Consiliului Național al Cercetării Științifice, au început în Capitală lucrările colocviului pe tema Tehnici de calcul și calculatoare, **organizat de Academie, Asociația oamenilor de știință și Societatea de științe matematice.**

Cele peste 120 de comunicări și conferințe, prezentate de oameni de știință și specialiști din țară și din străinătate au relevat rezultate cu caracter teoretic și aplicativ obținute în cercetări asupra limbajelor de programare și folosirii lor în planificare, conducerea proceselor tehnologice, în lingvistica matematică, în introducerea metodelor și algoritmelor logico-matematice în științele sociale etc., precum și asupra structurii unor calculatoare și posibilităților de utilizare a acestora în rezolvarea problemelor tehnice, industriale și științifice. Tot în cadrul colocviului se organizează 4 „mese rotunde" avînd ca obiect: formarea cadrelor de specialiști; limbaje de programare; utilizarea calculatoarelor în automatizare; folosirea calculatoarelor în conducerea marilor întreprinderi.

MERCUR PRINTRE MUZE

CINE CITEȘTE?

ÎN MAI MULTE însemnări anterioare m-am referit la cîteva dintre fenomenele care caracterizează situația actuală din țările occidentale în domeniul editării și difuzării cărților: transformarea „industriei cărții" într-o afacere de anvergură, dezvoltarea „cărților de buzunar", rolul crescînd al „cluburilor cărții", mutarea centrului de greutate al vînzărilor de la librării spre chioșcuri și magazine generale etc.

O recentă anchetă întreprinsă de sindicatul național al editorilor din Franța vine să completeze acest tablou cu unele concluzii semnificative.

Ancheta a demonstrat astfel (constatări asemănătoare au fost înregistrate și în alte țări occidentale) că, împotriva aparențelor, succesul considerabil al cărților de buzunar nu a determinat totuși o creștere corespunzătoare a cumpărătorilor și cititorilor de cărți. După datele statisticii franceze, aceste cărți, care reprezintă 22% din totalul volumelor vîndute, sînt cumpărate îndeobște de oameni care au deja obișnuința lecturii și care în mod obișnuit cumpără cărți (e vorba, în primul rînd, de tineri — 71% dintre cumpărătorii cărților de buzunar au o vîrstă mai mică de 34 de ani). Fenomenul cărților de buzunar a determinat ca aceiași oameni să cumpere mai multe cărți și, în mult mai mică măsură, a provocat apariția unor noi amatori de lectură.

Aceasta explică și de ce — așa cum rezultă din anchetă — 53% din populație nu cumpără, în mod practic, niciodată vreo carte. În 1960 această categorie reprezenta 58% din populație; se vede deci că progresul este destul de lent.

O a doua constatare importantă — venind, de asemenea, împotriva unor păreri preconcepute — privește influența televiziunii asupra lecturii. Datele arată că urmărirea programelor de televiziune nu îndepărtează pe oameni de carte; dimpotrivă, în multe cazuri, diverse emisiuni stîrnesc interesul, deșteaptă curiozitatea telespectatorilor pentru anumite cărți. Dintre familiile care posedă televizor, 29% cumpără cu regularitate cărți, în timp ce dintre cei fără televizor, numai 22% calcă pragul librăriilor. Grupa de populație care citește cel mai puțin (în special oameni cu venituri modeste din mediul rural) este și grupa care posedă cele mai puține televizoare. După cît se vede, e vorba de nivelul de cultură și disponibilitatea de timp pentru preocupări culturale ale diferitelor categorii, factori care depind, în ultimă instanță, în țările capitaliste, de nivelul veniturilor. Faptul acesta e confirmat și de statistică, potrivit căreia, dintre cumpărătorii de cărți numai 9% cîștigă între 500 și 800 franci lunar, în timp ce 49% cîștigă între 800 și 1750 franci pe lună, iar 38% au un venit de peste 1750 franci lunar.

Altă observație interesantă privește influența mijloacelor de comunicare în masă asupra virtualilor cititori de cărți. Cifrele arată că în Franța (în alte țări proporția e și mai mică) hotărîrea de a cumpăra o anumită carte este determinată doar în proporție de 20% de presă (iar din acest procent 11% revine publicității, iar 9% criticii literare), în proporție de 1 (unu) % de radio și de 3% de televiziune. Această situație este determinată de faptul că pentru cea mai mare parte a cărților apărute nu se face nici un fel de reclamă și nici nu se publică cronici, că, în general, publicațiile care se ocupă mai mult de noile apariții editoriale au tiraje mici (e vorba, în primul rînd, de presa literară), că radioul și televiziunea nu semnalează mai mult de 10% din totalul cărților apărute într-un an. Într-o vreme în care mijloacele de comunicare în masă joacă un rol considerabil în toate domeniile activității omenești, alegerea cărților depinde încă într-o mare măsură de îmbolduri personale sau de sfaturile unor prieteni.

În sfîrșit, alături de aceste constatări, care infirmă unele prejudecăți sau păreri grăbite, iată și o alta în concordanță cu observațiile empirice ale fiecăruia dintre noi: marea majoritate a cumpărătorilor de cărți sînt oameni tineri. Ancheta întreprinsă în Franța arată că în timp ce numai 23% din populația adultă cumpărase cel puțin o carte în luna care a precedat sondajul, în rîndurile tinerilor (între 15 și 19 ani) această proporție se ridică la 47%. În general, cumpărarea cărților descrește aproape proporțional cu vîrsta în așa fel încît dintre cei în vîrstă de peste 65 de ani, numai 11% cumpără cărți. Oboseala, dispariția obligațiilor de studiu, dar mai ales creșterea cheltuielilor legate de întreținerea casei și a familiei explică acest fenomen.

În concluzie, rezultatele anchetei confirmă încă o dată în ce grad înalt preocuparea pentru cultură (în cazul în speță, interesul pentru carte) este legată de cadrul economic, de posibilitățile materiale ale omului societății occidentale contemporane. Fără a contesta progresele înregistrate în acest domeniu, trebuie să remarcăm totuși că ceea ce se numește „democratizarea culturii" (adică lărgirea accesului la cultură) este limitată de condițiile economice pe care le evocam mai sus.

H. DONA

Din tematica și metodele școlilor de conducători de intreprindere

„MANAGERI ÎN SERIE"

FAȚĂ DE COMPLEXITATEA sarcinilor cărora trebuie să le facă față astăzi un conducător de intreprindere, problema cadrelor superioare, a selectării și formării lor preocupă serios cercurile de afaceri din Occident. Alarmați de rămînerea în urmă a firmelor vest-europene față de cele americane în ceea ce privește competitivitatea unor produse pe piețele internaționale, numeroși observatori vest-europeni consideră în ultima vreme că această situație își are originea în primul rînd în decalajul în domeniul conducerii și organizării și numai în al doilea rînd în acela tehnologic. „Secretul reușitei firmelor americane este o bună conducere a întreprinderilor", afirma recent Pierre Drouin, într-o suită de articole publicate în ziarul LE MONDE. În S.U.A. „se fabrică «manageri» în serie", scria autorul, amintind că această preocupare este mult mai veche și mai intensă dincolo de ocean decît în Europa. În Statele Unite există aproximativ 115 școli de conducători de întreprindere (business schools) la nivel universitar, unde studiază peste 150 000 cursanți. În plus, American Management Association organizează cursuri de o durată și tematică variată (de la o săptămînă, pe o singură problemă, pînă la cicluri de 6—13 săptămîni), care funcționează pe lîngă 30 de universități.

Din ce în ce mai conștiente de importanța lichidării „decalajului organizatoric", în ultimii 5—10 ani țările vest-europene au început să aplice o veritabilă politică de investiții pe termen lung pentru formarea și perfecționarea sistematică a personalului de conducere a întreprinderilor. În universitățile multora din aceste țări au început să funcționeze catedre de conducere și organizare. Au fost create școli și facultăți noi, cursuri post-universitare care folosesc cele mai moderne metode de predare etc.

Profilul conducătorului de intreprindere

Calitățile pe care urmărește să le formeze școala de conducători în țările capitaliste dezvoltate țin de sarcinile viitoare ale acestora: este vorba de competența în analiza critică a unei probleme economice și degajarea soluțiilor posibile, judecata necesară pentru a efectua o alegere bine gîndită între diferitele soluții propuse, aptitudinea de a lua decizii, de a asigura executarea lor și a efectua controlul respectiv. Disciplinele predate corespund acestor obiective.

O primă categorie de discipline furnizează cunoștințe despre **contextul economic, juridic, social și politic** în care vor fi adoptate deciziile conducătorului de întreprindere. Economia, ca domeniu general, economia națională, politica economică, comerțul exterior, finanțele, problemele dezvoltării, dețin locul principal în tematică. Se predau de asemenea dreptul, psihologia și limbile străine. O a doua categorie de discipline, care urmărește **dobîndirea unor cunoștințe tehnice precise,** este aceea despre producție, economia întreprinderii, gestiunea comercială, calculul statistic, calculul economic, matematicile financiare, administrație etc. O a treia categorie de materii predate urmărește **dezvoltarea capacității de judecată și a spiritului de decizie.** Menționăm aici conferințele cu privire la metodele de lucru și la expunerea ideilor. Se organizează, de exemplu, exerciții în grupuri de 20 persoane, unde se urmărește înțelegerea semnificației unei probleme, crearea obișnuinței de a discerne esențialul de secundar, învățarea felului în care se stringe o documentație sau a modului de lucru în grup.

În cadrul acelorași discipline se integrează „matematica acțiunii" — aplicarea metodelor matematice la problemele conducerii — care îl inițiază pe cursant în arta alegerii soluțiilor, în arta de a negocia aceste soluții sau de a arbitra.

Datorită folosirii din ce în ce mai largi a datelor furnizate de mașini electronice de calcul în adoptarea deciziilor în întreprindere, însușirea unor cunoștințe în domeniul electronicii devine esențială unui cadru de conducere. Recunoașterea acestui fapt explică introducerea calculatoarelor în școlile de conducere, în special în S.U.A. La școala de conducători a Universității Columbia, de pildă, patru mașini electronice de diferite tipuri stau la dispoziția cursanților. Timp de trei sau patru trimestre, pe lîngă materiile amintite mai sus, se predau cunoștințe despre modul de funcționare a calculatoarelor, noțiuni despre programare, despre limbajul mașinilor etc.

Soluții „simulate" mai bune decît cele reale

În studiul gestiunii financiare, al gestiunii comerciale, al organizării administrative etc. una din metodele de bază de aprofundare este **studiul cazurilor.** Concret, „cazul" se prezintă sub forma unui document înmînat cursantului cu o săptămînă înaintea dezbaterii sale în seminar. Fiecare caz cuprinde un număr de informații (de multe ori contradictorii) asupra unei probleme **reale** ce trebuie rezolvată într-o întreprindere. Cursantului i se cere să-și exercite spiritul critic, să aprecieze, să cîntărească valoarea informațiilor primite și să aducă o soluție problemei.

Metoda cazurilor implică recurgerea la **simulare.** În baza unor informații, cursanții trebuie să simuleze decizii pentru rezolvarea unor situații imaginare, cu privire la aprovizionarea cu materii prime, adoptarea de bugete pentru diferite acțiuni, planuri de transport, prețuri de desfacere, noi investiții etc. Metoda studiului cazurilor se folosește cu succes și la cursurile postuniversitare (de circa 6 luni) unde cursanții analizează o situație reală din cadrul unei întreprinderi. Nu de puține ori soluțiile simulate, găsite în urma analizei și discuțiilor în grup, sînt mai bune decît soluția reală care fusese adoptată.

Un factor care poate contribui la succesul instruirii este **o legătură cît mai strînsă între universitate și industrie.** În Europa de Vest aceste legături de-abia încep să existe, în S.U.A. însă ele sînt o practică curentă.

Experiența rămîne totuși de neînlocuit

„Ce fel de oameni căutăm pentru conducerea superioară?" se întreabă Jean Roger Bossu — director pentru marketing la firma Nielson, într-o anchetă pe această temă organizată de revista ENTREPRISE. Și răspunde: „Ei trebuie să fie în același timp capabili de analiză, să aibă spirit de sinteză, să fie specialiști în probleme comerciale și de marketing, să aibă în cel mai înalt grad simțul contactului uman. Nici o școală, nici o universitate nu ne poate furniza un asemenea colaborator, care să aibă de la începutul carierei sale toate aceste calități". Aceleași păreri i se alătură destui conducători de întreprindere, care consideră că este necesară o experiență destul de îndelungată pentru a putea ocupa un post de conducere. Ei sînt de părere că fiecare întreprindere trebuie să aibă în vedere promovarea internă a cadrelor, fie din rîndurile absolvenților unor facultăți — care sînt supuși unei pregătiri suplimentare și trebuie să treacă prin anumite stagii — fie dintre cadrele existente în întreprindere. Se preconizează elaborarea unei politici pe termen lung de promovare a personalului — promovarea care nu trebuie făcută în primul rînd în baza vechimii, ci a capacității în muncă.

Se constată că, în pofida tehnologiei mereu mai complexe de care dispune astăzi întreprinderea, inteligența și voința umană rămîn acelea de care depinde în ultimă instanță performanța întreprinderii.

V. COSTEA

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

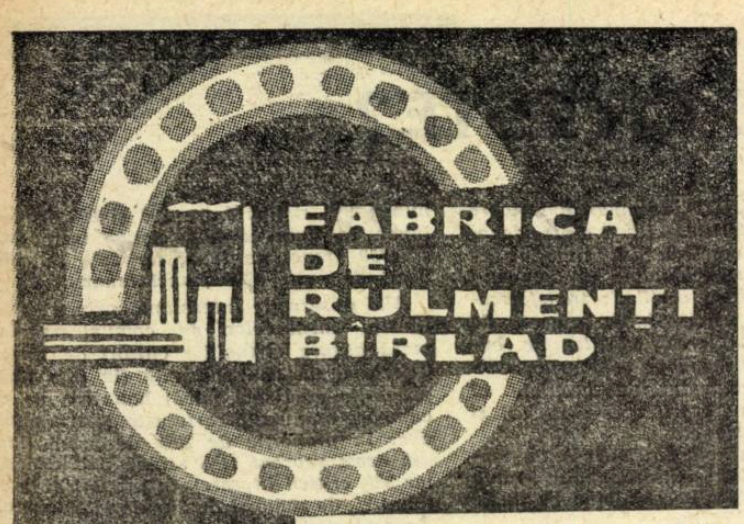

produce:

- rulmenți radiali și axiali cu bile
- rulmenți radiali cu role cilindrice
- rulmenți oscilanți cu role butoi
- rulmenți de construcție specială.

I. I. L. SLOBOZIA

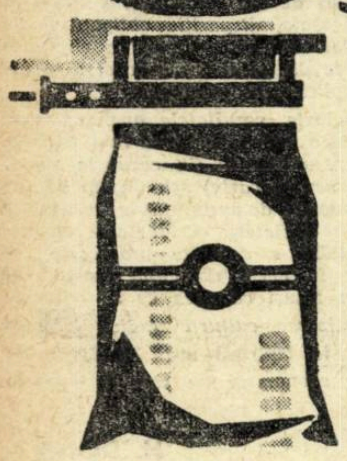

EXECUTĂ ȘI LIVREAZĂ

pe bază de comenzi ferme:

- **Scuturători pneumatici pentru saci,** necesari în ramura alimentară

I. L. URZICENI

produce și livrează fără repartiție:

- Vată albă pentru umplut plăpumi și lustruit mobilă;
- Vată industrială pentru tapițerie;
- Confecții, perne, saltele, prelate auto;
- Confecții metalice de orice fel cu materialul clientului.

Doritorii se vor adresa la sediul întreprinderii: orașul Urziceni, str. 23 August nr, 2, telefon 372 sau 373

I. C. I. L. DOBROGEA – AUTOBAZA TRANSPORTURI

str. Cerealelor, 43 – Constanța

caută prin transfer în orice stare:

- strunguri paralele;
- mașini de găurit de banc și în coloană;
- mașini de alezat, rectificat, honuit;
- alte utilaje pentru atelier de reparații auto.

combinatul chimico-metalurgic

GH. GHEORGHIU-DEJ BAIA MARE

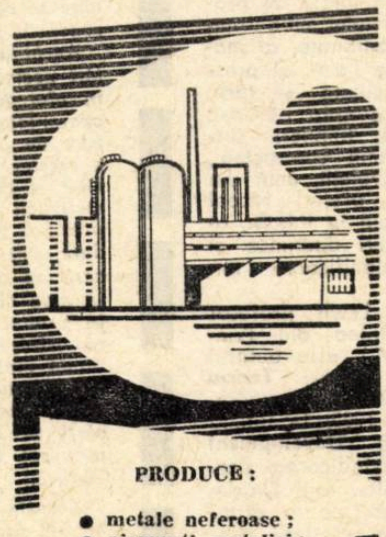

PRODUCE:

- metale neferoase;
- pigmenți metalici;
- laminate neferoase;
- metale rare;
- acid sulfuric (contact și cameră);
- acid clorsulfonic;
- bioxid de sulf lichefiat;
- bicarbonat de sodiu;
- bioxid de sodiu cristalizat;
- trisulfat de sodiu (cal. I și uz foto);
- sulfat de zinc;
- sulfat de magneziu;
- pământuri decolorante (sondafin și bamarin);
- fozocrezol.

INTREPRINDEREA IPROFIL FOCȘANI

PRODUCE:

- un tip nou de birou pe anul 1967, **BIROUL „CONCEPT"** – adaptabil și la locuințe;
- etajere pentru cărți tip „703" demontabile și practice.

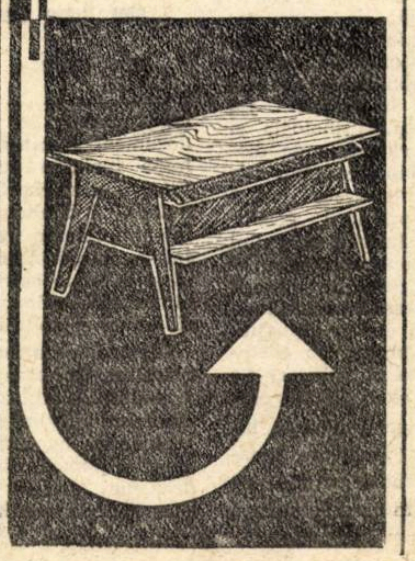

U.R.C.M. TÎRGU MUREȘ

SOVATA, TUȘNAD, BORSEC, LACUL ROȘU

asigură prin unitățile sale din stațiunile balneo-climaterice: Sovata, Tușnad, Borsec și Lacul Roșu o deservire exemplară:

- **– întreținere auto-moto;**
- **– închirieri de obiecte turistice;**
- **– lucrări foto;**
- **– frizerie-coafură.**

În magazinele complexelor din aceste stațiuni se găsește un bogat și variat sortiment de articole de artă populară și artizanat.

FABRICA CHIMICĂ MĂRĂȘEȘTI

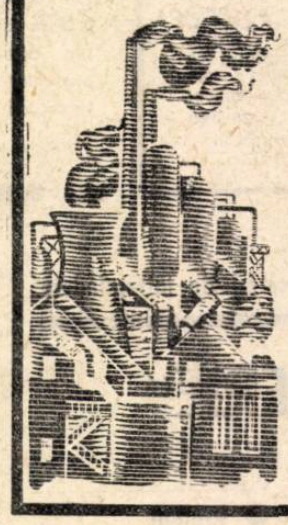

anunță un produs nou: LAC LUNAR, utilizabil la vopsirea pieselor metalice – calorifer, sobe metalice și alte piese metalice.

De asemenea și noul produs Alba Menaj, utilizabil la curățirea veselei, tacîmurilor și altor obiecte de uz casnic.

Aceste două produse se găsesc de vînzare la toate magazinele metalo-chimice din țară.

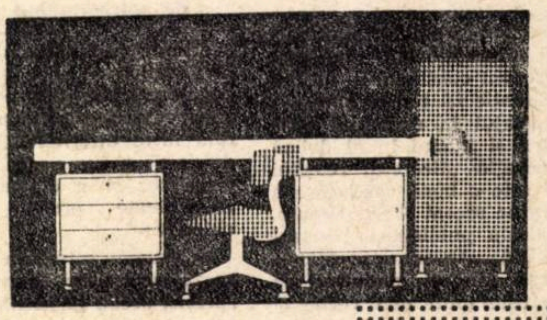

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE ȘI LIVREAZA (fără repartiție):

- mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine;
- dulapuri metalice pentru vestiare;
- diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă;
- bancuri de lucru pentru 1-2 și 3 menghine;
- scaune rotative de lucru.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

SERVICII PENTRU EXPORT

ÎN FIECARE ZI Anglia exportă mărfuri în valoare de 14 milioane lire sterline. Remarcabilă în sine, această cifră nu este însă considerată mulțumitoare pentru a ameliora situația balanței de plăți și a face posibilă redresarea economică. De aceea modalitățile sporirii exportului rămîn în centrul atenției. În acest sens ziarul THE TIMES a consacrat recent un supliment contribuției pe care diferitele servicii o pot aduce la creșterea exportului. Reproducem unele păreri :

● *„Dacă nu vine Mahomed la munte..."*

„Ministerul Comerțului consideră pe bună dreptate că uneori este util ca muntele să vină la Mahomed", scrie autorul unuia din articolele prezentate, subliniind utilitatea organizării în străinătate de tîrguri internaționale și de așa-numite „săptămîni britanice" (acțiuni pentru desfacerea unor mărfuri de consum în magazinele mari din anumite orașe străine). Acestea sînt organizate periodic în diverse țări de Ministerul Comerțului, împreună cu Consiliul Național Britanic pentru export.

Numărul de acțiuni pentru prezentarea mărfurilor engleze în magazine din străinătate a crescut de la 15 în 1961—1962 la 90 în 1965—1966 și în anul 1967 va ajunge probabil la 200. Una sau două „săptămîni britanice" se organizează în fiecare an. O comparație a valorii exporturilor în prima jumătate a acestui an cu aceea de anul trecut arată, de pildă, că în Norvegia, în urma organizării de „săptămîni britanice", vînzările de mărfuri engleze au sporit cu 30,8%.

Anglia organizează în fiecare an tîrguri naționale în diferite țări. Se consideră că cele mai utile sînt tîrgurile specializate, care prezintă o mare varietate de produse dintr-o singură ramură industrială. J. H. Hemming, director al firmei de organizare a tîrgurilor Brintex, arată că firmele locale „preferă de obicei tîrgurile specializate, în care o întreagă ramură, cum ar fi utilajele agricole sau construcțiile de mașini, își prezintă expoziția sa". O formă rodnică este și participarea la expoziții locale specializate, unde firme sau grupuri de exportatori își prezintă mărfurile alături de standurile cu mărfuri băștinașe.

● *Valoarea contactului direct*

Subliniind rolul contactului direct autorul unuia din articolele publicate arată că „Consiliul național pentru export sprijină plecarea și invitarea de misiuni economice. Pe de o parte este vorba de vizite în țară a unor grupuri de cumpărători dintr-o țară sau alta care să poată vedea mărfurile și uzinele engleze, pe de altă parte poate să fie vorba

THE TIMES

de vizita unor grupuri de oameni de afaceri britanici pe o piață străină : în ambele cazuri rezultatele exprimate în comenzile realizate au fost impresionante. În prezent se organizează aproximativ 200 vizite anual și tranzacțiile încheiate de misiunile respective totalizează multe milioane de lire. În cadrul a 41 de misiuni, membrii a 9 camere de comerț au negociat tranzacții suplimentare în valoare de 15 500 000 lire".

Un element esențial al exportului este informația despre posibilitățile existente pe piețele străine, despre mărfurile existente pe acele piețe, calitatea și prețul lor, intențiile altor firme de a exporta pe aceleași piețe precum și eventuale proiecte de investiții capitale din partea guvernelor, care ar necesita un import de utilaje, cum ar fi de pildă proiecte de centrale hidroelectrice, construcții de autostrăzi etc.

Informația poate fi obținută și difuzată eficient și de reprezentanțele diplomatice și în primul rînd de cele comerciale. Subliniind acest lucru Sir Kenneth Strong, director al Trustului de investiții Philip Hill, scrie : „În aceste zile, cînd schimbul de mărfuri contra mărfuri este larg răspîndit, este foarte util să se cunoască mărfurile pe care o țară le poate exporta la noi și ceea ce noi putem spera să exportăm acolo.

Serviciul diplomatic este una din principalele surse de informații în ce privește posibilitățile de export".

● *Asistența deschide calea mărfurilor*

Oprindu-se asupra asistenței financiare și tehnice acordată de Anglia țărilor în curs de dezvoltare, ziarul THE TIMES arată că aceasta reprezintă o contribuție importantă la creșterea exporturilor engleze spre regiunile respective. „Studii recente arată că 2/3 din asistența financiară acordată de Anglia se întoarce în țara de baștină pe calea unor comenzi de mărfuri suplimentare. În cazul cîtorva țări, încasările sînt chiar mai mari decît asistența acordată. Pentru fiecare liră pe care Anglia o alocă Asociației Internaționale de Dezvoltare noi căpătăm 30 de șilingi (o liră = 20 șilingi — n.n.) prin comenzi..."

Atrăgînd atenția că o parte însemnată a programului de asistență îl constituie asistența tehnică, în baza căruia în țara respectivă sînt trimiși temporar specialiști și experți englezi, ziarul arată că consultanții tehnici au un rol deosebit în promovarea exportului. „Cel puțin în ce privește proiectele de investiții capitale, comerțul îi urmează pe consultanți, arată Sir Henry Clay, președintele Biroului britanic pentru servicii în străinătate în domeniul construcțiilor de mașini. În prezent în țările în curs de dezvoltare lucrează peste 20 000 englezi. În baza aceluiași program oameni din țările în curs de dezvoltare sînt instruiți în Anglia și se întorc în țările lor în calitate de specialiști. Ambele aceste categorii cunosc bine utilajul pe care Anglia îl poate furniza. Nu este exclus ca competitivitatea unor mărfuri engleze să fi rezultat direct din familiarizarea specialiștilor cu ele".

● *Transporturile — barieră sau legătură ?*

O altă verigă a exportului eficient sînt transporturile. Ele pot constitui o frînă în calea acestuia, cînd sînt învechite, lente sau ineficiente, sau pot stimula exportul prin posibilitatea de a livra rapid și ieftin. „Exportatorii își dau seama mereu mai mult de importanța livrării în condiții satisfăcătoare și de faptul că, pentru a putea concura cu succes, răspunderea lor în fața clientului nu se poate opri la poarta fabricii sau în portul englez", scrie lordul Caldecote — președintele Comitetului pentru Mișcarea Exporturilor. Subliniind acest aspect, un alt autor atrage atenția : „Transportul nu este important numai pentru export în mod nemijlocit. La fel de importantă este capacitatea de a aduce din străinătate materiile prime. Expansiunea industrială a Japoniei, de exemplu, a devenit posibilă datorită capacității sale de a transporta peste marile distanțe ale Pacificului, minereul de fier, petrolul și bauxita de care, ca și Anglia, ea ducea lipsă. Această posibilitate de a importa eficient a contribuit foarte mult la capacitatea de a exporta eficient...". Eficiența economică a transporturilor, care crește prin economisirea minuirii, accelerarea traficului și folosirea mai completă a mijloacelor de transport, este o componentă de bază a eficienței economice a exportului — conchide autorul.

ALEXANDRU PAPIU ILARIAN — PIONIER AL STATISTICII ROMÂNEȘTI

(Urmare din pag. 7)

dreaptă cu mijloacele de subsistență" ș.a. În acest capitol, el a arătat că indicatorii analizați exprimă faptul „dacă crește au descrește poporațiunea oarecărui stat".

În acest curs Alexandru Papiu Ilarian și-a expus o parte din concepțiile sale economice, afirmîndu-și clar poziția, de cele mai multe ori alta decît cea curentă. Astfel, Alexandru Papiu Ilarian și-a precizat atitudinea despre marea problemă a timpului : adoptarea libertății comerciale sau protecționismul ; el a demonstrat necesitatea luării măsurilor de protejare a economiei naționale fiind unul din primii gînditori români care a susținut această idee, „...eu care întrutoate apăr libertatea, așa-numita libertate comercială n-o pot apăra după datele economice ce ni le prezintă statistica. Englitera cu actul navigațiunii, sistema prohibitivă a ajuns să se facă Doamna mărilor. Franța prin sistema prohibitivă și protectoare își apără industria națională asupra englezilor. Germania prin Zollverein își creia o industrie națională și un comerț național, care astăzi se poate înfrunta și cu industria și comerțul celorlalte națiuni. Prohibițiunea în Rusia. Sistema prohibitivă și protecțiunea e calea. Libertatea e nume frumos, dar pentru noi românii, libertatea comercială absolută ar însemna domnia economică a străinilor asupra românilor... Cu libertatea comercială vindem produptele noastre cele crude străinilor, spre a le cumpăra prefăcute cu prețuri îndoite. Pentru ce n-ar putea și românul să se apuce de oarecare va de industrie".

Însuflețit de un puternic patriotism, Alexandru Papiu Ilarian a încercat în cursul său de statistică să pună la dispoziție studenților nu numai cîteva cunoștințe de specialitate, nu numai să trezească și să cultive în ei curiozitatea intelectuală și metode științifice de lucru, ci să le insufle dragostea pentru poporul român, răspîndit de o parte și de alta a Carpaților, dragostea pentru limba românească, element de esențială importanță în păstrarea naționalității române. „În limbă — spunea Papiu — poporul rămîne suveran perpetuu și diptatoriu, chiar dacă ar pierde toate celelalte drepturi".

Înzestrat cu o aleasă conștiință profesională, Alexandru Papiu Ilarian nu a ezitat să spună studenților săi cît din cursul său reprezintă contribuția originală și cît aparține manualului „pe care îl urmăream noi pînă acum, al domnului Nardi *)", însă „precum vedeți noi dăm statisticei generale un ambiț mai mare decît d. Nardi".

Deprinzîndu-și studenții cu o strictă disciplină științifică, Alexandru Papiu Ilarian le spunea că „fără ordine în știință, e chaos, confuziune : **ordo est anima rerum**".

După Unire, Alexandru Papiu Ilarian are prilejul de a milita mai eficient în sensul creării și consolidării instituțiilor necesare tînărului stat național român. Devenit unul din colaboratorii apropiați ai Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, i-a dat acestuia sfaturi referitoare la măsurile ce trebuie luate pe plan intern și extern.

*) Nardi Francesco 1808—1877, profesor la Universitatea din Padova.

UN RAPORT INVERS PROPORȚIONAL OBLIGATORIU: PRODUCȚII MARI, PREȚ DE COST REDUS

(Urmare din pag. 5)

cat la 1 854 lei/UVM, reprezentînd 36,2% din volumul cheltuielilor totale ce revin pe UVM. Pline de semnificație sînt în acest sens datele înscrise în tabelul nr. 2 cu privire la cheltuielile efectuate cu furajarea animalelor.

Tabel 2

Specificare	U/M	1964	1965	1966
Cheltuieli cu furajarea pe UVM	lei %	1540 100,0	1749 113,5	1672 108,5
— față de totalul cheltuielilor pe UVM	%	34,8	36,7	37,2
Cheltuieli de preparare și transport al furajelor pe UVM	lei %	115 100,0	143 124,3	117 101,7
— ponderea cheltuielilor de preparare și transport al furajelor față de totalul cheltuielilor pe UVM	%	2,7	3,0	2,6

Oscilațiile cheltuielilor cu furajarea își au originea în variațiile anuale ale prețului de cost al furajelor și mai puțin în variația consumului de unități nutritive și albumină digestibilă pe unitatea de produs. Astfel, în perioada celor trei ani analizați, unitatea nutritivă a fost produsă în cadrul gospodăriilor cu un preț de cost variind între 0,51 și 1,81 lei. Faptul că, între gospodării există diferențieri de pînă la 35%, în ce privește consumul de unități nutritive și albumină digestibilă pe hectolitrul de lapte, și de pînă la 32% în ceea ce privește consumul de unități nutritive și albumină digestibilă pe tona de carne, evidențiază rezervele existente pe linia diminuării cheltuielilor de producție nu numai prin realizarea nutreturilor cu un preț de cost mai redus ci, deopotrivă, și prin efectuarea unei furajări raționale, echilibrate, științifice.

O mențiune specială trebuie făcută în legătură cu cheltuielile de transport și de preparare a furajelor, care se mențin la un nivel destul de ridicat (în media celor trei ani cercetați (125 lei/UVM). Aceasta dovedește nu numai carențele care persistă în manipularea și păstrarea furajelor, dar și rezervele existente pe această linie.

În răstimpul celor trei trimestre ale anului 1967, deși cheltuielile cu furajarea pe UVM sînt mai reduse, ele s-au menținut la un nivel destul de ridicat. Diferențierile între gospodării în ce privește cheltuielile cu furajarea s-au menținut, amplitudinea lor fiind de peste 300 lei/UVM. Experiența unităților fruntașe a dovedit însă că, printr-o rațională gospodărire a bazei furajere și o furajare judicioasă, se pot asigura circa 500 lei economii la cheltuielile de producție pe UVM. Întreprinderea agricolă de stat experimentală Reghin, de pildă, a reușit să reducă cheltuielile de producție în sectorul creșterii animalelor cu circa 200 mii lei, în șase luni de activitate. Este fără îndoială o realizare pozitivă, mai ales că în acest răstimp producția a crescut, realizare care subliniază posibilitățile și rezervele existente în fiecare unitate.

Sesiunea a V-a a Consiliului pentru comerț și dezvoltare

UN PROLOG PROMIȚĂTOR

LA 8 SEPTEMBRIE s-a încheiat la Geneva a V-a Sesiune a Consiliului pentru Comerț și Dezvoltare, al cărui obiectiv principal a fost pregătirea temeinică a Conferinței a II-a pentru comerț și dezvoltare care va avea loc în februarie-martie 1968 la New Delhi.

După 3 săptămîni de dezbateri, participanții au ajuns la un consens asupra principiilor organizatorice și procedurale pe baza cărora se va desfășura Conferința din 1968, precum și asupra proiectului ordinei de zi. Problema principală în atenția delegațiilor guvernamentale din 128 de țări — și a altor 50 de delegații interguvernamentale și neguvernamentale — la New Delhi va continua să fie comerțul internațional, ca factor al opririi procesului de adîncire a prăpastiei între țările capitaliste dezvoltate și majoritatea populației globului din Asia, Africa și America Latină.

Participanții la a V-a Sesiune a Consiliului au acordat o importanță deosebită rolului pozitiv al comerțului între țările socialiste și țările în curs de dezvoltare, constatînd că în perioada 1955—1965 comerțul țărilor socialiste, care pe ansamblu a crescut de $2^1/_3$ ori, a sporit de 5 ori în relațiile cu țările în curs de dezvoltare.

În ceea ce privește România, în comparație cu anul 1963, schimburile cu țările în curs de dezvoltare au crescut, pînă în 1966 inclusiv, de două ori mai repede decît schimburile pe ansamblul comerțului nostru exterior.

Delegații țărilor în curs de dezvoltare la a V-a Sesiune a Consiliului au subliniat utilitatea acordurilor comerciale pe termen lung (idee formulată de delegația română încă în 1964 la Conferința de la Geneva și aprobată ca recomandare de către acea Conferință), și a acordurilor de colaborare economică, tehnică și științifică, îndeosebi a cooperării prin livrări pe credit de utilaje rambursabile prin mărfurile rezultate (o altă propunere a delegației române la aceeași Conferință).

Relevînd aceste aprecieri raportul final al Sesiunii a V-a a Consiliului (TDIB/L 109/Add 6) consemnează : „Numeroși reprezentanți au apreciat comerțul dintre țările socialiste cu țările în curs de dezvoltare drept sectorul cel mai dinamic al comerțului mondial... ei și-au exprimat satisfacția pentru asistența economică și tehnică pe care țările socialiste le-au dat-o în acest din urmă an". Și mai departe : „Acești reprezentanți au subliniat în mod deosebit avantajele rambursării creditelor prin mărfuri, în special prin mărfurile produse de către întreprinderi finanțate cu ajutorul acestor credite".

Constatînd că există motive de „a ne felicita în general pentru evoluția pozitivă a comerțului dintre țări cu sisteme social-economice diferite și în mod special între țările socialiste și țările în curs de dezvoltare", raportul celei de-a V-a Sesiuni a Consiliului pentru Comerț și Dezvoltare recomandă ca punctul 1 al ordinei de zi pentru cea de-a doua Conferință să trateze relațiile comerciale între țări cu sisteme economice și sociale diferite.

Au găsit răsunet în cadrul dezbaterilor sesiunii privind expansiunea și diversificarea exportului de produse finite și semifinite ale țărilor în curs de dezvoltare, propunerea delegației române privind „alte forme de cooperare economică, industrială și tehnică", iar în cadrul discutării problemei asistenței tehnice privind comerțul, propunerea română referitoare la necesitatea de cadre tehnice și specializate ale țărilor în curs de dezvoltare în ramura activității de comerț exterior, ambele propuneri fiind reținute în proiectul ordinei de zi pentru cea de-a doua sesiune a Conferinței în 1968.

Pe ordinea de zi a Conferinței de la New Delhi vor mai figura alte probleme de importanță deosebită pentru dezvoltarea economică a țărilor în curs de dezvoltare, cum sînt stabilizarea piețelor pentru produsele de bază, acordarea unor preferințe pe piețele țărilor dezvoltate pentru produsele finite sau semi-finite din țările în curs de dezvoltare, incidențele grupărilor economice regionale asupra comerțului internațional, decalajul tehnologic.

Sesiunea a V-a a Consiliului — prolog al celei de-a doua Conferințe pentru Comerț și Dezvoltare — și-a încheiat lucrările într-o atmosferă pozitivă, ea contribuind la delimitarea mai precisă a obiectivelor Conferinței viitoare.

T. TUDOR

ȘTIRI DIN R. P. CHINEZĂ

● În provincia Henan, situată în China centrală, s-a obținut în vara aceasta o recoltă bună de grîu. Producția de bumbac a provinciei a crescut cu 50%, iar producția de mătase s-a dublat. Pentru combaterea secetei, comunele din această provincie au grăbit terminarea construcției a 49 000 de puțuri acționate de pompe electrice. Au mai fost săpate 93 000 de puțuri acționate de pompe hidraulice. Prin aceasta suprafața irigată a provinciei a fost extinsă cu încă 660 000 hectare.

● Printre numeroasele produse și instalații noi, experimentate cu succes în orașul industrial Șanhai în ultimul timp, se numără : o mașină de rectificat de înaltă precizie pentru suprafețele cilindrice exterioare, o mașină de șlefuit, un polizor de precizie, o balanță analitică termică pentru măsurarea schimbărilor infime care au loc la anumite materiale supuse unor temperaturi de 1000 °C, un creuzet cu comandă electronică, un nou material plastic care poate rezista unor diferențe de temperatură între +190 °C și —180 °C.

● O nouă uzină de îngrășăminte a intrat în funcțiune la Pekin. Uzina, avînd o capacitate anuală de producție de 3000 t amoniac sintetic, a fost terminată în numai 5 luni. S-au realizat totodată importante economii la costul lucrărilor de construcții.

● În prezent R.P. Chineză produce în serie peste 2000 de tipuri de aparate medicale, instrumente și utilaje medicale complexe și de înaltă precizie. Fabricarea unor produse ca plămîni și inimi artificiale, valvo-dilatatoare bicuspidale, ace pentru puncții, vene artificiale, au creat condiții favorabile pentru dezvoltarea și ridicarea nivelului chirurgiei cardio-vasculare în China.

● În ultimul timp în R.P. Chineză s-au obținut importante realizări tehnologice printre care : un convertizor complet automatizat, cu insuflare de oxigen pur în partea superioară ; un sistem modern pentru recuperarea gazelor și funinginei și folosirea lor industrială ; grupuri de turbine hidraulice, generatoare de energie electrică, cu o capacitate de 100 000 kW și generatoare de turbine cu aburi de înalt voltaj pînă la 50 000 kW ; unități de curent continuu de 1500 kV și 100 miliamperi.

● În perioada de timp care s-a scurs de la începutul celui de-al treilea plan cincinal, în R.P. Chineză au intrat în funcțiune numeroase noi obiective industriale. Astfel, în provincia Șensi, situată în nord-vestul țării, a intrat în funcțiune o fabrică de îngrășăminte azotoase. Tot în nord-vestul R.P. Chineze, la Lancijou, a fost construită o fabrică de sticlă înzestrată cu mijloace tehnice moderne. Au fost de asemenea date în funcțiune 7 fabrici de îngrășăminte chimice cu o capacitate totală proiectată de 140 000 tone/an, în provincia Guicijou, o fabrică de ciment semi-automată cu o capacitate anuală de 12 000 tone la Sian, noi fabrici de materiale de construcție, filaturi de bumbac, mine etc.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● **La Viena a fost înființat „Internationale Handels- und Treuhand-Gesellschaft mbH", cu un capital inițial de 1,5 milioane șilingi ; fondatorii săi, după cum arată revista cehoslovacă „Svetove hospodarstvi" nr. 112/1967 sînt Banca pentru comerț exterior (Belgrad), Bank für Gemeinwirtschaft (Frankfurt-R.F.G.) și Bank für Arbeit und Wirtschaft (Viena).**

Noua societate urmează să înlesnească întreprinderilor austriece și vest-germane să producă mărfuri în colaborare cu firme iugoslave și să folosească mîna de lucru iugoslavă. Ea urmează, de asemenea, să înlesnească celor trei parteneri realizarea coordonată în comun de proiecte care necesită credite pe termen scurt sau mediu. Proiectele comune urmează să fie înfăptuite atît în Iugoslavia cît și în terțe țări.

Potrivit necesităților, noua societate va putea înființa noi reprezentanțe interimare în celelalte țări ale C.E.E. (Piața Comună) și A.E.L.S.

● **Fabrica de cauciuc „Semperit" (Viena) a încheiat cu întreprinderile iugoslave „Tovarna gumijevih izdelkov Sava" (Kranj) un acord de cooperare și licențe pe termen de 5 ani. „Semperit" va da partenerului iugoslav documentația tehnică pentru producția de anvelope de automobile, iar întreprinderea iugoslavă se vor folosi capacitățile de producție libere pentru producerea de alte anvelope, de a căror desfacere în Europa occidentală se va ocupa firma austriacă.**

● **De la 1 ianuarie 1968, menționează revista cehoslovacă *Svetove hospodarstvi* nr. 110/1967, intră în vigoare un acord de cooperare între societatea vest-germană „Schön et Cie" (Pirmasens) și o întreprindere maghiară, pentru producția și livrarea de utilaj pentru industria ușoară. În Ungaria urmează să se producă după documentația firmei vest-germane mașini speciale pentru industria încălțămintei. Livrările de piese necesare din R.F.G. vor fi plătite de Ungaria prin exportul de mașini și piese din producția proprie.**

● **Întreprinderea cehoslovacă „Tesla" va fabrica cu licența firmei franceze „Bull General Electric" un calculator destinat industriei construcțiilor. Acest tip face parte dintre cele mai bune calculatoare electronice, potrivit prin concepția sa pentru folosirea în cele mai diferite domenii ale industriei. Primele calculatoare vor fi livrate începînd cu a doua jumătate a anului viitor. Producția de calculatoare va fi destinată atît nevoilor interne, cît și exportului.**

● **În urma convorbirilor care au avut loc în cadrul Comisiei economice mixte iugoslavo-austriece, la Viena a fost semnat un acord comercial și de plăți între cele două țări.**

● **Ministrul comerțului exterior al Italiei, Giusto Tolloy, a vizitat recent R. S. Cehoslovacă. În cursul convorbirilor purtate, cele două părți au discutat problemele legate de colaborarea economică dintre Italia și Cehoslovacia. Giusto Tolloy a făcut părții cehoslovace propunerea de a se dezvolta colaborarea industrială cehoslovaco-italiană, propunere care a găsit un ecou favorabil la partea cehoslovacă.**

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

ENERGETICA COMUNITARĂ

SUB SEMNUL RELAXĂRII CONSUMULUI

ÎN ANUL 1966, energetica țărilor Pieței Comune a cunoscut o evoluție mai puțin satisfăcătoare, cererea de energie neatingînd nivelul prevăzut la începutul anului. S-au accentuat și mai mult dificultățile în industria carboniferă, crescînd dezechilibrul dintre cerere și ofertă la cărbune. În ceea ce privește gradul de acoperire a necesarului global de energie din resurse comunitare, acesta continuă să scadă în favoarea importului (de la 53,8% în 1965, la 48,2% în 1967).

În balanța energetică a Pieței Comune petrolul își consolidează tot mai mult poziția în competiția sa cu cărbunele ; potrivit previziunilor, petrolul, împreună cu gazele naturale, vor furniza 56,1% din totalul energiei ce se va consuma anul acesta în țările membre. Participarea diferitelor surse de energie la acoperirea consumului total de energie al Comunității a evoluat astfel (în mil. t.e.c.) :

	1965	1966	1967 (previz.)
Huilă	225,4	208,2	201,4
Lignit	34,4	34,4	35,0
Petrol	271,2	298,9	327,8
Gaz natural	22,7	27,1	33,8
Energie hidroelectrică	44,7	49,0	46,1
Total	598,5	617,6	644,1
Acoperite din :			
a) surse comunitare	321,8	311,2	310,3
b) import	276,7	306,4	333,8

Extracția de cărbune a cunoscut o diminuare însemnată (îndeosebi în Belgia și Olanda) – de la 235 milioane tone în 1964 la 210 milioane tone în 1966, tendință care se menține și în anul 1967. Scăderea producției de cărbune, reducerea importurilor cu 1,5 milioane tone în 1966, au fost însoțite de o creștere însemnată a stocurilor, mai ales în R. F. a Germaniei și Franța.

În ceea ce privește sursele de aprovizionare a țărilor Pieței Comune cu petrol, se remarcă o sporire a cantităților importate din Africa (27,5 la sută din totalul intrărilor), concomitent cu scăderea intrărilor din Venezuela și a extracției proprii. Ponderea importurilor de petrol din Orientul Mijlociu se menține de cîțiva ani la un nivel aproape constant (de 57-58 la sută), cu excepția ultimelor luni cînd s-a înregistrat o reducere simțitoare a acestora. Capacitatea de rafinare a crescut și ea – de la 288 milioane tone petrol brut în 1965 la 352 milioane tone în 1967, extinzîndu-se și capacitatea de transport a conductelor petroliere.

Volumul extracției de gaze naturale în cadrul Comunității crește rapid, estimîndu-se că în 1967 el va atinge 25 miliarde mc față de 17 miliarde mc în 1965. S-au descoperit noi rezerve de gaze naturale în R. F. a Germaniei (apreciate la 250–300 miliarde mc) și în sudul Italiei.

În domeniul energiei electrice se remarcă creșterea capacităților instalate de la 104.000 MW în 1965 la 111 200 MW în 1966, în primul rînd în centrale termice. Deși capacitatea centralelor atomice s-a dublat în raport cu anul precedent (2248 MW față de 1085 MW), ponderea energiei furnizate de acestea rămîne încă redusă.

Pe sectoare de activitate consumul de energie a cunoscut o evoluție diferită. Dacă în diverse ramuri ale industriei el a înregistrat o creștere lentă, situația a fost mai favorabilă în sectorul casnic.

M. PÎSLĂ
Iași

Pe marginea sesiunii anuale a F.M.I.

SISTEMUL VALUTAR CAPITALIST ŞI DOLARUL

ASTAZI URMEAZĂ SĂ SE ÎNCHEIE la Rio de Janeiro — în cadrul sesiunii anuale a Fondului Monetar Internațional — o nouă etapă a discuțiilor în jurul reformei sistemului valutar al țărilor capitaliste. La ordinea zilei se află un proiect asupra căruia s-a căzut de acord la 26 august, la Londra, în cadrul „grupului celor zece".

PROIECTUL DE REFORMĂ — calificat drept un compromis între punctul de vedere anglo-american și cel al Franței — propune ca în viitor, dacă F.M.I. va constata o lipsă de lichidități, acestea să fie sporite automat — „din aer", după expresia revistei THE ECONOMIST — prin crearea unor drepturi de tragere speciale, proporțional cu cotele țărilor membre ale F.M.I. Noile lichidități ar spori rezervele țărilor membre care, în schimbul lor, ar putea obține în perioade de dificultate alte monede.

În baza acestei prevederi, țările cu monedă-cheie — Statele Unite și Anglia — speră să-și amelioreze situația balanțelor de plăți. Dar crearea noilor unități de rezervă, presupunînd că va fi aprobată în principiu la Rio de Janeiro, nu va rezolva nicidecum toate problemele. Țările Pieței Comune rămîn la părerea că nu se poate vorbi de o penurie reală de lichidități atîta timp cît S.U.A. continuă să aibă o balanță de plăți deficitară. Situația dolarului continuă să fie de aceea în centrul atenției, cu atît mai mult cu cît nu se întrevede oprirea deteriorării ei, care s-a accentuat de la începutul actualului deceniu.

● De la 80% la 100%

În vederea reglementării unor greutăți temporare în balanța de plăți, țările membre, după cum se știe, pot primi credite de la F.M.I. în limita cotei subscrise în aur (care conform statutului reprezintă 25% din cota totală), cedînd în schimb o cantitate proporțională în valută națională. La restituirea creditului, beneficiarul își cumpără propria valută. Activitatea de credit a F.M.I. arată măsura în care sistemul valutar capitalist întîmpină dificultăți într-o perioadă sau alta, iar structura creditului din punct de vedere al valutelor solicitate reflectă evoluția balanțelor de plăți ale principalelor țări membre.

Tabel nr. 1

Evoluția și structura creditelor acordate de F.M.I. țărilor membre, 1947—1966

	1947-55	1958	1961	1963	1965	1966
Credite, mil. dolari	1216,4	337,44	2478,5	338,2	2433,5	1448,2
din care (%) solicitate în :						
a) dolari S.U.A.	82	75	33	58	12	9
b) alte valute	18	25	67	42	88	91

Sursa : International Financial Statistics din martie 1967, pag. 4—8.

Din datele tabelului nr. 1 se desprinde o concluzie foarte importantă din punctul de vedere al poziției dolarului în sistemul valutar capitalist. Este evidentă scăderea solicitărilor de credite prin F.M.I. în valuta S.U.A. — dolarul —, fenomen însoțit de creșterea solicitărilor de credit în valute ale țărilor Europei continentale. Dacă în deceniul trecut circa 80% din creditele acordate erau solicitate în dolari, în anii cei mai recenți numai circa 10% din credite se acordă în dolari, majoritatea creditelor fiind cerute în mărci vest-germane, franci francezi, franci belgieni, lire italiene, precum și dolari canadieni. Această răsturnare în structura valutelor împrumutate se datorește, pe de o parte, creșterii forței economice și financiare a țărilor europene, iar pe de altă parte slăbirii poziției dolarului pe piața mondială ca urmare a deficitelor balanței de plăți a S.U.A. Acest din urmă fapt a făcut ca însăși S.U.A., începînd din 1964, să solicite credite de la F.M.I. pentru a reglementa relațiile lor valutare cu alte state. Edificator pentru situația sistemului valutar capitalist este faptul că din totalul creditelor acordate de F.M.I. în perioada 1947—1966, circa 50% au fost solicitate de către S.U.A. și Anglia, țări cu valute-cheie în cadrul etalonului-aur și devize.

● Dolarul și aurul

Dolarul s-a impus pe piața mondială capitalistă atît ca rezultat al poziției dominante a S.U.A., cît și datorită faptului că era valuta cea mai stabilă, cu o acoperire ridicată în aur și convertibilă în relațiile externe. Actualmente echilibrul bugetului și al balanței de plăți, factori determinanți ai stabilității dolarului ca valută internațională, au încetat să mai existe. Deficitul cronic și îndelungat al bugetului — în condițiile reducerii rezervelor de aur — reclamă sporirea datoriei publice, a emisiei de bancnote, concomitent cu o acoperire a lor în aur în descreștere.

Dacă pînă în 1929 valoarea efectelor publice folosite în acoperirea circulației bănești era neînsemnată (circa 180 milioane dolari), în 1945 ea era de 23,7 miliarde dolari, apoi în 1960 — după o scădere vremelnică — de 27,2 miliarde și în 1966 de 43,7 miliarde dolari.

Creșterea acoperirii dolarului în efecte publice, în defavoarea acoperirii în aur, slăbește poziția dolarului pe piața internațională. Corelarea rezervelor de aur monetar ale S.U.A. cu datoria externă pe termen scurt plătibilă în dolari arată pregnant situația dificilă în care se găsește dolarul ca valută internațională.

Cifrele din tabelul nr. 2 spun deci că actualmente o cerere simultană de rambursare a obligațiilor externe pe termen scurt ar pune băncile americane în imposibilitatea solvabilității. Totuși acest pericol nu poate fi socotit acut în situația actuală, cînd S.U.A. au o poziție preponderentă economică și politică în lumea capitalistă și o valută națională care este recunoscută în decontările internaționale. Dimpotrivă, Statele Unite au chiar posibilitatea de a utiliza depunerile altor țări capitaliste în băncile americane pentru sporirea exportului de capital din S.U.A., transformînd astfel datoriile americane în surse de expansiune economică.

● Din creditor — debitor

Contradicțiile sistemului valutar capitalist cure decurg, între altele din situația financiară a S.U.A. și din poziția dolarului, se exprimă și în concomitența „fugii" de dolar, pe de o parte, a creșterii rezervelor în dolari, pe de altă parte. Dolarul, fiind moneda-cheie pe piețele internaționale, este acumulat în rezervele băncilor centrale în ciuda dificultăților pe care le întîmpină. Astfel, sistemul etalonului aur și devize în forma sa actuală permite Statelor Unite să aibă de ani de zile o balanță de plăți deficitară fără consecințe grave pentru economia lor. Mai mult, echilibrarea deficitului balanței de plăți prin emisiuni de dolari și efecte, servește expansiunii economice a monopolurilor americane, acaparării unor întreprinderi și pătrunderii în importante ramuri de activitate din Europa, Japonia și alte țări. Deficitul plăților externe este de asemenea sursa finanțării politicii externe americane. Cheltuielile militare ale S.U.A. au sporit de la 58,464 miliarde dolari în 1936 la 71,825 miliarde dolari în 1967 — după evaluări preliminare — și vor urca la 76,828 miliarde în 1968. Numai pentru războiul din Vietnam s-au alocat 5,812 miliarde dolari în 1966, 19,429 miliarde în 1967 și 21,900 miliarde în bugetul pe 1968 — sumă care după toate probabilitățile va mai fi suplimentată.

Cu toate eforturile unor țări capitaliste europene de a-și spori rezervele de aur monetar pe seama S.U.A., convertind cantități sporite de dolari în aur, rezervele în devize străine ale lumii capitaliste — fără Statele Unite — cresc atît absolut cît și relativ. Aceasta se explică prin faptul că deficitul balanței de plăți depășește an cu an ieșirile de aur din S.U.A., atrăgînd după sine, în vederea echilibrării balanței, ieșiri de dolari și hîrtii de valoare americane, supraaglomerînd canalele sistemului valutar internațional.

Tabel nr. 3

Raportul dintre exportul net de aur și deficitul balanței de plăți externe a S.U.A. în milioane dolari

	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
1. Deficitul balanței de plăți	—3477	—3826	—3925	—2461	—2203	—2640	—2794	—1337	—1400
2. Export de aur	—2290	—1040	—1660	— 820	— 833	— 393	— 36	—1540	— 431
3. Ieșiri de dolari și hîrtii de valoare (1—2)	—1187	—2786	—2265	—1641	—1370	—2247	—2758	+ 203	— 969

Sursa : Federal Rezerve Bulletin din ianuarie 1967, pag. 162 ; Survey of Current Business din decembrie 1960, decembrie 1962, august 1965 și martie 1966.

Statele Unite continuă să dețină în ansamblu o poziție de creditor față de restul lumii capitaliste, luat ca tot. Față de Europa Occidentală, însă, din 1958 din creditor ele au devenit debitor. De la 0,9 miliarde de dolari în acel an, debitul oscilează în ultimul timp în jurul a 5 miliarde de dolari. Această modificare a poziției S.U.A. în relațiile financiare cu Europa reflectă între altele creșterea afluxului de efecte publice americane în rezervele băncilor europene, ca urmare a eforturilor S.U.A. pentru echilibrarea balanței lor de plăți. Această evoluție are toate șansele să se prelungească. Anul acesta, deficitul balanței de plăți a S.U.A., după evaluările cele mai recente, va fi din nou superior sumei de 2000 milioane de dolari, depășind această limită pentru a opta oară în ultimii 10 ani. De fapt, cum relata nu cu mult timp în urmă ziarul THE TIMES, deficitul va fi mult mai mare decît estimația oficială de 2200 milioane de dolari. În alcătuirea balanței, scrie ziarul, autoritățile americane recurg la toată gama de subterfugii pe care le folosesc și pentru a masca o parte din deficitul bugetar. Fără aceste procedee, pasivul balanței de plăți, ar trebui să atingă în 1967 și chiar să depășească suma de 3900 milioane de dolari — nivelul record al ultimilor 20 de ani, înregistrat în 1959 și 1960.

În lumina acestor cifre, își vor căpăta deplina semnificație dezbaterile din cadrul sesiunii anuale a F.M.I. care au prilejuit o nouă confruntare între principalele două poziții — cea anglo-americană și cea franceză — în problema reformei sistemului monetar internațional.

dr. C. MOISUC

Tabel nr. 2

Raportul dintre rezervele de aur monetar și angajamentele externe pe termen scurt ale S.U.A. plătibile în dolari

ÎN MILIARDE DOLARI

	1960	1962	1964	1966
1. Rezerve în aur monetar	17,9	15,9	15,3	13,1
din care :				
a) necesar pentru acoperirea legală a circulației fiduciare	6,2	8,8	9,9	11,1
b) disponibil pentru acoperirea angajamentelor externe pe termen scurt	9,7	7,1	5,4	2,0
2. Angajamentele externe pe termen scurt ale S.U.A. plătibile în dolari	17,2	19,8	23,9	26,2
3. Proporția acoperirii în aur a angajamentelor externe pe termen scurt (în %)				
a) din total aur monetar	104	80	64	50
b) din aurul monetar rămas disponibil după acoperirea circulației fiduciare	56	36	23	8

Sursa : Federal Reserve Bulletin din martie 1967, pag. 394 ; International Financial Statistics din martie 1967, pag. 298.

Gratis pro Deo

MINISTERUL de Finanțe american a înaintat Congresului un proiect de lege prin care urmărește să obțină impunerea tuturor acelor venituri ale Bisericii, care nu sînt consacrate scopurilor caritabile, pentru care au fost în trecut, și sînt și în prezent, scutite de taxe. Mai mult chiar decît Serviciul Veniturilor Interne, se află sesizați și scandalizați oamenii de afaceri mireni. Aceștia atrag atenția că nu mai pot face față concurenței și supralicitărilor ofertanților Bisericii, care prețau tot mai multe întreprinderi, plătind prețuri mai ridicate deoarece nu au a plăti impozite statului. De multe ori, se arată, Biserica nici nu face investiții proprii de capital. Ea împrumută banii pentru prețuarea unei întreprinderi sau a alteia, de multe ori sub forma unei ipoteci pe 5 ani apoi o predă pe loc fostului ei proprietar, în schimbul unei rente. Venitul acestei rente, nefiind impozabil pentru că el revine Bisericii, este folosit pentru a răscumpăra ipoteca.

Acțiunea Ministerului de Finanțe a fost precipitată de ceea ce presa numește „năvala din ultimul timp a organizațiilor religioase spre achiziționarea de societăți industriale și de alte firme similare". A fost citată între altele Catedrala „Of To-morrow" din Akron, Ohio, care este proprietara firmei „Real Form Girdle Company" din Brooklyn — New York, a unui mare magazin lîngă catedrală, a firmei „Unity Electronics Company" din Elizabeth, New Jersey. Marile biserici, ca și sectele mai mici, se unesc în preocuparea lor de afaceri. Totalul averilor bisericii romano-catolice din S.U.A., potrivit aprecierilor proprilor ei reprezentanți, depășește probabil pe acela al unor firme frunțașe ca American Telephone and Telegraphe, United States Steel, Standard Oil of New Jersey. Bisericile în America au în proprietatea lor stațiuni de radio și televiziune, hoteluri și moteluri, tesătorii, fabrici de zahăr, ferme, case de raport, întreprinderi de editură laică, loturi de parcare, terenuri de depozitare a gunoaielor, garaje de întreținere etc. Averi imense sînt plasate în acțiuni și obligațiuni.

Se afirmă cu seriozitate, în cercurile economice din S.U.A., că dacă bisericile continuă să achiziționeze întreprinderi și proprietăți în ritmul actual, profitînd de avantajul scutirii de taxe, „acestea ar putea ajunge să controleze toată economia americană". În ce scop, se întreabă unii, în America, întreagă această zărăfie ? Pentru opere de caritate ! Ii se răspunde fără umbră de zîmbet. Cum s-ar spune : Gratis pro Deo.

NOTE EXTERNE

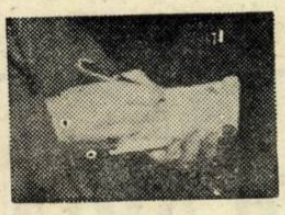

din bloc-notesul cronicarului

Bratsk, la intreaga capacitate !

Zilele trecute a intrat în funcțiune cu întreaga capacitate proiectată — 4,1 milioane kW — hidrocentrala Bratsk — cea mai mare din lume, în stare să realizeze o producție anuală de 22,6 miliarde kWh. Apele Angarei pun în mișcare hidroagregate de mare capacitate : 225 000 și 250 000 kW ; pe 3 000 de km se întind de la Bratsk liniile pentru transportul energiei electrice, iar dincolo de baraj s-a făurit o mare artificială cu o suprafață de 5 500 kmp. Gigantul energetic din taigaua siberiană, ale cărui prime lucrări pregătitoare au început în 1955, s-a construit într-un ritm intens. În 1961 au intrat în funcțiune primele agregate. De atunci, Bratskul a furnizat economiei naționale sovietice miliarde de kWh de energie electrică — cea mai ieftină din U.R.S.S.

O „rivieră" africană

Pornind de la rolul de pirghie a dezvoltării economice pe care îl poate juca turismul internațional, revista Jeune Afrique *face într-unul din ultimele numere un tur de orizont asupra rezultatelor și perspectivelor acestei activități pe continentul african. Începutul este promițător, scrie revista. Anul trecut, Kenya de exemplu, a obținut din turism peste 100 milioane de franci, Camerunul peste 30 milioane, iar Marocul a fost vizitat de peste 500 000 turiști, urmînd ca pînă în 1970 numărul acestora să se dubleze. Dacă ritmul se va menține, turismul va deveni în cîțiva ani una din principalele surse de devize pentru bugetele africane. Numai că amenajarea infrastructurii turistice costă scump înainte de a raporta sume însemnate. Al doilea plan cincinal camerunez, bunăoară, alocă 8 milioane de franci construcției de hoteluri, aeroporturi etc. Congo — Brazzaville va cheltui 5 milioane de franci în același scop. Cel mai spectaculos proiect se pare însă că este „Riviera" din Coasta de Fildeș. hoteluri, vile, baruri, piscine, terenuri de golf și tenis, popicării, pe o lungime totală de 30 km. El va fi terminat în 1970.*

Cadrele deceniilor următoare

Revista americană *The Iron Age* publică într-un număr recent, unele considerațiuni ale specialiștilor americani despre modul în care se va dezvolta în viitor activitatea de coducere.

„Vor dispare multe elemente ale conducerii tradiționale — prezic cercetătorii de la „Research Institute of America" (R.I.A.). Modificări profunde vor afecta toate gradele de conducere, de la nivelul cel mai înalt, nivelul mediu, pînă la conducerea directă a producției".

Cadrele de conducere superioare — scrie revista —, se vor concentra în special asupra problemelor de planificare. Ele vor trebui să reziste ispitei de a supraveghea personal și de a efectua un supracontrol. Mașinile electronice de calcul vor asigura o informare perfectă și amănunțită despre toate activitățile și vor difuza toate ordinele.

Personajul cel mai important în întreprindere va fi „gînditorul", capabil să vadă departe în viitor, considerat inovatorul și creatorul politicii generale a întreprinderii. Ceilalți vor fi executanții, în activitatea cărora, „gînditorul" va trebui însă să intervină. Cadrelor superioare de conducere le vor fi rezervate însă suficiente alte domenii de activitate. Ele se vor preocupa, de exemplu, de amplasarea cît mai eficientă a mijloacelor financiare acumulate, de amortizarea investițiilor capitale (urmărind utilizarea lor cît mai completă în producție), precum și valorificarea la maximum a capacității de cumpărare a consumatorilor. Conducătorul de la toate nivelele de conducere va trebui să știe să ia o hotărîre în timpul cel mai scurt.

Și cadrele medii de conducere vor dispune de o cantitate tot mai mare de date, și de timp de reacție din ce în ce mai scurt.

Mobilitatea și capacitatea de adaptare a cadrelor — conchide revista — vor constitui cerința cea mai importantă a conducerii de mîine.

„Uzină" pentru informații

În R. P. Bulgaria, sub conducerea metodologică a Institutului central de informare tehnico-științifică de pe lîngă Comitetu' de stat pentru știință și progres tehnic, funcționează 206 birouri de informare tehnico-științifică, amplasate în marile întreprinderi și baze de dezvoltare tehnică și 68 de centre organizate în institutele de cercetare științifică de ramură.

Acest institut are ca sarcină organizarea unui sistem optim de informare științifică, înființarea de noi centre și birouri, pregătirea de cadre specializate și elaborarea de metode noi în activitatea informațională. Institutul elaborează anual 200 de reviste — pe ramuri — folosind în acest scop în medie trei mii de surse de informare.

Centrele și birourile publică peste 22 de mii de buletine, 140 de mii de cataloage ale diferitelor întreprinderi, peste 150 de mii de buletine de patente. Biblioteca tehnico-științifică centrală dispune de 60 de mii de cataloage și prospecte a circa 8000 de firme și multe alte materiale documentare valoroase.

Decalajul rentabilității

În cercurile de afaceri din Occident este cunoscut faptul că, în general, societățile din S.U.A. realizează o rată a profitului mai ridicată decît întreprinderile industriale și comerciale din alte țări capitaliste dezvoltate. Două studii succesive — unul pentru S.U.A. și altul pentru restul lumii capitaliste —, efectuate de revista americană *Fortune*, vin să confirme nu numai menținerea, ci și întărirea acestei tendințe.

Autorii studiilor arată că, în timp ce profiturile principalelor 500 de companii americane au sporit în 1966 cu 10,3% față de nivelul realizat în 1965, creșterea corespunzătoare înregistrată de profiturile a 200 de principale firme neamericane a fost de numai 0,7%. Analizată pe țări, situația apare, însă, mult diferențiată.

Astfel, la un pol se situează primele 34 de societăți japoneze, ale căror profituri s-au majorat cu 34,5%. și primele 7 firme italiene — cu un spor de 16,9%, în timp ce profiturile a 26 de firme vest-germane au scăzut cu circa 10%, cele ale primelor 22 societăți franceze — cu 10,9%, iar cele ale 52 de societăți engleze — cu 13,3%.

Inegalitatea dezvoltării se menține

După cum rezultă din datele statistice publicate de O.N.U., decalajul între ritmul de dezvoltare a industriei în principalele țări capitaliste dezvoltate, se menține. În situația cea mai favorabilă se află Japonia, în timp ce Anglia este purtătoarea „lanternei roșii", iar S.U.A. se situează într-o poziție intermediară (nivelul atins în 1966, în procente față de cel din anul 1958).

Japonia	290	R.F.G.	160
Italia	197	S.U.A.	153
Olanda	173	Belgia	150
Canada	169	Franța	150
Suedia	163	Anglia	132

În zbor peste Atlantic

În decursul anului 1966 au traversat Oceanul Atlantic între cele două continente pe calea aerului, 4 197 550 de călători. Aceasta este cifra comunicată de Organizația Internațională a Aviației Civile (O.A.C.I.) — din care face parte și țara noastră. Față de anul 1965 traficul aerian transatlantic a crescut cu 16,2% la capitolul pasageri și cu 24% la capitolul coletărie și poștă, care a totalizat 200 215 tone (față de 161 000 de tone în 1965). Pentru realizarea acestui impresionant bilanț, s-au făcut 57 374 de zboruri între Europa și America — deci 157 de avioane pe zi.

Primul zbor comercial peste Atlantic s-a întreprins la 28 iunie 1939, cu un hidroavion care avea la bord 22 de pasageri și un echipaj de 12 oameni. Traversarea a fost făcută atunci cu escale, în 30 de ore — de la Washington (Annapolis) la Lisabona. Astăzi, media de zbor este de 7 ore. Din 1939 și pînă acum numai o singură companie de exemplu — Pan American Airways — a traversat Atlanticul cu avioanele sale, de 150 000 de ori. Oceanul Pacific a intrat în exploatarea comercială aviatică începînd din anul 1935, cînd un hidroavion l-a traversat în 22 de ore (208 km pe oră). Astăzi distanța Honolulu—Manila se parcurge în 5 ore și bilanțul zborurilor comerciale totale se cifrează la 100 000.

Cărămizi din... plastic

Două firme din Anglia intenționează să lanseze într-un viitor apropiat producția de cărmizi din mase plastice. Cu dimensiuni aproximativ reduse, aceste cărămizi se îmbină una în alta, ca în jocurile constructive pentru copii. Ele ar permite limitarea utilizării cimentului numai pentru temelia și pentru porțiunile mai solicitate ale zidurilor clădirii.

Noul material de construcție s-ar preta îndeosebi pentru clădiri și construcții mai ușoare folosite în agricultură și horticultură, pentru ateliere de reparații etc. Deși prețul cărămizilor de plastic va fi superior celor obișnuite, producătorii speră că avantajele pe care le oferă acestea (de pildă, scurtarea duratei construirii unei case tip cabană la numai 4 zile) vor permite lansarea pe piață în primul an, a circa 20 milioane de bucăți.

Ultimul vapor cu roți hidraulice

De 45 de ani, ultimul vapor cu roți hidraulice urcă și coboară Rinul. „Oscar Huber" (care pe vremuri avea 150 de frați), era de fapt un remorcher. Astăzi, locul lui a fost luat de vase cu motor și bătrînul vapor nu mai este folosit decît în epocile de vîrf ale circulației fluviale. Cu cazanele sale încălzite cu petrol, „Oscar Huber" poate trage pînă la

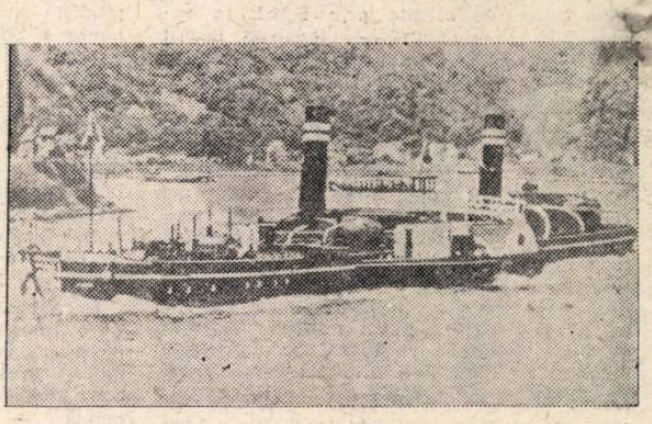

cinci șlepuri încărcate (5000—6000 tone). Încolo, vaporul face curse de călători. După ce acum cîtva timp a fost turnat la bordul vasului un film, vaporul lung de 75 de metri și lat de 21 metri, a devenit locul de emisiune al unuia din cele mai populare programe vest-germane de televiziune pentru tineret.

C. GRIGORE

PE GLOB

● **Ministrul italian al industriei a declarat că venitul național al Italiei va crește pînă la sfîrșitul anului în curs cu 5,5% față de 5%, cît prevede programul economic pe cinci ani. Aceasta face să se spere în cercurile de specialitate, că redresarea economică a Italiei este în creștere.**

● **Banca mondială a aprobat un împrumut de 25 milioane de dolari (rambursabili pînă în 1985), Corporației indiene de credit și investiții industriale.**

● **În ciuda majorării impozitelor — relatează LES ECHOS — Hendrik Witteveen, ministrul olandez al finanțelor, a prezentat Parlamentului un proiect de buget pentru anul 1968, care prevede un deficit de 2,77 miliarde de florini. Deficitul de 1,17 miliarde prevăzut pentru anul 1967, pare să atingă la sfîrșitul exercițiului fiscal, suma de 2,87 miliarde de florini.**

● **Se discută naționalizarea societății suedeze din cadrul Companiei aeriene scandinave (S.A.S.) — a declarat recent Walenberg, membru în Consiliul de administrație al Companiei. Se știe că S.A.S. (Scandinavian Airlines System), a fost constituit în 1951 cu 3/7 capital suedez și 2/7 capital danez și norvegian. Acțiunile sînt repartizate 50% între stat și capitalurile particulare pentru fiecare țară.**

● **În cadrul unei reuniuni recente a Comitetului interministerial vest-german al afacerilor economice, Georg Leber, ministrul federal al transporturilor, a prezentat un program de organizare și reorganizare a transporturilor R.F.G. Acest plan, ale cărui obiective se întind pînă în 1970, ar prevede — potrivit unor aprecieri din surse oficiale — măsuri severe în ceea ce privește circulația pe autostrăzi a mijloacelor de transport cu greutate mare, precum și o importantă reducere a personalului căilor ferate, al căror deficit se ridică în prezent la circa 13 miliarde mărci. Se preconizează reducerea a circa 80 000 locuri de muncă.**

● **Senatul american a votat de curînd credite în valoare de 537 milioane de dolari destinate programului de renovare urbană. Această sumă depășește cu 300 milioane totalul votat în luna mai a.c. de către Camera Reprezentanților.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V. Nr. 40 (216)
VINERI
6 octombrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN PLANUL PE 1967

15 000 APARTAMENTE ÎN CAPITALĂ

DUPĂ 8 LUNI

CARE ESTE STADIUL CONSTRUCȚIILOR ?

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

LA DRUM — DUPĂ OXIGEN

ÎN CADRUL serviciilor de aprovizionare, se folosește sistemul trimiterii merceologilor la diferiți furnizori, în scopul de a accelera livrarea unor produse. Analizînd modul de folosire a cotelor prevăzute în 1966 pentru deplasări, la unitatea noastră, se vede că din cei 100 000 lei alocați de forul tutelar, 53 000 lei au fost cheltuiți de personalul din serviciul de aprovizionare. La prima vedere, volumul acesta de cheltuieli pare bine justificat. Urmărind însă deplasările personalului, se reține următoarele: 30% din fondul de timp a fost cheltuit pentru deplasări în orașul București; 30% pentru deplasări la Orașul Victoria, Făgăraș, Tg. Mureș, Cîmpia Turzii etc.; 30% pentru deplasări în orașul Brașov, Timișoara și Oradea.

Care au fost de regulă motivele acestor deplasări? Dacă se analizează referatele, se va vedea că majoritatea deplasărilor a avut ca scop aprovizionarea cu materiale pentru care unitatea avea contract, sau care trebuiau să le fie furnizate conform specificațiilor, de Baza de aprovizionare și desfacere Cluj a M.T.A.N.A.

S-ar putea mult reduce deplasările merceologilor la sediul unor unități, pentru materiale așa-zise descentralizate, dacă forul nostru tutelar ar reprofila o unitate de reparațiuni auto, în uzină producătoare de piese și accesorii necesare reparării autovehiculelor.

În altă ordine de idei, nu pot înțelege de ce repartițiile pentru oxigen se dau în cantități foarte mari de la unitatea din Brașov, cînd în orașul Cluj, pe lîngă întreprinderea „Terapia", funcționează o fabrică de oxigen. Această unitate poate fi astfel profilată ca să satisfacă cerințele tuturor unităților industriale din orașul Cluj, fără a mai fi nevoie ca întreprinderile clujene să se aprovizioneze cu oxigen la Timișoara, Tîrnăveni, Victoria sau chiar la București.

Consider că problema repartiției teritoriale pentru aprovizionarea cu oxigen nu este rezolvată încă la un nivel satisfăcător. Sînt întreprinderi (Uzina „Terapia"-Cluj; Fabrica de sticlă-Turda, Uzinele „Unio"-Satu Mare) care au secții de oxigen, și care au nevoie doar de unele mici reutilări — pentru a spori considerabil capacitățile de producție. În acest fel s-ar putea degreva foarte multe întreprinderi de aprovizionări încrucișate, de la sute de km.

A. STĂNESCU
revizor contabil principal, Întreprinderea de reparații auto-Cluj

BENEFICIILE EVIDENȚIATE SEPARAT

STUDIIND NOILE INSTRUCȚIUNI privind modul și termenele de rambursare a creditelor ajunse la scadență, pentru lucrări de mică mecanizare, consider că ar fi util ca această problemă să fie pusă în discuția celor interesați, pentru a găsi soluția cea mai bună a rambursării.

Sînt situații cînd, după intrarea în funcțiune a lucrării de mică mecanizare, în prima și în următoarele luni, întreprinderile nu realizează beneficii peste plan. Acest fapt, se datorește formei ascunse sub care economiile rezultate după intrarea în funcțiune a lucrării de mică mecanizare, sînt înghițite de cheltuielile ce depășesc prevederile planificate, și în final, prin compensarea acestora — contul 439 „Beneficii și pierderi" poate prezenta o nerealizare a sarcinii de beneficii planificate.

În general, organele bancare de îndrumare și control dau indicația de a se respecta noile instrucțiuni, prin trecerea la restanță a ratelor scadente ale lucrărilor de mică mecanizare executate și intrate în funcțiune în anul de plan.

Făcînd o analiză amănunțită a factorilor ce au dus la nerealizarea beneficiului planificat, se observă că există totuși și factori pozitivi care într-o situație normală (de încadrare în prevederile cheltuielilor planificate) ar fi dus la apariția de beneficii peste plan. Așadar, intrarea în funcțiune a lucrărilor de mică mecanizare impune ca beneficiile realizate de pe urma acestora să fie evidențiate separat — cu destinația folosirii lor — pentru rambursarea creditelor. În acest fel se evită și interpretarea greșită a apariției golurilor de mijloace circulante, pe seama rambursării creditelor prin trecere la restanță.

PAUL SCÎRLENȚEA
Uzina mecanică-Plopeni

CĂRĂMIZILE DIN VAȚA

FĂRĂ A ENUMERA șantierele de construcții din raza orașului Pitești, menționăm că în cele 40 de comune ale raionului activează din plin 25 de șantiere. La toate acestea sînt necesare din ce în ce mai multe cărămizi. În comuna Vața există o asemenea fabrică unde sînt condiții pentru fabricarea a 6—7 milioane bucăți pe an. În prezent, însă, nu se poate conta decît pe maximum 3 milioane, dat fiind că presa este veche și de mică capacitate. Sînt necesare măsuri pentru înlăturarea acestor lipsuri.

Gh. CRUCEANĂ
economist-Pitești

ORIENTARE GREȘITĂ A PRACTICII

ODATĂ CU ELEVII veniți la practică în unitatea noastră, am primit și programa școlară de instruire pentru specialitatea „Maistru de prepararea cărbunilor și minereurilor". În scrisoarea Grupului școlar minier-Lupeni ni se arăta că elevii trebuie să execute și o lucrare de probă practică „Separația în mers". Or, lucrarea de probă a consumat — fără exagerare — 75% din timpul de practică al elevilor. În fața acestei situații se pune legitima întrebare: Ce trebuie să învețe elevii? Cum se construiește o separație sau cum funcționează și ce produse realizează o instalație de preparare a cărbunelui compusă din separație, spălătorie, flotație, încărcare, epurarea apelor, funicular pentru transportul sistului, etc.?

Socot că în practica elevilor ar trebui pus accentul pe însușirea problemelor prevăzute în tematică și nu pe construirea utilajelor (machete).

Marin IACOB
contabil șef, Preparația Cărbunelui Lupeni

Din corespondența săptămînii

CONTROL FĂRĂ EFICIENȚĂ

CITITORUL nostru, VASILE DAVID, director al Casei raionale de economii și consemnațiuni din Carei, regiunea Maramureș, ne sesizează unele prevederi inutile din instrucțiunile comune ale Băncii Naționale și ale C.E.C.-ului, referitoare la verificarea bazei materiale a producătorilor, care beneficiază de avansuri bănești la încheierea contractelor pentru livrarea de animale.

Din ampla scrisoare, reținem pentru rubrica noastră:

● *După încheierea contractului, producătorul se prezintă la agenția C.E.C. pentru încasarea avansului. El nu poate însă să obțină avansul decît după ce reprezentantul C.E.C.-ului verifică la fața locului dacă: producătorul are într-adevăr animalele contractate; dispune de baza furajeră necesară creșterii și îngrășării lor pînă la data prevăzută a fi predate; au greutatea specificată în contract.*

● *Acest control e inutil și, dealtfel, se face în mod formal din următoarele cauze: la încheierea contractului, reprezentanții întreprinderii beneficiare constată existența animalelor respective; organele C.E.C. nu pot să constate dacă animalele au greutatea specificată, pentru că nu se pot deplasa la domiciliul producătorului cu un cîntar adecvat; verificarea existenței bazei furajere se face formal, deoarece, chiar dacă nu dispune de această bază, producătorul declară că și-o asigură — fapt tipic, de altfel —, pe parcursul timpului pînă la scadența contractului.*

● *Încă un fapt: contractele respective sînt vizate de reprezentanții Sfatului popular comunal, care, cunoscîndu-i bine pe producătorii respectivi, certifică realitatea celor consemnate.*

● *Și încă ceva: în dese cazuri, verificări de genul celor expuse mai sus se fac și de către alte organe de control ale C.E.C.-ului și de inspectorii Băncii.*

Acum **urmările:**

● *Precum am spus, producătorii care se prezintă la agenția C.E.C. (care în unele cazuri e foarte depărtată de domiciliul acestuia) pleacă fără a încasa avansul cuvenit. Ei pierd un timp prețios.*

● *Reprezentanții agenției C.E.C. nu pot să efectueze într-un timp scurt aceste verificări, fără a-și neglija sarcinile specifice: acelea referitoare la atragerea de noi depunători.*

În scrisoarea sa, cititorul nostru se referă și la alte prevederi anacronice ale instrucțiunilor nr. 41-41 și 30-29-13 din 10 iunie 1966. El propune ca forurile în drept, respectiv Banca Națională și Casa de economii și consemnațiuni, să revadă instrucțiunile respective, simplificîndu-le, prin înlăturarea prevederilor inutile.

T. DUMITRU

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

LARISA BALA, Lupeni — În conformitate cu art. 10 lit. b din legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, vîrsta de pensionare — pentru femei, se reduce cu doi ani, dacă au născut și crescut 4 copii cel puțin pînă la vîrsta de 10 ani. Această dispoziție se referă în mod expres numai la angajatele care au cel puțin 20 ani vechime în muncă. Potrivit art. 15 din lege, angajatele care au o vechime în muncă peste 10 ani, dar sub vechimea minimă necesară pentru acordarea pensiei integrale de 20 ani, pot fi pensionate numai dacă au împlinit vîrsta de 57 ani. În asemenea cazuri, nu se aplică prevederea privind reducerea vîrstei de pensionare pentru angajatele care au născut trei copii sau mai mulți.

OCTAV RĂMNICEANU, contabil șef, Căminul de bătrîni — Ilovăț. — Potrivit cu prevederile art. 574 din Codul civil, beneficiarul unui drept de abitație are obligația de a contribui la plata reparațiilor de întreținere a imobilului, precum și aceea de a contribui la plata impozitelor, proporțional cu suprafața pe care o deține, în virtutea dreptului său de abitație. Plata consumului de apă, lumină și taxele pentru gunoi și canalizare, reprezintă cheltuieli aferente unor consumuri sau servicii de care beneficiază orice deținător de suprafață locativă, indiferent de titlul său și astfel, sumele datorate nu au nimic comun cu dreptul de abitație. Întrucît sînt obligațiuni distincte, plata consumurilor respective și a taxelor aferente serviciilor comunale se datorează proporțional cu consumul sau cu serviciile primite. Precizările de mai sus sînt de principiu întrucît, un aviz de speță, nu se poate da decît în condițiile în care se prezintă și contractul în virtutea căruia a născut dreptul de abitație. Această precizare v-o facem, întrucît „părțile" pot conveni și în alt mod decît astfel cum situația lor este reglementată de Codul civil.

GRUPUL DE ECONOMIȘTI, Întreprinderea șantier construcții — montaje, Orașul „Gh. Gheorghiu-Dej" — Conducerea întreprinderii ne informează că s-a procedat la îmbunătățirea încadrării economiștilor, procentele înregistrate fiind acum de 9,85% și respectiv peste 11%.

MIHAI CHICULIȚĂ, Brăila. — Aprobarea menținerii în funcțiile ocupate la 31 iulie 1960, a unor cadre care nu îndeplineau condițiile de studii prevăzute de indicatoarele de studii și stagiu, s-a făcut în baza și în condițiile stabilite de H.C.M. nr. 1053/1960. Revenirea asupra acestei aprobări, se poate face numai la propunerea motivată a conducerilor organelor centrale.

DUMITRU NEDELCU, Galați. — În anexa IV-B la H.C.M. nr. 328/1967, se prevăd condiții de încadrare diferențiate în raport cu nivelul studiilor absolvite de angajați. Astfel, absolvenții școlilor medii de cultură generală, care au terminat și o școală de specialitate economică cu o durată de 1—2 ani, pot fi încadrați fără nici un stagiu prealabil, în funcții de contabili II (planificatori, statisticieni II etc.) și fără nici o altă verificare a pregătirii lor. În același timp, absolvenții școlilor medii de cultură generală, care nu au absolvit și o școală de specialitate economică, pot ocupa asemenea posturi numai după un stagiu prealabil de cel puțin doi ani în funcții economice sau de calculatori, facturiști, casieri sau în alte funcții similare cu acestea și numai pe baza verificării prealabile a cunoștințelor economice. Pentru angajații aflați în muncă la data aplicării H.C.M. 328/1967, s-a luat în considerare situația existentă, înainte de introducerea măririi stagiului de la trei la cinci ani, necesar pentru promovarea de la funcția de contabil II la cea de contabil I. Din această cauză este posibil ca, în mod tranzitoriu, să se întîlnească situații ca cele arătate de dv.

IOAN MANCAȘ, Focșani. — Plecarea din serviciu înainte de expirarea preavizului legal duce la desfacerea contractului de muncă în temeiul art. 20 lit. e din Codul muncii, întrucît ați lipsit nemotivat de la lucru pînă la expirarea termenului de preaviz. În cazul în care la 19 ianuarie 1967 vi s-a desfăcut contractul în temeiul art. 20 lit. d din Codul muncii și v-ați reîncadrat în muncă la 28 februarie 1967, deci înlăuntrul termenului de 90 de zile de la data desfacerii contractului de muncă, vechimea dv. în muncă, se consideră neîntreruptă, cu începere de la data de 1 septembrie 1966, data încadrării la stațiunea experimentală Odobești. În această situație aveți dreptul la concediul de odihnă pe anul 1967, pe care-l puteți lua în condițiile prevăzute în circulara nr. 10710/1964.

MARIN GRIGORE, Comuna Hotcărău, raionul Ploiești. Angajatul care cere desfacerea contractului de muncă, din inițiativa sa, în temeiul art. 19 din Codul muncii, întrerupe vechimea în muncă și se consideră, din punctul de vedere al acordării alocației de stat pentru copii, ca un nou angajat, indiferent de vechimea în muncă salariată. Potrivit Decretului nr. 285/1960, angajații cu contracte de muncă pe durată nedeterminată au dreptul la alocația de stat pentru copii numai după trei luni de la încadrarea în muncă.

Întreprinderea

METALO CHIMICA

PIATRA NEAMȚ

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE

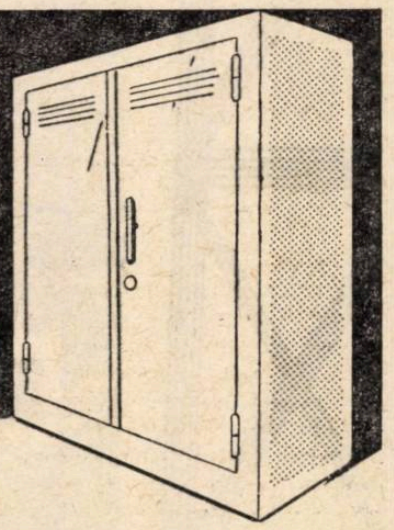

● Dulapuri metalice: fișete pentru acte, vestiare — rezistente și vopsite în culori plăcute, avînd îmbunătățiri de construcție. Înzestrați birourile și halele de lucru cu mobilierul nostru modern.

● Împletituri din sîrmă pentru împrejmuiri și panouri metalice, prefabricate pentru garduri. Gospodării agricole de stat și cooperative agricole de producție, folosiți împotriva rozătoarelor împrejmuirile din plasă metalică.

● Cazane din cupru pentru cantine și laboratoare.

● Cazane de fabricat țuică de capacități diferite.

Executăm la cerere: confecții de cazane, reparații și spoieli.

Semicentenarul MARII REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE

CÎND MAȘINA NU MAI ESTE UNEALTĂ, CI CREIER

Articol scris pentru „Viața Economică"

de Acad. Nikolai FEDORENKO

directorul Institutului central economico-matematic al Academiei de Științe a U.R.S.S.

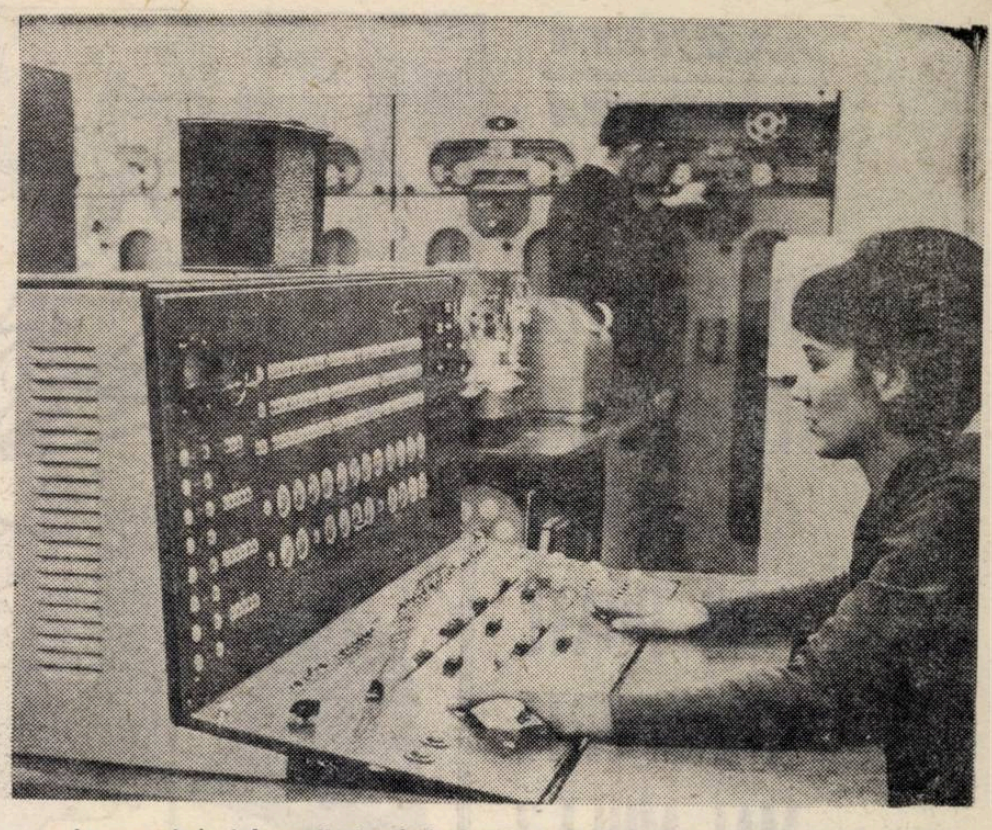

La centrul de informații și calcul al uzinei de linii automate din Minsk, mașina electronică „Minsk-22", a preluat multe din atribuțiile secțiilor de tehnologie, mecanică, aprovizionare, contabilitate și producție, economisind mii de ore de muncă.

CIBERNETICĂ ȘI ECONOMIE ÎN U. R. S. S.

● Tehnica electronică de calcul

PRIMELE MODELE experimentale de mașini electronice de calcul au apărut în ultimii ani ai celui de-al doilea război mondial, iar acum, numărul lor este evaluat la zeci de mii. Fără ajutorul lor, lumea contemporană ar avea, desigur, cu totul altă înfățișare; e îndoielnic dacă fără aportul lor s-ar fi putut lansa nave cosmice, iar oamenii ar cunoaște mult mai puțin despre forțele care acționează în interiorul nucleului, despre mecanismele eredității etc.

Trebuie spus că ritmurile impetuoase de dezvoltare a industriei electronice au fost neașteptate nu numai pentru cei „neavizați" ci și pentru specialiști.

Dezvoltarea tehnicii moderne de calcul este foarte strins legată de nașterea și dezvoltarea ciberneticii — știința despre procesele de conducere în natură, în societate, în producție. Pe zi ce trece, cibernetica lărgește limitele cunoștințelor noastre, ideile ei își găsesc noi domenii de aplicare în cele mai diferite ramuri ale activității omenești. Cibernetica, impreună cu baza ei tehnică — mașinile electronice de calcul — a fost introdusă în majoritatea științelor naturale și exacte, în biologie, medicină, istorie și lingvistică. Dar, cel mai mare efect se poate aștepta în sfera cea mai importantă a activității omului — în economie.

Ca și toate celelalte domenii de cunoaștere, știința economică trebuie să devină o forță nemijlocită de producție, să indice căile optime de dezvoltare a industriei, agriculturii, construcțiilor, transportului, comerțului. Unii oameni de știință și practicieni care au avut o atitudine sceptică față de cibernetică, aduc de obicei următorul argument principal împotriva aplicării metodelor ei în planificare: complexitatea proceselor economice nu permite descrierea lor în limbajul matematic și rezolvarea lor, chiar cu ajutorul mașinilor electronice de calcul.

● Crearea în U. R. S. S. a unei rețele unice de centre de calcul

ASEMENEA ARGUMENTARE nu are temei. Lucrurile stau tocmai invers. **Cibernetica este un instrument special de cercetare a fenomenelor complexe și de rezolvare a problemelor complexe. Iar aplicarea mașinilor electronice de calcul este mai eficientă tocmai atunci cînd „capacitatea intelectuală" a omului este insuficientă pentru rezolvarea unei sarcini prea mari și prea complexe; în acest caz, gîndirea omenească trebuie înarmată cu o armă suplimentară.** Spre ilustrare voi da un exemplu.

La determinarea planului cincinal de dezvoltare a economiei naționale a Armeniei, prin utilizarea mașinilor de calcul s-a realizat o lucrare de mare răspundere și cu un volum mare: alegerea celei mai raționale variante de repartizare în muncă a populației, de creștere a productivității muncii, de folosire deplină a investițiilor. Tehnica a îndeplinit aceste sarcini fără greș. Totodată, calculele au fost făcute în numai 16 ore de funcționare a mașinilor, în timp ce un economist, chiar cu ajutorul unui calculator automat ar fi trebuit să cheltuiască pentru această lucrare... 720 de ani!

A trecut puțin timp de cînd în întreprinderi au apărut primele mașini electronice de calcul. Iar acum, numeroase organe de planificare și conducere, zeci de institute de cercetări științifice, sute de întreprinderi din Uniunea Sovietică își au propriile lor centre de calcul. Cu toate acestea, necesitățile economiei naționale în asemenea mașini sînt foarte mari. În majoritatea uzinelor, fabricilor, pe șantiere, în numeroase instituții care conduc industria și agricultura, se desfășoară în prezent pregătirile pentru introducerea mașinilor electronice de calcul.

Într-o țară cu o economie socialistă planificată, introducerea în masă a tehnicii noi în economie se înfăptuiește sub o conducere de stat unică, după un plan general. De pildă, se prevede crearea unei rețele unice de centre de calcul în întreprinderi, departamente, ministere.

Afluxul de informații despre producția de aparate, mașini-unelte, mărfuri de consum, despre calitatea lor, sortimentul, calitatea țesăturilor și modelele confecțiilor, va trece de la un „abonat" la altul — de la uzine, fabrici, șantiere, către centrele de calcul (VT), în VT din magazine, fabrici, uzine. O parte din datele necesare sînt trimise la Centrul principal de calcul al țării. Informațiile vor fi bilaterale (cu legătură inversă). Aceasta asigură planificarea și conducerea operativă atît a diferitelor ramuri, cît și a economiei naționale în ansamblu.

● Industria și... lingvistica cibernetică

ÎN FELUL ACESTA poate fi asigurată înalta calitate a planificării și conducerii. Dar, tot aici se iscă o nouă problemă importantă: e nevoie de o puternică ramură a economiei naționale — industria cibernetică — care să producă nu numai mașini electronice de calcul, ci și să elaboreze metode matematice speciale de planificare și conducere, adaptate pentru diferitele întreprinderi sau ramuri, programe pentru mașini electronice, limbaje speciale pentru oameni și mașini. Industria cibernetică va acorda de asemenea, un ajutor nemijlocit fiecărei întreprinderi și fiecărui organ de conducere economică în introducerea noilor metode și a tehnicii noi.

Se înțelege că industria cibernetică este necesară nu numai pentru automatizarea și reducerea termenelor de efectuare a calculelor de plan. Scopul și sarcinile ei sînt mult mai largi.

Tehnica electronică de calcul, metodele economico-matematice, care descriu în „limbajul" lor propriu tot felul de procese economice și fenomene sociale, ne dau posibilitatea să avem o privire mai largă asupra lumii, să examinăm numeroase probleme sub aspecte noi. Această tehnică, care ridică vălul de pe o lume încă necercetată, îl îndeamnă pe om la acțiune, la anumite hotăriri, indicîndu-i cel mai just drum spre țel, în situația dată.

De pildă, în întreprinderile auto „Glavmosavtotrans" din Moscova, mașinile electronice de calcul au calculat cele mai bune itinerarii pentru transportul multor tipuri de mărfuri. Procedeul s-a soldat cu numeroase avantaje: s-a redus mersul în gol, au scăzut cheltuielile de transport. Pentru șoferi nu e avantajos să transporte mărfuri pe itinerarii scurte, deoarece salariul lor scade. Prin urmare, trebuie avut în vedere ca în situația dată să se schimbe sistemul de salarizare a șoferilor, pentru ca el să fie un stimulent material în muncă, să îmbine în mod organic interesele personale cu cele de stat. Acest exemplu dovedește că tehnica electronică de calcul impune necesitatea de a se revizui numeroase principii economice care în trecut păreau fără cusur.

Institutul central economico-matematic al Academiei de Științe a U.R.S.S. este organizația centrală care, alături de numeroase institute de cercetări științifice rezolvă în prezent problema creării unui sistem optim de planificare și conducere a economiei naționale a U.R.S.S. pe baza aplicării largi a metodelor economico-matematice și tehnicii electronice de calcul.

Economiștii și matematicienii, aidoma arhitecților, își fundamentează obiectul muncii lor nu numai în desene, ci și în machete, „proiectează" sub forma formulelor matematice procesele care au loc, să zicem, în munca aparatului de conducere din uzină. Fiecare „ieroglifă" matematică este o acțiune a unui om sau a unei mașini. Rezolvarea formulei este rezultatul acestor acțiuni, iar analiza nepărtinitoare și obiectivă a acțiunilor permite dezvăluirea legităților producției.

● Moda — „barometrul" industriei

O INTERESANTĂ EXPERIENȚĂ se desfășoară la G.U.M., cel mai mare magazin din Moscova. În prezent se fac cercetări legate de crearea unui centru de calcul în magazin — primul din rețeaua comercială. Tehnica electronică va permite automatizarea sistemului de culegere și de prelucrare a tuturor informațiilor comerciale necesare pentru studierea cererii populației.

În unele întreprinderi care aprovizionează acest magazin cu mărfuri se prevede instalarea unor mașini speciale. Ele vor începe să aplice pe mărfuri un cifru: pe niște etichete obișnuite, în afară de prețul produsului, vor apare niște semne „secrete". Tehnica electronică a centrului de calcul de la G.U.M., va analiza balanța comercială, va stabili ce preferă mai mult cumpărătorii: costume la două rînduri sau la un rînd, țesături gen bluclé sau netede. Se va clarifica problema cererii, va apare posibilitatea de a face prognoza modei. Iar acest lucru e foarte important: industria are nevoie de un asemenea „barometru". Dispunînd de toate datele cererii, întreprinderile vor putea să-și reorganizeze la timp producția.

Voi da un exemplu de altă natură. La Uzina „Proletarul roșu" din Moscova se desfășoară cercetări al căror scop este aplicarea tehnicii de calcul la automatizarea muncii de conducere. Ele vor servi drept bază pentru crearea unei metodologii de analiză a sistemului de conducere nu numai pentru această întreprindere, ci și pentru toate uzinele constructoare de mașini-unelte.

Cincinalul prevede crearea unor centre de calcul în numeroase instituții, departamente, în ministere, inclusiv în Comitetul de Stat pentru aprovizionare tehnico-materială al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

Introducerea tehnicii de calcul în sfera aprovizionării tehnico-materiale aduce mari avantaje: se va putea trece, în viitorul apropiat, la rezolvarea mai rațională a sarcinilor legate de repartiția semifabricatelor și materialelor, de reducerea cheltuielilor pentru transportul lor, scăderea stocurilor normative în întreprinderi.

Aplicarea matematicii și mașinilor electronice nu epuizează nici pe departe toate problemele complexe privind crearea industriei cibernetice și introducerea în masă a noilor metode de planificare și conducere. E necesar să fie atrași la aceste cercetări specialiști din cele mai diferite ramuri ale științei și economiei naționale. Noua industrie necesită mii de specialiști de înaltă calificare, cu un orizont larg, cunoștințe vaste de matematică și științe economice. Omul civilizat al timpului nostru trebuie să se obișnuiască cu concepția cibernetică asupra lumii întocmai așa cum s-a obișnuit, de pildă, cu regulile de circulație. Aceasta, pentru că industria cibernetică este viitorul omenirii; iar viitorul nu este atît de departe.

ANCHETA NOASTRĂ

TRANSPORTUL INTERNAȚIONAL AERIAN NU POATE SĂ... TRANSPORTE MAI MULT?

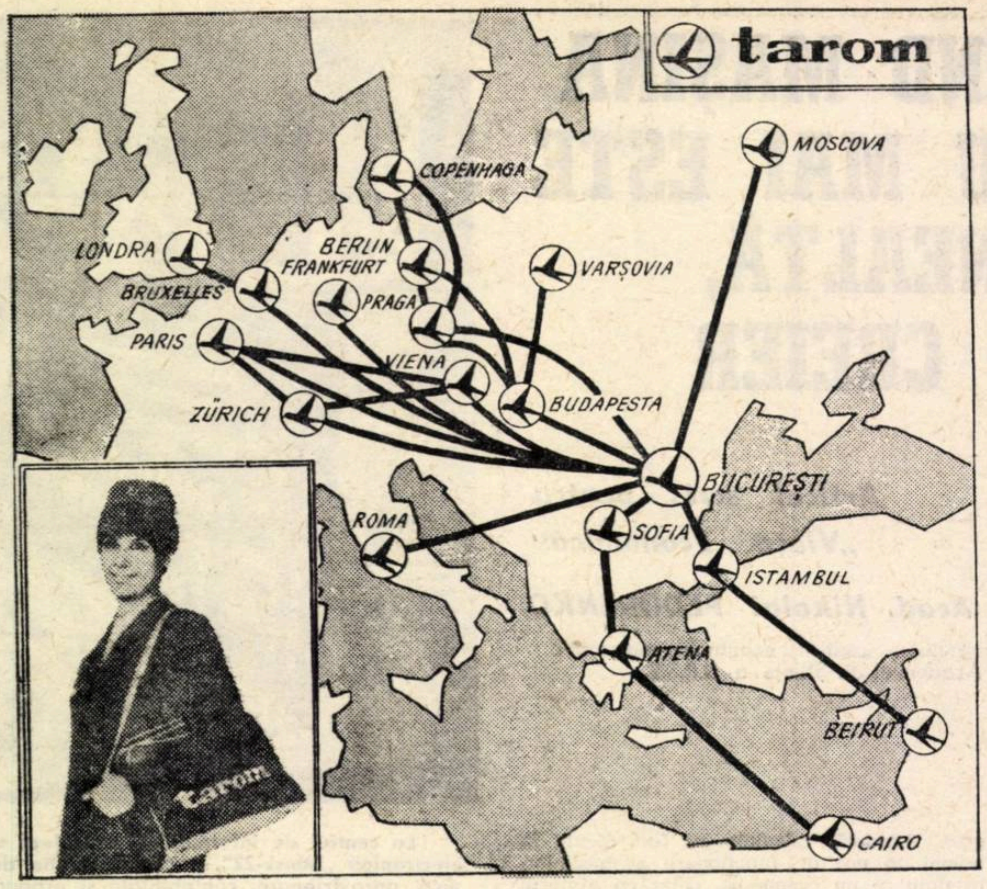

AN DE AN se folosesc tot mai mult mijloacele de transport aerian, volumul acestora crescînd în detrimentul mijloacelor clasice — terestre și maritime. Transporturile aeriene internaționale joacă un rol important în asigurarea legăturilor cu diferite țări și în promovarea relațiilor economice externe. Totodată, ca parte componentă a comerțului invizibil, prestarea de servicii de transport internațional aduce un aport însemnat în balanța de plăți externe.

Pentru dezvoltarea transporturilor noastre aeriene au fost făcute însemnate eforturi atît pentru dotarea bazei materiale cît și pentru organizarea unor noi linii internaționale, ceea ce a dus la mărirea continuă a numărului de pasageri și a volumului de mărfuri transportate. Astfel, din volumul total al transporturilor aeriene efectuate de TAROM, traficul extern reprezintă 83%. În acest an liniile externe TAROM au ajuns la 15 893 kilometri, adică cu 2 897 kilometri mai mult decît anul trecut. La acest spor a contribuit deschiderea celor trei linii noi (Cairo, Beirut și Londra). Mărirea volumului transporturilor efectuate de TAROM reiese și din următoarele cifre: în 1960 au fost transportați cu avioane românești 198 398 pasageri, în 1966 peste 478 000, cifră care în acest an s-a realizat pînă la această dată. De asemenea, transporturile „Charter" (curse ocazionale închiriate de diverși beneficiari cu plata la ora de zbor) au depășit pînă în prezent cu mult realizările anului trecut, prevăzîndu-se ca pînă la sfîrșitul anului să se mai efectueze peste 300 curse.

Ținînd seama de perspectivele dezvoltării transportului aerian, în ultimii ani s-au luat o serie de măsuri concrete pentru lărgirea bazei materiale a transportului aerian românesc. Astfel, actualul plan cincinal prevede construirea în Capitală a unui nou aeroport internațional modern, capabil să răspundă la cele mai exigente cerințe. Construcția acestui aeroport a și început, urmînd să fie dat în exploatare în anul 1970. De asemenea, se prevede dotarea flotilei TAROM cu noi aparate moderne, care vor spori potențialul actual de transport.

Așa după cum am spus, baza materială a TAROM-ului e în continuă dezvoltare. Se pune însă întrebarea: Au fost luate toate măsurile pentru valorificarea în întregime a capacităților de transport de care dispunem?

● Eficiență economică ridicată transportul de pasageri + mărfuri

CALE DE CREȘTERE a indicelui de folosire a capacității de transport aerian a flotilei comerciale române, ceea ce implicit înseamnă mărirea eficienței economice, o constituie dezvoltarea transporturilor combinate de pasageri și mărfuri.

În anumite perioade este foarte avantajos să se folosească la maximum capacitatea navelor aeriene pentru transportul produselor perisabile. Practica întreprinderilor noastre de comerț exterior, precum și experiența internațională, dovedesc că, în anumite condiții, utilizarea mijloacelor de transport aerian pentru transportul mărfurilor este avantajoasă, chiar dacă — paradoxal — este mai scumpă, deoarece se asigură scurtarea considerabilă a timpului de transport, diminuarea perisabilităților și, ceea ce este mai important, mărfurile perisabile ajung la destinație într-o stare aproape de cea inițială, împrejurare care contribuie la valorificarea lor superioară. La toate aceste avantaje se adaugă faptul că transportul peste hotare a produselor românești se plătește în lei, realizîndu-se astfel economii de fonduri valutare, care se plătesc în mod obișnuit la transportul internațional pe cale ferată.

A fost folosit transportul aerian al mărfurilor la întreaga capacitate? Din păcate, statisticile dovedesc serioase rămîneri în urmă în această direcție.

Astfel, în plin sezon de export de fructe și legume, capacitatea avioanelor noastre nu a fost folosită integral, deși în repetate rînduri au plecat curse regulate spre destinații pentru care multe produse zăceau în gări sau la producători. Pentru edificare, iată cîteva exemple: în zilele de 3, 15 și 16 iunie a.c. deși beneficiara a reținut capacități de transport pentru exportul de căpșuni, cu destinația Copenhaga, Frankfurt și Berlin, avioanele au plecat fără nici un kg. de marfă. La fel s-au petrecut lucrurile și în zilele de 20, 22, 26, 27 iunie pentru cursele de Zürich și Viena, cînd nu s-a încărcat saneura pentru care s-a reținut capacitatea de transport, beneficiarii transporturilor neprezentîndu-se la timp pentru încărcare. Mai arătăm că în perioada 2 mai — 25 august a.c. s-au efectuat 802 curse externe din care nu au avut încărcătură de marfă decît 113 curse. Dacă socotim numai pe această perioadă cursele care au circulat fără încărcătură de marfă rezultă că s-a pierdut o capacitate de transport reprezentînd peste 2 400 tone.

Dar, transportul internațional aerian nu poate fi limitat numai la legume și fructe. Nenumărate alte produse perisabile sau cu valoare mare și volum mic pot și trebuie să facă obiectul unor asemenea transporturi. Pentru această concluzie pledează două argumente: disponibilitatea la fiecare cursă regulată a unei capacități de transport pentru mărfuri, între 3—5 000 kg., care dacă nu este utilizată înseamnă o pierdere pe economie, și posibilitatea de a se obține tarife internaționale preferențiale (Commodity Rates) care să fie rentabile pentru întreprinderile beneficiare ale transporturilor.

Cu privire la al doilea argument cîteva precizări sînt necesare. În acest domeniu tarifele se stabilesc de Asociația internațională a transporturilor aeriene — I.A.T.A. — fiind obligatorii și pentru companiile care nu fac parte din asociație, dar care efectuează transporturi pe linii pe care activează și companii membre ale acesteia. Regulamentul asociației prevede dreptul oricărei companii, membră sau nu, să solicite tarife reduse pentru anumite mărfuri și pe anumite linii, care cad sub incidența lui și care, evident, se aplică tuturor companiilor care activează pe aceste linii.

O sumară analiză a publicației **Commodity Rates** scoate în evidență faptul că, față de alte țări, printre care se numără R.S. Cehoslovacă și R.P. Bulgaria, țara noastră s-a înscris cu un nomenclator restrins de produse pentru care se practică tarife preferențiale, ceea ce explică în parte reținerea unor întreprinderi de a folosi mijlocul de transport aerian. Așa, bunăoară, din acest nomenclator lipsesc ouăle, produse ale industriei ușoare, unele produse tehnice de mare valoare și unele ale industriei alimentare etc.

Ca urmare volumul mărfurilor transportate pe calea aerului este încă destul de mic. Printre măsurile organizatorice care pot contribui la majorarea lui, considerăm că se înscriu și următoarele:

● **Elaborarea unui regulament care să stabilească cadrul legal — un gen de Condiții fundamentale — pentru încheierea contractelor de transport internațional aerian. E necesar ca acest regulament să prevadă penalizări precise pentru: nefolosirea integrală a capacității de transport contractate, întîrzieri la încărcarea navelor etc. Considerăm că un asemenea act normativ ar fi de natură să înlăture neajunsurile provocate în prezent de către unii beneficiari.**

● **Pentru unii beneficiari cu un mare volum de produse destinate exportului să se prevadă în planul de stat volumul transporturilor aeriene, care să fie obligatoriu atît pentru TAROM, cît și pentru acești beneficiari, cu toate consecințele legale ce decurg din neexecutarea unui contract planificat.**

● **Este indicat, de asemenea, să se lărgească nomenclatorul de mărfuri cu tarife preferențiale, fapt care ar cointeresa întreprinderile beneficiare să utilizeze în măsură mai mare acest mijloc de transport.**

● Pledoarie pentru publicitate

ÎN CONDIȚIILE în care pe aceleași linii aeriene activează mai multe companii de transport, determinant în atragerea călătorilor și a clienților care au mărfuri de

Alexandru DETEȘAN
D. TĂRNĂUCEANU

(Continuare în pag. 14)

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

— În ultima perioadă, întreprinderile de comerț exterior au continuat perfectarea unor contracte de export, dintre care menționăm următoarele:

● **„Mașinexport" pentru exportul de strunguri SN-400/1500 și SN-400/2000, în Australia.**

● **„Cartimex" pentru exportul de hîrtie de ziar coli, hîrtie semivelină, hîrtie scris tipar în R.F. a Germaniei, în valoare de 153 000 DM; pentru exportul de pungi de hîrtie în Siria; pentru exportul de hîrtie semivelină satinată în Austria; pentru exportul de caiete școlare în R.P. Mongolă; pentru exportul de articole din papură în R.F. a Germaniei; precum și exportul de obiecte din ceramică în Japonia și Italia.**

— Livrările la export au continuat în ritm susținut:

● **În Iran — 348 de tractoare de tip U-600-650, în R.D. Germană — 199 tractoare U-650 și U-651, în Spania — 20 tractoare U-520.**

● **În R.P. Chineză — 142 autotu-**

risme de teren M-461, — 329 autocamioane „Carpați" SR-132 și — 182 autocamioane „Bucegi" SR-113.

● **În Grecia — 30 vagoane de marfă acoperite pe 4 osii cu ecartament de 1000 mm și 300 vagoane de marfă acoperite pe două osii cu același ecartament.**

● **În Pakistan — rulouri compresoare și excavatoare.**

● **În R.S.F. Iugoslavia — 15 000 tone ciment.**

● **În R.S. Cehoslovacă — 18 500 mp geamuri laminate, iar în Canada, S.U.A. și Italia — 15 600 mp geam mecanic tras.**

● **În U.R.S.S. — 4700 mp covor PVC pe suport textil și 71 tone policlorură de vinil.**

● **În R.P. Ungară — 1900 tone piatră de gips, 500 tone ipsos, 4550 mp dale marmură concasată, 43 000 u.c. cahle. În R.D. Germană — 4500 tone minereu de mangan și 42 tone bitum natural.**

● **În R.P. Ungară și R.F. a Germaniei — 1100 tone pirită, iar în R.P. Ungară, R.P. Polonă și U.R.S.S. — 830 tone barită.**

— Dintre mărfurile traficate prin portul Constanța în ultima perioadă arătăm:

● **La export: 5000 tone ciment în Libia; 8900 tone uree în Sudan; 1450 tone parafină în Brazilia; 4500 tone minereu de mangan și deșeuri de la trior în Olanda; 1100 tone untură și unt în Anglia; 24 200 tone grîu în R.A.U.; 6800 tone grîu și porumb în Olanda și R.F. a Germaniei; 4100 tone ciment în Brazilia.**

● **La import: 2250 tone țevi și 1100 tone tablă din Italia; 4200 tone bumbac din Sudan și Iran; 19 800 tone minereu de fier din Anglia; 4200 tone minereu de mangan din U.R.S.S.; 1800 tone laminate din Franța.**

PRODUSE REPUTATE ÎN LUMEA ÎNTREAGĂ!

EXPOZIȚIE DE ARTICOLE ELECTRICE DE LARG CONSUM

fabricate în Republica Democrată Germană
deschisă în București, Pavilionul B, șos. Kiseleff nr. 32,
între 6–15 octombrie 1967

Vizitarea zilnic în perioada menționată, între orele 10–18.

HEIM ELECTRIC

DEUTSCHE EXPORT – UND IMPORTGESELLSCHAFT m.b.H.
102 Berlin, Liebknechtstrasse, 14
Republica Democrată Germană

PUBLICOM

Centrul pentru perfecționarea pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi

LA ÎNCEPUT DE DRUM*

Petre LUPU
președinte al Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării

RIDICAREA CONTINUĂ a nivelului calitativ al muncii de conducere în toate domeniile de activitate constituie una din cele mai importante preocupări ale partidului și guvernului țării noastre, o trăsătură caracteristică a dezvoltării întregii noastre vieți sociale. Importanța deosebită a ridicării calitative a activității de conducere a producției bunurilor materiale rezidă în faptul că de aceasta depinde în mare măsură sporirea continuă a productivității muncii vii, a productivității muncii sociale, a eficienței întregii activități economice.

În contextul larg al preocupărilor pentru perfecționarea activității de conducere și planificare a economiei naționale, un loc de prim rang revine organizării științifice a producției și a muncii. Asigurînd cu ajutorul acesteia o tot mai bună gospodărire, o folosire optimă a mijloacelor materiale, bănești și a forței de muncă, conducerea științifică a producției duce la creșterea continuă a eficienței economice.

În cursul anilor construcției socialiste, datorită muncii eroice a clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a întregului popor, sub conducerea P.C.R. economia țării noastre s-a dezvoltat cu o impetuozitate impresionantă. Comparînd nivelul atins în dezvoltarea economiei cu cel al țărilor avansate din punct de vedere economic — și ne-am convins că e bine să abordăm lucrurile în acest fel — ne dăm seama că există încă un mare decalaj față de aceste țări, îndeosebi în domeniul productivității și al eficienței economice în ansamblu.

● Conducerea — o știință și o artă

VIAȚA DEMONSTREAZĂ că una din căile importante ale valorificării rezervelor de care dispune economia noastră este însușirea și aplicarea metodelor moderne de conducere și de organizare. Deși dispunem de un mare număr de cadre capabile și devotate, de un corp tehnic și economic bine pregătit din punct de vedere profesional, precum și de multe întreprinderi bine și chiar foarte bine conduse, mai avem destule unități în care se resimt rămășițe de conducere meșteșugărească, empirică. Există o contradicție între tehnica înaltă cu care sînt înzestrate aceste unități și modul în care sînt conduse, ceea ce frînează creșterea eficienței economice.

Experiența mondială, ca și propria noastră experiență, arată că în toate domeniile, inclusiv în sfera producției materiale, conducerea nu este numai o artă, ci și o știință, și în primul rînd o știință. A conduce înseamnă doar a prevedea, a folosi previziunea științifică. Din moment ce chiar în arta propriu-zisă, talentul, cînd este însoțit de cunoștințe, de știință, se valorifică mai bine, acest lucru este cu atît mai valabil în celelalte domenii de activitate și cu deosebire în economie.

În acest domeniu, mai ales în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, talentul de organizator, de conducător, nu este nici pe departe suficient, ci este neapărat necesară stăpînirea științei conducerii și organizării, care face parte integrantă din această revoluție.

Deși este vorba de o știință relativ nouă, în această direcție s-au și conturat cuceririi certe, care au fost verificate de practică și care duc la creșterea impetuoasă a rodniciei muncii sociale. Cerințele economiei moderne impun cu necesitate însușirea științei conducerii și organizării de către cadrele de conducere din producție, precum și înlocuirea cadrelor depășite de nivelul atribuțiilor, deoarece nu pot, sau nu vor să-și însușească această știință. Aceasta devine tot mai mult o realitate și în țara noastră. Am parcurs o etapă cînd am pus accentul pe promovarea în fruntea întreprinderilor a unor ingineri buni, și astăzi marea majoritate a directorilor sînt ingineri. Viața a arătat, însă, că uneori un specialist foarte bun poate fi director slab și că pentru a fi un director bun, specialistul respectiv trebuie, pe lîngă cunoștințele de specialitate să stăpînească și știința conducerii. Numai astfel el poate face față complexității crescînde a proceselor economice ce au loc în interiorul întreprinderilor moderne, în sistemul economic general al țării și în relațiile economice internaționale.

Problemele conducerii științifice a activității economice, ale organizării producției și a muncii, au fost abordate mai de mult de partidul nostru, fiind analizate cu deosebită profunzime la Congresul al IX-lea al partidului. Printre măsurile luate pentru aplicarea hotărîrilor congresului se înscrie și acțiunea de mari proporții, organizată în acest an în întreaga industrie, pentru începerea — subliniem începerea — organizării științifice a producției și a muncii. În cele cîteva luni de cînd se desfășoară, ea a și dat rezultate remarcabile. Continuată pe linia stabilită, ea va duce fără îndoială la depășiri însemnate ale principalilor indicatori ai actualului plan cincinal.

Realizarea și depășirea sarcinilor actualului cincinal, a sarcinilor mari ce se pun economiei noastre în lumina directivelor pentru elaborarea planului cincinal 1970—1975 și a schiței planului de perspectivă pînă în 1980 sînt indisolubil legate de înarmarea cadrelor de economiști, ingineri, a celorlalți specialiști și îndeosebi a cadrelor de conducere din întreprinderi cu cuceririle, cu metodele cele mai moderne ale științei conducerii și organizării producției și a muncii.

● Un sistem complex de pregătire

PENTRU A ASIGURA conducerea tot mai competentă a întreprinderilor, partidul nostru are în vedere un întreg sistem de pregătire și perfecționare a cadrelor, la care vor trebui să-și aducă contribuția numeroși factori. Rolul hotărîtor în pregătirea specialiștilor, a viitoarelor cadre de conducere va reveni și pe mai departe institutelor de învățămînt superior. În ceea ce privește perfecționarea sistematică și punerea periodică la curent a masei cadrelor care lucrează în economie cu tot ce este mai nou în știința conducerii și organizării, un rol deosebit de important îl vor avea ministerele, care au datoria să organizeze, la nivel de ramură sau pe plan local și chiar în marile întreprinderi, diferite forme de perfecționare, elastice, corespunzătoare nevoilor și condițiilor concrete. Pentru a sprijini eforturile în această direcție, comitetul nostru se va strădui să acorde asistență de specialitate, bineînțeles pe măsura potențialului de care va dispune și care, sperăm, va spori în procesul propriei sale creșteri.

În sistemul general, larg, preconizat a fi organizat pentru pregătirea și perfecționarea tuturor cadrelor din economie, se încadrează și **Centrul pentru perfecționarea pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi.** Acestui centru îi revine ca sarcină principală să contribuie la perfecționarea actualelor cadre de conducere din întreprinderi în domeniul științei conducerii și organizării producției și a muncii, prin programe de perfecționare variate, de diferite durate, în raport cu necesitățile aprofundării problemelor.

Ideea înființării centrului, căruia partidul și guvernul îi acordă o atenție deosebită, s-a născut, pe de o parte din necesitatea imediată de a crea un instrument central, pentru perfecționarea directă a actualelor cadre conducătoare din întreprinderi, iar pe de altă parte, de a forma pentru ministere, experți. Poate deocamdată termenul este prea pretențios, în orice caz este vorba despre formarea unor specialiști, care să stăpînească cunoștințele necesare permițîndu-le să ajute la difuzarea largă, în întreaga ramură, a metodelor moderne de conducere și organizare a producției și a muncii.

Centrul beneficiază de asistența Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și a Organizației Internaționale a Muncii — ca organe specializate ale O.N.U. Această asistență se concretizează prin trimiterea de experți străini, dotarea cu echipament didactic —în care intră și o instalație electronică de calcul și cu burse pentru specialiștii români care urmează să-și îmbogățească cunoștințele la diferite instituții din străinătate și apoi să participe la programele de perfecționare ale centrului nostru. Eforturile deosebite făcute de Guvernul nostru, care a destinat pentru centru un local corespunzător, însemnate mijloace materiale și bănești, un număr important de specialiști, precum și colaborarea dintre țara noastră și organele specializate ale O.N.U., — expresie a spiritului de cooperare internațională care-și face tot mai mult loc în lume — au dus la realizarea condițiilor care au permis începerea încă din această toamnă a programelor de perfecționare a pregătirii cadrelor.

După cum este știut, centrul a fost înființat ca o instituție subordonată Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării. Este ușor de înțeles însă faptul că el nu trebuie privit ca o unitate de ramură, cum sînt întreprinderile și instituțiile subordonate diferitelor ministere, ci ca o instituție creată pentru întreaga economie, la dispoziția tuturor ministerelor, activitatea sa avînd menirea de a se răsfrînge pozitiv asupra întregii economii. Este vorba deci de un centru al nostru, în sensul larg al cuvîntului, și sîntem, toți cei ce lucrăm în economie, interesați direct ca el să desfășoare o rodnică activitate.

● Pentru început: 6 programe diferite

ÎN URMA STUDIERII experienței unor instituții similare din diferite țări ale Europei, după consultarea ministerelor noastre economice și a Ministerului Învățămîntului, cu sprijinul competent al experților trimiși de O.I.M., s-au alcătuit și aprobat 5 programe diferite de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi, în afară de cursul pentru perfecționarea cadrelor de normatori.

Din acestea, primul program se referă la **perfecționarea în domeniul conducerii întreprinderilor** și urmărește să dea cadrelor de conducere superioare din întreprinderi cunoștințe teoretice și practice necesare conducerii moderne și eficiente, privind organizarea producției și a muncii, gestiunea financiar-contabilă, organizarea comercială și conducerea personalului.

Programul al doilea — **organizarea științifică a producției și a muncii pe ramuri industriale** — are menirea de a da cadrelor de conducere tehnică și economică din întreprinderi, cunoștințele teoretice și practice cu privire la organizarea întreprinderii, organizarea producției, organizarea și studiul muncii specifice ramurii.

Programul al treilea — **studiul muncii** — va forma, în prima etapă, specialiști — viitori instructori — în studiul muncii. Programele patru — **cercetarea operațională** — și cinci — **inițierea personalului de deservire matematică a calculatoarelor electronice** —, au ca scop inițierea cadrelor în folosirea metodelor matematice moderne și aplicarea acestora în planificare, programare etc. și specializarea cadrelor pentru deservirea matematică a calculatoarelor electronice.

O parte din aceste programe și-a început activitatea în luna septembrie, iar altă parte va începe în luna octombrie. Toate programele sînt concepute ca fiind experimentale și cu un număr relativ mic de participanți. Această prudență este ușor de înțeles, pentru că, în primul rînd, e un început într-un domeniu destul de delicat și dificil. Fiind vorba de o instituție a cărei activitate se va răsfrînge asupra întregii economii, răspunderea este mare și de aceea lucrurile trebuie gîndite și încercate cu atenție înainte de a hotărî ceva definitiv.

În al doilea rînd, deși cuceririle științei conducerii și organizării sînt însemnate și relativ răspîndite în lume, ele se aplică în fiecare țară dependent de sistemul social-economic și de condițiile concrete istorice specifice ale dezvoltării economiei și chiar de specificul întreprinderilor sau organizațiilor economice respective. De aceea, trebuie să fim foarte atenți să nu transplantăm mecanic ce se face în alte țări, chiar cu bune rezultate, dar care nu se potrivește la noi, ba chiar poate avea rezultate contrarii.

Practica arată că cele mai multe din elementele pentru introducerea în economie a științei conducerii și organizării producției și a muncii se află chiar în economia noastră. Deocamdată însă, răspîndite în multe unități în care se aplică una sau alta din laturile ei. Acțiunea privind organizarea științifică a producției și a muncii, expoziția deosebit de expresivă și instructivă pe această temă organizată de Comitetul orășenesc București al partidului, expozițiile similare din celelalte centre regionale, precum și diferitele consfătuiri ce au avut loc în ultimul timp confirmă această apreciere. De aceea, prima sarcină a Centrului este de a stringe tot ce este valoros, verificat de practică, de peste tot din țara noastră, de a sintetiza și generaliza propriile noastre cunoștințe și experiențe și a le transforma în bun al întregii economii. În al doilea rînd, este necesar să se studieze cu atenție și perseverență tot ce este valoros pe plan mondial în domeniul acestei științe. Metodele cele mai moderne, verificate de practică, trecute prin filtrul propriei noastre gîndiri, confruntate cu condițiile concrete și cerințele economiei și societății noastre, să fie adăugate la propriul nostru capital științific, îmbogățindu-l și ridicîndu-l la un nivel superior. Desigur, o asemenea sarcină nu o poate îndeplini numai centrul nou creat. Ea este o operă complexă, după cum complexe sînt toate eforturile care se fac peste tot, ca și în țara noastră, pentru a dezvolta gîndirea științifică națională în orice domeniu. De aceea, centrul va trebui să conlucreze activ cu toate organizațiile și instituțiile care au preocupări asemănătoare. Sîntem convinși, cunoscînd talentul, capacitatea și entuziasmul cadrelor noastre științifice și tehnice, că după un număr de ani și în știința conducerii și organizării producției și a muncii vom avea o școală românească, așa cum avem școli de prestigiu în numeroase alte domenii ale științei. O părticică din această mare și complexă operă va trebui să o realizeze și noul centru.

Am vorbit de prudența cu care centrul trebuie să-și înceapă activitatea. Dar prudența singură poate fi paralizatoare. Din prudență poți să faci foarte puțin sau chiar nimic și să ții lucrurile în loc. Or, este necesar ca noi să lichidăm în cît mai scurt timp rămînerea în urmă în aplicarea cuceririlor științei conducerii și organizării. Dialectica dezvoltării oricărei științe cere prudență, dar și îndrăzneală. Ne permitem, de aceea, să adăugăm că se impune ca activitatea centrului să se caracterizeze și prin curaj, inițiativă și încredere, care vor spori indiscutabil pe măsura învingerii greutăților, cîștigării experienței, verificării eficacității activității sale.

Pentru ca activitatea centrului să fie rodnică este clar că forțele proprii ale cor-

(Continuare în pag. 7)

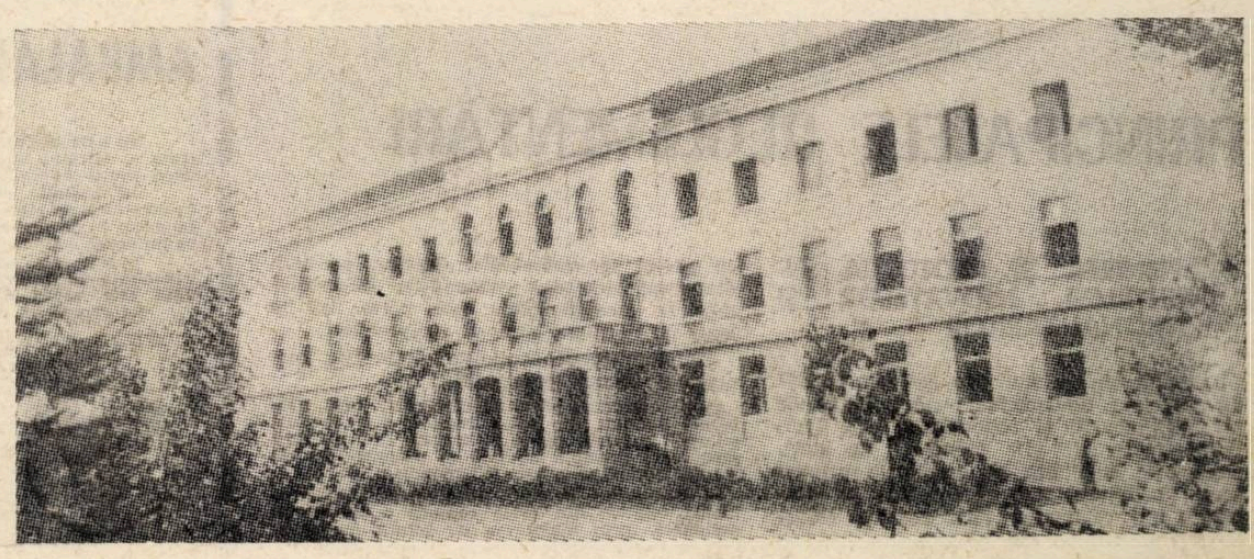

Centrul pentru perfecționarea pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi, de la Otopeni

*Din cuvîntarea rostită la deschiderea cursurilor Centrului pentru perfecționarea pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi.

Legiferare unitară privind

INVENȚIILE, INOVAȚIILE ȘI RAȚIONALIZĂRILE

PRIN DECRETUL CONSILIULUI DE STAT, nr. 884 din 8 septembrie 1967, au fost stabilite norme noi privind activitatea de invenții, inovații și raționalizări.

Pentru a informa cititorii „Viețiî economice" asupra principiilor noi legiferate, redactorul nostru — Al. Deteșan — s-a adresat **tovarășului ing. C. TUZU,** *directorul general al Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții, care a răspuns la întrebările redacției noastre.*

● Care au fost considerentele ce au determinat elaborarea noului act normativ ?

— Pînă la adoptarea acestui Decret, protecția invențiilor era asigurată prin Legea asupra brevetelor de invenții din anul 1906 și prin H.C.M. nr. 943/1950. Legea asupra brevetelor de invenții a devenit însă necorespunzătoare, datorită, în special, sistemului de acordare a brevetului fără cercetarea caracterului de noutate și progres tehnic pe plan mondial al presupusei invenții, ceea ce permitea eliberarea unor așa-zise brevete de baraj care constituiau o frînă artificială în introducerea rapidă a progresului tehnic în economie, deoarece pentru înlăturarea lor era necesară intervenția instanțelor judecătorești.

În schimb, prin sistemul de acordare a brevetului, în cazul invențiilor cedate statului, introdus prin H.C.M. nr. 943/1950, examenul de fond prealabil cu privire la caracterul de noutate și progres tehnic pe plan mondial al invenției constituia o condiție esențială și obligatorie pentru eliberarea brevetului. Coexistența acestor două sisteme diferite de acordare a brevetului nu se justifica nici principial și nici economic, fiind inechitabil să se acorde brevete de invenție unor persoane fizice, în multe cazuri străini, fără examinarea conținutului și deci a existenței invenției.

Cu toate că deficiențele sistemului prevăzut de Legea din 1906 au fost înlăturate parțial prin H.C.M. nr. 943/1950, totuși și această reglementare, cu timpul, pe măsura dezvoltării impetuoase a economiei socialiste, nu a mai asigurat în măsura necesară cointeresarea materială a numărului din ce în ce mai mare de inventatori și nici a organizațiilor socialiste titulare ale brevetelor, pentru aplicarea invențiilor. Astfel, recompensarea inventatorilor fiind plafonată, diminua efectul stimulator. Nici ceilalți salariați ai întreprinderilor chemați să realizeze și să generalizeze invențiile nu erau direct cointeresați material. Datorită acestui fapt, la care se adaugă și împrejurarea că în unele cazuri invențiile nu constituiau o cerință imediată a producției, experimentarea, aplicarea și generalizarea lor se realizau cu întîrziere.

Vreau să subliniez, de asemenea, că lipsa de cointeresare materială a făcut ca și brevetarea în străinătate a invențiilor românești și exportul de licențe de fabricație să se desfășoare într-un ritm nesatisfăcător. Astfel, din 1748 invenții aflate în patrimoniul ministerelor au fost brevetate în străinătate numai 379 invenții din care au fost vîndute un număr mult mai mic, în timp ce în alte țări dezvoltate industrial comerțul cu licențe în continuă creștere reprezintă o pondere însemnată din exportul lor.

În sfîrșit, menționez și faptul că vechea reglementare nu era pusă complet de acord cu prevederile Convenției de la Paris pentru protecția proprietății industriale, la care țara noastră este parte, în sensul că nu cuprindea dispoziții corespunzătoare cu privire la aplicarea aceluiași tratament atît cetățenilor români, cît și străinilor, cetățeni ai statelor membre ale Convenției la prioritățile convenționale și nu era instituită licența obligatorie ; prin înlăturarea acestei lacune se creează condiții pentru dezvoltarea relațiilor și colaborării tehnice cu țările participante la Convenția de la Paris.

● Ce principii noi au fost legiferate și mai ales cum se stimulează activitatea de invenții, inovații și raționalizări prin recentul Decret al Consiliului de Stat ?

— Reglementarea nou stabilită are ca scop să înlesnească crearea, cu sprijinul și îndrumarea organizată a statului, a unor realizări tehnice importante, conștient orientate în principal pe problemele planului cercetării tehnice-științifice. S-a adoptat principiul acordării brevetului de invenție atît organizațiilor socialiste, cît și persoanelor fizice din țară sau din străinătate, numai pe baza examinării obligatorii, atît cu privire la îndeplinirea condițiilor de formă cît și la îndeplinirea condițiilor pentru existența invenției — adică noutate și progres față de nivelul cunoscut al tehnicii mondiale.

Spre deosebire de vechiul sistem legislativ care proteja în special invențiile din industrie, decretul extinde sfera de protecție și asupra realizărilor tehnice din domeniul științei, agriculturii, ocrotirii sănătății și culturii. Noua legislație prevede acordarea brevetului de invenție instituției sau întreprinderii în care se realizează invenția și nu ministerului, ca pînă în prezent, iar acordarea are loc îndată după examinarea invenției, ceea ce va avea ca efect o protecție mai rapidă a invențiilor românești în țară și străinătate.

De asemenea, decretul cuprinde un ansamblu de prevederi care asigură cointeresarea materială atît a inventatorilor cît și a întreprinderilor care aplică invențiile, asigurîndu-se totodată o mai eficientă garanție a drepturilor cuvenite inventatorilor. Față de legislația veche cînd recompensele maxime erau de 100.000 lei la invenții, 50 000 lei la inovații și 25 000 lei la raționalizări, corespunzătoare unei economii de 3 milioane lei, prin eliminarea plafonării, acestea se măresc pentru economiile de pînă la 3 milioane lei, aproximativ la dublu, iar pentru economiile de peste 3 milioane lei, recompensele cresc, putînd ajunge pentru 5 milioane lei economii — la 180 000 lei, pentru 10 milioane lei — la 220 000 lei, pentru 50 milioane lei — la 410 000 lei ; peste 50 milioane lei recompensa se calculează păstrîndu-se cota fixă de 310 000 lei la care se adaugă 0,1% din economia realizată, oricare ar fi ea ; recompensele pentru inovații cresc în același ritm, păstrînd proporția de ½ față de invenții. Pentru invențiile valorificate în străinătate se acordă și o parte din valuta realizată, atît inventatorului, cît și întreprinderii respective. Astfel, pentru încasările nete ale statului de pînă la 500 dolari echivalenți, inventatorul primește ca recompensă întreaga valută, iar de la aceasta în sus recompensa se compune din cote fixe care cresc pe tranșe, la care se adaugă o cotă procentuală ce decrește pînă la 5% la încasări ale statului de peste 500 000 dolari ; întreprinderea titulară a brevetului primește o cotă de 20% din încasările nete în valută, în cazul cînd aceasta este peste 1 000 dolari.

Decretul reglementează, de asemenea, complet și unitar căile de atac ce pot fi exercitate împotriva unor hotărîri nejuste instituindu-se în locul actualelor organe administrative, comisii pentru soluționarea contestațiilor cu caracter jurisdicțional, atribuindu-se totodată dreptul de control instanțelor judecătorești.

Consider că noua legislație privind invențiile, inovațiile și raționalizările, avînd la bază principii moderne în concordanță cu cerințele revoluției științifico-tehnice contemporane și sarcinile actuale și de perspectivă ale economiei naționale, va constitui un factor important pentru ridicarea pe o treaptă superioară a creației tehnice românești, introducerea pe scară mai largă a progresului tehnic în economie — mijloc principal pentru creșterea productivității muncii sociale.

PRINCIPALELE REGLEMENTĂRI

● DEFINIREA ȘI PROTECȚIA INVENȚIILOR, INOVAȚIILOR ȘI RAȚIONALIZĂRILOR

Decretul, în primul său articol, enunță un principiu fundamental : „Activitatea de invenții, inovații și raționalizări este sprijinită, îndrumată și stimulată de stat", după care stabilește că drepturile privind aceste activități sînt recunoscute și protejate, atît cetățenilor țării noastre, cît și cetățenilor străini sau persoanelor juridice cu sediul în străinătate, desigur, acestora din urmă pe baza convențiilor internaționale la care România este parte, iar în lipsa acestora pe bază de reciprocitate.

Ocupîndu-se de conținutul noțiunilor, respectivul decret precizează :

● Se consideră invenție rezolvarea unei probleme tehnice din orice ramură a economiei științei, culturii, ocrotirii sociale sau apărării țării, care prezintă noutate și progres față de stadiul cunoscut al tehnicii mondiale.

● Constituie inovație rezolvarea unei probleme tehnice din orice ramură a economiei naționale, prin adoptarea de soluții moderne, care aduce avantaje economice sau îmbunătățește calitatea produselor ori condițiile de muncă și are ca obiect realizarea de noi mașini, agregate, utilaje, instalații, produse, procedee tehnologice, lucrări de automatizare, aparate, structuri de construcții întregi sau elemente de construcții.

Constituie, de asemenea, inovație, perfecționarea constructivă și funcțională adusă mașinilor, agregatelor, utilajelor, instalațiilor, produselor, lucrărilor de automatizare, aparatelor, structurilor de construcții întregi sau elementelor de construcții, precum și perfecționarea procedeelor tehnologice, realizarea de dispozitive sau lucrări de mecanizare în orice ramură a economiei naționale, cu condiția de a prezenta noutate și progres față de stadiul tehnicii din întreprinderea unde se aplică și de a aduce avantaje economice antecalculate în primul an de aplicare de cel puțin 20 000 lei sau de a îmbunătăți calitatea produselor ori condițiile de muncă.

● Constituie raționalizare rezolvarea unor probleme de organizare a producției din orice ramură a economiei naționale, care prezintă noutate în întreprinderea unde se aplică și contribuie la folosirea mai bună a mijloacelor de muncă sau a materiilor prime și materialelor și are eficacitate economică calculabilă. Constituie, de asemenea, raționalizare, rezolvarea problemelor tehnice prevăzute la art. 32 alin. 2 care aduce avantaje economice antecalculate în primul an de aplicare sub 20 000 lei.

Protecția invențiilor se realizează prin constituirea depozitului reglementar în baza cererii înregistrate, în condițiile legii, la Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții, fapte care asigură inventatorului sau succesorului în drepturi un drept de prioritate, cu începere de la această constituire.

Cetățenii statelor părți la convențiile cu privire la invenții la care este parte și țara noastră, persoanele juridice avînd sediul pe teritoriul acelor țări, precum și străinii, persoane fizice sau juridice, asimilați cetățenilor statelor părți la aceste convenții, care au constituit depozite reglementare în una din acele țări, beneficiază de un drept de prioritate de 12 luni cu începere de la data primului depozit, dacă solicită în acest termen, pentru aceeași invenție, acordarea unui brevet de invenție în România.

Dacă în urma examinării cererii înregistrate se constată că sînt îndeplinite condițiile pentru existența unei invenții brevetabile se acordă, potrivit legii, de către Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții, brevet de invenție inventatorului, succesorului în drepturi al acestuia sau întreprinderii îndreptățite la acordarea brevetului de invenție.

Durata protecției unei invenții pentru care s-a acordat brevet de invenție este de 15 ani și începe să curgă de la data constituirii depozitului reglementar al cererii.

În legătură cu inovațiile sau raționalizările, pentru acestea se consideră autori persoanele care le-au creat și le-au înregistrat cel dintîi la întreprinderea unde urmează să fie aplicate.

● DREPTUL DE AUTOR

Potrivit Decretului, autorul unei invenții, inovații sau raționalizări este persoana sau colectivul de persoane care au depus activitatea de creație. Deci, nu pot avea calitatea de coautori persoanele care au dat numai un ajutor tehnic pentru executarea în fapt a activității de creație în cauză.

Autorul unei invenții sau sucesorul său în drepturi are dreptul fie să ceară să i se acorde brevetul de invenție, fie să cedeze unei întreprinderi drepturile cu privire la invenție, în care caz acesteia i se acordă brevetul de invenție, iar autorului certificat de inventator, cu toate drepturile ce decurg din acesta.

Autorul unei inovații are dreptul la certificatul de inovator iar autorul unei raționalizări are dreptul la certificatul de raționalizator. În ambele cazuri ei se bucură de toate drepturile care decurg din acestea, iar pentru cele aplicate în practică, inovatorii și raționalizatorii ori succesorii lor, au dreptul la recompense patrimoniale, în funcție de avantajele economice sau sociale care rezultă din aplicarea inovațiilor sau a raționalizărilor.

Decretul prevede că brevetul de invenție se acordă întreprinderilor în cazul în care:

● invențiile sînt rezultatul unor lucrări efectuate la cererea sau din însărcinarea acestora, precum și pentru invențiile realizate cu ajutorul material dat de ele, dacă acest ajutor reprezintă cel puțin 2/3 din totalul cheltuielilor efectuate pentru realizarea lor ;

● invențiile au ca obiect substanțe obținute prin procedee sau metode tehnice nucleare, produse chimice, produse medicamentoase, dezinfectante, produse alimentare și condimente, precum și noi soiuri de plante ori rase de animale superioare ca productivitate și calitate față de cele existente.

În aceste cazuri se acordă inventatorului certificat de inventator, cu toate drepturile ce decurg din acesta.

Brevetul de invenție asigură autorului sau succesorului său în drepturi folosirea exclusivă a invenției pe teritoriul țării noastre. Certificatul de inventator recunoaște inventatorului calitatea de autor al invenției cu toate drepturile ce decurg din această calitate. Atît drepturile ce decurg din brevetul de invenție cît și din certificatul de inventator sînt transmisibile.

● SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

Contestațiile, acțiunile și recursurile se soluționează de următoarele organe jurisdicționale :

● Comisia pentru soluționarea contestațiilor privind invențiile din cadrul Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții, care soluționează în termen de două luni de la înregistrare, contestațiile introduse împotriva : a) hotărîrilor luate de Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții ; b) hotărîrilor luate, în cadrul competenței lor, de întreprinderi sau direcții generale din ministere în rezolvarea propunerilor de inovații și raționalizări, dacă contestațiile se referă la hotăriri luate de întreprinderi sau direcții generale din ministere diferite și litigiile se referă la propuneri acceptate pentru aplicare sau aplicate.

● Comisiile pentru soluționarea contestațiilor privind invențiile, inovațiile și raționalizările din cadrul direcțiilor generale din ministere, soluționează contestațiile introduse împotriva hotărîrilor luate de întreprinderi cu privire la : a) utilitatea invențiilor, inovațiilor sau raționalizărilor și oportunitatea brevetării invențiilor în alte

(Continuare în pag. 10)

ESTE VORBA DE AUTOMATIZAREA AMBALĂRII

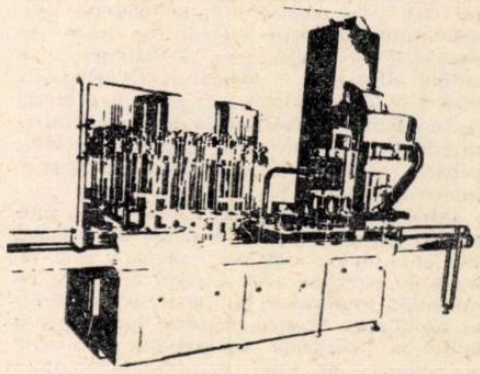

Nu este același lucru dacă, pentru a curăța, siliconiza, usca, steriliza, umple, astupa, controla și eticheta sticlele, fiolele și celelalte recipiente se face o mare risipă de personal sau dacă aceste operații se efectuează cu mașini moderne.

Cu mașinile STRUNCK, de exemplu, care utilizează un minimum de personal se ajunge la creșterea de cîteva ori a producției și se asigură în același timp un grad de securitate sporit. În peste 70 de țări mașinile STRUNCK constituie un factor hotărîtor în raționalizarea producției în industria băuturilor alcoolice și alimentară, ca și în industria chimică și farmaceutică.

Mașini semiautomate și automate, mașini individuale sau linii complete de finisare cu o capacitate de producție de 1 000 pînă la 50 000 obiecte/oră rezolvă orice problemă de ambalare, cînd este vorba de produse în stare lichidă sau semilichidă.

La cerere vă trimitem cu plăcere material documentar corespunzător.

H. STRUNCK & CO. Maschinenfabrik,
5 Köln – Ehrenfeld 1
Lichtstrasse 30–54
Republica Federală
a Germaniei

PUBLICOM

UN MOMENT IMPORTANT ÎN DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI SUPERIOR ECONOMIC

prof. dr. docent M. A. LUPU
rectorul Academiei de studii economice din București

NOUL AN UNIVERSITAR s-a deschis în învățămîntul superior economic sub semnul eforturilor cerute de aplicarea recentei Hotăriri a Consiliului de Miniștri, care creează un cadru organizatoric favorabil dezvoltării și perfecționării acestui învățămînt.

În viața învățămîntului economic superior, începutul acestui an universitar marchează două date jubiliare: intrarea în cel de-al 55-lea an de la întemeierea acestei forme de învățămînt și în al 50-lea de la absolvirea primei promoții de economiști a Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București.

În această îndelungată perioadă, de peste o jumătate de secol, școala superioară economică românească a pregătit specialiști de reală valoare, înscriindu-se cu o bogată tradiție.

În anii puterii populare, învățămîntul economic a cunoscut realizări importante atît din punct de vedere cantitativ, cît și al calității muncii instructive. De la aproximativ 1800 de studenți ai fostei Academii Comerciale, numai Academia de studii economice din București numără azi peste 10 000 de studenți la cursurile de zi și fără frecvență. Îmbunătățiri însemnate au fost aduse conținutului învățămîntului nostru în ultimii ani, pe linia unei legături tot mai strînse cu realitățile economiei și culturii noastre socialiste și a experienței pozitive dobîndită în acest domeniu de țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Pe fundalul tradițiilor și realizărilor sale, școala economică superioară a intrat începînd din acest an într-o nouă etapă de dezvoltare. Recenta Hotărîre a Consiliului de Miniștri, despre care s-a vorbit, se înscrie ca parte componentă a preocupărilor actuale pentru perfecționarea învățămîntului nostru superior.

Necesitățile sporite de cadre economice ca și creșterea rolului și răspunderii economistului în producție, extinderea metodelor moderne de conducere, solicită o temeinică pregătire de specialitate, un grad superior de stăpînire a tehnicilor moderne de calcul.

Soluția dată prin noua organizare a învățămîntului economic superior asigură o creștere a eficienței în pregătirea cadrelor de economiști.

PENTRU A RĂSPUNDE în măsură sporită necesităților de cadre economice în diferitele domenii ale economiei naționale, Hotărîrea prevede pentru învățămîntul economic superior o rețea bogată de facultăți, în diferite centre universitare.

În afară de Academia de studii economice din București, mai funcționează facultăți de studii economice la Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj, la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, la Universitatea din Craiova și începînd din acest an universitar și la Universitatea din Timișoara.

Organizarea pe facultăți a Academiei de studii economice a avut în vedere cerințele de ansamblu ale economiei naționale, ca și progresele științei și practicii economice contemporane. Potrivit prevederilor Hotărîrii, în locul celor trei facultăți, existente pînă acum, funcționează șase facultăți pe profilul celor mai diverse și importante domenii ale activității economice: producție, calcul economic și cibernetică economică, comerț, finanțe, contabilitate, economia generală.

Secțiile de specializare, existente în fiecare din aceste facultăți, oferă studenților o pregătire mai adîncă într-un domeniu determinat, păstrînd totuși un profil larg absolvenților. Astfel Facultatea de economia producției pregătește specialiști în două domenii distincte: industrie, transporturi, construcții, pe de o parte, și agricultură, pe de altă parte. La Facultatea de calcul economic și cibernetică economică funcționează trei secții: de statistică, de mecanizarea și automatizarea calculului economic și de cibernetică economică, iar Facultatea de comerț cuprinde secțiile de comerț interior, exterior și merceologie.

La facultățile de studii economice din celelalte centre, funcționează secții de specializare în domenii cerute de specificul regiunii și de necesitățile de cadre economice. Astfel facultățile din Cluj și Iași au secții specializate în: economia industriei, construcțiilor și transporturilor, economia agriculturii, finanțe și contabilitate. La Craiova au fost organizate secțiile de economia industriei, de economia agriculturii și de contabilitate. La facultatea din Timișoara vor funcționa două secții: de economia industriei, construcțiilor și transporturilor și de contabilitate.

La fiecare din aceste facultăți, în funcție de profilul specializării, s-a stabilit o durată diferențiată de studii ce variază între patru și cinci ani.

Potrivit specializării diferențiate, titlul de economist (în locul titlului vag de „diplomat" obținut pînă acum) pe care-l va primi absolventul unei facultăți economice va avea bine delimitată natura calificării dobîndite, va corespunde pregătirii și locului pe care-l ocupă în producție; totodată el va avea o reală îndreptățire la condiții egale de tratament cu ceilalți absolvenți ai învățămîntului superior, îndeosebi ai celui tehnic.

REFLECTÎND cerințele fundamentale ale practicii economice moderne, noua organizare a învățămîntului economic superior creează condiții favorabile pregătirii unor economiști de **larg profil**, capabili să se informeze, să analizeze cu competență fenomenele economice, să aleagă și să adopte rapid decizii optime în soluționarea problemelor curente ale producției, să cerceteze și să aprecieze în mod științific cele de perspectivă.

Aceste trăsături ale economistului modern impun procesului formativ orientarea asupra unui profil larg, în care însușirea cunoștințelor de bază ale specialității se cere însoțită de stăpînirea deplină a metodelor de informare, documentare și cercetare, de formarea deprinderii unei munci independente, menite să creeze posibilitatea elaborării de către absolvent a unor soluții proprii, conforme realității cu care este confruntat.

Aceste coordonate de bază ale învățămîntului modern au fost avute în vedere la elaborarea planurilor de învățămînt actuale, întocmite pe baza recentei Hotărîri a Consiliului de Miniștri.

În linii foarte generale tabloul ce ni se înfățișează din analiza acestora indică **realizarea unui raport judicios între discipline, prin creșterea ponderii disciplinelor de profil la circa 50%; creșterea locului și rolului activităților aplicative (seminarii, lucrări practice, proiecte) în ansamblul disciplinelor de specialitate, accentul fiind pus pe lucrările practice și proiecte; introducerea și sporirea disciplinelor moderne — matematice și tehnologice; diversificarea potrivit necesităților și adaptarea la profilul secțiilor a disciplinelor de specialitate; introducerea unor discipline privind aspectul uman al proceselor economice conform cu specificul secțiilor respective (sociologia industriei, sociologia rurală, psihologia muncii, psihologia rurală etc.).**

CONSIDERATE ca fiind definitorii pentru conținutul învățămîntului, activităților aplicative li s-au acordat în planurile de învățămînt un loc de mare însemnătate. Pornind de la prelegere, care trebuie să concentreze elemente noi față de cursul tipărit, să evidențieze părerile care se confruntă în domeniul respectiv, activitățile aplicative (seminarii, lucrări practice, proiecte de an etc.) trebuie considerate o parte componentă a procesului de învățămînt și nicidecum o completare a prelegerii. Activitățile practice au menirea ca, pe fundamentul teoretic al cursului și prelegerilor, să transforme activitatea didactică într-un laborator de muncă al catedrei, în care studentul să fie confruntat cu probleme reale sau simulate, pe care să le soluționeze cu ajutorul cunoștințelor dobîndite la una sau mai multe discipline. **Creșterea ponderii activității aplicative este elocvent exprimată de raportul stabilit față de prelegeri — de 1:1.** Transformarea lor într-o parte constitutivă a procesului de învățămînt este subliniată și de faptul că, începînd din acest an, ele vor fi programate, deci riguros stabilite și urmărite de cadrele didactice.

În planurile noi, matematicilor moderne li se acordă un rol mai important în susținerea studiului economic; astfel au fost introduse trei discipline: matematici aplicate la economie, calcul economic și cibernetică economică, prin intermediul cărora sînt parcurse etapele de bază în cunoașterea metodelor matematice clasice și moderne ce se aplică în economie. Studiul acestora a fost extins la toate secțiile, ponderea lor variind în funcție de profilul de specializare a fiecăreia.

O serie de modificări cerute de evoluția economiei contemporane au fost prevăzute în predarea cursurilor de economie, organizarea și planificarea întreprinderilor. Aici au luat naștere **cursuri privind conducerea științifică a întreprinderilor, a producției și a muncii, în care problemele conducerii și organizării joacă un rol de seamă.**

În ansamblu, conținutul unor discipline economice de ramură a fost orientat substanțial în direcția metodelor moderne de conducere științifică a întreprinderilor, a producției și a muncii.

Studiul economiei politice — ca bază teoretică a pregătirii economice, — necesară îndeplinirii rolului tot mai complex al economistului în producția socială, ocupă în continuare locul care i se cuvine în formarea profesională a viitorului cadru din economie.

LA ACESTE ÎNNOIRI, privind structura și conținutul procesului de învățămînt, se adaugă condițiile materiale care, în acest an universitar și în anii următori, vor fi substanțial îmbunătățite. Astfel, în semestrul II va fi dată în folosință o nouă clădire construită pe str. M. Eminescu, prin care se va realiza dublarea actualului spațiu de învățămînt. În noiembrie vor începe construcțiile prevăzute pentru etapa a II-a din planul de extindere a instituției noastre, construindu-se, în prelungirea actualului corp de clădire, pe str. Dorobanți, noi secții de învățămînt.

În ceea ce privește dotarea cu mijloace moderne de studiu, menționăm că, în ultimii ani, laboratoarele noastre au primit noi mașini de calcul și utilaje care asigură posibilități mai mari pentru desfășurarea procesului de învățămînt și cercetare.

Toate aceste realizări și înnoiri constituie o dovadă vie a grijii partidului și statului nostru pentru propășirea școlii economice superioare.

REORGANIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI nostru a fost hotărîtă de conducerea de partid și de stat, pe baza unei largi consultări — (în consfătuiri, consiliile științifice din învățămînt, comisii) — a tuturor celor ce puteau aduce în acest sens un aport util — cadre didactice, specialiști cu înaltă calificare din instituții centrale și întreprinderi, ministere beneficiare, cercetători științifici. Ele reprezintă rodul dezbaterilor ce au avut loc și al studierii atente a realizărilor celor mai bune pe plan mondial.

Noua structură organizatorică ca și condițiile materiale create de partid și de statul nostru oferă un cadru deosebit de favorabil pentru creșterea eficienței învățămîntului economic superior.

Bunele rezultate ce se așteaptă la capătul acestor eforturi colective depind necondiționat de calitatea muncii noastre creatoare. Cadrelor didactice le revine, în acest nou an universitar, dificila dar nobila responsabilitate de a găsi căile și metodele cele mai eficiente pentru înfăptuirea întregului program al dezvoltării învățămîntului economic.

Conținutul și cadrul nou al învățămîntului economic reclamă și din partea studenților o atitudine matură în procesul instructiv-educativ, studiu aprofundat al izvoarelor și surselor de documentare, apropierea de realitățile concrete ale construcției socialiste în țara noastră. Coordonarea acestor eforturi va contribui la ridicarea învățămîntului superior economic și, o dată cu aceasta, la dezvoltarea economiei și culturii noastre.

CURIER

ÎN ARIA CONSTRUCȚIILOR...

...elemente noi care anticipează creșterea potențialului economic în ramuri diverse:

● **în energetică:** lîngă Curtea de Argeș s-au pus **temeliile celei de-a patra microcentrale de pe Argeș-aval.** La prima din aceste microcentrale — cea de la Oiești — s-a încheiat montajul agregatelor.

● **în industria extractivă:** au început lucrările de deschidere a **trei noi abataje din zona de vest a exploatării Ghelar.** Împreună cu cele 6 abataje date în exploatare de la începutul cincinalului, noile resurse vor contribui, în 1968, la sporirea producției cu 200.000 de tone de minereu feros.

● **în chimie:** la uzina „Victoria" din Florești, noi capacități de producție — în construcție — profilate pe **fabricarea anvelopelor pentru autoturisme** (400.000 pe an) vor permite întreprinderii să realizeze în 1970 o producție anuală de un milion de anvelope cu diverse destinații.

SPRE FAZA FINALĂ

...tot în construcții, se aliniază în ritmuri crescînde, alte obiective, care întregesc peisajul industrial al țării.

● **fluxuri de energie:** au fost puse **sub tensiune liniile electrice de 220 de kilovolți Bicaz—Borzești, de 110 kilovolți Iași—Vaslui și de 20 de kilovolți din bazinul carbonifer Motru** (care unește într-un sistem toate exploatările, inclusiv minele Roșinia și Lupoaia, în prezent în faza de deschidere).

REZERVE PUSE ÎN VALOARE

● **În Valea Jiului,** măsurile preconizate — și în bună parte puse în aplicare — vor permite cu investiții minime să se extragă **suplimentar,** pînă la sfîrșitul cincinalului, **1.300.000 de tone de cărbune.**

● **Întreprinderile metalurgice din regiunea Cluj** au și „achitat" o mare parte din „cecurile" semnate cu prilejul încheierii primei etape a acțiunii de organizare științifică a producției. Rezervele de economisire a materialului, bunăoară, au fost mai bine valorificate, fapt exprimat prin **reducerea consumurilor cu peste 1000 de tone de metal.**

ȘTIINȚA ÎN ACȚIUNE

● O amplă dezbatere științifică aplicativă a prilejuit **colocviul internațional de semiconductori amorfi și lichizi** desfășurat la București. Institutele noastre de specialitate au prezentat numeroase metode care au contribuit la crearea a 15 noi tipuri de semiconductori.

CURIER

LA ÎNCEPUT DE DRUM

(Urmare din pag. 5)

pului didactic permanent și eforturile experților trimiși de O.I.M. nu sînt suficiente. De aceea, am făcut și vom face apel la un număr mare de colaboratori externi, la cei mai buni specialiști din ministere, cei mai buni conducători de întreprinderi, cele mai valoroase cadre didactice din învățămîntul superior, la oameni de știință din institutele de cercetări, precum și la inițiatorii participanții la programele Centrului. Noi nu concepem Centrul ca o școală în care se predau cunoștințele de la catedră, ci ca o instituție în care toți învață de la toți tot ce merită a fi învățat, atît din cunoștințele teoretice, cît și din experiența practică. Metodele de lucru ce vor fi folosite, au în vedere tocmai această cerință.

Sîntem convinși că toate ministerele și instituțiile centrale vor acorda Centrului, la solicitarea sau din proprie inițiativă, ajutorul necesar. Subliniem în mod deosebit necesitatea unei strînse colaborări a conducerii Centrului cu Ministerul Învățămîntului și cu institutele de învățămînt superior.

Prin eforturile comune, bine coordonate, ale cadrelor de predare și cursanților, ale organului tutelar, ministerelor și celorlalte instituții, Centrul pentru perfecționarea pregătirii cadrelor va putea să-și îndeplinească în cele mai bune condițiuni misiunea sa multilaterală; să joace un rol de prim ordin în înarmarea cadrelor de conducere din întreprinderi și a specialiștilor din ministere cu metodele moderne de conducere și organizare a muncii și producției potrivite specificului economiei românești; să aducă o tot mai importantă contribuție la dezvoltarea cercetărilor proprii și la răspîndirea în rîndurile cadrelor din economie a celor mai noi și mai eficace mijloace de valorificare a rezervelor, practic inepuizabile, de care dispun întreprinderile noastre.

ÎN UNITĂȚILE AGRICOLE DE STAT

RANDAMENT ECONOMIC SUPERIOR ÎN UTILIZAREA FONDURILOR DE PRODUCȚIE

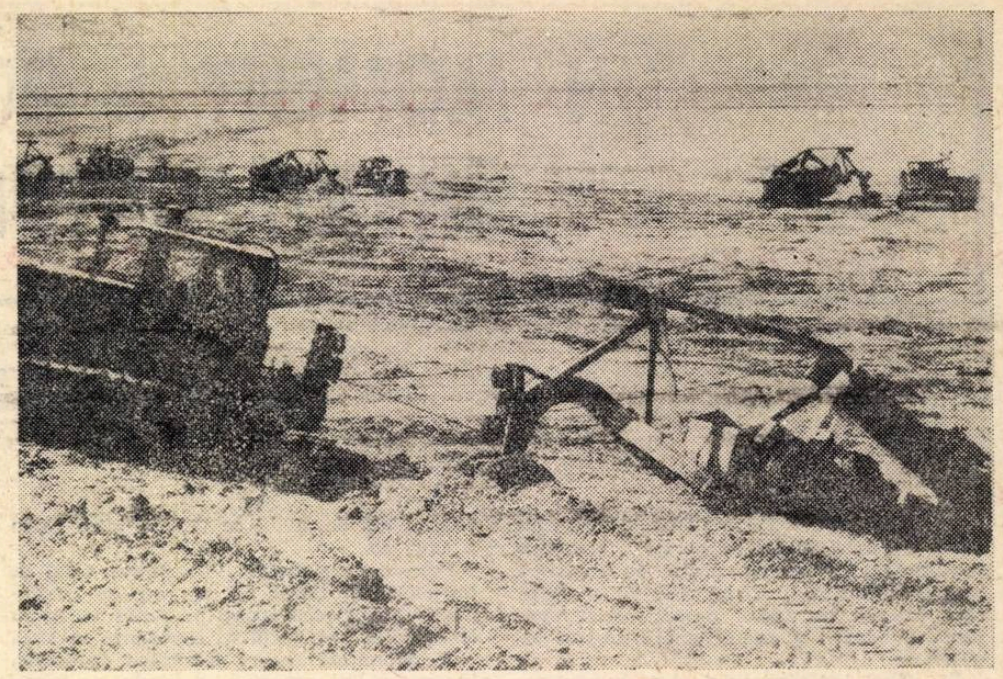

Noi suprafețe de teren sînt puse la adăpost de inundații prin lucrări de îndiguiri. Imagine de pe Șantierul Brateșul de Sus, regiunea Galați.

NU ORICE ECONOMISIRE A FONDURILOR POATE FI RENTABILĂ

ÎN PLANTAȚIILE VITICOLE, unde se folosesc ca mijloace de susținere spalierii, producția de struguri este sensibil mai mare și de calitate mai bună decît în cazul susținerii pe araci. Dar, cu toate avantajele care pledează pentru utilizarea spalierului, acest mijloc de susținere nu poate fi extins decît pe terenurile cu pantă mai puțin accentuată. Mai mult, investiția inițială la hectar mai ridicată, precum și existența unor dificultăți în aprovizionarea cu stîlpi și sîrmă, determină folosirea în mare măsură a aracilor, ca mijloc de susținere, chiar pe terenurile unde se poate utiliza spalierul. Astfel, potrivit datelor recensămîntului patrimoniului viti-pomicol din anul 1965, în gospodăriile agricole de stat, 18 179 hectare de viță de vie erau susținute pe spalieri, iar 19 244 hectare pe araci. În anul 1967, s-a prevăzut montarea spalierului numai pe 3 750 hectare, urmînd ca pe o suprafață de 1 618 hectare să se monteze araci. De reținut este faptul că pe întreaga suprafață de 1 618 ha era prevăzută inițial folosirea spalierilor.

Calculele demonstrează cît de eficientă este folosirea spalierilor în raport cu celălalt sistem (araci). Montarea spalierului pe un hectar de vie, necesită o cheltuială de circa 25 000 lei. Pe timpul cît durează exploatarea plantației (40—50 ani), nu mai sînt necesare decît mici cheltuieli de întreținere. Cu toate că, în cazul utilizării aracilor, costul inițial este mai mic (10 000 lei la hectar), în perioada de exploatare aracii sînt înlocuiți din 5 în 5 ani, adică de minimum 8 ori. Or, este clar că în acest caz, investiția totală este mult mai scumpă (circa 80 000 lei) la ha.

Așa stînd lucrurile, considerăm că, problema folosirii mijloacelor de susținere a viței de vie să fie reanalizată pentru a se da un curs tot mai eficient lucrărilor de investiții în viticultură.

Ridicarea eficienței economice a lucrărilor de investiții din gospodăriile agricole de stat este legată în mod direct și **de folosirea judicioasă a fondurilor bănești puse la dispoziție.**

Sînt însă situații cînd acest adevăr, atît de binecunoscut, nu este respectat întocmai. Astfel, deși lucrările de plantații (inclusiv cele de susținere) se execută numai în regie, totuși în regiunea Dobrogea, la gospodăriile agricole de stat Lipnița și Ovidiu, în anul 1966 lucrările de susținere cu spalieri la vița de vie au fost executate în antrepriza Trustului regional de construcții.

Este adevărat că, gospodăriile menționate au prezentat unității finanțatoare devize modificate aprobate de forul tutelar (Departamentul Gospodăriilor Agricole de Stat). Deci, din punct de vedere al legalității nu poate fi nimic de obiectat. Dar, ce înseamnă acest lucru din punct de vedere economic, al eficacității lucrării respective? Prin schimbarea modului de execuție, de la regie la antrepriză, s-a majorat costul de deviz. Aceasta din cauza aplicării unei cote mai mari la cheltuielile indirecte și, a introducerii cotei de organizare a șantierului prevăzută în instrucțiunile de aplicare a H.C.M. nr. 744/1959.

Dacă ținem seama de faptul că montarea spalierului din punct de vedere tehnic nu justifică participarea unei organizații de construcții, și că însuși Trustul regional de construcții a folosit în mare măsură forța de muncă procurată chiar din unitățile respective, rezultă în mod evident că investiția a fost scumpită în mod inutil. Plusul de cheltuieli a fost la gospodăria de stat Ovidiu — de 432 162 lei (159 lei pe hectar). iar la gospodăria de stat Lipnița — de 1 010 176 lei (350 lei pe hectar). Considerăm că experiența aceasta (de altfel scump plătită) va fi folositoare titularului de investiții (Departamentul GOSTAT) pentru **a nu accepta cu ușurință schimbarea modului de execuție a lucrărilor.**

Problema economisirii fondurilor de investiții mai capătă și un alt aspect. Spalierii se montează uneori în plantațiile în care aracii au fost folosiți un singur an, neajungînd deci la limita de uzură. În acest caz, deși au fost decontați din fondurile de investiții, ei sînt preluați de sectorul de producție și utilizați în continuare ca mijloc de susținere în viile care nu se pretează a fi susținute de spalieri. Fondul de investiții nu mai este reintregit cu valoarea de înlocuire a aracilor respectivi, ajungîndu-se la o canalizare a fondului de investiții spre activitatea de producție. În acest fel se diminuează posibilitatea efectuării anumitor lucrări în plantații (alimentări cu apă, drumuri, adăposturi pentru muncitori, depozite etc.) care au ca sursă de finanțare tocmai fondul de investiții.

Am prezentat mai sus cîteva aspecte ale eficienței economice a lucrărilor de investiții din plantațiile viticole, cu convingerea că Departamentul Gospodăriilor Agricole de Stat va găsi soluțiile necesare și posibile în direcția eliminării anumitor lipsuri semnalate în acest domeniu.

Astfel, considerăm nejust faptul că în unele cazuri se admite cu bunăștiință reducerea din devize a unor categorii de lucrări care afectează direct potențialul de producție din plantații, numai pentru a încadra lucrarea într-un barem stabilit în mod arbitrar. La gospodăria agricolă de stat Valea Călugărească, prin devizul aprobat de Departamentul Gospodăriilor Agricole de Stat, au fost reduse lucrări de importanță capitală pentru potențialul de producție și anume — fertilizarea terenului —, numai pentru a nu depăși un barem de cheltuieli. Subliniem că astfel de exemple sînt numeroase în toate regiunile țării.

O asemenea practică nu poate aduce decît prejudicii dezvoltării patrimoniului viticol al țării, creșterii eficienței economice a acestuia. Singura cale rațională este **reducerea costului de deviz nu prin eliminarea unor lucrări din deviz, ci prin reducerea costului fiecărui element de cheltuieli la nivelul lor real.**

ing. V. CORBEANU
Banca de Investiții

ACCELERAREA VITEZEI DE ROTAȚIE A MIJLOACELOR CIRCULANTE

ESTE CUNOSCUT faptul că, folosirea eficientă a mijloacelor circulante este strîns legată de **creșterea vitezei de rotație** a acestora. În ansamblul măsurilor care concură la mărirea vitezei de rotație a mijloacelor circulante, nu de mică importanță este și îmbunătățirea operațiunilor de decontare a mașinilor, instalațiilor și utilajelor, ce se achită din conturile beneficiarilor de investiții prin sediile Băncii de Investiții. Reține în mod deosebit atenția finanțarea și decontarea centralizată care dețin o pondere însemnată în volumul achizițiilor.

În raidul anchetă **„Producția marfă vîndută și încasată"**, publicat în revista „Viața economică" nr. 31, se subliniază, printre altele, necesitatea adoptării unei forme de decontare mai operative, prin care să se elimine greutățile în primirea creditărilor.

● De ce 3 sau 7 zile?

Conform dispozițiunilor în vigoare, în operațiunile de decontare a acestei structuri, facturile talon emise de furnizor ajung la banca plătitorului, unde, dacă au confirmarea de primire a mărfurilor sînt decontate imediat. Cele neconfirmate sînt însă „supuse avizării" cu scadența prevăzută în instrucțiuni, adică de maximum 3 sau 7 zile. În această perioadă, beneficiarul este obligat să decidă asupra plății prin acceptare tacită, aminare sau eventual refuz. O dată cu reținerea documentelor, în timpul scadenței se exercită și controlul bancar preventiv din punct de vedere al încadrării în dispozițiunile de finanțare și decontare.

Analizînd circuitul documentelor de decontare de la intrarea în bancă și pînă la remiterea avizului de creditare la întreprinderile furnizoare, se evidențiază însă posibilitatea **accelerării decontării.** Totodată, se poate efectua mai operativ și controlul bancar preventiv, dat fiind îmbunătățirile aduse prin verificarea numai ca natură a reperelor livrate. De aceea, considerăm că, taloanele factură **pot fi verificate într-un timp mult mai scurt, în majoritatea cazurilor chiar în prima zi a scadenței.**

Reținerea documentelor de decontare după efectuarea controlului bancar, pînă la sfîrșitul scadenței, care poate însemna încă 2 sau 6 zile, nu are o altă explicație decît a aștepta ca beneficiarul să se pronunțe dacă amînă sau refuză plata.

Dar, acest lucru nu înseamnă altceva decît imobilizarea unor importante sume de mijloace circulante și, în ultimă instanță, micșorarea vitezei lor de circulație. Din acest punct de vedere este cît se poate de edificator următorul exemplu. Din verificarea scadenței zilei de 28 august a.c. rezultă că numai asupra DGATM și a Trustului de utilaj terasier, au fost introduse de către diferiți furnizori documente de decontare în valoare de circa 7 500 mii lei. Deși această sumă putea fi creditată chiar din prima zi, termenul de plată s-a prelungit cu 2 și 6 zile (conform instrucțiunilor actuale).

● Termenul de decontare ar putea fi mult scurtat!

Față de cele arătate aici, în scopul simplificării operațiunilor de decontare, propunem:

● pentru beneficiarii finanțați centralizat, sau pentru beneficiarii cu valori mari de plan la structura utilaje independente sau cu montaj, facturile talon introduse de furnizori să fie scadențate, dar să se deconteze **imediat** după efectuarea controlului bancar preventiv de către Serviciul Decontări-Evidențe și după ce facturile talon au fost vizate de către un delegat permanent al beneficiarului care să înlocuiască acceptarea imediată. Menționăm că, în acest fel, nu poate fi vorba de un volum suplimentar de muncă din partea beneficiarilor deoarece aceștia țin legătura zilnic cu banca pentru a urmări decontările.

În scadență vor fi reținute documentele asupra cărora urmează a se face refuz sau aminarea plății.

● pentru beneficiarii finanțați direct prin liste de titluri sau acțiuni facturile talon să nu se scadențeze și să se deconteze imediat după controlul preventiv bancar. În cazul unei nerespectări a clauzelor contractuale de către furnizor, beneficiarul să poată introduce **„refuz ulterior"** imediat după primirea extrasului de cont cu operațiunea de decontare.

● Constituie decontarea operativă oare un impediment?

La propunerea pe care o facem s-ar putea ridica întrebarea: nu există un risc al beneficiarului în ceea ce privește posibilitatea de a refuza efectuarea plăților datorită nerespectării de către furnizor a clauzelor contractuale?

Din analiza frecvenței precum și a cauzelor refuzurilor în cele opt luni ale anului 1967, reiese că acestea au fost sporadice, iar în majoritatea lor puteau fi ușor remediate. Este cît se poate de concludent din acest punct de vedere următorul exemplu. Prin sediul Băncii de Investiții — Direcția operativă a Sucursalei regionale București, se finanțează și se decontează centralizat mașini, utilaje și instalații cu o valoare de plan de circa 2 miliarde lei. Ponderea o deține DGATM, Trustul de utilaj terasier și Trustul de îmbunătățiri funciare din cadrul Consiliului Superior al Agriculturii. Plățile efectuate pînă la sfîrșitul lunii august a.c. însumează circa 1 miliard lei, iar refuzurile introduse de beneficiari sînt de numai 50 din totalul celor 10 000 de documente decontate, valoarea lor fiind de numai 2 600 mii lei. Este, totodată, necesar să menționăm că, majoritatea refuzurilor sînt datorate unor cauze remediabile în viitor cum ar fi, de pildă, „neindicarea beneficiarului destinatar de către furnizor".

Avînd în vedere specificul decontărilor în sectorul investiții, considerăm că utilizarea experimentală a variantelor propuse va oferi furnizorilor posibilitatea accelerării vitezei de rotație a mijloacelor circulante prin creditările ce vor fi primite cu 2 sau 6 zile mai devreme. Totodată se va obține o folosire mai eficientă a creditelor, o îmbunătățire a frecvenței disponibilităților și o reducere a cheltuielilor neeconomicoase, în special din dobînzi și penalizări bancare.

G. NAUM
Banca de Investiții, Sucursala București

DE CE NU SE REALIZEAZĂ LA TERMEN CONSTRUCȚIILE DE LOCUINȚE?

DUPĂ 8 LUNI PE ȘANTIERELE DIN BUCUREȘTI

STATUL ÎNDRUMĂ, an de an, însemnate fonduri de investiții nu numai pentru noi obiective industriale, ci și pentru construirea de locuințe. Pe baza acestora, orașele cunosc adînci prefaceri. Se construiesc blocuri și cartiere noi de locuințe, ca și diferite edificii social-culturale. Anual, mii și zeci de mii de oameni ai muncii se mută în apartamente noi, dotate cu toate cele necesare unei vieți civilizate.

Și orașul București își întregește în acest an peisajul arhitectonic și urbanistic cu noi ansambluri de locuințe. În 1967 urmează să se realizeze un volum de investiții reprezentînd circa 15 000 apartamente.

Se desfășoară însă ritmul lucrărilor și, mai ales, cel de predare a apartamentelor corespunzător condițiilor create ?

Situația predărilor de apartamente pe 8 luni

Întreprinderea	Plan operativ	Realizat
I.C.M. nr.1	1 740	1 162
I.C.M. nr. 2	1 198	1 193
I.C.M. nr. 3	963	889
I.C.M. nr. 4	1 347	1 099
I.C.M. nr. 5	1 304	1 012
Total D.G.C.M.	6 552	5 355

Chiar de la început merită relevată o situație contradictorie : **în timp ce planul anual prevede predarea a 15 000 de apartamente, în planul operativ sînt planificate, în 8 luni, numai 6 552 !** Nu denotă oare acest fapt lipsă de exigență în planificare la nivelul Direcției generale construcții-montaj, o slabă cunoaștere a potențialului întreprinderilor de construcții pe care le coordonează ? Dar chiar numărul redus de apartamente prevăzute în planul operativ nu a fost realizat. Cu excepția Întreprinderii de construcții-montaj nr. 2 — care a avut un „minus“ de 5 apartamente în această perioadă — **toate celelalte întreprinderi de construcții consemnează serioase rămîneri în urmă în ce privește planul de predare a locuințelor. PE ANSAMBLUL DIRECȚIEI GENERALE CONSTRUCȚII-MONTAJ a Sfatului popular al orașului București, rămînerea în urmă se ridică la 1 197 de apartamente.**

● Cauze multiple — un singur efect

DESIGUR, situația existentă după 8 luni de activitate este un rezultat direct al unor carențe care s-au manifestat în diferitele verigi : **proiectant, beneficiar și constructor.** Indiferent însă de răspunderea fiecăruia în parte, rezultatul este același : **sute de apartamente nu au fost predate la termenul stabilit, împiedicînd astfel pe noii locatari să le ocupe.** În plus, rămînerile în urmă constituie o piedică serioasă în realizarea la timp a restului apartamentelor planificate a fi predate pînă la sfîrșitul anului și pregătirea frontului de lucru pentru 1968.

...Buna desfășurare a lucrărilor de construcții este condiționată de predarea la timp a documentației tehnice de către proiectant. În funcție de aceasta, constructorul are posibilitatea să-și organizeze din vreme șantierele, să-și asigure forța de muncă, utilajele și materialele necesare — într-un cuvînt, să pregătească procesul de construcție propriu-zis pe baze temeinice — condiție principală de predare la termen a apartamentelor. Or, trebuie relevat faptul că **la 1 ianuarie a.c., documentația tehnică-economică pentru frontul de lucru pe întregul an era elaborată și predată de către Institutul „Proiect“-București, abia în proporție de 51,5%.** Trebuie să adăugăm că cel mai mare volum pentru care au lipsit documentațiile l-au constituit construcțiile de locuințe, unde proiectele de ansamblu aprobate s-au obținut cu mari întîrzieri.

Această situație a pus de la început conducerile întreprinderilor de construcții-montaj în imposibilitatea de a deschide un larg front de lucru, conform sarcinilor de plan, de a rezolva favorabil problema forței de muncă — numeric și pe categorii de meserii — în funcție de valoarea investițiilor. Nepredarea într-un volum mai mare a documentației tehnice s-a resimțit și în aprovizionarea cu materiale de construcții necesare, a căror prevedere și contractare nu s-a putut face din timp.

Cîteva exemple sînt semnificative în acest sens : nepredarea la timp a proiectului pentru ansamblul de locuințe Titan (în noiembrie—decembrie 1966), unde era prevăzută mărirea densității și se preconiza realizarea a 810 apartamente executate din panouri mari, a pus în imposibilitate constructorul să deschidă front de lucru pînă la 31 ianuarie 1967, cînd documentația a fost aprobată. Din această cauză, în afara neatacării lucrărilor la nivelul și posibilitățile întreprinderilor de construcții-montaj nr. 1 și 4, în ansamblul sus-menționat, pregătirea infrastructurilor în vederea începerii montajului cu panourile mari, a înregistrat întîrzieri apreciabile. Tot în acest ansamblu, la CV 2+6, proiectul de execuție — avînd termen de predare în luna martie a acestui an — nu a fost definitivat nici pînă în prezent. O situație asemănătoare s-a înregistrat și în Drumul Taberei (indesiri). Iată, de ce, **din numărul total de apartamente prevăzut, nu erau atacate pînă la sfîrșitul lunii iunie a.c. decît 5 247.**

● O eșalonare lipsită de viabilitate + carențe de organizare

HOTĂRÎT, greutățile amintite au stînjenit, în bună măsură, activitatea constructorilor. **Ele puteau fi însă mult diminuate dacă ar fi existat o mai mare preocupare din partea conducerilor întreprinderilor de construcții și a celor de șantiere pentru găsirea unor soluții de a grăbi ritmul lucrărilor, de a recupera timpul pierdut.** Lucrurile nu s-au petrecut astfel. Arborînd de fiecare dată „greutățile obiective“, conducerile unor șantiere s-au complăcut să privească „liniștite“ rămînerile în urmă, fără să ia măsuri temeinice de organizarea producției și a muncii, acordarea de asistență tehnică permanentă, asigurarea aprovizionării cu materiale de construcții a punctelor de lucru.

În contextul acestei idei, subliniem faptul că **eșalonarea pe trimestre a predărilor de apartamente, stabilită chiar de către conducerile întreprinderilor executante, nu s-a dovedit viabilă, scoțînd în evidență necunoașterea posibilităților fiecărui colectiv în parte privind atacarea și executarea obiectivelor propuse.** De pildă, Întreprinderea de construcții-montaj nr. 5 nu a predat nici un bloc în trimestrul stabilit în grafic. Aici s-a încetățenit, de altfel, „metoda“ de a se decala predările de pe un trimestru pe... altul. Această întreprindere, care are de predat în acest an 2 640 apartamente, a reușit să predea în opt luni 1 012, rămînînd ca în patru luni să execute 1 424 de apartamente. Această „eșalonare“, denotă insuficientă cunoaștere a posibilităților reale a fiecărui șantier și o inadmisibilă concepție privind respectarea graficelor-plan.

Așadar, în condițiile cînd frontul de lucru nu este încă asigurat, cînd timpul friguros va constitui un impediment serios în activitatea constructorilor, conducerea întreprinderii s-a „orientat“ să dea bătălia în ceasul al 12-lea.

Practica de a eșalona predarea locuințelor nu după posibilitățile reale ale întreprinderilor de construcții-montaj și, mai ales, de a decala predările de pe un trimestru pe altul, este extrem de dăunătoare și ea se cere abandonată. **Este imperios necesar ca eșalonarea pe trimestre a predării apartamentelor să se facă cu maximum de discernămînt, în așa fel încît în prima parte a anului să fie prevăzute a se termina un mai mare număr de apartamente, rămînînd ca în ultimul trimestru să fie terminate cele care au rămas și atacate lucrările din anul următor.**

La toate acestea s-au adăugat în cele 8 luni și alte aspecte care n-au fost de loc de natură să ducă la grăbirea ritmului construcțiilor. Pe linia colaborării între executanți și proiectant, s-au ivit situații cînd o serie de întreprinderi, fără avizul direcției generale coordonatoare, au solicitat schimbarea unor soluții de proiect care, în final, a produs perturbații în asigurarea cu materiale de construcții a șantierelor, întîrziind înscrierea în grafic a obiectivelor executate. Astfel, I.C.M. nr. 5, la blocurile din București Noi, I.C.M. nr. 1, la blocurile tip W și I.C.M. nr. 3, la blocurile Z din Drumul Taberei, au folosit cărămidă bratca, în loc de placaje și cărămidă roșie de Jimbolia. Aceste înlocuiri de materiale au influențat negativ nu numai mersul lucrărilor de glisare, ci au repercusiuni nefavorabile și asupra lucrărilor în perspectivă. În trimestrul IV cînd toate blocurile glisante vor fi atacate nu va fi asigurată cărămida bratca. Urmarea ? Noi cereri de înlocuiri de soluții către proiectant, ore de muncă pierdute, neritmicitate în aprovizionarea cu materiale și în desfășurarea procesului tehnologic de execuție.

● Potențialul tehnic și uman — folosit cît mai productiv !

SE ȘTIE că un factor hotărîtor, care condiționează grăbirea ritmului de construcții, **îl constituie folosirea din plin și la întreaga capacitate a utilajelor existente în dotare și, în special, a celor de mică mecanizare, precum și a forței de muncă.** În acest domeniu s-au manifestat însă — cu rare excepții — serioase deficiențe.

În executarea lucrărilor de finisaj la construcțiile de locuințe și la edificiile social-culturale se consumă un volum de muncă, care reprezintă circa 24% din întreaga manoperă necesară realizării unei clădiri de locuit. Din aceste lucrări, ponderea cea mai mare o prezintă tencuirea, care cere importante forțe de muncă. De exemplu, **pentru executarea unor suprafețe de tencuit de circa 4 500 000 mp anual, șantierele Direcției generale construcții-montaj, folosesc un număr mediu de 1 610 muncitori.** În 1966 și în semestrul I al anului 1967, mecanizarea lucrărilor de tencuieli n-a atins proporțiile necesare, datorită în mare parte lipsei de aparate și instalații corespunzătoare. Totuși, în prezent, șantierele sînt dotate cu instalații moderne de transportat și aplicat mortar, cunoscute sub denumirea de „Turbosol“. Iată cîteva din caracteristicile lor : **transportă mortarul la o înălțime de pînă la 60 m și la o distanță de 200 m pe orizontală, cu productivitate medie de 60 mp/oră tencuieli, ceea ce asigură o creștere a productivității muncii de 2,5 ori față de execuția manuală.**

Avînd la îndemînă asemenea instalații, se impunea ca, pe fiecare șantier, ele să fie utilizate în mod cît mai judicios, cu maximum de randament. Dar marea majoritate a conducerilor întreprinderilor au avut o reținere nejustificată în a le introduce în timp util în lucru — așa cum s-a întîmplat în mod deosebit la I.C.M. nr. 3 (șantierul Vatra Luminoasă) și I.C.M. nr. 5 (șantierele din București Noi). **Direcția generală construcții-montaj, în loc să intervină cu promptitudine și să combată asemenea manifestări față de introducerea noului — le-a tolerat.** Trebuie însă adăugat că nici Laboratorul central de încercări a materialelor de construcții al D.G.C.M. nu a comunicat întotdeauna în timp util întreprinderilor de construcții rețeta optimă a mortarului adecvat acestor instalații. În același timp, era de datoria cadrelor tehnice de specialitate, să urmărească la locul de muncă modul cum sînt amplasate instalațiile, să pregătească din vreme echipe specializate care să le deservească, să asigure aprovizionarea cu mortar. Acolo unde s-a procedat așa, s-au obținut și rezultate corespunzătoare : **într-o săptămînă „Turbosolul“ folosit la Școala din Titan (I.C.M. nr. 1) a realizat 4 160 mp tencuieli ;** în schimb, cel de la blocul E 2 din Drumul Taberei (I.C.M. nr. 4) — neasigurîndu-i-se condiții optime de funcționare — **a executat numai 560 mp tencuieli.**

Dacă aceste instalații, ca și multe alte utilaje, ar fi folosite la întreaga lor capacitate, fără îndoială că s-ar asigura un ritm susținut lucrărilor de construcții și, în plus, s-ar obține o mai înaltă productivitate a muncii. **Același lucru este valabil și pentru forța de muncă.** Or, așa cum dovedesc faptele, pe șantierele din Capitală fondul de timp nu a fost rațional folosit, înregistrîndu-se în această perioadă pierderi importante datorită stagnărilor (1,14%), absențelor nemotivate (1,41%), lucrărilor de remedieri și refaceri (3,4%), absențelor datorate părăsirii locurilor de muncă (19,7%). **Efectele acestor stări de lucruri s-au făcut resimțite pe multe șantiere, care s-au găsit în imposibilitatea de a lucra din plin la obiectivele ce le realizează.** De altfel, folosirea slabă a timpului a fost generată și de insuficienta preocupare pentru aprovizionarea ritmică cu materiale a șantierelor, de un control slab și îndrumarea tehnică nesatisfăcătoare.

Recuperarea rămînerii în urmă și accelerarea ritmului lucrărilor, impun ca atît în domeniul folosirii utilajelor, cît și în acel al utilizării judicioase și productive a timpului de lucru să se ia grabnice măsuri pentru înlăturarea deficiențelor ce se mai manifestă.

★

AU MAI RĂMAS 3 luni din acest an. În sectorul de construcții din sistemul Direcției generale de construcții-montaj a Sfatului Popular al Capitalei există suficiente forțe capabile să biruie greutățile ce se manifestă și să asigure îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan din acest an. Totodată este absolut necesar ca fiecare întreprindere de construcții-montaj și șantier să ia măsuri eficiente în direcția asigurării unui front de lucru închis pentru sezonul friguros, cu instalații de încălzire, avînd totodată grijă deosebită pentru aprovizionarea ritmică cu materiale a fiecărui punct de lucru, astfel încît să se creeze cele mai bune condițiuni pentru realizarea construcțiilor de locuințe din 1968.

Petre GHEORGHIU
Decebal ȚOCA

CURIER

■ In articolul **Știința „in" sau „alături" de sfera productivă**, apărut la rubrica Opinii a revistei **LUPTA DE CLASĂ** (nr. 9/1967), Teodor Brateș, pornind de la noțiunea de **muncitor colectiv,** introdusă de Marx, și de la teza că știința devine o **forță nemijlocită de producție** – al cărei sens o vede în faptul că tehnica încetează să fie un mijlocitor între știință și producție –, ajunge la concluzia că știința și deservirea științifică trebuie incluse în sfera productivă. Dacă în cheltuielile de producție – spune el – vor fi incluse în viitor și cele efectuate în sfera cercetării științifice, întreprinderile vor fi cointeresate în mai buna valorificare a rezultatelor cercetării, asigurînd astfel o mai rapidă recuperare a sumelor alocate, ceea ce va înlesni lărgirea dimensiunilor reproducției socialiste.

■ W. Arthur Lewis, pe baza analizei problemelor planificării pe care o face în volumul **Development Planning. The essentials of economic policy** (Planificarea dezvoltării. Principiile de bază ale politicii economice), Edit. George Allen, Londra, 1966, 278 pag, susține că în momentul de față atenția economiștilor se mută de la politica economică la matematică. Dar – subliniază el – ceea ce este esențial în planificare nu sînt cifrele, ci politica. Este posibil să elaborezi un plan de dezvoltare între ale cărui cifre să existe relații matematice logice, dar care nu se va realiza niciodată, întrucît nu se bazează pe interese care să determine o mișcare ascendentă în economie.

■ După previziunile „futurologilor", omenirea pare a fi în mai mare măsură amenințată de epuizarea resurselor care, în general, sînt considerate inepuizabile : apa, aerul, pămîntul, decît de resursele care sînt considerate limitate : materiile prime industriale și agricole. De aici, însemnătatea din ce în ce mai mare ce se acordă luării în calcul a unor astfel de resurse în aprecierea eficienței investițiilor. Pentru aceasta trebuie însă găsite metode de determinare a prețului acestor resurse. În articolul publicat de acad. S. G. Strumilin în nr. 8 al revistei VOPROSI EKONOMIKI se propune o metodă, pe care autorul o definește ca fiind construită „pe baza trainică a legii valorii".

■ Un stoc este o rezervă nefolosită, deci momentan neproductivă și în mod necesar împovărătoare, căci nu numai că nu aduce nimic dar, adeseori, se deteriorează și se depreciază prin învechire, iar de multe ori depozitarea, supravegherea și păstrarea mai costă și scump. În cartea sa LA GESTION SCIENTIFIQUE DES STOCKS (Gestiunea științifică a stocurilor), Paris, Edit. Dunod, J. Ferrier prezintă o sinteză a studiilor și realizărilor celor mai recente din acest domeniu, sinteză a cărei originalitate constă în special în prezentarea accesibilă a punctelor de vedere și aporturilor economiștilor, cercetătorilor operaționali, administratorilor și operatorilor în ramura informaticii O parte a cărții o reprezintă descrierea aplicațiilor practice ale teoriei deciziilor, ale politicii de optimizare și a respectivelor implicații administrative.

■ În traducere românească a apărut lucrarea reputatului economist polonez Oscar Lange (decedat în anul 1965) : **Introducere în cibernetica economică** (Editura Științifică, 1967, 198 pag), elaborată pe baza prelegerilor de la Facultatea de economie politică a Universității din Varșovia. Autorul urmărește aplicarea principiilor teoriei reglării sistemelor la procesele economice. Noțiuni ca reglare, stabilitate, conducere, dirijare etc., care aparțin limbajului modern al cibernetici, și problemele de fond corespunzătoare au apărut în literatura economică cu mult înainte ca ele să fi ajuns obiect de cercetare al cibernetici. Atît A. Smith, care scria despre „mîna invizibilă" care conduce și coordonează, pretins armonios, procesele economice, aducîndu-le în stare de echilibru, cît și Karl Marx, care a analizat acțiunea legii valorii ca regulator al producției de mărfuri și în special al economiei capitaliste, s-au ocupat în fond de probleme de reglare a sistemelor economice și deci de cibernetică Obiectivul gnoseologic al aplicării ciberneticii în economie se realizează prin punerea într-o lumină nouă a modului în care sînt legate între ele elementele și a funcționării sistemelor economice. Teoria generală a funcționării și conducerii sistemelor de acțiuni interconectate are o importanță deosebită pentru practica construcției socialismului, în special pentru știința planificării și conducerii economiei naționale.

■ La redacție s-a primit nr. 5 din revista EKONOMSKE STUDIJE, redactată de Institutul economic din Zagreb. În studiul **Autofinanțarea investițiilor în industria iugoslavă în perioada 1958–1962**, dr. Dinko Dubravcici, analizînd factorii obiectivi și instituționali care au limitat finanțarea investițiilor în perioada menționată, consideră ca probabil optimă dezvoltarea finanțării prin mari grupuri de firme financiare integrate, a căror comportare ar putea fi influențată prin măsuri pe termen lung ale politicii economice centrale. Dr. Marin Hanjekovici susține în articolul **Impozitele pe întreprinderi ca parte a politicii de stabilizare** că rolul stabilizator al impozitelor trebuie să fie susținut prin măsuri corespunzătoare ale politicii monetare și de credit. **Unele caracteristici ale dezvoltării economiei iugoslave,** semnat de Vuko Medenița, dr. Berislaw Sefer și Dragomir Voinici, este unul din studiile analitice care au servit la elaborarea planului economic al Iugoslaviei pe anii 1966–1970. Se pune accentul pe necesitatea dezvoltării intensive a economiei și accentuării participării ei la diviziunea internațională a muncii.

MERCUR PRINTRE MUZE

OMOGENIZARE ȘI FĂRÎMIȚARE

ÎN NUMEROASE PRILEJURI, ne-am referit în aceste coloane la rolul considerabil pe care-l joacă în viața contemporană mijloacele de comunicare de masă. Nu am greși afirmînd că ele constituie instrumentul principal prin care păturile conducătoare ale societății capitaliste occidentale își exercită presiunea ideologică asupra opiniei publice și, pe această bază, aceste mijloace de comunicare au devenit un factor esențial în procesul de exercitare a puterii.

În acest spirit, una dintre direcțiile principale în care comunicările de masă sînt utilizate în lumea occidentală este aceea a eludării conflictelor sociale, a propagării concepției despre „omogenizarea societății", despre „integrarea socială" a întregii societăți. Într-o lucrare mult comentată, „Sociologie de la radiotélévision", Jean Carneuve scrie : „Radioul și televiziunea scot anumite categorii de persoane din izolarea la care-i condamnase situația lor geografică. Locuitorii din zonele muntoase, țăranii din satele depărtate de marile orașe, participă actualmente — cel puțin pasiv — la viața socială a orășenilor. Particularitățile provinciale tind să se șteargă. Astfel, societatea globală *(sublinierea noastră) își asigură mai bine dominația asupra diverselor grupuri care o compun".*

E interesant cum aceste concepții se împletesc strîns cu teoriile, astăzi de mare circulație în Occident, despre „societatea păturilor mijlocii", despre predominanța acestor pături mijlocii în întreg procesul social. În aceeași lucrare la care ne-am referit înainte putem citi o asemenea demonstrație :

„În afara factorilor economici, financiari, tehnici, trebuie să luăm în considerare și condițiile sociale, mai mult sau mai puțin favorabile. În general, mass-media (radio, televiziune, presă, cinema) nu se dezvoltă bine decît dacă corespund unei cereri și unei receptivități certe din partea publicului. Creșterea timpului liber joacă în această privință un rol important. Dar, mai presus de orice, trebuie să existe o anumită uniformitate sau standardizare a gusturilor, o anumită manieră uniformă de a folosi timpul liber. Astfel, mai mulți sociologi, ca de exemplu Bogart, socotesc că televiziunea nu poate să se dezvolte bine decît într-o societate în care diferențele între clase sînt foarte reduse în ce privește nu în primul rînd nivelul de viață ci, mai degrabă, normele culturale. Mass-media transmit mesaje prin intermediul unor simboluri scrise, orale sau vizuale care trebuie să fie înțelese de toți. Și dacă televiziunea a putut să cunoască un atît de mare succes în Statele Unite, aceasta se datorește faptului că tocmai în această țară diferențele sociale s-au atenuat considerabil în cursul secolului al XX-lea, ceea ce a condus la predominanța și aproape chiar la universalizarea unei clase mijlocii în domeniul gusturilor, intereselor și valorilor. Antena de televiziune, spune Bogart, este simbolul unui popor care caută și primește un mesaj identic. Același autor consideră că și concentrarea populației în cîteva orașe foarte mari, adăugîndu-se creșterii generale a nivelului de viață, a contribuit de asemenea, pe de o parte, la această uniformizare culturală și, pe de alta, la acest succes prodigios al micului ecran".

Lăsînd la o parte afirmațiile fanteziste cu privire la lichidarea diferențelor sociale în Statele Unite, la formarea claselor pe baza comunității de gusturi și multe altele, vom remarca în această declarație de principii că autorul răstoarnă pur și simplu un raport ; el pretinde că uniformitatea și standardizarea gusturilor au creat condiții pentru dezvoltarea diferitelor tipuri de mijloace de comunicare de masă cînd, de fapt, tocmai aceste mijloace, prin conținutul pe care-l capătă în societatea burgheză contemporană contribuie la realizarea unei asemenea uniformități.

Este interesant că, paralel cu concepția „globalizării" și „integrării sociale", se dezvoltă în ce privește mijloacele de comunicare de masă, și în special presa, și o altă tendință, numai aparent contradictorie. E vorba de concepția, apropiată teoriilor sociologice cu privire la „societățile de vecinătate", după care presa se dezvoltă și trebuie să se dezvolte ca o presă a comunităților. O cercetare, chiar sumară, a situației din presa occidentală contemporană, ne arată că, într-adevăr, în ultimii ani, în timp ce ziarele centrale bat pasul pe loc, se dezvoltă masiv, pe de o parte, presa locală, pe de alta, presa care se adresează unor categorii restrînse sau unui grup de interese limitate, fiecare domeniu fiind la rîndul lui împărțit în altele și mai înguste (în Franța, de pildă, revistele pentru discofili sînt împărțite în patru-cinci tipuri de profil). Dincolo de ceea ce această tendință are pozitiv, în sensul unei satisfaceri mereu mai corespunzătoare a preferințelor tot mai variate ale publicului cititor, nu putem totuși ignora faptul că în lumea occidentală această tendință este deseori subordonată interesului de a-l îndepărta pe cititor de marile probleme fundamentale ale epocii, de politică, interesului de a substitui comunităților social-economice (clasele sociale) alte comunități, de a grupa oamenii mai ales în legătură cu modalitățile de folosire a timpului liber. De aceea, deși această concepție pare să cultive imaginea unei societăți fărîmițate, ea nu se deosebește structural de concepția societății globale ; obiectivul lor comun este acela de a introduce alte criterii — în primul rînd apolitice și consomptive — în locul diferențierilor sociale bazate pe poziții de clasă.

H. DONA

INVENȚIILE, INOVAȚIILE ȘI RAȚIONALIZĂRILE

(Urmare din pag. 6)

țări ; b) admiterea sau respingerea experimentării invențiilor, inovațiilor sau raționalizărilor ; c) acceptarea sau respingerea aplicării ori generalizării invențiilor, inovațiilor sau raționalizărilor.

● Comisiile pentru soluționarea contestațiilor privind invențiile, inovațiile și raționalizările din cadrul ministerelor soluționează contestațiile introduse împotriva hotărîrilor luate de direcțiile generale în cazurile prevăzute la lit. a—c de mai sus.

● Tribunalele populare judecă : a) litigiile în legătură cu calitatea de autor al unei invenții sau de succesor în drepturile conferite de brevetul de invenție, calitatea de autor al unei inovații sau raționalizări, împărțirea cotelor de recompensă sau a celorlalte drepturi patrimoniale între coautori, precum și orice alte litigii cu privire la drepturile care decurg din brevetele de invenții, cesiuni și licențe, hotărîrile putînd fi atacate cu recurs : b) contestațiile împotriva hotărîrilor luate de întreprinderile titulare ale brevetelor de invenții, de întreprinderi sau direcții generale din ministere cu privire la stabilirea și plata recompenselor și a celorlalte drepturi patrimoniale cuvenite inventatorilor, inovatorilor și raționalizatorilor sau succesorilor în drepturi ai acestora, pentru invențiile, inovațiile și raționalizărilor acceptate spre aplicare sau aplicate, hotărîrile fiind definitive.

● Tribunalul Capitalei judecă recursurile împotriva hotărîrilor pronunțate de către Comisia pentru soluționarea contestațiilor privind invențiile din cadrul Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții, în termen de 2 luni de la comunicarea hotărîrii.

● SCUTIRI DE TAXE

Decretul stabilește scutiri de taxe, pentru următoarele operațiuni :

● înregistrarea și examinarea cererilor de brevete de invenții, în cazurile cînd brevetele se acordă întreprinderilor ;

● declarațiile și actele de cedare către stat a drepturilor cu privire la invenții ;

● menținerea în vigoare a brevetelor de invenții acordate întreprinderilor ;

● acțiunile și cererile, inclusiv cele prin care se exercită căile de atac la instanțele judecătorești și la organele care soluționează contestațiile, în legătură cu brevetele de invenții acordate întreprinderilor, precum și acțiunile și cererile în legătură cu inovațiile sau raționalizările.

Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții, cu acordul Ministerului Finanțelor, poate aproba și alte scutiri sau reduceri de taxe.

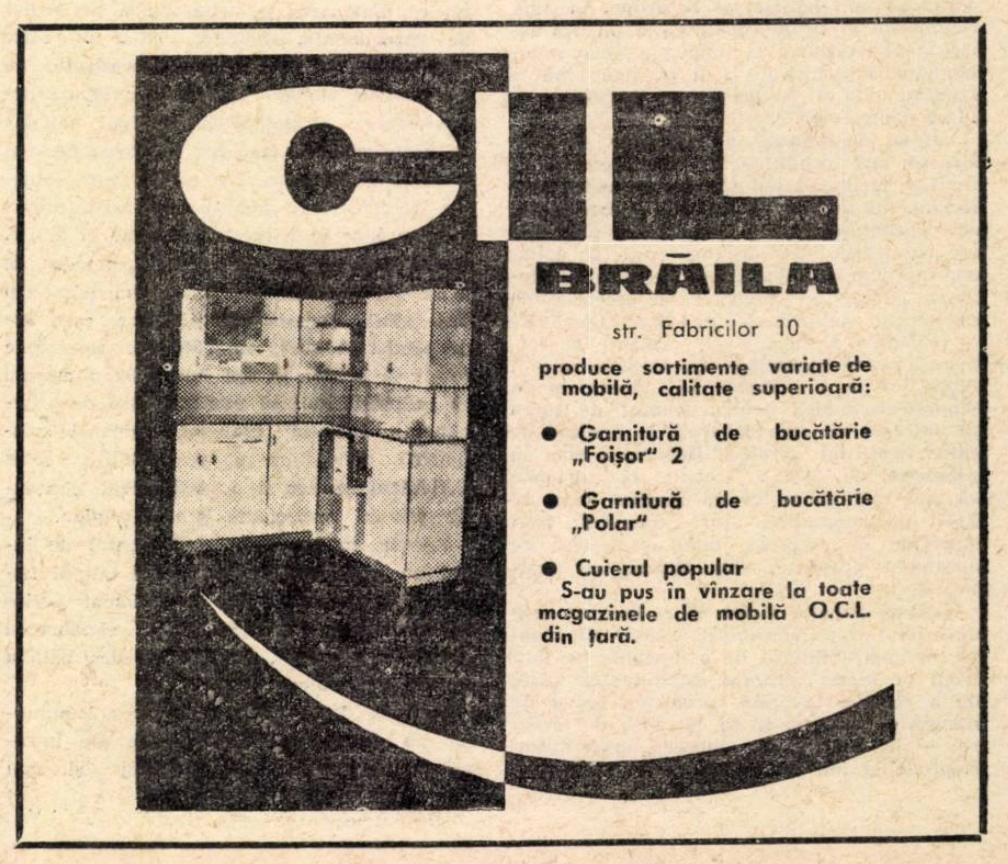

A GĂSI UN AL DOILEA SUFLU

LOUIS ARMAND de la Academia Franceză despre tehnica modernă și căile ferate

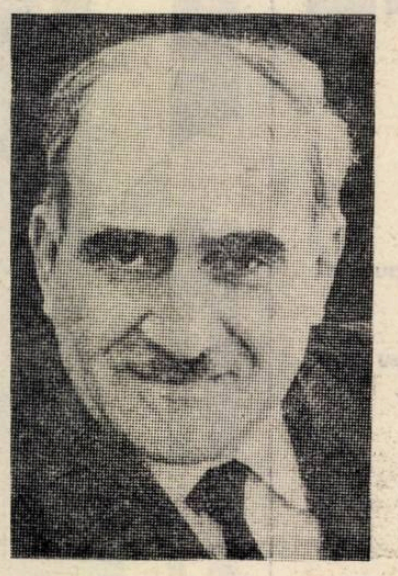

LOUIS ARMAND, membru al Academiei Franceze și al Academiei de Științe Sociale și Politice, profesor la Ecole Nationale d'Administration s-a născut în 1905, la Paris.

De formație inginer, el este autorul a numeroase lucrări valoroase, între care „Plaidoyer pour l'avenir" (Pledoarie pentru viitor) și „Philosophie de la technique" (Filozofia tehnicii).

Solicitat de VIAȚA ECONOMICA, Louis Armand a scris pentru cititorii noștri articolul alăturat.

APARIȚIA CĂII FERATE în secolul trecut poate fi considerată ca o adevărată revoluție nu numai în domeniul transporturilor, dar și în acela mult mai întins al economiei internaționale. Mai înainte, pentru deplasarea pe uscat omul nu cunoștea decît calul și au trecut mii de ani fără să se realizeze în această problemă nici un progres notabil: Napoleon nu se deplasa altfel decît Carol cel Mare sau Iulius Caesar. Ideea de transport de masă a apărut cu adevărat o dată cu calea ferată. Dezvoltarea extraordinară a industriei în a doua jumătate a secolului al XIX-lea poate fi considerată ca rezultat direct al expansiunii căii ferate.

În prima perioadă, calea ferată s-a dezvoltat numai în cadrul strict al statelor și adesea într-un mod relativ dezordonat, lăsînd ca moștenire oamenilor de azi ecartamente și gabarite diferite, norme diverse de dimensionare a vehiculelor, sisteme de semnalizare variind de la țară la țară, oferindu-le însă, în compensare, o admirabilă unealtă de muncă.

Curînd apoi, după revoluția „Rachetei" [1]), urmă o perioadă de evoluție lentă a tehnicilor și mijloacelor de exploatare, evoluție paralelă cu cea a științelor și industriei epocii. Cele două războaie mondiale, care loviră mai ales Europa, aveau să schimbe radical această evoluție.

În domeniile cele mai diverse nevoile strategice și logistice au dat un impuls fără precedent științelor, a căror curbă de progresie atinse rapid un ritm exponențial în materie de transporturi, beneficiarul acestei creșteri de accelerație a fost în primul rînd avionul, în timp ce calea ferată, coborîtă de război la rolul de slugă obscură și împovărată, nu recolta decît uzura și distrugerea instalațiilor și materialelor proprii.

De la sfîrșitul ultimului război mondial, după ce și-a pansat rănile ,calea ferată a făcut, totuși, un efort considerabil de modernizare ajutată nu numai de progresul tehnic, dar și de conștiința unui efort ce trebuia întreprins în comun. În prezența celorlalte mijloace de transport,șosele, aer, căi navigabile sau conducte de petrol, confruntată cu nevoile de rentabilitate a investițiilor, se desfășoară acum lupta de ridicare a căii ferate la nivel competitiv.

A transporta încărcături mai grele, mai departe, mai repede în traficul de mărfuri, sau mai confortabil și mai rapid în traficul de călători, iată regulile de aur ale politicii căii ferate atît într-o economie liberală cît și într-una dirijată.

DE VREO CÎTIVA ANI, obiectivul principal al Administrațiilor este electrificarea liniilor cu trafic intens, deoarece tracțiunea electrică permite o utilizare mai rațională a energiei și obținerea unei supraputeri instantanee deosebit de necesară în tracțiunea feroviară. Adoptarea, în prezent generalizată a curentului alternativ cu frecvență industrială, a redresorilor uscați, a tiristorului în materie de reglare automată a tensiunii, posibilitatea de a construi locomotive policurent sînt elemente favorabile extinderii tracțiunii electrice; exemplul dat de SZD-euri în fața unor sarcini gigantice este o demonstrație convingătoare.

Chiar și dieselul nu a ezitat să-și adauge nu un generator, ci un alternator destinat să-i transforme energia și această intervenție a dat de asemenea rezultate foarte încurajatoare. În fine, pentru legăturile rapide între orașe, trebuie semnalată recenta apariție a turbinei de tip aeronautic cu performanțe confirmate în aer și care în transportul feroviar pare a fi hărăzită unui viitor interesant. Dovada, în speță, ne-o fac „Turbo-trenul" aparținînd căilor ferate canadiene, proiectul britanic, precum și elementul automotor de încercare al SNCF care, echipat cu o turbină de helicopter, a atins 235 km/oră în iunie 1967.

În domeniul materialului rulant remorcat o susținută modernizare tinde să pună în serviciu vagoane de călători din ce în ce mai ușoare dar și mai confortabile, cu o suspensie mai bună, mai bine apărate contra zgomotului, utilate cu instalații de destindere (baruri etc.) și cu restaurant accesibil tuturor păturilor sociale ale clientelei. Succesul înregistrat în Europa occidentală de legăturile Trans Europ Express și de trenurile auto-cușete indică tendința cererii, deci și calitatea pe care trebuie să o propună oferta.

În domeniul transporturilor de mărfuri efortul se continuă, pe de o parte, pe linia standardizării unui număr redus de vagoane clasice (platforme, acoperite etc.), pe de altă parte, pe linia construcției de vagoane specializate de toate felurile, transport de pulverulenți, de automobile, de lichide, vagoane refrigerente etc. inclusiv transporturile de materii fierbinți (fontă, asfalt) și de produse manufacturate de volum neobișnuit.

Apariția conteinerului — cu dimensiuni optimale, perfect normilizat putînd să circule la bordul oricăror mijloace de transport fie vase clasice sau celulare, fie vagoane platformă, remorci rutiere sau chiar avioane — constituie o mică revoluție în sine. Amenajarea porturilor, adoptarea unor mijloace moderne de ridicat și de manipulare permit, încă de pe acum, să se prevadă dezvoltarea apropiată și totodată extraordinară a acestui sistem de transport. Nu se vorbește oare de pe acum despre o deservire europeană — prin conteinere — cu produse japoneze transportate pe mare din Japonia la Seattle (S.U.A.) și de la New York în Europa cu traiect de cale ferată „piggy-back" de la Seattle la New York?

Dar o modernizare a materialului rulant, a căilor ferate și a întreținerii lor ar fi inoperantă dacă nu ar fi însoțită de o modificare profundă a exploatării acestui material. Această modificare a debutat timid; acum însă, se conturează și, curînd, va înceta de a mai fi o simplă verigă a evoluției pentru a deveni, la rîndul său, o nouă și veritabilă revoluție, și asta, grație ciberneticii.

INTRODUCEREA CIBERNETICII în gîndirea contemporană și utilizarea ei în toate domeniile activității și ale cercetării nu completează o simplă epocă din istoria civilizației noastre, ci reprezintă mai mult: **o eră nouă.** Care creier uman ar fi capabil să dirijeze un aparat spațial de la pămînt spre lună, să depună acolo o capsulă cu oameni, s-o recupereze în zbor orbital și să revină pe pămînt? Dacă experiențele și cuceririle cosmosului, deosebit de spectaculare, au început să trezească la neinițiați intuiția puterii nelimitate a ciberneticii, cîmpurile ei de aplicare rămîn ignorate încă de marele public, uneori, neîntrezărite nici chiar de tehnicieni.

Dar cibernetica este destinată să joace un rol capital în cele mai variate sectoare, de la statistică la medicină, de la prospecția minieră la jurisprudență, de la etnografie la astronautică. În cadrul acestui vast program calea ferată va avea partea sa și, putem spune, o parte privilegiată.

Sînt numeroase rețelele care au și început să utilizeze ansamble electronice de gestiune în rezolvarea anumitor sarcini ca gestiunea personalului, controlul stocurilor de aprovizionare și al parcurilor de materiale, rezervarea locurilor, efectuînd operații în domenii de activitate similare de altfel celor existente în alte ramuri ale comerțului și industriei.

Dar cibernetica se va integra direct și ușor în exploatarea feroviară, deoarece corespunde minunat regulilor generale ale acesteia. Calea ferată este caracterizată de existența celor două șine de oțel paralele servind de ghidaj unor osii cu roate al căror bandaj are, pentru stabilitate, o buză conică spre interiorul șinelor. Totdeauna, traiectoria unui vehicul angajat pe calea ferată între două puncte este supusă aceluiași reglaj imuabil; spațiul parcurs va rămîne invariabil, numai viteza poate fi schimbată prin comandă și, curînd, prin tele-comandă.

În timp ce mijloacele celelalte de transport circulă într-o geometrie cu două sau trei dimensiuni, calea ferată nu a păstrat decît una, poate, mai monotonă, dar cît de sigură și ușor de reglementat. De aceea, de la început, rețelele de cale ferată au pus la punct o reglementare simplă, dar imperativă, privind securitatea circulației, bazată pe „da" sau „nu", alternativă materializată printr-un disc „deschis" sau „închis", un braț de semafor, „lăsat" sau „ridicat", un semnal „verde" sau „roșu". E vorba deci de un sistem binar care dă două posibilități, în ce privește permisiunea de mișcare și direcția de mișcare: un ac poate da direcția spre A sau B, după poziția lamei sale față de șina ferată. Strămoșii noștri aplicau și ei o cibernetică elementară, în chiar sensul etimologic al termenului: „a conduce, a pilota"...

Teoria anclanșării, apoi concepția modernă a posturilor cu relee nu sînt decît perfecționări aduse acestei legi elementare și este ușor de imaginat ce poate, sau va putea să facă cibernetica în acest domeniu. Creșterea constantă a vitezei va antrena o refontă a principiului semnalizării, bazată pînă acum pe observarea unui semnal fix de către un ochi omenesc. Programarea unei curse între două puncte,, făcută pînă acum de către conductor ajutat de ceasornicul său și de livretul de bord, va fi executată de un creier electronic care va avea și sarcina de a controla desfășurarea acestei curse.

Un post central de circulație, prin intermediul șinelor de cale sau prin conductori plasați între șine, va trimite semnale — transmise prin curenți cu frecvențe variabile — care vor fi captate de locomotivă. Aici, semnalele vor fi decodate și traduse pentru mecanic într-un limbaj ușor perceptibil, de pildă, sub forma unor indicații luminoase sau sonore, cu ajutorul unui aparataj plasat în cabina de conducere, scutind pe acest mecanic de o tensiune cerebrală intolerabilă atunci cînd locomotiva pe care o conduce parcurge 70 sau 90 m pe secundă. Acest sistem de comandă semi-automată a și început să fie utilizat pe linia japoneză de la Tokaido, celebră acum, și care trebuie considerată ca o reușită marcantă a căilor ferate moderne. De aici, pînă la comanda automată nu mai e decît un pas constînd practic în a face ca semnalele să acționeze direct asupra mecanismelor de servo-comandă oprind sau alimentînd circuitul de tracțiune, acționînd, după nevoie, asupra frînelor etc...

Se poate, de asemenea, concepe un ordinator care să asigure compoziția trenurilor după afluxul de călători, determinînd dinainte scurgerea traficului, deci viteza de marș și distanța între convoaie, în funcție de numărul opririlor obligatorii și de numărul călătorilor, fără să mai fie necesară intervenția nici măcar a unui singur om.

Acest veritabil „tren-robot" nu este de domeniul ficțiunii; el a și fost construit: este acel „Medium Transit Expressway" care execută curse de încercare în South Park (Pittsburgh, S.U.A.).

APORTUL CIBERNETICII va fi capital și în gestiunea traficului de mărfuri, operînd într-un plan care va depăși frontierele naționale. Creșterea constantă a traficului internațional, standardizarea materialului, legarea automată centrală a vagoanelor de mărfuri ce va fi practicată în Europa, tehnica schimbării, din mers, a ecartamentului osiilor vor solicita curînd o adevărată mutație a metodelor de utilizare și de gestiune a parcului european de vehicule de mărfuri. Gradul de utilizare a materialului va trebui ridicat la maximum, evitînd timpii morți, rotațiile de durată exagerată, stagiul excesiv în triaje; va fi necesar un control sever care să asigure găsirea vehiculelor cerute în cantitatea și calitatea corespunzătoare.

Itinerariile vor face obiectul unei selecții, se vor evita operațiile de triere care, atunci cînd vor fi indispensabile se vor efectua în triaje automatizate, unde vagonul însuși își va determina destinația și își va doza frînarea necesară cînd va cobori pe planul înclinat.

Cum s-ar putea concepe o asemenea mutație, la o scară atît de amplă, fără ajutorul ansamblelor electronice? Aceste prodigioase mașini ale timpului nostru, în afară de operațiuni rapide cum ar fi, spre exemplu, adunarea a două numere de 13 cifre în 15 milionimi de secundă, sînt capabile să stocheze diverse informații pe care le memorează ca apoi, la cerere, să le reia, să le trateze și să formuleze decizii logice.

Pentru a ușura sarcina acestor auxiliari electronici, un prim pas, promițător, a și fost făcut: codificarea vehiculelor. Decizia aceasta a fost luată sub egida U.I.C. și, în curînd, vagoanele de marfă și de călători aparținînd unui număr de 42 de țări — inclusiv China și Coreea de Nord — vor purta toate cîte un număr de 12 cifre reprezentînd pașaportul vehiculului. În prima etapă, aceste cifre vor fi citite de oameni dar, în viitor, fie după numărul respectiv, fie după un cod ele vor fi citite electronic din mers, iar numărul va fi transmis simultan centrelor interesate.

Și în alt domeniu, cum ar fi tarifarea, folosirea ordinatorilor va permite eliminarea baremurilor actuale cvasi-ilisibile și care nu pot cuprinde toți parametrii ce condiționează un transport. Calculatorul electronic, grație vitezei extraordinare de calcul, dispunînd în plus de o memorie prodigioasă păstrată în stoc, va fi capabil să stabilească în timp record mai multe programe diferite pentru același transport, să le compare și să propună, tot în timp record, pe cel mai rapid sau pe cel mai ieftin. Acest studiu amănunțit al interpenetrării diferiților factori, aproape imposibil în cadrul unui birou, dar simplu joc pentru mașină, va conduce la diminuarea costului anumitor transporturi și Europa ar fi în măsură să treacă la era convoaielor „cargos", purtătoare de multe mii de tone între zone de industrie complimentară.

E rațional să gîndim că un organ central de tratare a informației ar putea controla un parc și un trafic de asemenea proporții? Răspunsul la această întrebare reiese dintr-o informație foarte recentă publicată de A.A.R. (Association of American

(Continuare în pag. 15)

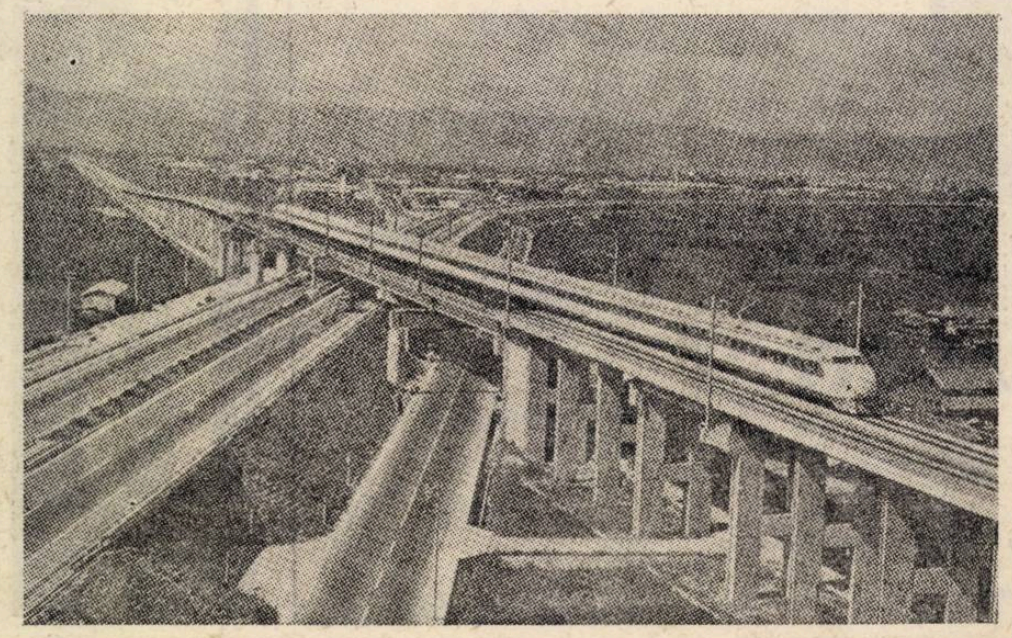

[1]) „Racheta" — locomotiva perfecționată a lui Stephenson care în 1829 a obținut premiul concursului de la Rainhill cînd a remorcat 12 942 kg cu o viteză de aproape 24 km pe oră (N.R.).

UZINELE ELECTROPUTERE CRAIOVA

LIVREAZĂ :

pentru funcționare în mediul normal sau în condiții grele

- **motoare sincrone 100–1000 kW**
- **motoare asincrone în scurtcircuit sau cu inele la tensiune joasă sau la 6 kW, 100–1000 kW, 750–1500 rot./min.**

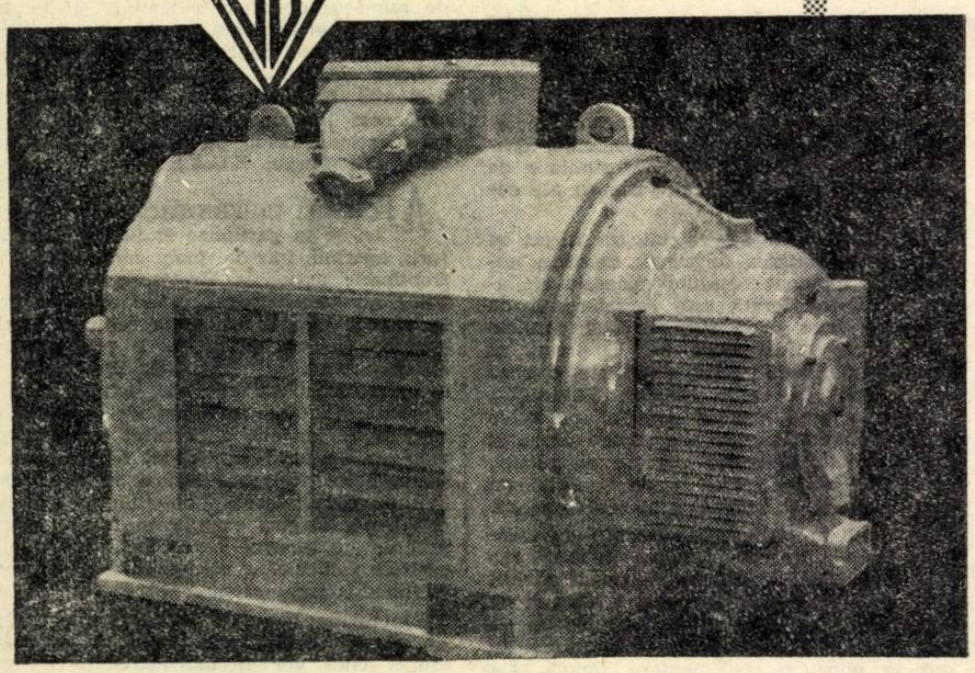

FABRICA DE CIMENT TURDA

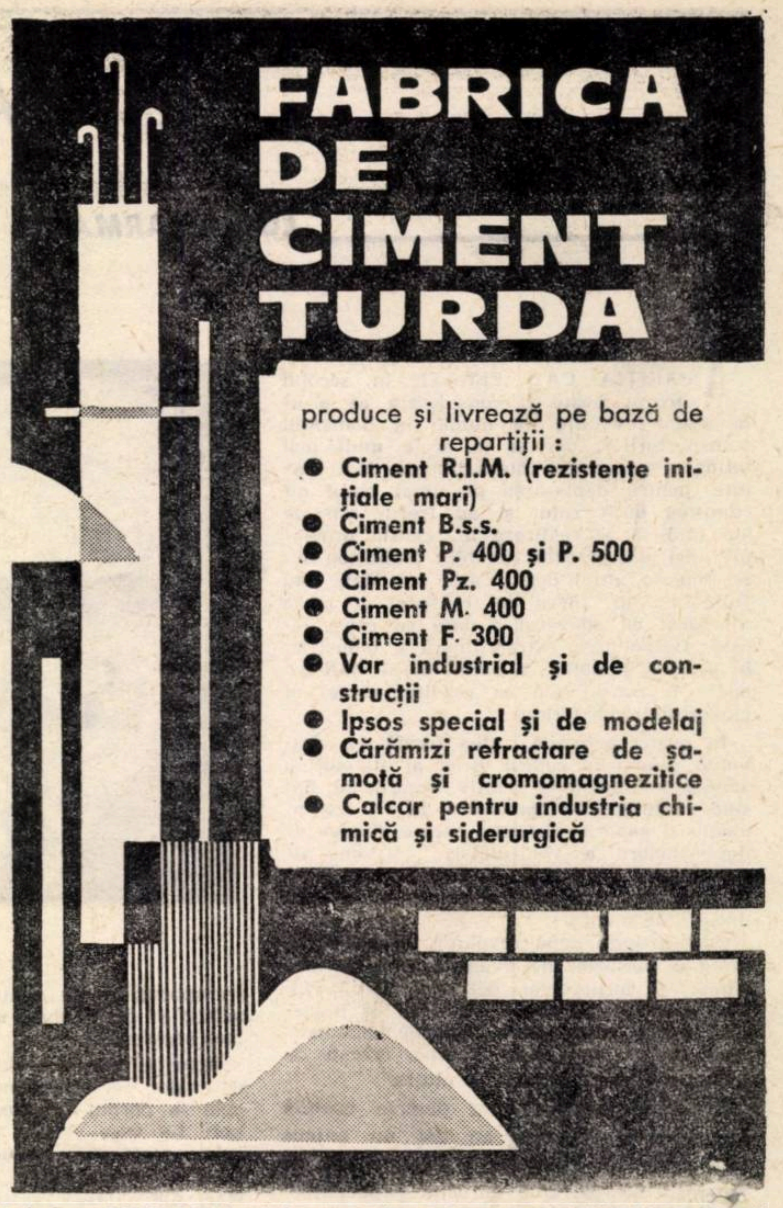

produce și livrează pe bază de repartiții :

- **Ciment R.I.M. (rezistențe inițiale mari)**
- **Ciment B.s.s.**
- **Ciment P. 400 și P. 500**
- **Ciment Pz. 400**
- **Ciment M. 400**
- **Ciment F. 300**
- **Var industrial și de construcții**
- **Ipsos special și de modelaj**
- **Cărămizi refractare de șamotă și cromomagnezitice**
- **Calcar pentru industria chimică și siderurgică**

Telefon 1365–1366. Adresa telegrafică : CIMENTUL TURDA

URZICENI

produce și livrează fără repartiție :

- **Vată albă pentru umplut plăpumi și lustruit mobilă ;**
- **Vată industrială pentru tapițerie ;**
- **Confecții perne, saltele, prelate auto ;**
- **Confecții metalice de orice fel cu materialul clientului.**

Doritorii se vor adresa la sediul întreprinderii : orașul Urziceni, str. 23 August nr. 2, telefon 372 sau 373

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE BRĂILA

produce :

- *celuloză papetară*
- *celuloză pentru celofibră*
- *carton duplex, triplex*
- *hipoclorit de sodiu*
- *acid clorhidric*

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

produce :

● rulmenți radiali și axiali cu bile ● rulmenți radiali cu role cilindrice ● rulmenți oscilanți cu role butoi ● rulmenți de construcție specială.

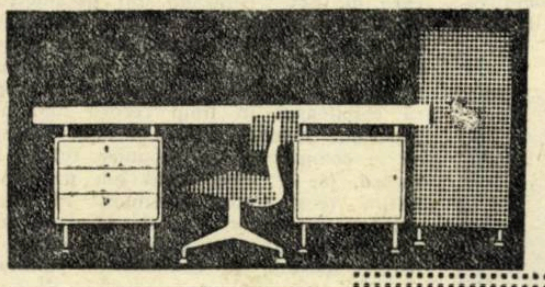

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

PRODUCE și LIVREAZĂ fără repartiție :

- **Mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine ;**
- **dulapuri metalice pentru vestiare ;**
- **diverse cărucioare și conteinere pentru transport în industria textilă ;**
- **bancuri de lucru pentru 1-2 și 3 menghine ;**
- **scaune rotative de lucru.**

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

produce :

Carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorură de sodiu tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO de diferite gradații.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

MODERNIZAREA METODELOR DE GESTIUNE

ÎNTR-UN NUMĂR SPECIAL dedicat automatizării și problemelor pe care aceasta le ridică, revista — prin intermediul unor marcante personalități științifice — consacră circa 100 pagini, problemelor legate de aplicarea tehnicii moderne în toate sectoarele vieții economice, și în primul rînd în domeniul gestiunii economice a întreprinderilor. Revista evidențiază părerea multora dintre specialiștii vest-europeni, care consideră că așa-numitul decalaj tehnologic între S.U.A. și Europa ar trebui să dea de gîndit în special în ceea ce privește modul de organizare al întreprinderilor. Referindu-se la această problemă, Jacques Maisonrouge în cuvîntul său introductiv, citează următoarele cifre :

„În 1964 — spune acesta — 38 410 brevete de invenții americane au fost depuse în S.U.A. În același an, s-au depus în Franța 13 673 brevete, în R.F.G. — 12 081 brevete, în Anglia — 10 810 și în Italia — 6 100, adică un total de 42 664 brevete numai pentru patru țări... De aci concluzia că adevărata problemă care trebuie să preocupe într-adevăr țările europene, este rămînerea în urmă în domeniul marketing-ului, adică în metodele de gestiune. Europenii — susține Maisonrouge — n-au știut după cîte se observă, să exploateze rezultatele propriilor lor laboratoare".

● *Metodologia studiului gestiunii automatizate*

Calculatoarele electronice au creat fără îndoială întreprinderii un puternic mijloc de renovare a tehnicilor sale de gestiune nu numai în ceea ce privește comportamentul, ci chiar structurile. Și cu cît numărul acestora crește, cu atît se multiplică și dificultățile legate de instalarea lor la locul potrivit și darea în exploatare. — Aceasta rezidă — *subliniază André Felix, directorul Departamentului francez al gestiunii automatizate SACS* — în faptul că studiile de realizare întîrzie sau, o dată aplicate, în dificultățile neputinței menținerii ritmului respectiv. Iată motivul pentru care — *subliniază el* — orice studiu al gestiunii automatizate trebuie să treacă printr-un anumit număr de etape : studii prealabile, studii de realizare, lansare. „Constatăm însă adesea că aceste etape în loc să fie aplicate succesiv, sînt aplicate paralel ; și de cîte ori n-am văzut o programare deja începută în timp ce opțiunile fundamentale n-au fost încă adunate ?"

Iată în ce constau cele trei etape obligatorii după aprecierea lui André Felix și a colegului său Albert Soubeyrand :

STUDIILE PREALABILE. — Scopul lor este de a pune la dispoziția conducerii întreprinderii elementele de decizie care permit acesteia să aleagă între diferitele avantproiecte, pe cele posibile. Realizarea unui asemenea studiu cuprinde : studiul stării actuale ; determinarea nevoilor potențiale în informații de gestiune ; determinarea diferitelor avantproiecte posibile.

Este necesar — se spune — ca pentru fiecare avantproiect să se scoată în evidență : bilanțul economic ; timpul instalării ; problemele de structură ale întreprinderii și reconversiunea sau formarea personalului ; planul de urmărire a studiilor și mijloacelor de previziune.

STUDII ȘI REALIZĂRI : — Acestea comportă trei faze succesive :

— Studiul detaliat al proiectului pe funcție, adică elaborarea caietului de sarcini al aplicării : aceasta este analiza funcțională.

— Studiul repartizării sarcinilor, adică realizarea : a) pe de o parte, a organigramei diferitelor servicii, care precizează repartizarea sarcinilor umane între diferitele posturi de muncă ; b) pe de altă parte, a organizării generale a tratării datelor în ordinator, care precizează repartiția sarcinilor între diferitele programe.

— Studiul precis al procedurii : a) recomandări de exploatare destinate serviciilor ; b) programele mașinii.

LANSAREA. — Cea de-a treia fază a metodologiei gestiunii este concretizată ca fiind „acel studiu de proiect care trebuie executat înainte de terminarea lucrărilor precedente. Acest proiect va fi elaborat după metodele citate mai sus. Insistăm însă asupra unui singur punct : necesitatea de a face un efort suficient de informare sistematică a agenților în mod direct vizați...

Așadar, punerea la punct și menținerea aplicării gestiunii automatizate, necesită respectarea cu rigurozitate a acestor principii. Obținerea și punerea la punct a documentelor este o operație costisitoare în timp și obositoare pentru executanți ; pentru a le obține este necesar să se impună disciplina pe de o parte, iar pe de alta, să se prevadă mijloacele necesare".

● *Competența cadrelor de exploatare*

Pornind de la metodele generale ale programării (în care sînt cuprinse cele două categorii de probleme : de fond și de formă, adică metodele practice) revista consacră o mare parte din materialul publicat problemei cadrelor, respectiv competenței personalului de exploatare și a rolului conducerii întreprinderii în formarea acestora. Este evident că diferitele activități legate de programare nu pot fi îndeplinite dacă cel, sau cei însărcinați cu aplicarea și urmărirea rezultatelor acestora nu au pregătirea și competența necesară. Două elemente sînt considerate primordiale în desfășurarea unei asemenea activități : reducerea la maximum a timpilor morți la nivelul utilizării ordinatorului și respectarea termenelor de predare a rezultatelor. „Aceste două obiective — *menționează H. Planos, șeful Biroului de studii CENTI* — care permit asigurarea rentabilității și eficacității sistemului electronic, nu vor fi atinse decît în măsura în care cadrele serviciului de exploatare vor fi fost formate potrivit metodelor moderne de gestiune a producției și potrivit tehnicilor organizării științifice a muncii... Un ordinator nu este utilizabil decît în măsura în care sistemul de exploatare cu care el este dotat este suficient de bogat și accesibil perfecționării. Tehnicienii însărcinați cu această muncă dificilă vor trebui, așadar, recrutați dintre programatorii de înalt nivel. Formarea lor se va îndrepta deci asupra studiului principalilor componenți software (N. R. — Ansamblul de analize și studii de aplicare, de programe relative necesare funcționării ordinatorului), și asupra dispozitivelor de control și comandă internă a ordinatorului".

Întrebarea care se naște este aceea ce cadre trebuie considerate de înaltă specializare în domeniul automatizării gestiunii și care trebuie să fie pregătirea absolut necesară pentru a îndeplini asemenea funcții. Potrivit unei clasificări a lui André Felix, pe primul loc trebuie situat informaticianul întreprinderii, *care trebuie să aibă o formare științifică la nivel de inginer și pregătire specială în tehnica gestiunii ; urmează apoi* analiștii, *cei care analizează în detaliu funcțiile gestiunii ;* organizatorii, *și în special cei care au sarcina punerii la punct a sistemelor administrative ;* programatorii *sau tehnicienii sistemelor de tratare a datelor ;* operatorii, perforatorii *și* verificatorii, *care constituie personalul de exploatare.*

„Formarea acestui personal se bazează pe însușirea, mai mult sau mai puțin aprofundată, după categorii, a unui anumit număr de materii. Acestea se impart în :

● *Informatica teoretică*

● *Algoritmica* (aritmetică și funcțională) — Logică formală — Algebra lui Boole și teoria grafelor — Algebra informării administrative — Matematicile optimizării — Teoria informației (și aplicațiile sale potrivit codificării) — Teoria limbajelor — Teoria deciziei — Strategia și teoria jocurilor.

● *Mijloacele și metodele informaticii*

● Principiile și teoria mașinilor informatice ; ● Tehnicile puse în joc (circuite, memorii, periferice etc.) ; ● Tehnica și practica programării ; ● Sistemele de tratare (și programare) ; ● Tehnica codificării ; ● Tehnicile achiziționării datelor, manipularea suporturilor și distribuirea informațiilor rezultate.

● *Informatica întreprinderii*

● Automatizarea administrativă ; ● Gestiunea automatizată.

Toate acestea presupunînd acumularea de serioase cunoștințe de economie, econometrie, tehnici financiare și contabile, tehnici ale controlului gestiunii și organizării științifice a muncii".

● *Premisele eficienței*

În ceea ce privește eficiența automatizării gestiunii întreprinderii, opiniile specialiștilor converg către „utilizarea inteligentă a ordinatorilor, care nu poate fi obținută decît cu o importantă cheltuială de materie cenușie". *Se menționează că mai există încă mulți conducători de întreprinderi care consideră că această eficiență se poate obține doar prin instalarea pur și simplu a unui ordinator și execuția unei munci reduse doar la tehnica informaticii, adeseori încredințată fie unui „comitet de studii" fie unor consultanți din afară. În cazuri limitate, aceasta ar părea suficient dar, subliniază specialiștii Gerard Bauvin și Pierre Elina,* „un sistem de gestiune este ceva complex, un ansamblu de metode, de proceduri și de mijloace menite să faciliteze gestiunea și controlul uneia sau mai multor funcțiuni a unui organism. Fiecare din aceste funcțiuni este caracterizată prin factorii săi (catalogul de produse, gamele, mașinile etc.), prin metodele și în sfîrșit prin regulile care exprimă aplicarea acestor metode. Ar fi o eroare fundamentală construirea unui sistem de gestiune considerînd chiar de la început acești parametri ca realizați, adică a-i încredința sarcinii ordinatorului fără a ne întreba în prealabil dacă factorii trebuie și pot fi revăzuți, și apoi, dacă metodele (ținînd cont de noile mijloace disponibile) pot fi ameliorate".

Referindu-se la un exemplu studiat în profunzime, autorii insistă asupra interdependenței dintre tehnicile informaticii și procedeele cercetării operaționale în construcția unui sistem integrat de gestiune. Iată alăturat un tablou schematic al unui asemenea sistem, aplicat de mai multe uzine de piese de schimb pentru automobile (fig. 1).

O dată realizată această primă schemă de principiu în care sarcinile cercetării operaționale au fost definite prin studierea modelelor specifice pentru funcțiunile : previziunii, programării pe un an, reaprovizionării agențiilor, determinării transferurilor și programarea pe termen scurt, se poate trece la acțiuni de reorganizare de tipul „reviziei factorilor structurali", ca aceia privind modificarea atribuțiilor și sarcinilor diferitelor servicii (contabilitatea materiilor, lansarea, programarea etc.).

Un asemenea plan de acțiune al diverselor studii și intervenții ale disciplinelor complimentare, este reprezentat foarte schematic în figura nr. 2.

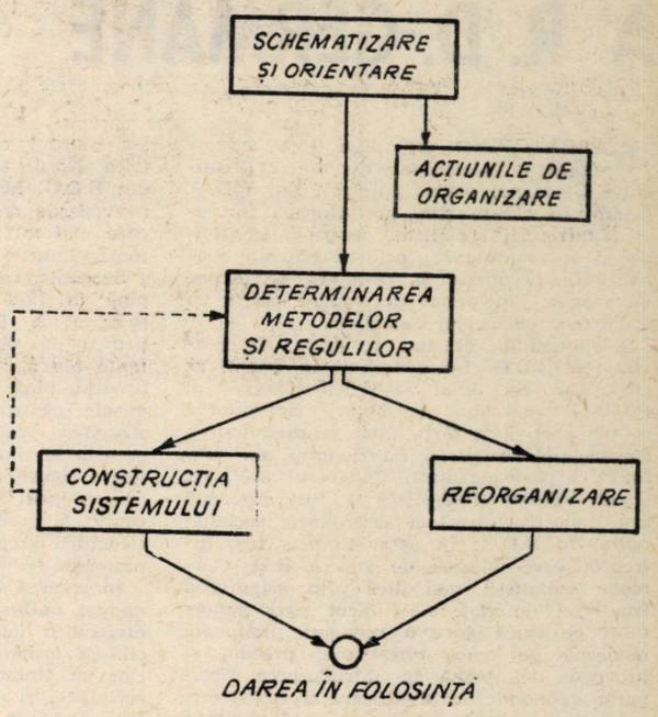

Fig. 1. — Schema de principiu a sistemului. (Funcțiile reprezentate printr-un dreptunghi au dat naștere studiului științific al metodei și definiției regulilor de gestiune).

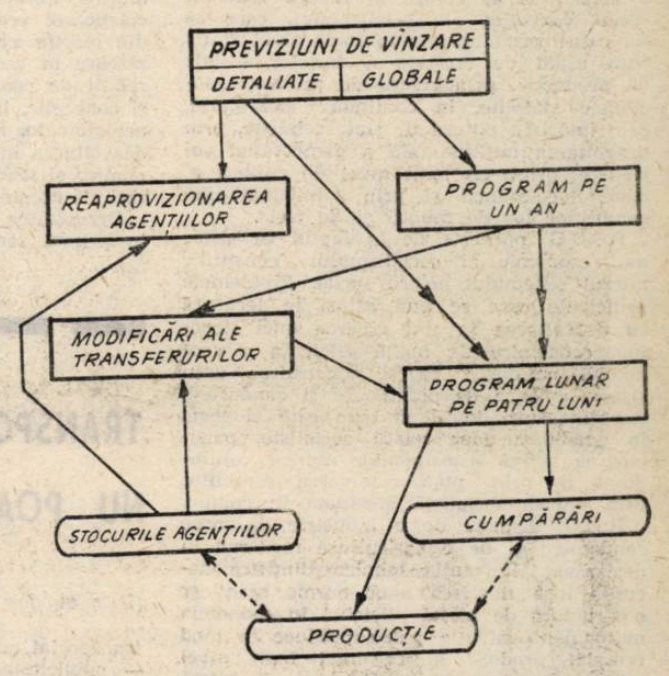

Fig. 2 — Planul acțiunii de realizare a sistemului integrat al gestiunii.

Autorii atrag atenția că schema reală este foarte complexă și greu de redat, totuși ea poate constitui indiciul unei organizări de acest gen.

„Recomandarea noastră este de a se studia în amănunțime ambele scheme una după alta, cele două faze corespunzînd pe de o parte determinării metodelor și regulelor de gestiune, și, pe de altă parte, construcției sistemului de către informaticieni".

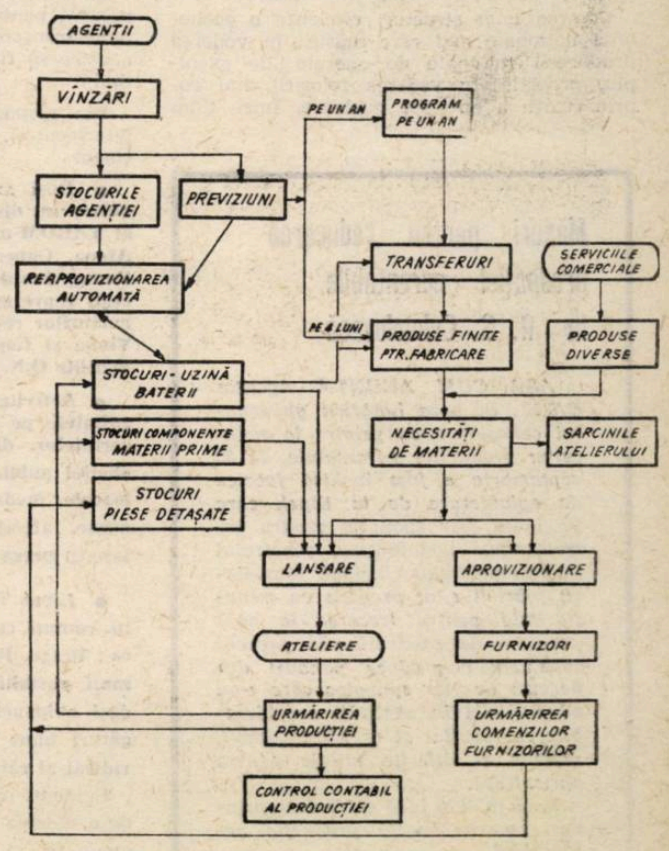

Fig. 3 — Planul tratării informațiilor

Redăm mai sus, după aceeași publicație, planul tratării informațiilor.

18 ANI DE EXISTENȚĂ A R. D. GERMANE

SĂRBĂTORIND cea de-a 18-a aniversare a întemeierii Republicii Democrate Germane, oamenii muncii din R.D.G. depun, în aceste zile, noi eforturi în cadrul întrecerii socialiste, pentru a consolida și în continuare, prin însemnate realizări în producție și rezultate economice de seamă, din punct de vedere politic și economic, patria lor socialistă.

Evenimentul cel mai de seamă în dezvoltarea R.D.G. l-a constituit în cursul acestui an cel de-al VII-lea Congres al P.S.U.G., la care s-a hotărît dezvoltarea în perspectivă a țării, pînă la desăvîrșirea construcției socialiste. La Congres s-a subliniat că perioada dintre Congresul al VI-lea și al VII-lea (1963—1967) a fost perioada cea mai fructuoasă a dezvoltării socialismului în R.D.G. În acest timp a fost întregită suveranitatea de stat a R.D. Germane socialiste, mai ales prin asigurarea frontierei de stat, s-au făcut pași importanți pe calea spre o economie națională modernă de mare eficacitate, precum și progrese de seamă în introducerea sistemului economic de planificare și conducere.

În lupta pentru ridicarea productivității muncii s-au realizat succese importante, care sînt exprimate prin creșterea continuă a venitului național. Astfel, venitul național a fost în 1966 de trei ori și jumătate mai mare decît în 1952. Aceste succese, precum și altele, reprezintă baza de plecare pentru dezvoltarea în continuare a forțelor productive și a relațiilor de producție socialiste din R.D.G.

Cel de-al VII-lea Congres al partidului a hotărît să se creeze în R.D.G. sistemul social dezvoltat al socialismului, care să fie caracterizat „printr-un înalt nivel și un ritm rapid de creștere a forțelor sociale de producție, prin relații de producție socialiste stabilite, în continuă dezvoltare, prin întărirea puterii de stat socialiste, prin dezvoltarea multilaterală a democrației socialiste, printr-un înalt nivel de cultură a oamenilor muncii și prin îmbunătățirea condițiilor lor de muncă și de trai".

P.S.U.G. pornește de la faptul că sistemul economic al socialismului constituie miezul sistemului nostru social. Problemele principale care se pun astăzi în legătură cu dezvoltarea sa sînt crearea unei structuri economice de înaltă eficiență a economiei naționale, ca și construirea unui sistem modern de planificare și conducere. Aceasta cuprinde, după cum este și logic în condițiile unor relații socialiste, participarea activă a oamenilor muncii, situîndu-se în prim plan rezolvarea sarcinilor prin munca socialistă efectuată în comun.

R.D.G. dispune de o industrie de mare randament și de o agricultură modernă în dezvoltare. Revoluția tehnico-științifică necesită însă folosirea unor norme care cer o structură de înaltă eficiență în economia națională, pentru a putea produce în mod rentabil produse la cel mai înalt nivel tehnic. O astfel de structură va fi creată pas cu pas în următorii ani. Mijloacele se vor concentra asupra acelor produse, procedee și tehnologii, la care trebuie și poate fi atins cel mai înalt nivel tehnico-științific. Este vorba, între altele, de produse deosebit de importante ale electrotehnicii și electronicii, cum ar fi produse ale industriei de mașini pentru prelucrarea datelor și de birou, ale tehnicii semiconductorilor și ale microelectronicii, ale tehnicii de măsurat în mecanica fină și în optică, precum și ale construcției de aparate științifice ș.a.

Crearea unei structuri eficiente a economiei naționale mai cere măsuri în vederea producerii raționale de energie de exemplu, pregătiri în vederea folosirii mai cuprinzătoare a energiei nucleare. Între timp s-a început construirea uzinei atomo-electrice Nord, a doua uzină atomo-electrică din R.D.G. Mai sînt numeroase alte sarcini în vederea creării unei astfel de structuri, care mai mult sau mai puțin se referă la toate ramurile industriale.

Sarcinile care urmează să fie rezolvate pînă în 1970 sînt cuprinse în planul de perspectivă. Prin elaborarea de prognoze pentru dezvoltarea unor domenii importante ale științei și tehnicii și a anumitor produse pînă în anul 1980, sînt create premisele pentru hotăriri viitoare privind structura economiei naționale. O dată cu aceasta se creează bazele pentru o planificare sigură a cercetării și dezvoltării, deoarece încă din faza de cercetare și concepție a produselor se hotărăște asupra structurii și eficienței viitoare a economiei naționale.

În crearea unei structuri raționale a economiei naționale, R.D.G. se bazează și pe diviziunea internațională socialistă a muncii. Ea urmărește lărgirea comerțului exterior cu Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste, și crearea unor relații de cooperare care să contribuie la dezvoltarea și avantajul reciproc al țărilor participante. R.D.G. pornește de la faptul că este necesar să se dezvolte economia externă ca un complex al schimbului de mărfuri, al colaborării tehnico-științifice, al specializării și cooperării.

În relațiile economice dintre R.D.G. și Republica Socialistă România începe o dezvoltare care ține seama de acest lucru. Drept rezultat al unei consfătuiri a președinților Comisiei Guvernamentale Mixte de colaborare economică și tehnico-științifică, din martie a.c., s-au stabilit sarcini cuprinzătoare în vederea examinării și creării de relații de cooperare în producție, cercetare și concepție, la a căror realizare se lucrează actualmente. Ele deschid perspective pentru dezvoltarea în continuare a colaborării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări ale noastre.

Dezvoltarea economiei naționale a R.D.G. în primul semestru 1967 dovedește că oamenii muncii au înțeles just hotărîrile celui de-al VII-lea Congres al Partidului și că le traduc în viață cu inițiativă și spirit creator.

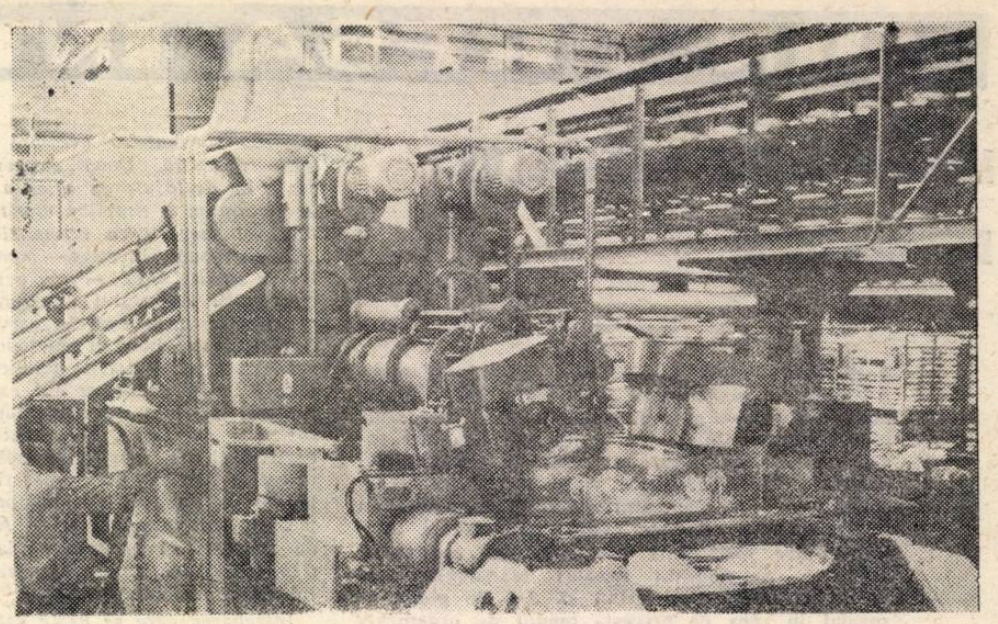

Linie automată pentru producția de farfurii din porțelan la uzinele din Kahla-Könitz (R.D.G.)

Astfel, producția de mărfuri a industriei a crescut cu 7,3%, iar productivitatea muncii cu 7,2% în comparație cu perioada corespunzătoare a anului precedent. Volumul comerțului exterior s-a ridicat cu 6,4%. Fondul de produse animaliere a crescut cu 5,0%.

Ținînd seama că în dezvoltarea sistemului economic nu este vorba doar de introducerea uneia sau alteia dintre măsuri, ci de un întreg complex de sarcini, numeroase întreprinderi ale R.D.G., cum ar fi de exemplu, Întreprinderea „Carl Zeiss" din Jena, Fabrica de ceasuri și mașini din Ruhla ș.a., și-au elaborat prognoze științifice pe care le iau drept bază pentru a crea produse la nivelul pieței mondiale, pentru a realiza o producție rațională și pentru a moderniza planificarea și conducerea, folosind prelucrarea electronică a datelor.

Abordînd problemele în felul acesta, întreprinderile vor fi în stare să facă față condițiilor puse de revoluția tehnico-științifică, să reacționeze dinamic la cerințele economiei naționale și ale pieței mondiale. Pe drept cuvînt aceste întreprinderi se situează în fruntea îndeplinirii sarcinilor celui de-al VII-lea Congres al Partidului. În cinstea aniversării R.D.G. și a celei de-a 50-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, un număr tot mai mare de oameni ai muncii din întreprinderi vor nu numai să-și îndeplinească, dar și să-și depășească sarcinile.

Oamenii muncii din R.D.G. știu că principiul: „Ceea ce este de folos pentru societate, trebuie să-i fie de folos și fiecăruia în parte" este realizat cu strictețe. Ei sînt mîndri de faptul că, avînd în vedere succesele lor, partidul și guvernul au putut să hotărască ridicarea salariilor minimale la 300 de mărci, prelungirea concediului minim anual la 15 zile și să stabilească săptămîna de lucru de 5 zile, începînd cu data de 28 august 1967.

Poporul R.D. Germane este conștient de răspunderea ce o are pentru consolidarea multilaterală a patriei sale socialiste, pentru întărirea și consolidarea familiei de popoare socialiste și pentru menținerea păcii și păzește, încrezător în victorie, în întîmpinarea unor noi succese.

Berthold HANDWERKER
Consilier economic al Ambasadei R.D.G.

Măsuri pentru reducerea producției nerentabile în R. S. Cehoslovacă

AȘA CUM ANUNȚA Agenția C.T.K., în baza hotărîrii guvernului cehoslovac cu privire la reducerea producției nerentabile, la 30 septembrie a fost închisă fabrica de aglomerare de la Eipel, care producea fier spongios pentru întreprinderi metalurgice, construită în anii primului cincinal. Muncitorii fabricii s-au pregătit cu minuțiozitate pentru trecerea la noul program de producție. În prezent noua uzină va produce panouri din deșeuri de fier spongios care s-au adunat aici în cantități considerabile ca rezultat al vechii producții, precum și diferite utilaje pentru agricultură.

Pînă în 1970 încă 47 de întreprinderi își vor înceta producția nerentabilă.

TRANSPORTUL INTERNAȚIONAL AERIAN NU POATE SĂ... TRANSPORTE MAI MULT?

(Urmare din pag. 4)

transportat este — alături de baza materială — publicitatea. Se cunoaște din experiența internațională că pentru intensificarea transportului internațional aerian nu este suficient să dispui numai de aparate de zbor care să asigure călătorii în condiții de securitate a zborului, confort ridicat și o bună legătură cu toate liniile care duc în cele mai diverse puncte ale globului. Tot atît de important este ca aceste condiții să fie cunoscute de către călătorii din toate țările cu care avem legături directe, cît și de cei care sînt în tranzit prin aceste țări.

Ce a făcut administrația TAROM pînă în prezent pentru ca posibilitățile de care dispune transportul aerian internațional al țării noastre să fie bine cunoscute pe plan mondial?

Din răspunsurile primite de la numeroși interlocutori, cunoscători ai problemei, reținem:

● **Deși avem 18 linii internaționale regulate nu dispunem decît de 8 reprezentanți ai TAROM-ului în următoarele orașe: Paris, Atena, Copenhaga, Bruxelles, Praga, Viena, Roma, Frankfurt pe Main. O parte din acești reprezentanți activează în cadrul aeroporturilor respective, iar la Paris, Bruxelles, Viena și Copenhaga, în sedii comune cu agențiile O.N.T.**

● **Activitatea acestor reprezentanți și rezultatele pe care le obțin nu sînt la nivelul cerințelor, datorită, în primul rînd, insuficienței publicității. Nu se folosesc încă mijloacele moderne de reclamă: firme luminoase, afișaj, obiecte de reclamă, publicitate în presa străină etc.**

● **Lipsa unor sedii pentru agenții, chiar în comun cu O.N.T., în puncte importante ca: Praga, Roma, Frankfurt etc., diminuează mult posibilitatea de atragere a pasagerilor deși avioanele noastre asigură curse cu legături bune intercontinentale și un confort ridicat al călătoriilor.**

Evident, în asemenea condiții posibilitatea de a efectua o publicitate eficientă este mult atenuată. Unii interlocutori au încercat să ne demonstreze că nu ar fi nevoie de o intensă activitate publicitară. În susținerea acestei teze ei se prevalează de faptul că o analiză succintă cu privire la valorificarea capacităților actuale de transport internațional aerian scoate în evidență faptul că se obține o rentabilitate satisfăcătoare.

Noi socotim însă că un asemenea mod de a aborda problema înseamnă a renunța la o eficiență economică sporită celei asigurate de contractele „pool" (contracte cu partenerii străini, cu care exploatăm în compensație reciprocă unele linii internaționale, ceea ce asigură o anumită rentabilitate, prin participarea pînă la o anumită limită, la veniturile realizate în comun pe linia în cauză). Or, scopul reclamei, printr-o publicitate modernă în țările partenere este tocmai acela de a spori mereu numărul pasagerilor și al volumului de mărfuri transportate. De aceea, sîntem de acord cu toți interlocutorii care au subliniat necesitatea pregnantă de a se soluționa această problemă, învederînd forurilor în drept operativitatea cu care trebuie să se asigure mijloacele necesare unei eficiente reclame.

Pe această linie facem o sugestie, inspirată din sectorul industrial: **acordarea, printr-un act normativ, a dreptului administrației TAROM de a utiliza pentru reclamă o anumită cotă din veniturile valutare realizate peste plan. O asemenea reglementare ar fi de natură să stimuleze activitatea comercială ceea ce, într-o mare măsură s-ar reflecta în sporirea încasărilor valutare.**

● *Mai multă mobilitate în stabilirea tarifelor*

ÎN ACTIVITATEA de transporturi internaționale aeriene apar în unele perioade solicitări de transporturi speciale, pentru care fac oferte toate companiile interesate în obținerea contractului, și în special acelea care au în acel moment capacități disponibile. Evident, concurența este mare și ca atare, pentru realizarea tranzacției este necesară multă operativitate în stabilirea prețului, element hotăritor de cele mai multe ori. În asemenea cazuri nu se utilizează, de obicei, tarife prestabilite. Acestea se stabilesc, adeseori, „pe loc" în funcție de capacitățile disponibile pe piață și de volumul de transport oferit.

Din analiza făcută a rezultat că actualele dispoziții normative opresc să se stabilească prețul peste o anumită limită a cursului de revenire a valutei, chiar dacă pe media mai multor operațiuni sau la o anumită perioadă acesta se înscrie sub plafonul prevăzut în planul financiar. Acest fapt determină, în unele cazuri, pierderea unor oferte și, ceea ce este și mai grav, capacitățile respective de transport rămîn uneori neutilizate. Un exemplu concludent pe această linie îl prezintă tranzacțiile care au avut loc în ianuarie a.c. cu unele firme din Orientul Apropiat, care nu au putut fi perfectate deoarece prețul acceptat de acești parteneri depășea cursul de revenire stabilit. Rezultatul: în lunile de iarnă ale acestui an o mare parte din capacitățile de transport au rămas nefolosite în detrimentul unor importante încasări valutare.

Astăzi, cînd se experimentează în toate domeniile forme simplificate de urmărire a planului de producție și pentru o mai bună organizare și conducere a întreprinderilor, avînd drept scop ridicarea eficienței economice ar fi oportună studierea unor forme mai elastice și operative de stabilire a tarifelor în domeniul transporturilor aeriene. **Este binecunoscut faptul că orice întreprindere de comerț exterior stabilește prețurile externe în funcție, printre altele, de conjunctură, avînd însă obligația să urmărească permanent ca media pe perioada de plan a cursului de revenire să fie cea stabilită prin plan și nu pe fiecare operațiune în parte. Considerăm că extinderea acestui sistem și în operațiunile de transporturi internaționale aeriene este mai mult decît necesară.**

AȘADAR, în valorificarea capacității de transport internațional aerian, pe lîngă unele succese înregistrate, se manifestă și serioase lacune, din care o bună parte își au geneza în subestimarea de către beneficiari a importanței și avantajelor pe care le prezintă în anumite condiții acest mijloc de transport. Alte rămîneri în urmă se datoresc, însă, neînțelegerii de către organele competente a rolului pe care îl are publicitatea și mobilitatea în încheierea tranzacțiilor, probleme a căror rezolvare se impune urgent.

Încheierea sesiunii anuale a F. M. I.

VOT UNANIM — REZERVĂ GENERALIZATĂ

LA CAPĂTUL SESIUNII din acest an a Fondului Monetar Internațional (Rio de Janeiro, 25—29 septembrie), cele 107 țări membre au aprobat în unanimitate acordul realizat în august la Londra, în cadrul „grupului celor 10", cu privire la drepturile speciale de tragere menite să suplimenteze rezervele monetare ale lumii capitaliste. Aprobarea era scontată, în special, de partea anglo-americană. Țările cu monedă de rezervă — S.U.A. și Anglia — au văzut de la bun început în proiectul drepturilor speciale de tragere (S.D.R. — Special Drawing Rights) un mijloc de reducere a presiunii sub care se află dolarul și lira sterlină, eludînd atît urcarea prețului aurului cît și introducerea cursurilor de schimb flexibile. Ambele aceste variante ar fi însemnat, într-o măsură sau alta, o devalorizare a monedelor de rezervă, pe cînd drepturile speciale de tragere nu implică acest pericol și nu știrbesc nici poziția celor două țări în F.M.I. Cel puțin în interpretarea americană a acordului de la Londra cu privire la S.D.R. La Rio de Janeiro, însă, țările vest-europene, mai ales cele din Piața Comună, în frunte cu Franța, și-au afirmat categoric intenția de a accepta aplicarea principiului S.D.R. numai după dispariția deficitelor cronice ale balanței de plăți a S.U.A. Discuțiile au devenit repede acrimonioase, iar adoptarea în unanimitate a acordului realizat anterior nu a putut disimula generalizarea rezervei față de perspectivele aplicării sale.

● „Sistemul de la Rio"

ÎN VIZIUNEA părții „europene" a disputei din F.M.I., lipsa de lichidități internaționale nu este acută atîta vreme cît deficitul balanței de plăți a S.U.A. asigură un anumit flux de dolari în economia mondială capitalistă. Faptul că producția de aur — din cauza prețului artificial scăzut — nu completează în măsura necesară rezervele valutare și că în ultimii ani o parte tot mai mare din ea se tezaurizează, este compensat întrucîtva prin preschimbarea în aur a dolarilor, respectiv prin ieșirile de aur din S.U.A. În aceste împrejurări, drepturile speciale de tragere ar fi doar o soluție pregătită „pentru orice eventualitate", mai precis pentru eventualitatea secării celorlalte surse de lichidități.

Din punctul de vedere al părții americane, dimpotrivă, sistemul S.D.R. s-ar cere aplicat mai repede, tocmai din cauza tendinței crescînde a multor țări capitaliste de a mări ponderea aurului în rezervele lor monetare. Exponenții concepției oficiale a S.U.A. în tratativele care au dus la acordul de la Londra au și denumit de aceea noua unitate de rezervă „hîrtie-aur" și au căutat să acrediteze această denumire ca cea mai corespunzătoare menirii S.D.R. Această interpretare nu a reușit însă să se impună în fața opoziției Franței și a altor țări la înzestrarea noilor facilități cu caracteristicile unei monede. Nu monedă, ci credite — a fost răspunsul negociatorilor europeni la teza americană. Compromisul de la Londra constă în aceea că 30% din suma tragerilor speciale efectuate de o țară trebuie rambursate într-un termen care nu depășește cinci ani, imprimînd astfel sistemului S.D.R. caracteristici de credit. Partea americană dă mai multă importanță faptului că, întrucît 70% din tragerii nu sînt deci supuse regulei rambursabilității, noile facilități au predominant caracter monetar.

Dar, indiferent dacă socotesc că e vorba de un nou instrument de credit cu caracter de mijloc de rezervă sau un nou mijloc de rezervă cu caracter de instrument de credit, observatorii occidentali atrag atenția asupra modificărilor pe care le-ar introduce aplicarea S.D.R. în sistemul monetar occidental existent. În sistemul de la Bretton Woods, crearea rezervelor monetare este în funcție de producția de aur și de utilizările nemonetare ale aurului, pe de o parte, de deficitele balanței de plăți a țărilor cu monedă de rezervă, pe de altă parte. Acumularea mijloacelor de rezervă nu este deci controlabilă, depinzînd de factori din afara lui. Prin crearea drepturilor speciale de tragere, „se încearcă pentru prima dată să se dirijeze evoluția generală a rezervelor monetare totale după criterii izvorîte din situația economiei mondiale și din politica valutară, corijîndu-se cu acest nou instrument oscilațiile și carențele celorlalte mijloace de rezervă". În acest sens, continuă autorul afirmației citate — un corespondent al ziarului NEUE ZÜRCHER ZEITUNG — „se poate vorbi într-adevăr de dezvoltarea unui nou sistem valutar". Dar evocînd „perspectivele largi pe care le deschide etalonul Rio, bazat pe trei genuri de mijloace de rezervă", corespondentul consideră mai prudent să adauge: „dacă aceste perspective se vor înfăptui, este o altă problemă". Or, înfăptuirea lor depinde între altele nu de adoptarea în principiu a sistemului S.D.R., ci de aplicarea sa în practică, iar aplicarea — la rîndul ei — de raportul de forțe dintre părțile care se înfruntă în disputa monetară occidentală.

● În defensivă

ÎN SINE, drepturile speciale de tragere nu afectează pozițiile Statelor Unite în F.M.I. Cifrele prezentate în tabel — oglindind situația din preajma recentei sesiuni anuale — arată că Statele Unite ar fi principalul beneficiar al sistemului întrucît mărimea S.D.R. urmează să fie proporțională cu ponderea în suma totală a cotelor de participare la capitalul F.M.I. Dacă totalul tragerilor speciale ar fi stabilit la 1 miliard de dolari, ca în tabel, partea Statelor Unite ar fi de circa 250 de milioane. În expresie absolută, suma poate să pară nu tocmai impresionantă, dacă o comparăm, de pildă, cu deficitele de 1—3 miliarde de dolari pe care le înregistrează de un șir de ani balanța de plăți a S.U.A. Dacă se ține seama însă că tragerile anuale totale nu sînt prevăzute a se limita la 1 miliard de dolari și că tragerile anuale ale unei țări se cumulează — pînă la rambursare —, rezultă, rămînind la exemplul S.U.A., că facilități de cîteva miliarde nu vor întîrzia să stea la dispoziția lor.

Altul este însă neajunsul sistemului pentru Statele Unite: aplicarea sa nu o hotărăsc ele singure. Concesiile obținute la Londra în problema rambursabilității S.D.R. au fost plătite de partea americană cu o schimbare a regulilor de votare în cadrul F.M.I. în această problemă: hotărîrile se vor adopta nu cu 80% din voturi, ca pînă acum, ci cu 85%; întrucît țările Pieței Comune dețin aproape 17% din voturi (vezi tabelul), înseamnă că ele pot bloca orice hotărîre care nu le convine. Or, ceea ce urmează a se hotărî este, în primul rînd, momentul cînd va începe aplicarea sistemului S.D.R. și în al doilea rînd, mărimea tragerilor anuale. Acesta este punctul în care unanimitatea adoptării principiului S.D.R. pălește și face loc unei rezerve generalizate în ceea ce privește șansele de aplicare.

La Rio de Janeiro, ministrul economiei și finanțelor al Franței, Michel Debré, susținut, cu unele nuanțe, de reprezentanții R. F. a Germaniei, Italiei, Belgiei, Olandei, a arătat că nu poate fi vorba de a se trece la noul sistem de creare a facilităților de rezervă atîta vreme cît nu va fi restabilit echilibrul balanței de plăți americane. Or, balanța de plăți a S.U.A. nu numai că nu se apropie de o poziție de echilibru, dar în ultimul timp se îndepărtează din nou de ea.

Statele Unite angrenîndu-se tot mai adînc în agresiunea lor din Vietnam, s-a accentuat și poziția defensivă a dolarului ca monedă de rezervă. „Un guvern american care nu ar fi avut legată de picior ghiuleaua Vietnamului, scrie DIE WELT (30 septembrie), ar fi fost de bună seamă un partener mai dur și în negocierile de la Londra".

Poziția țărilor din „grupul celor 10" în F.M.I.

Țara	Cote		Voturi		S.D.R.
	în mil. dolari	în %	în cifre absolute	în %	în mil. dolari
S.U.A.	5 160	24,59	51 850	21,94	245,9
Anglia	2 440	11,63	24 650	10,43	116,3
R.F. a Germaniei	1 200	5,72	12 250	5,18	57,2
Franța	985	4,69	10 100	4,27	46,9
Canada	740	3,53	7 650	3,24	35,3
Japonia	725	3,46	7 500	3,17	34,6
Italia	625	2,98	6 500	2,75	29,8
Olanda	520	2,48	5 450	2,31	24,8
Belgia	422	2,01	4 470	1,89	20,1
Suedia	225	1,07	2 500	1,06	10,7
„Grupul celor 10"	13 042	62,16	132 920	56,24	621,6
Alte țări	7 939	37,84	103 403	43,76	378,4
Total	20 981	100,00	236 323	100,00	1 000,0

Sursa: Die Welt, 22 septembrie 1967.

● Armistițiu

SITUAȚIA CONSACRATĂ prin votul unanim de la Rio de Janeiro, care apare după patru ani de discuții, nu arareori agitate, despre soarta sistemului valutar capitalist, nu tranșează problema. Chiar și corespondentul citat al ziarului NEUE ZÜRCHER ZEITUNG, care se grăbește să vorbească despre un „nou sistem valutar" și despre un „etalon Rio", constată că „prin crearea drepturilor speciale de tragere nu au fost rezolvate nici pe departe toate problemele monetare". Stadiul atins poate fi caracterizat, după părerea multor observatori, doar ca un armistițiu.

Își menține toată acuitatea problema deficitului balanței de plăți a S.U.A. Îndată după realizarea acordului în cadrul „grupului celor 10", revista cercurilor de afaceri americane BUSINESS WEEK scria că „planul de la Londra nu conține nimic care să reducă presiunea sub care se află S.U.A. de a reglementa deficitul balanței lor de plăți" (9 septembrie). Secretarul Trezoreriei Henry Fowler, a recunoscut la Rio că de la început punerea în aplicare a sistemului S.D.R. a fost condiționată de reglementarea acestei probleme.

Se pune apoi problema paralelismului între crearea drepturilor speciale de tragere și o reformă a funcționării Fondului Monetar Internațional. Se știe că țările Pieței Comune caută să obțină ca „majoritatea calificată" sporită de 85% — adică de fapt dreptul de control al „celor 6", — să se aplice nu numai la S.D.R., ci și la alte probleme ca stabilirea cotelor, operațiunile cu aurul etc. În cursul lunilor octombrie și noiembrie vor avea loc consultări la Bruxelles și Paris pentru formularea cererilor în acest sens care vor fi supuse F.M.I. S-ar putea ca viitorul calendar al operațiunilor tehnice legate de S.D.R. — elaborarea modalităților de aplicare pînă în martie 1968, ratificarea de către parlamentele țărilor membre pînă în a doua jumătate a anului 1969 — să intre în coliziune cu dezbaterea noilor cereri pe care le pregătește Piața Comună pentru a-și valorifica în continuare pozițiile avantajoase. A reținut în orice caz luarea aminte insistența cu care ministrul francez al economiei și finanțelor a vorbit despre „crearea eventuală a unor drepturi speciale de tragere" și despre necesitatea însoțirii lor cu reforme în cadrul F.M.I. „Vor fi bătălii în iarna aceasta pe frontul monedelor", cum titrează LE FIGARO (30 septembrie). Și ar putea fi puse la încercare în continuare nu numai relațiile dintre „europeni" și anglo-americani, dar și relațiile dintre țările Pieței Comune.

I. PĂDUREANU

A GĂSI UN AL DOILEA SUFLU

(Urmare din pag. 11)

Railroads). Rețelele americane de clasa I — care asigură 98% din traficul național — au hotărît crearea unui ansamblu electronic capabil să controleze parcul lor actual compus din 1 800 000 vagoane de marfă. Denumit „TRAIN" (Telerail Automated Information Network), acest ansamblu stabilit la Washington va fi cuplat la sistemele electronice aflate în funcție în cadrul diferitelor rețele de clasa I și va furniza unui serviciu specializat al A.A.R. toate datele privind poziția și debitul vehiculelor, făcînd posibilă satisfacerea mai rapidă a cererilor formulate de expeditori. Oare, ceea ce se aplică la 20 de rețele și 1 800 000 vagoane nu poate găsi o paralelă în Europa, unde, controlul ar trebui să cuprindă 25 de țări și 2 500 000 de vehicule?

MODERNIZAREA CĂII FERATE este, în epoca noastră, o lucrare ce nu poate fi concepută decît pe plan internațional, deoarece dificultățile de învins în diferitele administrații sînt aproape aceleași, problemele interne fiind identice și soluțiile lor sensibil echivalente. De aceea, U.I.C. își realizează perseverent sarcinile tocmai în acest spirit de colaborare internațională, editînd norme, regulamente și principii comune.

Calea ferată în fața unor concurenți mai tineri, care primesc adesea un sprijin mai atent, trebuie să găsească ceea ce, în limbaj sportiv, atleții numesc „un al doilea suflu". Ea îl va găsi, nu numai în adoptarea unor mijloace noi oferite larg de tehnicile contemporane, dar și într-un spirit de colaborare internațională mai indispensabil ca niciodată. Și, această modernizare trebuie întreprinsă nu ca o simplă sarcină de rutină, ci cu acea credință care, pe vremuri, a luminat calea pionierilor, novatorilor și constructorilor.

Cînd în Franța, în secolul al XII-lea, se lucra la zidirea celebrei catedrale din Reims, odată, un străin a trecut prin acel șantier de construcții. El zări pe aproape doi muncitori care, unu' lîngă altu', duceau pe cărucioare blocuri mari de piatră. „Tu, ce faci aici?" îl întrebă el pe primul. „Eu", zise omul, „ce să fac, îmi cîștig pîinea...". Străinul se întoarse atunci spre al doilea: „Dar tu, tu ce faci aci?". „Eu" zise acesta, „eu ridic o catedrală...".

Numai cu prețul unei atari convingeri, într-o lume schimbată, drumul de fier va putea duce mai departe menirea ce-i fu dată la naștere: să unească oamenii...

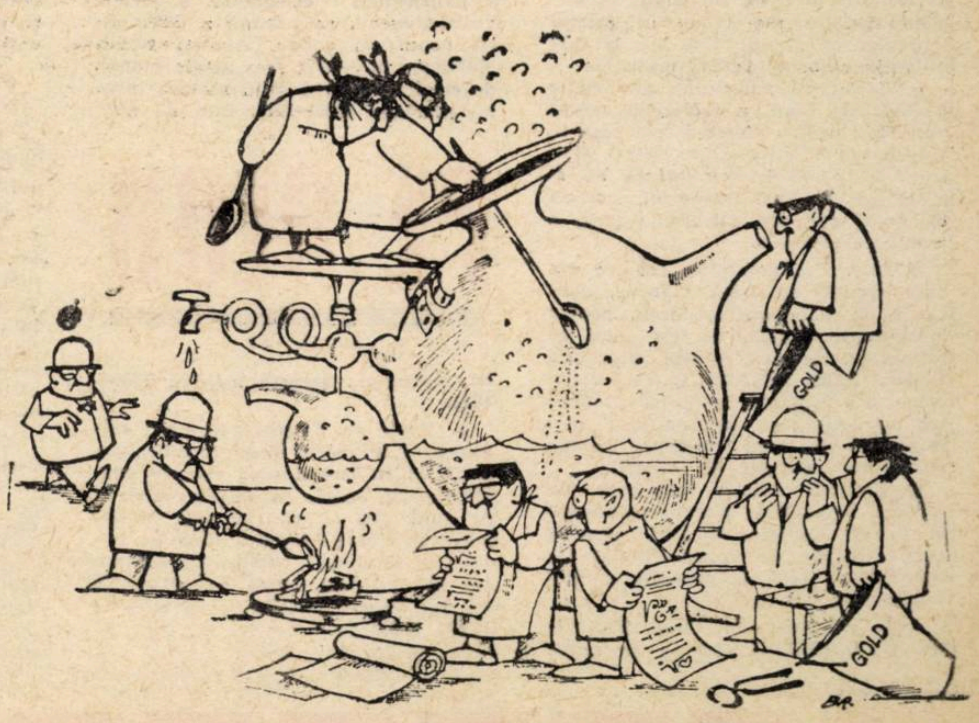

„Se va putea obține aur din retorta?" (după HANDELSBLATT)

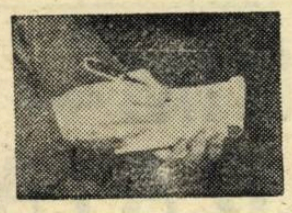

din bloc-notesul cronicarului

Dinamica sinteticelor

Necunoscute încă la începutul acestui secol, fibrele sintetice au reuşit astăzi să invadeze pieţele şi să se impună prin calităţile lor consumatorilor. Producţia mondială de fibre sintetice care în 1940, de exemplu, se ridica la 5000 de tone, a atins în prezent 2,5 milioane tone, cifră care se crede că va fi dublată în 1970—1971. Principalii producători (care asigură 88,5%) sînt: S.U.A., Japonia, ţările Pieţei Comune şi ţările A.E.L.S. Din graficele pe care le reproducem mai jos după LES ÉCHOS, rezultă evoluţia producţiei

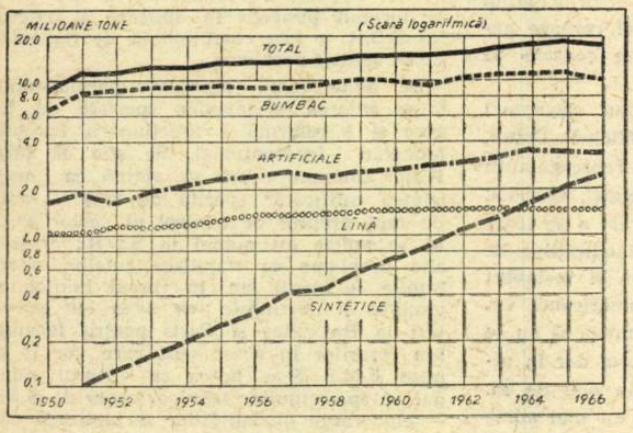

Grafic nr. 1

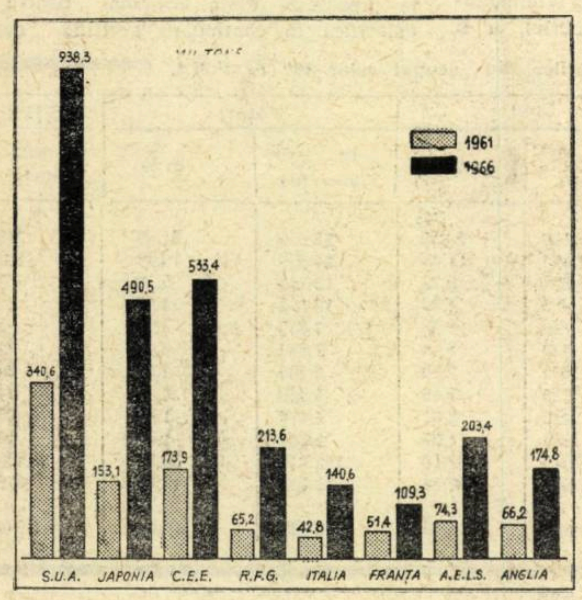

Grafic nr. 2

mondiale a principalelor fibre textile (graficul nr. 1), şi producţia de fibre sintetice în unele din principalele ţări capitaliste (graficul nr. 2).

850 pagini de... comunicări

Volumul memoriilor şi comunicărilor prezentate la cel de-al 34-lea Congres internaţional al asociaţiilor tehnice din turnătorie, ce va avea loc la Paris în prima săptămînă a lunii octombrie a.c., cuprinde 850 pagini de text (ilustrate cu circa 1200 de planşe), care constituie opera comună a cercetătorilor şi specialiştilor în materie, din 18 ţări.

Subiectele tratate au în vedere patru grupe principale de probleme: mulaje, metode de turnare, metalurgie şi control. Importanţa acestui congres se datoreşte în special faptului că fonta continuă să rămînă domeniul de predilecţie pentru cercetătorii din întreaga lume (căreia de altfel îi vor fi consacrate opt conferinţe). În comunicările înaintate, mulţi specialişti aduc îmbunătăţiri metodelor tehnice clasice; alţii însă, abordează folosirea metalelor şi aliajelor specifice, ca uraniu sau magneziu-zirconiu, folosite în industria spaţială.

Procesul continuă

„Un nou val de concentrări şi regrupări se revarsă asupra industriei franceze" — anunţa nu de mult agenţia FRANCE PRESSE. La mijlocul lunii septembrie, trei asemenea acţiuni în ramuri de bază ale industriei (electronică, construcţii mecanice grele şi chimie) au fost anunţate aproape simultan la Paris.

Este vorba, în primul rînd, de apropierea dintre societăţile Thomson-Brandt şi Compagnie de Télégraphie sans Fils (C.S.F.), specializate în telecomunicaţii, instalaţii radar, televiziune, laser etc. Noul grup însumează o cifră anuală de afaceri de 3,8 miliarde de franci şi posedă 70 de uzine cu circa 70 000 de salariaţi.

Societatea Chantiers de l'Atlantique şi Société Française Babcock et Wilcox, asociate pentru anumite construcţii şi cu compania Fives Lille-Cail, intenţionează să înfiinţeze în comun o societate nouă „Babcock - Atlantique", care — cu o cifră de afaceri de circa 500 milioane de franci pe an — se va situa pe primul plan în Europa, în sectorul construcţiilor mecanice grele. În plus, cele trei firme asociate au hotărît să-şi coordoneze în viitor politica de investiţii şi de cercetări.

În sfîrşit, Societatea de produse chimice din Auby, important producător de îngrăşăminte pe bază de azot, ar urma să fuzioneze cu o filială a societăţii Charbonnages de France. În cercurile competente se consideră, de altfel, că această acţiune ar constitui preludiul unei vaste regrupări în acest sector menită să ducă, în ultimă analiză, la crearea unei mari „societăţi chimice a minelor de cărbuni".

Doctor intr-un minut?

Într-un anumit sens s-ar putea spune că un tînăr doctorand din Viena şi-a făcut lucrarea sa de doctorat în decurs de... numai un minut. Atît a durat de fapt prelucrarea la maşina electronică de calcul a datelor referitoare la momentele care provoacă diferenţe între mişcarea turistică preconizată şi cea care se desfăşoară de fapt — subiectul tezei sale de doctorat.

Noul doctor nu a fost totuşi scutit de muncă. El este absolventul unui curs de programare care a durat cîţiva ani, timp în care a „tradus" pe limba maşinii datele acumulate, a căror prelucrare s-a desfăşurat apoi „fulgerător".

Specialiştii apreciază că pe cale normală pentru obţinerea acestor rezultate, ar fi fost nevoie de cîteva decenii de muncă.

„Fuga materiei cenuşii"

Revista americană BUSINESS WEEK publică într-un număr recent un tablou interesant în ceea ce priveşte „fuga materiei cenuşii" (cum este denumită emigrarea oamenilor de ştiinţă şi tehnicienilor către S.U.A.). Potrivit ultimelor date ale Biroului imigrărilor, rezultă că numărul acestora în America a crescut în anul fiscal 1966 cu 32%; se menţionează că 10% din noii tehnicieni, 2% din oamenii de ştiinţă şi 26% din noii fizicieni, au fost de origină străină (faţă de 6,8%, 1,6% şi respectiv 20,9% în anul precedent).

Aceste pierderi afectează în mod deosebit ţările în curs de dezvoltare, care duc în general lipsă de cadre. Republica Dominicană de exemplu — citează revista — a pierdut în 1962 circa 1/3 din fizicienii noii generaţii şi 2/3 din noii tehnicieni.

Din tabelul de mai jos rezultă situaţia acestor emigrări către S.U.A.

Anul	Tehnicieni	Savanţi	Medici-dentişti	Total
1956	2804	1124	1547	5475
1962	2940	1296	1912	6148
1963	4014	1843	2270	8127
1964	3725	1959	2409	8093
1965	3455	1853	2194	7502
1966	4921	2193	2761	9875

Piaţa titlurilor de credit

Într-un număr recent, buletinul KREDIETBANK din Luxemburg publică evoluţia cursurilor pe acest an al creditelor emise în ţările vest-europene.

Urmărind diagrama (reprodusă după aceeaşi publicaţie) se poate observa că preţurile au suferit o tensiune accentuată în perioada menţionată. Dar aspectul cel mai semnificativ este cel al evoluţiei indicelui pieţei valorilor. Astfel, la sfîrşitul lunii mai, cursul cotelor indică o situaţie de lichidităţi abundente; căderea din iunie, în special în ceea ce priveşte împrumuturile pe termen mediu, reflectă simptomele nesiguranţei care s-a manifestat în acel moment datorită unor dezechilibre pe piaţa financiară occidentală.

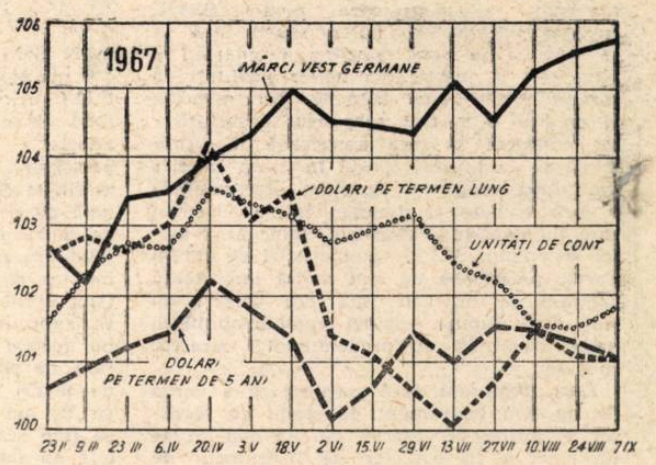

Indicele Kredietlux (31/XII/1966=100)

● În urma creşterii cu 10% a exporturilor, deficitul balanţei comerciale suedeze s-a redus în primul semestru al anului 1967 de la 1,17 miliarde coroane, la 262 milioane.

● Societatea americană de aviaţie United Air Lines a comandat recent uniforme pentru stewardesele sale în valoare de 3 milioane de dolari. Ziarul LES ECHOS menţionează că aceasta este cel mai important contract de acest gen din întreaga istorie a aviaţiei comerciale.

● În cadrul noutăţilor tehnice din anul trecut, un laser francez, construit de Compania generală pentru electricitate (C.G.E.), a fost cotat pe primul loc de către revista americană INDUSTRIAL RESEARCH (care anual alege şi recomandă între 100 produse tehnice noi, ceea ce consideră mai important în anul respectiv pentru dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii).

● Potrivit datelor publicate de AGEFI, investiţiile directe americane în Canada au atins în 1966 suma de 1,620 miliarde de dolari, totalul lor ridicîndu-se pînă în prezent la 16,8 miliarde de dolari.

● În buletinul său, Chase Manhattan Bank (S.U.A.) lasă să se întrevadă o încetinire pe termen mediu a expansiunii economice a ţărilor vest-europene, ca urmare a diminuării populaţiei active. Analiza băncii stabileşte la 3—4% rata medie anuală de creştere a produsului naţional brut pe perioada 1969—1975, faţă de 4,8% cît reprezenta această rată în 1950—1955.

PE GLOB

● Willy de Clercq, vice-prim ministru şi ministrul bugetului belgian, a arătat în cursul unei recente conferinţe de presă, că bugetul Belgiei pe anul 1968 se va ridica la 240 500 milioane franci belgieni. Faţă de bugetul pe anul 1967, cheltuielile curente ale statului vor creşte cu cel puţin 9%, iar datoria publică se va cifra la 42 800 milioane de franci, faţă de 38 700 milioane în 1967.

● În primele 7 luni ale anului 1967, au vizitat Spania 9 626 788 turişti (cu 5,8% mai mult decît în aceeaşi perioadă a anului 1966).

● Datorită excedentelor balanţei sale de plăţi, Franţa şi-a redus datoria externă de la 3 miliarde dolari, cît reprezenta aceasta în decembrie 1958, la 400 milioane la sfîrşitul anului 1966.

● În cursul anului fiscal 1966 (care s-a încheiat în luna martie anul acesta), produsul naţional brut al Japoniei a atins cifra de 101 262 milioane de dolari, marcînd o creştere de 16,3% faţă de anul precedent. Dar dacă se ţine cont de creşterea preţurilor în aceeaşi perioadă — subliniază WIRTSCHAFTLICHE MITTEILUNGEN — această creştere se reduce la 10,3%.

● Potrivit ştirilor publicate în presa occidentală, guvernul austriac a hotărît să acorde Iranului un împrumut de 167 milioane de şilingi, destinat finanţării a două mari baraje.

● Într-un volum de 4000 de pagini, au fost publicate recent la Geneva de către Secretariatul GATT, toate documentele privind problemele negocierilor rundei Kennedy.

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

Gh. Dolgu (redactor şef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu (redactor şef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 41 (217)
VINERI
13 octombrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

DOCUMENTE DE EXCEPȚIONALĂ IMPORTANȚĂ

PENTRU PROGRESUL ROMÂNIEI SOCIALISTE

SOCIALISM ȘI EFICIENȚĂ

Proiectul Directivelor C. C. al P. C. R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale

RECENTA PLENARĂ A C.C. AL P.C.R. se va înscrie fără îndoială ca un eveniment de mare însemnătate în viața partidului nostru, a întregului popor. Hotărîrile adoptate, documentele aprobate spre a fi puse în discuție se referă la probleme de importanță cardinală pentru continuarea procesului de desăvîrșire a construcției socialiste, dezvoltarea și modernizarea economiei naționale, asigurarea înfloririi multilaterale a Patriei. În ele regăsim într-o expresie dezvoltată îndrăzneala creatoare, dar și ponderea rezultată dintr-o îndelungată și temeinică analiză, încrederea nestrămutată în avantajele socialismului și străduința de a le pune cît mai bine în valoare, capacitatea de a sesiza noile probleme arzătoare ale dezvoltării și de a elabora soluții în concordanță cu condițiile și particularitățile țării și etapei actuale, cu obiectivele propuse în perspectivă mai apropiată și mai îndepărtată, o deosebită exigență în ceea ce privește contribuția datorată societății de fiecare om al muncii, dar totodată o mare atenție și grijă față de om — pe scurt toate acele însușiri pe care poporul nostru le asociază în mod organic cu Partidul Comunist Român, recunoscîndu-i rolul de forță conducătoare în toate domeniile vieții sociale.

Așa cum se subliniază în proiectul Directivelor C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, măsurile propuse cuprind toate laturile principale ale sistemului economic: producția, repartiția, circulația, cercetarea științifică, organizarea unităților economice, planificarea curentă și de perspectivă, formele de aplicare a principiului centralismului democratic în economie, pîrghiile economico-financiare, asigurînd perfecționarea relațiilor social-economice în ansamblul lor, corespunzător cerințelor procesului de desăvîrșire a construcției socialiste. Desigur, în cursul dezbaterii publice, aceste măsuri vor suscita numeroase propuneri și amendamente, vor fi îmbogățite și mai mult prin experiența și înțelepciunea organelor și organizațiilor de partid, organizațiilor economice, obștești, specialiștilor, oamenilor muncii. Ele vor căpăta forma definitivă după dezbaterea și aprobarea lor de către Conferința Națională a partidului, constituind baza și începutul procesului complex de aprofundare în detaliu a fiecărei probleme, de găsire a formelor concrete de aplicare și apoi de transpunere în viață de-a lungul unei anumite perioade.

Fără a anticipa asupra conținutului dezbaterii, este în afară de orice îndoială că spiritul și concepția de bază a măsurilor propuse se bucură de o unanimă adeziune. Înscriindu-se pe coordonatele principale ale politicii Partidului Comunist Român, aceste măsuri răspund necesităților subliniate de Congresul al IX-lea al P.C.R. de a ridica întreaga activitate economică pe o treaptă calitativ superioară, de a asigura perfecționarea continuă a formelor și metodelor de conducere economică. Ele urmează, dezvoltă, completează, înglobează într-un tot armonios îmbunătățirile deja aduse metodologiei și sistemului de planificare a economiei naționale, organizării conducerii și planificării agriculturii, organizării și îndrumării cercetării științifice, precum și alte măsuri și acțiuni care au contribuit la realizarea și depășirea prevederilor de plan din primul și al doilea an al cincinalului, la ridicarea potențialului economic al țării și creșterea sistematică a nivelului de trai al poporului. Ele se întemeiază pe învățămintele a două decenii de dezvoltare planificată, în decursul cărora în România a fost acumulată o prețioasă experiență în conducerea economiei, a fost creat și perfecționat sistemul instituțional necesar conducerii pe bază de plan a economiei, s-a îmbunătățit mecanismul de repartizare și utilizare a tuturor resurselor materiale și umane ale țării.

Sistemul economic reprezintă ansamblul de forme, conexiuni și reguli concrete în cadrul și pe baza cărora se asigură funcționarea mecanismului economic, are loc reproducția socialistă lărgită. Expresie și întruchipare a unei politici determinate, el constituie modalitatea de articulare a elementelor relațiilor de producție socialiste, avînd o influență activă asupra evoluției proceselor economice. În concepția, reafirmată clar și de această dată, a partidului nostru, formele și metodele de conducere a economiei socialiste nu constituie un scop în sine, ci, determinate de factori legați de forțele și relațiile de producție, gradul de dezvoltare și complexitate a economiei, de considerente de raționalitate și eficiență economică, de condiții și particularități ale țării, obiective de viitor, ele trebuie să asigure avîntul rapid al producției, dezvoltarea armonioasă a economiei, a nivelului de trai al poporului. În anii construcției socialiste, poporul român a repurtat succese remarcabile în toate domeniile vieții economice, sociale, spirituale. Aceste succese oglindesc avantajele socialismului, ale unei orînduiri noi, construite de poporul nostru sub conducerea partidului și prin aplicarea gîndirii lui creatoare. Etapa actuală a dezvoltării țării are o serie de caracteristici, a căror oglindire în ansamblul formelor și metodelor de conducere, într-un cuvînt în sistemul economic, a devenit o condiție a mersului nostru înainte. Procesul desăvîrșirii construcției socialiste, care constituie conținutul principal al etapei, se desfășoară în condițiile unei ample revoluții tehnico-științifice ale cărei rezultate trebuie asimilate și anticipate. În ansamblul economiei și în fiecare ramură, mari schimbări de ordin cantitativ și calitativ deosebesc România de astăzi de cea de acum 20, 15 sau chiar 5 ani, iar obiectivele pe care ni le propunem în perspectivă întrec considerabil în amploare și complexitate tot ceea ce ne-am propus în diferitele perioade anterioare, și, uneori, în mai multe perioade însumate. În aceste condiții, cu toate îmbunătățirile aduse pe parcurs, diverse laturi ale sistemului economic au devenit prea înguste, stingherind avîntul forțelor de producție. În afară de acești factori de-

Gh. DOLGU

(Continuare în pag. 2)

• În pagina a 3-a:

CADRU NOU DEZVOLTĂRII VIITOARE A ORGANELOR LOCALE DE STAT

• În pagina a 4-a:

EXPRESIE A GÎNDIRII CREATOARE A PARTIDULUI, A UNITĂȚII DINTRE TEORIA ȘI PRACTICA CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE

★

ÎNTREPRINDERII — ROLUL ȘI LOCUL CUVENIT

RIDICAREA LA UN NIVEL CALITATIV SUPERIOR A ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII INDUSTRIEI

ing. Vasile ALEXANDRESCU
adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini

PROIECTUL DE DIRECTIVE ALE C.C. AL P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, corespunzător condițiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României, fundamentează — pe baza experienței acumulate în cele două decenii de dezvoltare planificată și a confruntării judicioase a realităților concrete cu cerințele legilor economice obiective — un vast program menit să asigure ridicarea continuă a eficienței economice în toate ramurile și întreprinderile. Primit cu deosebit interes de întregul nostru popor, Proiectul de Directive creează premise pentru ridicarea la un nivel calitativ superior a organizării industriei, agriculturii, construcțiilor, transportului, comerțului, a întregii economii naționale. Personal, am convingerea că înfăptuirea măsurilor inițiate de partid va da un nou avînt dezvoltării și mai puternice a forțelor de producție, valorificării depline și superioare a resurselor țării, va face ca economia românească să cunoască o puternică înflorire.

Organizarea activității industriei pe trei verigi — centrala industrială, întreprinderea și ministerul economic — va permite valorificarea mai intensă a avantajelor coordonării unitare și concentrării raționale a producției, precum și creșterea operativității în activitatea economică. Totodată, se va realiza apropierea conducerii de viața întreprinderilor, participarea celor mai buni specialiști la dirijarea activității economice, concentrarea forțelor și legarea stimulentelor de înfăptuirea planului.

Complexitatea și multitudinea problemelor pe care le ridică în prezent conducerea economică, impun ca deciziile să fie luate în colectiv, de către cei mai buni și experimentați specialiști, conducerea unipersonală putînd duce la greșeli în gospodărirea mijloacelor materiale și bănești, la păgubirea economiei naționale.

Tocmai de aceea prezintă o deosebită importanță noua structură organizatorică, propusă prin Proiectul de Directive, care pune un accent deosebit pe aplicarea principiului muncii colective, prin crearea la toate cele trei nivele a unor organe de conducere colectivă — consiliul de administrație al centralei industriale, comitetul de direcție al întreprinderii și colegiul ministerului — cu largi competențe în reglementarea activității de producție și economică.

De asemenea, prin precizarea și delimitarea atribuțiilor, se creează condiții pentru eliminarea paralelismelor în activitatea de conducere și înlăturarea actualului centralism excesiv, care a condus la încărcarea acestor organe cu probleme de detaliu, și în

(Continuare în pag. 3)

DOCUMENTE DE EXCEPȚIONALĂ IMPORTANȚĂ

SOCIALISM ȘI EFICIENȚĂ

(Urmare din pag. 1)

curgînd dintr-un proces normal de creștere, perfecționarea conducerii și planificarea economiei naționale este cerută și de necesitatea de a înlătura efectele unor concepții greșite, supuse de partidul nostru unei ample critici după Congresul al IX-lea. Transformarea pierderilor planificate într-un principiu de funcționare a unor sectoare și unități, concepția greșită, potrivit căreia prețurile mijloacelor de producție nu trebuie să reflecte în întregime cheltuielile de muncă socială, aplicarea în întreprinderi a „principiului conducătorului unic" au întreținut în economia noastră unele practici antieconomice sau contrare cerințelor unei economii moderne.

Sensul îmbunătățirilor propuse de partid îl constituie organizarea unui sistem care, prin verigile sale și mecanismul său funcțional — mai simple, mai suple și mai operative — să asigure un cadru cît mai potrivit pentru optimizarea deciziilor la nivel macro și microeconomic, pentru realizarea reproducției lărgite în așa fel încît unui volum determinat de cheltuieli să-i corespundă rezultate economice maxime. Preocuparea pentru eficiență constituie de fapt factorul comun al tuturor elementelor, ca și al ansamblului măsurilor propuse, iar eficiența însăși este privită, în mod firesc, ca o rezultantă a unor factori foarte diverși — stimularea introducerii tehnicii și metodelor moderne de producție, de conducere, de analiză etc., mobilizarea maximă a resurselor, valorificarea superioară a factorului uman, dinamizarea inițiativei colective și individuale etc.

Ceea ce caracterizează actualele opțiuni ale partidului nostru în măsurile propuse este faptul că, în căutarea căilor unei mai mari eficiențe economice, el pornește cu o nestrămutată consecvență de la cuceririle socialismului, străduindu-se să asigure o maximă punere în valoare a avantajelor și potențelor lui intrinsece. Centralismul democratic — principiul organizatoric fundamental al statului nostru — principiu care derivă din însăși natura orînduirii socialiste, constituie coloana vertebrală a sistemului economic, îmbunătățit pe baza măsurilor propuse.

Documentul elaborat de conducerea partidului consemnează și are ca premisă ideea creșterii continue a rolului planificării pe măsura înaintării construcției socialiste. Posibilitatea conducerii pe baza unui plan central a economiei naționale constituie unul din elementele de bază ale superiorității socialismului, un element prin care numai socialismul răspunde integral cerinței economiei moderne, ajunsă la un înalt grad de socializare, de a i se asigura o reproducție socialmente reglementată. Spre acest ideal intangibil năzuiește, în forme mai mult sau mai puțin spontane, și întreaga evoluție a producției capitaliste. Concentrarea și centralizarea producției în unități tot mai mari, cu pondere astăzi predominantă în economia principalelor țări, planificarea riguroasă în interiorul acestor unități, care uneori sînt adevărate imperii economice, creșterea intervenției statului în economie în cadrul dezvoltării continue a capitalismului monopolist de stat reprezintă o încercare de adaptare a relațiilor de producție la caracterul forțelor de producție, care rămîne incompletă și nesatisfăcătoare din cauza pragului pe care îl constituie proprietatea capitalistă asupra mijloacelor de producție. Reglementarea socială anticipată a reproducției este cu atît mai necesară astăzi cu cît progresul tehnico-științific determină în economie mutații de mare amploare, ale căror profunde implicații trebuie prevăzute și luate în calcul. De altfel recunoașteri parțiale ale avantajului planificării socialiste pentru creșterea economică pot fi întîlnite în scrierile a numeroși economiști occidentali, adepți ai economiei capitaliste.

În afară de imperativele decurgînd din caracterul forțelor de producție moderne, socialismul are rațiuni speciale pentru a valorifica avantajele planificării centrale. Socialismul reprezintă o societate care nu numai în domeniul economiei, dar și în toate celelalte domenii ale vieții sociale se dezvoltă potrivit unor țeluri care-i sînt proprii și a căror atingere devine de neconceput în absența unui plan central coordonator. În toate aspectele lor variate — fie că e vorba de raportul acumulare-consum, de ritmuri și proporții, de dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor și raioanelor, de dezvoltarea serviciilor și activităților social-culturale etc. — aceste țeluri exprimă subordonarea întregii dezvoltări înfloririi colectivității naționale, asigurării unei vieți din ce în ce mai bune pentru fiecare membru al său. Partidului, a cărui răspundere și al cărui rol conducător sporesc pe măsura complexității operei constructive îi revine sarcina de a explora științific viitorul, de a da acestor țeluri, prin politica sa, forma concretă a obiectivelor ce urmează a fi atinse în fiecare etapă, de a le armoniza într-un plan unitar și a organiza, într-un efort coerent, pentru atingerea lor, toate energiile și resursele țării.

Așa cum se arată în Proiectul de Directive, promovarea intereselor generale ale poporului, asigurarea dezvoltării echilibrate a economiei naționale impun ca deciziile hotărîtoare ale politicii economice să fie luate de forurile supreme ale partidului și statului, ca exponente ale întregii națiuni. Stabilirea principalelor proporții, nivele și ritmuri ale producției materiale, repartiția venitului național pentru acumulare și consum, volumul și structura investițiilor, amplasarea teritorială a forțelor de producție, orientarea comerțului exterior, a finanțelor și creditului, așezarea prețurilor, sistemul de remunerare a muncii, măsurile privind ridicarea nivelului de trai, precum și celelalte probleme care angajează răspunderea pentru viitorul țării, pentru evoluția societății noastre, pot fi soluționate în mod optim numai ținîndu-se seama de dezvoltarea economiei ca un tot unitar.

În contextul măsurilor care au fost deja adoptate după Congresul al IX-lea și al actualelor măsuri elaborate de partid, este limpede că perfecționări esențiale se aduc însăși concepției și exercitării conducerii centrale. Eliminîndu-se tot ceea ce de-a lungul anilor a devenit centralism excesiv, conducerea centrală se aplică asupra unor probleme de importanță cu adevărat cardinală. Aceasta înseamnă că în numeroase probleme care trec în competența verigilor operative ale aparatului de producție se vor evita erorile provenite din aprecieri prea globale, care nu pot, fatal, ține seama de diversitatea condițiilor din diversele unități. Concentrarea atenției organelor conducerii centrale pe problemele cardinale constituie, la rîndul său, un factor al îmbunătățirii calității deciziilor. Doar unul dintre factori. Pentru că în sprijinul acestor îmbunătățiri vin numeroase alte elemente, începînd cu fluxul vertical de jos în sus al analizelor și propunerilor pe care se întemeiază decizia centrală, cu metodele și tehnicile moderne de lucru adoptate în diversele faze ale elaborării deciziei centrale, cu rezultatele rodnice ale aplicării principiului muncii colective și sfîrșind cu confruntarea soluțiilor alese în probleme vitale cu experiența și înțelepciunea maselor. Acest sistem coerent transformă decizia centrală într-un rezultat al gîndirii unui mare număr de specialiști și oameni ai muncii, îi asigură o fundamentare științifică, creează bariere puternice împotriva arbitrarului și subiectivismului. Este suficient, în această privință, să reamintim modul cum au fost elaborate măsurile de perfecționare a economiei, adoptate de partid și guvern în ultimii doi ani, cum a fost elaborat actualul plan cincinal și, mai ales, modul cum a fost concepută de către conducerea partidului elaborarea cincinalului următor și schiței de dezvoltare a economiei naționale pînă în 1980. În lumina experienței partidului nostru, a țării noastre, în lumina acestei concepții, rezultă cît de false și, explicabil, partizane sînt opiniile acelor economiști și publicști burghezi care neagă în general valențele conducerii centralizate, identificînd-o, prin artificiu, tocmai cu ceea ce constituie balastul ei, sau în unele cazuri cu rezultatele aplicării ei incorecte.

Aspectul dialectic al perfecționării sistemului nostru economic este că el îmbină întărirea rolului și îmbunătățirea conducerii centralizate cu o substanțială dezvoltare a democratismului.

Așa cum se arată în documentul aprobat în unanimitate de Plenara C.C. al P.C.R. acordarea de atribuții mai largi unităților economice în organizarea și dirijarea activității lor constituie sensul principal al măsurilor ce se preconizează. În condițiile actuale ale țării noastre este imperios necesară angajarea fiecărei unități în circuitul economic cu toate resursele și rezervele ei interne ; creșterea gradului de pregătire, de organizare și utilizare a forței de muncă ; fundamentarea științifică a deciziilor economice, concomitent cu mărirea operativității în adoptarea și aplicarea lor ; ridicarea gradului de adaptabilitate a întreprinderilor la cerințele tot mai diverse și în continuă schimbare ale producției și consumului ; întărirea rolului stimulator al pîrghiilor economice, perfecționarea legăturilor între întreprinderi astfel încît să sporească exigența, competența și răspunderea în tratarea problemelor economice, în îndeplinirea obligațiilor contractuale. Mobilitatea sporită și autonomia funcțională prevăzute de actualele măsuri asigură mărirea inițiativei și răspunderii unităților economice în domenii esențiale ale activității lor, cum sînt : planificarea curentă și de perspectivă ; elaborarea programului de producție ; aprovizionarea tehnică-materială și desfacerea producției ; realizarea investițiilor pentru lărgirea producției ; asimilarea unor sortimente și tehnologii noi de fabricație ; utilizarea fondului de salarii ; folosirea unei părți din beneficii pentru stimularea materială a colectivului și pentru acumulări ; utilizarea creditelor bancare.

Atît principiile generale, enunțate în capitolul introductiv al documentului, cît și măsurile propuse exprimă țelul așezării organizării și a activității economice pe criterii de raționalitate și eficiență economică. Nu poți decît să subscrii principiul apropierii conducerii de producție, atît pentru că el asigură premise pentru optimizarea deciziilor și sporirea operativității aplicării lor, folosirea specialiștilor în activități legate nemijlocit de rezolvarea sarcinilor de producție, cît și pentru economiile realizate pe scară națională și plusul de suplețe ce vor rezulta prin simplificarea aparatului administrativ. Organizarea conducerii activității în industria republicană pe trei verigi — centrala industrială, minister, întreprindere și o judicioasă împărțire a competențelor au menirea să asigure condiții pentru valorificarea avantajelor coordonării unitare și concentrării raționale a producției, concomitent cu creșterea operativității în activitatea economică curentă.

În fiecare din aceste trei verigi, principiul conducerii și muncii colective urmează să fie înscăunat ca un principiu de bază al conducerii activității economice. Valoarea în sine a acestui principiu este evidentă, se autorecomandă. De altfel, desigur în forme și după criterii diferite, el este aplicat extrem de larg în întreprinderile din țările cu economie avansată. Ceea ce însă merită a fi subliniat cu deosebire este modul în care este concepută aplicarea acestui principiu. Pentru că o experiență trecută ne-a învățat că simpla lui proclamare este departe de a fi suficientă. Măsurile propuse de partid instituționalizează acest principiu, organizînd conducerea întreprinderii, centralei, ministerului, precizînd componența colectivelor de conducere, modalitatea adoptării deciziilor și aplicării lor, sistemul de rezolvare a litigiilor, rolul și atribuțiile directorului, directorului general de centrală, ministrului, răspunderile colective și personale. Astfel, forurile colegiale de conducere vor cuprinde efectiv factorii cei mai calificați în vederea asigurării optimizării deciziilor, iar principiului însuși i se asigură din capul locului o aplicare eficientă.

Alături de perfecționarea structurii organizatorice a industriei și de alte măsuri, un factor important pentru lărgirea atribuțiilor și competențelor întreprinderii îl constituie perfecționarea sistemului de indicatori obligatorii prin care se realizează legătura între prevederile planului de stat și activitatea unităților economice productive. Sistemul piramidal sub care apar acești indicatori în secțiunea verticală a economiei naționale pornește de la premisa că prevederile planului pot fi realizate în activitatea de zi cu zi a întreprinderilor prin soluții multiple, în funcție de varietatea condițiilor, de inițiativa colectivului și capacitatea de mobilizare a rezervelor existente. De aceea, așa cum se arată în Proiectul de Directive, folosind pentru fundamentarea planului un sistem larg de elemente și date analitice la nivelul economiei naționale și al principalelor ramuri, vor fi păstrați ca sarcini obligatorii acei indicatori care exprimă obiectivele de bază ale dezvoltării. Numărul indicatorilor obligatorii va crește pe măsura coborîrii pe treptele organizatorice spre unitățile de bază, astfel încît să fie cuprinse toate laturile esențiale ale activității economice. Se are în vedere totodată necesitatea ca, respectînd parametrii planului de stat, centralele și întreprinderile să-și poată adapta operativ propriile planuri, astfel încît să fie evitată rigiditatea în prevederile de detaliu sau nesemnificative, precum și formalitățile greoaie de modificare a planului. Întreg acest sistem permite îmbinarea fermității în realizarea deciziilor adoptate pe plan central cu mobilitatea în aplicarea lor în cadrul unităților productive.

Noua structură propusă pentru organizarea industriei, sistemul de legătură cu indicatorii planului de stat, extinderea relațiilor economice directe între diferitele unități lărgesc într-o măsură însemnată cadrul în care se poate manifesta inițiativa conducerii și colectivelor din întreprinderi. În același timp, aplicarea efectivă a gestiunii economice proprii în toate unitățile, creșterea rolului pîrghiilor economice, al sistemului de prețuri, al finanțelor și al creditului vor asigura un mecanism de stimulente și constrîngeri de natură economică care să încurajeze mai bine raționalitatea și eficiența, inițiativa fertilă, deciziile întemeiate pe calcul economic și, dimpotrivă, să sancționeze proasta gospodărire, risipa, lipsa de inițiativă. De altfel, întregul ansamblu de măsuri pentru perfecționarea conducerii și planificării urmărește asigurarea ridicării eficienței activității economice nu numai în industrie, dar și în construcții, agricultură, transporturi, circulația mărfurilor. În toate aceste domenii măsurile prevăzute au în vedere o mai justă și mai consecventă aplicare a principiului cointeresării materiale, prin observarea nu numai a laturii de recompensare, ci și a celei legate de răspunderea materială și, în general, prin legarea mai strînsă a acestui principiu de ridicarea eficienței economice, de desfășurarea unei activități rentabile.

La asigurarea unei asemenea activități o contribuție însemnată este chemată să aducă așezarea pe baze științifice a organizării producției și a muncii. Nu numai prin tehnică, prin mecanismul de funcționare și sistemul de angrenare în ansamblul național, dar și prin organizarea științifică a producției și a muncii, întreprinderea economică în țara noastră trebuie să devină o unitate modernă în întreaga accepție a cuvîntului.

Toate măsurile preconizate se încadrează într-un complex a cărui unitate rezultă din subordonarea perfecționării aplicării celor două laturi ale centralismului democratic exigenței sporirii eficienței economice. Socialismul nu numai că este perfect compatibil cu urmărirea eficienței economice, dar în mod organic o presupune și totodată asigură cele mai bune premise obiective pentru realizarea ei. Sporirea eficienței activității economice corespunde intereselor vitale ale celor ce muncesc. Dar tot aceste interese cer ca în elaborarea și aplicarea măsurilor necesare să se țină seama în modul cel mai riguros de implicațiile lor mai apropiate și mai îndepărtate, pentru ca economia în ansamblul ei să-și mențină o dezvoltare armonioasă, echilibrată, un ritm rapid de creștere și să se prevină apariția unor efecte secundare nedorite. Proiectul Directivelor demonstrează că prin însăși concepția acestui document s-a ținut seama de acest imperativ. Este o preocupare care răzbate nu numai din determinarea raportului între centralizare și autonomie, din întărirea controlului economic, dar și din numeroase alte elemente, ca de exemplu, sistemul de indicatori. În formularea tuturor măsurilor propuse s-a ținut seama nu numai de criteriile și considerațiile de ordin economic, dar și de angajamentele asumate de partidul nostru față de popor, față de toate categoriile de oameni ai muncii.

În continuarea preocupărilor pentru sporirea rolului științei românești în întreaga viață economică și socială a țării, a măsurilor importante care au și fost aplicate, Proiectul de Directive conține noi prevederi urmărind perfecționarea mai departe a rețelei unităților de cercetare astfel încît să se asigure o cît mai strînsă legare a științei de producție, o cît mai bună utilizare a cadrelor existente ; perfecționarea sistemului de finanțare a activității științifice, prin diversificarea surselor în funcție de natura cercetării și extinderea sistemului de lucru pe bază de contracte ; îmbunătățirea activității Consiliului Național al Cercetării Științifice etc. Este de remarcat că rolul important atribuit științei rezultă nu numai din aceste judicioase măsuri, dar și din faptul că savanții din cercetare și învățămînt vor fi chemați să facă parte, alături de cadrele tehnico-economice, din forurile colegiale de conducere ale centralelor și ministerelor.

În domeniul atît de important pentru realizarea ritmică a sarcinilor de producție, care este aprovizionarea tehnică-materială și unde cu toate îmbunătățirile realizate în ultimii ani se mențin însemnate neajunsuri, documentul apro-

(Continuare în pag. 4)

PENTRU PROGRESUL ROMÂNIEI SOCIALISTE

CADRU NOU DEZVOLTĂRII VIITOARE A ORGANELOR LOCALE DE STAT

dr. Dumitru HOLT
secretar general la Comitetul de Stat pentru Îndrumarea și Controlul Organelor Locale ale Administrației de Stat

DOCUMENTELE ce se află în aceste zile în dezbaterea întregului popor, elaborate de Plenara C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie 1967, în baza indicațiilor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, reflectă preocuparea continuă a partidului și statului nostru pentru stabilirea unor forme și metode de organizare și conducere a economiei socialiste și a treburilor de stat, corespunzătoare actualei etape de dezvoltare a orînduirii noastre socialiste, astfel încît ele să devină pîrghii eficiente în îndeplinirea sarcinilor curente și de dezvoltare în perspectivă a României socialiste. Ele precizează cadrul de dezvoltare generală a economiei noastre socialiste și organizarea corespunzătoare a acestei dezvoltări, îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României și sistematizarea localităților rurale.

● Analiză profundă, soluții realiste

PROIECTUL adoptat de recenta Plenară a Comitetului Central, cuprinzînd principiile de bază cu privire la **îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României și sistematizarea localităților rurale** face o analiză profundă, științifică, a actualei structuri administrative și demonstrează necesitatea existenței unei concordanțe depline a stadiului prezent de dezvoltare a forțelor de producție cu formele de administrație, care să permită o conducere operativă a activității economice și social-culturale a țării.

Problematica amplă a construcției noastre economice, ritmul accelerat și caracterul tot mai complex al activității economice, cerințele valorificării superioare a resurselor naturale și de muncă, precum și necesitatea unei repartizări judicioase, științific fundamentate a forțelor de producție, reclamă și perfecționarea organizării administrative-teritoriale a țării.

În lumina noilor realități social-politice, a schimbărilor survenite în ansamblul societății noastre, a creșterii rolului statului socialist ca organizator al activității de desăvîrșire a construcției socialiste, **structura administrativă existentă a țării,** așa cum se subliniază în proiectul „Principiile de bază cu privire la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României și sistematizarea localităților rurale", **nu mai corespunde cerințelor etapei actuale de desăvîrșire a construcției socialiste.**

Actuala formă de împărțire administrativ-teritorială a țării, în cadrul căreia între organele centrale și unitățile de bază administrativ-teritoriale — comuna și orașul — se interpun verigi intermediare, influențează negativ principalele laturi ale activității politico-economice și social-culturale.

Existența acestor verigi intermediare duce la crearea unor paralelisme și suprapuneri, ceea ce îngreunează conducerea întregii activități politice, economice și social-culturale a țării. Raionul, de exemplu, ca unitate administrativă intermediară, în cadrul activității sale întîrzie și complică traducerea în practică a indicațiilor primite de la organele superioare, frînează și îngustează inițiativa organelor locale ale administrației de stat de la orașe și comune. Asemenea verigi au determinat încărcarea nejustificată a aparatului administrativ și cheltuirea exagerată a fondurilor materiale și bănești pentru întreținerea sa.

De remarcat este și faptul că menținerea în subordonarea organelor regionale a unor orașe dezvoltate ca centre industriale, comerciale și culturale, cu o populație în continuă creștere și un număr însemnat de cadre cu pregătire superioară, influențează asupra dezvoltării în continuare a acestora, impunîndu-le un ritm mai lent decît orașelor reședințe de regiuni. În același timp, peste o cincime dintre centrele raionale au reședințe în comune rurale și influențează insuficient dezvoltarea economică și social-culturală a teritoriului administrativ respectiv.

Existența unui număr însemnat de unități administrative mici le privează pe acestea de puterea economică necesară realizării unor lucrări social-culturale și edilitar-gospodărești de mai mare amploare. Totodată aceasta dispersează cheltuielile materiale alocate de stat asupra unui număr prea mare de centre comunale, fapt ce duce la diminuarea eficienței investițiilor, la imposibilitatea dotării tuturor comunelor cu asemenea edificii.

Avînd la bază aceste considerente de ordin politic, economic și social-cultural, recenta Plenară a C.C. al P.C.R. apreciază ca necesară îmbunătățirea structurii administrative a țării, potrivit cerințelor actuale, așezarea ei pe principii noi, care să apropie conducerea centrală de unitățile de bază.

Noua formă de organizare administrativă propusă urmărește **crearea unui asemenea sistem de administrație, care să permită rezolvarea operativă și competentă a problemelor, să contribuie la dezvoltarea în mod armonios, sub aspect economic, social-cultural și edilitar-gospodăresc a localităților, să faciliteze condițiile de comunicație între diferitele unități administrative.** Județul, orașul și comuna sînt forme de organizare teritorial-administrative a țării noastre, a căror existență și continuitate este demonstrată de documentele istorice din cele mai vechi timpuri, indicînd în multe cazuri tradiții istorice și continuitatea poporului român pe teritoriul României de azi.

Ca unitate de bază a organizării administrativ-teritoriale a țării ce cuprinde totalitatea populației rurale de pe un teritoriu delimitat, unită prin comunitate de interese economice, social-culturale și tradiții, comuna deține un rol important în cadrul noii structuri administrative a țării.

Concepute ca unități administrative puternice, comunele vor putea contribui în mod substanțial la valorificarea resurselor din mediul rural, la dezvoltarea diferitelor activități industriale, agricole, comerciale, meșteșugărești și social-culturale, la ridicarea nivelului de viață și civilizație ale populației sătești. Toate acestea conduc la apropierea condițiilor de viață ale satului față de cele ale orașului.

Apropierea conducerii centrale de unitățile administrativ-teritoriale de bază, eliminarea verigilor intermediare inutile și a paralelismelor în atribuții și competență, duce la necesitatea împărțirii teritoriului țării pe județe care să asigure legătura directă între organele centrale și cele locale. Prin aceasta se va spori eficiența și operativitatea organelor de conducere ale județelor, municipiilor, orașelor și comunelor în realizarea multiplelor sarcini ale dezvoltării noastre economice și social-culturale.

Corespunzător noii împărțiri administrative-teritoriale proiectul prevede, ca organe locale alese ale puterii de stat, Consiliile județene, municipale, orășenești și comunale. Caracteristica principală a activității acestor organe trebuie să o constituie munca și conducerea colectivă.

În stabilirea atribuțiilor și competenței consiliilor trebuie să se aibă în vedere atît experiența pozitivă cît și deficiențele existente în activitatea actualelor organe locale ale puterii și administrației de stat, tradițiile existente în țara noastră ca și tendințele moderne contemporane. De asemenea, trebuie acordată o atenție deosebită delimitării mai precise a atribuțiilor și competențelor Consiliilor județene, municipale, orășenești și comunale, simplificării și raționalizării aparatului acestor organe, promovării în conducerea lor a unor cadre capabile, cu experiența și pregătirea corespunzătoare.

Aceste sarcini, tot mai complexe fac necesară înființarea unei școli superioare de administrație, menită să formeze cadrele corespunzătoare pentru organele de conducere ale județelor, municipiilor, orașelor și comunelor.

● Satul românesc contemporan și cerințele actuale

ÎN PROCESUL CONSTRUIRII noii societăți au loc schimbări adînci în viața economică a satului, în structura lui demografică, în relațiile sociale, în nivelul cultural și de civilizație a țărănimii.

Soluționarea complexelor probleme social-economice, ridicate de evoluția satului nostru în procesul construcției socialiste, impune studierea atentă a acestor transformări, elaborarea unei politici științifice de organizare și sistematizare a localităților rurale, care să contribuie la ridicarea în continuare a condițiilor de viață a populației sătești și la apropierea lor treptată de cele ale populației urbane.

În condițiile unor profunde transformări economice și sociale care au dus la ridicarea satului în țara noastră, s-a manifestat totuși o insuficientă preocupare pentru dezvoltarea organizată, rațională, a localităților rurale, pentru asigurarea unei repartizări judicioase a obiectivelor economice, a dotărilor social-culturale și tehnice-edilitare, ceea ce s-a reflectat în rămînerea în urmă a activităților de sistematizare a satelor. Aceasta a dus la amplasarea nerațională a unor investiții și a frînat totodată punerea în valoare a tuturor posibilităților de ridicare a condițiilor de viață în mediul rural. Ea a provocat în același timp, prin ignorarea posibilităților de cooperare între diferitele unități productive amplasate pe același teritoriu, dispersarea și irosirea unor fonduri materiale și bănești.

Dezvoltarea rațională, științific fundamentată a localităților rurale — comune și sate —, așa cum se arată în proiect, trebuie să se efectueze în cadrul unui program național de ansamblu, bazat pe studii referitoare la amenajarea unor unități teritoriale complexe, cuprinzînd întregul sistem de așezări urbane și rurale care se intercondiționează reciproc. Acțiunea de sistematizare trebuie să țină seama de un complex de factori, de natură economică, demografică și social-culturală ca și de condițiile particulare oferite de cadrul geografic și de fondul construit existent.

Sistematizarea rurală, ca acțiune vastă și de lungă durată, se va desfășura pe două coordonate principale: stabilirea viitoarelor comune și sate și sistematizarea fiecărei comune și a fiecăruit sat.

Stabilirea viitoarelor localități rurale va trebui să aibă în vedere asigurarea unei dimensiuni și densități optime, precizarea funcției și profilului social-economic al fiecărei localități în corelație cu cele ale așezărilor învecinate, precum și cu particularitățile de mediu; dotarea fiecărei comune cu instituțiile social-culturale și economice necesare desfășurării în bune condițiuni a tuturor activităților.

Sistematizarea fiecărei comune și a fiecărui sat presupune soluționarea problemelor legate de: delimitarea și organizarea teritoriului (a vetrei satului), fundamentarea amplasării în cadrul localităților a noilor capacități de producție sau a extinderii celor existente, stabilirea dotărilor economice, social-culturale, administrative și determinarea arterelor de circulație și a rețelelor tehnice edilitare, determinarea și parcelarea terenurilor libere în sensul concentrării eficiente a construcțiilor de locuințe și a dotării lor, îndeosebi în vatra satelor.

Prin valorificarea cadrului natural, a tradițiilor constructive și artistice locale, a monumentelor istorice, a potențialului turistic etc., acțiunea de sistematizare rurală va ține seama de necesitatea asigurării unei expresii arhitecturale proprii.

Această acțiune de mare amploare și cu efecte multiple asupra dezvoltării social-economice a României socialiste reprezintă un important mijloc pentru realizarea politicii Partidului Comunist Român. Ea va avea consecințe profunde în nivelul de viață al populației de la sate, va contribui la repartizarea judicioasă a forțelor de producție, pe întregul teritoriu, la determinarea unor elemente strict necesare pentru fundamentarea planurilor de perspectivă ale dezvoltării României.

★

Ansamblul măsurilor privind îmbunătățirea organizării administrative-teritoriale a țării și sistematizarea localităților rurale constituie o nouă expresie a aplicării de către partid a principiului centralismului democratic în condițiile create de desăvîrșirea construcției socialismului.

Aplicarea măsurilor prevăzute în actualul proiect va avea o puternică înrîurire asupra mersului ascendent al economiei noastre socialiste, în drumul spre progres și civilizație al poporului român.

RIDICAREA LA UN NIVEL CALITATIV SUPERIOR A ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII INDUSTRIEI

(Urmare din pag. 1)

special cu caracter administrativ. Neierarhizarea răspunderii pe diversele trepte de conducere și centralizarea excesivă a tuturor problemelor spre ministere a favorizat creșterea personalului tehnico-administrativ, a cheltuielilor cu întreținerea lui și folosirea aparatului tehnic și economic în probleme de tutelă măruntă a întreprinderilor. **Astfel, în cadrul ministerului nostru un volum important din munca celor aproape 1000 de ingineri și economiști, cadre cu pregătire superioară, este consumat cu probleme de urmărire a aprovizionării tehnico-materiale, cooperării, întocmirii de rapoarte de realizări etc.** De asemenea, în numeroase cazuri specialiștii sînt antrenați în acordarea de avize cu caracter formal, care întîrzie nejustificat aplicarea deciziilor și diminuează răspunderea întreprinderilor. Tutela măruntă exercitată se răsfrînge negativ asupra activității, îngreunînd procesul de elaborare și aplicare a măsurilor impuse de condițiile concrete din fiecare unitate.

Aceste neajunsuri cît și altele, criticate pe drept cuvînt la recenta Plenară a C.C al P.C.R., se cer grabnic înlăturate, întrucît ele constituie o frînă în calea valorificării cu maximum de eficiență a potențialului economic. **În cadrul noii organizări a conducerii industriale** — așa cum se preconizează în Proiectul de Directive — **ministerul economic eliberat de preocupări mărunte va putea să se ocupe pe larg de înfăptuirea politicii partidului și statului în ramura respectivă, să răspundă de îndeplinirea planului de stat, să exercite o conducere unitară, să studieze proporțiile și ritmurile de dezvoltare a subramurilor coordonate.**

Limitarea atribuțiilor ministerelor economice va crea condiții pentru reducerea numărului de compartimentare și încadrarea lor cu un aparat restrîns, format din cadre de specialitate cu mare experiență. **Eliberarea unui număr important de cadre tehnice și economice din schema ministerului, va permite atît încadrarea centralelor ce se vor crea cu specialiști, cît și întărirea potențialului de concepție din institutele de cercetări și proiectări și din întreprinderi.**

O deosebită importanță în activitatea ministerelor o are transformarea colegiilor în organe deliberative, lărgirea lor prin participarea unor personalități din activitatea de cercetare și din învățămînt, reprezentanți ai U.G.S. și ai organelor de partid. Prin această măsură se întărește principiul muncii colective și crește răspunderea colegiului pentru hotărîrile luate.

Crearea centralelor industriale, care reunesc într-o organizație economică complexă întreprinderi cu profil similar sau din ramuri conexe și preluarea de către acestea a unor atribuții ale actualelor ministere **va impune, bineînțeles, ca o necesitate obiectivă, reconsiderarea coordonării ramurilor și subramurilor industriale, printr-o judicioasă repartizare a lor pe viitoarele ministere economice.**

Puternicul ecou pe care l-a avut în întreaga țară Proiectul de Directive supus dezbaterii publice, oglindește faptul că întregul nostru popor urmează cu neabătută încredere politica înțeleaptă a partidului, în care vede propria sa politică. Pînă la Conferința Națională a P.C.R., care va dezbate și aproba acest important document, oamenii muncii din toate domeniile de activitate sînt chemați să-și spună părerea asupra Directivelor, să facă propuneri valoroase, rod al experienței lor bogate. Este încă un exemplu luminos al profundului democratism al orînduirii noastre socialiste.

DOCUMENTE DE EXCEPȚIONALĂ IMPORTANȚĂ

PENTRU PROGRESUL ROMÂNIEI SOCIALISTE

EXPRESIE A GÎNDIRII CREATOARE A PARTIDULUI, A UNITĂȚII DINTRE TEORIA ȘI PRACTICA CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE

PUTERNICUL ecou pe care-l are în rîndurile oamenilor muncii din patria noastră proiectul Directivelor C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale corespunzător condițiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României, s-a manifestat încă de la publicarea acestui document de însemnătate deosebită și în rîndul cadrelor didactice care lucrează pe frontul predării învățăturii marxist-leniniste.

În măsurile ample și complexe, concepute într-un mod unitar, ținînd seama de însăși unitatea și interacțiunea laturilor vieții economice și sociale, a verigilor și momentelor procesului reproducției sociale, se reliefează pregnant grija neobosită cu care partidul nostru veghează la perfecționarea continuă a formelor și metodelor de conducere și planificare, la ridicarea întregii activități economice pe o treaptă calitativ superioară, în vederea dezvoltării puternice a forțelor de producție, punerii mai largi în valoare a resurselor materiale și umane și creșterii eficienței economice, pentru ridicarea potențialului economic al țării și a nivelului de trai al poporului.

Din studierea atentă a proiectului de Directive supus dezbaterii publice, am desprins aceeași trăsătură constantă a documentelor și hotărîrilor adoptate de partidul nostru în domeniul dezvoltării economiei naționale și perfecționării activității economice în etapa actuală : caracterul creator al abordării problemelor, analiza profund științifică a fenomenelor și aspectelor noi intervenite în viața economică și socială a societății noastre, confruntarea permanentă a realizărilor cu posibilitățile și cerințele reale ale actualei etape de dezvoltare a României socialiste.

Ca economist și cadru didactic în predarea economiei politice — parte componentă a concepției despre lume a partidului, nu pot să nu subliniez că și de această dată, prin măsurile ce se preconizează pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, ca și prin Directivele celui de-al IX-lea Congres și a celorlalte documente care le-au urmat, partidul nostru își manifestă puternic credința nestrămutată în avantajele de necontestat ale socialismului, conștiința răspunderii pentru folosirea lor, a rolului hotărîtor pe care-l are promovarea unei politici juste, pentru punerea deplină în valoare a acestor avantaje, în interesul întregului nostru popor și al afirmării forței de atracție a socialismului în lume.

Elaborarea acestor măsuri — operă a inițiativei conducerii de partid și de stat, a participării unui mare număr de activiști de partid și de stat, de specialiști, oameni de știință — este rezultatul unei vaste activități teoretico-ideologice, desfășurată într-o strînsă unitate și concordanță cu realitățile și cerințele practicii construcției socialiste. Pentru noi, cadrele din domeniul științelor sociale, spiritul creator și novator în care partidul analizează cele mai felurite probleme, abordarea legilor economice nu ca pe niște scheme abstracte, ci în contextul lor social-istoric concret, al realității dinamice, modul deschis și curajos cu care este analizată experiența conducerii planificate, constituie un nesecat izvor de învățăminte în activitatea noastră de cercetători și de propagandiști ai teoriei economice, mai ales acum cînd crește rolul acesteia și se așteaptă de la noi contribuții tot mai valoroase în abordarea fundamentată a problemelor complexe pe care le ridică viața.

Noul document dezbătut și aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. constituie un îndemn prețios în acest sens atît prin principiile și concepția lui de bază, cît și prin concretizarea lor în organizarea preconizată a fiecărui domeniu și ramuri de activitate economică, prin modul în care sînt sintetizați într-un tot organic închegat factorii economici, politici, sociali și organizatorici, prin împletirea armonioasă a cerințelor valorificării pe o treaptă superioară a experienței acumulate cu căutările creatoare, pline de îndrăzneală revoluționară și totodată de chibzuință și clarviziune.

conf. dr. Gh. CREȚOIU
șef al catedrei de Economie politică
din Institutul de construcții-București

ÎNTREPRINDEREII — ROLUL ȘI LOCUL CUVENIT

CU UN DEOSEBIT INTERES a fost primit și de colectivul fabricii noastre **Proiectul Directivelor C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, corespunzător noii etape de dezvoltare socialistă a României** — document care se caracterizează prin profunzimea și maturitatea analizei fenomenelor economice, originalitatea rezolvării problemelor de care depinde înaintarea țării pe calea mereu ascendentă a civilizației, progresului și bunăstării.

În complexul problemelor generale prevăzute în Proiectul de Directive, menite să dea un puternic avînt valorificării într-un grad mai înalt și cu o eficiență sporită a bogatelor resurse materiale și umane din sfera producției, **se impun atenției și cele cu privire la lărgirea atribuțiilor întreprinderii** — verigă de bază a industriei noastre socialiste. În condițiile actuale ale dezvoltării în ritm rapid a forțelor de producție, ale creșterii nivelului tehnic și diversificării producției, s-a resimțit necesitatea unor forme și metode mai perfecționate în conducerea, organizarea și planificarea activității tehnico-economice.

Experiența și intuiția personală, nu mai asigură azi conducătorului de întreprindere posibilitatea și condiția să rezolve, cu rezultate optime, probleme complexe de zi cu zi și, mai ales, a celor de perspectivă. Astăzi, o măsură socotită bună în activitatea economică devine neeficientă în fața unei decizii optime, care se poate măsura în mii și sute de mii lei. Adoptarea principiului muncii colective, prin instituirea comitetelor de direcție, va atrage la munca de conducere cele mai valoroase cadre de specialiști, va crea un cadru larg de dezbatere și de rezolvare a celor mai actuale probleme ale vieții întreprinderii. Desigur, trecerea la această formă de conducere nu exclude răspunderea personală, ci dimpotrivă. Membrii comitetului de direcție, vor răspunde întîi în fața comitetului însăși și apoi în fața adunării generale a salariaților. De asemenea, controlul activității întreprinderii din partea centralelor industriale, va fi mai activ și în același timp mai eficient.

În cadrul activității de conducere, una din problemele principale o constituie **continuarea, cu o intensitate sporită, a acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii.** În acest sens, Proiectul de Directive subliniază necesitatea creării în întreprinderi **„a unor compartimente care să se ocupe nemijlocit de studii și cercetări privind organizarea producției și a muncii, precum și de aplicarea în practică a măsurilor preconizate în acest domeniu".**

Considerăm această prevedere din Directive deosebit de prețioasă, întrucît existența în întreprindere a unor compartimente cu atribuții permanente de organizare a producției și a muncii, cu sarcini și obiective concret dimensionate în timp și spațiu, va aduce un aport deosebit la crearea unor instrumente eficace de conducere a producției și de realizare a optimizării și fundamentării sarcinilor de plan.

Încă de la începutul acțiunii de organizare științifică a producției în fabrica noastră, ne-am propus să găsim metode eficace de planificare și de programare a producției la nivelul fiecărui loc de muncă, atelier și secție în parte. Aplicarea în practică a unor metode moderne în conducerea și organizarea activității — folosirea matematicii, a experiențelor în domeniul cercetărilor operaționale, rezolvarea științifică a problemelor de programare — ne-a permis să descoperim însemnate rezerve interne. Valorificarea în parte a acestora a dat posibilitatea colectivului nostru **să îndeplinească în primele 9 luni ale anului planul producției-marfă vîndută și încasată în proporție de 101,2% și să realizeze economii suplimentare la prețul de cost** (în 8 luni) **de 1 782 000 lei.**

Pe linia prevederilor Proiectului de Directive ale C.C. al P.C.R., colectivul fabricii noastre, care înzestrează economia națională cu mașini-unelte grele și contribuie la lărgirea volumului de export al țării, a trecut — alături de alte 70 de colective de întreprinderi din țară — **să experimenteze încă din luna iulie a.c., pe baza H.C.M. nr. 1404/1967, unele măsuri menite să stimuleze creșterea eficienței economice.** Realizările pe trimestrul III a.c. sînt concludente în acest sens : sarcinile de plan la principalii indicatori au înregistrat o creștere evidentă (**8% la producția globală, 24% la producția-marfă, 26% la producția-marfă vîndută și încasată și 9% la productivitatea muncii, față de trimestrul II).** Întreaga activitate pe trimestrul III a fost caracterizată printr-o creștere a eficienței economice : **nivelul cheltuielilor a scăzut de la 907 lei pe mia de lei producție-marfă în trimestrul II, la 875 lei în lunile iulie și august.**

Desigur, ținînd seama că ne găsim la începutul acțiunii, rezultatele sînt promițătoare. Ele puteau fi însă mult mai bune, dacă pe parcursul activității noastre am fi reușit să lichidăm o serie de neajunsuri interne și, mai ales, dacă n-am fi întîmpinat și unele greutăți obiective. Faptul că prin noua organizare a conducerii economiei vor fi rezolvate — așa cum prevede Proiectul de Directive — o serie de probleme hotărîtoare pentru bunul mers al întreprinderilor (nominalizarea producției, aprovizionarea tehnico-materială, cooperarea între întreprinderi etc.), că prin înființarea centralelor industriale se va asigura o conducere mai operativă a activității întreprinderilor, creează premise optime pentru obținerea unei tot mai înalte eficiențe economice în activitatea fiecărei unități productive.

Colectivul fabricii noastre, străduindu-se să găsească mereu noi căi care să ducă la valorificarea mai largă a resurselor interne, este hotărît să aducă un aport sporit la transpunerea în viață a prevederilor Directivelor partidului, în interesul dezvoltării, în continuare, a economiei naționale, al creșterii nivelului de trai al populației.

ing. AUREL BOZGAN
director general al Fabricii de
mașini unelte și agregate-București

SOCIALISM ȘI EFICIENȚĂ

(Urmare din pag. 2)

bat de Plenara Comitetului Central formulează de asemenea o serie de propuneri prețioase. Măsurile de perfecționare a actualului sistem de aprovizionare și desfacere vizează precizarea din timp a întregului necesar de materiale ; restrîngerea numărului de produse repartizate centralizat ; simplificarea relațiilor dintre furnizori și consumatori ; îmbunătățirea organizării bazelor de aprovizionare și desfacere ; întărirea disciplinei contractuale.

În finanțarea producției și investițiilor, măsurile propuse urmăresc să contribuie la sporirea mobilității întreprinderilor în îndeplinirea sarcinilor lor și totodată să sporească rolul sistemului financiar și de credit ca pîrghie în mîinile statului pentru asigurarea folosirii cu eficiență sporită a fondurilor materiale și bănești.

Pornind dela lipsurile actualului sistem de prețuri și ținînd seama de faptul că acest sistem constituie o latură esențială de funcționare a economiei naționale, o premisă a axării activității economice pe criterii de eficiență, Proiectul de Directive preconizează o serie de principii care se referă atît la conținutul prețurilor, cît și la modalitățile stabilirii lor. Se are în vedere oglindirea cheltuielilor sociale de producție în prețurile tuturor categoriilor de mărfuri, menținerea unei politici generale coordonate în cadrul căreia nivelul general și prețurile la tarifele și produsele de bază să fie stabilite centralizat, asigurîndu-se în același timp un mecanism mai elastic de adaptare a prețurilor în funcție de schimbarea condițiilor de producție. Corespunzînd cerințelor legilor economice obiective și asigurînd în mîinile statului controlul evoluției prețurilor, un sistem întemeiat pe asemenea principii constituie o bază rațională pentru compararea cheltuielilor cu rezultatele producției în toate sectoarele și deci pentru atingerea țelurilor principale urmărite prin prezentul complex de măsuri.

Punînd în valoare într-un grad mai înalt avantajele economice ale socialismului, aplicarea măsurilor preconizate va asigura ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități economice, rezolvarea unor serii de probleme implicate de procesul complex al desăvîrșirii construcției socialiste. În deplină concordanță cu concepția unitară stabilită de Congresul al IX-lea al partidului, aceste prevederi urmăresc generalizarea în întreaga economie a principiilor care au prezidat la elaborarea tuturor măsurilor importante din ultimii doi ani.

Dezbaterea cu masele de oameni ai muncii a prevederilor Proiectului de Directive, potrivit unei metode care a devenit caracteristică stilului de muncă al partidului și care totodată exprimă profundul democratism al orînduirii noastre va prilejui, fără îndoială, în toate sectoarele, o analiză amplă, rodnică prin optica nouă care trebuie să o călăuzească, prin propunerile care vor fi făcute. Dezbaterea va contribui la mai buna pătrundere a sensurilor acestui document îndrăzneț, înnoitor, la formarea în rîndurile cadrelor economice, ale oamenilor muncii, a unei concepții noi, eliberate de sechelele tutelării mărunte și ale metodelor administrative de conducere, la formarea unei concepții cu adevărat economice. Este o datorie a cadrelor din economie, a cadrelor din cercetarea economică și învățămîntul economic ca, prelungind și amplificînd efortul colectiv materializat în numeroasele, laborioasele și îndelungatele studii care au stat la baza elaborării documentului aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. să-și valorifice cît mai din plin experiența și cunoștințele pentru fructificarea maximă a dezbaterii ce se va desfășura în perioada următoare.

Importanța deosebită a măsurilor preconizate de conducerea partidului cu privire la perfecționarea întregului sistem economic este subliniată de faptul că, prin Hotărîrea recentei Plenare a C.C. al P.C.R., ele vor fi supuse dezbaterii și aprobării Conferinței Naționale a partidului. Imensa consfătuire de lucru cu întregul popor, care va preceda acest eveniment se va desfășura în condițiile intensificării eforturilor colectivelor, oamenilor muncii pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor celui de-al doilea an al cincinalului, pentru pregătirea unui start bun în anul următor.

ÎN „GALAXIA" ENERGETICĂ

Corespondenţă din Moscova

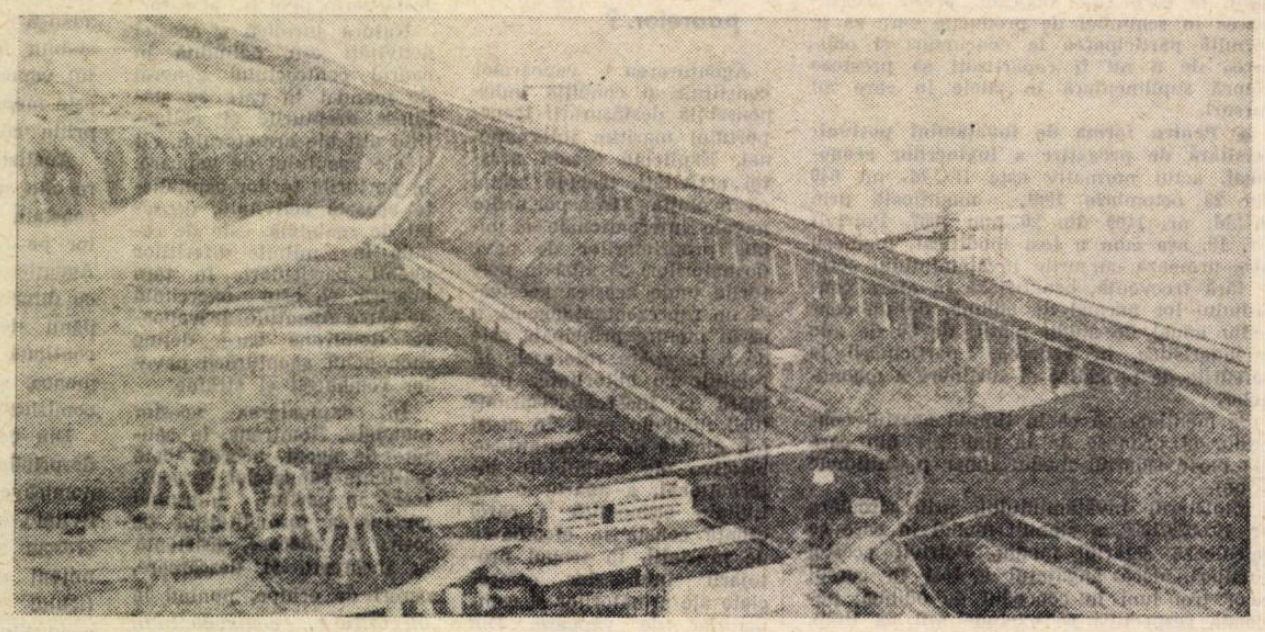

Hidrocentrala Bratsk de pe Angara — cea mai mare din lume

- **Capacitate — 4,1 milioane kW**
- **Producţie anuală — 22,6 milioane kWh**

ÎN 50 DE ANI, Uniunea Sovietică s-a transformat într-o ţară cu un ritm înalt de dezvoltare a construcţiilor de maşini şi energeticii, a metalurgiei şi industriei combustibilului, a chimiei şi electronicii. 550 de miliarde kWh — o „Galaxie astrală" — de energie electrică au produs centralele electrice ale Uniunii Sovietice în anul trecut. Iar în anul 1920, cînd Vladimir Ilici Lenin a proclamat planul de electrificare a Rusiei — GOELRO, producţia de energie electrică era de 500 de milioane de kWh. În prezent numai două centrale de pe Volga — Kuibîşev şi Volgograd — dau în zece zile tot atîta energie electrică.

„Comunismul este puterea sovietică plus electrificarea întregii ţări" — spunea în pragul construcţiei socialiste marele Lenin. În domeniul electrificării, Uniunea Sovietică a făcut mari progrese; producţia de energie electrică creşte necontenit. Dacă în 1940 producţia de energie electrică se apropia de 50 de miliarde kWh, în prezent, numai sporul anual este egal cu această cifră.

În anul jubiliar, centralele termice, hidraulice, atomice vor trimite pe liniile de înaltă tensiune circa 600 de miliarde kWh. O creştere, în comparaţie cu anul prerevoluţionar 1913, de aproape 300 de ori!

Conform ideilor lui Lenin, pentru dezvoltarea în ritm rapid a energeticii trebuia asigurată nu numai construirea de centrale electrice şi legarea lor cu o reţea de linii de transport, ci şi crearea unei baze materiale sigure pentru dezvoltarea forţelor de producţie şi a productivităţii muncii, pătrunderea electricităţii în economia naţională şi în viaţa oamenilor. În decursul deceniilor, aceste idei nu numai că au fost transpuse în viaţă cu perseverenţă, dar multă vreme şi de acum înainte ele îşi vor păstra întreaga însemnătate.

Trăsătura caracteristică a energeticii contemporane este concentrarea capacităţilor. Relativ recent, în U.R.S.S., cea mai mare centrală electrică era considerată cea de la Şcekino cu o capacitate de 600 000 de kW. În zilele noastre, orientarea este creşterea rapidă a capacităţilor, ceea ce presupune centrale electrice mai economicoase, mai sigure în exploatare şi mai uşor de manevrat. Un număr de 14 centrale termoelectrice au depăşit un milion de kilowaţi, iar liderul mondial a devenit centrala termoelectrică Pridneprovskaia, cu o capacitate de 2 400 000 kW.

Desigur că supremaţia în ce priveşte capacitatea o deţin centralele hidroelectrice. Trei dintre acestea — Bratsk de pe Angara, „Congresul al XXII-lea al P.C.U.S." şi „Lenin" de pe Volga ocupă primele trei locuri în lume. Prima are o capacitate de 4,1 milioane kW, a doua şi a treia cîte 2 milioane de kW.

Capacitatea totală a centralelor electrice de diferite tipuri a depăşit 125 milioane kW, iar liniile pentru transportul energiei electrice cu o tensiune de 35, 220 şi 500 kilovolţi se întind pe o distanţă de peste 330 000 km.

Nouă sisteme energetice unificate acţionează pe teritoriul Uniunii Sovietice. Cel mai mare este sistemul energetic unic al părţii europene a U.R.S.S. El dispune de aproape 450 centrale electrice — termice, hidraulice, atomice — şi dirijează curentul de energie care depăşeşte 60 milioane kW. Consumatorii lui sînt: industria, transportul, construcţiile, agricultura, viaţa oraşelor, a aşezărilor dintre Marea Neagră şi Baltica, de la frontiera occidentală pînă la Urali.

Impresionant este şi drumul străbătut de ramura constructoare de maşini energetice din Uniunea Sovietică. La termocentrala Kaşira, construită potrivit planului GOELRO în 1922, a fost instalată o turbină cu o capacitate de 6000 kW. La termocentrala Nazarovka din Siberia se termină montarea unui bloc energetic cu o capacitate de 500 000 de kW, iar la termocentrala Slavianskaia din Donbas — de 800 000 kW.

O ascensiune impresionantă au făcut şi hidroagregatele: de la 7000 kW la hidrocentrala Volhov pînă la 225 000 la hidrocentrala Bratsk şi la hidroagregatul de 500 000 kW care se montează în prezent la hidrocentrala Krasnoiarsk.

Un amănunt semnificativ: cînd în Statele Unite ale Americii a început să se vorbească despre necesitatea reutilării celei mai puternice centrale electrice — Grand-Coulee (o capacitate de circa 2 milioane kW) cu noi turbine cu o putere de 600 000 kW fiecare, întreprinderile exportatoare sovietice şi-au oferit serviciile: uzina metalurgică din Leningrad putea să producă aceste turbine. Ziarele americane scriau nu fără amărăciune despre „provocarea" sovietică arătînd că „Secera şi Ciocanul" vor figura pe noile turbine din inima S.U.A.

S-au desfăşurat larg construcţiile de centrale termoelectrice şi hidroelectrice de mare capacitate. Pe Volga şi Nipru, pe Enisei şi Angara, pe Vahş şi Narin, Kama şi Daugava, Zeia şi Viliui se construiesc noduri hidroenergetice, se înalţă baraje şi ecluze, se montează agregate şi utilaje, se străpung tuneluri şi canale. Capacitatea proiectată a majorităţii hidrocentralelor oscilează în limitele de la 1 la 6 milioane kW. Printre acestea să află uriaşele hidrocentrale: Krasnoiarsk, Saiano-Şuşenskoe, Ust-Ilimsk, Nurek, Toktogul, Saratov...

Continuă concentrarea capacităţilor la centralele termice. Ele se construiesc pe zăcămintele de cărbune ieftin din răsărit. Aşa, este de pildă, termocentrala Nazarovka din Siberia răsăriteană, Ermakovskaia de pe zăcămintele „la zi" din Ekibastuz, în Kazahstan. În apropiere s-a hotărît construirea a încă cîteva termocentrale cu o capacitate de 4 milioane kW fiecare. Energia lor se va transmite pe liniile magistrale de curent continuu de 1,5 milioane volţi la o distanţă de 2500 km, în sistemul energetic unic al părţii europene a U.R.S.S.

O salbă energetică de o şi mai mare amploare se va înşira pe carierele deschise ale zăcămîntului carbonifer Itat din Siberia, unde sînt concentrate zeci de miliarde de tone de „conserve solare". Capacitatea centralelor termoelectrice de la Itat va reprezenta 50—60 de milioane de kW. Uriaşul curent de energie produs în Siberia va curge spre apus, către centrele industriale din Ural.

În anul 1970 capacitatea centralelor electrice din U.R.S.S. va creşte pînă la 180 milioane de kW, producţia de energie electrică se va ridica pînă la 830—850 de miliarde kWh. De 1,5 ori va creşte lungimea liniilor de înaltă tensiune. În afara magistralei Volgograd — Donbas, pe care se scurge curentul continuu de 800 de kilovolţi în curînd va fi dată în exploatare o linie de curent alternativ cu o tensiune de 750 kilovolţi între termocentralele Konakovo şi Moscova.

Iată ce daruri a pregătit armata energeticienilor pentru cea de-a 50-a aniversare a Puterii Sovietice. Acest uriaş colectiv ce numără sute de mii de oameni, el este în stare să rezolve orice sarcini, orice probleme impuse de necesităţile progresului tehnic al ţării noastre.

Gheorghi BLOK
cercetător ştiinţific principal la GOSPLAN

Sesiunea Sovietului Suprem al U.R.S.S.

DEZVOLTAREA ECONOMIEI NAŢIONALE ÎN ANII 1968 — 1970

ÎN CADRUL SESIUNII SOVIETULUI SUPREM, care s-a deschis la 10 octombrie la Kremlin, N. K. Baibakov, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri şi preşedintele Comitetului de Stat al Planificării al U.R.S.S., a prezentat raportul „Cu privire la planurile dezvoltării economiei pe anii 1968—1970", iar V. F. Garbuzov, ministrul finanţelor al U.R.S.S. a expus raportul cu privire la bugetul de stat pe anul 1968 şi executarea bugetului pe 1966.

Referindu-se la planurile pe anii 1968—1970, Nikolai Baibakov a spus că accelerarea considerabilă a creşterii nivelului de trai al poporului constituie particularitatea principală a acestora. Nivelul de trai va creşte mai rapid decît au prevăzut hotărîrile celui de-al XXIII-lea Congres al P.C.U.S. În acest cincinal, peste 60 milioane de cetăţeni sovietici îşi vor îmbunătăţi condiţiile de locuit.

Rezultatele pozitive ale celor doi ani ai planului cincinal, a subliniat vorbitorul, au permis să se prevadă în planuri ritmuri înalte de dezvoltare a economiei şi de creştere a nivelului de trai al poporului.

Pentru anul 1968 a fost prevăzută o creştere a producţiei industriale de 8,1%, iar pe întregul cincinal cu 53%. În anul 1968, în U.R.S.S. se vor produce 650 miliarde kWh energie electrică, cu 52 miliarde mai mult decît se aşteaptă anul acesta.

În planuri se prevăd ritmuri înalte de dezvoltare a industriei petroliere şi gazelor; în anul viitor de exemplu se vor extrage 309 milioane tone ţiţei şi peste 170 miliarde metri cubi gaze.

Producţia construcţiei de maşini şi a prelucrării metalelor va spori în cincinal de 1,7 ori. Ritmuri mai înalte se prevăd pentru dezvoltarea industriei electronice, radiotehnice, constructoare de maşini-unelte, constructoare de maşini, pentru industria uşoară şi alimentară.

N. K. Baibakov s-a ocupat apoi de agricultură pentru care planurile prevăd avîntul continuu al tuturor ramurilor de producţie. Volumul producţiei globale a agriculturii urmează să sporească în anul 1968, în comparaţie cu volumul probabil al acestui an, cu 7,4%. În anul viitor agricultura va primi 307 000 tractoare, 165 000 autocamioane, 35,2 milioane tone îngrăşăminte minerale.

Pe baza dezvoltării economiei naţionale va spori venitul naţional — sursa principală a reproducţiei lărgite şi creşterii bunăstării poporului —cu 6,8%, iar în decurs de 5 ani cu 39%.

Se prevede ca din ianuarie să crească într-o măsură însemnată salariile mici precum şi salariile unor categorii de lucrători, se vor lărgi avantajele acordate lucrătorilor din regiunile Extremului nord etc. Pentru realizarea acestor măsuri adoptate la Plenara C.C. al P.C.U.S. din septembrie 1967 se prevăd numai în anul viitor cheltuieli de peste 6 miliarde ruble.

Salariul mediu lunar al funcţionarilor şi muncitorilor va înregistra în 1968 o creştere de 6% în comparaţie cu anul acesta ajungînd la 108,6 ruble. Veniturile reale pe cap de locuitor vor creşte în acest an cu 6,9%.

După cum a arătat raportorul, se prevede ca volumul comerţului exterior al U.R.S.S. să crească în 1968 în proporţie de 7,4% iar în cinci ani cu o treime, locul principal în comerţul exterior revenind în continuare ţărilor socialiste.

Îndeplinirea planurilor, a subliniat N. K. Baibakov se va desfăşura în condiţiile realizării noului sistem de planificare şi stimulare economică ceea ce constituie o chezăşie a soluţionării cu succes a sarcinilor trasate. În anul 1968 se va încheia, în linii mari trecerea la noul sistem în toate întreprinderile din industrie, transport şi din alte ramuri. Va începe trecerea la noul sistem şi în construcţii. În prezent după noul sistem lucrează peste 5 500 de întreprinderi care realizează o treime din întreaga producţie industrială şi dau peste 45% din venitul obţinut în industrie.

Planurile pe anii 1968—1970 cuprind măsuri care asigură amplasarea mai raţională a forţelor de producţie. Ele prevăd creşterea potenţialului economic al regiunilor răsăritene din U.R.S.S. Aproape 60% din totalul noilor construcţii importante urmează să fie amplasate în oraşele mici şi mijlocii, unde există resurse de muncă disponibile.

Făcînd în încheiere o caracterizare a realizărilor sarcinilor actualului cincinal, N. K. Baibakov a spus că în primii doi ani economia s-a dezvoltat, în conformitate cu toţi indicatorii importanţi mult mai rapid decît în cei cinci ani precedenţi. Se îndeplineşte cu succes planul actualului an jubiliar. Avem toate temeiurile să credem a arătat vorbitorul că sarcinile de plan privind producţia tipurilor importante de produse industriale, traficul de mărfuri, achiziţiile de produse agricole, vor fi depăşite.

AGENDA ECONOMISTULUI

DREPTUL ANGAJAȚILOR LA CONCEDIUL DE STUDII

ÎN VEDEREA CREĂRII condițiilor necesare desăvîrșirii pregătirii de cultură generală și profesională a celor aflați în cîmpul muncii, dispozițiile normative în materie prevăd dreptul acestora la concedii de studii. În cele ce urmează redăm condițiile în care pot fi acordate asemenea concedii, precum și durata lor.

● **Pentru formele de învățămînt seral și fără frecvență**, actul normativ care reglementează acordarea concediilor de studii este H.C.M. nr. 1052 din 25 octombrie 1952, modificată prin H.C.M. 902 din 6 septembrie 1965 și prin nr. 1190 din 9 iunie 1967. Pentru aplicarea acestei hotărîri, Ministerul Învățămîntului a emis precizările nr. 77759 din 3 iulie 1967.

Potrivit acestor dispoziții normative, angajații care urmează cursurile serale și fără frecvență, au dreptul la un concediu fără plată de 30 de zile calendaristice, care se acordă pentru fiecare an de studii, eșalonat sau integral, în raport cu nevoile de studii ce au și pe baza cererilor lor exprese :

● pentru pregătirea și prezentarea la examenul de bacalaureat ;

● pentru prezentarea o singură dată la concursul de admitere la cursurile serale, ale învățămîntului superior ;

● pentru prezentarea la examenele de promovare a fiecărui an de studii ;

● pentru prezentarea la examenul de stat.

În situațiile în care angajații respectivi, absolvind liceul, se prezintă în același an calendaristic, atît la examenul de bacalaureat, cît și la concursul pentru admiterea în învățămîntul superior, li se acordă un singur concediu de studii fără plată, de 30 de zile calendaristice, eșalonate sau integral, corespunzător cererilor exprese ce fac.

În situația în care, în timpul aceluiași an calanderistic, angajații care sînt studenți, susțin atît examenele de an ale ultimului an de studii cît și examenul de stat, au dreptul la cerere, pentru fiecare din aceste forme de examene, la cîte un concediu de studii fără plată, de pînă la 30 de zile calendaristice, adică în total 60 de zile.

Actele normative sus-arătate prevăd că elevii și studenții respectivi să fie ajutați în efortul lor de instruire ,de către unitățile la care sînt angajați, prin : programarea în schimbul de producție care să le permită participarea la concursuri și obligarea de a nu fi repartizați să presteze muncă suplimentară în zilele în care au cursuri.

● **Pentru forma de învățămînt postuniversitară de pregătire a inginerilor economiști**, actul normativ este H.C.M. nr. 649 din 23 octombrie 1961, modificată prin H.C.M. nr. 1109 din 20 mai 1967. Potrivit art. 12, așa cum a fost modificat, inginerii care urmează cursurile învățămîntului seral și fără frecvență, beneficiază în afara concediului lor normal de odihnă, de un concediu anual de studii plătit, de 30 de zile calendaristice, în vederea participării la cursurile de pregătire și susținere a examenelor.

Se menționează că în timpul acestui concediu, ei primesc de la unitățile din care fac parte salariul mediu lunar pe ultimele 3 luni.

Ministerul Învățămîntului, prin circulara nr. 102.828/1962, a stabilit modul în care se calculează salariul mediu. Potrivit acestei circulări, dacă angajatul a fost în cursul celor trei luni în concediu de odihnă, perioada respectivă se exclude atît ca timp, cît și ca sumă din calculul salariului mediu.

Constantin SESCEOREANU

ACTIVITATEA DE AGENTURARE A VAPOARELOR

MAI MULȚI CITITORI ne-au solicitat informații în legătură cu activitatea de agenturare a vapoarelor. Întrucît această activitate economică este mai puțin cunoscută, redăm mai jos răspunsurile la cîteva din întrebările sosite la redacție, formulate de șeful Agenției Romtrans-Constanța.

● Care este rolul și esența activității de agenturare a vapoarelor. ?

Agenturarea vapoarelor constituie o condiție indispensabilă desfășurării transportului maritim internațional. Explicînd esența acestei activități, trebuie arătat că evoluția transporturilor navale internaționale a impus proprietarilor de nave (armatorilor) să aibă în porturile unde acestea acostează un reprezentant (agent), a cărui menire principală este de a le apăra interesele în relațiile cu autoritatea portuară și încărcătorii-primitorii dintr-un port. În acest fel, dictată de necesitățile obiective ale schimbului internațional, a apărut o activitate economică a cărei esență constă în efectuarea de prestații, în scopul protejării intereselor comerciale ale armatorilor și companiilor de vapoare. Din punct de vedere istoric, agenturarea navelor a apărut o dată cu intensificarea schimburilor economice dintre state și se va întări, cu cît acestea se vor dezvolta.

● In ce constă mecanismul și care sînt funcțiile acestei activități ?

Caracteristica activității de agenturare a vapoarelor constă în aceea că efectuează servicii în contul diferiților armatori, decontînd acestora, în valută, nu numai contravaloarea operațiunilor efectuate, ci și un comision, care oglindește recompensarea activității pe care o desfășoară pentru armator.

Natura juridică a acestei activități este oglindită în cadrul contractului general de mandat în care se stabilesc drepturile și obligațiile atît ale armatorului, cît și ale agentului de vapoare. În porturile țărilor capitaliste această activitate, deosebit de rentabilă, este de regulă în mîinile diferiților agenți particulari. În țara noastră, ea este exercitată de către Agențiile de vapoare Romtrans care deține monopolul agenturării navelor românești și străine.

În exploatarea acestor mandate, Romtrans, în calitate de agent, acordă toată asistența vapoarelor ce acostează în porturi, înlesnind efectuarea formalităților de sosire și plecare, asistență la încărcare și descărcare, cereri de echipe, punînd la dispoziția comandantului fondurile financiare solicitate de acesta. Intermediază efectuarea reparațiilor, aprovizionării și bunkerajului, întocmește documentele de transport (conosamente, manifeste de încărcare, time-sheet-uri), ține legătura permanentă cu armatorii, informîndu-i de modul de operare al navelor, însoțește echipajul pentru acordarea asistenței medicale etc.

Agenția Romtrans (respectînd legislația statului nostru), protejînd interesele armatorilor, depune toate diligențele pentru ca navele acestora să fie servite în cele mai bune condițiuni. Rezultatul acestor prestații este oglindit într-un decont „disbursement account" unde sînt inserate contravaloarea în dolari, lire, franci, a tuturor cheltuielilor generate de acostarea și operarea fiecărei nave în port. Deci, în baza mandatului, Romtransul acoperă din propriile sale fonduri cheltuielile vapoarelor (pilotaj, remorchere, cheiaj, telex, telefoane, telegrame, etc.) pe care-i încasează apoi în valută la cursul oficial. La aceasta se adaugă comisionul legal, stabilit în funcție de tonajul vaporului, comision care este menit să-i acopere propriile cheltuieli.

Analizînd efectele valutare ale acestei activități se constată că suma decontărilor pe care le efectuează Agenția Romtrans-Constanța cu diferiții armatori și companii de vapoare este în continuă creștere. De asemenea, sumele încasate din comision sporesc și ele.

Din cele de mai sus, se desprinde importanța economică ce o are această activitate, a cărei eficiență a crescut și va crește concomitent cu dezvoltarea traficului maritim. Una din condițiile care asigură o rentabilitate ridicată este permanenta documentare și cunoaștere a stilului de activitate, precum și a procentelor și criteriilor ce stau la baza aplicării comisioanelor în diferite țări și porturi.

Concomitent cu aceasta, se impune ca operarea navelor să se facă cu promptitudine și cu cea mai mare atenție, comandanții găsind un sprijin efectiv în agentul lor de vapor aflat în port.

Virgil CĂTUNEANU

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

UNELE LĂMURIRI PRIVIND ALOCAȚIA DE STAT PENTRU COPII

● Dacă și cum se pot acorda retroactiv drepturile de alocație de stat pentru copii, neîncasate de beneficiari ?

Drepturile de alocație de stat pentru copii, neîncasate la timp de beneficiari, se pot acorda retroactiv, pentru cel mult 12 luni de la data cînd au fost pretinse (art. 19 din Decretul nr. 285/1960 și pct. 78 din Instrucțiunile nr. 1515/7 martie 1966 ale M.F. și C.S.M.S.).

Punctul de plecare în calculul ce se face pentru determinarea drepturilor retroactive, este data la care s-a înregistrat cererea beneficiarului prin care a pretins plata drepturilor de alocație cu efect retroactiv.

Pentru încasarea acestor drepturi, beneficiarul este obligat să facă o cerere expresă către întreprindere, separată de declarația tip prin care s-a solicitat plata curentă a alocației.

Această cerere, împreună cu declarația tip prin care a solicitat plata curentă a alocației și cu actele justificative, se analizează de comisia constituită prin decizia conducătorului unității, formată din: contabilul șef al unității sau delegatul său, șeful oficiului juridic al unității sau delegatul său, împreună cu angajatul din unitate, responsabil cu aplicarea Decretului nr. 285/1960. Se precizează că în unitățile sfaturilor populare comunale, analiza se face de secretarul și de contabilul sfatului popular comunal.

Comisia stabilește dacă solicitatorul are dreptul la alocație, pentru cîți copii, în ce cuantum lunar și de la ce dată. Pentru drepturile solicitate retroactiv, comisiile fac propuneri motivate din care să rezulte că solicitantul a îndeplinit în perioada respectivă condițiile prevăzute de actele normative aplicabile în acea perioadă pentru a beneficia de alocație. Exemplu: n-a avut în lunile pentru care cere alocația din urmă mai mult de 3 zile absențe nemotivate de la serviciu, n-a avut al 2-lea concediu fără plată pînă la 15 zile în cursul anului calendaristic, era în drept să fie beneficiar de alocație fiind nou angajat mai mult de 90 zile etc.

Aprobarea plății acestor drepturi se dă de către: ordonatorul de credite, la instituțiile bugetare; conducătorul unității la întreprinderile și organizațiile economice; șeful oficiului de prevederi sociale sau locțiitorul său, pentru cei care primesc alocațiile prin oficiile de prevederi sociale.

● Recuperarea sumelor încasate în plus sau fără drept ca alocație de stat pentru copii.

În conformitate cu dispozițiile art 16 din Decretul nr. 285 din 6 august 1960 și pct. 66 din Instrucțiunile M.F. și C.S.M.S. nr. 1515/7 martie 1967, sumele încasate în plus, sau fără drept, ca alocație, se recuperează astfel :

● Dela beneficiarii care au incasat alocația, dacă plățile respective au fost determinate de declarații nesincere sau incomplete ale acestora, sau au fost efectuate în continuare ca urmare a neanunțării de îndată a unității de către beneficiari, despre intervenirea unor cauze care duc la decăderea lor din dreptul la alocație sau la micșorarea cuantumului alocației.

Se precizează că în asemenea situații se vor recupera integral sumele încasate de beneficiari și recuperarea va avea ca titlu executoriu dispoziția de reținere pe care trebuie să o emită conducătorul unității prin resortul financiar contabil, cu procedura prevăzută de Codul Muncii (art. 69, 69[1] și 71 din Codul Muncii).

Sumele recuperate din plățile necuvenite de alocații se varsă la bugetul statului în conturi diferite, după cum reprezintă recuperări de plăți de alocații pe anul în curs sau recuperări de plăți de alocații din anii precedenți, astfel : — sumele recuperate din plăți de alocații pe anul în curs se varsă în conturile de unde au fost ridicate, pentru reîntregirea creditelor respective; — sumele recuperate din plăți de alocații pe anii precedenți, se varsă în contul „134.15 M.F. Direcția Generală a bugetului", atît de către unitățile bugetare și economice republicane, cît și de unitățile bugetare și economice locale.

Dacă aceia dela care urmează a se recupera sumele nu mai sînt salariați (sau pensionari), situații în care urmărirea lor nu se mai poate face direct de către organizația de stat plătitoare, prin reținerea din salariu (sau pensie), ci prin secțiile financiare ale comitetelor executive ale sfaturilor populare, sumele recuperate se varsă potrivit dispozițiilor Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 1674/1960.

Sumele recuperate pentru plăți din alocații efectuate din alte fonduri decît cele prevăzute în acest scop în bugetul statului, se restituie după recuperare la fondurile din care s-a făcut plata.

● În situația în care sumele plătite drept alocație de stat pentru copii nu mai pot fi recuperate dela beneficiarii direcți ai plăților și se constată totodată existența culpei (vinei) salariaților unității, care au dispus efectuarea plății, sumele în cauză se vor recupera dela angajații vinovați de efectuarea plăților.

Octavian POPESCU

combinatul „1 MAI"

Satu Mare

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE

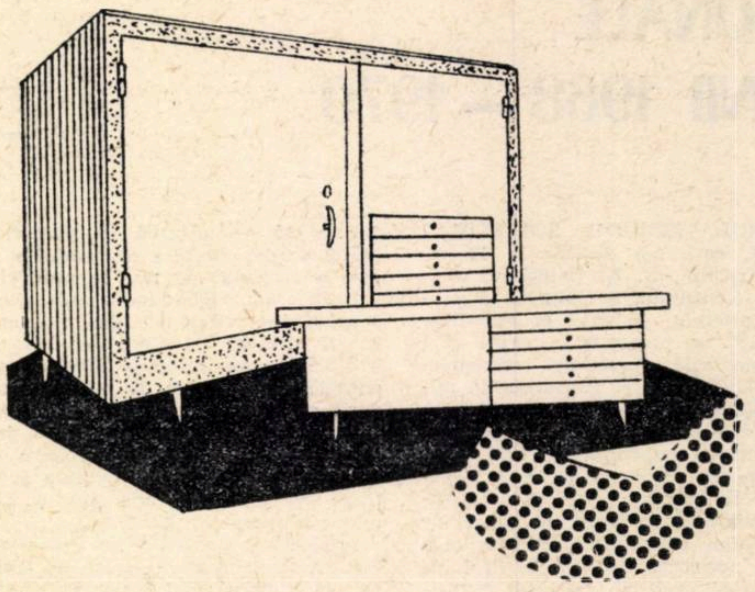

● mobilier tehnologic și de laborator pentru industria ușoară, chimică, metalurgică ș. a. ● mese, dulapuri și nișe de laborator ● rafturi, bancuri de lucru, cărucioare transport etc. ● dulapuri metalice ● mobilier pentru birouri și vestiare

Pentru orice probleme privind mobilierul din metal, lemn și masă plastică, adresați-vă întreprinderii

ANCHETA NOASTRĂ

În unitățile de desfacere a legumelor și fructelor

TIMPUL CONSUMATORULUI NU CONTEAZĂ?

AU TRECUT MAI MULT DE DOUĂ LUNI de cînd conducerea partidului și guvernul — în urma unei analize temeinice — au stabilit o serie de importante măsuri menite să asigure îmbunătățirea substanțială a aprovizionării populației cu legume și fructe. În timpul care a trecut, s-a reușit ca unitățile de desfacere a legumelor și fructelor să fie mai bine aprovizionate cu produse de calitate superioară, puse în vînzare la prețuri avantajoase.

Dar, în comerțul de legume și fructe continuă să persiste o serie de vechi deficiențe. E vorba de existența (și am putea spune — de dezvoltarea)... cozilor care răpesc o bună parte din timpul cumpărătorilor.

De ce se mențin aceste cozi, devoratoare de timp prețios? Ancheta noastră pune în dezbatere doar cîteva cauze, care contribuie la nașterea, menținerea și chiar dezvoltarea cozilor de la unitățile de desfacere a legumelor și fructelor.

● Lipsa produselor sau ineficiența organizării? O falsă dilemă

LA ÎNTREBAREA: „De ce persistă cozile la unitățile de desfacere a legumelor și fructelor?", numeroși lucrători din acest sector ne-au răspuns: „Din cauză că nu sînt asigurate cantități suficiente de produse".

Temeinicia acestui răspuns merită a fi analizată mai profund. Este adevărat că în unele perioade, în unele localități, pe unele piețe, lipsesc o seamă de produse, în special cele de calitate superioară. E deci firesc ca atunci cînd — după cîteva zile de lipsă — apar astfel de produse, să se îngrămădească cumpărătorii. Aici e cazul să arătăm însă că lipsa de pe piață a unor produse nu este justificată. **După cum se știe, recolta din acest an a fost abundentă. Și cu toate acestea unele produse lipsesc.**

Cauze sînt mai multe. În cele ce urmează nu le vom analiza pe toate, ci vom aminti doar că presa cotidiană a citat aproape zilnic cazuri cînd aprovizionarea pieței cu legume și fructe a suferit din pricină că: a. Nu se asigură o recoltare ritmică; b. Preluarea produselor de către comerț nu se efectuează peste tot în bune condiții; c. Repartițiile pentru diverse localități (studiul cererii) se fac încă la întîmplare; d. Întocmirea graficelor de preluare continuă în multe locuri să fie o acțiune pur formală; e. Respectarea prevederilor contractuale de către furnizori e o problemă care nu și-a găsit o rezolvare eficientă.

Să ne referim acum pe scurt asupra unei constatări. În toate unitățile analizate s-au vîndut în lunile august și septembrie cantități mult mai mari de produse decît în aceeași perioadă a anului trecut. Astfel, unitățile de desfacere, aparținînd de Oficiul nr. 1 (I.O.V.L.F.-București), care în august și septembrie 1966 au desfăcut produse în valoare de 15 770 000 lei, au reușit ca în acest an, în aceleași luni să realizeze o vînzare de 19 727 000 lei. Unitățile D.V.L.F. din principalele piețe bucureștene, ca și cele care se află pe arterele și în cartierele aglomerate, au realizat, de asemenea, în acest an un volum sporit de desfaceri față de anul trecut. Situații asemănătoare am întîlnit și în alte localități consumatoare de importante cantități de legume și fructe.

Ca atare, exemplele la care ne-am referit demonstrează că unitățile de desfacere din sistema D.V.L.F. au pus la dispoziția populației cantități mai mari de produse decît în perioada corespunzătoare a anului precedent. De ce totuși cozile — comparate cu cele din perioada corespunzătoare a anului trecut — n-au regresat, ci, dimpotrivă, în unele orașe (în București, îndeosebi) s-au amplificat? A sporit în așa măsură numărul locuitorilor?

● Un semnal neluat în seamă

DUPĂ APLICAREA prețurilor maximale mulți intermediari nu mai au posibilitatea să obțină din diverse surse, uneori chiar de la unitățile G.A.S., C.A.P. și D.V.L.F., produse de cea mai bună calitate la prețuri minime pe care apoi să le pună în vînzare la prețuri întreite și chiar mai mari (nu băgăm mîna în foc că nu mai fac și azi asemenea „negoț" ceea ce impune ca și atenția organelor în drept să fie trează), ceea ce a redus numărul lor pe piață. Și numărul țăranilor veniți pe piață a scăzut.

Lucrul a fost constatat — în București, cel puțin — și semnalat secțiilor comerciale raionale și orășenești. De altfel, acest lucru poate — și putea — fi dedus din situațiile existente la responsabilii piețelor. Bunăoară, în piața Dr. Babeș din București în luna iunie — înainte de aplicarea prețurilor maximale — s-au încasat taxe pentru mesele închiriate în valoare de 13 200 lei, iar pentru cîntare și halate, 11 093 lei. În luna august, cînd, normal, desfacerea trebuia să sporească, s-au încasat pentru mese 9 732 lei, iar pentru cîntare și halate 6 500 lei. În septembrie — lună de vîrf pentru desfacere — s-au încasat pentru mese numai 6 782 lei, iar pentru cîntare și halate, 5 142 lei. Tot astfel, în piața Amzei în lunile iunie—iulie se închiriau zilnic circa 270 cîntare, realizîndu-se încasări de 1 500—1 600 lei, iar în lunile august—septembrie s-au închiriat zilnic circa 60 de cîntare, încasările scăzînd la 300—400 lei.

Această situație, cunoscută în general de către cei în drept, trebuia să constituie un semnal de alarmă. **Normal, era nevoie de unele măsuri suplimentare, care să înlesnească unităților de desfacere (G.A.S., C.A.P. și D.V.L.F.)** vînzarea unor cantități de produse suplimentare, adică acele care nu se mai desfăceau prin intermediul producătorilor individuali și al intermediarilor.

● Principala carență: insuficiente puncte de desfacere

DIN ANALIZA FĂCUTĂ la Întreprinderea de valorificarea legumelor și fructelor-București a rezultat că semnalul de alarmă de care am vorbit nu a fost luat în seamă. Această afirmație ne-o confirmă datele din tabelul nr. 1.

Tabel nr. 1

Indicatori	1966 august—septembrie	1967 august—septembrie	Creșterea (în procente)
Volumul desfacerii	74 197 000	91 540 009	23%
Unități de desfacere cu amănuntul	565	581	5%
Vînzători în unități fixe	1 035	1 059	2%
Vînzători ambulanți	—	—	—

Precum se vede, rezultatele concrete ale „eforturilor" făcute sînt minime. În lunile august—septembrie 1967 numărul unităților de desfacere a crescut pe întreaga Capitală cu... 26, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, **creștere care nu a acoperit nici măcar nevoile cartierelor nou construite. Față de lunile iunie—iulie, după cum ne relata conducerea întreprinderii, în august—septembrie nu a fost înființată nici măcar o singură unitate nouă de desfacere, în timp ce în aceste luni numărul de cîntare (folosite de intermediari și producători), deci de puncte de desfacere, a scăzut numai în piața Amzei cu aproximativ 200.**

În ce privește numărul vînzătorilor, situația e și mai îngrijorătoare: în timp ce volumul desfacerii a crescut în august—septembrie a.c. cu 23% față de aceeași perioadă din anul trecut, numărul vînzătorilor a crescut cu... 2%.

În aceste condiții apare firesc fenomenul care se petrece în comerțul de legume și fructe: cozile se amplifică mereu, spre disperarea cumpărătorilor.

O cale pentru sporirea capacității de vînzare este și aceea a reintroducerii și dezvoltării comerțului ambulant. Ce s-a făcut pe această linie în cele două luni care au trecut? Tabelul nr. 1 ne arată că această formă de desfacere a legumelor și fructelor în fapt nu a luat ființă. Aceasta în vreme ce practica a dovedit că în Capitală (ca și în alte orașe) vînzarea ambulatorie — la unele produse: lapte, gheață etc. — dă rezultate mult mai bune decît aceea prin puncte fixe. Dar, chiar și punctele fixe — sezoniere, amplasate judicios, realizează o vînzare sporită. Astfel, în piața Chibrit, magazinul existent, cu o capacitate de expunere și vînzare mare, realizează vînzări cu 50% mai mici decît căruciorul instalat în stația de tramvai de pe liniile 6 și 10. De asemenea, în piața Amzei chioșcul din colțul magazinului „Comaliment" vinde o cantitate dublă de fructe decît unele unități înființate de ani de zile. Aceste exemple trebuiau să fie temeinic analizate în sensul de a se adopta măsuri care să ducă la lărgirea acestei forme de desfacere.

De altfel, nu s-a făcut aproape nimic nici în ce privește introducerea desfacerii produselor la domiciliu. „Nu sînt solicitanți pentru efectuarea acestui serviciu", ni se spune peste tot. Într-adevăr, nu s-au găsit încă solicitanți care să ceară a fi angajați ca remizieri pentru desfacerea produselor la domiciliu. Dar din ce cauză? Cota de remiză, care se aplică la această formă de desfacere (6% din valoarea vînzării, plus 0,20 lei la kg pentru transport) este satisfăcătoare. Dar oamenii care ar dori să presteze această muncă nu se angajează din cauză că ei nu dispun de mijloace de transport adecvate (motorizate). Căci, nu se poate concepe ca în zilele noastre să se asigure desfacerea produselor la domiciliu cu... cobilița. Nu e oare cazul să se studieze problema înzestrării acestor vînzători ambulanți cu mijloace de transport necesare? Propuneri în acest sens s-au mai făcut, chiar și în revista noastră, dar măsuri, precum se vede, nu s-au luat.

● De 16 ani angajat... temporar

LA ÎNTREBAREA NOASTRĂ de ce nu a fost mărit corespunzător numărul de vînzători, iată ce ne-au răspuns majoritatea cadrelor cu funcții de conducere: „Nu dispunem de lucrători suficienți pentru a face față volumului sporit de desfacere! Oameni calificați în această profesie nu-și oferă serviciile pentru unitățile de desfacere a legumelor și fructelor".

Contrariați, oarecum, de aceste argumente, cunoscînd că Hotărîrea Consiliului de Miniștri referitoare la îmbunătățirea aprovizionării populației cu legume și fructe prevede importante măsuri pentru stimularea materială a lucrătorilor din acest sector, ne-am adresat direct mai multor vînzători.

Iată răspunsul tovarășului Dumitru Bădulescu, vînzător la unitatea D.V.L.F. din piața Amzei: „Lucrez de 16 ani la... „Aprozar". De 4 ani lucrez la această unitate. Muncă de atragere? Mai de grabă am impresia că cineva se ocupă să ne facă greutăți ca să renunțăm la acest serviciu. Și iată de ce: De 16 ani de cînd lucrez în acest sector sînt angajat numai temporar. După 6 luni de muncă mi se desface contractul. Urmarea? Șapte zile sînt liber, fără nici un fel de cîștig în care timp însă lucrez. Apoi sînt angajat din nou. După 6 luni, din nou desfacerea contractului de muncă — iar 7 zile fără salariu — și un alt contract pentru alte 6 luni. Și tot așa de 16 ani... Rezultatul? Noi nu beneficiem de alocații de stat pentru copii, nu avem concediu de odihnă cu plată, nu sîntem afiliați pe lîngă o policlinică pentru îngrijire medicală...".

Situația descrisă am verificat-o în nenumărate unități și a fost confirmată. În București lucrează de ani de zile cîteva sute de vînzători la unitățile de desfacere ale D.V.L.F., fără ca ei să fie angajați permanenți. Astfel, la unitatea din piața Dr. Babeș din cei 6 lucrători, 4 lucrează cu contract de muncă pe timp determinat. La fel se prezintă situația și la unitatea nr. 303 din piața M. Kogălniceanu. Și aici din cei 6 lucrători numai doi sînt angajați permanenți, ceilalți lucrează permanent, dar... cu contract din 6 în 6 luni.

Din exemplele expuse reiese că acești oameni lucrează și locuiesc în București de ani și ani de zile. Prin munca depusă ei s-au dovedit oameni pricepuți și cu tra-

Alexandru DETEȘAN,
D. TĂRNĂUCEANU

(Continuare în pag. 10)

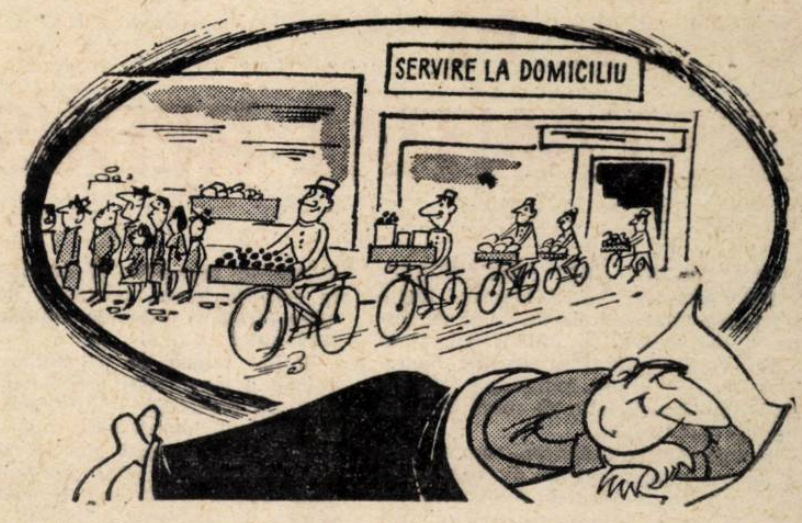

Visul cumpărătorului

— Cîntarul văd că e de pe timpul romanilor! Dar marfa?
— De astă vară...

(Desene de Neagu Rădulescu)

TIMPUL DE CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR POATE FI SUBSTANȚIAL REDUS

• De ce este redusă mecanizarea operațiunilor de încărcare-descărcare • Construirea de noi magazii și amenajarea celor existente • De ce staționează mult vagoanele pe liniile industriale ale întreprinderilor ? • Într-un singur trimestru – locații de aproape 15 milioane lei • Se impune introducerea unor indicatori sintetici • Consecințele anulărilor sau cererilor suplimentare de vagoane.

OPERAȚIUNILE DE ÎNCĂRCARE-DESCĂRCARE influențează într-o mare măsură dimensiunile timpului de circulație a mărfurilor. În ultimii ani, circa 78% din volumul total al acestor operațiuni se fac pe liniile industriale ale întreprinderilor beneficiare și circa 22% în stațiile de cale ferată.

În incinta întreprinderilor, unde este vorba de un număr restrîns de sortimente de mărfuri, care se încarcă și se descarcă în cantități mari, se creează posibilitatea mecanizării și folosirii unor utilaje specializate cu un randament sporit. Ca urmare, gradul de mecanizare este relativ ridicat (45% din volumul total al manipulărilor). În schimb, în stațiile de cale ferată (magazii și liniile publice) au loc încărcări și descărcări de mărfuri de sortimente foarte variate, în cantități reduse, neuniforme în timp, ceea ce creează greutăți în alegerea utilajelor celor mai corespunzătoare pentru mecanizarea acestor operațiuni.

Deși mecanizarea manipulării coletăriei în magazii prezintă unele dificultăți, datorită varietății conținutului, formei și greutății coletelor (majoritatea avînd între 60—100 kg), totuși — ca urmare a măsurilor preconizate privind standardizarea acestora, utilizarea paletelor și containerelor — ea se realizează într-o anumită măsură.

Probleme mult mai complexe apar în legătură cu mecanizarea încărcării și descărcării vagoanelor pe liniile publice, datorită mai ales varietății sortimentelor de mărfuri transportate, care — de cele mai multe ori — **sînt neambalate.** Aceste dificultăți au fost accentuate în ultimii ani, ca urmare a schimbărilor structurale din economie, a diversificării producției etc. Din această cauză și procentul de mecanizare din stații este foarte redus; **în trimestrul I al anului 1967 el reprezenta 9,9% din volumul total al manipulărilor.**

Apare, deci, o discrepanță între utilizarea pe scară tot mai largă a efectelor revoluției tehnico-științifice în domeniul mijloacelor de tracțiune, al proceselor tehnologice din stații și efectuarea aproape manuală (aproximativ 90%) a operațiunilor de încărcare-descărcare — fapt care se reflectă negativ asupra timpului de circulație a mărfurilor.

Preocuparea pentru mecanizarea și organizarea acestui proces trebuie corelată cu îmbunătățirea ansamblului factorilor care concură la înfăptuirea procesului de transport. **În caz contrar, chiar dacă se va obține o reducere a timpului de staționare la încărcarea și descărcarea vagoanelor, aceasta nu va duce la mărirea vitezei de circulație a mărfurilor, dacă nu se vor îmbunătăți și ceilalți factori ca, de pildă, graficul de circulație a trenurilor** ș.a.

Pentru ridicarea la un nivel calitativ superior a acestei activități, se impun a fi rezolvate cel puțin două probleme principale :

a) **crearea condițiilor optime în vederea folosirii eficiente a actualelor mijloace de mecanizare ;**

b) **alegerea mijloacelor celor mai adecvate, care să asigure mecanizarea operațiunilor de încărcare-descărcare și în locuri cu activitate redusă.**

În legătură cu primul aspect, trebuie arătat că între înzestrarea tehnică și crearea condițiilor materiale corespunzătoare pentru utilizarea deplină și cu maximum de eficiență a acesteia, există o relație de interdependență. Între cele două laturi însă, se manifestă în prezent, după părerea noastră, o discordanță. Dacă ne referim la mecanizarea operațiunilor de coletărie, aceasta presupune existența unor magazii și spații corespunzătoare pentru folosirea în bune condițiuni a mijloacelor de mecanizare. Or, magaziile existente, cu mici excepții, sînt construcții vechi, necorespunzător dimensionate, îngreunînd extinderea mecanizării. Deși unele dintre ele au fost dotate cu mijloace de mecanizare (electro-stivuitoare, electrocare, macarale de diferite tipuri, transpalete etc.), acestea nu sînt pe deplin utilizate, tocmai datorită condițiilor improprii unei asemenea activități.

Extinderea mecanizării este îngreunată și datorită modului de organizare a activității de expediție și camionaj la care, în actuala formă, participă două unități : **calea ferată și direcțiile regionale de transport auto.**

Ținînd seama de greutățile existente în domeniul manipulării coletăriei, în programul de investiții pentru anii 1966—1970 se prevede construirea unui număr important de magazii noi și reconstruirea sau amenajarea celor existente. **La sfîrșitul anului 1970, vor fi create condiții pentru desfășurarea activității cu mijloace mecanizate într-un număr de 163 magazii.** Îmbunătățirile respective, corelate cu acțiunea de dotare cu mijloace tehnice perfecționate, se vor reflecta în creșterea (de la 9,6% în 1966, la 19,3% în 1970) indicelui de mecanizare a operațiunilor de încărcare a coletăriei.

Paralel, există preocuparea și pentru mecanizarea operațiunilor de încărcare-descărcare a vagoanelor complete și crearea în stații și întreprinderi a condițiilor corespunzătoare acestei activități. Parțial această problemă s-a realizat prin dotarea căii ferate cu vagoane autodescărcătoare pe 4 osii, de 60 tone capacitate, vagoane pe 2 osii, de 27 tone cu 2 recipiente, pentru transportul cimentului cu descărcare pneumatică și altele, care sînt deosebit de eficace. **Din unele studii rezultă că descărcarea automată a mărfurilor în vrac, dintr-un vagon autodescărcător de 60 tone, durează 48 minute, față de 6 ore în cazul cînd aceasta se efectuează manual.** Pe această cale, **dacă se reduce timpul de rulaj al vagonului cu 5 ore, se obține un spor de capacitate de 206 vagoane/zi, respectiv, 21 420 vagoane pe an.** Eficacitatea economică este mult mai mare dacă avem în vedere faptul că se evită unele investiții în utilaje necesare mecanizării operațiunilor de încărcare-descărcare.

Dar ca avantajele acestor mijloace de transport să fie valorificate din plin, **se cer amenajate spații corespunzătoare unei descărcări mecanizate.** Or, puține întreprinderi beneficiare de transporturi au create asemenea condiții. Sînt cazuri cînd vagoanele se descarcă manual, cu un consum mare de muncă. De aceea, apare fenomenul creșterii staționării și al rulajului vagonului, a plății locațiilor care influențează în mod negativ rentabilitatea — motive pentru care întreprinderile fie că nu solicită asemenea vagoane, fie că le refuză cînd li se repartizează.

Creșterea staționării tuturor categoriilor de vagoane pe liniile industriale ale întreprinderilor beneficiare de transporturi, se datorește unei deficiențe generale : **capacității insuficiente de încărcare-descărcare.** Deși volumul lor de transport a crescut, frondurile de încărcare-descărcare nu s-au dezvoltat în mod corespunzător. **Ca urmare, în trimestrul II al anului 1967, au fost imobilizate, prin depășirea termenului tarifar de staționare, 55 077 vagoane — timp de 632 121 ore — pentru care s-au plătit locații în valoare de 14 877 600 lei. Cu vagoanele imobilizate în timpul respectiv, la un rulaj de 3,52 zile, s-ar fi putut transporta, în plus, 141 970 tone.** Cele mai mari imobilizări au avut loc în unitățile aparținînd Ministerului Industriei Chimice, Industriei Construcțiilor, Industriei Metalurgice, Economiei Forestiere și Sfatului Popular al Regiunii Banat.

În legătură cu cel de-al doilea aspect, respectiv alegerea celor mai adecvate mijloace de muncă, trebuie relevat că aceasta depinde în mare măsură de felul mărfurilor și de volumul de manipulat. Deși aproape toate mărfurile se pretează la o încărcare și descărcare mecanizată, **totuși este necesar să se stabilească pentru fiecare produs sau grupă de produse, utilajul cel mai potrivit, precum și cantitatea limită de la nivelul căreia introducerea mijloacelor mecanice este eficientă din punct de vedere economic.** Se înțelege că eficiența va fi cu atît mai ridicată, cu cît se vor folosi utilaje care pot servi la manipularea unei game largi de produse.

Dacă unele stații (mai ales cele de frontieră unde se efectuează un volum mare de transbordări), au fost dotate cu utilaje de mare mecanizare (benzi transportoare, lopeți mecanice etc.), pentru manipularea produselor de masă, în schimb nu s-a realizat o înzestrare corespunzătoare și pentru celelalte categorii de mărfuri. Această situație, precum și faptul că nu întotdeauna se asigură o ritmicitate în ce privește deservirea utilajelor cu vagoane goale, a determinat ca efectele mecanizării — în anumite perioade — să nu influențeze reducerea staționării și rulajul vagonului. **Ar fi util să se studieze posibilitatea introducerii în unele magazii din țară, sisteme moderne folosite în străinătate, cum sînt : transportoare mecanice pentru trierea coletelor și altele.**

Organizarea activității de manipulare a mărfurilor

TIMPUL DE STAȚIONARE a mărfurilor în magazii poate fi redus și pe calea îmbunătățirii sistemelor actuale de organizare a manipulărilor și extinderea unor noi metode (a încărcărilor directe în vagon, a regulatorului de manipulație etc.).

Sistemul încărcărilor directe, presupune înlocuirea predării mărfurilor la magazia unde sînt depozitate, sortate pe direcții etc., cu încărcarea directă din autocamion în vagoane, pe linii de cale ferată special amenajate în acest scop. **Avantajul principal al acestei metode de organizare constă în faptul că permite rezolvarea temporară și parțială a lipsei de capacități din unele magazii, prin aceea că mărfurile nu mai tranzitează prin ele, ci sînt încărcate direct în vagon.** Numai cantitățile care sînt insuficiente pentru formarea unui vagon se depozitează în magazii, acumulîndu-se pînă la nivelul unei cantități vagonabile și apoi se expediază. Numărul redus de manipulări permite ca timpul de staționare a mijloacelor de transport să scadă, iar viteza de circulație a mărfurilor să crească.

Încărcarea directă în vagon este condițională însă de prezentarea de către întreprinderile expeditoare, cu o zi înainte de aducerea mărfurilor, a documentelor de transport — operație care creează unele greutăți beneficiarilor. Dar ea este necesară și obligatorie, **deoarece numai cunoașterea prealabilă a cantităților de mărfuri ce se vor prezenta pentru transport, precum și destinația lor, permite pregătirea din timp a vagoanelor pe direcții de mers, astfel ca în momentul sosirii autocamioanelor, ele să fie dirijate spre locul și vagonul respectiv.** Totodată, este indicat ca mărfurile să fie grupate în cantități mai mari, iar aducerea lor în autocamioane sincronizată cu încărcarea în vagoane.

O altă metodă modernă de organizare a activității din magazii, utilizată în străinătate (cu posibilități de adaptare și la noi la unele magazii mari), **este aceea a regulatorului de manipulație.** Pe această cale, se dirijează întreaga mișcare a vagoanelor la încărcare și descărcare, se urmărește activitatea formațiilor de lucru și modul de utilizare a mijloacelor de mecanizare.

Perfecționarea organizării activității de manipulare trebuie privită și sub aspectul îmbunătățirii prelucrării documentelor de transport, mai ales pe calea mecanizării, precum și a **sistemului de indicatori. Indicatorii utilizați în prezent nu oglindesc sub toate aspectele această activitate ; ei nu reflectă timpul de staționare a mărfurilor în magazii** etc. În această privință, o eficacitate ar avea, după părerea noastră, folosirea **coeficientului de trecere a mărfurilor** prin magazii (T) care se poate determina pe baza relației :

$$T = \frac{G_i + G_e}{2\ C_m}$$

în care G_i = total tone intrate ; G_e = = tone ieșite ; C_m = capacitatea magaziei în tone/24 h. Astfel, cu cît valoarea lui „T" va fi mai mare, cu atît viteza de circulație a mărfurilor prin magazie va fi mai ridicată. Utilizarea acestui indicator ar permite aprecierea mai reală a activității de manipulare, precum și aportul acesteia la scurtarea duratei generale a transportului și la mărirea vitezei de circulație a mărfurilor.

Tot în legătură cu această problemă, trebuie remarcat că, în prezent, fiecare fază a procesului de transport este oglindită de anumiți indicatori specifici acestei activități, în mod separat. **Nu există un indicator sintetic care să reflecte întreaga durată de transport a mărfii — de la magazia expeditorului pînă la cea a destinatarului.** De aceea, ar fi oportun să se **studieze posibilitatea introducerii și utilizării unui asemenea indicator care să permită identificarea staționărilor nejustificate în diferite verigi ale circulației mărfurilor și să se preconizeze măsurile corespunzătoare de reducere a lor.** Tot odată, ar fi util să se ia și unele măsuri de îmbunătățire a sistemului de planificare a coletăriei care, în prezent, se face sub forma unei cifre cu totul globale. Aceasta nu permite să se determine curenții de transport ce apar și nici să se depisteze transporturile nerationale.

Rulajul vagonului (intervalul dintre două încărcări) — exprimă — într-o formă concentrată, aportul transportului la sporirea vitezei de circulație a mărfurilor. Mărimea lui este influențată, în primul rînd, de timpul de staționare la încărcare-descărcare (care reprezintă aproape 40% din acest interval de timp). De aceea, **cu cît gradul de mecanizare și de organizare a acestor operațiuni este mai ridicat, cu atît timpul de staționare și, deci, rulajul vagonului scade, influențînd astfel favorabil viteza de circulație a mărfurilor.**

Între acești factori se manifestă o relație de interdependență pe care o reliefează, de altfel, datele de mai jos :

	1956	1960	1966	1967 (trim. I)
— Rulajul vagonului (în zile)	4,43	3,58	3,64	3,78
— Timpul de staționare la încărcare-descărcare (ore)	32,81	29,12	33,41	36,06

În general, se constată că, scăderii sau creșterii timpului de staționare i-a corespuns aceeași aliură și în mișcarea rulajului vagonului. Creșterea timpului de staționare a fost influențată — în afară de factorii menționați anterior — de sporirea ponderii vagoanelor pe 4 osii de 60 tone (a căror încărcare-descărcare necesită o perioadă de timp mai mare în comparație cu vagoanele pe 2 osii de 15—20 tone), de deficiențe de planificare a necesităților de transport concretizate mai ales prin „anulări" din plan, de cererile suplimentare sau schimbările destinațiilor de către întreprinderile beneficiare, de transporturi nerationale, de nerespectarea de către unitățile de transport a livrării vagoanelor necesare în numărul și timpul stabilit ș.a.

Cîteva exemple sînt concludente în acest sens. Întrucît unele întreprinderi nu au stabilit prin plan necesitățile reale de transport, în cursul trimestrului II al anului a fost anulat un volum de transport de 12,8% din cel prevăzut în planurile operative lunare. **Transformat în cifre absolute, acesta reprezintă peste 7 100 vagoane pierdute la încărcări.** Dintre unitățile beneficiare care au efectuat un volum mare de anulări menționăm pe cele aparținînd sfaturilor populare ale regiunilor : Oltenia (47,5%), Iași (40%), București (35%) etc. Perturbări în circulație, suprasolicitarea unor stații și secții, concretizate în final în neasigurarea cu vagoane ale planului de transport și sporirea staționărilor, **au provocat și „încărcările în afară de plan" care în trimestrul II au reprezentat 10,7% din volumul total de transport.** La o sarcină statică de 9,49 tone/osie, **aceasta reprezintă 199 000 vagoane sau 9 zile încărcări medii efectuate pe întreaga rețea feroviară.**

În lumina celor arătate, apare necesitatea continuării procesului de mecanizare, îmbunătățirea organizării operațiunilor de încărcare-descărcare din stații și întreprinderi mari, precum și perfecționarea metodelor de reflectare cît mai veridică prin planificare a necesităților de transport — rezerve importante în reducerea rulajului vagoanelor și a timpului de circulație a mărfurilor.

Dimitrie REBUȘAPCĂ
lector univ. — Institutul Politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" — București

În întreprinderile producătoare de țevi

„DEVORATORII" ECONOMIILOR LA PREȚUL DE COST

PRODUCȚIA DE ȚEVI, atît de necesară tuturor ramurilor economiei naționale, a crescut simțitor în ultimii ani, ca urmare a intrării în funcțiune a noi capacități de producție cît și a sporirii productivității muncii. Colectivele celor 4 întreprinderi — Uzina de țevi-Roman, Uzina de țevi „Republica", Fabrica de țevi sudate din București și Uzina metalurgică-Iași — au înscris în primele 7 luni ale anului în bilanțul activității lor nu numai depășirea simțitoare a sarcinilor de plan la producția-marfă vîndută și încasată, ci și însemnate economii la prețul de cost :

Tabel nr. 1

Întreprinderea	Reducerea (—) sau creșterea (+) a prețului de cost %		Economii (—) sau pierderi (+) mii lei	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat
— Uzina de țevi-Roman	—0,70	—0,90	—2 647	—3 793
— Uzina de țevi „Republica"- București	+0,57	—0,48	+1 598	—1 411
— Uzina metalurgică-Iași	—2,63	—2,60	—3 447	—9 228
— Fabrica de țevi sudate-București	—0,05	—0,46	— 69	— 560

Factorul principal ce a determinat în acest an obținerea economiilor a fost utilizarea mai judicioasă a materiei prime care, în ansamblul cheltuielilor de producție, are o pondere de circa 80%. Aceasta a permis să se reducă consumurile specifice planificate, să se producă fiecare tonă de țeavă cu o cantitate mai mică de materie primă. Astfel, **Uzina de țevi-Roman a micșorat în acest an consumul specific de metal cu 2,2 kg/tona de țeavă, față de 1966, Uzina de țevi „Republica" cu 22,3 kg, Uzina metalurgică-Iași cu 14 kg, iar Fabrica de țevi sudate-București cu 8 kg.** În toate cele 4 uzine s-a trecut, la începutul acestui an, la o mai rațională organizare a laminării, pe baza introducerii programelor „cadru". Acestea permit laminarea unor loturi mai mari de țevi în funcție și de termenele de livrare prevăzute în contractele economice. Înainte, datorită laminării unor loturi mici, cajele erau schimbate des, provocîndu-se mari pierderi de metal. Apoi, la Uzinele „Republica" și la cele din Roman și Iași, s-au luat măsuri pentru respectarea întocmai a regimului de încălzire a țagielor, astfel încît procentul de deformabilitate a țevilor (datorită uneori încălzirii neuniforme) a scăzut mult. La Uzina metalurgică-Iași, în afară de îmbunătățirea funcționării patului de răcire, se folosesc în mai mare măsură scule corespunzătoare (role de formare și calibrare), care înlătură pierderile de metal.

Rebuturile condiționează pierderi mai mari decît cele evidențiate

AU FOST ÎNSĂ FRUCTIFICATE în întregime economiile de metal realizate pe baza reducerii consumurilor specifice în interesul realizării, din aceeași cantitate de materie primă, a unor cantități mai mari de țevi ? Nu ! Cauza ? **Volumul mare de rebuturi.**

Nu se poate spune că și în acest domeniu colectivele celor 4 uzine n-au dobîndit unele realizări. Dacă comparăm valoarea rebuturilor înregistrate în primele 7 luni ale anului în curs, față de aceeași perioadă a anului trecut, cifrele sînt edificatoare :

Tabel nr. 2
(mii lei)

Întreprinderea	1966	1967
— Uzina de țevi-Roman	5 538 000	2 706 000
— Uzina de țevi „Republica"- București	3 540 000	1 555 000
— Uzina metalurgică-Iași	4 472 000	1 139 000
— Fabrica de țevi sudate-București	—	—

Precum se desprinde din cifrele de mai sus, în acest an s-au făcut progrese. Dar se pare că unele măsuri menite să ducă la înlăturarea cauzelor care provoacă rebuturi au continuat să rămînă înscrise doar pe hîrtie, că în verigile importante ale producției persistă deficiențe serioase. Incontestabil că unele rebuturi se datoresc și materiilor prime necorespunzătoare. Dar de ce au fost introduse acestea în circuitul de producție, fără o recepție exigentă din partea C.T.C. ?

În general însă, rebuturile au provenit de la defectele de laminare, ca urmare a folosirii unor scule necorespunzătoare, a slabei asistențe tehnice, în special în schimburile de noapte, a slăbirii exigenței controlului de calitate în toate fazele procesului de producție. **Că prin cantitățile de rebuturi au fost diminuate mult economiile obținute la prețul de cost, este un lucru cert. Dar tot atît de grav este faptul că, prin rebutarea unor cantități de țevi sau prăjini (1 014 tone la Roman, 413 tone la „Republica" și 266 tone la Iași), au fost sustrase din circuitul economic importante cantități de metal, care n-au putut fi transformate în bunuri utile.**

Expresie a neglijențelor în muncă, a lipsei de preocupare pentru luarea unor măsuri tehnice eficiente, rebuturile afectează gospodărirea rațională a mijloacelor materiale și bănești. Întărirea răspunderii în toate verigile producției — iată o măsură ce se impune a fi luată pentru a se pune capăt pagubelor serioase ce se provoacă economiei naționale.

Cheltuielile neproductive în creștere

ANALIZA ACTIVITĂȚII celor 4 uzine, a scos în evidență și alte neajunsuri. **Pierderilor din rebuturi li s-a adăugat și un volum ridicat de alte cheltuieli cu caracter neeconomicos — cheltuieli provenite din întreruperile neplanificate în funcționarea utilajului, din amenzi și penalizări, din dobînzi la împrumuturi restante, locații, casări de materiale etc.** Iată volumul unor cheltuieli neproductive înregistrate de întreprinderile respective în primele 7 luni ale anului :

Tabel nr. 3
(mii lei)

Întreprinderea	Pierderi din întreruperi în funcționarea utilajelor	Amenzi și penalizări	Dobînzi la împrumuturi restante	Locații	Casări de materiale	Alte cheltuieli	Total
— Uzina de țevi-Roman	98	93	219	3	395	53	861
— Uzina de țevi „Republica"-București	343	—	308	8	414	75	1 148
— Uzina metalurgică-Iași	104	97	338	—	26	15	580
— Fabrica de țevi sudate	18	16	10	3	3	2	52

Cu excepția Fabricii de țevi sudate — așa cum reiese din tabel — celelalte trei întreprinderi au înscris în bilanțul activității lor pe această perioadă pierderi de sute de mii de lei — sume care, adunate cu cele provenite din rebuturi, au diminuat mult economiile obținute în sfera producției. Este semnificativă în acest sens situația de la Uzina de țevi „Republica". **În timp ce economiile obținute la prețul de cost s-au ridicat la 1 111 000 lei, pierderile din rebuturi și alte cheltuieli neeconomicoase au însumat 2 698 000 lei, adică aproape dublu.** La prima vedere, apare din acest punct de vedere o situație financiară mai favorabilă la Uzina de țevi-Roman, care a obținut o economie la prețul de cost de 3 793 000 lei. **Dar dacă adunăm și aici pierderile din rebuturi cu celelalte cheltuieli neeconomicoase, observăm că ele se ridică aproape la același nivel : 3 567 000 lei.**

Menținerea unor pierderi din rebuturi și cheltuieli neproductive — care au o pondere mare în totalul cheltuielilor de producție — este un indiciu că în aceste uzine conducerile tehnico-administrative n-au luat măsuri eficiente pentru curmarea risipei. Este însă tot atît de adevărat că nici direcția generală coordonatoare din Ministerul Industriei Metalurgice nu a urmărit cu toată rigurozitatea înlăturarea cauzelor care provoacă asemenea cheltuieli, considerînd uneori juste motivările uzinelor cuprinse în informările periodice, sau în dările de seamă pe care le întocmesc.

Întreruperile se răzbună

ÎN ANSAMBLUL CHELTUIELILOR neproductive, ies pregnant în relief pierderile cauzate de întreruperile neplanificate în funcționarea utilajelor. Nu pentru că ele ar fi mai mari sau mai mici decît altele care figurează la celelalte capitole, ci pentru faptul că aruncă o lumină asupra modului în care sînt utilizate rezervele de sporire a producției și productivității muncii — factori principali de micșorare a cheltuielilor de fabricație.

Să luăm, de exemplu, situația de la Uzinele „Republica". **Aici, în primele 7 luni ale anului, cheltuielile cu întreținerea și funcționarea utilajului au reprezentat 16,4% din structura prețului de cost.** În urma unor astfel de cheltuieli ar fi fost normal ca agregatele de laminare să funcționeze asemenea unui mecanism de ceasornic, ca întreruperile neplanificate în funcționarea utilajelor să fie evitate. Lucrurile n-au stat însă de loc așa. **Dimpotrivă, mai bine de 340 000 lei au reprezentat salariile și contribuția asupra salariilor pentru muncitorii direct productivi, care n-au lucrat în această perioadă din cauza întreruperilor înregistrate în funcționarea diferitelor utilaje.**

De unde provin, de fapt, defecțiunile tehnologice, mecanice, electrice, hidropneumatice etc. ? Ele sînt un rezultat direct al efectuării superficiale a unor reparații, al desfășurării neuniforme a procesului de producție, al lipsei unor materiale, scule ș.a. **La Uzina metalurgică-Iași, suma cheltuită pentru întreținerea și funcționarea utilajului a reprezentat 7,5% din structura prețului de cost. Dar pierderile datorită întreruperilor neplanificate s-au ridicat la 104 000 lei.** Aici, calitatea slabă a reviziilor și întreținerilor planificate au determinat opriri în funcționarea unor utilaje, ceea ce a atras pierderi din fondul de timp de muncă. Iată, de altfel, gradul de utilizare a fondului de timp maxim disponibil în primele 7 luni ale anului (%) :

trim. I	96,64
trim. II	93,36
iulie	95,30

Așa cum oglindesc cifrele, timpul nelucrat a fost în ultimele luni mai mare ca în prima parte a anului. **Din luna mai a.c. pînă în august inclusiv, s-au irosit circa 90 000 de ore — timp în care s-ar fi putut realiza o producție suplimentară de cîteva milioane de lei.**

Este adevărat că la întreruperile neplanificate în funcționarea unor utilaje, care au atras după sine o slabă folosire a timpului de muncă, a contribuit și faptul că, în diferite perioade, au lipsit unele materii prime sau materiale. Indiferent de cauze, însă, în uzină au rămas nefructificate mari rezerve de producție care, dacă erau puse în valoare, puteau influența pozitiv activitatea ei economică financiară.

Ținînd seama că în etapa actuală se pune cu stringență problema sporirii continue a eficienței economice, este necesar ca în toate cele 4 uzine să se ia măsuri hotărîte, astfel ca materia primă, utilajele și forța de muncă să fie cît mai judicios folosite, ca cheltuielile de producție pe tona de țevi să scadă simțitor. Aceasta, atît în interesul propriu al uzinelor respective, cît și în interesul economiei naționale.

L. ȚINTEA

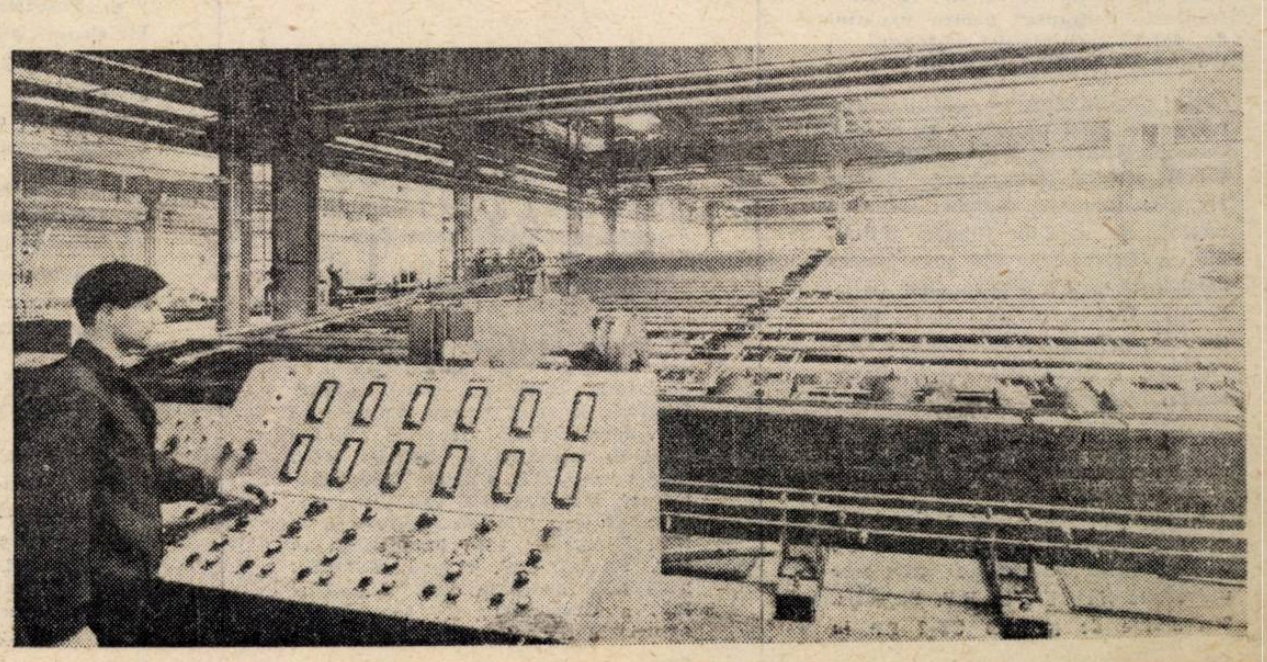

Uzina metalurgică Iași : **procesul de producție dirijat de la pupitrul de comandă**

ÎN UNITĂŢILE DE DESFACERE A LEGUMELOR ŞI FRUCTELOR

(*Urmare din pag. 7*)

gere de inimă pentru această breaslă. Şi totuşi, din cauză că n-au buletine de identitate de Bucureşti, ei nu sînt angajaţi pentru o perioadă nedeterminată. „Aprozarul" de mai înainte şi actualmente D.V.L.F.-ul n-au făcut nimic pentru a reglementa legal situaţia acestor lucrători, care s-au dovedit necesari sectorului de desfacere a legumelor şi fructelor.

Nu se poate găsi oare o soluţie pentru ca aceşti lucrători să devină angajaţi permanenţi, astfel ca să se bucure şi ei de toate drepturile pe care le au salariaţii din ţara noastră ? Nu s-ar fi putut studia aplicarea regimului juridic al muncitorilor din construcţii, unde, aceştia deşi sînt sezonieri, se bucură de toate drepturile (alocaţii pentru copii, concedii plătite etc.) ?

● Simplificare, în dauna răspunderii directe

LA CAUZELE care au frînat afluxul de lucrători spre acest sector s-a mai adăugat şi forma de despăgubire a gestionarilor pentru pierderile prin stricăciuni, formă recent stabilită.

Potrivit ultimelor instrucţiuni date de D.V.L.F., pentru pierderile datorate alterării unor produse, gestionarii sînt despăgubiţi prin acordarea unui scăzămînt global valoric de 0,4%, coeficient rezultat din calcularea mediei pierderilor efective în ultima perioadă, pe Departament. Prin trecerea de la forma anterioară de acordare a scăderilor pe bază de constatări efective a cantităţilor de produse necorespunzătoare pentru comercializare, la forma arătată mai sus, aparent s-a realizat o importantă simplificare, constînd în faptul că se exclud procesele verbale de constatare a fiecărui caz în parte. Dar, în acelaşi timp, s-a creat o situaţie inechitabilă în rîndul vînzătorilor. Ca urmare a aplicării coeficientului unic, unităţile care desfac produse a căror vînzare durează mai multe zile, rămîn cu importante cantităţi nevandabile şi deci coeficientul de 0,4% nu acoperă pierderile rezultate, iar la altele — care desfac, bunăoară, cartofi — nu se înregistrează pierderi din stricăciuni şi vînzătorii încasează nedrept aceste scăzăminte prestabilite.

Astfel, bunăoară, la unitatea din Calea Victoriei nr. 204, dintr-un lot de 3090 kg pepeni nu s-au vîndut la timp 300 kg, care zăceau în magazie, alături de importante cantităţi de fasole verde, ardei etc., pînă vor fi ridicate de autogunoiere. Cum vor fi acoperite aceste pierderi, de pînă la 10%, din 0,4% ?

Iată două consecinţe imediate ale noului sistem care s-au manifestat la întreprinderea bucureşteană : gestionarii se feresc să comande produse a căror vînzare durează mai multe zile ; pe de altă parte, unii gestionari (care au înregistrat pierderi prin stricăciuni, mult mai mari decît coeficientul de 0,4%) au renunţat să mai lucreze în acest sector, fapt ce a agravat situaţia — destul de grea — a asigurării unităţilor cu gestionarii necesari.

Se impune deci ca D.V.L.F.-ul să restudieze această problemă, luînd măsuri ca pierderile prin stricăciuni, care nu se justifică, să fie suportate de cei ce le provoacă şi nu de cei ce desfac produsele. Revenirea la forma de scădere pe bază de constatări efective a cantităţilor de produse stricate ar constitui şi o întărire a apărării avutului obştesc prin analizarea de la caz la caz a motivelor care au determinat pierderile respective.

● Pe cînd modernizarea unităţilor ?

O ALTĂ CARENŢĂ care se menţine de ani de zile : modalitatea rudimentară de desfacere a produselor către consumatori. Din cele aproape 600 de unităţi de desfacere din Capitală nici una nu este dotată cu cîntare automate, ceea ce face ca servirea cumpărătorilor să fie întîrziată fără a vorbi de eforturile suplimentare făcute de vînzători prin manipularea dublă a produselor şi a greutăţilor de la cîntarele terezii. Dintr-un calcul sumar rezultă că un vînzător ridică în cursul unei zile 4000—5000 kg produse plus greutăţi, efort care ar putea fi redus la jumătate şi la utilizarea mai intensă a timpului de lucru dacă s-ar introduce cîntare automate.

Cu destulă încetineală se introduce şi se dezvoltă desfacerea produselor din acest sector sub formă preambalată. În condiţiile în care numărul unităţilor şi al vînzătorilor nu poate creşte într-un ritm satisfăcător, şi direct proporţional cu volumul produselor comercializate, crearea unei baze moderne de preambalare se impune de urgenţă, cunoscut fiind faptul că volumul desfacerilor pe un vînzător creşte substanţial în această formă de vînzare.

La toate acestea dacă adăugăm faptul că în unităţile de desfacere, chiar şi în acelea mari din pieţele Capitalei, transportarea produselor se face exclusiv manual, rezultă fără echivoc că pe linia modernizării multe trebuie încă făcute.

DIN CELE RELATATE în ancheta de faţă reiese că există condiţii pentru ridicarea la un nivel superior a comerţului cu legume şi fructe. Pentru aceasta sînt necesare însă o serie de măsuri care să ducă la mărirea numărului unităţilor de desfacere ; încadrarea acestora cu personal corespunzător ; diversificarea formelor de desfacere prin introducerea vînzării produselor la domiciliu ; sporirea sortimentelor şi a volumului de produse preambalate ; simplificarea relaţiilor dintre producători şi beneficiari, astfel ca toate produsele existente să fie aduse la timpul oportun pe piaţă ; înlesnirea desfacerii pe piaţă a produselor direct de către producători prin asigurarea mijloacelor de transport şi reducerea taxelor forfetare şi pentru închirierea de cîntare.

Publicitatea turistică

CUM SĂ SE NASCĂ NEVOIA DE A CĂLĂTORI

ÎN ULTIMII 15 ANI, turismul s-a impus puternic. De la 25 000 000 de turişti internaţionali, cu o încasare valutară de circa 2 000 000 000 dolari în 1950, numărul acestora a ajuns în 1965 la 128 000 000, iar încasarea valutară la 13 000 000 000 dolari.

În dezvoltarea turismului, ca factor al activităţii economice, un rol hotărîtor îl exercită propaganda şi publicitatea. Pentru a ilustra rolul propagandei şi publicităţii pe plan mondial (exemplele se referă nu numai la turism, ci şi la celelalte activităţi economice) este suficient să arătăm că în 1960 Franţa utiliza mîna de lucru a peste 40 000 salariaţi în acest sector. Şi totuşi Franţa nu e ţara care cheltuieşte cel mai mult pentru publicitate. Raportate la venitul naţional, investiţiile publicitare din diverse ţări deţineau în 1962 o pondere după cum urmează : S.U.A. 2,75% ; R.F.G. 2,35% ; Finlanda 2,30% ; Anglia 2,13% ; Canada 2,05% ; Suedia 1,86% ; Olanda 2,67% ; Japonia 1,54% ; Italia 1,16% etc.

● Arta de a vinde prin imprimate

ÎN COMPLEXUL PROPAGANDEI, publicitatea turistică urmăreşte să suscite dorinţele turiştilor pentru a-i determina să cumpere biletul de voiaj. Referindu-se la aceasta, economistul american Herbet Casson arată în „Axiomele afacerilor" că publicitatea este „arta de a face să nască nevoia de a cumpăra".

În mod practic, publicitatea turistică se realizează prin acţiunea conjugată a mijloacelor de care dispune. În primul rînd, un loc important îl deţin documentele imprimate sub formă de ediţii tipografice, cărţi, broşuri, reviste, buletine de informare, anuare, pliante, calendare, foi volante, cataloage, precum şi reportaje (articole ilustrate sau neilustrate, destinate presei). Tipăriturile şi presa deţin ponderea cea mai ridicată în totalul mijloacelor de publicitate şi absorb peste 50% din investiţiile alocate. Fără a minimaliza rolul celorlalte mijloace, experţii în materie consideră că tipăriturile în general şi presa în special dau rezultate deosebit de eficiente, deoarece se adresează păturilor sociale largi. Aşa după cum afirmă unii economişti „publicitatea este arta de a vinde prin imprimate".

● Documentele vizuale

AL DOILEA LOC ca importanţă îl deţin documentele vizuale sub formă de afişe, fotografii, machete ale staţiunilor, panouri, filme publicitare, vitrine, expoziţii, standuri în cadrul tîrgurilor internaţionale, desene sau stampe. Afişajul turistic a luat o mare extindere în ultimele două decenii, aducîndu-şi contribuţia la crearea turismului de masă.

În cadrul acestei categorii de publicitate, cinematograful joacă un rol principal. Reclama promovată cu ajutorul filmelor de publicitate are un efect direct asupra maselor deoarece este „vie şi explicită".

Promovarea activităţii turistice se practică şi prin organizarea de expoziţii turistice, care a căpătat o largă extindere în ultimii ani. Amplasate pentru perioade scurte de timp în marile centre economice şi metropole, expoziţiile turistice scot în relief potenţialul de care dispun staţiunile turistice.

O importanţă din ce în ce mai mare o deţin mijloacele auditive ; conferinţele ţinute de oameni de cultură, reuniunile ziariştilor, dar mai ales emisiunile transmise la radio.

Specialiştii sînt unanimi în a recunoaşte că pentru promovarea şi vînzarea aranjamentelor turistice o importanţă mare prezintă vînzătorii de la ghişee. Intrînd în contact direct cu turiştii, aceştia le pot sugera destinaţiile, îi pot determina să cumpere bilete de voiaj pentru anumite staţiuni turistice, să se îndrepte spre o anumită regiune turistică sau spre o anumită ţară.

Din aceste motive se afirmă că „succesul sau insuccesul unei afaceri este literalmente în mîna vînzătorului". Cunoaşterea de către aceştia în amănunţime a staţiunilor şi peisajelor naturale constituie pentru comerţ condiţia sine-qua-non, întrucît prezentarea acestor locuri în culori vii, atrăgătoare, imprimă încredere şi constituie cheia succesului.

S-a constatat că oaspeţii sînt mult mai sensibili la atenţiile oferite în străinătate decît în ţara lor, deoarece ei le înregistrează ca străini. De aceea, în fiecare turist trebuie văzut un agent de publicitate potenţial. Acordarea unei atenţii deosebite fiecărui turist străin sau autohton, este un fapt care contribuie la asigurarea succesului, prin autoincluderea voluntară sau involuntară a lui în publicitate.

● Un început promiţător

ÎNTRÎND ÎN CIRCUITUL turistic mondial, organizaţia de turism din ţara noastră a luat unele măsuri pentru a face cunoscute pe piaţa internă şi pe cele străine posibilităţile turistice ale României. O.N.T. şi agenţiile de voiaj partenere, cu sprijinul birourilor noastre din străinătate de la Paris, Stockholm, Londra, Copenhaga, Viena şi Bruxelles, au difuzat pe pieţele acestor ţări pliante, afişe, ghiduri ale regiunilor, broşuri, hărţi automobilistice şi au făcut inserţii în marile cotidiene. De asemenea, au fost prezentate filme publicitare, s-au organizat expoziţii turistice, standuri în cadrul tîrgurilor internaţionale, au fost invitaţi ziarişti, oameni de cultură, directori de agenţii de voiaj, echipe de cineaşti la diferite manifestări cu caracter turistic.

Se impune, însă, în continuare popularizarea mai intensă a potenţialului turistic de care dispunem, precum şi studierea experienţei ţărilor cu veche tradiţie. Sînt necesare, de asemenea, unele măsuri pentru îmbunătăţirea calităţii mijloacelor de publicitate, a artei grafice a acestora.

Ioan T. AVRAM

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

— Dintre contractele de export încheiate în ultima perioadă menţionăm:

● **„ROMANOEXPORT" cu firmele austriece „Leopan", „Gustav Schichedanz" şi „J. Huber", pentru exportul de tricotaje bărbăteşti din bumbac, a căror valoare totalizează 303 000 lei valută ; cu firma „Renault" pentru exportul de mănuşi de protecţie, în valoare de 120 000 lei valută ; cu firma franceză „Cofradec" pentru exportul de ciorapi supraelastici bărbăteşti, în valoare de 236 000 lei valută.**

● **„AGROEXPORT" pentru exportul a 1190 tone coreandru în Ceylon, Insulele Mauriţius, R.F. a Germaniei, S.U.A., Malaya, Italia, Anglia, Belgia ; 240 tone tutun în Austria ; 665 tone seminţe de mac în Olanda, S.U.A., R.F. a Germaniei ; 300 tone plante medicinale în R.F. a Germaniei, Italia, Franţa, Austria, Belgia, Anglia, Elveţia ; 95 tone seminţe de cînepă în Suedia, R.F. a Germaniei, Belgia, Danemarca.**

— Întreprinderile de comerţ exterior au continuat livrările la export :

● **„AUTO-TRACTOR" a livrat 150 remorci basculante de 4 tone, tip RBL-4 în R.P. Ungară, 11 selectoare universale tip SU-4 în R.P. Bulgaria, 2 combine de porumb CT-2 RP în R.P. Albania.**

● **„MINERALIMPORTEXPORT" a livrat : 65 000 mp geam mecanic tras în R.S. Cehoslovacă, R.P. Albania, Irak, S.U.A., Iran, Cipru ; 115 000 mp geam laminat în R.S. Cehoslovacă, Ghana, Turcia ; 11 400 ml covor P.V.C. pe suport textil şi 140 tone policlorură de vinil în U.R.S.S. ; 40 800 ml tapet semilavabil în R.P. Ungară ; feţe de masă în valoare de 70 000 lei valută în Anglia ; 1 600 tone piatră de gips, 240 tone ipsos, 6 650 mp dale marmură concasată, 19 000 u.c. cahle în R.P Ungară ; 75 tone articole sanitare în R.P. Polonă şi R.D. Germană ; 390 mp plăci de marmură în Olanda ; 8 500 tone sare în R.P. Ungară, R.S. Cehoslovacă, R.P. Bulgaria, R.S.F. Iugoslavia ; 960 tone minereu de mangan în R.D. Germană ; 1 500 tone barită în R.P. Ungară, R.P. Polonă, U.R.S.S. ; 3 900 tone pirită în R.P. Ungară şi R.F. a Germaniei ; 330 tone bitum natural în R.P. Bulgaria şi R.D. Germană.**

— Noi contracte de import au fost semnate de :

● **„INDUSTRIALIMPORT" — cu firma belgiană „SEPAC" S.A. pentru importul unor maşini de produs fiole, avînd o capacitate totală de peste 400 milioane bucăţi pe an.**

● **„MAŞINIMPORT" cu firma „Atlas Copco" din Suedia pentru importul a 28 maşini de încărcat cu şilo propriu cu lanţuri speciale pentru roţi, precum şi importul de piese de schimb aferente.**

● **„TEHNOIMPORT" pentru importul a 4 maşini de ştanţat de la firma „Gandossie E.F. LLI Fossati" din Italia şi a unui analizator de aminoacizi cu accesoriile aferente, de la firma „Jeolco" din Franţa.**

— Prin portul Constanţa s-au traficat printre alte produse :

● **La export : 6 000 tone ciment în Libia ; 1 250 tone porumb în Liban ; 5 120 tone mazăre în Olanda ; 5 000 tone uree granule în Sudan ; 11 700 tone grîu în R.A.U.**

● **La import : 2 000 tone şroturi de soia din Olanda ; 7 100 tone fosfaţi din Tunisia.**

CURIER

■ La Consiliul Național al Cercetării Științifice, Comisia a X-a, de Științe economice și cercetări sociologice, a avut loc în ziua de 7 octombrie a.c. o întîlnire a cercetătorilor și specialiștilor în domeniul studierii pieței de la Ministerul Comerțului Interior, Camera de Comerț, Direcția Centrală de Statistică, Academia de studii economice, Institutul de cercetări economice al Academiei, Institutul de cercetări comerciale, Institutul pentru studierea conjuncturii comerțului internațional, Centrul de calcul economic și cibernetică economică, Centrul de documentare științifică al Academiei. Dr. M. C. Demetrescu, expert la Consiliul Național al Cercetării Științifice și Radu Paul, consilier la Ministerul Comerțului Interior au prezentat tendințele actuale ale cercetărilor de marketing, așa cum au rezultat din lucrările celui de-al XX-lea Congres de studiere a pieței și anchete de opinii — ESOMAR, WAPOR. În continuare, o serie de participanți au arătat importanta promovării unei colaborări și cooperări științifice între cecetătorii pieței, subliniindu-se necesitatea coordonării informației și conlucrărilor dintre institutele de cercetări, precum și a cooperării mai strînse cu catedrele de specialitate din învățămîntul economic superior prin antrenarea studenților la cercetările microeconomice și de teren.

■ Wassily Leontieff a înmănunchiat într-un volum sub titlul **Input-Output Economics** (New-York – Oxford University Press, 1966, 257 pag.) 11 studii pubicate în perioada 1947–1965 în diverse reviste americane. Leontieff caracterizează metoda sa ca fiind o adaptare a teoriei neo-clasice a echilibrului general la studiul empiric al interdependenței cantitative între activități economice reciproc legate. Inițial, această metodă a fost dezvoltată pentru a analiza și măsura conexiunile dintre diferite sectoare producătoare și consumatoare ale economiei naționale, dar ea a fost aplicată și la cercetarea unor sisteme economice mai mici, precum și la analiza relațiilor economice internaționale.

■ În editura Centrului de documentare tehnică pentru economia forestieră a apărut de curînd lucrarea **Productivitatea autovehiculelor în transporturile forestiere** de ing. E. Marcoci, ing. I. Dobrin și ing. V. Cojoc (376 pag.). Observăm, printre altele, că transporturile auto forestiere au crescut ca volum de la 36% în 1959 la 74% în 1965, în timp ce transporturile pe C.F.F. au scăzut de la 40,5% în 1959 la 18% în 1965. De aci și importanța bunei organizări a activității și a creșterii productivității autovehiculelor ce servesc la aceste transporturi.

■ „Planning"-ul ca metodă de conducere a întreprinderilor este unul din principiile pe care le analizează N. D. Gardner în cartea sa **Effective Executive Practices,** tradusă în limba franceză sub titlul „Principes de direction des entreprises" (Principii de conducere a întreprinderilor), Edit. Gamma, Paris. După părerea autorului, a stabili un plan înseamnă a spune dinainte **ce** acțiuni trebuie să se întreprindă, **cînd** și **cum** vor trebui să fie întreprinse și **cine** va trebui să le traducă în practică. Planificarea se compune din diferite elemente, dintre care cele mai importante cu care trebuie să se familiarizeze directorul unei întreprinderi sînt considerate a fi următorele: **obiective** – scopurile care trebuie să fie atinse ; **strategie** – spiritul care trebuie să călăuzească urmărirea obiectivelor ; **tactică** – procedeele care permit atingerea rezultatului dorit ; **programe** – etapele care trebuie să fie parcurse într-un anumit termen pentru a îndeplini o misiune ; **bugete** – planurile de cheltuieli monetare, de muncă și de materiale.

■ Vaclav Sava și Vladimir Teichman în articolul **Observations on the Forecasting of Longterm Trends in Living Standards** (Observații privind prevederea tendințelor pe termen lung în nivelul de trai), publicat în revista CZECHOSLOVAK ECONOMIC PAPERS nr. 8/1967, prevăd pe baza analizei modelului consumului și a altor factori social-economici unele tendințe pe termen lung în domeniul prețurilor, dintre care menționăm : pentru anumite bunuri, în special pentru consumul pe termen mediu, valoarea totală a consumului (și astfel cheltuielile populației) va crește, chiar dacă volumul fizic nu crește, datorită extinderii formelor publice de consum (spre exemplu alimentația publică) sau îmbunătățirii calității ; diferențele între nivelul prețului serviciilor și al mărfurilor vor crește, prețurile serviciilor fiind relativ mai înalte, ca o consecință a nivelului relativ mai scăzut al tehnicii și productivității în sectorul serviciilor.

■ În articolul **Le fascinant pouvoir des pétroliers** (Puterea fascinantă a petroliștilor), apărut în LE NOUVEL OBSERVATEUR, nr. 145/1967, Michel Bosquet arată, printre altele, că în prezent șapte mari companii, din care șase americane sau britanice, își procură de comun acord această sursă de energie la prețuri cu totul derizorii. Împărțirea beneficiilor cu țările producătoare, care este regula oficială – spune el –, nu este decît o glumă tristă. Mai întîi, pentru că companiile realizează grosul beneficiilor lor nu prin vînzarea petrolului brut, ci prin transportul, rafinarea și comercializarea produselor rafinate. Apoi, pentru că statele cele mai industrializate realizează, prin intermediul fiscalității, un beneficiu între 100% și 400% de fiecare tonă de petrol din Orientul Mijlociu.

■ A apărut nr. 3/1967 al revistei STUDII ȘI CERCETĂRI DE CALCUL ECONOMIC ȘI CIBERNETICĂ ECONOMICĂ. Din sumar menționăm : **Relații generale între creșterea producției de gaze naturale a unei țări (regiuni), nivelul prețului de cost și investiția specifică** de T. Hănciulescu; **Rezolvarea problemelor cu ajutorul calculatorului electronic ECONOMIST CIFA 102** de D. Vaida ; **Model matematic pentru calculul planului optim de școlarizare la nivelul unei ramuri industriale** de I. Teich și N. Negoiță ; **Organizarea conducerii prin dispecer a șantierelor de construcții-montaj de centrale termoelectrice, cu ajutorul teoriei grafelor** de A. Măcriș ; **Clasificarea unor mulțimi de elemente în raport cu o mulțime de proprietăți** de P. Constantinescu ; **Analiza statistică a proprietăților unor fibre poliesterice românești** de E. Stoian, L. Tövissi, E. Tigănescu ; **Asupra soluțiilor condiționate ale unui sistem liniar algebric** de I. Drăghici și D. Popescu ; **Aspecte ale corelației dintre fondul de cumpărare și fondul de marfă în profil teritorial** de D. Patapievici și M. Năstase.

MERCUR PRINTRE MUZE

ȘTIRI DIN ȘI PENTRU „LUMEA A TREIA"

ÎN ULTIMII ANI, UNESCO a efectuat o serie de studii și cercetări cu privire la dezvoltarea mijloacelor de comunicare de masă, și, în primul rînd, cu privire la circulația informațiilor în țările în curs de dezvoltare. Printre zecile și sutele de probleme dificile și complexe cărora aceste țări au să le facă față, accesul la informații și posibilitatea de a se informa reciproc și a informa restul lumii cu privire la viața lor, nu sînt dintre cele mai puțin însemnate.

Desigur, în comparație cu un trecut nu prea îndepărtat, situația s-a îmbunătățit simțitor. Pe de o parte, ziarele, radioul, televiziunea din lumea întreagă difuzează zilnic un număr important de informații din zone care altădată nu rețineau de loc atenția a ceea ce se numește opinia publică mondială, pe de alta, mijloacele de comunicare în masă din chiar țările despre care ne ocupăm sînt în dezvoltare continuă.

Nu trebuie să uităm însă că majoritatea știrilor privind „lumea a treia" se referă încă la evenimente dureroase dar reale, la urmările grave ale dominației colonialiste sau la intervențiile, adesea singeroase, ale imperialiștilor (agresiuni fățișe sau camuflate, lovituri de stat reacționare, foamete, analfabetism, epidemii, calamități etc.).

Dar chiar și în aceste condiții, ponderea informațiilor privind țările în curs de dezvoltare este încă mică nu numai în presa occidentală, ci chiar în presa acestor țări. Acum cîțiva ani (dar proporțiile sînt valabile și astăzi) o vastă anchetă a fost organizată de către „l'Institut français de presse" al Universității din Paris și „Institute for Communication Research" al Universității Stanford (S.U.A.), în cadrul căreia au fost examinate toate numerele apărute timp de o lună în cite trei ziare (unul „de înaltă ținută", altul popular de mare tiraj și al treilea de provincie) din 13 țări de pe toate cele cinci continente. Datele, analizate după aceea de specialistul american în domeniul sociologiei presei, prof. Wilbur Schramm în cartea sa „Informația și dezvoltarea națională", editată de UNESCO în 1966, arată că știrile externe publicate privesc cu preponderență cele patru mari puteri : S.U.A., U.R.S.S., Anglia și Franța, într-o măsură mai mică alte țări dezvoltate și foarte puțin țările slab dezvoltate. Astfel, ziarele din Pakistan au publicat în proporție de 26% știri din S.U.A., 26% știri din Anglia, 30% știri din .URS.S., sub 1% știri din R.A.U., Brazilia, Argentina și numai 3% știri din India. În presa argentiniană, în aceeași perioadă, 15% din știri priveau S.U.A., 43% Anglia, 12% U.R.S.S. și numai 6% Brazilia, vecina cea mai importantă a Argentinei. Într-o țară dezvoltată, în Anglia de pildă, 20% din știrile publicate de presă se refereau la S.U.A., 25% la Uniunea Sovietică, 8% la Franța și numai 3% la India și Pakistan, perlele de altădată ale imperiului britanic și țări în care interesele economice engleze sînt încă foarte mari. După cum remarcă Schramm, îngrijorător nu e faptul că se publică numeroase știri despre marile puteri ci faptul că despre numeroase țări (slab dezvoltate, bineînțeles) se publică foarte puțin sau de loc. Este citată analiza făcută la un ziar american THE MIAMI NEWS (ziar ce apare într-o zonă a Statelor Unite, în mod special interesată de situația din America Latină) în care, în timp de o lună, nu s-a publicat nici o știre privind unele țări latino-americane, iar despre altele s-au dat informații atît de „caracteristice", cum ar fi : sosirea prințului Philip al Angliei în Bolivia (singura știre din această țară), o conferință a predicatorului Billy Graham la Santiago (singura știre din Chile), un accident de avion din Peru etc., etc.

În aceste condiții, W. Schramm poate să conchidă : „Trebuie să recunoaștem că circulația internațională a știrilor este slabă și prost echilibrată, că o parte foarte mare revine țărilor cu un înalt grad de dezvoltare și că foarte puțin loc este acordat marelui număr de țări slab dezvoltate".

Dar acesta nu este singurul aspect caracteristic. Numărul știrilor importante (din punct de vedere național, dar mai ales internațional) pe care le publică ziarele din țările în curs de dezvoltare este încă foarte mic, ceea ce are consecințe negative asupra informării opiniei publice respective. Se știe că în cursul procesului de transmitere a informațiilor, multe știri „se pierd" pe filieră, în cadrul unui proces normal de selectare și adaptare. O anchetă făcută la patru ziare locale din statul Wisconsin (S.U.A.) a arătat, de exemplu, următoarele : Agenția ASSOCIATED PRESS primește în cursul unei zile, din diferite surse, știri însumînd circa 125 000 cuvinte ; din acestea agenția selectează 283 informații reprezentînd circa 57 000 cuvinte ; biroul din Wisconsin al A. P. alege 72 știri cu 13 352 cuvinte, la care mai adaugă 45 știri cu 6 000 cuvinte privind Wisconsin-ul ; fiecare ziar local publică, în medie, 74 informații cu 12 848 cuvinte, iar cititorul mijlociu citește din acestea aproximativ 15 informații (dintre care doar 9 din cele 283 difuzate inițial de agenție) cu 2800 cuvinte.

În țările în curs de dezvoltare, „pierderile" sînt incomparabil mai mari. În primul rînd, multe dintre aceste țări nu au agenții de presă proprii și, în orice caz, nici una nu posedă o agenție mondială ; deci, o bună parte din selecție se face înainte ca știrile să ajungă în țara respectivă. În al doilea rînd, procesul de transmitere a informațiilor este, din motive tehnice, culturale, economice, mai lung și mai greoi (existența, în unele țări, a mai multor limbi sau dialecte nu simplifică lucrurile). În sfîrșit, cu cît țara este mai rămasă în urmă, cu atît nevoile locale sînt mai individualizate, ceea ce determină creșterea ponderii știrilor locale și, implicit, abandonarea multor știri internaționale. Lista dificultăților pe care le are de înfruntat presa din aceste țări nu se epuizează însă cu fenomenele citate mai sus ; despre alte aspecte ne vom permite să revenim într-un număr viitor.

H. DONA

„ALBINA" LA 70 DE ANI

S-AU ÎMPLINIT ZILELE ACESTEA șaptezeci de ani de la apariția ALBINEI „revistă enciclopedică populară", așa cum se subintitula de la primul ei număr, apărut în 5 octombrie 1897. Cu aproape două luni înainte — la 15 august 1897 — din inițiativa lui Spiru Haret, s-a constituit comitetul de redacție al revistei, comitet care a trimis în țară și în străinătate peste 20 000 de abonamente însoțite de un apel în care se spunea printre altele :

„Revistă însă cu caracter de popularizare și enciclopedie, în care cetitorul mai ales țăran, să găsească într-o limbă înțeleasă de el, tot ce poate contribui la cultivarea minții și inimii lui nu avem încă pînă în timpul de față. De aceea, mulți nu citesc aproape nimic, așa că pierd și ce ciștigă în școală, iar alții citesc ce li se oferă de cel dintîi venit".

Ideea unei publicații pentru țărani nu era nouă. Ea încolțise cu mulți ani înainte în mintea tinerilor din generația de la 1840. Această idee capătă, nu o dată ființă de-a lungul anilor care vor preceda apariției primului număr al ALBINEI, și în diferitele colțuri ale pămîntului locuite de români.

Pe fondul acestor strădanii „de a da poporului nostru adevărata hrană sufletească dătătoare de viață" inițiativa lui Spiru Haret este îmbrățișată de către acel grup de profesori și institutori, care s-au unit „cu voința tare" pentru a scoate o revistă de popularizare, cu un caracter „cu totul național". Din primul comitet de redacție făceau parte : Gr. Tocilescu, D. Aug. Laurian, Ionescu Gion, Șt. Sihleanu, C. C. Dațculescu, Ioan Nenițescu.

Mai tîrziu comitetul de redacție este întregit prin intrarea lui George Coșbuc, iar la 5 octombrie 1897 apare primul număr al revistei ALBINA. Revista purta subtitlul de „revistă enciclopedică".

În paginile ALBINEI au colaborat : George Coșbuc, Spiridon Popescu, A. D. Xenopol, Titu Maiorescu, Gr. Tocilescu, Dem. Laurian, N. Gane, G. Dem Teodorescu, Sofia Nădejde, Petru Dulfu și alții. Marele actor C. Nottara a colaborat la revistă cu cîteva nuvele. Barbu Delavrancea își publică în paginile revistei povestirea „Bunicul".

În primul an de apariție revista a avut 10 000 de abonați. Apare fără întrerupere pînă în anul 1916. Reapare în ianuarie 1922, pentru ca, în 1928 ALBINA să-și înceteze din nou apariția timp de 5 ani.

Revista ALBINA renaște la o viață nouă, în 1945, în al 48-lea an de apariție. Primul an al republicii noastre înseamnă pentru ALBINA primul an de apariție săptămînă de săptămînă. Coloanele revistei găzduiesc reportaje, articole, poezii, povestiri și schițe care mobilizează țărănimea pentru executarea la timp a lucrărilor agricole, popularizează pe cei ce iau parte la acțiuni de interes obștesc, dă sfaturi practice, îndreptare pentru activitatea căminelor culturale etc. ALBINA devine cu adevărat o foaie enciclopedică pentru minte și inimă, fiecare cuvînt un îndemn adresat populației sătești de a lupta pentru înfăptuirea politicii partidului, pentru ridicarea satului nostru.

Colaborează scriitori de frunte : Mihail Sadoveanu, Gala Galaction, Geo Bogza, Alexandru Cazaban și alții. Mihail Sadoveanu semnează articolul intitulat : „Scriitorii și poporul" ; Cezar Petrescu — „Scriitorii români și satul". Pagini întregi sînt închinate răspîndirii cărții la sate, alungării neștiinței. An de an, ALBINA își lărgește aria tematică, oglindind procesul de dezvoltare economică a țării, de ridicare a nivelului cultural, politic și ideologic al celor ce muncesc pe ogoarele patriei.

Revista dă o atenție deosebită vieții culturale a satului, popularizînd experiența unităților culturale fruntașe. Pledînd pentru atragerea unui număr cît mai mare de artiști amatori în jurul căminului, ALBINA a contribuit la îmbogățirea vieții culturale a satului, la valorificarea tradițiilor poporului nostru.

ALBINA a popularizat tezaurul folcloric al poporului nostru, publicînd cu regularitate culegeri trimise de cititorii și corespondenții revistei. Totodată au fost publicate portretele celor mai cunoscuți creatori populari, lansîndu-se îndemnul ca în jurul lor să atragă tineri talentați cărora să le predea ștafeta.

Ea a informat cititorii săi asupra celor mai importante probleme de politică externă, a publicat reportaje despre viața grea a țăranilor din țările capitaliste și colonii.

Astăzi, în jurul revistei sînt grupați colaboratori de prestigiu din toate domeniile, scriitori, oameni de știință, cultură și artă, corespondenți și cititori care informează redacția asupra problemelor specifice satului nostru.

Cu mulți ani înainte Mihail Sadoveanu, împreună cu Artur Gorovei și cu dr. Andrei Ionescu-Lespezi, au scos o revistă pentru săteni care purta numele de **Răvașul poporului.** Alte gazete care intrau în lumea satelor erau **Gazeta țăranilor, Sfatul poporului, Comoara satelor,** dar n-au izbutit să se răspîndească. Sadoveanu scriind despre **Răvașul poporului** spunea : „Dar **Răvașul** acesta a fost. Nu mai este. Capitalul de rezistență al unor oameni săraci a fost prea mic."

Și așa s-au stins toate aceste foi, răvașe și gazete. ALBINA a supraviețuit timpului și vicisitudinilor și împlinește șaptezeci de ani. Sarcinile ei nu mai sînt acele din programul de la 1897. Căci și vremurile și oamenii s-au schimbat. Menirea ei de a duce mai departe flacăra culturii și științei rămîne.

Îmbunătățindu-și mereu activitatea, ALBINA, alături de întreaga noastră presă, își înzecește strădaniile pentru a reflecta politica partidului, munca eroică a poporului nostru pentru construirea noii orînduiri.

Constantin PRISNEA

SUFRAGERIA — BÎLEA II — O MOBILĂ MODERNĂ PENTRU TOATE APARTAMENTELE

Fabrica de mobilă din cadrul Complexului de industrializare a lemnului-Pitești, cu o capacitate proiectată de 15 000 garnituri etalon, produce sufrageria Bîlea compusă din 6 piese (la care se adaugă scaunele primite prin plan de colaborare de la C.I.L.-Gherla).

De la intrarea în funcțiune (1963) și pînă în prezent, producția la C.I.L.-Pitești a marcat o creștere de 77%, creștere care, în cea mai mare parte, se datorește reorganizării tehnologiei de fabricație.

În acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii, s-a studiat specializarea și diversificarea producției la fabrica de mobilă, ca o cale de creștere a producției pe unitatea de suprafață industrială.

Prin reproiectarea garniturii Bîlea, ca primă etapă în sistemul cu elemente constructive tipizate și modulate (sufrageria Bîlea executată încă de la începutul activității era depășită ca linie arhitectonică și constructivă de producția noilor tipuri de mobilă existente pe piață) s-a creat sufrageria Bîlea-II care a fost omologată și contractată. Noua sufragerie prezintă, față de garnitura etalon, avantaje importante atît pentru producător cît și pentru cumpărător.

Pentru producător, faptul că de la 36 tipodimensiuni de panouri întrebuințate la garnitura veche s-a ajuns la numai 15, determină reducerea numărului de reglări a mașinilor-unelte, permite organizarea producției în flux continuu, precum și obținerea unui înalt grad de mecanizare a operațiunilor. În tehnologie s-a prevăzut mărirea gradului de precizie la prelucrările mecanice și la montaj, precum și un control eficient la finisare, astfel încît, aspectul finit să corespundă celor mai deosebite exigențe.

Cumpărătorul este avantajat de existența în componența noii garnituri, **a unei vitrine cu oglindă, a unei biblioteci cu cristale glisante, a unei mese de radio sau de televizor cu funcțiuni cumulate. Atît biblioteca cît și vitrina sînt alcătuite din două corpuri suprapuse.**

În sistemul proiectat, **piesele-corp se pot monta în mai multe variante, oferind cumpărătorului posibilități multiple de aranjare a interiorului. Garnitura este furniruită cu nuc, finisată cu lacuri poliesterice.**

În fotografiile alăturate sînt prezentate două tipuri de sufragerii Bîlea-II și două piese separate : scaunul tip HT-2 și masa de radio sau televizor cu discotecă.

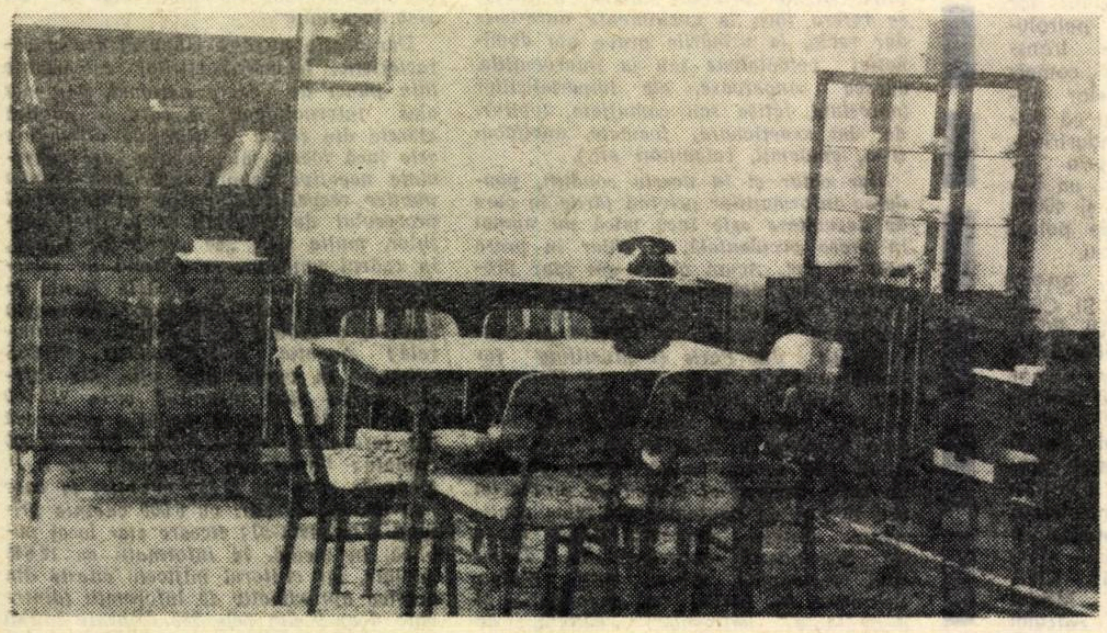

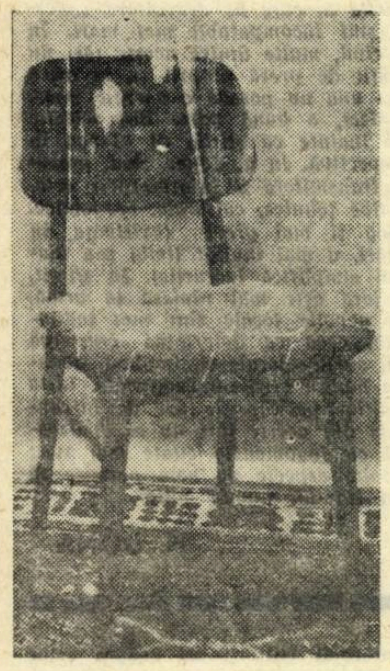

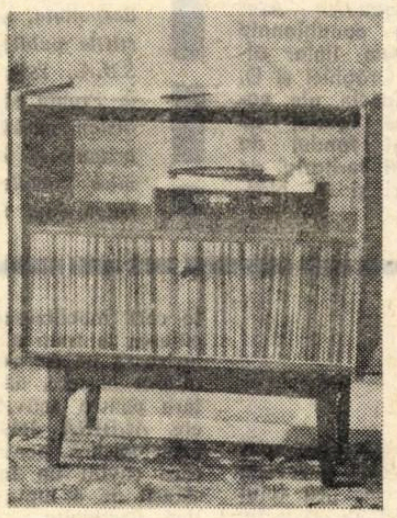

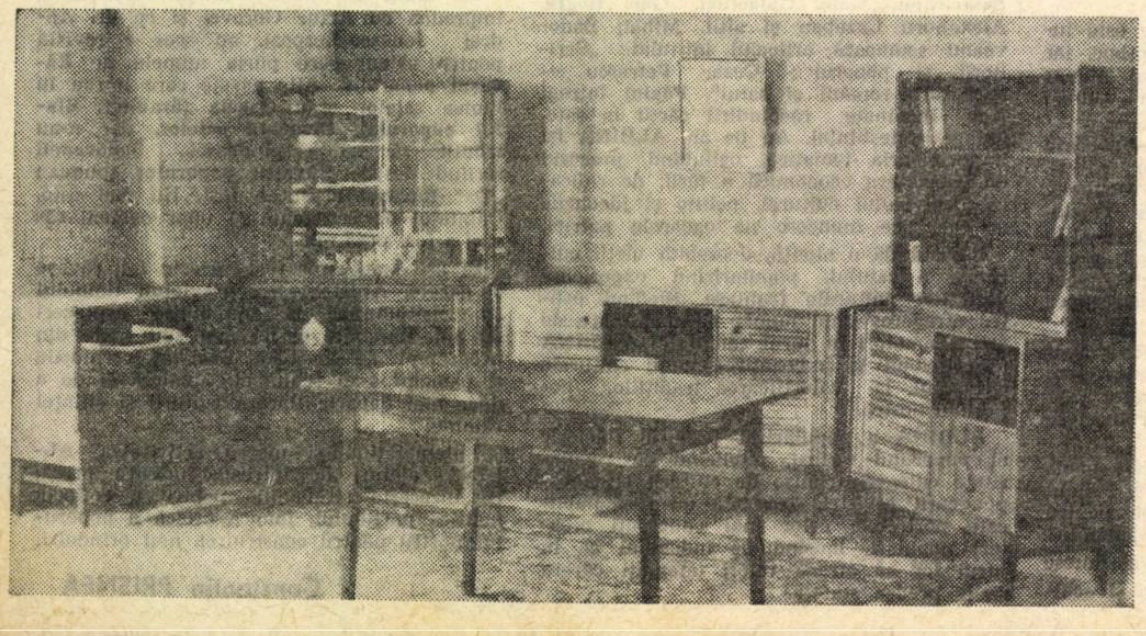

Abonați-vă din timp pe anul 1968 la revista săptămînală

viața economică

ORIENTARE · DOCUMENTARE · TEORIE · ECONOMIE NAȚIONALĂ · ECONOMIE MONDIALĂ

Costul unui abonament este de : 104 lei anual, 52 lei pe 6 luni, 26 lei pe 3 luni.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și prin difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

UZINELE CHIMICE - TURDA

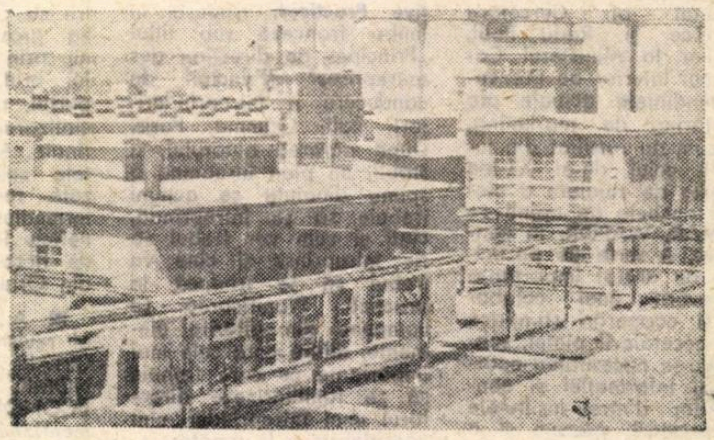

- **PRODUSE CLORO-SODICE :**
  - **hidroxid de sodiu leșie**
  - **acid clorhidric soluție 32%**
  - **acid clorhidric pro analisi**
  - **clorură de var**
  - **cloroform farmaceutic**
  - **toluen clorurat**
  - **sodă caustică tehnică 98–99%.**
- **INSECTICIDE CLORURATE :**
  - **detexan**
  - **hexaclorciclohexan**
- **PRODUSE CLORURATE :**
  - **cloroform farmaceutic**
  - **toluen clorurat**
  - **clorură ferică**
- **MASE PLASTICE :**
  - **policlorură de vinil suspensie și emulsie.**

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție :
- **hidroxid de calciu (șlam)**

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910–1911–1912, interior 157.

Vreți să terminați treburile gospodărești în timp... record ?
Folosiți aspiratorul RECORD.
Absoarbe praful din covoare, tapiserii, haine, cărți.
Consum de numai 0,15 lei pe oră.
Preț de vînzare 765 lei.
UTIL – PRACTIC – ECONOMIC.

Întreprinderea industrială de stat ELECTROMOTOR–TIMIȘOARA, bd. Republicii nr. 21, telefon 1.38.56-58

IPARGAZDASÁG

PROGNOZE ALE DESFACERII ÎN ACTIVITATEA ÎNTREPRINDERILOR INDUSTRIALE

IN nr. 7/1967, revista publică un articol semnat de dr. Szabó László, din care reproducem :

„În anii trecuți prognozele (cererii, ale consumului) pe diferite perioade erau elaborate în primul rînd în scopul fundamentării planurilor economiei naționale, fiind la dispoziția organelor centrale (Oficiul de Planificare, unele ministere producătoare, Ministerul Comerțului Interior etc.). Aplicarea unor metode mai elastice ale economiei planificate face însă necesar ca prognozele desfacerii să fie utilizate în mod nemijlocit și de întreprinderile producătoare.

Obiectivul prognozelor de întreprindere este de a determina direcția de dezvoltare a desfacerii, a producției, respectiv a aprovizionării și de a hotărî, pe această bază, dimensiunile raționale ale capacității întreprinderii.

Răspunsul la această întrebare poate fi dat pe diferite perioade. Așadar, putem vorbi și în ce privește întreprinderea de prognoze ale desfacerii pe termen scurt, mediu și lung .

Prognozele pe termen scurt se referă la unul sau doi ani. Cu prilejul elaborării prognozelor de desfacere pe termen scurt intervine folosirea cea mai largă a metodelor directe și indirecte de studiu al pieței și, în acest cadru, utilizarea metodei ecoscopice (cercetări de econometrie bazate pe observări, pe date obiective) și procedee demoscopice (cercetări și experimentări bazate pe consultarea specialiștilor, a populației, pe observarea comportamentului lor).

Prognozele desfacerii pe termen mediu se referă la previziunea pe circa patru-cinci ani a posibilităților de plasare pe piață. Această cercetare este mai puțin detaliată în ce privește structura circulației, dar ca sursă de informație pe care o furnizează are o sferă mai largă decît prognoza pe termen scurt. Prognoza pe termen mediu trebuie să dea răspuns, în primul rînd, la următoarele întrebări :

— care sînt produsele care — în oglinda capacității probabile de absorbție a pieței — trebuie să fie produse de întreprindere, respectiv a căror producție este rațională în perioada prognozei ?

— care sînt tendințele de cerere la unele produse, care sînt produsele la care trebuie să ne așteptăm la o cerere în descreștere, respectiv în creștere sau stagnare, sau a căror fabricare trebuie oprită ; în cazul dezvoltării producției, respectiv al introducerii de noi articole, ce posibilități de plasare există ?

— în interesul desfacerii, ce măsuri trebuie luate în domeniul modernizării producției (produselor), al îmbunătățirii calității, al ambalării produselor, cu alte cuvinte ce măsuri de asigurare a condițiilor prealabile sînt necesare pentru realizarea prognozei de desfacere pe termen mediu ?

Elaborarea acestei prognoze se face, în primul rînd, prin metode ecoscopice (pe de o parte prin identități regresive calculate pe baza stabilirii tendinței de durată, prin extrapolare, analiza concurenței, pe de altă parte cu ajutorul cercetării comparative a tendințelor de producție și de circulație din țară și din străinătate). La prognozele de desfacere pe termen mediu, utilizarea metodelor demoscopice poate fi luată în considerație numai într-o măsură foarte limitată.

Informațiile furnizate de prognoză sînt indispensabile mai ales secțiilor de investiții, de dezvoltare a producției și de desfacere din întreprinderile industriale.

Prognozele pe termen lung se aplică la perioade de zece-cincisprezece ani. Sarcina lor este de a determina perspectivele de desfacere ale întreprinderilor industriale, și prin intermediul lor, direcția de dezvoltare a întreprinderii, programul ei de investiție, de dezvoltare a producției, extinderea (sau îngustarea) profilului, a organizării, a aparatului productiv al întreprinderilor. Elaborarea acestor prognoze este posibilă prin utilizarea în mod exclusiv a metodelor ecoscopice...

● *Legăturile dintre prognozele pe diferite termene*

În ciuda caracterului și mecanismului lor diferit, între cele trei feluri de prognoze, în afară de legăturile multilaterale cu caracter metodologic — există și alte legături. Elaborarea prognozei pe termen mediu trebuie precedată de cea de perspectivă, căci prima constituie o parte a acesteia din urmă ; totodată prognoza pe termen scurt este unul din punctele de plecare pentru cea pe termen mediu. O dată cu menținerea acestei ordini — toate cele trei prognoze — trebuie pregătite în esență simultan și anume la începerea unei asemenea activități de întreprindere. Valoarea prognozei pe termen mediu, dar îndeosebi valoarea celei pe termen lung nu este însă permanentă. Ca rezultat al dezvoltării economiei naționale, al progresului tehnicii și tehnologiei, al cooperării și concurenței internaționale și datorită unor numeroși factori al căror grad de influență sau a căror acțiune în genere nu poate fi prevăzută, prognozele trebuie permanent corectate. De aceea, la elaborarea fiecărei prognoze pe termen scurt, căreia i-a venit rîndul, trebuie modificată, respectiv din nou elaborată prognoza pe termen mediu, iar din patru în patru ani — într-un mod asemănător — cea de perspectivă.

Problemele metodologice ale prognozelor pe termen lung sînt binecunoscute din literatura de specialitate. Corectarea lor permanentă, de care s-a amintit mai sus, rezolvă o parte din aceste probleme. Mai puțin se ocupă însă literatura de specialitate de dificultățile metodologice atît de greu de rezolvat ale prognozelor de întreprindere pe termen scurt și mediu.

Problemele ce se ridică iau îndeosebi următoarele aspecte :

— lipsa datelor necesare pentru prognozele de întreprindere ;

— necunoașterea sau cunoașterea insuficientă a factorilor care determină, respectiv influențează, capacitatea de absorbție a pieței în anii ce vin, respectiv a gradului lor de influență și

— dezvoltarea în ritm rapid a producției și a ofertei de mărfuri...

● *Cine să desfășoare activitatea de prognoză?*

Din complexitatea elaborării prognozelor, din complexitatea metodelor lor, din cerințele de măsurare pe scară națională complete sau reprezentative necesare cercetării, din problemele prelucrării informațiilor referitoare la piețele străine, respectiv din problemele asigurării surselor de informație reiese că oricît de mult ar deveni elaborarea de prognoze o necesitate generală pentru întreprinderi, în anii ce urmează este inevitabilă o centralizare rațională a acestei activități.

În practica țărilor capitaliste dezvoltate, întreprinderile producătoare își asigură satisfacerea cerințelor lor în acest domeniu în felul următor :

— prin secții de sine stătătoare de studiu din cadrul întreprinderii, care execută în întregime ele însele cercetările pe scara întregii țări ;

— sectoare independente de cercetare a pieței în întreprindere, care încredințează măsurările pe scară națională și procurarea de informații externe și interne unor institute de cercetare a pieței și execută ele însele numai evaluarea finală ;

— deservirea în întregime de către institutele de cercetare a pieței.

Se poate considera că și într-un viitor mai îndepărtat, în Ungaria funcționarea unor secții care să execute toate fazele activității de prognoză și de cercetare a pieței și care să se bazeze exclusiv pe activitatea proprie poate fi rațională, economicoasă, în cei mult opt-zece mari întreprinderi producătoare în primul rînd de mijloace de producție.

Este însă neapărat necesară încă acum, înainte de introducerea reformei, la grosul întreprinderilor producătoare, înființarea unor sectoare mai mici de cercetare a pieței (în cadrul dezvoltării producției, al desfacerii, al deservirii cumpărătorilor etc.) sau folosirea în acest scop a unui specialist cu pregătire.

Cercetînd problema cine anume să se ocupe de activitatea de prognoză și de cercetarea pieței necesară în acest scop, se ridică posibilitatea și necesitatea legăturii, a cooperării dintre întreprinderile producătoare și cele de desfacere. Adeseori întîlnim păreri după care această activitate trebuie încredințată în întregime sau cel puțin într-o măsură hotărîtoare unor întreprinderi comerciale, deoarece acestea se află într-o legătură nemijlocită cu consumatorii, cu cumpărătorii, iar interesul lor este în primul rînd măsurarea reală a capacității de absorbție a pieței. În ce privește întreprinderile producătoare, ele să se sprijine în întregime pe informațiile obținute de la întreprinderile comerciale, iar procurarea nemijlocită de experiență de piață s-o restrîngă la prezentări de mărfuri, la expoziții și la anchete de informare și de studiere a opiniilor care pot fi organizate la asemenea manifestări.

După părerea mea acest punct de vedere nu este just, lucru dovedit și de experiența noastră.

În Ungaria, în ultimul deceniu, activitatea de prognoză — studiu al pieței s-a desfășurat, în primul rînd și în mod precumpănitor, din însărcinarea, respectiv cu participarea întreprinderilor de desfacere. Lipsind cointeresarea corespunzătoare, a fost foarte mic numărul întreprinderilor industriale „prevăzătoare", care au încercat să facă experimente în acest domeniu. În cel mai bun caz a putut fi vorba de faptul că anumite întreprinderi industriale să ceară unor instituții ce se ocupau de studiul pieței să evalueze situația pe piață a vreunui produs. În cea de-a doua jumătate a anului 1966 a intervenit însă o cotitură decisivă, interesul față de studiul pieței devenind extrem de viu.

În acest cadru, informațiile comerțului cu privire la piață, la tendințele de circulație, la cererea probabilă vor prezenta desigur și în viitor importanță pentru întreprinderile industriale, dar acestea trebuie să țină seama de faptul că aceste informații nu au putere obligatorie și că interesul fiecărei întreprinderi industriale este ca ea însăși să controleze justețea lor și ca înainte de elaborarea programului de producție, înainte de extinderea producției, să dobîndească o largă orientare în ce privește piața".

Die Wirtschaft

UNELE PARTICULARITĂȚI ALE CERCETĂRII PIEȚEI PENTRU PRODUSE CHIMICE

REVISTA PUBLICĂ în nr. 34/1967 un articol semnat de Harald Busse, din care extragem :

„Industria chimică este legată prin cele mai variate relații de aprovizionare și desfacere cu toate ramurile industriale și sectoarele economice, influențînd astfel într-o măsură hotărîtoare dezvoltarea celorlalte ramuri și sectoare și contribuind, pe această cale, în mod esențial la sporirea rapidă a venitului național. Partea covîrșitoare a produselor chimice se folosește, sub forma unor materiale de bază și auxiliare, în consumul productiv, sau apare ca produs de export, în timp ce doar 4—5% merg în consumul individual".

Pe de altă parte, industria chimică are nevoie într-o măsură cuprinzătoare de produse ale industriei energetice, industriei miniere, ale metalurgiei, construcției de mașini, ale industriei electrotehnice, industriei textile, precum și ale industriei de celuloză și hîrtie.

De aici rezultă relații felurite de aprovizionare și desfacere cu alte ramuri industriale și sectoare ale economiei naționale. Există relații vaste și cu comerțul exterior.

Arătînd că situația actuală a cercetării pieței în industria chimică a R.D.G. este nesatisfăcătoare, autorul subliniază în continuare :

„Pentru asigurarea unei producții justificate de piață — pornind de la produsele finale, eficiente din punct de vedere al economiei naționale, întreprinderile trebuie să cunoască, dacă

1. există o necesitate reală pentru un anumit produs și în ce structură respectiv în ce măsură se manifestă această necesitate și

2. dacă produsul ce urmează a fi fabricat poate să satisfacă sub raport calitativ necesarul în cadrul R.D.G. sau al altor economii naționale.

Pentru a putea profita de deosebirile de productivitate între diferite economii naționale, cercetarea pieței trebuie să elucideze cînd, unde și ce mărfuri, la ce prețuri și în ce condiții pot fi plasate (export) sau achiziționate (import)...

O caracteristică importantă a producției chimice, reliefată mai mult decît în alte ramuri industriale, este substituirea procedeului, adică aceleași produse pot fi fabricate cu procedee diferite. (Așa de exemplu, procedee fundamental diferite ale carbochimiei și petrochimiei duc la produse egale). Alte particularități sînt substituirea producției, adică folosirea unor produse diferite sub aspectul structurii chimice pentru unul și același scop de utilizare (de exemplu, materialele plastice, fibre sintetice și multe produse speciale chimice și chimicotehnice) și substituirea aplicației, adică posibilități diferite de aplicare pentru produse egale sub aspectul structurii chimice...

Procedeele de producție chimice consumă mult material și energie și folosesc materia primă complet. Producția chimică este producția în masă și producție cuplată. Caracterul industriei chimice este totuși — corespunzător stadiului cercetat al producției — foarte diferit. În fabricarea unor produse chimice speciale și chimico-tehnice (prelucrarea materialelor plastice, lacuri și coloranți, cauciuc și azbest, producția de fibre, foto și film etc.) producția în masă a trecut în mare parte pe planul al doilea. De asemenea și producția cuplată apare în astfel de cazuri doar rareori, mai ales în procesele de schimbare a formei, și de amestec, de exemplu la producția de semifabricate din materiale plastice.

Aceasta impune cercetării pieței pentru aprovizionare să evalueze complet posibilitățile de procurare a materiilor prime, iar cercetării pieței pentru desfacere — să descopere noi posibilități de folosire a producției cuplate și implicit noi posibilități de desfacere, pentru a contribui la sporirea eficacității producției. Ca o ultimă trăsătură esențială a producției chimice trebuie amintit că ea necesită un mare volum de mijloace de bază. De aici decurg sarcini speciale pentru cercetarea pieței pentru aprovizionare, care — ținînd seama de gradul înalt de uzură morală și fizică a instalațiilor chimice ca și a tehnologiilor chimice — să ajute ca asemenea instalații și licențe să fie achiziționate pentru economia națională a R.D.G., iar pe de altă parte, ca asemenea instalații să fie fabricate de industria bunurilor de investiții a R.D.G., care contribuie la maximum la sporirea productivității muncii și a producției chimice.

Din factorii amintiți rezultă, pentru cercetarea pieței în industria chimică, multe probleme tipice acestei ramuri. Așa de exemplu, pentru numeroasele produse noi, care în natură nu au predecesori cu care să poată fi asemuite, cercetarea aplicării (cercetarea produselor) trebuie să găsească domenii de aplicare, posibilități de desfacere, respectiv să acționeze în tehnica de aplicare în sensul ca noul produs să găsească posibilități de utilizare, să satisfacă o necesitate socială reală și să poată fi vîndut ușor.

Pe baza substituirii în multiple feluri a produselor chimice ca și a produselor tradiționale prin produse chimice, ca și pentru descoperirea unor domenii de întrebuințare cu totul noi, nu este de ajuns ca să se urmărească doar fazele de prelucrare imediat următoare, ci treptele de producție succesive pînă la produsul final trebuie să fie urmărite sub diferite aspecte. Aceasta presupune cuprinderea polietajată a diviziunii muncii pe verticală. Ca un mijloc de lucru potrivit și la îndemînă pentru cuprinderea pe orizontală și pe verticală a piețelor de desfacere, în cercetarea pieței chimice sînt adecvați arborii genealogici de producție (treptele de prelucrare ale unei materii prime) sau sistemele treptelor de producție pentru fabricarea unui produs final, eficient pentru economia națională, și tabelele de legături între ramuri, deduse de aici.

Cu toate numeroasele măsuri de specializare, industria chimică indică o structură de desfacere foarte eterogenă, care se datorește mai ales folosirii complete a materiei prime, producției cuplate, strîns legate de aceasta, ca și combinării pe orizontală și pe verticală a producției. O gamă foarte largă de produse urmează a fi desfăcută atît pentru cele mai diferite ramuri și branșe consumatoare, cît și în sfera consumului social și individual. Aceasta duce la o legătură foarte strînsă a întreprinderilor cu foarte mulți clienți ceea ce are, printre altele, drept urmare faptul că relațiile de piață trebuie să le realizeze într-un grad înalt chiar întreprinderea. Aceasta impune la rîndul său o cuprindere orizontală largă a piețelor de desfacere. O altă cauză pentru multiplicarea relațiilor de desfacere rezultă din substituirea aplicației. Activitatea de cercetare și dezvoltare duce în industria chimică adeseori la modificări structurale profunde și în salturi. Datorită acesteia, uzura morală acționează în măsură înaltă. Ținînd seama de volumul mare de mijloace de bază de care are nevoie procesul de producție chimică, aceasta are o importanță deosebită din punct de vedere al investițiilor. Pentru cercetarea pieței în industria chimică decurge de aici o răspundere deosebită, căci tehnologii rentabile pînă la un moment dat devin în cel mai scurt timp nerentabile datorită unor noi tehnologii mai productive și produse noi cu valoare de întrebuințare mai înaltă iau locul produselor obișnuite pînă atunci, sau deschid domenii de aplicare și satisfac necesități cu totul noi".

INSTRUIREA CADRELOR DE CONDUCERE ÎN ANGLIA

Scrisoare din Londra
de la Dennis Ogden

UN STUDIU efectuat cu cîțiva ani în urmă de către „Institute of Directors" — influenta asociație a directorilor de firme din Anglia — a scos la iveală faptul că, chiar dacă noțiunea de calificare era atît de larg definită încît le permitea să indice ei înșiși nivelul lor de pregătire, aproximativ jumătate din directorii generali ai societăților engleze declarau că nu au nici o calificare, iar peste jumătate din directorii care răspundeau de procesul de producție declarau că nu au pregătire politehnică sau științifică. Numai 30% din directorii generali sub vîrsta de 40 de ani aveau titluri universitare, iar dintre cei de peste 60 de ani, numai 11% absolviseră o instituție de învățămînt superior. În lumea de afaceri engleză, observa pe bună dreptate ziarul THE TIMES, „printre cadrele de conducere directorul calificat este o excepție și nu regula generală. Este recunoscut faptul că pregătirea cadrelor medii de conducere din întreprinderi mai lasă încă mult de dorit".

Anumite corporații, îndeosebi firme mari cum ar fi Shell sau Unilever, au programe proprii de instruire, dar atitudinea predominantă față de pregătirea în domeniul activității economice și al conducerii, de felul celei practicate la „Harvard Business School" din S.U.A., s-a caracterizat prin scepticism.

● Automulțumire și amatorism

ACEST FAPT are mai multe cauze. Modul tradițional britanic de a gîndi este pragmatic și înclină spre neîncredere față de generalizare și teoretizare. Se poate întîmpla de asemenea ca oamenii de afaceri englezi să aibă o părere mai realistă despre ei înșiși, decît cei americani : în cuvintele lui C. F. Kearton, președintele firmei de textile și fibre sintetice Courtaulds, „imaginea pe care un om de afaceri preferă să o aibă despre sine însuși este aceea a unei persoane dinamice și care rezolvă în mod eficient problemele pe termen scurt și pe termen lung. În realitate cea mai mare parte a oamenilor de afaceri își petrec o bună parte din timpul lor bîjbîind în căutare de soluții". Scepticismul larg răspîndit față de pregătirea în domeniul conducerii își are fără îndoială originea și într-o automulțumire moștenită din vremurile cînd Anglia era „atelierul lumii".

În măsura în care în Anglia a existat vreo teorie în domeniul conducerii întreprinderilor, se poate afirma că aceasta a avut două orientări. Prima din ele a fost denumită „teoria amatoristă a conducerii". Această teorie este foarte similară cu aceea adoptată tradițional de aparatul de stat britanic : anume că administrația superioară este o treabă pentru oameni culți, a căror instruire se completează prin exercitarea funcțiunii și prin observarea modului în care problemele sînt rezolvate de superiorii lor.

Este adevărat că cadrele de conducere din aparatul de stat sînt recrutate aproape exclusiv dintre absolvenții instituțiilor de învățămînt superior, dar acest lucru nu s-a datorat niciodată părerii că ei ar fi obținut anumite cunoștințe și îndemînări specifice în timp ce se aflau la facultate. Deși este important ca ei să fi obținut calificative bune la absolvire, se acorda puțină importanță obiectului de studiu. În măsura în care a existat vreo preferință, aceasta a fost favorabilă celor cu studii clasice, lipsite de valoare practică — greacă, latină, filozofie antică, — în credința că aceste materii contribuie la formarea unei minți ordonate, perceptive, la dezvoltarea capacității de comunicare și de muncă intensă și independentă.

Cu aplicare la lumea afacerilor, aceasta însemna că firmele britanice (adică acelea dintre ele care aveau un orizont destul de larg pentru a se preocupa de recrutarea absolvenților) își căutau conducătorii potențiali printre absolvenții facultăților de științe umanistice, a căror instruire ulterioară lua de obicei forma unor scurte perioade de muncă în diferite secții — marketing, finanțe, producție etc. — însoțită uneori de cursuri organizate în întreprindere, pe măsură ce candidatul era promovat în posturi superioare.

Absolvenții facultăților de științe exacte și politehnicienii erau recrutați, în schimb, pentru posturi specifice în producție sau cercetare. Nu se acorda nici o atenție sau aproape nici o atenție potențialului lor în ceea ce privește munca de conducere, și puțini din ei ajungeau vreodată în posturi superioare de conducere.

În afara acestei orientări „amatoriste", în firmele de dimensiuni mijlocii este răspîndită o a doua orientare. Conform acesteia, nu există conducători de întreprindere ca atare ; există doar specialiști în ce privește producția, desfacerea, finanțele etc. la care se poate recurge într-un moment sau altul pentru a li se încredința conducerea generală. Se întîmplă adesea ca în astfel de firme conducerea superioară să se afle în mîinile unui om care are calificarea de contabil — o persoană cu specializare precisă, spre deosebire de „amatorii" folosiți conform primei orientări.

Deși rezultatele pot fi diferite, ambele orientări au în comun un lucru : convingerea fermă că nu există „studii pentru a deveni conducător".

● Alte vremuri...

DAR timpurile se schimbă : realitățile situației economice a Angliei cer imperios să se acorde o atenție sporită conducerii și organizării întreprinderilor industriale britanice. Cu trei ani în urmă Consiliul Național de Dezvoltare Economică constata că „este nevoie în Anglia de cel puțin o școală sau o instituție nouă, la nivel foarte ridicat, de genul lui Harvard Business School sau al școlii de conducere industrială de la Institutul de tehnologie din Massachusetts". Un alt raport, elaborat de un comitet condus de lordul Franks, recomanda să se înființeze două școli de conducere a întreprinderilor — una care să funcționeze pe lîngă London School of Economics și Imperial College al Universității din Londra și cealaltă pe lîngă Universitatea din Manchester. Industria privată a contribuit cu 5 milioane de lire sterline la înființarea acestor școli. Ambele funcționează în prezent. Ele vor asigura instruirea postuniversitară a aproximativ 200 de cursanți, iar alți o sută de cursanți vor fi persoane care au deja o anumită experiență practică în domeniul conducerii. Ambele școli vor efectua și cercetări vaste în problemele întreprinderii.

La Oxford, funcționează în plus un centru de studii în domeniul conducerii, care urmărește să cuprindă în cursuri strict specializate viitori directori de întreprindere și profesori de conducere și organizare.

Un număr de alte universități, între care acelea din Birmingham, Bradford, Lancaster și Hull, încep să se ocupe de acest domeniu. O activitate însemnată o au și facultățile cu caracter tehnic, din care multe au organizat de mai mulți ani anumite cursuri de conducere a întreprinderilor (de marketing, organizare și metode, conducerea personalului etc.).

● Conducători de întreprindere și de orchestră

ALTE INSTITUȚII mai vechi de acest fel, cum ar fi Administrative Staff College din Henley, Ashridge Managerial College și Școala politehnică de studii din domeniul conducerii din Londra își lărgesc mult activitatea. Școala politehnică, de exemplu, are 1500 de cursanți anual și folosește 36 de profesori cu normă plină, plus 40 de conferențiari care lucrează numai o parte din timpul lor în această școală și un mare număr de conferențiari — invitați.

La absolvire, cursanții obțin o diplomă de studii în conducerea întreprinderilor. Cursul este organizat sub auspiciile Departamentului Învățămîntului și al Științei. Acest curs poate fi absolvit cu frecvența zilnică într-un an, cu frecvența parțială (o zi și două seri pe săptămînă) în doi ani sau cu frecvența numai seara (de două ori pe săptămînă) în trei ani. În prezent la curs participă 340 de studenți cu vîrsta medie de aproximativ 30 de ani.

Școala oferă, de asemenea, cursuri despre conducerea personalului, organizarea lucrărilor, studiul muncii și organizarea informării. Se asigură chiar un curs destinat special administratorilor în domeniul artelor — conducătorilor de teatre, opere, orchestre etc. Durata acestor cursuri variază între 1 și 3 ani, în funcție de frecvență. Școala mai oferă un mare număr de cursuri și seminarii de durată scurtă — între o zi și patru săptămîni — pe teme ca : evaluarea analizei drumului critic (o zi), conducerea financiară (2 săptămîni), aspecte ale organizării personalului (4 săptămîni), selectarea cadrelor de conducere (o zi), și economia cercetării și a dezvoltării (o săptămînă).

În această școală există o secție de „simulare a activității economice" — patru săli în care studenții pot lucra în condiții de activitate economică realist simulate, sub îndrumarea unor profesori care urmăresc lucrările dintr-un punct de control central. Înzestrată cu un circuit închis de televiziune, secția este folosită pentru „jocuri" de afaceri pe bază de modele economice și pentru studiul unor aspecte ca tehnica discutării problemelor.

● Programa „școlilor de afaceri"

ÎN PREZENT se mai poartă multe discuții în legătură cu tematica școlilor de conducere a întreprinderilor. „Deoarece conducătorul de întreprindere trebuie să se preocupe permanent de probleme economice, umane și tehnice, programa școlilor de afaceri trebuie să îmbrățișeze în bună parte sfera științelor sociale și de asemenea sfera tehnologiei", scrie profesorul D. C. Hague, membru în Consiliul Școlii de conducere și organizare din Manchester.

„Aceste școli trebuie să ajute absolventul unei facultăți tehnice să înțeleagă aspectele economice și umane ale conducerii. De asemenea — lucru insuficient subliniat pînă acum — ele trebuie să dea posibilitatea absolventului unei facultăți de științe sociale să înțeleagă limitele dictate de tehnologia existentă și posibilitățile de a depăși aceste limite prin inovație. Iar pentru absolventul unei facultăți umanistice aceste școli trebuie să atingă ambele obiective. Conducătorul de întreprindere trebuie să cunoască cîte ceva din disciplinele de bază cum sînt : analiza economică, contabilitatea, dreptul, sociologia, psihologia, procesul de producție, inovarea tehnică".

Pe fundalul acestor cunoștințe largi trebuie să fie organizat studiul metodelor de conducere și organizare care, în cuvintele profesorului Hague, „se referă la evaluare, decizie și control" și care îl ajută să obțină informațiile necesare luării deciziilor, să le ia pe baze raționale și să controleze îndeplinirea lor. Profesorul subliniază că accentul trebuie să cadă nu pe ceea ce el denumește „aplicarea rigidă, necritică, a metodelor de conducere", ci pe „o analiză imaginativă și riguroasă și pe rezolvarea problemelor de conducere". Succesul conducerii în întreprinderea modernă, subliniază el, „nu depinde atît de aplicarea tehnicii, cît de folosirea logicii".

● Cursuri „pe măsură"

DUPĂ PĂREREA profesorului Hague, școlile de conducere trebuie să satisfacă necesitățile a trei categorii de conducători. În primul rînd este vorba de aceia între 28 și 34 de ani, adesea cu specializare politehnică sau științifică care au nevoie să capete noțiuni despre latura economică a activității întreprinderilor. Pentru aceștia se propun cursuri cu o durată de aproximativ 30 de săptămîni, care să le furnizeze cunoștințe de bază în domenii ca : economia, sociologia, psihologia și metodele de conducere. Aceste cursuri trebuie să transforme oamenii capabili în conducători mai buni, de nivel mediu sau pentru munca nemijlocit în producție.

În al doilea rînd, sînt aceia care au dovedit capacități de conducere ieșite din comun și care urmează să ocupe posturi de conducere superioară. Cursurile destinate acestora ar urma să dureze 12 săptămîni. Ele vor trebui să ajute cursantului să rezolve problemele pe termen lung și să poată îmbrățișa operațiunile firmei în întregul ei. Profesorul Hague subliniază că programa școlilor trebuie să fie astfel elaborată încît să satisfacă necesitățile variate ale fiecărui cursant.

În sfîrșit, el atrage atenția asupra necesității unor cursuri și seminarii cu o durată variind între 2 și 14 zile mai ales pentru conducătorii de nivel superior care nu pot să-și părăsească munca mai mult de două săptămîni deodată, dar care ar putea să urmeze o serie de astfel de cursuri. Printre discipline ar trebui să se numere marketingul, contabilitatea, cercetarea operațională și folosirea calculatoarelor electronice în activitatea economică.

Există îndoieli cu privire la utilitatea unor cursuri postuniversitare în cazul în care absolventul nu are o practică de cel puțin doi ani. După aceste păreri, cursantul trebuie să fi dobîndit întîi anumite cunoștințe despre comportarea oamenilor în procesul muncii lor, o anumită experiență practică, înainte de a putea profita pe deplin de pe urma unor asemenea cursuri.

În pofida progresului realizat și în pofida discuțiilor ce continuă, un mare număr de firme britanice abia trebuie convinse de importanța de a angaja absolvenți universitari, nemaivorbind de importanța de a angaja absolvenți care au urmat și cursuri de conducere postuniversitare. Dar, pe măsură ce Anglia trebuie să facă față unei competiții internaționale din ce în ce mai intense, și pe măsură ce se apropie introducerea largă a mașinilor electronice în industrie, opinia publică își dă seama că viitorii conducători de întreprindere vor avea nevoie de o instruire mai specializată decît în trecut.

Techsnabexport

La Expoziția industrial-comercială sovietică organizată la București între 21.X.–12.XI.1967, în Pavilionul central expozițional din Piața Scînteii nr. 1.

Întreprinderea de import-export

Techsnabexport

Moscova – U.R.S.S.

prezintă :

- **Izotopi stabili și mostre de metale rare și metale rare de pămînt**
- **Aparatură pentru cercetări științifice în domeniul fizicii atomice**
- **Spectrometru de masă**
- **Aparate de radioizotopi**
- **Instalație radiometrică și dozimetrică**
- **Instalații de tratament – gamma**
- **Instalații Röntgen pentru analiza structurii.**

Vizitarea : pentru public zilnic între orele 12–20, iar sărbătorile între orele 10–20 ; pentru specialiști zilnic între orele 10–12 pe bază de invitații.

PUBLICOM

Asociația Piața Comună-Africa

„CEI 18" ȘI „CEI 6"

Preferințele pe hîrtie și în practică

LA RECENTA SESIUNE a Consiliului Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare, dr. Raul Prebisch, secretar general al UNCTAD, a criticat aspru ceea ce el a denumit „diviziunea verticală a lumii" — sistemul de acorduri preferențiale care tinde să lege Africa de Europa, America de Sud de S.U.A. Dr. Prebisch a atras insistent atenția asupra primejdiilor unei „fărîmițări a lumii economice în compartimente verticale, în zone de influență ale țărilor din Nord în cele din Sud". D-sa a avut în vedere în mod vădit crearea unor noi forme de dependență economică a unor regiuni și țări în curs de dezvoltare față de țările capitaliste dezvoltate și a pledat pentru schimburi multilaterale, pentru accesul țărilor în curs de dezvoltare pe toate piețele unde găsesc condiții de desfacere corespunzătoare. Asociația dintre Piața Comună și grupul SAMA (Statele africane și malgașe asociate) prezintă o seamă de caracteristici dintre acelea împotriva cărora a avertizat secretarul general al UNCTAD.

● Disparități de potențial

RELAȚIILE dintre Piața Comună și grupul de 18 state africane asociate acesteia sînt reglementate în prezent prin prevederile Convenției de la Yaoundé, care a intrat în vigoare în 1964 (1 iunie) și expiră în 1969. Cadrul instituțional al Asociației Piața Comună-SAMA a fost creat însă inițial acum 10 ani printr-o convenție anexată la Tratatul de la Roma. Despre actul de la Yaoundé se spune uneori că „a transformat destul de profund" Asociația (vezi **Revue du Marché Commun** nr. 104, iulie-august 1967). Din punct de vedere politic, țările respective într-adevăr nu mai au statut colonial, ci și-au cîștigat toate neatîrnarea de stat. Dar din punct de vedere economic, datele recente arată că după circa 10 ani, situația s-a schimbat mult prea puțin față de trecut.

De fapt aceasta este valabil pentru ansamblul țărilor în curs de dezvoltare din Africa. Deși au o populație cu circa 50% mai mare decît țările Pieței Comune, cele 38 de state africane independente în curs de dezvoltare însumează un produs național brut reprezentînd 12,3% din cel al membrilor grupării europene. Din cele 29,2 miliarde dolari, la cît este evaluat actualmente produsul național brut al celor 38 de țări africane independente **(Revue du Marché Commun**. nr. 103, iunie 1967), grupul SAMA deține numai 5,7 miliarde. Treizeci și una de țări din Africa au un produs național brut mai mic decît 500 milioane de dolari, și 13 din ele fac parte din SAMA.

O expresie elocventă a disparității între țările africane și cele vest-europene o constituie produsul național brut pe locuitor. Media lui pe continentul african este de 110 dolari, față de 1320 dolari în țările Pieței Comune. În țările asociate el variază între o maximă de 280 dolari în Gabon — nivel inferior totuși mediei de 320 dolari a Americii Latine — și 50 dolari sau mai puțin în Ruanda, Burundi, Somalia, Volta superioară. Acestea, împreună cu Malawi și Etiopia, sînt singurele țări de pe glob unde venitul național pe locuitor nu depășește 50 dolari.

Modul în care se desfășoară schimburile comerciale externe are o importanță deosebită pentru țările asociate, ale căror exporturi ating o pondere de pînă la 60% în produsul național brut (în cazul Gabonului). Acum, ca și cu un deceniu în urmă, partea cea mai mare a acestor exporturi o formează produsele agricole și minerale. În 1963, exportul african era format în proporție de trei pătrimi din 20 de produse. Dintre acestea, unul sau două formează în foarte multe cazuri peste jumătate din exporturi: Ciadul depinde hotărîtor de bumbac, Burundi de cafea, Nigerul de arahide, Dahomey de uleiul de palmier etc. Trebuie subliniat însă că chiar situația țărilor depinzînd de unul sau două produse este diferită, în funcție de natura acestor produse: de cîțiva ani exportul de petrol, de minereu de fier, de cupru și de lemn tropical cunoaște o evoluție rapidă. Dar, în multe alte cazuri, țările africane exportatoare de produse tropicale sînt concurate pe piața europeană de aceleași produse provenind din alte regiuni în curs de dezvoltare. Unele produse tradiționale, ca plantele oleaginoase și uleiul, suferă concurența produselor analoge din țările dezvoltate. Tot mai largă este întrebuințarea în țările europene a produselor sintetice, care se substituie materiilor prime importate. În plus, exporturile africane au fost afectate în ultimul timp de încetinirea care se semnalează în industria textilă din unele regiuni ale bătrînului continent.

● Convenția „corectoare"

CONVENȚIA INIȚIALĂ de asociere, anexată Tratatului de la Roma, și apoi Convenția de la Yaoundé prevedeau totuși măsuri care să modifice treptat aceste stări de lucruri. Actul din 1957 decidea crearea unui Fond european de dezvoltare (F.E.D.), în vederea acordării de ajutor statelor africane asociate la Piața Comună „pentru investiții de suprastructură socială și economică". Suma alocată a fost de 581 milioane de dolari. Un al doilea F.E.D. a fost instituit prin actul din 1964 și dotat cu un credit de 730 milioane de dolari, plus 70 milioane de dolari destinate teritoriilor dependente. Obiectivul declarat al celui de-al doilea F.E.D. este „de a ajuta statele africane și malgaș asociate să exporte produsele lor la prețurile pieței mondiale și să realizeze o diversificare a sectorului primar și o expansiune a industriilor de prelucrare a produselor agricole". Pe lîngă limitarea astfel decisă, sumele alocate se folosesc însă extrem de încet: la 30 iunie 1967, din 415 milioane de dolari repartizate pentru anumite obiective, numai 70 de milioane fuseseră cheltuite efectiv. Într-un asemenea ritm, intențiile „corectoare" ale Convenției de la Yaoundé, evident, se vor putea realiza cu greu chiar în limitele oficial prevăzute.

Pe linia comerțului exterior, convenția de asociere în vigoare prevede crearea treptată a unei zone comerciale preferențiale între „cei 6" și „cei 18". Unele produse cum ar fi: cafeaua, cacaua, ceaiul, ananasul, nucile de cocos, vanilia, au fost scutite de la început de orice taxe vamale la intrarea în țările Pieței Comune, paralel cu reducerea protecției față de țările terțe, și ea totală la ceai și lemn tropical. În schimb, la produse de export atît de importante pentru „cei 18" ca: arahidele, copra, bumbacul și cauciucul, Piața Comună nu le acordă nici o preferință în raport cu țările terțe.

Cît privește importurile provenind din Piața Comună, Convenția prevede că țările asociate vor aplica treptat tuturor „celor 6" același regim ca și țării cu care au avut înainte relații „speciale", adică fostei metropole. Această prevedere, menită să creeze condiții egale de concurență între „cei 6", a determinat scăderea relativă a importurilor din Franța, care rămîne totuși principalul partener comercial al „celor 18", ca și al întregii Africi în curs de dezvoltare. Totodată pînă anul viitor trebuie desființate restricțiile cantitative la importurile provenind din țările Pieței Comune. Pentru protecția industriei lor incipiente sau a balanței lor de plăți, țările africane își rezervă dreptul de a putea institui unele bariere vamale sau restricții cantitative.

Regimul preferențial creat comerțului cu țările asociate se sconta că va duce la creșterea acestuia nu numai în mod absolut, ci și în raport cu celelalte regiuni subdezvoltate ale lumii. Or, datele statistice evidențiază că rezultatele de pînă acum sînt departe de a coincide cu cele scontate de țările africane asociate. „Deși în materie de comerț obiectivul inițial era de a asigura debușee crescînde exporturilor acestor țări pe piețele Comunității Economice Europene, funcționarea acordului de asociere nu a dat rezultatele așteptate", declara recent Hamani Diori, președintele Republicii Niger și președinte în exercițiu al Organizației Comune Africane și Malgașe. Astfel, în timp ce importurile Pieței Comune din cele 18 state asociate au sporit în perioada 1958—1965 cu 25%, ajungînd la 1146 milioane dolari, cele provenind din America Latină au crescut cu 59%, iar cele din țările asiatice în curs de dezvoltare cu 42%. De remarcat că exporturile în Piața Comună ale țărilor africane neasociate au crescut în aceeași perioadă cu 109%. De altfel, o situație asemănătoare se constată în cazul exporturilor țărilor Pieței Comune; în timp ce către țările africane asociate ele au crescut cu 16%, atingînd 827 milioane dolari, cele către țările africane neasociate au cunoscut o creștere de aproape patru ori mai mare, iar către țările asiatice în curs de dezvoltare — de trei ori mai mare.

Arahide în Niger: povara monopoliștilor

În consecință, în ciuda relațiilor preferențiale cu Piața Comună, avantajele de care beneficiază în prezent țările africane asociate pe piețele Comunității Economice Europene se dovedesc a fi inferioare celor de care se bucurau ele anterior grație acordurilor speciale de garantare a prețurilor și debușeelor, scrie Robert Gardiner, secretar executiv al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Africa.

● Pentru o soluție de ansamblu

PRINTRE FACTORII care au dus la această situație se numără insuficiența debușeelor, mai ales la produsele care nu se bucură de preferințe (bumbac, oleaginoase, banane), deteriorarea constantă a prețurilor la export, care înghite o mare parte din creditele primite din străinătate, taxe de consum prea ridicate în interiorul Pieței Comune ș.a. Spre exemplificare, dacă în 1960 prin exportul unei tone de cacao se obțineau din import 1000 m de țesături, în 1965 mai puteau fi procurați numai 800 m, iar taxele de consum ridicate din țările Pieței Comune (care la cacao, de exemplu, sînt de 148% în Italia și 40% în R.F.G.) anulează practic efectele preferințelor acordate prin convenția de asociere. „Este oare just, se întreabă președintele Diori, ca o tonă de cafea plătită în 1965 cu 95 franci CFA producătorului din Coasta de Fildeș să fie vîndută cu 500 franci CFA consumatorului european?"

Un alt motiv de nemulțumire pentru țările africane asociate se referă la politica comună agricolă care, nefiind pusă la punct în momentul încheierii Convenției de la Yaoundé, prevede dispoziții foarte vagi privind pe „cei 18": „în stabilirea politicii agricole comune, Comunitatea (Economică Europeană), va lua în considerare interesele statelor asociate". Or, „pătrunderea în blocul agricol în care s-au constituit «cei 6» este foarte dificilă" **(Jeune Afrique)**, astfel că țările asociate nu au multe avantaje în raport cu țările terțe. Pentru remedierea acestei stări de lucruri, unii reprezentanți ai Africii propun un mecanism asemănător prelevărilor la importul din țările terțe pentru alimentarea Fondului european de orientare și garanție agricolă, urmînd ca de el să beneficieze țările asociate în cazul importului în Piața Comună al unor produse concurente din afara lor.

Perspectiva sporirii numărului statelor asociate din Africa, mai ales cu țări din Commonwealth (din care Nigeria este primul membru asociat la Piața Comună — din 1966) va mai micșora importanța relativă a Convenției de asociere de la Yaoundé, și totodată va înrăutăți poziția majorității celorlalte țări în curs de dezvoltare pe piața lărgită a Comunității Europene. Această evoluție arată încă o dată că relațiile economice unilaterale nu sînt de natură să aducă soluții satisfăcătoare dificultăților „lumii a treia" în ansamblul ei și nici celor ale Africii. „Africa, mai mult decît celelalte regiuni în curs de dezvoltare ale lumii, scrie R. Gardiner, trebuie să-și modifice structura economică și să o adapteze la condițiile moderne, creînd vaste piețe interne care, la rîndul lor, ar reduce vulnerabilitatea ei față de exterior, grație diversificării producției și creșterii competitivității sale pe piețele mondiale". Oricare ar fi importanța pe care relațiile Africii cu Europa occidentală au putut-o lua, arată d-sa, Africa are nevoie să-și dezvolte la maximum comerțul cu toate regiunile și țările dezvoltate ale lumii, beneficiind și de asistența lor, fără a pierde din vedere posibilitățile de cooperare economică pe plan regional sau cu alte regiuni în curs de dezvoltare. În consecință, pentru a fi eficace, soluțiile de adus problemei schimburilor comerciale și dezvoltării Africii trebuie să se situeze într-un cadru internațional cît mai larg posibil. „Diviziunea verticală a lumii", crearea unui „bloc Nord-Sud" euro-african — denumiri care vizează asociația Piața Comună-SAMA — nu pot aduce, după aprecierea secretarului executiv al Comisiei economice a O.N.U. pentru Africa, soluții permanente satisfăcătoare problemelor țărilor africane. „De fapt, scrie d-sa, absența unor soluții multilaterale satisfăcătoare într-un larg cadru internațional nu poate să ducă decît la crearea în lume a unor zone de influență economice rivale".

D. DRAGOMIRESCU

„DISCUȚII PRIETENEȘTI ȘI FOARTE FOLOSITOARE"

ÎNTRE 2 și 6 octombrie a fost oaspetele țării noastre dl. PHILIP GUNNAWARDENE, ministrul industriei și pescuitului din Ceylon. Aflat pentru a doua oară în România, domnia sa a avut amabilitatea să acorde un interviu unui redactor al „Vieții economice".

APRECIIND ca foarte bune relațiile existente între Ceylon și România, interlocutorul nostru a arătat că scopul vizitei sale în țara noastră a fost dezvoltarea în continuare a acestor relații.

Ceylonul, țară în curs de dezvoltare, dorește să extindă cooperarea economică și schimburile comerciale cu România. Vorbind despre ramurile în care există posibilități concrete de cooperare în viitor, oaspetele a menționat în primul rînd industria petrolului și cea a lemnului. **„În acest sens am avut discuții prietenești și foarte folositoare la Ministerul Petrolului și la Ministerul Economiei Forestiere"**, ne-a declarat domnia sa.

La rugămintea noastră de a vorbi despre problemele care se ridică astăzi în fața economiei ceyloneze, oaspetele a declarat:

„Ceylonul se găsește într-un stadiu foarte incipient al industrializării sale. În ultimii ani guvernul a luat o serie de măsuri menite să accelereze dezvoltarea acelor ramuri industriale care trebuie să aibă prioritate.

Desigur însă că principala noastră dificultate continuă să fie lipsa de capital, iar industria modernă necesită investiții foarte mari. Avem dificultăți în procurarea de mașini și utilaje pe piețele pînă acum tradiționale, deoarece prețurile la mărfurile pe care noi le vindem de obicei pe acele piețe au scăzut continuu. Încercăm să învingem această dificultate achiziționînd echipament industrial de o calitate corespunzătoare din țări din care nu am cumpărat în trecut și care sînt dispuse în același timp să cumpere produsele de care noi dispunem. De aceea în loc de a trimite mărfuri ca ceaiul (la care Ceylonul a devenit principalul exportator mondial — n.n.), **cauciucul natural, uleiul de palmier, grafitul, diferite minereuri numai pe piețele tradiționale, unde capătă prețuri neremuneratorii, noi intenționăm să ne procurăm echipamentul industrial de care avem nevoie în condițiile de care am amintit mai sus.**

România s-a dezvoltat foarte mult în ultimii ani, a spus în încheiere interlocutorul nostru. **Vizitînd o serie de întreprinderi am văzut utilaje foarte potrivite pentru a fi folosite și în Ceylon. Sîntem siguri că relațiile prietenești, deja existente, se vor dezvolta și diversifica în continuare, apropiind și mai mult țările noastre".**

D. DINU

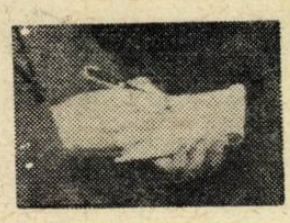

din bloc-notesul cronicarului

Decalajul creşterii se menţine

În raportul anual (pe 1966) al G.A.T.T., publicat recent la Geneva, se semnalează, printre altele, că ponderea produselor de bază în cadrul comerţului internaţional a scăzut anul trecut sub 40%, în timp ce cu un deceniu în urmă ele reprezentau valoric mai mult de jumătate din volumul global al exporturilor.

Experţii G.A.T.T. subliniază că această evoluţie se datorează îndeosebi stagnării sau creşterii mai lente a preţurilor produselor de bază (+1% în 1966), decît a celor ale mărfurilor industriale. Ca urmare, în timp ce comerţul cu mărfuri industriale a sporit cu aproape 12% în 1966, cel cu produse de bază a crescut cu numai 6%.

Turismul în expansiune

Comitetul pentru turism al O.C.D.E. a publicat recent un raport privind importanţa turismului şi evoluţia sa în ţările membre ale acestei organizaţii. Potrivit raportului, încasările globale de devize provenite din turism în aceste ţări, s-au ridicat în anul 1966, la 10 200 milioane de dolari (aproape 6% din totalul exporturilor de bunuri şi servicii ale ţărilor O.C.D.E.) În clasificarea pe ţări cu încasările cele mai mari, pe primul loc se numără S.U.A. (1 573 milioane dolari : + 14% faţă de 1965), urmate de Italia (1 460 milioane : + 13%) ; Spania (1 264 milioane : + 8%) ; Franţa (1 009 milioane : + 11%) ; R.F.G. (797 milioane : + 9%) ; Canada (777 milioane : + 13%) şi Anglia (613 milioane : + 14%).

În ceea ce priveşte cheltuielile turistice în străinătate, ordinea este următoarea : S.U.A., R.F.G., Franţa, Canada, Anglia şi Olanda. Pentru anul 1967, se preconizează rezultate ce atestă o continuare a expansiunii turismului, nu numai în ceea ce priveşte încasările şi creşterea numărului de turişti, ci şi în ceea ce priveşte mobilitatea acestora şi durata deplasărilor.

Triplarea posibilităţilor alimentare

Între 12 şi 15 septembrie a.c. a avut loc la Oslo (Norvegia), un congres pe tema „Viitorul apropiat al umanităţii : pace şi dezvoltare (1970—2000)". Personalităţi marcante din ţări capitaliste şi socialiste, cu o binecunoscută activitate de cercetare în domeniul ştiinţei, economiei, sociologiei, au dezbătut: problemele relaţiilor internaţionale, ale disponibilităţilor resurselor materiale şi ale evoluţiei economice în deceniile următoare.

De un deosebit interes s-a bucurat comunicarea profesorului Fritz Baade (R.F.G.) privind resursele materiale. După părerea sa, în viitorul apropiat „foamea va putea fi învinsă, prin triplarea disponibilităţilor alimentare mondiale", obiectiv uşor de atins dacă se va depune un efort sporit — susţine Baade — în direcţia : 1) triplării suprafeţelor cultivabile (defrişări, valorificarea superioară a terenurilor fertile dar necultivate, valorificarea păşunilor etc.) ; 2) sporirea posibilităţilor de irigare ; 3) valorificarea bogatelor rezerve alimentare ale mărilor şi oceanelor şi 4) creşterea productivităţii la hectar pe terenurile deja cultivate (în special în ţările în curs de dezvoltare).

Importanţa problemelor dezbătute în cadrul acestui congres, se poate aprecia şi din faptul că o serie de alte manifestări pe aceeaşi temă au fost iniţiate chiar pentru luna octombrie : o reuniune internaţională la Veneţia (16—18 oct.) pe tema : „Structuri agrare, sisteme politice şi politici agricole" (organizată de asociaţia „Groupe d'etudes futuribles") şi un congres naţional la Roma (20—21 oct.) pe tema „Lumea în evoluţie".

Fuga din New York

Tendinţa multor întreprinderi new-yorkeze de a-şi părăsi oraşul de baştină, fugind de congestionarea traficului, de scumpirea chiriilor, de apa dămuită, de aerul poluat, a fost marcată în anul care a trecut de mutarea a două întreprinderi de talia corporaţiilor „Pepsi-Cola" şi „American Cou". Tendinţa aceasta a început încă din perioada imediat următoare celui de-al doilea război mondial ; din 1945 pînă azi forţa de muncă utilizată în industria new-yorkeză a scăzut cu 200 000 persoane, adică cu 20%. Abia în ultimul timp însă, municipalitatea new-yorkeză a început să se alarmeze şi să încerce să oprească exodul. Tendinţă greu de stăvilit deoarece, în momentul de faţă, peste 20 000 de localităţi nord-americane încearcă, prin toate mijloacele, să atragă clienţi pentru propriile lor zone de dezvoltare industrială. Avantajele ce le oferă sînt prezentate într-o lumină cît mai atrăgătoare, de o armată de circa 100 000 profesionişti în domeniul dezvoltării zonelor industriale. Numai într-un singur număr al ziarului NEW YORK TIMES de exemplu, au putut fi numărate nu mai puţin de 80 de asemenea oferte publicitare pentru zonele de dezvoltare industrială din diferite colţuri ale S.U.A.

Vînătorii de... „creieri"

Într-un amplu articol privind modalităţile în care Statele Unite au reuşit să recruteze pînă în prezent circa 100 000 de savanţi şi specialişti europeni pentru întreprinderile americane, revista SCIENCE ET VIE relatează următoarele despre o asemenea instituţie de recrutare şi despre personalul său. Iată de pildă pe William Douglass : „naţionalitatea — american ; vîrsta — 37 ani ; profesia de bază — jurist : preşedinte-director general al societăţii **Carreers Inc** *(1 miliard de franci francezi vechi cifră anuală de afaceri) ; ocupaţia — negustător de creieri. Operaţia este simplă, rapidă şi fără dureri...*

Într-o bună zi, deschizînd ziarul, găsiţi un anunţ care vă oferă o situaţie pe care nici n-aţi visat-o şi care vă invită să vă prezentaţi şi să daţi o probă de selecţie în faţa unei echipe a lui Carreers Inc.... William Douglass cu cei 30 de colaboratori, vă primeşte şi vă supune la o serie de examene din ce în ce mai dificile, din care nu lipseşte nici controlul aptitudinilor fizice, nici indicele Q I (quotient intellectuel — nivel intelectual) şi nici testele psiho-sociologice".

Dacă solicitantul corespunde, unul din „sergenţii — recrutori" îl pune în temă cu noile condiţii de muncă şi avantaje : toate mijloacele necesare studiului şi cercetării şi o libertate de acţiune absolută, un salariu mare, cheltuieli de transport şi cazare, serviciu pentru soţie şi garanţia promovării în funcţie. „Pentru a rezista cîntecelor unei asemenea sirene ştiinţifice — scrie SCIENCE ET VIE — ar trebui să fi sfînt sau poate îndrăgostit. Nu e aşadar de mirare că asemenea sisteme au adus în ultimele 18 luni societăţilor americane, 450 savanţi englezi, printre care şi pe Peter Murray, fostul director-adjunct al Centrului de cercetări atomice din Harwell, unul din primii atomişti englezi.

Dar William Douglass nu s-a oprit aici : Suedia, Olanda, Franţa, urmează să fie şi ele pe rînd „vizitate".

Japonia la ora energiei nucleare

Rămasă în urmă printre puterile industriale ale lumii în ceea ce priveşte utilizarea energiei atomului în scopuri paşnice, Japonia se pregăteşte să recupereze handicapul în acest domeniu.

Prima centrală nucleară construită nu departe de Tokio, furnizează curent electric din iulie 1966, iar alte trei uzine se află în construcţie. Planurile de perspectivă elaborate de guvernul japonez, prevăd că în 1985 ansamblul centralelor nucleare va furniza 30—40 miliarde kWh şi va acoperi aproximativ un sfert din necesarul de energie electrică al ţării. Printre alte utilizări paşnice ale energiei nucleare, pentru anul 1972 se prevede lansarea unui cargou cu propulsie nucleară.

Principală problemă o constituie însă procurarea cantităţilor necesare de uraniu natural, Japonia nedispunînd aproape de loc de zăcăminte proprii. Aprecierile experţilor asupra necesităţilor japoneze de import pînă în 1985 oscilează între 60 000 şi 120 000 tone, costul uraniului natural şi al tratării acestuia urmînd să atingă circa 1,5 miliarde dolari.

De pe acum un grup de societăţi japoneze duc tratative pentru încheierea unor contracte pe termen lung, în vederea importului de uraniu din Canada, precum şi participarea capitalului japonez la extracţia minereului de uraniu în această ţară. Totodată, specialiştii japonezi lucrează intens la elaborarea unei tehnologii proprii de tratare a uraniului.

Între cer şi mare

Arhitectul italian Julio Lafuente a realizat una dintre cele mai îndrăzneţe idei în materie de construcţii urbanistice — un hotel cu 300 de camere, încastrat complet în peretele de stîncă al falezei insulei Gozo (Malta). Construcţia ocupă jumătate din înălţimea de 150 de metri pe care o are faleza şi este formată din două corpuri cu cîte 21 nivele. Toate camerele au ferestrele către mare. Intrarea principală

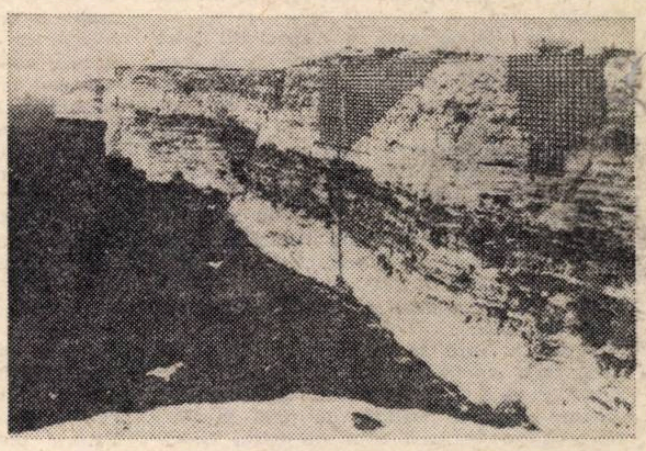

în hotel se află la ultimul etaj, adică la parterul obişnuit al imobilelor. Pentru sportivi s-a mai prevăzut o ieşire-intrare, la primul nivel, unde este amenajat un debarcader. Tot la primul nivel se mai află : un restaurant, un bar, o sală de dans. Societatea Real Finance care a finanţat proiectul şi exploatează hotelul, speră ca prin această atracţie să tripleze numărul turiştilor dornici „să petreacă o vacanţă de vis între cer şi mare".

PE GLOB

● **Greva salariaţilor transporturilor în comun din Montreal, reprezintă o pierdere săptămînală pentru „Expo '67" de circa 900 000 dolari. Dacă acest conflict nu va fi reglementat înainte de închiderea Expoziţiei (prevăzută pentru 29 octombrie) — a declarat Philippe de Gaspe, directorul operaţiunilor acesteia —, pierderile s-ar putea ridica la 7 milioane de dolari.**

● **În cadrul unui colocviu ţinut recent la Trieste (Italia) cu tema „CEE şi ţările din Est", ministrul italian al comerţului, Tolloy, a subliniat creşterea schimburilor Italiei cu ţările socialiste. Astfel, în primul semestru al acestui an, volumul exporturilor italiene a crescut cu 80% către Bulgaria, cu 25% — Polonia, 55% — România, 40% — U.R.S.S. şi 80% către R.P. Chineză. O creştere asemănătoare (cu mici diferenţe) a fost înregistrată şi în ceea ce priveşte importurile Italiei din aceste ţări.**

● **La Djakarta s-a anunţat oficial că guvernul indonezian a acceptat cererile unor companii americane, engleze, olandeze şi japoneze de a li se concesiona exploatarea unei importante părţi a zăcămintelor de cositor din Indonezia.**

● **La 4 octombrie, Senatul american a respins cu 54 voturi contra 28, o propunere a Comisiei senatoriale pentru folosirea forţelor de muncă, pro-**

punere în care se cerea sporirea creditelor necesare asigurării unor locuri de muncă pentru 200 000 şomeri din anul acesta şi a altor 300 000 în anul 1968.

● **Potrivit datelor menţionate în raportul Camerei sindicale franceze de siderurgie, Franţa şi-a păstrat în anul 1966 locul şase în rîndul ţărilor producătoare de oţel brut.**

● **După cum anunţa recent ziarul THE FINANCIAL TIMES — în Anglia au loc pregătiri în vederea creării corporaţiei menite să faciliteze dezvoltarea exporturilor britanice. Principalele fonduri vor fi furnizate de guvernul englez. Pînă în prezent, nu a fost încă soluţionată problema participării capitalului particular la această corporaţie.**

● **Numai în cursul lunii septembrie, Brazilia a vîndut 3,2 milioane saci de cafea. Presa străină apreciază aceasta drept o cifră record realizată de brazilieni în ultimii 61 de ani. Ultimul record de acest fel a fost înregistrat în septembrie 1906, cînd s-au exportat 2 827 635 saci de cafea.**

● **Vînzările americane de reactori nucleari (în special pentru energie electrică) au atins pînă în prezent o valoare de 1 miliard de dolari — anunţă Comisia energiei atomice din S.U.A.**

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

Gh. Dolgu (redactor şef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu** (redactor şef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu** (redactor şef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacţie), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informaţia". str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 42 (218)
VINERI
20 octombrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

COINTERESARE ȘI BUNĂSTARE

Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare și majorarea salariilor

HOTĂRÎREA Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 5—6 octombrie 1967 cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare și majorarea salariilor prezintă o deosebită importanță politică, economică și socială. Măsurile adoptate, care constituie o ilustrare a grijii consecvente a partidului nostru pentru bunăstarea poporului, se înscriu pe linia Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. care prevăd sporirea eficienței sistemului de cointeresare materială și creșterea sistematică a nivelului de trai al poporului.

Caracteristic politicii economice a partidului nostru este faptul că majorările de salarii — principala cale de ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii — **se realizează pe măsura dezvoltării economiei naționale și a creșterii potențialului economic al țării.** Astfel, în ultimii 10 ani salariul mediu al salariaților din industrie a crescut de 1,71 ori, productivitatea muncii de 1,98 ori, iar producția globală industrială de 2,98 ori. Această politică înțeleaptă, clarvăzătoare, călăuzește activitatea tuturor oamenilor muncii, întregului nostru popor spre realizări superioare în toate domeniile de activitate, întrucît ridicarea potențialului economic al țării constituie baza materială a bunăstării și a progresului social.

Pentru traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al IX-lea al P.C.R. au fost luate în anii care i-au urmat o serie de măsuri ce au dus la creșterea veniturilor populației. Astfel, în anul 1966, veniturile bănești ale populației provenite din salarii au sporit cu 11,3% față de 1965. Majorările de salarii aplicate în acest an pentru lucrătorii de la C.F.R., docheri, economiștii din întreprinderi și instituții, precum și mărirea salariilor mici din toate ramurile de activitate asigură la nivelul unui an întreg, creșterea veniturilor salariaților cu peste un miliard și jumătate lei.

Așa cum se subliniază în Hotărîrea Plenarei, sporirea salariului mediu, ridicarea nivelului minim al salariului ca și mărirea ponderii salariaților cu cîștiguri între 1 000—1 500 lei la peste 40% din totalul salariaților, constituie expresii grăitoare ale politicii partidului nostru de ridicare a bunăstării poporului pe măsura dezvoltării forțelor de producție și creșterii potențialului economic al țării.

PRIN HOTĂRÎREA PLENAREI au fost aprobate măsuri care vizează două obiective distincte, dar care se condiționează reciproc. Pe de-oparte este vorba de majorarea generală a salariilor menită să asigure salariul real prevăzut în cincinal. Pe de alta, măsurile adoptate vor permite îmbunătățirea substanțială a sistemului de salarizare în scopul sporirii cointeresării materiale a tuturor categoriilor de salariați.

Majorarea generală a salariilor cu 12,3%, aplicată eșalonat pe ramuri de activitate și creșterile care se acordă an de an prin planul de stat vor asigura sporirea substanțială a salariului mediu, la peste 1400 lei în 1970 ,față de 1115 lei în 1965, respectiv cu 26%.

Veniturile suplimentare realizate de populație numai ca urmare a creșterii generale a salariilor se vor ridica la nivelul anului 1970, cînd toți salariații vor beneficia de această majorare, la suma de peste 10,5 miliarde lei.

Gh. STOICA
director în Comitetul de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării

(Continuare în pag. 2)

DUPĂ PRIMELE TREI TRIMESTRE

PE ȘANTIERELE MARILOR OBIECTIVE INDUSTRIALE

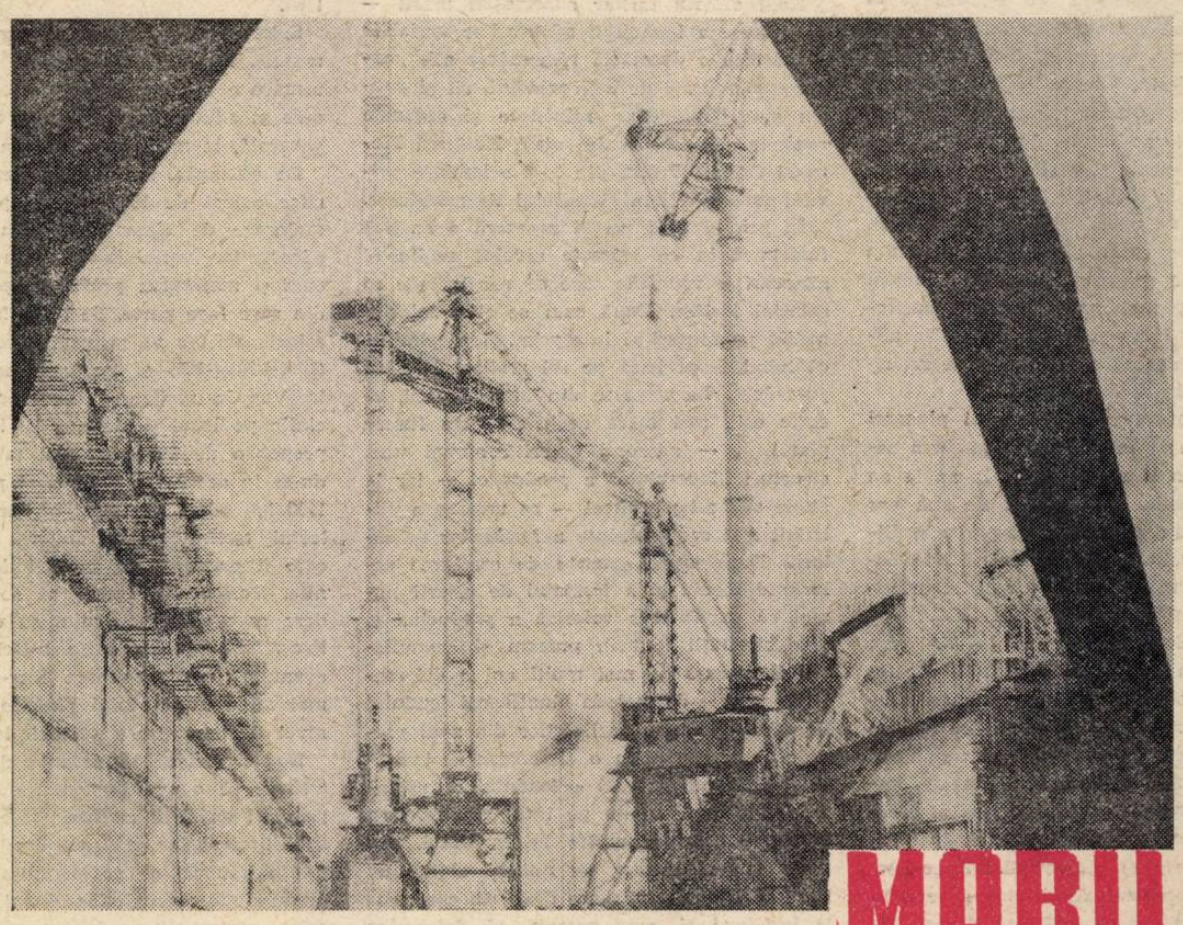

ÎN PAGINILE 8-9

COINTERESARE ŞI BUNĂSTARE

(Urmare din pag. 1)

Aşa cum se arată în Hotărîrea plenarei, acţiunea de majorare a salariilor prevăzută în planul cincinal a şi început (cu un an mai devreme), prin majorarea salariilor de pînă la 750 lei şi ridicarea salariului tarifar minim, pe economie, la 700 lei. Ca urmare a indicaţiei partidului nostru de majorare cu precădere a salariilor mici, vor avea loc şi în continuare unele îmbunătăţiri de salarii la aceste categorii de angajaţi. După unele calcule rezultă că numai prin includerea în salariul tarifar a adaosurilor variabile provenite din premii şi depăşirea medie a normelor actualul salariu tarifar minim al muncitorilor din unităţile economice se va ridica la circa 780—790 lei lunar. Acest salariu tarifar, care se cuvine pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite la locul de muncă va mai creşte ca urmare a introducerii sporului de vechime pentru cei cu o activitate neîntreruptă în aceeaşi unitate şi a acordării de premii anuale pentru depăşirea sarcinilor.

Muncitorii care lucrează în acord cu rezultate foarte bune, vor primi, ca şi pînă acum, sporul de acord. Aceasta **înseamnă că, practic, după aplicarea majorării salariilor, cel mai mic cîştig al muncitorilor din unităţile economice va depăşi de regulă 800 lei lunar, ceea ce are o mare însemnătate economică şi socială.** La sfîrşitul anului 1970, ponderea lucrătorilor cu salarii de pînă la 1000 lei va reprezenta doar 23,5%, faţă de 85,4% cît era în 1957. Va creşte, în schimb, foarte mult ponderea lucrătorilor cu salarii între 1001—1500 lei, ajungînd la 47,3% în anul 1970, faţă de 11,6% cît erau în anul 1957.

ŢINÎND SEAMA de diferenţierea nejustificată a salariilor între ramuri cauzată — în principal — de creşterea inegală a adaosurilor variabile în cursul ultimilor ani şi de necesitatea majorării în proporţii mai mari a salariilor mici, **creşterea medie pe economie de 12,3% urmează a fi diferenţiată între 12,6% pentru muncitori şi respectiv 11,8% pentru personalul tehnic-administrativ şi de specialitate.** Pentru muncitori, creşterea medie de 12,6% va fi diferenţiată pe ramurile economiei naţionale între 11,1% în industrie — unde ponderea celor cu salarii mici este cea mai scăzută — şi 18,7% în silvicultură, unde această pondere este cea mai ridicată.

Merită subliniat faptul că majorarea cu precădere a salariilor mici nu va duce la o nivelare în salarizare. **Se asigură şi în viitor principiul remunerării diferenţiate a muncii complexe, calificate, faţă de munca simplă necalificată, precum şi îmbunătăţirea raportului între salariile practicate în diferitele ramuri de activitate.** Aşa de pildă, salariul total ce poate fi realizat de un muncitor calificat de categoria a 3-a în siderurgie, de pildă, va putea fi în viitor cu circa 14% mai mare decît al muncitorului din categoria a 3-a din construcţii de maşini şi cu circa 25% mai mare decît al muncitorului de aceeaşi categorie din industria alimentară. La categoriile superioare de salarizare, diferenţele sînt şi mai mari.

Realizarea prevederilor Hotărîrii plenarei C.C. privitoare la majorarea generală a salariilor, precum şi creşterea de la an la an a salariului mediu prin planul de stat vor asigura înfăptuirea sarcinii trasate prin Directivele Congresului al IX-lea al partidului, de creştere a salariului real la sfîrşitul actualului cincinal cu circa 25%.

Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie acordă o deosebită atenţie îmbunătăţirii sistemului de salarizare. Încadrîndu-se în ansamblul măsurilor cu privire la perfecţionarea sistemului de conducere şi de planificare a economiei naţionale, îmbunătăţirea cointeresării materiale, al cărei element fundamental este sistemul de salarizare, se înscrie pe linia aplicării consecvente a legii economice obiective a repartiţiei după cantitatea şi calitatea muncii, în concordanţă cu cerinţele şi sarcinile actuale etape de dezvoltare a ţării noastre.

Avînd ca scop principal stabilirea mai precisă a salariilor în funcţie de cantitatea, calitatea şi răspunderea socială a muncii, crearea unui raport mai raţional în scara salariilor, îmbunătăţirile ce se aduc sistemului de salarizare au menirea să asigure reflectarea directă a rezultatelor efectiv obţinute în muncă în nivelul veniturilor pe care le primeşte fiecare salariat, astfel încît retribuirea fiecăruia să corespundă cît mai fidel şi deplin aportului adus la înfăptuirea sarcinilor creşterii economice şi culturii naţionale.

Dată fiind complexitatea obiectivelor cuprinse în Hotărîrea Plenarei C.C., în cele ce urmează ne propunem să relevăm cîteva din direcţiile şi semnificaţiile principale ale perfecţionării sistemului de salarizare.

Hotărîrea plenarei acordă o deosebită importanţă **creşterii rolului salariului tarifar de încadrare, ca element determinant al salariului,** astfel ca el să stimuleze, în primul rînd, ridicarea continuă a nivelului de calificare a tuturor lucrătorilor.

În acest scop, ponderea salariului tarifar în salariul total va putea ajunge în medie pe economie, în jur de 90%, faţă de cca 78—83% cît este în prezent. Diferitele sporuri la salariul tarifar vor fi acordate numai în cazuri bine justificate şi reglementate pe bază de criterii precise. Diferenţa de cca. 10% din salariul total mediu planificat pe economie, va fi acoperită prin acordarea la salariul tarifar a unor sporuri cum sînt: spor de vechime, premii pentru activitate deosebită în cursul anului, spor de şantier, spor pentru condiţii deosebite de muncă, pentru ore de noapte etc.

Salariul tarifar astfel stabilit are o semnificaţie nouă. El se acordă în întregime numai la realizarea exemplară a sarcinilor ce revin pentru fiecare loc de muncă.

Analiza situaţiei existente în domeniul salarizării arată că, datorită unui raport nejust între salariul total şi salariul tarifar, s-a creat concepţia după care salariul tarifar reprezintă un drept care trebuie acordat chiar şi pentru simpla prezenţă la serviciu, iar pentru realizarea sarcinilor stabilite — premii. Această situaţie a dus la slăbirea disciplinei în muncă, ceea ce a avut repercusiuni negative asupra creşterii productivităţii muncii. Chiar şi în cazul muncii în acord pe bază de norme, depăşirile foarte mari nu sînt, de cele mai multe ori, rezultatul unei creşteri a productivităţii muncii, ci al încălcării disciplinei tehnologice, care are efecte negative asupra calităţii produselor, al stabilirii unor norme necorespunzătoare etc. În sfîrşit, faptul că prin actualul sistem de salarizare se pot realiza adaosuri variabile substanţiale fără un efort corespunzător, are drept rezultat slăbirea interesului pentru ridicarea calificării.

Noul salariu tarifar substanţial mărit — ca urmare a includerii adaosurilor variabile — implică o deosebită răspundere atît pentru conducătorii de întreprinderi, cît şi pentru specialiştii din ministere şi organele centrale chemate să dea viaţă Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie privind îmbunătăţirea sistemului de salarizare.

În primul rînd, **va fi necesară o analiză temeinică în ce priveşte nivelul mediu al adaosurilor variabile care se vor include în salariul tarifar.** După cum se ştie, salariul mediu pe ramuri şi întreprinderi se planifică luînd drept bază pe cel realizat în anul precedent. La o parte din întreprinderi, acesta este mai mare decît cel care fusese planificat — adeseori datorită numai unei structuri „favorabile" a producţiei — iar la altele sub cel planificat — ca urmare a utilizării mai economicoase a fondurilor de salarii. Deficienţele cauzate de corelarea salariului mediu şi a fondului de salarii numai cu exprimarea valorică a producţiei şi productivităţii muncii, precum şi acumularea în decurs de mai mulţi ani a diferenţelor cauzate de metoda planificării fondului de salarii pe baza realizărilor din anul precedent, au condus la o dimensionare insuficient de fundamentată a fondului de salarii şi a salariului mediu pe întreprinderi. **Aşa se explică de ce multe întreprinderi, sau chiar ramuri întregi, au putut obţine un fond de salarii mai mare decît cel care s-ar fi justificat şi, prin aceasta, să determine decorelări între salariile medii realizate în diferite ramuri. În acest fel nu s-a aplicat just politica economică a partidului în domeniul salarizării, deoarece unele unităţi au primit un fond de salarii mai mic decît li s-ar fi cuvenit prin distribuirea venitului naţional pentru munca depusă.**

Este sarcina ministerelor şi organelor centrale ca, începînd cu planul de muncă şi de personal, precum şi determinării numărului de cadre necesare îndeplinirii sarcinilor. Folosind două extreme, putem da ca exemplu funcţiile de conducere, unde salariul tarifar este condiţionat de realizarea unui indicator sintetic care reflectă ansamblul activităţii întreprinderii, cum ar fi, de pildă, producţia marfă, iar pentru personalul inferior de execuţie (dactilograf, achizitor, calculator etc.), salariul tarifar să fie legat de sarcinile proprii locului de muncă sau lucrătorului respectiv.

Sistemul de salarizare **îmbunătăţit cuprinde elemente noi cu privire la diferenţierea salariilor, ţinînd cont de calitatea lucrărilor efectuate, de experienţa şi aptitudinile personale ale fiecărui salariat, conştiinciozitatea cu care îşi realizează sarcinile de muncă, contribuţia personală la îmbunătăţirea activităţii economice.**

Pentru muncitori **se vor introduce trepte de salarii** la fiecare categorie. Muncitorii dintr-o anumită categorie, care aduc un aport deosebit la realizarea sarcinilor, fiind încadraţi la treapta maximă, pot obţine un salariu mai mare decît salariul tarifar de bază (fără trepte) al categoriei imediat superioare. Asemenea situaţii vor avea loc, în principal, în cazurile în care, deşi muncitorii respectivi întrunesc condiţiile de promovare în categorii superioare, natura lucrărilor nu permite aceasta, iar muncitorii respectivi sînt strict necesari unităţii la care sînt angajaţi.

Pentru personalul tehnic-administrativ diferenţierea salariilor în cadrul aceleiaşi funcţii **se va face prin introducerea de gradaţii.** Acordarea gradaţiilor va fi condiţionată de o anumită vechime minimă şi de caracterizarea şefilor ierarhici pe baza unui sistem de notaţii în fişa personală a salariatului respectiv. Gradaţia constituie un mijloc de promovare în salarizare, în special pentru cadrele de specialitate foarte bine pregătite, dar care nu pot fi promovate datorită numărului limitat al funcţiilor de conducere, deşi pe măsura acumulării unui stagiu mai mare aduc un aport deosebit la realizarea sarcinilor din compartimentul de muncă din care fac parte.

Sporul de vechime care se acordă muncitorilor şi personalului tehnic-administrativ, în afara treptelor de salarii şi gradaţiilor, **va contribui la permanentizarea cadrelor ,asigurînd şi pe această cale o diferenţiere a salariilor, ţinînd cont de aportul mai substanţial pe care îl pot aduce aceste cadre cu vechime neîntreruptă în aceeaşi unitate.** Trebuie subliniat faptul că plecarea din întreprindere la cererea salariatului duce la pierderea sporului de vechime pentru activitate neîntreruptă.

UN ALT OBIECTIV important urmărit prin sistemul îmbunătăţit de salarizare este **stimularea tuturor lucrătorilor pentru obţinerea unor rezultate superioare.** Colectivele de lucrători din unităţile care muncesc mai bine vor putea realiza venituri mai mari. La sfîrşitul anului, după ce se cunosc rezultatele privitoare la eficienţa activităţii depuse de întregul colectiv de lucrători, **se vor putea acorda premii (gratificaţii).** Mărimea acestor premii va depinde de măsura în care indicatorul luat ca bază de premiere a fost depăşit. Vor putea fi folosiţi indicatori cum sînt: cheltuieli la 1000 lei producţie marfă, reducerea preţului de cost complet; creşterea producţiei la export etc. **Plata premiilor se va face în toate cazurile din beneficiile peste plan realizate de unitatea respectivă, deoarece numai în acest mod se creează sursele financiare şi materiale pentru ca premiile să nu afecteze preţul de cost al producţiei planificate.**

Pot fi acordate premii şi în cursul anului pentru realizări deosebit de bune, cu avantaje economice certe şi imediate, cum ar fi: reducerea consumurilor specifice de materii prime şi materiale din import sau deficitare etc. Fondul din care să se acorde premiile în cursul anului — acesta va reprezenta cca. 2—3% din fondul de salarii planificat — va fi inclus în preţul de cost al producţiei.

Izvorîte din confruntarea riguroasă a situaţiei actuale cu cerinţele obiective ale dezvoltării economice şi sociale a ţării, obiectivele prevăzute şi ansamblul de măsuri stabilite de Hotărîrea cu privire la îmbunătăţirea sistemului de salarizare şi majorarea salariilor vor asigura îmbinarea armonioasă a intereselor personale ale fiecărui om al muncii cu interesele generale ale întregii societăţi, vor stimula valorificarea deplină a capacităţii şi talentului fiecărui lucrător.

Îmbunătăţirea sistemului de salarizare — aşa cum a fost aprobată prin Hotărîrea C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie 1967 — va contribui la ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a cointeresării materiale a oamenilor muncii şi îi va mobiliza pentru obţinerea unei eficienţe sporite în activitatea economică.

(Urmare din pag. 13)

vechea ordine politică și economică a lumii sînt sintetic exprimate într-o cifră comparativă furnizată recent de UNESCO: în timp ce în unele țări ale lumii 30% din tineri ajung în învățămîntul superior, în alte țări doar 3% din populația adultă știe să scrie și să citească. Procesele demografice postbelice au adăugat elemente suplimentare de complexitate acestei moșteniri. Rezoluția adoptată vara aceasta de către Consiliul Economic și Social, la inițiativa delegației române, schițează unele elemente de acțiune și are ca scop să intensifice sprijinul pe care O.N.U. și instituțiile specializate sînt chemate să-l dea statelor membre pentru soluționarea acestei probleme fundamentale privind punerea în valoare a principalei lor resurse naționale. Sîntem convinși că este de datoria Comisiei noastre să sublinieze importanța pe care o acordăm traducerii în viață a acestei rezoluții.

Probleme nu mai puțin complexe se pun și în legătură cu rolul fundamental pe care știința și tehnologia îl joacă în procesul dezvoltării economice contemporane. Dacă recunoaștem acest rol, nu putem rămîne indiferenți la faptul că astăzi 95% din cercetările științifice pe plan mondial sînt concentrate în circa 30 de țări și numai 5% în celelalte țări, care înglobează totuși două treimi din omenire. Sînt cunoscute, de asemenea, constatările Comitetului consultativ pentru știință și tehnică potrivit cărora 77% din țările lumii nu dispun de un sistem științific național închegat și nici măcar de serviciile științifice și tehnice auxiliare, cerute de condițiile contemporane. Exodul cadrelor formate din țările mai puțin dezvoltate spre cele mai dezvoltate complică și mai mult problema. În aceste împrejurări, cuceriri științifice și tehnologii cunoscute pe plan mondial, care ar putea facilita țărilor în curs de dezvoltare progresul în domeniul industrial, agricol, alimentar, al sănătății etc., nu pot fi utilizate de aceste țări din lipsă de informații suficiente, lipsă de cadre, lipsă de experiență sau imposibilitatea de a face cercetări de adaptare a acestor cunoștințe la condițiile locale.

În era atomică și a comunicațiilor spațiale, adîncirea decalajului științific și tehnologic nu numai că subminează efortul propriu al multor țări, dar dă naștere unor forme noi de dependență pe arena internațională și deschide porțile practicilor neocolonialiste.

În spiritul acestor preocupări, delegația română este gata să sprijine toate inițiativele menite să faciliteze formarea de sisteme naționale de cercetare științifică și formarea de cadre naționale de toate nivelele, accesul la tehnologia modernă, perfecționarea sistemelor naționale de planificare și a metodelor de conducere și gestiune a întreprinderilor. Într-un cuvînt, sîntem gata să sprijinim orice inițiativă prin care Națiunile Unite ar putea contribui la consolidarea bazelor economice naționale, de natură să dea forță materială principiului egalității suverane a statelor, înscris în Cartă.

Creșterea potențialului economic național merge mînă în mînă cu intensificarea participării la circuitul economic mondial, cu angrenarea tot mai largă în ansamblul relațiilor economice mondiale.

Prin vocație și structură, Organizația Națiunilor Unite este chemată să promoveze cooperarea statelor membre pe bază multilaterală. Dar formele de cooperare multilaterală nu acoperă în fapt decît un sector limitat al relațiilor economice mondiale, locul principal revenind relațiilor pe bază bilaterală. Instituțiile specializate și organismele O.N.U. ar greși dacă s-ar dezinteresa de acest aspect al situației; ele ar trebui chiar să reflecteze la posibilitățile de a încuraja extinderea relațiilor bilaterale care pot contribui la atingerea obiectivelor din domeniul lor de activitate.

O inițiativă cu care sîntem de acord a luat în această privință O.N.U.D.I. organizînd, concomitent cu lucrările Colocviului pentru industrializare, un „Serviciu de promovare industrială", cu scopul de a înlesni contactele și tratativele între diferite organisme sau întreprinderi, de stat și particulare, din diferite țări ale lumii, interesate în diverse proiecte industriale sau probleme speciale de asistență tehnică legate de industrializare. O asemenea tentativă de abordare practică, realistă, a problemelor care se pun O.N.U.D.I. ar trebui să reprezinte un izvor de inspirație la inițiative similare și pentru alte instituții specializate, în domeniile lor specifice de activitate.

Alături de instituțiile specializate, problemele cooperării economice și tehnico-științifice ar trebui să ocupe un loc mai important și în activitatea comisiilor economice regionale.

dr. K. YASSEEN (Irak)

UN AL DOILEA DECENIU AL DEZVOLTĂRII

ÎN POFIDA recomandărilor primei sesiuni a UNCTAD barierele tarifare și netarifare au continuat să stînjenească exporturile țărilor în curs de dezvoltare. La a cincea sesiune a Consiliului pentru comerț și dezvoltare, reprezentanții țărilor în curs de dezvoltare, pe bună dreptate dezamăgite de rezultatele „rundei Kennedy", și-au exprimat speranța că țările care au participat la acele negocieri vor continua discuțiile înaintea celei de-a II-a sesiuni a UNCTAD, în vederea protejării intereselor țărilor în curs de dezvoltare. În orice caz la a II-a sesiune ar trebui făcut un efort pentru a liberaliza comerțul. Evident, obiectivele primului Deceniu al Dezvoltării nu vor fi atinse, dar ar trebui făcute eforturi hotărîte pentru accelerarea dezvoltării pînă la sfîrșitul acestui deceniu. Experiența dobîndită se va dovedi folositoare pentru un al doilea Deceniu al Dezvoltării, ale cărui obiective specifice și mijloace adecvate pentru atingerea lor ar trebui definite de pe acum. Sînt de acord cu subsecretarul pentru problemele economice și sociale că ar fi de dorit ca Adunarea Generală, în actuala ei sesiune, să proclame un al doilea Deceniu al Dezvoltării, al cărui succes va depinde în mare măsură de sacrificiile pe care le-ar face atît țările dezvoltate, cît și cele în curs de dezvoltare.

L. O. HARRIMAN (Nigeria)

ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE TREBUIE AJUTATE

S-A PRETINS uneori că creșterea economică a țărilor în curs de dezvoltare depinde în esență de planificarea guvernamentală în scopul mobilizării pe scară națională a resurselor umane și naturale, de o reformă a instituțiilor, de structuri administrative moderne și de transformarea radicală a societăților tradiționale. Desigur, nu se mai îndoiește nimeni că țările mai puțin favorizate sînt în primul rînd răspunzătoare de propria lor dezvoltare, dar succesul eforturilor lor depinde în largă măsură de ajutorul suficient, furnizat de țările dezvoltate în condiții acceptabile. Țările dezvoltate nu par a fi hotărîte să sprijine modificarea situației economice deplorabile a țărilor în curs de dezvoltare: în 1966 ele au consacrat ajutorului pentru dezvoltare un procent mai mic din produsul lor național brut decît în 1960. Și totuși, problema resurselor externe rămîne arzătoare, îndeosebi pentru țările care trebuie să importe majoritatea bunurilor lor de echipament; micșorarea relativă a ajutorului financiar primit din străinătate reprezintă unul din principalii factori care frînează rata creșterii în țările în curs de dezvoltare.

Se ajunge adeseori la situația că resursele puse la dispoziția țărilor în curs de dezvoltare sînt furnizate în condiții defavorabile. Serviciul crescînd al datoriei externe a acestor țări devine și mai împovărător, ca urmare a faptului că ponderea ajutorului furnizat sub formă nerambursabilă, care era de 50% în 1962, a scăzut la circa 40% în 1965. Este limpede că resursele destinate dezvoltării ar trebui furnizate în condiții mai liberale.

N. ȘUHRUK (Turcia)

SARCINA DATORIEI EXTERNE

PRODUCȚIA țărilor dezvoltate a crescut cu 5% în 1966 față de 1965, în timp ce rata generală de creștere a țărilor în curs de dezvoltare s-a redus din nou. Expansiunea țărilor dezvoltate nu pare să fi jucat rolul său de stimulent al economiei țărilor în curs de dezvoltare, care n-au beneficiat nici de condiții de schimb mai favorabile, nici de o întărire a fluxului ajutorului internațional. Cu toate acestea, ele au depus eforturi pentru a introduce, în cadrul intern, reforme de structură susceptibile să favorizeze armonizarea dezvoltării lor și să le sporească capacitatea de a absorbi ajutorul extern. Ele nu au cruțat nici un efort, astfel încît, în timp ce secțiunea Fond special din cadrul P.N.U.D. a alocat o sumă globală de circa 49 milioane de dolari pentru proiectele lor, țările beneficiare au consacrat acestui scop 80 de milioane de dolari din propriile lor resurse. Iată, desigur, un exemplu reconfortant al rolului motor pe care îl poate juca ajutorul internațional. Dar acest ajutor este slab comparativ cu nevoile și el rămîne foarte costisitor, mai ales cînd este utilizat pentru investiții de infrastructură, care sînt rentabile numai pe termen lung, dar necesare pentru a mări capacitatea de absorbție a ajutorului extern. Or, o mare parte din acest ajutor riscă să fie absorbită de sarcina mereu mai grea a serviciului datoriei externe.

J. W. CUMES (Australia)

FENOMENE OBIECTIVE

PROSPERITATEA grupului care cuprinde în esență țările dezvoltate este din ce în ce mai puțin tributară restului economiei mondiale. Ar fi nejust să se pretindă că țările care îl compun nu se gîndesc decît la propriul lor interes economic. În realitate, ele au furnizat țărilor în curs de dezvoltare în 1966 un ajutor de peste 10 miliarde de dolari. Oricît de remarcabil ar fi acest rezultat, el nu este mai puțin simptomatic pentru neliniștea mai profundă, pentru criza generată de absența unor relații economice normale. Cauzele acestei situații nu sînt negative prin ele însele. Nu este vorba aici de a se renunța la politicile moderne de stabilitate și de creștere economică, chiar și atunci cînd ele tind, prin anumite aspecte, să agraveze împărțirea lumii și să recadă în mizeria și instabilitatea deceniului al IV-lea. Cu toate acestea, politicile respective, care au cunoscut o reușită răsunătoare, au creat un anumit număr de probleme reale, iar binefacerile lor n-au fost repartizate în mod echitabil. Însuși succesul acestor politici în țările avansate a dus la o repliere în cadrul propriu al economiilor lor. Într-adevăr, progresul unei economii moderne cu un înalt nivel de dezvoltare nu mai depinde deloc de micile piețe din țările periferice. Rata creșterii este foarte ridicată în majoritatea acestor economii. Același lucru este valabil și pentru comerț. În mod frecvent, creșterea anuală a exporturilor unei țări dezvoltate către unii din partenerii săi cu un înalt nivel de industrializare este superioară volumului global al exporturilor sale către țările în curs de dezvoltare. Această situație duce la consecințe grave. Negocierile în cadrul rundei Kennedy au fost purtate, în esență, asupra produselor țărilor dezvoltate, adică asupra produselor industriale. Posesiunea materiilor prime n-a împiedicat, prin urmare, o înrăutățire în cadrul negocierilor a poziției țărilor în curs de dezvoltare, ponderea lor în exporturile mondiale scăzînd de la 37% în 1953 la 22% în 1960 și la 19% în 1966.

A. V. ZAHAROV (U.R.S.S.)

DESTRĂMAREA ECONOMICĂ A FOSTELOR COLONII

PRINCIPALELE două evenimente din ultimii 50 de ani au fost răspîndirea socialismului, care este astăzi orînduirea politică a 35% din populația lumii, și prăbușirea colonialismului, o dată cu apariția a peste 70 state suverane. Drept urmare au apărut probleme importante; tot ca rezultat al acestei evoluții, cele trei probleme principale în dezbaterea Comitetului se referă la UNCTAD, la Deceniul de Dezvoltare și la finanțarea externă a dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare.

Este semnificativ faptul că, deși populația țărilor în curs de dezvoltare reprezintă 46% din populația lumii, producția lor industrială echivalează cu numai 7% din totalul mondial. Acesta nu este numai rezultatul secolelor de exploatare colonială, ci și al formelor de neocolonialism, care constituie cauza principală a decalajului crescînd între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Este clar că țările capitaliste industrializate, cu numai 19% din populația lumii, dar cu 55% din producția sa industrială, sînt răspunzătoare de dificultățile actuale ale țărilor în curs de dezvoltare.

A sosit momentul ca Națiunile Unite să declare că noile state independente au dreptul la compensații din partea foștilor lor stăpîni coloniali pentru pagubele economice pe care le-au suferit și că orice acorduri sau tratate impuse acestor țări fie înaintea independenței, fie sub presiuni militare, politice sau economice după cucerirea independenței, trebuie să fie abrogate, în cazul în care sînt incompatibile cu suveranitatea națională. În plus, trebuie condamnate practicile neocolonialiste, cum sînt exploatarea țărilor în curs de dezvoltare printr-o sporire artificială a prețurilor produselor industriale și printr-o scădere a prețurilor materiilor prime și scurgerea resurselor din țările în curs de dezvoltare sub forma de profituri uriașe.

Țările socialiste și cele mai multe țări în curs de dezvoltare s-au opus ferm oricăror încercări făcute de națiunile imperialiste pentru a menține raporturile de tip colonial sau neocolonial cu țările din Lumea a treia. Mai rămîn însă multe de făcut pentru a normaliza relațiile economice internaționale și Națiunile Unite trebuie să promoveze cooperarea, adoptînd măsuri pentru apărarea intereselor economice ale țărilor în curs de dezvoltare.

Cele mai multe țări au aprobat principiile formulate la Conferința pentru comerț și dezvoltare din 1964, dar un număr de țări s-au opus multor din aceste principii; îndeosebi Statele Unite nu au sprijinit 11 din cele 15 principii conținute în documentul final, inclusiv acelea care se referă la respectul pentru egalitatea și suveranitatea statelor, dreptul la autodeterminare al popoarelor și neintervenția în afacerile interne ale altor țări, eliminarea discriminărilor bazate pe deosebiri între sisteme social-economice, dreptul suveran al oricărei țări de a dispune liber de resursele sale naturale în interesul dezvoltării economice și al bunăstării poporului său. Această poziție negativă a fost dictată evident de preocuparea de a păstra uriașele bogății pe care monopolurile imperialiste le-au pompat din țările în curs de dezvoltare, lăsîndu-le în prada unor deficite cronice ale balanței de plăți: țările respective plătesc anual țărilor occidentale dezvoltate profituri în valoare de 5 miliarde dolari și dobîndă în valoare de 4 miliarde dolari. Discuțiile în Comitet au arătat că este posibil să devină necesară adoptarea unui instrument internațional pentru a apăra interesele economice ale țărilor în curs de dezvoltare, îndeosebi în legătură cu obiectivele celui de-al doilea Deceniu de Dezvoltare.

Majid RAHNEMA (Iran)

UN EFORT ÎN DOMENIUL TEHNICO-ȘTIINȚIFIC

UN ASPECT al problemei valorificării resurselor umane se referă la rolul din ce în ce mai important al științei și tehnologiei în procesul dezvoltării. Descoperirile științifice și tehnologice se desfășoară într-un ritm atît de rapid încît ele obligă de pe acum pe toți oamenii — și în special — pe cei care s-au înfundat de prea mult timp în mlaștinile trecutului, să trăiască de-acum încolo cu un picior în viitor. Paralel, grija de a accelera înaintarea progresului, de a micșora rămînerea noastră în urmă și de a feri popoarele noastre de sacrificii prea grele pe care achiziționarea noilor tehnici poate să le facă inutile, ne impune mai mult ca oricînd revizuirea constantă și dinamică a mijloacelor noastre de acțiune, îmbunătățirea crescîndă a metodelor noastre de muncă, de organizare și de gîndire, și aceasta în funcție de fiecare nouă cucerire științifică. Așa cum a formulat-o atît de bine într-una din zile eminentul nostru coleg, ambasadorul Costin Murgescu „în era atomică și a comunicațiilor spațiale, adîncirea decalajului științific și tehnologic nu numai că subminează efortul propriu al multor țări, dar dă naștere unor forme noi de dependență pe arena internațională și deschide porțile practicilor neocolonialiste".

Dl. Prebisch a aprofundat, la rîndul său, un alt aspect al aceleiași probleme efectuînd, în cursul ultimei sesiuni a Consiliului UNCTAD, o analiză remarcabilă a contradicțiilor și consecințelor nefaste care decurg din progresele științifice și tehnice, atunci cînd acestea au loc în cadrul diviziunii actuale a lumii în țări cu un înalt nivel de industrializare și țări periferice. În legătură cu aceasta, el nu a ezitat chiar să spună, și citez: „Decalajul comercial, sau «trade gap», este în esență consecința inegalităților existente în asimilarea tehnicii moderne și a progresului în cadrul lumii în curs de dezvoltare".

Felicitînd Comitetul consultativ pentru știință și tehnică pentru rapoartele și activitățile sale remarcabile, delegația mea apreciază totuși că a sosit timpul, pentru comunitatea internațională, de a da dimensiuni noi și mai largi acțiunii sale globale în domeniul cercetării științifice și al utilizării tehnologiei în scopul dezvoltării.

O viziune proaspătă și inventivă trebuie astfel să dirijeze elaborarea de idei noi în acest domeniu. Delegația mea ar dori să spere — la fel ca și cele care s-au pronunțat deja în cursul acestei dezbateri — că inițiative de lungă durată vor fi adoptate în cursul actualei sesiuni, urmărind promovarea mai largă a tehnologiei și cercetărilor științifice atît pe plan național, cît și pe plan internațional. Un loc deosebit de important trebuie acordat, în cadrul acestor inițiative nevoilor presante și problemelor specifice ale țărilor în curs de dezvoltare. A sosit poate timpul cînd s-ar putea chiar prevedea, în acest domeniu, edificarea unui sistem instituțional, regional sau chiar mondial care ar avea vocația de a da impulsul necesar dezvoltării științei și tehnologiei. În acest cadru ar fi poate de asemenea interesant să se examineze posibilitățile care ar permite în special canalizarea actualului exod de materie cenușie către centre regionale care ar oferi condiții de muncă și de cercetare, ar asigura eventual coordonarea acestei activități pe linia obiectivelor comune ale țărilor în curs de dezvoltare și ar pune-o la momentul oportun, la dispoziția țărilor care ar avea cea mai mare nevoie.

ÎNCOTRO TREBUIE ORIENTATĂ COOPERAREA ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ ?

Dezbaterile din Comisia a II-a a Adunării Generale a O.N.U.

ÎN COMISIA a II-a (pentru problemele economice) a Adunării Generale a O.N.U. s-au încheiat dezbaterile generale în cursul cărora delegațiile statelor membre și-au expus poziția de principiu față de activitatea sistemului Națiunilor Unite în domeniul economiei și s-au precizat concepțiile în lumina cărora aceste delegații înțeleg să participe la soluționarea problemelor economice de pe agenda celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale. Dezbaterile au dat prilejul unei largi confruntări de opinii. Pentru informarea cititorilor noștri publicăm mai jos cîteva extrase din cuvîntările în care s-au cristalizat principalele poziții în cursul dezbaterilor din Comisia a II-a.

Phillippe de SEYNES subsecretar al O.N.U. pentru problemele economice și sociale

RUNDA KENNEDY ȘI ACORDUL DE LA RIO DE JANEIRO

ÎN CIUDA tendințelor sale recesioniste, anul 1967 va rămîne teatrul a două succese ale cooperării pe scară mondială : Runda Kennedy și Acordul asupra lichidității internaționale.

Oricare ar fi rezervele ce pot exista în privința lor, precum și regretul că ele n-au ajuns mai departe, aceste două manifestări au un caracter pozitiv, chiar spectaculos, deoarece ele constituie sfîrșitul unui itinerar anevoios și presărat de piedici, deoarece ele atestă voința progresului în acțiunea colectivă și, poate mai mult încă, deoarece, atît într-un caz cît și în celălalt, eșecul ar fi fost impovărat de consecințe foarte grave.

Dacă negocierile în cadrul rundei Kennedy n-ar fi ajuns la un rezultat, am fi avut toate motivele să ne temem ca lumea să nu recadă într-un fel de escaladă protecționistă, punct de pornire pentru o nouă compartimentare a globului într-un anumit număr de blocuri comerciale. Un asemenea pericol nu este niciodată complet înlăturat, dar putem astăzi, fără a da dovadă de exces de încredere, să contăm pe o nouă perioadă de creștere a comerțului internațional, care s-a dovedit a fi un factor atît de dinamic în cadrul economiei mondiale de la război încoace. Nu putem să nu luăm act de decepția țărilor în curs de dezvoltare față de un eveniment de pe urma căruia vor beneficia mai ales în mod indirect, prin efectul stimulator ce-l poate exercita asupra tendinței mondiale, și a cărui desfășurare a subliniat o dată în plus slăbiciunea poziției lor în cadrul negocierilor. Regimul tarifar al produselor care le interesează nemijlocit n-a fost îmbunătățit în mod sensibil și arsenalul încă formidabil al obstacolelor netarifare — care, poate într-o măsură și mai mare decît tarifele, frinează exporturile produselor de bază și cele ale bunurilor industriale simple, furnizate evident de țările din lumea a treia — rămîne în mare măsură neatins.

Acordul realizat în privința creării de noi lichidități internaționale, după mai mulți ani de dezbateri publice de mare amploare și de controverse deseori acerbe, reprezintă desigur și el un element pozitiv, deși adevăratul său răsunet și consecințele sale probabile sînt greu de prevăzut la ora actuală din cauza incertitudinilor legate de perioada și modalitățile aplicării sale. Este vorba pentru moment de un plan — o schiță — pentru a folosi terminologia oficială. Și totuși, etapa străbătută exprimă probabil un proces ireversibil. Nu s-ar mai găsi nici o autoritate care să conteste faptul că sistemul monetar mondial avea nevoie de un „aggiornamento". Aptitudinea sistemului monetar internațional de a susține o expansiune rațională a economiei mondiale prezintă o mare importanță pentru țările în curs de dezvoltare. Cel puțin o parte a politicilor restrictive pe care le constatăm în țările industriale în domeniul ajutorului și comerțului reprezintă rezultatul preocupărilor legate de existența sau perspectiva deficitelor în balanța lor de plăți, în contextul insuficienței lichidităților internaționale. Din acest punct de vedere, este probabil că imperfecțiunile sistemului monetar au constituit una din cauzele existenței și agravării „decalajului comercial" al țărilor în curs de dezvoltare.

În condițiile în care chiar și țările ce dispun de un excedent sînt dornice să-și adjudece o parte tot mai mare dintr-un fond al rezervelor prea restrins, este foarte greu de a invoca și de a traduce în fapt responsabilitățile lor față de bunul mers al economiei mondiale. Țările care înregistrează un deficit sînt atunci determinate să ia măsuri excesive, deseori extrem de păgubitoare pentru ele însele și pentru restul lumii, fără ca vreo forță coercitivă să ducă la adoptarea în țările creditoare a unor măsuri compensatoare sau ecrectoare. Reforma, în curs de aplicare în prezent, consolidînd sistemul monetar și restabilind încrederea față de acesta, ar trebui să permită o mai bună adaptare a poverii ajustărilor inevitabile, repartizarea mai echitabilă și judicioasă a acesteia între țările deficitare și țările creditoare, în folosul economiei mondiale, în ansamblul ei. Un astfel de rezultat nu se va obține totuși în mod automat, ci numai dacă există dorința de a apropia punctele de vedere asupra unui subiect delicat și de a realiza un minimum de acțiune concertată.

dr. Ali ATTIGA (Libia)

LUMEA A TREIA, DONATOARE DE CAPITAL

NATURA FLUXULUI de capital dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare a făcut obiectul unor studii și discuții aprofundate de mai mulți ani. Mulți vorbitori în acest comitet au atins acest subiect într-un fel sau altul. Pînă de curînd era o modă de a vorbi numai despre fluxul de capital în direcția țărilor în curs de dezvoltare, dar noi știm cu toții că asemenea fluxuri nu au loc într-un singur sens. Distinsul delegat al Sudanului a subliniat pe drept cuvînt importanța fluxului de capital din țările în curs de dezvoltare către cele dezvoltate. Studiul O.N.U. asupra ieșirilor de capital din țările în curs de dezvoltare ar trebui să fie elaborat astfel încît să permită o estimație anuală mai exactă a fluxului net de capital către țările în curs de dezvoltare. Ar fi rezonabil ca pierderile de valută suferite de țările în curs de dezvoltare din cauza deteriorării raportului de schimb să fie adaugate la evaluările cu privire la ieșirile de capital din aceste țări. Cînd vom cunoaște toate aceste cifre s-ar putea să constatăm că țările în curs de dezvoltare, luate în ansamblu, sînt donatoare nete de capital. Aceasta ne va ajuta să înțelegem mai bine de ce țările în curs de dezvoltare nu progresează mai rapid din punct de vedere economic.

K. SZABLEWSKI (Polonia)

ADÎNCIREA DECALAJULUI

DECALAJUL dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare continuă să se adîncească și nimic nu arată că această tendință ar putea fi anihilată într-un viitor previzibil. Rata creșterii economice a țărilor în curs de dezvoltare este extrem de scăzută, aceste țări înregistrînd chiar, în 1966, un recul de 1% la producția lor agricolă. Pe de altă parte, prețurile produselor lor de export au scăzut, în cursul aceluiași an, la nivelul cel mai coborît din anul 1962.

Se afirmă adeseori că prosperitatea situației economice a țărilor capitaliste are ca efect automat accelerarea dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare. Și totuși, nici un fapt nu vine să confirme această teorie. Este cert, în schimb, că orice fluctuație defavorabilă a economiei acestor țări se repercutează asupra situației economice a țărilor în curs de dezvoltare, în special în ceea ce privește comerțul exterior. Structura economiei mondiale — lăsînd la o parte țările socialiste — rămîne bazată pe sistemul de diviziune internațională a muncii care a fost stabilit în cursul perioadei coloniale.

Este evident că această diviziune nu mai corespunde nevoilor economiei mondiale din epoca noastră. Iar crearea de grupări economice cu caracter restrictiv, acordarea de preferințe selective, măsurile economice discriminatorii, aversiunea de a susține industrializarea ca mijloc de diversificare a producției țărilor în curs de dezvoltare nu contribuie la modificarea structurii actuale a economiei mondiale.

S. K. WANKHEDE (India)

CE AȘTEPTĂM DE LA VIITOAREA CONFERINȚĂ MONDIALĂ PENTRU COMERȚ ȘI DEZVOLTARE

A DOUA SESIUNE a UNCTAD va trebui să furnizeze o ocazie pentru tratative privind planuri de acțiune în unele probleme specifice. Domeniile în care lucrările pregătitoare au fost suficient de avansate pentru a permite realizarea unor progrese reale includ liberalizarea comerțului cu produse primare, finanțarea suplimentară, finanțarea stocurilor-tampon, dezvoltarea comerțului, cooperarea și integrarea economică între țările în curs de dezvoltare, cu sprijinul țărilor dezvoltate, și relațiile comerciale între țări cu sisteme economice și sociale diferite. De altfel, stabilirea unui sistem general de preferințe de către Națiunile Unite ar fi o cale de facilitare a accesului produselor țărilor în curs de dezvoltare pe piețele țărilor dezvoltate. Țările în curs de dezvoltare speră că exemplul Conferinței de la Alger va încuraja țările dezvoltate să facă pregătiri similare pentru a doua sesiune a UNCTAD.

E. PEREZ-LOPEZ (Mexic)

UN NOU SISTEM DE PREFERINȚE

ÎN ANUL 1966 și începutul anului 1967 prețurile produselor primare au scăzut și în prezent ele nu par să aibă perspective de îmbunătățire. Chiar succesul rundei Kennedy nu va aduce un beneficiu imediat important țărilor în curs de dezvoltare deoarece reducerile vamale se aplică la puține din exporturile lor curente și taxele vamale nu au fost, în multe cazuri, principala barieră în calea comerțului lor. Ca o măsură inițială țările dezvoltate participante la acele negocieri ar trebui să decidă extinderea concesiilor convenite la toate țările în curs de dezvoltare. Dacă a doua sesiune a UNCTAD va fi consacrată unui număr limitat de probleme specifice asupra cărora toate țările participante ar avea perspective să ajungă la un acord, este esențial ca măsurile convenite să devină o parte componentă a politicii curente a tuturor țărilor. Mexicul consideră trei chestiuni ca fiind de suficientă importanță pentru a fi dezbătute la Conferință. Prima se referă la anumite măsuri de garantare a liberalizării comerțului : un efort trebuie făcut pentru a obține cel puțin asigurarea că nu vor fi stabilite noi restricții asupra exporturilor țărilor în curs de dezvoltare. În plus, trebuie depuse străduințe speciale pentru a facilita accesul pe piață al exporturilor de produse primare ale acelor țări, produse care reprezintă 85% din vînzările lor în străinătate și a obține prețuri mai bune pentru ele. Deși este adevărat că progresul tehnic a redus cererea țărilor industriale pentru anumite materii prime, politicile comerciale restrictive și protecționismul țărilor dezvoltate afectează în aceeași măsură exporturile țărilor în curs de dezvoltare. Deși un instrument imperfect, acordurile privind diferite produse, oferă totuși cea mai bună metodă de a menține prețuri rezonabile și o balanță echilibrată între producția și consumul mondial și toate țările ar trebui să se străduiască să întărească acordurile existente și să mai încheie și altele, bazate pe principiile recomandate de UNCTAD. Principiul preferințelor nereciproce a fost recunoscut de către țările dezvoltate în partea a IV-a a Acordului general pentru tarife și comerț din 1965.

Costin MURGESCU (România)

FORȚĂ MATERIALĂ PRINCIPIULUI EGALITĂȚII SUVERANE A STATELOR

RESPONSABILITATEA proprie a fiecărei țări pentru dezvoltarea potențialului său economic național presupune transformări structurale și instituționale conforme cerințelor moderne ale progresului ; un efort susținut și de lungă durată pentru găsirea soluțiilor optime de punere în valoare a resurselor sale naturale și de muncă. Înfăptuirea unui asemenea proces este atributul suveran al fiecărui stat, rezultanta orînduirii și filozofiei sale proprii, a particularităților naționale respective, a obiectivelor pe care și le propune.

Dar există și o responsabilitate colectivă pentru progresul omenirii. Aceasta constă în primul rînd în asigurarea premiselor de bază pentru ca fiecare țară să-și poată exercita în cele mai bune condiții responsabilitatea proprie. Într-o lume a intercondiționărilor reciproce, o asemenea premisă este respectarea normelor de bază ale conviețuirii și cooperării pașnice : respectul independenței și suveranității naționale, egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, deoarece numai pe baza lor comunitatea internațională poate crea condițiile necesare pentru ca fiecare țară să poată îmbogăți circuitul mondial de valori materiale și spirituale cu contribuția sa specifică.

În lumina acestei concepții, prima obligație care revine sistemului Națiunilor Unite este de **a sprijini eforturile statelor membre pentru raționala punere în valoare a resurselor lor naționale.**

De-a lungul anilor, O.NU. a jucat un rol important în inventarierea problemelor de bază de care este legată lichidarea subdezvoltării și în promovarea unor concepții moderne privind creșterea economică. Rezultatele acestei noi stări de spirit a opiniei publice s-au cristalizat în perfecționarea sistemului instituțional al Națiunilor Unite și în decizia tot mai multor state de a ataca frontal aceste probleme. Răspunderea principală care ne revine acum este de a face cît mai eficient acest sistem pentru ca să poată răspunde efectiv solicitărilor statelor hotărîte să-și pună în valoare resursele naționale.

Ar fi de dorit, în acest sens, ca actuala sesiune să dea dovadă de mai multă imaginație și de mai multă hotărîre pentru a găsi soluțiile practice necesare unei treptate puneri în aplicare a programului de studii pentru valorificarea resurselor naturale.

Întărirea suveranității statelor asupra acestor resurse, împreună cu o mai precisă determinare a nevoilor și posibilităților, ar reprezenta un punct de sprijin important atît în elaborarea ulterioară a planurilor naționale de dezvoltare industrială, cît și pentru activitățile operaționale ale Organizației noastre.

Activitățile operaționale reprezintă una din formele cele mai directe și concrete prin care Organizația noastră sprijină dezvoltarea economiilor naționale ale statelor beneficiare. Eficiența acestei forme decurge în principal din ideea justă a asocierii între organismele O.N.U. și guvernul beneficiar, pe baza unor obligații reciproce, precis determinate, astfel încît realizarea proiectelor finanțate să contribuie nu la satisfacerea temporară a unei nevoi, ci la dinamizarea forțelor de producție din țara respectivă.

Consider că, alături de efortul în direcția valorificării resurselor naturale, programele noastre de activitate vor trebui să acorde, cel puțin acum, după două decenii de la înființarea O.N.U., prioritatea cuvenită problemei resurselor umane.

Secțiile lăsate în acest domeniu de

(Continuare în pag. 14)

INTREPRINDEREA VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

produce:

- ciment de rezistențe inițiale mari ;
- ciment P.400 și P.500;
- ciment B.S.S. export ;
- Ciment P.400 export ;
- ciment metalurgic ;

De asemenea, produce : var industrial și pentru construcții, ipsos și calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiție.

COMPLEXUL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCTIE DIN Tg. JIU

PRODUCE :

- Tuburi și plăci din azbociment ;
- Ciment Pz 400 (portland cu zgură) ;
- Ciment M 400 (cu zgură metalurgică) ;
- Ciment Rim 200 (rezistență mare – 200 kg/cmp) ;
- Ciment B ss export ;
- Ciment P 400 export

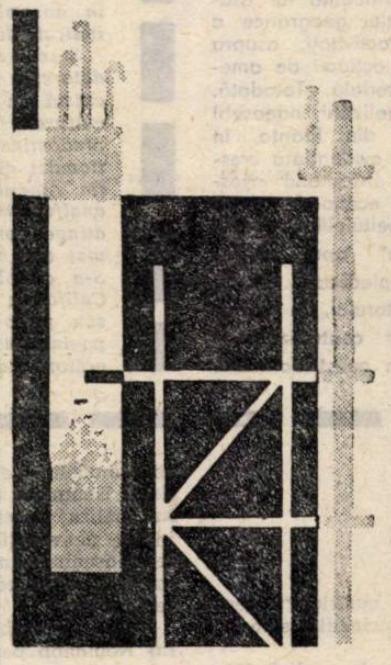

Complexul este construit după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

Abonați-vă din timp pe anul 1968 la revista săptămînală

viața economică

ORIENTARE · DOCUMENTARE · TEORIE · ECONOMIE NAȚIONALĂ · ECONOMIE MONDIALĂ

Costul unui abonament este de : 104 lei anual, 52 lei pe 6 luni, 26 lei pe 3 luni.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și prin difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Întreprinderea 6 MARTIE Timișoara

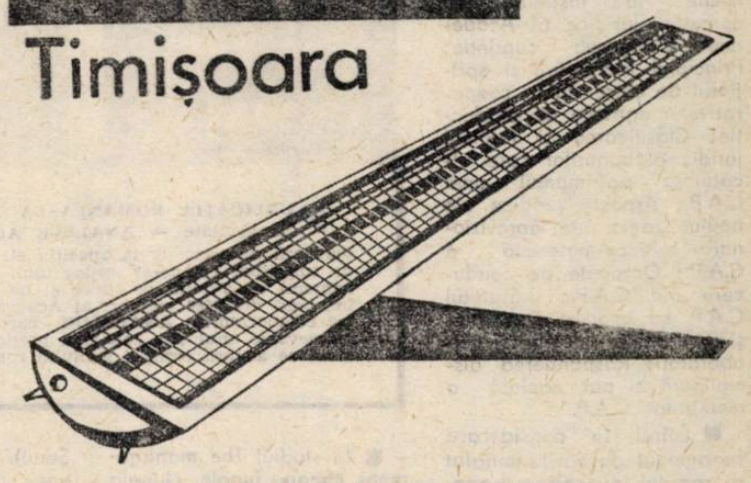

LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMENZI :

radianți industriali cu raze infraroșii, utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate, fără posibilitatea de instalare a altor surse de căldură.

Sînt livrați în baterii de N elemente, după comandă.

CIL Tg. JIU

B-dul 1 Mai nr. 234
Telefon 1920.
Telex 0165

produce și livrează :

- placaje din fag de diferite calități și dimensiuni ;
- plăci aglomerate din amestec de esențe lemnoase ;
- cherestea de fag ;
- parchet de fag ;
- scaune curbate, de bună calitate, în mărimi și forme diferite.

Combinatul este construit și utilat după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

INTREPRINDEREA IPROFIL FOCȘANI

PRODUCE :

- un tip nou de birou pe anul 1967, BIROUL „CONCEPT" — adaptabil și la locuințe ;
- etajere pentru cărți tip „703" demontabile și practice.

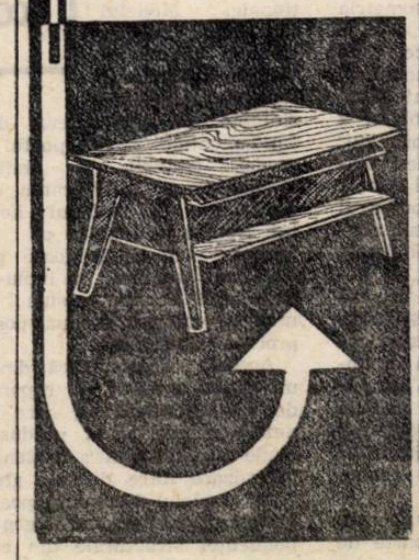

CIL SUCEAVA

produce:

- Dormitor G. 28
- Dulap (bufet bibliotecă) Crina
- Fotoliu Crina
- Canapea Crina
- Pat extensibil cu tapițeria din mase plastice — expandate

Se găsesc de vînzare la toate magazinele O.C.L. de specialitate din țară

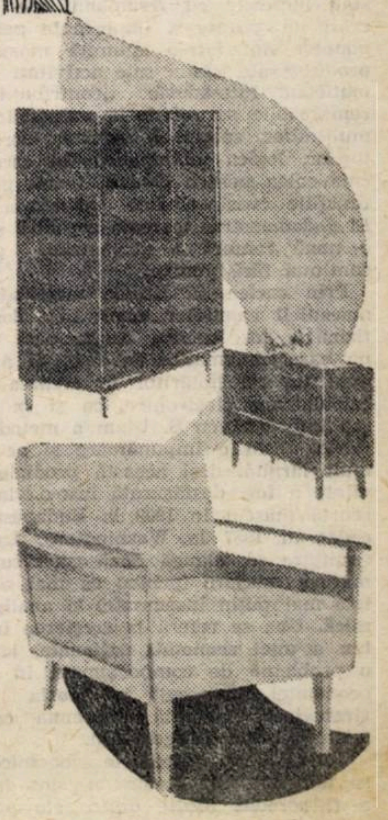

INTREPRINDEREA FLARO

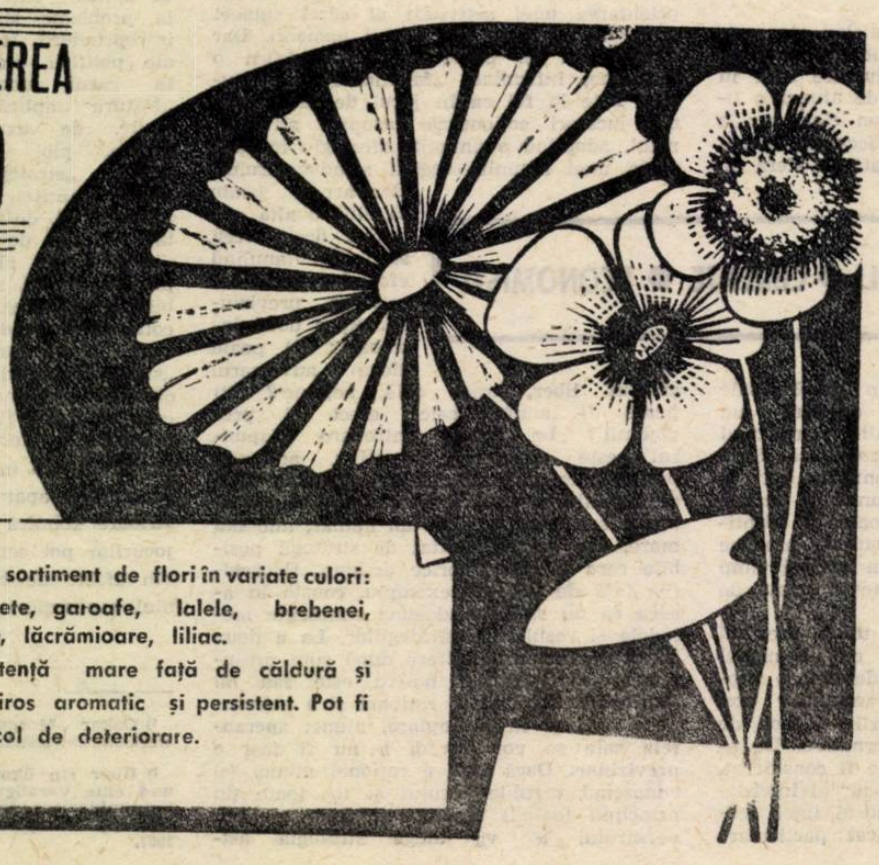

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrămioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

CURIER

● La 18 octombrie dl. Luc Durand Réville, membru al Consiliului Economic și Social din Franța, vice-președinte al Biroului Internațional pentru Stimularea Cooperării de pe lîngă OCDE, a conferențiat la redacția „Vieții economice" despre „Unele probleme ale industrializării Africii". Au participat specialiști și cercetători din cadrul CNCS, Institutului de cercetări economice al Academiei, cadre din unele institute de învățămînt superior, ziariști. A fost de față, de asemenea, ambasadorul Franței la București, dl. Jean Louis Pons.

■ **Probleme juridice privind agricultura** (Editura Științifică, București, 1967, 328 pag.) este o culegere de studii apărută sub îngrijirea dr. docent Salvator Brădeanu, șef de secție la Institutul de cercetări juridice al Academiei. Culegerea cuprinde: Principiul îndrumării și sprijinirii de către stat a cooperativelor agricole de producție; Clasificarea și regimul juridic al bunurilor care alcătuiesc patrimoniul unei C.A.P.; Aspecte juridice ale noului regim de aprovizionare tehnico-materială a C.A.P.; Organele de conducere ale C.A.P.; Statutul C.A.P. ca izvor al drepturilor și obligațiilor membrilor cooperatori; Răspunderea disciplinară și patrimonială a membrilor C.A.P.

■ Luînd în considerare fenomenul deseori semnalat al rapidei învechiri a bagajului de cunoștințe acumulat în școli și universități și necesitatea ce rezultă de aici de a-l împrospăta și completa, economistul vest-german Carl Christian von Weizsäcker propune un model de repartizare a perioadelor de învățămînt pe întreaga durată a vieții profesionale, adică între 15–65 ani. Modelul, a cărui construcție este expusă în lucrarea colectivă **Bildungsinvestitionen** (Investiții pentru învățămînt), Neska Verlag, Pfullingen 1967, urmărește să rezolve problema: este rațional ca toate formele de învățămînt să fie absolvite înainte de începerea activității profesionale, sau este mai bine să se alterneze perioadele de învățătură cu perioade de activitate în producție. Economistul vest-german operează cu valori convenționale; el nu arată cum s-ar putea calcula pe baza seriilor dinamice concrete parametrii pe care îi ia în considerare, de exemplu, învechirea cunoștințelor.

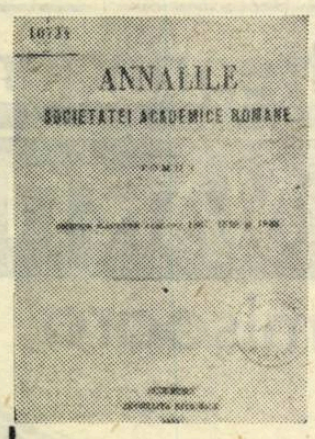

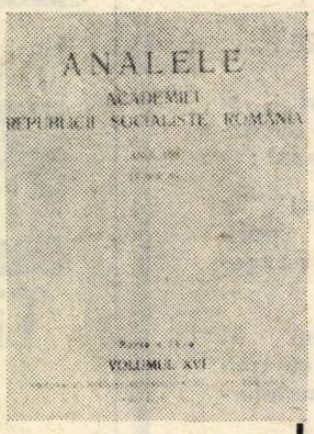

PUBLICAȚIA ROMÂNEASCĂ de cea mai mare longevitate — **ANALELE ACADEMIEI** — aniversează un veac de la apariția ei. De curînd a ieșit de sub tipar cel de-al 100-lea tom, pe anul 1966. Toți oamenii de știință, de litere și de artă care au fost începînd din 1866 membri ai Academiei, se află printre colaboratorii **ANALELOR** care, în felul acesta, au devenit unul din cele mai prețioase fonduri documentare asupra creației geniului românesc.

■ În studiul **The management theory jungle** (Jungla teoriei conducerii) apărut în **CURRENT ISSUES AND EMERGING CONCEPTS IN MANAGEMENT**, vol. II, editat de Dalton E. Mc Farland, în 1966, prof. H. Koontz introduce conceptul de „junglă" pentru a atrage atenția asupra confuziei ce domnește în dezbaterile teoretice din domeniul managementului. El înfățișează abordările variate ale teoriei conducerii de către diversele ei școli – empirică, matematică, a comportării, a sistemului social, a teoriei deciziei – și dezvăluie diverse surse de confuzii mentale din cadrul acesteia: probleme de semantică (accepțiunile diferite ce se atribuie cuvintelor-cheie, ca de pildă „organizare"), înțelegerea greșită a unor principii, confuzia între instrumentele de cercetare matematică și procesele de conducere propriu-zise ș.a.

■ Problemele acute pe care le ridică acoperirea nevoilor crescînde de apă atît în țările industriale, cît și în cele în curs de dezvoltare, ca urmare a extinderii aglomerațiilor urbane, a modernizării agriculturii și a dezvoltării industriei, constituie obiectul lucrării **Produire de l'eau**, de Yvan Cheret (Paris, 1967, Editions du Seuil). Relevînd necesitatea unei „gestiuni" raționale a resurselor de apă, autorul subliniază influența lor asupra repartiției geografice a diferitelor activități, asupra rezultatelor acțiunii de amenajare teritorială. Totodată, pe baza analizării îndeosebi a situației din Franța, în lucrare este evidențiată creșterea – în ansamblul investițiilor din economie – a ponderii cheltuielilor pentru „producerea" apei, argument care pledează, după părerea autorului, în favoarea dirijării centralizate a eforturilor în acest domeniu.

MERCUR PRINTRE MUZE

DIFICULTĂȚI ȘI PERSPECTIVE

AM AVUT prilejul în numărul trecut să prezentăm cîteva date care oglindesc dificultățile uriașe pe care le întîmpină circulația informațiilor în țările în curs de dezvoltare.

Pentru a ne face o idee despre amploarea acestei situații, este necesar poate să pornim de la ceea ce, încă acum cîțiva ani, UNESCO a definit drept „obiectiv imediat" pentru ca o țară în curs de dezvoltare să dispună de „minimum suficient" de mijloace de informare. Potrivit acestui „obiectiv imediat", fiecare țară ar trebui să poată pune la dispoziția cetățenilor săi, pentru fiecare 100 de locuitori 10 exemplare de cotidiene (în această categorie sînt cuprinse toate ziarele care apar de cel puțin patru ori pe săptămînă), 5 aparate de radio, 2 televizoare și 2 locuri în sălile de cinema.

Or, nu mai puțin de 100 de state și teritorii din Africa, Asia și America Latină nu reușesc să atingă acest minimum (care, după cum se vede, este calculat foarte parcimonios). Aceste țări numără circa 2 miliarde de locuitori, adică aproape două treimi din populația mondială. În afară de aceasta, alte aproape 20 de țări cuprinzînd 2% din populația lumii nu ating minimul stabilit de UNESCO la trei din cei patru indici. Astfel, aproape 70% din populația globului este lipsită de mijloacele cele mai elementare care să-i permită să se țină la curent cu ceea ce se petrece în propria țară și cu atît mai puțin în restul lumii.

Într-un raport al UNESCO către O.N.U. se arată: „De fapt, situația este și mai proastă, dacă ținem seama și de repartiția mijloacelor de comunicare în interiorul fiecărei țări. În majoritatea țărilor slab dezvoltate, în timp ce peste 60% dintre locuitori locuiesc în zone rurale, mijloacele de informație sînt concentrate în zone urbane relativ puțin numeroase. În consecință, datele foarte generale prezentate înainte nu subliniază toată gravitatea lipsei de mijloace de informare de care suferă regiunile rurale nu numai din țările slab dezvoltate, ci și din unele țări semidezvoltate care, în ansamblu, depășesc nivelul minim indicat de către UNESCO".

Starea deplorabilă a zonelor rurale se datorește izolării lor de centrele în care există un minimum de activitate social-culturală (economia naturală este încă predominantă în multe regiuni), excepționalei diversități lingvistice (cu excepția Americii Latine), nivelului ridicat al analfabetismului (care, în unele zone, atinge aproape 99% din populație), dar mai ales nivelului de trai foarte scăzut. S-a calculat că dacă un muncitor din California poate să cumpere cu salariul său pe o oră 50 de jurnale de 40 de pagini, adică 2000 de pagini, un lucrător indonezian poate cumpăra cu cîștigul său pe o oră doar 7 exemplare dintr-un ziar de 4 pagini, adică în total 28 de pagini. Difuzarea mijloacelor de informare într-o zonă urbană foarte restrînsă este ilustrată, de pildă, de faptul că în Tailanda, țară cu 25 milioane de locuitori, toate cotidienele sînt publicate în capitală, în Coasta de Fildeș, toate ziarele sînt nu numai tipărite la Abidjan, ci și vîndute, aproape în exclusivitate, în acest oraș și în împrejurimile sale.

Și, evocînd aceste cifre, nu trebuie să uităm că după datele de acum trei ani (dar situația nu s-a schimbat prea mult de atunci încoace) în 7 țări din Africa nu exista altă presă cotidiană decît buletinele multigrafiate ale serviciilor de informații guvernamentale, în timp ce în 15 țări nu există nici un fel de cotidian, iar în altele, puținele ziare existente aveau (și au) tiraje insignifiante (astfel, în Guineea, singurul cotidian se tipărea într-un tiraj de 600 de exemplare)...

Dacă aceasta este situația în ce privește presa, datele privind radiodifuziunea sînt mult mai încurajatoare. De unde în 1950 Asia (inclusiv Japonia, țară dezvoltată) avea 440 de stații emițătoare de radio, iar Africa doar 140, astăzi Asia posedă peste 1500 de stații, iar Africa peste 500. Existența analfabetismului explică în bună măsură preponderența radioului asupra presei tipărite; situația deplorabilă a căilor de comunicație constituie un alt factor care dezavantajează presa. E firesc deci că în multe țări în curs de dezvoltare, guvernele încurajează dezvoltarea prioritară a radiodifuziunii (iar, în ultimul timp, și a televiziunii). O cercetătoare americană, Hortense Powdermaker, a putut chiar să spună în cartea ei „Copper town: changing Africa" că radioul constituie „unul dintre podurile care leagă lumea tribală de lumea modernă".

Evaluările specialiștilor coincid în a prevedea că nu peste mult timp (probabil la începutul deceniului următor) nivelul minimal indicat de UNESCO în ce privește radioul va fi atins în Africa și Asia (în America de Sud el a și fost depășit). Nu trebuie să uităm de altfel, că acest barem este încă astăzi sensibil **sub media mondială.**

În ce privește presa tipărită, unde minimul preconizat reprezintă exact media mondială actuală, perspectivele sînt mult mai modeste. Este limpede că atît timp cît nu se vor înregistra progrese substanțiale în industrializarea țărilor slab dezvoltate, în creșterea productivității muncii și a venitului național, în lichidarea analfabetismului și în ridicarea generală a nivelului de trai al populației, situația presei din aceste țări va continua să rămînă precară.

H. DONA

JOHN VON NEUMANN

RAR S-A ÎNTÎMPLAT ca un matematician să se fi dedicat științei economice cu atît de mult interes și să fi obținut atît de importante rezultate ca John von Neumann. Ce-i drept, acum un secol, Augustin Cournot a scris o lucrare foarte importantă pentru analiza economică, dar tocmai aceasta i-a asigurat renumele. Într-o istorie a matematicilor, însă, numele lui ar fi fost cel mult menționat. Nu așa stau lucrurile cu Neumann, ale cărui lucrări interesante și importante pentru economiști sînt într-o anumită măsură „subproduse" ale vastei sale activități de matematician. Într-adevăr „contribuțiile sale remarcabile se referă la axiomatica teoriei mulțimilor, spațiul hilbertian, teoria operatorilor, logica matematică (în care a deschis calea pentru Gödel), teoria grupurilor, funcțiile cvasiperiodice și teoria măsurii. El a demonstrat teorema ergodică și a creat o nouă ramură a geometriei, geometria continuă fără puncte.

Prin cartea sa **Bazele matematice ale mecanicii cuantelor**, acest nou domeniu al fizicii a fost pentru prima oară întemeiat pe baze matematice solide [1]). Și apoi, el a avut un rol hotărîtor în crearea primelor calculatoare electronice, ca și în dezvoltarea împreună cu S. Ulam a metodei Monte Carlo. Lista e impunătoare și ar putea fi mult lărgită, deși această prodigioasă activitate a fost desfășurată într-o viață foarte scurtă (născut în 1903 la Budapesta, a decedat în 1957 la Washington). La această enunțare se adaugă două contribuții matematice **majore** (pentru că mai sînt și altele mai puțin însemnate) **la analiza economică.** Una se referă la **creșterea în ansamblu a unei economii naționale,** iar alta la o problemă de comportament în domeniul economiei, cunoscută ca **teoria jocurilor strategice,** elaborată împreună cu economistul Oskar Morgenstern.

Judecățile și conceptele economice de care se folosește von Neumann sînt departe de a fi corecte. Multe dintre ele provin din aparatul șubred al „școlii austriece", ceea ce a viciat multe din concluziile sale în domeniul teoriei jocurilor.

Importanța tehnicilor sale de analiză economică trebuie scoasă în evidență nu numai pentru că nu a fost încă în suficientă măsură apreciată, dar pentru că indică cîteva filoane bogate care, după părerea noastră, ar trebui să fie urmate astăzi de cercetările economice.

Apropiindu-se ca matematician de problema unui **sistem economic în creștere,** de care s-a ocupat într-o lucrare încă în anul 1932 și care a produs de atunci o literatură atît de bogată [2]), von Neumann a reușit să dea, o formulare adecvată, necontradictorie, dar desigur limitată ca sferă de cuprindere, unor importante aspecte ale dezvoltării unei economii naționale. Modelul său de creștere este interesant deocamdată numai teoretic, dar considerăm că pe cîteva din ideile sale fundamentale se poate construi un model tratabil și statistic, utilizabil în politica și planificarea economică. Spre deosebire de modelul Leontieff, cel al lui Neumann admite că unul și același „proces" tehnologic (care poate fi identificat cu o „ramură" în input-output) produce mai mult de un produs; în același timp unul și același produs poate fi creat de procese alternative.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

Această caracteristică din urmă prezintă un mare avantaj în raport cu un model de tip Leontieff, în care identitatea produse = proces (sau: produs=ramură) exclude posibilitatea selecționării cu scop de optimizare între diferite alternative. De aceea, modelul Neumann poate fi considerat, matematic, drept „cazul general" al interdependenței structurale din cadrul unei economii naționale, al cărui „caz particular" este modelul Leontieff. De altă parte, modelul Neumann folosește **pentru prima oară** în analiza matematico-economică inegalități în loc de ecuații. Cunoscînd astăzi rezultatele însemnate ale teoriei gospodăririi optime, putem aprecia întreaga valoare a acestei inovații.

Totuși, contribuția cea mai importantă a lui Neumann pentru știința economică constă în descoperirea **principiilor fundamentale ale teoriei jocurilor.** Este vorba de o metodă fundamental nouă de abordare a problemei previziunii științifice atît în economie, cît și în sfera altor științe sociale. În științele economice previziunile servesc la orientarea unei activități al cărei subiect și în același timp obiect sînt oamenii. Dar omul-obiect își poate oricînd modifica o atitudine, infirmînd, „falsificînd" previziunea. Este la fel ca în jocul de șah: unul din jucători acționează „asupra" adversarului, adoptînd o anumită strategie în speranța unei anumite reacții a adversarului. Dar acesta poate să aibă o **altă** atitudine decît cea scontată, anulînd efectul acțiunii bazate pe previziune. Apar două întrebări: (1) poate alege adversarul **absolut liber,** orice altă acțiune? (2) poate fi anulat orice efect al previziunii? La prima întrebare răspunsul este categoric negativ: acțiunile posibile ale adversarului sînt strict definite de regulile jocului. Extinzînd pe plan economic sau social: există un număr, mic sau mare, dar practic limitat de strategii posibile care îngrădesc orice acțiune. Deosebirea față de șah, de exemplu, constă în aceea că nu sînt întotdeauna cunoscute metodele și rezultatele strategiilor. La a doua întrebare răspunsul diferă după cum presupunem că jucătorul nostru este sau nu **„rațional".** Dacă nu e rațional și a acționat nechibzuit și la întîmplare, atunci **speranțele** sale se vor dovedi a nu fi fost o **previziune.** Dacă însă e rațional atunci (a) cunoscînd regulile jocului și (b) toate (în principiu toate!) reacțiile posibile ale adversarului își va alege strategia astfel încît, independent de acțiunea adversarului, poziția sa proprie să nu se afle sub un anumit nivel. De exemplu, într-o anumită situație pe tabla de șah, el poate întreprinde o ofensivă în care, chiar dacă nu reușește, își păstrează în mod sigur regina și turnul. În general, pornind de la analogia jocurilor pe care le numește **„strategice"**, Neumann elaborează o **teorie matematică a comportamentului** în care previziunea ține seama de reacțiile posibile. Punctul de plecare îl constituie exemple din economia capitalistă: de exemplu, lupta dintre două firme concurente. Dar sferele de aplicare sînt mai largi și se extind de la probleme simple de optim în cadrul întreprinderii la mari probleme teoretice ale politicii economice. Iată un exemplu în cazul unei întreprinderi agricole. „Natura" aplică diverse „strategii" posibile, de exemplu secetă, ploi moderate, ploi abundente, fiecăreia din aceste „strategii" corespunzîndu-i recolte diferite după felul „strategiilor" adoptate și de cultivator (de pildă, cantități diferite de îngrășăminte). Cunoscînd din statistică alternanța recoltelor bune, proaste, medii, se poate calcula (cu probabilitate) „strategia" care să permită ca recolta să nu scadă în nici un caz sub un anumit nivel. Dacă nu s-ar ține seama de „strategia naturii", am fi înclinați să aplicăm necondiționat tehnica „cea mai bună", care ar putea fi însă foarte costisitoare — o strategie „nerațională". Pe plan politico-economic, sau în materie de previziuni conjuncturale, aparatul conceptual actual și o viitoare tehnică mai complexă a teoriei jocurilor pot servi pretutindeni unde intervin efecte de comportament. Și în domeniul economic acestea apar mai peste tot.

T. SCHATTELES

---

[1]) Oskar Morgenstern: Spieltheorie und Wirtschaftswissenschaft, München 1965.

[2]) **Über ein ökonomisches Gleichungssystem und eine Verallgemeinerung des Browerischen Fixpunktsatzes,** în „Ergebnisse eines mathematischen Kolloqiums" (ed. K. Menger), Wien 1937.

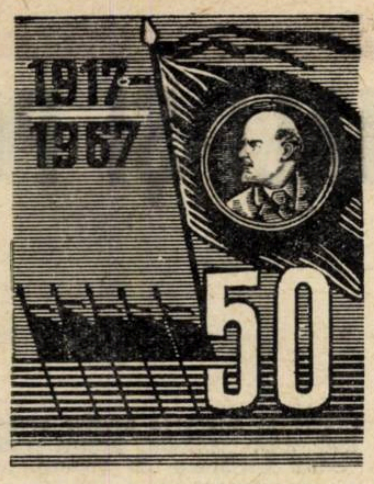

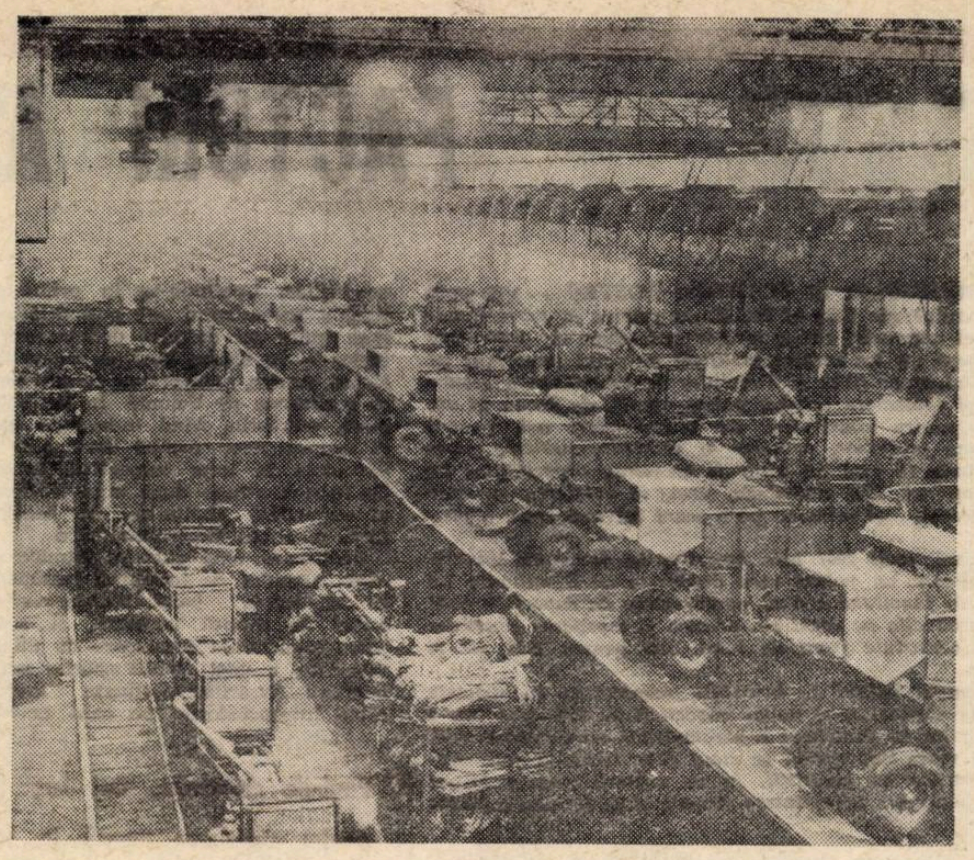

Conveierul de asamblare a combinelor SK-4, la Uzina „Rostelmaș"-Rostov pe Don

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Contracte pentru export

„Exportlemn" a încheiat noi contracte pentru exportul a: 25 590 mc cherestea răşinoase în Siria, Iran, Elveţia, Italia, Anglia, Cipru, R. F. a Germaniei; 1 260 mc cherestea de fag cl. A/B în Cipru, R.F.G., Anglia, Elveţia; 100 mc cherestea de fag cl. C. în Grecia; 830 mc cherestea de stejar în Franţa şi Austria; 34 mc cherestea rezonanţă în R.F.G.; 100 mc placaj în Irak, Anglia, Libia; 300 mp parchete de stejar în Cipru; 1070 tone PFL în Grecia, Tunisia, Anglia, Liban, R.F.G.; 261 600 mp PAL în Anglia şi R.F.G.

● Contracte pentru import

„Industrialimport" a încheiat cu firma *„Moneta"*-Milano", un contract pentru importul unei linii de montaj automatizat pentru producţia de sobe de încălzit cu combustibil solid, lichid şi gazos, precum şi know-howul privind modernizarea tehnologiei existente de fabricaţie. De asemenea, „Industrialimport" a contractat de la firma *„Alfa Laval"*-Suedia, importul a 2 instalaţii de răcire-limpezire a mustului de bere şi de răcire-filtrare a berei, cu o capacitate de 400 000 hl pe an. Instalaţiile vor fi montate la fabrica de bere din Piteşti.

● Livrări de produse româneşti

„Maşinexport" a livrat unor firme din R.F.G., Franţa şi Elveţia circa 1 500 electromotoare asincrone de diferite puteri. De asemenea, aceeaşi întreprindere a livrat circa 260 maşini-unelte (freze, şhapinguri, maşini de găurit, de ascuţit scule, de lepuit şi rodat bile de rulmenţi) în Turcia, Franţa, R. P. Polonă, Iran, R. D. Germană, Olanda, Grecia, R.A.U., şi transformatoare de 20 MVA unor beneficiari din R.S.F. Iugoslavia; în Cuba au fost trimise primele 60 vagoane de marfă dintr-un lot de 750 bucăţi, contractat anterior.

„Mineralimportexport" a livrat 3 800 tone sare în R. P. Ungară, R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia; 220 tone bitum natural în R. P. Bulgaria şi R. D. Germană; 550 tone barită în U.R.S.S., R. P. Ungară, R. P. Polonă; 140 tone pirită în R.F.G., circa 100 000 mp geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, R. P. Ungară, S.U.A. şi Iran; 42 000 mp geam laminat în R. S. Cehoslovacă şi Turcia; 12 000 mp carton asfaltat în R. S. Cehoslovacă; 1400 tone piatră de gips, 790 tone ipsos, 47 mc marmură blocuri, 4 200 mp dale marmură concasată şi 35 500 uc cahle în R. P. Ungară; 63 tone articole sanitare în Libia şi R.D.G.; 19 000 mp covor pvc în U.R.S.S.; 73 tone policlorură de vinil în R. P. Ungară şi U.R.S.S.

Colaborare economică româno-iraniană

„Industrialexport" a încheiat cu Ministerul Economiei din Iran un contract pentru exportul în această ţară a unei fabrici de tractoare cu o capacitate anuală de 10 000 tractoare. Potrivit contractului, „Industrialexport" va livra proiecte pentru construcţiile şi instalaţiile fabricii şi pentru montajul utilajelor; documentaţia tehnică şi licenţa necesară pentru montajul tractoarelor româneşti de tip U—450, U—650 şi U—651, precum şi pentru construcţia în Iran a tractoarelor româneşti de tip U—650 şi U—651; asistenţa tehnică pentru proiectarea, construcţia, montajul, punerea în funcţiune şi exploatarea fabricii prin trimiterea de specialişti români în Iran şi şcolarizarea de tehnicieni iranieni în România; utilajele şi echipamentele necesare pentru linia de montaj şi de fabricaţie a tractoarelor. Realizarea fabricii va avea loc în perioada 1969—1974 în următoarele etape: **etapa I**: linia de montaj cu o capacitate de 5 000 tractoare pe an, montate din ansamble, subansamble şi părţi de tractor livrate din ţara noastră; **etapa a II-a**: fabricaţia de ansamble, subansamble şi părţi de tractor în Iran, pentru montajul a 5 000 tractoare pe an; **etapa a III-a**: extinderea capacităţii de producţie a fabricii la 10 000 tractoare pe an.

CORESPONDENŢĂ DIN MOSCOVA

CENTRUL SIBERIAN AL ȘTIINȚEI

EXISTĂ UN ASEMENEA ORAŞ unde numărul academicienilor, al oamenilor de ştiinţă pe kilometru pătrat este mai mare decît oriunde în altă parte a Uniunii Sovietice. El se află la o depărtare de peste 3 000 de km de Moscova, în apropiere de Novosibirsk, ascuns în mijlocul unui masiv de pădure.

Hotărîrea de a înfiinţa în Siberia o filială a Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. a fost luată de către conducerea de partid şi de stat în urmă cu zece ani, în 1957. Un deceniu este un răstimp relativ scurt, dar în acest interval „Akademgorodok"-ul nu numai că a fost construit, dar şi-a cîştigat şi o binemeritată faimă ca centru modern de cercetare ştiinţifică, menit să contribuie la punerea în valoare a uriaşelor bogăţii naturale ale Siberiei, ca centru de pregătire a tinerelor cadre de cercetători, iar în anii din urmă şi ca uzină-pilot în care cercetările teoretice sînt întruchipate în instalaţii tehnice, în procese tehnologice elaborate complet, gata pentru a fi transferate industriei sau agriculturii.

...Ajunşi la Oraşul savanţilor, începem vizitarea lui cu cartierul denumit „Valea de Aur". Denumirea i se potriveşte de minune mai cu seamă acum, toamna, cînd razele blînde ale soarelui poleiesc cu aur frunzele îngălbenite ale mestecenilor. Aici se află căsuţa de lemn cu care a început construcţia oraşului ştiinţei siberiene. În această căsuţă s-a mutat primul cetăţean al noului oraş, academicianul Mihail Lavrentiev, iniţiatorul şi conducătorul respectat al originalei academii din pădure. Exemplul lui a fost urmat apoi şi de alţi savanţi din Moscova, Leningrad şi din alte centre ştiinţifice cu tradiţie. În jurul lor s-au strîns tineri şi entuziaşti cercetători. Acum există 20 de institute de cercetări în care îşi desfăşoară activitatea ştiinţifică 16 academicieni, 35 de membri corespondenţi ai Academiei, 93 de doctori în ştiinţe. Din cei circa 30 000 de locuitori ai oraşelului, 12 000 lucrează în institutele de cercetări. Am vizitat cîteva dintre aceste focare ale ştiinţei, am stat de vorbă cu numeroşi savanţi siberieni.

● Comorile adîncurilor

La Institutul de geologie şi geofizică, am ascultat explicaţiile date de Vladimir Saks, membru corespondent al Academiei, în faţa unei uriaşe hărţi a Siberiei, colorată în roşu, verde, orange etc., fiecare culoare reprezentînd o anumită structură geologică, am privit apoi exponatele muzeului de mineralogie de aici, am făcut o pasionantă călătorie în lumea comorilor ascunse în subsolul Siberiei.

Una din aceste comori este petrolul. În descoperirea lui, un important merit îi revine academicianului A. A. Trofimuk. Pornind de la concluziile lui teoretice, echipele de geologi au descoperit în Siberia apuseană zeci de zăcăminte de petrol şi gaze. Dacă în urmă cu doi ani rezervele regiunii Tiumen erau apreciate la 80 de miliarde tone, anul trecut ele crescuseră pînă la 130 de miliarde şi cresc în continuare. După cum s-a exprimat plastic academicianul Trofimuk, întreaga Siberie apuseană pluteşte pe o mare de petrol. Geologii îşi îndreaptă acum atenţia şi asupra altor regiuni ale Siberiei. Ei sînt de părere, de exemplu, că enormul teritoriu dintre fluviile Lena şi Ienisei ascunde de asemenea bogate zăcăminte de ţiţei.

Cercetările academicianului V. S. Sobolev şi ale altor cercetători din cadrul institutului stau la baza descoperirii diamantelor din Iakuţia. Cercetînd platforma Iakuţiei, geologii de aici au stabilit că ea este de aceeaşi vîrstă şi are aceleaşi caracteristici ca şi podişul Africii de sud. Deci, şi aici trebuie să existe tuburi diamantifere analoge celebrelor tuburi de la Kimberley. Ipoteza ştiinţifică a fost confirmată în 1950 prin descoperirea bogatului tub de kimberlit de la Mirnii. Pînă în prezent au fost identificate cîteva zeci de astfel de tuburi. Producţia actuală de diamante a Uniunii Sovietice satisface nu numai nevoile interne, dar asigură şi surplusuri pentru export.

Geologii siberieni au înscris pe hartă, de asemenea, mari zăcăminte de cărbuni superiori în bazinul Kuneţk şi în bazinul Kansk-Acinsk, zăcăminte de nichel şi alte metale neferoase la Norilsk, de minereu de fier în Hakassia, de wolfram, molibden, cositor în Extremul Orient şi numeroase alte minerale utile.

— Toate acestea, ne-a spus Vladimir Saks, sînt numai începutul. Comorile din adîncurile Siberiei, care aşteaptă să fie scoase la lumină de aici înainte sînt de-a dreptul fabuloase.

● Ştiinţă şi economie

O caracteristică a cercetărilor ce se efectuează în institutele filialei siberiene a Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. este legătura strînsă dintre cercetările teoretice fundamentale şi aplicarea lor neîntîrziată în economie, în producţie.

Deosebit de interesantă a fost discuţia pe care am avut-o cu academicianul Leonid Kantorovici, unul dintre cei mai mari matematicieni ai Uniunii Sovietice. Şcoala de matematică de la Novosibirsk este în prezent, ca mărime, a doua după cea din Moscova. Leonid Kantorovici este un specialist în matematica economică. Sub conducerea lui au fost elaborate pentru prima oară metode matematice de planificare optimă pentru numeroase ramuri ale industriei. Aplicarea acestor metode duce la o economie de investiţii şi de cheltuieli curente de 10—20% faţă de variantele folosite în prezent. Au fost elaborate programe destinate maşinilor electronice de calcul în vederea rezolvării unor probleme economice complexe, cu zeci de mii de parametri, au fost efectuate studii pentru amplasarea optimă a forţelor de producţie pe teritoriul Siberiei şi Orientului Îndepărtat, se fac cercetări în domeniul programării nelineare şi dinamice, care permit rezolvarea unui cerc larg de probleme de planificare şi de producţie.

La Institutul de fizică nucleară a fost realizat acceleratorul de particule elementare, o construcţie originală, în care prin coliziunea fasciculelor se obţin energii de interacţiune foarte ridicate. A fost încheiată, de asemenea, cercetarea teoretică şi a început construirea unui accelerator cu fascicule proton — antiproton cu o energie relativă de 1 200 miliarde electron-volţi, instalaţii ce nu există deocamdată în alte ţări. Pentru aceste lucrări colectivul de fizicieni condus de G. I. Budker a fost distins anul acesta cu premiul Lenin.

Centrul de calcul al filialei siberiene a Academiei a elaborat un sistem care permite stabilirea unei legături neîntrerupte între centrul de calcul, dotat cu maşini electronice, şi unităţile pe care le deserveşte, indiferent de distanţa la care acestea din urmă se află. Elementul cel mai important al acestui sistem denumit „Obi" este metoda de codificare şi de transmitere a informaţiilor cu ajutorul liniilor telefonice obişnuite, metodă care exclude cu totul posibilitatea de a se strecura greşeli în timpul transmiterii. Anul trecut a fost încheiată încercarea acestui sistem pe linii telefonice cu o lungime de peste 7 000 de km. Cu ajutorul sistemului „Obi" a fost înfăptuită la centrul de calcul din Oraşul savanţilor automatizarea parţială a activităţii de conducere şi administrative a fabricii de aparate de radio din Barnaul. În prezent această întreprindere intenţionează să treacă la automatizarea completă a activităţii sale de conducere şi administrative. Sisteme asemănătoare vor fi introduse de către specialiştii centrului într-o serie de întreprinderi din Moscova, Krasnoiarsk, Ijevsk şi Novosibirsk.

● Şcoala micilor genii

Paralel cu munca de cercetare, filiala siberiană a Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. se ocupă îndeaproape şi de formarea tinerelor cadre de cercetători. În oraşul oamenilor de ştiinţă funcţionează o universitate la nivelul celor din Moscova şi Leningrad. Studenţii îşi fac orele de laborator chiar la institutele de cercetări. O idee originală a savanţilor de aici a fost înfiinţarea „şcolii micilor genii". Cum se recrutează elevii acestei şcoli? În fiecare an, prin poştă, radio, şi prin alte mijloace se difuzează în şcolile medii din întreaga Siberie, din Orientul Îndepărtat şi din Asia Centrală o serie de probleme de matematică, de fizică, de chimie pentru elevii ultimelor două clase. Se primesc în jur de 15 mii de răspunsuri care sînt triate cu grijă. Candidaţii reţinuţi după acest prim tur sînt convocaţi într-unul din marile oraşe ale Siberiei (cel mai apropiat de domiciliul lor), la aşa-numita Olimpiadă de matematică şi fizică unde echipe de oameni de ştiinţă, venite din oraşul academicienilor, îi examinează nemijlocit.

Unele probleme care li se dau elevilor sînt de fapt teste de inteligenţă. De exemplu, la un astfel de concurs, un candidat a exclamat izbucnind în plîns: „de ce mi-aţi dat o problemă care n-are rezolvare?" „Tocmai pentru ca tu să ne spui asta" i s-a răspuns şi a fost admis cu nota maximă. După cea de-a doua selecţie rămîn în competiţie circa 700—800 elevi care sînt invitaţi în timpul vacanţei de vară, pentru o lună, la Oraşul academicienilor. În acest răstimp se face alegerea finală a celor mai dotaţi care vor urma ultimele două clase la şcoala de matematică şi fizică de aici, cu un program special de studiu mult mai încărcat decît în şcolile medii obişnuite, iar apoi intră direct la universitate. Acest sistem permite depistarea copiilor capabili din satele îndepărtate ale Siberiei cărora li se oferă aici condiţii optime de dezvoltare. După ce-şi termină studiile superioare, cea mai mare parte dintre ei devin cercetători în institutele din acest oraş. Mulţi se impun ca oameni de ştiinţă foarte de timpuriu. Anul trecut, de exemplu, la numai 6 luni după absolvirea universităţii, Iurii Erşov şi-a susţinut disertaţia pentru titlul de candidat în ştiinţe, iar recent la vîrsta de numai 25 de ani el a obţinut titlul de doctor în ştiinţe.

Oraşul academicienilor s-a integrat pentru totdeauna în viaţa Siberiei de azi, a devenit un puternic centru al gîndirii ştiinţifice sovietice, care rezolvă cu succes nenumărate probleme pe care le ridică dezvoltarea economică a imensei zone de dincolo de Ural a Uniunii Sovietice.

Silviu PODINĂ

După primele 3 trimestre pe șantierele marilor obiective industriale

FACTORI ACTUALI ȘI POTENȚIALI AI REALIZĂRII RITMICE A INVESTIȚIILOR

dr. Mihai DAMANDOPOL
președintele Băncii de Investiții

ÎN POLITICA ECONOMICĂ A PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSTRU — așa cum se subliniază în Proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, corespunzător noii etape de dezvoltare socialistă a României — investițiile ocupă un loc central, justificat de rolul important pe care acestea îl au în realizarea ritmului, proporțiilor și direcțiilor de dezvoltare a economiei naționale. Mijloacele materiale și financiare într-un volum sporit, de la an la an, destinate investițiilor, sînt utilizate pentru construirea de întreprinderi noi, pentru dezvoltarea, retehnizarea și modernizarea fabricilor, uzinelor și unităților agricole existente. În acest fel, investițiile contribuie în mod hotărîtor la creșterea capacităților de producție și, implicit, a venitului național. Ele contribuie, deci, la creșterea surselor care permit înfăptuirea unor noi investiții și reluarea pe o scară tot mai largă a procesului de reproducție socialistă.

În cadrul actualului plan cincinal, anul 1967 este hotărîtor în domeniul investițiilor, în acest an urmînd să se realizeze un volum care depășește cu 8 miliarde lei pe cel din 1966. Este prevăzută darea în funcțiune a unui număr mare de capacități care să asigure peste 50% din sporul de producție pe acest an, precum și începerea construcției unor importante obiective, care constituie front de lucru atît pentru 1968, cît și pentru perioada următoare.

Îndeplinirea exemplară a întregului volum de investiții, respectarea cu strictețe a termenelor stabilite pentru darea în exploatare a noilor capacități și obținerea într-o perioadă cît mai scurtă de la intrarea lor în funcțiune a parametrilor tehnico-economici proiectați, — iată sarcini de cea mai mare importanță ce stau, deopotrivă, în fața proiectanților, constructorilor și beneficiarilor de investiții. În ce măsură s-au mobilizat în acest an toți acești factori pentru a asigura îndeplinirea ritmică și la termen a noilor obiective?

Realizări sporite față de anul trecut

ÎN ACEST AN, planul de investiții se realizează în condiții mai bune decît în cel precedent. **Din planul anual s-a realizat în primele 9 luni 69,8% față de 64,7%, cît s-a obținut în aceeași perioadă din 1966,** cu toate că volumul de investiții prevăzut pentru acest an este cu mult mai mare. Aceste realizări reflectă o oarecare îmbunătățire a ritmicității îndeplinirii planului de investiții, conturată încă din primul trimestru și accentuată în lunile ce au urmat, fără a fi încă la nivelul cerințelor și sarcinilor stabilite. În primul trimestru a.c. s-a realizat 18,2% din planul anual, în trimestrul următor 25%, iar în trimestrul III 26,6% față de 16,4%, 23,9% și 24,4% cît s-au obținut în perioadele corespunzătoare ale anului precedent.

Investițiile efectuate în perioada ianuarie—septembrie întrec cu 21,2% volumul celor realizate în perioada corespunzătoare a anului trecut, creșteri însemnate, atît ca volum absolut, cît și ca grad de îndeplinire a planului, obținîndu-se la majoritatea ministerelor și departamentelor. Merită a fi menționată și activitatea îmbunătățită a organizațiilor de construcții-montaj care, în primele 9 luni din 1967, au realizat 75,5% din planul anual al producției de construcții față de numai 69,7% la 30 septembrie 1966.

Ca urmare a unei mai bune organizări a muncii pe șantiere și asigurării condițiilor materiale, la unele obiective și capacități importante de producție se prevede depășirea volumelor de investiții planificate pe acest an. În acest fel, se creează posibilitatea ca unele capacități și obiective industriale să fie date în funcțiune înainte de termenele prevăzute, ceea ce va avea ca efect o creștere suplimentară a volumului producției și a acumulărilor bănești, satisfacerea mai din timp a unor nevoi ale economiei.

Rezultatele obținute sînt urmare a unei atenții mai mari pe care factorii ce concură la realizarea investițiilor au manifestat-o pentru îndeplinirea sarcinilor trasate în acest domeniu de Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966.

Curbă nesatisfăcătoare a trecerii de la un trimestru la altul

ANALIZA ÎNDEPLINIRII planului de investiții pe primele 9 luni, scoate totodată în evidență că realizările obținute nu în toate cazurile s-au ridicat la nivelul condițiilor create și a cerințelor actuale. Dacă la Ministerele Energiei Electrice, Industriei Construcțiilor de Mașini, Minelor, Economiei Forestiere, Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, Căilor Ferate, Industriei Construcțiilor, Industriei Alimentare ș.a., realizările obținute în primele 9 luni se situează peste media realizărilor pe economie, la celelalte ministere lucrările efectuate sînt sub medie. În această situație se află, de pildă, investițiile de la Ministerele Industriei Chimice, Industriei Ușoare, Industriei Metalurgice, Consiliului Superior al Agriculturii. La un număr de 23 șantiere principale, realizările pe 9 luni nu au depășit 50% din planul anual, rămîneri în urmă înregistrîndu-se chiar și pe unele șantiere ale ministerelor la care realizările pe total au depășit media pe economie.

Și în activitatea de construcții se constată că, deși pe total planul pe 9 luni a fost depășit cu circa 1,4% (cu peste 27% mai mult față de realizările de la aceeași dată a anului trecut), un număr de 36 de organizații de construcții-montaj din totalul de 106 nu și-au îndeplinit planul cu peste 400 mil. lei, din care circa 220 mil. la unitățile de construcții-montaj din subordinea ministerelor și circa 190 mil. lei la organizațiile de construcții-montaj ale sfaturilor populare.

Cauzele realizărilor slabe obținute pe unele șantiere și în activitatea unor organizații de construcții-montaj sînt multiple și cle își au originea, în principal, în modul insuficient al pregătirii investițiilor.

Un mare neajuns a continuat să-l constituie **scăderea volumului realizărilor în prima lună după încheierea trimestrului, așa cum rezultă din graficul de mai jos.**

Firește, durata de execuție a lucrărilor de investiții este diferită, după cum diferite sînt și momentele începerii și terminării lor. **În aceste condiții, creșterea masivă a realizărilor în luna a treia a trimestrelor și scăderea acestora în luna imediat următoare poate avea loc numai întîmplător și nicidecum ca regulă, cum se obține în prezent, ceea ce face ca activitatea de investiții-construcții să ne apară, în mod deformat, ca avînd un caracter ciclic trimestrial. Totodată, o organizare rațională a activității întreprinderilor de construcții-montaj, presupune o eșalonare judicioasă a acesteia, asigurîndu-se un echilibru în execuția lucrărilor pe trimestre și, în cadrul acestora, pe luni, în vederea utilizării eficiente a mijloacelor de care dispun.**

Or, pe o serie de șantiere activitatea se desfășoară „în salt", fără o pregătire temeinică, din timp și în perspectivă, a tuturor condițiilor. Lucrîndu-se în prima și a doua lună a trimestrului sub posibilități — de cele mai multe ori datorită deficiențelor organizatorice — în ultima lună se depun eforturi serioase pentru recuperarea rămînerilor în urmă și realizarea de volume de investiții cît mai mari, eforturile fiind îndreptate uneori chiar și asupra unor lucrări care n-ar fi trebuit executate în luna respectivă. O atare stare de lucruri atrage după sine irosirea de forțe și capacități, cheltuirea de fonduri bănești fără rezultate corespunzătoare.

Realizarea unei execuții ritmice în îndeplinirea planului de investiții presupune, pe lîngă asigurarea bazei tehnice-materiale și a forței de muncă necesare, și acordarea de către ministerele furnizoare de utilaje și prefabricate, a unei atenții sporite asigurării ritmicității livrărilor destinate investițiilor de către întreprinderile pe care le coordonează.

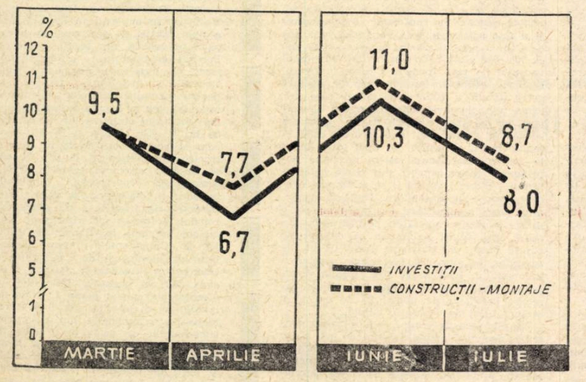

Fluctuația realizărilor pe luni raportată la planul anual de investiții pe 1967

Pirghiile economice, mai larg folosite pentru stimularea punerii în funcțiune

ÎN PROCESUL ÎNDEPLINIRII PLANULUI nu este suficient să se realizeze numai volume de investiții, să se cheltuiască oricum fondurile alocate — tendință care, din păcate, se manifestă încă la unii beneficiari de investiții și constructori — fără a se da în exploatare capacitățile de producție și obiectivele planificate. **Realizarea de volume de investiții fizice sau valorice, nu trebuie să constituie un scop în sine. Esențialul este să se realizeze obiective și capacități de producție terminate, de pe urma cărora să se obțină cît mai multă producție și acumulări bănești.**

37 obiective neintrate în funcțiune

Din acest unghi de vedere, situația nu poate fi apreciată satisfăcătoare. **La 30 septembrie a.c. nu erau încă date în exploatare 37 de capacități și obiective nominalizate în planul de stat, ale căror termene de punere în funcțiune au expirat în cursul anului trecut.**

La capacitățile de 20 000 t/an acetat de vinil monomer și 10 000 t/an acetat de polivinil 100% de la fabricile din cadrul Combinatului chimic — Craiova (care trebuiau date în funcțiune în trimestrul I/1966), durata de execuție a fost depășită de aproape cu cîte un an și mai mult de 9 luni. Pentru realizarea capacității de 1 000 t/an spume poliuretanice la Întreprinderea „Victoria", din momentul aprobării investițiilor respective și pînă în prezent, au trecut mai bine de 27 de luni, fără ca aceasta să fie dată în funcțiune.

Întîrzieri în darea în exploatare a capacităților planificate atrag după sine pierderi serioase pentru economia națională. Astfel, prin intrarea în producție cu întîrziere a capacității de 700 mii buc. confecții easerate/an la Fabrica de confecții și tricotaje — București, de exemplu (cu termen expirat în anul 1966), nu s-a realizat o producție în valoare de circa 76 mil. lei. De asemenea, la Complexul alimentar din Tr. Severin, datorită dării în producție cu o întîrziere de șase luni a fabricii de pîine, nu s-a obținut o producție de peste 3 000 tone, în valoare de circa 7 mil. lei. Consecințele apar mai nefavorabile dacă avem în vedere faptul că însăși termenele planificate pentru intrarea în producție și pentru realizarea parametrilor proiectați sînt la noi, în unele cazuri, cu 20—30% mai mari decît în alte țări.

O slabă pregătire a condițiilor necesare intrării în exploatare a capacităților se manifestă și în acest an. Din această cauză, în prezent se întîmpină o serie de neajunsuri la un număr însemnat de capacități și obiective cu termene de dare în funcțiune expirate sau care urmează să fie puse în exploatare în trimestrul IV a. c.

Investiții mici realizate în... 2 ani

În lumina celor arătate, apare clar importanța deosebită pe care o are **concentrarea eforturilor pe obiectivele principale și lupta ce trebuie dusă contra tendințelor ce se manifestă la unii titulari și beneficiari de investiții ca și la unii constructori care, pentru consumarea integrală a fondurilor, dispersează mijloacele pe un număr mare de obiecte.**

Numai datorită unei astfel de practici nesănătoase, s-a ajuns în situația ca lucrări de valori reduse, care în mod firesc urmau să fie realizate în limita unui an, să se întindă pe perioade îndelungate. Dintr-un control efectuat în luna septembrie a.c. la un număr de peste 3 000 de lucrări de valori mai mici din cadrul industriei petrolului, economiei forestiere, comerțului interior, Consiliului Superior al Agriculturii și sfaturilor populare, a reieșit că, la circa 34% din acestea, durata efectivă de execuție a fost între 1—2 ani și chiar mai mare. Construcția vopsitoriei de la Uzinele textile-Cîmpulung-de-Muscare (în valoare de 10 mil. lei), a durat, de pildă, peste doi ani ; lucrările de refacere a albiilor și versanților de la Uzinele textile „Oltul" din Sf. Gheorghe (în valoare de 9,8 mil. lei), au început în martie 1965 și continuă și în prezent ; cele de la Întreprinderea „Prefabricate pentru construcții" București privind dezvoltarea acesteia prin montarea a 10 mașini Kettenstuhl (în valoare de 4,9 mil. lei), au fost terminate după 17 luni ; lucrările de împrejmuire a condițiilor de funcționare de la moara Arcești (în valoare de 3,8 mil. lei), după 21 luni etc.

Credite purtătoare de dobîndă

Aspectele menționate duc la necesitatea luării de măsuri eficiente pe linia întăririi răspunderilor în respectarea termenelor de dare în funcțiune a obiectivelor și capacităților planificate, precum și pentru stimularea eforturilor ce se depun în vederea reducerii duratelor de realizare a investițiilor. **Una din măsurile menite să contribuie la atingerea acestor scopuri, ar fi introducerea creditului pentru realizarea de investiții purtătoare de dobînzi, avînd ca scadență data prevăzută pentru realizarea anumitor stadii fizice, lucrări bine determinate sau data punerii în funcțiune.** În situația nerespectării datelor prevăzute, pentru creditele acordate pînă atunci, precum și pentru cele ce ar urma să se acorde în continuare, urmînd să se plătească dobînzi majorate, de care să răspundă materialicește cei ce n-au asigurat măsurile corespunzătoare pentru darea în funcțiune la termenul prevăzut a capacităților și obiectivele respective.

Penalizări pentru imobilizarea fondurilor

În condițiile menținerii actualelor principii de finanțare, o soluție ar fi ca, în cazul cînd termenele prevăzute de încheiere a lucrării nu se respectă, pentru sumele alocate pînă atunci cît și pentru cele ce se vor aloca pe viitor, să se plătească o penalizare pe considerentul că în economie s-a produs o imobilizare neprevăzută de mijloace și o uzură morală și chiar materială, putem spune, a fondurilor în urma cărora nu se obțin producția și acumulările prevăzute la datele stabilite. De plata acestor penalizări ar urma, de asemenea, să răspundă din punct de vedere material cei vinovați de neasigurarea dării în funcțiune la termen a investițiilor respective.

Trim. IV să fie rezervat pregătirii anului următor

De mare importanță pentru desfășurarea normală a activității de realizare a investițiilor este **determinarea judicioasă a termenelor de punere în funcțiune.** Din practica planificării investițiilor, rezultă că, an de an, cele mai multe capacități și obiective sînt prevăzute a fi puse în funcțiune în trimestrul IV. Chiar și investițiilor de mai mică importanță care figurează în listele de acțiuni, titularii de investiții stabilesc de cele mai multe ori, termene de dare în funcțiune în trimestrul IV. În acest fel, se ajunge ca, la sfîrșitul anului, să se concentreze masive puneri în funcțiune, deși datele de începere ca și de execuție a investițiilor nu ar trebui să ducă întotdeauna la această situație. Se creează astfel o serie de greutăți în precătirea frontului de lucru pentru timpul friguros, întrucît în trimestrul IV eforturile sînt concentrate spre darea în funcțiune a obiectivelor și capacităților de producție. Argumentul că în trimestrul IV se lucrează, de regulă, la definitivări, montări, puneri în funcțiune și nu se stînjenește crearea frontului de lucru pentru timpul friguros, nu se confirmă întotdeauna.

Pentru îmbunătățirea execuției și punerii în funcțiune ar fi necesar, după părerea noastră, ca la stabilirea termenelor de dare în funcțiune să se țină seama de situația specifică a trimestrului IV, de experiența de pînă acum și, în consecință, pentru majoritatea capacităților și obiectivelor să se stabilească termene de punere în funcțiune în trimestrele I—III. În acest fel, în trimestrul IV, eforturile ar putea să fie concentrate, indeosebi, spre asigurarea în continuare a frontului de lucru pentru timpul friguros. S-ar ajunge astfel ca și realizările din trimestrul I să fie superioare celor obținute pînă în prezent.

Atenție sporită stabilirii juste a nevoilor de investiții

STABILIREA JUSTĂ a nevoilor de investiții la nivel de întreprindere, ca și la nivelul economiei, reprezintă una din laturile principale ale procesului de utilizare eficientă a venitului național, de dirijare rațională a unei părți însemnate a acestuia. De aci, necesitatea ca fiecare factor de răspundere, și în primul rînd, acei care gospodăresc fondurile fixe, solicită sau planifică cheltuielile de investiții, dispun asupra înființării sau iau parte la procesul de realizare a acestora, urmăresc, administrează, finanțează ori controlează utilizarea fondurilor — să aducă o contribuție cît mai mare în această privință. Cu toate că, în raport cu trecutul, se dovedește o înțelegere mai largă față de aceste cerințe, nu pot fi ignorate cazurile cînd, apelul la fondurile de investiții se mai face cu ușurință. La aceasta contribuie și faptul că, în prezent, solicitarea, ca și nerealizarea eficienței economice preconizate, **nu antrenează și răspunderea cuvenită.**

Determinarea științifică a valorii și eficienței

Analiza efectuată de unitățile băncii asupra oportunității și justificării economice a investițiilor nenominalizate prin plan, a scos în evidență cereri nejustificate pentru sarcini care puteau fi realizate printr-o mai bună folosire a fondurilor fixe existente sau prin redistribuirea unor utilaje disponibile. Astfel, anul trecut au fost respinse de la finanțare o serie de cereri de investiții apreciate ca nejustificate în sumă totală de 267 milioane lei, iar în primele 6 luni ale acestui an de circa 190 milioane lei.

Studiul insuficient al oportunității și eficienței investițiilor se constată și la unele lucrări de mai mare importanță. Așa se explică, de exemplu, inlocuirea unei lucrări noi privind „Concentrarea și dezvoltarea fabricației de lanțuri calibrate, comerciale, miniere și navale", cu un spor de capacitate de 3500 t/an la Întreprinderea de sîrmă, cuie și lanțuri din Galați, cu unele lucrări de amenajări și dezvoltări la alte două unități — Uzina „Laminorul" din Brăila și Uzina „Ciocanul" din Nadrag — care, deși vor asigura un spor de capacitate de 6500 t/an (cu 3000 t/an mai mult decît în prima variantă), vor costa cu circa 17 mil. lei mai puțin. La Departamentul Îmbunătățiriior Funciare s-a ajuns la concluzia că unele lucrări trebuie să fie scoase din plan și, respectiv, au fost oprite în faza de întocmire a studiului tehnico-economic, datorită lipsei lor de eficiență. Mai sînt și alte exemple asemănătoare.

De mare însemnătate pentru aprecierea justă a eficienței și a efortului ce trebuie făcut pentru realizarea investițiilor, este **cunoașterea valorii reale a acestora.** Trebuie arătat însă că mai sînt situații cînd, la baza unor investiții înscrise în plan, nu stau date și calcule temeinice de fundamentare. Din această cauză, la unele obiective se realizează o eficiență scăzută față de cea avută în vedere la aprobarea investiției, lucru ce se constată abia după elaborarea documentației sau după ce execuția a început ; în același timp, la alte investiții se obțin, fără un efort deosebit, economii la valoarea prevăzută.

O dovadă a manifestării atenții pe care unii beneficiari o manifestă față de analiza posibilităților de care dispun, se poate vedea și din **existența la diferite întreprinderi a unor fonduri fixe nefolosite și utilaje nemontate.** De reținut că o serie de fonduri fixe se află în inactivitate de mai bine de un an iar unele utilaje achiziționate stau nemontate de peste doi ani. Cu ocazia unei actiuni de control întreprinsă la un număr de 271 întreprinderi au fost identificate mașini și instalații disponibile în valoare de circa 300 mil. lei. Desigur, multe din acestea pot fi însă folosite. Pe bună dreptate se pune întrebarea : cum își pot permite conducerile întreprinderilor respective să mențină asemenea fonduri fixe nefolosite, în condițiile în care pentru ele se plătesc totuși amortizări sau dobînzi ?

Creșterea stimulării și răspunderii materiale

După părerea noastră sînt necesare măsuri care să sporească răspunderea și cointeresarea întreconomico-financiare ale activității lor, care să asigure și folosirea cît mai eficientă a fondurilor fixe și a mijloacelor puse la dispoziție pentru realizarea investițiilor. Măsurile preconizate pe această linie în Proiectul Directivelor Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, corespunzător condițiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României, vin să rezolve în mod pozitiv această problemă de mare însemnătate pentru creșterea eficienței întregii noastre activități economice. Cunoscînd avantajele și răspunderile materiale, conducerile unităților economice vor analiza mai aprofundat dacă este cazul să se angajeze în realizarea de noi investiții, iar atunci cînd se vor hotărî asupra acestui lucru vor lua, desigur, și cele mai eficiente măsuri pentru ca, de pe urma lor, să se realizeze cît mai repede efectul scontat, dat fiind că de aceasta depind înseși veniturile lor personale. Acest lucru se poate realiza prin **stabilirea beneficiului ca un indicator de bază al activității întreprinderilor și premierea personalului tehnic-administrativ, în funcție de gradul de realizare a lor.** O asemenea măsură ar acționa în mod eficient în direcția utilizării cît mai raționale a capacităților de producție și punerii în circuitul economic a fondurilor fixe disponibile, întrucît plata, în continuare, a amortizărilor — grevînd rezultatele financiare — va afecta totodată și volumul fondurilor de premiere.

Sistemul de cointeresare a proiectanților mai legat de calitatea și termenele de predare a documentației

PRACTICA A CONFIRMAT nu o dată importanța elaborării studiilor tehnico-economice — ca documentație de fundamentare a necesității, oportunității și eficienței investițiilor — dar și a predării în timp util a documentației tehnice pe șantiere, cu un decalaj față de începerea execuției. În acest fel, se creează condiții constructorilor să organizeze și să asigure baza tehnico-materială necesară execuției, iar beneficiarilor să ia măsuri pentru procurarea la timp a utilajelor tehnologice. Documentația se cere predată într-o ordine judicioasă, în raport cu nevoile execuției, pentru a nu determina decalarea termenelor de dare în funcțiune a obiectivelor planificate. La rîndul lor și beneficiarii de investiții trebuie să dea din timp proiectanților toate datele necesare în vederea întocmirii în bune condiții și în termen util a documentațiilor.

Măsurile luate pentru simplificarea muncii de proiectare, în scopul reducerii duratei de întocmire a documentațiilor și mai bunei utilizări a capacității de proiectare, au avut ca efect îmbunătățirea situației asigurării cu documentație a investițiilor planificate. Cu toate acestea, nu s-a ajuns ca toate lucrările prevăzute în plan să aibă documentația asigurată la începutul anului. Într-o asemenea situație s-au găsit în acest an peste 400 lucrări, ceea ce a făcut ca multe din ele să fie atacate cu întîrziere. Bunăoară, la începutul lunii octombrie nu se-a trecut încă la execuția unui număr de 99 de lucrări cu un volum de investiții pe acest an de peste 280 milioane lei. La unele lucrări prevăzute să fie atacate în acest an, nu s-au elaborat încă studiile tehnico-economice, nemaivorbind de asigurarea documentației de execuție. Sînt și cazuri cînd, deși au existat studiile tehnico-economice aprobate, execuția investițiilor respective a început cu întîrziere, datorită necontractării lucrărilor și neobținerii aprobărilor necesare exproprierii sau scoaterii terenurilor din circuitul agricol etc.

Ca urmare a acestor situații, șantierele ajung să fie deschise abia spre sfîrșitul anului, cu toate consecințele nefavorabile ce decurg de aici : neatingerea stadiilor care să permită execuția normală a lucrărilor pe timp friguros, ritm lent de execuție și, deci, rămîneri în urmă ce nu mai pot fi recuperate pînă la termenul prevăzut pentru punerea în funcție a lucrării.

Având în vedere însemnătatea pe care o are asigurarea documentației pentru pregătirea condițiilor de realizare a planului, la Consfătuirea cu proiectanții s-a trasat sarcina ca, pentru toate lucrările noi prevăzute să înceapă în 1968, studiile tehnico-economice să fie elaborate pînă la 30 iunie a.c., iar pînă la sfîrșitul anului, cea mai mare parte din documentația de execuție. Față de această sarcină, se semnalează însă întîrzieri, în special pentru investiții din agricultură, industria chimică, industria alimentară și Comitetul de Stat al Apelor. Pînă la 30 septembrie a.c., de exemplu, nu erau elaborate studiile tehnico-economice pentru aproape 28% din lucrările prevăzute să înceapă în anul viitor. Nu este lipsit de interes să arătăm că insești termenele de predare a studiilor tehnico-economice pentru unele obiective sînt tardive, fiind stabilite în trimestrele III și IV a.c.

Experiența a demonstrat și în acest an faptul că unele din dificultățile care frînează mersul execuției — procurarea utilajelor tehnologice și organizarea activității pe șantiere — au ca punct de plecare tocmai asigurarea cu întîrziere a documentației tehnico-economice și de execuție sau calitatea necorespunzătoare a acesteia. De aici survin și o serie de greutăți în aprovizionarea șantierelor cu materiale necesare. De aceea, considerăm că, pe bună dreptate, acestei probleme i se acordă o atenție deosebită în **Proiectul de Directive.**

Pentru eliminarea neajunsurilor, trebuie să se ia măsuri care să asigure ca **în plan să fie înscrise numai acele lucrări la care proiectele privind justificarea necesității, oportunității, cum și a celor legate de eficiență și de posibilitatea de realizare a lor, să fi fost soluționate sau să fie într-o fază înaintată de rezolvare, iar capacitatea de proiectare să fie asigurată cu prioritate pentru asemenea lucrări. De asemenea, apreciem justificat pe deplin principiul potrivit căruia în planul de investiții să fie înscrise numai acele obiective care au asigurată documentația de execuție, cu cel puțin un an înainte de începerea lor.**

Posibilități de îmbunătățire a modului de asigurare a documentațiilor există, mai ales, **prin utilizarea rațională a capacităților de proiectare.** Din analizele făcute la institutele de proiectare a reieșit că nu totdeauna activitatea lor este concentrată cu prioritate pe obiectivele principale ; se mai elaborează documentații pentru lucrări care, fie că nu prezintă urgență, fie că sînt sistate sau abandonate. Dintr-un control efectuat în lunile februarie—aprilie a.c. la institutele de proiectare ale construcțiilor de mașini, ale industriei ușoare, energiei electrice, a rezultat că în decurs de un an, s-au consumat în cadrul acestor institute peste 90 000 ore pentru proiecte sistate.

Nu este însă mai puțin adevărat că întîrzierile în elaborarea documentației sînt pricinuite, în unele cazuri, și de insuficienta pregătire de către beneficiarii de investiții a condițiilor necesare proiectării, indeosebi precizarea amplasamentului, a utilajelor, a tehnologiilor de fabricație etc. Se simte nevoia unor măsuri care să dea, în continuare, impuls muncii de proiectare și să sporească răspunderea pentru efectele acestei activități. **Îmbunătățirea modului de plată a muncii proiectanților și condiționarea obținerii unora din drepturile bănești ale acestora de calitatea documentației, de realizarea în termen cît mai scurt a obiectivelor de investiții și a parametrilor proiectați, ar corespunde scopului urmărit.**

Graficelor de eșalonare a lucrărilor — conținut și utilizare mai reale

O PROBLEMĂ DEOSEBIT DE IMPORTANTĂ în domeniul activității de proiectare o constituie întocmirea graficului de eșalonare a realizării investiției, prin care se stabilește eșalonarea valorică și fizică a lucrărilor. Se constată însă că, pentru unele lucrări, nu se întocmesc asemenea grafice sau se întocmesc formal, fără o analiză complexă a condițiilor ce trebuie asigurate în vederea realizării la termen a obiectivelor de investiții. **Într-un studiu făcut de organele bancare la un număr de 27 lucrări, numai într-un singur caz s-a constatat existența unui grafic fundamentat, care poate constitui un mijloc de urmărire științifică a execuției lucrărilor.** Conținutul cadru al graficului diferă mult de la un minister la altul, iar unii din titulari nici nu-l mai elaborează.

Pentru ca graficul de eșalonare a execuției lucrărilor să devină — așa cum de altfel se impune a fi — un instrument puternic de organizare și de urmărire a execuției investiției, este necesar să se acorde mai multă atenție stabilirii normativelor-cadru privind continutul acestuia, întocmirii lui o dată cu studiul tehnic-economic, în vederea corelării termenelor de execuție a lucrării.

Trecerea la întocmirea graficelor-rețea și stabilirii drumului critic, cel puțin la investițiile de valori sau durate mari, ar putea contribui la clarificarea multora din problemele care se ridică astăzi pe șantiere. Cu ocazia întocmirii unor asemenea grafice ar putea fi scoase în evidență fazele caracteristice ale investiției, s-ar ține seama de interdependența ce există între diferitele lucrări și de necesitatea realizării lor într-o ordine corespunzătoare, înainte sau după începerea execuției investiției etc. Graficul trebuie înțeles drept un model de exprimare veridică a investiției, iar investiția privită ca un tot unitar din momentul începerii și pînă la terminarea ei.

Problemele legate de asigurarea condițiilor de desfășurare optimă a mersului execuției lucrărilor se cer rezolvate încă din faza premergătoare începerii acestora și nu pentru un singur an, ci pentru întreaga perioadă cît durează ele. O dată stabilite condițiile de aprovizionare, de colaborare între beneficiarii de investiții și furnizorii de utilaje și constructori, ele trebuie să se desfășoare neîntrerupt pe întreaga perioadă de realizare a lucrărilor aferente investiției aprobate ; **după părerea noastră ele nu trebuie reluate an de an, pe baza principiului anualității.**

Înlăturarea lipsurilor cu privire la felul cum este conceput, întocmit și utilizat graficul de eșalonare a execuției lucrărilor de investiții, face necesară intervenția mai hotărîtă a organelor coordonatoare — C.S.C.A.S., C.S.P. și cele bancare — în vederea stabilirii măsurilor necesare întăririi rolului acestora pe șantiere.

Cum să se asigure la timp utilajele tehnologice?

PONDEREA ÎNSEMNATĂ în volumul total al investițiilor o au utilajele tehnologice. Preocuparea ce există pentru creșterea ponderii utilajelor în structura investițiilor, ca urmare a sarcinilor trasate de partid, este întrutotul justificată, întrucît prin aceasta se obține o scădere a costului investiției, scurtarea duratei de execuție și creșterea efectelor economice.

Problema asigurării la timp a utilajelor tehnologice pe șantiere ridică însă nenumărate aspecte. În primul rînd, este vorba de **contractarea lor.** În acest scop, se cer întocmite din timp studiile tehnico-economice și nota comună pe baza cărora să poată începe tratativele de contractare. Ținînd seama de importanța contractării utilajelor tehnologice, s-a stabilit sarcina ca ministerele să încheie pînă la 1 iulie a.c. aceste operații pentru toate utilajele prevăzute în plan cînd **care au** documentația întocmită, iar pînă la 30 septembrie a.c. pentru toate utilajele necesare în anul 1968.

Deși în acest an aprovizionarea utilajelor s-a făcut în condiții mai bune decît în trecut, sînt încă întîrzieri în contractare, determinate de neelaborarea la vreme a documentației. **Una din cele mai frecvente consecințe ale acestor lipsuri o constituie acceptarea prin contracte de către beneficiarii investițiilor a unor termene de livrare necorespunzătoare necesităților de montaj și termenelor planificate de punere în funcțiune.** Pentru fabrica de celuloză din cadrul Combinatului de celuloză și hîrtie de la Suceava, cu termen de punere în funcțiune în trimestrul III a.c., de exemplu, un număr important de utilaje din țară și din import au fost contractate cu termen de livrare în trimestrul IV a.c. Din această cauză nu s-au putut efectua lucrările de montaj la termenele prevăzute în grafic, ceea ce a determinat rămînerea în urmă în execuția lucrărilor, nepunerea în funcțiune a fabricii la data planificată. Tot astfel, pentru Fabrica de conserve-Caracal, cu termenul de punere în funcțiune expirat în trimestrul II a.c. (din care s-au dat în funcțiune numai 4000 t conserve din cele 22 700 t planificate) unele utilaje nu sînt contractate încă, iar altele au avut termene de livrare în trimestrul III și IV a.c.

De multe ori însă, neasigurarea șantierelor cu utilaje tehnologice se datorează nerespectării de către furnizori a termenelor prevăzute în contracte, a livrărilor de utilaje incomplete sau de calitate necorespunzătoare.

O însemnătate deosebită în vederea eliminării acestor deficiențe o are stabilirea prin contracte a unor clauze care să permită aceperirea eventualelor pagube ce s-ar produce prin nepunerea în funcțiune la termen a obiectivelor, datorită necrespectării de către furnizori a termenelor contractuale de livrare a utilajelor sau livrării unor utilaje de calitate necorespunzătoare.

Nu trebuie omisă însă nici sarcina ce revine constructorului, de a asigura, conform graficelor, stadiile fizice necesare montării și punerii în funcțiune a utilajelor, în special a celor din import, la care se rădică problema **garanției din partea furnizorului.** Din păcate mai sînt șantiere ca, de exemplu, sectorul aglomerare din cadrul Combinatului siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej"-Galați, instalația pentru fabricarea uleiurilor și a bitumului la Rafinăria Ploiești, Complexul de morărit și panificație-Sibiu, la care utilajele stau imobilizate, deoarece nu sînt create condițiile de montaj.

Calitatea investițiilor = parametri de exploatare ridicați

REALIZAREA INDICATORILOR tehnico-economici proiectați la termenele stabilite, influențează nemijlocit eficiența economică a investițiilor. La numeroase obiective industriale date în funcțiune, parametrii proiectați s-au realizat la termenele stabilite sau chiar mai devreme, cum este cazul furnalului nr. 8 de la Combinatul siderurgic-Hunedoara, Uzinei de aluminiu-Slatina și altele.

Totuși, la multe din capacitățile date în funcțiune, în special în industria chimică, indicatorii tehnico-economici nu se realizează de timp îndelungat la nivelul proiectat. În această situație se află mai multe capacități de producție industriale puse în funcțiune în anii 1961—1966. La Fabrica de prefabricate — Craiova, de exemplu, dată în exploatare în anul 1965, nu s-a realizat pînă în prezent integral nici unul din principalii indicatori : producția, productivitatea muncii, consumurile specifice de materii prime și materiale, prețul de cost. Cauzele care au determinat această situație sînt multiple, dar esențială este faptul că, în faza de proiectare, nu s-a acordat atenția cuvenită asigurării condițiilor tehnice și organizatorice pentru realizarea la termen a parametrilor proiectați.

ANUL ACESTA au fost date în exploatare peste 250 de capacități de producție și obiective, unele din ele chiar înainte de termenele stabilite. Astfel, **capacitatea de producție de 100 000 bucăți/an rotatoare de la Uzina „Electronica"-București a fost dată în funcțiune cu 90 zile înainte de termenul planificat. Tot cu 3 luni mai înainte de termenul prevăzut au fost date în funcțiune și lucrările privind dezvoltarea capacităților de producție de tuburi de azbociment cu 1550 km/an de la Birsești, iar cele privind capacitatea de 70 000 t/an var cu peste 240 de zile. Durata prevăzută de realizare a investiției a fost redusă și la lucrările de dezvoltare cu 6 000 t/an PAL a capacităților de producție de la Combinatul de industrializarea lemnului — Rîmnicu Vîlcea, cu 2 540 t/an articole finite de la Combinatul de cauciuc Jilava-București, cu 1,7 milioane mp/an țesături extrafate la Uzinele textile „Oltul"-Sf. Gheorghe ș.a.**

(Continuare în pag. 10)

Perfecționarea învățămîntului

ECONOMIA POLITICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR TEHNIC

Creșterea însemnătății activității ideologice și a rolului teoriei economice

constituie în etapa actuală o cerință obiectivă, determinată de complexitatea problemelor și sarcinilor desăvîrșirii construcției socialiste. **„Rezolvarea cu succes a marilor sarcini ce ne stau în față** — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al IX-lea al P.C.R. — **impune ca, o dată cu concentrarea eforturilor pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a societății, să acordăm atenție tot mai mare activității ideologice, elaborării teoretice a problemelor dezvoltării societății noastre, să asigurăm o unitate strînsă între munca ideologică-teoretică și practica construcției socialiste".**

Fără a intra în analiza factorilor care determină o asemenea cerință și rămînînd în cadrul temei propuse spre abordare, subliniem că activitatea ideologică are o însemnătate deosebită în lupta dintre vechi și nou, pentru dezvoltarea conștiinței socialiste și cultivarea trăsăturilor înaintate ale omului nou, constructor al socialismului, pentru combaterea influențelor ce le mai exercită concepțiile ostile socialismului, ideologia imperialismului, care cunoaște încă diferite căi de pătrundere.

Predarea disciplinelor de marxism-leninism în învățămîntul superior nu poate, firește, decît să se subordoneze acestui imperativ. Faptul că în cadrul preocupărilor de perfecționare a sistemului de predare a științelor sociale în învățămîntul superior se preconizează, așa cum rezultă din **Studiul privind dezvoltarea învățămîntului superior,** o anumită restructurare în planul de învățămînt nu va însemna nicidecum scăderea **rolului** pregătirii ideologice a studenților. O anumită reducere **cantitativă** va avea loc în condițiile ridicării nivelului **calitativ** al predării științelor sociale, marcate prin creșterea nivelului teoretico-științific, perfecționarea conținutului și formelor de studiu etc., astfel încît să se răspundă într-o măsură mai mare necesităților apropierii de specialitatea pentru care se pregătește studentul. În același timp, aceste schimbări țin seama de cunoștințele cu care studenții vin sau trebuie să vină din învățămîntul mediu, de faptul că și cadrele didactice care predau disciplinele generale și de profil trebuie să includă în cursurile lor o serie de probleme ale disciplinelor de științe sociale.

Un rol important în predarea cunoștințelor de marxism-leninism în învățămîntul superior este chemată să-l ocupe economia politică. Locul, rolul și sarcinile predării acestei științe trebuie judecate evident **nu numai** prin prisma imperativelor legate de formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste, **ci și a celor determinate de sporirea rolului teoriei economice și a laturii economice a pregătirii inginerilor.** Este cunoscut că la baza întregului proces de desăvîrșire a construcției socialiste, a progresului general al societății, partidul nostru pune dezvoltarea necontenită a economiei naționale. Transformarea fiecărui lucrător angajat în acest proces într-un militant activ pentru traducerea în viață a politicii economice a partidului, pentru ridicarea nivelului calitativ al activității economice, cere cunoașterea și înțelegerea legilor economice, a complexității interdependențelor dintre procesele și fenomenele economice.

În acest context, apare foarte îndreptățită prevederea din **Studiu,** după care **la facultățile tehnice, agronomice și economice, disciplina de bază în domeniul științelor sociale va fi economia politică.**

Două sarcini fundamentale

are, așadar, predarea cursului de economie politică în învățămîntul superior tehnic: să contribuie la mai buna pregătire ideologică a viitorilor specialiști și să aducă o contribuție substanțială la formarea unei pregătiri economice și deci, profesionale, a acestora.

În cele ce urmează, ne propunem cîteva considerații mai ales în legătură cu cea de a doua latură a predării economiei politice, întrucît, după părerea noastră, tocmai dintr-o anumită subapreciere a acesteia au rezultat unele neajunsuri. Pe de o parte, nu totdeauna economia politică în institutele tehnice este privită ca o știință ce aduce o contribuție însemnată la pregătirea nemijlocit profesională a viitorului inginer. Pe de altă parte, nici lecțiile de economie politică n-au fost subordonate în suficientă măsură acestui scop.

Rezolvarea complexelor probleme economice pe care le ridică dezvoltarea forțelor de producție, organizarea științifică a producției și a muncii și mai ales creșterea eficienței economice a întreprinderilor, implică o colaborare permanentă și rodnică între ingineri și economiști.

Unitatea dintre tehnic și economic.

rezolvarea problemelor dezvoltării tehnicii cu maximum de eficiență economică care constituie un imperativ în activitatea tuturor cadrelor din economie, **face** însă necesară **abordarea economică a problemelor tehnice și „dinăuntru",** de către cei care elaborează soluțiile tehnice, prin însăși munca de concepție a acestora. O asemenea pregătire a cadrelor inginerești presupune, evident, conjugarea unor eforturi multiple, în primul rînd, ale cadrelor care predau disciplinele de specialitate și ale celor care predau economia de ramură. Dar o contribuție însemnată la formarea orizontului economic al viitorilor ingineri aduce și cursul de economie politică care înarmează pe studenți cu cunoașterea legilor de dezvoltare a societății noastre, a problemelor dezvoltării economiei naționale. Chiar dacă se predau și cunoștințe de economie de ramură, este de la sine înțeles că așa cum partea nu poate fi înțeleasă fără cunoașterea întregului, tot astfel nu este posibilă pătrunderea problemelor concrete ale unei ramuri de activitate, fără a fi studiate și cunoscute în mod unitar legile economice, trăsăturile fundamentale și procesele principale ale economiei socialiste.

Pentru ca economia politică să poată aduce contribuția necesară și dorită în această direcție sînt necesare eforturi mari. atît pentru îmbunătățirea structurii cursului, între cele două capitole mari — capitalismul și socialismul — și în cadrul acestora pe teme, cît **mai ales** pentru perfecționarea modului de predare a lecțiilor, îmbogățirea și ridicarea nivelului acestora.

Nu împărtășim părerea exprimată uneori în discuții, că în predarea economiei politice în învățămîntul superior tehnic ne-am putea opri numai la secțiunea referitoare la socialism. Renunțarea totală la predarea unor lecții despre capitalism ar lipsi studenții de înțelegerea unor probleme și procese care se desfășoară în condițiile capitalismului contemporan și ar sărăci conținutul cursului de economie politică **mai ales pe linia sarcinilor sale ideologice.** În plus pentru ingineri se impune cu stringență cunoașterea unor asemenea teme ca: legitățile și problemele economice și sociale ale progresului tehnico-științific în capitalismul contemporan, relațiile economice internaționale, problemele dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare etc.

Prima parte, consacrată capitalismului contemporan

Considerăm ca acceptabil în împărțirea timpului afectat, un raport de 25—30% lecții de economie politică a capitalismului și 70—75%, lecții de economie politică a socialismului.

Lecțiile primei părți ar urma să fie consacrate (cu excepția primei teme rezervate obiectului și metodei, dar și ea într-o structură îmbunătățită, care ar trebui să cuprindă: obiectul și metoda; legile economice și trăsăturile lor; corelația economiei politice cu celelalte științe și însemnătatea studierii ei), analizei principalelor trăsături și procese economice ale capitalismului contemporan. Ne este, desigur, greu să ne obișnuim cu ideea renunțării la lecțiile ce se referă la marfă și bani, capital și plusvaloare, profit și rentă funciară, cu toate schemele pentru care afectam altădată un însemnat număr de ore, dar cerințele amplasării integrale a cursului în actualitate, în condițiile volumului relativ redus de ore pe care le avem la dispoziție ne obligă, cred, la această reconsiderare. Astfel, după o temă consacrată trăsăturilor fundamentale și evoluției istorice a capitalismului (inclusiv conținutului și trăsăturilor crizei generale) vom putea să acordăm un spațiu larg analizei proceselor economice, inclusiv a categoriilor economice respective.

O asemenea propunere se sprijină pe două premise principale: a) studenții cărora ne adresăm au studiat economia politică în școala medie și au deja, sau trebuie să aibă, însușite noțiunile de bază.

Dacă noi vom reuși să facem o mai bună diviziune între programa analitică pentru învățămîntul mediu, care trebuie să fie călăuzită **în principal** de scopul cuprinderii **sistemului categorial al economiei politice** și programa pentru învățămîntul superior, care se va putea orienta către un nivel mai înalt, către **analiza proceselor economice,** aceasta va avea consecințe deosebit de favorabile pentru pregătirea studenților. Este necesar însă ca perfecționările ce se vor aduce programei analitice pentru învățămîntul mediu să nu copieze la „o scară mai redusă" structura prevăzută pentru învățămîntul superior, care va înregistra în viitor un proces mai larg de diferențiere în funcție de specificul facultăților.

b) Cele mai multe categorii ale economiei politice care erau cuprinse în temele pentru a căror renunțare opinăm, vor putea fi **reamintite** și prin predarea cursului în noua sa structură.

Atenția principală mecanismului de acțiune și folosire a legilor economice

Partea a doua a economiei politice — socialismul, lărgindu-se considerabil în comparație cu anii anteriori, urmează să fie predată într-o legătură mai strînsă cu sarcinile actuale ale construcției socialiste în țara noastră, ale formării unei concepții economice solide la viitorii ingineri.

Desigur că scopul principal al acestor lecții îl constituie relevarea avantajelor socialismului, studierea și înțelegerea legilor și proceselor economice ale socialismului într-o strînsă legătură cu practica economică. Acțiunea, caracterul și gradul de influență a legilor economice se manifestă însă prin procesele economice și metodele conducerii economice a întregii activități la toate nivelele — întreprinderi, ramuri, economia națională.

Fără îndoială că formularea justă și subliniera trăsăturilor generale ale legilor economice au o însemnătate mare pentru științele economice. Ele trebuie analizate însă nu ca niște scheme abstracte, ci în contextul lor social-istoric concret. Problema cea mai **complexă** și, în același timp, cea mai **importantă** o constituie analiza nu statică, ci **dinamică** a modului de producție socialist, **dezvăluirea mecanismului de acțiune și de folosire a legilor economice, care exprimă însuși modelul și mecanismul de funcționare, în fiecare etapă dată, a sistemului economic socialist.**

O premisă a **înțelegerii** acestor probleme de către studenți o constituie **creșterea ponderii laturii explicative, analitice,** în predarea economiei politice, eliminarea unor forme de descriptivism și de schematism, astfel încît pe primul plan să se situeze preocuparea pentru formarea unei **gîndiri economice** studenților cărora ne adresăm. Să reconsiderăm cu mai multă consecvență modul cum am predat unele din temele cursului nostru, care nu țineau în suficientă măsură seama tocmai de aceste cerințe. Prin prisma celor spuse pînă aici, putem enumera cîteva din problemele majore ale economiei politice a socialismului ce se cer mai bine tratate: schimbările ce au loc în proporțiile economice și factorii care le determină în etapa actuală; pîrghiile conducerii planificate a economiei naționale, rolul planului ca principală pîrghie pentru conducerea economiei naționale și caracterul dinamic al planificării; indicatorii planului economic; problemele transformării științei în forță de producție și ale creșterii rolului ei în dezvoltarea economică, aspectele interacțiunii ramurilor economice în procesul reproducției socialiste, privită în dinamică, locul și rolul întreprinderii socialiste etc. În predarea prețurilor în locul descrierii diferitelor categorii de prețuri și a unor trăsături generale ale sistemului de prețuri va trebui să predomine analiza rolului acestora ca latură esențială și pîrghie importantă a mecanismului de funcționare a economiei naționale. Să mai adăugăm că înseși investițiile ca formă de realizare a acumulării, eficiența economică a acestora, ca și problemele populației și ale forței de muncă, ale relațiilor economice între întreprinderile socialiste, trebuia să ocupe o pondere mai mare în cursul de economie politică predat la institutele tehnice de învățămînt superior.

Analiza relațiilor de producție trebuie făcută în strînsă legătură cu legitățile dezvoltării forțelor de producție, pe baza prezentării mai complexe a raportului dintre factorii economici obiectivi și cei subiectivi, dintre corelațiile calitative și cantitative.

Încadrarea organică a acestor probleme în cursul de economie politică este legată desigur și de precizarea mai detaliată a însuși obiectului acestei științe, — obiect care se află și el în dezvoltare și îmbogățire; discuția ce se poartă pe această temă în literatura de specialitate este deosebit de utilă și trebuie, fără îndoială, continuată și dezvoltată.

Nu trebuie să așteptăm însă concluziile unei asemenea dezbateri pentru a îmbunătăți modul de predare a lecțiilor de economie politică, astfel ca studenții să pătrundă mai adînc în intimitatea mecanismului de funcționare a sistemului economic socialist, să înțeleagă înseși căile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale. Mai ales acum cînd, așa cum se subliniază în Proiectul Directivelor C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, aceasta constituie o condiție primordială a înfăptuirii obiectivelor desăvîrșirii construcției socialiste în țara noastră.

Adaptare la specificul institutului

O cerință a cărei realizare duce și la creșterea interesului studenților, dar și a eficienței cursului de economie politică, este predarea lecțiilor într-o legătură mai strînsă cu specificul institutului, al specialității viitorilor absolvenți. Considerăm că o serie de probleme cu carcater mai general trebuie mai bine conturate și tratate decît pînă în prezent, în lecțiile de economie politică, predate la institutele tehnice; conținutul și direcțiile de bază ale revoluției tehnico-științifice contemporane; natura și conținutul muncii de cercetare științifică și a muncii de concepție; conținutul și indicatorii calității producției; conținutul, indicatorii și căile creșterii eficienței economice a investițiilor; rolul activității de proiectare; eficiența economică a învățămîntului în societatea noastră; locul și rolul ramurii respective în cadrul economiei naționale etc. Tratarea acestor elemente nu presupune, bineînțeles, renunțarea la unele capitole sau probleme în favoarea celor specifice domeniului dat. Economia socialistă, ca și politica economică a partidului, au un caracter unitar și de aceea problemele ramurii sau domeniului dat trebuie integrate în ansamblul sistemului social, a cărui analiză rămîne, fără îndoială, scopul cursului de economie politică.

Ridicarea nivelului teoretic și creșterea eficienței teoriei economice în pregătirea studenților presupun ca noi înșine, cadrele didactice, să cunoaștem bine și în complexitatea lor problemele reale ale construcției socialiste, să fim la curent cu preocupările și măsurile întreprinse de partid și guvern în toate domeniile economice, să desfășurăm o mai largă muncă proprie de cercetare științifică. Pe această bază vom putea preda problemele teoretice ale economiei socialiste în strînsă legătură cu practica construcției socialiste, iar aportul lecțiilor noastre la formarea unei gîndiri creatoare la studenți va fi tot mai ridicat.

Conf. univ. Gh. CREȚOIU
șef al catedrei de Economie politică
din Institutul de construcții
București

Factori actuali și potențiali

(Urmare din pag. 8—9)

vitatea muncii, prețul de cost, rentabilitatea. Nerealizarea la termenele stabilite a parametrilor proiectați se datorează unor deficiențe în proiectare, execuție și exploatare.

Dintr-o analiză făcută la o serie de obiective industriale, a rezultat că, pentru cele mai multe din acestea, sînt posibilități de realizare a parametrilor proiectați. Aceasta depinde însă de modul în care se vor aplica și urmări planurile de măsuri întocmite în acest scop. Analiza a scos în evidență și faptul că au fost realizate și unele investiții neeficiente, care nu au asigurată desfacerea producției sau sursa de materii prime. De aici necesitatea de a se acorda **mai multă atenție părții economice, stabilirii reale, pe bază de documentare completă, a indicatorilor tehnico-economici.** În același timp, **trebuie luate măsuri pentru desfășurarea normală a problemelor tehnologice, prin organizarea temeinică a acestora, și pregătirea din timp a cadrelor necesare exploatării în bune condițiuni a capacităților date în funcțiune.**

Termene diferențiate de realizare a parametrilor

Totodată se impune **stabilirea mai reală a duratei necesare realizării indicatorilor tehnico-economici proiectați.** În prezent, prin reglementările în vigoare, această perioadă este de maximum 2 ani, indiferent de mărimea capacității de producție, de condițiile de realizare și de exploatare a acesteia. În unele cazuri respectarea termenului presupune eforturi, iar în altele, largheță. După părerea noastră, **ar fi echitabilă și mai avantajoasă din punct de vedere economic stabilirea unor durate de realizare a parametrilor diferențiate, în funcție de criteriile amintite ca și de alte considerente.**

PÎNĂ LA SFÎRȘITUL ANULUI a rămas de executat un volum important de investiții. Realizarea integrală a acestuia impune eforturi deosebite din partea tuturor factorilor, mai ales a ministerelor la care s-au înregistrat rămîneri în urmă. Trebuie înțeles însă că nu este vorba de a se realiza fizic și valoric un volum cît mai mare de investiții, **ci de a se da în exploatare capacitățile planificate și a aduce lucrările ce continuă în anul următor în stadii fizice corespunzătoare.**

Folosirea deplină a avantajelor pe care planul cincinal le-a creat — prin stabilirea din timp a obiectivelor ce urmează a fi realizate în fiecare an și pe întreaga perioadă — constituie premise de bază pentru îndeplinirea în condiții optime a planului de investiții.

Folosirea indicatorilor economici pentru o

ANALIZĂ COMPETENTĂ ŞI EFICIENTĂ

ORGANIZAREA ŞTIINŢIFICĂ A PRODUCŢIEI ŞI A MUNCII presupune existenţa unui sistem informaţional judicios care să permită ridicarea pe o treaptă superioară a analizei economice şi, pe această bază, luarea unor decizii optime în legătură cu conducerea şi dezvoltarea întreprinderilor.

În proiectul de Directive ale Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale, printre principalii indicatori economici care urmează a fi fixaţi întreprinderilor industriale de către centralele industriale, care să caracterizeze activitatea economică a acestora, este şi indicatorul **„volumul acumulărilor ce urmează a fi obţinute faţă de fondurile fixe şi circulante avute la dispoziţie".**

În această ordine de idei, consider că este indicat ca în analiza economică acest indicator să fie utilizat larg şi să se folosească şi alţi indicatori ai eficienţei economice, privind folosirea fondurilor de producţie.

Înzestrarea continuă a întreprinderilor cu tehnica înaintată, de mare productivitate, care asigură realizarea unei producţii de calitate superioară, cere ca producţia şi acumulările la 1000 lei fonduri fixe să prezinte creşteri continue de producţie faţă de fondurile fixe existente

În cadrul acestor indicatori, analiza poate fi efectuată **atît pe total,** cît şi **separat pe fonduri fixe şi circulante.**

Analiza în dinamică a unor astfel de indicatori duce la concluzii extrem de importante privind eficienţa economică în general a unei unităţi de producţie. Cu prilejul elaborării planului pe anul 1967 în întreprinderi, brigăzile de specialişti din Comitetul de Stat al Planificării, folosind în procesul de analiză diverşi indicatori, au constatat în unele întreprinderi aspecte negative în eficienţă, punînd factorii de răspundere din unităţile de producţie în situaţia de a analiza aprofundat cauzele şi dîndu-le posibilitatea să ia măsuri în vederea remedierii aspectelor semnalate. Astfel, la unele întreprinderi, producţia marfă ce revenea la 1000 lei fonduri fixe şi 1000 lei mijloace circulante, în loc să crească, prezenta rămîneri in urmă faţă de anul 1966 şi 1965, după cum rezultă din exemplele de mai jos :

Producţia marfă la 1000 lei :

	Fonduri fixe			Mijloace circulante		
	1965	1966	1967	1965	1966	1967
Întreprinderea de unelte şi scule Braşov	1400	1500	1030	6350	6280	4480
Uzina Colibaşi	1502	1488	1432	6920	6977	5863
Fabrica de ciment Medgidia	616	617	595	9250	9140	8320
D.R.E.F.-Braşov	1474	1219	1159	5287	5224	4281
Întreprinderea de pielărie şi încălţăminte Bacău	4210	4362	3722	8000	7610	6771
I.C.I.L.-Oradea	3327	2542	2380	11008	12863	12422

O atare situaţie era determinată de nefolosirea la capacitatea lor a fondurilor fixe, încetinirea rulajului fondurilor circulante datorită în principal imobilizării unor fonduri, creşterii unor stocuri etc.

Operează oare factorii de răspundere din întreprinderi în suficientă măsură cu indicatorii caracteristici pentru eficienţa economică în analizele ce le efectuează în procesul de fundamentare a planului ?

Cu cîtva timp în urmă am constatat, la Fabrica de mase plastice din Orăştie, că şeful serviciului planificare nu cunoştea valoarea fondurilor fixe şi circulante pe care le gospodăreşte, situaţie cu totul anormală.

Pentru că ne găsim în perioada de îmbunătăţire a planului pe anul 1968, consider util de relevat unele aspecte practice privind analiza acestor indicatori.

Producţia marfă obţinută la 1000 lei fonduri de producţie (fonduri fixe şi mijloace circulante) este un raport ce poate fi redat sub forma : $\frac{P}{F + C} \times 1000$ în care P = producţia marfă, F= fonduri fixe şi C = mijloace circulante.

Partea preponderentă a mijloacelor materiale care participă în producţie nu o ocupă mijloacele circulante, ci fondurile fixe. De aici importanţa ce trebuie să se acorde indicatorului : producţia marfă obţinută la 1000 lei fonduri fixe, ce se poate exprima astfel : $\frac{P}{F} \times 1000$, în care P = producţia marfă şi F = fonduri fixe.

Acest indicator poate conduce la stimularea întreprinderilor şi ramurilor pentru folosirea intensivă şi extensivă, după caz, a fondurilor fixe, cu care au fost dotate de către stat.

Producţia marfă ce se poate obţine la 1000 lei fonduri fixe va fi cu atît mai mare cu cît este mai ridicată **ponderea părţii active a fondurilor fixe,** respectiv a maşinilor şi instalaţiilor de lucru în totalul fondurilor fixe. Greutatea specifică a maşinilor de lucru în fondurile fixe (structura tehnologică a fondurilor fixe) este determinată de gradul de dezvoltare economică, de progresul tehnic şi de eficacitatea soluţiilor tehnologice şi constructive, de specificul producţiei într-o ramură sau alta, de gradul de organizare al întreprinderii şi priceperea factorilor ei de conducere în folosirea cît mai completă a fondurilor fixe ce le au la dispoziţie.

Analiza permanentă a folosirii utilajelor în unele întreprinderi sau ramuri va scoate la iveală rezervele de care dispune economia, nepuse încă în valoare, pentru sporirea eficienţei fondurilor fixe.

Investiţiile făcute de stat în întreprinderi, respectiv în ramurile reutilate, pentru mecanizarea şi automatizarea producţiei, pentru înzestrarea acestora cu aparate de măsură şi control, trebuie să ducă în cele din urmă la obţinerea unei producţii sporite, de calitate superioară ; creşterea eficienţei economice a mijloacelor de producţie puse la dispoziţie de stat se poate oglindi prin **sporul de producţie marfă obţinută la 1000 lei creştere de fonduri de producţie,** indicator ce poate fi redat astfel :

$\frac{sP}{sF + sC} \times 1000$, în care : sP = sporul de producţie marfă, sF = sporul de fonduri fixe şi sC = sporul de mijloace circulante.

Cu ajutorul acestui indicator s-ar putea urmări modul de utilizare a maşinilor din unele ramuri şi întreprinderi (cazuri de nepunere în funcţiune), capacităţile la care nu s-au atins indicatorii proiectaţi, precum şi alte deficienţe în organizarea producţiei şi a muncii.

Indicatorul economic care exprimă sinteza activităţii întreprinderilor sau ramurii este cel al **acumulărilor totale obţinute la 1000 lei fonduri de producţie.**

Acest indicator este de o însemnătate deosebită, deoarece volumul acumulărilor este determinat de totalitatea factorilor, care, fiecare, exprimă cîte un aspect al activităţii întreprinderilor sau ramurii : volumul producţiei, calitatea, respectiv creşterea valorii acestei producţii, productivitatea muncii şi nivelul consumurilor specifice de materiale.

Creşterea acumulărilor, sursa principală a reproducţiei lărgite care determină şi aplicarea în viaţă a măsurilor de ridicare necontenită a nivelului de trai al populaţiei, trebuie să fie în centrul atenţiei fiecărui conducător de întreprindere.

Acumulările totale obţinute la 1000 lei fonduri de producţie, se pot exprima prin : $\frac{AT}{F + C} \times 1000$, în care AT = acumulările totale, F = fonduri fixe şi C = mijloace circulante.

Considerăm indicat ca acest raport să se facă în funcţie de fondurile de producţie, adică faţă de totalitatea fondurilor fixe împreună cu a mijloacelor circulante, deoarece ele au participat sub o formă directă sau indirectă la procesul economic de creare a acumulărilor totale.

O analiză comparativă permanentă a rezultatelor obţinute de întreprinderi apropiate ca profil, avînd condiţii de înzestrare tehnică-materială relativ asemănătoare, cu aceleaşi posibilităţi de aprovizionare-desfacere şi folosind procedee tehnologice identice, face posibilă depistarea de către organele tutelare a unor rezerve de sporire a producţiei, folosirea mai raţională a materiilor prime şi materialelor, creează posibilităţi suplimentare de reducere a preţului de cost, prin mai buna utilizare a fondurilor fixe şi gospodărirea judicioasă a mijloacelor circulante.

Indicatorul poate servi drept criteriu pentru fundamentarea noilor investiţii, iar în măsura în care preţurile sînt diferenţiate pe calităţi, îşi poate exercita influenţa şi asupra îmbunătăţirii calităţii produselor.

Este cunoscut că acumulările totale rezultă în principal ca diferenţă între preţul de vînzare sau tariful încasat şi preţul de cost şi că ele cuprind : impozitul pe circulaţia mărfurilor şi beneficiul.

Faţă de aceasta, este important de caracterizat eficienţa economică a activităţii economice, prin beneficiul ce se obţine la 1000 lei fonduri de producţie, raport ce poate fi redat astfel :

$\frac{B}{F + C} \times 1000$, în care B= beneficiul, F = fonduri fixe şi C = mijloace circulante.

Beneficiul, ca parte componentă a acumulărilor totale, reflectă într-o măsură şi mai mare acţiunea factorilor de natură economică-organizatorică, specifici fiecărei întreprinderi.

În această ordine de idei, considerăm necesar să menţionăm faptul că rentabilitatea trebuie să constituie criteriul major de apreciere a activităţii oricărei întreprinderi socialiste.

Analiza economică, cuprinzînd indicatorii susmenţionaţi şi completată în mod raţional şi cu alţi indicatori de bază şi derivaţi (indicatorii valorificării superioare a materiilor prime, indicatorii concentrării şi specializării industriale, cei ai economisirii materiilor prime şi materialelor, ai calităţii producţiei, ai folosirii capacităţilor de producţie etc.), poate contribui la o temeinică fundamentare a planului pe anul 1968 în întreprinderi, ca şi la luarea celor mai indicate decizii, în vederea asigurării unei dezvoltări susţinute a economiei naţionale, în general.

Gh. ŞICĂ
director adjunct în C.S.P.

NOI INSTRUCŢIUNI PRIVIND CONTRACTUL DE ANTREPRIZĂ PENTRU LUCRĂRILE DE CONSTRUCŢII-MONTAJ

CONTRACTAREA ŞI EXECUTAREA lucrărilor de construcţii-montaj este reglementată prin H.C.M. 1002/1964 şi instrucţiunile sale de aplicare elaborate la sfîrşitul anului 1964 şi aprobate prin Ordinul Comitetului de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare şi Ministerului Finanţelor nr. 19/1965.

Fiind necesară îmbunătăţirea şi completarea acestor instrucţiuni, recent, C.S.C.A.S. şi Ministerul Finanţelor, consultînd şi alte organe interesate, au elaborat Instrucţiunile nr. 7 din 30 septembrie 1967, care modifică substanţial vechile instrucţiuni.

În cele ce urmează redăm principalele modificări aduse prin aceste noi instrucţiuni, care au intrat în vigoare la 1 octombrie 1967.

● In noile instrucţiuni se precizează că în cazul în care pentru realizarea unei lucrări sînt prevăzuţi prin plan mai mulţi beneficiari în acelaşi ansamblu de lucrări care are un singur studiu tehnico-economic, beneficiarul în al cărui plan este prevăzută sarcina de punere în funcţiune a investiţiei de bază va avea rolul de coordonator al întregii investiţii, în care scop va asigura corelarea eşalonării executării lucrărilor, a graficelor de predarea documentaţiei, a graficelor de predarea amplasamentelor, a graficelor de predarea utilajelor tehnologice, a materialelor din import şi materialelor cu destinaţie specială şi, în general, a tuturor elementelor ce trebuie avute în vedere pentru respectarea termenelor de punere în funcţiune prevăzute în plan.

● In cazul existenţei unei neconcordanţe între planul beneficiarului şi cel al antreprenorului în ce priveşte valoarea, se va încheia contractul la valoarea cea mai mică şi va începe lucrarea, urmînd ca ulterior să se reglementeze diferenţele de valori prevăzute în plan.

● Valoarea lucrărilor de construcţii montaj se constituie din valoarea lucrării prevăzute în devizul general la care se adaugă cota aferentă de 4,5% pentru diverse şi neprevăzute.

● A fost introdusă prevederea că pe baza studiului tehnico-economic aprobat pentru lucrările nominalizate prin plan, titularul de investiţii poate aproba cu avizul proiectantului şi al antreprenorului, începerea executării lucrărilor de amenajarea terenului, a racordurilor şi a reţelelor definitive legate de organizarea şantierelor, precum şi a lucrărilor de fundaţii pe baza desenelor de execuţie în cazul în care începerea în acest fel a lucrărilor poate duce la scurtarea duratei de realizare a investiţiei fără consecinţe economice negative privind calitatea lucrărilor sau costul lor. Decontarea acestor lucrări se va face pînă la întocmirea proiectelor de execuţie (însă cel mult pe o perioadă de 90 zile de la deschiderea şantierului) pe bază de programe de lucru întocmite de beneficiarul investiţiei, împreună cu antreprenorul respectiv.

● Este reglementată situaţia lucrărilor ce se execută în continuare dintr-un an în altul ca urmare a faptului că nu au fost terminate în termenul prevăzut în contract şi nu au fost replanificate în anul următor. După cum se subliniază, ele se vor executa, în continuare, pe baza aceluiaşi contract, încheindu-se acte adiţionale, doar în cazul unei dispoziţii de replanificare. Acte adiţionale se încheie şi în cazul cînd valoarea iniţială contractată a fost suplimentată, beneficiarul fiind obligat să indice pentru lucrările în continuare poziţia de plan din care se face finanţarea.

● În cazul în care în cadrul lucrărilor din cadrul studiului tehnico-economic aprobat sînt prevăzute şi construcţii de locuinţe cu caracter orăşenesc, precum şi obiecte ce se execută pe bază de proiecte tip sau refolosibile, contractul de antrepriză se încheie la valoarea prevăzută pentru lucrările de construcţii-montaj din studiul tehnico-economic aprobat, mai puţin valoarea lucrărilor de locuinţe, pentru care contractul nu se poate încheia decît după soluţionarea tuturor neînţelegerilor.

● Pentru sporirea răspunderilor părţilor, ca şi pentru încheierea mai operativă a contractelor, a fost prevăzută posibilitatea rezolvării divergenţelor la nivelul conducerii ministerelor şi celorlalte organe centrale şi locale ale administraţiei de stat tutelare ale părţilor contractante.

● S-a mărit la 50 000 lei (dela 20 000 lei) plafonul lucrărilor din plan care se pot executa pe bază de comandă a beneficiarului, în loc de contract.

● In cazul cînd la cererea antreprenorului, beneficiarul nu a emis în termen de 7 zile indicaţiile pentru executarea unor modificări sau completări necesare desfăşurării în bune condiţii a lucrărilor şi nota de comandă suplimentară corespunzătoare, antreprenorul poate opri lucrările (dacă acestea nu pot fi totuşi continuate) şi se poate adresa organului său tutelar şi al beneficiarului care sînt obligate ca în termen de 10 zile să examineze în comun cererea antreprenorului în vederea soluţionării.

● S-a introdus prevederea că micile depăşiri de cantităţi pe articole de lucrări care reprezintă maximum 15% din cantitatea totală a articolului de deviz pot fi executate fără notă de comandă. Se cere însă ca valoarea totală a situaţiei definitive să nu depăşească valoarea devizului şi a notelor de comandă legate de devizul respectiv.

● S-a adus o reglementare nouă, precisă, obligaţiilor ce revin antreprenorului privind participarea lui la probele tehnologice, şi modului în care se decontează îmbunătăţirile solicitate de beneficiar, ca urmare a constatărilor din timpul probelor tehnologice.

● De asemenea, a fost făcută precizarea că la lucrările ce se predau cu proces verbal de predare-primire (în condiţiile H.C.M. 1003/1964) orice pagubă produsă pînă la recepţie pentru care antreprenorul nu are vină, va fi suportată de beneficiar.

Dan LORIAN

AGENDA ECONOMISTULUI

PLENAREI C.C. AL P.C.R.

noscînd creşterea rolului centralei industriale privind coordonarea şi îndrumarea mai atentă şi cît mai aproape de fenomenele economice ce le ridică activitatea de producţie, **considerăm că este necesar ca vărsămintele din beneficiu la buget să se facă centralizat şi nu direct de întreprinderi.** În felul acesta, legătura şi corelaţia bugetului statului se va face prin grija centralei industriale, iar unităţile vor putea fi în posesia planului financiar aprobat în scurt timp de la definitivarea indicatorilor economici, evitîndu-se lipsa de finanţare sau eventuale raportări necorelate.

Tot legat de problema corelaţiei şi a legăturii cu bugetul statului, **considerăm că este necesară îmbunătăţirea actualului sistem de cote de impozit.** Numărul acestora (cca. 57 în ramura constructoare de maşini) generează greutăţi în calcularea şi stabilirea lor.

Întrucit beneficiul peste plan din efort propriu va constitui un factor esenţial de stimulare a întreprinderilor, în vederea descoperirii rezervelor interne — prin repartizarea unor sume pentru premierea salariaţilor — **sînt necesare unele criterii mai precise decît cele prevăzute în prezent.** În acest sens, considerăm că nu este indicat ca, cu prilejul stabilirii efortului propriu, să se reanalizeze însăşi planul de beneficii aprobat, deoarece la stabilirea lui au stat la bază analize făcute de întreprindere şi de organele tutelare. Pe de altă parte, pe parcurs, planul financiar şi al preţului de cost sînt supuse unor multiple verificări din partea organului tutelar, bancar, financiar etc., iar eventualele rezerve constatate se preiau în plan. Aşa stînd lucrurile, planificarea unui beneficiu nemobilizator este foarte puţin probabilă. Pe de altă parte, calculele ce ar trebui făcute pentru determinarea eventualelor abateri faţă de plan (care nu s-ar datora efortului propriu) ar însemna o nouă evidenţă şi un volum de muncă atît de mare (analizarea tuturor consumurilor specifice şi a preţurilor la toate materialele), încît, practic, ele nu pot fi făcute.

În proiectul de Directive se prevede şi stabilirea unor dobînzi diferenţiate, în funcţie de termenul de rambursare a creditelor. Această măsură va stimula folosirea cu chibzuinţă a creditelor şi eliminarea diverselor lipsuri ce apar în activitatea economico-financiară a întreprinderii. **Dacă pentru anumite deficienţe ce apar, întreprinderile vor suporta unele penalizări care vor greva preţul de cost, atunci considerăm că ar fi echitabil ca, pentru disponibilităţile pe care le au unităţile în conturile de decontare la băncile respective, să li se bonifice o dobîndă egală cu cea pe care o plătesc pentru creditele curente ce le solicită.**

În documentele Plenarei C.C. al P.C.R., legat de munca organelor bancare şi ale Ministerului Finanţelor, se prevăd o serie de sarcini sporite în ce priveşte activitatea de control şi îndrumare financiară asupra proceselor productiv-economice. Astfel, în activitatea de planificare a creditelor vor fi atrase în viitor şi unităţile operative ale partea organului tutelar, bancar, financiar cunosc în mod detaliat situaţia economico-financiară a fiecărei întreprinderi. În aceste condiţii, întrucit munca de control nu poate fi desprinsă de cea de îndrumare, **considerăm util ca sistemul stimulator al acestor organe să fie legat şi de realizările obţinute pe linia economico-financiară de întreprinderile pe care le finanţează.**

Gheorghe NESTORESCU
director al Direcţiei plan financiar şi preţuri — M.I.C.M.

ÎN TRANSPORTURI — ORGANIZAŢIE UNICĂ SPECIALIZATĂ DE EXPEDIŢIE

STUDIIND PROIECTUL DIRECTIVELOR C.C. al P.C.R. cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale — document de o deosebită importanţă teoretică şi practică pentru dezvoltarea în viitor a României socialiste — am reţinut, printre numeroasele probleme de o importanţă majoră, şi aceea referitoare la îmbunătăţirea continuă a organizării şi conducerii transporturilor, ca sistem circulator al întregii ţări.

Sînt întru totul de acord cu cele arătate în proiectul de Directive, că în condiţiile actualei organizări **„s-au creat paralelisme şi suprapuneri, a crescut nejustificat aparatul administrativ, s-a diminuat răspunderea şi operativitatea în activitatea de exploatare".** De aceea, pentru eliminarea acestor neajunsuri în toate sectoarele transporturilor, este necesară înlăturarea verigilor inutile, ridicarea competenţei şi răspunderilor fiecărei unităţi, care să fie în măsură să asigure în mod operativ nevoile de transport ale economiei naţionale şi populaţiei. În acest context apare **necesitatea imperioasă de îmbunătăţire şi a activităţii de expediţie,** problemă pe care ne propunem să o abordăm în cele ce urmează.

La înfăptuirea procesului de transport participă de obicei mai mulţi factori: **expeditorii, întreprinderile de transport şi destinatarii.** Dacă unităţile de transport în general, au sarcina de a asigura deplasarea în spaţiu şi timp a mărfurilor, expeditorii şi destinatarii trebuie să efectueze în schimb o serie de activităţi legate de pregătirea, predarea şi primirea mărfurilor. Bunăoară, ei trebuie să asigure autovehiculele necesare, să efectueze diferite operaţiuni de încărcare-descărcare, să întocmească documentele de transport şi alte formalităţi care, în ansamblul lor, formează **activitatea de expediţie.**

Pentru beneficiarii de transporturi, efectuarea acestei activităţi prezintă multe dificultăţi, deoarece nu toţi dintre ei dispun de mijloace auto proprii şi în consecinţă trebuie să le procure de la organizaţiile de transport. Aceste operaţiuni se cer efectuate într-un timp scurt pentru a se încadra în termenele legale de staţionare a vagoanelor şi autocamioanelor la încărcare-descărcare. Deoarece, în cele mai multe cazuri, beneficiarii nu au posibilitatea de a sincroniza sosirea vagoanelor la încărcare-descărcare cu cea a autocamioanelor, se depăşesc termenele legale de staţionare — fapt care generează penalizări.

Procesul de expediţie se complică mai mult în cazul cînd deplasarea mărfii implică participarea a două sau mai multe feluri de mijloace de transport (transport combinat auto-cale ferată), deoarece apar relaţii multiple şi unele operaţiuni suplimentare.

Aceste greutăţi s-au accentuat începînd cu anul 1960, cînd cea mai mare parte a parcului auto propriu al întreprinderilor a fost preluat de Ministerul Transporturilor Auto, Navale şi Aeriene. În vederea îmbunătăţirii situaţiei s-a luat măsura ca, **începînd din anul 1963, activitatea de manipulare a mărfurilor şi camionajul să se efectueze, de către calea ferată prin înfiinţarea unor puncte de „expediţie şi camionaj" (EC).** Aceste unităţi sînt subordonate secţiilor de expediţie şi camionaj din cadrul direcţiilor regionale C.F.R. şi organizate pe baza principiilor gospodăririi socialiste.

Deşi adoptarea acestui sistem a contribuit la îmbunătăţirea activităţii de expediţie, totuşi el prezintă o serie de deficienţe. În primul rînd, aceasta nu este o formă unitară de organizare, care să asigure utilizarea cît mai raţională a mijloacelor de transport şi a forţei de muncă. Operaţiunile de manipulare a coletăriei din staţiile C.F.R. se efectuează în prezent de două unităţi: „Secţia EC", care se ocupă de manipularea propriu-zisă a mărfurilor prezentate pentru transport şi „Secţia de mecanizarea operaţiunilor de încărcare-descărcare la cererea formaţiilor EC, a staţiilor şi magaziilor.

Existenţa celor două formaţii de lucrători: mecanici care aparţin de secţia de mecanizare şi încărcători-descărcători ce fac parte din secţiile E.C., determină preocupări unilaterale faţă de îmbunătăţirea activităţii de expediţie. Acest lucru este accentuat şi de faptul că lucrătorii respectivi sînt salarizaţi în mod diferenţiat şi, ca atare, cointeresarea materială nu acţionează suficient în această privinţă. De asemenea, neasigurarea în multe cazuri de către D.R.T.A., a autocamioanelor comandate de secţia EC, precum şi defectarea frecventă în timpul orelor de lucru — datorită uzurii mari a parcului auto care se pune la dispoziţie — produc întîrzieri în transportul mărfurilor. Pe de altă parte, neritmicitatea transportului la sosire provoacă uneori depăşirea capacităţii de lucru, iar alte ori goluri în activitate.

Gradul de mecanizare al operaţiunilor de încărcare-descărcare este scăzut şi din lipsă de macarale hidraulice instalate pe autocamioane, care sînt deosebit de eficiente, mai ales în manipularea conteinerelor. Calea ferată nu face investiţii în asemenea utilaje deoarece mijloacele de transport respective aparţin altor unităţi, iar cele ale transportului auto nu sînt cointeresate în efectuarea lor. Din aceleaşi cauze nu se poate efectua nici specializarea autovehiculelor, corespunzător sortimentului de mărfuri transportate. În ce priveşte mijloacele moderne de transport — paletele şi conteinerele — care măresc viteza de circulaţie a mărfurilor — nu sînt folosite în mod raţional.

PENTRU îmbunătăţirea activităţii de expediţie, apare tot mai evidentă necesitatea organizării ei în mod centralizat, de către o unitate specializată, care să fie dotată cu mijloace de transport auto şi utilaje de mecanizare la nivelul cerinţelor transportului de mărfuri din staţii şi să îndeplinească întreaga arie de sarcini aparţinînd acestui proces. La baza organizării activităţii respective trebuie să stea principiile „expeditorului unic", care are calitatea de mandatar al beneficiarului, reprezentîndu-l pe acesta în toate fazele activităţii de expediţie. Astfel, operaţiile de expediţie, în loc să fie executate de fiecare beneficiar în parte, ele sînt făcute în mod centralizat de către formaţiuni specializate pentru toţi predătorii şi destinatarii din acelaşi centru feroviar. În principal, sarcinile expeditorului unic s-ar rezuma la următoarele:

— ia în primire mărfurile de la întreprinderile predătoare (furnizoare) pe care le transportă cu mijloacele auto şi forţă de muncă proprie la staţiile de cale ferată şi, de aici ,preia mărfurile sosite pe care le transportă la beneficiar;

— se preocupă de mecanizarea operaţiunilor de încărcare-descărcare, face plata taxelor de transport, întocmeşte documentele de transport şi alte formalităţi etc.

Ca atare, **organizarea expediţiei pe baza acestui sistem prezintă numeroase avantaje. Eliberează predătorii şi destinatarii de mărfuri de o serie de operaţiuni complicate, care necesită un volum mare de muncă. Prin concentrarea încărcărilor şi descărcărilor, se creează condiţii optime pentru mecanizarea acestor operaţiuni care, corelat cu reducerea necesarului de lucrători şi cu posibilitatea utilizării mai raţionale a celor existenţi, duce la creşterea productivităţii muncii. De asemenea, prin concentrarea încărcărilor şi descărcărilor în mai puţine staţii de cale ferată şi gruparea lor pe direcţii de mers, se reduce timpul de staţionare a mijloacelor de transport asigurînd o utilizare şi coordonare mai raţională a acestora. Integritatea mărfurilor este asigurată în condiţiuni mai bune, cheltuielile de transport în general scad, iar viteza de circulaţie a mărfurilor creşte.**

Efectuarea de către o singură unitate, în mod centralizat, a expediţiilor ar permite, totodată, folosirea unor metode noi de organizare a acestui proces, ca aceea a încărcării şi descărcării mărfurilor direct din mijloacele auto în vagon şi invers, fără a trece prin magazie ş.a. De altfel, această unitate ar trebui să fie foarte operativă, corespunzătoare mijloacelor de transport moderne; iar magaziile şi vagoanele nu ar trebui să constituie mijloace de depozitare a mărfurilor, ci numai o fază scurtă de tranzit.

Trecerea sarcinilor de expediţie în seama unei organizaţii unice, creează posibilitatea ca serviciile comerciale din direcţiile regionale să se ocupe mai mult de problemele aplicării corespunzătoare a politicii tarifare — preocupări care în prezent sînt îngreuiate de multiplele sarcini de expediţie. Se va asigura un transport ritmic la calea ferată şi auto, condiţii mai bune de utilizare a conteinerelor şi paletelor, sporind în final capacitatea de transport şi viteza de circulaţie a mărfurilor.

Organizarea expediţiei în forma preconizată va permite dezvoltarea transportului combinat auto-cale ferată, introducerea documentului unic de transport, care să fie folosit pe întreg parcursul mărfii, va spori mobilitatea şi autonomia funcţională în îndeplinirea sarcinilor încredinţate, mărind iniţiativa şi răspunderea unităţilor respective în domeniile esenţiale ale activităţii lor. Abordarea unor metode şi sisteme de organizare ştiinţifică a întregii activităţi de transporturi, care se dezvoltă într-un ritm susţinut, impus de necesităţile dezvoltării economice şi sociale a ţării, se înscrie pe deplin în cadrul general al proiectului Directivelor C.C. al P.C.R. cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale, corespunzător condiţiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României.

Dimitrie REBUŞAPCĂ
lector univ., Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej"-Bucureşti

O LATURĂ IMPORTANTĂ A POLITICII DE RIDICARE A NIVELULUI DE TRAI: LOCUINŢELE

(Urmare din pag. 3)

ceastă măsură mai prezintă şi avantajul că scuteşte pe chiriaşi de consumarea timpului liber cu deplasări la ghişeele administraţiei, asigurînd totodată încasarea regulată a chiriilor.

● *Gestiune economică fără subvenţii*

CU TOATE MĂSURILE organizatorice care se vor lua, în baza recentei Hotărîri, pentru reducerea cheltuielilor inutile privind întreţinerea şi administrarea fondului de locuinţe proprietate de stat, cheltuielile necesare pentru această activitate nu vor putea fi acoperite din actualele chirii. Analiza făcută a scos în evidenţă că numai în anul 1966 pierderile înregistrate de stat s-au cifrat la 537 milioane lei, chiriile încasate nereprezentînd nici 40% din totalul cheltuielilor făcute cu întreţinerea fondului de locuinţe. Această situaţie a impus revizuirea actualelor chirii, stabilite în anul 1953, cînd cîştigul mediu reprezenta aproximativ o treime din cel de azi.

Măsurile luate de conducerea de partid prin actuala Hotărîre de a se majora chiriile au la bază ideea de eficienţă şi raţionalitate în gospodărirea fondului de locuinţă proprietate de stat. Realizarea în cadrul întreprinderilor de locuinţe a principiului de bază a gestiunii economice proprii — acoperirea cheltuielilor din venituri — va asigura o mai bună administrare a imobilelor, iar pe de altă parte, degrevarea statului de aceste pierderi se va regăsi în intensificarea construcţiilor care vor fi puse la dispoziţia populaţiei în condiţiile legii, prin închiriere.

Un calcul sumar al chiriei ce se va datora în condiţiile noi, pentru un apartament de două camere de către un chiriaş cu un venit egal cu salariul mediu, duce la concluzia că aceasta nu reprezintă decît 10—11% din venit, adică mai puţin sau egal cu ponderea pe care o reprezenta la data elaborării actualei legi a chiriilor, ceea ce, evident, reflectă o proporţie justă.

Prin noul regim al chiriilor se înlătură şi o altă carenţă a actualei legi: situaţia inechitabilă creată prin aceea că nu face diferenţieri între apartamentele care dispun de multiple şi spaţioase dependinţe, ceea ce ridică considerabil gradul de confort şi între acelea care sînt lipsite total sau parţial de asemenea dependinţe; acelaşi nivel de chirii era pînă acum stabilit atît pentru apartamentele periferice, cît şi pentru cele centrale, ceea ce de asemenea nu este echitabil.

În sfîrşit, recalculînd chiriile potrivit principiilor noi la o serie de apartamente de diverse tipuri şi făcînd raportul dintre acestea şi diferitele categorii de venituri ale chiriaşilor, se constată că ponderea pe care o deţin din totalul veniturilor este mult mai mică decît în oricare ţară vest-europeană, unde închirierea de locuinţe reprezintă serioase surse de venituri pentru proprietarii lor.

Este important de menţionat că la elaborarea noului regim al chiriilor s-a avut în vedere să se realizeze, în întregime, sarcina stabilită de Congresul al IX-lea al partidului de a spori în anul 1970 salariul real cu circa 25% faţă de anul 1965, hotărîrea luată încadrîndu-se astfel în ansamblul măsurilor preconizate şi în special cele privind majorarea generală a salariilor. Cum aplicarea noului regim al chiriilor se va face înainte de majorarea salariilor, pentru perioada pînă la aceste majorări, Hotărîrea prevede că se vor acorda unor categorii de salariaţi titulari de contracte de închiriere o îndemnizaţie neimpozabilă, diferenţiată în funcţie de nivelul salariului şi numărul membrilor de familie, care vor acoperi integral sau parţial diferenţele de chirii în plus ce se vor stabili.

★

Conţinînd principii şi măsuri care au la bază un profund raţionament economic şi social, complexul de prevederi ale Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea construcţiilor de locuinţe, îmbunătăţirea administraţiei şi întreţinerii fondului locativ şi noul regim al chiriilor, se înscriu în contextul recentelor măsuri luate privind ridicarea eficienţei economice în toate sectoarele de activitate ale economiei naţionale.

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE

PLENARA C.C. AL P.C.R. din 5—6 octombrie 1967 a hotărît să fie supuse unei largi dezbateri publice — înainte de a fi prezentate spre aprobarea Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie a.c., — proiectul de Directive cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, corespunzător condițiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României, și proiectul Principiilor de bază cu privire la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României și sistematizarea localităților rurale. Totodată, este supusă dezbaterii publice și Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea construcției de locuințe, îmbunătățirea administrării și întreținerii fondului locativ și noul regim al chiriilor.

În numărul de azi al „Vieții economice", publicăm materiale din cadrul dezbaterii. Ținînd seama de importanța deosebită pe care o prezintă aceste documente pentru mersul înainte al țării pe calea mereu ascendentă a civilizației, progresului și bunăstării, revista noastră invită specialiștii din economie, oamenii de știință, lucrători din aparatul de stat, economiștii și cadrele de conducere din întreprinderi să participe la această dezbatere, făcînd pe baza experienței și a condițiilor concrete de la locurile lor de muncă, propuneri și sugestii ce vizează perfecționarea activității economice.

PLANUL PRODUCȚIEI MARFĂ — CORELAT CU VOLUMUL FONDURILOR DE PRODUCȚIE

AȘA CUM SE SUBLINIAZĂ în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale — este necesar, ținînd seama de experiența dobîndită, să se introducă noi măsuri pentru perfecționarea conducerii planificate a economiei, a metodelor de întocmire și fundamentare a planurilor. În mod justificat se insistă în acest document ca întreprinderile industriale să ia măsuri pentru utilizarea cît mai eficientă a mijloacelor materiale de care dispun. „**Planul de stat** — se arată în proiectul Directivelor — **trebuie să fixeze ca sarcină obligatorie rezultatele activității economice, judecate prin prisma raportului dintre ceea ce va obține întreprinderea ca volum al producției sau ca venit net — și totalul fondurilor** (fixe și circulante) **de care dispune**".

În lumina celor arătate în proiectul Directivelor, consider că **planul valoric de producție-marfă al întreprinderilor industriale din aceeași ramură să fie determinat de mărimea fondurilor de producție — fixe și circulante — cu care sînt înzestrate.** Iar în cadrul acestei valori, produsele, sortimentele și cantitatea să fie determinate în funcție de sarcinile de dezvoltare a ramurii respective.

Metodologia actuală de stabilire a planului de producție o consider depășită, deoarece plătește tribut unei situații de început cînd planul de producție al fiecărei întreprinderi nu a fost stabilit totdeauna pe baze științifice. Planul de producție pentru fiecare an se stabilește, în ultimă instanță și, în general, în funcție de planul și realizările anului precedent la care se aplică procentul de creștere (rezultat din ritmul de dezvoltare necesar fiecărei ramuri) care, de regulă, este aproape același la fiecare întreprindere din aceeași ramură. Datorită insuficienței acestei metodologii apar și multe neajunsuri. Bunăoară, nu există garanție că planul de producție a anului precedent a fost stabilit la nivelul posibilităților reale ale întreprinderii respective și el constituie o sarcină egal de mobilizatoare pentru fiecare colectiv în parte. De asemenea nu se reflectă în planul fiecărei întreprinderi experiența celor mai bune unități industriale, experiența celor mai buni gospodari din ramura respectivă. În mod firesc se pune întrebarea: ce garanție există că au fost folosite toate posibilitățile materiale de care dispune fiecare întreprindere industrială în parte?

Socot că asemenea garanții nu există. Planul valoric al producției-marfă, în actuala metodologie poate fi sub sau peste nivelul posibilităților unei întreprinderi, sau peste posibilitățile medii ale acesteia, într-o etapă dată. În nici un caz pentru toate întreprinderile la nivelul posibilităților de care dispun. În susținerea punctului meu de vedere, țin seama, în special, de înzestrarea întreprinderilor cu fonduri de producție. Și aceasta pentru că mijloacele de producție reprezintă unul din elementele hotărîtoare ale dimensiunilor procesului de producție.

Voi folosi un exemplu: trei întreprinderi (A, B și C) din aceeași ramură industrială au avut următoarele sarcini de producție-marfă pentru anul 1966:

Denumirea întreprinderii	U/M	Producție-marfă 1966		
		Plan	Realizat	%
A	mil. lei	150	153	102
B	„	400	412	103
C	„	300	303	101

Așa după cum reiese din tabel, pe lîngă faptul că fiecare întreprindere a realizat și depășit planul de producție-marfă pe anul 1966, colectivul unității B. se pare că a obținut rezultatele cele mai bune. Dar să vedem dacă fiecare întreprindere a folosit cu aceeași eficiență fondurile de producție cu care a fost înzestrată. Din acest punct de vedere situația se prezintă astfel:

Denumirea întreprinderii	U/M	Fonduri de producție			Prod. realiz. 1966	Prod. / Fond prod. x 1 000
		fixe	circulante	Total		
A	mil. lei	30	30	60	153	2 550
B	„	120	80	200	412	2 060
C	„	40	50	90	303	3 360

Din datele respective rezultă că întreprinderea B a obținut pentru fiecare 1 000 lei fonduri de producție, 2 060 lei producție-marfă, deci cu mult sub realizările obținute de întreprinderea A (2 550 lei) și cu mult mai puțin în comparație cu întreprinderea C (peste 3 360 lei). Datorită unor lipsuri în munca de planificare, în exemplul dat, economia națională a fost lipsită de o producție de circa 49 milioane lei (3 360 x 60—153) din partea întreprinderii A și de circa 260 milioane lei (3 360 x 200—412) din partea întreprinderii B, luînd drept etalon de comparație realizările întreprinderii C.

Și totuși, așa cum am arătat mai înainte, colectivele celor trei întreprinderi au păreri diferite despre valoarea eforturilor și realizărilor obținute. Evident, numai cu fondurile de producție nu se pot fabrica produse, asupra lor trebuie să acționeze forța de muncă omenească pentru a se produce bunuri materiale. Nu trebuie demonstrat însă că pentru economia națională nu este indiferent cu ce volum de investiții se realizează o anumită producție, o anumită cantitate de produse.

Or, după cum este știut, fondurile de producție se materializează în strunguri, prese, mașini de frezat, mașini de turnat, hale, clădiri și materii prime, materiale, semifabricate, produse finite etc. — obținute cu bani din fondul de investiții (fondurile fixe) sau din fondurile circulante — direcții spre care este dirijată o bună parte din fondul de acumulare. Cu cît vor fi mai mari fondurile de producție, cu atît mai mare va fi baza materială a procesului de producție. Planurile de producție care ar trebui să reflecte aceste posibilități nu sînt stabilite uneori în concordanță cu volumul acestor fonduri. Planul de producție al întreprinderii industriale stabilindu-se — ținînd seama de actuala metodologie — după criterii proprii și nu în corelație directă cu posibilitățile medii ale întreprinderilor ramurii industriale respective, nu se asigură întotdeauna și la toate întreprinderile utilizarea cu maximum de eficiență a fondurilor de producție.

De aceea, **sînt de părere că planul valoric de producție-marfă al unei întreprinderi industriale trebuie să fie stabilit proporțional cu planul de producție al celorlalte întreprinderi industriale din aceeași ramură, proporționalitatea referindu-se la nivelul fondurilor de producție cu care sînt înzestrate și planul valoric de producție-marfă.** Dacă două întreprinderi, spre exemplu, dispun de 100 și, respectiv, 300 milioane lei fonduri de producție, planul valoric de producție-marfă într-o perioadă de un an, să zicem, ar trebui să fie de 300 milioane lei, și respectiv, de 900 milioane lei. Deci planul de producție al unei întreprinderi industriale ar trebui să fie stabilit direct proporțional cu mărimea fondurilor de producție din dotare și în strînsă corelare cu sarcinile de plan ale celorlalte întreprinderi din aceeași ramură industrială. Cu alte cuvinte, planul de producție al unei întreprinderi, pe o perioadă de un an de zile, spre exemplu, ar trebui stabilit după formula:

$$P = (F + C) \times \left(\frac{n + N}{2}\right)$$

în care:

P = plan valoric de producție-marfă.
F = valoarea reală a fondurilor fixe, adică valoarea inițială din care s-a scăzut valoarea uzurii (amortismentul).
C = valoarea fondurilor circulante cu care a fost înzestrată întreprinderea (normativul mediu al fondurilor circulante).
n = coeficientul determinat prin raportarea valorii producției realizate în perioada precedentă într-o ramură industrială la valoarea fondurilor de producție din aceeași ramură din perioada precedentă.
N = coeficientul cel mai mare rezultat la una sau mai multe întreprinderi din ramura respectivă, raportînd producția realizată în perioada precedentă de întreprinderea respectivă la valoarea fondurilor de producție ale aceleiași întreprinderi.

Întreprinderile cu realizări peste această medie vor trebui să fie stimulate corespunzător. Atenția deosebită pentru descoperirea rezervelor va fi concentrată asupra întreprinderilor cu realizări sub media determinată prin formula amintită mai sus.

Apreciez că stabilindu-se planul de producție în funcție de mărimea fondurilor de producție, pe lîngă faptul că se va asigura proporționalitatea planurilor de producție dintre întreprinderile aceleiași ramuri industriale, mobilizîndu-se astfel la maximum mijloacele materiale de care dispun, se vor obține următoarele avantaje importante pentru economia națională:

- ridicarea indicelui de utilizare a mijloacelor de producție. Va crește interesul întreprinderilor în ce privește utilizarea completă a mijloacelor de producție întrucît cantitatea de produse din plan este în legătură directă cu valoarea acestor mijloace de producție;

- înzestrarea întreprinderilor și, implicit, a economiei naționale cu tehnica cea mai avansată și creșterea eficienței investiției și a vitezei de rotație a mijloacelor circulante. Fondurile de investiții afectate întreprinderilor vor fi folosite pentru achiziționare de utilaje care să asigure obținerea unor cantități de produse peste media obținută cu cele existente, întrucît planul de producție va fi determinat în corelare directă și cu valoarea acestor utilaje. De asemenea, fondurile afectate pentru construcții vor fi folosite pentru a asigura sporul cel mai mare de produse și în niciun caz sub media obținută pe suprafețele existente. Mărirea planului de producție fiind în strînsă dependență și de volumul fondurilor circulante, întreprinderea va fi interesată să mențină numai atîtea fonduri circulante cîte îi sînt necesare și îi asigură realizarea producției celei mai mari raportate la mia de lei fonduri circulante. Se vor reduce considerabil, dacă nu complet, stocurile supranormative de materii prime și materiale fără mișcare.

Prin stabilirea planului de producție, pornindu-se de la mijloacele materiale cu care sînt înzestrate întreprinderile industriale și în viitor centralele industriale, **se va ridica rolul planului de stat ca instrument de cunoaștere a posibilităților economiei naționale și de mobilizare a tuturor rezervelor pentru creșterea potențialului ei economic.**

Marin TĂNASE
director adjunct, Întreprinderea „Electromotor"-Timișoara

RIDICAREA ROLULUI PÎRGHIILOR FINANCIARE ÎN GOSPODĂRIREA JUDICIOASĂ A FONDURILOR

STUDIIND DOCUMENTELE adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie a.c. îți dai seama de excepționala lor importanță pentru progresul României socialiste. Am convingerea că înfăptuirea acestor măsuri va crea toate premisele pentru dezvoltarea mereu ascendentă a economiei noastre, pentru creșterea necontenită a bunăstării poporului.

În proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. se prevede la capitolul „Finanțarea și creditarea producției și investițiilor", o serie de măsuri care vor elimina neajunsurile existente în prezent din cauza unei centralizări excesive a relațiilor financiare dintre întreprinderi și stat.

Printre aceste greutăți amintim că, **datorită formalisticii voluminoase privind planul financiar ce trebuie centralizată** (12 formulare cu 133 coloane și 346 rînduri, deși nu toate datele ce le cuprind sînt esențiale), — cauzată, de altfel, de centralizarea excesivă privind relațiile cu bugetul statului — **definitivarea acestuia se face cu multă întîrziere față de ceilalți indicatori de producție.** Între timp, întreprinderile nu sînt în posesia unor indicatori definitivați și, drept consecință, nu primesc integral finanțarea ce li se cuvine, iar de multe ori și raportările prezintă unele necorelări cu ceilalți indicatori.

În domeniul creditării operative se manifestă, de asemenea, greutăți generate de unele lipsuri. În prezent, necesarul de credite al unităților, ce depășește competențele organelor locale, urmează filiera uzină — direcție generală — direcția creditării din Centrala B.N.R.S.R. Aceasta, pentru a aviza, solicită punctul de vedere al organelor bancare locale ce deservesc întreprinderea ce solicită creditul. Circuitul respectiv duce de multe ori la situații în care, atunci cînd s-a aprobat creditul, fenomenul economic care l-a generat, a și dispărut. Tocmai de aceea apreciez ca deosebit de favorabil **cadrul de măsuri propus în proiectul de Directive care asigură perfecționarea și simplificarea actualului sistem privind finanțarea, creditarea și cointeresarea întreprinderilor în obținerea unei eficiențe economice maxime.**

Măsura preconizată ca, pe viitor, bugetul statului să finanțeze numai acțiunile majore, care condiționează dezvoltarea economiei naționale, în timp ce nevoile curente de fonduri vor fi asigurate din credite bancare și din veniturile proprii ale unităților economice, **va simplifica relațiile existente și va asigura întreprinderilor și centralelor industriale o mai mare operativitate și independență în folosirea fondurilor.**

Creșterea rolului beneficiului, ca element de stimulare și legarea premierii de mărimea beneficiilor planificate și realizate, va spori în mod deosebit preocuparea întreprinderilor pentru creșterea producției și realizarea de economii. **Apreciem însă că studiile privind planurile de măsuri ce se vor aplica pentru traducerea în fapt a Directivelor, trebuie să aibă în vedere și creșterea rolului centralei industriale privită prin prisma stabilirii și aprobării efective a planurilor financiare ale întreprinderii.** Astfel, sistemul actual privind aprobarea și avizarea planurilor de vărsăminte din beneficiu, este făcută de către Ministerul Finanțelor pentru fiecare unitate în parte, ceea ce îngreunează operativitatea aprobării planurilor și reduce drepturile organului tutelar privind planificarea, urmărirea și controlul sarcinilor unităților coordonate.

Pentru perfecționarea acestor activități este necesară o metodologie mai simplă privind legătura unităților productive cu bugetul statului. Concomitent cu aceasta, în proiectul de Directive se menționează că, competențele ce se vor acorda întreprinderilor și centralelor privind necesarul de mijloace circulante, a volumului de investiții și a sarcinilor de plan, vor fi mult lărgite, lucru ce va face ca cotele ce se rețin din beneficiu pentru finanțarea acestor acțiuni să fie supuse unor variații pe parcursul desfășurării activității. Vor fi cazuri cînd unele întreprinderi vor fi în posesia unor surse mai mari de acoperire, iar altele vor avea o situație inversă. De aceea, cu-

O LATURĂ IMPORTANTĂ A POLITICII DE RIDICARE A NIVELULUI DE TRAI: LOCUINȚELE

ÎMBUNĂTĂȚIREA condițiilor de locuit ocupă un loc important în amplul program stabilit de Congresul al IX-lea al partidului privind ridicarea nivelului de trai al populației. Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie 1967 cu privire la dezvoltarea construcției de locuințe, îmbunătățirea administrării și întreținerii fondului locativ și noul regim al chiriilor se înscrie în contextul măsurilor adoptate pentru traducerea în viață a Directivelor Congresului privind acest program.

Fondul de locuințe — factor important pentru dezvoltarea fizică și spirituală a omului, pentru desfășurarea vieții familiale — sporește an de an prin noi construcții realizate de stat sau cu sprijinul statului. De la 28,3 milioane mp, suprafața locuibilă existentă în orașe în 1948 — din care 40% în clădiri din materiale de slabă rezistență — a crescut pînă la sfîrșitul anului 1966 la 49 milioane mp, fondul locativ din proprietatea statului fiind constituit în proporție de 95% din clădiri moderne și durabile; dacă în anul 1955 s-au investit de către stat 850 milioane lei, în anul 1967 volumul investițiilor planificate pentru construirea de locuințe reprezintă 3,5 miliarde lei; 770 000 de familii locuiesc în clădiri aparținînd statului; 142 000 locuințe au fost construite de populația de la orașe din fonduri proprii și din credite acordate de stat. În actualul cincinal sînt prevăzute pentru construirea de locuințe 18 miliarde lei, adică numai cu cinci miliarde mai puțin decît investițiile efectuate în acest sector între anii 1951—1966.

Față de un asemenea ritm, și ținîndu-se seama de vastul program de sporire a volumului construcțiilor în acest cincinal și în cel viitor, evident, s-a impus luarea celor mai adecvate măsuri pentru perfecționarea organismelor care au sarcina de construire și administrare a fondului locativ, pentru sprijinirea multilaterală a construcțiilor proprietate personală și pentru o gospodărire economică, rațională, a fondului locativ al statului.

● Forme multiple pentru sprijinirea construcțiilor

SUBLINIIND FAPTUL că statul va dezvolta în continuare fondul de locuințe la orașe din surse centralizate, care vor fi puse la dispoziția populației prin închirieri, Hotărîrea prevede în același timp dreptul întreprinderilor de stat de a construi locuințe din fonduri proprii în vederea creării de spații locative care vor fi închiriate salariaților.

După cum se știe, și pînă în prezent întreprinderile de stat contribuiau cu o parte din beneficii la formarea fondurilor de finanțare a construcțiilor de locuințe. Spațiul locativ realizat astfel intra însă în întregime în administrarea centralizată, efectuată de organele locale ale administrației de stat. Noile prevederi ale recentei Hotărîri stabilesc că întreprinderile vor avea dreptul de administrare a imobilelor pe care le vor construi din fonduri proprii, ceea ce le va da posibilitatea să le închirieze acelor salariați care se dovedesc merituoși, precum și specialiștilor necesari procesului de producție; contractele de închiriere vor fi accesorii ale contractelor de muncă, cu toate consecințele ce decurg, respectiv încetarea lor o dată cu desfacerea contractului de muncă, cu excepția cazurilor de pensionare.

Contribuind pe această cale la satisfacerea cerințelor salariaților, locuințele construite din fondurile întreprinderilor vor constitui un mijloc important de stimulare materială și de creștere a stabilității în același loc de muncă a specialiștilor și a muncitorilor.

Prin acordarea acestui drept întreprinderilor se declanșează un important potențial de lărgire a fondului locativ proprietate de stat, prin mobilizarea de mari rezerve financiare de care dispun întreprinderile noastre.

De asemenea, pentru aceleași considerente, vor fi autorizate unitățile cooperatiste și organizațiile obștești să construiască locuințe din fonduri proprii, pe care vor avea dreptul să le închirieze membrilor lor sau specialiștilor care lucrează în cadrul acestor unități.

Dar, nu numai modalitățile de realizare a construcțiilor din sectorul socialist au fost diversificate. Hotărîrea prevede — pe lîngă forma aplicată în anul 1966 de acordare de credite populației din mediul urban pentru construirea de locuințe prin întreprinderi specializate ale statului — și multiple alte forme de sprijinire a construcțiilor proprietate personală. Astfel, s-a creat posibilitatea de a se construi locuințe în regie proprie, cu sprijinul statului, prin acordarea de credite pînă la 20 000 lei. Aceste lucrări vor avea asistența tehnică a întreprinderilor de stat sau cooperatiste, evident numai la cererea titularului.

Pentru a se facilita stabilirea în comunele unde desfășoară activitatea unii angajați cum sînt: cadre didactice, medici, specialiștii din stațiuni de mașini și tractoare sau din unități agricole, Hotărîrea prevede acordarea de credite — pînă la 15 000 lei — pentru a-și construi locuințe în aceste comune.

Ținîndu-se seama de faptul că un număr tot mai mare de locuitori ai comunelor au locuri de muncă la orașe, acestor salariați li s-a acordat dreptul la un credit de pînă la 15 000 lei pentru a-și construi locuințe cu mijloace proprii în comunele de domiciliu, atunci cînd aceste comune sînt la o distanță mai mare de 30—40 km de orașele unde sînt angajați.

O prevedere importantă se referă și la proprietarii ale căror locuințe sînt supuse demolării. Aceștia au dreptul să se înscrie cu prioritate pentru construirea unei alte locuințe, consemnînd drept avans numai suma obținută ca despăgubiri pentru demolare, chiar dacă aceasta este sub plafonul stabilit pentru ceilalți solicitanți.

De asemenea, Hotărîrea prevede că pentru satisfacerea cererilor din ce în ce mai mari a cetățenilor care doresc să-și cumpere locuințe proprietate personală — cunoscute fiind avantajele de care se bucură acestea — se vor vinde populației, cu acordarea de credite pe termen lung, clădirile cu un număr redus de apartamente, precum și apartamente din blocurile în care există și locuințe proprietate personală.

Așadar, față de o singură formă de realizare pînă în prezent a locuințelor proprietate personală cu sprijinul statului, se indică noi și variate forme, care răspund unor necesități obiective și diferențiate, specifice mediului unde urmează a se realiza construcția, posibilitățile materiale ale solicitantului etc. Toate acestea, alături de alte măsuri de stimulare a construcțiilor vor duce, fără îndoială, la creșterea substanțială a fondului de locuințe, indicator, în ultimă instanță, a bunăstării materiale.

● Folosirea în interes personal a spațiului locativ

LĂRGINDU-SE continuu fondul locativ, tot mai mulți oameni ai muncii vor beneficia de locuințe puse la dispoziție de stat prin închiriere. Dreptul de folosință a spațiilor repartizate nu este condiționat decît de o bună întreținere, locatarii-chiriași avînd latitudinea să subînchirieze o parte din spațiul atribuit, desigur, în condițiile legii.

Concomitent cu acest drept, recunoscut populației care ocupă spații locative proprietate de stat, Hotărîrea arată măsurile ce trebuie luate pentru realizarea principiului potrivit căruia proprietatea personală asupra locuințelor nu este un scop în sine, ci acest drept trebuie exercitat prin folosirea în fapt a acestora de către cetățenii care au înțeles și înțeleg să investească economiile din muncă pentru dobîndirea unui grad mai mare de confort.

Pe această linie se înscrie măsura de a fi exceptate locuințele proprietate personală de la regimul de normare și repartizare a spațiului locativ. De asemenea, aceeași semnificație o are indicația dată organelor locale ale administrației de stat de a facilita — în timp de un an de zile de la solicitare — mutarea cetățenilor în locuințele personale.

Pentru a sublinia conținutul nou al noțiunii de proprietate personală — mijloc de ridicare a nivelului de trai al titularului și al familiei sale, prin sporirea gradului de confort — menționăm două prevederi importante ale Hotărîrii: este interzisă construirea sau cumpărarea de locuințe în scopul revînzării sau închirierii și restringerea dreptului proprietarului (sau a titularului de contracte de închiriere) de a pretinde chirii peste plafonul stabilit în cazul subînchirierii de camere goale sau mobilate.

Limitarea dreptului de a se pretinde o chirie mai mare decît plafonul stabilit pentru asemenea subînchirieri reflectă grija de a proteja pe acei cetățeni care, în mod temporar, nu dispun de locuințe — repartizate de stat sau proprietate personală — înfrînindu-se astfel posibilitatea de a se realiza venituri speculative pe seama acestora.

La dreptul de folosință deplină, asigurat titularilor și familiilor lor, mai adăugăm o altă prevedere a Hotărîrii care vine să întregească conținutul noțiunii de proprietate personală: locuințele personale construite cu sprijinul statului, precum și cele cumpărate de la stat pot forma obiectul unei succesiuni, donații sau vînzări, în condițiile dispozițiilor normative care se vor elabora.

Toate aceste drepturi privind locuințele proprietate personală, instaurează un regim juridic echitabil, de natură socialistă, care va stimula și mai mult acest gen de construcții.

● Simplificare și eficiență în administrare

HOTĂRÎREA scoate în evidență serioase carențe privind forma actuală organizatorică de realizare, pe de o parte, a construcțiilor proprietate de stat, iar pe de altă parte, a administrării lor. În special, existența a două organe distincte — întreprinderile de reparații și întreprinderile de administrare a spațiului locativ — a generat mult birocratism sub motivarea raporturilor contractuale care trebuiau să se nască pentru orice cereri de reparații a „beneficiarului" adresată „executantului", care, desigur, implicau o serie de lucrări de evidență, recepție, decontare, toate în detrimentul concentrării atenției asupra bunei gospodăriri.

Pentru înlăturarea acestor neajunsuri și a consecințelor pe care le-au generat, Hotărîrea prevede înființarea, în subordinea organelor locale ale administrației de stat, de întreprinderi teritoriale unice pentru locuințe, cu gestiune economică, care vor avea ca atribuțiuni atît proiectarea și construirea imobilelor de locuit din fondul de stat (prin mijloace proprii sau prin organizații centralizate), cît și repararea și administrarea acestora. Evident, cumulîndu-se atribuțiile mai multor întreprinderi se vor realiza importante economii la cheltuielile de administrație, prin micșorarea corespunzătoare a aparatului administrativ, de conducere și cel tehnic. O serie de lucrări nu se vor mai repeta în mod paralel, iar personalul tehnic va putea fi mai judicios folosit.

Totodată, acestor întreprinderi le revine și sarcina de a proiecta și construi locuințele proprietate personală **în aceleași condiții de preț, termen de executare și calitate** ca acelea ale statului, precum și — în limita posibilităților — repararea acestora. Pentru completarea capacităților de producție impuse de un volum tot mai mare de locuințe proprietate personală, cooperația meșteșugărească a primit sarcina să organizeze în orașe unități de reparații, care vor putea efectua și construirea unor imobile mici sau case individuale.

Pentru rezolvarea problemelor de gospodărire internă a părților comune ale imobilelor mari și menținerea în stare de folosință a instalațiilor care le deservesc, se vor constitui asociații de locatari, **cu personalitate juridică.** Împuternicitul asociației de locatari va avea astfel calitatea să reprezinte colectivitatea de colocatari ai unui imobil în fața organelor de stat și să intre în raporturi juridice cu întreprinderile prestatoare de servicii, pentru buna funcționare și întreținere a imobilelor. De asemenea, o parte din atribuțiile actualelor întreprinderi de administrație locativă vor trece asupra acestor împuterniciți, simplificîndu-se astfel administrația centralizată. Hotărîrea prevede că pentru activitate suplimentară, împuterniciții asociațiilor de locatari vor primi o îndemnizație lunară acordată de către stat. Aceasta reprezintă încă o manifestare a grijii față de locatarii chiriași pentru a nu suporta prin cotele-părți ce le revin, decît serviciile pe care acești împuterniciți le efectuează în interesul lor.

Pe aceeași linie a simplificării operațiunilor și reducerea aparatului administrativ al întreprinderilor de administrare locativă se înscrie și măsura luată ca chiria să fie reținută o dată cu plata salariilor. A-

Alexandru DETEȘAN

(Continuare în pag. 5)

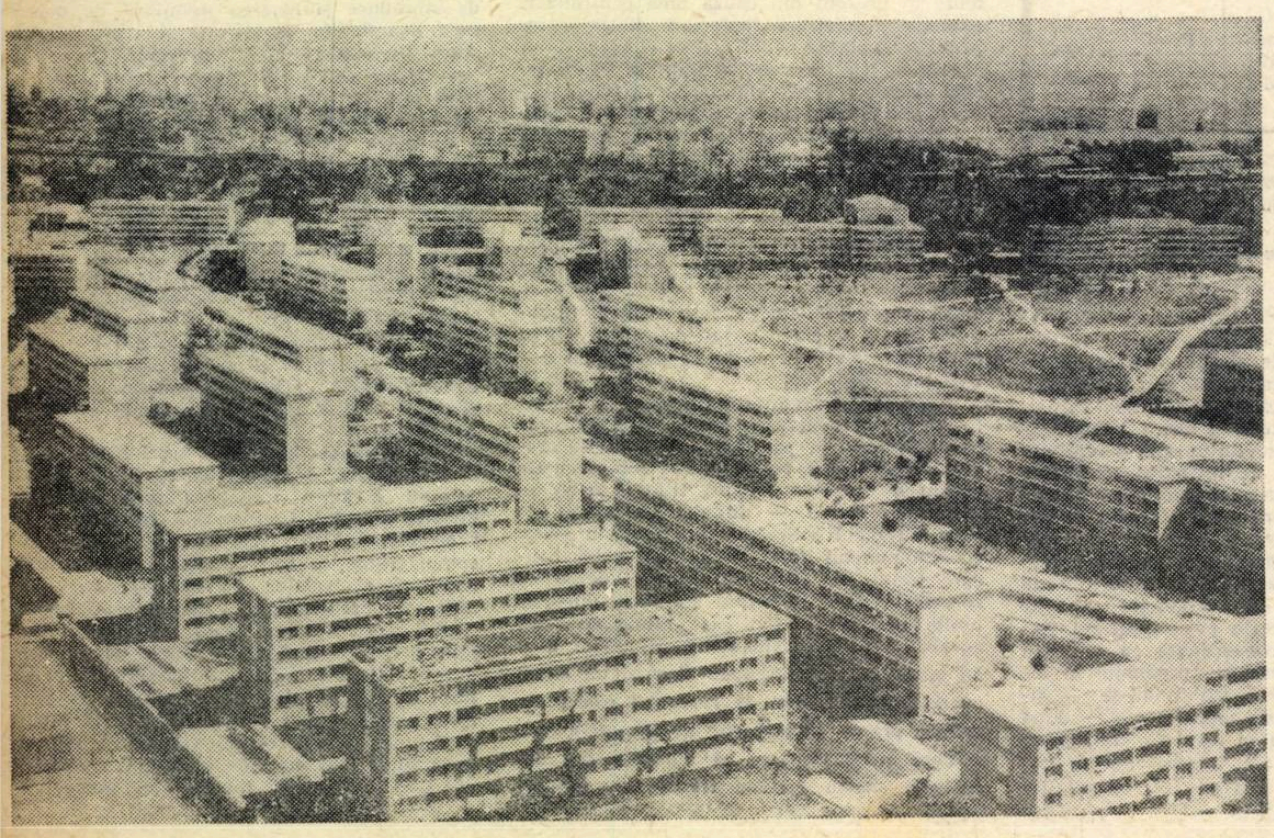

Pajura — unul din noile cartiere ale Capitalei

S. U. A.

DUPĂ MINI-RECESIUNE, MINI-ÎNVIORARE

LA INCEPUTUL LUNII OCTOMBRIE Comitetul Senatului american pentru problemele financiare (Ways and Means Committee) a aminat adoptarea unei hotăriri cu privire la cererea Administrației de a recomanda Congresului urcarea impozitelor cu 10%, pînă cînd nu vor fi reduse cheltuielile guvernamentale. Comitetul, în frunte cu președintele său, Wilbur Mills, a condiționat adoptarea recomandării de reducere a cheltuielilor guvernamentale cu 5 miliarde de dolari. Unde să se facă economiile? „«Porumbeii» doresc reducerea cheltuielilor legate de Vietnam și a celor pentru staționarea trupelor în Europa. Politicienii conservatori văd posibilități de reducere în cadrul programelor de politică socială. Cei care preconizează asemenea programe socotesc, dimpotrivă, că se pot face reduceri la cheltuielile de cercetare și de exploatare a spațiului cosmic" (DIE WELT, 10 octombrie). Senatorul Mills, la rîndul său, cere o revizuire a tuturor capitolelor bugetului.

Decizia cu privire la urcarea impozitelor va depinde deci de evoluția dezbaterilor în Congres în săptămînile următoare și de presiunile diverselor grupuri de interese asupra membrilor Congresului.

● Conjunctura își revine

INIȚIAL, PROPUNEREA de a se urca impozitele, prin intermediul unei suprataxe fiscale de 10%, a fost făcută de președintele S.U.A. în mesajul său cu privire la buget de la sfîrșitul lunii iulie, în scopul declarat de a „apăra economia, care de-abia își revenea dintr-un declin de 6 luni, și de a finanța cheltuielile crescînde pentru războiul din Vietnam". Se sconta că o urcare a impozitelor ar spori încasările cu 7,4 miliarde de dolari în anul fiscal 1967/1968, care s-ar încheia astfel cu un deficit de „numai" 14—18 miliarde dolari, în locul celor 29 miliarde prevăzute. Președintele Johnson atrăgea atenția că, dacă urcarea nu va fi aprobată, veniturile vor fi grevate în și mai mare măsură de „impozitul inflației".

În opinia celor ce preconizează urcarea impozitelor, aceasta ar urma să frîneze tendințele inflaționiste din economie, evitînd măsuri restrictive mai drastice în domeniul creditului. Există temerea net conturată, că asemenea restricții s-ar putea dovedi nefaste pentru activitatea economică, a cărei evoluție — de-abia revenită pe făgașul unei ușoare redresări — este încă incertă. Încetinirea înregistrată la sfîrșitul anului 1966 a continuat în prima jumătate a anului 1967, cînd situația economică era caracterizată de profesorul Robert Solow de la Institutul de Tehnologie din Massachusetts drept o „mini-recesiune". În trimestrul I al anului, produsul național brut al S.U.A., în termeni reali, înregistrase o scădere pentru prima oară în 6 ani, numărul persoanelor ocupate scăzuse. Proporția utilizării capacităților de producție, care fusese de 91% în trimestrul I/1966, ajunsese la 87% în trimestrul I/1967 și la 85% în trimestrul II. În luna mai producția industrială era cu 2% mai redusă decît în decembrie 1966.

În această situație, în primăvara anului curent Administrația a revenit asupra unor măsuri anterioare, de frînare, reintroducînd creditul asupra impozitului de 7% la investiții, accelerînd cheltuielile publice și scăzînd rata scontului la 4%. În lunile iulie—august au început să se manifeste unele efecte ale acestor măsuri, ducînd la o înviorare în cîteva domenii, fapt salutat de optimiști drept un indiciu că Administrația a reușit și de data aceasta să evite angrenajul recesiunii. În luna august, producția industrială a crescut cu 1,6% față de iunie, iar activitatea în domeniul construcțiilor a sporit. Analizînd cifrele amintite, economiștii au constatat însă că există încă „o marjă destul de mare" de capacități nefolosite în industrie, iar proporția forței de muncă lipsită de lucru este ceva mai mare decît cu cîteva luni în urmă (U.S. NEWS AND WORLD REPORT, 9 octombrie).

● Echilibru în pragul iernii

TENDINȚA CONJUNCTURII în pragul iernii ar putea fi apreciată după intrările de comenzi în septembrie și octombrie, dar acestea vor putea fi cunoscute cel mai devreme peste șase săptămîni. În august comenzile noi primite de industrie au scăzut cu 0,8%, și chiar dacă acesta este rezultatul unor evoluții diferențiate pe ramuri, observatorii au remarcat totuși că nicăieri nu s-au constatat semne ale unei „supraîncălziri". După evaluări oficiale, creșterea investițiilor în 1967 va fi de numai 2,3%, față de 15,7% în 1965 și 16,7% în 1966. Pe de altă parte, însă, în întreaga perioadă a încetinirii activității economice prețurile au continuat să crească în ritm accelerat — cu 3,5% în ultimele 6 luni și cu 4,5% în ultimele 3 luni.

În ce privește perspectivele pe 1968, se remarcă de exemplu că cea mai mare parte a economiștilor participanți la întrunirea anuală a Asociației Naționale a Economiștilor (Detroit, 27—29 septembrie) era de părere că pericolul principal îl va constitui inflația. „Restaurarea stabilității prețurilor pare irealizabilă în 1968", a declarat Norman Robertson de la Mellon National Bank din Pittsburg. În domeniul investițiilor economiștii amintiți erau puțin optimiști. „Sporul tipic al cheltuielilor pentru investiții va fi probabil de 3% în comparație cu anul 1967. Avînd în vedere creșterea probabilă a prețurilor, aceasta înseamnă de fapt o reducere a volumului fizic al investițiilor în 1968", consideră W. Chartener, reprezentant al firmei Goldman, Sachs & Co din New York.

Părerea asupra ansamblului dezvoltării economice, împărtășită de cea mai mare parte a economiștilor a fost exprimată poate cel mai clar de I. Lowell, președintele Asociației pentru cercetări în problemele de economie și de conducere a întreprinderilor din Palo Alto (California): „Șansele unei recesiuni sînt reduse. Dar nu este de așteptat nici să avem un boom în toată regula. Cel mai probabil este că economia va crește moderat".

În opinia participanților la reuniunea de la Detroit, politica fiscală și monetară a Administrației poate avea un cuvînt important în menținerea acestui „echilibru" între recesiune și redresare și în eventuala reînviorare a economiei. Sporirea în continuare a cheltuielilor publice ar putea furniza, după părerea lor, stimulentul necesar unei economii care și-a pierdut suflul, iar urcarea impozitelor ar putea frîna în oarecare măsură tendințele inflaționiste.

● Expectativă

SUPRATAXA FISCALĂ de 10% este, în intenția celor care o preconizează, tocmai un asemenea mijloc de frînare. Necesitatea, însă, de a contracara tendințe inflaționiste într-un moment cînd, după minirecesiune, nu se vorbește decît cel mult de o mini-înviorare, denotă că responsabilii politicii economice a S.U.A. au de făcut față unei situații complexe, la care caută să aplice un instrumentar diferențiat. Impozitele și creditul au fost folosite de-a lungul întregii perioade postbelice în eforturile de stimulare a conjuncturii, respectiv de combatere a scăderilor producției. „Evitarea inflației și a recesiunii, scrie FEDERAL RESERVE BULLETIN, depinde atît de politica fiscală cît și de cea monetară" (mai 1967). Caracteristica momentului de față este existența unor elemente ale ambelor fenomene în economia americană. Dar dacă asupra acestui diagnostic disensiunile nu sînt mari, nu se poate spune același lucru în privința problemei dacă să se utilizeze creditul sau impozitele în operația de contracarare ce se impune.

Comitetul senatorial pentru problemele financiare nu pare să fi luat poziție în această chestiune cu implicații teoretice. În practică, însă, el a blocat pînă în prezent încercările Administrației de a recurge la fiscalitate în forma suprataxei propuse. La începutul audierilor legate de această măsură, o revistă a cercurilor de afaceri americane constata că membrii comitetului au pesemne „certitudinea că suprataxa fiscală este extrem de nepopulară din punct de vedere politic, dar au, în același timp, senzația că respingerea ei ar putea să ducă la o criză economică" (BUSINESS WEEK, 16 septembrie). Dar o lună mai tîrziu dilema este aceeași, și corespondenții de presă vorbesc de „punct mort" în disputa angajată între Administrație și comitetul Mills, dispută pe care unii nu ezită să o caracterizeze drept o „gherilă parlamentară".

Fapt este că motivele politice care pot îndemna pe senatori să nu aprobe o mărire a impozitelor cîștigă teren pe măsură ce trece timpul. Ele pot fi regăsite în subtextul unui interviu pe care senatorul Mills l-a acordat de curînd săptămînalului U. S. NEWS AND WORLD REPORT. Președintele comitetului pentru problemele financiare a declarat între altele: „Am spus în repetate rînduri că nu cred să putem avea «și tunuri, și unt» în 1968 fără să ajungem la un deficit care ar cauza prejudicii serioase țării". Atrăgînd atenția asupra creșterii cheltuielilor statului și a datoriei publice, senatorul a subliniat că nu are în vedere reduceri bugetare la articolele legate de „războiul împotriva sărăciei", de pildă, dar a exceptat în mod explicit de la tăieri și cheltuielile pentru continuarea agresiunii în Vietnam. Este o trăsătură care dă substanță remarcii unui corespondent al ziarului LE MONDE, care vede o problemă în plus pentru președintele Johnson în aceea că conservatorismul în materie de cheltuieli federale este stilul politic al „celor ce se opun tuturor programelor sale interne, dar care formează ultimul batalion al partizanilor săi în problema vietnameză".

Pîrghia fiscală fiind blocată, alternativa pentru responsabilii politicii economice a S.U.A. ar fi, conform concepțiilor predominante, recurgerea la credit. Sistemul federal de rezerve, căruia îi revin deciziile în această privință — anume în manipularea ratei scontului — a dovedit însă în ultimii ani o oarecare preferință pentru alegerea fiscalității ca instrument de frînare în cazul unor tendințe inflaționiste. Urcarea ratei scontului ca mijloc de frînare pare să nu fi dat satisfacție în 1966; efectele sînt apreciate în mod curent ca inegale în diferitele ramuri industriale, iar în privința industriei construcțiilor — care și-a văzut activitatea restrînsă simțitor — chiar ca nedorite. Se face în orice caz distincție între acțiunea directă a unei urcări de impozite și modul de influențare mai complex, cu mai numeroase efecte secundare al politicii de credit.

În această situație, se pare că Sistemul federal de rezerve a ales — cel puțin pentru moment — expectativa. Mai precis: expectativa și prudența. Experții consideră că în prezent nu există o nevoie imperioasă de a se „scumpi banii", adică de a înăspri condițiile de creditare, ca, de exemplu, la finele anului 1965 și începutul lui 1966, pentru a zăgăzui o cerere supraabundentă din partea capitaliștilor. Ținînd seama de emisiunile importante de hîrtii de valoare pe care Trezoreria va trebui să le plaseze pe piață în lunile următoare, pentru acoperirea cheltuielilor statului — în eventualitatea că nu se obține majorarea cerută a impozitelor — Sistemul federal de rezerve apreciază că dobînzile vor înregistra oricum o tendință destul de susținută de urcare. Toate acestea sînt considerate ca indicii care pledează împotriva unui curs de restringere a creditului. „Dar, scrie un corespondent al ziarului CHRISTIAN SCIENCE MONITOR, Sistemul federal de rezerve nu poate nici să-și desfășoare operațiunile în modul obișnuit. El trebuie să compenseze lipsa unei acțiuni pe plan fiscal, ceea ce înseamnă că trebuie să fie pregătit pentru tendințe inflaționiste mai puternice și mai timpurii decît în cazul unei acțiuni fiscale" (9 octombrie). Se conturează deci, după cum se vede, pe fondul expectativei, și o anumită pregătire pentru intervenții în caz de nevoie. „Sistemul federal de rezerve, scrie același corespondent, va încerca să realizeze în săptămînile următoare un fel de balanță. Este puțin probabil ca el să facă vreun pas spre o politică monetară restrictivă. Dar este de asemenea puțin probabil că el va continua să furnizeze fonduri sistemului bancar la fel de liberal ca pînă acum".

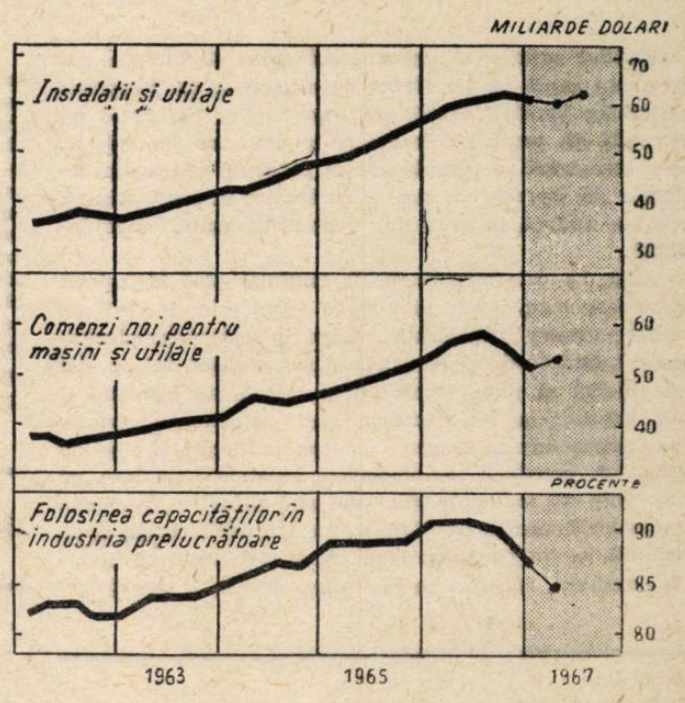

Evoluția investițiilor, a comenzilor și a folosirii capacităților

Ultimele știri privind evoluția pe piața capitalurilor din S.U.A. indică o tendință fermă a dobînzilor, ceea ce merge în sensul analizei experților de la Federal Reserve System. Totodată, părerea exprimată în diferite publicații că pînă la sfîrșitul anului va interveni totuși o „deblocare" în disputa fiscală și o urcare a impozitelor, nu face obiectul unor contestări fățișe sau dezmințiri.

Irina VIANU

PERSPECTIVE DEMOGRAFICE

POPULAȚIA LUMII pare să fi atins primul său miliard în jurul anului 1 800. În 1930 ea număra două miliarde. Apoi, cam prin anul 1960, se ridicase la trei miliarde. Totalul ființelor umane pe Terra anul acesta este de 3,4 miliarde. Calculele, ținînd seama de rata medie actuală a natalității, arată că în 35 de ani cifra populației urmează să se dubleze. În țările în curs de dezvoltare, după unii autori, dată fiind rata mai mare a sporului de natalitate, populația se va dubla în 23 de ani, sau chiar numai în 18 ani. Potrivit unui studiu al O.N.U. „persistența ratelor actuale ale fecundității va avea ca efect ridicarea populației globului, începînd cu anul 2050, la cel puțin 30 de miliarde persoane — de zece ori adică numărul său din 1960". Peste un secol, densitatea mijlocie a locuitorilor planetei (cuprinzînd pădurile tropicale, deșerturile, masivele muntoase, ar fi, după unele previziuni, aproximativ aceea de azi a Olandei, adică de 300—350 persoane pe kilometru pătrat.

În ceea ce privește mijloacele alimentare, un expert al O.C.D.E., Goran Ohlin, susține că producția alimentară și consumul pe cap de locuitor au rămas pînă acum stabile, producția corespunzînd expansiunii demografice. Sînt încă mari rezerve de pămînturi; randamentele sînt încă azi foarte slabe pe terenurile cultivate; pe sute de milioane de hectare recoltele sînt distruse de paraziți și boli vegetale; pierderile datorate insuficienței mijloacelor de stocare ating îndeobște o treime, dacă nu chiar o jumătate din rod. Problema demografică, afirmă Goran Ohlin, nu este înainte de toate o problemă alimentară; ea frînează creșterea economică. Teoria potrivit căreia densitatea populației constituie prin ea însăși un factor determinant al prosperității economice, este, după Ohlin, falsă. „Este imposibil să se discearnă vreo legătură semnificativă între expansiunea demografică și creșterea economică", scrie el. Cazul Franței, care promovează în mod activ politica sporului de nașteri în vederea expansiunii economice de mîine, și pe care însuși îl citează, nu-l clintește. Dar Ohlin pledează, după cum se pare, — chiar dacă nu de-a dreptul — mai mult pentru limitarea nașterilor în țările „lumii a treia", unde, spune el, expansiunea demografică absoarbe o cantitate prea importantă a resurselor necesare pentru a face să progreseze consumul și mai ales dezvoltarea". În acest scop, expertul O.C.D.E. recomandă „țărilor bogate" în locul ajutorului curent pentru „țările sărace", o asistență îndreptată mai curînd spre reducerea natalității.

În timp ce suma „ajutorului" țărilor dezvoltate din Occident pentru „lumea a 3-a" a fost cu 10 miliarde de dolari mai mică în 1966 decît în 1961, iar datoriile acumulate de țările slab dezvoltate față de acestea ating — din cauza condițiilor atît de defavorabile în raportul schimbului de produse — cifra fără precedent de 41 miliarde de dolari, experții O.C.D.E. propun ca soluție 100 milioane de dolari pe an drept „asistență" împotriva... nașterilor.

NOTE EXTERNE

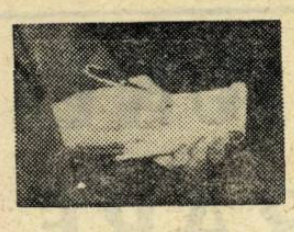

din bloc-notesul cronicarului

Imperativul polivalenței

Consiliul național al inginerilor francezi (C.N.I.F.) a pus recent în gardă pe cei 120 000 de membri ai săi împotriva pericolelor limitării excesive a cunoștințelor lor. El le recomandă ca, urmînd îndeaproape propria lor specializare, să-și însușească „o cultură tehnică generală" pe care o definește „ca reprezentînd pentru un inginer în activitatea sa, ceea ce cultura în sens larg reprezintă pentru orice individ".

Astfel, la toate nivelele, de la muncitor pînă la inginer, specializarea nu devine utilă decît dacă este însoțită de ceea ce numim „polivalență". Avînd în vedere complexitatea și interdependența crescîndă a cunoștințelor, azi nu mai este posibil să rămîi închis într-o specialitate îngrădită și fără orizont; nu este suficient să-ți „actualizezi" periodic cunoștințele într-un domeniu anume, ci fiecare profesiune demnă de prestigiul său impune o acumulare continuă de cunoștințe noi în domeniile cele mai diferite. „Formarea profesională nu mai este limitată la anii adolescenței, ci ea continuă pe tot parcursul vieții. Și aceasta pentru că, în lumea modernă, educația permanentă a devenit o necesitate".

Salariatele „parțiale"

Folosirea în producție, în sectorul serviciilor, în învățămînt etc. a muncii femeilor, (care trebuie să facă față concomitent unor sarcini permanente în familie și gospodărie), constituie o problemă de strictă actualitate în numeroase țări industriale din Occident. În ciuda dificultăților organizatorice, de adaptare etc. pe care le creează faptul că o parte din personalul unei întreprinderi sau instituții prestează o normă întreagă de timp de lucru, în timp ce altă parte numai o jumătate de normă, numărul femeilor angajate în această ultimă categorie crește de la an la an.

Statistici comparative mai vechi, dar date recent publicității, arată că în perioada 1953—1962, numărul femeilor prestînd un „timp de lucru parțial" a crescut în S.U.A. de la 3 la 6,5 milioane de persoane, ajungînd să reprezinte 30% din forța de muncă feminină ocupată. În Anglia ponderea lor este de peste 16%, în R.F.G. — 11,5%, iar în Olanda de circa jumătate din numărul total al femeilor ocupate. Acesta este regimul de lucru, de pildă, pentru 40% din vînzătoarele marilor magazine din Suedia, pentru 50% din cele din S.U.A. și 80% din cele din Norvegia, pentru un sfert din personalul spitalicesc calificat (infirmiere, asistente) din Anglia etc.

În cercurile de specialitate se consideră că, în condițiile îmbunătățirii prevederilor legislației muncii și a sistemului de recrutare, angajarea cu program parțial va constitui o soluție avantajoasă atît pentru numeroase gospodine și mame, cît și pentru anumite domenii de activitate unde există greutăți în recrutarea personalului.

Primele 12

Acordîndu-li-se gradul după numărul anual de călători cele mai mari aeroporturi din lume au fost socotite, la sfîrșitul anului 1966, următoarele: 1 — New-York; 2 — Chicago; 3 — Londra; 4 — Los Angeles; 5 — San Francisco; 6 — Atlanta; 7 — Paris; 8 — Washington; 9 — Dallas; 10 — Moscova; 11 — Miami; 12 — Frankfurt. Prin aeroporturile orașului New York trec anual 22 000 000 de călători, iar prin cele din Paris — 7 500 000. Cum cei mai mulți dintre călătorii de la New York sînt locali, în sensul că se deplasează numai între orașele din S.U.A., Parisul rămîne mai departe cu cel mai mare aeroport internațional — Orly. Air-France are, de asemenea, cea mai mare rețea aviatică internațională — 300 000 de km (1966), la care s-au adăugat încă 50 000 de km intrați în exploatare în 1967. Cea mai mare rețea aeriană internă o are Uniunea Sovietică — 430 000 de km.

40 000 cai putere...

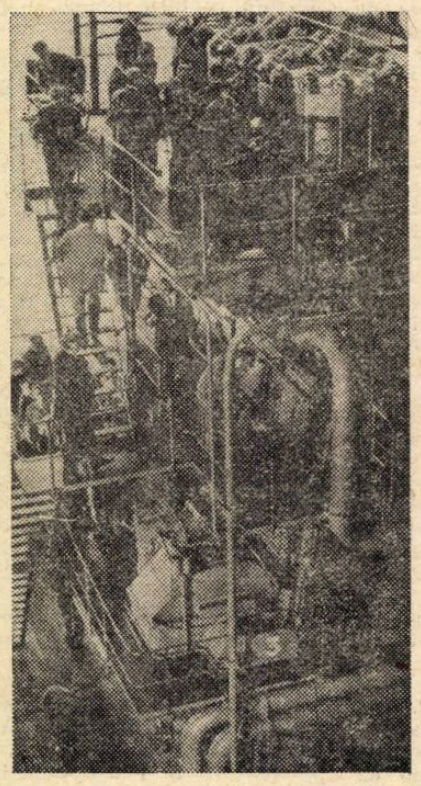

Cel mai mare motor Diesel din lume, pînă în prezent, stă de citva timp pe bancul de probă al întreprinderilor MAN (Maschinenfabrik Augsburg - Nürnberg) din orașul Augsburg. El are o înălțime de 14 metri și cu cei trei cilindri de pînă acum, o capacitate de 12 000 cai putere. Uriașul, dezvoltat în trei ani, poate fi însă mărit pînă la zece cilindri și 40 000 cai putere. Fiecare cilindru are deci o capacitate de 4000 cai putere, adică de 200 de ori mai mare decît primul motor Diesel construit acum 70 de ani și al cărui cilindri nu întreceau 20 cai putere. Rentabilitatea și întreținerea ușoară, fac acest motor utilizabil și la navele petroliere de mare capacitate.

Tokio pe verticală

Capitala japoneză, cunoscută pentru aglomerația și lipsa sa de spațiu, pare să se orienteze în prezent spre o extindere în linie verticală. Tokio, una din cele mai mari metropole ale lumii, a pășit foarte încet pe calea zgîrie-norilor. Dacă pînă în prezent cea mai mare clădire din oraș era palatul împăratului, neconcepîndu-se o clădire mai înaltă pentru că, așa cum se spune la Tokio, „nu se cuvine să privești în jos spre împărat", constructorii și autoritățile municipale au convenit acum asupra necesității extinderii în verticală. În trecut motivul cel mai des oferit era pericolul pe care clădirile înalte îl prezintă în caz de cutremur, însă arhitecții au demonstrat că pot construi astăzi zgîrie-nori care rezistă chiar unor cutremure de intensitate mai mare.

Prima clădire uriașă din Tokio, avînd o înălțime de 36 etaje, va fi terminată în luna martie 1968. Totodată, s-a anunțat că este în plan și construirea unui hotel de 26 de etaje.

Leul de la M. G. M.

Metro-Goldwyn-Mayer

Publicația franceză L'EXPRESS făcea cunoscut recent că revista TIME MAGAZINE din S.U.A. a cumpărat 6% din capitalul celebrei case de filme „Metro Goldwyn Mayer". Cu toate că TIME a declarat că de fapt nu este vorba decît de un simplu plasament de capital, cei mai mulți dintre oamenii de afaceri — subliniază L'EXPRESS — socotesc că în realitate noul acționar „nu se va mulțumi pur și simplu să... tragă de coadă celebrul leu al lui M.G.M., ci va încerca să-l absoarbă". O eventuală fuziune ar permite ziarului TIME să-și extindă activitatea în sectorul în plină dezvoltare al discurilor și programelor de televiziune, perspectivă cu atît mai ademenitoare cu cît, de la un deficit de 160 milioane de franci în 1963, „Metro Goldwyn Mayer" a trecut la un beneficiu de 48,5 milioane în 1966, datorită vînzărilor filmelor sale pentru televiziune.

Calul troian... automobilistic

„Anglia este un adevărat cal troian folosit de industria americană de automobile pentru cucerirea pieței europene" — constată REVUE GÉNÉRALE DU CAOUTCHOUC, într-un articol consacrat problemelor producției mondiale de automobile, din care extragem cîteva procente concludente: 21% din cele produse în Anglia provin din uzine controlate de societățile americane FORD, GENERAL MOTORS și CHRYSLER. Dar nici R.F.G., nici Franța nu sînt departe de Anglia în această privință. Din trei automobile produse în Republica Federală a Germaniei, unul este provenit din filialele uzinelor americane, iar în Franța numai CHRYSLER (care controlează 76% din capitalul SIMCA) dă 14% din producția anuală de automobile. Belgia, deși nu face parte din rîndurile marilor producători europeni, dă pe piață 70.000 de automobile fabricate la Anvers și la Genk de FORD și de GENERAL MOTORS.

Singură Italia rezistă prin FIAT, care este puternic, dar care a fost silit, recent, să-și închidă uzina de montaj pe care o avea la Waterloo, în Belgia.

PE GLOB

● **Potrivit datelor comunicate de Ministerul francez al finanțelor, rezervele de devize ale Franței au crescut în luna septembrie cu 11,2 milioane de dolari, atingînd un total de 5 835 milioane.**

● **După cum relatează ziarul IL SOLE — 24 ORE, în primele nouă luni ale acestui an, vînzările de automobile străine în S.U.A. au crescut cu 17%, în timp ce vînzările firmelor americane au înregistrat o scădere de 8%.**

● **O comisie parlamentară vest-germană a cerut guvernului de la Bonn să stabilească dacă introducerea calculatoarelor electronice în Administrația R.F.G. ar face mai eficientă activitatea acesteia. Răspunsul guvernului a fost aminat pentru 1 aprilie 1968.**

● **Autoritățile argentiniene intenționează să investească 30 miliarde de pesos în acțiuni de construcție și îmbunătățire a rețelei rutiere. Pentru facilitarea finanțării acestui program de construcții — a declarat recent Bernando Loitegui, ministrul lucrărilor publice — se vor institui și taxe rutiere pentru autovehicule.**

● **Agenția de informații comerciale Teikoku Koshinsko a făcut cunoscut că în luna septembrie a.c. au fost declarate falimentare 686 societăți japoneze (cu 11,2% mai multe decît în luna august și cu 50,8% mai multe decît în luna septembrie 1966). Din totalul acestora, 21,4% sînt societăți aparținînd sectorului edilitar, restul sectoarelor siderurgic, metalurgic, mecanic, chimic și textil.**

● **Recent a fost instalat la Paris Consiliul național al pregătirii profesionale, promovării sociale și utilizării forței de muncă. În vederea susținerii activității acestuia, din bugetul francez pe anul 1968, vor fi alocate pentru Fondul național al calificării, 226 milioane franci.**

● **Într-un mesaj recent transmis Convenției oamenilor de afaceri și conducătorilor de întreprinderi din Detroit, delegatul S.U.A. — Roth — la negocierile comerciale din cadrul G.A.T.T., a afirmat că „dacă nu se va acționa împotriva neoprotecționismului, acordul de la Geneva al rundei Kennedy riscă să rămînă un acord numai pe hîrtie — un acord cade înainte de a fi pus în aplicare". El a cerut sprijinul cercurilor de afaceri pentru abolirea sistemului tarifar protecționist „American Selling Price".**

● **Societatea „Ford Motor Co. of Canada" a făcut cunoscut că 3000 din muncitorii uzinei sale de asamblare urmează a fi concediați ca urmare a unei lipse de piese detașate, provocată de greva muncitorilor din sectorul instalației al companiei Ford din S.U.A., a cărei filială este.**

● **Ministrul chilian al economiei, Sergio Molina, a anunțat recent că în ultimii trei ani datoria externă a țării a crescut cu 300 milioane de dolari, totalul ei ridicîndu-se în prezent la 2,1 miliarde.**

● **Potrivit datelor publicate de Ministerul Comerțului al Angliei, deficitul balanței comerțului exterior englez a crescut în luna septembrie cu 29 milioane lire sterline, atingînd în total cifra de 128 milioane.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 43 (219)
VINERI
27 octombrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN DEZBATEREA DOCUMENTELE PLENAREI C. C. AL P. C. R.

ÎN PAGINILE 8-9

AMPLASAREA RAȚIONALĂ A PRODUCȚIEI

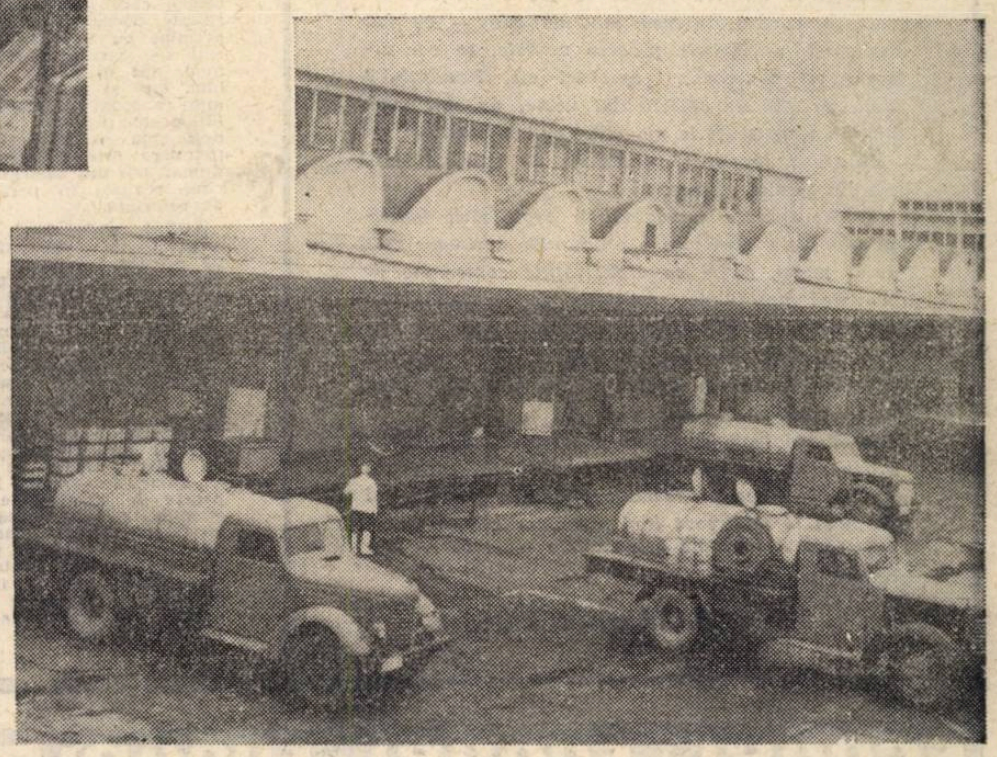

ȘI VEHICULAREA ECONOMICĂ A MĂRFURILOR

de prof. univ. Mihail LEVENTE

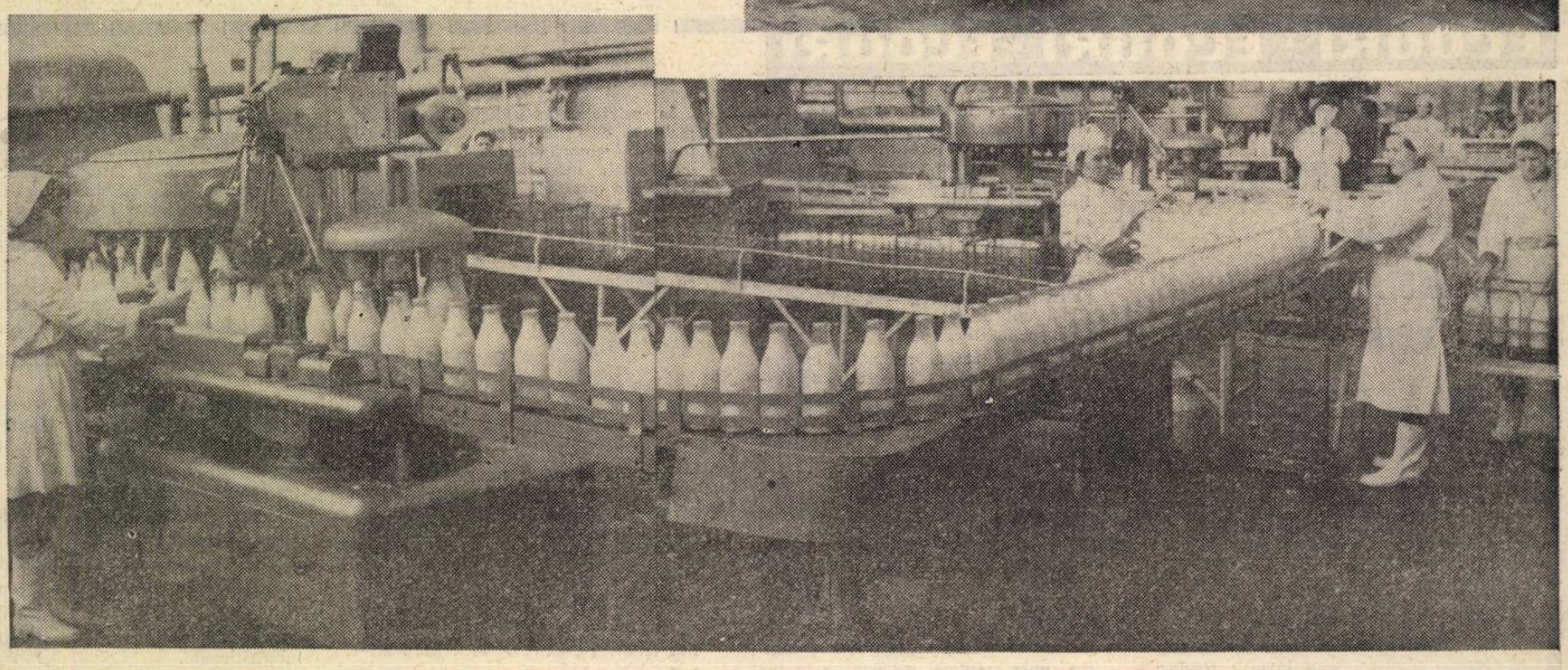

• Paginile 4—5 :

• CENTRALA INDUSTRIALĂ ÎN VIZIUNEA CLARĂ A VIITORULUI

de ing. Ion CRIȘAN
laureat al Premiului de Stat

• SPECIALIZAREA ȘI OPTIMIZAREA — CĂI ALE RIDICĂRII EFICIENȚEI ECONOMICE

de Mihai VASILE
director al Întreprinderii Filatura românească de bumbac-București

• SATUL ROMÂNESC ÎN PERSPECTIVĂ

de arhitect Ion BAUCHER

Din corespondența săptămînii

Cu căruciorul la... omologare

IN nr. 39 (215) al revistei noastre am publicat un articol despre metodologia greoaie de contractare — între organizațiile comerciale și întreprinderile producătoare — a produselor zaharoase. De astădată, cititorul nostru Eugen HEMMERTH, de la „Emailul roșu" din Mediaș, ne scrie despre o serie de operațiuni inutile și costisitoare, care se fac la contractările de produse metalo-chimice.

„La contractările dintre industrie și comerț din această toamnă, care au avut loc la Timișoara, Uzinele „Emailul roșu" au prezentat un stand cu circa 20 de produse noi, care urmau să fie analizate pentru omologarea sau respingerea lor. S-a prezentat, îndeosebi, un număr mai mare de căruciore pentru copii — în diverse variante — avîndu-se în vedere sporirea cererii pentru astfel de produse.

Noutățile prezentate la contractările de la Timișoara, nu s-au bucurat însă de atenția cuvenită. Nu din cauza calității lor, ci din pricină că reprezentanții comerțului, care trebuiau să-și spună cuvîntul la omologare, au lipsit de la această întrunire. Ca urmare, toate produsele, care au fost trimise la Timișoara, au fost aduse din nou la Mediaș, de unde s-au expediat, cu delegat, la București. Un calcul sumar scoate în evidență cheltuielile inutile care se fac cu prilejul acestor trambalări.

Un alt factor negativ, care atrage după sine cheltuieli neeconomicoase și tărăgănează introducerea produselor noi pe piață, este sistemul complicat de stabilire a prețului. Pentru stabilirea prețului la un nou produs se fac o mulțime de operațiuni care durează luni de zile — se fac deplasări, se încheie procese verbale, se cer diverse și numeroase aprobări etc. Rezultatul? Noile creații ale colectivului uzinei nu sînt puse într-un timp scurt la îndemîna cumpărătorilor".

Dintre propunerile prezentate de cititorul nostru din Mediaș reținem :

- ***Necesitatea îmbunătățirii organizării operațiunilor de contractare a produselor destinate fondului pieței, astfel ca organizațiile comerciale să cunoască aprofundat noutățile ce se realizează. În acest sens sînt necesare măsuri care să asigure ca produsele noi, corespunzătoare cererii de consum, să fie omologate pe loc, fără deplasarea lor dintr-un colț în altul al țării.***
- ***Metodologia de fixare a prețului pentru noile produse să fie substanțial simplificată, astfel ca de la realizarea produsului și pînă la punerea lui pe piață să nu treacă luni sau chiar ani de zile — cum se mai întîmplă actualmente — ci să se procedeze operativ.***

D. TĂRNĂUCEANU

REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI

NICOLAE BACAINȚAN, Brașov — Funcțiile de pedologi cu studii superioare universitare au fost avizate la D.R.I.F.O.T.-uri, numai pentru munca în laboratoare și nu pentru încadrarea în ateliere de proiectare, deoarece angajații în cauză n-au pregătirea corespunzătoare. Ținînd seamă de cele de mai sus, diferențierile de salarizare existente între inginerii proiectanți și absolvenții facultății de geografie, utilizați ca pedologi, sînt justificate de natura diferită a atribuțiunilor de serviciu pe care le îndeplinesc.

STAN POPESCU, Turda. — Regulamentele de premiere în vigoare, elaborate pe baza prevederilor H.C.M. 1627 1966, prevăd cote maxime de premiere diferențiate, ținîndu-se seama de aportul pe care diferitele categorii de personal, prin natura sarcinilor încredințate, îl aduc — de regulă — la îndeplinirea și depășirea indicatorilor de plan. În cadrul și în limita acestor cote, premiile acordate fiecărui angajat sînt stabilite ținîndu-se seama de contribuția individuală pe care angajații în cauză au avut-o în perioada de referință la realizarea planului. Astfel, un angajat care are dreptul să fie premiat cu pînă la 50% din salariul său tarifar și care a îndeplinit în bune condițiuni sarcinile de serviciu, dar a avut o contribuție mai modestă, poate fi premiat numai cu 15% din salariu, în timp ce un merceolog care a obținut rezultate deosebite poate fi premiat cu 30% din salariul său tarifar. În acest mod, atît în valori absolute, cît și relative, premiul acordat merceologului poate fi mai mare, deși cota sa maximă de premiere este stabilită la numai 30% din salariul tarifar realizat în perioada de referință.

AUREL IGO, Brad — Angajații care urmează să fie pensionați pentru invaliditate, **de orice grad**, avînd vîrsta de peste 55 ani (bărbații), precum și vechimea în muncă necesară, pot cere stabilirea pensiei în cuantum pentru limită de vîrstă. Un angajat cu 28 ani vechime în muncă, cu continuitate îndelungată în aceeași unitate (de peste 20 ani) și cu un salariu tarifar de 1040 lei lunar, are dreptul la o pensie de invaliditate, în cuantum pentru limită de vîrstă, de 950 lei lunar, la care se adaugă 52 lei pensia suplimentară. Pentru a cere pensionarea de invaliditate, este necesar ca comisia de expertiză a capacității de muncă să constate, în prealabil, gradul de invaliditate. Pe această bază, Oficiul de prevederi sociale al raionului în care domiciliază angajatul urmează să stabilească pensia cuvenită. Dosarul de pensionare se întocmește de întreprindere, la cererea pensionarului.

MIHAI STANA, Hunedoara — Regulamentul de premiere nu prevede obligația pentru maiștri sau pentru conducerea secției de a face cunoscut, în scris, motivele pentru care unii muncitori nu sînt premiați la sfîrșitul lunii. Dat fiind faptul că premiile se aprobă de conducerea unității, de acord cu comitetul sindicatului, angajații care se consideră nedreptățiți se pot adresa acestor organe. Conform celor hotărîte de Tribunalul Suprem, acordarea premiilor, precum și aprecierea asupra cuantumului acestora, nu este de competența organelor de jurisdicție a muncii. Pentru răspunsul la celelalte probleme ridicate de dv. este necesar să ne indicați ministerul căruia îi este subordonată unitatea unde lucrați.

ING. MIRCEA PATRAȘESCU, Timișoara — Conducerea consiliului național al turismului și Comitetul executiv al Sfatului popular al raionului Caransebeș, au stabilit ca soluție definitivă — pentru accesul la complexul turistic Muntele Mic — continuarea drumului forestier aflat în prezent în execuție și un teleferic. Aceste lucrări vor fi efectuate pînă în anul 1970.

M. POLERECHI, D. POP, Baia Mare — Admiterea în învățămîntul superior economic se face numai pe bază de concurs de admitere. Se pot prezenta doar absolvenții care posedă diplomă de bacalaureat sau echivalentă. Absolvenții școlilor tehnice financiare (care posedă diplomă de bacalaureat) nu beneficiază de nici o echivalare de studii.

AUREL RADU, contabil șef, Fabrica de cauciuc Brașov ; IOAN ILISIE, economist, Oradea — Propunerea ca modificarea planului financiar să se facă o dată cu modificarea planului economic, constituie o cerință obligatorie de corelare permanentă a tuturor secțiunilor de plan. Răspunderea pentru această revenind organelor tutelare și ministerului de resort. Direcțiile generale și ministerele au competența modificării și aprobării planurilor economice și financiare ale întreprinderilor subordonate, în condițiile reglementărilor date de C.S.P. și Ministerul Finanțelor. Fondul de deplasări se aprobă trimestrial — centralizat — pe ministere, pe bază de hotărîre a Consiliului de Miniștri, o dată cu planul de casă în care este inclus. Fiind vorba de un element care asigură corelarea între balanța veniturilor bănești ale populației și fondul de mărfuri, fondul de deplasări nu poate fi lăsat la aprecierea unităților, deoarece s-ar putea ajunge la o utilizare nerațională care nu ar servi interesele economiei.

ECOURI · ECOURI · ECOURI

POSIBILITĂȚILE DE FOLOSIRE RAȚIONALĂ A METALULUI — DEPARTE DE A FI EPUIZATE

Nr. 21

C.S.P.

În țara noastră folosirea materialelor plastice în proporții industriale a început relativ recent, respectiv de circa 10 ani. În această perioadă, în cele 5 ministere, în cadrul cărora se prelucrează materiale plastice, s-au investit fonduri însemnate pentru crearea a 10 întreprinderi integrate, 22 secții de prelucrare pe lîngă întreprinderi cu alt profil principal, precum și a unor ateliere ale sfaturilor populare. De asemenea, s-au procurat instalații și utilaje moderne, s-au recrutat și format cadre de specialiști, atît pentru realizarea produselor din materiale plastice, cît și pentru folosirea acestora. Capacitatea de prelucrare a materialelor plastice la începutul anului 1967 era de circa 56 000 tone, prevăzîndu-se ca în 1970 să crească de circa 2,2 ori. Pentru asigurarea matrițelor și S.D.V.-urilor, s-au organizat matrițerii în cadrul Ministerului Industriei Chimice și Ministerului Industriei Ușoare prevăzîndu-se ca, în 1970, capacitatea acestora să crească cu circa 60% față de 1966. Prin realizarea în țară a polimerilor de largă utilizare — policlorură de vinil, polietilenă, polistiren — a devenit posibilă atît diminuarea importului, cît și exportul de astfel de produse.

Cu toate aceste realizări, activitatea de producție a sectorului de prelucrare a materialelor plastice din țara noastră se desfășoară, în prezent, în condițiile existenței unor cereri interne mai mari decît posibilitățile de aprovizionare cu materii prime și auxiliare, a deficitului unor capacități de producție, a existenței unor beneficiari care nu cunosc în suficientă măsură posibilitățile de folosire a materialelor plastice, a lipsei unei baze tehnice de experimentare corespunzătoare. Această situație favorizează manifestarea unor deficiențe legate de folosirea utilajelor, fixarea unor prețuri ridicate, calitatea produselor, asimilarea articolelor noi, realizarea controlului calitativ etc.

Pentru îmbunătățirea activității acestui sector de activitate, la indicația C.C. al P.C.R., această problemă a fost analizată de un larg colectiv de specialiști, atît din domeniul prelucrării, cît și al utilizării materialelor plastice. Concluziile analizei sînt supuse în prezent conducerii de partid pentru a fi analizate și a se stabili măsurile necesare.

În privința prețurilor materialelor plastice, este necesar să se evidențieze că, majoritatea acestora au fost stabilite la începutul însușirii fabricației. În prezent, se revede nivelul acestor prețuri, în funcție de noul nivel al cheltuielilor de muncă socială, urmînd a se trece la modificările respective, așa cum s-a procedat cu policlorura de vinil, plastifianții pentru aceasta, precum și cu polietilena.

Șt. BACIU
vicepreședinte

M.I.C.M.

Defalcarea planului tehnic pe trimestre se face de către uzine, care — prin serviciile de resort — cunosc în amănunt produsele pe care le au de executat. Faptul că Uzina de vagoane Arad are depășiri mari la unele poziții din planul tehnic pe trim. I, reflectă o atitudine mai hotărîtă a acesteia de a extinde procesele tehnologice noi și de care direcția generală va ține cont în viitor.

Repartizarea oțelului cornier de 120×120×11 mm, în locul celor solicitate de Uzina de vagoane Arad, se datorește faptului că această uzină nu a cerut la import în luna iunie 1966 oțelul cornier de care avea nevoie. Este adevărat că Uzina a prevăzut aceste corniere în specificațiile trimestriale, care se dau la Direcția generală construcții navale și material rulant cu 65 zile înainte de începerea producției pe trimestrul respectiv. Cum în producția internă nu se laminează profilele cerute, am fost nevoiți să repartizăm corniere cu aripi egale. Din lipsă de resurse interne, sîntem nevoiți ca în continuare pe anul 1967, să repartizăm astfel de profile supradimensionate. Considerăm că Ministerul Industriei Metalurgice trebuie să ia măsurile corespunzătoare pentru a lamina în țară profilele L 120×80+8 și L 120×80×10 mm.

În ceea ce privește extinderea folosirii maselor plastice, aceasta a constituit o preocupare atît a direcției generale, cît și a uzinelor constructoare de vagoane. Deoarece extinderea utilizării maselor plastice este dependentă de asigurarea condițiilor de siguranță a circulației, în acest domeniu nu au putut fi introduse decît repere care îndeplinesc condițiunile prescrise de căile ferate internaționale.

Considerăm că articolul apărut în „Viața economică" a reușit să scoată în evidență noi posibilități pe care le au uzinele și direcțiile generale tutelare pentru folosirea rațională a metalului. Pentru lucrătorii din direcția noastră generală, acest articol constituie un sprijin în muncă, în vederea utilizării cît mai raționale a metalului în construcțiile de vagoane.

ing. CORNEL MIHAILOVICI
director general

Expoziția industrială-comercială a U.R.S.S.

O SINTEZĂ VIE A DEZVOLTĂRII

O suprafață de 20 000 mp... 15 600 de exponate din 16 republici unionale, pentru transportul cărora a fost nevoie de 800 vagoane de cale ferată... Peste 700 de întreprinderi prezentatoare... 45 de standuri și sectoare... Iată, în limbaj statistic, cîteva doar din coordonatele Expoziției industrial-comerciale sovietice, inaugurată recent în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășului Ion Gheorghe Maurer și a altor conducători ai partidului și statului nostru.

Admirabil organizată, expoziția ilustrează cu o puternică forță de sugestie marile succese obținute de popoarele sovietice în dezvoltarea forțelor de producție ale țării. Aceste succese, cunoscute și prețuite de poporul nostru, au transformat Uniunea Sovietică într-o putere economică de prim rang și constituie o contribuție hotărîtoare la întărirea sistemului mondial socialist.

Deschisă în preajma gloriosului jubileu de 50 de ani a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, expoziția se înscrie ca un eveniment de seamă în șirul numeroaselor acțiuni organizate cu acest prilej în România și constituie o manifestare a prieteniei dintre poporul român și poporul sovietic, o contribuție la dezvoltarea relațiilor dintre țările noastre.

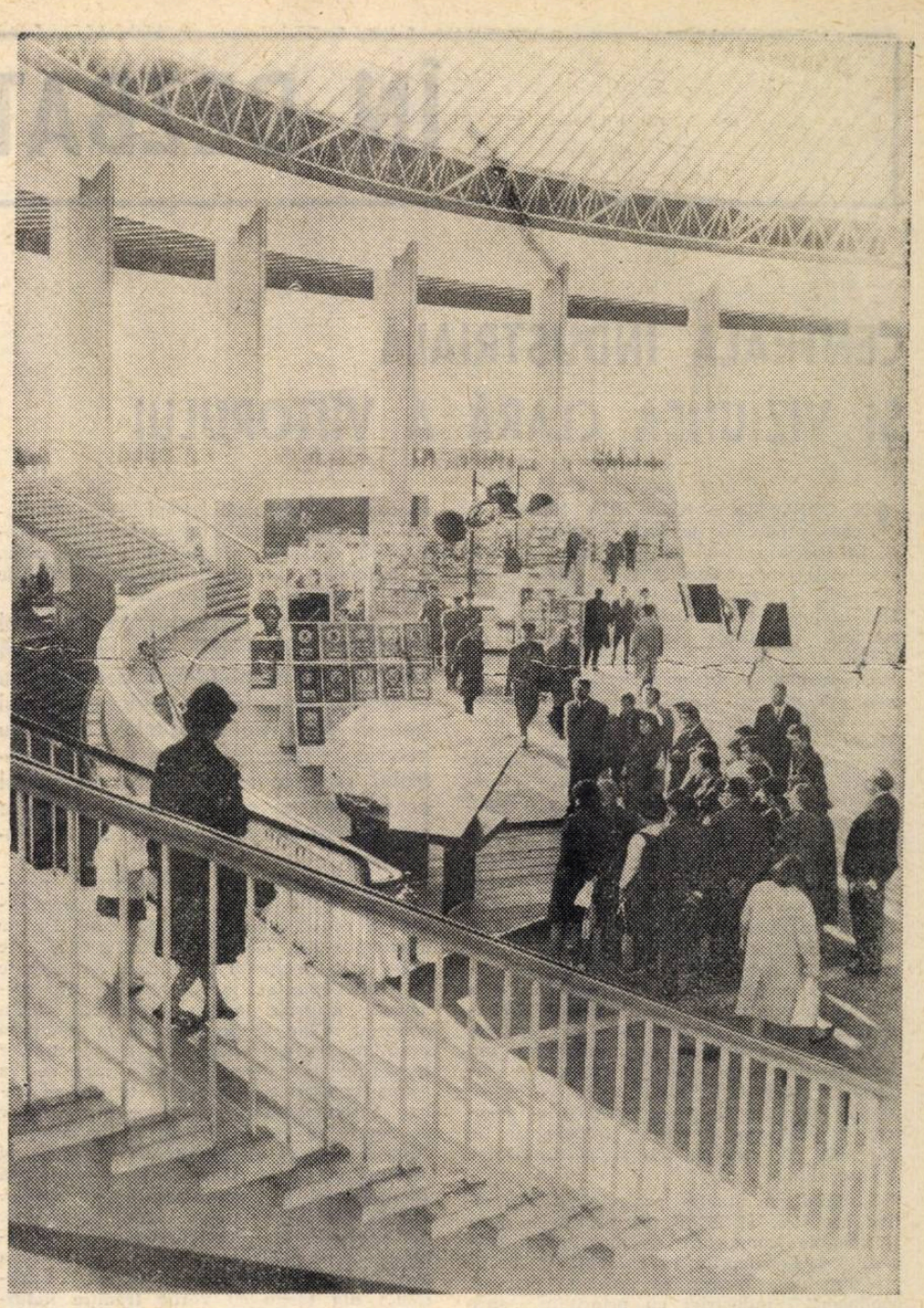

● Cosmosul și atomul pașnic

CA O SIMBOLICĂ prezență a cuceririi Cosmosului de către om, în fața pavilionului se înfățișează privirilor macheta înaltă de 38 de metri a rachetei purtătoare a navei „Vostok" care la 12 aprilie 1961 a plasat pe o orbită circumterestră pe primul cosmonaut al lumii, Iuri Gagarin. Racheta „Vostok" e ca un preambul la exponatele sectorului cosmic, aflat în marele inel de la parterul pavilionului. Sus, sub rozeta cupolei, privirile se opresc la primul satelit artificial al pămîntului lansat la 4 octombrie 1957, dată care marca începutul erei cosmice pe globul pămîntesc. Reprezentantul la București al sateliților din seria „Cosmos", purtînd nr. 110 (începînd din 1962 au fost lansați circa 200) prezintă probe materiale despre cercetările științifice în domeniul straturilor superioare ale atmosferei și determinarea dozelor de radiații. Iar despre satelitul „Meteor" — copie fidelă a celui lansat la 25 iunie 1966 la o altitudine de 650 km, aflăm că el culege date meteorologice, dispunînd de marea capacitate de a le prelucra cu repeziciune. În decurs de o oră „Meteor" acumulează și transmite informații de pe o suprafață de 30 000 kmp.

Sectorul cosmic devine tot mai concret, el fiind materializat prin manechinul unui cosmonaut, prin machete în mărimi naturale ale laboratorului cosmic „Proton 1" și stațiilor cosmice „Electron" 1 și 2, ale stației automate „Luna-9" care la 3 februarie 1966 a aselenizat lin pe suprafața Lunei; iată satelitul de telecomunicații „Molnia 1" cu ajutorul căruia, la 18 mai 1966 a fost înfăptuită vizionarea globului pămîntesc direct din Cosmos de la 40 000 km înălțime. Tot în acest sector vedem globul lunar cu întregul lui relief; datorită stațiilor automate „Luna 3" și „Sonda 3", partea invizibilă a Lunei a încetat să mai constituie pentru pămînteni un mister.

Planeta Venus este al doilea corp ceresc după Lună pe care a coborît un aparat făurit de omul sovietic. Stația interplanetară „Venus-3" prezentă la expoziție, este cea care a transportat la 1 martie 1966 pe Venus fanionul U.R.S.S.; zilele trecute, ziarele anunțau că o altă stație sovietică „Venus-4" a atins lin suprafața planetei, oferind omenirii noi date despre aceasta.

În incinta vastului pavilion circular privirea ți se oprește apoi asupra exponatelor grupate în sectorul „Atomul pașnic". Sînt înfățișate macheta primei centrale atomoelectrice intrată în funcțiune în 1954 la Obninsk; machetele unor reactoare experimentale folosite în scopuri științifice, ale puternicelor acceleratoare de particule elementare, fără de care este imposibilă dezvăluirea enigmelor nucleului atomic. Astăzi, puterea instalată a centralelor atomoelectrice ale Uniunii Sovietice este de un milion de kilowați. Mari centrale de acest gen au fost construite în Ural și în Siberia. Altele sînt în curs de construcție. Despre consumul de combustibil al centralelor atomoelectrice vorbesc următoarele cifre: cea de la Novo-Voronej, de pildă, consumă în 24 de ore numai 630 grame de uraniu, echivalentul a 2500 tone de cărbune. Interesante sînt reactorul-convertizor „Romașka" cu ajutorul căruia se obține energia electrică nemijlocit din cea termică, precum și macheta spărgătorului atomic de gheață „Lenin"; printre exponatele acestui sector se află și capcana magnetică „Ogra-1", o gigantică instalație termonucleară sau instalația pentru sinteze termonucleare controlate „Tokomak-3", în care se poate obține plasmă la temperatura de 2 milioane grade.

De la un panou la altul, de la o machetă la alta afli noi date despre realizările oamenilor de știință sovietici, al căror număr reprezintă a patra parte din numărul de cercetători științifici ai lumii. Ei activează în cele 20 de academii de știință și 4650 de instituții științifice, răspîndite pe întreg cuprinsul Uniunii Sovietice.

● Reprezentanții industriei

UN DRUM LUNG și plin de realizări a străbătut industria sovietică în jumătate de secol. Dacă în anul 1913 se realiza în Rusia doar 4% din producția industrială mondială, astăzi Uniunii Sovietice îi revine a cincea parte din producția industrială mondială. În comparație cu 1913, producția globală a industriei a crescut în 1966 de 66 de ori producîndu-se astăzi, în numai 6 zile întreaga producție a anului 1913. Sînt cifre care își găsesc confirmarea și prin exponatele din București.

Sectorul industrial se înfățișează privirilor prin trei hărți privind dezvoltarea industriei energetice, constructoare de mașini și industriei extractive. Alături de macheta hidrocentralei de la Krasnoiarsk, a cărei putere va fi de 6 milioane kilowați, este expus modelul în funcțiune al hidrocentralei de la Kislaia Guba care va folosi energia mareelor Oceanului Înghețat de Nord.

Industria constructoare de mașini grele, industria metalelor feroase sînt reprezentate prin diferite lingouri, mostre și eșantioane de profile laminate, prin instalația de turnare continuă a oțelului, macheta unui furnal cu un volum util de 2700 mc și a unei instalații de retopire electrică în zgură. Este expusă o largă gamă de mașini-unelte — peste 20 tipuri de strunguri — orizontale și carusel, freze, mașini de filetat. Reține atenția strungul semiautomat cu șase axe, care efectuează simultan două operații la șase piese, mașina de tăiat metale dure cu ajutorul scînteilor electrice și redresorul de sudură care poate deservi 18 posturi de lucru. Mașini-unelte de așchiat, diverse instrumente de măsură și control, rulmenți, se adaugă exponatelor ramurii constructoare de mașini. Sînt prezentate mașina automată de termoplastifiere care execută sub ochii noștri articole de uz casnic, instalația de fabricare a tuburilor de polietilenă, precum și standul „Optica fibrelor", o ramură tînără, cu aplicații multiple. Iată una dintre ele: printr-o conductă flexibilă de lumină se pot examina și fotografia organe interne ale corpului omenesc.

Un loc important ocupă la expoziție sectoarele radio și televiziune (inclusiv televiziunea în culori); optica, electronica, ceasuri și altele. Amintim cele 10 modele de televizoare, noile aparate de radio „Sonata", „Sokol", „Neptun", „Minsk" (cu picup stereofonic). Se remarcă varietatea și gradul înalt de miniaturizare a aparatelor cu tranzistori. Sînt expuse toată gama aparatelor de fotografiat „Zenit", cele 26 tipuri de ceasuri etc.

Vizitatorul este atras în mod deosebit și de standurile unde sînt prezentate lasere.

Pe o suprafață de 300 mp sînt etalate articole de artizanat și de artă populară. Sculptorii în lemn și meșterii obiectelor de artă populară de Hohloma, precum și meșterii de dantele de Vologda prezintă vizitatorilor, pe viu, întregul proces de muncă al produselor lor.

Casa centrală de modele din Moscova prezintă ultimele ei creații — circa 200 modele pregătite în mod special pentru expoziția din București. Ele poartă amprenta „stilului rusesc" care respectă tradițiile costumului național din Republicile Baltice și Bielorusia, din Caucaz și Asia centrală.

Vizitatorii expoziției au prilejul să întîlnească și în exterior, sub cerul liber, unele modele de autoturisme, autocamioane și autovehicule specializate între care citățm puternicul autocamion basculant de tip BELAZ-548, de 40 de tone, sau ultimul model de „Moskvici-412" cu motorul de 75 C.P.

Sectorul aviației este prezent în pavilionul expoziției prin cîteva machete de avioane de pasageri sau elicoptere. Iată prezentarea succintă a cîtorva dintre ele:

● Il-62, care face cursa regulată Moscova—Montreal.

● Tu-134, avion cu reacție în stare să aterizeze pe orice teren.

● Elicopterul V-8, care poate fi folosit pentru transportul pasagerilor sau poate fi adaptat pentru ridicarea unor greutăți.

● An-22, supranumit și „Anteu", cel mai mare expres aerian din lume. El poate transporta 88 de tone de mărfuri sau poate lua la bord 700 de pasageri.

★

TOT CE ÎNTÎLNEȘTI sub cupola expoziției ori sub necuprinsa cupolă a cerului liber, mii de exponate și machete, de la navele cosmice și sateliții artificiali pînă la standurile de cărți și obiectele de artă, de la navele aeriene și fluviale pînă la lasere și aparate de fotografiat, își au izvorul în hărnicia și talentul poporului sovietic. Oferind specialiștilor, oamenilor muncii din Capitală și din provincie o excelentă posibilitate de a-și întregi cunoștințele privind ultimele realizări ale științei, tehnicii, industriei sovietice și ilustrînd sintetic rodnicul bilanț a 50 de ani de dezvoltare socialistă a Uniunii Sovietice, Expoziția economică a U.R.S.S. va trezi fără îndoială un puternic și justificat interes.

Valentina BRĂNEANU

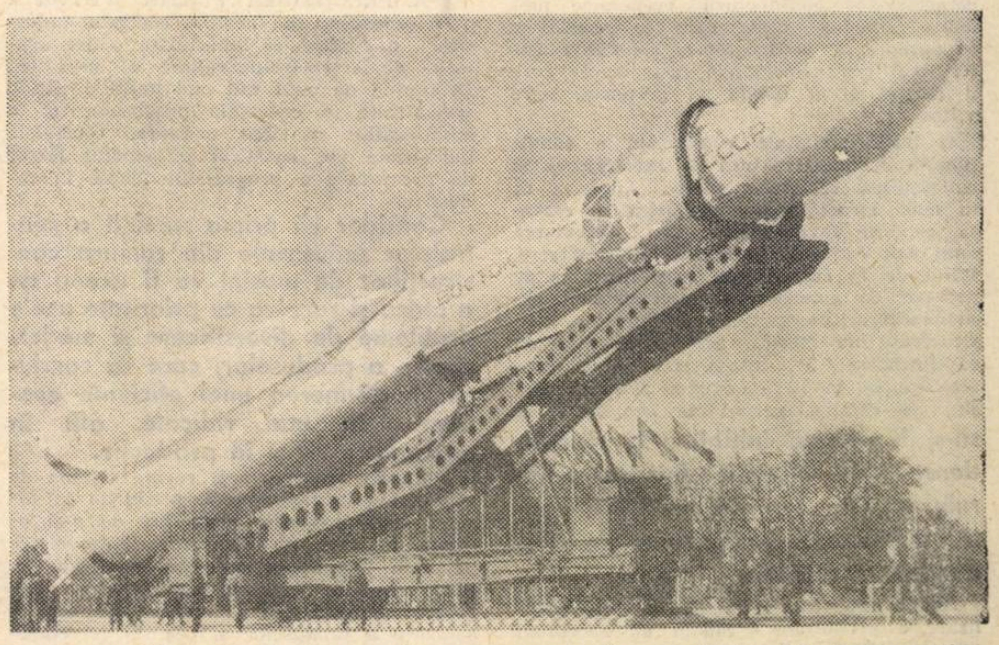

În fața pavilionului: Racheta purtătoare a navei „Vostok", la bordul căreia omul a învins pentru prima oară bariera cosmică

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE

CENTRALA INDUSTRIALĂ ŞI VIZIUNEA CLARĂ A VIITORULUI

IN CONDIŢIILE RITMULUI RAPID în care producţia de bunuri materiale — şi, în special, producţia de maşini — trebuie să-şi modernizeze şi să-şi extindă sortimentele fabricate, pentru a putea satisface cerinţele în continuă evoluţie ale exploatării, o calitate esenţială a muncii de conducere a producţiei trebuie să o constituie **capacitatea de prevedere.** Să fii capabil să prevezi cu claritate direcţiile în care trebuie îndreptate eforturile de pregătire a producţiei viitoare, să poţi adopta cu deplină competenţă decizii importante asupra caracteristicilor constructive şi parametrilor unor produse noi, sau asupra nivelului la care trebuie realizată pregătirea unei fabricaţii, mi se par atribute indispensabile unui conducător în industrie. De calitatea acestor decizii, de adoptarea lor la momentul potrivit, depinde în cea mai mare măsură eficienţa economică a producţiei. Menţinerea conservativă în fabricaţie a unor sortimente învechite, determinată de multe ori de supraaprecierea intereselor limitate şi imediate ale producătorului în confruntarea lor cu cerinţele justificate ale pieţei, e numai una din formele sub care se manifestă optica îngustă a conducerilor unor uzine. În condiţiile actuale ale dezvoltării industriei noastre, o asemenea concepţie trebuie să fie înlocuită cu viziunea clară, pătrunzătoare a viitorului.

Studiind cu atenţie proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale, ies în evidenţă unele linii directoare menite să îndrepte privirea conducerii industriei cu prioritate spre problemele viitorului. De altfel, apreciez că măsurile luate în ultimii ani din iniţiativa conducerii de partid pe linia elaborării unor studii temeinice de fundamentare a dezvoltării economiei, a participării unor cercuri largi de lucrători din industrie şi din cercetarea ştiinţifică la elaborarea planului cincinal pe perioada 1966—1970 şi la pregătirea proiectelor pentru cincinalul următor, precum şi prevederile proiectului de Directive, prin care se confirmă principiile fundamentale ale acestor măsuri, au urmărit şi urmăresc consecvent orientarea privirii spre viitor a tuturor celor ce activează în economie.

Noua structură organizatorică a industriei prevăzută în proiectul de Directive este de natură să creeze un cadru favorabil acestei schimbări calitative, care trebuie să intervină în activitatea de conducere a industriei. Apreciez că în cadrul centralelor industriale care se vor crea, se va putea realiza o îmbinare mai bună între trei laturi esenţiale ale muncii de conducere orientate spre viitor şi anume: **comercializarea produselor; cercetarea ştiinţifică şi dezvoltarea capacităţilor de producţie; perfecţionarea continuă a profilării uzinelor.**

DIN proiectul de Directive rezultă că centrala industrială se va ocupa, între altele, de **comercializarea produselor,** atît pe piaţa internă cît şi la export, preluînd asupra sa atît unele din atribuţiile actuale ale întreprinderilor pe linie de desfacere, cît şi sarcinile actuale ale unor direcţii funcţionale din ministere. În felul acesta, activitatea de comercializare a produselor se va desfăşura într-un cadru suficient de amplu pentru a permite tratarea şi încheierea contractelor de lungă durată, caracteristice conjuncturii economice moderne. Totodată, comercializarea produselor se apropie de producător şi constituie astfel unul din principalele instrumente care îi permit şi îl obligă să privească spre viitor.

O bună activitate comercială e condiţionată în mare măsură de investigarea şi cunoaşterea cerinţelor pieţei. Apreciez că **în noua structură organizatorică se creează condiţii favorabile pentru executarea unui salt calitativ în munca de desfacere, saltul de la cunoaşterea „specificaţiilor de necesar" la cunoaşterea „problemelor" beneficiarilor.** Referindu-mă la industria constructoare de maşini, aceasta ar însemna ca furnizorul de utilaje să nu se limiteze numai la livrarea unei anumite maşini de catalog, cerută de beneficiar, ci

să-şi lărgească iniţiativa şi răspunderea în sensul de a oferi beneficiarului maşina cea mai potrivită pentru rezolvarea problemelor de producţie ale acestuia.

Astfel înţeleasă, activitatea de comercializare a produselor capătă un accentuat **caracter tehnic,** ea îşi bazează succesul pe cunoaşterea profundă a condiţiilor de lucru din exploatare, a elementelor care determină eficienţa economică a exploatării, a factorilor care influenţează cererea de utilaje similare în viitor etc.

Consider că proiectul de statut al Centralei industriale va trebui să menţioneze răspunderea acesteia nu numai în legătură cu realizarea unui anumit plan de producţie, ci şi cu privire la modul în care uzinele centralei reuşesc să acopere necesarul economiei cu categoria de produse care intră în programul lor de fabricaţie.

Aceasta presupune, printre altele, participarea activă a aparatului tehnic-comercial al centralei la elaborarea studiilor de dezvoltare ale sectoarelor industriale, care constituie principalul beneficiar. Astfel, este de neconceput ca întreprinderile care formează centrala industrială ce va fabrica material rulant să nu ia parte la stabilirea soluţiilor de dezvoltare a transporturilor feroviare, după cum centrala care se va ocupa de fabricaţia maşinilor textile va trebui să contribuie la elaborarea propunerilor de dotare cu utilaje a industriei uşoare.

Rezultatele activităţii comerciale depind şi de felul în care se studiază şi se valorifică **comportarea în exploatare a produselor.** Sînt de subliniat în acest sens prevederile din proiectul de Directive cu privire la atribuţiile centralelor industriale în direcţia organizării reţelelor de „service". Experienţa din ţările cu veche tradiţie industrială a demonstrat că o reţea largă de „service" — constituie o bază reală pentru cunoaşterea îndeaproape a comportării în exploatare a produselor. Evidenţa reparaţiilor efectuate în termen de garanţie şi după expirarea acestui termen, evidenţa pe cauze a defecţiunilor, mărimea consumului diferitelor piese de schimb, constituie una din principalele surse de orientare a activităţii de modernizare a produselor.

În această ordine de idei **apreciez că e necesar ca Directivele ce se vor aproba să conţină unele indicaţii privind activitatea de întreţinere şi reparaţii a produselor de larg consum de folosinţă îndelungată.**

Dezvoltarea rapidă a dotării populaţiei cu autoturisme, frigidere, televizoare, articole casnice de larg consum ş.a. impune perfecţionarea cadrului organizatoric în care se desfăşoară această activitate. Pornind de la cele arătate mai sus, propun să se ia în considerare posibilitatea ca centralele industriale producătoare de astfel de produse să-şi organizeze ele însele reţeaua de „service" după modelul unor mari firme din străinătate. **După părerea mea organizarea unor astfel de reţele ar putea fi uşurată prin introducerea în cadrul lor a salarizării pe bază de remiză sau prin folosirea de mandatari.**

Trebuie recunoscut faptul că o organizaţie bună de „service" este de natură să stimuleze puternic desfacerea produselor şi să contribuie activ la capacitatea de previziune a producătorului.

LA PREGĂTIREA PENTRU VIITOR a producţiei din profilul centralei industriale, o contribuţie hotărîtoare o are aparatul de **cercetare-dezvoltare** al centralei. Dispunînd de unul sau mai multe institute specializate în concepţia produselor şi a tehnologiilor specifice acestora, centralele industriale vor constitui principalul factor de promovare a progresului tehnic în industrie.

Consider că prima sarcină a centralelor industriale din ramura construcţiilor de maşini va fi aceea de a ataca şi rezolva cu prioritate acele probleme de diversificare şi modernizare a produselor, care să conducă la obţinerea unei eficienţe economice cît mai ridicate, atît în exploatare cît şi în producţie.

Centralei industriale îi revine sarcina de a menţine în permanenţă producţia la nivelul tehnicii contemporane şi de a-şi orienta preocupările de cercetare-dezvoltare pe linia tendinţelor care se manifestă pe plan mondial în domeniul respectiv. Legătura strînsă între activitatea de comercializare a produselor şi cea de cercetare-dezvoltare constituie garanţia folosirii cît mai eficiente a progresului tehnic, în strînsă legătură cu nevoile de perspectivă ale producţiei.

Concentrarea unei părţi importante din munca de cercetare-dezvoltare a sectorului în cadrul institutelor dependente de centrală corespunde tendinţelor actuale în organizarea acestei activităţi pe plan mondial. Gradul crescînd de complexitate al problemelor care trebuie rezolvate pentru a organiza o fabricaţie competitivă, necesitatea unor mijloace materiale şi umane considerabile pentru rezolvarea acestor probleme, iată motivele care determină înfiinţarea unor unităţi specializate în cercetare şi proiectare, echipate cu laboratoare de încercări şi ateliere de prototipuri, unităţi care — în ramura construcţiilor de maşini — asigură o legătură optimă între diferitele faze ale procesului de concepţie a unui produs nou şi predau uzinelor documentaţii de execuţie definitivate pe baza unor prototipuri omologate. Apartenenţa acestor institute de centrala industrială, faptul că directorii acestor institute vor face parte din consiliul de administraţie al centralelor, creează condiţii optime pentru orientarea activităţii lor asupra principalelor probleme care stau în faţa grupului industrial reprezentat de centrală. La rîndul său, aparatul de conducere al centralei va găsi în conducerea acestor institute un sprijin esenţial la luarea acelor decizii care privesc dezvoltarea tehnică a centralei.

Centrala trebuie să desfăşoare un rol hotărîtor şi în coordonarea lucrărilor de cercetare, proiectare şi pregătire tehnică a asimilării produselor de mare complexitate, la a căror realizare colaborează un număr mare de uzine.

Experienţa a dovedit că buna pregătire şi coordonare a unor astfel de lucrări conduce la scurtarea sensibilă a ciclurilor de asimilare, prin punerea în paralel a unor faze, eliminarea pierderilor de timp datorită lipsei de legătură între colaboratori ş.a.

ORICÎT AR FI DE BINE STUDIATE cerinţele beneficiarilor, oricît ar fi de înaintate soluţiile constructive ale noilor produse, nu se pot obţine rezultate favorabile decît în condiţiile în care centrala dispune de **capacităţi de producţie adaptate cerinţelor viitorului.** A vedea în perspectivă, înseamnează a fi pregătit să răspunzi cerinţelor şi din punct de vedere cantitativ. Totodată, aceste capacităţi de producţie trebuie să fie judicios folosite în vederea obţinerii unei eficienţe economice maxime. De aceea, pe bună dreptate, proiectul de Directive precizează atribuţiile centralei industriale în direcţia **profilării întreprinderilor,** pe linia concentrării producţiei şi specializării lor.

Centrala industrială **va reprezenta ea însăşi o formă evoluată de concentrare a industriei, prin asigurarea conducerii unitare a unui grup industrial profilat. Apreciez că înfiinţarea acestor centrale va fi de natură să stimuleze relaţiile de cooperare între uzinele ce-i aparţin, relaţii cu caracter sistematic bazate pe specificul de profil al fiecărei întreprinderi. În felul acesta, se creează un cadru organizatoric propice specializării mai bune a întreprinderilor prin dezintegrarea uzinelor mari cu profil complex şi prin mărirea numărului de uzine mici şi mijlocii, cu profil mai restrîns.**

Într-adevăr, practica mondială a industriei constructoare de maşini a dovedit că uzinele mari, de tipul combinatelor, cu grad mare de integrare şi cu profil variat, sînt greu de condus, ceea ce se reflectă în cicluri lungi de fabricaţie, lipsă de precizie în respectarea termenelor de livrare, folosirea insuficientă a capacităţilor de producţie ş.a.

Una din soluţiile care se adoptă la noi este aceea a separării acestor uzine mari în sectoare independente, specializate fiecare pentru o anumită grupă de produse. Această metodă s-a aplicat de exemplu la U.C.M.-Reşiţa, „Electroputere" ş.a. O altă soluţie constă în aceea de a scoate din programul de fabricaţie al acestor uzine mari anumite ansamble, a căror fabricaţie să se repartizeze unor întreprinderi mai mici, specializate în producţii similare din punct de vedere constructiv şi tehnologic. O astfel de tendinţă de profilare se urmăreşte astăzi, de exemplu, în sectorul de autovehicule. Independent de soluţia adoptată, centrala industrială va trebui să promoveze acele soluţii de profilare care să conducă la mărirea elasticităţii producţiei, la micşorarea timpului de răspuns faţă de cererile economiei.

Activitatea centralei în direcţia elaborării soluţiilor de dezvoltare a capacităţilor de producţie şi a perfecţionării profilării întreprinderilor, bazată pe temele care rezultă din studierea pieţei şi din proiectele noilor produse sau metode de fabricaţie, se îmbină armonios cu celelalte activităţi de perspectivă şi asigură acesteia iniţiativă şi promptitudine în îndeplinirea sarcinilor care îi revin.

Comercializarea produselor, cercetarea şi dezvoltarea, profilarea, iată trei probleme pentru a căror rezolvare în condiţii mai bune decît pînă acum, prevederile proiectului de Directive pregătesc un cadru organizatoric superior.

ing. Ion CRIŞAN
laureat al Premiului de Stat

CONDUCERE COMPETENTĂ ŞI OPERATIVĂ

COLECTIVUL DE SALARIAŢI din uzina noastră a primit cu deosebit interes publicarea proiectului de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale, corespunzător condiţiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României.

Organizarea centralelor industriale, ca verigi directe ale conducerii operative a întreprinderilor industriale, corespunde deplin cu actualul stadiu de dezvoltare a economiei noastre. Apropierea conducerii de producţie va crea posibilitatea luării unor măsuri eficiente şi la timp, iar întreprinderile vor dispune de un sprijin mai mare în rezolvarea problemelor complexe ce apar în activitatea lor curentă. Noua organizare creează cadrul şi condiţiile ca întreprinderile să pună mai bine în valoare rezervele lor interne, iar prin lărgirea drepturilor de care se vor bucura în viitor, vor putea să-şi defalce mai realist indicatorii de plan, corespunzător cu datele de intrare în funcţiune a obiectivelor prevăzute în planul de investiţii şi condiţiile concrete pe care le au.

Reunirea întreprinderilor care colaborează la fabricarea aceluiaşi produs — sub conducerea unei centrale industriale — face ca planurile acestora să fie mai bine corelate, producţia să se desfăşoare ritmic şi corespunzător cu nevoile operative ale uzinei ce execută montajul general, oferă garanţii pentru o aprovizionare corespunzătoare şi creează premisele pentru rentabilizarea tuturor produselor, astfel ca, într-un termen scurt, economia noastră să scape de povara întreprinderilor nerentabile. Este de reţinut faptul că proiectul de Directive acordă o mare însemnătate specializării judicioase a întreprinderilor prin care, în viitor, se vor obţine, cu actualele suprafeţe şi utilaje, produse tot mai multe şi mai ieftine.

În ce priveşte investiţiile, situaţia se va îmbunătăţi considerabil întrucît centralele industriale vor trebui să urmărească dezvoltarea armonioasă, corespunzătoare nevoilor reale ale tuturor unităţilor din subordine, eliminîndu-se astfel dezvoltarea inegală a întreprinderilor ce lucrează pentru acelaşi produs principal. **Faptul că din beneficiile planificate se vor putea constitui fonduri pentru executarea unor lucrări mai mici de investiţii cu caracter productiv, va stimula în mare măsură întreprinderile în a găsi şi aplica acele măsuri care să le aducă beneficii, concomitent cu o preocupare mai intensă pentru scurtarea termenelor de dare în funcţiune a obiectivelor.**

Introducerea principiului muncii colective dovedeşte realismul şi cunoaşterea aprofundată a fenomenelor din economia noastră naţională, care a ajuns azi la o asemenea complexitate încît un singur om nu are posibilitatea să prevadă evoluţia diferiţilor factori de perspectivă.

Este necesar să reţinem importanţa acordată de conducerea superioară de partid organizării producţiei şi a muncii care, corespunzător progresului tehnic actual, a devenit un imperativ de seamă. Noi am desfăşurat o amplă acţiune pe baza tema-

PLENAREI C.C. al P.C.R.

ticii elaborate de conducerea partidului, **eficienţa celor 16 studii întocmite trăducîndu-se în obţinerea unui beneficiu suplimentar de 40 milioane lei pe perioada 1967—1970.**

Prevederea din proiectul de Directive care se referă la crearea în întreprinderi şi centrale a unor compartimente puternice încadrate cu specialiştii cei mai pregătiţi din punct de vedere profesional şi cu multă experienţă în producţie, care să se ocupe nemijlocit de studii şi cercetări privind organizarea producţiei şi a muncii, precum şi aplicarea în practică a măsurilor preconizate, este de mare actualitate. **Degrevarea serviciilor de organizarea producţiei de sarcinile curente legate de normare şi salarizare, va crea un cadru adecvat pentru o activitate susţinută şi de înalt nivel, aceste compartimente devenind adevărate purtătoare ale noului în organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii.**

Cuprinderea în proiectul de Directive a unor substanţiale îmbunătăţiri în organizarea şi activitatea industriei, agriculturii, construcţiilor, transporturilor-telecomunicaţiilor, în planificare, finanţare şi creditare, sistemul de preţuri ş.a., va duce, fără îndoială, la ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activităţi economice.

Mihai SIMIONESCU
ing. şef — Uzina de mecanică fină-Sinaia

SPECIALIZAREA ŞI OPTIMIZAREA — CĂI ALE RIDICĂRII EFICIENŢEI ECONOMICE

DIN PREVEDERILE proiectului de Directive ale C.C. al P.C.R., cu privire la sarcinile ce revin întreprinderii se remarcă şi măsurile preconizate pe linia legăturii ce trebuie să existe cu centrala industrială şi cu celelalte unităţi ale acesteia. Structura economică-organizatorică propusă în proiectul de Directive corespunde stadiului actual al industriei noastre şi ea oferă posibilităţi pentru valorificarea avantajelor unei coordonări unitare şi o concentrare raţională a producţiei.

Întreprinderea noastră este o unitate mare, care realizează un număr variat de sortimente de fire cardate şi pieptănate, din amestecuri diferite: bumbac, celofibră, fibre de poliesteri. Ea livrează produsele sale unui număr de peste 60 de unităţi beneficiare din întreaga ţară: ţesătorii şi fabrici de tricotaje. În legătură cu aceasta, consider că în desfacerea produselor, ca şi în planificarea sortimentelor de fire necesare diferiţilor beneficiari, ni s-a impus o gamă mare de sortimente (numere metrice) de fire, care se ridică anual la 40—50 şi din punct de vedere al fineţei pornesc de la Nm 40 pînă la Nm 170 — bătătură, urzeală, tricotaj. **Această situaţie ne obligă, pe parcursul unei luni, la schimbări dese a materiei prime (amestecului), a condiţiilor şi parametrilor tehnologici.** Prin opririle de utilaje pentru schimbarea alimentării, a parametrilor de lucru, legarea maşinilor, probe de laborator privind caracteristicile fizico-mecanice etc., realizările de plan ale întreprinderii sînt serios afectate.

Dintr-un studiu efectuat de un colectiv, în cadrul acţiunii de organizare ştiinţifică a producţiei şi muncii cu privire la optimizarea sortimentului producţiei de fire finite la unitatea de fire cardate, au fost reliefate avantajele aprovizionării întreprinderii cu sorturi de bumbac corespunzătoare planului de filaj şi reducerea numărului sortimentelor pe unităţi, stabilirea unui număr restrîns de sortimente de fire la filatura de fire cardate şi pieptănate.

Proiectul de Directive prevede că centrala industrială va elabora un plan economic propriu, pornind de la orientările şi sarcinile care-i revin din planul de stat. Ca întreprindere mare producătoare de fire pentru sectorul industriei uşoare, profilată pentru fire cardate şi fire pieptănate, **consider că ar fi necesar ca organizarea pe centrale industriale să se facă ţinîndu-se seama de ponderea producţiei livrată pe beneficiari, astfel ca să se poată realiza o cointeresare reciprocă şi toate condiţiile realizării ritmice a prevederilor planului.** În această direcţie aş propune ca **planul filaturilor din Bucureşti şi din ţară să fie astfel întocmit, încît să asigure aplicarea optimizării sortimentelor, mergîndu-se pe linia unei specializări a întreprinderilor.**

Diversitatea nelimitată a bunurilor textile de larg consum, impune filaturilor de bumbac — principalele furnizoare de materii prime pentru ţesătorii şi fabrici de tricotaje — să producă o variată gamă de sortimente de fire. Aceste sortimente se diferenţiază prin fineţe, grad de torsionare şi finisare şi implică nu numai costuri diferenţiate de materii prime şi materiale auxiliare, dar şi cheltuieli diferite de fabricaţie, în funcţie de gradul lor de prelucrare şi de numărul de faze de fabricaţie prin care trec.

Filatura românească de bumbac avînd secţii de mare capacitate de producţie de fire cardate şi de fire pieptănate, precum şi cel mai mare finisaj mecanic şi chimic de fire din sector cunoaşte, sub toate aspectele, consecinţele sortimentelor variate şi multiple. Numărul mare de sortimente duce la fărîmiţarea capacităţilor de producţie, la schimbări dese de maşini, la o insuficientă organizare a producţiei, la cheltuieli sporite etc. Aceste consecinţe negative se reflectă în rentabilitatea diferenţiată a sortimentelor de fire, cît şi în realizările economice ale întreprinderii.

Propunerile făcute în acest sens au fost în parte rezolvate. Astăzi fabricăm 4 sortimente de fire, care totalizează circa 95% din întreaga producţie a unităţii, iar la unitatea I, 6 sortimente de fire (92% din întreaga producţie de fire a unităţii). Dar optimizarea ne cere să mergem mai departe, în scopul obţinerii unei eficienţe economice sporite.

Analizînd pe o perioadă mai mare gama de fire ce s-a planificat şi s-a realizat la ringuri în întreprinderea noastră, constatăm următoarele:

— 13 sortimente (numere de fire) la cardate;

— 20 sortimente (numere de fire) la pieptănate;

— 9 sortimente (numere de fire) la diverse amestecuri, deci un total de 42 sortimente (numere de fir). Dintre acestea, un număr de 10 sortimente totalizează ponderea arătată mai sus, **iar restul de 32 sortimente cuprind cantităţi mici, uneori chiar în sute de kilograme de fire pe an, care nu reprezintă o producţie industrială pentru fabrica noastră.**

Liniile principale ale optimizării planificării producţiei propuse de noi, la unitatea de fire cardate sînt:

— restringerea numărului amestecurilor la numai două;

— limitarea numărului de sortimente atît la ring, cît şi la finit;

— nivel de producţie fizică şi beneficiul maxim.

Iată şi eficienţa economică antecalculată prin aplicarea studiului propus:

	1967	1968	1969	1970	1967-1970*)
— producţia suplimentară (în tone)	—	107	137	210	454
— beneficii suplimentare (mii lei)	—	1 001	1 282	1 966	4 249

*) Eşalonarea eficienţei economice pe ani se justifică prin investiţiile de modernizare şi dezvoltare ce se fac în prezent şi de încadrarea în parametrii proiectaţi.

Dar avantajele economice ale optimizării sortimentelor producţiei nu se reflectă numai la nivelul întreprinderii noastre, ci şi la nivelul întreprinderilor beneficiare, al sectorului bunurilor de consum şi chiar al economiei naţionale. Specializarea producţiei duce la îmbunătăţirea substanţială a calităţii firelor, avînd influenţe economice favorabile, productivitate sporită, preţ de cost redus, beneficii suplimentare etc. pentru întreprinderile ce le prelucrează. De asemenea, prin optimizare, se reduce numărul beneficiarilor, se întăresc raporturile contractuale dintre întreprinderi şi se raţionalizează transporturile atît al materiilor prime, cît şi al ambalajelor lor şi produselor.

Stabilirea unui plan pentru filatura noastră, cît mai aproape de necesităţile întreprinderilor beneficiare, ne va da posibilitatea să acţionăm mai operativ şi eficient pentru ca sarcinile de plan ce ne vor reveni să fie îndeplinite în condiţii superioare celor din perioada actuală.

Mihai VASILE
director al Întreprinderii Filatura românească de bumbac-Bucureşti

SATUL ROMÂNESC ÎN PERSPECTIVĂ

PROIECTUL cuprinzînd principiile de bază adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie a.c., cu privire la îmbunătăţirea organizării administrativ-teritoriale a României şi sistematizarea localităţilor rurale, aduce în dezbatere un vast program de perfecţionare a organizării administrative a ţării, trasează liniile directoare de viitor pentru sistematizarea satelor.

Din documentul publicat reiese principiul major al *sistematizării localităţilor rurale în cadrul reţelei generale de localităţi urbane şi rurale, pe baza unor studii elaborate în cadrul unui program naţional, de ansamblu.* Această prevedere vine să consfinţească un principiu fundamental, fără de care activitatea de sistematizare nu îşi poate găsi formele corespunzătoare de desfăşurare şi din lipsa căruia au fost întîmpinate greutăţi, în perioada anterioară, în sistematizarea generală a teritoriului şi a localităţilor.

Vasta acţiune de sistematizare a localităţilor rurale, necesitînd o pregătire tehnică şi organizatorică nouă, urmează să se desfăşoare avînd ca obiective principale **stabilirea viitoarelor comune şi sate, sistematizarea fiecărei comune şi a fiecărui sat.**

În ordinea urgenţei, primul obiectiv constituie totodată elementul de fundamentare a noii organizări teritorial-administrative, astfel încît este necesar să se stabilească, încă de pe acum, metodologia în vederea determinării ariilor noilor comune, pe baza unor criterii judicios stabilite, astfel încît noile organisme comunale să se poată dezvolta armonios pe plan economic, social, cultural şi administrativ.

Determinarea mărimii comunelor şi componenţa lor trebuie să aibă în vedere totodată un cadru teritorial mai larg, în care să se stabilească în mod diferenţiat funcţiile şi profilul social-economic al fiecărei localităţi, în raport „cu cele ale aşezărilor învecinate, precum şi cu particularităţile geografice, sociale şi de producţie ale mediului care o condiţionează".

Aceasta înseamnă că în cadrul fiecărei comune pot exista una sau mai multe aşezări — sate — care vor constitui laolaltă o comunitate de muncă, de interese şi de posibilităţi de realizare a unor necesităţi din ce în ce mai ridicate, de ordin social sau gospodăresc.

Există, acum, datorită situaţiei moştenite, în reţeaua generală de localităţi, un procent mare de localităţi mici, peste 72%, cu mai puţin de 1 000 de locuitori, din care aproape 44% au sub 500 de locuitori. Datorită acestei situaţii, în prima etapă a cooperativizării au fost constituite un mare număr de cooperative mici, care, avînd centre gospodăreşti cu 2—3 construcţii în fiecare sat, constituie încă o structură economică greu de exploatat. În ultimii ani, cu toate că multe din aceste cooperative s-au comasat, în diferite sate au rămas încă numeroase construcţii disparate, izolate sau neutilizate eficient din punct de vedere economic.

Prin noua organizare pe COMUNE urmează să se analizeze cu grijă şi cu toată atenţia cuvenită, care sînt centrele de producţie cele mai bune din punctul de vedere al amplasamentului faţă de terenurile de lucru, faţă de căile de comunicaţie şi cu construcţiile cele mai sănătoase, mai multe şi mai bine dotate şi echipate, pentru ca acestea să devină, de regulă, centrul principal al cooperativei de producţie. Dacă acest centru de producţie corespunde şi din punct de vedere al condiţiilor de alegere a satului ca centru de comună (număr de locuitori, dotări social-culturale, fondul construit existent, posibilităţi de dezvoltare), atunci sînt asigurate pe deplin premisele necesare unei dezvoltări armonioase în cadrul noii organizări.

Alegerea viitorului centru de comună urmează să se facă pe baza propunerilor, în primul rînd ale populaţiei respective; el trebuie să fie astfel ales încît să asigure, încă din primul moment, toate funcţiunile politice, administrative, sociale.

În acelaşi timp, consider că alegerea centrului de comună trebuie să fie analizată şi pe baza unui studiu elaborat de un organ de proiectare care să asigure în acest mod şi fundamentarea ştiinţifică a soluţiilor definitive.

Sistematizarea fiecărei comune şi a fiecărui sat constituie a doua treaptă în procesul general de sistematizare a localităţilor rurale. Pînă în prezent au fost întocmite, mai mult cu caracter experimental metodologic şi de determinare a principiilor generale, un număr de peste 180 schiţe de sistematizare, din care au reieşit posibilităţile de utilizare raţională a terenurilor din vatră pentru construcţia de locuinţe. Din schiţele elaborate pînă în prezent rezultă posibilitatea realizării indicaţiilor din proiectul publicat cu privire la mărirea densităţii populaţiei în vatra satului. Astfel, în schiţele elaborate pentru comunele: Călugăreni (reg. Bucureşti) — densitatea propusă este de 50 de locuitori pe ha faţă de 19,8 cît este în prezent, la Scorniceşti (reg. Argeş) de 70 de locuitori pe ha faţă de 19,6, iar la Codăeşti (reg. Iaşi) de 47,8 de locuitori pe ha faţă de 24,2.

Prin mărirea densităţii în vatră se obţin pe lîngă o folosinţă mai economică a terenului, avantaje de ordin financiar în legătură cu realizarea unor obiective social-culturale.

Deosebit de importantă este mărirea densităţii în vatra satului, cînd este vorba de realizarea lucrărilor edilitare — electrificare, alimentare cu apă în conducte, trotuare, drumuri pietruite etc. Aceste lucrări, care se calculează la lungime sau la suprafaţă, se raportează la numărul de locuitori. Astfel, pentru alimentarea cu apă a unei localităţi nu este acelaşi lucru dacă pe o porţiune de stradă de 100 m lungime se găsesc 8—10 loturi (de 20—25 m faţadă) sau 14—16 loturi de (12—14 m faţadă).

Mărirea densităţii în vetre şi restrîngerea suprafeţelor acestora asigură totodată o mai uşoară şi comodă folosire a construcţiilor social-culturale, prin reducerea distanţelor de parcurs, obţinîndu-se astfel şi folosirea intensivă a acestor dotări în tot timpul anului.

În vastul program de organizare administrativ-teritorială şi de sistematizare a localităţilor rurale, care ne stă în faţă în etapa actuală de dezvoltare a ţării noastre, este necesară o mobilizare masivă a întregului nostru potenţial tehnic-administrativ care, pe baza principiilor de bază enunţate în proiectul publicat să treacă, organizat şi metodic, la aducerea la îndeplinire a sarcinilor trasate.

Aşa cum s-a arătat, procesul este de lungă durată, dar desfăşurarea unor acţiuni poate fi începută încă din această etapă. Arhitecţii urbanişti, inginerii, economiştii, sociologii au sarcina şi misiunea înaltă de a-şi aduce contribuţia organizat şi nemijlocit la această importantă acţiune de mare amploare cu consecinţe adînci în viaţa satelor noastre.

Arhitect Ion BAUCHER

CURIER ECONOMIC-LEGISLATIV

ACTE NORMATIVE APĂRUTE

● În B. of. nr. 85/1967 a fost publicat **Decretul** nr. 888 din 8 septembrie 1967 **privind invenţiile, inovaţiile şi raţionalizările**, precum şi H.C.M. nr. 2250 din 12 septembrie 1967 pentru aplicarea acestui Decret.

● Prin H.C.M. nr. 2328 din 19 septembrie 1967, publicată în B. of. nr. 86/1967 au fost stabilite **preţurile de cumpărare şi de livrare a pieilor brute de caprine** şi a fost autorizat Ministerul Comerţului Interior să stabilească preţurile cu amănuntul pentru hainele din asemenea piei.

● H.C.M. nr. 2424 din 23 septembrie 1967, prin care s-a modificat H.C.M. nr. 1054/1962 privind acordarea de **burse şi alte forme de sprijin material studenţilor de la cursurile de zi** a fost publicat în B. of. nr. 87/1967.

● B. Of. nr. 88/1967 republică, cu toate modificările la zi, Decretul nr. 6/1964 privind **organizarea şi funcţionarea Ministerului Industriei Metalurgiei** şi Decretul nr. 103/1966 privind **autorizarea Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie de a constitui şi valorifica fondul de stat de legume şi fructe.**

● Prin H.C.M. nr. 2535 din 12 octombrie 1967 publicată în B. of. nr. 89/1967 a fost aprobată **componenţa Colegiului Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calităţii Produselor de Export**, din care fac parte ca membri şi reprezentanţi ai organelor centrale furnizoare şi a celor interesate în efectuarea operaţiunilor de export.

● În B. Of. nr. 89/1967 a fost publicată H.C.M. nr. 2537 din 12 octombrie prin care a **fost înfiinţată întreprinderea industrială de stat „Combinatul de articole tehnice din cauciuc — Piteşti"**, sub îndrumarea şi controlul Ministerului Industriei Uşoare.

DIN SOLUŢIILE DE INTERES GENERAL

● Condiţiile în care pot fi decontate lucrările suplimentare de reparaţii

Dispoziţiile normative în vigoare impun pentru executarea acestor lucrări — neprevăzute iniţial în contract — întocmirea unui act de constatare a necesităţii reparaţiei şi a unui deviz estimativ, precum şi anunţarea beneficiarului spre a-şi da acordul la executarea lucrării (prin întocmirea unui act adiţional pentru majorarea valorii contractate).

Nerespectarea acestei proceduri — astfel cum statuează Decizia nr. 1392/1967 a Primului Arbitru de Stat — atrage pentru executant pierderea dreptului la contravaloarea lucrărilor suplimentare — decontarea urmînd a se face la preţul mediu contractat. Se subliniază, prin aceeaşi decizie, că sancţiunea prevăzută este menită să înlăture posibilitatea stabilirii unor preţuri exagerate, prin prezentarea devizului după executarea lucrărilor, cînd nu mai există, decît în măsură foarte redusă, posibilităţi de a se verifica dacă lucrările au fost realmente executate şi dacă au fost necesare.

În acelaşi scop se prevede că furnizorul nu va putea prezenta şi pretinde recepţia pentru lucrări necontractate. Recepţionarea unor asemenea lucrări nu dă dreptul furnizorului la decontare.

● Executarea obligaţiilor contractuale de către terţe întreprinderi

Obligaţiile derivînd din contractele încheiate pe baza sarcinilor de plan (repartiţiilor) se execută, în principiu, de către organizaţiile socialiste cărora li se adresează sarcina de plan determinată şi care devin părţi în contract.

În unele cazuri cînd schimbarea unei părţi din raportul contractual trebuie să se facă de urgenţă şi operativ, organele tutelare recurg la indicarea unei alte organizaţii socialiste pentru executarea sarcinii de plan, fără ca repartiţiile să fie modificate.

Deşi nu sînt consacrate cu titlu general prin dispoziţii legale, efectele juridice ale măsurii astfel luate au fost recunoscute de practica arbitrală care a cristalizat cîteva principii importante în materie. Astfel, s-a stabilit că dispoziţia dată de organul tutelar ca sarcina de plan să fie executată de o altă întreprindere nu modifică cu nimic raporturile contractuale iniţiale.

O primă consecinţă a acestui fapt este că, în ipoteza în care întreprinderea terţă nu execută dispoziţia dată de organul tutelar şi nu livrează produsele, faţă de întreprinderea beneficiară răspunde întreprinderea furnizoare care a semnat contractul căci aşa cum s-a reţinut în Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 867/1967, „Asemenea dispoziţii nu afectează sarcina de plan concretă care rămînînd nemodificată, nu schimbă nici raporturile contractuale, răspunderea faţă de beneficiară pentru neexecutarea obligaţiei de livrare la termen revenind debitorului contractual care — potrivit practicii arbitrale — se poate întoarce împotriva terţei organizaţii socialiste care nu a îndeplinit obligaţia de livrare trasată de organul tutelar".

Dispoziţia dată de organul tutelar în sensul arătat creează totuşi şi un raport nemijlocit între întreprinderea beneficiară şi terţa furnizoare deoarece facturarea şi plata produselor livrate se face direct. Dacă întreprinderea beneficiară refuză în mod nejustificat plata, întreprinderea care a livrat în fapt are acţiune directă împotriva ei.

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

● Cînd se aplică preţul cu ridicata al întreprinderii şi cînd cel al industriei?

● **Livrarea produselor de către întreprinderile producătoare** — de stat şi cooperatiste — se face la preţurile cu ridicata ale întreprinderii sau ale industriei, în funcţie de destinaţia produselor şi de categoria beneficiarilor, situaţii reglementate prin H.C.M. nr. 2635/1954 (modificată şi completată ulterior prin H.C.M. nr. 566/1957, 1508/1957, 968/1958 şi 853/1966), H.C.M. nr. 1279/1962, H.C.M. nr. 596/1966, H.C.M. nr. 1975/1966 şi 1192/1967, precum şi prin circulări ale Comitetului de Stat pentru Preţuri.

● Preţul cu ridicata al întreprinderii se aplică: a) Pentru produsele destinate consumului productiv (consum industrial, investiţii, reparaţii capitale şi curente) livrate între organizaţiile socialiste; b) Pentru toate produsele livrate de către D.G.R.M.I.A.; c) Pentru echipamentul de protecţie şi echipamentul de lucru destinat fondului în afara pieţei, care se livrează de către întreprinderile comerţului cu ridicata. La preţurile cu ridicata ale întreprinderii pentru aceste mărfuri se aplică şi adaosul comercial al întreprinderii comerţului cu ridicata; d) Pentru următoarele materiale livrate cooperativelor agricole de producţie: materialele şi piesele de schimb utilizate la reparaţiile şi reviziile executate de Consiliul Superior al Agriculturii, Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, Ministerul Transporturilor Auto, Navale şi Aeriene şi comitetele executive ale sfaturilor populare,prin organizaţiile în subordine pentru maşinile agricole, maşini-unelte, utilajele instalaţiilor şi mijloacelor de transport ale cooperativelor agricole de producţie; îngrăşăminte chimice; combustibil, sare şi drojdie necesare brutăriilor din cadrul acestor cooperative; e) Pentru produsele necesare aprovizionării tehnico-materiale pentru nevoile proprii ale uniunilor cooperativelor agricole de producţie, ale unităţilor economice ale acestora, Casei de pensii a membrilor cooperativelor agricole de producţie şi a filialelor acesteia.

● Preţuri cu ridicata ale industriei se aplică: a) Pentru produsele care fac obiectul aprovizionării tehnico-materiale a cooperativelor agricole de producţie, mai puţin cele arătate la punctul anterior; la preţurile cu ridicata ale industriei, pentru produsele care fac parte din această categorie se adaugă cota bazei; b) Pentru produsele care au o altă destinaţie decît consumul industrial, investiţii, reparaţii capitale şi curente, livrate întreprinderilor industriale de stat şi cooperatiste, instituţiilor bugetare şi organizaţiilor obşteşti; c) Pentru produsele vîndute de către unităţile comerţului cu ridicata (cu excepţia celor vîndute de unităţile micului gros) şi a echipamentului de producţie şi a echipamentelor de lucru; d) Pentru produsele destinate organizaţiilor religioase în cazul cînd livrarea este făcută direct de întreprinderile de stat, unităţile organizaţiilor cooperaţiei meşteşugăreşti şi de consum sau ale organizaţiilor obşteşti producătoare; e) Pentru produsele destinate consumului productiv, cuprinse în anexa nr. 5 la H.C.M. nr. 1279/1963.

TERMENE

● **La 6 noiembrie a.c.** vor începe la Mangalia **lucrările de contractare — între industrie şi comerţ — a mărfurilor de tricotaje destinate fondului pieţei pe trimestrele II, III şi IV/1968.** Facem precizarea că în acest sector s-a luat hotărîrea de a se trece de la contractarea semestrial-sezonieră la contractarea anuală (cu excepţia a două grupe de produse: lînă şi sintetice).

● **La 10 noiembrie a.c.,** tot la Mangalia, vor începe **contractările fondului de confecţii pentru trimestrele II şi III'1968.**

FINANŢAREA INTRODUCERII TEHNICII NOI

RECENT, Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanţelor, Banca Naţională şi Direcţia Centrală de Statistică au emis în aplicarea H.C.M. nr. 121/1963 (modificată şi completată prin H.C.M. nr. 1683/1967) noi instrucţiuni (nr. 112510 din 25 septembrie 1967) privind reglementarea finanţării introducerii tehnicii noi:

CONSTITUIREA FONDULUI pentru introducerea tehnicii noi se face centralizat, la dispoziţia ministerelor, organelor centrale şi a comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale, prin contribuţia întreprinderilor industriale subordonate, în limita sumelor incluse în preţul de cost, determinate prin aplicarea asupra preţului de uzină planificat a unor cote procentuale. (H.C.M. nr 2000/1965, nr. 212/1967 şi nr. 1683/1967).

Din fondul astfel constituit pot fi finanţate cheltuieli privind **asimilarea de noi produse şi instalaţii, introducerea procedeelor tehnologice noi sau modernizarea produselor şi procedeelor tehnologice existente.**

Tot din fondul pentru introducerea tehnicii noi se finanţează cheltuielile impuse de dotarea institutelor de cercetări, în scopul efectuării de către acestea a cercetărilor pentru asimilarea de noi produse sau procedee tehnologice şi cele pentru modernizarea celor existente, dacă sînt făcute de un institut de cercetări specializat, pe bază de contract, încheiat cu întreprinderile, iar institutul respectiv nu posedă instalaţiile necesare de cercetare.

PLANIFICAREA FONDULUI pentru introducerea tehnicii noi se face de către organele centrale tutelare, prin stabilirea, în cadrul cotelor procentuale aprobate de Consiliul de Miniştri, de cote procentuale pentru fiecare întreprindere, care se comunică acestora.

La rîndul lor, întreprinderile industriale, sînt obligate să determine pe baza cotelor procentuale care le-au fost stabilite de forul tutelar, suma aferentă pentru introducerea tehnicii noi, prin aplicarea cotei respective asupra preţului de cost de uzină planificat, al producţiei-marfă planificate. Suma astfel determinată, va fi cuprinsă apoi în planul cheltuielilor de producţie, la elementul „Contribuţie la fondul pentru introducerea tehnicii noi".

REALIZAREA OBIECTIVELOR din planul tehnic şi de cercetare se face, ca regulă generală, prin întreprinderile industriale, în calitatea acestora de titulari şi beneficiari ai sarcinilor respective.

Obiectivele care nu au beneficiar sau care privesc un grup de întreprinderi sau o ramură industrială, se realizează însă, prin excepţie de la regula generală sus-arătată, prin direcţiile generale industriale sau prin direcţiile tehnice ale organului tutelar, fiind finanţate de acestea din fondul centralizat pentru introducerea tehnicii noi.

FINANŢAREA REALIZĂRII OBIECTIVELOR se face prin virarea din fondul centralizat de către organele tutelare întreprinderilor subordonate, în maximum 5 zile de la începutul lunii, pentru cheltuielile ce urmează a se face în cursul lunii, precum şi ori de cîte ori necesităţile o impun.

Operaţiunile de încasări şi plăţi pentru fondul de introducerea tehnicii noi se face prin contul de decontare pentru activitatea de bază a întreprinderii. De asemenea, după caz, întreprinderile şi direcţiile generale industriale sau direcţiile tehnice, pot vira sumele necesare institutelor de cercetări, în contul lucrărilor contractate.

Dacă, în mod temporar, întreprinderile nu dispun de resurse la fondul pentru introducerea tehnicii noi şi solicită credite bancare, pot depune la unitatea Băncii Naţionale unde au conturi pentru activitatea de bază, lista obiectivelor şi planul de finanţare a tehnicii noi, aprobate de forul tutelar, împreună cu cererea de angajament întocmită conform instrucţiunilor Ministerului Finanţelor şi Băncii Naţionale.

Octavian POPESCU

Dacă forul tutelar dă...

LA Combinatul siderurgic din Galaţi se află în stocuri supranormative importante cantităţi de materiale, maşini şi utilaje, — procurate din import cu milioane de lei valută. Între altele, s-a achiziţionat un număr mare de arcuri pentru vagoane, fără a se asigura şi vagoanele. S-au contractat, de asemenea, din import maşini de bordurat tablă, care se fabrică în mod curent la Uzina metalurgică din Timişoara. În această acţiune de cheltuire fără rost a fondurilor valutare, combinatul a fost ajutat de direcţia generală de specialitate din M.I.M., care i-a repartizat fonduri valutare mult mai mari decît cele necesare. Ca atare, cu toate că s-au făcut importuri mult mai mari decît cele necesare, o parte din fondurile valutare repartizate pentru anii 1967 şi 1968 au rămas neconsumate.

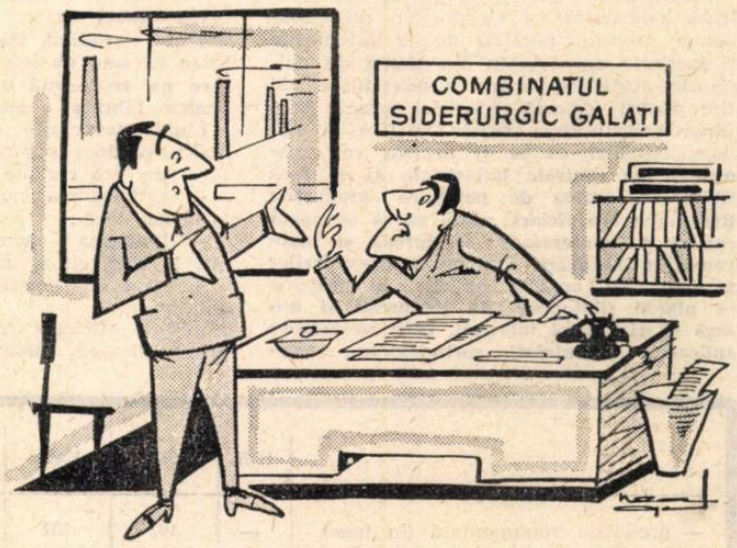

— De ce nu ai comandat la Uzina timişoreană maşina de bordurat tablă?
— ...şi cu fondurile valutare repartizate ce să facem?!
(Desen de Neagu Rădulescu)

AGENDA ECONOMISTULUI

În cooperativele agricole de producție

RIDICAREA EFICIENȚEI APROVIZIONĂRII TEHNICO-MATERIALE

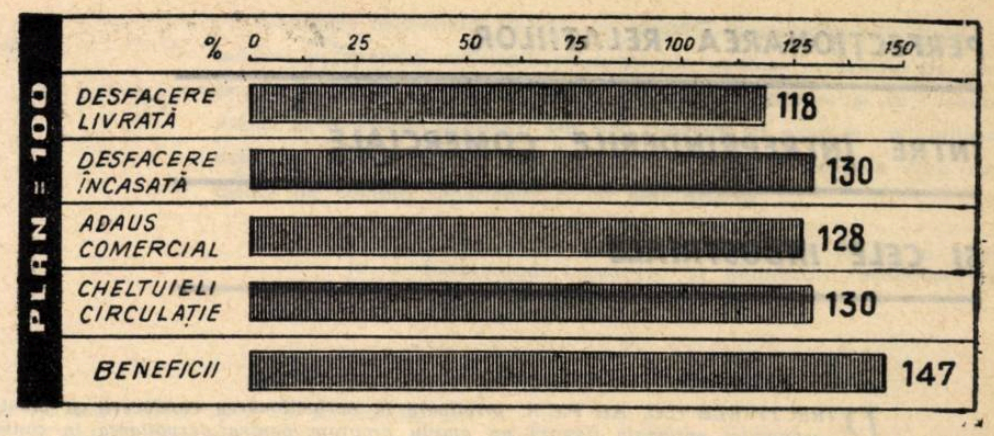

EVOLUȚIA COOPERATIVELOR AGRICOLE pe calea unei agriculturi intensive și multilaterale este organic legată de **aprovizionarea completă și la timp** *a ramurilor de producție cu mijloacele tehnice și materiale necesare. Realizarea aprovizionării tehnico-materiale în condiții optime reprezintă, de altfel,* **una din premisele esențiale pentru asigurarea echilibrului material al planului, pentru utilizarea deplină a mijloacelor de producție și a forței de muncă, pentru reluarea și lărgirea continuă a producției.**

Importanța aprovizionării tehnico-materiale crește în măsură, am putea spune, hotărîtoare în condițiile cînd, ca urmare a dezvoltării cooperativelor agricole, are loc mărirea volumului și accentuarea diversității producției acestor unități, amplificarea legăturilor lor economice cu celelalte sectoare ale economiei naționale.

Vastul program preconizat în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale cuprinde, printre măsurile de importanță capitală pentru progresul continuu al societății noastre socialiste, **îmbunătățirea actualului sistem de aprovizionare și desfacere.**

Măsurile stabilite în acest scop vor conduce la îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale și în cadrul cooperativelor agricole. Întregul complex de măsuri (anume, precizarea din timp a întregului necesar de materiale, restringerea numărului de produse repartizate centralizat, simplificarea relațiilor dintre furnizori și consumatori, îmbunătățirea organizării bazelor de aprovizionare și desfacere, întărirea disciplinei contractuale), are menirea să asigure creșterea operativității sistemului de aprovizionare și adaptarea lui promptă la cerințele tot mai variate ale economiei, astfel încît el să răspundă eficient noilor condiții de dezvoltare ale întregii economii.

Așa cum se arată în proiectul de Directive, deși în ultimul timp au fost luate unele măsuri de îmbunătățire, în domeniul aprovizionării tehnico-materiale se mențin o serie de neajunsuri care prejudiciază eficiența economică a activității întreprinderilor. Aceste neajunsuri, cum sînt: centralismul excesiv, sistemul complicat al relațiilor contractuale, lipsa unui sistem adecvat de informații etc., s-au manifestat într-o formă sau alta și în sistemul de aprovizionare tehnico-materială a cooperativelor agricole.

Cu toate că, în prezent, cooperativele agricole dispun de o rețea proprie de aprovizionare (în trecut de această activitate se ocupau mai multe unități ca: Întreprinderea de aprovizionare nr. 7, I.S.A.A.R., întreprinderile comerciale ale U.R.C.C.), deficiențele amintite au prejudiciat procesul de producție. Adeseori cooperativele agricole nu au putut să-și asigure necesarul de materiale în întregime și la timp.

Neajunsurile manifestate în domeniul aprovizionării și desfacerii, au prejudiciat însăși bugetul țării prin solicitări, peste necesar, de mărfuri, credite bancare, prin imobilizări de valori materiale care, în loc să fie atrase în circuitul economic, au staționat, generînd credite restante, dobînzi și penalizări ș.a.

I

ECHILIBRUL MATERIAL al planului, realizarea integrală și ritmică a sarcinilor de producție și a investițiilor sînt condiționate în mare parte de gradul în care se asigură **corelația dintre producție și aprovizionarea tehnico-materială.** Orice deregiare survenită în acest domeniu se soldează cu prejudicii însemnate în activitatea de producție.

Deși în această direcție activitatea cooperativelor agricole evidențiaza o serie de îmbunătățiri, sînt de remarcat însemnate deficiențe care adeseori împiedică desfășurarea ritmică a proceselor de producție. Așa se explică de ce, bunăoară, pe semestrul I al acestui an, deși planul de livrări și desfaceri încasate al Direcției de aprovizionare din cadrul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție a fost depășit, se înregistrează valori importante de credite restante și supranormative de materiale. În același timp, cheltuielile de circulație au fost depășite substanțial (vezi tabelul).

Realizarea planului Direcției generale de aprovizionare pe semestrul I/1967

(în mii lei)

		Plan	Realizat	în % față de plan
1.	Livrări	621 000	731 550	118,0
2.	Livrări încasate	534 000	696 133	130,0
3.	Beneficii	5 000	7 380	147,0
4.	Cheltuieli de circulație	11 175	14 552	130,0
5.	Credite restante	—	48 667	—
6.	Supranormative	—	64 736	—

Neconcordanța dintre planul de producție și cel de aprovizionare tehnico-materială este determinată de faptul că necesarul de materii, materiale, utilaje și unelte se stabilește într-un moment cînd nu sînt cunoscuți indicatorii de producție ai anului de plan. De pildă, planul de aprovizionare pentru anul 1968 s-a întocmit la începutul semestrului I al anului 1967. Or, în această situație cooperativele agricole nu pot cunoaște cu un an înainte volumul și structura materialelor și utilajelor, precum și sursele financiare reale necesare asigurării procesului de producție și realizării investițiilor.

Desele modificări ale cantităților și destinatarilor de materiale, confirmă că „Necesarul comandă" (actul de bază în planificarea aprovizionării și desfacerii în cooperativele agricole), nu reflectă nevoile reale imediate ale cooperativei agricole. El se transformă într-un titlu care dă pe parcurs complicații economice deoarece în completarea lui se practică „principiul": „să fie, să se găsească".

Pentru a ilustra cît de importantă este înscrierea corectă a cantităților reale în „necesarul comandă", este suficient să amintim că o exagerare de numai 10%, în anul 1967, cînd valoarea planului de aprovizionare a cooperativelor agricole este de circa 2 miliarde lei, are drept consecință imobilizarea unui fond de mărfuri de circa 200 milioane lei, solicitarea bugetului cu credite bancare în plus de zeci de milioane, încărcarea cheltuielilor de circulație cu dobînzi și penalizări.

Modul defectuos în care este întocmit „necesarul comandă", ca urmare a necorelării subliniate mai sus, dă naștere la o serie de neajunsuri. Iată unele dintre ele. La Oficiul de aprovizionare Bacău, necesarul de materiale de construcție pe anul 1967 a fost modificat pînă la sfîrșitul primului semestru de trei ori. De fiecare dată cantitățile de materiale au crescut, solicitările fiind influențate și de unele motivări care nu numai că nu reclamau urgență pentru lucrările de sezon, dar erau destinate unor activități neproductive. Ușurința cu care se solicită tone de materiale peste necesar, o demonstrează cererea cooperativei agricole din comuna Siretul, raionul Bacău. Față de necesarul de 30 de tone ciment, această unitate a solicitat 56 de tone. Drept urmare, cantitatea solicitată în plus a fost redistribuită cooperativei agricole „Bălcescu" căreia nu i se repartizase suficient.

Nu sînt puține cazurile cînd rețeaua de aprovizionare este solicitată frecvent cu comenzi de utilaje și materiale neprevăzute în „necesarul comandă". Bunăoară, cooperativele agricole Costișa, Bălcescu, Mărgineni, din raionul Bacău, au cerut separatoare de lapte considerînd că aceste comenzi suplimentare făcute la mijlocul anului, vor putea fi onorate de furnizori cu aceeași ușurință cu care sînt solicitate. De asemenea, în raionul Giurgiu, la 15 cooperative agricole, baza de aprovizionare le-a livrat pînă în august a.c. fără a fi înscrise în „necesarul comandă", 51 de cauciucuri auto; la alte cooperative agricole li s-au repartizat fier beton, ciment, țevărie, instalații de aspersiune, utilaje ș.a.

Uneori situația se complică și datorită grabei cu care uniunile raionale cooperatiste repartizează dotările. Astfel, cooperativei agricole din Faraoani, raionul Bacău, care dispunea de 34 vermorele i s-au repartizat încă 51; în același timp cooperativa agricolă Valea Seacă care avea numai 13 vermorele la o suprafață aproape egală de vie, a mai primit doar un singur aparat de stropit.

Activitatea de aprovizionare și desfacere este frecvent incomodată și de cooperativele agricole, care deși au solicitat prin „necesarul comandă" mărfuri și materiale nu le-au ridicat din bazele de aprovizionare. La baza Bacău și Adjud, în iulie a.c. erau neridicate căruțe, conducte și alte mărfuri ce blocau spațiile de depozitare și măreau cheltuielile de circulație ale unităților de aprovizionare.

Din cele de mai sus se desprinde concluzia că „necesarul comandă" fiind elaborat cu mult înaintea planului de producție al anului ce urmează, nu este în măsură **să asigure o aprovizionare completă și la timp.**

Eliminarea acestui impediment esențial — caracteristic și altor sectoare ale economiei naționale — constituie o cerință a cărei realizare va contribui la **asigurarea din timp a întregului volum de materiale necesar întreprinderilor.** În acest fel, furnizorii vor putea să-și organizeze mai bine producția, atît pentru mărfurile cu ciclu lung de fabricație, cît și pentru livrări la care în decursul anilor s-au format relații tradiționale între furnizor și client.

În cooperativele agricole este posibilă **corectarea economică a „necesarului comandă" în sensul adaptării și cuprinderii de repere care să reflecte numai achiziții necesare producției, oportune, și a căror plată să poată fi asigurată.** În acest sens, corectarea „necesarului comandă" se va putea efectua în trimestrul I al anului de plan, el punîndu-se de acord cu indicatorii planului de producție și financiar aprobați de către adunarea generală a membrilor cooperatori. Cu această ocazie uniunile raionale, în colaborare cu unitățile de aprovizionare și desfacere, vor putea opera redistribuiri, bazate pe oportunitate, urgență și solvabilitatea unității plătitoare. Plusurile solicitate vor putea fi transferate în ultimul trimestru al anului în care, de obicei, se fac aprovizionări pentru anul următor.

În acest sens se creează și condiții pentru încheierea de contracte de lungă durată, avantajoase ambelor părți mai ales că agricultura oferă furnizorilor relații tradiționale la anumite livrări și campanii agricole.

II

MOBILITATEA ȘI OPERATIVITATEA reprezintă condiții esențiale care contribuie la o eficiență ridicată a sistemului de aprovizionare tehnico-materială.

În sistemul de aprovizionare al cooperativelor agricole își face loc însă practicarea **centralismului excesiv** care, diminuînd operativitatea în aprovizionare, reduce din eficiența circuitului economic al mărfurilor. Nu sînt puține cazurile cînd diferite materiale, utilaje și agregate, sînt dirijate la baze de aprovizionare care nu au condiții de desfacere, deoarece cooperativele agricole nu solicită sortimentele respective. La baza de aprovizionare Bistrița, regiunea Cluj s-au repartizat 13 tractoare și 26 de remorci, deși se cunoaște că datorită terenului accidentat existent în această zonă, nu este posibilă tractarea a două remorci de către un tractor. Drept urmare, au rămas disponibile jumătate din numărul remorcilor.

De altfel, această practică nu este întîmplătoare. Ea își are explicația în posibilitățile de a realiza un adaos comercial sporit (6% în loc de 1,5%), prin schimbarea tranzitului achitat în tranzit depozit.

I. CHIRCULESCU, GH. NAUM, V. OTOPELEANU

(Continuare în pag. 13)

CURIER

PREFIGURĂRI...

● **Nave și bumbac:** pe șantierul naval din Galați au început **lucrările de construcție a unei noi hale pentru asamblarea blocsecțiilor necesare mineralierelor de 12 500 de tone;** în aceeași localitate, **pe șantierul noii filaturi de bumbac a început montajul utilajului** (filatura va produce 4 000 de tone de fire pe an).

● **Un mare complex piscicol:** la Prisaca Dornei, un sistem de peste 30 de bazine special amenajate așteaptă să fie populat cu puieți de păstrăvi. Aici „recoltele" anuale se preconizează să ajungă la 40 000 kg.

...ȘI FINALIZĂRI

● **Magistrală electrică:** a fost pusă sub tensiune **linia electrică de 110 kilovolți** (al doilea circuit) **pe traseul Sibiu — orașul Victoria.**

● **Produse chimice:** 5 000 de tone de clorură de var și 2 300 de tone de hipoclorit de sodiu se vor realiza anual **în noile capacități de producție, puse recent în funcțiune la Uzinele chimice Turda;** 300 de tone de acid sulfuric pe zi este capacitatea de producție a liniei a 3-a dată zilele acestea **în exploatare la Combinatul chimic din Turnu Măgurele.**

● **Beton:** a început să producă — 1 000 mc pe zi — **noua fabrică de betoane de la Valea Ursului.**

ÎNAINTE DE TERMEN

● **16 luni mai devreme: complexul de exploatare a cărbunelui de la Rovinari,** realizînd suplimentar o extracție de 44 000 de tone, și-a atins parametrii proiectați.

● **Al patrulea agregat și 4 luni.** Coincidență de cifra care indică la **Termocentrala Luduș-Iernut,** realizarea înainte de termen, la toate turbinele, a indicatorilor prevăzuți în proiect.

● **Cu un trimestru înainte:** perioadă de timp care indică devansarea atingerii parametrilor proiectați și la **întreprinderea de lînă integrată de la Constanța.** Succesul este marcat prin producerea, peste plan, a 38 000 de mp țesături din lînă.

ÎN NOMENCLATORUL PRODUSELOR...

● ...realizate de Uzina **Electroputere** din Craiova s-au adăugat zilele acestea **noi motoare electrice rotative sincrone de 100 și 200 de kilowați.**

● **...cu marca uzinei mecanice din Timișoara** a fost înscris **un nou tip de tractor pentru exploatări forestiere,** „Semne particulare": 65 de cai putere, o viteză orară de 40 km.

● ...profilate pentru operații de încărcare și descărcare, două uzine au adus elemente noi: la **Bocșa — o macara portuară cu o deschidere de 24 de metri pentru greutăți de pînă la 3,2 tone și la București — uzina „Steaua roșie" — o macara cu sarcină utilă de o tonă la înălțimi de 30 de metri.**

TRANSPORTURI

● **La Brașov** a fost construită **o nouă stație de cale ferată — Bartholomeu —** care, în principal, va deservi zona industrială din nord-estul orașului.

● O parte importantă a parcului de locomotive Diesel electrice va fi găzduită în **noul depou** care se construiește la **Palas — Constanța.**

ȘTIINȚĂ ȘI PRODUCȚIE

● A fost inaugurat, zilele trecute, **Institutul de cercetări științifice pentru viticultură și vinificație de la Valea Călugărească.**

● La **Ploiești** s-a desfășurat o **sesiune de comunicări științifice** privind ultimele rezultate înregistrate în domeniul sporirii randamentelor la forajul sondelor și la valorificarea zăcămintelor de țiței și gaze.

ÎN ARIA RURALULUI

● **Electrificare:** o dată cu includerea satului Dobriceni — raionul Balș în sistemul energetic, numărul satelor electrificate, de la începutul anului, în regiunea Oltenia a ajuns la 100. De asemenea, au fost electrificate toate satele de munte de pe Valea Trotușului.

PERFECȚIONAREA RELAȚIILOR

ÎNTRE ÎNTREPRINDERILE COMERCIALE

ȘI CELE INDUSTRIALE

AMPLASAREA RAȚIONALĂ A PRODUCȚIEI ȘI VEHICULAREA ECONOMICĂ A MĂRFURILOR

Unitățile comerciale trebuie să asigure aprovizionarea pieței cu mărfuri în cantități suficiente și sortimente variate, în funcție de sezon și specificul local, de evoluția preferințelor populației și în concordanță cu veniturile acesteia. Ele sînt chemate să exercite o influență activă asupra producției, contribuind la orientarea acesteia spre sortimente de calitate superioară și cît mai diverse.

(Din proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale).

DIRECTIVELE C.C. AL P.C.R. privitoare la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale fixează un amplu program pentru dezvoltarea în continuare și modernizarea comerțului interior. În cadrul sarcinilor ce revin organizațiilor comerciale, necesitatea reducerii continue a cheltuielilor prilejuite de transportul mărfurilor este o problemă care se pune mereu mai insistent. O dată cu creșterea volumului desfacerilor, care în acest an va atinge circa 81 miliarde lei față de 36 miliarde lei în anul 1959, această sarcină capătă o mare importanță economică.

După cum se știe, cheltuielile cu transportul au o pondere deosebit de însemnată în totalul cheltuielilor de circulație pe care le suportă societatea pentru a asigura fluxul banurilor de consum de la locul de producție la unitățile de desfacere. Ponderea acestor cheltuieli calculată la 1000 lei desfacere (pentru sistema M.C.I.) a evoluat de la 22,07 în 1959, la 19,67 în 1967.

Dacă se ține seama de creșterea volumului desfacerilor, în 1970 cheltuielile de transport vor reprezenta 18,48 lei la 1000 lei desfacere. **Deși se constată o tendință de scădere, ținînd seamă de creșterea simțitoare a volumului mărfurilor, volumul absolut al acestor cheltuieli este în continuă creștere.**

Este, așadar, limpede pentru fiecare cît de utilă pentru societate ar fi reducerea în continuare a cheltuielilor de transport chiar cu un singur procent.

de prof. univ. Mihail LEVENTE

● Cheltuieli care pot fi evitate

LA OBȚINEREA unui astfel de rezultat ar contribui — după aprecierea noastră — modificarea unora dintre clauzele actualului regim contractual care reglementează relațiile dintre furnizori (producători) și organizațiile comerciale.

Care este actualul regim de livrare a mărfurilor ?

Legislația în vigoare consacră principiul că **livrarea mărfurilor se face la depozitul furnizorului.** Ca atare, de regulă, organizațiile comerciale suportă costul transportului. Se știe, de asemenea, că furnizorul este îndreptățit ca în lipsa delegatului beneficiarului să livreze marfa prin autorecepție.

În foarte dese cazuri însă datele din actele de autorecepție încheiate de furnizor și cele din actele de verificare încheiate de beneficiar nu se potrivesc. Aceste neconcordanțe nasc litigii între furnizor și beneficiar, care răpesc timp și dau loc la cheltuieli ce ar putea fi evitate. Astfel de litigii au loc, de exemplu, între Fabrica de confecții-București și Întreprinderile comerțului cu ridicata pentru textile-încălțăminte, din cauză că această fabrică expediază confecțiile fără a folosi întreaga capacitate de transport a camioanelor sau refuză folosirea căii ferate care este un mijloc mai ieftin de transport.

Subliniem și faptul că în cazul cînd unitățile comerciale ar voi să suplinească grija furnizorului pentru transportul mărfurilor, ele nu au posibilitatea să o facă, deoarece ar însemna ca în depozitele tuturor furnizorilor să existe delegați ai beneficiarilor cărora li se expediază mărfurile contractate, delegați care să recepționeze mărfurile și să vegheze la ambalări, manipulări și la asigurarea unor condiții corespunzătoare de transport.

Practica dovedește că la mărfurile pe care furnizorul convine să le transporte la destinație, unde se face recepția, nu au loc litigii între cele două părți contractante. De exemplu, la livrările de lapte, carne, preparate de carne etc.

Totodată, furnizorul, fiind obligat să suporte costul transportului, ia toate măsurile ca acesta să se facă în mod economicos, de la unitățile de producție cele mai apropiate, folosind capacitatea integrală a celor mai indicate mijloace de transport.

● O soluție: aprovizionarea directă a unităților de către furnizori

CUM S-AR PUTEA ÎNLĂTURA daunele și litigiile care decurg din actualul regim contractual ? O soluție ideală ar fi **asigurarea aprovizionării directe a unităților de desfacere de către furnizori.**

Bineînțeles, în acest caz comerțul ar urma să-i cedeze furnizorului o parte din rabatul comercial (de obicei cea care astăzi revine comerțului cu ridicata, care suportă cheltuielile de aprovizionare ale magazinelor).

Sfera de aplicare a aprovizionărilor directe nu este însă atotcuprinzătoare. Ea cuprinde articolele al căror loc de producție nu este prea îndepărtat de locul de desfacere, în general alimentare.

Avantajele aprovizionării directe se manifestă și în alte direcții decît raționalizarea și ieftinirea transporturilor și anume : se asigură integritatea mărfii, se evită — în cazul produselor perisabile — alterarea acestora, se elimină litigiile inutile ocazionate de recepție și se reduce necesarul de fonduri de investiții în spații intermediare de depozitare (la comerț).

● E întotdeauna avantajoasă concentrarea producției ?

ÎN CONDIȚIILE ACTUALE, cînd livrările directe sînt la latitudinea părților, deci neobligatorii pentru industrie (care din păcate consideră că unica sa preocupare trebuie să fie obținerea producției la prețul de cost planificat franco-întreprindere) are loc un proces care din punct de vedere economic este discutabil. Într-adevăr, pentru a reduce prețul de cost, industria recurge la un procedeu clasic, la concentrarea producției, la îndepărtarea ei de locul de consum.

Este de dorit să fie stimulat acest proces ?

După părerea noastră nu, și aceasta ori de cîte ori reducerile ce se obțin la prețul de cost, prin concentrare, sînt mai mici decît cheltuielile suplimentare ocazionate de transportul mărfurilor la locul de desfacere.

Astfel de situații se pot întîlni în : agricultură, industria alimentară, industria locală și în general în producția articolelor care nu comportă instalații prea costisitoare și au la îndemînă în toate zonele țării materiile prime necesare și debușee.

Pentru a ilustra cele de mai sus este foarte semnificativă prezentarea modului în care a evoluat producția și aprovizionarea cu carne și preparate din carne a populației. Astfel, producția și livrările către fondul pieței, în anii 1962—1966, s-au concentrat într-o serie de regiuni în orașele de reședință. Concentrarea producției a dus la desființarea unui număr de circa 20 de abatoare și secții de producție situate în regiunile : Argeș, Bacău, Galați, Maramureș, Oltenia, Ploiești, Cluj.

Principalele consecințe ale concentrării producției de carne au fost următoarele :

● S-au efectuat transporturi mult mai lungi pentru materia primă și pentru produsul finit (transportul animalelor din parcurile de achiziție la abatorul central regional și al cărnii în sens invers, uneori în localitățile aceluiași raion) ;

● Valorificarea necorespunzătoare, în unele cazuri, a organelor și subproduselor din carne, care sînt desfăcute în principal în orașele dotate cu abatoare, care, uneori, nu le pot consuma integral, lipsind din celelalte localități inclusiv din unitățile de alimentație publică ; unele abatoare nedispunînd de capacități de prelucrare a subproduselor din carne le valorifică neeconomic de transformă în făină de oase etc.) ;

● Ca urmare a măririi distanțelor de aprovizionare, în condițiile lipsei sau insuficienței mijloacelor de transport specializate și de tonaj corespunzător (mașini izoterme), carnea se aduce în rețeaua comercială într-o stare necorespunzătoare sub aspectul prospețimii. În ceea ce privește aprovizionarea ritmică cu carne, se înregistrează deficiențe grave, îndeosebi pe timp de iarnă, ca urmare a faptului că drumurile devin impracticabile ;

● Creșterea distanțelor de aprovizionare, datorită desființării secțiilor de producție, a dus la majorarea cheltuielilor legate de aprovizionarea rețelei comerciale (cheltuieli de transport, pierderi în timpul transportului, care în perioada de la desființarea secțiilor și pînă la sfîrșitul anului 1966 ating peste 1,5 milioane lei).

Menționăm că desființarea unor abatoare și restrîngerea activității altora a influențat în același sens și aprovizionarea populației cu slănină-untură, inclusiv cheltuielile de circulație.

● „Greutatea" transportului în prețul de cost

TOT ÎN PERIOADA 1962—1966 au fost desființate în regiunile : Banat, Bacău, Brașov, Cluj, Hunedoara, Oltenia, Ploiești, Suceava 22 secții de producție pentru preparate de carne, a căror capacitate anuală reprezintă circa 3000 tone.

Totodată este de reținut și faptul că în unele regiuni capacitatea de producție a unor întreprinderi și secții de producție nu acoperă în suficientă măsură necesarul și ca urmare se aduc cantități însemnate de preparate de carne din alte regiuni. De exemplu, regiunea Argeș, se aprovizionează anual cu circa 900 tone preparate carne din orașele : București și Mediaș (de la distanța de 112 km, respectiv 212 km) ; regiunea Galați, se aprovizionează cu circa 700 tone din orașele : Constanța și Iași (de la distanțe de peste 250 km), iar regiunea Oltenia se aprovizionează cu circa 800 tone din localități situate la peste 200 km, ca Sibiu și București.

Pe întreaga țară, cantitățile aduse pentru completarea necesarului de consum din localități foarte îndepărtate însumau în anul 1966 peste 4000 tone.

Concentrarea producției preparatelor de carne are o serie de consecințe asupra aprovizionării rețelei comerciale și a cheltuielilor de transport și anume :

● Aducerea unor cantități importante de preparate de carne din localități îndepărtate duce la goluri periodice în aprovizionarea populației cu aceste produse și la restrîngerea sortimentului. În această privință regiunile Oltenia, Galați, Argeș, Ploiești etc. sînt cele mai afectate ;

● Deprecierea calitativă a preparatelor de carne în sezonul cald, fapt care determină rețineri în aprovizionarea rețelei comerciale și a consumatorilor ;

● Restrîngerea sortimentelor de preparate de carne cu specific local și în special a prospăturilor, care fiind ușor alterabile (durabilitatea redusă) nu suportă transportul de la distanțe mari ;

● Îndepărtarea surselor de aprovizionare de centrele de consum, în cazul preparatelor de carne, a făcut să crească volumul de transport în tone-km, fapt care a dus la solicitarea unui număr sporit de mijloace de transport auto ;

● Suportarea de către comerț a unor cheltuieli suplimentare, privind transportul și pierderile în timpul transportului, de peste 3 milioane lei în anul 1966.

Deosebit de dezavantajele arătate, concentrarea producției într-un număr restrîns de fabrici — fără a se fi luat simultan și măsuri pentru îmbunătățirea organizării livrării producției prin mai multe guri de încărcare — provoacă staționarea îndelungată a mijloacelor de transport venite să preia marfa, duce la folosirea neeconomicoasă a acestora și la întîrzieri și goluri în aprovizionarea magazinelor. Așa de pildă, Fabrica de mezeluri-Bacău, care asigură circa 80% din necesarul de consum al regiunii, dispune de o singură gară de livrare. Situații similare se întîlnesc și în alte regiuni în orașele : Ploiești, Craiova, Cluj, Deva etc.

● Propunerile au fost insuficiente, dar...

ÎN VEDEREA eliminării deficiențelor expuse mai sus ar fi necesare o serie de măsuri dintre care amintim :

● **Reînființarea unor unități și secții de producție** (abatoare, secții de preparate de carne, secții vinalcool) **desființate în perioada analizată ;**

● **În prima etapă ar urma să se reînființeze secțiile de producție în regiunile și localitățile unde nivelul actual al producției nu acoperă integral necesarul de aprovizionare al populației** (regiunile : Ploiești, Oltenia etc.) ;

● **Secțiile de producție** (inclusiv abatoarele) **care se vor înființa sau reînființa trebuie dotate cu utilaje corespunzătoare în vederea lărgirii gamei de sortimente, inclusiv a celor cerute de populația din zona respectivă și a valorificării organelor și subproduselor de carne etc. ;**

● **Pentru reducerea transporturilor nejustificate la produsele alimentare perisabile, alterabile și de cerere curentă, este necesară înființarea de noi întreprinderi sau secții de producție sau dezvoltarea capacităților existente în localitățile aprovizionate de la distanțe mari, chiar dacă livrările se fac în cadrul aceleiași regiuni.**

Este de datoria noastră să arătăm că propunerile de mai sus referitoare la carne, preparate de carne ca și la produse lactate au fost însușite de M.I.A. Nu s-au luat însă măsuri pentru aplicarea lor.

Mai sînt și alte domenii în care propunerile de mai sus își pot găsi aplicarea. Evaluarea în lei a tuturor economiilor ce s-ar obține este dificilă deocamdată. Cert este însă că în acest fel se vor obține economii al căror cuantum va spori o dată cu creșterea volumului mărfurilor livrate direct la magazin.

● Livrări franco — stația de destinație

DUPĂ CUM SE ȘTIE, nu în toate zonele țării noastre sînt condiții necesare creării unor capacități pentru producerea întregii game de articole solicitate de populație. **De pildă, produsele electrotehnice** (televizoare, aparate de radio, frigidere etc.) **trebuie fabricate în întreprinderi foarte bine utilate, încadrate cu specialiști de înaltă calificare, capabile să livreze serii mari, la prețuri cît mai convenabile. Și nu numai industria electrotehnică se află în această situație, ci și fabricile de textile, de încălțăminte etc.**

Pentru a se obține avantaje de tipul celor care decurg din lărgirea livrărilor directe și în relațiile dintre astfel de întreprinderi industriale și organizațiile comerciale, ar fi indicat ca în contractele economice să se includă clauza livrării franco-stația de destinație, stabilită de comerț, și pentru depozite. În acest caz producătorul ar primi o parte din rabatul comercial (echivalentă cu cheltuielile medii de transport) și ar fi cointeresat material la structura și ieftinirea transporturilor ca și la conservarea integrității produselor pînă la depozitul cel mai apropiat de consumator. **Livrarea în aceste condiții (franco-depozitul comerțului) este necesară și din alte motive și anume :**

● Industria produce liniar adică în tot cursul anului numeroase articole (de pildă galoși, șoșoni, paltoane etc.) a căror desfacere are caracter sezonier. Ca urmare, comerțul va trebui să formeze stocuri din timp pentru aprovizionarea rețelei de desfacere în sezonul de toamnă-iarnă ;

● Industria are un grad mai ridicat de specializare decît unitățile comerciale (nici magazinele universale nu sînt atotcuprinzătoare în materie de sortimente, măsuri, modele. poziții coloristice etc.). Comerțul va trebui, așadar, să acumuleze mărfuri din surse diferite pentru a le livra în sortimentul cerut de unitățile sale de desfacere ;

● Livrările directe n-ar putea fi deocamdată practicate în toate sectoarele și pentru faptul că necesarul de reaprovizionare (corespunzător comenzilor unor unități comerciale mici) reprezintă cantități reduse, nevagonabile și chiar necamionabile. Industria nu este pregătită pentru a onora asemenea livrări care, de altfel, ar fi oneroase ;

● Comerțului îi sînt necesare rezerve, îndeosebi din mărfurile cu producția sezonieră și consum continuu (de pildă, conserve de legume sau fructe), pe care industria nu le produce liniar ci sezonier, dar cu care marile depozite trebuie să aprovizioneze treptat unitățile de detaliu ;

● În sfîrșit, comerțul trebuie să dispună de stocuri care să facă față unor situații speciale (întreruperea eventuală a transporturilor în timpul iernii, creșterea cererii peste prevederile inițiale etc.).

● În loc de avizare formală, o clauză care să influențeze economic

DACĂ INDUSTRIA ar conveni cu comerțul să livreze produsele sale fie direct magazinelor, fie la stația de destinație, indicată de comerț, **ar trebui să se modifice corespunzător actualele Condiții fundamentale, care reglementează relațiile dintre furnizori și beneficiari, și, chiar mai mult, ar fi necesar — o dată cu reducerea indicatorilor planului de stat — să se adauge, la nivelul centralelor industriale, un nou indicator, prețul franco-stația de destinație, luîndu-se ca bază distanța medie de transport. (Stațiile de destinație pentru fiecare produs, pe cantități, ar trebui să fie comunicate de organele comerciale anual cu prilejul încheierii protocoalelor sau contractelor).**

Dacă ar fi acceptate dezideratele de mai sus, livrările directe la magazin și franco-stația indicată de comerț, **s-ar obține unele avantaje de importanță economică generală,** greu de subapreciat și anume :

● Raționala amplasare a întreprinderilor producătoare de bunuri de consum pe teritoriul țării, precum și dimensionarea lor judicioasă ;

● Practicarea programării liniare în transportul bunurilor de consum, care își poate găsi aplicarea la toate bunurile identice (sortiment simplu), produse în diverse zone ale țării (sare, săpun, petrol, pînză albită etc.).

În prezent, Ministerului Comerțului Interior îi revine sarcina de a aviza amplasarea noilor obiective ale industriei bunurilor de consum. Aceasta constituie însă o formă administrativă de influențare a apropierii producției de consum. De altfel, nici nu poate fi aplicată, deoarece ar necesita lucrări paralele cu ale titularului pentru fundamentarea eficienței investițiilor, care ar duce la creșterea nejustificată a aparatului M.C.I.

Aplicarea clauzei livrarea franco-stația de destinație va acționa ca o **pîrghie economică** pentru amplasarea noilor fabrici în apropiere de locul de desfacere.

● Sortarea și ambalarea la locul de producție

ȘI ÎN SECTORUL de legume-fructe se pun probleme analoge. Potrivit regimului contractual, legumele și fructele se preiau de regulă de la producător de către organizațiile valorificatoare, cu mijloace de transport proprii sau închiriate (care efectuează 1/2 din parcurs neîncărcate).

Operațiunile de sortare pe calități (inclusiv cele de calibrare), de înlăturare a impurităților și de preambalare (la produsele la care se face preambalarea) sînt de regulă efectuate de către organizațiile de valorificare și anume la locul de desfacere, adică la oraș.

Ca urmare a localizării acestor procese în comerț, cresc costurile cu transportul și nu se folosesc integral mijloacele de transport ale producătorului (care pot încărca mărfuri la întoarcere) și nici forța de muncă disponibilă într-o mai largă măsură la sat decît la oraș. Adăugăm că și plata muncii la oraș este mai ridicată. Ca atare, ar fi de dorit ca producătorii (C.A.P. și fermele de stat) să fie dotați cu cele necesare pentru a efectua aceste operații.

Așezarea la producător a operațiilor amintite, mai prezintă un avantaj : va duce la înlăturarea în mare măsură a depozitărilor intermediare, al cărui corolar va fi livrarea directă a legumelor și fructelor către unitățile de desfacere. (Evident, depozitările ar continua să se facă pentru acumularea rezervelor de iarnă etc.).

Livrarea directă a legumelor și fructelor către magazine ar duce nu numai la reducerea cheltuielilor de circulație ci și la satisfacerea unui deziderat pe deplin îndreptățit al consumatorilor : desfacerea de legume și fructe în stare proaspătă.

● Posibilități locale ce se cer puse în valoare

LA RAȚIONALIZAREA fluxului (curenților) mărfurilor va trebui să contribuie încă o măsură ,care nu se încadrează clauzelor contractuale propriu-zise și ține mai curînd de felul în care sînt așezate sarcinile aprovizionării populației pe categorii de furnizori, de relațiile comerțului cu producătorii. **Într-adevăr, astăzi industria locală, subordonată sfaturilor populare, cooperația meșteșugărească și de producție agricolă, unii meseriași individuali concură într-o măsură prea mică la aprovizionarea populației cuprinsă în unitățile administrative în care acestea își desfășoară activitatea.** Ministerul Comerțului Interior este obligat să repartizeze din alte surse — unor regiuni — mărfuri pe care le pot produce local fără nici o dificultate, ca de pildă : mături, cîrlige de vînt, umerașe, mici articole gospodărești din lemn cum sînt : planșete pentru tăiței, ciocane pentru bătut carne, grătare de baie, articole din răchită și din papură, precum și alte produse ca bicicluge pentru lăcăte, cuiere, cazane de rufe, albii, tăvi etc. În schimb, în unele cazuri, industria locală folosește o mare parte din capacitatea sa pentru producerea de semifabricate, materii prime în cadrul cooperării cu alte întreprinderi industriale pentru producerea de mașini, utilaje etc., cum este cazul în regiunea Ploiești și altele.

Fără a nesocoti rolul industriei locale în această privință, ni se pare că organele regionale nu vin cu contribuția pe care o pot aduce la aprovizionarea populației și așteaptă să li se repartizeze totul de la centru.

O asemenea orientare, care face să se solicite industriei republicane producerea unor articole mărunte și de uz casnic, de artizanat, alimentare etc. nu este de natură să ducă la satisfacerea cerințelor populației, deoarece :

● Industria republicană nu are ca preocupare de bază producția unor astfel de articole ;

● Ea nu poate imprima o notă locală producției sale, așa cum de altfel se solicită de consumatori ;

● O asemenea orientare nu asigură satisfacerea trebuințelor populației cu toată gama

(Continuare în pag. 10)

● Desființarea a numeroase secții de îmbuteliere a băuturilor alcoolice a avut ca rezultat : în unele cazuri volumul transporturilor s-a dublat și chiar triplat (în loc de un vagon de spirt se transportă acum 2—3 vagoane de băuturi preparate) ; toate localitățile din regiunea Banat (cu excepția orașului Arad) sînt acum aprovizionate cu astfel de produse numai de la Timișoara ; capacitatea de depozitare a scăzut, ceea ce face ca să nu se poată păstra unele băuturi atîta timp cît ar fi necesar pentru stabilizare și maturizare ; nu se poate asigura îmbutelierea băuturilor în sticle de capacități reduse (1/2 și 1/4 l.) ; zile în șir în unele localități se livrează aceleași sortimente de băuturi ; cheltuielile pentru transporturi suplimentare și pierderile mai mari s-au ridicat anul trecut la circa 6 600 000 lei ; numai în regiunea Banat, prin desființarea a 7 secții de îmbuteliere a băuturilor, s-au cheltuit anul trecut în plus circa 900 000 lei.

● Orașul Arad, un important centru de consum și de producție de băuturi, primește astfel de produse de la... Oradea.

● Toate localitățile din cuprinsul regiunii Argeș sînt aprovizionate cu unele produse lactate „proaspete" (iaurt, brînză de vaci, smîntînă etc.) din orașul Pitești.

● După intrarea în funcțiune a unui mare combinat de industrializare a laptelui la Galați, s-a desființat fabrica de produse lactate din Brăila. Rezultatul : în cursul anului trecut s-au transportat din raioanele Brăila și Făurei la Galați circa 5 600 tone lapte, iar de la Galați spre respectivele raioane cam tot atîtea tone de produse lactate. Un calcul făcut la M.C.I. arată că laptele transportat la Galați, în loc de Brăila, și-a ridicat prețul de cost cu 230 000 lei, iar produsele lactate transportate de la Galați la Brăila și Făurei au costat în plus încă 200 000 lei.

● Prin desființarea unor abatoare și unități pentru preparate din carne din importante centre de consum (Făgăraș, Turda, Tîrgoviște, Rădăuți, Botoșani, Comănești, Băbeni etc.) anul trecut s-au transportat suplimentar cîteva mii de tone de preparate din carne (aproximativ 12,5% din totalul desfacerilor).

● De la Timișoara se expediază anual la Orșova circa 450 vagoane cu băuturi alcoolice (188 km), iar de la Bacău la Tg. Ocna circa 3 700 vagoane (108 km cu o cheltuială în plus de 254 000 lei).

OCUPÎNDU-SE DE COMERȚUL INTERIOR, proiectul Directivelor C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, arată că pentru influențarea mai activă a producătorilor de bunuri de larg consum este necesar să se extindă organizarea de întreprinderi care să efectueze atît operații de comerț cu amănuntul, cît și cu ridicata.

Cu peste șase luni în urmă, conducerea de partid și de stat a hotărît înființarea în mod experimental, începînd de la 1 aprilie a.c., a unor **întreprinderi comerciale unice.**

În cele ce urmează ne-am propus să prezentăm primele rezultate înregistrate de „Întreprinderea comercială de stat alimentară"-Cluj, una din organizațiile comerciale în experimentare.

Primele rezultate ale experi

EFICIENȚA UNIFICĂRII COMERȚULUI CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL

mentării întreprinderilor comerciale integrate dovedesc

● Realizări peste plan

Simpla prezentare a faptului că pe cele două trimestre de experimentare, noua întreprindere a realizat planul de desfacere cu 101% s-ar putea să nu spună prea mult. Dar, o comparare cu perioada corespunzătoare din anul trecut, reconsiderind rezultatele obținute de cele două întreprinderi care au fuzionat (I.C.R.A. și O.C.L. Alimentara), reliefează aspecte concludente.

Astfel, dacă în trimestrul II — primul trimestru de experimentare — rezultatele au fost aproximativ aceleași, în trimestrul următor (III), cînd măsurile organizatorice privind noua întreprindere integrată au început să dea roade, planul de desfacere a fost realizat cu 102%, pe cită vreme în perioada corespunzătoare din anul trecut nu s-a realizat decît 99% ; această depășire de plan s-a concretizat printr-o desfacere mai mare cu peste 800 000 lei.

Rezultatele pozitive nu se limitează numai la atît.

● **Nivelul de cheltuieli al întreprinderii unice, pe cele două trimestre în experimentare, a coborît la 7,585, de la 7,667 cît a fost planificat, ceea ce reprezintă importante economii, depășind trimestrial 100 000 lei ;** realizarea acestor economii este cu atît mai demnă de remarcat dacă ținem seama că în această perioadă salariile personalului operativ au crescut substanțial, ca rezultat al introducerii unui nou sistem de remunerare a muncii, bazat pe cointeresare în funcție de volumul desfacerii.

● **Cheltuielile de transport pe tona de produs au fost reduse ; ca urmare, în primul semestru al acestui an s-au realizat economii, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, de 514 000 lei.** Această realizare reflectă scurtarea drumului de la furnizor la unitatea de vînzare cu amănuntul, prin vehicularea directă a unei părți însemnate din fondul de marfă.

● **Productivitatea muncii a crescut substanțial. Față de o realizare în perioada anterioară de 183 000 lei pe vînzător, în perioada analizată s-a realizat o desfacere de 205 638 lei.** Desigur, acest indicator reflectă — pe lîngă un progres în modernizarea unităților de desfacere — o superioară organizare a aprovizionării directă a conto prinderi a come cu organizația comercială locală.

● **La sfîrșitul acestui an, comp corespunzătoare s-au înregistrat mari cu 825 000**

Rezultatele ob prinderea clujea sînt superioare deri comerciale produse aliment îndelungată. Astă gust a.c. I.C.R.A lizat decît 97,1% desfacere, iar 98,6%. În ce pr cheltuieli arătăm șit la aceste do de asemenea I.C reș, deși a reali facere cu 100,2% de cheltuieli.

● Două con mare și aprovizi rative

Analiza efectua dență faptul că zultatelor pozitiv

ionării, consecință pirii fostei între rțului cu ridicata comercială locală. **semestrului I al arat cu perioada din anul trecut, beneficii nete, mai lei.**

ținute de între nă, nou înființată, multor întreprin cu ridicata de ire, cu experiență el, pînă la 31 au -Deva nu a rea din planul de I.C.R.A.-Iași — iveste nivelul de că a fost depă uă întreprinderi ; C.R.A.-Tîrgul Mu at planul de des a depășit nivelul

diții: infor măsuri de nare ope-

tă a scos în evi la obținerea re e au contribuit,

în principal **introducerea unui sistem de informare simplu și operativ, care a facilitat luarea pe loc a măsurilor ce se impuneau și în special a celor de aprovizionare.** Acest sistem constă în întocmirea zilnică — pînă la ora 8 — a unei situații, cuprinzînd : sarcina de plan la zi, totalul cumulat al vînzărilor, coeficientul de realizare a planului pînă în ziua respectivă și unitățile care au fost închise în ziua precedentă. Pînă la sfîrșitul zilei de muncă se desfășoară realizarea de plan pe fiecare unitate în parte, ceea ce permite să se despiseze unitățile care nu și-au realizat sarcinile și să se ia pe loc măsurile corespunzătoare.

Prin integrarea activității de aprovizionare cu aceea de desfacere, conducerea întreprinderii este în măsură să intervină operativ cu mărfurile lipsă în unele magazine, chiar în cursul aceleiași zile, fiind înlăturate toate formalitățile impuse de relațiile contractuale dintre două întreprinderi distincte (și care uneori aveau interese diferite).

O altă consecință a integrării care se reflectă pozitiv în activitatea de desfacere cu amănuntul **este faptul că fondul de marfă dețin în mare parte de fosta întreprindere cu ridicata s-a deplasat, în proporție de 60%, în unitățile cu amănuntul, ceea ce asigură o mai bună aprovizionare.** În prezent, se păstrează în depozitele centrale numai stocul minim necesar intervențiilor operative în aprovizionarea acelor unități care din cauza lipsei de spațiu nu pot prelua marfa pe o perioadă mai îndelungată.

Acest fenomen — deplasarea mărfurilor spre magazinele de desfacere — are următoarea explicație : relațiile de decontare între comerțul cu ridicata și cel cu amănuntul fiind desființate — cheltuielile de aprovizionare reflectîndu-se în aceeași gestiune — sub aspect financiar este mai rentabilă transportarea mărfurilor direct în unitățile cu amănuntul și evitarea, pe cît posibil, a vehiculării lor prin depozitele centrale. Consecința : unitățile cu amănuntul dispun de rezerve de mărfuri mai mari ca în trecut, ceea ce le înlesnește punerea în vînzare, fără întreruperi, a produselor preferate de clienții obișnuiți ai magazinului. Așa se explică, de altfel, tendința pozitivă de a scădea cheltuielile de transport pe tona de produs și în general a nivelul de cheltuieli.

Așadar, după șase luni de experimentare, noua formulă de organizare a comerțului s-a dovedit eficientă, ceea ce îndreptățește pe deplin prevederea din proiectul Directivelor C.C. al P.C.R. de extindere a acestei forme de organizare în comerțul nostru. Aceasta va contribui la ridicarea eficienței și operativității în activitatea organizațiilor noastre comerciale.

Alexandru DETEȘAN

FORȚA DE MUNCĂ — SINTEZĂ STATISTICĂ

Prof. univ. Mihail HAȘEGANU
vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării

INIȚIATIVA DIRECȚIEI CENTRALE DE STATISTICĂ de a valorifica bogatul său fond documentar nu numai în publicații periodice (anuare, breviare, buletine), dar și în culegeri neperiodice cu caracter de specialitate, este deosebit de prețioasă pentru cunoașterea mai aprofundată și sistematică a dezvoltării economiei românești. Pe această linie se înscrie lucrarea **Forța de muncă în Republica Socialistă România** elaborată de un colectiv de economiști statisticieni de la Direcția Centrală de Statistică coordonat și îndrumat de Păcuraru Ion și Rădulescu Constantin, sub redacția generală a dr. Ionescu Constantin.

Lucrarea prezintă — pe baza informațiilor, a dărilor de seamă, a recensămintelor cadrelor calificate, efectuate în anii 1952—1955, 1956, 1961, 1964, a inregistrărilor sistematice ale forței de muncă, precum și a numeroase cercetări și anchete statistice — multiplele aspecte ale componentei celei mai importante a forțelor de producție — forța de muncă. Ținînd seama de transformările politice, economice și sociale ale țării noastre în perioada ultimilor ani, lucrarea își propune să ofere o imagine cit mai cuprinzătoare a trăsăturilor caracteristice și a direcțiilor principale în care a evoluat forța de muncă. Pe baza a numeroși indicatori, indici, corelații statistice, grafice etc., este tratată problema generală a resurselor de muncă, a repartiției ei pe ramurile economiei naționale, pe sectoare social-econmice, pe sfere de activitate productivă și neproductivă, precum și repartiția acesteia în profil teritorial. De asemenea, se prezintă pe baza a numeroase grupări statistice evoluția numerică și structura salariaților, gradul lor de calificare, structura și dinamica salariilor, creșterea productivității muncii.

În diferitele capitole ale lucrării se tratează: indicatorii sintetici, resursele de muncă și populația ocupată, numărul și structura salariaților, pregătirea școlară și profesională a salariaților, dinamica și structura salariilor, productivitatea muncii.

Atrage atenția de la început prezentarea cifrică a tabloului general al evoluției economiei românești în ultimii 15 ani. Constatăm, de pildă, că în 1965, comparativ cu 1950, populația totală a țării a înregistrat un spor de 17%, resursele de muncă de 12%, populația ocupată — de 16%, iar numărul mediu anual al salariaților s-a dublat. Aceste realizări au avut loc în condițiile în care produsul social și venitul național a crescut în aceeași perioadă cu circa 314%, iar salariul real al salariaților a înregistrat un spor de 126%.

Datele cuprinse în lucrare permit să fie sesizate schimbări importante produse în structura populației ocupate, pe sfere de activitate și sectoare sociale. Astfel, în 1965, față de 1950, populația ocupată în sfera producției materiale a crescut cu 11%, sporul cel mai însemnat remarcîndu-se în ramura construcțiilor și a telecomunicațiilor, care deservesc populația. De asemenea, s-au înregistrat creșteri sensibile în ceea ce privește dinamica populației ocupate în sfera neproductivă, în special în subramurile gospodăria comunală, de locuințe și alte prestări de servicii neproductive (251%), știință și deservire științifică (166%), ocrotirea sănătății, asistență socială și cultură fizică (108%), în 1965 față de 1950. Creșterea mai rapidă a populației ocupate în sfera neproductivă (în ramurile amintite) demonstrează procesul de culturalizare și grija permanentă a statului pentru asigurarea unui nivel de viață corespunzător al populației. În ceea ce privește repartiția populației ocupate pe sfere de activitate socială, se observă procesul de realizare a unei proporții mai juste și de accelerare a ramurilor producătoare de bunuri materiale cu o productivitate mai înaltă. Putem constata, de pildă, că jumătate din numărul total al salariaților sînt ocupați în industrie și construcții.

O serie de date scot în relief gradul înalt de concentrare a industriei imprimat de procesul de industrializare a țării. Astfel, ca o tendință generală, se remarcă creșterea întreprinderilor care dețin peste 2 000 muncitori. Creșterea numărului muncitorilor în aceste întreprinderi se efectuează în condițiile introducerii tehnicii noi și ale ridicării nivelului productivității muncii sociale.

Lucrarea oferă o bogată documentare care reliefează schimbările și tendințele noi în repartizarea forței de muncă la nivelul ramurilor și al regiunilor țării, precum și în distribuirea acesteia pe categorii de personal. Trebuie amintit, în primul rînd, sporul într-o proporție mai mare în cadrul salariaților, al muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor și în general al personalului de specialitate, ceea ce caracterizează dezvoltarea economiei noastre pe drumul progresului tehnic. Creșterea greutății specifice a muncitorilor în populația ocupată și activă s-a realizat în special pe calea atragerii acesteia din mediul rural. Procesul migrationist rural-urban intra și extraregional are influențe și asupra stratificării sociale.

ATENȚIE deosebită s-a acordat de colectivul care a întocmit lucrarea trăsăturilor caracteristice ale folosirii raționale a forței de muncă, structurii personalului.

În ce privește repartizarea salariaților pe grupe de virstă, tendința este de creștere a contingentelor în virstă sub 30 de ani și de scădere a acelor peste 50 ani. Se constată orientarea generațiilor tinere spre ramurile producătoare de mijloace de producție.

În prezentarea evoluției forței de muncă din țara noastră, lucrarea a reliefat și modificările esențiale în structura profesională. Componența profesională a forței de muncă s-a modificat continuu în funcție de efectele industrializării socialiste, de pătrunderea și răspindirea progresului tehnico-științific în ramurile producției materiale. În funcție de crearea de noi ramuri și subramuri, de promovarea tehnicii moderne, s-a schimbat în mod corespunzător și s-a diversificat profilul profesional al forței de muncă. Pe această bază au crescut profesiile specifice ramurilor industriei, au apărut profesii noi, au dispărut profesii legate de tehnologia depășită și de munca manuală.

Ultimele capitole ale lucrării tratează problema dinamicii și structurii salariilor precum și productivității muncii. Se remarcă sporirea fondului de salarii de peste 5 ori în anul 1965, comparativ cu anul 1950, iar a salariului mediu al salariaților — de peste 3 ori.

Introducerea progresului tehnic, succesele obținute în pregătirea profesională a salariaților au dus în mod sistematic la creșterea productivității muncii. Productivitatea muncii pe un salariat a crescut în anul 1965, față de 1950, de aproape 2,5 ori.

Lucrarea, dispunînd de un bogat material documentar, prelucrat la un nivel științific corespunzător reprezintă o sinteză a rezultatelor remarcabile obținute de economia țării noastre în direcția dezvoltării forței de muncă. Datorită acestui fapt, culegerea amintită este deosebit de valoroasă, servind ca bază de documentare pentru cunoașterea diverselor probleme științifice, teoretice și practice ale dinamicii și structurii forței de muncă. Lucrarea se adresează cadrelor de conducere din aparatul de stat, activiștilor pe tărim social-politic, economiștilor, cercetătorilor științifici și în general celor ce sînt interesați în această problemă.

AMPLASAREA RAȚIONALĂ A PRODUCȚIEI ȘI VEHICULAREA ECONOMICĂ A MĂRFURILOR

(Urmare din pag. 9)

de articole cerute, duce la sporirea costurilor cu transportul, adică a cheltuielilor de circulație pe economie.

De altfel, organele locale vădesc și în altă privință o atitudine nepotrivită și anume: nu rareori solicită suplimentarea unor repartiții (la ouă, carne etc.) cu toate că livrările regiunii lor se situează sub angajamentele pe care și le-au luat.

Pentru a se soluționa problema unei eficiente amplasări a producției bunurilor de consum, este, așadar, necesar ca și industria locală — în limita unui volum valoric și a unui nomenclator stabilit de Ministerul Comerțului Interior — să asigure aprovizionarea populației din regiunea respectivă.

Menționăm că Ministerul Comerțului Interior a acordat de mult dreptul întreprinderilor comerciale de a cumpăra direct de la producătorii din regiune astfel de produse.

În baza prevederilor din proiectul Directivelor Plenarei C.C. al P.C.R., comitetele executive ,direcțiile comerciale și întreprinderile comerciale vor avea atribuții mult mai largi în domeniul omologării și stabilirii prețurilor la produsele livrate pe plan local, preocupindu-se în permanență:

- Să stimuleze prin preț producerea articolelor astăzi nerentabile;
- Să scurteze căile de circulație a mărfurilor, eliminind verigile intermediare și ajutîndu-i pe producătorii de materii prime să o prelucreze — în cazul agriculturii, sporind veniturile țărănimii;
- Să nu crească nivelul general al prețurilor de desfacere cu amănuntul.

CONVINȘI FIIND că măsurile preconizate mai sus sînt utile mai bunei aprovizionări a populației și totodată duc la reducerea cheltuielilor de circulație și, ca atare, la folosirea mai eficientă a muncii sociale nu ne îndoim că vor fi examinate cu atenție atît de furnizori cît și de organele și întreprinderile comerciale.

Forum-ul european de la Alpbach (Austria)

CIBERNETICĂ, FILOZOFIE, ECONOMIE

INTRE 19 august și 4 septembrie 1967 s-a desfășurat cea de-a 23-a ediție anuală a Forum-ului european (Zilele universitare internaționale) de la Alpbach. Organizat de către Colegiul Austriac (Oesterreichisches College), acest for a devenit una din cele mai prestigioase manifestări științifice și culturale din Europa. An de an — începînd din 1945 — Forum-ul European întrunește, în jurul unor probleme de cea mai mare răspundere pentru destinele științei și culturii, numeroși intelectuali din întreaga Europă, printre care filozofi și sociologi, economiști și ciberneticieni, pedagogi și critici de artă, demografi și medici, scriitori și compozitori.

Tematica majoră sub semnul căreia se desfășoară lucrările sesiunilor anuale ale Forum-ului este concludentă pentru profilul spiritual al acestuia. Spicuim din sesiunile trecute titlurile „Știința și prezentul" (1945) „Natură și istorie" (1950), „Evoluție și revoluție" (1956), „Știința și viitorul" (1961), „Societatea față în față cu știința" (1966).

Forum-ul este conceput în spiritul școlilor filozofice antice, cu discuții pe anumite teme, la care participă reprezentanți ai diferitelor discipline. Modalitatea de lucru este conversația, dialogul și nu referatul sau comunicarea. Activitatea acestuia se desfășoară în colective de lucru în cadrul cărora tema generală se diversifică, se particularizează, păstrîndu-se însă legătura generală.

EDIȚIA 1967 a Forum-ului a fost investită cu problema generală „Informații și comunicații" căreia i-a fost asociat subtitlul — nu lipsit de semnificație — „Tendințe în dezvoltarea tehnică și socială". Este tratarea interdisciplinară a ciberneticii, informațiilor și comunicațiilor, a fundamentelor lor filozofice, a legăturilor multilaterale existente între științe și, de asemenea, a incidențelor ciberneticii cu științele particulare. Această trăsătură devine tot mai caracteristică problematicii științifice din ultimii ani, străjuită de temele generale ale ciberneticii, modelării, ale „mass media" și ale relațiilor dintre științe (după ideea atît de fructuoasă a lui N. Weiner).

Configurația problematicii care a fost încredințată spre dezbatere unui număr de 16 colective este caracteristică pentru preocupările actuale ale oamenilor de știință ce lucrează în acest domeniu: „Problemele filozofice ale comunicațiilor", „Limbă și automate", „Ermeneutică și informații", „Modele tehnice în biologie", „Problemele cibernetice ale conștiinței", „Probleme ale esteticii raționale", „Pedagogia cibernetică", „Tendințe de raționalizare în practica politică", „Suprapopulația și planificarea demografică", „Sociopatologia comunicațiilor de masă", „Comunicații și cibernetica în economie", „Prognoza conjuncturii", „Cercetări industriale" ș.a.

Intuind interesul economiștilor pentru unele teme, ca de pildă cele discutate în colectivele de lucru „Suprapopulație și planificare demografică", „Comunicații și cibernetică în economie", „Prognoza conjuncturii", „Cercetarea industrială în Europa" — spicuim din acestea cîteva idei principale. De la bun început trebuie să amintim referatul profesorului dr. Simon Moser, directorul științific al Forum-ului, în care au fost expuse problemele filozofice ale ciberneticii, relațiile dintre cibernetică și științele particulare, trasîndu-se cadrul teoretic general al problematicii discutate.

De mare actualitate au fost problemele dezbătute în colectivul „Suprapopulație și planificare demografică" ale cărui lucrări au fost conduse de cunoscutul sociolog prof. dr. P. Atteslander, de la Universitatea din Berna, autor al unor apreciate lucrări de sociologie industrială, de sociologie a țărilor în curs de dezvoltare, de sociologie a progresului tehnic și a implicațiilor sale. El a fost asistat de distinsul demograf dr. Jean-Nöel Biraben, de la Institutul Național de Studii Demografice din Franța, cunoscut mai ales prin remarcabilele sale studii de demografie istorică. În condițiile în care se înregistrează ritmuri deosebit de inalte de creștere a populației, mai ales în țările în curs de dezvoltare, problema unei corelații raționale între creșterea economică și creșterea populației se pune cu acuitate. Mi s-a părut deosebit de fructuoasă ideea de a cantona întreaga problemă a acestei corelații într-o analiză sociologică mai amplă — așa cum a făcut-o prof. Atteslander. După acesta, principiul genetico-istoric se combină cu cel structuralist, în vederea definirii stadiilor de dezvoltare, a tipologiei acestora, a diferitelor modalități de adaptare a comunicațiilor sociale. Problema este examinată diferențiat: pe de o parte, aspectele „suprapopulației" sînt văzute în funcție de gradul de dezvoltare tehnică, economică și culturală a diferitelor populații, iar, pe de altă parte se atribuie un rol foarte important culturii, schimbului de bunuri materiale și culturale. Autorul dezvoltă o teorie originală cu privire la adaptare — valabilă mai cu seamă pentru popoarele din țările în curs de dezvoltare — diversificată în trei tipuri: adaptare tangențială, adaptare disfuncțională și adaptare funcțională. Autorul și-a mai expus punctul de vedere — o idee remarcabilă — cu privire la raportul dintre stimulente, motivații și

CURIER

■ **Sociometria – eseu critic** (336 pag.) este titlul unei lucrări recent apărute în **Editura Politică** în cadrul colecției **Biblioteca de filozofie și sociologie.** Autorul, Achim Mihu, supune unei analize critice principalele metode ale lui J. L. Moreno – metode sociometrice de mare circulație, recunoscute ca utilizabile în literatura sociologică și psihosociologică. Sociologii marxiști – spune Mihu – pot găsi sub zgura teoriilor idealiste și metafizice unele constatări și observații care se pretează la o interpretare teoretică, precum și anumite instrumente, tehnici și metode de stringere și prelucrare a unor date despre concretul social. Un amănunt : J. L. Moreno, părintele sociometriei, s-a născut la București (19 mai 1892).

■ În lucrarea lui Janos Kornai, directorul Centrului de calcul al Academiei Ungare de Științe, **Mathematical Planning of Structural Decisions** (Planificarea matematică a deciziilor structurale), Budapesta, 1967, 526 pag., cuprinzînd și contribuții din partea matematicienilor Thomas Liptak și Peter Wellisch, se arată că primele instrumente matematice folosite în R.P.U. pentru elaborarea planurilor economiei naționale au fost modelele input-output statice: s-a constatat că aceste modele nu sînt potrivite pentru optimizare, ci numai pentru a obține proporții corecte între ramurile economice. Aplicarea modelelor programări matematice se găsea în fața dilemei: fie elaborarea unui model de programare foarte compact, în care caz posibilitățile de alegere sînt extrem de restrînse, iar agregarea masivă și supersimplificările periclitează utilitatea rezultatelor calculului; fie elaborarea unui model de proporții foarte mari, eliberate de aceste defecte, dar necesitînd un calcul numeric care nu poate fi efectuat nici cu calculatoarele electronice cele mai puternice. Soluția a fost găsită prin descompunerea problemei de programare liniară cu ajutorul unui model economico-matematic original de planificare la două nivele (two-level planning).

■ În articolul **Zur Bestimmung der Technik als gesellschaftliche Erscheinung** (Contribuții la definirea tehnicii ca fenomen social), apărut în DEUTSCHE ZEITSCHRIFT FÜR PHILOSOPHIE nr. 5/1967, Kurt Tessmann, pornind de la formularea lui Marx că elementele tehnicii producției sînt organe ale voinței omenești de stăpînire a naturii, consideră că în epoca noastră tehnica devine totodată un instrument de stăpînire sau punere în funcțiune a unor procese **sociale și ideologice.** După autor, științele tehnice, înțelese în sensul cel mai larg, ar fi științe sociale.

■ În articolul **Has there been a twentieth century consumer durable revolution?** (A avut loc în secolul al XX-lea o revoluție în consumul bunurilor de folosință îndelungată ?), publicat în **JOURNAL OF ECONOMIC HISTORY** nr. 1/1967, Harold G. Valter ajunge, printre altele, la concluzia că rezultatele cercetărilor privind comportarea consumatorului pe o perioadă mai mare de timp, bazate pe studiile selective de determinare a elasticității cererii față de venit pentru principalele bunuri de folosință îndelungată, sînt deplorabile. Cauza fundamentală ar constitui-o neluarea în calcul a coeficienților de elasticitate a substituirilor bunurilor de folosință îndelungată mai vechi prin altele mai noi, pe măsura apariției lor. După părerea sa, susținătorii tezei potrivit căreia în secolul al XX-lea ar fi avut loc o schimbare semnificativă a structurii preferințelor consumatorilor în favoarea bunurilor de folosință îndelungată – „revoluție în consum" (W. W. Rostow, H. Oshima ș.a.) – au trecut cu vederea tendința descendentă și funcțiile de preferință pentru bunurile de folosință îndelungată mai vechi.

■ Lucrarea colectivă apărută sub îngrijirea profesorilor de la Universitatea din Lester (Anglia), W. Birmingham și A. Ford, sub titlul **Planning and growth in rich and poor countries** (Planificare și creștere în țările bogate și cele sărace), Allen and Unwin, Londra, 1966, 267 pag., analizează practica creșterii economice în Anglia, Ghana, India, Sierra Leone și Noua Zeelandă. Se constată că „nu s-au găsit nici un fel de rețete magice universal valabile pentru creșterea economică în țările bogate și țările sărace". Acest punct de vedere este aprofundat în special în capitolul consacrat Indiei, unde se afirmă imposibilitatea metodelor **indirecte** de stimulare a creșterii economice în țările în curs de dezvoltare. Există însă, susțin autorii, „o prezumție general valabilă" că pentru a se realiza creșterea economică este necesară o intervenție susținută a statului. Sfera de aplicare a acestei intervenții ar trebui să rămînă însă macroeconomia. Autorii lucrării nu susțin însă că au reușit să rezolve problema, de atîtea ori ridicată, a delimitării macroeconomiei de microeconomie.

■ În articolul **Patterns of organisation** (Modele ale organizării), publicat în revista **Harvard Business Review** iunie/1967, **Larry E. Grziner** stabilește în comportamentul conducerii întreprinderii mai multe indicii a căror existență demonstrează că conducerile respective se află în declin. Este vorba de : orientarea activității cadrelor de conducere mai mult spre trecut decît spre viitor ; recunoașterea și concentrarea cu precădere asupra obligațiilor de rutină în dauna rezolvării obligațiilor provocate de probleme noi ; subordonarea în măsură mai mare scopurilor compartimentului decît îndeplinirii obiectivelor generale ale întreprinderii.

MERCUR PRINTRE MUZE

PE MARGINEA UNUI BILANȚ CINEMATOGRAFIC

N-AU TRECUT nici două luni de la încheierea anului cinematografic 1966—1967 (un „an" sau o stagiune cinematografică cuprinde perioada de la 1 septembrie la 31 august următor) și, în mai toate țările occidentale, au și apărut bilanțuri și sinteze. Lăsînd altora grija să comenteze rezultatele artistice ale stagiunii trecute, ne vom ocupa, în rîndurile de mai jos, de cîteva aspecte economice-financiare caracteristice.

Să ne oprim, de pildă, la situația din Italia, una dintre „marile puteri" cinematografice europene și mondiale. În anul 1966—1967 au fost prezentate pe ecranele italiene 463 filme noi, cu 73 mai multe decît în stagiunea 1964—1965 și cu 42 mai multe decît în 1965—1966. Deși ritmul s-a mai încetinit oarecum în Italia piața continuă să rămînă — spre deosebire de alte țări — într-o relativă expansiune. Această concluzie este întărită și de creșterea în continuare a numărului de filme italiene (sau coproducții cu participare italiană majoritară) prezentate pe ecrane : 228 titluri față de 208 în stagiunea precedentă.

Dar, pentru prima dată, încasările realizate de filmele naționale sau de coproducții au scăzut sub 50% din total, reprezentînd o cotă de 43,6% față de 53,5% în anul cinematografic 1965—1966. Restul de 56,4% din încasări a revenit filmelor străine și, în primul rînd, celor americane. Este unul dintre primele roade amare ale procesului — mult intensificat în ultimii doi-trei ani — de penetrație americană.

Problema repartiției încasărilor după naționalitatea de origine a filmelor se complică însă dacă ținem seama că după criteriile în general admise pe piața occidentală, un film are naționalitatea casei care-l distribuie. Dar această naționalitate nu corespunde adesea cu cea reală din punct de vedere economic, care este conferită de casa ce finanțează filmul, adică de proprietara reală a producției. De aici, caracterul uneori nereal al statisticilor pe care le-am citat înainte.

Să dăm un exemplu. Examinarea situației de pe piața italiană arată că încasările realizate de filmele engleze au suferit o scădere importantă (de la 11,7% din total în 1965—1966 la 7,1% în 1966—1967). Această scădere este explicată prin faptul că în stagiunea recent încheiată n-a fost adus nici un film nou din seria „James Bond" (ultimul : „Nu trăiești decît de două ori" a fost prezentat abia în octombrie anul curent) ; or, în anii precedenți, tocmai aceste filme asiguraseră marile încasări ale companiilor engleze.

În același timp, anul 1966—1967 a marcat o spectaculoasă urcare a încasărilor filmelor franceze, de la 0,8% din total la 7,5% (adică, de peste nouă ori !) Aproape întreaga această creștere se datorează succesului colosal al filmului lui Claude Lelouch, „Un bărbat, o femeie". Aceste fluctuații, aceste răsturnări de poziții între cinematografia engleză și cea franceză ar putea să apară importante, chiar semnificative, dacă n-am ști că seria James Bond este finanțată aproape în întregime de capitaluri americane și că filmul lui Lelouch s-a realizat tot cu capital american, avansat de exact aceeași casă cinematografică care produce filmele cu James Bond ! Deci, indiferent cine se găsea în avans sau în regres, cîștigurile, reveneau tot finanțatorilor americani.

Bineînțeles, capitalurile americane ocupă poziții puternice și în sectorul difuzării. Același date, privind anul cinematografic recent încheiat, arată că în Italia, dintre cele 28 case distribuitoare, primele șase locuri — calculate pe baza încasărilor de la cinematografele de premieră — sînt de firme americane (Metro Goldwin Mayer, Ceiad, Dear United Artists, Warner Bross, Dear Fox, Universal). Se observă, de asemenea, că industria cinematografică americană preferă să reducă numărul producțiilor „directe" — filmele „oficial americane" prezentate pe ecranele italiene au scăzut de la 151 în 1965—1966 la 134 în 1966—1967 — și să acționeze mai ales prin intermediul diferitelor cinematografii naționale, lăsîndu-le deseori acestora riscurile și rezervîndu-și profiturile. Astfel, financiarii americani pot să-și concentreze fondurile pe un număr limitat de filme cu buget mare și cu deosebită priză comercială ; fiecare din aceste producții constituie — cum se spune în argoul spectatorilor — o „locomotivă" a cărei achiziționare este condiționată și de cumpărarea unui anumit număr de pelicule „minore", îndeobște realizate cu fonduri americane sub firme naționale diferite. E interesant, de pildă, că aproape 15% din încasările americane pe piața cinematografică italiană provin de fapt de la filme italiene, preluate în condiții avantajoase de către distribuitorii americani. În același timp, aceiași distribuitori cedează cu mărinimie societăților italiene unele pelicule americane, considerate mai puțin comerciale. De aceea, în stagiunea 1965—1966 încasările americane — în Italia — de pe urma filmelor italiene au fost de peste 10 ori mai mari decît încasările italiene de pe urma filmelor americane.

Toate acestea demonstrează nu numai dificultățile stabilirii corecte — în condițiile actualelor relații financiare și comerciale occidentale — a apartenenței naționale a unui film ci, mai ales, cît de complexe și de rafinate au devenit căile de penetrație ale capitalului american în industria cinematografică vest-europeană.

H. DONA

mijloace în acest complex proces de adaptare.

De asemenea considerații interesante a expus dr. J. N. Biraben în legătură cu populația „optimă", problemă în care era evidentă contribuția școlii franceze de demografie (în special a prof. A. Sauvy). Acest concept este examinat în raport cu așa-zisele investiții economice și demografice, referindu-se și la rentabilitate (după cunoscuta formulă a lui Harrod). Autorul dă un avertisment în legătură cu dilema populației optime în cazul a două populații din care una are un nivel ridicat de viață, iar cealaltă dimpotrivă, un nivel scăzut.

În grupa „Comunicații și cibernetică în economie" profesorul dr. A. Adam (conducătorul grupei) afirmă că „importanța cibernetică în științele economice a fost recunoscută, în primul rînd, în țările din Europa de est", punînd această împrejurare pe seama nevoilor obiective ale planificării. Remarcabilă este și, experiența autorului la Școala superioară de științe sociale și economice de la Linz — unde acesta este profesor de econometrie și statistică — în legătură cu pregătirea suplimentară a „tehnologilor de informații" și a „economiștilor de informații". Și unora și altora li se predau — printre altele — noțiuni de filozofie, de psihologie, de sociologie, capitole speciale de matematică (calcul numeric, algebra booleană, algebra vectorială și matricială, probabilități, statistică matematică, teoria informațiilor cibernetică teoretică, teoria deciziilor) și o serie de discipline particulare de informații (semiotica, limbaj de programare, învățămînt programat etc.). Autorul a mai dezvoltat o teză în legătură cu entropia informațională, asemănătoare cu noțiunea de „energie informațională", introdusă de acad. O. Onicescu.

Merită de asemenea semnalată sistematizarea problemelor și stadiilor logice ale ciberneticii și informațiilor în economie, pe care o face autorul și care comportă următoarele : metoda de gîndire semiotică (sintactica, sigmatica, semantica și cibernetica), teoria informațiilor (după C. Shannon), statistica și prelucrarea datelor, algoritmul și teoria automatelor, econometria și cercetările operaționale, diagnoză și prognoză, teoria economică a sistemelor, optimalitate, stabilitate și adaptabilitate, macro și micro-modele economice și balanța legăturilor dintre ramuri, ca sinteză și punct final.

În cadrul colectivului „Prognoza conjuncturii" au fost examinate unele probleme de actualitate, cum sînt cele ale proiectărilor și modelelor previzionale pe termen scurt, mijlociu și lung, a tratării variabilelor endogene și exogene și a incidenței lor asupra preciziei modelelor previzionale, a rolului pe care-l joacă analizele „input-output". Dacă prognozele de termen scurt, destinate în special deciziilor de politică curentă, nu ridică probleme deosebite, în schimb prognozele pe termen lung, subordonate nevoilor planificării, întîmpină dificultăți apreciabile. De aceea autorul acordă o atenție deosebită selectării variabilelor endogene și exogene, metodelor de ajustare statistică a seriilor, sistemului de indicatori de bază („leading indicators"). Nu mai puțin importantă — în acest context — este problema tratării stocurilor, a stabilității coeficienților tehnici „input-output" și a agregării. În ce privește proiectarea forței de muncă pe perioade mai mari, autorul consideră că actualele metode demografice și de extrapolare se dovedesc insuficiente. Ca un aspect nou : atenția ce se acordă unei probleme noi, aceea a „costului și riscului pe care le implică o proiectare greșită".

Un alt punct din program, mult apreciat : simpozionul pe tema „Cercetări industriale în Europa", la care au participat numeroși conducători de institute de cercetări, de laboratoare uzinale și de universități, industriași etc. din Austria, R.F. a Germaniei, Olanda, Anglia etc. Între cercetare și dezvoltare se interpun următoarele faze : cercetarea fundamentală — cercetarea fundamentală orientată aplicativă — cercetarea aplicată (Basic Research, Oriented basic research, applied research). Simpozionul a prilejuit o analiză critică a faimosului „brain drain" („fluxul de substanță cenușie"), practicat de S.U.A., precum și implicațiile sale. Cu acest prilej au fost prezentate date statistice în legătură cu cheltuielile pentru cercetări în valoarea producției, valoarea produsului brut pe locuitor și valoarea cheltuielilor de cercetări pe locuitor. Astfel în anul 1965 situația era următoarea :

Țări	Produsul brut pe un locuitor	Cheltuieli pentru cercetări pe un locuitor
	(în dolari S.U.A.)	
S.U.A.	3.560	110,5
Franța	1.920	27,1
R.F. a Germaniei	1.900	24,6
Anglia	1.810	39,8
Olanda	1.550	27,2

În ciuda faptului că cheltuielile pentru cercetări științifice în țările din Europa sînt mult mai mici, participanții la simpozion și-au exprimat deplina convingere că Europa va putea să recupereze rămînerea în urmă în cercetarea științifică, poziție pe care a pierdut-o începînd din 1933, în favoarea Statelor Unite. În legătură cu ponderea cheltuielilor de cercetări în valoarea producției unor ramuri industriale în S.U.A. și Anglia, reținem că cele mai mari cheltuieli pentru cercetări se fac în industria de avioane, electronică și chimie.

Deși nu are contingență nemijlocită cu economiștii, merită totuși să fie semnalată atenția acordată pedagogiei cibernetice, învățămîntului programat și algoritmelor respective.

În încheiere trebuie spus că ideea unor asemenea întîlniri și a unor dezbateri interdisciplinare pe teme de actualitate se dovedește a fi deosebit de fecundă. Ediția anului 1967 a Forum-ului European de la Alpbach se înscrie ca o contribuție însemnată la realizarea colaborării dintre intelectualii europeni.

Conf. V. TREBICI
consilier la Direcția Centrală de Statistică

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Contracte pentru export

Chimimport a contractat pentru export: circa 1100 kg streptomicină sulfat în R.P. Bulgaria și R.S.F. Iugoslavia; 550 kg bismut subsalicilic și bismut subcarbonic în Brazilia; calciu gluconic, calciu clorat și Nefrix în U.R.S.S. S-a mai contractat recent cu diferite firme din Liban și Izrael exportul a 100 t sulfat de sodiu.

● Contracte pentru import

Metalimport a încheiat contracte pentru importul a: 325 tone oțel rulmenți tras de la firmele „*Siderexport*" și „*Acciaierie di Bolzano*" din Italia; 18 tone oțel inoxidabil tras de la firma „*Brun Frères*" din Franța; 130 tone bandă laminată la rece și 412 tone cabluri oțel de la firmele „*Contistahl*" și „*Coutinho Caro*" din Belgia.

Pe baza unor contracte încheiate de *Industrialimport* se vor importa: un laminor pentru laminarea sîrmei de oțel de ∅ 6—12 mm, piese de schimb, engineering și asistență tehnică la montaj; linii de montaj pentru radioreceptoare și televizoare, compuse din instalație centrală de semnale complexe TV (semnal video cu sincronizare și sunet pe purtători), instalație centrală de vobulare pentru frecvențele intermediare TV și radio.

● Livrări la export

Mineralimportexport a livrat la export: 1635 t piatră de gips, 300 t ipsos și 1200 mp dale marmură concasată în R.P. Ungară; 400 mp plăci marmură în Liban; 16 t articole sanitare în R.D. Germană; 14 000 mp covor PVC pe suport textil și 10 tone policlorură de vinil în U.R.S.S.; 68 700 mp geam mecanic tras în R.P. Ungară, Irak și R.F. a Germaniei; 10 800 mp geam laminat în R.S. Cehoslovacă; 8000 t sare în R.P. Ungară, R.S. Cehoslovacă, R.P. Bulgaria și R.S.F. Iugoslavia; 200 t bitum în R.P. Bulgaria și R.S.F. Iugoslavia; 530 t baritină în R.P. Ungară, R.P. Polonă și U.R.S.S.; 2300 t pirită în R.F. a Germaniei.

● Activitate intensă în portul Constanța

Prin portul Constanța au fost livrate la export: 2020 t semințe de floarea-soarelui cu destinația Italia; 30 000 t zahăr cu destinația Algeria; 1560 t carbid și 12 100 t grîu cu destinația Egipt. Din import au sosit în portul Constanța: 1000 t țevi, 2 500 t premixuri; 1800 t cauciuc natural; 2 000 t minereu de crom.

● EXPOZIȚII

● Pentru promovarea la export a medicamentelor românești, *Chimimport* a organizat la Phenian — R.P.D. Coreeană, o expoziție cuprinzînd o gamă largă de produse farmaceutice. La deschiderea expoziției au participat personalități și specialiști din Ministerul Sănătății și Ministerul Comerțului Exterior din R.P.D. Coreeană, directori de spitale și clinici, medici și farmaciști.

● Întreprinderea poloneză de comerț exterior *Universal* a organizat la București în pavilionul „E" al complexului expozițional din Piața Scînteii o expoziție cu bunuri de lungă folosință: frigidere, televizoare, fiare electrice de călcat etc.

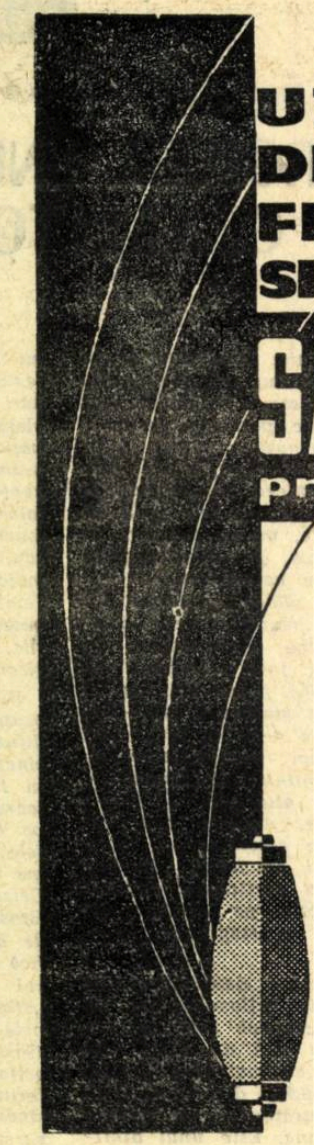

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI produce

● RELON, fire și fibre poliamidice și
● MELANA, fibră poliacrilonitrilică.

RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente: Fire textile continui de tipul mătăsii ● Fire supraelastice ● Fire voluminoase ● Fire tehnice pentru utilizări speciale ● Fire de pescuit ● Corzi pentru perii ● Fibre textile de tipul linii sau bumbacului ● Granule pentru industria maselor plastice.

MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt: fibre pentru țesături; pale pentru tricotaje.

Uzina produce de asemenea: Ciclohexanol ● Ciclohexanonă ● Sulfat de hidraxilamină ● Caprolactamă ● Nitril acrilic ● Fosgen ● Carbonat de etilenă ● Sulfat de amoniu

FABRICA DE PRODUSE CHIMICE ORADEA

SINTEZA

PRODUCE:

- Acid salicilic tehnic.
- Acid salicilic farmaceutic.
- Benzoat de sodiu.
- Acid benzoic tehnic și farmaceutic.
- Clorură de metil.
- Clorură de etil tehnic și farmaceutic.
- Bromură de metil.
- Bromură de etil.
- Acid acetil salicilic.
- Bioxid de carbon.
- Carbetox.
- Cimexan.
- Conservant.

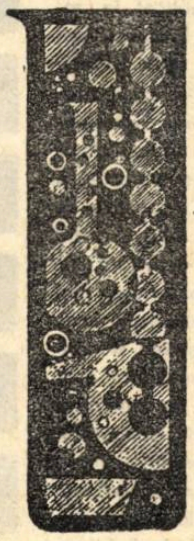

produce și livrează:

- placaje din fag de diferite calități și dimensiuni;
- plăci aglomerate din amestec de esențe lemnoase;
- cherestea de fag;
- parchet de fag;
- scaune curbate, de bună calitate, în mărimi și forme diferite.

Combinatul este construit și utilat după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

U.R.C.M TÎRGU MUREȘ

SOVATA, TUȘNAD, BORSEC, LACUL ROȘU

asigură prin unitățile sale din stațiunile balneo-climaterice: Sovata, Tușnad, Borsec și Lacul Roșu o deservire exemplară:

— întreținere auto-moto;
— închirieri de obiecte turistice;
— lucrări foto;
— frizerie-coafură.

În magazinele complexelor din aceste stațiuni se găsește un bogat și variat sortiment de articole de artă populară și artizanat.

NOI FORME DE ASIGURĂRI DE PERSOANE

Venind în întîmpinarea cerințelor cetățenilor dornici să-și materializeze spiritul de prevedere în asigurare, Administrația Asigurărilor de Stat este preocupată de diversificarea formelor de asigurări de persoane practicate. Din luna octombrie a.c. s-au introdus noi forme de asigurări, care oferă populației posibilități de asigurare cît mai variate, avantajoase și utile în diferite împrejurări.

Simpla enumerare a denumirilor noilor forme scoate în evidență varietatea posibilităților de alegere a asigurării preferate, care corespunde cel mai bine cerințelor. Fiecare asigurare nouă are particularitățile, condițiile și avantajele sale. Iată, pe scurt, care sînt acestea:

Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente, la care suma asigurată se plătește la expirarea asigurării sau mai înainte, la ivirea cazurilor asigurate. În cazul urmărilor unui accident se plătește pînă la de 5 ori suma asigurală.

Asigurarea familială mixtă de viață satisface dorințele celor care vor să-și asigure întreaga familie. În ea se pot cuprinde toți membrii familiei, indiferent de numărul lor, inclusiv copiii de la vîrsta de 5 ani.

Asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași permite să se asigure, pe lîngă o anumită sumă, la alegere și o pensie lunară pentru urmași.

În asigurarea familială de accidente, pe lîngă asiguratul principal, pot fi incluși soția, precum și toți copiii în vîrstă de 5—16 ani.

Asigurarea de accidente „turist" vine în întîmpinarea cererilor acelor cetățeni, care doresc să încheie asigurări pe durate scurte. În asigurare se cuprinde persoana contractantă pentru urmări din accidente, precum și bunurile acesteia, pe perioada de o lună.

La asigurarea de economie și invaliditate permanentă din accidente, suma asigurată se plătește la apariția cazului asigurat, precum și la expirare, independent de plățile făcute anterior. La expirare, asiguratul poate să opteze pentru încasarea sumei ce i se cuvine fie dintr-odată, fie sub formă de rentă anuală pe timp limitat. În ultima situație, pe lîngă că beneficiază de fructificarea sumelor, asiguratul are posibilitatea să obțină o asigurare gratuită pentru invaliditate permanentă, egală cu triplul sumei asigurate inițial în caz de accident de circulație și cu dublul sumei în cazul celorlalte accidente.

Asigurarea viageră de deces dă posibilitatea ca în schimbul unei prime reduse, plătite o singură dată **(cu primă unică)** sau eșalonat **(cu plata primelor pe timp limitat)**, să se asigure suma stabilită de asigurat.

Asigurarea cu termen fix oferă posibilitatea asigurării unei sume care se plătește beneficiarului la o anumită dată, stabilită dinainte de asigurat.

La asigurarea de rentă pe timp limitat, suma asigurată se plătește în rate lunare, pe o perioadă de 4—7 ani, de asemenea, dinainte stabilită. Obligația ADAS de a plăti sumele respective se menține chiar dacă asiguratul nu mai este atunci în viață, asigurarea rămînînd în vigoare, fiind scutită de plata primelor. Aceste ultime forme sînt utile, de exemplu, celor care doresc să asigure o sumă mai importantă copiilor la majorat, o bursă pe perioada studiilor etc. Primele de asigurare, la toate formele, sînt convenabile, iar aplicarea acestor asigurări se face în condiții de simplificare a încheierii contractelor și plății sumelor asigurate, de lărgire a răspunderii ADAS și de acordare a unor avantaje suplimentare asiguraților.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

COMENZILE NUMERICE SE IMPUN TOT MAI MULT

ÎNTR-UN ARTICOL care trece în revistă Expoziția de mașini-unelte de la Hanovra, Klaus Wiborg exprimă părerea că industria constructoare de mașini-unelte trebuie să se reprofileze în vederea introducerii comenzii numerice, menționîndu-se totodată problemele pe care această reprofilare le ridică. Extragem din articolul publicat la 26 septembrie a.c.:

Frankfurter Allgemeine

„...În aceste zile la Hanovra 1360 de întreprinderi din 12 țări europene expun 10 000 de mașini-unelte a căror «originalitate și raționalitate» nu rămîn cîtuși de puțin în urmă față de cele ale mașinilor-unelte americane. Din vizitatorii interesați ai acestei expoziții — «cea mai mare din toate expozițiile de mașini-unelte care au fost organizate pînă astăzi» — fac parte, de asemenea, ingineri și întreprinzători americani. Schimbul de experiență peste Atlantic nu este o circulație cu sens unic.

Totuși, și în anul 1967 tehnica preluată din Statele Unite este aceea care conferă un accent deosebit acestei expoziții europene. Ea a deschis porțile fabricii de mîine — o poartă în care expoziția permite să se arunce priviri fascinate. Dar, în timp ce, cu trei sferturi de veac în urmă mașinile americane pentru fabricația de masă erau considerate ca un exemplu pentru fabricile din Europa, astăzi, invers, acest loc a fost luat de acele mașini cu care se produc seriile mici pînă la piesele componente. Mai precis, acestea nu sînt mașinile de găurit și de frezat, strungurile și mașinile de prelucrare înseși, ci comenzile lor electronice. La Hanovra triumfă principiul «comenzii numerice»; este vorba de mașini la care o «simplă» bandă perforată execută munca pentru care pînă în prezent în întreprindere erau necesari specialiști cu înaltă calificare. Această expoziție marchează o cotitură vizibilă spre tehnica nouă în Europa.

Cifra în sine pare să contrazică o asemenea afirmație. Numai lîngă 202 din cele 10 000 mașini de găurit, frezat, strunguri de precizie din cele 14 hale de expoziție s-a montat o boxă de comandă cu bobine cu benzi perforate. Dar expresia «numai» este greșită: nicăieri în trecut, de cînd comanda numerică a găsit calea spre folosirea civilă la mijlocul anilor '50 în America ca «produs secundar» al industriei de armament și cosmonauticii, nu au fost adunate într-un singur loc atît de multe diverse instalații de acest fel. În Republica Federală se află în funcțiune pînă în prezent numai 600 mașini cu comandă numerică, iar, potrivit aprecierilor, numărul lor urmează să crească la 3 000 în 1971 (pînă în prezent în Statele Unite s-au montat aproximativ 10 000 mașini de acest tip). Așadar, într-un viitor apropiat nu se va produce o revoluție în toate sălile mașinilor și nici nu există motive pentru distrugerea vechilor mașini. Posibilitățile existente sînt indicate și ele constituie tema dominantă a acestei expoziții. Este semnificativ faptul că producătorii de mecanisme pentru comanda numerică, în primul rînd industria electronică, dau tonul la Hanovra.

Ce înseamnă comandă numerică? Dimensiunile geometrice ale piesei ce urmează să fie fabricată sînt transpuse în valori numerice matematice și înregistrate pe o bandă perforată. La aceasta se adaugă pe benzile perforate instrucțiuni speciale pentru mașini și «condițiile de încadrare», de exemplu cu privire la structura materialului, viteză, avans, temperatură — toate acestea au devenit posibile cu ajutorul limbajului de programare «Exapt», creat de știință în ultimii ani. Banda perforată preia comanda automată în sala mașinilor. Posibilitățile sugerate și în parte deja indicate se întind mult mai departe. Dizpozitivele de explorare și aparatele optice de citit cuprind modele sau desene, calculatoarele electronice conectate traduc formele geometrice în date matematice și elaborează în mod direct programul mașinilor-unelte. **Ceea ce nu constituie munca creatoare a unui inginer se va prelua de calculatoare,** iar o armată de ingineri și tehnicieni va fi scutită de acum înainte de o muncă migăloasă numai schematică. «Automatizarea graficului vertical de explorare» este lozinca, un proces care în fabrica de mîine se va îmbina cu «automatizarea orizontală», aceasta înseamnă dirijarea fluxului de materiale prin așa-numitele calculatoare de întreprindere sau de proces...

Tehnica comenzii numerice va modifica substanțial cu certitudine structura construcțiilor de mașini-unelte, aflate în cea mai mare parte la un nivel mijlociu. Nimeni nu se îndoiește de aceasta. Marile concerne, înainte de toate din industria electrotehnică, dobîndesc o pondere crescîndă ca furnizoare. Mecanismele de comandă a căror valoare variază între 50 000 și 100 000 mărci, reprezintă de pe acum o treime la mașinile cu comandă automată; chiar pînă la jumătatea prețului. Între acești furnizori s-a și dezlănțuit o luptă aprigă de concurență. Întreprinderile europene au devenit concurente valoroase din punct de vedere tehnic ale americanilor care porniseră cu avans. Din motive financiare toți caută să producă mașini într-un număr cît mai mare. În cea mai grea situație se află micile întreprinderi despre care se exprimă adeseori părerea că de la ele nici n-ar trebui să se cumpere mașini, deoarece poate că în curînd ele nu vor mai exista și nu vor putea presta serviciile necesare. Un rol important îl are oferta concomitentă a benzii perforate programate pentru beneficiar. Nu este însă sigur cine va livra în viitor cu precădere programe: birourile tehnice și centrele de calcul independente, producătorii mecanismelor de comandă sau constructorii de mașini?

Orice ar fi: industria constructoare de mașini-unelte trebuie să se reprofileze și a și făcut aceasta în parte cu eforturi considerabile și cheltuieli ridicate. Nu este suficient să se instaleze o boxă cu aparate electronice lîngă mașinile uzuale pentru «a face ca ceilalți». **Mecanismele complexe de comandă necesită modificări structurale profunde. Întreprinderea trebuie să dispună de un personal de conducere competent în problemele electronicii, de oameni în stare să pregătească lucrul pentru client și să presteze servicii.** Confecționarea de «costume de comandă» pentru fabricarea mai rațională a seriilor mici în industrie impovărează pe «croitorii» înșiși cu mari cheltuieli suplimentare. După părerea specialiștilor, în perspectivă nici pe departe toți producătorii nu vor putea face aceasta. **Și pe viitor** se vor folosi mașini-unelte convenționale în **număr mare.** Dar părerile se vor împărți într-un viitor nu **prea îndepărtat** în problema modului de stăpînire a electronicii.

Ceea ce este valabil pentru producători este tot atît de valabil pentru beneficiari. Acela care instalează în întreprinderea sa o mașină cu comandă numerică nu trebuie să aibă nici o îndoială asupra faptului că prin aceasta el nu numai că modifică date hotărîtoare ale întreprinderii, ci intervine în viața ei organică. **Mașina costisitoare necesită pentru rentabilitate folosirea deplină a capacității, ceea ce trebuie să însemneze în majoritatea cazurilor o lărgire a desfacerii.** O dată cu marea investiție de capital crește cota-parte a capitalului fix, cheltuielile de producție nu mai pot fluctua ca pînă în prezent. Ce-i drept, întreprinderea are nevoie de mult mai puțini muncitori calificați — turnători sau frezori — dar ea este nevoită să înlocuiască un mănunchi dintre aceștia cu un om în halat alb — specialistul în programare. Piesele de construcție trebuie simplificate pentru a putea fi exprimate în limbaj matematic și prelucrate pe cale automată. Necesarul de capital și plata dobînzilor, pretenția la folosirea deplină a capacității, adaptarea la automatică și vasta inteligență a mașinii — toate aceste pretenții laolaltă explică de ce progresul comenzii numerice nu poate fi o campanie fulger. Dar nu trebuie să se subaprecieze forța de șoc. Acela care nu vrea să fie depășit în viitor este dator să pregătească încă astăzi cadrele de conducere care să stăpînească tehnica electronicii industriale. Acela care va purta mîine însuși răspunderea în întreprindere, trebuie **să sesizeze noul. Mîine se va cere mult mai mult decît astăzi".**

RIDICAREA EFICIENȚEI APROVIZIONĂRII TEHNICO-MATERIALE

(Urmare din pag. 7)

Este știut că în general utilajele (tractoare, remorci, grupuri de pompare etc.), se livrează prin tranzit achitat, direct de la furnizor la client, aplicîndu-se un adaos comercial de 1,5%. În cazul mărfurilor livrate prin depozit (baza de aprovizionare), adaosul comercial reprezintă 6%.

Prin această practică a schimbării formei de tranzit, pe lîngă faptul că se îngreunează relația de livrare între furnizor și client, cooperativele agricole suportă nejustificat cheltuieli în plus, rezultate din diferența de preț. De exemplu, diferența achitată în plus la o remorcă achiziționată prin tranzit depozit este de circa 1600 de lei.

Graficul *(vezi pagina 7)* evidențiază că adaosul comercial planificat la 30 iunie a.c. a fost depășit prin încasări în procent de 128%. Nu încape îndoială că această depășire este influențată și de sumele încasate prin schimbarea formei de tranzit.

Centralismul excesiv îmbracă și alte forme ce generează cheltuieli neeconomicoase, printre care cea mai des întîlnită este **crearea de stocuri supranormative.** La data de 30 iunie a.c., de pildă, valoarea stocurilor supranormative în rețeaua de aprovizionare se cifra la suma de 65 de milioane lei, avînd ca principală sursă de acoperire, creditele restante, care, la aceeași dată, totalizau 49 milioane lei.

Dacă ținem seama că mijloacele circulante (pentru acoperirea tranzitului organizat), din fondurile Uniunii Naționale nu totalizează decît circa 19 milioane lei, bugetul participînd cu circa 230 de milioane lei sub formă de credite bancare, se înțelege că acumularea fondului propriu, este contracarată de efectul negativ al cheltuielilor neeconomicoase. De exemplu, la bazele de aprovizionare din regiunile București, Ploiești, Banat, Suceava ș.a., la 31 martie a.c. supranormativele de materiale valorau circa 34 milioane lei, depășind stocul planificat. La acestea se adaugă custodii în valoare de circa 20 milioane lei.

Menținerea în bazele de aprovizionare a stocurilor supranormative este influențată și de modul de creditare, precum și de felul în care se apreciază îndeplinirea sarcinilor de plan. Faptul că la stocurile de mărfuri menținute în depozit pînă la un an, Banca Națională calculează o dobîndă de numai 3% (numai după un an se calculează 6%), nu determină pe conducătorii bazelor de aprovizionare să se ocupe de redistribuire. Pe lîngă aceasta, la îndeplinirea sarcinii de plan nu se ține seama de stocurile disponibile transferate între baze. Din această cauză conducătorii bazelor de aprovizionare, în scopul de a îndeplini planul, mențin stocurile disponibile, și în loc să recurgă la redistribuirea lor, caută plasarea mărfurilor la cooperative agricole din alte regiuni. Rezultatul este creșterea cheltuielilor atît ale furnizorului, cît și ale cooperativelor agricole, deoarece acestea sînt nevoite să deplaseze mijloace de transport la distanțe mari pentru preluarea materialelor. De exemplu, Baza de aprovizionare Găneasa, regiunea Argeș, a livrat cooperativelor agricole din raionul Giurgiu țiglă în cantități vagonabile. De asemenea, de la Baza Deveselu, raionul Caracal, au fost preluate țevi pentru irigații de către cooperativele agricole din regiunea Banat.

Eliminarea stocurilor supranormative cu toate consecințele care decurg de aici, cere, printre altele, **cointeresarea bazelor de aprovizionare în acțiunea de redistribuire. Aceasta se poate realiza prin asigurarea unui indicator financiar în balanța de venituri și cheltuieli denumit „fond pentru transferul mărfurilor".** Din acest fond se vor putea suporta cheltuielile ocazionate cu transferul mărfurilor cu desfacere lentă și a supranormativelor.

Efectul pozitiv al acestui amendament se va reflecta cu mai multă eficiență în mișcarea stocurilor de mărfuri, înlăturînd totodată practica modificării cifrelor de plan ale bazelor de aprovizionare, care de multe ori au efect retroactiv. De exemplu, planul de aprovizionare pe trimestrul II a.c., a fost modificat la 19 august a.c.

III

DESFĂȘURAREA EFICIENTĂ a întregului mecanism de aprovizionare și desfacere este organic legată de existența unui **sistem informațional bine pus la punct,** în măsură să prelucreze cu rapiditate complexul de date transmis de către întreprinderi.

În prezent, în rețeaua de aprovizionare a cooperativelor agricole, sistemul informațional are multe slăbiciuni ceea ce se răsfrînge negativ asupra operativității în aprovizionarea tehnico-materială și în valorificarea stocurilor disponibile. Bunăoară, extragerea unei situații pe repere și cooperative agricole, din fișele centralizatoare pe sortimente care sînt utilizate în prezent, cere un fond de timp apreciabil, mai ales după expirarea primului trimestru din an cînd operațiunile se înmulțesc.

Pentru ca sistemul informațional să răspundă necesităților actuale este nevoie ca el să fie perfecționat și adaptat la principalul scop al aprovizionării și anume: cunoașterea în orice moment a situației comandă și livrare a fiecărei cooperative agricole.

În acest scop, pot fi folosite ca instrumente de pornire, cele două situații ce se transmit de către bazele de aprovizionare, Direcției generale de aprovizionare, intitulate **„situația operativă a realizărilor economice"**, care evidențiază depășirea valorică față de stoc pe cele 4 depozite, precum și **„situația de aprovizionare la principalele produse"** cantitativă și valorică. La prima situație, este nevoie însă să se adauge cel puțin principalele repere pe depozite ce au depășit stocul. În acest fel, împreună cu concluziile ce se pot trage din analiza celei de-a doua situații, se poate forma un instrument de analiză economică la nivel central, pe baza căruia să se dispună operativ mișcarea stocurilor spre locuri deficitare, sau unde se solicită peste cantitățile repartizate.

Înlăturarea paralelismului dintre cele 3 evidențe (contabilitate, fișele serviciului comercial și cele ale magaziei), poate aduce o reducere a fondului de timp de lucru. Raționalizarea acestor evidențe, poate favoriza crearea unei fișe operative pe cooperativă agricolă, sau cu același fond de timp, operarea în „necesarul comandă" a livrărilor efectuate.

Vă interesează ambalarea automată a următoarelor produse?

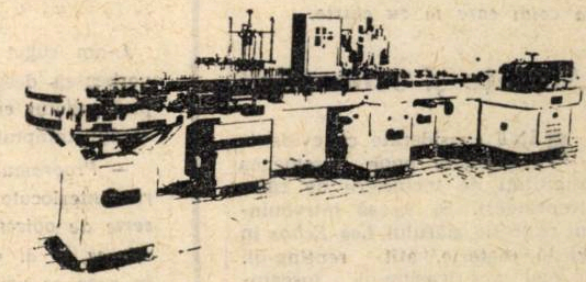

Linie automată pentru ambalarea uleiului comestibil în recipiente de material plastic. Capacitate: pînă la 3 600 pe oră.

- **în industria băuturilor alcoolice: lichiorul, coniacul, vodca, slivovița etc.?**
- **în industria băuturilor: vinul, sucul de roșii, sucul de fructe, siropul etc.?**
- **în industria alimentară: uleiul comestibil, laptele, marmelada, mierea, muștarul, oțetul etc.?**
- **în industria chimică: detergenții lichizi, ceara, vopselele?**
- **în industria cosmetică: loțiunile de păr și piele, parfumurile, loțiunile de bărbierit, uleiurile pentru îngrijirea pielei etc.?**
- **în industria farmaceutică: produsele injectabile, siropul de tuse, picăturile pentru ochi, infuziile, preparatele din cornul secarei etc.?**

Dacă sînteți interesați, scrieți-ne și cereți material documentar despre mașinile STRUNCK. Mașinile STRUNCK curăță, siliconizează, usucă, sterilizează, umplu, astupă, controlează și etichetează sticle, cănі, canistre, fiole și alte recipiente din sticlă, mase plastice și alte materiale.

Mașini semiautomate sau automate, mașini individuale sau linii complete de finisare cu capacități de la 1 000 pînă la 50 000 obiecte pe oră, rezolvă orice problemă de ambalare, cînd este vorba de produse în stare lichidă sau semilichidă.

PUBLICOM

H. STRUNCK & Co, Maschinenfabrik,

5 Köln – Ehrenfeld 1 Lichtstrasse 30–54

Republica Federală a Germaniei

CE ESTE LEASING-UL?

***În vocabularul economic se întîlnesc în ultima vreme din ce în ce mai des termeni ca** en:ing sau* leasing, *noțiuni care presupun o operație de închiriere pe credit de către o întreprindere industrială sau comercială a unor bunuri sau servicii, în anumite condițiuni prestabilite. Deși de mai largă circulație abia de cîțiva ani încoace, începuturile acestui gen de activitate trebuie căutate încă în primul deceniu al secolului nostru. Prima formă, renting-ul, reprezintă o operație mai simplă care constă în închirierea pe termen scurt, a unor mijloace de transport ca: semiremorci, camioane, furgonete etc., completată la cerere, prin serviciile anexe de întreținere a vehiculelor și a personalului de specialitate. Cea de-a doua formă, leasing-ul, de dată mai recentă, presupune activități mult mai complexe. În definiția legii care din 1966 reglementează în Franța modalitățile unui asemenea fel de locație, prin leasing se înțeleg: „operațiunile de închiriere a bunurilor de echipament și utilaj privind bunurile imobiliare de folos profesional, cumpărate special de către societatea furnizoare pentru a fi închiriate întreprinderilor, ce rămîn posesoarele bunurilor închiriate pe întreaga perioadă de folosință, și care le pot cumpăra apoi total sau parțial la expirarea contractului, la prețuri convenabile, din care au fost deduse cheltuielile de închiriere".*

Necesitățile economiei moderne, au dus la dezvoltarea unor variate forme de leasing. Printre cele mai importante, revista italiană Mondo Economico, *citează următoarele:* „service-leasing" *sau locațiunea de servicii; în cazul locațiunii de autovehicule, de exemplu, în chirie sînt cuprinse în mod automat asistența tehnică, manipularea, reparațiile, asigurările, taxele etc... Urmează apoi sistemul* „lease-back", *prin care, un intreg edificiu industrial în funcțiune este cumpărat de furnizorul-leasing, și reînchiriat vînzătorului însuși pe baza unei prestații care prevede chiar și cota de amortizare, precum și posibilitatea de răscumpărare la prețul rămas la sfîrșitul locațiunii. În asemenea cazuri, se prevăd închirieri pe durată lungă, care pot ajunge pînă la 20 de ani. Pînă în prezent — subliniază revista — astfel de forme de leasing nu s-au aplicat încă în Europa.*

Însfîrșit, cea de-a treia operațiune de leasing (și care își află la ora actuală cea mai largă aplicație), este „financial-leasing", *ce presupune o formă de finanțare prin mijlocul închirierii utilajului pe o durată determinată (în general de la 3 la 5 ani), cu posibilitatea de răscumpărare din partea celui care ia cu chirie.*

„Suplețe și economie"

SÎNT considerate ca evidente avantajele unor asemenea posibilități de închiriere de către întreprinderi. Și ca să întrebuințăm expresia ziarului *Les Echos* în această materie, atît renting-ul, dar mai ales leasing-ul, înseamnă „suplețe și economie" atît pentru societățile de transport, cît și pentru ceilalți beneficiari fie că sînt întreprinderi industriale sau comerciale. În cazul rentingului, de exemplu, întreprinderea care a apelat la asemenea servicii își are asigurată securitatea transportului, contactul personal cu clientela, fără a recurge la imobilizarea unei importante părți din fondurile sale financiare, investite în activități secundare. Pe de altă parte, renting-ul scutește întreprinderea beneficiară de încărcarea gestiunii și de întreținerea unui parc suplimentar de mijloace de transport, de garaje sau încărcarea schemei cu personalul respectiv de specialitate. Trebuie adăugat în plus și faptul că acest sistem de locație scutește în același timp întreprinderea de fluctuațiile sezoniere și de pierderile ocazionate prin imobilizarea mijloacelor proprii de transport în anumite perioade de timp, cînd o activitate sau alta este mai redusă sau presupune mijloace de transport mai reduse (de exemplu unul este volumul transportului de materii prime necesare procesului de producție, și altul repartiției produselor finite).

În ceea ce privește Franța (care dispune la ora actuală de circa 3500 de societăți de renting cu un parc de peste 30 000 de vehicule) ziarul *Les Echos* arată că plata pentru locație se face potrivit unui sistem binom: o sumă globală în momentul închirierii în care se include printre altele cota de imobilizare a vehiculului și eventuala uzură a materialului și o indemnizație pe număr de kilometri stabiliți dinainte, sau pe kilometraj nelimitat. Termenele de închiriere sînt scurte sau foarte scurte.

Aceleași avantaje sînt proprii și operațiunilor de leasing la care se adaugă în plus durata timpului de locație și diferitele forme de locație pe care le-am amintit mai sus. Referindu-se la practica acestui sistem în Italia, Antonio Salvadori, consilier al societății LOCAT din Torino, sublinia că la serviciile societăților de leasing pot recurge „orice întreprinderi care reprezintă o situație economică și financiară ce poate garanta creditul solicitat". Presupunînd de exemplu — sublinia acesta — că bunul închiriat are o valoare de 100 lire și închirierea este angajată pe 5 ani, prestația lunară poate oscila de la un minim de 1,924 lire, la un maximum de 2,083 lire, rămînînd înțeles că, la expirarea contractului, conducătorul întreprinderii poate la alegere, să restituie bunurile închiriate, să reînnoiască contractul de locație pe unul sau mai mulți ani (plătind în acest caz o prestație mult mai redusă decît cele precedente), să înlocuiască utilajul cu altul nou, valoarea investiției fiindu-i recuperată, sau în sfîrșit, poate cumpăra bunul închiriat, cu 3—10% mai ieftin decît valoarea sa inițială. „Variațiile prestației lunare depind fie de valoarea prezumată de o eventuală răscumpărare la sfîrșitul locației, fie de importanța contractului sau de tipul utilajului". În orice caz ceea ce trebuie reținut este „extrema exactitate a calculului cheltuielilor pe care o comportă această formulă a leasing-ului".

În S.U.A., care au practicat primele leasing-ul, valoarea totală a mașinilor și utilajelor închiriate, a trecut de la 10 milioane dolari în 1950, la peste un miliard de dolari în 1965; experții prevăd că în 1970 această valoare va depăși 6 miliarde de dolari, absorbind aproape 10% din totalul anual al sumelor cheltuite pentru mașini și utilaje noi. În cadrul celorlalte țări capitaliste industrializate care practică leasing-ul, Franța ocupă un loc important, dar — așa cum menționa *Les Echos* — „el este încă o afacere a citorva societăți controlate de bănci și instituții de credit"; în Belgia și R.F.G. reglementarea sa a fost omisă de legislator, în Olanda a fost limitată încă din 1954 doar la anumite forme, iar în Italia, se află abia într-o fază embrionară.

„Leasing Companies" și ordinatoarele

LEASING-UL se extinde în tot mai variate domenii de activitate. Dată fiind importanța crescîndă a calculatoarelor electronice, în S.U.A., de exemplu, au și luat naștere așa-numitele „leasing companies", societăți care cumpără ordinatoarele, direct de la producători și le închiriază la prețuri mai scăzute decît valoarea lor reală. Principalele „leasing companies" americane sînt: „G. C. Computer Corporation" din San Francisco și „Levin Townsend Computer Comp." din New York, care „valorifică" produsele concernului I.B.M.; „Leasco Data Processing Equipment Corp." — Great Neck care conlucrează cu „Control Data Comp." din Minneapolis, și în sfîrșit, „Granite Equipment Leasing Comp." din New York. Valoarea ordinatoarelor închiriate de aceste companii se ridică la circa 150—200 milioane de dolari. Deși cifra pare mică — după cum menționează ziarul IL SOLE — 24 ORE — sistemul are totuși mari șanse de extindere dacă ținem cont de faptul că, unele dintre cele mai importante societăți americane ca: „General Motors", „American Telephone and Telegraph", „Boeing", „General Dynamics", „Sinclair Oil" și „American Airlines" intenționează să folosească și ele acest sistem pentru... economii de investiții. Durata unor asemenea contracte pornește de la un an, ele putînd fi reînnoite ulterior, la cerere. În prezent, pentru a se pune la adăpost de pericolul rezilierii contractului înainte de acoperirea cheltuielilor de amortizare a ordinatorului, societățile-leasing susamintite preferă să-și orienteze ofertele către concernul I.B.M. care dispune de capacități mari de producție și de organizare software[1]; aceasta demonstrează că pînă în prezent — după părerea observatorilor — aceste „leasing companies" nu au trecut încă definitiv pragul propriei supraviețuiri. La prețurile actuale — subliniază ziarul citat mai sus — un ordinator ar trebui să fie închiriat pe cel puțin șase-șapte ani pentru a-și putea recupera costul și de către societăți care garantează posibilitatea de reînnoire a contractelor și care au în perspectivă introducerea ordinatoarelor în toate sectoarele economice ale întreprinderii. Totuși, societățile-leasing nu lucrează în pierdere deoarece ele se bucură printre altele și de beneficiile ce decurg din modalitățile de plată pe care producătorii le acordă clienților lor: în cazul concernului I.B.M. de exemplu, cumpărătorul plătește doar 25% din valoare în bani lichizi, iar restul în patru ani cu o dobîndă mai mare numai cu 1½% față de dobînzile bancare în vigoare la New York.

Întrucît în esență principiile locațiunii de ordinatoare rămîn aceleași ca și pentru celelalte forme de leasing, viitorul extinderii sale în funcție de actualele imperative ale organizării întreprinderilor se apreciază de specialiști a fi plin de perspective.

Viorica BABA

1 Un sistem electronic este alcătuit din două părți: *hardware*, adică ordinatorul propriu-zis, și *software*, sau ansamblul de analize și studii de aplicare, de programe relative necesare funcționării sale.

- **Echipament și servicii fără imobilizări de fonduri**
- **„Lease-back" și răscumpărarea**
- **Și calculatoarele se dau cu chirie!**

ECUADOR: PREOCUPĂRI DE DIVERSIFICARE

LA 11 OCTOMBRIE s-a încheiat un acord comercial și un aranjament de plăți pe perioada 1968—1970 între România și Ecuador. Cu acest prilej conducătorul delegației ecuadoriene, dl. JAIME NEBOT, președintele Juntei Naționale de Planificare și Coordonare Economică a binevoit să acorde un interviu redactorilor „Vieții economice", **I. Vianu și D. Dragomirescu.**

L-am rugat pe dl. Jaime Nebot să ne vorbească despre principalele obiective ale programului economic ecuadorian și despre stadiul înfăptuirii lor.

— Programul economic în curs — a declarat interlocutorul nostru *— își propune o serie de obiective în domeniul infrastructurii, ca și al agriculturii și industriei, atît în ceea ce privește sectorul public cît și cel privat. Bilanțul primilor trei ani de planificare ne arată că obiectivele propuse au fost atinse în unele sectoare, în timp ce în altele, din nefericire, ele nu au putut fi îndeplinite din cauza unor dificultăți de ordin politic și economic. Din acest motiv a fost indispensabilă o revizuire a unora din prevederile pentru a doua jumătate a perioadei. Obiectivele propuse în 1964 au fost depășite în ce privește industria; în infrastructură — drumuri, alimentare cu apă potabilă, salubritate, îndiguiri și irigații — prevederile se realizează în ritmul propus.*

În agricultură, unde lucrează 60% din populația activă a țării, întreprindem eforturi serioase pentru a lichida situația prezentă cînd principala noastră cultură sînt bananele, și a extinde alte tipuri de culturi, ceea ce va da economiei noastre mai multă flexibilitate. Unul din obiectivele noastre esențiale este eliminarea importului de bunuri de consum, în special al celor de proveniență agricolă. Relieful variat al țării noastre ne pune în situația foarte favorabilă de a avea posibilitatea să dispunem de toate tipurile principale de culturi, de la cele specifice zonelor tropicale și subtropicale pînă la cele din zona muntoasă. Sperăm ca pînă la sfîrșitul perioadei de plan să transformăm un procent însemnat din importul nostru actual de bunuri de consum, pe care atunci vom fi capabili să le producem în țară, în import de bunuri de investiții, indispensabile dezvoltării noastre, cum ar fi mașinile și utilajele, fabrici întregi, elemente pentru infrastructură etc.

În ce privește educația, a continuat oaspetele nostru, *am realizat în ultimul timp progrese însemnate. Sîntem în curs de a contracta împrumuturi pentru dezvoltarea învățămîntului mediu și superior. (De remarcat că Ecuadorul, țară cu o populație de circa 5 milioane de locuitori, dispune de 5 universități). Am considerat absolut necesar să pornim o campanie masivă împotriva analfabetismului, pe care sperăm să-l lichidăm pînă în 1973.*

În continuare, la rugămintea noastră, oaspetele a vorbit despre problemele care confruntă în prezent Asociația Latino-Americană a Comerțului Liber (ALALC).

— ALALC nu și-a atins încă țelurile propuse. Există probleme serioase în ce privește uniunea vamală, chestiunile monetare, cele privitoare la „integrare" etc. Recent ele au fost studiate la Conferința de la Asuncion, care a permis cunoașterea punctelor de vedere nu numai ale țărilor celor mai dezvoltate din America Latină (Brazilia, Mexic, Argentina), dar și ale țărilor cu o dezvoltare mijlocie sau mai redusă și stabilirea de contacte între ele. Contactele acestea vizează și formarea unor uniuni subregionale, de genul celei care tocmai s-a realizat cu participarea țărilor de la Oceanul Pacific și a Venezuelei.

Referindu-se pe larg la relațiile româno-ecuadoriene, domnia sa ne-a împărtășit satisfacția în legătură cu stabilirea relațiilor comerciale cu România și semnarea primului aranjament de plăți între Banca Centrală a Republicii Ecuador și Banca Națională a Republicii Socialiste România. *Totodată,* a subliniat d-sa, *apare clar că alături de relațiile comerciale se vor amplifica relațiile de asistență tehnică și cele de ordin cultural, desăvîrșindu-se astfel stabilirea de legături prietenești și normale în toate domeniile între România și Ecuador.*

Doresc, de asemenea, să exprim mulțumirile delegației noastre și ale mele personal pentru amabilitatea revistei „Viața economică" de a ne fi dat posibilitatea să prezentăm cititorului român cîteva preocupări actuale din economia ecuadoriană.

„Integrarea" vest-europeană

PIAŢA COMUNĂ AGRICOLĂ ŞI ŢĂRILE TERŢE

PROCESUL DE CREARE A UNIUNII VAMALE, care constituie unul din obiectivele prevăzute în Tratatul de la Roma din 1957 prevăzînd instituirea Pieţei Comune, este — după cum se ştie — în uşor avans faţă de termenele stabilite iniţial. În prezent se preconizează ca pînă la 1 iulie 1968 — adică cu circa un an şi jumătate mai devreme decît se prevăzuse — taxele vamale intracomunitare, reduse succesiv, să fie desfiinţate, în timp ce faţă de ţările terţe să se aplice un tarif vamal comun. Se preconizează de asemenea ca pînă la aceeaşi dată să se instituie un sistem comun de măsuri discriminatorii faţă de importurile de produse agricole provenite din ţările terţe.

Acest din urmă fapt îşi capătă întreaga semnificaţie dacă e raportat la situaţia Pieţei Comune ca principalul importator de produse agricole din lume. Cele şase ţări membre absorb peste un sfert din importul mondial capitalist de produse agricole, ceea ce dă o pondere deosebită orientărilor lor în domeniul politicii comerciale.

● Discriminare reglementată

REGLEMENTĂRILE AGRICOLE comunitare prevăd înlocuirea aşa-ziselor sisteme clasice de îngrădire a importurilor din ţări terţe (taxe vamale, restricţii cantitative etc.) printr-un sistem de taxe de prelevare. Taxele de prelevare se calculează ca diferenţa rezultînd din compararea preţului intern de comercializare cel mai ridicat din cadrul Pieţei Comune şi preţul mondial cel mai scăzut înregistrat pe pieţele externe cele mai reprezentative pentru produsul respectiv, pe plan mondial, în momentul respectiv. Întrucît la majoritatea produselor agricole cheltuielile de producţie în ţările membre ale Pieţei Comune sînt mai ridicate comparativ cu preţurile produselor respective comercializate pe plan mondial, cu cît aceste preţuri sînt mai scăzute în raport cu preţurile din cadrul Pieţei Comune, cu atît se aplică taxe de prelevare mai ridicate, ceea ce constituie o piedică în calea creşterii exporturilor de produse agricole din ţările terţe în ţările membre ale Pieţei Comune.

În cazul importurilor de produse agricole provenind din ţările socialiste intervine un element suplimentar de discriminare faţă de tratamentul aplicat în general ţărilor terţe.

Taxele vamale din ce în ce mai reduse şi pe cale de suprimare pentru ţările membre şi obstacolele de tot felul pentru ţările terţe (taxe şi suprataxe de prelevare, taxe de compensaţie, preţuri unice, norme comune de calitate pentru fructe şi legume, restricţii cantitative etc.), constituie tot atîtea mijloace menite să îngrădească importurile de produse agricole din ţările terţe în Piaţa Comună. Datele statistice arată că importurile de produse agricole ale ţărilor Pieţei Comune din celelalte ţări membre au crescut în perioada 1958—1965 de peste trei ori, în timp ce importurile din ţările terţe au înregistrat o creştere de numai 50%.

● Scadenţele taxei de prelevare

GRADUL DE DISCRIMINARE în comerţul cu ţările terţe diferă de la o categorie de produse la alta, legat şi de stadiul de realizare a integrării în sectorul agricol. Pentru unele produse (cereale, carne de porc, de vită şi de pasăre, ouă, produse lactate, seminţe oleaginoase şi uleiuri vegetale ş.a.) piaţa unică a fost deja realizată. Pentru altele organizarea comunitară a comerţului se prevede a se înfăptui treptat pînă la data de 1 iulie 1968.

La **cereale**, bunăoară, gradul de autoaprovizionare a ţărilor Pieţei Comune se caracterizează printr-un excedent în creştere la grii şi prin deficite din ce în ce mai accentuate la cereale furajere ca urmare a dezvoltării şeptelului.

Tabel nr. 1

Gradul de autoaprovizionare a ţărilor Pieţei Comune la unele categorii de cereale

(în % faţă de necesităţile totale de consum)

Anii	Griu	Porumb	Orz
1963/64	91,2	51,5	106
1964/65	105,7	50,0	99,6
1965/66	110,0	44,5	93,7

Sursa : Agra-Europe nr. 477 din 22 iunie 1967.

Începînd de la 1 iulie 1967, pentru comerţul intracomunitar cu cereale s-a introdus un sistem de preţuri şi reglementări unice, care asigură circulaţia în cadrul Comunităţii, fără nici un fel de taxe sau îngrădiri de altă natură. În schimb, pentru cerealele provenind din ţările terţe s-au introdus taxe de prelevare egale cu diferenţa dintre preţurile interne unice şi preţul de import c.i.f. practicat pe plan mondial. Taxele stabilite au drept consecinţă limitarea, dacă nu chiar îngrădirea totală în unele cazuri a importului de cereale din afara Comunităţii. După situaţia existentă la 8 august 1967, ele reprezentau la făină de grîu 44,58 dolari per tonă, la grîu tare 34,43 dolari, la secară 33,58, la orz 28,50, la ovăz 24,26, la porumb hibrid pentru însămînţări 29,73 dolari. Ca urmare a aplicării discriminatorii a unor asemenea taxe, ţările terţe sînt puse în imposibilitatea de a fi competitive în comerţul cu cereale cu ţările Pieţei Comune. Merită să fie relevat că, pentru cazul cînd o ţară sau un grup de ţări terţe vînd cereale într-una din ţările membre ale Pieţei Comune sub preţul mondial care s-a avut în vedere la stabilirea taxelor de prelevare, se pot aplica suprataxe, iar la nevoie şi alte măsuri mergînd pînă la interzicerea temporară a importului de cereale provenind din ţara sau grupul de ţări terţe respectiv. În asemenea condiţii comerţul intracomunitar cu cereale a înregistrat în perioada 1958—1965 o creştere de 3,2 ori, în timp ce importurile provenind din ţările terţe au crescut cu 69%.

În ce priveşte comerţul cu **bovine şi carne de bovine**, reglementarea comunitară discriminatorie constă dintr-un dublu sistem de îngrădire a importurilor din ţările terţe — prin taxe vamale şi taxe de prelevare. Taxa de prelevare se adaugă la taxa vamală atunci cînd preţurile din ţările membre ale Pieţei Comune scad sub 105% faţă de un preţ denumit de orientare. În această situaţie se percepe de regulă 50% din taxa de prelevare, iar atunci cînd preţurile ating sau scad sub preţul de orientare — întreaga taxă.

Preţul de orientare manifestă în ultimul timp o tendinţă de creştere. În sezonul de comercializare 1966/67, de exemplu, ţările Pieţei Comune l-au mărit cu 5% la importul de bovine mari şi cu 2% la viţei, ceea ce a avut drept rezultat extinderea sistemului de prelevări. Faţă de această situaţie, o serie de ţări principale exportatoare de vite vii şi carne de vită (Argentina, Australia, Noua Zeelandă, Uruguay) au protestat pe lîngă organele comunitare, solicitînd adoptarea de soluţii menite să nu handicapeze exportul lor. În perioada 1958—1965 schimburile intracomunitare cu carne de vită, de exemplu, au înregistrat o creştere de 6 ori, în timp ce importurile provenind din ţările terţe au crescut cu 84%.

Tabel nr. 2

Comerţul ţărilor Pieţei Comune cu carne de bovine în perioada 1958—1965

(în milioane franci francezi)

Anii	Importuri din ţările terţe	Importuri din ţările membre
1958	979,5	158,5
1960	1 154,8	454,2
1962	1 010,6	433,0
1965	1 801,3	959,8

Sursa : Agra-Europe nr. 464 din 9 martie 1967.

La **produsele lactate** ţările Pieţei Comune îşi acoperă consumul din producţie proprie în proporţie de circa 102%. Aceasta se reflectă, ca şi în cazul altor produse, în instituirea unor reglementări comunitare menite să limiteze accesul produselor din terţe ţări pe pieţele ţărilor membre. Începînd cu luna noiembrie 1964, la importurile de produse lactate în locul taxelor vamale s-a introdus un sistem de taxe variabile de prelevare, taxe ce se calculează săptămînal ca diferenţa între aşa-numitul preţ-prag (preţul intern cu ridicata majorat cu o sumă forfetară) şi preţul de import franco frontiera ţării importatoare. În perioada 1958—1965 importul de produse lactate din ţările terţe a crescut cu numai 9%, în timp ce schimburile intracomunitare cu aceste produse au înregistrat o creştere de peste 2,5 ori.

Ţările Pieţei Comune luate în ansamblu dispun de o producţie proprie de **legume** suficient de dezvoltată pentru a-şi acoperi necesităţile de consum. Gradul de autoaprovizionare cu legume din producţia proprie este apreciat în prezent la 102,7%, deficitare fiind doar R.F. a Germaniei şi Franţa (96,6%). Pentru **fructe** altele decît citricele, gradul de autoaprovizionare pe ansamblul ţărilor Pieţei Comune se apreciază la circa 91,4%, cel mai mare importator fiind R.F. a Germaniei.

Politica discriminatorie practicată de ţările Pieţei Comune faţă de ţările terţe se manifestă din plin şi în acest sector. În perioada 1959—1966 taxele vamale ale R.F.G., de exemplu, la importul de fructe şi legume din ţările Comunităţii, au fost reduse cu circa 60%, în timp ce pentru importul provenind din ţările terţe ele au ajuns în medie să fie de 2—2,5 ori mai ridicate decît cele practicate la importul din ţările membre. La anumite soiuri de legume şi fructe din ţările terţe, taxele vamale reprezentau în anul 1966 peste 20% din valoarea mărfii. În asemenea condiţii schimburile comerciale cu fructe şi legume între ţările Pieţei Comune au crescut de 2,4 ori, în timp ce importurile de astfel de produse provenind din ţările terţe au înregistrat o creştere de numai 48%.

● În detrimentul multilateralităţii

O RECENTĂ ANALIZĂ a comerţului cu produse agricole al ţărilor Pieţei Comune apreciază ca „foarte preocupantă" evoluţia deficitului ansamblului acestor ţări în comerţul cu produse agricole (REVUE DU MARCHÉ COMMUN, iulie — august 1967). Se constată că din 1958 pînă în 1965, depăşirea exportului spre ţările terţe de către importul respectiv a crescut de la 5434,9 milioane dolari la 7773,3 milioane. Dar deficitul nu a făcut decît să ţină pasul cu creşterea totală a importului din ţările terţe, fiind la capătul perioadei ca şi la începutul ei la nivelul de circa 74% din acest import. Dacă de aici se conchide în analiza menţionată că deficitul agricol al Pieţei Comune „s-a agravat an cu an", constatarea are aceeaşi consistenţă ca şi afirmaţia dedusă imediat din ea : „Dezvoltarea progresivă a Pieţei Comune nu a împiedicat, aşadar, nicidecum o creştere considerabilă a schimburilor de produse agricole cu ţările terţe, ceea ce contribuie la expansiunea economiei acestor ţări". Apelînd încă o dată la cifre, vedem că importul Pieţei Comune din ţările terţe a crescut cu 43,8%, exportul spre ele cu 46%, iar schimburile intracomunitare cu 167%. Toate aceste cifre se referă însă la perioada 1958—1965. Or, în 1967 şi, mai mult încă, în 1968 şi în anii următori aplicarea reglementărilor succint înfăţişate şi a altora similare este de natură să determine evoluţii rapide tocmai în detrimentul schimburilor multilaterale revendicate pe nedrept ca însoţitoare ale „integrării".

Sabin RUGEA, Şerban ANDREI

ANGLIA ŞI PIAŢA COMUNĂ: „AL DOILEA VETO"

La reuniunea Consiliului ministerial al Pieţei Comune din 23—24 octombrie a.c. ministrul de externe al Franţei — Couve de Murville a declarat că negocierile nu vor putea începe pînă ce Marea Britanie nu-şi va rezolva dificultăţile economice şi nu va renunţa la rolul lirei sterline ca monedă de rezervă, transformînd-o pe aceasta într-o monedă naţională, ca şi francul.

Presa engleză consideră că, cerînd realizarea acestor obiective ca o condiţie a începerii negocierilor, Franţa a opus de fapt „un al doilea veto" cererii de aderare a Angliei, menţinîndu-şi opoziţia de principiu la lărgirea Comunităţii Economice Europene.

După cum se ştie unul din obstacolele pe care le vede partea franceză în calea intrării Angliei în Piaţa Comună îl constituie problema complexă a finanţării pieţei comune agricole.

„HIPERXENIE"

AUTORUL acestor rînduri n-a înţeles chiar de la început cuvîntul de mai sus. Alfred Sarasin, preşedintele Asociaţiei Elveţiene a Bancherilor, afirmă totuşi că expresia este foarte la modă. Cei puţin în cercurile financiare din ţara sa. Abia după ce la o adunare la Berna acesta a susţinut părerea că legea bancară se impune revizuită şi că ar trebui „să devină mult mai dificil decît este în prezent" să se înfiinţeze în Elveţia bănci controlate de străini, misterioasa vocabulă s-a lămurit : **Xenos** înseamnă doar pe greceşte străin, iar hiper (de la **huper**) exces. Cu alte cuvinte prea mulţi bancheri străini vin să facă concurenţă, în Confederaţia helvetică, băştinaşilor. Invenţia lexicală, de natură eufemistică, a fost, după cum se poate bănui, motivată de un sentiment de pudoare în faţa termenului existent, dar evitat, xenofobia. Nu putem să rămînem indiferenţi la o asemenea dezvoltare a lucrurilor, spunea Alfred Sarasin, referindu-se la proliferarea „stabilimentelor străine". Preşedintele bancherilor elveţieni a mai adăugat că aceste stabilimente poartă ele răspunderea „criticilor străine adresate ansamblului băncilor din Confederaţie".

Dacă ne amintim bine, în momentele paroxistice ale crizei lirei sterline din ultimii ani, nu o dată s-au auzit voci în Anglia protestînd împotriva rolului pe care-l jucau atunci bancherii elveţieni. Faptul că recent un consorţiu de bănci elveţiene a consimţit să subscrie bonuri de tezaur engleze pe timp de un an cu o dobîndă de 5½%, nu schimbă perspectiva. Şi alte ţări cu dificultăţi în problemele monetare i-au evocat adesea cu parapon pe „gnomii de la Zuerich". Să fie oare vorba de o implantare vindicativă sau strategică la faţa locului a celor care altădată au fost loviţi de aici ? Firească, pe calea reproşurilor morale încă nici un bancher nu s-a vindecat de ardoarea banilor şi de setea de cîştig. Şi nici concurenţa nu a putut fi mascată vreodată cu „gesturi" sau cu vorbe cuviose. Dar înseamnă oare asta că se poate lua partea cuiva în această înfruntare din lumea finanţelor capitaliste ? Pentru care motiv ? Doar bancherul Sarasin însuşi, caracterizînd raporturile din lumea sa, a spus-o cu o suavă sinceritate : „Cred că putem să ignorăm multe din critici, deoarece este un vis irealizabil să fii în acelaşi timp fericit în afaceri şi... popular".

NOTE EXTERNE

ÎN PRIMUL RÎND OAMENII...

ÎNVESTIŢIILE americane masive în Europa occidentală continuă să preocupe şi să îngrijoreze profund pe oamenii de afaceri şi pe economiştii din acest spaţiu. Ei se află în căutarea unei politici de apărare. Aceasta a constituit şi obiectul recentului colocviu organizat în Franţa, la Royaumont, sub auspiciile clubului francez „Jean-Moulin" şi clubului belgian „Relève". Au participat la colocviu francezi, belgieni, germani, italieni, olandezi, din care fapt se vede întinderea neliniştii. Au participat însă şi delegaţi englezi şi americani. Cei din urmă pentru a da poate... explicaţii.

După părerea lui Etienne Hirsch, fost comisar general al Planului în Franţa, care a prezidat dezbaterile şi care se pare că a avut în primul rînd în vedere lupta pentru competitivitate pe piaţa mondială — şi deci necesitatea ridicării continue a nivelului întreprinderilor şi al productivităţii acestora — „nu atît investiţiile americane în Europa sînt de temut cît persistenţa cauzelor carenţei europenilor în sectoarele cele mai avansate de activitate ale industriei". Şi care sînt aceste cauze ? Între cele dintîi a fost indicată în colocviu „insuficienţa formării personalului de conducere". Aceasta pare într-adevăr să fie o problemă de prim ordin în multe ţări dezvoltate din punct de vedere industrial şi cu atît mai mult în cele care încă nu au atins în dezvoltarea lor nivelul din S.U.A. La colocviu a fost recomandată extinderea şi perfecţionarea rapidă a cursurilor pentru „administraţia de afaceri", reforma metodelor de conducere şi gestiune a întreprinderilor.

Lăsăm la o parte unele aprecieri formulate la Royaumont cu privire la „inadaptarea metodelor de organizare şi de gîndire, lipsa de imaginaţie, inferioritatea intelectuală a Europei (ţărilor vest-europene — n.a.) faţă de Statele Unite". E posibil ca nu toată lumea să fi împărtăşit în colocviu asemenea păreri. Ceea ce ni se pare însă de reţinut înainte de toate, este această preocupare generală în prezent, şi care s-a manifestat şi la Royaumont, pentru omul sau oamenii de la conducerea întreprinderii. Ni se pare evident citabilă în acest sens profesia de credinţă făcută zilele acestea în ziarul Le Monde, de N. Bleustein-Blanchet : „Avem nevoie — a spus el — de şefi de întreprindere care să fie animatori... În cursul celor 40 de ani de activitate profesională, în calitate de consilier al conducătorilor de întreprinderi, n-am întîlnit nici o dată afaceri care au reuşit, ci oameni care au reuşit !".

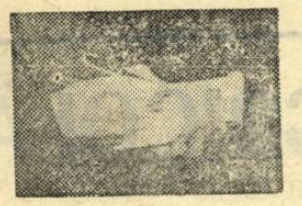

din bloc-notesul cronicarului

S-ar putea mai repede

Ultimul raport anual al G.A.T.T., arată că de la mijlocul secolului al XIX-lea, schimburile internaționale n-au mai cunoscut o asemenea expansiune ca în zilele noastre. Din 1958 și pînă în 1966, acestea aproape s-au dublat, înregistrînd o rată anuală medie de creștere de 8,3%.

În 1966 și chiar în prima jumătate a acestui an, comerțul mondial a continuat să progreseze. În anul trecut, exporturile mondiale au sporit cu 9% față de circa 8,5% în 1965. Ele au depășit pentru întîia oară, cum se subliniază în raport, valoarea de 20 miliarde de dolari.

Experții G.A.T.T.-ului explică progresiunea comerțului între altele prin creșterea economică, și prin faptul că mișcările conjuncturale în S.U.A., Japonia și în țările Europei de vest au fost independente una de alta, expansiunea într-una din aceste regiuni compensînd într-un fel greutățile întîmpinate de altele.

Înaintarea aceasta, cînd pe un picior cînd pe altul, oare nu arată o cadență inegală, niște ritmuri în fapt de neatins atîta vreme cît pe drum mai sînt așezate atîtea piedici artificiale în calea unui comerț la care țările slab dezvoltate participă cu o cotă care continuă să scadă, iar altele cu o cotă care continuă să nu crească pe măsura adevăratelor posibilități ?

Argumentul lui Roosa

Este vorba de fostul ministru american al finanțelor, care între altele și-a dat numele, prin „bonurile Roosa", uneia dintre diversele iscusite modalități ale S.U.A. de a-și suplimenta „lichiditățile". Persistența presiunilor inflaționiste și creșterea deficitului balanței de plăți vor obliga după părerea sa guvernul american, în 1968, să ia hotăriri cruciale în legătură cu cheltuielile în străinătate. Față de cifra de 1,4 miliarde deficit în 1966, Roosa prevede pentru anul acesta un deficit de 2 miliarde de dolari. Stabilizarea sau redresarea balanței impune — spune el — să se pună capăt escaladei cheltuielilor militare. Angajamentele americane în Extremul Orient, și în primul rînd războiul purtat în Vietnam, îi costă pe americani în prezent, sub forma ieșirilor de dolari, 2 miliarde de dolari pe an. Intensificîndu-se acțiunile de război în Vietnam, această cifră riscă să fie depășită, avertizează fostul ministru de finanțe.

Încă o voce cu largă audiență în opinia publică americană, care se adaugă cererii din ce în ce mai insistente în S.U.A., de a se pune capăt agresiunii.

Reviriment în construcțiile navale vest-europene

Concurența pe plan mondial în domeniul construcțiilor navale pare a fi intrat într-o etapă nouă. După ce în ultimii ani șantierele navale japoneze au marcat o serie de puncte prețioase, deturnînd o bună parte din clientela tradițională a societăților vest-europene sau americane și situîndu-se detașat pe primul loc în lume, în prezent se constată o modificare a tendințelor. Studiind și aplicînd experiența șantierelor japoneze (docuri uriașe pentru super-petroliere, metode moderne de execuție rapidă, preț de cost redus etc.), societățile vest-europene au recurs la reorganizări și fuziuni, care să le apropie de talia celor japoneze.

Roadele acestor schimbări și modernizări s-au manifestat mai ales în ultimele luni, cînd șantierele navale din Anglia, Danemarca, Olanda și R.F.G. au primit comenzi masive (cea mai importantă dintre comenzi aparține cunoscutei companii americane „Standard Oil of New Jersey" : 12 super-petroliere de 240 000 t.r.b. fiecare). Semnificația acestui reviriment al comenzilor, pentru șantierele britanice mai cu seamă (cel mai serios atinse de recenta criză a construcțiilor navale vest-europene), poate fi dedusă și din faptul că deplasamentul celor patru super-petroliere comandate în Anglia reprezintă echivalentul producției pe un an a șantierelor sale.

Nu bărbații sînt de vină !

Guy Verite, comentatorul săptămînalului **La vie française** publică recent cîteva reflecții în care face o tristă constatare : florile nu mai sînt la modă. Luînd ca punct de plecare ultimele date ale Federației franceze a floriștilor, după care Franța „consumă" anual doar... 300 grame de flori pe cap de locuitor, R.F.G. —600 gr, Elveția —900 iar Suedia și Norvegia cîte 1,200 kg., Guy Verite trage prima concluzie a acestui declin, rezultată nu atît din cantitatea de flori, ci din modul cum au ajuns acestea să fie apreciate : în kilograme, ca un bun de consum oarecare.

„S-ar părea că această stare de lucruri — spune el — s-ar datora faptului că bărbații nu mai oferă flori femeilor. Este adevărat că azi curtoazia, atenția, galanteria, au devenit practic din ce în ce mai rare. Dar tot atît de adevărat este faptul că moravurile tovarășelor noastre — păr scurt, pantaloni lungi — sînt de natură să spulbere eventualele intenții de trimitere a florilor. Grația, după cum se știe, presupune grație și — subliniază Verite — iertat îmi fie, moda feminină actuală nu este întotdeauna grațioasă : azaleele, garoafele și trandafirii nu pot întotdeauna cocheta cu cactușii pe care atîtea femei îi poartă pe cap în chip de... pieptănătură. În această epocă, gîndul ne face să ne întoarcem la Malherbe care spunea : „Trandafirul ? El a trăit atît cît trăiesc trandafirii — timpul unei civilizații".

Frîne în calea promovării

Revista ENTREPRISE a selectat într-un număr recent cîteva tipuri de salariați „predestinați" să nu fie promovați în activitatea lor. Iată profilul cîtorva din aceste exemplare :

● „nomazii" perpetui după un salariu cu 10% mai mare și care mai devreme sau mai tîrziu sînt reperați și tratați ca atare ;

● „nomazii" care nu știu pentru ce sînt nomazi ;

● cei care refuză permanent să-și asume o răspundere, cei care nu o caută și cei care nu acceptă să li se dea vreuna ;

● cei care au încetat să mai muncească din ziua în care au reușit la concursul de admitere la Școala superioară (pentru că epoca „carierelor pe șine" este pe cale de a lua sfîrșit) ;

● cei care refuză promovarea într-un post pentru că aceasta ar obliga soția să-și părăsească prietenele pentru cîțiva ani ;

● neîndeminaticii, cei care lucrează dezorganizat, cei care nu vor să facă prea mult și cei care nu știu să distingă agitația de activitate.

IRAN : REPERE ECONOMICE

● În primăvara anului viitor, după aprobarea sa de către Parlament, va fi pus în aplicare noul plan de dezvoltare a țării pe următorii 5 ani. Măsurile prevăzute în cadrul planului urmăresc valorificarea marilor bogății naturale și resurse umane de care dispune Iranul, armonizarea dezvoltării diferitelor sectoare ale economiei naționale. Obiectivele prioritare ale planului sînt dezvoltarea agriculturii, a industriei și îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației. Se prevede că volumul important de investiții din cadrul acestui plan — peste 800 miliarde de riali — va putea fi realizat prin recurgerea concomitentă la fondurile statului și la capitalul particular autohton și străin, precum și pe calea cooperării tehnice și economice cu alte state.

● Capacitatea de producție a rafinăriei de la Teheran, prevăzută inițial a fi de 2,5 milioane de tone de produse petroliere, urmează să crească pînă la 4,5 milioane de tone pentru a face față sporirii continue a consumului intern. Potrivit calculelor unor experți ai Societății Naționale Iraniene a Petrolului, consumul intern de produse petroliere a crescut de peste 6 ori în ultimii 10 ani. Rafinăria, ale cărei lucrări de construcție avansează rapid și vor fi încheiate în cursul anului viitor, va acoperi 80% din nevoile de produse petroliere rafinate ale țării. Pentru aprovizionarea ei a fost construită și conducta Ahvaz-Teheran, în lungime de 746 km și cu o capacitate de transport de 4 milioane tone de țiței pe an.

● Anul viitor va fi dat în funcțiune un nou combinat petrochimic, la Bandar-Sahpur. La gama largă de produse furnizată în prezent de această ramură modernă a industriei iraniene, se vor adăuga în curînd îngrășămintele chimice.

Ordinatorul și creșterea vitelor

Pentru vitele cornute din Schleswig-Holstein, cel mai nordic land al Republicii Federale a Germaniei, a început de curînd o epocă nouă : după ce selecționarea exemplarelor de prăsilă a fost efectuată de ordinatoare prin compararea, calcularea și stabilirea celor mai favorabile calități ereditare în cazul a 300 000 de vaci, calculatorul electronic a preluat acum și funcția de grăjdar. El prelucrează datele care i se încredințează, calculează prețurile și valoarea nutritivă și stabilește cel mai bun amestec de nutreț pentru vite (și cel mai convenabil pentru crescător).

Calculele destul de complicate care pentru un om necesită luni de zile de activitate, sînt efectuate de mașină doar în cîteva secunde. Astfel, pentru a alege cea mai bună combinație de nutreț din aproximativ 35 de produse, ținînd seama de prețurile și de procentajele fixate (selecție ce presupune 10—20 de milioane operații de calcul), ordinatorul are nevoie de opt pînă la 15 secunde.

Introducerea calculatorului electronic în acest sector face pe specialiști să spere în realizarea unor economii pentru agricultura vest-germană de circa 230 000 mărci anual.

PE GLOB

● **Potrivit știrilor publicate de agențiile străine de presă, în întreprinderile industriale vest-germane au avut loc în anul trecut 2 100 000 accidente de muncă, dintre care 3 000 mortale.**

● **Ca urmare a unor serioase dificultăți financiare, compania engleză de transporturi „Cunard", a hotărît să-și reducă substanțial activitatea, punînd în vînzare trei din cele șase pacheboturi pe care le posedă. Deficitul înregistrat de această companie în primul semestru al acestui an se ridică la 2 031 000 lire sterline.**

● **În economia spaniolă se manifestă în prezent simptomele evidente ale unei recesiuni inflaționiste, — a declarat recent în cursul unei conferințe Luis Galdos, președintele Consiliului național al întreprinderilor din Spania. El s-a referit, printre altele, la sistarea rambursărilor unor credite și la criza din sînul unor mari întreprinderi industriale, și a propus adoptarea de urgență a unor „măsuri drastice".**

● **În Franța s-a experimentat recent prima conducere automată a unui autobuz, șoferul fiind înlocuit printr-un robot electronic telecomandat.**

● **Din cauza resurselor reduse de material lemnos, insuficiente satisfacerii cererii industriei de celuloză, în Japonia au început să se tipărească ziare pe foi de polietilenă.**

● **Pînă în 1972 producția de cupru a Republicii Chile se va ridica la 1 milion de tone — a declarat ministrul chilian al minelor. O contribuție considerabilă la creșterea producției va fi adusă prin darea în exploatare a două noi mari zăcăminte.**

● **Recolta de cereale a țărilor Pieței Comune a fost evaluată pentru anul în curs la 67 milioane de tone (față de 59 milioane tone în 1966 și 59,4 milioane — media anilor 1962—1966). La acest record Franța participă cu 46% din total, R.F.G. cu 27%, Italia cu 21% și Beneluxul cu 6%.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu,** membru corespondent al Academiei, **P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth,** membru corespondent al Academiei, **V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 44 (220)
VINERI
3 noiembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

50 de ani de la

MAREA OCTOMBRIE

Contemporan și cronicar al Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, John Reed aprecia uriașa furtună din 1917 ca „una dintre cele mai minunate din cîte a cutezat omenirea să înfăptuiască" în decursul existenței sale milenare. Asaltul Palatului de Iarnă deschidea o nouă epocă în istoria universală, epoca revoluțiilor proletare, a eliberării naționale și sociale a popoarelor, a trecerii de la capitalism la socialism pe scară mondială. Concepția marxist-leninistă despre natură și societate se transforma astfel dintr-un produs al gîndirii unor oameni de geniu, într-o realitate vie, într-un stindard de luptă care însufletea milioane de oameni ai muncii. Fortăreața capitalismului era luată cu asalt de milioanele de asupriți care puneau, cu eroism și jertfe de sînge, temeliile unei noi orînduiri, mai bune, mai drepte. Privită în perspectiva celor 50 de ani, Revoluția din Octombrie '17 ne apare grandioasă prin proporțiile și semnificația sa istorică și profund umanitară, prin ideile care au fost înscrise pe steagul său de luptă. Victoria clasei muncitoare de acum o jumătate de veac a fost pregătită de Partidul Comunist, în frunte cu Lenin, care a știut să unească într-un torent invincibil, întreaga capacitate revoluționară a maselor muncitoare animate de cele mai înalte aspirații de eliberare socială. Forța transformatoare hotărîtoare a maselor în istorie a căpătat astfel cea mai concludentă verificare în practica socială. Prin victoria revoluției, masele muncitoare au dobîndit puterea politică, s-au eliberat de exploatare; s-au creat astfel premise reale pentru o viață materială și spirituală tot mai bogată, deschizîndu-se drumul spre progresul rapid al economiei, științei și culturii.

În luptă cu toate greutățile și vicisitudinile generate de înapoierea economică moștenită de la țarism, de războiul civil și intervenția străină, de marile distrugeri din timpul celui de-al doilea război mondial, orînduirea socialistă a ieșit biruitoare. Uniunea Sovietică, dezvoltînd rapid forțele sale de producție, a devenit o putere economică de prim rang, care realizează în prezent aproape 20% din producția industrială mondială. Experiența Uniunii Sovietice în construirea socialismului a demonstrat marea importanță a industrializării socialiste pentru progresul societății în ansamblul ei. Muncind cu abnegație și entuziasm, poporul sovietic a înălțat zeci de mii de fabrici și uzine, a creat giganți hidroenergetici și primele centrale atomice din lume, a obținut noi succese în opera de construire a comunismului.

Socialismul a sfărîmat obstacolele care barau drumul științei și culturii, creînd condiții favorabile pentru dezvoltarea multilaterală a personalității umane și înlesnind accesul acesteia spre culmile cunoașterii și progresului spiritual. Succesele deosebit de importante ale științei sovietice în explorarea cosmosului, în folosirea pașnică a energiei nucleare, în tehnica rachetelor, în rezolvarea unor probleme complexe din domeniile energeticii, metalurgiei, construcțiilor de mașini situează Uniunea Sovietică la loc de frunte în lumea contemporană, reprezintă contribuții de seamă la progresul științific și tehnic al omenirii.

Poporul român se bucură din inimă de realizările remarcabile obținute de Uniunea Sovietică. Aceste realizări reprezintă o contribuție de prim ordin la creșterea influenței socialismului în lumea întreagă, la cauza păcii și progresului social.

În cele cinci decenii care au trecut de la Marele Octombrie, harta politică a lumii a suferit mari transformări. Dacă în anul 1917 socialismul cuprindea o singură țară, iar ponderea economiei

(Continuare în pag. 10)

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

PAGINILE 8-9

O SUITĂ DE ARTICOLE DESPRE MĂSURILE PRIVIND PERFECȚIONAREA CONDUCERII ECONOMICE, APROVIZIONĂRII ȘI DESFACERII, ACTIVITĂȚII INVESTIȚIONALE

PAGINA 7

O CONCEPȚIE CARE ASOCIAZĂ CONFORTUL CU ECHITATEA ȘI RAȚIONALITATEA ECONOMICĂ

ECOUL MARII REVOLUŢII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE ÎN ROMÂNIA

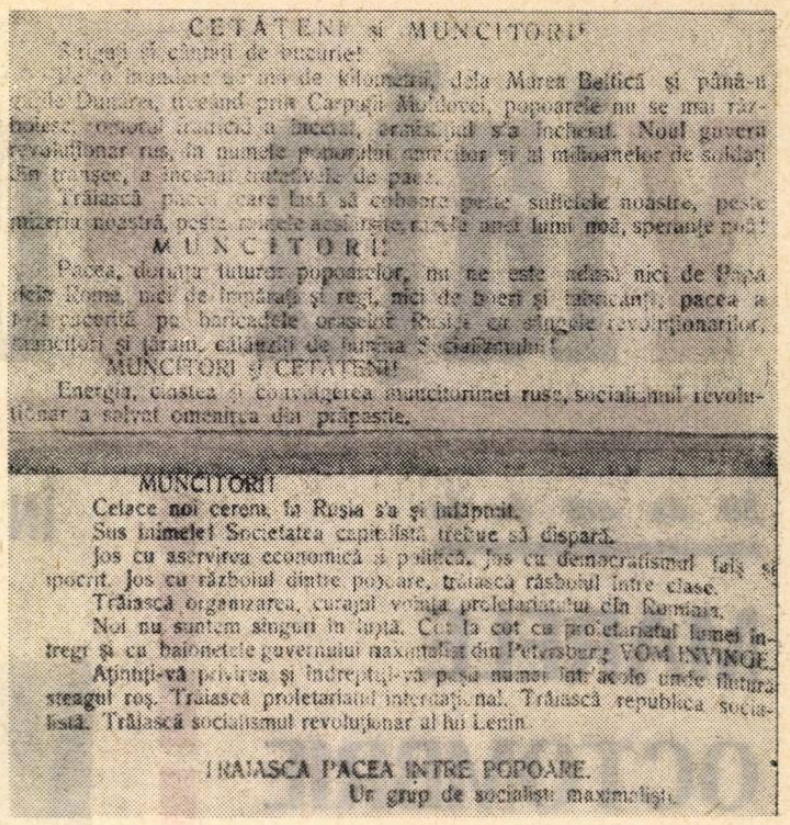

CETĂŢENI şi MUNCITORI!

Strigaţi şi cîntaţi de bucurie!

De o margine la alta de hotarele, dela Marea Baltică şi până-n ţările Dunării, trecând prin Carpaţii Moldovei, popoarele nu se mai războiesc; vremea măcelului a încetat, oraşele s'a încheiat. Noul guvern revoluţionar rus, în numele proletariatului cuceritor şi al milioanelor de soldaţi din tranşee, a încheiat tratativele de pace.

Trăiască pacea care lasă să coboare peste sufletele noastre, peste munceria noastră, peste muncile acestei vechi lumi, visurile unei lumi noi, speranţe noui!

MUNCITORI!

Pacea, dorinţa tuturor popoarelor, nu ne este adusă nici de Papa dela Roma, nici de împăraţi şi regi, nici de boieri şi ţărani: pacea a fost cucerită pe baricadele oraşelor Rusiei cu sîngele revoluţionarilor, muncitori şi ţărani, călăuziţi de bannerul Socialismului!

MUNCITORI şi CETĂŢENI!

Energia, clasica şi contagioasa muncitorime rusă, socialismul revoluţionar a salvat omenirea din prăpastie.

MUNCITORI!

Ceiace noi cerem la Rusia s'a şi înfăptuit.

Sus inimile! Societatea capitalistă trebue să dispară.

Jos cu aservirea economică şi politică. Jos cu democraţismul falş şi ipocrit. Jos cu războiul dintre popoare, trăiască războiul între clase.

Trăiască organizarea, curajul veşnic al proletariatului din Rusia.

Noi nu suntem singuri în luptă. Cot la cot cu proletariatul lumei întregi şi cu baionetele guvernului maximalist din Petersburg VOM ÎNVINGE.

Aţintiţi-vă privirea şi îndreptaţi-vă paşii numai înt'acolo unde fluturâ steagul roş. Trăiască proletariatul internaţional. Trăiască republica socialistă. Trăiască socialismul revoluţionar al lui Lenin.

TRĂIASCĂ PACEA ÎNTRE POPOARE.

Un grup de socialişti maximalişti.

Unul din primele manifeste răspîndite de socialiştii români în Bucureşti, în decembrie 1917, în care se face constatarea că o dată cu victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, „începe o nouă eră în istorie".

EVOLUŢIA EVENIMENTELOR premergătoare Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie a determinat în ţările beligerante ascuţirea tuturor contradicţiilor economice şi social-politice ale orînduirii capitaliste. Masele muncitoare manifestau profunde nemulţumiri faţă de clasele dominante care le angajaseră în viltoarea unuia din cele mai ucigătoare războaie cunoscute pînă atunci în istoria multimilenară a omenirii.

În condiţiile marilor greutăţi materiale, a nenumăratelor suferinţe de pe urma războiului, a lipsei de drepturi politice şi libertăţi democratice, vestea despre victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie a apărut ca o făclie luminoasă generatoare de energie şi speranţă. Oamenii muncii de pretutindeni, forţele progresiste şi revoluţionare, toţi acei care-şi puseseră ca ideal bunăstarea şi libertatea omului, prietenia şi pacea între popoare au primit cu uriaşă însufleţire victoria epocală a proletariatului rus condus de Partidul Comunist (bolşevic) în frunte cu V. I. Lenin, au manifestat simpatie şi solidaritate activă cu revoluţia proletară, cu crearea primului stat socialist din lume. Exemplul Revoluţiei Socialiste din Octombrie a stimulat spiritul revoluţionar al clasei muncitoare, al celor ce muncesc de pe toate continentele, răsunînd ca un îndemn înflăcărat la lupta pentru realizarea propriilor lor aspiraţii de eliberare socială şi naţională.

Un ecou deosebit a avut victoria revoluţiei proletare în România. **„O influenţă puternică** — arată secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **a exercitat asupra revoluţionarilor români Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, al cărei glorios semicentenar îl aniversăm anul acesta împreună cu cei ce muncesc din întreaga lume. Răsturnarea ţarismului şi instaurarea dictaturii proletariatului pe a şasea parte a globului pămîntesc — eveniment de uriaşă însemnătate mondială, care a deschis o epocă nouă în istoria omenirii — au constituit un stimulent viu pentru lupta de clasă din România ca şi de pretutindeni".**

Clasa muncitoare, ţărănimea, masele largi, care desfăşuraseră în decursul deceniilor viguroase acţiuni de luptă împotriva regimului burghezo-moşieresc au salutat revoluţia proletară din Rusia cu profundă simpatie şi entuziasm. Numeroase sînt mărturiile vremii care reflectă ecoul victoriei Marii Revoluţii Socialiste, în ţara noastră.

În ciuda opreliştilor oficiale de tot felul care nu admiteau publicarea ştirilor despre memorabilele evenimente din Rusia, socialiştii români au organizat tipărirea şi răspîndirea ilegală de manifeste şi broşuri în care evocau măreţia ideilor Revoluţiei din Octombrie, însemnătatea triumfului lor în marea ţară vecină. Într-un înflăcărat manifest din decembrie 1917, răspîndit de socialiştii români din Bucureşti se arăta: *„Cetăţeni şi muncitori! Strigaţi şi cîntaţi de bucurie!... De aci începe o nouă eră în istoria lumii!... Revoluţia rusă a făcut primul pas, nimicind cu avînt titanic tot ce i-a stat în cale. De acum soarta lumii e legată de victoria proletariatului! Socialismul stăpîneşte astăzi ţara cea mai întinsă din Europa; socialismul nu mai poate fi un vis frumos; dinsul e triumfător, de dinsul tremură reacţiunea de pretutindeni. Milioane de proletari, de dezmoşteniţi, de soldaţi se bucură azi de triumful socialismului"*. După ce subliniază că „în Rusia nu mai există nici împărat, nici prinţ, nici boier şi fabricant" manifestul arată că eliberarea clasei muncitoare nu poate fi decît opera sa proprie.

În lunile următoare publicaţiile socialiste fac cunoscute mai intens, ideile lui V. I. Lenin — conducătorul primului stat socialist — despre dictatura proletariatului, puterea sovietelor, rolul partidului clasei muncitoare în revoluţia socialistă.

În publicaţiile lor, socialiştii români au acordat o mare atenţie **Decretului păcii,** primul document adoptat de Puterea sovietică cu largă rezonanţă în rîndurile maselor muncitoare, mai ales în rîndurile soldaţilor de pe front. Un mare ecou au avut **Decretul păcii** şi **Declaraţia dreptului popoarelor din Rusia,** în Transilvania, unde masele populare, pe lîngă asuprirea socială şi urmările războiului, aveau de îndurat şi asuprirea naţională. Aceste documente au fost pe larg comentate de organul de presă al social-democraţilor transilvăneni **Adevărul,** stimulînd mişcarea de eliberare naţională. Chiar şi presa burgheză română din Transilvania publica articole despre dreptul naţiunilor la autodeterminare. Ziarul **Telegraful român,** care apărea la Sibiu, scria la 24 octombrie 1918: *„Influenţa revoluţiei ruseşti are asupra naţiunilor din Europa un caracter dublu. Ea a exercitat asupra unei naţiuni ferma dorinţă de dezvoltare naţională, iar asupra alteia tendinţa de eliberare socială. În ambele cazuri, influenţa ei e nemărginită şi dă cel mai mare impuls forţelor naţiunilor"*.

An de an socialiştii români au editat manifeste, au publicat articole în presa muncitorească închinate revoluţiei proletare ruse prin care evocau prefacerile înfăptuite de primul stat socialist şi însemnătatea lor pentru mişcarea muncitorească internaţională. Într-un manifest aniversativ, editat de socialiştii români în noiembrie 1918 se arăta: *Astăzi se împlineşte un an de la revoluţia bolşevică, un an de cînd muncitorii şi ţăranii ruşi au alungat pe boieri şi pe patroni de pe moşii şi din fabrici, punînd dinşii — proletarii de la oraşe şi de la sate — stăpînire socialistă, stăpînire muncitorească pe ele. Un an se împlineşte astăzi de cînd pentru întîia oară în istorie, muncitorii, ei înşişi cîrmuiesc statul, Republica Socialistă... Împodobiţi-vă piepturile muncitori, cu cocarde roşii, avîntaţi pălăriile în văzduh, umpleţi-l cu strigăte de bucurie şi de victorie, pentru că viitorul clasei muncitoare de pretutindeni — socialismul — se înfăptuieşte... Începută în Rusia, revoluţia se va isprăvi în celălalt capăt al lumii..."*.

Deşi se afla sub influenţa social-democraţilor moderaţi, gazeta săptămînală **Social-Democraţia,** care începe să apară la Iaşi, din mai 1918, a publicat un articol despre personalitatea lui V. I. Lenin, făuritorul Partidului Comunist (bolşevic). Cu prilejul aniversării unui an de la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, aceeaşi gazetă sublinia că *„... e cea mai mare şi cea mai adîncă din cîte cunoaşte omenirea"*.

În perioada creşterii puternice a avîntului revoluţionar (1918—1920), mişcarea muncitorească din România a căpătat forţe noi, a devenit mai puternică şi mai organizată. Mişcarea socialistă s-a afirmat ca o largă şi cuprinzătoare mişcare de masă, care includea proletariatul industrial şi antrena însemnate pături muncitoare neproletare, pentru înfăptuirea transformărilor sociale progresiste; în noiembrie 1918, organizaţiile partidului, ale sindicatelor şi de tineret, care în timpul ocupaţiei puterilor centrale desfăşurau activitate ilegală, încep să activeze deschis. Năzuinţa partidului de a se delimita de social-democratismul reformist al Internaţionalei a II-a şi-a găsit expresia în schimbarea denumirii Partidului Social-Democrat în Partidul Socialist din România. La 14 noiembrie 1918 a apărut la Bucureşti primul număr al ziarului **Socialismul,** intitulat semnificativ **Trăiască Socialismul.** Coloanele organului Partidului Socialist şi al Uniunii sindicale reflectau cu putere ecoul Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie în rîndurile maselor muncitoare din România. *„...Visul nostru al tuturor* — se sublinia într-unul din articolele ziarului **Socialismul — a luat o formă concretă într-un colţ al lumii, graţie muncitorimii ruse. Vom vedea cum şi aci, utopia de ieri e realitatea de azi".** Afirmînd că în lume deveniseră evidente necesitatea înlăturării capitalismului şi înlocuirii lui cu socialismul, noul program al partidului **Declaraţia de principii** adoptat în decembrie 1918, sublinia importanţa mişcării revoluţionare din Rusia: *Revoluţia rusă a fost primul semnal. Pornită la început pentru doborîrea ţarismului, revoluţia rusă a creat condiţiile favorabile pentru ca proletariatul să pună mîna pe puterea politică şi să înfăptuiască republica socialistă... Această victorie a proletariatului nu este întîmplătoare, întrucît societatea capitalistă a creat în sînul său condiţii obiective pentru transformarea ei"*.

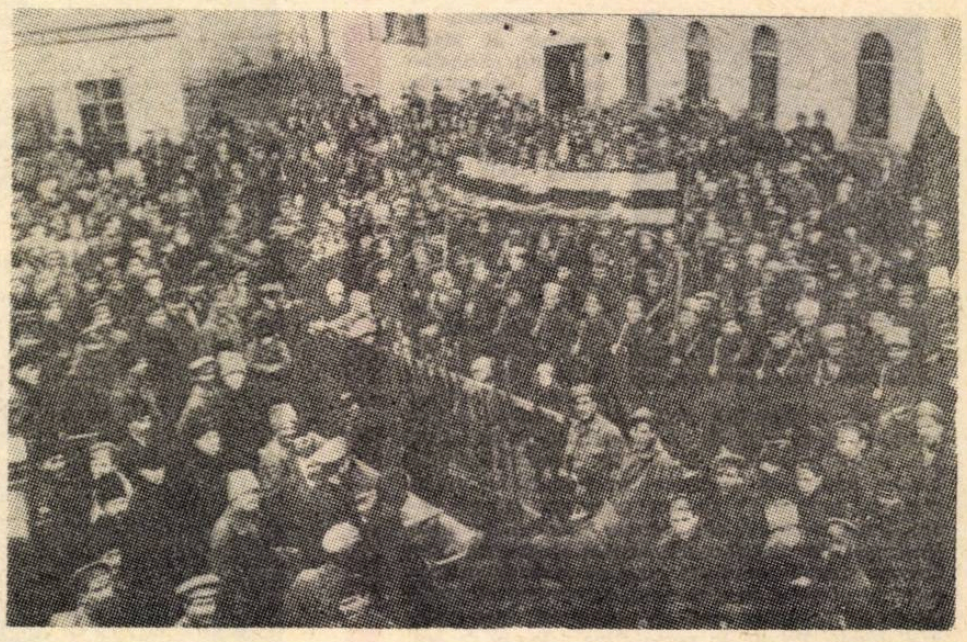

Batalionul revoluţionar român din Odesa, într-o adunare în curtea regimentului, înaintea plecării pe front

Mergînd în întîmpinarea interesului larg manifestat de mişcarea muncitorească faţă de ideile care au călăuzit victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, în editura partidului socialist s-au publicat, în traducere românească, broşuri speciale cuprinzînd opere ale lui V. I. Lenin: **Eroii Internaţionalei de la Berna, Sarcinile imediate ale puterii sovietice, Democraţia burgheză şi dictatura proletară** şi alte lucrări.

Ziarul **Socialismul,** gazetele muncitoreşti care apăreau în provincie şi revista teoretică a partidului socialist **Lupta de clasă** au desfăşurat o susţinută activitate propagandistică, pentru mobilizarea maselor muncitoare la acţiuni de solidaritate cu Rusia sovietică, la sprijinirea şi apărarea victoriei Revoluţiei Socialiste din Octombrie.

În cadrul acţiunilor greviste şi a marilor demonstraţii din perioada avîntului revoluţionar, muncitorii împleteau lupta pentru îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi de trai cu entuziaste manifestaţii de solidaritate cu revoluţia proletară din Rusia. În ziua de 21 iulie 1919, în multe centre din ţară muncitorii români, mobilizaţi de partidul socialist, au participat la greva politică organizată pe plan internaţional în semn de solidaritate cu Revoluţia Socialistă din Octombrie şi cu revoluţia proletară din Ungaria.

Solidaritatea maselor muncitoare din România cu Revoluţia Socialistă din Octombrie şi-a găsit o puternică expresie în participarea directă, nemijlocită, cu arma în mînă, a unui mare număr de români, la însăşi desfăşurarea revoluţiei, la lupta dusă de puterea sovietică împotriva intervenţioniştilor străini şi a contrarevoluţiei albgardiste. Comitetul de acţiune social-democrat român, constituit în iunie 1917 la Odesa, a organizat batalioane revoluţionare româneşti, care au luptat pentru instaurarea Puterii Sovietice în unele centre din sudul Rusiei. De asemenea, s-au constituit în detaşamente militare române, au intrat în unităţile internaţionale sau în cadrul Armatei roşii, luînd parte activă la lupta împotriva contrarevoluţiei, pentru cucerirea puterii de către soviete, numeroşi prizonieri români transilvăneni proveniţi din armata austro-ungară. Unii dintre ei au participat la asaltul Palatului de iarnă din Petrograd.

Multiplele manifestări de solidaritate cu Revoluţia Socialistă din Octombrie, de la cuvîntări, articole în presă şi broşuri, pînă la acţiuni militare cu arma în mînă sînt o expresie a tradiţiilor de luptă internaţionalistă revoluţionară ale mişcării muncitoreşti din ţara noastră. Faptele de eroism săvîrşite cu o jumătate de secol în urmă pentru apărarea Revoluţiei Socialiste din Octombrie şi a primului stat socialist din lume constituie un capitol măreţ al istoriei luptei revoluţionare internaţionaliste a maselor muncitoare din România.

dr. Florea DRAGNE

şef de sector la Institutul de studii istorice şi social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

MAREA REVOLUŢIE SOCIALISTĂ DIN OCTOMBRIE, ca şi ecoul său în România, au provocat îngrijorarea cercurilor conducătoare ale burgheziei şi moşierilor. Iată cîteva din reflecţiile unor reprezentanţi ai claselor dominante din România îndată după victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie:

■ **20 NOIEMBRIE 1917** — „Se împarte în public un **manifest poligrafiat** către muncitori „în care se slăveşte revoluţia rusă, care, pentru pace, pîine, pămînt şi puterea poporului, nu a cruţat nici o jertfă..." (pag. 222).

AL. MARGHILOMAN: Note politice, vol. III—1917—1918.

■ **29 OCTOMBRIE (1917)** — „Ziarul **Lumina,** singurul ce a sosit azi în Roşiori, dă ştiri din cele mai grave, din Rusia. Sovieturile bolşevice au răsturnat guvernul şi au arestat pe miniştri. Kerenski a reuşit să fugă. Trupele de pe front au fost înştiinţate să supravegheze pe comandanţi, iar armata nu se mai supune decît ordinelor provenite de la Sfaturile muncitoreşti şi ale soldaţilor. Programul noului guvern ar fi **pacea imediată"** (pag. 139).

■ **13 DECEMBRIE 1918** — „Să fim în ajunul bolşevismului? Trecînd azi spre casă pe la ora 1 pe Calea Victoriei, am văzut Ministerul de industrie — Casa Vernescu — complect înconjurat, curte şi stradă, de o imensă mulţime... Erau greviştii Capitalei. Nici urmă de autoritate. Pe poarta mare a intrării era înfipt un imens steag roşu. Pe uşa de intrare în Minister era fixată o placardă de cîţiva metri lungime, tot de pînză roşie, pe care sta scris cu litere de o palmă: **„Trăiască republica socialistă".** Pe zidurile clădirii şi pe tot lungul grilajului de fier erau înfipte alte placarde roşii... „Jos ciocoii!", „Jos cu burghezia capitalistă!", „Jos Regele!", „Trăiască comunismul internaţional!"... aud în urma mea. Am ajuns oare ca Petrogradul?"

VASILE TH. CANCICOV: Impresiuni şi păreri personale din timpul războiului României. Bucureşti, Atelierele Societăţii **Universul** 1921.

1917 ★ 1967

50

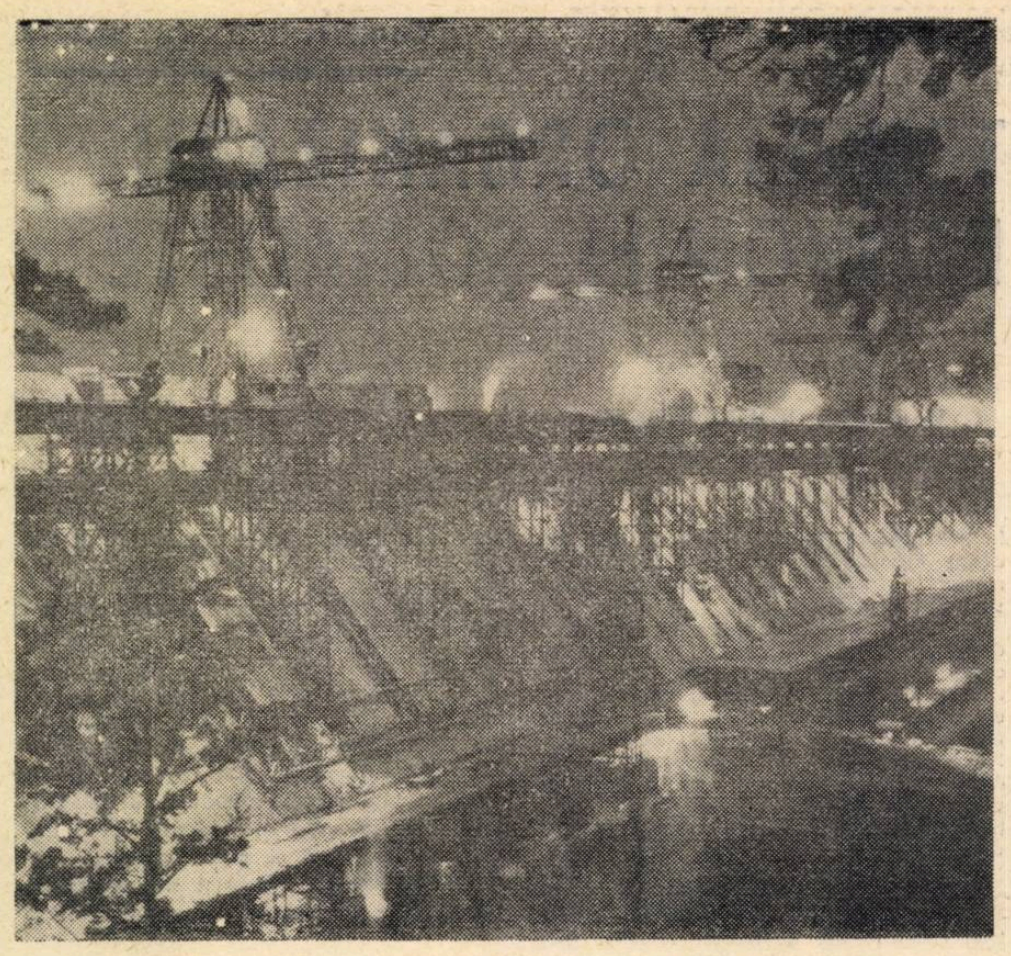

În anul jubiliar, centralele termice, hidraulice, atomice vor trimite pe liniile de înaltă tensiune circa 600 miliarde kWh energie electrică. Și de aici vor porni kilowații...

MAREA CADENȚĂ A INDUSTRIEI

Articol scris pentru „Viața economică" de

Lev VOLODARSKI
doctor în științe economice

ÎN ANUL CELEI DE-A 50-a ANIVERSĂRI a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie industria sovietică se prezintă ca un organism complex și multilateral dezvoltat, care cuprinde peste 44 000 de întreprinderi industriale mari, fără a lua în seamă multe zeci de mii de întreprinderi auxiliare mici și ateliere. Ea este formată din circa 300 diferite ramuri și producții în care lucrează aproape 27 milioane de muncitori, ingineri, tehnicieni și funcționari.

Așa se prezintă lucrurile astăzi. Dar încă relativ recent, cu o jumătate de veac în urmă, Rusia prerevoluționară era una din țările cele mai înapoiate din Europa și din lume din punct de vedere economic. Ca teritoriu, Rusia ocupa primul loc în lume, ca număr al populației — al treilea, iar ca nivel al producției industriale — locul al cincilea în lume și al patrulea în Europa. Nivelul scăzut al producției industriale și inexistența principalelor ramuri, în special a construcției de mașini, au dus la dependența Rusiei prerevoluționare de alte țări.

În primii ani care au urmat după victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie țara a trebuit să cheltuiască multe forțe și mijloace pentru a reface măcar ceea ce a existat în preajma primului război mondial. Acest lucru era necesar pentru că în anii primului război mondial, precum și în anii intervenției și ai războiului civil a avut loc un declin catastrofal în economia țării noastre. E suficient să arătăm că în anul 1920 producția marii industrii era aproape de 7 ori mai scăzută decît înainte de război. În anul 1921 producția de fontă a scăzut pînă la 116 000 de tone reprezentînd în total doar 3% din nivelul antebelic.

ÎNTR-O PERIOADĂ ISTORICĂ SCURTĂ poporul sovietic a restabilit nivelul producției în industrie, iar apoi în anii cincinalelor antebelice, în cadrul politicii de industrializare socialistă a țării a asigurat ritmuri neîntrerupte și înalte de dezvoltare. Agresiunea Germaniei fasciste a întrerupt construcția economică pașnică, iar economiei sovietice i-au fost pricinuite pagube colosale. În primii ani după terminarea Marelui război pentru apărarea patriei, U.R.S.S. a înfăptuit un vast program de refacere iar apoi și de dezvoltare rapidă a tuturor ramurilor economiei naționale. În prezent, Uniunea Sovietică ocupă primul loc în Europa și locul al doilea în lume ca volum global al producției industriale.

În anii care au trecut s-a obținut o creștere considerabilă a tuturor ramurilor industriale și în special a acelor ramuri care determină progresul tehnic al economiei naționale. E suficient să spunem că în prezent, în Uniunea Sovietică producția de fontă este de peste 16 ori mai mare decît în 1913, iar producția de oțel a crescut în această perioadă de peste 20 de ori. În prezent, extracția anuală de țiței este de 26 de ori mai mare decît extracția din Rusia prerevoluționară, înainte de începerea primului război mondial. În Rusia prerevoluționară, în tot cursul anului 1913, s-au produs în total numai 2 miliarde kWh de energie electrică. În anul 1966 producția de energie electrică se apropia de 550 miliarde kWh. În 1913 s-au produs mai puțin de 2 000 de mașini-unelte pentru așchierea metalelor, iar în 1966 s-au produs 191 000. O mărturie a ritmului înalt obținut în dezvoltarea industriei chimice este și faptul că în 1913, în Rusia prerevoluționară s-au produs în total 98 000 de tone de îngrășăminte minerale, iar în prezent se produc peste 35 milioane tone.

CREAREA ȘI DEZVOLTAREA INDUSTRIEI GRELE a constituit condiția necesară pentru avîntul economic rapid al statului sovietic, pentru lichidarea dependenței sale economice față de țările capitaliste, pentru asigurarea suveranității și capacității sale de apărare. Au fost create condițiile necesare și pentru asigurarea unor ritmuri înalte de dezvoltare a tuturor ramurilor care produc obiecte de larg consum. Uniunea Sovietică dispune în prezent de o puternică industrie ușoară și alimentară. O cantitate uriașă de materii prime este prelucrată de întreprinderi moderne și de înaltă productivitate din industria textilă, de încălțăminte, mătase, combinate de preparate din carne, conserve, fabrici de zahăr și multe alte întreprinderi producătoare de obiecte de larg consum. În anul 1913 Rusia producea doar circa 3 miliarde metri de diferite țesături. În prezent în U.R.S.S. se produc anual 9 miliarde metri de țesături. În anul 1913 întreaga producție de încălțăminte din piele reprezenta doar 60 milioane de perechi, adică mai puțin decît o pereche pe an de fiecare om. În prezent se produc anual peste 500 milioane de perechi de încălțăminte din piele. Înainte de revoluție, în Rusia se produceau anual ceva mai mult de un milion de tone de zahăr tos, iar în prezent — circa 10 milioane tone. Înainte de revoluție Rusia producea doar ceva mai mult de 100 000 de tone de grăsimi animale, iar în prezent U.R.S.S. produce anual peste 1 milion de tone.

PESTE 40 000 DE MARI ÎNTREPRINDERI INDUSTRIALE au apărut pe harta U.R.S.S. în anii puterii sovietice. Au fost create multe ramuri industriale noi pe care nu le cunoștea Rusia prerevoluționară. Este vorba în primul rînd de ramuri ale industriei grele. Au fost create din nou sau aproape din nou industria automobilelor și tractoarelor, construcția de avioane, producția de metale neferoase și

(Continuare în pag. 4)

O vie activitate de import-export se desfășoară în portul Odesa.

U. R. S. S. ÎN CIFRE ȘI FAPTE

■ În 6 zile se obține în prezent în U.R.S.S. un volum de producție industrială egal cu cel al întregului an 1913.

■ Petroliștii sovietici extrag zilnic peste 500 000 tone țiței, iar minerii circa 1 590 000 tone cărbune.

■ Producția globală industrială a crescut în 1966 de 66 de ori față de anul 1913. În cadrul ei, industria construcțiilor de mașini a crescut de 538 de ori, producția de energie electrică — de 267 ori, cea de ciment — de 45 de ori, producția industriei chimice — de 294 ori.

■ Dacă în 1913 producția mijloacelor de producție reprezenta 35% din întreaga producție industrială, în prezent ea are o pondere de 75%.

■ În prezent agricultura U.R.S.S. este dotată cu 1 700 000 tractoare, 540 000 combine cerealiere, 1 013 000 autocamioane.

■ Față de anul 1913 cînd populația rurală a U.R.S.S. reprezenta 82% din totalul locuitorilor, iar cea urbană numai 18%, în 1967, ca urmare a industrializării țării, populația urbană a crescut la 55%. În perioada 1926—1966 au apărut pe harta U.R.S.S. 844 orașe noi. 31 de orașe au peste 500 000 locuitori, dintre care 8 au peste un milion.

■ Din totalul populației active, în 1966 au fost ocupate în industrie și construcții 33 860 000 persoane, în agricultură 9 365 000, în transporturi 7 400 000, în știință și învățămînt 9 600 000, în sistemul de ocrotire a sănătății 4 430 000.

■ Cadrele de specialiști cu înaltă calificare din economia națională a U.R.S.S. se completează anual cu peste 160 000 tineri ingineri, 300 000 tehnicieni și sute de mii de alți specialiști. În perioada 1918—1966 învățămîntul superior a pregătit aproape 7 milioane de specialiști, iar învățămîntul mediu de specialitate — peste 11 milioane.

■ În U.R.S.S. durata medie a vieții a crescut de la 50 de ani înainte de revoluție, la 70 de ani în prezent. Durata medie a vieții este de 66 de ani la bărbați și 74 de ani la femei.

■ În perioada 1957—1966 s-au mutat în case noi sau și-au îmbunătățit condițiile de locuit 112 000 000 de persoane, adică circa jumătate din populația Uniunii Sovietice.

■ Fiecare a patra carte din cîte apar în lume este editată în U.R.S.S., unde se tipăresc cărți în 89 de limbi ale popoarelor sovietice și în zeci de limbi străine.

■ În U.R.S.S. există mai mulți medici decît în S.U.A., Anglia și Franța luate împreună. La 10 000 de locuitori revin 25 de medici.

■ Salariul real al muncitorilor din industrie și construcții a fost în anul 1966 de 6,6 ori mai mare decît în 1913, iar veniturile reale ale oamenilor muncii din agricultură au crescut de 8,5 ori.

■ În anul 1917, pe teritoriul Rusiei existau 9 universități și cîteva școli superioare speciale. În prezent în U.R.S.S. sînt circa 800 de universități și alte instituții de învățămînt superior cu un număr de studenți de 34 de ori mai mare decît cel din Rusia țaristă.

Semicentenarul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie

Construcțiile de mașini

TEMELIA ORGANIZĂRII ECONOMIEI SOCIALISTE

Konstantin VINOGRADOV
director la GOSPLAN

PUTEREA SOVIETICĂ a moștenit de la Rusia țaristă o economie nu numai înapoiată, ci și distrusă pînă în temelii în anii primului război mondial, ai intervenției străine și războiului civil.

Înlăturînd distrugerile și refăcînd economia națională, tînărul stat sovietic a reușit să treacă la industrializarea și electrificarea țării. Transformarea întregii economii a fost pusă pe făgașul marii industrii mașiniste care, după cum spunea V. I. Lenin reprezintă prin sine însăși baza trecerii la socialism și care din punctul de vedere al situației forțelor de producție, adică după criteriul principal al întregii dezvoltări sociale, reprezintă temelia organizării economice socialiste.

Ritmul înalt de creștere a producției sociale și dezvoltarea independentă a țării au devenit posibile după crearea unei puternice baze proprii în ramura constructoare de mașini. Ponderea construcțiilor de mașini în volumul total al producției globale a Rusiei prerevoluționare în anul 1913, cel mai favorabil an din economia ei, reprezenta doar 6%.

Producția de mașini era fărîmițată. De pildă, mașinile-unelte așchietoare erau produse în 42 de întreprinderi mici, producția de motoare cu combustie internă, nesemnificativă ca proporții, se desfășura în 86 de uzine, producția de utilaje pentru morărit — în 108, de unelte pentru arat — în 149, semănători — în 78, cazane cu aburi și de încălzit apă — în 150 întreprinderi etc.

PENTRU A INDUSTRIALIZA ȚARA era necesară crearea din nou a bazei constructoare de mașini — pivotul industriei grele. Construcția de mașini-unelte, industria aviației, chimică, metalurgică, energetică, de automobile și tractoare, precum și alte ramuri ale construcțiilor de mașini au fost create de fapt în Uniunea Sovietică în anii primelor cincinale. Au intrat în funcțiune asemenea giganți ca uzinele constructoare de mașini grele din Ural și Novo-Kramatorsk, uzina constructoare de locomotive din Lugansk, uzinele constructoare de automobile din Moscova și Gorki, cele constructoare de tractoare din Volgograd, Harkov, Celeabinsk, uzina de combine din Zaporojie și multe alte întreprinderi.

În anii celui de-al doilea și celui de-al treilea cincinal s-a înfăptuit reutilarea tehnică a tuturor ramurilor economiei naționale sovietice. A fost reinnoită considerabil și baza de producție a industriei constructoare de mașini. În anul 1937 fondurile de producție ale noilor uzine și ale celor reconstruite reprezentau deja aproape 89% din totalul fondurilor de producție ale construcțiilor de mașini. Aceste ramuri ale industriei grele au situat întreaga economie națională pe făgașul marii producții mașiniste, au asigurat independența tehnico-economică a U.R.S.S., au consolidat apărarea țării.

O realizare importantă a cincinalelor antebelice a fost crearea de cadre calificate în ramura construcțiilor de mașini, numărul lor atingînd 2,4 milioane, iar numărul de ingineri și tehnicieni depășea 400 000, crescînd în comparație cu anul 1928 de 14 ori. A început să crească repede producția de mașini și utilaje pentru mecanizarea lucrărilor cu un mare volum de muncă în industria combustibilului, metalurgică și în alte ramuri industriale, s-a redus simțitor importul de utilaje. Țara s-a situat ferm pe calea asigurării cerințelor proprii în mașini și utilaje din producția proprie.

În anii antebelici au fost create linii automate originale de mașini-unelte pentru așchierea metalelor, au fost elaborate tipuri de automate pentru diferite producții, a fost organizată producția de aparate automate pentru controlul operațional în procesul de producție și pentru controlul prin sondaj. A căpătat răspîndire automatica de producție proprie în siderurgie și metalurgia neferoaselor, în industria carboniferă, petrolieră, chimică, la centralele electrice.

Industria constructoare de mașini sovietică a continuat să se dezvolte și în perioada Marelui război pentru apărarea patriei ; atunci însă ea era subordonată în întregime cerințelor nemijlocite ale apărării țării. Cea mai puternică regiune industrială în timpul războiului era Uralul. În 1942 aici se producea 1/3 din producția întregii ramuri a construcțiilor de mașini și de prelucrare a metalelor din U.R.S.S. Industria construcțiilor de mașini și de prelucrare a metalelor din Siberia apuseană și-a sporit în 1943 producția de 11 ori față de 1940. S-a extins considerabil baza construcțiilor de mașini în Povoljie, Asia Centrală, Kazahstan și Siberia răsăriteană.

În pofida uriașelor distrugeri provocate de război întregii economii naționale, inclusiv construcțiilor de mașini, nivelul antebelic al producției ramurii construcțiilor de mașini și de prelucrare a metalelor a fost atins încă în anul 1947, iar în anul 1965 — ultimul din cincinalul trecut — producția acestei ramuri a crescut în comparație cu anul 1940 de peste 16 ori în condițiile creșterii producției industriale de 7,9 ori.

TRĂSĂTURA CARACTERISTICĂ a perioadei actuale de dezvoltare a industriei constructoare de mașini sovietice este creșterea nivelului ei tehnic și însușirea producției celor mai moderne mașini. De pildă, în anul 1950 au fost însușite 650 noi mașini și utilaje, în 1955 — 1 056, în 1960 — 3 099 iar în 1965 — 3 366. În ramura constructoare de mașini se însușesc neîncetat și se introduc procedee progresive de producție la turnare, ștanțare, noi metode de topire, vopsire, de prelucrare termică și mecanică a metalelor, de control al calității. Toate acestea au contribuit la faptul că dintr-o țară care importa din străinătate mașini și utilaje, U.R.S.S. a devenit o mare țară exportatoare.

În ramura constructoare de mașini și de prelucrare muncesc în prezent circa 8 milioane de muncitori industriali — peste 1/3 din numărul total al tuturor muncitorilor ocupați în industrie.

Construcțiile de mașini în U.R.S.S. s-au dezvoltat și se dezvoltă mai repede decît industria în ansamblu. Dacă anul acesta ea va da o producție de peste 70 de ori mai mare decît în anul 1913, ramura construcțiilor de mașini și de prelucrarea metalelor — aproximativ de 390 de ori.

Parcul de mașini-unelte așchietoare în economia națională a U.R.S.S. reprezenta la 1 ianuarie 1966 2 880 000 de unități și depășea parcul Rusiei prerevoluționare de peste 35 de ori. În prezent se numără 610 000 mașini de forjat și presat, aproape de 34 de ori mai multe decît în anul 1913. În anul 1966 lucrau pe ogoarele țării 1 700 000 de tractoare (în unități fizice), 540 000 de combine cerealiere, peste un milion de autocamioane și milioane de alte mașini și unelte agricole.

Constructorii de mașini sovietici produc în prezent peste 125 000 de tipuri de mașini, mecanisme, dispozitive și alte produse, îmbunătățesc neîncetat calitatea lor, le ridică capacitatea, viteza, precizia și siguranța în exploatare. În prezent ei pot produce practic orice fel de mașini și utilaje, mecanisme și aparate necesare pentru diferite ramuri ale economiei naționale.

Pentru ei înșiși, constructorii de mașini au creat mii de mașini-unelte așchietoare de mare productivitate și mașini de forjat-presat, linii automate, mașini pentru turnătorie, mijloace de ridicare și transport. În industria metalurgică lucrează cele mai mari furnale și cuptoare Martin din lume, laminoare de înaltă productivitate, instalații pentru turnarea continuă a oțelului, puternice convertizoare cu insuflare de oxigen și alte utilaje.

INDUSTRIA MINIERĂ și construcțiile au fost dotate cu mii de excavatoare cu o cupă și cu mai multe cupe, buldozere și alte mașini. Au fost create complexe de mașini pentru extracția subterană a zăcămintelor utile, care asigură o înaltă productivitate a muncii și securitatea lucrărilor. Transportul auto are un mare număr de diferite automobile cu o capacitate de la 0,8 la 40 tone. În transportul feroviar, locomotivele neeconomice și vagoanele relativ mici sînt înlocuite cu locomotive de înaltă economicitate Diesel și electrice precum și cu vagoane de mare capacitate. Transportul aerian este înzestrat cu avioane moderne care permit transportul mărfurilor și pasagerilor cu o viteză de peste 1000 km pe oră. Ramurile chimică și petrolieră ale industriei sînt asigurate cu aparataj, mașini pentru construcția unor mari uzine producătoare de noi materiale, produse și îngrășăminte chimice pentru agricultură. Agricultura este echipată cu o tehnică de înaltă eficiență pentru mecanizarea lucrărilor în producția vegetală și animală.

Un număr tot mai mare de mașini și utilaje se exportă în alte țări ale lumii. De pildă, în 1965 au fost trimise peste hotare diferite mașini și utilaje în valoare de 1 475 milioane ruble, dintre care utilaje și materiale pentru întreprinderi complexe în valoare de 522 milioane ruble, 63 700 automobile, 21 900 tractoare, 6 500 combine. Dacă în anul 1913 partea exportului de mașini și utilaje în exportul general reprezenta 0,3%, în anul 1965 ea reprezenta 20%.

În construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor se consumă în prezent peste 40% din producția generală de laminate de metale feroase, peste 1/5 din energia electrică. Mai bine de un sfert din întreaga producție industrială a U.R.S.S. revine întreprinderilor constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor. Programul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice prevede în continuare ritmuri înalte de dezvoltare a construcțiilor de mașini. Crește producția de mașini de înaltă productivitate care va contribui la îmbunătățirea și ușurarea condițiilor de muncă, la reducerea zilei de muncă, la îmbunătățirea traiului oamenilor sovietici, va lichida munca fizică grea, iar apoi și orice fel de muncă necalificată. Se va intensifica producția de linii automate, de mijloace de automatizare, telemecanică și electronică, aparate de precizie. O dezvoltare rapidă va cunoaște construcția acelor mașini care vor contribui la reducerea consumului de materii prime și energie, la creșterea productivității muncii.

Schimbări esențiale în actualul cincinal va cunoaște însă structura producției construcțiilor de mașini ; în volumul general al producției construcțiilor de mașini, va crește ponderea construcției de automobile, a industriei de mașini-unelte și instrumentaj, industria electrotehnică și constructoare de aparataj. În fiecare ramură a construcțiilor de mașini capătă o dezvoltare prioritară mașinile și utilajele mai sigure în exploatare și mai trainice care vor asigura economiei naționale cea mai înaltă productivitate pe unitate de capacitate.

În acest fel industria construcțiilor de mașini creată și dezvoltată cu consecvență în anii Puterii Sovietice, aduce o contribuție de prim ordin la făurirea bazei tehnice — materiale a comunismului.

MAREA CADENȚĂ A INDUSTRIEI

(Urmare din pag. 3)

tehnic al industriei sovietice contemporane. Revoluția tehnico-științifică în uneltele de producție și în procedeele de conducere a lor, continuă.

SCHIMBĂRILE CALITATIVE care au avut loc în dezvoltarea industrială a Uniunii Sovietice nu se opresc însă aici. Înainte de revoluție, industria Rusiei era concentrată în special în regiunile centrale și sudice ale țării. Uriașele bogății naturale care existau și există în regiunile răsăritene erau folosite cu totul nesatisfăcător. În esență nu exista nici un fel de industrie în provinciile periferice, înapoiate ale Rusiei. În prezent, situația s-a schimbat radical. Puterea sovietică a desfășurat o muncă importantă în ceea ce privește amplasarea cît mai rațională pe teritoriul țării. În prezent, regiunile răsăritene joacă un rol determinant în volumul general al producției industriale. Aceasta se referă și la producția de metal, și la producția de energie electrică și la extracția de țiței și la producția multor feluri de mărfuri de larg consum. Iată cîteva cifre. Încă în anul 1940 regiunile răsăritene dădeau 11,5% din extracția de țiței pe întreaga Uniune, iar în 1965 — 28,9%, extracția de cărbune respectiv 35,9 și 50%, producția de oțel — 32 și 41,7%, producția de energie electrică — 22,1 și 41%. Succesele obținute în amplasarea industriei constituie unul din indicatorii traducerii în viață a politicii naționale leniniste a P.C.U.S. și a guvernului sovietic îndreptate spre prosperitatea tuturor popoarelor statului sovietic multinațional.

SARCINI DE RĂSPUNDERE au fost puse în fața industriei Uniunii Sovietice în noul cincinal (anii 1966—1970). Se prevede sporirea de aproape 1,5 ori a volumului producției, îmbunătățirea tuturor indicatorilor tehnico-economici în industrie. Iar în înfăptuirea acestui program de dezvoltare continuă și rapidă a industriei o mare însemnătate are traducerea în viață a noului sistem de planificare și stimulare economică. Esența acestuia constă în faptul că întreprinderile capătă o mare autonomie și sînt stimulate în mai mare măsură în îmbunătățirea tuturor indicatorilor din activitatea lor. Ele sînt interesate, în special, să lucreze mai rentabil, să-și folosească mai bine fondurile fixe, să obțină îmbunătățirea neîncetată a calității producției. Se înțelege că această reformă economică nu are nimic comun cu acele principii de gospodărire care acționează în țările cu un sistem de economie capitalistă. E suficient să amintim că dacă unul din indicatorii principali din activitatea întreprinderilor devine beneficiul, însuși beneficiul are cu totul altă destinație decît în condițiile sistemului de economie capitalistă. Întregul beneficiu care se formează în întreprinderi se folosește în interesul întregii economii naționale și în interesul întregului colectiv care a creat acest beneficiu.

În prezent lucrează după noul sistem circa 2500 de întreprinderi industriale. Procesul trecerii întreprinderilor la noul sistem continuă. Experiența acumulată de primele 704 întreprinderi care lucrează după noul sistem încă din anul 1966, arată că U.R.S.S. are toate posibilitățile pentru a asigura o creștere continuă, rapidă a întregii industrii și, prin aceasta, a asigura întărirea continuă a puterii economice a statului, ridicarea bunăstării poporului sovietic.

Semicentenarul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie

DEZVOLTAREA COMERȚULUI EXTERIOR ȘI A COLABORĂRII ECONOMICE ROMÂNO-SOVIETICE

Gh. CIOARĂ
ministrul comerțului exterior

ALĂTURI DE POPOARELE din întreaga lume, poporul român întîmpină cu cele mai călduroase sentimente semicentenarul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

În inimile oamenilor muncii din țara noastră, această glorioasă aniversare amplifică puternic ecourile nestinse ale istoricului eveniment. Marea Revoluție din Octombrie a instaurat pentru prima oară în istorie puterea oamenilor muncii, a desființat exploatarea omului de către om, a transformat socialismul dintr-un sistem de idei și o năzuință a maselor imense a celor oprimați într-o realitate puternică a lumii moderne.

În decursul jumătății de secol care s-a scurs de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie popoarele sovietice au parcurs pe scara dezvoltării sociale, a progresului, un drum extrem de lung. Învingînd mari și numeroase greutăți, ele au zidit din temelii noua societate, socialistă, iar astăzi, explorînd noi căi ale viitorului, construiesc cu succes comunismul. În acest interval, Uniunea Sovietică s-a transformat într-o putere industrială de prim rang. Producția industrială s-a dezvoltat în ritmuri pe care istoria omenirii încă nu le înregistrase, potențialul țării s-a îmbogățit cu numeroase ramuri noi. În producția industrială a lumii, în timp ce Rusia prerevoluționară avea o pondere ce depășea cu puțin 4%, ponderea actuală a Uniunii Sovietice se ridică aproape la o cincime.

Pe drumul deschis de Marele Octombrie, revoluții victorioase în Europa, Asia, America Latină au lărgit considerabil aria socialismului transformîndu-l într-un sistem mondial. Asupra întregii evoluții mondiale, socialismul exercită o puternică influență în sensul cerințelor istoriei, al intereselor vitale ale popoarelor.

Triumful socialismului în România, munca entuziastă a întregului popor pentru a da viață politicii Partidului Comunist Român au determinat schimbări profunde și în înfățișarea țării noastre. Economia națională se dezvoltă armonios, echilibrat, în ritmuri susținute și stabile. Producția industrială a României, care la sfîrșitul anului trecut întrecea de peste 11 ori volumul din 1938, s-a dezvoltat în ultimii 16 ani într-un ritm mediu anual de peste 13%. O dezvoltare continuu ascendentă cunoaște agricultura și celelalte ramuri ale economiei naționale. În prezent forțele poporului român sînt angajate în îndeplinirea prevederilor planului cincinal, a obiectivelor și sarcinilor stabilite de Congresul al IX-lea al partidului. După toate indiciile, ca și în 1966, și în acest an, al doilea an al cincinalului, sarcinile planului de stat vor fi realizate cu succes.

Valorificarea la un nivel superior a resurselor naturale ale țării noastre, diversificarea producției și promovarea continuă a progresului tehnic, creează condiții favorabile pentru creșterea susținută a schimburilor comerciale externe. Ritmul de creștere a volumului comerțului exterior al României este superior ritmului de creștere a venitului național.

ȚARA NOASTRĂ acordă o atenție deosebită dezvoltării colaborării economice pe baza avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești cu toate țările socialiste, aceste țări situîndu-se prin ponderea lor majoritară pe primul loc în comerțul exterior al României. În anul 1966, 59,6% din volumul exporturilor și importurilor noastre a fost realizat prin relații cu țările socialiste. Largi posibilități oferă acordurile bilaterale și multilaterale dintre țările socialiste pentru schimburi reciproce, pentru realizarea în comun a unor obiective economice, pentru extinderea cooperării dintre ele. Un rol pozitiv, pe baza respectării prevederilor statutare și a principiilor fundamentale ale relațiilor dintre statele socialiste are Consiliul de Ajutor Economic Reciproc. Pornind de la necesitatea și avantajele cooperării economice și tehnico-științifice cu alte state și acționînd în concordanță cu hotărîrile Plenarei din martie a.c. a C.C. al P.C.R., țara noastră s-a adresat tuturor țărilor socialiste cu propuneri pentru dezvoltarea cooperării, iar tratativele desfășurate au evidențiat largile posibilități existente. Obiectiv important al politicii economice a Partidului Comunist Român și a guvernului țării, dezvoltarea cooperării cu toate țările socialiste contribuie la valorificarea mai bună a potențialului material și uman al fiecărei țări, la accelerarea introducerii în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, la dezvoltarea relațiilor tovărășești cu țările sistemului mondial socialist. Progresul economic și social al fiecărei țări socialiste slujește nu numai intereselor fiecărui popor, dar și cauzei socialismului, intereselor întăririi întregului sistem mondial socialist.

Pe o linie ascendentă au evoluat relațiile economice ale României cu țările în curs de dezvoltare din Asia, Africa și America Latină. În perioada 1960—1966 volumul comerțului nostru cu aceste țări a crescut de aproape 2,5 ori. De asemenea, sporesc legăturile economice și schimburile de mărfuri cu țările capitaliste, în special cele europene.

Considerînd că fiecare stat are ceva de dat și de primit în cadrul circulației valorilor materiale create de popoare, România urmărește să dezvolte relațiile economice reciproc-avantajoase cu toate țările, indiferent de orînduirea lor socială, întreținînd în momentul de față schimburi comerciale cu peste 100 de țări.

UN LOC DEOSEBIT în ansamblul relațiilor economice ale României au relațiile româno-sovietice. Așa cum a subliniat secretarul general al C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu **„Relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare frățească dintre țara noastră și Uniunea Sovietică, cu vechi tradiții și adînci rădăcini în decursul istoriei, au căpătat un conținut nou în condițiile orînduirii socialiste și cunosc o dezvoltare continuă. În prezent, între țările noastre se desfășoară o largă colaborare pe tărîm politic, economic, științific, tehnic, cultural, al schimbului de experiență în diferite sectoare ale construcției socialismului și comunismului".**

Uniunea Sovietică ocupă primul loc în volumul comerțului exterior românesc. În 1966 volumul schimburilor comerciale româno-sovietice a fost cu 47% mai mare, decît în anul 1960, iar greutatea specifică a U.R.S.S. în comerțul exterior al țării noastre a reprezentat 34%.

Potrivit prevederilor Acordului comercial de lungă durată, semnat la Moscova, la 24 decembrie 1965, livrările reciproce în perioada 1966—1970 urmează să însumeze 3,8 mld. ruble, cu aproximativ 30% mai mult decît volumul schimburilor prevăzut în Acordul precedent, pentru anii 1961—1965.

An de an în comerțul româno-sovietic se înregistrează lărgirea nomenclatorului de mărfuri, un loc tot mai mare ocupîndu-l livrările reciproce de mașini și utilaje. România livrează Uniunii Sovietice utilaje pentru industria petrolieră, inclusiv instalații de foraj, mijloace de transport maritime și fluviale, produse ale industriei siderurgice și chimice, petroliere, ale industriei lemnului, industriei ușoare și alte mărfuri. Din U.R.S.S. se importă mașini-unelte, produse ale industriei electronice, ale industriei producătoare de mașini de construcții și transport, utilaje electrice pentru termocentrale, materii prime pentru industria siderurgică, produse ale industriei siderurgice și industriei metalelor neferoase, materii prime pentru industria textilă și alte mărfuri. Cele două părți își livrează, de asemenea, reciproc cantități însemnate de diferite bunuri pentru consumul populației. Astfel, exportul românesc înglobează mărfuri ca: mobilă, confecții, țesături textile, covoare, fructe și legume proaspete și semiconservate, struguri, vin, conserve de fructe și legume etc., iar cel sovietic — aparate de uz casnic și cultural ca: televizoare, ceasuri, aparate foto, frigidere și, de asemenea, pește și conserve de pește etc.

Dezvoltarea ascendentă a economiilor naționale a celor două țări vecine și prietene oferă posibilități crescinde pentru sporirea schimburilor reciproce de mărfuri într-un ritm chiar mai mare decît cel prevăzut în Acordul de durată. Această constatare rezultă limpede din examinarea rezultatelor înregistrate anual în realizarea prevederilor din protocoalele comerciale. Astfel, pentru anul 1967, Protocolul comercial încheiat în toamna anului trecut la București, ca rezultat al tratativelor fructuoase purtate între delegațiile celor două țări, prevede sporirea cu 9% a livrărilor reciproce de mărfuri față de anul 1966 și, în continuare, se depun eforturi pentru lărgirea schimburilor de mărfuri, atît pentru anul curent, cît și pentru anii următori.

SE IAU măsuri pentru cunoașterea reciprocă, cît mai bună, a posibilităților de lărgire a nomenclatorului de mărfuri și majorare a volumului schimburilor. În luna mai 1966, la Moscova, în frumosul parc de cultură și odihnă „Sokolniki" a avut loc Expoziția economică a Republicii Socialiste România, care a prezentat specialiștilor și publicului sovietic imaginea României socialiste în plin avînt, a unei țări cu o economie dinamică, armonios structurată, care avansează cu succes pe drumul desăvîrșirii construcției socialismului. Această manifestare a contribuit la lărgirea nomenclatorului și volumului exportului de mărfuri românești în U.R.S.S.

Recent s-a deschis la București Expoziția industrială comercială a U.R.S.S., admirabilă imagine a drumului parcurs de Uniunea Sovietică în cei 50 de ani de la Revoluție. Ne exprimăm convingerea și satisfacția că această expoziție va permite specialiștilor și publicului român să cunoască ultimele realizări ale industriei sovietice și va contribui la dezvoltarea relațiilor economice româno-sovietice.

În același timp, continuă organizarea de expoziții specializate românești și sovietice în diverse orașe și centre industriale din U.R.S.S. și România. Astfel, nu de mult, au fost organizate Expoziția de mobilă românească la Leningrad și expoziția de confecții și tricotaje românești la Moscova. De asemenea, o serie de întreprinderi de comerț exterior sovietice au organizat asemenea acțiuni, ca: expoziții de utilaj de sudură, utilaj și aparatură din sectorul naval, mijloace de transport auto, aparate foto și optice, ceasuri etc.

Paralel cu dezvoltarea schimbului de mărfuri se întărește și se dezvoltă tot mai mult colaborarea economică și tehnico-științifică, se extinde schimbul de experiență și de informații tehnice. Colaborarea științifică și tehnică româno-sovietică cuprinde schimburi de documentații, informații și de specialiști, schimb de experiență în vederea îmbunătățirii producției și organizării muncii în diferite domenii de activitate.

În octombrie 1966 a fost semnată la Moscova Convenția privind constituirea Comisiei Interguvernamentale româno-sovietică de colaborare economică. Activitatea acestui organ este menită să contribuie la adîncirea colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice, la lărgirea în continuare a schimbului de mărfuri la nivelul posibilităților existente, cît și la rezolvarea altor probleme importante, în interesul ambelor țări.

Pe lîngă alte probleme, prima sesiune a Comisiei, care a avut loc în luna iunie a.c. la București, a examinat aspecte importante legate de lărgirea în continuare a schimbului reciproc de mărfuri, precum și de dezvoltare continuă a colaborării economice între țările noastre. În aceste forme noi de relații economice internaționale, ale căror avantaje devin tot mai evidente, există numeroase posibilități de colaborare româno-sovietică în realizarea unor obiective sau produse destinate unuia sau altuia dintre parteneri, sau unor terțe țări.

Comerțul exterior dintre România și U.R.S.S., colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică, reprezintă factori activi și eficienți ai creșterii accelerate a forțelor de producție, ai prosperității și ridicării bunăstării popoarelor român și sovietic.

Există premise puternice ca și în viitor, pe baza dezvoltării multilaterale a economiei țării noastre și a economiei naționale a U.R.S.S., să se lărgească și să se întărească relațiile de prietenie și colaborare economică tovărășească, dintre Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, în interesul popoarelor noastre și al întregului sistem socialist mondial.

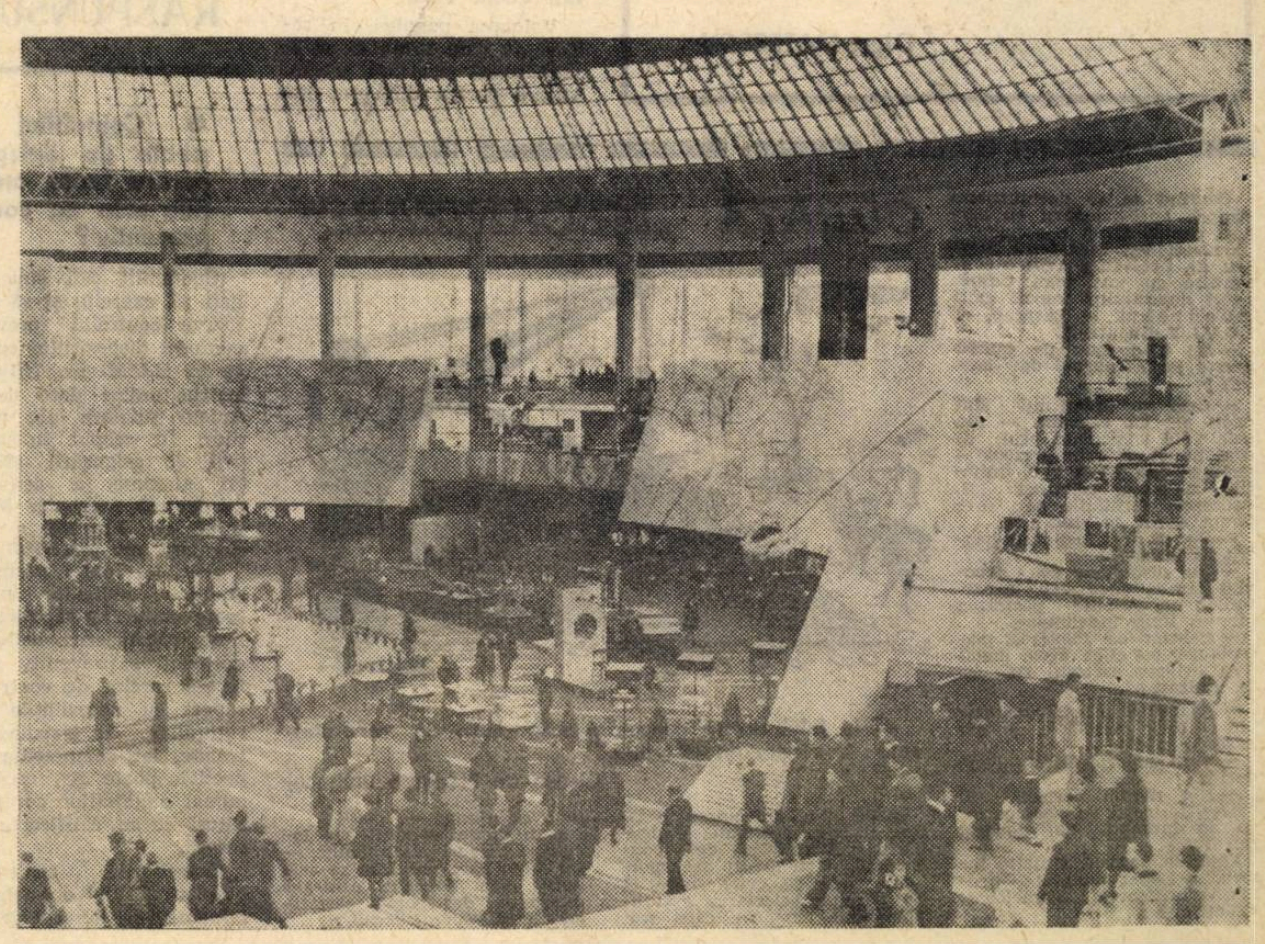

Expoziția industrial-comercială a U.R.S.S., din marele pavilion din Piața Scînteii, atrage zilnic un mare număr de vizitatori.

LIMITAREA FOLOSIRII DISPOZIȚIEI DE ÎNCASARE CA INSTRUMENT DE DECONTARE

PRIN CIRCULARA nr. 42 din 15 iulie 1967, a fost modificat pct. 533 din Instrucțiunile nr. 1/1964 ale Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale, în sensul că dispoziția de încasare bazată pe extras de cont nu mai poate fi depusă la bancă decît în cazul cînd extrasul este confirmat de plătitor.

Măsura de a se putea folosi dispoziția de încasare și cu extras de cont neconfirmat a fost luată de Banca Națională, în mod excepțional, pentru a se ajuta întreprinderile la lichidarea posturilor de debitori într-o perioadă în care — pe economie — acestea atinseseră un volum important, ca urmare a numeroaselor comasări de întreprinderi.

Între timp s-a constatat însă că, în multe cazuri, întreprinderile foloseau în mod nereglementar această modalitate de decontare, introducînd dispoziții de încasare cu extrase de cont incomplete sau de multe ori chiar fără să aibă o bază reală. Ba mai mult, de foarte multe ori, unele întreprinderi repetau depunerea la bancă a unor dispoziții de încasare cu extrase de cont (a căror realitate și deci plată fusese refuzată anterior), în loc de a intenta acțiune la organele de arbitraj. Toate acestea au dat loc la numeroase refuzuri de plată și deci la sporirea în mod nejustificat a operațiilor bancare.

Ca urmare, începînd din luna iulie a.c. s-a luat măsura de a nu se mai admite depunerea la bancă, pentru decontare, a dispozițiilor de încasare însoțite de extrase de cont neconfirmate de plătitor. *Urmare acestei măsuri, unele întreprinderi au încercat să înlocuiască extrasul de cont cu diverse documente ca: buletine de analiză, note explicative etc. Trebuie reținut că și în astfel de cazuri dispoziția de încasare poate fi depusă la bancă tot numai dacă există confirmarea de plată a debitorului.*

Pentru recuperarea de către întreprinderi a sumelor ce li se cuvin, este însă mai normal să se folosească alte instrumente de decontare în locul dispoziției de încasare. La stabilirea instrumentului de decontare trebuie avută în vedere calitatea pe care a avut-o creditorul la operațiunea inițială. Astfel, dacă sumele în cauză reprezintă diferențe cuvenite furnizorului pentru unele livrări de mărfuri, executări de lucrări sau prestări de servicii, acesta poate face uz de factura-talon, a cărei decontare se face potrivit regulilor generale. Dacă este vorba de sume pe care cumpărătorul le are de recuperat de la furnizor, precum și de orice alt fel de creanțe, izvorîte deci din alte relații decît cele de vînzare-cumpărare, în mod normal trebuie folosită dispoziția de plată, aceasta emițîndu-se de debitor fie din proprie inițiativă, fie în urma sesizării lui de către creditor, prin remiterea unui extras de cont sau sub altă formă. Obligația debitorului de a proceda în acest fel este reglementată în mod clar la pct. 638 lit. b din Instrucțiunile nr. 1/1964 amintite mai sus, unde se precizează și faptul că, în caz de nerespectare a dispozițiilor respective, debitorul este pasibil de penalități.

Dacă, contrar dispozițiilor amintite, debitorul se limitează doar la remiterea către creditor a confirmării extrasului de cont, fără ca totodată să introducă și dispoziția de plată la bancă — abatere pentru care este sancționat de aceasta —, creditorul poate recurge la dispoziția de încasare, care se prezintă băncii însoțită de extrasul de cont confirmat de plătitor.

Olga MATEESCU

CURIER ECONOMIC-LEGISLATIV

DIN SOLUȚIILE DE INTERES GENERAL

● Condițiile în care pot fi expediate prin colетărie mărfuri mai grele de 500 kg sau mai lungi de 8 m.

În conformitate cu dispozițiile art. 4 pct. 2 din T.L.M., coletele din compunerea de expediții și coletării, nu trebuie să depășească greutatea de 500 kg sau lungimea de 8 m. De la această dispoziție se exceptează butoaiele goale sau pline, cablurile pe bobine și mărfurile care se manipulează prin rulare.

Același text arată că se mai primesc pentru transport colete cu greutate mai mare de 500 kg sau mai lungi de 8 m, în limita posibilităților căruașului și în baza unor aprobări speciale, situații în care se percep taxele prevăzute de pct. 23 din T.L.M.

Rezultă deci, că manipularea coletelor din categoria sus-arătată, se va face de prestatoarea C.F.R.-E.C., numai dacă beneficiara asigură mijloacele necesare încărcării — descărcării acestora. Pe aceste temeiuri, P.A.S. prin Decizia nr. 1707 din 30 iunie 1967, a stabilit că nu se poate admite divergența beneficiarului, care cere includerea în contract a clauzei prin care să fie obligat cărăușul — C.F.R. — E.C., să transporte colete mai grele decît 500 kg sau mai lungi de 8 m.

● Plata bonificației pentru consumul rațional al energiei electrice.

Pentru consumarea rațională a curentului electric, în sensul ca în tot timpul să existe o încărcare și consum constant de energie electrică, prin HCM nr. 188/1955 (CHD nr. 11/1955) și art. 95 din Regulamentul pentru utilizarea energiei electrice, s-a acordat întreprinderilor un drept de a obține bonificații pentru îmbunătățirea factorilor putere.

Cum în ultima perioadă tot mai multe întreprinderi au realizat o îmbunătățire substanțială pe această linie, s-au adresat furnizorilor de energie electrică pentru încasarea bonificației cuvenite, element important în scăderea prețului de cost. Întrucît unitățile furnizoare de energie electrică au refuzat plata, invocînd neîncasarea amenzilor de la întreprinderile care au depășit factorul putere sau că în calitatea lor de mandatari ai Ministerului de Finanțe nu au primit subvenții de la buget, întreprinderile beneficiare s-au adresat arbitrajului de stat.

În soluționarea unui asemenea litigiu, Primul arbitru de stat prin Decizia nr. 1610 din 24 iunie 1967 a statuat că întreprinderile furnizoare de curent electric sînt debitoare în nume propriu pentru plata bonificațiilor și că plata acestora nu poate fi condiționată, ea trebuind efectuată de îndată ce au fost îndeplinite prevederile din actele normative.

● Consecințele vînzării cu plata în rate a mărfurilor care nu sînt supuse acestui regim de vînzare.

Potrivit Deciziei de Îndrumare a Plenului Tribunalului Suprem nr. 3 din 11 mai 1967, fapta angajatului unei unități comerciale de a vinde cu plata în rate mărfuri care nu sînt supuse acestui regim de vînzare, constituie infracțiunea de abuz de serviciu prevăzută de art. 245, alin. 1, pct. 2 din Codul Penal.

Valoarea pagubei, în raport de care urmează să se stabilească pedeapsa, o constituie partea din preț neplătită de cumpărător la primirea mărfii, iar despăgubirile civile trebuie să cuprindă suma ratelor neachitate și a dobînzii legale.

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

● Contabilul șef poate da delegație pentru toate atribuțiile sale de control preventiv?

Contabilii șefi sînt obligați să exercite și să organizeze controlul preventiv conform dispozițiilor cuprinse în H.C.M. nr. 74/1959 și instrucțiunilor date de organele tutelare ale unităților. În scopul îmbunătățirii și asigurării eficienței maxime a activității de control preventiv Ministerul de Finanțe a emis circulara nr. 64310/1967.

Aceste acte normative stabilesc obligația pentru toate unitățile să reexamineze organizarea activității de control preventiv și să fixeze sarcini de control în raport cu necesitățile operațiunilor ce trebuie controlate, iar competența respectivă poate fi conferită numai angajaților corespunzători și cu calificarea necesară.

Exercitarea controlului preventiv, fiind o sarcină eminamente de competență contabilului șef, acesta trebuie să o exercite personal și nu poate delega pe altcineva pentru efectuarea atribuțiilor ce-i revin privind încheierea contractelor economice, plata drepturilor bănești ale personalului, clasări și declasări de mijloace economice, precum și pentru operațiunile privind drepturi și operațiuni în valută.

Este necesară și importantă această precizare, pentru a se înlătura practica greșită folosită de a se delega toate atribuțiile de control preventiv, inclusiv cele care trebuie executate personal de contabilii șefi.

Pe de altă parte, controlul preventiv, avînd un conținut real, pentru a realiza eficiența convenită a acestei activități, trebuie să premeargă producerea actelor economice sau a operațiunilor de producție. În acest scop, urmează să fie supuse vizei de control preventiv numai acele operațiuni pentru care este posibilă efectuarea controlului prealabil.

Astfel, în cazul producției de serie în unitățile mecanizate sau cu linii de producție automate sau semiautomate, unde, datorită tehnicii aplicate, nu se poate controla decît ulterior (printr-un control de specialitate) consumul analitic de anumite materii prime sau semifabricate, acțiunea de control preventiv devine formală, fără sens.

Tot pentru fundamentarea pe baze reale a controlului preventiv, s-a dispus să se stabilească în mod analitic, în fiecare unitate, actele pe care se aplică viza de certificare pentru exactitate și viza de control preventiv, fixîndu-se persoanele care o exercită. Această dispoziție are consecințe practice deosebite. Ea înlătură imixtiunile de atribuții, întărește simțul de răspundere personală și fixează pentru angajații întreprinderilor un cadru director cert, după care să se ghideze în activitatea practică internă. În acest mod se înlătură pierderea de timp, prin necunoașterea precisă a organelor competente a da vizele necesare. Se reamintește, totodată, că organele care exercită controlul preventiv sînt obligate să informeze organul tutelar și Ministerul de Finanțe, ori de cîte ori ele refuză să acorde viza de control preventiv, cu arătarea dezvoltată a motivelor refuzului.

● În ce condiții activitatea unor colaboratori externi se consideră vechime în cîmpul muncii?

Potrivit soluției nr. 136 a Comisiei Centrale, constituită în conformitate cu art. 44 din Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 90/1960 privind întocmirea cărților de muncă, activitatea unor colaboratori externi plătiți din fonduri nescriptice, este considerată vechime în muncă și se înscrie ca atare în carnetul de muncă, dacă sînt îndeplinite următoarele condițiuni: lucrează — în baza unui contract — în incinta unității sau în alt loc de muncă al acesteia; prestează munca în cadrul unei activități decurgînd din sarcinile care revin unității; sînt supuși unui program de lucru și regulamentului de ordine interioară al unității; sînt remunerați pe baza unor cote sau tarife la nivelul salarizării stabilite pentru salariații permanenți ai unității care au o activitate (muncă) asemănătoare.

TERMENE

● H.C.M. nr. 2336/1956, art. 64, prevede începerea cu data de 1 noiembrie în toate întreprinderile, organizațiile economice de stat, cooperatiste și obștești a acțiunii de inventariere anuală a mijloacelor fixe.

● De la 1 decembrie, conform aceluiași act normativ, urmează a se efectua inventarierea lucrărilor de investiții.

CURATĂ „MECANIZARE“

Căutînd să se documenteze asupra aprovizionării cu cartofi pentru iarnă a populației bucureștene, redactorul nostru Al. Deteșan a avut o convorbire cu tov. Ioan Cujbă, șeful depozitului tranzit gara București — Basarab, al I.O.V.L.F.-București.

— De cînd stau pe rampă aceste stive enorme de cartofi?

— Ceea ce vedeți nu sînt decît 370 de vagoane — din cele 1 200 vehiculate prin acest punct pînă în prezent — care zac de 20—25 zile, unitățile refuzînd primirea lor, deoarece cantitățile pe care le-am livrat se vînd lent.

— De ce nu-i însilozați pentru la iarnă?

— Nu dispunem de depozite, iar calitatea slabă a cartofilor nu permite păstrarea lor pe timp îndelungat.

— Constat că folosirea macaralelor cu cupe grele metalice strivesc cartofii. De ce le utilizați?

— Așa a dispus forul tutelar și apoi pierderile nu depășesc... 2—3%.

— Cine suportă aceste pierderi?

— Noi livrăm cartofii în starea în care se găsesc, iar ce se întîmplă mai departe nu știu...

Față de această situație întrebăm Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor:

— În felul acesta concurăm magazinele de semifabricate: îi servim direct „piure“!

(Desen de Neagu Rădulescu)

● Pe cînd înlocuirea acestor utilaje, destinate vehiculării materialelor de construcții, cu benzi transportoare care să evite risipa și să permită selectarea cartofilor buni, singurii care trebuie să ajungă pe piață?

● În noile condiții de locuit — blocuri fără pivnițe — nu este oare cazul să se asigure, prin depozite centrale adecuate, desfacerea cartofilor în tot cursul iernii?

DE LA 1 OCTOMBRIE
ADAS
a introdus
10 FORME NOI
DE ASIGURĂRI DE PERSOANE
COZ·COZ·COZ·COZ

Locuința noastră cea de toate zilele

O CONCEPȚIE CARE ASOCIAZĂ CONFORTUL CU ECHITATEA ȘI RAȚIONALITATEA ECONOMICĂ

HOTĂRÎREA PLENAREI C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea construcției de locuințe, îmbunătățirea administrării și întreținerii fondului locativ și noul regim al chiriilor a fost primită cu deosebit interes de întregul popor. Discuțiile care au loc și propunerile sugerate în legătură cu elaborarea actelor normative privind înfăptuirea prevederilor din Hotărîre dovedesc preocuparea activă a cetățenilor direct interesați în dezvoltarea în continuare a fondului locativ.

● De unde s-a pornit

LIPSA DE LOCUINȚE CORESPUNZĂTOARE cerințelor actuale este simțită — în mai mică sau mai mare măsură — în aproape toate marile orașe ale lumii. Și în țara noastră lipsa de locuințe a provocat în anii de după război multe greutăți populației orășenești. Cauzele sînt binecunoscute.

Fondul de locuințe moștenit de la regimul burghezo-moșieresc avea o suprafață redusă, o dotare tehnică edilitară scăzută și un grad de uzură avansat. Astfel, din totalul de 28,3 milioane mp suprafață locuibilă, existentă în orașe în anul 1948, aproximativ 40% era situată în clădiri construite din paiantă, chirpici și alte materiale de slabă rezistență. În unele orașe ale țării proporția clădirilor construite din materiale inferioare era extrem de mare: Galați — 85%, Brăila — 66%, Baia Mare — 65%, Bacău — 41%, Oradea — 40%. Într-o situație destul de gravă se aflau și cartierele Capitalei, unde 53% din imobile nu aveau nici măcar instalație pentru iluminatul electric.

Recensămîntul făcut în 1948 în municipiul București constată că **„Abia jumătate din totalul corpurilor de case din regiunea urbană au apă curentă în imobil, canalizare și lumină electrică..., iar în suburbane numai unul din 32 de corpuri de casă are apă curentă, unul din 62 are canalizare și unul din 8 are lumină electrică. Cartierul Griviția nu are mai mult de 0,8% corpuri de casă cu apă introdusă prin conducte, 0,7% cu canalizare și 15,6% cu lumină electrică“.** La același recensămînt s-a constatat că **„peste 4 cincimi din apartamentele orașului sînt încălzite cu lemne, 10% cu păcură și numai 2,9% au instalații de gaze...“.**

Lipsa de locuințe a fost substanțial agravată și de urmările războiului. Numeroase clădiri dintr-o serie de orașe au fost distruse sau avariate. Astfel, numai în București au avut stricăciuni de pe urma războiului peste 11 000 de imobile. La Galați, la Iași și în multe alte orașe ale țării războiul a lăsat răni adînci în patrimoniul locativ.

Mai trebuie amintit și faptul că în anii de după război populația orașelor a sporit continuu; ea a ajuns în 1966 la 6,2 milioane locuitori, de 1,7 ori mai mare decît în 1948, ponderea acesteia în totalul populației țării sporind de la 23% la 33%. Și acest factor a influențat în mare măsură lipsa de locuințe la orașe.

● Cel mai înalt ritm din Europa

PORNIND DE LA SITUAȚIA EXISTENTĂ și avînd în vedere perspectivele clare de dezvoltare a țării, Partidul Comunist Român a desfășurat — în cadrul amplului program de edificare a societății socialiste — o intensă acțiune pentru rezolvarea într-un timp cît mai scurt a problemei locuințelor. Amploarea construcțiilor de locuințe din anii socialismului a fost fără precedent în țara noastră. De altfel, încă în anul 1963 **„Buletinul anual al statisticii locuințelor și construcțiilor“** editat de Comisia economică pentru Europa a O.N.U. sublinia că **„România ocupă primul loc în ceea ce privește ritmul mediu de creștere a construcțiilor de locuințe pe întreaga perioadă de 10 ani (1954—1963) cît și ca ritm calculat la 1000 de locuitori“.**

Aceeași publicație sublinia că și în privința construcțiilor de locuințe în mediul rural, raportate la 1000 locuitori, România se afla în primele 5 locuri între țările europene.

Firește că în anii care au trecut construcțiile de locuințe din țara noastră au continuat să se desfășoare într-un ritm intens. Astfel, dacă în anul 1955 statul a investit pentru construcția de locuințe 850 milioane lei, în 1967 volumul acestor investiții se ridică la 3,5 miliarde lei. Realizările, ilustrate cifric, sînt elocvente. Între anii 1951—1966 s-au realizat din fondurile statului 360 000 de apartamente, pentru care s-au cheltuit 23 miliarde de lei; din fondurile proprii și din creditele acordate de stat, populația orășenească a construit 142 000 locuințe. La sfîrșitul anului trecut suprafața locuibilă existentă la orașe era de aproape 49 milioane mp, față de 28,3 milioane mp în 1948.

Aceste realizări din domeniul construcției de locuințe, obținute într-un timp relativ scurt, se încadrează armonios în politica generală a partidului și guvernului țării noastre pentru ridicarea necontenită a nivelului de trai al populației.

Ritmul mediu anual de creștere a construcțiilor de locuințe (terminate) în 1954—1963

	Ritmul mediu anual total %	Ritmul mediu anual la 1000 locuitori %
România	15,1	13,8
Iugoslavia	13,9	12,4
R.D.G.	13,4	12,4
U.R.S.S.	11,5	9,7
Franța	11,5	10,3
Polonia	11,3	9,3
Italia	10,1	9,6
Portugalia	8	7,2
Elveția	4	2,4
Danemarca	3	2,2
Olanda	2,6	1,4
Finlanda	1,1	0,1

● Surse noi pentru intensificarea construcției de locuințe

ÎN ANII CONSTRUCȚIEI SOCIALISMULUI economia țării noastre s-a dezvoltat rapid și multilateral. În același timp au crescut substanțial veniturile populației, fapt ce reiese și din următoarele date:

● Salariul real

1950	1955	1960	1966	1970	(prevederi)
100	125	185	238	283	

● În 1953 salariul mediu a fost de 447 lei, în 1960 de 854 lei, iar acum el este de 1 244 lei.

● Soldul general al depunerilor populației la C.E.C.

1964	1965	1966	1967 (30 sept.)
100	141	195,6	229,6

● Față de 1960 soldul economiilor populației orășenești la C.E.C. a fost la sfîrșitul anului trecut de aproape 9 ori mai mare.

● În orașul București există un libret de economii la 2 locuitori, iar în întreaga țară un libret de economii revine la mai puțin de 4 locuitori.

● De la bugetul de stat s-au cheltuit pentru acțiuni social-culturale în 1950 circa 3 445 milioane lei, iar în 1966 peste 23 540 milioane lei.

● Ajutorul de stat pentru copii s-a ridicat anul trecut la 2 768,9 milioane lei.

● Din fondul asigurărilor sociale de stat s-au cheltuit în 1966 peste 5 748 milioane lei, de aproape 7 ori mai mult decît în 1950.

● Ca o consecință a ridicării nivelului de trai prin sporirea substanțială a veniturilor, numeroși cetățeni și-au cumpărat autoturisme din comerț, cît și din cele puse în vînzare de la întreprinderi și instituții. Pe baza sumelor depuse la C.E.C., zeci de mii de cetățeni s-au înscris pentru procurarea în viitor de autoturisme sau au făcut cereri pentru construirea de locuințe personale.

Aceste date dovedesc că populația țării noastre are acum posibilități sporite pentru a participa într-o largă măsură la dezvoltarea în continuare a patrimoniului locativ. În acest sens, Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. a prevăzut noi măsuri pentru a stimula cît mai mulți cetățeni să-și investească economiile în construcția de locuințe proprietate personală. Statul va sprijini mai intens această acțiune acordînd credite pe termen lung, atribuind terenurile necesare, asigurînd materialele de construcții și realizînd, prin întreprinderile de specialitate, proiectarea și construcția locuințelor personale.

Măsurile prevăzute creează condiții lesnicioase pentru ca o bună parte dintre salariați să-și construiască locuințe confortabile fără eforturi prea mari. Astfel, numai cu un avans de circa 13 000 lei și plătind o rată lunară de aproximativ 210 lei — pentru rambursarea în 25 de ani a creditului acordat de stat — un salariat cu un salariu de pînă la 1 500 lei își poate construi un apartament de două camere cu dependințele necesare.

Acordarea de credite în vederea construcției de locuințe personale și salariaților din mediul rural, stabilirea ca cetățenii, cărora li se demolează clădiri cu o valoare redusă, să depună drept avans pentru construcția unei noi locuințe numai suma cuvenită ca despăgubire, scutirea de impozitul pe clădiri pe timp de 10 ani, exceptarea locuințelor proprietate personală de la regimul de normare și repartizare a spațiului locativ, sînt măsuri care vor face ca populația să participe activ la acțiunea de dezvoltare a fondului locativ.

Toate aceste măsuri, corelate cu cele privind dezvoltarea construcției de locuințe din fondurile centralizate ale statului, ale întreprinderilor, ale cooperației și ale altor organizații obștești, vor contribui la sporirea în continuare, într-un ritm și mai intens, a fondului locativ — element important în standardul de viață al poporului.

● Închiderea unei supape a pierderilor planificate

ÎN AFARĂ DE INVESTIȚIILE IMPORTANTE, făcute pentru dezvoltarea construcției de locuințe, statul a cheltuit an de an sume mari din buget pentru gospodărirea și întreținerea spațiului locativ existent.

Se știe că întreprinderile de administrare a spațiului locativ au lucrat continuu cu pierderi planificate, care s-au ridicat la zeci de milioane lei. Aceste pierderi proveneau din situația că locuințele, proprietate de stat, erau închiriate locatarilor cu o chirie minimă, din care nu se puteau acoperi decît o mică parte a cheltuielilor privind amortizarea construcției, întreținerea și gospodărirea spațiului locativ existent. (Deși în ultimii ani veniturile populației au sporit substanțial, așa după cum reiese și din datele prezentate mai sus, tariful chiriei a rămas la nivelul stabilit în 1953).

Numeroase exemple ilustrează această situație. Astfel, pentru locuințele din blocul de pe str. Beldiman nr. 1, chiriașii plăteau anual o chirie de 106 545 lei, în vreme ce I.A.L. trebuia să plătească numai pentru amortizare 145 586 lei. De altfel, bilanțurile de venituri și cheltuieli ale diferitelor întreprinderi de administrare a spațiului locativ scot în evidență importantele pierderi care se produceau în acest sector. Iată cîteva cifre:

● I.A.L. din raionul Lenin-București a încasat din chirii în acest an 15 milioane lei și a cheltuit 40 milioane;

● În anul trecut, veniturile din chirii din orașele regiunii Ploiești s-au ridicat la 15 milioane lei, iar repararea și întreținerea locuințelor închiriate au costat 51 milioane lei;

● De la locatarii din apartamentele proprietate de stat din orașul Timișoara s-a încasat într-un an de zile o chirie de 28 846 000 lei, iar cheltuielile pentru întreținerea respectivelor imobile s-au ridicat la 56 452 000 lei.

● Pentru imobilul din str. Pîrgari nr. 42 din București s-au plătit într-un an de zile 106 938 lei amortisment, 207 000 lei reparații și s-au încasat din chirii 35 748 lei.

Exemplele citate nu sînt o excepție. Ele oglindesc o situație cu caracter general existentă în acest domeniu. Ca urmare, cheltuielile statului pentru întreținerea fondului de locuințe au sporit an de an (459 milioane lei în 1960 și 888 milioane lei în 1966), fără a fi acoperite din veniturile obținute din chirii (în 1960 s-au încasat din chirii 157 milioane lei, iar anul trecut 351 milioane lei). Deci, numai în 1966 statul a suportat pierderi de 537 milioane lei, pierderi care, dacă nu s-ar închide supapa care le generează, ar ajunge în 1970 la aproape 700 milioane lei. După calculele făcute, pierderile înregistrate numai în anii 1960—1966 au echivalat cu costul a circa 50 000 de apartamente, adică tot atît cît s-a construit anul trecut din fondurile statului în întreaga țară.

● Principala cauză a decalajului între venituri și cheltuieli

SE ȘTIE CĂ PRINCIPALA CAUZĂ care a făcut ca cheltuielile pentru întreținerea fondului locativ să nu poată fi acoperite din veniturile obținute din chirii, constă în actualul sistem al chiriilor, sistem care se aplică din anul 1953. Și iată de ce:

● În vreme ce în anul trecut cheltuielile pentru întreținerea fondului locativ au ajuns la 3,43 lei pentru fiecare mp de suprafață locativă, tariful de bază al chiriei a fost de 1,20—1,50 lei pentru fiecare mp;

● La diminuarea veniturilor din chirii au contribuit și unele sfaturi populare care au stabilit chiriile la tariful minim (1,20 în loc de 1,50 lei); această practică a avut ca rezultat și crearea unor diferențe nejustificate între orașe, care s-au răsfrînt asupra veniturilor populației: la Timișoara, bunăoară, tariful era de 1,20 lei, iar în Dorohoi de 1,50 lei;

● La fixarea chiriei după sistemul de pînă acum nu se luau în calcul dependințele, care reprezintă circa 35% din totalul suprafeței construite și pentru care se plătesc amortismente și se fac cheltuieli cu reparațiile;

● Actualul nivel al chiriilor, stabilit în 1953 pornind de la salariul mediu de atunci (care era de 447 lei), nu ține seama de creșterea substanțială a salariului mediu care a ajuns la 1 244 lei. Deci, ponderea chiriei pentru un apartament de două camere a scăzut (la nivelul salariului mediu) de la 11% în 1953 la 4,7% în prezent;

● Ponderea chiriei în cheltuielile de consum ale muncitorilor din țara noastră este mult mai mică decît în numeroase alte țări. Astfel, după cum arată datele cercetării selective a bugetelor de familie, ponderea chiriei în totalul cheltuielilor de consum a muncitorilor din țara noastră a fost în anii 1964—1966 de numai 2,4%. În alte țări — R.F. a Germaniei, Elveția, S.U.A., Canada — ponderea chiriei în totalul cheltuielilor de consum se ridică la 10—15%.

Ținînd seama de toate aceste realități, Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. a stabilit importante prevederi care vor sta la baza unui nou regim al chiriilor. Prin noul regim al chiriilor, care va asigura o așezare echitabilă a acestora în funcție de confort, de spațiul ocupat și de nivelul veniturilor, și prin îmbunătățirea activității întreprinderilor de întreținere și administrare a fondului locativ se va închide supapa prin care se scurgeau anual milioane de lei din bugetul statului.

● Egalizări nejustificate

ÎN STABILIREA NOILOR CHIRII se va ține seama de întregul ansamblu de confort al locuinței. Faptul că pînă acum dependințele, spațiul folosit în comun, sistemul de încălzire și alte elemente, care determină gradul de confort al unei locuințe nu erau luate în calcul la stabilirea chiriei crea o inechitate. Iată cîteva exemple care dovedesc acest lucru.

● I. L., strungar la Uzinele „Griviția roșie“ din București plătea o chirie de 50 lei pentru o cameră de 32 m.p., fără instalație de apă și fără încălzire centrală, în vreme ce N. D., tehnician la F.C.T.-București pentru un apartament cu 3 camere — care totalizează tot 32 m.p. — baie, băcătărie, cămară, balcon, plătește o chirie de 76 lei. Mica diferență dintre aceste chirii nu oglindește surplusul de confort, numărul sporit de camere, economia pe care o realizează N. D. prin încălzirea centrală în loc de cea cu lemne (cîteva sute de lei anual)

● N. C., frezor la Uzinele „23 August“, ocupă o garsonieră de 20 m.p., cu vestibul, baie, bucătărie, debara, boxă, balcon. El plătește aceeași chirie ca și N. T., muncitor la Uzinele „Republica“, care ocupă o singură cameră fără nici un fel de dependințe:

● S. V., de la I.P.C.T.-București, locuiește într-un apartament cu 3 camere, baie, bucătărie, cămară, dulapuri în pereți, încăl-

D. TĂRNĂUCEANU

(Continuare în pag. 10)

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

MĂSURI HOTĂRÎTOARE PENTRU SPORIREA EFICIENȚEI ȘI OPERATIVITĂȚII CONDUCERII ECONOMICE

O LATURĂ ESENȚIALĂ a activității partidului nostru o constituie preocuparea neîncetată pentru găsirea și folosirea celor mai potrivite forme de organizare și conducere a economiei. O strălucită ilustrare a acestei preocupări o constituie recentele Directive ale Comitetului Central al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, publicate sub formă de proiect, în vederea unei largi desbateri și aprobării lor de către Conferința Națională a Partidului Comunist Român, convocată pentru luna decembrie 1967.

Pornind de la concepția că formele și metodele de conducere nu reprezintă un scop în sine și că ele trebuie să se adapteze periodic stadiului forțelor de producție, societății noastre socialiste, în rapidă dezvoltare, partidul a supus unei analize aprofundate și multilaterale actualul sistem de organizare și conducere din economie, scoțind la iveală cu multă pătrundere acele forme sau metode care nu mai corespund situației actuale. Pe baza acestei analize riguros științifice, proiectul de Directive indică importante măsuri menite să îmbunătățească substanțial organizarea și conducerea în toate domeniile activității economice, sistemul de planificare, modul de finanțare, de stabilire a prețurilor și să sporească cointeresarea materială pentru mărirea eficienței întregii economii.

Acest document de importanță deosebită, destinat să determine modul de organizare economică în perioada următoare, a trezit, cum era și firesc, interesul cel mai viu al tuturor lucrătorilor din aparatul de conducere al economiei și al întreprinderilor. Atît din analiza ce am făcut cu cele mai bune cadre din aparatul Direcției generale mașini și echipament electric și cu conducătorii întreprinderilor coordonate de aceasta, cît și din dezbaterea proiectului de Directive în Colegiul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, a rezultat că acest document dă răspunsuri depline adecvate sarcinilor de dezvoltare rapidă a economiei și de sporire a eficienței acesteia. De aceea susțin cu deplină convingere aplicarea măsurilor preconizate de proiectul de Directive. Desigur că numărul mare de măsuri preconizate, care afectează cele mai felurite domenii de activitate tehnică, economică, financiară și juridică, va necesita studii de detaliu, pentru fiecare problemă și schimbări insemnate în reglementările legale în vigoare. De aceea este de prevăzut ca aplicarea acestora să se facă treptat, pe măsura studierii lor aprofundate.

UN ROL HOTĂRÎTOR ÎN ORGANIZAREA și conducerea mai bună a activității în industrie, revine măsurii prevăzute în proiectul de Directive de a se înființa centrale industriale, unități economice autonome, cu competințe largi și sarcini multiple, destinate să coordoneze activitatea unui număr de întreprinderi înrudite ca profil sau strîns legate între ele în cadrul cooperării în producție. Consider pe deplin justificate competințele largi prevăzute pentru aceste centrale, competințe care vor permite organizarea cît mai independentă a activității lor, o eficiență și operativitate ridicată. Merită subliniat rolul important ce va revenі centralelor în asigurarea unei politici de aprovizionare și desfacere, inclusiv a relațiilor economice și comerciale externe legate de aceste activități, planificării, cercetării științifice, dezvoltării tehnice și a capacităților de producție, precum și finanțării activității întreprinderilor în subordine. **Printre funcțiile centralelor cred că ar trebui să intre și numirea conducerilor întreprinderilor, repartizarea pe destinații a mijloacelor circulante, a cotei de beneficii, inclusiv a beneficiilor peste plan, precum și alte sarcini importante.**

Vreau să subliniez faptul că e necesar ca acest statut să fie suficient de elastic, deoarece pentru fiecare ramură industrială, iar uneori chiar și în diferite subramuri, există elemente specifice, care fac ca delimitarea sarcinilor și atribuțiilor pe cele trei verigi organizatorice : întreprindere — centrală — minister, să fie diferite. Există ramuri suficient de omogene, cum sînt industria extractivă, petrolieră, prelucrării lemnului, și multe altele, în care organizarea centralelor pe principiul teritorial pare cea mai indicată. În alte ramuri, cum sînt industria constructoare de mașini și cea electrotehnică, întreprinderile sînt în general specializate, existînd în multe cazuri pe întreg teritoriul țării o singură întreprindere care execută un produs sau o grupă de produse. În asemenea cazuri, centralele vor trebui delimitate după principiul intracooperării, sau după acel al înrudirii tehnologice.

Între cele trei mari grupe de centrale vor exista deosebiri insemnate în ce privește desfășurarea activității de aprovizionare, desfacere și progres tehnic. Dacă, în ce privește centralele economice cu întreprinderi cu profil „omogen" aprovizionarea și desfacerea centralizată prezintă avantaje evidente, iar organizarea documentării asupra progresului tehnic mondial este poirivit să fie făcută de ministerul tutelar — așa cum se preconizează în proiectul de Directive — în cazul centralelor cu întreprinderi neomogene, bazate pe „intracooperare" sau pe „înrudire tehnologică", problemele devin mai complicate. **Consider potrivită indicația de principiu a proiectului de Directive că aprovizionarea să se facă centralizat numai pentru unele categorii de materiale principale, iar desfacerea de asemenea să fie divizată între centrale și întreprinderi. Un sistem pe care il consider potrivit pentru asemenea situații este următorul : pe baza cotelor de materiale repartizate centralizat, pentru produsele de importanță deosebită, sau pe baza înțelegerii directe, între centralele beneficiare și cele furnizoare, să se încheie „contracte cadru", definind cantitățile pe grupe de produse, întreprinderi producătoare și întreprinderi beneficiare, precum și eșalonarea trimestrială a livrărilor. Pe baza acestora să se încheie contracte directe sau să se plaseze comenzi de la întreprinderea la întreprinderile, specificînd în detaliu dimensiunile și alte caracteristici tehnice ale produselor, precum și termenele exacte de livrare.** Acest procedeu, prevăzut în proiectul de Directive, va asigura operativitatea maximă, precum și responsabilitatea și cointeresarea deplină a producătorilor și consumatorilor efectivi. El va scurta durata ciclului de aprovizionare, va înlătura actualul circuit greoi care cuprinde emiterea de repartiții în cadrul cotelor, pe baza unor specificații, reducînd aparatul folosit în activitatea de aprovizionare și va evita totodată fuga de răspundere, care poate apare dacă întreprinderile nu ar mai avea grija propriei lor aprovizionări cu materiale specifice.

Desigur că activitatea de import și export este bine să se desfășoare, de regulă, la nivelul centralelor industriale. Se pot ivi cazuri cînd operativitatea și eficiența pot fi sporite dacă de acestea se vor ocupa direct unele întreprinderi mari. De exemplu, în cadrul industriei electrotehnice, Uzinele „Electroputere"-Craiova ar putea rezolva cu toată competența și cu o operativitate mai mare decît o centrală industrială, exportul locomotivelor Diesel electrice, sau importul unor materiale specifice producției acestor locomotive.

ÎN CE PRIVEȘTE documentarea asupra progresului tehnic mondial, avînd în vedere enorma varietate de produse ce caracterizează ramura constructoare de mașini, apreciez că aceasta nu trebuie făcută la nivelul ministerului, ci al fiecărei centrale și — în unele cazuri, în particular, în cadrul industriei electrotehnice — chiar la nivelul întreprinderilor. Consider că delimitarea exactă a competențelor între centrale și întreprinderile componente în ce privește problemele arătate, este bine să fie hotărîtă în consiliul de administrație respectiv, ținînd seama de situația concretă, diferită de la o centrală la alta, și chiar în cadrul aceleiași centrale, între diferitele întreprinderi.

În legătură cu modul de conducere a activității diferitelor verigi din economie, subliniez importanța deosebită a indicației din proiectul de Directive de alcătuire a unor organe de conducere colectivă. În cadrul direcției generale pe care o conduc am avut posibilitatea să verific de multe ori eficiența conducerii colective. Astfel, în cîteva împrejurări, în care rezolvarea unor sarcini urgente și grele implica participarea mai multor întreprinderi am obținut cele mai bune rezultate convocînd directorii întreprinderilor, analizînd comparativ diferitele variante posibile și hotărînd în colectiv asupra celei care trebuie aplicată. În acest mod, pe lîngă luarea unei decizii juste, am obținut încă un element prețios : convingerea conducătorilor unităților care trebuiau să preia cea mai grea parte a sarcinilor, că acest lucru este necesar și judicios ; ca urmare, mobilizarea lor pentru realizarea întocmai a hotărîrii luate în colectiv a venit apoi de la sine. Vreau să arăt însă că pentru ca „arbitrarea" de către organul ierarhic superior a cazurilor de divergență între organul colectiv de conducere și directorul sau directorul general al verigii respective, recomandată în proiectul de Directive, să nu producă întîrzieri în luarea unor hotărîri și deci scăderea operativității, **conducătorul verigii ar putea să aibă dreptul și obligația de a aplica, pe propria sa răspundere, măsura pe care o consideră potrivită, precum și îndatorirea de a înștiința de îndată organul ierarhic superior despre situația ivită, urmînd ca acesta să poată hotărî într-un anumit termen corectarea măsurii luate de conducător în divergență cu organul colectiv.**

APRECIEZ CĂ în mod just proiectul de Directive critică formele de centralism excesiv și numărul prea mare de indicatori de plan, care au general în trecut o tutelă mărunță asupra activității întreprinderilor, diminuarea spiritului de răspundere, instabilitatea unor indicatori de plan, scăderea operativității și umflarea aparatului central. Încă de cîteva luni, 71 de întreprinderi „etalon" din diferite ramuri ale economiei experimentează un nou sistem mai simplu de indicatori, impreună cu competințe sporite, stimulente materiale mai eficiente și alte măsuri. În cadrul acestei experimentări, printre măsurile care dau bune rezultate, spre exemplu, la întreprinderea „Electroputere", pot fi amintite : înlocuirea indicatorului „producție globală" prin „producția-marfă vîndută și încasată" și reducerea numărului de indicatori ai planului forțelor de muncă. De aceea **propun ca, în planul pe care centralele îl vor transmite întreprinderilor, să se urmărească respectarea acestor principii.**

Legarea sistemului de cointeresare materială a salariaților întreprinderilor și centralelor de rezultatele economice ale acestora — între altele și de beneficiile peste plan din efort propriu, calculat după procedee simplificate — este, de asemenea, după părerea mea, foarte binevenită. **Consider că ar trebui, de asemenea, menținute stimulentele speciale pentru depășirea planului de export, care se aplică încă din anul curent în întreprinderile „etalon" și a condus la o puternică stimulare a exportului.**

Aceste sisteme de cointeresare pot provoca însă, în unele împrejurări, tendințe din partea întreprinderilor sau a centralelor economice de a lupta pentru obținerea unui plan ușor de depășit, frînind astfel scoaterea la iveală și mobilizarea rezervelor. De aceea apreciez că este **deosebit de interesant al doilea sistem de stimulare materială, propus ca variantă în proiectul de Directive, sistem care constă în stabilirea fondului de premiere în cote progresive, în funcție de creșterea beneficiilor planificate, față de anul precedent și de realizarea acestora.** În acest mod, întreprinderile și centralele ar fi stimulate în mod deosebit în așezarea cît mai mobilizatore și totodată realistă a planului.

Impreună cu lucrătorii cu sarcini de răspundere din domeniul producției de mașini și aparate electrice, cu toți lucrătorii din economie, cu întregul nostru popor îmi exprim convingerea deplină că dezbaterea largă, adoptarea și aplicarea Directivelor cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, vor reprezenta un element hotărîtor al unei dezvoltări puternice a forțelor de producție, al creșterii avuției naționale și bunăstării poporului.

ing. R. VLĂDOIANU
director general în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

ÎMBUNĂTĂȚIREA SISTEMULUI DE APROVIZIONARE ȘI DESFACERE A PRODUSELOR

DINTRE MULTIPLELE PROBLEME abordate în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. se impun atenției și cele cu privire la necesitatea îmbunătățirii actualului sistem de aprovizionare și desfacere a produselor. După părerea mea, prin măsurile preconizate se va ajunge la înlăturarea multiplelor neajunsuri determinate în prezent de neritmica aprovizionare tehnico-materială a întreprinderilor.

Fabrica noastră deși a realizat, an de an, toți indicatorii tehnico-economici, a fost pusă uneori în situația să facă eforturi deosebite pentru a contracara efectul negativ al unor carențe în domeniul aprovizionării și al desfacerii produselor. **Desfacerea cimentului, de pildă, a produs și produce perturbații, mai ales în perioada de iarnă.** Prin biocarea spațiului de depozitare, s-a ajuns de multe ori la oprirea parțială a compartimentului de măcinare, rezultînd pierderi insemnate de producție. **Așa au stat lucrurile și în trim. I.1967, cînd fabrica și-a încheiat activitatea cu o nerealizare de 16 285 tone ciment, și în trim. I.1966, cînd pierderile s-au ridicat la 39 928 tone.** Neajunsuri mari au provocat întreprinderii și „asaltul" din trimestrele II și III, cînd s-a pus problema recuperării pierderilor.

Principalele cauze, care provoacă stagnarea producției din lipsă de desfacere, pot fi grupate astfel :

— neritmicitatea sosirii navelor în portul Constanța (fabrica avînd peste 50% din producția destinată exportului — îndeosebi pe mare) ;

— discontinuitate în asigurarea cu vagoane de către C.F.R. ;

— aprovizionarea neritmică cu saci de ambalaj pentru însăcuirea cimentului ;

— refuzul unor beneficiari de a-și ridica cantitățile de ciment repartizate etc.

Oricum, **față de cerințele noi ale organizării conducerii economiei, nu mai este posibil ca fabricile de ciment să producă cu mari discontinuități, cauzate de neritmicitatea desfacerii.** Pentru ilustrarea acestui fapt, este grăitor graficul prezentat, cuprinzînd modul de livrare a cimentului pe perioada a trei trimestre din anul în curs, precum și variația stocului de ciment în depozit (vezi graficul nr. 1).

O altă cauză a neritmicității livrărilor este asigurarea discontinuă a fabricii cu vagoane C.F.R. Lună de lună, în fabrica noastră (utilată să expedieze ritmic, ziua și noaptea), se consemnează sute de ore de goluri de vagoane, așa cum rezultă din tabelul de mai jos.

N-avem de loc intenția să ignorăm eforturile făcute de calea ferată pentru a face față cererilor crescinde de vagoane. Dar considerăm că, în afara greutăților obiective, gospodărirea vagoanelor se face încă defectuos și datorită unor prevederi care favorizează calea ferată. Astfel, în timp ce o întreprindere — în caz de nerealizare a planului de transport — este penalizată după fiecare 24 de ore, calea ferată are dreptul să repună în plan cantitățile netransportate din lipsă de vagoane, eventualele penalități aplicîndu-se abia la sfîrșitul fiecărei luni.

— in ore —

	Lunile anului 1967								
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Gol la vrac	59	347	149	102	147	97	80	149	127
Gol la saci	59	227	110	94	85	57	105	178	172

În condițiile unor astfel de prevederi am avut situații cînd, zile întregi, utilajele și oamenii de la rampa de expediție au stat pentru ca, apoi, să fim nevoiți să facem față unui adevărat asalt de vagoane puse la dispoziție de calea ferată, cînd i se ivea o astfel de posibilitate. De aceea socot ca foarte oportună prevederea din proiectul de Directive privind o mai bună organizare a unităților teritoriale de transport și a coordonării acestora. În acest fel, se vor elimina cu siguranță unele anomalii ca acelea cînd, din portul Constanța, cîteva vagoane goale prin gara Medgidia (în timp ce în fabrica de ciment stagnau lucrările și producția) sau cînd în același port soseau cantități insemnate de ciment pentru export de la fabricile Bicaz, Turda, iar livrările de la unitatea noastră erau sistate de către C.F.R. din lipsă de vagoane.

În sfîrșit, o ultimă problemă legată de desfacere. În unele perioade beneficiarii interni nu primesc cotele repartizate la cererea lor. Se practică sistemul ca stația de cale ferată de destinație să oprească livrările sub motiv că este „blocată", iar cantitățile respective se anulează în planul de transport. Este adevărat că nu calea ferată poartă vina pentru aceste situații, de cele mai multe ori, beneficiarii afară de cazurile cînd asemenea soluții sînt adoptate incorect, pentru a „sprijini" unitatea respectivă). Dar calea ferată poate percepe penalizări, în timp ce fabrica rămîne cu planul anulat (deși nu este vina ei și nu primește daune), spațiul de depozitare se blochează, iar producția suferă.

Așa cum se arată în proiectul de Directive, **se simte nevoia întăririi disciplinei contractuale, pentru a nu se mai ivi situații ca cea de mai sus, sau ca acelea cînd în calitate de furnizor, fabrica noastră a fost nevoită să asigure ciment unor șantiere de o deosebită importanță, dar care din anumite motive (și nu întotdeauna obiective !) nu se ingrijeau să obțină în termen repartiții, comenzi, contracte.**

O primă măsură de îmbunătățire a aprovizionării o constituie întocmirea din vreme a planurilor de perspectivă și a celor anuale. Dar proiectul de Directive pune și problema desființării verigilor intermediare în domeniul desfacerii.

În încheiere, aș dori să fac și alte propuneri în legătură cu îmbunătățirea aprovizionării și desfacerii :

- **consider că este necesar ca la produsele dirijate** (cum este și cazul cimentului), **să se lase o cotă minimă la latitudinea de desfacere a fabricantului ; această cotă ar putea fi mărită cu 30—50%** din depășirile de plan. În prezent, de pildă, pentru o lucrare de reparație capitală a unei clădiri proprii — fabrica este nevoită să facă nenumărate forme pentru... obținerea repartiției de ciment, deși ea îl fabrică ;
- **în condițiile creșterii competenței și a cointeresării conducerilor întreprinderilor, legislația să permită achiziționarea unor produse** — piese și chiar mijloace fixe — **din comerțul cu amănuntul** (cînd acest lucru se justifică din punct de vedere economic).

S. ZIMBREA
inginer șef, Fabrica de ciment Medgidia

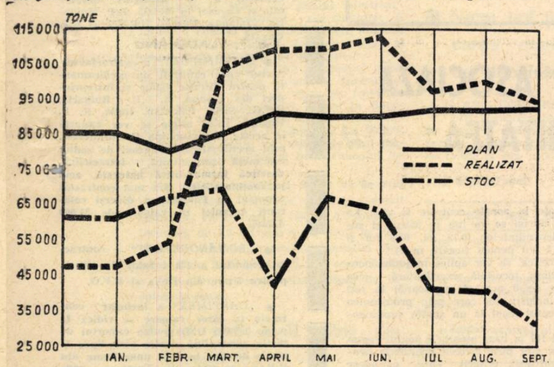

Graficul desfacerii și variația stocului de ciment în perioada 1 ianuarie — 30 septembrie 1967.

CONDIȚII OPTIME PENTRU REALIZAREA INVESTIȚIILOR

CU SENTIMENTUL unei depline satisfacții, am studiat prevederile Directivelor C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, corespunzător condițiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României. Mi-a reținut în mod deosebit atenția Pevederea potrivit căreia **este necesară întărirea practicii de a înscrie în planurile anuale investiții pentru care nu sînt încheiate proiectele de execuție. Pentru unele lucrare, dar mai cu seamă pentru cele importante, documentația tehnică și proiectele de execuție trebuie pregătite cu cel puțin un an înainte de începerea execuției lor, astfel încît să devină posibilă asigurarea prin plan, la timp și pe baze reale, a materialelor, utilajelor și a celorlalte condiții necesare.**

Mă alătur întru totul la această prevedere, deoarece aplicarea ei va pune capăt unor stări de lucruri care periclitează înfăptuirea la termen a planului de investiții, va face ca lucrările de construcții-montaj să poată fi realizate conform graficelor ce se întocmesc. Grupul de șantiere nr. 1-Botoșani are de realizat în acest an un important volum de investiții. Dacă urmărim realizările obținute pe primele 9 luni ale anului (9,5% peste prevederi, reprezentînd 80% din valoarea planului anual) situația pare bună. Dacă luăm însă în considerație indicatorul de bază — „punerea în funcțiune a obiectivelor" — el nu este realizat, la o serie de lucrări stadiile fizice fiind rămase mult în urmă. La nerealizarea planului fizic au contribuit două cauze esențiale : întîrzierea sau refacerea unor documentații tehnice și lipsa unor materiale.

În ce privește documentațiile, o serie de beneficiari — Consiliul Superior al Agriculturii, C.S.V.P.A. și, în parte, Ministerul Industriei Ușoare și Ministerul Industriei Alimentare — le predau, cu regularitate, cu întîrzieri. Se mai manifestă și fenomenul că, în timpul execuției, unele documentații sînt întocmite superficial, necesitînd refaceri sau note de comenzi suplimentare. Se înțelege că, în asemenea situații, o serie de materiale comandate inițial nu-și mai găsesc întrebuințarea — îngroșînd volumul stocurilor supranormative — fiind înlocuite cu altele și în cantități mai mari care nu pot fi procurate la vreme.

Grupul nostru de șantiere a avut în planul său, începînd din noiembrie 1965, să execute lucrările de dezvoltare a Fabricii de confecții-Botoșani — lucrări care aveau termen de punere în funcțiune sfîrșitul anului 1966. Documentația pentru aceste lucrări a fost executată de un atelier de proiectare al Întreprinderii „Tricotajul roșu" din București. Lăsînd la o parte faptul că devizul inițial a fost refăcut de trei ori, la documentația întocmită s-au adăugat nenumărate note de comandă care, uneori, atrăgeau și refacerea unor lucrări deja executate. Acest lucru a condus la întîrzierea punerii în funcțiune a obiectivului cu 4 luni. Pe lîngă documentația prost întocmită, la nerespectarea termenului de punere în funcțiune a contribuit și nelivrarea tîmplăriei metalice în timp util. Circa 3—4 luni a fost căutat un furnizor care s-o execute din tablă ambutisată. Ulterior, s-a schimbat soluția confecțiilor metalice, fiind înlocuită cu profile. Comanda celor 70 de tone de confecții metalice trebuia făcută la începutul anului 1966. Dar, întrucît detaliile au fost date tîrziu de proiectant, comanda s-a făcut abia în luna septembrie.

Iată de ce, sînt de acord cu prevederea din proiectul de Directive ca documentațiile de execuție să fie pregătite cu cel puțin un an înainte de începerea lucrărilor. Constructorul avînd asigurată documentația în trimestrul IV al anului pentru anul următor, va putea face din timp comenzi atît de materiale cît și de utilaje. În același timp, cunoscîndu-se documentația vor putea fi stabiliți cu exactitate și ceilalți indicatori — planul forțelor de muncă și fondul de salarii exprimînd în mod real natura și conținutul lucrărilor ce vor fi executate. În legătură cu această prevedere, doresc să fac și o propunere : **ar fi bine să se pună stavilă, sub forma răspunderii materiale, activității unor ateliere de proiectare care, cu regularitate, comit greșeli în elaborarea diferitelor proiecte și documentații, necesitînd refacerea sau emiterea de note de comenzi suplimentare.**

Mari necazuri în desfășurarea ritmică a lucrărilor, ne provoacă și lipsa unor materiale. În acest an, de pildă ducem lipsă de cărămizi normale și eficiente, de fișii prefabricate, de numeroase materiale de instalație, sanitare și electrice. Unele, cum ar fi oțelul, betonul, cimentul și cherestea, nu sînt aprovizionate în timp util. Din lipsa materialelor de instalații sanitare și electrice, în special de cabluri, nu pot fi terminate o serie de lucrări cu caracter industrial și social-cultural.

Ministerul Industriei Construcțiilor și Materialelor de Construcții n-a dat integral repartițiile de fișii prefabricate în limita cotelor stabilite de C.S.P. Acest lucru a dus la neprederea a 50 de apartamente în trim. III și rămîneri în urmă la toate lucrările de locuințe. **Menționăm că la construcțiile de locuințe din orașul Botoșani, volumul producției realizate pe primele 9 luni ale anului reprezintă abia 61,8% din planul anual.** Desigur că la neprederea locuințelor la termen a contribuit și lipsa cărămizilor.

Pînă în prezent, problema aprovizionării cu materiale nu și-a găsit o justă rezolvare, fapt ce a dus la nerealizarea ritmică a planului atît valoric, cît și fizic și la înlocuirea unor materiale mai ieftine cu altele mai scumpe. Toate acestea au avut pînă la urmă drept consecință înregistrarea de pierderi la prețul de cost și nepunerea în funcțiune a lucrărilor planificate. **De aceea, socot că modul în care este conceput sistemul de aprovizionare în proiectul de Directive va pune capăt unor asemenea stări de lucruri.**

M. RAHMUTH
economist, șeful serviciului plan, Grupul de șantiere nr. 1—Botoșani

PROIECTAREA — MAI APROAPE DE NEVOILE PRODUCȚIEI!

POTRIVIT PREVEDERILOR proiectului de Directive, din beneficiile peste plan realizate de întreprindere o parte va rămîne la dispoziția acesteia, putînd fi utilizată pentru realizarea unor lucrări de investiții cu caracter productiv și social-cultural. Această prevedere prezintă, după părerea mea, o deosebită însemnătate.

Se știe că, în domeniul investițiilor, se urmărește în mod deosebit eficiența economică a acestora, caracterizată printre alți indicatori și de termenul de punere în funcțiune. În multe cazuri — și îndeosebi în cel al lucrărilor mici de investiții productive de strictă necesitate — termenul de punere în funcțiune este lung, ca urmare a formelor complicate de avizare și lansare în proiectare, avizare și aprobare a documentației și deschidere a finanțării, perioade care, de multe ori, sînt de mai lungă durată decît execuția propriu-zisă. Excluzînd întocmirea documentației — aceleași formalități se cer îndeplinite și în cazul procurării unui utilaj independent pentru înlocuire sau extindere (de exemplu, o pompă, un ventilator, ca să nu mai vorbim de formele suplimentare și timpul îndelungat cînd se recurge la import).

Stabilirea, așa cum prevede proiectul de Directive, a celor trei verigi în conducerea activității economice va face ca forurile de avizare a unor lucrări de investiții cu caracter de dezvoltare sau de amplificări cu caracter productiv, să fie apropiate unităților economice.

În ce privește proiectarea acestor investiții, apreciez că, excluzînd cazul unităților noi, ea își găsește cel mai bun loc în cadrul întreprinderilor. Iată argumentele în sprijinul afirmației mele :

— în cazul proiectelor necesare unei dezvoltări și amplificări la profilul existent, tehnologii cei mai buni sînt cei ce lucrează în tehnologiile respective, deci în unitate ;

— înglobarea în ansamblul unității, sub aspectul corelării utilităților, căilor de acces etc., executarea documentației se poate face cu cheltuieli minime și fără erori atunci cînd proiectantul cunoaște foarte amănunțit unitatea respectivă ;

— în perioada execuției și a punerii în funcțiune, proiectantul — ca angajat al unității — poate da asistență tehnică în adevăratul sens al cuvîntului, aducîndu-și o mai mare contribuție la atingerea parametrilor ;

— cheltuielile de proiectare, deplasări și asistență tehnică se reduc.

Și acum, două exemple concrete : în cadrul combinatului nostru s-a construit în anii 1964—1965 o instalație de oxizi de plumb, pe baza unei licențe franceze. Proiectul instalației a fost întocmit de un inginer și patru tehnicieni la uzina deținătoare a licenței în Franța. În schimb, proiectarea construcțiilor metalice, a clădirii și unele adaptări — traduceri, copieri de planuri — au consumat în țara noastră munca unui personal pe puțin de 10 ori mai mare într-o perioadă de timp comparabilă ca durată. Un alt obiectiv — instalația de seleniu pur — proiectată cu inginerii noștri după o tehnologie pusă la punct în uzină a fost realizată și pusă în funcțiune într-un timp mult mai scurt și cu avantaje mari. Astăzi produsul în mare parte este exportat. **Aceste exemple întărese afirmația că atunci cînd proiectarea unor asemenea lucrări este legată de unitatea productivă, efectele economice sînt evidente.**

Considerente similare pledează că și cercetarea aplicativă să fie cît mai strîns legată de unitatea productivă. Cercetările cu privire la creșterea indicilor de utilizare, reducerea consumurilor specifice sau îmbunătățirea randamentelor de extracție, perfecționarea tehnologiilor practicate, asimilarea unor produse etc., pot fi mai economic și mai operativ rezolvate atunci cînd executanții sînt buni cunoscători ai specificului unității, ai tehnologiilor respective, ai aparaturii, utilajului. **Apreciez că institutele centrale de cercetări și cele ale Academiei trebuie să aibă, în principal, în sfera preocupărilor experimentarea sau aplicarea cercetărilor fundamentale și perfecționarea unor tehnologii cu sferă mare de cuprindere.**

Dumitru LEAUA
ing. șef Combinatul chimico-metalurgic „Gh. Gheorghiu-Dej"-Baia Mare

MARELE OCTOMBRIE

(Urmare din pag. 1)

socialiste în producția industrială mondială era doar de 3%, în zilele noastre el cuprinde 14 țări de pe trei continente — Europa, Asia, America Latină — cu o populație de peste un miliard de oameni și realizează 40% din producția industrială a lumii. Astfel, breșa pe care Revoluția din Octombrie a deschis-o în sistemul imperialist s-a lărgit imens, după al doilea război mondial, socialismul devenind un sistem mondial.

În țara noastră, prin cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare sub conducerea Partidului Comunist Român, cele mai înalte aspirații de progres, de eliberare socială și națională ale poporului au căpătat o existență reală; a fost lichidată puterea burghezo-moșierească relațiile de producție socialiste au cuprins întreaga economie, asigurînd victoria deplină și definitivă a noii orînduiri. Poporul român condus de partidul comunist a reușit ca într-o perioadă istorică scurtă să transforme România într-o țară socialistă cu o economie dinamică și o cultură înfloritoare, cu largi perspective pe calea progresului și prosperității.

În prezent, oamenii muncii din țara noastră, strînși uniți în jurul partidului, muncesc cu abnegație pentru îndeplinirea obiectivelor trasate de Congresul al IX-lea al partidului. Studiind problemele pe care le ridică practica economică, bazîndu-se pe rezultatele obținute în actualul cincinal, stimulînd inițiativa creatoare a maselor, partidul nostru a pus recent în dezbaterea maselor populare o serie de măsuri menite să ducă la îmbunătățirea multilaterală a întregii activități economice, la folosirea și mai deplină a avantajelor socialismului, la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii. Partidul, toți oamenii muncii sînt preocupați de perfecționarea organizării, conducerii și planificării economiei naționale, a tuturor domeniilor vieții sociale, corespunzător noii etape de dezvoltare a țării noastre.

Poporul român este legat de poporul sovietic prin tradiționale relații prietenești, de solidaritate internaționalistă. An de an se lărgesc legăturile trainice de colaborare tovărășească în domeniul politic, economic, tehnico-științific și cultural. Se extind relații frățești între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice. Dezvoltarea acestor legături bazate pe ideologia marxist-leninistă și pe internaționalismul socialist, pe principiile independenței, egalității în drepturi, al stimei și respectului reciproc, corespunde intereselor celor două popoare, unității țărilor socialiste, intereselor păcii și progresului social.

Sistemul mondial socialist întruchipează cucerirea cea mai de preț a luptei revoluționare duse de popoare de la Marea Revoluție din Octombrie, contribuie în mod hotărîtor la creșterea forței de atracție a ideilor marxist-leniniste. Succesele repurtate de țările socialiste, dinamismul dezvoltării economiei lor, relațiile dintre ele, activitatea lor internațională au o influență considerabilă asupra conștiinței oamenilor muncii din țările capitaliste a popoarelor asuprite, le însuflețesc în lupta lor antiimperialistă, pentru eliberarea națională și socială.

Evoluția lumii contemporane aduce noi confirmări ale învățăturii marxist-leniniste. Pentru realizarea țelurilor supreme ale celor ce muncesc din lumea întreagă, pentru abordarea realistă a problemelor internaționale contemporane este necesară mai mult ca oricînd unitatea tuturor forțelor revoluționare, progresiste, solidaritatea întregului front antiimperialist. Condiția primordială a solidarității de luptă a forțelor antiimperialiste din întreaga lume este unitatea și coeziunea țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

La cea de a 50-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, pe harta omenirii apar măreațe transformări progresiste ireversibile. Ideile marxism-leninismului au cucerit inimile a sute de milioane de oameni, au căpătat o răspîndire din ce în ce mai largă, luminînd calea popoarelor spre o viață liberă de exploatare, spre progres și civilizație, spre comunism.

CURIER

ȘANTIERE NOI

● **Au început lucrările de construcție din cadrul celei de-a două etape de extindere a Uzinei de alumină din ORADEA,** care vor mări în continuare capacitatea de producție a uzinei cu încă 20 000 t.

● **În cadrul complexului de industrializare a lemnului din FOCȘANI,** au început lucrările pe un nou șantier. Pe o suprafață de circa 16 ha, se va înălța **o modernă fabrică de plăci fibrolemnoase.**

NOUTĂȚI ÎN NOMENCLATOR

● **La Întreprinderea de reparat utilaje și mecanisme din REGHIN** a intrat în producția de serie **un nou utilaj românesc: IFRON-200.** El va putea fi folosit cu randament sporit la încărcarea și descărcarea buștenilor, la săparea de șanțuri și împrăștieri de pămînt și balast pe drumurile autoforestiere.

● **Profilul U — noul produs fabricat la Uzina metalurgică din IAȘI** — este destinat construcției șasiurilor pentru autocamioanele realizate la uzinele din Brașov.

● **La Întreprinderea Metal-Lemn din ORADEA s-au realizat două noi modele de mobilă de cameră combinată:** MLO-16 și MLO-17.

● **Uzina „Balanța" din SIBIU** a realizat **un nou tip de mașină de canetat,** la care toate operațiunile se execută automat. Mașina este destinată industriei textile.

● **Prevenitorul de 10 toli** — este denumirea noului produs intrat în producție de serie la **Uzina „1 Mai" PLOIEȘTI.** Caracteristica de rezistență a noii instalații este de 350 atmosfere.

SPRE BENEFICIARI

● **La HUNEDOARA au început să sosească primele utilaje pentru laminorul Bluming de 1 300 mm** aflat în plină construcție. Amintim cîteva: transportorul de plăci, macaraua care va deservi cuptoarele adînci și motorul electric de mare putere care va antrena cajele laminorului.

Produse românești livrate în străinătate

● **„MAȘINIMPORT" a livrat 115 strunguri în Austria, Belgia, R. S. Cehoslovacă, R. P. Chineză, Danemarca, Elveția, Finlanda, Grecia, U.R.S.S., R. D. Germană, Iran, S.U.A., Siria și Turcia. În Mexic s-a livrat un nou lot de shapinguri.**

● **„ROMÂNOEXPORT" a livrat firmei „Becher-Offenbach" din R. F. a Germaniei 30 000 bucăți diverse confecții din catifea cord, iar unor firme din R. F. G., Austria și Belgia tricotaje a căror valoare se ridică la 4 200 000 lei valută.**

Prin portul Constanța au fost expediate:

● **11 200 mc cherestea brad și fag cu destinația Kuweit; 5 200 tone ciment cu destinația Libia; 9 200 tone grîu cu destinația R.A.U.; 4 690 t zahăr cu destinația Algeria; 6 100 t ulei de floarea-soarelui cu destinația Maroc.**

Produse importate

● ***Au sosit prin portul Constanța:*** **23 000 t minereu de fier din India; 2 000 t laminate din Franța; 1 000 t laminate din Belgia; 4 100 t laminate din Japonia; 2 900 t cauciuc natural din Singapore; 3 800 t antracit din Olanda; 4 000 t fosfați din Izrael.**

Contracte pentru export...

● **„MAȘINEXPORT" a contractat exportul a 98 strunguri universale și Carusel în Belgia, R.P. Bulgaria, Finlanda, Turcia, U.R.S.S. și R.P. Ungară.**

● **„CHIMIMPORT" a contractat exportul unor cantități de medicamente pentru diferite firme și întreprinderi din Elveția, R. P. Bulgaria, R.F.G., Siria, Pakistan, India, R. P. Ungară. Între altele se vor exporta în aceste țări: vitamina C, sulfatiazol, acid acetilosalicilic, benzoat de sodiu, hidrazidă izonicotinică, , tetraciclină, vaselină farmaceutică naturală, acid paraaminosalicilic. S-a mai contractat exportul în Pakistan a diverși coloranți organici în valoare de 37 000 dolari.**

● **„ROMÂNOEXPORT" a contractat exportul a 120 t fuior de cînepă pentru firme din Italia și R.F.G.**

● **„CARTIMEX" a încheiat contracte (a căror valoare se ridică la peste 350 000 DM) pentru exportul de hîrtie semivelină, hîrtie scris-tipar și hîrtie de ziar în colii, unor firme din R.F.G.; cu firme din Turcia s-a contractat livrarea unor instrumente muzicale în valoare de circa 21 500 dolari. De asemenea, s-a contractat exportul de articole de fier forjat pentru firme din Austria, Olanda și R.F.G.**

● **„AGROEXPORT" a contractat exportul a 86 000 t grîu în Anglia, Liban și R.F.G., precum și exportul a 155 000 t porumb în Anglia, Elveția, Italia, R.F.G., Cipru, Belgia și Malta.**

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

Expoziție

Întreprinderea poloneză de comerț exterior „Metronex" a deschis la Centrul de calcul matematic al Universității din București (str. Ștefan Furtună nr. 125) o expoziție de prezentare a mașinii matematice cu tranzistori ODRA-1013, produsă de Întreprinderea „Elwro" din Wrocław. Această mașină servește pentru efectuarea, pe scară largă, a calculelor științifice, tehnice, de proiectare, transport etc. și în special pentru soluționarea problemelor de programare lineară Simplex, a calculelor prin metoda PERT, a calculelor în domeniul statisticii, opticii, geodeziei etc.

Expoziția va fi deschisă pînă la 6 decembrie 1967. În această perioadă, specialiști polonezi execută gratuit calcule pentru instituții românești și dau explicații detaliate cu privire la această mașină de calcul.

ÎN LIBRĂRII

Sub auspiciile Consiliului Național al Cercetării Științifice și în colaborare cu Institutul de filozofie al Academiei, în Editura Politică a fost publicat volumul **Revoluția științifică și tehnică contemporană** (456 pag.). Lucrarea oferă, sub semnătura unor personalități ale vieții noastre științifice, o sinteză a cuceririlor dintr-o serie de discipline științifice (matematică, cibernetică, mecanică, fizică, chimie, medicină, biologie, economie). Ea definește locul și rolul științei în societatea contemporană, precizînd finalizarea socială a muncii de cercetare științifică.

O CONCEPȚIE CARE ASOCIAZĂ CONFORTUL CU ECHITATEA

(Urmare din pag. 7)

zire centrală, gaze la bucătărie. Chiria pe care o plătește se ridică la 75 lei lunar, adică tot atît cît plătește și M. B. de la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" care ocupă 2 camere (fără alte dependințe) încălzite cu lemne.

E normal oare faptul ca pentru locuințe cu mari diferențe în gradul de confort locatarii să plătească chirii asemănătoare? Desigur că nu. În fond, actualul sistem de fixare a chiriilor avantajează numai pe o parte a chiriașilor, care dispunînd de locuințe cu un înalt grad de confort plătesc chirii doar pentru suprafața locuibilă, în vreme ce cheltuielile pentru confort erau suportate de stat, adică de întreaga colectivitate, între care și de cei ce locuiesc în clădiri cu un grad inferior de confort.

Înlăturînd aceste inechități, noul regim al chiriilor va avea la bază criterii judicioase ce vor fi aplicate pentru toți chiriașii.

● Diferențieri necesare

IATĂ ACUM UN CALCUL care evidențiază justețea principiilor stabilite de Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. pentru stabilirea noului regim al chiriilor.

Un chiriaș (presupunem o familie de 4 persoane: soț, soție și 2 copii) care dispune de un apartament totalizînd 32 m.p. plătește actualmente o chirie lunară de 48 lei. După stabilirea noului regim al chiriilor el va plăti pentru același apartament: 57,60 lei, dacă are un salariu pînă la 800 lei; 70,40 lei, dacă are un salariu între 801—1000 lei; 80 lei dacă are un salariu de peste 1 000 lei.

În cazul cînd apartamentul se află la subsol sau în mansardă direct sub acoperiș și nu dispune de instalație de apă, canal și electricitate chiria va fi doar de 43,20 lei (adică mai mică decît pînă acum), 52,80 lei, respectiv 60 lei (în funcție de mărimea salariului).

Chiria de bază, stabilită în calculul de mai sus, va ajunge la: 75 lei, 91,50 lei, respectiv 104 lei dacă apartamentul dispune de încălzire centrală sau are gaze la sobă; 83 lei, 99,50 lei, respectiv 112 lei dacă dispune de baie cu duș; 87 lei, 103,50 lei, respectiv 116 lei dacă dispune de baie cu cadă. Această chirie va fi majorată cu 10% pentru locuințele aflate în zonele centrale și vile. La stabilirea chiriei se va lua în calcul și suprafața dependințelor (0,72 lei, 0,88 lei și respectiv 1 leu pentru fiecare m.p.).

De asemenea, se vor aplica majorări pentru suprafața locuibilă excedentară (cea care trece de 8 m.p. de persoană) la toți chiriașii, inclusiv cei care prin profesiunea lor au dreptul legal la un spațiu suplimentar.

În acest fel la baza stabilirii noului regim al chiriilor sînt puse criterii echitabile pentru toți chiriașii, criterii care oglindesc confortul pe care-l are locuința, ceea ce va duce la înlăturarea dezavantajelor pe care le aveau pînă acum cei care locuiau în locuințe cu un grad scăzut de confort.

Trebuie subliniat că tariful chiriilor va fi unic pe întreg cuprinsul țării, indiferent de proprietar (stat, organizație cooperatistă sau obștească, persoană particulară). În acest fel obțin chirii corespunzătoare și proprietarii particulari, care vor avea posibilitatea să asigure în bune condiții întreținerea spațiului locativ pe care-l închiriază. În același timp s-au prevăzut măsuri în sprijinul chiriașilor, astfel ca închirierea locuințelor proprietate particulară să nu constituie un mijloc de realizare a unor venituri speculative.

Așezat pe principii economice, noul regim al chiriilor va asigura acoperirea integrală a cheltuielilor efectuate pentru amortizarea, întreținerea și administrarea fondului locativ, punînd capăt pierderilor care s-au înregistrat pînă acum în acest sector.

Pentru a veni în sprijinul chiriașilor, Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. prevede acordarea unor indemnizații neimpozabile pentru locatarii cu venituri mici, care vor acoperi de la 25% și pînă la 100% (după nivelul salariului) majorările de chirii. Aceste indemnizații vor fi acordate pînă la majorarea salariilor prevăzute a se înfăptui în anii 1968—1969.

Ansamblul de măsuri prevăzute în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. creează noi condiții pentru dezvoltarea în continuare a construcției de locuințe, pentru buna lor gospodărire și întreținere, contribuind prin aceasta la asigurarea și în acest sector a unei activități eficiente, precum și la creșterea gradului de satisfacere a nevoilor de locuințe ale populației.

CURIER

■ A schimbat ordinatorul metoda, forma sau conținutul activității cadrelor de conducere ale unei întreprinderi în ceea ce privește luarea de hotărîri importante? În articolul său **Ordinatoarele și luarea de hotărîri de către cadrele de conducere ale unei întreprinderi,** publicat în revista HARVARD BUSINESS REVIEW, iulie—august 1967, Rodney H. Brady, vicepreședinte al secției aviatice a unei mari companii de cercetare și dezvoltare din California, ajunge la concluzia că pînă în prezent, acestea nu au avut o mare influență, dar au adus totuși foloase în sensul că au dat putința să se acorde mai mult timp luării de decizii, analizării mai multor alternative ș.a. Totuși, în ceea ce privește viitorul, autorul întrevede mari schimbări în deceniul al 8-lea, cînd influența ordinatoarelor asupra luării de hotărîri de către cadrele superioare de conducere ale marilor companii industriale, de cercetare și dezvoltare va fi substanțială.

■ Asociația Internațională de Științe Economice organizează un congres cu tema: **viitorul relațiilor economice internaționale.** Congresul va avea loc la Montréal (Canada), de la 2 la 7 septembrie 1968. Din comitetul de pregătire al Congresului fac parte Paul A. Samuelson (președinte), Erik Lundberg și H. C. Eastman. Referatele vor fi prezentate de H. Johnson (London-School of Economics și Chicago), A. Marchal (Paris), H. Myint (L.S.E.), A. Nové (Glasgow), G. Ohlin (Stockholm), T. Scitovsky (Berkeley), I. Vajda (Budapesta). Printre cei care au acceptat pînă în prezent să-și dea concursul figurează: J. Bernard, B. Boulding, R. E. Caves, E. Domar, M. Friedman, M. Kemp, C. P. Kindleberger, F. Machlup, G. Marcy, J. M. Montias, J. Rueff, R. Triffin.

■ **Un cadru ipotetic-teoretic pentru cercetarea empirică a comportării întreprinderii** este titlul unui studiu al dr. Iosip Jupanov, apărut în nr. 6 al revistei EKONOMSKE STUDIJE, Zagreb. Autorul ia în considerare trei ipoteze generale ale comportării întreprinderii: (1) a reacției autonome la stimuli „exteriori" întreprinderii; (2) psihologică, conform căreia comportarea întreprinderii este determinată de pozițiile și motivările celor ce interpretează stimulii „exteriori"; (3) ipoteza funcțională, potrivit căreia comportarea întreprinderii ar fi determinată de calitatea organizării ca „sistem social". Analizînd critic aceste ipoteze, autorul formulează o ipoteză proprie, a unui sistem deschis — comportarea întreprinderii ar fi o funcție a două „cîmpuri" de acțiune: intern și extern. Comportarea întreprinderii nu s-ar reduce la o serie de reacții, ci ar implica și feadback (conexiunea inversă).

■ Problema cadrelor în țările în curs de dezvoltare, a formării și utilizării lor — este tema esențială a studiului **Slăbiciunile și insuficiențele administrației publice din statele Africii negre și Madagascar,** de Bruno Tohngodo, profesor de economie politică la Institutul de drept aplicat din Paris (PROBLEMES ECONOMIQUES, nr. 1032, octombrie 1967). Ocupîndu-se de dificultățile formării pe scară largă și ale plasării eficiente a unor cadre bine calificate, autorul se oprește îndeosebi asupra a două fenomene care frînează acest progres: repercusiunile unei centralizări administrative excesive și tribalismul. O mare parte din tinerii africani preferă să rămînă — după terminarea studiilor — în străinătate, nu numai pentru că li se oferă condiții mai bune, dar și pentru că se simt nepoftiți în țara lor.

■ G. Hartmann și W. D. Laukrer propun, în studiul **Preisbildung und wissenschaftlich-tehnischer Fortschritt** (Formarea prețurilor și progresul tehnico-științific) publicat în EINHEIT, nr. 4—5/1967, utilizarea unor noi metode de formare a prețurilor pentru produsele noi și cele învechite. Pornind de la necesitatea unui caracter mobil al prețurilor, se consideră necesar ca încă în faza de pregătire a fabricației noului produs să se stabilească pentru acesta prețuri-limită de comun acord cu beneficiarii; în prețul de industrie să se includă o cotă din cuantumul efectului economic al noilor produse; prețurile să scadă progresiv în raport cu uzura morală a produselor respective.

■ În colecția **Studies in Mathematical and Managerial Economics,** editată de North-Holland Publishing Company — Amsterdam, a apărut volumul 4 **Applied Economic Forecasting** (Previziuni economice aplicate), elaborat de profesorul de economie Henri Theil, asistat de G.A.C. Beerens, C. G. De Leeuw și C. B. Tilanus, de la Școala de economie din Olanda. Obiectivul lucrării este de a prezenta metode de previziune economică, în parte pe plan teoretic, dar, în principal, la nivel empiric. În afară de criteriul obișnuit, al mediei pătratice, este folosit pe scară largă criteriul informației, în special pentru previziunile cu caracter probabilistic sau cvazi-probabilistic. Datele analizate includ previziuni ale planurilor economice centrale olandeze, ale macromodelelor econometrice și ale modelelor input—output. Previziunile Biroului central de Planificare pe deceniul 1953—1962 sînt bazate pe un model macro-econometric de tip Tinbergen. Tabelele input—output de tip Leontief se referă la 35 sectoare ale economiei olandeze în fiecare an din deceniul 1948—1957, obiectul previziunilor fiind cererea intermediară pentru majoritatea produselor din aceste sectoare, ca și cererea sectorului pentru consumuri primare (importuri, salarii, profituri). În final, se analizează valoarea previziunilor bazate pe date obținute direct de la agenții economici (întreprinzători, consumatori etc.).

MERCUR PRINTRE MUZE

ORPHEU ȘI CALCULATOARELE

NU ESTE VORBA, cum s-ar putea crede, de vestitul personaj din mitologia elină, fiul lui Oeagrus și al Caliopiei, cel al cărui cîntec îmblînzea fiarele sălbatice, potolea valurile și urnea pietrele, eroul a cărei iubire pentru Eurydice a avut un sfîrșit atît de tragic. Orpheul de care ne ocupăm astăzi este străin oricărui lirism și nu are întrînsul nimic mitologic. Dimpotrivă. Nu este un personaj, ci un plan, un plan de cercetare a pieței și de programare a publicității, organizat de cele mai mari două companii franceze de publicitate: Havas și Publicis. De altfel, și poeticul nume (în franceză Orphée) este format din inițialele unor cuvinte foarte prozaice: Operation Research, Publicis, Havas etc.

Capitalurile tot mai mari investite în publicitate (numai în Statele Unite aproape 14 miliarde dolari pe an), încărcarea tuturor mijloacelor de comunicare de masă cu reclame tot mai numeroase, au creat necesitatea unor studii științifice, bazate pe tehnicile cele mai moderne, care să determine cum, în ce fel, către cine trebuie să se îndrepte diverse acțiuni publicitare. Care este publicul cel mai interesat de un anume produs, care este mijlocul cel mai adecvat pentru a ajunge la acest public, iată întrebări la care pînă nu de mult se răspundea doar pe baza experienței, a intuiției sau a unor sondaje superficiale și cărora astăzi teoria comunicațiilor de masă și marketing-ul (studiul consumatorilor, al desfacerii, al concurenței, al tipologiei produselor) încearcă să le dea o rezolvare cît mai apropiată de rigoarea matematică.

În condițiile în care cea mai obișnuită operațiune de lansare a unui produs costă milioane și milioane, în care pentru fiecare sortiment există zeci de mărci diferite, în care receptivitatea consumatorilor devine tot mai tocită din cauza suprasolicitărilor, este de cea mai mare importanță pentru fiecare comanditar să știe că reclama pe care o plătește ajunge la cine trebuie. E inutil (sau măcar foarte puțin practic) să încerci a vinde frigidere eschimoșilor, sau de a face reclamă pentru cărucioare de copii în rîndurile celibatarilor sau pentru motociclete printre pensionarii unor azile de bătrîni. Pentru fiecare produs trebuie circumscris cît mai exact cu putință publicul corespunzător și trebuie găsit „suportul de publicitate" (presă, radio, televiziune, film, afiș etc.) cel mai potrivit. Folosirea în proporții tot mai mari a calculatoarelor electronice puternice (costurile utilizării unor asemenea mașini sînt, cum e și firesc, tot mai reduse), interesul pe care firmele importante îl manifestă pentru organizarea anchetelor și sondajelor cu ajutorul oamenilor de știință facilitează și impulsionează asemenea preocupări.

În acest context a fost organizat pentru studierea pieței franceze planul Orpheu, ca un program de calcul urmărind să sintetizeze toate informațiile existente asupra comportării populației în raport cu diferite mijloace de comunicare în masă. Orpheu are la dispoziție un fișier al populației franceze în care fiecare fișă reprezintă un individ reprezentativ (prin vîrstă, sex, ocupație, cultură, domiciliu, gusturi etc.) pentru o întreagă categorie de oameni. Din fișe rezultă, de pildă, că dl. X va citi de cel puțin patru ori „Paris Match" în cursul lunilor noiembrie și decembrie (și chiar dacă dl. X din motive accidentale nu va face acest lucru, informația va rămîne valabilă, în medie, pentru grupul pe care-l reprezintă, în ansamblu). Grație așa-numitei analize de segmentație, Orpheu poate determina nu numai ce ziare, reviste sau ore de emisiuni de radio și televiziune vor fi urmărite de o anumită categorie într-un timp determinat, dar și de cîte ori în aceeași perioadă un insert publicitar are șansa de a cădea sub ochii unui anumit cititor sau spectator.

Orpheu se dovedește capabil să rezolve problema (foarte complicată din punct de vedere matematic): știind ce se urmărește (care e obiectivul publicitar), dispunînd de o sumă dată și de diverse mijloace (suporturi publicitare), care este cea mai bună combinație posibilă de inserturi publicitare în aceste suporturi? Cu alte cuvinte, Orpheu indică unde, cînd și de cîte ori trebuie făcută reclamă pentru un produs, în așa fel încît această reclamă să aibă maximum de eficacitate. Bineînțeles, cu aceeași ocazie, sînt calculate exact și diversele cheltuieli legate de campania publicitară ca și efectele comerciale, directe și indirecte ale campaniei.

Nu e de mirare, în aceste condiții, că directorii firmei occidentale care cheltuiește cel mai mare buget pentru publicitate (e vorba de compania americană Procter and Gamble, specializată în detergenți și articole de toaletă) au ajuns la concluzia că, în definitiv, calitatea reclamelor este secundară în raport cu selectarea riguroasă a suporturilor publicitare.

Programarea matematică pune astfel stăpînire și pe unul din ultimele sectoare ale economiei moderne, în care se părea că fantezia și improvizația mai au cuvîntul hotărîtor.

H. DONA

Interviul nostru cu dl. August de Winter, ministrul belgian al comerțului exterior despre:

• Perspectivele cooperării economice româno-belgiene
• Cîteva orientări de politică economică în Belgia

ÎN CURSUL VIZITEI făcute nu de mult în țara noastră, la invitația ministrului comerțului exterior al României, Gheorghe Cioară, dl. August de Winte, ministrul comerțului exterior al Belgiei a avut amabilitatea să răspundă la cîteva întrebări pentru revista „Viața economică".

Referindu-se la întrevederile avute în țara noastră, ministrul belgian ne-a împărtășit opinia sa asupra perspectivelor de lărgire a cooperării între Belgia și România și unele impresii despre dezvoltarea economiei românești. *„Deși vizita mea în România a fost foarte scurtă, rezultatele ei sînt extrem de importante,* — ne-a declarat excelența sa. *Contactele avute cu colegii români ne-au permis să facem un tur de orizont al schimburilor noastre comerciale. Am constatat cu această ocazie că avem aproximativ aceleași opinii în ce privește necesitatea creșterii relațiilor noastre comerciale în ambele sensuri".* Acestui scop de altfel urmează să-i servească încheierea acordului comercial pe termen lung între România și Belgia. Confirmînd utilitatea dezvoltării unei cooperări tehnice și industriale, domnia-sa a arătat că în cursul vizitei s-a căzut de acord să se ia în studiu și încheierea unei asemenea convenții. În continuare dl. de Winter ne-a declarat: *„În România am avut imaginea unei extraordinare dezvoltări industriale. Am fost foarte impresionat de dorința pe care o au conducătorii români de a promova tehnica nouă în economia națională".*

La întrebarea noastră cu privire la *evoluția actuală a economiei belgiene,* ministrul belgian a arătat că din 1966 și chiar mai de mult, activitatea economică, deși nu a dat înapoi, a cunoscut o perioadă de încetinire a creșterii. Motivul principal, după părerea domniei-sale, este criza industriei carbonifere, care a ocupat tradițional un loc deosebit de important în economia țării. *„În prezent,* a declarat interlocutorul, *fiecare tonă de cărbune ne costă bani, în loc să ne aducă cîștig. Sîntem în curs de a frîna puternic extracția minieră, fapt în urma căruia mulți mineri au rămas fără lucru. Am încercat să promovăm crearea de noi industrii și am reușit deja în oarecare măsură".* Domnul de Winter a menționat că, pentru a accelera crearea de industrii noi, guvernul încearcă să atragă în regiunile respective și investitori străini. Se propune să se încurajeze dezvoltarea industrială în domeniile care cer o tehnică foarte evoluată. În acest scop s-au introdus o serie de înlesniri fiscale, credite în condiții avantajoase și se creează infrastructura necesară. *„Belgia a construit de cîțiva ani un reactor atomic pentru producerea energiei nucleare în scopuri pașnice. Prezentăm acum succesiv în diverse țări o expoziție cu realizările belgiene în acest domeniu".*

Revenind în acest context la perspectivele economiei, ministrul belgian a spus: *„Avem impresia că la sfîrșitul acestui an sau la începutul anului viitor va avea loc o redresare a economiei. Ar fi exagerat să spunem că redresarea va fi puternică. Cred că ea va fi treptată, ceea ce de altfel nu este rău căci redresările rapide provoacă adesea o serie de dificultăți".*

Discuția evoluînd apoi asupra *incidențelor Pieței Comune asupra economiei belgiene,* dl. ministru de Winter, expunînd poziția țării sale, ne-a declarat că dacă în industrie efectele reglementărilor comunitare sînt în cea mai mare parte favorabile, *„în ce privește produsele alimentare situația este mai dificilă. Nu se poate nega că introducerea prețurilor agricole unice a dus și va duce la scumpirea produselor alimentare. În general însă este foarte greu să se spună de pe acum care sînt efectele integrării. Rămîn încă enorm de multe probleme de rezolvat".*

Este adevărat că Piața Comună a ridicat bariere în jurul său, vizînd întărirea industriilor din țările membre și intensificarea în primul rînd a schimburilor comerciale interne. Țările respective au nevoie însă și de piața externă, iar lărgirea acesteia depinde în mare măsură de nivelul dezvoltării economice în alte țări. „Este îndeobște cunoscut, *a adăugat ministrul belgian, că cea mai mare parte a comerțului internațional se desfășoară între țările industrializate, care participă mai intens la schimburile mondiale. De aceea, țările din Piața Comună au interesul ca și alte țări să se industrializeze, astfel încît ele să exporte și să importe mai mult".*

Irina VIANU

Dinu DRAGOMIRESCU

UZINELE CHIMICE TURDA

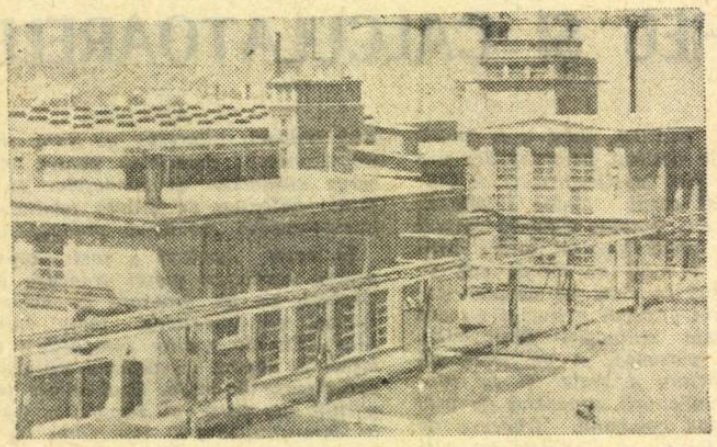

- **PRODUSE CLORO-SODICE :**

– hidroxid de sodiu leșie
– acid clorhidric soluție 32%
– acid clorhidric pro analisi
– clorură de var
– cloroform farmaceutic
– toluen clorurat
– sodă caustică tehnică 98–99%.

- **INSECTICIDE CLORURATE :**

– detexan
– hexaclorciclohexan

- **PRODUSE CLORURATE :**

– cloroform farmaceutic
– toluen clorurat
– clorură ferică

- **MASE PLASTICE :**

– policlorură de vinil suspensie și emulsie

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție :

– hidroxid de calciu (șlam)

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910–1911–1912, interior 157

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

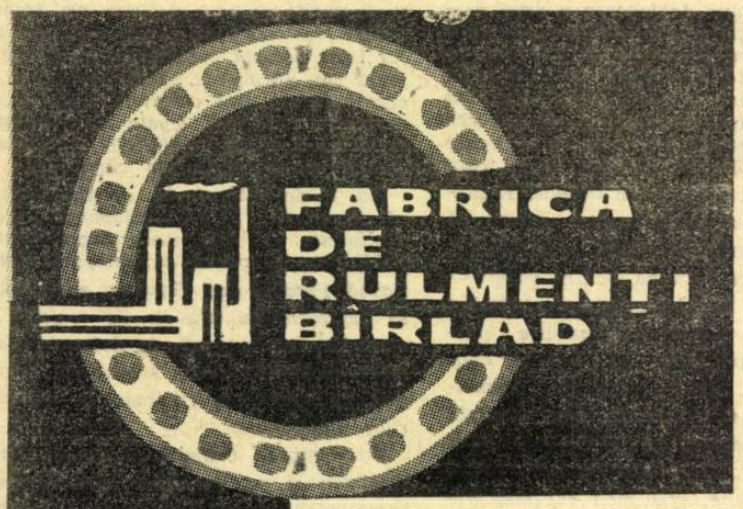

produce:

- rulmenți radiali și axiali cu bile
- rulmenți radiali cu role cilindrice
- rulmenți oscilanți cu role butoi
- rulmenți de construcție specială.

Întreprinderea METALO CHIMICA PIATRA NEAMȚ

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE :

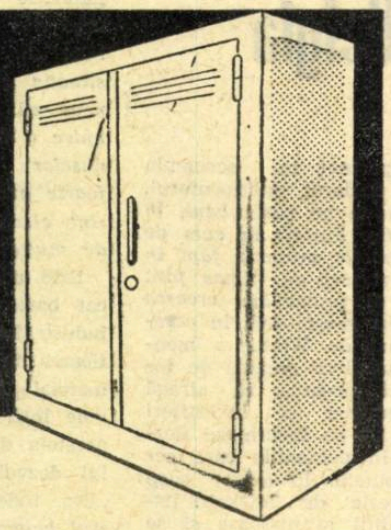

- Dulapuri metalice : fișete pentru acte, vestiare — rezistente și vopsite în culori plăcute, avînd îmbunătățiri de construcție. Înzestrați birourile și halele de lucru cu mobilierul nostru modern.
- Împletituri din sîrmă pentru împrejmuiri și panouri metalice, prefabricate pentru garduri. Gospodării agricole de stat și cooperative agricole de producție, folosiți împotriva rozătoarelor împrejmuirile din plasă metalică.
- Cazane din cupru pentru cantine și laboratoare.
- Cazane de fabricat țuică de capacități diferite.

Executăm la cerere : confecții de cazane, reparații și spoieli.

FABRICA DE CUIE SÎRMĂ ȘI LANȚURI GALAȚI

Bd. George Coșbuc nr. 219

LIVREAZĂ :

- Sîrmă arsă STAS 889-52
- Cuie construcții gama 1,8–4,00 mm
- Ținte albe 1,2–1,6 mm
- Cuie tablă 2,0-2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20-38 mm

Solicitanții se vor adresa la M.I.M. – D. A. D. București, pentru obținerea repartițiilor.

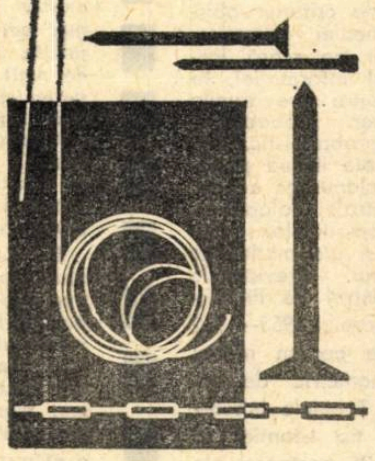

---

combinatul chimico-metalurgic GH. GHEORGHIU-DEJ BAIA MARE

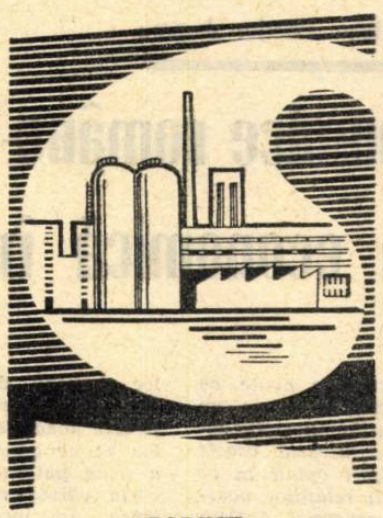

PRODUCE :

- metale neferoase ;
- pigmenți metalici ;
- laminate neferoase ;
- metale rare ;
- acid sulfuric contact ;
- acid clorsulfonic ;
- bioxid de sulf lichefiat ;
- bicromat de sodiu ;
- bioxid de sodiu cristalizat ;
- tiosulfat de sodiu (cal. I și uz foto) ;
- sulfat de zinc ;
- sulfat de magneziu ;
- pămînturi decolorante (sondafin și bamarîn) ;
- fozoerezol.

COMBINATUL CHIMIC ÎÎRNĂVENI produce :

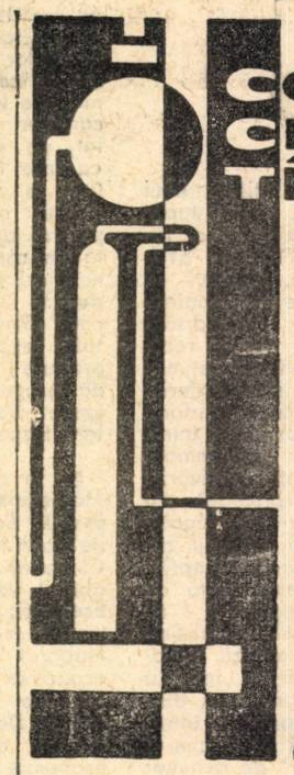

Carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorură de sodiu tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO de diferite gradații.

ÎNTREPRINDEREA DE MATERIALE IZOLATOARE ȘI DE FINISAJ TURDA

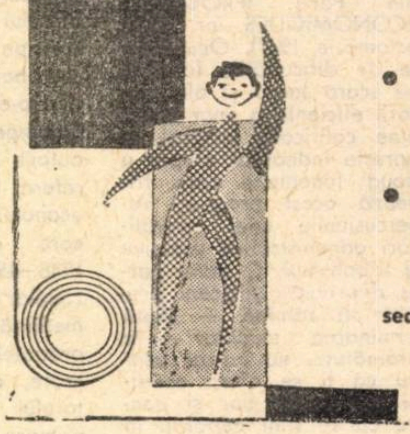

livrează fără repartiție :

- Tapete semilavabile în diverse culori și desene care înlocuiesc zugrăvitul
- Benzi de izolație pentru conducte magistrale pe bază de P.V.C.

COMENZILE se vor adresa la sediul întreprinderii, orașul Turda.

---

fabrica de produse refractare ALBA IULIA

produce :

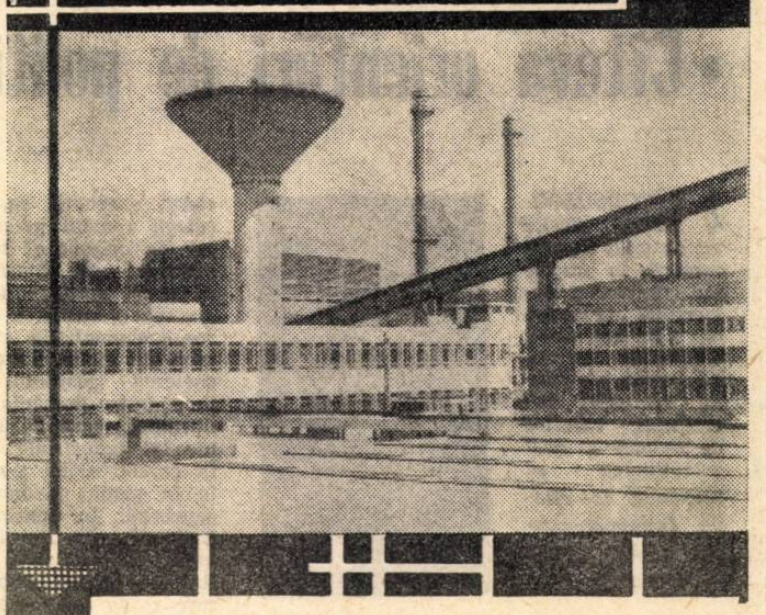

- șamote refractare obișnuite și înnobilate cu un conținut de Al_2O_3 pînă la 90% în cuptoare rotative pentru recuperarea prafului din gazele de ardere prin electrofiltre
- cărămizi refractare de șamotă obișnuită și superaluminoase cu un conținut de Al_2O_3 pînă la 72%, arse în cuptoare tunel
- produse termoizolante cu greutăți volumetrice 0,4—0,9 g/cm³
- mortare refractare de diverse refractarități pentru înzidirea produselor în agregatele termice

Utilajele și instalațiile montate în uzină sînt fabricate în țară

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Anglia și Piața Comună

CANDIDATURĂ CONDIȚIONATĂ

REZULTATELE REUNIUNII Consiliului ministerial al Pieței Comune, care s-a ținut la 23—24 octombrie la Bruxelles, avînd pe ordinea de zi discutarea cererilor de admitere ale Angliei, Irlandei, Norvegiei și Danemarcei, nu au provocat surprindere. Se presupunea în preajma reuniunii că Franța, ca și pînă acum, nu va accepta începerea neîntîrziată a negocierilor, în speță cu Anglia, și că pe de altă parte va căuta să evite deschiderea unei crize în sînul Comunității Economice Europene. Cum scria ziarul olandez ALGEMEENE HANDELSBLAD (Haga), Franța *„nu va recurge la un veto, dar va pune condiții pe care Anglia nu le va putea îndeplini decît foarte greu"*. Reprezentantul francez a subliniat într-adevăr că nu se opune în principiu primirii Angliei, dar a cerut ca aceasta să-și rezolve întîi dificultățile economice, să-și echilibreze balanța de plăți și să renunțe la actualul rol al lirei sterline ca monedă de rezervă. Membrii Consiliului ministerial s-au despărțit fără vreun angajament cu privire la tratative ulterioare cu Anglia ; pe de altă parte, s-a hotărît ca la 20 noiembrie să fie continuate discuțiile referitoare la consecințele unei eventuale lărgiri a Comunității. Consiliul va avea, în continuare, în fața sa raportul ce i-a fost supus la începutul lunii octombrie de către Comisia de la Bruxelles, despre implicațiile aderării celor patru candidați și, în primul rînd, a Angliei. Conținutul acestui document a determinat ziarul olandez citat să afirme că *„acum, guvernul francez poate să se refere, pentru susținerea argumentelor sale, și la raportul Comisiei europene"*.

● Exigențele Comisiei

Constatările care se fac în raport în legătură cu problemele economice și monetare valabile mai ales pentru candidatura britanică, scrie NEUE ZÜRCHER ZEITUNG, *„pot fi sintetizate arătîndu-se că Comisia socotește necesară o însănătoșire durabilă a economiei engleze, în vederea îndeplinirii integrale a obligațiilor derivînd din apartenența la Piața Comună, și că ea prezintă problemele valutare ca fiind mult mai serioase decît le prezenta pînă acum partea engleză"*.

Ziarul elvețian relevă luarea de poziție a Comisiei față de asigurările repetate date de Anglia, că va renunța la „asistența reciprocă" la care i-ar da dreptul articolul 108 al Tratatului de la Roma — a partenerilor săi — în caz de dificultăți ale balanței de plăți izvorîte din rolul lirei sterline ca monedă de rezervă. Problema reală pare a consta pentru Comisie nu în solicitarea sau nesolicitarea unor credite, ci în aceea că dificultățile legate de balanța de plăți due la neîndeplinirea unor angajamente în cadrul „integrării", ceea ce poate periclita funcționarea unei comunități lărgite. *„Ne putem închipui că o politică economică engleză care ar rămîne legată în mare măsură de considerente speciale privind balanța de plăți, izvorîte din rolul de monedă de rezervă, nu ar coincide întotdeauna cu o politică conjuncturală comună, armonizată sau coordonată a Pieței Comune. Astfel, de exemplu, în Anglia ar putea fi necesară din cauza balanței de plăți, o politică restrictivă într-un moment cînd Comunitatea ar dori să aplice pentru rațiuni conjuncturale o politică de expansiune"*.

O dată cu scepticismul față de poziția aparte revendicată pentru lira sterlină, Comisia manifestă preocupare față de capacitatea relativ redusă de creștere a economiei engleze, slăbiciunile ei structurale și insuficienta ei stabilitate. *„Comisia amintește aici volumul prea redus și orientarea nesatisfăcătoare a investițiilor, numeroasele piedici din calea unei creșteri suficiente a productivității, repartizarea nefavorabilă a populației ocupate și structura sistemului fiscal. Ea se referă însă din nou și la sarcinile valutare și financiare, care derivă din legăturile economice internaționale ale Marii Britanii"*. În raport se constată că, în ciuda unor eforturi de asanare considerabile, nu pot fi considerate ca excluse în viitor noi crize ale lirei sterline și se pune prin implicație problema parității acesteia. Din toate acestea derivă cererea formulată de Comisie ca, în cazul unor tratative de aderare, Marea Britanie să-și asume angajamente ferme în direcția însănătoșirii structurale a economiei sale. Comisia nu conchide însă pe baza „aprecierii severe a situației" economiei engleze că nu ar trebui începute asemenea tratative, ci preconizează deschiderea lor. Acest ultim punct reflectă, așa cum s-a văzut la ultima reuniune a Consiliului ministerial, poziția celor cinci parteneri ai Franței din Piața Comună, care — cu rezerve mai puține, ca în cazul Olandei și al Italiei, sau mai multe, ca în cazul R. F. a Germaniei — nu se opun începerii negocierilor pentru primirea Angliei.

● Contestarea lirei

Adepții unei lărgiri a Pieței Comune, scrie revista lunară vest-germană WIRTSCHAFTSDIENST, aduc următoarele argumente în sprijinul punctului lor de vedere : *„Prin includerea Marii Britanii crește spațiul Comunității Economice Europene. Ia naștere o zonă industrială comparabilă cu America de Nord. Efectele pe care le generează desființarea taxelor vamale și intensificarea diviziunii muncii și specializării în această zonă stimulează schimburile comerciale între parteneri. Afară de aceasta, se îmbunătățesc posibilitățile de folosire a factorilor producției. Productivitatea lor crește și duce la sporirea produsului social în toate statele participante. Pe lîngă aceste efecte posibile, Comunitatea obține un avantaj indiscutabil prin posibilitatea de a folosi potențialul tehnologic al noului partener... Zestrea Angliei — nivelul înalt atins în domeniul energiei nucleare, al electronicii și al construcției de avioane — deschide industriei europene noi perspective în activitatea de cercetare și dezvoltare și în privința posibilităților valorificării ei economice"*.

Dar și susținătorii unei asemenea argumentări, printre care se numără autorul articolului din WIRTSCHAFTSDIENST, admit că *„va trebui să se examineze cu seriozitate o problemă care, în ultimele săptămîni, s-a transformat din ce în ce mai mult în punctul nodal al discuției în jurul aderării : criza cronică a lirei sterline. Guvernul Wilson a reușit, ce-i drept, să redreseze balanța de plăți în ce privește operațiunile pe termen scurt, dar aceasta încă nu înseamnă că se poate vorbi de o însănătoșire a valutei. Chiar în anul care vine vor fi probabil cu greu evitabile noi și mari deficite. În plus, prin participarea la piața comună agricolă, s-ar crea o împovărare suplimentară a balanței de plăți engleze cu circa 200 milioane de lire sterline anual"*. Pentru statele Pieței Comune, se arată mai departe în articol, soluția cea mai favorabilă a problemei lirei sterline este, în perspectivă, o devalorizare în proporții rezonabile și renunțarea la rolul de monedă de rezervă, ceea ce contravine însă concepțiilor tradiționale engleze și încă nu a fost acceptată de Anglia ca temă de discuție în legătură cu aderarea. Această piedică esențială în calea aderării, conchide autorul, poate fi înlăturată numai „dacă Marea Britanie este dispusă să cedeze".

● Confirmări engleze

La Londra, pe lîngă vocile care resping condiționarea începerii tratativelor și reafirmă hotărîrea Angliei de a se orienta spre Comunitatea „celor șase", se fac auzite și unele păreri — cu destulă greutate — care confirmă de fapt diagnosticul conținut în raportul Comisiei de la Bruxelles. Concluzii în acest sens se desprind dintr-o amplă analiză a evoluției economiei engleze în ultimii doi ani și jumătate, publicată în LONDON AND CAMBRIDGE ECONOMIC BULLETIN la începutul lunii octombrie, și reluată de ziarul THE TIMES. O primă trăsătură caracteristică a economiei engleze în perioada analizată constă, după autorii analizei, în faptul că *„presiunea cererii interne asupra resurselor productive ale țării a slăbit mult în comparație cu 1964"*, cu toată încetinirea creșterii potențialului de producție. Pe de altă parte, *„a avut loc o ușoară creștere a exporturilor, comparativ cu importurile, care a utilizat unele din resursele devenite disponibile ; dar aceasta nu a împiedicat starea generală a economiei de a deveni mult mai relaxată și numeroase ramuri industriale lucrează sub posibilitățile lor rezonabile de producție"*.

Notînd astfel îmbunătățirea balanței comerciale în perioada analizată, Buletinul remarcă : *„creșterea exportului în raport cu importul a reflectat, înainte de toate, creșterea cererii externe și nu o îmbunătățire a poziției noastre competitive, nici pe piața internă, nici pe cea externă, ponderea noastră pe piața produselor industrici prelucrătoare a continuat să scadă într-o măsură care denotă o situație hotărît nesatisfăcătoare pentru o țară care cunoaște dificultăți ale balanței sale de plăți și care ar dori să realizeze din nou vechiul său ritm de creștere... Îmbunătățirea balanței noastre a plăților curente s-a datorat în mare măsură combinării unui raport de schimb mai favorabil cu o restringere deliberată a creșterii economice interne, iar în ce privește balanța mișcării capitalurilor, modificarea a rezultat mai ales din intrările de fonduri pentru exploatarea gazului din Marea Nordului și din măsurile luate pentru stimularea încasărilor de pe urma investițiilor noastre de portofoliu. Printre acești factori, norocul și unele măsuri pe care am dori de fapt să le suspendăm au jucat un rol neplăcut de mare..."*

Concluziile autorilor analizei sînt astfel sintetizate în Buletin : *„Țara se află deci într-o dilemă. În ce privește posibilitățile sale de producție, nu există îndoială că ea ar putea realiza un ritm de creștere mulțumitor... Pe de altă parte, balanța noastră de plăți nu a fost satisfăcătoare nici în 1966—1967 și există unii factori importanți, cum ar fi închiderea Canalului de Suez și creșterea plăților pentru armamente, care îi vor înrăutăți și mai mult situația. Nu există nici o dovadă reală că tendința generală a balanței noastre de plăți de a se înrăutăți în oarecare măsură o dată cu fiecare ciclu de producție ar fi luat sfîrșit...*

În absența vreunui factor nou care să sporească puterea competitivă a produselor engleze pe piața internă sau pe piața exporturilor și care să ducă la menținerea ponderii noastre, șansele de a realiza atît o balanță de plăți satisfăcătoare, cît și o creștere economică mulțumitoare nu pot fi considerate prea mari", conchide Buletinul.

● Criza a fost evitată sau doar aminată ?

Presa franceză examinează cu deosebită atenție o serie de aspecte politice ale condiționării candidaturii Angliei, întrebîndu-se în ce direcții pot evolua lucrurile.

„Dl. Wilson, scrie LE FIGARO, este elocvent atunci cînd arată că... tehnologia avansată americană duce la un fel de vasalizare a Europei, că «cei șase» nu pot să reziste singuri, că aportul științific și tehnic al cercetătorilor, al constructorilor de avioane și de mașini electronice, de centrale atomice engleze este indispensabil unei Europe care vrea să ajungă la rangul celor mai mari puteri și la o adevărată independență". Dar, remarcă ziarul : *„La Paris lumea nu este convinsă. Intrarea în Piața Comună nu este suficientă pentru a înlesni în mod deosebit cooperarea tehnică și nici pentru a îngreuna dobîndirea controlului de către americani. O Europă în zece nu ar putea să fie mai puternică decît Europa celor șase, dacă interesele participanților sînt mai diferite... La Paris nu prea se crede că Anglia — oricare ar fi intențiile sale — ar putea să acorde prioritate intereselor sale europene, prin însăși logica lucrurilor, și să lase pe planul doi interesele sale tradiționale, Commonwealth-ul, căutarea unei legături privilegiate cu cealaltă mare țară anglofonă. Pozițiile adoptate recent de Anglia în problemele monetare, în negocierile Kennedy, în problema nediseminării armelor atomice fac să existe temerea că prezența engleză ar putea să facă foarte dificilă stabilirea unei poziții europene în marile probleme mondiale..."*.

Pe de altă parte, LE MONDE, apreciind că diplomația franceză se poate prevala o dată mai mult de faptul că poziția ei nu a declanșat o criză înăuntrul Pieței Comune, consideră totuși că *„pericole grave continuă să amenințe viitorul relațiilor Franței cu partenerii ei din Comunitate și cu Marea Britanie"*. Desigur, *„examinarea la Bruxelles a fondului principalelor probleme pe care le pune lărgirea Comunității dă și anumite atu-uri în mîna Franței și poate să cauzeze serioase prejudicii d-lui Wilson. Etalarea periodică, la Luxemburg sau la Bruxelles, a dificultăților monetare tot mai mari ale Angliei care, după ce a făcut apel recent la băncile de la Zürich, va primi în curînd, sub alte forme, noi facilități internaționale pentru a amîna achitarea datoriei sale, nu va putea să nu știrbească și mai mult încrederea în liră. Franța este convinsă că, deschizînd în momentul de față negocieri cu Marea Britanie, «cei șase» ar risca să fie atrași într-o vastă operațiune menită să salveze un sistem monetar ros pe dinăuntru"*. Cu toate acestea, *„este greu de văzut cum ar putea Franța să-și convingă vreodată partenerii de a amîna sine die deschiderea conversațiilor cu englezii și să evite o ciocnire cu celelalte cinci țări ale Comunității pe această problemă"*.

Pentru moment, la suprafață cel puțin, rezultatele cu care s-a încheiat Consiliul ministerial de la Bruxelles din 23—24 octombrie demonstrează că poziția franceză, cum scrie LA LIBRE BELGIQUE *„a evitat cu abilitate o criză în interiorul Comunității și împiedică în același timp primirea vecinilor noștri de peste Canalul Mînecii... Astfel în ultimă instanță lucrurile rămîn în suspensie"*. Viitoarele reuniuni în șase vor arăta, poate ce evoluții au loc în adîncime.

I. V.

Neue Zürcher Zeitung

WIRTSCHAFTSDIENST

THE TIMES

LE FIGARO

Le Monde

LA LIBRE BELGIQUE

Conferința de la Alger a „grupului celor 77"

STRATEGIA ACȚIUNILOR VIITOARE

PE MĂSURĂ CE SE APROPIE deschiderea lucrărilor celei de-a doua sesiuni a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare, programată să aibă loc în februarie—martie 1968 la New Delhi, pregătirile diferitelor țări și grupări de state în vederea acestui eveniment se intensifică, iar pozițiile, punctele lor de vedere se conturează tot mai clar. Pe această linie se situează și recenta Conferință de la Alger a „grupului celor 77".

Reuniți pentru prima oară într-o capitală a „lumii a treia", reprezentanții țărilor în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină, membre ale Conferinței mondiale pentru comerț și dezvoltare, au urmărit ca principal obiectiv coordonarea acțiunilor și stabilirea unei poziții comune tuturor țărilor lor pentru conferința de la New Delhi. La capătul celor 15 zile de dezbateri, caracterizate, după expresia cotidianului algerian EL MOUDJAHID, prin „voința reală de a organiza un front unic al țărilor în curs de dezvoltare la viitoarea conferință de la New Delhi", delegații la conferință au adoptat, la 25 octombrie, documentul intitulat **„Carta de la Alger a drepturilor economice ale «lumii a treia»"**. Cele patru capitole ale Cartei, corespunzînd celor patru comisii în care și-a desfășurat lucrările Conferința (produse de bază, articole manufacturate și semimanufacturate, finanțarea dezvoltării și comerț invizibil, probleme economice generale), sînt apreciate ca un numitor comun al intereselor economice fundamentale ale unor țări care, toate subdezvoltate, sînt totuși atît de diferite. „Simplul fapt — scrie LE MONDE din 27 octombrie — că țările «lumii a treia», cu toată divizarea lor economică și politică și cu toată inegalitatea nivelului lor de dezvoltare, au putut să se întîlnească și să-și pună de acord punctele de vedere poate fi considerat ca un rezultat pozitiv".

● Necesitatea unor măsuri convergente

DOCUMENTUL ADOPTAT la Alger reafirmă ideea că dezvoltarea economică a acestor țări depinde în primul rînd de ele însele, de gradul în care își mobilizează resursele interne de care dispun, subliniind în acest sens și rolul pe care l-ar putea avea dezvoltarea schimburilor comerciale și a cooperării economice la nivel interregional, regional și subregional. Totodată, caracterul inechitabil pe care-l păstrează actuala diviziune internațională a muncii, potrivit căreia două treimi din populația lumii trebuie să se limiteze la rolul de furnizor de materii prime, acestuia corespunzîndu-i un nivel de trai extrem de scăzut, necesită intervenția comunității internaționale. „O finanțare externă și o asistență tehnică suficientă ar ajuta mult țările în curs de dezvoltare să progreseze mai rapid în eforturile pe care ele le desfășoară", se arată în Cartă. Carta reia și ideea potrivit căreia „formulele tradiționale. măsurile izolate și concesiile limitate nu sînt suficiente. Gravitatea problemei cere adoptarea de urgență a unei strategii globale a dezvoltării comportînd măsuri convergente din partea țărilor dezvoltate, ca și din partea țărilor în curs de dezvoltare".

În ce privește problemele relative la produsele de bază, Carta recomandă ca ele să fie soluționate pe calea unor înțelegeri internaționale negociate pentru fiecare produs în parte (pentru cacao înainte de sfîrșitul anului 1967, pentru zahăr la începutul anului viitor, pentru banane, cauciuc și altele cît mai curînd posibil). Unul din articole preconizează cooperarea între țările în curs de dezvoltare producătoare de produse primare și constituirea de stocuri regulatoare, ca măsură pe termen scurt pentru stabilizarea prețurilor la un nivel remunerator. Documentul de la Alger stipulează că un sistem preferențial mondial ar trebui să prevadă măsuri care ar acorda țărilor ce se bucură în prezent de preferințe speciale avantaje cel puțin echivalente prejudiciului cauzat de eventuala suprimare a acestora.

În capitolul referitor la produsele manufacturate și semimanufacturate, Carta recomandă încheierea unui acord privind un sistem general de preferințe vamale nediscriminatorii și nereciproc cu ocazia conferinței de la New Delhi, sistem care să prevadă accesul produselor respective pe piețele țărilor dezvoltate. El ar trebui conceput suficient de suplu pentru ca țările aflate în stadiile cele mai incipiente ale dezvoltării să poată profita de pe urma lui. În legătură cu sprijinul deosebit ce trebuie acordat acestui din urmă grup de țări, la conferință s-a căzut de acord asupra discutării lui într-un grup de lucru special creat, care să-și prezinte concluziile pînă la 15 ianuarie 1968.

Arătînd că angajamentul asumat la Geneva în 1964 de către țările dezvoltate de a contribui cu 1% din produsul lor național brut la finanțarea dezvoltării «lumii a treia» nu a fost respectat, Carta de la Alger preconizează atingerea acestui deziderat înainte de terminarea deceniului în curs. În document se propune și transformarea Băncii Internaționale de Reconstrucție și Dezvoltare într-o bancă de dezvoltare în folosința exclusivă a țărilor în curs de dezvoltare în ce privește împrumuturile, reducerea considerabilă a dobînzilor și prelungirea perioadei de rambursare a creditelor.

Dat fiind locul deosebit de important al comerțului maritim în cadrul invizibilelor, Carta propune ca cea de-a doua Conferință mondială să adopte recomandări grabnice privind reglementarea taxelor de navlosire, acum în permanentă creștere. Țările dezvoltate sînt solicitate să furnizeze un ajutor financiar și tehnic țărilor în curs de dezvoltare, pentru ca ele să-și poată crea flote comerciale naționale și regionale.

Incidențele măsurilor protecționiste adoptate de țările dezvoltate ce au pornit pe calea „integrării", de exemplu în ce privește exportul de produse agricole al țărilor în curs de dezvoltare, aspectele discriminatorii ale acordului final al rundei Kennedy, constituie premisa acelei prevederi din Cartă care afirmă necesitatea ca grupările economice regionale să se abțină de a exercita vreo discriminare față de țările în curs de dezvoltare. Țările semnatare se pronunță și pentru lărgirea schimburilor comerciale și a cooperării economice cu țările socialiste. În acest scop Carta preconizează crearea în cadrul UNCTAD a unui organism consultativ care să permită intensificarea relațiilor economice între cele două grupuri de țări. De remarcat că una din recomandările Cartei în acest domeniu se referă la încurajarea încheierii de acorduri pentru construirea de uzine pe credit în țările în curs de dezvoltare, acceptînd ca rambursarea creditului să se facă, în special sub formă de produse obținute în aceste uzine

● Spre o independență reală

DUPĂ CUM DECLARA la conferință Doudou Thiam, ministrul afacerilor externe al Senegalului, „Carta care tocmai a fost adoptată nu reprezintă o simplă condică de sugestii, ea este o veritabilă declarație a drepturilor suverane ale țărilor subdezvoltate în domeniul economic și social". Semnificația adoptării Cartei de la Alger trebuie privită și sub aspectul acesta al tendinței țărilor «lumii a treia» ca, după ce și-au cucerit independența politică, să promoveze cu consecvență o politică de dezvoltare pentru lichidarea dependenței lor economice.

Carta de la Alger va fi prezentată Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite și secretarului general al acestei organizații, iar misiuni ministeriale de bunăvoință se vor deplasa în diferite țări ale lumii pentru a informa guvernele acestora despre concluziile Conferinței de la Alger.

„Țările industriale — spunea în discursul de încheiere a Conferinței președintele acesteia — Abdelaziz Bouteflika, ministrul algerian al afacerilor externe — ar trebui să se declare de acord să poarte alături de noi singura bătălie care merită să fie dusă în secolul nostru, bătălia cotidiană a popoarelor contra subdezvoltării". Tocmai măsurile concrete pentru ducerea pînă la capăt a acestei bătălii vor forma obiectul dezbaterilor la viitoarea conferință mondială de la New Delhi.

I. RUSU

PLANUL „CELOR 21"

APROAPE CONCOMITENT cu conferința de la Alger, s-au desfășurat la Paris lucrările Comitetului pentru schimburi al O.C.D.E., cuprinzînd reprezentanți ai celor 21 de țări membre ale acestui organism [1]. Comitetul a dezbătut un plan (elaborat timp de doi ani de experții Angliei, Franței, R.F. a Germaniei și S.U.A.), care prevede aplicarea de către țările industrializate din Occident a unor tarife preferențiale, cu caracter general, temporar și degresiv, pentru produsele industriale exportate de țările în curs de dezvoltare, fără ca acestea să fie obligate la vreo concesie, în schimb.

Pentru a putea fi prezentat oficial din partea acestui grup de țări, la cea de-a II-a sesiune a UNCTAD, planul — în forma sa actuală — urmează a fi transmis guvernelor respective, iar apoi supus dezbaterii și aprobării în cadrul reuniunii anuale a miniștrilor țărilor O.C.D.E., la 30 noiembrie — 1 decembrie a.c. Planul este însă incomplet, deoarece capitolele privitoare la sistemul de repartiție echitabilă a sarcinilor ce vor rezulta între cele 21 de țări membre și la măsurile de protejare a unor ramuri industriale proprii n-au fost încă definitivate din cauza divergenței punctelor de vedere. De aceea, experții O.C.D.E. apreciază că discuțiile viitoare asupra planului vor fi „delicate și dificile".

1) Anglia, Austria, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Grecia, Irlanda, Islanda, Italia, Japonia, Luxemburg, Norvegia, Olanda, Portugalia, R.F. a Germaniei, Spania, Statele Unite, Suedia și Turcia.

SÎNTEȚI INTERESAT ÎN CONDIȚIONAREA AUTOMATĂ A URMĂTOARELOR RECIPIENTE ?

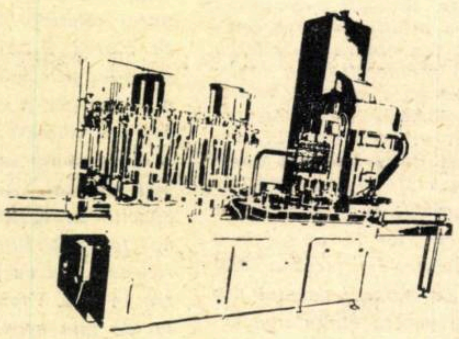

Sticle, pahare, cutii de conserve, căni, canistre, fiole și alte recipiente din sticlă, mase plastice, metal sau alte materiale ? Informați-vă asupra mașinilor STRUNCK, a căror utilizare contribuie la raționalizarea muncii în întreprinderi.

Mașinile STRUNCK sînt create pentru a spăla, siliconiza, usca, steriliza, umple, închide, controla și eticheta articolele menționate mai sus. Capacitatea orară ajunge pînă la 50 000 bucăți.

Mașinile STRUNCK lucrează semiautomat sau automat, ca mașini individuale sau linii complete de finisare, necesită un personal minim, au o durată mai lungă de întrebuințare și economicitate în folosire, datorită randamentului mare și duratei reduse a întreruperilor activității. Mașinile STRUNCK sînt întrebuințate în peste 70 de țări, în industria băuturilor alcoolice și alimentară, în industria chimică, farmaceutică și cosmetică. Mașinile STRUNCK corespund totdeauna unui nivel tehnic înalt.

La cerere, vă trimitem cu plăcere materialul documentar corespunzător.

H. STRUNCK & Co, Maschinenfabrik,

5 Köln - Ehrenfeld 1 Lichtstrasse 30–54

Republica Federală a Germaniei

PUBLICOM

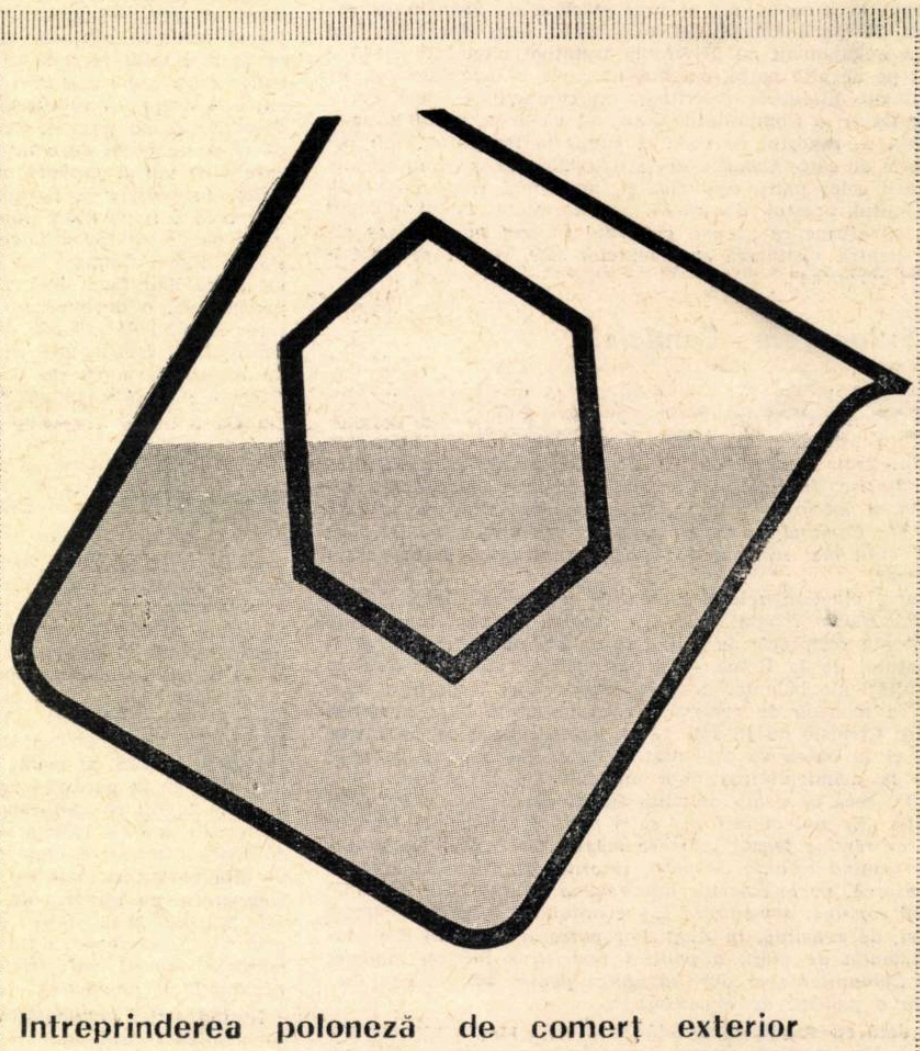

Intreprinderea poloneză de comerț exterior

Ciech

Varșovia, str. Jasne 12, R. P. Polonă

exportă un larg sortiment de coloranți. În mod special recomandă :

- coloranți helantreni, bazici, de naftoclane, helioni și direcți, pentru vopsirea fibrelor celulozice ;
- coloranți polfalani și sintani, pentru vopsirea lînii și fibrelor de poliamide ;
- coloranți bazici, pentru vopsirea hîrtiei ;
- pigmenți organici, pentru lacuri și vopsele, cerneluri de imprimare, mase plastice și cauciuc ;
- coloranți coriamine și futramine, pentru vopsirea pieilor și blănurilor ;
- nigrosine, pentru vopsirea textilelor, colorarea cernelurilor de imprimerie, lacurilor etc.

Informații detaliate la cerere, în cadrul expoziției poloneze de coloranți, organizată în Pavilionul F din cadrul Complexului central expozițional din București, Piața Scînteii nr. 1.

PUBLICOM

Conferința F. A. O.

DEFICITUL ALIMENTAR MONDIAL

A DEVENIT TRADIȚIONAL ca la fiecare doi ani — interval la care au loc sesiunile Conferinței Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) — cele 114 state membre să analizeze situația mondială în domeniul asigurării hranei oamenilor și tendințele ei de viitor. Lucrările celei de-a XIV-a sesiuni a Conferinței F.A.O., care se deschid mîine la Roma și urmează să dureze pînă la 24 noiembrie, au ca temă centrală a dezbaterilor generale „Modalitățile de ameliorare a situației grave a alimentației în lume". Seriozitatea problemei este subliniată de faptul că, după cum se afirmă într-un raport al Organizației dat recent publicității, în 1966 volumul producției alimentare din țările în curs de dezvoltare a crescut cu numai 1%, iar calculat pe locuitor a înregistrat o nouă reducere, situîndu-se la nivelul cel mai scăzut din 1957 încoace.

● O treime din populația globului

UN STUDIU elaborat de experți ai O.N.U. [1]) semnalează, printre altele, că producția de alimente în diferite regiuni ale lumii a evoluat, în perioada 1953—1963, astfel :

Tabel nr. 1

Regiunea	Creșterea medie anuală (în %) 1953—1963	1958—1963
America de Nord	1,8	2,0
Comunitatea Economică Europeană	2,3	3,2
Țări în curs de dezvoltare	3,0	2,9
America Latină	3,0	2,5
Africa	2,5	2,9
Orientul Mijlociu	3,2	2,5
Extremul Orient	3,0	3,0

Sursa : Assistance alimentaire multilatérale (E/4352), pag. 28.

După cum se observă, evoluția producției alimentare are tendințe defavorabile tocmai în țările în curs de dezvoltare, care — pe de altă parte — înregistrează rate mai ridicate ale creșterii populației decît în alte regiuni ale lumii. Este adevărat că deficitul alimentar n-a atins proporții îngrijorătoare decît într-un număr mic de țări, însă numărul locuitorilor acestora însumează aproape 1 miliard, adică aproximativ o treime din populația globului. Avînd în vedere și deficitul nutrițional existent, experții F.A.O. apreciază că — în ipoteza chiar a unei creșteri economice optime — numărul absolut al persoanelor insuficient hrănite nu va scădea în deceniul următor.

● Dimensiunile importului net

DIFERENȚELE existente între cererea și oferta de produse alimentare în țările în curs de dezvoltare, conform evaluărilor făcute de experții F.A.O. pe perioada 1961—1963 (în miliarde dolari, la prețurile din anii respectivi), se exprimă în următoarele cifre medii anuale : cereale 1,7 ; lapte și produse lactate (exceptînd untul și laptele smîntînit praf) 0,2 ; lapte smîntînit praf 0,1 ; grăsimi și uleiuri (inclusiv untul) 0,3 ; zahăr 0,4 ; carne 0,3. (F.A.O., Étude interinstitutions sur l'aide alimentaire multilatérale, E/4370).

Tabel nr. 2

(milioane tone)

Țara	Media pe perioada 1962—1964 Consum	Producție	Import (net)
Brazilia	16,3	14,2	2,1
Ceylon	1,5	0,7	0,8
Columbia	1,5	1,4	0,1
Coreea de Sud	4,0	3,2	0,8
Filipine	4,4	3,8	0,6
India	73,6	68,7	4,9
Indonezia *)	12,3	11,1	1,2
Malaezia	1,5	0,5	1,0
Pakistan	17,1	15,9	1,2
Peru	1,3	0,9	0,4
R.A.U.	7,1	5,3	1,8
Venezuela	1,0	0,5	0,5
Total	141,7	126,2	15,5
Total pe ansamblul țărilor deficitare în curs de dezvoltare *)	210,4	190,2	21,2

*) Media pe 1961—1963.
Sursa : Assistance alimentaire multilatérale (E/4352), Anexa, pag. 8.

Avînd în vedere rolul important deținut de cereale în alimentația populației țărilor în curs de dezvoltare, este cazul să ne oprim puțin asupra situației producției și consumului la acest capitol, în cazul țărilor deficitare (tabelul nr. 2).

După cum subliniază experții O.N.U., în afară de aspectul demografic al problemei, nu trebuie pierduți din vedere alți doi factori care influențează asupra necesităților alimentare ale țărilor în curs de dezvoltare : primul — consecință firească a diviziunii sociale crescînde a muncii — este urbanizarea și industrializarea, iar al doilea este creșterea venitului național (tendință mai puțin pregnantă). Cu privire la urbanizare este de relevat că mărirea numărului de locuitori, ca urmare a exodului de la sate, determină dependența crescîndă a populației de produsele alimentare comercializate. Faptul are, bineînțeles, consecințe importante nu numai asupra dezvoltării mijloacelor de distribuție și transformare, dar și asupra politicii în domeniul comerțului și al prețurilor. Dependența crescîndă față de produsele comercializate face parte integrantă din procesul dezvoltării, și cum ritmul urbanizării este în continuă accelerare, politica alimentară trebuie să țină cont de ansamblul incidențelor sale.

Cît privește creșterea venitului național și, ca urmare, a veniturilor populației, este interesant de constatat că, în timp ce în țările cu o economie dezvoltată aceasta influențează, spre exemplu, în sensul reducerii consumului de cereale, în țările în curs de dezvoltare tendința este contrară. Ceea ce face ca cerealele să-și mențină și mai departe locul de frunte în balanța alimentară a marei majorități din aceste țări.

Din datele tabelului nr. 2 rezultă că, în perioada 1961—1963, principalele 12 țări deficitare au fost nevoite să importe anual 15,5 milioane tone de cereale, respectiv 3/4 din totalul acestor importuri ale țărilor în curs de dezvoltare. În expresie valorică, aceste țări au cheltuit, în medie anuală, aproape 1,5 miliarde dolari pentru importul de cereale, pe primul loc situîndu-se țările din Asia de sud și sud-est cu 826 milioane de dolari, urmate de cele din America Latină — 331 milioane, din Orientul Mijlociu — 183 milioane și Africa — 145 milioane dolari.

Ca urmare a insuficienței progreselor realizate în agricultura țărilor în curs de dezvoltare, pe ansamblul acestora s-a precizat de-a lungul anilor o tendință de scădere a exporturilor lor de produse alimentare, în condițiile creșterii concomitente a importului acestora. Statisticile pe o perioadă mai lungă asupra comerțului cu cereale al țărilor în curs de dezvoltare oferă o imagine sugestivă în acest sens :

Tabel nr. 3

	Medii anuale, (în milioane de tone) 1934—1938	1954—1956	1961—1963
Exporturi	22,9	12,8	12,5
Importuri	8,6	11,7	24,1
Sold net	+ 14,3	+ 1,1	— 11,6

Sursa : Assistance alimentaire multilatérale (E/4352), pag. 32.

O consecință imediată a tendinței de creștere a importurilor de produse alimentare este accentuarea deficitului balanței lor comerciale și — legat de insuficiența generală de devize, resimțită de țările în curs de dezvoltare — frînarea importurilor de bunuri de echipament și materii prime, atît de necesare expansiunii industriale și agricole a țărilor respective.

● Eforturi proprii + asistență internațională

ÎN PREZENT, rezolvarea problemei acoperirii deficitelor de produse alimentare este complicată și de faptul că stocurile apreciabile de cereale, acumulate la începutul deceniului trecut într-o serie de țări producătoare importante, au fost treptat epuizate, rezervele actuale situîndu-se la nivelul necesar pentru acoperirea fluctuațiilor normale ale recoltei de la an la an și asigurarea împotriva efectelor unor eventuale calamități naturale. Drept rezultat, apreciază experții F.A.O., volumul considerabil al livrărilor de cereale și alte produse alimentare către țările în curs de dezvoltare în perioada postbelică, livrări efectuate în condiții de plată avantajoase (credite pe termen lung, rambursarea în valută proprie) sau sub formă de ajutoare nerambursabile, are tendința de a se restrînge, în favoarea tranzacțiilor încheiate în condiții curente pe piața mondială.

Lăsînd la o parte influența pe care o pot avea asupra situației alimentare din țările în curs de dezvoltare modificările de pe piața mondială a produselor alimentare, experții F.A.O. apreciază că atenția trebuie concentrată asupra producției alimentare proprii, asupra agriculturii acestor țări. În fața țărilor în curs de dezvoltare stă problema de a estima judicios necesitățile prezente și viitoare, de a afecta rațional resursele de care dispun, de a descoperi și valorifica noi surse alimentare (îndeosebi de proteine), naturale și artificiale.

În studiul O.N.U. amintit se arată că, practic, toate țările cu deficite alimentare au inclus în planurile lor de dezvoltare economică obiective noi și importante privind investițiile și producția în agricultură. Astfel, de pildă, Brazilia și-a propus să ajungă la un excedent al producției de orez și la reducerea deficitului altor produse agricole, prin înlocuirea parțială a plantațiilor de cafea, cu culturi de orez, porumb, fasole, cu pășuni etc. ; Pakistanul intenționează să-și sporească, în perioada 1966—1970, producția de cereale alimentare într-un ritm mediu de 5,6% pe an etc. Dar — arată experții F.A.O. — experiența demonstrează că perspectivele de realizare a acestor planuri trebuie considerate cu prudență, avînd în vedere numeroasele obstacole interne și externe care frînează progresul economic în țările în curs de dezvoltare.

Ținînd seama de aceste rezerve și apreciind că în anii următori deficitul alimentar se va accentua într-un anumit număr de țări în curs de dezvoltare, F.A.O. propune adoptarea unui larg program de măsuri atît pe plan național, cît și pe scară internațională. În acest context, se apreciază că subalimentația nu constituie decît unul din aspectele problemei generale a subdezvoltării, că soluțiile preconizate pentru rezolvarea ei sînt menite să contribuie implicit la creșterea economică, în ansamblu, a țărilor respective.

Planul de măsuri preconizat de F.A.O. vizează atît producția, cît și comerțul cu produse alimentare. Este subliniată, printre altele, necesitatea dezvoltării concomitente, corelate, a industriei și agriculturii, ca factor de creștere economică generală, de lărgire a pieței interne. „Industrializarea" agriculturii din țările în curs de dezvoltare ar permite satisfacerea crescîndă a nevoilor de alimente ale populației și de materii prime ale industriei ; la rîndul ei, dezvoltarea industriei ar permite aprovizionarea, din producția internă, a agriculturii cu mașini și utilaje, mijloace de transport și instalații de prelucrare, îngrășăminte chimice, erbicide etc.

Paralel cu măsurile concrete (de la îmbunătățirea tehnicilor de cultură specifice și pînă la politica fiscală, de credit, a prețurilor etc.) pe care le poate adopta fiecare țară în parte, un rol însemnat revine asistenței internaționale eficiente, îndeosebi sub forma asistenței tehnice și a fondurilor de investiții necesare.

Pe plan comercial, studiul O.N.U. preconizează măsuri care să stimuleze atît exporturile țărilor în curs de dezvoltare, în general, cît și schimburile de produse alimentare între aceste țări ; ele ar afecta o gamă vastă de probleme, de la desființarea barierelor vamale protecționiste ale țărilor dezvoltate cu economie de piață și pînă la stabilizarea, pe piața mondială, a prețurilor la produsele exportate de țările în curs de dezvoltare.

V. CRISTEA

1) Nations Unies, Conseil Economique et Social, Assistance alimentaire multilatérale, Rapport intérimaire du Secrétaire général, (E/4352).

INTER ARMA...

DUPĂ UN FURTUNOS război al dobînzilor pe piețele financiare, care a durat mult și amenința să zădărnicească orice șansă de echilibru în economia țărilor capitaliste, la începutul acestui an — după cum își vor aminti desigur cititorii — înfruniți la Londra, împuterniciții băncilor centrale au încheiat un acord de armistițiu. Buna înțelegere părea să domnească, întrucît una după alta țările în conflict au scăzut treptat rata scontului.

După cum se vede însă acum, contradicțiile inerente și greu controlabile, ce se fac simțite în dezvoltarea diferitelor procese ale economiei capitaliste, au anulat rapid provizoria acomodare.

Reizbucnirea „ostilităților" a început aproape pe aceeași bază : dificultatea în care se află administrația SUA de a controla tendințele de inflație și de a-și suplini nevoile de capital prin sporirea impozitelor. După cum se știe, cererea președintelui de a se majora taxele cu 10% a fost respinsă de Congres. Din nou, așadar, se recurge la mijloacele monetare.

De curînd s-a procedat la o ridicare serioasă a ratei scontului, atît la împrumuturile pe termen lung cît și la cele pe termen scurt. A fost oferită o dobîndă majorată subscriitorilor de bonuri de tezaur, iar pentru viitor presa de specialitate prezice că rata scontului în S.U.A. va crește în continuare.

Reacția în Europa de vest și în primul rînd în Anglia, care constituie o puternică piață de capitaluri flotante — și care evident se teme de dezertarea acestora peste ocean — nu s-a lăsat așteptată. La 19 octombrie, Banca Angliei a ridicat și ea scontul, de la 5½ la sută cît era în ultima vreme la 6%. S-ar putea însă, spun comentatorii economici, să urce repede pînă la 7%. Ceea ce reprezintă un plafon din vremea cînd „războiul dobînzilor" era în toi. Deficitul comercial de 52 milioane de lire pe luna septembrie a influențat recent în mod grav cursul lirei, iar Banca Angliei a trebuit din nou să intervină pentru a-l susține. După cum se apreciază, acesteia nu i-a mai rămas mare lucru din împrumutul recent de 450 milioane lire contractat în Elveția. James Callaghan, ministrul finanțelor engleze, comentînd situația spunea: „ca pentru cea mai mare parte a problemelor internaționale, va trebui timp să se găsească o soluție și încă mai mult timp pentru a se ajunge la un acord în vederea aplicării ei".

...Dacă însă despre inspirație e vorba, se știe că sub arme muzele tac.

NOTE EXTERNE

LORDUL ROBENS ȘI PROGRESUL TEHNIC

CRICINE IN ZILELE noastre se va pronunța împotriva aplicării în practică a descoperirilor revoluționare din domeniul științei, va fi taxat desigur drept „conservator" și „dușman al progresului". Cînd, în plus, o face asta un lord, bănuielile pot spori. Iată de pildă cazul lordului Robens, președintele Departamentului Național al Cărbunelui din Anglia, care reclamă utilizarea în continuare a cărbunelui drept combustibil principal pentru centralele producătoare de electricitate. Este foarte la modă, spune el, să renegi cărbunele ; **dar ar fi o mare tragedie dacă va fi abandonat prea devreme potențialul industriei carbonifere.**

Fapt este că din cifrele prezentate de lordul Robens, rezultă o scădere anuală a producției carbonifere în Anglia de 14 milioane de tone și o împuținare cu 28 000 a numărului minerilor ocupați. „sacrificați" — cum se exprimă acesta — pe altarul cunoașterii tehnice". În plus, finanțarea primului program de centrale electrice alimentate cu combustibil nuclear, a costat statul englez 750 milioane de lire, în timp ce costul alimentării cu cărbune a unui program de centrale moderne, de aceeași putere, n-ar fi costat, potrivit socotelilor lordului Robens decît suma de 255 milioane. Cu diferența s-ar fi putut construi 5 universități, 20 de spitale, 150 de școli și 250 de mile de șosea asfaltată.

După cum subliniază președintele Departamentului cărbunelui, minerii dau continuu producții record, cei din East Midlands, de pildă, furnizînd Departamentului Central al Energiei Electrice cărbune la un preț care n-a mai crescut de 6 ani.

Trebuie obligați cei ce activează în promovarea energiei nucleare — spune lordul — să dovedească utilitatea ei **în termeni economici.** Și pînă în prezent ei n-au făcut-o. Lordul Robens se declară îngrijorat de perspective, acum încă mai virtos cînd în Anglia urmează a fi aplicat cel de-al doilea program nuclear.

Economicitatea, evident, nu-i un argument care poate fi lăsat de o parte; mai mult, respectarea ei — chiar dacă uneori dă naștere aparent unui paradox — poate servi progresul mai curînd decît aplicarea prematură a unor tehnologii noi dar încă foarte costisitoare.

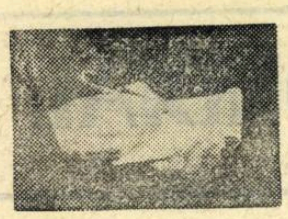

din bloc-notesul cronicarului

Structurile competitive

Prin lucrarea sa „Etica întreprinderii și destinul națiunii" apărută în 1965 la Paris, Octav Gélinier a devenit unul dintre teoreticienii cunoscuți ai economiei franceze și un promotor al eticii bunei gestiuni. După părerea sa, de exemplu, dimensiunea unei întreprinderi nu atrage după sine în mod automat competitivitatea, în schimb competitivitatea duce la dimensiune.

În general — susține el — în momentul în care depășim o anumită „masă critică" productivitatea și competitivitatea depind mai puțin de dimensiune, și mai mult de tipul de fiziologie a structurilor. „La dimensiuni egale și la nivel tehnic egal, structurile de tip «management» modern, realizează în mod frecvent productivități duble față de structurile tradiționale... Este așadar absurd să pretindem ca dimensiunea să antreneze competitivitatea ; acest lucru se observă în eșecul atîtor mari structuri amorfe. În schimb, este sigur că competitivitatea antrenează dimensiunea. O întreprindere bine administrată, rentabilă, dispune de toate mijloacele pentru a crește și a atinge dimensiuni importante.

Adeseori se întîmplă ca o întreprindere mică să fie și competitivă, în acest caz nu va întîrzia mult și ea va crește și în dimensiuni. Această creștere a bunurilor bine administrate, provoacă unora o «iluzie optică» care îi face să confunde dimensiunea cu buna organizare...".

Dar — susține în continuare Gélinier — nu este posibil să aplici cu eficacitate metodele noi de conducere fără a înțelege că ele se sprijină pe efortul profund de a ne degaja de raționamente a priori și de clasamentele statistice, „pentru a practica dimpotrivă, raționamente obiective, fondate pe fapte și rezultate aplicabile în condiții continuu revizuite, de oameni mobili și adaptabili...".

Ierarhia industrială a Europei occidentale în statistica anului 1966

Probabil nu doar pentru a decerna certificate de merit revista americană WORLD BUSINESS, publicată de banca Chase Manhattan, se ocupă în mod regulat cu urmărirea evoluției întreprinderilor din Europa occidentală. **Concurrence oblige...** Clasamentul și cifrele pe care le prezintă revista în numărul său din septembrie trezesc însă un interes mai larg. Ele indică curba pe care o urmează în evoluția lor firme dintre cele mai cunoscute pe planul economiei capitaliste precum și unele ramuri industriale. Lista întocmită cuprinde 200 de societăți și ține seama drept criteriu de cifra de afaceri atinsă de acestea în anul 1966. Deși din punctul de vedere al activității economice, criteriul acesta nu poate fi admis decît poate în parte, el rămîne totuși un indicator.

Cifra de afaceri minimă a firmelor avute în vedere este de un miliard de franci francezi, cu excepția unora din Olanda, Suedia și Elveția trecute pe listă pentru dinamismul lor. Anglia se află în frunte cu 64 de societăți, Republica Federală a Germaniei cu 50, Franța cu 37. Urmează Italia și Suedia cu 12 întreprinderi puternice, Elveția cu 9, Olanda cu 7, Beneluxul cu 6 și Austria cu 3. Locul întîi, în miliarde franci francezi, îl ocupă în Franța societatea **Renault** (5,6); în R.F.G. **Volkswagen** (9,5); în Italia **Montecatini-Edison** (10,5); în Olanda **Royal-Dutch** (20,5); în Suedia **Volvo** (1,9); în Elveția **Nestlé** (8,5); în Anglia **Shell** (15); în Benelux **Petrofina** (5,5); în Austria **Voest** (1,1).

Între aceste societăți, nu se află nici firmele producătoare de curent electric, nici întreprinderile de transport. Statistica din WORLD BUSINESS arată că cel mai repede au progresat societățile chimice (+10%), cele petroliere (+9%), de automobile (+8,5%), de construcție electrică (+7,8%). Cifra globală de afaceri a oțelăriilor crește mai lent, iar aceea a minelor de cărbuni a scăzut cu 4%. Condițiile grele în ramura cărbunelui și oțelului, precum și recesiunea economică din Anglia și R.F.G. explică de ce prima și-a ameliorat vînzările doar cu 5%, iar a doua cu 4%. Creșterea cea mai mare a înregistrat-o Italia cu +14%.

S. U. A. în... Europa

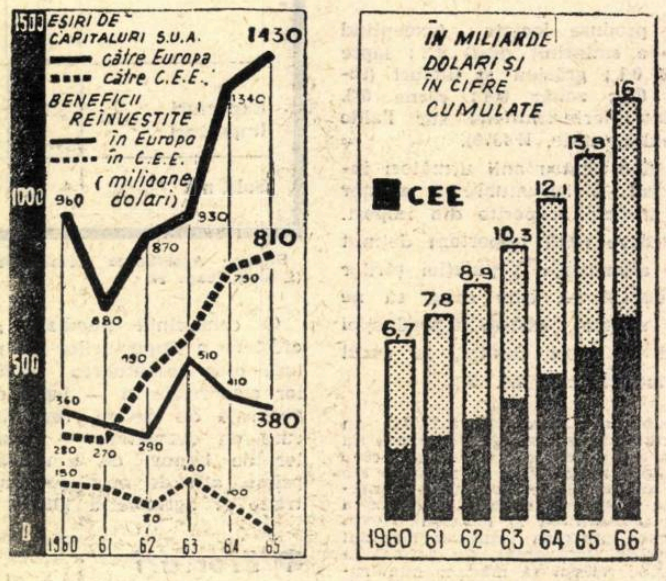

Evoluția investițiilor americane între anii 1960—1966

Potrivit datelor publicate în presa occidentală, investițiile americane în Europa au crescut între 1950—1966 de peste 9 ori (totalizînd circa 16 miliarde de dolari în 1966, față de 1,7 miliarde în 1950), în timp ce investițiile țărilor vest-europene în S.U.A., au reprezentat doar 6,5 miliarde în 1966, față de 2,2 miliarde în 1950. În prezent, din circa 1 000 societăți americane, 700 posedă una sau mai multe sucursale în Europa. Pe țări, situația în 1965 a investițiilor cumulative directe se prezintă astfel (în milioane de dolari) :

Anglia — 5119 (39,5%)
R.F.G. — 2417 (17,5%)
Franța — 1584 (11,4%)
Elveția — 1116 (8%)
Italia — 972 (7%)
Olanda — 698 (5%)
Belgia — Luxemburg — 585 (4,3%)
Suedia — 305 (2,3%)

Alte țări — 1100 (8%)

În ceea ce privește investițiile S.U.A. pentru anul în curs și următorii doi ani, previziunile se raportează la următoarele cifre (în milioane de dolari).

	Piața Comună	*Alte țări vest-europene*
1967	2.212	1.524
1968	2.396	1.555
1969	2.087	1.231

Situația este considerată cu atît mai îngrijorătoare, cu cît cea mai mare parte a acestor investiții sînt concentrate în industriile vest-europene de vîrf. În 1966, ele reprezentau 30% din total în industriile construcțiilor de mașini, 27% în industria echipamentului de transport, 23% în industriile chimice. Ultimii ani sînt concretizați de asemenea prin implantarea societăților americane în sectorul serviciilor, în special în formulele noi ca „marketing", „leasing" și „factoring" (5—10%).

Pentru amortizarea capitalurilor investite, industriașii americani prevăd termene foarte scurte : 34% în mai puțin de 5 ani și 82% în mai puțin de 9 ani.

„Învață-mă să pescuiesc"

În legătură cu sesiunea bienală a F.A.O. s-au reanimat discuțiile cu privire la problemele remedierii deficitelor alimentare în țările subdezvoltate. Unii continuă să pledeze pentru stimularea producției agricole în țările înaintate și organizarea distribuirii surplusurilor pe scară mondială, alții pentru un sprijin activ în dezvoltarea agriculturii proprii, în „țările sărace".

Pînă în prezent, 25% din totalul asistenței oferite de „țările bogate" au fost afectate distribuirii de alimente și numai 6% pentru modernizarea producției locale. „Darurile, cum spune un comentator de la ziarul LE MONDE, sînt uneori o cale ca oricare alta pentru a te debarasa de excedentele unei producții greu de controlat". Unii spun: „ar fi criminal să frînezi creșterea productivității în țările dezvoltate cîtă vreme există atîția oameni rău hrăniți" ; alții spun : „trebuie să ținem seama că perspectivele globale și politica agricolă în țările dezvoltate vor fi influențate de scăderea continuă a populației țărănești, de intensificarea concentrării și modernizării industriei".

Michel Simon, secretar general adjunct al Centrului Național al Tinerilor Agricultori din Franța, — organizație înlăuntrul căreia se poartă discuții aprinse — este de părere că „țările bogate" trebuie mai curînd să-i învețe pe țăranii „lumii a treia" să cultive pămîntul, decît să încerce a-i hrăni ele însele. Iar un proverb spune : „Dacă-mi dai un pește cînd mi-e foame, îmi va fi și mîine foame : dar dacă mă înveți să pescuiesc, nu-mi va mai fi foame niciodată !".

„Oscar"-ul ambalajelor

Sub controlul și din inițiativa Institutului francez de ambalaj (I.F.E.C.) în prima săptămînă a lunii noiembrie, se va organiza la Paris un concurs „Oscar" pentru ambalaj. Concursul se desfășoară pe sectoare diferite, în funcție de materialele folosite la fabricarea ambalajelor. În felul acesta se va putea ajunge — după dorința marilor fabrici de specialitate — la o selecție judicioasă a celor mai reușite tipuri de ambalaje, pe ramuri specifice, diferențiate pe sortimente de materii prime.

Fibrele sintetice și balanța Angliei

În ultimii nouă ani, producția engleză de fibre sintetice a crescut cu 83%, iar industria de fibre și-a ridicat valoarea exporturilor sale la mai mult decît dublu în ultimii șase ani. Directorul comercial al firmei „Courtaulds" a declarat că fibrele sintetice au adus balanței de plăți engleze anul trecut, prin economii la importul de materii prime, cel puțin 145 milioane de lire sterline. După părerea directorului, Henry Thomas, această cifră ar putea crește, în 1970, la 180 milioane ; din 1965 pînă în 1970, partea pieței interne, deținută de fibrele sintetice, ar putea să se ridice la 50%, dînd o contribuție de 50 milioane de lire anual, balanței de plăți.

Potrivit aceluiași purtător de cuvînt, capitalurile investite în producția de fibre sintetice în Anglia sînt de ordinul a 300 milioane de lire, producția atingînd în anul trecut 881 de milioane de livre (1 livră = 453,59 g).

„Beția aurului"

În turismul internațional, fiecare țară caută să-și atragă vizitatorii cu idei mereu noi. Anul acesta de exemplu, norvegienii au organizat pe rîul Kara, la 60 km de orașul Finnmark, un camping original denumit „Beția aurului". Vizitatorii își pot petrece aici vacanța în chip de căutători de aur. Locuiesc în corturi, își pregătesc hrana la focul făcut cu lemne, pescuiesc păstrăvi și somoni în lacurile din împrejurimi și se ocupă cu... spălarea aurului din zăcămîntul aurifer aluvionar al rîului. Conducerea campingului le pune la dispoziție toate uneltele necesare chiar de la sosire. Dar dacă pe ocazionalii căutători de aur nu-i așteaptă perspectiva de-a se îmbogăți, în schimb romantismul de a fi căutător de aur se plătește cu o frumoasă sumă globală.

PE GLOB

● **În primele opt luni ale anului în curs, exporturile canadiene au crescut cu 13,4% față de aceeași perioadă a anului trecut. Balanța comercială a Canadei a înregistrat, astfel, un sold pozitiv de 278,7 milioane de dolari.**

● **Potrivit datelor Institutului de statistică din Roma, în primele opt luni ale acestui an, producția industrială a Italiei a crescut cu 9,5% în raport cu aceeași perioadă a anului trecut.**

● **Cele două zile de demonstrații și proteste din Washington împotriva războiului din Vietnam, — semnalează agențiile de presă — au costat guvernul american peste 1 milion de dolari.**

● **Rezultatele „Alianței pentru progres" au constituit o decepție pentru America Latină — scrie profesorul John Hunter de la Universitatea din Michigan, într-un articol publicat de revista CURRENT HISTORY. Autorul remarcă, printre altele, că Washington-ul a folosit „ajutorul" acordat în cadrul acestui organism, pentru sprijinirea unor guverne militare și înarmarea acestor țări. Analizînd perspectivele „Alianței pentru progres", Hunter trage concluzia că nu se întrevăd nici un fel de progrese economice în America Latină.**

● **În viitorii 8—10 ani, la Praga, va fi construit un metrou care va permite rezolvarea problemei transporturilor urbane și desființarea liniilor de tramvaie din centrul orașului, ale căror trepidații dăunează monumentelor istorice. În 1971, se vor da în folosință primii 7 km ai liniei (din cei 35—40 km cît prevede totalul).**

● **În intervenția sa din cadrul Conferinței anuale a Asociației canadiene pentru export, Eric Wyndham White, directorul general al GATT, s-a declarat în dezacord cu o eventuală creare a unei zone atlantice a liberului-schimb, ca mijloc de liberalizare a comerțului internațional.**

● **În următorii cinci ani, 260 de miliarde de lire vor fi alocate în Italia modernizărilor portuare. Dar din cele 144 de porturi, numai 28 vor beneficia de aceste investiții — a declarat, recent, ministrul italian al lucrărilor publice — 68,5% din total fiind destinate primelor șapte porturi mai importante : Genova, Neapole, Veneția, Trieste, Savona, Spezia și Livorno.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 45 (221)
VINERI
10 noiembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

ÎN DEZBATERE:

DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

GESTIUNEA ECONOMICĂ PROPRIE PE O NOUĂ TREAPTĂ

SPECIALIȘTII ÎȘI SPUN CUVÎNTUL:

UN SISTEM SUPLU, OPERATIV ȘI ECONOMIC DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALĂ

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

DOLEANȚE DIN SECTORUL DE PROIECTARE

ÎN TIMPUL EXECUTĂRII PROIECTULUI, inginerul și tehnicianul din serviciile de concepție sînt nevoiți să consulte diferite lucrări de specialitate, dar mai ales zeci de standarde dispersate în diferite grupe. Este drept, au apărut în ultima vreme multe lucrări tehnice. Ar fi însă deosebit de necesar un „Manual al inginerului și tehnicianului proiectant din industria construcțiilor de mașini" dublat și de un „Manual al desenatorului tehnic din construcția de mașini". Mă gîndesc că aceste manuale — care să apară în tiraje de masă — ar trebui să cuprindă, în afara noțiunilor de bază, și STAS mai importante aferente construcțiilor de mașini. Se știe doar că STAS nu ajung decît în 2—3 exemplare la fiecare întreprindere, mult prea puțin pentru zecile de ingineri, tehnicieni și desenatori care lucrează în serviciile de proiectare și S.D.V. Datorită acestei situații în unele întreprinderi s-a introdus obiceiul de a se copia STAS-urile importante pe hîrtie de calc și de a se multiplica pe hîrtie ozalit. La noi, de pildă, numai pentru copierea pe calc a STAS-ului 7385—66 „Înscrierea toleranțelor de formă și poziție" au fost necesare peste 50 de ore, plus timpul pentru copiere la heliograf a 20—30 exemplare.

O altă soluție pentru ușurarea documentării din STAS-uri este continuarea publicării acestora sub formă de colecții în volume și tiraje corespunzătoare. În această ordine de idei trebuie spus că Oficiul de standarde și invenții ne lasă să așteptăm aceste colecții cam de multă vreme.

Doresc să mai relev un aspect. Pînă în prezent modificarea, elaborarea și intrarea în vigoare a STAS-urilor se face continuu și la diferite date, ceea ce produce uneori greutăți nu numai în munca de proiectare ci și în cea de aprovizionare. De exemplu, la un proiect întocmit de uzina noastră la sfîrșitul anului trecut, a fost prevăzut un reper din oțel cornier cu aripi neegale de 50×32×4 cf. STAS 425—62. La 1 februarie a.c. a intrat însă în vigoare noul STAS modificat (425—66) care nu mai prevedea acest profil, ceea ce a necesitat revizuirea documentației și refacerea unor repere determinate de această schimbare. Pentru evitarea unor astfel de neajunsuri propun ca toate STAS-urile elaborate sau modificate pînă la 31 iulie ale anului în curs să intre în vigoare la 1 ianuarie ale anului următor. Iar „Indicatorul standardelor de stat" să fie tipărit cel mai tîrziu pînă la 30 septembrie al anului în curs. Acest decalaj ar da posibilitatea documentării, din timp, tuturor factorilor interesați.

...Sînt numai cîteva propuneri care, în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției, ar putea duce la organizarea și îmbunătățirea muncii în activitatea de proiectare.

Ilie BERGHEZAN
Uzina „Balanța" — Sibiu

CINE SĂ ASAMBLEZE ?

ÎNTREPRINDEREA FORESTIERĂ-Toplița dispune de surse importante de materie primă și produce, între altele, ambalaje din lemn. Cantitatea de ambalaje produse scade însă de la an la an, cu toate că cererea se mărește.

După părerea mea, descreșterea ar putea să dispară dacă forurile competente ar înființa secții de asamblare care să funcționeze în cadrul unităților Consiliului Superior al Agriculturii sau ale Ministerului Economiei Forestiere. În baza unui plan de colaborare, ar urma ca întreprinderile forestiere și celelalte unități din M.E.F. să furnizeze părțile de lăzi necesare, iar livrarea către consumatori să se facă prin secția de asamblare.

Dintr-un calcul făcut în condițiile întreprinderii noastre, prin înființarea acestor secții, s-ar obține următoarele avantaje : s-ar majora producția de ambalaje din lemn de peste două ori pe aceeași suprafață de producție ; ar crește productivitatea utilajelor cu peste 100% (oricum ea fiind frînată de lipsa de brațe de muncă pentru asamblare și insuficiența mecanizării acestor faze) : pierderile ar fi minime (prin transportul pe distanțe lungi și prin manipulări repetate lăzile asamblate se distrug) ; s-ar reduce cheltuielile de transport cu peste 60—80% (un parc însemnat de vagoane acoperite ar putea fi eliberate) etc.

Ioan MUSCĂ
șef contabil — I. F. Toplița

ANTIDOT — LA PROPRIU ȘI LA FIGURAT

PRIN PLANUL DE APROVIZIONARE pe anul 1968, am solicitat apă minerală, pe care o distribuim ca antidot muncitorilor ce lucrează la temperatură mare. Ca for tutelar al O.C.L. Alimentara N. Bălcescu, Direcția comercială a Sfatului popular al Capitalei ne fixează însă o condiție greu de acceptat : întreaga cantitate repartizată pe trim. I 1968 s-o ridicăm pînă la 1 decembrie 1967.

Cred oare tovarășii, care ne-au făcut cunoscută această repartizare, că fabrica noastră deține spații încălzite capabile să se încarce cu necesarul pe 4 luni ? Ce părere au organele Băncii ? Se poate depăși normativul la 31 decembrie 1967 ? Întrucît întîmpinăm greutăți pe linie de aprovizionare, socotesc că în interpretarea sarcinilor contractuale, ar trebui să existe obligația și pentru organele tutelare să coreleze repartițiile în funcție de nevoi.

Luca IGNAT
economist, Fabrica de uleiuri vegetale „Muntenia" — București

Din corespondența săptămînii

CEASUL NU-I ÎN NOMENCLATOR

O PENSIONARĂ din București — **Zoe CURELEA**, Calea Moșilor 131 — ne relatează un mic necaz. Să-l ascultăm :

Deunăzi, — scria dînsa — *am cumpărat un ceas deșteptător de la magazinul „Bijuteria" din Calea Victoriei. Fiind vorba de un magazin care inspiră încredere și avînd convingerea că lucrătorii de aici au tot interesul să-i servească ireproșabil pe cumpărători, n-am încercat ceasul dacă merge sau nu. Acest lucru l-am făcut acasă, unde am constatat că ceasul tăcea ca... peștele.*

M-am întors la magazin în după-amiaza aceleiași zile ca să-l schimb sau — în cazul cînd nu găsesc un ceas corespunzător — să mi se restituie suma plătită. Vînzătoarea m-a trimis la responsabilul magazinului, care, la rîndul lui, m-a expediat la o unitate a cooperației meșteșugărești, ca să mi-l... repare ! (Mi-a specificat că e „pe gratis", deoarece ceasul se află în perioada de garanție, întrucît nu trecuse nici o zi de cînd îl cumpărasem).

L-am dus la reparat. După 5 zile l-am scos de la atelier. Acum ceasul merge, însă o cam ia înainte. O fi vrînd probabil să recupereze timpul cît a stat la reparație !

În continuarea relatării, tov. Curelea ne-a întrebat : de ce în cazul mai sus-arătat, lucrătorii magazinului respectiv n-au procedat conform prevederilor H.C.M. nr. 1826 din 4 august 1967, care precizează că reclamațiile întemeiate privind produsele necorespunzătoare „vor fi rezolvate de unitatea comercială vînzătoare prin înlocuirea imediată a bunurilor de consum reclamate cu altele de calitate corespunzătoare sau, în cazul cînd nu este posibilă înlocuirea, prin restituirea sumei plătite".

Răspunsul l-am găsit în urma studierii instrucțiunilor, elaborate de M.C.I. pentru aplicarea H.C.M. nr. 1826 și care stabilesc că : „Bunurile de consum la care se aplică prevederile H.C.M. 1826 sînt cele cuprinse în nomenclatorul anexat, stabilit de M.C.I. împreună cu ministerele ce au în subordine întreprinderi producătoare de bunuri de consum". Cercetînd nomenclatorul, am constatat că el cuprinde circa o sută de produse. Ceasurile și alte cîteva mii de produse nu sînt prevăzute. Deci, pentru produsele reclamate, omise din nomenclator, „unitatea comercială vînzătoare" nu este obligată să procedeze la „înlocuirea imediată" sau să restituie suma plătită.

Întrucît răspunsul n-a mulțumit pe cititoarea noastră, ne permitem să punem și noi cîteva întrebări : de ce prevederile H.C.M. nr. 1826, care apără interesele cumpărătorilor, se aplică doar la un număr infim de produse ? Nu ar fi oare cazul ca nomenclatorul respectiv să fie completat cu multe, multe alte produse, astfel ca Hotărîrea amintită să devină un instrument eficient pentru bararea pătrunderii produselor necorespunzătoare în magazine ?

D. TĂRNĂUCEANU

P.S. — *Cititoarea ne-a informat ieri, că la o săptămînă după reparație, ceasul s-a defectat iarăși : i s-a blocat soneria. Noroc că e în „termen de garanție" ! În acest fel, ceasul poate fi reparat „pe gratis" în continuare. Și ar fi păcat ca beneficiarii să nu uzeze de această... înlesnire !*

ECOURI · ECOURI · ECOURI

LA BAZA NORMĂRII: STUDIUL MUNCII

DISCUȚIILE PURTATE LA „MASA ROTUNDĂ" organizată de redacția noastră — publicate sub titlul de mai sus în nr. 35 al revistei — au avut răsunet în rîndul cititorilor. După apariție, alți specialiști în munca de normare au ținut să-și spună părerea în legătură cu cele discutate. Referindu-se în special la proiectul de Directive cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale corespunzător condițiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României, elaborate la Plenara C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie 1967 în care se arată că normele de muncă „nu-și îndeplinesc în mod eficient rolul de instrument al repartiției după muncă și al creșterii productivității muncii", cei care ne-au scris au ținut să insiste asupra rolului și locului normării muncii, arătînd carențele ce există în acest domeniu, făcînd propuneri de perfecționare a normării muncii și de pregătire a cadrelor de normatori. Publicăm în continuare o parte din opiniile exprimate.

ÎNCĂ DE LA ÎNCEPUT vreau să mă alătur părerii majorității participanților la „masa rotundă" care au susținut că în întreprinderi activitatea de normare, respectiv activitatea normatorului, nu se bucură încă de importanța cuvenită. Există tendința generală de a considera normarea ca o activitate secundară. Ca și tovarășul M. Trandafirescu, eu cred că normatorul trebuie situat alături, pe același plan, cu tehnologul. Aceasta, pentru că, așa cum tehnologul **stabilește procesul tehnologic și fluxul respectiv, tot așa normatorul trebuie să stabilească metodele de muncă pentru aducerea la îndeplinire a procesului tehnologic.** Atît tehnologul cît și normatorul sînt deopotrivă pioni de bază în organizarea producției. Dacă în prezent normatorul nu este apreciat în întreprindere la justa sa valoare, aceasta se datorește mai multor cauze : activitatea de normare, așa cum s-a desfășurat pînă în prezent în întreprinderi, era legată mai mult de asigurarea salarizării. Norma fiind considerată în principal ca instrument de plată și mai puțin ca instrument de organizare — a făcut ca activitatea de normare propriu-zisă, în sensul de a stabili consumul de muncă necesar, să fie deformată prin diferite „artificii" care aveau ca scop asigurarea unui anumit cîștig. De aceea apreciez pozitiv recenta măsură de experimentare a normelor științifice : H.C.M. 1446/1967 privind măsuri pentru aplicarea experimentală a normelor de muncă fundamentate științific în unele întreprinderi industriale. Ea a despărțit problemele de normare de cele ale salarizării. De altfel consider că actuala situație a normatorului a fost influențată și de faptul că lui i s-a dat și sarcina de salarizare, de retribuire a muncii efectiv executată. Această activitate fiind în mîna aceluiași om, care elaborează și norma, există posibilitatea unor concesii în detrimentul conținutului obiectiv al normelor.

La fel de judicioasă mi s-a părut concluzia la care s-a ajuns în dezbaterile la „masa rotundă" și anume că activitatea de normare nu poate fi ruptă de activitatea de organizare a producției. Normal să fie așa, întrucît organizarea producției trebuie să se bizuie, în primul rînd, pe organizarea muncii. Legătura lor este interdependentă, deoarece în funcție de felul cum s-a organizat locul de muncă rezultă și organizarea pe întreprindere, iar această organizare trebuie să satisfacă nevoile locului de muncă : aprovizionare, desfacere, transport ș.a. Tocmai de aceea consider că este necesar ca în viitor, **în cadrul compartimentării unitare a organizării producției și a muncii să fie incluse și normarea. Gîndesc că grupul de normare trebuie să intre în cadrul acestui serviciu sau colectiv cu problemele depinzînd de studiul muncii.** În nici un caz nu este bine să aibă contingență cu problemele de salarizare, care pot fi rezolvate de serviciul personal sau de un sector de salarizare.

În încheiere, doresc să-mi spun și eu părerea în ceea ce privește pregătirea normatorilor. Avînd în vedere criticile aduse la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. cu privire la deficiențele normelor de muncă, precum și importanța ce trebuie să se acorde muncii de normare, cred că este necesar să se prevadă, atît la nivelul învățămîntului superior — tehnic și economic — cît și al învățămîntului mediu, **specializarea în problemele privind studiul muncii.** Susțin acest lucru pentru că munca de normare are două aspecte : munca de analiză și concepție și apoi munca de aplicare. Dacă la munca de aplicare un cadru cu nivel mediu bine pregătit poate să facă față, **pentru munca de analiză și concepție este necesară o pregătire superioară.** În ceea ce privește cadrele care ar trebuie să fie recrutate pentru școlarizare, părerea mea este că ele ar trebui să fie din rîndul absolvenților liceelor industriale și economice sau al absolvenților școlilor profesionale care și-au completat cunoștințele de cultură generală (avînd liceul terminat) și cu o practică în producție de cel puțin 5—6 ani. Bineînțeles că aceste cadre vor trebui să urmeze cursuri organizate. Și eu opiniez ca aceste cursuri să aibă o durată de 1—2 ani.

ing. Ion CORNEA
șeful serviciului normare, salarizare și organizarea întreprinderilor din M.I.M.

★

ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ, de pildă, unde 82% sînt procese de aparatură, rolul normatorului îmbracă un caracter special. Și totuși, dacă mă refer la rolul și locul pe care l-a avut și îl are încă normatorul în industria chimică, trebuie să arăt că el nu se bucură de toate atenția necesară. Aceasta pentru că de multe ori nici conducerile întreprinderilor nu cunosc bine care este scopul și conținutul normării muncii. Aceasta este explicația că în multe întreprinderi din industria chimică munca de normare a fost și mai este încă neglijată.

Este evidentă necesitatea ridicării normării muncii la nivelul cuvenit. Această cerință este puternic subliniată în proiectul de Directive aprobat la Plenara C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie. În industria chimică și în general în ramurile în care predomină procesele de aparatură, **organizarea științifică a producției și a muncii trebuie să fie neapărat în preocuparea unui singur organism din întreprindere. Nu aș spune a unui singur compartiment,** deoarece unitatea de conducere a acestora nu poate să capete forme organizatorice unice. Astfel, normatorii sînt cadre care se ocupă de elementele studiului muncii, iar tehnologii, cu cele ale producției. Unele întreprinderi au și propus în ca-

Ion ANDONE
expert principal la Centrul pentru perfecționarea cadrelor de conducere din întreprinderi

(Continuare în pag. 16)

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

GESTIUNEA ECONOMICĂ PROPRIE PE O NOUĂ TREAPTĂ

RIDICAREA PE O TREAPTĂ calitativ superioară a întregii activități, creșterea eficienței economice în toate ramurile producției materiale și sporirea rolului factorilor intensivi în realizarea procesului reproducției socialiste, toate acestea sînt astăzi într-o măsură tot mai mare legate nu numai de perfecționarea conducerii și planificării la nivel macroeconomic, ci și de modul cum în fiecare întreprindere, în fiecare unitate economică, sînt gospodărite resursele materiale, de muncă și financiare.

Dezvoltarea forțelor de producție și creșterea gradului de concentrare a producției, sporirea și îmbunătățirea calitativă a „zestrei" tehnice a întreprinderilor schimbă continuu fața lor economică, măresc resursele și rezervele pe care acestea le au la dispoziție și care, puse în valoare, pot să aducă o contribuție crescîndă la mărirea potențialului economic al țării. Este suficient să amintim că dacă ponderea întreprinderilor cu peste 500 de muncitori în totalul industriei republicane era în 1960 de circa 48%, în 1966 ea s-a mărit la circa 63%. S-a ridicat gradul de concentrare și din punctul de vedere al fondurilor de producție, fixe și circulante pe care le folosește o întreprindere. Orice progres, fie el și de numai un procent sau jumătate de procent, în utilizarea acestor fonduri sau invers, de imobilizare, la o întreprindere reprezintă, în valoare absolută, o mare economie sau, dimpotrivă, o mare pierdere pentru economia națională.

De aceea, angajarea fiecărei întreprinderi în circuitul economic cu toate resursele și rezervele ei interne — *subliniată în proiectul Directivelor C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale* — **reprezintă un imperativ al etapei actuale de dezvoltare a economiei noastre și un factor accelerator al acesteia.**

Orice întreprindere este o unitate productivă care, în cadrul și pe baza planului economic, desfășoară o activitate foarte variată, de producție, de aprovizionare, desfacere, financiară etc. Pe toate aceste trepte se angajează și se utilizează fonduri însemnate, se prestează o muncă creatoare și se consumă însemnate mijloace de producție. Întreprinderea intră în multiple relații economice cu alte unități economice, cu instituții financiare și de credit, cu statul ca proprietar al principalelor mijloace de producție și reprezentant al întregii societăți. Finalitatea întregii activități trebuie să o constituie **satisfacerea unor nevoi reale ale societății socialiste, producerea unei cantități determinate de bunuri materiale cu minimum de cheltuieli, realizarea unui excedent peste cheltuielile făcute cu producerea și desfacerea mărfurilor, excedent care conferă producției respective calitatea de a fi rentabilă și sporește sursele reproducției lărgite.**

În condițiile actuale au loc lărgirea diviziunii sociale a muncii, creșterea complexității problemelor economice ce trebuie rezolvate la nivelul fiecărei întreprinderi, ca și extinderea legăturilor economice ale acesteia cu celelalte întreprinderi și organizații economice. Perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale cere, așa cum se subliniază în proiectul de Directive, acordarea de atribuții mai largi unităților economice și în dirijarea activității lor, pentru realizarea sarcinilor ce le revin din planul de dezvoltare a economiei naționale.

ECONOMIA SOCIALISTĂ nu este o sumă de întreprinderi, ci **un complex economic,** *în care toate colectivele de lucrători, întreprinderile sînt unite atît prin natura proprietății sociale asupra mijloacelor de producție, a relațiilor de producție și țelurilor fundamentale, cît și prin însuși circuitul economic, bazat pe marea producție mecanizată. De aceea, funcționarea normală a întregului mecanism economic în condițiile forțelor de producție moderne, ale complexității relațiilor dintre întreprinderi și ale creșterii autonomiei funcționale a acestora, nu este posibilă fără* **sincronizarea** *activității economice a tuturor unităților și încadrarea lor armonioasă în mersul general al economiei naționale, în procesul unitar al reproducției sociale. Liantul principal al unor asemenea acțiuni, pe fondul general al desfășurării pe bază de plan a activității în toate sectoarele, îl constituie metodele și formele economice.* **Introducerea și aplicarea efectivă a gestiunii economice proprii în toate verigile se înscrie, de aceea, ca o cerință și un principiu de bază al perfecționării conducerii și planificării economiei naționale în etapa actuală.**

Într-o definire concentrată, gestiunea economică proprie, — ale cărei trăsături de bază sînt autonomia în gospodărirea fondurilor de care dispun întreprinderile, extinderea relațiilor economice directe dintre acestea, cointeresarea și răspunderea materială a unităților economice pentru activitatea depusă, folosirea pîrghiilor și categoriilor economice — constituie acea formă economică de conducere a întreprinderilor în care, **prin însuși mecanismul de funcționare,** *se asigură o comparabilitate a cheltuielilor cu veniturile din vînzarea producției obținute, recuperarea cheltuielilor sociale de producție și creșterea rentabilității. Concepută în acest fel, gestiunea economică întruchipează autonomizarea, personalizarea fiecărei întreprinderi nu numai din punctul de vedere al producției, ci și al veniturilor și cheltuielilor.*

Gestiunea economică proprie a fost și pînă în prezent unul din principiile de conducere a activității economice în țara noastră. Eficiența aplicării sale a fost slăbită însă de o serie de factori: practica pierderilor planificate a cuprins un număr însemnat de întreprinderi, determinînd un mecanism necorespunzător în acoperirea nevoilor de mijloace financiare ale unităților nerentabile; deși întreprinderile dispuneau de fonduri proprii, de personalitate juridică etc., o serie de îngrădiri de ordin administrativ le-au îngustat cadrul de activitate economică; practica preluării aproape integrală a veniturilor întreprinderilor și a acoperirii tuturor nevoilor din bugetul statului a dus la o centralizare excesivă a relațiilor financiare dintre întreprinderi și stat, cointeresînd în măsură insuficientă întreprinderile la constituirea de fonduri necesare producției și investițiilor; sectoare însemnate de producție (de exemplu, S.M.T.-urile) au rămas în afara aplicării principiului gestiunii economice etc., ceea ce a generat și întreținut practici și mentalități antieconomice.

MĂSURILE PREVĂZUTE în proiectul de Directive cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale marchează însemnate îmbunătățiri „pe orizontală" și „pe verticală", care vor ridica gestiunea economică proprie pe o nouă treaptă. În viitor, toate activitățile producției materiale și cele legate de aceasta se vor organiza pe bazele acestui principiu, ceea ce va face cu putință aplicarea mai consecventă a răspunderii și stimulării materiale prin însuși mecanismul formei de conducere a întreprinderii și va permite creșterea preocupării fiecărei unități economice pentru ca produsele realizate să fie, în același timp, utile și rentabile.

Totodată principiul gestiunii economice proprii se va extinde și asupra centralelor industriale, organe lucrative de sine stătătoare care vor fi dotate cu fonduri fixe și circulante, vor avea personalitate juridică și dreptul de a contracta credite de la bancă și de a rezerva o parte din beneficiile planificate pentru nevoile productive.

Prin aplicarea măsurilor cuprinse în proiectul de Directive se va asigura în același timp nu numai generalizarea principiului gestiunii economice proprii în toate domeniile producției materiale, dar și **perfecționarea formelor de realizare a tuturor trăsăturilor și pîrghiilor de bază ale acestui principiu.** *Mobilitatea sporită și autonomia funcțională a unităților economice va mări inițiativa și răspunderea întreprinderilor în domeniile esențiale ale activității lor, ca: elaborarea planurilor curente și de perspectivă și fundamentarea deciziilor luate la nivel microeconomic; organizarea relațiilor de aprovizionare și desfacere; utilizarea rațională a fondurilor; ridicarea nivelului tehnic al producției; lărgirea și modernizarea nomenclatorului de produse; folosirea stimulentelor materiale. Relațiile dintre întreprinderi și unitățile financiar-bancare se vor dezvolta pe baze economice. Modul de acordare a creditelor, ca și diferențierea dobînzii în funcție de natura împrumutului, de termenul de rambursare și de modul în care întreprinderile se vor achita de obligațiile față de stat și de celelalte unități economice, vor exercita o influență pozitivă asupra activității economice. Perfecționarea sistemului de prețuri, astfel ca acestea să aibă la bază cheltuielile sociale de producție va stimula într-o măsură largă lupta pentru calitate, progres tehnic și rentabilitate. El va face ca recuperarea cheltuielilor de producție prin preț să fie într-o mai strînsă dependență de raportul în care cheltuielile de producție individuale ale întreprinderilor se află față de cheltuielile sociale de producție, iar economiile obținute, ca urmare a reducerii acestora, să se reflecte în nivelul veniturilor întreprinderilor și al plusprodusului, cu toate consecințele pozitive ce decurg de aci pentru fiecare unitate economică și pentru economia națională în ansamblu.*

Pe această bază, mecanismul de folosire a legilor și pîrghiilor economice și de funcționare a relațiilor economice ale întreprinderilor și centralelor industriale va asigura **o dependență mai strînsă a situației economico-financiare a acestor unități de rezultatele activității proprii, o cointeresare și răspundere materială sporite pentru gospodărirea rațională și valorificarea superioară a resurselor materiale și a potențialului creator al oamenilor și transformarea acțiunilor pentru ridicarea productivității muncii sociale și reducerea cheltuielilor de producție în resorturi permanente și principale ale desfășurării unei activități rentabile.** *Se va realiza astfel o corelare mai suplă și mai eficace a acțiunilor tuturor unităților productive cu cerințele și sarcinile care stau în fața întregii economii naționale, ceea ce va permite îmbinarea armonioasă a intereselor individuale cu cele sociale și încadrarea întreprinderilor, cu întregul lor potențial, în circuitul economic național.*

Gh. CREȚOIU

ACTIVIZAREA PÎRGHIILOR ECONOMICE

UN LOC CENTRAL în complexul de măsuri propus îl ocupă aplicarea efectivă a gestiunii economice proprii în toate unitățile de producție și în centralele industriale. Stadiul atins în dezvoltarea forțelor de producție și în perfecționarea relațiilor sociale de producție, precum și necesitatea ridicării activității economice pe o treaptă calitativ superioară impun un conținut mult mai bogat acestei categorii economice. Astfel, **una din orientările de bază ale perfecționării gestiunii economice proprii se referă la acordarea de atribuții și competențe mai largi unităților economice în organizarea și dirijarea activității lor, în gospodărirea fondurilor fixe și fondurilor circulante cu care sînt dotate.** O asemenea orientare creează premise mult mai favorabile decît pînă în prezent pentru angajarea fiecărei unități în circuitul economic cu toate resursele și rezervele ei interne, ceea ce va constitui o puternică forță motrice pentru înfăptuirea sarcinilor desăvîrșirii construcției socialiste. Aplicarea ei contribuie fără îndoială la mărirea inițiativei și răspunderii în domeniile esențiale ale activității întreprinderilor: planificarea curentă și de perspectivă; elaborarea programului de producție; aprovizionarea tehnico-materială și desfacerea producției; realizarea investițiilor pentru lărgirea producției; asimilarea unor sortimente și tehnologii noi de fabricație; utilizarea fondului de salarii; folosirea unei părți din beneficiu pentru stimularea materială a colectivelor și pentru acumulări; utilizarea creditelor bancare.

Lărgirea atribuțiilor și competențelor unităților operative reprezintă o rezolvare consecventă, realistă, pe deplin corespunzătoare actualei etape de dezvoltare a economiei noastre, deoarece se îmbină în mod armonios cu întărirea rolului coordonării pe bază de plan a activității economice și social-culturale de ansamblu.

Pentru îmbinarea avantajelor coordonării unitare și concentrării raționale a producției cu cele ale creșterii mobilității și autonomiei funcționale a unităților economice în realizarea sarcinilor se impunea un cadru adecvat. În acest sens, un factor important pentru lărgirea reală a atribuțiilor și competențelor întreprinderilor îl constituie **perfecționarea structurii organizatorice a industriei,** care se va concretiza în organizarea conducerii activității industriei republicane pe trei verigi — minister, centrală industrială, întreprindere —, în stabilirea pe baze științifice a competențelor fiecărei verigi în parte, în apropierea conducerii de producție.

Iulian BITULEANU

(Continuare în pag. 4)

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C.C.

RENTABILITATEA — ATRIBUT AL ORICĂREI ACTIVITĂȚI ECONOMICE

DEZVOLTAREA INTENSIVĂ a economiei românești, factor hotărîtor în înfăptuirea obiectivelor desăvîrșirii construcției socialiste, ridică problema creșterii rapide a eficienței întregii activități, prin punerea cît mai deplină în valoare a avantajelor noii orînduiri, a resurselor ei materiale și umane. Acestui scop îi sînt destinate și măsurile aprobate de recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, privind perfecționarea formelor și metodelor de conducere și planificare a economiei. După cum se subliniază în proiectul Directivelor Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, „Întregul ansamblu de măsuri pentru perfecționarea conducerii și planificării urmărește **ridicarea continuă a eficienței economice — principiu fundamental al activității în industrie, construcții, agricultură, transporturi, circulația mărfurilor — în toate ramurile și întreprinderile. Fiecare activitate economică, oriunde s-ar desfășura, trebuie să corespundă unor nevoi reale, să asigure recuperarea cheltuielilor sociale, să fie rentabilă, să contribuie la înfăptuirea reproducției lărgite**".

Dacă facem abstracție de perioada de început a omenirii, istoria atestă că omul a putut produce prin munca sa mai mult decît propriul său consum, o parte din roadele muncii lui îmbrăcînd de regulă forma plusprodusului care a stat de fapt la baza dezvoltării societății omenești. Mărimea acestui plusprodus a crescut pe măsura sporirii forței productive a muncii, asupra căreia au influențat numeroși factori, între care pe prim plan se situează progresul tehnic, deprinderea și calificarea făuritorului bunurilor materiale.

În orînduirea socialistă, mai ales în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, există cu atît mai mult premise dintre cele mai favorabile pentru sporirea productivității muncii sociale. Gradul de maturizare a economiei noastre oferă posibilități tot mai largi pentru sporirea forței productive a muncii și economisirea muncii trecute, deci pentru ridicarea eficienței economice, **concretizate în îmbunătățirea raportului dintre cheltuielile materiale de producție și produsul nou creat, concomitent cu realizarea unor ritmuri înalte de creștere a volumului producției materiale.**

În această privință, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., arăta: „**Este știut că orice activitate economică trebuie să aibă drept rezultat un anumit beneficiu. Nimeni nu se apucă să investească, să cheltuiască materiale, bani și alte mijloace fără perspectiva unui cîștig. Societatea socialistă nu-și poate permite să desfășoare o activitate economică nerentabilă, ca pierderile provocate de o întreprindere să fie suportate de altele**".

În această ordine de idei, considerăm deosebit de prețioasă indicația cuprinsă în proiectul de Directive privind necesitatea combaterii și depășirii definitive a concepțiilor după care menținerea unor întreprinderi și producții nerentabile ar fi un „avantaj" al socialismului.

Or, asemenea concepții nu au rămas numai în sfera teoriei pure, ci au avut o largă aplicabilitate, „avantajul" concretizîndu-se ,după cum se știe, în transformarea unor întreprinderi în cerșetori de fonduri de la buget, în tocirea simțului de răspundere și de inițiativă al cadrelor de conducere din aceste unități. De asemenea, a contribuit la deformarea opticii asupra unor activități practice, ceea ce a avut repercusiuni negative în unele sectoare ale producției materiale.

Lichidarea practicii actuale, ca pierderile provocate de unele întreprinderi să fie suportate de economia națională, va avea indiscutabil însemnate efecte pozitive asupra gestiunii economice proprii.

ÎN CONDIȚIILE ce se creează în economie, **rentabilitatea este un element important o expresie a eficienței activității economice și un factor de bază pentru impulsionarea creșterii economice.**

Ca **raport** între beneficiu și prețul de cost **sau, mai** exact, între venitul net realizat **și cheltuielile** materiale de producție **efectuate**, rentabilitatea pune în evidență **randamentul**, eficacitatea financiară a **unei activități. În acest sens, ideea de rentabilitate exprimă o concepție despre conducerea economică și este totodată un element component al acesteia.** Ea este strîns legată de gestiunea economică proprie, de atribuțiile care revin unităților economice, pe baza acestui principiu.

Rentabilitatea nu constituie un scop în sine; utilizarea acestei categorii economice — care este și o metodă în același timp — exercită o influență activă asupra evoluției proceselor economice, avînd ca menire principală asigurarea unor condiții cît mai prielnice avîntului construcției socialiste, reproducției socialiste lărgite.

Dezvăluirea semnificației social-economice și a rolului rentabilității este legată înainte de orice de categoria beneficiu. Din punctul de vedere al rentabilității, interesează măsura în care beneficiul este expresia economisirii muncii și poate fi folosit ca un criteriu de apreciere a rezultatelor activității economice obținute de întreprinderi. Fiind calculat la volumul producției vîndute și încasate, beneficiul se constituie ca expresia sintetică a rezultatului final al activității de producție, prin prisma circulației. Locul pe care-l ocupă ca indicator sintetic îi conferă o arie largă de cuprindere a factorilor economici, fiind supus unor influențe eterogene, care nu-i asigură totdeauna o concordanță **directă** cu munca economisită în producție. Cu alte cuvinte, beneficiul este o formă specială de oglindire a economisirii muncii sociale, incluzînd modificările pe care le suferă aceasta pînă la a se transforma în acumulări bănești.

În timp ce volumul beneficiului dă o imagine suficient de conturată asupra mișcării plusprodusului, rentabilitatea arată starea desfacerii producției, a realizării în formă bănească a plusprodusului. De asemenea, ca indicatori de plan, ar putea căpăta o mai largă utilizare în stabilirea structurii celei mai raționale a producției din punctul de vedere al cerințelor economiei. Dar ei au o seamă de limite, care ne obligă să nu-i considerăm unicele criterii pentru luarea deciziilor. Ei pot fi considerați fundalul pe care se judecă activitatea economică, a întreprinderii, oferă posibilități de a lua decizii și de aceea realizarea acestor indicatori este o condiție obligatorie.

În promovarea gestiunii economice proprii, este de aceea necesar ca analiza să aibă în vedere diversitatea factorilor care influențează mărimea beneficiului, și respectiv a rentabilității, pentru a stabili măsura în care rezultatele economice obținute se datoresc eforturilor proprii, ca și pentru a scoate la iveală rezervele care mai există, pentru a fi puse în valoare. **De aceea, cei doi indicatori pot fi folosiți în analiză împreună, în corelație, cu factorii principali care-i determină: prețul de cost, prețul, volumul producției și structura ei, ceea ce permite să se pună în lumină diferitele aspecte ale activității economice sintetizate în beneficiu. Numai această unitate a indicatorilor economici principali ai întreprinderilor oferă criterii optime de orientare a activității economice, elimină unilateralitatea, subiectivismul** și dă posibilitatea să apreciem în ce măsură activitatea întreprinderii **corespunde nevoilor reale și este rentabilă.** De altfel, dacă ținem seama de condițiile tot mai complexe în care se desfășoară producția modernă, precum și de necesitatea conducerii și organizării științifice a producției și a muncii, apare și mai clar că aprecierea oricărui sector al activității economice devine imposibilă fără utilizarea largă a unor metode și instrumente moderne, și în primul rînd, a unui sistem închegat de indicatori, temeinic fundamentat din punct de vedere economic, care să poată cuprinde și reflecta cît mai complet multitudinea corelațiilor ce se formează.

Pe această linie, relevăm că în prezent în practica curentă rentabilitatea ca unul din criteriile de apreciere a activității economice nu este încă suficient folosită, în special sub forma corelațiilor cu prețul de cost, volumul producției, valoarea fondurilor fixe sau a investițiilor utilizate, numărul de salariați etc. Efectuarea unor astfel de calcule, mai complexe decît ceea ce în mod obișnuit se numește rata rentabilității, ar oferi posibilități mai largi pentru scoaterea la iveală a unor noi rezerve, prin a căror valorificare se vor obține însemnate economii și beneficii peste plan.

DEȘI ÎN APRECIEREA activității economice a întreprinderii beneficiul și rentabilitatea se manifestă înainte de toate ca indicatori statistici, esența lor nu se epuizează cu această semnificație. **Folosirea lor ca indicatori statistici este de fapt utilizarea efectului existenței lor obiective de categorii economice, determinate de producția de mărfuri, de organizarea întreprinderilor socialiste pe sistemul relațiilor marfă-bani, modelate pe o necesitate de o esență mai profundă, necesitatea plusprodusului.**

Desigur necesitatea generală a plusprodusului ca sursă a acumulării, turnată în tiparele relațiilor marfă-bani, leagă existența lor și de interesul întreprinderii, interes reflectat în posibilitățile materiale de utilizare a unei părți din beneficiu în cadrul întreprinderii. În socialism, ca expresie a valorificării muncii în producție, beneficiul este cîștig, avantaj economic, cu sensuri noi, date de raportul fundamental care stă la baza întregii activități economice, îmbinarea intereselor generale cu cele individuale. Organizarea întreprinderii pe principiul gestiunii economice proprii, este sub acest aspect o condiție „sine qua non". Beneficiul reflectă nu numai economisirea muncii, ci și interesul fiecărei întreprinderi, ca și al societății în ansamblu, pentru mărirea lui.

Fiind categorii economice care exprimă stimulentele în vederea creșterii gradului de inițiativă, de răspundere materială și socială, rentabilitatea și beneficiul reflectă nu numai starea producției și desfacerii, ci și condițiile organizării acesteia, sistemul relațiilor concrete în care acestea se efectuează.

V. SPIRIDON
secretar al Comisiei a X-a, C.N.C.S.

(*Urmare din pag. 3*)

Aceluiași scop îi sînt subordonate și îmbunătățirile ce se aduc sistemului indicatorilor obligatorii de plan, prin care se asigură legătura organică între planificarea de ansamblu a economiei cu activitatea planificată a unităților economice productive. Pentru a da posibilitate întreprinderilor să-și sporească inițiativa și aportul în elaborarea și fundamentarea propunerilor de plan, ca și în realizarea sarcinilor, în planul de stat se vor menține ca sarcini obligatorii numai acei indicatori care exprimă obiectivele de bază ale dezvoltării și se va lărgi numărul indicatorilor pe măsura coborîrii pe treptele organizatorice pînă la unitățile de producție. În acest fel, vor fi cuprinse în plan toate laturile esențiale ale activității economice, iar întreprinderile vor putea să-și adapteze operativ planurile, nu vor mai fi frînate de rigiditatea de pînă acum în prevederile de detaliu sau nesemnificative.

PE ACEEAȘI LINIE de sporire a atribuțiilor și competențelor unităților operative se înscriu propunerile cu privire la **extinderea relațiilor economice directe între întreprinderi, trăsătură de bază a metodei gestiunii economice proprii.** Măsurile cu privire la precizarea din timp a întregului necesar de produse repartizate centralizat, simplificarea relațiilor dintre furnizori și consumatori, îmbunătățirea organizării bazelor de aprovizionare și desfacere, întărirea disciplinei contractuale, va conduce la sporirea inițiativei și operativității întreprinderilor în asigurarea rațională și continuă a procesului de producție cu cele necesare, precum și la realizarea planului producției-marfă vîndută și încasată în condiții optime.

Atribuțiile întreprinderilor, competențele acordate vor putea fi folosite pe deplin în direcția sporirii eficienței utilizării resurselor materiale și bănești, optimizării deciziilor conducerii acestora.

ACORDAREA UNOR PREROGATIVE mai largi conducerilor întreprinderilor reprezintă numai unul din termenii problemei. Conducerile întreprinderilor pot să facă sau nu uz de drepturile, de atribuțiile încredințate. Aceasta depinde de o serie de factori — de priceperea, talentul, spiritul de inițiativă, de ingeniozitatea și inventivitatea, de trăsăturile morale etc. ale cadrelor cărora li se încredințează destinele unităților de producție. Dar, cum este și firesc — cel de-al doilea termen al problemei — **dreptul atrage după sine obligația, iar pentru înfăptuirea ei este necesar și instrumentul, atît pentru realizarea, cît și pentru verificarea felului cum a fost îndeplinită. În mod logic, lărgirea atribuțiilor și competențelor este însoțită de răspunderi sporite, de perfecționarea sistemului de stimulente și de răspundere materială și așezarea lui pe baze economice, de sporirea rolului ce revine sistemului de prețuri, finanțelor și creditului în controlul asupra orientării întregii activități economice și aplicarea principiilor gestiunii economice proprii.** Prin asigurarea unei legături indisolubile între recompensarea materială pentru rezultatele bune obținute și răspunderea materială pentru neîndeplinirea sarcinilor se îmbină armonios interesele generale ale societății cu interesele diferitelor colective de muncă.

ÎNTENSIFICAREA ROLULUI pîrghiilor economice, reflectare a preocupării pentru asigurarea unei conduceri economice și pentru lichidarea elementelor de conducere birocratică, adîncirea răspunderii și stimulării materiale, presupune comensurarea reală a eforturilor colective și individuale. În acest scop este necesar înainte de toate un sistem de prețuri care să reflecte realitatea, condițiile sociale de producție obiective. De aceea, o deosebită valoare teoretică și practică are critica adusă concepțiilor, potrivit cărora prețurile mijloacelor de producție nu trebuie să reflecte în întregime cheltuielile sociale de producție și care a determinat, printre altele, aprecieri deformate asupra activității unor întreprinderi sau fabricării unor produse.

Prin așezarea pe baze reale a sistemului de prețuri vor spori preocupările întreprinderilor pentru obținerea unei eficiențe economice superioare, pentru fundamentarea și adoptarea unor decizii care să ducă la maximizarea rezultatelor activității economice.

Prin reflectarea valorică reală a activității desfășurate de întreprinderi se creează premisele necesare pentru traducerea în viață a prevederilor de **sporire a rolului și funcțiilor finanțelor întreprinderilor. Una din căile principale care va fi folosită în acest scop este asigurarea într-o măsură mai însemnată a nevoilor curente de fonduri ale întreprinderilor pentru desfășurarea procesului de producție și pentru unele investiții din veniturile proprii ale acestora.** Această orientare de principiu cu privire la sursele de finanțare a unor nevoi ale întreprinderilor se împletește în mod armonios cu un alt principiu ce se propune a se adopta și anume ca în viitor să se finanțeze de la bugetul de stat în principal acțiunile majore, care condiționează progresul social-economic al țării noastre și ridicarea nivelului de trai.

Acordarea unor atribuții mai largi unităților economice în organizarea și dirijarea activității lor, în realizarea unor sarcini ce le revin din planul general de dezvoltare, fiind însoțită de crearea unei baze proprii de venituri, va asigura o legătură organică și firească între planificarea economică și financiară, va contribui la sporirea mobilității și autonomiei funcționale în îndeplinirea sarcinilor încredințate, va mări inițiativa și răspunderea.

AL P.C.R. — GESTIUNEA ECONOMICĂ PROPRIE

Competențe lărgite în valorificarea integrală a potențialului întreprinderii

RANDAMENT SPORIT PRIN UTILIZAREA DEPLINĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

TOATE MĂSURILE înscrise în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. converg spre un scop unic: ridicarea întregii activități economice pe o treaptă calitativ superioară, corespunzător cerințelor actuale ale desăvîrșirii construcției socialiste în România. **Creșterea rolului pîrghiilor economice în valorificarea marilor rezerve ale economiei noastre socialiste, sporirea răspunderii și a inițiativei proprii pentru ridicarea pe un plan superior a eficienței activității, impun întreprinderilor fundamentarea științifică a deciziilor economice, tehnice și organizatorice, concomitent cu mărirea operativității în adoptarea și aplicarea lor.**

În lumina acestor cerințe obiective, este necesară, așa cum se prevede în proiectul de Directive, acordarea unei autonomii mai largi întreprinderilor în gospodărirea fondurilor de care dispun, extinderea relațiilor economice directe cu alte unități, cointeresarea într-o măsură mai mare și întărirea răspunderii materiale pentru activitatea desfășurată. În acest context al aplicării gestiunii economice proprii în întreprinderi, aș dori să mă refer la unele dintre posibilitățile largi pe care proiectul de Directive le prevede pe linia **folosirii raționale a fondurilor fixe și circulante, a forței de muncă etc.**, în scopul reducerii cheltuielilor de producție și obținerii unei eficiențe economice superioare.

Faptul că întreprinderea va fi investită cu o autonomie funcțională mai largă în îndeplinirea sarcinilor de plan, va spori și mobilitatea punerii în valoare a rezervelor interne proprii. Astfel, **apreciez ca fiind de o deosebită importanță practică îmbinarea mai strînsă între planificarea de perspectivă și cea curentă, caracterizată prin sporirea rolului și atribuțiilor întreprinderilor la elaborarea și fundamentarea propunerilor de plan.** Se elimină astfel o serie de aspecte negative provocate de nenominalizarea din timp a producției, schimbarea planului pe parcursul realizării lui etc. Aceasta dă posibilitatea uzinei noastre, cu un profil bine determinat, să facă o aprovizionare rațională, să pregătească temeinic fabricația etc., într-un cuvînt, să realizeze o asemenea programare a producției care să-i permită punerea în valoare mai operativă și mai completă a întregului potențial de care dispune.

Statul nostru alocă în fiecare an fonduri importante pentru înzestrarea cu mașini, utilaje și instalații moderne a întreprinderilor industriale. Ele trebuie astfel folosite încît să asigure **pentru fiecare leu investit în mijloace fixe o producție sporită.** Pe această linie, proiectul de Directive prevede un cadru larg de măsuri menite să extindă aria de inițiativă a întreprinderilor, ceea ce reprezintă, după părerea noastră, o recunoaștere a creșterii maturității, competenței tehnice și economice a acestora.

Spre deosebire de situația existentă, **în viitor întreprinderea va avea competențe mult mai largi în aprobarea documentațiilor tehnice și achiziționarea de utilaje în cadrul planului de investiții propriu, recepția și punerea în funcțiune a investițiilor.** Dreptul de a contracta și achiziționa din timp utilajele și obiectele de inventar necesare realizării planului, evitînd întîrzierile determinate de aprobarea sau modificarea listelor de utilaje etc., reprezintă o măsură eficace care va avea drept efect evitarea unor pierderi însemnate de producție și respectarea obligațiilor contractuale cu alte întreprinderi, interesate în primirea la termen a produselor respective.

Lărgirea drepturilor întreprinderii în acest domeniu, permite crearea unor condiții optime pentru asimilarea operativă de produse noi și tehnologii moderne, fără să mai fie necesară trecerea prin filiera greoaie a aprobărilor existentă în prezent. De asemenea, potrivit noilor reglementări, cercetările tehnico-științifice privind problemele de producție din sfera organizării proceselor de fabricație, calității produselor, îmbunătățirii sortimentelor, în scopul adaptării lor permanente și operative la cerințele pieței interne și externe, vor căpăta un cîmp mai larg de activitate, prin folosirea mai judicioasă a bazei tehnico-productive și cointeresarea materială a cadrelor.

În cadrul relațiilor existente în prezent între întreprinderile aceleiași ramuri de producție, eliminarea strangulărilor la anumite utilaje specifice, pe calea unei redistribuiri de sarcini de producție este posibilă, dar numai prin intermediul direcției generale de resort, în cazul uzinelor subordonate aceleiași direcții, sau prin înțelegeri între direcții, în situația întreprinderilor cu subordonări diferite.

Deși există posibilități de eliminare a acestor strangulări, din cauza lipsei de interes pentru o încărcare cît mai completă a capacităților de producție proprii, problemele nu-și găsesc întotdeauna o rezolvare favorabilă. Pentru eliminarea strangulării la ciocanul matrițor de 16 000 kg, de pildă, uzina noastră a intervenit la forul coordonator pentru găsirea posibilităților de matrițare la altă întreprindere a unui număr de 20 000 coroane conice pentru tractor. Direcția generală s-a adresat comisiei însărcinată cu încărcarea forjelor din țară și aceasta a indicat posibilitatea de executare a lucrării respective la Uzina „1 Mai"-Ploiești. Ca atare, forul coordonator al acestei uzine a dispus includerea în planul de colaborare a produselor respective. În baza acestei reglementări, Uzina „Tractorul" a executat S.D.V.-urile necesare forjării, iar Uzina „1 Mai" a realizat un număr redus de piese pentru care întreprinderea noastră și-a dat avizul favorabil și a lansat comanda pentru trecerea la executarea întregului lot. Totuși, Uzina „1 Mai" a refuzat continuarea colaborării. Cu toate intervențiile ulterioare făcute către forul superior, litigiul a rămas, în continuare, nerezolvat. **În noua formă de organizare se întrevede că asemenea situații vor putea fi rezolvate operativ, deoarece atît uzina cît și centrala din care va face parte vor fi direct interesate în găsirea de soluții optime. Se desprinde de aici ideea că viitoarele consilii de administrație ale centralelor industriale să aibă în vedere satisfacerea cu prioritate a intereselor uzinelor care fabrică produse de importanță deosebită pentru economia națională.**

Concomitent cu lărgirea cîmpului inițiativei proprii în domeniul utilizării fondurilor fixe, potrivit proiectului de Directive, întreprinderea beneficiază de o autonomie mai mare **în utilizarea forțelor de muncă și a fondului de salarii.** Această măsură creează întreprinderii posibilitatea unei repartizări mai judicioase, pe structuri, a categoriilor de salariați, precum și a utilizării mai raționale a fondului de salarii respectiv.

Eficiența economică sporită obținută de uzina noastră după o perioadă de trei luni de experimentare a H.C.M. 1404/1967 — care se înscrie ca un pas important pe linia lărgirii inițiativei întreprinderilor — demonstrează că măsurile preconizate dau roade. În această perioadă au fost dobîndite rezultate deosebite pe linia îmbunătățirii ritmicității și calității producției, livrării produselor (nici un contract restanță), creșterii productivității muncii, a economisirii mijloacelor circulante puse la dispoziție pentru realizarea planului și diminuării cheltuielilor neeconomicoase. Astfel, împrumuturile restante au fost reduse substanțial, ajungîndu-se de la vîrfuri de 30—40 milioane lei, cît reprezentau în sem. I/1967, la 2 845 mii lei la 30 septembrie, ca urmare a faptului că uzinele în experimentare răspund numai pentru depășirea mijloacelor circulante, aprobate pe total, și nu pentru fiecare element în parte. Totodată, cheltuielile neeconomicoase au scăzut de la 1 971 mii lei în semestrul I a.c., la 657 mii lei în trimestrul III/1967. Toate acestea au contribuit la crearea condițiilor pentru stimularea materială a angajaților cu peste 1 100 mii lei din fondul de 1% și beneficiile peste plan.

Deosebit de importantă pentru utilizarea eficientă a potențialului existent este îmbunătățirea actualului sistem de salarizare. Printr-o fundamentare științifică a normelor de muncă, în funcție de nivelul înzestrării tehnice, a calificării și specializării cadrelor, a îmbunătățirilor aduse organizării producției, se creează condiții pentru o justă stabilire a salariilor, determinată de realizarea calitativă și cantitativă a sarcinilor de producție. **În acest cadru, aș vrea să fac o propunere. Practica curentă indică faptul că în rîndul salariaților cu pregătire tehnică medie, există oameni care se distanțează în mod vizibil de nivelul general al categoriei din care fac parte și care, datorită unei îndelungate experiențe și a calităților profesionale, ar fi îndreptățiți să beneficieze fie de o promovare în funcții superioare, fie de o remunerare diferențiată. În acest sens, considerăm oportun a se analiza posibilitatea ca directorul întreprinderii să aibă latitudinea de a acorda unui număr determinat de cadre cu pregătire medie, salarii pînă la nivelul celor cu pregătire superioară, bine înțeles în limitele fondului de salarii planificat.**

Acordarea dreptului centralei industriale de a transfera unele competențe de export acelor uzine mari care asigură integral sau în cea mai mare parte livrările unui produs pentru piața externă constituie, după părerea mea, o prevedere bine gîndită. Astfel, uzinele din această categorie vor putea stabili legături directe cu clienții străini, ceea ce le va permite să-și adapteze mai operativ producția la cerințele pieței externe, le va mări răspunderea pentru fabricarea și livrarea mărfurilor, în conformitate cu prevederile contractuale.

Măsurile complexe, deosebit de valoroase, care se referă la lărgirea drepturilor și competențelor întreprinderii vor permite o cunoaștere aprofundată a cerințelor și posibilităților de dezvoltare în toate compartimentele de activitate ale întreprinderilor, fundamentarea pe baza unor criterii obiective a deciziilor și aplicarea lor operativă, în scopul ridicării pe o treaptă superioară a rentabilității generale.

Emil ONIGA
director general al Uzinei „Tractorul"-Brașov

OPȚIUNI ȘI DECIZII RAȚIONALE ÎN ÎNTREAGA ACTIVITATE

COMPLEXUL MĂSURILOR propuse și aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie, reprezintă rezultatul unei analize științifice și al unei juste aprecieri a condițiilor în care trebuie să evolueze în viitor economia noastră socialistă. Consemnînd adîncile transformări structurale petrecute în ansamblul economiei, proiectul de Directive relevă pregnant necesitatea perfecționării formelor și metodelor de conducere și organizare, în concordanță cu nivelul dezvoltării economice și tendințele progresului tehnic și științific contemporan.

Întreprinderea noastră a cunoscut o continuă dezvoltare. **De la naționalizare și pînă în prezent, aproape 95% din parcul de mașini-unelte a fost modernizat, tehnicitatea fabricației s-a ridicat la un înalt nivel, productivitatea muncii a crescut de 10 ori, iar volumul producției de 20 de ori.** În spatele acestor cifre însă se ascund rezerve de energie și inițiativă, a căror valorificare trebuie de acum înainte ridicată pe o treaptă superioară.

Înlăturarea unor fenomene de centralism excesiv și a unor îngrădiri de ordin administrativ, prevăzută în proiectul de Directive, nu poate decît să contribuie la creșterea inițiativei și răspunderii colectivelor din întreprinderi, la mărirea coeficienței personale și întărirea „spiritului de echipă", care sudează oricare colectiv și permite obținerea celor mai bune rezultate.

Respectînd, desigur, limitele de competență care vor fi stabilite, sînt convins că întreprinderea noastră, care livrează la export o parte apreciabilă din fabricatele sale, se va interesa de acum înainte într-o mai mare măsură de lărgirea bazei de desfacere, încheierea de contracte, satisfacerea beneficiarilor cu piese de schimb, rezolvarea promptă a sesizărilor, menținerea produselor la nivelul performanțelor și tendințelor înregistrate pe plan mondial.

Consider că în mod just, principial, **în proiectul de Directive au fost indicate premisele viitoarelor condiții favorabile pentru menținerea unui nivel tehnic unitar, foarte important în ce privește specializarea muncitorilor și tehnicienilor, acuratețea fabricației și conștiința permanent trează față de calitate. Fără îndoială, toate acestea influențează și folosirea în condiții de înaltă eficiență economică a mașinilor-unelte și spațiilor productive.**

METODOLOGIA ACTUALĂ de achiziționare a utilajelor și mașinilor necesare procesului de fabricație este deosebit de greoaie. Ea presupune întocmirea unor forme care trebuie să treacă printr-o filieră complicată, fapt care, în majoritatea cazurilor atrage după sine mari întîrzieri resimțite serios în desfășurarea procesului de producție. Așa, de pildă, în anul 1964 uzina a solicitat din import o mașină de rectificat roți dințate tip Niles, pe care a primit-o abia în decembrie 1966. De asemenea, din cauza necunoașterii de către direcția generală coordonatoare a necesarului real de mașini și utilaje al uzinei, în anii 1963 și 1964 ne-au fost repartizate un strung carusel cu comandă program și un borwerk Ø 130 pentru care nu aveam încărcare și care au blocat importante fonduri de investiții, determinînd perceperea unor mari cote de amortisment care au grevat nivelul veniturilor uzinei.

În condițiile organizării pe principiul gestiunii economice proprii, atît întreprinderea, cît și centrala industrială vor fi direct interesate material în alegerea și achiziționarea din timp a utilajelor celor mai economice, adecvate numeric și funcțional necesităților producției.

Strins legată de aceasta este și **lărgirea drepturilor întreprinderilor privind realizarea investițiilor**, pentru extinderea producției și asimilarea unor sortimente și tehnologii noi de fabricație. Astfel, vor fi înlăturate o serie de deficiențe care îngreunează mult atît extinderea capacităților de producție, în funcție de necesitățile cantitative ale pieței interne și externe, cît și adaptarea operativă a sortimentelor la modificările survenite în structura cererii de consum și în domeniul exigențelor calitative.

Apreciez ca fiind deosebit de valoroasă prevederea din proiectul de Directive referitoare la sporirea rolului și atribuțiilor întreprinderilor în elaborarea și fundamentarea propunerilor de plan. Noile măsuri vor asigura condiții optime pentru îmbinarea mai strînsă între planificarea de perspectivă și cea curentă. În acest fel, întreprinderea poate să aducă elemente concrete tehnice și economice privind capacitățile de producție și cea mai bună utilizare a acestora, perspectivele dezvoltării bazate pe punerea în valoare a resurselor existente. Ca urmare, vor fi evitate schimbările de plan care atrag după sine consecințe economice negative pentru activitatea întreprinderilor, ca aprovizionarea nerațională, formarea de stocuri supranormative, apelarea la credite suplimentare, plata de dobînzi penalizatoare, încetinirea vitezei de rotație a fondurilor circulante. Din cauza schimbărilor de plan, operate de direcția noastră coordonatoare în cursul anului 1967, a primirii de piese necorespunzătoare de la uzinele colaboratoare etc. uzina noastră a înregistrat o depășire a vitezei de rotație a mijloacelor circulante prevăzută în normativ cu 9 zile în trimestrul I și cu 8 zile în trimestrul II al acestui an. În primele 9 luni ale anului, întreprinderea a plătit dobînzi penalizatoare în valoare de 258 000 lei pentru împrumuturi restante.

În condițiile lărgirii atribuțiilor, a inițiativei și răspunderii proprii ale întreprinderilor, asemenea fenomene negative vor putea fi evitate. **Întreprinderea va fi în situația ca să-și organizeze în așa fel întreaga activitate încît începînd cu aprovizionarea, pregătirea fabricației, organizarea procesului de producție și terminînd cu livrarea să poată chibzui și lua o serie de decizii operative, bine gîndite și eficace.**

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE utilizarea mai rațională a forței de muncă, vom avea posibilități mai largi de adaptare la cerințele planului, fără a ne mulțumi cu o respectare formală a indicatorilor. În cadrul sarcinii de creștere a productivității muncii, ținînd seama de salariul mediu și numărul maxim de salariați planificat și normativele generale privind utilizarea personalului, ne vom strădui să ne rezolvăm problemele specifice. Dispozițiile în vigoare nu ne permit să ne abatem de la structura stabilită, ceea ce în anumite perioade ne-a determinat să facem unele redistribuiri temporare de personal orar la tehnico-administrativ și invers. Niciodată nu am recurs cu plăcere la asemenea soluții. Sîntem convinși că privind prin prisma noilor reglementări, pe viitor lucrurile se vor schimba. Procedînd cu simț de răspundere, vom putea realiza o utilizare justă a personalului și încadrarea în funcție de nevoile reale cu salariați a diferitelor secții și servicii.

(Continuare în pag. 6)

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C.C.

(*Urmare din pag. 5*)

O mare importanță pentru randamentul și disciplina muncii în ateliere o va avea perfecționarea sistemului de salarizare a muncitorilor, care va mări interesul pentru lucrul de bună calitate, îmbogățirea cunoștințelor și promovarea în categorii superioare, corespunzînd calificării și progresului tehnic.

In sfîrșit, am reținut importanța principiului muncii colective, tradus în fapt prin existența viitoarelor comitete de direcție. Departe de a constitui o reducere a inițiativei și atribuțiilor directorului, această măsură creează un cadru favorabil pentru primirea unui ajutor mai substanțial din partea colectivului său și implicit mai multă răspundere față de activitatea uzinei în general și de rezolvarea sarcinilor repartizate fiecăruia.

In calitate de conducător al unei întreprinderi socialiste în plină dezvoltare, sînt convins că aplicarea noilor măsuri va deschide noi căi pentru punerea tuturor forțelor și capacităților creatoare ale oamenilor muncii în sprijinul înfloririi patriei noastre.

Pavel MOLDOVAN
director general al Uzinei „Hidromecanica" — Brașov

DEZVOLTAREA COOPERĂRII — CONDIȚIE A UNEI ÎNALTE EFICIENȚE

ALĂTURI DE SPECIALIZAREA, organizarea științifică a producției și a muncii, promovarea tehnicii moderne și ridicarea permanentă a calificării profesionale, cooperarea în producție cu alte întreprinderi au constituit căile principale care au asigurat în ultimii ani o eficiență sporită a activității economice în uzina noastră.

Analizînd însă în lumina documentelor ultimei plenare a C.C. al P.C.R. perspectivele de a valorifica mai deplin potențialul întreprinderii noastre, am ajuns la concluzia că, între alte posibilități, **cooperarea largă cu diferite uzine și fabrici specializate, poate să ne aducă, în continuare, avantaje însemnate.** Folosind din plin drepturile lărgite ce sînt atribuite întreprinderilor, centralelor industriale, multe din neajunsurile ce persistă în prezent, mai ales în privința nerespectării clauzelor contractuale, pot și trebuie să fie eliminate, întrucît ele aduc daune serioase gestiunii economice proprii, cît și intereselor economiei naționale.

Profilul uzinei noastre, complexitatea construcției de autovehicule, impune o largă cooperare, ceea ce rezultă și din ponderea valorică ridicată a diferitelor ansamble și subansamble, piese turnate, forjate etc. procurate de la numeroase întreprinderi în sificarea rapidă și adaptarea elastică a acestora la nevoile tot mai variate ale economiei naționale și a cererilor pieței externe. **Una din principalele greutăți în cadrul colaborării o constituie lipsa unei reglementări unitare a formelor și metodelor de cooperare.**

Ținînd seama de numărul relativ mare al întreprinderilor colaboratoare din diferite ramuri și subramuri industriale (76 întreprinderi din care 58 republicane, 9 ale industriei locale și 9 ale cooperației meșteșugărești), o asemenea reglementare este extrem de greu de realizat, datorită condițiilor sistemului actual de organizare. Dacă cu întreprinderile din cadrul direcției generale coordonatoare problemele ivite pe parcurs se rezolvă în linii generale prin intervenția forului coordonator, colaborarea cu celelalte unități din M.I.C.M. trece prin numeroase verigi („Autobuzul" — D.G.A.T.R. — direcția generală respectivă — întreprinderea în cauză și uneori chiar conducerea M.I.C.M.). Cooperarea cu întreprinderile ce aparțin de alte ministere, precum și cu cele ale industriei locale sau cooperației meșteșugărești, devine uneori și mai complicată, datorită unor situații cum ar fi lipsa de dotare a acestora cu utilaje speciale, insuficienta lor capacitate de producție, însușirea greoaie în fabricație a unor produse noi etc.

Un capitol important reprezintă prețurile de achiziție ale subansamblelor și pieselor primite în cadrul cooperării și al căror nivel — chiar dacă pe parcurs costul lor de fabricație s-a redus — rămîne neschimbat, ceea ce nu stimulează întreprinderile beneficiare. Aceasta duce, în final, la menținerea unui preț de cost ridicat în ansamblu, pe autovehicul. Dat fiind ponderea mare a colaborărilor în costurile materiale ale producției noastre, la un moment dat devine greu de apreciat volumul real al cheltuielilor de fabricație și anevoioasă orice comparație cu produsele similare.

În aceste condiții posibilitatea efectivă a uzinei de a modifica produsul și parametrii de fabricație se reduce la acea parte — de circa 25% — care se execută nemijlocit cu posibilități proprii. Din acest motiv, nu în puține cazuri sîntem forțați de împrejurări să montăm pe autovehicule cu concepții constructive înaintate, agregate, subansamble și piese — depășite din punct de vedere tehnic, ceea ce creează mari neconcordanțe funcționale în exploatare și limitează performanțele tehnico-economice ale noului produs. Așa a fost, de exemplu, cazul cu însușirea în fabricație a autobuzelor de mică capacitate, la care asimilarea execuției amortizoarelor telescopice a fost tărăgănată de diferite întreprinderi din 1963 pînă în 1966, deși produsul a intrat în fabricația de serie încă în 1964, suferind toate consecințele lipsei unui amortizor corespunzător. La fel s-a întîmplat și cu asimilarea în fabricație a farurilor de ceață dreptunghiulare, a geamurilor termoabsorbante, parbrizelor panoramice, aparatajului electric și pieselor de cauciuc, din masă plastică, piele artificială și alte materiale.

Defecțiunile manifestate, întreținerea unor delegați pentru a face deplasările necesare la uzinele cooperatoare etc., nu favorizează întărirea gestiunii economice proprii, obligînd întreprinderea să utilizeze un volum mult mai mare de mijloace financiare decît cele necesare. În loc de a utiliza un fond de rulment, care să acopere un stoc de motoare, de pildă, pentru producția a 3—4 zile, am ajuns, în condițiile de astăzi, să folosim fonduri pentru rezerve de siguranță de circa 30 zile. Această practică dăunează nu numai uzinei noastre, dar și economiei naționale, deoarece fondurile respective în loc să fie folosite pentru alte scopuri, stau imobilizate.

Prin aplicarea prevederilor proiectului de Directive cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, se creează însemnate posibilități pentru rezolvarea în cea mai mare parte a problemelor de cooperare în condiții favorabile. Faptul că marea majoritate a întreprinderilor care cooperează vor face parte din aceeași centrală industrială, va duce la creșterea interesului comun pentru valorificarea pe deplin a avantajelor ce le oferă acest mod de organizare a economiei.

După cum se subliniază în proiectul de Directive, una din sarcinile principale ale centralei industriale va fi aceea de a se preocupa de perfecționarea cooperării între uzinele componente, precum și între acestea și întreprinderi din alte centrale, pe baza unor relații economice stabile, de durată. Centrala industrială se va ocupa de realizarea unor cooperări în producție cu firme și întreprinderi din străinătate, atît pentru nevoile interne, cît și pentru executarea unor comenzi pe alte piețe.

Uzina noastră nu a avut posibilitatea în trecut să realizeze produse la parametri specifici fabricației autovehiculelor de transport în comun, deoarece echipamentul de tracțiune și parte din echipamentul electric a trebuit să fie identic cu cel folosit în construcția de camioane, Centrala care va coordona întreprinderea de autobuze va fi în măsură să proiecteze prin institutul pe care îl va avea și să execute prin celelalte uzine echipamentele specifice autovehiculelor de transport în comun.

În prezent, o serie de garnituri de cauciuc care se numără cu milioanele — de valoare mică, dar cu o importanță deosebită pentru funcționarea autovehiculelor — se execută la unele întreprinderi subordonate altor ministere sau sfaturilor populare. Apreciind numai valoric aceste repere și subapreciind importanța lor funcțională, unitățile respective resping în cele mai multe cazuri propunerile uzinelor constructoare de a îmbunătăți calitatea lor. **Centrala care va coordona activitatea întreprinderilor constructoare de autovehicule va trebui să înființeze sau să preia o unitate care să execute toate reperele de cauciuc necesare.** Aceeași situație rămîne valabilă și pentru asigurarea geamurilor securizate necesare autovehiculelor.

În aceste condiții va putea fi înlăturată activitatea formală desfășurată în prezent de Consiliul de cooperare pe produs. Acest organism, neavînd putere de decizie, deși întocmea planuri de îmbunătățire a activității, acestea deveneau inoperante, nerealizabile, atîta vreme cît cei ce își asumau diferite obligații nu puteau fi penalizați pentru nerespectarea lor. **Centrala industrială, interesată direct în realizarea sarcinilor de plan pe total, cît și de către fiecare întreprindere, va acționa operativ pentru a face ca toate întreprinderile colaboratoare să-și respecte obligațiile contractuale din toate punctele de vedere.** În acest fel, lărgirea cooperării dintre întreprinderi va constitui într-adevăr o sursă principală nu numai de sporire a producției, ci și de economisire a unor mijloace materiale și bănești, ceea ce se va reflecta în creșterea rentabilității întreprinderilor în cauză.

ing. Gh. PIȚULESCU
director tehnic

V. IONESCU
contabil-șef
Uzina „Autobuzul"-București

ECONOMII PESTE PLAN PRIN LICHIDAREA CHELTUIELILOR NEECONOMICOASE!

COMPETENȚELE LĂRGITE atribuite întreprinderilor trebuie să concorde cu ridicarea pe o treaptă superioară a eficienței economice. **„Folosirea cu maximă eficiență a mijloacelor materiale și bănești** — se arată în proiectul de Directive — **necesită ridicarea pe o treaptă superioară a preocupării tuturor unităților economice pentru gospodărirea rațională a acestora și îmbunătățirea pe această bază a indicatorilor economici, cantitativi și calitativi".**

Ca urmare, se impune ca, fiecare unitate, desfășurîndu-și activitatea pe principiul gestiunii economice proprii, să depună eforturi susținute pentru ca să-și recupereze cheltuielile de producție efectuate și să fie rentabilă, contribuind astfel la înfăptuirea reproducției socialiste lărgite.

Situația anormală a unor întreprinderi, care mai au produse nerentabile, va putea fi curmată prin introducerea în fabricație numai a acelor produse care întrunesc concomitent două trăsături: **utilitatea și rentabilitatea.** Pentru aceasta, bugetul statului nu va mai acoperi pierderile rezultate din activitatea de producție, fiecare întreprindere avînd datoria de a lucra eficient. Rentabilizarea produselor va trebui realizată, în primul rînd, prin închiderea tuturor canalelor de risipă: pierderi din rebuturi, din casări și declasări de valori materiale, lipsuri și pierderi din deteriorarea materialelor și produselor, locații, amenzi și penalizări, cheltuieli cu transporturi inutile, cheltuieli excesive cu delegații, telefoane, telegrame, în general, toate cheltuielile neproductive.

Mobilizînd rezervele interne identificate, în primele 9 luni ale anului, colectivul de muncă al întreprinderii noastre a realizat prevederile planului la producția globală, producția-marfă și marfă vîndută și încasată în proporție de 100,6%, obținînd în plus 17 tone fire și 98 700 mp țesături. Ca expresie a eficienței activității depuse, menționăm că economiile peste plan obținute la întreaga producție, se ridică la 218 000 lei, iar beneficiile suplimentare la 332 000 lei. De asemenea, în urma acțiunii de rentabilizare desfășurată în acest an, au fost eliminate pierderile la patru produse, din cele cinci — pierderi care grevau serios asupra volumului net de beneficii.

Rezultatele obținute ar fi fost și mai bune dacă n-ar fi existat și unele cheltuieli neeconomicoase, care în primele trei trimestre din acest an au însumat 471 000 lei.

Analiza temeinică a factorilor care au condus la menținerea unui volum încă ridicat de cheltuieli neeconomicoase, ne-a condus la luarea unor măsuri menite să frîneze pe viitor tendința de menținere sau de creștere a acestora. Așa cum a reieșit din dezbaterea recentului proiect de Directive ale C.C.al P.C.R. cu activul de partid din întreprindere, **obiectivele fixate vor fi realizate în condiții mult îmbunătățite datorită competențelor crescînde ale întreprinderii.** Bunăoară, întărirea disciplinei în muncă va fi asigurată prin perfecționarea sistemului de cointeresare materială și posibilitatea ca întreprinderea să asigure o legătură mai strînsă între venitul fiecăruia și rezultatele în muncă.

Sistemul de stimulare a salariaților ce gospodăresc cu chibzuință bunurile materiale și de sancționare a celor ce provoacă pierderi din casări și declasări de valori materiale (în primele trei trimestre ele au însumat 13 000 lei), va permite diminuarea și a acestui gen de cheltuieli neproductive, care afectează nejustificat prețul de cost.

În cheltuielile neeconomicoase se mai cuprind amenzile și penalizările, ce includ, în principal, dobînzile plătite la creditele restante. De la începutul anului și pînă în prezent, amenzile și penalizările au atins în întreprindere suma de 28 000 lei. **O dată cu creșterea competenței întreprinderilor, se va mări și răspunderea acestora față de stat, în utilizarea creditelor contractate.** În ce va consta aceasta? Pe de o parte, acelor întreprinderi care își realizează sarcinile de plan și gospodăresc cu chibzuință mijloacele materiale și bănești ce le-au fost atribuite, li se vor acorda creditele necesare; pe de altă parte, unitățile bancare vor aplica măsuri restrictive de creditare acelor întreprinderi care nu-și utilizează eficient mijloacele încredințate, pentru a le determina să se încadreze în limitele fondurilor planificate.

În cadrul cheltuielilor neeconomicoase ale întreprinderii, o pondere importantă au avut și cele ocazionate de transporturi inutile, ce au însumat în primele 9 luni ale acestui an 250 000 lei. Cauza principală este actualul sistem de aprovizionare și desfacere, care prezintă o serie de lacune. Întreprinderea noastră are relații cu mulți producători, situați uneori la distanțe relativ mari, ceea ce determină întîrzieri în aprovizionare și cheltuieli de transport neraționale. Totodată, numărul mare de comenzi și contracte are drept consecință livrări de produse în cantități mici, cu cheltuieli de transport mari.

Neajunsuri, care se soldează cu cheltuieli suplimentare, mai provin și din alte cauze. Datorită specificului activității întreprinderii noastre, sarcinile de livrări (mai ales la export), deși prinse în planul de producție la începutul perioadei, prezintă de cele mai multe ori cantități importante fără poziție coloristică fixată și deci, fără să știm forma definitivă a produsului. Necunoașterea din timp a întregii structuri a producției a făcut ca, adesea, să întîmpinăm dificultăți în aprovizionarea cu materii prime, materiale, coloranți sau chimicale, fapt ce a avut drept consecință neritmicitate în fabricarea produselor și formarea de stocuri supranormative.

Ținînd seama de faptul că produsele textile nu pot face obiectul înțelegerilor de lungă

1964 = 100%

	Realizări efective anii			Planificat pentru anul 1967
	1964	1965	1966	
Totalul cheltuielilor pentru materiale ce intră în componența autovehiculelor	100	104,5	119,1	122,8
Din care, cele procurate din cooperare	100	112,1	121,3	128,2
Ponderea cooperării în totalul materialelor consumate	71,7%	72,6%	73%	74,6%

totalul cheltuielilor materiale, — așa cum reiese din tabel:

Cu toate că s-au înregistrat o serie de rezultate pozitive pe linia îmbunătățirii relațiilor de cooperare, se mențin încă o serie de lipsuri care generează în uzina noastră o producție neritmică, cu toate consecințele negative pe care o are asupra rentabilității.

Rigiditatea în formele și metodele actuale de colaborare, îngreunează însușirea în fabricație a noilor produse, împiedică diver-

AL P.C.R. — GESTIUNEA ECONOMICĂ PROPRIE

durată dintre furnizor și beneficiar, **considerăm că pe linia lărgirii competenței și răspunderii întreprinderilor este necesară eliminarea modificărilor prevederilor contractuale, efectuate în perioada executării planului de producție.** Cunoașterea din timp a sarcinilor de producție și a sortimentelor prevăzute, vor permite o fundamentare judicioasă a planului de aprovizionare și desfacere și, deci, evitarea unor fenomene economico-financiare nedorite.

O pondere destul de mare în cadrul cheltuielilor neproductive a avut-o în primele 9 luni ale acestui an și poziția „alte cheltuieli neeconomicoase". Dintre acestea, cea mai mare pondere a reprezentat-o dobînzile la creditele pentru nevoi temporare. Competența și răspunderea mărită a întreprinderii în fundamentarea și realizarea planului de credite, vor asigura pe viitor diminuarea și a acestui gen de cheltuieli neproductive.

În valoarea cheltuielilor neeconomicoase din perioada ianuarie-septembrie 1967, n-au fost cuprinse cele ocazionate de delegații, telefoane, telegrame, poștă, care au însumat 284 000 lei. Perfecționarea sistemului de aprovizionare și desfacere, va permite ca, pe viitor, să reducem și cheltuielile legate de deplasarea unor delegați la întreprinderile furnizoare, de neluarea la timp a produselor și de arbitraje.

Ion MIRCEA
directorul Întreprinderii textile-Pitești

PRODUSE DE CALITATE SUPERIOARĂ — BENEFICII SUPLIMENTARE

DIN COMPLEXUL DE MĂSURI preconizate în proiectul de Directive, am desprins ideea de bază că lărgirea inițiativei și competenței unităților economice urmărește, în esență, ridicarea continuă a eficienței activității lor. Desigur, asigurarea unei rentabilități sporite presupune o tot mai justă utilizare a resurselor materiale și bănești, ridicarea întregii activități a întreprinderilor pe o treaptă mai înaltă.

La specificul producției fabricii noastre, sporirea rentabilității poate fi obținută mai ales pe **calea realizării de produse superioare din punct de vedere calitativ. Îmbunătățirea continuă a calității produselor a constituit și constituie pentru întregul colectiv un indicator esențial al eficienței activității noastre economice.** În acest sens, mărturie stau faptele : în primul semestru al acestui an — la o structură de plan cu articole de țesături mai complicate — producția de calitatea I a fost depășită cu 1,5%. Drept urmare, în cele 9 luni ce au trecut din acest an, fabrica noastră a realizat economii suplimentare la întreaga producție-marfă de 715 000 lei și beneficii peste plan de 1 425 000 lei.

Așa cum prevede proiectul de Directive, pe linia perfecționării relațiilor dintre industrie și comerț, unitățile industriale vor primi sarcini obligatorii de livrări către comerț, nominalizîndu-se un număr restrins de mărfuri — cele care prezintă o importanță deosebită pentru aprovizionarea populației. **Cantitățile și structura pe sortimente ale celorlalte produse vor fi stabilite prin relații contractuale directe între unitățile industriale și cele comerciale.** Aceste prevederi au o însemnătate deosebită pentru desfășurarea unei activități tot mai fructuoase a întreprinderilor. Ele mărește inițiativa, dar și răspunderea întreprinderilor de a prospecta cerințele pieței pentru a putea produce sortimente variate, în funcție de evoluția preferințelor populației și cu prețuri diferențiate în concordanță cu veniturile acesteia. Dar ele presupun, totodată, ca centralele industriale să stabilească o justă proporționalitate a sercinilor de plan pe întreprinderi, astfel încît ele să nu afecteze rentabilitatea acestora, dar nici cerințele pieței.

Firește, utilizarea judicioasă a materiei prime, obținerea unei inalte calități a produselor, stau în mîna fiecărei întreprinderi. În fabrica noastră, **vom pune un accent mai mare pe stabilirea unor tehnologii corespunzătoare, pe aprovizionarea optimă a locurilor de muncă cu materiile prime și materialele necesare, ne vom ocupa mai intens de ridicarea calificării muncitorilor.** De altfel, în toate aceste domenii avem încă multe rezerve care pot și vor trebui puse în valoare.

În condițiile aplicării mai consecvente a gestiunii economice proprii, diferitele cauze care provoacă pierderi — refuzuri de calitate și declasări — (în 9 luni ale a.c. pierderile din declasări s-au ridicat la 245 000 lei) **trebuie înlăturate cu desăvîrșire.** De aceea, vom utiliza noi căi și mijloace, încît să ridicăm mereu prestigiul „mărcii fabricii", să realizăm produse numai de calitate superioară care să se bucure de aprecierea cumpărătorilor.

Un rol activ sînt chemate să joace în acest sens și pîrghiile de cointeresare materială. Anul acesta, întreprinderea noastră a plătit drept premii pentru calitate, muncitorilor de la țesătorie, suma de peste 145 000 lei — recompensă pentru eforturile depuse în vederea utilizării cu randament **mai înalt a materiei prime. Pentru deficiențele constatate în privința nerespectării** normelor de calitate, s-au aplicat și unele penalizări. Suma recuperată nu a acoperit **nici pe departe pagubele produse, dacă ținem seama de faptul că pentru realizarea** unor țesături de calitate necorespunzătoare s-au uzat mașini, s-a consumat energie electrică, s-au plătit salarii în regie și alte costuri, care au afectat negativ prețul de cost și, implicit, rentabilitatea întreprinderii.

Faptul că prin aplicarea principiului cointeresării materiale se urmărește observarea nu numai a laturii de recompensare, ci și a celei legate de răspunderea materială, că **în afara premiilor anuale (gratificații) conducerile întreprinderilor vor putea acorda — așa cum se prevede în proiectul de Directive — premii și în cursul anului pentru stimularea lucrătorilor care obțin realizări deosebite cu efecte certe și imediate și că penalizarea celor care nu-și îndeplinesc conștiincios sarcinile de plan se va face mai mult simțită, va spori interesul pentru obținerea unor produse de calitate superioară.**

Găsesc însă că, așa cum interesele economice ale fiecărei întreprinderi impun ca ea să realizeze numai produse de bună calitate, **aceeași cerință trebuie manifestată și față de furnizorii de materiale.** Sînt cazuri cînd celofibra pe care o primim de la Combinatul de fibre artificiale-Brăila nu corespunde din punct de vedere calitativ, prezentînd o serie de defecțiuni, ceea ce ne provoacă mari neajunsuri în procesul de producție. Lucrurile nu se prezintă prea bine nici în ce privește linurile ce le-am primit în acest an de la Uzinele textile-Cisnădie și Textila Grivița-București. La linurile primite de la Cisnădie, procentul de grăsimi este depășit față de limita admisă, iar cele de la Textila Grivița prezintă mari neregularități, impurități vegetale etc.

Depistarea unor asemenea carențe în calitatea materiei prime a făcut — ce e drept — ca, în acest an, Combinatul de la Brăila să ne facă o reducere de preț al acesteia de 95 348 lei. Dar prin lansarea în fabricație a materiei prime respective — în lipsa altei — și-a recuperat întreprinderea noastră întreaga pagubă cauzată de faptul că nu poate valorifica, în condiții optime, produsele realizate ?

Fără îndoială că nu. De aceea socot deosebit de oportună prevederea din proiectul de Directive potrivit căreia în domeniul aprovizionării tehnico-materiale **este necesar să se revizuiască legislația actuală, să se precizeze obligațiile ce revin părților contractante în legătură cu despăgubirea partenerilor pentru daunele aduse în cazul nerespectării contractelor.** În același timp, crearea centralelor industriale, în cadrul cărora vor intra și unele intreprinderi furnizoare de materii prime, va oferi fără îndoială, condiții și pentru creșterea răspunderii acestora în ce privește respectarea întocmai a prevederilor contractuale.

ing. Valentin BADEA
directorul Fabricii „Dorobanțul"-Ploiești

TRANSFERAREA CU PLATĂ A FONDURILOR FIXE DISPONIBILE

ÎN ULTIMII ANI, volumul fondurilor fixe disponibile, nefolosite în producție, a scăzut în mod sensibil. Cu toate acestea în unele unități nefolosirea fondurilor fixe este relativ însemnată. Acest lucru este cauzat, în principal, de lipsa cointeresării acestor unități pentru buna folosire în producție a tuturor fondurilor fixe de care dispun. Un rol important în înlăturarea acestei lacune o va avea utilizarea indicatorului acumulărilor bănești la 1 000 lei fonduri de producție, propus în proiectul de Directive. Dar insuficienta cointeresare este determinată, printre altele, de procedeul utilizat în prezent, potrivit căruia, fondurile fixe disponibile la unele întreprinderi sînt transferate cu titlu gratuit la alte întreprinderi. Transferarea cu titlu gratuit a fondurilor fixe de la o întreprindere la alta nu dă posibilitate unităților Băncii de Investiții să urmărească modul lor de folosire, să depisteze cauzele care determină nefolosirea lor și să ia măsurile de repunere în circuitul economic sau de casare.

Dată fiind această stare de fapt, apare necesară adoptarea de măsuri cu eficiență sporită, care să conducă la mai buna utilizare a fondurilor fixe.

Transferarea nerațională, uneori inutilă, a utilajelor, reflectată în nefolosirea lor ulterioară, **ar putea fi evitată prin precizarea în studiul tehnico-economic, cu prilejul aprobării fondurilor pentru investiții privind procurarea de noi utilaje, a destinației ce urmează să se dea utilajelor existente : folosirea lor în întreprinderea respectivă, transferarea la alte întreprinderi sau casarea, respectiv lichidarea lor.**

Dar, pentru ca întreprinderile să fie nu numai obligate ci și **cointeresate** în transferarea, respectiv achiziționarea eficientă prin transfer a fondurilor fixe, **propun să se facă transferarea cu plată a fondurilor fixe și sub controlul bancar.**

Transferarea cu plată prezintă avantajul că întreprinderea care urmează să primească fonduri fixe prin transfer are posibilitatea să accepte numai fondurile fixe ce-i sînt absolut necesare. Un alt avantaj rezultă din faptul că, pentru a nu risca să rămînă cu ele, fiecare întreprindere beneficiară este preocupată în momentul achiziționării fondurilor fixe de la întreprinderile producătoare de a analiza cu mai mult spirit de răspundere necesitatea fiecărui fond fix achiziționat.

În aceste condiții, fondurile fixe fără utilitate vor rămîne la întreprinderea care a dovedit lipsă de spirit gospodăresc cu prilejul achiziționării lor.

George ȘOVEI
lector, Academia de studii economice-București

PRIN EFORT PROPRIU — INDICI SUPERIORI DE FOLOSIRE A MATERIEI PRIME

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ a materiilor prime — idee importantă subliniată în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. — constituie o caracteristică de bază a dezvoltării economiei noastre naționale, unul din factorii esențiali în crearea unei mase mai mari de produse cu valoare de întrebuințare ridicată, care înglobează mai multă muncă calificată în aceeași unitate de materie primă. Ea depinde într-o măsură hotărîtoare de eforturile întreprinderii. Străduindu-ne să atingem obiectivele fixate, **în primele trei trimestre ale anului curent, am realizat un indice de utilizare a masei lemnoase de 80% față de 75% cît era prevăzut în proiect,** producînd peste prevederile planului 2 208 m.c. cherestea rășinoase, 227 m.c. cherestea de fag, 3 170 m.p.parchet, 2 021 m.p. binale etc. Totodată, am realizat economii suplimentare la prețul de cost de 319 000 lei, obținînd beneficii peste plan în valoare de 460 000 lei.

Competențele sporite atribuite întreprinderilor prin prevederile din proiectul de Directive, vor facilita într-o însemnată măsură ridicarea gradului de valorificare a masei lemnoase. Se va mări inițiativa și totodată răspunderea colectivului de muncă în folosirea rațională a acestei valoroase materii prime. **Faptul că propunerile de plan se vor face centralelor industriale de către întreprinderi, ne va da posibilitatea folosirii eficiente a tuturor rezervelor de care dispunem.** În urma unor studii efectuate cu prilejul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii am identificat astfel de rezerve care ne permit ca pentru anul 1968 să ne propunem sarcini mai mari decît capacitatea proiectată cu 3 000 tone plăci fibrolemnoase, 1 000 tone placaj, 1 300 m.c. cherestea de fag, 3 700 m.c. cherestea rășinoase și cu 17 000 garnituri de mobilă, mai mult decît prevederile de plan pe anul în curs.

O atenție corespunzătoare vom acorda în continuare și îmbunătățirii calității produselor, ca expresie a valorificării superioare a lemnului. În primele 9 luni din acest an, ponderea produselor de calitate superioară realizate a depășit sarcina de plan cu 4,8% la placaje, 4,6% la PFL, 1,7% la cherestea de rășinoase, 1,5% la cherestea de fag etc.

Competențe lărgite vor exista și în elaborarea programului de producție. Ele ne vor permite o judicioasă fundamentare a lui. Astfel, pentru anul 1968, programul de producție al tuturor fabricilor din combinat are la bază principiul maximei eficiențe economice și al acoperirii capacităților existente. În acest scop, fundamentarea indicatorilor tehnico-economici s-a făcut defalcînd pe specificații de producție toate sortimentele din plan, al căror preț de vînzare asigură realizarea sarcinilor noastre valorice. Ne-am orientat, astfel, încît fabrica de cherestea de fag să producă scîndurile numai în sortimentele de tivit-aburit pentru a putea exporta cantități sporite de cherestea, la un preț superior. Producția fabricii de binale (uși și ferestre) va fi mai bine organizată decît pînă acum.

Un avantaj care-l va avea combinatul nostru stabilind o legătură directă cu firmele străine, este acela că o dată cu perfectarea unui contract, se pot oferi partenerilor comerciali externi și alte produse, nemaifiind necesară încheierea unor alte formalități la nivel central. Bunăoară, în cadrul unor tratative cu o firmă din R. D. Germană, pe lîngă plăcile din fibre de lemn, care constituiau obiectul contractului, s-a mai oferit partenerului comercial străin și o cantitate de placaj, care a fost cumpărată de acesta, aducînd un spor de 120 000 lei valută, față de valoarea obiectului propriu-zis al contractului. De asemenea, contractările repetate cu o firmă din R. P. Polonă au permis o stabilire a unor strînse relații de cooperare. Stabilirea unor asemenea contacte directe are o serie de avantaje concretizate în cunoașterea precisă, încă de la începutul perioadei de plan, a volumului, sortimentului și calității produselor ce vor trebui livrate, ușurîndu-se astfel foarte mult aprovizionarea cu materie primă și organizarea rațională a producției.

Și în domeniul asimilării unor sortimente și tehnologii noi de fabricație, lărgirea competențelor va avea importante efecte favorabile. Actualul sistem centralizat de concepție este necorespunzător. Astfel, unele proiecte elaborate de INCEF nu au corespuns condițiilor tehnologice din întreprindere, îngrădind totodată inițiativa creatoare a serviciilor tehnice de concepție din combinat. Așa au stat lucrurile cu garniturile de sufragerie „Cumpăna" (Polimod) și „Anca", proiectate de către INCEF. Aceste tipuri de mobilă au fost greu de fabricat datorită operațiunilor tehnologice ce au impus executarea de scule și feronerii nestandardizate, diferite de cele existente în întreprindere. Cu toate că tipurile de mobilă amintite au fost omologate de institutul de proiectări împreună cu organele de comerț exterior, aspectul general nesatisfăcător a creat dificultăți în desfacere.

Atunci cînd proiectele de mobilă au fost elaborate în combinat (de exemplu : garniturile de sufragerie „Bilea II" și „Astor") și executate totodată de noi în stadiul de prototip, rezultatele au fost mult superioare. Fabricarea lor este facilitată de faptul că se utilizează sculele și dispozitivele de care dispune combinatul.

Faptul că întreprinderea va putea dispune de o parte din beneficiile peste plan va da posibilitatea stimulării și mai mari în primul rînd a luptei pentru calitate.

Reducerea fluctuației salariaților va trebui să stea, de asemenea, în centrul atenției noastre. În trimestrul III a.c. au intrat 437 salariați, din care 416 muncitori, și au părăsit întreprinderea 376 salariați, din care 358 muncitori. **Lipsa de stabilitate a cadrelor nu asigură o aprofundare a cunoștințelor privind procesele tehnologice și utilajele folosite, fapt ce are o influență negativă asupra realizării sarcinilor fizice de plan, a calității produselor, consumurilor specifice și, în final, asupra valorificării masei lemnoase.** Noul sistem de salarizare și ridicare substanțială a ponderii salariului tarifar va asigura însă creșterea gradului de cointeresare materială și întărirea disciplinei în muncă.

ing. Victor CHELU
directorul Combinatului pentru industrializarea lemnului-Pitești

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE

Specialiştii îşi spun cuvîntul

UN SISTEM SUPLU, OPERATIV ŞI ECONOMIC DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALĂ

LATURĂ IMPORTANTĂ a activităţii economice, aprovizionarea tehnico-materială constituie o premisă esenţială a realizării integrale şi ritmice a sarcinilor de producţie şi investiţii. In ultimii ani au fost luate unele măsuri menite să contribuie la îmbunătăţirea aprovizionării întreprinderilor, în scopul creării condiţiilor necesare pentru utilizarea integrală a capacităţilor de producţie şi a forţei de muncă, pentru folosirea raţională a materiilor prime, a materialelor şi a combustibilului, pentru reducerea stocurilor supranormative.

Rezultatele obţinute în acest sector nu sînt însă la nivelul cerinţelor actuale. Mărirea volumului şi accentuarea diversificării producţiei, sporirea numărului de întreprinderi şi amplificarea legăturilor economice dintre acestea ridică în faţa sectorului de aprovizionare şi desfacere probleme tot mai complexe a căror rezolvare impune perfecţionarea continuă a muncii în direcţia creşterii operativităţii, simplificării operaţiunilor, adaptării activităţii de aprovizionare tehnico-materială la cerinţele tot mai variate ale economiei naţionale.

În prezent, aşa după cum se arată în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. privind perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale — nomenclatorul produselor distribuite centralizat cuprinde aproximativ 180 produse şi grupe de produse care se repartizează de către Consiliul de Miniştri şi 1200 de către departamentele coordonatoare. Centralizarea repartizării produselor şi modul excesiv de complicat în care se formulează în prezent necesarul de materii prime, au generat organisme centrale — pe diferite trepte ierarhice — care au complicat mecanismul de aprovizionare al întreprinderilor.

Aprovizionarea ritmică a întreprinderilor este îngreunată şi de faptul că sistemul relaţiilor contractuale este complicat, iar structura producţiei nu se cunoaşte din timp, existînd la începutul anului de plan producţie nenominalizată, care uneori deţine o pondere însemnată.

Pentru înlăturarea acestor deficienţe şi pentru perfecţionarea continuă a sistemului de aprovizionare tehnico-materială, proiectul de Directive prevede importante măsuri, a căror însemnătate este subliniată de un număr tot mai mare de lucrători din toate domeniile de activitate ale economiei naţionale, care participă activ la dezbateri, transmiţînd astfel experienţa lor de la locul de muncă. În cele ce urmează redăm părerile şi propunerile formulate de un număr de specialişti — economişti, ingineri, jurişti — din mai multe întreprinderi industriale, cu privire la **măsurile preconizate de proiectul de Directive referitor la sistemul de aprovizionare şi desfacere.**

● *Centrala industrială — coordonator unic al aprovizionării*

PE LÎNGĂ restringerea numărului de produse care se vor repartiza de Consiliul de Miniştri, proiectul de Directive mai prevede că la aceste produse, cotele stabilite prin planul de stat vor fi defalcate — prin intermediul ministerelor — pe centrale industriale, după care se va trece la operaţiunea de aprovizionare.

„Pentru a sublinia importanţa acestei prevederi din proiectul de Directive — *ne relata tov. ing. Gheorghe FAZEKAŞ, directorul comercial al Uzinelor de vagoane-Arad* — doresc să arăt formalităţile ce se cer în prezent pentru obţinerea repartiţiilor, care, la cele mai importante materii prime, se emit trimestrial. Astfel, potrivit metodologiei actuale, cu patru luni înainte de începerea trimestrului înaintăm direcţiei generale tutelare necesarul de materii prime şi materiale **detaliat, cu toate specificaţiile sortimentale**, care, după centralizarea de direcţie, le remite Direcţiei generale de aprovizionare şi desfacere din ministerul nostru. Aici, se stabileşte necesarul pe departament, după care întreaga documentaţie este predată direcţiei similare din ministerul coordonator al produsului de aprovizionat. De aici, planul-repartiţie se remite direcţiei generale industriale producătoare şi apoi bazei de aprovizionare sau întreprinderii furnizoare. Repartiţia destinată nouă, urmează aceeaşi filieră complicată, ceea ce determină ca în tot cursul anului să primim asemenea repartiţii, cu mari întîrzieri, pentru fiecare trebuind întocmite toate formalităţile de contractare.

Prin transmiterea în viitor a cotelor de plan centralelor industriale, unele din aceste operaţiuni vor fi înlăturate. Pentru operativitate în aprovizionare, ţinînd seama de specificul uzinei noastre, consider că este necesar **ca alocarea pentru întreprinderi, de către viitoarele centrale industriale, a cotelor de materii prime să se facă pe grupe mari de produse şi pe fiecare furnizor în parte, rămînînd în sarcina întreprinderilor direct furnizoare şi beneficiare să stabilească specificaţiile".**

Filiera pe care o urmează în prezent stabilirea şi repartizarea celor mai multe produse, nu este proprie numai Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini. Mai mult sau mai puţin asemănătoare, ea se regăseşte şi la celelalte ministere. Astfel, Ministerul Industriei Metalurgice, Industriei Alimentare, Industriei Uşoare şi altele, au în structura organizatorică atît direcţii generale de aprovizionare (şi desfacere), cît şi servicii de aprovizionare în cadrul direcţiilor generale industriale, care se ocupă cu aceleaşi operaţiuni, relatate de interlocutorul nostru de la Uzinele de vagoane-Arad.

Pentru produsele care nu se repartizează prin planul de stat, proiectul de Directive atribuie centralelor industriale rolul de a stabili unităţile furnizoare şi cele beneficiare, cantităţile ce sînt necesare a se realiza, precum şi eşalonarea pe trimestre, înlăturîndu-se astfel total sistemul actual al repartiţiilor departamentale. In acest fel se va înlătura şi lipsa de corelare care există pînă acum între produsele repartizate departamental şi produsele descentralizate.

„În prezent, sînt numeroase cazurile cînd — *ne arăta tov. Emeric KOLOZSVARI, şeful serviciului de aprovizionare de la IPROFIL-Arad* — nu există o corelare între produsele repartizate centralizat şi cele descentralizate. Astfel, cauciucul spongios pe care îl folosim la tapiţeria unor modele de mobilă, produs de Întreprinderea „Anticorozivul"-Bucureşti, este descentralizat, iar cleiul realizat de aceeaşi întreprindere, strict necesar la lipirea acestui cauciuc îl obţinem numai pe bază de repartiţie, care se eliberează formal de direcţia generală de aprovizionare şi desfacere din M.I.Ch.

Exemple de genul celui arătat mai sus sînt multiple. În cele mai multe cazuri materiile prime sînt repartizate centralizat, iar unele materiale auxiliare, strict necesare procesului de producţie, sînt lăsate la libera contractare, fără ca producţia acestora să fie corelată cu planul de producţie al întreprinderilor care le consumă.

Or, prin atribuirea centralelor industriale a rolului de a stabili cît anume şi pentru care beneficiar urmează a se produce, asemenea fenomene negative vor fi înlăturate. Pe de altă parte, centralele industriale, deţinînd portofoliul de comenzi, vor fi în măsură să cunoască necesarul pentru diferite produse sau grupe de produse şi să ia măsuri corespunzătoare privind profilarea capacităţilor de producţie. Aceasta este, după părerea mea, o latură importantă a superiorităţii sistemului de aprovizionare preconizat de proiectul de Directive".

● *O necesitate: contractarea pe termen lung*

CU PRIVIRE la încheierea contractelor, proiectul de Directive stabileşte un principiu nou: contractele de furnizare vor fi încheiate pe lungă durată, mai ales la produsele cu ciclu lung de fabricaţie şi la mărfurile pentru care s-au format relaţii tradiţionale între furnizori şi beneficiari.

Cu privire la această problemă, toţi interlocutorii noştri au subliniat avantajele pe care le au asemenea contracte.

„Actualmente — *ne relata tov. ing. Gheorghe BARNA, directorul Fabricii de stofă de mobilă-Bucureşti* — aprovizionarea cu fire sintetice, de lînă şi de bumbac, materii prime de bază pentru întreprinderea noastră, se asigură pe bază de repartiţii şi contracte anuale şi uneori chiar trimestriale sau semestriale. La fel se petrec lucrurile şi la desfacerea produselor noastre, care reprezintă, în principal, materie primă pentru multe fabrici de mobilă din ţară, precum şi un important produs pentru export. Acest sistem de aprovizionare, pe lîngă faptul că implică o multitudine de operaţiuni scriptice pentru care se efectuează unele cheltuieli inutile, nu dă nici siguranţa necesară încheierii contractelor pentru desfacerea produselor noastre.

Trecerea la contractarea din timp şi pe termen lung prezintă avantajul că vom cunoaşte resursele certe, de materii prime şi materiale, ceea ce ne va permite să încheiem la rîndul nostru contracte reale de desfacere. Aceasta va avea consecinţe pozitive importante pentru desfăşurarea cu o eficienţă sporită a întregului proces de producţie. Un alt avantaj îl prezintă faptul că vom realiza importante economii de timp prin eliminarea formalităţilor de încheiere a contractelor semestriale sau anuale iar, pe de altă parte, cunoaşterea în perspectivă a cerinţelor beneficiarilor, ne dă posibilitatea să ne orientăm capacităţile de producţie. Dar, pentru a se putea încheia contracte de lungă durată este necesar ca, o dată cu comunicarea sarcinilor de plan cincinal, centrala industrială tutelară să comunice întreprinderilor producătoare atît furnizorii de materii prime, cît şi viitorii beneficiari, sarcini perfect corelate cu posibilităţile tehnice şi capacităţile de producţie".

În convorbirile avute ne-au fost relatate nenumărate exemple de produse care pot fi contractate pe termen lung. Astfel, la Uzinele de vagoane-Arad unele materii prime şi ansamble sînt generale, fiind utilizate la mai multe tipuri de vagoane. De asemenea, Întreprinderea „1 Septembrie"-Satu-Mare, produce cîteva tipuri de maşini-aragaz, pentru care se utilizează, de ani de zile, aceleaşi sortimente de tablă, şuruburi, piuliţe etc., furnizorii fiind aceiaşi. Cu toate acestea, contractele se repetă anual, iar pentru unele materii prime şi materiale chiar trimestrial.

Pentru încheierea de contracte pe termen lung, proiectul de Directive, subliniază pe bună dreptate *importanţa nominalizării din timp a planului de producţie, prin determinarea pe bază de contracte a planului de desfacere;* aceasta va permite stabilirea în adîncime a necesarului de materii prime şi materiale, potrivit sarcinilor de producţie, cu consecinţa firească: scăderea stocurilor supranormative. Un exemplu edificator pe această linie, care demonstrează unde poate duce necunoaşterea obligaţiilor de desfacere — deci de producţie — l-am întîlnit la Întreprinderea „7 Noiembrie"-Arad coordonată de Ministerul Industriei Alimentare.

„Datorită faptului că repartiţia pentru contractarea cu beneficiarii noştri a producţiei de lichior pe anul 1968 am primit-o numai la 28 septembrie a.c. — *ne declară tov. Savu CISMAŞ, şeful serviciului desfacere* — vom putea definitiva contractele pentru anul viitor şi, deci, planul de producţie, nu mai devreme de 15—20 noiembrie. Aceasta cu atît mai mult cu cît unii beneficiari nu ne-au răspuns la proiectele de contracte remise (O.C.L. comerţ mixt-Moldova Nouă, O.C.L. Alimentara-Lugoj, U.R.C.C.-Deva, O.C.L. comerţ mixt-Caracal etc.) sau nu ne-au transmis specificaţiile sortimentale. Ca urmare, am fost nevoiţi să comandăm necesarul de etichete pe baza experienţei din anii precedenţi, ceea ce va determina din nou stocuri supranormative. Avem o mare şansă că Ministerul Industriei Uşoare nu a emis pînă în prezent repartiţii pentru buteliile din sticlă — contrar dispoziţiilor legale care prevăd că pînă la 1 septembrie a.c. contractele trebuiau încheiate — deoarece şi pe acestea eram obligaţi să le contractăm tot după aproximaţie".

Aşadar, necunoaşterea în adîncime a planului de producţie — pe bază de contracte ferme de desfacere — face imposibilă contractarea materiilor prime şi ma-

● Reducerea numărului de produse care vor fi repartizate centralizat. ● Alocarea cotelor de materiale necesare întreprinderilor de către centralele industriale. ● Determinarea în adîncime a specificaţiilor de către furnizorii şi beneficiarii direcţi. ● Corelare judicioasă între produsele repartizate centralizat şi cele obţinute prin relaţii directe între furnizori şi beneficiari. ● Contractele pe termen lung: garanţie a asigurării din timp a condiţiilor necesare pentru buna desfăşurare a procesului de producţie şi desfacere. ● Baza încheierii unor contracte reale de aprovizionare: nominalizarea din timp a producţiei. ● Legături cît mai apropiate între producători şi beneficiari prin înlăturarea unor verigi intermediare. ● Organizarea bazelor de aprovizionare: pe verticală – pentru materiale din import şi cele specifice ramurii respective; pe orizontală – pentru materiale de uz general. ● În loc de repartiţii departamentale – contracte ferme între centralele industriale. ● Daunele materiale provocate prin nerealizarea contractelor – în sarcina celor în culpă. ● Soluţionarea litigiilor precontractuale de forurile administrative competente. ● Un sistem informaţional eficace pentru valorificarea stocurilor supranormative.

PLENAREI C.C. AL P.C.R.

terialelor, iar atunci cînd totuşi se încheie contractele de aprovizionare, acestea se fac după aproximaţie, ceea ce conduce inevitabil la stocuri supranormative.

● Flux raţional între producător şi consumator

ATRIBUINDU-SE centralelor industriale sarcina de a asigura aprovizionarea întreprinderilor, se impune, aşa cum subliniază proiectul de Directive, reorganizarea reţelei de baze şi depozite, precum şi reprofilarea lor.

„In sistemul actual — *ne spunea tov. Gheorghe PETROVICI, şeful serviciului aprovizionare al Întreprinderii „7 Noiembrie"-Arad* — bazele de aprovizionare de pe lîngă ministere furnizează întreprinderilor atît mărfuri specifice ramurii industriale respective, cît şi unele de uz general. Astfel, Baza de aprovizionare M.I.A. ne aprovizionează, pe lîngă cafea, cacao, coloranţi alimentari etc., care sînt materii prime specifice producţiei noastre, şi materiale ca: sîrmă, articole neferoase, diferite tipuri de profile etc.

Dacă materialele specifice, şi în special cele din import, vor trebui să fie aprovizionate în continuare prin bazele centralei industriale, aprovizionarea produselor de uz general prin aceste baze este cu totul nerentabilă.

Cheltuielile de vehiculare pînă în depozitele bazei şi de aici la întreprinderi încarcă preţul de cost al acestora în mod inutil, care în ultimă instanţă se reflectă asupra producţiei. De aceea, consider de mare importanţă prevederea din proiectul de Directive privind trecerea în sarcina actualelor oficii regionale de aprovizionare şi desfacere a aprovizionării tuturor întreprinderilor — locale sau republicane — cu materiale de uz general, care nu pot fi vehiculate direct de la producător, datorită cantităţilor mici — nevagonabile. Experienţa din ultimii ani a celor două oficii — Timişoara şi Braşov — care practică acest nou sistem dovedeşte din plin utilitatea acestei forme de aprovizionare. Avantajele sînt evidente: distanţele dintre oficiile regionale şi întreprinderile consumatoare sînt mai mici decît între acestea şi bazele centrale ale ministerelor, ceea ce influenţează pozitiv nivelul cheltuielilor de circulaţie. Pe de altă parte, bazele din cadrul viitoarelor centrale, fiind degrevate de sarcina de a se ocupa cu materiale de uz general, se vor putea concentra asupra aprovizionării cu materii prime şi materiale specifice ramurii industriale respective, pe care nu le putem procura direct de la producător".

În susţinerea celor arătate mai sus, tov. *Gheorghe DOROBĂŢ, directorul comercial al Combinatului industrial de îngrăşăminte azotoase-Piatra Neamţ,* arăta următoarele:

„Prevederile proiectului de Directive privind atribuirea sarcinii de aprovizionare cu materiale de uz general oficiilor regionale, sînt binevenite. În prezent, pentru aprovizionarea combinatului nostru cu materiale electrice, sîrmă, ţesături etc. trimitem autocamioanele la Baza chimiei din Ploieşti (ceea ce înseamnă mari cheltuieli), în loc să le procurăm de la Oficiul regional-Bacău, care este la cîţiva km de noi".

Un alt aspect al aprovizionării, de care se ocupă proiectul de Directive este cel privind găsirea celui mai raţional flux de vehiculare a produselor de la întreprinderile producătoare la cele consumatoare.

Practica a dovedit că în prezent multe materii prime sau materiale, care ar putea fi aprovizionate în relaţii directe, fac parte din nomenclatorul produselor ce se aprovizionează prin baze — ceea ce, de asemenea, provoacă greutăţi şi cheltuieli inutile întreprinderilor beneficiare.

„În sectorul nostru — *ne relata tov. Natalia VALEA, economist principal cu disciplina contractuală la Uzinele de vagoane-Arad* — pentru o serie de produse primim repartiţii prin bazele de aprovizionare, în loc să le contractăm direct cu furnizorii. Astfel, deşi sîntem „consumatorii nr. 1" ai rulmenţilor pentru vagoane, produşi la Birlad, necesarul ne este asigurat prin bazele de aprovizionare. Trecînd peste faptul că se adaugă comisionul — care numai la acest produs este de peste două milioane lei anual — prezenţa acestei verigi intermediare ne îngreunează aprovizionarea la timp.

De aceea consider binevenită indicaţia din proiectul de Directive de a se căuta, ca în funcţie de specificul fiecărui sector, să se stabilească un flux raţional între cei ce produc şi cei ce consumă".

Desigur, rolul bazelor de aprovizionare din cadrul viitoarelor centrale industriale nu poate fi minimalizat. Dar, pentru a deveni de un real folos în aprovizionarea întreprinderilor coordonate de aceeaşi centrală, **se impune ca sfera lor de activitate să fie limitată la materiile prime şi materialele specifice ramurii industriale respective şi care nu pot fi asigurate de consumatori direct de la producători.**

Cu alte cuvinte, aprovizionarea pe verticală (baze din cadrul centralelor — întreprinderi coordonate) trebuie asigurată numai la acele produse pentru care nu se poate face vehicularea directă.

● Relaţii contractuale simple, cu răspundere sporită

RESTRÎNGEREA SUBSTANŢIALĂ a nomenclatorului de produse, care vor fi repartizate centralizat, face ca *să crească şi mai mult rolul contractelor economice în realizarea circulaţiei mărfurilor.* Proiectul de Directive prevede că atît pentru aprovizionare, cît şi pentru desfacere, centralelor industriale le revine sarcina să încheie contracte (sau convenţii). Aceste contracte vor fi obligatorii de executat întocmai pentru întreprinderile care formează centrala respectivă.

„Înlocuind actele administrative de planificare, pe care le emit în prezent ministerele, pentru produsele repartizate departamental — *ne declară tov. Petru OLARIU, consilier juridic la IPROFIL-Arad* — cu contracte care se vor încheia de centralele industriale cu cele beneficiare, proiectul de Directive prevede o importantă simplificare în raporturile de aprovizionare şi desfacere, creîndu-se, totodată, şi instrumentul juridic care să permită constrîngerea materială a părţilor pentru neexecutarea obligaţiilor contractuale astfel asumate. Dar, pentru ca părţile să fie stimulate să execute contractele întocmai, este necesar ca răspunderea pentru neexecutare să fie stabilită de aşa natură încît întreprinderea în culpă s-o resimtă în gestiunea proprie. Sistemul actual de a se aplica numai penalităţi procentuale din care se acoperă daunele produse nu este de natură să mobilizeze întreprinderile contractante pentru respectarea obligaţiilor asumate.

Consider că este necesar să se adopte principiul din legislaţia privind exportul şi anume: în toate cazurile, pe lîngă penalizarea legală, să se stabilească şi despăgubiri în funcţie de daunele efective suferite de întreprinderi. De asemenea, este indicat ca pentru anumite abateri de la disciplina contractuală să se prevadă penalizări sub formă de sume fixe care, în final, să fie suportate de angajaţii în culpă, ceea ce va constitui un factor mobilizator pentru realizarea întocmai de către întreprinderi a obligaţiilor contractuale asumate, iar de către angajaţi a atribuţiunilor de serviciu".

În condiţiile aplicării noilor măsuri, divergenţele precontractuale în legătură cu indicatorii de plan vor fi clarificate de către organele administrative competente.

„Această prevedere din proiectul de Directive — *ne spunea tov. Constantin SESCEOREANU, consilier juridic la Întreprinderea „Iuta"-Bucureşti* — vine să înlăture un formalism practicat în prezent. Actualul sistem de a se soluţiona asemenea litigii de către Arbitrajul de Stat s-a dovedit ineficient deoarece aceste organe nu aveau competenţa tehnică de a se pronunţa cu privire la capacităţile de producţie, posibilităţile de realizare a unui produs etc., recurgînd în toate cazurile la referatele tehnice întocmite de întreprinderile în cauză sau la explicaţiile forurilor tutelare".

Evident, pe lîngă înlăturarea cheltuielilor cu asemenea litigii, se va realiza şi o *operativă soluţionare a divergenţelor, prin intervenţia directă a organelor competente.*

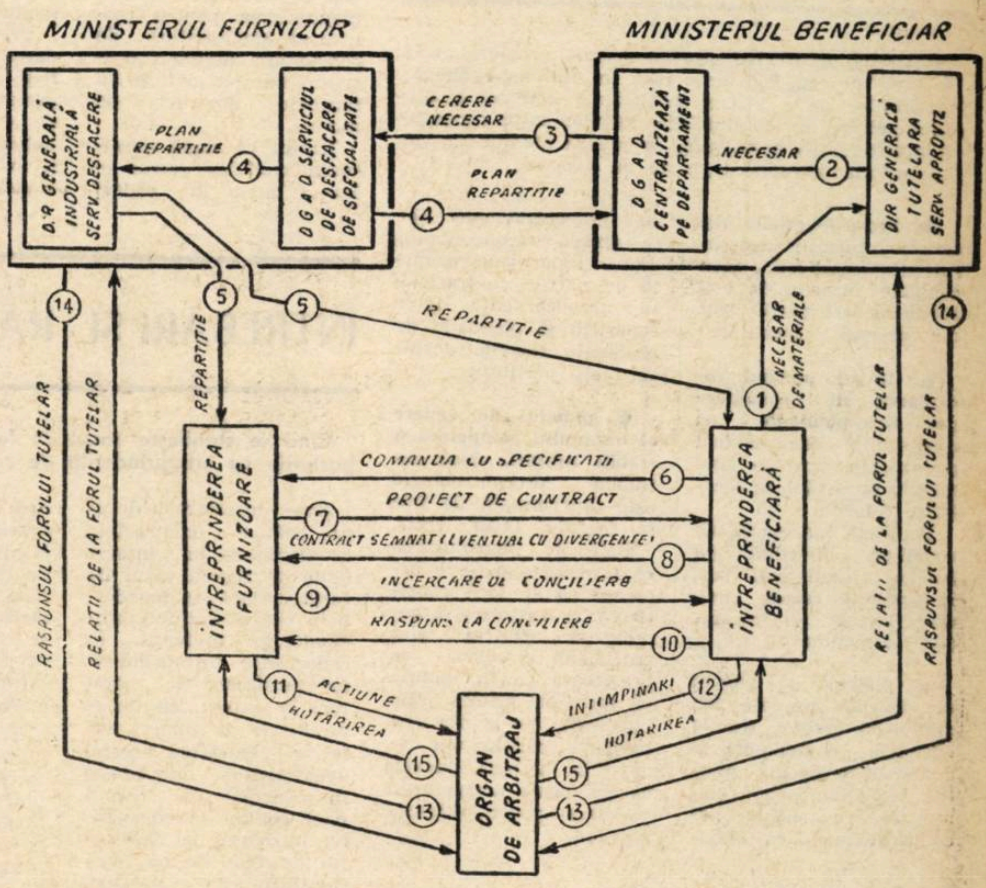

Circuitul actual al reparţizării şi contractării produselor centralizate

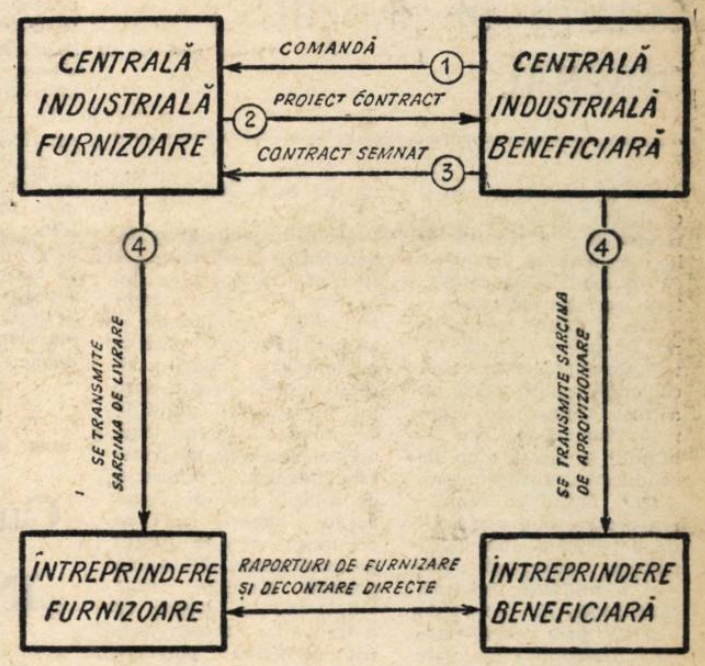

Circuitul prevăzut în proiectul de Directive privind aprovizionarea şi desfacerea

● Informare rapidă şi eficientă

PROIECTUL DE DIRECTIVE scoate în evidenţă faptul că lipsa unui sistem adecvat de informaţii şi de prelucrare rapidă a datelor privind aprovizionarea şi desfacerea s-a răsfrînt negativ asupra operativităţii în acest domeniu de activitate şi în special asupra valorificării stocurilor disponibile.

„În condiţiile în care aprovizionarea şi desfacerea vor fi asigurate de centralele industriale — *sublinia tov. George NIŢĂ, contabil şef la Uzinele de ţevi „Republica"-Bucureşti* — sistemul informaţional privind desfăşurarea acestor activităţi, va trebui să fie organizat de aşa natură încît să se cunoască operativ stocurile disponibile şi cererile suplimentare, atît ale întreprinderilor din cadrul unei centrale cît şi disponibilităţile sau necesarul diferitelor centrale. Oricît de bine ar fi fundamentate planurile de producţie şi desfacere tot se vor crea, din motive obiective (consum mai mic, realizări peste plan), stocuri care vor prisosi unor întreprinderi, dar care vor fi căutate de altele.

În această situaţie apare ca deosebit de importantă indicaţia din proiectul de Directive de a se crea un sistem de informare şi de prelucrare rapidă şi complexă a datelor referitoare la ansamblul activităţii de aprovizionare şi desfacere.

Pentru informarea operativă a întreprinderilor interesate propun ca redacţia „VIEŢII ECONOMICE" să deschidă o rubrică în cadrul căreia să se publice în mod sistematic atît ofertele de stocuri disponibile cît şi cererile de asemenea produse. În acest mod, cei ce activăm în întreprinderi (precum şi în viitoarele centrale industriale), vom avea un mijloc rapid şi eficient de informare săptămînală".

Evident, pentru traducerea în fapt a acestei propuneri se impune ca în cadrul viitoarei legislaţii, privind disciplina de plan şi contractuală, asemenea produse — supranormative — să poată fi transmise fără nici o formalitate legată de repartiţii.

Alexandru DETEŞAN

CURIER ECONOMIC-LEGISLATIV

ACTE NORMATIVE

PRIMUL ARBITRU de Stat a emis circulara nr. 12 din 19 oct. 1967 prin care se subliniază obligaţia părţilor de a încerca concilierea efectivă a litigiilor, potrivit articolului 3 din Regulamentul procedurii arbitrale. În acest scop se atrage atenţia că vor fi restituite acţiunile care nu au atașate :

● **procese-verbale** din care să rezulte încercarea de conciliere prin contacte directe, în cazurile în care părţile sînt din aceeaşi localitate ;

● **dovezi privind încercarea de conciliere prin corespondenţă** (şi răspunsul, dacă a fost primit), în cazurile cînd părţile au sediul în localităţi diferite.

Pe lîngă încercarea de conciliere dovedită cu actele arătate mai sus, în anumite cazuri mai este necesar să se ataşeze la acţiune :

● **punctul de vedere al forurilor tutelare sau răspunsul primit de la organele competente la demersurile făcute pentru restructurarea sau anularea repartiţiilor neconcordante,** dacă litigiile precontractuale au ca obiect neconcordanţa dintre repartiţiile primite de părţile contractante ; neconcordanţa între repartiţii şi planurile de producţie sau de desfacere ale părţilor ;

● **punctul de vedere al organului competent a stabili preţuri,** dacă acţiunea precontractuală este determinată de lipsa preţului legal fixat.

Faţă de împrejurarea că termenele în care urmează să se facă concilierea şi sesizarea organului de arbitraj sînt scurte, în circulară se precizează că în ipoteza că nu s-au primit răspunsurile de la forurile tutelare, părţile vor anexa la acţiune dovada că au făcut demersurile necesare pentru obţinerea lor.

SOLUŢII DE INTERES GENERAL

● **Consecinţele ratificării de către persoane competente a contractelor economice semnate de persoane fără competenţa corespunzătoare.**

Ca regulă generală, nu se poate încheia între părţi un contract economic valabil dacă nu a fost semnat de organele competente sau abilitate în acest scop de conducerea întreprinderii.

Dar, faptul că semnarea contractului s-a făcut de o persoană fără competenţă *constituie numai o nulitate relativă, care poate fi acoperită ulterior prin confirmarea contractului de către organele corespunzătoare ale unităţii,* astfel cum a stabilit şi P.A.S. — prin Decizia nr. 1663 din 27 iunie 1967.

Prin confirmarea ulterioară de către organele competente, contractul în cauză devine valabil şi produce toate efectele legale.

● **Cuantumul sumelor care se recuperează de la angajaţii încadraţi în posturi fără îndeplinirea condiţiilor de studii şi de stagiu.**

Tribunalul Suprem, Colegiul civil, prin Decizia nr. 327 din 6 martie 1967 a stabilit următoarele cu privire la obligaţiile de plată ale angajaţilor încadraţi în posturi, fără îndeplinirea condiţiilor de studii şi de stagiu :

● în cazul în care angajatul a fost încadrat fără culpa sa într-un post pentru care nu are vechimea în serviciu sau studiile corespunzătoare, acesta urmează să suporte, în condiţiile H.C.M. nr. 1055/1960, plata penalizărilor raportate la postul pe care efectiv îl ocupă ;

● în cazul în care angajatul respectiv a săvîrşit infracţiunea de uz de fals (sau o altă manevră frauduloasă) şi numai datorită acestor manopere a reuşit să ocupe postul pentru care nu îndeplinea condiţia de studii cerută de lege, acesta urmează să restituie întreaga diferenţă de salariu faţă de drepturile băneşti ce i se cuveneau pentru postul pe care putea să-l ocupe potrivit studiilor sale, *indiferent de faptul că a trecut un examen pentru ocuparea postului, sau că munca prestată a fost corespunzătoare.*

● **Evaluarea pagubei pentru lipsă de deşeuri metalice.**

Tribunalul Suprem — Colegiul penal, prin Decizia nr. 184/1967 a stabilit că deşeurile metalice neavînd fixate preţul cu amănuntul, urmează să li se stabilească valoarea — în cazurile cînd se constată lipsuri — potrivit prevederilor pct. 6 din anexa la H.C.M. nr. 532/1963, respectiv prin aplicarea coeficientului de 2,5 la preţul cu ridicata al întreprinderii.

Pe baza prejudiciului astfel calculat, se vor stabili despăgubirile civile cuvenite unităţii, în cazul pagubelor prin infracţiuni, sau răspunderea materială a angajaţilor, în cazul pagubelor care nu sînt generate de vreo activitate infracţională.

● **Competenţa pentru soluţionarea litigiilor privind restituirea cheltuielilor de şcolarizare.**

Prin Decizia Tribunalului Suprem, Colegiul civil, nr. 337 din 8 martie 1967 s-a stabilit că, în situaţia în care la data încheierii contractului de şcolarizare elevul nu avea calitatea de angajat, răspunderea pentru restituirea cheltuielilor de şcolarizare derivă dintr-un contract civil şi nu dintr-un contract de muncă.

Faptul că după absolvirea studiilor fostul elev a lucrat în cadrul unităţii un timp oarecare, nu este de natură să ducă la o altă soluţie, deoarece pretenţiile de restituire ale unităţii se bazează pe contractul de şcolarizare.

Drept urmare, soluţionarea unor asemenea litigii este de competenţa instanţelor judecătoreşti de drept comun (tribunalele populare raionale) şi nu a organelor de jurisdicţia muncii (C.S.L.M.)

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

Cînd se stabileşte cazul de forţă majoră în raporturile cu întreprinderile de comerţ exterior ?

Spre deosebire de dreptul comun (contractele de furnizare la intern) unde de regulă cazul de forţă majoră se dovedeşte în cadrul acţiunii principale de pretenţii, în raporturile întreprinderilor furnizoare de mărfuri la export, cu întreprinderile de comerţ exterior, existenţa acestui eveniment se dovedeşte în principal în cadrul unei acţiuni în constatare, introdusă la Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri. Această procedură este prevăzută în mod expres de pct. 37 din anexa II la H.C.M. nr. 587/1952, aşa cum a fost modificat prin H.C.M .nr. 4382/1953.

În cazul în care întreprinderea furnizoare nu a făcut demersurile necesare pentru obţinerea unei hotăriri a Arbitrajului de Stat privind existenţa cazului de forţă majoră va trebui să suporte consecinţele întîrzierii şi anume să plătească sub formă de daune, penalităţile pe care le-a plătit întreprinderea de comerţ exterior clientului extern, faţă de care nu s-a putut apăra din lipsa acestei hotăriri. (În acest sens a se vedea decizia P.A.S. nr. 2907/1963, revista „Arbitrajul de Stat", nr. 1/1964).

Evident, constatarea existenţei cazului de forţă majoră poate fi făcută şi cu ocazia soluţionării unui litigiu între o întreprindere furnizoare şi o întreprindere de comerţ exterior beneficiară, care are aceleaşi consecinţe, respectiv exonerarea de răspundere a pîrîtei în ceea ce priveşte plata penalităţilor de întîrziere sau a acelora pentru nelivrare, dar nu exclude riscurile furnizorului de a suporta daunele arătate mai sus. De aceea, se recomandă ca acţiunea în constatarea cazului de forţă majoră să fie introdusă la Arbitrajul de Stat, imediat după ce acest eveniment s-a petrecut.

Cunoaşteţi regulile „INCOTERMS" ?

Pentru a veni în ajutorul economiştilor şi al tehnicienilor care participă la operaţiuni de import-export, „Viaţa economică" va publica – începînd cu numărul viitor – regulile internaţionale privind termenii comerciali uzuali folosiţi la asemenea operaţiuni.

EXPERTIZE CONTABILE FĂRĂ PREZENŢA PĂRŢILOR

ÎN ACTIVITATEA EXPERŢILOR se ridică adeseori problema dacă la efectuarea lucrării părţile trebuie sau nu citate. Problema fiind controversată în practica judiciară, în cele ce urmează vom face o analiză a dispoziţiilor normative care o tratează, subliniind poziţia legală a experţilor contabili.

Controversa este provocată de prevederile art. 208 din Codul de procedură civilă, care la alin. 1 precizează : „Dacă pentru expertize este nevoie de o lucrare **la faţa locului,** *ea nu poate fi făcută decît după citarea părţilor...".*

Evident, formulînd regula de mai sus, legiuitorul a avut în vedere expertizele (de regulă tehnice) care au ca obiect stabilirea unor situaţii de fapt, care nu ar putea fi realizate fără o deplasare „la faţa locului", cum ar fi, de exemplu, măsurătorile de teren, determinarea modului în care s-a executat o reparaţie la un imobil etc. Pentru ca asemenea lucrări să nu fie contestate ulterior, concluziile trase bazîndu-se numai pe **observaţiile, măsurătorile sau calculele efectuate personal de expert,** *legiuitorul a înţeles să-l oblige să citeze părţile, care astfel au posibilitatea (şi dreptul) să dea explicaţiile pe care le cred de cuviinţă şi să formuleze pe loc eventuale obiecţii.*

În domeniul expertizelor contabile problema se pune cu totul altfel. Expertul contabil, în toate cazurile, efectuează expertiza **pe bază de acte preconstituite, în care sînt consemnate fenomene economice ce au avut loc cu luni sau cu ani în urmă.** *În activitatea lor, experţii contabili nu stabilesc aproape niciodată situaţii de fapt noi, nu fac măsurători, inventarieri, cubaje, determinări de suprafeţe etc., cu alte cuvinte, nu fac lucrări noi „la faţa locului". Practica a statuat că în cazurile în care complexitatea litigiului impune şi asemenea lucrări, se dispun, fie expertize tehnico-contabile, în care expertului tehnic îi revine sarcina realizării acestor operaţiuni, fie, după caz, revizii contabile, care cu investirea pe care o au, efectuează reinventarieri, revizii de fond etc.*

Ţinînd seama de aceste considerente, legiuitorul socialist a dat o rezolvare adecvată prin Decretul nr. 434/1957 pentru reglementarea efectuării expertizelor contabile, unde la art. 15, alin. ultim se stabileşte că „Expertul contabil are dreptul să ceară organului care a dispus efectuarea expertizei chemarea părţilor pentru explicaţii ori de cîte ori este nevoie"; cu alte cuvinte, expertul contabil este acela care apreciază cînd anume urmează a fi citate părţile.

Soluţia este pe deplin întemeiată. Chiar dacă experţii contabili nu sînt chemaţi să stabilească situaţii de fapt noi, deseori în interpretarea unor acte care cad sub incidenţa lucrărilor pe care le efectuează au nevoie de explicaţiile părţilor. Practica a demonstrat în repetate rînduri că **un anumit fenomen economic petrecut cu mult timp în urmă nu poate fi reconstituit şi interpretat numai după acte,** *ci, sînt necesare explicaţiile celui care a trăit, a creat şi care răspunde de situaţiile concretizate în aceste acte.*

Prin prisma celor arătate, regula instituită de Decretul nr. 434/1957, potrivit căruia expertul contabil deliberează — în funcţie de natura lucrării — dacă este sau nu cazul să citeze părţile, se înscrie pe linia înlăturării formalismului procedural, cu condiţia însă — spunem noi — ca în activitatea pe care o desfăşoară să fie pătruns de un spirit desăvîrşit de obiectivitate, pentru ca astfel concluziile pe care le trage să folosească efectiv organului care a dispus lucrarea.

Desigur, în practică s-ar putea pune întrebarea dacă nu cumva ne aflăm în faţa unui conflict de legi : pe de o parte, textul art. 208 cod. pr. civ. şi, pe de cealaltă parte, art. 15 din Decretul nr. 434/1957.

Răspunsul la această întrebare ni-l dă însăşi Decretul menţionat, care la art. 25 prevede : „Dispoziţiile prevăzute în Codul de procedură civilă şi în Codul de procedură penală, cu privire la experţi, sînt aplicabile experţilor contabili **în măsura în care nu derogă de la acest decret".**

Acest text nu face altceva decît să consfiinţească principiul potrivit căruia legea specială are prioritate în aplicare faţă de dreptul comun.

În sfîrşit, pentru a informa economiştii — experţi contabili — asupra doctrinei în materie, citîm din lucrarea „Codul de procedură civilă — comentat şi adnotat" de Grăţian Porumb, pag. 444, pct. 5 : „În materia expertizelor contabile, citarea este facultativă, expertul contabil avînd dreptul de a cere instanţei chemarea părţilor pentru a da explicaţii ori de cîte ori consideră că este nevoie".

Problema analizată mai sus fiind de permanentă actualitate, a fost recent dezbătută de Colectivul metodologic al Biroului local de expertize contabile judiciare de pe lîngă Sfatul popular al Capitalei, care, în urma analizei făcute, a tras aceleaşi concluzii ca cele expuse mai sus.

D. ALEXANDRU
Ion MINEA

LĂDIŢELE SE POT TRANSFORMA IN SACI?

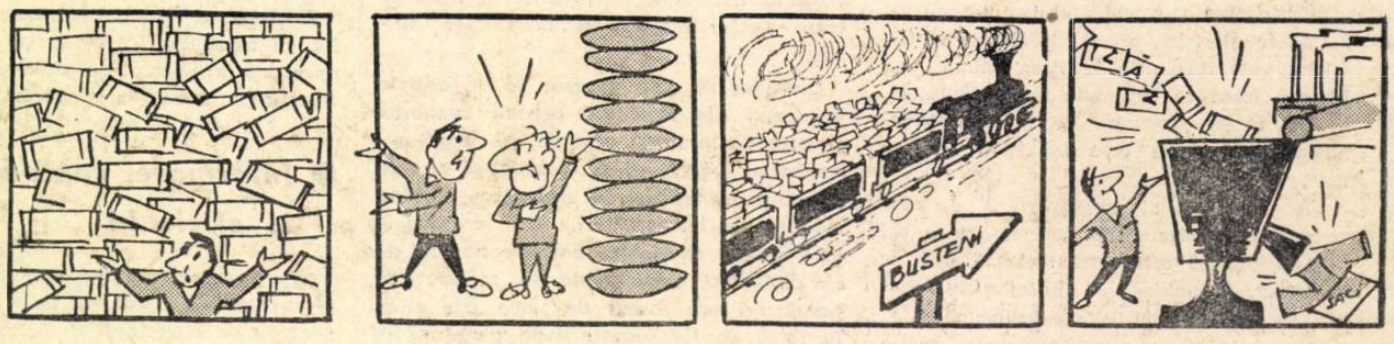

Desigur, dar numai în cazul cînd forurile în drept nu le vor găsi altă întrebuinţare.

Despre ce e vorba ? În baza sarcinilor de plan, întreprinderile pentru recuperarea şi valorificarea ambalajelor au colectat din cadrul unităţilor comerciale 450 000 lădiţe (în valoare de 9 500 000 lei) pentru fabricile de zahăr. Între timp însă, fabricile de zahăr au schimbat sistemul de ambalare, folosind saci de hîrtie în loc de lădiţe de brad. Ca urmare, lădiţele colectate stau şi se deteriorează sub cerul liber.

M.C.I. a intervenit la M.I.A. pentru a se găsi o soluţie care să asigure utilizarea lădiţelor colectate. Intervenţii în acest sens a făcut şi Oficiul pentru ambalaje. Soluţia nu s-a găsit încă, aşa că lădiţele stau, micşorîndu-şi zilnic valoarea iniţială.

Îngrijorat de această situaţie caricaturistul **Neagu RADULESCU** propune (în imagini) următoarea „soluţie" : lădiţele să fie transportate la fabrica de hîrtie din Buşteni, să fie măcinate, transformîndu-se în materie primă pentru confecţionarea sacilor necesari fabricilor de zahăr.

„Soluţia" e aplicabilă cu condiţia ca cei vinovaţi să suporte pagubele ce se produc astfel. Şi asta numai în cazul cînd cei în drept nu vor găsi o altă utilizare lădiţelor, care, cum am spus, valorează aproape 10 milioane lei.

AGENDA ECONOMISTULUI

OPINII TEORETICE

CONSIDERAȚII CU PRIVIRE LA SISTEMUL DE CATEGORII ȘI CONTRADICȚII ALE CAPITALISMULUI

Gheorghe BADRUS

MONUMENTALA OPERĂ a lui Marx — „Capitalul" și clasica lucrare a lui Lenin — „Imperialismul — stadiul cel mai înalt al capitalismului", al căror centenar și semicentenar le aniversăm în acest an, reprezintă două dintre culmile ideologiei clasei muncitoare, aparținînd tezaurului gîndirii universale. Deși între apariția primului volum al „Capitalului" și a lucrării leniniste despre imperialism au trecut 50 de ani, totuși cele două lucrări se află într-o legătură directă, de continuitate, cea de-a doua completînd-o pe prima.

Izvorul viabilității „Capitalului" și a lucrării „Imperialismul..." rezidă în concepția materialistă și metoda dialectică, pe care autorii le-au folosit cu măiestrie în cercetarea științifică a societății timpurilor lor. Arătînd în postfața la ediția a

doua a „Capitalului" că metoda sa se deosebește radical de cea hegeliană. Marx sublinia cu putere că, în înțelegerea realității existente, dialectica materialistă include și înțelegerea negațiunii acestei realități, a pieirii sale necesare, concepe orice formă finită în fluxul mișcării, adică o privește din latura ei trecătoare; ea nu cunoaște nimic care să-i poată impune, fiind prin esența sa „critică și revoluționară". Tocmai o asemenea abordare a fenomenelor economice, sociale, politice a permis lui Marx să atingă scopul propus de a dezvălui „legea evoluției economice a societății capitaliste", iar lui Lenin să înfățișeze tabloul de ansamblu al economiei capitaliste mondiale, în relațiile ei internaționale, la începutul secolului al XX-lea.

Sensul profund al „Capitalului" lui Marx este de a fi dezvăluit legile și contradicțiile capitalismului, de a fi arătat cum mișcarea, dezvoltarea acestor legi și contradicții duc la pieirea ultimei orînduiri bazate pe exploatarea omului de către om [1]). Înfățișînd contradicțiile proprii capitalismului, caracterul trecător din punct de vedere istoric al acestuia, Marx a supus în același timp unei critici severe concepțiile vulgare ale economiștilor burghezi, care căutau să prezinte orînduirea burgheză ca o societate armonioasă, lipsită de tare și veșnică. Aplicînd teoria dialectică a dezvoltării la cel mai înalt stadiu al capitalismului, Lenin a reliefat ascuțirea tuturor con-

1) „Dezvoltarea contradicțiilor unei forme istorice de producție — scria Marx — este... singura cale istorică pentru dizolvarea și transformarea ei". („Capitalul", vol. I, pag. 444).

tradicțiilor capitalismului în perioada dominației monopolurilor, subliniind că această ascuțire „este cea mai puternică forță motrice a perioadei de trecere, care a început o dată cu victoria definitivă a capitalului financiar mondial". Agravarea substanțială, atotcuprinzătoare a contradicțiilor capitalismului, înainte de toate a contradicției fundamentale, a marcat de fiecare dată marile etape pe care el le-a cunoscut în dezvoltarea sa în cei 100 de ani trecuți de la apariția „Capitalului" și anume: trecerea la imperialism la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, intrarea în perioada crizei generale, inaugurată acum 50 de ani de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, transformarea în capitalism monopolist de stat, la care asistăm după cel de-al doilea război mondial. Evoluția istorică confirmă justețea metodei marxist-leniniste în cercetarea societății capitaliste, a fenomenelor sociale în general.

DESIGUR, ACUM, în fața economiștilor marxiști nu mai pot sta sarcinile care au stat în fața lui Marx și Lenin la timpul lor, sarcini pe care, de altfel, ei le-au rezolvat în mod strălucit. Dezvoltarea capitalismului a dovedit pe deplin veridicitatea concluziilor marxism-leninismului, dar, în același timp, a dat naștere unor fenomene noi care se cer a fi analizate și generalizate. O examinare sumară arată că, din cei 100 de ani trecuți de la apariția „Capitalului" două treimi reprezintă stadiul imperialismului, că din cele cinci decenii de la publicarea „Imperialismului..." două sînt perioada postbelică în care s-au petrecut și se petrec adînci transformări

sociale în lume — formarea sistemului mondial socialist, destrămarea sistemului colonial și apariția de noi state, dezvoltarea capitalismului monopolist de stat ș.a. — se desfășoară o revoluție științifico-tehnică fără precedent.

În aceste împrejurări, în fața economiștilor marxiști stau deschise largi posibilități pentru ca, folosind metoda dialectică, să înfățișeze sistemul de legi și contradicții ale capitalismului contemporan, tendințele dezvoltării lui în actualele condiții istorice. Aceasta este o cerință impusă de viață, de însăși evoluția capitalismului în aceste decenii, care a determinat modificări în conținutul și forma de manifestare a categoriilor lui economice, a generat fenomene noi, izvorîte din condițiile istorice schimbate. Este suficient să ne referim la contradicția fundamentală a capitalismului. Desigur că între caracterul social al producției și cel privat al însușirii se menține același antagonism care a fost descoperit de Marx. Dar oare fiecare din cei doi poli ai antagonismului are același conținut ca acum o sută de ani? Se înțelege că nu. Socializarea producției are loc în prezent pe baza dominației monopolurilor, în condițiile revoluției tehnico-științifice; ea se accentuează nu numai în industrie, transporturi, construcții, ci și în domeniul bancar, în comerț, cuprinde cercetarea științifică, se extinde în agricultură; acum, sectoare întregi ale economiei se află sub controlul unui număr restrins de monopoluri sau sînt deținute de stat — reprezentantul colectiv al clasei capitaliștilor. Avuțiile din țările capitaliste dezvoltate sînt concentrate în mîinile unui număr considerabil mai restrins ca în trecut de magnați, care sînt mult mai bogați ca burghezii

din secolul trecut sau chiar de la începutul veacului nostru și care vămuiesc întreaga societate. În același timp, datorită societăților pe acțiuni, ruperii capitaliștilor de producția nemijlocită, rolului crescut al statului în redistribuirea venitului național, se maschează tot mai mult faptul că de rodul activității celor exploatați beneficiază marii monopoliști. Aceste fenomene care caracterizează în prezent contradicția fundamentală a capitalismului generează alte contradicții.

Materialul istoric acumulat, dezvoltarea generală a științelor în zilele noastre impun economiei politice marxist-leniniste a capitalismului să dea o sistematizare modernă a categoriilor sale, să aprofundeze legăturile reciproce ale acestora, adîncind în acest fel cunoașterea. Orice cercetare științifică urmărește să descopere cauzele fenomenelor, esența lor, conexiunile între categorii, generalizînd cunoștințele sale în legi. Cu cît o știință a atins un grad mai înalt de dezvoltare, cu atît ea beneficiază mai mult de un sistem coerent, amplu, de categorii, care oglindește logica realității obiective. Sistematizarea categoriilor capitalismului, pe baza valorificării realizărilor științei contemporane, permite economiei politice marxist-leniniste să reflecte mai bine și mai concret interdependența fenomenelor, să dea o imagine mai fidelă a sistemului complex pe care-l reprezintă economia capitalistă, a dinamicii lui. Aceasta contribuie atît la îmbogățirea teoriei, cît și la perfecționarea metodei economiei politice marxist-leniniste.

În prezentul articol vom căuta să exprimăm unele păreri referitoare îndeosebi la modul de sistematizare a categoriilor și contradicțiilor capitalismului.

● Categorii micro, macro și mondoeconomice

O PRIVIRE DE ANSAMBLU asupra „Capitalului" ne arată că, categoriile economice și contradicțiile capitalismului pot fi examinate din diferite unghiuri de vedere. De pildă, adesea ele sînt categorisite după sferele reproducției: categorii și contradicții ale producției, ale circulației, ale repartiției, ale consumului, precum și ale procesului de reproducție în ansamblu. O altă grupare se referă la categorii economice, ce privesc numai sfera relațiilor de producție, cum este, de pildă, plusvaloarea; categorii economico-tehnice, care exprimă raporturi interdependente din domeniul forțelor de producție și al relațiilor de producție, cum este productivitatea muncii; categorii politico-economice, care reflectă interferența politicului în sfera economică, cum este intervenția statului capitalist în economie.

După părerea noastră, este interesantă și utilă **sistematizarea categoriilor și contradicțiilor capitalismului după sfera lor operațională, adică după nivelul economic la care ele se manifestă și pot fi sesizate, precum și după funcțiile pe care le îndeplinesc.** Un asemenea mod de abordare a fost folosit de Marx în cercetarea reproducției din punctul de vedere al capitalului individual și apoi al capitalului social total, în examinarea specificului categoriilor economice în agricultură spre deosebire de cele din industrie ș.a. Prin prisma acestor criterii, se pot distinge

mai întîi categoriile și contradicțiile care exprimă relațiile de producție la nivelul întreprinderilor capitaliste, în domeniul producției, repartiției, circulației, raporturile ce se stabilesc între muncitorul salariat și capitalistul sau capitaliștii, deținători ai mijloacelor de producție. Aceste categorii și contradicții ar putea fi denumite **microeconomice.** Dintre acestea fac parte salariul, contradicția dintre munca necesară și cea suplimentară, monopolul ș.a., îndeosebi categorii înfățișate de Marx în volumul I al „Capitalului". Funcționarea relațiilor de producție la nivelul ramurilor și al economiei naționale, raporturile ce se stabilesc între clasele opuse, cît și în interiorul acestora, ca de pildă, între capitaliști, sînt oglindite de categoriile care ar putea fi denumite **macroeconomice.** Printre acestea se numără profitul mijlociu, dobînda, rata medie a profitului, concurența liberă și cea monopolistă, capitalul financiar ș.a. În sfîrșit, un loc aparte ocupă categoriile și contradicțiile generate de relațiile internaționale de producție. Acestea ar putea fi denumite **mondoeconomice** sau, dacă păstrăm o terminologie derivată din cuvinte de origine greacă, **cosmoeconomice.** În această grupă se includ piața mondială, exportul de capital, monopolurile internaționale, lupta dintre ele pentru sfere de influență etc. Desigur, în zilele noastre, cînd în lume există două sisteme sociale diferite, trebuie avute în vedere, separat, unele categorii care se referă la întreaga economie internațională, cum sînt comerțul, cooperarea economică între țări care au sisteme social-politice diferite. Se cuvine să precizăm că diferitele categorii și contradicții ale capitalis-

mului se manifestă pe fondul unor legi și antagonisme, pe care am putea să le denumim **structurale,** cum este de pildă contradicția fundamentală a capitalismului, cu o sferă aplicativă ce cuprinde toate nivelele.

Se înțelege că grupele indicate mai sus nu sînt rigide, închistate. Unele categorii economice, cum este de exemplu profitul comercial, exprimă atît raporturi microeconomice (între comerciant și salariații săi) cît și macroeconomice (se obține prin redistribuirea plusvalorii). Asemenea categorii ar putea fi denumite **interzonale** deoarece sfera lor operațională cuprinde zone și nivele diferite. Sînt unele categorii, cum este compoziția organică a capitalului, care se aplică atît unei întreprinderi luate separat, cît și unei ramuri sau unui sector al producției sociale. Asemenea categorii ar putea fi numite **plurizonale,** spre deosebire de cele monozonale, care au o sferă operațională limitată la unul din nivelele amintite.

Deosebit de importantă este studierea interacțiunii între diferitele categorii și contradicții atît în cadrul aceleiași grupe cît și între grupe diferite. De pildă, mărimea valorii forței de muncă — categorie microeconomică — este strîns legată de o asemenea categorie macroeconomică cum este productivitatea muncii în ramurile producătoare de bunuri de consum și în cele care furnizează mijloace de producție pentru primele. Cercetarea acestei legături de dependență dezvăluie tendința de scădere a valorii forței de muncă, după cum analiza influenței altor factori macroeconomici asupra necesităților de ordin material și spiritual ale clasei muncitoare, cum sînt progresul civilizației și tehnicii contemporane, intensificarea muncii ș.a. relevă tendința opusă de sporire a valorii forței de muncă. Din ciocnirea acestor două tendințe rezultă în fiecare moment dat, în fiecare țară și în fiecare ramură mărimea valorii forței de muncă. Acest exemplu, ca și multe altele asemănătoare, confirmă spusele lui Engels că „la urma urmelor toate legile economice nu sînt decît expresiile unor tendințe care se impun treptat și care se contrazic între ele".

● Elemente esențiale ale sistemului motor al economiei capitaliste

GRUPAREA ENUNȚATĂ mai sus înfățișează în primul rînd anatomia sau morfologia economiei capitaliste, conexiunile la diferite nivele; totalitatea acestor categorii constituie, după părerea noastră, **sistemul anatomic** al economiei capitaliste. O asemenea sistematizare este însă, statică, nu pătrunde suficient în procesele profunde ale societății. Se pune întrebarea: care sînt categoriile care pun în mișcare resorturile economiei capitaliste, îi determină funcționarea, dinamica sa?

După părerea noastră, **sistemul motor** al economiei capitaliste este constituit din trei ele-

(Continuare în pag. 14)

PUNCTE DE VEDERE

DE CE FEL DE CALCULATOARE AVEM NEVOIE?

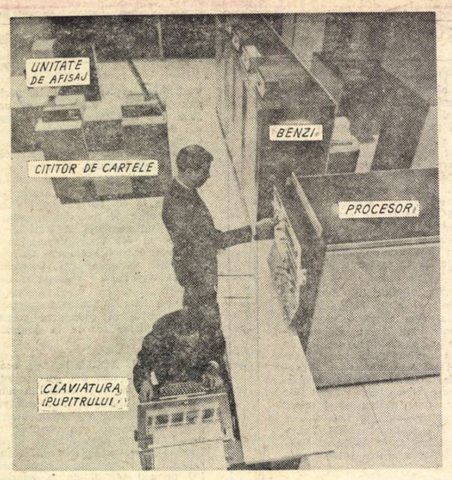

Calculator mediu. Memoria proprie este de circa 32 000 de cuvinte, iar viteza de calcul de 100 000 de operații pe secundă.

APLICAREA METODELOR ȘTIINȚIFICE în activitatea de conducere a proceselor de producție și economice, modernizarea muncii de calcul economic, de analiză, evidență și gestiune — cerință esențială a economiei noastre în continuu progres, — așa cum se subliniază în Documentele recentei Plenare a Comitetului Central al P.C.R., presupun crearea unei baze materiale corespunzătoare, și, în cadrul acesteia, folosirea pe scară tot mai largă a mijloacelor moderne de calcul și automatizare.

În legătură cu aceasta se pune întrebarea: de ce fel de calculatoare electronice avem nevoie? Asupra principiilor după care trebuie să ne ghidăm în alegerea mașinilor electronice de calcul s-au formulat pînă acum diferite păreri, care se reduc în ultimă instanță la următoarele: este preferabil să se acumuleze disponibilitățile bănești (valutare) ale mai multor beneficiari, în așa fel încît să se poată procura și utiliza în comun un calculator dintre cele mai mari, capabil să rezolve problemele cele mai complicate, ori sînt preferabile calculatoarele electronice medii sau mici, potrivite cu necesitățile specifice ale fiecărui beneficiar în parte?

Vom cerceta problema luînd în considerare separat interesele generale ale mai multor instituții, considerate în ansamblu, și separat interesele limitate ale fiecărei instituții în parte[1].

Din punctul de vedere al intereselor generale ale mai multor beneficiari, luați la un loc, soluția optimă este aceea care asigură **memoria internă maximă, iuțeala de rezolvare maximă, volumul de calcule maxim, investiția valutară totală cea mai redusă și costul unitar al calculelor cel mai redus.**

Din punctul de vedere al intereselor limitate ale unei instituții oarecare, soluția optimă este aceea care asigură: **memoria internă limitată la nevoile proprii; iuțeala de rezolvare limitată** *la necesitățile proprii, care uneori nu sînt dintre cele mai mari;* **volum de calcule limitat; costul unitar al calculelor minim.**

● Spre cine înclină balanța

SPRE A SE PUTEA COMPARA modul cum sînt satisfăcute interesele generale și cele individuale, dăm în tabelul de față cîteva date, privind performanțele **calculatorului mediu** IBM 360—40 și ale **calculatorului mare** IBM 360—67[2].

Rezultă astfel că memoria proprie este de 8 ori mai mare la calculatorul electronic mare, în comparație cu memoria proprie a calculatorului electronic mediu. Deci se pot trata probleme de 8 ori mai ample; durata operațiilor este de 12 ori mai scurtă la calculatorul electronic mare, decît durata operațiilor la calculatorul mediu; indicele volumului de calcule este de 12 ori mai mare la calculatorul electronic mare, față de cel al calculatorului electronic mediu: investiția valutară într-un calculator electronic mare echivalează cu investiția valutară în 3 calculatoare electronice medii; indicele de cost al calculelor este de 4 ori mai mic la calculatorul electronic mare, față de cel al calculatorului electronic mediu.

În plus, un calculator mare rezolvă probleme cu mult mai complicate, care nu pot fi rezolvate la calculatoarele medii decît cu artificii de calcul în programare și pierdere de timp.

În calculul de mai sus nu s-au prevăzut instalațiile ce se fac la beneficiari, deoarece pentru același număr de beneficiari ele sînt aceleași în ambele cazuri. Cu ajutorul telecomenzilor, calculatorul electronic poate fi legat la oricare din utilizatorii săi, înregistrîndu-se datele direct. Imediat ce calculele au fost efectuate, rezultatele se comunică tot direct, în mod automat, chiar și în timpul nopții, fără a fi nevoie de prezența vreunui operator. În felul acesta pot beneficia de un calculator mare cîteva sute de instituții.

După unele aprecieri, soluțiile optime ce se bazează pe prelucrarea datelor culese la scară mai înaltă (departamentală, zonală sau republicană) sînt mult mai avantajoase decît cele ce se bazează pe datele culese la scară mai joasă (regională sau de întreprindere). Fără a se fi făcut studii precise în acest sens, se consideră că diferențele sînt mari, în unele cazuri mai mult decît duble. Ceea ce împiedică tratarea multor probleme la scară superioară este numărul considerabil de date ce trebuie prelucrat. Acest impediment se înlătură prin utilizarea unui calculator cu memorie mare.

Soluțiile optime stabilite de calculator sînt valabile într-un interval de timp scurt, deoarece în practică intervin mereu modificări, fapt care cere actualizarea continuă a soluțiilor. Actualizarea se realizează trecîndu-se din nou prin calculator toate datele problemei, cu modificările la zi. Rezultatele noi trebuie obținute și comunicate cu **promptitudine**, altfel ele ar putea deveni neutilizabile.

● Dezavantaje aparente

PRINCIPALELE ARGUMENTE invocate de noi împotriva achiziționării de calculatoare electronice mari se referă la costul foarte ridicat al acestora, la inexistența unor probleme atît de complicate, cum ar fi cele spațiale, care să facă neapărat necesar un calculator mare, lipsa personalului calificat etc.

Insuficiente disponibilități

Pentru a se utiliza în mod rațional disponibilitățile valutare este, credem, necesar ca ele să fie adunate la un loc, de la mai mulți beneficiari. Dat fiind caracterul lor limitat nu este rațional, cu atît mai mult, să se achiziționeze cîte un calculator electronic de către fiecare beneficiar, ci dimpotrivă să se procure un număr mic de calculatoare electronice, de tipul cel mai mare ce se poate obține cu suma totală disponibilă. Dacă, de exemplu, se dispune de numai un milion dolari, atunci soluția optimă este procurarea unui calculator electronic de mărime medie, care costă tocmai un milion dolari. Disponibilități totale de ordinul a 5 milioane dolari ar permite procurarea unui calculator electronic foarte mare, iar disponibilități totale de ordinul a 6 milioane dolari ar permite procurarea unui **supercalculator**, care este neîndoios calculatorul viitorului apropiat.

Cum ar fi satisfăcuți beneficiarii calculatoarelor electronice, în cazurile menționate?

Numărul de instituții care au făcut pregătiri serioase pentru utilizarea de calculatoare electronice este la noi mare. În total sînt în țară peste 20 instituții care ar putea da de lucru fiecare din plin cel puțin unui calculator electronic mediu. În ipoteza procurării a șase calculatoare electronice medii se va putea satisface numai o mică parte dintre beneficiarii de mai sus.

Dacă însă cu aceeași sumă se vor lua două calculatoare electronice mari, în loc de 6 medii, se vor putea satisface 18 beneficiari, capabili să dea fiecare de lucru cît unui calculator electronic mediu. Fără nici o investiție în plus s-ar putea rezolva problemele majorității instituțiilor pregătite să dea de lucru fiecare cel puțin unui calculator electronic mediu, s-ar obține o economie de personal și de clădiri etc.

În cazul achiziționării unui supercalculator, numărul beneficiarilor crește la cîteva mii, iar problemele ce se pot trata ajung la complexitatea maximă. Este evident că un centru de calcul dotat cu un supercalculator trebuie să fie un **centru de calcul deschis**, la dispoziția oricărui client, indiferent de instituția de care ar depinde din punct de vedere administrativ. Centrul de Calcul Economic și Cibernetică Economică, depinzînd atît de Ministerul Învățămîntului, cît și de Academie și de Direcția Centrală de Statistică, ne apare cel mai indicat să devină un astfel de centru la nivel republican. Pe măsură ce se pot stringe fondurile valutare necesare, soluția optimă ni se pare tot procurarea de calculatoare mari sau de supercalculatoare și pentru alte centre de calcul deschise, de nivel zonal, amplasate de preferință pe lîngă institutele de învățămînt superior din orașele cu activitate economică deosebită, cum ar fi: Cluj, Iași, Timișoara, Brașov, Craiova, Constanța, Galați.

Caracteristica	Calculatorul	
	mediu	mare
A. Memoria proprie maximă (în baiți a 8 biți)	262 144	2 097 152
B. Durata unui ciclu (în nanosecunde la un bait)	1 250	100
C. Indice de volum de calcule = inversul duratei	1/1250	1/100
D. Investiția valutară = costul calculatorului + costul organelor periferice ale instalației centrale (în milioane dolari)	1	3
E. Indice de cost al calculelor, rezultat din multiplicarea duratei unui ciclu cu valoarea investiției.	1 250	300

Un număr mic de informații

Se afirmă că țara noastră nu ar avea probleme de complexitate mare, cum ar fi cele spațiale, care să necesite neapărat calculatoare mari. Trebuie făcută o distincție între problemele complicate, datorate formulelor matematice numeroase și complexe și cele datorate numărului mare de informații. În practica mondială calculatoarele mari sînt mai mult utilizate și în probleme curente, cu totul altele decît cele cosmice (pentru nevoi didactice și pentru satisfacerea comenzilor unui număr mare de clienți).

Astfel de probleme complexe, ca cele care privesc planificarea și evidența la nivel superior, departamental, zonal și republican sînt numeroase și devin tot mai numeroase. Introducerea calculatoarelor electronice la nivel de întreprindere constituie desigur un progres și aduce economii. Dar economiile sînt mult reduse, dacă aplicațiile nu se fac la nivel mai înalt, spre a cuprinde toate întreprinderile ce-și întreține activitatea. De pildă, cu ajutorul calculatorului electronic, un șantier stabilește o soluție optimă de executare a lucrărilor, care implică un consum de oțel beton de 6 mm în luna martie și de oțel beton de 16 mm în luna aprilie. În planul furnizorului producția de oțel beton e prevăzută diferit și anume aceea de 6 mm în luna aprilie și de 16 mm în luna martie. Este evident că în aceste condiții șantierul nu va mai reuși să realizeze soluția optimă dată de calculator.

Pentru a se face o programare la nivel republican a producției de materiale la uzinele din țară, în funcție de programele de producție optimă ale tuturor consumatorilor, este nevoie să se poată face rapid optimizarea la nivelul tuturor șantierelor și apoi optimizarea la nivelul tuturor uzinelor. Aceste optimizări trebuie actualizate cît mai des, lunar, săptămînal, uneori chiar zilnic, spre a ține seama de modificările ce intervin pe parcurs.

Optimizarea întrebuințării forțelor de muncă în construcții constituie de asemenea o problemă ce trebuie rezolvată la nivel republican.

Matricele în care se înscriu datele necesare optimizărilor sînt de ordinul a mii de coloane și mii de linii. Actualmente problemele nu se rezolvă de loc, sau se rezolvă utilizîndu-se aproximații care înlătură o bună parte a beneficiilor ce ar fi posibile, dacă optimizările s-ar face pe baza datelor inițiale, tratate individual.

Absența personalului specializat

Eficiența utilizării calculatoarelor electronice depinde în mare măsură de calitatea și cantitatea personalului de specialitate disponibil. Se susține că personalul de specialitate există actualmente în țară nu poate aproviziona un calculator mare și este deci nevoie de a se trece mai întîi prin faza intermediară a unui calculator mediu. Despre care personal este vorba?

Personalul de specialitate care asigură funcționarea calculatorului electronic este constituit din: a) **tehnologii** beneficiarilor de calcule, care redactează problemele ce urmează a fi tratate la calculator, b) **programatorii**, care transpun problemele de calculat din limbajul omenesc în limbajul mașinii și c) **operatorii**, care conduc și supraveghează buna funcționare a calculatorului.

Cei ce asigură materia primă necesară calculatorului sînt evident **tehnologii** beneficiarilor. Aceștia sînt la noi în țară foarte numeroși și numărul lor crește mereu. Aproape că nu există departament, institut de cercetare, institut de proiectare, întreprindere productivă mai importantă, care să nu aibă un nucleu de tehnologi, la curent cu problemele ce pot fi tratate la calculator. Actualmente ei nu-și pot pune în aplicare cunoștințele și nu se pot perfecționa din următoarele două cauze principale:

1) Centrele de calcul deschise (ale institutelor de învățămînt superior din București, Cluj, Timișoara) au calculatoare prea mici și prea lente, care nu pot rezolva problemele marilor unități economice.

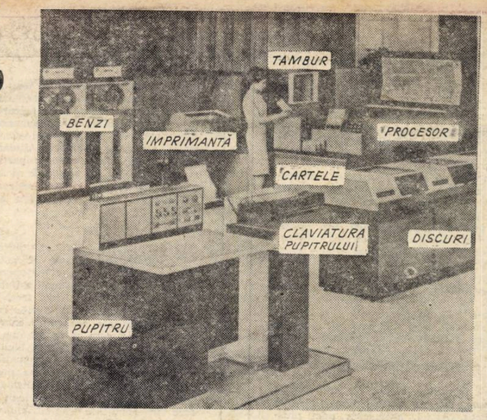

Calculator electronic mare, cu o memorie proprie de 250 000 de cuvinte și o viteză de calcul de 1 000 000 de operații pe secundă.

2) Centrele de calcul închise (de la Direcția Centrală de Statistică, Dispeceratul energetic național, Combinatul siderurgic Hunedoara) au calculatoare electronice ceva mai mari, dar insuficient de puternice și în plus au problemele lor proprii de rezolvat, care se bucură de întîietate. Din această cauză, se pierd deseori termenele la care rezultatele calculelor s-ar putea aplica în mod util.

După cum s-a mai arătat, un calculator electronic, oricît de mare ar fi, se poate aduce repede în stare de utilizare la capacitatea sa maximă, — nu atît prin varietatea problemelor ce sînt de studiat, — cît prin avalanșa de probleme identice, ce sînt prezentate de un număr mare de clienți și care se rezolvă cu un număr redus de programe tip.

Un exemplu îl constituie programarea lucrărilor cu ajutorul metodei drumului critic. Aplicarea acestei metode la toate șantierele din țară și centralizarea rezultatelor ar permite realizarea mai multor milioane lei economii la fiecare trecere prin calculator. Trecerile ar trebui făcute lunar, dacă nu chiar decadal. Or, în ceea ce privește aplicarea metodei drumului critic la șantiere, au fost instruiți sute de ingineri, aparținînd diverselor ministere și regiuni. Pregătirea lor suplimentară, pentru a prezenta datele în forma potrivită pentru calculator, devine o problemă de zile.

Distribuția optimă a sarcinilor de producție, aplicată la scară republicană, implică de asemenea o memorie mare a calculatorului: în schimb, aplicarea metodei poate aduce economii care să amortizeze întreaga instalație a calculatorului electronic în mai puțin de un an. Personalul care face distribuția sarcinilor nu este numeros și ar putea fi repede antrenat în utilizarea calculatoarelor electronice, dacă ar exista calculatoare electronice suficient de puternice, pentru a permite tratarea acestei probleme.

Exemple de aplicații posibile la nivel republican, pe baza unui singur program, valabil în toată țara, se pot da foarte multe: statele de plată, evidența stocurilor etc. Prin precizia și rapiditatea cu care pot fi făcute operațiile la calculatorul electronic se obțin rezultate mai exacte, într-un timp mult mai scurt și la un preț sensibil mai scăzut.

Rezultă că problema principală nu este lipsa specialiștilor, necesari a da de lucru calculatoarelor mari, ci invers, de a avea suficiente calculatoare electronice eficiente, pentru a prelucra cantitățile masive de date, ce pot fi furnizate de specialiștii noștri tehnologi.

În ceea ce privește insuficiența programatorilor, aceasta este suplinită în parte de progresele importante realizate în ultimul timp în alcătuirea unor limbaje mult simplificate. Cu ajutorul limbajului TELSIM imaginat de BELL Telephone Laboratories (din Whippany, N. J. — S.U.A.), de pildă, clientul se poate adresa direct calculatorului, fără să fie necesar un programator specializat. Firma IBM, la simpozionul ținut la București anul acesta, a anunțat că s-a întocmit un nou limbaj denumit PL 1, care combină limbajele FORTRAN, ALGOL, COBOL, dînd formule de utilizare generală științifică, tehnică, comercială, ușor de învățat.

În consecință, formarea de programatori este actualmente o problemă ușor rezolvabilă. Numărul programatorilor nu crește, de altfel, proporțional cu puterea calculatorului.

În ceea ce privește **personalul operator** ce deservește calculatorul la fața locului, el se formează la întreprinderea furnizorului în perioada de 12—14 luni cît durează fabricația, și se perfecționează în continuare în cele 6 luni următoare, cînd calculatorul lucrează sub îndrumarea specialiștilor fabricantului, timp suficient pentru a se perfecționa toate categoriile de specialiști, inclusiv tehnologii beneficiarilor interesați.

Eficiența calculatorului mare se mentine, chiar dacă el nu este utilizat tot timpul

Utilizarea calculatorului la numai una din probleme, și anume la optimizarea distribuției sarcinilor de producție în sectorul ciment, de exemplu, poate asigura o economie anuală de peste 200 milioane lei. Această sumă acoperă toată investiția în calculator și chiar dacă el nu ar mai lucra nimic, fapt puțin probabil, costul integral ar fi recuperat. Criteriul eliminator ni se pare în acest caz nu **cît timp** lucrează calculatorul, ci ce **economii aduce.**

Utilizarea în comun a calculatoarelor mari, existînd într-un centru deschis, de către un număr mare de beneficiari va putea asigura o scădere generală a prețului de cost al produselor, simultan cu sporirea calității lor.

Ținînd seama de necesitatea școlarizării prealabile a personalului sus-amintit, ar fi utilă și procurarea cîtorva calculatoare mici, dar moderne, pentru un număr de 5...10 centre de calcul.

Școlarizarea în țară ar urma să se efectueze în paralel cu școlarizarea la producătorul calculatorului mare, la care nu pot fi trimiși evident decît cîteva zeci de specialiști, față de mii de interesați în calcule electronice.

ing. E. E. ANASTASIU

1) Se vor cerceta numai calculatoarele electronice utilizate la tratarea informațiilor (data processing).

2) A se vedea IBM Systems Reference Library, File No. S 360—CO. Form A22—6816—7.

INFORMATICĂ ȘI DECIZIE

ÎN CURSUL CELOR 20 DE ANI care au trecut de la apariția cărții lui N. Wiener „Cibernetica" [1], investigațiile întreprinse în legătură cu cibernetica au manifestat tendința de a antrena preocupări din ce în ce mai diferențiate. Logica funcționării calculatoarelor electronice, analiza celor mai generale procese de prelucrare algoritmică a informației, programarea mașinilor electronice, mașinile Turing, funcțiile recursive, teoria cantitativă a informației datorită lui R. V. L. Hartley și C. E. Shannon și teoria automatelor a lui J. von Neumann marchează cîteva dintre acestea [2] — [7].

Concepută inițial ca o **știință a transmiterii informațiilor și comenzilor în mașini și în ființe vii** *[1], considerată ulterior ca o* **știință a transformării informațiilor** *[8], în relație cu ingineria sistemelor (systems engineering), gîndită ca o* **teorie și metodologie a sistemelor interdisciplinare** *[9], în prezent, cibernetica apare în legătură cu procesele logice — informaționale, cu metodele de optimizare, cu știința organizării în general. În această perspectivă, cibernetica este definită de către matematicianul G. B. Dantzig, într-un articol publicat în acest an, ca o* **știință a elaborării și aplicării deciziilor** *[10].*

La conjuncția dintre prelucrarea electronică a informațiilor și activitatea economică, în preocupările actuale se afirmă din ce în ce mai mult o ramură nouă a științei contemporane — **cibernetica economică** *[5].*

● Cibernetica, teoria organizării și metodele de conducere

RECENT, cu ocazia lucrărilor celui de-al V-lea Congres Internațional de Cibernetică (Namur, septembrie 1967), organizat de Asociația Internațională de Cibernetică, prezidată de prof. G. R. Boulanger, concepția cu privire la legarea preocupărilor de cibernetică de elaborarea deciziilor optime a fost confirmată. Din lucrările acestui Congres s-a putut desprinde ideea generală că un aspect fundamental al cibernetică îl constituie **sistemul informatică-decizie**, cu conexiune directă și inversă. Această relație apare în teoria organizării, precum și în metodele moderne de planificare și de conducere.

Decizia apare ca moment important în orice activitate; elaborarea ei comportă o capacitate de informare rapidă, economică și eficientă, estimarea situației actuale și de perspectivă, precum și aplicarea unor metode științifice previzionale.

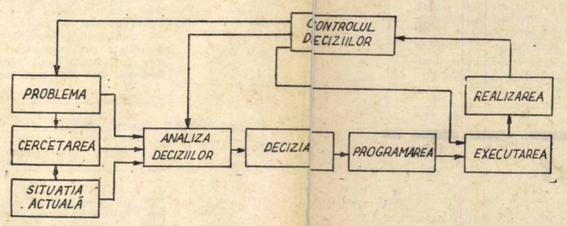

În știința conducerii și în elaborarea unui plan apar situații în care informația pusă la dispoziție este semnificativă și caracteristică, fără a fi riguros exhaustivă, și în care se cere alegerea unei soluții, în cadrul unor variante posibile. În aceste condiții, **informatica decizională (management information systems) are drept obiect clasificarea și prelucrarea informațiilor, determinarea informațiilor reprezentative, precum și aplicarea unui algoritm de perfecționare a proceselor de elaborare a deciziilor** (vezi figura 1) [11].

Acest enunț general poate fi clarificat cu ajutorul unui exemplu care pune în evidență graful informațional numeric [12]. În studiile cantitative cu privire la planificarea, organizarea și conducerea activităților economice, unul dintre instrumentele de lucru utilizate îl constituie analiza structurii la un moment dat și a evoluției în timp a unui proces economic, cu ajutorul unei reprezentări printr-un graf. Aplicațiile cum ar fi, de exemplu, cele relative la drumurile cu o proprietate de extrem (drum critic, drumul hamiltonian) comportă analiza logică a procesului de prelucrare, precum și considerarea unor relații numerice între informațiile disponibile la diferite stadii și nivele.

Studiul acestor aplicații ne conduce la necesitatea elaborării unei teorii matematice a grafelor informaționale. **Un asemenea graf informațional este un graf pentru arcele și nodurile căruia au fost definite anumite cantități denumite informații și anumite modalități de transformare a acestora.** Procesul de transformare a informației este astfel definit cu ajutorul unei structuri algebrice care descrie transmiterea și tratarea informațiilor, în vederea elaborării deciziilor, și al unei structuri topologice definite de graful suport considerat.

În cursul lucrărilor celui de-al V-lea Congres Internațional de Cibernetică de la Namur, informatica decizională a reținut, în numeroase ocazii, atenția. În cadrul investigațiilor cu caracter fundamental, am putea menționa faptul că punctul de vedere exprimat în comunicări ale specialiștilor din România cu privire la considerarea economiei ca un **complex cibernetic** s-a bucurat de o atenție deosebită. În special, această concepție a fost prezentată pe larg în comunicarea prof. univ. Manea Mănescu **„Un studiu cu privire la tehnica elaborării modelelor cibernetice în economie".** În acest domeniu vast de preocupări, am putea reține de asemenea comunicarea **„Metodologia cibernetică aplicată la economie"** (E. Huand), în care se consideră că punctul de vedere cibernetic permite realizarea unei sinteze a teoriilor economice de tip organicist și a acelora de tip logistic [13].

● Studiul limbajelor informaționale

ÎNTRUCÎT una dintre problemele fundamentale ale informaticii este problema comunicării informațiilor într-un sistem informațional și dialogul om-mașina de calcul electronică, unele comunicări științifice au avut drept obiect studiul limbajelor informaționale. În acest domeniu, am putea releva ideile prezentate de N. V. Findler asupra unui limbaj-mașină care simulează memoria asociativă și prelucrarea paralelă, precum și cele ale lui T. G. Evans despre un formalism pentru descrierea obiectelor complexe și realizarea acestuia. Aria de aplicație a acestora include analiza algoritmilor numerici și nenumerici, recunoașterea caracterelor și formelor, teoria matematică a jocurilor, memorarea, clasificarea și căutarea informațiilor, studiul structurii limbajelor algoritmice, precum și simularea comportării cognitive.

Din domeniul teoriei controlului și modelelor decizionale, care a constituit o preocupare centrală pentru numeroase lucrări prezentate, se relevă contribuțiile lui J. Sauvan cu privire la ordonanțarea obiectivelor cu mijloace finite cu ajutorul unei memorii active.

Un interes științific deosebit au stîrnit problemele privind derivarea modelelor cibernetice din sistemele naturale (A. Arigoni), algebra relațiilor și cibernetica (H. Greniewski), recunoașterea formelor și reflexelor condiționale (L. Kalmar), raportul informație, inteligență, imaginație (R. J. van Egten), controlul optim proiectat pe

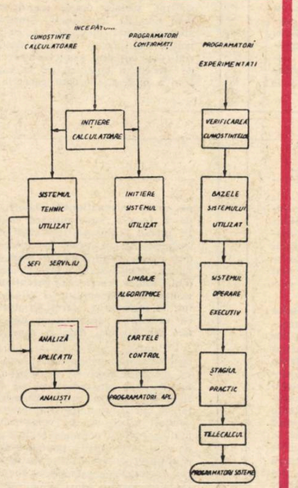

dr. Dragoș VAIDA
Centrul de calcul economic și cibernetică economică — București

(Continuare în pag. 16

(Urmare din pag. 11)

mente esențiale. În primul rînd, categoria economică centrală, specifică, de mișcarea căreia depinde întregul sistem, este **plusvaloarea.** Producția, transformarea, repartiția și utilizarea plusvalorii reprezintă elementul dinamizant al activității la toate nivelele, determină comportamentul. Un al doilea element, care reunește pe plan tehnico-economic categorii de la diferite nivele, vizînd, totodată, dezvoltarea forțelor de producție, este **diviziunea muncii** sub diferitele ei aspecte : în cadrul întreprinderii, între ramuri și pe plan internațional. În al treilea rînd, ca orice sistem complex, economia capitalistă are **un factor care-i asigură reglarea, adaptarea la necesitățile funcționării.** În stadiul premonopolist, acest rol l-a jucat libera concurență, iar acum avem de-a face cu intervenția statului capitalist în economie, care încearcă să prevină sau să atenueze perturbările mecanismului. Acțiunea acestor factori motori explică, după părerea noastră, dinamica sistemului economic capitalist.

Bineînțeles, factorii motori se află într-o strînsă conexiune, dar, în același timp, între ei există contradicții. Astfel, asigurarea unei plusvalori cît mai ridicate determină dezvoltarea mai intensă a unor ramuri, apariția altora noi, ceea ce influențează asupra diviziunii muncii. Pe de altă parte, adîncirea diviziunii muncii exprimă sporirea caracteruiui social al producției, iar concentrarea plusvalorii în mîini puține accentuează caracterul privat al însușirii. Avînd, deci,

dinamici diferite, evoluția acestor doi factori agravează contradicția fundamentală a capitalismului. Merită subliniat și faptul că cei trei factori ai sistemului motor au moduri de organizare, mărimi, roluri care variază în diferitele stadii ale capitalismului. **Așadar, după părerea noastră, cele două sisteme parțiale de categorii și contradicții : cel anatomic și cel motor constituie la un loc, în strînsa lor conexiune și interdependență, sistemul complex al economiei capitaliste.**

PENTRU A DEFINI conținutul unor legi economice este nevoie să se cunoască categoriile din care derivă, sfera operațională și interacțiunile acestora ; numai astfel se pot descifra mecanismul acțiunii unei legi, efectele ei concrete, specificul și trăsăturile care o disting de alte legi. Știința economică marxistă a ajuns la un stadiu în care poate efectua și este necesară o mai precisă delimitare a legilor capitalismului. După părerea noastră, sistematizarea categoriilor economice amintită mai sus poate contribui, de pildă, la delimitarea mecanismului legii **producției** plusvalorii de cel al legii **însușirii** plusvalorii în condițiile capitalismului monopolist de stat, deoarece permite să se înfățișeze acei factori macro și mondoeconomici, factorii motori de reglare care participă la redistribuirea plusvalorii și fac ca la nivel microeconomic mărimea plusvalorii însușite să se deosebească de cea produsă.

Gruparea propusă a categoriilor și contradicțiilor capitalismului este de natură să contri-

buie la cercetarea aprofundată a capitalismului monopolist de stat, a fenomenelor noi pe care le generează. Capitalul monopolist a determinat în sfera raporturilor microeconomice înlăturarea întreprinderilor mici, a instaurat dominația marilor unități monopoliste particulare. Acum se afirmă cu putere un nou factor al vieții economice — statul care, în strînsă unire cu monopolurile particulare, se opune muncitorului. Desigur, nu peste tot această opoziție este fățișă ca în întreprinderile etatizate. Întreprinderile publice, de stat, sînt de același tip cu cele ale monopolurilor particulare, dar aceste două forme de întreprinderi nu pot fi identificate. De pildă, regulile gestiunii publice aplicate în întreprinderile de stat sînt diferite, uneori chiar opuse, regulilor gestiunii particulare din unitățile aparținînd monopolurilor. Cele două feluri de întreprinderi nu se exclud, ci se completează într-un tot complex a cărui evoluție cere o studiere atentă. Urmărirea îndeaproape a funcționării economiei capitaliste contemporane la diferite nivele dezvăluie faptul că intervenția statului capitalist în economie se bizuie mai ales pe pîrghiile macroeconomice (impozite, subvenții, cheltuieli pentru cercetarea științifică, credite etc.) și operează mai puțin în sfera microeconomică, unde monopolurile își reglementează nemijlocit afacerile. Aceasta reliefează contradicția dintre tendința de dirijare a economiei pe plan național și proprietatea privată a monopolurilor, contradicție proprie capitalismului monopolist de stat.

● *Fenomenele mondoeconomice — într-un sistem unitar al teoriei economice*

ÎN MOD DEOSEBIT am vrea să ne oprim asupra cercetării fenomenelor mondoeconomice în zilele noastre. Importanța acordată de Marx studierii acestor fenomene rezultă din faptul că în prefața cărții „Contribuții la critica economiei politice" el arăta că își propune să analizeze comerțul exterior, piața mondială ca părți componente ale sistemului economiei capitaliste. În lucrarea „Critica programului de la Gotha", Marx arăta că în abordarea fenomenelor economice trebuie ținut seama neapărat de faptul că ele au loc în cadrul pieței mondiale și că statele fac parte din sistemul internațional de state. Cu toate că, din considerente metodologice, în analiza unor procese esențiale cum este reproducția capitalului, Marx a făcut abstracție de unele fenomene ale vieții economice internaționale (schimburile comerciale ș.a.), totuși el a înfățișat pe larg un șir de categorii proprii pieței și economiei mondiale capitaliste.

De atunci și pînă în zilele noastre s-a petrecut un șir de procese care nu numai că nu au diminuat, ci au sporit importanța relațiilor economice internaționale. După moartea lui Marx, în perioada trecerii la imperialism, s-a înregistrat un fenomen nou : desăvîrșirea formării sistemului mondial al economiei capitaliste ; extinderea internațională atotcuprinzătoare a domina-

ției capitalului a însemnat subordonarea economiei țărilor majorității lumii de către marele capital din statele dezvoltate, transformarea economiilor naționale în verigi legate de celelalte într-un sistem unic prin diviziunea capitalistă a muncii, printr-o piață mondială și o anumită rețea de relații interstatale.

De fapt, odată cu trecerea la imperialism, mecanismul economiei capitaliste, atît în ansamblu cît și în cadrul fiecărei țări, nu mai poate funcționa fără componentele sale de ordin internațional. Evoluția comerțului exterior, exportul sau importul de capital, asigurarea cu materii prime ieftine, cu sfere de influență, situația valutară, a rezervelor de aur sînt compartimente indispensabile, care influențează, uneori în mod hotărîtor, dezvoltarea economiei țărilor din lumea capitalistă, constituie indicatori prețioși pentru aprecierea acesteia.

Cercetarea funcționării sistemului mondial capitalist i-a dat lui Lenin posibilitatea să caracterizeze imperialismul multilateral, inclusiv din punctul de vedere al dominației internaționale a acestuia, să îmbogățească marxismul cu concluzii de o deosebită valoare teoretică și practică, cum este aceea cu privire la posibilitatea victoriei socialismului la început într-o țară sau într-un grup de țări.

Apariția socialismului, scindarea lumii în două sisteme sociale opuse au determinat un fenomen nou de importanță istorică : s-a pus capăt atotputerniciei mondiale a capitalismului monopolist, s-a început procesul desprinderii unor verigi din sistemul capitalist. Începutul noii epoci de trecere a omenirii de la capitalism la socialism a marcat, totodată, apariția pe plan mondial

a unei contradicții noi, nemaicunoscute în trecut — contradicția dintre cele două orînduiri diferite : capitalismul și socialismul. Aceasta și-a pus și-și pune amprenta asupra unor fenomene esențiale economice și politice din lume. Adîncirea procesului de desprindere a noi țări din sistemul capitalist a fost marcată prin formarea sistemului internațional al socialismului, care deține o pondere însemnată în totalul populației globului și în producția industrială mondială, cunoaște o evoluție ascendentă a economiei și a inaugurat relații interstatale de un tip nou.

Transformarea capitalismului monopolist în capitalism monopolist de stat, mînuirea de către stat a unor pîrghii economice importante în confruntarea cu alte țări și în asigurarea unor poziții avantajoase, crearea unor organizații monopoliste interstatale, a unor organizații economice internaționale determină apariția de noi fenomene în economia mondială a lumii capitaliste.

Importante fenomene cu repercusiuni pe diferite planuri în lumea capitalistă, generează și destrămarea sistemului colonial, procesele din țările recent eliberate care tind să-și creeze economii de sine stătătoare și să-și îmbunătățească poziția în economia mondială.

În condițiile contemporane ale adîncirii diviziunii mondiale a muncii, ale revoluției științifico-tehnice, s-a intensificat considerabil circuitul internațional de valori materiale și spirituale. Aceasta face ca dezvoltarea economică a fiecărei țări să depindă în bună parte de ceea ce ea dă și primește în cadrul schimburilor mondiale, de contribuția sa la aceste schimburi.

TOATE ACESTE PROCESE deosebit de importante fac necesară **includerea relațiilor economice internaționale în obiectul teoriei economice contemporane,** cercetarea acestor relații în toată complexitatea lor. Volumele valoroase consacrate unora din problemele amintite mai sus stau mărturie că ele se află în atenția cercetătorilor marxiști.

Cercetările întreprinse sînt, desigur, departe de a epuiza problema. Cu toate că în zilele noastre importanța categoriilor și contradicțiilor mondoeconomice ale capitalismului a crescut mult, totuși **se simte lipsa includerii lor într-un sistem unitar care să definească, alături de celelalte categorii și contradicții, fizionomia economiei capitaliste contemporane.** Cercetarea multilaterală a fenomenelor mondoeconomice actuale poate contribui la înlăturarea unor manifestări nedorite — întîlnite, după cunoștința noastră, mai ales în materiale didactice — de reducere a problemelor economiei mondiale la ilustrarea cu fapte a unor teze enunțate cu mai multe decenii în urmă. Așa se petrec lucrurile cu abordarea contradicțiilor economiei mondiale capitaliste, care sînt reduse la cele interimperialiste și la cele dintre popoarele asuprite și țările eliberate, pe de o parte, și capitalul monopolist străin, pe de altă parte. **Or, după părerea noastră, ar merita să fie studiată mai îndeaproape contradicția dintre forța economică de dezvoltare și influențare pe care o are capitalul monopolist dintr-o țară, sau unit pe scară internațională, și posibilitățile limitate de a folosi această forță**

pe scară internațională datorită tendințelor sale de a încălca suveranitatea națională a statelor. În planul influenței formării sistemului mondial socialist asupra unor fenomene mondoeconomice din lumea capitalistă ar trebui relevată contradicția, manifestată după al doilea război mondial, **dintre creșterea potențialului economic al capitalului monopolist în cetățuile imperialismului, și îngustarea sferei de dominație a acestuia, ca urmare a desprinderii din orbita sa a unor țări din Europa, Asia și America Latină.**

Utilitatea grupării de mai sus a categoriilor și contradicțiilor capitalismului constă în faptul că ea dă posibilitate să se lege diferitele fenomene noi de cele anterioare, să se cunoască mai profund și mai concret funcționarea economiei capitaliste, să se studieze „pe orizontală" (în cadrul aceluiași nivel) și „pe verticală" (în planul mai multor nivele) acțiunea legilor economice, deschide mai larg porțile pentru stabilirea raporturilor cantitative între diferite categorii, pentru aplicarea metodelor matematice, contribuie la dezvoltarea cercetărilor socioeconomice. Această sistematizare ușurează investigarea multilaterală a fenomenelor economice din lumea capitalistă contemporană, a mișcării obiective și strînsei lor conexiuni. După părerea noastră, nu numai cercetarea, dar și predarea economiei politice în acest plan ar permite o apropiere mai mare de problemele actuale ale capitalismului, ar contribui la înlăturarea balastului de istorism care îngreunează încă manualele și cursurile de economie politică a capitalismului.

ÎN LIBRĂRII

● A apărut **Eficiența economică a chimizării agriculturii** (Editura Agrosilvică, 142 pag.) de S. Vrejbă, N. Brașoveanu și V. Baghinschi.

După analiza unor probleme cu caracter general (noțiune, particularități, rolul și tendințele chimizării agriculturii), autorii cercetează eficiența unor măsuri din ansamblul sistemului agrotehnic care conduc la creșterea fertilității solului și anume : aplicarea îngrășămintelor, insectofungicidelor, erbicidelor și biostimulatorilor, corectarea reacției produselor utilizate în procesul de chimizare a agriculturii.

Se prezintă, de asemenea, sistemul de indicatori ai eficienței economice și un model matematic pentru repartiția îngrășămintelor pe teritoriu.

● În sprijinul specialiștilor din unitățile agricole socialiste, în Editura Agrosilvică a apărut un **Ghid pentru organizarea teritoriului agricol** de S. Popa, A. Dobrea, Tr. Dincă, N. Blegu-Birsan, D. Ciobotaru, I. Stan, D. Defour. Ghidul prezintă lucrările de organizare a teritoriului propriu-zis și legătura acestora cu cele de combatere a eroziunii, irigații, desecări, în vederea folosirii raționale și complete a fondului funciar. Folosind numeroase hărți, grafice, desene, autorii se ocupă de amplasarea și dimensionarea categoriilor de folosință a terenului, a centrelor de producție, ca și de organizarea diferitelor categorii de teren (arabil, pentru plantații, pajiști naturale, zone irigate). Un capitol distinct este consacrat problemelor privind stabilirea necesarului de investiții și metodologia de calcul a eficienței economice.

CURIER

■ O redefinire a noțiunii de „ambalaj" o găsim în articolul **Cu privire la studiul ambalajelor,** apărut în revista **INDUSTRIA ALIMENTARĂ** nr. 7/1967. Autorii, conf. ing. B. Cotigaru și lector ing. I. Kelmer, de la Academia de studii economice București, insistă asupra faptului că ambalajul trebuie privit în general ca un **sistem,** compus din două elemente esențiale: **învelitoarea** și **mediul de ambalare.** O deosebită atenție se atribuie „mediului de ambalare" cu care produsul se găsește în contact intim și în care se pot desfășura diferite procese fizico-chimice (ce pot fi caracterizate în unele cazuri drept procese de microclimat), de mare importanță pentru stabilitatea și, respectiv, evoluția produsului ambalat. Se propune o clasificare a acestor medii de ambalare în concordanță cu o clasificare corespunzătoare fizico-chimică a mărfurilor. Autorii consideră că o asemenea orientare în problemele ridicate de ambalaje ar fi utilă atît pentru cercetarea, proiectarea și producția ambalajelor, cît și pentru urmărirea comportării produsului ambalat în diferitele faze ale circulației de la producător la consumator (manipulare, transport, depozitare etc.).

■ Metoda propusă de J. C. Groboillot și L. Gallas în articolul **Optimalisation d'un projet routier par recherche du plus court chemin dans un graphe à trois dimensions** (Optimizarea unui proiect rutier prin căutarea celui mai scurt drum într-un graf cu trei dimensiuni), publicat în **REVUE FRANÇAISE D'INFORMATIQUE ET DE RECHERCHE OPERATIONNELLE** (nr. 2/1967) permite nu numai să se țină seama de cheltuielile de construcție legate de geometria traseului — depistînd astfel traseul cel mai economic într-o poziție dată — ci și de suma totală actualizată a cheltuielilor de exploatare și a costului circulației vehiculelor. Căutarea traseului optim al unei căi rutiere constă în a minimiza funcția costului, ținînd seama de anumite restricții. Funcția costului implică costul construirii și al exploatării. Restricțiile sînt de natură geometrică (pante, curbe, treceri obligatorii.) Articolul rezolvă problema prin programare dinamică, exprimată practic sub forma drumului celui mai scurt într-un graf tridimensional a cărui structură exprimă restricțiile de natură geometrică, neținînd însă seama de costul transportului pămîntului.

■ O foarte largă accepțiune este dată de economistul polonez Bronislav Minc „progresului economic" (Postep ekonomiczny) în cartea sa cu acest titlu, recent apărută (Panstwowe Wydawnictwo Naukowe, Varșovia, 1967, 392 pag.). În sfera noțiunii de „progres economic" s-ar include: modificările relațiilor economice; creșterea forțelor de producție; progresul tehnic; creșterea calificării lucrătorilor; progresul organizatoric; creșterea venitului național (în special a venitului național pe un locuitor); ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc; lichidarea inegalității economice între membrii societății; modificarea structurii economiei. Autorul apără totuși punctul de vedere că, pe termen scurt, progresul economic poate fi realizat doar prin atingerea unora din obiectivele de mai sus. Pe termen lung însă — spune Minc — progresul economic nu poate fi menținut decît prin realizarea tuturor obiectivelor enumerate.

■ Specialistul italian Ruggero Romano a strîns și sistematizat în lucrarea sa apărută recent **I prezzi in Europa dal XIII secolo a oggi** (Prețurile în Europa din secolul XIII pînă azi), Editura Einaudi, Torino 590 pag., majoritatea studiilor elaborate de specialiștii internaționali în materie. Lucrarea prezintă o viziune de ansamblu și de actualitate asupra problemei, regrupînd și analizînd printre altele opiniile unor specialiști dintre cei mai reputați în ultimii 30 de ani.

■ Pornind de la premisa că consumul este un factor esențial al determinării venitului, iar metodele de distribuire care stimulează cumpărarea — un instrument al progresului economic și social — J. Taboulet, autorul cărții **Téchniques nouvelles de commerce de détail** (Metode noi în comerțul cu amănuntul), trage concluzia că magazinul nu trebuie să rămînă un simplu distribuitor de mărfuri, ci un mijloc activ de promovare a vînzărilor. Dar, deoarece însăși structura comerțului cu amănuntul constituie un obstacol în calea propriei sale dezvoltări, autorul preconizează, nu apelarea la mijloace ultrarafinate care nu vor fi niciodată folosite de comercianții detailiști, ci perfecționarea și găsirea căilor de a face mai atrăgătoare metode deja cunoscute: prezentarea produselor, rotația stocurilor, determinarea sortimentului și fixarea prețurilor ș. a.

■ Citim în BIKI definiția oficială dată noțiunii de marketing de către Institutul englez de marketing (Institute of Marketing and sales management): „Marketing este funcția de bază a persoanelor administrative constînd în a organiza și conduce întregul complex al activității de afaceri, în funcție de aprecierea puterii de cumpărare a cumpărătorilor și de transformarea ei într-o cerere reală de mărfuri și servicii, precum și deplasarea acestor mărfuri și servicii la cumpărător, în vederea obținerii pentru întreprindere a cîștigului scontat sau a altor scopuri".

■ **Anuarul Statistic al R. D. Germane pe 1967** (615 pag.), cuprinde, în afară de datele ce caracterizează dezvoltarea economiei R.D.G., numeroase planșe cu reprezentări grafice și hărți, precum și un supliment (88 pag.) cu privire la realizările economice ale diferitelor țări — comparativ cu realizările R. D. Germane.

MERCUR PRINTRE MUZE

ARTĂ ÎN PRODUCȚIA DE SERIE

DE CÎTVA TIMP o modă nouă face furori în America, iar în ultimele săptămîni a început să se extindă și în țările Europei occidentale. E vorba de moda „poster"-elor sau a afișelor destinate nu vreunui scop publicitar sau politic, ci decorării interioarelor. Apărute ca o consecință a „boom"-ului înregistrat de „pop-art" și a tot ce acesta reprezintă ca expresie a universului strident al metropolelor contemporane, posterele au început să invadeze pereții (ba și plafoanele) camerelor studențești și ale altor tineri, pentru a ajunge de la o vreme să fie căutate nu numai de snobii de tot felul, ci și de burghezi pașnici, care-și tapetau mai înainte pereții doar cu calendare, fotografiile bunicilor sau, cel mult, cu litografii de duzină. Posterele au început să fie plasate și în aer liber, aglutinate cu zecile și chiar cu sutele fără, bineînțeles, nici o coerență tematică, ci urmărind doar să provoace un anumit șoc vizual, să creeze o anumită atmosferă.

Posterele reproduc — uneori la dimensiuni foarte mari — fotografii de artiști, de vedete sportive, afișe ale unor spectacole, imagini de automobile sau avioane, fotografii de presă și, din ce în ce mai mult, la cererea cumpărătorilor — reproduceri după opere de artă. Un nou mijloc — deosebit de eficace și cu mare forță de impresionare — a apărut astfel în domeniul difuzării în mase a creațiilor artistice. Ziarele au subliniat, de pildă, că un poster, reproducînd un tablou al lui Salvador Dali a fost vîndut în peste 5 milioane de exemplare (la prețul de 1 dolar exemplarul).

Dar, posterele nu sînt decît o verigă a unei operațiuni de o deosebit de mare amploare. Extinderea rețelei de muzee și galerii și creșterea continuă a frecventării lor de către marele public, ca și considerabila dezvoltare a difuzării albumelor de artă, nu pot acoperi setea crescîndă de artă a omului contemporan, și mai ales dorința acestuia de a *poseda* opere de artă, de a le introduce în universul său familiar, în casa sa.

Recent, ziarul parizian LE MONDE anunța că, începînd de la jumătatea lunii octombrie, șaptesprezece magazine aparținînd rețelei „Prisunic" (magazine universale destinate publicului celui mai larg) au început vînzarea, la prețul de 100 franci exemplarul, a unor litografii aparținînd cîtorva artiști contemporani binecunoscuți, reprezentanți ai școlii abstracte, printre care Messagier, Matta, Alechinsky și alții.

În același timp, o altă rețea franceză de desfacere, F.N.A.C., a pus în vînzare o mare cantitate de „multiple" (sub această denumire sînt cuprinse atît gravuri, serigrafii, cît și opere „cinetice", trase în mai multe exemplare), care poartă, de asemenea, semnătura unor artiști de renume, cum sînt: Vasarely, Soulages, Hartung, Tinguely, Arman și alții. „Multiplele" se vînd la prețuri între 200 și 2 500 franci; sumele pot părea importante, dar ele sînt insignifiante dacă le comparăm cu prețurile actualmente practicate pe piața operelor de artă (originale).

Specialiștii remarcă în această privință că evoluția la care asistăm corespunde nu numai unei creșteri masive a interesului public, ci și faptului că într-o tot mai mare măsură, artiștii moderni din Occident utilizează tehnici care se pretează unei reproduceri, să-i spunem „industriale". Într-adevăr, într-o serie de lucrări, artiștii folosesc în locul materialelor clasice, materiale cum sînt: poliesterii, plexiglasul, foile de metal, cabluri etc., care pot fi multiplicate fără nici o dificultate. După cum remarca un critic francez, mulți artiști contemporani îndeplinesc, de fapt, un rol de programatori, care-și realizează ideile cu ajutorul altora (meșteșugari sau chiar lucrători industriali). Opera de artă își pierde astfel caracterul de unicat pe care i-l dădea, în primul rînd, intervenția hotărîtoare a mîinii artistului. În același reportaj din ziarul citat, la care ne-am referit, se vorbea și despre inițiativa galeriei Givaudan, care-și propune să difuzeze în mii de exemplare niște opere ale sculptorului Takis. Este vorba despre așa-numite „electrosemnale", jerbe din țevi de oțel, la capătul cărora lumini roșii și albastre se aprind și se sting după o anumită periodicitate. Electrosemnalele *imaginate* de Takis sînt *fabricate*, pur și simplu, într-o uzină engleză; producția de serie permite ca prețul lor de vînzare să nu fie mai mare de 100 de franci bucata.

Exemplele la care ne-am referit mai sus sînt, bineînțeles, limitate; maniera „clasică" de a crea opere de artă rămîne în continuare cea mai larg uzitată și nu sînt semne că ea ar putea fi complet abandonată, cel puțin într-un viitor previzibil. Semnificativ este doar faptul că noile tehnici sînt folosite ca o condiție favorabilă multiplicării lucrărilor artistice. Dacă din punct de vedere estetic este firească existența multor semne de întrebare, față de maniera de mai sus, din punct de vedere sociologic și economic, fenomenul este pe deplin explicabil. Desigur, nici reproducerea unor tablouri vestite pe pungile de hîrtie folosite drept ambalaj (procedeu larg uzitat astăzi în Statele Unite), nu poate să nu șocheze anumite deprinderi înrădăcinate în noi, un anumit respect pentru artă, pe care nu sîntem dispuși să-l abandonăm. Dar și în acest caz, avem de-a face cu o expresie, poate deformată prin vulgarizare și mercantilizare, a unei necesități încă nu îndeajuns cristalizate.

H. DONA

GÎNDIREA SOCIAL-ECONOMICĂ A LUI N. BĂLCESCU

EXISTĂ o apreciere unanimă cu privire la importanța deosebită a operei și poziției ideologice a lui N. Bălcescu în cultura și viața istorică a României moderne. Prin concepțiile și programul preconizat, N. Bălcescu s-a situat pe pozițiile cele mai înaintate ale generației de la '48, contînd drept unul din cei mai străluciți reprezentanți ai ei. Opera și activitatea sa nu a fost pînă în prezent valorificată în cadrul unei lucrări ample, care să ne prezinte locul și importanța contribuției sale în istoria națională și universală. Sîntem, deci, încă datori pe acest plan memoriei și contribuției lui N. Bălcescu.

Din studiul monografic de mare amploare (4 volume, din care 3 volume reprezintă o ediție critică, iar altul — un studiu introductiv privind viața și opera lui N. Bălcescu) elaborat de prof. G. Zane, s-a tiparit pînă acum un singur volum, iar celelalte se află sub tipar. Masa largă de cititori specialiști așteaptă cu viu interes apariția pe piață și a celorlalte volume, cu convingerea că această lucrare va aduce o contribuție valoroasă la cunoașterea gîndirii social-politice și economice a lui N. Bălcescu.

Un început demn de semnalat pentru cunoașterea gîndirii economice a lui N. Bălcescu este cel făcut de economiști. În 1956 a fost publicată lucrarea lui **V. Ionescu: Contribuția la studiul gîndirii economice a lui Nicolae Bălcescu** (Editura Științifică), iar recent lucrarea semnată de **Sultana Sută-Selejan: Gîndirea economică a lui Nicolae Bălcescu** (Editura Academiei, 495 pagini).

N. Bălcescu, cum se știe, n-a fost un gînditor cu profil de economist. El s-a format ca istoric și a pus în centrul preocupărilor sale intelectuale studiul istoriei naționale. Dar ca tînăr istoric, el n-a rămas pasionat numai să descifreze procesul de evoluție al poporului român și factorii care au jucat un rol central în această evoluție — atît în sens pozitiv, cît mai ales negativ. N. Bălcescu, înarmat cu o adîncă cunoaștere a istoriei, a căutat, în același timp, să participe activ, în primele rînduri, la marile frămîntări și evenimente istorice din Principatele Române, devenind un remarcabil militant politic. În această dublă calitate — de istoric și de militant politic — în perioada revoluției de la 1840 și 1848, N. Bălcescu a înțeles pe deplin importanța și rolul de prim ordin al factorilor economici și a acordat, ca atare, o atenție largă problemelor economice. Aceste probleme au ocupat un loc însemnat în opera și ideologia pentru care a militat.

Nu este, ca atare, cu nimic surprinzător dacă economiștii au căutat să pună în lumină valoarea și conținutul gîndirii social-economice a lui N. Bălcescu. Ea reprezintă, fără îndoială, una din laturile cele mai interesante și valoroase ale întregii opere pe care a dat-o N. Bălcescu în scurta, dar bogata lui activitate și viață.

Lucrarea voluminoasă, recent apărută, a **Sultanei Sută-Selejan** cu privire la gîndirea economică a lui Nicolae Bălcescu are meritul incontestabil că supune unei largi analize condițiile interne și internaționale în care s-au format personalitatea și gîndirea social-economică a lui N. Bălcescu, s-au structurat pozițiile sale ideologice. În același timp, ea are meritul că expune sistematic și deosebit de cuprinzător conținutul gîndirii social-economice a lui N. Bălcescu în cele trei laturi fundamentale ale sale: geneza formării marii proprietăți funciare în țările române; caracterul și evoluția relațiilor de exploatare a clăcașilor de către stăpînii de moșii; necesitatea soluționării problemei agrare prin emanciparea și improprietărirea țăranilor.

Este demn de subliniat în această privință faptul — rezultat în mod explicit din analiza făcută în lucrare — că N. Bălcescu a fost printre primii noștri istorici și gînditori care și-au luat sarcina să schițeze istoria formării marii proprietăți funciare din țările române și care a subliniat rolul pe care l-au jucat fraudele și violența în obținerea titlurilor de proprietate de către stăpînitorii de moșii. De asemenea, N. Bălcescu a fost primul gînditor și scriitor român care a supus unei adînci și pătrunzătoare analize relațiile existente între stăpînitorii de moșii și clăcași, demonstrînd caracterul lor de instrument al unei crunte exploatări, preconizînd, de asemenea, printre cei dintîi, soluționarea problemei agrare prin emanciparea și improprietărirea țăranilor.

Importanța deosebită a contribuției și poziției lui N. Bălcescu în istoria gîndirii social-economice din România — așa cum rezultă din conținutul gîndirii sale social-economice expus în lucrare — constă în aceea că a pus pe prim plan și a formulat deosebit de clar problema agrară ca o problemă centrală a epocii, de soluționarea căreia depindea întreaga evoluție socială, politică și națională a României moderne.

Lucrarea publicată recent ne permite să cunoaștem în toată întinderea ei importanța acordată de N. Bălcescu problemei agrare, poziția sa în privința soluționării radicale a problemei agrare — revoluția socială —, formularea programului de improprietărire a țăranilor ca singura cale eficientă pentru rezolvarea problemei agrare, lupta dusă de N. Bălcescu împotriva adversarilor ideologici ai improprietăririi țăranilor, precum și argumentele aduse în favoarea improprietăririi țăranilor clăcași.

Situîndu-se pe pozițiile cele mai înaintate ale vremii sale, N. Bălcescu a fost exponentul unui program democrat-revoluționar, atribuind maselor rolul central în construirea unei noi societăți, bazată pe democrație, egalitate în drepturi și unitate națională. El a înțeles mai cuprinzător și mai adînc decît toți reprezentanții generației de la '48 că interesele naționale ale poporului român nu pot fi apărate și promovate fără o soluționare radicală a problemei agrare, fără democratizarea statului prin „egalitatea drepturilor, a pămîntului, prin improprietărirea țăranilor".

Ținînd seama de aceste laturi deosebit de valoroase ale gîndirii social-economice și ale poziției ideologice a lui Nicolae Bălcescu, ar fi fost, desigur, necesar ca lucrarea să supună unei analize mai largi, alături de conținutul operei, importanța și locul ei în istoria gîndirii social-economice din România și aportul ei în gîndirea universală. În această privință, deși există unele aprecieri și referiri, ele ni se par insuficiente pentru fixarea valorii și semnificației operei social-economice a lui N. Bălcescu.

Este cazul să se sublinieze că opera economică a lui N. Bălcescu deține, prin concepțiile și ideile ei înaintate, un loc de primă importanță în gîndirea noastră economică din secolul al XIX-lea, constituind un moment de răscruce. Nu trebuie uitat, însă, că opera sa economică reprezintă un aport demn de apreciat și în gîndirea economică universală prin analiza făcută relațiilor de producție feudale din țările române și în special prin analiza pătrunzătoare făcută procesului de exploatare a clăcașilor de către stăpînii de moșii. Sub acest aspect, opera economică a lui N. Bălcescu trebuie plasată, după valoarea ideilor susținute, atît în contextul gîndirii economice naționale, cît și universale. Lucrarea nu dă un răspuns satisfăcător acestor aspecte, cu toate meritele ei incontestabile în ceea ce privește prezentarea și analiza conținutului gîndirii economice a lui N. Bălcescu.

Judecată în ansamblu, lucrarea reprezintă un ghid prețios în cunoașterea conținutului gîndirii social-economice a lui N. Bălcescu și fără a fi lipsită de calități de operă de cercetare, rămîne și de o reală valoare din punct de vedere didactic.

dr. Ion VEVERCA

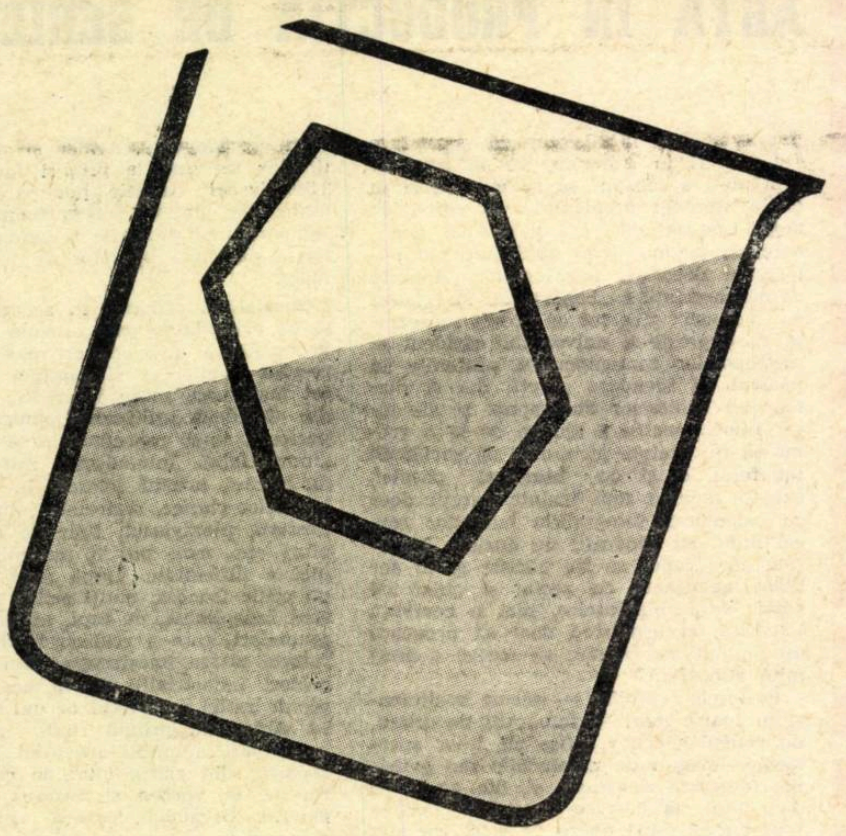

Ciech

Intreprinderea poloneză

de comerţ exterior

Ciech

Varşovia, str. Jasne 12, R. P. Polonă

exportă un larg sortiment de coloranţi. În mod special recomandă :

- **coloranţi helantreni, bazici, de naftoclane, helioni şi direcţi, pentru vopsirea fibrelor celulozice ;**
- **coloranţi polfalani şi sintani, pentru vopsirea lînii şi fibrelor de poliamide ;**
- **coloranţi bazici, pentru vopsirea hîrtiei ;**
- **pigmenţi organici, pentru lacuri şi vopsele, cerneluri de imprimare, mase plastice şi cauciuc ;**
- **coloranţi coriamine şi futramine, pentru vopsirea pieilor şi blănurilor ;**
- **nigrosine, pentru vopsirea textilelor, colorarea cernelurilor de imprimerie, lacurilor etc.**

Specialiştii întreprinderii CIECH stau la dispoziţia celor interesaţi cu informaţii detaliate, în cadrul expoziţiei poloneze de coloranţi, organizată între 10—16 noiembrie 1967 în pavilionul F din complexul central expoziţional, piata Scînteii nr. 1.

Vizitarea zilnic între orele 10—18.

PUBLICOM

INFORMATICĂ ŞI DECIZIE

(Urmare din pag. 13)

baza principiilor sistemelor instruibile pentru recunoaştere (N. Naplatonoff), sectorul terţiar într-o societate cibernetică (G. Guéron) şi extinderea limbajelor formale (A. A. Letişevski). Unele dintre problemele abordate sînt semnificative pentru modelarea cibernetică a proceselor informaţionale şi decizionale.

În fine, un grup de cercetări a avut ca obiect metodele numerice şi tehnicile de programare în informatica economică [14]. O tehnică de accelerare a procesului de calcul, bazată pe aproximarea numerică a funcţiei delta a lui Dirac din mecanica cuantică, permite obţinerea unei familii de metode iterative eficiente pentru determinarea inversei matricei de structură care apare în studiul balanţei legăturilor între ramuri.

În ansamblu, lucrările celui de-al V-lea Congres Internaţional de Cibernetică din Belgia au arătat că o notă caracteristică a revoluţiei tehnice-ştiinţifice pe care o trăim o constituie pătrunderea tehnicilor de calcul şi a matematicii în aproape toate activităţile umane.

● *Direcţii de orientare a investigaţiei*

CU REFERIRE la informatica şi decizia economică, în stadiul actual al cercetărilor se pare că direcţiile de orientare a investigaţiei ştiinţifice [11] par a fi următoarele :

(1) **Includerea analizei deciziilor** în sistemele informaţionale şi în metodologia de planificare **şi elaborarea unor modele economice** pentru urmărirea şi asigurarea aplicării hotărîrilor luate.

(2) **Integrarea procedeelor informaticii decizionale,** în sensul asocierii controlului şi elaborării dispoziţiunilor cu alocarea resurselor materiale şi financiare, analizei deciziilor cu programarea operativă economică, precum şi al asocierii activităţii de proiectare a variantelor de plan cu modelele concrete ale dezvoltării organismelor economice considerate.

(3) **Elaborarea unor sisteme de informare şi de decizie cu capacitate de adaptare,** astfel încît, printr-un sistem de conexiuni inverse, rezultatele obţinute prin punerea în aplicare a unui plan să determine actualizări ale acestuia şi decizii noi adecvate situaţiei. În special, posibilitatea de adaptare trebuie să apară atît la nivelul analizei deciziilor, cît şi la nivelul programării operative, în funcţie de dinamica dezvoltării interne şi externe înregistrate.

(4). **În cadrul informaticii decizionale, luarea în considerare a rezultatelor modelării întreprinderilor** şi, în special, a relaţiei cost-beneficiu, a structurii interne a întreprinderilor, a diferitelor funcţii economice ale acestora, precum şi a dimensionării organismelor economice analizate [16], [17].

(5) **Utilizarea tehnicilor de calcul** în diferitele faze ale elaborării variantelor de plan şi, în special, **modelarea electronică a informaticii economice.** În contrast cu o concepţie mai veche, acumularea experienţei ne arată că activităţile economice au la bază o **structură informaţională şi cibernetică.**

Un sistem informaţional economic apare astfel ca un complex de oameni şi de activităţi practice, de echipamente şi de proceduri, orientat către modelarea proceselor economice cu ajutorul unor operaţii de prelucrare a informaţiilor şi bazat pe folosirea mijloacelor de mecanizare şi de automatizare.

(6) În ceea ce priveşte **planometria,** notăm afirmarea instrumentelor analitice următoare : calculul corelaţiilor ; calculul matricial cu aplicaţii la studiul balanţei legăturilor între ramuri ; programarea matematică ; aplicarea metodei drumului critic ; teoria matematică a fluxurilor ; teoria jocurilor.

(7) Cercetarea ştiinţifică, privind **informatica economică** se referă, într-o mare măsură, **la principiile logice în utilizarea ştiinţifică a calculatoarelor** electronice moderne. În această arie de cercetări apar automatizarea programării cu ajutorul limbajelor algoritmice, principiul diviziunii timpului, precum şi organizarea sistemelor de programare. (În organizarea comunicării între om şi maşina de calcul electronică, limbajele de programare reprezintă aspectul individual, iar programele automonitoare aspectul global).

După cum se ştie, cercetarea modernă în programarea calculatoarelor electronice este marcată, aproximativ, cu începere din anul 1955, de lucrările în domeniul programării automate cu ajutorul limbajelor informaţionale FORTRAN, ALGOL şi COBOL. Dezvoltarea acestor studii se continuă astăzi cu considerarea unor probleme noi : elaborarea sistemelor de limbaje de programare ; tratarea unitară a limbajelor informaţionale şi a maşinilor electronice ; programarea proceselor de calcul paralele ; optimizarea programelor pe baza analizei globale a algoritmilor ; programarea dialogului om - calculatorul electronic ; organizarea interacţiunii acestor doi factori ; programarea în limbile naturale utilizate în comunicarea dintre oameni.

(8) Disiminarea numerică a maşinilor de calcul electronice şi lărgirea sferei de aplicaţii duc la **intensificarea nevoii de cadre în acest domeniu,** care nu este satisfăcută nici pentru stadiul actual. Dacă se ia în considerare numai exploatarea calculatoarelor electronice, atunci, cu privire la Europa, pentru anul 1975, estimările indică necesitatea unui număr de aproximativ 500 000 de specialişti [18].

Activitatea de amploare desfăşurată în domeniul prelucrării informaţiilor, în sensul formării cadrelor de conducere, a persoanelor cu răspunderi, a analiştilor, precum şi a programatorilor (limbaje de programare, sisteme de programare) este ilustrată elocvent în programul de educaţie al Companiei I.B.M. pentru 1967—1968 [19]. Schema generală a procesului de învăţămînt apare în figura 2 (pag. 13).

În prezent, este din ce în ce mai evident faptul că informatica este pe cale de a ocupa un loc determinat în cadrul specializării ştiinţelor moderne, acestei ramuri noi corespunzîndu-i o clasă de fenomene cu proprietăţi comune [20] — [22]. Această constatare este de natură să încurajeze eforturile, în special, în direcţia valorificării metodelor şi rezultatelor ciberneticii în perfecţionarea sistemelor de planificare, de conducere şi de organizare a activităţilor economice din ţara noastră.

1. Wiener N., Cybernetics of control and communication in the animal and the machine. Hermann, 1948. Traducere în limba română, Editura Ştiinţifică, 1966.
2. Kleene S.C., Introduction to metamathematics. North-Holland, 1962.
3. Mănescu M. (red.), Calcule economice. Editura Academiei R.P.R., 1964.
4. Mănescu M., Preocupări ştiinţifice în domeniul tehnicii calculului economic şi al ciberneticii economice. Studii şi Cercetări de Calcul Economic şi Cibernetică Economică nr. 1/1966.
5. Mănescu M., Preocupări cu privire la tehnica de elaborare a modelelor cibernetice în economie. Studii şi Cercetări de Calcul Economic şi Cibernetică Economică, nr 2, 1967.
6. Nicolau Ed., Popovici A., Introducere în cibernetica sistemelor discrete. Editura Tehnică, 1966.
7. Vaida D., Programarea calculatoarelor electronice. Editura Academiei R.S.R., 1967.
8. Gluşkov V.M., Vedenie v kiberneticu. Kiev, Izdatelstvo Acad. Nauk Ukrain. SSSR, 1964.
9. Rowe W.D., Why systems science and cybernetics. IEEE Trans. SSS C-1, 1965.
10. Dantzig G.B., Management science in the world of to-day and to-morrow. Management, Science, 13,6 (1967).
11. Ansoff H.I., Brandenburg R.C., A program of research in business planning. Management Science, 13,6 (1967).
12. Iri M., Theory of general information networks : An algebraic and topological foundation to the theory of information handling systems. In Proc. Sympos. Math. Theory of Automata (New York, 1962). Brooklyn N.Y., Polytechnic Press of Polytechnic Inst. of Brooklyn, 1963.
13. Halina J. W., The cybernetics of economic systems. Being a paper prepared for the International Cybernetics. Congress, 11—15 september 1967, Namur, Belgium, 1967.
14. Vaida D., Numerical methods and programming techniques in economic informatics. Bucharest, Centre of Economic Computation and Economic Cybernetics, 1967 (preprint).
15. Nicolau E., Cybernétique, modèles et graphes. Comunicare la cel de al V-lea Congres Internaţional de Cibernetică (Namur, septembrie 1967) .
16. Faverge J.M., Première formalisation de l'activité d'une entreprise. Cahiers Centre Et. Tech. Opér. nr. 6 (1964). 67—80.
17. Birlea St., Homoş T., Dumitru V., Applications of mathematical programming in determining the technical and running capacity of mechanical processing sections in machine building entreprises. Econ. Comput. Econ. Cybernetics St. Res nr. 3—4 (1966).
18. Bruijn de W.K., Computers in Europe 1966. Amsterdam, Netherlands Automatic Information Processing Research Centre, 1966.
19. IBM. Programme d'éducation 1967—1968. IBM France — Paris, 1967 (preprint RF 2 9005 O).
20. Wasserman P., Silander F.S., Decision-Making : an annotated bibliography supplement 1958—1963. Ithaca N.Y., Cayuga Press 1964 (Graduate School of Business and Public Admin., Cornell University).
21. Liapunov A. A. O necotorih obscih voprosah kibernetiki. Probl. Kib. 1 (1958).
22. xxx Mathematische und Physikalische-technische Probleme der Kybernetik. Berlin, Akademie-Verlag, 1963.

LA BAZA NORMĂRII: STUDIUL MUNCII

(Urmare din pag. 2)

drul acţiunii de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii înfiinţarea unui serviciu de organizare şi urmărire a producţiei. Dar în chimie, activitatea întreprinderii are un pronunţat specific. Astfel, în domeniul aprovizionării de cele mai multe ori materiile prime nu se aduc cu vagoanele, ci vin prin conducte sau chiar din aer cum este cazul în procesele de lichefierea aerului. De aceea, consider că nu se pot cuprinde problemele de normare împreună cu cele de pură tehnologie în cadrul unui singur compartiment de sinteză. Cu toate acestea, ele trebuie să fie puse în seama unui organism special care să se ocupe atît de problema organizării muncii, în sensul general, larg, de studiul muncii, cît şi de problemele tehnologice ale producţiei. Aceasta ar permite o unitate de vedere, o unitate de gîndire, o perspectivă largă generală asupra problemelor de organizare.

Iată pe scurt şi părerea mea despre aptitudinile normatorului. Dacă nivelul de pregătire şi cunoştinţele pe care trebuie să le aibă diferă de la ramură la ramură, de la o structură de procese la alta, în schimb calităţile personale care se cer normatorului sînt aceleaşi pentru toate ramurile. Eu consider ca important să aibă, în plus faţă de calităţile arătate, spirit de observaţie dezvoltat, să fie un element dinamic şi dornic de progres.

(Continuare în nr. viitor)

U. R. S. S.

TELECOMUNICAȚII COSMICE

DUPĂ ȘTIRILE care au anunțat așezarea lină, pe planeta Venus, a stației automate „Venus-4", precum și după recenta experiență reușită de joncțiune automată a doi sateliți sovietici pe orbită, ziarele publică o nouă știre, tot din domeniul cosmic.

LA DIRECȚIA COSMICĂ a Ministerului Telecomunicațiilor al U.R.S.S. domnește o vie animație. Aici a fost semnat zilele acestea, actul de naștere al sistemului de televiziune cosmică „Orbita", care funcționează prin intermediul satelitului artificial al Pământului — „Molnia-1".

Constructorii sistemului „Orbita" au pornit de la principiul că satelitul de telecomunicație — în cazul de față „Molnia-1" — „vede" și asigură legătura cu o treime din suprafața pământului (acoperind în felul acesta teritoriul U.R.S.S.) și că el poate deveni unica stație intermediară pentru a lega două puncte așezate la mare distanță.

Așa cum se subliniază în presa sovietică, o analiză tehnico-economică arată că sistemul de telecomunicații cu ajutorul sateliților este cel mai avantajos pentru transmiterea de informații în circuit, programe de televiziune, matrițe de ziare, hărți meteorologice și alte materiale ce se pretează telefotografiei, întrucît retranslatorul așezat la bordul satelitului asigură legătura cu un vast teritoriu. Eficiența economică a sistemului circular de comunicații prin sateliți este deosebit de mare în locurile greu accesibile — pentru că asigură trecerea unor bariere naturale, — mări, munți, taiga. În același timp legătura se realizează cu mare rapiditate.

● Încă 20 milioane de telespectatori ● Fototelegraful transmite ziare proaspete ● Convorbiri telefonice prin... Cosmos ●

Prin sistemul „Orbita", cele mai îndepărtate localități din U.R.S.S. — unele situate dincolo de Cercul Polar sau în Extremul Orient — vor putea viziona programele televiziunii centrale din Moscova. Cele 20 de stații de televiziune „Orbita" construite în numai un an în diferite puncte geografice — Bratsk, Irkutsk, Alma-Ata, Norilsk ș.a. — inaugurează în Uniunea Sovietică televiziunea cosmică.

Cum se asigură vizionarea prin Cosmos ? Satelitul de telecomunicații „Molnia-1" „veghează" timp de opt ore întreaga Uniune Sovietică. Aflîndu-se deasupra emisferei nordice pe o orbită eliptică înaltă, cu apogeul de circa 40 mii de kilometri și perigeul de 500 de kilometri, „Molnia-1" se rotește în jurul Pămîntului în 12 ore. Specialiștii care au lucrat la construirea sistemului „Orbita", ținînd seama de fusele orare, au împărțit noul sistem de comunicații cosmice în trei zone : Extremul Orient, Orientul Mijlociu și Centru. În localitatea Șabolovka se află instalat punctul de comandă în care se vor concentra toate informațiile cu privire la funcționarea celor 20 de stații „Orbita".

Stațiile terestre „Orbita" care recepționează undele radio de la satelitul de comunicații, au posibilitatea să detecteze semnalele necesare, să le separe de semnalele emise de alte corpuri cerești. Astfel, semnalul recepționat de punctul „Orbita" este transmis pe liniile de comunicație la centrul de televiziune local, care la rîndul său, efectuează transmiterea programelor de tele sistemului „Orbita" sînt unite prin canale de comunicații cu punctul central de comandă.

Stația „Orbita" este concepută ca o construcție rotundă din beton armat, care este în același timp și fundamentul sistemului de anteană parabolică (cu diametrul de 12 metri). În sala centrală a stației se află aparatura de recepție, aparatura de reglare a antenei și pupitrul de comandă al liniei de comunicație. În anumite încăperi din jurul sălii centrale se află sistemele de ventilație, de aer condiționat, aparatajul cu semiconductori pentru orientarea antenei, și un sistem de amplificatori de sunet.

Televiziunea cosmică va funcționa de 3—4 ori pe săptămînă timp de cîteva ore, astfel că telespectatorilor sovietici, care urmăresc pe micile ecrane programele televiziunii centrale, li s-au adăugat zilele trecute încă 20 de milioane de telespectatori, deserviți de data aceasta de „Molnia".

Perspective de viitor ? Comunicațiile cosmice vor putea fi folosite nu numai pentru transmiterea programelor de televiziune, ci și pentru efectuarea convorbirilor telefonice. „Molnia-1" va înlesni, de asemenea, locuitorilor din orașele foarte îndepărtate să obțină prin intermediul fototelegrafului ultimele ziare centrale, în aceeași zi, ca și moscoviții.

Valentina BRĂNEANU

„PENTRU CONSTRUCȚIA ȘI RECONSTRUCȚIA RAPIDĂ A ȚĂRII DUPĂ VICTORIA ASUPRA IMPERIALIȘTILOR AMERICANI"

Convorbire cu șeful delegației de constructori din R.D. Vietnam

NU DE MULT, o delegație de constructori vietnamezi a vizitat diferite șantiere de construcții, întreprinderi producătoare de materiale de construcții, institute de proiectare, a purtat discuții la C.S.C.A.S. și alte organe de resort. La încheierea vizitei, tov. BU KUI, conducătorul delegației de constructori din R.D. Vietnam, a împărtășit unui redactor al revistei **Viața economică** *cîteva impresii din această călătorie în țara noastră.*

— „Deși călătoria noastră a fost de scurtă durată, noi am reușit să vizităm o serie de localități din minunata dv. țară și ne-am convins că la dv. se construiește foarte bine și foarte repede. Industria și agricultura dv., precum și alte ramuri ale economiei naționale merg cu pași fermi și rapizi pe calea dezvoltării. Datele cu privire la dezvoltarea economiei naționale în general și, îndeosebi, investițiile mari pentru construcțiile din toate ramurile — în anii trecuți și în prezent — demonstrează în mod și mai convingător succesele și realizările grandioase obținute în dezvoltarea țării dumneavoastră. Cu această ocazie a reieșit pentru noi încă o dată cît este de importantă și necesară industrializarea pentru făurirea și dezvoltarea economiei socialiste și mai ales pentru ramura construcțiilor. Numeroase întreprinderi vizitate de noi, cum sînt : Fabrica de ciment de la Tg. Jiu, fabrici de țigle și cărămizi, fabrici de ceramică din Piatra Neamț și Roman, cele de tîmplărie, fabricile care produc elemente prefabricate din beton etc., creează toate condițiile pentru a putea realiza mai bine și mai repede construcția unei serii de întreprinderi industriale moderne, a unor orașe și sate frumoase.

Am apreciat, de asemenea, arhitectura românească — atît cea tradițională cît și cea nouă — aplicată în construcția noilor orașe, a stațiunilor balneare și chiar în construcția obiectivelor industriale.

Tot ceea ce am văzut și am auzit în timpul vizitei noastre pe șantiere, în întreprinderi și instituții, arată că într-un termen scurt constructorii români au acumulat o bogată experiență în domeniul construcțiilor. Noi sperăm că experiența dv. ne va ajuta să găsim soluțiile corespunzătoare în domeniul construcțiilor potrivit condițiilor concrete, specifice din țara noastră, în vederea pregătirii unei baze pentru reconstrucția rapidă a țării noastre după victoria poporului nostru asupra imperialiștilor americani. Nu încape nici un fel de îndoială, că vizita delegației de constructori vietnamezi în România frățească și în alte țări socialiste, va fi foarte utilă pentru lucrările noastre, contribuind, de asemenea, la lărgirea în viitor a relațiilor legate de schimbul de realizări tehnice și științifice între constructorii vietnamezi și români".

L-am rugat apoi pe tov. Bu Kui să ne vorbească despre modul cum contribuie economia R.D. Vietnam la lupta eroică împotriva agresiunii S.U.A.

— „După cum știți, — ne-a spus interlocutorul nostru — deși imperialiștii americani au depus și depun toate eforturile pentru a bombarda și pentru a distruge orașele și satele noastre, pentru a ne ucide locuitorii, ei nu vor reuși niciodată să înfrîngă voința poporului nostru vietnamez. Economia noastră națională, știința și tehnica se dezvoltă în permanență. În condițiile războiului, se modifică și orientarea dezvoltării economiei și anume se înfăptuiește trecerea de la construcția de întreprinderi mari concentrate, la construcția de întreprinderi mijlocii și mici, amplasate în diferite locuri ; totodată o mare atenție se acordă creării bazei tehnico-materiale pentru mecanizarea agriculturii cooperatiste. Alte ramuri ale economiei naționale, cum sînt : industria forestieră, industria materialelor de construcții, continuă, de asemenea, să se dezvolte. Se lărgesc rețelele căilor de comunicație și transport. Datorită acestui fapt, sporește forța economică și militară a țării noastre în războiul sfînt împotriva agresorilor americani, crește treptat nivelul de trai al poporului nostru".

Gh. ION

CURIER

PREFIGURĂRI...

...La Uzinele **INDUSTRIA SÎRMEI** din **Cîmpia Turzii**, a început construcția **fabricii de cabluri de tracțiune**. Dotată cu utilaje moderne, noua unitate va produce anual 16 000 de t de cabluri de transport.

...**In Delta Dunării**, în 6 localități se execută primele lucrări la construirea unor **microcentrale** care vor alimenta cu energie electrică 13 sate.

...**Pe șantierul centralei electrice de termoficare din CONSTANȚA** a început glisarea coșului de fum care va avea o înălțime de 100 m.

...**La PITEȘTI** a început construcția **unei fabrici de pîine** care în final va avea o producție de 80 t în 24 de ore.

...**La fabrica de ciorapi și tricotaje „Sebeșul"** se execută primele lucrări de construcție a unui **nou sector** care va produce 80 000 de perechi de ciorapi de bumbac pe zi.

...**La Uzinele textile din CISNĂDIE**, se execută un complex de lucrări pentru dezvoltarea și modernizarea întreprinderii care vor duce la dublarea producției de covoare plușate.

...ȘI FINALIZĂRI

● **Instalația de solventare a motorinelor cu furfurol de la Rafinăria din ORAȘUL GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ**, a început să lucreze la parametrii proiectați cu 7 luni mai devreme decît termenul stabilit.

● **La Uzina „Electroputere" din CRAIOVA** s-au terminat lucrările la **o nouă hală de fabricație a locomotivelor electrice** care cuprinde 6 linii de montaj.

● **La BAIA MARE** a intrat în funcțiune **o modernă uzină pentru epurarea apei reziduale** cu o capacitate de prelucrare de 1 800 litri pe secundă.

● **La aglomeratorul de minereu de la Combinatul Siderurgic GALAȚI** a fost montată ultima secțiune a galeriei de benzi.

● S-a terminat **construcția halei secției de filatură** din cadrul **Întreprinderii integrate de lînă din CONSTANȚA.**

ÎN PROBE TEHNOLOGICE

...**A treia linie de fabricație a acidului sulfuric** cu o capacitate de 100 000 tone pe an la Combinatul de îngrășăminte chimice de la Turnu Măgurele.

...**Microhidrocentrala Oiești**, prima din aval de Vidraru.

...**Noi linii de producție la fabrica de mobilă din Rădăuți** care-și va mări capacitatea la 30 000 garnituri pe an.

...**Instalația automată** de reparat, curățat, vopsit și încărcat butoaie metalice cu uleiuri minerale, în cadrul Rafinăriei Ploiești.

...**Cuptorul de coacere a anozilor**, primul obiectiv din etapa a doua de extindere a Uzinei de aluminiu din Slatina.

...**Prima linie de cuptoare** la noua secție de tratament termic — la Uzina „Tractorul" din Brașov.

PRODUSE NOI

● **Tablă cutată din zinc** — acest sortiment atît de solicitat pentru acoperirea halelor industriale a fost asimilat în producție la Uzinele „Laminorul de tablă subțire" din Galați.

● **Răcitorul cu plăci** — recent realizat la Uzinele „Grivița roșie" din București. Destinația : Combinatul de îngrășăminte azotoase de la Tîrgu Mureș.

● **Agregatul de cimentare de 700 atmosfere** — cel mai mare de acest gen din țară este realizat pentru prima oară la Uzinele „1 Mai" din Ploiești.

● **Semiremorca de 10 tone** — dotată cu un complex de instalații pentru frînare și semnalizare optică și acustică, a fost asimilată în producție la Uzina mecanică din Mîrșa.

RUTIERE

● S-au terminat **lucrările de modernizare a drumului național Roman — Piatra Neamț**. O dată cu acest traseu rutier s-au creat drumuri modernizate între toate orașele regiunii Bacău.

● La intrarea în orașul Oradea, pe șoseaua internațională Europa-15, a început **construcția unui modern complex de deservire auto** care va executa reparații capitale și curente.

CURIER

INTREPRINDEREA

VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

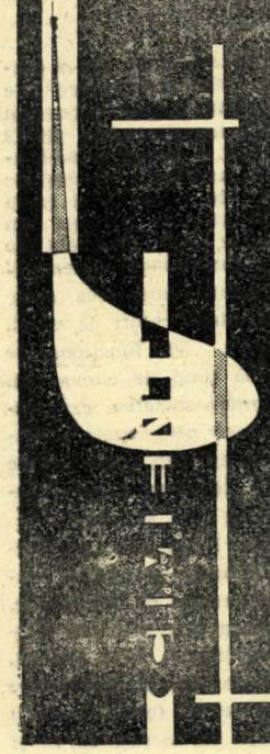

produce:

- ciment de rezistențe inițiale mari ;
- ciment P 400 și P 500;
- ciment B ss export ;
- Ciment P 400 export ;
- ciment metalurgic.

De asemenea, produce : var industrial și pentru construcții, ipsos și calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiție.

COMPLEXUL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCTIE DIN Tg. JIU

PRODUCE :

- Tuburi și plăci din azbociment ;
- Ciment Pz 400 (portland cu zgură) ;
- Ciment M 400 (cu zgură metalurgică) ;
- Ciment Rim 200 (rezistență mare – 200 kg/cmp) ;
- Ciment B ss export ;
- Ciment P 400 export

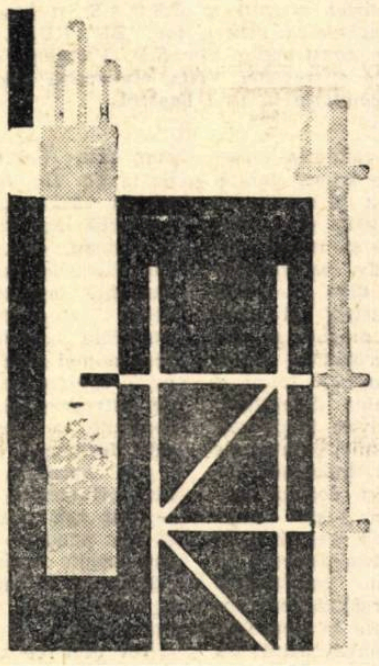

Complexul este construit după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

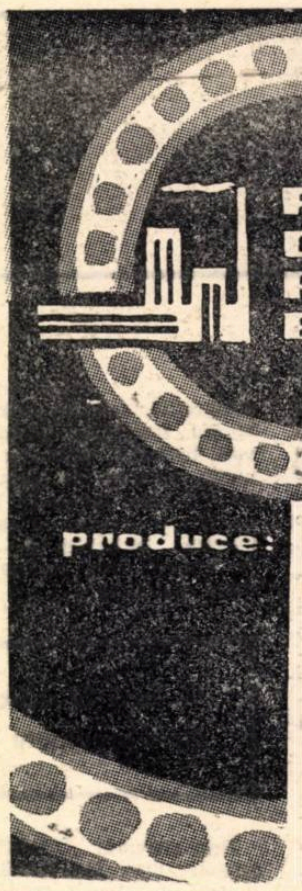

produce:

- rulmenți radiali și axiali cu bile ;
- rulmenți radiali cu role cilindrice ;
- rulmenți oscilanți cu role butoi ;
- rulmenți de construcție specială.

FABRICA DE CIMENT TURDA

produce și livrează pe bază de repartiții :

- Ciment R.I.M (rezistențe inițiale mari)
- Ciment B s s
- Ciment P 400 și P 500
- Ciment Pz 400
- Ciment M 400
- Ciment F 300
- Var industrial și de construcții
- Ipsos special și de modelaj
- Cărămizi refractare de șamotă și cromomagnezitice
- Calcar pentru industria chimică și siderurgică

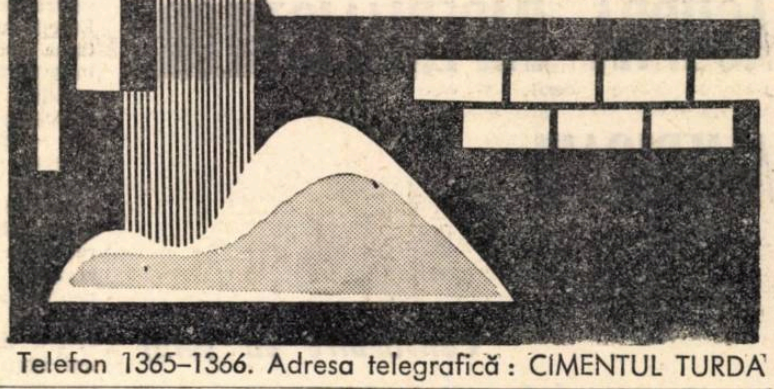

Telefon 1365–1366. Adresa telegrafică : CIMENTUL TURDA

Întreprinderea 6 MARTIE Timișoara

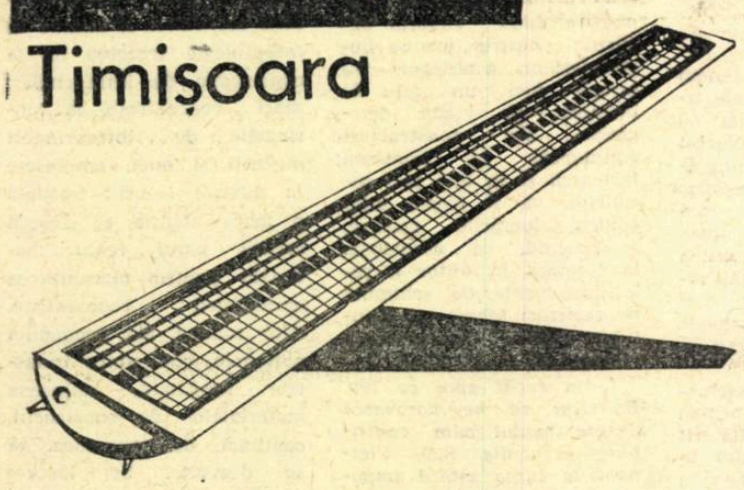

LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMENZI :

radianți industriali cu raze infraroșii, utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și al altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate, fără posibilitatea de instalare a altor surse de căldură.

Sînt livrați în baterii de N elemente, după comandă.

Abonați-vă din timp pe anul 1968 la revista săptămînală

viața economică

ORIENTARE · DOCUMENTARE · TEORIE · ECONOMIE NAȚIONALĂ · ECONOMIE MONDIALĂ

Costul unui abonament este de : 104 lei anual, 52 lei pe 6 luni, 26 lei pe 3 luni.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și prin difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

INTREPRINDEREA

FLARO

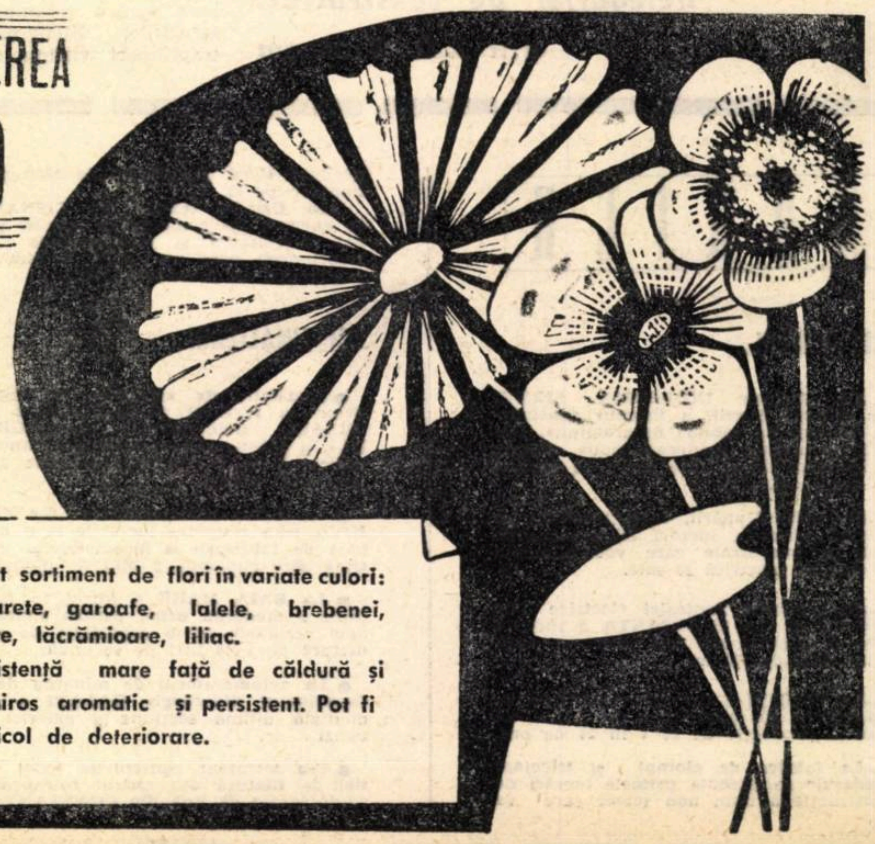

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrămioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

DER VOLKSWIRT

„MANAGEMENTUL" NU SE IDENTIFICĂ CU ECONOMIA INTREPRINDERILOR

SEMNATARUL ARTICOLULUI publicat recent de săptăminalul vest-german, Louis Perridon, este profesor titular de economie a întreprinderilor și director al Institutului de economie comparată a întreprinderilor de la Universitatea din München. Prof. Perridon totodată este unul din editorii revistei „Management International". În articol, din care publicăm ample extrase, autorul caută să facă o delimitare între teoria economiei întreprinderilor și știința conducerii.

„Cînd după cel de-al doilea război mondial a luat sfîrșit îndelungata izolare a științei germane, ideile americane au fost cele care au găsit înainte de toate o largă acceptare în cercetare și în învățămînt. S-a văzut însă în curînd că multe din noile noțiuni erau de o imprecizie derutantă și, în lipsa unei fundamentări teoretice, nu puteau fi conturate, respectiv delimitate clar. Dintre aceste noțiuni face parte fără îndoială și termenul de «management».

● Obiect si funcțiuni

Noțiunea de «management», ca și noțiunea de «organizare» este definită uneori îngust, adică limitat la domeniul vieții economice, iar alteori în înțeles larg, adică extins la întregul domeniu al vieții sociale. Prin management, într-un sens mai îngust, se înțelege astăzi o știință și, în același timp, o artă, avînd ca obiect luarea deciziilor și conducerea întreprinderii...

Obiect al managementului în sens îngust este întreprinderea, funcția sa este conducerea întreprinderii. Manager este în acest caz orice participant la organizare, care este însărcinat cu îndeplinirea unei sarcini de conducere și care posedă în acest scop dreptul de a lua decizii.

Managementul poate fi considerat sub două aspecte diferite: ca instituție și ca funcție.

1. Dacă managementul este înțeles ca **funcție**, atunci sfera de sarcini a managementului în cadrul întreprinderii devine **obiect al cercetării, deci toate sarcinile pe care** le aduce cu sine conducerea unei întreprinderi.

2. Dacă managementul este considerat ca **instituție**, atunci ne referim la persoanele cărora le revine exercitarea sarcinilor de management, deci la manageri.

În legătură cu punctul 1: În literatura americană de specialitate, funcțiile economice din întreprindere sînt împărțite în general în două grupe — «business functions» și «managerial functions». Cele dintîi sînt condiționate de caracteristicile specifice, de tipul fiecărei întreprinderi. În întreprinderile de fabricație, de pildă, pe prim plan stau funcțiile de aprovizionare, producție, desfacere și finanțare, în întreprinderile de transport dimpotrivă funcțiile de transport, de întreținere și reparare a vehiculelor. «Business functions» sînt deci condiționate de ramură. Ele variază ca număr și ca formă corespunzător tipului și necesităților întreprinderii, respectiv ale ramurii.

«Managerial functions» cuprind dimpotrivă funcțiile care apar în **toate** întreprinderile, indiferent de ramură. În ce privește problema ce funcții trebuie avute aici în vedere, părerile diferă mult. În centrul managementului se află însă, fără îndoială, luarea deciziei cu privire la **țelurile** organizării, precum și la **mijloacele** pentru realizarea lor optimală. Simon (The New Science of Management Decision, 1960) merge atît de departe încît pune semnul egalității între luarea deciziilor și management.

Sarcinile managementului sînt concepute în mod precumpănitor sub forma unui proces funcțional cu subfuncțiile de planificare, organizare, realizare și control. O dată cu controlul, procesul de management își găsește, ce-i drept, încheierea logică, dar prin sistemul de reacție (feedback), adică prin măsurile de corectare a situației inițiale care devin necesare pe baza analizei abaterilor, se stabilește imediat un nou contact cu începutul procesului, cu planificarea. Alte sarcini ale managementului constau în administrarea personalului, conducerea personalului, analiza motivărilor, stimularea colaborării, coordonarea activităților, precum și adaptarea întreprinderii la transformările din mediul înconjurător.

În legătură cu punctul 2: Purtătorii managementului ca funcție sînt managerii sau directorii. Managementul, ca instituție, nu este limitat la un anumit nivel al ierarhiei întreprinderii, idee care în Germania Occidentală nu s-a afirmat încă pretutindeni. Adesea, managerul nu este privit decît ca un membru al conducerii superioare a întreprinderii. Aceasta este însă o îngustare complet neîntemeiată a noțiunii.

● Știință aplicată

În literatura americană de specialitate managementul este diferențiat după niveluri ierarhice: a) cadre superioare de conducere (top management); b) cadre medii de conducere (middle management); c) cadre inferioare de conducere (lower management). Manageri sînt, așadar, nu numai cadrele superioare de conducere, ci toți cei care au dreptul de a da dispoziții în întreprindere, la nivelurile inferioare deci maiștrii și șefii de birou, de pildă.

Oare teoria managementului, care se ocupă cu problemele prezentate, trebuie privită ca o știință? Americanii sînt în mod precumpănitor de această părere, dar subliniază marea apropiere de practică a acestei științe, ceea ce își găsește o expresie clară bunăoară în formula «meșteșugul managementului».

Managementul este într-adevăr fundamentat empiric și construit în mare măsură pragmatic. Teoriile nu joacă în el un rol prea mare. Managementul ajunge totuși, cu metode științifice, la cunoștințe care, bine sistematizate, conduc la o știință construită logic, lipsită de contradicții, empiric fundamentată și verificabilă. Orientarea ei practică încă nu o descalifică ca știință. **Managementul este mai degrabă o știință aplicată tipică.**

Numai dacă se ia ca bază definiția în sens restrîns a managementului, obiectul acestuia și al economiei întreprinderilor coincide: întreprinderea individuală. Dacă se aplică definiția în sens mai larg, obiectul nu-l constituie numai întreprinderea individuală, ci toate organizațiile de natură socială. În timp ce economia întreprinderilor se ocupă de întreprindere, managementul se ocupă de **conducerea** întreprinderii (în sens larg: conducerea organizațiilor). Cele două științe au centre de greutate diferite.

● Delimitare

În știința germană a economiei întreprinderilor, în centrul atenției se află întreprinderea, nu conducerea întreprinderii (managementul). La cercetarea factorilor întreprinderii (a factorilor producției), ca și a proceselor care se desfășoară într-o întreprindere, respectiv care o pun în legătură cu mediul înconjurător, problemele propriuzise de conducere și de îndrumare a întreprinderii ocupă doar un loc subordonat. Abia în lucrările mai recente de economie a întreprinderii se poate găsi o tratare mai intensă a problemelor conducerii și deciziilor din interiorul organizațiilor economice...

Ce poziție are în prezent știința germană modernă a economiei întreprinderilor față de problemele de management? Studiind literatura de specialitate se poate constata că specialiștii germani ai economiei întreprinderilor încearcă să integreze aspecte izolate ale managementului (de exemplu deciziile, planificarea, organizarea) în sistemul tradițional al economiei întreprinderilor.

Față de un asemenea procedeu nu trebuie să ne mire că în Germania Occidentală încă nu se poate vorbi despre management ca despre o știință. Aceasta nu este posibil mai ales atîta timp cît la unii specialiști germani ai teoriei întreprinderilor predomină încă convingerea că managementul nu poate fi o știință și că el nu poate fi nici predat, nici însușit.

Alți autori, dimpotrivă, de exemplu Kurt Sandig (Betriebswirtschafts-politik), își îndreaptă eforturile către un management de tip german, o dezvoltare care ar trebui să fie promovată. În Austria îndeosebi Illetsckko (Management und Betriebswirtschaft) a încercat să delimiteze managementul de economia întreprinderilor. Managementul, scrie el, «nu este totuna cu economia întreprinderilor industriale, căci el include problemele de bază ale desfacerii; el nu coincide cu contabilitatea industrială, căci nu prea se ocupă de bilanț; el lasă pe planul al doilea premisele juridice ale organizării întreprinderilor și problemele finanțării, ca să nu mai vorbim de problemele fiscale. El dă însă importanță măsurilor de control și scoate în evidență însemnătatea planificării și a bugetului, acordînd un spațiu larg omului în procesul muncii, la toate nivelele».

Din aceste puține cuvinte reiese că o integrare precisă a managementului în economia întreprinderilor este imposibilă. Fără îndoială că domeniile de cercetare ale celor două științe se ating și se constată multe interferențe. Deosebirea principală constă însă în modul diferit de abordare, în metodele diferite de cercetare și în scopul diferit al cunoașterii.

Ca studiu interdisciplinar, managementul se ocupă în primul rînd de conducerea organizațiilor de toate felurile și nu numai de conducerea **unui** tip de organizații — a întreprinderilor. Faptul că economia întreprinderilor se ocupă și de probleme ale conducerii, planificării, organizării și controlului în întreprinderile private și publice, dar nu și în toate celelalte forme de organizare, face să iasă la iveală cu toată claritatea deosebirea dintre cele două științe. De aceea nu se poate vorbi nicidecum de o identitate a obiectului de studiu.

● Cadrul mai larg: organizarea

O tratare în comun, mult mai rodnică, a problemelor managementului și ale economiei întreprinderilor ar fi posibilă în cadrul unei teorii cuprinzătoare a organizării. Disciplina organizarea întreprinderilor a fost mult timp un domeniu parțial al economiei întreprinderilor, care a fost neglijat de cercetători și profesori la fel ca și problemele conducerii (de management).

Ocupîndu-se, mai ales după cel de-al doilea război mondial, de problemele de organizare, nu numai ale întreprinderilor, ci ale oricăror organizații de natură socială — americanii și-au dat seama că o organizație poate fi înțeleasă numai ca un întreg, ca un sistem de elemente interdependente. Pe această bază, în S.U.A. s-au dezvoltat o serie de teorii moderne ale organizării, care au suscitat atenție și în Europa.

Organizarea reprezintă astfel cadrul în care managementul trebuie să-și îndeplinească sarcinile. O teorie a organizării care se bazează pe aceasta și în cadrul căreia «organizarea întreprinderilor» reprezintă doar un domeniu parțial, poate să cuprindă apoi managementul, în accepția largă, ca una din principalele sale părți componente. O altă parte constitutivă ar fi sociologia organizării, un domeniu de cercetare care s-a dezvoltat în ultima vreme ca o nouă disciplină parțială a sociologiei generale.

Se poate recunoaște de altfel caracterul interdisciplinar al unei asemenea teorii a organizării. Această evoluție este simptomatică pentru cercetarea modernă. Teoria organizării caută să explice fenomenul organizare prin prisma îngustă a unei singure discipline (ca de pildă, economia întreprinderilor, teoria economică, sociologia etc.). Ea se servește de cunoștințele din toate ramurile științei, care pot contribui la rezolvarea problemelor. Managementul ar putea deci să se încadreze ca o asemenea știință interdisciplinară **într-o teorie cuprinzătoare a organizării".**

CONJUNCTURA ECONOMIEI CAPITALISTE

SCĂDERI DE PREȚURI LA MATERIILE PRIME

ÎN TRIMESTRUL III, nivelul general al prețurilor pe pietele internaționale de materii prime a fost din nou în scădere. Indicele Reuter (englez) s-a situat la sfîrșitul lunii septembrie la un nivel cu 3,5% mai scăzut decît cel de la finele lunii iunie, iar indicele Moody (american) s-a redus în aceeași perioadă cu 2%. Ca urmare a slăbirii cererii, acești indici au înregistrat în cursul trimestrului noi niveluri minime: indicele Reuter a coborît la nivelul cel mai scăzut din 1962 încoace, iar minimul indicelui Moody nu a mai fost atins din 1963. Dintre materiile prime importante, numai cuprul a cunoscut o urcare mai însemnată, ceea ce a și atras după sine creșterea cu 7% a nivelului mediu al prețurilor la grupa „metale" din indicele materiilor prime al revistei londoneze THE ECONOMIST. Grupa „alimente", însă, a suferit o scădere cu 2%, iar grupa „fibre textile" cu 6%, în timp ce indicele general s-a redus cu 2,6%. În comparație cu aceeași perioadă din 1966, indicele Moody era la sfîrșitul lunii septembrie 1967 cu 2,7% mai redus, indicele Reuter — cu 4,5%. Dintre diferitele grupe de mărfuri, numai alimentele au înregistrat, față de anul trecut, o ușoară creștere — cu 1,2% — în timp ce la grupele „fibre", „metale" și „diverse" ale indicelui revistei THE ECONOMIST scăderile au fost de 7,7%, respectiv de 7,2% și 10,7%.

Presiunea persistentă asupra prețurilor materiilor prime reflectă încetinirea creșterii activității economice, care în Europa occidentală a început încă de la mijlocul anului trecut, iar anul acesta s-a manifestat și în America de Nord. Revista WIRTSCHAFTSDIENST, editată de Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv (HWWA), face această legătură și apreciază că „o scădere atît de rapidă a prețurilor ca cea înregistrată din primăvara anului 1966 nu a mai intervenit din 1957/58", cînd, de asemenea, a însoțit o perioadă de „acalmie conjuncturală" în țările occidentale industriale. Potrivit indicelui HWWA al prețurilor mondiale la alimente și materii prime industriale, cotările reprezentative la principalele mărfuri și-au atins nivelul cel mai înalt în martie-aprilie 1966. Scăderea care a urmat a atins în medie aproape 9% pînă în august 1967. Cea mai mică reducere — de 4% — s-a înregistrat la alimente și furaje, în timp ce la materiile prime industriale a fost de 11%.

Indicele HWWA al prețurilor mondiale la alimente și materii prime industriale, 1952—1956 = 100

	Apr. 1966	Dec. 1966	Aug. 1967
Indicele general	99,1	92,4	90,5
Alimente și furaje	86,7	84,5	83,5
Materii prime industriale	105,0	96,1	93,9
din care:			
Combustibili	95,7	95,2	95,3
Bunuri de consum	96,0	92,4	89,7
Bunuri de investiție	120,4	99,6	95,2

Sursa: Wirtschaftsdienst nr. 10/1967, pag. 524.

DE LA MICI REPARAȚII LA MECANISME DE ÎNALTĂ TEHNICITATE

APĂRUTĂ cu aproape un secol în urmă ca un mic atelier pentru reparația locomotivelor și vagoanelor, Uzina mecanică Galați este, astăzi, o mare și modernă întreprindere, înzestrată cu utilaje și cadre de înalt nivel tehnic.

In ultimii ani, întreprinderea s-a specializat în producția de mecanisme, agregate și alte subansamble necesare construcției de nave. Ea furnizează, astăzi, majoritatea elementelor de dotare a navelor, capace de magazii, agregate mecanice solicitate de șantierele navale.

Calitatea și performanțele produselor uzinei sînt pe deplin garantate, toată producția uzinei livrîndu-se cu certificate internaționale de calitate ale „Registrului Maritim U.R.S.S." sau registrului „Bureau veritas".

Uzina produce și livrează diverse sorturi de vinciuri de ancore, vinciuri pentru grui de bărci de salvare, vinciuri de balansină.

● Vinciul de ancoră pentru lanț

calibru 49 mm este destinat instalării pe cargouri de 3500–4500 tdw. Este compus din reductor, suporți laterali, electromotor de antrenare, totul montat pe un postament comun. Reductorul are trei trepte de angrenare (o treaptă melcată, o treaptă cilindrică înclinată dublă, o treaptă dreaptă dublă). Toate axele sînt pe rulmenți, axul principal avînd, în centru, un lagăr de alunecare. Ungerea angrenajelor și a palierelor se face prin baie de ulei. Palierele din suporți laterali se ung cu unsoare consistentă. Barbotinele libere pe ax au sistem de cuplare cu arborele prin cuplă radială cu came și sistem de frînare cu frînă cu bandă. Vinciul posedă sistem de acționare manuală de siguranță cu manivelă pentru doi oameni. Acționarea electromotorului se face cu ajutorul unui controler, unui tablou de comandă și a trei cutii cu rezistențe.

Se mai produc vinciuri de ancoră pentru lanț, calibru de 25/28 mm, de 31 mm, de 34/31 mm.

● Dintre vinciurile pentru grui de bărci de salvare

remarcăm pe cel destinat instalării pe cargouri de 3000 tdw pentru deservirea gruilor în vederea efectuării operațiilor de lansare-ridicare a bărcilor de salvare. Este compus din reductor, tobă de cablu, suport lateral, electromotor; totul este montat pe un postament comun. Vinciul are un sistem de decuplare a motorului, care permite coborîrea sarcinii cu ajutorul unei frîne cu bandă. De asemenea posedă un sistem de acționare manuală de siguranță. Acționarea electromotorului se face cu ajutorul unui pornitor magnetic și a unui buton de comandă.

● Vinciurile de balansină

livrate de uzină sînt destinate operațiilor de ridicare-coborîre a bigilor fără sarcină și de amarare a lor sub sarcină. Vinciul de balansină destinat instalării pe cargourile de cherestea de 3000 tdw pentru efectuarea operațiilor de ridicare-coborîre a bigilor de 3/5 tone este compus din reductor, tamburi de cablu, suport lateral și electromotor de acționare. Construcția este complet sudată, protejată contra stropirii cu jet de apă. Reductorul este compus din 2 trepte de angrenare, o treaptă melcată și o treaptă conică. Toate axele sînt pe rulmenți. Ungerea angrenajelor și a lagărelor se face prin baie de ulei. Vinciul are un sistem de siguranță la suprasarcină cu fricțiune și sistem de blocare statică a tamburului. Acționarea electromotorului se face cu ajutorul unui tablou electric.

● Uzina produce mai multe sortimente de cabestane de ancoră și manevră

Reținem pe cele cu tracțiune nominală 3 000 kgf, destinate cargourilor de 4500 tdw în vederea efectuării operațiilor de manevră, cît și a ancorării cu ancorotul pupa. Este compus din reductor, tambur, electromotor de acționare, totul montat pe un postament comun. Construcția este din oțel turnat, etanș la apă. Reductorul este compus din două trepte, una melcată și una cilindrică. Toate axele sînt pe rulmenți, iar ungerea angrenajelor și a palierelor se face prin baie de ulei. Sensul de acționare este indiferent; acționarea electromotorului se face cu ajutorul unui controler și a două cutii cu rezistențe.

● Din gama largă a gruielor pentru bărci de salvare

de diferite sarcini nominale menționăm pe aceea de 2 250 kgf, destinată cargourilor maritime pentru mărfuri generale de 4500 tdw în vederea efectuării operațiilor de lansare-ridicare la bord a bărcilor de salvare de 36/42 de persoane. Este compusă dintr-un suport în care se articulează brațul gruiei, dispozitivele de conducere a cablului și macaraua mobilă. Construcția este complet sudată. Gruia posedă sisteme de blocare a brațului și a bărcii în poziția de repaos. Cablurile ce servesc la ridicarea și coborîrea sarcinii sînt, în același timp, și cabluri de basculare a brațului. Se mai produc grui cu sarcina nominală de 1120 kgf, 2950 kgf, 400 kgf, 750 kgf.

● Capacele metalice pentru guri de magazii

(ce se execută după licența Mac Gregor) realizate de uzină, sînt destinate instalării pe cargouri de 3000 sau 4500 tdw în vederea efectuării mecanizate a operațiilor de închidere-deschidere de la magaziile navei. Cele patru cargouri de 4500 tdw se compun din 15 capace, putînd acoperi 3 guri de magazii (3+6+6). Construcția este complet sudată, etanșă la apă. Capacele se compun din construcția metalică propriu-zisă și din mecanismele auxiliare (de rulare, de răsturnare) precum și din dispozitive de etanșare. Capacele sînt legate între ele prin articulații, iar acționarea se face prin tragerea capacului extern și a celui din mijloc, ele strîngîndu-se la fiecare din capetele magaziilor. Acționarea capacelor se face cu ajutorul vinciurilor de încărcare și a vinciului de ancoră prin cablu.

● Mașina de cîrmă electromanuală

se instalează pe nave în vederea efectuării operațiilor de rotire a cîrmei pentru conducerea navei. Este compusă dintr-un reductor, timonă și electromotor, totul montat pe un postament comun. Construcția este mixtă — sudată și turnată. Se compune dintr-o treaptă de angrenare melcată, un grup diferențial cu doi sateliți și o transmisie conică. Axele sînt pe rulmenți, iar ungerea se face prin baia de ulei. Mașina de cîrmă permite o acționare electrică, precum și o acționare manuală de rezervă. Ea posedă un sistem de siguranță la depășirea unghiului de rotire. Acționarea electromotorului se face cu ajutorul unui post de comandă, a unei stații electromagnetice și a unui grup cu rezistențe.

(Se produc și mașini de cîrmă manuale destinate instalării pe șlepuri).

Se mai produc cărucioare cu frînă pentru capacele metalice, robinete de trecere normale drepte și robineți de sertar normali într-o largă gamă de dimensiuni.

Uzina mecanică-Galați asimilează în continuare noi produse, cu un grad crescut de tehnicitate, în special partea mecanică necesară echipării navelor, produse solicitate de șantierele noastre, cît și de șantierele navale de peste hotare.

C. I.

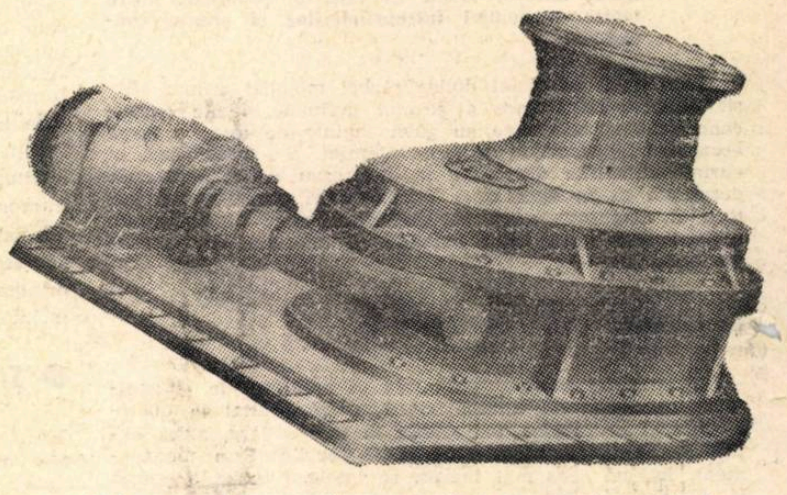

Cabestane de manevră, cu tracțiune nominală 3000 kgf

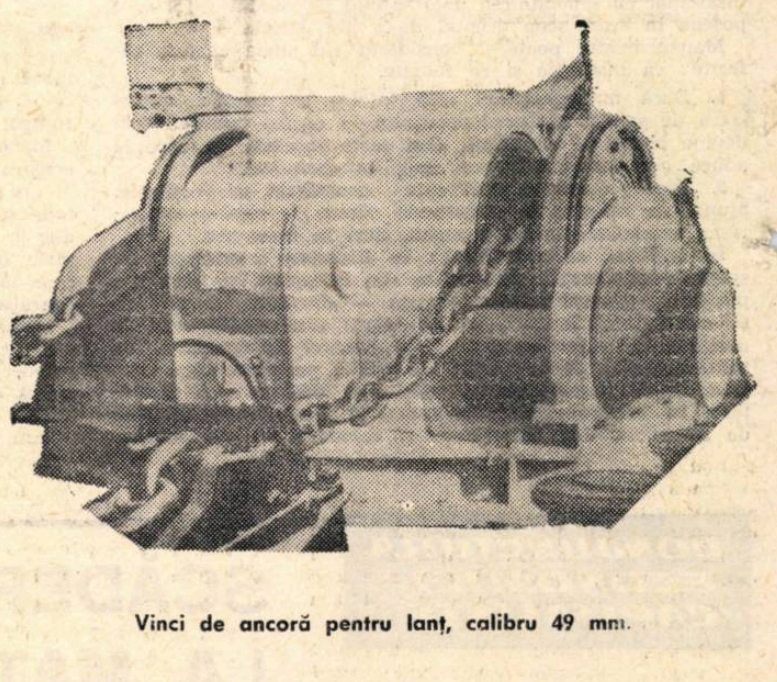

Vinci de ancoră pentru lanț, calibru 49 mm.

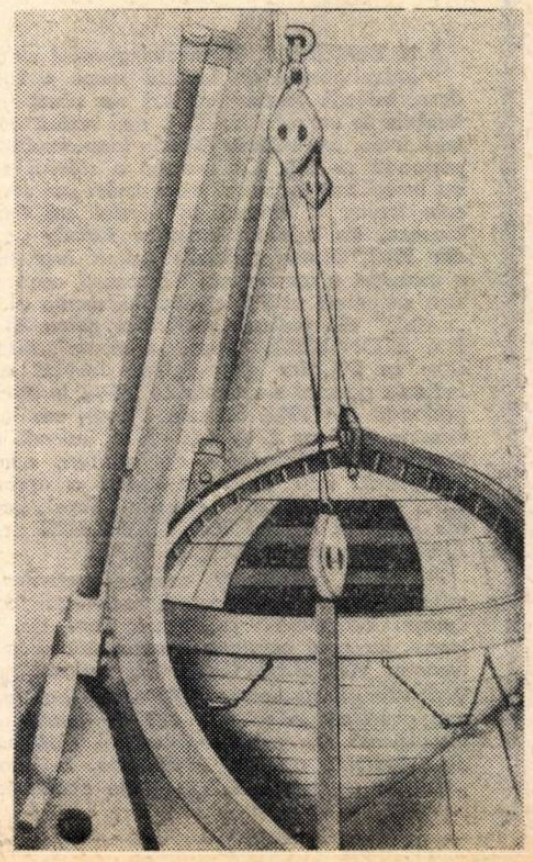

Grui pentru bărci de salvare, sarcină nominală 2250 kgf

ORIZONT '80

CREȘTEREA POPULAȚIEI ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ

De la curba logistică la metoda componentelor

În zilele noastre proiectările demografice au devenit un instrument indispensabil de lucru nu numai al demografilor, ci și al economiștilor, sociologilor, planificatorilor, urbaniștilor și al altor specialiști. Nu a fost întotdeauna așa. Deși în perioada 1800—1930 s-a scris și s-a discutat considerabil de mult despre relația dintre populație și economie, aceasta a fost privită, în mod aproape unanim în lucrările apărute, prin prisma trecutului sau a situației de moment. Nu se formase încă nici la demografi, nici la economiști, deprinderea de a privi în perspectivă interdependența și intercondiționarea dintre creșterea populației și creșterea, sau, mai larg, dezvoltarea economică.

De aceea, reelaborarea în anul 1920 de către R. Pearl și L. J. Reed a formulei stabilite de P. F. Verhulst încă din 1838 după care populația crește potrivit unei curbe logistice (pornind de la o asimptotă inferioară, crescînd pînă atinge o asimptotă superioară, după care scade continuu), nu a intrat în circuitul lucrărilor de demografie și economie nu numai din cauza caracterului ei biologizant, ci și din cauza predominanței analizelor conjuncturale în ambele științe. De altfel, calculele făcute de R. Pearl și L. J. Reed cu privire la evoluția populației mondiale și a unui mare număr de țări, printre care și S.U.A., s-au dovedit nerealiste de îndată ce ele au fost confruntate cu rezultatele obținute prin metode mai simple (metoda creșterii aritmetice sau geometrice) sau cu recensăminte ulterioare. Astfel, după estimările lui Pearl și Reed, maximul populației mondiale s-ar fi ridicat în anul 2100 la aproximativ 2 646 milioane, iar al populației S.U.A. la 197 milioane, în timp ce, după evaluările experților O.N.U., cifrele corespunzătoare anului 1960 sînt respectiv 2 990 milioane și 180,7 milioane (după ultimele știri, populația S.U.A. la 20 noiembrie 1967 va fi de 200 milioane locuitori). Lipsa de realism a calculelor lui R. Pearl și L. J. Reed derivă din asimilarea dezvoltării numerice a colectivității umane cu creșterea unui organism individual, neglijarea cuceririlor medicinii precurative și curative și a efectelor acestora asupra nivelului mortalității generale și infantile.

Anii 1930 și următorii, dar mai ales anii posteriori celui de-al doilea război mondial au impus demografilor și economiștilor să privească în mod mai profund relația dintre creșterea populației și dezvoltarea economică. În această analiză mai stăruitoare, proiectările demografice trebuiau incluse cu necesitate, numai că baza de efectuare se impunea să fie schimbată. Mai întîi, au fost reabilitate metodele globale (aritmetice și geometrice) prin care se obțineau rezultate mai apropiate de realitate. Apoi s-au căutat noi procedee care să țină seama de factorii care contribuie la creșterea populației. Lucrarea colectivă (F. W. Notestein, Irene B. Taeuber, A. J. Coale, D. Kirk și Louise K. Kiser) „La population future de l'Europe et de l'Union Soviétique. Perspectives démographiques 1940—1970" (Genève, 1944) a pus bazele metodei de calcul în perspectivă a numărului și structurii populației cunoscută azi sub denumirea de **metoda componentelor.** I se spune metoda componentelor fiindcă, spre deosebire de metodele globale (simple), se calculează, pentru fiecare an al perioadei luate în considerare, numărul populației pentru fiecare sex și vîrstă, totalul populației obținîndu-se prin însumare.

Realizarea proiectărilor demografice prin metoda componențelor ridică **unele dificultăți.** Ea cere, **în primul rînd,** o familiarizare profundă nu numai cu problemele demografice, ci și cu cele economice, sociale, biologice și mai ales deprindere cu intuiție în judecățile de perspectivă. **În al doilea rînd,** metoda cere o bogată documentație asupra evoluției din trecut a fenomenelor demografice, în special asupra fertilității populației feminine și a mortalității generale și infantile. Dificultățile izvorîte din fluctuația mai accentuată a fertilității populației feminine în vîrstă de reproducere (fluctuații imprimate de factorii de conjunctură) se evită, în general cu rezultate bune, prin: a) — stabilirea mai multor ipoteze privind nivelul ei viitor și b) — limitarea perioadei de proiectare demografică la 20—30 ani. O perioadă de 20 de ani va conține foarte multe din procesele actuale, a căror evoluție poate fi mai just apreciată. Pe de altă parte, într-o perioadă de 20 de ani este puțin probabil să intervină elemente care ar putea schimba structural o situație existentă și aproximativ cam tot 20 de ani sînt necesari pentru aplicarea largă a unei cuceriri științifice fundamentale. Ca argument demografic, fertilitatea generală nu se schimbă esențial în decurs de 20 de ani dacă regimul de reproducere al populației nu este controlat.

Dacă proiectarea numărului și structurii pe sexe și vîrste a populației sau proiectarea populației totale s-au făcut destul de frecvent pentru perioade mai lungi, aceasta se explică prin necesitatea de a scruta pentru o perspectivă mai îndelungată consecințele economice, sociale și politice ale creșterii populației. Dar calculele în limitele unor perioade lungi sînt contraindicate, atît în proiectarea numărului și structurii populației pe sexe și vîrste cît și, mai ales, în proiectarea repartizării populației active pe ramuri ale economiei naționale și pe profesii principale, dacă aceste proiectări urmează să fie incluse în elaborarea planurilor de dezvoltare ale economiei naționale.

Utilitatea proiectărilor demografice

Rațiunea majoră a proiectărilor demografice nu rezidă în frumusețea speculațiilor pe care le înlesnesc, chiar dacă ele sînt deschizătoare de perspective promițătoare. Dacă estimările ritmurilor de creștere ale populației constituie una din problemele principale ale demografiei și dacă azi proiectările demografice se fac în mod curent nu numai pentru întregul teritoriu național, ci și pentru unități administrative mai mici și nu numai pentru populația totală, ci și pentru anumite contingente de populație (școlare, în vîrstă de muncă, în vîrstă de reproducere, în vîrstă avansată etc.) aceasta se explică prin utilitatea lor practică. Proiectările demografice constituie un element esențial al elaborării planurilor de dezvoltare economică, în cadrul cărora elementul uman (ca forță de producție în toate ramurile, de toate calificările și specialitățile corespunzătoare gradului de diversificare economică, în calitate de consumator de bunuri și servicii etc.) se îmbină cu aplicarea intensă a cuceririlor tehnicii și științei în vederea asigurării îndeplinirii ritmurilor de dezvoltare fixate.

Faptul este explicabil dacă vom reaminti că azi relația dintre creșterea populației și creșterea economică nu mai este privită exclusiv prin prisma raportului dintre populație și masa mijloacelor de subzistență — relația malthusianistă care a dominat timp de 130 de ani. Rămînînd totuși esențial, **raportul sintetic s-a desfășurat în alte numeroase rapoarte la fel de importante: creșterea populației și venitul național pe locuitor; creșterea populației și mărimea investiției demografice; creșterea populației și influența ei asupra mărimii contingentelor în vîrstă de muncă; creșterea populației și volumul sarcinilor sociale pentru populația în vîrstă avansată; consecințele creșterii populației asupra repartizării ei teritoriale (în special aglomerarea în orașe); creșterea populației și sarcinile agriculturii și ale industriilor aliate și altele care constituie obiect de analiză în cadrul muncii de elaborare a planurilor de dezvoltare economică.** Poziția demografului poate fi redusă, simplificată astfel: date fiind posibilitățile economiei și un anumit ritm de creștere a populației, care trebuie să fie criteriul cel mai indicat de creștere pentru a asigura nivelul optim de dezvoltare economică și implicit, condiții civilizate de existență? Utilitatea proiectărilor demografice rezidă prin urmare în posibilitatea pe care ele o oferă de a stabili în cadrul planurilor de dezvoltare economică, cele mai judicioase relații între creșterea și structurile populației, pe de o parte, și elementele esențiale ale creșterii sau dezvoltării economice, pe de altă parte, pentru a asigura acesteia condițiile optime de realizare.

Proiectări demografice pînă în 1980

Experții O.N.U. le-au făcut pînă în anul 2000, iar unii demografi și economiști s-au încumetat să le ducă pînă în anul 2060 sau pînă în anul 2100. Aici ne vor interesa calculele făcute pînă la nivelul anului 1980. În lucrarea Provisional Report on World Population Prospects as Assessed în 1963 (1964) calculele au fost făcute în patru ipoteze: a) **continuarea tendințelor actuale** ale fertilității și mortalității generale; b) **maximă** (ridicată); c) **medie** și d) **minimă** (joasă), pentru ipotezele b—d presupunîndu-se creșterea anuală a speranței de viață la naștere cu 1/2 an pînă la limita de 73,9 ani pentru ambele sexe și diferite scăderi ale fertilității în funcție de nivelul ei trecut și actual. În aceste patru ipoteze (a—d), populația mondială din anul 1980 pe zone geografice și în comparație cu anul 1960 va fi:

în milioane locuitori

Zona	1960	Ipoteza: a	b	c	d
Total	2 990	4 487	4 569	4 269	4 071
Țări dezvoltate	854	1 085	1 086	1 042	1 006
Europa	425	496	492	479	467
U.R.S.S.	214	295	296	278	269
America de Nord	199	272	275	262	248
Oceania	16	22	23	23	22
Țări în curs de dezvoltare	2 136	3 402	3 483	3 227	3 065
Asia de Est	793	1 139	1 236	1 083	963
Asia de Sud	858	1 418	1 401	1 366	1 316
Africa	273	458	463	449	434
America Latină	212	387	383	374	352

Vom desprinde numai cîteva constatări **probabile:** — în ipoteza a), populația mondială urmează să crească pînă în 1980 cu 50,1% față de 1960, iar în celelalte cu 52,8%, cu 42,8% și cu 36,2%;

— în aceleași ipoteze, populația țărilor dezvoltate va crește cu 27,0%, 27,2%, 22,0% și 17,8%, în timp ce populația țărilor în curs de dezvoltare va crește cu 59,3%, 63,1%, 51,1% și respectiv 43,5%;

— greutatea specifică a populației țărilor dezvoltate față de populația mondială va scădea de la 28,6% în 1960, la 24,2%, 23,8%, 24,4% și respectiv 24,7% în anul 1980, deci la aproximativ 1/4.

Se ridică întrebarea dacă și care din ipotezele înfățișate au șanse de a fi confirmate? Trebuie să menționăm că proiectările demografice au trecut în anii 1920—1940 printr-o perioadă de discreditare, fiindcă erau făcute pentru intervale de timp prea mari și prin metode puțin adecvate. Actualele proiectări, așezate pe baze mai certe atît în ceea ce privește cunoașterea fenomenelor demografice, cît și metodele de calcul, și elaborate pentru perioade mai scurte, au restabilit creditul acordat inițial. Restabilirea este însă numai parțială, fiindcă demografi ca D. J. Bogue, A. I. Boiarski sau economiști ca T. R. Schultz sînt de părere că proiectările demografice făcute pe baza sau pornind de la tendințele actuale vor fi infirmate în viitor, întrucît tendințele actuale ale fenomenelor demografice nu sînt tendințe de lungă, ci de scurtă durată.

După părerea noastră, tendințele actuale ale fertilității populației feminine în vîrstă de reproducere și ale mortalității generale a populației așa cum au fost luate în calcul în ipoteza a) O.N.U., se vor menține pînă în anul 1980, deci populația mondială se va ridica atunci la 4 487 milioane locuitori.

Cîteva implicații economice ale acestei creșteri

Deocamdată vom face numai o schiță sumară a principalelor consecințe de natură economică. În ipoteza unei creșteri a populației într-un ritm superior creșterii venitului național, volumul acestuia pe locuitor va scădea. Acesta este cazul celor mai multe țări în curs de dezvoltare. Într-un regim de fertilitate generală ridicată, asociat cu o mortalitate infantilă și a vîrstelor tinere în scădere, investiția demografică va crește, absorbind întregul venit național, fiindcă se știe că o creștere a populației cu 1,0% pe an necesită cheltuieli care depășesc creșterea anuală a venitului național. Aceasta este, iarăși, situația din cele mai multe țări în curs de dezvoltare. Creșterea economică absoarbe și utilizează rațional întreaga forță de muncă numai de la un anumit nivel de dezvoltare a forțelor de producție, adică numai de la un anumit nivel de dezvoltare economică și socială generală. În situații contrare, creșterea populației în ritmuri ridicate naște șomaj, subutilizare, aglomerare în agricultură și, în unele cazuri, supraaglomerare în centrele urbane, cu consecințe negative. În ceea ce privește sarcinile agriculturii și ale industriilor aliate, ele au fost estimate pentru anul 1980 într-un studiu F.A.O. din 1962 („Six Billions To Feed"). În ipoteza medie (c) de creștere a populației, producția produselor alimentare necesare menținerii nivelului de alimentație al anilor 1960, deci fără îmbunătățiri, va trebui să crească de 1,9 ori în Orientul Apropiat, de 1,6 ori în Africa, de 1,9 ori în America Latină etc. Cu toate că din 1962 s-au adus unele corectări estimărilor de mai sus în sensul diminuării lor, totuși sarcinile agriculturii și industriilor aliate sînt considerabile, mai ales dacă se ține seama de necesitatea creșterii producției de lapte, carne etc. Pot fi realizate aceste sarcini? Majoritatea economiștilor și o bună parte din demografi răspund afirmativ acestei întrebări, dar pun două condiții: a) aplicarea cuceririlor tehnicii și științei contemporane în agricultura țărilor în curs de dezvoltare și efectuarea unor reforme de structură nu numai în agricultură, ci în toate domeniile vieții economice și sociale și b) crearea unui climat internațional favorabil relațiilor economice echitabile, de cooperare, de pace și securitate.

G. RETEGAN

• DI. FRANCISCO RIBEIRO AYEH — ministrul comerțului din Ghana

INTERVIUL nostru cu

• DI. PER GROOT, secretar de stat adjunct la Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei

RECENT A FOST SEMNAT la București Protocolul privind schimburile de mărfuri între România și Ghana pe anul 1968. Un redactor al „Vieții economice" a solicitat cu acest prilej un interviu d-lui *Francisco Ribeiro Ayeh*, ministrul comerțului și conducătorul delegației ghaneze.

— „Cadrul general al relațiilor economice româno-ghaneze — ne-a declarat oaspetele — *este reprezentat de Acordul comercial și de plăți pe perioada 1966—1971. Protocolul pe 1968 pe care l-am semnat prevede o creștere a schimburilor reciproce de mărfuri în comparație cu perioada anterioară, contribuind la dezvoltarea în continuare a relațiilor prietenești dintre țările noastre. În 1968 Ghana va exporta în România 7 000—8 000 tone de cacao, 100 tone de cafea, lemn tropical, bauxită, diamante și alte produse. La rîndul nostru vom importa din România instalații și echipament industrial, mașini-unelte, anvelope, produse chimice, țesături etc.".*

La întrebarea privind domeniile în care domnia sa întrevede o extindere în viitorul apropiat a schimburilor reciproce de mărfuri și în general a cooperării economice între țările noastre, dl. Ribeiro s-a referit, printre altele, la industria lemnului, atît sub aspectul achiziționării de utilaj românesc, cît și sub acela al livrării de lemn tropical. Există un interes reciproc și pentru sporirea exportului ghanez de cacao. După cum se știe, Ghana este principala țară producătoare (cu o treime din recolta mondială) și exportatoare de cacao. În structura exportului țării acest produs reprezintă nu mai puțin de 60%.

Ocupîndu-se apoi de perspectivele reglementării pe plan internațional a prețului la cacao, interlocutorul nostru a spus:

— „O conferință în această problemă a avut loc chiar acum cîteva săptămîni. S-a ajuns la un acord asupra principiilor de bază ale unui preț internațional la acest produs. O nouă conferință urmează să înceapă la sfîrșitul lunii curente pentru a decide detaliile. Simplul fapt că un acord de principiu a fost obținut este foarte încurajator, deoarece stimulează pe fermierii noștri să producă mai multă cacao".

La solicitarea noastră de a-și exprima părerea asupra rezultatelor Conferinței de la Alger și a perspectivelor Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare de la New Delhi, dl. Ribeiro a spus:

— „Am participat la Conferința de la Alger și consider că acolo țările în curs de dezvoltare au adoptat o atitudine mai practică și mai realistă față de țările dezvoltate. Sperăm ca la New Delhi să se obțină rezultate concrete care să răspundă intereselor tuturor țărilor".

Referitor la scurta vizită făcută prin țară, ministrul ghanez ne-a declarat în încheiere: *„Am vizitat printre altele Uzina „Tractorul" din Brașov, pe care o consider de nivel mondial. Am fost foarte impresionat de cele văzute: este vizibilă mîndria muncitorilor că lucrează într-o uzină atît de modernă, iar primirea pe care mi-au rezervat-o a fost deosebit de călduroasă".*

D. DRAGOMIRESCU

ÎN ULTIMA SĂPTĂMÎNĂ țara noastră a fost vizitată de o numeroasă delegație comercială daneză. Cu acest prilej „Viața economică" a solicitat un interviu d-lui *Per Groot*, secretar de stat adjunct la Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, însărcinat cu probleme economice.

Ținînd seama de rolul crescînd al schimburilor economice în dezvoltarea economică și de obiectivele stabilite prin acordul încheiat între România și Danemarca, l-am rugat pe dl. Per Groot, să ne împărtășească părerile sale despre modalitățile de a spori comerțul în ambele sensuri. Am solicitat, de asemenea, pe excelența sa să ne spună în care anume domenii crede că ar putea să se dezvolte cooperarea economică între țările noastre.

— Fără îndoială că schimburile pot fi sporite considerabil, a declarat oaspetele nostru. *Avînd în vedere necesitatea pentru țara mea de a găsi noi piețe, precum și industrializarea crescîndă a țării dv., care oferă o varietate mai mare de produse la export, cred că va exista posibilitatea de a spori exportul ambelor țări. Consider că volumul încă nesatisfăcător al schimburilor se explică printr-o cunoaștere insuficientă a produselor partenerului. Aș dori să subliniez necesitatea ca ambele părți să intensifice contactele directe. În acest domeniu activitatea diplomatică nu este suficientă. Ar fi util ca exportatorii români să vină în Danemarca și să prezinte produsele românești apoi să revină după cîtva timp pentru a stabili contacte. Danemarca încurajează și ea pe linie oficială vizitele oamenilor de afaceri, actuala vizită fiind o urmare a acestei acțiuni. Obținerea unor rezultate bune va duce la noi contacte și noi tranzacții.*

În ce privește cooperarea între țările noastre, aceasta este o activitate nouă căreia i s-au pus bazele prin încheierea acordului din luna august. Un asemenea acord am încheiat și cu Polonia și Bulgaria. Trebuie să spun că noi dăm multă importanță acestui acord și că nu vrem ca el să rămînă doar o hîrtie, ci să fie cadrul unei activități în dezvoltare. Rămîne desigur ca reprezentanții dv. și oamenii de afaceri danezi să folosească aceste posibilități. Contactele directe vor trebui, de asemenea, să ajute la găsirea domeniilor în care se poate dezvolta cooperarea. Sînt convins că există posibilități de a face schimb de cunoștințe științifice și de tehnicieni și sperăm, de asemenea, că vom putea coopera în producție. Mă gîndesc la activități comune în care Danemarca ar contribui cu know-how, iar România cu facilități de producție.

L-am rugat pe dl. Per Groot să ne vorbească apoi despre schimburile care au intervenit în structura economiei daneze și despre locul produselor agricole în exportul Danemarcei.

— Înaintea celui de-al II-lea război mondial, Danemarca a fost o țară exportatoare de produse agricole. După război ne-am dat seama că pentru a ridica nivelul de viață trebuie neapărat să schimbăm structura economiei daneze, să mutăm accentul pe industrie. Am redus forța de muncă din agricultură la o treime în raport cu aceea dinainte de război. În prezent mai exportăm un volum important de produse agricole, în special în Anglia, dar, deoarece întîmpinăm obstacole din ce în ce mai mari din partea Pieței Comune, am sporit exportul de produse industriale. Exportăm mai ales utilaje și produse de mecanică fină. Continuăm să exportăm și diverse vase petroliere de mare capacitate, cargoboturi. Din acestea am exportat indeosebi în Polonia și sperăm că și România va comanda vase la noi.

Amintind unele păreri care susțin că în contextul actualei revoluții tehnico-științifice o țară mică nu poate menține o industrie modernă, deoarece acest lucru cere eforturi financiare mari, oaspetele nostru s-a referit la căile promovate de Danemarca, pentru a ține pasul cu progresul tehnico-științific.

— În prezent există dificultăți considerabile pentru o țară mică în a se menține la zi cu progresul tehnologic. Pot spune totuși că noi nu resimțim prea mult aceste dezavantaje. În industrie ne concentrăm în unele domenii specializate, cum ar fi acela al aparatelor de precizie și al electronicii. Am reușit să exportăm aceste produse în R.F.G., Anglia, S.U.A. Am elaborat, de asemenea, un program de cercetări nucleare care este finanțat de stat. Deși, desigur, nu putem să ne propunem obiective în domenii ca cercetarea spațială, am reușit să introducem în industrie descoperirile derivate din asemenea cercetări. Oamenii noștri de știință, inginerii și tehnicienii studiază și călătoresc mult în străinătate și în acest mod am reușit să dezvoltăm cercetarea proprie și să ne menținem la curent cu realizările din alte țări. De asemenea, firmele străine cărora le permitem să lucreze în Danemarca introduc cu acest prilej know-how și metode noi.

În discuția noastră a fost abordată și problema limitelor pe care le ridică în calea dezvoltării unor schimburi economice largi existența Pieței Comune; l-am rugat pe dl. Per Groot să ne împărtășească opinia d-sale despre căile pe care s-ar putea realiza o lărgire a schimburilor intereuropene.

— După cum știți, Danemarca, împreună cu Anglia, Norvegia și Irlanda au cerut primirea în Piața Comună. Aceasta deoarece Danemarca consideră că este vital să se pună capăt actualei scindări a pieței europene. Această scindare creează greutăți deosebite țării mele deoarece 30% din exportul său se îndreaptă spre una din grupări — Piața Comună — și 30% spre una din țările A.E.L.S. — Anglia. Considerăm că actuala diviziune a Europei trebuie lichidată și că este indispensabilă o lărgire a schimburilor între toate țările Europei. În Europa Occidentală există o înțelegere crescîndă a faptului că țările Europei de est reprezintă o piață potențială importantă și că nivelul de viață în creștere va permite schimburi mai intense, atît de utilaje cît și de bunuri de consum. Avînd în vedere acest lucru, precum și climatul politic îmbunătățit, cred că în prezent există posibilitatea unei intensificări a schimburilor comerciale între toate țările Europei.

Irina VIANU

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

S-au livrat la export

● **„MAȘINEXPORT": 145 betoniere U—100 pentru firme din R. F. a Germaniei.**

● **„ROMÂNOEXPORT": lînă spălată, în valoare de 1 570 000 lei valută, pentru firme din Anglia, R.F.G., Japonia, Italia și Austria.**

● **„MINERALIMPORTEXPORT: circa 201 650 mp geam mecanic tras către firme din R. S. Cehoslovacă, R. P. Ungară, Irak, Malta, Canada, S.U.A.; 68 000 mp geam laminat către firme din Turcia; 3060 t piatră gips, 700 t ipsos și 2450 mp dale marmură concasată în R. P. Ungară; 50 000 mp carton asfaltat în R. S. Cehoslovacă și R. P. Ungară; 460 mp plăci de marmură în Belgia; 5073 mp covor PVC în U.R.S.S.; 118 t policlorură de vinil în R. S. Cehoslovacă și U.R.S.S.; 5640 t sare în R. P. Bulgaria, R. P. Ungară, R. S. Cehoslovacă și R.S.F. Iugoslavia; 533 t bitum în R.S.F. Iugoslavia; 815 t barită în R.P. Ungară; 133 t mică în Libia; 1560 t pirită în R.F.G.**

● **PRIN PORTUL CONSTANȚA S-AU EXPEDIAT: 4680 mc cherestea de brad în Arabia Saudită; 10 475 t porumb în R.F.G. și Italia; 4300 t grîu în R.A.U.; 3400 t pirită și 6500 t fasole în Italia; 3100 t zahăr în Algeria; 8100 t sare în Japonia.**

Au sosit din străinătate

În ultima perioadă au sosit în portul Constanța 1600 t fosfați din Izrael și 1250 t laminate din Italia.

Noi contracte pentru import...

● **„INDUSTRIALIMPORT" a contractat cu firma „Tungsram" importul din R.P. Ungară a unor linii de fabricat lămpi normale și speciale (cu o capacitate de 35 milioane becuri/an) necesare sporirii producției de lămpi cu incandescență la Întreprinderea „Steaua electrică"-Fieni.**

● **„TEHNOIMPORT" a contractat cu firma „Hokishin Electric"-Japonia importul unei instalații de automatizare (inclusiv asistența tehnică la montaj și piese de schimb) pentru Uzina de alumină din Oradea; de la aceeași firmă se vor importa diverse aparate de măsură și control. „Tehnoimport" a mai contractat importul unui microanalizator cu raze X, accesorii și piese de schimb, de la firma „Jeolco"-Franța, și 12 bucăți radiolocatoare meteorologice de bord avion de la firma „Radio Corporation of America" din S.U.A.**

● **„ROMÂNOEXPORT" a contractat cu firme din Olanda un import de piei brute și piei fețe încălțăminte în valoare de 3 875 000 lei valută.**

...și export

● **„MAȘINEXPORT" a încheiat noi contracte potrivit cărora va exporta: în R. P. Ungară — 1000 vagoane de marfă acoperite pe 2 osii; în Franța — compresoare de aer tip MC—5.**

● **„CARTIMEX" a încheiat contracte cu firme din Italia, Turcia, Iran, Kuweit, Olanda pentru exportul de hîrtie de tipar velină offset, hîrtie de ziar, hîrtie velină scris și tipar, hîrtie de ambalaj albită și saci de hîrtie în valoare de 178 400 dolari.**

De asemenea, „Cartimex" a încheiat contracte cu firme din Olanda și Suedia pentru livrarea de fotolii împletite pentru grădină și diverse coșuri împletite din papură și foi de porumb în valoare de 24 300 dolari. Pe baza unui contract încheiat cu un teatru din R.F.G. „Cartimex" va exporta în această țară costume și decoruri pentru teatru.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● **La Moscova se află o delegație economică din Austria, care poartă tratative cu oficialitățile sovietice privind livrările de gaze din U.R.S.S. în această țară. În cercurile de afaceri din Moscova, precizează agenția TASS, se crede că dacă se va ajunge la un acord privind construcția conductei de gaze U.R.S.S.—Italia, care ar urma să treacă prin teritoriul Cehoslovaciei și Austriei, aceasta va deschide posibilități reale pentru exportul de gaze din U.R.S.S către Austria.**

Totodată se consideră că realizarea planurilor referitoare la construcția conductei de gaze transeuropene va crea posibilități pentru plasarea unor comenzi firmelor austriece. De aceea, la tratative participă și specialiști ai Uniunii uzinelor metalurgice „Voest", care intenționează să livreze țevi și construcții metalice necesare realizării conductei.

● **Întreprinderea cehoslovacă „Avia" a încheiat un acord cu societatea franceză „Renault-Saviem" privind cumpărarea unei licențe pentru fabricarea de camioane. Licența a fost cumpărată pe 10 ani, perioadă în care uzinele franceze vor furniza partenerului cehoslovac toată documentația pentru perfecționarea producției de camioane. Toate ansamblele de camion vor fi unificate și se vor putea utiliza și pentru alte tipuri de mașini. Aceasta este cea mai mare licență cumpărată de Cehoslovacia în ultimul timp, valoarea ei și a utilajelor anexe ridicîndu-se la suma de 40 milioane franci noi. Întreprinderea cehoslovacă „Avia" va produce anual pînă la 12 000 de camioane între 1,5 și 3 tone.**

Totodată, a fost semnat un acord cu privire la cooperarea în producție dintre întreprinderile industriei de automobile cehoslovace și firma „Renault-Saviem". Uzinele cehoslovace vor livra uzinelor „Renault" unele c.k.d. pentru camioane și mașini-unelte.

ALTERNATIVA PETROLULUI LATINO-AMERICAN

În pipe-line-urile intereselor străine sau în sistemele vasculare ale dezvoltării naționale

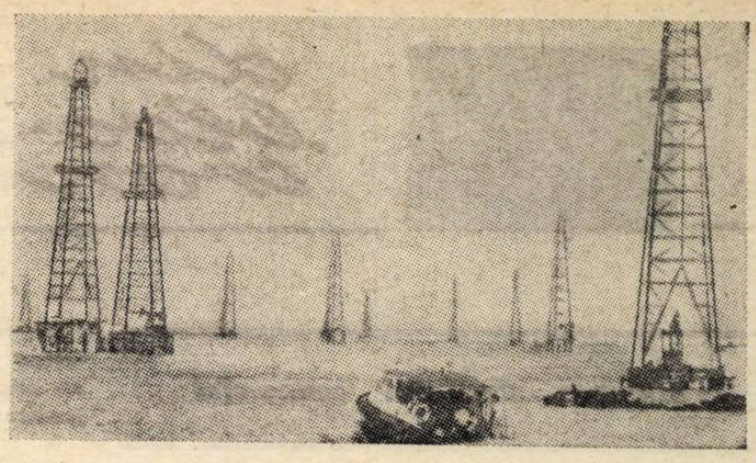

REZERVELE DE petrol ale Americii Latine sînt estimate la peste 4,2 miliarde metri cubi, dintre care 3 miliarde numai în Venezuela. Cine exploatează și mai ales cine va extrage în viitor această mare bogăție? Răspunsul este strîns legat de sarcina arzătoare a cuceririi și consolidării „celei de-a doua independențe" a țărilor regiunii — cea economică —, de imperativul accelerării creșterii economice, de necesitatea găsirii cadențelor moderne ale progresului social în general.

● Scurtă istorie

ÎNTR-UN RAPORT întocmit acum două decenii (1946) de 11 mari companii petroliere din S.U.A. cu investiții în străinătate, se afirma că înainte de apariția companiilor anglo-americane în America Latină, nimeni nu știa acolo despre existența petrolului, că acesta nu interesa pe nimeni. Dar adevărata istorie a petrolului este alta. Petrolul a fost cunoscut aici cu mult înainte de debarcarea primului conchistador în slujba coroanei spaniole. Se știe, de pildă, despre existența unor „exploatări petroliere" indiene lîngă Taribi (Bolivia) și la Alto Asuaraguenia (provincia Salta, Argentina). După ce, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, s-a reușit să se obțină gazul iampant, latino-americanii au organizat și ei prelucrarea petrolului în acest scop.

Peru este țara cu cea mai veche extracție organizată de petrol din America Latină. În Peru, înaintea altor țări, au apărut și companiile petroliere străine, în speță cele engleze. În preajma apariției lor (1888—1889), se extrăgeau peste 21 000 tone anual. În Venezuela, unde pionieri autohtoni ai extracției petrolului sînt cunoscuți din jurul anului 1880, primii emisari ai companiilor petroliere engleze și americane și-au făcut apariția în 1907. Exemplele pot fi continuate. Ele demonstrează că societățile petroliere din Anglia și S.U.A., au venit în America Latină ca acaparatoare ale bogățiilor petroliere deja descoperite, ale unor industrii petroliere naționale aflate în proces de formare și consolidare.

Panetrația S.U.A. se intensifică în special după 1910, cînd în arenă apar puternicele trusturi ale Rockfellerilor, Mellonilor etc., care, după criza economică din 1929—1933, încep să depășească pe cele engleze, devenind preponderente.

Domeniul monopolurilor străine...

AMERICA LATINĂ CONTEMPORANĂ cunoaște două tipuri mari de proprietate în industria petrolieră: cea a monopolurilor străine și cea de stat. Cea mai mare parte a extracției de țiței din această regiune se află în mîinile companiilor petroliere străine, mai ales nord-americane. Aproape jumătate din întreaga producție aparține direct celor opt monopoluri care constituie cartelul internațional al petrolului: Standard Oil of New Jersey (ESSO), Standard Oil of California, Socony Mobil Oil, Texas Oil (Texaco), Gulf Oil, Royal Dutch Shell, British Petroleum, Compagnie Française des Pétroles.

Investițiile directe ale S.U.A. în industria petrolieră a unor țări latino-americane în 1965 (milioane dolari)

Țara	Investiții	Țara	Investiții
Total	3 034	Venezuela	2 033
Panama	122	Columbia	269
Mexic	48	Peru	60
Alte țări din America Centrală	152	Brazilia	57

Sursa: Survey of Current Business, sept. 1966, pag. 34.

Din totalul investițiilor directe nord-americane în industria petrolului din America Latină, 62% sînt concentrate în Venezuela. Prin intermediul societăților Creole Petroleum (ESSO) și Shell, care extrag 1,5 și respectiv 0,9 milioane barili pe zi, capitalul nord-american controlează aproape 70% din întreaga producție de petrol a țării. În Argentina, prima și a treia dintre cele mai mari 50 de întreprinderi particulare — Shell-Cia Argentina de Petroleo și ESSO-S.A. Petrolera Argentina — sînt filiale ale unor societăți americane. În Peru, International Petroleum Company, sucursală a lui ESSO, furniza pînă nu de mult trei sferturi din producția totală de petrol a țării, iar în Bolivia și Columbia peste jumătate din investițiile americane sînt concentrate în extracția petrolului.

Cea mai mare companie petrolieră a lumii capitaliste, Standard Oil of New Jersey, obține din America Latină jumătate din întreaga cantitate de petrol extrasă de ea pe glob și profituri de trei ori mai mari decît la aceeași investiție făcută în S.U.A. În 1965, monopolurile nord-americane au obținut la investițiile lor directe în industria petrolieră latino-americană profituri de aproape 500 milioane dolari, din care 405 milioane numai în Venezuela. De reținut că prețul de cost mediu al unui baril de petrol din America Latină (0,43 dolari în Venezuela), deși mult mai redus față de cel din Canada — 3,10 dolari, S.U.A. — 1,73 dolari, Extremul Orient — 0,82 dolari, este totuși mai ridicat decît cel din Orientul Apropiat și Mijlociu, estimat la 0,25 dolari. În plus, prin exploatarea petrolului din această regiune a lumii se realizează și diversificarea surselor de aprovizionare cu petrol a principalelor țări occidentale, necesară în caz de tulburări într-una din regiunile furnizoare. Ca dovadă, în urma crizei din Orientul Mijlociu producția de petrol a Venezuelei a crescut brusc cu mai mult de 10%.

● ...și cel al statelor latino-americane

IMENSELE REZERVE și apropierea geografică (deci costul relativ redus al transportului) sînt și ele factori cu greutate în calculele monopolurilor nord-americane. Ceea ce poate schimba datele acestor calcule este însă politica economică a unor state latino-americane dornice ca producția și desfacerea petrolului lor să nu mai fie „teleghidate" de la Washington, ci să fie puse în slujba unei dezvoltări economice reale, de sine stătătoare. Ea provoacă mai multă incertitudine marilor societăți petroliere, decît o eventuală perspectivă de secătuire a rezervelor.

Desigur, evoluția rapidă a extracției de petrol din țările latino-americane a atras creșterea veniturilor acestora. În cazul Venezuelei, de exemplu, ele au sporit de la 938 milioane dolari în 1960 la 1128 milioane în 1965, iar redevențele s-au mărit uneori dincolo de principiul „fifty-fifty" (50%—50%). Dar măsurile adoptate în mai multe țări latino-americane nu se rezumă la pretenții asupra cotei fiscale, ci vizează însăși recucerirea acestei imense bogății pentru capitalul național.

Calea aleasă, putînd ajunge pînă la naționalizarea petrolului, depinde în bună măsură de gradul de dezvoltare economică a țării respective și de raportul dintre diferitele forțe interne. În plus, reacția violentă a monopolurilor nord-americane impune acestor măsuri un caracter treptat, nu lipsit de meandre.

Cazul Argentinei este semnificativ în acest sens. Sub președintele Peron, întreprinderii de stat Yacimientos Petroliferos Fiscales (Y.P.F.) i s-a încredințat monopolul absolut al extracției, prelucrării și distribuției petrolului. Datorită insuficienței investițiilor, în ciuda zăcămintelor bogate, Y.P.F. nu a reușit să acopere decît o treime din necesitățile de petrol ale Argentinei. La sfîrșitul deceniului trecut, președintele Frondizi autorizează Y.P.F. să încheie contracte de prospectare și exploatare cu societăți petroliere străine, cu condiția ca ea să prelucreze petrolul extras. Dar un an mai tîrziu fostul președinte Arturo Illia anulează toate contractele încheiate cu societățile străine.

În fața imposibilității de a se procura miliardul de dolari ce ar fi trebuit investit pentru lichidarea decalajului format între consumul anual de petrol al Argentinei (21 milioane tone) și producția proprie (5 milioane tone), actualul șef al statului, generalul Ongania, a recurs recent la sistemul concesiunilor, dar ținînd în mai mare măsură seama de interesele Y.P.F. Aceasta va exploata în continuare regiunile în care este instalată în prezent, urmînd ca concesiunile către societăți particulare să se facă în alte zone ale țării, din care cel puțin 1,2 milioane km pătrați sînt susceptibili să ascundă petrol.

Societățile vor plăti redevențe de 13—15% din valoarea petrolului extras și „efectiv utilizat", și în afara impozitelor obișnuite vor mai plăti și un impozit special de 55% asupra beneficiilor. Petrolul nu va putea fi exportat decît cu autorizația statului. O prevedere importantă este aceea că 75% din personalul societăților trebuie să fie argentinian.

Recent, în Peru, președintele Fernando Belaunde Terry a naționalizat importantele cîmpuri petroliere La Brea și Parinas proprietatea lui International Petroleum Company. THE ECONOMIST consideră că această măsură a fost luată mai mult pentru a stăvili presiunile acelor cercuri din interior care urmăresc transmiterea în întregime a exploatării petrolului în mîinile statului și că sucursala ESSO își va putea continua activitatea, probabil pe bază de contracte, favorizată și de faptul că întreprinderea de stat care activează în regiunea Amazonului obține încă producții foarte scăzute, mult sub posibilități.

● „Instrument al dezvoltării globale"

EFORTURI SERIOASE se întreprind de cîțiva ani și în Venezuela pentru a transforma politica petrolului într-un „instrument al dezvoltării globale a țării", după expresia lui José Antonio Mayobre, ministrul venezuelan al minelor și hidrocarburilor. După introducerea principiului „fifty-fifty" în 1948, autoritățile au impus anul trecut companiilor străine un impozit suplimentar retroactiv (privind ultimii opt ani), ca o compensație pentru obligațiile fiscale reduse din acea perioadă. Pentru stimularea întreprinderii naționale de stat Corporacion Venezolana de Petróleo (C.V.P), înființată în 1960, a fost interzisă acordarea de noi concesiuni firmelor străine. Se preconizează ca anul viitor C.V.P. să ajungă să acopere o treime din cererea internă de petrol, avînd dreptul să poată încheia acorduri cu companiile străine pentru înlocuirea treptată, în decurs de 15—20 de ani, a unor concesiuni existente. Aceste măsuri au alarmat nu numai monopolurile străine, dar și oligarhia autohtonă care se teme de o eventuală „descurajare a investitorilor", cu care colaborează profitabil.

Există în America Latină o țară care a recurs la măsura extremă — naționalizarea petrolului. Această țară este Mexicul. Naționalizarea petrolului mexican de către președintele Lazaro Cardenas în 1938 a atras Mexicului amenințarea din partea societății Sinclair Oil Company, care exploata pe atunci petrolul mexican, că „va fi lăsat să se înece în oceanul său de petrol". Dar întreprinderea de stat Pemex a reușit să înfrîngă blocada firmelor străine contringîndu-le să negocieze.

Și în alte țări ale regiunii există întreprinderi de stat, care efectuează investiții în industria petrolului și constituie nuclee de rezistență împotriva monopolurilor străine. Empresa Colombiana de Petroleo (ECOPETROL), de pildă, înființată în 1951, este titulara a 43% din investițiile totale de 1,4 miliarde de pesos prevăzute în planul cincinal 1964—1969. În Columbia se preconizează în același timp creșterea capacității de rafinare, astfel ca în 1972 să se acopere în întregime nevoile interne.

Întreprinderea de stat Yacimientos Petroliferos Fiscales Bolivianos (Y.P.F.B.) contribuie cu peste patru cincimi în producția națională de petrol. Programul de dezvoltare a economiei Boliviei pînă în 1970 prevede creșterea producției de petrol în special pe seama sectorului de stat.

Dar pentru transformarea petrolului într-un „instrument de dezvoltare globală" a economiei țărilor latino-americane se cere mai mult decît atît. Este limpede că atîta vreme cît nu vor fi întreprinse reforme economice și sociale de structură, petrolul, chiar cu participarea crescîndă a statului la extracția și prelucrarea lui, nu va putea contribui în măsura necesară la amorsarea dezvoltării întregii economii.

dr. C. MECU

NU MAI VIN CU DRUM DE FIER

LIPSA DE RENTABILITATE a făcut ca în Anglia să fie dezafectate pînă azi 9 000 km de cale ferată și să se pregătească oprirea oricărui trafic pe încă 7 000 de km. Din aceleași motive și Republica Federală a Germaniei își propune acum să reducă traficul feroviar. În Franța, un recent proiect de lege asupra finanțelor, urmărește să așeze taxe pe transportul rutier de mărfuri grele. Declinul drumului de fier pare așadar să se generalizeze în unele țări.

Ministrul transporturilor din R.F.G., Leber, într-o recentă conferință de presă la Bonn, sublinia marele deficit pe care îl înregistrează **Bundesbahn.** El arăta că principala cauză o constituie concurența transportului rutier. Deficitul căilor ferate federale, care fusese de 360 milioane de mărci în 1960, a atins cifra de 2 800 milioane în 1966. În anul acesta, ei se va ridica la 3 miliarde și se prevede că în anii de după 1970 va atinge 5 pînă la 5,5 miliarde, în ciuda faptului că între 1949 și 1964 s-au investit în calea ferată vreo 10 miliarde de mărci.

După cum a arătat ministrul transporturilor, 40 000 de vagoane de cale ferată stau nefolosite, în timp ce pe șosele se transportă acum mărfuri grele. Începînd din iulie 1970, le va fi interzis de aceea camioanelor transportul a aproximativ 28 de categorii de mărfuri, între care cereale, cărbune, automobile, lemne, nisip, pietriș. minereu de fier, oțel, ciment etc. În plus, transporturile rutiere vor fi taxate în raport cu greutatea lor. Ministrul transporturilor a evocat de asemenea și accidentele de drum, ucigătoare, din ce în ce mai numeroase, ca urmare a aglomerării șoselelor. Traficului feroviar, în avantajul căruia se vor lua măsurile proiectate, i se va închide totuși o porțiune de 6 500 km. Din cei 410 000 funcționari ai căilor ferate, vor fi lichidați în 5 ani 82 000.

...Și cînd vin cu drum de fier, toate cîntecele pier" — spunea poetul. Nu ni se pare totuși că este de aflat în scăderea importanței și a ponderii drumului de fier azi față de drumul de automobile, vreun motiv de satisfacție paseistă, deoarece, așa cum se constată, vehiculele cu roți moi, chiar dacă mai moderne, dau și ele de furcă oamenilor, și cine știe dacă nu și păsărilor cîntătoare.

NOTE EXTERNE

„CU DEGETELE ARSE"

ÎNTR-UN RECENT DISCURS președintele Băncii Mondiale, Woods, arăta că rezultatele „Deceniului dezvoltării", lansat de Adunarea Generală a O.N.U. în 1961 sînt „puțin concludente". Președintele amintește despre „strălucitele speranțe" și subliniază „mediocrele realizări".

De altfel, cifrele date publicității de diferitele organisme internaționale ce se ocupă cu analiza creșterii economice pe plan mondial și cu asistența pentru țările în curs de dezvoltare, sînt de fiecare dată mai precise, în elocvența lor, decît orice comentariu.

După cum se știe, unul din obiectivele principale ale „Deceniului dezvoltării" a fost să se asigure un procent de 1% din venitul național al țărilor dezvoltate pentru ajutorul destinat țărilor subdezvoltate. Or, din situațiile întocmite, rezultă că, dimpotrivă, procentul a scăzut în 1966 la 0,88%, fiind mai mic chiar decît în cei 4 ani precedenți cînd fusese de 0,98%.

Regresiunea e cu atît mai evidentă dacă ne amintim că în cei 5 ani dinaintea lansării campaniei, acțiunea de asistență fusese de 1,10%.

Pentru ca la finele anului 1968 să poată fi puse bazele unei politici mai eficace în 1970 și în anii care vor urma. Woods propune ca un grup de experți „reprezentînd guvernele al căror sprijin și ale căror resurse sînt hotărîtoare pentru orice strategie mai importantă a dezvoltării" (de ce numai acestea ?!) să se întrunească pentru „un efort autentic de formulare a acestei politici".

Ceea ce s-a întîmplat pînă acum, declară președintele Băncii Mondiale, arată că „noi am smuls poate flacăra prometeică dar că pînă în prezent nu am făcut decît să ne plîngem că ea ne arde degetele".

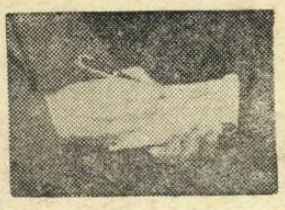

din bloc-notesul cronicarului

Extinderea studiului economiei

În prima jumătate a lunii octombrie, o „masă rotundă" a întrunit la Paris, sub auspiciile S.I.C.O.B., un grup de personalități și specialiști în domeniul economiei, care au dezbătut problemele informării economice și situația acesteia în Franța.

Participanții au subliniat, printre altele, că insuficiența „ambianței de gîndire economică" în cadrul națiunii, elaborarea necorespunzătoare a informării în acest domeniu, dăunează atît înțelegerii evenimentelor economice de către public, cît și relațiilor între întreprinderi, între stat și societăți, între producător și consumator. Ei s-au pronunțat pentru extinderea studiului economiei în învățămîntul de toate gradele din Franța.

O atenție specială a fost acordată lipsurilor existente în domeniul elaborării informației economice ; astfel, s-a arătat că de multe ori aceasta este furnizată în stare brută în presă, fapt care poate da naștere unor interpretări eronate de către cititori. Participanții la „masa rotundă" au subliniat că informația economică trebuie, în prealabil, analizată în funcție de destinația sa și de publicul căruia i se adresează. În ceea ce privește rolul ziaristului economist, s-a opinat că acesta trebuie să fie un specialist capabil să descifreze în amănunt informația brută și s-o facă accesibilă pentru public, fără a-i denatura fondul.

Raportul vînzare — publicitate

Este știut că publicitatea joacă un rol deosebit de important în țările capitaliste în ceea ce privește promovarea vînzărilor. Aceasta și explică sumele foarte importante pe care marile firme și companii le alocă publicității.

Într-un număr recent, ziarul IL SOLE — 24 ORE publică tabloul raporturilor procentuale între vînzare și publicitate ale principalelor firme americane (anul 1966), din care reproducem situația primelor zece societăți.

Societatea	Publicitate (în dolari)	Vînzări (în dolari)	publicitate vînzări %
Procter & Gamble (săpun-detergenți)	245 000 000	2 243 177 000	10,9
General Motors Corp (automobile)	173 000 000	20 733 982 000	0,8
General Foods Corp (alimentare)	120 000 000	1 381 049 000	8,7
Ford Motor Corp (automobile)	116 500 000	11 537 799 264	1,0
Bristol Mayers Co (cosmetice)	108 000 000	391 433 053	27,6
Colgate Palmolive (săpunuri)	95 000 000	400 130 000	23,7
Gillette Comp (lame ras)	52 000 000	339 064 000	15,3
Kellogy Co (alimentare)	46 000 000	366 000 000	12,6
Albert Culver (cosmetice)	36 000 000	88 855 898	40,5
Carter-Wallace Inc (cosmetice)	22 750 000	83 747 472	27,2

Montrealezii cer clipei să rămînă

După trecerea a șase luni și după ce a fost vizitată de 50 milioane de oameni, Expoziția Universală de la Montreal și-a închis la 29 octombrie porțile. Cele mai vizitate pavilioane au fost ale U.R.S.S. (15 milioane de oameni) ; S.U.A. (9½ milioane) ; Franța (9½ milioane) ; Anglia (5 milioane).

Este de înțeles că acum la închidere, după atîta strălucire și cînd luminile se sting, locuitorii din Montreal sînt încercați de un sentiment de părere de rău. Există în plus și disproporția poate între eforturile și fondurile investite și durata relativ scurtă a expoziției. Pentru amplasări, pentru a construi cele două insule artificiale în albia rîului Saint Laurent, pentru a așterne poduri și drumuri asfaltate, pentru a prelungi linia metroului și moderniza partea respectivă a orașului — au fost cheltuite 750 milioane de dolari. Deficitul se ridică după aprecieri la circa 250 milioane.

Poate de aceea s-a și luat hotărîrea ca „Expo 1967" — considerată totuși ca o remarcabilă realizare — să-și redeschidă porțile în primăvara lui 1968. În acest scop de altfel, cea mai mare parte a țărilor participante au lăsat în dar Montreal-ului pavilioanele lor.

Intra — actul III

Cu puțină vreme în urmă, ziarele au publicat pe larg ultima hotărîre a guvernului libanez privind soarta băncii „Intra" al cărui crah în 1966 declanșase un scandal financiar de mari proporții. Recent, „Intra Bank" a fost vîndută cu întregul său activ și pasiv firmei americane „Kidder, Peaboby & Comp". O dată această hotărîre luată, s-ar fi părut că dosarul „Intra" a fost definitiv închis, deși Tribunalul pentru comerț din Beirut (ultimul chemat să se pronunțe procedural relativ la această problemă) a anunțat oficial acționarii și creditorii băncii că au dreptul să-și facă cunoscute eventualele opoziții pînă la 27 octombrie a.c. Nimeni n-a întrevăzut totuși vreo contestație. Și iată că, înainte de termenul fatal, ziarul libanez L'ORIENT, semnala că un grup bancar francez ar fi înaintat o petiție tribunalului prin care ar acuza Comitetul de gestiune al Băncii „Intra" de a fi luat o hotărîre fără a lăsa grupului „o libertate de alegere" față de oferta firmei „Kidder".

„Deși guvernul francez n-a intervenit în mod direct în competiția desfășurată între grupurile financiare private — scrie ziarul — este totuși normal ca el să se neliniștească de soarta întreprinderilor franceze în care «Intra» deține o participare majoritară și în care se află angajate interese franceze importante. Este vorba de șantierele La Ciotat, blocul de terenuri din Champs Elysées, societatea Middle East Airlines, Radio Orient și altele". Cu toate că această intervenție semnalată de L'ORIENT n-a căpătat nici o confirmare oficială, în cercurile financiare dosarul „Intrei" continuă să fie considerat încă deschis.

Prețul unui privilegiu

În Elveția există o zonă unde populația se poate folosi deopotrivă de Piața Comună și de Asociația Europeană a Liberului Schimb. O fîșie îngustă a teritoriului francez, înconjoară din trei părți orașul Geneva. Este o „zonă liberă" cu statut special, care își trage originea încă din 1602, cînd Geneva și-a cumpărat dreptul la comerț liber cu prețul acestui teritoriu. După primul război mondial, Franța a anulat statutul de „zonă liberă" instalînd puncte vamale chiar la periferia Genevei. Curtea Internațională de la Haga, dînd curs plîngerii Elveției, a hotărît însă că „zona liberă" trebuie menținută în hotarele ei stabilite în 1860.

Și astfel, agricultorul care locuiește aici poate să-și vîndă produsele în Franța la prețurile Pieței Comune și să cumpere la Geneva tractor elvețian, englez sau orice produs din țările AELS, fără să plătească taxă vamală Franței.

Totuși, această situație nu satisface astăzi nici Franța și nici Elveția pentru că „zona" este prea mică. (doar 30 000 locuitori). În plus, comerțul de acolo se practică pe baza unor formalități birocratice atît de complicate, încît cetățenii din „zonă" ar prefera să scape de ele cu prețul „privilegiilor" lor.

Mini-garaj etajat

În condițiile lipsei de spațiu din marile centre urbane, construirea garajelor rămîne încă o problemă acută. Într-un număr recent al revistei L'USINE NOUVELLE este prezentată o soluție ingenioasă în acest sens, utilizată mai ales în Franța și R. F. a Germaniei.

Este vorba de un garaj pentru două turisme, compus din două boxe suprapuse și un sistem care permite intrarea și ieșirea mașinilor, independent una de alta. În esență, sistemul se compune dintr-o platformă mobilă acționată de un motor electric (iar în caz de pană de curent — manual), permițînd efectuarea operației de manevrare, de exemplu a automobilului din boxa superioară, în 15 secunde. Acest sistem de manevare este adaptabil, cu anumite modificări, și în cazul construirii unui garaj cu boxe în serie.

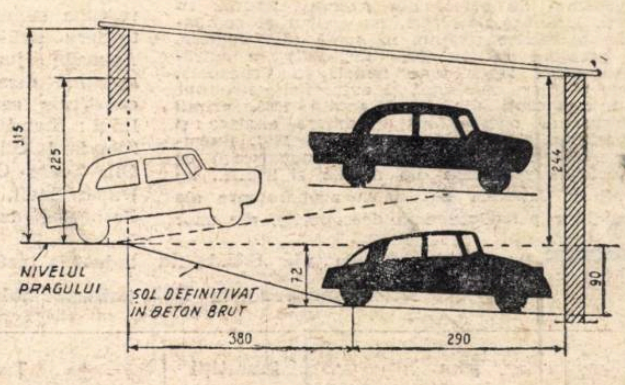

Vița de vie = 10 milioane hectare

Un raport prezentat recent la adunarea generală a Oficiului internațional al viei și al vinurilor (O.I.V.), arată că suprafața plantată pe glob cu viță de vie se ridică în prezent la 10 milioane de hectare. Această cifră n-ar spune prea mult, dacă n-am adăuga că, cu 50 de ani în urmă, ea se cifra doar la 6,8 milioane de hectare, urcînd la 7,2 milioane în 1930, la 8,3 milioane în 1950 și la 9,8 milioane în 1960.

Cu cele 1,6 milioane de hectare de vie ale sale, Italia deține cea mai vastă suprafață viticolă din lume, urmată de Spania cu 1,5 milioane, de Franța cu 1,3 milioane hectare și de U.R.S.S. cu 764 000 de hectare. Strugurii de masă nu reprezintă decît 13% din producția mondială, în timp ce peste 80% din producție ia calea transformărilor industriale.

Din cele 270 milioane hl de vin cît se produc astăzi în lume, Italia și Franța produc 65,2 milioane și respectiv 61 milioane hl. ; România ocupă locul al 9-lea printre țările producătoare.

PE GLOB

● **Grupul internațional de studiu al cauciucului a hotărît crearea unei Comisii consultative a cărei sarcină este de a favoriza cooperarea între producătorii de cauciuc natural și producătorii de cauciuc sintetic. Prima ședință a Comisiei a fost fixată pentru luna decembrie a.c. la Londra.**

● **Președintele societății americane „Lockheed Aircraft Corp", a prezentat recent la Paris, „rivalul" aerobuzului vest-european. Este vorba de „L. 1011" care, potrivit studiului, ar putea fi fabricat pînă în 1980 în 800 de exemplare și care va transporta 227—300 de pasageri pe o distanță între 800 și 3 000 km. El va putea fi dat în exploatare în 1972.**

● **Potrivit știrilor difuzate de agențiile străine de presă, guvernul Tanzaniei a dispus, la sfîrșitul lunii octombrie, naționalizarea a șase mari plantații de sisal, iar în alte 33 de plantații, a introdus controlul statului în proporție de 60%. Plantațiile naționalizate aparțineau unor firme străine, printre care „Company Africa Ltd", „Central Line Estate Ltd." și altele.**

● **Mutarea din Franța a sediului NATO a costat pînă acum guvernul american peste 100 milioane dolari, anunță ziarul INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE.**

● **1,5% din proprietarii agricoli posedă 50% din pămîntul cultivabil din America Latină, se arată în ultimul număr al revistei CROISSANCE DES JEUNES NATIONS.**

● **Exporturile japoneze de autoturisme au crescut în primul semestru al anului fiscal în curs cu 42,8% față de perioada corespunzătoare din anul precedent, anunță Asociația japoneză a constructorilor de automobile.**

● **Exporturile argentiniene se află într-un serios declin, în special la capitolele cereale și carne, riscînd să afecteze echilibrul balanței de plăți. Tendința ar putea continua să se manifeste și în 1968, afirmă EL CRONISTA COMERCIAL.**

● **În Suedia la 100 de locuitori revin 48 de aparate telefonice; urmează indeaproape S.U.A., apoi Anglia cu 17 și Franța cu 8 telefoane la suta de locuitori. În schimb, în Argentina revin 1,5 telefoane la 100 locuitori, ceea ce reprezintă totuși nivelul record în America Latină.**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 46 (222)
VINERI
17 noiembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

46

ÎN DEZBATERE : DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

STRUCTURA PIRAMIDALA A CONDUCERII ECONOMIEI ȘI OPTIMIZAREA DECIZIEI

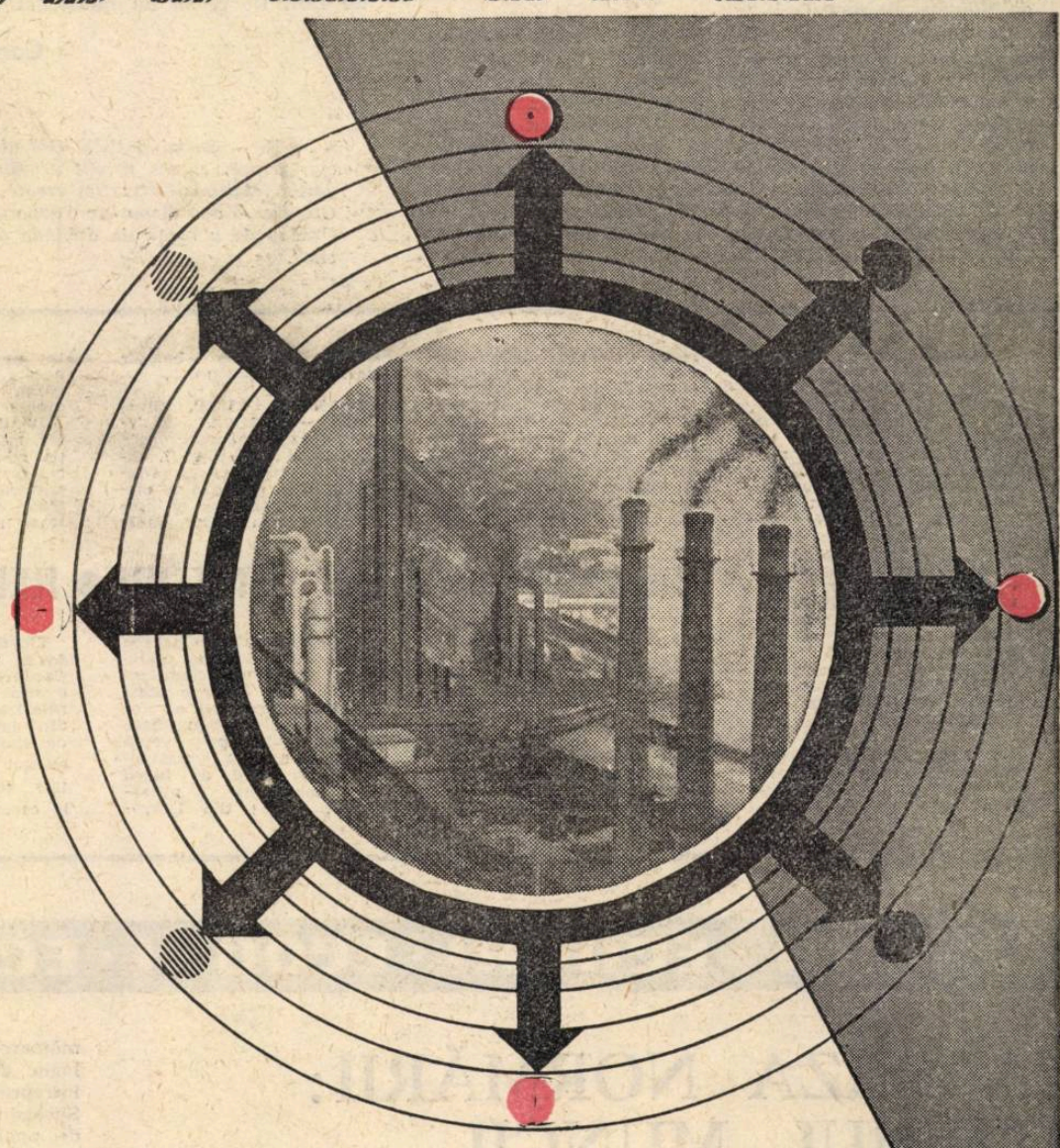

DIN SUMAR

• *PE TOATE TREPTELE DE ORGANIZARE A ECONOMIEI — UN FLUX INFORMAȚIONAL RAȚIONAL* • CURIER ECONOMIC — LEGISLATIV • DOCUMENTAR : ÎNTRE EFORTUL PROPRIU ȘI FINANȚAREA EXTERNĂ •

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

COMPENSĂRI CE NU-ȘI AU ROSTUL

ATUNCI cînd organele Băncii Naționale constată că organizațiile comerciale de stat și cooperatiste au făcut aprovizionări nerationale, manifestă defecțiuni organizatorice in deservirea populației etc., trec la restanță creditele aferente depășirii aprovizionării, a nerealizării desfacerii planificate, precum și cele aferente mărfurilor degradate pentru care organizația în cauză plăteste dobînzi penalizatoare. Cu aceste dobînzi, precum și cu partea aferentă creditelor curente nu se încarcă, în toate cazurile, cheltuielile de circulație așa cum ar fi normal. Ca urmare, organizațiile comerciale nu suportă toate consecințele ce decurg din eventuala nerealizare a acestui indicator, sau din diminuarea economiilor.

De ce se întîmplă acest lucru? Organizațiile comerciale încasează amenzi și penalizări în sume importante de la furnizorii care nu și-au respectat contractele, sume care acoperă dobînzile achitate Băncii Naționale. În atari situații nu se mai încarcă cheltuielile de circulație.

Această operațiune de compensare a amenzilor și penalizărilor încasate, cu dobînzile plătite la împrumuturile restante, se efectuează în cadrul dispozițiunilor cuprinse în regulile de bază privind planificarea, evidența și repartizarea cheltuielilor de circulație la întreprinderile și organizațiile comerciale de stat și cooperatiste, elaborate de către Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul de Finanțe și Direcția Centrală de Statistică (în anul 1965).

Considerăm că nu trebuie să se permită această compensare, întrucît, Banca Națională aprobă menținerea la curente a creditelor aferente — atunci cînd organizațiile comerciale au depășit stocul planificat de mărfuri, nu a realizat planul de desfacere etc. — din cauze obiective. Avantajate de dispozițiunile arătate mai sus (pct. 15, pag. 15 — notă) organizațiile comerciale nu sînt interesate să lichideze lipsurile organizatorice existente. Menținerea lor le ajută chiar la realizarea nivelului cheltuielilor de circulație (planificat), prin faptul că, potrivit acestor instrucțiuni, se compensează și dobînzile normale care se calculează la creditele curente.

În vederea atingerii scopului pentru care s-au prevăzut dobînzile penalizatoare, propunem modificarea sus-citatelor reguli, în sensul ca dobînzile calculate de Banca Națională — la împrumuturile restante — să nu se mai compenseze cu amenzile și penalizările încasate.

Benone Gh. POPA
director adjunct, sucursala regională Argeș a Băncii Naționale

HOȚUL DE PĂCUBAȘ...

ÎN LUNA MAI, anul trecut, am încheiat un contract de vînzare-cumpărare cu plata în rate a unei garnituri de mobilă de la Cooperativa „Lemnul" din Oradea. Deși am achitat avansul, marfa mi-a fost livrată din vina cooperativei abia în ianuarie 1967. În tot acest răstimp, ratele mi-au fost reținute din salariu.

Spre marea mea surprindere, am constatat că Cooperativa „Lemnul" mi-a calculat dobînda și la ratele achitate înainte de livrarea mobilei. Cred că aceste sume trebuia să fie adăugate la avansul de 30%, iar dobînzile să fie aplicate doar la suma rămasă de achitat după livrarea mobilei.

Eu mi-am respectat angajamentul contractual, deși cooperativa m-a amînat cu livrarea mărfii pînă în ianuarie 1967. De ce să fiu sancționat tot eu?

Corneliu URSACHE
Oradea

N. R. — Sesizînd UCECOM-ul, Direcția plan financiar și prețuri, am primit următorul răspuns: „În vederea înlăturării situației create, am indicat U.R.C.M. Crișana să dea dispoziție Cooperativei „Lemnul" din Oradea de a recalcula dobînda datorată de tov. Ursache".

REEDITĂRI

MANUALELE de **Economie politică — capitalism** și **Bazele evidenței contabile** s-au epuizat, fiind editate într-un număr foarte mic. Cei în drept, ar trebui să dispună reeditarea acestor două manuale într-un număr suficient pentru toți studenții. Cele cîteva exemplare aflate în bibliotecile facultăților, nu pot să satisfacă cererea noastră.

Delia IACOB
studentă anul I, București

CALE LIBERĂ

ÎN BAZA dispozițiunilor în vigoare toate autocamioanele sînt obligate să circule cu încărcătură. După ce marfa a fost predată beneficiarilor, conducătorii auto trebuie să treacă fără excepție pe la bazele D.R.T.A. pentru autorizația de a circula gol sau pentru a lua o nouă marfă. Dacă pentru autovehiculele D.R.T.A. dispozițiile actuale sînt foarte normale, pentru cele ale întreprinderilor nu-și au rostul. Și iată de ce: un autovehicul de la unitatea noastră are de adus foarte urgent — materiale din București. Plecînd fără încărcătură, conducătorul auto trebuie să treacă pe la autobazele D.R.T.A. din orașele Gh. Gheorghiu-Dej, Adjud, Mărășești, Focșani, Rîmnicu Sărat, Buzău și Urziceni. Trecînd pe la toate aceste autobaze pentru a primi marfă sau a obține autorizația de a circula gol, ne putem da seama de timpul ce va fi pierdut în zadar.

În majoritatea cazurilor autobazele D.R.T.A. nu au marfă în direcția respectivă, iar alte ori birourile sînt închise. Pentru a evita astfel de cazuri m-am gîndit să fac următoarea propunere: la intrarea — respectiv ieșirea din fiecare localitate — există posturi fixe de control ce ar putea fi legate telefonic de autobaze. Atunci cînd una din autobaze are marfă de transport, să solicite postului respectiv să intercepteze mijloacele auto necesare pentru efectuarea transportului. Comunicarea ar trebui să fie cît mai clară. De exemplu: dirijați primul autocamion de 3 tone pentru direcția Rîmnicu Sărat-București; trimiteți dubiță de 0,500 tone pentru direcția Buzău-Urziceni etc. etc. În felul acesta autocamioanele nu se vor mai abate din traseu decît atunci cînd sînt solicitate.

Florică CĂLȚUN
contabil șef, I.S.C.M. — S.U.T., Orașul Gh. Gheorghiu-Dej

REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI

CAROL BORA, Craiova — Direcția generală de control și revizie din Ministerul Finanțelor răspunde pe marginea scrisorii „Piedoarie pentru un organ unic de control" (nr. 37). „Pe baza sarcinilor primite, Ministerul Finanțelor a întocmit și a prezentat conducerii superioare propuneri pentru îmbunătățirea organizării și funcționării controlului economic financiar, corespunzător actualei etape de dezvoltare. În cadrul acestor propuneri un loc important îl ocupă îmbunătățirea coordonării controlului în vederea eliminării paralelismelor și suprapunerilor".

I. CENUȘĂ, economist D.N.F. „Navrom" Giurgiu — Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene arată: „Lipsurile menționate în articolul, «Consecințele incertitudinii planului de transport fluvial» (nr. 36), sînt generate, în cea mai mare parte, de faptul că prevederile H.C.M. nr. 57/1952 și instrucțiunile de aplicare existente în prezent, sînt depășite față de nevoile actuale de planificare și desfășurare a transporturilor. Pentru înlăturarea deficiențelor s-a întocmit un nou proiect de H.C.M., în care s-a ținut cont de nevoile actuale pentru o judicioasa planificare și exploatare a mijloacelor de transport, precum și de necesitățile reale ale beneficiarilor de transport".

IOAN G. FILIP, Baia Mare — Potrivit reglementărilor elaborate de Ministerul Comerțului Interior în legătură cu documentația primară a circulației mărfurilor și ambalajelor, la magazinele care efectuează vînzarea pe bază de bon, se eliberează clientului prima copie. În cazul în care acest document urmează a se prezenta ca act justificativ, se aplică pe verso ștampila unității vînzătoare. Acest mod de lucru nu contravine prevederilor art. 1 din Decretul nr. 375/1956, deoarece acesta se referă la justificarea cu documente originale a operațiunilor privind gestiunea valorilor materiale la organizația comercială, procedură ce privește numai reconstituirea actelor, documentelor etc. pierdute, sustrase sau distruse.

TEODOR CIUPULIGA, I.A.S. „Avicola" Deva — Conform prevederilor art. 6 din Regulamentul de salarizare a personalului din gospodăriile agricole de stat, întocmit în baza anexei III la H.C.M. 1053/1960, salariații transferați la cerere în cursul anului, primesc drepturile de salarizare la sfîrșitul anului calculate proporțional cu gradul de realizare a planului anual de producție și cu timpul efectiv lucrat în unitate în anul respectiv. Regulamentul prevede pentru salariații transferați **în interes de serviciu** în cursul anului, care au lucrat pînă la 6 luni într-o gospodărie agricolă de stat, posibilitatea să li se calculeze drepturile cuvenite pentru perioada lucrată la alegere, astfel: — la data transferării să li se restituie sumele reținute din salariu în perioada cît au lucrat în unitatea din care au fost transferați, sau — la finele anului să li se acorde sumele cuvenite proporțional cu gradul de realizare a planului anual de producție și cu timpul efectiv lucrat în unitatea respectivă. I.A.S. Bîrcea Mare la care a fost arondată, ca efect al H.C.M. nr. 1990/1967 și G.A.S. Mintia, urmează să stabilească la finele anului, gradul de îndeplinire a planului stabilit pentru fosta gospodărie. În raport de îndeplinire, va calcula și drepturile personalului din cadrul fostei G.A.S. Mintia pînă la trecerea sa în cadrul I.A.S.

MIHAI STANA, Hunedoara — Propunerile dv. au fost trimise forurilor centrale competente.

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

LA BAZA NORMĂRII: STUDIUL MUNCII

ÎN DORINȚA DE A SUSȚINE părerile participanților la dezbateri privind **rolul** important pe care trebuie să-l joace **normarea** muncii în viața unei întreprinderi voi veni cu cîteva exemple edificatoare din activitatea Fabricii de confecții și tricotaje-București. Vreau să arăt, de **pildă**, cum compartimentul de normare de **la noi** a adus un aport substanțial în **etapa** actuală în acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii. Astfel, pe baza studiilor efectuate s-a constatat un grad de ocupare a muncitorilor de 90,56%. Totodată, s-au descoperit și rezerve interne în ce privește posibilitatea creșterii gradului de ocupare la muncitorii auxiliari, unde procentul de ocupare era mai redus (între 80 și 90%), dîndu-se astfel posibilitatea celor în drept să ia măsurile corespunzătoare pentru ca în anul viitor gradul de ocupare a muncitorilor să ajungă la peste 93%. De asemenea, în vederea echilibrării fazelor din procesul tehnologic, ținînd seama că au fost introduse în procesul de fabricație utilaje moderne s-a urmărit creșterea productivității muncii. Studiile făcute — 18 000 de cronometrări, 700 de ore de observații, fotografierea zilelor de muncă ale muncitorilor etc. — au fost puse la baza reașezării normelor de muncă, reașezare care la rîndul său a avut în etapa actuală — și va avea — o înaltă eficiență economică: reducerea timpului normat la nivelul unui an cu 590 000 de ore, ceea ce înseamnă 2 400 000 lei economii. Aportul normatorilor a dus în secția de croit la un rezultat concretizat într-o economie de peste 1 500 000 lei.

În altă ordine de idei — dar tot în sprijinul părerilor expuse în dezbatere — vreau să arăt că în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii din întreprinderea noastră, au fost studiate forme noi. Pe baza indicațiilor forurilor superioare și a inițiativelor din întreprindere, încă din trimestrul I/1967 la Fabrica de confecții și tricotaje-București a luat ființă serviciul de organizarea producției și muncii care se ocupă de următoarele domenii de activitate: tehnologia de fabricație; normarea muncii pe întreprindere; studiile tehnico-economice. Specialiștii acestui serviciu s-au preocupat de analiza organizării muncii, de problema gradului de ocupare a oamenilor, de utilizarea lor judicioasă, de probleme de manoperă ș.a.

Desigur că vom continua această acțiune, așa cum este delimitată, avînd tehnologia, normarea și studiile respective în cadrul acestui compartiment. Sînt propuse pentru viitor experimentarea unor sisteme moderne de elaborare a normativelor pe mișcări, ca de pildă, studiile privind extinderea acordului, vom organiza schimburi de experiență cu unele întreprinderi din ramura noastră, vom înființa cercuri de specializare ș.a. Ne gîndim ca în etapa viitoare să utilizăm din plin cadrele cu aptitudini, chemate să conducă și să aplice în practică organizarea științifică a producției și a muncii, să traducă în fapte sarcinile ce reies din proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale. În acest scop, o serie de tehnicieni și de ingineri din întreprindere vor fi pregătiți, dîndu-li-se cunoștințe privind organizarea științifică a producției și a muncii, precum și cunoștințe din domeniul normării muncii.

Evoluția progresului tehnic, perfecționarea continuă a tehnologiei, perfecționarea permanentă a sistemului de normare a muncii, cît și orizontul larg de preocupări al normatorului, reclamă însă existența unor cadre calificate atît din punct de vedere tehnic, cît și din punct de vedere economic. Activitatea normatorilor trebuie să reflecte realitatea progresului general. Aceasta impune ca normatorul să cunoască în profunzime, înainte de începerea studiilor, procesul tehnologic, condițiile în care se desfășoară și să țină seama de evoluția procesului tehnologic în practică ș.a. Deci, o normare bună trebuie să fie procedată de un proces tehnologic judicios stabilit.

Ce pregătire este necesară pentru formarea unui bun normator? Pentru cadrele medii sînt necesare cunoștințe de cultură generală, de stăpînirea meseriei prin practică îndelungată, precum și cunoștințe teoretice și tehnice în domeniul studiului muncii, dobîndite la cursurile de normatori. La toate acestea aș mai adăuga și pe cele economice de strictă necesitate. În ceea ce privește cadrele cu pregătire superioară, ele trebuie pregătite dintre absolvenții institutelor superioare tehnice sau economice, care pe baza îmbinării cunoștințelor lor teoretice cu practica în procesul de producție, să-și poată aduce aportul în special la munca de concepție și analiză. În general, cadrele care vin din institutele de învățămînt superior tehnic sau economic și chiar cadrele tehnice medii nu posedă suficiente cunoștințe — nici chiar cunoștințele de bază — în ceea ce privește studiul muncii, ceea ce consider că este o lacună.

ing. Ion TURCIN
șeful serv. organizarea producției și a muncii, Fabrica de confecții și tricotaje-București

ÎN DEZBATERE:
DOCUMENTELE
PLENAREI
C.C. AL P.C.R.

STRUCTURA PIRAMIDALĂ A CONDUCERII ECONOMIEI ŞI OPTIMIZAREA DECIZIEI

O STRUCTURĂ organizatorică simplă, cu elemente bine articulate şi un mecanism suplu de elaborare şi executare a deciziilor, bazat pe o judicioasă repartizare a competenţelor şi răspunderilor între verigile aparatului de producţie constituie elemente de o deosebită importanţă pentru sporirea eficienţei întregii activităţi economice. Potrivit principiului de bază al sistemului nostru economic — centralismul democratic — ele trebuie să asigure valorificarea maximă atit a avantajelor centralizării, cit şi a avantajelor mobilităţii de acţiune a verigilor în care se desfăşoară activitatea productivă. Structura organizatorică trebuie totodată să fie astfel concepută incit să creeze condiţii pentru optimizarea deciziilor, pentru reducerea la dimensiunile cele mai raţionale a costului activităţii de conducere şi administrare şi utilizarea eficientă a cadrelor de specialişti.

Bineînţeles, rezolvarea acestor probleme presupune, între altele, şi respectarea unui număr de reguli ţinînd de ştiinţa sau arta conducerii, reguli cu un caracter general şi într-o oarecare măsură, independente de obiectul concret al activităţii conduse. În industrie sau în agricultură, în transporturile feroviare sau în telecomunicaţii, în justiţie sau armată, activitatea de conducere va prezenta, oricit de diferite calitativ ar fi aceste domenii, o serie de trăsături comune.

Meritul principiilor elaborate de partidul nostru este că ele corespund acestor exigenţe, constituie un cadru larg pentru satisfacerea lor integrală în cursul aplicării măsurilor preconizate.

Acest lucru este evident şi în ceea ce priveşte modul în care a fost concepută organizarea pe trei verigi a industriei. Aflat în vîrful piramidei ierarhice, ministerul va fi un for de coordonare, îndrumare şi control, cu răspunderea de a asigura orientarea de ansamblu a ramurii potrivit sarcinilor stabilite de partid şi de a rezolva în mod unitar problemele cardinale, de care depinde dezvoltarea întregii ramuri. El nu va fi şi nu va trebui să fie un for de avizare şi de decizie în problemele curente ale verigilor subordonate, o organizaţie de administrare. Respectarea acestor cerinţe va necesita o atenţie deosebită nu numai în faza aplicării Directivelor, dar şi ulterior, pentru ca să se elimine pericolul, real, ca ministerele, din proprie iniţiativă sau din iniţiativa verigilor subordonate să preia activităţi care le revin acestora din urmă. Vocaţia lor, pe care trebuie să o urmeze consecvent, este de a se concentra asupra deciziilor strategice ale dezvoltării de ramură.

UN ROL deosebit de important în noua structură organizatorică revine centralei. Ea răspunde necesităţii obiective de a se constitui unităţi economice mari prin reunirea resurselor şi armonizarea activităţii mai multor întreprinderi omogene sau conexe. Într-un anumit sens centrala este o organizaţie de coordonare. Dar ea nu este numai atit, ci mult mai mult decit atit. Ca for de coordonare, centrala dispune de marele avantaj de a putea manevra cu repartizarea sarcinilor de plan pe întreprinderi şi cu diverse elemente ale patrimoniului şi resurselor acestora incit să sporească eficienţa de ansamblu a activităţii economice.

Totuşi centrala nu este un organism suprapus, de avizare şi supervizare, pentru întreprinderile pe care le coordonează. Definitoriu este faptul că, aşa cum se precizează în proiectul de Directive, ea îşi desfăşoară activitatea **în întreprinderile care o compun.** *Aceasta înseamnă că centrala reprezintă un grup de întreprinderi constituite într-un organism comun, dar un organism înzestrat cu largi atribuţii, competenţe şi răspunderi, cu o serie de funcţii specifice. Existenţa şi activitatea ei vor permite întreprinderii să se elibereze de unele obligaţii absorbante şi să se concentreze asupra îndeplinirii sarcinilor de producţie.*

Sistemul celor trei verigi apare astfel ca deplin logic şi coerent, creînd premise pentru o împărţire judicioasă a competenţelor şi sporirea răspunderii pe toate treptele ierarhice, pentru apropierea deciziei de producţie şi maximizarea efectelor economice.

NUMEROASE REFLECŢII suscită organizarea conducerii în interiorul fiecărei verigi. Este limpede, înainte de toate, că principiul conducerii colective corespunde naturii socialiste a conducerii noastre. Acest lucru nu are nevoie de demonstraţie. Este limpede de asemenea că în concepţia partidului nostru aşezarea pe baze colegiale a conducerii trebuie să fie străină de orice formalism. Nu este vorba de întărirea hotărîrilor prin voturile mai multor persoane, ci de transformarea deciziei în rodul efortului colectiv al tuturor celor care prin funcţie şi pregătire pot şi trebuie să contribuie la optimizarea ei. Are deci o mare importanţă stabilirea componenţei principiale a forurilor colegiale la fiecare nivel.

Cu prilejul elaborării statutului întreprinderii, şi apoi în practică, va trebui să se acorde o mare atenţie stabilirii categoriilor de preocupări care urmează să facă obiectul conducerii colective. Încărcarea forului colegial cu probleme care trebuie să fie rezolvate la nivele inferioare nu poate duce decit la reducerea calităţii deciziilor. Pentru a putea acţiona în modul cel mai eficient, conducerea colectivă va trebui să se concentreze exclusiv asupra problemelor de importanţă cardinală pentru activitatea organismului respectiv.

În paginile care urmează prezentăm cititorilor noştri o suită de articole în care specialiştii din economie examinează sub unghiuri variate aceste aspecte ale perfecţionării sistemului economic, corespunzător etapei actuale de dezvoltare a ţării noastre.

Gheorghe DOLGU

CADRU PENTRU VALORIFICAREA DEPLINĂ A AVANTAJELOR SOCIALISMULUI

TRĂSĂTURĂ CARACTERISTICĂ a activităţii desfăşurate în anii construcţiei socialiste, partidul nostru se preocupă permanent pentru folosirea celor mai potrivite forme şi metode de conducere, organizare şi planificare a economiei naţionale pe diferitele ei verigi structurale, subordonindu-le asigurării unei dezvoltări puternice a forţelor de producţie, creşterii în ritm rapid a producţiei materiale — factorul hotărîtor al progresului multilateral al întregii societăţi. La baza perfecţionării sistemului de organizare şi conducere planificată stă respectarea consecventă a principiului centralismului democratic — principiu organizatoric fundamental al statului nostru —, care presupune îmbinarea conducerii centralizate cu autonomia funcţională şi acordarea de largi atribuţii întreprinderilor. În acest mod se creează condiţii dintre cele mai favorabile pentru participarea efectivă a unui mare număr de specialişti şi lucrători cu experienţă, a maselor de oameni ai muncii, la elaborarea deciziilor economice şi organizarea întregii activităţi în vederea desfăşurării ei cu maximum de eficienţă economică, atit la nivelul întreprinderilor şi centralelor industriale, cit şi al ministerelor.

● *Piramida funcţională*

Fiind scheletul pe care se sprijină toate laturile activităţii, *structura organizatorică reflectă funcţiunile pe care trebuie să le îndeplinească organismul economic.* Pe măsura sporirii proporţiilor procesului de producţie, a noilor realizări ale ştiinţei şi tehnicii contemporane, se face tot mai mult simţită *tendinţa de concentrare a actului de dispoziţie, de decizie, ca urmare a însemnătăţii pe care o capătă, concomitent cu lărgirea atribuţiilor organelor de la baza piramidei,* chemate să acţioneze cu maximă operativitate pentru realizarea opţiunilor mari stabilite de organele coordonatoare. Ca rezultat al acestui proces, se face tot mai mult simţită necesitatea reducerii treptelor piramidei, a apropierii conducerii de producţie. Tocmai unei asemenea necesităţi răspunde stabilirea celor trei verigi în organizarea conducerii, eliminarea trustului şi direcţiei generale coordonatoare, care deveniseră de prisos, şi crearea centralelor industriale.

Întreprinderea reprezintă veriga de bază a economiei socialiste. Aceasta face necesar ca sistemul de conducere să fie de asemenea natură construit incît să îmbine cit mai deplin interesele generale ale întregii societăţi cu interesele economice ale întreprinderii, să asigure lărgirea atribuţiilor şi competenţelor întreprinderii, şi în acelaşi timp, să realizeze legătura între sarcinile majore stabilite prin planul de stat, prin care se stabilesc ţelurile pe care şi le pune societatea în fiecare moment şi asigurarea mijloacelor pentru înfăptuirea acestora, cu activitatea verigilor economice productive.

Acest lucru nu este posibil decit în condiţiile în care competenţele şi atribuţiile în secţiunea verticală a economiei naţionale iau forma unei piramide, deciziile de maximă importanţă fiind luate pe treptele organizatorice superioare, iar cele ce se referă la domenii din ce în ce mai restrînse — de centralele industriale şi de întreprinderi.

Prin însăşi esenţa sa, precum şi prin sarcinile ce şi le asumă de a construi şi dezvolta economia pe baza tehnicii moderne, orînduirea socialistă are nevoie de o conducere centralizată, pe bază de plan, a activităţii economice, concentrarea şi dirijarea mijloacelor materiale şi a forţei de muncă spre realizarea intereselor generale ale societăţii. De aceea, ea nu se poate priva de luarea deciziilor hotărîtoare ale politicii economice şi cu atit mai puţin de a lăsa în afara cîmpului său de activitate ramuri, regiuni întregi. Ca exponente ale întregii naţiuni, forurile supreme de partid şi de stat stabilesc principalele proporţii de dezvoltare a economiei, nivelele şi ritmurile de creştere ale producţiei materiale, repartiţia venitului naţional, volumul şi structura investiţiilor, aşezarea preţurilor, orientarea finanţelor, creditului, comerţului exterior etc., adică *toate problemele care privesc viitorul ţării şi a căror rezolvare optimă este posibilă numai la acest nivel al piramidei, ţinindu-se seama de dezvoltarea economiei naţionale ca un complex unitar.* Adoptarea deciziilor la acest nivel este condiţionată de asemenea de faptul că numai la această verigă se poate asigura o fundamentare ştiinţifică a opţiunilor la nivel macroeconomic.

Ca urmare, de pildă, în planul de stat aprobat de Marea Adunare Naţională se vor cuprinde numai indicatorii cei mai importanţi — ritmul de dezvoltare a industriei şi ramurilor sale, a agriculturii şi a celorlalte ramuri ale producţiei materiale, ritmul de creştere a venitului naţional şi repartiţia acestuia în fond de acumulare şi fond de consum, volumul total al investiţiilor şi repartiţia pe ramuri şi principalele obiective, sporirea numărului de salariaţi şi creşterea salariului real, volumul total al acumulărilor băneşti, volumul comerţului exterior — iar pe măsura coborîrii pe treptele organizatorice spre verigile de bază numărul indicatorilor incluşi în plan creşte, ca urmare a detalierii sarcinilor. Aceasta nu trebuie înţeles ca o măsură care ar duce la stabilirea în cele mai mici amănunte a cadrului activităţii acestor verigi. Dimpotrivă, unităţile de bază — întreprinderile — se vor bucura de autonomie gestionară, vor avea posibilităţi largi să-şi aducă aportul la elaborarea şi fundamentarea proiectului de plan, precum şi la realizarea lui.

Pe măsura dezvoltării forţelor de producţie, a diversificării producţiei materiale, pe baza noilor realizări ale ştiinţei şi tehnicii, *piramida structurilor ierarhice, respectiv a deciziilor, va deveni din ce în ce mai joasă, lărgindu-se la bază.* Lărgirea acestei baze a piramidei nu va însemna însă trecerea tuturor competenţelor şi atribuţiilor asupra conducerii verigilor de jos, descentralizarea integrală a conducerii, şi nici nu ar putea să se întîmple astfel. *Oricît de ridicat ar fi nivelul dezvoltării forţelor de producţie, oricit de bogată ar fi experienţa verigilor de jos în ceea ce priveşte conducerea, dreptul de decizie, de opţiune privind dezvoltarea economiei naţionale ca un complex unitar va rămîne în competenţa forurilor superioare ale partidului şi statului.*

● *Rolul, locul şi calitatea deciziei*

Pe de altă parte, concentrarea atenţiei organelor conducerii centrale pe problemele cardinale, constituie un factor care va asigura *îmbunătăţirea substanţială a deciziilor ce se iau la acest nivel.* Îmbunătăţirea calităţii deciziilor la nivelul organelor centrale de conducere este asigurată şi prin modul cum a fost concepută *elaborarea planului de stat. Faptul că fluxul vertical al propunerilor şi analizelor va fi de jos în sus conferă deciziei centrale o fundamentare ştiinţifică, face ca deciziile la nivelul organelor centrale să fie rezultatul gîndirii unui număr mare de specialişti şi de oameni ai muncii din diferitele domenii de activitate şi de pe diferite trepte ierarhice.*

conf. univ. dr. P. VAGU

(Continuare în pag. 7)

În paginile 4–5–6–7

Continuarea dezbaterii

STRUCTURA PIRAMIDALĂ A CONDUCERII ECONOMIEI

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C. C. AL P. C. R.:

MINISTER ● CENTRALĂ ● ÎNTREPRINDERE

DRUMUL CEL MAI SCURT PENTRU DECIZIA ECONOMICĂ

FORMELE ŞI METODELE de conducere şi organizare a economiei nu constituie şi nici nu pot constitui un scop în sine, ci reprezintă pîrghii pentru realizarea obiectivelor şi sarcinilor propuse în fiecare etapă de dezvoltare. În orînduirea socialistă ele au o influenţă activă asupra evoluţiei proceselor economice, un rol primordial în asigurarea celor mai prielnice condiţii pentru avîntul construcţiei economice şi, de aceea, aşa cum se subliniază în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale, alegerea celor mai potrivite forme şi metode de conducere şi planificare a economiei se înscrie ca o preocupare de seamă în activitatea partidului şi statului nostru.

Criteriul fundamental folosit în alegerea acestor forme şi metode este, ca de altfel în toate activităţile economice, realizarea unei înalte eficienţe economice, obţinerea de rezultate maxime cu minimum de cheltuieli.

Creînd cadrul adecvat pentru asigurarea dezvoltării puternice a forţelor de producţie, sporirii în ritm înalt a producţiei materiale, structura organizatorică preconizată în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. pentru industrie — minister, centrală, întreprindere — prezintă incontestabil **o serie de avantaje faţă de structura care există în prezent.** Vom releva cîteva dintre aceste avantaje.

● Simplificare şi operativitate

Experienţa mondială, ca şi propria noastră experienţă, arată că **informaţia şi decizia** — cele două elemente esenţiale ale activităţii de conducere — **pot fi maxim utile, în cazul cînd celelalte condiţii sînt îndeplinite, numai dacă parcurg drumul cel mai scurt şi foarte rapid de la organul emitent la organul destinatar.** Este evident că o informaţie asupra unui fenomen a cărui desfăşurare a luat sfîrşit nu mai poate servi la luarea unei decizii menite să influenţeze asupra acestuia, după cum o decizie luată la momentul oportun, pe baza unor informaţii recepţionate în timp util şi executată îndată va prilejui efectul scontat.

În condiţiile actualelor proporţii ale producţiei, diversificării sortimentelor, lărgirii relaţiilor dintre unităţile de producţie şi în cadrul acestora, factorul timp capătă o mare valoare, care se măsoară în unităţi băneşti de ordinul sutelor de mii, milioanelor sau şi mai mari. În această ordine de idei, credem că rezultă clar însemnătatea şi efectele eliminării din structura organizatorică a unei verigi, care practic s-a dovedit a fi inutilă şi o sursă de paralelism.

În actuala organizare a unor activităţi în cadrul Ministerului Energiei Electrice, şi exemplul este pe deplin valabil şi pentru alte ministere cu caracter economic, există patru verigi — minister — direcţie generală coordonatoare, trust, întreprindere. Una din cele patru verigi nu se justifică, întrucît joacă doar rolul de intermediar între veriga inferioară şi cea imediat superioară: primire de informaţii de jos în sus, eventual o centralizare formală (operaţii de rutină), dar cu mare consum de muncă, şi transmiterea deciziei de sus în jos, inclusiv multiplicarea necesară pentru a ajunge la toţi factorii interesaţi din subordine. Desigur că operaţiunile executate la această verigă înseamnă consum de timp, distanţarea momentului emiterii informaţiei (sau deciziei) de momentul recepţionării de către organul căruia îi este destinată. **Transmiterea directă, scurtarea drumului de parcurs, duce implicit la sporirea operativităţii, cu efectele pozitive ce decurg din aceasta.**

Prin simplificarea numărului verigilor se creează totodată posibilitatea ca organele de decizie să se apropie cît mai mult de producţie, de locul unde se făurese efectiv bunurile materiale. O atare apropiere are consecinţe dintre cele mai bune. Cunoscînd cît mai direct necesităţile producţiei, problemele care se ridică la acest nivel, pot fi luate în deplină cunoştinţă de cauză cele mai bune decizii, deciziile optime. **Este ştiut că cu cît organul de decizie este mai îndepărtat de locul unde se desfăşoară procesul sau fenomenul economic, acţiunea lui are un caracter mai puţin concret, deci mai general, de îndrumare, şi invers. Dacă avem în vedere şi faptul că ierarhia valorilor urmează în bună măsură ierarhia organizatorică — cei mai buni specialişti fiind concentraţi la nivelul ierarhic cel mai înalt — ne putem da lesne seama că prin apropierea acestora de producţie — şi calitatea deciziilor capătă plusul corespunzător de valoare.** De altfel, în condiţiile existenţei mai multor verigi se constată şi fenomenul de „pasare" a prerogativei de a adopta decizia spre „şeful" ierarhic superior. Este desigur mult mai comod să execuţi o decizie decît s-o iei, cu atît mai mult ca decizia să fie şi optimă. **Dacă în economie se constată fenomene de centralism excesiv, vina nu este numai a unor cadre din organele de coordonare, care nu au încredere în organele subordonate ci, şi nu în mică măsură, şi a conducătorilor din verigile de jos, care au solicitat „avizul", „sfatul" etc. specialiştilor din verigile superioare.** Prin eliminarea verigii de prisos, fiecare cadru va fi nevoit să-şi îndeplinească atribuţiile, sarcinile şi prerogativele ce-i revin potrivit funcţiei pe care o ocupă, să răspundă material pentru îndeplinirea acestora, precum şi pentru eventualele consecinţe negative ce decurg din hotărîrile şi deciziile luate de el.

● Valorificarea deplină a capacităţii specialiştilor

Înlăturarea verigii intermediare, de prisos, va avea drept rezultat şi o mai bună folosire a capacităţii specialiştilor. **În prezent,** în orice ramură economică, şi ramura energiei electrice inclusiv activitatea de construcţii legată de producerea şi transmiterea energiei nu face excepţie, **se constată o concentrare a cadrelor cu înaltă calificare în eşaloanele superioare.** Astfel, ponderea specialiştilor în totalul personalului unei direcţii generale sau al trustului este cu mult mai mare decît aceeaşi pondere în totalul personalului tehnic-administrativ de la întreprinderi. Dacă în parte această situaţie se justifică — prin natura lucrărilor ce se execută la diverse nivele, lipsă cadrelor cu pregătire medie etc. — nu este mai puţin adevărat că în verigile ierarhic superioare numeroase cadre de ingineri şi economişti — cadre cu înaltă calificare — execută lucrări de rutină, întocmiri de situaţii, avize etc. — unde nu-şi pot valorifica nici pe departe capacitatea. În acelaşi timp, în unităţile de producţie şi punctele de lucru, mai ales în cele aflate în oraşele mai mici sau situate departe de centrele social-culturale, se resimte lipsa cadrelor cu pregătire superioară, deşi activitatea ce se desfăşoară în acele locuri necesită asemenea cadre. De pildă, şantierele termocentralelor Deva, Borzeşti nu dispun de suficiente cadre de ingineri pentru conducerea activităţilor tehnice, majoritatea şantierelor de construcţii-montaj aparţinînd de M.E.E. nu au contabili-şefi cu pregătire superioară. Fără îndoială că prin eliminarea verigii de prisos, cadrele cu înaltă calificare vor fi folosite mai just, se va lichida imobilizarea lor în munci de calificare mai redusă, în diverse birouri administrative etc., vor fi atrase în conducerea directă a activităţilor productive.

Desigur că în scopul folosirii intensive a capacităţii specialiştilor cu pregătire tehnică şi economică se impune să se lichideze poziţiile greşite ale unora din conducători, mai ales de la nivelul întreprinderilor, care dispun încadrarea pe diferite funcţii nu a celor mai competenţi, ci a celor „disciplinaţi", ale căror capacităţi sînt departe de nivelul necesar îndeplinirii atribuţiilor ce le revin; trebuie înlăturată de asemenea concepţia acelor conducători care se autoconsideră singurii competenţi pentru a rezolva orice problemă a activităţii de producţie, financiare etc. şi care, concentrînd toate atribuţiile, nu reuşesc să îndeplinească nici o sarcină.

Prin eliminarea paralelismului între verigi şi a verigilor de prisos, bineînţeles avînd în vedere realizarea şi a celorlalte măsuri privind perfecţionarea conducerii şi a planificării, se vor crea posibilităţi pentru a încadra în fiecare funcţie cadrul cel mai potrivit, de a asigura valorificarea cu maximum de randament a „materiei cenuşii".

● Decizii optime

Reducerea unui post superior de conducere echivalează cu o economie numai la fondul de salarii (inclusiv salariile personale) de cel puţin 50 000—60 000 de lei anual. Desfiinţarea actualelor verigi de prisos — direcţia generală coordonatoare şi trusturile — şi înfiinţarea centralei industriale va duce indiscutabil la apropierea cadrelor de specialişti de conducerea activităţilor productive şi ieftinirea aparatului tehnic-administrativ, ceea ce va echivala cu însemnate economii la fondul de salarii.

Ar fi însă greşit ca ieftinirea aparatului de conducere să fie judecată numai prin această prismă. Cheltuielile de conducere sînt mult mai numeroase şi mai mari. În calcul ar trebui ţinut seama de „costul" fiecărui loc de muncă — valoarea inventarului de birou, a cheltuielilor pentru lumină, întreţinere şi curăţenie, rechizite, material documentar şi de referinţă etc. Desigur, în momentul de faţă, cînd încă se fac studii asupra organizării raţionale a fiecăreia din verigi şi trepte, asupra determinării funcţiilor şi atribuţiilor, nu se poate stabili exact reducerea reală a cheltuielilor. Cert este însă că prin aplicarea complexului de măsuri preconizat în proiectul de Directive, între efectele pozitive se vor număra şi însemnatele economii obţinute prin ieftinirea aparatului de conducere, în primul rînd prin „aportul" pe care-l va aduce desfiinţarea verigilor inutile şi a paralelismelor. Cu toate că principalul efect va fi eficienţa ce se va realiza prin apropierea conducerii de producţie, economiile ce se vor obţine nu sînt de neglijat.

Revine ca sarcină tuturor cadrelor din economie, şi în primul rînd celor care adoptă deciziile, de a studia cît mai temeinic şi rezolva multiplele probleme concrete pe care le ridică perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale, de a-şi aduce întreaga contribuţie la înfăptuirea, în funcţie de condiţiile specifice ale fiecărei ramuri, ale fiecărei unităţi economice, a principiilor proclamate în proiectul de Directive aprobate de recenta Plenară a C.C. al P.C.R.

I. M. TOMA
director în Ministerul Energiei Electrice

SPECIALIŞTII ÎN „PIRAMIDA MUNCII"

UTILIZAREA FORŢEI DE MUNCĂ de care dispune societatea într-o anumită perioadă dă naştere unui anumit volum de muncă socială, diferenţiat în structura sa pe o gamă foarte largă, începînd de la munca cea mai simplă pînă la munca cea mai complexă şi mai înalt calificată. Volumele de muncă astfel diferenţiate ni le putem reprezenta sub forma unei piramide, stratificate în mod descrescînd, începînd cu volumul de muncă simplă, la bază, şi terminînd cu volumul de muncă complexă, la vîrf. Această piramidă am putea s-o denumim „piramida muncii" sau „piramida utilizării forţei de muncă". Formarea piramidei depinde de nivelul de dezvoltare a forţelor de producţie: unui stadiu de dezvoltare mai redus îi corespunde o piramidă a utilizării forţei de muncă cu o bază foarte largă şi o înălţime relativ mică, **în timp ce unui stadiu avansat de dezvoltare îi corespunde o piramidă cu o bază relativ mai îngustă şi o înălţime relativ mai mare.**

O parte integrantă a problemei utilizării raţionale a forţei de muncă este repartizarea raţională a specialiştilor în cadrul piramidei muncii. În proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale corespunzător condiţiilor noii etape de dezvoltare socialistă a României se precizează că **superioritatea economiei socialiste în domeniul decisiv — productivitatea întregii munci sociale — poate fi asigurată printr-o utilizare cît mai raţională a mijloacelor de producţie, a resurselor de muncă.** Realizarea acestui imperativ este strîns legată de organizarea şi conducerea economiei pe baze ştiinţifice.

● Repartiţia inegală a „materiei cenuşii"

Pînă în prezent **problema normării muncii personalului tehnic-administrativ** nu este încă rezolvată, deşi această grupă de personal reprezintă circa 27% din numărul total al salariaţilor. Aceasta a dus la stabilirea unor state de funcţiuni foarte diferenţiate la întreprinderi cu profil similar şi de mărime apropiată. De exemplu, ponderea personalului tehnic-administrativ în ramura **metalurgiei feroase,** la Uzina de ţevi din Roman este de 11,3%, iar la Uzina de ţevi „Republica" din Bucureşti — de 16,2%; în ramura **energiei electrice,** la Întreprinderea electrocentrale Paroşeni este de 16,7%, iar la Întreprinderea electrocentrale Bucureşti — de 25,7%; în ramura **construcţii de maşini,** la Uzina de vagoane Arad este de 14,9%, la Uzina „Tractorul" din Braşov — 16,8%, la Uzina „Semănătoarea" din Bucureşti — 19,9%, la Uzina „Vulcan" din Bucureşti — 20,1%, la Uzina „Timpuri noi" — 26,2%; **în industria textilă,** la Uzinele textile din **Arad — 6,6%,** la Întreprinderea textilă „Dacia" din Bucureşti — 12,4%, la Fabrica de postav Buhuşi — 7,3%, la Postăvăria Română-Bucureşti — 11,7%, la Fabrica de ciorapi din Timişoara — 5,1%, la Fabrica de ciorapi „Adesgo" din Bucureşti — 9,9%; **în industria alimentară,** la Fabrica de ulei „Unirea"-Iaşi — 18%, la Fabrica de ulei „13 Decembrie" din Bucureşti — 26,1%.

Aceste proporţii reflectă, în oarecare măsură, şi repartizarea cadrelor de specialitate pe teritoriul ţării. La 1 iunie 1967, la 1000 locuitori reveneau în oraşul Bucureşti 58,2 salariaţi cu studii superioare, în regiunea Braşov — 15,3, în regiunea Cluj — 13,8, în regiunea Banat — 13,3, în regiunea Iaşi — 11,0, în regiunea Suceava — 6,1, în regiunea Dobrogea — 7,3, în regiunea Maramureş — 7,4, în regiunea Bucureşti — 7,9, în regiunea Bacău — 7,8 etc.

Apare foarte clar că oraşele centre universitare şi reşedinţele de regiuni exercită o atracţie **„deosebită"** pentru cadrele de specialitate. Necesităţile de cadre în aceste localităţi au putut fi satisfăcute relativ uşor, iar presiunea cererilor de posturi exercitată de cadrele de specialitate asupra întreprinderilor şi instituţiilor a împins la întocmirea unor state de funcţiuni pe baze subiective, ceea ce a determinat o neraţională utilizare a cadrelor în aceste localităţi, pe de o parte, şi o lipsă de cadre în alte localităţi, pe de altă parte. De pildă, în timp ce posturile care necesită studii superioare, la Fabrica de conserve „Flora" din Bucureşti, la Fabrica de ciment „Temelia" din Braşov şi la Fabrica de sticlă „Prahova" din Ploieşti sînt ocupate 100% de persoane cu studii superioare, la Fabrica de ciment din Tg. Jiu sînt numai 55,6%, la Fabrica pentru industrializarea lemnului din Gălăuţaşi sînt numai 57,1%, la Fabrica de sticlă „Pădurea Neagră" din regiunea Crişana şi la Fabrica de conserve Riureni din regiunea Arges numai 66,7%.

● Anomaliile alcătuirii statelor de funcţiuni

La elaborarea de state de funcţiuni exagerate şi subiective a contribuit şi sistemul actual de gradare a întreprinderilor. Pentru a se crea un număr mai mare de posturi de conducere, în vederea unei salarizări superioare a unei părţi din salariaţi, s-a ajuns la fărîmiţarea artificială a compartimentelor de muncă. În timp ce numărul posturilor tehnico-administrative de execuţie la un post de conducere este de 11 în industria electrotehnică, 9,7 în industria construcţiilor de maşini, 8,9 în metalurgia feroasă, în ramuri ca industria alimentară acest raport este de 4,5, în exploatările forestiere 5, în industria materialelor de construcţii 5,1. Modul subiectiv în care sînt

STRUCTURA PIRAMIDALĂ A CONDUCERII ECONOMIEI

alcătuite statele de funcțiuni apare și mai evident chiar și din alăturarea situațiilor privind proporția posturilor de conducere din întreprinderi față de totalul salariaților, după cum se poate constata din următorul tabel :

	Numărul salariaților	Numărul posturilor de conducere	Ponderea cadrelor de conducere în numărul total al salariaților (%)
— Uzina „Vulcan"-București	5 455	108	1,98
— Uzina „Steagul roșu"-Brașov	12 179	186	1,53
— Uzina „23 August"-București	10 651	102	0,96

În cadrul statelor de funcțiuni apar anomalii și în ceea ce privește proporțiile dintre diferite categorii de cadre. În unele ramuri ale industriei, cu procese tehnologice relativ simple, numărul de ingineri este mare în raport cu posturile de tehnicieni și maiștri, sau altfel spus, revin prea puțini tehnicieni și maiștri la un inginer. De exemplu, numărul de tehnicieni și maiștri ce revin la un inginer este de 3,8 în industria alimentară, de 4,2 în industria textilă. Disproporția apare și mai clar dacă facem comparația cu ramurile unde tehnologia producției este mai complexă și unde numărul tehnicienilor și maiștrilor este, dimpotrivă, mai mare: 4,4 în metalurgia feroasă, 4,2 în industria construcțiilor de mașini, 7,1 în industria materialelor de construcții, 6,4 în industria de prelucrare a lemnului.

● Concluziile unei analize în 380 de întreprinderi

În vederea lichidării anomaliilor din prezent și a folosirii raționale a cadrelor tehnice, economice și de alte specialități, **prin Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie 1967 cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare și majorarea salariilor s-a trasat sarcina să se elaboreze normative cu privire la numărul necesar de posturi tehnic-administrative și criterii pentru determinarea structurilor organizatorice optime ale întreprinderilor. Pe această bază se vor putea asigura proporții raționale între funcțiile de conducere și cele de execuție, între posturile pentru care se cer studii superioare și cele pentru care se cer studii medii, precum și între funcțiile tehnice, economice și de alte specialități.** În acest fel se va rezolva și problema folosirii depline și raționale a cadrelor cu înaltă calificare.

Preocupările pentru determinarea unei juste proporționări a diferitelor categorii de personal din întreprinderi, instituții și ramuri au stat în centrul atenției unui colectiv coordonator pe economie însărcinat în 1966 de Consiliul de Miniștri să stabilească, în colaborare cu ministerele și sfaturile populare regionale, necesitățile de cadre pînă în anii 1970, 1975 și 1980.

Experiența acestui colectiv ni se pare valoroasă și ea ar putea fi fructificată cu ocazia elaborării normativelor pentru personalul tehnic-administrativ. În lipsa unor studii privind conținutul muncii personalului tehnic-administrativ, colectivul coordonator a întreprins un sondaj la 380 întreprinderi, bazat pe **fotografierea retrospectivă a utilizării timpului de muncă** al fiecărui salariat care ocupa o funcție de nivel mediu sau superior, pe intervalul 1.VII.1965 — 30.VI.1966, cu excepția personalului din conducerea întreprinderii, a maiștrilor, secretarelor și a dactilografelor. Pe cîte o fișă individuală s-au înscris lucrările efectuate în acest interval, timpul de muncă folosit, în ore, specialitatea și nivelul necesar de pregătire corespunzător fiecărei lucrări. În general, aceste fișe au fost bine completate în ceea ce privește definirea lucrărilor efectuate și proporția relativă a volumului de muncă prestat pentru efectuarea lor, constituind o bază sigură pentru analiza proporțiilor între diferitele specialități și nivele de pregătire necesare în unități. În delimitarea lucrărilor de nivel superior față de cele de nivel mediu, s-a ținut seama de natura și complexitatea lucrărilor (de concepție, de sinteză, studii, analize etc.), de gradul de dependență și de răspundere în executarea lucrărilor respective.

Cu toate exagerările și impreciziunile inevitabile la o asemenea înregistrare, au ieșit în evidență aspecte importante legate de deficiențele actualului sistem de organizare a întreprinderilor și de elaborare a statelor de funcțiuni ale acestora. Aceste aspecte au fost confirmate încă o dată prin înregistrarea efectuată la 1 iunie 1967 de către Direcția Centrală de Statistică.

● La baza studiilor: fotografierea curentă, nu retrospectivă a timpului de muncă

În vederea perfecționării metodei de studiu privind stabilirea necesităților de specialiști, respectiv repartizarea acestora în piramida utilizării forței de muncă, experiența dovedește că **este necesar să se folosească fotografierea curentă, iar nu retrospectivă, a utilizării timpului de muncă, precum și studierea atentă și obiectivă a cerințelor fiecărei lucrări, atît în ce privește timpul de efectuare, specialitatea, cît și în ce privește nivelul de pregătire.**

Printr-un asemenea studiu se vor putea infirma unele prejudecăți cu privire la încadrarea organelor centrale aproape în totalitate cu cadre cu studii superioare. Experiența dovedește că și în aceste organe există un volum de muncă apreciabil care ar putea fi efectuat în foarte bune condițiuni de cadre medii de specialitate sau chiar de absolvenți ai liceului de cultură generală.

Prin utilizarea unor asemenea cadre s-ar evita folosirea nerațională a cadrelor cu pregătire superioară. În ministere sînt frecvente cazurile cînd cadre cu studii superioare dictează la mașină, colaționează texte dactilografiate, culeg date statistice, fac centralizări, fac dosare de arhivă etc. În condițiile în care în fiecare colectiv ar fi și cadre medii care să execute asemenea lucrări și care răpesc destul de mult timp, numărul cadrelor cu studii superioare în aparatul central ar putea fi mai mic și în ansamblu mai puțin costisitor.

Trecerea unor atribuții din competența ministerelor în competența centralelor industriale și chiar a întreprinderilor face posibilă, de asemenea, micșorarea numărului cadrelor cu studii superioare care sînt astăzi concentrate în aparatul central și dirijarea acestora spre locurile de muncă mai apropiate de conducerea efectivă a producției (în centralele industriale și în întreprinderi).

Prin analiza conținutului concret al muncii s-ar putea construi în mod firesc o piramidă reală și rațională a utilizării forței de muncă în fiecare verigă organizatorică, iar la nivelul economiei naționale s-ar obține rezultanta însumării acestor piramide parțiale just proporționate.

Prin măsurile prevăzute în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale în legătură cu îmbunătățirea organizării întreprinderilor, a centralelor industriale și a ministerelor se creează condițiile efectuării unor studii temeinice privind organizarea științifică a muncii cadrelor de specialitate. Considerăm că ar fi foarte eficientă măsura întocmirii statelor de funcțiuni numai pe baza analizei volumului de muncă, a nivelului necesar de pregătire și a specialității. S-ar stabili astfel posturi de nivel superior într-o proporție justă față de cele de nivel mediu, fără posibilitate de a mula statul de funcțiuni după pregătirea solicitanților de posturi. S-ar putea realiza o mai bună repartizare teritorială a cadrelor cu înaltă calificare, întrucît în orașele mari nu ar mai putea fi încadrate în posturi de nivel superior decît numărul strict necesar de astfel de cadre, eventual prin concurs. În localitățile mici sau izolate, posturile de specialitate din statul de funcțiuni ar urma să fie ocupate de cadre cu pregătire corespunzătoare, și numai în lipsa acestora, în mod provizoriu, de cadre cu pregătire medie, ca suplinitori. Acest mod de stabilire și de ocupare a posturilor ar fi stimulativ, cointeresînd cadrele cu pregătire superioară să se prezinte în localitățile în care există posturi care corespund pregătirii și specialității lor.

Printr-o repartizare rațională a cadrelor cu pregătire superioară și printr-o justă proporție a acestora față de cadrele cu pregătire medie se va putea ajunge la o piramidă a utilizării forței de muncă just proporționată.

Petre BURLOIU
director adj. în C.S.P.

CONDUCEREA COLECTIVĂ — IMPERATIV AL ECONOMIEI MODERNE

RIDICAREA PE O TREAPTĂ SUPERIOARĂ a întregii activități economice — necesitate primordială pentru înfăptuirea sarcinilor desăvîrșirii construcției socialismului — este nemijlocit condiționată de utilizarea multilaterală a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, de atragerea în mod organizat a celor mai valoroase cadre de specialiști în munca de conducere, în rezolvarea problemelor vitale ale producției.

Ținînd seama de gradul tot mai înalt de complexitate a fenomenelor și proceselor ce au loc în economia noastră, de dimensiunile tot mai mari ale verigilor sistemului economic național, una din căile pentru realizarea acestui deziderat este aplicarea, în organizarea producției și a muncii, **a principiului muncii și conducerii colective.** Ca metodă modernă, conducerea colectivă s-a impus tot mai mult în lumea contemporană, ea fiind o sursă inepuizabilă de valorificare a resurselor și capacităților de producție, de utilizare cu înalt randament a mijloacelor și a forței de muncă.

Aplicarea acestui principiu e necesită, după cum se subliniază în proiectul de Directive, adoptarea celor mai potrivite forme și metode organizatorice menite să-i ofere un cîmp larg în toate domeniile construcției socialiste. Crearea de organe colective de conducere, atît la nivelul întreprinderilor (comitetul de direcție), al centralelor industriale (consiliul de administrație și biroul executiv), cît și al ministerelor economice (consiliile, colegiile ministerelor) și reglementarea mecanismului de funcționare a acestora, oferă condiții mai bune pentru folosirea experienței și înțelepciunii colective. Ele reprezintă o contribuție prețioasă a partidului nostru la îmbogățirea practicii construcției socialiste, prin promovarea celor mai potrivite forme și metode organizatorice desprinse din generalizarea practicii construcției noastre socialiste, precum și din experiența țărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

● Cînd judecă mai mulți, se evită greșelile

PRACTICA ȘI TEORIA conducerii științifice a producției confirmă că la actualele proporții ale procesului de producție și circulație a mărfurilor, precum și ale descoperirilor științifice și tehnice, devine tot mai ineficientă conducerea individuală a întreprinderilor și organismelor economice. Opțiunile și deciziile conducătorului unic, care au o bună doză de subiectivism, nu mai pot satisface exigențele conducerii moderne a producției.

Soluționarea problemelor majore de conducere, alegerea variantei optime din multimea de variante posibile, atît în ceea ce privește scopul, cît și mijloacele pentru realizarea acestuia, fac necesar un proces de analiză complexă, care nu poate fi decît rodul unei gîndiri colective, aportul unui număr însemnat de cadre cu înaltă calificare, de specialitate diferită.

Printre cele mai evidente avantaje ale formelor colective de muncă și de conducere se numără **calitatea deciziei.** În întreprinderea modernă, opțiunea este rezultatul confruntării factorului economic cu factorul social și tehnic; la adoptarea deciziei este indispensabilă contribuția unor specialiști de profesiuni diferite, care să evalueze implicațiile ei multilaterale, să aseze considerentele tehnice pe temelia unei argumentări economice riguroase, pe criteriul suprem al economicității și al efectelor sociale. Îmbinarea strînsă între gîndirea tehnică, economică și sociologică constituie o premisă esențială pentru adoptarea unor măsuri care să asigure eficiența cea mai înaltă, atît în lumina prezentului, cît și a consecințelor în perspectivă. În acest fel se pot evita deficiențele ce se întîlnesc în întreprinderi, ca urmare a unei insuficiente fundamentări economice și sociologice a soluțiilor tehnice.

ANALIZA ȘI DEZBATEREA în cadrul organului colectiv de conducere au drept scop rezolvarea problemelor curente, pe baza datelor actuale, **în lumina viitorului,** a politicii stabilite, care are în vedere îmbinarea justă a intereselor unității respective cu cerințele generale ale dezvoltării economiei socialiste.

Hotărîrile adoptate în colectivul de conducere au garanția că reflectă cît mai fidel capacitatea organismului economic respectiv de a le îndeplini, că la adoptarea lor s-au avut în vedere nivelul de dotare tehnică, structura și gradul de calificare a forței

Florin DUCA
Florence COSTIN

(Continuare în pag. 6)

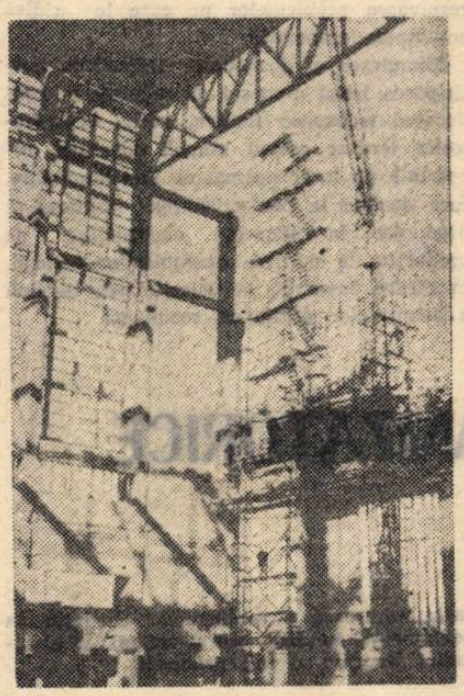

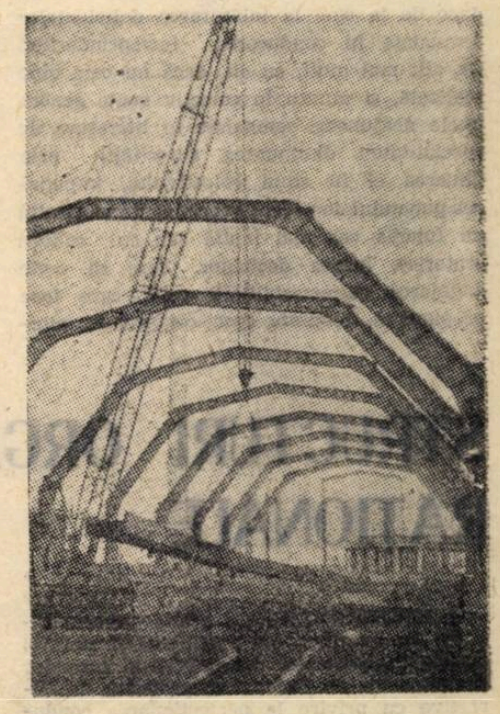

Imagini de pe două șantiere de construcții :
— Centrala de termoficare de la Mintia, care va asigura energia electrică necesară Combinatului siderurgic Hunedoara și altor obiective din regiune. Avînd în prima etapă o capacitate de 800 MW, C.E.T. Mintia va fi în final cea mai mare termocentrală din țară.
— În partea de sud a Capitalei se construiește o fabrică de articole de sticlărie, care va avea o capacitate anuală de circa 110 000 tone, egalînd producția tuturor fabricilor de acest gen din țară.

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C. C. AL P. C. R.:

(*Urmare din pag. 5*)

de muncă existent, precum și rezervele de care dispune întreprinderea în aceste domenii.

Munca în colectiv, în cadrul comitetelor de conducere (consiliilor, colegiilor) stimulează gîndirea factorilor de decizie, favorizează acțiunile în comun, inclusiv colaborarea între servicii și secții. Prin confruntarea părerilor șefilor diferitelor compartimente din cadrul unității, prin argumentarea cit mai fundamentată a punctelor de vedere susținute și a ipotezelor emise, devine posibilă desprinderea elementelor esențiale pentru judecarea problemei și, deci, pentru adoptarea soluției optime. Ea oferă totodată premisele pentru lichidarea unor aspecte negative din munca factorilor de conducere, care frinează activitatea întreprinderilor, cum sînt inerția, rutina, munca șablonardă; conducerea colectivă creează un climat favorabil pentru stimularea ideilor noi, pentru promovarea curajoasă a gîndirii înaintate.

Apreciind că și-a adus contribuția la soluționarea problemei, fiecare membru al colectivului se va considera răspunzător pentru decizia adoptată și, în consecință, va depune maximum de eforturi pentru îndeplinirea ei. Pe de altă parte, decizia fiind colectivă, crează posibilități pentru judecarea datelor problemei cu deplină obiectivitate, fără teama pe care o simte fiecare om, că acțiunile lui ar putea fi criticate.

Printre avantajele muncii în cadrul comitetelor, se plasează și **o informare superioară și rapidă** asupra activității întreprinderilor, luarea unor decizii pe baza unei multitudini de informații și pregătirea cadrelor tinere. Aflîndu-se laolaltă un număr mai mare de cadre, ele iau cunoștință, concomitent, de problema pusă în discuție, de datele care stau la baza rezolvării ei, ceea ce permite o mai bună pătrundere a sensurilor soluției adoptate. Cadrele tinere au un bun prilej de a învăța din experiența celor mai în vîrstă, de a-și confrunta propriile păreri, de a-și manifesta capacitatea și pregătirea profesională.

● *Hotărire colectivă — răspundere personală*

AVANTAJELE CONDUCERII COLECTIVE pot fi valorificate din plin numai dacă toți membrii colectivului înțeleg marea răspundere ce le incumbă, în dubla lor calitate: de participanți la discutarea și adoptarea deciziei și de primi executanți ai acesteia. Nici într-un caz, nici în celălalt, munca în colectiv nu diminuează responsabilitatea individuală, ci dimpotrivă solicită întărirea ei. Între munca și conducerea colectivă și răspunderea personală pentru îndeplinirea sarcinilor încredințate există un raport de întrepătrundere și condiționare reciprocă. Aplicarea principiului răspunderii personale ridică nivelul calității muncii colective, conduce la perfecționarea acesteia. Pentru a putea fi folosit, este necesară în prealabil o delimitare strictă a sarcinilor și atribuțiilor fiecărui salariat, inclusiv ale membrilor colectivului de conducere.

Desigur că principiul muncii colective nu duce de la sine la înlăturarea deficiențelor semnalate în conducerea întreprinderilor. Cu atît mai mult, cu cît, dacă nu este bine realizată, și munca în colectiv poate genera unele neajunsuri semnalate în literatura de specialitate: diminuarea autorității prin diluarea ei în sinul colectivului, impunerea punctului de vedere exprimat de angajatul cu funcția cea mai înaltă sau cu calități oratorice, luarea deciziilor care să evite angajarea responsabilității celui care face propunerea, tendința spre compromis, pierderea unui timp prețios de către șefii care cunosc insuficient problema pusă în discuție sau pe care îi interesează mai puțin, concentrarea unor forțe importante pentru rezolvarea unor probleme de mică însemnătate, costul mai mare al soluției, amînarea rezolvării unor probleme urgente pînă la convocarea ședinței de comitet etc.

Soluția preconizată în proiectul de Directive privind structura organizatorică a aparatului economic, organele de conducere colectivă și sarcinile ce le revin, reflectă grija deosebită pentru **valorificarea la maximum a avantajelor muncii colective**, precum și pentru preîntîmpinarea acelor elemente ce pot diminua importanța și rolul acesteia.

Este, de aceea, de mare importanță sublinierea din proiectul de Directive, potrivit căreia **„eficiența conducerii și muncii colective, depinde de repartizarea judicioasă a sarcinilor între membrii colectivului de conducere, de întărirea disciplinei și exigenței în muncă, a răspunderii personale a fiecăruia pentru sectorul încredințat, de inițiativa și operativitatea manifestată în rezolvarea problemelor, de îmbinarea judicioasă a muncii colective cu răspunderea personală".**

Prin faptul că în consiliile de administrație ale centralelor, în consiliile ministerelor, și respectiv în comitetele de direcție se dezbat și se soluționează problemele majore ale activității economice, financiare și tehnice, iar biroul executiv și directorul general al centralei, ministrul sau locțiitorul său, precum și directorul întreprinderii asigură conducerea operativă și urmăresc, la nivelul fiecărei verigi, îndeplinirea hotărîrilor, se obține o maximă operativitate în conducerea activității organismelor respective.

CU OCAZIA CONCRETIZĂRII ÎN PRACTICĂ a mecanismului de funcționare a organelor colective de conducere, este necesar să se asigure o justă reprezentare a serviciilor, secțiilor — în cadrul întreprinderilor și centralelor — și a direcțiilor, în cadrul ministerelor, pentru ca problemele să fie multilateral îmbrățișate, precum și o cît mai judicioasă repartizare a sarcinilor între membrii colectivelor de muncă în comun. În acest fel, soluțiile vor ține seama de diferitele laturi ale activității unității, vor fi rezultatul unei colaborări eficiente între toți factorii de conducere, întărind răspunderea fiecăruia pentru îndeplinirea atribuțiilor ce-i revin.

Un element de maximă importanță pentru adoptarea celor mai corespunzătoare măsuri și la timpul oportun, garanție a întăririi rolului muncii colective, îl constituie prevederea din proiectul de Directive cu privire la participarea la ședințele colectivelor de conducere a unor reprezentanți ai organelor de partid, desemnați de C.C. al P.C.R., în cazul ministerelor și al centralelor industriale, sau de organele locale de partid, în cazul întreprinderilor.

În proiectul de Directive se prevede un larg cadru organizatoric pentru atragerea și valorificarea deplină a capacității creatoare, a experienței, spiritului de inițiativă a unor cadre de înaltă calificare (oameni de știință, cadre universitare, cercetători etc.), pentru participarea lor nemijlocită la rezolvarea problemelor pe care le ridică activitatea economică.

Stimularea și dezvoltarea inițiativei, participarea largă a masei de salariați la conducerea treburilor fiecărei verigi organizatorice lărgesc cadrul muncii colective, reprezintă un izvor nesecat de idei înnoitoare, care conduc la perfecționarea continuă a producției, la reducerea cheltuielilor de producție, la mărirea acumulărilor bănești, în ultimă instanță, la valorificarea deplină a avantajelor orînduirii socialiste.

STRUCTURI ORGANIZATORICE RAȚIONALE

ÎNSCRIINDU-SE pe orbita preocupărilor continue ale partidului și statului nostru în domeniul îmbunătățirii formelor și metodelor de conducere, proiectul de Directive cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale subliniază că va trebui să se asigure îmbunătățirea structurii organizatorice a fiecărei întreprinderi, înlăturarea treptelor și verigilor inutile, care îngreunează rezolvarea operativă a problemelor, simplificarea aparatului administrativ.

Realizarea acestor cerințe este condiționată, printre altele, **de gruparea și delimitarea riguroasă a problemelor ce intră în competența fiecărui compartiment al sistemului ierarhic al întreprinderii.**

● *Discrepanță între necesități și stare de funcțiuni*

Actuala revoluție tehnico-științifică ce se desfășoară cu mare rapiditate are drept consecință creșterea gradului de complexitate a activității întreprinderii. Este firesc ca, în aceste condiții, să apară necesitatea perfecționării continue a structurii organizatorice. Ea trebuie să cuprindă un număr rațional de verigi, să asigure o concordanță deplină între volumul și calitatea activității necesare realizării obiectivelor unității și numărul și calificarea cadrelor utilizate.

Nerespectînd acest deziderat, unele întreprinderi și-au mărit peste necesar aparatul de conducere și administrare. De exemplu, la Uzinele chimice „9 Mai"-București, la un număr de 690 muncitori existau în aparatul tehnico-administrativ 201 salariați, 47 repartizați în cele 3 sectoare de producție, iar restul în cele 22 compartimente ale întreprinderii. De remarcat, totodată că 7 din aceste compartimente erau formate din 1—3 salariați. S-a creat, astfel, în mod nejustificat, un număr mare de posturi de conducere: 30 salariați, adică 15% din total, ocupau posturi de conducere de nivel superior și mediu. Dacă adăugăm și adjuncții de șefi de servicii și șefii de birou, procentul se dublează, ajungînd ca din șapte persoane două să ocupe funcții de conducere, ceea ce este evident prea mult.

Umflarea structurilor organizatorice are drept consecință și un grad necorespunzător de încărcare a salariaților. De pildă, potrivit unor observări făcute în cadrul acțiunii privind organizarea științifică a producției și a muncii, la Întreprinderea „Optica română", se lucra numai 76,32% din timpul normal, la Întreprinderea „Crinul" 75,4%, la Uzina „Danubiana" 60,1%.

Pentru înlăturarea unor astfel de situații, este necesar ca stabilirea volumului și structurii aparatului tehnico-administrativ să fie rodul unei analize complexe a realităților fiecărei întreprinderi. Trebuie evitat ca, sub paravanul perfecționării structurilor organizatorice, a dezvoltării lor, să fie elaborate structuri organizatorice supradimensionate, care să greveze asupra rezultatelor economice ale întreprinderii.

Structurarea rațională a întreprinderilor cere ca pentru funcțiunile fundamentale ale întreprinderii (producția, aprovizionarea, desfacerea etc.) să fie înființate organe specializate, indiferent de tipul și specificul producției lor. În afara acestora, numai în măsura necesităților și în baza unei temeinice justificări economice pot fi constituite organe specializate pentru problemele pe care le ridică specificul activității lor (calitatea producției, creația de modele etc.). Altfel, aparatul de conducere poate fi încărcat cu servicii așa-zis necesare (de exemplu, serviciile protecția muncii etc., care nu se justifică în majoritatea întreprinderilor).

Tot atît de dăunătoare este și lipsa unor servicii cu funcții importante pentru întreprindere. De exemplu, absența unui serviciu cu atribuții de organizare științifică în întreprinderi constituie una din cauzele pentru care această activitate importantă pentru eficiența activității întreprinderilor a rămas foarte mult în urmă.

Neindicată este,de asemenea, contopirea unor funcțiuni care nu au de loc sau au prea puține preocupări comune sau similare. De pildă, la Întreprinderea textilă „Crinul", în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii s-a propus contopirea serviciului control financiar intern cu... laboratorul de încercări fizico-chimice. Juxtapunerea eclectică a unor funcțiuni care nu au nimic comun unele cu altele are drept consecință, de cele mai multe ori, necoordonarea uneia dintre activități, fie din lipsa de cunoștințe a șefului de serviciu, fie din lipsă de timp.

Elaborarea unor structuri organizatorice raționale cere ca serviciile să fie strict specializate, grupînd sarcini omogene sau, atunci cînd grupează sarcini neomogene, acestea să fie cel puțin similare, ținînd seama de faptul că simplitatea constituie calitatea de bază la care trebuie să răspundă o structură.

Pentru a se stabili o justă structură a întreprinderii, știința organizării recomandă ca fiecărui compartiment să i se stabilească: a) funcția generală; b) obiectivele generale și responsabilitățile; c) relațiile de dependență față de alte servicii; d) limitele competenței. În acest mod, se elimină și posibilitatea apariției unor paralelisme între activitatea diferitelor servicii, cum sînt cele de la Întreprinderea de încălțăminte „Progresul"-București, unde lucrările de întocmire a planului și de urmărire a realizării lui se executau paralel de către serviciul planificării, serviciul producției și secțiile de producție.

● *O structură armonioasă, just dimensionată*

Obținerea de rezultate economice corespunzătoare mijloacelor materiale investite în fiecare întreprindere cere ca structura organizatorică să asigure corelarea nivelului de pregătire a cadrelor cu nivelul lucrărilor executate, după principiul că orice om este bun la **ceva**, dar nici unul nu este bun pentru **orice.** În practică, se întîlnesc, însă, deseori neconcordanțe între calificarea personalului și lucrările ce trebuie executate. Cel mai frecvent întîlnit este cazul în care personalul tehnico-administrativ are o pregătire superioară lucrărilor pe care le execută. La fel de dăunătoare este și situația inversă, adică utilizarea unor persoane insuficient pregătite pentru muncă de nivel superior. Actualele nomenclatoare de funcțiuni facilitează apariția unor astfel de situații. De pildă, pentru ocuparea postului de contabil șef, cel care coordonează o parte sau întreaga activitate economică a întreprinderii, se pretind doar studii medii.

Menținerea armoniei între diferitele activități, servicii, oameni, care alcătuiesc întreprinderea, se realizează prin intermediul coordonării competente, sarcină principală a conducerii întreprinderii. Realizarea ei normală presupune o repartizare judicioasă și echitabilă a sarcinilor între membrii colectivului de conducere. În practică acest principiu este deseori ignorat, numărul organelor subordonate directorului întreprinderii depășind posibilitățile de coordonare ale acestuia. Mai mult, cu ocazia propunerilor de perfecționare a structurilor organizatorice, în unele întreprinderi s-a prevăzut un număr sporit de compartimente subordonate directorului. De exemplu, la Uzinele chimice „9 Mai"-București, în noua organigramă s-a propus ca directorul să coordoneze activitatea a opt compartimente, pe lîngă cea a celorlalți membri ai colectivului de conducere.

La repartizarea sarcinilor de coordonare este necesar a se avea în vedere ca acestea să fie încredințate membrului din conducere care cunoaște cel mai bine specificul activității organului pe care-l coordonează, pentru a-i putea orienta și controla eficace munca. De asemenea, compartimentele a căror activitate este strîns legată trebuie coordonate de aceeași persoană. De pildă, în majoritatea întreprinderilor serviciul aprovizionării depinde de directorul adjunct, iar serviciul producției de inginerul șef, cu toate că activitatea lor se îmbină organic. Desigur, că, în asemenea împrejurări, coordonarea lor se face mai greu, impietînd asupra desfășurării normale a procesului de producție.

Nu este corespunzătoare nici soluția întîlnită în unele întreprinderi ca serviciile să aibă o dublă subordonare. De pildă, la Fabrica de ulei „13 Decembrie", biroul de transporturi era subordonat atît serviciului de aprovizionare, cît și serviciului desfaceri; laboratorul CTC era subordonat atît inginerului șef, cît și directorului întreprinderii. Existența unor astfel de situații, generate de lipsa unei delimitări precise a competențelor treptelor ierarhice, duce, în mod inevitabil, la apariția unor dificultăți: scade gradul responsabilității executanților și a coordonatorilor, autoritatea uneia din părți este uneori lezată, apar dispoziții contradictorii etc. Este necesar ca fiecare serviciu, birou etc. să fie coordonat de un singur șef cu sarcini în acest domeniu.

● *Aderenți parazitari ai sistemului circulator*

Între structura de conducere a unei întreprinderi și sistemul informațional există o legătură extrem de strînsă. Este recomandabil ca volumul comunicațiilor nestandardizate și necodificate (alegerea de variante, căutarea de soluții, consultări multilaterale) din întreprindere să fie minim. În acest scop, se impune ca oamenii sau funcțiile solicitate să schimbe un volum important de asemenea comunicații să fie reunite într-un singur grup. Aceasta se poate realiza prin comasarea unor servicii, coordonarea unui grup de servicii de către același coordonator (serviciul producție, aprovizionare, de exemplu).

Actualitatea luării unor astfel de măsuri a fost demonstrată de activitatea de analiză a organizării științifice a producției și a muncii, care a reliefat că, în multe întreprinderi, sistemul informațional era greoi, supraîncărcat. La Uzina de mase plastice din București, de exemplu, au fost identificate nu mai puțin de 935 piese informaționale, din care 142 se completau zilnic, 241 lunar, 119 trimestrial, 152 anual, 44 la alte perioade, iar 235 ocazional. Fiecare compartiment al uzinei întocmea între 30—100 piese informaționale, colabora la circa 20—60 și primea aproximativ același număr. Examinînd necesitatea elaborării fiecărei piese informaționale, s-a constatat că aproape 200 din piesele întocmite în trecut erau inutile, iar celelalte puteau fi ușor simplificate.

Raționalizarea structurii organizatorice a întreprinderilor constituie o premisă de

STRUCTURA PIRAMIDALĂ A CONDUCERII ECONOMIEI

bază pentru elaborarea, transmiterea și realizarea eficientă a sarcinilor întreprinderii.

Structura organizatorică a întreprinderii trebuie să fie un **instrument economic** de conducere a întreprinderii și nu unul administrativ. Menirea ei este să permită folosirea cu maximum de eficacitate a pîrghiilor economice care îi stau la îndemînă, luarea de decizii prin care să se asigure o valorificare superioară a mijloacelor materiale și umane ale întreprinderii.

O. NICOLESCU
cercetător stagiar, Institutul de cercetări economice

ATRIBUȚII, COMPETENȚE ȘI FUNCȚIUNI RIGUROS DELIMITATE

IMPERATIV AL PROGRESULUI, organizarea științifică a producției și a muncii, așa cum se subliniază în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale și în Hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare și majorarea salariilor, **privește toate laturile activității economice. Ea presupune ca fiecare verigă, treaptă ierarhică, compartiment și funcție, fiecare lucrător să cunoască pe deplin atribuțiile și competențele, precum și răspunderile ce îi revin, astfel ca activitatea economică, tehnică și financiară a unității să capete precizia mecanismului unui ceasornic.** O atare cerință poate fi satisfăcută numai prin determinarea prealabilă cît mai riguroasă a **treptelor, compartimentelor și funcțiilor** în cadrul **fiecărei verigi** a sistemului economic național, care să îndeplinească la timp și întocmai partea ce-i revine din ansamblul sarcinilor impuse de înfăptuirea procesului reproducției lărgite.

Normele generale ale organizării și funcționării întreprinderilor, drepturile și obligațiile ei vor fi stabilite în „statutul tip al întreprinderii de stat". Pe baza statutului — care va putea fi adoptat și completat de centrala industrială cu elementele specifice — fiecare întreprindere își va stabili propriul regulament de organizare și funcționare. Acesta va trebui să constituie instrumentul practic de statuare a atribuțiilor, sarcinilor și răspunderilor fiecărui compartiment și să prezinte într-o formă sintetică, structura organizatorică adoptată, delimitarea serviciilor, birourilor, secțiilor, atelierelor etc.

Înfăptuirea ansamblului de măsuri privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale impune cu necesitate înlăturarea lipsurilor regulamentelor de organizare și funcționare în vigoare și îmbunătățirea lor potrivit cerințelor actuale. De altfel, trebuie să consemnăm că actualele regulamente de organizare și funcționare a întreprinderilor au fost elaborate cu peste 7 ani în urmă și nu mai corespund etapei actuale de dezvoltare a economiei românești.

● Elementele structurii organizatorice

La elaborarea statutului tip și a noilor regulamente de organizare și funcționare a întreprinderilor, centralelor industriale, ministerelor economice, va trebui să se țină seama în mult mai mare măsură decît s-a făcut în trecut atît de experiența proprie dobîndită în anii construcției socialiste, cît și de aplicarea la condițiile noastre concrete a principiilor elaborate de știința conducerii și organizării producției, principii ce s-au impus în conducerea modernă a întreprinderilor și a celorlalte unități economice.

Un prim principiu, verificat de practica mondială, îl constituie **delimitarea precisă, prin intermediul regulamentului, a tuturor compartimentelor (organismelor) din unitatea respectivă.** În acest scop, este necesar să se precizeze următoarele elemente în legătură cu structura organizatorică a unității respective :

a) organismele care alcătuiesc întreprinderea ;

b) diviziunea muncii între aceste organisme, respectiv care sînt atribuțiile, atît pe linia îndeplinirii unor activități proprii unor funcțiuni ale întreprinderilor, cît și pe linia unor competențe de conducere și, respectiv, de execuție ;

c) interdependența între organe și felul în care acestea sînt grupate în vederea coordonării lor de către conducerea unității pe diferitele nivele ierarhice ;

d) amplasarea secțiilor de producție și modul în care se desfășoară activitatea de conducere în funcție de acest amplasament.

Din analiza și precizarea elementelor amintite, reiese în mod imperios necesitatea **stabilirii, în principiu, pentru diferite nivele ierarhice, a liniei generale de dezvoltare, cît și a strategiei de realizat în perspectivă.**

Corelarea liniei generale de dezvoltare cu obiectivele principale de realizat va fi stabilită pe baza principalelor funcțiuni ale întreprinderii : cercetare-dezvoltare tehnică, producție, comercială, financiar-contabilă și personal.

Domeniul de prezență al fiecărei funcțiuni a întreprinderii este materializat de sarcinile respective și implicit, la nivelul acestora din urmă, de atribuțiile ce revin fiecărei funcții în parte. Ansamblul atribuțiilor unui salariat (sau prin extindere, a unui organ), definește **rolul său.** În cadrul întreprinderii, fiecare salariat îndeplinind un anumit rol (o funcție), are anumite atribuții. Cu toate că atribuțiile sînt strîns legate de o persoană, aceasta nu le primește decît în virtutea postului pe care-l ocupă. Afectarea unui post pentru un titular, posedînd pregătirea și stagiul corespunzător, îi conferă acestuia responsabilitatea și prerogativele respective și îi determină rolul său particular în cadrul organismului unde își desfășoară activitatea.

● „Centru de impulsuri" și organe de execuție

În funcție de obiectivele întreprinderii, centralei industriale, ministerului, cunoscînd sfera de atribuții pentru fiecare funcție din cadrul organismelor respective, se pot determina treptele ierarhice ale structurii adoptate. La determinarea organigramei, respectiv la delimitarea atribuțiilor și competențelor, este necesar să se țină seama în primul rînd de faptul că funcționarea unei întreprinderi în vederea realizării obiectivelor sale presupune existența unui „centru de impulsuri", din care influxul se transmite armonios diverselor organe care-l constituie. Acest centru reprezintă **colectivul de conducere** al verigii respective și sursa influxului este **autoritatea,** pe baza căreia se iau hotăriri și se transmit diverselor categorii de organe spre a fi executate.

Întrucît o parte a autorității conducerii, adică din dreptul de a decide, ordona și controla executarea dispozițiilor, se transmite prin delegații parțiale și succesive conducerilor diverselor organe din subordine (întreaga autoritate nu se poate transfera), este necesară o **delimitare** precisă a domeniului unde se va exercita autoritatea conferită și o **determinare** netă a genului de decizii pe care conducerea delegată trebuie să le ia în mod obișnuit.

În regulamentul de organizare și funcționare se impune precizarea în fiecare caz în parte a ansamblului de atribuțiri, prerogative și responsabilități care să definească limitele autorității conferite. Desigur că se poate delega numai autoritatea, nu și responsabilitatea ; deși conducătorul delegat primește autoritatea și responsabilitatea pe care o implică respectiva autoritate, aceasta nu diminuează cu nimic autoritatea și nici responsabilitatea organului conducător, titular al autorității. Cu toate că delegarea unei părți a autorității conferă titularului ei întreaga responsabilitate față de subordonați, atît în ceea ce privește luarea deciziilor, cît și asupra controlului executării acestora, nu este recomandabil ca el să se substituie acestora, să intervină în desfășurarea activității lor, bineînțeles în situațiile normale. O delimitare foarte precisă trebuie făcută de asemenea între autoritatea ierarhică a șefului compartimentului, și cea funcțională, a specialistului într-un anumit domeniu de activitate.

În acest scop, trebuie să se țină seama că fiecare din aceste autorități este limitată prin definirea atribuțiilor care armonizează interacțiunea lor. Autoritatea ierarhică își asumă toată responsabilitatea deciziilor sale în fața autorității funcționale. Autoritatea funcțională nu poate prescrie acțiuni de executat, ci definește numai regulile și procedurile după care trebuie să se desfășoare acțiunea condusă de autoritatea ierarhică. Delegatul autorității funcționale posedă dreptul reglementării și controlului asupra ansamblului activităților exercitate în întreprindere.

Prin modul în care vor fi stabilite atribuțiile și răspunderile ce vor reveni centralelor industriale, întreprinderilor și ministerelor economice, prin măsurile de îmbunătățire a structurii aparatului de conducere și a organizării activității lui se va putea realiza apropierea conducerii de activitatea întreprinderii, participarea celor mai buni specialiști la dirijarea activității economice, concentrarea forțelor și întărirea stimulentelor pentru realizarea planului, ceea ce va conduce la creșterea eficienței întregii activități economice.

Aplicarea principiilor înscrise în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale va crea o mobilitate sporită și autonomia funcțională necesară în îndeplinirea sarcinilor, va mări inițiativa cadrelor tehnice și economice, ale întregului colectiv de muncă în rezolvarea problemelor esențiale ale activității productive.

N. HANEȘ

CADRU PENTRU VALORIFICAREA DEPLINĂ A AVANTAJELOR SOCIALISMULUI

(U r m a r e d i n p a g. 3)

În stabilirea naturii și locului unde se iau deciziile se are în vedere principiul că în fiecare problemă economică *hotărîrile să fie adoptate la nivelul la care se dispune de cea mai bună informație și la care există cointeresarea, inclusiv răspunderea cea mai directă.*

În diferite domenii ale conducerii economice — în organe de planificare, statistice, economice etc. — își desfășoară activitatea zeci și sute de mii de oameni. Problema care se pune în prezent — cînd complexitatea a devenit una din principalele trăsături ale vieții contemporane — este de a face munca mai productivă, de a asigura decizii juste în rezolvarea diferitelor sarcini, de a organiza mai bine, de a face mai eficientă și mai ieftină conducerea.

Au sporit în mare măsură greutățile privind conducerea economiei naționale, condiționate de faptul că *din numărul mare de variante de soluții și de căi de îndeplinire a acestora trebuie aleasă, atît varianta optimă, cît și cea mai bună cale de realizare a acesteia.* Condițiile actuale fac să crească răspunderea organelor de conducere și planificare a economiei naționale : orice decizie greșită sau care nu a fost luată la timpul potrivit poate să provoace pierderi de multe milioane, să ducă la cheltuirea în zadar a muncii multor zeci și sute de mii de oameni. Problema se pune la fel, păstrînd bineînțeles proporțiile, și la nivelul întreprinderilor, serviciilor și secțiilor.

Cerințele dezvoltării echilibrate și în ritm rapid a economiei naționale obligă să fie găsite cele mai raționale metode de conducere a proceselor economice complexe.

Sistemul piramidal de organizare a verigilor economiei și de adoptare a deciziilor este valabil și pentru informatică, care capătă o importanță din ce în ce mai mare.

Experiența unor țări dezvoltate arată că în organizarea sistemului informațional este necesar să se țină seama de anumite principii. Iată, de exemplu, cîteva din principiile care stau la baza practicii uneia din cele mai mari companii petroliere din S.U.A., Standard Oil of California, expuse în lucrarea „Calea noastră în bussines" : unificarea sistemului informațional în toate unitățile productive ; renunțarea la practica unor controale, revizii repetate și de la multe nivele ; renunțarea la transmiterea unor informații largi și detaliate pe trepte ascendente ale scării conducerii, în scopul accelerării la maximum a luării deciziilor de conducere ; acordarea dreptului de decizie, peste tot unde este posibil, treptelor de jos ale scării de conducere.

Pe linia optimizării deciziilor, un rol deosebit va avea și aplicarea principiului *conducerii și muncii colective în toate cele trei verigi organizatorice ale industriei.* Antrenînd în activitatea lor cadrele cu cea mai înaltă calificare de la nivelul fiecărei verigi, discutarea și adoptarea în comun a hotăririlor constituie o garanție a nivelului superior al acestora.

De altfel, acest principiu, manifestat prin existența unor organe colective, stă la baza conducerii întreprinderilor mari în numeroase țări dezvoltate.

Ansamblul măsurilor preconizate în proiectul de Directive privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale creează toate premisele pentru asigurarea unei structuri organizatorice cît mai simple, mai suple și mai corespunzătoare pentru adoptarea cu maximum de competență și operativitate a deciziilor.

CURIER

OMOLOGAT

● **Locomotiva Diesel de mină de 45 de cai putere** cu marca Uzinei „Unio" din Satu-Mare. Dotată cu instalație antigrizutoasă, locomotiva se remarcă printr-un înalt grad de siguranță în exploatare.

● **Două noi mașini agricole :** cultivatorul pentru plante tehnice și plugul, cu adîncime variabilă, purtat de tractor. Din „fișa de prezentare" a primei mașini : lățimea de lucru 4,05 m, randament zilnic 13 ha.

● **Un utilaj de înaltă precizie destinat sculăriilor :** freza universală de 250 mm. Creator : colectivul Uzinei „Înfrățirea" din Oradea.

● **Agregat de foraj pentru alimentarea cu apă.** Agregatul produs de uzina metalurgică din Tîrgoviște poate fora pînă la 600 de m.

● **H.R.S. — nou tip de ciment** cu o mare rezistență la ape sulfuroase. Conceput și produs la Fabrica „Temelia" din Brașov.

COTE RIDICATE

● La stația de transformare a energiei electrice de la Aref a fost montat **cel mai mare autotransformator din sistemul energetic național.** Cîntărind 140 de t, autotransformatorul are o putere de 200 megavolți-amperi. Tot de la Aref, peste culmile munților, a început să fie ridicată o nouă linie electrică de 220 kilovolți în direcția orașului Pitești.

● O dată **cu centralizarea electrodinamică a triajului din Simeria,** capacitatea de tranzit a acestui important nod feroviar va crește la 1000 de vagoane pe zi.

● **Înălțimea 122 m, lungimea 351 m** — iată parametrii batardoului de baraj care se construiește pe Lotru.

ÎN ARIA RURALULUI

● **Inaugurarea unei noi stațiuni de mașini și tractoare** la Iacobești, regiunea Suceava.

● **Irigarea a 1200 de ha prin acțiuni intercooperatiste** pe Valea Cernei, regiunea Maramureș. Lungimea canalelor atinge 50 de km.

EXPOZIȚIE

● **Camera de Comerț a Republicii Socialiste România a organizat în Pavilionul B. din Șoseaua Kiseleff nr. 32, o expoziție intitulată „Estetica industrială" în cadrul căreia sînt prezentate o serie de mostre de mărfuri străine, care au primit certificatul pentru „produse estetice" din partea organizațiilor naționale de specialitate. Expoziția poate fi vizitată zilnic între orele 9—13.**

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C. C. AL P. C. R.

UN FLUX INFORMA

METODE MODERNE, CIRCULAŢIA DATELOR PE UN SINGUR CANAL

ORGANIZAREA ÎNTREGULUI MECANISM de înregistrare, transmitere şi prelucrare a informaţiei constituie elementul fundamental pentru elaborarea hotărîrilor şi deciziilor pe toate nivelele de conducere, începînd de la brigadă, secţie, atelier, întreprindere, pînă la organele de conducere ale întregii economii naţionale. Se clarifică din ce în ce mai mult în activitatea conducerii de pe toate eşaloanele din economie, că **informaţia constituie instrumentul de bază pentru a înlocui conducerea bazată pe intuiţie sau pe experienţă, cu o conducere într-adevăr ştiinţifică.** În această privinţă o deosebită importanţă teoretică şi practică are sublinierea făcută în proiectul Directivelor C.C. al P.C.R. că **„...nu se poate îngusta sistemul informaţional, ci trebuie dezvoltat şi perfecţionat, astfel încît să dispunem de o bogată informaţie care să asigure la întreprinderi, centrale industriale, ministere şi la organele centrale de sinteză economică, cunoaşterea tuturor elementelor care caracterizează activitatea economică, rezultatele obţinute, eventualele deficienţe şi cauzele care le-au provocat".**

Elaborarea unui asemenea sistem informaţional care să asigure furnizarea informaţiilor complete şi la timp pentru toate verigile de conducere cere o muncă deosebit de complexă de organizare bazată pe principii ştiinţifice, de către organele de statistică şi contabilitate din întreprinderi, centrale şi ministere. În acest proces de organizare a sistemului de informare, aceste unităţi şi servicii vor trebui să aibă, în primul rînd, un rol de organizator şi nu de înregistrator, cum deseori se mai întîmplă în prezent.

Consider că, în primul rînd, **pentru perfecţionarea sistemului informaţional un rol important trebuie să ocupe organizarea pe principii moderne a evidenţei tehnico-operative, statistice şi contabile, capabile să furnizeze în mod operativ şi clar datele necesare luării deciziilor celor mai corespunzătoare.** În acest scop va trebui să se reanalizeze în mod critic întregul sistem de evidenţă şi dări de seamă contabile şi statistice. Sînt de părere că încercările care au avut loc pînă în prezent prin înlocuirea unor coloane, desfiinţarea unui rînd sau a unui indicator sau comasarea unor coloane din dările de seamă — la care s-a rezumat în mare parte munca de „simplificare" în acest domeniu — nu va asigura rezultatele corespunzătoare. **Vor trebui avute în vedere unele sisteme fundamentale noi în ce priveşte înregistrarea, transmiterea şi prelucrarea informării.** Astfel, de exemplu, sînt de părere că în ce priveşte conducerea operativă **va trebui folosit cît mai larg sistemul de informare asupra abaterilor de la plan sau de la program,** foarte puţin folosit în prezent. În munca operativă de conducere, utilizarea unui sistem de informare, bazat pe abaterile de la program, — prin scoaterea la iveală numai a cazurilor individuale negative, — permite aplicarea într-un mod mai raţional a măsurilor concrete pentru eliminarea deficienţelor, decît prin informarea despre rezultate medii, totale pe secţii, întreprinderi sau ramuri.

Sistemul de informare bazat pe abaterile de la program a fost experimentat cu rezultate bune în unele întreprinderi ale industriei uşoare. Experienţa a dovedit că acest sistem are marele avantaj că obligă pe conducătorii aflaţi la diferite nivele să aplice măsuri concrete pentru toate cazurile negative, cazuri care în sistemul de informare utilizat în prezent nici nu sînt sesizate. În afară de aceasta, **sistemul de informare bazat pe abaterile de la program are avantajul că cere un volum mult mai mic de muncă de centralizare şi sintetizare.** Acest sistem de informare poate fi aplicat cu succes în toate domeniile unde se face urmărirea operativă a realizării unor indicatori. Astfel, spre exemplu, în industria uşoară în domeniul urmăririi livrărilor, atît pentru nevoile interne cît şi pentru export, a creditelor restante etc., acest sistem a dat rezultate foarte bune. Informarea, numai în situaţia cînd în perioada respectivă nu s-a realizat graficul de livrări, permite ca, printr-un volum de muncă mult mai mic de centralizare, să se identifice cazurile unde sînt rămîneri în urmă. În situaţia cînd livrările sînt în conformitate cu graficul, nu este necesară nici o informare sau raportare.

Fără îndoială acest sistem nu va putea înlocui cunoaşterea la anumite perioade a realizărilor totale, în medie, necesare pentru diferite analize şi examinări mai aprofundate. Dar şi în acest domeniu al informărilor va trebui reanalizat sistemul de centralizare şi sintetizare folosit în prezent. Sistemul actual se bazează, în general, pe centralizarea în „dreptunghi", respectiv pe centralizarea la toate nivelele a tuturor datelor aflate în dările de seamă ale unităţilor inferioare. Consider că va fi necesar ca el să fie îmbinat în mod armonios cu un sistem de centralizare a datelor în „piramidă", ceea ce va permite prezentarea pe diferite eşaloane superioare a datelor cu o putere de sinteză mai mare, în loc de numeroase date analitice. Proiectul de Directive prevede că **„...trebuie acţionat pentru a ridica informaţia economică la adevăratul său rol de componentă a ştiinţei conducerii".** Cerinţa principală a conducerii ştiinţifice este de a **prevedea.**

Socot că va trebui să reconsiderăm evidenţa noastră statistică şi contabilă în aşa fel încît aceasta să aibă un rol mai activ în determinarea previziunii ştiinţifice. Acest lucru se impune atît în ce priveşte munca operativă, unde previziunea trebuie să asigure aprecierea desfăşurării activităţii viitoare pe perioade scurte de 3—5 zile şi în perspectivele de decadă, chenzină, lună, trimestru sau an. Totul trebuie îmbinat cu posibilitatea unor prevederi de mai lungă durată în cadrul muncii de planificare de perspectivă.

Un alt aspect care va trebui avut în vedere este **asigurarea unei mai juste periodicităţi a diferitelor informări.** Merită o analiză atentă diferitele etape de informare şi, în mod deosebit, puterea de informare a indicatorului respectiv pentru perioada la care se referă. Aş vrea să mă opresc, spre exemplu, la preţul de cost al producţiei, care de obicei este calculat **lunar.** În prezent, în industria uşoară (ca de altfel în întreaga industrie republicană), se fac calcule extrem de laborioase pentru determinarea preţului de cost pe unitate de produs în fiecare lună.

De fapt dacă se examinează comparativ rezultă că preţul de cost pe unitate de produs prezintă variaţiuni de zecimi de procente de la o lună la alta. Pentru a vedea dacă aceste variaţiuni se datoresc unor „accidente" favorabile sau nefavorabile, cu caracter temporar sau permanent, se impune o analiză detaliată care nu se poate asigura lunar, întrucît calculul preţului de cost cere o muncă de 12—15 zile, perioadă în care fenomenul care a determinat o anumită situaţie poate să dispară sau între timp să apară altele. Dacă la cele arătate se adaugă faptul că procesele de fabricaţie în ramurile industriei textile şi de pielărie sînt de 25—40 zile rezultă că costul producţiei neterminate este aproximativ egal (dacă nu mai mare) decît cel al producţiei finite lunare. De aici se poate trage concluzia asupra „exactităţii" calculului lunar al preţului de cost pe unitate de produs.

Sînt de părere că în procesul de perfecţionare a sistemului informaţional va trebui să se renunţe la cel actual, scump şi ineficient, şi să fie înlocuit cu un altul, operativ, de informare asupra cheltuielilor de producţie, cum este spre exemplu cel asupra abaterilor de la normele de consum de materii şi materiale (care se pot identifica pe fiecare lot, pe fiecare partidă, fără calcule suplimentare). Pe această cale se asigură o urmărire operativă a cheltuielilor de materiale care în majoritatea ramurilor industriale prezintă ponderea cea mai importantă în preţul de cost. În acelaşi fel se pot urmări cheltuielile de salarii directe, cheltuielile neproductive, rebuturile etc.

După toate studiile şi calculele făcute rezultă că există mari posibilităţi de a reduce volumul de muncă utilizat în domeniul prelucrării şi centralizării datelor statistice şi contabile. Aş vrea să mă refer numai la reducerea muncii în centralele industriale şi ministere. În prezent întregul sistem de dări de seamă de stat circulă pe două canale. (Vezi schiţa nr. 1).

Consider că prin organizarea unui singur canal de circulaţie a informaţiei, respectiv prin cel al organelor de statistică care dispun şi vor dispune din ce în ce mai mult de mijloace moderne de prelucrare a datelor, s-ar elimina un însemnat volum de muncă, care în prezent se face paralel. Schematic, un asemenea sistem ar putea fi prezentat aşa cum se vede în schiţa nr. 2.

În condiţiile propuse, cu toate că aparent timpul pentru obţinerea informaţiilor centralizate ar fi mai lung, în realitate însă situaţia nu s-ar prezenta aşa întrucît timpul de circulaţie a unor date centralizate este mai scurt decît operaţiunea de centralizare. Pe de altă parte, centralele industriale şi ministerele fiind eliberate de munca de centralizare, pe lîngă că vor avea nevoie de un personal mult mai mic, vor putea să se ocupe în mai mare măsură de munca mecanică de centralizare.

Îmbinarea ştiinţifică a sistemului de informare operativ bazat pe principiul abaterii de la program, cu prelucrarea datelor prin folosirea mijloacelor moderne de calcul pe un singur canal de circulaţie a informaţiei, vor crea condiţii pentru organizarea unui flux informaţional raţional şi eficient şi vor asigura tuturor treptelor de conducere informaţiile necesare pentru conducerea operativă şi eliminarea paralelismelor în acest domeniu.

Gheorghe MAIOR
directorul Direcţiei plan financiar şi preţuri din Ministerul Industriei Uşoare

SIMPLU, RECEPTIV

PENTRU CA ACŢIUNEA DE PERFECŢIONARE a muncii de conducere să aibă eficienţă maximă, sistemul de înregistrare, prelucrare şi transmitere a informaţiilor economice trebuie să devină simplu, receptiv şi operativ, adică să aibă capacitatea de adaptare rapidă la necesităţile izvorîte din procesul complex al construcţiei economice în care ştiinţa, tehnica şi organizarea deschid posibilităţi teoretic nelimitate.

Căile de perfecţionare ale actualului sistem trebuie să treacă însă prin examinarea deficienţelor existente. Actualul sistem este depăşit de ritmul accentuat al dezvoltării din ţara noastră, iar legăturile lui cu procesul construcţiei economice au devenit insuficiente. El nu cuprinde unii indicatori specifici şi esenţiali ai ramurilor, mai ales cei legaţi de punerea în evidenţă a factorilor noi. Astfel, **pentru ramura cărbune nu s-a introdus încă statistic indicatori esenţiali ca: productivitatea liniei de front şi a abatajelor pe metode, eficienţa economică a abatajelor mecanizate etc.**

Sistemul, în ansamblu, nu este omogen şi unitar şi are un caracter static, de înregistrator general şi cu întîrziere al fenomenelor economice, de regulator periodic al operaţiunilor financiare şi de „paznic" scriptic al avutului obştesc. Este necesară aşezarea diferenţiată a indicatorilor pe diferite trepte, să se înlăture solicitarea neorganizată de date suplimentare ce nu se găsesc în sistem. Ca urmare a deficienţelor manifestate, **s-a creat tendinţa de a limita informarea numai la sistemul dărilor de seamă statistice, iar ministerele au făcut prea puţin pentru lărgirea bazei de informare cu accentul pe specific şi operativitate.**

În această situaţie, organele centrale de statistică au acceptat să se introducă în sistem indicatori noi din care o mare parte nu erau reprezentantivi şi izvoriţi din realităţile construcţiei economice. În schimb, nu s-au aprobat şi au fost anulaţi pe parcurs indicatori esenţiali pentru ramură. Din numeroasele cazuri, dăm cîteva exemple.

Pentru ramura industriei combustibilului s-a introdus, în formularul de producţie, consumul de cărbune pe sortimente şi întreprinderi, ca indicator la nivel republican. Din această cauză formularistica a crescut exagerat — ca număr, pagini şi coloane. Numai darea de seamă statistică trimestrială pentru producţia industriei carbonifere, a crescut de la 3 pagini cît avea în 1957, la peste 20 pagini în prezent.

În schimb, pentru anul 1967 s-au anulat aproximativ 50% din formularele departamentale. Pentru o parte din formulare, anularea s-a dovedit a fi justificată. Însă, printre acestea se găsea şi formularul cu cei mai importanţi indicatori specifici ai ramurii: **parametrii esenţiali ai frontului de abataje, adică ai locurilor de muncă în care se extrage 90% din producţie şi unde se dă bătălia pentru concentrarea şi dezvoltarea economică a producţiei pe bază de mecanizare şi automatizare.** La acea dată însă, nici acest formular specific nu mai corespundea etapei. Departamentul a neglijat să adapteze acest formular pentru a prinde ce era nou şi esenţial pentru viitorul ramurii: **parametrii abatajelor mecanizate.**

Şi în metodologia sistemului s-au strecurat iniţial şi pe parcurs unele carenţe. De exemplu, potrivit instrucţiunilor, în calculaţia preţului de cost se localizează la unele articole cheltuieli care, în realitate, se produc la altele. Astfel, premiile şi contribuţiile pentru asigurări sociale pentru muncitorii din secţiile direct productive se cuprind în contul cheltuielilor generale ale secţiilor. Ca urmare, acesta îşi pierde caracterul de cont de colectare al costurilor comune.

Astfel de cazuri arată **că şi sistemul contabil de conturi şi regulile de bază prezintă lacune importante, sînt depăşite şi nu respectă principiul reflectării realităţii.** Ele nu s-au adaptat, pe parcurs, la cerinţele dezvoltării şi nu oferă posibilitatea unei analize eficiente pentru depistarea cauzelor — indiferent de sensul lor — în vederea luării de măsuri.

SISTEMUL DE EVIDENŢĂ ŞI INFORMARE trebuie să permită trecerea treptată a muncii de evidenţă şi prelucrare a datelor pe seama maşinilor calculatoare moderne. Pentru aceasta este necesar ca atît întreprinderile cît şi departamentele să acorde atenţia cuvenită rolului hotărîtor al documentelor primare şi al evidenţei tehnico-operative. Pînă în anul 1960, departamentele erau organizate pentru coordonarea activităţii de evidenţă primară şi metodologie statistică, sarcină care pe parcurs, a fost neglijată. Din această cauză, se întîmpinau greutăţi mari în prinderea influenţelor şi în raportarea rezultatelor, mai ales în cazurile de introducere a tehnicii noi (eficienţa comparativă a diferitelor tipuri de

Schiţa nr. 1

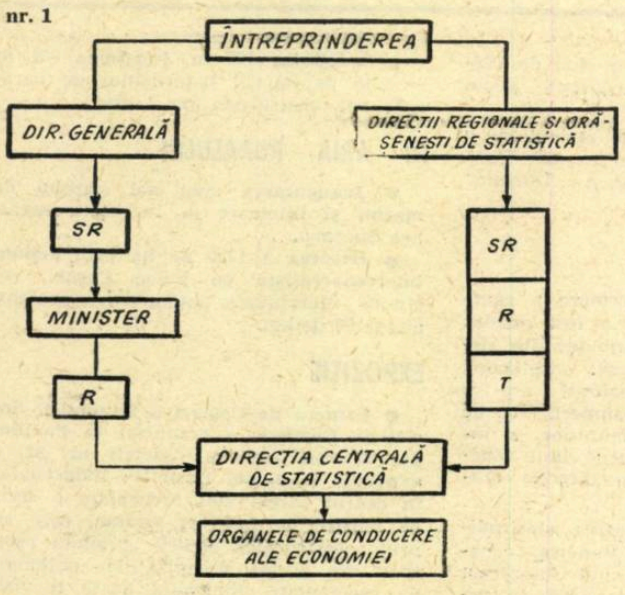

Schiţa nr. 2

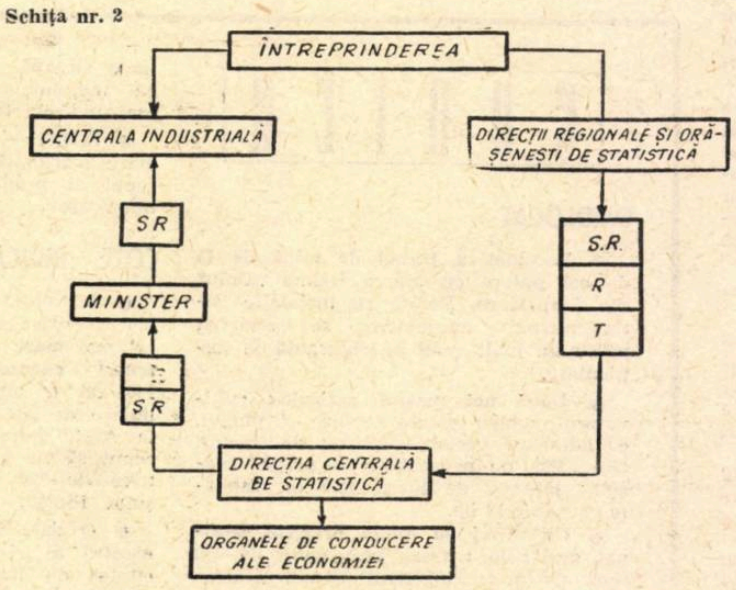

SR = Centralizare pe subramuri (Dir. gen.); R = Centralizare pe ramuri (minister); T = Centralizare pe profil teritorial.

Pe toate treptele de organizare a economiei

ŢIONAL RAŢIONAL

ŞI OPERATIV

utilaje sau a diferitelor procedee tehnologice noi).

Punerea pe baze ştiinţifice a evidenţei primare şi adaptarea ei la procedeele moderne de înregistrare şi prelucrare **reprezintă problema cheie a perfecţionării sistemului de evidenţă şi informare.** Sînt necesare însă, în afară de dotaţia întreprinderilor cu maşini de calculat, şi formarea, atragerea şi fixarea de cadre bine pregătite şi stabile, la toate întreprinderile. Trebuie înlăturată situaţia din prezent, cînd funcţia de statistician este minimalizată chiar prin nomenclatoarele de funcţiuni.

După părerea mea, acţiunea de perfecţionare a sistemului de înregistrare, prelucrare şi transmitere a informaţiilor, ar trebui să se desfăşoare în mai multe etape şi în ordinea următoare :

— studierea şi elaborarea sistemului de indicatori la diferite trepte, cu precizarea conţinutului lor ;

— perfecţionarea sistemului de documente primare şi de evidenţă tehnico-operativă, în funcţie de sistemul de indicatori şi de necesităţile de prindere a factorilor noi. Sistemul trebuie să creeze şi premisele de adaptare la metodele moderne de prelucrare şi calcul cu maşini calculatoare moderne ;

— adaptarea planului de conturi la necesităţile sistemului şi pentru reflectarea corectă a realităţii ;

— precizarea formularisticii, a metodologiei de evidenţă şi a modului de circulaţie a informaţiilor la diferite nivele, inclusiv precizarea modului de calcul al indicatorilor şi legătura acestora cu evidenţa primară ;

— stabilirea de competenţe întreprinderilor şi departamentelor pentru adaptarea sistemului general la specificul lor şi pentru organizarea de noi evidenţe pe măsura apariţiei factorilor noi ;

— introducerea în prima etapă a maşinilor moderne calculatoare pentru salarii şi materiale ;

— continuarea perfecţionării metodologiei în a doua etapă pentru pregătirea condiţiilor de introducere a fenomenelor economice în sfera în care operează prelucrarea, cercetarea şi analiza matematică — operaţie ce nu mai poate întîrzia fără consecinţe negative.

Studierea acestor aspecte şi aplicarea măsurilor ce vor rezulta, vor asigura — aşa cum prevede proiectul de Directive —„un flux informaţional pe toate treptele de organizare" şi vor crea condiţiile pentru analiza variantelor în vederea adoptării celor mai potrivite decizii în conducerea proceselor economice.

Mihail ENACHE
economist, Ministerul Minelor

PRELIMINAREA REALIZĂRII PLANULUI — O CERINŢĂ ACTUALĂ

DIRECTIVELE C.C. AL P.C.R. cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale pun într-o lumină nouă importanţa îmbunătăţirii actualului sistem informaţional economic. Atît experienţa ţării noastre, cît şi a altor ţări, demonstrează că, în condiţiile sporirii gradului de complexitate a economiei şi ale adîncirii interdependenţei dintre sectoare şi ramuri, devine imperios necesară organizarea pe baze ştiinţifice a modului de înregistrare, transmitere şi prelucrare a informaţiei. Sistemul informaţional trebuie să asigure — aşa cum se subliniază în proiectul de Directive — o bogată informaţie care să permită cunoaşterea tuturor elementelor care caracterizează activitatea economică, rezultatele obţinute, eventualele deficienţe şi cauzele care le-au provocat la toate nivelele : întreprinderi, centrale industriale, ministere şi la organele centrale de sinteză economică.

În prezent, sistemul informărilor decadale, precum şi al dărilor de seamă contabile şi statistice asigură în bună măsură fondul de date necesare luării deciziilor. Principalele sale neajunsuri se referă la operativitatea redusă, la faptul că sistemul informaţional prezintă paralelisme, în unele cazuri este complicat, greoi, bazîndu-se pe evidenţe inutile pentru care se cheltuieşte un volum însemnat de muncă.

Înlăturarea acestor neajunsuri face necesară, în primul rînd, simplificarea sistemului informaţional.

Pentru dezvoltarea şi perfecţionarea sistemului informaţional, consider că **o atenţie mare trebuie acordată laturii sale previzionale.** Oricît de bine ar fi pus la punct un sistem informaţional economic la nivelul întreprinderilor, al centralelor sau ministerelor, prin simplul fapt că se referă întotdeauna la trecut (chiar dacă e vorba de un trecut foarte apropiat), sînt diminuate efectele pozitive ale informaţiilor asupra calităţii deciziilor ce urmează a se lua pe baza acestora. Aşa, de pildă, în prezent întreprinderile întocmesc lunar pentru informarea conducerii proprii şi a forului tutelar „Situaţia principalilor indicatori economici şi financiari", cuprinzînd date esenţiale cu privire la activitatea întreprinderii cum sînt : producţia-marfă vîndută şi încasată, beneficiile, impozitul pe circulaţia mărfurilor, eventualele cheltuieli neproductive ş.a. Aceste date sînt furnizate cel mai tîrziu pînă la data de 15 ale lunii următoare celei la care se referă datele respective. Se înţelege că, la această dată, informaţiile amintite pot ajuta la formarea unei imagini asupra eficienţei activităţii economice din întreprinderile sau ramura respectivă, dar din păcate eventualele deficienţe reprezintă o pagubă certă pentru societate, faptele fiind deja consumate. **Dar ar fi o greşeală să se considere că legarea sistemului informaţional de activitatea viitoare este determinată numai de existenţa unor deficienţe. Chiar în cazul întreprinderilor care-şi soldează perioadă de perioadă activitatea cu rezultate pozitive, este imperios necesar să se cunoască mersul îndeplinirii planului în perioadele următoare pentru a fi ferite de orice surpriză cu repercusiuni negative.**

Stabilirea unor preliminări sau previziuni pe baze ştiinţifice cu privire la realizarea posibilă a planului pe perioada imediat următoare ar fi de mare importanţă pentru fiecare întreprindere în parte. Acest lucru este de subliniat cu atît mai mult cu cît în ultimul timp se remarcă faptul că, deşi pe total direcţii generale sau minister se înregistrează îndeplinirea sarcinilor planificate, totuşi **unele întreprinderi nu-şi realizează prevederile de plan, creînd greutăţi altora cu care sînt în relaţii contractuale. De asemenea, faptul că unele întreprinderi depăşesc într-o măsură însemnată prevederile planului, reclamă în mod efectiv cunoaşterea anticipată (în limitele posibile) a depăşirilor respective pentru a li se da destinaţia cea mai corespunzătoare din punctul de vedere al intereselor economiei naţionale.**

Abordarea practică a previziunilor presupune cunoaşterea din partea factorilor de răspundere din întreprinderi şi, în primul rînd, a economiştilor, a realităţilor din viaţa întreprinderii care condiţionează obţinerea celor mai bune rezultate.

Există o strînsă legătură între acest gen de previziuni şi planificare. S-ar putea ridica problema că, din moment ce planurile reprezintă în fond o anticipare a rezultatelor pe care fiecare întreprindere le va realiza într-un an şi defalcat pe trimestre şi luni, nu mai este necesar să se creeze un nou instrument de prevedere, însuşi planul constituind previziunile pe perioada următoare. Previziunile sau preliminările trebuie concepute astfel încît să contribuie la realizarea în cele mai bune condiţiuni a prevederilor planului şi, deci, nu pot fi confundate cu acesta.

Să luăm un exemplu. Întreprinderile raportează lunar modul în care se realizează principalii indicatori economici şi financiari. Să presupunem că, în cursul lunii octombrie a.c., întreprinderea „X" şi-a realizat cîţiva din principalii indicatori, astfel :

Denumirea indicatorilor	Plan	Realizări efective	%
Producţia marfă vîndută şi încasată	1 000	980	98
Beneficiu	120	110	91,7

Pentru ca informaţia să fie completă, considerăm însă că ea trebuie întregită cu următoarele elemente : **planul pe perioada imediat următoare şi previziunile cu privire la îndeplinirea planului pe această perioadă :**

luna noiembrie		%
plan	previziuni	
1 100	1 150	104
140	145	103

Pentru a se completa aceste date, este necesară concentrarea eforturilor tuturor factorilor de răspundere din întreprindere. Aşa, de pildă, pentru a „prevedea" modul cum se va îndeplini „producţia-marfă vîndută şi încasată", este necesară conlucrarea tuturor specialiştilor care să asigure, în primul rînd, realizarea producţiei-marfă, respectarea condiţiilor de calitate, asigurarea mijloacelor de transport, existenţa contractelor ş.a.

Preliminările cu privire la gradul posibil de realizare a planului pot să constituie un semnal pentru cadrele de conducere. Nu este exclus ca unele cauze ale nerealizării să depăşească posibilităţile de soluţionare existente la nivelul întreprinderii. De aceea, intervenţia organului tutelar sesizat prin „previziuni" de starea lucrurilor, poate fi eficientă, acesta avînd posibilitatea să acţioneze din timp pentru sprijinirea întreprinderilor în subordine.

Din cele de mai sus se desprinde faptul că, în nici un caz, previziunile nu se pot confunda cu planul, ele constituind doar un instrument de sprijinire a realizării integrale a planului. **Trimestrial, considerăm că ar fi indicat să se lărgească aria previziunilor în sensul de a nu se limita numai la trimestrul următor, ci şi la perioada întreagă pînă la sfîrşitul anului.**

În aceste condiţii, fondul de date existente în cadrul întreprinderilor furnizate de evidenţa tehnic-operativă, contabilitate şi statistică s-ar utiliza la maximum. În plus, principiul muncii colective s-ar aplica în cele mai bune condiţiuni, economiştii şi cadrele tehnice avînd un cîmp comun de activitate.

Trecerea efectivă la cuprinderea „previziunilor" cu privire la realizarea planului pentru perioada următoare celei pentru care se face darea de seamă în sistemul informaţional, va duce la punerea de acord a obligaţiilor şi preocupărilor pe care întreprinderile le au pe linia luării măsurilor pentru îndeplinirea tuturor indicatorilor din planul şi bugetul de stat cu modul de raportare contabilă şi statistică a datelor. Aceasta va duce la creşterea eficienţei utilizării sistemului informaţional.

Decebal URDEA
doctor în economic

PROPUNERI

● În scopul sporirii răspunderii şi cointeresării constructorilor, consider necesar ca fiecare obiectiv de investiţie să fie executat în gestiune separată, constructorii avînd ca obligaţie stipulată în contract să execute lucrarea cu o anumită valoare dinainte stabilită şi la termenul fixat prin planul de stat. Ar fi bine ca, tot prin contract, să se stabilească şi condiţii de stimulare a constructorilor în funcţie de economiile obţinute, de reducerea termenelor de execuţie şi de calificativul obţinut la recepţie. În acelaşi timp, în cazul cînd termenul de predare a obiectivului respectiv nu este respectat, iar costurile sînt depăşite, executantul să fie penalizat conform unor clauze stabilite prin contract.

ing. Nicolae PAVEL
întreprinderea de construcţii-montaje nr. 7 — Galaţi

● Întreprinderile de reparaţii auto aparţin în prezent Direcţiei generale industriale din M.T.A.N.A. Din această cauză ele întîmpină serioase greutăţi în asigurarea cu piese de schimb şi alte materiale necesare reparaţiilor. Pentru înlăturarea acestor neajunsuri, consider că ar fi nimerit ca, la formarea viitoarelor centrale industriale, întreprinderile de reparaţii auto să treacă sub directa coordonare a M.I.C.M., care are în subordine uzinele constructoare de maşini şi piese de schimb.

Aristică PITILINA
maistru principal,
I.R.A.-Bucureşti-Obor

● În scopul îmbunătăţirii sistemului de aprovizionare şi desfacere, este necesară introducerea unui sistem informaţional eficient cu privire la desfăşurarea operaţiunilor, care să cuprindă, printre altele, elaborarea unor indicatori corespunzători pentru caracterizarea fenomenelor, începînd de la emiterea contractelor sau comenzilor (în strînsă corelare cu necesarul de aprovizionat stabilit prin plan), pînă la aprovizionarea efectivă, precum şi mecanizarea evidenţei principalelor materiale aprovizionate, pe fiecare articol în parte. În asemenea condiţii, se va uşura considerabil calcularea operativă a indicatorilor respectivi şi se va îmbunătăţi calitatea deciziilor luate de către conducerea întreprinderii, pentru înlăturarea deficienţelor constatate.

Întrucît desfăşurarea ritmică a aprovizionării tehnico-materiale presupune, printre altele, şi îndeplinirea ritmică a planului de producţie şi livrări — propun ca, o dată cu îmbunătăţirea sistemului informaţional pe linia aprovizionării, să se studieze posibilitatea introducerii mecanizării evidenţei produselor fabricate şi livrate de întreprindere. Ea urmează să se realizeze, firesc, pe baza unui sistem de indicatori corespunzători, prin care să se urmărească îndeplinirea tuturor obligaţiilor de livrare, începînd de la primirea contractelor sau repartiţiilor (în cazul produselor dirijate), pînă la livrarea produsului finit.

M. ALDEA
cercetător ştiinţific principal la Institutul de cercetări textile

● Propun ca centralele industriale să aibă în componenţa lor o uzină pentru executarea pieselor necesare autoutilării şi a pieselor de schimb, precum şi o unitate specializată în producerea sculelor şi dispozitivelor, care să deservească toate întreprinderile reunite în centrala industrială respectivă.

ing. Pavel NICOARĂ
directorul întreprinderii „Electromotor"-Timişoara

● Credem că ar fi util ca sondajul pieţei să se efectueze în prealabil cu produsele realizate în atelierele de unicate, pe baza unei documentaţii tehnice sumare. Numai în măsura în care acestea întrunesc sufragiile unui număr corespunzător de beneficiari, să se treacă la întocmirea documentaţiei tehnice detaliate necesare producţiei de serie.

Vasile BUFU
inginer-şef adjunct
Augustin ABUŞEANU
constructor-şef
Uzina „Automecanica"-Mediaş

Ce sînt regulile „INCOTERMS"

DEZVOLTAREA SCHIMBURILOR INTERNAȚIONALE de mărfuri — în condițiile existenței unor legislații diferite, proprii fiecărei țări — a determinat necesitatea stabilirii unor reguli comune, care să fie recunoscute de participanții la aceste schimburi. Treptat, în baza experienței căpătate s-au conturat o sumă de termeni comerciali care exprimă unele uzanțe mai frecvente întîlnite în practica vînzărilor-cumpărărilor internaționale. Dar pe măsură ce asemenea vînzări-cumpărări se intensificau, au crescut neînțelegerile provocate de interpretarea diferită a acestor termeni.

Pentru înlăturarea acestor neajunsuri, Camera internațională de comerț a elaborat și publicat o lucrare sub denumirea „Incoterms 1936", care cuprinde o serie de reguli, cu caracter internațional. În acest fel s-a dat o interpretare unitară unor termeni comerciali.

Cum în anii următori practica a evoluat, ediția „Incoterms 1936" a fost revizuită, regulile stabilite prin această lucrare fiind puse de acord cu uzanțele la zi, adoptate de majoritatea participanților la operațiunile internaționale de vînzare-cumpărare de mărfuri. Ca urmare, Comitetul termenilor comerciali de pe lîngă Camera internațională de comerț a elaborat „Incoterms 1953".

Evident, regulile stabilite în această lucrare nu constituie norme de drept, de aceea, pentru a putea fi folosite, părțile trebuie să menționeze expres în contractul pe care îl încheie că înțeleg să le adopte. Numai în felul acesta regulile „Incoterms 1953" devin obligatorii pentru părți.

Ce avantaje prezintă pentru partenerii unui contract de vînzare-cumpărare, din țări diferite, adoptarea acestor reguli ?

Pentru înțelegerea mai exactă a problemei redăm în cele ce urmează regulile privind primul termen comercial tratat, respectiv condiția de vînzare „Ex wores" (franco fabrica...). În ipoteza că părțile înscriu în contract că vînzarea este „Ex wores" și că „adoptă regulile Incoterms 1953", obligațiile ce le revin (fără a mai fi redate) sînt următoarele :

Vînzătorul are obligația : *1) Să livreze mărfurile în conformitate cu contractul de vînzare, împreună cu toate dovezile prevăzute în el. 2) Să le pună la dispoziția cumpărătorului la termenul și locul convenit ori uzual pentru livrarea și încărcarea acelor mărfuri în mijlocul de transport procurat de cumpărător. 3) Să procure, pe proprie cheltuială, ambalajul necesar cumpărătorului, dacă este cazul, spre a-și ridica mărfurile. 4) Să înștiințeze în termen rezonabil pe cumpărător despre data la care mărfurile vor fi la dispoziția lui. 5) Să suporte toate spezele de control ce ar fi necesare pentru punerea mărfurilor la dispoziția cumpărătorului. 6) Să suporte toate riscurile și cheltuielile mărfurilor pînă la data punerii lor la dispoziția cumpărătorului, cu condiția ca mărfurile să fie destinate executării acelui contract, adică să fie puse deoparte sau individualizate în orice alt mod. 7) Să dea orice concurs cumpărătorului, la cerere, pe riscul și pe cheltuiala acestuia, pentru obținerea oricăror documente ce se întocmesc în țara în care se face livrarea și (sau) în țara de origine, în scopul de a se efectua exportul.*

Cumpărătorul este obligat : *1) să preia mărfurile de îndată ce-i sînt puse la dispoziție, în locul și la timpul convenit în contract, precum și să achite prețul stabilit. 2) Să suporte toate cheltuielile și riscurile mărfurilor din momentul în care ele au fost puse la dispoziția sa. 3) Să suporte orice taxe vamale sau speze în legătură cu exportul acelor mărfuri. 4) Dacă și-a rezervat un termen înăuntrul căruia să preia mărfurile și dreptul de a alege locul de livrări și dacă nu dă din timp instrucțiuni, să suporte spezele suplimentare astfel ivite, precum și toate riscurile mărfurilor, de la data expirării termenului cuvenit. 5) Să achite toate spezele și taxele avute cu obținerea documentelor menționate la pct. 7 de mai sus, inclusiv costul certificatelor de origine, licențelor de export sau taxelor consulare.*

Aceste reguli facilitează : realizarea unui acord cu privire la interpretarea unitară a termenilor comerciali uzuali pe scară internațională și redactarea simplificată a contractelor, fiind suficientă înscrierea în contracte a condiției de vînzare aleasă de părți.

Ca urmare, în tranzacțiile comerciale încheiate de oamenii de afaceri din diverse țări, „Incoterms 1953" are o largă utilizare.

În condițiile în care exportul și importul vor fi efectuate în viitor de centralele industriale și chiar de unele întreprinderi producătoare — cunoașterea lor de către economiștii și inginerii, care vor participa la aceste operațiuni, devine o necesitate. Pentru a veni în ajutorul celor interesați vom publica în numerele următoare ale revistei noastre, la rubrica „Curier economic legislativ", regulile „Incoterms 1953" privind fiecare termen comercial tratat în această lucrare.

Al. DETEȘAN

CURIER ECONOMIC-LEGISLATIV

ACTE NORMATIVE PUBLICATE

● Prin H.C.M. nr. 2624 din 25 octombrie 1967, publicată în B. Of. nr. 92/1967, Consiliul Superior al Agriculturii este autorizat să stabilească prețurile de achiziție plafon, cu avizul Comitetului pentru Prețuri, la animalele de muncă ce se cumpără de către unitățile subordonate Ministerului Economiei Forestiere.

● H.C.M. Nr. 2626 din 25 octombrie 1967, publicată în B. Of. nr. 92/1967, stabilește condițiile în care pot fi vîndute cu plata în rate lucrările de artă plastică, instrumentele, aparatele, accesoriile și lucrările muzicale, precum și modul de acoperire a creditelor necesare finanțării acestor vînzări.

DIN SOLUȚIILE DE INTERES GENERAL

● **Modalitatea de livrare a produselor alimentare**

Art. 50 din Condițiile fundamentale pentru livrarea produselor alimentare prevede, ca regulă generală, că produsele se ridică de beneficiar de la sediul furnizorului. În continuare, prin art. 51 din aceleași Condiții fundamentale, se precizează că, în cazul în care beneficiarul este obligat să ridice produsele de la depozitul furnizorului și nu se prezintă la termen, furnizorul, dacă beneficiarul nu are obligația de a aduce ambalajele pentru ridicarea produselor, are **dreptul** să expedieze produsele pe contul și riscul beneficiarului.

Făcînd aplicațiunea prevederilor de mai sus, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 2094 din 16 august 1967 a precizat că furnizorii sînt **numai îndreptățiți și nu obligați** să expedieze produsele contractate în cazul în care beneficiarii nu se prezintă la termen pentru recepția și expedierea acestora.

● **La livrările de fructe, comunicarea planului de recoltare nu înlocuiește întocmirea graficelor decadale de livrare**

Potrivit alineatului 2 al art. 27 din Condițiile fundamentale pentru livrările de produse agricole vegetale, termenele de livrare a legumelor, zarzavaturilor și fructelor se stabilesc decadal și în scris, de comun acord, cu cel puțin 48 ore înainte de începerea fiecărei decade, printr-un grafic de livrare. (Această dispoziție este prevăzută și în art. 39 din noile Condiții fundamentale pentru valorificarea produselor agrozootehnice, aprobate prin Decizia P.A.S. nr. 6/1967).

Primul Arbitru de Stat, avînd a se pronunța asupra faptului dacă aducerea la cunoștința beneficiarului de către furnizor a planului de recoltare (obligație prevăzută de art. 26 din Condițiile fundamentale sus-citate) poate să înlocuiască întocmirea graficelor de livrare, prin Decizia nr. 2174 din 22 august 1967 a statuat că nu poate fi confundată obligația comunicării planului de recoltare cu încheierea graficelor decadale de livrare, iar ca urmare furnizorii au a răspunde pentru toate consecințele ce decurg din livrările efectuate fără întocmirea acestor grafice.

● **Fabricile de zahăr nu au obligația să suporte cheltuielile de încărcare - descărcare și de manipulare a sfeclei de zahăr.**

Prin Decizia Nr. 2667 din 20 octombrie 1967, Primul Arbitru de Stat a precizat că întrucît actele normative prevăd că sfecla de zahăr se livrează la bazele de recepție ale beneficiarilor, **care au a suporta taxele de transport**, aceștia nu au obligația să plătească și cheltuielile privind încărcarea-descărcarea și manipularea, aceste operațiuni fiind în sarcina furnizorilor.

Menționăm că actele normative în materie sînt : H.C.M. nr. 207/1964 — publicată în C.H.D.C.M. nr. 15 din 17 aprilie 1964 (care la art. 2 prevede că prețul de contractare a sfeclei de zahăr este de 300 lei per tonă, iar în al. 1 din art. 4 că organizațiile agricole de stat livrează sfecla de zahăr la bazele de recepție ale fabricilor de zahăr) ; H.C.M. nr. 572/1965 — publicată în C.H.D.C.M. nr. 26 din 13 iulie 1965 (care la art. 8 prevede, că producătorul care transportă produsele agricole primește plata transportului pentru întreaga distanță); Instrucțiunea M.I.A. nr. 595646/1965 (care prevede că plata transportului sfeclei de zahăr efectuat de organizațiile agricole de stat cu mijloace auto se face conform Tarifului aprobat prin H.C.M. nr. 1279/1962).

● **Decontarea cheltuielilor de transport, manipulare, însăcuire și de însoțire a transporturilor de grîu livrat unităților C.S.V.P.A.**

Primul Arbitru de Stat, fiind confruntat cu soluționarea unei cereri de rearbitrare în care beneficiară — o cooperativă agricolă de producție — cerea, printre altele, contravaloarea cheltuielilor efectuate cu încărcarea-descărcarea cerealelor în și din mijlocul de transport, uzura ambalajelor și cu salariile însoțitorilor transportului, prin Decizia nr. 2534 din 30 septembrie 1967 a precizat că asemenea cheltuieli se acordă numai organizațiilor agricole de stat furnizoare, **dar nu se suportă de C.S.V.P.A. în cazul livrărilor efectuate de cooperativele agricole de producție.**

Soluția rezidă din următoarele acte normative : H.C.M. nr. 997/1967 (publicată în B. Of. nr. 42 din 17 mai 1967), art. 4 care prevede că în cazul în care furnizor este o **organizație agricolă de stat** organizațiile subordonate C.S.V.P.A. vor plăti acestora cheltuielile de transport de la locul de producție la locul de descărcare, potrivit tarifelor în vigoare. Alineatul 2 din același articol prevede că **beneficiarii vor plăti o sumă fixă de 17 lei pentru fiecare tonă de produse transportate și livrate, reprezentînd uzura ambalajelor, salariile personalului care însoțește transportul și costul manipulărilor de încărcare a produselor din mijlocul de transport la locul de depozitare.** H.C.M. nr. 571/1965 (publicată în C.H.D.C.M. nr. 26 din 13 iulie 1965) la art. 9 prevede că cooperativele agricole de producție primesc numai plata transportului pentru întreaga distanță, conform tarifelor legale în vigoare pentru mijloacele de transport folosite, la cantitățile proprii și ale membrilor lor livrate pe bază de contracte. Distanța se socotește de la comuna sau satul de reședință al cooperativei agricole de producție și pînă la bazele de recepționare. În temeiul acestei Hotăriri, au fost emise de C.S.V.P.A., cu acordul C.S.A. și avizul Comitetului pentru Prețuri, Instrucțiunile nr. 12/1965 care reglementează modul de calculare a costului transportului

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

● **Pot fi transferați absolvenții institutelor de învățămînt superior înainte de expirarea stagiului obligatoriu de 3 ani ?**

Potrivit prevederilor art. 10 din H.C.M. nr. 918 din 27 iulie 1960 (C.H.D. nr. 28/1960), absolvenții instituțiilor de învățămînt superior sînt obligați să se prezinte la posturile în care au fost repartizați, pentru a activa, conform contractului de muncă ce se încheie cel puțin trei ani de la prezentare.

Prin art. 14 alineatul 1 din aceeași hotărîre, se stabilește că, timp de trei ani de la data repartizării **este interzisă folosirea tinerilor specialiști în aparatul administrativ sau trecerea lor într-o muncă ce nu are legătură cu specialitatea dobîndită, precum și desfacerea contractului de muncă.**

Aceste dispoziții urmăresc să se dea absolvenților institutelor de învățămînt superior, încadrați în producție, posibilitatea să-și desăvîrșească în timpul stagiului obligatoriu de trei ani, pregătirea de specialitate, la locurile de muncă unde au fost repartizați. Totodată, aplicarea lor asigură și satisfacerea intereselor unităților care i-au încadrat, prin întărirea stabilității cadrelor care le-au fost repartizate.

Din cuprinsul textelor enunțate rezultă deci că nici unitatea nu poate proceda la desfacerea contractului de muncă, decît în cazurile prevăzute de lege și nici angajatul nu se poate transfera la cerere, sau nu poate părăsi serviciul din proprie inițiativă, înainte de expirarea stagiului de trei ani.

DAR CERINȚELE CONSUMATORULUI ?

ÎNTR-UN STUDIU întocmit acum un an de zile la M.C.I. erau criticate unele întreprinderi ale industriei alimentare care livrau, zile în șir, unităților de alimentație publică un singur sortiment de vin. Critică justă, dar...

Actualmente, unele restaurante („Odobești", „Perla", „Carul cu vin", „Pescarul", „Bumbești" etc. din București) sînt asigurate — nu zile în șir ci permanent — cu un singur sortiment de vin alb : superior, de 28 lei litrul. Vina, în acest caz nu mai este a întreprinderilor din industria alimentară, ci a organelor comerțului care, au stabilit ca la unele restaurante să se vîndă numai vin scump. De ce ? Nimeni nu poate să explice această măsură anticomercială care te face să renunți la servirea unui meniu pescăresc, bunăoară, la „Pescarul", din pricină că vinul e prea scump.

Pe ce principii se bazează ordinul ministerial care interzice desfacerea de vinuri ieftine la anumite unități de alimentație publică ?

P.S. — Se vorbește că la M.I.A. se lucrează la un studiu în care se critică măsura luată de M.C.I. Dar pe cînd un studiu despre cerințele tot mai variate ale consumatorului ?

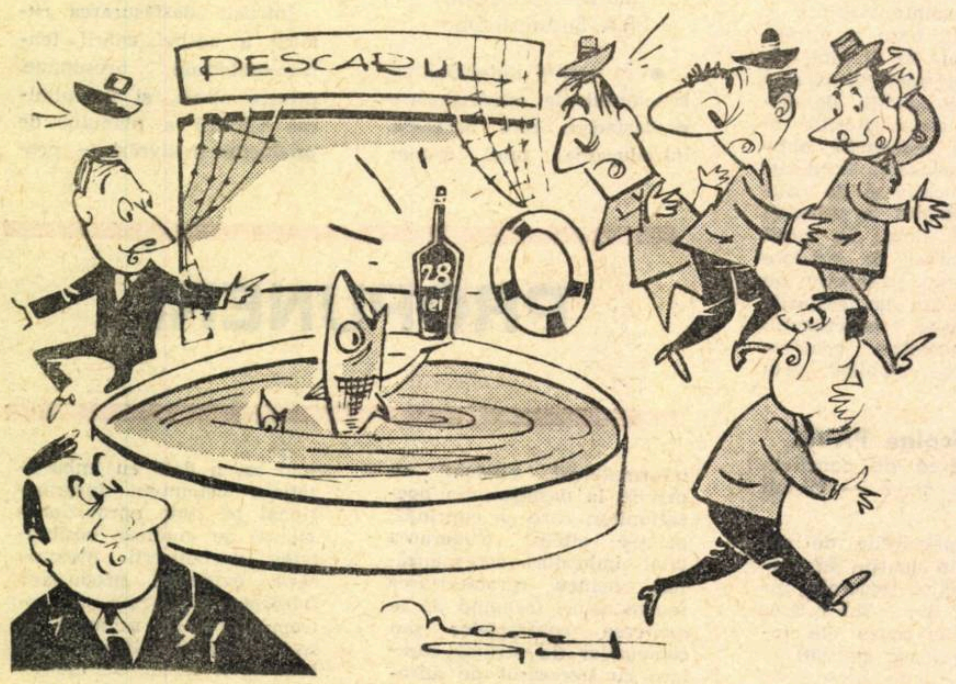

La pește dulce, vin... sărat !

(desen de Neagu Rădulescu)

AGENDA ECONOMISTULUI

CURIER

■ Precizarea noțiunii de „tehnică" — scrie conf. univ. dr. C. Danciu în articolul **Determinarea eficacității tehnicii noi** (PROBLEME ECONOMICE nr. 10/1967) — este necesară pentru stabilirea sistemului de indicatori ai progresului tehnic. Opiniile variate în această problemă merg de la cuprinderea în sfera noțiunii de tehnică numai a **uneltelor de muncă** pînă la **includerea totalității mijloacelor de producție, a organizării producției și calificării lucrătorilor.** Autorul consideră că forța de muncă și calificarea ei, precum și organizarea producției nu pot fi cuprinse în noțiunea de tehnică. La fel — clădirile destinate producției, mijloacele de deplasare, conductele și recipientele, în măsura în care nu îndeplinesc un rol **activ** în procesul de producție. De asemenea — obiectele muncii. În schimb, procedeele tehnologice urmează a fi cuprinse în sfera noțiunii de tehnică. Pentru a reflecta principalele căi ale progresului tehnic, C. Danciu consideră că sistemul de indicatori se poate limita la cuprinderea a 5 grupe: electrificarea; mecanizarea; automatizarea; chimizarea proceselor de producție, perfecționarea proceselor tehnologice.

■ Lucrarea inginerului francez J. Lesourne, director general al Societății de economie și de matematică aplicată, președintele Societății internaționale M.E.T.R.A., **Du bon usage de l'étude économique dans l'entreprise** (Despre buna utilizare a studiului economic în întreprindere), Dunod, Paris, 1966, își propune drept obiectiv să faciliteze dialogul dintre conducătorii de întreprinderi și cercetătorii științifici. Pentru a rezolva o problemă particulară într-o întreprindere, se preconizează următoarele etape: 1) definirea ansamblului deciziilor posibile; 2) evaluarea consecințelor certe sau posibile ale diverselor decizii; 3) alegerea unui criteriu care să atribuie o valoare întregului ansamblu de consecințe; 4) determinarea deciziei sau deciziilor pentru care această valoare este maximă pe ansamblul deciziilor posibile. Cercetătorii științifici — spune Lesourne — urmează să ducă pînă la capăt eforturile de cercetare și să nu uite că sînt în serviciul întreprinderilor și că studiile lor nu au sens decît atunci cînd au tost transpuse în acțiune.

■ Trecînd în revistă într-un studiu apărut în VESTNIC MOSKOVSKOVO UNIVERSITETA nr. 5/1967, momentele cruciale ale **Dezvoltării economiei politice sovietice,** N. A. Țagolov, arată, printre altele, că trăsătura caracteristică inițială a produsului în economia socialistă nu poate fi aceea de marfă. Natura economică a produsului producției socialiste este și mai largă și mai îngustă decît a mărfii. Mai largă pentru că produsul este cuprins în sistemul producției sociale la nivelul organizării sociale planice a producției. Totodată, produsul este marfă, întrucît, deși produs după planul social, este străinat de întreprinderi pe principiul compensării. Mecanismul relațiilor de marfă între întreprinderi, întemeiat pe mișcarea produsului ca marfă, spune Țagolov, are o deosebită însemnătate în stimularea întreprinderilor pentru a scădea cheltuielile de muncă vie și materializată; totodată este necesară diferențierea între criteriul eficienței producției sociale și al eficienței întreprinderii socialiste ca atare.

■ Relațiile dintre descoperirea științifică și invenția tehnologică, dintre invenție și inovație, constituie subiectul cărții economistului nord-american prof. J. Schmookler, **Invention and economic growth** (Invenție și creștere economică), 1967, Harvard University Press. Autorul a cercetat invențiile ce s-au înregistrat în domeniul agriculturii, rafinării petrolului, căilor ferate și fabricării hîrtiei în perioada 1800—1957. Examinînd împrejurările în care au fost realizate aceste invenții, profesorul J. Schmookler a ajuns la concluzia că „în nici unul din cazuri o descoperire științifică nu poate fi specificată ca fiind factorul determinant al vreunei invenții în cele patru ramuri". Opinia apărată de cercetătorul nord-american este că invențiile tehnologice sînt „induse de cerere" și nu „induse de știință".

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC: CONDUCEREA ÎNTREPRINDERII

Institutul de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România, organizează în ziua de 22 noiembrie a.c., în Aula Academiei (calea Victoriei nr. 125), un colocviu științific pe tema: „Preocupări în cercetarea problemelor conducerii întreprinderilor industriale". Tematica colocviului urmărește să dezbată unele aspecte cum ar fi conținutul, formele și eficiența conducerii colective, pregătirea cadrelor de conducere din întreprinderi, structura organizatorică a întreprinderilor, îmbunătățirea muncii de conducere ș.a.

În ședința de dimineață (orele 9—14) vor fi prezentate referate pe probleme ca: formele, conținutul și eficiența conducerii colective a întreprinderii: considerațiuni asupra modalităților de perfecționare a cadrelor de conducere din întreprindere; cu privire la conținutul muncii de conducere și a profilului directorului de întreprindere (pe baza unei anchete din 28 de întreprinderi); folosirea calculatorilor electronici în conducerea întreprinderilor; cibernetica și sistemele informaționale de decizie; structura organizatorică a întreprinderilor; timpul directorului de întreprindere (prelucrarea unor fotografieri și autofotografieri a zilei de muncă a directorilor); utilizarea unei metode de stimulare a gîndirii colective într-o întreprindere industrială; problemele conducerii întreprinderii, discutate în cadrul celui de al II-lea Congres Internațional al Productivității — Viena, 1967.

MERCUR PRINTRE MUZE

ÎN AJUTORUL CONSUMATORILOR

NU DE MULT, a fost anunțată în Franța apariția unei noi reviste, răspunzînd, potrivit părerilor competente, unei necesități de mult simțite și urmînd — cel puțin în intenția inițiatorilor — să se bucure de o autoritate indiscutabilă în rîndurile opiniei publice. Revista, care se va numi, probabil, „Consommateurs Informations" (aproximativ, „Informații pentru consumatori") și care urmează să apară la începutul anului viitor, va avea un tiraj de 350 000 exemplare și se va tipări în numai 20—24 pagini (dintre care unele în culori). Spre deosebire de toate revistele „normale", „Consommateurs Informations" nu va publica nici un fel de publicitate.

Această trăsătură distinctă — atît de originală într-o lume în care publicitatea și-a subordonat în mod practic presa — decurge din funcțiunea, originală și ea, a noii publicații.

Revista va fi editată de către Institutul de consum, recent înființat printr-un decret guvernamental, și care corespunde prin atribuțiile sale unor organisme similare deja existente în alte țări occidentale. Un asemenea institut este menit să analizeze și să controleze, în folosul consumatorilor, bunurile de larg consum puse în circulație și să se pronunțe, în deplină obiectivitate, asupra calităților (și, eventual, deficiențelor) lor reale. Consumatorul contemporan se găsește literalmente copleșit sub avalanșa zecilor și sutelor de mii de produse ce invadează piața cu ajutorul unei publicități zgomotoase și omniprezente. Potrivit reclamelor, toate produsele sînt „excelente", „cu desăvîrșire noi" și reprezintă „ultimul cuvînt al tehnicii". De fapt, deseori, sub zeci de mărci diferite apare același produs, diferențiat prin cîteva amănunte exterioare și nesemnificative. În fiecare zi, alte și alte mărfuri se oferă curiozității publicului, ceea ce face ca rolul experienței personale a consumatorului să devină tot mai puțin important. Au apus vremurile cînd obiectele de folosință îndelungată erau într-adevăr „de folosință îndelungată" (și cînd în asemenea categorie erau cuprinse chiar unele articole vestimentare), vremurile cînd renumele unei mărci se transmitea din generație în generație, cu certitudinea că ea acoperă o aceeași realitate verificată.

Necesitatea pentru consumator de a se orienta în desișul produselor oferite azi pe piață, nevoia de a-i oferi acestuia o informare onestă, fondată pe elemente științifice și eliberată de servituțile publicității, a determinat înființarea acelor institute de consum despre care am amintit. Desigur, pentru a se sustrage presiunilor industriei și comerțului (măcar în bună parte, dacă nu total), un asemenea institut trebuie să fie subvenționat de stat sau (cum se întîmplă în unele țări occidentale) de puternice asociații ale consumatorilor.

Institutul de consum din Franța va dispune, pentru început, de o subvenție bugetară de aproape 4 milioane de franci și se va întreține, în continuare, din beneficiul unei taxe stabilite asupra oricărui insert publicitar. Consiliul de administrație, compus din 23 de membri, va cuprinde cinci reprezentanți ai ministerelor, șase reprezentanți ai „intereselor private" (industrie, agricultură, comerț, pescuit, presă și publicitate) și 12 reprezentanți ai consumatorilor. Aceștia din urmă ar constitui, deci, cel puțin din punct de vedere aritmetic, majoritatea; unii observatori își exprimă însă îndoiala că ei își vor putea impune totdeauna punctul de vedere căci, fără îndoială, reprezentanții statului și ai fabricanților vor dispune de o competență tehnică mult mai ridicată.

Revista la care ne-am referit va publica rezultatele analizelor întocmite asupra a diferite bunuri de consum. Pentru început, sînt prevăzute asemenea analize în ce privește sucurile de fructe, fiarele de călcat, cămășile bărbătești, supele în plicuri și apele gazoase, urmînd ca mai tîrziu să se treacă la cercetarea și a altor produse, mai dificile (s-a calculat, de pildă, că pentru încercarea mașinilor de spălat rufe e nevoie de minimum 100 000 franci). Revista va mai publica și consultații pe diferite teme care-i interesează pe consumatori: credite, vînzarea la domiciliu, returnarea mărfurilor defecte etc.

Nu mai e nevoie, credem, să subliniem importanța și utilitatea unei asemenea activități; ea își poate găsi, fără îndoială, o aplicare și în condiții structural deosebite, cum sînt acelea ale unei economii socialiste, contribuind la informarea și orientarea publicului consumator.

H. DONA

INSTITUTUL DE CERCETĂRI PENTRU ECONOMIE AGRARĂ

Institutul de cercetări pentru economie agrară, din București, anunță scoaterea la concurs a următoarelor posturi de personal științific de cercetări:

I. SECȚIA: **Planificarea, organizarea și conducerea agriculturii**
SECTOR: **„Planificarea și conducerea agriculturii"**
— 1 șef de sector cercetare științifică
— 1 cercetător științific principal
SECTOR: **„Resursele naturale și repartiția teritorială a producției agricole"**
— 1 șef de sector cercetare științifică
— 2 cercetători științifici principali

II. SECȚIA: **Organizarea întreprinderilor agricole**
— 1 șef de secție cercetare științifică
SECTOR: **„Organizarea producției în întreprinderile agricole"**
— 1 șef de sector cercetare științifică
— 1 cercetător științific principal
— 1 cercetător științific
SECTOR: **„Organizarea proceselor tehnologice" (sector de coordonare a sectoarelor de economie din institutele de ramură)**
— 1 șef de sector cercetare științifică
— 1 cercetător științific principal

III. SECȚIA: **Organizarea și retribuirea muncii**
— 1 șef de sector cercetare științifică
SECTOR: **„Organizarea și normarea muncii"**
— 1 șef de sector cercetare științifică
— 1 cercetător științific principal
SECTOR: **„Retribuirea muncii"**
— 1 șef de sector cercetare științifică

IV. SECȚIA: **Eficiența economică**
— 1 șef de secție cercetare științifică
SECTOR: **„Eficiența economică a investițiilor"**
— 1 șef de sector cercetare științifică
— 1 cercetător științific principal
SECTOR: **„Prețuri și rentabilitate"**
— 1 șef de sector cercetare științifică
— 1 cercetător științific principal
— 2 cercetători științifici

V. SECȚIA: **Economia agrară generală**
— 1 șef de secție cercetare științifică
SECTOR: **„Economia agriculturii Republicii Socialiste România"**
— 1 șef de sector cercetare științifică
— 1 cercetător științific principal
SECTOR: **„Sociologia rurală și bugete țărănești"**
— 1 șef de sector cercetare științifică
— 1 cercetător științific principal

VI. SECȚIA: **Sistemul informațional și calcul economic**
— 1 șef de secție cercetare științifică
SECTOR: **„Sisteme informaționale"**
— 1 cercetător științific principal
— 1 cercetător științific
SECTOR: **„Calcul economic"**
— 1 șef de sector cercetare științifică
— 1 cercetător științific principal
— 1 cercetător științific

Cererile de înscriere se primesc la sediul Institutului din b-dul Mărăști, nr. 61, raionul „30 Decembrie", cu cel puțin 10 zile înainte de ținerea concursului, însoțite de următoarele acte:

— copie legalizată de pe diploma de examen de stat sau de pe diplome echivalente în specialitatea respectivă ale unor institute de învățămînt superior din țară, precum și de pe diplome din străinătate echivalate de comisia superioară de diplome din cadrul Ministerului Învățămîntului
— copie legalizată de pe diploma de doctor sau doctor docent în știință, dacă este cazul;
— memoriul de activitate, împreună cu o listă de lucrări;
— cîte un exemplar din cele mai importante lucrări tehnico-științifice ale candidatului sau extrasele lor;
— copie legalizată de pe certificatul de naștere;
— certificat de sănătate;
— dovada situației militare;
— dovada stagiului și a restului perioadei de activitate în producție;
— autobiografia;
— caracterizarea făcută de către conducerea instituției (întreprinderii) de la care provine candidatul.

Se pot prezenta la concurs absolvenții cu diplome de stat ai Institutelor de agronomie și științe economice.

Concursul se va ține în București la sediul Institutului de cercetări pentru economie agrară, b-dul Mărăști, nr. 61, la 45 de zile de la data publicării acestui anunț. Informații suplimentare se pot obține de la Secretariatul institutului, telefon: 17.21.80, interior 190.

În industria prelucrării petrolului

Din laboratoarele uzinale în rafinării

Cercetătorii din laboratoarele uzinale ale rafinăriilor de petrol își îndreaptă atenția spre valorificarea superioară a țițeiului și îmbunătățirea calității produselor. Pînă în prezent, laboratoarele uzinale din rafinării au rezolvat o serie de probleme cerute de producția curentă.

La Ploiești, ca și la Brazi și la Teleajen, lucrătorii din laboratoarele uzinale au ca scop principal :

— obținerea unor produse de cea mai bună calitate care să fie solicitate cu prioritate pe piața mondială. Cercetătorii, tehnicienii și laboranții de la laboratoarele amintite se ocupă de problemele specifice prelucrării petrolului și în special de îmbunătățirea proceselor tehnologice, de analiza tehnologiei la instalațiile noi etc.

Este de remarcat că unele din temele puse în fața laboratoarelor uzinale au și fost aplicate în rafinării. De pildă, laboratorul uzinal de la Rafinăria Brazi se poate mîndri cu rezultatele înregistrate în perfecționarea procesului de producție și în ridicarea calității produselor. Din creația colectivului de cercetători menționăm :

— benzină pentru aviație din componenți proveniți de la complexul de reformare catalitică al rafinăriei ;

— solvenți aromatici pentru producția de lacuri ;

— benzină pentru automobile cu caracteristici mult îmbunătățite.

Prin intrarea în funcțiune a instalației de cracare catalitică se obține un nou component valoros pentru benzinele auto superioare. Studiind cea mai rațională utilizare a componenților de care se dispune, laboratorul uzinal a elaborat o nouă rețetă de amestec pentru prepararea acestei benzine. Conducătorii auto au și sesizat calitatea noii producții deoarece, această benzină are o volatilitate mai ridicată, o curbă de distilație mai bogată și o repartiție mai uniformă a cifrei octanice ceea ce permite un demaraj mai puternic al autovehiculelor. În prezent, benzina auto fabricată la Brazi este mult solicitată și la export.

Primul produs — benzină pentru aviație — a și fost experimentat și omologat de specialiștii din Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, iar cel de-al doilea (solvenți aromatici) va asigura materia primă pentru noua fabrică de coloranți („Policolor") din București. Cantitatea de benzină ce se fabrică în prezent acoperă cererea integrală a beneficiarului intern, precum și solicitările externe. În ce privește solvenții aromatici merită menționat faptul că, pe viitor, se va evita importul de asemenea produse.

Pentru încercarea catalizatorilor întrebuințați în procesele de hidrofinare și de reformare catalitică, la Rafinăria Brazi s-a dat în exploatare parțială o stație-pilot.

Despre contribuția laboratorului uzinal la rezolvarea problemelor de producție se poate vorbi și la Rafinăria Teleajen. Aici, cercetătorii au îndeplinit cu succes una din temele importante avute în studiu. Este vorba de îmbunătățirea proceselor de rafinare a uleiurilor prin contact cu pămînt decolorant. **Cu ajutorul acestui procedeu, motoarele Diesel și motoarele de la automobile capătă aliați care le prelungesc cu mult viața : este vorba de uleiuri de o culoare deschisă, cu un conținut redus de cocs și cu o temperatură de imflamare mai ridicată.** Produsul — așa apreciază în unanimitate specialiștii — este o importantă realizare a cercetătorilor de la Rafinăria Teleajen, fiind cea mai substanțială îmbunătățire adusă uleiurilor în ultimul timp.

Colectivul de muncă de la laboratorul uzinal al Rafinăriei Teleajen a pus bazele și altor produse noi. Este vorba de :

— uleiuri pentru motoare de avion (atît pentru timp de vară cît și de iarnă — tipuri diferite) ;

— unsori consistente (pot fi folosite în funcționarea diverselor utilaje industriale);

— inhibitori de coroziune (acest produs este întrebuințat în instalațiile de prelucrare a țițeiului, avînd însușirea de a reduce substanțial coroziunea echipamentului din rafinării).

Parafina este un produs tot mai solicitat atît de beneficiarii interni cît și de cei externi — fiind necesară combinatelor chimice, pentru fabricarea ambalajelor folosite de industria alimentară etc.

Pe baza studiilor efectuate de laboratorul uzinal, într-o nouă instalație industrială se face **redistilarea anumitor fracțiuni parafinoase largi și se obțin fracțiuni înguste, bune pentru producerea parafinei. S-a realizat astfel un plus de 5 000 tone anual de parafină.** Obligațiile contractuale și cererile suplimentare pot fi onorate la timp.

Un laborator uzinal cu o activitate tot atît de bogată este și cel de la Rafinăria Ploiești. Și aici prelucrarea superioară a țițeiului este în atenția colectivului. Industria chimică are nevoie de sulf, o materie primă foarte necesară. Cercetătorii de la Rafinăria Ploiești și-au propus să valorifice gudroanele acide (deșeuri ce se distrug prin ardere) și să mărească producția de acid sulfuric.

Printre celelalte teme rezolvate aici vom aminti, studiul pentru valorificarea superioară a țițeiului, A 3 Sud. Astfel, într-o instalație ce va intra complet în funcțiune în anul viitor, se produc uleiuri electroizolante, similare produselor de pe piața mondială. Tot de aici se mai livrează :

— diferite uleiuri pe bază naftenică pentru motoare ;

— uleiuri cu întrebuințări speciale.

În laboratoarele uzinale din rafinăriile amintite sînt în studiu și alte teme importante pentru îmbunătățirea continuă a prelucrării țițeiului. Secțiile de producție ale rafinăriei așteaptă rezultatele cercetărilor.

Emil ZAMFIRESCU

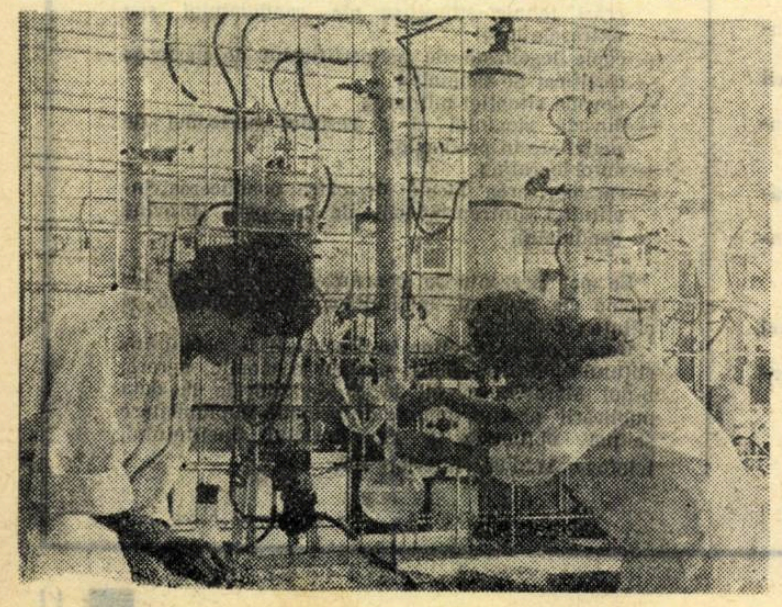

CIL SUCEAVA I

produce:

- **Dormitor G 28**
- **Dulap (bufet bibliotecă) Crina**
- **Fotoliu Crina**
- **Canapea Crina**
- **Pat extensibil cu tapițeria din mase plastice — expandate**

Se găsesc de vînzare la toate magazinele O.C.L. de specialitate din țară.

INTREPRINDEREA

IPROFIL

FOCȘANI

PRODUCE :

- **un tip nou de birou pe anul 1967, BIROUL „CONCEPT" — adaptabil și la locuințe ;**
- **etajere pentru cărți tip „703" demontabile și practice.**

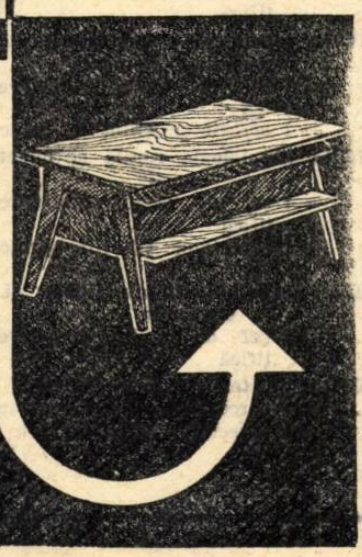

combinatul „1 MAI"

Satu Mare

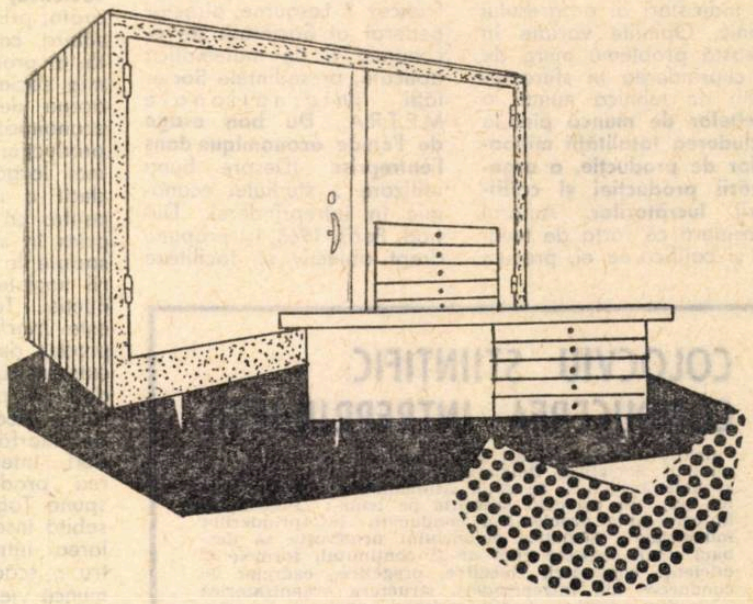

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE :

● mobilier tehnologic și de laborator pentru industria ușoară, chimică, metalurgică ș.a. ● mese, dulapuri și nișe de laborator ● rafturi, bancuri de lucru, cărucioare transport etc. ● dulapuri metalice ● mobilier pentru birouri și vestiare.

Pentru orice probleme privind mobilierul din metal, lemn și masă plastică, adresați-vă întreprinderii.

NOI FORME DE ASIGURĂRI PENTRU PERSOANE

Venind în întîmpinarea cerințelor cetățenilor dornici să-și materializeze spiritul de prevedere în asigurare, Administrația Asigurărilor de Stat este preocupată de diversificarea formelor de asigurări de persoane practicate. Din luna octombrie a.c. s-au introdus astfel noi forme de asigurări, care oferă populației posibilități de asigurare cît mai variate, avantajoase și utile în diferite împrejurări.

Simpla enumerare a denumirilor noilor forme scoate în evidență varietatea posibilităților de alegere a asigurării preferate, care corespunde cel mai bine cerințelor. Fiecare asigurare nouă are particularitățile, condițiile și avantajele sale. Iată pe scurt, care sînt acestea :

● **Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente,** la care suma asigurată se plătește la expirarea asigurării sau mai înainte, la ivirea cazurilor asigurate. În cazul urmărilor unui accident se plătește pînă la de 5 ori suma asigurată.

● **Asigurarea familială mixtă de viață satisface dorințele** celor care vor să-și asigure întreaga familie ; în ea pot fi cuprinși toți membrii familiei indiferent de numărul lor, inclusiv copiii de la vîrsta de 5 ani.

● **Asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași** permite să se asigure, pe lîngă o anumită sumă, la alegere și o pensie lunară pentru urmași.

● **În asigurarea familială de accidente,** pe lîngă asiguratul principal, sînt cuprinși soția, precum și toți copiii în vîrstă de 5—16 ani.

● **Asigurarea de accidente „turist"** vine în întîmpinarea cererilor acelor cetățeni, care doresc să încheie asigurări pe durate scurte. În asigurare este cuprinsă persoana contractantă pentru urmări din accidente, precum și bunurile acesteia, pe perioada de o lună.

● **La asigurarea de economie și de invaliditate permanentă de pe urma accidentelor,** suma asigurată se plătește la apariția cazului asigurat, precum și la expirare, independent de plățile făcute anterior. La expirare, asiguratul poate să opteze pentru încasarea sumei ce i se cuvine, fie dintr-odată, fie sub formă de rentă anuală pe timp limitat. În ultima situație, pe lîngă că beneficiază de fructificarea sumelor, asiguratul are posibilitatea să obțină o asigurare gratuită pentru invaliditate permanentă, egală cu triplul sumei asigurate inițial în caz de accidente de circulație și cu dublul sumei în cazul celorlalte accidente.

● **Asigurarea viageră de deces** dă posibilitatea ca în schimbul unei prime reduse plătită o singură dată **(cu primă unică)** sau eșalonat **(cu plata primelor pe timp limitat)** să se asigure suma stabilită de asigurat.

● **Asigurarea cu termen fix** oferă posibilitatea asigurării unei sume care se plătește beneficiarului la o anumită dată stabilită dinainte de asigurat ; **la asigurarea de rentă pe timp limitat** suma asigurată se plătește în rate lunare, pe o perioadă de 4—7 ani, de asemenea dinainte stabilită. Obligația ADAS de a plăti sumele respective se menține chiar dacă asiguratul nu mai este atunci în viață, asigurarea fiind în vigoare scutită de plata primelor. Aceste ultime forme sînt utile, de exemplu, celor care doresc să asigure o sumă mai importantă copiilor la majorat, o bursă pe perioada studiilor etc.

Primele de asigurare, la toate formele, sînt convenabile, iar aplicarea acestor asigurări se face în condiții de simplificare a încheierii contractelor și plății sumelor asigurate, de lărgire a răspunderii ADAS și de acordare a unor avantaje suplimentare asiguraților.

DOCUMENTAR

ÎNTRE EFORTUL PROPRIU ŞI FINANŢAREA EXTERNĂ

Datele unei probleme şi punctul de vedere al unor ţări in curs de dezvoltare

ABSTRACŢIE FĂCÎND de o serie de factori complimentari (resurse naturale disponibile, număr şi grad de calificare a cadrelor naţionale de toate nivelele, bază energetică, sistem de transporturi etc.), creşterea economică a ţărilor în curs de dezvoltare este, în primul rînd, o problemă de lărgire şi diversificare a capacităţilor lor de producţie. Crearea de noi ramuri şi subramuri economice, de natură să valorifice la un nivel superior resursele naţionale, cere un important volum de investiţii. Amploarea şi eficacitatea efortului de investiţii sînt condiţionate în ultimă instanţă de :

a) nivelul şi formele acumulării interne, precum şi de modul în care sînt folosite resursele acumulate ;

b) posibilitatea de a se procura, prin exporturi, devizele necesare importului de utilaje ;

c) modul în care sînt atrase şi folosite unele resurse financiare externe.

Dacă problema acumulărilor interne — problema efortului propriu, naţional — este mai puţin dezbătută în reuniunile internaţionale (probabil, întrucît este o chestiune de competenţa exclusivă a guvernelor respective), problema comerţului şi finanţării internaţionale formează obiectul unor dezbateri ample.

Astfel, Comisia a II-a a Adunării Generale a O.N.U. a consacrat lucrările sale din ultimele două săptămîni aproape exclusiv relaţiilor financiare internaţionale.

Punctul de plecare al acestor dezbateri : recomandarea primei Conferinţe mondiale pentru comerţ şi dezvoltare (Geneva, 1964), după care ţările dezvoltate industrial ar urma să afecteze 1% din venitul lor naţional pentru finanţarea creşterii economice a ţărilor în curs de dezvoltare (daruri nerambursabile, credite publice şi particulare pe termen lung, contribuţii voluntare la organismele economice şi financiare internaţionale, investiţii directe publice şi private în ţările lumii a treia etc.). Această recomandare nu a fost realizată şi este puţin probabil să fie realizată în anii următori.

Majoritatea economiştilor din ţările Africii, Asiei şi Americii Latine consideră că insuficienţa fluxului de capital venind din ţările industrializate reprezintă principala frînă în calea creşterii economice. După evaluările Băncii Internaţionale pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare, ţările în curs de dezvoltare ar avea nevoie anual de circa 3—4 miliarde de dolari ca **resurse externe suplimentare**, *faţă de cele de care dispun astăzi.*

Pentru a încuraja „intrările" de capital străin, unele ţări în curs de dezvoltare au adoptat măsuri legislative de ocrotire a investiţiilor private externe, care reprezintă aproximativ un sfert din totalul fluxului financiar internaţional ce se îndreaptă către ele.

Experienţa demonstrează însă că, de regulă, capitalurile „intrate" ies după scurtă vreme dublate sau chiar triplate ; nu de puţine ori, exodul cuprinde şi unele capitaluri interne acumulate. Ieşirile de capital din ţările în curs de dezvoltare îmbracă, în principal, următoarele forme :

a) rambursări pentru datoria externă ;

b) profituri repatriate de capitalurile străine investite în economia naţională respectivă ;

c) capitaluri autohtone investite în străinătate.

După unele evaluări, numai profiturile „repatriate" de capitalurile investite în ţările în curs de dezvoltare s-au cifrat în 1965 la suma de 5 miliarde de dolari.

Fără îndoială, această mişcare internaţională în dublu sens a capitalurilor merită o analiză specială, deoarece concluziile ei ne-ar putea apropia simţitor de înţelegerea multor aspecte contradictorii privind creşterea economică din ceea ce se numeşte frecvent „lumea a treia".

În materialul de faţă ne propunem să dăm însă numai un tablou succint al modului în care privesc aceste probleme unii economişti din ţările Asiei, Africii şi Americii Latine, care au expus punctul de vedere al guvernelor lor cu ocazia dezbaterii „finanţării internaţionale" la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U.

C. M.

E. PEREZ TOMAS (Argentina)

RAŢIONALIZAREA ECONOMIEI ÎN INTERESUL INVESTIŢIILOR STRĂINE

MIJLOCUL CEL MAI SIGUR de a împiedica ieşirile de capital din ţările în curs de dezvoltare este reorganizarea şi raţionalizarea economiei lor pentru a asigura investitorilor nu numai dobînzi satisfăcătoare, dar şi posibilităţi de investiţii în sectoarele productive ale economiei. Pe de altă parte, ţările în curs de dezvoltare doresc să vadă crescînd fluxul capitalurilor care le vin din ţările dezvoltate ; în această privinţă guvernul argentinian se numără printre acelea care au luat măsuri speciale pentru favorizarea investiţiilor străine.

Se înţelege de la sine că eforturile întreprinse pe scară naţională trebuie sprijinite prin cooperare internaţională ; totuşi, în acest domeniu, bilanţul decepţionant al ultimilor ani este un motiv de nelinişte. Nu numai că creditele de dezvoltare sînt însoţite de condiţii din ce în ce mai grele, dar practica ajutorului condiţionat se generalizează, astfel că ţările în curs de dezvoltare se găsesc în imposibilitatea de a-şi procura la preţul cel mai avantajos bunurile de echipament de care au nevoie.

Delegaţia argentiniană consideră că creditele însoţite de condiţii particulare ar trebui înlăturate şi că fluxul net de transferuri din ţările industrializate către ţările în curs de dezvoltare ar trebui sporit, mai ales prin intermediul mecanismelor multilaterale.

A. OLUMIDE (Nigeria)

PRACTICA AJUTORULUI CONDIŢIONAT

UNA DIN CAUZELE PRINCIPALE ale caracterului puţin satisfăcător al creşterii economice a ţărilor în curs de dezvoltare este scăderea relativă a aportului de capitaluri străine. În plus, nouă zecimi din capitalurile străine pe care le primesc ţările în curs de dezvoltare provin din surse bilaterale şi numai o zecime de la instituţii internaţionale.

Se afirmă citeodată că ţările în curs de dezvoltare nu au atins încă stadiul în care aportul de capital străin le-ar putea ajuta să-şi dezvolte economia. Acest argument este amăgitor : graţie ameliorării infrastructurii economice şi tehnicilor lor administrative, capacitatea de absorbţie a acestor ţări este satisfăcătoare şi creşte fără încetare. Este deci necesar ca ţările dezvoltate să dea dovadă de o mai mare bunăvoinţă politică în a spori suma totală a capitalurilor pe care le transferă ţărilor în curs de dezvoltare. Pînă în prezent această sumă a rămas în urma obiectivului de 1%. Acest deficit, ca şi povara pe care o impune ţărilor în curs de dezvoltare serviciul datoriei lor externe, au făcut imposibilă pentru cea mai mare parte dintre ele realizarea modestului obiectiv pe care îl reprezintă ritmul de creştere de 5% ce fusese fixat pentru Deceniul dezvoltării.

Termenii şi condiţiile de acordare a finanţării externe către ţările în curs de dezvoltare devin din ce în ce mai puţin satisfăcătoare. Creditele nerambursabile, care în 1962 reprezentau circa jumătate din volumul total al transferurilor, nu mai reprezentau decît două cincimi în 1965. Creditele sînt acordate pentru perioade scurte şi dobînzile sînt relativ ridicate ; practica ajutorului condiţionat devine tot mai obişnuită. Ar trebui ca ţările în curs de dezvoltare să poată rambursa în parte creditele condiţionate exportînd materii prime către ţările creditoare. Condiţiile puţin satisfăcătoare cărora le este supus transferul de resurse externe către ţările în curs de dezvoltare au drept consecinţă o creştere a îndatorării acestor ţări, dezorganizarea planurilor lor de dezvoltare şi numeroase decepţii.

Se propune într-un raport să fie încurajate investiţiile particulare străine, identificînd şi formulînd proiecte valabile şi aducîndu-le la cunoştinţa întreprinderilor şi surselor de finanţare străine care ar putea fi dispuse să le realizeze. Se subliniază de asemenea în acest raport că O.N.U. şi alte instituţii multilaterale şi bilaterale ar putea juca un rol util în această privinţă, stabilind legături instituţionale între organismele competente din ţările în curs de dezvoltare şi sursele posibile de finanţare din ţările dezvoltate, ceea ce ar putea fi realizat eventual prin intermediul băncilor de dezvoltare regionale. Guvernul Nigeriei primeşte cu satisfacţie această sugestie.

Construirea complexului hidroelectric de la Guri (Venezuela), realizată cu sprijinul financiar al O.N.U.

←

O. St. JOHN (Trinidad şi Tobago)

B.I.R.D.: DOBÎNDĂ DE 6%

UNUL DIN PRINCIPALII FACTORI care încetineşte creşterea ţărilor în curs de dezvoltare este lipsa lor de capital, pe care numai naţiunile bogate o pot remedia. În pofida ajutorului privat, bilateral şi multilateral, suma totală a resurselor disponibile se diminuează în raport cu necesităţile. În prima jumătate a deceniului actual, ritmul de creştere economică în Trinidad şi Tobago era de circa 4% în valoare reală, adică aproape jumătate din ritmul anilor '50. Este clar că structura economiei mondiale în ansamblul său trebuie modificată în favoarea ţărilor în curs de dezvoltare. S-a încercat să se facă asemenea schimbări, dar fără succes pînă în prezent. Asistenţa pe care ţările în curs de dezvoltare ar dori s-o primească este considerată ca un complement al eforturilor lor naţionale, dar aceste eforturi ele însele sînt deseori paralizate de situaţia din economia mondială.

Fluxul de capital cu destinaţia ţărilor în curs de dezvoltare s-a redus. Mai mult, acest flux de finanţare a dezvoltării, deja limitat, este supus unor reglementări şi restricţii ; astfel, în domeniul asistenţei bilaterale creditele nerambursabile cedează din ce în ce mai mult loc împrumuturilor, ceea ce antrenează obligaţii suplimentare din partea ţărilor în curs de dezvoltare.

Asistenţa furnizată de instituţiile multilaterale, a căror sarcină este mai curînd să completeze decît să înlocuiască ajutorul privat sau bilateral, este dezamăgitoare, pentru că ea nu oferă ţărilor în curs de dezvoltare decît resurse relativ modeste. Or, aceste instituţii îşi constituie resursele pe calea contribuţiilor publice şi a creditelor contractate pe pieţele financiare, ceea ce sporeşte încă dificultăţile ţărilor în curs de dezvoltare, care trebuie să verse dobînzi mai ridicate. De exemplu, dobînda anuală la creditele B.I.R.D. a crescut de la 5,5% la 6% în februarie 1966, astfel că împrumuturile Băncii sînt acum mai puţin liberale decît majoritatea creditelor bilaterale publice. Ţările dezvoltate ar trebui, în consecinţă, să permită B.I.R.D. şi filialelor acesteia să acorde mai uşor împrumuturi şi să amelioreze astfel condiţiile de creditare a ţărilor în curs de dezvoltare.

R. KLU (Togo)

MAI MULT PRIN INTERMEDIUL INSTITUŢIILOR MULTILATERALE

FLUXUL AJUTORULUI către ţările în curs de dezvoltare a crescut foarte puţin de la începutul deceniului, raportul de schimb al acestor ţări s-a deteriorat continuu şi costul ridicat al împrumuturilor a redus considerabil aportul net de capitaluri. Deşi capacitatea ţărilor dezvoltate de a furniza capitalurile necesare dezvoltării a fost influenţată de mai mulţi factori de origine internă, stagnarea curentului de asistenţă se datoreşte, în primul rînd, faptului că ţările dezvoltate n-au încorporat în politica lor naţională principiul unei dezvoltări coerente a tuturor ţărilor ; ţările dezvoltate se opun încă exigenţelor ţărilor în curs de dezvoltare tinzînd la o mai justă diviziune internaţională a muncii.

Problema este agravată de faptul că serviciul datoriei externe este o cauză majoră a ieşirilor de capital din ţările în curs de dezvoltare, căci asistenţa sub formă de împrumuturi va continua să reprezinte o parte considerabilă a capitalurilor necesare dezvoltării în anii care vin. În fapt, guvernul togolez a luat măsuri tinzînd să creeze climatul de încredere necesar pentru investiţiile străine de capital public şi privat, garantînd un tratament fiscal echitabil cu şi dreptul de a transfera capitalurile şi venitul. Deşi delegaţia togoleză nu vrea să minimalizeze importanţa ajutorului bilateral, mai ales în cazul în care el nu este însoţit de nici o condiţie, ea consideră că interesele ţărilor în curs de dezvoltare sînt servite mai bine de capitalurile furnizate prin intermediul instituţiilor multilaterale.

R. T. ALI (Irak)

UN COD INTERNAŢIONAL PENTRU REGLEMENTAREA MIŞCĂRILOR DE CAPITAL

TĂRILE DEZVOLTATE au făcut caz de dificultăţile lor bugetare şi ale balanţei de plăţi pentru a explica insuficienţa eforturilor lor în vederea atingerii scopurilor diverse care depind de volumul ajutorului pentru dezvoltare şi de modalităţile acordării sale. Deşi aceste argumente sînt valabile, ele nu sînt convingătoare pe de-a întregul, dificultăţile balanţelor de plăţi ale ţărilor dezvoltate decurgînd mai ales din relaţiile lor comerciale şi financiare reciproce şi nu din transferul resurselor către ţările în curs de dezvoltare.

Este descurajator să afli că într-una din ţările dezvoltate cheltuielile militare ating acum 10% din produsul naţional brut, în timp ce obiectivul de 1% din venitul naţional fixat ca ajutor pentru dezvoltare este atins fără nici un entuziasm. Teoretic, ţările dezvoltate ar trebui să ţină cont în bu-

(*Continuare în pag. 14*)

(Urmare din pag. 13)

getul lor de nevoile naţionale şi, în acelaşi timp, de cererile legitime ale ţărilor în curs de dezvoltare. Totuşi acesta este un obiectiv pe termen lung, care nu va fi atins decît atunci cînd ţările dezvoltate îşi vor da seama că ajutorul pentru dezvoltare nu este numai o obligaţie morală, ci şi un imperativ al interesului personal bine înţeles. Într-un termen scurt, organizaţiile internaţionale ar trebui să se străduiască să convingă guvernele interesate de necesitatea de a lua măsuri bugetare şi extrabugetare cu scopul de a spori curentul ajutorului de dezvoltare.

În ce priveşte curentul invers de capitaluri, adică de capitaluri care ies din ţările în curs de dezvoltare, delegaţia irakiană regretă să constate creşterea rapidă a datoriei externe a acestor ţări şi, paralel, a poverii pe care le-o impune serviciul acestei datorii, întrucît ea se traduce în prelevări masive din rezervele de devize constituite în mare parte pe baza încasărilor din export. Este la fel de descurajator să constatăm creşterea volumului ajutorului condiţionat, dar această stare de lucruri ar putea fi poate parţial remediată aplicînd principiul reciprocităţii, ţara creditoare fiind obligată în acest caz să utilizeze rambursările din împrumuturile condiţionate pentru a cumpăra mărfuri din ţara debitoare. Informaţiile culese pînă acum asupra mişcărilor internaţionale de capital sînt suficiente pentru a justifica adoptarea în viitorul apropiat a unui cod internaţional reglementînd aceste mişcări în interesul întregii comunităţi internaţionale.

D. TIWARI (India)

DE LA 1% LA... 0,65%

ŢĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE trebuie să depună efortul principal, dar asistenţa economică străină le este indispensabilă pentru a compensa insuficienţa inevitabilă a economiilor pe care le pot realiza nemijlocit. Pentru a putea îmbunătăţi, chiar şi într-o măsură modestă, nivelul lor de trai, ele au nevoie ca ţările dezvoltate să le furnizeze un ajutor substanţial de capitaluri în condiţii convenabile.

Datele şi cifrele disponibile arată în mod clar că resursele externe pe care comunitatea mondială trebuia să le furnizeze ţărilor în curs de dezvoltare sînt necorespunzătoare, atît în ceea ce priveşte volumul lor cît şi condiţiile care le însoţesc. Fluxul net al resurselor externe către ţările în curs de dezvoltare care, în 1961, reprezenta 0,83% din produsul naţional brut reunit al ţărilor cu economie de piaţă, n-a încetat să descrească pînă în 1964, cînd el nu mai reprezenta decît 0,65%. Chiar dacă în 1965 această cifră a ajuns la 0,70%, nu este sigur că ar fi vorba de o tendinţă durabilă. Raportul anual al secretarului general al O.N.U. indică şi el că în 1965 numai două ţări dezvoltate cu economie de piaţă au furnizat ţărilor în curs de dezvoltare resurse reprezentînd mai mult de 1% din produsul lor naţional brut. Semnificativ este faptul că singurele ţări care şi-au sporit ajutorul sînt donatori puţin importanţi. Totodată, trebuie notat cu satisfacţie că în 1966 ţările cu economie planificată au dublat aproape volumul creditelor lor destinate dezvoltării.

Pentru prima oară raportul secretarului general se referă la transferul de resurse între ţările în curs de dezvoltare. În această privinţă, India a depus eforturi, în ciuda propriilor sale dificultăţi, să furnizeze asistenţă economică şi tehnică altor ţări în curs de dezvoltare, oferindu-se să califice mai multe mii de cetăţeni din alte ţări sub egida Planului Colombo şi a P.N.U.D., precum şi prin cooperare cu alte ţări în curs de dezvoltare, în cadrul unor acorduri bilaterale şi multilaterale.

Să sperăm că noul proiect al F.M.I., referitor la crearea drepturilor speciale de tragere va permite ţărilor donatoare să desfăşoare o politică mai liberală în ceea ce priveşte furnizarea de resurse externe ţărilor în curs de dezvoltare.

A. PATRIOTA (Brazilia)

PLĂŢILE EXTERNE AU CRESCUT CU 400%

REDUCEREA CONTINUĂ a fluxului de capitaluri internaţionale şi înrăutăţirea condiţiilor de asistenţă constituie una din cauzele principale ale situaţiei de neinvidiat în care se află la ora actuală ţările în curs de dezvoltare. În timp ce venitul naţional al ţărilor dezvoltate creşte, în medie, cu 90 miliarde dolari pe an, volumul global al resurselor puse la dispoziţia celei de-a treia lumi a sporit anual doar cu 200 milioane de dolari, între 1961 şi 1965. Condiţiile de acordare a ajutorului au continuat să se înrăutăţească. Proporţia globală a donaţiilor în fluxul brut al capitalurilor publice continuă să scadă. În aceste condiţii, nivelul datoriilor ţărilor în curs de dezvoltare a atins o cifră record, iar coeficientul global al serviciului datoriei a crescut de peste două ori din 1950, trecînd de la 4% la aproape 9%. În cursul aceleiaşi perioade, plăţile anuale reprezentînd dobînzile şi rata de rambursare a datoriei au sporit cu 400%. Această descreştere a aportului net de resurse a atras după sine o reducere a disponibilităţilor în devize ale ţărilor în curs de dezvoltare, încît acestora le este din ce în ce mai dificil să efectueze ajustări pe termen scurt pentru a elimina deficitele balanţei de plăţi.

Guvernul brazilian este convins că nimic n-ar putea să înlocuiască finanţarea externă. Un număr apreciabil de delegaţii au insistat asupra necesităţii de a mobiliza resursele interne ale ţărilor în curs de dezvoltare. Se pare că nu este de competenţa Comisiei să examineze acest aspect al problemei, care a fost studiat de alte foruri.

S. LOPEZ (Filipine)

TERMENII UNEI DILEME

ÎN CEEA CE PRIVEŞTE ţările dezvoltate, problema sporirii fluxului resurselor pentru dezvoltare este condiţionată mai ales de dificultăţile legate de situaţia balanţei lor de plăţi şi de comprimarea cheltuielilor bugetare.

Cît despre ţările în curs de dezvoltare, dificultăţile lor în această materie se datoresc îndeosebi scurtimii termenelor de rambursare, nivelului ridicat al dobînzii şi sarcinii din ce în ce mai grele pe care o reprezintă serviciul datoriei lor. În plus, darurile ce li se acordă sînt deseori condiţionate de importul anumitor produse la preţuri stabilite, ceea ce are ca efect reducerea valorii reale a ajutorului furnizat. Atenuarea unora din aceste obstacole ar permite să se restrîngă fluxul de capitaluri din ţările în curs de dezvoltare către ţările dezvoltate.

Delegaţia filipineză acordă o importanţă deosebită necesităţii de a se adopta măsuri care să vizeze încurajarea investiţiilor de capitaluri străine private, creditele pentru export şi finanţarea dezvoltării, precum şi reforme fiscale.

Referitor la investiţiile de capitaluri străine private, se înţelege de la sine că revine ţărilor în curs de dezvoltare sarcina de a le atrage prin instaurarea unui climat favorabil. În ceea ce le priveşte, Filipinele au adoptat recent o lege asupra încurajării investiţiilor, care prevede acordarea unei întregi serii de avantaje investitorilor şi întreprinderilor, avantaje vizînd în special cîştigurile lor, protecţia brevetelor şi fiscalitatea. Problema rămîne totuşi complicată, întrucît este vorba pentru ţările în curs de dezvoltare de a atrage capitaluri străine şi, totodată, de a se feri de dependenţă economică. Ar fi în avantajul acestor ţări să facă schimb de informaţii asupra măsurilor pe care le-au adoptat în vederea rezolvării dilemei.

N. J. JANSZ (Ceylon)

UN CAZ CONCRET: CEYLONUL

ESTE TURBURĂTOR SĂ IEI NOTĂ de faptul că încasările din investiţii reprezintă în prezent 45% din totalul sumelor transferate din ţările în curs de dezvoltare. Condiţiile mai aspre de rambursare a datoriilor apasă şi ele greu: nivelul mediu al dobînzii la împrumuturi rămîne superior a 3%, termenul mediu de rambursare fiind de cel puţin 25 de ani şi perioada medie de graţie (anterioară rambursării) de cel puţin 17 ani. În plus, partea darurilor în ajutorul total scade, ţările dezvoltate marcînd o preferinţă netă pentru împrumuturile pe termen scurt.

Aceste tendinţe sînt confirmate de cifre: suma totală a capitalurilor intrate în Ceylon în 1966 a fost de aproximativ 80 milioane de dolari, însă ieşirile sub forma rambursărilor, a vărsămîntului dobînzilor şi repatrierii beneficiilor s-au cifrat la 38 milioane de dolari, respectiv 47% din totalul intrărilor. Din ajutorul de 45 de milioane primite în 1966, aproape 35 de milioane au fost acordate sub formă de împrumuturi mai ales pe termen scurt şi deseori cu dobînzi ajungînd pînă la 6%. Primirea ajutorului anunţat a fost întîrziată din cauza încetinelii formalităţilor administrative: de exemplu, Ceylonul n-a primit decît aproximativ 45 de milioane din suma totală de 85 milioane reprezentînd ajutorul anunţat în 1966. În cursul aceluiaşi an, el a realizat cu aproape 50 de milioane de dolari mai puţin la încasările din exporturi.

Cifre extrem de revelatoare, referitoare la valoarea pe locuitor a ajutorului extern primit de ţările în curs de dezvoltare, au fost publicate recent în THE ECONOMIST. Conform acestei reviste, valoarea medie pe locuitor este de 4 dolari pe an, fiind chiar inferioară în anumite ţări din Asia, printre care Ceylonul (1,4 dolari pe an) şi Birmania (0,6 dolari pe an). Aceste cifre arată în mod clar că asistenţa externă destul de redusă pe care o primesc ţările în curs de dezvoltare nu are decît efecte insuficiente asupra economiei în ansamblul său şi asupra planurilor de dezvoltare, în special.

În pofida adoptării unei serii de măsuri menite să realizeze un climat mai favorabil pentru investiţiile străine, intrările de capitaluri private în Ceylon au fost şi ele deceptionante. În cadrul unei cărţi albe, publicată în martie 1966, investitorilor li s-au oferit avantaje fiscale, prime pentru dezvoltare şi garanţii împotriva oricărei exproprieri. Moratoriul asupra transferurilor de capitaluri a fost progresiv relaxat şi au fost semnate acorduri cu unele ţări în vederea garantării investiţiilor. Or, fără îndoială, capitalurile private sînt atrase mai departe de pieţele cele mai dezvoltate, unde rotaţia lor este mai rapidă şi profitul mai ridicat.

Numeroase ţări în curs de dezvoltare suferă de pe urma inconvenientelor ajutorului condiţionat. În afară de întîrzierile care se produc în acordarea acestui ajutor, se apreciază deseori că mărfurile respective ar putea fi obţinute la preţuri mai avantajoase pe piaţa liberă şi că ţările în curs de dezvoltare se găsesc în mod frecvent plasate într-o situaţie ridicolă: aceea de a trebui să comande piese de schimb şi piese detaşate într-o ţară pentru a le utiliza la maşinile importate dintr-o altă ţară. Dacă ajutorul trebuie condiţionat, să sperăm că cel puţin cumpărările vor putea fi extinse la un grup de ţări, mai ales atunci cînd ajutorul este oferit de un consorţiu.

Avînd în vedere locul important pe care încasările din investiţii îl deţin în cadrul contra-fluxului provenit din ţările în curs de dezvoltare, precum şi necesitatea ca organismele multilaterale de finanţare să fie alimentate în mod suficient, ţările care furnizează asistenţa ar putea să ia în considerare nu renunţarea la dobînzile ce li se cuvin, ci vărsarea acestora către un organism multilateral. Dacă s-ar adopta un asemenea sistem, împrumuturile n-ar mai putea fi considerate drept investiţii rentabile disimulate, iar aceasta ar atrage după sine o reducere a dobînzilor, în timp ce organismul multilateral interesat ar avea siguranţa de a dispune în fiecare an de un minimum garantat de încasări. De acest sistem ar putea beneficia, de exemplu, organisme cum sînt Fondul pentru echipament al Naţiunilor Unite şi A.I.D. Volumul dobînzilor plătite de ţările în curs de dezvoltare se ridică la circa 450 milioane de dolari pe an: această sumă ar părea poate destul de redusă, dar ea riscă să crească an de an, iar sistemul sugerat de Ceylon ar permite eventual ţărilor în curs de dezvoltare să beneficieze ele însele de dobînzile pe care le plătesc.

J. WILMOT (Ghana)

MODIFICĂRI ÎN ACTIVITATEA B.I.R.D. ŞI A.I.D.

SECRETARUL GENERAL a subliniat faptul că împrumuturile Băncii Mondiale sînt acordate în condiţii mai puţin favorabile decît cea mai mare parte a împrumuturilor bilaterale oficiale. Tendinţa generală de scădere a dobînzilor, care se manifestă în prezent, furnizează Băncii ocazia să reducă rata dobînzii sale. Deşi în trecut Banca s-a opus acestei sugestii, ar fi totuşi necesar să se studieze posibilitatea de a se acorda bonificaţii de dobîndă, cel puţin în cazul acelor împrumuturi de natură comercială care au fost acordate într-o perioadă cînd rata dobînzii era mai ridicată şi care trebuie reînnoite în momentul de faţă. Banca ar putea apoi să efectueze prelevări de 1,5 — 2,5 miliarde dolari asupra rezervelor sale, împrumutîndu-le în condiţii intermediare între cele actualmente în vigoare şi cele practicate de Asociaţia Internaţională de Dezvoltare. O altă măsură care ar putea liberaliza condiţiile ajutorului ar fi eliminarea dobînzii. Ar fi timpul de asemenea să se renunţe la „condiţionarea" ajutorului internaţional. Ţările interesate ar putea fi convinse să renunţe la condiţiile de care ele leagă contribuţia lor la A.I.D., garantîndu-li-se în schimb un procent minim de comenzi pentru export, drept compensaţie pentru acordarea împrumuturilor la care a consimţit Asociaţia. Ţările care nu obţin acest minim ar putea fi autorizate să efectueze trageri asupra Fondului Monetar Internaţional. Nu ni se pare deci că reînnoirea resurselor Asociaţiei Internaţionale de Dezvoltare ar întîmpina dificultăţi insurmontabile. Delegaţia ghaneză speră că se va ajunge foarte repede la un acord în această problemă şi că contribuţiile A.I.D. nu vor mai fi condiţionate de clauze restrictive.

Este necesar, în acelaşi timp, să se remedieze situaţiile de criză determinate de îndatorarea a numeroase ţări în curs de dezvoltare, între care şi Ghana, crize care apar datorită condiţiilor nefavorabile în care se acordă asistenţa. Ar trebui să se creeze un mecanism care să poată preveni aceste crize şi, eventual, să le rezolve. Din acest punct de vedere recentele operaţiuni de renegociere a datoriilor multilaterale nu au dus la rezultate satisfăcătoare.

Malik ASLAM (Pakistan)

DOBÎNZI MAI REDUSE ŞI REGIM PREFERENŢIAL

DACĂ ESTE ADEVĂRAT că prăpastia dintre ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare trebuie eliminată în primul rînd de către acestea din urmă, rămîne cert totuşi că ele nu se pot lipsi de finanţarea externă. Or, documentele pregătite de Secretariat conţin cifre şi fapte care nu sînt îmbucurătoare în această privinţă. Fluxul capitalurilor spre ţările în curs de dezvoltare a reprezentat în 1967 numai 0,64% din produsul naţional brut al ţărilor dezvoltate cu economie de piaţă. Pe de altă parte, situaţia ţărilor în curs de dezvoltare s-a agravat şi mai mult prin povara pe care o constituie pentru ele serviciul datoriei. În 1965 Comitetul de Asistenţă pentru Dezvoltare al O.C.D.E. a recomandat ca ţările care acordă împrumuturi cu o dobîndă de peste 3% s-o reducă la acest nivel, dar nu a recomandat ţărilor care acordă împrumuturi cu dobînzi foarte reduse să majoreze această dobîndă. Delegaţia pakistaneză consideră că aceasta este o problemă extrem de importantă care impune măsuri eficiente. Ţările în curs de dezvoltare trebuie să capete mai mult ajutor şi acesta să fie acordat sub formă de împrumuturi cu dobîndă scăzută. Ţăriie dezvoltate ar putea de asemenea să examineze posibilitatea introducerii unui regim preferenţial pentru produsele ţărilor în curs de dezvoltare.

FIGUEREDO PLANCHART (Venezuela)

UNELE CAUZE ALE STAGNĂRII

UNA DIN PRINCIPALELE CAUZE ale stagnării in fluxul net al capitalului spre ţările în curs de dezvoltare a constituit-o nivelul continuu ridicat al cheltuielilor militare şi al celor pentru cercetarea spaţială. Ţările dezvoltate sporeau cu greu volumul împrumuturilor acordate ţărilor în curs de dezvoltare, care, la rîndul lor, aveau un acces foarte limitat la pieţele mondiale de capital din cauza insolvabilităţii lor. Rezolvarea deplină a acestei probleme nu depinde însă numai de sporirea volumului finanţării externe a dezvoltării şi de îmbunătăţirea condiţiilor acesteia; asemenea măsuri nu pot substitui o sporire directă a puterii de cumpărare a ţărilor în curs de dezvoltare care să rezulte din ameliorarea situaţiei lor în comerţul internaţional.

Unul din avantajele măsurilor menite să sporească puterea de cumpărare a ţărilor în curs de dezvoltare ar fi faptul că ele nu ar implica sarcini financiare şi ar elimina din acest motiv procesul dureros de amînare a plăţii datoriilor. În plus, după cum a atras atenţia preşedintele Băncii Mondiale, chiar o sporire marginală a ponderii lor în comerţul mondial ar avea o influenţă favorabilă asupra ţărilor în curs de dezvoltare. După cum a arătat d-sa, dacă ţările în curs de dezvoltare ar fi reuşit să menţină ponderea pe piaţa mondială pe care au deţinut-o cu 5 ani în urmă, partea lor în exportul mondial ar fi sporit cu 1%, iar devizele încasate — cu 1 miliard de dolari.

Preşedintele Băncii Mondiale arăta că asistenţa multilaterală pentru dezvoltare prezintă avantajele obiectivităţii şi ale economiei. Totuşi ţările în curs de dezvoltare nu pot să adopte o atitudine prea rigidă faţă de capitalul extern privat, furnizat pe bază bilaterală, şi fiecare ţară beneficiară trebuie să elaboreze aranjamente acceptabile din punct de vedere politic, care să asigure ca independenţa sa economică să fie respectată şi consolidată.

În pofida eforturilor lor de a spori economiile interne şi de a elimina risipa în folosirea fondurilor disponibile, ţările în curs de dezvoltare nu pot încă să finanţeze programele lor minime de investiţii din resursele proprii. De aceea, încă mulţi ani de aci înainte va fi necesară finanţarea externă a dezvoltării. Trebuie de asemenea să se aibă în vedere că, atunci cînd este furnizat pe baze multilaterale, capitalul internaţional a acţionat ca stimulent al unei folosiri mai bune a resurselor financiare ale unor ţări, în măsura în care exemplul unor proiecte finanţate multilateral a dus la îmbunătăţirea calităţii altor proiecte. Cu toate acestea unele forme de finanţare externă, cum ar fi creditele pentru export, sînt în esenţă incompatibile cu necesităţile reale de investiţii pe termen lung. Din cauza importanţei exagerate pe care cumpărătorii au fost obligaţi să o atribuie factorului credit, furnizorii au tins să vîndă utilaje necorespunzătoare sau de calitate proastă ţărilor în curs de dezvoltare.

Finanţarea externă a dezvoltării ar putea fi folosită în mai mare măsură pentru a facilita transferul de tehnologie avansată spre ţările în curs de dezvoltare, astfel încît ele să se poată dezvolta şi să poată utiliza propriile lor resurse naturale.

M. VARELA (Panama)

O PROPUNERE CARE NU ÎNTÎLNEŞTE ADEZIUNI

ASISTENŢA FINANCIARĂ EXTERNĂ a fost evident inadecvată şi a tins din ce în ce mai mult să fie furnizată pe bază bilaterală, foarte adeseori în scopul de a menţine sau a obţine controlul economic asupra anumitor sectoare. Ponderea ajuto-

(Continuare in pag. 15)

SPANIA

CREŞTERE CU TENSIUNI SECTORIALE

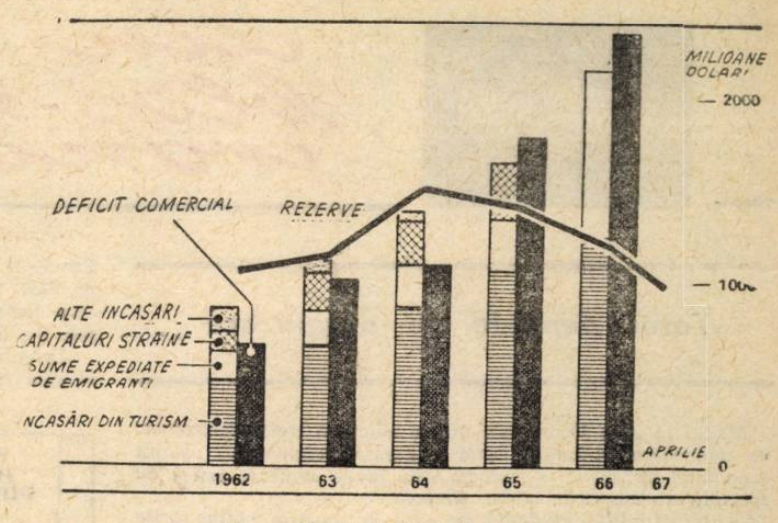

Evoluţia soldului balanţei de plăţi şi a rezervelor de aur şi devize (1962—1966)

(După THE ECONOMIST, din 5—11/VIII — 1967)

MULŢI DINTRE aceia care urmăresc evoluţia economică a Spaniei subliniază drept principala caracteristică a perioadei 1961—1966 ieşirea din stagnarea şi imobilismul care au caracterizat economia spaniolă în deceniile anterioare; totodată, se relevă limitele structurale ale acestei dezvoltări şi contradicţiile care-i periclitează continuitatea.

Făcînd bilanţul situaţiei pe 1966 şi pe primele luni ale anului curent, un studiu recent al experţilor O.C.D.E. subliniază că ritmul de creştere al produsului naţional brut al Spaniei a depăşit pe cel stabilit prin plan (8% în loc de 6% pe an), că atît consumul cît şi investiţiile au înregistrat sporuri apreciabile. Concomitent, a progresat simţitor volumul exportului, iar în cadrul acestuia — pentru prima dată — valoarea mărfurilor industriale a depăşit net pe cea a produselor agricole. La capitolul fenomenelor negative, acelaşi studiu enumeră presiunea inflaţionistă, cursa dintre preţuri şi salarii, accentuarea deficitului balanţei comerciale şi al celei de plăţi, sporirea cheltuielilor bugetare neproductive, extinderea importurilor de produse alimentare ş.a.

● Contraste ale dezvoltării

MĂSURILE POLITICII economice oficiale, în ultimul deceniu, au urmărit cînd stimularea creşterii economice, cînd frînarea unor tendinţe către dezechilibru în cadrul acesteia (cum a fost, de pildă, cazul măsurilor cuprinse în aşa-numitul „plan de stabilizare", lansat în 1959). O anumită îmbunătăţire a situaţiei financiare a ţării şi creşterea susţinută a producţiei începînd din ultimele luni ale anului 1961 au facilitat elaborarea şi lansarea planului de dezvoltare pe anii 1964—1967. Printre obiectivele de bază ale planului au fost incluse „sporirea maximă a producţiei naţionale, repartiţia mai echitabilă a veniturilor, realizarea supleţei sistemului economic, a echilibrului economiei şi a ocupării depline a forţei de muncă, precum şi integrarea progresivă în economia mondială". Ca măsuri concrete, pe lîngă modernizarea structurilor economice şi administrative, s-a prevăzut sporirea considerabilă a investiţiilor publice şi particulare în economie, aportul capitalului străin în perioada 1964—1967 fiind proiectat la 1,35 miliarde de dolari.

Aplicarea prevederilor planului s-a soldat cu rezultate diferite de la o etapă la alta. După cum apreciau autorii unui studiu al O.C.D.E. din 1966, în cursul primei părţi a perioadei planului creşterea cererii „a putut fi conciliată cu echilibrul deoarece producţia s-a redresat rapid după stagnarea temporară, determinată de programul de stabilizare din 1959, şi pentru că acest program ameliorase în mod sensibil condiţiile generale în care funcţiona economia". Datorită creşterii încasărilor în devize şi liberalizării parţiale a importurilor, s-a îmbunătăţit aprovizionarea industriei spaniole cu materii prime şi bunuri de echipament. Totodată, însă, „întrucît cererea a continuat să crească rapid, au început să se manifeste dezechilibre serioase; mai recent, au apărut în mod evident presiuni inflaţioniste apreciabile" (**Problèmes économiques**, nr. 984/1966).

Dacă pînă în 1964 stabilitatea financiară a putut fi menţinută prin modificări de mică amploare ale politicii economice, îndeosebi pe calea importului de bunuri de echipament), precum şi a creării de noi centre industriale. În acelaşi scop, ele au stimulat afluxul de capitaluri străine în industria spaniolă (pe primul loc se situează investiţiile S.U.A., urmate la distanţă de cele elveţiene, franceze, vest-germane, olandeze, engleze ş.a.); totalul investiţiilor străine efectuate în cursul anului 1965, de pildă, a însumat 256,8 milioane de dolari.

În ceea ce priveşte agricultura, ea suferă de pe urma fărîmiţării proprietăţii ţărăneşti, a nivelului în general scăzut al agrotehnicii, a secetelor şi a insuficienţei irigaţiilor.

Nivelul şi structura producţiei agricole obţinute în aceste condiţii nu-i permit să acopere cererea internă de alimente pentru populaţie şi de materii prime pentru industrie. Pe de altă parte, are loc un exod al populaţiei rurale spre oraşe sau peste hotare (numai în perioada 1964—1966 populaţia agricolă activă s-a redus cu 520 000 de persoane, respectiv cu 12,5%).

Avînd în vedere şi importanţa agriculturii ca furnizor de produse pentru export, problema modernizării sale se pune cu o deosebită pregnanţă. Producţia nu reuşeşte să ţină pasul cu schimbările structurale în cererea de produse agricole, care are tendinţa de a se mări în special la produsele creşterii animalelor şi la furaje, pe seama culturilor tradiţionale ale agriculturii spaniole. Studiul O.C.D.E. din 1967, afirmînd necesitatea sporirii investiţiilor publice în sectorul agricol, sublinia în acest sens: „Faptul că există stocuri excedentare de produse agricole tradiţionale, în timp ce importurile de produse animaliere şi de produse destinate hranei animalelor apasă greu asupra balanţei de plăţi, demonstrează întreaga urgenţă a reorientării politicii agricole (**Problèmes économiques, nr. 1033/1967**).

În vederea ridicării productivităţii agriculturii, a sporirii competitivităţii sale, investiţii publice considerabile sînt destinate pentru ameliorarea bazei agrotehnice (s-a prevăzut, de pildă, ca în perioada 1964—1967 sistemul irigaţiilor să fie extins pe o suprafaţă de 300 000 ha); paralel, autorităţile încurajează concentrarea proprietăţii agricole, însoţită de eliminarea treptată a aşa-numitelor „minifundii".

● Presiunea deficitelor

EVOLUŢIA CERERII interne şi externe, precum şi a producţiei în principalele sectoare ale economiei a avut repercusiuni variate asupra balanţei comerciale şi a balanţei plăţilor externe, ca şi asupra costului vieţii şi a nivelului de trai al populaţiei. În 1966 importurile au ajuns să reprezinte aproape triplul valorii exporturilor (3591 milioane de dolari, faţă de 1254 milioane). Ca urmare, soldul excedentar al schimburilor „invizibile" (în cadrul cărora, încasările din turism au însumat 1245 milioane de dolari în 1966) n-a putut acoperi decît în parte deficitul balanţei comerciale, balanţa de plăţi externe devenind şi ea deficitară din 1964 (în 1966 soldul pasiv s-a ridicat la 230 milioane de dolari).

Căutînd să stăvilească o asemenea evoluţie, guvernul spaniol a adoptat, începînd din 1966, anumite restricţii în domeniul importurilor, conjugate cu o politică de promovare a exporturilor atît către pieţele tradiţionale ale Spaniei, cît şi către pieţe noi, de perspectivă.

Pe plan intern — după o anumită atenuare a ritmului de creştere a preţurilor în 1966 (+10,5%) — presiunea inflaţionistă s-a accentuat din nou în cursul primului semestru 1967; creşterile au afectat îndeosebi chiriile, preţurile obiectelor de îmbrăcăminte, costul serviciilor şi al alimentelor etc. Salariile, însă, n-au ţinut pasul cu creşterea costului vieţii. Salariul minim (stabilit în 1963 la 60 de pesete pe zi) a ajuns în septembrie 1967 la 96 de pesete; el este apreciat însă ca fiind cu totul insuficient chiar de către sindicatele oficiale. Printre revendicările social-economice, formulate în cursul recentelor acţiuni greviste şi manifestaţii ale muncitorilor spanioli dintr-o serie de oraşe şi centre industriale importante (la care s-au raliat studenţii şi membri ai clerului catolic), a fost inclusă şi cererea ca salariul minim să fie majorat la 300 de pesete pe zi.

Sporirea an de an a cheltuielilor publice (se apreciază că în 1967 volumul acestora va depăşi cu 25% nivelul anului precedent) a contribuit la dezechilibrarea progresivă şi a bugetului statului, deficitul atingînd proporţii considerabile; măsurile întreprinse pentru restringerea diferitelor capitole de cheltuieli, a anumitor alocaţii, n-au dat pînă în prezent rezultatele scontate.

● Diversificarea debuşeelor

PLANUL DE DEZVOLTARE pe perioada 1968—1971, aflat în curs de elaborare, ar situa în centrul preocupărilor — după cum se menţionează din diferite surse — o serie de „sectoare strategice", de care depinde stabilitatea economică, atenuarea sau chiar eliminarea actualelor simptome de criză. În momentul de faţă, „tensiunile din economia spaniolă se accentuează, şi focarele de criză încep să se contureze. Spania pare să se îndrepte spre o fază asemănătoare cu cea prin care a trecut Italia acum cîţiva ani". (**Die Weltwoche**, 27.X.1967). În această situaţie, planul pe 1968—1971, paralel cu menţinerea unui ritm continuu de expansiune, ar urma să pună accentul pe înlocuirea unor importuri prin producţia internă, pe intensificarea exporturilor şi pe dezvoltarea mai departe a turismului, pe îmbunătăţirea coordonării obiectivelor bugetului de stat cu cele ale bugetelor locale şi ale organismelor autonome etc.

Un loc important în cadrul politicii economice de perspectivă a Spaniei îl ocupă problema apropierii de Comunitatea Economică Europeană, în speranţa de a obţine astfel un acces mai larg pe piaţa comunitară îndeosebi pentru produsele agriculturii spaniole. În ciuda riscurilor pe care le-ar implica asocierea la Piaţa Comună atît pentru industria spaniolă, cît şi pentru ramurile agriculturii orientate către consumul intern (în condiţiile desfiinţării taxelor vamale protecţioniste şi ale liberei concurenţe cu produsele ţărilor comunitare), tratative în acest sens se desfăşoară încă din 1962. În prezent observatorii consideră că Spania are şanse de a obţine un statut de ţară asociată, o primă etapă urmînd s-o constituie încheierea unui acord asupra preferinţelor comerciale reciproce.

În acelaşi timp, Spania se orientează tot mai susţinut spre noi pieţe. În ultimii ani s-au intensificat schimbările comerciale, pe baze reciproc avantajoase, cu ţările socialiste din Europa şi cu Republica Cuba. Cercurile economice şi financiare din Spania manifestă un interes crescînd faţă de America Latină, în ansamblu, tendinţă care s-a concretizat în numărul sporit al acordurilor comerciale sau de colaborare tehnico-economică, încheiate în ultimul timp cu diferite ţări latino-americane, precum şi în întărirea sensibilă a fluxului capitalurilor spaniole către economia acestor ţări.

Nicolae POPOV

ÎNTRE EFORTUL PROPRIU ŞI FINANŢAREA EXTERNĂ

(Urmare din pag. 14)

rului oficial în venitul naţional al ţărilor industrializate a scăzut continuu în cursul Deceniului pentru Dezvoltare, în ciuda necesităţilor crescinde ale ţărilor în curs de dezvoltare. Pe scurt, cei bogaţi au continuat să devină mai bogaţi, iar cei săraci rămîneau nu mai puţin săraci şi orice speranţă că ţările industrializate vor spori în mod voluntar ajutorul lor financiar într-un viitor previzibil a trebuit să fie abandonată.

Delegaţia panameză consideră că a sosit momentul să se mobilizeze bunăvoinţa omenirii în spiritul unei interdependenţe economice reale la nivel internaţional. Anumite măsuri pentru redistribuirea veniturilor la nivel internaţional ar da naştere unui sentiment de identificare şi de participare la sistemul internaţional în ţările în curs de dezvoltare, care în prezent se simt excluse de la progresul rapid al ţărilor industrializate. În acest scop, delegaţia prezintă un proiect de rezoluţie al cărei scop este să ceară, ca prim pas, să se studieze posibilitatea de realizare a unui astfel de sistem de cooperare economică în vederea completării eforturilor proprii ale ţărilor în curs de dezvoltare pentru accelerarea progresului lor economic şi social. Delegaţia a mai prezentat un proiect de rezoluţie similar la sesiunea precedentă dar, din lipsă de timp, Comitetul nu a putut să adopte vreo hotărîre în această problemă [1]). În plus, o propunere asemănătoare pentru crearea unui sistem internaţional de impunere în sprijinul planului de dezvoltare pe termen lung a fost examinată de Comisia Economică pentru Africa în anul 1966. Principiul unui asemenea sistem ar putea să apară la prima vedere revoluţionar sau utopic, dar istoria asistenţei pentru dezvoltare a arătat că un efort internaţional pentru dezvoltarea economică poate fi mobilizat numai prin măsuri de largă anvergură.

R. WRIGHT (Niger)

IEŞIRILE DE CAPITAL TIND SĂ EGALEZE INTRĂRILE

ADUNAREA GENERALĂ s-a ocupat de la a V-a sesiune a sa de problema fluxului resurselor spre ţările în curs de dezvoltare. Or, de la acea dată această problemă nu a încetat să se agraveze şi se prevede de pe acum că Deceniul pentru Dezvoltare nu va atinge scopurile stabilite iniţial. Din acest punct de vedere trebuie menţionat că ţările în curs de dezvoltare au depus eforturi serioase pentru a spori economiile interne şi că stagnarea investiţiilor nu se datorează insuficienţei acestor economii, ci mai ales, încetinirii fluxului de capitaluri străine.

Cauzele actualei situaţii trebuie căutate în primul rînd în lipsa de dorinţă de a combate răul, deoarece ţările dezvoltate dispun incontestabil de mijloacele necesare pentru a spori fluxul resurselor lor. Franţa, de exemplu, consacră în fiecare an peste 1,8% din produsul său naţional brut asistenţei externe. Este de asemenea important ca ţările dezvoltate să caute să uşureze condiţiile în care ele acordă împrumuturile. Inversarea tendinţei actuale se impune cu atît mai mult cu cît există pericolul ca în următorii 15 ani serviciul datoriei în ţările în curs de dezvoltare să anuleze complet intrările de capitaluri.

---

[1]) Pus la vot, în ziua de 24 octombrie 1967, proiectul de rezoluţie propus de Panama a fost respins de Comisia a II-a. Rezultatul votului: 3 pentru, 27 contra şi 62 abţineri.

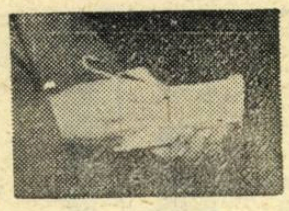

din bloc-notesul cronicarului

Totul depinde de organizare

Modul în care Europa va utiliza calculatoarele electronice va determina influența reală a acestei tehnologii asupra economiei europene — aceasta este ideea centrală emisă de specialistul american John Diebold.

Ce limitează însă eficiența pe care ar putea-o obține țările vest-europene de pe urma calculatoarelor? Mai întîi, insuficiența efectivului tehnicienilor de nivel mediu formați pentru analiză. În S.U.A. numărul lor este în prezent de 156 000 și va atinge 470 000 în 1970. Altă frînă: insuficiența stimulării materiale ce ar încuraja formarea unităților care să utilizeze informatica. În sfîrșit, investițiile nesemnificative în telecomunicații, întrucît circuitele de transmitere a datelor vor fi unul din factorii cei mai importanți în utilizarea ordinatorilor către anul 1970.

Orizont obscur

Concluzia evidentă ce se poate trage din raportul recent publicat de către Comisia Economică pentru Europa a O.N.U. este falimentul „politicii veniturilor".

Experții de la Geneva, fără îndoială pe baza experiențelor luate în cercetare, recunosc că o politică a veniturilor redusă la o poliție a salariilor are puține șanse de succes. Pe de altă parte, ei admit de asemenea că mijloacele de acțiune asupra „celorlalte venituri, — în legătură cu care nu apar decît informațiuni «rare» — sînt foarte limitate. Principalul mijloc este controlul prețurilor; inoperant însă pe termen lung (cum spun ei) în țările cu economie de piață. O definiție clară despre ceea ce ar trebui să fie repartiția veniturilor în aceste țări, refacerea structurilor naționale de remunerație învechite — spun experții — coincidența între salariile nominale și cele reale, includerea altor forme de remunerație, adeziunea fără rezerve a «partenerilor sociali», și arbitrajul unui organ central reprezentativ, sînt punctele de trecere obligatorii ale unei politici a veniturilor".

Multe puncte!... Și dintre ele, după cum se poate înțelege, nici unul deocamdată cu șansa de a apare limpede la orizont.

Centura depozitelor

Vechile capacități reduse ale depozitelor de mărfuri cu greu pot fi azi modernizate. Dimensiunile și structura lor împiedică mecanizarea manipulării și a transportului de mărfuri și de aceea devin tot mai neeconomicoase. Pe baza unei hotărîri a guvernului cehoslovac, mulțimea unor astfel de depozite de mărfuri care împînzesc Praga, va fi înlocuită în viitor cu o centură de depozite mari amplasată în jurul capitalei. Este vorba de șase centre moderne, situate în direcția căilor principale de aprovizionare cu mărfuri și legate între ele printr-un circuit inelar. În acest vast complex, vor fi concentrate depozitele de mărfuri ale tuturor organizațiilor comerciale. Reprezentanții lor vor avea la dispoziție clădiri administrative, mașină de calcul, prestări de servicii și de întreținere, garaj, oficiu poștal, hotel și complex comercial.

Wall Street — barometrul în scădere

Începînd cu 11 și 12 octombrie, și continuînd cu primele zile ale lunii noiembrie, cînd indicele Dow Jones a atins nivelul cel mai scăzut din acest an (sub 850 puncte), Wall Street-ul continuă curba declinului valorilor sale bursiere pe 1967 (începută în luna mai). Fenomenul este cu atît mai semnificativ — se subliniază în cercurile de specialitate —, cu cît s-a produs pe piața activă a valorilor.

Aproape 12 milioane de titluri au trecut dintr-o mînă în alta în fiecare ședință, numai în cele două zile din octombrie, în cea mai mare parte în pachete de acțiuni de cîte 10 000 fiecare.

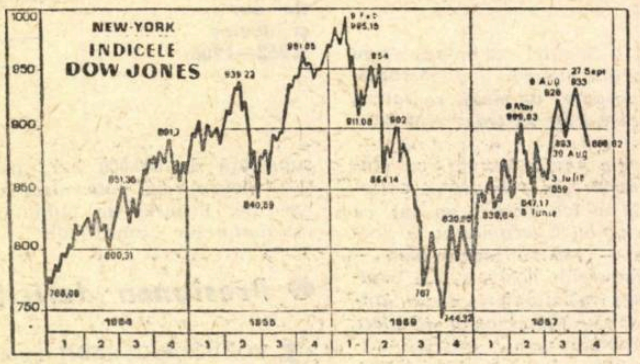

Încă la începutul lunii trecute, cronicile bursiere subliniau îndeosebi caracterul speculativ al pieței valorilor americane. Tendința creșterii ratei dobînzilor, poziția inflexibilă a Administrației S.U.A. privind majorarea impozitelor, ca și tendința de scădere a beneficiilor marilor concerne, nu sînt străine — se susține — de acest fenomen. Pe plan tehnic, căderile din zilele sus-amintite marchează în primul rînd slăbiciunea valorilor societăților de căi ferate (considerate întotdeauna drept teste ale pieței bursiere). În declin se află și valorile industriei chimice, construcțiilor electrice și mecanice, precum și cele ale sectorului metalelor neferoase.

Agenții de circulație sînt scutiți de... leșin

La 11 intersecții de mare circulație din Tokio, au fost instalate cabine cu oxigen pentru agenții de circulație. După cum a arătat practica și frecventele leșinuri ale agenților de circulație, inhalarea de oxigen a devenit absolut necesară pentru aceștia, deoarece ei sînt nevoiți să respire ore întregi aerul viciat, provocat de gazele de la eșapament. Și aceasta, în pofida unei decizii guvernamentale care a obligat toate firmele de automobile japoneze să utileze mașinile cu un dispozitiv special, care poate reduce pînă la 3% existența oxizilor de carbon în gazele de la eșapament.

Străpungerea barierei

Se știe că Ceylon-ul este despărțit de subcontinentul indian prin Golful Mannar și Strîmtoarea Palk. Mai puțin cunoscut este faptul că deși pasajul e suficient de larg (lățimea minimă a strîmtorii este de 6,4 km) vasele oceanice nu-l pot străbate din cauza adîncimii mici a apei. Necesitatea de a ocoli Ceylon-ul duce la lungirea cu sute de km a traseelor maritime dintre porturile situate la Marea Arabiei și cele situate la Golful Bengal (și vice-versa).

Realizarea proiectului unui canal navigabil (cu o lățime de 135—210 m și adîncime de 10 m), săpat în platoul continental dintre India și Ceylon, a fost mereu amînată din cauza costului relativ ridicat al construcției — aproximativ 300 milioane de rupii indiene. În prezent, experții numiți de guvernul Indiei, țara cea mai interesată în realizarea canalului, examinează două variante ale traseului viitorului canal (una în lungime de 46,8 km, iar alta de 24 km). Se apreciază că lucrările de construcție ar dura 5 ani, ar oferi locuri de muncă pentru 10 000 de muncitori și ar putea fi executate de societăți și specialiști indieni.

Meșterul casnic

Practicarea la domiciliu a diferitelor meserii legate de amenajarea casei sau grădinii proprii, de executarea diferitelor reparații sau operațiuni de întreținere, capătă o amploare crescîndă în țările industriale din Occident. Această îndeletnicire — considerată drept o „distracție utilă" de unii, devenită pasiune pentru alții — este răspîndită în toate păturile populației, atît în localitățile mari cît și în cele mici; o anchetă efectuată recent în Franța a relevat că numărul celor care o practică depășește cifra de 5 milioane, respectiv cel puțin o persoană în cadrul unei treimi din numărul total al căminelor franceze.

Între 1 și 12/XI s-a desfășurat la Paris cel de-al 2-lea Salon pe această temă, în cadrul căruia a fost prezentat un bogat sortiment de utilaje și materiale, profilate pe următoarele secțiuni: amenajarea și utilarea locuinței, cea a casei de odihnă, a grădinii, secțiunea „meșteșuguri și tehnici" (ceramică, legătorie, tapițerie etc.) și secțiunea publicațiilor de specialitate. Paralel, au avut loc conferințe și demonstrații practice, menite să inițieze pe amatori în tehnica zidăritului, a zugrăvitului, izolării fonice și termice, a sudurii ș.a.

26 devalorizări totale sau parțiale în 1966

Cunoscutul expert monetar Franz Pick a editat recent cea de-a 12-a ediție a anuarului său financiar, „Pick's Currency Yearbook".

Potrivit datelor publicate în anuar, valutele mondiale (care se ridică la circa 122) au suferit în anul 1966 o nouă devalorizare. Pick face următoarea apreciere asupra situației mondiale a valutelor:

„În ultimele 12 luni, ca și în anii precedenți, — scrie el — n-au lipsit dezastrele în materie valutară. Au avut loc nu mai puțin de 26 devalorizări totale sau parțiale, care au redus cantitatea de monedă pe plan mondial cu circa 25%. Graficul arată situația acestor devalorizări între 1956—1966, așa cum o redă săptămînalul LA VIE FRANÇAISE după un studiu publicat de „First National City Bank" din New York, pentru principalele țări capitaliste:

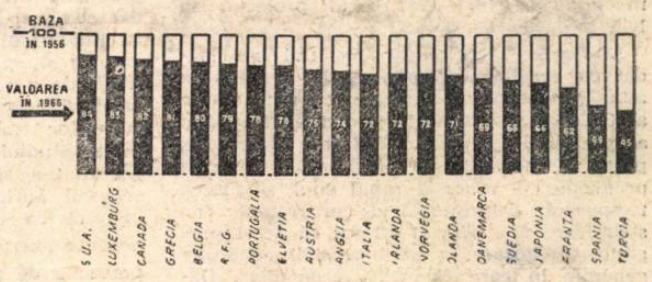

Primii din Europa

Primii zgîrie-nori din Europa au fost construiți și dați în folosință anul acesta, în Anglia. Este vorba de un ansamblu de imobile cu cîte 31 de etaje, inaugurat recent la periferia orașului Glasgow. Cele 1356 de apartamente ale ansamblului sînt amenajate după principiul **tot-electric**, avînd iluminatul, încălzitul, bucătăriile și sistemele de condiționare a aerului, racordate la rețeaua electrică. În felul acesta microraionul urban respectiv nu este numai cel mai înalt din Europa, ci și cel mai modernizat. O uzină construită special asigură consumul permanent cu energie electrică. Belgienii au construit, tot anul acesta, la Ostende, un zgîrie-nori denumit Europa-Centrum și care are... numai 30 de etaje. Așadar au rămas în urmă cu un etaj față de Glasgow. Cînd va fi complet terminat, Europa-Centrum va întrece însă în **tot-electric** multe construcții din lume, întrucît va avea și scări rulante, între etaje, acționate de energia electrică. Franța a intrat și ea în competiția... înălțimilor cu imobilul de la Puteaux (Paris) și ansamblul arhitectonic Maine-Montparnasse.

PE GLOB

● Ministrul brazilian al industriei și comerțului a declarat recent că, după ce a înregistrat o rată anuală de creștere de 10,7% între 1956—1962, industria braziliană a cunoscut o scădere a acesteia la 2,3% între 1962—1966. Cauzele acestei diminuări — a remarcat el — s-ar datora unei piețe mult prea reduse față de capacitatea de producție prevăzută, unei protecții vamale nefavorabil distribuită, care a sacrificat dezvoltarea unor anumite industrii noi, sarcinilor fiscale prea grele, a căror revizuire se impune cu necesitate și urgență.

● Schițînd un tablou mondial al informaticii, dr. Meyer-Ohlert, directorul societății „Univac Deutschland" a subliniat că R.F.G. ocupă în prezent locul doi în lume în ceea ce privește numărul de calculatoare electronice utilizate (după S.U.A. și înaintea Japoniei și Angliei). Potrivit aprecierilor sale, 1/4 din calculatoarele Europei Occidentale se află în R.F.G.: 2963 instalate și 2116 comandate. Circa 75% din aceste mașini electronice sînt închiriate cu peste 20 000 mărci pe lună.

● Guvernul indian a aprobat recent planul „controlului social" asupra băncilor private și al asigurărilor. Acest control afectează în principal 13 bănci străine, între care șase britanice, două japoneze și trei americane.

● După cum anunță Direcția generală de statistică din Argentina, în luna octombrie costul vieții a crescut în această țară cu 2,9%. Potrivit statisticilor oficiale, de la începutul anului 1967, costul vieții a înregistrat o creștere de 24,5%.

● Un decret al guvernului algerian a rezervat celor trei bănci de stat ale Algeriei dreptul de monopol asupra tuturor tranzacțiilor financiare cu societăți și guverne străine. În baza aceluiași decret, cu începere de la 2 noiembrie, cele 12 bănci străine care mai acționează încă în această țară, nu vor mai fi autorizate să efectueze tranzacții cu străinătatea.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 47 (223)
VINERI
24 noiembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

ÎN DEZBATEREA PLENAREI C.C. AL P.C.R.: DOCUMENTELE

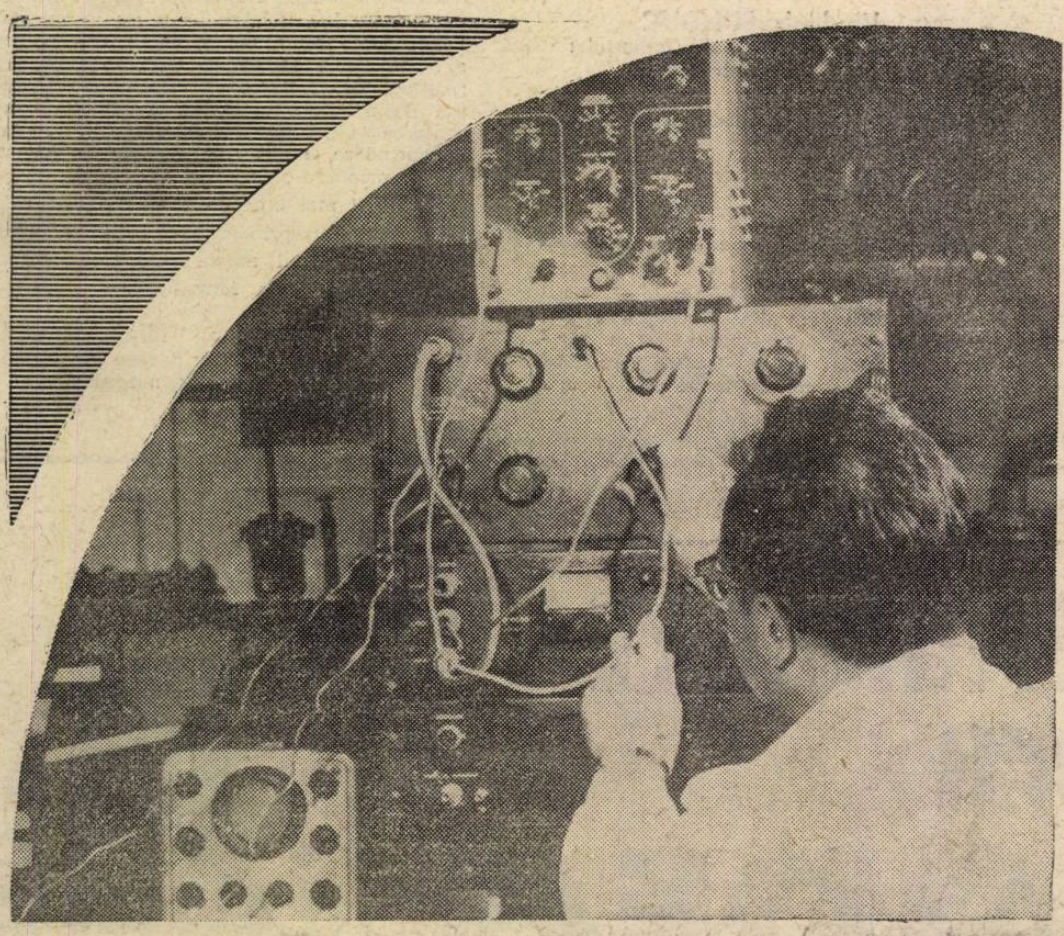

ȘTIINȚĂ - PRODUCȚIE - EFICIENȚĂ

- ORIENTAREA SPRE OBIECTIVELE MAJORE
- LEGĂTURĂ PERMANENTĂ CU RAMURILE PRODUCȚIEI MATERIALE
- PERFECȚIONAREA REȚELEI
- DEZVOLTAREA BAZEI MATERIALE ȘI DE STIMULARE
- CONCENTRAREA - LATURĂ IMPORTANTĂ A ORGANIZĂRII
- ÎMBUNĂTĂȚIREA SISTEMULUI DE FINANȚARE

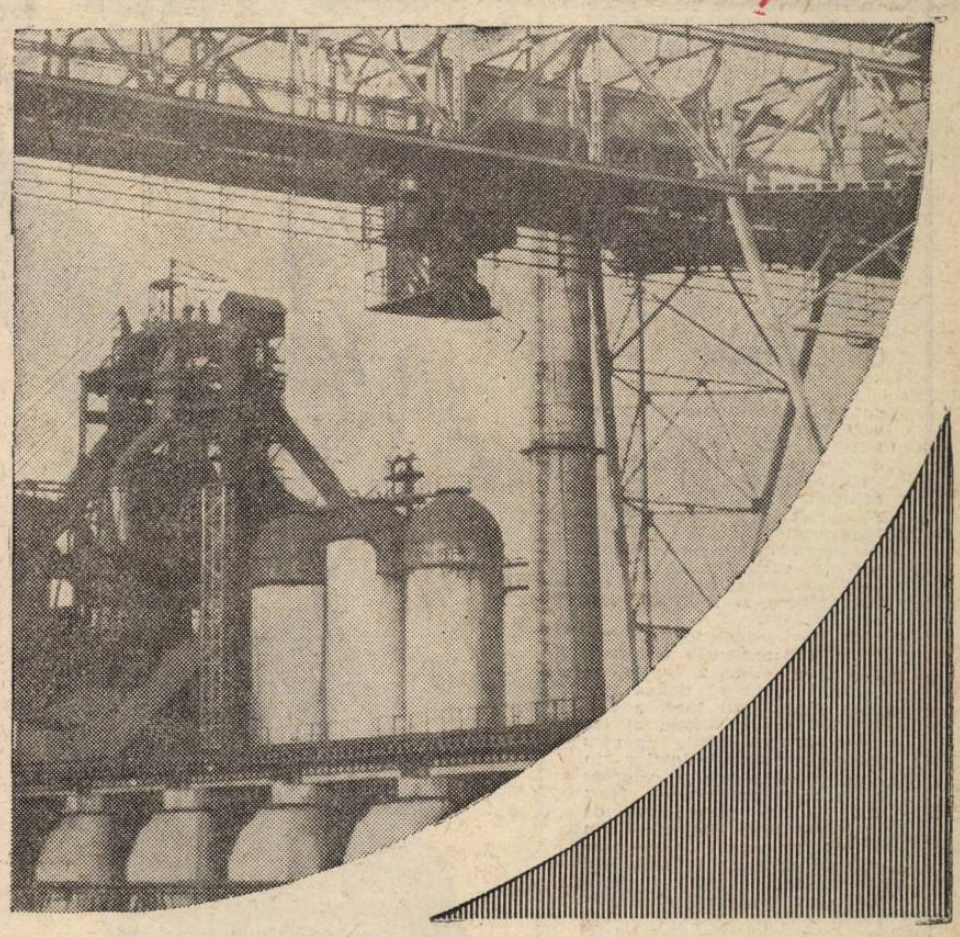

FORME ORGANIZATORICE CORESPUNZĂTOARE CERINȚELOR ACTUALE

— Opiniile unor specialişti despre trecerea unor activităţi de comerţ exterior in sarcina centralelor industriale —

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

AVANTAJELE RIGLEI DE CALCUL VALUTAR

ÎNTREPRINDERILE ȘI INSTITUȚIILE efectuează frecvent operațiuni de transformare a valorii unei monede străine în lei sau de transformare a valorii unei monede străine în altă monedă străină. În situațiile în care se duc tratative și se fac oferte care trebuie acceptate sau refuzate pe loc, se recurge la calculul aritmetic, ceea ce creează o atmosferă nefavorabilă desfășurării discuțiilor. Posibilitatea folosirii mașinilor de calculat, în atari împrejurări, fiind exclusă, apare necesară folosirea unui dispozitiv de calcul care să scurteze timpul de efectuare a operațiunilor. Pentru aceasta este nevoie de un dispozitiv de calcul (asemănător riglei de calcul) cu ajutorul căruia să se execute operațiunile de transformare a valorii diverselor monede.

În unele țări, aceste rigle de calcul se execută din carton, avînd în interior o rigletă cu scările reprezentate pe cele două suprafețe, precum și ferestre cu marcaje pentru citiri.

Rigla de calcul poate fi executată și cu două scări de referință — scara leului și scara dolarului — la extremitățile superioară și inferioară între care vor fi reprezentate scările celorlalte monede naționale principale, cu care se lucrează mai frecvent. Rigla poate fi executată și din material plastic, avînd doar corpul riglei și cursorul care să permită citirile prin deplasare pe riglă.

Avantajul folosirii unei rigle de calcul valutar constă în calculul rapid și fără erori cu o aproximație de ±2% (la oscilații de curs neesențiale).

Față de aspectele pozitive pe care le prezintă, socot că ar fi necesar a se lua măsuri pentru executarea și dotarea instituțiilor interesate cu rigle de calcul valutar.

Vladimir FUNDUC
economist, Ministerul Comerțului Exterior

ESTE ATÎT DE GREU ?

ÎN DREPTUL parcului „Rozelor" din Timișoara a fost forat, în urmă cu trei ani, un puț de peste 1500 m. adîncime. Cheltuielile s-au ridicat la respectabila sumă de 1 500 000 lei. În prezent, mii și mii de metri cubi de apă termală sînt pompați... în Bega.

Desigur cei care au proiectat acest puț s-au gîndit la folosirea apei termale pentru tratamente fizioterapeutice. Dacă așa stau lucrurile, atunci de ce nu se trece la realizare ? Este atît de greu să se amenajeze un bazin cu apă termală ? Sau să se creeze posibilitatea ca la baia „Traian", să folosim această apă binefăcătoare ? Nu de alta, dar socotim că este cazul ca cheltuielile de investiții făcute să fie amortizate.

ing. Mircea PĂTRĂȘESCU
Timișoara

O PROPUNERE

ORICE ÎNTREPRINDERE are un plafon trimestrial pentru deplasări, pe care-l întrebuințează după necesități. Sucursalele Băncii Naționale stabilesc un plafon de casă zilnic între 100—500 lei. La unele întreprinderi mai mari aceste sume nu ajung și astfel acestea sînt nevoite ca aproape zilnic să scoată bani de la bancă. De aici o mulțime de formalități : întocmirea cecului, a dispoziției de încasare, obținerea semnăturilor necesare, prezentarea la ghișeele băncii, înregistrarea la bancă și la întreprindere, numărarea banilor la ghișeele băncii și la întreprindere etc.

Nu ar fi mai bine ca sumele să fie calculate pentru 10 zile, iar întreprinderile să le gospodărească după necesități ? În felul acesta s-ar face economie de timp eliminîndu-se atîtea formalități.

Nițâ VRÎNCEANU
Întreprinderea de exploatare a conductelor magistrale de gaz metan-Mediaș

PETRE ȘERBAN, economist Fabrica de mucava și cartonaje „Prahova" —
Absolvenții școlilor medii tehnice care au terminat studiile în anul 1955, obținînd calificativul de tehnician, se pot asimila cu absolvenții școlilor tehnice de maiștri. Absolventul școlii tehnice de maiștri se poate angaja, după absolvire, ca tehnician II. În cazul în care, înainte de efectuarea studiilor la școala tehnică de maiștri a fost muncitor de înaltă calificare, încadrat în ultima categorie de calificare a rețelei tarifare a meseriei în care s-a pregătit, poate fi încadrat direct ca tehnician I.

IOAN NADABAN, Arad — Față de motivele pe care le arătați, vă puteți adresa, cerînd sprijinul necesar, organelor sindicale din întreprindere, precum și organelor ierarhic superioare (pe linie administrativă și obștească).

LAURENȚIU T. DARIE, Huși — Absolvenții a patru clase de liceu comercial, absolvite pînă la 1 septembrie 1948, sînt asimilați cu absolvenții gimnaziului comercial. În consecință, în conformitate cu pct. 7 din anexa IV la art. 4 din HCM nr. 328/1967, acești absolvenți pot fi încadrați și pot ocupa funcții economice medii,

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

cu verificarea cunoștințelor economice de către comisii numite în acest scop de către conducerile întreprinderilor.

IORDAN LUCACI, expert contabil, București — Direcția generală a bugetului din Ministerul Finanțelor nu este de acord cu propunerea dv. privind vărsămintele la buget din beneficii în cazul cînd ultima zi a lunii este nelucrătoare.

„În textul instrucțiunilor se arată că termenele de plată sînt 15 și ultima zi lucrătoare a lunii. Cum al doilea termen din cadrul lunii a fost stabilit pentru *ultima zi lucrătoare*, precizările pentru efectuarea vărsămintelor în cazul cînd termenul coincide cu o zi nelucrătoare au fost date numai pentru cel de la 15 ale lunii. Nu ne putem însuși propunerea, deoarece aceasta ar duce la amînarea termenului de plată a chenzinei a doua, în luna următoare celei pentru care se efectuează vărsămîntul".

C.R., București — Salariatul care trece de la o unitate la alta prin transfer, conform Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 1627/1960 și Regulamentului de premiere, are dreptul la premierea trimestrială, în condițiile stabilite și pentru ceilalți salariați din unitatea unde a lucrat. Suma reprezentînd rezerva de 30% din premiile trimestriale se plătește la sfîrșitul anului, după ce sînt cunoscute rezultatele pe întregul an. Salariatul care părăsește întreprinderea din inițiativa sa (prin demisie) pierde dreptul la rezerva de 30% din premiile primite. În ce privește premiul pentru trimestrul încheiat înaintea prezentării demisiei, acordarea acestuia este la aprecierea conducerii unității, pe baza criteriilor prevăzute de regulamentul de premiere și de atitudinea salariatului față de îndeplinirea sarcinilor încredințate.

INTREPRINDEREA miniera ORADEA produce

prin uzinele „DERNA-TATARUȘ"

● **Bitumuri naturale și bitumuri speciale pentru construcția de drumuri, izolări hidrofuge, termice, protecții anticorozive pentru industria electrotehnică și alte destinații speciale.**

ULEIURI MINERALE RAFINATE

● Ulei F 5002 **conform STAS 6254—60, cu punct de congelare — 60° C pentru ungerea aparatelor, mecanismelor fine, dispozitivelor de control, pentru dispozitive hidromecanice care lucrează la temperaturi foarte scăzute.**

● Ulei F 5003 **conform STAS 2535—51, cu punct de congelare — 40° C pentru ungerea mașinilor frigorifice (acționate cu amoniac și freon), precum și pentru destinații speciale.**

● Ulei dielectric **conform STAS 811—61 pentru transformatori, întrerupători și alte aparate electrice.**

● Ulei hidromecanic H 5005 **pentru transmisii hidromecanice, dispozitive de comandă, prese de înaltă tensiune. La cerere se livrează și tipul antispumant H 5005 A, pentru dispozitive la care e supus unei agitații puternice.**

Adresa : str. Vasile Alecsandri nr. 2
telefon 14.500 — Telex 034.218

ROLUL CONDUCĂTOR AL PARTIDULUI premisă fundamentală a progresului social-economic al României socialiste

ÎN CURÎND POPORUL NOSTRU va păşi în al treilea deceniu de dezvoltare republicană a statului român, de dezvoltare socialistă a societăţii noastre. Bilanţul este impresionant. La începutul drumului, România, care înainte de război nu depăşise limitele inferioare ale unei dezvoltări economice medii, era o ţară vlăguită de jugul hitlerist, de distrugerile militare şi de masiva sa contribuţie la zdrobirea fascismului, o ţară împovărată de obligaţii externe, care trecuse prin încercarea a doi cumpliţi ani de secetă şi în care forţele reacţionare se dedau unui odios sabotaj al oricăror eforturi de normalizare şi de reconstrucţie. Astăzi, după numai două decenii, România este practic o ţară nouă. Pentru că atît în industrie, cît şi în agricultură, transporturi şi telecomunicaţii, în toate ramurile economiei naţionale, în toate domeniile vieţii sociale, ceea ce s-a realizat în aceşti ani a dobîndit valoarea unor trăsături dominante, caracteristice. Dar mai important decît nivelele cantitative şi calitative atinse este faptul că ţara noastră s-a înscris pe orbita unei dezvoltări sănătoase, echilibrate, şi în ritm rapid, a întregii sale economii naţionale. De mai bine de 16 ani, ritmul creşterii industriale anuale medii depăşeşte 13%. Îmbogăţită cu numeroase ramuri noi, cu obiective care prin parametrii tehnico-funcţionali se aliniază realizărilor celor mai de seamă ale tehnicii mondiale, cu un numeros şi valoros fond de cadre de specialişti, industria românească a devenit în stare să-şi propună şi să rezolve sarcini de o tot mai mare complexitate. Ea reprezintă principala pîrghie a modernizării şi progresului celorlalte ramuri economice. Agricultura a străbătut cu succes procesul complex al cooperativizării, menţinîndu-şi producţia şi randamentele pe o curbă consecvent ascendentă. În toţi anii dezvoltării socialiste, ea a asigurat produsele alimentare necesare populaţiei, materiile prime cerute de industrie, disponibilităţi pentru export. Şi dacă, din motive obiective, dar şi subiective, performanţele ei nu egalează pe cele industriale, ele sînt totuşi remarcabile. Eforturile care au fost şi care sînt în curs de a fi depuse pentru dezvoltarea bazei tehnice materiale, perfecţionarea organizării, conducerii şi mecanismelor economice s-au tradus nu numai în înregistrarea unor producţii record în istoria ţării, dar, înainte de toate, în făurirea unor premise pentru realizări şi mai însemnate în viitor. Aceste rezultate şi altele asemănătoare, care, potrivit oricăror standarde internaţionale reprezintă realizări deosebite, determină pe o serie de comentatori străini să vorbească de un miracol economic românesc.

Desigur, oricît ar fi de măgulitoare această apreciere, nu este vorba de un miracol. Caracterul dezvoltării economiei noastre se datoreşte opţiunii socialiste, ferme şi irevocabile, făcute de poporul român, se datoreşte rolului conducător al Partidului Comunist Român, care, asumîndu-şi o misiune istorică de înaltă răspundere, ştie să exprime în politica sa cele mai vitale interese ale maselor largi.

★

POPORUL ROMÂN A OPTAT pentru calea socialistă de dezvoltare pe baza unei adînci convingeri că numai astfel poate fi asigurat progresul continuu, rapid şi multilateral al ţării, înflorirea naţiunii şi a personalităţii umane. Alegerea sa, care încununează aspiraţii seculare spre înfăptuirea unor idealuri de libertate şi egalitate, a fost o alegere conştientă, făcută sub conducerea Partidului Comunist, în luptă înverşunată împotriva forţelor reacţionare şi antinaţionale. În avangarda clasei muncitoare, partidul şi-a asumat cu hotărîre rolul conducător pe drumul dificil al construcţiei noii orînduiri şi îşi îndeplineşte cu cinste acest rol, bucurîndu-se de încrederea nemărginită a poporului, a cărui emanaţie este.

Dezvoltarea socialistă este o amplă operă de construcţie socială care nu poate avea loc decît prin urmărirea conştientă şi sistematică a unor ţeluri specifice. În toate domeniile vieţii sociale — dezvoltarea forţelor de producţie, a relaţiilor de producţie, a formelor suprastructurale — progresul socialist implică soluţii corespunzătoare cerinţelor legilor obiective la probleme concrete rezultate din condiţiile, particularităţile, posibilităţile şi nevoile ţării respective în fiecare etapă dată. Dezvoltarea socialistă este, deci, de neconceput fără o forţă politică conducătoare.

Această necesitate se resimte nu numai în perioada reorganizării socialiste a societăţii, ci şi după aceea. Mai mult încă. Amploarea şi complexitatea sporită a problemelor pe care le ridică desăvîrşirea construcţiei socialiste şi pregătirea premiselor pentru trecerea treptată spre comunism cer nu numai menţinerea ci şi accentuarea deosebită a rolului conducător al partidului. Aşa cum subliniază tovarăşul Nicolae Ceauşescu **„pe măsura perfecţionării relaţiilor de producţie socialiste, a ştergerii treptate a deosebirilor esenţiale dintre muncitori, ţărani, intelectuali, a contopirii claselor sociale, a întăririi unităţii tuturor membrilor societăţii, a creării societăţii unice a oamenilor muncii, se accentuează şi mai mult rolul partidului de motor al întregii dezvoltări sociale".** Conştiinţa acestei necesităţi este adînc înrădăcinată în rîndurile maselor largi din ţara noastră. Este deci explicabilă satisfacţia populară atît de vie şi larg exprimată în aceste zile premergătoare Conferinţei Naţionale a P.C.R., pentru faptul că una din coordonatele fundamentale ale proiectului măsurilor de perfecţionare a conducerii şi planificării economiei naţionale o constituie ideea creşterii rolului conducător al partidului în procesul desăvîrşirii construcţiei socialiste. Această idee, puternic prezentă în documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. este viu oglindită de întreaga activitate desfăşurată de partidul nostru în ultimii doi ani. Elaborarea planului cincinal şi perfecţionarea metodologiei de planificare, perfecţionarea organizării, conducerii şi planificării agriculturii socialiste, premisele create pentru îndrumarea eficientă a ştiinţei în concordanţă cu nevoile economiei naţionale, pentru sporirea rolului ştiinţei în dezvoltarea societăţii româneşti, profundele analize efectuate într-o serie de ramuri şi sectoare de activitate, sînt numai cîteva din acţiunile care au jalonat aceşti doi ani şi cărora li s-a adăugat recent rodul unei îndelungate şi laborioase activităţi: proiectele de documente ce vor fi supuse dezbaterii şi aprobării Conferinţei Naţionale a P.C.R., şi care dezvoltă şi extind asupra întregii economii naţionale principiile care au prezidat la elaborarea măsurilor adoptate după Congresul al IX-lea al P.C.R. Importanţa, multitudinea şi diversitatea acestor acţiuni, spiritul îndrăzneţ şi înnoitor al soluţiilor adoptate, larga participare a specialiştilor şi maselor de oameni ai muncii la elaborarea lor atestă, în fapt, cu o deosebită pregnanţă, modul în care Partidul Comunist Român înţelege să-şi exercite rolul în conducerea societăţii româneşti pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste.

Probleme de o tot mai mare amploare şi complexitate implică rolul crescînd al Partidului Comunist în îndrumarea dezvoltării bazei tehnice materiale a socialismului. Întrucît au o nemijlocită şi profundă incidenţă asupra ritmului şi caracterului progresului ţării, asupra independenţei ei naţionale, asupra vieţii fiecărui cetăţean, opţiunile fundamentale privind dezvoltarea forţelor de producţie au, şi trebuie să aibă, un caracter politic, să emane de la forţa capabilă să descifreze tendinţele obiective ale dezvoltării şi să le exprime potrivit intereselor arzătoare ale ţării. Acest lucru devine tot mai important pe măsura ridicării aparatului de producţie pe noi trepte de complexitate, a creşterii profunzimii şi rapidităţii mutaţiilor datorate revoluţiei tehnico-ştiinţifice, pe măsura participării crescînde a României la circuitul economic mondial.

PENTRU PARTIDUL NOSTRU, economia a constituit şi constituie un domeniu principal de preocupări. În politica economică, a partidului, în care se îmbină armonios grija pentru interesele generaţiilor actuale cu grija pentru interesele de perspectivă ale ţării, îşi găseşte o consecventă expresie ideea că izvorul principal al dezvoltării economiei noastre îl constituie mobilizarea maximă a resurselor şi energiilor proprii, că eforturile pentru dezvoltarea intensă a potenţialului economic propriu constituie principala contribuţie a fiecărei ţări la întărirea sistemului mondial socialist. Pe asemenea coordonate principiale se bazează sublinierea necesităţii unei rate înalte a acumulării, ca sursă a unei reproducţii lărgite în ritm rapid, ca şi menţinerea industrializării ca ax central al întregii politici economice.

Prioritatea acordată industriei grele în condiţiile asigurării creşterii armonioase şi echilibrate a tuturor ramurilor economiei naţionale, accentul pus pe ridicarea nivelului tehnic al producţiei şi al produselor prin promovarea consecventă a tehnicii noi şi sporirea continuă a rolului ştiinţei, preocuparea neslăbită pentru îmbunătăţirea indicatorilor calitativi ai activităţii economice s-au dovedit şi se dovedesc în practică orientări deosebit de fertile pentru activizarea resurselor naturale şi de muncă ale ţării şi valorificarea lor superioară, pentru menţinerea unei creşteri sănătoase şi susţinute a întregii economii naţionale. Aceste orientări stabilite de partidul nostru sintetizează, prin prisma învăţăturii marxist-leniniste, experienţa a două decenii de construcţie socialistă planificată, ţin seama de experienţa altor ţări socialiste şi de tendinţele ce se schiţează pe plan mondial, răspund cerinţelor actuale şi de perspectivă ale desăvîrşirii construcţiei socialiste. În industrie şi agricultură, în planificarea şi conducerea economiei, în toate domeniile construcţiei socialiste, de la partid emană un puternic spirit nou, ştiinţific, o preocupare neslăbită pentru înlăturarea practicilor învechite, a mentalităţii anchilozate, care frînează mersul înainte.

Coordonate principiale şi căi noi, moderne şi îndrăzneţe prin concepţia lor a stabilit partidul nostru pentru intensificarea relaţiilor economice cu celelalte ţări socialiste, pentru angajarea mai puternică a României în circuitul economic mondial. Respectarea independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecul în afacerile interne, egalitatea deplină în drepturi şi avantajul reciproc — principii aşezate cu consecvenţă de partidul şi statul nostru la baza relaţiilor politice şi economice externe ale ţării, orientarea spre dezvoltarea cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice cu ţările socialiste, cu celelalte ţări ale lumii, unghiul nou sub care sînt abordate problemele exportului şi importului sînt doar cîteva dintre elementele fundamentale care ilustrează rolul conducător al partidului în acest domeniu important pentru dezvoltarea forţelor de producţie.

În prezent, cînd se depun eforturi pentru schiţarea jaloanelor dezvoltării economice a României în cincinalul următor şi în perspectiva întregului deceniu al VIII-lea, importanţa crescîndă a rolului conducător al partidului în orientarea dezvoltării forţelor de producţie capătă un deosebit relief. Astăzi, mai mult decît oricînd, o dezvoltare încununată de succes presupune a se lua în calcul şi chiar a se anticipa tendinţele, posibilităţile şi nevoile viitoare. Cincinalul în curs, elaborat sub nemijlocita conducere şi îndrumare a partidului, se recomandă prin rezultate ca un program care posedă din plin aceste însuşiri, iar modul în care partidul a conceput elaborarea viitorului plan de perspectivă al ţării constituie o garanţie că aceste opţiuni şi priorităţi se vor întemeia, într-o măsură sporită, pe previziuni ştiinţifice şi pe calcule riguroase. Rolul conducător crescînd al partidului este o condiţie esenţială pentru a asigura obiectivelor şi sarcinilor viitoare un caracter mobilizator, dar şi realist, pentru unirea tuturor energiilor poporului în opera de transpunere a lor în viaţă.

★

DESĂVÎRŞIREA CONSTRUCŢIEI SOCIALISTE presupune perfecţionarea relaţiilor de producţie socialiste, adaptarea corespunzătoare a formelor şi metodelor de organizare şi conducere a vieţii economice. O transformare gigantică cum este trecerea de la capitalism la socialism implică numeroase rezolvări doar în mare ce necesită elaborări ulterioare, forme şi metode care trebuie precizate şi corectate prin experienţă. Pe de altă parte, după încheierea procesului de făurire a economiei noastre socialiste unitare devine necesară şi posibilă perfecţionarea potrivit unei concepţii unice atît a elementelor sistemului, cît şi a articulaţiilor lui. Totodată, înseşi rezultatele creşterii — sub raportul volumului, diversităţii şi complexităţii producţiei, numărului, pregătirii şi experienţei cadrelor — obligă la reconsiderări, la perfecţionări ale formei sociale a producţiei. La necesităţi de acest ordin, care implică rolul conducător al partidului, răspund într-un mod unitar, care reprezintă o încununare a preocupărilor şi măsurilor din ultimii doi ani, programele elaborate de partid pentru perfecţionarea sistemului economic şi a cadrului administrativ teritorial.

Meritul măsurilor preconizate de partid este că la problemele ridicării eficienţei întregii activităţi economice, ale creării premiselor continuării dezvoltării echilibrate, stabile şi în ritm rapid a economiei, a elaborat răspunsuri care îmbină armonios ceea ce este general şi ceea ce este particular în construcţia socialistă, exprimînd cerinţele legilor economice obiective şi reflectînd condiţiile, particularităţile şi nevoile ţării noastre, răspunsuri care merg consecvent pe linia punerii mai bune în valoare a elementelor esenţiale şi a avantajelor socialismului.

Proprietatea socialistă este superioară proprietăţii capitaliste asupra mijloacelor de producţie, pentru că ea corespunde caracterului social al forţelor de producţie. Această concordanţă nu se realizează însă oricum şi nemijlocit, ci prin intermediul unei organizări corespunzătoare, al cărui principiu îl poate constitui numai centralismul democratic. Pentru că numai printr-o conducere centralizată proprietatea socialistă oferă o bază pentru socializarea integrală a relaţiilor de producţie corespunzător caracterului forţelor de producţie şi numai pe baza unei organizări democratice, care lasă cîmp de manevră suficient unităţilor de producţie, ea poate să fructifice avantajele unei cooperări în muncă din care a dispărut exploatarea omului de către om. Or, proiectul de Directive, menţinînd centralismul democratic ca principiu fundamental al sistemului economic, îi aduce — la ambele laturi — perfecţionări importante.

Această abordare permite întărirea simultană a rolului conducerii centralizate, a rolului formelor socialiste de centralizare, precum şi a mobilităţii verigilor în care se desfăşoară producţia. Din această concepţie se inspiră întregul sistem ierarhic, distribuţia autorităţii şi răspunderii pe verticala organizatorică, ca şi formele mai simple şi mai operative de comunicare verticală şi orizontală între verigile sistemului economic naţional. Unei reconsiderări după criterii riguros socialiste îi este supus însuşi principiul conducerii. Principiul muncii colective şi conducerii colective se introduce consecvent de sus şi pînă jos şi este completat de asigurarea participării maselor largi la elaborarea deciziilor.

Un principiu specific socialismului, care dobîndeşte o dezvoltare logică în toate laturile şi aspectele lui, este principiul cointeresării materiale. Laturii stimulative, care este pusă mult mai strîns în funcţie de rezultatele calitative şi cantitative ale muncii, i se adaugă latura răspunderii materiale. Această dublă dezvoltare nu poate decît să sporească cointeresarea materială obiectiv necesară într-o societate în care şi nivelul dezvoltării forţelor de producţie şi cel al conştiinţei impun o repartiţie după muncă, asigură o aplicare deplină a cerinţelor acestei legi. Socialismul este o societate a umanismului, a egalităţii reale între oameni. Dar tocmai acest umanism, această egalitate cer ca cei care aduc daune societăţii să nu fie plasaţi în aceleaşi condiţii cu cei care-şi îndeplinesc ireproşabil obligaţiile. Mai strînsa dependenţă între cuantumul contribuţiei aduse societăţii şi cuantumul părţii din venitul naţional primit de la societate aduce un important element de perfecţionare a relaţiilor de repartiţie socialistă.

Analizînd cu atenţie experienţa acumulată de ţara noastră, de ţările socialiste, de alte ţări ale lumii, reţinînd şi dezvoltînd tot ceea ce îşi dovedeşte valoarea şi viabilitatea şi respingînd ceea ce constituie o frînă a dezvoltării, chiar dacă în trecut a jucat un rol pozitiv, partidul nostru îşi manifestă pe deplin capacitatea de a sesiza noile cerinţe ale dezvoltării, de a adapta formele şi metodele de organizare şi conducere, diversele laturi ale relaţiilor de producţie la condiţiile schimbate ale fiecărei etape, la nevoile creşterii viitoare a forţelor de producţie. Datorită acestui permanent efort depus de partid, datorită politicii sale economice,

Gheorghe DOLGU

(Continuare în pag. 11)

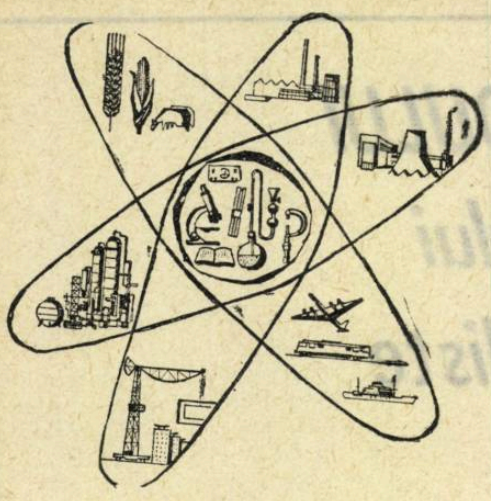

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI PRODUCȚIA INTEGRATE ORGANIC

ÎN ANII PUTERII POPULARE — în condițiile avîntului construcției socialiste — știința a cunoscut în țara noastră o dezvoltare ascendentă, devenind unul din factorii de bază ai avîntului economiei. Rolul său considerabil în promovarea progresului tehnic, implicațiile profunde asupra tuturor ramurilor, constituie elemente care fac ca cercetarea tehnico-științifică să se integreze tot mai mult în procesul reproducției sociale luat în ansamblul său, să se incorporeze în însăși producția materială a societății. Aplicarea în practică a rezultatelor sale, face ca știința să devină o însemnată forță de producție, avînd un rol hotărîtor în mersul înainte al economiei și culturii, al întregii societăți socialiste.

În concordanță cu cerințele fundamentale ale progresului contemporan, conducerea de partid și de stat s-a preocupat permanent de îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică. Înființarea Consiliului Național al Cercetării Științifice, ca organ de coordonare al întregii activități de cercetare, constituie un exemplu grăitor în acest sens. Astăzi, în ansamblul rețelei de cercetare științifică, lucrează mii și mii de cadre, aducînd un real aport la rezolvarea cerințelor dezvoltării impetuoase a economiei naționale.

„Amploarea proceselor economice, ritmul în continuă accelerare a producției, schimbările rapide ce se produc în tehnologie accentuează necesitatea — *se subliniază în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. —* **ca activitatea de cercetare științifică să fie orientată cu precădere spre acele domenii care au un rol hotărîtor în dezvoltarea producției materiale a societății noastre".** *Asigurarea unei permanente legături și întrepătrunderea organică a unităților de cercetare științifică cu ramurile producției materiale pe care le deservesc, constituie o cerință obiectivă.*

Organizarea rețelei unităților de cercetare științifică la nivelul verigilor — uzină, centrală industrială, minister economic — așa cum se preconizează prin proiectul de Directive — va permite desfășurarea unei multilaterale activități izvorîte din necesitatea dezvoltării economiei țării. Ele își vor lărgi, an de an, aria de teme abordate, aducînd în acest fel o contribuție tot mai mare la soluționarea problemelor actuale și de perspectivă generate de industrializarea țării, de progresul agriculturii și a celorlalte ramuri ale economiei naționale.

Aplicarea măsurilor organizatorice stabilite în documentele de partid, va da un nou și puternic avînt cercetării științifice în general, va da putința cercetării științifice să abordeze teme majore menite să rezolve importantele probleme impuse de practica producției, de diversificarea acesteia, de necesitatea ridicării calității produselor la nivelul celor similare din țările cu tradiție industrială.

DE LA CERCETARE LA GENERALIZARE — UN DRUM CÎT MAI SCURT

ASTĂZI, mai mult ca oricînd, știința este chemată să contribuie în cel mai înalt grad la lărgirea bazei de materii prime, diversificarea producției, creșterea nivelului calitativ și al eficienței economice a acesteia. Cercetarea științifică trebuie să se integreze în tot mai mare măsură în angrenajul reproducției sociale, să se încorporeze tot mai mult în procesul producției materiale, constituindu-se astfel într-o forță activă și nemijlocită de producție. În acest context, documentele adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie 1967 cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, prevăd măsuri de mare însemnătate pentru îmbunătățirea organizării și îndrumării activității științifice, care vor contribui la ridicarea rolului științei românești în viața economică și socială a țării, concomitent cu creșterea prestigiului ei pe plan internațional.

Avînd în vedere marea importanță a descoperirii și atragerii în circuitul economic a resurselor naturale interne, **preocupările colectivului nostru converg nu numai spre valorificarea de noi zăcăminte de substanțe utile** și, prin aceasta, la creșterea producției miniere în perspectivă ci, **mai ales, spre perfecționarea tehnologiilor de extracție minieră și de preparare, inclusiv dotarea cu utilaje moderne.**

În general, strădaniile cercetătorilor noștri, cît și ale colaboratorilor din alte unități de cercetare sau întreprinderi, s-au concretizat în obținerea unor indici tehnico-economici îmbunătățiți, în creșterea calității produselor miniere și rentabilizarea acestora. Este în creștere contribuția institutului nostru la schimburile de soluții tehnico-științifice de mare valoare practică pe care țara noastră le efectuează pe piața mondială. Numai în acest an, de pildă, numărul cercetărilor ce urmează a le realiza ICEMIN pentru parteneri externi s-a dublat, comparativ cu 1966.

Atribuțiile lărgite — cadru propice de promovare a tehnicii noi

În contextul măsurilor organizatorice preconizate de partid a fi aplicate în economia națională, **întreprinderile și centralele industriale — bucurîndu-se de atribuții lărgite și folosind sistemul contractării de cercetări cu unitățile specializate în acest domeniu — vor fi interesate în măsură mai mare să promoveze tehnica nouă, cuceririle științei la cel mai înalt nivel, de care depind în final realizarea sarcinilor de plan și, implicit, cîștigurile salariaților.** În acest sens, sînt deosebit de grăitoare unele rezultate privind **mecanizarea încărcării și transportului în abatajele de la mina Leșul Ursului,** unde productivitatea muncii a crescut de la 3 la 7 t/post prin utilizarea mașinii de încărcat cu siloz basculant. Din studiile efectuate rezultă posibilitatea obținerii a circa 10 t/post, cu astfel de utilaje și extinderea metodei de exploatare respective la circa 70% din rezervele de minereu.

Rezultate similare au fost obținute și în cercetările la fază industrială la mina Bălan. **Prin aplicarea metodei de exploatare cu surpare, s-a realizat o productivitate de 4,2 t/post, față de circa 3 t/post cu vechea metodă,** concomitent cu eliminarea pierderilor cantitative de metal, destul de însemnate. De asemenea, **folosind în producție metoda de exploatare cu înmagazinarea minereului, s-au obținut rezultate bune.** Prin combinarea celor două metode într-una singură, cu înmagazinare și surpare, aplicabilă la circa 50—60% din rezervele minei Bălan, **se preconizează realizarea unei producții medii pe abataj de circa 300—500 t/zi, o creștere a productivității muncii la circa 11—13 t/post și reducerea cu circa 25% a prețului de cost.**

Un capitol din lucrările miniere grele și de mare volum este săparea suitorilor de deschidere și pregătire. Preocupările din ultimii ani, în colaborare strînsă cu **Trustul minier din Baia Mare,** au conturat oportunitatea tehnico-economică a utilizării platformelor mecanizate la săparea suitorilor cu înclinări între 30—90° și lungimi mari. Productivitatea maximă obținută a fost de 0,66 metri liniari/post, față de 0,13 realizat fără platformă, prețul de cost reducîndu-se cu circa 20% pe ml de suitor. Construirea în țară a acestor platforme și dotarea tuturor întreprinderilor miniere cu astfel de utilaje ar avea un efect economic foarte important, inclusiv în lucrările geologice de explorare detaliată. Cercetările întreprinse pentru modernizarea susținerii metalice, în **Valea Jiului,** la **minele de lignit din Oltenia,** cît și pentru aplicarea de noi metode de susținere cu înlocuitori ai lemnului, s-au soldat, de asemenea, cu rezultate bune.

Filieră corespunzătoare de avizare, omologare și aplicare

Deși rezultatele cercetărilor sînt evidente, totuși generalizarea cercetării întîrzie datorită mai ales filierii prea lungi pentru avizare-omologare și aplicare. Pe parcurs intervin mult prea mulți factori, ceea ce întîrzie aplicarea rezultatelor cercetării. **Problema aplicării operative și a extinderii rezultatelor cercetării la beneficiar, în primul rînd, și apoi generalizarea acestora la toate unitățile cu specific și caracteristici apropiate, constituie, după părerea noastră, una din cele mai de seamă resurse pentru obținerea unui efect economic maxim în producție.**

Trebuie ținut seama de ritmul în care știința progresează. Uneori — și în anumite domenii — parametri foarte buni ai unei cercetări efectuate sau o tehnologie nouă, pot fi depășite la intervale de timp foarte scurte de alte cercetări cu rezultate mai bune. Neaplicînd operativ rezultatele cercetării, realizările respective se pierd. Asemenea situații au existat, din păcate, în industria minieră. **Pentru ca cercetarea științifică să se soldeze cu eficiența dorită — este necesar, în primul rînd, să se elaboreze planuri realiste care să cuprindă teme utile și cu mare perspectivă.**

Din situația statistică pe anii 1961—1966 rezultă că în planul de cercetări al institutului nostru au fost cuprinse circa 450 teme noi, din care și-au găsit aplicarea numai 109. De aici reținem și faptul că pentru multe teme s-au acordat termene prea lungi de cercetare sau aplicare.

Un factor care a stimulat asemenea deficiențe l-au constituit și formele de finanțare exclusiv de la buget. **Efectuarea cercetărilor în institute departamentale, preponderent pe bază de contracte, va exclude situații similare, cînd o cercetare nu-și mai găsește aplicabilitate datorită fie uzurii morale a soluțiilor, fie abordării în plan a unor teme nefundamentate tehnic și economic.**

Competențe mai mari consiliului științific

Reducerea numărului treptelor de avizare și pe faze de cercetare, acordarea de competențe largi consiliului științific al institutului este a doua condiție necesară aplicării cu maximum de operativitate a rezultatelor cercetării fie direct în producție, fie în planul tehnic sau la proiectare. Considerăm că este necesar ca, pe viitor, avizarea pe faze de cercetare să se facă în cadrul institutului, cu participarea delegatului beneficiarului, iar la încheierea definitivă a cercetării, avizarea să se facă și de către colegiul sau consiliul tehnic-științific al ministerului economic pentru problemele din planul de stat sau altele care necesită omologarea rezultatelor. Celelalte pot fi avizate de consiliul științific al institutului în comun cu întreprinderile sau centralele beneficiare.

O a treia condiție, constă în **coordonarea și colaborarea strînsă în efectuarea cercetării și aplicării ei,** aceștia fiind factori esențiali în obținerea unei eficiențe maxime, atît în ce privește timpul în care se efectuează, cît și în cel care se aplică cercetarea. Coordonarea eficientă a eforturilor de cercetare, sub raport financiar și al bazei tehnice, presupune și o oarecare **specializare a forțelor de cercetare,** chiar în cadrul unităților de acest fel din aceeași ramură industrială, precum și o organizare adecvată a documentării cercetătorilor.

Coordonarea complexă a cercetării pe probleme majore se impune pe tot parcursul ei, inclusiv în aplicarea industrială. Experiența ne arată că acele cercetări la care au fost adîncite aspectele tehnice și economice, ca rezultat al colaborării strînse între cercetare și producție, și-au găsit o aplicare eficientă. Desigur, **prevederea de stimulente materiale pentru cei care aplică cercetările în industrie cu rezultate foarte bune, este de natură să soluționeze mai operativ și mai eficace problemele legate de aplicarea cercetării.**

În unele cazuri, datorită lipsei de colaborare la nivel de ministere, direcții generale, institute de cercetări, întreprinderi etc. se pierd valori importante. În cadrul ICEMIN există preocupări pentru producerea de noi reactivi pentru flotații, mai eficienți, atît de necesari industriei miniere. În acest sens, eforturile s-au concentrat asupra producerii de reactivi fără fenoli pentru a nu mai infecta apele curgătoare, cît și pentru producerea unor reactivi cu acțiuni multiple.

În viitor, necesarul de reactivi superiori va fi și mai mare, deoarece urmărim o creștere generală a calității concentratelor și extracțiilor de metale din minereuri. Aceasta necesita o coordonare și colaborare adecvată între cei interesați, precum și **urgentarea trecerii în fabricația industrială a acestor produse.**

Timpul maxim pentru cercetare

Și acum o altă problemă. **Privind prin prisma eficienței, se impune găsirea soluțiilor care să permită ca timpul de lucru al cercetătorului să fie utilizat la maximum pentru cercetare și cît mai puțin pentru stringerea documentației și alte activități colaterale cercetării.** În prezent, circa 25—40% din timpul unor cadre de cercetare este ocupat cu alte activități. După aprecierea noastră, organizarea documentării cercetătorilor pentru temele înscrise în plan, prin oficii-servicii încadrate cu documentariști specializați și cu eficiență mare în acest domeniu, ar fi de natură să reducă simțitor timpul afectat în prezent documentării.

Tot **în vederea utilizării mai raționale a cercetătorilor și creșterii operativității în aplicarea cercetării în producție, poate fi examinată posibilitatea creării de grupe specializate pentru aplicarea industrială și generalizarea și în alte unități decît la beneficiar a cercetărilor încheiate.** Aceste grupe organizate ca sectoare sau secții experimentale și de generalizare pot fi încadrate cu ingineri, buni organizatori ai producției, cu care colectivul de cercetare să colaboreze la aplicarea cercetării. Eficiența unei astfel de organizări, cred că este evidentă și sub raportul specializării cadrelor. În grupele constituite pot fi încadrați și absolvenți din facultăți repartizați la institute de cercetare care, avînd înclinații spre această activitate, pot să-și valorifice cunoștințele și să cîștige experiență în producție. **Un astfel de sistem pentru aplicarea organizată în producție a cercetării trebuie îmbinat cu prevederi pentru stimularea materială atît a colectivului de cercetare, cît și a practicienilor utilizați pentru aplicarea rezultatelor obținute.** În același scop, valorificarea rezultatelor cercetărilor științifice cu caracter original sau aport deosebit, prin invenții și inovații, este de natură să stimuleze material și moral pe toți acei care contribuie la ridicarea cercetării științifice la un înalt nivel de eficiență tehnico-economică.

dr. ing. Petru VLAD
director, ICEMIN

OBIECTIV FUNDAMENTAL — EFICIENȚA ECONOMICĂ

ÎN CONDIȚIILE REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE contemporane, întrepătrunderea științei cu producția determină într-o măsură însemnată rezultatele tehnice și economice ale activității productive și, prin aceasta, gradul de civilizație și nivelul de trai al populației. Așa cum se arată în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. **„...cercetarea tehnico-științifică se integrează în procesul de ansamblu al reproducției sociale, ca una din cele mai importante faze ale acestuia, se încorporează tot mai mult în însăși producția materială".**

Utilizarea rezultatelor cercetării științifice în producție este condiționată, la rîndul ei, de eficiența lor tehnică, economică sau socială. Ea poate fi asigurată prin alegerea judicioasă a temelor de cercetare, prin eliminarea celor lipsite de perspectivă, prin găsirea în timp cît mai scurt și cu cheltuieli minime a unor soluții la un nivel științific ridicat, care să corespundă atît etapei de dezvoltare a ramurii pe plan mondial, cît și condițiilor reale ale economiei noastre.

Colectivul Institutului de cercetări metalurgice are în preocupările sale abordarea pe prim plan a unor teme strîns legate de practică, a căror rezolvare este impusă de necesitățile producției. În 1966, de pildă, planul de cercetare a cuprins 186 teme, din care 14 din planul de stat, 44 din cel departamental, 29 standarde și 99 contracte. Numărul total al temelor de cercetare din planul pe anul 1967 a fost de 198, din care 39 din planul de stat, 54 din cel departamental, 33 standarde și 72 contracte.

Legînd cercetarea științifică de problemele producției, preocuparea principală a fost ca rezultatele studiilor efectuate și aplicate în practică să fie eficiente din punct de vedere economic. Astfel, **a fost studiată îmbunătățirea calității cilindrilor de laminor, prin folosirea fontelor aliate și cu grafit nodular.** Pe baza tehnologiei elaborate de institut, în colaborare cu Uzinele „Victoria"-Călan și „Vlăhița", s-au fabricat 1910 tone cilindri semiduri din fontă cu grafit nodular de diverse dimensiuni pentru laminoarele de profile și benzi de la combinatele siderurgice din Hunedoara și Reșița și pentru cele de profile și platine de la Uzina „Oțelul roșu". Ca urmare, s-a redus importul de cilindri din fontă și oțel, realizîndu-se totodată economii de circa 5 milioane lei-valută anual.

O altă temă de cercetare, ale cărei rezultate aplicate în practică au avut o eficiență ridicată, a fost cea privind **îmbunătățirea calității osiilor pentru vagoanele de cale ferată.** Pe baza cercetărilor efectuate, în colaborare cu Combinatul siderurgic-Hunedoara, procesul de elaborare a oțelului pentru axe a fost substanțial îmbunătățit, rebuturile datorate incluziunilor scăzînd de la 8% la 2%. Economiile realizate anual numai prin diminuarea rebutului se ridică la circa 2 800 000 lei.

Pe această linie se situează și alte cercetări: elaborarea de oțeluri pentru construcții sudate, obținerea și utilizarea gazului metan convertit pentru protecția laminatelor la tratamentele termice de recoacere și normalizare, îmbunătățirea calității bandajelor pentru locomotiva Diesel-electrică etc.

Criterii complexe de determinare

Caracterul complex și uneori contradictoriu al factorilor de care depinde eficiența cercetării științifice, multitudinea direcțiilor de investigație și a posibilităților de aplicare a soluțiilor preconizate, fac necesară acordarea unei atenții deosebite analizei economice multilaterale a eficienței cercetării științifice. Într-adevăr, aceasta permite stabilirea anumitor criterii obiective, care ușurează selecționarea și introducerea în planurile de cercetare a problemelor de importanță majoră pentru economia națională.

Ținînd seama de aceste considerente, în planul pe 1968 au fost prevăzute numai teme care răspund stringent nevoilor producției, însoțite de atributul eficienței economice. Astfel, în anul viitor ne propunem să abordăm 25 teme din planul de stat, 26 din cel departamental, să elaborăm 20 de noi standarde și să studiem 12 teme de cercetare pe bază de contracte încheiate cu diferite întreprinderi. Printre temele propuse a fi cercetate se află: **valorificarea metalurgică a cenușilor de pirită, fabricarea de table groase din oțeluri slab aliate și aliate, stabilirea de noi procese tehnologice pentru elaborarea și turnarea oțelului în vid, obținerea de oțeluri rezistente la temperaturi de 500—800°C, studierea fluajului la oțelurile termostabile, obținerea de produse refractare superaluminoase cu peste 70% oxid de aluminiu etc.**

Variante optime

Pe parcursul cercetării, pot apare situații din care să reiasă că același rezultat tehnic sau științific poate fi obținut prin mai multe soluții. **De aceea, este de mare importanță sublinierea făcută în documentele partidului nostru, în proiectul de Directive, ca din multiplele variante să se adopte cea care asigură cea mai mare eficiență economică, exprimată prin reducerea cheltuielilor de producție, a consumului de materii prime, creșterea însemnată a sortimentelor cerute de economia națională sau la export.** Analiza economică trebuie să permită, în același timp, selecționarea din soluțiile cu eficiență economică similară, pe cea care asigură cea mai bună eficiență tehnică sau socială, exprimată prin calitatea superioară a producției, ușurarea condițiilor de muncă, folosirea mai rațională a forțelor de producție, dezvoltarea anumitor regiuni ale țării.

În sfîrșit, analiza economică este necesară și pentru eliminarea pe parcursul cercetării a problemelor care — dintr-un motiv sau altul — s-au dovedit a nu corespunde scopului pentru care au fost introduse în plan și nu au perspective de finalizare și de aplicare convenabilă în producție.

Analiza eficienței economice a cercetării științifice are o importanță deosebită atît pentru elaborarea planurilor institutelor, cît și pentru desfășurarea activității lor. Ea este hotărîtoare și pentru aplicarea în producție a rezultatelor obținute, permițînd sau nu să se justifice în final utilitatea cercetării și raționea de a o fi executat. Cum de această dată analiza economică servește nu numai cercetătorului pentru orientarea activității proprii, ci și unor organe din afara institutelor de cercetare (întreprinderile beneficiare și forurile de avizare), **răspunderea pentru precizia calculelor și concluziilor este — de regulă — mai mare**; lucrarea capătă de multe ori caracterul de cercetare economică, datorită necesității comparării indicatorilor presupuși a se obține în urma aplicării rezultatelor cercetării în producție, cu anumite valori-etalon.

Acest studiu se complică și mai mult în cazurile cînd se determină eficiența economică a unor procedee sau produse noi, care se realizează pentru prima dată, devenind necesară folosirea ca valori-etalon a unor indicatori sintetici stabiliți cu ajutorul unor metode specifice. Printre acești indicatori pot fi regăsiți și cei folosiți la calculul eficienței investițiilor, cum sînt: termenul de recuperare, coeficientul eficienței economice, cursul de revenire etc. Trebuie spus însă, că determinarea eficienței economice a aplicării rezultatelor cercetării în producție este mai dificilă decît determinarea eficienței investițiilor, deoarece cercetarea dispune în mod inevitabil numai de o parte din elementele fizice și valorice necesare analizei economice (consumuri specifice, manoperă, amplasamente, valoarea investițiilor, cheltuieli generale etc.), restul de date fiind aproximate. Cu toate că s-a mai subliniat necesitatea determinării eficienței cercetării, **în majoritatea institutelor de cercetare se acordă o mai mică atenție analizei și cercetării economice decît în cele similare de proiectare, concluzie ce se desprinde din numărul relativ restrîns al economiștilor și lipsa metodologiilor de analiză a eficienței economice a cercetărilor științifice.**

Remedierea acestor deficiențe este îngreunată atît de numărul încă mic de economiști disponibili pe întreaga industrie, cît și de cointeresarea materială mai mare a acestora în alte sectoare de activitate (de exemplu, în proiectare). Așa se explică neasigurarea cu cadrele necesare a posturilor din cadrul secțiilor economice din institutele de cercetări și evitarea de către specialiști a înscrierii la concursurile pentru ocuparea chiar și a unor posturi de șefi de secție sau de laborator. **Consider necesar ca forurile competente să analizeze această problemă pentru a stabili o asemenea soluție care să înlăture neajunsurile prezente.**

Este necesară o metodologie specifică

La îmbunătățirea analizei economice în institutele de cercetare, ar putea să-și aducă contribuția, elaborarea și experimentarea unor metodologii specifice (așa cum s-a procedat și pentru proiectare), cu observația că în cercetare proporția lucrărilor care se abat de la un sistem conceput de metodologie va fi mai mare, decît în cazul proiectării, dat fiind specificul de multe ori imediat al cercetării.

Metodologia analizei economice a lucrărilor de cercetare nu poate avea un caracter limitativ **și va opera cu un număr mai mare de indicatori economici.** Cu toate acestea, elaborarea unei metodologii necesare determinării eficienței economice a cercetării va permite o clarificare, deoarece pînă în prezent analizele economice s-au făcut pe scheletul metodologiilor existente în țară pentru determinarea eficienței economice a investițiilor sau a introducerii tehnicii noi, adaptate în diferite moduri de cei ce au avut nevoie de ele. **Este, deci, utilă folosirea experienței acumulate în institutele de cercetare și în organele de conducere economică pentru întocmirea metodologiei de analiză economică în cercetarea științifică.**

Dotarea secțiilor economice din institutele de cercetare cu mijloace mecanizate de calcul, inclusiv cu mașini electronice, va contribui, de asemenea, la ridicarea activității lor la nivelul exigențelor actuale. Este însă necesar să se sublinieze faptul că eficiența economică propriu-zisă a cercetării depinde, în primul rînd, de valoarea științifică a acesteia, economiștii neputînd prin nici un fel de calcule sau metodologii să transforme în ultimul moment o lucrare neeficientă într-una eficientă, ci doar să scoată în evidență aceste laturi. De aceea, perfecționarea activității secțiilor economice trebuie făcută concomitent cu îmbunătățirea activității întregului colectiv al institutelor de cercetare.

conf. dr. ing. Ion TRIPȘA
director, Institutul de cercetări metalurgice

STRUCTURA DIFERENȚIATĂ FAVORIZEAZĂ APROPIEREA DE PRODUCȚIE

AMPLOAREA DEOSEBITĂ A PROCESELOR ECONOMICE, ritmul în continuă accelerare a producției, schimbările rapide care au loc în tehnologie accentuează — așa cum se subliniază, pe bună dreptate, în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. — și mai mult necesitatea orientării cu precădere a activității de cercetare spre sectoarele-cheie ale producției materiale, care sînt determinante pentru dezvoltarea în ansamblu a economiei naționale. În acest context, apare și mai evidentă necesitatea obiectivă a legării organice a activității unităților de cercetare din aceste sectoare cu ramurile pe care le deservesc. **Ce avantaje prezintă stringerea acestor legături?**

Cercetătorii pot folosi în activitatea lor puternica bază materială existentă în laboratoarele și unitățile de cercetare de pe lîngă marile întreprinderi industriale. Cunoscînd problemele majore curente și de perspectivă pe care le ridică practica producției industriale în domeniul respectiv, **cercetătorii pot aborda și finaliza o serie de teme care își vor găsi o valorificare sigură.** De asemenea, **contactul strîns cu toate aspectele pe care le scoate în relief necesitatea perfecționării proceselor tehnologice, a celor de fabricație, luate în ansamblul lor, permite cadrelor de cercetare să vină cu soluții originale, eficiente din punct de vedere tehnic și economic, să-și valorifice integral capacitatea de creație.**

Trepte ale noii organizări

Participarea mai activă a institutelor de cercetare din domeniul științelor tehnice la soluționarea operativă a problemelor pe care le ridică procesul continuu de perfecționare a produselor este posibilă prin trecerea lor treptată, pe măsură ce condițiile necesare vor fi create, **în componența centralelor industriale,** cu excepția celor care, prin profilul lor, cuprind o întreagă ramură de producție și vor fi organizate pe lîngă ministere.

În acest mod, unitățile de cercetare din cadrul centralelor își vor putea propune teme de cercetare strîns legate de activitatea întreprinderilor industriale care fac parte din aceeași centrală. În același timp, cercetătorii vor putea efectua cercetări pe bază de contracte pentru alte uzine sau să contribuie la realizarea programelor speciale de cercetare.

De asemenea, **în noua formă de organizare a rețelei, activitatea laboratoarelor uzinale se va axa pe aplicarea în producție a rezultatelor cercetării științifice, ceea ce va determina participarea într-o mai largă măsură a acestora la utilizarea capacităților de producție și asimilarea în fabricație a noi produse cu caracteristici tehnico-funcționale superioare.**

Posibilitățile largi pe care le oferă noua formă de organizare diferențiată a rețelei de cercetări vor permite ca, prin legarea strînsă de nevoile practicii industriale, cointeresarea materială în rezolvarea operativă a problemelor propuse pentru cercetare, potențialul științific din cadrul tuturor verigilor — departament, centrală industrială, laborator uzinal — să fie valorificat la un nivel superior.

Mi se pare însă că, **în privința integrării, trebuie avute în vedere de pe acum evitarea unor situații. Mă refer la posibilitatea ca institutele să fie abătute de la sarcinile lor de cercetare pentru realizarea unor obiective de necesitate imediată și la paralelismele între institutele centralelor** (care în prezent au un profil bine definit) **și cele ce vor rămîne pe lîngă minister.** Pentru utilizarea corespunzătoare a cadrelor de cercetare și eliminarea unor cheltuieli neraționale datorate paralelismelor, considerăm absolut necesar ca **organul de coordonare a activității de cercetare din cadrul ministerului să fie investit cu autoritatea necesară evitării unor asemenea situații.**

Obiectiv permanent: nevoile imediate și cele de perspectivă ale producției

Institutul nostru își desfășoară activitatea într-un domeniu de mare importanță pentru construcția de mașini, ocupîndu-se în principal de elaborarea și introducerea unor tehnologii noi, precum și de asimilarea de produse și utilaje tehnologice specifice. Numărul de lucrări contractate cu întreprinderile în anul 1967 se cifrează la 243, avînd o valoare estimată la 15 milioane lei.

În scopul întocmirii unor planuri de cercetare rezultate din necesitățile concrete ale întreprinderilor, în fiecare an, institutul întreprinde o anchetă în rîndurile tuturor factorilor interesați (ministere, întreprinderi etc.), cerîndu-le propuneri pentru întocmirea planului de cercetare pe anul următor. Privite din punct de vedere statistic, rezultatele anchetei făcute în acest an, pentru 1968, se prezintă astfel: din totalul răspunsurilor primite, 43% reprezintă cereri pentru proiectare de utilaje, 31% pentru cercetări tehnologice, 3% pentru lucrări ce nu se încadrează în profilul institutului; 23% din răspunsuri nu formulează nici o cerere, din lipsă de probleme care ar trebui rezolvate cu ajutorul cercetării.

Privind datele arătate, se pot pune, pe drept cuvînt, următoarele întrebări: am ajuns oare la o calitate atît de ridicată a produselor, încît nu mai sînt necesare îmbunătățiri, am făcut totul pentru a atinge nivelul produselor similare fabricate în țările cu industrie dezvoltată? Nicidecum. Care sînt atunci cauzele pentru care se cer a fi rezolvate de către institut un număr relativ restrîns de probleme? **Consider,** printre altele, **că specialiștii din întreprinderi nu dau importanța cuvenită activității de cercetare că, preocupați de realizarea sarcinilor curente de producție, ei scapă din vedere problemele de perspectivă.** Proiectarea de utilaje, cerută în proporție de 43%, dovedește că mai mult de jumătate din uzinele care au răspuns la anchetă au avut în vedere rezolvarea unor sarcini imediate; lucrările de cercetare tehnologică care, în general, cer un ciclu mai lung și pentru depistarea cărora este necesară o analiză mai aprofundată, au fost cerute, în număr mult mai mic. Față de această situație, **socot că sub îndrumarea ministerului, uzinele își pot crea și întări aceste colective de cercetare, stabilindu-se pentru ele atribuțiuni precise în așa fel încît acestea să fie un factor activ în introducerea noului în întreprinderile respective.**

Colectivele de cercetare din uzine ar fi un prețios ajutor și pentru institutele de cercetări departamentale prin participarea atît pe parcurs, cît și la finalizarea lucrărilor realizate, pentru întreprinderile respective. Existența lor și o muncă dusă cu competență vor fi cu atît mai necesare cu cît, în condițiile finanțării majorității lucrărilor din fonduri de tehnică nouă, se va lăsa la latitudinea întreprinderilor libertatea de a comanda sau nu lucrări de cercetare. Or, în acest caz, o tratare superficială a problemelor legate de introducerea noului nu va aduce decît deservicii cercetării în construcția de mașini.

Finalizarea — fază hotărîtoare

Cercetarea în industrie nu poate reprezenta un scop în sine. De aceea, finalizarea lucrărilor de cercetare are pentru noi o importanță primordială. Realizarea acestei ultime faze este cea care creează uneori greutăți mai mari decît procesul de cercetare însăși, ea depinzînd atît de cel ce a executat cercetarea, cît și de interesul celui ce urmează să o aplice. Să exemplificăm: institutul nostru a rezolvat în fază semiindustrială lucrarea „Cuprarea, cromarea și nichelarea lucioasă în electroliți cu autoreglare". Prin această lucrare, se reduc substanțial cheltuielile de import pentru materialele necesare preparării electroliților și manopera pentru operația de șlefuire ce se face după operațiile de acoperire. Pentru verificare pe scară industrială a noului procedeu, ministerul a indicat întreprinderea „Electro-Mureș" din Tg. Mureș. De peste un an, ea refuză însă să colaboreze la finalizarea acestei lucrări, deși aplicarea ei pe scară industrială la toate întreprinderile cu ateliere de galvanizare ar aduce o economie de 15 lei pe mp suprafață cromată.

Reducerea importului și chiar micșorarea manoperii nu sînt oare elemente menite să cointereseze uzina în finalizarea lucrării? Dacă ținem seama însă de faptul că finanțarea materialelor din import, pe care le întrebuințează în prezent întreprinderea, nu se face din fonduri valutare realizate de ea, ci din cele ale statului, atunci apare evidentă pasivitatea de care dă dovadă aceasta, față de avantajele ce se pot obține prin aplicarea lucrării.

Exemple de acest fel mai pot fi date. Consider că prin înfăptuirea prevederilor pro-

Continuare în pag. 5)

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

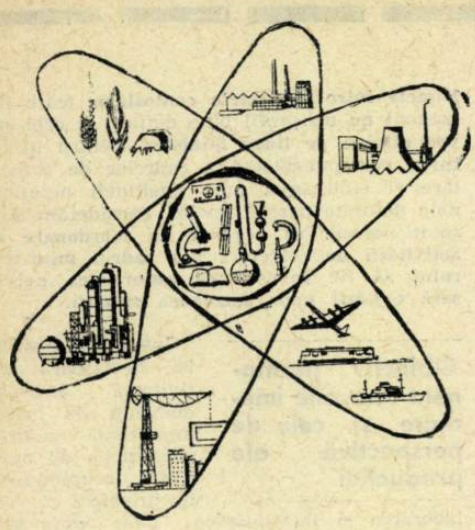

(Urmare din pag. 5)

iectului de Directive, asemenea situații, care aduc pagube economiei naționale, vor fi înlăturate. **Propunem ca în viitoarele reglementări să se țină seama de totalitatea factorilor care pot frîna finalizarea lucrărilor de cercetare și să se stabilească forme corespunzătoare de stimulare, atît pentru institutele care realizează lucrări valoroase, cît și pentru întreprinderile care urmează să aplice aceste lucrări.**

Progresul tehnic mondial – element esențial de referință

O îmbunătățire substanțială a colaborării dintre cercetare și producție, ar putea fi adusă prin obligativitatea pentru uzine de a urmări periodic nivelul tehnic al produselor pe care le fabrică. Cunoașterea nivelului produselor noastre, prin compararea permanentă cu produse similare fabricate de firme recunoscute pe plan mondial, va scoate în evidență direcțiile în care trebuie acționat. S-ar putea ajunge pînă acolo ca, după caz, **pe bază de contracte de lungă durată, încheiate de întreprinderi cu institutele de cercetări pentru produse complexe, să se întreprindă cercetări continui în scopul menținerii acestora la nivel superior.**

În unele țări, există organe de stat cărora li se prezintă periodic analiza comparativă a principalilor parametri și performanțe ale produselor respective. iar în cazul în care unul sau mai mulți parametri nu mai corespund nivelului actual, după un avertisment dat din timp, se poate interzice fabricarea în continuare a produselor în cauză. **Pentru introducerea noului și menținerea la un nivel tehnic ridicat a produselor, ar fi utilă investirea cu asemenea atribuții a unui organ existent sau crearea unuia specializat.**

În altă ordine de idei, considerăm că este timpul ca **înainte** sau **o dată cu trecerea și a altor institute la regimul de autofinanțare, să fie revăzută întreaga legislație referitoare la finanțarea cercetării. Sîntem de părere că finanțarea poate fi mult simplificată, acordîndu-se încrederea necesară conducerilor institutelor, prin alocarea creditelor sub forma unui fond de rulment stabilit pe bază analitică, obligîndu-le astfel să se încadreze într-un regim de predare ritmică a producției-marfă.**

Îmi exprim convingerea că prin traducerea în viață a prevederilor proiectului de Directive, se va realiza un nou salt calitativ în cercetarea științifică, se va marca un nou pas pe drumul ascendent al economiei noastre socialiste.

dr. ing. Ion ROMAN
directorul Institutului de cercetări tehnologice pentru procese tehnologice specifice industriei construcțiilor de mașini

SISTEMUL DE CONTRACTARE – CADRU ORGANIZATORIC ADECVAT

AȘA CUM SE ARATĂ ÎN PROIECTUL DE DIRECTIVE ALE C.C. al P.C.R., îmbunătățirea sistemului de organizare, finanțare și stimulare a activității de cercetare științifică are o însemnătate deosebită în cadrul perfecționării conducerii și planificării economiei naționale. În acest context, **extinderea activității unităților de cercetare, pe bază de contracte încheiate cu unitățile productive, este de mare actualitate.**

Experiența unor țări cu o economie complexă și avansată, arată de asemenea că **sistemul contractual are un rol deosebit de eficient în stimularea inițiativei și mobilizării de noi resurse, contribuind astfel la intensificarea activității unităților de cercetare și la accelerarea progresului tehnic.**

În sprijinul valorificării superioare a materiilor prime

Multe din lucrările de investigație științifică ale Institutului de cercetări textile au fost efectuate pe bază de convenții de colaborare încheiate cu unitățile productive, fiind urmate de o eficiență economică ridicată. În acest sens, două exemple sînt edificatoare: filarea lînurilor scurte pe sistem pieptănat (40—60 mm) în amestec cu fibre chimice pentru articole de îmbrăcăminte, metodă în curs de aplicare la Întreprinderea „Textila"-Grivița, Filatura de lînă pieptănată și Postăvăria română — este rod al cercetării institutului nostru. Rezultatele acestei teme aplicate în producție, permit ca, față de actuala valorificare a acestor lînuri (pentru țesături cardate), să se obțină un plus de valoare — calculat pentru 1 tonă lînă — de circa 48 000 lei. În plus, se creează perspective pentru utilizarea lînurilor românești în țesături de calitate superioară, fapt care, în viitor, va influența pozitiv balanța de import-export pentru materiile prime necesare industriei textile.

Între temele de cercetare, cu o ridicată eficiență economică, se numără și stabilirea tehnologiei și parametrilor de tricotare și finisare a tricoturilor pe mașini Feinrip și Interloc, în funcție de diametrul și finețea mașinii de tricotat. Rezultatele studiilor efectuate în această problemă, se aplică cu succes la Fabrica de confecții și tricotaje-București, obținîndu-se o reducere a consumului specific de materie primă cu circa 10% și a prețului de cost cu 5%. Exemplele prezentate nu epuizează nici pe departe șirul temelor de cercetare științifică ale căror rezultate, aplicate în producție, au avut o eficiență economică ridicată.

Pentru anul 1968, ne-am fixat, prin planul de cercetare, teme pe bază de contracte, strîns legate de nevoile producției, urmărind totodată creșterea continuă a eficacității rezultatelor studiilor noastre. Astfel, vom căuta să elaborăm o tehnologie de obținere a fibrelor textile din tulpinile inului de ulei, destinate producerii materialelor de ambalaj. Cercetarea urmărește punerea în valoare a circa 4000—5000 tone de fibre pe an, conținute în tulpinele inului de ulei.

Competență sporită în gospodărirea mijloacelor materiale și bănești

După părerea noastră, perfecționarea sistemului contractual va influența favorabil următoarele aspecte ale activității de cercetare: structura planurilor anuale de cercetare, nivelul științific al studiilor elaborate și eficiența lor economică, scurtarea duratei de cercetare, baza și stimularea materială a colectivelor din institute.

Desigur, transformarea acestor avantaje în realitate necesită luarea unor măsuri menite să înlăture unele reglementări actuale, care frînează și îngreunează activitatea de cercetare. O primă măsură ce se cere a fi luată, ca urmare a introducerii sistemului de autofinanțare, este aceea a **acordării de drepturi lărgite conducerilor unităților de cercetare în ce privește gospodărirea mijloacelor materiale ce le stau la dispoziție.** Poate fi considerată drept uzurare a activității de cercetare, măsura luată în acest an de Ministerul Finanțelor de repartizare a cheltuielilor bugetare defalcate pe 35 de articole, în loc de 17? Nu naște această măsură o sumedenie de noi formalități birocratice și inutile? De asemenea, există oare posibilitatea ca prevederile de cheltuieli pentru un an să fie defalcate amănunțit pentru a ști cu precizie cît se va cheltui pentru telefoane, curent electric, combustibil, deplasări etc.? Desigur că nu. Dar, orice depășire a cheltuielilor prevăzute la noile articole bugetare, necesită memorii, referate, propuneri de transferări de la un articol la altul, aprobări și semnături, pentru ca, în final, ele să se ajusteze la nivelul cerințelor realității. Ne este greu de aceea să înțelegem rațiunea menținerii unui asemenea sistem de evidențiere a cheltuielilor din unitățile de cercetare.

Se impune, de asemenea, **a se lărgi și atribuțiile conducerilor din unitățile de cercetare, prin stabilirea cîtorva indicatori, astfel ca să existe posibilitatea unei gestiuni mai flexibile, mai operative.** În acest sens este necesar să se ia măsuri prin care să se prevadă clar sursele de autofinanțare. Sumele bănești necesare pot proveni din plata lucrărilor de cercetare executate pe bază de contracte, decontări pentru prestări de asistență științifică, analize, expertize, valorificări ale materialelor rezultate din cercetare, executarea pentru industrie de utilaje, agregate sau aparate de laborator (în unicate sau serie mică), după modelul celor rezultate din activitatea de cercetare.

Veniturile din contractări – principala sursă financiară

Capitolul principal al resurselor financiare va trebui să-l constituie deci cel format din veniturile obținute de pe urma cercetărilor efectuate pe bază de contracte. Industria este, în general, interesată în rezolvarea urgentă a temelor care vizează folosirea mai rațională a materiei prime, perfecționarea tehnologiei și elaborarea de noi produse, aparate și utilaje. Ele ar putea fi contractate fără greutăți deosebite, de către unitățile de cercetare.

Există însă și teme de cercetare care se referă la perspectivele de dezvoltare a industriei (fie că au caracter aplicativ sau sînt fundamentale), precum și teme care constituie studii cu caracter tehnico-economic sau de elaborare de noi metode de analiză. Acestea din urmă, nu se referă la o singură subramură, ele fiind de interes general pentru întreaga ramură industrială.

Pentru reglementarea recuperării costului acestor cercetări, consider că fondul de tehnică nouă ar trebui să fie sursa de bază a finanțării, contractele urmînd să fie încheiate cu industria pentru acele teme a căror beneficiară este (respectiv cu centralele industriale, pentru temele care afectează mai multe întreprinderi și cu întreprinderile pentru cele de interes local) **și cu direcțiile coordonatoare din ministerul economic, pentru temele de interes general și de perspectivă. Finanțarea din fondurile de producție, ar trebui să se realizeze în mod special pentru probleme de asistență tehnică și prestări de diverse expertize, analize etc. care, în general, se acordă în mod operativ la cererea industriei.**

Acte normative corespunzătoare cerințelor actuale

În sprijinul reușitei introducerii sistemului de autofinanțare, se cer elaborate o serie de noi acte normative, — mai simplificate decît cele existente — și, în același timp, să se ia unele măsuri organizatorice interne în unitățile de cercetare. Mai întîi ar trebui reorganizat sistemul de evidență contabilă, în scopul efectuării lucrărilor de antecalcul și postcalcul, necesare încheierii și urmăririi contractelor economice. Se va impune, totodată, elaborarea unor normative privind încheierea contractelor cu unitățile productive care să reglementeze forma și conținutul contractului, metodologia de calcul a prețului de contractare, responsabilitățile reciproce și modul de arbitrare a eventualelor neaduceri la îndeplinire a obligațiilor asumate și de achitare a cercetărilor (prin avans sau plată finală).

Va fi necesară, de asemenea, stabilirea de normative privind plata asistențelor tehnice și a altor prestări, prin forme operative, ținîndu-se seama de faptul că aceste activități, prin caracterul lor, nu pot aștepta încheierea unor contracte, iar în vederea simplificării clasificării bugetare, va trebui redus numărul articolelor bugetare.

Întărirea sectoarelor de calcul al eficienței

Pentru a se stabili efectul economic al studiilor elaborate este necesară întărirea sectoarelor de calcul a eficienței cercetărilor, sau înființarea lor acolo unde nu există. Pe lîngă aceasta, se cer reglementate plățile acelor cercetări care se execută pentru unități de cercetare coordonatoare (din fondurile bugetare ale unităților respective sau din fondurile de tehnică nouă atribuite lor), elaborat regulamentul de stimulare materială a colectivelor de cercetare și a normelor de cointeresare materială a institutelor, în funcție de eficiența cercetărilor.

În activitatea de investigație științifică un rol important îl are documentarea tehnică. Aceasta necesită încadrarea unui personal de specialitate competent, stabilindu-se totodată indicatoare tarifare corespunzătoare, care să permită angajarea unor cadre bine pregătite în acest domeniu. Desigur, practica introducerii sistemului de autofinanțare va scoate la iveală necesitatea perfecționării și altor aspecte ale activității unităților de cercetare.

Pe lîngă actele normative ce se vor elabora pe plan central, **în cadrul Institutului de cercetări textile au fost luate măsuri pentru pregătirea lucrărilor de contractare, elaborîndu-se diverși indicatori de costuri ale cercetării, liste de teme de cercetare ce urmează a fi contractate etc.**

Ne propunem ca în anul 1968 — primul an de activitate pe bază de autofinanțare — să acoperim 50% din cheltuieli prin folosirea contractelor și prin recuperări ale cheltuielilor efectuate pentru diverse prestări, urmînd ca în anii următori să se treacă treptat la o autofinanțare integrală.

Reglementarea pe baze contractuale a colaborării dintre institutele de cercetări și întreprinderile productive, prevăzută în proiectul de Directive, va orienta activitatea de investigație științifică spre soluționarea problemelor importante și actuale, va stimula atît rezolvarea rapidă a cercetărilor din planul investițiilor, cît și aplicarea imediată a rezultatelor cercetării în producție.

dr. ing. Semerad RĂDULESCU
director, Institutul de cercetări textile

STUDIILE ȘI CERCETĂRILE IMPORTANTE – VALORIFICATE ȘI LA EXPORT

RITMUL RAPID DE DEZVOLTARE a industriei și a celorlalte ramuri necesită angrenarea într-o măsură sporită a cercetării tehnico-științifice în rezolvarea problemelor curente și de perspectivă, tehnice și economice, pe care le ridică economia națională. Trebuie ținut seama în același timp și de circulația tot mai intensă a descoperirilor tehnice și științifice. Știința din fiecare țară contribuie la îmbogățirea tezaurului mondial prin soluțiile elaborate într-unul sau altul dintre domeniile de importanță majoră ale dezvoltării economice.

În acest context larg se cere în mod imperios ca cercetarea din țara noastră să fie atrasă tot mai mult în circuitul științei mondiale. Exportul de soluții originale, eficace din punct de vedere tehnic și economic, ar trebui să reprezinte un criteriu în funcție de care să se judece valoarea rezultatelor obținute de cercetarea științifică aplicativă din diferite domenii.

Șantierelor – condiții cît mai bune pentru desfășurarea activității

Colectivul de muncă al Institutului de cercetări în construcții și economia construcțiilor (INCERC) s-a preocupat tot mai mult de orientarea activității spre rezolvarea problemelor actuale, impuse de nevoile producției materiale în ramura respectivă. Astfel, în 1966, din 259 teme de cercetare planificate și abordate, numai 12 au fost fundamentale, iar restul aplicative.

Multe din temele de cercetare luate în studiu au fost însoțite de rezultate care au avut o eficiență economică ridicată. În acest sens, unele exemple sînt edificatoare. **În colaborare cu Combinatul siderurgic-Hunedoara, am elaborat noi tipuri de oțeluri cu profil periodic, laminate la cald, pentru beton armat. Folosirea în producție a acestor oțeluri duce la o economie anuală de circa 5000 tone de metal.**

În domeniul mecanizării muncii pe șantiere, institutul nostru s-a preocupat de întocmirea unor studii tehnico-economice, pe baza cărora să poată fi recomandate tipurile de utilaje cele mai potrivite pentru lucrările din țară, la unele tipuri de mașini și instalații de construcții întocmindu-se temele de proiectare și experimentîndu-se prototipurile. Eficiența economică a acestor studii se ridică la circa 22 milioane lei anual.

În planul de cercetare pe anul 1968 au fost înscrise unele teme legate strîns de producție, cum ar fi: perfecționarea metodelor de calcul a elementelor de construcții și fundații, îmbunătățirea caracteristicilor betoanelor (în special, prin folosirea a diverși aditivi), elaborarea de noi elemente și structuri din beton armat și precomprimat pentru construcții, folosirea elementelor și structurilor metalice din profile cu pereți subțiri etc.

Paralel cu activitatea desfășurată în sprijinul producției pentru a facilita grăbirea ritmului construcțiilor și obținerea unei eficiențe ridicate, colectivul institutului nostru a obținut și unele rezultate pozitive în munca de cercetare științifică care ar putea constitui obiect al „exportului de materie cenușie".

A fost elaborat și brevetat, de pildă, un nou procedeu de precomprimare, utilizat în prezent pe șantierele din țară, care asigură, față de procedeele vechi, o sporire a productivității muncii cu 45% la operațiile de precomprimare și economisirea a circa 4 milioane lei anual. Acest procedeu care, prin caracteristicile sale tehnice, este la nivelul celor moderne din străinătate, poate fi oferit la export. INCERC are posibilitatea să efectueze pentru beneficiarii

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI PRODUCȚIA — INTEGRATE ORGANIC

externi și verificări pe modele a construcțiilor sau structurilor în care — pe baza principiului similitudinii — sînt reproduse, la scară redusă, toate elementele componente, în strictă conformitate cu proiectele respective. Cercetările sînt astfel orientate, încît rezultatele încercărilor contribuie la perfecționarea proiectelor de execuție, prin utilizarea rațională a materialelor și a caracteristicilor fizico-mecanice.

Pot fi efectuate, de asemenea, la scară naturală încercări ale unor construcții executate în străinătate, pentru a verifica rezistența, rigiditatea și stabilitatea lor. De asemenea, se pot executa diverse măsurători de eforturi și deformații ale elementelor de rezistență ale construcțiilor, folosind tensometria electrică rezistivă, care permite determinarea eforturilor interioare din elementul de construcție supus verificării.

Un cadru mai larg de legături cu institutele și firmele străine

Din păcate însă, **Institutul nostru n-a avut posibilitatea să valorifice o parte din acestea pe plan extern și să-și asigure venituri importante de valută, din cauza cadrului prea rigid pînă în prezent a legăturilor cu institutele similare și firmele de construcții din străinătate.**

Pentru lărgirea posibilităților de valorificare pe plan extern a rezultatelor cercetărilor, se impune luarea unor măsuri care să deschidă perspective largi acestei activități. Astfel, **considerăm că organele de comerț exterior pot aduce o contribuție mai mare în această direcție, prin difuzarea în străinătate și transmiterea către firmele interesate a unor prospecte, care să prezinte prestațiile ce pot fi efectuate de către institutul nostru.** De asemenea, **este necesară stabilirea unor contacte mai strînse și directe cu institutele de cercetări similare și firmele specializate de peste hotare, fără a se încărca acest sistem de legături cu verigi inutile, care să îngreuneze și să facă neoperativ fluxul de informații științifice.**

Este necesar ca atunci cînd sînt trimiși cercetători în străinătate, pentru documentare și prezentarea unor rezultate ale studiilor noastre în fața firmelor care ar dori să le achiziționeze, să fie alese cadrele cele mai competente, care au participat sau coordonat cercetările respective și cunosc bine problemele din domeniul în care sînt specializați.

Intensificarea exportului de rezultate valoroase obținute în domeniul cercetării științifice, pe lîngă faptul că ridică prestigiul țării noastre pe plan mondial, creează posibilități — așa cum se arată în proiectul de Directive — ca o parte din disponibilitățile de valută create prin valorificarea cercetărilor, care duc la reducerea importului sau a celor care determină excedent de valută, să fie utilizate pentru dezvoltarea bazei materiale a unităților de cercetare.

prof. ing. Nicolae KORCINSKI
Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor

LA BAZA ACTIVITĂȚII — AUTOFINANȚAREA

PENTRU DESFĂȘURAREA ÎN BUNE CONDIȚIUNI a muncii de cercetare științifică, o deosebită importanță are asigurarea fondurilor necesare. Așa cum se arată și în proiectul de Directive „**...pentru activitatea curentă se vor utiliza următoarele categorii de fonduri: fonduri de producție** (cheltuieli de cercetare incluse direct în prețul de cost): **fonduri pentru introducerea tehnicii noi: fonduri rezultate din venituri contractuale; fonduri bugetare destinate finanțării unor institute; cercetări speciale și prioritare**". Care este calea eficientă pentru asigurarea acestora?

Premise pentru o largă investigație științifică

Urmărind îmbunătățirea continuă a formelor de dezvoltare a bazei materiale și de stimulare a cadrelor, în unitățile de cercetare se va aplica pe scară tot mai largă **principiul autofinanțării.** Acest sistem permite lărgirea competențelor institutelor de cercetări în alegerea temelor și în orientarea activității, dar în același timp obligă pe cercetători la desfășurarea muncii de investigație științifică, în așa fel încît rezultatele obținute să fie eficiente din punct de vedere economic. Totodată, crește răspunderea colectivelor de cercetători în respectarea termenelor de finalizare a cercetărilor, impunînd scurtarea duratei ciclului documentare-cercetare — prototip — experimentare — aplicare, pentru a încasa cît mai repede de la întreprinderile beneficiare, sumele bănești cuvenite, conform contractelor încheiate cu acestea.

Pînă în prezent, INCEF nu a aplicat în activitatea sa principiul autofinanțării, deși relațiile pe care le-a avut cu diverse unități productive pe linia contractării și livrării de soluții de cercetare elaborate la cererea acestora, i-ar fi permis să folosească fondurile încasate pentru dezvoltarea bazei materiale proprii sau în alte scopuri, renunțînd astfel la primirea unor importante sume de bani de la bugetul de stat. **Valoarea economiilor obținute în urma aplicării în producție a rezultatelor unor cercetări elaborate de institutul nostru, demonstrează posibilitatea obținerii, pe calea efortului propriu, a fondurilor necesare desfășurării activității științifice.** Prin folosirea la lustruirea mobilei a unor lacuri nitro cu aspect mat, fabricate pe baza unor rețete elaborate de institut, numai la IPROFIL-Arad s-au obținut economii în valoare de 200 000 lei anual. Prin generalizarea lor la toate fabricile de mobilă din țară, se pot realiza economii la prețul de cost, de circa 2 000 000 lei. De asemenea, colectivul de cercetători din cadrul institutului a conceput noi tipuri de ferestre folosindu-se 1—3 secțiuni, în loc de 16. Cercetările s-au concretizat în elaborarea unui STAS care, prin aplicarea lui în toate fabricile de binale, aduce economii anuale de peste 5 000 000 lei.

Gospodărirea rațională a fondurilor

Principiul autofinanțării implică o gospodărire rațională a fondurilor pentru cercetare, formate din veniturile proprii ale institutelor, prin înlăturarea oricăror manifestări de indisciplină financiară. Dar, în același timp, **propun să se stabilească un asemenea mecanism de organizare, încît disciplina financiară și a muncii să nu devină o frînă în promovarea noului; trebuie create astfel de condiții materiale încît cercetătorii să-și aplice operativ în practică ideile proprii în domeniul în care activează.**

Ținînd seama de eficiența acestor principii va trebui ca, pe viitor, să dăm dovadă de o serioasă inițiativă în transpunerea lor în practică. Unele teme de cercetare, cum sînt: controlul proceselor de fabricație și uniformizarea metodelor de încercare pentru semifabricatele superioare pe bază de lemn, îmbunătățirea soluțiilor constructive și a tehnologiei de fabricare a ușilor și ferestrelor, elaborarea de procedee tehnologice noi pentru finisarea în flux continuu a panourilor de mobilă și a altor produse din lemn, utilizarea izotopilor radioactivi pentru controlul calității produselor stratificate și aglomerate din lemn și multe altele, pot constitui obiecte ale contractelor de cercetare încheiate între institutul nostru și întreprinderile din ramura economiei forestiere.

Sumele bănești pe care institutul le va încasa de la unitățile care vor aplica în producție rezultatele cercetărilor efectuate, vor putea fi folosite pentru finanțarea cercetărilor științifice, economisind astfel importante fonduri, care pînă în prezent se alocau de la bugetul de stat.

Conf. Adalbert HARAP
director adj. științific, Institutul de cercetări forestiere

ORGANIZAREA UNITARĂ A DOCUMENTĂRII ȘI INFORMĂRII TEHNICE

ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII INDUSTRIALE pe trei verigi — întreprindere, centrală industrială și minister economic — cu atribuții și responsabilități corespunzătoare multitudinii și diversității problemelor ridicate de actuala dezvoltare a industriei, impune reconsiderarea importanței și locului acordat documentării și informării tehnice, precum și adoptarea unor forme și metode organizatorice adecvate pentru fiecare verigă. Este semnificativ în acest sens faptul că în proiectul de Directive patru din cele nouă categorii de atribuții precizate pentru ministerul economic au ca punct de plecare documentarea și informarea tehnică, prevăzîndu-se totodată că „**organizează documentarea tehnică și informarea centralelor industriale asupra tendințelor progresului tehnic, științific pe plan național și mondial**". Sublinierea acestei atribuții în acest document de partid, plasează activitatea de documentare și informare tehnică într-o optică nouă și creează premise certe de creștere a eficienței ei.

Pornind de la recunoașterea unanimă pe plan mondial că documentarea și informarea face parte integrantă din procesul de cercetare științifică, de proiectare și de producție, rezultă necesitatea constituirii unor organe specializate la toate nivelele — întreprindere, institut de cercetare și proiectare, centrală industrială, minister economic — dimensionate în funcție de profilul unităților și de nevoile concrete de informare. **La stabilirea atribuțiilor lor trebuie avute în vedere cîteva principii de bază, a căror valabilitate a fost verificată în practica internațională și anume: îmbinarea rațională a informării generale, centralizate, cu informarea specializată, descentralizată, astfel încît ele să se completeze reciproc; diferențierea și adîncirea documentării și informării pe domenii și probleme; concentrarea judicioasă și coordonarea unitară a forțelor și mijloacelor existente; corelarea permanentă a informării cu sarcinile de cercetare, proiectare și de producție; încadrarea compartimentelor de documentare cu specialiști din ramura pe care o deservesc și dotarea lor cu aparatură modernă pentru înmagazinarea, prelucrarea, regăsirea și multiplicarea rapidă a informațiilor.**

Conform acestor principii, **organul de documentare și informare tehnică al ministerului economic ar urma să răspundă de coordonarea, profilarea și îndrumarea metodologică a rețelei de documentare din cadrul ramurii, în scopul evitării paralelismelor; să asigure schimbul de informații și publicații între ramuri și cu străinătatea; să instruiască periodic documentariștii în utilizarea metodelor și instrumentelor moderne. Totodată, în atribuțiile sale ar intra informarea centralelor industriale, institutelor și întreprinderilor asupra tendințelor progresului științific și tehnic pe plan național și mondial prin elaborarea și editarea unor reviste periodice de specialitate cu profil general, a publicațiilor de semnalare și referative, a publicațiilor de informare tehnică pentru muncitori și maiștri, de generalizare a inovațiilor și experienței pozitive, precum și editarea normelor unitare în probleme tehnice și economice, de planificare, de personal, protecția muncii etc. — obligatorii pentru întreaga ramură.**

COMPARTIMENTUL DE DOCUMENTARE ȘI INFORMARE TEHNICĂ al centralei industriale este logic să se preocupe de **adîncirea** documentării și informării pentru domeniul respectiv. În noua structură economică-organizatorică propusă, avînd în vedere că centrala industrială se va ocupa de comercializarea produselor atît pe piața internă, cît și la export, prin prospectarea piețelor externe, se creează condiții favorabile pentru organizarea și desfășurarea unitară a propagandei tehnice și reclamei comerciale a produselor. Trebuie arătat că în prezent această activitate nu satisface cerințele, efectuîndu-se fragmentat la mai multe nivele: ministere și întreprinderi industriale pentru piața internă și întreprinderi de comerț exterior pentru piața externă. Trecînd din domeniul desfacerii în cel al aprovizionării, **consider normal ca centrala industrială să preia și importul de cărți și periodice de specialitate, concomitent cu raționalizarea actualei metodologii, care este complicată și frînează operativitatea.**

O altă problemă care poate găsi o bună rezolvare este cea a **buletinelor lunare de informare tehnică**, elaborate astăzi de majoritatea întreprinderilor, pe măsura posibilităților lor de documentare și multiplicare; prin reunirea în centrala industrială a unităților cu specific similar, devine posibilă editarea unui singur buletin de informare tehnico-economică bogat în conținut, cu o tematică axată pe profilul de proiectare și producție al centralei, care să constituie un sprijin efectiv atît pentru specialiști, cît și pentru conducerile întreprinderilor subordonate.

În sfîrșit, la nivelul institutelor și întreprinderilor trebuie să existe servicii sau birouri de documentare bine organizate și dotate, care să asigure informarea tematică în adîncime, cerută de realizarea în bune condițiuni a sarcinilor de cercetare, proiectare și de producție, precum și elaborarea materialelor documentare și informative privind tematica studiată.

DATORITĂ FAPTULUI că organele de documentare existente la nivelul ramurilor (centre sau oficii), institutelor și întreprinderilor nu au fost organizate pe baza unui plan sistematic, ci au rezultat în general din inițiativele ministerelor, că dimensionarea lor nu a fost corelată cu ponderea ramurilor respective în cadrul economiei naționale și cu necesitățile de informare la fiecare nivel, că a lipsit o coordonare unitară, s-a constituit în industrie o rețea de documentare și informare care este depășită de actualul stadiu de dezvoltare economică.

Înființarea în anul 1965 a Consiliului Național al Cercetării Științifice, ca organ de coordonare a întregii activități de cercetare, avînd în același timp și atribuții pe linia organizării informării și documentării științifice și tehnice, a corespuns unei nevoi reale, impusă de cerințele fundamentale ale progresului științific și tehnic.

Consider însă că eficiența măsurilor organizatorice ce se vor adopta pentru îmbunătățirea activității de documentare și informare tehnică în industrie este condiționată în mare măsură de eliminarea carențelor prezentului. Nu este cazul să insist asupra avantajelor unui sistem de informare rapid și eficace, în condițiile în care în lume are loc o adevărată „explozie de literatură", fiind mult mai concludentă evaluarea daunelor provocate de absența sau de lacunele informării. Astfel, voi arăta doar că anual se resping pe plan mondial aproximativ 50% din propunerile de invenții pentru că le lipsește caracterul de noutate, că timpul consumat efectiv numai pentru a căuta informațiile cuprinse în literatura de specialitate este estimat la 50% pentru cercetare și 25% pentru proiectare.

ÎN ACEASTĂ CONJUNCTURĂ, se impune în primul rînd **revizuirea totală a opticii prin care este privită munca de documentare și includerea ei în cadrul activităților tehnice.** În al doilea rînd, trebuie însușită fără rezerve concluzia evidentă că dimensiunile revoluției tehnico-științifice contemporane nu pot fi cuprinse satisfăcător fără **existența unor coordonate logice în activitatea de documentare și informare tehnică: organizare rațională, dotare cu aparatură modernă, încadrare cu personal de specialitate și cointeresare materială corespunzătoare.**

Voi evidenția cîteva aspecte deficitare ale actualei organizări și aceasta mai mult pentru a dovedi că ele au rezistat în timp nu atît datorită necunoașterii problemelor, lipsei de inițiative sau de sugestii bune, ci ajutate deseori de o mentalitate învechită sau de acte normative depășite. Astfel, pentru a promova un sistem modern de documentare, Oficiul de documentare și publicații tehnice al Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini a organizat o filmotecă cu tematică de propagandă tehnică și de protecția muncii, a editat un catalog al filmelor și a programat circulația lor în întreprinderi. Eficiența acțiunii însă a fost diminuată de faptul că numai 35% din întreprinderile ministerului sînt dotate cu aparate de proiecție, iar pentru utilizarea sălilor de cinematograf existente pe plan local se solicită uneori o chirie echivalentă cu încasările de la un spectacol. Nimeni nu a interzis întreprinderilor să-și doteze compartimentele de documentare — un exemplu pozitiv elocvent îl constituie Uzina de autocamioane din Brașov — iar pentru îndreptarea situației trebuia și putea fi evitată intervenția conducerii ministerului, dacă la nivelul întreprinderilor s-ar fi acordat minimum de importanță informării tehnice.

Practica a dovedit că modul de înțelegere a rolului documentării se reflectă direct în condițiile create pentru desfășurarea activității ei. Diferențele existente în modul de înțelegere au condus la deosebiri mari de la o întreprindere la alta în organizarea, încadrarea și dotarea compartimentelor de documentare, ajungîndu-se deseori la anomalii ca, de exemplu, întreprinderi fără nici o dotare, sau proporții necorespunzătoare între numărul de documentariști și numărul de ingineri. La insuficiența cadrelor de specialitate care activează în documentare concură în mare măsură și slaba cointeresare materială a inginerilor documentariști, care sînt salarizați inferior colegilor lor din proiectare sau producție, la condiții similare de studii și stagiu. Ținînd seama că un inginer pentru a fi și un bun inginer documentarist trebuie să stăpînească în plus cel puțin o limbă străină și să posede cunoștințe în tehnica informării, situația existentă nu are nici o justificare.

Pentru înlăturarea deficiențelor manifestate, în vederea îmbunătățirii activității de documentare și informare tehnică sînt necesare măsuri hotărîte. Aplicarea lor va fi ajutată de climatul favorabil ce se va crea prin traducerea în viață a prevederilor din proiectul de Directive, care va facilita conjugarea eforturilor pentru ca viitoarea structură economică-organizatorică a industriei să fie însoțită de un sistem unitar de informare și documentare.

ing. Victor CALCAN
director în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

IN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

FORME ORGANIZATORICE CORESPUNZĂTOARE CERINȚELOR ACTUALE

Opiniile unor specialiști despre trecerea unor activități de comerț exterior în sarcina centralelor industriale

IMPORTANȚA COMERȚULUI EXTERIOR pentru dezvoltarea economiei țării noastre crește pe măsură ce se accentuează complexitatea și diversificarea ramurilor economiei naționale. Ritmul susținut de dezvoltare a acestora a creat condițiile necesare și totodată a impus extinderea continuă a schimburilor economice internaționale

Pe măsură însă ce comerțul exterior s-a dezvoltat, s-a resimțit nevoia îmbunătățirii formelor de organizare și a metodelor practicate. Așa cum se subliniază în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, efectuarea schimburilor internaționale exclusiv de întreprinderile Ministerului Comerțului Exterior a dus la un centralism excesiv, care a lipsit pe producătorii mărfurilor destinate exportului de contactul cu clienții externi. De aici imposibilitatea cunoașterii temeinice și adaptării rapide la cerințele pieței externe.

In același timp, sistemul actual al relațiilor de plan și contractuale dintre organele comerțului exterior și cele furnizoare la export generează un volum important de evidențe și lucrări inutile care îngreunează și împiedică luarea unor măsuri operative privind operațiunile efective de export.

Pentru înlăturarea acestor neajunsuri, proiectul de Directive prevede importante măsuri de îmbunătățire a organizării și conducerii comerțului exterior, printre care un loc de frunte îl ocupă trecerea unor activități de comerț exterior în sarcina ministerelor economice și a centralelor industriale. Măsurile preconizate pe această linie nu diminuează, ci dimpotrivă sporesc răspunderea Ministerului Comerțului Exterior pentru înfăptuirea politicii unitare a partidului și guvernului în acest domeniu.

In noile condiții, activitatea Ministerului Comerțului Exterior va fi axată pe problemele generale ale dezvoltării și orientării comerțului exterior. In loc de o tutelare mărunță a producătorilor, activitatea ministerului se va îndrepta în direcția desfășurării unei munci superioare, de conținut.

Subliniind importanța prevederilor din proiectul de Directive, specialiștii care activează în domeniul comerțului exterior, sau au tangență cu activitatea de export, și-au exprimat opinia și au formulat unele propuneri pe marginea măsurilor preconizate. In cele ce urmează expunem o parte din ele.

O POLITICĂ UNITARĂ

● **ȘT. MĂNĂSTIREANU, economist, secretarul Comitetului de partid — M.C.E. :** — Proiectul de Directive, preconizînd trecerea în sarcina centralelor industriale a unei mari părți a activității de comerț exterior, subliniază totodată că răspunderea Ministerului Comerțului Exterior pentru înfăptuirea politicii unitare a partidului și guvernului în acest domeniu sporește și mai mult.

Activitatea concretă de schimburi internaționale de mărfuri este influențată de relațiile pe această linie pe care le are țara noastră cu alte țări. De aceea, este necesară o activitate intensă pentru extinderea acestor relații prin încheierea de acorduri, convenții și protocoale comerciale, potrivit cu politica statului nostru privind orientarea schimburilor pe țări, structura acestora, primirea și acordarea de credite externe, realizarea acțiunilor de cooperare, procurarea mijloacelor de plată etc. **Or, toate aceste activități — care în ultimă instanță se reflectă în planul de stat al comerțului exterior** — pentru a urma politica unitară a partidului și guvernului, nu pot fi realizate decît de un organ central specializat, care este Ministerul Comerțului Exterior.

In condițiile în care trăim și construim, în cadrul democrației noastre populare, o economie planificată, în care activitatea de comerț exterior se va realiza în cea mai mare parte de ministerele economice și centralele industriale, un rol deosebit **îl vor avea autorizațiile de import și export**, ce se vor elibera de Ministerul Comerțului Exterior. Acestea vor constitui instrumentul prin care centralele industriale vor fi orientate spre piețele cele mai favorabile, și vor fi împuternicite — în funcție de politica unitară în domeniul relațiilor economice externe — să treacă în fapt prevederile convențiilor și acordurilor comerciale încheiate.

Pentru ca această importantă pîrghie să satisfacă scopul urmărit, este necesară operativitate maximă în eliberarea autorizațiilor pentru a nu se stînjeni desfășurarea tratativelor și încheierea contractelor.

Pe aceeași linie, a demarcării activității de coordonare, care revine Ministerului Comerțului Exterior, de realizarea efectivă a importurilor și exporturilor, de care se ocupă în principal centralele industriale, se înscrie și modificarea formelor organizatorice ale activității comerciale în exterior. **Astfel, viitoarele secții economice ale oficiilor diplomatice, urmînd în problemele concrete comerciale instrucțiunile M.C.E.**, vor avea ca sarcini nu tratative concrete de schimburi de mărfuri, ci, așa cum se prevede în proiectul de Directive, lărgirea și statornicirea legăturilor cu autoritățile din țara respectivă. In modul acesta, activitatea desfășurată — care va îmbrăca multiple forme — va facilita tratativele pe care le vor efectua agenții comerciali, ca reprezentanți ai centralelor industriale, cu privire la operațiuni efective de import-export.

Consider că pentru a-și putea îndeplini sarcinile complexe ce le revin, agenții comerciali (care activează individual sau în cadrul birourilor comerciale) vor trebui să fie selecționați dintre cei mai competenți specialiști, cu o temeinică pregătire în ce privește problemele economice și tehnice ale ramurii respective, precum și în problemele comerciale externe, privind regimul prețurilor, vamal și în special legislația țării unde activează.

Subliniez, de asemenea, că pe lîngă coordonarea activității de comerț exterior, ministerului îi revin importante sarcini în efectuarea unor schimburi economice externe, prin întreprinderile sale, cum ar fi exportul și importul de instalații complexe, materii prime și produse de bază pentru economie. Efectuarea acestor operațiuni de către Ministerul Comerțului Exterior, dată fiind complexitatea și ponderea lor, vine să ajute întreprinderile industriale prin obținerea celor mai avantajoase condiții de livrare și respectiv de import.

SPORIREA EFICIENȚEI — PREOCUPARE COMUNĂ A M.C.E. ȘI A CENTRALELOR INDUSTRIALE

● **ION OLTEANU, director adjunct în M.C.E. :** — Pentru a sublinia importanța schimburilor de mărfuri cu alte țări este suficient să arăt că în anul 1970, conform prevederilor, volumul lor va crește sensibil. Modul cum se realizează aceste schimburi — așa cum s-a subliniat în repetate rînduri în documentele de partid — influențează simțitor creșterea venitului național. **De aceea, eficiența economică trebuie să stea la baza fiecărei operațiuni în parte.**

In condițiile în care o mare parte din activitatea de comerț exterior trece asupra centralelor industriale, acestora le revin importante sarcini pe linia ridicării eficienței economice. **Pe această linie, consider că este necesar ca centralele industriale să-și stabilească nomenclatorul de produse și să-l adapteze permanent și în mod operativ, ținînd seama de valorificarea cît mai bună a resurselor materiale prin livrarea unor sortimente de nivel tehnic ridicat, așa cum se cere pe piața externă, ceea ce va asigura obținerea unei eficiențe sporite. Stabilirea nomenclatorului de export necesită întocmirea unor lucrări și analize pentru fiecare produs, în ce privește consumurile specifice de materiale din țară și din import, manopera directă, cheltuielile de fabricație și de întreprindere, nivelul acumulării din faza finală și cele anterioare, prețul extern, valuta respectivă etc. Centralele industriale au mult mai multe posibilități pentru întocmirea acestor lucrări, întrucît — spre deosebire de organele comerțului exterior — dețin direct cea mai mare parte din datele necesare ; aceste calcule în mod practic nu pot fi întocmite de organele comerțului exterior din cauza volumului mare de muncă pe care îl necesită efectuarea lor (nomenclatorul nostru de export și import numără cîteva mii de produse). Aceste calcule, trebuie refăcute aproape în fiecare an, întrucît ele stau la baza aprecierii eficienței și se modifică la intervale scurte de timp din cauza progresului tehnic, a ofertei și cererii etc.**

De mare importanță este ca produsele o dată stabilite în nomenclator, să se urmărească îndeaproape cuprinderea lor în planul de producție și export, unitățile producătoare preocupîndu-se permanent pentru reducerea prețului de cost și a cheltuielilor de circulație. Aceasta întrucît nivelul eficienței efective a exportului produselor respective va fi determinat de raportul între prețul extern și prețul de cost intern. Menționăm, de asemenea, faptul că **aportul sectorului producător în sporirea eficienței exportului este deosebit de important și prin contribuția pe care o aduce asupra îmbunătățirii calității, executării și furnizării produsului, a ambalării și prezentării etc.**

Evident, pe linia eficienței economice, importante sarcini revin și Ministerului Comerțului Exterior.

La elaborarea fundamentată a acordurilor comerciale și a planurilor de comerț exterior este necesar să se aibă în vedere în primul rînd cele mai eficiente produse, ținînd seama de cerințele, ofertele și prețurile externe. In aceste condiții, **consider că stabilirea produselor de export și import, a cantităților respective cuprinse în plan și în acorduri comerciale, trebuie să se realizeze pe baza unei confruntări permanente a propunerilor centralelor industriale, unităților producătoare (privind posibilitățile de producție și nivelul cheltuielilor de producție), precum și ale Ministerului Comerțului Exterior (în ce privește cerințele pieței și nivelul prețurilor externe).**

De asemenea, **o mare însemnătate pentru ridicarea eficienței economice a exportului și importului o va avea întocmirea de către M.C.E. a analizelor privind nivelul prețurilor realizate la operațiunile de export și import de către țara noastră și alte țări pe total și pe diferite piețe la produse asemănătoare sau identice.** Prin elaborarea acestor analize referitoare la prețul extern se va reuși să se realizeze o fundamentare mai temeinică a planului de comerț exterior și a acordurilor comerciale, o repartizare mai avantajoasă a exportului și importului pe țări, ceea ce va permite creșterea eficienței schimburilor comerciale externe.

PRODUCĂTORUL ÎN ROLUL FURNIZORULUI DIRECT

● **Ing. ALEXANDRU MIHAIL, directorul Întreprinderii de comerț exterior Auto-Tractor :** — Sînt convins că traducerea în viață a măsurilor prevăzute în proiectul de Directive privind trecerea în sarcina centralelor industriale a unei mari părți din activitatea de export se va reflecta pozitiv în viitoarea activitate de comerț exterior. **Forma organizatorică preconizată prezintă multiple avantaje. Printre acestea un loc de frunte îl ocupă apropierea producătorului de clientul extern, prin legătura nemijlocită dintre aceștia, ceea ce va determina ca tratativele și încheierea contractelor să se facă cu mai multă operativitate, furnizorul direct fiind în ultimă instanță cel care cunoaște pînă la ce nivel se poate angaja.**

Experiența de pînă acum a dovedit că ori de cîte ori producătorul mărfurilor oferite la export a lipsit de la masa tratativelor, iar clienții externi au solicitat anumite condiții speciale de executare și livrare, tratativele au fost îngreunate și uneori aminate în vederea consultării și obținerii acordului producătorului.

Problema se complica și mai mult cînd asemenea tratative se purtau în străinătate, iar clientul nu era dispus să aștepte confirmarea de către o terță persoană a condițiilor solicitate.

In această direcție — apropierea producătorului de clientul extern — s-a făcut un prim pas începînd cu anul 1965, cînd a apărut H.C.M. nr. 400 prin care s-a reglementat obligația producătorului de a participa la tratative și de a semna contractele alături de reprezentanții întreprinderilor de comerț exterior. Rezultatele n-au întîrziat să se vadă : producătorii au fost antrenați la activitatea de comerț exterior, iar, ca urmare, conținutul activității de export în sectorul nostru s-a îmbunătățit.

Un alt avantaj, derivînd din contactul furnizorului cu piața externă îl prezintă **posibilitatea cunoașterii directe a preferințelor clienților externi, ceea ce va facilita adaptarea producției potrivit acestor cerințe.** Totodată, aceste contacte directe vor contribui la cunoașterea tehnologiei moderne și la asimilarea procedeelor tehnice de fabricație, vor permite producătorilor să țină pasul cu evoluția rapidă a tehnicii mondiale.

Este de necontestat faptul că avînd răspunderea directă a planului de export, centralele industriale și întreprinderile vor depune mai mult interes pentru realizarea exportului efectiv. Astfel se va înlătura practica creată de actuala legislație, care limitează răspunderea producătorului și consideră **planul de livrări la export** executat în momentul preluării produselor de către întreprinderea de comerț exterior.

In sfîrșit, nu este de neglijat nici **simplificarea ce se va realiza ca urmare a înlăturării unui volum important de evidențe legate de relațiile contractuale, pe de o parte, dintre furnizorul intern și întreprinderile de comerț exterior, iar pe de altă parte, dintre acestea din urmă și clienții externi.**

In prezent, aceste evidențe generează un volum mare de lucrări care reclamă multă forță de muncă, concretizată în cheltuieli importante, fapt care în ultimă instanță mărește artificial cursul de revenire al produselor exportate. De asemenea, aceste evidențe consumă o bună parte din timpul de muncă al unor specialiști, care ar putea fi consacrat operațiunilor efective de export. Pentru ca aceste neajunsuri să fie înlăturate consider că **este necesar ca relațiile de livrare dintre întreprinderea producătoare — cînd nu realizează direct exportul — și sectorul, subunitatea sau întreprinderea pentru export din cadrul centralei industriale, să fie de așa manieră concepute încît să se realizeze o conlucrare, care să imprime operațiunii de export efectuate caracterul unei lucrări unitare.**

PARTICIPAREA LA TRATATIVE A PRODUCĂTORILOR — FACTOR STIMULATOR PENTRU CALITATE SUPERIOARĂ

● **Ing. VASILE VICOL, director al Întreprinderii de comerț exterior „Agroexport" :** — Preconizînd trecerea unor sarcini de export în cadrul centralelor industriale, proiectul de Directive prevede ca efectuarea unor importante schimburi economice externe, să rămînă în sarcina Ministerului Comerțului Exterior.

Pe lîngă exportul și importul de instalații complexe, consider că este indicat ca exportul de cereale să se efectueze tot de către o întreprindere de comerț exterior, coordonată de M.C.E., deoarece aceste produse dețin o ponderе importantă în balanța schimburilor internaționale ale țării noastre.

Evident, chiar și în condițiile în care aceste produse vor fi exportate în continuare de o întreprindere a comerțului exterior, consider că **e necesar să se realizeze o colaborare și mai strînsă cu producătorii,** în sensul de a-i antrena într-o măsură mai mare la tratative și la încheierea contractelor, fapt ce-i va pune în situația de a cunoaște condițiile de calitate cerute de clienții externi. Numai astfel modul de pregătire a mărfurilor pentru export se va adapta mai operativ la exigențele mereu crescînde ale pieței externe.

Experiența de pînă acum a dovedit că deși condițiile pedo-climatice favorizează obținerea unor recolte de calitate, deficiențele apar în modul lor de pregătire pentru export. Această carență cred că **nu va putea fi înlăturată decît printr-un contact mai strîns între marii producători și piața externă, pentru ca pe această cale furnizorii să-și însușească tehnologia comercializării acestor produse.**

Desigur, dacă cerealele, prin natura lor și volumul mare la export, se justifică a fi exportate în continuare sub directa îndrumare a M.C.E., nu în aceeași situație se află alte produse (tutun, diverse semințe etc.), care în prezent fac parte din nomenclatorul întreprinderii noastre. Pe lîngă faptul că dețin o ponderе mai mică la export, acestea, prin specificul lor, necesită o pregătire tehnică minuțioasă pentru export, care condiționează calitatea și prețul obținut la export. **Or, cum această pregătire tehnică revine producătorului, consider că este firesc ca și exportul să cadă tot în sarcina lui, împrejurare care, pe lîngă o bună valorificare, va întări răspunderea acestuia.**

Preluarea exportului de semințe de către producător, și implicit răspunderea acestuia de a realiza indicatorul de plan, îl va determina să-și adapteze producția de semințe la specific și soiurile cerute de piața externă, eliminînd producerea acelor soiuri care în prezent sînt depășite pe piața externă.

OPERATIVITATE ȘI MOBILITATE ÎN IMPORT

● **Ing. GHEORGHE FAZEKAȘ, directorul comercial la Uzinele de vagoane-Arad :** — Consider că atribuirea sarcinilor de import a materiilor prime, mașinilor și utilajelor centralelor industriale este de mare importanță pentru aprovizionarea la timp a întreprinderilor industriale. In modul acesta se va înlătura lipsa de corelație dintre import și planul de producție. In condițiile actualei metodologii nu putea fi vorba de o asemenea corelație, de vreme ce toate specificațiile pentru materiile prime trebuiau date — pînă la cel mai mic amănunt — în lunile aprilie—mai, pentru anul următor de plan, iar noi cunoaștem planul de producție nominalizat în lunile noiembrie—decembrie și chiar în cursul anului de plan.

Experiența de pînă acum ne-a demonstrat că pentru realizarea importurilor se cere tot atîta mobilitate ca și pentru export. Între aceste două activități este o strînsă corelare. Este normal ca în cazul în care în cursul anului de plan noi ne adaptăm cerințelor pieței externe acceptînd anumite condiții de executare și finisare, să avem posibilitatea, cu operativitatea ce se impune, să ne aprovizionăm la timp din import cu acele materii prime pe care nu le putem obține din țară și care sînt strict necesare pentru a răspunde condițiilor cerute de clienții externi.

O asemenea operativitate nu poate fi realizată decît în sistemul preconizat de proiectul de Directive, respectiv numai atunci cînd însăși producătorii se vor ocupa de importul unor materii prime necesare.

Pentru a nu se trece la un import excesiv și pentru a se stimula folosirea și dezvoltarea producției de materii prime, utilaje și mașini indigene, consider că trebuie dusă o politică de prețuri sensibil diferențiate. In modul acesta, cînd diferențele de prețuri plătite în plus pentru acele materii prime, utilaje sau mașini provenite din import, se vor localiza în gestiunea proprie și vor influența negativ prețul de cost, se va chibzui mai mult înainte de a se lua hotărîrea de a se importa un anumit produs.

ÎN ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII SĂ SE ȚINĂ SEAMA DE PONDEREA EXPORTULUI

● **S. MARIAN, director general adjunct în M.I.A. :** — Pentru realizarea sarcinilor de export de mare importanță este **receptivitatea și operativitatea la cerințele pieței străine, precum și competitivitatea mărfurilor oferite.** Pentru realizarea acestor deziderate consider că pe baza studierii temeinice a cererilor pe diferite piețe, **vor trebui luate măsuri hotărîte pentru specializarea unor întreprinderi și secții, care să asigure fondul sporit de marfă, destinat livrărilor externe.**

Pentru organizarea temeinică a producției de export și crearea unei perspective în această direcție, de mare importanță sînt contractele de lungă durată, care vor permite să se statornicească legături trainice între întreprinderile producătoare din țara noastră și diverși parteneri externi.

In ceea ce privește forma de organizare, consider că trecerea unor activități de export și import la centralele industriale se cere analizată în prealabil cu multă atenție, în funcție de specificul activității și ponderea acestora în planul de comerț exterior al ministerului tutelar. Astfel, în cazul industriei alimentare, ponderea unor centrale industriale va reprezenta circa 1% în planul de export al ministerului.

Ținînd seama de aspectele comerciale, juridice, informaționale și de gestiune ce le ridică comerțul exterior, în domeniul industriei alimentare, găsesc că nu va fi rațional ca, de la bun început, fiecare centrală să-și organizeze compartimentul de export. **Cred că va fi mai practică și mai eficientă organizarea în prima etapă a 2—3 întreprinderi de comerț exterior subordonate centralelor cu ponderea cea mai mare care să aibă în profilul lor exportul de mărfuri alimentare ce se produc de mai multe centrale. La stabilirea nomenclatorului de mărfuri pentru fiecare întreprindere, se va ține seama de specificul produselor, astfel încît activitatea de informare și prospectare pe piața străină să fie mai calificată și eficientă, evitîndu-se paralelismul și cheltuirea nejustificată de fonduri materiale, așa cum s-ar întîmpla în cazul existenței mai multor întreprinderi. Desigur, aceste unități trebuie să fie înzestrate cu o bază tehnico-materială corespunzătoare.**

In vederea adaptării operative a întreprinderilor producătoare la cerințele beneficiarilor externi, consider că de mare utilitate ar fi crearea unei rezerve de 1—2% din planul valutar al ministerelor cu sarcini de comerț exterior, în scopul acoperirii unor nevoi urgente de import destinate realizării producției de export. Justificarea cheltuielilor efectuate de ministere, ar urma să se facă la sfîrșitul anului de plan.

Realizarea acestei propuneri va fi facilitată de traducerea în viață a măsurilor preconizate în proiectul de Directive, respectiv trecerea în sarcina ministerelor economice și centralelor industriale a importului de materii prime necesare producției, de mașini și utilaje pentru investiții curente, care cuprinde o gamă largă de produse și necesită o mare operativitate.

Consider că în desfășurarea acestor activități de import și export de o deosebită importanță este modul în care se vor reglementa relațiile dintre Ministerul Comerțului Exterior și ministerele furnizoare. Subliniind justețea prevederilor din proiectul de Directive referitor la necesitatea obținerii unor autorizații de import și de export, **socot în același timp că reglementarea relațiilor cu M.C.E. trebuie să evite controlul rigid, înmulțirea avizelor, pentru a nu se ajunge la dubla tutelă a centralelor sau întreprinderilor care desfășoară o activitate de comerț exterior.** Actele normative ce se vor elabora vor trebui să țină seama de acest aspect, astfel ca activitatea de comerț exterior să nu fie stînjenită de formalități inutile.

SCURTAREA CIRCUITULUI ÎN DECONTAREA LIVRĂRILOR

● **ALEXANDRU HOSSU, economist în M.C.E.** — In condițiile în care între întreprinderea producătoare de mărfuri la export și clientul extern intervenea întreprinderea de comerț exterior, era inevitabil să se nască duble raporturi de decontare. Primele, între întreprinderea furnizoare și întreprinderea de comerț exterior, ca urmare a contractelor interne de furnizare la export, și secundele, între aceasta din urmă și clientul extern, bazate pe contractul extern de export. Așa fiind, încasarea în valută a cantravalorii unor mărfuri livrate la export, în prezent are un circuit destul de complicat. Astfel, întreprinderea furnizoare executînd în fapt operațiunea de expediere, întocmește documentele primare, ca specificații, certificate de calitate etc. și deține fractul internațional vizat de căraș. Cum toate aceste acte constituie **documente de decontare,** deținătorul lor — furnizorul direct — este obligat să le remită întreprinderii de comerț exterior, singura care are relații directe cu clientul extern, și în drept de a le introduce la Banca Națională pentru încasarea contravalorii mărfurilor livrate din acreditivul deschis sau al mijloc de plată.

Dacă întreprinderea furnizoare își încasează drepturile bănești imediat după expediere, prin introducerea facturii interne la plată, din cele arătate mai sus rezultă clar că încasarea prețului în valută se face cu întîrziere. Oricîtă diligență ar depune furnizorul intern, și întreprinderea de comerț exterior, acest drum ocolit nu poate fi parcurs în mai puțin de 3—5 zile de la expediere, fără să mai amintim acele cazuri în care din diverse motive subiective, acest drum durează mult mai mult. In toți acest timp economia națională nu poate folosi valuta la care are dreptul din momentul predării mărfurilor către căraș.

Pentru înlăturarea acestei situații de fapt, propun ca facturarea produselor livrate la export și prezentarea documentelor de expediere la Banca Națională pentru încasare să se facă direct de către întreprinderea furnizoare. In acest mod se vor exclude, pe de o parte, raporturile de decontare dintre aceasta și centrala industrială, iar pe de altă parte, se va scurta considerabil timpul necesar pentru încasarea contravalorii mărfurilor livrate la extern. Evident, pentru aplicarea sistemului de decontare propus, întreprinderea direct furnizoare trebuie să fie parte în contractul extern, alături de centrala industrială.

Un alt aspect subliniat de proiectul de Directive, este acela al eficienței operațiunilor de export. In prezent, dat fiind sistemul de facturare a produselor livrate la export cu prețuri prestabilite la intern, orice pierdere înregistrată ca urmare a cursului de revenire rădicat — obținut în urma tranzacției respective — este suportată de Ministerul Finanțelor.

Acest mod de decontare a livrărilor la export, nu este de natură să conitereseze pe producător la realizarea unor mărfuri competitive, pentru care să se obțină un preț ridicat pe piața externă.

După părerea mea aceste fenomene economice negative pot fi înlăturate prin schimbarea sistemului arătat, în sensul că decontarea în lei de către Banca Națională către întreprinderile direct furnizoare a mărfurilor livrate la export să se facă nu la prețul intern, ci corespunzător cursului de revenire. În acest mod, atît rezultatele pozitive, cît și cele negative se vor reflecta în gestiunea proprie a fiecărei întreprinderi producătoare în parte, împrejurare care va stimula inițiativa și preocuparea acestora pentru a realiza produse de un înalt nivel tehnic și competitive la export.

Pentru aceleași considerente se impune ca și operațiunilor de import să li se aplice același regim.

RELAȚII CONTRACTUALE SIMPLE, RĂSPUNDERE SPORITĂ

● **OCTAVIAN POPESCU, consilier juridic la Fabrica de stofe de mobilă-București :** — Realizarea exporturilor directe de către centralele industriale și în unele cazuri de întreprinderile producătoare, **va aduce o simplificare, nu numai pe linia decontărilor, ci va înlătura una din carențele actuale, arătate în proiectul de Directive,** — multiplele evidențe și lucrări generate de raporturile contractuale dintre Ministerul Comerțului Exterior și întreprinderile sale, pe de o parte, ministere și întreprinderi furnizoare, pe de altă parte.

Legislația actuală, elaborată în anul 1952, prevede că între Ministerul Comerțului Exterior și ministerele sau organele centrale furnizoare se încheie anual convenții pentru produse destinate exportului — prin care se stabilesc norme obligatorii privind încheierea și executarea contractelor de furnizare — precum și fișe tehnice de export în care se înscriu condițiile de livrare ale unui produs sau ale unei grupe de produse: parametrii tehnici, condiții de ambalare, marcare, expediere etc.

Cu toate că realizarea an de an a convențiilor de export și a fișelor tehnice consumau multă energie și timp, aceste lucrări erau fără eficiență, avînd uneori chiar un rol negativ.

Ineficiența convențiilor de export constă în aceea că, de regulă, se perfectau la mijlocul anului de plan, cînd de fapt operațiunea de export pentru anul respectiv era declanșată. Pe bună dreptate, cei din întreprinderile cu sarcini de export de întrebam la ce mai folosesc de vreme ce contractele erau încheiate.

Aspectul negativ al acestor acte și în special al fișelor tehnice de export rezidă din imprejurarea că la elaborarea lor organele centrale producătoare se postau pe poziția unor furnizori față de organele comerțului exterior și ca atare căutau pe toate căile să stabilească condiții de calitate cît mai ușor de realizat, pe cît vreme beneficiarii avînd sarcina de a plasa produsele pe piața externă luptau pentru parametrii tehnici ridicați. In cele mai multe cazuri aceste dispute ajungeau la Arbitrajul de stat unde își găseau rezolvarea mult timp după începerea anului de plan.

In noile condiții, cînd producătorii vor răspunde direct de export, evident că toate aceste strădanii de a obține condiții cît mai avantajoase față de întreprinderea de comerț exterior vor dispărea. Singura lor preocupare va fi aceea de a realiza mărfuri la nivelul cerințelor de pe piața externă. **Pentru ca acest interes să fie cît mai mare, consider că este necesar ca întreprinderile producătoare, ale căror mărfuri vor fi exportate de centralele industriale, să fie parte în contractele externe. Pe lîngă faptul că se simplifică forma de decontare între centrală și întreprinderi, se stabilește și o răspundere contractuală directă față de clientul extern pentru calitatea mărfurilor livrate, cu toate consecințele economice și juridice ce decurg din această răspundere.**

Pagini realizate de
AL. DETEȘAN

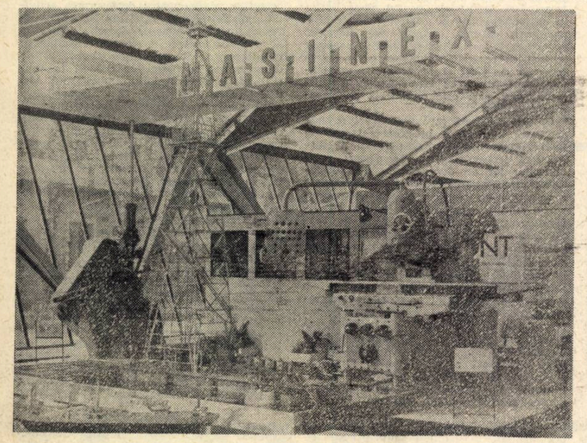

Mașini și utilaje românești prezentate în acest an la Budapesta

Produse alimentare românești expuse la Manchester

CURIER ECONOMIC-LEGISLATIV

RĂSFOIND PRIN DOSARE

„Invenţie" pentru amînarea plăţii dreptului de inovator

„INVENŢIA" de care ne ocupăm, a fost realizată de compartimentul tehnic din Departamentul pentru Valorificarea Legumelor şi Fructelor şi a fost aplicată pentru prima oară — cu rezultate promiţătoare — la inovaţia realizată în anul 1964 de un grup de tehnicieni de la fosta întreprindere „Fructexport"-Focşani. Graţie acestei „invenţii", s-a reuşit să se amîne pînă în prezent plata drepturilor ce li se cuvin acestor inovatori, care, după trei ani de la aplicarea în practică a inovaţiei, s-au ales numai cu un dosar voluminos de judecată.

Să-l răsfoim. Primele file atestă că inovaţia intitulată „Maşină rotativă de standardizat nuci în coajă" a fost aplicată de întreprinderea „Fructexport"-Focşani, astăzi I.R.V.L.F.-Galaţi, şi că datorită ei o mare cantitate de nuci au putut fi exportate pe calibre ceea ce, firește, a determinat obţinerea pe piaţa externă a unor preţuri mai mari. Ca urmare, conducerea Ministerului Comerţului Exterior a validat inovaţia, la 30 noiembrie 1966, dînd indicaţiile necesare calculării drepturilor băneşti cuvenite autorilor.

Cum inovaţia a fost extinsă şi la alte două întreprinderi de valorificare a legumelor şi fructelor (Braşov şi Baia Mare), inovatorii s-au adresat Departamentului pentru Valorificarea Legumelor şi Fructelor, solicitînd achitarea drepturilor băneşti rezultate din postcalcul, în sumă de 42 632 lei. O dată cu formularea cererii de plată (31 ianuarie 1967) este pusă în aplicare invenţia intitulată „Un nou procedeu — în patru timpi — de amînare a plăţii dreptului de inovator", care în esenţă constă din următoarele:

TIMPUL I — La primirea cererii se trimit delegaţi la faţa locului să verifice inovaţia (a căror deplasare costă în orice caz mai puţin decît recompensa datorată inovatorilor). Aceştia, după calculele de rigoare confirmă inovaţia şi promit (atenţie, numai verbal, nu este indicat să se încheie vreun act!) că se vor plăti drepturile cuvenite. În acest mod se cîştigă o primă amînare de 4—5 luni. Dacă inovatorii nu se mulţumesc cu aceste promisiuni şi se adresează Tribunalului intră în funcţiune...

TIMPUL II — În această fază este obligatoriu să se asocieze compartimentului tehnic şi oficiul juridic, care trebuie să depună toate eforturile pentru ca tribunalul popular raional să respingă cererea inovatorilor, aşa cum s-a întîmplat în cazul de faţă. Tribunalul popular al raionului „30 Decembrie" prin sentinţa nr. 3811 din 17 august a.c. a respins acţiunea formulată de inovatori motivînd că: plata trebuia cerută de la I.R.V.L.F.-Galaţi, deşi regulamentul privind inovaţiile prevede că, în cazurile în care s-a făcut generalizarea unei inovaţii, plata drepturilor se va face de forul tutelar; calculul este făcut de o unitate necompetentă, deşi la dosar sînt acte care confirmă realitatea lor, emanate de la întreprinderea unde a fost aplicată inovaţia; nu s-a făcut dovada că inovaţia a fost generalizată, deşi piesele dosarului confirmă această situaţie.

De regulă, unii inovatori mai slabi de inger, văzînd că nici tribunalul popular raional nu le dă cîştig de cauză, se lasă păgubaşi. Dar, dacă unii inovatori, aşa cum s-a întîmplat „în speţă" nu se lasă, fiind convinşi de dreptatea pe care o au şi fac recurs, atunci se declanşează...

TIMPUL III — Se studiază temeinic motivele de recurs şi se combat în faţa Tribunalului Capitalei, cerîndu-se cu vehemenţă respingerea lor ca „nefondate" şi cu argumentarea că sentinţa primei instanţe „este temeinică şi legală". Desigur, există şi posibilitatea ca tribunalul să nu ţină seama de susţinerile instituţiei, aşa cum s-a întîmplat în cazul de faţă. Completul de judecată, studiind temeinic actele de la dosar, a constatat că inovatorii au deplină dreptate şi prin Decizia nr. 2168 din 24 octombrie 1967 a obligat Departamentul pentru Valorificarea Legumelor şi Fructelor să le plătească acestora drepturile ce li se cuvin.

În faţa unei asemenea situaţii se ridică următoarele întrebări:

● În condiţiile actuale, cînd mişcarea de invenţii şi inovaţii se încurajează, cum pot să se mai petreacă asemenea manifestări de birocratism?

● Nu ar fi cazul ca toate cheltuielile provocate prin aplicarea „invenţiei" de care ne ocupăm să fie suportate de către „inventatorii" ei?

D. ALEXANDRU

P.S. Din surse neoficiale sîntem informaţi că la D.V.L.F. se pregăteşte punerea în acţiune a TIMPULUI V: introducerea unui memoriu la Procuratura Generală pentru declanşarea recursului în supraveghere, sperîndu-se ca pe această cale să se mai cîştige o amînare de cel puţin un an.

DIN SOLUŢIILE DE INTERES GENERAL

● Data pînă la care se pot acorda concedii de studii

În baza H.C.M. numărul 1052/1962, angajaţii înscrişi la cursurile de învăţămînt general seral şi fără frecvenţă, beneficiază de concediu de studii fără plată, de 30 de zile, în afara concediului legal de odihnă, pentru pregătirea şi prezentarea la examene. Acest concediu se acordă integral sau eşalonat, corespunzător cererilor angajaţilor elevi.

Tribunalul Suprem, Colegiul Civil a stabilit prin Decizia nr. 891 din 29 mai 1967, în legătură cu întinderea în timp a datei pînă la care se pot acorda şi efectua aceste concedii, că trebuie să se termine cel mai tîrziu la data trecerii ultimului examen.

Această dispoziţie firească se bazează pe scopul urmărit de legiuitor prin înlesnirea acordată angajaţilor elevi, care rezidă în nevoia de a le asigura posibilitatea materială de a se pregăti pentru susţinerea examenelor, prin degrevarea de sarcinile profesionale ce le revin în calitate de angajaţi.

Prelungirea în continuare a concediului de studiu după expirarea sesiunii de examene nu-şi mai are justificare, fiind lipsită de obiect şi contravenind scopului urmărit.

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

● Cum se achită drepturile băneşti nelitigioase, neridicate în termen de angajaţi

Prin circulara Ministerului Finanţelor nr. 1519/1965, completată prin circulara nr. 1546 din 16 iunie 1967, s-au stabilit normele pentru achitarea drepturilor băneşti nelitigioase, neridicate în termen de angajaţi. Potrivit acestor norme, sumele nelitigioase care nu au fost încasate din diferite motive de angajaţi, se depun la bancă, astfel cum se stabileşte prin art. 9 din Regulamentul operaţiunilor de casă, aprobat prin H.C.M. nr. 858/1957.

În acelaşi timp, organizaţia de stat debitoare trebuie să depună toate diligenţele pentru ca angajatul titular al dreptului să poată încasa sumele cuvenite, în limita termenului de un an prevăzut de art. 118 aliniatul ultim din Codul muncii, înăuntrul căruia se pot sesiza organele de jurisdicţie pentru realizarea pretenţiilor băneşti.

În situaţia în care, cu toate stăruinţele depuse, n-a putut fi găsit angajatul titular al dreptului, unitatea debitoare este obligată ca în scopul păstrării dreptului acestuia, să consemneze la C.E.C. prin dispoziţie de plată, suma datorată. Dacă suma datorată este mai mare de 50 de lei, consemnarea urmează să se facă pe numele fiecărui beneficiar în parte, iar dacă suma datorată este mai mică de 50 de lei inclusiv, consemnarea se va face în conturi speciale, nepurtătoare de dobînzi, deschise la C.E.C. pe numele organizaţiei socialiste debitoare. Se precizează, că pentru sumele din această ultimă categorie, numai unitatea debitoare păstrează evidenţa sumelor individuale cuvenite titularilor şi ea nu trebuie să depună la C.E.C. lista lor şi sumele cuvenite fiecărui angajat creditor.

Din contul curent deschis, unităţile C.E.C. efectuează plăţile astfel: direct beneficiarilor în numerar, în momentul în care prezintă cecul emis pe numele lor de către unitatea titulară a contului curent special; la bugetul statului, sumele considerate ca bunuri abandonate conform prevederilor Decretului nr. 111/1953, a instrucţiunilor Ministerului Finanţelor nr. 1529/1963 şi a precizărilor Ministerului Finanţelor nr. 1563/1965.

Pentru sumele care reprezintă confirmări individuale de drepturi băneşti, unitatea C.E.C. este obligată să remită recipisa de consemnare unităţii debitoare, iar aceasta este datoare să se îngrijească apoi de predarea ei angajatului titular al sumei.

Dacă angajatul titular al sumei n-a putut fi găsit, unitatea debitoare consemnează recipisa în arhiva proprie şi continuă în viitor investigaţiile pentru ca suma să ajungă în final la angajatul titular.

REGULI „INCOTERMS 1953"

● F.O.R. („Franco linie")
● F.O.T. („Franco vagon sau camion")

A. Vînzătorul are obligaţia:

1. să livreze mărfurile conform contractului, împreună cu toate dovezile convenite în contract;

2. pentru mărfurile constituind un lot corespunzător unei cantităţi vagonabile (sau camionale) ori avînd o greutate suficientă pentru obţinerea tarifului de vagon complet, să comande din timp vagonul (sau camionul) de tipul şi dimensiunile corespunzătoare, eventual prevăzut cu prelate, şi să încarce mărfurile pe proprie cheltuială, la data sau în termenul convenit. Comanda vagonului (camionului) şi încărcarea se vor face în conformitate cu regulamentele staţiei de la care sînt expediate mărfurile;

3. pentru mărfurile în cantităţi sub-vagonale (camionale) sau în greutate mai mică decît aceea necesară aplicării tarifului de vagon complet, să predea mărfurile căilor ferate, fie la staţia de expediere, fie într-un vehicul pus la dispoziţie de căile ferate, atunci cînd tariful de transport prevede astfel de posibilitate, la data sau în termenul convenit, exceptînd cazul în care regulamentul staţiei de expediere ar obliga pe vînzător să încarce mărfurile în vagoane (camioane). Cu toate acestea, cînd localitatea din care se face expedierea are mai multe gări, vînzătorul are dreptul să aleagă gara ce-i convine mai bine, cu condiţia însă ca acea gară să primească în mod obişnuit mărfuri pentru destinaţia indicată de cumpărător. Se exceptează cazul în care cumpărătorul şi-a rezervat dreptul să aleagă el staţia de expediere;

4. sub rezerva dispoziţiilor prevăzute de art. B.5 de mai jos, să suporte toate cheltuielile şi riscurile mărfurilor pînă la predarea vagonului (camionului) în custodia căilor ferate sau, în cazul art. A. 3, pînă cînd mărfurile sînt luate în primire de căile ferate;

5. să pună la dispoziţie, pe proprie cheltuială, ambalajul necesar şi uzual acelor mărfuri, exceptînd cazul în care uzul comercial prevede expedierea acelor mărfuri fără ambalaj;

6. să achite costul oricăror operaţii de control (calitate, măsură, greutate, număr) care ar fi necesare cu ocazia încărcării sau luării în primire de către căile ferate;

7. să înştiinţeze, fără întîrziere, pe cumpărător că mărfurile au fost încărcate ori luate în primire de căile ferate;

8. să procure pe a sa cheltuială, dacă este cazul, toate documentele uzuale de transport pentru nevoile cumpărătorului;

9. la cererea şi pe cheltuiala cumpărătorului (vezi B. 6) să-i procure certificatul de origine;

10. să dea tot concursul cumpărătorului, la cererea, pe riscul şi pe cheltuiala acestuia din urmă, pentru obţinerea documentelor care se întocmesc în ţara din care sînt expediate mărfurile şi/sau de origine, necesitate de cumpărător în vederea unui export şi/sau import ori, la nevoie, pentru tranzitarea mărfurilor prin altă ţară.

B. Cumpărătorul are obligaţia:

1. să dea din timp vînzătorului toate instrucţiunile pentru expedierea mărfurilor;

2. să preia mărfurile dimomentul în care ele au fost predate în custodia căilor ferate şi să achite preţul aşa cum se prevede în contract;

3. să suporte toate cheltuielile şi riscurile mărfurilor (inclusiv spezele de închiriere a prelatelor, dacă este cazul) din momentul în care vagonul (ori camionul) încărcat cu mărfuri a fost predat în custodia căilor ferate sau, în ipoteza prevăzută de art. A.3, din momentul în care mărfurile au fost predate în custodia căilor ferate;

4. să suporte orice taxe vamale sau alte speze aplicate în legătură cu exportul acelor mărfuri;

5. dacă şi-a rezervat un termen înăuntrul căruia să preia mărfurile şi/sau dreptul de alegere al locului de livrare şi dacă nu dă instrucţiuni din timp, să suporte spezele suplimentare astfel ocazionate, precum şi toate riscurile mărfurilor, de la data expirării termenului convenit, cu condiţia ca mărfurile să fi fost în prealabil destinate executării contractului, adică puse de o parte sau individualizate în orice alt mod ca făcînd obiectul acelui contract;

6. să achite toate spezele şi taxele avute cu obtinerea documentelor menţionate în art. A. 9 şi A. 10, inclusiv costul certificatelor de origine, al licenţelor de export sau al taxelor consulare.

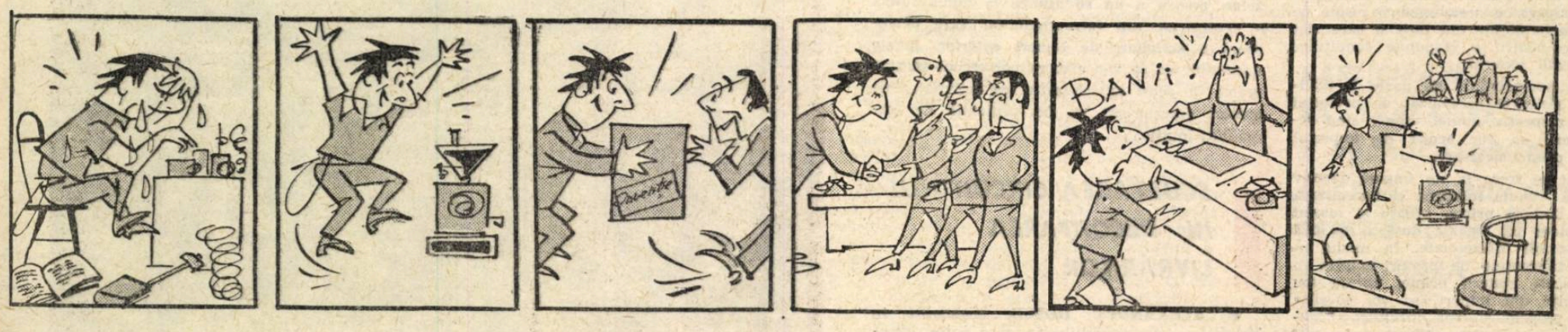

AGENDA ECONOMISTULUI

24–30 noiembrie

„SĂPTĂMÎNA ECONOMIEI"

Ion TULPAN
adjunct al ministrului finanțelor

O DATĂ CU CREȘTEREA VENITURILOR BĂNEȘTI, cu ridicarea nivelului de trai, se produc schimbări profunde în felul de viață al populației, apar cerințe noi. Faptele arată că sporirea veniturilor bănești ale populației nu este însoțită de creșterea în aceleași proporții a cheltuielilor. Partea din venituri care nu este utilizată imediat și care mărește rezervele de mijloace bănești crește, de regulă, mai repede decît cheltuielile. Astfel, în anul 1966, veniturile bănești ale populației au crescut cu 11,7% față de anul precedent, iar cheltuielile au sporit cu 10%; în același timp însă, soldul depunerilor la C.E.C. a crescut cu 38,7%.

Populația țării noastre deține în prezent peste 5 milioane de librete de economii. În medie, un libret de economii revine la mai puțin de 4 persoane, adică aproape la o familie. An de an, spiritul de economie și de bună gospodărire a banilor pătrunde tot mai adînc în deprinderile oamenilor muncii. La aceasta contribuie o serie de factori, între care un loc de seamă revine orientării crescinde a populației spre achiziționarea de mărfuri de valoare mare și de folosință îndelungată.

Casa de Economii și Consemnațiuni a pus la dispoziția depunătorilor instrumente de economisire corespunzătoare cerințelor variate ale acestora: librete de economii, obligațiuni C.E.C., conturi curente personale etc. Unele asigură depunătorilor dobîndă, altele le dau posibilitatea să participe la trageri la sorți la care se atribuie cîștiguri în bani sau obiecte.

În anii din urmă o parte din economiile populației cu venituri mai ridicate s-a orientat spre cumpărarea de autoturisme. Venind în întîmpinarea dorințelor unor depunători, Casa de Economii și Consemnațiuni a introdus în anul 1962 libretul de economii cu dobîndă și cîștiguri în autoturisme. Depunătorii pe acest libret beneficiază de dobîndă și participă și la trageri la sorți trimestriale, la care se atribuie cîștiguri în autoturisme de diferite mărci.

Hotărîrea C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri din 1966 privind sprijinirea de către stat a cetățenilor de la orașe pentru construirea de locuințe proprietate personală a contribuit la orientarea unei părți din economiile bănești ale populației către această destinație. Pînă la 15 noiembrie a.c. Casa de Economii și Consemnațiuni a efectuat operațiunile legate de constituirea avansurilor legale la peste 33 700 cereri pentru construirea de locuințe proprietate personală, depunerile respective însumînd circa 917 milioane lei. Din acestea s-au virat la Banca de Investiții, pînă la aceeași dată, circa 434 milioane lei, pentru constituirea a circa 14 800 de avansuri. Este de prevăzut că măsurile stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din 5–6 octombrie a.c. în legătură cu dezvoltarea construcției de locuințe vor duce la o orientare mai accentuată a economiilor populației spre construirea de locuințe proprietate personală.

Pentru a veni în sprijinul celor interesați, Casa de Economii și Consemnațiuni a introdus anul trecut libretul de economii pentru construirea de locuințe. Cei care folosesc acest instrument de economisire participă la trageri la sorți la care se atribuie cîștiguri în bani, cîștigătorii beneficiind și de prioritate la încheierea contractelor pentru construirea de locuințe proprietate personală, dacă folosesc în întregime la constituirea avansurilor, sumele cîștigate.

DIN CELE ARĂTATE MAI SUS se desprinde constatarea că economisirea contribuie la înlesnirea satisfacerii unor cerințe legate de ridicarea standardului de viață al populației. Este evident că dacă populația — și în primul rînd populația salariată — ar cheltui în întregime și imediat întregul venit pe care îl realizează chenzinal sau lunar, ea ar trebui să se limiteze la anumite produse pe care le poate cumpăra dintr-un singur salariu. Din punct de vedere al realizării producției, cheltuirea în întregime a veniturilor în perioada dintre două date consecutive de încasare a acestora ar asigura desfacerea unor anumite mărfuri de valoare mică și mijlocie, în

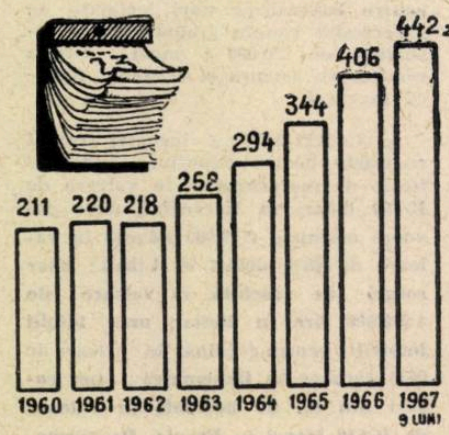

Durata medie de păstrare a economiilor bănești ale populației (în zile)

dauna altora, în special a celor de valoare mare. Economisirea contribuie deci la înlesnirea desfacerii unor obiecte de valoare mare și, prin aceasta, la lărgirea producției bunurilor respective.

Desigur că la stimularea consumului de mărfuri de valoare mare, la stimularea construcțiilor de locuințe proprietate personală se folosesc și alte căi, de pildă acordarea de credite sau vînzarea cu plata în rate. Aceasta însă nu micșorează rolul economisirii, dat fiind faptul că vînzările pe bază de credit sau cu plata în rate nu reprezintă decît o folosire anticipată a capacității viitoare de economisire.

Între economii și cheltuielile pentru cumpărări de mărfuri există o strînsă interdependență, care derivă din aceea că ambele își au izvorul în veniturile bănești ale populației. Este de la sine înțeles că sumele depuse sînt în strînsă corelație cu veniturile bănești ale populației; cu cît cresc acestea, cu atît populația are posibilitatea să depună sume mai mari; pe de altă parte, sumele restituite de la C.E.C. sînt strîns legate de cheltuielile bănești ale populației, ele adăugindu-se la partea din veniturile curente rezervată cheltuielilor.

Creșterea soldului general al depunerilor populației este în funcție nu numai de mărimea sumelor depuse, dar și de durata de păstrare a acestora la C.E.C. În anii din urmă durata medie de păstrare a fiecărui leu depus la C.E.C. a crescut simțitor, trecînd de la 211 zile în 1960 la 442 zile în ianuarie–septembrie 1967.

CERCETĂRILE ÎNTREPRINSE DE STATISTICIENI scot în relief existența unei strînse corelații între cumpărările de mărfuri de folosință îndelungată și restituirile din depunerile efectuate la C.E.C. O strînsă corelație există între raportul dintre depuneri și veniturile bănești ale populației și raportul dintre restituiri și cheltuielile totale pentru cumpărări de mărfuri. Această corelație reflectă în ce măsură economiile bănești ale populației se formează pe seama veniturilor bănești curente și în ce măsură procesul de economisire participă la procesul circulației mărfurilor.

Strînse corelații există de asemenea între procesul de economisire și procesul circulației banilor, economisirea la C.E.C. contribuind la realizarea unei circulații bănești mai rapide și, prin aceasta, la satisfacerea cerințelor economiei cu o cantitate mai redusă de numerar, factor important de întărire a monedei naționale. În același timp, economisirea la C.E.C. îndeplinește un rol deosebit de important în educarea cetățenilor muncii în spiritul folosirii cu chibzuință a veniturilor lor bănești, în spiritul bunei gospodăriri a banilor.

Pentru a îndeplini sarcinile ce-i revin, Casa de Economii și Consemnațiuni va trebui să urmărească lărgirea și întărirea continuă a legăturilor cu populația de la orașe și sate, consolidarea rețelei de unități C.E.C., repartizarea judicioasă a acestora pe teritoriul țării, astfel încît să asigure deservirea optimă a populației. O atenție deosebită va trebui acordată ridicării la un nivel tot mai înalt a deservirii populației și în acest scop se va urmări în continuare ridicarea calificării profesionale a lucrătorilor C.E.C. și educarea lor în spiritul unei comportări atente față de public. Tot în scopul asigurării bunei deserviri a depunătorilor se va continua acțiunea de mecanizare a lucrărilor de evidență a operațiunilor de economii și se va trece la mecanizarea lucrărilor de ghișeu privind înregistrarea operațiunilor în libretele de economii.

„Săptămîna economiei", care se organizează în fiecare an în perioada 24–30 noiembrie constituie un prilej de popularizare a acțiunii de economisire, de chemare pentru ridicarea pe o treaptă mai înaltă a acestei acțiuni.

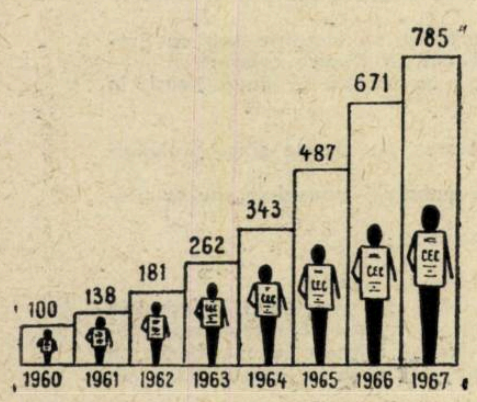

Evoluția soldului mediu pe locuitor (1960 = 100)

CURIER

■ Pentru aplicarea teoriei grafelor în organizarea muncii și normarea efectivelor de lucrători direct productivi în activitatea de construcții, C. Hidoș, A. Potolchi, I. Ungum și E. Bolesch propun, în studiul publicat în nr. 4 al revistei STUDII ȘI CERCETĂRI DE CALCUL ECONOMIC ȘI CIBERNETICĂ ECONOMICĂ o variantă îmbunătățită de elaborare și analiză a grafelor-rețea. Varianta preconizată constă în: întocmirea unui graf-rețea, în formă clasică, dar fără să se menționeze duratele operațiilor; construirea unui al doilea graf, în care operațiile sînt „defalcate" pe meseriile care participă la efectuarea lor; întocmirea unui tabel de calcul în care se înscriu operațiile la realizarea cărora participă o anumită meserie, modurile care delimitează operația în cauză, meseria care execută operația respectivă, unitatea de măsură și cantitatea de executat, norma de timp unitară și volumul de ore-om normate, indicele mediu de îndeplinire a normelor la operația în cauză și volumul de om-ore efective; elaborarea unui graf-rețea pe „nivele de timp"; se construiește un nou tip de graf Gauth, în baza căruia se alege meseria preponderentă și se calculează formația de muncă optimă constantă și apoi formațiile necesare pentru celelalte meserii; întocmirea unei histograme pe meserii; studierea posibilităților de ajustare a histogramelor.

■ Într-un amplu studiu cu privire la organizarea, gestiunea și activitatea de cercetare științifică a grupului **Compagnie Générale d'Électricité**, leader al construcției electrice și electronice franceze, studiu apărut în nr. 634/noiembrie 1967 din revista ENTREPRISE, Rémi Sadoux arată că, în ce privește cercetarea, grupul se străduiește să mențină un echilibru rezonabil între volumul studiilor și cel al realizărilor. Grupul dispune de un centru științific care nu-și propune să regrupeze potențialul filialelor, ci doar să fie un **instrument** nou și complementar al acestora. Ar fi cu totul greșit — spune autorul — să credem că centrul își rezervă studiile pe termen lung sau studiile de dezvoltare deosebit de dificile. Dacă o filială cere centrului să-i rezolve o problemă de specialitate proprie este probabil că, în 99% din cazuri, centrul va refuza s-o examineze. Sînt puține șanse ca centrul să poată rezolva o problemă în care filiala specializată a eșuat. În schimb, aceasta din urmă poate cere centrului să-i rezolve o problemă decurgînd din propriul ei program pe termen lung, dar pentru care se consideră insuficient utilată.

■ Revista ALLGEMEINE FORSTZEITSCHRIFT (R.F.G.) publică sub semnătura prof. dr. Rubner, un articol intitulat **Economia forestieră și industria lemnului în România.** Autorul recenzează cartea cu același titlu de ing. M. Suder, apărută în versiune germană. Referindu-se la România, autorul articolului afirmă că „pentru silvicultorul european această țară este o adevărată comoară de învățăminte în domeniul forestier".

■ În articolul **Nujnî eșcio argumentî** (Sînt necesare alte argumente), apărut la rubrica de discuții din revista M.E.M.O. nr. 9/1967, S. Nadel afirmă că teza lui G. Șmeleov, susținută într-un articol apărut în nr. 1/1966 al aceleiași reviste, cu privire la posibilitatea dispariției rentei absolute ca urmare a creșterii compoziției organice a capitalului în agricultură, nu este suficient întemeiată pe fapte. El propune studierea raportului dintre prețurile de vînzare ale produselor agricole și prețurile de producție. Analiza statisticii americane — spune autorul — indică faptul că prețul de piață al producției fermierilor e cu mult mai scăzut decît prețul ei de producție. În astfel de condiții, conchide S. Nadel, prețurile de pe loturile de pămînt cele mai puțin fertile nu aduc nici un surplus peste profitul mijlociu și, în consecință, aici renta absolută nu se poate forma.

■ În lucrarea sa, MÉTHODES ACTUELLES DE LA DIRECTION DES ENTREPRISES (Metode actuale de conducere a întreprinderilor), Les Editions d'organisation, 1967, Paris, L. Massié abordează metodele actuale, desprinzînd patru funcțiuni ale conducerii întreprinderii: 1. elaborarea deciziilor; 2. studierea eforturilor individuale de a nu face dintr-o dată decît puține lucrări; 3 previziunea care, fiind legată de control, are o pondere cu atît mai mare, gestiunea bugetară fiind centrul de întîlnire a metodelor de previziune și de control; 4. stabilirea unei rețele eficiente de comunicații și mobilizarea comunicărilor în vederea realizării obiectivelor întreprinderii.

ROLUL CONDUCĂTOR AL PARTIDULUI

(Urmare din pag. 3)

relațiile de producție socialiste constituie un puternic factor stimulativ al dezvoltării forțelor de producție.

★

NECESITATEA CREȘTERII ROLULUI CONDUCĂTOR AL PARTIDULUI rezultă în mod logic și din întregul spirit al documentelor privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale. Aplicarea principiilor preconizate presupune elaborarea de soluții la numeroase probleme concrete, apoi asigurarea transpunerii lor treptate în viață. Și, deși principiul organizatoric fundamental — centralismul democratic — rămîne neschimbat, sistemul economic va fi reclădit în numeroase aspecte principale ale sale. Este o operă vastă și complicată, care va necesita în continuare studii aprofundate, unitate de concepție, dar totodată suplețe și ingeniozitate, o operă care trebuie realizată fără perturbarea îndeplinirii normale a sarcinilor de plan. Ea trebuie însoțită de o amplă muncă educativă în rîndurile muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor. Perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale va da toate rezultatele așteptate numai dacă va fi dublată de schimbarea corespunzătoare a mentalității cadrelor de conducere din întreprinderi, centrale, ministere, precum și a maselor largi ale oamenilor muncii.

Din gîndirea și stilul de muncă al acestora trebuie să dispară tot ceea ce ține de un sistem care implica și tutelare măruntă, cu tot cortegiul ei de urmări, printre care, în primul rînd, lipsa de inițiativă și lipsa de răspundere. Trebuie eradicată concepția unor oameni ai muncii că socialismul este numai o societate a drepturilor și nu, în același timp, și o societate a obligațiilor și răspunderilor. În conștiința, în stilul de muncă al tuturor trebuie să se înrădăcineze trainic concepțiile și practicile caracteristice unui sistem orientat spre eficiență economică, spre metode științifice de organizare a producției și a muncii.

Sistemul economic perfecționat presupune o creștere considerabilă a participării cadrelor de specialiști, a maselor largi la elaborarea și executarea deciziilor, apropierea conducerii de producție și, implicit, îmbunătățirea substanțială a calității conducerii. Aceasta presupune din partea organelor și organizațiilor partidului sarcini sporite în domeniul mobilizării oamenilor muncii, schimbări însemnate în conținutul și metodele muncii de partid. O mai mare atenție acordată formării, selecționării și promovării cadrelor, analizelor competente în diferite domenii și sectoare de activitate metodelor politice de influențare, devine o condiție a succesului aplicării măsurilor preconizate, a funcționării eficiente a sistemului economic perfecționat. Ampla muncă politică, ideologică, educativă desfășurată de partid va constitui fermentul principal al dezvoltării largi a democratismului sistemului nostru economic, va constitui o garanție că mai marea mobilitate și capacitate de manevră cu care sînt înzestrate centralele și întreprinderile vor fi utilizate în sensul intereselor generale ale economiei naționale, ale țării.

De-a lungul întregii sale existențe, partidul nostru s-a dovedit la înălțimea misiunii sale istorice de călăuză a poporului român pe drumul progresului. El își exprimă hotărîrea de a-și îndeplini sarcinile de conducere sporite pe care i le impun continuarea pe o treaptă superioară a operei de desăvîrșire a construcției socialiste. Totul arată că Partidul Comunist Român întrunește condițiile obiective și subiective pentru a-și îndeplini cu cinste acest rol. În rîndurile partidului, care au crescut și cresc necontenit, se află cei mai devotați și mai valoroși reprezentanți ai muncitorilor, țăranilor, intelectualilor. Unitatea de gîndire, coeziunea strînsă în jurul Comitetului Central, respectarea riguroasă a principiilor conducerii și muncii colective, dezvoltarea largă a democrației interne caracterizează întreaga activitate a partidului. Sprijinirea pe mase, dialogul permanent cu masele au devenit o trăsătură a stilului de muncă al forței politice conducătoare a țării. Extrem de sensibil la interesele vitale ale țării, ale poporului, înzestrat cu o adîncă principialitate, permeabil la tot ceea ce reprezintă nou, îndrăzneț și suplu în gîndire și acțiune, dar în același timp deosebit de prevăzător în ceea ce privește rezultatele posibile în termen mai apropiat și mai îndepărtat, partidul nostru este pe deplin în stare să oglindească în mod științific în politica sa cerințele fiecărei etape noi de dezvoltare.

Sub conducerea Partidului Comunist Român, poporul nostru are certitudinea avansării cu succes pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

Produse românești livrate la export

Intreprinderile românești pentru comerțul exterior au livrat la export:

● Auto-tractor: 1081 tractoare de diferite tipuri in Iran, R.D.G., R.F.G., Anglia, R. D. Vietnam, Franța Olanda, Libia, Belgia și Venezuela.

● Agroexport: 180 000 t griu in Anglia, Elveția, Liban și Siria: 5,1 t griu de sămință in Iran; 245 t plante medicinale in Anglia, Austria, Belgia, Elveția, Franța, Grecia, R.F.G., S.U.A. și Spania.

● Mineralimportexport: 45 000 t ciment in Iugoslavia.

● Prin portul Constanța au fost expediate: 30 000 t ciment cu destinația Libia, Insulele Canare, Turcia, Malta, Togo și Dahomey; 1383 mc. lăzi de fag in Liban și R.A.U.; 5900 t zahăr in Algeria; 10 270 t porumb in R.F.G. și Belgia; 9690 t lingouri oțel in Italia; 4100 mc cherestea in Izrael; 1072 t untură in Anglia.

Au sosit din import

In ultima perioadă au sosit din import: 3425 t minereu de mangan din U.R.S.S.; 261 500 t minereu de fier din U.R.S.S., R.S.F. Iugoslavia, Algeria și India; 76 500 t cocs de furnal din R. S. Cehoslovacă, R. P. Polonă, U.R.S.S.; 7 840 t cocs de turnătorie din R. S. Cehoslovacă, R. P. Polonă, U.R.S.S. și Austria.

Noi contracte pentru import...

● MAȘINIMPORT a contractat recent importul unor mașini de prelucrare a sirmei: 7 mașini de trefilat cu tragere directă, 2 mașini de trefilat cu tobă suprapusă, 7 instalații de îmbătrinire și o instalație de patentare și zincare.

● TEHNOIMPORT a contractat importul unui aparat de reprodus vertical (model S.A.B.) pentru reproduceri cu caracter științific; 9370 cutii filme Röntgen industriale pentru radiografii industriale (de la firma „Ferrania"-Italia); 80 bucăți aparate de automatizare in sistem unificat și instalații de automatizare pentru turbina de 12 MW, necesare pentru lucrări de automatizare a producției (de la firma „Hokushin Electric Works" din Japonia); un cromatograf analitic de laborator și accesorii (de la firma „Stemmler-Imex" Olanda).

... și export

● INDUSTRIALEXPORT a contractat livrarea pentru firma *„Tokar Tesisot ve Ticaret Ltd"* din Istambul a proiectelor și utilajelor necesare pentru construirea unei instalații de superfosfat simplu granulat cu o capacitate de 220 000 t anual. Partea română va asigura și asistența tehnică necesară.

● CARTIMEX a incheiat recent contracte pentru exportul: unor articole de marochinărie in valoare de 12 160 dolari in Norvegia; unor covoare orientale (110 000 nd/mp) in valoare de 6830 dolari in Liban; unor coșuri de răchită, in valoare de 4 910 006 lire in Italia; unor fotolii impletite pentru grădină, in valoare de 6635 coroane in Danemarca; unor coșuri din foi de porumb, in valoare de 16 610 franci in Franța. De asemenea, s-a incheiat un contract in valoare de 33 200 dolari pentru tipărirea de timbre filatelice, destinate unei firme din Liban.

EXPOZIȚII

● In cadrul unei expoziții deschise in București (Pavilionul B din Șoseaua Kiseleff nr. 32), Intreprinderea maghiară de comerț exterior „Komplex" a prezentat numeroase machete, instalații și mașini destinate industriei alimentare. Intre altele au fost expuse machete pentru instalații complexe de conservare a legumelor, linii complete pentru fabricarea sucului de fructe, mașini pentru industria cărnii, diverse utilaje pentru industria de morărit și panificație, precum și instalații pentru creșterea și prelucrarea industrială a păsărilor.

● In altă sală din același pavilion s-a deschis și „Expoziția instalațiilor de sudură" in cadrul căreia intreprinderile poloneze de comerț exterior „Elektrim" și „Centrozap" prezintă numeroase aparate și instalații pentru sudarea și tăierea cu arc electric, sudarea electrică prin presiune și de fricțiune, automate și semiautomate pentru sudarea cu arc electric protejat și in mediul gazelor de protecție, pentru tăierea termică, instalații pentru mecanizarea lucrărilor de sudură, utilaj pentru sudarea și tăierea cu gaze.

I.O.I.L. — TG. MUREȘ

str. Bolyai nr. 36

primește comenzi pe anul 1968 pentru următoarele produse:

DIN MASE PLASTICE:

● covoare din plastovin și vinilin, tuburi și fire p.v.c. de diferite dimensiuni, piese injectate din p.v.c., polistiren și polietilenă, bandă pentru protecția izolațiilor de bitum „Dialin" pentru izolația conductelor.

DIN STICLA:

● scrumiere ornamentate, butelii pentru apă gazoasă, diferite tipuri de oglinzi, șibere pentru mobilier, firme din sticlă și reclame din sticlă.

DIN TEXTILE:

● sfoară din viscoză.

DIN METAL COMBINAT CU LEMN ȘI P.V.C.:

● cuiere pom, îmbrăcate cu p.v.c., scaune tapițate, cărucioare pentru transporturi interioare, scaune tip „Victoria", mese pătrate și triunghiulare.

DIN LEMN:

● mobilier pentru unități comerciale de desfacere, mese tehnice dentare, dulapuri de laborator.

PRODUSE ALIMENTARE:

● biscuiți populari vrac și preambalați și biscuiți șprițați, răcoritor expres (sub formă de praf și pachețele).

Intreprinderea trimite celor interesați un catalog minimal de produse.
Informații suplimentare se pot obține la sediul intreprinderii din Tg. Mureș — Telefon 3077.

FABRICA DE MASE PLASTICE IAȘI

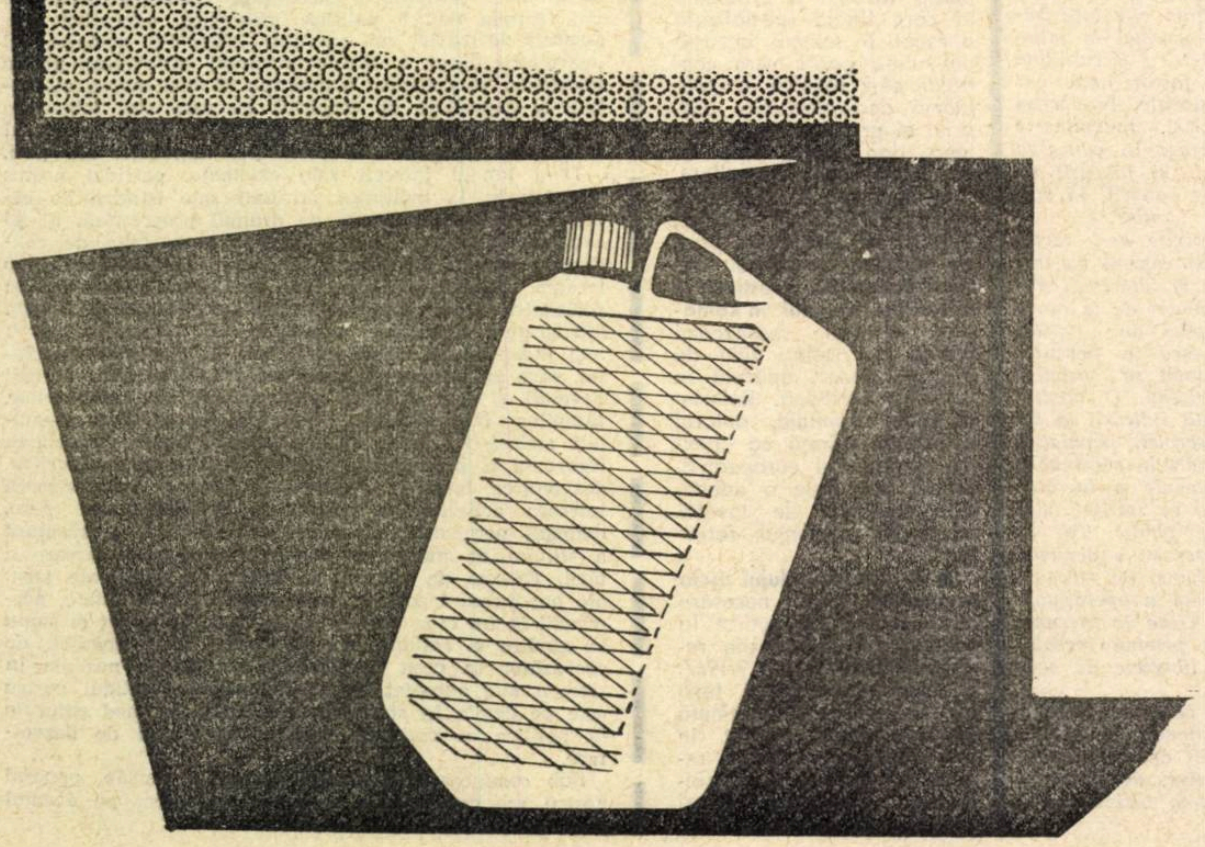

PRODUCE:

■ țevi din policlorură de vinil **cu dimensiuni între 12 mm—280 mm, folosite în instalații industriale și tehnico-sanitare;**
■ granule din P.V.C. **pentru izolarea conductelor și cablurilor electrice; se fabrică în două tipuri:**
— granule P.V.C. tip I pentru izolația primară;
— granule P.V.C. tip II pentru mantale de cabluri și conducte electrice;
■ butoaie din polietilenă, **care sînt de două tipuri:**
— butoaie cu vrană mică tip I, destinate depozitării și transportului tuturor lichidelor necorozive față de polietilenă;
— butoaie cu vrana mare tip II, destinate depozitării și transportului produselor în stare vîscoasă sau praf, necorozive față de polietilenă.
Ele pot fi utilizate ca ambalaje în industrie sau ca produse de larg consum. Se fabrică în diverse culori;
■ canistre din polietilenă; se fabrică în două tipuri, în funcție de capacitate:
— canistre de 20 litri;
— canistre de 10 litri; acestea sînt dotate și cu prelungitoare pentru golire.
Canistrele se utilizează ca ambalaje industriale sau ca produse de larg consum.
■ corpuri suflate din polietilenă;
■ tuburi I.P. și I.P.E.;
■ fitinguri din P.V.C. și articole tehnice.
O largă întrebuințare au foliile din polietilenă **în industria alimentară, în cea ușoară, în agricultură. Ele ușurează cultivarea legumelor pe sol deschis, se folosesc la construcția de silozuri, ambalarea cerealelor, conservarea preparatelor culinare.**
■ **Două produse ale întreprinderii ieșene s-au impus în domeniul construcțiilor de locuințe:** plăcile din polistiren și covoarele din material plastic.

DOCUMENTAR

FLUXURILE MINEREULUI DE FIER

Tendințe în producție și export

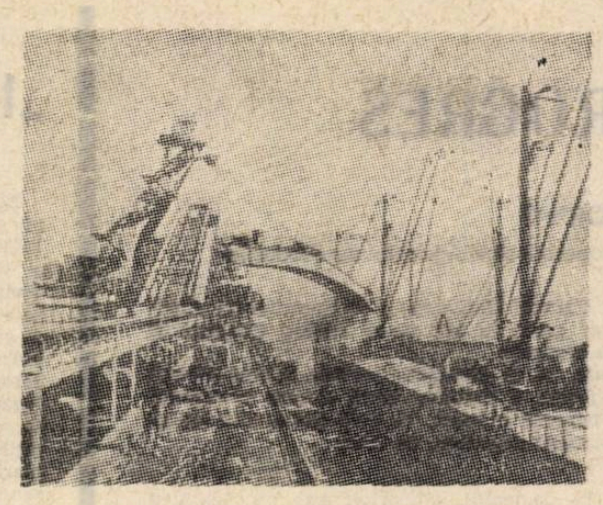

Minereu de fier australian luînd drumul exportului

ULTIMELE DECENII au cunoscut însemnate transformări tehnice și ample evoluții cantitative ale industriei siderurgice mondiale, fapt însoțit pe de o parte de investiții masive în această ramură, iar pe de altă parte de creșterea continuă a cerințelor de minereu de fier. Datele statistice publicate de O.N.U. sînt edificatoare: producția mondială de oțel a crescut de la 138 milioane de tone în 1937 la 457 milioane în 1966 (fără R. P. Chineză), iar extracția de minereu de fier a depășit 600 milioane de tone față de circa 220 milioane în 1937. Folosirea fierului vechi în oțelării, care prezintă avantajul reducerii cheltuielilor pentru preparare, influențează desigur într-o măsură însemnată consumul de minereu de fier. Se apreciază că în prezent circa 40% din producția mondială de oțel este obținută prin prelucrarea fierului vechi. Dar sporirea rezervelor cunoscute de minereu de fier este o preocupare constantă.

● Rezervele mondiale cresc...

ÎN ANUL 1954, un studiu O.N.U. [1] evalua rezervele mondiale la 84,6 miliarde tone de minereu brut (cu un conținut de fier de 41,7 miliarde tone), din care: Europa 19,7 miliarde tone, America de Sud 19,7 miliarde, America de Nord 14,1 miliarde, Africa 4,1 miliarde, Asia și Orientul Mijlociu 26 miliarde și Oceania 1 miliard tone. Autorii studiului menționau că se referă la rezervele de minereu de fier exploatabile în condiții economice avantajoase și că în cifrele respective nu sînt incluse „rezervele potențiale", respectiv cele care necesită o îmbunătățire a tehnologiei extracției, precum și a altor condiții pentru a deveni rentabile.

Pe baza unor studii mai recente [2], rezervele mondiale au fost evaluate la peste 256 miliarde tone (cifră la care se adaugă „rezerve potențiale" de 205 miliarde tone). Pe marile zone geografice, aceste rezerve se repartizează astfel: Europa 124,4 miliarde tone, America de Nord 52,9 miliarde, America de Sud 49,8 miliarde, Africa 12,6 miliarde, Asia și Oceania 16,6 miliarde tone.

Rezultă că aproape 90% din rezervele de minereu economicește exploatabile se află în Europa și America. Este de așteptat însă că, în anii viitori, prospecțiunile în curs de desfășurare (îndeosebi în Africa, Asia, America de Sud și Australia), iar pe de altă parte dezvoltarea industriei siderurgice în țările în curs de dezvoltare, construirea de căi ferate care să ușureze accesul la zăcăminte, de porturi speciale care să faciliteze exportul minereului de fier etc., vor contribui nu numai la extinderea rezervelor exploatabile, dar și la modificarea repartiției geografice a utilizării lor, la intensificarea fluxurilor minereului de fier.

● ...paralel cu sporirea extracției

ÎN perioada 1937—1964 producția mondială de minereu de fier a crescut cu peste 160% (vezi tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

(milioane tone)

Regiunea	1937	1950	1960	1964
Europa	119,6	118,8	258,0	292,0
America de Nord	76,4	102,2	108,6	117,7
America de Sud	2,4	5,6	42,5	48,2
Africa	6,0	7,0	15,5	31,8
Asia	11,3	8,3	84,0	86,7
Oceania	1,9	2,5	4,7	6,1
Total mondial	217,6	244,4	513,3	582,5

Sursa: Economic Commission for Europe, The World Market for Iron Ore, Cap. II, Add. 3, pag. 3.

Date statistice mai recente arată că ritmul de creștere a producției mondiale de minereu de fier se situează în jurul a 5% anual, avînd tendința de a depăși creșterea consumului. Luînd ca bază nivelul actual al rezervelor economicește exploatabile și considerînd că producția de minereu de fier va continua să crească și în viitor cu 5% anual, experții O.N.U. au calculat că cele 256 miliarde tone de rezerve vor fi epuizate în perioada 2015—2020. Asemenea calcule presupun, bineînțeles, că nu intervin schimbări în datele problemei; în primul rînd în ceea ce privește descoperirea de noi rezerve, dar și sub aspectul calității minereului și utilizării lui.

În ultimii ani se remarcă o sporire a conținutului de fier al minereului extras. Ca urmare, producția de minereu de fier, exprimată în conținut de metal, a crescut, în perioada 1937—1964, ceva mai rapid decît cea exprimată în greutate brută, respectiv cu mai mult de 196% (de la 98,4 milioane la circa 290 milioane de tone).

Conform statisticilor O.N.U., printre principalii producători de minereu de fier (cu peste 10 milioane de tone anual) se numărau în 1966 o serie de țări europene — Uniunea Sovietică (160 milioane de tone), Franța (55 milioane), Suedia (peste 28 milioane) și Anglia (aproape 14 milioane), urmate de țări de pe continentul american — S.U.A. (peste 92 milioane de tone), Canada (aproape 39 milioane), Brazilia (peste 18 milioane, în 1965), Venezuela (aproape 18 milioane) și Chile (peste 21 milioane, în 1965); acestora li se adaugă India (circa 27 milioane de tone) și Australia (11,6 milioane).

În ultimul deceniu, în Europa extracția a progresat numai în U.R.S.S. — de departe cel mai mare producător european — și Suedia, iar în Franța, R.F.G., Luxemburg, Spania ș.a., după ce a atins nivelul maxim în anii 1960—1961, a cunoscut scăderi apreciabile. În aceeași perioadă volumul extracției a oscilat în S.U.A. (cu tendințe de scădere), în Venezuela și Peru.

Alte țări, însă (în majoritatea lor exportatoare de minereu de fier), care la începutul deceniului trecut nici nu figurau în statisticile internaționale ori produceau doar cantități reduse, au sporit continuu volumul extracției: Liberia, Mauritania, Australia (de 4,7 ori), Brazilia (de circa 10 ori), Bulgaria (de aproape 100 de ori), Canada (de peste 11 ori), Chile (de peste 4 ori), India (de 8,6 ori), Mexic (de 6,4 ori), Republica Sud-Africană (de 5,7 ori), Turcia (de 7 ori) etc. În anul 1964 întreaga producție de minereu de fier a Mauritaniei, peste 90% din cea a Liberiei, Venezuelei, Suediei, sau Perului, 88% din cea a Canadei, 74% din cea a Braziliei, 50% din cea a Indiei etc. au luat drumul exportului.

● Aprovizionare și prețuri

COMERȚUL INTERNAȚIONAL cu minereu de fier cunoaște într-adevăr o dezvoltare rapidă: volumul exporturilor a crescut de la 11 milioane de tone, la începutul secolului, la peste 54 milioane de tone în 1937. După o anumită scădere în perioada celui de-al doilea război mondial și în primii ani postbelici, exporturile de minereu de fier au înregistrat un nou salt, respectiv de la 42 milioane de tone în 1950 la aproape 200 milioane în 1964.

Această evoluție este determinată, alături de sporirea continuă a nevoilor industriei siderurgice mondiale, de epuizarea treptată a zăcămintelor de minereu de fier în unele țări cu o industrie siderurgică dezvoltată, precum și de unele tendințe de scădere a prețului minereului de fier pe piața mondială. La rîndul său, nivelul prețului este influențat de o serie de factori, cum sînt: descoperirea unor zăcăminte bogate cu conținut ridicat de minereu de fier în țările exportatoare, reducerea cheltuielilor de transport (datorită, în primul rînd, extinderii transportului maritim cu vase mineraliere cu tonaj sporit), îmbunătățirea tehnologiei de preparare a minereului etc.

Cu cît conținutul în metal al minereului extras este mai ridicat, cu atît cheltuielile pentru concentrarea și aglomerarea lui (pentru a atinge limita minimă acceptată pe piața mondială de 60%) sînt mai reduse. Cu cît zăcămîntul este mai aproape de suprafață, cu atît și cheltuielile de extracție propriu-zise sînt mai scăzute (îndeosebi, în condițiile exploatării la zi). De asemenea, în cazul deschiderii unei mine noi, prețul minereului va fi influențat de existența sau de necesitatea creării instalațiilor de infrastructură corespunzătoare. Costul transportului maritim constituie un element relativ important al prețului minereului, fapt care determină țările importatoare să se doteze, în măsură crescîndă, cu o flotă proprie de mineraliere. În sfîrșit, caracteristicile fizice și chimice ale minereului extras din fiecare zăcămînt determină un anumit nivel al costului fuziunii acestuia, respectiv al unității de fontă obținute din el.

Ca urmare, se arată în studiul amintit al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, în practică nu există cursuri mondiale pentru minereu de fier (ca pentru cupru, zinc, plumb etc.), ci nivelul prețului se stabilește în cadrul contractului dintre cumpărător și vînzător, ținîndu-se seama de complexul de factori amintiți.

Sub acțiunea unor asemenea factori, în perioada 1950—1964 au avut loc schimbări importante în structura pe regiuni a comerțului internațional cu minereu de fier (vezi tabelul nr. 2).

Tabel nr. 2

Comerțul mondial de minereu de fier pe regiuni (în %)

Regiunea	1950		1960		1964	
	export	import	export	import	export	import
Europa occidentală	55,0	61,0	34,3	52,2	25,8	45,8
Țările socialiste din Europa	7,9	7,2	9,8	12,4	11,4	13,4
America de Nord	11,0	25,6	14,5	25,4	19,1	24,5
America Latină	8,8	...	22,7	0,3	19,9	0,5
Africa	13,6	—	8,2	—	13,8	—
Asia	3,7	3,6	10,3	9,5	9,8	15,7
Oceania	—	—	0,2	0,2	0,2	0,1
Total mondial	100	100	100	100	100	100

Sursa: Economic Commission for Europe, The World Market for Iron Ore, Cap. II Add. 3 (Appendix), tab. 3.

În perioada 1950—1964 volumul mondial al exporturilor de minereu de fier a crescut de peste 4,7 ori; totodată ca urmare a sporirii numărului țărilor exportatoare, primelor 10 dintre acestea le reveneau (în 1964) 82% din totalul exporturilor, față de circa 88% în 1950. După cum rezultă din datele tabelului 2, ponderea țărilor industriale din Occident în exportul mondial a scăzut în această perioadă de la 66% la circa 45%; extinderea mai înceată a exporturilor unor țări vest-europene în raport cu media mondială (de pildă, exporturile Suediei au crescut de 1,9 ori, cele ale Franței de peste 3 ori, ale Spaniei cu 76%, ale Luxemburgului cu 15% etc.) și ale S.U.A. (de 2,7 ori) a fost în parte compensată de intensificarea exporturilor Canadei (de peste 15 ori), care a ajuns să ocupe primul loc în lume, depășind Suedia. Într-un ritm viu au sporit și exporturile de minereu de fier ale Uniunii Sovietice (de 6,8 ori), ceea ce i-a permis să se mențină pe locul trei în lume.

● Curba rămîne ascendentă

DINTRE REGIUNILE în curs de dezvoltare, țările Asiei și-au mărit cel mai mult ponderea exporturilor (de la 3,7% în 1950 la 9,8% din volumul mondial al exporturilor în 1964), fiind urmate de cele ale Americii Latine, în timp ce participarea țărilor africane s-a menținut la aproximativ același nivel. În cadrul acestor grupe s-au produs, însă, o serie de mutații spectaculoase. Dacă în cîteva țări, ca Maroc sau Tunisia, s-a înregistrat o reducere absolută a volumului exporturilor, în altele acesta a realizat adevărate salturi (India — de 82 de ori, Malaesia — de peste 12 ori, Brazilia — de 10,9 ori etc.). Totodată, în perioada analizată pe piața mondială au apărut o serie de noi exportatori, din care unii s-au și situat în grupul fruntaș (de pildă, în 1964, Venezuela a furnizat 7,5% din totalul exporturilor de minereu de fier, Liberia — 6,2%, Peru — 2,9%, Mauritania — 2,5% etc.).

Această evoluție se datorește, în bună măsură, faptului că, în majoritatea cazurilor, zăcămintele exploatate în țările în curs de dezvoltare au un conținut ridicat de metal (în medie, de 65—70% în Brazilia, 65% în Chile, 62% în Venezuela, 61% în India, 60% în Malaesia, 60% în Peru, 60% în Sierra Leone etc.), precum și faptului că au fost date în exploatare mine noi, cu cheltuieli de extracție mai reduse; ca urmare, minereul este exportat de aceste țări la prețuri competitive, în ciuda distanțelor deseori apreciabile care le separă de centrele importante de consum. Același factor a contribuit și la o anumită reprofilare a importurilor mondiale de minereu de fier în perioada 1950—1964. Concomitent cu scăderea sensibilă a ponderii țărilor industriale din Occident în ansamblul mondial al importurilor (de la 86,6% în 1950 la 70,3% în 1964), ponderea țărilor socialiste din Europa a înregistrat o creștere considerabilă (de la 7,2% la 13,4%), greutatea specifică a importurilor țărilor Africii, Americii Latine și Oceaniei rămînînd în continuare practic neglijabilă.

Creșterea spectaculoasă înregistrată de Asia se datorește în întregime Japoniei, unul dintre marii importatori de minereu de fier din lume. Această țară, al treilea producător de oțel din lume, își bazează producția siderurgică în proporție de peste 95% pe importul de minereu de fier (care a sporit de aproape 22 ori în perioada amintită).

Fluxul minereului de fier între țări și continente crește an de an, devenind — pe de o parte — un element tot mai important al comerțului internațional și, totodată, un stimulent activ al lărgirii extracției în cazul a numeroase țări în curs de dezvoltare, iar pe de altă parte un factor determinant pentru extinderea producției siderurgice în țările industriale care nu dispun de rezerve proprii suficiente sau de bună calitate. De la 17% din producție, cît reprezentau exporturile de minereu de fier în 1950, ele și-au mărit ponderea la peste o treime din volumul extracției mondiale în 1964 și — după opinia experților — curba lor va rămîne ascendentă și în viitor.

I. STELIAN

1. Survey of World Iron Ore Resources Occurrence, Appraisal and Use, United Nations, New York, 1955 (Doc. E/2655).
2. Economic Commission for Europe, The World Market for Iron Ore, Cap. II. Add. 3, octombrie 1966, tav. V.

Însemnări din R. P. Mongolă

TRADIȚIE ȘI PROGRES

Mihai UBORNYI
vicepreședinte al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție

IN VARA ACEASTA o delegație a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție din țara noastră a luat parte la cel de-al III-lea Congres al Asociațiilor Agricole din Republica Populară Mongolă.

Dezbaterile congresului, vizitele făcute, ca și discuțiile purtate, ne-au permis să cunoaștem mai îndeaproape și să ne facem o imagine clară despre realizările economice și social-culturale obținute de poporul mongol, în cele patru decenii și jumătate care au trecut de la victoria revoluției populare, în 1921.

ÎN ACEL AN, crucial pentru poporul mongol, el moștenea o situație grea. Relațiile de producție feudale erau dominante. Țara nu dispunea de industrie și căi de comunicație, iar neștiutorii de carte reprezentau peste 90% din populație.

Biruind numeroase dificultăți, R. P. Mongolă, care construiește în prezent socialismul, a devenit o țară agrar-industrială, cu o economie în continuă dezvoltare. Mongolia dispune de variate resurse naturale ale subsolului: cupru și molibden, wolfram și staniu, mangan și fier. Exploatările de țiței de la Zumbaian, minele de cărbune de la Nalaiha arată că pe urmele tîrnăcoapelor geologilor au început să se înfigă ciocanul pneumatic sau sapele sondorilor, spre a smulge adîncurilor bogățiile.

Dar cea mai importantă bogăție a țării o constituie sectorul creșterii animalelor. Șeptelul țării — circa 24 milioane capete — situează Mongolia pe unul din primele locuri din lume în privința numărului de animale ce revin pe cap de locuitor. Cultivarea plantelor de cîmp este o îndeletnicire relativ nouă a aratilor mongoli. De la an la an se extind suprafețele cultivate cu grîu, secară, orz, ovăz, cartofi, legume și pomi fructiferi. Cu o producție anuală de 300 000 tone de grîu, Mongolia își asigură pe deplin necesarul de cereale.

Producătorii de bază și furnizorii de produse animaliere au devenit uniunile asociațiilor agricole. Delegația noastră a vizitat asociația agricolă Badral, din regiunea Arhangai. Gazdele ne prezintă unitatea lor. Badralul, la 1129 de familii, are pămîntul împărțit în cinci brigăzi. Averea obștească și personală a araților — 75 000 de animale. Președintele asociației agricole este în același timp și președintele sfatului popular comunal (Somon). La nivelul fiecărei brigăzi se află un colectiv de conducere format din 5—7 membri, în frunte cu brigadierul. Brigada organizează lunar „ziua brigăzii" cînd se face analiza rezultatelor obținute și se organizează diferite activități cultural-sportive tradiționale.

În timpul șederii noastre în Mongolia am vizitat și expoziția agricolă organizată în cinstea congresului, care prin exponate vii, grafice, panouri, fotografii exprima plastic evoluția agriculturii de la cooperativizarea țării (1959). Cooperativizarea agriculturii în Mongolia a avut specificul ei: nu pămîntul a fost socializat, ci animalele.

Gazdele ne-au condus și la Combinatul de industrie ușoară din Ulan Bator unde produsele animaliere brute sînt metamorfozate în stofe, articole de pielărie și încălțăminte.

Într-o țară lipsită complet de industrie, începînd cu cel de-al treilea plan cincinal, din 1961, R.P. Mongolă realizează progrese remarcabile în industrie. Acest plan a acordat prioritate investițiilor industriale, punînd accent pe dezvoltarea industriei energetice (bazată pe exploatarea cărbunelui) și a industriei materialelor de construcții. Una din realizările cele mai remarcabile a planului — ne-au spus interlocutorii noștri — a constituit-o crearea unui nou oraș industrial, Darhan. Elaborarea proiectului a început în 1961, pentru ca în 1965 să intre în funcțiune prima centrală electrică cu o capacitate inițială de 48 000 kW. Aceasta alimentează rețeaua care leagă orașul Suhe-Bator de capitala Mongoliei și care constituie infrastructura necesară pentru viitoarea regiune industrială din centrul Mongoliei. Această rețea energetică permite, de asemenea, electrificarea unităților agricole aflate în bazinele riurilor Selenga, Orhon și Tola.

Centru al producției de energie, Darhanul a devenit în același timp un centru al industriei grele datorită minei de cărbune cu exploatare la zi — Șarin-Hol, aflată la circa 65 km de Darhan. O fabrică de brichete, una de ciment, alta de materiale de construcție, situate în zona orașului rezervată industriei ușoare, produc tot ce e necesar pentru creșterea și dezvoltarea noului oraș. Primele case de locuit și prima stradă, au fost construite la începutul anului trecut. Orașul se extinde treptat pe verticală și orizontală și va fi terminat definitiv în 1970.

Darhanul a adus o contribuție de seamă la industrializarea și creșterea producției de energie electrică a țării. Se mai dezvoltă ramuri din domeniul industriei ușoare: prelucrarea lemnului și a produselor agricole — a pieilor, lînii, cărnii, a produselor lactate.

Pe baza celui de-al patrulea plan (1966—1970) investițiile acordate gospodăriilor de stat se vor dubla față de anii precedenți, insistîndu-se în special pe ameliorarea raselor de animale și creșterea lor numerică — pînă la 25—26 mil. capete.

În domeniul industriei, este prevăzută și construirea unei centrale termice la Cioibalsan, în estul țării, unde se va crea o nouă regiune industrială, pe baza utilizării resurselor locale.

Progresul realizat de oamenii muncii mongoli în domeniul agrar și industrial a fost însoțit de realizări remarcabile și în domeniul cultural-științific, al creșterii nivelului de trai. Analfabetismul a fost de mult lichidat. În țară a fost introdus învățămîntul general obligatoriu, funcționează o academie de științe, o universitate, numeroase institute de învățămînt superior și școli tehnice.

Din discuțiile purtate cu arații, ca și cu specialiștii și intelectualii mongoli, cu activiști de partid și de stat, am putut constata progresele înregistrate de acest popor angajat pe drumul construcției socialiste, precum și interesul manifestat de interlocutori față de felul cum sînt organizate în România uniunile cooperatiste și în general cum se dezvoltă economia țării noastre.

R. P. ALBANIA ÎN CIFRE

● În actualul cincinal producția industrială globală va crește cu 50—51% în 1970 față de 1965. Raportată la aceiași ani, producția agricolă va crește cu 41—46%, volumul investițiilor cu 34%, volumul construcțiilor cu 18%, venitul național cu 45—50%, iar circulația mărfurilor cu 25—27%.

● Cea mai mare lucrare a planului cincinal actual este hidrocentrala de pe riul Drin care, atunci cînd va funcționa cu întreaga sa capacitate, va produce 1 miliard de kWh energie electrică. Înălțimea barajului va fi de 60 m, lungimea la partea superioară de 390 m și la partea inferioară de 350 m.

● Albania își dezvoltă industria minieră. În acest sector vor lua în viitor ființă peste 57 de mine și uzine noi care vor asigura o prelucrare mai eficientă a materiei prime.

● Și în sectorul bunurilor de consum se înregistrează progrese. Producția țesăturilor de bumbac va crește de la 15 m pe cap de locuitor în 1965, la 19,5 m în 1970.

R. S. F. Iugoslavia

„1000 Km DRUMURI NOI"

ERAM LA IAIȚE, mic orășel din Bosnia și Herțegovina, unde la 29 noiembrie 1943 a avut loc cea de-a doua sesiune a Vecei antifasciste de eliberare națională, ale cărei hotăriri au pus bazele Iugoslaviei noi. În clădirea în care a avut loc sesiunea, transformată în muzeu, mi-au atras atenția mai multe fotografii care înfățișau grupurile de delegați îndreptîndu-se spre Iaițe; unii își croiau drum angajînd lupte cu unitățile ocupanților fasciști, alții făcînd mari ocoluri pentru a scăpa de urmărirea dușmanului. Pretutindeni pe unde treceau întîlneau același tablou dezolant: orașe și sate distruse, păduri și cîmpii incendiate. În unele regiuni, pe zeci și zeci de kilometri aproape că nu găseau nici măcar o singură clădire rămasă întreagă.

Am străbătut din nou toamna aceasta drumurile Republicii Socialiste Bosnia și Herțegovina, urmărit de imaginile de altă-dată, văzute în muzeul de la Iaițe. De pretutindeni au dispărut urmele distrugerilor provocate de război; dar cele aproape 4000 monumente ridicate pe teritoriul republicii în memoria celor care s-au jertfit pentru eliberarea țării amintesc de crîncena încleștare cu dușmanul.

După eliberare, alături de celelalte republici iugoslave, Bosnia și Herțegovina a cunoscut un ritm rapid de dezvoltare, pornind de la valorificarea uriașelor resurse ale solului și subsolului. Potrivit datelor oficiale, prospecțiunile geologice efectuate pînă în prezent arată că această republică dispune de 3,6 miliarde tone cărbune, 100 milioane tone bauxită, 400 milioane tone minereu de fier, 330 milioane tone sare, 5 milioane tone minereu de plumb și zinc etc. În ceea ce privește resursele forestiere, Bosnia și Herțegovina deține primul loc în Iugoslavia: pe o suprafață de 2,2 milioane hectare dispune de 300 milioane m.c. masă lemnoasă, adică 30% din rezervele întregii țări. Posibilități mari oferă și exploatarea apelor.

„Provincia" de altă-dată, rămasă în urmă și exploatată de capitalul străin și autohton, a făcut loc altui tablou, cu totul diferit, în care se găsesc laolaltă mari combinate siderurgice (Zenița, Iliaș și Vareș dau peste 55% din producția de oțel a întregii țări), mine de cărbune și minereu de fier, combinate chimice, fabrici de mobilă, de celuloză și hîrtie, întreprinderi pentru prelucrarea metalelor, puternice termo și hidrocentrale, fabrici textile și de încălțăminte, întreprinderi ale industriei alimentare etc.

Dezvoltarea economică a republicii a pus pe ordinea de zi problema transporturilor. În primul an de după eliberare Bosnia și Herțegovina nu avea decît cel mult 70 km drumuri moderne. De atunci, prin eforturi susținute s-au construit și reconstruit 1200 km șosele noi (în ultimii cinci ani s-au construit în medie cîte 120 km drumuri pe an) fără însă să se poată satisface pe deplin cerințele. Trebuia, de asemenea, ținut seama de faptul că Bosnia și Herțegovina se află în centrul Iugoslaviei, și ca urmare pe teritoriul său trec multe drumuri care fac legătura cu diferite regiuni ale țării. Pornindu-se de la aceste considerente, s-a născut acțiunea numită „1000 km drumuri noi", inițiată de Vecea executivă republicană și sprijinită de Skupștina republicii. Lucrările pregătitoare au început în anul 1963. De atunci s-au efectuat studiile și proiectele necesare, s-au stabilit prioritățile. Nu de mult s-a început lucrul. Osatura acestui proiect o formează cele două drumuri principale: primul pornind de la Bihaci prin Iaițe, Sarajevo, Prace, Focea, Tientiște și Gațko pînă la Liubinie, iar al doilea pe direcția Orașie, Tuzla, Sarajevo, Mostar pînă la magistrala adriatică. Paralel cu acestea, vor fi modernizate o serie de drumuri existente, în special prin raioanele mai slab dezvoltate. Se vor construi și cîteva mari poduri: la Ciaplina și Jitomislici peste Neretva, la Zvornik peste Drina, la Bosanski Samaț peste Bosna și la Iasenovaț peste Sava.

Nu de mult, Vecea executivă republicană a luat din nou în discuție proiectul întocmit și a ajuns la concluzia că acesta tot nu este în măsură să satisfacă cerințele mereu în creștere. De aceea, ținînd seama și de sugestiile și observațiile consfătuirilor regionale pe această problemă, Vecea executivă a adoptat un nou plan, care prevede construirea în următorii cinci ani (1968—1972) a 1843 km drumuri asfaltate. În aceeași ședință s-a adoptat și proiectul de lege privind lansarea unui împrumut de 40 miliarde dinari, ceea ce reprezintă cam un sfert din fondurile necesare construcțiilor, apreciate ca fiind cele mai mari din întreaga istorie a Bosniei și Herțegovinei. Restul va fi acoperit din fondurile republicane, federale și ale organizațiilor de muncă; o parte, probabil, va fi obținută din credite externe.

Pentru ca lucrările să fie realizate la un preț cît mai mic, se prevede ca pe unele porțiuni, ca de exemplu Bihaci—Iaițe, să se folosească brigăzile de muncă voluntară ale tineretului. În afară de caracterul educativ al unor asemenea acțiuni, se ține seama și de faptul că pe șantierele unde au lucrat brigăzile de muncă voluntară, obiectivele au fost date în folosință înainte de termen.

Nicolae PLOPEANU

COOPERARE ECONOMICĂ

R. D. GERMANĂ

Între întreprinderea română de comerț exterior „Tehnoimport" și firma „Deutsche-Kamera" din R. D. Germană s-a încheiat un contract de cooperare în domeniul fabricării de obiective foto de tipul Domiplan. Potrivit acestui contract, partea română va fabrica în perioada 1967—1970 peste 200 000 obiective foto de înaltă calitate. O parte din materiale și lentile brute vor fi puse la dispoziție de partea germană. Întreaga cantitate de obiective astfel realizate vor fi exportate în R.D. Germană.

S.U.A.

Ca urmare a tratativelor ce au avut loc între Oficiul Național de Turism din țara noastră și firma „Intercontinental", subsidiară a Companiei americane de transporturi aeriene „Pan-American" s-au semnat la New York contractele pentru construirea la București prin cooperare a unui hotel de 400 de camere care va face parte din rețeaua de hoteluri Intercontinental.

Hotelul ce urmează să fie dat în funcțiune în 1970, va fi proprietate românească și va fi administrat de Oficiul Național de Turism

R. F. a GERMANIEI

Între întreprinderile românești de comerț exterior „Industrialexport" și „Industrialimport" și firma „Deutsche Babcock and Wilcox Dampfkessel Werke A.G." din Oberhausen a intervenit un acord de cooperare în domeniul fabricării în comun a cazanelor de aburi pentru turboagregate și a conductelor de aer pentru aceste cazane. În baza acestui acord, România va produce după licența firmei sus-menționate o serie de cazane de aburi și conductele aferente. Ca început, s-a încheiat un contract cu firma parteneră pentru livrarea în R.F.G. a 130 tone canale gaze arse.

GHANA

În cursul lunii aprilie 1967, s-a încheiat un protocol de cooperare între întreprinderea română de comerț exterior „Industrialexport" și firma „Ghana Parsala Industries" din Accra, potrivit căruia partea română urmează să livreze părții ghaneze instalațiile, materialele și asistența tehnică pentru un combinat de prelucrare a lemnului care va cuprinde:

— o fabrică de mobilă de 10 000 garnituri pe an; o fabrică de cherestea de 25 000 m³/an; o fabrică de placaj de 6050 m³/an; o fabrică de scaune curbate de 100 000 buc./an; o fabrică de PAL de 6000 t/an.

În cadrul acestui protocol, în luna septembrie 1967 s-a încheiat primul contract de cooperare pentru livrarea fabricii de mobilă cu o valoare de peste 700 000 dolari. Partenerul ghanez va livra părții române în contrapartidă lemn exotic și cacao.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● Ivan Popov, președintele Comitetului de Stat pentru știință și tehnică și al Comitetului pentru folosirea pașnică a energiei atomice din R.P. Bulgaria, și Maurice Schumann, ministru de stat însărcinat cu cercetarea științifică, probleme atomice și spațiale al Franței, au semnat la Sofia un acord cu privire la colaborarea tehnico-științifică dintre cele două țări. Acordul prevede schimburi de materiale informative, de specialiști, organizarea de seminarii în problemele de specialitate. Într-o declarație făcută reprezentanților presei, M. Schumann a arătat că acesta este al 6-lea acord bulgaro-francez încheiat în ultimii trei ani.

● O delegație a Camerei de Comerț din Londra, în frunte cu lordul Erroll, președintele Camerei, a făcut o vizită în R. P. Ungară, la Budapesta. După cum precizează agenția M.T.I., vizita a avut drept scop intensificarea comerțului ungaro-britanic.

● În Capitala R.S.F. Iugoslavia au avut loc tratative cu privire la încheierea unui acord de colaborare economică, industrială și tehnică între Iugoslavia și Olanda. Referindu-se la relațiile economice dintre cele două țări, agenția TANIUG arăta că forma de bază a colaborării reciproce o constituie schimburile comerciale, a căror valoare s-a cifrat anul trecut la 40 milioane de dolari. În cadrul tratativelor s-a pus accent pe extinderea relațiilor economice și a cooperării dintre cele două țări.

● Un acord comercial pe termen lung (1968—1972) a fost încheiat între Ungaria și Austria, în urma convorbirilor care au avut loc la Viena între reprezentanți ai guvernelor celor două țări. Acordul prevede intensificarea contactelor economice și dezvoltarea relațiilor comerciale bilaterale. Un protocol separat prevede extinderea colaborării tehnologice și industriale ungaro-austriece.

Devalorizare la Londra

„CEL MAI LUNG WEEK-END“ AL LIREI STERLINE

„7 ZILE CARE AU ZDRUNCINAT LIRA“

Duminică 12 noiembrie. — Guvernatorii băncilor centrale din S.U.A., Anglia și principalele țări vest-europene se întîlnesc la Basel. În Anglia rata scontului fusese urcată cu 0,5 la sută — a doua oară în decurs de 3 săptămîni. Cursul lirei se menține la 2,78¼ dolari grație intervenției masive a Băncii Angliei.

Luni 13 noiembrie. — Zvonuri despre cereri de împrumut din partea Angliei. Conducătorul delegației engleze la întrunirea de la Basel se înapoiază la Londra și declară că „are toată încrederea în liră“.

Marți 14 noiembrie. — Se anunță deficitul comercial pe luna octombrie, cel mai mare deficit lunar înregistrat vreodată.

Miercuri 15 noiembrie. — Surse franceze relatează că Anglia solicită un împrumut de un miliard de dolari plătibil în 3—5 ani.

Joi 16 noiembrie. — Sesiunea Consiliului de miniștri al Angliei decide devalorizarea. În Parlament ministrul finanțelor refuză să comenteze zvonurile cu privire la solicitarea unui împrumut. Cursul lirei scade din nou.

Vineri 17 noiembrie. — La Paris lordul Chalfont, negociatorul englez pentru problemele aderării la Piața Comună declară că guvernul nu are de gînd să devalorizeze lira. Lira trece prin ziua cea mai dificilă. Se evaluează că Banca Angliei a cheltuit 200 milioane lire pentru a susține cursul. Seara Frederick Dening — subsecretar de stat la Trezoreria S.U.A. — sosește în secret la Londra.

Simbătă 18 noiembrie. — La Washington este convocată o reuniune extraordinară a F.M.I. La orele 21.30 Londra anunță devalorizarea lirei.

(după THE TIMES)

A TREIA VARIANTĂ

ÎN MOMENTUL ÎN CARE, la sfîrșitul săptămînii trecute devenise clar că ipoteza unei devalorizări a lirei sterline nu mai putea fi nesocotită, în cercurile economice occidentale se aprecia că guvernul Wilson are de ales între trei variante: 1) o reducere a parității lirei sterline față de dolar cu 30%, fără a contracta credite internaționale 2) un împrumut de ordinul unui miliard de dolari și o ajustare a parității lirei sterline de ordinul a 15% 3) un împrumut masiv, de 3 miliarde dolari, fără devalorizarea lirei.

Simbătă, 18 noiembrie, la orele 21,30 ora Londrei, alegerea făcută de guvernul englez a devenit cunoscută: devalorizarea lirei cu 14,3% față de dolar, noul ei curs fiind de 2,40 dolari pentru o liră, și totodată intenția proclamată de a obține un credit de 1,4 miliarde de dolari din partea Fondului Monetar Internațional și alte 1,6 miliarde de dolari din partea principalelor state capitaliste dezvoltate, în primul rînd Statele Unite (500 milioane de dolari). S.U.A. sînt puternic interesate în redresarea grabnică a lirei ca linie de apărare avansată a dolarului, cu atît mai mult cu cît conjunctura rămîne incertă și în S.U.A.

Presiunea asupra lirei sterline devenise deosebit de puternică de o săptămînă. În ultimele zile premergătoare devalorizării ea a fost alimentată și intensificată de refuzul purtătorilor de cuvînt ai guvernului englez de a se pronunța într-un sens sau altul în legătură cu zvonurile privind negocieri angajate de Anglia pentru obținerea unui credit internațional masiv în vederea susținerii cursului monedei. Suma menționată era de un miliard de dolari, după ce cu cîteva zile înainte Anglia primise în același scop un credit de 250 milioane de dolari din partea Băncii pentru Reglementări Internaționale. Cercurile financiare așteptau confirmarea acestui zvon deoarece se știa că susținerea lirei cere din partea Băncii Angliei în fiecare zi eforturi sporite. Sumele cheltuite în ziua de vineri 17 noiembrie pentru cumpărarea de lire sterline au fost evaluate la 100—200 milioane de lire, și amploarea efortului este una din explicațiile caracterizării momentului ca „cel mai lung week-end“ al lirei sterline. Dată fiind poziția precară a lirei la bursă, cercurile financiare au presupus că „cancelarul Trezoreriei (J. Callaghan — n.r.) nu ar fi refuzat desigur să ia atitudine dacă ar fi fost în situația de a prezenta rezultate concrete) (**NEUE ZÜRCHER ZEITUNG** — 18 noiembrie). Această atitudine a responsabililor politicii economice a agravat criza de încredere în liră și a intensificat speculațiile care au fost oprite în cele din urmă numai prin hotărîrea de a devaloriza.

Guvernul Wilson a ajuns la această decizie după îndelungi încercări de a redresa situația economică generală și situația lirei prin măsuri deflaționiste aplicate într-o formă drastică cu începere de la 20 iulie 1966. Producția a continuat însă să stagneze, șomajul a înregistrat creșterile cunoscute din iarna anului trecut și s-a menținut apoi la un nivel superior celui din anii anteriori. Unul din capitolele cele mai preocupante ale conjuncturii continuă să fie în Anglia rezultatele relațiilor economice externe. Publicarea cifrelor privind comerțul exterior englez pe luna octombrie a confirmat așteptările cele mai pesimiste. După ce deficitul balanței comerciale se ridicase în septembrie la 46 milioane lire sterline, adică la dublul sumei din august, în octombrie el a atins nivelul record de 107 milioane lire sterline, considerat unic în analele comerțului exterior britanic.

Comentînd dimensiunea deficitului comercial pe octombrie, revista **THE ECONOMIST** atrăgea atenția că ei nu se datorează unor factori întîmplători, ci dovedește slăbiciunea structurală a exporturilor engleze. Aceasta reiese din faptul că în fiecare din ultimii 10 ani exporturile Angliei au crescut în medie cu 4,9%, în timp ce media creșterii exportului mondial a fost de 8,9%. În ce privește rezultatele plăților externe pe întregul an, economiștii englezi evaluează deficitul conturilor curente la 300—350 milioane lire, față de 59 milioane în anul trecut și 110 milioane în 1965. După aceleași evaluări, balanța de plăți, care include și mișcarea capitalurilor, ar urma să se soldeze cu un deficit de 200—250 milioane lire, față de 175 milioane lire în 1966.

BALANȚA DE PLĂȚI A ANGLIEI 1961—1966

— în miliarde dolari —

	1960	1962	1964	1966
Export și reexport	10,39	11,18	12,52	14,31
Import	11,50	11,37	14,94	14,70
Soldul balanței comerciale	— 1,11	— 0,19	— 1,52	— 0,39
Soldul balanței serviciilor	+ 0,74	+ 0,48	+ 0,42	+ 0,22
Soldul conturilor curente	— 0,87	+ 0,29	— 1,10	— 0,17
Soldul mișcării capitalurilor	— 0,52	— 0,25	— 1,03	— 0,36
Soldul balanței de plăți	— 1,39	+ 0,04	— 2,13	— 0,53

Sursa: Der Volkswirt nr. 45/1967.

Devalorizarea în acest context avea menirea evidentă de a stimula rapid exporturile Angliei, făcînd produsele engleze mai competitive pe piețele internaționale. Comerțul exterior englez se află mai de mult pe o pantă descendentă și această evoluție este însoțită de o pierdere de influență corespunzătoare a lirei sterline. Înainte de cel de-al doilea război mondial circa jumătate din volumul tranzacțiilor comerciale internaționale pe piețele capitaliste se efectuau în lire sterline. Astăzi proporția este numai de un sfert. Această schimbare este rezultatul unor procese de durată, al unor tendințe determinate de factori complecși — economici, sociali și politici. Este greu de crezut de aceea că operațiunea de devalorizare a lirei sterline, în proporțiile pentru care a optat guvernul englez, va putea să ducă la răsturnarea acestor tendințe. „Devalorizarea în sine nu este suficientă pentru a vindeca toate racilele economiei“, comentează THE TIMES la 20 noiembrie, dar adaugă: „Ea este doar o condiție fără de care ele nu puteau fi vindecate... Este necesar acum ca posibilitățile create să fie folosite pe deplin“. În vederea insănătoșirii la care se referă ziarul, guvernul englez a adoptat o serie de noi măsuri deflaționiste — între care urcarea ratei scontului la 8% și reducerea cheltuielilor publice — prin care speră să elibereze resurse importante. Continuarea deflației în interior, simultan cu creșterea exportului ca urmare a devalorizării, va duce, în opinia autorităților engleze, la o ameliorare a situației balanței de plăți cu aproximativ 500 milioane lire sterline.

Pentru populație, în special pentru salariați, devalorizarea înseamnă inevitabil o anumită înrăutățire a nivelului de trai. Măsurile deflaționiste vor duce cu mare probabilitate la creșterea șomajului, al cărui nivel este așteptat să urce în cursul iernii pînă la un milion de oameni. Faptul că nevoile de consum ale populației sînt acoperite într-o proporție considerabilă prin import se va răsfrînge în nivelul prețurilor. După evaluări oficiale prețurile la alimente vor crește cu 3%. În primul rînd vor fi afectate prețurile la pîine, carne, unt, ceai, ulei. Președintele celui mai mare trust de panificație din Anglia declara după devalorizare: „Pîinea va costa inevitabil mai mult din cauza prețului mai ridicat pe care va trebui să-l plătim pentru grîul importat și a prețului mai mare al combustibilului folosit în distribuția pîinii“.

Efectele asupra prețurilor la bunurile de consum în Anglia, și nu numai la bunurile de consum, vor fi cu atît mai însemnate cu cît Anglia va fi urmată de un număr mai mare de țări pe calea devalorizării monedei. Pînă în momentul în care acest articol pleacă la tipar au anunțat devalorizarea Danemarca, Irlanda, Izrael, Hong Kongul, Spania, Malta, Insulele Bermude, Guyana, Malawi, Noua Zeelandă, Bahamas, Insula Mauriciu și Cipru. Faptul că, cel puțin pînă în momentul de față, devalorizarea lirei sterline nu a fost urmată de un val de măsuri similare la fel de amplu ca în 1949 (vezi mai jos istoricul devalorizărilor anterioare ale lirei) este interpretat de unii ca o reflectare a scăderii rolului internațional al lirei și a ponderii comerțului exterior englez în lumea capitalistă. Pe de altă parte, se presupune că există înțelegeri secrete între Anglia și un număr de țări capitaliste în sensul că efectele devalorizării lirei nu vor fi contracarate de ele prin operațiuni similare în legătură cu propriile monede. Referindu-se la dimensiunea devalorizării, ziarul **THE TIMES** arăta că stabilirea acesteia nu a fost străină de posibilitatea unor represalii. „Aceasta (dimensiunea devalorizării — n.r.) a fost calculată astfel încît să acorde exportatorilor englezi un avantaj important pe piețele mondiale, fără să meargă atît de departe încît să ducă la măsuri de auto-apărare similare din partea țărilor principale“ (20 noiembrie).

Cît privește efectul devalorizării asupra perspectivelor Angliei de a fi primită în Piața Comună, cel puțin primele reacții nu lasă să se întrevadă o schimbare a poziției franceze. La Consiliul ministerial al Pieței Comune din 20 noiembrie, reprezentantul francez a reafirmat poziția guvernului său, miniștrii despărțindu-se fără a lua vreo hotărîre.

Irina VIANU

PRIMELE DOUĂ DEVALORIZĂRI

DEVALORIZAREA DE LA 18 NOIEMBRIE 1967 este a treia acțiune de acest fel întreprinsă de un guvern englez; fiecare a urmat unor profunde modificări în economie și a fost întreprinsă numai după numeroase eforturi pentru a o evita.

Prima devalorizare a lirei sterline a avut loc în 1931, în plină criză economică, atunci cînd deteriorarea situației Angliei pe piețele internaționale după războiul mondial s-a făcut cel mai mult simțită. Într-adevăr, dacă la începutul secolului puterea comercială a Angliei și rolul Londrei ca centru al tranzacțiilor financiare, precum și libera convertibilitate a lirei în aur făcuseră ca aceasta să fie în mod firesc și principala monedă folosită în schimburile internaționale, după război situația se modificase radical. Principalul creditor al lumii erau acum Statele Unite, iar în comerț ponderea Angliei scăzuse simțitor. Nedîndu-și seama de ireversibilitatea acestor transformări, guvernanții englezi au încercat să revină la situația antebelică și au reintrodus în 1925 convertibilitatea lirei în aur. În 1931, însă, dificultățile financiare derivate din obligațiile astfel asumate, multiplicîndu-se o dată cu cataclismul economic prin care trecea lumea capitalistă, guvernul englez s-a văzut nevoit să devalorizeze lira cu 30 la sută.

A doua devalorizare, aceea din 1949, a avut loc pe fundalul modificărilor în raporturile de forțe din lumea capitalistă survenite în timpul celui de-al doilea război mondial, cînd Anglia devenise din creditor debitor și cînd a început să se pună cu acuitate problema balanței de plăți. La sfîrșitul războiului Anglia datora Statelor Unite și Canadei 300 milioane de lire, iar angajamentele sale față de țările zonei lirei sterline, derivate din existența conturilor acestora la Banca Angliei, se ridicau la 2934 milioane lire. Creșterea conturilor în lire permisese Angliei să împartă temporar cu țările Commonwealth-ului povara financiară a războiului; acumulînd însă această datorie, Anglia a amînat doar rezolvarea unei probleme financiare dificile, care a devenit mai tîrziu o amenințare potențială la stabilitatea lirei.

Scadența a sosit în 1949, fiind legată, în afara cauzelor mai generale amintite, și de unele fenomene specifice. Încetinirea activității industriale în S.U.A. la începutul celui de-al doilea semestru al anului a dus la o scădere a cursului materiilor prime, de care au avut de suferit în primul rînd țările din zona lirei sterline. Reducerea încasărilor lor a dus la retrageri importante din rezervele deținute la Londra. Cursul lirei, stabilit oficial la 4,03 dolari pentru o liră, scăzuse în vara anului 1949 la bursele din Zürich și New York pînă la 3,20—2,80 dolari. Încercînd să evite devalorizarea, Banca Angliei continua să vîndă aur pentru a sprijini cursul lirei. Temîndu-se de repercusiuni asupra monedelor lor S.U.A. și Canada au promis la 12 septembrie să ia măsuri care să permită o sporire a încasărilor în dolari ale zonei lire sterline. Promisiunea a venit însă prea tîrziu pentru a salva lira: la 18 septembrie autoritățile engleze au anunțat devalorizarea ei cu 30,5 la sută. De la 4,03 dolari, cursul oficial al acesteia a devenit de 2,80 dolari.

Imediat, toate țările din zona lirei sterline și-au devalorizat monedele în aceeași proporție. La fel au procedat țările scandinave, Irlanda, Finlanda, Grecia, Olanda și Islanda. Au urmat țările vest-europene: Franța și R.F.G. cu 20 la sută, Belgia și Italia cu 12 și respectiv 8 la sută. Austria cu 50 la sută. Amploarea oscilațiilor monetare provocate de modificarea parității lirei se explică prin vastele legături comerciale și financiare pe care Anglia continua să le aibă. Pentru țările din zona lirei, din care o mare parte erau creditoare ale Angliei, a nu devaloriza ar fi însemnat renunțarea la o parte din valoarea creanțelor lor; celelalte țări, care exportau un volum însemnat de mărfuri în Anglia sau în zona lirei, au urmărit să mențină prin devalorizare competitivitatea produselor lor.

În Anglia devalorizarea a pus capăt operațiunilor de speculă în jurul lirei. Rezervele s-au redresat în cîteva luni, balanța comercială s-a ameliorat simțitor. Cu toate acestea, după cîtva timp presiunile inflaționiste care — în absența unor modificări structurale — au continuat să se exercite în economia engleză, au readus pe tapet dificultățile balanței de plăți și au repus în curînd sub semnul întrebării stabilitatea lirei.

CALCULATORUL ȘI CONDIȚIILE EFICACITĂȚII

CA NU E SUFICIENT să dispui de calculatoare electronice dar că trebuie să știi și să le folosești, pare o idee elementară. Chestiunea nu este totuși atît de simplă. În Europa Occidentală, de pildă, nu vor lipsi aceste mașini. Dacă nu de mult numărul lor de această parte a Atlanticului era mult mai mic decît în S.U.A., lucrurile nu mai stau și azi așa. Nu lipsesc evident nici oamenii de știință. Ceea ce pare însă să mențină factorii de decalaj în utilizarea acestei tehnologii, indispensabile economiei moderne, este diferența în efectivele de cadre medii, formate pentru analiza rezultatelor, disponibile într-o parte și într-alta. În S.U.A. numărul lor se ridică la 156 000, în prezent și se prevede că în 1970 el va urca la 470 000.

În al doilea rînd, precum observă unii specialiști în Europa apuseană, chiar dacă există baza teoretică, o metodologie închegată pentru folosirea mașinilor și chiar numărul optim de cadre medii, mai trebuie asigurate și un înalt nivel al pregătirii oamenilor, utilizarea tuturor avantajelor și a rezultatelor informaticii, mult spirit de inițiativă și de întreprindere.

NOTE EXTERNE

Apoi, de oricît geniu științific și tehnic dispune o țară, acesta nu se poate exercita și realiza decît printr-o folosire curentă, continuă și nu sporadică, a unei rețele de calculatoare în dezvoltare și nu staționară la unități, ca pîrghii de bază în conducerea de către direcție a întreprinderilor. Cel puțin așa rezultă din examenele de situație făcute în Europa Occidentală și din discuțiile ce se fac acolo cu privire la cauzele rămînerii în urmă tehnologice față de Statele Unite, de care se plîng mulți.

Ceea ce recomandă așadar specialiștii vest-europeni, este încurajarea financiară a folosirii pe scară largă a informaticii, intensificarea formării de cadre medii, o legătură eficace, realizată cu competență, între directorul întreprinderii și tehnicianul informaticii și o sporire a investițiilor în telecomunicații, fără de care nu se vor putea asigura circuitele de transmisiune a datelor pe întregul teritoriu al țării.

În funcție de stadiul de dezvoltare și de problemele specifice fiecărei țări, generalizarea tehnologiei calculatoarelor în lume va mai parcurge desigur etape diferite; este însă vădit că fără realizarea perseverentă a unor orientări de bază în introducerea ei, informatica nu poate duce în timp util la importante cîștiguri de productivitate.

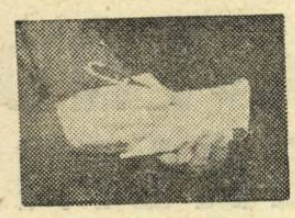

din bloc-notesul cronicarului

„Paradoxul brontosaurului"

Analizînd, într-un număr recent, importanța și răspunderea activității de conducere în condițiile actuale de dezvoltare, revista cehoslovacă REVUE constata că un paradox al epocii noastre este faptul că știința pătrunde mai repede în sfera tehnicii și mult mai încet în sfera conducerii. În dezvoltarea sa, creierul rămîne cu mult în urma trupului: asistăm astfel — subliniază revista — la ceea ce se numește „paradoxul brontosaurului". Unii teoreticieni afirmă chiar că această rămînere în urmă a sferei conducerii reprezintă un decalaj de un secol față de dezvoltarea forțelor de producție. Acesta este cel mai mare pericol care amenință societatea civilizată. Mersul înainte al tehnicii nu se poate evita, nu se poate opri, iar noi nu ne mai putem întoarce înapoi „la natură". Această evoluție generează tot felul de probleme și dificultăți, care nu pot fi rezolvate decît prin îmbunătățirea activității de conducere. Concluzia: necesitatea unui salt al conducerii, la nivelul tehnicii.

Preponderența serviciilor

Potrivit unei anchete a Biroului de statistică de pe lîngă Ministerul federal al muncii din S.U.A., ale cărui date au fost recent publicate în revista BUSINESS WEEK, se apreciază că în anul 1975, funcționarii vor constitui 54% din populația activă a Statelor Unite, iar muncitorii manuali 33% (necesitățile de personal din această ultimă categorie vor crește cu 17%). În același timp, Biroul de statistică prevede o creștere a populației active de 1,7 milioane pe an. Iată mai jos repartiția locurilor de muncă după sectoare de activitate, așa cum este redată de publicația elvețiană WIRTSCHAFTLICHE MITTEILUNGEN:

	1964	1975	(+ sau — %)
	(în milioane de locuri muncă)		
Administrația federală	9,6	14,8	+54
Sectorul serviciilor	8,6	12,3	+43
Întreprinderi de construcții	3,1	4,2	+37
Comerț	12,1	16,2	+33
Bănci, asigurări etc.	3,0	3,7	+26
Industria de transformare	17,3	19,7	+14
Transporturi și servicii publice	3,9	4,4	+12
Mine	0,6	0,6	— 2
Agricultură	4,8	3,7	—21
Total	63,0	79,6	

La olimpiada din 1972

Deși Olimpiada care va avea loc la München în 1972 este încă departe, o echipă de arhitecți din Stuttgart și-a și adjudecat primul premiu (100 000 mărci) la concursul de arhitectură pentru amenajarea terenului jocurilor olimpice. Potrivit proiectului, accentul nu va mai fi pus ca pînă în prezent pe clădiri uriașe din beton, ci peisajul va fi acela care va caracteriza lucrarea: o colină artificială, un lac de di-

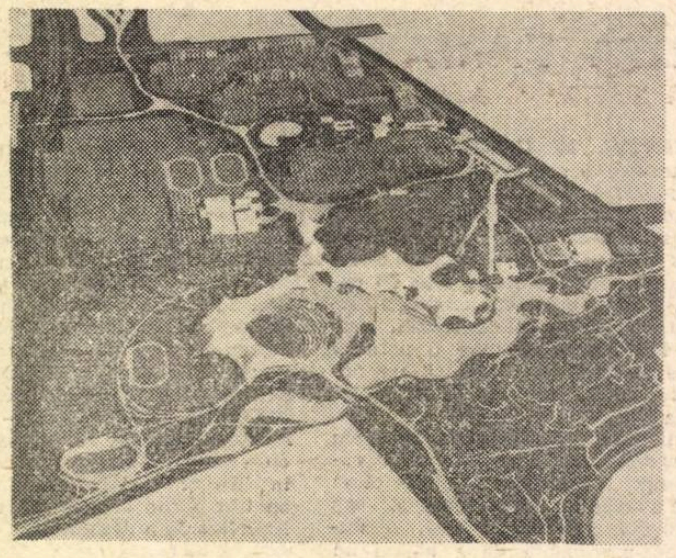

mensiuni apreciabile (și el artificial) și unitățile sportive. Peste o parte din aceste obiective este prevăzut a se întinde un imens acoperiș de cort.

Paritatea agricultorului francez

Robert de Fressanges, președintele Federației franceze a cooperativelor de utilizare a materialelor agricole, referindu-se la situația materială nesatisfăcătoare a agricultorilor din Franța față de aceea a francezului mijlociu, a declarat, printre altele: „Cînd agricultorii reclamă paritatea, ei își arată nemulțumirea față de un fapt precis: agricultura, care absoarbe 18% din populația activă totală și primește doar 8,9% din venitul național, ceea ce reprezintă un raport de paritate de 0,46 (situația ar fi satisfăcătoare dacă raportul de paritate ar fi egal cu 1). Franța, care are cea mai puternică agricultură și pămîntul cel mai bogat dintre toate cele șase țări ale Pieței Comune, este în același timp țara unde agricultorul este devalorizat.

În celelalte țări ale Pieței Comune situația recentă se prezenta astfel:

Țări	Populația activă agricolă (%)	Raportul de paritate
Luxemburg	14	0,50
R. F. a Germaniei	11	0,56
Italia	25	0,57
Olanda	10	0,93
Belgia	6	1,10

Michel Drancourt comentatorul revistei ENTREPRISE, referindu-se la cele de mai sus, făcea următoarea remarcă:

„Venitul agricultorului tinde să crească atunci cînd populația activă agricolă se diminuează. Esențial nu e, deci, de a asigura venituri mai mari tuturor agricultorilor actuali, ci de a oferi tinerilor ocupații mai remuneratorii în altă parte. O singură soluție se impune deci: industrializarea".

Și Elveția are motive de îngrijorare

Cercurile economice din capitala Elveției consideră că gradul de pătrundere a capitalului american în sectorul manufacturier elvețian este unul dintre cele mai ridicate din cadrul țărilor Asociației Europene a Liberului Schimb, excepție făcînd Marea Britanie. Înainte de ultimul război mondial, americanii posedau în Elveția aproape 50 de sucursale. În 1955, numărul acestora s-a ridicat la 400, pentru ca spre sfîrșitul anului 1966 el să atingă cifra de 641. Valoarea investițiilor americane în Elveția se ridica în 1950 la 25 milioane dolari. An de an ele au continuat însă să crească, astfel că la sfîrșitul anului 1965 cifra lor era de 1 116 000 000 dolari. Creșterea acestor investiții între anii 1959—1965 reprezintă o zecime din investițiile elvețiene în construcții și echipament industrial pentru această perioadă.

Robotul casier

La „Westminster Bank", una din principalele bănci engleze, un robot înlocuiește casierul după orele de închidere, permițînd astfel scoaterea banilor și în restul timpului. Pentru efectuarea acestei operațiuni, titularul contului trebuie să formeze pe un cadran numărul codului personal, după care introduce în aparat o fișă din material plastic eliberată de bancă și care conține aceleași indicații. În cazul în care indicațiile transmise de persoană corespund celor de pe fișă, robotul eliberează suma cerută. Fișa, reținută de aparat, este apoi restituită clientului de către conducerea băncii.

De 70 de ori înconjurul globului

În ultimii cincizeci de ani consumul hîrtiei folosite în imprimerii a crescut de aproape opt ori, ajungînd în prezent la două milioane de tone anual. Trei sferturi din această cantitate se consumă pentru imprimarea ziarelor (4000 de tone pe zi). Se tipăresc deci la rotative, în fiecare an, 28 miliarde de metri pătrați de hîrtie, cantitate suficientă pentru a acoperi cu ea o autostradă care ar înconjura de 70 de ori globul pămîntesc.

Primele patru țări mari producătoare de hîrtie pentru rotativă după cifrele pe anul 1966 sînt: Canada — 636 000 tone; S.U.A. — 166 000 tone; U.R.S.S. — 63 000 tone; Anglia — 62 000 tone. Cel mai mare consumator sînt S.U.A., care preiau peste 50% din producția mondială. Cel mai mare spor de consum s-a înregistrat în anul 1966 — cu 25% mai mult ca în 1965. Pentru anul 1968 „fluviile" de hîrtie ale fabricilor de pe glob sînt solicitate să dea încă un spor de 15%.

Diversificarea cercetărilor

Revista franceză PROGRES SCIENTIFIQUE reproduce un interesant articol semnat de biofizicianul John R. Platt de la Universitatea din Michigan, care atrage în mod deosebit atenția asupra necesității diversificării cercetărilor. Autorul constată că eforturile oamenilor de știință și mijloacele ce le stau la dispoziție se concentrează doar în jurul a cîtorva proiecte. Mai rămîn, din păcate, o mulțime de domenii în afara cercetărilor esențiale.

Astfel, afirmă Platt, „noi plasăm oameni pe orbită, dar în același timp îmbrăcămintea noastră este din multe puncte de vedere calitativ inferioară chiar celei a păsărilor; noi continuăm să confecționăm încălțămintea încă din bucăți de piele; casele de locuit se construiesc bucată cu bucată și nu au încă racorduri normalizate cu serviciile urbane etc".

Sînt doar cîteva exemple de diversificare posibilă a cercetărilor științifice. Dar mai sînt multe altele în domeniul biologic, psihologic, în studierea oceanelor ș.a.m.d.

PE GLOB

● În cel de-al treilea trimestru al acestui an, balanța de plăți a S.U.A. a înregistrat un deficit de 670 milioane de dolari, totalizînd, în primele nouă luni un deficit de 1,750 miliarde de dolari (față de 938 milioane cît reprezenta acest deficit în aceeași perioadă a anului trecut).

● Potrivit datelor publicate de Serviciul federal de statistică, numărul falimentelor înregistrate în R.F.G. s-a ridicat în primele nouă luni ale anului 1967 la 3280, față de 772 în aceeași perioadă a anului trecut.

● În Japonia a fost elaborat proiectul unui avion-curier comercial cu reacție, a cărui construcție ar urma să înceapă în aprilie 1968 (avionul va fi dat probabil în exploatare în 1972—1973). Acest avion va putea transporta circa 100 de pasageri cu 800—900 km/h, avînd avantajul de a putea decola pe 1500 m.

● Senatul italian a aprobat recent legea privind extinderea cîmpului de activitate al Oficiului național pentru hidrocarburi (ENI). Potrivit acestei legi, ENI își va putea extinde activitatea în sectoarele chimice, în domeniul cercetării, producției și vînzărilor de combustibili nucleari.

● După cum anunțau recent agențiile de presă, guvernul chilian intenționează să impună întreprinderilor ca, începînd cu anul 1968, să investească 2/3 din beneficiile realizate. De asemenea, întreprinderile particulare vor trebui să verse o parte din beneficii așa-numitelor „fonduri naționale", care le vor folosi, printre altele, pentru construcția de locuințe. Acest program urmărește de fapt să împiedice inflația, să impulsioneze dezvoltarea economică a țării și să pună capăt dependenței țării față de creditele străine.

● Cunoscutul armator grec Aristote Onassis care și-a început cariera de mare financiar internațional ca importator de tutun grecesc în Argentina, este pe punctul de a deveni — potrivit relatărilor ziarului LES ECHOS — unul din principalii producători de tutun ai provinciei Salta (Argentina). El a achiziționat în această parte a nordului argentinian o proprietate de 600 ha pentru suma de 380 milioane de pesos (circa 1 500 000 franci francezi).

● Potrivit datelor publicate de ziarul IL SOLE — 24 ORE, societățile străine care intenționează să-și asigure coparticipări majoritare în cadrul companiilor belgiene, vor fi obligate de acum înainte să obțină aprobarea guvernului belgian. Chiar în cursul lunii octombrie de exemplu, van Den Boeynants, primul ministru al Belgiei a declarat că guvernul a respins oferta unei firme americane de a achiziționa societatea „Petrofina".

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Bardus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **V. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu,** (redactor șef adjunct), **C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 48 (224)
VINERI
1 decembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

„România socialistă înfățișează tabloul unei țări în plin avînt economic, politic și social ; patria noastră înaintează în ritm rapid pe drumul progresului și civilizației, al bunăstării materiale și spirituale a poporului".

NICOLAE CEAUȘESCU

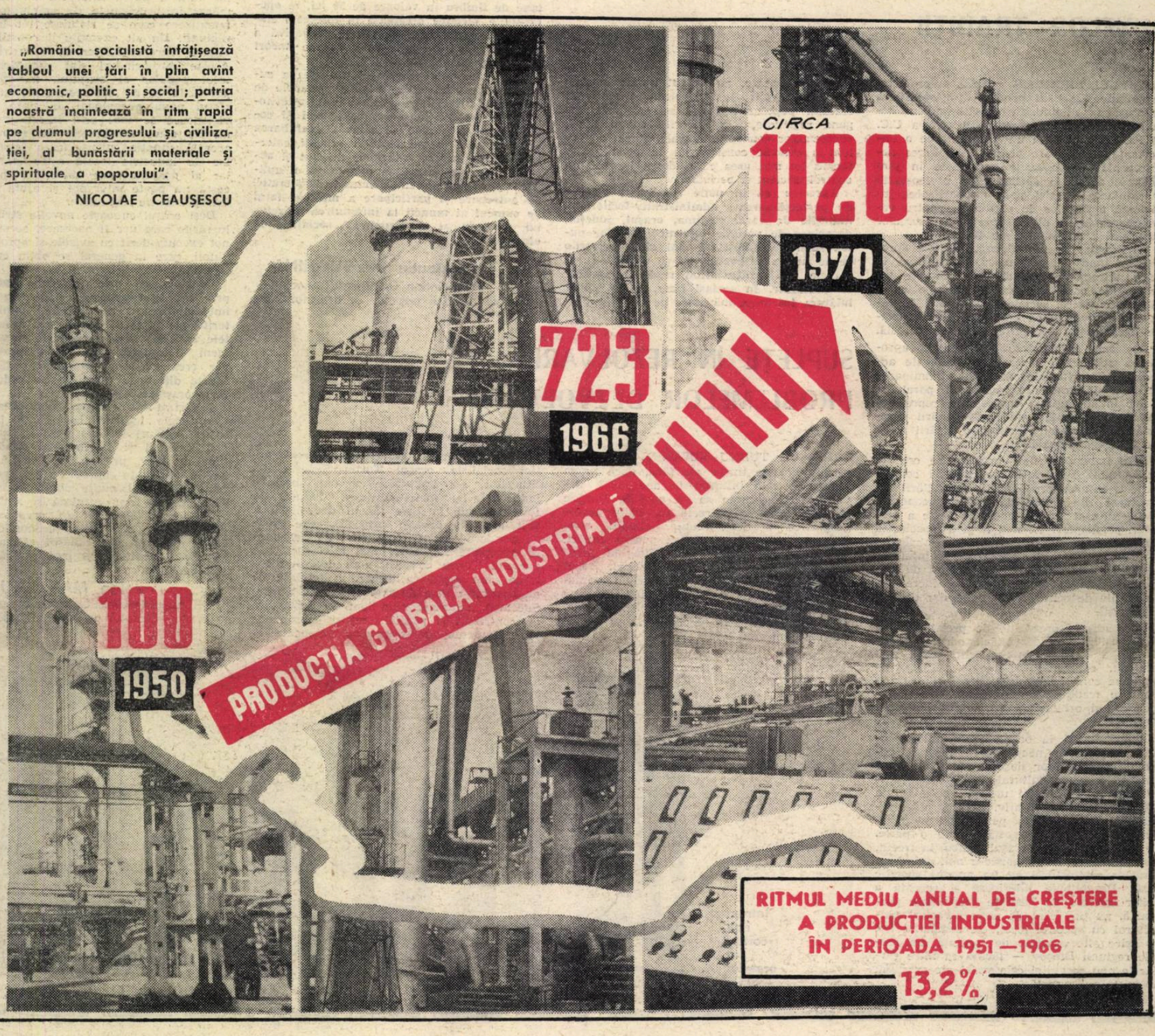

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINȚEI NAȚIONALE A P. C. R.

NE MAI DESPART PUȚINE ZILE de Conferința Națională a P.C.R. — eveniment de mare însemnătate în viața partidului, a poporului nostru. În conferințele regionale de partid, în întreprinderi și instituții, în presă, măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale, principiile fundamentale ale îmbunătățirii organizării administrativ-teritoriale a României și ale sistematizării localităților rurale au fost larg dezbătute, întrunind o matură și entuziastă adeziune. Sentimentul unanim, viu exprimat în întreaga perioadă care s-a scurs de la Plenara C.C. al P.C.R., este că prin elaborarea acestor măsuri, partidul nostru, care a sesizat noile cerințe ale dezvoltării și a conceput căile satisfacerii lor, a oferit încă o grăitoare dovadă a capacității sale de a-și îndeplini rolul de forță politică conducătoare a societății noastre. Întregul nostru popor este profund conștient că succesele pe care le-a repurtat prin munca sa încordată în construirea socialismului sînt expresia justeței liniei politice a partidului nostru. El are deplina încredere că, prin perfecționarea mecanismului vieții noastre economice, a relațiilor de producție, a formelor și metodelor în care ele își găsesc întruchiparea se va crea cel mai potrivit cadru pentru înaintarea cu succes a țării noastre pe drumul dezvoltării armonioase, în ritmuri înalte și stabile, ca și pînă acum, a tuturor ramurilor economiei naționale, pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste.

În paginile revistei noastre, ca și în coloanele întregii prese, participanții la dezbateri au subliniat cu vigoare că împărtășesc integral concepția partidului, potrivit căreia o premisă fundamentală a progresului social-economic al României socialiste o constituie menținerea și întărirea dezvoltării unitare a întregii economii naționale.

Oglindind opinia generală a maselor și pornind de la învățămintele a două decenii de dezvoltare socialistă, ei leagă în mod indisolubil progresul viitor al țării de creșterea rolului conducător al partidului în toate domeniile vieții sociale. Întărirea rolului conducător al partidului, dezvoltarea funcțiilor economico-organizatorice ale statului socialist, perfecționarea planificării vor asigura conducerii centralizate a economiei naționale poziția și eficiența cerute de actualul stadiu de dezvoltare a țării.

Oamenii muncii înțeleg că atribuțiile mai largi cu care sînt înzestrate întreprinderile, implică sporirea spiritului de inițiativă și a răspunderii în mobilizarea maximă și valorificarea tuturor resurselor, potrivit cerințelor și nevoilor economiei naționale. Indiferent de locul lor în producția materială, ei își manifestă hotărîrea de a-și perfecționa activitatea potrivit criteriilor eficienței și raționalității economice, ale unei organizări științifice, de a asigura respectarea cu strictețe a sarcinilor de plan și contractuale.

Salutînd principiile, pe ale căror temelii sînt așezate măsurile preconizate de partid, poporul nostru își reafirmă opțiunea sa irevocabilă pentru socialism. El întîmpină Conferința Națională a P.C.R. cu noi și noi realizări în îndeplinirea sarcinilor planului cincinal, cu hotărîrea de a nu precupeți nici un efort pentru a asigura succesul deplin al operei complexe de perfecționare a vieții economice și social-politice a României.

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

PERSPECTIVE LARGI PENTRU DEZVOLTAREA ORAȘELOR PATRIEI

STIMULENT PENTRU PROMOVAREA BUNELOR TRADIȚII

AMPLUL PROGRAM, cuprins în proiectul principiilor de bază privind îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României, adoptat de recenta Plenară a C.C. al P.C.R., reprezintă un document de o importanță covîrșitoare pentru dezvoltarea neîntreruptă a construcției socialiste în țara noastră, avînd în același timp o deosebită însemnătate practică pentru repartizarea judicioasă a forțelor de producție, pentru valorificarea la un nivel superior a resurselor naturale și de muncă ale țării.

Ca lucrător în administrația de stat apreciez în mod deosebit măsurile cuprinse în acest document, considerînd că ele țin seama de complexitatea tot mai mare a vieții economice, sociale și culturale, de volumul și diversitatea crescîndă a problemelor construcției socialiste în etapa actuală.

Așa cum se precizează în proiect, apropierea conducerii centrale de unitățile administrativ-teritoriale de bază, eliminarea verigilor intermediare inutile, a paralelismelor în atribuții și competențe, reprezintă cerințe primordiale ale perfecționării organizării administrativ-teritoriale a țării noastre în etapa actuală.

Prin îmbunătățirile propuse se creează posibilitatea rezolvării operative și competente a tuturor problemelor, dezvoltării armonioase din punct de vedere economic, social-cultural și edilitar-gospodăresc a orașelor, participării tot mai largi a maselor la activitatea de stat și obștească, contribuind în același timp, la ridicarea simțului de răspundere, la dezvoltarea spiritului de exigență a acelora cărora li se vor încredința atribuțiile de conducere a treburilor de stat și obștești.

În condițiile prevăzute de proiect, se va crea posibilitatea dezvoltării edilitar-gospodărești a orașelor într-un ritm mult mai susținut, corespunzător etapei actuale, ținîndu-se cont de specificul local și valorificîndu-se tradițiile binecunoscute de sistematizare și arhitectură din anumite regiuni ale țării.

Referindu-mă la orașul Sibiu, trebuie arătat că față de necesitățile existente, volumul construcțiilor de locuințe și al altor construcții social-culturale și gospodărești-edilitare, executate în ultimii zece ani, a fost insuficient cantitativ, datorită unei repartizări preferențiale pentru orașul reședință de regiune. Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte, în orașul nostru, în trecut, s-au dezvoltat cîteva cartiere noi, avînd un caracter arhitectural cu un anumit specific local. Dezvoltarea ulterioară și recentă a noilor cartiere de locuințe proprietate personală, nu ține cont de acest caracter arhitectural cu specific local, ele semănînd leit cu orice alte cvartale de locuințe din orașele regiunii Brașov — făcînd ca între cartierele nou create și cele vechi ale orașului, să existe o disonanță.

Aceste aspecte, au apărut nu ca urmare a unor indicații ale comitetului executiv al sfatului popular regional sau al altor organe regionale, ci datorită complexității problemelor economico-sociale, al căror volum a crescut considerabil în ultimii ani, făcînd tot mai grea cuprinderea lor într-un control eficient și periodic.

Apreciez că în noile condiții prevăzute de perfecționarea administrativ-teritorială, unitățile de bază, comuna, orașul, județul, desprinse de verigile intermediare, vor putea să-și gospodărească mai bine fondurile ce le au la dispoziție, să-și valorifice resursele locale, dezvoltînd tradițiile specifice conturate. În același timp, se va putea înlătura tutelarea mărunță, pe care în prezent, o exercită regiunile asupra orașelor de subordonare, în rezolvarea problemelor zilnice, cum ar fi aprobarea scutirii unei taxe de timbru în valoare de 50 lei, în operațiunile juridice efectuate în interesul statului, care sînt de competența exclusivă a regiunii și a căror rezolvare întîrzie uneori zile și săptămîni.

Demnă de relevat este și prevederea cuprinsă în proiect în legătură cu organele de conducere ale unităților administrativ-teritoriale — **consiliii județene, orășenești și comunale — prin care se asigură exercitarea în continuare a principiului muncii colective în conducerea treburilor de stat și obștești, ceea ce constituie o garanție a aplicării principiului centralismului democratic, de antrenare și participare a maselor largi de oameni ai muncii la înfăptuirea mărețului program al construcției socialiste la orașe și sate.**

Constantin BUZDUGHINA
președintele Comitetului executiv al Sfatului popular al orașului Sibiu

SUPLEȚE ÎN REZOLVAREA PROBLEMELOR DEZVOLTĂRII

ORAȘUL TURNU SEVERIN se numără printre orașele tinere ale țării, dacă ținem seama că este înființat în anul 1833. Favorizat de așezarea sa ca port la Dunăre și avînd legătură directă cu toate zonele geografice — deal, munte, cîmpie, zone din care proveneau mărfuri pentru export, el s-a dezvoltat însă rapid, ajungînd printre orașele de frunte ale României. Bogat în monumente istorice (ruinele podului Traian, Cetatea Severinului etc.) și bază de plecare spre zone turistice importante, Turnu Severin este declarat „oraș turistic" încă din anul 1936.

Ca toate orașele țării, în anii construcției socialiste, orașul Turnu Severin s-a dezvoltat, s-a îmbogățit cu noi obiective industriale și social-culturale. Totuși, au fost perioade în care ritmul dezvoltării a fost lent. În aceeași perioadă, alte orașe cu pondere economică și ritm de dezvoltare apropiate sau chiar mai mici decît ale orașului Turnu Severin, s-au dezvoltat într-un ritm rapid ca urmare a faptului că au devenit centre de regiuni (Deva, Bacău, Suceava). La acest ritm lent de dezvoltare au contribuit și paralelismul și suprapunerea competențelor organelor regionale și locale, în luarea de măsuri în privința dezvoltării și conducerii întreprinderilor de gospodărie comunală, a construcției de locuințe etc. Situații similare s-au manifestat și în comerț. În problemele menționate, sfatul popular al orașului nu a putut lua măsuri eficiente, întreprinderile respective fiind subordonate și regiunii ,iar în cazul comerțului — și ministerului de resort. Această dublă și chiar triplă subordonare a unor întreprinderi de o deosebită importanță pentru oraș, a făcut ca, în multe privințe, orașul să bată pasul pe loc.

În acest sens aș vrea să dau unele exemple: în domeniul construcției de locuințe și al altor investiții social-culturale, în cadrul actualei organizări administrative, titularul de investiții este secțiunea de investiții a sfatului popular regional, constructorul este trustul regional de construcții, finanțarea se face la regiune, iar beneficiarul final este sfatul popular al orașului, care așteaptă terminarea lucrărilor fără a putea interveni cu nimic, nici măcar în problemele de amplasare și sistematizare care se stabilesc tot la nivelul regiunii. Un alt exemplu îl constituie activitatea întreprinderilor de industrie locală. Aceste întreprinderi sînt subordonate sfatului popular al orașului, dar planul de producție și de desfacere este stabilit de sfatul popular regional, în timp ce aprovizionarea se face prin intermediul regiunii de către ministerele de resort. Și în această situație subordonarea întreprinderilor de industrie locală către sfatul popular al orașului este simbolică întrucît acesta nu poate interveni și ajuta cu nimic întreprinderile respective.

Deși orașul cunoaște nevoile stringente și lucrările care vor fi necesare, acestea nu se pot executa decît cu avizele și aprobările regiunii, care în general se obțin cu destulă greutate.

Consider că prin măsurile preconizate prin proiectul principiilor de bază privind îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a țării, aceste neajunsuri și altele care au fost sesizate de numeroși oameni ai muncii, vor fi înlăturate, și se vor crea premisele unei dezvoltări armonioase din toate punctele de vedere a tuturor orașelor țării.

Favorizat de poziția geografică, avînd tradiționale legături cu zonele înconjurătoare, legături extinse pînă în sudul cîmpiei Olteniei și în întreaga zonă a Porților de Fier, precum și datorită faptului că în imediata apropiere a orașului se construiesc mai multe obiective industriale (Combinatul de celuloză și nodul hidroenergetic Porțile de Fier), care vor da un nou impuls activității economice, **orașul Turnu Severin are condiții să cunoască o înflorire continuă și mai rapidă în anii care urmează.**

Ion MARINOIU
președintele Comitetului executiv al Sfatului popular al orașului Turnu Severin

Într-un nou cartier al orașului Sibiu

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ●

I. IRIMESCU, Rîmnicu Sărat — Pensionarul pentru limită de vîrstă, care ocupă funcția de instructor contabil al U.R.C.A.P. poate cumula 50% din pensie cu salariul, în condițiile prevăzute de art. 59 din Legea nr. 27/1966. Excepția prevăzută pentru contabilul șef al C.A.P. nu poate fi extinsă. Art. 79 din Legea pensiilor privind posibilitatea îmbunătățirii procentelor de calcul al pensiei, are în vedere corelarea, în viitor, a nivelului salariilor tarifare cu nivelul pensiilor. Acest articol nu se referă la pensiile stabilite pe baza Decretului nr. 292/1959, care au fost majorate de la 1 ianuarie 1967 în raport cu nivelul pensiei

CONSTANTIN ARDEREANU, Secuieni — Potrivit pct. 6 din anexa IV B, funcția de contabil II poate fi ocupată de absolvenții școlilor medii de cultură generală care au un stagiu de cel puțin 2 ani în funcții economice medii. La ocuparea funcției de contabil I se cere un stagiu în plus de 5 ani în funcții economice. Pentru angajații care, la 1 martie 1967, data aplicării Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 328/1967, ocupau, cu respectarea condițiilor de studii și stagiu în vigoare pînă la acea dată, funcția de contabil I, planificator sau statistician I etc., s-a stabilit că **pot ocupa, în continuare,** aceste posturi, fără penalizare.

AL. BOLDESCU, București — Deficiențele apărute în aplicarea Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 328/1967 au fost reliefate de „Viața economică". Din punct de vedere formal, în cazul relatat de dv., cerințele legale sînt respectate, întrucît noul salariu tarifar de încadrare este stabilit **între limitele de salarizare** prevăzute pentru funcția deținută. Față de rezolvarea dată de conducerea unității, care la stabilirea noului salariu n-a ținut seama de majorarea limitei maxime de salarizare prevăzută pentru funcția deținută, (salariul tarifar de încadrare este, în prezent, proporțional mai mic față de această limită) dv. vă puteți adresa conducerii organului superior căruia îi este subordonată unitatea unde sînteți încadrat, cu cererea de a se examina situația creată și a se lua măsurile corespunzătoare.

VASILE LECHINȚAN, Reghin — Sînt considerați chimiști, fizicieni, geologi, biologi, matematicieni, absolvenții învățămîntului superior, **cu durata de 5 ani.** Calitatea de matematician, biolog etc., rezultă din diploma obținută în urma examenului de stat. Absolvenții facultăților respective din cadrul institutelor pedagogice de 3 ani, cu examene de stat, nu au calitatea de chimiști, fizicieni, matematicieni, biologi etc., **în sensul prevederilor indicatorului de studii** care cuprinde condițiile de încadrare a angajaților în diferitele funcții din aparatul de stat și economic. Ei pot fi încadrați în învățămîntul elementar, la clasele V—VIII-a pentru a preda disciplinele pentru care s-au pregătit

CONSTANTIN SUFLEA, Ploiești — Conform prevederilor H.C.M. nr. 1324/1967, angajații care preiau și îndeplinesc în bune condiții sarcinile care revin unor posturi tehnic-administrative neocupate după aplicarea Hotărîrii, sau ale celor care lipsesc din unitate mai mult de 30 zile calendaristice, pot beneficia de premii, în afara regulamentelor în vigoare, în limita a 30% din fondul de salarii aferent posturilor tehnico-economice respective. Sumele primite de angajați drept premii, în baza acestei hotărîri, **nu se includ în calculul salariului tarifar,** nefăcînd parte din acest salariu. În consecință, la acordarea alocației de stat pentru copii, sumele primite nu se iau **în considerare la stabilirea plafonului de salarii** în funcție de care se acordă alocația. Nedepășind plafonul de 2 000 lei prevăzut pentru acordarea alocației pentru primul copil, dv. aveți dreptul la alocație.

CORNEL SIMIONESCU, București — Dreptul la concediul de odihnă este, în prezent, reglementat de Codul muncii în art. 63 și următoarele, precum și prin H.C.M. nr. 186/1951. Pentru angajații care, conform anexei la contractul colectiv, au un regim nenormat de muncă, stabilirea concediilor între 15—24 zile lucrătoare se face prin această anexă. În unitățile unde nu se încheie contracte colective de muncă, această durată este fixată prin decizia conducerii organului central căruia îi este subordonată unitatea. Reglementările în vigoare nu prevăd posibilitatea reducerii duratei concediului în raport cu numărul orelor lucrate într-o anumită perioadă a anului.

GH. CRUCEANĂ, economist, Pitești — La propunerea făcută de dv., Sfatul popular al regiunii Argeș — Comitetul executiv — ne răspunde că nu consideră oportună alocarea unor fonduri de investiții pentru mărirea capacității de producție a fabricii de cărămidă din Vața. Aceasta datorită amplasamentului față de principalele șantiere din regiune.

Un grup de economiști, Brașov; Un grup de salariați, Uzina „Timpuri noi" Buc. — Întrucît de aplicarea corectă a H.C.M. 328/1967 sînt răspunzătoare întreprinderile, toate semnalările critice sosite la redacție au fost trimise ministerelor de resort care urmează să analizeze modul în care s-au respectat reglementările de aplicare.

ION ȘTEFANESCU, strungar, FANEM, București — Cele sesizate în scrisoarea, „Nepăsare față de timpul cetățeanului" („Viața economică" nr. 38) sînt juste. Afirmația aparține Sfatului popular al raionului „16 Februarie". S-a luat măsura ca sumele, reprezentînd fondul de ruiment, să fie restituite direct din încasările zilnice.

CREȘTEREA ROLULUI ECONOMIC AL STATULUI — CERINȚĂ OBIECTIVĂ A DESĂVÎRȘIRII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE

SE VOR ÎMPLINI în curînd două decenii de la constituirea României ca republică, forma de stat în cadrul căreia a avut loc construirea socialismului în patria noastră, iar în prezent se înfăptuiește desăvîrșirea construcției socialiste.

Marcînd un moment calitativ nou în cadrul procesului unitar al revoluției populare, începută prin insurecția armată victorioasă de la 23 August 1944, instaurarea republicii a asigurat un cadru favorabil traducerii în fapte a politicii Partidului Comunist Român de construire a socialismului, înfăptuirii unor transformări profunde în structura social-economică, în nivelul de dezvoltare a forțelor de producție și în condițiile de viață ale poporului. Aceste schimbări cantitative și calitative, pe toate planurile — politic, economic, social-cultural — își găsesc cea mai concentrată și cuprinzătoare expresie în victoria deplină și definitivă a socialismului.

În cele două decenii de dezvoltare socialistă a țării au progresat toate ramurile economiei naționale și în primul rînd industria, ca ramură hotărîtoare care a asigurat în proporții tot mai mari nevoile reproducției lărgite, înzestrarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport etc. Producția globală a industriei a sporit în perioada 1948—1966 de aproape 13 ori. O dată cu aceasta au avut loc importante schimbări calitative, s-a diversificat structura producției industriale, a crescut nivelul tehnic și calitatea produselor fabricate, s-a asigurat o dezvoltare echilibrată, sănătoasă a întregii economii naționale. Concomitent cu înaintarea procesului complex al cooperativizării agriculturii a sporit producția acestei ramuri care a asigurat nevoile de produse agro-alimentare ale populației, materii prime pentru industrie și excedente pentru export. Pe baza dezvoltării economiei naționale a sporit numărul salariaților, ajungînd de la 2123 mii în 1950 la peste 4496 mii în 1966.

Toate aceste realizări, de însemnătate istorică pentru poporul nostru, sînt în mod hotărîtor legate de rolul conducător al Partidului Comunist Român, care, îndeplinind cu succes rolul de stat major în opera de transformare socialistă a societății, a elaborat, prin politica sa, strategia dezvoltării multilaterale a României.

Realizările obținute de poporul nostru sînt indisolubil legate de faptul că statul socialist și-a îndeplinit cu succes rolul său de instrument principal în construirea socialismului.

Statul nostru socialist — stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, suveran, independent și unitar, — este forma de organizare, existență și dezvoltare a națiunii socialiste române. El este expresia unității națiunii, a hotăririi acesteia de a atinge țelurile înfloririi și propășirii continue a patriei. Prin intermediul statului socialist, clasa muncitoare a putut realiza politica partidului în toate domeniile vieții social-economice, și-a exercitat rolul său de clasă conducătoare în societate pentru a asigura victoria relațiilor socialiste și lichidarea exploatării omului de către om. Statul a desfășurat o vastă activitate organizatorică, de conducere și planificare ,pentru dezvoltarea economiei naționale, a învățămîntului, științei, culturii și de ridicare a nivelului de trai al poporului.

În aceste două decenii s-a creat un bogat și valoros fond de cadre de conducere în economie, în administrația de stat, în toate domeniile vieții sociale; statul nostru socialist a acumulat o prețioasă experiență în organizarea, conducerea și planificarea economiei, în exercitarea controlului și folosirea pîrghiilor economice. A fost creat și perfecționat mecanismul de repartizare și utilizare a resurselor materiale și umane ale țării, sistemul instituțional al conducerii economiei pe bază de plan.

În pragul celui de al treilea deceniu de existență, statul socialist este nu numai expresia unei democrații autentice și în continuă extindere, nu numai garanția trainică a apărării tuturor cuceririlor revoluției noastre; el este totodată instrumentul indispensabil al unirii eforturilor întregului nostru popor în slujba unor țeluri care decurg din opțiunea sa irevocabilă pentru socialism.

★

DESĂVÎRȘIREA CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE este un proces complex, care prin amploare, aria obiectivelor și sarcinilor, precum și semnificațiile acestora, prin mijloacele pe care le necesită și scara la care trebuie mobilizate toate energiile creatoare ale poporului, marchează o etapă nouă în interacțiunea dintre forțele de producție și relațiile de producție, între factorii obiectivi și subiectivi ai dezvoltării sociale, între bază și suprastructură. Sporesc în amploare și complexitate problemele ridicate de progresul necesar al dezvoltării forțelor de producție și al perfecționării relațiilor de producție, se amplifică funcțiile și însemnătatea factorilor politici, a activității conștiente desfășurate de societate.

De aceea, creșterea rolului conducător al partidului și sporirea rolului economic al statului socialist constituie cerințe obiective, legități determinate de însăși viața, de realitățile social-economice. **„Experiența țării noastre, ca și a celorlalte țări socialiste**, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, **arată că, pe măsura înaintării pe drumul socialismului, funcțiile statului evoluează corespunzător cerințelor tot mai complexe ale societății; sporesc considerabil atribuțiile statului de organizator al economiei naționale, al activității științifice și culturale, în toate domeniile vieții sociale, în asigurarea progresului continuu al țării și ridicării bunăstării poporului".**

★

PORNIND DE LA ACESTE CERINȚE ȘI REALITĂȚI, Congresul al IX-lea al P.C.R a subliniat necesitatea de a se depune în continuare eforturi pentru creșterea rolului conducător al partidului și a atribuțiilor economice ale statului în procesul desăvîrșirii construcției socialiste și al creării premiselor pentru trecerea treptată la comunism.

Măsurile întreprinse de partid și guvern în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea sînt străbătute ca de un fir roșu de grija pentru traducerea în viață a acestei sarcini trasate de Congres. Noua Constituție, menită să consacre transformările social-economice care au avut loc și să asigure cadrul constituțional al desăvîrșirii construcției socialiste și pregătirii condițiilor pentru trecerea treptată la comunism, măsurile privind organizarea conducerii și planificării în agricultură, precum și organizarea și îndrumarea cercetării științifice, oglindesc necesitatea obiectivă a sporirii rolului statului în dezvoltarea unitară a întregii economii, a întregii vieți sociale.

O puternică expresie a hotăririi partidului nostru de a asigura toate premisele necesare amplificării funcțiilor economico-organizatorice ale statului socialist o constituie prevederile proiectului de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, precum și Principiile de bază cu privire la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale și sistematizarea localităților rurale. Răspunzînd condițiilor și necesităților etapei actuale a dezvoltării României socialiste, formele și metodele preconizate extind sfera de cuprindere a mecanismelor statale, le asigură o mai mare precizie, suplețe și operativitate, adaptîndu-le cerințelor unei activități bazate pe participarea largă a maselor și orientate spre obținerea unei eficiențe economice maxime.

★

O DATĂ CU VICTORIA DEPLINĂ a relațiilor de producție socialiste în economia națională, întreaga activitate a statului, scopul acesteia devin mai bogate, mai variate și complexe, cuprinzînd într-o unitate indestructibilă, armonioasă, dezvoltarea națiunii, a societății ca și a individului. Faptul că noua constituție a țării noastre proclamă, ca scop al activității de stat dezvoltarea orînduirii și înflorirea națiunii socialiste, creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, asigurarea libertății și demnității omului, afirmarea multilaterală a personalității umane, reflectă atît angajamentul statului de a sluji consecvent acest obiectiv, decurgînd din însăși legea economică fundamentală a socialismului, cît și stadiul atins în dezvoltarea social-economică a țării, maturitatea socialistă a societății noastre, care poate azi să-și propună un asemenea scop multilateral.

★

CREȘTEREA ROLULUI ECONOMIC AL STATULUI, sau, altfel spus, amplificarea și intensificarea funcției sale economico-organizatorice, constituie un proces legic. În condițiile socialismului, socializarea crescîndă a producției intensifică necesitatea dezvoltării unitare a economiei naționale, a înfăptuirii organizate a reproducției sociale în toate sferele ei principale: producție, cercetare științifică, repartiție, circulație, consumație.

La baza creșterii rolului economic al statului stă însăși proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, care unește întreprinderile, ramurile de producție, toate unitățile economice, într-un organism economic unitar, ce trebuie condus pe baza unui plan central de stat. În 1966 sectorul socialist în țara noastră reprezenta: 93,8% în populația ocupată, 97,4% în fondurile fixe productive, 95,5% în venitul național, 99,8% în producția globală industrială și 91,2% în suprafața agricolă față de 25,6%, 62%, 61%, 92,4% și, respectiv, 23,6% în 1950.

Statul socialist este proprietar al principalelor mijloace de producție, în primul rînd din industrie, transporturi, construcții, adică al acelor mijloace care condiționează în mod hotărîtor dezvoltarea economiei naționale. În 1966 statul nostru deținea, de exemplu, 81% din totalul întreprinderilor industriale, care concentrau peste 93% din numărul salariaților și dădeau 95,3% din producția industrială.

Pe măsura dezvoltării forțelor de producție, proprietatea socialistă de stat cunoaște o lărgire continuă a conținutului său material și economic; sporește gradul de concentrare a producției în întreprinderi mari, înzestrate cu tehnica avansată; crește diviziunea socială a muncii, în diferitele ei forme, se multiplică legăturile economice între întreprinderi. De exemplu, ponderea întreprinderilor cu peste 500 de muncitori în totalul industriei republicane a sporit de la aproape 27% în 1950 la circa 63% în 1966. Exprimînd ridicarea gradului de socializare a producției, acest fapt mărește complexitatea problemelor conducerii și planificării, sporește însemnătatea și implicațiile deciziilor economice și impune în mod necesar o coordonare a activității unităților economice, dezvoltarea lor unitară, organizată pe baza unui plan central.

★

REPREZENTÎND INTERESELE întregului popor și dispunînd de mijloacele de producție hotărîtoare, de principalele pîrghii economice, statul socialist poate și trebuie să fie instrumentul dezvoltării unitare a întregii economii naționale.

Conducerea planificată de către stat poate și trebuie să cuprindă nu numai întreprinderile de stat, ci și pe cele din sectorul cooperatist. Proprietatea cooperatistă, care este o formă de proprietate socialistă, generează interese convergente cu interesele generale ale întregii societăți, iar sectorul cooperatist își poate valorifica din plin posibilitățile numai integrîndu-se în mod armonios în dezvoltarea economiei naționale socialiste și subordonîndu-se intereselor generale ale societății, al căror exponent este statul socialist. În acest fel se creează posibilitatea utilizării raționale a resurselor materiale și umane ale întregii țări.

Dezvoltarea proprietății socialiste în cele două forme ale sale, ridicarea gradului de socializare socialistă a producției lărgesc sfera de acțiune a legilor economice ale socialismului, măresc varietatea condițiilor în care acționează aceste legi și accentuează necesitatea cunoașterii și folosirii lor. Aceasta determină necesitatea adîncirii caracterului conștient al progresului nostru economic și social, ceea ce presupune activitatea economico-organizatorică a statului, perfecționarea continuă a formelor și metodelor de conducere și planificare, astfel ca acestea să răspundă necesităților și cerințelor ridicate de viață în fiecare etapă.

Statul socialist trebuie să prelucreze liniile directoare ale politicii partidului de dezvoltare a economiei naționale în sarcini concrete, în ritmuri și proporții economice exprimate în mod unitar în planul de stat, a cărui îndeplinire devine obligatorie prin adoptarea de către forurile supreme ale statului. Toate acestea scot în evidență importanța deosebită pe care o are sublinirea din proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, că necesitatea de a se asigura dezvoltarea economiei naționale potrivit intereselor generale ale întregii societăți impune ca nici o ramură să nu rămînă în afara planului de stat, ca planul să cuprindă toate ramurile economice, să fixeze prin prevederile sale, în sectorul de stat, ca și în cel cooperatist, obiectivele ce trebuie atinse în cadrul dezvoltării economice generale. Statul și organele sale trebuie să organizeze nemijlocit activitatea de planificare și conducere în toate ramurile economiei naționale și în toate sectoarele de activitate: industrie, agricultură, transport, comerț, finanțe, credit, învățămînt, să controleze, în același timp, modul cum se îndeplinesc sarcinile de plan.

★

ȚELUL PRINCIPAL al activității organizatorice statale îl constituie dezvoltarea în ritm susținut a forțelor de producție. Aceasta presupune o politică unitară de promovare a progresului tehnic, un vast program de investiții, o orientare și repartizare judicioasă a acestora, corespunzător sarcinilor ce decurg din programul dezvoltării multilaterale a României, trasat de Congresul al IX-lea al P.C.R.; este necesară, de asemenea, o vastă activitate tehnică, economică, organizatorică pentru continuarea în ritm susținut a industrializării socialiste a țării și repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării, pentru dezvoltarea bazei tehnice materiale a agriculturii și a celorlalte ramuri economice, precum și pentru creșterea necontenită a productivității muncii și ridicarea eficienței economice a întregii activități.

Totodată, organizînd o dezvoltare susținută a forțelor de producție statul nostru socialist, pornind de la rolul activ al relațiilor de producție socialiste, organizează și înfăptuiește procesul de perfecționare continuă a acestora. În acest scop el asigură apărarea și dezvoltarea proprietății obștești, perfecționarea sistemului de retribuire după cantitatea și calitatea muncii, dezvoltarea schimburilor între oraș și sat, a relațiilor economice între întreprinderile socialiste, perfecționează formele și metodele de conducere și planificare conform cu condi-

dr. Gheorghe CREȚOIU

(Continuare în pag. 16)

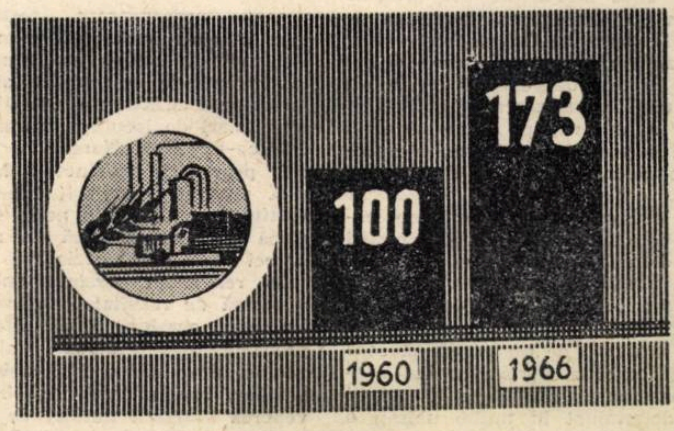

Creșterea produsului social

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

EFICIENŢĂ MAXIMĂ — ÎN TOATE SECTOARELE ECONOMIEI!

„Întregul ansamblu de măsuri pentru perfecționarea conducerii și planificării urmărește ridicarea continuă a eficienței economice — principiu fundamental al activității în industrie, construcții, agricultură, transporturi, circulația mărfurilor — în toate ramurile și întreprinderile. Fiecare activitate economică, oriunde s-ar desfășura, trebuie să corespundă unor nevoi reale, să asigure recuperarea cheltuielilor sociale, să fie rentabilă, să contribuie la înfăptuirea reproducției lărgite".

(Din proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale)

În întreprinderile și șantierele bucureștene

TREPTE NOI ÎN VALORIFICAREA POTENŢIALULUI MATERIAL ŞI UMAN

Ion IOSEFIDE
secretar al Comitetului Orășenesc București al P.C.R.

DOCUMENTELE ADOPTATE DE PLENARA C.C. al P.C.R. din octombrie a.c. constituie un complex larg de măsuri menite să asigure traducerea în viață a hotărîrilor celui de-al IX-lea Congres al partidului, să dea un nou și puternic impuls dezvoltării forțelor de producție în țara noastră și ridicării nivelului de viață al poporului. La temelia acestora stau aplicarea neabătută a învățăturii marxist-leniniste privind construcția de stat și economică, a principalelor coordonate ale acesteia — conducerea planificată a economiei, aplicarea consecventă a centralismului democratic, creșterea rolului conducător al partidului în activitatea economică și în întreaga viață socială.

Grija pentru folosirea celor mai potrivite forme și metode de conducere și organizare a economiei, constituie o preocupare permanentă a conducerii partidului pe baza studierii sistematice și aprofundate a realizărilor obținute, a cerințelor vieții, a deficiențelor manifestate într-un sector sau altul, încă din faza cînd acestea nu influențează în mod substanțial mersul nostru înainte. Este edificator în acest sens faptul că s-au pus în dezbaterea maselor largi forme superioare de conducere și organizare a economiei, nu ca urmare a unor fenomene de stagnare sau de regres, **ci într-un moment în care economia țării se dezvoltă într-un ritm impetuos, superior sarcinilor preconizate de cel de-al IX-lea Congres al partidului** — ritm la care colectivele întreprinderilor și instituțiilor din Capitală au adus și aduc o contribuție de seamă.

Inițiative și soluții competente

Întregul ansamblu de măsuri ce urmează a fi adoptat de Conferința Națională a partidului, urmărește ridicarea continuă a eficienței economice în toate ramurile și întreprinderile.

Ca urmare a sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966, Comitetul orășenesc și comitetele raionale de partid au desfășurat o intensă muncă politică și organizatorică pentru valorificarea mai deplină a rezervelor existente, în vederea eliminării pierderilor din activitatea economică, a rentabilizării fiecărui produs fabricat de întreprinderile bucureștene. Analiza amănunțită a situației concrete din fiecare întreprindere și măsurile luate în acest sens, **au permis rentabilizarea unui număr de 121 produse și diminuarea pierderilor planificate pe acest an cu 214 milioane de lei.**

Cea mai largă acțiune însă, care a cuprins toate întreprinderile industriale, a fost cea privind **organizarea științifică a producției și a muncii**, pe baza planului de măsuri și a tematicii orientative aprobate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R.

Activitatea fructuoasă a numeroase colective de specialiști, ingineri, economiști — cadre cu o înaltă calificare și o bogată experiență în producție — a scos la iveală și a valorificat importante rezerve materiale și de muncă, a dus la generalizarea unor metode moderne de organizare și conducere a secțiilor și atelierelor, a dat naștere unor însemnate inițiative și soluții originale, a determinat în multe unități o atitudine nouă față de problemele organizării producției și a muncii, a dus la eliminarea unor metode de muncă depășite. **Efectul acestei acțiuni s-a materializat în realizarea și depășirea planului la toți indicatorii pe ansamblul Capitalei, cît și de aproape toate întreprinderile industriale.** A crescut simțitor rentabilitatea activității întreprinderilor față de perioada corespunzătoare a anului trecut, **obținindu-se numai în primele trei trimestre ale acestui an în sectorul industrial, economii suplimentare prin reducerea cheltuielilor de producție de 318 milioane lei și beneficii peste plan de aproape 450 milioane lei.**

Subliniind aceste realizări, nu putem ignora însă faptul că, în activitatea întreprinderilor și instituțiilor orașului București, există încă mari rezerve nevalorificate. Acest lucru se datorește într-o anumită măsură și faptului că sistemul de cointeresare materială practicat în prezent, nu stimulează corespunzător colectivele întreprinderilor să se angajeze pentru a realiza un volum de producție cît mai mare și o rentabilitate sporită. Sînt și cazuri cînd unele conduceri de întreprinderi propun să li se repartizeze planuri de producție mici, susțin un nivel cît mai ridicat al cheltuielilor etc., în scopul de a-și crea condiții ușoare de îndeplinire și depășire a acestor sarcini. Desigur, asemenea atitudini sînt combătute cu tărie. Dar numai stimularea morală și munca politică de lămurire nu sînt suficiente pentru a determina toți factorii la o valorificare cît mai deplină a tuturor resurselor de care dispunem. Iată de ce este de mare importanță măsura preconizată în proiectul de Directive **de a se stimula întreprinderile încă din faza de elaborare a planului, stabilind fondul de premiere al colectivului respectiv prin cote procentuale progresive, în funcție de nivelul volumului producției și al beneficiilor propuse a se realiza prin efort propriu.** Această măsură va avea un efect deosebit asupra creșterii eficienței economice a activității întreprinderilor. **Propun, totodată, ca la acordarea premiilor respective să se țină seama nu numai de rezultatele valorice, ci și de îndeplinirea planului pe sortimente și de respectarea disciplinei contractuale.**

Scurtarea termenelor și atingerea parametrilor proiectați – elemente hotărîtoare

Un alt domeniu în care folosirea eficientă a fondurilor acordate de stat are o deosebită importanță, **este acela al investițiilor.**

Orașul București, după cum se știe, este un vast șantier în care se construiesc numeroase fabrici moderne, cu un înalt grad de mecanizare și automatizare, importante edificii cultural-științifice, ansambluri mari de locuințe și numeroase lucrări tehnico-edilitare. **Numai în actualul cincinal, prin grija conducerii de partid și de stat, orașului București i s-au acordat investiții în valoare de peste 46 miliarde lei, adică aproape de două ori mai mult decît în cei cinci ani anteriori.**

În realizarea acestora pot fi subliniate o seamă de rezultate pozitive, căile de obținere a acestora fiind diferite. Una din preocupările principale ale organizației noastre de partid a fost **mobilizarea proiectanților, constructorilor și beneficiarilor în vederea scurtării duratei de execuție a lucrărilor și dării în folosință a noilor obiective și capacități de producție înainte de termen.** În primele trei trimestre au intrat în producție, înainte de termen, fabrica de elemente de automatizare, secția de condiționare de la Fabrica de medicamente, grupul de 100 MW de la C.E.T. București-Sud, unele secții principale de la Uzina „Policolor", Fabrica de nasturi și altele. De asemenea, sînt create condiții să intre în producție în acest an turnătoria de oțel de la Uzina de mașini grele-București, al doilea grup de 100 MW de la C.E.T. București-Sud, Fabrica de tricotaje tip lînă, care sînt planificate a intra în funcțiune în anul viitor.

Pe toate șantierele a existat o mai mare preocupare pentru creșterea gradului de industrializare și mecanizare a lucrărilor de construcții, **ceea ce s-a concretizat și în creșterea productivității muncii în primele 9 luni din acest an, cu 2,9% față de sarcina planificată.** Totodată, prin folosirea cu mai multă chibzuință a mijloacelor de care dispun, **constructorii Capitalei au obținut, peste plan, economii la prețul de cost în valoare de circa 70 milioane și beneficii de mai bine de 90 milioane lei.**

Eficiența folosirii fondurilor de investiții trebuie însă urmărită, în primul rînd, la beneficiari, la cei care au sarcina să folosească noile capacități de producție, să atingă randamentele optime și să recupereze într-o perioadă cît mai scurtă fondurile alocate de stat. **Prin acțiunile întreprinse de Comitetul orășenesc de partid, cu sprijinul unor ministere economice, s-a reușit ca la un număr de 78 obiective industriale date în funcțiune în anii trecuți să se realizeze și să se depășească toți indicatorii tehnico-economici proiectați.**

Pregătirea investițiilor trebuie făcută cu mult timp înainte

Cu toate succesele înregistrate, atît sub aspectul realizării volumului investițiilor planificate, cît sub cel al obținerii eficienței corespunzătoare, se manifestă încă multe neajunsuri. Cele mai serioase deficiențe se constată la beneficiari, la conducerile unor întreprinderi și instituții, care solicită fonduri de la stat fără a avea din timp clarificate soluțiile tehnologice, amplasamentele, furnizorii de utilaje și echipamente, documentația tehnică corespunzătoare etc. Din această cauză, unele obiective planificate pe acest an la I.P.R.S.-Băneasa, Fabrica de cabluri și materiale electroizolante, Uzinele chimice „9 Mai", „Electroaparataj", „Electromagnetica" și altele, nu au putut fi atacate la timp — serioasele rămîneri în urmă punînd sub semnul întrebării posibilitatea dării lor în funcțiune la termenele planificate. Pe de altă parte, neatacarea la timp a lucrărilor a condus la imobilizarea unor importante fonduri de la bugetul statului, la alcătuirea unei balanțe de materiale nereală, la încărcarea planului unor întreprinderi de construcții, fără a li se crea condițiile necesare de realizare. De aceea, **consider cît se poate de oportună măsura preconizată în proiectul de Directive potrivit căreia pentru orice lucrare — și mai cu seamă pentru cele importante — documentația tehnică și proiectele de execuție să fie pregătite cu cel puțin un an înainte de începerea execuției lor, astfel încît să devină posibilă asigurarea prin plan, la timp și pe baze reale, a materialelor, utilajelor și celorlalte condiții necesare.**

Sînt încă și multe alte căi ce pot contribui la sporirea eficienței investițiilor. Nu puține sînt cazurile cînd la noile obiective se pot constata cazuri de supradimensionare nejustificată a unor spații de producție și elemente de construcții, folosirea nerațională a terenurilor și altele, care toate conduc la micșorarea eficienței acestora prin amortismentele mari și prețul de cost ridicat al produselor pe care le realizează.

O dată cu alegerea celor mai bune cadre, care vor reprezenta beneficiarul de investiții, trebuie acordate acestora și împuternicirile necesare, astfel încît să-și îndeplinească în cele mai bune condițiuni mandatul acordat de către stat. Aceasta este cu atît mai necesar cu cît multe din neajunsurile existente sînt cunoscute de către conducerile beneficiare de investiții încă înainte de atacarea și efectuarea lucrărilor. Dar ele nu pot schimba nimic, fără acordul proiectantului care a întocmit documentația de execuție. Și nu puține sînt cazurile cînd proiectanții prevăd lucrări exagerate și costisitoare, deoarece cota lor de proiectare este cu atît mai mare cu cît obiectul este mai scump. Există și proiectanți care susțin o seamă de soluții nefundamentate din punct de vedere tehnic și economic, deoarece nu poartă nici o răspundere față de activitatea întreprinderilor, după ce acestea au fost date în funcțiune.

Desigur, că nici unii beneficiari de investiții nu dezbat asemenea probleme în mod serios, nu-și susțin punctele de vedere pînă la capăt la forurile superioare competente; de multe ori ei se complac chiar într-o atmosferă de tolerare reciprocă a lipsurilor și deficiențelor cu proiectanții și constructorii, pe seama fondurilor statului. De aceea, **susțin necesitatea întăririi răspunderii beneficiarilor pentru realizarea în termen a eficienței investițiilor acordate și propun ca în cadrul măsurilor concrete ce se vor adopta în spiritul recentelor documente ale CC. al P.C.R. să se stabilească mai precis sarcinile și atribuțiile beneficiarilor de investiții, precum și rolul și răspunderea proiectanților pentru eficacitatea lucrărilor și obținerea unor rezultate tot mai optime.**

GÎNDIRE COLECTIVĂ — DECIZII ŞI SOLUŢII OPTIME

ADOPTAREA ȘI APLICAREA ÎN PRACTICĂ a principiului conducerii și muncii colective în toate sectoarele de activitate constituie una din principalele prevederi ale proiectului de Directive ale C.C. al P.C.R. care, tradusă în viață, este menită să conducă la perfecționarea conducerii economiei, la creșterea eficienței economice. În condițiile actuale, cînd activitatea economică a devenit deosebit de amplă și complexă, asigurarea unei conduceri competente, calificate se poate realiza numai prin organe colective, cu largi competențe în reglementarea activității de producție. **Constituirea, la nivelul întreprinderilor, a unor forme colective de conducere va crea condiții favorabile pentru ca elaborarea planurilor și luarea diferitelor decizii să constituie rodul gîndirii comune.**

Avem satisfacția de a putea face cunoscut faptul că unele elemente ale acestui principiu de bază a început să prindă viață în uzina noastră. De altfel, larga acțiune de organizare științifică a producției și a muncii a scos la iveală necesitatea găsirii celor mai potrivite metode de lucru pentru aplicarea principiului conducerii și muncii colective, de la brigăzile de producție, pînă la conducerea uzinei. În acest scop am încercat diverse forme de organizare pentru a găsi cel mai corespunzător stil de muncă. În final, am ajuns la concluzia că, **decadal, colectivul de conducere trebuie să se întrunească, avînd o ordine de zi dinainte stabilită.** Problemele ordinei de zi sînt pregătite din vreme de un membru al colectivului, după specificul activității fiecăruia și se difuzează, cu cîteva zile înainte, tuturor celor care compun colectivul de conducere.

Răspunderea serviciilor de concepție

Rezultatele obținute pînă în prezent sînt din cele mai bune. În cadrul dezbaterilor colective sînt abordate aspectele majore ale problemelor, se formulează propuneri valoroa-

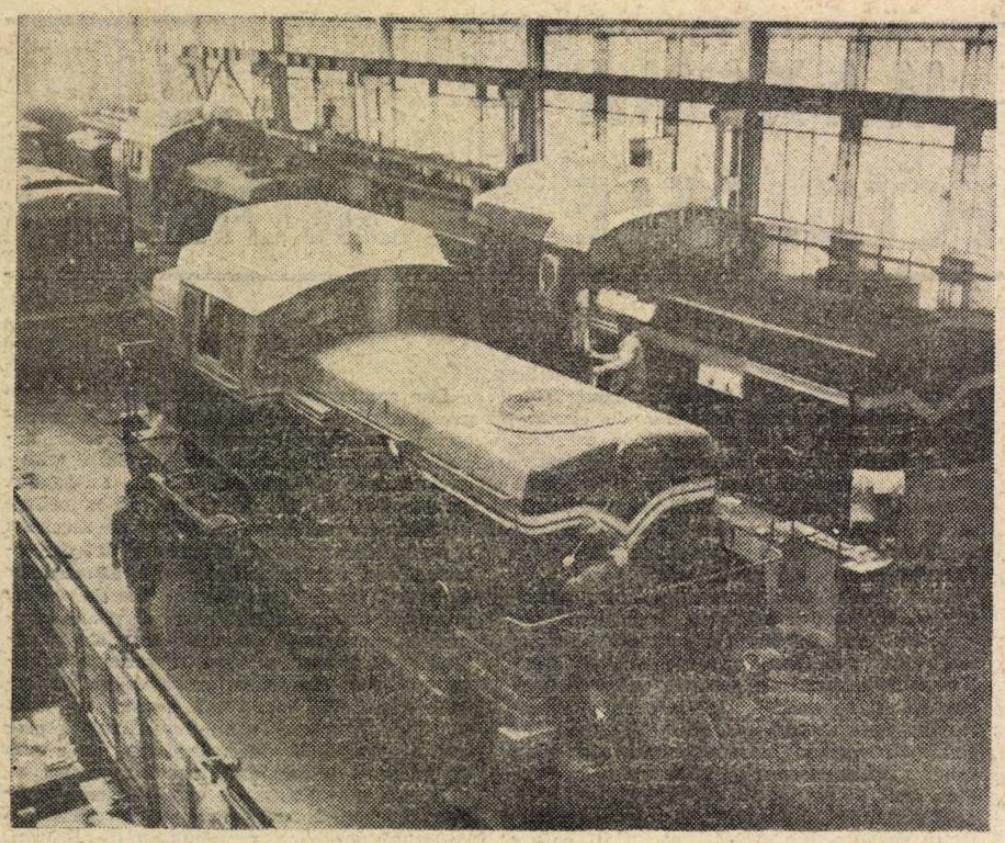

Uzinele „23 AUGUST"-București : Aspect din secția de montaj a locomotivelor Diesel

se. Pe baza analizelor și studiilor făcute, de pildă, **am elaborat o nouă schemă de organizare a uzinei, avînd ca trăsătură principală acordarea unei importanțe deosebite compartimentului de concepție și de pregătire a fabricației.** Proiectanții și tehnologii au primit sarcini precise, fiind repartizați pe produse, pe linii de fabricație, avînd delimitată precis sfera de activitate și de răspundere, obținîndu-se astfel o specializare a lor. **De cînd am introdus acest sistem, rebutul la turnătoria de fontă a scăzut (în trim. III și luna octombrie a.c., cu 40%).**

De asemenea, **ridicarea continuă a nivelului tehnic al produselor noastre, activitatea de cercetare, de perspectivă, sînt asigurate prin separarea unor grupe de proiectanți și tehnologi de problemele curente ale fabricației și orientarea activității lor exclusiv spre găsirea de noi soluții de proiectare, tehnologie, de modernizare a produselor de serie ale uzinei,** în scopul de a ține pasul cu tehnica mondială prin propriile noastre mijloace, reducînd cît mai mult posibil importurile și achiziționarea de licențe.

O astfel de organizare a compartimentelor de proiectare și tehnologie începe, de pe acum, să dea roade. Astfel, avem în execuție o locomotivă Diesel-hidraulică de 150—250 CP proiectată de colectivul nostru ; sîntem în faza de finalizare a proiectului de execuție pentru un motor Diesel de 200 CP, conceput integral tot de proiectanții noștri; am prevăzut, pentru 1968, asimilarea în uzină, și la alți colaboratori din țară, a unor subansamble pentru locomotivele Diesel-hidraulice, care se aduceau pînă acum din import, făcînd anual o economie de circa 10 milioane lei valută. În viitorii ani această cifră va crește și mai mult.

În cadrul noii scheme, **am organizat activitățile de avizare a comenzilor, de ofertare, contractare și programare pe fiecare compartiment, de la intrarea comenzii în uzină, pînă la execuție și livrare. O serie de verigi intermediare din schema veche au fost eliminate, deoarece fuseseră create numai pentru a putea salariza anumiți tehnicieni sau ingineri de valoare, fără a fi însă justificată existența postului de necesitățile procesului de fabricație,** răspunderea personală diminuîndu-se prin numărul mare de trepte de conducere (maistru principal, șef de atelier, adjuncți).

Sarcini concrete, control sistematic

Pentru întărirea simțului de răspundere, începînd de la conducerea uzinei și pînă jos, la ultimul cadru de conducere, am început să acționăm pe două căi : defalcarea sarcinilor cît mai precis, pînă la ultimul loc de muncă ; controlul realizării lor în mod sistematic, ordonat. La secția aparataj de frînă, de pildă, am introdus programarea reperelor pe mașini pe întreaga lună ; urmărirea realizării programului se face prin stația de mașini de calcul, care dă zilnic situația reperelor neexecutate, precum și a celor realizate în avans. În acest mod, șeful secției poate urmări ușor situația desfășurării planului. La început, ca urmare a aplicării acestui sistem, programul se realiza numai în proporție de 10% ; după două săptămîni însă, programul zilnic se respectă în proporție de 90%. Din analizele zilnice, a rezultat că locurile de muncă nu erau asigurate întotdeauna cu materiale, SDV-uri, documentație, maiștrii nu controlau atent și sistematic gradul de realizare a sarcinilor de producție de către fiecare om etc.

În cadrul acțiunii de organizare a uzinei, datorită delimitării mai precise a sarcinilor și controlului efectuat asupra realizării lor, au ieșit la iveală și unele cazuri de indisciplină, ceea ce ne-a determinat să luăm pe această linie și anumite măsuri care să permită utilizarea în condiții superioare a fondului de cadre.

Și acum o altă problemă. Actualul Cod al muncii prevede că, după un preaviz de 12 zile, orice salariat poate să părăsească întreprinderea unde lucrează. Noi considerăm că această prevedere trebuie modificată, întrucît în 12 zile nu se poate asigura înlocuirea celui care intenționează să plece, cu un cadru corespunzător sub raportul pregătirii profesionale și al experienței. Pornind de la această stare de fapt reală, **propun să se modifice articolul respectiv din Codul muncii în sensul măririi perioadei de preaviz la o durată de 3 luni, cu drept de prelungire la 6 luni.** Aceasta ar corespunde mai bine intereselor uzinei, s-ar asigura o mai mare stabilitate a cadrelor.

De asemenea, **consider că este necesară reintroducerea contractelor de muncă ale salariaților cu întreprinderea pe perioade limitate** (1—2—3 ani), **cu drept de desfacere sau reînnoire, numai cu acordul ambelor părți.**

Aș vrea să mai relev încă un aspect. **În acțiunea de organizare științifică a muncii și producției, am simțit lipsa unor materiale documentare, care să trateze aceste probleme concrete, la nivelul unei uzine și, în special, al unei uzine cu profil de fabricație complexă.** Găsesc că în această privință M.I.C.M. și C.S.P.O.M.P.S. au făcut prea puțin.

Dezvoltînd în continuare rezultatele obținute, uzina noastră va demonstra, pe viu, eficiența preocupărilor susținute pentru aplicarea în activitatea sa a tot ceea ce este nou și valoros în materie de conducere și organizare a muncii și a producției.

ing. Cicerone GORUNESCU
director general al Uzinelor
„23 August" — București

SISTEMUL DE PREȚURI, ELEMENT IMPORTANT ÎN STIMULAREA ACTIVITĂȚII

AȘEZAREA ÎNTREGII ACTIVITĂȚI ECONOMICE pe principiile gestiunii proprii — așa cum se prevede în proiectul de Directive — face ca sistemul de prețuri să aibă o influență deosebită asupra rentabilității întreprinderilor. Pentru o bună desfășurare a proceselor de producție și de circulație, în condițiile aplicării principiilor gestiunii economice proprii, **prețurile cu ridicata trebuie să fie adaptate mai operativ la condițiile concrete și să asigure compensarea cheltuielilor efectuate cu obținerea bunurilor (sau a prestării serviciilor) și un volum corespunzător de acumulări necesare extinderii și modernizării producției.** Examinarea **nivelului prețurilor cu ridicata, a funcțiilor acestora, a corelațiilor dintre ele pe ramuri sau în cadrul fiecărei ramuri,** pune în evidență dacă principiile stabilite pentru modul de fixare a lor corespund sau nu etapei respective.

În activitatea de extracție a țițeiului și a gazului metan, de exemplu, metodologia de stabilire a prețurilor cu ridicata, aplicată la reașezarea din 1963, nu mai corespunde condițiilor actuale. Astfel, considerarea gazelor de sondă și a gazolinei ca produse colaterale — și, ca atare a prețului cu ridicata de întreprindere ca fiind egal cu prețul de cost nu mai este indicată, întrucît acesta este departe de a reflecta în întregime cheltuielile sociale de producție. Pe de altă parte, obținerea gazolinei este un proces complet separat de extracția țițeiului prin sonde.

Nivelul prețurilor cu ridicata la țiței, stabilit la reașezarea din 1963, a fost fixat în condițiile existente la acea dată și a asigurat, pînă în anul 1965, o rentabilitate minimă. La reașezarea din 1963, în industria de extracție a țițeiului s-a ținut cont de condițiile specifice în care se desfășurau procesele de exploatare a zăcămintelor la acea dată, prevăzîndu-se un preț cu ridicata pentru țiței care, în perioada 1961—1965, a putut asigura acoperirea creșterii cheltuielilor de producție. În condițiile menținerii nemodificate a acestui preț după anul 1965, acest produs este obținut cu pierderi.

La stabilirea prețului cu ridicata a țițeiului este necesar să se pornească de la prețul de cost stabilit pe o perioadă mai îndelungată (un plan cincinal), **la care să se adauge o rentabilitate corespunzătoare, menită să stimuleze mai mult inițiativa întreprinderilor în reducerea cheltuielilor de producție, cointeresarea muncitorilor și creșterea acumulărilor.** Planificarea cu pierderi a întreprinderilor de extracție a țițeiului, ca urmare a modului depășit în care este fixat prețul cu ridicata al produselor — nu mobilizează firește toate rezervele din aceste unități.

Țițeiul extras de schelele productive poate fi livrat întreprinderilor de transport la prețul de decontare internă, plecîndu-se de la prețul de cost real al fiecărei schele, la care să se adauge rentabilitatea medie a ramurii. Aceste prețuri trebuie să fie diferențiate, în continuare, după schele, iar livrările de țiței de la întreprinderea de transport țiței către rafinării să se stabilească în fiecare an pe calități. Soluția respectivă ar permite totodată o repartizare mai echitabilă a acumulărilor în cadrul ramurii.

În ce privește **prețul cu ridicata la gazul de sondă și metan, acesta a fost stabilit, pornindu-se de la prețul de cost al gazului metan, la care s-a adăugat un beneficiu minim.** Marea majoritate a acumulărilor ce se realizează la aceste produse rămîn în unitățile de distribuție care nu se află în cadrul Ministerului Petrolului, ci aparțin organizațiilor economice ale sfaturilor populare. **Prețul de cost real al gazelor de sondă este mult mai ridicat decît cel al gazului metan, lucru ce se datorește operațiilor suplimentare de extragere și de pregătire pentru vînzare. Actualul preț cu ridicata nu acoperă cheltuielile de producere a gazului de sondă.**

La gazul metan și cel de sondă prețul cu ridicata ar trebui să fie influențat, în afară de condițiile reale de producție, și de corelarea cu ceilalți combustibili. Prin corelare s-ar putea ajunge la stabilirea unei scări de prețuri în funcție de valoarea de întrebuințare a acestora (concretizată în puterea calorică), astfel ca o tonă de combustibil convențional să aibă același preț, indiferent de forma naturală a combustibilului : gaz metan, păcură, cărbune.

Corelarea prețurilor în funcție de puterea calorică, coeficient variabil al randamentului termic și cel de confort — ar conduce la stabilirea pe baze mult mai reale a prețurilor cu ridicata. În afara acestor corelații între principalii combustibili, este necesar să se țină seama și de o politică de prețuri a statului în privința utilizării combustibililor superiori, în vederea valorificării lor raționale și stimulatorii — folosirea combustibililor inferiori pentru satisfacerea unui anumit grad de nevoi.

Ținînd seama de faptul că economia țării noastre este într-o continuă dezvoltare, iar condițiile tehnico-economice de producție se schimbă de la o perioadă la alta, ar fi necesar, de asemenea, să se creeze un fond pentru regularizarea operativă a unor prețuri cu ridicata, fără să se mai aștepte noi reașezări.

I. STAMATOIU
director al Direcției plan financiar
din Ministerul Petrolului

STABILITATEA PLANULUI ȘI RESPECTAREA PREVEDERILOR CONTRACTUALE — CERINȚE OBLIGATORII

PONDEREA PRINCIPALĂ în prețul de cost al produselor o au în uzina noastră **materiile prime și materialele.** De aceea, una din pîrghiile principale folosite pentru reducerea cheltuielilor de fabricație, a fost și este utilizarea rațională a acestora. Din experiența proprie cît și din dezbaterile ce au avut loc zilele acestea pe margirea proiectului de Directive, rezultă că pentru a folosi cu maximum de eficiență materia primă și materialele este necesar să se acționeze în mai multe direcții. Una din acestea este **organizarea și desfășurarea optimă a aprovizionării tehnico-materiale.**

Din diferite cauze, în cursul desfășurării activității de producție se fac simțite multe neajunsuri în asigurarea corectă și ritmică a aprovizionării tehnico-materiale. **În condițiile ridicării pe o treaptă superioară a organizării economiei și, deci, a activității fiecărei întreprinderi, obținerea unei eficiențe corespunzătoare nu poate avea loc fără eliminarea tuturor cauzelor care au generat și mai generează consumuri specifice ridicate.** Echilibrul material al planului, realizarea în condiții optime a aprovizionării tehnico-materiale, constituie premise esențiale pentru desfășurarea cu maximum de eficiență a întregului proces de producție.

În mod just proiectul de Directive prevede creșterea cimpului de acțiune pe linia aprovizionării și desfacerii, necesitatea utilizării cît mai raționale a materiilor prime, lărgind totodată conceptul de gestiune la proporțiile întregii întreprinderi. Multă vreme și în uzina noastră gestiunea a fost înțeleasă în sensul său cel mai restrîns, legat exclusiv de păstrarea și manipularea materiilor prime și a materialelor în magazii. În realitate, **întreprinderea este în întregul ei o gestiune, care implică sarcini și răspunderi pentru toate organele, deci o**

(Continuare în pag. 6)

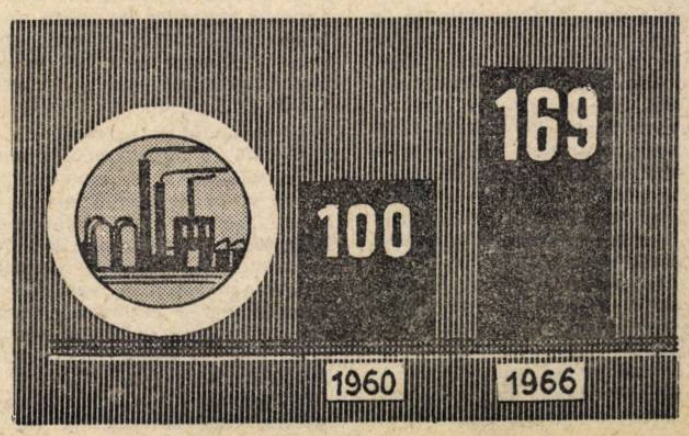

Creșterea venitului național

ÎN DEZBATEREA DOCUMENTELOR PLENAREI C.C. AL P.C.R.

EFICIENȚĂ MAXIMĂ — ÎN TOATE SECTOARELE ECONOMIEI !

(*Urmare din pag. 5*)

gestiune în lanț, care începe cu aprovizionarea materialelor și nu se sfîrșește decît o dată cu livrarea produselor și încasarea facturilor.

CUNOAȘTEREA de către întreprindere din timp și în perspectivă a planului de producție creează, în noile condiții, posibilitatea desfășurării unei mai bune activități în domeniul aprovizionării și desfacerii. **Planul de producție pe 1967, de pildă, fiind cunoscut cu mult înainte de începerea anului, ne-a dat putința să stabilim mai bine necesarul de materii prime și materiale, să inițiem din timp o serie de măsuri menite să ducă la evitarea stocurilor supranormative, la reducerea consumurilor specifice și, în special, a metalului.** Dacă la începutul lui 1967 imobilizările în stocuri supranormative de materii și materiale se ridicau în uzina noastră la suma de 16 174 000 lei — aceasta datorită îndeosebi instabilității planului pe 1966 — în cursul anului acesta ele au fost reduse în mod vertiginos, astfel că începînd din trim. III desfășurarea activității de producție are loc în cadrul normativului planificat.

Economisirea materiilor prime și materialelor este legată și de așezarea pe baze tehnico-științifice a normelor de consum. Printr-o analiză detaliată pe produse a consumurilor specifice de metal, pe baza unui plan de măsuri în care s-au prevăzut îmbunătățiri constructive și tehnologice, înlocuirea acestuia cu mase plastice la unele repere și folosirea deșeurilor utile, **ne-am angajat să realizăm pe anul în curs o economie de metal de 385 tone, prevedere care a fost atinsă încă la data de 1 noiembrie.**

Pentru anul 1968, tot pe baza analizelor făcute, rezultă că, în urma îmbunătățirii unor norme de consum, va fi posibil să realizăm o economie de circa 405 tone de metal.

Volumul economiilor obținute trebuie să se reflecte, cum este și normal, în proporție corespunzătoare în reducerea prețului de cost. Din păcate, aceasta nu se întîmplă decît într-o anumită măsură. Cauza ? Risipa de materii prime generată de existența unor defecțiuni de aprovizionare neconforme cu cerințele reale ale producției. Trebuie să subliniem, că eficiența acțiunilor noastre a fost diminuată, într-o anumită măsură, de unele DEROGĂRI date la o serie de materiale pe care furnizorii nu ni le-au livrat la dimensiunile și calitățile prevăzute în contracte. Dacă s-ar face un calcul nu numai pe întreprinderea noastră, ci pe întreaga economie națională, s-ar vedea că datorită derogărilor — „metodă" care exprimă neregulă în procesul de fabricație — se pierd anual mii și mii de tone de metal. **Personal, socot că în proiectul de Directive este bine venită prevederea de a se organiza un oficiu de aprovizionare și desfacere, care să aibă depozite teritoriale cît mai apropiate de consumatorii de metal. În scopul întăririi disciplinei contractuale, al creșterii răspunderii reciproce față de sarcinile asumate, susținem ideea de a se revizui partea privitoare la răspunderea patrimonială din condițiile fundamentale, precizîndu-se noi obligații ce revin părților contractante în legătură cu despăgubirea partenerilor pentru daunele aduse în cazul nerespectării contractelor.**

De o deosebită importanță în acțiunea de utilizare rațională a bazei de materii prime și materiale este **stimularea sub diferite forme a acelora care realizează economii.** În această privință, **părerea noastră este că, pentru a se obține rezultate din ce în ce mai bune, stimularea trebuie să privească pe toți salariații care își aduc contribuția la obținerea de economii de materii prime și materiale.**

Întregul nostru colectiv este preocupat în prezent de a produce mașini și utilaje pentru agricultura țării cît și pentru export de calitate și la un preț de cost cît mai scăzut. **Pe cele 9 luni ale anului în curs, planul producției marfă vîndută și încasată a fost îndeplinit în proporție de 103,5%, obținîndu-se economii suplimentare în valoare de peste 3 400 000 lei.**

Faptul că prin perfecționarea organizării conducerii economice vor fi rezolvate o serie de probleme hotărîtoare pentru bunul mers al întreprinderilor (nominalizarea din timp a sarcinilor de plan, aprovizionarea tehnico-materială, cooperarea între întreprinderi etc.), iar prin înființarea centralelor industriale se asigură o conducere mai operativă, creează premise optime pentru obținerea unei tot mai înalte eficiențe economice în activitatea fiecărei unități productive.

ing. I. CĂPĂȚÂNĂ
director general, Uzinele „Semănătoarea"-București

Printre obiectivele mari care trebuie realizate pentru sporirea vitezelor de circulație a trenurilor și a tonajelor de mărfuri, în condițiile creșterii siguranței și a economicității, figurează generalizarea tracțiunii diesel și electrice, îmbunătățirea constructivă și a structurii parcului de vagoane, extinderea centralizării electrodinamice și a blocului automat de linie etc.

În domeniul transportului feroviar obiectivele de perspectivă mai importante ale cercetării sînt stabilirea și îmbunătățirea parametrilor constructivi, energetici și funcționali ai materialului rulant ; automatizarea circulației trenurilor ; optimizarea proceselor de transport și executarea operațiilor de gestiune cu ajutorul calculatoarelor electronice ; mecanizarea și automatizarea triajelor etc.

Pornind de la sarcinile cuprinse în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R., ca activitatea de cercetare să fie orientată spre problemele actuale și de perspectivă, **la fixarea în planul de cercetare a unor teme trebuie să se țină seama de oportunitatea din punct de vedere tehnic și economic a abordării lor, calitatea și originalitatea soluțiilor, rezultatele ce se scontează, posibilitățile de extindere etc.**

Dar rezolvarea problemelor curente și de perspectivă pe care le ridică în fața cercetării dezvoltarea transportului feroviar necesită lărgirea, în continuare, a bazei tehnico-materiale a institutului, prin înființarea de standuri de încercări, dotarea cu utilaje de laborator moderne (instalații de încercări a materialului rulant, a aparatajului de automatizare, telesemnalizare și a elementelor de cale). Paralel, se impune încadrarea de personal corespunzător, care să poată efectua cu competență diferitele faze ale cercetării și să finalizeze operativ studiile în ansamblul lor. De aceea, consider că, în actualele condiții, pe lîngă recrutarea unor cadre de cercetare cu un înalt nivel de pregătire științifică este necesară angajarea de personal tehnic de deservire pentru instalațiile și utilajele de care dispune institutul nostru. În acest mod se va asigura o structură optimă a personalului (cercetători, ingineri, tehnicieni și muncitori specializați), fapt care se va reflecta pozitiv în activitatea de ansamblu a institutului.

ing. Andrei DAVIDOVICI
directorul Institutului de cercetări căi ferate

În transportul pe căile ferate

MIJLOACE ȘI PROCESE TEHNOLOGICE MODERNE

ȚINÎND SEAMA DE VOLUMUL SPORIT de sarcini ce revin transportului feroviar în prezent în țara noastră, de complexitatea și acuitatea cu care acestea se cer rezolvate, paralel cu dezvoltarea bazei materiale, a capacității de cercetare, temele incluse în planul institutului nostru au fost axate pe problemele majore ale verigilor cheie din activitatea de transport pe calea ferată. Astfel, au fost abordate teme privind dezvoltarea capacității de transport, sporirea siguranței circulației, raționalizarea organizării și desfășurării transportului propriu-zis etc.

Realizări importante au fost obținute în activitatea de cercetare desfășurată în domeniul mișcării și exploatării comerciale, al materialului rulant, în cel al construcției și întreținerii căii, ale electrificării, centralizării și telecomenzii etc. Pe această linie, menționăm metoda științifică elaborată în cadrul institutului nostru privind determinarea raportului optim dintre vitezele trenurilor de marfă și de călători. Folosindu-se această metodă pe secția Feteşti-Cernavodă, deseori strangulată datorită traficului intens, s-a ajuns la concluzia că era posibilă sporirea capacității de circulație cu 10%. În acest sens s-au indicat și elementele concrete de soluționare : întocmirea unui grafic de circulație substanțial îmbunătățit, apropierea tonajelor nominale de cele reale și restructurarea sistemului de tracțiune în această zonă.

Pentru sporirea operativității și economisirii muncii vii, s-a studiat în cadrul institutului și problema încărcării și descărcării în transportul feroviar și auto. Prin stabilirea unui nomenclator de utilaje, în funcție de structura și volumul mărfurilor, se scontează să se obțină pînă în 1970, o economie la prețul de cost în valoare de 21 000 000 lei. De asemenea, pe linia introducerii metodelor tehnice noi în exploatarea feroviară, cadre din Institutul de cercetări căi ferate au efectuat studii în urma cărora au fost determinați parametrii principali ai echipamentului electronic de calcul necesar alegerii variantei optime în domeniile : dirijării centralizate a vagoanelor goale, elaborării planului de formare a trenurilor de marfă și a celui operativ lunar de transport. Pentru determinarea sistematizată, cu ajutorul mașinilor de calcul, a curenților de trafic, s-a elaborat o hartă sinoptică a rutelor economice de la 66 de stații tehnice mai importante de pe cuprinsul rețelei C.F.R.

În domeniul întreținerii căii, în perioada 1966—1970 se aplică metode noi de asanare și consolidare a terasamentului, ceea ce asigură viteze și sarcini sporite pe osie. Eficiența economică scontată se apreciază la 57 000 000 lei. Elaborarea de soluții noi pentru ridicarea vitezelor admisibile de circulație a parcului de vagoane existent, prin introducerea și extinderea tracțiunii cu locomotive diesel și electrice, va permite realizarea unei eficiențe economice de circa 29 000 000 lei.

Dezvoltarea în perspectivă a tehnicii feroviare este determinată de sporirea, în primul rînd, a volumului de transport atît la traficul de marfă, cît și la cel de călători, precum și de necesitatea integrării competitive din punct de vedere tehnic și economic a transportului pe calea ferată în sistemul general de transport.

INVESTIȚIILE ȘI RITMUL LOR DE REALIZARE

DE MULTE ORI, timpul ce se cîștigă prin simplificarea proiectării și prin mai buna organizare a lucrărilor de construcții-montaj se irosește din cauza slabei coordonări a factorilor care concură la realizarea investiției, a lipsei de operativitate în asigurarea cu utilaje tehnologice etc. Carențele în activitatea investitorului — ca organ specializat al beneficiarului — se răsfrîng asupra muncii celorlalte unități și, pînă la urmă, asupra duratei de realizare a investiției în ansamblu.

Rolul important al investitorului

Pornind de la aceste constatări, **în cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor a luat ființă un compartiment distinct care îndeplinește funcțiunile investitorului inclusiv aprovizionarea centralizată cu proiecte de execuție, utilaje din țară și din import pentru principalele investiții din planul de stat.** Compartimentul funcționează ca unitate cu gestiune economică proprie, preluînd de la beneficiarii investiției, pe bază de contracte, o parte din sarcinile acestora (asigurarea proiectelor și utilajelor). Pe seama beneficiarilor rămîne contractarea lucrărilor cu executanții, pe baza graficelor. Unitățile nou înființate sînt coordonate de acest compartiment pînă la intrarea în funcțiune, cînd ele trec sub conducerea direcției generale productive.

Rezultatele obținute în urma acestei organizări a activității de investiții sînt oglindite de creșterea nivelului de asigurare cu proiecte de execuție la începutul anului de plan, de la 48—56% în perioada anterioară, la peste 80% în 1964—1967. Totodată, nivelul asigurării cu utilaje din țară a crescut de la 70%, la finele anului 1963, la 80—90% în perioada 1964—1967, iar durata medie de execuție a lucrărilor cuprinse în lista de titluri a scăzut de la 22 luni pentru lucrările începute în perioada 1960—1962, la o medie de 18 luni la cele începute după acești ani. S-a îmbunătățit, de asemenea, ritmicitatea, asigurîndu-se punerea în funcțiune a tuturor capacităților prevăzute nominal în planurile anuale de stat din 1965 și 1966 (față de 70—80% din obiective puse în funcțiune în anii 1961—1964). Aceasta, în timp ce la investițiile mai mici, rămase în urmărirea întreprinderilor îndrumate de direcțiile generale de producție, s-au înregistrat unele nerealizări ale planului de punere în funcțiune.

Proiectul de Directive asigură cadrul general pentru îmbunătățirea activității în domeniul investițiilor, stabilind răspunderea centralelor industriale pentru construirea și punerea în funcțiune la termenele stabilite a obiectivelor mari. Se va asigura astfel, o dată cu centralizarea activității de investitor, condiții optime pentru specializarea în acest domeniu și ridicarea pe o treaptă superioară a activității de investiții.

În legătură cu aceasta, **consider că reglementările ce se vor elabora vor trebui să aibă în vedere și posibilitatea înființării unor centrale sau întreprinderi specializate în activitatea de investitor care, pe bază de contracte cu centralele industriale, să preia, în întregime sau o parte, din lucrările mai importante ale planului de investiții.** Centralele sau întreprinderile respective, funcționînd ca unități cu gestiune economică proprie și organizate pe ramuri industriale, ar urma să preia, după aprobarea studiului tehnico-economic, sarcinile privind asigurarea cu proiecte de execuție, utilaje din țară și din import, contractarea și coordonarea antreprizelor de construcții, relațiile pe linie de finanțare și decontare a lucrărilor. Toate acestea pînă la terminarea obiectivelor și începerea probelor tehnologice. Asemenea unități specializate există și în străinătate sub forma întreprinderilor de engineering.

Reglementări care se cer... reglementate

Un alt element care duce la prelungirea duratei de realizare a investițiilor este **ciclul lung de aprovizionare cu utilaje din țară.** Potrivit reglementărilor în vigoare, documentațiile și proiectele tehnice, pe baza cărora se cer repartiții pentru utilaje în anul de plan, trebuie depuse la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini în cursul trimestrului II al anului anterior. Deoarece elaborarea documentației de utilaje are loc după aprobarea studiilor tehnico-economice, rezultă că, pentru a se asigura predarea documentației, este necesar ca studiul tehnico-economic al investiției să fie aprobat cel tîrziu în trimestrul IV din al doilea an anterior celui prevăzut pentru aprovizionarea cu utilaje respective.

Dacă ținem seama de durata de montaj și de probe tehnologice, ajungem să preliminăm punerea în funcțiune a investiției abia în anul următor celui în care are loc aprovizionarea cu utilaje. Din toate acestea rezultă că din momentul aprobării investiției pînă la darea ei în funcțiune trebuie să treacă 3—4 ani. Adăugînd la această durată și 1—2 ani pentru atingerea parametrilor proiectați, se poate conchide că efectul investiției se obține abia după 4—6 ani de la data cînd s-a aprobat studiul tehnico-economic. Ținînd seama și de faptul că înaintea aprobării investiției sînt necesari 1—2 ani pentru elaborarea studiilor, prospectare și tratative de contractare a unei tehnologii, cercetări pentru materii prime etc., reiese că din momentul cînd s-a ales o tehnologie (aceasta fiind în exploatare în acel moment) pînă la darea în funcțiune, se scurg practic 5—8 ani. O asemenea durată poate pune sub semnul întrebării nivelul tehnic al soluțiilor adoptate. Iată, de ce, **consider că durata reglementată astăzi pentru aprovizionarea cu utilaje este mult prea lungă și nu se justifică prin necesitățile de planificare cu materiale ale industriei constructoare de mașini. Pentru marea majoritate a utilajelor, aceste necesități pot fi stabilite cu suficientă precizie și pe baza unor liste de utilaje, pe grupe distincte, predate de beneficiari la datele de elaborare a planului de aprovizionare, urmînd ca documentația de execuție și comenzile de utilaje să se poată emite atît în anul anterior, cît și în perioada anului de livrare a utilajului.** În acest fel se proceda în urmă cu 2—3

ani și durata aprovizionării cu utilaje din țară era mai scurtă. Astfel s-ar corela și termenele de livrare a utilajelor din țară cu cele din import, pentru care se obțin termene de livrare mult mai scurte.

Astăzi, cel puțin în ce privește investițiile Ministerului Industriei Construcțiilor, duratele de realizare sînt determinate nu numai de ritmul lucrărilor de construcții-montaj ci și de cel al aprovizionării cu utilaje din țară. S-a creat situația potrivit căreia după aprobarea studiului tehnico-economic, investitorul are de ales între două alternative: fie să deschidă finanțarea și să atace lucrarea imediat (ceea ce conduce la prelungirea duratei execuției, din cauza neasigurării utilajelor), fie să amîne începerea lucrărilor, ținînd seama de posibilitățile reale de aprovizionare cu utilaje, ceea ce poate duce la uzura morală prematură a instalațiilor prevăzute pentru obiectivul respectiv.

ing. Silviu OPRIȘ
director al Direcției generale de lucrări capitale din Ministerul Industriei Construcțiilor

TOATE PRODUSELE — RENTABILE

MOBILITATEA SPORITĂ și autonomia funcțională în îndeplinirea sarcinilor încredințate, subliniate în proiectul de Directive, sînt menite să sporească inițiativa și răspunderea în domeniile esențiale ale activității întreprinderilor. Pentru industria de prelucrare a țițeiului, documentele plenarei C.C. al P.C.R. din octombrie a.c., pun, între altele, ca sarcină principală valorificarea superioară a materiei prime și, implicit, ridicarea rentabilității produselor.

Valorificarea cu maximum de eficiență a materiei prime a permis întreprinderii noastre să sporească **valoarea produselor obținute dintr-o tonă de țiței în 1967 față de 1959 cu 47,32 lei. Ca urmare în primele 9 luni ale acestui an, am obținut 15 445 000 lei beneficii peste plan, iar rentabilitatea planificată a fost depășită cu 12,44%.** Aceste realizări sînt o urmare directă a cercetărilor efectuate pe linia elaborării de tehnologii și asimilării de produse noi, a construirii și amenajării de instalații, pe baza unor credite bancare și fonduri centralizate. **În prezent, în rafinăria noastră sînt în curs de realizare investiții care trebuie să ducă la o nouă sporire a valorificării materiei prime cu 78,81 lei pe tonă, în 1970 față de 1967.** Pentru obținerea unei eficiențe ridicate a investițiilor și prelucrarea cu maximum de randament a materiei prime, conducerea rafinăriei a urmărit și urmărește:

— punerea în funcțiune a instalațiilor înainte de termenele planificate (D.A.V. III și Bitum în 1967, cu un plus de producție de 2 781 000 lei, și instalațiile de dezasfaltare, solventare, contractate în 1968, cu un plus de producție de 1 283 000 lei);

— atingerea indicatorilor economici proiectați înainte de termen (instalațiile de distilație atmosferică și în vid, precum și bitum au realizat în primul semestru de funcționare toți indicatorii prevăzuți a fi atinși eșalonat după cinci trimestre de funcționare);

— perfecționarea continuă a instalațiilor și tehnologiei, urmărind sporirea produselor de calitate superioară.

Ridicarea răspunderii față de gospodărirea **gestiunii proprii, cointeresarea întreprinderilor în utilizarea rațională a mijloacelor materiale și bănești** — prevederi inscrise în proiectul de Directive — **ne obligă să punem și mai mult în valoare rezervele pe care le avem, mai ales în domeniul utilizării superioare a materiei prime.** Ținînd seama de lărgirea competenței întreprinderilor într-o serie de domenii, printre care și în acela al asimilării unor sortimente și tehnologii noi de fabricație, noi vom putea să recuperăm, să transformăm și să reintroducem în circuitul producției unele deșeuri de fabricație (gudroane acide, leșii, pămînt decolorant etc.) prin procedee care să permită valorificarea lor superioară. De asemenea, vom lua măsuri de înlocuire a proceselor de rafinare cu altele (cum ar fi rafinarea chimică prin cea cu solvenți, SO_2 etc.), care nu creează reziduuri dificil de recuperat și valorificat.

În legătură cu sporirea eficienței activității economice a întreprinderilor, găsesc deosebit de importante prevederile din proiectul de Directive cu privire **la îmbunătățirea sistemului de prețuri.** Se remarcă, pe bună dreptate, că a devenit necesar să se depășească faza actuală cînd, datorită unor neajunsuri, această pîrghie nu poate să exercite cu eficiența cuvenită importantele funcții ce-i revin în desfășurarea activității economice. Și în industria de prelucrare a țițeiului se manifestă unele anomalii în ce privește prețurile de vînzare față de valoarea intrinsecă a produsului și cotele din cheltuielile de producție care revin acestuia. Astfel, prețul de vînzare a propanului și butanului livrat de rafinăria noastră pentru chimizare, nu acoperă nici cheltuielile de producție, cu toate că prin chimizare se creează la întreprinderile prelucrătoare beneficii importante. Este necesar ca prețul să țină seama de cheltuielile sociale de producție.

Drepturile și competențele sporite acordate întreprinderilor, astfel încît activitatea lor să fie tot mai eficientă, implică, după părerea noastră, necesitatea rezolvării și a altor probleme. **Este vorba să se asigure stabilitatea planului, o mai largă elasticitate în realizarea unor sortimente.** Cererea pe parcurs a unor produse noi, **necuprinse în plan, creează rafinăriei noastre greutăți în ce privește realizarea obligatorie a sortimentelor planificate.** Sînt dese cazurile cînd, în cursul realizării planului de producție, ni se cer produse atît pentru nevoile interne, cît și pentru export, care nu sînt cuprinse în plan. Realizarea acestora conduce însă uneori la neîndeplinirea sortimentelor planificate. De aceea, prezintă o însemnătate deosebită prevederile din proiectul de Directive care precizează că **trebuie acordate centralelor industriale și întreprinderilor drepturi ca, respectînd parametrii planului de stat, să poată să-și adapteze operativ propriile planuri, astfel încît să fie evitate rigiditatea în prevederile de detaliu sau nesemnificative, precum și formalitățile greoaie și inutile de modificare a planului.**

ing. Haralambie RĂDULESCU
director tehnic, Rafinăria-Ploiești

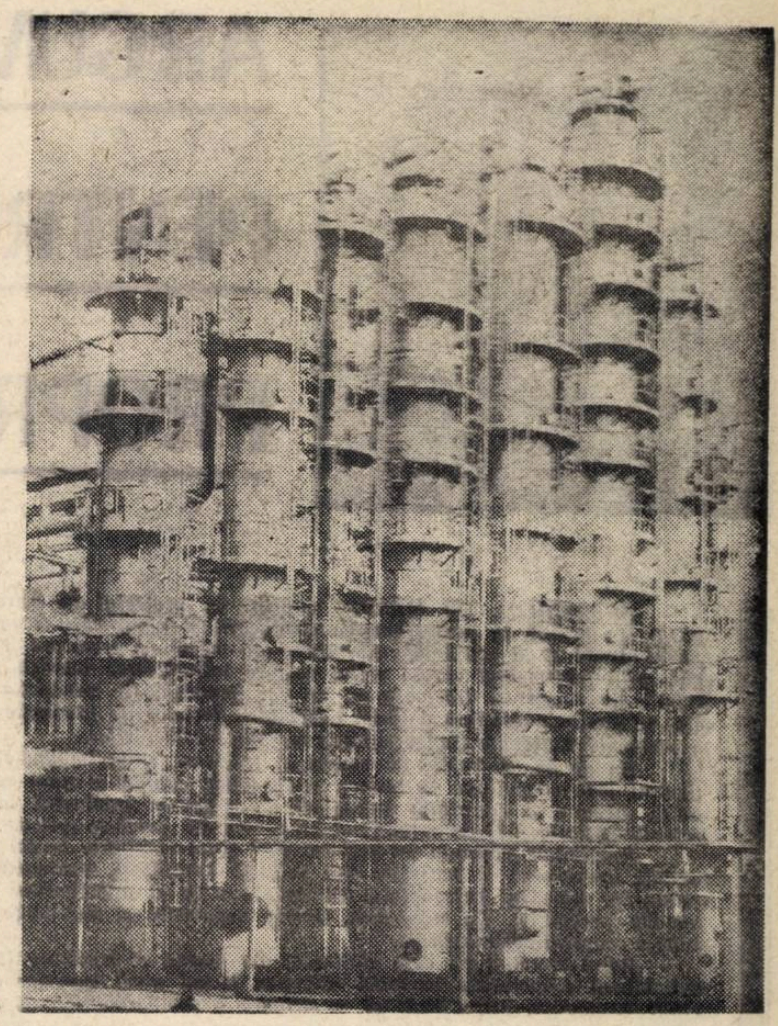

Moderna instalație de solventare cu furfurol a motorinelor de la Rafinăria din Orașul „Gh. Gheorghiu-Dej".

UN SISTEM MAI ELASTIC DE APROVIZIONARE ȘI DESFACERE A PRODUSELOR

UZINA NOASTRĂ PRODUCE ÎN PREZENT O GAMĂ largă de utilaje necesare ușurării muncii fizice a omului: vinciuri și palane manuale, trolii, betoniere, macarale Pionier și altele. Unele dintre acestea se livrează pe bază de repartiții, altele putînd fi procurate descentralizat. Piesele de schimb pentru toate aceste produse sînt însă dirijate. Dacă o întreprindere de la Timișoara sau Cluj are nevoie, de exemplu, de o roată de manevră pentru un palan sau de un cîrlig, ea este nevoită, conform regulilor în vigoare, să obțină o repartiție, să facă formele de contractare etc. Toate acestea nu numai că duc la întîrzieri în primirea pieselor respective, dar uneori acestea ajung să coste de 4—5 ori mai scump, decît în cazul în care întreprinderea respectivă le-ar fi procurat direct de la uzina furnizoare sau printr-o bază de desfacere. Nu mai vorbesc de faptul că organele însărcinate să dea repartițiile sînt nevoite să țină un mare aparat tehnico-administrativ și o evidență voluminoasă.

Consider că s-au creat condiții favorabile care permit simplificarea operațiunilor de aprovizionare. Uzina „Steaua roșie" are în plan să realizeze în acest an piese de schimb în valoare de 3 500 000 lei. N-ar fi oare mai nimerit ca ea să încheie contracte cu bazele de aprovizionare sau cu O.R.A.D.-urile, iar beneficiarii, care au nevoie de ele, să și le poată procura direct din aceste locuri? S-ar simplifica formalitățile care, în prezent, durează uneori mai mult decît însăși execuția piesei.

În industria constructoare de mașini se pune cu acuitate și rezolvarea unei alte probleme: simplificarea sistemului de aprovizionare cu materii prime — laminate și țevi. Practic, marii producători de metal, în condițiile livrării trimestriale și anuale a sute și mii de comenzi, pot cu greu satisface cererile uzinelor prelucrătoare, mai ales cînd este vorba de cantități mai mici (1—2 sau 3 tone) — cum are uneori nevoie și uzina noastră. E drept, și în acest domeniu au fost luate unele măsuri; ele sînt însă incomplete și nu satisfac nici pe departe nevoile uzinelor. Ministerul Industriei Metalurgice nu mai dă în prezent repartiții la Combinatul Siderurgic Hunedoara sau la Combinatul Siderurgic-Reșița, ci la depozitele acestora de la Pestiș, respectiv Caransebeș. Cu alte cuvinte, uzina care solicită metalul nu mai merge la Hunedoara ci la Pestiș — depozit situat cu 12 Km mai aproape de consumator sau la Caransebeș unde drumul s-a scurtat cu 30—40 de Km. Dar la aceste două baze nu va fi aceeași aglomerație ca și la combinatele respective? Și apoi unde este economicitatea, dacă în Combinatul de la Hunedoara se încarcă mii de tone de metal care se descarcă apoi la 12 Km depărtare — metal care apoi este încărcat din nou pentru diferiți consumatori mari și mici?

Pentru a pune capăt unor asemenea stări de lucruri **socot bine venită măsură prevăzută în proiectul de Directive de a se înființa un oficiu de aprovizionare și de desfacere a produselor siderurgice — oficiu care va avea depozite teritoriale cît mai aproape de consumatorii de metal. După părerea mea, ar fi indicat ca unii consumatori să primească metalul prin intermediul direct al bazei.**

Mai există și un alt aspect care nu poate fi neglijat. Nu sînt puține cazurile cînd de exemplu, uzina noastră se aprovizionează cu materiale în valoare de 800 000 lei pentru un lot de betoniere. Acestea nu pot fi însă finalizate, deoarece uzina n-a intrat în posesia a 400 kg de țeavă de ½", care au o valoare de circa 5000 de lei. Desigur, întreprinderea noastră are repartiții pentru țeava respectivă la Uzina „Republica". Aceasta nu laminează însă în acel moment sortimentul respectiv. Nici nu-i putem pretinde un asemenea lucru, deoarece și ea aplică principiul economicității, al utilizării cît mai complete a agregatelor. **Ceea ce putem pretinde este ca în diferitele baze să se găsească stocuri din unele sortimente de laminate sau țevi, astfel ca cererile de produse subminimale să poată fi procurate în cantitățile necesare.** Sînt foarte dese cazurile cînd uzina noastră are nevoie de anumite poziții de laminate subminimale, dar este nevoită să și le procure în cantități mari și, deci, să-și creeze stocuri supranormative, blocîndu-și astfel o parte din mijloacele circulante pe un timp mai lung decît este necesar.

În contextul măsurilor preconizate de proiectul de Directive, rezolvarea favorabilă a problemei aprovizionării și desfacerii produselor va crea condiții ca întreprinderile să ridice eficiența întregii lor activități, în interesul dezvoltării economiei naționale.

Alexandru GOMOIU
directorul Uzinei „Steaua Roșie" — București

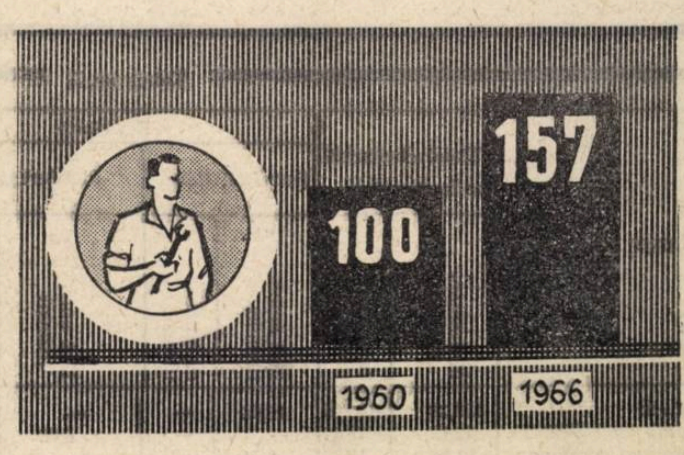

Productivitatea muncii pe un salariat în industrie

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

ARGUMENTE FERME PENTRU GESTIUNEA ECONOMICĂ PROPRIE ÎN S. M. T.

ANSAMBLUL DE MĂSURI cuprins în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale se referă direct și la activitatea stațiunilor de mașini și tractoare. Fiind centre principale prin intermediul cărora statul asigură introducerea tehnicii în agricultură, stațiunile de mașini și tractoare au un rol important în producția agricolă, rol care este în continuă creștere datorită dezvoltării forțelor de producție în această ramură a economiei naționale și diversificării mecanizării lucrărilor.

An de an, stațiunile de mașini și tractoare și-au îmbunătățit activitatea, fapt ilustrat prin executarea la termen și de bună calitate a unui volum sporit de lucrări. Aceasta a contribuit nemijlocit la creșterea producției la hectar în cooperativele agricole și la formarea fondului central de produse agricole.

Rezultatele obținute nu reflectă însă fidel condițiile create deoarece, în unele unități, tractoarele și mașinile sînt folosite nerațional, sortimentul de lucrări este redus, iar numărul personalului administrativ și al muncitorilor auxiliari depășește nevoile producției. De asemenea, există necorelări și deficiențe în încadrarea pe zone a cooperativelor agricole.

Rolul crescînd pe care stațiunile de mașini și tractoare îl au în dezvoltarea agriculturii cooperatiste incumbă ridicarea la un nivel superior a întregii lor activități economice, astfel încît să se asigure o comparabilitate a cheltuielilor cu veniturile, recuperarea cheltuielilor sociale de producție și creșterea rentabilității. Tocmai de aceea proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. prevede **organizarea** *stațiunilor de mașini și tractoare* **pe principiul gestiunii economice proprii.**

Introducerea și aplicarea gestiunii economice proprii va oferi stațiunilor de mașini și tractoare o mai mare independență și răspundere în folosirea mijloacelor materiale și financiare, în relațiile lor directe cu cooperativele agricole și cu alte întreprinderi.

Din analiza activității unor unități fruntașe cum sînt stațiunile de mașini și tractoare Topraisar și Chirnogeni din raionul Negru Vodă, se desprind o serie de aspecte care evidențiază importanța introducerii gestiunii economice proprii în aceste unități.

● ÎMBUNĂTĂȚIRI NECESARE LA METODOLOGIA DE CALCUL AL PREȚULUI DE COST

EFICIENȚA ACTIVITAȚII ECONOMICE a unei întreprinderi este organic legată de modul în care se calculează prețul de cost, deoarece de acesta depinde în mare parte folosirea eficientă a pîrghiilor economice, în scopul reducerii cheltuielilor sociale de producție și al creșterii rentabilității.

Repetarea acestui adevăr bine cunoscut nu face decît să sublinieze cît de redusă a fost posibilitatea stațiunilor de tractoare și mașini agricole de a acționa în direcția creșterii eficienței activității lor economice, în condițiile în care în calculul prețului de cost al hectarului de arătură normală (ha. a.n.) este cuprinsă numai o parte din cheltuielile de muncă vie și materializată. Bunăoară, amortismentul (care reprezintă o pondere principală în totalul cheltuielilor) nu este inclus în prețul de cost, ceea ce constituie, evident, o frînă în urmărirea și asigurarea rentabilității. Asemenea lacune existente în calculul prețului de cost au determinat în mare parte, printre altele, ca în multe stațiuni o parte din fondurile fixe să nu fie folosită sau să fie utilizată sub nivelul capacității lor.

Datele tabelului nr. 1 ilustrează influența negativă pe care o are asupra aprecierii rezultatelor economice, neincluderea în prețul de cost a amortismentului. După cum se vede, rezultatele activității economice a acestor două stațiuni de mașini și tractoare sînt mult deformate. În timp ce cheltuielile sociale de producție apar mult mai mici decît sînt în realitate, beneficiile apar, în consecință, cu mult mai mari. Cu totul altfel stau lucrurile — așa cum rezultă din tabel — atunci cînd amortismentul este inclus în cheltuielile de producție.

Neluarea în calcul a amortismentului nu a permis stabilirea unui preț de cost complet, care să dea o imagine reală a cheltuielilor de producție. În consecință, prețul de cost al lucrărilor mecanizate a apărut în mod nejustificat mai mic, creînd impresia unei activități de producție mult mai eficiente decît este în realitate. Semnificative din acest punct de vedere sînt datele tabelului nr. 2 cu privire la beneficiile sau pierderile ce se realizează la lucrările mecanizate în funcție de includerea sau neincluderea amortismentului în prețul de cost. La cele patru lucrări luate în calcul, la ambele stațiuni se constată că în loc de beneficii apar pierderi (arat la 29—31 cm și balotat paie), sau că pierderile sînt în realitate mai mari (semănat porumb cu 2 SPC 2), ori beneficiile reale sînt mai mici (recoltat porumb cu combina).

Cele arătate mai sus atestă influența pe care o exercită asupra rezultatelor economice neluarea în calcul a amortismentului. Și acest lucru este pe deplin explicabil dacă în totalul cheltuielilor, amortismentul este mare (vezi graficul).

Faptul că în stațiunile de mașini și tractoare prețul de cost nu include și amortismentul îmbracă și alte aspecte deosebit de importante. Astfel, deși an de an a crescut gradul de înzestrare tehnico-materială, nu în același raport a sporit gradul de folosire a fondurilor fixe. Fiind absolvite de a calcula amortismentul, unitățile nu au manifestat preocuparea cuvenită pentru folosirea integrală și la întreaga capacitate a parcului de tractoare și mașini agricole, și nici pentru redistribuirea lor.

Așa se explică, în mare parte, de ce în stațiunile de mașini și tractoare se găsesc fonduri fixe ce nu sînt utilizate în procesul de producție.

Cu siguranță că dacă aceste unități ar fi calculat amortismentul, ele ar fi fost direct interesate să ceară redistribuirea acestor fonduri fixe, sau să nu le primească în dotare.

Dificultățile amintite evidențiază oportunitatea și importanța trecerii la **un calcul complet al cheltuielilor de producție, singurul în măsură să asigure stabilirea unui preț de cost real.** În acest fel stațiunile de mașini și tractoare au posibilitatea să organizeze cu mai multă eficiență folosirea fondurilor fixe, să asigure reducerea cheltuielilor cu munca vie și materializată.

Pentru creșterea eficienței economice a activității stațiunilor de mașini și tractoare, o importanță deosebită prezintă și modul în care se calculează amortismentul. În această ordine de idei reține atenția sugestia tovarășului Petre Mirea, directorul S.M.T.-Topraisar, care consideră util ca **„la calculul amortismentului, echivalent reparațiilor capitale și reînnoirii fondurilor fixe, să se adopte sistemul practicat în prezent de întreprinderile agricole de stat și anume: cotele de amortisment să se calculeze pînă cînd fondurile fixe își transmit întreaga valoare asupra produselor (lucrărilor), urmînd ca după aceea aceste fonduri să nu mai suporte amortismentul".** Totodată, întrucît sînt mașini care participă aproape tot anul la realizarea producției, iar altele o perioadă mai scurtă sau foarte scurtă, apare necesară stabilirea diferențiată a cotelor de amortisment.

Efectul pozitiv al calculării amortismentului va fi pe deplin realizat în măsura în care „vîrsta" industrială a fondurilor fixe este stabilită corect. În prezent sînt mașini agricole care au stabilită o „vîrstă" de funcționare cu mult mai mare decît cea reală. După cum remarca tovarășul Dumitru Ungureanu, directorul S.M.T.-Chirnogeni „deși durata de funcționare a presei de balotat paie este stabilită la 15 ani, constatările noastre de-a lungul mai multor ani demonstrează că ea nu poate funcționa decît maximum jumătate din această perioadă".

Referitor la „vîrsta" industrială a unor fonduri fixe, tovarășul C-tin Șerban, inginer mecanic șef la S.M.T.-Topraisar, pornind de la experiența practică a unității cu privire la modul în care tractoarele și mașinile agricole răspund diferitelor solicitări în raport de condițiile concrete, consideră că, în funcție de amortismentul stabilit la ora actuală, „vîrsta" la tractoare (motor Diesel) poate fi mărită de la 8 la 10 ani, iar la combina C 1 de la 6 la 8 ani; în schimb, aceasta să fie redusă la remorci tractor de la 8 la 5 ani, iar la tăvălugi de la 9 la 8 ani.

În condițiile introducerii gestiunii economice proprii, sistemul actual prin care prețul de cost se calculează pe hectarul de arătură normală (hantru), devine cu totul necorespunzător. El este, de fapt, necorespunzător de pe acum, deoarece nu permite determinarea corectă a cantității și calității muncii mecanicilor agricoli, precum

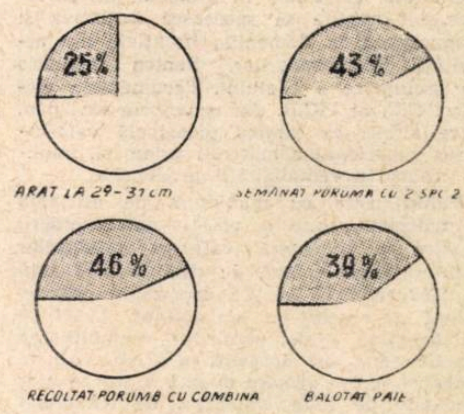

Ponderea amortismentului în totalul cheltuielilor de producție (la ambele S.M.T.-uri).

și a productivității muncii; el nu permite, nici stabilirea cheltuielilor de producție pe diferite feluri de lucrări, după cum nici diferențierea acestora în raport cu specificul lucrării. Prin urmare, el nu asigură cum se cuvine nici cointeresarea mecanicilor agricoli.

Toate acestea atestă necesitatea **trecerii la calculul prețului de cost pe lucrări.** Deoarece stațiunile de mașini și tractoare execută o gamă variată de lucrări, iar stabilirea prețului de cost pe fiecare lucrare în parte este anevoioasă, considerăm că **se pot stabili grupe de lucrări pentru care să se calculeze prețul de cost și anume: arături** (arături superficiale 14—20 cm, arături propriu-zise 21—28 cm, arături adînci 28—39 cm); **lucrări de pregătirea terenului** (grăpatul arăturilor, discuitul, cultivatul, tăvălugitul, administrarea îngrășămintelor); **lucrări de semănat păioase și prășitoare, lucrări de întreținere a culturilor** (grăpatul culturilor, lucrat cu sapa rotativă, prășitul mecanic, combaterea dăunătorilor); **lucrări de recoltat, treierat, greblat și balotat** (paie și fîn); **transporturi și alte lucrări.**

Nu încape îndoială că întocmirea calculațiilor pe lucrări cere **elaborarea unei metodologii de calcul a prețului de cost pe lucrările principale și grupe de lucrări;** determinarea cheltuielilor la lucrările secundare va putea fi făcută prin corelare.

O dată cu aceasta este nevoie să se îmbunătățească sistemul de indicatori, astfel încît stațiunile de mașini și tractoare să fie în măsură să minuiască eficient mecanismul gestiunii economice proprii, pentru ridicarea productivității muncii sociale și reducerea cheltuielilor de producție. Referindu-se la acest aspect, directorul S.M.T.-Chirnogeni remarca necesitatea introducerii indicatorului **„venituri realizate la 1000 de lei cheltuiți"**, care ar asigura — alături de alți indicatori — **o comparabilitate a cheltuielilor cu veniturile și, pe această cale, o apreciere mai corectă a eficienței folosirii fondurilor și mijloacelor materiale".**

● ATRIBUȚII ȘI COMPETENȚE MAI LARGI

PRIN ORGANIZAREA STAȚIUNILOR DE MAȘINI ȘI TRACTOARE pe principiul gestiunii economice proprii aceste unități își vor mări substanțial gradul lor de angajare în circuitul economic prin valorificarea din plin a tuturor resurselor și rezervelor de care dispun. Acest salt calitativ în activitatea stațiunilor este expresia directă a acțiunii gestiunii economice proprii care, asigurînd fiecărei unități atribuții și competențe mai largi în organizarea și dirijarea activității, în gospodărirea fondurilor fixe și circulante, contribuie nemijlocit la sporirea inițiativei și a răspunderii în domeniile esențiale ale producției: planificarea curentă și de perspectivă; elaborarea programului de producție; aprovizionarea tehnico-materială; realizarea investițiilor; utilizarea fondului de salarii ș. a.

În actuala formă de organizare, stațiunile de mașini și tractoare întîmpină greutăți în

I. CHIRCULESCU
M. HÎLMU

(Continuare în pag. 10)

Tabel nr. 1
— în mii lei —

Anii	Total cheltuieli: după calculul actual (fără amortisment)	Total cheltuieli: calculat și amortismentul	Total venituri	Beneficii: după calculul actual	Beneficii: scăzut și amortismentul
S.M.T. Topraisar 1964	9119	9219	9597	3478	378
S.M.T. Topraisar 1965	6807	10007	11252	4445	1245
S.M.T. Topraisar 1966	6802	10258	11051	3456	793
S.M.T. Chirnogeni 1964	6246	10110	11775	5529	1665
S.M.T. Chirnogeni 1965	8014	12021	13529	5512	1508
S.M.T. Chirnogeni 1966	8912	13300	14986	6074	1686

Tabel nr. 2

Lucrarea	Total cheltuieli pe hectar (lei): fără amortisment	Total cheltuieli pe hectar (lei): cu amortisment	Rezultate: Beneficii (lei): fără amortisment	Rezultate: Beneficii (lei): cu amortisment	Rezultate: Pierderi (lei): fără amortisment	Rezultate: Pierderi (lei): cu amortisment
Arat la 29—31 cm	125,36	163,59	13,64	—	—	24,59
Semănat porumb cu 2 SPC 2	42,62	75,17	—	—	6,62	39,17
Recoltat porumb cu combina	31,26	59,53	156,74	128,47	—	—
Balotat paie	72,94	119,58	5,06	—	—	41,58

Pentru îmbunătățirea aprovizionării satelor cu produse industriale

RELAȚII NEMIJLOCITE ÎNTRE INDUSTRIE ȘI COMERȚUL COOPERATIST

ÎN DEZBATERE: DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

ÎN APROVIZIONAREA POPULAȚIEI DIN MEDIUL RURAL, un rol deosebit îl are cooperația de consum, care s-a dezvoltat continuu în anii construcției socialiste. Prin cele peste 30 000 de unități ale sale, amplasate pînă în cele mai îndepărtate sate, cooperația desface un mare volum de produse, mai mult de o treime din întreaga cantitate de mărfuri desfăcute prin comerțul socialist. Anul trecut, bunăoară, cooperația de consum a vîndut populației mărfuri în valoare de 26 717 000 lei față de 1 931 000 lei în 1949 și 14 888 000 lei în 1960. În același timp, cooperația de consum achiziționează importante cantități de produse agroalimentare de la sate, contribuind astfel la buna aprovizionare a orașelor.

Subliniind rolul important ce-i revine cooperației de consum pentru buna aprovizionare a satelor cu produsele solicitate, proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale arată că **„Satisfacerea cererii țărănimii de produse industriale necesită din partea cooperației de consum stabilirea unor relații directe cu centralele industriale, pentru ca acestea să producă în cantități suficiente mărfurile necesare la sate".**

Referindu-se la însemnătatea acestei prevederi, numeroși lucrători din sectorul cooperației de consum au scos în evidență efectul pozitiv pe care-l va avea stabilirea de legături directe între centralele industriale și cooperația de consum pentru aprovizionarea populației de la sate, în condiții din ce în ce mai bune, cu produse specifice consumului în mediul rural.

În rîndurile ce urmează redăm cîteva din opiniile exprimate de interlocutorii noștri.

● Drumul cererii: consumator — cooperație — producător

GH. STAICU, director al Direcției comerciale textile-încălțăminte din Centrocoop: — Aplicarea în practică a măsurilor preconizate în proiectul de Directive — referitoare la stabilirea de relații directe între cooperația de consum și centralele industriale — va avea numeroase urmări pozitive pe linia îmbunătățirii comerțului cooperatist. Mă voi referi însă doar la un singur aspect, care prezintă deosebită însemnătate în comerțul modern. E vorba de **cunoașterea cererii consumatorului și transmiterea operativă a acestei cereri către producător.**

În comerțul rural, cunoașterea cu precizie a cererii consumatorului e o operațiune deosebit de dificilă. Aceasta din cauza întinderii teritoriale, a diversității de preocupări, a specificului local, a tradițiilor și obiceiurilor diverse etc. În această direcție s-au depus și se depun încă eforturi.

Transmiterea acestor cerințe către producător (în condițiile în care în mare parte ele sînt cunoscute) este încă destul de anevoioasă. Și iată de ce: cadrul cel mai propice de transmitere a cererii e momentul contractării fondului de marfă între industrie și comerț. Or, precum se știe, neavînd relații directe cu întreprinderile producătoare, ci prin intermediul întreprinderilor comerciale ale M.C.I., cooperația de consum era lipsită de un mijloc eficient de a-și face cunoscute preferințele sale direct celor ce produc mărfurile.

Relațiile noastre cu întreprinderile producătoare prin intermediul întreprinderilor cu ridicata ale M.C.I. n-au oferit cooperației posibilitatea de a influența direct industria în a produce mărfurile în sortimentul și structura solicitată de consumatori, cu modificările ce se reclamă pe parcurs în funcție de stocuri. De asemenea, cooperația nu avea posibilitatea să efectueze unele redistribuiri teritoriale, care se impuneau datorită unor situații specifice.

Trecerea la relații directe cu întreprinderile producătoare va simplifica mult drumul cererii, care, de la consumator, va fi transmisă operativ de către cooperație celor ce au rolul să realizeze produsele preferate. În acest fel, **comerțul cooperatist va fi în măsură să țină seama permanent de modificările ce intervin pe linia cererii și va influența continuu industria pentru a se adapta acestei cereri.**

Pentru realizarea în cît mai bune condiții a sarcinilor ce ne revin pe această linie este necesar, ca organele comerțului cooperatist să ia în continuare o serie de măsuri care să ducă la îmbunătățirea metodelor de cunoaștere a cererii de mărfuri a populației, la creșterea răspunderii lucrătorilor din sectorul comercial, la soluționarea corespunzătoare a cererii, la folosirea bazei tehnico-materiale a întreprinderilor cooperatiste etc.

● Contracte directe — aprovizionare operativă

L. FRENCHEL, vicepreședinte al Uniunii regionale București a cooperativelor de consum: — Preconizînd trecerea la raporturi contractuale directe între cooperația de consum și centralele industriale furnizoare, proiectul de Directive vine să înlăture deficiențele amintite, cît și alte neajunsuri pe care le întîmpină în prezent cooperația de consum, datorită verigilor intermediare existente. Astfel, întregul fond de produse textile-încălțăminte, care reprezintă peste 50% din totalul mărfurilor nealimentare pe care U.R.C.C.-București le comercializează în mediul rural, îl contractăm prin Întreprinderea comerțului cu ridicata textile-încălțăminte-București. Consider că datorită bazei materiale de care dispunem, concentrării întreprinderilor cu ridicata, și creșterii volumului de mărfuri ce se desfac în acest sector (900 milioane lei în anul 1968) există posibilitatea de a se trece la aprovizionarea directă de la întreprinderile producătoare. Acest lucru este demonstrat și de faptul că, cu toate greutățile întîmpinate, din totalul mărfurilor contractate pentru anul 1967, peste un sfert sînt primite și achitate direct de organizațiile cooperatiste. La aceste operațiuni întreprinderile comerțului cu ridicata din sistema M.C.I. nu fac decît să urmărească statistic evoluția livrărilor și să încaseze rabatul comercial. În plus, pînă acum se încheiau două serii de contracte pentru aceleași produse: o dată între întreprinderile M.C.I. și producători și a doua oară între întreprinderile M.C.I. și cooperație, fapt ce ducea la prelungirea perioadei de contractare și la multe cheltuieli inutile.

Contractarea directă, ne va da posibilitatea ca, în decursul executării contractului, **să luăm unele măsuri** — convenabile amîndurora — **pentru modificarea unor sortimente sau cantități, eșalonarea unor termene de livrare, prezentarea și ambalarea mărfurilor.** Aceste operații se efectuau pînă acum fără a se ține seama și de interesele specifice cooperației de consum, ceea ce a făcut posibilă pătrunderea pe rețea a unor mărfuri care în timp au devenit greu și lent vandabile, determinînd creșterea nejustificată a stocurilor.

Stabilirea de relații directe va contribui la **simplificarea operațiunilor de contractare, va scurta drumul produselor de la furnizori la beneficiari,** ceea ce va crea o serie de avantaje atît pentru comerțul cooperatist, cît și pentru întreprinderile producătoare.

● Înlăturarea verigilor intermediare = eficiență economică sporită

GH. ALEXE, contabil șef la Uniunea regională București a cooperativelor de consum: Avantajele pe care le prezintă sistemul de aprovizionare a cooperativelor de consum preconizat prin proiectul de Directive nu se limitează numai la operativitate. În același timp, acest sistem va crea condiții pentru o mai mare mobilitate în distribuirea teritorială a fondului de marfă potrivit conjuncturii economice și va duce la scurtarea timpului de vehiculare a mărfurilor la consumatori. De asemenea, mijloacele de transport vor fi folosite mult mai rațional, ceea ce va aduce importante economii.

Prin stabilirea de raporturi directe cu întreprinderile producătoare și prin înlăturarea unor verigi intermediare, **se va asigura o accelerare a vitezei de rotație a fondurilor circulante proprii și împrumutate,** contribuind astfel în mod direct la sporirea eficienței economice, respectiv la creșterea acumulărilor din beneficii și reducerea cheltuielilor de circulație, prin înlăturarea unor pierderi care se ridică în prezent la sume importante.

În același timp, relațiile directe dintre întreprinderile producătoare și cooperația de consum vor contribui la sporirea eficienței economice a unităților noastre, prin încasarea în întregime a rabatului comercial. Calculele făcute demonstrează că prin primirea integrală a rabatului cuvenit de la industrie, beneficiile vor spori cu peste 20 milioane lei anual.

Amplificate toate aceste economii la nivelul tuturor regiunilor, se poate obține o imagine care arată clar în ce măsură va spori eficiența economică a cooperativelor de consum prin aplicarea sistemului de aprovizionare preconizat de proiectul de Directive.

● Posibilități mai mari pentru modernizarea rapidă a comerțului cooperatist

IOAN BUFTEA, președintele U.R.C.C.-Banat: — Cei peste 700 000 de locuitori ai satelor bănățene găsesc în unitățile cooperației de consum marea majoritate a produselor pe care le solicită. După unele calcule rezultă că unitățile cooperației de consum asigură desfacerea a peste 72% din volumul mărfurilor destinate satelor. Desigur că acest procent e important, dacă ne gîndim că în trecut mai mult de jumătate din mărfurile necesare satelor erau obținute de la oraș.

În condițiile actuale consider însă că unitățile cooperației de consum ar putea să asigure aproape în întregime aprovizionarea satelor cu produsele solicitate. În acest sens se impun însă o seamă de măsuri care să contribuie la modernizarea rapidă a comerțului de la sate. Remarcăm că unele succese s-au obținut și pe această linie. Astfel, autoservirea și alegerea liberă, forme moderne de comerț, se practică astăzi în peste 3500 magazine și raioane ale magazinelor universale din întreaga țară. Dintr-o analiză făcută în 20 de magazine, care practică aceste forme, a reieșit că desfacerea medie lunară a crescut cu 34%, iar cheltuielile de circulație au scăzut cu 0,20%.

Asemenea forme, avantajoase atît pentru comerț cît și pentru consumatori, trebuie extinse. În acest scop e necesar însă ca industria să asigure, între altele, un procent mai mare de produse ambalate și preambalate. Consider că prin stabilirea de relații directe între cooperația de consum și întreprinderile producătoare se va reuși să se rezolve în condiții mai bune și această problemă, astfel ca furnizorii să ne livreze — la cererea noastră, stipulată în contracte — produse ambalate, ceea ce va facilita extinderea rețelei cu autoservire.

Magazin cooperatist cu autoservire în comuna Grindu, raionul Urziceni

Complex cooperatist de alimentație publică în comuna Lehliu, regiunea București

ŞTIINŢĂ • CONDUCERE • PERSPECTIVĂ

Perfecţionarea pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi

CERINŢE ŞI METODE

ing. Mircea VOINESCU
vicepreşedinte al C.S.P.O.M.P.S.

IN CONDIŢIILE DESFĂŞURĂRII IMPETUOASE în întreaga lume a revoluţiei tehnico-ştiinţifice, cerinţele faţă de conducătorii întreprinderilor devin din ce în ce mai mari. O trăsătură fundamentală a revoluţiei contemporane o reprezintă trecerea de la tipul extensiv de dezvoltare industrială la tipul de dezvoltare intensiv, caracterizat prin folosirea ştiinţei în dezvoltarea forţelor de producţie, prin aplicarea în practică a tot ceea ce ştiinţa a adus nou în toate domeniile. Datorită acestui fapt, şi conducerea întreprinderii încetează de a mai fi o artă, tinzînd să devină la rîndul ei o ştiinţă, cu legi şi cu reguli proprii. Conducerea producţiei se bazează din ce în ce mai mult pe cuceririle ştiinţifice şi din ce în ce mai puţin pe rutină, empirism şi bun simţ personal. Intrucît în aceste condiţii cerinţele faţă de cadrele de conducere din întreprinderi devin tot mai mari, a apărut necesitatea perfecţionării lor, a înzestrării lor cu noi cunoştinţe în domeniul conducerii, care să le permită să-şi îmbunătăţească munca, să le ajute să obţină o eficienţă sporită în sectorul pe care-l conduc.

Sistemul de a învăţa conducerea producţiei prin înlăturarea propriilor greşeli s-a dovedit o cale de perfecţionare mult prea costisitoare şi de lungă durată. De aceea, au fost căutate şi aplicate diferite alte forme de perfecţionare, a căror alegere depinde de o seamă de factori, cum ar fi: etapa de dezvoltare industrială a fiecărei ţări, dezvoltarea ştiinţei conducerii în ţara respectivă, posibilităţile materiale etc.

Găsirea celor mai potrivite forme şi metode pentru perfecţionarea pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi constituie în momentul de faţă o importantă sursă de preocupări şi cercetări în toate ţările lumii. In ţara noastră, conducerea de partid şi de stat acordă o deosebită atenţie dezvoltării ştiinţei conducerii şi perfecţionării pregătirii cadrelor, luînd o serie de măsuri în această direcţie — una dintre ele fiind înfiinţarea Centrului de perfecţionare a pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi.

Inceperea activităţii centrului a ridicat o serie de întrebări, cum ar fi: ce cadre să fie perfecţionate? în ce constă această pregătire? cum să se facă? de către cine? — întrebări cu soluţii multiple. Alegerea răspunsului condiţionează eficacitatea viitoarei activităţi a centrului. Găsirea celor mai potrivite răspunsuri a necesitat o perioadă de documentare şi studii, urmată de o perioadă de experimentare — perioadă aflată încă în curs de desfăşurare.

• Criteriul de diferenţiere — nivelul ierarhic

STUDIILE FĂCUTE au confirmat în primul rînd necesitatea unor programe diferite de perfecţionare a cadrelor de conducere, în funcţie de nivelul ierarhic pe care acestea îl ocupă în întreprindere. Intr-adevăr, o dată cu promovarea cadrelor de conducere de la nivelurile ierarhice inferioare (şef birou, şef atelier), spre cele superioare, sfera lor de preocupări şi de atribuţii creşte. In acelaşi timp, se modifică structura cunoştinţelor necesare. Ponderea cunoştinţelor specifice meseriei lor de bază scade. Apare în schimb necesitatea unor cunoştinţe specifice altor domenii, cunoştinţe pe care cadrul respectiv trebuie să le acumuleze rapid pentru a nu face greşeli. De exemplu, un inginer sau un economist, atît timp cît are o funcţie de execuţie, foloseşte cunoştinţele specifice profesiei lui. Ne dăm uşor seama că pe măsură ce promovează, devenind şef de atelier, sau de birou, şef de serviciu, inginer şef sau contabil şef, sau, în sfîrşit, director, el trebuie să-şi însuşească o serie de cunoştinţe suplimentare. Astfel inginerul trebuie să-şi însuşească, pe măsura promovării într-o funcţie de conducere mai înaltă, cunoştinţe de psihologie, economice, financiare, comerciale, juridice, administrative etc. La acestea, se adaugă cunoştinţele noi care decurg din introducerea ştiinţei în procesul de producţie legate de folosirea matematicii, ciberneticii şi informaticii economice, a organizării ştiinţifice etc.

Ţinînd seama de necesităţi, s-a preconizat ca pentru cadrele de conducere medie să se organizeze programe de perfecţionare diferite ca durată şi conţinut, în funcţie de specialitate, la care să participe cadre selecţionate omogen, atît din punct de vedere al nivelului de conducere, al funcţiei ocupate, cît şi al pregătirii profesionale (în unele cazuri, chiar şi al ramurii de producţie).

Pentru cadrele de conducere ale întreprinderii, la care cerinţele de perfecţionare sînt mai complexe, apar două soluţii de organizare a unor astfel de programe, fiecare cu avantajele şi dezavantajele ei. Prima constă în **a se organiza programe de pregătire cu grupe de participanţi, omogene din punct de vedere al funcţiei de conducere,** cum ar fi, programe pentru directori, directori tehnici, directori comerciali, contabili şefi; fiecare program dă participanţilor posibilitatea de a se perfecţiona în propriul lor domeniu de activitate.

A doua soluţie constă în organizarea unor programe cu grupe eterogene, la care participă simultan reprezentanţi ai tuturor funcţiilor de conducere superioară din întreprindere. Aplicarea acestei soluţii, pe care personal o susţin, dă posibilitatea creării unui dialog între oameni care ocupă funcţii diferite, dar care, în cadrul conducerii colective, au o răspundere comună pentru bunul mers al întreprinderii; în cadrul acestui dialog pot să înţeleagă mai bine motivele pentru care fiecare dintre ei susţine un anumit punct de vedere. Discuţia în comun va scoate mai bine la iveală aspectele multiple pe care le poate avea rezolvarea aceleiaşi probleme, privită însă sub prisma unor funcţii diferite, şi va permite găsirea unor soluţii optime pentru întreprindere. Posibilitatea înţelegerii problemelor în ansamblu, în interdependenţa şi conexiunea lor, duce la realizarea unei sincronizări a muncii de conducere colectivă, la formarea unui spirit de echipă. Dezavantajul principal al acestor programe constă în greutatea organizării lor, spre deosebire de cele pe funcţii, care sînt cu mult mai uşor de organizat. Desigur că pe lîngă aceste programe pentru grupe eterogene, pentru conducătorii de întreprinderi trebuie să se organizeze şi programe speciale, destinate aceloraşi funcţii de conducere, care să permită adîncirea cunoştinţelor şi perfecţionarea în anumite tehnici noi, specifice funcţiei respective, cunoştinţe pe care nu le pot asimila în măsură suficientă din publicaţiile de specialitate ale domeniului respectiv.

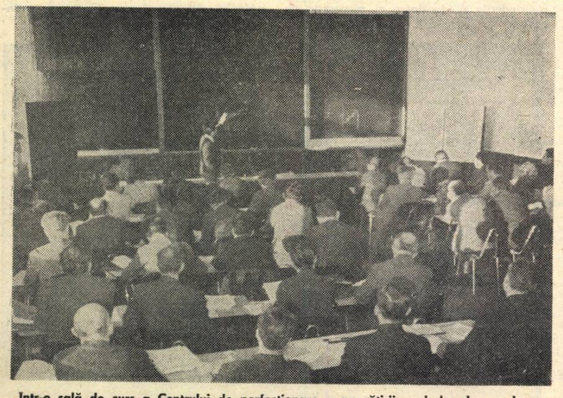

Intr-o sală de curs a Centrului de perfecţionare a pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi

• Multilateralitate

PENTRU A DETERMINA conţinutul programelor de perfecţionare a pregătirii cadrelor de conducere, a fost necesar să se stabilească în prealabil care sînt cerinţele faţă de asemenea cadre. Eficienţa muncii lor este determinată, pe de o parte, de o serie de capacităţi, adică de aptitudini de a acţiona util, şi, pe de altă parte, de atitudinea faţă de probleme şi de rolul profesional.

Capacităţile cerute sînt de mai multe feluri şi anume:

a) **Capacităţi tehnice,** prin care înţelegem competenţa într-o anumită activitate — de proiectare, producţie, planificare, comercială, organizare etc. Aceasta presupune cunoaşterea aprofundată a unei anumite specialităţi şi stăpînirea metodelor, tehniciii, instrumentelor şi procedeelor care îi sînt proprii. Gama capacităţilor tehnice este foarte vastă. Ele se pot subdivide în capacităţi operaţionale — care sînt tehnice, atunci cînd se referă la tehnica producţiei sau a producţiei, comerciale, atunci cînd se referă la operaţiuni legate de cumpărare sau desfacere etc. — şi în capacităţi în metode şi tehnici de organizare şi conducere.

Capacităţile tehnice cerute unui conducător diferă de la întreprindere la întreprindere şi, în interiorul întreprinderii, de la un nivel de conducere la altul. La cel mai înalt nivel, capacităţile operaţionale devin mai puţin utile. Dimpotrivă, anumite capacităţi de gestiune, cum ar fi aceea de a se servi de elementele de control, capătă o importanţă sporită. **Deoarece capacităţile tehnice sînt, prin definiţie, specializate, în timp ce conducerea este, în esenţă, o funcţiune de sinteză, alte capacităţi sînt mai importante pentru calitatea conducătorului de întreprindere.**

b) **Capacităţi umane** (sau sociale), prin care trebuie înţeleasă aptitudinea de a lucra cu alţi oameni şi de a conduce în mod eficace efortul unui colectiv. Aceasta presupune facultatea de a înţelege ce gîndesc, simt şi doresc ceilalţi, de a face pe ceilalţi să înţeleagă propriile gînduri şi sentimente şi de a creşte şi educa alte cadre. **Aceste aptitudini umane sînt de o importanţă capitală pentru un conducător, indiferent de nivelul de conducere.**

c) **Capacităţi de concepţie,** prin care se înţelege aptitudinea de a sintetiza, de a alege ce este esenţial de ceea ce este amănunt, de a prevedea şi de a găsi noi soluţii, noi idei. **Cu cît nivelul de conducere este mai ridicat, cu atît capacităţile de concepţie devin mai importante. Fără ele, un director nu va putea niciodată face să progreseze întreprinderea pe care o conduce.** Pe lîngă aceste capacităţi, **tot atît de importante sînt atitudinile conducătorului, adică o mentalitate progresistă, principialitate, simţul de responsabilitate şi de colaborare cu ceilalţi participanţi la procesul de producţie.**

Aceste consideraţiuni permit să determinăm obiectivele perfecţionării pregătirii cadrelor de conducere. Este deci necesar de a da conducătorului:

a) cunoştinţa sistematică a întreprinderii şi a problemelor acesteia şi ca urmare, a-i mări capacitatea de a sesiza, judeca, prevedea şi lua hotărîri în problemele conducerii întreprinderii;

b) capacitatea de a se folosi de metodele şi tehnicile moderne de gestiune, conducere şi organizare;

c) cunoştinţe tehnice din specialităţi diferite de profesiunea sa de bază;

d) cunoştinţe în domeniul relaţiilor umane, care să-i permită utilizarea cît mai completă a avantajelor muncii colective;

e) o concepţie clară asupra rolului, răspunderilor şi atribuţiilor sale de conducător.

Toate acestea trebuie să fie strîns legate de necesitatea de continuă organizare şi perfecţionare a activităţii întreprinderii, deoarece orice perfecţionare a pregătirii cadrelor de conducere care nu se inscrie în viaţa întreprinderii şi nu răspunde nevoilor de creştere a eficienţei poate fi considerată de la început ca inutilă.

• Metode active de pregătire

PENTRU A ATINGE aceste obiective, programele de perfecţionare se organizează pe grupe mici de participanţi — între 15 şi 25 în grupă —, folosindu-se metode active de asimilare a noilor tehnici şi cunoştinţe.

In general, cursurile au o pondere mică în aceste programe, participanţii trebuind să-şi completeze elementele teoretice prin studiu individual, pe care-l fac pe baza bibliografiei recomandate. O excepţie de la această regulă o formează însuşirea unor tehnici şi metode noi, pentru care se fac cursuri speciale. Majoritatea timpului este consacrată discuţiilor organizate pe teme şi pe cazuri, cînd participanţii la programe învaţă în mod activ, fiind puşi în faţa unor probleme identice cu cele din viaţa întreprinderii şi cărora trebuie să le găsească rezolvarea optimă. Ceea ce este important în aceste forme de perfecţionare este transmiterea experienţei bune a fiecărui participant la întregul grup, precum şi analiza critică a greşelilor făcute de fiecare.

In cadrul discuţiilor pe teme, în care se analizează toate aspectele unei probleme curente din viaţa întreprinderii, participanţii, pe baza experienţei proprii, scot în relief toate aspectele pozitive şi negative pe care le implică luarea unei anumite decizii, căutînd astfel decizia optimă. Cadrul didactic care asistă la această discuţie are rolul de a interveni numai atunci cînd un anumit aspect nu este sesizat de participanţii la discuţie, sau atunci cînd concluziile grupei sînt eronate.

Metoda cazurilor constă în a prezenta participanţilor la programe o situaţie concretă din viaţa unei întreprinderi, pentru care se prezintă toate datele necesare — aşa cum le are şi conducătorul respectiv — cerîndu-li-se să ia hotărîrea cuvenită. Cazul prezentat se discută întîi în subgrupe, fiecare propunînd hotărîrea pe care o consideră optimă, iar apoi se discută în cadrul grupei, unde fiecare subgrupă care are o părere diferită asupra hotărîrii optime îşi susţine părerea proprie şi aduce argumente contra altor păreri. Aceste discuţii în contradictoriu, mai ales în cadrul grupelor eterogene, sînt deosebit de utile pentru participanţi, căci, pe lîngă lămurirea perfectă a tuturor aspectelor unui caz concret, îi obişnuieşte să judece multilateral diferitele situaţii care se vor ivi în activitatea lor practică.

De o mare importanţă în cursul programelor de pregătire este contactul permanent cu întreprinderile. Legarea discuţiilor de situaţia reală din întreprindere consolidează noile cunoştinţe şi întăreşte convingerea participanţilor asupra justeţei soluţiilor adoptate.

Buna reuşită a programelor de perfecţionare a pregătirii cadrelor de conducere depinde în mare măsură de calitatea corpului didactic. Un centru de pregătire, oricît de multe şi de bune cadre ar avea, nu poate face faţă tuturor necesităţilor; de aceea, trebuie să recurgă la ajutorul celor mai bune cadre universitare şi de specialişti din economie, care sînt solicitate să ţină conferinţe şi să participe la discuţii pe teme. Această colaborare largă pune însă în faţa celor ce răspund de conţinutul şi calitatea programelor sarcini deosebit de grele şi complexe, deoarece este necesară, pe lîngă o omogenitate a fiecărui program, asigurarea conţinutului calitativ al colaborării, eliminarea unor repetări. De aceea, în scopul unei viziuni complete asupra programului, se practică sistemul ca fiecare ciclu de perfecţionare să aibă din partea corpului didactic un responsabil, care ia parte la absolut toate activităţile, avînd astfel posibilitatea să intervină pe parcurs atunci cînd apare necesară o modificare.

Programele de perfecţionare a pregătirii cadrelor de conducere sînt de durate diferite în funcţie de volumul de cunoştinţe pe care tind să-l aducă participanţilor. Din diversele soluţii posibile, pentru centrul nostru s-a ales pentru moment soluţia unor programe de durată medie — 6 pînă la 10 săptămîni, — cu întreruperi în care participanţii se reintorc în producţie. Se preconizează însă ca, în anul viitor, să se organizeze şi programe scurte — de circa o săptămînă — în care să se abordeze numai anumite laturi ale activităţii de conducere. Această formă poate fi utilă, deoarece va permite unor conducători din întreprinderi să-şi completeze anumite cunoştinţe care le lipsesc sau să asimileze anumite tehnici şi metode noi.

Considerăm că pe măsură ce experienţa şi capacitatea de cuprindere a centrului va creşte, va fi nevoie să se treacă şi la alte metode, cum ar fi programe serale sau simpozioane de o zi pentru informare în anumite probleme. De asemenea, pentru a lărgi cercul celor care pot să beneficieze de această perfecţionare, va fi necesar ca, într-un timp relativ scurt, să apară o serie de materiale documentare care să dea posibilitatea şi celor care nu pot participa la programele de pregătire să se informeze şi să fie la curent cu cele mai noi metode de conducere.

Desigur că o dată cu obţinerea unei experienţe proprii în acest domeniu atît de vast, precum şi prin adaptarea la condiţiile ţării noastre a experienţei mondiale, se vor extinde atît tipurile de programe de perfecţionare, cît şi locurile în care se vor face.

In lumina experienţei mondiale, apare şi pentru noi necesitatea de a cerceta în continuare cele mai potrivite şi eficace metode şi moduri de perfecţionare a conducătorilor din întreprinderi, astfel ca aceştia să poată lucra ca nişte adevăraţi gospodari moderni, care dovedesc că merită încrederea celor ce i-au numit să administreze bunurile întregului popor.

„Activitatea de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii trebuie să devină o preocupare permanentă şi competentă în fiecare unitate economică; ceea ce am realizat pînă acum în acest domeniu reprezintă începutul unui proces continuu, ce urmează să fie adîncit şi extins în toate ramurile economiei".

(Din proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale).

CALCULATOARELE ELECTRONICE ŞI CONDUCEREA ÎNTREPRINDERILOR

prof. Edmond NICOLAU
director ştiinţific adjunct al Centrului de calcul economic şi cibernetică economică

CARACTERISTICĂ PENTRU EPOCA NOASTRĂ este dezvoltarea ştiinţei conducerii şi apariţia cibernetică economice, o nouă ramură a ştiinţei contemporane. Utilizînd modelele matematice şi calculatoarele electronice, cibernetica economică este chemată să aducă o contribuţie substanţială în înţelegerea şi dirijarea proceselor economice. In această acţiune, rolul calculatoarelor electronice este esenţial, ele fiind uneltele de prelucrare rapidă şi sigură a informaţiei economice.

După cum arată statisticile internaţionale, majoritatea calculatoarelor electronice existente astăzi în lume se întrebuinţează în rezolvarea unor probleme cu caracter economic. In acelaşi timp, se constată o corespondenţă tot mai pronunţată între gradul de dezvoltare a ţărilor din punct de vedere al producţiei industriale sau al venitului pe cap de locuitor şi dotarea cu echipamente electronice de calcul. In unele ţări, acest ritm de dotare a industriei şi economiei cu calculatoare electronice este impresionant. De exemplu, în Republica Federală a Germaniei, în 1966, s-au instalat peste 1000 de calculatoare electronice, trecîndu-se în numai un an de la circa 1500 la peste 2500 de calculatoare electronice în funcţiune.

• Transformarea informaţiei în acţiune

IN ECONOMIA SOCIALISTĂ, aceste mijloace rapide de calcul sînt indispensabile, atît pentru studierea unor modele de previziune economică cît şi pentru urmărirea rezolvării sarcinilor de plan.

Din punct de vedere general, se poate afirma că procesul de conducere este **procesul prin care informaţia este transformată în acţiune. Succesul conducerii depinde, în primul rînd, de informaţia aleasă pentru a fi prelucrată în vederea elaborării deciziei, ca şi de modul în care se face transformarea informaţiei în decizie.**

Teoria informaţiei pune astăzi la dispoziţie metode de evaluare cantitativă a informaţiei disponibile într-o anumită situaţie. Se ştie că, în epoca noastră, fiecare om este supus în permanenţă unui flux de cîteva milioane biţi pe secundă, în timp ce creierul poate prelucra numai cîteva zeci. Ţinînd seama de aceste posibilităţi limitate ale creierului, care s-au dovedit a fi pe deplin satisfăcătoare în faza premergătoare tehnologiei contemporane, cînd omul nu era confruntat cu situaţii prea complexe, apare necesar şi util ca persoana respectivă să urmărească numai informaţiile **esenţiale** scopului urmărit. Chiar şi în acest caz este necesară o a doua selecţie, pentru a extrage numai informaţia **strict necesară** elaborării deciziei.

După alegerea anumitor clase de date şi anumitor clase de surse de informaţie prioritare, succesul conducerii depinde de prelucrarea informaţiei, de rapiditatea transformării ei în acţiune. Pentru conducere interesează transformarea informaţiei disponibile în **instrucţiuni,** adică în alte informaţii, care vor fi transformate ulterior în acţiuni fizice. Aceste acţiuni corespund realizării unor algoritmi. Privită prin acest unghi, acţiunea de conducere constituie o parte integrantă a unui sistem de reacţie, format din trei părţi componente, redate în fig. 1. Se constată că şi activitatea de conducere poate fi redată printr-un graf — ceea ce corespunde unui fapt mai general, activităţile cibernetice fiind, de regulă, strîns legate de modele şi de grafe. Evident, schema este simplificată foarte mult, în realitate elaborarea deciziei punîndu-se în prezenţa unui sistem cu multe bucle de reacţie, ca cel din fig. 2.

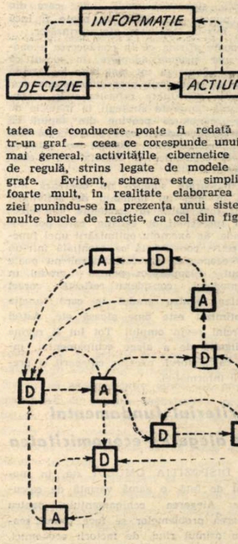

• Natura procesului de decizie

LUAREA DECIZIEI se bazează pe cunoaşterea proprietăţilor sistemului a cărui evoluţie se decide, atît în ce priveşte starea sa momentană, cît şi evoluţia posibilă. La elaborarea deciziei trebuie să se procedeze în etape: elaborarea modelului matematic corespunzător condiţiilor restrictive şi în special a funcţiei de optimizat; determinarea algoritmului care permite optimizarea activităţii conduse, în cadrul modelului considerat.

In unele cazuri sîntem în prezenţa unor fenomene relativ simple, la care optimizarea se poate realiza prin aplicarea unor algoritmi bine cunoscuţi din teoria programării matematice. Cînd situaţia este mai complexă intervin sisteme ierarhizate; în aceste cazuri, efectele luării unei decizii privind un anumit sector sînt mai greu de determinat în alt sector, datorită multiple-

(Continuare în pag. 14)

ARTA DE A ECONOMISI TIMPUL

Anchetă despre folosirea timpului directorului

IN CONDIŢIILE PRODUCŢIEI MODERNE, activitatea de conducere a unităţilor economice capătă o importanţă crescîndă, punîndu-şi amprenta asupra tuturor laturilor activităţii acestora. O conducere operativă şi dinamică, la activitatea căreia sînt atraşi cei mai buni specialişti şi bazată pe o temeinică, precisă şi oportună informare, permite stabilirea celor mai juste concluzii asupra problemelor ce se ivesc, adoptarea măsurilor corespunzătoare, care răspund cel mai bine sarcinilor curente, cît şi celor de perspectivă.

Promovarea principiului muncii colective în activitatea de conducere şi creşterea răspunderii personale pentru activitatea întreprinderii, aşa cum sînt preconizate în proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R., conduc la creşterea rolului directorului, la sporirea exigenţelor faţă de aptitudinile sale profesionale şi organizatorice. In aceste condiţii se pune problema îmbunătăţirii stilului de al directorului, ca de altfel al tuturor membrilor viitoarelor comitete de direcţie, concentrarea eforturilor şi capacităţilor lor creatoare spre aspectele esenţiale, de care depind în mod hotărîtor rezultatele economico-financiare ale întreprinderii. Aplicarea cu succes a măsurilor prevăzute în proiectul de Directive necesită, de aceea, o concepţie cît mai clară a directorului asupra conţinutului conducerii colective, asupra activităţilor şi funcţiilor întreprinderii.

Totodată, perfecţionarea activităţii directorului de întreprindere, stabilirea şi cunoaşterea coordonatelor de ordin principial ale muncii sale creează premise favorabile pentru îmbunătăţirea conducerii pe toate treptele şi compartimentele întreprinderii.

In această lumină, credem că prezintă interes cunoaşterea cîtorva din constatările degajate din analiza datelor unei anchete privind practica de conducere şi profilul conducătorului, anchetă efectuată de către Institutul de cercetări economice al Academiei într-un număr de 28 întreprinderi aparţinînd Ministerului Industriei Uşoare. Ancheta a fost însoţită de autofotografieri ale zilei de lucru a directorilor de întreprinderi.

• 12 ore nu sînt suficiente

PRIMA CONSTATARE se referă la durata exagerat de mare a zilei de lucru a directorilor (în medie circa 12 ore pe zi), depăşind sensibil regimul normal de muncă; în unele întreprinderi, ziua de lucru se prelungeşte cu mult peste această durată. După răspunsurile date de directorii de întreprinderi chiar şi aşa ziua de lucru este considerată insuficientă pentru a permite îndeplinirea sarcinilor curente şi a celor nepreväzute.

Privind în structură consumul de timp, se remarcă ponderea foarte mare a timpului cheltuit pentru activităţi desfăşurate în şedinţe (consfătuiri, consultări, vizite, discuţii). Această pondere este de aproape 45% din ziua de muncă. La prima vedere, s-ar putea considera un atare consum ca un fapt pozitiv, întrucît directorii aplică cu predilecţie munca în comun; este ştiut că o astfel de metodă de muncă este o necesitate tot mai stringentă în practica conducerii întreprinderilor. In realitate, se constată, însă, că se cheltuieşte adeseori **mult timp în mod inutil, ca urmare a necunoaşterii problemelor, a discutării unor propuneri nefundamentate, a unor aspecte cu totul secundare şi chiar a unora fără nici o legătură cu activitatea de conducere propriu-zisă.** O asemenea irosire a timpului se face în dauna activităţii pe care trebuie s-o desfăşoare directorul şi ceilalţi participanţi la atari şedinţe.

Pentru ca activitatea directorului să dea maximum de rezultate, este necesar ca el să consacre o bună parte din timpul său pentru lucru individual. Aşa cum rezultă din datele anchetei, în numeroase cazuri activitatea individuală a directorului este sub normal şi constă de multe ori într-o muncă cu eficienţă scăzută. De pildă, se consacră o mare parte din acest timp pentru rezolvarea corespondenţei, semnarea tuturor scrisorilor şi actelor care emană de la întreprindere, convorbiri telefonice fără importanţă, informarea exagerată de amănunţită asupra activităţii secţiilor şi serviciilor, vizitarea prea frecventă a locurilor de muncă. Se merge uneori pînă la verificarea personală a consumului de benzină al turismelor care aparţin întreprinderii, a drumurilor parcurse, primirea oricărui organ

Gh. RĂBOACĂ
cercetător principal la Institutul de cercetări economice

I. MOLDOVAN
director adjunct în Ministerul Industriei Uşoare

(Continuare în pag. 14)

CALCULATOARELE ELECTRONICE

(Urmare din pag. 13)

lor legături între unitățile situate la diferite nivele.

In sistemul ierarhizat, care corespunde întreprinderii sau instituției ce trebuie condusă, există mai multe nivele. Un nivel poate fi constituit din totalitatea instalațiilor existente, un altul din numărul de angajați, ca și din vînzările medii din ultima lună, gradul de optimism referitor la viitorul economic al întreprinderii etc. O decizie este cu atît mai corectă cu cît ține seama, într-o măsură mai mare, de posibilitățile întreprinderii, de legătura dintre diferitele nivele semnalate, de legăturile dintre unitatea respectivă și restul economiei. Schematic, procesul de luare a deciziei se poate reprezenta ca în fig. 3.

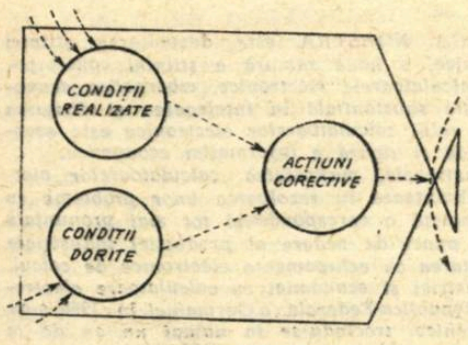

In procesul de decizie privind conducerea, se compară ceea ce se dorește a se realiza cu ceea ce există și prin această comparație se decide care este acțiunea de corecție care trebuie îndeplinită în realitate. condițiile existente ca și desfășurarea fenomenelor pot fi greu precizate atunci cînd avem de-a face cu unități economice importante. Elaborarea acțiunii de corecție se bazează pe adoptarea unei anumite strategii, care poate ține seama, într-o anumită măsură, de metode științifice exacte, cum ar fi programarea matematică, cu diversele ei aspecte — liniară, dinamică, stohastică etc. — dar care din multe puncte de vedere nu poate fi încă prinsă într-un algoritm atotcuprinzător.

Se poate afirma că în conducerea economică apar sisteme adaptive, în sensul că omul se adaptează tot mai bine la sarcina dificilă a conducerii proceselor economice. Principala dificultate referitoare la elaborarea unei anumite strategii în materie de decizie economică provine din faptul că factorii economici cu care se lucrează sînt extrem de numeroși. Tocmai aci intervin modelele economice și calculatoarele electronice.

Calculatoarele singure nu operează miracole în nici un domeniu de activitate, cu atît mai puțin în economie. Ele efectuează succesiuni de calcule, care pot corespunde, de exemplu, optimizării unei funcții-obiectiv, considerată ca esențială într-un model economic, dar calculatorul nu poate fi făcut răspunzător pentru gradul în care modelul considerat reflectă corect realitatea, pentru gradul în care funcția de optimizat este bine aleasă etc. Astfel de sarcini revin omului. Tot lui îi revine și obligația de a alege echipamentul, inclusiv calculatorul, necesar culegerii și prelucrării informației.

● Criteriul fundamental de alegere — economicitatea

LA DISPOZIȚIA OMULUI stă, în momentul de față, o gamă variată de calculatoare. Alegerea echipamentului pentru rezolvarea problemelor se face ținînd seama, în primul rînd, de factorii economici. In cazul în care ne adresăm unui centru de calcul, de exemplu, vom fi interesați în a alege acel centru care ne rezolvă problema la un preț de cost minim. Avînd în vedere că prețul de cost este, în general, proporțional cu timpul în care rezolvarea problemei blochează un anumit echipament de calcul, rezultă că, în fond, alegerea se face ținînd seama de factorul

$$P = pT$$

unde P = prețul de cost al rezolvării unei anumite probleme; p = prețul utilizării pe unitatea de timp a echipamentului de calcul respectiv; T = durata rezolvării problemei.

Alegerea unui anumit tip de echipament de calcul depinde, în mare măsură, de genul de probleme care urmează a fi rezolvate în mod curent în unitatea respectivă. In domeniul calculului economic, calculatoarele digitale par a fi cele mai adecvate, deoarece aci este nevoie adesea de o precizie absolută — ca, de exemplu, în cazul calculării și plății salariilor, al facturărilor, unde eroarea trebuie să fie inferioară ultimei diviziuni monetare utilizate în efectuarea plăților. În ceea ce privește studiul fenomenelor economice cu ajutorul modelelor macro și microeconomice, se pot utiliza atît calculatoarele digitale, cît și calculatoare analogice.

Pentru rezolvarea problemelor care se pun la nivelul conducerii unităților economice, a secțiilor, atelierelor, în care scop se folosește un instrument matematic variat (programări liniare, grafuri, optimizări de procese aleatoare etc.), se pot utiliza cu succes calculatoarele electronice digitale; în unele cazuri, cum ar fi, de exemplu, în probleme de optimizare de stoc — se pot utiliza și calculatoare analogice specializate.

Alegerea unui anumit echipament de calcul pentru conducerea unor procese economice la scară mai mare — de exemplu la nivelul ramurii — conduce în mod obligatoriu la utilizarea unor echipamente de calcul de dimensiuni mari. La nivelul întregii economii intervin probleme de dimensiuni foarte mari, ca de pildă, echilibrarea balanței interramuri. Un astfel de model, pentru a fi corespunzător realității modelate, trebuie să fie neapărat, de dimensiuni foarte mari. Pentru a se putea studia, într-un timp corespunzător, atît problema unei variante de plan, cît și alegerea variantei optime dintre mai multe variante posibile, este necesar un echipament la care memoria să fie de dimensiuni foarte mari și, în același timp, viteza de calcul să fie suficient de rapidă pentru a rezolva problemele în timp util.

In cazul unei economii planificate, sistemul informațional trebuie să cuprindă, după părerea noastră, diferite tipuri de calculatoare. La periferia sistemului informațional ascendent trebuie să existe un număr foarte mare de mașini care să prelucreze automat informația. Ele vor avea performanțe reduse ca viteză, fiind vorba de mașini care traduc informația de pe suporturi obișnuite pe acei purtători de informație care pot fi transmiși calculatoarelor medii.

La un nivel intermediar, este necesar un număr sensibil mai redus de calculatoare electronice, capabile de a prelucra informația provenind de la periferia sistemului. În fond, în această etapă intermediară se selectează esențialul din informația care vine, rezultatul fiind anumiți indicatori sintetici, care sînt dirijați spre organele centrale de sinteză economică. Aci trebuie să existe echipamente de calcul foarte puternice.

În afara rețelei de calculatoare, utilizată în conducerea proceselor economice, pot fi întîlnite calculatoare de diverse tipuri și în întreprinderile specializate în comerț sau prestări de servicii.

În contextul preocupărilor partidului și statului nostru pentru perfecționarea metodelor de planificare și conducere a economiei, problema utilizării echipamentelor de calcul în conducerea întreprinderilor și a viitoarelor centrale industriale prezintă o deosebită actualitate și ea trebuie rezolvată pe scară națională, o dată cu organizarea centrelor de calcul și a sistemului informațional economic.

Această sarcină de foarte mare importanță solicită eforturi economice însemnate. În afară de achiziționarea echipamentelor, considerăm necesară formarea a numeroși specialiști, bine pregătiți în diversele domenii ale cibernetică economice și ingineriei sistemelor: analiști specialiști în planificare științifică, programatori, constructori de echipamente de calcul etc. Considerăm, de asemenea, oportună crearea unor centre-pilot, cu rol metodologic, în care să se experimenteze conducerea întreprinderilor cu ajutorul mijloacelor moderne de calcul. În această direcție, Centrul de Calcul Economic și Cibernetică Economică a acumulat o anumită experiență.

Se poate afirma că astăzi sînt create toate condițiile prin care cibernetica și, implicit, calculatoarele electronice își pot aduce contribuția la ridicarea pe o treaptă superioară a conducerii fenomenelor economice în țara noastră

ARTA DE A ECONOMISI TIMPUL

(Urmare din pag. 13)

de inspecție și control, a oricăror delegați care vin în întreprindere etc.

Pe de altă parte, numeroase activități care grevează serios asupra consumului de timp de lucru al directorului nu au nici o legătură cu munca de conducere propriu-zisă. **Numeroși conducători de întreprinderi îndeplinesc în timpul programului diferite sarcini obștești.**

● Puțină muncă de concepție... multă activitate curentă

DAR CHIAR ȘI TIMPUL afectat conducerii propriu-zise este adeseori folosit cu o eficiență destul de slabă pentru munca de conducere, pentru activitatea directorului. Caracterul nerațional al modului în care se folosește adesea timpul de muncă rezultă și din analiza datelor de care dispunem, grupate după criteriul **specificului muncii de conducere**, după proporția pe care o dețin activitățile cu caracter curent, operativ, față de cele care privesc munca de concepție, de perspectivă și pe care le prezentăm în tabelul nr. 1.

Apare deosebit de clar ponderea foarte mică a muncii de concepție [1], de perspectivă, atît în consumul total de timp al directorului, cît și în structura timpului cheltuit pentru conducerea propriu-zisă. În schimb, se remarcă proporția covîrșitoare a activităților curente.

Concluzia că directorii folosesc majoritatea timpului în mod nerațional se întemeiază de altfel și pe alte două argumente. În primul rînd, proporția scăzută a activității de concepție, de perspectivă, este legată și de o înțelegere defectuoasă de către înșiși directorii de întreprinderi a conținutului real al activității de conducere. În propunerile făcute, privind o structură rațională a consumului lor de timp, ei au prevăzut, de pildă, o creștere substanțială a timpului pentru vizitarea locurilor de muncă, sporirea ponderii timpului afectat examinării activității secțiilor, serviciilor, studierii dărilor de seamă și rapoartelor și chiar o sporire destul de ridicată a timpului afectat consfătuirilor, consultărilor și discuțiilor. Or, toate aceste categorii de activități nu pot mări eficiența muncii de conducere. Deși servesc informării directorului, ele nu pot și nu trebuie să ocupe o pondere atît de ridicată în consumul timpului de lucru al directorului.

În al doilea rînd, activitatea de informare are un caracter operativ, curent, fiind efectuată îndeosebi în vederea informării organelor superioare, sau a luării unor măsuri care au mai ales un caracter tot curent. Prin urmare, nu avem de-a face cu o informare cu caracter de studiu, de analiză temeinică și complexă asupra cauzelor care determină o seamă de deficiențe și cu atît mai puțin de cercetarea unor aspecte care să vizeze posibilități viitoare, de perspectivă, pentru ridicarea eficienței activității economice a întreprinderii.

Caracterul preponderent operativ al muncii directorilor — cu totul nespecific concepției moderne asupra conducerii unei întreprinderi — este determinat, în afară de stilul defectuos de muncă al unor conducători, și de competențele insuficiente acordate întreprinderilor în rezolvarea, soluționarea a numeroase probleme. În numeroase cazuri, dreptul de decizie aparține forului tutelar, cu toate că acesta nu dovedește totodeauna cunoașterea temeinică a situației reale. Directorul întreprinderii este solicitat adesea doar să facă propuneri. Folosirea conducătorilor de întreprinderi pentru activități curente, „împingerea" lor spre o muncă de informare a organelor superioare, deseori cu caracter mărunt, fără vreo semnificație deosebită, nu numai că le diminuează răspunderea față de rezultatele viitoare ale producției, dar îi sustrag de fapt, ca de altfel și alte cadre tehnico-administrative, de la o muncă de conținut, de concepție, de perspectivă, de la adevărata activitate care trebuie să caracterizeze și să ocupe ponderea covîrșitoare în consumul de timp al directorului.

● O îmbinare armonioasă între activități

PROBLEMA CARE SE PUNE și este esențială din punct de vedere al eficienței conducerii, a folosirii raționale a timpului directorului și celorlalte cadre de conducere, este de a se asigura proporții juste în repartizarea timpului lor pe diferite activități, concomitent cu îmbunătățirea calitativă a conținutului fiecăreia dintre acestea.

Folosirea rațională a timpului directorului, orientarea activității lui către probleme de conținut, de concepție și de perspectivă este o necesitate imperioasă. Societatea este adînc interesată în folosirea cu maximum de rezultate economice a cadrelor de conducere și, în primul rînd, a directorilor.

Economisirea timpului directorului și degrevarea lui de activitățile neesențiale, mărunte, rezultă din însăși datoria, din menirea lui esențială, de a lua decizii pe bază de fapte, de informații, care rezultă din studii, din cercetarea științifică a activității producției și muncii.

Ar fi profund greșit și dăunător dacă din cele arătate s-ar trage concluzia că prin îmbunătățirea conținutului muncii directorilor și prin degrevarea lor de unele sarcini, munca acestuia s-ar simplifica sau ușura. Dimpotrivă, luarea deciziilor în cadrul colectivului de conducere comportă studiu temeinic, planificare riguroasă, iar acestea implică o mare cantitate de efort și de timp. Practica unor întreprinderi cu experiență bogată în acest domeniu arată utilitatea unui secretariat tehnic, care să sprijine direct munca individuală și de studiu a directorului. De asemenea, apare necesară acordarea dreptului de semnătură și unor alte cadre de conducere, distribuirea unor sarcini pe care directorul și le asumă de obicei, întărirea competențelor conducătorilor de pe verigile inferioare, concomitent cu creșterea răspunderii personale a acestora. În acest sens, o deosebită importanță capătă revizuirea sistemului informațional, lichidarea evidențelor inutile, care consumă un mare volum de muncă. De mare însemnătate este și reglementarea judicioasă a problemei ședințelor, consfătuirilor, consultărilor și discuțiilor care trebuie să aibă un scop precis, să fie bine pregătite și să fie totdeauna limitate ca durată.

Toate acestea, ca de altfel orice altă soluție care poate să economisească timpul de muncă al directorului, permit concentrarea atenției lui către problemele fundamentale, esențiale ale conducerii.

Tabel nr. 1

Ponderea activităților curente și de concepție în consumul de timp al directorului

Specificație	În consumul total de timp			În consumul de timp de conducere propriu-zisă		
	Total	Activități curente	Activități de concepție	Total	Activități curente	Activități de concepție
Ziua de lucru	100.0	86.1	13.9	82,4 100.0	69,0 84.9	13,4 15,1

[1]) In activitatea de concepție s-a inclus și timpul pentru studierea literaturii de specialitate, deși privit strict în legătură cu actuala concepție a conducerii întreprinderii el nu are o legătură directă cu munca de conducere. De altfel, pentru acest considerent unii autori nu îl includ în categoria timpului de conducere propriu-zisă.

CURIER ECONOMIC-LEGISLATIV

ACTE NORMATIVE

PRIN circulara M.F. și P.A.S. nr. 8 din 18 octombrie 1967, s-au dat următoarele precizări privind dreptul asigurărilor sociale de a pretinde de la organizațiile economice echivalentul pensiilor acordate angajaților accidentați, ca urmare a neluării măsurilor de tehnica securității :

● Prin legea nr. 27/1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară, s-a abrogat Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 292/1959 privitor la dreptul la pensie, care la art. 135 prevedea dreptul de regres al asigurărilor sociale de stat împotriva unităților plătitoare a contribuțiilor de asigurări sociale, pentru restituirea pensiei plătite în caz de accidente de muncă datorate neluării măsurilor de protecție a muncii. Legea citată fiind de aplicațiune imediată, înseamnă că pentru pensiile scadente după data intrării ei în vigoare — 1 ianuarie 1967 — asigurările sociale de stat nu se mai pot regresa împotriva unităților plătitoare a contribuțiilor de asigurări sociale în culpă de neluare a măsurilor de protecție a muncii, chiar dacă pretențiile lor pentru restituirea pensiei își găsesc izvorul în fapte anterioare acestei date.

● Pe cale de consecință, hotărîrile pronunțate anterior de organele arbitrale, care stabilesc obligația de restituire a pensiei și pentru viitor urmează să fie executate numai pentru pensiile scadente pînă la data de 1 ianuarie 1967 ; privitor la pensiile cu scadență ulterioară ele își pierd, prin efectul legii, puterea executorie. În cazul cînd au fost totuși executate și pentru aceste pensii, unitățile interesate vor cere restituirea pe bază de dispoziții de încasare introduse în bancă.

● Pe aceleași considerente, în cazul unor litigii aflate în curs de soluționare, organele arbitrale, dacă vor găsi întemeiate pretențiile asigurărilor sociale de stat pentru restituirea pensiei în condițiile art. 135 din Regulamentul nr. 292/1959, vor stabili obligația de restituire a pensiei numai pînă la 1 ianuarie 1967.

★

● Prin H.C.M. nr. 2720 din 3 noiembrie 1967, publicată în B.of. nr. 95/1967, a fost completat art. 14 din H.C.M. nr. 150/1965 privind acordarea de credite pe termen lung pentru investiții, credite pentru producție și reglementarea plăților pentru aprovizionarea cu materii prime și materiale a cooperativelor agricole de producție.

REGULI „INCOTERMS 1953"

● F. A. S. (Free Alongsid Ship - Franco linga vas)

A. Vînzătorul are obligația :

1. Să livreze mărfurile în conformitate cu contractul de vînzare împreună cu toate dovezile prevăzute în contract.

2. Să livreze mărfurile lîngă vas, la dana de încărcare indicată de cumpărător, în portul de încărcare convenit și în felul uzitat în acel port, la data sau înăuntrul termenului convenit, avizînd fără întîrziere pe cumpărător că mărfurile au fost livrate lîngă vas.

3. Să dea tot concursul său cumpărătorului la cererea, pe riscul și cheltuiala acestuia din urmă, pentru obținerea licenței de export sau oricărei alte autorizații ce ar fi necesară la exportul acelor mărfuri.

4. Sub rezerva dispozițiilor prevăzute în articolele B-3 și B-4 de mai jos, să suporte orice cheltuieli și riscuri ale mărfurilor pînă în momentul în care ele au fost efectiv livrate lîngă vas în portul de încărcare convenit, inclusiv spezele legate de toate formalitățile necesare în vederea livrării lor lîngă vas.

5. Să procure, pe proprie cheltuială, ambalajul uzual acelor mărfuri, exceptînd cazul în care uzanțele comerciale prevăd încărcarea acelor mărfuri fără ambalaj.

6. Să suporte spezele legate de orice operație de control (al calității, măsurii, greutății sau numărului) ce ar fi necesară cu ocazia livrării mărfurilor lîngă vas.

7. Să procure, pe proprie cheltuială, documentul „curat" uzitat ca dovadă de livrare a mărfurilor lîngă vas.

8. Să procure cumpărătorului, la cererea și pe cheltuiala acestuia din urmă, (vezi art. B-5) certificatul de origine.

9. Să dea orice concurs cumpărătorului, la cererea, pe riscul și pe cheltuiala acestuia din urmă, pentru obținerea oricăror documente, altele decît cele menționate în art. A-8, întocmite în țara în care se încarcă mărfurile și/sau în țara de origine (exclusiv conosamentul și/sau documentele consulare) pe care le-ar cere cumpărătorul în vederea importării acelor mărfuri în țara de destinație (eventual, și pentru tranzitarea lor prin altă țară).

B. Cumpărătorul are obligația :

1. Să avizeze din timp pe vînzător despre numele vasului, dana de încărcare și data cînd va încărca.

2. Să suporte orice cheltuieli și riscuri ale mărfurilor, din momentul în care ele au fost efectiv livrate lîngă vas, în portul convenit pentru încărcare, la data sau în termenul stabilit și să achite prețul prevăzut în contract.

3. Să suporte orice cheltuieli suplimentare făcute din pricina întîrzierii vasului indicat, a imposibilității de încărcare sau a sosirii vasului înainte de data convenită, precum și toate riscurile mărfurilor, începînd din momentul în care ele au fost puse la dispoziția cumpărătorului de către vînzător, cu condiția ca acele mărfuri să fi fost în prealabil destinate executării acelui contract, adică puse la o parte sau individualizate în orice alt mod ca făcînd obiectul acelui contract.

4. Dacă nu va indica din timp vasul ori își va rezerva dreptul de preluare a mărfurilor într-un anumit termen și/sau dreptul de alegere a portului de încărcare și nu va da din timp instrucțiuni detaliate, va suporta toate cheltuielile suplimentare pricinuite de aceste întîrzieri, precum și toate riscurile mărfurilor, de la data expirării termenului convenit pentru livrare, cu condiția ca mărfurile să fi fost în prealabil destinate executării contractului, adică puse la o parte sau individualizate în orice alt mod ca făcînd obiectul acelui contract.

5. Să suporte toate cheltuielile și spezele avute cu obținerea documentelor menționate în articolele A-3, A-8 și A-9 de mai sus.

N.R. — Mai mulți cititori, printre care ing. Gh. Manolescu, D. Voica și ing. A. Stan, din București, Zoltan Man și Ion Bologa din Cluj, ne-au solicitat, sub formă de broșură „Regulile Incoterms". Îi informăm pe aceștia cale, că lucrarea solicitată nu a fost editată pînă în prezent, fapt pentru care revista „Viața economică" a hotărît să o publice — pe capitole — la rubrica „Curier economic legislativ". Cei interesați să cunoască regulile „Incoterms 1953" le pot găsi, deci, în coloanele revistei, începînd cu numărul 46 din 17 noiembrie 1967.

TERMENE

● La 21 decembrie a.c. va intra în vigoare H.C.M. nr. 3335 din 19 septembrie 1967, publicată în B. Of. nr. 83/1967, privind noul regim al producției și circulației ambalajelor.

Pe aceeași dată se abrogă : art. 9 din H.C.M. nr. 628/1951 ; art. 7 pct. B lit. b din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 3938/1953 ; art. 25 și 26 din H.C.M. nr. 2697/1954 ; H.C.M. nr. 869/1955 ; art. 64, 65 și 66 din H.C.M. nr. 225/1956 ; H.C.M. nr. 2201/1956 ; H.C.M. nr. 1690/1960 ; art. 2 lit. e (partea referitoare la acordarea de autorizații pentru producția ambalajelor) din H.C.M. nr. 928/1963, H.C.M. nr. 821/1964 ; H.C.M. nr. 521/1965).

PE CÎND RE-REPROFILAREA...

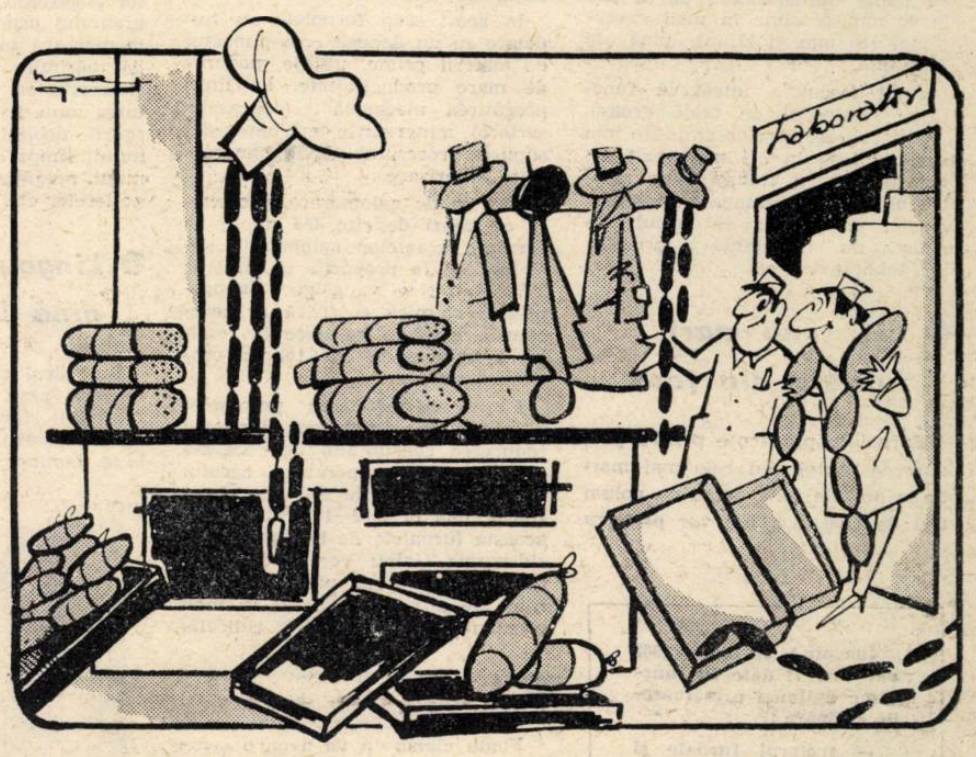

(Desen de Neagu Rădulescu)

LA „DELTA DUNĂRII" de pe bulevardul Magheru din Capitală, raionul de gustări și băuturi a fost transformat în raion de dulciuri, cafea și vînzare de băuturi îmbuteliate. Și-i mai bine, că s-a primenit și aerul — ni s-a argumentat. Înainte, cei care consumau coniac, lichior sau vin fumau și era un fum... Acum însă, în loc de alcool aici se servește doar cafea. Se face și acum fum dar, trebuie să recunoașteți, este cu totul altceva.

N-a scăpat de năpastă nici raionul de produse calde — pateuri, chiftele ș.a. — de la „Polar". A fost reprofilat în raion pentru vînzarea produselor din carne. Cetățenii duc dorul unității la care puteau găsi produse calde la orice oră din zi — unică pe Capitală — dar nu contează. Totu-i inițiativa. Imensa bucătărie cu soba și cuptoarele ei nichelate, din care ieșeau îmbietoarele produse, a trecut la odihnă fiind transformată în magazie, „depozit de mînă" sau chiar vestiar pentru salariați !!

Hotărîrile bizare de care aminteam mai sus au fost luate pe de o parte de „Comaliment" (pentru „Delta Dunării"), iar pe de alta de „Antrefrig" (pentru „Polar"). Încurajați de rapiditatea cu care s-au aprobat și s-au executat cele două reprofilări, ne grăbim să facem și noi propunerea ca cele două raioane amintite să fie aduse la profilul lor inițial : bufet-bar și, respectiv, produse calde (pateuri și gustări). Nu pretindem că sugestia noastră este „la nivelul" hotărîrilor luate. Se impune însă numai prin faptul că ține seamă de dorința cetățenilor, de „suflul cererii" și duce la rentabilitate.

M. Fr.

EFICIENȚĂ ECONOMICĂ CU ORICE PREȚ?

ÎN NR. 46 AL REVISTEI NOASTRE, la această rubrică, am publicat o notă critică (însoțită de o caricatură), care viza interdicția impusă de M.C.I. de a se comercializa — în anumite restaurante — vinuri mai ieftine de 28 lei litrul.

La această sesizare, tovarășul Iuliu Boldeanu, director adjunct al alimentației publice din M.C.I. ne-a răspuns, prin adresa nr. 16/56232 din 21 noiembrie 1967, următoarele :

„Nu există nici un act normativ elaborat de M.C.I. prin care să se interzică desfacerea de vinuri ieftine în unele unități de alimentație publică, ci, dimpotrivă, s-a cerut întreprinderilor să se aprovizioneze cu cantități și soiuri de vinuri cît mai variate, pentru satisfacerea cerințelor consumatorilor.

Față de cele semnalate de dv., am reținut că trebuie intensificată munca organelor de control pentru ca asemenea situații să nu se repete și să fie asigurat în bune condițiuni obiectivul principal al activității sectorului de alimentație publică, satisfacerea cerințelor consumatorilor".

Fără îndoială, ne-a bucurat măsura preconizată de-a se „intensifica munca organelor de control pentru ca asemenea situații să nu se mai repete", dar, în același timp, ne-a surprins afirmația că „nu există nici un act normativ elaborat de M.C.I. prin care să se interzică desfacerea de vinuri ieftine în unitățile de alimentație publică".

RĂSFOIND PRIN DOSARE

Față de această situație, am răsfoit dosarul cu ordine și instrucțiuni primit de o întreprindere de alimentație pubică, de unde am luat cunoștință de ordinul M.C.I. nr. 1344 din 30 iunie 1967 în care se prevede :

„Art. 2 Unitățile de alimentație publică, prin care urmează a se desface vinuri soiuri pure, în stare vărsată (din butoi), la prețurile prevăzute la art. 1 (28 lei litru n.n.), se vor aproba nominal de către Ministerul Comerțului Interior.

Art. 3. În perioada în care prin unitățile respective se desfac vinuri soiuri pure în stare vărsată, nu pot fi desfăcute concomitent și celelalte sortimente de vinuri în stare vărsată".

Primind un asemenea ordin, ni se pare firesc că întreprinderile de alimentație publică au transmis restaurantelor subordonate dispoziții imperative de genul celui formulat de I.A.P.L.-Central (nr. 6469 din 20 iulie 1967), pe care îl reproducem :

„Vă comunicăm în copie ordinul 1344 din 3.VI.1967 referitor la desfacerea vinului soiuri pure vărsat, pentru știință și conformare întocmai.

Prețurile stabilite de prezentul ordin se înțeleg pentru 1/1, ce se vor desface prin unitățile : Cișmigiu, Perla, Victoria, Mioriția, Carul cu Bere și Odobești.

Se interzice desfacerea de alte vinuri în stare vărsată (vin de regiune superior) în perioada cînd unitatea va avea la desfacere vinuri vărsate soiuri pure".

Față de actele prezentate, se nasc unele nedumeriri : ori semnatarul corespondenței nu are cunoștință de existența ordinului ministerial menționat, ori acest ordin a fost abrogat, evident în urma constatării că a fost emis fără a se ține seama de **interesul consumatorului.**

Oricare ar fi răspunsul, un lucru este cert : directivele date de M.C.I., în actul normativ arătat, au creat **baza legală** pentru nenumărate restaurante (lista lor este foarte lungă și sîntem în măsură să o punem la dispoziția celor interesați) de a trece la desfacerea de vinuri cu un preț ridicat (respectiv de 28 lei litrul), modalitate mult prea ușoară — după părerea noastră — de a ridica eficiența economică.

Să se înscrie oare această măsură pe linia indicată de documentele de partid și de stat privind satisfacerea cererilor de consum ale populației ? Fiind convinși de contrariu, așteptăm răspunsul forului în drept.

Al. DETEȘAN

P.S. Au fost emise unele păreri că interdicția de a se desface în aceeași unitate mai multe soiuri de vin își are geneza în teama de a nu fi confundate. Să semene oare așa mult vinul de 28 lei litrul cu cel de 12 lei ?

COMBINATUL DE LA GALAŢI

CETATE A SIDERURGIEI ROMÂNEŞTI

Undeva la marginea oraşului Galaţi, aproape de confluenţa Dunării cu Siretul, s-a deschis în urmă cu ciţiva ani un imens şantier. Astăzi pe aceste locuri se conturează, din ce în ce mai precis, Combinatul siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej". O adevărată cetate a siderurgiei româneşti, „Gigantul de la Galaţi" — aşa cum îl numea o revistă franceză de specialitate — va fi o unitate integrată cu ciclu siderurgic complet, pornind de la prelucrarea minereurilor de fier, elaborarea de fontă, oţel, laminoare, sector de întreţinere, cu utilaje şi agregate moderne de mare capacitate.

Combinatul siderurgic de la Galaţi este profilat pentru realizarea produselor plate (table şi benzi) cu gama dimensională de la 0,15 la 40 mm grosime în mod excepţional 150 mm şi lăţimi pînă la 3100 mm.

Anul trecut a intrat în funcţiune laminorul de tablă groasă.

Dotarea sectoarelor amintite mai sus, se face la cel mai înalt nivel al tehnicii folosindu-se, printre altele, televiziunea industrială, maşini electronice de calcul, dirijarea de la distanţă a proceselor tehnologice etc.

● Cele mai mari furnale din ţară

Furnalele prevăzute pentru producerea fontei sînt cele mai mari de la noi din ţară, avînd un volum util de 1700 m.c. Ele vor prelucra cu productivitate mult sporită importante cantităţi de minereuri asigurînd astfel ritmic oţelăriei o fontă de calitate.

În acest scop furnalele au fost dotate cu un depozit corespunzător de materii prime, utilaje moderne de mare productivitate. Pe lîngă pregătirea mecanică (concasare, sortare) minereurile mărunte sînt supuse procesului de aglomerare prin sinterizare.

Fabrica de aglomerare, proiectată cu benzi de cîte 156 m.p. va furniza furnalelor aglomerate auto-fondant în proporţie de pînă la 70%. Astfel se va asigura omogenitatea chimică şi fizică a încărcăturii, ceea ce va duce la realizarea unor parametri tehnico-economici ridicaţi.

Pentru intensificarea proceselor fizico-chimice din furnal şi pentru reducerea consumului de cocs s-a prevăzut ca temperatura aerului insuflat prin gurile de vînt să ajungă pînă la 1200—1250°C. Pentru aceasta furnalele de la Combinatul siderurgic Galaţi vor fi deservite de 4 cowpere, al patrulea avînd rolul de a menţine aerul în mod constant la temperatură ridicată.

Începînd cu anul 1968 vor mai fi date în funcţiune eşalonat următoarele sectoare :

— sectorul furnale şi fabrica de aglomerare ;

— oţelăria utilată cu convertizoare cu insuflare de oxigen ;

— sectorul slebing ;

— fabrica de refractare şi fabrica de oxigen ;

— laminorul de benzi laminate la cald ;

— turnătoria de lingotiere ;

— laminorul de benzi laminate la rece.

● L. D.

Fonta elaborată va avea o compoziţie chimică corespunzătoare cerinţelor oţelăriei dotată cu convertizoare LD cu insuflare de oxigen.

În noul procedeu, adoptat la Combinatul siderurgic Galaţi pentru elaborarea oţelului, fonta lichidă este preluată în convertizor, căptuşit cu materiale refractare, deschis la partea superioară pe unde se introduce o lance pentru insuflarea oxigenului sub presiune, care oxidează elementele din baia de metal.

Căldura degajată este recuperată în mare parte, ridicînd temperatura băii de oţel şi permiţînd astfel topirea a cca. 30% material solid (fier vechi sau fontă).

Datorită contactului direct dintre baia metalică şi oxigen, viteza reacţiilor este foarte mare, consecinţa directă a acestui fapt fiind obţinerea unei mari productivităţi (cca. 130—150 tone în mai puţin de o oră) în comparaţie cu procedeul Martin.

Sistemul simplu şi existenţa unui ciclu închis permite o automatizare avansată a procesului, conducerea elaborării şarjelor făcîndu-se cu ajutorul unui calculator electronic. Acesta pe baza programului primit şi a informaţiilor, memorează toate datele şi comandă mărimile variabile : compoziţia şi cantitatea fontei lichide, cantitatea materialelor pentru formarea zgurii, debitul şi presiunea oxigenului, timpul de insuflarea oxigenului, pregătirea şi sortimentul lingotierelor etc.

● Lingouri pînă la 28 tone

În cadrul oţelăriei se vor turna lingouri pînă la 28 tone necesare fabricării tablelor de dimensiuni mari în secţiile de laminoare, slebing, laminor de tablă groasă.

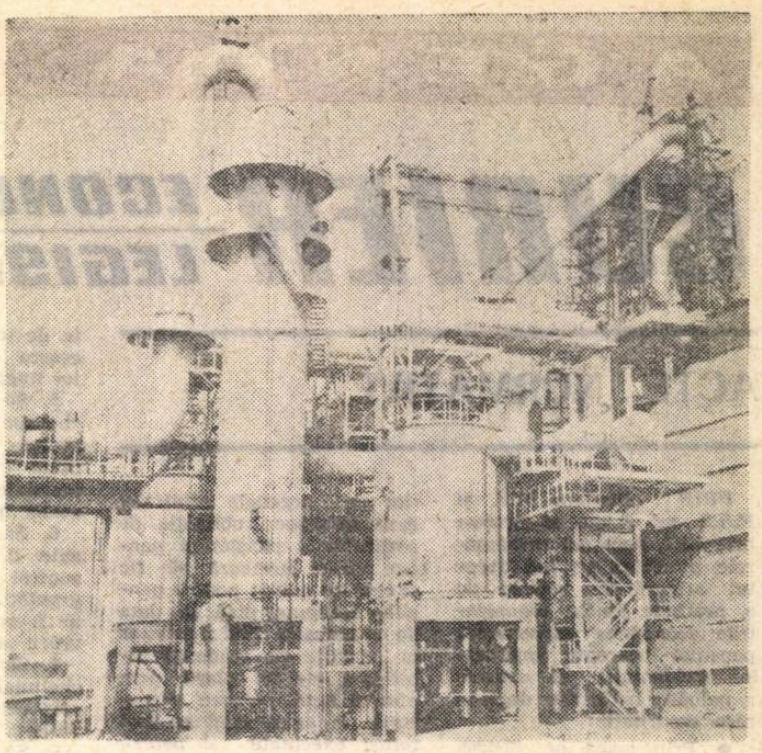

Spre faza de probe tehnologice : furnalul de 1 700 mc

Ţinînd cont de ultimele tendinţe mondiale, tabla groasă va fi tratată termic în flux continuu, obţinîndu-se astfel caracteristici fizico-mecanice superioare, eliminîndu-se parţial, în acest mod, folosirea tablelor din oţel aliat.

În afara automatizării procesului de încălzire, laminare şi tratament termic, suprafeţele mari afectate răcirii, defectoscopiei, ajustajului, sortării şi clasării, precum şi utilajele ce îndeplinesc funcţiunile specializate au reclamat instalarea şi în acest compartiment a unui calculator electronic. Acesta, pe baza informaţiilor ce-i parvin, dirijează şi programează circuitul pentru fiecare tablă în parte. Pentru realizarea tablei îşi dau contribuţia celule foto-electrice cuplate cu relee de comandă, camere de televiziune industrială, radiofonia, interfonia şi telefonia. Calculatorul electronic, pe baza datelor înregistrate şi memorate, emite fişe de evidenţă, efectuează operaţiuni contabile, prezintă situaţii informative periodice sau la cerere. Funcţionarea unor secţii cu lungimi de peste 1 km nu poate fi concepută fără controlul şi conducerea centralizată din camera de comandă, unde se execută de la distanţă de către om, laminarea, precum şi operaţiunile auxiliare necesare.

Realizarea tuturor sectoarelor Combinatului, funcţionarea lor la parametrii prevăzuţi în proiecte va ridica prestigiul siderurgiei româneşti şi potenţialul economic al ţării.

ing. Tiberiu MĂNĂILĂ
Combinatul siderurgic
„Gheorghe Gheorghiu-Dej"-Galaţi

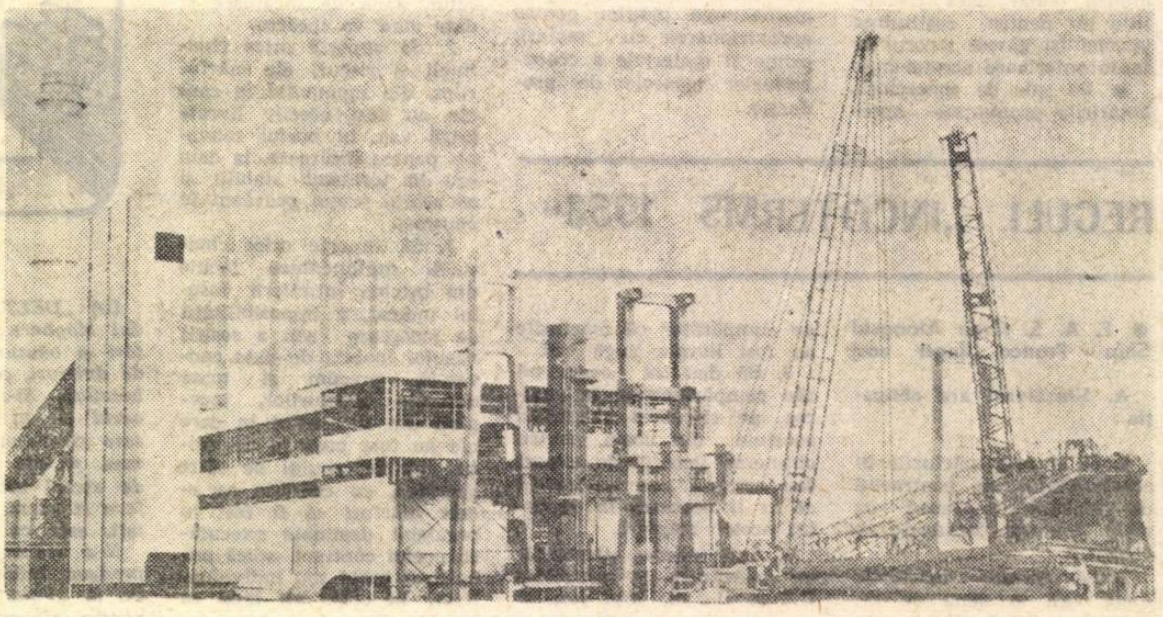

În stadiu avansat : şantierul Fabricii de aglomerare

CREŞTEREA ROLULUI ECONOMIC AL STATULUI

(Urmare din pag. 3)

ţiile şi cerinţele fiecărei etape de dezvoltare a ţării, organizează relaţiile economice externe ale ţării.

Chiar şi din această succintă trecere în revistă a problemelor şi sarcinilor a căror realizare trebuie organizată de către stat rezultă că funcţia economico-organizatorică, fiind legată de domeniul hotărîtor al progresului social — producţia materială — devine tot mai bogată în conţinut.

★

CERINŢELE OBIECTIVE ale sporirii rolului economic al statului socialist îşi găsesc o rezolvare complexă în documentele ce vor fi în curînd dezbătute şi aprobate de Conferinţa Naţională a partidului nostru. Atît formele şi metodele de conducere şi planificare a economiei naţionale, cît şi organizarea administrativ-teritorială a ţării sînt astfel concepute încît, perfecţionînd aplicarea unor principii verificate de practica construcţiei socialiste în ţara noastră, în primul rînd a centralismului democratic, ca principiu organizatoric fundamental al statului, — şi instituţionalizînd aplicarea principiului muncii colective, să se asigure forme de conducerea mai simple, mai suple şi mai operative — chezăşie a ridicării eficienţei economice pe diferite trepte ierarhice ale economiei.

În aceste documente găsim o concepţie nouă, unitar închegată, despre structura organizatorică a conducerii ramurilor economice, despre rolul şi atribuţiile organelor centrale, ale unităţilor economice şi teritorial-administrative, despre îmbunătăţirea formelor şi metodelor de planificare, astfel încît să se asigure efectiv o creştere a rolului conducerii planificate în etapa actuală.

După cum se subliniază în proiectul de Directive, problemele cardinale, care angajează răspunderea pentru viitorul ţării şi condiţionează dezvoltarea armonioasă, proporţională a economiei naţionale vor fi rezolvate şi în viitor pe plan central. În acelaşi timp se preconizează lărgirea atribuţiilor unităţilor economice, sporirea mobilităţii şi autonomiei funcţionale, care măresc iniţiativa şi răspunderea într-o serie de domenii esenţiale ale activităţii lor.

Aceasta va permite o creştere a rolului şi însemnătăţii organelor centrale de stat în rezolvarea problemelor majore ale dezvoltării economice.

Prin aplicarea acestor măsuri vor creşte rolul, importanţa şi conţinutul muncii de analiză şi sinteză economică, de îndrumare şi control din partea organelor centrale de stat. Alături de planurile cincinale, care vor constitui şi în continuare baza planificării de perspectivă, se vor elabora şi planuri şi programe de mai largă perspectivă, la scara economiei naţionale sau pe diferite sectoare de activitate, se vor aplica pe scară mai largă studiile conjuncturale, prognozele.

În acelaşi timp măsurile privind perfecţionarea planificării, apropierea conducerii de producţie, instituţionalizarea formelor de împletire a conducerii colective cu răspunderea personală creează un cadru organizatoric corespunzător pentru participarea unităţilor economice, a unui cerc larg de specialişti, oameni de ştiinţă, la elaborarea, fundamentarea şi realizarea planurilor.

Pe această bază statul socialist va putea să-şi manifeste mai activ, cu mai multă eficienţă, funcţia economico-organizatorică în multiplele şi variatele sale manifestări. Vor putea fi în acest fel fructificate în condiţii optime experienţa valoroasă a cadrelor, înţelepciunea colectivă şi puse în deplină valoare potenţele orînduirii noastre socialiste. Toate acestea vor da un impuls puternic dezvoltării forţelor de producţie şi creşterii eficienţei economice a întregii activităţi, creînd premise ca România socialistă să înainteze neabătut pe drumul progresului şi al civilizaţiei, pe drumul ridicării bunăstării materiale şi culturale a poporului.

CURIER

■ Intr-un articol din IZVESTIA, semnat de acad. A. Rumiantev și prof. P. Bunici, intitulat **Economia și sistemul de conducere,** autorii, referindu-se la economia sovietică, arată că „ea a devenit atît de vastă și de complexă, încît pur și simplu este imposibilă stabilirea tuturor parametrilor dezvoltării ei de la un centru unic. Numărul de combinații ale diferitelor legături economice a început să fie măsurat în cifre astronomice. După unele calcule, acestea ar fi de ordinul 10^{15}, ceea ce echivalează cu cîteva trilioane de variante. O sarcină de asemenea proporții nu poate fi încredințată nici măcar tehnicii electronice de calcul. Și nici n-ar fi nevoie — arată autorii — dacă s-ar repartiza echitabil drepturile și obligațiile între diferite nivele de conducere a economiei".

■ Preocuparea pentru o **amănunțită** prezentare a obiectivelor mari ale companiei și a obiectivelor mai mici ale fiecărui serviciu, pentru descrierea **detaliată** a fiecărei funcții constituie, după părerea lui Edward E. Wrapp, profesor la Universitatea din Chicago, autorul articolului **Directorii capabili și activitatea lor,** publicat în HARVARD BUSINESS REVIEW (sept.-oct. 1967), primul simptom al unei întreprinderi aflate în primele etape de atrofiere. Un director priceput, susține autorul, rezistă îndemnului de a redacta un credo al companiei sau de a compila un manual de conducere a întreprinderii, el nu impune hotăriri, ci mai degrabă indică direcția și este mai presus de toate un maestru în crearea de posibilități. După părerea lui E. Wrapp, pentru a corespunde acestor cerințe, un director trebuie să știe următoarele : să organizeze o rețea de canale cu ajutorul cărora să fie în permanență bine informat, să-și economisească timpul și energia concentrîndu-se numai asupra unui număr limitat de probleme importante, să identifice și să susțină, în fața opoziției altora, o propunere care pare să deschidă largi perspective întreprinderii, să nu limiteze obiectivele, ci să lase cîmp deschis inițiativei.

■ A apărut primul număr al revistei bianuale **Perspectives économiques de l'OCDE.** Din articolul **L'évolution du marché du travail en Europe occidentale** (Evoluția pieței muncii în Europa occidentală) constatăm creșterea, în ultimii ani, a șomajului în țările Europei occidentale, ca urmare a încetinirii activității economice. Cele mai pronunțate creșteri în șomaj s-au produs în R. F. a Germaniei, Italia și Anglia. În perioada 1955—1966, Italia a înregistrat media anuală de 1 800 000 de șomeri, iar R.F.G. peste un milion de șomeri.

■ W. Gordon, fost ministru de finanțe al Canadei în perioada 1963—1965 și actualmente președintele Comitetului pentru problemele investițiilor externe, a publicat cartea **A Choice for Canada : Independence or Colonial Status** (Canada în fața alegerii : independență sau statut colonial), Toronto, 1966, 125 pag. Autorul supune unei critici ascuțite concepția „porților deschise" pentru capitalul străin. În perioada cînd a fost ministru de finanțe — spune autorul — el a „simțit permanent toată forța influenței pe care cercurile financiare și comerciale din Statele Unite o exercită asupra vieții politice și opiniei publice din Canada. Uneori această influență a fost sprijinită chiar de demersuri ale departamentului de stat și ale guvernului american".

■ Cu ocazia lucrărilor pregătitoare ale celui de-al 5-lea plan cincinal al Franței, grupul de lucru al Comisiei productivității de sub conducerea lui J. Berthiller, a elaborat lucrarea **Facteurs et reserves de productivité de l'entreprise** (Paris, 1966, 246 pag.), ca instrument de lucru util evidențierii amănuntite a factorilor multipli (nu numai tehnici) care contribuie la creșterea productivității în întreprindere, cît și a impedimentelor (tehnice sau psihologice) ce apar fie în cadrul întreprinderii, fie în afara ei, în calea creșterii productivității. Paralel cu acest diagnostic amănuntit, se arată și mijloacele de acțiune la diferite nivele, cu ajutorul cărora se pot înlătura sau atenua aceste impedimente. O serie de 6 tablouri sinoptice de la sfîrșitul lucrării prezintă ideile centrale expuse în cursul lucrării atît în domeniul diagnozei deficiențelor, cît și în cel al remediilor recomandate.

■ Prin „efect de deturnare" („trade diverting effect"), prof Jacob Viner înțelege faptul că, după formarea unei uniuni vamale între țările A și B, unul din parteneri, de pildă A, încetează să cumpere anumite produse dintr-o țară terță C, care mai înainte prezenta pentru ea sursa cea mai oneroasă chiar după plata vămii, întrucît le găsește acum mai avantajos în B. În studiul **Note sur l'effet de détournement,** apărut în REVUE ÉCONOMIQUE (nr. 4/1967), Pierre Moran, sprijinindu-se pe cercetările economice ale unui număr mare de autori, consideră că sus-numitul efect poate apărea doar la o cercetare comparativă statică. În final, dinamica concretă compensează, după autor, efectele negative de diferite ordine. Pierre Moran nu militează pentru respingerea noțiunii de efect de deturnare, pe care o consideră utilă în înțelegerea unor procese parțiale, ci pentru „relativizarea" ei.

Erată

În numărul 46 din 17.XI. 1967, la pagina 11, ultimele două rînduri din coloana I, se vor citi : — **1 post șef de secție cercetare științifică.**

MERCUR PRINTRE MUZE

OPERELE DE ARTĂ ȘI ARTICOLUL 16

***AM MAI AVUT PRILEJUL** să evocăm în aceste coloane cîteva dintre implicațiile neașteptate pe care reglementările „supra-naționale" ale Pieței Comune le provoacă în domeniul dezvoltării artei și culturii.*

În această toamnă a reintrat în actualitate problema exportului de opere de artă în legătură cu treptata desființare a barierelor vamale dintre țările Pieței Comune. Discuțiile au fost cu deosebire aprinse în Italia, posesoare a unui imens tezaur arheologic și artistic și, în consecință, țară asupra căreia, nu de azi și nici de ieri, s-au îndreptat privirile lacome ale amatorilor de achiziții avantajoase. De-a lungul secolelor, Italia a pierdut multe comori artistice pentru ca astăzi opinia publică să se arate deosebit de sensibilizată la tot ce privește apărarea patrimoniului artistic național.

De cîțiva ani, organismele Pieței Comune exercită presiuni asupra Italiei în vederea „liberalizării" exportului de antichități și obiecte de artă și în special a lichidării taxelor adiționale care, conform legislației italiene, se aplică, proporțional cu valoarea, asupra fiecărui asemenea obiect exportat. Aceste presiuni se întemeiază din punct de vedere juridic pe vestitul articol 16 al Tratatului de la Roma, care prevede că statele membre ale Comunității Economice Europene „desființează în raporturile dintre ele... orice bariere vamale și orice taxe cu efect echivalent". De asemenea, articolul 34 al aceluiași tratat interzice „orice restricții cantitative în ce privește exportul și orice altă măsură de efect echivalent". Dar, în același timp, articolul 36 al tratatului precizează că „rămîn valabile restricțiile justificate avînd drept motiv protecția patrimoniului artistic, istoric și arheologic național".

Pornind de la prevederile acestui articol și considerînd, pe bună dreptate, că taxa adițională la export constituie o barieră eficace în calea „emigrării" operelor de artă, guvernul italian s-a opus, vreme de mai mulți ani, încercărilor de a deschide larg porțile pieței obiectelor de artă. Forurile conducătoare ale Pieței Comune au acordat însă mult mai puțină importanță prevederilor articolului 36, pe care l-au considerat, probabil, drept o simplă „clauză de stil" și au intervenit din ce în ce mai insistent pentru ca Italia „să intre în legalitate". Marile firme de anticariat și obiecte de artă din celelalte țări ale Europei occidentale și, în special, din Republica Federală a Germaniei — ale căror intervenții n-au fost străine de demersurile mai sus amintite ale Pieței Comune — au și început pregătirile pentru masive cumpărături pe piața italiană. Ultima admonestare adresată de organele Pieței Comune conținea implicit și amenințarea de a traduce guvernul italian în fața Curții de Justiție a Comunității, în cazul în care nu s-ar supune injoncțiunilor. Guvernul italian care, după cum se știe, este un partizan hotărît al Pieței Comune, n-a mai continuat rezistența și a elaborat un proiect de lege, care a și fost prezentat Parlamentului, prin care taxa incriminată este desființată. Ce-i drept, proiectul prevede menținerea, în continuare, a unei licențe de export, ca și a dreptului de preempțiune în favoarea statului Criticii proiectului observă însă, nu fără temei, că acest drept este mai mult formal atîta timp cît de ani de zile muzeele naționale și comunale practic n-au mai făcut achiziții din lipsă de fonduri și că licența de export constituie un obstacol mult mai slab decît o barieră fiscală.

Proiectul guvernamental a stîrnit o mare emoție și a provocat nu numai opoziția cercurilor de stînga, ci și a mai tuturor cercurilor legate de viața artistică a Italiei, în frunte cu cvasi-oficialul Consiliu superior al antichităților și artelor frumoase. Mulți dintre adversarii proiectului își exprimă temerea că nu numai partenerii din Piața Comună vor beneficia de desființarea taxei de export ci, prin intermediul sucursalelor lor vest-europene sau grație unor tranzacții triunghiulare, și puternicele companii americane, specializate în comerțul de artă. Multe opere italiene au și trecut oceanul ; altele, mai numeroase, vor urma aceeași cale în condițiile „liberalizării" exportului. O asemenea perspectivă, legată de acaparare (deja înfăptuită, în cea mai mare parte) a industriei cinematografice nu poate să nu îngrijoreze profund pe toți cei cărora le este scumpă cauza artei italiene.

În orice caz, situația care face actualmente obiectul dezbaterilor vehemente ale opiniei publice italiene demonstrează încă o dată — dacă mai era nevoie — că așa-zisul proces de integrare economică are implicații care se întind departe dincolo de sfera producției și a schimburilor comerciale, punînd în discuție și alte elemente esențiale ale personalității naționale ale diferitelor țări occidentale.

H. DONA

GLOSAR ECONOMIC

RĂSPUNZÎND SOLICITĂRILOR unor cititori ai revistei, publicăm, începînd cu acest număr, explicarea unor termeni care au căpătat o circulație mai largă în literatura economică.

PROGNOZĂ. — Folosit pînă de curînd exclusiv în medicină, geologie, meteorologie, conceptul de prognoză a căpătat utilizare largă și în domeniul științelor economice, cu deosebire în planificare, exprimînd rezultatul scontat din analiza tendinței de dezvoltare a fenomenelor și proceselor economice viitoare în economia națională. Facultatea de a prevedea mersul evenimentelor și în viitor, de a calcula evoluția fenomenelor economice și de a proiecta situația prezentă în viitor, pe baza analizei experienței a devenit tot mai mult un instrument indispensabil în conducerea economiei.

Previziunile economice se pot efectua după diferite metode. Ele presupun organizarea datelor, clasificarea seriilor statistice, calcule de corelare sistematice, relații perfect măsurate între fenomene. Prin aceasta încă nu se poate desprinde sensul evoluției faptelor observate. Este necesară explicarea ansamblului de fenomene și determinarea mecanismului care comandă evoluția, depistarea legăturilor directe. În acest sens, prognoza presupune folosirea pe larg a metodelor și tehnicilor matematice de calcul și de analiză (programare matematică, extrapolări etc.).

PRODUCȚIA NETĂ sau, cum i se mai spune, PRODUSUL NET, reprezintă categoria economică ce definește în expresie bănească partea din producția globală care a fost creată nemijlocit în întreprinderile sau ramurile producției materiale, de munca vie cheltuită în cadrul acestora ; ea reprezintă valoarea nou creată într-o anumită perioadă, de obicei un an. La nivelul întregii economii naționale, producția netă constituie partea din produsul social total care rămîne după ce se scade valoarea transmisă, respectiv cheltuielile materiale făcute în producție (fondul de înlocuire). La acest nivel, producția netă este de fapt venitul național.

În întreprinderile industriale de stat și la nivelul ramurii, producția netă cuprinde : valoarea produsului necesar, care se repartizează sub formă de salarii lucrătorilor din producție în raport cu cantitatea și calitatea muncii desfășurate, valoarea plusprodusului, adică a venitului net, care ia forma beneficiului și impozitului pe circulația mărfurilor. Ca atare, în fiecare întreprindere, producția netă se împarte în fond de retribuire a muncii și venit net (produsul pentru societate).

Producția netă se calculează după **metoda de producție,** care constă în a scădea cheltuielile materiale de producție (valoarea materiilor prime, materialelor, combustibilului, energiei electrice consumate, amortismentul fondurilor fixe) din valoarea producției globale (produsul global) exprimată în prețuri cu ridicata ale industriei și determinată după metoda de întreprindere.

Producția netă se calculează în prețuri curente (efective ale fiecărui an), pentru a cunoaște mărimea reală a acesteia și în prețuri comparabile, pentru a urmări dinamica volumului fizic al producției nete.

Calcularea acestui indicator permite să se compare mai bine eforturile întreprinderilor decît cu ajutorul indicatorului producția globală, întrucît sînt eliminate influențele prețurilor diferite ale materiilor prime și materialelor, influențele de natură organizatorică și altele.

În prezent, producția netă se calculează în țara noastră central de către D.C.S., numai ca indicator statistic pe întreaga industrie.

Din laboratoare în rafinării

PROCEDEE DE FABRICARE A ULEIURILOR ALBE SUPERIOARE

O SERIE DE REALIZĂRI înregistrate în țara noastră în domeniul prelucrării țițeiului se datoresc și muncii fructuoase a colectivului de la Institutul de cercetări pentru prelucrarea țițeiului-Ploiești. De aici, din laboratoarele de cercetare, au plecat spre rafinării, printre altele, rețetele optime pentru fabricarea uleiurilor albe superioare.

Iată-ne în biroul directorului adjunct științific al Institutului, dr. docent G. A. Rădulescu. Era prezentă și cercetătoarea științifică, ing. Maria Ilea.

— Cînd ați inițiat cercetările pentru obținerea de uleiuri albe superioare ?

— Încă din anul 1954 ne-am gîndit că industria noastră va avea nevoie de asemenea uleiuri cu caracteristici tehnice deosebite.

Una din preocupările Institutului de cercetări pentru prelucrarea țițeiului (I.C.P.T. Ploiești) a constituit-o stabilirea materiei prime și a tehnologiei de fabricare a unor uleiuri albe-superioare. Tema, aflată de mai mulți ani în studiul cercetătorilor, prezenta un interes deosebit pentru economia noastră, deoarece uleiurile albe erau aduse din alte țări.

— Vă rugăm să oferiți cititorilor noștri unele amănunte privind utilizarea acestor uleiuri.

— În industria modernă uleiurile albe — cu întrebuințări limitate cu cîtva timp în urmă — au devenit deosebit de necesare, îndeosebi pentru industria petrochimică. La fabricarea polietilenei sînt necesare două sorturi de uleiuri albe. Unul, ușor cu viscozitate de minimum 12 cSt la 50°C, care servește la dizolvarea promotorilor de polimerizare și unul, greu, de minimum 35 cSt la 50°C, folosit la ungerea compresoarelor de etilenă de înaltă presiune. Fiind lipsite de produși cancerigeni, ele pot fi folosite și în medicină. Pe timp de iarnă, transportul și manipularea lor se face cu ușurință, deoarece nu se congelează.

— Care este procedeul de fabricare ? (la această întrebare ne-a răspuns ing. Maria Ilea).

— Corect ar fi **procedeele** de fabricare a uleiurilor albe superioare, deoarece sînt mai multe.

Pe baza cercetărilor efectuate, specialiștii noștri au recurs mai întîi la o materie primă alcătuită mai ales din hidrocarburi naftenice, dar cu un conținut redus de parafină. Prin rafinare acidă (un prim procedeu ce poate fi aplicat) se pot obține uleiuri albe cu o temperatură de congelare ridicată. Procedeul prezintă însă unele dezavantaje : randament mic de ulei, consum mare de acid sulfuric și de oleum, cantitate mare de deșeuri sub formă de gudroane, durată lungă de fabricație etc.

Înlocuirea parțială a rafinării acide **prin extracție cu solvenți selectivi elimina parțial aceste dezavantaje ; uleiurile obținute nu ajungeau însă la temperaturile de congelare dorite. Există și procedee de fabricare a uleiurilor albe,** care recurg la operația de deparafinare, dacă materia primă folosită conține un procent ridicat de parafină. Dar și aceste procedee prezintă inconveniente : randament mic de ulei și consum exagerat de energie frigorifică pentru realizarea unui ulei alb cu o temperatură de congelare scăzută.

Prin folosirea unei materii prime cu conținut redus de parafină se poate aplica în mod avantajos operația de deparafinare imediat după extracție cu solvenți selectivi, deși uleiul nu are încă temperatura de congelare (aceasta crește în timpul procesului de rafinare, prin concentrarea parafinei).

Procesul tehnologic elaborat de Institutul de cercetări pentru prelucrarea țițeiului de la Ploiești constă în folosirea unor materii prime riguros selecționate, care sînt supuse consecutiv operațiilor de extracție și deparafinare cu solvenți selectivi, de rafinare acidă, neutralizare și tratare cu pămînt decolorant. Pentru fiecare operație în parte s-au stabilit parametrii optimi de lucru, astfel ca să se realizeze calitățile cerute, în condiții economice favorabile. Este demn de remarcat că procesul de fabricație are loc în instalațiile obișnuite din industria de prelucrare a țițeiului.

După extracție cu solvenți și deparafinare, uleiul este supus rafinării cu oleum și apoi neutralizat cu hidroxid de sodiu în soluție alcoolică. Urmează tratarea cu pămînt decolorant, care se face la temperatură ridicată cu agitare mecanică, evitîndu-se astfel colorarea uleiului prin oxidare, observată în cazul agitării cu aer. Totodată, în ulei pătrunde o cantitate mai mică de aer, condiție limitativă strictă în cazul uleiurilor folosite la fabricarea polietilenei.

— Aplicarea acestui procedeu permite fabricarea unei game mai largi de uleiuri albe ?

— Pe lîngă cele arătate s-a obținut, de exemplu, **un ulei alb cu viscozitate mai ridicată (circa 50 cSt la 50°C), care, folosit la compresoarele de înaltă presiune, a dat rezultate excelente, evitînd încălzirile și, deci, opririle compresorului care provocau stagnări în producție.**

— Prin fabricarea uleiurilor albe în țară, vom evita importul lor ?

În urma rezultatelor bune obținute, — ne arăta tov. dr. docent G. A. Rădulescu — s-a construit o instalație mărită de rafinare acidă, care permite fabricarea cantității necesare de ulei alb pentru nevoile actuale ale industriei petrochimice din țara noastră.

Într-un viitor apropiat va intra în funcțiune o nouă instalație de polietilenă la un alt combinat petrochimic care va duce la triplarea consumului de uleiuri albe. Prin fabricarea lor în țară, se va realiza deci o importantă economie de valută. **Fiind vorba de produse de calitate superioară, uleiurile albe obținute vor putea fi oferite și la export.**

Emil ZAMFIRESCU

ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIEI LOCALE „METALURGICA"

București, șos. Ianculuî, nr. 48, raionul 23 August

Telefon 35.14.14 — 35.18.25

EXECUTĂ ȘI LIVREAZĂ, PE BAZĂ DE COMENZI FERME :

- **SPAL 2 — mașini industriale de spălat rufe, capacitate 50 kg rufe uscate ;**
- **STOR 2 — mașini centrifugale pentru stors rufe, capacitate 25 kg rufe uscate ;**
- **USMER 2 — uscătoare mecanice rotative, capacitate 15 kg rufe uscate ;**
- **APARATE de fabricat apă gazoasă pentru sifon, cu 2 umplutoare ;**
- **MAȘINI universale de tîmplărie T.8 ;**
- **MAȘINI de tăiat și îndreptat fier beton de la Ø3 — Ø14 mm ;**
- **MAȘINI tablat fondant ;**
- **COMPRESOARE pentru hidrofor ;**
- **AEROTERME ;**
- **BATERII ;**
- **VENTILATOARE.**

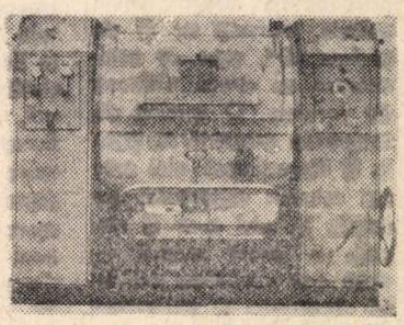

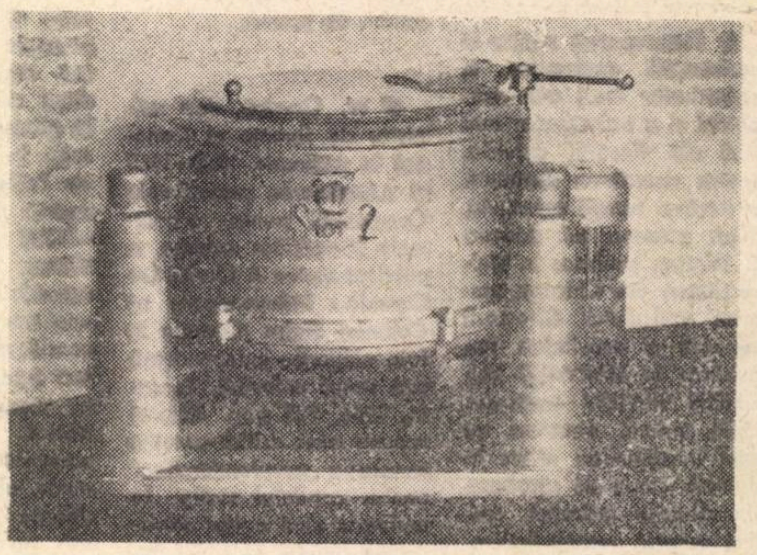

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

produce :

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorură de sodiu tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO de diferite gradații.

Întreprinderea 6 MARTIE Timișoara

LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMENZI :

radianți industriali cu raze infraroșii, utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și al altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate, fără posibilitatea de instalare a altor surse de căldură.

Sînt livrați în baterii de N elemente, după comandă.

combinatul „1 MAI" Satu Mare

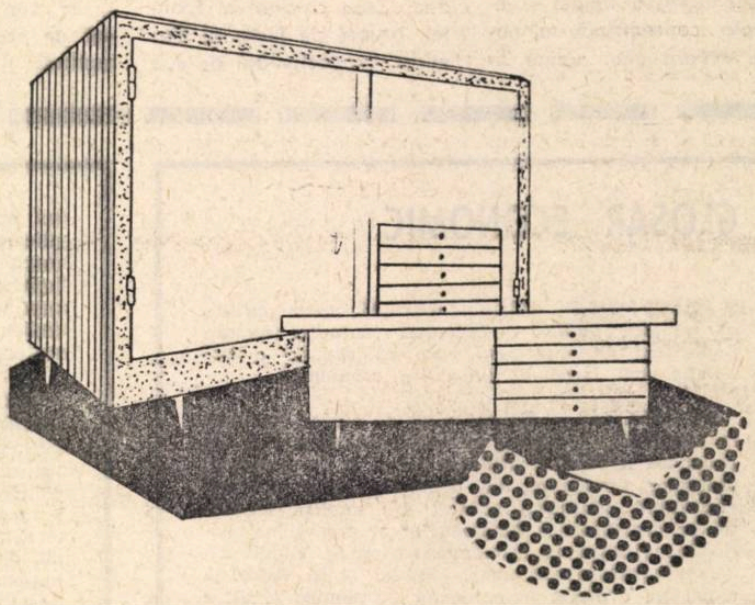

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE :

● mobilier tehnologic și de laborator pentru industria ușoară, chimică, metalurgică ș.a. ● mese, dulapuri și nișe de laborator ● rafturi, bancuri de lucru, cărucioare transport etc. ● dulapuri metalice ● mobilier pentru birouri și vestiare.

Pentru orice probleme privind mobilierul din metal, lemn și masă plastică, adresați-vă întreprinderii.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

ИКОНОМИЧЕСКА МИСЪЛ

CONDUCEREA SISTEMULUI INDUSTRIAL

ÎNTR-UN ARTICOL care-și propune să explice natura și conținutul conducerii unei întreprinderi industriale sau a uniunii economice, autorul pornește de la analiza teoretică a procesului de conducere și cibernetică. Extragem din articol, publicat în nr. 5/1967 al revistei.

„Cibernetica este produsul actualei etape de dezvoltare, inseparabil legat de progresul tehnic și de revoluția tehnică, care la ora actuală se desfășoară la scară mondială. Influența revoluției tehnice și economice, care a început aproximativ acum douăzeci de ani, continuă și acum, își influența ei se resimte nu numai în producție și în structura acesteia, ci și în modul însuși de conducere a procesului de reproducție, independent de nivel. Dacă se analizează conținutul, se constată că conducerea se realizează pe baza unui flux neîntrerupt de informații — se înțelege — cu elemente și legături mult mai complicate, care se modifică continuu — care cresc și se dezvoltă.

În mod analog cu sistemul tehnic o întreprindere am putea s-o reprezentăm în felul următor.

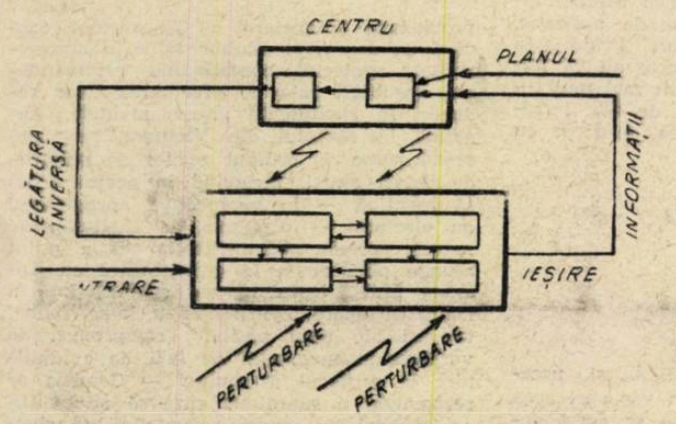

La intrare avem anumite mărimi date, cu ajutorul cărora se desfășoară procesul în întreaga sa complexitate și varietate a legăturilor. Totul se desfășoară în condiții stabilite. Sistemul și elementele sale se află fără întrerupere sub influența perturbărilor permanente, indicate în schemă cu o săgeată. Ele modifică starea de „calm", strică echilibrul creat în trecut și obligă găsirea unui echilibru nou. Totodată, aici își au originea mărimile impuse de reproducția lărgită, adică acele mărimi care urmează să fie realizate. Cu aceasta echilibrul se strică din nou. „Perturbările" în ambele cazuri au caracterele cele mai variate ca, de pildă: descoperirile științifice, crearea de noi tehnologii, modificarea structurii sortimentelor, concurența etc.

Toate acestea se adună la centru, suferă unele prelucrări, se reintoarce din nou în sistem, cu alte proprietăți.

Se poate obiecta, desigur, că și înainte de a fi apărut cibernetica au existat sisteme în care au avut loc astfel de procese. Concepția noastră cibernetică despre sistem ne ajută să observăm legăturile, să organizăm mai bine desfășurarea proceselor, să le conducem mai rațional. Pe lîngă aceasta cibernetica ne oferă posibilitatea să cuprindem procesele ce se desfășoară în sistem, să reacționăm imediat la toate „perturbările" care au loc în sistem. Desigur că și pînă în prezent au existat posibilități de obținere a informațiilor, dar de regulă aceasta se petrecea cu întîrziere, se realiza cu ajutorul statisticii și al contabilității. În era revoluției tehnice conducerea sistemului industrial trebuie să fie mai elastică și receptivă, deoarece procesele se desfășoară și se schimbă foarte repede.

Exprimată grafic, situația se prezintă astfel:

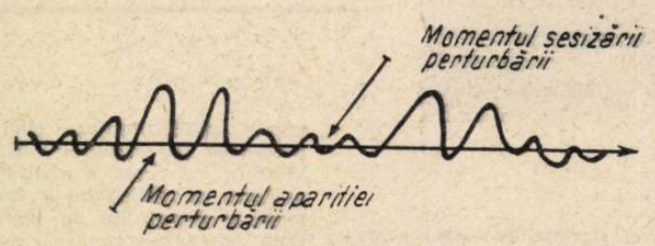

Dacă pe abscisă notăm cu o săgeată sensul desfășurării procesului așa cum ar fi trebuit să se producă și cu linia curbă devierile, cu mijloacele obișnuite sesizăm prea tîrziu momentul cînd s-a produs devierea, iar această întîrziere provoacă totodată amplificarea acestor devieri. Acumularea unui număr mare de astfel de devieri are ca rezultat un consum inutil de energie — adică pierderi. Conducerea cibernetică duce la reducerea abaterilor între linia dreaptă și linia curbă, contribuind și la reducerea creșterii entropiei sistemului, adică la pierderi minime.

În acest fel, cibernetica ajută pe conducătorul din economie în două direcții principale: a) în analiza acțiunii sistemului — în modelarea economică — în planificare; b) în conducerea proceselor — în conducerea oamenilor — în organizarea producției de bază și a activităților economice auxiliare.

Cibernetica creează condiții pentru construcția și conducerea corectă a unui sistem dat. Ea poate să intervină atît în realizarea hotărîrilor luate, cît și în prevederea și pregătirea acestora.

Aplicarea metodelor cibernetice în conducerea unui anumit sistem industrial conlucrează în următoarele direcții:

1. Stimulează cadrele de conducere să gîndească și în perspectivă și operativ. Aceasta duce nu numai la aprofundarea situației existente, dar și la conturarea tendințelor de dezvoltare.

2. Stimulează descoperirea și separarea a ceea ce este important de ceea ce este mai puțin important.

3. Deprinde pe conducători să gîndească creator, științific, eliberîndu-i de practicismul pur".

Handelsblatt

ORGANIZARE ȘI EFICIENȚĂ ÎN MUNCA DE BIROU

O CONDIȚIE A eficienței economice este reducerea la minimum a cheltuielilor administrative, lucru care depinde în mare măsură de organizarea fluxului operațiunilor, a documentării, de operativitate. În articolul pe care îl reproducem, un observator american remarcă unele deosebiri importante între organizarea birourilor vest-europene și a celor din țara sa, deosebiri cărora le atribuie diferența de eficiență:

● *Delegarea răspunderii*

„În cele mai multe țări europene se pot observa următoarele: corespondența intrată o parcurge mai întîi directorul, apoi este trimisă diferitelor secții, unde este văzută de șeful secției, și în fine este transmisă funcționarului de resort. La unele firme mai mari, unde există secții principale, sînt intercalați și conducătorii acestora, parcă pentru a lungi și mai mult șirul tărăgănărilor. Cu acest procedeu complicat nu arareori se întîmplă că trece o zi întreagă pînă ce corespondența aterizează pe biroul funcționarului de resort. Și dacă te mai gîndești că două sau trei cadre de conducere, care primesc salarii ridicate, trebuie să-și piardă timpul cu un maldăr de scrisori, din care cel puțin jumătate și așa nu le privește, atunci te întrebi: este oare necesar? Oare nu este depășit acest sistem?

În sistemul descentralizat, corespondența intrată urmează drumul următor: secția de corespondență o distribuie direct secțiilor competente, unde un funcționar are grijă ca de îndată corespondența să fie trimisă mai departe funcționarului de resort, care o citește primul. Această procedură necesită în total circa două ore și mai are și avantajul că scrisori care intră dimineața pot fi lucrate în aceeași zi, pregătindu-se la nevoie și răspunsurile, care pot fi expediate seara...

Această manipulare diferită a corespondenței comerciale indică deosebirile adînci între două concepții asupra conducerii întreprinderilor. Sistemul descentralizat s-a afirmat mai ales în America și se bazează pe principiile așa-numitului „Participative Management". Răspunderea se deleagă în mare măsură și este întotdeauna legată de autoritatea necesară și de obligația de a da socoteală.

● *„Peisajul" are un cuvînt important*

Peisajul tipic al birourilor vest-germane seamănă cu o înșiruire de celule, în fiecare fiind plasați doi — cinci referenți. Acest număr nu este însă determinat de mărimea secției; nici metodele de lucru sau considerații legate de colaborare nu sînt decisive. Determinarea numărului se face arbitrar sau cu totul întîmplător. Mesele sînt așezate în fiecare încăpere în așa fel, încît colaboratorii stau cîte doi față în față. Dacă numărul total nu e cu soț, funcționarul rămas fără pereche este așezat cu spatele la ușă și cu fața la fereastră, ceea ce are ca urmare că ori de cîte ori ridică capul este orbit. Această așezare mai face ca fiecare vizitator și fiecare convorbire telefonică să atragă participarea tuturor, astfel că realmente lucrează „activ" numai un singur funcționar, pe cînd ceilalți asistă ca figuranți.

Această așezare „nas în nas" este firește neavantajoasă. Ea constituie, poate, chiar cea mai proastă soluție din cîte se pot imagina. Dacă spațiul permite, mesele de birou ar trebui să fie așezate alături, încît nici un colaborator să nu fie nevoit să privească direct în spre lumina zilei. Aceasta se referă desigur numai la întreprinderile nevoite să mențină așezarea convențională de tip «celulă».

Birourile moderne, spațioase, degajate, care de altfel, au fost inventate în R. F. a Germaniei, au însemnat depășirea clară a metodelor tradiționale de organizare a birourilor. În special firmele care își creează birouri noi sau le reconstruiesc pe cele vechi, ar trebui să analizeze îndeaproape rolul biroului spațios. Avantajele pe care le are biroul spațios față de alte posibilități de aranjare, sînt printre altele, următoarele: mai multă atmosferă specifică de lucru, zgomot mai redus, ventilație mai bună, iluminație mai bună, flux de informații mai eficace și flexibilitate mai mare, mai multă economicitate și un randament mai bun.

● *Cum să fie păstrată arhiva*

Nici o firmă nu se poate numi modernă dacă menține un sistem de arhivare învechit. Sistemul modern de arhivare este astăzi păstrarea în foi volante. Firmele, care folosesc pentru arhiva lor bibliorafturi de modă veche sau alte sisteme de broșare, ar putea să-și reducă la jumătate cheltuielile legate de arhivă. Păstrarea în bibliorafturi este nu numai mai scumpă decît arhivarea în foi volante, dar și mult mai complicată.

În sistemul de arhivare modern, fără perforatoare sau alte mecanisme, foile pot fi păstrate în mape ieftine. Aceste mape sînt păstrate la rîndul lor în dulapuri corespunzătoare, care sînt accesibile fie lateral, fie de sus. Dacă se cere o hîrtie, ea poate fi găsită repede și fără efort.

În sistemul tradițional (biblioraft), arhivarea definitivă se face de asemenea cu cheltuieli mari și cu un consum mare de timp și de nervi. În general, toate foile dintr-un biblioraft sînt scoase și lipite împreună cu un colorant gumat. Această operație poate să necesite săptămîni și luni. De fapt tot circul acesta este de prisos și ar putea fi evitat. În cazul sistemului de foi volante, actele merg în mapele lor inițiale la arhivă. Documentele nu vor fi mutate dintr-o mapă în alta și nu vor fi legate. Singura operație constă în fond în aceea că mapele trebuie să fie transportate la arhivă. Durata: cîteva ore.

Pe lîngă dezavantajele arătate ale bibliorafturilor, acest sistem de păstrare necesită mult loc. Cel puțin jumătate din suprafața rafturilor, pe care o ocupă bibliorafturile, rămîne nefolosită, întrucît rar se întîmplă ca un biblioraft să fie plin de tot... Ținînd seama că chiriile lunare se situează între 6 și 20 de mărci pe mp, atunci o economie de spațiu posibilă de 50%, pe baza unui sistem de păstrare mai bună, nu trebuie neglijată.

Cu oarecare îndrumare și cu puțină fantezie, orice sistem de arhivare poate fi trecut la păstrarea de foi volante. După cum s-a arătat, aceasta nu va ușura numai păstrarea, dar va face posibile și economii însemnate. Nu există „situații speciale" — și acest lucru să ne fie clar — care ar justifica folosirea în continuare a bibliorafturilor sau a altor sisteme asemănătoare, deși aceasta este reacția inițială tipică din partea multor funcționari față de păstrarea în foi volante.

...Introducerea unor îmbunătățiri pentru sporirea productivității în birouri are efecte la fel de sesizabile asupra beneficiului întreprinderilor ca și îmbunătățirile în secțiile de producție. Orice conducere înțeleaptă și modernă ar trebui să urmărească mereu găsirea unor căi mai noi și mai bune. Și o cale și mai bună se găsește întotdeauna".

R.P. POLONĂ

PROBLEME ACTUALE ALE APROVIZIONĂRII PIEȚEI INTERNE

PRESA POLONĂ și agenția de presă P.A.P. anunță că la 24 noiembrie a avut loc la Varșovia Plenara a X-a a C.C. al P.M.U.P. consacrată problemelor actuale ale aprovizionării pieței interne. În raportul prezentat cu această ocazie, S. Jedrychovski, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.U.P., președintele Comisiei de Stat a Planificării de pe lîngă Consiliul de Miniștri al R.P. Polone, a relevat necesitatea îmbunătățirii aprovizionării pieței cu produse industriale, cu bunuri de uz îndelungat și produse ale industriei ușoare, a sporirii eforturilor pentru ridicarea calității și extinderea gamei de produse.

În raport se arată că în ultimul timp s-au ivit unele dificultăți în ceea ce privește satisfacerea deplină a cererii de carne și produse de carne. Aceasta se datorește faptului că livrările de carne pe piață cresc mai încet decît veniturile populației care în ultimii 7 ani au sporit cu 58%, în timp ce livrările de carne și de produse de carne au sporit numai cu 59%. Deoarece o parte importantă a veniturilor populației se îndreaptă spre cumpărarea de produse alimentare, devine necesară în aceste condiții influențarea cererii prin majorarea în medie cu 16,7% a prețurilor cu amănuntul la carne și cu 17,8% la preparate de carne, urmînd ca prețurile de achiziționare a vitelor și porcinelor să rămînă nemodificate.

Concomitent cu aceasta se prevede o reducere a prețurilor la unt, zahăr și untură între 1—5 zloți pe kg.

Majorarea prețurilor la carne și produse din carne va necesita eforturi financiare din partea populației de 6 miliarde zloți. Creșterea cheltuielilor populației va fi compensată de economiile ce se vor realiza din reducerea prețurilor la unt, zahăr și untură cît și din creșterea fondului net de salarii și a cheltuielilor pentru măsuri sociale în 1968.

Paralel cu aceasta se subliniază necesitatea modernizării industriei alimentare și accelerării realizării programului de dezvoltare a altor ramuri care nu se bazează pe carne (produse lactate, pescărie, dulciuri), precum și asupra îmbunătățirii activității comerțului atît ca distribuitor de mărfuri, cît și ca organizator al producției destinate pieței.

Dezbătînd problemele pieței, Plenara s-a ocupat și de alte aspecte ale economiei. S-a subliniat necesitatea îmbunătățirii calității și structurii produselor, astfel încît acestea să se adapteze mai repede cerințelor pieței.

După liră, dolarul sub presiune

RICOŞEUL asupra conjuncturii

IN A DOUA SĂPTĂMÎNĂ după devalorizarea lirei sterline, problema pentru autorii operațiunii nu a fost atît de a ști la ce proporții **reale** *va rămîne urcarea nominală a competitivității mărfurilor engleze cu 14,3% (vezi VIAȚA ECONOMICĂ nr. 47 din 24 noiembrie), cît de a vedea ce noi amenințări apar pentru moneda engleză prin atacurile contra dolarului. Într-adevăr, după ce a fost atîta vreme prima linie de apărare a acestuia, acum pentru lira sterlină* **situația s-a inversat.** *Purtătorii de cuvînt ai autorităților monetare americane au declarat că acestea sînt gata să folosească pentru apărarea lirei tot aurul american, pînă la ultimul lingou și pînă la ultima uncie. Preluînd cu atîta hotărîre rolul de scut imediat, cealaltă monedă de rezervă și-a asumat desigur și mai mult decît în trecut un rol de* **autoapărare.** *Căci ceea ce protejează de fapt este sistemul monetar occidental bazat pe etalonul aur și devize (dolar și liră), cu pozițiile dominante respective ale Washingtonului (și Londrei) în finanțele lumii capitaliste. Aceste poziții, după ce devalorizarea lirei sterline promisese să fie una dintre cele mai liniștite posibile, au fost asaltate zile în șir la sfîrșitul săptămînii trecute și la începutul acesteia, fără ca să se poată vorbi deocamdată de rezultate certe, definitive, într-un sens sau altul, dar cu o tendință de temperare a cumpărărilor speculative de aur la ora cînd închidem ediția.*

● Eșecul politicii stop—go

CERTITUDINI sînt în general destul de puține într-o situație ca aceea creată prin măsura de la 18 noiembrie a guvernului Wilson, mai cu seamă că aplicarea ei nu a fost decisă „la rece", ci sub presiunea unei stări de urgență pe piață. Cu siguranță se poate spune totuși astăzi că devalorizarea lirei sterline nu a fost urmată de o reacție în lanț ca aceea din 1949 și față de care existau neîndoielnice aprehensiuni. Deși mai mult de 20 de țări din lumea capitalistă au efectuat devalorizări de diferite proporții, nici una din marile țări industriale — inclusiv Piața Comună în totalitate — nu a imitat Anglia, lăsîndu-i oarecum beneficiul urmărit.

Faptul că exemplul, dacă se poate spune așa, a fost atît de puțin urmat în alte țări este evident și un prilej de reflecții amare pentru englezi, oglindind rolul diminuat al Albionului în economia mondială și comerțul internațional. Prevalează însă, bineînțeles, considerentele practice, imediate, și din acest punct de vedere avantajele pentru exportul englez contează înainte de toate. Dar cît de mari vor fi acestea și cum se vor repercuta asupra întregii economii a țării — iată ce-i preocupă cel mai mult pe responsabilii economici englezi, și aceasta nu se poate ști atît de curînd și mai ales nu depinde numai de măsura propriu-zisă de devalorizare.

Orice operație de devalorizare, constatare a unui faliment parțial, este totodată un început, inaugurarea unui proces economic pe baze presupus modificate, înnoite. În acest sens, atenția generală se va îndrepta tot mai insistent, în săptămînile și lunile următoare, asupra politicii economice pe care o va aplica guvernul Marii Britanii. Va fi oare aceeași politică stop-go, pentru al cărei eșec mulți văd o dovadă grăitoare tocmai în operațiunea silită, tardivă, de la 18 noiembrie? După diferite cronologii, conducătorii politicii economice engleze ar fi întreprins în perioada postbelică aproximativ o duzină de **frînări** (stop, deflație) ale conjuncturii, cînd aceasta era socotită ca „supraîncălzită", și **relansări** (go, reflație), ale ei după „răcirea" respectivă. Rar sînt acei care nu stabilesc o legătură directă între aceste intervenții și ritmul general de creștere înregistrat în anii postbelici în Anglia, inferior celorlalte țări industriale din Occident.

Actuala devalorizare survine în plină perioadă de deflație, care durează de aproape un an și jumătate și implicațiile ei sînt în continuare deflaționiste — chiar mai accentuat decît pînă acum. Arătînd că „obiectivul devalorizării este de a reduce standardul de viață al națiunii la nivelul pe care îl fac posibil actualele resurse economice", THE TIMES (20 noiembrie) adaugă: devalorizarea „este o reducere **severă** a standardului de viață real al țării **pe care deflația nu a reușit s-o determine"** (subl. ns.). Urcările de prețuri, inevitabile fie și numai ca urmare a scumpirii importurilor de alimente, sînt doar unul din mijloacele ce vor fi folosite în acest scop. Guvernul a promis prin glasul primului ministru însuși să „țină sub observație" evoluția prețurilor. Dar, scrie același ziar în același număr, „prețurile pot fi ținute sub observație. dar ele nu pot fi oprite să crească" dacă însuși mecanismul devalorizării duce la acest rezultat.

O dată cu anunțarea devalorizării lirei sterline fuseseră anunțate și anumite reduceri de cheltuieli guvernamentale, printre ele și cheltuieli militare în sumă de 100 milioane de lire — mai puțin de 5% din bugetul militar actual. „Reducerile anunțate, scrie în legătură cu aceasta THE GUARDIAN (23 noiembrie), sînt prea mici și dispersate ca să aibă cel mai mic efect asupra unei crize economice de dimensiuni care au silit Anglia să devalorizeze. Guvernul aplică ventuze cînd ar trebui să procedeze la amputări". Și, mai departe: „Povara crescîndă a cheltuielilor guvernamentale în străinătate a fost o cauză primară a dezastrului de săptămîna trecută... Cum poate guvernul să cîștige încrederea altor țări cînd persistă în materie de apărare într-o politică pe care Anglia, așa cum s-a văzut acum, nu și-o poate permite?". Se adaugă la aceasta faptul, rezultat din precizări date de ministrul apărării, că din cauza scumpirii achizițiilor de armament proiectate, reducerea reală a cheltuielilor la acest capitol ar putea fi de sub 20 milioane de lire (THE TIMES, 25 noiembrie).

Caracteristici esențiale ale politicii stop-go se mențin deci și sînt semnalate cu neliniște de comentatorii economici ai presei britanice. Dacă unii înclină să găsească oarecum o scuză în „inhibiția" provocată de rolul lirei ca monedă de rezervă și de eforturile continui pentru susținerea acestui rol, alții, în schimb, văd aici un izvor de carențe complimentare. O asemenea carență denumește THE ECONOMIST (18 noiembrie, suplimentul International Banking) transformarea ratei scontului, odinioară instrument al controlului monetar intern, în armă de apărare a lirei. Urcarea ratei scontului, menită să servească pe plan intern deflației prin restrîngerea creditului, are efectul exact opus în măsura în care atrage resurse financiare din străinătate la Londra sau împiedică resurse interne să-și caute alte sfere de aplicație, menținînd în ambele cazuri lichiditatea sistemului bancar. Aceste efecte nu va putea să nu le aibă — și cu atît mai mult — rata scontului nemaiîntîlnită de 8%, introdusă o dată cu devalorizarea, e drept cu titlul „cu totul temporar".

● Șanse noi pentru suprataxa americană?

DEVALORIZAREA ENGLEZĂ și urcarea scontului care a însoțit-o vor opri acea „dezescaladare" care începuse în acest domeniu și va împrima, după toate probabilitățile ratelor respective, o nouă tendință ascendentă. Statele Unite au reacționat prompt, dar cu o majorare foarte modestă — de la 4% la 4,5%. Această prudență poate fi pusă în legătură cu ceea ce săptămînalul londonez amintit numea „paralizia generatoare de inacțiune" a Băncii Federale de Rezerve a S.U.A. — temerea autorităților monetare americane de a nu prejudicia evoluția conjuncturii prin manevrarea scontului. Anul trecut acțiuni pe acest tărîm au dus la o anumită restrîngere a creditului, căreia i s-au atribuit apoi fenomenele de încetinire conjuncturală observate în special în industria construcțiilor, dar și în alte ramuri.

Mulțumindu-se să majoreze ușor rata scontului, conducătorii politicii economice americane nu socotesc totuși posibil de a se abține de la alte acțiuni capabile să influențeze conjunctura, în special în contextul nou, propice deflației accentuate, creat prin devalorizarea lirei sterline. Dar ei speră în momentul de față în urmările unui efect de ricoșeu al devalorizării, în sensul că aceasta a readus în atenție proiectul guvernamental al unei suprataxe fiscale de 10%. Suprataxa a fost supusă aprobării Congresului (vezi VIAȚA ECONOMICĂ nr. 42/1967) în legătură cu deficitul record al bugetului S.U.A. așteptat în exercițiul fiscal în curs. Se știe că a fost evocată suma de 28 miliarde de dolari, iar recent președintele Johnson a vorbit chiar de 35 de miliarde. Comisia pentru problemele financiare a Congresului condusă de senatorul Wilbur Mills, a „înmormîntat" proiectul, condiționînd recomandarea aprobării sale de efectuarea unor reduceri în cheltuielile guvernamentale. Angajată în războiul din Vietnam, care necesită sume de ordinul zecilor de miliarde de dolari anual, încercînd în același timp să mențină — în perspectiva apropiatului an electoral — o seamă de cheltuieli de natură socială, Administrația nu a putut ajunge pînă acum la o înțelegere cu Comisia Mills. Devalorizarea engleză însă a făcut să apară, instantaneu, s-ar spune, evocări ale unui posibil compromis. Se vorbește în momentul de față de o „întîlnire la mijlocul drumului" — Comisia ar recomanda o suprataxă care să aducă încasări egale cu suma reducerilor de cheltuieli consimțite de Administrație (circa 5 miliarde de dolari în fiecare caz).

Dacă știrile și speculațiile în această privință se vor adeveri, este limpede că va fi vorba de o acțiune dictată de dorința de a stăpîni situația internă în fața posibilelor dificultăți suplimentare ce pot apărea ca urmare a devalorizării lirei sterline. Competitivitatea sporită a mărfurilor engleze poate afecta balanța comercială a S.U.A., respectiv poate să-i reducă soldul activ, dar chiar și cel mai neînsemnat post al excedentului comercial este astăzi obiectul unei atenții susținute dată fiind creșterea în anul acesta a deficitului balanței de plăți. Rezultatele pe primele trei trimestre indică un deficit de ordinul a 1,7 miliarde de dolari, față de ceva mai puțin de 1 miliard în aceeași perioadă din 1966. Se exprimă de aceea părerea că numai alegerea momentului pentru urcarea ratei scontului — și nu decizia de principiu — a fost determinată de devalorizarea lirei, iar în legătură cu concesivitatea relatată acum a Administrației în problema suprataxei fiscale se emit opinii asemănătoare.

● Aurul pe primul plan

DAR PREOCUPĂRILE MANAGERILOR politicii economice a S.U.A. au fost repede deviate, la puține zile după devalorizarea

Rezervele monetare ale statelor lumii capitaliste

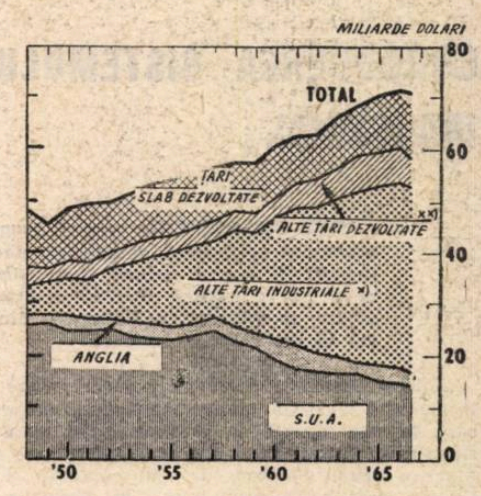

*) Austria, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, R. F. a Germaniei, Italia, Japonia, Norvegia, Olanda, Suedia.
**) Alte țări europene, Australia, Noua Zeelandă și Republica Sud-Africană.

(DUPĂ FIRST NATIONAL CITY BANK, New York. — MONTHLY ECONOMIC LETTER, noiembrie 1967).

MODEL „MINI-LIRĂ

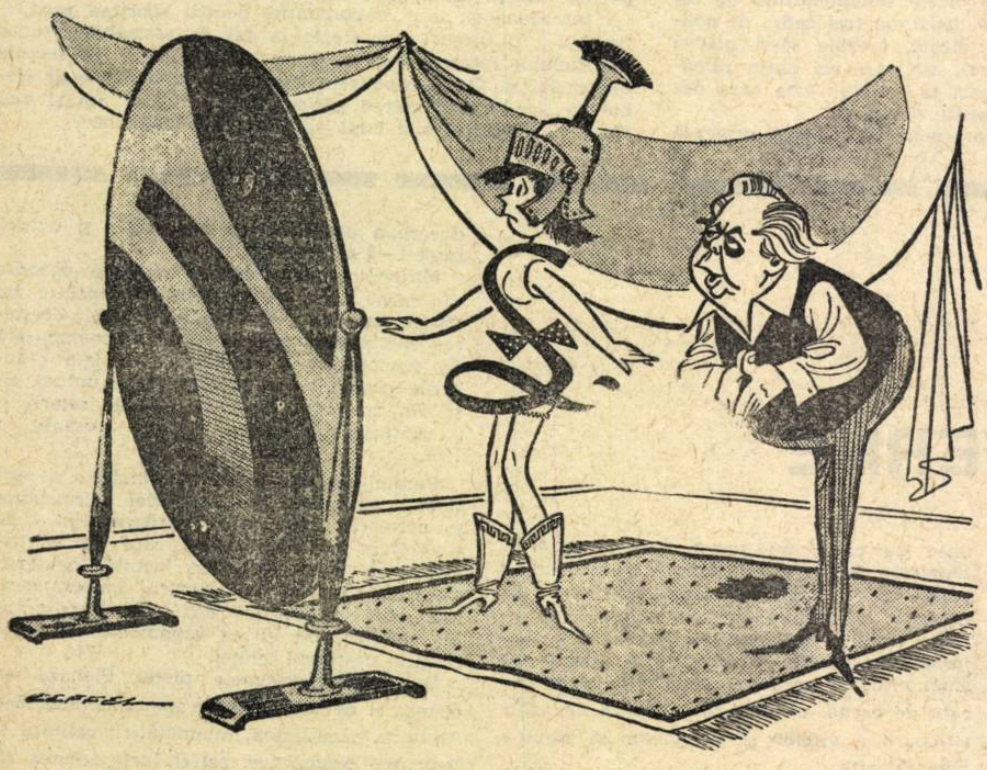

— „Nu vă neliniștiți, d-ră! La început șochează, dar o să vă obișnuiți, ca toată lumea!".

(După TRIBUNE DE GENEVE)

„Pentru Anglia, aspectul cel mai supărător după devalorizare este că stă în fața lumii nu cu un bilanț curat, ci cu mari datorii acumulate în efortul inutil de a sprijini un curs de schimb nerealist. Datoriile cunoscute ale Angliei (pe termen scurt — n.r.) totalizează 1876 milioane de dolari, la care se adaugă o sumă enormă care a trebuit să fie contractată sub formă de împrumuturi swap de la diferite bănci centrale; autoritățile au avut grijă să nu dea nici un indiciu cu privire la mărimea acestor împrumuturi, dar presupunem că ele se cifrează probabil la 1—1,5 miliarde dolari și că împrumutul de 1,350 miliarde dolari, pe care

DATORIILE ANGLIEI

Anglia îl avea deschis la Federal Reserve Bank din New York a fost practic epuizat...

Dacă aceste calcule sînt măcar cu aproximație corecte, Anglia își reia operațiunile la paritatea de 2,40 dolari pentru o liră fără să aibă în rezervele proprii măcar un pence; dimpotrivă, ea are datorii de 2,8—3,4 miliarde dolari, care depășesc, deci, cu 200—800 milioane dolari suma totală a rezervelor sale de aur și devize, plus portofoliul oficial de dolari. În realitate însă, situația este probabil mult mai gravă chiar decît rezultă din aceste cifre...

Datoriile Angliei în momentul de față ar putea să depășească rezervele ei, și portofoliul de dolari, — cu peste un miliard de dolari" (THE ECONOMIST, 25 nov.).

DEVALORIZĂRII
și politicii economice occidentale

lirei, de la această tematică mai mult internă și nepurtînd pecetea unei mari urgențe, la una externă și deosebit de presantă. Autoritățile americane, așa cum declarase ministrul finanțelor Henry Fowler, se așteptau de fapt ca în zilele următoare devalorizării lirei, dolarul să devină ținta unor atacuri intense. Faptul s-a produs sub forma unei „febre a aurului" care a cuprins bursele de la Londra, Paris, Zürich începînd din marțea următoare operațiunii engleze și a făcut ca sute de tone de aur — cifre exacte și complete încă nu se pot compila — în valoare de sute de milioane de dolari să-și schimbe proprietarii.

Caracterizarea fenomenului ca „iureș asupra aurului" este cea mai curentă și totodată una din cele mai moderate, corespunzătoare de fapt limbajului de bursă anglo-saxon (gold rush). Un ziar englez a vorbit de „haos pe piața aurului", iar „marele iureș" a circulat mult. Un fapt: vinerea trecută băncile elvețiene s-au hotărît să sisteze temporar tranzacțiile pe termen, cu intenția declarată de a calma piața. Peste tot s-au înregistrat sporiri ale volumului vînzărilor de 10—12 ori și mai mult față de volumul normal.

În legătură cu febra aurului au fost reluate afirmațiile, care circulau din momentul devalorizării lirei, despre o acțiune plănuită și deliberat pusă în aplicare de autoritățile financiare franceze, pentru zdruncinarea sistemului valutar actual. În mod deosebit a fost interpretată în acest sens informația (și data lansării ei) despre neparticiparea Franței la operațiunile „fondului comun de aur" (vezi caseta „Gold pool: fricțiuni interne"). Pe de altă parte, presa a relatat însă că achizițiile de aur sînt mai ales opera tezaurizatorilor privați și că băncile centrale, inclusiv cea franceză, nu iau parte la aceste operațiuni speculative. Privind lucrurile într-o perspectivă mai largă, THE TIMES (24 noiembrie) scrie că „oricare ar fi rolul Franței (nu numai în „iureșul asupra aurului, ci în întreaga problemă a sistemului monetar occidental — I.P.), ar fi totalmente greșit de a sugera că deruta din ultimii trei ani, care a culminat acum în devalorizare s-a datorat vreunei alte cauze decît propriei noastre incompetențe".

Pentru problema aurului, a cumpărărilor masive dictate de valul de neîncredere în menținerea parității dolarului care a urmat devalorizării lirei, în sfîrșit pentru eforturile ce se depun de atîția ani de a menține un preț al aurului fixat cu peste 3 decenii în urmă, este valabil ceea ce scrie referitor la aceasta din urmă THE ECONOMIST în ultimul său număr (25 noiembrie): „Adevărul este că cei responsabili pentru gospodărirea treburilor Angliei în ultimii 3 ani efectiv nu au înțeles că nivelul unei monede... nu depinde de declarațiile unei persoane sau alteia, fie ea și ministrul de finanțe".

Trezoreria americană are, fără îndoială, resursele necesare pentru a ține piept cumpărărilor de aur. Rezerva de 13 miliarde dolari de la Fort Knox permite folosirea imediată a circa 3 miliarde pentru a face față cererii conform obligației asumate de S.U.A. de a vinde (și cumpăra) aurul la prețul de 35 de dolari uncia. Mobilizarea și a restului — actualmente blocat de fapt pentru acoperirea în proporție de 25% a emisiunii monetare — deși necesită aprobarea Congresului, nu ar fi o dificultate majoră în caz de necesitate. Cheltuielile cunoscute pînă acum — o evaluare a expertului american Franz Pick menționa vinerea trecută suma de 600 milioane de dolari ca reprezentînd pierderile de aur ale S.U.A. de la devalorizarea lirei sterline — nu au adus însă stocul american la un nivel de alarmă.

Sistemul valutar capitalist a suferit o lovitură prin devalorizarea lirei sterline și prin sechelele ei imediate, dar menținerea sa nu este încă pusă sub semnul întrebării. Cît privește Franța, despre al cărei rol în aceste evenimente s-au emis atîtea opinii și presupuneri contrastante în ultimele zece zile, ea a reafirmat prin glasul președintelui de Gaulle (conferința de presă din 27 noiembrie) că obiectivul ei rămîne etalonul aur, caracterizat ca „imuabil, imparțial, universal".

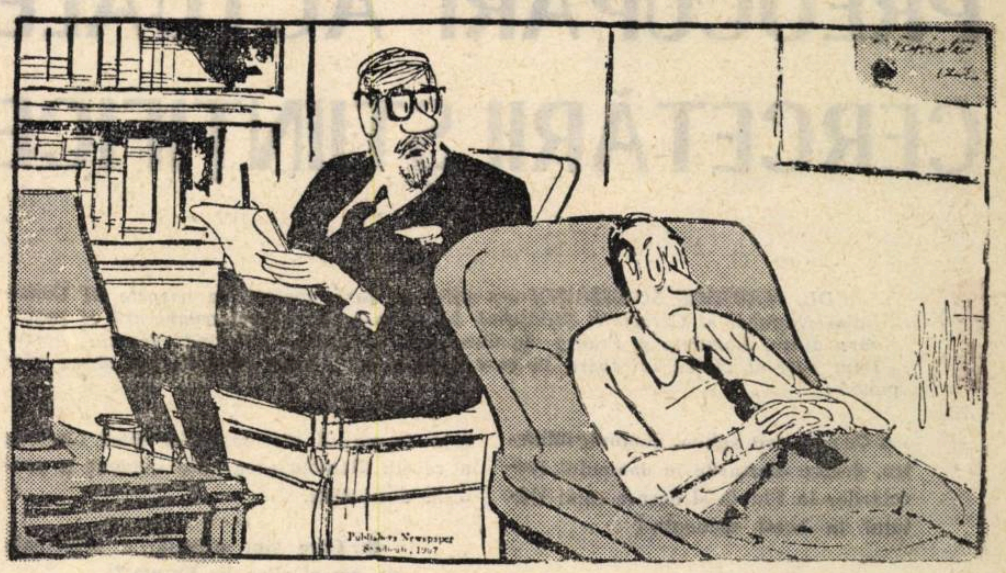

ÎN ZILELE URMĂTOARE DEVALORIZĂRII

PSIHIATRUL, CĂTRE PACIENT: — „Nu ești singurul cu stări de anxietate pe fond de inflație. Și eu am mărit taxa de consultație".

(După INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE)

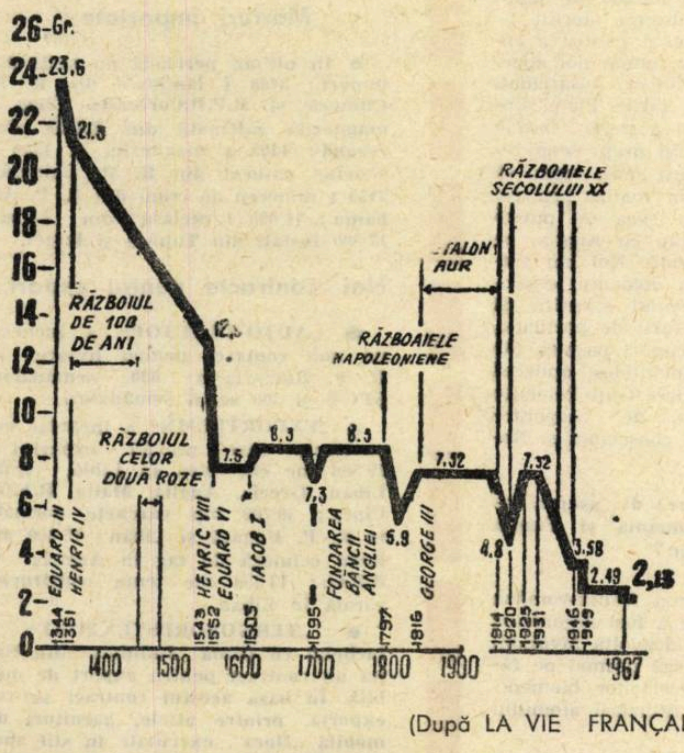

Lira sterlină în decursul a șase secole. (În grame aur fin).

(După LA VIE FRANÇAISE)

„O iarnă dificilă pentru Occident"

SLĂBICIUNILE sistemului valutar al lumii capitaliste, ale economiei engleze, eșecul politicii stop-go și al altor rețete de politică economică occidentale, în care se acordă un loc excesiv acțiunii pîrghiilor monetare, sînt ilustrate cu noi dovezi de repercusiunile mondiale ale devalorizării lirei sterline. Prin ricoșeu, aceasta acționează și asupra conjuncturii economiei capitaliste, pe care riscă să o împingă mai hotărît pe calea încetinirii ritmurilor, a stagnării și a recesiunii — fenomene care se manifestă în diverse țări și în diverse proporții, de anul trecut.

În ceea ce privește Anglia, observatorii acordă o semnificație deosebită faptului că în primele 10 luni ale acestui an, valoarea importurilor a fost cu 6% mai mare decît în perioada corespunzătoare din 1966, în timp ce la exporturi creșterea este numai de 1,5%. Pe de altă parte, numărul șomerilor a ajuns în octombrie la peste 580 000.

Relatările cele mai recente despre conjunctura economiei S.U.A. nu confirmă declarațiile optimiste care s-au făcut auzite în august—septembrie, în sensul depășirii perioadei de încetinire din prima jumătate a anului. Intrările de comenzi noi și desfacerile de produse industriale au scăzut în octombrie față de septembrie.

În țările Pieței Comune conjunctura este caracterizată ca „șovăielnică" (LES ECHOS, 21 noiembrie) și în general se apreciază că efectele devalorizării lirei sterline vor tinde mai întîi să frîneze începuturile de redresare acolo unde ele s-au făcut simțite. „Către o iarnă dificilă în Occident" titrează LE FIGARO la aceeași dată, încercînd să descifreze evoluția imediată a conjuncturii internaționale în economia capitalistă. Efectele asupra folosirii forței de muncă nu se vor lăsa așteptate. După reducerea masivă a numărului muncitorilor străini folosiți într-o serie de țări vest-europene (R.F. a Germaniei, Franța, Elveția), concedierile riscă să afecteze în mai mare măsură în iarna care vine pe muncitorii autohtoni. Cifrele pentru evoluțiile înregistrate anul acesta indică reduceri ale forței de muncă ocupate cu 3,5—5,6% în Olanda, Austria, Anglia și Suedia, cu 7,7% în R.F. a Germaniei, 1,2% în Franța și cu 1,8% în Elveția. Ca extrem de semnificativă trebuie notată, desigur, abandonarea obiectivului declarat al folosirii depline a forței de muncă în Anglia, consemnată oficial într-o declarație guvernamentală la începutul lunii noiembrie, și al reducerii șomajului sub 4% din forța de muncă în S.U.A. Această similitudine, care nu este singura și care nu pune Anglia numai alături de S.U.A., ci și de alte țări, arată că problemele economiei engleze, ieșite la iveală acum în forme acute, nu-i sînt întrutotul și strict specifice.

I. PĂDUREANU

INAINTE DE DEVALORIZARE...

Deteriorarea serioasă a situației lirei sterline datează, de fapt, din vara anului 1964 și tot atunci a început suita de operațiuni de sprijinire pe plan internațional. Facilitățile de credit acordate Angliei au fost de două feluri: împrumuturi swap (pe termen scurt) și împrumuturi pe termen mijlociu pentru consolidarea celor dintîi.

Septembrie 1964 (înainte de alegerile în urma cărora a venit la putere partidul laburist): 1 miliard de dolari pe trei luni.

25 noiembrie 1964: 3 miliarde de dolari, aproape integral pe termen scurt, acordați Băncii Angliei de către 11 bănci centrale străine, Banca Reglementărilor Internaționale (Basel) și Banca de Export-Import (S.U.A.).

2 decembrie 1964: 1 miliard de dolari de la F.M.I., rambursabil în trei ani (pînă la 30 noiembrie 1967).

12 mai 1965: un nou credit pe termen mijlociu de la F.M.I. în sumă de 1,4 miliarde de dolari (cu sprijinul grupului celor 10).

12 și 13 iunie 1966: 1,1 miliarde de dolari pe termen scurt, împrumut acordat de aceleași bănci centrale ca în noiembrie 1964; în plus, Federal Reserve System al S.U.A. reînnoiește un acord swap avînd ca plafon suma de 750 milioane de dolari.

Vara anului 1967: plafonul creditelor pe termen scurt puse la dispoziție Băncii Angliei de către Federal Reserve System este mult majorat, fără a se anunța însă cu cît anume.

10 octombrie 1967: trei bănci private elvețiene acordă Băncii Angliei un împrumut de 450 milioane franci elvețieni (110 milioane de dolari), pe timp de un an.

13 noiembrie: grupul celor 10 acordă Angliei, prin B.R.I., un împrumut de 250 milioane de dolari pe timp de un an și jumătate.

CALENDARUL CREDITELOR

...ȘI DUPĂ

Anglia urmează să primească un împrumut de 1,4 miliarde de dolari de la F.M.I. și un altul de 1,5 miliarde de dolari din partea grupului celor 10. Cea mai mare contribuție la acest din urmă credit o aduc Statele Unite cu 500 de milioane de dolari.

„Gold pool": fricțiuni interne

O INFORMAȚIE reluată de toate ziarele importante din lumea capitalistă după cotidianul parizian Le Monde (din 21 noiembrie) a dat în vileag faptul că de 6 luni Franța nu mai participă la operațiunile așa-numitului „gold pool" sau „fond comun de aur".

Gruparea astfel botezată, constituită de băncile centrale din opt țări capitaliste cu interese dintre cele mai importante în sfera finanțelor internaționale, a luat naștere în 1961. Despre structura și activitatea grupării nu se știe nimic din surse oficiale, autorizate, și unii o caracterizează ca un „club secret" (The Guardian). Ceea ce se cunoaște însă, este că „fondul comun" are menirea de primă linie de apărare împotriva unui atac speculativ asupra rezervelor oficiale de aur și împotriva prețului oficial al aurului.

„Gold pool" a luat naștere în 1961, după ce în octombrie 1960 prețul liber al aurului în lingouri ajunsese la un moment dat la 40,50 dolari. Opt bănci centrale au constituit inițial un fond de aur în sumă de 270 milioane de dolari, cu următoarele participații: Statele Unite 50%, R. F. a Germaniei 11%, Anglia, Franța și Italia cu cîte 9%, Belgia, Olanda și Elveția cu cîte 4%. Administrarea fondului a fost încredințată Băncii Angliei, care are grijă să intervină în așa fel pe piață, încît prețul aurului în lingouri să nu depășească 35,20 dolari uncia, adică prețul stabilit de S.U.A. plus 20 de cenți reprezentînd costul transportului între New York și Londra.

Se pare că în primii ani ai funcționării sale, „fondul comun" a înregistrat excedente, adică intervențiile pe piața londoneză au permis băncilor centrale participante să achiziționeze aur și deci să-și mărească rezerva. Din primăvara anului 1966, însă, tranzacțiile par să fi evoluat tot mai nefavorabil, soldîndu-se cu pierderi — repartizate, ca și cîștigurile, proporțional cu cotele de constituire a fondului inițial. Acesta a fost consumat treptat și s-a pus problema unor suplimentări. După două asemenea contribuții, de cîte 50 milioane de dolari fiecare, în momentul cînd s-a pus la începutul lunii: iunie 1967 problema unei noi suplimentări a „fondului comun", Franța și-a anunțat intenția de a nu mai participa la operațiunile sale. După cele relatate de Paul Fabra în Le Monde, din iunie pînă în noiembrie ar mai fi avut loc 14 suplimentări, însumînd deci 700 milioane de dolari. După alte informații, ar fi fost vorba de 300—400 de milioane.

Știri neconfirmate spun că alte două bănci centrale și-ar fi declarat intenția de a nu mai participa la operațiunile „fondului comun" pentru menținerea prețului oficial al aurului, dar că ar continua să o facă deocamdată deoarece Statele Unite le-ar compensa toate pierderile de aur. Pare să fie vorba de Belgia și Italia. Ziarul La Libre Belgique scrie la 25—26.XI, sub semnătura profesorului Fernand Baudhuin de la Universitatea Louvain: „Am aflat ușurați că Belgia, așa cum a făcut și Franța, urmează să înceteze de a contribui la alimentarea fondului comun de aur de la Londra. Acest sindicat, a cărui menire este să facă față excedentului cererii de metal care se manifestă irezistibil la ora actuală, nu mai poate fi menținut în activitate în mod rezonabil".

De la renunțarea Franței de a mai participa la operațiunile „fondului comun", cota S.U.A., s-a ridicat cel puțin la 59%, iar dacă sînt exacte informațiile cu privire la compensarea pierderilor altor participanți — la mult mai mult.

INTERVIUL *nostru* cu

dl. MAURICE SCHUMANN, ministru însărcinat cu cercetarea ştiinţifică, problemele atomice şi spaţiale al Franţei

PREOCUPĂRI ACTUALE ALE CERCETĂRII ŞTIINŢIFICE ÎN FRANŢA

DL. MAURICE SCHUMANN s-a aflat în ţara noastră ca oaspete al Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice în vederea dezvoltării colaborării şi cooperării dintre România şi Franţa în domeniul ştiinţific. Folosind această ocazie i-am adresat cîteva întrebări, la care domnia sa a avut amabilitatea să ne răspundă :

● Ce ne puteţi spune, domnule ministru, despre eforturile în domeniul cercetărilor în Franţa şi despre rolul statului în acest domeniu ?

— Dezvoltarea cercetărilor ştiinţifice şi tehnice în Franţa poate fi ilustrată prin compararea a două cifre. Cu 10 ani în urmă noi consacram cercetărilor ştiinţifice şi tehnologice sub 1% din venitul nostru naţional. În prezent consacrăm peste 2% şi sperăm ca la sfîrşitul celui de al cincilea plan, în 1970, să consacrăm în acest domeniu 2,5%. Este evident că în domeniul cercetărilor statul joacă un rol predominant. Nu numai pentru că Comisariatul pentru energia atomică, Consiliul naţional de studii spaţiale şi Consiliul naţional al exploatării oţelăriilor sînt instituţii de stat, ci şi pentru că statul orientează, prin diverse mijloace, politica de cercetare în instituţiile bazate pe iniţiativa particulară.

Îmi permit să dau două exemple : unul, cunoscut sub denumirea de acţiuni concertate, şi celălalt, care se referă la cercetăriie pentru dezvoltare. În ceea ce priveşte acţiunile concertate, statul schiţează un număr oarecare de teme esenţiale care interesează dezvoltarea cercetării şi subvenţionează, ajută ceea ce favorizează progresul în acest domeniu. Cercetarea pentru dezvoltare este un sistem cu totul special. O mare întreprindere particulară a pus la punct o invenţie pe care vrea s-o aplice. Statul îi avansează 50% din cheltuieli, iar aceasta investeşte restul de 50% dacă, natural, toate condiţiile sînt îndeplinite. Cele 50% avansate de stat îi sînt restituite dacă lucrarea a reuşit. Rambursarea este evident o condiţie a reuşitei.

● Care sînt orientările principale ale cercetărilor în Franţa ?

— Cercetările în Franţa sînt orientate, în principal, în trei direcţii. În primul rînd mă refer la toate aplicaţiile atomului şi în special la producţia de energie electrică de origine nucleară. Noi avem o filieră naţională, o filieră independentă, uraniu natural — grafit-gaz. Problema noastră este de a menţine un maximum de independenţă posibilă în domeniul electronuclear. În acest sens noi avem numai două posibilităţi : fie să continuăm utilizarea uraniului natural, fie să construim o uzină civilă de separare a izotopilor pentru a îmbogăţi noi înşine uraniul. O altă direcţie, care se leagă de prima, este cea a reactorilor rapizi, adică a reactorilor reproducători. Reactorii reproducători sînt reactori care produc energie electrică consumînd mai puţin plutoniu decît furnizează. În această direcţie noi am depăşit o barieră foarte importantă. Avem un reactor denumit „Phœnix", după numele păsării mitologice care renaşte prin propria-i cenuşă — un reactor experimental care este o etapă importantă către reactorii reproducători.

O a treia direcţie, care interesează de asemenea în mare măsură şi pe prietenii noştri români, este informatica. Scopul nostru este să fabricăm calculatoare din gama mijlocie. Noi nu avem pretenţia ca într-un viitor apropiat să cucerim în această direcţie o independenţă totală, dar vrem să ocupăm un loc remarcabil.

Am lăsat în mod special la urmă problema care, după părerea mea, reprezintă orientarea principală : este vorba de cercetarea medicală. Noi consacrăm cercetărilor biomedicale în Franţa 800 milioane de franci noi, ceea ce, calculînd în dolari, reprezintă circa 150 milioane de dolari. Cu zece ani în urmă noi alocam cercetărilor medicale 125 milioane franci, ceea ce atestă eforturile mari pe care le consacrăm dezvoltării în toate domeniile cercetărilor biomedicale şi în special luptei împotriva cancerului. În legătură cu aceasta, vreau să vă semnalez că o colaboare în această direcţie se va stabili între România şi Franţa.

În altă ordine de idei, de problema cercetărilor economice se ocupă în general Comisariatul General al Planului, care este însărcinat cu previziunea în domeniul economic, şi, în consecinţă, şi cu cercetarea. El nu este dotat pînă în prezent cu un organ special. Dar dezvoltarea planificării în Franţa prevede crearea, în viitorul apropiat, a unui centru de orientare şi cercetare a dezvoltării economice şi sociale.

— Se vorbeşte despre un decalaj tehnologic între Europa occidentală şi S.U.A. Care sînt, după părerea dv., modalităţile de lichidare a acestui decalaj ?

— Noi sîntem în prezent foarte preocupaţi de acest decalaj, care e cunoscut sub denumirea de „gap" tehnologic. Despre acest lucru, dl. general de Gaulle a vorbit cu cîţiva ani în urmă, iar un cunoscut ziarist francez a publicat o carte intitulată „Le défi americain" („Sfidarea americană"), care tratează tocmai această problemă de mare actualitate. V-am vorbit despre efortul pe care-l facem pe plan naţional pentru a reduce acest decalaj. Dar nu numai noi abordăm această problemă. Miniştri însărcinaţi cu problemele ştiinţei din ţările Pieţei Comune s-au întrunit pentru a pune bazele unei acţiuni conjugate avînd drept scop reducerea decalajului. În acest sens, vreau să amintesc că ceea ce putem realiza „cu cei 6" nu exclude nicidecum ceea ce putem realiza cu alţii, de exemplu cu Anglia, cu ţările din Europa răsăriteană. Noi am stabilit o colaborare largă în domeniul explorării cosmosului, în domeniul ştiinţific şi tehnic, în domeniul acceleării de particule, al utilizării atomului în scopuri paşnice (de exemplu, cu U.R.S.S.). Bineînţeles, aplicînd această formulă, am în vedere toate celelalte ţări cu care avem acorduri de cooperare ştiinţifică şi tehnică şi, în consecinţă şi România.

— Care este părerea dv. asupra colaborării dintre România şi Franţa în domeniul ştiinţific ?

— Eu cred că colaborarea franco-română în domeniul ştiinţific, care a fost organizată începînd din anul 1965, se dezvoltă favorabil şi că ea va trebui să meargă normal pe făgaşe noi în domeniul cercetărilor biomedicale, al informaticii şi al utilizării atomului în scopuri paşnice.

— Ţinînd seama că aceasta este a doua vizită a dv. în România, vă rugăm să formulaţi cîteva impresii despre ţara noastră.

— Este incontestabil că dezvoltarea economică a ţării dv. îl frapează pe străin. Am avut sub ochi o adevărată frescă a eforturilor poporului român pentru progresul ţării, a ritmului impetuos de dezvoltare a economiei, de creştere a venitului naţional .

Am mai fost foarte frapat de creşterea numărului de autoturisme în România ; am mai constatat dezvoltarea urbană şi a construcţiilor de locuinţe în Capitala dv. în ultimii doi ani. Bineînţeles că pentru dv., chiar şi pentru noi, rămîn încă multe probleme de rezolvat, dar este evident că poporul român, mîndru de trecutul său, promovează ferm o politică de progres economic şi social.

E. GEORGESCU
V. BRĂNEANU

PARIS : DIALOG DESPRE COOPERAREA ECONOMICĂ FRANCO — ROMÂNĂ

LA 16 NOIEMBRIE, redacţia ziarului LES ECHOS a organizat la Paris un dejun-dezbatere care a avut ca temă **„România, raporturile sale cu Franţa".** *Au participat aproximativ 120 de oameni de afaceri, conducători şi directori generali ai unor importante întreprinderi, grupări industriale şi bănci, înalţi funcţionari din ministerele industriei, economiei şi finanţelor, reprezentanţi ai firmelor franceze de import şi export, ziarişti de la principalele publicaţii economice şi financiare. Scopul dezbaterii, după cum a arătat în cuvîntul introductiv Jacques Rozner, directorul ziarului LES ECHOS, a fost de a încuraja dialogul între oamenii de afaceri şi tehnicienii din cele două ţări. În cuvîntul său, Tudor Matea, şeful Agenţiei economice a Republicii Socialiste România, a înfăţişat situaţia şi perspectivele economiei româneşti şi a scos în evidenţă largile posibilităţi de dezvoltare şi îmbunătăţire a schimburilor reciproc avantajoase între România şi Franţa.*

Marc Colonna, directorul industriilor constructoare de maşini electrice şi electronice din Ministerul Industriei, care a vizitat recent România, a subliniat perspectivele favorabile ale schimburilor franco-române, referindu-se în special la posibilităţile cooperării dintre cele două ţări pe terţe pieţe.

Ambasadorul României, dr. Victor Dimitriu, a dezvoltat în continuare aspectele cooperării economice, tehnice şi ştiinţifice dintre România şi Franţa, insistînd asupra căilor practice care se deschid cooperării şi schimburilor reciproce. Ambasadorul român a arătat că semnarea, în cursul acestui an, a acordului de cooperare economică şi tehnică constituie un pas însemnat în direcţia găsirii de căi cît mai eficiente pentru dezvoltarea schimburilor dintre cele două ţări.

În cursul dezbaterilor, industriaşii şi oamenii de afaceri francezi s-au referit la necesitatea îmbunătăţirii cunoaşterii reciproce, la utilitatea unor birouri de studii economice şi tehnice, la unele elemente care mai frinează dezvoltarea schimburilor şi a colaborării economice între cele două ţări. În toate luările de cuvînt s-a subliniat că măsurile ce vor fi luate în România pentru perfecţionarea conducerii şi planificării economiei vor facilita contacte mai apropiate între oamenii de afaceri şi tehnicienii dintre cele două ţări.

Discuţiile purtate, propunerile făcute în cursul dezbaterilor, interesul manifestat de oamenii de afaceri francezi au scos în evidenţă dorinţa comună de a găsi noi căi pentru dezvoltarea schimburilor şi a cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice dintre Franţa şi România.

M. C.

Produse româneşti livrate peste hotare

● **„MAŞINEXPORT" a livrat în Cuba 200 vagoane pentru transportul trestiei de zahăr, iar în U.R.S.S. 600 condensatoare de 15 KVAR.**

● **„AUTO-TRACTOR" a expediat în R. P. Ungară 704 remorci tip RBL-4, în U.R.S.S. 737 remorci tip RM-1, iar în R. S. Cehoslovacă 300 remorci tip RB-5.**

● **„AGROEXPORT" a livrat unor firme din Anglia, Austria, Belgia, Cipru, Elveţia, Izrael, Olanda, R. F. a Germaniei, Suedia şi S.U.A. : 5407 t seminţe de mac, cinepă, chimion, fenicol, in, sorg, trifoi şi coreandru ; 17 000 t porumb unor firme din Cipru, Norvegia şi R.F.G.**

● **„EXPORTLEMN" a exportat 2600 t mangal retortă şi mangal de bocşe în R. P. Ungară, R. S. Cehoslovacă, R.F.G., Elveţia, Austria, R. P. Polonă, R. D. Germană, Algeria, R.A.U. ; 113 400 mp parchete normale şi lamelare în R. P. Ungară, R. S. Cehoslovacă, Kuweit şi Italia ; 7300 mc lemn celuloză de fag în R.F.G. şi Austria ; 2650 t PFL în R. S. Cehoslovacă, R.D.G., Franţa, Malta, Liban, R.F.G., Olanda, Anglia, Grecia ; 105 t plăci innobilate în R.D.G. ; 250 000 mp PAL în R. S. Cehoslovacă, R.D.G., Japonia, Malta, Franţa, R.F.G., Suedia, Anglia, Austria, Grecia, Tunisia, Algeria şi Islanda ; 60 mc lemn celuloză de răşinoase în Italia.**

● **„TEHNOFORESTEXPORT" a livrat 503 vagoane mobilă în U.R.S.S., R.D.G., R. P. Ungară, Anglia, S.U.A., Elveţia, Olanda, şi Suedia ; 13 vagoane cu ferestre din lemn de răşinoase în R. S. Cehoslovacă ; 5 vagoane cu uşi celulare furniruite în R. P. Ungară ; 3000 mc lăzi de fag pentru citrice în Cipru şi Grecia.**

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● **PRIN PORTUL CONSTANŢA au fost livrate la export : 11 600 t porumb în R.A.U. şi Italia ; 1600 t ciment în Turcia ; 5500 t fasole şi 1100 t seminţe floarea-soarelui în Italia ; 20 000 t fontă în Japonia ; 4000 t grîu în Anglia ; 3800 mc cherestea în Franţa.**

Mărfuri importate

● **În ultima perioadă au sosit din import : 3400 t laminate din R. P. Chineză şi R.P.D.Coreeană ; 2100 t magnezită calcinată din R.P.D. Coreeană ; 1400 t magnezită şi 1300 t cauciuc natural din R. P. Chineză ; 2150 t minereu de crom din R. P. Albania ; 11 000 t melasă din Cuba : 17 300 fosfaţi din Tunisia şi Izrael.**

Noi contracte pentru export...

● **„AUTO-TRACTOR" a încheiat un nou contract pentru livrarea în R. P. Bulgaria a 500 semănători SPC-6 şi 500 secţii semănători.**

● **„EXPORTLEMN" a încheiat noi contracte care prevăd exportul a 19 500 mc cherestea în Libia, Irak, Liban, Grecia, Anglia, Malta, R.F.G., Cipru ; 30 200 mp parchete normale în R. P. Ungară şi Liban ; 15 400 mc lemn celuloză de fag în Austria şi R.F.G. ; 13 200 mc lemn construcţie rurală în Liban.**

● **„TEHNOFORESTEXPORT" a încheiat cu firma „Italimex" din Italia un contract pentru export de mobilă. În baza acestui contract se vor exporta, printre altele, garnituri de mobilă „Hora", executate în stil specific românesc, precum şi un nou model de scaun executat cu împletituri din papură.**

● **„CARTIMEX" a încheiat contracte cu firme din R.F.G. pentru exportul de hîrtie de ziar în coli şi hîrtie semivelină de scris. De asemenea, s-a contractat exportul în R.S. Cehoslovacă a unor cantităţi de hîrtie de scris tipar cu liniatură, hîrtie de tipar în suluri şi carton triplex în coli.**

...şi import

● **„TEHNOIMPORT", în baza unui contract încheiat cu firma „Klingelnberg Italiana" din Italia, va importa 3 aparate de măsurat şuruburi fără sfîrşit şi freze melc pentru verificarea completă a angrenajelor melcate. De asemenea, aceeaşi întreprindere a contractat importul de la firma „Rich. Klinger"-Austria a 287 tone klingerit 1000 pentru producţia garniturilor auto.**

F.A.O. — DEZIDERATUL EFICIENŢEI

RECENTA CONFERINŢĂ BIENALĂ a Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru alimentaţie şi agricultură (Roma, 4—24/XI) a fost marcată de discuţii animate şi confruntări vii de poziţii şi opinii îndeosebi în jurul a două probleme principale: a) metodele care urmează a fi adoptate în lupta împotriva insuficienţei producţiei alimentare în lume şi b) îmbunătăţirea structurii organizatorice a F.A.O. în vederea sporirii eficienţei sale.

Dacă la Conferinţă a existat un consens de principiu asupra necesităţii de a se acţiona împotriva agravării decalajului dintre ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare, precum şi împotriva deteriorării raportului de schimb în comerţul acestora din urmă, la discutarea căilor şi metodelor după care ar trebui să se ghideze F.A.O. în activitatea sa s-au confruntat două teze diferite. Pe de o parte, delegaţii majorităţii ţărilor dezvoltate au susţinut necesitatea încurajării producţiei agricole excedentare în ţările respective, care ar urma să atenueze deficitul alimentar înregistrat în alte ţări. Pe de altă parte, reprezentanţii ţărilor în curs de dezvoltare, sprijiniţi de cei ai ţărilor socialiste, au insistat asupra faptului că singura cale eficientă este dezvoltarea agriculturii şi industriei în ţările deficitare, întrucît aceasta duce la ridicarea întregii lor economii. În sfîrşit, unii delegaţi, cum a fost cel al Franţei, au afirmat utilitatea îmbinării ambelor metode.

Delegaţia ţării noastre, condusă de Nicolae Giosan, preşedintele Consiliului Superior al Agriculturii, a subliniat, printre altele, importanţa utilizării la maximum a resurselor naturale şi umane interne în vederea sporirii producţiei de alimente în ţările deficitare, necesitatea aplicării pe scară mai largă a variatelor forme de cooperare tehnică şi ştiinţifică între diferite ţări în acest domeniu (atît în cadrul organismelor internaţionale, cît şi bilaterală), însemnătatea creării în ţările în curs de dezvoltare a unei industrii capabile să furnizeze agriculturii componentele bazei tehnico-materiale moderne ş.a.

Conducătorul delegaţiei statului Malawi a relevat dezechilibrele fundamentale existente în repartiţia geografică a producţiei agricole pe glob, datorită în mare parte stimulării artificiale a agriculturii în unele ţări (prin subvenţii, susţinerea preţurilor şi alte instrumente protecţioniste) şi frînării acesteia în altele. Reprezentantul R.A.U. a atras atenţia asupra nivelului scăzut al ajutorului bilateral şi multilateral acordat ţărilor în curs de dezvoltare, menţionînd că numai 9% din ansamblul creditelor furnizate în 1965 acestor ţări au fost destinate agriculturii şi activităţilor derivate. Reprezentantul Ceylonului a insistat asupra efectului favorabil pe care l-ar putea avea ieftinirea maşinilor, a îngrăşămintelor chimice şi a produselor pentru combaterea paraziţilor, elemente atît de necesare ridicării randamentelor agricole în ţările în curs de dezvoltare.

Cea de-a doua problemă intens dezbătută la Conferinţă a constituit-o — după expresia folosită de reprezentantul Canadei — sporirea eficacităţii F.A.O. îndeosebi prin reexaminarea structurii sale interne. Oportunitatea unor reforme de structură, precum şi a coordonării mai strînse a activităţii F.A.O. cu cea a altor organisme de cooperare economică şi socială din cadrul O.N.U. (în special cu băncile regionale de dezvoltare) a fost invocată aproape de toţi participanţii la discuţii, luînd forma concretă a unor prevederi incluse în cadrul rezoluţiilor finale.

Conferinţa a desemnat pe Addeke Heindrich Boerma (Olanda) în funcţia de director general al F.A.O., deţinută timp de 10 ani de B. R. Sen (India). Concomitent, au fost adoptate măsuri menite să sporească eficienţa Consiliului permanent al F.A.O., precum şi controlul asupra realizării diferitelor proiecte de dezvoltare a agriculturii în ţările care înregistrează deficite alimentare. Conferinţa a aprobat şi bugetul F.A.O. pe exerciţiul 1968—1969 în sumă de aproape 59,9 milioane dolari (faţă de 49,9 milioane în exerciţiul 1966—1967), buget care urmează a fi finanţat prin contribuţiile celor 116 state membre cu drepturi depline şi ale celor 3 state asociate.

G.A.T.T.: BILANŢ ŞI PERSPECTIVE

CEA DE-A 24-A SESIUNE a părţilor contractante ale Acordului general pentru tarife vamale şi comerţ, care s-a încheiat zilele trecute la Geneva, a dezbătut o ordine de zi complexă. Bilanţul activităţii de douăzeci de ani a G.A.T.T. pe linia dezvoltării comerţului internaţional, examinarea programului său viitor şi primirea de noi membri — acestea au fost, în esenţă, principalele puncte de pe ordinea de zi.

Dacă prima problemă a avut mai mult un caracter festiv, iar ultima s-a rezolvat prin acceptarea Irlandei în calitate de cel de-al 75-lea membru cu drepturi depline al organizaţiei, chestiunea elaborării programului viitor a suscitat o largă confruntare de opinii.

Considerînd drept încurajatoare rezultatele obţinute de pe urma negocierilor din cadrul rundei Kennedy, E. Wyndham White, directorul general al G.A.T.T. *) a subliniat — în expunerea sa — necesitatea continuării eforturilor pentru reducerea sau chiar eliminarea barierelor vamale şi pentru înlăturarea obstacolelor netarifare, îndeosebi în ceea ce priveşte comerţul ţărilor în curs de dezvoltare. Totodată, el a prezentat un raport asupra desfăşurării tratativelor dintre G.A.T.T. şi U.N.C.T.A.D. în problema creării unui centru comun al comerţului internaţional.

În cuvîntarea de deschidere a lucrărilor, preşedintele actualei sesiuni K. B. Lall (India) a pus accentul pe urgenţa „imprimării unui nou elan în vederea găsirii unor soluţii satisfăcătoare pentru dificultăţile pe care ţările în curs de dezvoltare le întîmpină în domeniul comerţului" şi a subliniat că, în pofida rezultatelor rundei Kennedy, „problemele cele mai importante au rămas nesoluţionate". O serie de delegaţi şi-au exprimat temerile în faţa tendinţelor protecţioniste ce se manifestă în ultimul timp în S.U.A., temeri care n-au putut fi întru totul risipite de asigurările conducătorului delegaţiei americane că Administraţia S.U.A. intenţionează să aplice, în cursul anului viitor, o serie de măsuri antiprotecţioniste (inclusiv prezentarea unor propuneri de suprimare a faimosului „Selling Price System").

Majoritatea delegaţilor din ţările dezvoltate din Occident au opinat că, în momentul de faţă, este necesar să se acorde prioritate consolidării rezultatelor obţinute în cadrul tratativelor Kennedy, că trebuie urgentată punerea efectivă în aplicare a acelor prevederi asupra cărora s-a căzut deja de acord. S-a recomandat, totodată, să se întreprindă studii pentru stabilirea unor noi categorii de produse industriale şi agricole, în privinţa cărora pot fi realizate progrese ulterioare pe linia liberalizării schimburilor, ca un prim pas în vederea pregătirii unei a doua faze de largi tratative tarifare.

Nicolae POPOV

*) În ultima zi a sesiunii, delegaţii au ales noul director general al G.A.T.T., în persoana lui Olivier Long (Elveţia).

VESTEJEŞTE „EUROPA VERDE"?

PENTRU A SCOATE din încurcătură „piaţa comună agricolă", vicepreşedintele Comisiei europene Mansholt, recomanda recent în ţările Comunităţii Economice Europene o reformă a structurilor agricole, care să ducă la „integrarea", măcar în anumite părţi, a politicilor regionale naţionale. Se ştie că în ciuda apartenenţei la Piaţa Comună, ţările comunitare nu au abandonat nici măsurile protecţioniste în domeniul producţiei agricole şi nici nu sînt în măsură să impună regiunilor agricole naţionale schimbările în structura producţiei şi în comercializarea acesteia, pe care le-ar cere politica comună a C.E.E.

Comisia de la Bruxelles doreşte ca cele circa 1 420 milioane de franci francezi ce urmează a fi folosite anual, începînd din 1969, de Fondul de ameliorare a structurilor agricole (FEOGA), să fie destinate cu exclusivitate pentru creşterea animalelor, irigaţii şi altele, potrivit cu programele elaborate de ea. Miniştrii agriculturii, reuniţi la mijlocul lui noiembrie în capitala Belgiei, au arătat însă în mod clar şi cu „o unitate remarcabilă", după cum scrie **Le Monde**, că „ei refuză aspectul de constringere pe care-l are propunerea Comisiei, că înţeleg să-şi păstreze mîinile libere acasă la ei pentru a-şi moderniza agricultura după placul lor şi că nu acceptă să cedeze Comisiei nici cea mai mică împuternicire de orientare şi arbitraj".

Aşadar, „Europa verde", cum e numit în Occident programul de realizare a comunităţii agricole în cadrul C.E.E. are mai degrabă şansa să se veştejească înainte de a înverzi.

NOTE EXTERNE

UN TABLOU AL DISPARITĂŢII VENITURILOR

UN RAPORT RECENT al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa ne oferă imaginea inegalităţii serioase care se constată, în diferite grade, în repartizarea venitului naţional al cîtorva din cele mai dezvoltate ţări capitaliste europene. În vederea alcătuirii tabelului alăturat, populaţia acestora a fost împărţită, pe baza statisticilor fiscale, în zece grupe egale ca mărime, în ordinea descrescătoare a veniturilor (zecimea cea mai bogată găsindu-se pe treapta superioară a fiecărei serii). S-a calculat apoi ponderea din venitul naţional (considerat 100), care revine fiecărei grupe de populaţie, înainte de plata impozitelor.

Ca o primă concluzie, din tabel se desprinde distanţa mare care îi separă pe cei 10% cei mai bogaţi de cei mai săraci 10%. Prima grupă obţine, în comparaţie cu ultima, un venit de 73,6 ori mai mare în Franţa, de 19,7 ori în R.F. a Germaniei, de 15,9 ori în Danemarca şi de 14,6 ori în Anglia. Însumate, veniturile grupelor 1 şi 2 depăşesc, aşa cum se observă şi din tabel, 50% în Franţa şi R.F.G. O subîmpărţire în continuare a primei grupe ar evidenţia o concentrare mult mai puternică a bogăţiei la polul superior decît lasă să se întrevadă tabelul citat.

Nr. de ordine al grupei	Franţa 1956		Franţa 1962		Olanda 1952		Olanda 1962		R.F.G. 1955		R.F.G. 1964	
1.	51,1	34,1	36,8	53,7	49,3	35,0	33,8	48,4	56,4	44,4	41,4	52,9
2.		17,0	16,9			14,3	14,6			12,0	11,5	
3.		12,4	12,5			11,7	11,6			9,2	9,6	
4.		10,3	10,3			10,6	10,0			8,3	8,4	
5.		7,8	7,6			8,4	8,6			7,1	7,2	
6.		6,8	6,4			7,0	7,4			5,9	6,5	
7.		5,4	4,7			5,7	5,8			5,0	5,4	
8.		3,3	2,9			4,1	4,2			3,9	4,7	
9.	8,2	2,2	1,4	4,8	8,3	2,9	2,7	8,2	8,5	2,9	3,2	10,0
10.		0,7	0,5			1,3	1,3			1,7	2,1	
	100		100		100		100		100		100	

Nr. de ordine al grupei	Anglia 1954		Anglia 1964		Suedia 1954		Suedia 1964		Danemarca 1953		Danemarca 1963	
1.	45,2	30,4	29,3	44,2	42,8	27,3	27,9	43,5	44,2	28,0	27,1	43,2
2.		14,8	14,9			15,5	15,6			16,2	16,1	
3.		12,7	12,9			12,7	13,2			13,3	13,3	
4.		10,4	11,0			10,6	11,4			10,8	10,9	
5.		8,6	9,1			9,3	9,7			9,1	9,1	
6.		7,3	7,5			7,8	7,7			7,8	7,7	
7.		5,8	6,0			6,2	5,5			5,8	6,1	
8.		4,5	4,2			5,0	4,1			4,4	4,7	
9.	10,0	5,5	3,1	9,3	10,6	3,6	2,8	8,5	9	3,2	3,3	9,7
10.			2,0			2,0	1,6			1,4	1,7	
	100		100		100		100		100		100	

● *Evoluţia inegalităţilor*

Datele raportului scot în evidenţă şi ineficienţa „politicii veniturilor", în ţările care aplică o asemenea politică. Disparităţile din anul de bază, mai ales dintre primele două grupe şi celelalte, nu numai că nu s-au atenuat, dar s-au şi accentuat în unele cazuri. Astfel, în Suedia partea ce revenea ultimelor trei grupe s-a redus cu 2,1 puncte, adică cu 19%. În Franţa partea primilor 20% a crescut (de la 51,1% în 1956 la 53,7% în 1952). În acelaşi timp ultimii 40% din populaţie primeau în 1962 numai 9,5% din venitul naţional, faţă de 11,6% în 1956.

D. D.

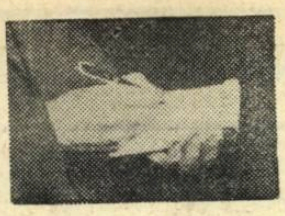

din bloc-notesul cronicarului

„Anul încetinirilor"

Analizînd într-un număr recent evoluția economică a principalelor țări capitaliste, revista franceză ENTREPRISE ajunge la concluzia că anul 1967 trebuie considerat în ansamblu „anul încetinirilor".

Totuși, luată în parte, situația este diferită de la o țară la alta. Sub nivelul anului trecut se găsește de exemplu Marea Britanie, aflată în cel de-al doilea an de stagnare și R. F. a Germaniei care, în ciuda sensibilului avînt marcat

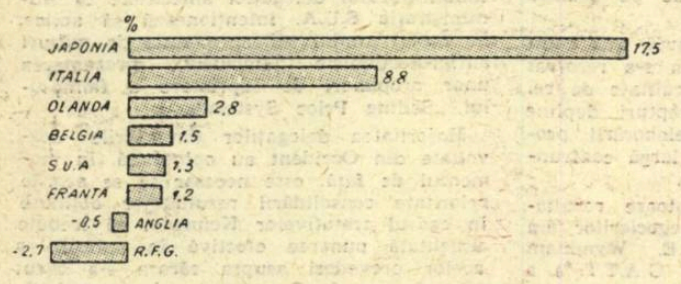

Creșterea producției industriale în principalele țări capitaliste în 1967 (evaluări) în raport cu 1966

în septembrie „nu va reuși — subliniază ENTREPRISE — să recupereze golul primelor opt luni ale anului". Creșteri modeste vor caracteriza — potrivit acelorași aprecieri — Olanda, Belgia, S.U.A. și Franța. Pe lîngă Japonia, al cărui ritm de creștere este apreciat ca excepțional (explicat în mare măsură prin crearea continuă și masivă de industrii noi), o creștere importantă va caracteriza și industria italiană, cu toată influența negativă a tendinței de încetinire a ritmului exporturilor.

Experiența veteranilor

Cu patru ani în urmă a apărut în S.U.A. o societate profilată pe activitatea de acordare a consultațiilor („Experience, Inc"). Nucleul îl constituie 51 de consultanți din domeniul industriei alimentare, în majoritate foști directori, șefi ai diferitelor secții și profesori, în vîrstă de 65—78 ani.

Societatea are, de regulă, pe ordinea de zi 10—15 proiecte privind producția și desfacerea produselor alimentare. Marea clientelă este foarte mulțumită de serviciile prestate la un nivel calitativ superior și la un tarif moderat, iar activitatea propriu-zisă constituie pentru mulți directori ieșiți la pensie, o adevărată recompensă, prin faptul să li se oferă posibilitatea să ia din nou decizii și să valorifice în practică experiența dobîndită în cursul anilor.

Iată de exemplu ce declară directorul acestei societăți: „Nu mă rușinez de faptul că în activitatea mea trecută am pierdut milioane de dolari. Cu toții facem greșeli. Acum am ocazia să pot preveni pe alții să nu facă la fel". În prezent, el este în căutarea de noi talente ieșite la pensie și de formule noi de utilizare a cunoștințelor acestora. Anul trecut a fost fondată chiar o organizație fără scop lucrativ: „Fundația pentru conservarea resurselor umane". Este un fel de pregătire de pensionare a cadrelor de conducere, cu posibilitatea utilizării în continuare a experienței lor.

Competiție... automobilistică

Între primele 20 de firme principale constructoare de autovehicule (autoturisme particulare și comerciale și vehicule industriale adiționale) se numără: 10 americane (și filiale ale acestora), trei franceze, trei japoneze, două vestgermane, una italiană și una engleză. Această clasificare, din anul 1966, tinde însă să se modifice. Anul 1967 — potrivit aprecierilor săptăminalului LA VIE FRANÇAISE — se va solda cu un vizibil progres al firmei italiene „Fiat", și probabil printr-un recul serios al firmei „Volkswagen". Japonia, a cărei producție se estimează că va crește cu 40% în 1967, va face parte dintre țările care vor sălta serios pe curba ascensiunii.

Reamintind clasificarea pe țări (a tuturor categoriilor de

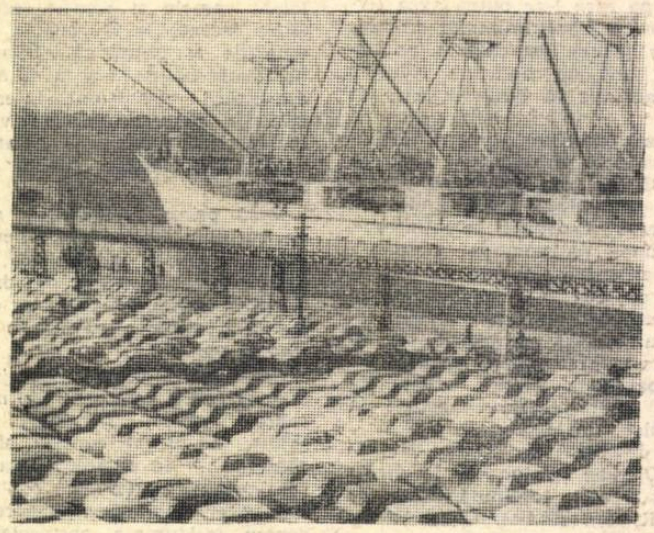

Automobilele japoneze sînt gata să ia drumul exportului

autovehicule) situația în 1966 se prezenta astfel: S.U.A. — 10,4 milioane; R.F.G. — 3 milioane; Japonia — 2,3 milioane; Anglia și Franța — 2 milioane; Italia — 1,4 milioane.

În acest an — conchide săptăminalul mai sus citat —„Japonia va ajunge pe locul doi și ceea ce este și mai semnificativ, e faptul că îl va și păstra".

Balonul policeman-ului și visteria Angliei

Recent s-a aniversat la Londra o lună de la intrarea în vigoare a „legii Castle" (după numele Barbarei Castle, ministrul englez al transporturilor, inițiatoarea acesteia), potrivit căreia, poliția engleză este împuternicită să aplice conducătorilor auto clasicul balon de plastic care... determină gradul de alcoolemie. Inițiativa d-nei Castle, care practic traduce cele 80 mg de alcool al imprudenților de la volan printr-o amendă de 1400 franci francezi — după cum relatează PARIS MATCH — și retragerea permisului de conducere pe timp de un an, a dat naștere la multiple implicații, zdruncinînd întrucîtva tradiționalul calm englez.

Astfel, numai la o lună de la aplicarea sus-numitei legi, agenții fiscului au raportat diminuarea cu 40% a consumului de băuturi alcoolice pe întregul teritoriu al Marii Britanii, ceea ce, printr-o simplă extrapolare la această rată, ar sărăci anual visteria Angliei cu 9,800 miliarde franci francezi.

Englezul consumator de alcool s-a dovedit însă deosebit de inventiv în folosirea a tot felul de trucuri pentru a induce în eroare exigențele nepoftitului balon: folosirea piureului fierbinte de cartofi după consumul băuturilor alcoolice, respirarea într-un anume fel înainte de a sufla în balon sau ingerarea unui amestec de ulei de măsline, suc de roșii și supă. Și mai ingenios au reacționat patronii de localuri, unii cumpărînd microbuze conduse de șoferi antialcoolici ca să ducă la domiciliu clienții pasibili de încălcarea „legii Castle", iar alții, angajînd șoferi pentru a transporta acasă pe consumatori în propria lor mașină, ei intercîndu-se la „bază" pe un scuter pliant, ascuns într-un geamantan.

După o lună de aplicare, măsura luată de ministrul transporturilor nu a dus la rezultatele scontate. Numărul accidentelor nu s-a diminuat — după cum se afirmă — nici măcar cu un procent. În schimb, legea amenință să producă „o adevărată catastrofă în industria băuturilor alcoolice". Totuși inițiatoarea măsurii se menține ferm pe poziție.

Parafrazînd-o pe Maria Antoaneta (care recomanda cozonac în lipsa pîinii), doamna Castle a răspuns rece și hotărît interpelărilor: „«pubs»-urile (localurile) să se adapteze noii forme de viață socială, obișnuindu-se să servească... ceai și oranjadă !".

„Filmforum"

Parcul de expoziții de la Brno (Cehoslovacia), a fost recent din nou locul unor întîlniri internaționale; de data aceasta este vorba de vînzarea și cumpărarea de filme. Tîrgul internațional al filmului („Filmforum"), care a durat două săptămîni (13—26 noiembrie) a găzduit aproape 100 de firme și întreprinderi de filme din diferite țări ale lumii. Dintre țările socialiste au fost prezente România („Romaniafilm"-București), U.R.S.S., Cehoslovacia, Ungaria, Bulgaria, R. D. Germană, Iugoslavia și Albania.

Din rîndul celorlalte țări, a fost remarcată prezența Statelor Unite, Angliei, Franței, R.F.G., Italiei, Olandei, Japoniei, Canadei, Marocului, Algeriei, Irakului, Kuweitului etc. Pe lîngă numeroase filme de lung metraj, de o atenție deosebită s-au bucurat filmele de scurt metraj, de televiziune și serialele pentru micul ecran.

Veto-ul normanilor

Locuitorii insulelor Jersey, Guernsey, Alderney și Sark nu sînt deloc ispitiți de perspectiva eventualei primiri a Marii Britanii în Piața Comună. Aceste insule, cărora li se mai spune și Insulele Normane, sînt situate în Canalul Mînecii la 50 km de malul francez. Deși sub jurisdicție engleză, cei 110 000 de insulari se bucură — pe baza unui act judecătoresc datînd din 1331 — de o anumită autonomie. În aceste insule, impozitul pe venit reprezintă jumătate din cel aplicat în Anglia, iar impozit pe moștenire nu există. Whisky-ul și țigările costă de asemenea cu 50% mai ieftin decît pe „Marea Insulă". Plăji nisipoase întinse și monumente istorice cu o vechime de peste 900 de ani constituie armonia peisajului insular. Toate acestea au contribuit la o mare înflorire a turismului, izvorul principal al veniturilor locuitorilor. Anul trecut, de exemplu, insulele au fost vizitate de peste 700 000 de turiști, în majoritate englezi. Dintre aeroporturile engleze (după Londra) — arată DER SPIEGEL — la Jersey și Guernsey se înregistrează cel mai mare număr de aterizări.

Insularii au lăsat exercitarea politicii lor externe și de apărare pe seama guvernului englez. În prezent sînt însă îngrijorați, deoarece dacă Anglia ar deveni parteneră la Tratatul de la Roma, ei ar pierde privilegiile fiscale și implicit... majoritatea turiștilor. De aceea ei au adresat un apel președintelui Franței, de Gaulle, rugîndu-l să nu fie de acord cu intrarea Angliei în Piața Comună.

Alo! Centrala ocupată

Potrivit datelor publicate recent de revista L'EXPRESS, două milioane și jumătate de francezi doresc să aibă telefon la domiciliu, dar nu izbutesc; o jumătate de milion au cereri în evidență, dar nu sînt satisfăcute. Mii de solicitanți trimit zilnic scrisori de protest la Ministerul Poștelor. Inaugurarea primei centrale telefonice electronice se pare că va rezolva pînă la urmă aceste doleanțe, dar în anul... 1980.

Pe scara țărilor deținătoare de posturi telefonice, întocmită de „American Telephone and Telegraph" pentru lumea capitalistă, Franța ocupă astăzi locul 17 (în 1922 s-a aflat pe locul întîi, împreună cu S.U.A., iar în 1940 pe locul patru, după Elveția și Anglia). Socotind numărul telefoanelor la mia de locuitori, această scară clasifică astfel principalele țări „telefonizate": 1 — S.U.A. (478 de telefoane la 1000 de locuitori); 2 — Suedia (460); 3 — Noua Zeelandă (384); 4 — Elveția (378); 10 — Anglia (195); 17 — Franța (126) și 18 — Italia (116). O altă scară, a „stagiului" cererilor de posturi noi, indică următoarele termene de instalare a telefoanelor: S.U.A. — în două zile; Belgia — în cinci săptămîni; Anglia — în doi ani; Franța — în patru ani.

PE GLOB

• Potrivit unei statistici oficiale, în 1966 au fost înregistrate în Italia 1 085 463 accidente de producție. În urma accidentelor de muncă — se menționează — la fiecare două ore în această țară o persoană își pierde viața.

• Începînd de la 2 decembrie a.c. turnul Eiffel va purta la fiecare 15 zile însemnele unei provincii franceze, iar clienții restaurantelor vor putea consuma meniurile specifice regiunii respective. Vor fi de asemenea organizate expoziții de produse alimentare, creații artizanale și vor fi prezentate posibilitățile turistice ale regiunilor respective.

• În perioada ianuarie—octombrie 1967, producția brută de minereu de fier a țărilor membre ale CECO a înregistrat o scădere de circa 11,3% față de primele 10 luni ale anului precedent. Cea mai importantă diminuare a fost înregistrată în Belgia — 29,5%, urmată de Franța — 12,4%, R.F.G. — 11,1% și Italia — 6,1%.

• După cum anunță agențiile de presă, George Meany, președintele Centralei sindicale americane AFL-CIO, a acuzat companiile producătoare de cupru de a fi încercat să creeze în mod artificial o criză în industria cuprului, obținînd astfel permisia de a invoca prevederile legii Taft-Hartley pentru a-i determina pe greviști să-și reia lucrul. De menționat că greva generală declarată de muncitorii din industria cuprului din S.U.A. (în sprijinul reînnoirii contractului de muncă și a sporirii salariilor) a intrat astăzi în cea de-a 140-a zi.

• Construirea celui mai lung pod din Europa va începe în Suedia, în primele zile ale anului 1968. Noul pod, care va avea o lungime de 6060 m, 155 de arcuri și o înălțime de 36 m deasupra nivelului mării, va lega litoralul suedez de insula Oland, important centru turistic.

• Potrivit datelor oficiale publicate la Londra, numărul șomerilor a crescut în Anglia în luna noiembrie cu 20 369, ajungînd la un număr total de 618 000 persoane.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), V. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu, (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 49 (225)
VINERI
8 decembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A P. C. R.

EVENIMENT DE SEAMĂ ÎN VIAȚA PARTIDULUI ȘI A POPORULUI

„O caracteristică principală a Directivelor Comitetului Central al Partidului Comunist Român constă în faptul că ele pornesc de la cerințele și realitățile țării, ale etapei actuale de dezvoltare a României, se întemeiază pe legitățile și principiile fundamentale ale dezvoltării economiei și culturii noastre socialiste. Înfăptuirea acestui program de măsuri va asigura ridicarea la un nivel calitativ superior a activității economice, dezvoltarea ascendentă și în ritmuri accelerate a tuturor sectoarelor de activitate, ceea ce va avea implicații asupra intregii vieți sociale, asupra nivelului de trai al întregului nostru popor".

(Din raportul prezentat de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Conferința Națională a P.C.R.).

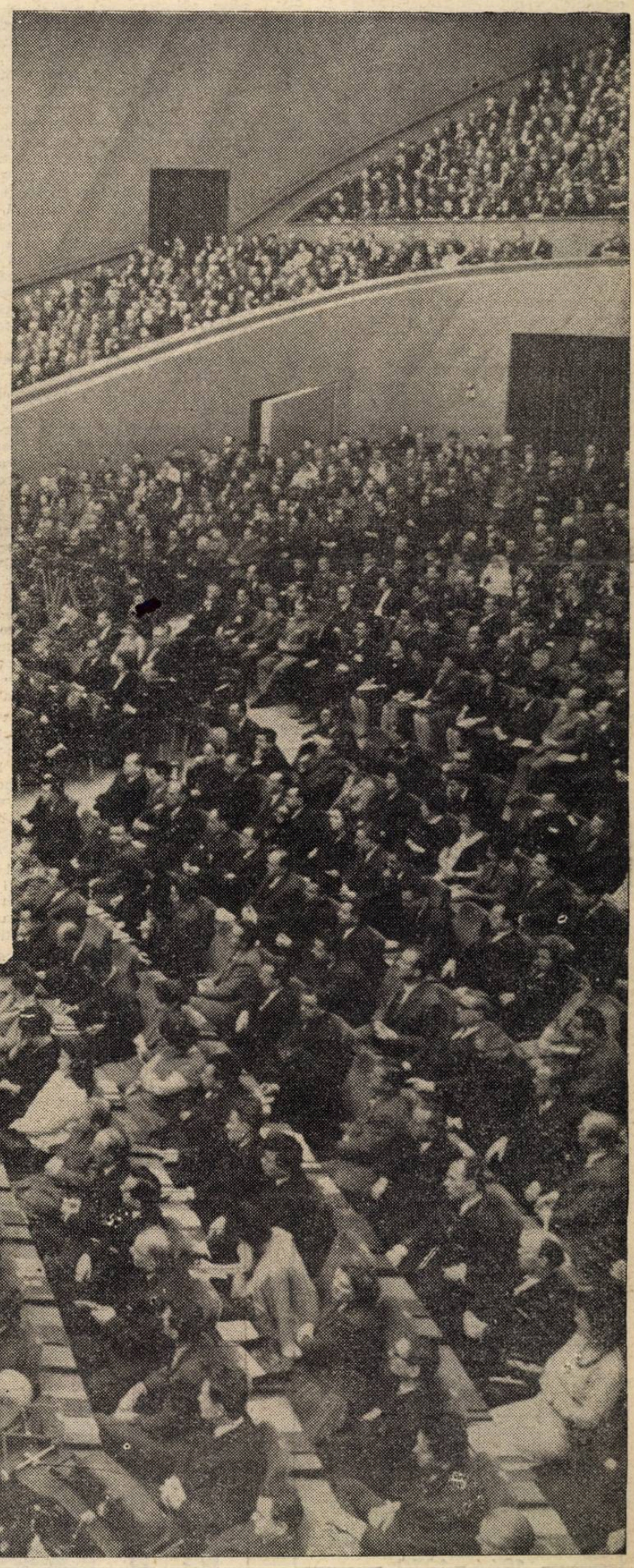

INTREGUL NOSTRU POPOR urmărește în aceste zile cu larg interes, profundă încredere și legitimă mîndrie patriotică lucrările Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, menite să dezbată și să adopte măsuri de importanță covîrșitoare pentru continuarea, pe trepte calitativ superioare, a măreței opere de desăvîrșire a construcției socialiste și de ridicare a României pe culmile progresului și civilizației.

Aplicarea măsurilor privitoare la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, a metodelor de organizare și conducere a vieții sociale corespunzător noii etape de dezvoltare socialistă a țării, precum și a principiilor de bază ale îmbunătățirii organizării administrativ-teritoriale a României și sistematizării localităților rurale, va avea o importanță excepțională și implicații largi pentru dezvoltarea mai departe a societății noastre socialiste. Punerea lor pe ordinea de zi a Conferinței Naționale — acest înalt for al partidului, — dovedește grija deosebită pe care partidul nostru o acordă perfecționării necontenite a conducerii activității economico-sociale, răspunderea cu care sînt abordate problemele cele mai importante ce privesc interesele vitale ale oamenilor muncii, înalta exigență cu care sînt analizate progresele obținute și desprinse căile și mijloacele consolidării și multiplicării acestora, ale ridicării construcției noastre economice și sociale pe noi trepte ale dezvoltării. Aceasta, ca și dezbaterea publică cu oamenii muncii în perioada ce a precedat Conferința Națională exprimă democratismul profund ce caracterizează orînduirea noastră și politica partidului, faptul că el se sfătuiește permanent cu poporul.

Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al C.C. al P.C.R., la Conferința Națională, este un document de excepțională valoare principială, teoretică și practică. În el își găsesc o strălucită reflectare analiza celor mai arzătoare probleme actuale și de perspectivă ale vieții noastre economice și sociale, principialitatea și fermitatea marxist-leninistă în problemele cardinale ale socialismului. Soluțiile preconizate de partidul nostru în domeniul perfecționării conducerii și planificării economiei naționale, ca și al conducerii întregii vieți sociale — soluții amplu și temeinic argumentate din punct de vedere științific în Raportul prezentat la Conferință — caracterizează rigurozitatea cu care sînt analizate cerințele societății noastre în continuă dezvoltare, experiența acumulată în cele două decenii de planificare socialistă, experiența celorlalte țări socialiste și tendințele pe plan mondial. Ele sînt dovada marii receptivități față de nou, a realismului cu care sînt abordate de către partidul nostru toate problemele propășirii României socialiste.

Raportul la Conferință, ampla analiză și fundamentarea teoretică a măsurilor propuse, constituie în același timp dovada increderii nestrămutate în avantajele incontestabile ale socialismului, în posibilitățile largi de punere în valoare a acestora printr-o politică științifică. Formele și metodele, ca și toate măsurile întreprinse de partidul nostru în domeniul perfecționării conducerii vieții economico-sociale, au drept coordonate fundamentale interesele înfloririi continue a națiunii ro-

Gheorghe CREȚOIU

(Continuare în pag. 2)

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A P.C.R.

(Urmare din pag. 1)

mâne, grija față de destinele socialismului, hotărirea partidului de a consolida socialismul, ca orînduire socială pentru care poporul nostru, sub conducerea P.C.R., a optat definitiv și irevocabil.

Tocmai de aceea Raportul prezentat de secretarul general al C.C. al partidului, pozițiile principiale expuse cu această ocazie, constituie o contribuție creatoare a partidului nostru la dezvoltarea învățăturii marxist-leniniste, a teoriei și practicii construcției socialiste.

ÎN RAPORT se face o amplă și aprofundată analiză a cuceririlor și realizărilor socialismului în patria noastră în cele peste două decenii de la instaurarea Republicii, precum și în celelalte țări socialiste. Aceste realizări demonstrează viabilitatea orînduirii socialiste, capacitatea sa de a accelera procesul dezvoltării economice și sociale, de a lichida în termene mai scurte rămînerea în urmă moștenită de la capitalism, de a înlătura tarele caracteristice orînduirii capitaliste, inegalitățile și discrepanțele sociale specifice acesteia, precum și de a crea condiții pentru ridicarea bunăstării materiale și culturale a întregului popor.

În lumina experienței istorice, apar cu atît mai nefondate și partizane, în esența și concepția lor, acele afirmații ale unor comentatori occidentali după care măsurile întreprinse de unele țări socialiste pe linia conducerii și planificării economiei naționale și unele lipsuri existente în economia socialistă, ar fi o dovadă a „ineficienței socialismului", a „eșecurilor" orînduirii socialiste. Este de o deosebită valoare principială teza Raportului, că departe de a-și fi dat încă măsura deplină a potențelor sale economice și sociale, socialismul, — etapă obiectiv necesară în evoluția ascendentă a omenirii, — a trecut cu succes examenul vieții, și-a verificat din plin calitățile și avantajele sale incontestabile. În această caracterizare dată la Conferința Națională se manifestă o profundă descifrare a dialecticii socialismului prin prisma experienței cîștigate, care demonstrează capacitățile de netăgăduit ale acestei orînduiri de a depăși greutățile și obstacolele apărute în cursul dezvoltării sale, unele din ele inerente unei asemenea opere grandioase, altele evitabile. Această încredere este izvorîtă dintr-o analiză profund științifică a esenței și virtuților interne ale orînduirii socialiste, din convingerea bazată pe realități că socialismul este singura cale capabilă să asigure progresul economic și social rapid al popoarelor. Iar înnoirea metodelor de conducere și planificare dovedește nu slăbiciunea, ci capacitatea socialismului de a da răspuns complexelor probleme ale dezvoltării economice și sociale și de a depăși lipsurile și greutățile ce apar în cursul acestei dezvoltări.

PROGRESUL SOCIETĂȚII NOASTRE pe drumul socialismului, spre comunism, este legat nu numai de creșterea susținută a forțelor de producție și de perfecționarea continuă a relațiilor socialiste de producție, ci și de **punerea în concordanță cu acestea a metodelor și formelor de conducere a întregii vieți economice și sociale.** Măsurile care se întreprind de partidul nostru pe această linie pornesc de la cerințele adoptării unor forme și metode mai eficiente de conducere, care să permită folosirea mai rațională a potențialului material și uman de care dispune țara noastră. Aceste măsuri — rod al unei vaste activități depuse de conducerea de partid și de stat într-o perioadă de peste doi ani, al unor numeroase studii și analize economice elaborate cu participarea unui mare număr de specialiști, — se iau într-o perioadă cînd economia noastră națională se află în plin avînt, cînd prevederile planului cincinal se realizează și se depășesc, România situîndu-se printre țările cu ritmurile cele mai ridicate de creștere a producției industriale și a productivității muncii. Așa cum s-a subliniat în Raportul la Conferința Națională, aceasta permite ca măsurile să fie aplicate fără grabă, fără presiunea unor dificultăți în economie, să fie introduse în practică în mod treptat, pe baza unor experimentări și chibzuiri temeinice.

În același timp în adoptarea acestor măsuri partidul nostru nu pornește de la concepții empiriste, pragmatiste. **Ele sînt expresia unor poziții principiale despre construcția socialismului, a concepției partidului nostru după care punerea în valoare a avantajelor orînduirii socialiste, a potențelor sale economice și sociale, este determinată în măsură hotărîtoare de elaborarea unei politici juste, științific fundamentate, care să țină seama de cerințele legilor obiective de dezvoltare a societății.**

Concretizarea cea mai elocventă a acestor poziții principiale o constituie concepția partidului nostru, expusă la Congresul al IX-lea și reafirmată convingător la Conferința Națională a P.C.R., despre creșterea rolului conducător al partidului și a rolului economic al statului, precum și despre sporirea rolului conducerii planificate, pe măsura înaintării țării pe drumul socialismului. Aceste concluzii, de o înaltă principialitate marxist-leninistă și de o mare valoare teoretică și practică, se bazează pe analiza complexă a interacțiunii dialectice a factorilor obiectivi și a celor subiectivi în dezvoltarea economică și socială, a corelației dintre cerințele actuale și de perspectivă ale societății noastre, pe de o parte, și rolul factorilor politici și organizatorici, pe de altă parte. Totodată ea este dovada înaltei răspunderi cu care partidul nostru își propune și mai departe să conducă destinele poporului nostru spre culmile cele mai înalte ale progresului și civilizației.

Această teză de bază a concepției partidului nostru în problemele construcției socialiste nu rămîne o simplă proclamație teoretică. Ea străbate ca un fir roșu toate măsurile inițiate de partid și puse în dezbaterea Conferinței Naționale a P.C.R. Ea își găsește concretizarea în **concepția unitară** care stă la baza perfecționării conducerii și planificării economiei naționale, precum și a conducerii întregii vieți sociale. Măsurile supuse dezbaterii Conferinței Naționale pe linia perfecționării conducerii de către partid a întregii vieți economice-sociale, sînt menite să asigure formele concrete de traducere în viață a cerinței obiective de creștere a rolului conducător al partidului, prevăzută și în legea fundamentală a țării.

Aceeași preocupare consecventă a partidului de adîncire a caracterului conștient al dezvoltării noastre social-economice se vădește și în măsurile luate pe linia creșterii rolului statului socialist, a sporirii funcțiilor conducerii planificate a economiei naționale, a perfecționării activității organelor de stat, de jos și pînă sus.

ÎN POLITICA SA partidul nostru pornește de la cerințele societății noastre, ale legilor obiective ale dezvoltării sociale.

Așa cum s-a arătat la Conferința Națională, schimbările cantitative și calitative care au avut loc în economia noastră, obiectivele și sarcinile sporite pe care ni le propunem în viitor, cer în mod necesar perfecționarea întregului aparat economic. Tocmai de aceea Partidul Comunist Român militează consecvent pentru înlăturarea din viața economică, din viața socială a tot ce este perimat, a tot ceea ce nu mai corespunde etapei actuale de dezvoltare.

În raportul expus la Conferința Națională a partidului de tovarășul Nicolae Ceaușescu găsim o caracterizare largă, științifică a trăsăturilor fundamentale ale orînduirii socialiste, a rolului primordial al creșterii forțelor de producție și al proprietății socialiste în dezvoltarea economică și socială a României socialiste. Totodată, în bogăția de idei cuprinse în acest document, găsim o fundamentată analiză a acțiunii legilor care guvernează viața economică în socialism, a interacțiunii dintre ele, dintre legile economice și politica economică, combătîndu-se în mod argumentat și convingător atît tendința de a fetișiza, cît și cea de a ignora unele sau altele dintre legile economice. Din acest punct de vedere Raportul prezentat de secretarul general al C.C. al partidului constituie un model strălucit de dezvoltare creatoare a teoriei economice, al felului în care partidul nostru știe să-și fundamenteze politica sa pe cunoașterea și folosirea legilor dezvoltării economice și sociale.

Atît abordarea teoretică, cît și modul concret în care este concepută perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale învederează cu prisosință consecvența cu care partidul nostru ține seama de faptul că legea dezvoltării planice este una din cele mai importante legități obiective ale economiei socialiste. Principiile generale care stau la baza perfecționării planificării în etapa actuală, în primul rînd principiul centralismului democratic, precum și măsurile concrete pentru perfecționarea metodelor și formelor de planificare se sprijină temeinic pe această premisă teoretică de bază și sînt de natură să ducă nu la diminuarea, ci, dimpotrivă, la creșterea rolului conducerii planificate pe măsura înaintării construcției socialiste. Aceasta constituie una din condițiile principale ale punerii în valoare a avantajelor economiei socialiste.

Privitor la legitățile reproducției socialiste lărgite, sînt de o însemnătate deosebită tezele din Raport cu privire la legea creșterii cu precădere a producției mijloacelor de producție și la corelația între acumulare și consum și la rolul decisiv pe care-l joacă rata înaltă a acumulării în dezvoltarea susținută a economiei și în creșterea nivelului de trai al populației. Dînd o înaltă fundamentare științifică poziției partidului nostru în aceste probleme de interes vital pentru propășirea patriei, secretarul general al C.C. al partidului a arătat, în același timp, inconsistența și caracterul dăunător al tendințelor de absolutizare a creșterii cu precădere a producției mijloacelor de producție, cît și a concepțiilor consumatoriste în repartizarea venitului național, al nesocotirii rolului decisiv pe care-l joacă acumularea în progresul economiei naționale.

Într-o formă concisă găsim aici cea mai completă argumentare a faptului că asigurarea unei corelații optime în acumulare și consum, a unei rate înalte de acumulare, îmbină în mod armonios prezentul și viitorul propășirii țării, fiind condiția esențială a armonizării țelurilor imediate și de perspectivă ale societății.

UNA DIN PROBLEMELE deosebit de importante ale conducerii și planificării economice este utilizarea multilaterală a relațiilor marfă-bani, a legii valorii. Aceasta constituie o problemă a practicii economice cu largi implicații. Folosite cu pricepere, relațiile marfă-bani, piața, pot să contribuie la conducerea conștientă, cu eficiență sporită, a economiei naționale. În condițiile în care se admite însă jocul factorilor stihinici, piața poate deveni terenul unor contradicții antagoniste, cu consecințe economice și sociale negative pentru societate.

Unii economiști încearcă în mod eronat să creeze o opoziție între plan și piață, contrapunînd categoriile valorice caracterului planificat al economiei socialiste. De aci se ajunge la concluzia eronată că extinderea ariei de folosire a pîrghiilor și relațiilor valorice trebuie să implice lărgirea acțiunii spontane a acestora, admiterea tendințelor de autoreglare spontană a economiei socialiste pe baza jocului liber al pieței. De pe aceste poziții pornesc și unii critici ai socialismului, care denigrează acele măsuri de perfecționare a planificării care vizează accentuarea și nu slăbirea rolului conducerii planificate a economiei și, care nu dau frîu liber mecanismului spontan al legii valorii.

Este un mare merit al partidului nostru, faptul că dă un răspuns ferm, documentat și de o înaltă principialitate marxist-leninistă acestor teorii și teze eronate. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională, **a accepta ca economia să se dezvolte de la sine, prin mecanismul spontan al legii valorii înseamnă a renunța la unul din cele mai importante avantaje ale noii orînduiri — dirijarea conștientă a economiei în scopul folosirii raționale a tuturor resurselor țării, al satisfacerii intereselor generale ale poporului.** A lăsa exclusiv pe seama legii valorii și a pieței, afirmarea nevoii sociale, formarea proporțiilor în economia socialistă înseamnă implicit a admite acțiunea unor factori stihinici, ceea ce ar aduce perturbații în procesul reproducției socialiste lărgite. Pe această bază ar apărea într-adevăr o opoziție ireductibilă între plan și piață, între conducerea planificată și relațiile marfă-bani.

În realitate planul și piața nu se exclud reciproc. Dimpotrivă, socialismul bazat pe proprietatea socialistă, pe conducerea conștientă a proceselor economice și sociale, creează largi posibilități de folosire pe bază de plan a pîrghiilor valorice, a relațiilor marfă-bani. Nu numai că planul și piața nu se exclud, ci se poate realiza, în condițiile unei juste folosiri a legilor economice de către societate, o legătură tot mai bună între aceste două pîrghii în interesul întregii societăți.

Respingînd teoriile fetișizante ale legii valorii, partidul nostru nu ignoră categoriile legate de acțiunea acestei legi. Dimpotrivă, în Directivele C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării sînt combătute și tendințele de ignorare a cerințelor legii valorii și se stabilesc ample măsuri pentru îmbunătățirea modului de folosire a unor asemenea pîrghii cum sînt: sistemul financiar, creditul și dobînda, beneficiul, prețurile, în vederea gospodăririi judicioase a fondurilor și creșterea eficienței economice în toate întreprinderile.

AȘA CUM S-A SUBLINIAT la Conferința Națională, măsurile care se întreprind în prezent reprezintă o materializare a Directivelor Congresului al IX-lea al partidului privind perfecționarea continuă a activității economice și sociale potrivit cerințelor etapei actuale de dezvoltare a țării noastre. Ele au o sferă largă de cuprindere, vizînd toate momentele procesului reproducției socialiste și toate laturile sistemului economic. Aceste măsuri au ca scop acordarea de atribuții mai largi întreprinderilor economice în organizarea și planificarea activității lor, în îndeplinirea sarcinilor ce le revin din planul general unic al economiei naționale. Ele urmăresc, de asemenea, simplificarea structurii organizatorice și apropierea conducerii de producție, aplicarea efectivă și multilaterală a gestiunii economice proprii, ridicarea rolului pîrghiilor economice în vederea utilizării mai eficiente a mijloacelor de producție, bănești și a forței de muncă, înfăptuirea consecventă a principiului conducerii și muncii colective, înlăturarea fenomenelor de centralism excesiv, a paralelismelor și tutelei mărunte și crearea unui cadru mai larg pentru participarea atît a organelor centrale, cît și a unităților economice la elaborarea, fundamentarea și realizarea planurilor economice.

Analizîndu-se amplu măsurile cuprinse în Directivele C.C. cu privire la conducerea și planificarea economiei naționale, la Conferința Națională a partidului au fost scoase în evidență legăturile cauzale între soluțiile adoptate și factorii economici, tehnici, organizatorici care le condiționează. S-a menționat că ele se bazează pe schimbările obiective în nivelul de înzestrare tehnică, de concentrare și socializare a producției, pe cerințele organizării științifice a producției și a muncii, pe știința conducerii producției.

În domeniul planificării economiei naționale, Conferința Națională subliniază necesitatea ca măsurile de perfecționare să asigure întărirea rolului planului în dirijarea proceselor social-economice, ținînd seama de necesitățile și posibilitățile economiei, precum și de tendințele dezvoltării economice pe plan mondial. Îmbinarea activității de planificare curentă cu cea de perspectivă și asigurarea continuității în planificare, creșterea gradului de fundamentare științifică a planului și înlăturarea fenomenelor de subiectivism în planificare, precum și toate celelalte măsuri cuprinse în documente sînt menite să servească acestui scop.

ÎN CONCEPȚIA PARTIDULUI nostru, promovarea acestor principii și forme va trebui să ducă la o ridicare a rolului maselor de oameni ai muncii în viața economică, în gospodărirea avuției poporului. Pe lîngă precizarea formelor instituționale de aplicare a principiului conducerii și muncii colective, în documentele Conferinței se subliniază că cerințele dezvoltării în continuare a democrației socialiste și ale perfecționării relațiilor socialiste fac necesar ca în întreprinderi să joace un rol tot mai activ adunarea generală a salariaților.

(Continuare în pag. 7)

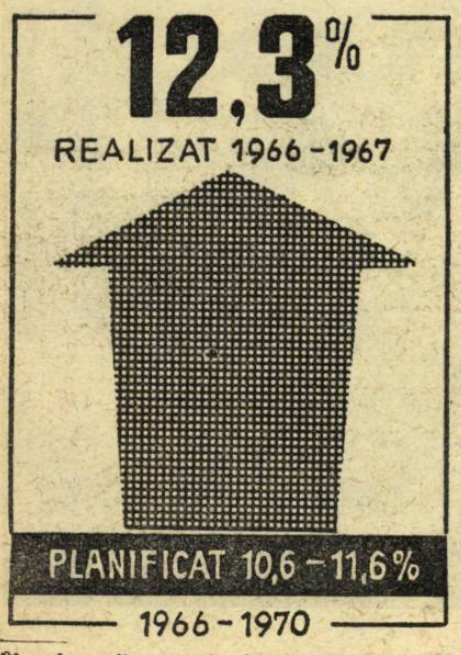

Ritmul mediu anual al creșterii producției industriale

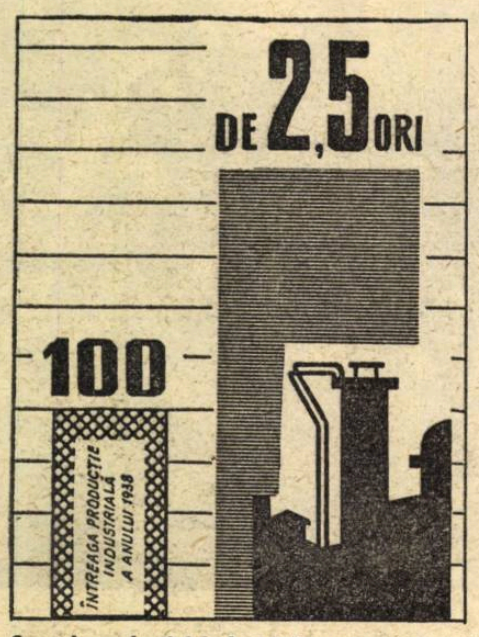

Sporul producției industriale ce se prelimină pentru 1967, față de 1965

Ritmul mediu anual de creștere a producției agricole

CONCEPȚIA UNITARĂ A P.C.R. PRIVIND PERFECȚIONAREA ÎNTREGII VIEȚI ECONOMICE-SOCIALE

PREOCUPAREA PENTRU PERFECȚIONAREA CONTINUĂ a formelor și metodelor de conducere și organizare a economiei naționale constituie un element esențial al activității partidului și statului nostru în vederea asigurării unor condiții cît mai prielnice avîntului construcției socialiste. Sistemul de măsuri cu privire la conducerea economiei naționale și la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a țării, care formează obiectul dezbaterilor actualei Conferințe Naționale a P.C.R., este o expresie a preocupărilor generale ale partidului de perfecționare a **tuturor** laturilor vieții social-economice, **o continuare și un corolar** al măsurilor luate după Congresul al IX-lea în diverse domenii de activitate.

Perfecționarea tuturor laturilor principale ale sistemului economic reprezintă o **necesitate obiectivă** pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție și creșterea în ritm susținut a producției materiale, indisolubil legată de stadiul actual al economiei și cerințele dezvoltării ei în pas cu desfășurarea impetuoasă a revoluției tehnico-științifice contemporane. În Raportul cu privire la măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale și la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României, prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a P.C.R. se subliniază că „**Necesitatea adoptării acestui complex de măsuri este dictată în primul rînd de schimbările calitative și cantitative petrecute în anii construcției socialiste în economia țării noastre, de sarcinile noi, superioare, care se pun în prezent în fața României. Stadiul actual de dezvoltare a economiei naționale, caracterizat prin amplificarea forțelor de producție, prin diversificarea continuă a producției, prin ridicarea înzestrării tehnice a întreprinderilor, impune necesitatea de a ține pasul cu procesul vertiginos al valorificării pe scară mondială a cuceririlor științei și tehnicii, al folosirii procedeelor moderne în întreaga activitate de conducere și planificare a economiei**".

EXPERIENȚA ȚĂRII NOASTRE, ca și a celorlalte țări socialiste, atestă că noua societate creează — pe toate planurile — imense **posibilități** de progres. Relațiile de producție socialiste deschid forțelor de producție cîmp larg de dezvoltare. Dar posibilitățile, oricît ar fi de mari, nu se transformă de la sine **în realitate.** Transformarea posibilității în realitate depinde de politica economică, de măsura în care această politică reflectă tendințele obiective ale dezvoltării sociale și cerințele istorice concrete ale țării, de participarea largă a întregului popor la înfăptuirea acestei politici. Măsurile propuse de C.C. al P.C.R. în etapa actuală scot în evidență că în interacțiunea dialectică dintre forțele și relațiile de producție socialiste, în stabilirea la un nivel **mereu mai înalt** a concordanței dintre ele, în înfăptuirea conducerii unitare a întregii activități economice și sociale, **crește continuu rolul factorului conștient,** în mod deosebit rolul conducător al partidului, se amplifică rolul economico-organizatoric al statului. Aceasta presupune adoptarea unor măsuri care să traducă în viață pe un plan superior această cerință obiectivă a progresului, să asigure creșterea rolului conducător al partidului. La baza înfloririi multilaterale a României socialiste stă dezvoltarea economiei naționale. De aceea, în mod firesc, măsurile întreprinse de partid vizează în primul rînd perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale.

Meritul Directivelor cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale este că descifrează care sînt **verigile determinante** în lanțul complex de probleme, care sînt corelațiile ce trebuie să se stabilească între diferite sectoare de activitate și mijloacele corespunzătoare pentru a ajunge la obiectivul dorit, **deci cum se transformă în realitate actualele noastre posibilități de progres.**

Economia națională este un **complex unitar și indivizibil, întemeiat pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție.** Diferitele întreprinderi, ramuri și regiuni ale țării se îmbină armonios și se condiționează reciproc. Buna organizare și desfășurare a producției într-un sector depinde în mare măsură de activitatea altor domenii sau sectoare de muncă, în primul rînd de cele conexe. De aici decurge concluzia, subliniată în Directivele C.C. al P.C.R., **că înfăptuirea obiectivelor planificării este posibilă numai prin cuprinderea în plan, ca un tot unitar, armonios și echilibrat a tuturor sectoarelor producției materiale.** Această teză are o mare însemnătate teoretică și practică. Ea arată că economia socialistă își demonstrează superioritatea în condițiile **unirii și concentrării eforturilor întregii țări** în direcțiile hotărîtoare pentru mersul înainte și nu prin scoaterea vreunui domeniu din sfera de cuprindere a planului, tendință care ar afecta echilibrul general al economiei naționale și ar introduce elemente stihinice în toate sferele procesului reproducției. **Unitatea tuturor proceselor economice, a tuturor laturilor vieții sociale, impune abordarea unitară a problemelor conducerii și planificării, a întregului mecanism economic.**

PERFECȚIONAREA CONDUCERII economiei naționale este concepută de partidul nostru ca un **proces continuu, unitar și dinamic,** de aplicare la condițiile specifice ale fiecărei etape pe care o parcurge România a tot ceea ce este înaintat pe plan mondial.

După Congresul al IX-lea, pornind de la ideea că toate ramurile trebuie să fie organizate și să se dezvolte ținînd seama de cuceririle înregistrate pe plan mondial, partidul a analizat multilateral activitatea diferitelor sectoare și a stabilit o seamă de măsuri în vederea perfecționării formelor și metodelor de conducere. A fost înființat Consiliul Național al Cercetării Științifice, care asigură concentrarea și coordonarea eforturilor de cercetare științifică spre obiectivele de importanță hotărîtoare pentru progresul nostru multilateral; a fost elaborat programul unitar de cercetare științifică, ca parte integrantă a planului de stat; din acest unghi trebuie apreciată și prevederea din proiectul de Directive că cercetarea tehnică-științifică se integrează în procesul de ansamblu al reproducției sociale.

Pe baza hotărîrilor Congresului al IX-lea al P.C.R. au fost luate măsuri pentru îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii, prin perfecționarea organizării Consiliului Superior al Agriculturii; și-a găsit o interesantă și originală rezolvare problema participării mai largi a țărănimii la întreaga activitate de conducere a agriculturii prin înființarea Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție și a uniunilor cooperatiste, care permite încadrarea în mod armonios a agriculturii cooperatiste în procesul legic al dezvoltării întregii economii; de o deosebită însemnătate sînt măsurile — luate de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1967 — privind îmbunătățirea conducerii, planificării, finanțării și organizării gospodăriilor agricole de stat, menite să asigure creșterea în ritm susținut a producției și productivității muncii, reducerea substanțială a cheltuielilor materiale și de muncă, rentabilizarea tuturor unităților agricole de stat. O muncă laborioasă, extrem de utilă în complexul de preocupări privind perfecționarea conducerii unitare a economiei, s-a desfășurat și în perioada de pregătire a actualului cincinal, îndeosebi pe linia îmbunătățirii metodologiei de planificare.

Această succintă enumerare evidențiază **preocuparea continuă a partidului de a perfecționa mecanismul economiei naționale,** precum și faptul că **toate aceste măsuri au fost și sînt luate pe fondul unei dezvoltări viguroase a economiei.** Cerințele lăuntrice ale vieții noastre economice, puternic influentate de evoluția vieții contemporane — ne fac să abordăm cu toată atenția și să adoptăm măsuri pentru perfecționarea continuă a conducerii și planificării.

ANSAMBLUL MĂSURILOR PRECONIZATE cu privire la perfecționarea formelor și metodelor de conducere și planificare a economiei, larg și cu matură chibzuință dezbătute în Conferința Națională, **au un caracter extrem de complex și o largă sferă de cuprindere.** Ele se referă în mod amplu la probleme generale care vizează organizarea și conducerea **întregii** activități economice — producția, repartiția, circulația și consumul —, industria, agricultura și celelalte ramuri, cercetarea științifică și organizarea științifică a producției și a muncii, sistemul de aprovizionare și desfacere, finanțarea și creditarea, sistemul de prețuri și sistemul de cointeresare materială. Ceea ce trebuie subliniat, ca un aspect de cea mai mare importanță, este faptul că **toate măsurile propuse au la bază o concepție unitară și se îmbină armonios.** Unitatea de concepție constituie un atribut esențial al politicii partidului — în toate domeniile vieții interne și internaționale — care, alături de dinamism, consecvență și modul creator de studiere a realităților, conferă acesteia o mare forță în soluționarea eficientă a problemelor.

Caracterul unitar al concepției cu privire la perfecționarea întregului mecanism economic, la folosirea unor forme și metode de conducere și planificare adecvate stadiului actual al economiei românești, decurge din principiile științific fundamentate pe care partidul le-a pus la baza lor. **Esența concepției unitare a partidului nostru în politica sa economică o constituie punerea în valoare a avantajelor socialismului.** Toate cele patru documente dezbătute și aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie a.c. se încadrează în mod organic în concepția unitară a Partidului Comunist Român cu privire la folosirea — în toată plenitudinea — a atributelor noi societăți, concepție care subordonează formele și metodele de conducere cerințelor asigurării unei înalte eficiențe. Principiile generale ale conducerii și planificării economiei naționale se regăsesc — într-un fel sau altul — în toate măsurile referitoare la conducerea activității social-economice.

EXPERIENȚA ȚĂRII NOASTRE demonstrează că **centralismul democratic** este un principiu fundamental, verificat de practica construcției socialiste, care asigură îmbinarea și concentrarea tuturor forțelor, de jos și pînă sus, **într-o singură direcție:** avîntul multilateral și prosperitatea întregii economii naționale. Totodată, **centralismul democratic joacă un rol important în elaborarea și realizarea concepției unitare a partidului în politica sa economică.** Faptul că deciziile hotărîtoare ale politicii economice sînt luate de forurile supreme ale partidului și statului, ca exponente ale întregii națiuni, asigură dezvoltarea echilibrată a tuturor ramurilor și sferelor reproducției sociale, promovarea intereselor generale ale poporului. **Conducerea economiei, soluționarea principalelor probleme, ținîndu-se seama de dezvoltarea economiei naționale ca un complex unitar, constituie baza centralismului democratic.**

Firește, centralismul democratic nu poate fi confundat cu centralismul excesiv, care reduce spiritul de răspundere și de inițiativă, menține un cadru rigid și elemente de formalism, dăunătoare întregii vieți sociale. Pe bună dreptate sînt combătute în raportul C.C. al P.C.R. prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională elementele de centralism excesiv, îngrădirile de ordin administrativ, care îngustează activitatea economică a întreprinderilor, dă naștere la paralelisme și suprapuneri care duc la cheltuieli inutile. Organizarea conducerii întregii activități în industria republicană, în activitatea de construcții pe trei verigi — centrala, întreprinderea și ministerul economic — corespunde în mai mare măsură stadiului actual al economiei noastre, oferind condiții pentru valorificarea avantajelor coordonării unitare

Conf. univ. dr. Gh. P. APOSTOL

(Continuare în pag. 7)

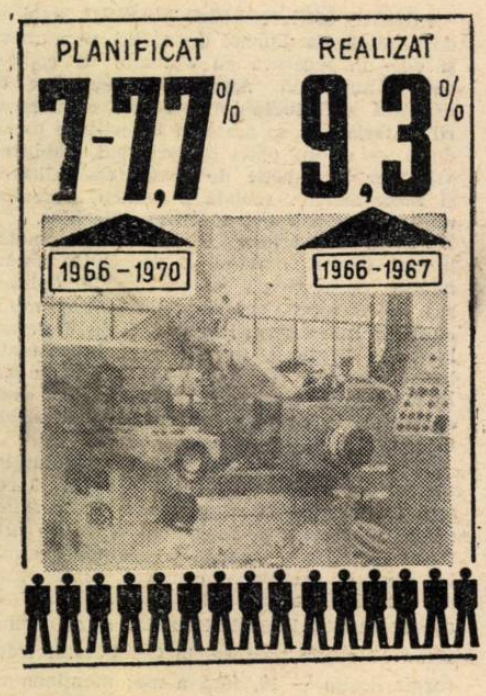

Productivitatea muncii în industrie (ritm mediu anual)

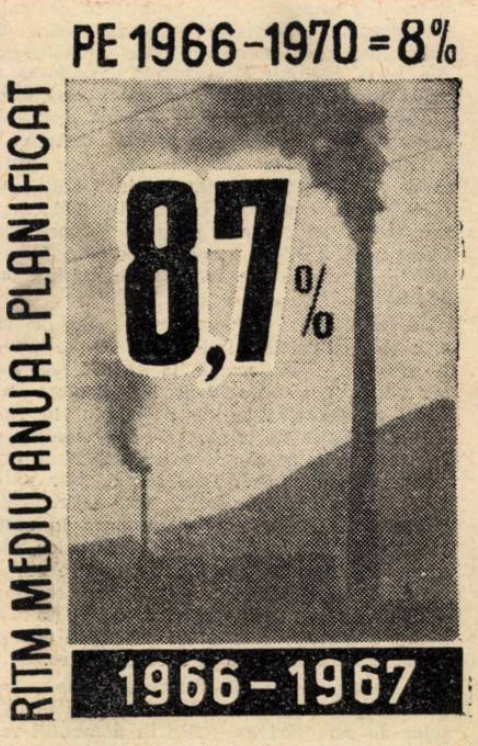

Ritmul mediu anual de creștere a venitului național

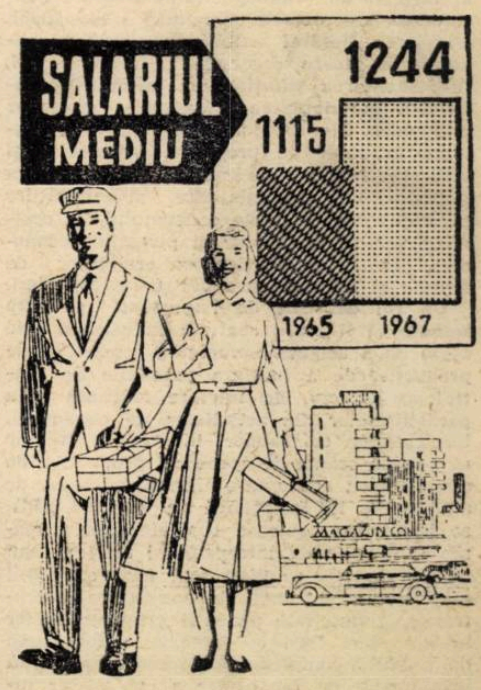

Salariul mediu

ÎMBUNĂTĂȚIREA CONDUCERII ȘI

CENTRALA — UN MARE COMPLEX INDUSTRIAL

PARTIDUL ȘI STATUL NOSTRU SOCIALIST au ca preocupare esențială găsirea și folosirea celor mai adecuate forme și metode de conducere și organizare, corespunzător stadiului atins în dezvoltarea forțelor de producție. Pornind de la analiza concretă a industriei — ramură hotărîtoare a economiei noastre naționale, care asigură dinamismul dezvoltării forțelor de producție ale țării — în Directivele partidului se prevede organizarea conducerii întregii activități a industriei pe trei verigi și anume: centrala industrială, întreprinderea și ministerul economic. Noua structură economică-organizatorică este menită să contribuie din plin la ridicarea eficienței economice a activității în toate domeniile.

Un rol deosebit de important în conducerea activității industriale revine în cadrul structurii economico-organizatorice, CENTRALEI INDUSTRIALE. Această verigă de conducere a industriei se organizează prin gruparea mai multor întreprinderi pe principiul concentrării orizontale sau verticale, constituind o puternică unitate economică autonomă, care funcționează cu gestiune proprie. **Crearea centralei industriale, ca verigă organizatorică a conducerii industriei, constituie o soluție organizatorică optimă, ea contribuind din plin la crearea cadrului general pentru aplicarea eficientă a principiilor de bază ale conducerii producției sociale.**

Prin modul de formare, prin atribuțiile care îi revin și prin locul și rolul pe care îl ocupă în conducerea producției, centrala industrială asigură aplicarea cu maximum de consecvență a principiului centralismului democratic. Adoptarea unei noi structuri organizatorice — în cadrul căreia centrala industrială ocupă un loc de seamă — decurge în mod necesar — așa cum s-a subliniat în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a P.C.R. — din schimbările care au survenit în dezvoltarea industriei. Astfel, în anii construcției socialiste a crescut considerabil gradul de concentrare a industriei și gradul de înzestrare tehnică a întreprinderilor, au fost introduse și extinse în industrie procese și tehnologii avansate, s-a ridicat nivelul de pregătire tehnică și profesională a cadrelor și s-a intensificat cercetarea științifică. Referindu-ne, de pildă, la gradul de concentrare a industriei, care reprezintă un indicator important ce exprimă schimbările structurale ale producției, se poate arăta că în timp ce în 1950 —317 întreprinderi din industria de stat (reprezentînd circa 1/3 din numărul total) aveau sub 100 de muncitori, numai 136 de întreprinderi depășind 1 000 de muncitori, în 1966 numărul de întreprinderi avînd sub 100 de muncitori s-a redus la 27, iar numărul celor cu peste 1 000 de muncitori a sporit la aproape 400.

VERIGILE ORGANIZATORICE create, iar în cadrul acestora centrala industrială, **corespund actualului stadiu de dezvoltare, ele fiind menite să asigure un nou avînt al forțelor de producție, îmbunătățirea substanțială a structurii pe ramuri a industriei, angajarea fiecărei unități în circuitul economic cu toate resursele și rezervele ei, fundamentarea științifică și mărirea operativității în adoptarea și aplicarea deciziilor economice.** Ele vor contribui efectiv la creșterea gradului de pregătire, organizare și utilizare a forței de muncă, la ridicarea gradului de adaptabilitate al unităților productive la cerințele consumului, la creșterea rolului stimulator al pîrghiilor economice și la perfecționarea relațiilor de schimb și de cooperare dintre întreprinderi.

Un rol deosebit de important pe care trebuie să îl joace centrala industrială este acela de a asigura apropierea conducerii de producție, de a înlătura practicile de centralism excesiv, de tutelare mărunță și a paralelismelor din activitatea de conducere. La crearea centralelor industriale trebuie să se țină seama de specificul producției, de dimensiunea și numărul întreprinderilor, de amplasarea lor geografică ș.a. Așa, de pildă, se vor putea constitui centrale prin gruparea în jurul unei întreprinderi mari a unui număr de întreprinderi mai mici cu profil asemănător. Alt mod de constituire a centralelor industriale poate fi gruparea acelor întreprinderi care cooperează la fabricarea de produse complexe. Indiferent care va fi însă modul de constituire a centralelor industriale, acestea vor trebui să îndeplinească o serie de sarcini de bază care le revin. Preluînd o parte din atribuțiile actuale ale ministerelor și ale altor organe centrale, ele vor trebui să asigure, printre altele, elaborarea planului economic propriu pe baza orientărilor și sarcinilor ce-i revin prin planul de stat, a planului financiar propriu, profilarea întreprinderilor, concentrarea și specializarea producției. Totodată, ele vor trebui să urmărească în mod permanent organizarea și perfecționarea cooperării între întreprinderile proprii sau cu altele ce aparțin altor centrale, precum și cu firme din străinătate. În complexul de atribuții care îi revin, centrala industrială va trebui să desfășoare activitatea de cercetare și proiectare, să îndeplinească principalele sarcini ale aprovizionării tehnico-materiale a întreprinderilor, să se ocupe de comercializarea produselor atît pe piața internă cît și la export, să elaboreze planul de investiții ș.a.

CREAREA CENTRALELOR INDUSTRIALE **trebuie să asigure, ca o cerință de bază, apropierea conducerii de producție, precum și înlăturarea practicilor de centralism excesiv și de tutelă mărunță a întreprinderilor.** În numeroase cazuri, conducerea neoperativă a întreprinderilor, centralismul excesiv și tutelarea mărunță frînau bunul mers al activității întreprinderilor. La **Combinatul siderurgic-Hunedoara**, de pildă, ca și la alte întreprinderi, datorită existenței organelor intermediare și a relațiilor rigide încetățenite între forul tutelar și întreprindere, problemele se rezolvau greoi și de multe ori inoperant. La această mare întreprindere, restanțele existente în livrarea unor comenzi către beneficiari își aveau, în bună măsură, izvorul în modul defectuos de dirijare a repartițiilor și de programare a fabricației anumitor sortimente de către direcția generală. Deși din practica mondială a siderurgiei rezultă ca un fapt obișnuit ca întreprinderile siderurgice să lucreze după programe de fabricație stabile, de lungă durată, aici situația era inversă, neștiindu-se cu exactitate ce sortimente și mărci de oțeluri trebuie produse pe o perioadă mai mare de timp. Acest lucru își găsește explicația în neintocmirea programelor de elaborare și laminare a oțelului de către forul de resort pe baze riguros științifice, în necunoașterea de către minister a necesarului beneficiarilor și a posibilităților reale de fabricație ale combinatului.

Pentru remedierea acestei stări de lucruri, care influențează negativ asupra folosirii complete a capacităților de producție, dă naștere la rebuturi, duce la încălcarea disciplinei contractuale și la încărcarea cheltuielilor de producție, se impune crearea în siderurgie a unor centrale industriale după criteriul teritorial, care să cuprindă și o serie de întreprinderi conexe. La Hunedoara, de pildă, centrala industrială care ar putea fi creată, ar putea cuprinde combinatul propriu-zis, sectorul minereurilor de fier din bazinul Poiana Ruscă, a cărei producție este consumată integral de combinat, întreprinderea de construcții-montaj care execută lucrările de investiții pentru combinat, precum și sectorul de aprovizionare-desfacere pentru întreprinderile reunite în centrală. Din această centrală ar putea face parte de asemenea și alte întreprinderi metalurgice din zona regiunii Hunedoara, creindu-se în acest mod un puternic complex industrial metalurgic care să asigure o înaltă eficiență producției de metal și folosirii acestuia.

Pentru aceleași considerente, s-ar putea crea o centrală industrială la Galați, din care să facă parte combinatul siderurgic din localitate, centrală care să asigure conducerea și a altor întreprinderi din Galați, Brăila și din unele localități apropiate ale Moldovei.

În industria constructoare de mașini, crearea centralelor industriale poate aduce o contribuție de seamă la extinderea specializării și a cooperării, la folosirea mai bună a capacităților de producție, la ridicarea gradului de tehnicitate a producției și, în general, la perfecționarea activității economice a întreprinderilor. Astfel, s-ar putea crea o centrală industrială care să reunească întreprinderile care colaborează la realizarea autocamioanelor și a tractoarelor, alta care să cuprindă întreprinderile care cooperează la fabricarea instalațiilor complexe pentru industria chimică și rafinării ș.a.m.d., avînd sediul în localitatea unde se găsește uzina principală sau coordonatoare.

În condițiile creării acestor centrale se impune cuprinderea în cadrul lor și a institutelor de cercetări existente în domeniul respectiv sau, dacă acest lucru nu este posibil, crearea unor puternice centre de cercetare. Ar fi util, de exemplu, ca în cazul stabilirii unei centrale de utilaj petrolier la Ploiești să fie inclus în cadrul ei, și Institutul de proiectări și cercetări pentru utilaj petrolier.

CENTRALELE INDUSTRIALE pot constitui un factor deosebit de important pentru folosirea rațională a mijloacelor de producție ale întreprinderilor reunite în cadrul lor, pentru cunoașterea mai exactă atît pe piața internă, cît și pe cea externă, a cerințelor pentru diferite produse, pentru aprovizionarea ritmică cu materiale și desfacerea operativă a produselor. Crearea, de pildă, a unei centrale de rafinării la Ploiești, care să reunească, printre altele, și rafinăria și combinatul chimic, ar contribui la creșterea eficienței activității acestor întreprinderi. Ea ar impune în acest caz crearea unor sectoare bine pregătite în domeniul aprovizionării cu materii prime, în cel al desfacerii produselor pe piața internă și externă, precum și a unei întreprinderi specializate în revizia și reparația instalațiilor tehnologice.

Prin conținutul activității și modul lor de organizare, centralele industriale se deosebesc substanțial de vechile direcții generale. Bucurîndu-se de autonomie și funcționînd pe principiul gestiunii economice, centralele formează un tot organic împreună cu întreprinderile componente, asigurîndu-se integrarea lor în angrenajul producției materiale, devenind astfel mari complexe industriale. Ele asigură stimularea puternică a inițiativei, participarea nemijlocită a oamenilor muncii la problemele ridicate de producție, o mai bună cunoaștere a cerințelor și condițiilor necesare fundamentării optime a deciziilor.

O contribuție de seamă la satisfacerea cît mai completă a populației cu bunuri de larg consum o poate avea crearea centralelor industriale teritoriale pentru întreprinderi ale industriei ușoare. Ținînd seama de specificul acestor întreprinderi, de zona lor de amplasare teritorială sau de deservire, se pot crea astfel de centrale care să reunească întreprinderi cu aceeași producție sau cu producție similară din cadrul regiunii. Așa, de pildă, s-ar putea crea o centrală industrială pentru regiunea Banat, care să grupeze toate întreprinderile textile, de tricotaje și confecții existente, o centrală industrială pentru pielărie și încălțăminte în orașul Cluj etc. Aceste centrale ale industriei ușoare ar urma să asigure un contact nemijlocit între întreprinderile producătoare și comerț, prospectînd în mod permanent cerințele pieței. Pentru a se crea posibilitatea lansării directe a produselor cerute de piață în comerțul cu amănuntul, se impune lăsarea la dispoziția întreprinderilor a unei capacități de producție disponibile care să fie inclusă în plan printr-un echivalent valoric de producție, considerat la un preț și o rentabilitate medie.

ÎN CADRUL ATRIBUȚIILOR care îi vor reveni, centrala industrială este chemată să asigure îmbunătățirea substanțială a aprovizionării și desfacerii pentru întreprinderile pe care le grupează. În noile condiții, centrala industrială va fi organul care va concentra nevoile tuturor beneficiarilor și va asigura acoperirea necesităților cu materiile prime și materialele solicitate de desfășurarea procesului de producție. Prin competențele care le revin, centralele industriale vor trebui să asigure în mod riguros portofoliul de comenzi, în funcție de care se va concretiza planul de producție, de aprovizionare și planul de desfacere, urmînd ca, prin relații directe, să se programeze în continuare desfășurarea circulației materialelor de la producător la consumator.

Prin încheierea din timp a contractelor de livrare a produselor către beneficiari de centralele industriale (după părerea noastră cu cel puțin trei luni înainte de începerea anului), se creează întreprinderilor posibilitatea de a nominaliza din timp producția, de a asigura o aprovizionare tehnico-materială pe baze reale, de a programa în mod judicios producția pe secții și sectoare și de a crea condiții optime tehnico-organizatorice pentru îndeplinirea planului la un înalt nivel calitativ.

PENTRU A PUTEA FUNCȚIONA cu o eficiență economică maximă, considerăm că este bine să se stabilească în mod precis organele de conducere, precum și raporturile care vor trebui să existe între centrala industrială și minister, precum și cu întreprinderile aflate în subordine.

Considerăm că întreprinderile industriale vor trebui să aibă un singur organ superior în fața cărora să răspundă de activitatea depusă —și anume: centrala industrială din care fac parte. Prin acest mod de subordonare, înlăturîndu-se paralelismele existente anterior sub raportul relațiilor de subordonare și de control, întreprinderile vor putea să desfășoare, în cadrul atribuțiilor mai largi care le revin, o activitate operativă mobilă, cu rezultate economice superioare.

Centrala industrială, prin locul și rolul pe care îl ocupă în structura economică-organizatorică propusă, constituie o verigă de conducere a industriei deosebit de importantă, care va contribui din plin la ridicarea nivelului de organizare și conducere a industriei, potrivit nivelului de dezvoltarea forțelor de producție din țara noastră.

lector univ. ing.
Constantin BĂRBULESCU
prodecanul Facultății de economia producției, Academia de științe economice — București

ÎNTRE CALITATEA MUNCII — ȘI RETRIBUIRE — UN RAPORT DIRECT

PRINRE MULTIPLELE MĂSURI stabilite de ultimele documente de partid, se numără și cele în legătură cu sistemul de cointeresare materială. **Ansamblul măsurilor ce urmează a fi luate în domeniul cointeresării materiale** ce se arată în Directivele partidului — **au ca obiectiv principal stabilirea salariilor în funcție de cantitatea, calitatea și răspunderea socială a muncii, crearea unui raport rațional în scara salariilor.**

Pentru întreprinderile din ramura metalurgiei feroase prezintă o deosebită însemnătate prevederea cu privire la reducerea diferențierii actuale a salariilor muncitorilor între ramuri și o mai justă ierarhizare a acestora, în raport cu importanța lor economică și cu condițiile de muncă. În acest scop, **clasificarea ramurilor va avea aproximativ 6 grupe, iar numărul de rețele tarifare tip se va reduce la 6—8.**

În întreprinderile din ramura metalurgiei feroase se aplică în prezent pînă la 13 rețele tarifare cu 13 regulamente de premiere și cu tot atîtea reglementări în ce privește acordarea sporurilor pentru munca în condiții deosebite, concedii suplimentare, condiții de pensionare etc. Astfel, la Combinatul siderurgic-Hunedoara se aplică acum 13 rețele tarifare, la Combinatul siderurgic-Reșița — 10, fără a mai menționa că unele din acestea au, la rîndul lor, mai multe nivele. Folosirea mai multor rețele a condus la complicarea calculării drepturilor de salarii, la o fluctuație permanentă a muncitorilor spre acele locuri de muncă unde salariile tarifare sînt mai mari, la o majorare artificială a nivelului de realizare a normelor de muncă pentru o echilibrare mai justă a cîștigurilor între muncitorii din aceeași unitate etc.

Reducerea numărului acestor rețele va duce la eliminarea în mare măsură a neajunsurilor arătate mai sus. Pentru aceasta este însă necesar ca organele de specialitate din Ministerul Industriei Metalurgice să studieze în continuare și să conlucreze strîns cu organele Comitetului de Stat pentru Problemele Organizării Muncii și Producției și ale Salarizării pentru a găsi cele mai eficiente soluții privind formele de salarizare, respectiv de cointeresare a colectivelor de muncă.

Ținînd seama de situațiile existente în unitățile Ministerului Industriei Metalurgice, **considerăm că ar fi indicat să se aplice o singură rețea pentru activitatea de bază și o rețea pentru toată activitatea auxiliară.** Rețeaua pentru activitatea auxiliară să fie diferită de cea aplicată în unitățile unde meseriile respective constituie activitatea de bază. Diferențierea salarizării ce ar rezulta este justificată de condițiile de muncă mai grele din întreprinderile siderurgice unde, în general, există un microclimat deosebit și nocivități care depășesc normele standard în toate locurile de muncă.

O altă măsură preconizată este aceea a **diferențierii salariilor tarifare ale muncitorilor din aceeași categorie, prin introducerea în cadrul fiecărei categorii a unui nu-**

LĂRGIREA ATRIBUȚIILOR ÎNTREPRINDERII

Virgil PÎRVU
prim-vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării

DIRECTIVELE C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale tratează amplu și complex probleme de o deosebită însemnătate pentru asigurarea progresului neîntrerupt al economiei noastre pe calea socialismului. În cadrul măsurilor prevăzute, un loc important îl ocupă cele referitoare la perfecționarea organizării și conducerii industriei, prin apropierea acesteia de activitatea întreprinderilor, în condițiile lărgirii atribuțiilor unităților economice.

Este cunoscut faptul că în prezent în activitatea organelor de conducere economică și de planificare mai există încă unele practici care se caracterizează prin centralism excesiv. Sînt cazuri cînd pentru rezolvarea unor probleme curente ale activității întreprinderilor, acestea sînt obligate să solicite și să obțină avize și aprobări din partea forurilor lor superioare — direcții generale, minister —, ceea ce întîrzie în mod nejustificat aplicarea operativă a măsurilor cerute de nevoile concrete ale întreprinderii.

● Consecințele negative ale tutelei mărunte

ESTE EVIDENT că hotărîrile în problemele majore ale dezvoltării economiei, ale orientării activității pe ramuri și întreprinderi nu pot fi luate decît în mod coordonat și unitar de către forurile competente, ținîndu-se seama de interesele dezvoltării în ansamblu a economiei. După cum se știe, dezvoltarea echilibrată și multilaterală a economiei socialiste, privită ca un complex unitar și indivizibil, necesită o justă corelare a principalelor proporții, niveluri și ritmuri ale producției materiale, asigurarea unei juste repartiții a venitului național între acumulare și consum, determinarea judicioasă prin prisma intereselor generale ale economiei — imediate și de perspectivă — a volumului optim și a structurii investițiilor, amplasarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării și altele. Este deci firesc ca astfel de probleme, care angajează în mod hotărîtor resursele materiale și financiare ale statului, să fie rezolvate la nivel central.

Această necesitate nu justifică însă intervenția ministerelor și direcțiilor generale în ce privește rezolvarea problemelor de detaliu ale întreprinderilor. O astfel de practică are în final consecințe negative, atît asupra activității organelor de conducere, prin încărcarea acestora cu o serie de probleme minore, cît și asupra activității întreprinderilor ca atare, care întîmpină greutăți în elaborarea și aplicarea măsurilor impuse de condițiile concrete din fiecare unitate.

Menținerea la nivel central a rezolvării unor probleme de detaliu, care prin natura lor trebuie să revină nemijlocit întreprinderilor — luînd adeseori caracter de tutelare mărunță a acestora de către forurile lor superioare — diminuează răspunderea întreprinderilor pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, întîrzie aplicarea deciziilor și a măsurilor dictate de necesități, generează creșterea fluxului de hîrtii și a fenomenelor de birocratizare a aparatului din ministere și întreprinderi, sustrăgînd de la preocupări de fond un important număr de cadre dintre cele mai calificate. Aceasta duce la creșterea excesivă a aparatului administrativ și a cheltuielilor pentru întreținerea lui, influențînd negativ asupra eficienței economice a activității întreprinderilor.

● Condiții pentru valorificarea mai deplină a avantajelor socialismului

MĂSURILE privind organizarea conducerii întregii activități în industria republicană pe trei verigi — centrală industrială, întreprindere, minister economic — cu atribuții și răspunderi bine precizate și delimitate corespunzător stadiului actual al dezvoltării economiei noastre naționale, oferă condiții optime pentru valorificarea avantajelor concentrării raționale și coordonării unitare a producției, concomitent cu creșterea operativității în activitatea economică curentă.

În cadrul acestei structuri organizatorice, întreprinderile urmează să se bucure de o largă autonomie funcțională, ceea ce va asigura premisele necesare pentru lărgirea posibilităților de adaptare a producției acestora la necesitățile concrete ale economiei, manifestarea liberă, neîngrădită, a inițiativei lor, în vederea îndeplinirii necondiționate a sarcinilor de plan, sporirea atribuțiilor și competențelor directe, ridicarea răspunderii pentru calitatea activității desfășurate și rezultatele obținute.

Principalele măsuri menite să asigure autonomia funcțională a întreprinderilor și aplicarea efectivă a gestiunii economice proprii în toate unitățile se referă la perfecționarea modului de conducere a întreprinderilor, îmbunătățirea planificării, elasticizarea sistemului de aprovizionare, lărgirea atribuțiilor în domeniul investițiilor, perfecționarea folosirii pîrghiilor financiare și de credit. Aceste măsuri urmează a se aplica în condițiile perfecționării sistemului de cointeresare materială și întăririi răspunderii fiecărei întreprinderi ca atare, precum și a colectivelor de salariați, pentru modul de utilizare a resurselor materiale, de muncă și financiare încredințate de către stat.

Experiența a arătat că directorul întreprinderii, indiferent de capacitatea individuală a acestuia, nu poate cuprinde de unul singur complexele probleme caracteristice producției moderne. De aceea în condițiile actuale „principiul conducerii unipersonale" a directorului apare evident necorespunzător, întrucît aplicarea sa poate duce la erori în luarea deciziilor și implicit la pierderi pentru economia națională. În mod justificat, în Directive este subliniată **necesitatea lărgirii conducerii și muncii colective în activitatea economică.** În acest scop, întreprinderile industriale vor fi conduse în viitor de comitete de direcție, compuse din cadrele de conducere permanente ale acestora. Comitetele de direcție ale întreprinderilor urmează să-și concentreze atenția asupra problemelor majore ale activității economice — producție, investiții, productivitatea muncii, prețul de cost etc. — ale dezvoltării și modernizării întreprinderilor, folosirii judicioase a forței de muncă, a mijloacelor materiale și bănești.

Aplicarea principiului muncii colective în conducerea întreprinderilor este menită să creeze un climat favorabil pentru promovarea ideilor noi, confruntarea largă a punctelor de vedere, participarea directă la conducere a tuturor factorilor de răspundere, a specialiștilor, asigurîndu-se astfel o responsabilitate mai mare pentru deciziile și acțiunile hotărîte în mod colectiv. În centrul atenției comitetelor de direcție va trebui să stea criteriul eficienței economice. În consecință, toate deciziile de ordin tehnic vor trebui să aibă o temeinică fundamentare economică, să reflecte îmbinarea armonioasă a gîndirii cadrelor tehnice și a celor economice.

În domeniul îmbunătățirii planificării, măsurile prevăzute prin Directive au ca scop esențial identificarea și punerea în valoare a tuturor rezervelor existente în economie, pentru creșterea continuă și rapidă a producției materiale, în condițiile ridicării productivității muncii sociale.

Dispunînd de perspectiva dezvoltării pe o perioadă mai mare, întreprinderea are create condiții pentru manifestarea din plin a inițiativei sale, poate lua din timp măsurile necesare pentru organizarea temeinică a procesului de producție, pentru asigurarea seriilor economice de fabricație, producerea din timp a prototipurilor și a modelelor de referință, inclusiv efectuarea încercărilor și probelor tehnologice. Toate acestea permit asigurarea unei producții ritmice, reducerea prețului de cost și ridicarea nivelului calitativ al produselor. De avantaje deosebite beneficiază în acest sens întreprinderile ale căror produse necesită un ciclu lung de fabricație, ca de pildă, în industria constructoare de mașini.

Existența planului cincinal creează condiții pentru ca întreprinderea să-și fundamenteze mai bine propunerile pentru planul anual îmbunătățit și să-și cunoască din timp sarcinile de plan anuale. În aceste condiții, se rezolvă una din problemele acute ale situației actuale, întocmirea temeinică a planului de aprovizionare și, pe această bază, a contractelor.

Sarcinile obligatorii, derivînd din planul de stat, pe care întreprinderea le va primi din partea centralei, se vor referi la cele mai importante laturi ale activității acesteia, care prin natura lor au legătură nemijlocită cu îndeplinirea proporțiilor generale de dezvoltare a economiei naționale în ansamblu. Aceste sarcini urmează să se stabilească ținîndu-se seama de însăși propunerile întreprinderii, elaborate pe baza condițiilor ei concrete. Drept urmare, sarcinile de plan ale întreprinderii vor reflecta în esență condițiile proprii de producție, ansamblul de relații economice cu alte întreprinderi.

Pe baza indicatorilor primiți din partea centralei, întreprinderile își vor detalia sarcinile, asigurînd condițiile necesare pentru îndeplinirea necondiționată a sarcinilor de plan. Organizarea internă a producției și a muncii, asigurarea portofoliului de comenzi, aprovizionarea cu unele materiale direct de la furnizori, contractarea desfacerii producției — care constituie sarcini directe ale întreprinderilor — sînt domenii în care inițiativa întreprinderii se poate manifesta din plin, acționînd astfel direct asupra căilor hotărîtoare ale ridicării eficienței economice. Întreprinderea însăși este acea verigă în cadrul căreia pot fi puse în valoare rezervele interne de care dispune; nici un organ superior acesteia — centrală, minister — nu poate suplini rolul deosebit de important care revine întreprinderii în aceste domenii și ale căror rezultate depind exclusiv de calitatea activității depuse, de inițiativa ei. **Aceasta impune ca, la nivelul fiecărei întreprinderi, în parte, planul să aibă o temeinică fundamentare pe un număr larg de indicatori, care să cuprindă toate domeniile de activitate.**

Numai în acest fel planul întreprinderii poate constitui un program detaliat de activitate pentru toate compartimentele, servind astfel ca instrument de organizare a întregii activități, de promovare a progresului tehnic, de ridicare a eficienței activității economice.

Faptul că la nivelul întreprinderii planul economic este fundamentat pe baza unui număr cuprinzător de indicatori — cu mult mai mare decît cei derivați nemijlocit din planul de stat, primiți de la centrală — nu numai că nu îngustează activitatea proprie și cîmpul de manifestare a inițiativei întreprinderii, dar aceasta creează premise optime pentru perfecționarea ei continuă, prin cunoașterea detaliată a obiectivelor și sarcinilor care revin în orice moment fiecărui compartiment, fiecărui colectiv de muncă. Realizarea acestora contribuie în mod direct la îndeplinirea sarcinilor primite de la centrală, asigurînd deci legătura inseparabilă dintre activitatea întreprinderii ca atare și înfăptuirea sarcinilor generale de dezvoltare a economiei.

În Directive se prevede între altele că întreprinderea va primi sarcini referitoare la volumul producției globale și al producției-marfă. **În ceea ce privește nominalizarea producției, pe produse și sortimente, aceasta urmează a se face pentru un număr relativ restrîns de produse. O atare orientare în ceea ce privește sfera nominalizării producției pe produse, sortimente, calități etc., are ca scop să lărgească în mare măsură mobilitatea planului întreprinderii, posibilitatea adaptării lui operative la cerințele concrete ale economiei.**

În aceste condiții, întreprinderii îi revin sarcini sporite în asigurarea acoperirii producției cu portofoliul de comenzi corespunzător, în respectarea ritmică a graficului de livrări, în îndeplinirea tuturor condițiilor privind calitatea produselor prevăzute în STAS și norme interne. Depășirea planurilor de producție și obținerea pe această bază a unor rezultate economico-financiare superioare devine un obiectiv care depinde în mod hotărîtor de întreprinderea însăși.

Pentru buna desfășurare a activității întreprinderii, de o deosebită importanță sînt și măsurile ce se preconizează în legătură cu îmbunătățirea sistemului de aprovizionare. Alături de restrîngerea numărului de produse repartizate prin planul de stat, măsurile cu privire la simplificarea sistemului de aprovizionare, stabilirea de relații directe cu bazele de aprovizionare și întreprinderile furnizoare sînt de natură să creeze condițiile necesare unei aprovizionări corespunzătoare actualei etape de dezvoltare a economiei noastre.

Măsurile legate de reprofilarea și reorganizarea rețelei de baze și depozite, faptul că materialele de uz general vor fi procurate de regulă prin unitățile teritoriale de aprovizionare-desfacere, vor constitui o însemnată simplificare în sistemul de aprovizionare, mărindu-se totodată operativitatea în satisfacerea întreprinderilor cu materialele necesare producției și investițiilor.

● Îmbinarea intereselor fiecărei întreprinderi cu cele generale

DE MARE IMPORTANȚĂ sînt, de asemenea, măsurile prevăzute în legătură cu **introducerea sistemului contractelor de lun-**

(Continuare în pag. 7)

măr de trepte. Trecerea muncitorilor dintr-o treaptă de salarizare în alta superioară se va face pe bază de criterii care să exprime: experiența și aptitudinile personale ale salariatului, conștiinciozitatea cu care își realizează sarcinile pe locul de muncă, contribuția personală la îmbunătățirea activității formației de lucru din care face parte.

Aplicarea acestei măsuri în cadrul întreprinderilor din ramura metalurgiei feroase va crea un climat favorabil pentru ridicarea nivelului de pregătire profesională și va conduce la rezolvarea unor greutăți privind salarizarea în același loc de muncă. Avînd în vedere specificul muncii în activitatea de bază și ținîndu-se seama de nivelul de înzestrare tehnică a întreprinderilor, de preocuparea permanentă pentru mecanizarea acelor operații care se mai execută manual și în condiții grele de desfășurare a procesului de producție, pe linia recomandată, de reducere a numărului de rețele, **ar fi oportun, după părerea noastră, să se studieze dacă nu e cazul să se reducă numărul de nivele la unul singur, în care fiecare categorie de încadrare să aibă mai multe trepte.** Astfel, în loc ca în întreprinderile din ramura metalurgiei feroase să se aplice la activitatea de bază 90 de salarii tarifare, să fie folosite numai 30 salarii tarifare.

O dată cu aplicarea rețelelor tarifare cu mai multe trepte, avînd în vedere că, în unele cazuri, în categoria a 7-a diferitele trepte de salarizare depășesc nivelul primelor trepte din categoria a 8-a și că în ramura metalurgiei feroase și materiale refractare nu se acordă un spor pentru conducerea formației de lucru (aceasta intrînd în atribuțiile muncitorilor din categoria a 8-a), ar **fi necesar** — pentru a se stimula trecerea muncitorilor din categoria a 7-a în categoria a 8-a și asumarea răspunderii de a conduce o formație de lucru — **să se acorde o retribuție stimulatorie.**

Aplicarea formelor noi de salarizare **va trebui însă precedată de reașezarea normelor pe un fundament științific** pentru ca, în acest fel, cît mai multe din rezervele existente în întreprinderi să fie valorificate în scopul sporirii producției și productivității muncii. În această direcție, Ministerul Industriei Metalurgice a înregistrat în 1967 rezultate mai bune față de anul 1966, iar în trimestrul III față de trimestrul II/1967 se constată o scădere cu 0,2% a nivelului de îndeplinire a normelor de muncă, în condițiile realizării și depășirii sarcinilor de plan la producția globală și la productivitatea muncii. **Aceasta nu reflectă însă nici pe departe posibilitățile uzinelor, deoarece din analiza pe întreprinderi se constată că unele din acestea au realizat nivele de peste 130% a normelor, așa cum este cazul la Uzina de țevi-Roman, Întreprinderea „Carbochim"-Cluj, Uzina Laminorul de tablă-Galați și altele.**

Ținînd cont de aceste aspecte deficitare și avînd în vedere că prin aplicarea corectă a prevederilor H.C.M. nr. 1446/1967 de elaborare și experimentare în unele uzine, încă din acest an, a normelor de muncă fundamentate științific, conducerile uzinelor și direcțiilor generale vor trebui să ia măsuri pentru selecționarea și pregătirea cadrelor de normare, să sprijine și să intensifice această acțiune în ansamblul ei. **La stabilirea normelor fundamentate științific, va trebui să se țină seama de parametrii optimi de funcționare a instalațiilor, de asigurarea condițiilor tehnico-organizatorice prescrise pentru organizarea superioară a muncii și a locului de muncă, să se determine și să se elimine, pe baza fotocronometrării, toate pierderile de timp și să se evidențieze corect producția și timpul lucrat.** Pentru aceasta este necesar ca tehnologii să studieze în spirit critic actualele procese de producție și să găsească mijloace care să conducă la optimizarea acestora.

ing. Gh. COSTEA
director,
Direcția plan economic,
Ministerul Industriei Metalurgice

SOLUȚIONAREA CONTESTAȚIILOR PRIVIND INVENȚIILE, INOVAȚIILE ȘI RAȚIONALIZĂRILE

HOTĂRÎREA CONSILIULUI DE MINIȘTRI nr. 2772, din 10 noiembrie 1967, publicată în B. Of. nr. 98/1967, prin care s-a aprobat „Regulamentul privind compunerea, organizarea și funcționarea Comisiei pentru soluționarea contestațiilor privind invențiile, din cadrul Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții" vine să completeze noua legislație referitoare la invenții, inovații și raționalizări, instituită prin Decretul 884/1967 și H.C.M. nr. 2250/1967.

Pe lîngă soluționarea multiplelor aspecte pe care le ridică definirea, înregistrarea și acordarea dreptului de autor privind invențiile, inovațiile și raționalizările, prin actele normative menționate s-au statuat și organele chemate să soluționeze litigiile ce vor apărea în acest domeniu, precum și procedura de urmat pentru realizarea deplină a acestor drepturi. Pentru a veni în ajutorul celor interesați, în cele ce urmează ne propunem să sintetizăm competența și termenele în care urmează a fi formulate contestațiile (sau recursurile) precum și funcționarea Comisiei din cadrul Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții.

● Competențe după natura acțiunii

● **Litigiile în legătură cu :** calitatea de autor al unei invenții sau de succesor în drepturile conferite de brevetul de invenție, calitatea de autor al unei inovații sau raționalizări, împărțirea cotelor de recompensă sau a celorlalte drepturi patrimoniale între coautori, precum și orice alte litigii cu privire la drepturile care decurg din brevetele de invenții, cesiuni și licențe, **se soluționează de tribunalele populare în raza cărora se află unitatea respectivă. Hotărîrile date de tribunalele populare pot fi atacate cu recurs la tribunalele regionale, respectiv la Tribunalul Capitalei,** potrivit procedurii prevăzute de dreptul comun.

● **Contestațiile împotriva hotărîrilor luate de întreprinderile titulare ale brevetelor de invenții, de întreprinderi sau direcții generale din ministere, cu privire la :** stabilirea și plata recompenselor și a celorlalte drepturi patrimoniale cuvenite inventatorilor, inovatorilor și raționalizatorilor, precum și succesorilor în drepturi ai acestora, pentru invențiile, inovațiile sau raționalizările acceptate spre aplicare sau aplicate **se soluționează de tribunalele populare. Hotărîrile date sînt definitive și executorii.**

● **Contestațiile împotriva hotărîrilor luate de întreprinderi cu privire la :** utilitatea invențiilor, inovațiilor sau raționalizărilor, admiterea sau respingerea experimentării lor, acceptarea sau respingerea aplicării ori generalizării acestora ; oportunitatea brevetării invențiilor în alte țări **se soluționează de comisiile pentru soluționarea contestațiilor care funcționează în cadrul direcțiilor generale din ministere. Hotărîrile acestor comisii pot fi atacate cu recurs la comisiile pentru soluționarea contestațiilor privind invențiile, inovațiile și raționalizările din cadrul ministerelor.**

● **Contestațiile împotriva hotărîrilor luate de Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții cu privire la :** refuzul înscrierii cererilor de brevete de invenții în registrul invențiilor depuse sau radierii cererilor din acest registru ; refuzul trimiterii descrierilor și desenelor explicative ale invențiilor în vederea examinării utilității și oportunității brevetării în străinătate a acestora ; admiterea sau respingerea cererilor de brevete de invenții, acordarea licențelor obligatorii și decăderea din drepturile conferite de brevete **se soluționează de Comisia pentru soluționarea contestațiilor privind invențiile, care funcționează în cadrul acestei direcții generale.**

● **Aceeași Comisie soluționează :** contestațiile introduse împotriva hotărîrilor luate de întreprinderile sau direcțiile generale din ministere privind rezolvarea propunerilor de inovații și raționalizări, dacă aceste contestații se referă la hotăriri luate de întreprinderi sau direcții generale din ministere diferite, iar litigiile se referă la propuneri acceptate pentru aplicare sau aplicate.

Menționăm că toate hotărîrile pronunțate de Comisia pentru soluționarea contestațiilor privind invențiile, din cadrul Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții pot fi atacate, cu recurs, la Tribunalul Capitalei.

● Termene de introducere a contestațiilor

ÎN VEDEREA URGENTĂRII soluționării litigiilor, legiuitorul a înțeles să stabilească termene, atît cu privire la introducerea contestațiilor, cît și în ce privește soluționarea lor.

● **Termenele pentru introducerea contestațiilor** se socotesc începînd de la comunicarea hotăririi de către organul administrativ competent să soluționeze o anumită cerere privind invențiile, inovațiile și raționalizările, și sînt : **trei luni în cazul invențiilor ; o lună în cazul inovațiilor și raționalizărilor.** Menționăm că aceste termene sînt de **decădere** și numai în cazul cînd se constată motive temeinice care au determinat pierderea lor se poate admite repunerea în termen, evident de către organul competent să soluționeze în fond litigiul.

● **Termenul în interiorul căruia trebuie soluționate contestațiile este de două luni pentru toate comisiile,** indiferent pe lîngă ce organ administrativ funcționează, și încep să curgă de la data înregistrării contestațiilor.

● Funcționarea Comisiei D.G.M.S.I.

DIN REGULAMENTUL APROBAT prin H.C.M. nr. 2772 din 10 noiembrie 1967 rezultă următoarele norme de funcționare a Comisiei pentru soluționarea contestațiilor privind invențiile, din cadrul Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții :

● Comisia examinează contestațiile și cererile care, potrivit legii, intră în competența sa, în **complet format din președinte și patru membri,** numiți dintre specialiștii în probleme de invenții, inovații și raționalizări din cadrul Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții.

● În fața comisiei **părțile pot fi asistate sau reprezentate, potrivit normelor de drept comun, de specialiști în diferite domenii ale științei și tehnicii sau de avocați.**

● Pentru o justă soluționare a cauzei, Comisia poate să dispună **efectuarea de expertize** de către specialiști din cadrul Direcției Generale pentru Metrologie, Standarde și Invenții sau din alte organizații socialiste.

● Soluționînd contestația sau cererea, Comisia poate hotărî : a) admiterea contestației sau a cererii de anulare, și, după caz, modifică sau desființează hotărîrea atacată și rejudecă ea însăși fondul ; b) respingerea contestației sau a cererii de anulare, menținînd hotărîrea atacată ; c) trimiterea dosarului organului competent, dacă se declară incompetentă în examinarea contestației sau cererii cu care a fost sesizată.

AL. DETEȘAN

CURIER ECONOMIC-LEGISLATIV

REGULI „INCOTERMS 1953"

● F.O.B. (Free on board-Franco la bord)

A. Vînzătorul are obligația :

1. Să livreze mărfurile în conformitate cu contractul de vînzare, împreună cu toate dovezile prevăzute în contract.

2. Să livreze mărfurile, fără întîrziere, la bordul vasului indicat de cumpărător, în portul de încărcare, în modul uzitat în acel port, la data sau în termenul convenit, și să notifice fără întîrziere cumpărătorului că mărfurile au fost livrate la bordul vasului.

3. Pe riscul și cheltuiala sa, să obțină orice licență de export sau alte documente legale ce ar fi necesare pentru exportul acelor mărfuri.

4. Sub rezerva dispozițiilor prevăzute în articolele B-3 și B-4 de mai jos, să suporte toate riscurile și cheltuielile mărfurilor pînă în momentul în care ele au trecut efectiv balustrada vasului, în portul de încărcare indicat, inclusiv orice taxe, onorarii sau speze în legătură cu exportul lor, precum și cheltuielile făcute cu formalitățile necesare pentru încărcarea mărfurilor la bordul vasului.

5. Să procure, pe proprie cheltuială, ambalajul obișnuit acelor mărfuri, afară de cazul în care uzanțele comerciale ar prevede încărcarea acelor mărfuri fără ambalaj.

6. Să plătească toate cheltuielile făcute în legătură cu orice operație de control (control al calității, măsurii, greutății sau numărului) ce ar fi necesară în vederea livrării acelor mărfuri.

7. Să procure cumpărătorului, pe proprie cheltuială, documentul curat necesar ca dovadă de livrare a mărfurilor la bordul vasului indicat.

8. Să procure cumpărătorului, la cererea și pe cheltuiala acestuia din urmă (vezi B-6), certificatele de origine.

9. Să dea cumpărătorului orice concurs, la cererea, pe riscul și cheltuiala acestuia din urmă, pentru obținerea unui conosament și a oricăror documente, altele decît cele menționate în articolul precedent, eliberate în țara în care se face încărcarea și/sau de origine, de care cumpărătorul ar avea nevoie pentru importul mărfurilor în țara de destinație (eventual pentru tranzitarea mărfurilor prin altă țară).

B. Cumpărătorul are obligația :

1. Să navlosească ori să rezerve spațiul necesar pe un vas, pe proprie cheltuială, și să comunice din timp vînzătorului numele vasului, dana unde va încărca și data la care urmează să fie livrată marfa spre a fi încărcată.

2. Să suporte toate cheltuielile și riscurile mărfurilor din momentul în care ele au trecut efectiv balustrada vasului, în portul de încărcare convenit și să achite prețul stabilit.

3. Să suporte orice cheltuieli suplimentare provocate de nesosirea vasului la data indicată ori la expirarea termenului convenit, de imposibilitatea de preluare a mărfurilor ori de sosirea vasului mai înainte de data indicată ori de finele termenului convenit, precum și toate riscurile mărfurilor, de la data expirării termenului convenit, cu condiția însă ca mărfurile să fi fost în prealabil destinate acelui contract, adică puse la o parte sau individualizate în orice alt mod ca făcînd obiectul acelui contract.

4. Dacă nu va indica din timp vasul ori dacă și-a rezervat un termen înăuntrul căruia să preia mărfurile și/sau dreptul de alegere a portului de încărcare și nu dă din timp instrucțiuni detaliate, să suporte orice cheltuieli suplimentare decurgînd din nerespectarea acestor obligațiuni, precum și toate riscurile mărfurilor de la data expirării termenului convenit pentru livrare, însă cu condiția ca mărfurile să fi fost în prealabil destinate contractului, adică puse la o parte sau individualizate în orice alt mod ca făcînd obiectul acelui contract.

5. Să suporte orice cheltuieli și speze legate de obținerea unui conosament, dacă au fost făcute pe baza articolului A-9 de mai sus.

6. Să suporte toate cheltuielile și spezele legate de obținerea documentelor menționate în articolele A-8 și A-9 de mai sus, inclusiv costul certificatelor de origine și al documentelor consulare.

DIN SOLUȚIILE DE INTERES GENERAL

● Efectele retractării demisiei

In principiu, actul unilateral prin care angajatul denunță contractul de muncă în temeiul art. 18 litera b din Codul muncii este un act definitiv. Drept urmare, nu este posibilă retractarea lui ulterioară, decît cu acordul unității, în ceea ce privește continuarea contractului de muncă pe care angajatul l-a desfăcut prin voința sa.

In această privință, Tribunalul Suprem, Colegiul Civil, a stabilit prin Decizia nr. 852 din 23 mai 1967, că acordul unității pentru continuarea contractului de muncă desfăcut unilateral de angajat poate fi manifestat atît expres, cît și tacit, prin aceea că s-a permis angajatului să continue munca după expirarea preavizului legal de 12 zile lucrătoare.

Dar, singur faptul material că angajatul a continuat să presteze munca și după denunțarea în condițiile legale a contractului său de muncă nu este de natură să ducă la concluzia că a intervenit un acord între acesta și unitate pentru menținerea contractului de muncă, dacă din împrejurările de fapt rezultă că prestarea muncii în continuare nu a fost determinată de dorința angajatului de a menține raporturile contractuale de muncă, ci de alte motive străine cauzei.

Rezultă deci că în această ultimă situație, deși se va continua munca după expirarea preavizului legal, desfacerea contractului de muncă, prin denunțarea lui unilaterală de către angajat, este valabilă.

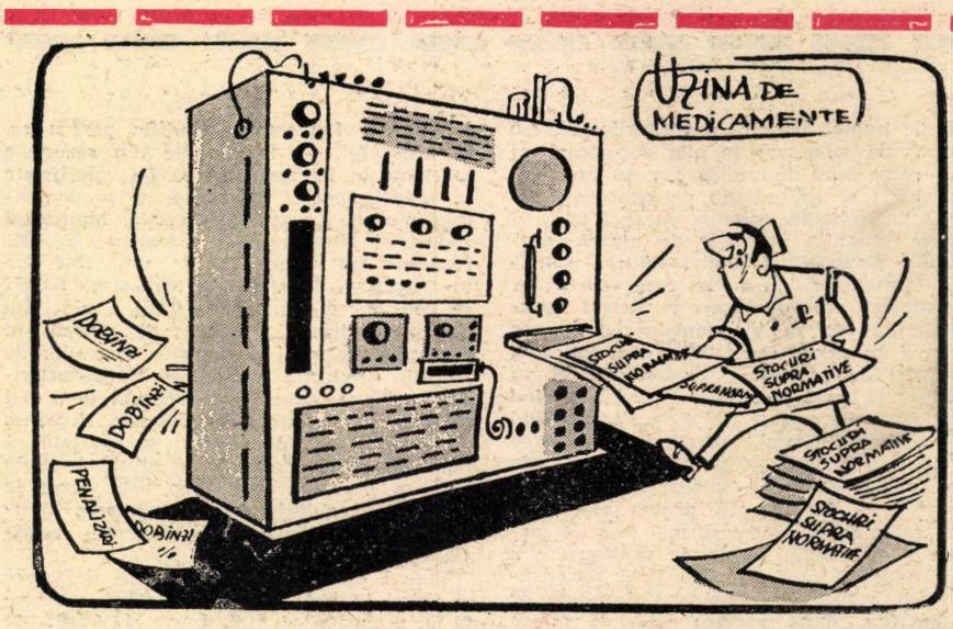

desen de **Neagu RADULESCU**

$$\frac{\sum S_{\frac{s}{n}} \cdot 12}{100} = ?$$

VREȚI SĂ DEZLEGAȚI PROBLEMA ?

Înlocuiți necunoscutele (Atenție ! $\sum S_{\frac{s}{n}}$ se citește „suma stocurilor supranormative") cu foarte binecunoscuta sumă de 7 800 000 lei, valoarea unor asemenea stocuri, deținute de Uzina de medicamente București la 1 decembrie a.c., și veți constata cît reprezintă dobînda penalizatoare de 12%, pe care o va plăti această întreprindere pe timp de un an.

Pentru a vă scuti de efectuarea „complicatului" calcul, vă informăm noi : pe primele nouă luni Uzina în cauză a plătit dobînzi în valoare de 586 000 lei, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului această sumă să se majoreze la peste 800 000 lei.

Cauzele unor dobînzi atît de mari ? *Rezultă clar din documentele de constatare ale organelor Băncii Naționale : „...existența de imobilizări în stocuri supranormative de materii și materiale, piese de schimb, producție neterminată, semifabricate, produse finite". La care adăugăm faptul că numai materiile prime și materialele, din care o mare parte sosite din import cu ani în urmă, reprezintă 3 600 000 lei, iar piesele de schimb — care au aceeași proveniență — 1 200 000 lei.*

Măsurile ce se impun a fi luate ? *Sperăm să fie găsite de conducerea întreprinderii și de forul coordonator. După aplicarea lor, rugăm să ne fie comunicate și nouă; nu de alta, dar prin publicarea lor poate vor folosi și altor întreprinderi.*

CONCEPȚIA UNITARĂ A P.C.R.

(Urmare din pag. 3)

și concentrării raționale a producției, o dată cu creșterea operativității în activitatea economică curentă.

Aplicînd consecvent principiul centralismului democratic, **pe fiecare verigă are loc o delimitare și sincronizare judicioasă a atribuțiilor și răspunderilor.** În această concepție, întreprinderea va fi eliberată de unele atribuții care încarcă inutil activitatea ei, dar primește alte atribuții, care în mod firesc se află în prezent în sarcina unor organe centrale. În consecință, ministerele vor putea să-și concentreze mai mult atenția spre problemele mari, de ansamblu și de perspectivă, preocupindu-se mai intens și cu precădere de aspectele strategice, ca să spunem așa, ale activității lor. Activitatea întreprinderii nu este ruptă de planul general al economiei naționale, și tocmai aici apare elementul nou, că ea poate acționa mai bine în rezolvarea a numeroase probleme. Astfel, în limitele stabilite de centrala industrială, întreprinderea va avea competența în aprobarea documentațiilor tehnice și achiziționarea de utilaje, în cadrul lucrărilor de investiții cuprinse în plan; întreprinderea poate să contracteze credite de la bancă; din beneficiile peste plan, o parte va rămîne la dispoziția întreprinderii pentru mici lucrări de investiții cu caracter productiv și social-cultural și premierea salariaților; întreprinderea poate să încheie contracte cu clienții în mod direct.

VIAȚA ARATĂ că, pe măsură ce înaintăm pe drumul construcției socialiste, **mecanismul economic devine mai complex**, ceea ce impune fundamentarea mai largă, mai temeinică a deciziilor, **apropierea conducerii de producție**, abordarea problemelor conducerii și planificării în mod complex și unitar, ținînd seama de interacțiunea diferitelor laturi ale vieții sociale. Așa cum s-a arătat la Conferința Națională, centrala industrială nu este doar un organ administrativ de coordonare, care se intercalează între minister și întreprindere, ci un complex industrial puternic, o mare unitate economică autonomă, dotată cu mijloace materiale și bănești, cu viziune proprie și dreptul de a soluționa problemele ivite. În locul unei conduceri „în general", prin referate și hîrtii de tot felul, conducerea devine concretă, se apropie de producție, de veriga de bază — întreprinderea — unde se hotărăște îndeplinirea planului.

Organic legată de apropierea conducerii de producție este folosirea consecventă a principiului conducerii colective. După Congresul al IX-lea al P.C.R., principiul conducerii colective a căpătat o largă aplicare în cadrul verigilor superioare ale conducerii economiei naționale. Specific etapei actuale, urmînd aceeași linie directoare, este că **se trece la aplicarea largă și unitară a principiului conducerii și muncii colective și în cadrul celorlalte verigi, de stat și obștești, propunîndu-se forme instituționale corespunzătoare.** La întreprindere se preconizează înființarea comitetului de direcție, care își va desfășura activitatea pe principiul muncii colective; membrii comitetului de direcție vor răspunde **colectiv** de întreaga activitate a întreprinderii și **personal** de îndeplinirea sarcinilor ce le vor fi repartizate. Centrala industrială va lua principalele hotăriri în problemele activității tehnice și economico-financiare prin consiliul de administrație, iar conducerea operativă va fi asigurată de biroul executiv. Principiul muncii colective se va întări și în cadrul ministerelor, în care scop consiliile (colegiile) ministerelor vor deveni organe deliberative. La toate nivelele, la ședințele organelor colective de lucru se prevede și participarea organelor de partid; la centrală și minister — reprezentanți desemnați de C.C. al P.C.R. Cu cît se merge în sus, spre vîrful piramidei, crește însemnătatea deciziilor care se iau, ceea ce implică folosirea **unor colective reprezentative, a unui număr mare de specialiști.**

UN ASPECT DE SEAMĂ al concepției unitare, al strînsei legături ce există între diferitele principii generale care stau la baza perfecționării conducerii și planificării economiei și formele și metodele traducerii lor în viață îl constituie **creșterea autonomiei întreprinderilor și a inițiativei lor în strînsă corelație cu organizarea activității pe baza gestiunii economice proprii, care creează un mecanism mai eficient de stimulare economică și răspundere materială.**

Principiile gestiunii economice proprii se vor aplica în toate ramurile producției materiale și în cele legate de acestea, nu numai în industria republicană, ci și în întreprinderile agricole, în S.M.T., ocoale silvice, în industria locală, în gospodăria comunală etc., atît la nivelul întreprinderilor, cît și la cel al centralelor. Aceleași principii ale gestiunii economice proprii au fost puse și la baza gospodăririi fondului locativ proprietate de stat și obștească și a noului regim al chiriilor.

Autonomia întreprinderilor în organizarea activității lor și în gospodărirea fondurilor încredințate — una din trăsăturile principale ale gestiunii economice proprii — presupune folosirea adecvată a tuturor pîrghiilor financiare. Perfecționarea sistemului financiar și de credit, a sistemului de prețuri, ca și o seamă de alte măsuri legate de folosirea beneficiilor, se află într-o strînsă corelație, în esență determinate de aceleași principii sănătoase, care urmăresc ridicarea calitativă a întregii noastre activități.

Din legătura intimă ce se stabilește între planificare și cerințele perfecționării pîrghiilor valorice, **decurge necesitatea folosirii pîrghiilor economice nu prin liberalizarea** anarhică, ci în condițiile unei economii care se dezvoltă armonios, planic. Aceasta obligă, așa cum s-a arătat în cursul lucrărilor Conferinței Naționale, la stabilirea unui raport bine determinat între plan și piață, raport care trebuie să țină seama că cerințele dezvoltării echilibrate a economiei naționale se manifestă prin intermediul prețului, al raportului între cerere și ofertă.

Proprietatea socialistă face posibilă conducerea planificată pe toate treptele dezvoltării economiei naționale, cunoașterea și utilizarea conștientă a legilor economice. **Legătura dintre planuri constituie un element esențial al concepției unitare și în problemele care privesc perspectiva.**

APLICAREA aceleiași **concepții unitare a partidului nostru în politica economică și socială face ca măsurile preconizate într-un domeniu să fie urmate și completate de măsuri similare, în domenii sau sectoare conexe.** Introducerea largă în producție a tehnicii moderne, folosind avantajele specifice socialismului, își găsește concretizarea corespunzătoare numai în condițiile unei înalte productivități a muncii sociale. Aceasta impune măsuri eficiente în direcția calificării cadrelor, a învățămîntului și a perfecționării sistemului de normare și salarizare. Actualul sistem de salarizare acționează mai mult în direcția depășirii sarcinilor cantitative, îndeosebi a producției globale, și mai puțin în ceea ce privește îmbunătățirea unor **indicatori calitativi**, care condiționează sporirea eficienței economice; el nu conține suficiente elemente în ceea ce privește răspunderea materială pentru nerealizarea sarcinilor stabilite, recuperarea pagubelor. Hotărîrea C.C. al P.C.R. din 5—6 octombrie a.c. cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare și majorarea salariilor, în strînsă concordanță cu toate celelalte măsuri privind sporirea eficienței economice, prevede stabilirea mai precisă a salariilor în funcție de cantitatea, calitatea și răspunderea socială a muncii, crearea unui raport mai rațional în scara salariilor, astfel încît veniturile fiecăruia să fie mai strîns legate de aportul său în muncă.

Expresie a caracterului unitar al politicii economice a partidului nostru este perfecționarea nu numai a cointeresării materiale, dar, în strînsă legătură cu ea, și a **răspunderii sociale. În prezent aceste noțiuni și cerințe acționează, mai mult ca oricînd, ca factori dinamici corelativi,** care se completează reciproc. Practica a arătat că luarea în considerare numai a unuia din acești factori și neglijarea celuilalt contravine criteriului eficienței, atît rentabilizării întreprinderilor, cît și creșterii nivelului de trai al maselor.

De asemenea, ținînd seama că în cadrul complexului economic național capătă o deosebită importanță repartizarea judicioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării, îmbinarea cerințelor creșterii eficienței economice cu ridicarea raioanelor și orașelor rămase în urmă, partidul a prevăzut — măsură pe deplin rațională și eficientă — îmbunătățirea concomitentă și a organizării administrativ-teritoriale a țării.

Măsurile preconizate vizează apropierea conducerii centrale de unitățile administrativ-teritoriale de bază, crearea de unități administrative care să permită rezolvarea operativă și competentă a problemelor, să contribuie la dezvoltarea armonioasă din toate punctele de vedere a localităților, întărirea rolului comunelor ca unități administrative puternice, precum și eliminarea verigilor intermediare inutile, a paralelismelor în atribuții și competențe. Crearea județelor, mai buna cristalizare a unităților de bază — orașul și comuna — constituie un cadru favorabil pentru dezvoltarea neîntreruptă a construcției socialiste, pentru repartizarea mai rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării, pentru dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii, pentru mai buna desfășurare a tuturor activităților sociale, ceea ce va mări eficiența și operativitatea organelor de conducere a unităților administrativ-teritoriale în realizarea sarcinilor curente și de perspectivă în toate domeniile.

CA ȘI ÎN TOATE CELELALTE DOMENII, nu există un automatism al perfecționării economiei. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție asigură cadrul necesar, care permite în mod obiectiv realizarea măsurilor preconizate. Finalitatea lor depinde în chip hotărîtor de **felul cum se vor înfăptui.** În acest proces va trebui să existe o înaltă competență, un orizont larg, multă receptivitate față de ceea ce este nou și poate fi valorificat, un sprijin substanțial de sus în jos. În procesul transpunerii în viață a măsurilor propuse se va manifesta cu putere rolul activ al partidului, al maselor de oameni ai muncii.

Unitatea generală de concepție, care pătrunde ca un fir roșu prin toate măsurile preconizate, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune existența unor forme și căi specifice domeniului respectiv de îndeplinire a fiecărui principiu.

Prin soluțiile preconizate pentru rezolvarea unor aspecte nodale ale vieții noastre social-economice, Directivele C.C. al P.C.R. și celelalte documente au o mare însemnătate teoretică și practică. În împrejurările de astăzi, cînd întregul mecanism economic este confruntat cu cerințe dintre cele mai adînci ale progresului social, prin concepția și liniile principale concretizate în măsurile propuse, gîndirea economică este fertilizată și îmbogățită cu idei și teze deosebit de importante, pătrunse de un puternic suflu proaspăt, înnoitor.

Concepția unitară a partidului nostru cu privire la perfecționarea tuturor laturilor vieții social-economice, care își găsește o vie întruchipare în documentele ce se dezbat în cadrul Conferinței Naționale a partidului, are la bază principii temeinice, fundamentate științific, care pornesc de la realitățile țării noastre și răspund unor necesități vitale. Ele inspiră optimism și exprimă forța unei economii angajate — pe toate planurile — pe drumul care duce spre culmile unei societăți moderne, civilizate, pusă în slujba întregului popor.

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A P.C.R.

(Urmare din pag. 2)

Sporirea rolului maselor în conducerea economiei va fi puternic favorizată și prin măsurile referitoare la perfecționarea conducerii vieții sociale și la ridicarea rolului organizațiilor de masă și obștești.

ÎNTR-O ATMOSFERĂ DE PUTERNIC ENTUZIASM, participanții la dezbateri au exprimat adeziunea deplină a organizațiilor de partid, a tuturor comuniștilor, a oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării față de principiile perfecționării conducerii și planificării economiei naționale, ale conducerii de către partid a întregii vieți sociale. Miile de delegați și invitați reprezentînd clasa noastră muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, pe oamenii muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități care muncesc pentru înflorirea patriei lor comune — România socialistă, au salutat cu cea mai mare hotărîre și căldură faptul că măsurile supuse dezbaterii asigură creșterea în continuare a rolului conducător al partidului. Întreaga sală a primit cu puternice și îndelungi aplauze propunerea făcută de tovarășul Chivu Stoica, reluată apoi și de alți vorbitori, ca funcția de președinte al Consiliului de Stat să fie îndeplinită în viitor de secretarul general al C.C. al P.C.R., asigurîndu-se astfel conducerea unitară a întregii activități sociale și de stat, reprezentarea la nivelul cel mai înalt a politicii partidului și statului.

Succesele de însemnătate istorică obținute de poporul român în toate domeniile vieții politice, economice și sociale au dus la schimbarea radicală a înfățișării țării, a locului pe care-l ocupă între statele lumii. Ele constituie, în același timp, o însemnată contribuție pe care poporul român o aduce la lupta pentru triumful cauzei socialismului și păcii în lume. Așa cum s-a subliniat la Conferința Națională, preocupîndu-se de mersul construcției socialiste în țara sa, P.C.R. își îndeplinește în același timp o datorie internaționalistă față de cauza generală a socialismului, față de mișcarea comunistă și muncitorească.

Conferința Națională a partidului se înscrie ca un eveniment de seamă în viața partidului și poporului. Prin hotărîrile adoptate, ea va exercita o puternică înrîurire asupra dezvoltării mai departe a țării. Fără îndoială că întregul popor român nu-și va precupeți eforturile pentru înfăptuirea hotărîrilor Conferinței Naționale, pentru transformarea în fapt a politicii științifice a partidului, de dezvoltare multilaterală și înflorire a României socialiste.

LĂRGIREA ATRIBUȚIILOR ÎNTREPRINDERII

(Urmare din pag. 5)

gă durată. Cunoașterea de către întreprinderi a sarcinilor de plan pe întreaga durată a cincinalului în curs, în ce privește producția, obiectivele de investiții, livrările pentru export etc. asigură condițiile necesare pentru folosirea sistemului contractelor de durată, mai ales la produsele cu ciclu lung de fabricație — în care existența unor astfel de contracte este o necesitate obiectivă — și la mărfurile pentru care s-au format relații tradiționale între furnizori și beneficiari.

Folosirea pe scară largă a contractelor de lungă durată va permite întreprinderilor crearea unui portofoliu de comenzi certe, organizarea ritmică a producției și livrărilor, sporirea operativității și eficienței sistemului de aprovizionare.

În domeniul îmbunătățirii pîrghiilor financiar-bancare, măsurile prevăzute asigură îmbinarea intereselor individuale ale fiecărei întreprinderi în parte cu cele generale ale economiei naționale.

Schimbările ce se au în vedere în domeniul finanțelor și creditului vor avea o mare înrîurire asupra sporirii eficienței activității întreprinderii. Spre deosebire de situația din prezent, cînd întreprinderea varsă la buget aproape toate realizările obținute din activitatea economică și primește la rîndul său fondurile de care are nevoie, ceea ce a fost de natură să-i slăbească interesul asupra rezultatelor activității economice, pe viitor întreprinderea este direct interesată în sporirea acumulărilor. De mărimea acumulărilor depinde atît nivelul mijloacelor circulante proprii, cît și posibilitățile de efectuare a unor investiții din fondurile proprii. Din beneficiile pe care le realizează, întreprinderea își va reține o parte pentru sporirea mijloacelor circulante și pentru dezvoltare. De asemenea, acestea sînt o sursă importantă de sporire a fondurilor pentru cointeresarea materială a colectivelor de salariați. În ceea ce privește mijloacele circulante, întreprinderea este în drept să le utilizeze în funcție de nevoile ei concrete, fără a mai fi îngrădită de respectarea structurii pe elemente a acestor mijloace.

Măsurile din domeniul finanțelor dau activității întreprinderii un caracter mult mai mobil, sporesc autonomia funcțională și cointeresarea acesteia.

În domeniul creditului, întreprinderea își lărgește mult relațiile directe cu banca. Pentru realizarea planului, sporirea activității economice, a eficienței activității, întreprinderea va putea obține creditele necesare, în urma analizei oportunității și eficienței de către organele bancare locale. În felul acesta, prin pîrghiile creditului, se creează condiții mult sporite pentru ridicarea nivelului calitativ al muncii întreprinderii, pentru sporirea inițiativei acesteia. Folosirea diferențiată a sistemului de acordare a creditului, în funcție de situația economico-financiară a întreprinderii, de obiectul și scopul pentru care se solicită, ridică rolul și funcțiile creditului ca instrument de influențare pozitivă a activității întreprinderii.

Competențe sporite vor primi întreprinderile, potrivit prevederilor din Directive, și în ce privește aprobarea documentațiilor tehnice și achiziționarea de utilaje în cadrul lucrărilor de investiții cuprinse în plan. Este de subliniat că pentru lucrările de dezvoltare și modernizare prevăzute în plan conducerea întreprinderii va avea în exclusivitate competența în ce privește aprobarea documentației tehnico-economice și a proiectelor de execuție, încheierea contractelor cu furnizorii și antreprenorii, recepția și punerea în funcțiune a investițiilor. Faptul că însăși conducerea întreprinderii va avea dreptul să aprobe achiziționarea de utilaje și obiecte de inventar de natura fondurilor fixe — care sînt cuprinse global în planul de investiții și nu figurează în cadrul unui deviz general — asigură condiții pentru evitarea întîrzierilor care se produc în prezent în legătură cu aprobarea sau modificarea listelor de utilaje necesare realizării planului de producție.

Aplicarea complexului de măsuri prevăzute prin Directivele C.C. al P.C.R. va contribui fără îndoială la perfecționarea activității economice în toate întreprinderile, la adoptarea celor mai eficiente metode de valorificare a resurselor materiale și de muncă de care acestea dispun, la creșterea continuă a producției și rentabilității întreprinderilor.

1967 — 1944

ÎN INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI

TEHNICĂ NOUĂ, DIVERSIFICARE, COMPETITIVITATE

ing. Mihai MĂRINESCU
ministrul industriei construcțiilor de mașini

LOCUL DE ÎNSEMNĂTATE VITALĂ PE CARE-L OCUPĂ INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI în ansamblul economiei naționale, ca principalul furnizor de mijloace tehnice necesare desfășurării proceselor de producție în toate ramurile economiei, a necesitat și necesită intensificarea preocupărilor în special în direcția realizării unor produse de nivel constructiv și funcțional ridicat și, implicit, spre promovarea progresului tehnic.

Pentru a satisface cerințele multilaterale impuse de dezvoltarea în ritm susținut a economiei țării, cît și cele de export, partidul și statul nostru au acordat și acordă întreaga atenție acestei ramuri, punîndu-i la dispoziție, an de an, tot mai multe mijloace tehnice și materiale. În cei douăzeci de ani de existență a Republicii, au fost construite zeci de întreprinderi și secții noi, au fost reconstruite și dotate cu tehnică modernă cele existente. De asemenea au fost create subramuri și profesii noi, fără noastră dispunînd astăzi de o puternică industrie constructoare de mașini.

La Conferința Națională a P.C.R. s-a subliniat din nou rolul și importanța pe care o are această industrie — ca ramură conducătoare în economie — precum și sarcinile majore ce-i revin în actuala etapă de desăvîrșire a construcției socialiste pe linia promovării progresului tehnic, diversificării producției și ridicării nivelului competitiv al produselor. Sub conducerea organizațiilor de partid, orientate spre obiective precise, întreprinderile constructoare de mașini au obținut în 1967 însemnate realizări în îndeplinirea sarcinilor de plan.

Ritm superior în realizarea sarcinilor de plan

Din datele preliminate rezultă că, pe ansamblul întreprinderilor ce aparțin de ministerul nostru, prevederile pe 1967 la **producția globală vor fi depășite cu peste 4%, ceea ce înseamnă o sporire cu aproape un miliard și jumătate de lei.** De asemenea, creșterile de producție înregistrate sînt cu 16,9% mai mari decît cele ale anului trecut. **În primii doi ani ai cincinalului, ritmul mediu anual este de 15,2%, superior celui prevăzut în cincinal (12,3%). Peste trei pătrimi din sporul de producție a fost obținut pe seama creșterii productivității muncii, ceea ce evidențiază efectul pozitiv pe care l-a avut acțiunea inițiată de conducerea de partid pe linia organizării științifice a producției și a muncii în întreprinderile industriale.**

Sporirea productivității muncii, ridicarea eficienței activității economice prin rentabilizarea produselor și reducerea cheltuielilor de producție, se reflectă în creșterea **beneficiilor peste plan care, la finele anului, vor însuma mai mult de 600 milioane de lei.**

Realizarea unui sortiment mare de produse în cadrul unui profil mai larg și elastic al uzinelor, ușor adaptabil la nevoile pieței interne și externe, a concentrat în mod deosebit atenția constructorilor de mașini, fapt care a permis satisfacerea în mai mare măsură a cerințelor economiei naționale, cît și a celor de export. **În acest an, planul la export a fost îndeplinit în proporție de 102%, livrîndu-se în plus mașini și utilaje în valoare de circa 48 milioane lei valută.** Între produsele date suplimentar se numără motoare cu combustie internă, mașini-unelte, utilaje tehnologice pentru industria ușoară, mașini și utilaje pentru industria construcțiilor și pentru construcții de drumuri, tractoare, autocamioane, utilaje pentru industria petrolieră, cargouri maritime și nave fluviale.

Performanțe ridicate – caracteristica noilor produse asimilate

O preocupare principală, care a polarizat întreaga atenție, a constituit-o rezolvarea complexelor probleme legate atît de asimilarea unor produse noi, de tehnicitate ridicată, cît și de intensificarea ritmului de însușire și de introducere a tehnicii avansate. **Ca urmare a măsurilor deosebite luate atît pe plan central, cît și în fiecare întreprindere, s-a ajuns ca în acest an să fie lansate în fabricația de serie peste 520 produse noi.** Între acestea se numără mașina de frezat și alezat orizontală cu diametrul de 150 mm, mașinile portal de frezat cu lățimea mesei de 630 și 1000 mm, turboagregatul de 50 MW, locomotiva electrică de 6580 CP, noi tipuri de cabluri electrice, micromotoare, rotactoare, mijloace de deflexie pentru televizoare etc. Noile produse, avînd caracteristici tehnico-funcționale ridicate, se situează la nivelul celor similare de pe piața externă.

Însemnate realizări au fost înregistrate și pe linia pregătirii producției anilor viitori. Urmînd calea diversificării, a fost realizată o gamă largă de prototipuri de mașini și utilaje. **Prin planul tehnic, se prevede realizarea a peste 410 prototipuri,** printre care 8 tipovariante de transformatoare mari, 10 tipodimensiuni de motoare electrice în execuție antiexplozivă, tipuri noi de mașini-unelte, utilaje pentru industria petrolieră.

La obținerea rezultatelor valoroase din acest an a contribuit într-o mare măsură acțiunea sistematică de perfecționare a organizării producției și a muncii. Printr-o amplă analiză, întreprinderile au fost stimulate în descoperirea și valorificarea rezervelor interne, în găsirea de noi soluții pentru creșterea substanțială a producției și a productivității muncii. **Între măsurile întreprinse pe linia perfecționării organizării producției se evidențiază programarea operativă și pregătirea tehnică a fabricației, folosirea rațională a capacităților și suprafețelor de producție, reducerea consumului de metal, raționalizarea transportului uzinal, mecanizarea operațiilor de calcul** etc.

Cercetarea științifică în sprijinul producției

În activitatea desfășurată pentru realizarea de produse cu calități tehnice-funcționale ridicate, cît și în scurtarea duratei de asimilare în producție a unor procedee tehnologice moderne, **o contribuție substanțială au adus institutele de cercetare și proiectare prin studiile efectuate și prin soluțiile adoptate.** Cercetările aplicative au avut ca scop introducerea procedeelor tehnologice avansate în sectoarele calde, utilizarea materialelor noi, elaborarea și experimentarea unor soluții moderne de acționare electrică, hidraulică și pneumatică, extinderea aplicării electronicii în diferitele ramuri ale economiei. Unele teme au fost axate pe crearea mașinilor-unelte automate cu comandă numerică și secvențială.

Efectuarea cercetărilor de dezvoltare, proiectarea de produse sau tehnologii noi, execuția de prototipuri sau modele experimentale, încercarea și îmbunătățirea prototipurilor pe baza rezultatelor obținute, omologarea lor, precum și stabilirea economicității, angrenează în prezent colective mari de concepție și cadre auxiliare. La înfăptuirea acestora, un pas înainte l-a reprezentat organizarea unor nuclee de cercetare în cadrul uzinelor constructoare de mașini. Astfel, pe baza experimentărilor efectuate la Uzina „Tractorul" din Brașov, s-a ajuns la concluzia că puterea actualului motor D 103, care echipează familia de tractoare de 65 CP, poate fi sporită la 80 CP prin aplicarea supraalimentării cu turbosuflantă, iar turația poate fi ridicată de la 1700 rot./min. la 2200 rot/min. Prin aceste perfecționări, se obține o reducere a greutății specifice cu 1,4 kg metal pentru fiecare cal-putere, concomitent cu sporirea vitezei de lucru. De asemenea, prin reproiectarea unor repere și îmbunătățirea tehnologiei de execuție la motoarele electrice fabricate de Întreprinderea „Electroprecizie"-Săcele, norma de consum de metal pe kilowat putere furnizată s-a redus cu circa 1 kg, ceea ce a permis realizarea unei economii de metal de 72 tone pe anul 1967. Astfel de exemple pot fi date din majoritatea întreprinderilor.

Noi unități industriale intrate în funcțiune

Introducerea progresului tehnic, diversificarea producției, au necesitat, după cum este firesc, și utilizarea de însemnate fonduri de investiții pentru construcții industriale noi și dezvoltarea întreprinderilor existente. Urmărindu-se respectarea strictă a termenelor de intrare în funcțiune a noilor capacități și atingerea cît mai rapidă a parametrilor proiectați, se poate arăta că au fost dobîndite realizări de seamă și în domeniul înfăptuirii planului de investiții. **Au fost date în funcțiune în acest an Fabrica de elemente de automatizare-București, Fabrica de motoare electrice-Pitești, noi hale industriale la Uzinele „Electroputere"-Craiova, Uzinele de autocamioane-Brașov, „Electromagnetica"-București, „Progresul"-Brăila, Uzina de construcții de mașini-Reșița și altele.**

Deși nivelul realizărilor este superior prevederilor de plan, acestea puteau fi și mai substanțiale dacă toate întreprinderile și, în cadrul lor, toate secțiile și sectoarele de activitate și-ar fi mobilizat mai larg posibilitățile, îndeplinind ritmic și la toți indicatorii prevederile stabilite. Mai sînt întreprinderi unde producția se desfășoară uneori în asalt, se consumă peste normative însemnate cantități de metal și alte materiale, nu se utilizează din plin capacitățile de producție și timpul de lucru. De asemenea, nu au dispărut cu totul rebuturile, iar pe alocuri cheltuielile necorespunzătoare se mențin la un nivel ridicat. Aceste neajunsuri se cer lichidate într-un termen cît mai scurt, astfel încît potențialul material și uman al fiecărei întreprinderi să fie utilizat rațional, iar eficiența economică a întregii activități să sporească.

Un program mobilizator pentru 1968

Planul de dezvoltare a economiei naționale pe anul 1968 prevede pentru Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, sarcini sporite. Analiza aprofundată și realistă a posibilităților, la care au participat colective largi de specialiști din întreprinderi, cadre de răspundere din minister și alte organe centrale, a permis, pe baza stabilirii unor măsuri în vederea valorificării mai depline a rezervelor existente, îmbunătățirea planului pe anul 1968. **Față de realizările anului în curs, producția globală pe 1968 va crește într-un ritm mediu de 11,1%, ceea ce va reprezenta un spor de producție de aproape 5 miliarde lei, adică o depășire a prevederilor din cincinal cu circa 1,7 miliarde lei.**

O trăsătură caracteristică a planului pe anul viitor o constituie satisfacerea într-o măsură sporită a nevoilor de mașini, utilaje și instalații ale economiei naționale, precum și orientarea eforturilor spre sporirea productivității la sortimentele de care depinde promovarea progresului tehnic. Sînt prevăzute creșteri importante la produsele industriei electrotehnice și electronice (18,6%), la cele ale industriei de mecanică fină și optică (12%), la producția de mașini și utilaje pentru industria metalurgică (20%), la cea de utilaje tehnologice pentru industria ușoară (43,5%), la mașini și utilaje pentru industria materialelor de construcții și refractare (98%), tractoare (20%), construcții navale (39%).

Pentru ridicarea în continuare a performanțelor tehnice și diversificarea producției, vor fi realizate aproape 470 prototipuri, printre care troleibuze de mare capacitate, noi tipuri de mașini pentru prelucrarea lemnului, autovehicule speciale, tipuri noi de transformatoare și autotransformatoare, radioreceptoare auto și altele. De asemenea, se vor introduce în fabricația de serie 630 produse noi, printre care: tractoare de 40 CP, autofurgonete frigorifice, noi tipuri de vagoane, mașini pentru industria ușoară și alimentară, transformatoare de 220 kV, cazane de 420 tone abur/oră, aparataj electric, centrale telefonice urbane și altele.

Sarcini sporite – măsuri corespunzătoare

Îndeplinirea programului de asimilare și îmbunătățirea structurii producției, impun îndreptarea eforturilor spre dezvoltarea capacităților de proiectare și de pregătire tehnică a fabricației în întreprinderi, precum și intensificarea activității în institutele de cercetare și proiectare pentru elaborarea soluțiilor tehnice necesare asigurării competitivității și menținerii producției la nivelul tehnicii actuale. O atenție deosebită va fi acordată exportului care, în 1968, va crește cu 18% față de realizările preliminate pe 1967. Împreună cu Ministerul Comerțului Exterior va trebui să întreprindem noi acțiuni de prospectare a pieței externe. În vederea contractării integrului volum de utilaje prevăzut pentru export și să acordăm, totodată, o atenție mai mare cointeresării materiale a colectivelor din întreprinderi pentru îndeplinirea și depășirea obligațiilor de export.

În vederea realizării în condiții optime a sarcinilor sporite din 1968 și din anii următori, planul de investiții pe anul viitor va spori cu circa 50%, față de realizările preconizate pe 1967. Vor fi atacate lucrări la un număr de 21 obiective, unități și secții noi. **Ca urmare a devansării unor lucrări de investiții cu circa 4 luni pe santierul Fabricii de autoturisme-Pitești, ne propunem să realizăm în 1968 o producție de 2000 autoturisme.** Volume importante de lucrări se vor efectua pentru dezvoltarea capacităților de producție la **Uzina de mașini grele-București și Uzinele de construcții de mașini-Reșița,** unde se vor asimila turboagregatele de puteri mari și se vor produce utilaje de performanță pentru Sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, cum ar fi piese turnate grele (butucul rotorului turbinei cu diametrul de 4250 mm și greutatea de 90 tone, paletele rotorului de 9 m și 30 tone greutate pe bucată) și piese prelucrate mari (arborele turbinei cu diametrul de 2000 mm, carcasa hidrogeneratorului cu diametrul de 16 000 mm) și altele. Tot în anul viitor, vor începe lucrările de investiții pentru fabricația mașinilor electromecanice și electronice de calcul și de contabilizat.

În cadrul măsurilor complexe luate pentru desfășurarea în bune condițiuni chiar de la începutul producției anului viitor, o problemă principală care va trebui să stea atît în atenția noastră, cît și a unor întreprinderi, este **întărirea disciplinei contractuale,** domeniu în care, deși s-a cîștigat experiență, datorită creșterii răspunderii față de termenele angajate, se mai fac simțite unele carențe. Există încă întreprinderi care nu au înțeles pe deplin consecințele ce derivă pentru economia națională din nerespectarea termenelor de livrare a produselor, cît și din deficiențele calitative ale unor produse. Prin perfecționarea conducerii și planificării economiei, se creează condiții pentru ca, pe viitor, unele fenomene negative care se repetau, an de an, să fie înlăturate. **Numai printr-o disciplină riguroasă a planului, prin conlucrarea și întrajutorarea strînsă între întreprinderi, precum și între centralele industriale ce urmează a fi create, se vor putea asigura condiții ca producția să se desfășoare ritmic și cu o înaltă eficiență economică.**

Colaborare strînsă cu furnizorii de materiale

În domeniul aprovizionării tehnico-materiale a uzinelor constructoare de mașini va trebui să acționăm mai intens pe linia găsirii unor forme corespunzătoare de gospodărire a fondului de materiale, de utilizare la maximum a stocurilor și de dinamizare a circulației metalului. La aceasta trebuie adăugată **și o elasticitate mai mare din partea furnizorilor în programarea materialelor necesare uzinelor noastre și în asigurarea tuturor sortimentelor la termenele impuse de procesul de producție și în cantitățile solicitate.** Vom acționa, de asemenea, în direcția reducerii continue a consumurilor specifice de metal — element principal al scăderii prețului de cost — prin accelerarea acțiunii de reproiectare a utilajelor cu performanțe depășite și consum mare de metal, prin extinderea normării consumului de materie primă pînă la ultimul produs și prin gospodărirea rațională a resurselor în toate sectoarele.

Economia națională solicită, pe lîngă mașini, utilaje și instalații, și o serie de piese mici ca armături, tuburi de scurgere, fitinguri și altele, care se fabrică în întreprinderile noastre, grevînd astfel capacitățile de producție și realizarea obiectivelor majore ale ramurii. De aceea, **consider că trebuie fructificate posibilitățile existente în celelalte ramuri de a se produce piese și chiar utilaje din specificul construcțiilor de mașini, așa cum procedează, spre exemplu, industria ușoară și forestieră. Avînd în vedere că industria constructoare de mașini dispune de numai 34,5% din parcul de mașini-unelte al economiei naționale, se impune ca și alte ministere, sfaturi populare, cooperative meșteșugărești, unități ale C.S.A. etc., să acționeze în direcția executării, cu forțe proprii, a unora din produsele amintite, fapt ce va permite o mai rațională folosire a întregului parc existent.**

Obținerea unor produse de calitate superioară, diversificarea producției de mașini, instalații și utilaje, precum și asimilarea unor fabricate de înalt nivel tehnic, în vederea sporirii aportului propriu la acoperirea nevoilor de înzestrare a economiei naționale și a promovării progresului tehnic în toate sectoarele de activitate economică, vor fi favorizate de noua structură organizatorică preconizată de Directivele adoptate de Conferința Națională a P.C.R., exprimată prin cele trei verigi — centrala industrială, întreprinderea și ministerul economiei.

Constructorii de mașini au de îndeplinit în anul ce urmează sarcini economice mari și insuficiențioare. Există toate condițiile ca, printr-o muncă bine organizată și prin manifestarea unui înalt spirit gospodăresc și de răspundere din partea fiecărui lucrător din acest sector, ele să fie îndeplinite cu succes. În acest sens, chezășie stau realizările de pînă acum, entuziasmul oamenilor muncii din întreprinderi și îndrumarea permanentă a conducerii de partid și de stat.

DIN CATALOGUL NOILOR PRODUSE FABRICATE ÎN ANUL 1967

PUNÎND ÎN CENTRUL PREOCUPĂRILOR înfăptuirea sarcinilor trasate de partid, de a ridica nivelul tehnic al producției, de a realiza produse cu performanțe asemănătoare celor similare pe plan mondial, în uzinele constructoare de mașini se desfășoară o activitate susținută de creație și de producție. Pe lîngă produsele aflate în fabricație, pe planșetele proiectanților prind contur tot mai multe mașini, motoare și utilaje noi — rod al gîndirii creatoare a cercetătorilor și proiectanților — se materializează soluții constructive eficiente, menite să conducă la continua dezvoltare a producției și ridicarea performanțelor tehnice ale produselor.

Prezentăm cîteva din performanțele unor produse realizate în 1967:

● Freza longitudinală cu portal

PE LÎNGĂ familia strungurilor Carusel și a mașinilor orizontale de alezat și frezat, **colectivul Fabricii de mașini-unelte și agregate-București** a asimilat recent din familia frezelor portale, pe bază de documentație — licență Köllman — R.F.G., mașina de frezat longitudinal cu portal, tip FLP-1000. În acest an, a fost asimilată întreaga gamă de tipodimensiuni ale acestei familii de mașini, respectiv FLP-660 și FLP-1600.

Ea este destinată prelucrării diverselor piese avînd suprafețe plane mari de prelucrare, canale lungi sau executării simultane a mai multor operații de frezare. Mașina poate fi folosită atît pentru lucrări de degroșare, cît și de finisare. **Gama largă a turațiilor arborilor de frezare și a avansurilor permite alegerea regimurilor optime de așchiere pentru fiecare piesă în parte.** Robustețea construcției și puterea motoarelor electrice principale, permit folosirea sculelor armate cu plăcuțe din aliaj dur, implicit așchierea rapidă.

Sistemul de comandă dă putința unei deserviri comode, mașina fiind înzestrată cu un panou suspendat de la care se pot comanda: pornirea, oprirea, avansurile de lucru și rapide ale mesei, traversei mobile și capetelor de frezat etc. Blocările traversei mobile și a pinolelor capetelor de frezat se fac hidraulic.

Noul tip al mașinii de frezat este omologat încă de la sfîrșitul lui 1966 și în acest an a intrat în fabricație curentă. Tipurile FLP 660, 1000 și 1600 cu 4 capete formează dimensiunile de bază, din care se pot construi variante cu 3 capete, 2 capete, cu portal și fără portal. De asemenea, la cererea beneficiarului, pot fi executate mașini cu avans fin al mesei, cu blocări mecanice sau hidraulice, precum și cu capete fixe sau înclinabile.

Familia de freze portale corespunde nivelului actual al tehnicii, produselor similare fabricate în țări cu tradiție industrială.

CARACTERISTICILE PRINCIPALE ALE MAȘINII DE FREZAT:

● suprafața utilă a mesei	4 200 × 1 000 mm
● cursa maximă a mesei	4 915 mm
● avansul mesei continuu cuprins între	20 — 800 mm/min
● avansul rapid al mesei	4 000 mm/min
● nr. capetelor de frezat — verticale	2
— orizontale	2
● înclinarea capetelor de frezat	45°
● nr. treptelor de avans ale capetelor de frezat	12 trepte
● avansul rapid al capetelor de frezat: — orizontale	600 mm/min
— verticale	1000 mm/min
● puterea motorului la capetele de frezat	18,5 kW

● Mașina de frezat dantură Ø 500

ACEST PRODUS, al cărui prototip a fost omologat recent la **Uzina mecanică-Cugir,** face parte din familia mașinilor de frezat dantură prin rostogolire a roților dințate cu dinți drepți sau înclinați, a roților melcate cu avans radial sau longitudinal, roți pentru lanț, roți cu clichet, roți cilindro-conice, precum și a tuturor profilelor ce pot fi generate prin metoda rulării. Mecanismul de divizare cu melc Duplex, a cărui construcție permite compensarea periodică a jocului dintre flancuri, creează condițiile păstrării preciziei inițiale o perioadă îndelungată.

CÎTEVA DIN CARACTERISTICILE CONSTRUCTIVE ALE MAȘINII DE FREZAT DANTURĂ

● diametrul roții de danturat	500 mm
● modulul maxim	8 mm
● lungimea maximă de tăiere	280 mm
● unghiul maxim de tăiere al dinților	60°
● numărul minim de dinți ce se pot tăia	8
● puterea instalată	9,5 kW
● greutatea mașinii	aprox. 4500 kg

● Mașină combinată pentru prelucrat complex panouri de mobilă

CONSTRUCTORII DE MAȘINI-UNELTE pentru prelucrarea lemnului de la **Întreprinderea mecanică-Roman** au asimilat și introdus în fabricație mașina combinată pentru prelucrat complex panouri de mobilă. Ea se folosește pentru prelucrat mobilă corp din ramă sau plăci și timplărie de construcții (uși, ferestre etc.). Mașina execută următoarele operațiuni: tăiere la dimensiuni, tăiere prealabilă la panourile furniruite pentru evitarea așchierii furnirului, îndreptarea canturilor prin frezare, profilări diferite pe canturi, găuriri pe fețele panourilor și pe canturi, profilări diferite pe fețe, tăieri în lungime pe mijlocul lățimii pieselor.

● Motoare Diesel de 6 și 12 cilindri

ÎN CURSUL ANULUI 1966, la **Uzinele „23 August"-București** s-a omologat familia de motoare Diesel de 6 și 12 cilindri, în variantele: cu aspirație naturală, supraalimentare și supraalimentare înaltă. Aceste motoare acoperă gama de puteri de la 250—1200 CP, la 1500 rotații/minut. Ele au intrat în fabricația de serie la începutul acestui an.

Motoarele au o vastă arie de utilizări. Ele pot fi folosite la acționarea instalațiilor de foraj (4 LD, 2 DH, 3 DH și 4 DH), locomotivelor Diesel hidraulice (LDH-350 și LDH-700), navelor fluviale și maritime, grupurilor electrogene, unităților de pompare pentru irigații, precum și în alte domenii, unde se cere o construcție robustă, cu gabarite și greutate specifică mică.

● Vagon cisternă

LA UZINELE „GRIVIȚA ROȘIE"-București a fost omologat recent un nou tip de vagon cisternă pentru transportul gazelor lichefiate (amoniac, butan, propan, propilenă). Iată cîteva din principalele caracteristici tehnice ale noului vagon:

— capacitatea nominală a cisternei: 90 mc;

— greutatea maximă a vagonului încărcat — 80 t;

— greutatea maximă a vagonului gol este de 33 t.

● Instalația de forat puțuri de apă

PE BAZA PROIECTELOR elaborate de Institutul de proiectări și cercetări pentru utilaj petrolier (I.P.C.U.P.) s-a realizat la Uzina de utilaj petrolier-Târgoviște o nouă instalație de forat puțuri de apă cu sarcina la cîrlig de 12,5 tf. Ea asigură condiții de lucru echivalente cu cele obținute de produsele similare străine.

● Echipamente și mașini pentru lucrări agricole

● MAȘINA DE PLANTAT RĂSADURI, concepție originală a Institutului de proiectări mașini agricole (I.P.M.A.) produsă la Uzinele „7 Noiembrie"-Craiova, este destinată plantării răsadurilor de varză, ardei, roșii și vinete. Noua mașină realizează înalte performanțe tehnice și economice.

● ECHIPAMENT DE IRIGAT PRIN ASPERSIUNE. — Asimilat de Întreprinderea „Ceahlăul"-Piatra Neamț, noul echipament este folosit la irigarea unei game largi de culturi, cu posibilități de adaptare pe orice teren agricol.

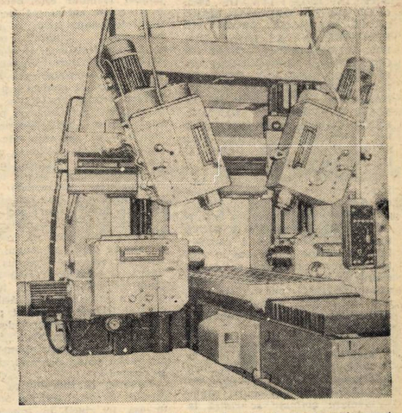

Freză portală fabricată la F.M.U.A.B.

CARACTERISTICILE TEHNICE ALE MAȘINII COMBINATE PENTRU PRELUCRAT COMPLEX PANOURI DE MOBILĂ:

● dimensiuni de lucru:
— lățime de la 300 mm la 2400 mm
— grosime max. 160 mm

● viteză de avans: reglabilă în trepte de la 4—22 m/min.

● turația arborilor port-unelte:
— tăiere la circular — 2850/5700 rot./min.
— frezări pe canturi — 5700 rot./min.
— frezări pe fețe — 11 000—18 000 rot./min.
— găurire pe canturi — 1800 rot./min.

● înclinarea arborilor port-unelte pînă la 18°

CARACTERISTICILE PRINCIPALE ALE MOTOARELOR:

	6 cilindri supraalimentat	12 cilindri supraalimentat
● diametrul cilindrului	175 mm	175 mm
● viteza medie a pistonului la turație nominală de 1500 rot./min.	10,25 m/sec.	10,25 m/sec.
● consumul de combustibil	177+5% g/CPh	177+5% g/CPh
● consumul mediu de ulei	2,0 kg/h	4,0 kg/h
● puterea motorului la turația de 1500 rot./min. (în cazul tracțiunii feroviare)	500 CP	1100 CP
● greutatea motorului (cu carter din aliaj ușor), nealimentat cu apă și ulei pentru motorul supraalimentat	circa 2185 kg	circa 3040 kg

RAID-ANCHETĂ
ÎN UNELE
ÎNTREPRINDERI
INDUSTRIALE

CE MĂSURI AȚI ÎNTREPRINS PENTRU A ASIGURA ÎNDEPLINIREA PLANULUI PE 1968?

ANUL 1967 își deapănă ultimele file din calendar. Zeci de întreprinderi și chiar ramuri întregi — întrecîndu-se cu timpul — au raportat că în întîmpinarea Conferinței Naționale a P.C.R. au încheiat bilanțul activității, depășind substanțial prevederile de plan pe acest an. Altele — în special cele care au unele rămîneri în urmă în realizarea anumitor indicatori de bază — dau ultima bătălie pentru ca sfîrșitul anului să le găsească într-o situație cît mai favorabilă în privința înfăptuirii planului.

Largile acțiuni întreprinse în 1967 pe linia rentabilizării produselor, a organizării științifice a producției și a muncii, au condus la stabilirea și aplicarea unor măsuri a căror eficiență s-a făcut simțită din plin în bilanțul realizărilor și se va răsfrînge totodată pozitiv asupra activității economice și în anul viitor. Dezbaterile ce au avut loc în legătură cu proiectul de Directive ale C.C. al P.C.R. privind perfecționarea conducerii și planificării economiei, au stimulat și mai mult oamenii muncii în a descoperi și valorifica noi resurse interne, pentru a face din fiecare întreprindere o unitate rentabilă, eficientă.

Iată considerente care permit să se aprecieze că, pentru anul viitor, s-au creat condiții mai bune ca în trecut în vederea înfăptuirii cu succes a planului. De altfel, trebuie subliniat faptul că, în numeroase întreprinderi, pe baza calculelor întocmite, a rezervelor interne descoperite, s-au făcut propuneri în vederea suplimentării cifrelor inițiale ale planului pe 1968.

Cu privire la stadiul în care se află pregătirile pentru asigurarea succesului îndeplinirii planului pe 1968, în raidul-anchetă întreprins recent de revista „Viața economică" într-un număr de 36 de întreprinderi din diferite regiuni ale țării, s-au desprins unele concluzii importante pe care le consemnăm în cele ce urmează.

● Unde prezentul se împletește cu perspectiva

ESTE FIRESC ca într-o economie echilibrată, unde sarcinile de plan — emanație colectivă a întregului popor, bazate pe perspectiva de dezvoltare schițată de partid, ca urmare a cunoașterii aprofundate, științifice a potențialului țării — întrunesc adeziunea unanimă, ele să fie îndeplinite în mod exemplar. În această privință este edificator bilanțul rodnic cu care încheie acest an de plan — cel de-al doilea din cincinal — marea majoritate a întreprinderilor. Așa cum s-a subliniat la Conferința Națională a P.C.R., **SPORUL PRODUCȚIEI PRELIMINAT ÎN 1967, FAȚĂ DE 1965, ESTE DE 2,5 ORI MAI MARE DECÎT ÎNTREAGA PRODUCȚIE INDUSTRIALĂ A ȚĂRII DIN 1938. RITMUL MEDIU ANUAL DE CREȘTERE A PRODUCȚIEI ÎN PERIOADA 1966—1967 ESTE DE 12,3%. PRIN MAI BUNA GOSPODĂRIRE A FONDURILOR MATERIALE ȘI BĂNEȘTI, VOLUMUL BENEFICIILOR PLANIFICATE PE ANSAMBLUL INDUSTRIEI REPUBLICANE ESTE DEPĂȘIT, ÎN 1967 ,CU 3 MILIARDE LEI.**

Evident, în aceste realizări sînt înmănunchiate eforturile depuse de fiecare colectiv de muncă în parte. Ele demonstrează încă o dată faptul că **sarcinile ce derivă din politica economică a partidului sînt traduse consecvent în viață, deoarece corespund pe deplin cerințelor dezvoltării țării, interesului întregului popor.** Am reținut, cu prilejul raidului-anchetă, cîteva fapte pozitive semnificative :

...unitățile industriale din regiunea Bacău au dat pînă la 30 noiembrie a.c., peste plan, o producție globală de circa 300 milioane lei. Economiile suplimentare obținute se ridică la peste 241 milioane lei.

...pe ansamblul economiei orașului București, planul producției globale industriale a fost realizat (în 11 luni) în proporție de 102,5%, reprezentînd un spor de aproape 15%, față de aceeași perioadă a anului trecut. Totodată, economiile peste plan (în 9 luni) se ridică la peste 566 milioane lei, iar beneficiile suplimentare la 783 milioane lei.

...întreprinderile din regiunea Brașov au reușit, datorită amplelor acțiuni desfășurate pe linia valorificării rezervelor interne, să realizeze beneficii peste plan (9 luni) în valoare de 348 milioane lei și să rentabilizeze, totodată, 113 produse care erau planificate cu pierderi.

...la Ploiești, bilanțul realizărilor din întreprinderile ce aparțin orașului, este de asemenea bogat : sporul de producție obținut (10 luni) se ridică la 168 milioane lei, economiile suplimentare la peste 200 milioane lei, iar beneficiile la 293 milioane lei.

Asemenea realizări au fost obținute și de întreprinderi din celelalte regiuni ale țării.

Cu performanța încheierii cu mult înainte de termen a planului pe 1967 se prezintă un număr mare de întreprinderi (vezi cîteva din acestea în caseta de mai jos).

Ce factori au determinat aceste succese ? Răspunsurile primite de la conducătorii mai multor întreprinderi cuprinse în raidul-anchetă, au fost în bună măsură asemănătoare : **„practica ne-a învățat că în asigurarea premiselor îndeplinirii planului este necesar ca preocupările curente să fie împletite întotdeauna strîns cu cele de perspectivă".** Explicată mai pe larg, asta înseamnă că s-au luat din vreme măsuri organizatorice și tehnice (utilizarea mai bună a capacităților de producție și a materiilor prime, proiectarea și reproiectarea produselor cu parametrii inferiori, perfecționarea tehnologiilor de fabricație etc.), s-au asigurat cadrele calificate care au fost repartizate rațional în funcție de cerințe, s-a întărit legătura cu furnizorii de materii prime prin încheierea de contracte pe termene lungi, s-au perfecționat relațiile cu diverșii beneficiari etc. Măsurile respective au fost completate pe parcursul anului cu altele noi, ceea ce a permis colectivelor respective să aibă o continuă ascensiune, de la lună la lună, a nivelului realizărilor. În ultimul trimestru, nivelul producției realizat în întreprinderile amintite se situează pe același plan cu sarcinile din primele luni ale anului viitor. Așa este, de fapt, și normal.

Trecerea la îndeplinirea noilor sarcini de plan trebuie pregătită în așa fel, încît în procesul de producție să nu se producă dereglări, sau salturi (acestea se soldează, în genere, cu consecințe economice negative), **ci prin măsuri eficiente luate din vreme, să se creeze condițiile necesare unei ascensiuni continue.** Perspectiva activității viitoare este oglindită, de exemplu, la Uzina „Tractorul" și Uzina de autocamioane-Brașov, „Automatica"-București, „Electrobanat" - Timișoara, „Proletarul"-Bacău, Uzina de alumină-Oradea etc. în judicioase planuri de măsuri tehnice și organizatorice — măsuri care se înfăptuiesc, în cea mai mare parte, înainte de începerea noului an de plan. Pregătind din timp producția în cele mai mici amănunte, conducerile întreprinderilor, avînd sprijinul celor mai experimentate cadre, au reușit să se elibereze, în bună măsură, de aspectele curente și mărunte ale producției, dedicîndu-și preocupările problemelor de perspectivă care vizează direcțiile de dezvoltare ale producției.

● Criteriul principal: eficiență economică

ASIGURAREA CONDIȚIILOR pentru îndeplinirea și depășirea planului pe anul viitor nu se poate rezuma numai la adoptarea din vreme a unor măsuri, ci impune asigurarea condițiilor de materializare a acestora, un grad înalt de eficiență. În cadrul raidului-anchetă, ne-am oprit mai ales asupra acestor aspecte, întrucît ele sînt apreciate diferit în unele întreprinderi, iar în altele chiar subestimate. Să urmărim, din acest punct de vedere, situația întreprinderilor care intră în componența Grupului de uzine de aparate electrotehnice și instalații de automatizare (G.U.A.E.I.A.)-București.

— „Dacă ne referim la necesitățile mari ale economiei naționale, ne-a relatat tov. ing. **Simion Otopeleanu,** directorul tehnic al grupului de uzine, **întreprinderile noastre au satisfăcut doar în parte cerințele pe 1967. Pentru anul viitor solicitările sînt și mai mari. Măsurile pe care le-am luat și vom continua să le luăm, vor crea condiții ca atît potențialul tehnic cît și cel uman să fie cît mai bine valorificat. O mare rezervă în acest sens o constituie găsirea unor căi de planificare internă a produselor în loturi optime și economice.**

Experiența ne-a arătat, de pildă, că repetarea lunară sau trimestrială a celor peste 2000 de variante de produse, nu este deloc economică. În privința optimizării producției am făcut, de altfel, un început promițător. De acord cu subfurnizorii și cu beneficiarul — Uzina de vagoane din Arad — am stabilit o lotizare optimă a instalațiilor de încălzit și iluminat electric a vagoanelor de călători de la lună la lună și pe an — lotizare convenabilă atît unităților noastre cît și beneficiarului. Ținînd seama de varietatea mare de produse, am prevăzut în planul nostru de măsuri tehnico-organizatorice lotizarea optimă și la alte sortimente".

● În afară de aceste măsuri, care sînt căile prin care veți putea utiliza mai bine posibilitățile uzinelor ?

— „La specificul fiecărei întreprinderi, ne-a spus interlocutorul, **specialiștii au studiat și alte rezerve prin care se poate ajunge atît la sporirea producției, cît și la reducerea cheltuielilor de fabricație. De exemplu, la Uzina „Automatica" există o gîtuire la operația de formare a conducătorilor, care se efectua manual. În 1967, am mecanizat această operație, obținînd un efect economic de 300 000 lei. De aceea am prevăzut din trimestrul II/1968 extinderea mecanizării operației respective și la alte produse, estimîndu-se o economie de 1 050 000 lei. La Uzina „Electroaparataj", productivitatea muncii a fost mult diminuată în 1967 din cauza numărului mare de muncitori auxiliari. Pentru a înlătura acest neajuns, s-a prevăzut în planul M.T.O. al uzinei executarea unei benzi transportoare între atelierele prelucrătoare și magazia de semifabricate. Punerea ei în aplicare ne va da posibilitate să trecem un număr de 30 de muncitori auxiliari în alte sectoare de activitate".**

● Din cele relatate, reiese că v-ați pregătit bine pentru producția anului 1968 și că nu mai aveți probleme...

— „Dimpotrivă. Deși am întreprins numeroase acțiuni, avem încă multe de făcut. Înfăptuirea marilor sarcini trasate de Conferința Națională a P.C.R., impun din partea colectivelor uzinelor noastre eforturi sporite pentru ridicarea continuă a calității produselor și a nivelului rentabilității. Concomitent cu măsurile pe care le luăm în întreprinderi pentru eliminarea tuturor cheltuielilor neeconomicoase, este necesar să fim ajutați în învingerea unor greutăți ce ne depășesc. O mare greutate întîmpinăm din cauza prețurilor ridicate la unele materiale. În timp ce, de pildă, tablourile de acționare a mașinilor-unelte, (cele pentru mașina G. 24 de 440 V), realizate de Uzina „Automatica", au un preț de vînzare de 1950 lei, materialele consumate pentru aceste produse costă 3050 lei. Uzina aceasta are nu mai puțin de 17 produse care se găsesc într-o situație asemănătoare. Problema prețurilor trebuie abordată cît mai repede, pentru a nu mai greva asupra bunei desfășurări a activității întreprinderilor".

Despre orientarea spre obiective concrete și eficiente a planului M.T.O., în sprijinul realizării planului pe 1968, ne-a vorbit și inginerul-șef **Victor Nicolescu,** de la **Uzina mecanică fină-București :**

— „La întocmirea planului de măsuri tehnico-organizatorice am avut în vedere oportunitatea și eficiența maximă. De pildă, pentru a spori producția de manometre la nivelul cerințelor, am prevăzut în planul M.T.O. proiectarea și executarea unei instalații de lipire a elementului elastic. Aceasta va atrage după sine o reducere substanțială a manoperei, îmbunătățirea sensibilă a calității și evitarea aducerii din import a unor materiale în valoare de circa 400 000 lei valută.

Tot din necesitatea de a spori producția și de a îmbunătăți calitatea izvorăște și măsura privind proiectarea și realizarea cu forțe proprii a unui cuptor cu baie de săruri de mică putere și capacitate pentru tratarea termică. Acest cuptor ne va aduce o economie de 150 000 lei valută. Pentru a mări producția de șublere, fără cheltuieli suplimentare, am organizat întreaga activitate pe principiul integrării. Pentru anul 1968 am stabilit extinderea acestui procedeu și la linia de port-scule. Din calculele făcute rezultă că vom reduce consumul de manoperă cu circa 14 400 ore/an".

Evident, dacă pretutindeni lucrurile ar sta așa, toate ar fi bune. Din păcate sînt și întreprinderi unde insuficienta preocupare pentru bunul mers al producției conduce la nerealizarea planului, la efectuarea unor cheltuieli suplimentare din fondurile statului. **În acest an, de pildă, Uzina de radiatoare, echipament metalic, obiecte și armături sanitare (UREMOAS)-București nu a realizat 48,8 tone echipament metalic pentru binale și 30 tone armături neferoase, iar Întreprinderea de prefabricate-Militari nu a îndeplinit nici unul din principalii indicatori de plan.**

Normal era ca, în aceste întreprinderi, pe baza studierii cauzelor care au determinat rămînerile în urmă, să se stabilească măsuri tehnico - organizatorice eficiente. Lucrurile nu se petrec însă așa. În ambele uzine, o bună parte din măsurile stabilite pentru 1967 nu au fost realizate, iar cele prevăzute pentru anul viitor (foarte reduse ca număr), nu numai că nu-și justifică oportunitatea, dar nu au estimată nici eficiența economică. Mai mult, întrebat fiind de ce n-au fost stabilite măsurile ce se impuneau pentru prevenirea eventualelor nerealizări de plan și în anul viitor, **ing. Iosif Lorenez,** directorul tehnic al UREMOAS, ne-a răspuns :

„Am cerut ministerului să revizuiască parametrii proiectați ai întreprinderii pentru a le aduce unele corective. Dacă se va ține seama de propunerea noastră, în viitor planul nu va mai avea de suferit, nu vom mai solicita fonduri suplimentare de la stat".

Așa sună măsura „cea mai eficientă" stabilită la UREMOAS. În loc să concentreze eforturile întregului colectiv în primul rînd spre înlăturarea deficiențelor care persistă de ani de zile, să ia măsuri în privința reducerii rebuturilor (în 9 luni pierderi de peste 10 milioane lei), a consumurilor specifice (s-au folosit peste normativ 120 tone metal), spre îmbunătățirea indicilor de folosire a unor mașini-unelte (în medie s-a atins abia 40% din fondul de timp calendaristic), spre utilizarea rațională a forței de muncă etc., **conducerea întreprinderii a lansat un S.O.S. pentru... diminuarea parametrilor proiectați. Construcție nouă, modernă, cu utilaje de înaltă productivitate, uzina are nevoie de adevărați gospodari, care s-o pună în plenitudinea valorii ei.**

În ce privește întreprinderea de prefabricate-Militari, cauzele nerealizării sarcinilor de plan rezidă în defectuoasa organizare a producției și a muncii, în folosirea incompletă a diferitelor instalații, datorită slabei calificări a unei părți din salariați, insuficientei participări a cadrelor tehnice la rezolvarea operativă a defecțiuni-

● *Uzinele „Tractorul" - Brașov* — **îndeplinind la 30 noiembrie planul anual la producția globală și marfă au dat, în avans față de plan, 247 tractoare, din care 166 la export. Planul la beneficii a fost depășit (pe 10 luni) cu peste 57 milioane lei** ● *Exploatarea minieră Voivozi, regiunea Crișana,* **a extras și a livrat, peste sarcina anuală, 23 300 tone lignit, 20 000 tone nisip bituminos și 5 000 tone bitum natural.** ● *Fabrica chimică din Orăștie* — **realizîndu-și sarcina anuală de plan, a produs suplimentar 181 tone diferite articole din material plastic și 59 tone oxizi de fier.** ● *Uzina de sîrmă și produse din sîrmă din Buzău* — **intrată în funcțiune în ianuarie 1967, și-a îndeplinit prevederile de plan cu 40 de zile mai devreme, dînd în plus 2 600 tone sîrmă și economii de 2 500 000 lei.** ● *Uzina de alumină din Oradea* — **îndeplinind la 3 decembrie planul la producția globală și marfă, va produce pînă la sfîrșitul anului 5 500 tone de alumină din care uzina de la Slatina va putea realiza 1 200 tone de aluminiu.** ● *Fabrica de sticlă „Victoria muncii" din Poiana Codrului-Baia Mare* — **concomitent cu îndeplinirea planului anual, a reușit, prin reducerea pierderilor tehnologice de fabricație, să economisească suplimentar 1 500 000 lei la prețul de cost.** ● *Uzina chimico-metalurgică Zlatna* — **folosind mai deplin timpul de lucru și capacitățile de producție, a sporit productivitatea muncii cu peste 17% față de prevederi, a realizat economii peste plan (în 9 luni) de 11 milioane lei și beneficii de 13 milioane lei.** ● *Uzina „Neferal"-București* — **a îndeplinit (cu 50 de zile mai devreme) producția globală și marfă, propunîndu-și să dea pînă la sfîrșitul anului o cantitate însemnată de produse. Așadar, bunii gospodari își creează din timp avansuri substanțiale pentru anul viitor.**

lor ivite în procesul tehnologic etc. Pentru 1968, în această întreprindere nu au fost stabilite încă toate măsurile concrete ce se impun, o parte din cele preconizate au caracterul unor deziderate, nicidecum al unui studiu minuțios.

Și în regiunea Ploiești sînt întreprinderi rămase în urmă în ce privește sarcinile de plan. În această situație se află **Combinatul petrochimic-Brazi** (planul producției-marfă rămas în urmă cu 8,7 milioane lei), **Întreprinderea de prefabricate** (restanță peste 4 milioane lei la producția-marfă), **Fabrica de cărămizi „1 Mai"-Bucov** a depășit prețul de cost planificat (în primele 9 luni ale anului cu 2 163 000 lei) și nu și-a îndeplinit sarcina de beneficii). De asemenea, în regiunea Brașov, **Întreprinderea „Reconstrucția"-Feldioara** și **Fabrica „Cauciucul"-Brașov** n-au realizat planul prețului de cost, înregistrînd însemnate pierderi.

Firește, ținînd seama de deficiențele ivite în acest an, conducerile întreprinderilor respective aveau datoria de a prevedea pentru 1968 măsuri care să ducă la preîntîmpinarea cauzelor ce au determinat rămînerea în urmă la un indicator sau altul. Din studierea planurilor M.T.O. întocmite în aceste întreprinderi rezultă însă că ele cuprind prevederi insuficiente și, în plus, nu s-a determinat eficiența ce va rezulta din aplicarea lor.

Din păcate asemenea practici se fac simțite și în alte întreprinderi: planurile M.T.O. conțin, an de an, prevederi formale care, fie că nu-și găsesc materializarea, nefiind legate de cerințele stringente ale producției, fie că se realizează, dar fără eficiență economică sau tehnică. Este timpul să se pună „stop" unor asemenea atitudini. Planul M.T.O. este valoros și constituie un sprijin efectiv în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, numai în măsura în care, prin conținutul său, își propune să rezolve cele mai importante laturi dintr-un domeniu sau altul al activității întreprinderii, facilitînd valorificarea la un înalt grad a potențialului tehnic și uman existent.

● *Plan stabil — aprovizionare tehnico-materială corespunzătoare*

PREGĂTIREA CONDIȚIILOR pentru trecerea la îndeplinirea cu succes a planului pe anul viitor este nemijlocit legată de nominalizarea din vreme a producției, de alcătuirea unor planuri ferme, stabile. În funcție de acestea, întreprinderile sînt în măsură să-și organizeze din vreme activitatea, să-și stabilească forța de muncă, să încheie contracte cu întreprinderile furnizoare de materii prime și de materiale și cu beneficiarii.

În ultimii ani — și îndeosebi în acest cincinal — ca urmare a măsurilor luate de partid și de stat, întreprinderile cunosc nu numai sarcinile curente de plan, dar și cele de perspectivă. Acest lucru le permite să valorifice mai intens posibilitățile pe care le au, să inițieze măsuri eficiente pentru ca planul pe anul următor să fie realizat ritmic, cu respectarea exemplară a tuturor contractelor încheiate. La **Uzina mecanică fină-București**, de exemplu, pe baza cunoașterii din vreme a sarcinilor de plan pentru anul viitor, s-a încheiat, încă de la începutul lui decembrie, acțiunea de revizuire a documentației pentru produsele aflate în fabricația curentă, iar pentru cele ce urmează a fi asimilate, pregătirea se desfășoară conform celor stabilite prin planul tehnic. De asemenea, pentru a se asigura serii mari de execuție, au fost întocmite centralizatoare pentru reperele comune mai multor produse, în vederea lansării în fabricație de comenzi unice, și a obținerii unor randamente sporite pe mașini. În urma utilizării acestui sistem de lucru, se va obține, potrivit calculelor făcute de specialiștii uzinei, numai la produsul manometre, o reducere de circa 40% a timpului de execuție.

Tot în această întreprindere, pînă în prezent circa 90% din producția planificată pe 1968 este contractată. Pe baza analizei cererilor formulate de beneficiari, au fost corelate prevederile de plan pe 1968. S-au stabilit apoi produsele care trebuie fabricate pe ateliere. Aceasta a permis uzinei să lanseze în secții, încă de la 15 noiembrie 1967, planul de producție pe trimestrul I 1968.

O situație similară poate fi consemnată și la alte întreprinderi. Bunăoară, la cele 5 uzine aparținînd de GUAEIA (Electromagnetica, Fabrica de elemente de automatizare, Automatica, Electroaparataj și Electrotehnica) au fost încheiate pînă în prezent protocoale și contracte ferme, care acoperă circa 90% din planul pe 1968. Sînt în curs de perfectare ultimele colaborări atît între uzinele grupului, cît și cu alte întreprinderi. Bine pregătite pentru producția anului viitor (încheierea contractelor cu beneficiarii și cu furnizorii de materiale, executarea sarcinilor din planul tehnic etc.) sînt și **Uzina de alumină Oradea, Combinatul de cauciuc Jilava-București, Uzina Ceahlăul-Piatra Neamț** ș.a. Toate măsurile luate din timp vor permite obținerea unei producții la un nivel înalt.

Nominalizarea planului, încheierea de contracte din vreme cu beneficiarii constituie pentru fiecare întreprindere condiții obligatorii pentru buna organizare a producției și a muncii. Mai pot fi totuși întîlnite și astăzi uzine unde lucrurile nu sînt puse în totalitate la punct. **La Fabrica „Feroemail" din Ploiești**, de pildă, planul nu este încă nominalizat, fiind sub semnul incertitudinii, obiectele sanitare din fontă emailată — sortiment cu pondere însemnată în producția întreprinderii. Fabrica n-a primit încă pînă acum nici sarcinile din planul tehnic în legătură cu procedeele tehnologice noi ce urmează să le asimileze și nici indicatorii de mecanizare. Cît de necesară ar fi fost operativitatea acestei rezolvări se desprinde și din faptul că numai în 10 luni aici s-a înregistrat, din cauza rebuturilor, o pierdere de 2 661 000 lei.

Nici **Uzina de pompe din București** nu și-a precizat clar pînă în prezent (după nenumăratele variante propuse), sarcinile de plan pe întregul an. De asemenea, nu a fost definitivat de către Direcția generală de utilaj petrolier și minier din M.I.C.M., planul de colaborare al uzinei cu celelalte întreprinderi. Ceva mai mult. Pentru faptul că și la fabricile de electromotoare au intervenit schimbări în structura sortimentelor de fabricație, Uzina de pompe nu a putut să contracteze motoarele de care are nevoie și să întocmească documentația de execuție.

La fel stau lucrurile și la **Uzina „1 Mai" din Ploiești.** Aici a fost nominalizată, pînă în prezent, doar circa 70% din producția anului viitor. În aceeași situație se află și **Fabrica textilă „Intex"-Păulești.** După schimbarea de șapte ori a prevederilor de plan, pînă în luna noiembrie ea nu avea încă stabilită producția pentru trimestrul IV și cu atît mai puțin pentru anul 1968. În asemenea condiții, este foarte greu ca întreprinderile respective să poată face o pregătire corespunzătoare a producției anului viitor, să realizeze ritmic sarcinile de plan, să respecte contractele cu beneficiarii. Nepregătirea din timp a condițiilor de realizare a planului va afecta în mod nemijlocit prețul de cost, va atrage după sine cheltuieli suplimentare etc.

Nominalizarea planului și stabilitatea lui au o însemnătate deosebită nu numai pentru pregătirea temeinică a producției, dar și pentru asigurarea aprovizionării tehnico-materiale. Multe întreprinderi, avînd nominalizată producția, au putut din vreme să depună la ministerele respective și specificațiile de materiale pentru trimestrul I și chiar să încheie contracte pe termene lungi cu uzinele furnizoare de materii prime. La ora actuală, întreprinderile aparținînd de G.U.A.E.I.A. au asigurat, prin repartiții, 70% din necesarul de materiale feroase pentru trimestrul I, acestea fiind comandate la Hunedoara, Reșița, „Industria Sîrmei" din Cîmpia Turzii și altele. Stocul normat, existent în prezent, este de natură să asigure continuitatea producției pînă la livrarea primelor cantități de către furnizori. În plus, în cadrul grupului de uzine se fac la sfîrșitul anului unele redistribuiri de materiale, astfel încît producția să se poată desfășura din plin în fiecare uzină.

● Condiție hotărîtoare: realizarea prevederilor de plan pe 1967 la toți indicatorii ● Planuri tehnice și M.T.O. cuprinzătoare, eficiente, realizate la termen ● Organizarea științifică a producției și a muncii — o sarcină permanentă ● Tehnologii perfecționate, consumuri specifice raționale ● Atitudine plină de grijă față de întreținerea utilajelor și instalațiilor ● Stocurile supranormative — barieră în calea sporirii volumului de beneficii ● Planurile de producție și contractele de livrări îndeplinite ritmic, exemplar pe 1968 ● Toate produsele — rentabile

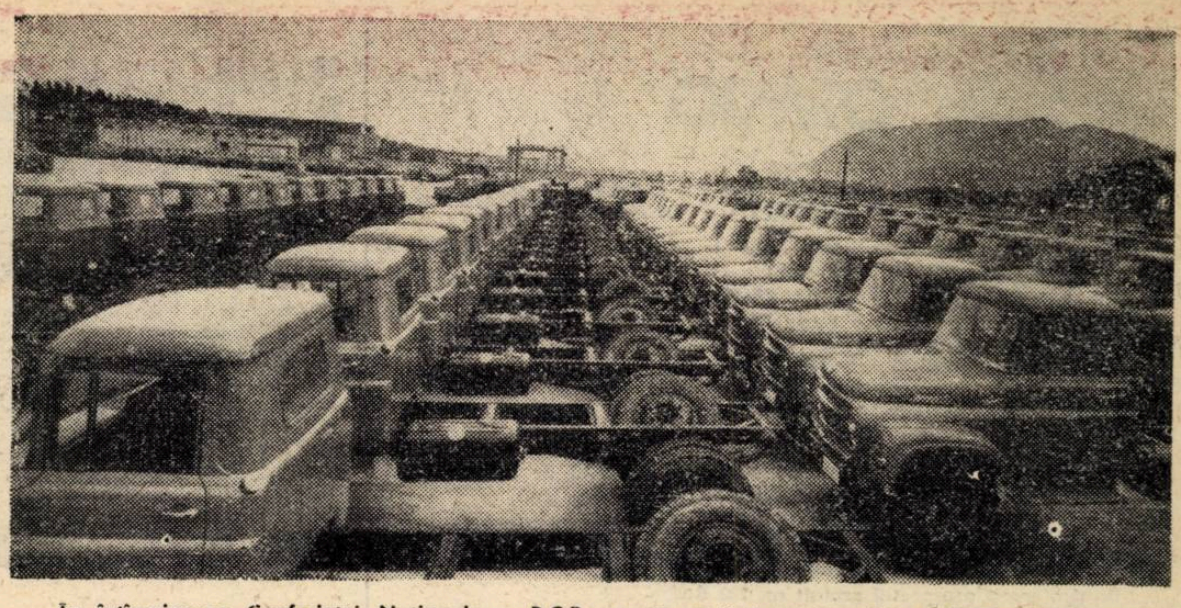

În întîmpinarea Conferinței Naționale a P.C.R., constructorii de autocamioane din Brașov au raportat îndeplinirea cu o lună mai devreme a planului anual de producție, precum și a sarcinilor la export. În 11 luni, ei au obținut peste prevederi, 5 milioane lei economii și 23 milioane lei beneficii. În fotografie: un nou lot de autocamioane gata de livrare

Cu prilejul raidului anchetă au ieșit la iveală și numeroase deficiențe legate de aprovizionarea tehnico-materială, tendința unor întreprinderi de a cere mai mult decît au nevoie în realitate. Acest fapt își are originea pe de o parte în modul defectuos în care se stabilesc consumurile specifice, iar pe de altă parte în lipsa de preocupare pentru revizuirea acestor consumuri și pentru punerea lor de acord cu progresele înregistrate în domeniul constructiv și tehnologic al produselor. Chiar și în cadrul uzinelor aparținînd G.U.A.E.I.A. s-a manifestat nu o dată tendința unora de a cere mai multe materiale sau de a nu revizui consumurile specifice. Din această cauză, în cursul anului au fost găsite la **Uzinele „Electrotehnica"** și **„Electromagnetica"** plusuri de materiale în secțiile de producție de circa 500 000 lei. Abia în ultimul timp au fost luate măsuri pentru stabilirea unor consumuri cît mai raționale, care se vor reflecta în realizarea unor economii anuale de 300 000 lei. Analizarea, în continuare, a acestei probleme s-ar putea solda cu economii și mai substanțiale.

Din cauza aplicării principiului „decît să nu ajungă, mai bine să prisosească", la începutul acestui an **Uzina de utilaj chimic din Ploiești**, s-a trezit cu un stoc supranormativ de materiale în valoare de 3 365 000 lei. E drept, în urma unor măsuri luate pe parcurs stocul a fost diminuat la 55 000 lei. Nu trebuie uitat însă că, în perioada cînd materialele respective au stat în magazia uzinei, alte întreprinderi duceau poate lipsă de ele. **Aprovizionarea nerațională, peste nevoile producției, scoate din circuitul economic însemnate valori materiale, imobilizează importante fonduri bănești.**

Am întîlnit și altfel de cazuri. La **Fabrica „Feroemail" din Ploiești, de exemplu,** consumurile specifice au fost depășite la fontă, în primele 10 luni ale anului, cu mai bine de 200 de tone, iar la cocs — cu 150 de tone. Este incontestabil că acest fapt a afectat serios cheltuielile de producție.

Dacă fabrica s-ar fi încadrat în consumurile specifice planificate, ar fi putut realiza în plus 150 de tone de radiatoare de diferite dimensiuni — sortiment mult solicitat ținînd seama de amploarea construcțiilor de locuințe din țara noastră.

În aprovizionarea nejudicioasă cu materii prime și materiale își spune uneori cuvîntul și sistemul birocratic în care unele foruri coordonatoare rezolvă problemele întreprinderilor ce le aparțin. Un caz concludent: **Uzina de utilaj chimic din Ploiești,** în funcție de structura producției pe 1968, a înaintat încă din ziua de 13 septembrie a.c. Direcției generale de utilaj chimic și rafinării propuneri cu privire la normele de consum. Dar nici pînă în prezent uzina nu este în posesia aprobării. Cine va răspunde, oare, dacă uzina respectivă se va aproviziona cu materiale de prisos și mai ales de faptul că, în acest fel, alte întreprinderi vor fi private, deși au nevoie deosebită de materialele respective?

Asigurarea întreprinderilor cu materii prime pune cu acuitate problema respectării întocmai a prevederilor contractuale de către uzinele furnizoare. Întîrzierile de o zi sau două și uneori de săptămîni atrag nerealizări de plan la un număr mare de întreprinderi. De exemplu, din cauză că, uneori, **Combinatul petrochimic-Brazi** și **Combinatul chimic-Borzești** nu au livrat la termen materia primă necesară, **Uzina de prelucrare a maselor plastice-București** a fost pusă în diferite perioade în situația de a nu-și realiza ritmic planul; în plus, aducerea în pripă a materiei prime cu mijloace auto, în loc de C.F.R., i-a provocat o pierdere de circa 300 000 lei. **Uzinele „Electroprecizia"-Săcele,** au cheltuit, de asemenea, cu transportul auto sume importante pentru a aduce loturi mici de carcase din fontă pentru motoare de la Vlăhița, deoarece uzina siderurgică nu și-a respectat contractele.

Eliminarea unor astfel de neajunsuri poate să aducă economii anuale de milioane de lei.

PÎNĂ LA ÎNCHEIEREA ANULUI 1967 mai sînt puține zile, totuși timp deajuns pentru ca unele stări negative și întîrzieri în stabilirea unor măsuri să fie rezolvate. Cu ajutorul ministerelor coordonatoare, întreprinderile au datoria să pună la punct în cele mai mici amănunte întreaga activitate de producție pentru anul viitor. Stabilirea planului la nivelul real al posibilităților prin includerea rezervelor de care dispun, defalcarea lui pe secții, om și mașină, pregătirea documentației tehnice și tehnologice pentru ridicarea nivelului tehnic al producției și o mai rațională stabilire a consumurilor specifice, concomitent cu o mai justă repartizare și utilizare a forței de muncă, sînt condiții care, puse la punct din timp, vor permite realizarea unui înalt nivel de producție și productivitate a muncii, reducerea cheltuielilor de producție, o rentabilitate sporită.

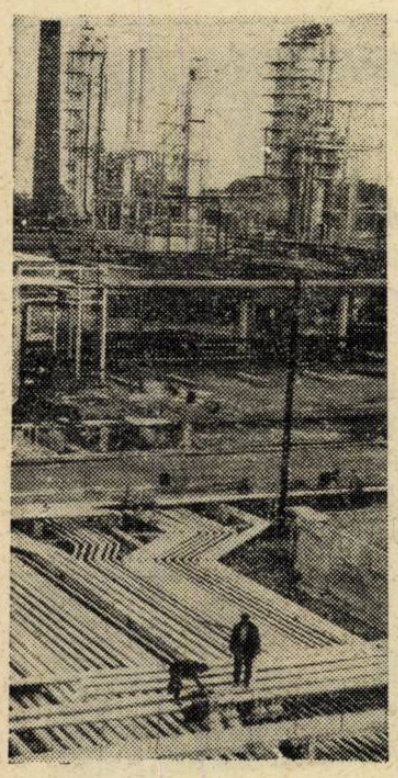

Rafinăria Ploiești: **Din țevile metalice — dantele simetrice purtătoare de produse petroliere**

Raid anchetă realizat de
V. BOESCU, L. ȚINTEA, I. BUMBEA, S. POPESCU

ORMIG

MECANIZAREA PREGĂTIRII FABRICAȚIEI

- raționalizează producția, contribuie la creșterea productivității și micșorează costurile de fabricație ;
- confecționează în numărul de exemplare dorit documente clare, certe și ușor sortabile pentru decontarea salariilor, materialelor și pentru postcalcul ;
- accelerează sistemul de informare ;
- preîntîmpină erori, timpi de așteptare și timpi morți în ateliere ;
- creează condițiile pentru introducerea unei planificări raționale în ateliere, pentru încărcarea justă a mașinilor și pentru combaterea rebuturilor.

În combinație cu fișele perforate, sistemul se aplică de peste 30 ani în multe țări.

Peste 10 0000 întreprinderi industriale din toate continentele sînt înzestrate cu aparate ORMIG pentru pregătirea mecanizată a fabricației.

Rugăm cereți prospectul gratuit nr. 202 Ro.

ORMIG

Organisation-Mittel GmbH
1 Berlin 42, Wolframstr. 87—91

PUBLICOM

Întreprinderea

METALO CHIMICA

PIATRA NEAMȚ

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚIE :

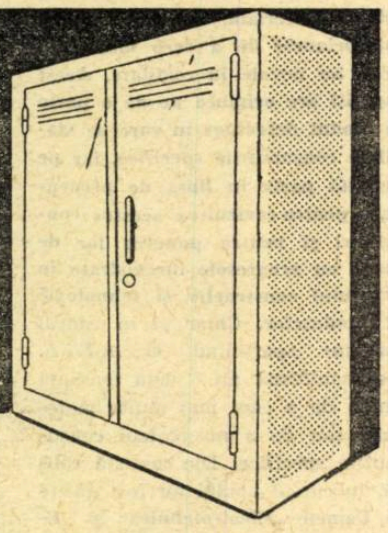

● Dulapuri metalice : fișete pentru acte, vestiare — rezistente și vopsite în culori plăcute, avînd îmbunătățiri de construcție. Înzestrați birourile și halele de lucru cu mobilierul nostru modern !

● Împletituri din sîrmă pentru împrejmuiri și panouri metalice, prefabricate pentru garduri. Întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție, folosiți împotriva rozătoarelor împrejmuirile din plasă metalică !

● Cazane din cupru pentru cantine și laboratoare.

● Cazane de fabricat tuică de capacități diferite. Executăm la cerere : confecții de cazane, reparații și spoieli.

ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIEI LOCALE „METALURGICA"

București, Șos. Iancului, nr. 48, raionul 23 August
Telefon 35.14.14 — 35.18.25

EXECUTA ȘI LIVREAZA, PE BAZA DE COMENZI FERME :

- SPAL 2 — mașini industriale de spălat rufe, capacitate 50 kg rufe uscate ;
- STOR 2 — mașini centrifugale pentru stors rufe, capacitate 25 kg rufe uscate ;
- USMER 2 — uscătoare mecanice rotative, capacitate 15 kg rufe uscate ;
- APARATE de fabricat apă gazoasă pentru sifon, cu 2 umplutoare ;
- MAȘINI universale de tîmplărie T 8 ;
- MAȘINI de tăiat și îndreptat fier beton de la Ø 3 — Ø 14 mm ;
- MAȘINI tablat fondant ;
- COMPRESOARE pentru hidrofor ;
- AEROTERME ;
- BATERII ;
- VENTILATOARE.

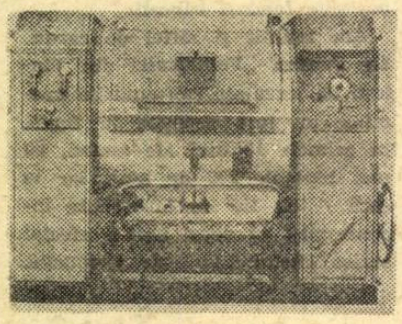

COMPLEXUL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚIE DIN Tg. JIU

PRODUCE :

- Tuburi și plăci din azbociment ;
- Ciment Pz 400 (portland cu zgură) ;
- Ciment M 400 (cu zgură metalurgică) ;
- Ciment Rim 200 (rezistență mare — 200 kg/cmp) ;
- Ciment B ss export ;
- Ciment P 400 export

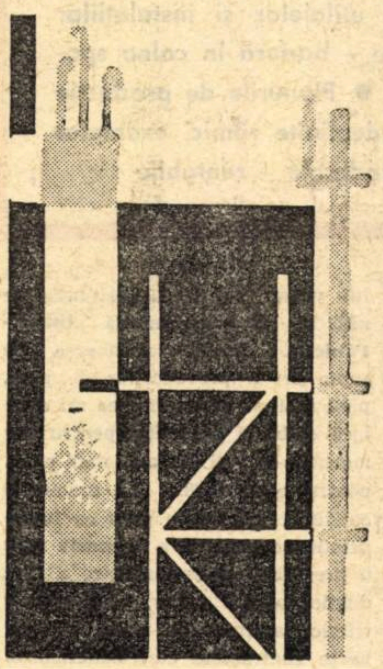

Complexul este construit după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

Abonați-vă pe anul 1968 la revista săptămînală

viața economică

ORIENTARE · DOCUMENTARE · TEORIE · ECONOMIE NAȚIONALĂ · ECONOMIE MONDIALĂ

Costul unui abonament este de : 104 lei anual, 52 lei pe 6 luni, 26 lei pe 3 luni.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și prin difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

„GAZETA FINANȚELOR"

Organ al Ministerului Finanțelor și al Băncii Naționale

Revista publică articole de specialitate, consultații, articole de îndrumare și analiză, în sprijinul lucrătorilor din unitățile financiar-bancare, al organelor de control economic-financiar, al lucrătorilor financiari și contabili din întreprinderile și organizațiile economice.

„GAZETA FINANȚELOR" se difuzează numai pe bază de abonament plătit anticipat. Abonamentele pentru lucrătorii sistemului financiar și de credit se fac în aceleași condiții și la același preț ca și în anul precedent, prin difuzorii voluntari din unități sau direct prin administrația gazetei. Întreprinderile, instituțiile și lucrătorii din afara sistemului financiar și de credit pot face abonamentele prin oficiile poștale. Costul unui abonament anual este de 52 lei.

- rulmenți radiali și axiali cu bile ;
- rulmenți radiali cu role cilindrice ;
- rulmenți oscilanți cu role butoi ;
- rulmenți de construcție specială.

INTREPRINDEREA FLARO

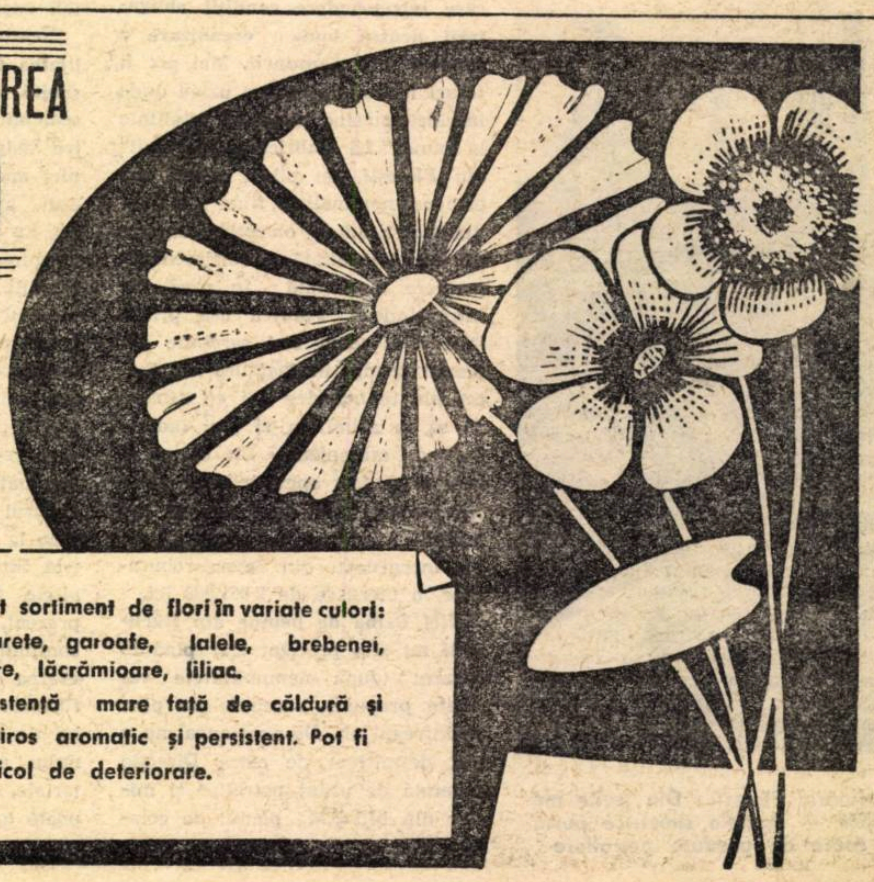

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, garoafe, lalele, brebenei, anemone, gerbere, lăcrămioare, liliac.

Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare.

CURIER

■ În condițiile de structură a fondurilor de producție, caracteristică economiilor moderne, în care înzestrarea tehnică, deci în primul rînd fondurile fixe productive au un cuvînt hotărîtor — arată Gh. Șiclovan în articolul **„Rentabilitate și eficiență"** (PROBLEME ECONOMICE nr. 11/1967) neincluderea în calcul a întregii valori a fondurilor fixe lipsește judecata economică de un element esențial, putînd duce la concluzii eronate, atît în analiza economică, cît și în munca practică.

Criticînd caracterul limitat și unilateral al ratei rentabilității calculată ca raport între beneficiul întreprinderii și valoarea mijloacelor de producție consumate în procesul de producție plus valoarea produsului creat de munca pentru sine $\left(\frac{B}{c+v}\right)$ autorul se pronunță pentru o formulă care să cuprindă totalitatea factorilor care au participat în procesele economice și rezultatele obținute, exprimată prin raportul procentual dintre venitul net creat și fondurile fixe și circulante ale întreprinderii, ramurii etc. Datorită faptului că reflectă calitatea muncii pe toate treptele activității economice, aceasta poate fi apreciată, conchide autorul, ca o expresie a eficienței.

■ În studiul **Equilibre et déséquilibre dans le processus productif national** (Echilibru și dezechilibru în procesul de producție național), apărut în nr. 5/sept. 1967 din REVUE ECONOMIQUE, Jacqueline Fau analizează ceea ce denumește fenomenul **„economicității naționale"** — „eficacitatea crescută a activității omenești în procesul de valorificare a resurselor naturale". Ea arată că creșterea în volum a „produsului național" este însoțită de o distorsiune în prețurile relative ale bunurilor; prețurile produselor foarte valorificate tind să crească, în timp, în raport cu prețul bunurilor puțin valorificate. Autoarea obține „economicitatea națională" raportînd prețul real (nu nominal) al „activității productive" — echivalat la nivel național cu **prețul bunurilor finale** — la prețul consumurilor „intermediare" sau al „furniturilor". Jacqueline Fau prezintă tabele statistice care ilustrează, atît pentru Franța, cît și pentru alte țări dezvoltate din punct de vedere industrial, creșterea „economicității naționale" între 1948 și 1965.

■ Lucrarea lui John C. de Wilde: **Agricultural development in tropical Africa** (Dezvoltarea agriculturii în Africa tropicală, — Baltimore, John Hopkins press, 1967, 2 volume, 720 pag.) reprezintă de fapt sinteza unor experiențe și rezultatul unor cercetări efectuate sub auspiciile Băncii internaționale pentru reconstrucție și dezvoltare (BIRD). Primul volum se referă la aspecte cu caracter teoretic, legate de elementele structurale ale economiei agrare din această parte a continentului african, în care se trec în revistă culturile agricole prevalente, tipul organizatoric al societății rurale, forțele de muncă în raport cu terenul și dimensiunile gospodăriei agricole, parcul de mașini și gradul de mecanizare, precum și problemele creditului și ale organizațiilor cooperatiste.

Volumul al doilea prezintă unele sondaje într-un grup de țări ca: Mali, Kenia, Uganda, Tanzania, Volta-Superioară, Ciad și Coasta de Fildeș. Concluzia la care ajunge autorul în urma studiilor întreprinse este aceea că, în Africa (ca și în alte țări în curs de dezvoltare) dezvoltarea agriculturii reprezintă prin ea însăși o problemă dificilă, care tinde a progresa mai încet decît celelalte sectoare economice. De aici necesitatea unor analize mai profunde a diferitelor sectoare legate de producția agricolă, care să dea posibilitatea cunoașterii acelor aspecte (unele deosebit de complexe și în general mai puțin controlate, în raport cu alte sectoare economice) ale problemelor ce ar trebui rezolvate în viitor.

■ Reeditată și revăzută după patru ani de la prima sa apariție, lucrarea lui Carlo Fabrizi **Techniche e politiche di vendita** (Tehnici și politici ale vînzării — Padova, Cedam 1967, 496 pag.) își propune să pună la dispoziția cadrelor de specialiști un bogat material documentar cuprins în cinci capitole: studiul economiei întreprinderii, politica vînzărilor, măsurarea eficienței întreprinderii, metodologia previzională și programarea și în sfîrșit, funcțiile organizatorice ale întreprinderii. Amplul material teoretic al lucrării este completat cu exemple și aplicații practice generale, cuprinzînd și un capitol special privind „Morfologia aparatului distributiv italian".

Autorul a avut în vedere noile orientări ale marketing-ului, ca o consecință directă a importanței crescînde a cercetării pieței, a extinderii analizelor cantitative ale fenomenelor întreprinderii și utilizării studiilor psiho-sociologice asupra comportării consumatorului, a tehnicilor motivaționale — toate într-o strînsă corelație cu studiul asupra comportamentului întreprinzătorului.

■ Găsim în ENTREPRISE nr. 634/nov. 1967, un sfat privitor la „management" (conducere), sintetizat în noțiunea „limiting factor". Ideea nu este nouă, dar nu strică să fie reamintită. Este vorba de procedeul prin eliminare. Cînd urmează să iei o decizie, rișți să nu o găsești pe cea mai potrivită cu situația specifică reală la care se aplică din cauza numărului mare de elemente care caracterizează această situație și a posibilității inerente de a le scăpa parțial din vedere. Demersul inițial pentru a vedea mai clar constă în a elimina soluțiile care se lovesc de un obstacol de netrecut (factorul de limitare) și care ar fi putut rămîne neobservat la luarea deciziei. Acest factor ar putea fi tîmpul de care dispui, lipsa de fonduri, termenul lung al investiției, reacția clienților sau a concurenților ș.a. Procedeul eliminării nu te asigură împotriva unor obstacole ascunse, ce ar putea apărea în cursul execuției, dar te ferește de greșeli esențiale chiar de la început.

O nouă colecție de studii economice

„BIBLIOTHECA OECONOMICA"

PENTRU A PUNE LA ÎNDEMÎNA unui cerc larg de cititori rezultatele activității de cercetare a diferitelor probleme teoretice, metodologice și practice pe care le ridică dezvoltarea economiei naționale a României sau viața economică internațională, Editura Academiei a creat o nouă colecție, intitulată „Bibliotheca oeconomica". Ea plasează în circuitul de idei studiile elaborate sub egida **Institutului de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România**, precum și unele referate prezentate în cadrul dezbaterilor științifice organizate de acesta.

Cuprinzînd o tematică variată, „Bibliotheca oeconomica" este menită să constituie un instrument util pentru toți cei interesați în problemele științelor economice.

Primele patru volume din colecție, care vor apărea în cursul acestui an, sînt consacrate unor teme de mare actualitate pentru teoria și practica economică. Astfel, **Eficiența economică a investițiilor — cercetări teoretice-metodologice** (nr. 1) vizează cîteva probleme a căror actualitate rezultă din însăși importanța sporirii eficienței economice a investițiilor în economia națională, sarcină subliniată de cel de-al IX-lea Congres al partidului și de cele mai recente documente de partid și de stat. În cuprinsul lucrării se tratează: indicatorii valorici ai eficienței economice și utilizarea lor în analiza economică; investiția specifică; determinarea mărimii cheltuielilor necesare pentru construirea și punerea în funcțiune a obiectivului de investiții; utilizarea indicatorilor naturali în analiza eficienței economice a investițiilor; semnificația economică a factorului timp; conținutul economic al normativelor de eficiență a investițiilor și unele criterii pentru determinarea lor. În lucrare sînt exprimate puncte de vedere privind unele aspecte teoretice-metodologice care nu și-au găsit, pînă în prezent, soluționarea deplină și se fac propuneri pentru perfecționarea procedeelor metodologice de calcul al eficienței economice a investițiilor.

Elasticitatea cererii populației — cu privire la bunurile de consum și servicii (nr. 2), după o parte introductivă, în care se examinează problemele și căile de determinare a nevoilor personale în societate, descrie aparatul curbelor de indiferență în consum, cu ajutorul cărora cheltuielile familiale sînt tratate ca o alocare de resurse în vederea satisfacerii optime a unor nevoi date. Lucrarea prezintă problemele legate de măsurarea comportamentului consumatorilor în funcție de factorii determinanți (coeficienții bugetari, coeficienții de elasticitate), analiza structurală, microeconomică, statistică și dinamică, macroeconomică și istorică precum și metodele prin care se realizează o sinteză a acestor două tipuri de studiere a cererii. Partea finală este consacrată caracterizării consumului din țara noastră cu ajutorul coeficienților de elasticitate.

Lucrarea **Metode statistice pentru cercetarea corelațiilor în economie** (nr. 3), se încadrează în preocupările actuale de extindere a metodelor statistico-matematice și a tehnicii moderne de calcul în analiza economică. Din varietatea acestor metode, autorii s-au oprit asupra celor mai solicitate de practică: metode de investigație a naturii și caracterului legăturilor economice, metode de verificare a obiectivității legăturii, metoda corelației, metoda analizei factoriale, metoda de analiză a sistemelor dinamice interdependente și de analiză a funcțiilor de producție statistice etc. Expunerea este însoțită de exemple, care ilustrează valoarea de cunoaștere a indicatorilor calculați și sugerează noi domenii de aplicare în cercetarea economică.

Eficiența economică a comerțului exterior — probleme teoretice și metodologice (nr. 4) cuprinde comunicările și intervențiile colocviului științific cu tema „Probleme teoretice și metodologice ale eficienței economice a comerțului exterior", organizat în aprilie a.c. de Institutul de cercetări economice. Comunicările și intervențiile abordează o serie de probleme cu privire la cooperarea economică și tehnico-științifică internațională; efectele ei asupra creșterii economice și dezvoltării schimburilor externe; criteriile de determinare a eficienței economice a comerțului exterior; indicatorii de determinare a rentabilității exportului, a eficienței economice a investițiilor legate de comerțul exterior; aplicarea programării matematice în optimizarea comerțului exterior; metodele de cercetare a conjuncturii și de prospectare a piețelor externe; tendințele pe termen lung și mediu în producția agricolă mondială; rezervele agriculturii noastre de creștere a contribuției, atît la sporirea exportului de produse agroalimentare cît și la ridicarea eficienței acestui export; utilizarea metodelor statistico-matematice la determinarea efectului economic al turismului internațional etc.

Sub tipar se găsește de asemenea și lucrarea **Crearea sistemului monetar la 1867**, care cuprinde comunicările prezentate la festivitățile care au avut loc cu prilejul împlinirii unui veac de la crearea actualului sistem monetar național al leului (2—4 mai 1967). Comunicările relevă bogata tradiție a gîndirii românești privind crearea monedei naționale, principalele momente interne și externe ale elaborării legii din 4 mai 1867, precum și unele aspecte ale aplicării ei ulterioare.

Centenarul nașterii lui

GRIGORE ANTIPA — MARE SAVANT PATRIOT

Naturalist de mare prestigiu

Grigore Antipa (1867—1944) ocupă un loc de frunte în istoria științelor naturale, fiind socotit întemeietorul școlii românești de hidrobiologie și ihtiologie și unul dintre creatorii muzeologiei moderne. Realizările valoroase obținute de Grigore Antipa în domeniul științelor biologice și al muzeologiei, au dobîndit recunoaștere unanimă și din partea cercurilor științifice de peste hotare.

Opera de mare prestigiu a lui Gr. Antipa în domeniul științelor biologice și în domeniul muzeologiei a estompat oarecum opera sa de economist care, însă, nu poate fi socotită de însemnătate minoră. Gr. Antipa a făcut parte din acea pleiadă de savanți români (personalități eminente, ca Victor Babeș, Gheorghe Marinescu, Dimitrie Voinov, Ludovic Mrazec etc.), care, preocupați de a da utilitate socială cît mai ridicată cercetărilor lor științifice, au intrat în contact nemijlocit cu realitățile social-economice și politice ale țării și, dotați cu spirit critic, animați de adînci convingeri patriotice, au luat atitudine față de neajunsuri și racile, au propus soluții, au încercat ameliorări. Încă din ultimul deceniu al secolului al XIX-lea, el a adus o contribuție remarcabilă la valorificarea potențialului hidrobiologic al țării, îndeosebi prin dezvoltarea pisciculturii și punerea în valoare a terenurilor inundabile. O preocupare statornică a manifestat Gr. Antipa în legătură cu Dunărea, fluviu căruia îi atribuia un rol important în viața poporului român. A avut în obiectiv multă vreme și problemele învățămîntului, pe care îl vedea așezat pe principii care să slujească interesele propășirii economice. În perioada dintre cele două războaie mondiale a atacat și probleme de ansamblu ale economiei naționale, pronunțîndu-se asupra posibilităților de valorificare a solului, a apelor și a subsolului, asupra perspectivelor de dezvoltare a industriei și comerțului, asupra direcțiilor, socotite mai corespunzătoare de urmat, în politica socială, culturală, economică și financiară, în domeniul relațiilor internaționale.

Opinii privind valorificarea solului, apelor și a subsolului țării

Gr. Antipa punea mare preț pe mediul natural în cadrul căruia se desfășoară activitatea unui popor. Atingerea unui grad înalt de civilizație punea în fața poporului nostru sarcini importante în transformarea acestui mediu. În legătură cu valorificarea solului, el stabilea o serie de „regiuni naturale de producție", și, pentru fiecare dintre ele, anumite obiective, reprezentînd fie corective de ordin tehnic și social, fie soluții de valorificare economică superioară.

Pentru „regiunea stîncilor goale" (adică zona alpină de înaltă altitudine) recomanda păstrarea și extinderea pămîntului vegetal și, totodată, valorificarea unor produse naturale ale „regiunii" ca plantele medicinale, fructele (fragi, afine, smeură) și altele; de asemenea, cerea crearea condițiilor propice dezvoltării turismului.

Pentru „regiunea pășunilor de munte" el propunea desfășurarea unei activități zootehnice și crearea unei industrii de prelucrare a produselor animaliere. În legătură cu „regiunea pădurilor conifere" reținem, în primul rînd, strigătul de alarmă pe care îl dădea în privința exploatării neraționale a pădurilor naționale de către societățile forestiere străine. Abia după ce vom opri aceste devastări, releva Gr. Antipa, vom putea trece la o exploatare rațională a pădurilor noastre, cu ajutorul unor instalații de prelucrare și transport avansate, creînd în țară industriile necesare valorificării lemnului și renunțînd la a-l exporta în stare brută și a-l primi sub formă de mobilă, hîrtie etc., „plătit cu prețuri insutite".

Pentru „regiunea dealurilor", Gr. Antipa cerea extinderea activității pomicole și viticole, introducerea pe scară largă a apiculturii, sericiculturii și aviculturii. Propunea crearea unei industrii vinicole moderne, valorificarea fructelor proaspete cu ajutorul instalațiilor frigorifice și altele.

În „regiunea cîmpiei, podișurilor și stepei", unde se afla cea mai mare parte a terenurilor arabile, Gr. Antipa preconiza introducerea unor corective de ordin pedoclimatic, spre a contracara seceta periodică. **Un serviciu special de hidraulică agricolă** urma să organizeze o vastă gospodărire a cantității de apă existente în țară, valorificînd în scopuri agricole, prin irigare, drenare, îndiguire și prin alte îmbunătățiri funciare, apa adusă de rîuri și fluvii, apa rezultată din precipitațiile atmosferice și cea din straturile subterane. Această acțiune de ameliorări funciare putea fi corelată, după părerea omului de știință român, cu alte nevoi ca: aprovizionarea cu apă potabilă, constituirea de surse hidroenergetice, facilitarea navigației etc.

Gr. Antipa sugera numeroase măsuri agrotehnice avansate, menite să sporească în mod considerabil producția la hectar și rentabilitatea, preconiza înzestrarea tehnică a agriculturii pe baze moderne. Toate aceste îmbunătățiri fundamentale din agricultură trebuiau să se bazeze pe știință și, în consecință, propunea înființarea de institute științifice și stațiuni experimentale care să deservească agricultura cu competență și în mod eficient sub raport economic.

Gr. Antipa era adeptul unei politici agricole unitare, susținînd de aceea „o organizare generală a producției agricole naționale", „aplicarea unui plan general de cultură a țării"; un rol important în această privință l-ar fi avut fie instituția deja existentă — „Consiliul superior al agriculturii", fie instituțiile ce urmau să fie create, cum ar fi „Consiliul central al agriculturii", „Camerele agricole provinciale" și altele. În concepția sa, statului național îi revenea rolul primordial în organizarea generală a producției agricole. „Pămîntul nu este un obiect de cîștig, pe care fiecare este liber a-l întrebuința cum îi place, ci el constituie totodată și teritoriul țării, din care are a se hrăni întreaga populație și statul a-și acoperi nevoile sale. De aci dar decurge dreptul și datoria statului de a supraveghea ca fiecare părticică din solul său să fie cultivată astfel, ca ea să dea maximul și optimul de producțiune posibil" — sublinia el.

asistent univ. Virgil IONESCU

(Continuare în pag. 14)

CURS FAVORABIL ÎN RELAȚIILE ECONOMICE ROMÂNO-ITALIENE

MINISTRUL COMERȚULUI EXTERIOR AL ITALIEI, senatorul Giusto Tolloy, s-a aflat între 1 și 3 decembrie ca oaspete al ministrului Comerțului exterior al Republicii Socialiste România, Gheorghe Cioară. Ministrul italian a fost primit de Ilie Verdeț, primvicepreședinte al Consiliului de Miniștri și a avut convorbiri cu M. Berghianu președintele C.S.P. și Gh. Cioară, ministrul comerțului exterior. El s-a întîlnit cu I. Marinescu, ministrul industriei metalurgice și N. Giosan, președintele Consiliului Superior al Agriculturii. Convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă de înțelegere reciprocă și de cordialitate.

Cu această ocazie am adresat cîteva întrebări la care dl. Giusto Tolloy și colaboratorii săi au avut amabilitatea să ne răspundă.

● Am dori să ne spuneți care este părerea dv. în legătură cu protocolul încheiat între România și Italia și în general asupra dezvoltării relațiilor comerciale româno-italiene.

— Protocolul comercial semnat la Roma în octombrie 1967, în timpul vizitei dl. ministru Gheorghe Cioară, prevede o mărire a schimburilor comerciale dintre cele două țări în 1968 cu aproximativ 50% față de 1967. Trebuie să înregistrăm cu satisfacție evoluția schimburilor comerciale între cele două țări. Astfel, în perioada 1961—1966 volumul acestora s-a dublat, iar pentru 1968 se prevede că aceste schimburi să atingă suma de 170 miliarde lire italiene. Această cifră a fost prevăzută deoarece noi am considerat că există încă multe posibilități nefolosite în schimburile comerciale între cele două țări, fie că este vorba de exportul de mărfuri românești în Italia, fie că aceasta se referă la importul de mărfuri italiene în România.

Relațiile dintre cele două țări demonstrează că România găsește pe piața italiană utilaje tehnologice și instalații moderne necesare dezvoltării economiei sale, iar Italia este interesată într-o serie de mărfuri românești. Am menționat în acest sens că, pe lîngă produsele comerțului tradițional dintre cele două țări, o pondere sporită încep să aibă pe piața italiană produsele industriei constructoare de mașini, ale industriei chimice, precum și ale altor sectoare industriale românești.

Cifrele în acest sens sînt elocvente. Exporturile italiene în România s-au mărit simțitor în 1967. De altfel, ca și importurile. Astfel, în primele 8 luni ale acestui an Italia a exportat în România mărfuri în valoare de circa 36 miliarde lire (față de 21 miliarde lire în 1966), ceea ce arată o creștere de 63,8%. În același timp, exporturile românești în Italia au crescut la 41,3 miliarde lire (față de 30,2 miliarde în 1966), deci o creștere de 36,6%.

Societățile italiene sînt în prezent în tratative cu întreprinderile române și sperăm că acestea vor fi duse la bun sfîrșit.

V-am ruga să ne exprimați părerea dv. în legătură cu promovarea exportului de produse ale industriei constructoare de mașini românești pe piața italiană.

— Pînă nu de mult, utilajele românești nu erau cunoscute pe piața italiană. Participarea României la tîrgurile și expozițiile din Italia a făcut ca acestea să fie cunoscute pe piața noastră și am putut înregistra chiar primele achiziții. Dar acesta este numai un început și sîntem încredințați că mașinile și utilajele românești, vor găsi un debușeu bun pe piața italiană, Italia fiind un client tradițional pentru asemenea produse.

● Care este părerea dv. în legătură cu posibilitățile de cooperare între cele două țări.

— Între Italia și România s-a semnat în 1965 un acord de cooperare economică, tehnică și industrială. În 1966 a avut loc reuniunea Comisiei mixte, în timpul căreia cele două părți au căzut de acord să constituie grupe de lucru specializate pentru următoarele sectoare de activitate :

1. Industria constructoare de mașini ;
2. Industria chimică, petrochimică, fibre sintetice, celuloză și hîrtie ;
3. Industria siderurgică ;
4. Industria alimentară ;
5. Agricultură și zootehnie.

S-a căzut de acord ca aceste grupe de lucru să se întrunească pînă în februarie 1968 spre a înfăptui măsurile pentru care au fost create.

Acordul de cooperare mai prevede construirea de instalații și utilaje în comun atît pentru necesitățile celor două părți, cît și pentru terțe țări. Actualmente se poartă discuții între firmele italiene și românești pe această linie, ceea ce demonstrează că cele două părți sînt hotărîte să parcurgă această cale pentru a mări cît mai mult volumul schimburilor, folosind metode moderne în relațiile economice externe.

Este vorba, în ultimă analiză, de a realiza contacte cît mai strînse între întreprinderile românești și cele italiene, în stare să asigure o circulație mai largă a valorilor materiale și tehnice între cele două țări.

Emilian GEORGESCU

★

Nu a trecut decît o lună de cînd o delegație de industriași italieni din orașul Treviso a vizitat țara noastră și o nouă delegație de oameni de afaceri din Italia, compusă din 12 persoane, a sosit la 5 decembrie 1967, cu scopul de a purta tratative comerciale în țara noastră.

Delegația cuprinde reprezentanți ai cercurilor industriale profilate în producerea de echipamente pentru industria chimică, fabrici de tăbăcit, rafinării de petrol, mașini pentru industria alimentară, mașini pentru industria textilă (mașini de tricotat, războaie de țesut), aparate de măsură și control (aparate de control pentru presiune și temperatură, aparate pneumatice, relee termice) și mașini pentru fabricat ambalaje pentru industria alimentară.

În timpul ședерii în țara noastră, delegația va purta tratative la Ministerul Comerțului Exterior, Ministerul Industriei Ușoare, Camera de Comerț și la întreprinderile românești de comerț exterior. În preocupările delegației intră și discutarea unor posibilități de cooperare între firmele italiene și întreprinderile românești.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

Produse românești livrate peste hotare

● Prin intermediul întreprinderilor românești de comerț exterior au fost livrate peste hotare : 90 strunguri universale în U.R.S.S., Turcia, Olanda, Elveția și R. P. Bulgaria ; 2 strunguri Carusel în R. P. Chineză ; un lot de electromotoare asincrone de diferite puteri în R. F. a Germaniei, Franța, Elveția și Italia ; 179 autocamioane de 5 tone tip SR-113 și 227 autocamioane de 3 tone tip SR-132 în R. P. Chineză ; 37 t semințe forestiere în Danemarca, Elveția, Franța și R. F. a Germaniei ; 157 000 mc cherestea în Sudan, Izrael, Kuweit, Malta, Arabia Saudită, Libia, Franța, Elveția, Italia, R. F. a Germaniei, Grecia, Algeria, Iran, Cipru, R. P. Ungară, R.S.F. Iugoslavia, R. S. Cehoslovacă, Olanda, Norvegia, Suedia, Finlanda, Siria, Spania, U.R.S.S. ; 391 000 mp furnir în R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană, U.R.S.S., Austria ; 1260 t minereu de mangan în R. D. Germană ; 12 400 t sare în R. P. Ungară, R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Liberia ; 190 t bitum în R.S.F. Iugoslavia ; 800 t barită în R. P. Ungară, U.R.S.S. ; 4650 t pirită în R. F. a Germaniei ; 68 000 mp geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, R. P. Ungară, Italia ; 52 500 mp geam laminat în R. S. Cehoslovacă, Italia, R. F. a Germaniei, Turcia ; 24 000 t ciment în Turcia, Libia, Liberia, R.S.F. Iugoslavia și R. S. Cehoslovacă ; 14 000 mp carton asfaltat, 1270 t piatră de gips, 690 t ipsos, 1050 mp dale de marmură concasată și 42 720 uc cahle în R. P. Ungară ; 3600 mp plăci azbociment în R.S.F. Iugoslavia ; 52 350 cărămizi dialit în R. P. Polonă ; 86 t articole sanitare în R.D. Germană și R. P. Polonă ; 87 000 ml tapet semilavabil în U.R.S.S. ; 240 t policlorură de vinil în U.R.S.S. și R. S. Cehoslovacă ; 50 t polietilenă prelucrată în R.P.D. Coreeană și U.R.S.S.

Noi contracte pentru export

● *Industrialexport* a semnat contracte cu firma spaniolă „Instituto Medico Farmaceutico Internacional S.A." și cu firma franceză „Promotion Technique", pentru vinzarea licenței produsului farmaceutic Gerovital H3.

● *Tehnoforestexport* a încheiat un contract cu firma „Cosette" din Franța pentru livrarea de diferite tipuri de mobilă în valoare de 152 000 dolari. Un alt contract în valoare de 16 500 dolari a fost încheiat cu o firmă olandeză pentru exportul de produse de uz casnic fabricate din lemn.

● *Chimimport* a contractat exportul a 10 550 t sodă calcinată în Belgia și Iran ; 210 t bicarbonat de sodiu către firme din R. P. Ungară, Iran și Izrael ; 320 t sodă caustică 98% în Siria ; 5000 kg benzoat de sodiu în Izrael ; 1000 kg fenilbutazonă în R. F. a Germaniei ; 1500 kg tetraciclină bază și 1500 kg tetraciclină hidroclorică în R.S.F. Iugoslavia ; 4000 kg sulfanilamidă în India ; 1000 kg salicilat de sodiu în Pakistan.

AUSTRIA EXTINDE TARIFELE G.A.T.T. ȘI ASUPRA MĂRFURILOR PROVENITE DIN UNGARIA

RECENT A FOST SEMNAT la Viena un protocol privind schimburile comerciale între Ungaria și Austria pe perioada 1968—1972. Comentînd acest eveniment, săptămînalul economic ungar „Figyelö" analizează dinamica relațiilor comericale cu Austria între anii 1955—1966. Deși, privit în ansamblu, în acești 10 ani volumul anual al exportului Ungariei în Austria a crescut de la 19,3 milioane dolari, la 37,8 milioane dolari, iar importul de la 15,1 la 38,9 milioane dolari, analizată pe ani, balanța schimburilor comerciale marchează, în general, un pasiv „în mod cronic" în defavoarea Ungariei. Astfel, în 1963 se înregistrează un pasiv de 6 milioane dolari, în 1964 acesta atinge 16,2 milioane dolari, în 1965 — 11,1 milioane dolari, iar în 1966 — 1,1 milioane dolari. De asemenea, și față de creșterea volumului schimburilor comerciale cu țările Europei occidentale, care între anii 1961—1966 au sporit cu 92%, volumul schimburilor Ungaria—Austria s-a menținut mult sub posibilități, crescînd numai cu 65%. Această relativă rămînere în urmă se datorește și faptului că Austria nu a liberalizat importul produselor ungare. Pe lista contingentelor de mărfuri exportate în Austria în 1966 un loc predominant ocupă produsele agricole și ale industriei alimentare (40—50%), mașinile și utilajele reprezentînd numai 6,9%.

Acordul comercial pe anii 1968—1972 prevede o creștere bilaterală de 20% a schimburilor de mărfuri. Partea austriacă a extins prevederile de liberalizare asupra a 40% din produsele ungare destinate exportului. Printre produsele care pot fi importate de firme austriece fără autorizație specială figurează : alumina, mașinile-unelte, porțelanul de Herend, bauxita, pieile de porcine etc. Ungaria va importa din Austria chimicale, piei, mașini electrice, textile etc.

Mărirea listei de mărfuri și a volumului tranzacțiilor va avea drept efect, subliniază revista, echilibrarea balanței schimburilor comerciale între aceste două țări. La aceasta va contribui și extinderea tarifelor vamale GATT asupra mărfurilor provenind din R.P. Ungară. Este pentru prima oară cînd Austria oferă tarifele vamale GATT unei țări care nu face parte din GATT. La rîndul ei și Ungaria va acorda pentru exportul în Austria regimul vamal cel mai favorabil.

GRIGORE ANTIPA

(Urmare din pag. 13)

Concomitent cu organizarea generală a producției agricole, trebuia rezolvată însă și „chestiunea țărănească". Gr. Antipa socotea că împroprietărirea țăranilor, imediat după primul război mondial, izvora dintr-o necesitate națională și socială. Adept al desființării latifundiilor, el cerea însă menținerea condițiilor pentru marea agricultură, justificîndu-i superioritatea față de mica agricultură.

O atenție deosebită a acordat Gr. Antipa și valorificării produselor subsolului, în special valorificării petrolului, sării, cărbunilor, zăcămintelor metalifere etc. Avea convergență de păreri în această privință cu alți oameni de știință ai noștri, în special cu L. Mrazec. Ca și acesta, el a văzut că bogățiile subsolului național, în special petrolul, deveniseră un obiect al „luptei mondiale", adică a luptei de acaparare din partea monopolurilor străine. Patriot înflăcărat, el cerea să scoatem subsolul național de sub exploatarea străină, naționalizînd avuția petrolieră și alte surse de materii prime, precum și generatorii de energie. Totodată, sublinia necesitatea creării și dezvoltării unei industrii de prelucrare a materiilor prime indigene. „Ca **activitate economică**, problema principală este pentru noi — releva Grigore Antipa — aceea a creării unei industrii naționale".

Industria în corelație cu celelalte ramuri

Grigare Antipa avea o mare încredere în posibilitățile poporului nostru de a dezvolta o puternică activitate industrială. Nu numai condițiile naturale ale țării, dar înseși însușirile românilor și posibilitățile lor de adaptare la munca industrială și de asimilare rapidă a tehnicii moderne le considera propice în acest sens. El se plîngea în 1919, de exemplu, că ne găsim, sub raport industrial, într-o stare de inferioritate față de alte popoare și îl mîhnea faptul că exportăm produsele țării exclusiv sub formă brută pentru a le importa apoi ca fabricate. „Este dar un mare tribut pe care-l plătim, sub această formă, străinătății, care profită astfel de bogățiile naturale ale țării noastre — pe care le-am văzut că sînt foarte abundente — și de munca depusă de poporul nostru pentru extragerea lor" — observa Gr. Antipa. Legînd făurirea unei industrii naționale puternice de prelucrarea materiilor prime indigene, el cerea ca sistemul industrializării acestor materii să fie bine studiat, iar statul să introducă o protecție diferențiată a industriilor, după criteriul rentabilității lor maxime și al beneficiilor care le-ar aduce economiei naționale.

Gr. Antipa arăta că poporul român poate atinge acest țel „fără a se vinde străinilor", mobilizînd economiile interne, dezvoltînd creditul industrial. Neexcluzînd eventuala cooperare cu capitalul străin, el atrăgea atenția totuși asupra pericolului care îl prezintă acordarea de concesiuni și contractarea de împrumuturi. Industria națională trebuie să se dezvolte, după părerea sa, în strînsă corelație cu agricultura, meseriile și așa-numita industrie casnică. Legea încurajării industriei naționale, aplicată la noi, în afară de alte vicii, l-a avut și pe acela că n-a ținut seama de această corelație, arăta Gr. Antipa.

Menținerea poporului nostru în starea de popor aproape exclusiv agricol — lăsa să se înțeleagă Gr. Antipa — l-a îndepărtat în mare măsură de activitatea comercială. El dădea comerțului și o semnificație de ordin universal, subliniind necesitatea intrării popoarelor în relații de schimb cît mai largi, spre a-și satisface nevoile reciproce și a-și putea sprijini dezvoltarea internă. Fără să neglijeze importanța agriculturii, el vedea în activitatea industrială și în cea comercială doi din stîlpii fundamentali ai vieții popoarelor și, în dezvoltarea lor, o chezășie a ridicării acestora pe trepte avansate de civilizație.

Propunînd pentru diferitele ramuri ale activității economice numeroase instituții care să aibă în obiectiv dezvoltarea acestora pe bază de planuri sistematice, Gr. Antipa avea în vedere și înființarea unei instituții prin care statul să influențeze dezvoltarea economiei naționale în ansamblu și anume, înființarea așa-numitului „Consiliu superior economic".

„Garanția reală — și singura sigură — a existenței și propășirii noastre în viitor stă, și în această direcție, numai în întărirea noastră proprie, dezvoltîndu-se tot mai mult propriile noastre puteri, prin muncă neobosită, cultură și civilizație, și dînd o organizare cît mai perfectă statului nostru, astfel ca să fim cît mai neatîrnați din afară, atît politicește, cît și economicește" — sublinia marele savant patriot. Dezvoltarea noastră națională în spiritul independenței nu excludea — după părerea sa — cooperarea.

Insuficient cercetată pînă acum, opera de sociolog și economist a lui Gr. Antipa ni se dezvăluie deosebit de interesantă. În pofida limitelor care decurg din poziția de clasă a autorului ca și a viciilor metodologice determinate de încercarea de a adapta legile biologice la procesele sociale, doctrina economică a marelui nostru naturalist constituie un semnificativ elaborat românesc din prima jumătate a secolului nostru.

O. N. U. D. I. despre

PROGRESELE DEZVOLTĂRII INDUSTRIALE MONDIALE

„ANII RECENȚI au fost marcați printr-un neîndoios progres al țărilor în curs de dezvoltare pe calea efortului de a crea în economiile lor un sector industrial important. Aceasta rezultă din creșterea producției industriei prelucrătoare într-un ritm anual de aproape 7% într-o perioadă de zece ani premergătoare anului 1965... Ritmul de creștere al industriei prelucrătoare în țările în curs de dezvoltare a fost considerabil mai ridicat decît în țările dezvoltate cu economie de piață (țările capitaliste industrializate, în terminologia O.N.U. — n.n.) unde a fost numai de circa 5% anual. Dar baza pe care a avut loc creșterea în aceste din urmă țări a fost aproximativ de zece ori mai puternică decît industria prelucrătoare a țărilor în curs de dezvoltare, care în consecință, au obținut un spor al producției de articole industriale echivalent cu numai o șeptime din sporul țărilor dezvoltate cu economie de piață din aceeași perioadă".

Aceste constatări sînt cuprinse într-un studiu recent elaborat de Secretariatul Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea Industrială (O.N.U.D.I.) pe tema industrializării în lumea postbelică, cu referire specială la țările în curs de dezvoltare. Studiul (Industrial Development Survey, doc. ID/Conf. 1/46), primul de acest gen, urmează să capete în viitor caracter periodic, conform rezoluției 1030 (XXXVII) a Consiliului Economic și Social al O.N.U. De menționat că termenul „industrializare" este folosit în studiu cu înțelesul — îngustat, după părerea noastră — de creștere a producției industriei prelucrătoare.

Aprecierile citate la început conțin în germene unele idei de bază ale studiului O.N.U.D.I. Făcînd bilanțul eforturilor de industrializare ale țărilor în curs de dezvoltare, autorii subliniază că rezultatele de pînă acum trebuie amplificate, multiplicate dacă e vorba să se creeze o perspectivă mai favorabilă pentru reducerea rămînerii în urmă față de țările industrializate. Prin argumentele și exemplele — referitoare la ritmuri, structuri etc. — deduse din dezvoltarea industrială a țărilor avansate, fie ele capitaliste sau socialiste, studiul constituie, pe de altă parte, o clară pledoarie pentru industrializarea țărilor în curs de dezvoltare, ca mijlocul cel mai sigur și eficace de accelerare a dezvoltării lor economice, și este ca atare de bun augur pentru demarajul acestui tînăr organism al O.N.U.

● 7%, sau limitele unui ritm

EXAMINÎND RITMUL ANUAL de 7% al industriei prelucrătoare a țărilor în curs de dezvoltare, studiul O.N.U.D.I. relevă și alte limitări ale sale, pe lîngă cea principală, legată de slăbiciunea deosebită a bazei de pornire. În primul rînd, acest ritm a fost insuficient pentru acoperirea cererii crescînde de articole industriale, ceea ce a dus la sporirea în expresie absolută a dependenței de import. În al doilea rînd, în marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare creșterea s-a situat simțitor sub nivelul obiectivelor stabilite în planurile oficiale de dezvoltare a economiei naționale. În al treilea rînd, creșterea industriei prelucrătoare nu a fost suficientă spre a permite țărilor în curs de dezvoltare, în ansamblul lor, să atingă sporul anual minim de 5% al venitului național total, preconizat pentru Deceniul dezvoltării și care ar necesita creșterea anuală cu 8,6% a producției industriei prelucrătoare. În al patrulea rînd, creșterea efectivă pe locuitor a fost numai de circa 5%, ceea ce înseamnă că țările în curs de dezvoltare ar avea nevoie de 35—40 de ani pentru a atinge *actuala* producție globală a industriei prelucrătoare din țările capitaliste dezvoltate și 60—70 de ani pentru a atinge *actuala* lor producție pe locuitor.

Am adăuga la toate acestea că analiza ritmurilor comparate ale țărilor în curs de dezvoltare și ale țărilor capitaliste dezvoltate arată o ușoară tendință de încetinire relativă, în defavoarea celor dintîi. Fată de 1938, ritmul mediu al țărilor în curs de dezvoltare în perioada 1960—1964 a fost cu circa 20% mai mare decît al țărilor capitaliste dezvoltate, iar față de 1955—1959 cu aproape 33%. Față de 1948 el fusese cu circa 37% mai ridicat, iar față de media 1950—1954 chiar cu 42% (vezi tabel nr. 1).

Tabel nr. 1

Creșterea producției industriei prelucrătoare, pe zonele mari ale lumii capitaliste 1938—1966

(modificări medii anuale procentuale)

	Țările în curs de dezvoltare	Țările capitaliste dezvoltate	Lumea capitalistă
Media 1960—1964/1938	5,9	4,9	5,0
Media 1960—1964/1948	7,8	5,7	5,8
Media 1960—1964/media 1950—1954	7,1	5,0	5,2
Media 1960—1964/media 1955—1959	6,9	5,2	5,4
1965/1964	6	7	7
1966/1965	7	7	7

Sursa : Doc. ID/Conf. 1/46, pag. 2

● Industrializare = creșterea stabilității

DEȘI NU STABILEȘTE ACEST RAPORT, studiul O.N.U.D.I. nici nu contestă fenomenul semnalat. Autorii semnalează că în primii ani de după cel de-al doilea război mondial, producția industriei prelucrătoare a cunoscut avansări rapide în țările în curs de dezvoltare, ca urmare a restabilirii schimburilor, întrerupte în timpul războiului, cu regiunile dezvoltate. A urmat apoi o încetinire accentuată la începutul deceniului al șaselea, industria prelucrătoare atingînd creșterea cea mai scăzută în 1952, cu numai 1%, și în 1953 cu 3%. În perioada următoare, ritmul nu a scăzut în nici un an sub 5% și în unii ani a fost de peste 8%. Dar : „Ar însemna să se meargă prea departe dacă s-ar interpreta aceste date statistice globale ca dovadă a unei accelerări recente în ritmul de creștere al industriei prelucrătoare pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare. Recenta perioadă decenală ar putea fi caracterizată mai degrabă ca o perioadă de avansare destul de continuă pe calea industrializării" (pag. 5).

Accentul pus pe realizarea unui ritm susținut, continuu, stabil reiese și dintr-o idee emisă în continuare. În întreaga perioadă postbelică, se arată în document, țările în curs de dezvoltare, luate ca entitate, au cunoscut fluctuații mai mici de la un an la altul ale ritmului de creștere al industriei prelucrătoare, față de țările capitaliste dezvoltate. „Dezvoltarea industriei prelucrătoare în țările în curs de dezvoltare pare să deschidă perspectiva unei oarecare relaxări a legăturii strînse dintre condițiile economice generale din țările dezvoltate cu economie de piață și cele din țările în curs de dezvoltare". Argumentarea pe care se sprijină această idee este în esență următoarea : Legătura amintită a funcționat în numeroase ocazii mai ales prin cererea industriei țărilor dezvoltate pentru produsele primare ale țărilor în curs de dezvoltare, astfel că perioade de recesiune în cele dintîi au fost însoțite de înrăutățirea raportului de schimb și instabilitate economică pentru cele din urmă. Datele concrete pe ultimii ani arată că evoluția producției industriei prelucrătoare în țările în curs de dezvoltare, în ansamblul lor, a fost în general independentă de evoluția producției în țările dezvoltate, contribuind astfel nu numai la creșterea economică generală în țările în curs de dezvoltare, ci și la stabilitatea economiei lor.

Raționamentul citat întregește ideea generală că o economie bazată pe industrie este mai puțin vulnerabilă în relațiile cu restul economiei mondiale decît o economie predominant agricolă și extractivă. El trebuie să fie însoțit însă cel puțin de aceleași rezerve ca în cazul ritmului mediu anual de 7%, în sensul că baza industrială de care este vorba reprezintă încă mult prea puțin în termeni absoluți, pentru a se putea socoti drept un bun cîștigat și mai ales ca suficiente, rezultatele pe care le reflectă.

● Structuri regionale...

ÎNTR-ADEVĂR, cum evoluează ponderea țărilor în curs de dezvoltare în producția industrială mondială ? După o estimare, calificată în studiul O.N.U.D.I. ca optimistă, industria lor prelucrătoare a contribuit în prima jumătate a Deceniului dezvoltării cu o zecime din creșterea acestei ramuri pe întreaga lume capitalistă. Această evaluare bazată pe datele contabilităților naționale este mai mare decît cea derivată din statisticile producției industriale, care indică o contribuție mai apropiată de 1/15. Prima estimare ar demonstra un progres mic, aportul țărilor în curs de dezvoltare trecînd de la circa 9% în a doua jumătate a deceniului trecut la 10% ; în a doua estimare progresul este și mai neînsemnat, cum se poate vedea și din tabelul nr. 2. Cît despre evoluția viitoare : „Date fiind aceste mărimi și presupunînd că în linii mari se vor menține ritmurile de creștere din ultima perioadă, un calcul simplu arată că chiar și la capătul următorilor 25 de ani producția industriei prelucrătoare a țărilor în curs de dezvoltare nu va putea reprezenta mult mai mult decît 15% din producția însumată a țărilor în curs de dezvoltare și a țărilor dezvoltate cu economie de piață" (pag. 10).

Tabel nr. 2

Structura producției industriale prelucrătoare pe zonele mari ale lumii, 1950—1964

Perioada	Țările în curs de dezvoltare	Țările capitaliste dezvoltate	Țările socialiste a)	Total mondial
Producția totală, în %				
1955—1959	4,5	69,8	25,7	100,0
1960—1964	4,6	64,9	30,5	100,0
Producția pe locuitor, în dolari 1958				
1950—1964	12	410	...	...
1955—1959	15	489	346	193
1960—1964	19	592	533	245

a) Producția pe locuitor — țările socialiste din Europa.
Sursa : Doc. ID/Conf. 1/46, pag. 15.

Revenind la situația actuală, constatăm îndeosebi adîncul decalaj dintre zonele mari ale lumii capitaliste la producția pe cap de locuitor. Pentru țările în curs de dezvoltare, producția pe locuitor a industriei prelucrătoare reprezintă 1/10 din cea pe întreaga lume capitalistă și numai 1/30 din cea a țărilor capitaliste dezvoltate. Există aici diferențe sensibile și între regiunile mari slab dezvoltate : America Latină figura în 1960—1964 cu 64 de dolari, față de numai 10 dolari pentru Asia (fără Japonia) și desigur și mai puțin pentru Africa.

De altfel, în prezent producția industriei prelucrătoare a țărilor în curs de dezvoltare este concentrată în proporție de peste 50% în America Latină. Dar importanța relativă a acestui continent este în descreștere. Ritmul mediu anual de creștere al ramurii în a doua jumătate a deceniului trecut și în prima jumătate a actualului deceniu a fost de circa 6% în America Latină, de ordinul a 7—8% în Africa (fără Republica Sud-Africană) și de peste 8% în Asia subdezvoltată. La nivelul țărilor, repartizarea inegală a industriei prelucrătoare în regiunile subdezvoltate este poate și mai vizibilă. Patru țări — Argentina, Brazilia, India și Mexicul — dețin probabil circa 50% din producția totală de articole industriale a acestor regiuni. Pe de altă parte, circa 50 de țări dețin mai puțin de 5%. În ceea ce privește producția pe locuitor, în regiunea relativ cea mai avantajată — America Latină — numai cinci țări se mențin la un nivel superior unei zecimi din producția pe locuitor a S.U.A. în timp ce în 15 țări nivelul scade sub 1/20 din cel american. În celelalte zone subdezvoltate, majoritatea țărilor au o producție pe locuitor a industriei prelucrătoare mai mică decît 1/50 din nivelul Statelor Unite.

● ...și armonizări sectoriale

RELEVÎND ACESTE DISCREPANȚE și decalaje, pe fundalul progreselor generale ale țărilor subdezvoltate în domeniul industriei prelucrătoare, autorii studiului O.N.U.D.I. accentuează mereu necesitatea de a ține seama de marea varietate a condițiilor din regiunile în curs de dezvoltare, de evoluțiile diferite în timp și în spațiu, și de a adapta corespunzător soluțiile preconizate. Regăsim această idee în subcapitolul intitulat „Industria și dezvoltarea economică generală". Cităm aici : „Avantajele potențiale ale unei industrializări rapide se pot concretiza numai în contextul unei expansiuni armonioase a altor sectoare și al creării infrastructurii cerute de deservirea eficientă a producției, desfacerii și consumului tuturor mărfurilor și serviciilor". Dar fiecare țară trebuie să decidă ea însăși ce va reprezenta în cazul ei o „expansiune armonioasă", în funcție de resursele sale naturale și umane, de structura consumului și de acumulări, de schimburile externe etc. „Este puțin probabil ca expansiunea economică armonioasă în fiecare țară în curs de dezvoltare să ducă în toate aceste țări la ritmuri de creștere de același ordin ale industriei lor prelucrătoare sau la o dezvoltare relativă cu totul similară a sectoarelor prelucrătoare, primar și infrastructural" (pag. 20).

Pe acest fond, în mod firesc diferențiat, se constată însă similitudini esențiale. Una din acestea este creșterea prioritară a industriei grele în cadrul industriei prelucrătoare, prioritate căreia i se atribuie în studiu un rol decisiv în realizarea ritmului anual de 7% în deceniul 1955—1964. O altă similitudine esențială este raportul dintre dezvoltarea producției industriale a țărilor în curs de dezvoltare și necesitatea pentru ele de a-și rezolva problema alimentației din producția agricolă proprie. Autorii pledează pentru îmbinarea rezolvării acestei probleme cu o industrializare rapidă, arătînd că interpunerea unor industrii prelucrătoare între agricultură și consumatorii finali ai produselor ei sporește valoarea producției sectorului primar, impune îmbunătățirea calității și sporirea regularității producției agricole etc.

Lăsînd la o parte întrebarea, se spune la un moment dat în studiul O.N.U.D.I., dacă țările în curs de dezvoltare au sau nu au astăzi o capacitate sporită de a se industrializa mai rapid, recunoașterea de către guverne a necesității unei asemenea industrializări este astăzi mai mare decît în trecut. „Conștiința faptului că o industrializare mai rapidă, în armonie cu dezvoltarea economică generală, va aduce cu sine un nivel de viață mai ridicat, s-a răspîndit larg în lume, ca rezultat al realizărilor palpabile din țările dezvoltate" (pag. 79—80). De bună seamă, și poziția pe care se situează studiul este o oglindire a acestei conștiințe.

B. ION

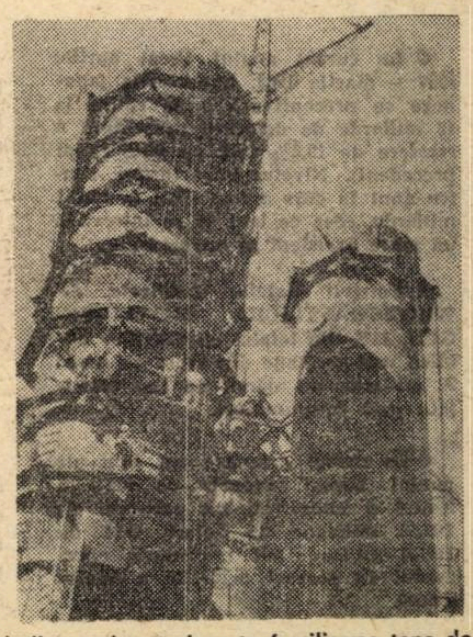

India produce azi peste 6 milioane tone de oțel. În fotografie : **noua oțelărie de la Durgapur**

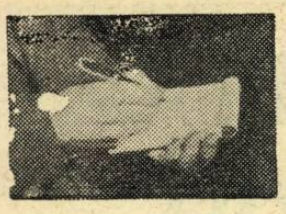

din bloc-notesul cronicarului

De cînd să începem

HENRI BELLIOT, inspector general în cadrul Ministerului francez al învățămîntului, și-a exprimat regretul în legătură cu faptul că orientarea și formarea cercetătorilor științifici nu este întreprinsă înainte de intrarea tinerilor în institutele de învățămînt superior. Mijloacele de care dispune orientarea școlară — menționa acesta — pot fi reduse la următoarele: examinarea în materie de cunoștințe, observarea elevilor pe parcursul școlarității și examenele psihologice. Validitatea informațiilor date de examenele de tip tradițional este însă foarte discutabilă. Nici o probă din cadrul acestor examene, inclusiv bacalaureatul, nu poate duce la detectarea calităților ce se cer unui cercetător. O bună observare a elevilor pe toată perioada vieții lor școlare ar putea fi mai fecundă dacă programele de învățămînt ar conține mijloace mai eficace, capabile să evidențieze **spiritul de inventivitate** *și dacă profesorii ar fi bine pregătiți în acest scop. Programele și formarea elevilor — după aprecierea sa — nu ar trebui, deci, orientate exclusiv spre acumularea a ceea ce este deja cunoscut, ci, într-o anumită proporție și spre sesizarea principalelor direcții de dezvoltare a științei în viitor.*

Scara decalajului

UN STUDIU elaborat recent de Oficiul Statistic al Comunităților Europene evidențiază existența unor diferențe apreciabile între condițiile de viață ale populației din cele 6 țări membre ale Pieței Comune. Lăsînd la o parte particularitățile calitative, naționale, ale consumului familiilor din diverse categorii sociale, datele de mai jos, publicate în studiu, oferă o imagine asupra decalajului dintre nivelul de trai al populației țărilor situate la extreme: Luxemburgul și Italia (nivelul acesteia din urmă fiind luat drept bază).

Țara	Cheltuielile de consum	
	Familii de salariați	Familii de agricultori
Italia	100	100
Olanda	134	180
R.F.G.	141	153
Franța	143	138
Belgia	152	153
Luxemburg	168	162

Combustibil sau electricitate?

PORNIND DE LA IDEEA că modelul consumului de energie variază în funcție de o multitudine de factori economici și sociali, revista SCIENCE JOURNAL preconizează într-un număr recent modificările eventuale ce vor interveni pînă al sfîrșitul secolului în volumul, structura și domeniile de utilizare ale energiei. Luînd ca exemplu modelul de consum energetic al Statelor Unite în 1960, dr. Ali Bulent-Cambel, autorul articolului, încearcă prin extrapolare să determine situația consumului de energie în anul 2000, în două alternative: 1) o economie bazată pe utilizarea mixtă a energiei (adică atît direct, sub formă

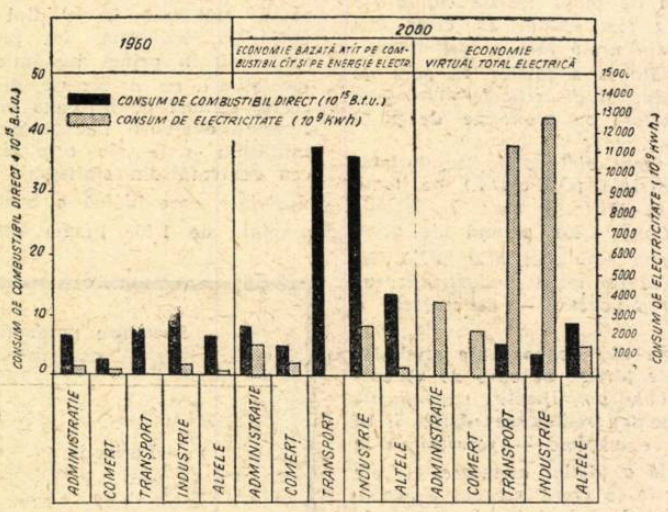

Întrebuințarea energiei

de combustibil, cît și indirect, sub formă de energie electrică) și 2) o economie bazată aproape exclusiv pe forma indirectă de energie electrică.

Cele două alternative în perspectiva anului 2000 rămîn deschise.

Cine dictează prețurile

REFERINDU-SE LA AGRAVAREA problemei alimentare în țările în curs de dezvoltare, ziarul LE MONDE sublinia recent că aceasta se datorește, printre altele, tendinței de continuă scădere a indicelui mediu al prețurilor produselor agricole tradiționale din aceste țări, fenomen de care nu sînt străine țările occidentale, care, prin politica lor, stimulează această scădere. Astfel, ziarul constată că între anii 1958—1965 acest indice a scăzut în țările în curs de dezvoltare de la 100 la 88, în timp ce indicele mediu al prețurilor acelorași produse în țările capitaliste dezvoltate a crescut în perioada sus-amintită de la 100 la 111.

Luînd exemplul Coastei de Fildeș, ziarul arată că această țară a suferit un prejudiciu de peste un miliard de franci francezi noi în perioada 1960—1965, din cauza scăderii prețurilor la cafea, cacao și banane, principalele sale produse de export.

Sistemele de transport în viitoarele decenii

TENDINȚELE PRINCIPALE care vor caracteriza evoluția sistemelor de transport pînă la sfîrșitul acestui secol, formează obiectul unui studiu întocmit de Gabriel Bouladon, șeful Departamentului tehnic al Institutului „Battelle" din Geneva. Bazîndu-se pe extrapolarea literaturii actuale de specialitate și pornind de la teza că viteza solicitată diverselor sisteme de transport crește o dată cu timpul (1925—2000) și cu distanța ce trebuie parcursă, autorul încearcă să înfățișeze în graficul pe care-l reproducem, sistemele de transport care vor fi cele mai indicate în diverse perioade. Astfel, el stabilește că numai sistemele care apar deasupra liniilor punctate sînt considerate suficient de rapide pentru perioada respectivă. De exemplu, în anul 1975, formele ideale de transport ar fi aviația hipersonică și trenurile subterane de tip tub (tube trains). În anul 2000

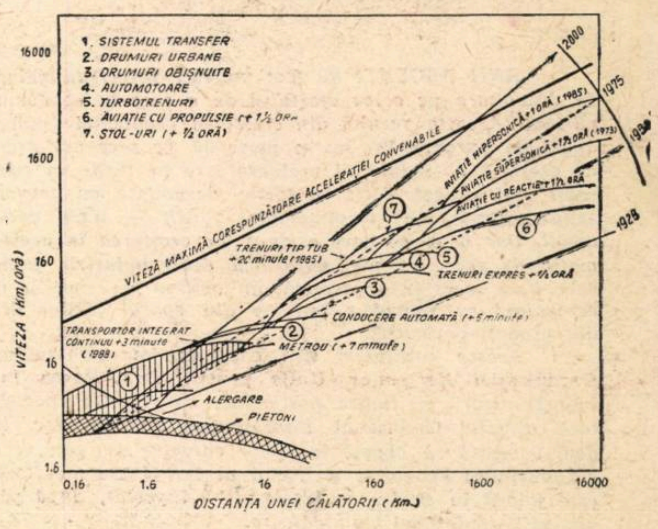

transportoarele continuu integrate (un sistem de benzi rulante, cu acces de tip escalator) vor fi indicate pentru distanțe mici, sistemele ideale pentru distanțe lungi nefiind încă previzibile.

Cifrele redate în grafic după fiecare sistem indică timpul necesar mediu de așteptare al pasagerului.

166 noi... „giganți"

POTRIVIT DATELOR publicate de cotidianul IL SOLE — 24 ORE, la 1 septembrie 1967 pe șantierele navale ale principalelor țări capitaliste se aflau în construcție 166 de „giganți" (157 petroliere de peste 100 000 tdw fiecare, și 9 superpetroliere totalizînd 28 867 000 tdw).

Redăm mai jos tabelul principalelor nave de mare tonaj și șantierele de construcție:

Tone dw	Șantierul	Nr. de nave
310 000	IHI și Mitsubishi	6
240 000	AG Weser	6
240 000	Verlame	3
227-228 000	Götaverken	4
	Italcantieri	2
213-215 000	Kawasaki	2
	Mitsubishi	2
209-210 000	Atlantique	6
„	Kieler H. W.	4
„	Hitachi	3
„	IHI	5
„	Kawasaki	1
„	Nederland Doch	3
„	Kochums	5
„	Mitsubishi	6

Demn de relevat este faptul că din totalul navelor de transport comandate sau date în exploatare, Europa vestică deține 78 unități de mare tonaj (47,1% din totalul mondial) iar Japonia 88 (52,99%). Pe șantierele europene se află în construcție circa 34 unități de peste 200 000 tdw, iar în cele japoneze — 30. De remarcat că în S.U.A. pînă în prezent nu se poate vorbi de construcția nici unei nave de peste 100 000 tdw. Beneficiarii principali ai acestor comenzi sînt societățile „Shell" cu 27 unități (5,24 milioane tdw), „Esso-Standard" cu 18 unități (3,82 milioane tdw), „National Bulk Carriers" cu 6 nave (1,872 milioane tdw), armatorii Onasis, Niarchos și A. P. Möller.

PE GLOB

● **În cursul anului fiscal aprilie 1967 — martie 1968, importurile japoneze se preconizează a se ridica la 12 miliarde de dolari (reprezentînd o creștere de 19,8% față de anul fiscal precedent). Nivelul exporturilor pentru anul în curs a fost fixat la 11.162 miliarde, ceea ce lasă să se întrevadă un mare excedent al importurilor.**

● **Potrivit datelor publicate de WIRTSCHAFTLICHE MITTEILUNGEN, 14% din totalul cheltuielilor publice vest-germane din acest an (circa 22 miliarde de mărci) au fost finanțate prin împrumuturi.**

● **În cursul primelor opt luni ale anului curent, balanța de plăți a Italiei a înregistrat un excedent de 263,52 milioane de dolari, față de 777,44 milioane cît reprezenta excedentul în aceeași perioadă a anului trecut.**

● **Începînd cu 16 noiembrie a.c., tarifele rutiere internaționale au fost majorate în Olanda cu 7,5% pentru primii 100 de km și cu 4,5% pînă la 750 km.**

● **Ziarul costarican NACION cheamă țările Americii Latine să acționeze energic împotriva practicilor discriminatorii ale C.E.E. față de produsele latino-americane, în special față de cafea. Ziarul atrage atenția că în cazul în care această politică nu va fi revizuită, țările latino-americane vor adopta aceeași atitudine discriminatorie față de produsele Pieței Comune.**

● **La Frankfurt pe Main a avut loc recent o reuniune la care au participat guvernatorii băncilor de emisie din Belgia, R.F.G., Italia, Olanda, Elveția, Anglia și S.U.A. Ei au hotărît să întreprindă măsuri în comun pentru stabilizarea situației pe piața devizelor și asigurarea cursurilor de schimb pe baza prețului stabil al aurului, de 35 dolari uncia.**

● **La 9 decembrie a.c. urmează a se întîlni la Cairo miniștrii finanțelor și economiei din țările arabe, cu care ocazie se va semna acordul încheiat la Alger în luna octombrie, privind crearea unui „fond arab pentru dezvoltarea economică și socială".**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), V. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu, (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 50 (226)
VINERI
15 decembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

1967
1947

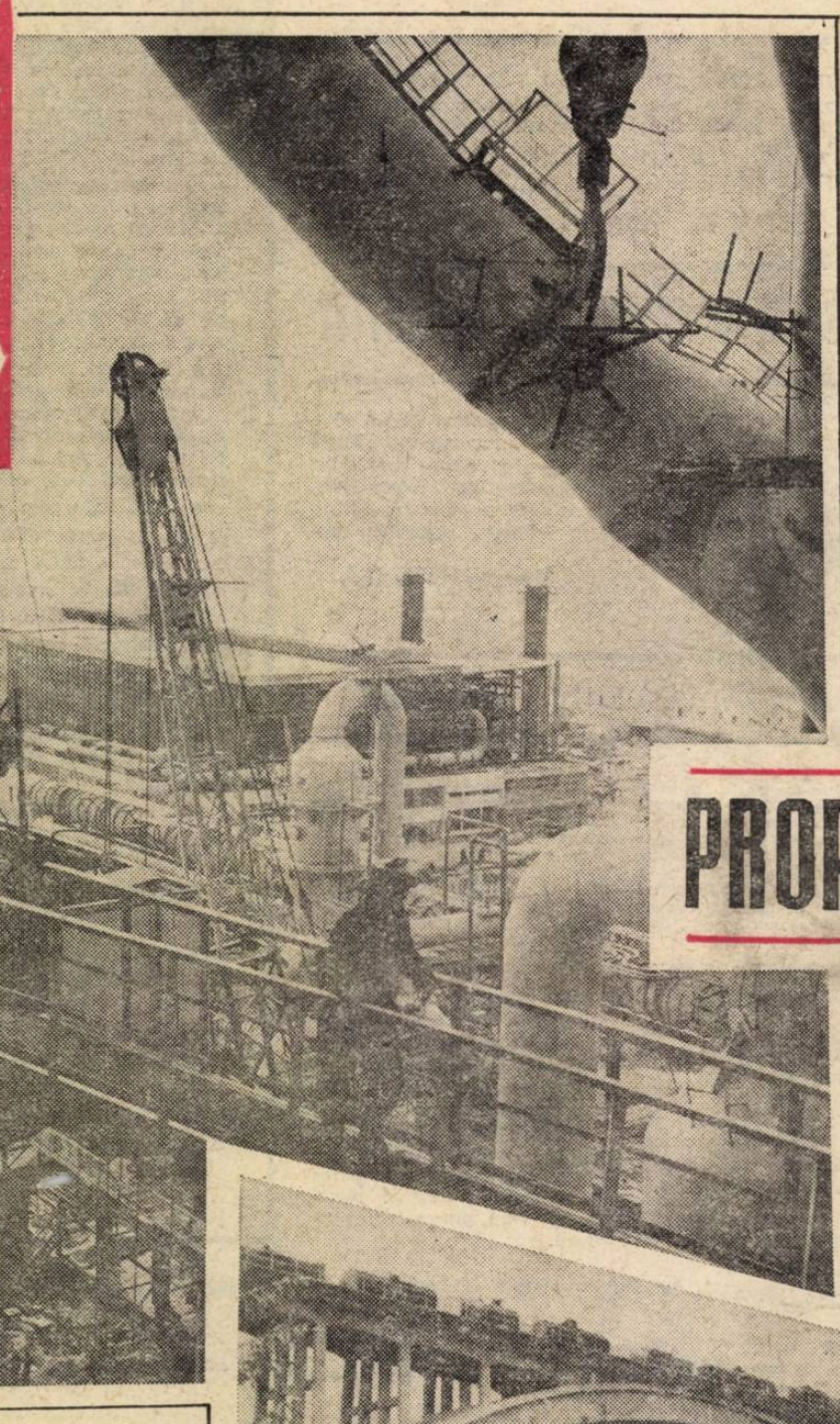

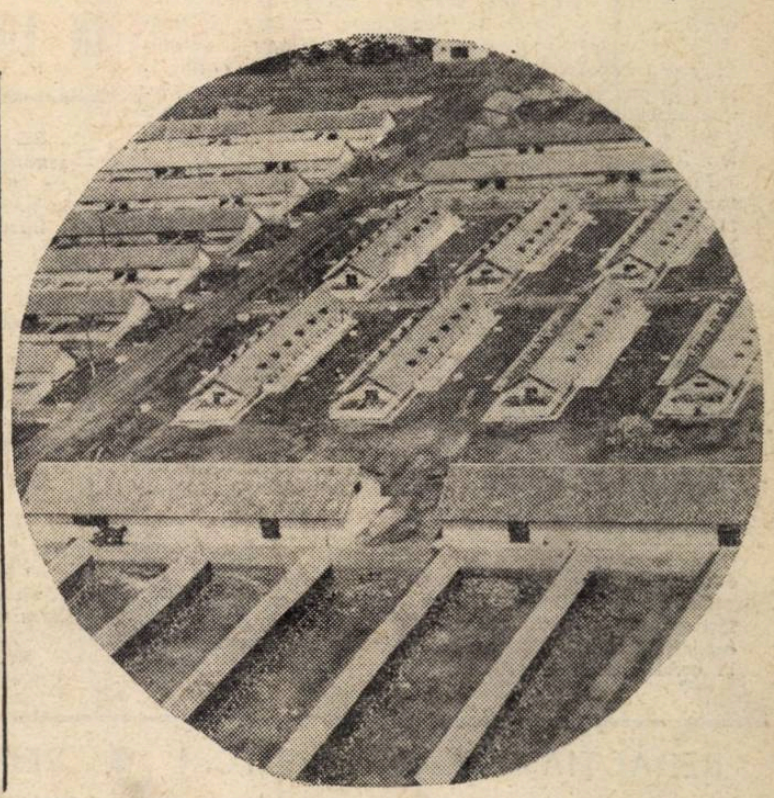

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ BAZA SUPERIORITĂȚII ORÎNDUIRII NOASTRE

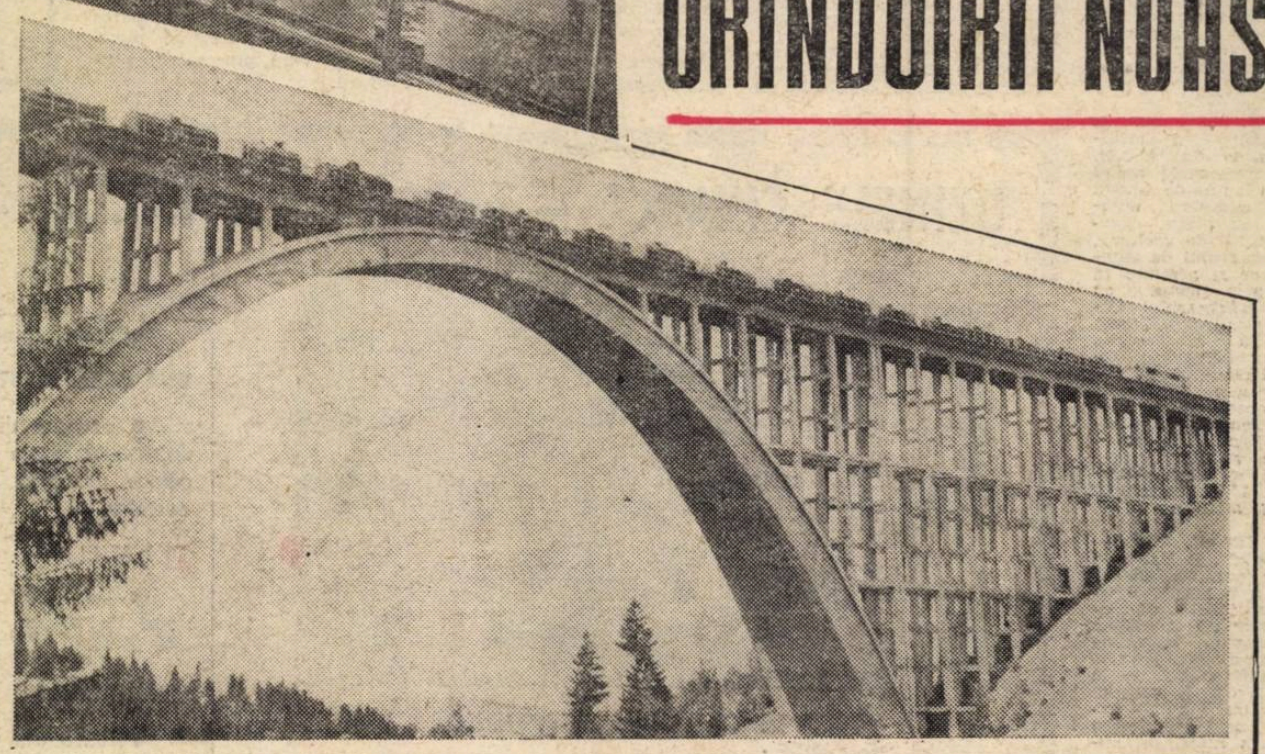

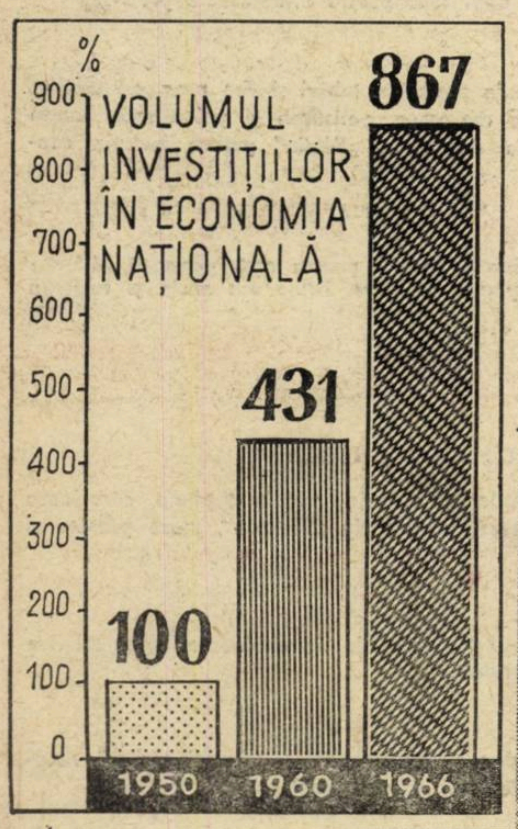

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

NOMENCLATORUL - CERERE DE MATERIALE

PORNIND DE LA O SERIE DE DIFICULTĂȚI provocate de instrucțiuni încîlcite, fragmentar transmise, a unor termene de execuție reduse, m-am gîndit că ar fi utilă crearea unui nomenclator — cerere de materiale, pentru a ușura munca de identificare, corelare, sistematizare și unificare de materiale necesare într-o unitate. În acest nomenclator pot fi exprimate necesitățile de mijloace de producție, atît global — potrivit actualelor nomenclatoare, — cît și analitic cu specificare pe cantități a sortimentelor, calităților și dimensiunilor, pentru fiecare poziție în parte.

În condițiile existenței unui nomenclator - cerere, întocmirea planului de aprovizionare ar putea fi realizată într-un termen scurt și de un colectiv restrîns. În problema centralizării, analizei și definitivării necesarului — de exemplu, la Combinatul chimic din Făgăraș — era necesară munca unui colectiv de 8—10 cadre, pe o durată de 15—20 zile (circa 12—16 ore zilnic). Prin noul sistem, se exclud erorile de înregistrare sau interpretare, centralizarea putîndu-se face numai de două persoane, lucrînd în condiții normale și într-o perioadă scurtă.

Întocmind planul de aprovizionare pe astfel de nomenclatoare (imprimatul corespunde cu actualul RDI) se va putea cunoaște în amănunt necesarul de mijloace de producție. Acest lucru prezintă o deosebită importanță, întrucît exclude transmiterea ulterioară — trimestrială sau semestrială — a specificațiilor, înlesnind o corelare mai operativă a necesarului cu resursele și exercitarea unui control preventiv mai eficace.

Prin nomenclatorul propus s-ar contribui la îmbunătățirea conținutului muncii de aprovizionare, la ridicarea nivelului calitativ al planului de aprovizionare, la crearea unor condiții optime de lucru și, în ultima instanță, la o utilizare rațională și cu maximum de randament a cadrelor însărcinate cu rezolvarea acestor probleme. Rezultatele obținute pe această linie în cadrul Combinatului chimic din Făgăraș constituie un argument pentru aplicarea nomenclatorului și la alte întreprinderi, îmbunătățindu-se astfel activitatea de aprovizionare tehnico-materială.

Ilie M. STAN
economist, Combinatul chimic-Făgăraș

ÎN LOCUL RAFIEI

SE ȘTIE că în agricultură sînt folosite cantități însemnate de rafie — din import — pentru legatul vițel de vie și în legumicultură. Socot că s-ar putea renunța la acest import, prin întrebuințarea foliei de polietilenă. Specialiștii au cuvîntul.

Constantin PAVEL
tehnician, U.R.C.A.P.-Oltenia

ȘI DESPRE DEPOURI DE LOCOMOTIVE

SÎNT LĂCĂTUȘ la depoul de locomotive C.F.R. din Cluj. Mă număr printre cititorii permanenți ai „Vieții economice". Aș dori să citesc deci și unele materiale din experiența pozitivă a depourilor de locomotive. S-ar putea scrie, de exemplu, despre organizarea științifică a producției și a muncii, folosirea rezervelor interne ș.a.m.d.

George NEGREA
Cluj

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

DUMITRU MOLDOVAN, Cluj — În dicționarul enciclopedic român, cuvîntul **volum** are următoarea explicație: „Măsură (număr pozitiv) cu care se evaluează cantitativ spațiul ocupat de un corp tridimensional. **Volum specific** este volumul ocupat de unitatea de masă dintr-o substanță; se poate exprima în m^3/kg etc. **Volumul fizic** al producției se poate exprima în volumul unui produs în expresie naturală (kg, buc., m etc.) sau al unei producții eterogene, văzută însă ca masă de valori de întrebuințare și exprimată din această cauză în prețuri constante sau comparabile. Cuvîntul volum mai este întrebuințat și pentru **volum atomic** (raportul dintre greutatea atomică a unui element și densitatea acestuia), **volum molar** (volumul ocupat de un mol dintr-o substanță)".

VIRGIL PUȘCAȘ, economist șef, I.A.S. Zalău — În conformitate cu art. 10 din H.C.M. nr. 1598/1967 persoanele avînd funcțiile prevăzute de anexa 8, vor putea cumpăra autoturisme noi, cu plata imediat, fără condiții de vechime, în limitele numărului de autoturisme ce vor fi afectate în acest scop, prin planul de desfacere al Ministerului Comerțului Interior. Această cotă a fost stabilită și vînzarea autoturismelor către cei îndreptățiți a început. Dat fiind însă numărul mare al solicitanților, în acest an vor fi satisfăcute numai cererile celor care se încadrează în anexele 1 și 2, restul solicitanților urmînd să fie satisfăcuți, în anul 1968, în limitele cotei ce va fi alocată.

ILIE BERGHEZAN, Sibiu — La scrisoarea dv. „Calitatea pîinii negre" (nr. 38), Direcția generală a industriei panificației din Ministerul Industriei Alimentare confirmă faptul că pentru obținerea pîinii negre se aplică procese tehnologice diferențiate de la o localitate la alta. În ceea ce privește îmbunătățirea calității făinii prin reducerea extracției — în răspunsul ministerului se arată: „Problema este cuprinsă în planul de stat pentru cercetare — pe anul 1968, făcînd obiectul unui studiu, respectiv, **stabilirea gradului optim de extracție**, la care vor colabora Institutul de cercetări alimentare și Institutul medico-farmaceutic — catedra de alimentație a Facultății de medicină generală.

ING. MIHAI SOLOCEANU, Brașov. — Perioada de activitate a unui absolvent al învățămîntului superior tehnic, cu examen de stat, în calitate de cadru didactic, profesor în specialitatea pentru care s-a pregătit, în învățămîntul profesional tehnic se ia în considerare ca stagiu util la ocuparea funcției de inginer I. În primii trei ani de activitate, ca inginer, acești absolvenți trebuie să presteze munca nemijlocit în atelierele și secțiile de producție.

I. DUCA, Turda — Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1324/1967 care prevede posibilitatea premierii cu pînă la 30% din salariul tarifar al funcției angajatului care lipsește din unitate, se referă la cadrele cu funcții de execuție. În cazul dv. care, așa cum arătați, îndepliniți în fapt funcția de inginer șef, post vacant în unitate, sînteți îndreptățit să primiți, în conformitate cu art. 33 din Codul muncii, salariul tarifar al funcției pe care o dețineți prin delegație. Pentru aceasta este necesar un ordin dat de către conducerea unității.

SIMION GROȘAN, U. M. 01183 — Angajații cărora li se desfac contractele de muncă în vederea îndeplinirii stagiului militar, au dreptul la compensarea în bani a concediului neefectuat. Au acest drept și salariații care n-au un stagiu neîntrerupt în muncă de cel puțin 11 luni, compensația plătindu-se în raport cu timpul lucrat. Deoarece dv. n-ați primit la timpul cuvenit compensarea în bani a concediului, sînteți îndreptățit să vi se acorde acest concediu la terminarea stagiului militar.

Pentru a cunoaște unitatea unde veți fi încadrat, ținînd seama de situația specială la care vă referiți, este necesar să vă adresați din timp Ministerului Economiei Forestiere. Potrivit art. 102 și 106 din Codul muncii, urmează să fiți reîncadrat în aceeași funcție sau într-o funcție echivalentă.

MARIN IACOB, contabil șef, Preparația cărbunelui Lupeni — Ministerul Căilor Ferate ne comunică — pe baza semnalării dv. — că s-a rezolvat situația specială a întreprinderii unde vă desfășurați activitatea și s-a aprobat ca marșrutele de cărbuni să fie primite în continuare pe baza unei singure scrisori de trăsură.

ION COBÎRZAN, FLORIAN CIUTACU, București — Materialul despre care ne întrebați, vă stă la dispoziție la sediul redacției noastre, pentru documentare.

GH. CONSTANTINESCU, str. Manu Cavafu, București — Poșta ne-a restituit scrisoarea ce v-am trimis-o, pe motiv că nu v-ați prezentat s-o ridicați.

Din corespondența săptămînii

SE POT REDUCE COZILE DE LA NOTARIATE?

DINTR-O relatare făcută redacției de tovarășii Aurel Pinția, notar șef, și Dumitru Rusu, adjunct la Notariatul Capitalei și al regiunii București, aflăm că la notariatele din București se perindă zilnic sute de cetățeni. Astfel, numai în primele 10 luni din acest an, instituțiile amintite au rezolvat peste 353 000 de cereri. Se menționează, de asemenea, că numărul cererilor privind anumite operații sporește vertiginos de la an la an. Bunăoară, cererile privind tranzacțiile referitoare la înstrăinările de autoturisme și imobile s-au dublat în acest an față de anul trecut. În perspectivă aceste cereri vor spori și mai mult.

În aceste condiții e de așteptat ca, în continuare, solicitatorii care se adresează notariatelor să piardă timp și mai mult decît pierd actualmente. Deci, dacă nu se vor lua unele măsuri, cozile de la notariate vor crește. Nu există posibilități pentru reducerea lor? Există. Iată despre ce e vorba.

Actualmente, notariatele sînt solicitate să legalizeze un mare număr de copii (peste 80 000 în acest an numai în București) ale diferitelor acte și declarații. Dintre acestea o bună parte sînt inutile, iar o altă parte pot fi legalizate de către instituțiile și întreprinderile care le solicită. Cîteva exemple de diferite acte care n-ar trebui să fie legalizate la notariate:

- *Declarațiile cerute la întocmirea cărților de muncă prin care petiționarii dovedesc că n-au mai fost în cîmpul muncii. Pentru ce trebuie autentificată o asemenea declarație, de vreme ce notariatul nu face nici un fel de verificare din care să rezulte temeinicia celor declarate?*
- *Declarații prin care unul din soți dovedește că nu primește alocații pentru copii. Instituția care cere o astfel de declarație, autentificată de notariat, nu se poate adresa direct instituției la care lucrează celălalt soț?*
- *Declarații cerute de unele școli prin care părinții se angajează că nu au pretenția pentru cazarea elevului la căminul școlii. De ce trebuie autentificată o astfel de declarație? Nu-i valabil angajamentul dacă el este semnat în fața secretarului școlii?*

Se cer autentificări pentru numeroase alte acte care, conform Decretului nr. 377/1960, pot fi făcute de către instituțiile solicitatoare, Respectarea prevederilor din acest Decret ar reduce în mod substanțial numărul cererilor prezentate la notariate, ceea ce ar duce la economisirea timpului (și a cheltuielilor bănești — taxele de la notariat) pe care îl pierd acum solicitatorii la notariate și ar da posibilitatea notariatelor să rezolve mai operativ cererile a căror rezolvare cade exclusiv în sarcina lor. Avem încredințarea că apelul interlocutorilor noștri va avea efectul scontat, spre satisfacția tuturor părților.

D. TĂRNĂUCEANU

UZINELE CHIMICE — TURDA

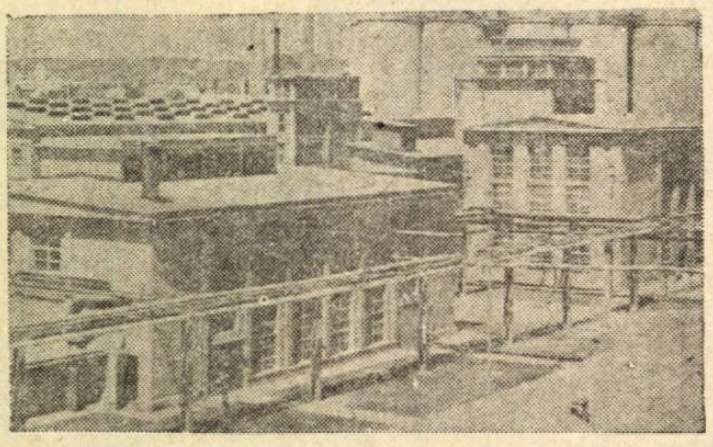

● **PRODUSE CLORO-SODICE:**

- hidroxid de sodiu leșie
- acid clorhidric soluție 32%
- acid clorhidric pro analisi
- clorură de var
- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- sodă caustică tehnică 98–99%

● **INSECTICIDE CLORURATE:**

- detexan
- hexaclorciclohexan

● **PRODUSE CLORURATE:**

- cloroform farmaceutic
- toluen clorurat
- clorură ferică

● **MASE PLASTICE:**

- policlorură de vinil suspensie și emulsie

De asemenea, oferă spre vînzare fără repartiție:

- hidroxid de calciu (șlam)

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910–1911–1912, interior 157.

I.O.I.L. — TG. MUREȘ

str. Bolyai nr. 36

primește comenzi pe anul 1968 pentru următoarele produse:

DIN MASE PLASTICE

● **covoare din plastovin și vinilin, tuburi și fire p.v.c. de diferite dimensiuni, piese injectate din p.v.c, polistiren și polietilenă, bandă pentru protecția izolațiilor de bitum, „Dialin" pentru izolația conductelor.**

DIN STICLĂ:

● **scrumiere ornamentate, butelii pentru apă gazoasă, diferite tipuri de oglinzi, șibere pentru mobilier, firme din sticlă și reclame din sticlă.**

DIN TEXTILE:

● **sfoară din viscoză.**

DIN METAL COMBINAT CU LEMN ȘI P.V.C.:

● **cuiere pom, îmbrăcate cu p.v.c., scaune tapițate, cărucioare pentru transporturi interioare, scaune tip „Victoria", mese pătrate și triunghiulare.**

DIN LEMN:

● **mobilier pentru unități comerciale de desfacere, mese tehnice dentare, dulapuri de laborator.**

PRODUSE ALIMENTARE:

● **biscuiți populari vrac și preambalați și biscuiți spriță, răcoritor expres (sub formă de praf și pachețele).**

Întreprinderea trimite celor interesați un catalog minimal de produse.

Informații suplimentare se pot obține la sediul întreprinderii din Tg. Mureș — Telefon 3077.

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ — BAZA SUPERIORITĂȚII ORÎNDUIRII NOASTRE

CONSTRUIREA ECONOMIEI SOCIALISTE, unitare în structura sa, armonios proporționată și cu o sudură organică între diversele ei sectoare și domenii, este un proces extrem de complex, dirijat conștient, care își găsește expresia în dezvoltarea rapidă a forțelor de producție și, pe acest temei, în făurirea și perfecționarea relațiilor socialiste de producție. Așa cum s-a subliniat la Conferința Națională a P.C.R., la baza superiorității orînduirii noastre se află proprietatea socialistă, care pune în slujba poporului întregul potențial al țării și permite coordonarea eforturilor în vederea propășirii societății, a ridicării ei pe trepte tot mai înalte de civilizație.

În preajma aniversării a 20 de ani de la proclamarea Republicii, poporul român, călăuzit cu pricepere de partid, se prezintă cu un bogat bilanț în toate domeniile vieții economice și sociale. Marile progrese realizate în decursul acestei perioade istorice scurte, demonstrează cu putere superioritatea orînduirii socialiste, capacitatea acesteia de a asigura avîntul forțelor de producție și lichidarea în termene mult mai scurte a înapoierii economice moștenite de la capitalism.

Aceste realizări sînt indisolubil legate de faptul că **partidul nostru a pornit în politica sa de construire a socialismului de la una din tezele de bază ale învățăturii marxist-leniniste, după care dezvoltarea și înflorirea continuă a forțelor de producție, întărirea proprietății socialiste constituie o problemă primordială a progresului necontenit al societății.**

Succesele obținute în dezvoltarea noastră economică sînt rodul vastei activități desfășurate de oamenii muncii pentru dezvoltarea avuției obștești.

Întrucît conținutul principal al relațiilor de producție și caracterul acestora sînt determinate de relațiile de proprietate, cea dintîi sarcină economică care a stat în fața clasei muncitoare și a aliatului ei firesc, țărănimea muncitoare, **după cucerirea deplinei puteri politice și instaurarea Republicii a fost lichidarea proprietății capitaliste și instaurarea proprietății obștești asupra principalelor mijloace de producție.** Aceasta era menită să creeze baza economică care să asigure trăinicia puterii politice avansate instaurate în țară, să imprime dezvoltării întregii economii naționale un înalt dinamism.

Prin istoricul act revoluționar al naționalizării, înfăptuit la 11 iunie 1948, au fost trecute în proprietatea întregului popor pricipalele mijloace de producție din industrie, transporturi și telecomunicații, a băncilor și societăților de asigurare, lichidîndu-se astfel ca clasă marea burghezie industrială și financiară. Ulterior, acest act a fost întregit prin naționalizarea spitalelor, a farmaciilor, a cinematografelor, și altele. Pe această bază s-a creat un puternic sector socialist în economia națională și a devenit posibilă trecerea la planificarea economiei naționale.

Pornind de la adevărul axiomatic că socialismul nu se poate construi numai la oraș, ci este necesară transformarea în același timp și a satului, că față de țărănimea muncitoare nu poate fi aplicată metoda naționalizării că în cazul capitaliștilor, Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 martie 1949 a elaborat un amplu program de unire a țăranilor muncitori, pe baza liberului consimțămînt și a convingerii, în mari gospodării de producție agricolă. În procesul cooperativării agriculturii, proprietatea privată a micilor producători s-a transformat în proprietate cooperatistă de tip socialist. Așa cum s-a subliniat în Raportul la Conferința Națională a partidului, experiența României, ca și a altor țări socialiste, cu o țărănime numeroasă, care moștenesc o agricultură fărîmițată în mici proprietăți de pămînt, demonstrează că, **cooperativele agricole de producție, ca formă de organizare a proprietății cooperatiste, constituie calea cea mai sigură și mai rapidă de lichidare a înapoierii agriculturii, a sărăciei și instabilității vieții țăranilor, calea cea mai corespunzătoare pentru împletirea intereselor țărănimii cu cele ale întregii societăți, în scopul creșterii producției agricole și al introducerii progresului și civilizației la sate.** În asemenea țări, cooperativele agricole de producție își vor menține pentru o lungă perioadă de timp rolul și importanța lor în viața socială.

FĂURIREA ȘI DEZVOLTAREA celor două forme ale proprietății socialiste — proprietatea de stat și cea cooperatistă — alcătuiesc deopotrivă elemente ale formării și consolidării bazei economice a socialismului. Ele se îmbină armonios, întărirea lor continuă fiind o condiție de bază a progresului întregii noastre societăți. De aceea, orice contrapunere a celor două forme de proprietăți, neglijarea dezvoltării uneia din ele aduce daune intereselor generale ale societății, frînează mersul înainte al acesteia. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului, **„îmbinarea strînsă a proprietății socialiste de stat și a celei cooperatiste într-un tot unitar în ansamblul economiei naționale oferă posibilități de folosire rațională a tuturor resurselor materiale și umane ale societății, permite creșterea în ritm susținut a producției, perfecționarea relațiilor sociale, satisfacerea tot mai înaltă a cerințelor materiale și spirituale ale oamenilor muncii de la orașe și sate".**

Instaurată pe deplin atît la orașe, cît și la sate, proprietatea socialistă creează posibilitatea îmbinării activității diferitelor ramuri într-un tot unitar, a utilizării raționale a resurselor materiale și de muncă în vederea dezvoltării complexe, armonioase și în ritm înalt a întregii economii naționale. Proprietatea socialistă constituie temelia de neclintit a orînduirii noastre sociale, izvorul trăiniciei și suportul bunăstării materiale și culturale a poporului. Ea reprezintă, de asemenea, baza materială a asigurării drepturilor și libertăților democratice pentru toți oamenii muncii, condițiile pentru înflorirea personalității umane, pentru afirmarea multilaterală a capacităților și inițiativei celor ce muncesc. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, în ambele ei forme — de stat și cooperatistă —, stă la baza superiorității orînduirii noastre față de societatea capitalistă, favorizînd folosirea cu maximum de eficiență a întregului potențial al țării, coordonarea eforturilor în vederea progresului social, al ridicării societății pe trepte tot mai înalte ale civilizației.

Iată de ce partidul și statul nostru, ținînd seama de interesele majore ale societății socialiste, acordă o atenție neslăbită dezvoltării și consolidării continue a avutului obștesc, proprietate de stat și cooperatistă.

Crearea proprietății socialiste nu duce de la sine la obținerea unor rezultate economice superioare, necesare socialismului; ea constituie temelia pe care devine posibilă o organizare superioară a economiei naționale, pentru utilizarea rațională și intensivă a bogățiilor țării, pentru dezvoltarea rapidă a economiei. Valorificarea acestor posibilități obiective depinde de politica economică, de măsura în care aceasta ține seama de ele.

O IMPORTANȚĂ DEOSEBITĂ pentru asigurarea unei dezvoltări în ritm rapid a economiei naționale, pentru sporirea avuției naționale și creșterea nivelului de viață al poporului prezintă conținutul material al proprietății. De mărimea și structura proprietății socialiste depind gradul de diversificare a economiei naționale, proporțiile acumulării socialiste, gradul de valorificare a bogățiilor naturale și deci gradul de satisfacere a nevoilor de producție și consum dintr-o anumită etapă a dezvoltării sociale. Concentrînd majoritatea covîrșitoare a resurselor materiale ale economiei naționale, proprietatea socialistă permite dirijarea planificată a acestora către sectoarele hotărîtoare pentru progresul țării, către acele ramuri care asigură valorificarea lor superioară, în scopul dezvoltării complexe și armonioase a întregii noastre economii. Instaurarea și apoi consolidarea și sporirea continuă a proprietății socialiste a reprezentat astfel temelia materială a prosperității economice a țării noastre, a întăririi independenței și suveranității ei naționale. Realizările obținute de poporul nostru sub conducerea P.C.R. se datoresc preocupării continue ca, o dată cu dezvoltarea forțelor de producție, să aibă loc și perfecționarea relațiilor de producție și îndeosebi consolidarea și sporirea continuă a avutului obștesc.

Procesul dialectic al dezvoltării cantitative și calitative a celor două forme ale proprietății socialiste a cunoscut căi și forme diferite, rolul hotărîtor avîndu-l însă asigurarea unor acumulări, utilizarea consecventă în proporții optime a unei părți din venituri pentru lărgirea bazei materiale de producție. De proporția între fondul de acumulare și fondul de consum, începînd de la nivelul economiei naționale și pînă la nivelul cooperativei agricole de producție, depinde structura materială a proprietății și proporțiile ei de dezvoltare în viitor. Experiența țării noastre, ca și cea mondială demonstrează că numai prin afectarea unei însemnate părți din avuția națională, respectiv din venitul național, în vederea reproducției lărgite se poate asigura avîntul economiei, al științei și culturii, precum și ridicarea nivelului de civilizație al poporului. Asigurarea unui ritm susținut al acumulării duce la o dezvoltare rapidă a proprietății socialiste, la sporirea venitului național, creînd astfel posibilități crescînde pentru satisfacerea necesităților de consum productiv și individual.

Ca rezultat al desfășurării neîntrerupte a procesului reproducției socialiste lărgite, a sporirii sistematice a venitului național, **PROPRIETATEA SOCIALISTĂ DE STAT** a cunoscut o continuă dezvoltare și consolidare, extinzîndu-se asupra unui volum tot mai mare de bunuri materiale. Dacă în 1948, imediat după naționalizare, proprietatea de stat cuprinderea 51,4% din producția globală industrială, circa 19% din suprafața agricolă a țării etc., în 1966 ea deținea 96% din producția globală industrială, peste 30% din suprafața agricolă a țării, majoritatea absolută a mijloacelor de transport, a comerțului interior, o bună parte din fondul de locuințe etc.

Dezvoltarea proprietății socialiste de stat s-a realizat ca rezultat al efectuării unor investiții importante în toate ramurile și domeniile economiei naționale. Paralel cu extinderea ei, au avut loc și schimbări în structura obiectului acesteia, căpătînd caracteristici calitative superioare.

Acest proces de dezvoltare cantitativă și calitativă a proprietății de stat, ca de altfel a întregii proprietăți socialiste, a fost dominat în mod hotărîtor de înfăptuirea industrializării socialiste a țării. În cursul acestui proces au fost construite sute de întreprinderi și noi obiective industriale, îndeosebi în domeniile industriei grele, iar în cele existente a crescut gradul de înzestrare tehnică, de dotare cu mijloace de producție moderne. Sporirea continuă a ponderii utilajelor, instalațiilor și agregatelor noi în totalul fondurilor fixe a permis valorificarea tot mai intensă și mai înaltă a resurselor naturale, gospodărirea mai rațională a bogățiilor patriei, creșterea gradului de complexitate și de prelucrare a produselor industriale etc. Este semnificativ că în timp ce volumul fondurilor fixe a crescut în perioada 1951—1966 de patru ori, iar numărul mediu scriptic al muncitorilor din industrie de 2,3 ori, valoarea producției industriale a sporit în aceeași perioadă, în prețuri comparabile, de 7,23 ori.

Ca urmare a acestui proces intens de dotare cu utilaje tot mai perfecționate, de reutilare și modernizare, de extindere a mecanizării și automatizării, introducerii largi a tehnologiilor moderne, **proprietatea de stat are astăzi o valoare, structură și o componență tehnică cu mult mai înalte în comparație cu situația din primii ani ai construcției socialiste.** Unul din indicii care reflectă acest proces este creșterea valorii fondurilor fixe pe întreprinderi. Dacă în 1955 întreprinderile cu fonduri fixe în valoare de peste 40 milioane lei reprezentau 25% din totalul întreprinderilor industriale republicane, în 1966 categoria respectivă deținea o pondere de 50%. Întreprinderile cu fonduri fixe în valoare de peste 500 milioane reprezentau în 1966 aproape 7% din totalul întreprinderilor republicane, față de 1% în 1955, iar ponderea valorică a fondurilor fixe ale acestor întreprinderi a crescut de la 25% la circa 50%. Aceasta înseamnă că în 1966 circa jumătate din fondurile fixe ale industriei republicane erau concentrate în întreprinderi mari, cu o dotare în valoare de peste 500 milioane lei.

CREȘTEREA GRADULUI DE CONCENTRARE a mijloacelor de producție proprietate socialistă de stat constituie unul din principalele aspecte ale schimbărilor calitative în cadrul acestei forme de proprietate, cerută de necesitățile marii producții mecanizate, de progresul tehnic și de cerințele asigurării unui grad mai înalt de utilizare a capacităților de producție în vederea creșterii eficienței activității economice. Cu toate că au fost construite numeroase întreprinderi și secții noi în toate ramurile industriei, numărul total al întreprinderilor de stat s-a redus, prin comasare, de la 1598 cîte erau în anul 1955 la 1265 în 1966. Măsurile de perfecționare a conducerii economiei naționale, în primul rînd înființarea centralelor industriale, țin seama de creșterea gradului de concentrare a producției și vor favoriza, la rîndul lor, dezvoltarea proprietății de stat.

Dezvoltarea calitativă a proprietății socialiste de stat a avut loc și în sensul asimilării de noi produse, al diversificării producției și serviciilor, precum și al creșterii nivelului ei tehnic și calitativ. Modificarea structurii proprietății socialiste de stat a avut loc în următoarele direcții: creșterea continuă a ponderii bunurilor aflate în sfera producției materiale și îndeosebi în ramurile hotărîtoare pentru progresul economiei; creșterea ponderii utilajelor și instrumentelor în totalul fondurilor fixe; îmbunătățirea repartizării teritoriale a bunurilor proprietate de stat prin atragerea în circuitul economic a resurselor tuturor regiunilor și o amplasare mai rațională a noilor obiective construite.

În țara noastră, cea mai mare parte a bunurilor proprietate de stat se găsesc astăzi în sfera producției materiale, ceea ce creează posibilitatea unei utilizări mai eficiente a acestora. Evoluția modificărilor din structura fondurilor fixe indică acest lucru. Ca rezultat al unei dinamici mai rapide în perioada 1950—1966 a fondurilor fixe productive față de cea a fondurilor fixe pe întreaga economie, ponderea lor a crescut de la 48,8% în 1950, la peste 59% în 1966. Această tendință în modificarea structurii fondurilor fixe s-a accentuat în ultimii ani, realizîndu-se în perioada 1961—1966 o creștere a fondurilor fixe productive cu 63%, față de un spor de 42% în perioada egală de timp precedentă (1955—1960).

Orientarea investițiilor în proporție mai mare pentru utilarea întreprinderilor a făcut să scadă ponderea (foarte mare în trecut) a construcțiilor propriu-zise și să crească ponderea mașinilor și utilajelor — **partea cea mai activă a fondurilor fixe.** De asemenea, repartizarea unui volum mai mare de investiții unor regiuni rămase în urmă sau raioanelor lipsite de industrie, duce la crearea unei baze industriale în aceste localități și deci la o valorificare mai rațională a resurselor lor.

Toate aceste modificări cantitative și calitative în cadrul proprietății socialiste de stat au ca rezultat sporirea avuției naționale și a venitului național, prin crearea unor posibilități mai bune de valorificare și prelucrare superioară, tot mai complexă, a bogățiilor țării.

ACEEAȘI ASCENSIUNE CONTINUĂ, înregistrînd creșteri cantitative și calitative, a cunoscut în țara noastră și PROPRIETATEA COOPERATISTĂ. O caracteristică a procesului de cooperativizare în agricultura noastră o constituie faptul că procesul **extinderii proprietății cooperatiste a fost însoțit de consolidarea ei,** aceasta servind totodată ca premisă și element de demonstrare a superiorității ei față de mica proprietate individuală. Cooperativa agricolă de producție și-a dovedit pe deplin viabilitatea și posibilitatea de a asigura dezvoltarea forțelor de producție în agricultură corespunzător cerințelor marii producții socialiste mecanizate.

Proprietatea cooperatistă crește și se consolidează pe baza dezvoltării economice a unităților respective, a sporirii avutului lor obștesc, precum și datorită sprijinului material și financiar acordat de către stat. Dacă în prima etapă a construcției socialiste dezvoltarea proprietății cooperatiste, atît la orașe, cît și la sate, a avut loc, în

Conf. dr. A. SPORNIC

(Continuare în pag. 19)

NIVELUL RETRIBUIRII MUNCII ŞI CRITERIUL CALITĂŢII

FORMELE CONCRETE DE REMUNERARE A MUNCII sînt menite să influenţeze dezvoltarea producţiei şi, totodată, să pună de acord sistemul de organizare cu gradul de dotare tehnică al unei întreprinderi. Aceasta presupune aplicarea unei stimulări materiale cuprinzătoare, potrivit cu cantitatea şi calitatea muncii depuse de fiecare membru al societăţii. **Legea repartiţiei după muncă se realizează în condiţii optime, atunci cînd formele de remunerare a muncii asigură în procesul de producţie dependenţa factorului cantitativ de cel calitativ şi relaţia cea mai potrivită dintre interesele societăţii şi cele personale.**

Pornind de la aceasta, este neceară stabilirea unor forme de salarizare, care să cuprindă într-un singur calcul al salariului, atît rezultatele cantitative, cît şi cele calitative ale activităţii depuse pentru producerea unui bun material.

Pentru a putea stabili forma de salarizare corespunzătoare, **considerăm necesară gruparea principalilor factori ai procesului de fabricaţie,** *care pot influenţa, direct sau indirect, volumul şi calitatea producţiei,* **după următoarele criterii: materialele şi semifabricatele din producţia proprie a întreprinderii şi din cooperarea cu alte întreprinderi; procedeele de fabricaţie şi pregătirea tehnologică; cauzele care conduc în mod întîmplător la o producţie depreciată din punct de vedere calitativ.**

● *Materia primă — factor determinant*

ÎN GRUPA I ar urma să fie încadrat personalul de a cărui muncă depinde aprovizionarea cu materii prime şi materiale:

— personalul tehnic, care determină sorturile de materiale o dată cu elaborarea prescripţiilor constructive şi tehnologice ale produselor;

— personalul care recepţionează cantitativ şi calitativ materiile prime şi materialele prescrise, precum şi cel căruia i se încredinţează aceste materiale pentru depozitare;

— personalul care eliberează materiile prime şi materialele către secţiile de producţie.

Salariul lunar al personalului care se încadrează în grupa I, urmează să se determine prin stabilirea unui corectiv de calcul al salariului pentru fiecare procent de rebut înregistrat în procesul de fabricaţie din cauza materiilor prime, materialelor şi semifabricatelor necorespunzătoare. Prin acest corectiv, se înţelege procentul de creştere sau de reducere a salariului, **mărimea sa determinîndu-se în funcţie de cantitatea de rebuturi realizată.** Pentru aceasta, se întocmeşte o diagramă de calcul a salariului, ca în exemplul de mai jos:

Realizarea calităţii %		Corectiv la salariul realizat %
100,0	=	10,0 +
99,5	=	7,5 +
99,0	=	5,0 +
98,5	=	2,5 +
98,0	=	—
97,5	=	2,5 —
97,0	=	5,0 —
96,0	=	7,5 —

Elementele rezultate din diagramă se aplică la calcularea salariului lucrătorilor din grupa respectivă, care au participat la realizarea sarcinilor. De exemplu, salariul tarifar realizat de către un tehnician de control de la recepţia materiilor prime şi materialelor primite din afară, este de 1 500 lei. În cazul cînd nu s-a înregistrat rebut din cauza materialelor recepţionate, salariul său pe luna respectivă este egal cu $\frac{1\,500 \text{ lei} \times 110}{100} = 1\,650$ lei.

În cazul cînd s-a înregistrat un anumit procent de rebut — de pildă 4% — conform diagramei, salariul cuvenit aceluiaşi tehnician este egal cu $\frac{1\,500 \text{ lei} \times 92{,}5\%}{100}$ = 1 387,50 lei.

● *Optimizarea pregătirii fabricaţiei*

FORMA DE SALARIZARE după cantitate şi calitate se poate aplica şi personalului din grupa a II-a, respectiv tehnicienilor şi inginerilor care activează în compartimentele de pregătire tehnică a fabricaţiei. În acest caz, **salariul tarifar al personalului tehnic din serviciile de concepţie se va corecta în funcţie de gradul de dotare cu S.D.V.-uri a produselor din planul de fabricaţie şi de aplicare de procedee tehnologice noi,** care permit creşterea productivităţii muncii.

Personalul din compartimentele sculer-şef şi secţiile de sculărie va fi salarizat în funcţie de realizarea coeficientului preconizat de dotare cu S.D.V.-uri pentru fiecare reper al produselor din primul an de fabricaţie şi pentru menţinerea gradului de dotare cu S.D.V.-uri la produsele care se fabrică de mai mulţi ani şi au ajuns la maxim de dotare.

Salariul cuvenit personalului care se încadrează în această grupă, în cazul realizării unuia din criteriile menţionate, se determină ţinînd seama de suma salariilor directe economisite. Să admitem, de pildă, că prin introducerea unui procedeu tehnologic nou, în condiţiile menţinerii aceluiaşi număr de muncitori, producţia a crescut într-o proporţie echivalentă cu realizarea unei cantităţi obţinute de un număr de 10 muncitori angajaţi în plus. Presupunem că salariile tarifare corespunzătoare celor 10 muncitori din exemplul nostru reprezintă o valoare de 10 000 lei şi că aceasta constituie 40% din salariile tarifare ale celor care au participat la elaborarea şi aplicarea în producţie a procedeului tehnologic nou. În acest caz, salariul cuvenit unui inginer încadrat cu 2 000 lei, va fi egal cu $\frac{2\,000 \text{ lei} \times 140\%}{100} = 2\,800$ lei. Cîştigul respectiv se acordă pentru o perioadă dinainte stabilită, în funcţie de rezultatele în perspectivă ale metodei tehnice elaborate şi experimentate.

● *Ce nu cuprinde norma tehnică*

INFLUENŢA ÎN PROCESUL DE FABRICAŢIE a cauzelor de „producţie întîmplătoare" cuprinde acei factori de execuţie care nu sînt legaţi direct de activitatea muncitorilor. **Stimularea materială suplimentară pentru calitatea producţiei ar fi greşit înţeleasă, dacă se consideră doar ca o majorare artificială a salariului nominal, fără un consum de muncă suplimentar echivalent, prestat de muncitori în procesul de fabricaţie.** Mulţi înclină să gîndească că aceste stimulente pentru calitate se regăsesc în norma tehnică de timp sau de producţie.

Este adevărat că normarea muncii caută, pe cît posibil, ca în cazul unor deosebiri de calitate între produse să acorde salarii diferenţiate, care să cointereseze din punct de vedere material pe cei ce muncesc, pentru a realiza la fiecare operaţie tehnologică mărimea valorii de întrebuinţare cerută prin norma de calitate, tehnologia elaborată, caietul de sarcini etc. De asemenea, este de apreciat şi faptul că norma de muncă cu motivare tehnică cuprinde, pe lîngă caracterizarea lucrării, timpul normat şi cerinţele de calitate pe care trebuie să le îndeplinească operaţia tehnologică respectivă. Totuşi, **stimularea materială suplimentară pentru realizarea calităţii trebuie să pornească de la o realitate obiectivă a procesului de producţie.** Toleranţele de prelucrare, de exemplu, se stabilesc nu pentru a da posibilitatea obţinerii unei game de valori, ci pentru că procesul mecanizat de transformare a obiectului muncii se desfăşoară sub influenţa unui complex de cauze care determină variaţia valorilor într-un interval dat şi pe care le vom denumi „cauze de producţie întîmplătoare în procesul de fabricaţie". Acestea intervin întîmplător — independent de muncitor — generînd produse depreciate calitativ.

Evitarea tuturor acestor fenomene cere din partea muncitorului o cantitate de muncă suplimentară neinclusă în norma tehnică. În această situaţie, salarizarea muncitorilor din secţiile de producţie se determină pe baza unui corectiv, pe care-l vom denumi „corectiv de acord pentru calitate" sau „corectiv de regie pentru calitate". Mărimea lui se determină în funcţie de doi parametri: reglarea maşinii (centrul de grupare) şi precizia de lucru a acesteia (împrăştierea valorilor caracteristice), cum sînt media, mediana etc., sau abaterea medie pătratică, amplitudinea împrăştierii etc.

Cunoscînd influenţa acestor doi parametri, în condiţiile unei desfăşurări normale a procesului tehnologic, se stabileşte procentul admis de producţie întîmplătoare rezultată din împrăştierea mai mare decît cea normală a valorilor caracteristicii proprii maşinii, pentru fiecare lot de piese o dată cu elaborarea fişelor tehnice. Reducerea sau depăşirea acestui procent corectează salariul realizat (acord sau regie) în plus sau în minus. La reducerea sau depăşirea cu 1% a procentului admis de neincadrare în limitele de control prescrise, corectivul de calitate pentru munca în acord sau în regie care se aplică asupra salariului realizat, este de 10%. (Se calculează după o diagramă similară cu cea prezentată anterior). Elementele rezultate din diagramă se aplică la calcularea salariului muncitorilor care au participat la realizarea lucrărilor specifice locului de muncă.

În cazul cînd muncitorul acordant nu şi-a îndeplinit norma de timp sau de producţie, dar a realizat-o pe cea de calitate prescrisă, i se modifică salariul, aplicîndu-i-se corectivul de acord pentru calitate, rezultat din diagramă. De asemenea, în cazul cînd muncitorul respectiv nu şi-a realizat norma de timp sau de producţie şi nici norma de calitate, i se aplică la salariul realizat corectivul de acord pentru calitate, rezultat din diagramă.

Prin aplicarea principiilor arătate se poate obţine:

— îndeplinirea cantitativă a planului de producţie cu respectarea prescripţiilor calitative, utilizînd ca pîrghie coordonatoare salarizarea muncii, cu condiţia ca cele două aspecte — cantitatea şi calitatea — să se regăsească într-o singură formă de calcul a salariului realizat pe o anumită perioadă de timp. Aplicarea acestei forme mixte de salarizare este posibilă atunci cînd în procesul de producţie se stabilesc, pe lîngă normele de timp, şi norme de calitate;

— introducerea normei de calitate stabilită în calculul salariului muncitorului, pe baza unor diagrame similare celor din cuprinsul materialului, cu respectarea încadrării ei în fondul de salarii planificat. Mărimea corectivului de salarizare pentru calitate trebuie să fie astfel determinată încît muncitorul să fie interesat să realizeze atît norma de timp, cît şi pe cea de calitate prescrisă;

— stimularea iniţiativei proprii a tuturor lucrătorilor pe locurile lor de muncă, ţinînd seama de faptul că la realizări superioare primesc stimulente materiale corespunzătoare şi invers;

— creşterea cantitativă şi îmbunătăţirea calitativă a producţiei, în cadrul fondurilor de salarii realizate anterior numai pe baza rezultatelor cantitative;

— îmbunătăţirea permanentă a tehnologiei produselor şi sporirea productivităţii muncii;

— utilizarea raţională a maşinilor şi reducerea treptată a ponderii produselor remaniate şi rebutate.

Petre FRUJINĂ
director adjunct,
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini

PREŢUL PIESELOR DE SCHIMB

PRODUCŢIA DE PIESE DE SCHIMB într-o economie dinamică, în plină dezvoltare, ridică numeroase şi complicate probleme, a căror soluţionare presupune o grijă şi o răspundere sporită din partea tuturor factorilor interesaţi. Una dintre cele mai importante şi în care punctele de vedere ale producătorilor diferă mult de cele ale consumatorilor (beneficiarilor), este stabilirea nivelului preţurilor cu ridicata. **La rezolvarea ei trebuie să se ţină seama, pe de o parte, ca producătorii să fie cointeresaţi să fabrice toate sortimentele de piese de schimb solicitate de economie şi în cantităţi suficiente, pentru ca utilajele, instalaţiile şi agregatele care s-au defectat să poată fi reparate cît mai repede, iar pe de altă parte, ca beneficiarii să fie interesaţi să folosească cu maximum de eficienţă economică fondul de piese de schimb existent.**

După cum arată experienţa din alte ţări, preţurile la piese de schimb sînt astfel fixate încît suma preţurilor tuturor pieselor de schimb ale unui produs oarecare este mai mare decît preţul produsului ca atare. Acest raport este diferit în funcţie de produs şi de situaţia specifică pe piaţa fiecărei ţări.

Elementul esenţial prin care se diferenţiază preţurile pieselor de schimb de preţul produsului finit îl constituie **volumul de acumulări** (venit net) cuprins în preţurile cu ridicata. Spre exemplu, în Republica Democrată Germană s-a luat în considerare în preţurile cu ridicata ale pieselor de schimb un venit net dublu faţă de cel cuprins în preţul produsului finit (dacă produsul finit are o acumulare de 10%, la piesele de schimb componente s-a stabiiit un venit net de 20%). Cu prilejul reaşezării preţurilor cu ridicata în Uniunea Sovietică, pentru stimularea fabricării pieselor de schimb necesare reparaţiilor, s-a prevăzut o rentabilitate de 25—30%, faţă de 14% cît s-a stabilit pentru ramura construcţii de maşini. Este de notat că şi pentru piesele de schimb interschimbabile s-a stabilit aceeaşi rentabilitate. Pentru piesele de schimb destinate agriculturii, s-a asigurat o rentabilitate de 14%, egală cu cea a ramurii construcţii de maşini. În Republica Populară Bulgaria, preţurile pieselor de schimb cuprind un beneficiu cu 3—4 procente mai mare în raport cu beneficiul inclus în preţurile utilajelor cărora le sînt destinate. În Republica Populară Ungară venitul net prevăzut în preţul pieselor de schimb este în prezent de 30—40%, la care se adaugă unele sporuri procentuale de 10—20%. În literatura de specialitate din această ţară se exprimă tot mai frecvent părerea că actualul raport de 1,5 existent între preţul pieselor de schimb şi preţul produsului finit este necorespunzător şi se arată că în unele ţări occidentale (Franţa, S.U.A.) acest raport este cu mult mai mare — de 2—2,5. Avîndu-se în vedere preţurile de pe aceste pieţe mondiale, se fac propuneri ca la noua reaşezare a preţurilor cu ridicata raportul între preţul pieselor de schimb şi preţul produsului finit să crească la 2/1.

În ţara noastră, în prezent, rentabilitatea prezintă o mare variaţie de la un tip de piese de schimb la altul. Totodată, la un număr de sortimente de piese de schimb nu se acoperă prin preţuri nici cel puţin cheltuielile de producţie, astfel încît producerea acestora provoacă întreprinderilor pierderi. În condiţiile preţurilor în vigoare, există piese de schimb la care rentabilitatea este de peste 84%, precum şi sortimente de piese de schimb la care se înregistrează pierderi de pînă la 20—25%.

Raportul între preţurile pieselor de schimb şi preţul produsului finit variază în ţara noastră între 1—1,2. Există, de asemenea, necorelări între preţurile pieselor de schimb provenite din import şi preţurile pieselor de schimb provenite din producţia internă.

Considerăm că asigurarea unui raport just între suma preţurilor pieselor de schimb şi preţul utilajelor în care se incorporează trebuie să facă obiectul unui studiu corespunzător la viitoarea reaşezare a preţurilor cu ridicata. Neîndoelnic că stabilirea unui raport just nu se poate face în mod mecanic, ci pe baza concluziilor desprinse dintr-o multilaterală şi temeinică analiză. **Este necesar ca la stabilirea preţurilor pieselor de schimb să se ţină seama de rentabilitatea ce se realizează la utilajele în care se incorporează acestea, de necesitatea menţinerii sau eliminării din exploatare a unor utilaje vechi, de necesitatea reducerii importului de piese de schimb, de complexitatea proceselor tehnologice ce le reclamă unele piese de schimb, de necesitatea stimulării sau frînării consumului unor materiale din care se realizează piesele de schimb etc. Desigur că stabilirea unui nou nivel al preţurilor cu ridicata la piesele de schimb implică şi revederea tarifelor pentru reparaţii, respectiv a preţurilor ferme pentru reparaţii la unităţile specializate în acest domeniu.**

Se pune întrebarea: cum putem rezolva problema pînă la viitoarea reaşezare a preţurilor cu ridicata?

Sînt păreri, în special în rîndurile producătorilor, că preţurile cu ridicata ale pieselor de schimb ar trebui majorate, includzîndu-se în acestea o rentabilitate de 100%, sau chiar mai mare. Argumentul principal al acestora este că astfel consumatorii vor gospodări cu mai multă grijă piesele de schimb cu care se aprovizionează.

Dar această soluţie nu convine, evident, beneficiarilor şi nici nu este pe deplin îndreptăţită. Întreprinderile care efectuează reparaţii în sectorul auto, agricol etc., ar lucra în pierdere dacă preţurile ferme ale diferitelor reparaţii nu ar fi şi ele revăzute. Pe de altă parte, nu se poate da cu certitudine un răspuns afirmativ că prin mărirea preţurilor pieselor de schimb s-ar micşora în toare cazurile consumul lor. **Apreciem că un rol mult mai important în această direcţie îl joacă calitatea pieselor de schimb, domeniu în care avem încă multe probleme de rezolvat.**

Faţă de implicaţiile pe care le-ar avea în prezent la beneficiari, **sîntem de părere că o majorare substanţială a actualului nivel al preţurilor cu ridicata la piesele de schimb nu este indicată.** Pînă la reaşezarea preţurilor cu ridicata din economie, cînd se vor soluţiona şi problemele privind nivelul preţurilor pieselor de schimb, **ar fi util să se modifice numai preţurile la piesele de schimb la care în prezent se înregistrează pierderi; s-ar asigura astfel cel puţin o rentabilitate normală pentru fiecare sortiment din gama pieselor de schimb, ceea ce va cointeresa pe producători în realizarea producţiei; în acelaşi timp, cheltuielile de producţie ale beneficiarilor nu ar suferi influenţe mari.**

Ar fi totodată util să se reducă normele consumurilor fizice de piese de schimb în funcţie de cele mai bune rezultate obţinute pînă în prezent în sectoarele fruntaşe care activează în domeniul reparaţiilor, astfel încît fondul de piese de schimb să fie gospodărit mai raţional. De altfel, reducerea normelor de consum de piese de schimb ar cointeresa într-o mai mare măsură beneficiarii să se ocupe de mai buna întreţinere a utilajelor şi de recondiţionarea diferitelor piese de schimb. Aceasta ar contribui şi la reducerea cheltuielilor materiale din economie.

GH. ŞICĂ
director adjunct în C.S.P.

ANCHETA NOASTRĂ

DUPĂ 6 LUNI

SE FOLOSEŞTE DEPLIN TIMPUL DE LUCRU?

ÎN URMĂ CU PESTE ŞASE LUNI, Comitetul Central al partidului şi Consiliului de Miniştri au adoptat Hotărîrea cu privire la reglementarea programului de muncă şi întărirea disciplinei în întreprinderi, ministere, instituţii centrale, sfaturi populare şi organizaţii obşteşti. Sensul major al măsurilor adoptate îl constituie, în contextul preocupărilor partidului nostru pentru perfecţionarea conducerii şi planificării economiei naţionale corespunzător noii etape de dezvoltare socialistă a ţării, organizarea judicioasă a proceselor de muncă, în scopul creşterii în ritm susţinut a producţiei şi a eficienţei întregii munci sociale.

Ancheta întreprinsă în citeva întreprinderi bucureştene ne permite descifrarea principalelor direcţii ce au caracterizat activitatea întreprinderilor în perioada care s-a scurs, a măsurilor luate în vederea folosirii extensive şi intensive a timpului de muncă.

Ca o componentă a procesului multilateral de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii, stabilirea şi aplicarea celor mai raţionale forme şi metode pentru desfăşurarea cu maximum de randament a muncii şi valorificarea potenţialului uman are vaste implicaţii asupra tuturor laturilor procesului de reproducţie, asupra eficienţei cu care sînt folosite resursele materiale, financiare şi umane de care dispune economia naţională. Ea conduce la sporirea productivităţii muncii sociale, la un ritm rapid de creştere a tuturor ramurilor, ceea ce determină sporirea an de an a avuţiei naţionale şi îmbunătăţirea sistematică a condiţiilor de viaţă materiale şi spirituale ale oamenilor muncii.

ÎN CONDIŢIILE nivelului actual de dezvoltare a forţelor de producţie una dintre căile importante de creştere a productivităţii muncii este utilizarea completă a timpului în cadrul programului de lucru. Întreruperile în procesul de producţie, întîrzierile, plecările de la program, absenţele împietează asupra fondului de timp disponibil în sensul micşorării lui. Aparent neînsemnate pentru fiecare individ în parte, pagubele provocate în procesul de producţie nu pot fi reduse numai la pierderile de producţie corespunzătoare timpului nelucrat; în realitate, are loc dezorganizarea procesului de muncă al unor grupe întregi de oameni, care lucrează concomitent sau posterior în cadrul fluxului tehnologic.

Respectarea programului de lucru constituie o condiţie elementară, dar nu şi suficientă pentru valorificarea forţei de muncă. Este necesară luarea tuturor măsurilor pentru ca cele 480 de minute să fie raţional şi deplin utilizate; se cer eliminaţi acei „pori" din ziua de muncă, provocaţi de organizarea defectuoasă a locului de muncă, şi a muncii în general, de întreţinerea necorespunzătoare a utilajului, agregatelor şi instalaţiilor, de aprovizionarea neritmică cu materii şi materiale, SDV, de neprogramarea corespunzătoare a producţiei etc.

● S-au luat măsuri dar...

HOTĂRÎREA C.C. AL P.C.R. din mai 1967 a constituit un puternic instrument de stimulare a cadrelor din întreprinderi, pentru descoperirea şi utilizarea tuturor rezervelor de folosire extensivă şi intensivă a timpului de muncă, de mobilizare a masei salariaţilor pentru sporirea continuă a producţiei şi productivităţii muncii, pentru întărirea disciplinei în muncă.

În cele şase luni care s-au scurs au fost adoptate şi realizate o serie de măsuri menite să ducă la îmbunătăţirea folosirii extensive a timpului de muncă. S-a acordat o atenţie deosebită respectării stricte a programului de muncă, stabilirii pauzei de masă în afara duratei timpului de lucru, s-a analizat posibilitatea şi s-a reglementat mai riguros problema învoirilor şi a absenţelor.

În urma acestor măsuri, la Uzina de maşini electrice, Atelierele „9 Mai" şi Fabrica de mase plastice totalul orelor de muncă neutilizate a scăzut în mod substanţial, în special pe seama capitolului „alte cauze". Totodată numărul învoirilor şi al absenţelor nemotivate s-a menţinut relativ constant la toate întreprinderile, înregistrînd chiar o uşoară tendinţă de creştere, de pildă, la Uzinele de maşini electrice (absenţele nemotivate), Uzina „Timpuri Noi" (învoirile), Fabrica de mase plastice (învoirile şi absenţele nemotivate), Fabrica „Dîmboviţa" (învoiri, absenţe nemotivate şi alte cauze). Numărul mare al învoirilor în perioada 1 iunie-30 octombrie se justifică într-o oarecare măsură prin acordarea de concedii legale fără plată, majoritatea pentru studii.

O „contribuţie" însemnată la numărul de ore de învoiri şi îndeosebi absenţe nemotivate au adus-o în toate întreprinderile muncitorii necalificaţi. O sumară analiză la Fabrica de mase plastice confirmă această afirmaţie. În luna septembrie, la un efectiv de 1375 de muncitori s-au înregistrat 1950 ore/absenţe nemotivate, ceea ce revine 1,4 ore absenţe nemotivate în medie pe muncitor. La sectorul transporturi, desfacere şi aprovizionare, unde lucrează îndeosebi muncitori necalificaţi, au fost 392 ore absenţe nemotivate la 155 de muncitori, adică 2,5 ore; în acelaşi timp la muncitorii din secţiile de bază numărul mediu de ore absentate a fost de 1,1.

Dacă pentru muncitorii în regie, reglementările în vigoare furnizează instrumentele legale menite să cointereseze pe muncitori în utilizarea completă a timpului de lucru, la muncitorii în acord se constată că pîrghiile existente la dispoziţia conducerii întreprinderilor nu sînt de natură să înlăture existenţa absenţelor. Pentru eliminarea cauzelor absenţelor nemotivate ale muncitorilor în acord se impune atît revederea normelor în vigoare, cît şi, mai ales, crearea unui mecanism economic menit să stimuleze şi mai mult activitatea acestei categorii de muncitori, întărirea disciplinei în muncă.

Eforturile colectivelor din întreprinderi ar fi fost mai bine susţinute dacă s-ar fi luat măsuri substanţiale, aşa cum s-a preconizat, în domeniul transportului în comun şi al decalării corespunzătoare a programului de lucru al întreprinderilor şi instituţiilor. Or, în aceste direcţii s-a făcut prea puţin, iar venirea anotimpului rece a complicat şi mai mult problema transportului de călători.

● Materializarea unor preocupări

PE BAZA STUDIILOR privind organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii, în întreprinderile menţionate au fost adoptate o serie de măsuri ce au drept obiect o mai deplină şi raţională folosire a timpului de lucru. Ele îmbrăţişează o gamă foarte variată de aspecte, corespunzînd diversităţii de probleme pe care le ridică organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii în fiecare caz concret, în funcţie de specificul procesului de producţie, de stadiul de la care a pornit această acţiune, de experienţa cadrelor etc.

Pentru a se asigura continuitatea proceselor de producţie, premisă esenţială a utilizării cu maximum de eficacitate a forţei de muncă, s-au studiat şi luat măsuri ce privesc buna funcţionare a utilajelor, instalaţiilor şi agregatelor, aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă. Astfel, au fost revăzute planurile de reparaţii curente şi capitale, s-a acordat mai multă atenţie modului de efectuare a reparaţiilor, calităţii pieselor de schimb etc. Pentru a evita paralelismele şi implicit calitatea inferioară a unor reparaţii, la Fabrica de mase plastice-Bucureşti s-a trecut întreţinerea şi reglarea utilajelor în sarcina secţiilor de producţie. Serviciul mecanicului şef are, în noua formă de organizare, obligaţia de a pune la dispoziţia secţiilor piesele de schimb şi de a efectua numai anumite reparaţii capitale. A crescut astfel calitatea reparaţiilor, precum şi responsabilitatea celor care le execută. Prin revizuirea ciclurilor de reparaţii s-au putut depista capacităţi pentru sporirea producţiei globale de circa 1 milion lei pe an.

Ca urmare a preocupărilor pentru îngrijirea utilajului, Atelierele „9 Mai" şi Fabrica „Dîmboviţa" nu au înregistrat nici o oră de întreruperi tehnice, iar la celelalte fabrici, numărul orelor de întreruperi a fost sensibil diminuat faţă de perioada anterioară adoptării Hotărîrii (la „Timpuri noi" cu 27%, la Fabrica de mase plastice cu peste 30%, iar la U.M.E.B. cu aproape 40%).

De asemenea, au fost luate măsuri pentru **organizarea mai judicioasă a utilajelor pe fluxuri tehnologice, lichidarea strangulărilor, organizarea transportului intern**, ceea ce a permis o sporire a eficienţei muncii depuse. La Uzina „Timpuri noi", au fost organizate circa 15 linii tehnologice, implicînd gruparea produselor, a utilajului şi sculelor. În urma reamplasării utilajelor de formare şi sablare a fost mărită capacitatea turnătoriei de oţel de la Atelierele „9 Mai", lichidîndu-se strangularea ce se producea în acest sector. A fost organizată o linie tehnologică pentru executarea lamelor Greder, ceea ce a permis sporirea substanţială a numărului de produse fabricate. Prin schimbarea tehnologiei folosite, s-a obţinut în primele 9 luni ale anului o economie de 716 tone de metal. Eliminarea strangulărilor de la atelierele de presă şi construcţii metalice de la U.M.E.B., introducerea ştanţării pe fluxuri organizate au creat condiţii pentru desfăşurarea normală a proceselor tehnologice, au asigurat decalaje raţionale între secţii, utilizarea cît mai completă a capacităţilor şi suprafeţelor de producţie şi implicit desfăşurarea în condiţii mai bune a proceselor de muncă etc.

Prin organizarea raţională a fluxului tehnologic şi folosirea unor metode tehnologice moderne, s-au creat premise pentru **îmbunătăţirea transporturilor interne.** De pildă, la Atelierele „9 Mai" au fost introduse containere la transportul corpurilor de maşinare de la atelierele de fabricaţie la magazia de produse finite şi la operaţiile de încărcare în vagoane, măsură ce a avut o pondere însemnată în eliberarea unui număr de 23 de muncitori auxiliari, care au putut fi trecuţi în rîndul celor direct productivi.

Asigurarea unor circuite cît mai scurte şi mai raţionale a preocupat şi Fabrica de mase plastice, unde studiile de organizare ştiinţifică a producţiei au dat la iveală numeroase anomalii. Deşi fabrica este relativ nouă, lipsa unei perspective clare, a unui proiect general, au condus la aşezarea defectuoasă a secţiilor şi implicit a unui trafic intern, pe cît de intens pe atît de iraţional. De pildă, maşinile pentru fabricarea foliei sînt la parter, iar cele pentru sudat se află într-o altă clădire la etajul trei; astfel, se plimbă anual circa 2000 t de folii. Un circuit asemănător cunosc circa 1000 t granule p.v.c. folosite la fabricarea ţevilor, mufelor şi tuburilor Bergman. Pînă la sistematizarea fabricii, s-au luat măsuri pentru scurtarea pe cît posibil a transporturilor.

Un rol important în mobilizarea rezervelor de folosire intensivă a timpului de muncă îl au **normele cu motivare tehnică.** În întreprinderile cercetate s-a acţionat în direcţia revizuirii normelor, s-au căutat noi posibilităţi de aplicare a lor în atelierele în care se folosea munca în regie. La atelierul de prese de la U.M.E.B., după un studiu atent al capacităţii şi aptitudinilor fiecărui muncitor, s-a efectuat o redistribuire a operaţiunilor, menită să optimizeze randamentul acestora. Ca urmare a revizuirii normelor la cele mai importante ateliere, s-a obţinut o economie de circa 124 200 om/ore normă, ceea ce echivalează cu producţia planificată pe aproape o decadă.

O serie de studii prealabile au permis conducerii Fabricii de mase plastice din Bucureşti să înlocuiască sistemul de muncă în regie, la sectoarele sudat p.v.c. şi extrudere, cu munca în acord, bazată pe norme cu fundamentare tehnică. Avantajele acestui procedeu, sînt exprimate sintetic de creşterea productivităţii muncii medii lunare, în trimestrele II şi III 1967 cu peste 28% faţă de media lunară a anului precedent.

Eforturile conjugate privind folosirea extensivă şi intensivă a forţei de muncă s-au concretizat în îmbunătăţirea sensibilă a întregii activităţi economice a întreprinderilor, în creşterea forţei productive a muncii.

● Lacune vechi, mereu actuale

UTILIZAREA TIMPULUI DE MUNCĂ şi eficienţa muncii în general sînt influenţate în mod multilateral de fluctuaţia forţei de muncă, aspect care, în întreprinderile analizate, se menţine încă la un nivel ridicat. Astfel, în perioada iunie-octombrie, de la U.M.E.B. au plecat 240 muncitori şi au venit 236 (la un total de peste 2200 muncitori), la „Timpuri noi" s-au înregistrat 176 plecări şi 239 de noi angajări, dintr-un număr mediu de aproximativ 1300; de la Fabrica de mase plastice (perioada mai-octombrie) au plecat 331 muncitori şi au fost nou angajaţi 391 (la un total de aproape 1400); de la Fabrica „Dîmboviţa" au plecat 305 salariaţi şi s-au făcut 355 de noi angajări (la un număr mediu — în octombrie — de 3056).

În mod inevitabil acest nivel al fluctuaţiei produce perturbări în activitatea economică a întreprinderilor, dezorganizează procesele de muncă, creează dificultăţi în folosirea optimă a timpului de muncă.

De asemenea, utilizarea deplină a timpului de muncă şi implicit organizarea judicioasă a producţiei este influenţată în toate întreprinderile cercetate, de gradul insuficient de mecanizare a lucrărilor de transport, de confecţionarea unui prea mare număr de scule şi dispozitive, de volumul mare de ore necesar întreţinerii şi reparaţiilor maşinilor şi agregatelor, ceea ce se repercutează în inexistenţa unui raport raţional între muncitorii din secţiile de bază şi cei auxiliari. În luna octombrie — şi situaţia nu diferă cu mult în celelalte luni — la U.M.E.B. acest raport era de 1,5/1, la „Timpuri noi" şi Atelierele „9 Mai" de 1,3/1, la Fabrica de mase plastice de 0,9/1. Această situaţie nefavorabilă s-a înregistrat în luna octombrie, după ce întreprinderile sus-menţionate au întreprins deja unele măsuri în vederea trecerii unor muncitori auxiliari în producţia de bază, pentru organizarea mai judicioasă a reparaţiilor ş.a.m.d. Se impune luarea în continuare a unor măsuri pentru a reduce numărul muncitorilor auxiliari la proporţia raţională, cerută de nivelul tehnicii actuale, de promovarea largă a metodelor de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii.

Numeroase dificultăţi şi o mare cantitate de muncă a fost irosită ca urmare a carenţelor existente în domeniul aprovizionării tehnico-materiale. Din lipsa materiei prime de calitatea cerută de procesul tehnologic, Fabrica de mase plastice s-a aprovizionat cu mari cantităţi de polietilenă de calitate inferioară, (calitatea a III-a în loc de calitatea I şi II), înregistrînd un consum mare de muncă pentru prelucrare şi pierderi tehnologice însemnate. Mai mult, în luna noiembrie întreaga conducere a fost mobilizată pentru procurarea materiei prime necesare producţiei pînă la sfîrşitul anului, de rezolvarea acestei probleme depinzînd însăşi funcţionarea fabricii.

Din cauza diversităţii largi a sorturilor şi calităţilor de materii prime şi materiale (peste 4000 poziţii de materiale feroase, neferoase, subansamble şi semifabricate) din care 50% subminimale, Uzina „Timpuri noi" are dese probleme de aprovizionare, trebuie să folosească un personal numeros pentru contractarea, urmărirea şi aducerea materialelor în timp util în depozitele sale, foloseşte adeseori neraţional mijloacele de transport etc. Greutăţile în aprovizionare s-au răsfrînt indiscutabil asupra folosirii raţionale a forţei de muncă din întreprindere, asupra organizării proceselor de producţie, asupra consumurilor de materiale şi de muncă. De multe ori, pentru a nu stagna producţia, conducerea s-a văzut nevoită să acorde derogări cu privire la dimensiunile şi chiar la calitatea materiei prime introduse în fabricaţie.

Nu este mai puţin adevărat că la uzina amintită, în special la turnătoria de fontă, s-a folosit în mod neraţional o importantă cantitate de muncă, „materializată" într-un procent ridicat de rebuturi, care în perioada ianuarie-octombrie 1967, cu toată scăderea din ultimele luni, a înregistrat în medie pe lună 12,80%. Irosirea unor cantităţi mari de materie primă şi respectiv de forţă de muncă a influenţat asupra cantităţilor necesare de aprovizionat, precum şi asupra nivelului general al productivităţii muncii.

★

ANSAMBLUL DE MĂSURI PRECONIZATE, în condiţiile aplicării Hotărîrii cu privire la utilizarea mai completă a timpului de muncă, confirmă posibilităţile largi existente în întreprinderile noastre în domeniul organizării producţiei şi a muncii, resursele încă însemnate de care dispun acestea pentru o activitate mai bogată şi mai eficientă.

Florin DUCA
Florence COSTIN

RĂSFOIND PRIN DOSARE

DE CE S-A „GRIPAT" VÎNZAREA MOTORETELOR ?

● Unde duce neglijarea cererii de consum ? ● O singură organizație comercială are în stoc motorete „Carpați" pentru 15 ani ● Dobînda anuală „consumă" 74 motorete ●

ASTĂZI nimeni nu mai contestă faptul că la baza introducerii în fabricație a bunurilor de larg consum — și în special a celor de lungă durată — trebuie să stea studiul cererii. Dar, de la acceptarea „în principiu" a marketing-ului, ca metodă științifică de a se prevedea cît anume și în ce condiții este optim să se producă dintr-un anumit produs și pînă la aplicarea lui în practică mai este de străbătut un drum lung. Și este cu atît mai greu de străbătut acest drum, cu cît unele practici cum ar fi repartizarea centralizată a fondului de marfă excedentar îl mai barează.

Pentru a demonstra incompatibilitatea unei asemenea practici cu principiul comercial potrivit căruia stabilirea necesarului de mărfuri trebuie făcută avînd la bază studiul cererii de consum, este suficient să dăm un singur exemplu, de care am luat cunoștință din „dosarul de stocuri cu vînzare lentă (și fără vînzare n.n.)", al O.C.L. Metalo-chimic-Sibiu. De la prima lectură cifrele sînt grăitoare : la data de 8 decembrie a.c., din totalul de 3 705 000 lei stocuri lent vandabile, motoretele „Carpați" (în număr de 615 bucăți) reprezentau 2 577 000 lei. Raportată această cantitate la vînzarea realizată în anul în curs, rezultă că stocul existent va putea fi lichidat în cel mai fericit caz în... 14—15 ani.

Față de această situație, în mod firesc se naște întrebarea : Cum s-a ajuns la asemenea stocuri? Răspunsul este unul singur : Neglijarea elaborării de către Direcția generală a comerțului cu ridicata a produselor metalo-chimice, din M.C.I. a unor previziuni științifice de desfacere și neluarea în considerație a unor asemenea previziuni atunci cînd organizațiile locale le-au semnalat. Într-adevăr, cum poate fi justificat faptul că deși la 31 decembrie 1966 O.C.L. Metalo-chimice-Sibiu avea în stoc peste 500 motorete, direcția generală amintită a obligat această organizație comercială — trecînd peste voința ei — să mai contracteze pentru anul 1967 aproape 100 bucăți motorete, care au venit să îngroașe numărul celor ce zăceau în stoc din anii 1965—66 ?

Un asemenea mod de „repartizare" a fondului de marfă are profunde implicații economice, care nu se opresc numai la faptul că importante fonduri sînt imobilizate. Iată cîteva din consecințele negative imediate și unele previzibile : constituind stocuri cu vînzare lentă, de regulă acestea sînt scoase de la creditare, ceea ce înseamnă o dobîndă penalizatoare de 12%, dobîndă echivalentă anual cu valoarea a 74 motorete, pierdere ce se reflectă în gestiunea întreprinderii comerciale deținătoare de asemenea stocuri; la aceste pierderi se adaugă cheltuielile cu depozitarea, gestionarea și degradarea unor piese și în special a cauciucurilor, care, cum bine se știe, suferă de fenomenul „îmbătrînirii", trebuind ca după un număr de ani să fie înlocuite, chiar dacă nu au fost utilizate ; nu este de neglijat nici uzura morală a unor asemenea produse : motoreta anului 1982 sigur nu va mai semăna cu aceea a anilor 1965—66, ceea ce face să ne îndoim că acestea din urmă vor mai fi cumpărate peste cîțiva ani, chiar cu o substanțială reducere.

★

Situația prezentată nu este, din păcate unică. Într-o măsură mai mare sau mai mică se regăsește în aproape toate organizațiile comerciale, atît la articolul în discuție, cît și la multe altele.

Ce măsuri se impun ? Fără să avem pretenția de a le epuiza, ne propunem să le sintetizăm pe cele mai importante, așa cum rezultă din analiza făcută.

● **Renunțarea la sistemul contractărilor între industrie și comerț pe bază de repartiții departamentale, ori de cîte ori posibilitățile de fabricație întrec nevoile pieței.** Dacă în faza în care cererile de consum erau mai mari decît capacitatea de producție, repartițiile au avut un rol pozitiv în buna gospodărire a fondului de marfă, astăzi pentru o gamă mare de produse nu-și mai justifică existența, ba chiar devin o piedică în dezvoltarea relațiilor directe dintre furnizori și beneficiarii direcți ai comerțului.

● **Aprovizionarea unităților comerciale potrivit posibilităților reale de desfacere, și nu în funcție de capacitățile de producție existente.** Am semnalat și în alte rînduri („Viața economică" nr. 39/1967) tendința organelor centrale comerciale de a „acoperi" cu ajutorul repartițiilor departamentale capacitățile de producție de care dispune industria, chiar dacă produsele sau sortimentele oferite nu mai pot fi desfăcute la nivelul acestor capacități. Procedîndu-se astfel se mențin artificial unele secții de producție și se mărește contingentul mărfurilor greu vandabile.

● **La baza contractelor de furnizare încheiate între producători și organizațiile comerciale trebuie să stea un studiu temeinic al cererii de consum.** Atîta timp cît contractările se fac potrivit unor aprecieri nefundamentate științific există pericolul de a se efectua aprovizionări cu produse nevandabile. Pe această linie, pe lîngă studiul „micro" al cererii de consum, efectuat direct de organizațiile comerciale, un rol hotărîtor revine Institutului de cercetări comerciale din M.C.I. Pentru a exista însă garanția că concluziile desprinse în urma studiilor făcute vor fi luate în seamă, considerăm indicat ca prin dispoziții normative să se introducă răspunderea materială a acelora care le înlătură nejustificat și prin această acțiune determină crearea de stocuri greu vandabile.

D. ALEXANDRU

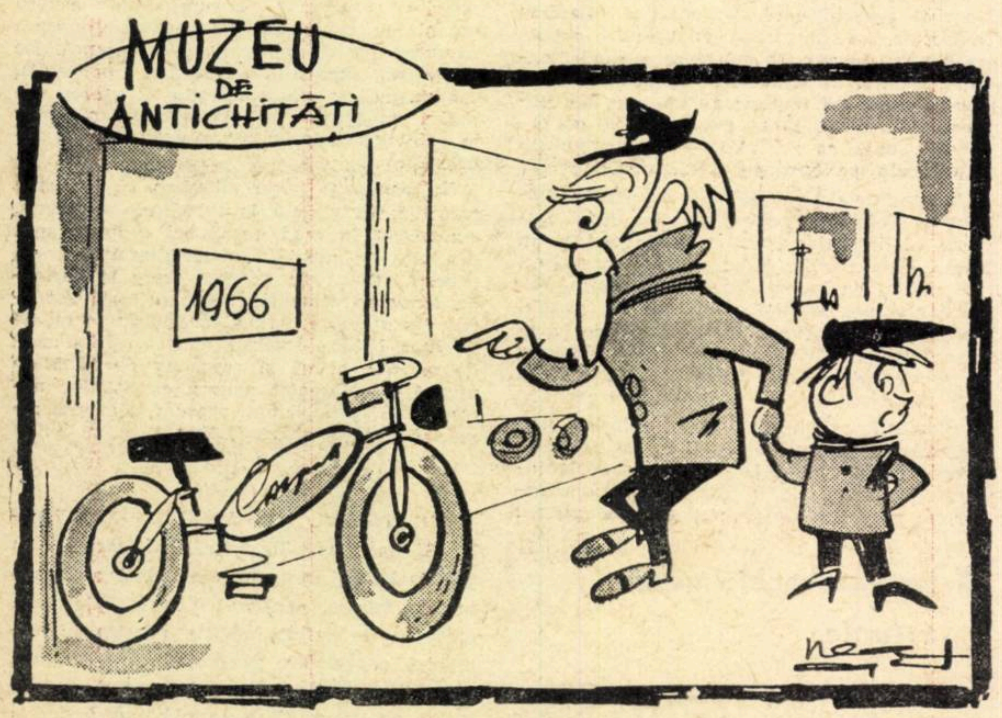

— Vezi tu, puiule, așa arătau motoretele în anii '65—'66, cînd eram de vîrsta ta !
(Desen de Neagu Rădulescu)

REGULI „INCOTERMS 1953"

C. AND F. (COST AND FREIGHT – COSTUL ȘI NAVLUL)

A. Vînzătorul are obligația :

1. Să livreze mărfurile în conformitate cu contractul de vînzare, împreună cu toate dovezile prevăzute în contract.

2. Să angajeze, în condiții uzuale și pe proprie cheltuială un vas maritim (cu excluderea velierelor) de tip curent folosit pentru transportul mărfurilor specificate în contract, achitînd costul navlului pentru ruta uzuală pînă la portul de destinație convenit, precum și toate spezele de descărcare prevăzute de societățile de navigație cu linie regulată, în momentul în care sînt expediate mărfurile din portul de încărcare.

3. Să obțină, pe riscul și cheltuiala sa, orice licență de export sau alte autorizații legale ce ar fi necesare pentru exportul acelor mărfuri.

4. Să încarce mărfurile pe proprie cheltuială la bordul vasului, în portul de încărcare, la data sau în termenul convenit. Dacă nu a fost fixată o dată sau un termen, să încarce într-un termen rezonabil și să avizeze cumpărătorului, fără întîrziere, că mărfurile au fost încărcate la bordul vasului.

5. Sub rezerva dispozițiilor din articolul B-4 de mai jos, să suporte riscurile mărfurilor pînă în momentul în care ele au trecut efectiv balustrada vasului, în portul de încărcare.

6. Să predea cumpărătorului, fără întîrziere și pe proprie cheltuială, un conosament curat și negociabil pentru portul de destinație convenit, precum și factura mărfurilor ce au fost încărcate. Conosamentul trebuie să se refere la mărfurile contractate, să fie datat înăuntrul termenului convenit pentru încărcare și să prevadă, prin andosare ori altfel, livrarea mărfurilor la ordinul cumpărătorului sau al reprezentantului indicat de el. Conosamentul trebuie să fie serie completă „la bord" sau „încărcat", ori să fie un conosament „primit spre încărcare" și andosat în prealabil de societatea de navigație care confirmă că mărfurile sînt la bord. Această andosare trebuie să poarte o dată înăuntrul termenului convenit pentru încărcare. Dacă un conosament conține o referință la Charter Party, vînzătorul are obligația să predea și o copie de pe acest din urmă document.

7. Să procure, pe proprie cheltuială, ambalajul uzual al mărfurilor, exceptînd cazul în care uzanțele comerciale prevăd încărcarea lor fără ambalaj.

8. Să suporte costul oricărei operații de control (al calității, dimensiunilor, greutății sau numărului) ce ar fi necesare la încărcarea mărfurilor.

9. Să suporte orice taxe ori impozite în legătură cu mărfurile, pînă în momentul încărcării lor, inclusiv orice taxe, impozite sau speze aplicabile în legătură cu exportul. De asemenea să suporte costul oricăror formalități de îndeplinit în vederea exportului.

10. Să procure cumpărătorului, la cererea și pe cheltuiala acestuia (vezi art. B-5) certificatul de origine și factura consulară.

11. Să dea orice concurs cumpărătorului, la cererea, pe riscul și pe cheltuiala acestuia din urmă, pentru obținerea oricăror documente, altele decît cele menționate în articolul precedent, întocmite în țara în care se efectuează încărcarea și/sau de origine, pe care cumpărătorul le-ar cere în vederea importului mărfurilor în țara de destinație (eventual pentru tranzitarea lor prin altă țară).

B. Cumpărătorul are obligația :

1. Să primească documentele atunci cînd îi sînt prezentate de vînzător, dacă sînt conforme cu contractul de vînzare, și să achite prețul prevăzut în contract.

2. Să ia în primire mărfurile la portul de destinație convenit și să suporte, cu excepția navlului, toate cheltuielile și spezele în legătură cu mărfurile, în cursul călătoriei lor pe mare, pînă ce ajung la portul de destinație, precum și cheltuielile de descărcare, inclusiv spezele de alimbare și cheiaj, exceptînd cazul în care astfel de cheltuieli și speze au fost cuprinse în navlu, ori au fost încasate de societatea de navigație o dată cu achitarea navlului. (Dacă mărfurile au fost vîndute „C. and F. Landed", cheltuielile de descărcare, inclusiv spezele de alimbare și cheiaj, sînt în sarcina vînzătorului).

3. Să suporte toate riscurile mărfurilor, din momentul în care ele au trecut efectiv balustrada vasului, în portul de încărcare.

4. Dacă și-a rezervat un termen pentru încărcarea mărfurilor și/sau dreptul de alegere a portului de destinație și nu dă din timp instrucțiunile necesare, va suporta cheltuielile suplimentare astfel ocazionate, precum și riscurile mărfurilor, de la data expirării termenului convenit pentru încărcare, cu condiția ca mărfurile să fi fost în prealabil destinate executării acelui contract, adică puse de o parte sau individualizate în orice alt mod ca făcînd obiectul acelui contract.

5. Să suporte cheltuielile și spezele pentru obținerea certificatului de origine și a documentelor consulare.

6. Să suporte toate cheltuielile și spezele pentru obținerea documentelor menționate în articolul A-11 de mai sus.

7. Să suporte toate taxele vamale sau orice alte taxe și impozite ce trebuie plătite în momentul importului sau în legătură cu importul.

8. Să procure, pe riscul și cheltuiala sa, orice licențe de import sau autorizații necesare în țara de destinație pentru importul acelor mărfuri.

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

● În ce condiții se poate efectua transportul salariaților prin curse auto speciale ?

La cererea întreprinderilor, Direcțiile regionale de transport auto pun la dispoziție, pe bază de convenție, autobuze exclusiv pentru transportul salariaților întreprinderii de la domiciliu la locul de muncă și înapoi. Aceste transporturi se execută pînă în incinta întreprinderii, salariații fiind transportați în și din locuri diferite mai apropiate de domiciliul lor.

În convenția încheiată între Direcția regională de transporturi auto și întreprinderea beneficiară, se stabilesc obligații reciproce în scopul de a se asigura, pe de o parte folosirea rațională a capacității de transport iar, pe de altă parte, executarea promptă, la orele stabilite, a transporturilor de salariați.

Întreprinderea beneficiară se obligă să asigure folosirea capacității de transport într-un coeficient, stabilit prin convenție, care să garanteze rentabilitatea curselor, iar Direcția regională de transporturi auto își asumă răspunderea întîrzierii curselor, fiind obligată a suporta penalitățile de întîrziere stabilite prin convenție.

Taxarea transporturilor executate prin curse puse la dispoziție pe bază de convenție se face pe numărul de salariați-călători transportați și după distanța reală de transport. Tariful ce se aplică este cel stabilit prin anexa nr. 1 la H.C.M. nr. 548/1961, la care se aplică o reducere de 40% conform Instrucțiunilor aprobate prin Ordinul M.T.T. nr. 634/1964, dat în baza avizului Comitetului pentru Prețuri nr. 4561/1964. În practica arbitrală, în mod constant, s-a stabilit (Decizia P.A.S. nr. 173/1967) că singurul tarif aplicabil curselor auto executate pe bază de convenție este tariful sus-menționat și nu tariful pe bază de abonamente, care se aplică numai în cazul curselor regulate, ce figurează în mersul autobuzelor.

Suspendarea curselor se poate face numai în cazuri fortuite ca de exemplu înzăpezire, impracticabilitatea drumurilor, care fac imposibilă circulația autovehiculelor etc.

ACTE NORMATIVE – PUBLICATE

● Prin H.C.M. nr. 2878 din 24 noiembrie 1967, publicată în B. of. nr. 102/1967 au fost stabilite prețurile cu amănuntul la unele sortimente de cherestea, precum și rabatul comercial în condițiile de livrare franco destinație pentru cheresteaua ce se desface la fondul pieței.

● În Buletinul oficial nr. 104 din 5 decembrie 1967 a fost republicată H.C.M. nr. 1054/1962, cu toate modificările la zi, privind acordarea de burse și alte forme de sprijin material studenților de la cursurile de zi.

AGENDA ECONOMISTULUI

RAID — ANCHETĂ

Imperative pentru alimentaţia publică:

BUNĂ SERVIRE ŞI EFICIENŢĂ ECONOMICĂ

AU TRECUT CÎTEVA LUNI de la apariţia Hotărîrii Consiliului de Miniştri (nr. 1827 din 4 august 1967) prin care s-au stabilit o serie de măsuri importante menite să ridice activitatea din sectorul de restaurante la nivelul cerinţelor actuale ale consumatorilor. În acest timp, Ministerul Comerţului Interior, O.N.T. şi Centrocoop, prin organele şi întreprinderile subordonate, au trecut la înfăptuirea măsurilor prevăzute, obţinînd unele realizări demne de semnalat.

Marcînd rezultatele pozitive, ancheta întreprinsă de redactorii revistei noastre a scos la iveală şi unele vechi carenţe care continuă să pună bariere în calea modernizării şi ridicării eficienţei comerţului din acest sector. În cele ce urmează ne vom referi la cîteva dintre acestea.

● Atribuţii lărgite pentru 0,75%

CU MULTĂ ÎNCETINEALĂ se desfăşoară acţiunea de lărgire a atribuţiilor şefilor de unităţi pentru rezolvarea operativă a unor probleme legate de buna desfăşurare a activităţii (angajarea lucrătorilor, desfacerea contractelor de muncă ale unor angajaţi necorespunzători, aplicarea unor sancţiuni disciplinare angajaţilor din subordine, aprovizionarea cu diferite produse, calcularea preţurilor de vînzare a unor preparate etc.). În consecinţă, formalismul şi tărăgănarea şi-au spus din plin cuvîntul: dintre şefii celor peste 10 000 de unităţi de alimentaţie publică au primit competenţe lărgite doar 79.

Iată cum şi cîteva exemple care demonstrează modul în care unele trusturi de alimentaţie publică locale se ocupă de rezolvarea acestei probleme:

● Conducerea T.A.P.L.-Oradea n-a reuşit încă să înjghebeze o comisie care să selecţioneze şefii de unitate cărora ar trebui să li se acorde atribuţii lărgite;

● În alte locuri (Arad, Craiova, Turnu Severin etc.) comisiile de selecţionare în loc să analizeze activitatea practică a şefilor de unităţi pentru a-şi da seama dacă aceştia pot fi investiţi cu atribuţii sporite, au procedat birocratic organizînd o examinare care în bună măsură este formală (prezentarea de teze, acordarea de note).

● **Rezultatele formalismului:** în regiunea Cluj din cei 197 şefi de unităţi examinaţi au „reuşit" 95%, în vreme ce Direcţia comercială regională consideră că în medie 30—40% dintre şefii de unităţi nu sînt corespunzători pentru a li se acorda atribuţii lărgite.

Tărăgănarea înfăptuirii măsurii privind acordarea de competenţă lărgită şefilor de unităţi nu are, cumva o altă explicaţie? Nu constă ea în atitudinea acelor salariaţi de la întreprinderile şi trusturile de alimentaţie publică care se întreabă: „Dacă responsabilii de unităţi vor avea latitudinea să rezolve, fără aprobările de rigoare, o serie întreagă de probleme, noi cu ce ne vom mai ocupa?".

Întrebarea va trebui să-şi găsească un răspuns corespunzător, nu însă în tărăgănarea realizării unei măsuri ferm stabilite.

● Nu plafonul e de vină

SÎNT NUMEROASE UNITĂŢI de alimentaţie publică în Bucureşti şi în alte oraşe ale ţării, care au realizări deosebite în direcţia deşablonizării meniurilor. Au început să apară numeroase preparate culinare solicitate de consumatori. La aceasta a contribuit în bună măsură dreptul acordat unităţilor de a se aproviziona direct de la producători sau de pe piaţă cu o serie de produse (legume, fructe, lactate, preparate din carne, păsări, porcine etc.) necesare diversificării meniurilor.

E un început bun. Numai un început, căci, precum se ştie, în majoritatea unităţilor continuă să se ofere consumatorilor acelaşi meniu şablon. Cauza? Am fost tentaţi să credem că de vină e plafonul pînă la care se pot face cumpărăturile directe: 4% din desfaceri. Într-adevăr, acest plafon e mic dacă ne gîndim că unele unităţi administrate de mandatari (bodega „Lipova" din Bucureşti, bunăoară), îşi asigură prin aprovizionarea directă, circa 40% din produsele necesare.

În această situaţie ne-am întrebat: nu s-ar putea oare ca şi şefii de unităţi să aibă un plafon mai mare de 4%?

Consultînd — în această problemă — cîţiva specialişti de la Banca Naţională am primit următorul răspuns: pentru unităţile conduse de oameni cu iniţiativă plafonul e mic. Pentru marea majoritate a unităţilor însă, plafonul de 4% s-a dovedit a fi mult prea mare. Şi iată de ce: pînă acum ponderea produselor achiziţionate prin relaţii directe nu reprezintă decît 1%, adică o pătrime din cît s-ar fi putut realiza.

În aceste condiţii, plafonul, care e mic, e totuşi prea mare. E tot atît de mare cît inerţia care stăruie în sectorul de alimentaţie publică.

Deci, pînă la mărirea plafonului trebuie sporită iniţiativa. Altfel, drepturile acordate rămîn înscrise doar în instrucţiuni.

● Diversificare cu orice preţ?

EFORTURI SUSŢINUTE au fost făcute şi în direcţia diversificării unităţilor. Cine n-a aflat, de pildă, de originala „Şura Dacilor" din Poiana Braşov, cu ogradă, căi de fîn, păsări, fîntînă, de „Pescarul" din Bucureşti în care o dată intrat ai senzaţia că te afli în interiorul unei nave? Şi nu sînt singure. Lor li se alătură multe altele. „Casa vînătorului" — cu crama Chiriţoaia (Iaşi), „La doi cocoşi" (Bucureşti), „Mielul alb" (Birlad), „La piticii veseli" (Mediaş) ş.a.

Dar, diversificarea reţelei se leagă nu numai de unităţi de genul celor de mai sus, ci şi de înfiinţarea altor tipuri care au lipsit sau sînt solicitate de consumatori: birturi, simigerii, plăcintării şi unităţi cu linie de autoservire.

Dacă la unităţile cu specific tradiţional (bodegi, secţii „gospodina") planul M.C.I. a fost depăşit, la înfiinţarea de unităţi cu autoservire s-au înregistrat rămîneri în urmă. Din cele 40 asemenea unităţi planificate nu s-au realizat pînă la 15 noiembrie decît 16. Singurele regiuni în care s-au înfăptuit prevederile pentru acest tip au fost Suceava, Bacău şi Banat. De asemenea, numai în regiunile Argeş, Maramureş, Mureş-Autonomă Maghiară şi Braşov s-a realizat numărul de birturi indicat la începutul acţiunii. În regiunile Bucureşti, Cluj, Crişana şi Hunedoara s-a înfiinţat doar cîte unul, iar în altele — Banat, Dobrogea, Iaşi şi Suceava — nici unul.

În unele cazuri s-a manifestat mult formalism, schimbîndu-se numai firma. Astfel, în „birturile" nou înfiinţate în Satu-Mare, continuă — contrar indicaţiilor — să se desfacă, în principal, tot felul de băuturi, de la ţuică pînă la şampanie, în vreme ce unele preparate culinare, specifice acestui tip de local, lipsesc.

Un aspect care trebuie semnalat, constatat în cadrul anchetei întreprinse, este acela al tendinţei de „transformare" cu orice preţ, în detrimentul cerinţelor consumatorilor şi, în unele cazuri, al rentabilităţii. Un exemplu edificator pe această linie îl prezintă un grup de unităţi din centrul Capitalei. Să începem cu Restaurantul „Dunărea". La etaj a funcţionat ani de zile un restaurant „clasic", cu orchestră seară, care realiza vînzări zilnice de 12—14 mii lei. De curînd a fost transformat în cafe-bar, unde se realizează o vînzare de 5—6 mii lei, iar atmosfera interioară lasă foarte mult de dorit. La fel s-a pe-

AL. DEŢEŞAN

M. FERARINI

(Continuare în pag. 10)

Bufetul „Trei salcîmi" din Iaşi a fost predat de către conducerea T.A.P.L. în administrarea unui tractorist (mandatar), ajutat de soţie (tehnician veterinar), iar ca ospătar lucrează un... mecanic agricol

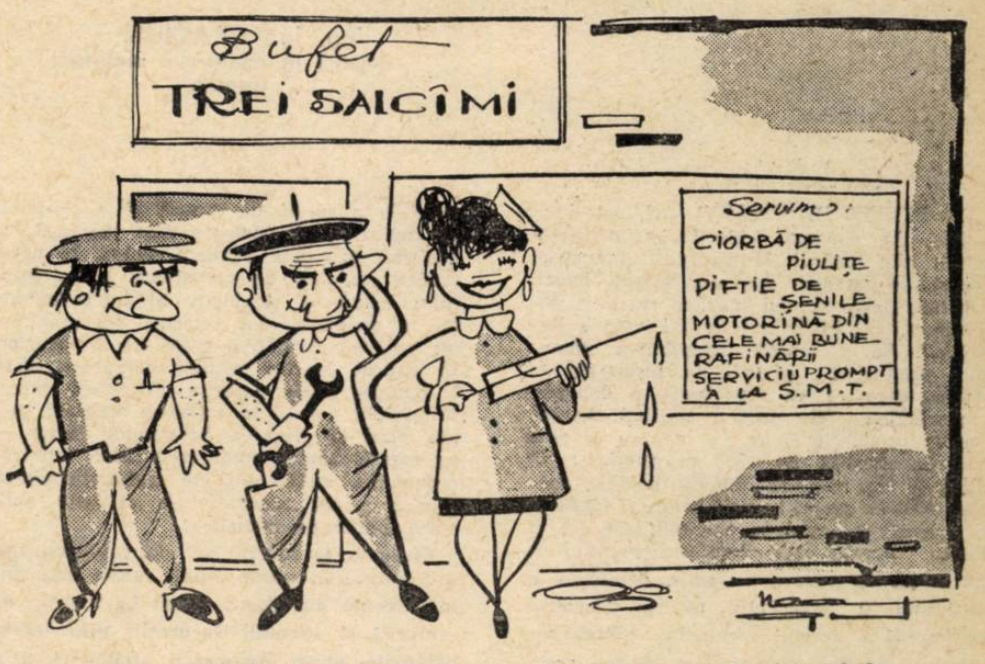

Urăm poftă bună comisiei care a recomandat o asemenea formaţie!

INIŢIATIVE

● *În Bucureşti, Constanţa, în regiunile Bacău şi Maramureş:* concursuri între bucătari şi cofetari pentru stabilirea „specialităţii unităţii".

● *T.A.P.L.-Suceava:* un concurs pentru cel mai bun preparat cu specific local, la care au luat parte bucătari, cofetari, gospodine.

● *T.A.P.L. „Dunărea" din Bucureşti:* o expoziţie de sandviciuri şi „hors d'oeuvres", pentru bodegi, bufete expres, bufete din incinta întreprinderilor. Cu acest prilej s-a organizat şi un schimb de experienţă între lucrătorii de specialitate din cuprinsul regiunii Bucureşti.

● *Tot în Bucureşti:* o expoziţie cu produse preparate de lucrătorii din alimentaţia publică, care s-au specializat în străinătate şi la cursurile de la Sinaia.

● *În oraşul Satu Mare:* a luat fiinţă o secţie de producţie pentru preparate de casă din carne de porc şi de pasăre.

● *Pentru identificarea unor sortimente cu specific local,* bucătarul Gh. Han de la T.A.P.L. Baia Mare s-a deplasat în comunele din jurul oraşului, culegînd reţete pe care apoi le-a introdus în sortimentul birtului „Igniş" (unitate cu specific tradiţional) din Baia Mare.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

DE CE S-AU PIERDUT MII DE TONE DE CONSERVE DE LEGUME?

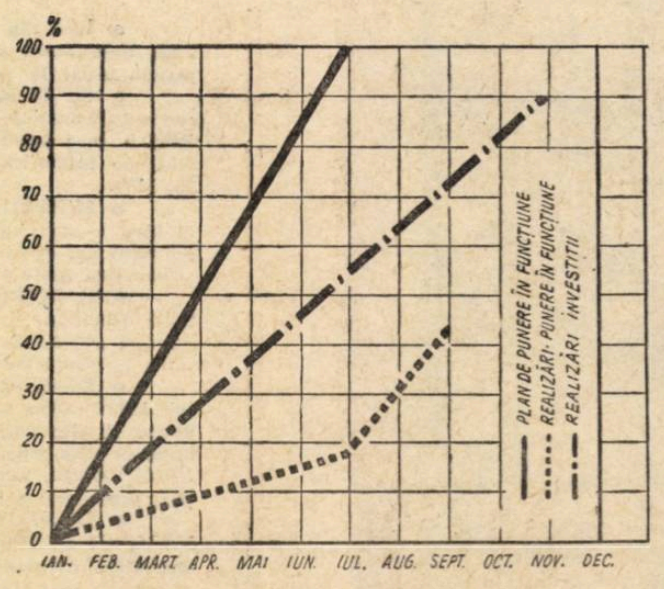

DESFĂŞURAREA ACTIVITĂŢII FABRICILOR DE CONSERVE în anumite perioade ale anului, centrul de greutate reprezentîndu-l trimestrul II, este determinată de caracterul sezonier al producţiei de legume. La stabilirea termenului de dare în funcţiune a unor noi capacităţi de producţie în industria conservelor de legume se ţine seama de acest factor obiectiv.

Şi la fixarea termenului de punere în funcţiune a fabricii de conserve din Caracal au fost luate în calcul considerente de acest ordin. Conform graficelor, fabrica trebuia să producă, cu întreaga sa capacitate, în trimestrul II 1967. În plin sezon însă fabrica a lucrat numai cu liniile de fasole şi mazăre (circa 18% din capacitatea totală). La începutul lunii septembrie, a intrat în funcţiune, **cu o întîrziere** de 2 luni, şi linia de pastă de tomate (6000 t/an). Pînă la sfîrşitul trimestrului III a fost pusă în funcţiune, în total, circa 43% din capacitatea prevăzută în proiect. Practic, această întîrziere a intrării în funcţiune a capacităţilor planificate nu mai poate fi recuperată. Ca urmare, piaţa nu va primi în acest an mii de tone conserve de legume, un important volum de fonduri rămînînd imobilizate.

Ce factori au determinat această stare de lucruri? După cum este îndeobşte cunoscut, hotărîtor la punerea în funcţiune a unui obiectiv este **realizarea la termen a stadiilor fizice şi nu a volumului valoric.**

Deficienţe de planificare şi organizare a aprovizionării au făcut ca fabrica să nu poată produce în plin sezon cu întreaga ei capacitate. Livrarea utilajelor, atît din ţară cît şi din import, n-a fost corelată cu termenul de punere în funcţiune. Utilaje în valoare de circa 5 milioane lei au fost contractate cu termen de livrare în trimestrul IV—1967, deşi se ştia că punerea în funcţiune este planificată pentru trimestrul II. Nu s-a asigurat achiziţionarea unui important volum de utilaje (linia de prelucrat castraveţi, sterilizatorul continuu, încărcătoarele şi descărcătoarele hidraulice pentru coşuri la autoclave, maşinile de spălat recipiente pline, maşinile de etichetat şi altele). În plus, Uzina „Vulcan" din Capitală a preliminat montarea ultimului cazan de 10 tone/oră abur la centrala termică abia la sfîrşitul lunii decembrie a. c.

O parte din vină revine şi constructorului — Întreprinderea nr. 6—Craiova, care nu a asigurat şantierul nici cu materiale suficiente, nici cu muncitorii calificaţi necesari. Din această cauză, unele lucrări au fost executate cu întîrziere şi în mod necorespunzător, ceea ce a necesitat refacerea lor şi, în consecinţă, a provocat mărirea întîrzierii dării în funcţiune a fabricii.

Înlăturarea deficienţelor semnalate impune măsuri operative din partea tuturor factorilor ce concură la realizarea acestei investiţii, astfel încît toate obiectivele să fie puse în funcţiune, să permită obţinerea unor indicatori de plan pe măsura prevederilor din proiect.

ÎN INDUSTRIA UȘOARĂ

PRIN UTILIZAREA REZERVELOR INTERNE — PRODUSE PESTE PLAN ÎN VALOARE DE 11 MILIARDE LEI

ing. Ion CRĂCIUN
adjunct al ministrului industriei ușoare

LA SFÎRȘITUL ACESTUI AN, cel de-al doilea din cincinal, colectivele întreprinderilor din cadrul Ministerului Industriei Ușoare, **se prezintă cu un bilanț bogat**, care întregește șirագul marilor realizări dobîndite în cei 20 de ani de existență a Republicii. **Se** prelimină **îndeplinirea planului producției globale în proporție de 103,4%, ceea ce va reprezenta o depășire a producției de circa 1 miliard de lei.** Printre produsele ce se vor realiza în plus pînă la sfîrșitul lui 1967 se numără : 3,3 milioane mp țesături, 500 000 bucăți tricotaje, 500 000 perechi încălțăminte, confecții în valoare de aproape 300 milioane lei și altele. Acesta este răspunsul lucrătorilor din industria ușoară la grija deosebită a partidului și guvernului pentru dezvoltarea rapidă a acestui sector în vederea satisfacerii depline a cerințelor mereu crescînde ale populației.

În activitatea economică, un criteriu de bază îl constituie eficiența. De altfel, întreg ansamblul de măsuri stabilit de Conferința Națională a P.C.R. converg spre acest obiectiv esențial. Obținerea unei mai înalte eficiențe de către toate întreprinderile și ramurile industriale, creează premise favorabile pentru dezvoltarea în continuare a economiei naționale, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului. Firește, căile și mijloacele utilizate sînt multiple și diferă de la o ramură la alta, de la o întreprindere la alta, în funcție de specificul fiecăreia. Peste tot însă, în ultimă instanță, este vorba de organizarea mai bună a producției și a muncii. Acest lucru a fost confirmat pe deplin de întreprinderile Ministerului Industriei Ușoare cu prilejul acțiunii inițiate de partid privind organizarea științifică a producției și a muncii.

Organizată pe o bază temeinică, cu colective de specialiști formate din cele mai calificate cadre de ingineri și economiști din aparatul central și din întreprinderi, acțiunea a depistat în fiecare sector, secție și loc de muncă în parte, posibilitățile de utilizare mai bună a fondurilor alocate, a tehnicii, a forței de muncă și a timpului de lucru, de gospodărire mai judicioasă a materiei prime și a materialelor. În acest proces complex de reevaluare a potențialului tehnic și productiv al întreprinderilor, a resurselor lor interne, s-a manifestat puternic inițiativa creatoare a maselor. În cadrul acestei acțiuni complexe, care a cuprins toate laturile activității întreprinderilor — de la intrarea materiei prime pînă la livrarea produselor finite — au fost elaborate numeroase studii tehnico-economice, multe din ele materializîndu-se într-un aport cantitativ și calitativ substanțial adus producției.

Eficiența traducerii în fapt a soluțiilor preconizate în aceste studii reiese pregnant în evidență din cîteva cifre : **La Fabrica de confecții și tricotaje-București, prin îmbunătățirile aduse organizării producției și a muncii, prin reamplasarea unor utilaje și stabilirea mai rațională a fluxului tehnologic și transportului intern, se va obține, fără a se recurge la noi investiții, o creștere a producției globale în anii 1966—1970 de 1,3 miliarde lei. Aplicarea studiilor privitoare la îmbunătățirea programării producției și organizarea mai rațională a fluxului tehnologic la Fabrica de pielărie și încălțăminte „Clujana" din Cluj, se va concretiza, pînă la sfîrșitul cincinalului, într-un spor de producție de 2,5 milioane perechi de încălțăminte.** Importante creșteri de producție, pe baza soluțiilor preconizate în studiile amintite, se vor obține și **la întreprinderile „Dacia"-București (1,3 milioane mp țesături), „Crișana" din Oradea (2,1 milioane mp țesături) etc.**

Aceste exemple, ca și multe altele, ilustrează elocvent importanța economică deosebită a acțiunii inițiate de partid cu privire la organizarea științifică a producției și a muncii. Ea scoate în evidență marile posibilități ce există în fiecare întreprindere și la fiecare loc de muncă pentru obținerea unei producții sporite și de calitate tot mai bună, în condițiile reducerii substanțiale a cheltuielilor de producție.

Ca expresie a înaltei eficiențe economice a acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii, ÎN INDUSTRIA UȘOARĂ S-A OBȚINUT ÎN PRIMII 2 ANI AI CINCINALULUI, O DEPĂȘIRE A PRODUCȚIEI PLANIFICATE DE 3,3 MILIARDE LEI.

Acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii va constitui și în viitor pentru întreprinderile industriei ușoare una din preocupările principale. De altfel, numai **PRIN APLICAREA ÎN CONTINUARE A MĂSURILOR MULTILATERALE PREVĂZUTE ÎN STUDIILE ÎNTOCMITE, SE PREVEDE OBȚINEREA ÎN URMĂTORII 3 ANI (1968—1970) A UNUI SPOR DE PRODUCȚIE, PESTE PREVEDERILE PLANULUI CINCINAL, DE ÎNCĂ 8 MILIARDE LEI, DIN CARE 2,4 MILIARDE ÎN ANUL 1968.** Merită subliniat faptul că întregul spor de producție va fi realizat fără a se apela la fonduri de investiții peste cele alocate industriei ușoare în cadrul planului cincinal

Măsurile complexe inițiate de partid cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale vor ridica pe o treaptă superioară activitatea de producție și gospodărire a întreprinderilor, vor asigura o mai înaltă eficiență economică.

Pentru a crea condiții prielnice creșterii ritmului de dezvoltare a industriei ușoare, atenția noastră se va îndrepta, în primul rînd, spre darea în funcțiune la termen — sau chiar înainte de termen — și în bune condițiuni, a noilor capacități de producție prevăzute în plan, paralel cu îmbunătățirea continuă a folosirii celor existente. Vom acorda o și mai mare atenție ridicării continue a calității produselor, în așa fel încît să livrăm pieței mărfuri care să corespundă exigențelor crescînde și gustului variat al cumpărătorilor. Vom gospodări cu mai multă chibzuință fondurile materiale și bănești. Orice măsură bună, orice inițiativă creatoare vor fi generalizate la toate întreprinderile. Prin aceasta vom asigura o eficiență mai ridicată a întregii noastre activități.

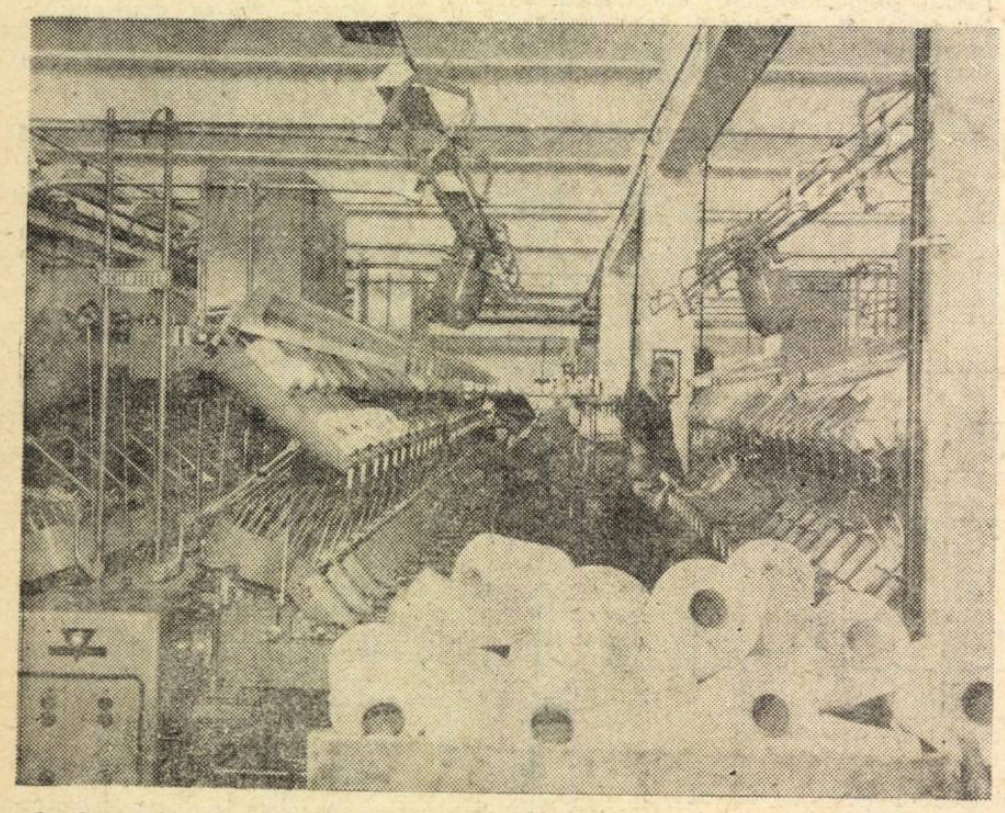

Pe baza organizării științifice a producției și a muncii, Întreprinderea textilă „Crișana" din Oradea va realiza peste plan pînă la sfîrșitul cincinalului, 2,1 milioane m.p. țesături. În fotografie : **secția de preparație, dotată de curînd cu mașini moderne de canetat**

DIN CATALOGUL NOILOR PRODUSE FABRICATE ÎN 1967

AN DE AN, economia forestieră sporește volumul și diversifică gama materialelor și a produselor fabricate din lemn. Din noile produse omologate și puse în fabricație în 1967, prezentăm cîteva.

● Case prefabricate din lemn

Un colectiv de ingineri, tehnicieni și muncitori de la **C.I.L.-Bacău** a proiectat și executat, în acest an, 5 prototipuri de case prefabricate din lemn : casele de vacanță „Alfa", „Diana" și „Platon", precum și alte două construite din elemente modulate.

● **Casa de vacanță „Alfa"** are următoarele caracteristici de bază : suprafața construită 33 m² ; este compusă din 3 camere, plus bucătărie și baie ; dispune de instalații electrice și sanitare ; finisajul exterior este executat din tencuială cu material plastic, iar cel interior din tapet lavabil sau semilavabil.

● **Casa de vacanță „Diana" :** suprafața construcției 9 m² ; numărul de locuri — 4 (suprapuse) ; o singură încăpere interioară de 2,75x2,75 m ; fundația din stîlpi prefabricați din beton, pe care se ancorează grinzi de stejar.

În condiții de întreținere normală, casele sînt garantate pe un termen de 50 de ani.

● Mobilier cu elemente în stil românesc

În cadrul unei recente expoziții au fost prezentate 33 garnituri de mobilă cu elemente în stil românesc. Ele îmbină, într-o fericită sinteză, elementele de inspirație folclorică cu concepția constructivă modernă. Dintre garniturile realizate în faza de prototip, se remarcă **sufrageriile „Bran 7" și „Crăișor"**, dormitorul **„Agapia"** și **colțul de primire „Brașoveanca"**.

● Plăci fibrolemnoase innobilate

Produse noi, plăcile fibrolemnoase se fabrică după aceeași rețetă tehnologică ca și PFL-ul obișnuit. Cu ajutorul unei matrițe, se imprimă pe fața plăcii desene care imită lemnul ars, pielea etc. Produsul are rezistență identică cu cea a plăcilor emailate lise, aspect estetic deosebit. Se utilizează, în special, în construcții la placări interioare

CU PLANUL ANUAL ÎNDEPLINIT

● **Încă din ziua de 10 decembrie, prin realizarea a peste 20 000 tone oțel, 7 000 tone fontă și a altor produse, SIDERURGIȘTII REȘIȚENI au îndeplinit planul anual la producția-marfă vîndută și încasată.**

● **Cu 32 de zile mai devreme a realizat planul pe 1967 la lucrările de construcții-montaj colectivul Întreprinderii „ENERGOCONSTRUCȚIA"-BUCUREȘTI, care construiește la Combinatul siderurgic de la Galați o centrală electrică de termoficare. În prima etapă, centrala va avea o putere instalată de 150 MW.**

● **MINERII DE LA ROVINARI — cel mai mare bazin carbonifer „la zi" al țării — au extras zilele acestea ultimele tone de lignit din sarcinile de plan pe acest an. Ei au realizat, totodată, o economie suplimentară de 3,4 milioane lei și beneficii peste plan de 4,4 milioane lei.**

● **31 ÎNTREPRINDERI INDUSTRIALE DIN BUCUREȘTI au raportat, pînă la 11 decembrie, realizarea planului anual la producția globală. Printre acestea se numără *„Uzina de Pompe", „Automatica", „Neferal", Uzina chimică „9 Mai", Fabrica de medicamente „Tableta"* și altele.**

● **RAFINĂRIILE DIN ȚARĂ au produs suplimentar, de la începutul anului, 140 000 tone de benzină, uleiuri aromate, gaze lichefiate și pentru chimizare, bitum și alte derivate din țiței, a căror valoare la producția-marfă vîndută și încasată depășește 100 milioane lei. Merită relevat faptul că la *rafinăriile de la Brazi, Ploiești, Teleajen și din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej*, valoarea tonei de țiței prelucrate a crescut în acest an de peste 3 ori față de cea obținută în 1959.**

● **ÎN REGIUNEA PLOIEȘTI, COLECTIVELE A 25 DE FABRICI, RAFINĂRII ȘI SCHELE PETROLIERE au îndeplinit planul anual de producție. Pe ansamblul industriei regiunii, au fost obținute pînă acum, peste plan, produse în valoare de mai bine de 500 milioane lei.**

● ***Cu aproape o lună mai devreme*, și-a îndeplinit planul anual la toți indicatorii COLECTIVUL FABRICII DE CONFECȚII DIN DOROHOI. Pînă la sfîrșitul anului, se vor realiza, peste plan, 80 000 bucăți confecții în valoare de 3 milioane lei.**

ÎN ECONOMIA FORESTIERĂ

DE LA PĂDURE LA PRODUSUL FINIT — LEMNUL VALORIFICAT SUPERIOR

ing. Mihai SUDER
ministrul economiei forestiere

MAI MULT DE UN SFERT DIN TERITORIUL ȚĂRII este acoperit cu vegetație forestieră — una din principalele bogății ale patriei noastre. Gospodărirea rațională, păstrarea și dezvoltarea fondului forestier au stat în permanență în atenția conducerii de partid și de stat. În acest scop au fost făcute masive investiții.

Valorificarea superioară a acestei resurse naționale, obținerea unei înalte eficiențe economice constituie, așa cum s-a subliniat de nenumărate ori în documentele de partid, o sarcină permanentă și de înaltă răspundere.

În cei douăzeci de ani care au trecut de la proclamarea Republicii au fost dobîndite succese importante atît în ce privește împădurirea suprafețelor dezgolite, cît și în domeniul exploatării și industrializării lemnului.

Refacerea și dezvoltarea patrimoniului forestier

Pe baza sarcinilor trasate de partid s-au desfășurat, an de an, ample acțiuni de refacere și sporire a productivității pădurilor. **În perioada 1948—1967, a fost împădurită o suprafață de peste 1 451 000 ha**, o atenție deosebită acordîndu-se culturii speciilor repede crescătoare și de valoare economică ridicată. Numai între anii 1955—1966, s-au plantat 50 000 ha cu plopi euramericani care, într-un termen mai scurt de 3 ori, dau o cantitate de masă lemnoasă de peste patru ori mai mare, în comparație cu alte specii. În același timp, s-au plantat plopi euramericani de-a lungul a mii de km de drumuri publice, cursuri de ape și canale.

Pentru buna gospodărire a pădurilor țării și valorificarea rațională a resurselor de masă lemnoasă, a fost amenajat întregul fond forestier — România situindu-se sub acest aspect printre puținele țări din lume. De asemenea, s-au construit peste 13 200 km de drumuri forestiere, care asigură accesibilitatea întregii suprafețe a pădurilor, înlesnind obținerea unui randament mai înalt la operațiile de împăduriri și îngrijirea arboretelor, la scosul materialului lemnos, precum și al produselor accesorii ale pădurii.

Valorificarea rațională a resurselor pădurii

Pentru ridicarea nivelului tehnic al proceselor tehnologice din exploatări și transporturi, întreprinderile forestiere au fost înzestrate cu o bogată bază de mecanizare. Toate mecanismele și utilajele sînt realizate de industria noastră constructoare de mașini. Astăzi, **la lucrările de doborît-secționat gradul de mecanizare se ridică la 80,8%, la scos-apropiat 60,6%, iar la încărcat 45%.**

Sporirea gradului de mecanizare, măsurile luate pentru organizarea mai bună a proceselor tehnologice de recoltare a lemnului, precum și eforturile depuse de lucrătorii din exploatări în domeniul sortării rationale a masei lemnoase, au avut drept efect valorificarea superioară a lemnului. **În acest an, indicele de utilizare pe total masă lemnoasă a atins 70,2%, din care la fag 61,8%.** Totodată s-au redus pierderile de exploatare, ele fiind în prezent sub 4%. **Numai prin diminuarea pierderilor au fost date în circuitul economic, între anii 1960—1966, peste 6 000 000 de mc masă lemnoasă.** Merită relevat faptul că întregul spor de producție în exploatările forestiere s-a obținut pe seama creșterii productivității muncii.

Printre măsurile de gospodărire eficientă a resurselor fondului forestier, se înscriu și preocupările pentru darea în circuitul economic a produselor accesorii ale pădurii — fructe, vînat, ciuperci comestibile, plante medicinale și altele. Numai **în ultimii 5 ani, s-au valorificat peste 180 000 t fructe de pădure și 34 000 t ciuperci comestibile.** De asemenea, **sectorul forestier a dezvoltat puternic apicultura, dispunînd în prezent de 39 000 familii de albine, care dau o producție de 388 000 kg miere.** În afară de aceasta, din păduri se recoltează importante cantități de furaje, răchită, rășină, floare de tei, semințe forestiere și altele.

În vederea bunei desfășurări a muncii în sectorul silvic au fost aduse în acest an o serie de îmbunătățiri organizatorice începînd de la veriga de bază, ocolul silvic, pînă la minister, fapt care va permite ca, din 1968, activitatea în acest domeniu să se poată desfășura pe principiul gestiunii econmice proprii.

O bază puternică de industrializare

O largă dezvoltare a cunoscut industria de prelucrare, în anii construcției socialiste, prin reutilarea și modernizarea fabricilor existente și construirea de noi combinate și fabrici de prelucrare superioară și complexă a lemnului. Au fost puse în funcțiune 16 complexe pentru industrializarea lemnului, precum și alte 7 fabrici de mobilă. Noile unități sînt înzestrate cu mașini și utilaje dintre cele mai moderne, putînd realiza o gamă variată de produse.

Datorită preocupării susținute de diversificare a producției și de îmbunătățire permanentă a calității, livrările la export au crescut simțitor. **Față de 1960, în acest an volumul exportului la produse semifinite și finite din lemn s-a dublat, iar la mobilă a crescut de aproape 5 ori.** Ținînd seama de cerințele de valorificare superioară a masei lemnoase, în anii următori vom orienta producția și exportul spre sortimentele mai valoroase, reducînd în schimb ponderea cherestelei.

Și în 1967 — al doilea an din actualul cincinal — s-au obținut succese de seamă în îndeplinirea obiectivelor stabilite. Din datele preliminare rezultă că **realizările din acest an sînt mai mari decît cele din 1965 cu 9,7% la producția globală, cu 9,7% la producția-marfă vîndută și încasată și cu 15% la productivitatea muncii.**

Un obiectiv principal în activitatea lucrătorilor din economia forestieră îl constituie valorificarea superioară a masei lemnoase. Prin măsurile luate în privința sortării și utilizării raționale a acesteia, s-a urmărit, în primul rînd, realizarea unui volum sporit de bușteni pentru industrializare. **La fag, de pildă, proporția buștenilor pentru industrializare din totalul masei lemnoase exploatate, a crescut de la 24% în 1959 la 44% în 1967.**

În industria de prelucrare, acțiunea de valorificare superioară și complexă a masei lemnoase a dat roade deosebite datorită, în special, concentrării producției în complexe industriale moderne, capabile să realizeze o producție calitativ superioară, într-o gamă largă de sortimente. Ca urmare, în acest an, **valoarea produselor obținute dintr-un metru cub de masă lemnoasă exploatată, a crescut de peste trei ori față de 1951.**

Stratificarea lemnului despicat și a deșeurilor prin procedee tehnice înaintate, a permis obținerea unor produse cu caracteristici fizico-mecanice superioare cherestelei, care astăzi își găsesc o largă întrebuințare în industrie, construcții, precum și în producția de mobilă. **Numai în anii 1966—1967, au fost înlocuite peste 3 milioane mc de cherestea cu produse stratificate.**

Toate aceste realizări conjugate cu acțiunea largă desfășurată în 1967 pe linia rentabilizării întreprinderilor și a produselor, au determinat obținerea unor schimbări calitative în activitatea ramurii noastre. **DACĂ ÎN ANUL 1959 PRIMEAM DOTAȚII DE LA BUGET DE CIRCA 200 MILIOANE LEI, ASTĂZI DĂM ECONOMIEI NAȚIONALE BENEFICII ANUALE DE PESTE 1,4 MILIARDE LEI.**

Diversificarea și ridicarea calității produselor

În 1967 a continuat cu și mai multă vigoare acțiunea de diversificare a produselor. Aplicînd cele mai noi realizări tehnice și rezultatele cercetărilor științifice proprii, au fost realizate noi și valoroase sortimente de plăci aglomerate din lemn și fibrolemnoase, placaje, care au utilizări largi în diferite domenii de activitate.

Dezvoltarea impetuoasă a construcției de locuințe, evoluția arhitecturii moderne, apariția unor materiale și tehnologii noi, creșterea continuă a nivelului de trai și a exigențelor populației, au pus în fața industriei de mobilă din țara noastră cerințe sporite. În acest sens, s-a acordat o importanță deosebită concepției și asimilării de noi modele de mobilă, urmărindu-se ca acestea să aibă o formă arhitectonică suplă, cu un consum redus de materiale, iar construcția lor să ofere posibilitatea unor multiple funcționalități. S-au folosit materiale noi la tapițerie, ca: poliuretan, cauciuc spongios, arcuri încorporate în rame, împletituri de fire p.v.c., stofe noi în culori uni sau pastelate, cu texturi moderne. În scopuri ornamentale sau funcționale, s-au utilizat accesorii din materiale plastice, metal sau combinații ale acestora, înlocuindu-se cele din lemn, fapt care a dus la îmbunătățirea aspectului decorativ al mobilierului. Numărul prototipurilor de mobilier proiectate și prezentate de industria republicană a fost în acest an de 450 față de 295 în 1966. În primăvara anului curent a fost organizată o expoziție de mobilier pentru copii și tineret, prezentîndu-se peste 620 de piese, din care o bună parte au și intrat în producția de serie. De aproape 3 ani ne preocupăm de producția de case prefabricate din lemn. În acest scop, s-au realizat proiectele a mai multor case din prefabricate, campinguri cu izolații termice, case de vacanță, case de odihnă cu exploatare sezonieră etc. În afară de faptul că ele vor găsi o largă utilizare în stațiunile de odihnă și în domeniul turismului, vor fi solicitate cu siguranță și de către populație. Producția de serie va începe în 1968 cînd va intra în funcțiune o fabrică specializată la C.I.L.-Bacău.

Pînă în 1970, produse peste plan în valoare de 800 milioane lei

Lucrătorii din economia forestieră au de îndeplinit în anul viitor sarcini sporite. **Față de 1967, se prevăd creșteri de 5% la producția globală, 6,5% la productivitatea muncii, economii la prețul de cost de 39 milioane lei, iar beneficiile vor spori cu 31,7%.** De asemenea,

(Continuare în pag. 10)

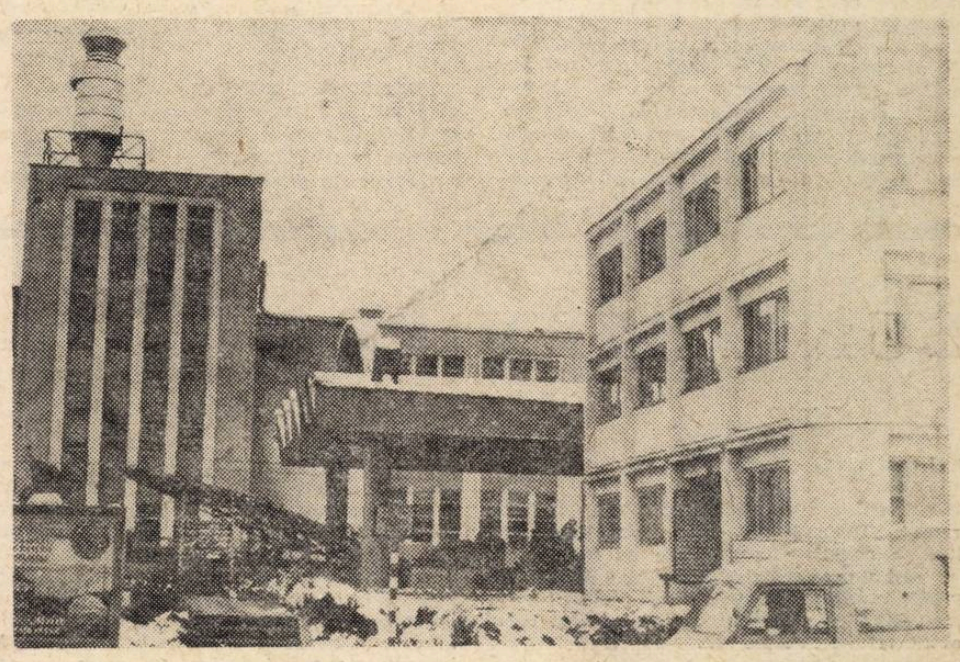

C.I.L.-Bacău — una din numeroasele unități moderne date în funcțiune în anii construcției socialiste

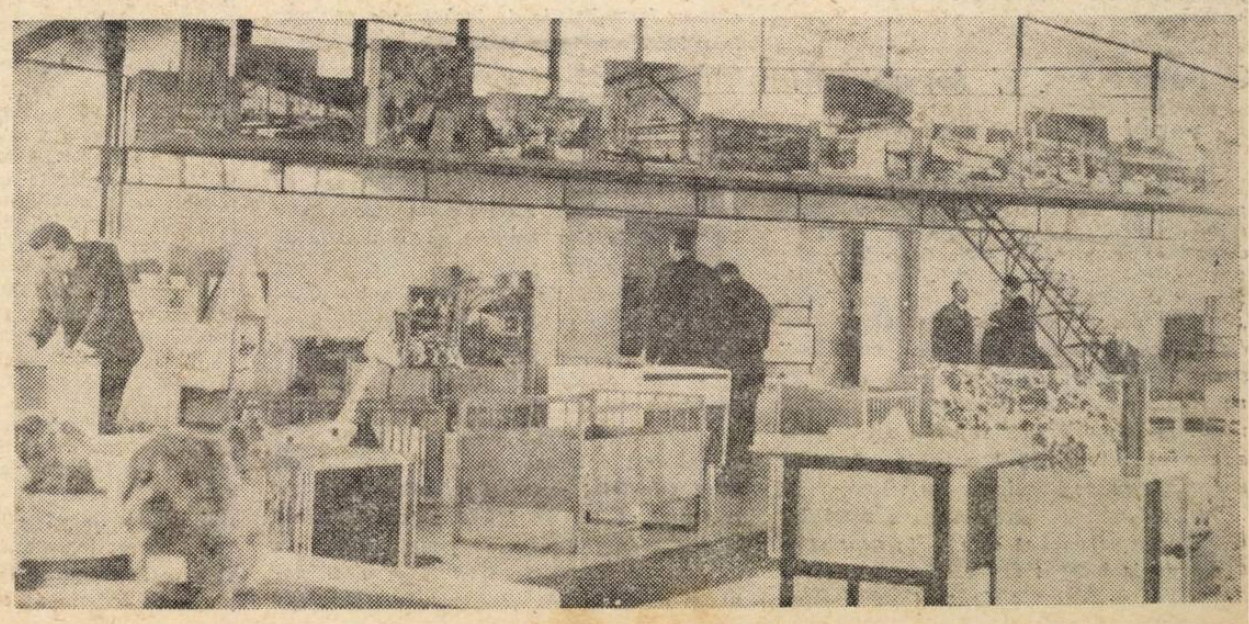

Aspect de la una din expozițiile de mobilă pentru copii — organizată în 1967 de Ministerul Economiei Forestiere

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ

(Urmare din pag. 3)

principal, pe seama contribuției noilor membri care intrau în cooperative, extinzîndu-se astfel relațiile de proprietate la un număr tot mai mare de membri și la o cantitate tot mai mare de bunuri socializate, ulterior, **pe măsura trecerii marii majorități a micilor producători pe calea socialismului, acumulările realizate ca rezultat al muncii în comun a membrilor cooperatori au constituit calea principală de creștere și întărire a proprietății cooperatiste.** Încheierea procesului de cooperativizare a marcat instaurarea deplină a proprietății socialiste la sate.

Dezvoltarea proprietății cooperatiste presupune și o adîncire continuă a gradului de socializare a mijloacelor de producție. Încă înainte de încheierea cooperativizării, apoi mai intens după aceasta, a avut loc un proces de comasare a C.A.P., prin unirea unităților mai mici în cooperative mai mari, cu posibilități sporite de producție și de acumulare, cu un avut obștesc mai mare. Astfel, dacă în 1959 existau 3828 C.A.P., care cuprindeau 851 200 familii, iar în 1962 erau 5398 unități, în care intraseră 3 294 800 familii, în 1966 numărul unităților a ajuns la 4 679, iar al familiilor a crescut la 3 427 200. Aceasta a făcut ca suprafața agricolă ce revine în medie pe o cooperativă să crească de la 937,2 ha în 1959, la 1 923,6 ha în 1966. De asemenea, valoarea proprietății obștești ce revine în medie la 100 ha teren agricol a crescut de la 109 700 lei, cît era în 1960, la 212 800 lei în 1966, valoarea fondurilor fixe la 100 ha a sporit de la 85 700 lei la 158 800 lei. Aceasta a creat posibilitatea unei folosiri mai raționale a pămîntului și celorlalte mijloace de producție, o mai bună organizare a muncii, ducînd la obținerea unei producții vegetale și animale tot mai mari.

Proprietatea cooperatistă ocupă astăzi un loc important în economia națională, mai ales în agricultură. Ea cuprindea în 1966, 60,9% din suprafața agricolă a țării, 75,3% din cea arabilă, 79,8% din totalul viilor și pepinierelor viticole și dădea 63,6% din totalul producției de cereale boabe, cea mai mare parte din producția plantelor tehnice (90,1% la in, 83% la cînepă, 78,3% plante uleioase, 96,6% la sfecla de zahăr etc.). La începutul anului 1967 C.A.P., împreună cu țăranii cooperatori, dețineau peste 70% din efectivul de bovine, circa 65% din cel de porcine și peste 75% din cel de ovine.

PE MĂSURA ÎNAINTĂRII pe calea construcției socialiste, a dezvoltării și consolidării C.A.P. și a cooperativelor de producție meșteșugărească, au avut loc importante schimbări în structura proprietății cooperatiste. Desfășurarea procesului de consolidare a proprietății cooperatiste pe baza acumulărilor efectuate a avut ca rezultat o creștere continuă a ponderii bunurilor procurate pe baza muncii în comun a tuturor membrilor și, corespunzător, o scădere a ponderii bunurilor aduse ca parte socială la intrarea noilor membri în cooperative. **Astăzi în structura proprietății cooperatiste cea mai mare parte o reprezintă bunurile ce constituie rezultatul acumulării socialiste.** În structura avutului obștesc al C.A.P. o pondere tot mai mare o au construcțiile cu destinație productivă, plantațiile noi sau terenurile amenajate special, animalele de rasă superioară destinate reproducției, mijloacele de transport mecanizate, inventarul gospodăresc tot mai perfecționat. O situație asemănătoare este și în cooperația de producție meșteșugărească.

Procesul de schimbare a structurii proprietății cooperatiste se va intensifica în cursul actualului plan cincinal, ca urmare a marilor investiții ce vor fi făcute din fondurile comune ale cooperatorilor. Totodată, importante investiții vor fi efectuate cu ajutorul creditelor ce le sînt puse la dispoziție de către stat. Concomitent cu dezvoltarea proporțiilor proprietății, va avea loc un proces de **perfecționare a ei calitativă**, ca urmare a folosirii mai eficiente a fondurilor, îndreptării lor cu precădere spre domeniile hotărîtoare care condiționează sporirea rapidă a producției. În scopul utilizării mai raționale a fondurilor de investiții, a valorificării mai bune a avutului obștesc au apărut și se dezvoltă **relații de proprietate intercooperatistă**, fenomen stimulat de noua formă de organizare și conducere a cooperației agricole de producție. În același timp, statul nostru face importante investiții pentru dezvoltarea agriculturii, care permit creșterea producției și dezvoltarea avutului obștesc.

Îmbunătățirea formelor de conducere a activității C.A.P., lărgirea democrației interne, sînt menite să determine o creștere a participării cooperatorilor la munca obștească, o sporire a preocupării lor pentru buna gospodărire a avutului obștesc, paralel cu înțelegerea răspunderii întregului colectiv de proprietari pentru rezultatele economice obținute de cooperativă.

CREȘTEREA ȘI CONSOLIDAREA PROPRIETĂȚII SOCIALISTE sub ambele ei forme, perfecționarea relațiilor ce intervin între proprietarii socialiști uniți și-au manifestat tot mai deplin rolul stimulator asupra dezvoltării forțelor de producție. Avînd în vedere obiectivele dezvoltării în perspectivă a bazei tehnico-materiale a socialismului, cele două forme de proprietate socialistă sînt corespunzătoare gradului de socializare a forțelor de producție și permit dezvoltarea lor. Cu toate acestea, dacă ținem seama de caracterul foarte mobil al forțelor de producție, mai ales în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, această concordanță nu se realizează automat, și de aceea nu este exclusă posibilitatea rămînerii în urmă a unor elemente ale relațiilor de producție. Pentru a preveni sau înlătura la timp caracterul perimat al unor atari elemente, partidul și statul socialist organizează procesul de perfecționare continuă a relațiilor de producție, a formelor de conducere și planificare, menținînd astfel în mod conștient rolul lor activ.

PROGRAMUL DEZVOLTĂRII MULTILATERALE a României, trasat de Congresul al IX-lea al P.C.R., reflectă pe lîngă preocuparea pentru dezvoltarea în ritm susținut a forțelor de producție pe baza progresului tehnic și grija pentru perfecționarea continuă a relațiilor de producție. În cadrul acestui proces complex se vor asigura dezvoltarea întregii societăți, ridicarea nivelului de conștiință și de cultură al poporului.

Menținerea concordanței relațiilor de producție cu caracterul forțelor de producție presupune, în primul rînd, o dezvoltare și consolidare continuă atît a obiectului proprietății, cît și o adîncire a relațiilor ce au loc între membrii societății în calitatea lor de proprietari socialiști uniți. Această perfecționare trebuie înțeleasă în sensul valorificării mai bune a avantajelor pe care le creează existența proprietății socialiste, precum și în direcția sporirii răspunderii ce revine membrilor societății în calitatea lor de proprietari.

Ea se obține printr-o activitate economică care să utilizeze și să valorifice cît mai deplin bogățiile țării, obținînd cantități tot mai mari de bunuri materiale cu cheltuieli cît mai mici. În condițiile țării noastre, aceasta necesită în mod imperios reducerea substanțială a cheltuielilor materiale de producție, sporirea eficienței economice a investițiilor, creșterea gradului de prelucrare și, deci, a valorii produselor, într-un cuvînt asigurarea unei eficiențe sporite a întregii activități economice.

Directivele privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale a doptate de Conferința Națională a partidului, măsurile luate pe linia creșterii cointeresării materiale a lucrătorilor, care să antreneze totodată și răspunderea lor materială, aplicarea gestiunii economice proprii în toate întreprinderile și centralele, lărgirea autonomiei funcționale a întreprinderilor, îmbinată cu folosirea muncii și conducerii colective sînt numai cîteva din măsurile de însemnătate capitală luate de conducerea de partid și de stat, menite să permită o mai bună gospodărire a bunurilor proprietate socialistă, o valorificare mai bună a posibilităților oferite de dominația ei.

Calitatea de proprietari socialiști uniți a tuturor oamenilor muncii implică nu numai drepturi, dar și obligații, atît a fiecăruia față de ceilalți proprietari, cît și față de fondul unic al acestei proprietăți. Datoria fiecărui cetățean este de a contribui pe măsura capacităților sale la apărarea, dezvoltarea și întărirea avutului obștesc. Procesul de consolidare și apărare a proprietății socialiste răspunde și armonizează interesele generale ale societății cu interesele fiecărui membru al ei, reprezentînd garanția materială a prosperității economice și sociale a poporului nostru.

DE LA PĂDURE LA PRODUSUL FINIT

(Urmare din pag. 9)

nea, se prevăd sporuri de circa 100 000 mc la cherestea de fag, 18 000 m³ de PAL, 30 000 tone PFL, 10 mil. m² furnir, iar la mobilă o creștere de 300 000 000 lei.

Pentru înfăptuirea acestor sarcini, au fost luate din timp măsuri corespunzătoare, astfel încît fiecare întreprindere să obțină rezultate superioare celor din anii precedenți, atît în ce privește îmbunătățirea calității produselor, cît și în direcția sporirii eficienței economice. **APLICAREA MĂSURILOR ȘI SOLUȚIILOR STABILITE ÎN CADRUL ACȚIUNILOR DESFĂȘURATE PE LINIA ORGANIZĂRII ȘTIINȚIFICE A PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII VA DUCE LA OBȚINEREA PESTE PREVEDERILE PLANULUI CINCINAL A UNEI PRODUCȚII SUPLIMENTARE DE PESTE 800 000 000 LEI, O SPORIRE A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII CU 1,2—3%, PRECUM ȘI BENEFICII SUPLIMENTARE ÎN VALOARE DE PESTE 490 000 000 LEI.** Producția suplimentară urmează să fie obținută, în general, printr-o mai bună utilizare a lemnului, avînd în vedere că masa lemnoasă exploatabilă în această perioadă se va menține constantă, avînd chiar tendința de scădere.

Pentru ca activitatea din exploatările forestiere să se desfășoare în condiții eficiente, s-au stabilit o serie de măsuri printre care: elaborarea și tipizarea de scheme ale proceselor tehnologice pe tipuri de păduri, condiții de teren și tipuri de utilaje; scoaterea lemnului în cataarge și fasonarea lui în depozite intermediare, bine dotate și amenajate; conteinerizarea scosului, manipulării și transportului lemnului mărunt; confecționarea centralizată a pieselor de schimb; calificarea multilaterală a muncitorilor. Toate acestea vor duce nemijlocit la creșterea substanțială a indicelui de utilizare a mașinilor și instalațiilor, la mai buna folosire a forței de muncă.

În sectorul de industrializare a lemnului, s-au prevăzut măsuri care să asigure sporirea capacității de debitare a gaterelor, iar printr-o mai bună redistribuire a planurilor de producție să se evite transportul a 350 000 mc bușteni, cantitate care echivalează cu 10 000 vagoane pe o cursă medie de 300 km și o reducere a costurilor cu peste 10 000 000 lei. De asemenea, în sectorul produselor finite din lemn, folosirea intensivă a mașinilor și instalațiilor, a forței de muncă și a timpului de lucru va duce la obținerea unei producții suplimentare de 94 milioane lei la mobilă corp, 24 milioane lei la mobilă curbată, 15 milioane lei la PAL și 6,8 milioane lei la placaje. Numai prin eliminarea locurilor înguste se preconizează creșterea producției cu 6,8 milioane lei la mobilă corp și 11 milioane lei la placaje.

În lumina măsurilor dezbătute și aprobate de Conferința Națională a P.C.R., care urmăresc în esență sporirea eficienței muncii în toate domeniile de activitate, au fost stabilite și pentru ramura noastră acțiuni concrete și obiective precise menite să ducă, în continure, la obținerea de rezultate economice superioare, nu numai pe ansamblul economiei forestiere, ci de către fiecare întreprinderea în parte.

BUNĂ SERVIRE

(Urmare din pag. 7)

trecut cu restaurantul „Bulevard", restaurantul „Tic-Tac" etc. Dacă asemenea localuri se dovedesc totuși utile nu mai puțin se resimte necesitatea unor unități cu un profil tradițional, în care să se găsească cele mai diferite prepărate de bucătărie și care să fie servite la orice oră.

Diversificarea profilului unităților pe această arteră importantă a Capitalei prin înființarea de noi unități, în care să servească o gamă largă de gustări — unele la prețuri populare — apare mai mult decît necesară.

● Forme noi și formalități vechi

DUPĂ PRIMELE LUNI de activitate experimentală, majoritatea unităților administrate de mandatari au înregistrat rezultate demne de remarcat. O serie de bufete, bîrturi și bodegi, („Povernei", „Lipova", „Botoșani" din București, „Carpați" din Turda, „Poiana" din Oradea, „Mioriția" din Brașov etc.) și-au schimbat înfățișarea interioară, și-au îmbunătățit aprovizionarea, asigurînd un serviciu apreciat de consumatori. Rezultatul: în aceste unități volumul desfacerilor a crescut substanțial. beneficiile T.A.P.L. vor crește proporțional, cu desfacerea.

Deci o formă de administrare a unităților de alimentație publică care — în general — a dat de la început rezultatele scontate. Se pune însă întrebarea: de ce în decurs de 4 luni au fost trecute în administrarea mandatarilor numai 183 de unități din cele 2600 prevăzute a se administra sub această formă? Incetineala are mai multe cauze, dintre care amintim:

- *Trusturile și întreprinderile de alimentație publică din unele regiuni n-au făcut aproape nimic pentru a populariza condițiile în care urmează a fi administrate unitățile încredințate mandatarilor. Ca atare, în regiunile București și Dobrogea pînă la 15 noiembrie această formă nu s-a aplicat la nici o unitate.*
- *În unele locuri s-au complicat pînă la extrem formalitățile de încheiere a contractelor între mandatari și I.A.P.L. ajungîndu-se pînă acolo încît s-a pretins (în regiunea Maramureș, bunăoară), ca aceste contracte să fie autentificate prin decizii ale sfaturilor populare.*

Nici în ceea ce privește înființarea de pensiuni familiale lucrurile nu stau mai bine. Pînă la 15 noiembrie nici o unitate de acest fel n-a luat ființă.

O altă formă de gospodărire a unităților de alimentație publică — gestiunea colectivă — preconizată prin măsurile adoptate, se extinde cu destulă încetineală. Această formă se practică doar în 230 de unități. În regiunile Maramureș, Mureș-Autonomă Maghiară nici o unitate nu este gospodărită după principiul gestiunii colective. Negativ e și faptul că această formă a fost introdusă în unele unități în mod formal, (regiunea Brașov, de pildă) desființîndu-se doar bonurile de decontare, fără a se lua măsurile cuvenite pentru îmbunătățirea generală a serviciului.

În concluzie, la acest capitol: forme noi de conducere și gospodărire a unităților de alimentație publică există (unele s-au experimentat și au dat rezultate satisfăcătoare); acte normative și instrucțiuni pentru introducerea acestor forme există. Lipsește inițiativa și preocuparea.

● Eficiență pe fiecare unitate — nu global pe întreprinderi

IN CONDIȚIILE în care nu numai răspunderea directorului de I.A.P.L. va crește, dar și a fiecărui șef de unitate, se pune din ce în ce mai pregnant problema gestiunii proprii și, deci, a eficienței economice pe fiecare unitate de desfacere în parte.

În aceste condiții, analizarea potențialului de desfacere și a rentabilității posibil de realizat de fiecare unitate în parte este o sarcină esențială, în funcție de care urmează să se stabilească planurile concrete de desfacere, pe luni și trimestre. Numai în condițiile unor planuri realiste, acestea pot îndeplini rolul mobilizator și pot sta la baza rentabilizării și a veniturilor realizate de colectivele respective. Evident, eficiența economică (mai scăzută sau mai ridicată) este influențată de mai mulți factori: poziția unității, cheltuielile proprii de regie și în special categoria în care a fost încadrată unitatea în cauză. Un exemplu va lămuri problema. Restaurantul „Moldova" (str. Icoanei nr. 2), care este binecunoscut datorită serviciului ireproșabil, produselor oferite și calificării personalului a realizat în primele 9 luni ale anului o vînzare de 3 230 000 lei, dar, cu toate acestea, beneficiul înregistrat prezintă un nivel de numai 1,64%. Acest fenomen se explică prin faptul că prin împrejurări de neexplicat este menținută ca unitate de categoria a II-a în loc să fie trecut la categoria I, potrivit serviciului prestat. Pe de altă parte, unități ca „Rapid" (Piața Sf. Gheorghe), „Modern" (Piața Palatului), care au o regie foarte scăzută datorită autoservirii (ca să nu mai vorbim că lipsesc fețele de mese), sînt încadrate la categoria întîi.

Situația este și mai bizară dacă amintim barăcile de la Pădurea Băneasa unde produsele se desfac la prețuri de categoria întîi, deși condițiile de deservire sînt similare cu cele ale bodegilor, de categoria a III-a. Pentru a demonstra în ce măsură influențează încadrarea acestor barăci la categoria I în loc de a III-a, arătăm că întreprinderea „Ambasador" a realizat în acest an, la barăcile în cauză, numai din vînzarea berii la prețul de 4 lei (categ. I) în loc de 3,50 lei (categ. III-a) un beneficiu suplimentar de peste 300 000 lei. Cunoscută fiind corelarea care trebuie să existe între beneficiu și efort propriu, ne întrebăm: ce a făcut întreprinderea „Ambasador" pentru a cîștiga acești 300 000 lei, în afară de faptul că, în detrimentul consumatorilor, berea a fost pusă în vînzare la prețul de 4 lei sticla în loc de 3,50 ?

Cu privire la eficiența economică a fiecărei unități în parte, s-ar putea ridica problema acelora care, din diferite motive obiective (regie mare, lipsa vadului comercial etc.), nu pot fi rentabilizate. Răspunsul credem că nu poate fi decît următorul: asemenea unități trebuie să fie reprofilate potrivit cerințelor impuse de amplasarea lor și de cererea de consum.

Altfel se pune problema cu acele unități care din motive subiective sînt nerentabile. Pentru acestea remediul nu poate fi căutat decît în cointeresarea materială a personalului tehnico-administrativ din conducerea întreprinderii: salarizarea și premierea în funcție de rentabilitate pe întreprindere și pe fiecare unitate pînă la un nivel minim. Credem că în acest mod se vor lua măsurile corespunzătoare de înlăturare a factorilor subiectivi care constituie „lesturi" în balanța eficienței.

CURIER

■ Într-un articol apărut în REVISTA DE STATISTICĂ nr. 10/1967, ing. Iulius Dumitrescu analizează procesul actual de organizare a informației în întreprinderile industriale, ajungînd la concluzia că această organizare nu include adesea informarea preventivă asupra modului de desfășurare a procesului economic și a rezervelor probabile, informarea total-cuprinzătoare de ansamblu, precum și informarea de perspectivă, analitică și sintetică, și mai ales informarea de conjunctură pentru orientarea dezvoltării activității economice și de producție. Toate acestea — spune autorul — justifică necesitatea organizării în uzină a unui sistem informațional unitar și cuprinzător, prin intermediul unui organ unic central de coordonare sub forma unui „Serviciu de analiză și informare tehnico-economică", în directa subordonare a directorului general al uzinei sau eventual a conducătorului economic. Autorul indică și sarcinile principale care revin, după părerea sa, acestui serviciu.

■ În articolul **Aspects financiers de la politique scientifique et technologique,** apărut în REVUE TIERS MONDE nr. 8/67, Leita Lopez analizează politica de finanțare a cercetărilor, pornind de la un raport redactat cu prilejul Conferinței pentru aplicarea științei și tehnologiei la dezvoltarea Americii Latine, organizată de UNESCO. Printre altele, se constată că țările avansate acordă pentru cercetarea științifică 30%, iar pentru cea tehnologică 70% din fondurile destinate cercetării, repartiție indicată, după autor, și pentru țările în curs de dezvoltare. Se impune însă, spune Lopez, ca cercetarea fundamentală să nu fie subapreciată în numele impulsionării tehnologiei, iar achiziționarea de utilaje cît mai noi să nu fie subordonată urmăririi dobîndirii prestigiului.

■ În articolul **Structura cererii,** publicat în revista EKONOMICESKAIA GAZETA (nr. 48/1967), sub semnătura lui S. Partigul și R. Nazarov, se arată că cererea de mărfuri a populației se formează sub influența a numeroși factori. Dintre aceștia autorii citează : dinamica venitului global al populației și a diferitelor ei grupuri social-economice ; corelația părților componente ale venitului global (venituri bănești și venituri în natură) ; nivelul și corelația dintre prețurile cu amănuntul la diferite grupuri de mărfuri în comerțul de stat, cooperatist și colhoznic. E necesar de asemenea să se știe și să se țină seama de situația producției diferitelor produse și de gradul de saturare a pieței cu ele ; de interșanjabilitatea mărfurilor ; de volumul și structura vînzărilor pe piața colhoznică ; de volumul de mărfuri agricole provenite din gospodăriile proprietate personală ; de schimbarea compoziției sociale și de vîrstă a populației, precum și de alți factori.

■ În studiul **Operations Research** de Robert Dorfman, apărut în volumul III al culegerii **Surveys of economic theory** (Macmillan, Londra, 1967, 207 pag.), se încearcă a se da o definiție cercetării operationale și a se preciza sarcinile analistului operational. Cercetarea operațională — spune Dorfman — nu este un domeniu de studii cu un anumit obiect, ci este o metodă sau un mod de abordare a rezolvării practice a unor probleme imediate în domeniul economic, al administrației de stat sau militare sau în alte domenii similare. Operatorul analist are predilecția de a formula problemele sale prin intermediul unor modele matematice, adică prin descrierea simbolică a unui fenomen în care caracterisicile sale observabile sînt deduse din prezumții simple, prin utilizarea de simboluri în concordanță cu legile logicii formale. Cercetarea operațională nu este o știință descriptivă, ci prescriptivă ; de aici rezultă că deducerea modelelor descriptive adecvate constituie numai o parte din sarcinile analistului operațional ; în final, acesta trebuie să vină cu o recomandare pentru acțiune.

■ O particularitate în domeniul folosirii mașinilor electronice de calcul — spune Walter Urbanek în articolul **Viața calculatoarelor electronice,** apărut în publicația austriacă DIE PRESSE — o constituie închirierea „timpului de calcul" de către centrele de calcul, timp de care se servesc acele întreprinderi pentru care preocuparea sau închirierea totală a unei instalații ar fi prea costisitoare sau nerentabilă. Specialiștii acestor centre se află la dispoziția clienților pentru a le da consultații cu privire la soluționarea problemelor de industrie, desfacere și „servicii" tehnice. În articol se arată că în Austria există de pe acum 5 000 de specialiști pentru exploatarea mașinilor electronice de calcul și că necesarul de personal înregistrează o continuă creștere.

■ În **Histoire économique — XIXe et XXe siècles,** Librairie Armand Colin, Paris, 664 pag., Jean-Allain Lesourd și Claude Gérard consideră că în fața celei de-a treia lumi stă exemplul a trei modele de creștere. După ce analizează tipul de creștere care a existat la începutul și mijlocul secolului al XIX-lea (în Anglia, Franța, Olanda și Suedia), precum și cel care a existat în țările capitaliste care s-au dezvoltat mai tîrziu (de exemplu : Germania, Japonia, S.U.A.), autorii se ocupă de cel de-al treilea tip de creștere — din țările socialiste — care oferă, după aprecierea lor, creșterea cea mai rapidă.

Colocviu științific :

Eficiența economică a investițiilor

INSTITUTUL DE CERCETĂRI ECONOMICE al Academiei Republicii Socialiste România organizează în zilele de 20 și 21 decembrie a.c. un colocviu științific pe tema : *„Probleme teoretice și metodologice ale determinării eficienței economice a investițiilor".* **Tematica colocviului urmărește să dezbată unele aspecte, cum sînt : criteriile de apreciere a eficienței economice a investițiilor, sistemul de indicatori valorici și naturali, cuantificarea influenței factorului timp, determinarea mărimilor normative ș.a.**

Deschiderea lucrărilor colocviului va avea loc în ziua de 20 decembrie a.c. la orele 9 în Aula Academiei (Calea Victoriei nr. 125). În secția I vor fi prezentate referate privind principiile teoretice-metodologice care stau la baza calculelor de eficiență a investițiilor, iar în secția a II-a probleme privind particularitățile determinării eficienței economice a investițiilor în diferite ramuri și aplicarea metodelor statistice-matematice în acest domeniu.

GLOSAR ECONOMIC

RATA OPTIMĂ A ECHIPAMENTULUI COMERCIAL — indicator apărut nu de mult în practica mondială — reflectă legătura logică între valoarea echipamentului unui magazin comercial și deverul acestuia. Se calculează potrivit formulei

$$R_{EC} = \frac{E \times 100}{D}$$

în care R_{EC} = rata echipamentului comercial; E = valoarea echipamentului ; D = dever (volumul anual al vînzărilor de mărfuri).

Se apreciază că fiecare fel de echipament — bine ales — incită clientul să intre în magazin și eventual să cumpere. Dar, pentru a nu face investiții prea costisitoare și fără folos, s-a căutat să se determine mărimea optimă a ratei echipamentului comercial. Se consideră că mărimea optimă a acestui indicator variază în funcție de obiectul comerțului, tipul de comerț practicat, cartierul (localitatea) în care este amplasat magazinul), clienteia căreia i se adresează. Astfel, valoarea echipamentului unui magazin specializat în vinzarea confecțiilor, încălțămintei, celelalte criterii fiind identice, inclusiv mărimea deverului, va fi mai mare decît a unui magazin alimentar ; un magazin cu autoservire necesită mai puțin echipament decît un magazin în care se aplică sistemul clasic cu vînzători ; dacă clientela este formată mai ales din femei, magazinul va fi astfel dotat încît să fie „mai confortabil" decît un magazin frecventat îndeosebi de bărbați (potrivit unui sondaj efectuat în Franța s-a constatat că majoritatea clientelei feminine — 66% — se decide să facă cumpărături în mod impulsiv la fața locului, un rol important în această direcție aducîndu-l ambianța generală și comoditățile serviciului prestat de magazin).

În valoarea echipamentului unui magazin se includ costul vitrinei și decorărilor exterioare, costul mobilierului comercial, costul instrumentelor de măsurat, cîntărit, al caselor de bani, mașinilor de marcat, al cărucioarelor, utilajului de iluminat, aerisit, de sonorizare etc. Se include și costul mobilierului și utilajului din depozitul magazinului.

CU PRILEJUL VIZITEI ÎN ROMÂNIA A MINISTRULUI COMERȚULUI EXTERIOR AL ITALIEI, SENATORUL G. TOLLOY

La începutul lunii decembrie ministrul comerțului exterior al Italiei, senatorul Giusto Tolloy, a făcut o vizită în România, răspunzînd la vizita făcută la începutul acestei toamne în Italia de ministrul comerțului exterior al Republicii Socialiste România, Gh. Cioară.

Ministrul italian a fost primit la Consiliul de Miniștri de Ilie Verdeț, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și a avut convorbiri cu președintele Comitetului de Stat al Planificării, M. Berghianu și cu ministrul comerțului exterior, Gh. Cioară. El s-a întîlnit, de asemenea, cu ministrul industriei metalurgice, Ion Marinescu, și cu președintele Consiliului Superior al Agriculturii, N. Giosan. Convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă de înțelegere reciprocă și de cordialitate.

La Ministerul Comerțului Exterior s-a examinat, în principal, evoluția schimburilor comerciale româno-italiene din ultimii 5 ani, în cursul cărora s-a înregistrat o însemnată și continuă creștere. S-a constatat, de asemenea, că în anul în curs se realizează o creștere de peste 40% față de anul precedent, îndeplinindu-se astfel previziunea corespunzătoare convenită la tratativele din octombrie.

Cei doi miniștri au examinat diferite probleme a căror rezolvare — privită în cadrul mai larg al relațiilor comerciale internaționale — ar putea să contribuie la dezvoltarea în viitor a schimburilor reciproce. Pe această linie, s-a convenit asupra interesului de a impulsiona realizarea acordului de cooperare economică, industrială și tehnică dintre cele două țări, avîndu-se în vedere că prin aceasta însăși se va putea realiza o mai mare diversificare și creștere viitoare a curentului de schimburi. În acest scop, cele două părți au convenit să se reunească, pînă în luna februarie a anului viitor, grupele de lucru constituite pe diverse ramuri și să se studieze eventualele soluții care, în spiritul acordului, vor putea să înlesnească, și pe linia finanțării, cooperarea între întreprinderile din cele două țări.

„ÎNTÎLNIRILE NOASTRE S-AU SOLDAT CU UN BILANȚ POZITIV"

Interviu cu reprezentanți ai delegației de oameni de afaceri din Italia care ne-au vizitat țara

După cum am mai anunțat în numărul precedent al revistei, o delegație italiană de oameni de afaceri, reprezentanți ai Ministerului Comerțului Exterior al Italiei și ai Institutului pentru comerț exterior (I.C.E.) din Roma, ne-a vizitat țara între 5—12 decembrie a.c. Cu această ocazie am adresat cîteva întrebări d-lui dr. **Alfonso Mancini,** *director în M.C.E. italian, precum și d-lui dr.* **Giovanni Parisi** *de la I.C.E. din Roma, întrebări la care au avut amabilitatea să ne răspundă.*

— V-am ruga să ne vorbiți despre scopul și rezultatele vizitei delegației italiene în țara noastră.

Dl. Alfonso Mancini : — Am venit în România cu grupul nostru de operatori economici. Delegația noastră a fost alcătuită din reprezentanți ai următoarelor sectoare : mașini pentru industria chimică și farmaceutică, mașini pentru industria textilă, instrumente de precizie și control, mașini pentru ambalaje. Bineînțeles, acestea sînt doar cîteva din sectoarele industriale ale Italiei și credem că ele pot prezenta interes pentru România, fiind vorba de sectoare moderne.

Scopul vizitei acestei delegații a fost de a lua contact cu organizațiile românești, pentru căutarea posibilităților de extindere a schimburilor reciproce, care deja sînt în curs. Din grupul de operatori — reprezentanți ai firmelor din sectoarele menționate — unii au fost de mai multe ori în România și sînt mulțumiți de contactele pe care le-au avut în trecut ; alți operatori au venit pentru prima oară în România. Sperăm că după înapoierea noastră în Italia se vor realiza numeroase tranzacții în interesul nostru reciproc.

Sîntem foarte satisfăcuți de primirea ce ni s-a făcut. Am avut întîlniri colective. Întreaga delegație a avut întrevederi la Ministerul Comerțului Exterior, la Camera de Comerț. Am găsit multă înțelegere și bunăvoință din partea română de a dezvolta relațiile comerciale cu Italia. În ceea ce privește contactele pe care le-au avut reprezentanții firmelor noastre, rezultatele acestora sînt în general satisfăcătoare.

La întrebarea adresată, dl. Giovanni Parisi de la I.C.E. Roma, a adăugat :

Am venit aici după organizarea expoziției „Italia produce", care s-a bucurat de succes, pentru a realiza mai concret unele contacte care au și fost stabilite. În calitate de reprezentant al Institutului pentru comerț exterior pot să spun că în cursul întîlnirilor avute, delegația ca și operatorii au înregistrat succese pe linia stabilirii de contacte între întreprinderile importatoare românești și reprezentanți ai industriei constructoare de mașini italiene ; acestea au dus la unele rezultate foarte interesante.

— Care sînt, după părerea dv., avantajele cooperării economice între țări ?

— Sîntem convinși — a remarcat **dl. Mancini** — că în prezent cooperarea între țări este foarte importantă pentru progresul industrial. Astăzi, economia unei țări trebuie să aibă o respirație mai amplă, mai vastă. Industriile nu se pot dezvolta, nu pot progresa dacă se limitează doar la resursele naționale. E necesar de aceea, să existe contacte cu mai multe țări. Cu România, ca și cu alte țări, noi intenționăm să facem un pas înainte, să nu ne limităm doar la schimburi de mărfuri. Dorim ca pe viitor să creăm forme noi, să găsim metode și instrumente noi pentru a obține progresul în domeniul industriei. Sînt probleme care preocupă astăzi în mare măsură și Italia ; de pildă, progresul tehnologic, problema îmbunătățirii continue a proceselor de producție. Pornind de la aceste considerente, noi am stipulat cu România, ca și cu alte țări socialiste, acorduri de colaborare tehnico-științifică. Sperăm ca în viitorul apropiat să realizăm progrese pe această linie, fie la nivelul ministerial, fie la nivelul unor întreprinderi. Profit din nou de această ocazie pentru a mulțumi de buna primire făcută și de bunăvoința manifestată în legătură cu problemele discutate.

Din partea română am găsit deja dovezi de bunăvoință de a intra pe făgașul cooperării, pe baza propunerilor noastre. Și în ceea ce ne privește credem că vom întreprinde unele acțiuni ; în special anul acesta am constatat că există multe mărfuri românești care pot fi vîndute ușor în Italia, fie că e vorba de licențe, fie că e vorba de tranzacțiile pe baza acordurilor semnate cu întreprinderile de comerț exterior românești.

Am mai vizitat țara dv. — **ne-a subliniat în încheiere dl. Alfonso Mancini** — în 1963, cu prilejul semnării unui acord comercial ; am revenit din nou, în 1967, nu pentru un acord comercial ci pentru a face ceva mai mult, în cadrul acordului care a fost încheiat. Impresiile culese cu această ocazie sînt pozitive. Dorim ca această colaborare reciprocă stabilită între industriile noastre să devină cît mai eficace, cît mai trainică și să ducă la rezultate economice interesante pentru ambele părți.

Valentina BRĂNEANU

DIVERSITATE DE ULEIURI DIN ȚIȚEIURI NAFTENICE

Cine nu a văzut, călătorind cu trenul spre stația Ploiești-Sud, complexul de instalații pentru prelucrarea țițeiului, care alcătuiește Rafinăria Ploiești. Această rafinărie a fost reprofilată pentru producția de uleiuri din țițeiuri naftenice. Zilele trecute am avut o convorbire cu șeful serviciului tehnic, dr. ing. Virgil Costeanu. Prima întrebare :

● **Ce a determinat reprofilarea rafinăriei ?**

— Industria, în continuă dezvoltare în țara noastră, face să crească cererea de uleiuri pentru consumul intern. Printre măsurile luate (pentru satisfacerea cererii interne, micșorarea importului de uleiuri cu utilizări speciale și crearea unui disponibil pentru export), se numără și reprofilarea Rafinăriei Ploiești pentru fabricarea de uleiuri din țițeiuri naftenice.

● **Dar țițeiurile noastre corespund scopului propus ?**

— Baza de materii prime o reprezintă țițeiurile naftenice românești, selecționate. După rafinare cu solvenți, fracțiile de uleiuri din aceste țițeiuri ajung la indici de viscozitate naturală pînă la circa 75, au o mare sensibilitate la amelioratori de indice și congelări joase, astfel că pentru uleiurile curente industriale și de motoare, nu mai necesită deparafinarea sau adaos de depresanți. Compoziția chimică a distilatelor înlesnește obținerea unor uleiuri rafinate cu stabilitate la oxidare, condiție necesară pentru uleiurile cu utilizări speciale.

● **Noul profil necesită instalații speciale ? Care sînt ele ? Vă rugăm să ne dați, eventual, și unele amănunte despre aceste instalații și procedee de rafinare.**

— La realizarea producției de uleiuri conform noului profil, vor concura, începînd din anul 1968, instalații pentru distilarea atmosferică și la presiune redusă, dezasfaltare cu propan, rafinare cu furfurol, rafinare cu acid sulfuric, rafinare cu absorbanți, precum și alte instalații anexe.

Instalația de distilare atmosferică și la presiune redusă s-a realizat prin completarea și modernizarea celor existente. Distilarea la presiune redusă se face în două coloane de fracționare care lucrează în serie. Se obțin, astfel, zece fracții înguste de uleiuri bine separate, avînd la viscozități comparabile, temperaturi de inflamare superioare uleiurilor produse pînă în prezent. Patru din aceste fracții se obțin pe prima coloană în condiții deosebite, pentru a se preta cît mai bine la prelucrarea uleiurilor speciale cu condiții severe de stabilitate chimică.

Reziduul de la distilarea în vid se supune la dezasfaltare cu propan într-o instalație cu două coloane de extracție în serie, la temperaturi descrescînde, obținîndu-se două fracțiuni de ulei dezasfaltat. Aceasta conferă procesului o deosebită flexibilitate, randamentul și, implicit, calitatea primei fracțiuni putînd fi variate prin condițiile de lucru ale primei coloane. Instalația dispune de amenajări pentru rafinarea cu acid sulfuric și neutralizarea în soluție de propan a fiecărei fracții de ulei. Recuperarea propanului din extract și reziduu se face la diferite trepte de presiune, urmărind un consum minim de energie. Din gudroanele acide, rezultate la rafinare, se obține combustibil pentru cuptoare tehnologice.

Într-o instalație nouă — alcătuită din patru blaze de oxidare — care pot lucra fie trei în serie (unul în revizie), fie pe două fire a două blaze în serie — reziduul dezuleiat se prelucrează în continuare prin oxidare în amestec cu alte reziduuri și extracte grele de la procesul de solventare, pentru obținerea de bitumuri rutiere. Prin aceste fluxuri continui, capacitatea de producție necesară s-a realizat cu investiții relativ scăzute.

Fracțiile de uleiuri distilate pot fi repartizate la diferite instalații de rafinare, în funcție de produsele finite urmărite.

Rafinarea cu furfurol are loc într-o instalație proiectată pentru specificul materiei prime. Urmărind consumuri minime de energie și solvent, toate încălzirile se fac cu ulei cald recirculat. Pentru rafinarea cu acid sulfuric în proces

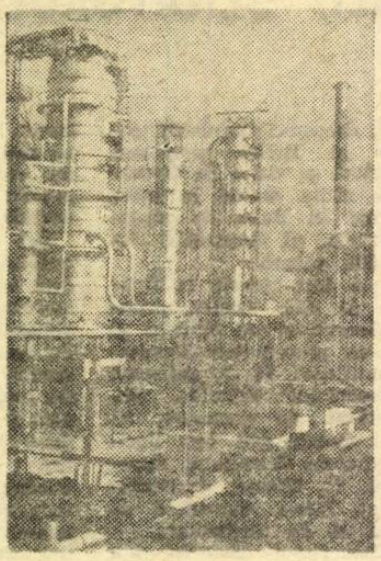

Instalație pentru distilare atmosferică

continuu, se folosesc separatoare centrifugale, atît pentru separarea gudroanelor acide, cît și a leșiilor uzate de la neutralizare. Uleiurile cu tendințe de emulsionare se neutralizează cu soluție alcoolică de hidrat de sodiu. Instalația de rafinare cu acid dispune de două fire paralele pentru tratarea cu acid, separarea gudroanelor prin centrifugare, decantarea, fină, tratarea cu sodă, separarea leșiei uzate, spălarea cu apă și uscarea uleiurilor. Separat s-a construit un fir în care tratarea cu acid se face în trei trepte, după fiecare administrare de acid urmînd îndepărtarea gudroanelor prin centrifugare și decantare fină.

Cu unele completări, instalația va putea produce și uleiuri albe pentru utilizări cosmetice, medicinale sau industriale. Instalația cuprinde, de asemenea, amenajări pentru prelucrarea leșiilor uzate și a gudroanelor acide. Gudroanele acide se vor prelucra pe două fire, în funcție de specific, prin descompunere termică cu obținerea de substanță organică și bioxid de sulf (din care se fabrică acid sulfuric), sau prin hidroliză cu obținere de acid sulfuric diluat, concentrat apoi pînă la 85%.

Anumite sorturi de uleiuri se finisează prin redistilare la presiune redusă și tratare cu adsorbanți. Instalația de redistilare la presiune redusă contribuie la obținerea uleiurilor cu o mare stabilitate chimică și va lucra sub un vid înaintat. Tratarea cu adsorbanți se face la temperaturi relativ ridicate, iar filtrarea — cu filtre prese obișnuite.

● **Se poate vorbi de o creștere a producției de uleiuri ? Dar despre diversitatea lor ?**

— O dată cu intrarea în funcțiune a instalațiilor din prima etapă, producția de uleiuri a Rafinăriei Ploiești **s-a mărit cu 80 000 tone pe an, iar aceea de bitum cu 53 000 tone.** Instalațiile care vor intra în funcțiune în anul 1968, vor asigura creșterea capacității cu încă **40 000 tone uleiuri pe an și posibilități sporite pentru îmbunătățirea calitativă la toate sorturile de uleiuri. Producția totală a întregului complex va fi de 330 000 tone pe an uleiuri și 100 000 tone pe an bitum.**

Principalele sortimente de uleiuri vor fi :

- **uleiuri pentru motoare ;**
- **uleiuri industriale ;**
- **uleiuri electroizolante ;**
- **uleiuri cu utilizări speciale** din care menționăm : **uleiuri pentru mase de impregnare a cablurilor, uleiuri pentru mecanisme fine, uleiuri de turbine, uleiuri pentru transmisii hidraulice, uleiuri pentru mașini frigorifice** și altele.

Mulțumindu-i pentru amabilitate, tov. dr. ing. Virgil Costeanu m-a rugat ca la încheierea convorbirii noastre să consemnez următoarele :

Proiectele instalațiilor noi s-au întocmit de către Institutul de proiectări instalații petroliere Ploiești ;

printr-un procedeu brevetat de un colectiv din rafinărie, se obțin — din gudroanele acide — combustibili pentru cuptoare tehnologice ;

procedeul de descompunere termică se realizează tot după un brevet intern.

Z. E.

combinatul chimico-metalurgic

GH. GHEORGHIU-DEJ

BAIA MARE

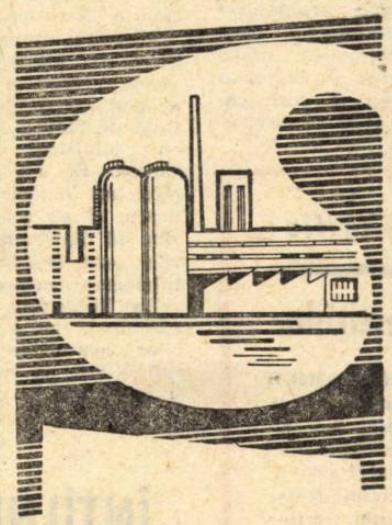

PRODUCE :

- metale neferoase :
- pigmenți metalici ;
- laminate neferoase ;
- metale rare ;
- acid sulfuric contact ;
- acid clorsulfonic ;
- bioxid de sulf lichefiat ;
- bicromat de sodiu cristalizat ;
- bioxid de sodiu
- tiosulfat de sodiu (cal. F și uz foto) ;
- sulfat de zinc ;
- sulfat de magneziu ;
- pământuri decolorante (sorodafin și bamarin) ;
- fezocrezol.

INTREPRINDEREA

IPROFIL

FOCȘANI

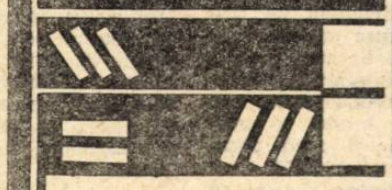

PRODUCE :

- un tip nou de birou pe anul 1967, BIROUL „CONCEPT" — adaptabil și la locuințe ;
- etajere pentru cărți tip „703" demontabile și practice.

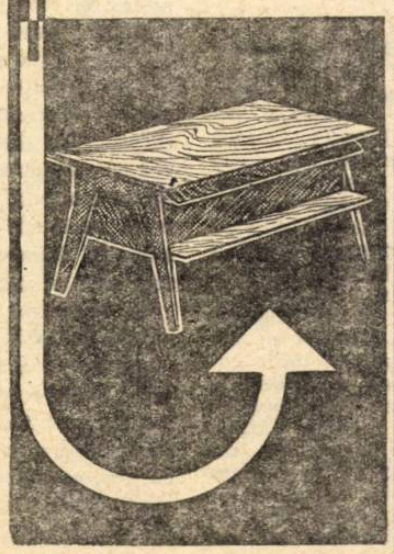

UZINA DE FIBRE SINTETICE

SĂVINEȘTI

produce

● **RELON, fire și fibre poliamidice și**
● **MELANA, fibră poliacrilonitrilică.**

RELONUL este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente : Fire textile continui de tipul mătăsii ● Fire supraelastice ● Fire voluminoase ● Fire tehnice pentru utilizări speciale ● Fire de pescuit ● Corzi pentru perii ● Fibre textile de tipul lînii sau bumbacului ● Granule pentru industria maselor plastice.

MELANA este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt : fibre pentru țesături ; pale pentru tricotaje.

Uzina produce de asemenea : Ciclohexanol ● Ciclohexanonă ● Sulfat de hidraxilamină ● Caprolactamă ● Nitril acrilic ● Fosgen ● Carbonat de etilenă ● Sulfat de amoniu

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

produce :

● rulmenți radiali și axiali cu bile ● rulmenți radiali cu role cilindrice ● rulmenți oscilanți cu role butoi ● rulmenți de construcție specială.

CIL

Tg. JIU

B-dul 1 Mai nr. 234
Telefon 1920.
Telex 0165

● placaje din fag de diferite calități și dimensiuni ;
● plăci aglomerate din amestec de esențe lemnoase ;
● cherestea de fag ;
● parchet de fag ;
● scaune curbate, de bună calitate, în mărimi și forme diferite.

Combinatul este construit și utilat după ultimele realizări ale tehnicii moderne.

DOCUMENTAR

PREGĂTIREA VIITOAREI CONFERINȚE MONDIALE PENTRU COMERȚ

PRECIZĂRI DE POZIȚII ÎN DEZBATERILE ADUNĂRII GENERALE A O.N.U. (I)

UNA DIN PROBLEMELE ECONOMICE DE BAZĂ de pe agenda actualei sesiuni a Adunării Generale, examinate în Comisia a II-a, a figurat sub titlul „Raportul Consiliului pentru comerț și dezvoltare". Două aspecte au reținut în principal atenția statelor membre:

a) Pregătirile pe care Consiliul le-a făcut în vederea celei de-a doua reuniuni a U.N.C.T.A.D. (Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare) care va începe la 1 februarie 1968 la New Delhi [1]).

b) „Carta de la Alger", pregătită la Alger, în cursul lunii octombrie 1967 de reuniunea ministerială a țărilor în curs de dezvoltare și care reprezintă platforma acestor țări pentru Conferința de la New Delhi.

Istoricul acestor dezbateri merită să fie menționat deoarece este semnificativ pentru atenția cu care problema a fost analizată. Dezbaterile au început în ședințele Consiliului Economic și Social din 1 și 2 noiembrie 1967, pe baza raportului prezentat de dr. Raul Prebish, secretarul general al U.N.C.T.A.D. Trimis de Consiliul Economic și Social în fața Adunării Generale, raportul Consiliului pentru comerț a fost prezentat în Comisia a II-a, la 15 noiembrie, printr-o nouă expunere a dr. R. Prebish. Discuția a fost imediat angajată de țările Americii Latine (Chile și Brazilia), dar a fost apoi întreruptă la cererea țărilor africane care au propus să se aștepte misiunea specială a reuniunii ministeriale de la Alger. Comisia a II-a a reluat examinarea problemei la 24 noiembrie, prin două expuneri asupra prevederilor „Cartei de la Alger", făcute de Abdelaziz Bouteflika, ministru de externe al Algeriei, președintele reuniunii ministeriale a țărilor în curs de dezvoltare, și dr. J. Stanovnik, membru al Consiliului Executiv Federal al R.S.F. Iugoslavia, raportorul general al aceleiași reuniuni. În cursul ședințelor care au urmat (inclusiv ședințe de noapte) au luat cuvîntul peste 80 de delegați care au precizat poziția guvernelor respective față de raportul Consiliului și viitoarea Conferință de la New Delhi. Discuțiile oficiale s-au încheiat la 29 noiembrie la prînz, după care au început imediat negocierile privind rezoluția pe care Adunarea Generală urma s-o adopte. Aceste negocieri s-au încheiat la 7 decembrie, cînd ultima variantă a proiectului de rezoluție prezentat de țările în curs de dezvoltare a fost adoptată cu unanimitate de voturi.

Pentru informarea cititorilor asupra acestei dezbateri, vom publica în „Viața economică" două materiale. Primul, cuprinzînd principalele teze dezvoltate de R. Prebish, A. Buteflika și J. Stanovnik, precum și în intervenția delegatului țării noastre, Costin Murgescu. Al doilea, cuprinzînd esența poziției unora din țările participante la dezbateri. Extrasele din cuvîntarea lui R. Prebish sînt după textul mai concis prezentat în ședința Consiliului Economic și Social din 1 noiembrie.

REDACȚIA

Dr. R. PREBISH,

secretarul general al Conferinței pentru Comerț și Dezvoltare

Cîteva puncte de cristalizare

NU EZIT SĂ DECLAR că raportul anual al U.N.C.T.A.D. este unul din documentele cele mai constructive pe care Consiliul le-a adoptat vreodată; deoarece la a 5-a sesiune a sa, după o analiză atentă a diferitelor capitole de pe proiectul ordinii de zi pentru a doua Conferință pentru Comerț și Dezvoltare, Consiliul a adoptat unanim ordinea de zi și, ceea ce este mai important, a ajuns la un consens real cu privire la un număr de puncte care pot fi denumite „puncte de cristalizare" și care, după părerea membrilor Consiliului, au ajuns la un stagiu de maturizare în care ar putea furniza o bază pentru decizii concrete la viitoarea Conferință de la New Delhi. La încheierea dezbaterilor, dl. Jolles, președintele Consiliului, a prezentat un rezumat foarte clar al acestor puncte de cristalizare. Pentru a evita repetările mă voi abține de la tratarea conținutului acestor puncte; dar voi face un număr de observații care să scoată în evidență importanța lor.

Primul punct de cristalizare menționat se referă la accesul mărfurilor pe piețele țărilor industrializate, ca un element important al politicii comerciale. Nu este nevoie să amintesc că la negocierile rundei Kennedy această problemă nu a fost studiată în mod serios. De aceea un număr important de delegații speră că Conferința de la New Delhi va furniza o ocazie de a aborda aceste probleme într-un spirit foarte realist, căutînd soluții care să asigure exporturilor de mărfuri din țările în curs de dezvoltare o parte mai mare din piețele crescînde ale țărilor dezvoltate. Zahărul constituie unul din cazuri. Noi, cei din Secretariat considerăm, și Consiliul pentru zahăr împărtășește acest punct de vedere, că problema dezechilibrului pe piața mondială a zahărului, care este fără îndoială serios, poate fi rezolvată numai dacă se ajunge la un acord pentru a se da țărilor care produc trestie de zahăr o parte mai mare din piața în extindere a țărilor industrializate. Acesta este un caz care va furniza Conferinței de la New Delhi o bază pentru a căuta mijloace de a generaliza această politică, fără a prejudicia prin aceasta examinarea problemei fundamentale a eliminării treptate a restricțiilor vamale, tarifare și a restricțiilor netarifare care apasă atît de greu asupra comerțului internațional.

Al doilea punct de cristalizare se referă la exporturile de produse semifinite și finite din țările în curs de dezvoltare. Faptul că țările care sînt membre în Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică au realizat progrese considerabile în discuțiile purtate în jurul sistemelor preferențiale a fost desigur foarte încurajator pentru Consiliu în deliberările sale. Aceasta ne face să ne așteptăm ca la New Delhi conferința să reușească să aprobe cel puțin principiile de bază ale unui sistem de preferințe generale, nediscriminatorii, pentru toate țările în curs de dezvoltare.

Consiliul recunoaște de asemenea — și acesta este un alt punct de cristalizare — că aplicarea de către țările industrializate chiar a celei mai liberale și luminate politici nu va fi suficientă pentru a realiza obiectivul accelerării exportului de produse industriale finite și semifinite din țările în curs de dezvoltare, decît dacă acestea din urmă vor adopta acțiuni sistematice pentru a promova exporturile lor. Acest punct are implicații pentru celălalt document pe care l-am menționat și de care mă voi ocupa mai tîrziu.

În ce privește finanțarea, în afara problemelor generale care se referă la volumul și condițiile transferului de resurse financiare spre țările în curs de dezvoltare și problema finanțării stocurilor-tampon, Consiliul s-a ocupat îndeaproape de problema finanțării suplimentare. Și în acest caz, ca și în cazul preferințelor, s-a exprimat speranța că în baza studiului efectuat de Banca Mondială, Conferința de la New Delhi va putea ajunge la un acord de principiu asupra suplimentării programului de finanțare. Grupul interguvernamental U.N.C.T.A.D. pentru finanțarea suplimentară se întrunește acum la Geneva într-un efort de a realiza în continuare progrese în studiul acestei probleme. Desigur ceea ce s-a realizat pînă acum este de mare importanță și sper că această întrunire, și o alta, care va fi poate ținută în decembrie, va duce la formularea unui număr de principii care, prezentate Conferinței de la New Delhi, vor duce la un acord și poate la stabilirea sumelor ce vor trebui mobilizate pentru a pune în practică ideea respectivă. Delegațiile adunate aici recunosc importanța acestei probleme. Eu cred de asemenea, că lucrurile cele mai importante trebuie puse pe prim plan și că problema refinanțării trebuie rezolvată în așa fel încît să se poată ataca apoi problema resurselor necesare pentru finanțarea suplimentară. După cum văd eu lucrurile însă, cel mai important este ca la New Delhi să se ajunga la un acord de principiu în legătură cu rolul pe care trebuie să-l joace această nouă agenție pentru finanțarea suplimentară. Spun „nouă agenție" cu rezervele obișnuite, deoarece majoritatea delegațiilor sînt înclinate să considere — și eu cred că ele au completă dreptate — că această agenție ar trebui să fie o filială a Băncii Mondiale, și nu o instituție complet independentă. Desigur problema serviciului datoriei, căreia trebuie să-i facă față țările în curs de dezvoltare, ocupă de asemenea un loc important în dezbaterile asupra finanțării.

Un alt punct de cristalizare se referă la măsuri pentru extinderea comerțului între țările în curs de dezvoltare, inclusiv acorduri de integrare regională și subregională și înțelegeri speciale între grupe de țări, nu numai din aceeași regiune, ci și din regiuni diferite.

Un nou punct de cristalizare se referă la măsurile pentru a extinde relațiile comerciale cu țările socialiste. Desigur că asemenea măsuri nu privesc numai țările socialiste și pe cele în curs de dezvoltare, ci și comunitatea economică internațională în ansamblul său. Sînt din ce în ce mai convins că, deși relațiile între țările socialiste și cele în curs de dezvoltare se extind, întregul potențial al relațiilor internaționale și un progres real în problema plăților multilaterale vor fi obținute numai dacă tabloul va fi întregit prin relații mai active între țările socialiste și țările dezvoltate cu economie de piață.

După multe dezbateri, Consiliul a hotărît să includă pe ordinea de zi a Conferinței problema alimentației mondiale, care constituie un alt punct de cristalizare. De ce a dat naștere acest lucru unor discuții atît de îndelungate? Nu pentru că nu s-ar fi recunoscut importanța fundamentală a problemei, ci din cauza rezervelor unui număr de țări în curs de dezvoltare, care sînt de părere că rezolvarea problemei alimentare nu trebuie căutată numai în măsuri de urgență, numai în transferul de alimente din țările cu excedente alimentare spre țările în curs de dezvoltare, ci de asemenea prin măsuri care să dea posibilitatea acestora din urmă să-și sporească prin forțele proprii producția alimentară și comerțul cu alimente.

Un alt punct important pe ordinea de zi a Conferinței de la New Delhi este necesitatea de a se lua special în considerație cazul țărilor care sînt cele mai rămase în urmă în procesul dezvoltării, cu alte cuvinte al acelora care au devenit cunoscute ca fiind cele mai puțin dezvoltate dintre țările în curs de dezvoltare. Este imperios necesar ca această problemă să fie examinată în legătură cu măsurile ce trebuie luate pentru a accelera ritmul de creștere al țărilor de la periferia dezvoltării, care, după cum se știe, nu au realizat nici măcar obiectivele foarte modeste stabilite pentru primul Deceniu al dezvoltării. Există toate indiciile că aceste obiective modeste nu vor fi realizate în decursul Deceniului dezvoltării și că vor trebui mobilizate forțe cu mult mai mari.

A. BOUTEFLIKA (Algeria),

președintele reuniunii ministeriale a țărilor în curs de dezvoltare

De ce a fost elaborată „Carta de la Alger"?

ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE au considerat esențial să pregătească la Alger un program de acțiune în vederea celei de-a II-a Conferințe a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare pentru că refuză să-și piardă speranța și cred încă în virtuțile dialogului și ale cooperării. Această încredere în acțiunea comună nu trebuie dezamăgită, așa cum s-a întîmplat după Conferința din 1964 sau în cursul Deceniului Națiunilor Unite pentru dezvoltare. Căci astăzi, mai mult decît în 1961 sau în 1964, noi sîntem obligați față de noi înșine ca și față de generațiile viitoare să trecem hotărît la acțiune dacă vrem realmente să lichidăm flagelul subdezvoltării și să dăm popoarelor «lumii a treia» motive obiective să spere într-o ameliorare a soartei lor.

În ultimii douăzeci de ani s-au spus multe, cel mai adesea de la înălțimea acestei tribune, în favoarea progresului economic și social al «lumii a treia». Proclamarea Deceniului dezvoltării a reprezentat, în 1961, manifestarea spectaculoasă a unei înțelegeri universale a fenomenului subdezvoltării. Convocarea, trei ani mai tîrziu, a primei Conferințe a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare a permis legarea într-un mod ireversibil a dezvoltării economice de comerțul internațional și enunțarea principiilor care ar trebui să le guverneze. Ceea ce în mod dramatic lipsește și ar trebui deplins este voința de angajare a celor în cauză, a căror contribuție ar fi putut fi decisivă și ale căror imense resurse continuă să fie utilizate, dacă nu irosite, în întreprinderi sterile. Din moment ce înțelegerea era evidentă și mijloacele de acțiune clar definite, cum să nu te ridici împotriva acelora care, din inerție sau din dorința de a perpetua un statu quo, refuză încă să-și dea concursul la o luptă al cărei rezultat este vital pentru întreaga omenire. Țările dezvoltate, care fac dovada unei superbe indiferențe față de marile probleme pe care le pune dezvoltarea economiilor noastre, nu ezită să angajeze mijloace gigantice de îndată ce este vorba să-și impună, prin forța armelor, voința lor în lume sau să-și protejeze interese discutabile. Este semnificativ că aceste țări continuă să consacre resurse imense întăririi și perfecționării mijloacelor de distrugere în masă, în timp ce pretextează, pe de altă parte, lipsa resurselor, de îndată ce este vorba de a contribui veritabil la sarcina, mult mai imperativă, a dezvoltării.

În ce ne privește, noi considerăm inadmisibil ca aproape 200 miliarde de dolari să fie consacrați anual cheltuielilor de înarmare, în timp ce transferurile nete de capital din țările bogate spre cele sărace nu ating 10 miliarde de dolari, iar transferurile de fonduri publice sînt plafonate la circa 6 miliarde de dolari, în ciuda nevoilor crescînde ale dezvoltării economice. Nu ne vine ușor să acceptăm ca principalele țări industrializate, dintre care unele consacră mai mult de jumătate din bugetele lor naționale cheltuielilor militare, să refuze din 1961 să sporească volumul ajutorului lor către țările sărace.

Astăzi decalajul între bogați și săraci nu încetează să se accentueze și la aspectul unei sfidări: ritmul de creștere economică a lumii subdezvoltate continuă să slăbească, chiar cînd Deceniul dezvoltării intră în faza sa finală. Creșterea medie anuală a venitului pe locuitor în țările noastre este inferioară cifrei de 2 dolari, în timp ce ea se ridică la 60 de dolari în țările industrializate. Puterea de cumpărare a «lumii a treia» scade continuu în ritmul de 2 miliarde și jumătate de dolari pe an, accentuînd fără încetare îndatorarea noastră. Astfel, datoria publică externă a țărilor în curs de dezvoltare a crescut de 4 ori între 1955 și 1966, pentru a atinge actualmente 40 miliarde de dolari. Evoluția asistenței financiare, citeodată controversată în unele aspecte, suscită temeri grave, și e de presupus că, pînă în 1970, povara datoriei țărilor în curs de dezvoltare va egala volumul transferurilor nete de resurse, astfel că ajutorul va sfîrși pur și simplu prin a se anula.

În timp ce asistența pentru dezvoltare se reduce și condițiile de acordare se înăspresc, veniturile pe care țările noastre le obțin din comerțul lor exterior se reduc cu regularitate. Partea «lumii a treia» în comerțul mondial a scăzut de la 27% în 1953 la mai puțin de 20% în 1966.

Se înțelege de la sine că țările noastre, din însăși situația în care se găsesc, participă încă și mai puțin la schimburile, cu mult mai dinamice și mai lucrative, de produse manufacturate, deoarece creșterea exporturilor acestor produse n-a depășit 3 miliarde de dolari între 1954 și 1966, în timp ce ea a atins 10 miliarde de dolari pentru țările socialiste din Europa răsăriteană și 65 miliarde pentru țările occidentale.

Dacă eu evoc astăzi contradicțiile și insuficiențele care întîrzie progresul economic și social al «lumii a treia», este pentru că mijloacele și căile de mobilizare a energiilor în vederea acestui progres continuă să lipsească. Mizeria extremă a unora, progresele extraordinare și prosperitatea altora, trebuie să găsească un teren de întîlnire și să provoace, pentru binele tuturor, miracolul dezvoltării. Riscurile pe care le generează mizeria și pe care le reamintesc cotidian tensiunile actuale din lume, trebuie să ne determine să fim mai conștienți de comunitatea destinului nostru și să declanșeze o trezire a conștiinței internaționale.

Reuniunea ministerială de la Alger a vrut să cheme țările bogate, și în special pe cele mai puternice dintre ele, la o revizuire fundamentală a politicilor lor în materie de cooperare internațională. Dacă astăzi noi n-am reușit încă să aplicăm remediile indispensabile, de acum înainte nu se va putea reproșa țărilor în curs de dezvoltare absența unor propuneri de soluții practice și imediat aplicabile.

Încă în 1964, după ce Actul final al primei conferințe pentru Comerț și Dezvoltare fusese ratificat, țările noastre au ținut să facă cunoscut într-o Declarație comună că, în concepția lor, recomandările Conferinței nu constituiau decît un punct de plecare spre acceptarea de către toate țările a unei noi politici comerciale. Ele îndemnaseră comunitatea internațională să nu se declare satisfăcută cu progresele realizate, care erau departe de a fi pe măsura nevoilor lor esențiale. Ele presimțeau deja că problemele cruciale ale întîrzierii față de țările dezvoltate în ce privește comerțul, nu fuseseră suficient recunoscute și că soluțiile preconizate riscau să aibă efecte limitate.

Deși dorința acestor țări de a vedea născîndu-se o organizație internațională pentru comerț și dezvoltare s-a realizat, fiecare este îndreptățit să se întrebe ce s-a ales din rezoluțiile din 1964.

În realitate, în ciuda adoptării acestor rezoluții de către o comunitate internațională presupusă a fi convinsă de necesitatea lor, țările în curs de dezvoltare se lovesc mereu de aceleași dificultăți, fie că e vorba de răsturnarea tendințelor defavorabile ale raportului de schimb, fie de a obține o asistență sporită în domeniul financiar și tehnic.

În ce privește încasările din exportul produselor lor primare, țările noastre n-au reușit încă să suscite efortul internațional susceptibil să le împiedice fluctuațiile și să le stabilizeze la niveluri remuneratorii. Ele constată că țările dezvoltate, care le vînd propriile lor produse primare la prețuri superioare cu 10% celor din 1958, continuă să le cumpere la cursuri inferioare cu 7% celor din același an 1958. Din 1964, în ciuda recomandărilor primei Conferințe, țările dezvoltate au refuzat să negocieze orice acord nou privind produsele noastre primare esențiale, cum sînt cacaua, zahărul, cauciucul, în timp ce pentru grîu, de exemplu, de care țările noastre au mare nevoie și la care sînt importatori neți, a putut fi repede încheiat un acord în avantajul țărilor bogate. Produsele primare continuă să fie amenințate pe piețele țărilor dezvoltate de producțiile mai puțin rentabile ale acestora și de produsele sintetice direct sau indirect concurente. Aceste tendințe sînt favorizate de menținerea și deseori de întărirea unor măsuri protecționiste severe, pe care țările bogate continuă să le aplice față de exporturile noastre, încălcînd recomandările de la Geneva și principiul statu quo care fusese recunoscut acolo în 1964.

Restricțiile tarifare și măsurile de contingentare, fie ele generale sau selective, lovesc și mai mult produsele pe care noi le fabricăm pe baza materiilor noastre prime și articolele industriei noastre.

În domeniul asistenței financiare pentru dezvoltare nu putem decît să constatăm un eșec la fel de categoric. În fapt, dacă obiective cuantificate, ca de exemplu criteriul de 1% din venitul național brut, au fost acceptate la Geneva, voința aplicării lor concrete nu s-a manifestat după aceea. Condițiile ajutorului financiar internațional au evoluat fără a ține cont de interesele dezvoltării noastre, fie că e vorba de volumul ajutorului, de costul său sau de termenul de rambursare. Transferurile efective de resurse financiare, staționare în termeni absoluți, au scăzut în raport cu produsul național brut al țărilor dezvoltate, pentru că în 1966 ele nu mai reprezentau decît 0,67% din acest produs, în vreme ce în 1961 ele reprezentau 0,82%. Cunoscînd o diminuare importantă a volumului său, asistența financiară internațională a suferit în același timp profunde alterări cantitative. Astfel, ajutorul multilateral cedează tot mai mult locul ajutorului bilateral legat, creditele nerambursabile sînt înlocuite prin împrumuturi, iar aportul de fonduri publice se retrage în fața capitalurilor private. Paralizia care lovește actualmente Asociația Internațională pentru Dezvoltare este ilustrația cea mai frapantă a acestor tendințe.

Într-adevăr, oricare ar fi domeniul la care ne referim în acest sfîrșit de an 1967, căutăm în zadar motive de satisfacție. Efecte neliniștitoare iau avans asupra obiectivelor inițiale, aducînd dovada că privilegiile sînt încă departe de a fi abandonate.

În vederea întîlnirii de la New Delhi, Conferința ministerială a «celor 77» a adoptat Carta de la Alger. Această Cartă reflectă aspirațiile popoarelor celor trei vaste continente ale noastre. Cele trei grupări regionale au ținut întrunirile lor pregătitoare la Bangkok, Bogota și Alger, unde au și ratificat cele trei texte principale pe care Conferința le-a avut de studiat: Declarația de la Bangkok a țărilor asiatice, Carta de la Tequendama a țărilor Americii Latine și Declarația de la Alger a statelor africane. Aceste trei documente prefigurau Carta de la Alger. Autorii ei au fost animați de voința comună de a depăși stadiul simplelor revendicări și de a prezenta o alternativă realistă și convingătoare subdezvoltării «lumii a treia». Carta de la Alger este în fapt expresia credinței noastre în rațiunea și solidaritatea oamenilor, căci plecînd de la analiza unei situații nelinișitoare ea ajunge la un program de acțiune simplu, realizabil și, deci, susceptibil de a da conținutul său veritabil noțiunii de cooperare internațională.

Dr. J. STANOVNIK (Jugoslavia),

raportorul general al reuniunii ministeriale a țărilor în curs de dezvoltare

Esența propunerilor practice ale Cartei

CARTA DE LA ALGER concepe sarcinile sale ca cuprinzînd trei faze consecutive: a) o analiză a situației actuale trecînd în revistă tendințele și evoluția economică în traducerea în viață a politicii; b) propunerea unui număr de măsuri realiste și practice ținînd seama de maturitatea tehnică și de pregătirea politică; c) studiul unor noi domenii de acțiune ținîndu-se seama de faptul că acțiunea imediată nu poate fi decît un stadiu al politicii de dezvoltare pe termen lung.

Recomandările practice conținute în Carta de la Alger se bazează pe cîteva premise pentru o nouă strategie globală a dezvoltării:

(1) Recunoașterea faptului că „sărăcia, oriunde ar fi ea, reprezintă un pericol pentru prosperitate". De aceea cooperarea pentru dezvoltare nu reprezintă o acțiune de caritate, ci un instrument pentru progresul general și interesul propriu bine înțeles. În această cooperare nu există „donatori" și „beneficiari", ci parteneri egali, conștienți de interdependența lor reciprocă. Acest fapt stabilește obiectivul comun bazat pe interese comune.

(2) Prima premisă duce logic la cea de a doua: țările în curs de dezvoltare reafirmă convingerea lor că „responsabilitatea principală pentru dezvoltare o au ele însele" și își exprimă hotărîrea „de a contribui la dezvoltarea lor reciprocă". Acest lucru însă nu poate fi o scuză pentru a transfera întreaga responsabilitate asupra lor. Acei membri ai comunității internaționle care se află într-o situație mai favorabilă trebuie să arate în primul rînd inițiativă, încurajînd astfel eforturile interne ale membrilor mai puțin privilegiați ai comunității internaționale. De aici recunoașterea faptului că „o mobilizare mai deplină și mai eficientă a resurselor interne ale țărilor în curs de dezvoltare este posibilă numai concomitent cu o acțiune internațională eficientă".

(3) Complexitatea și interdependența problemelor dezvoltării economice sînt însă de o asemenea amploare încît nu se pot aștepta rezultate de la măsuri izolate și o acțiune necoordonată. În cazul unei acțiuni necoordonate se poate întîmpla ușor ca o măsură dată să contracareze parțial sau complet efectele pozitive ale altei măsuri.

De aceea este necesară o politică internațională sincronizată. Măsurile trebuie să fie îndreptate spre un scop bine definit și să urmeze o anumită ordine de priorități. În consecință ele trebuie să fie convergente. Din cauza deosebirilor mari între țările în curs de dezvoltare și în special din cauza situației deosebite a țărilor cel mai puțin dezvoltate, toate măsurile trebuie să tindă să asigure, pe cît posibil, o distribuire echitabilă a posibilităților și a foloaselor. De aceea ele trebuie să fie complementare.

(4) Principiul „comerț, nu ajutor" trebuie privit în această lumină. Comerțul nu este un substitut pentru ajutor și nici ajutorul nu este doar o completare a comerțului. Ambele sînt instrumente esențiale de bază ale uneia și aceleiași strategii internaționale consecvente pentru dezvoltare. Doar un asemenea efort — fie el în domeniul comerțului sau al tranzacțiilor financiare — care mobilizează resursele

(Continuare în pag. 14)

1) După cum se știe, prima reuniune a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare a avut loc la Geneva în 1964, cînd s-a creat și Consiliul pentru Comerț și Dezvoltare al O.N.U.

PREGĂTIREA VIITOAREI CONFERINȚE MONDIALE PENTRU COMERȚ

(Urmare din pag. 13)

interne și încurajează eforturile creatoare ale populației, va avea rezultate de durată. Comerțul și dezvoltarea sînt doar mijloace, și nu un scop. Scopul este o nouă integrare economică mondială care să fie realizată printr-o dezvoltare economică generală. În condițiile tehnologiei moderne și ale unei politici economice autonome, evoluția raportului de schimb nu poate însă să ducă automat la o integrare mai mare a economiilor care se află la nivele diferite de dezvoltare economică. Transferurile financiare trebuie să joace inevitabil un rol important de ajustare structurală, ducînd la o nouă diviziune internațională a muncii și astfel la o nouă integrare economică mondială.

(5)Carta nu enumeră în termeni cantitativi obiectivele sectoriale ale programului său strategic implicit. Aceasta nu înseamnă că ea le-a trecut cu vederea. Declarînd că „o parte substanțială din orice spor al cererii interne la produsele primare în țările dezvoltate trebuie să fie rezervată pentru producția țărilor în curs de dezvoltare", Carta lasă posibilitatea determinării cantitative a acestor obiective sectoriale Conferinței însăși, atunci cînd vor fi disponibile studii ale experților. În timp ce cuantificarea concretă rămîne să fie făcută în negocieri ulterioare, concepția de bază este explicită: aceea de a se rezerva țărilor în curs de dezvoltare cel puțin o parte din sporul cererii, lărgindu-se astfel accesul lor pe piață, fără că acest lucru să necesite ajustări structurale interne în țările dezvoltate și ridicînd chiar nivelul de viață de aici prin importul de la producători internaționali cu costuri mai scăzute.

În ce privește exportul de produse industriale din țările în curs de dezvoltare, Carta nu specifică nici în acest caz obiectivele cantitative sectoriale. La sesiunea ministerială a existat un sprijin larg pentru adoptarea obiectivului specific de a se dubla exportul de produse industriale pînă în 1970. Datorită faptului că comerțul de produse industriale reprezintă numai 17,4% din întregul export al țărilor în curs de dezvoltare, în timp ce în cazul țărilor industriale el se ridică la 70,5%, iar în cazul țărilor socialiste la 61,6% nu este realist să se aștepte un ritm considerabil mai accelerat de creștere a acestei categorii de exporturi. Indeosebi deoarece multe industrii din țările în curs de dezvoltare funcționează cu o capacitate foarte redusă din cauza lipsei de cerere. Sesiunea ministerială, însă, a considerat că este preferabil să lase pentru negocierile viitoare cuantificarea acestui obiectiv specific.

Obiectivele sectoriale globale în domeniul financiar au fost deja stabilite în decursul primei Conferințe O.N.U. pentru Comerț și Dezvoltare. Aici este vorba de a se atinge obiectivul stabilit de 1% din venitul național. Din acest punct de vedere însă, datorită diverselor controverse care au apărut, sesiunea a considerat că este necesar să se clarifice cîteva probleme legate de criteriile de măsurare.

Astfel, obiectivele sectoriale sînt definite în linii destul de generale și de aceea nu se pune problema consecvenței. Atunci cînd întreaga analiză a disparității în comerț va putea fi prezentată Conferinței de la New Delhi, se vor putea duce cu succes negocieri mai concrete cu privire la obiectivele cantitative.

(6) Stabilirea obiectivelor și scopurilor servește doar drept cadru util pentru a raționaliza o abordare multilaterală. Obiectivele cantitative dorite pot fi atinse numai printr-o nouă abordare a problemelor politicii internaționale pentru dezvoltare, prin noi programe și măsuri bazate pe noi principii armonizate de cooperare. Carta de la Alger merge mai departe decît declarația în ce privește nevoia unei noi diviziuni internaționale a muncii propunînd o serie de măsuri modeste și practice care pot duce treptat la obiectivele stabilite. Acceptînd metoda principală de abordare treptată a problemelor. Carta recomandă ferm elaborarea unei strategii pe termen lung: aceasta înseamnă că măsurile parțiale nu reprezintă doar „concesii limitate", ci faze reale și planificate ale unei politici pe termen lung.

(7) O strategie pentru dezvoltare cere de asemenea, stabilirea unei anumite ordini de priorități. Carta acceptă implicit acordul asupra „punctelor de cristalizare" în legătură cu care urmează să se poarte negocieri la viitoarea Conferință. Acest lucru nu trebuie înțeles însă ca implicînd restricții asupra ordinei de zi a celei de-a doua Conferințe pentru Comerț și Dezvoltare

Costin MURGESCU (România)

Premisele de bază ale unor hotăriri realiste

„COMPLEXITATEA ȘI GRAVITATEA problemelor din domeniul comerțului internațional explică de ce privirile tuturor se îndreaptă spre viitoarea Conferință de la New Delhi. Sîntem toți de acord că a sosit de mult momentul să trecem de la faza discuțiilor la faza unor acțiuni practice. Trecerea este dificilă, dacă avem în vedere contradicțiile de interese și de păreri care se confruntă în domeniul comerțului internațional. Soluții eficace sînt însă posibile. Pentru a le găsi, trebuie prospectate cu atenție toate implicațiile diferitelor propuneri și trebuie examinate cu răbdare toate posibilitățile. Calea negocierilor nu este ușoară, dar este singura care ne poate duce la soluții acceptate de toate părțile interesate, condiție pentru ca hotărîrile ce se vor adopta să dea rezultate concrete.

În această ordine de idei, doresc să menționez problema acordurilor pe produse. În exportul României produsele de bază ocupă un loc important; în același timp, cerințele industrializării accelerate fac să crească permanent și importurile noastre de materii prime din alte țări. Această dublă poziție de exportatori și importatori ne pune în situația de a înțelege mai bine și complexitatea aspectelor pe care le ridică acordurile pe produse și necesitatea găsirii unor soluții echitabile, care să contribuie efectiv la stabilizarea pieței mondiale, în interesul dezvoltării.

România este gata să colaboreze totodată la găsirea de soluții capabile să favorizeze exportul de produse manufacturate și semifinite al tuturor țărilor în curs de industrializare și la perfecționarea finanțării internaționale. Nu voi ascunde, între altele, satisfacția de a vedea inclusă în „Carta de la Alger" propunerea formulată mai de mult de România privind livrarea de utilaj pe credit rambursabil în produse obținute de țara beneficiară a creditului respectiv. Experiența dobîndită de noi prin practicarea acestei forme de colaborare atît cu țări mai puțin dezvoltate, cît și cu țări dezvoltate industrial, ne-a întărit convingerea că este o soluție utilă și avantajoasă pentru ambii parteneri.

Am amintit această formă nu spre a o opune altor soluții. Dimpotrivă, socotim că ea are un caracter complimentar și se poate integra acelui ansamblu de măsuri capabile să favorizeze dezvoltarea. România militează pentru asemenea soluții de natură să curețe comerțul mondial de barierele artificiale și de practicile discriminatorii care mai persistă, să deschidă cît mai larg drumul unor schimburi internaționale echitabile care să dea fiecărui popor posibilitatea de a-și realiza năzuințele, în interesul progresului omenirii, al apropierii între popoare și al păcii.

Delegația română consideră că măsurile concrete care vor fi adoptate la New Delhi în diferite domenii și probleme trebuie armonizate într-o concepție globală a dezvoltării, de natură să le dea o perspectivă clară și să le asigure convergența. Altfel, dispersate, ele ar risca să-și piardă din eficiență, oricît de raționale ar fi, fiecare în parte.

O strategie globală a dezvoltării implică însă recunoașterea și adoptarea de către comunitatea internațională a unor norme de bază de care să se călăuzească statele în relațiile lor economice. România militează cu consecvență pentru adoptarea unor asemenea norme, pe baza principiilor respectului reciproc, al independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

Aceste principii se impun cu atît mai mult în cazul unor negocieri care tind să armonizeze interesele unor țări aflate nu numai la nivele foarte diferite ale dezvoltării economice, dar și cu sisteme social-politice diferite. Oricine își dă seama că soluții realiste și acceptabile pentru toate părțile interesate trebuie să se întemeieze pe respectul mecanismului economic intern al partenerului, al dreptului său exclusiv de a decide la el acasă, al năzuinței fiecăruia de a-și accelera progresul și a ridica nivelul de viață al poporului său. Numai pe o asemenea bază de respect mutual se poate afirma cu toată forța solidaritatea comunității internaționale în fața problemelor grave ale dezvoltării, se poate crea climatul favorabil pentru succesul negocierilor. De aceea, nu putem constata decît cu regret că în diferitele organe ale Națiunilor Unite, inclusiv Consiliul pentru Comerț și Dezvoltare, care au pe agenda lor, de mulți ani, această problemă a normelor care să călăuzească statele în relațiile lor economice, nu s-au înregistrat progrese, deși practica vieții economice internaționale demonstrează mereu mai puternic necesitatea adoptării unor asemenea norme.

Nădăjduiesc în mod sincer că la New Delhi se vor face progrese reale în această direcție, cu prilejul examinării punctului 9 b de pe ordinea de zi, intitulat: „Măsurile necesare pentru a ajunge la un acord mai complet asupra principiilor care trebuie să guverneze relațiile comerciale internaționale și politicile comerciale menite să favorizeze dezvoltarea".

O ultimă remarcă preliminară. Viitoarea Conferință de la New Delhi își propune să promoveze relațiile comerciale pe plan mondial. Ar fi fost cazul ca la atingerea acestui obiectiv să fie invitate să ia parte toate statele care participă la schimburile internaționale. Or, o politică discriminatorie împotriva căreia delegația noastră s-a ridicat permanent face ca unele state, ca de exemplu R. P. Chineză, R. D. Germană și alte state socialiste să nu figureze printre invitați. Situația este cu atît mai absurdă dat fiind rolul acestor țări în comerțul mondial, faptul că este vorba de parteneri comerciali importanți ai multor țări participante la Conferință. Este un exemplu în plus al neajunsurilor care se creează Organizației noastre ori de cîte ori este încălcat principiul universalității.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● La Moscova a fost semnat un protocol referitor la schimburile de mărfuri dintre Uniunea Sovietică și Finlanda pe anul 1968. Potrivit Agenției TASS, volumul comerțului bilateral sovieto-finlandez va fi anul viitor cel mai mare din istoria relațiilor comerciale dintre cele două țări.

● După cum relatează ziarul bulgar ZEMEDELSKO ZNAME, în anul 1969 va începe producția unor motoare Diesel la noua uzină din Varna după o licență engleză cumpărată de la firma „Perkins". Documentația tehnică cu privire la asimilarea licenței, este dată în sarcina unor specialiști de la baza pentru dezvoltarea tehnică a uzinei de motoare Diesel „Vasil Kolarov".

● Întreprinderea bulgară „Tehnoimpex" și un reprezentant al firmei franceze „Oggama" au semnat un acord pentru întocmirea proiectului unei noi organizări rațională a comerțului interior în Bulgaria. Introducerea noii organizări, care va începe în anul 1968, prevede elaborarea de proiecte tip pentru trei feluri de întreprinderi comerciale specializate. Se va folosi cea mai rațională organizare a conducerii întreprinderii comerciale, se vor stabili diverse servicii și verigi, numărul personalului administrativ, interdependența secțiilor. Proiectul include și probleme legate de sistemul unic de informații economice în cadrul comerțului, problemele planurilor de perspectivă, prognozele etc.

● Recent, Comisia Economică a Guvernului ungar a creat două întreprinderi pentru organizarea cooperării Est-Vest, scopul acestora fiind de a căutat parteneri și a mijloci contacte pe această linie a relațiilor economice externe.

R.S.F. IUGOSLAVIA

PROIECTUL DE BUGET PE ANUL 1968

ÎN PROIECTUL DE BUGET federal pe 1968 prezentat Veceі Federale Executive, se prevede o creștere a produsului social și a venitului național de 0,8%. (Comparativ cu 1967), și o creștere a productivității muncii de 2.6%. Aceste creșteri vor trebui obținute prin includerea mai dinamică a economiei iugoslave în schimbul internațional de mărfuri și prin intensificarea investițiilor. Totalul exporturilor de mărfuri urmează să sporească în 1968 cu 7%, iar exportul de servicii cu 8%. Exportul de mărfuri industriale va crește cu 8%, iar cel de produse agricole se va menține la nivelul anului 1967.

Paralel cu aceasta, veniturile individuale vor înregistra și ele o creștere reală de 7,4% și vor fi corelate cu rezultatele producției și productivității muncii, iar consumul general va fi adus în cadrul limitelor reale.

O atenție deosebită se va acorda ridicării nivelului industrial al ținuturilor mai puțin dezvoltate cărora li s-a atribuit un cuantum de 10,3 miliarde dinari vechi (adică o creștere de 12% față de 1967). Cercetărilor științifice li s-au destinat o sumă de 15 miliarde dinari vechi.

Fonduri suplimentare de aproape 17 miliarde dinari vechi sînt prevăzute pentru ocrotirea invalizilor, a participanților la războiul de eliberare și a membrilor familiilor celor decedați.

Fondul federal de rezervă este estimat la 45 de miliarde dinari vechi la sfîrșitul anului 1968 și va fi folosit ca mijloace circulante ale bugetului federal.

După cum relatează agenția TANIUG, măsurile prevăzute în proiectul de buget pe 1968 vor accelera ritmul de dezvoltare al economiei și vor duce la consolidarea stabilității pieței, prețurilor, valutei, creînd astfel condiții favorabile pentru dezvoltarea activității economice.

Pentru dezvoltarea relațiilor comerciale ale întreprinderii dv. cu trusturile și întreprinderile bulgare importatoare de produse românești

Popularizați produsele dv. de export pe piața bulgară

„TORGRAFIC"

Bd. Al. Stambolisky 11 A — Sofia, tel. 87.26.31/35
Adresa telegrafică : Torgrafic — Sofia Telex : 531 — Tabac

Agentia bulgară de publicitate internațională oferă următoarele servicii clienților săi:

- **publicitate în presa cotidiană, periodică și de specialitate;**
- **informații și anunțuri publicitare la radio, televiziune și cinematograf ;**
- **realizări și prezentări de filme publicitare la cinematograf și televiziune ;**
- **organizări de vitrine, montări de reclame luminoase ;**
- **panouri publicitare pe șosele și stadioane ;**
- **afișaj pe șosele, străzi, în locaturi și mijloace de transport în comun ;**
- **organizări de conferințe de presă și conferințe tehnice cu sau fără proiectări de filme și diapozitive ;**
- **organizări de expoziții pe ramuri sau întreprinderi cu studierea prealabilă a tematicii, informarea și invitarea vizitatorilor respectivi — specialiști și lucrători din comerț — precum și popularizarea prin afișe și alte mijloace ;**
- **organizări de simpozioane, demonstrații practice, degustări, parăzi de modă, cocktailuri publicitare ;**
- **editări de cataloage, prospecte, pliante, volante, calendare, documentații tehnice în limba bulgară și alte limbi ;**
- **desene grafice și tipăriri de afișe pentru tîrguri și expoziții ;**
- **realizări de fotografii publicitare în alb-negru și color, diapozitive în culori, precum și măriri fotografice de mari dimensiuni pe hîrtie și printon ;**
- **traduceri în limba bulgară și din bulgară în limbi străine ;**
- **translatori și prezentatori specialiști ;**
- **elaborări de mărci, embleme și insigne comerciale ;**
- **executări de articole cu caracter publicitar (cadouri publicitare) ;**
- **orice alte forme și mijloace specific publicitare.**

REȚINEȚI :

„TORGRAFIC"

întreprindere care deține exclusivitatea publicității străine pe piața bulgară, vă stă la dispoziție pentru studierea, conceperea, elaborarea și realizarea campaniilor dv. de publicitate pe piața bulgară.

Pentru informații și comenzi, adresați-vă Agenției Române de Publicitate Internațională PUBLICOM, București, b-dul N. Bălcescu 22, telefon 14.75.35.

PUBLICOM

Dezvoltarea inegală a ţărilor capitaliste

JAPONIA SPRE LOCUL 3 ÎN LUME?

În căutarea unor noi surse de competitivitate şi riscurile unei cotituri...

IN ANUL 1985 Japonia va avea „una din cele mai productive economii din lume", cu un produs naţional brut de 100 000 miliarde yeni, faţă de 34 936 miliarde în 1966. Afirmaţia este cuprinsă într-un raport tratînd principalele direcţii de dezvoltare a ţării în perspectivă, raport care va fi dezbătut în Consiliul Economic al Japoniei la sfîrşitul lunii decembrie (THE JAPAN TIMES WEEKLY, 11 noiembrie 1967). Ea confirmă de fapt concluziile unui studiu recent al cunoscutului specialist american în prognoze — Herman Kahn, care declară că în deceniul următor Japonia va deveni a treia mare putere industrială a lumii, după S.U.A. şi Uniunea Sovietică. Realizarea acestor prognoze ar însemna că Japonia — care în 1966 se situa pe locul 5 în clasamentul ţărilor capitaliste, şi care, după evaluări preliminare pe 1967 este pe cale să depăşească Franţa, ar trebui să lase în urmă de asemenea R. F. a Germaniei şi Anglia. Evoluţia economiei japoneze constituie oricum o nouă confirmare a legii dezvoltării inegale a ţărilor capitaliste. Mersul către un asemenea loc în viitoarea configuraţie economică a lumii depinde însă de rezolvarea în perioade mai apropiate a unor probleme noi, de mare importanţă, care se pun acum în Japonia.

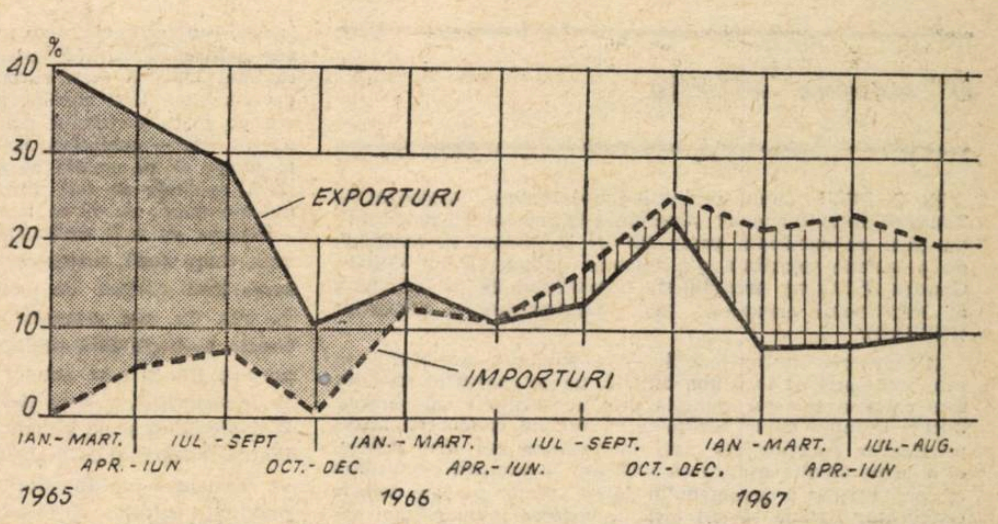

Dificultăţile balanţei de plăţi a Japoniei provin, între altele, şi din faptul că, începînd de la mijlocul anului 1966, balanţa comercială a devenit deficitară.

„De propriile şireturi"

CEI CARE AU ANALIZAT factorii dezvoltării rapide a economiei japoneze în anii postbelici au ajuns la concluzia că ea a fost rezultatul unor eforturi deosebit de intense, al folosirii tuturor resurselor disponibile, îndreptate spre domeniile cele mai promiţătoare ale creşterii economice. Ilustrative în acest sens sînt cîteva date comparative cu privire la proporţiile investiţiilor şi la ritmul de creştere al economiei (tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

	Partea din produsul naţional brut consacrat investiţiilor (%)	Creşterea medie anuală a produsului naţional brut (%)
Japonia	34	10,1
R.F.G.	25	6,3
Italia	23	6,0
Franţa	21	4,9
Canada	24	3,8
Suedia	22	3,7
Belgia	19	3,0
S.U.A.	17	2,8
Anglia	17	2,6

Sursa : THE ECONOMIST 27 mai 1967

Japonia, care a înregistrat cea mai ridicată pondere a investiţiilor dintre principalele ţări capitaliste dezvoltate, a cunoscut deci în perioada la care se referă cifrele din tabel (1956—1963) şi cea mai viguroasă creştere economică. Corelaţia s-a menţinut şi în anii următori. Din 1962 pînă în 1967 produsul naţional brut a crescut cu 50%. Investiţiile efectuate au asigurat modernizarea industriei japoneze şi competitivitatea ei pe piaţa internaţională. În 1955 peste două cincimi (43%) din echipamentul industriei japoneze avea o vechime de peste 6 ani ; în 1964 proporţia a scăzut la 27%.

Observatori vest-europeni ai politicii economice a Japoniei apreciază că ea se bazează, mai mult decît politica altor ţări capitaliste dezvoltate, pe analiza aprofundată a tendinţelor din industrie. Aceasta s-a văzut în modul în care au fost dirijate investiţiile — în primul rînd spre ramurile noi, în care cererea mondială se dezvolta cel mai rapid. În studiul Japan Economic Survey, publicat la Tokio în 1966, se examinează investiţiile şi exportul japonez din perioada 1955—1964, pe cinci grupe principale de mărfuri : acelea la care cererea mondială a fost „maximă" (exportul şi importul sporind de peste 3 ori), „mare" (cu o creştere de 2,5 ori), „medie" (exportul şi importul dublîndu-se), „sub medie" (o creştere cu 75%) şi „stagnantă". Iată care au fost ritmurile înregistrate de Japonia la export, pe aceste grupe de mărfuri, şi cum s-au prezentat exportul şi investiţiile în acelaşi profil (tabel nr. 2).

Diferenţierea creşterii medii anuale a exporturilor japoneze este foarte net conturată şi anume în favoarea mărfurilor la care cererea este cea mai susţinută pe piaţa internaţională. Drept urmare, ponderea mărfurilor japoneze la care cererea mondială a stagnat, a scăzut la numai 8%, iar a mărfurilor cu cea mai mare căutare a ajuns la peste 1/4. Această orientare a exportului japonez a permis sporirea sa cu 320% într-o perioadă cînd exportul mondial de produse industriale a crescut cu 140%.

Luînd în considerare aceste elemente şi parafrazînd o zicală englezească referitoare la aşa numiţii self-made man, unii comentatori spun că Japonia „se ridică în sus trăgîndu-se de propriile şireturi".

Tabel nr. 2

Mărfuri la care creşterea comerţului mondial, în 1955—1964, a fost :	Creşterea medie anuală a exportului japonez	% din exportul Japoniei		Creşterea medie anuală a investiţiilor japoneze
		1955	1964	
maximă	39	10	26	31
mare	23	9	15	26
medie	16	17	13	25
sub medie	9	43	37	18
stagnantă	1	21	8	15

Sursa : THE ECONOMIST 3 iunie 1967

Exigenţe ale tehnologiei

DACĂ REZULTATELE Japoniei în industrie şi export sînt incontestabile, nu mai puţin reale sînt unele dificultăţi pe care le întîmpină această ţară în prezent. Unele din ele ţin de domeniul balanţei comerciale şi de plăţi. După date publicate de Ministerul Finanţelor, în aprilie—septembrie 1967 balanţa comercială a Japoniei s-a soldat cu un deficit de 536 milioane de dolari, datorită unei creşteri mult mai însemnate a importului (22,5%), faţă de cea a exportului (8,6%). Încetinirea creşterii exportului (creştere situată pentru prima oară în ultimii 10 ani sub 10%) vădeşte unele piedici pe care mărfurile japoneze le întîmpină din cauza unor măsuri protecţioniste din alte ţări, în primul rînd din S.U.A. Sporul disproporţionat al importurilor este atribuit conjuncturii interne favorabile, economia reluîndu-şi mersul ascendent de la mijlocul anului 1966 — după recesiunea din 1965. Restricţiile în domeniul creditului, vizînd scăderea cererii şi reducerea importului, sînt apreciate în prezent ca insuficiente.

Pentru ca Japonia să-şi poată continua în ritm rapid creşterea producţiei şi a comerţului exterior, se consideră că ea va trebui să găsească noi mijloace de stimulare a progresului industrial. Economiştii japonezi discută intens dacă, după ce a efectuat cu succes „primul salt" din anii '50 cu ajutorul tehnologiei convenţionale, ţara va reuşi, în deceniul următor, să înfăptuiască un „al doilea salt" bazat pe revoluţia tehnico-ştiinţifică.

„Primul salt" Japonia l-a efectuat cu un minim de cercetare fundamentală proprie, importînd know-how în baza unor acorduri pentru licenţe. Datorită pregătirii tehnice superioare a cadrelor japoneze (80% din personalul de conducere din economie este constituit din absolvenţi ai învăţămîntului superior, cei mai mulţi în ştiinţe tehnice sau ştiinţe ale naturii), patentele au fost nu numai asimilate în cele mai bune condiţii, dar şi perfecţionate, astfel încît au putut fi concurate chiar produsele firmelor străine care vînduseră licenţe.

În prezent, însă, Japoniei îi este tot mai greu să obţină licenţele de care are nevoie pentru a ţine pasul cu ultimele realizări. Politica economică japoneză caută să facă faţă exigenţelor noii tehnologii îndreptîndu-şi atenţia în două direcţii. Prima este aceea a intensificării efortului propriu de cercetare. Dacă pînă în 1963 cheltuielile statului pentru cercetare reprezentau 1,8% din produsul naţional brut, actualmente se prevede sporirea lor pînă la 2,5% în 1971. Se urmăreşte astfel reducerea decalajului ştiinţific faţă de alte ţări industriale, unde cheltuielile pentru cercetare se situează între 2,5% şi 3,5%. O atenţie crescîndă se acordă cercetărilor spaţiale. Industria japoneză consideră că în deceniul 1970—1980 telecomunicaţiile prin sateliţi vor deveni un domeniu deosebit de rentabil şi nu intenţionează să rămînă în urma altora.

Cu două tăişuri

CEALALTĂ DIRECŢIE în care se acţionează pentru a efectua „saltul" spre revoluţia ştiinţifică, şi totodată pentru a rezolva unele dificultăţi actuale ale balanţei de plăţi, este liberalizarea regimului investiţiilor străine. Pînă în acest an plasamentele străine în Japonia au luat mai ales forma investiţiilor de portofoliu. Investiţiile directe erau supuse unor restricţii considerabile.

După date publicate de Ministerul finanţelor al Japoniei, la sfîrşitul lunii martie 1967 totalul plasamentelor străine efectuate cu începere din 1950 era de 5109 milioane de dolari — sumă formată în proporţie de 2/3 din împrumuturi. Investiţiile directe reprezentau 310 milioane, faţă de 935 de milioane în investiţii indirecte. Fiecare cerere necesita pînă nu de multă o aprobare specială, iar partea din acţiunile unei firme japoneze care putea aparţine unor investitori străini varia între 5% şi 15%.

În ultimii ani au intervenit însă unele schimbări care au sporit interesul pentru această formă de tranzacţii. După ce în perioada 1961—1964 intrările de capital străin — predominant sub formă de împrumuturi şi investiţii indirecte — au sporit rapid, de la 100—200 milioane de dolari anual în 1960 la 912 milioane în 1964, în cei doi ani următori, atît datorită deteriorării conjuncturii în Japonia cît şi din cauza restricţiilor introduse de S.U.A. — principalul investitor străin — asupra ieşirilor de capital, plasamentele străine scad la 528 milioane în 1965 şi 457 milioane în 1966.

Acestea sînt condiţiile în care Dieta japoneză a adoptat, la 6 iunie 1967, noua reglementare a investiţiilor străine. În 50 de ramuri şi subramuri industriale se introduce aprobarea automată a cererilor prezentate de investitorii străini. În 33 din acestea, participările sînt limitate la 50%, iar în 17 ele pot ajunge la 100%. În ambele cazuri însă este vorba numai de crearea de întreprinderi noi. Măsurile de liberalizare urmează să se introducă treptat, pînă în 1972, situaţia reexaminîndu-se periodic.

În cercurile financiare şi industriale japoneze noile reglementări au stîrnit controverse aprinse. Pe lîngă argumentele cu privire la nevoia de capital şi la echilibrarea balanţei de plăţi, acei care susţin liberalizarea pun, pe primul plan, obţinerea pe această cale de know-how străin, care este refuzat în ultimul timp sub formă de licenţe. Aceleaşi cercuri sînt însă totodată profund îngrijorate de urmările pe care le poate avea pătrunderea nestînjenită a capitalului străin. În acest sens, Consiliul japonez pentru investiţiile străine atrăgea atenţia asupra unui număr de probleme pe care situaţia nou creată le va pune şi cerea adoptarea urgentă de contramăsuri, menite să limiteze controlul străin şi să sporească competitivitatea întreprinderilor japoneze. „Deoarece activitatea pentru dezvoltarea de know-how va fi concentrată în întreprinderile controlate de interese străine, dezvoltarea de know-how naţional ar putea să fie stînjenită... Datorită marii disparităţi între cunoştinţele tehnologice şi între capitaluri, capitalul străin ar putea să obţină controlul asupra întreprinderilor japoneze..." (THE ORIENTAL ECONOMIST, iulie 1967).

Pentru a se reduce cît mai mult efectele negative ale liberalizării, Consiliul pentru investiţiile străine recomandă întreprinderilor japoneze să caute să menţină un ritm ridicat al investiţiilor proprii, să reducă costurile, să îmbunătăţească organizarea şi conducerea şi să dezvolte cercetarea ştiinţifică. În acelaşi scop, cercurilor financiare li se cere reducerea nivelului dobînzilor, iar guvernului — revizuirea unor reglementări existente, pentru a veni în sprijinul întreprinderilor autohtone.

Acest mijloc pe care l-a ales Japonia pentru a înfăptui revoluţia ştiinţifică apare, deci, neîndoios ca un instrument cu două tăişuri. Rămîne de văzut dacă dinamismul economiei japoneze, unde se investeşte o proporţie aproape dublă din produsul naţional brut decît în S.U.A. sau Anglia şi unde venitul naţional creşte de patru ori mai repede decît în aceste ţări, va putea să neutralizeze efectele negative şi să asimileze efectul pozitiv scontat.

Irina VIANU

UNTUL CARE SE TOPEŞTE

DEVALORIZAREA lirei sterline a dat un caracter încă mai dramatic revizuirilor politice în faţa cărora Marea Britanie se află mai de mult. Discuţiile din Camera Comunelor şi din presă cu privire la angajamentele şi cheltuielile militare, conturează apăsat situaţia. Actuala criză economică, socotesc cei mai mulţi, precum şi lipsa unei perspective apropiate pentru intrarea Angliei în Piaţa Comună, va trebui să ducă la o reformulare a întregii politici a acesteia în domeniul militar.

Mai este oare suficient, se întreabă cei ce urmăresc în presa engleză măsurile guvernului, să se reducă bugetul militar, precum se anunţase anterior, cu 100 de milioane de lire ? Şi cînd pe deasupra o treime aproximativ din această economie trebuie restituită pentru supracosturile devalorizării în valută străină ?

Un ziar ca FINANCIAL TIMES, propune să se grăbească retragerea bazelor de la est de Suez. El recomandă de asemenea să se amîne montarea noii baze de la Aldabro, în Oceanul Indian, şi pune sub semnul întrebării posibilitatea Angliei de a mai rămîne mult timp în Golful Persic şi la Singapore. „Mai bine ne-am retrage în ordine înainte de a izbucni turburări decît să riscăm, aşteptînd, o extindere a angajamentelor noastre", adaugă ziarul. „Învăţămintele faptului de a fi fost nevoiţi să părăsim Adenul, scrie FINANCIAL TIMES, este să nu ne angajăm nici o dată la acţiuni pe care trebuie să le abandonăm de îndată ce acestea sînt ameninţate în mod serios". Se recomandă de asemenea reexaminarea chestiunii privind cumpărarea avioanelor americane F 111 „acum cînd rolul pe care am intenţionat să-l îndeplinim în Orientul îndepărtat este pus la îndoială".

Cheltuielile în valută străină ale întreţinerii trupelor engleze pe Rhin au crescut de asemenea o dată cu devalorizarea lirei. Acordul de compensare cu R.F.G., care expiră la primăvară, va trebui, după părerea unora dintre comentatorii englezi, modificat. Noi dificultăţi vor naşte.

Între timp numărul şomerilor creşte.

Se zice că nimeni nu e ţinut să facă imposibilul. Sînt lucruri care nu se adună : funciarmente incompatibile între ele. Toate acele ţări din Occident care mizează exagerat pe baze şi înarmări, remarcă în cele din urmă că în faţa tunurilor untul sfîrşeşte întotdeauna prin a se topi.

NOTE EXTERNE

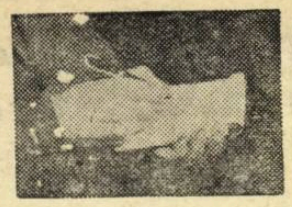

din bloc-notesul cronicarului

O meserie dificilă

ÎN CADRUL unui recent dejun-dezbatere organizat la Tours (Franța) pe tema: „Gestiunea întreprinderii moderne" (la care au participat peste 400 de specialiști în materie), de o atenție deosebită s-a bucurat expunerea lui Olivier Giscard d'Estaing, președintele Comitetului de perfecționare al Institutului european de administrare a afacerilor (INSEAD).

„Conducerea întreprinderii — a subliniat vorbitorul — este o meserie, și încă una dificilă, iar în contextul modern, este chiar o meserie capitală prin consecințele sale economice". Pornind de la realitatea că nivelul conducerii întreprinderilor franceze nu este întotdeauna cel mai ridicat, el a atras atenția asupra caracterului permanent perfectabil al conducerii și a „examenului de conștiință" pe care fiecare conducător trebuie să și-l facă în vederea îmbunătățirii activității sale. După aprecierea sa unele din principalele imperative ale gestiunii moderne ar fi următoarele: conducerea activității de inovații, utilizarea ordinatoarelor, gestiunea deciziei și gestiunea previzională. De felul cum vor fi rezolvate aceste imperative, va depinde și succesul întreprinderii, mai ales în momentul de față cînd evoluția tehnică este extrem de rapidă, evoluție care „ne obligă să facem o adevărată cotitură".

Izvoarele fierbinți din Ondin

DIN CELE 82 de izvoare minerale existente în R. P. D. Coreeană, 45 sînt fierbinți. Dintre acestea, cele din orașul Ondin, de pe litoralul Mării Galbene, cunoscute cu cinci secole în urmă (dar folosite numai pentru băi curative), au căpătat o variată utilizare în ultimul timp. Apele fierbinți sînt captate mai întîi în niște rezervoare, de unde aburii colectați aici sînt trimiși prin conducte la fabricile din oraș. Prin alte conducte apa se îndreaptă spre școli, spitale, creșe și cămine, instituții și locuințe. Izvoarele fierbinți au constituit fermentul mobilizator al unor inițiative locale: la școala medie din localitate se construiește un bazin de înot și o seră; pe lîngă stațiunea sericicolă din oraș se află o seră de 4000 mp cultivată cu duzi; o altă seră de legume de 10 000 mp se află în construcție. Cele cîteva fabrici din localitate folosesc și ele căldura izvoarelor subterane în procesele tehnologice. La uzina de materiale de construcție, blocurile din beton sînt uscate cu ajutorul căldurii captate din adîncuri. Apa minerală reziduală folosită în producție este apoi valorificată pentru irigarea pămînturilor.

În căutarea aurului pierdut

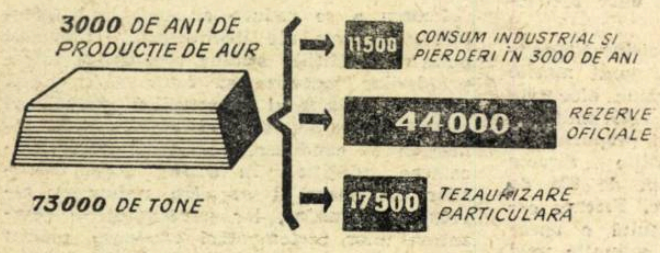

PENTRU PRIMA OARĂ în 1963 cererea de aur a particularilor, bijutierilor și industriilor din țările capitaliste a depășit cantitatea oferită în mod normal pe piață. Băncile centrale și organismele internaționale care în anul trecut își sporeau rezervele, s-au văzut atunci constrînse de a livra aur pentru a menține cursul. Nimeni însă nu putea bănui că anul 1967 va oferi surpriza cea mai spectaculoasă, prin devalorizarea lirei sterline și declanșarea unui adevărat iureș pe piața metalului galben. Acum febra pare să se fi potolit, dar — subliniază LA VIE FRANÇAISE — ar fi foarte greșit să se creadă că și bătălia a luat sfîrșit. Dimpotrivă, spiritele au fost sensibilizate; la cea mai mică alarmă monetară, aurul va fi obiectul unor noi solicitări.

Departe de a fi descurajați de un plasament care a fost mult timp steril, tezaurizatorii privați au găsit în devalorizarea lirei sterline un motiv în plus pentru a se interesa de aur. Ce mai urmează — gîndesc ei? Generalul de Gaulle vorbește fără ocolișuri despre „rafalele pe care le-a povocat lira și care amenință dolarul". Este cert că o dată cu lira sterlină, dolarul și-a pierdut prima linie de apărare. El a pierdut-o și pe a doua, o dată cu anunțul neparticipării Franței la operațiunile „fondului comun de aur". Poate veni un moment — susțin observatorii — în care toate greutățile stabilității aurului să treacă asupra băncilor federale americane.

În această ipoteză, tezaurizatorii calculează că presiunea asupra rezervelor Fort Knox-ului ar îmbrăca asemenea aspecte, încît Washington-ul va trebui fie să rectifice paritatea aurului cu dolarul, fie să pună un embargou asupra ieșirilor de aur, măsură care, rarefiind metalul, l-ar împinge în mod inevitabil spre creștere. Ei își fac și socoteala riscului ce ar trebui asumat: dar asupra lingourilor riscul de pierdere nu atinge 1%, iar șansa de cîștig poate fi de 100%. Astfel stimulați — se afirmă — tezaurizatorii privați vor zmulge rezervelor de aur guvernamentale mai mult în 1967 decît în 1966. Într-o asemenea conjunctură este evident că bătălia aurului va lua un nou avînt. „Ea va încăiera încă o dată mulțimea anonimă a tezaurizatorilor — conchide LA VIE FRANÇAISE — cu Trezoreria americană: numărul împotriva puterii; pasiunea împotriva încăpățînării; aurul împotriva dolarului...".

Antireclamă...

Antireclama a devenit în R. F. a Germaniei o modă care a pătruns mai ales în rețeaua restaurantelor și magazinelor alimentare. Proprietarul unui restaurant și al unei crame de vin din München, bunăoară, a publicat în presă un anunț cu următorul text: „Mare lucru nu vă putem oferi: mîncare proastă, deservire imposibilă...". La o asemenea „reclamă", consumatorii au dat năvală, pentru a se convinge la fața locului.

„Buy British"

PUBLICAȚIA MARCHÉ EUROPÉEN DES MACHINES făcea cunoscut recent că guvernul britanic a inițiat în ultimul timp o acțiune de stimulare a maselor de consumatori britanici, îndemnîndu-i să achiziționeze numai mărfuri englezești. Această campanie, cunoscută sub numele de „Cumpărați produse britanice" (Buy British) vine însă în contradicție cu spiritul tratatului A.E.L.S. (deși ea ar putea fi justificată prin dificultățile întîmpinate de englezi în ce privește balanța de plăți a țării și problemele de structură ale industriei, cărora trebuie să le facă față). Într-adevăr, Tratatul de la Stockholm precizează că... „Statele membre nu trebuie să introducă sau să întărească restricții asupra importurilor de mărfuri provenind din celelalte state membre" (ale A.E.L.S.).

Este semnificativ însă, încheie autorul articolului, că tocmai Anglia, cel mai mare stat membru al A.E.L.S., este constrînsă să încalce prevederile acestui tratat într-un moment în care guvernul Wilson bate și la poarta C.E.E.

Fără motor și fără roți

ÎNCEPÎND CU ANUL 1965, evoluția automobilului se înscrie pe drumul a două linii divergente: una pentru mediul urban, alta pentru cel rural. În ambele linii însă mărimea motorului tinde să se reducă din ce în ce mai mult, astfel încît în jurul anului 2000 (după cum se constată din desenul reprodus după SCIENCE JOURNAL), la automobilul urban

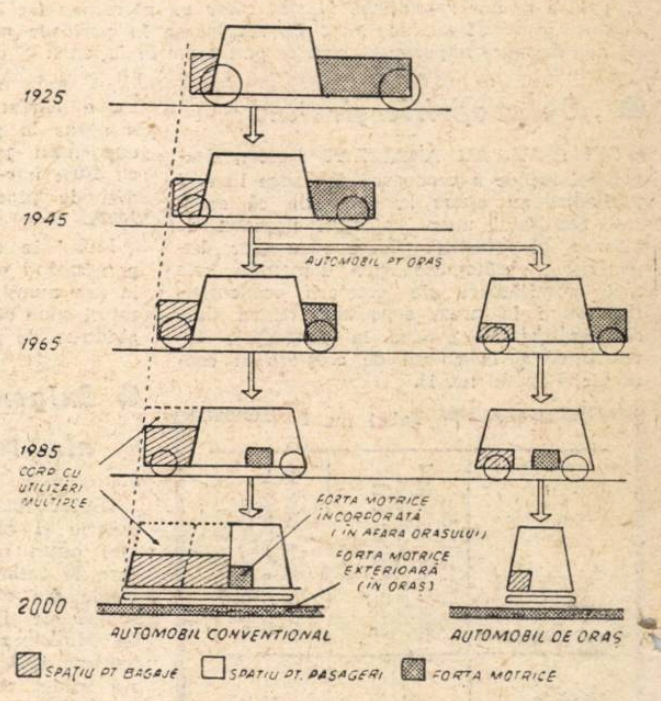

el va dispărea cu totul, energia necesară urmînd a fi furnizată din afară. Aceeași tendință se manifestă și în ceea ce privește mărimea roților care, în jurul aceleiași date (sau chiar mai devreme) vor fi înlocuite cu un anumit sistem pneumatic sau cu suspensie magnetică. Cît despre spațiul destinat pasagerului, specialiștii preconizează că el va rămîne oarecum constant pînă spre sfîrșitul secolului, cînd datorită faptului că majoritatea călătoriilor se vor face numai pentru una sau două persoane, se va micșora o dată cu gabaritul autovehiculului, cu posibilitatea atașării unor elemente adiționale.

Amazonul zăgăzuit

UN PROIECT de realizare a unui nou canal între Atlantic și Pacific prin Columbia, conceput de Institutul Hudson din New York, preconizează și blocarea Amazonului printr-un mare baraj (ceea ce ar da naștere unei mări interioare de aproape o dată și jumătate mai întinsă decît țara noastră). Proiectul implică construirea a încă cel puțin nouă baraje și amenajarea a șase lacuri „mai mici", de mărimea Lacului Ontario. Aceasta ar facilita, potrivit revistei FORTUNE, interconectarea sistemelor hidrografice ale Amazonului, Orinocului, Paraguayului și Paranei, permițînd accesul vaselor maritime adînc în interiorul Americii de Sud. În afara importanței deosebite pentru transporturile continentale, amenajarea ar permite valorificarea uriașului potențial hidroenergetic al Amazonului (care are un debit de 14 ori mai mare decît Mississippi), la prețul de... o miime de dolar kilowatul/oră.

PE GLOB

● Comisia federală pentru comerț a Statelor Unite a aprobat zilele trecute fuzionarea a cinci mari companii feroviare. Noul concern, care se va numi „Great Northern Pacific and Burlington Lines", va dispune de cea mai întinsă rețea feroviară din S.U.A., fiind cuprinsă între regiunea Marilor Lacuri și Mississippi, California și Coasta Pacificului.

● Ministrul englez al transporturilor aeriene a declarat recent că cele 150 avioane supersonice anglo-franceze „Concorde" ar putea fi date în exploatare chiar înainte de definitivarea proiectului rivalului american „Boeing 2707". Avansul față de acesta ar fi de cel puțin trei ani, ceea ce ar însemna pentru industria britanică un venit de 750 milioane lire sterline realizat din export și importante economii la programul importurilor.

● În primele zece luni ale acestui an, balanța de plăți a Austriei a înregistrat un excedent de 6.6 miliarde de șilingi (în aceeași perioadă a anului trecut ea înregistra un deficit de 1,7 miliarde). Această situație se datorează în mare parte ameliorării balanței comerciale, al cărei deficit a scăzut cu 27%.

● În cursul lunii noiembrie — scrie IL SOLE — 24 ORE — rezervele franceze de aur au crescut cu 1 651 milioane franci, totalul acestor rezerve reprezentînd, la 30 noiembrie, 30 521 milioane de franci.

● Potrivit relatărilor revistei PETROLEUM PRESS SERVICE, producția mondială de țiței s-a ridicat, în primele șase luni ale acestui an, la 847 milioane tone, reprezentînd o creștere de 5,4% față de primul semestru al anului trecut.

● În șapte ani, deficitul comercial al țărilor A.E.L.S. cu S.U.A. a trecut de la 118 la 600 milioane de dolari, a declarat recent sir John Coulson, secretarul general al zonei liberului-schimb. Singurele țări care au reușit să mențină echilibrul schimburilor lor cu S.U.A. sînt Elveția și Finlanda.

● Guvernul norvegian a hotărît majorarea cu începere de la 6 decembrie a.c. a taxelor de import asupra automobilelor cu 700 coroane pentru fiecare vehicul. Prin aceste măsuri guvernul speră să reducă deficitul bugetar al țării cu 40 milioane de coroane.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolgu (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), V. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu, (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 51 (227)
VINERI
22 decembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
16 PAGINI • 2 LEI

1967 — 1944

INDUSTRIA FACTORUL DINAMIZANT AL ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

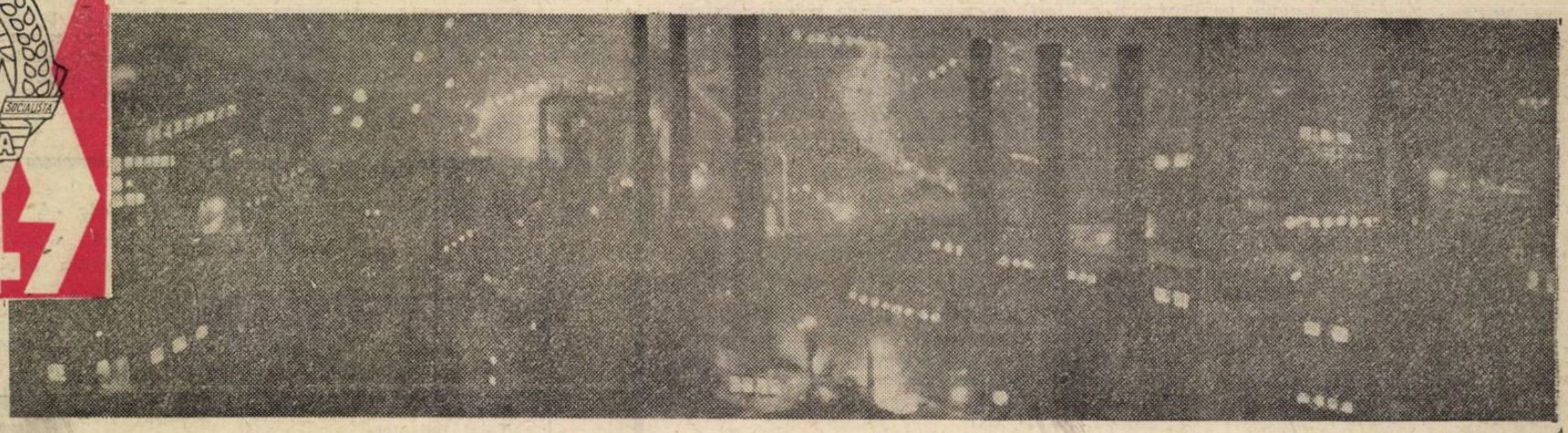

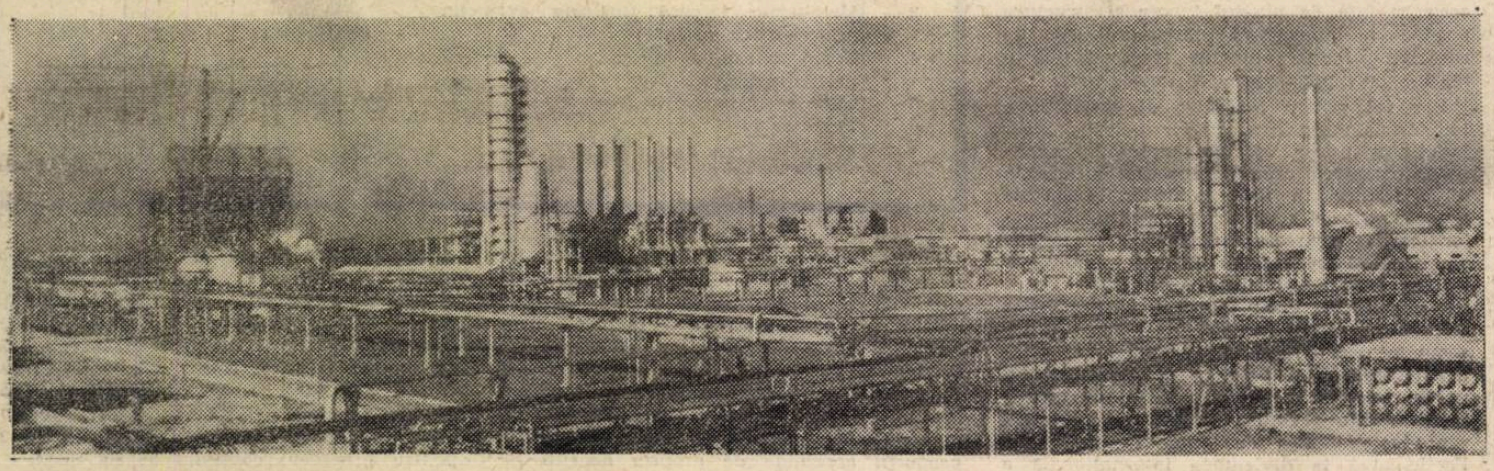

INDUSTRIA
PRODUCE AZI
DE **14** ORI
MAI MULT DECÎT
ÎN 1948

PONDEREA INDUSTRIEI
ÎN CREAREA VENITULUI NAȚIONAL A CRESCUT

DE LA %		LA CIRCA %
30,8	⇒	50
1938		1967

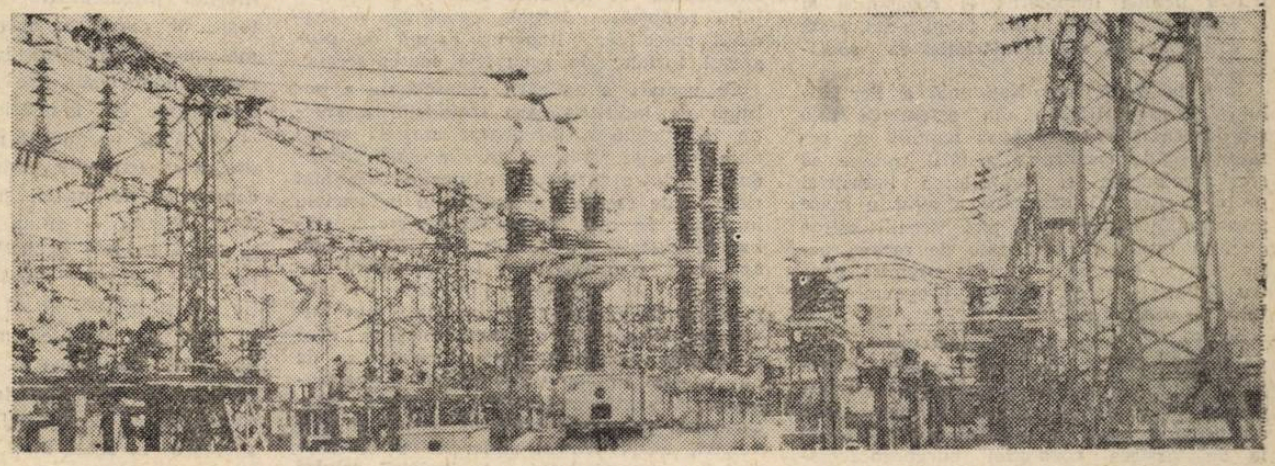

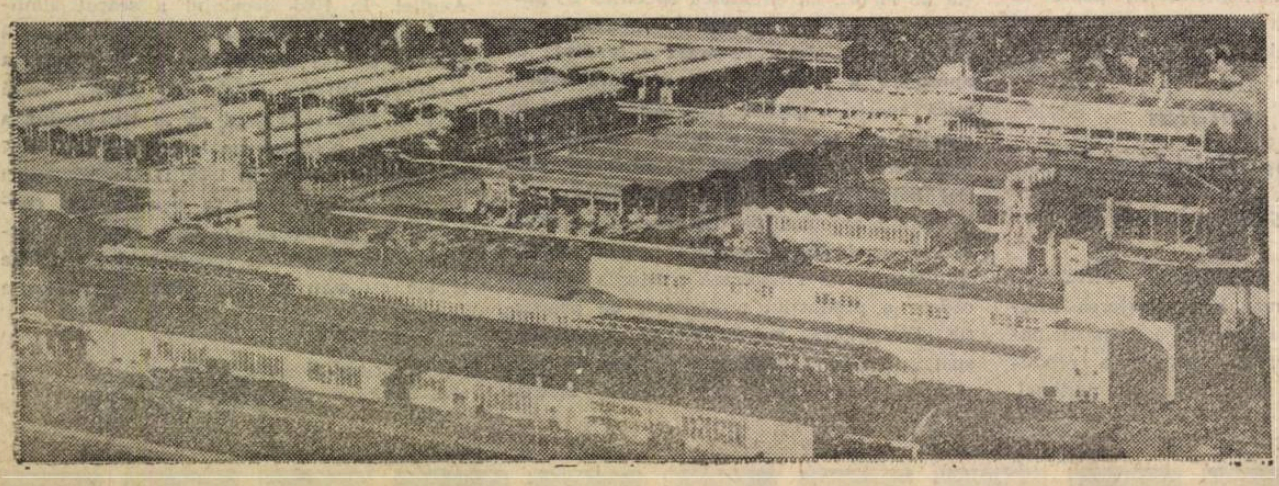

ÎN PERIOADA 1949-1966-
PESTE **900**
ÎNTREPRINDERI ȘI SECȚII NOI

INDUSTRIA — FACTORUL

SCHIMBĂRILE PROFUNDE care au avut loc în structura economiei româneşti în cei 20 de ani care au trecut de la instaurarea Republicii îşi găsesc o puternică expresie în transformarea industriei în ramura conducătoare a economiei naţionale. Aceasta este rezultatul aplicării cu consecvenţă de către partidul nostru a politicii de industrializare a ţării.

Industria, devenită ramură conducătoare a economiei naţionale, imprimă un deosebit dinamism forţelor de producţie ale ţării, exercită o adîncă şi multilaterală înrîurire asupra tuturor laturilor vieţii economice şi sociale româneşti. În raportul prezentat la Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român din decembrie a.c., tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al C.C. al P.C.R., subliniază că transformarea industriei în ramură conducătoare a economiei **„se reflectă în intreaga viaţă economică şi socială a ţării, determinînd schimbări adînci în structura generală a producţiei, în caracterul exportului, influenţînd în mod pozitiv asupra standardului de viaţă al intregului popor român.**

Întărirea continuă a poziţiei industriei ca ramură conducătoare a economiei naţionale constituie o trăsătură esenţială a programului amplu adoptat de Congresul al IX-lea al partidului în vederea înfloririi multilaterale a României Socialiste. Prin politica sa economică, Partidul Comunist Român, pornind de la interesele fundamentale ale înfloririi naţiunii noastre socialiste, îndreaptă eforturile principale ale poporului în direcţiile de importanţă hotărîtoare pentru mersul nostru înainte: progresul multilateral al forţelor de producţie.

Complexul de măsuri adoptat de recenta Conferinţă Naţională a Partidului Comunist Român va face să crească considerabil rolul industriei de factor dinamizant al economiei româneşti, de condiţie imperioasă a dezvoltării paralele a agriculturii şi celorlalte ramuri ale economiei naţionale, de reducere a decalajului care ne mai desparte de ţările dezvoltate.

● Condiţii istorice

OPERA DE CONSTRUIRE A SOCIALISMULUI în România începea, în urmă cu două decenii, în condiţiile în care urmările dezastruoase ale războiului nu erau pe deplin înlăturate. Regimul burghezo-moşieresc lăsa o moştenire grea în domeniul economic, o slabă dezvoltare a industriei şi o repartiţie teritorială anarhică. Lipsa de materii prime, specula şi sabotajul claselor exploatatoare, blocarea valutei şi devizelor României în ţările capitaliste occidentale puneau în faţa economiei noastre probleme deosebit de complicate. Cu toate eforturile depuse de oamenii muncii în perioada de după eliberarea ţării, producţia industrială reprezenta în 1948 doar 85% faţă de nivelul anului 1938, producţia agricolă 72%, iar venitul naţional şi mai puţin — 67%. Dar chiar dacă s-ar fi atins nivelul cel mai înalt al producţiei antebelice — nivelul anului 1938 — potenţialul economic al ţării rămînea mult prea slab faţă de cerinţele pe care le ridica construirea noii orînduiri şi ridicarea nivelului de viaţă al oamenilor muncii din ţara noastră. Singura cale pe care trebuia să meargă România, nu numai pentru refacerea ţării distruse de război, dar şi pentru a lichida înapoierea ei economică şi a făuri şi dezvolta baza tehnico-materială a socialismului, era **industrializarea socialistă.**

Încă la Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român din octombrie 1945 s-a subliniat că „...la baza acţiunii de refacere şi de construire a ţării trebuie să stea... refacerea şi dezvoltarea industriei grele" [1]). Această orientare a avut o mare importanţă deoarece a pus temelii solide acţiunii vaste şi complicate de reconstrucţie, iar prin aceasta a creat premise pentru industrializarea ţării şi progresul forţelor de producţie.

Alungarea monarhiei şi instaurarea Republicii la 30 decembrie 1947, cucerirea deplină a puterii politice de către clasa muncitoare în alianţă cu ţărănimea muncitoare au asigurat premisa politică a trecerii de la desăvîrşirea revoluţiei burghezo-democratice la revoluţia socialistă. În iunie 1948 a fost înfăptuită naţionalizarea principalelor mijloace de producţie din industrie, transporturi, a minelor, băncilor etc.

Toate aceste procese şi măsuri de ordin politic şi economic, care s-au îmbinat şi influenţat reciproc, au asigurat un cadru favorabil pentru transformarea industriei în ramura conducătoare a economiei naţionale.

Una din măsurile care exercită o influenţă hotărîtoare asupra procesului construcţiei socialiste şi transformării industriei în ramură conducătoare este stabilirea unei structuri judicioase a economiei naţionale. Partidul Comunist Român a adus o contribuţie considerabilă la rezolvarea acestei probleme, subliniind că şi în condiţiile existenţei sistemului mondial socialist, a unor relaţii de tip nou şi a unei largi colaborări economice şi tehnico-ştiinţifice este necesară o economie **multilateral** dezvoltată care se poate făuri numai pe calea industrializării ţării. În acelaşi timp, partidul nostru a subliniat că industrializarea ţării are loc în condiţiile unei profunde revoluţii tehnico-ştiinţifice, care are implicaţii largi şi cerinţe în continuă creştere faţă de nivelul tehnic şi structura producţiei, imprimînd industrializării un caracter foarte dinamic, şi determină o mărire corespunzătoare a investiţiilor.

Partidul nostru a arătat că dezvoltarea industriei, construirea noilor obiective, cer întregului popor eforturi materiale susţinute, obţinerea oricăror succese în această direcţie fiind în mod hotărîtor legată de munca proprie a poporului nostru, de valorificarea resurselor materiale şi umane ale ţării. Prin urmare izvorul acumulărilor pentru industrializarea socialistă nu-l poate constitui decît **folosirea posibilităţilor** interne, a propriilor noastre forţe. De însemnătate deosebită este rezolvarea principial-teoretică şi practică dată de partidul nostru **folosirii raţionale a forţei de muncă** în condiţiile tehnicii moderne, asigurării reproducţiei forţei de muncă calificate. Participarea la diviziunea internaţională a muncii a căpătat o rezolvare creatoare pe linia unei largi colaborări în primul rînd cu toate ţările socialiste, precum şi cu celelalte ţări, pe baza principiilor respectării independenţei şi suveranităţii, a neamestecului în treburile interne, a avantajului reciproc. Aceasta constituie o tendinţă obiectivă, imperios cerută de progresul forţelor de producţie contemporane.

Ca urmare a aplicării consecvente a politicii de industrializare socialistă, producţia industrială a înregistrat creşteri susţinute în toate ramurile, ţara noastră situîndu-se printre ţările cu ritmurile cele mai ridicate de creştere a producţiei industriale în lume. În anii 1948—1966 producţia globală industrială a crescut de 12 ori. Au apărut şi s-au dezvoltat în aceşti ani ramuri noi ale industriei înzestrate cu tehnica modernă, ale căror produse sînt cunoscute şi dincolo de hotarele ţării. Producţia de energie electrică a crescut an de an în ritm accelerat, devansînd în permanenţă dezvoltarea celorlalte ramuri. **Fiecare pas înainte în procesul creării şi dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului a marcat trepte ale întăririi rolului conducător al industriei în economia naţională.**

Sub conducerea partidului, poporul a obţinut succese remarcabile în dezvoltarea industrială şi a demonstrat că poate să gospodărească viaţa ţării incomparabil mai bine decît burghezia.

● Creşterea rolului conducător al industriei în expresie sintetică

INDICATORUL CALITATIV SINTETIC care reflectă cel mai bine creşterea rolului conducător al industriei este participarea acestei ramuri la producerea produsului social total şi a venitului naţional.

Tabel nr. 1

Greutatea specifică a industriei în produsul social şi venitul naţional

(în %, calculată după preţurile fiecărui an)

Anii	În produsul social	În venitul naţional
1938	39,0	30,8
1950	46,6	44,0
1966	57,7	48,6

Atît în ceea ce priveşte produsul social cît şi venitul naţional, ponderea industriei a cunoscut o creştere simţitoare care arată o adîncă schimbare a locului şi rolului acestei ramuri în economia naţională. Participarea mai mare a industriei la produsul social total decît la producerea venitului naţional scoate în evidenţă efortul pe care poporul nostru îl face şi trebuie să-l mai facă pentru industrializarea ţării şi ridică probleme de eficienţă care stau în atenţia partidului şi guvernului şi vor fi fără îndoială rezolvate în anii ce vin.

Întărirea poziţiei conducătoare a industriei este foarte strîns legată de **politica consecventă de creştere cu precădere a producţiei mijloacelor de producţie.** Preocuparea partidului nostru pentru creşterea cu precădere a producţiei mijloacelor de producţie s-a concretizat în 1951—1966 în ritmul mediu anual de 14,9% realizat în acest sector — superior mediei pe întreaga industrie —, creşterea cea mai rapidă, avînd-o **ramurile hotărîtoare pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului:** industria energiei electrice şi termice 17,4%, siderurgia 13%, construcţia de maşini peste 18,2%, chimia 22,3%. În legătură cu creşterea cu precădere a producţiei mijloacelor de producţie, întărirea poziţiei industriei de ramură conducătoare se reflectă şi în schimbările survenite în greutatea specifică a producţiei industriale pe grupele „A" şi „B" şi pe ramuri ale industriei.

Tabel nr. 2

Structura producţiei globale industriale pe grupele „A" şi „B" şi pe unele ramuri ale industriei

(în %, la preţurile comparabile din anul 1955)

Nr. crt.		1938	1943	1966
	Total industrie	100,0	100,0	100,0
	grupa „A"	45,5	49,4	67,6
	grupa „B"	54,5	50,6	32,4
1.	Energia electrică şi termică	1,1	2,1	2,8
2.	Combustibil	16,8	15,3	6,6
3.	Metalurgie feroasă (inclusiv extracţia minereurilor feroase)	4,1	5,9	8,1
4.	Construcţii de maşini şi prelucrarea metalelor	10,2	10,5	21,4
5.	Chimie	2,7	3,2	7,3
6.	Textile	9,4	10,2	7,3
7.	Confecţii	3,4	5,0	4,4
8.	Alimentară	32,4	24,1	21,6

Schimbările importante care au avut loc în ceea ce priveşte locul şi rolul celor două subdiviziuni în totalul producţiei globale industriale sînt evidente. O dată cu creşterea ponderii producţiei de mijloace de producţie, cu diversificarea producţiei şi cu ridicarea nivelului calitativ al produselor, nevoile legate de reproducţia lărgită în economia naţională au fost asigurate în proporţii crescînde de propria noastră industrie. Totodată a devenit posibilă o mai largă participare la circuitul economic mondial. Este evidentă tendinţa de sporire a greutăţii specifice a unor ramuri importante ale industriei, în primul rînd a ramurilor prelucrătoare. Industria constructoare de maşini a devenit ramura cu cea mai mare pondere în cadrul producţiei globale industriale. Un număr de 4 ramuri hotărîtoare ale industriei grele — energia electrică şi termică, metalurgia feroasă (inclusiv extracţia minereurilor feroase), construcţii de maşini şi prelucrarea metalelor, chimia — şi-au sporit ponderea de la 18,1% în 1938 şi 21,7% în 1948, la 39,8% în 1966. Industria chimică, a cărei producţie a fost în 1966 de 43 ori mai mare decît în 1938 şi-a sporit cel mai mult, în aceeaşi perioadă, ponderea în producţia globală industrială — de peste 2 ori; industria constructoare de maşini, a cărei producţie a crescut în acest timp de 26 ori, şi-a mărit ponderea de peste 2 ori; energia electrică şi termică, a căror producţie a crescut de 32 ori, şi-au mărit ponderea de 2,8 ori; metalurgia feroasă şi-a sporit producţia de 14 ori, iar greutatea specifică în producţia globală industrială de aproape 2 ori. Aceste modificări care **arată o tendinţă de apropiere a României de structura economică specifică ţărilor industriale înaintate, constituie totodată o formă importantă prin care se evidenţiază consolidarea poziţiei industriei de ramură conducătoare.**

Punînd accentul pe dezvoltarea susţinută a industriei grele, partidul nostru nu absolutizează, nu fetişizează creşterea cu precădere a producţiei mijloacelor de producţie. Dimpotrivă, se urmăreşte dezvoltarea susţinută şi a industriei bunurilor de consum ca şi a agriculturii, statul alocînd pentru aceasta fonduri de investiţii tot mai mari. Aşa cum s-a subliniat la Conferinţa Naţională a P.C.R., în ultimă instanţă scopul industrializării îl constituie creşterea accelerată a producţiei mijloacelor de producţie pentru utilarea şi dezvoltarea rapidă a tuturor ramurilor economiei naţionale de care depinde satisfacerea cerinţelor de consum ale populaţiei, precum şi pentru progresul continuu al societăţii.

Este caracteristică în această privinţă apropierea sensibilă a ritmului de creştere a producţiei celor două subdiviziuni. Astfel, ritmul mediu anual de creştere a producţiei în grupele A şi B a fost de 15,1% şi respectiv 10,7% în perioada 1951—1965, 15,8% şi respectiv 12,3% în anii 1960—1965 şi de 12,2% şi respectiv 10,2% în 1966 (faţă de 1965). Planul pe anul în curs prevede o creştere a producţiei industriei bunurilor de consum de 12%, ritm superior creşterii medii a întregii industrii.

O dată cu înaintarea procesului de industrializare a avut loc şi o reducere a decalajului economic faţă de ţările puternic industrializate. Despre această reducere vorbesc de la sine multe din realizările obţinute în anii construcţiei socialiste. Să luăm, de pildă, producţia de energie electrică pe locuitor, care cota România în urma multor ţări: în 1938 produceam 72 kWh pe locuitor, în 1965 ajunsesem la 905 kWh, iar în 1970 ne vom ridica la 1 700 kWh. În 1950 producţia de energie electrică pe locuitor a României era de 5,6 ori mai mică faţă de producţia medie a Europei şi de 10,2 ori mai mică decît a Angliei. În 1965 decalajul a scăzut simţitor, astfel că producţia de energie electrică este de 2,2 ori mai mică faţă de producţia medie a Europei şi de 3,8 ori mai mică decît a Angliei. Faptul că în 1965 producţia de energie electrică pe locuitor era de 12,7 ori mai mare decît în 1938, iar în 1970 va fi de 23,4 ori mai mare, ca şi reducerea considerabilă a decalajului faţă de ţările dezvoltate din punct de vedere economic (care şi ele nu stau pe loc), arată că ritmurile

---

1) Gh. Gheorghiu-Dej — Articole şi cuvîntări, E.S.P.L.P. 1955, ediţia a IV-a, pag. 60.

DINAMIZANT AL ECONOMIEI ROMÂNEŞTI

intense de dezvoltare şi creştere a rolului conducător al industriei noastre socialiste joacă un rol hotăritor în dezvoltarea multilaterală a economiei româneşti. Pe ce linie trebuie să mergem pentru a lichida în continuare decalajul, ţinînd seama că în 1965 producţia de energie electrică pe locuitor a R.D. Germane a fost de 3 148 kWh, a Austriei de 2 067 kWh, iar a Suediei de 6 348 kWh, adică mult superioară României ? În acelaşi an, producţia de oţel pe locuitor a fost în Anglia de 502 kg, în R.S. Cehoslovacă de 607 kg, în Belgia de 969 kg, iar în România de 180 kg. Evident, nu se poate merge decît pe linia urmată neabătut şi pînă acum, linia ritmurilor susţinute de dezvoltare şi a întăririi continue a poziţiei industriei de ramură conducătoare.

Numai pe această bază se va putea reduce în continuare decalajul ce ne mai separă de ţările dezvoltate şi asigură progresul continuu al patriei noastre. Tocmai de aceea industrializarea ţării stă în continuare şi la baza actualului plan cincinal.

● *Cerinţă esenţială a dezvoltării multilaterale a economiei naţionale*

O TREAPTĂ MAI ÎNALTĂ a construcţiei socialismului presupune o treaptă mai înaltă a dezvoltării multilaterale a economiei naţionale. **Adîncirea dezvoltării multilaterale a economiei naţionale în actualul cincinal face imperios necesară creşterea rolului conducător al industriei,** deoarece numai pe o asemenea bază poate avea loc creşterea eficientă a întregii activităţi economice, realizarea programului amplu şi complex de măsuri pentru dezvoltarea intensivă şi multilaterală a agriculturii, aplicarea a tot ceea ce este nou şi valoros în ştiinţa şi tehnica mondială, ridicarea calităţii produselor, valorificarea superioară a resurselor naturale, îmbunătăţirea în continuare a repartizări teritoriale a forţelor de producţie în toate regiunile, industrializarea acestora.

Creşterea eficienţei în toate domeniile de activitate are loc prin concentrarea şi mai accentuată a eforturilor spre înfăptuirea consecventă şi multilaterală a progresului tehnic. **Cu cît este mai larg şi de un nivel mai înalt progresul tehnic cu atît trebuie să se întărească mai mult poziţia conducătoare a industriei.** Rolul progresului tehnic în întărirea poziţiei conducătoare a industriei în economia naţională se manifestă sub multiple forme. Unele dintre acestea pot fi exprimate cifric deoarece ţin de relaţiile cantitative ale procesului analizat, altele se exprimă printr-o serie de trăsături sau aspecte de ordin calitativ. Între ele există o foarte strînsă legătură, se întrepătrund şi condiţionează reciproc. O imagine parţială, dar totuşi concludentă, ne-o oferă faptul că în anii 1956—1965 introducerea continuă a tehnicii înaintate a contribuit cu 3,4% la realizarea unui ritm mediu anual de creştere a producţiei industriale de 12,2%. Aportul nemijlocit al tehnicii moderne la obţinerea valorii producţiei din 1965 reprezintă, potrivit calculelor făcute de specialişti, circa 40% din întreaga creştere realizată în acest an faţă de 1956. Deosebit de grăitoare este imaginea care ne-o oferă, în această privinţă, 4 ramuri principale ale industriei grele :

Contribuţia progresului tehnic la creşterea producţiei industriale în 4 ramuri, în anii 1961—1965

Ramurile	Ritmul de creştere a producţiei	Ritmul care s-ar fi obţinut numai pe seama unei dezvoltări extensive	Aportul dezvoltării tehnicii moderne	
			% din ritmul mediu anual	Ponderea participării în realizarea creşterii absolute a producţiei
Industria constructoare de maşini	17,6	10,3	7,3	69
Industria chimică	24,6	20,0	4,6	18
Industria siderurgică	12,4	7,3	5,1	39
Industria petrolului	7,3	4,5	2,8	39
Total	14,0	9,6	4,4	36,3

Tabelul de mai sus arată că aportul tehnicii moderne a fost substanţial atît în ceea ce priveşte realizarea ritmului înalt de creştere cît şi în sporirea absolută a volumului producţiei. Se poate spune că **actuala revoluţie tehnico-ştiinţifică amplifică necesitatea obiectivă a industrializării, funcţiile şi poziţia industriei de ramură conducătoare în cadrul economiei moderne.**

Plenara CC.. al P.C.R. din decembrie 1966 a arătat că, deşi au fost obţinute succese importante în industrializarea ţării, în unele ramuri ale industriei constructoare de maşini producem mai ales partea brută a utilajelor, iar partea de mecanică fină, de instalaţii electrice, de maşini-unelte, de automatizare este procurată în mare parte din import. Măsurile luate de plenară în direcţia accentuării diversificării producţiei şi a ridicării nivelului ei tehnic, mai ales a producţiei de maşini-unelte, electronică şi electrotehnică, de utilaj energetic vor aduce o contribuţie însemnată la creşterea rolului conducător al industriei.

Printre ramurile moderne care au un rol hotăritor în întărirea poziţiei conducătoare a industriei se numără şi industria chimică, care în anii 1960—1965 a avut un indice mediu de devansare a întregii industrii de 1,63 — superior celui înregistrat în U.R.S.S. — 1,30, în R.S. Cehoslovacă — 1,29, în R.D. Germană — 1,10. Producţia unei singure întreprinderi — Combinatul chimic „Gh. Gheorghiu-Dej" — depăşeşte în prezent de peste 3 ori întreaga producţie a industriei chimice din anul 1948.

Întărirea rolului conducător al industriei în economia naţională influenţează toate celelalte ramuri, imprimînd un puternic dinamism forţelor de producţie. Congresul al IX-lea al partidului a arătat că în agricultură eforturile principale trebuie îndreptate în viitor spre dezvoltarea multilaterală a producţiei, asigurarea unei puternice baze tehnice-materiale, sporindu-se în acest sens mijloacele de mecanizare şi chimizare şi extinzîndu-se irigaţiile. Industria noastră modernă joacă un rol hotăritor în realizarea acestor obiective, ţinînd seama de imensele cerinţe ale înaintării în continuare pe linia unei agriculturi intensive. De pildă, industria va trebui să asigure agriculturii, la nivelul anului 1970, peste 1,1 milioane tone îngrăşăminte chimice faţă de peste 325 mii în 1965, ceea ce va permite fertilizarea fiecărui hectar de teren cultivat cu circa 300 kg/ha îngrăşăminte substanţă brută sau 110 kg substanţă activă faţă de 122 kg/ha îngrăşăminte brute şi 33 kg substanţă activă în prezent. **Amplul program de extindere şi diversificare a mecanizării lucrărilor agricole, de ridicare pe o treaptă mai înaltă a agriculturii intensive implică, ca o condiţie sine qua non, întărirea poziţiei conducătoare a industriei.**

Un rol de cea mai mare importanţă revine industriei în ceea ce priveşte valorificarea superioară şi raţională a resurselor naturale. În vederea asigurării unui larg sortiment de produse sintetice în anii actualului cincinal producţia industriei petrochimice, ramură în care se asigură cea mai înaltă eficienţă economică în valorificarea hidrocarburilor, va creşte de 4 ori şi va reprezenta 36,1% din întreaga producţie chimică. Aproximativ 44% din producţia de ramură se va obţine prin prelucrarea gazului metan, iar 56% din produse petroliere. Realizarea acestor sarcini şi a altora, legate de valorificarea superioară a resurselor naturale, nu este posibilă decît pe baza celei mai înaintate tehnici, deci întărind continuu poziţia conducătoare a industriei.

STRUCTURA ÎNDUSTRIEI PE RAMURI, DUPĂ NUMĂRUL SALARIAŢILOR ŞI PRODUCŢIA GLOBALĂ (ÎN ANUL 1966)

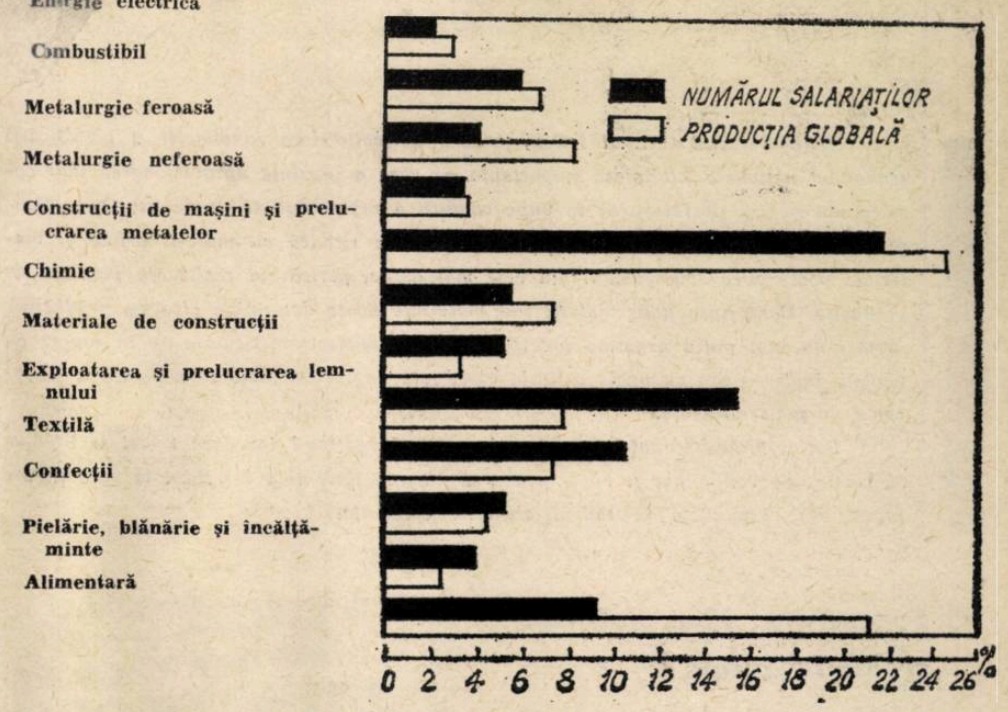

În condiţiile creşterii masive a numărului de muncitori, un procent ridicat — circa 80% — au fost calificaţi în profesii de înaltă tehnicitate. Deşi mai avem multe de făcut în această privinţă, numărul de tehnicieni şi ingineri la 100 de muncitori arată ce imense eforturi a făcut întregul popor. Creşterea continuă a rolului industriei a fost şi în această direcţie una din cerinţele obiective, care a impus o asemenea evoluţie.

O preocupare centrală a partidului şi guvernului este îmbinarea politicii de ridicare a regiunilor şi raioanelor mai slab dezvoltate cu criteriile de eficienţă economică. Sînt cunoscute succesele importante obţinute în această privinţă. Cu toate acestea, chiar în cadrul unor regiuni cu nivel înalt de industrializare — cum este, de pildă regiunea Ploieşti, există raioane puternic industrializate şi raioane slab dezvoltate. Studiul de amplasare a principalelor obiective industriale şi social-culturale în actualul cincinal ţine seama de cerinţele dezvoltării proporţionale, armonioase a tuturor regiunilor şi raioanelor ţării, contribuie la ridicarea raioanelor rămase în urmă.

Creşterea cu aproape 150% a numărului de obiective industriale care vor fi construite în următorii 5 ani faţă de cei 6 ani anteriori, în condiţiile progresului tehnico-ştiinţific rapid, impune eforturi financiare mari din partea statului. Investiţiile destinate industriei în anii 1966—1970 se ridică la 144 miliarde lei, faţă de peste 100 miliarde lei în anii 1960—1965 ; pentru ramurile hotăritoare ale industriei grele (energetică, metalurgie, construcţii de maşini, chimie) sînt alocate circa trei pătrimi din totalul investiţiilor din industrie, ceea ce are o mare însemnătate pentru creşterea rolului conducător al acestei ramuri. Pentru susţinerea acestor eforturi este în mod obiectiv necesară, aşa cum s-a subliniat la Conferinţa Naţională, asigurarea unei rate înalte a acumulării, fără de care nu este posibilă propăşirea mai departe a economiei noastre naţionale.

MĂSURILE ADOPTATE de Conferinţa Naţională vor asigura, desigur, o intensificare a preocupărilor pentru creşterea eficienţei în toate ramurile economice, în primul rînd în industrie.

Cu cît devine industria mai eficientă şi-şi sporeşte contribuţia la crearea venitului naţional, cu atît sporeşte şi rolul ei în realizarea reproducţiei socialiste intensive, cu toate efectele pozitive pentru activitatea productivă şi creşterea bunăstării maselor care decurg de aici. În anul 1970 venitul naţional va proveni în proporţie de 60% din industrie. **Rezultă că industria noastră socialistă se maturizează şi devine tot mai eficientă.**

Întărind mai mult în următorii ani poziţia industriei în economia naţională, partidul şi guvernul ţării ţine seama de faptul că în circuitul economic mondial participarea la nivel corespunzător — pe baze reciproc avantajoase — este determinată de înalta dezvoltare a industriei, de gradul ei de eficienţă. Potrivit datelor O.N.U., în perioada 1950—1966 exportul mondial a crescut de 3,3 ori ; în aceeaşi perioadă de timp exportul României a sporit de 5,6 ori, schimbîndu-se totodată, pe măsura creşterii rolului industriei în economia naţională, structura comerţului nostru exterior. Cu privire la acest aspect, revista „Frankfurter Rundschau" scria la 7 noiembrrie 1967 că **„România nu mai este de mult un partener comercial „agrar", căci în 1966 bunurile prelucrate au reprezentat patru cincimi din mărfurile exportate. Această cifră arată că imaginea idilică — cultivată încă la noi** — în R.F.G. — Gh. P. A.) despre **„ţara ţărănească" — România nu mai corespunde realităţii".**

Pentru ţara noastră, care a pornit la construirea socialismului de la un nivel coborît de dezvoltare economică, avînd de recuperat o mare rămînere în urmă, **ritmurile susţinute de dezvoltare a industriei şi creşterea rolului ei conducător în economia naţională constituie calea sigură a ajungerii din urmă a ţărilor înaintate din punct de vedere industrial. Aceasta este o condiţie esenţială pentru ca poporul nostru să se poată dezvolta ca un popor liber, independent, suveran, cu adevărat stăpîn pe soarta lui.**

Realizările industriei româneşti reprezintă o importantă contribuţie internaţionalistă a ţării noastre la întărirea sistemului mondial socialist. Proprietatea socialistă constituie o puternică forţă motrice a ritmurilor înalte de dezvoltare a industriei şi a creşterii rolului ei conducător în economie.

Profundele schimbări social-economice din întreaga structură a societăţii noastre au contribuit la întărirea naţiunii, la cimentarea unităţii sale. **Unitatea societăţii socialiste este fondul social calitativ nou care exercită o adîncă înrîurire asupra mersului nostru înainte.** Ea face să apară noi stimuli ai dezvoltării sociale, ceea ce contribuie la accelerarea ritmului progresului social, la maturizarea şi perfecţionarea întregii societăţi.

Preocuparea permanentă a partidului nostru de a perfecţiona continuu relaţiile de producţie socialiste, şi stabilirea la un nivel mereu mai înalt a concordanţei acestora cu nivelul şi caracterul forţelor de producţie acţionează de asemenea ca un puternic stimulent pentru dezvoltarea în ritmuri înalte a industriei socialiste.

Realizările industriei, prin acţiunea lor multilaterală şi profundă asupra întregii economii naţionale contribuie la apariţia sau impulsionează acţiunea unor noi stimuli ai dezvoltării sociale care direct sau indirect îşi pun amprenta asupra ritmului de creştere a industriei şi creşterii rolului ei conducător în economia naţională.

Succesele industriei fac să crească contribuţia acestei ramuri la crearea venitului naţional, să sporească deci posibilităţile de acumulare şi consum, de ridicare continuă a nivelului de trai al poporului.

conf. dr. Gh. P. APOSTOL

ANCHETA NOASTRĂ

STOCURILE SUPRANORMATIVE

UN BALAST ÎN GESTIUNEA ÎNTREPRINDERII

DIRECTIVELE C.C. al P.C.R. privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale subliniază importanța pe care o prezintă aprovizionarea tehnico-materială pentru desfășurarea în bune condiții a procesului de producție. Orice fisură, orice întîrziere în activitatea de aprovizionare ritmică cu materii prime și materiale poate avea repercusiuni din cele mai grave, periclitînd realizarea planului de producție. Dacă lipsa unor materii sau materiale poate determina gîtuirea producției, urmări nu mai puțin negative prezintă o aprovizionare excedentară — în raport cu nevoile reale — sau cu unele articole care, față de sortimentele ce urmează a se fabrica, nu pot fi utilizate.

Pot fi preîntîmpinate asemenea fenomene negative? Iar dacă totuși se produc, ce măsuri operative pot fi luate pentru lichidarea lor? Iată întrebări la care ne-am propus să răspundem în cadrul anchetei efectuate.

● Consecințe: 12% dobîndă și multe altele...

O ANALIZĂ efectuată la mai multe întreprinderi reliefează existența unor importante stocuri supranormative. Astfel, Uzinele mecanice Timișoara la 1 noiembrie a.c. dețineau asemenea stocuri în valoare de 27 985 000 lei, Uzinele mecanice Turnu-Severin — 24.152.000 lei, Uzinele „1 Mai" Ploiești — 20 377 000 lei, Fabrica „Libertatea"-Sibiu — 9 275 000 lei etc. Numai în zece întreprinderi din Capitală, valoarea stocurilor supranormative se ridică la 131 702 000 lei.

Consecințele unor asemenea stocuri sînt bine cunoscute: plata unor dobînzi de 12% asupra stocurilor scoase de la creditare; cheltuieli privind depozitarea și gestionarea acestor stocuri; pierderi prin depozitare, perimare etc.

Toate acestea se răsfrîng, firește, direct asupra prețului de cost al produselor realizate de întreprinderile în cauză. Stocurile supranormative determină însă și o altă consecință, cu efecte mult mai grave, care privesc însăși economia națională: **scoaterea din circuitul economic a unor materii prime și materiale necesare producției. Pe de altă parte, prin producerea unor sortimente nesolicitate de beneficiari deci fără vînzare asigurată, se înglobează materii prime și muncă socială, fără a se realiza finalitatea: satisfacerea unei anumite necesități de consum, fie în sfera producției, fie în aceea a aprovizionării populației.** Într-adevăr, pe cită vreme la Uzinele „23 August", „Griviția Roșie" sau „Vulcan", importante stocuri de materii prime metalurgice sînt stocate de luni și chiar ani de zile, alte întreprinderi fac eforturi mari pentru a se aproviziona cu aceleași produse, uneori chiar cu aceleași sortimente, strict necesare ciclurilor normale de fabricație.

Pe lîngă toate acestea, stocarea îndelungată a unor materii prime, materiale și produse finite mai ridică o problemă:

Cu dobînda plătită pe 9 luni de întreprinderile industriale din Raionul 23 August București, acestea puteau să-și construiască 141 apartamente.

● Valoarea stocurilor din scripte corespunde cu realitatea din depozite?

SĂ LUĂM CÎTEVA EXEMPLE: din totalul stocurilor supranormative deținute de Uzinele „Independența"-Sibiu, unele sortimente — evaluate în prezent la 500 000 lei — nu vor putea fi valorificate decît sub forma de... deșeuri metalice, deși ele reprezintă piese sau semifabricate pentru care s-a consumat, pe lîngă materia primă, și forță de muncă. Pe aceeași linie, furnizează un exemplu plastic Fabrica „13 Decembrie"-Sibiu care, „într-un avînt de inițiative", a produs din deșeuri de materii prime unele produse finite ca portțigarete, mape etc., ce pot, datorită calității și prețurilor ridicate, să se transforme în „deșeuri de produse finite".

Exemplele date reprezintă numai cîteva spicuiri dintr-un șir din multe altele.

Pentru înlăturarea unor asemenea stări de fapt, credem că este necesar ca, în cadrul operațiunilor de inventariere ce se desfășoară în prezent, să se depisteze toate acele materii prime sau produse finite care nu mai pot avea utilizare sub forma în care se află, în întreprinderea proprie sau în altele, și să se ia măsurile legale de lichidare (casare, reducere de preț etc.). În acest mod mărimea stocurilor supranormative va fi egală cu valoarea lor efectivă, iar pe de altă parte, și cheltuielile pentru conservarea lor vor scădea (inclusiv dobînda de 12%).

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, la crearea unor asemenea stocuri de materii, materiale, semifabricate și produse finite, care nu au utilizare imediată (sau de loc) în procesul de producție, ori nu au desfacerea asigurată, contribuie din plin o anumită atitudine subiectivă față de dispozițiile normative, a organelor chemate să realizeze aprovizionarea tehnico-materială. Tendința de a exagera consumurile, de teama de a nu se găsi descoperiți, întocmirea planurilor de aprovizionare cu multă aproximație, introducerea în fabricație a unor sortimente necontractate cu beneficiarii etc., sînt numai cîteva din acțiunile contrare normelor de disciplină de plan și contractuale, mai frecvent întîlnite, care generează stocuri supranormative.

Pe lîngă unele cauze subiective, formarea de stocuri supranormative, cu tot cortegiul de fenomene negative pe care le declanșează, se datorează și unor practici ale forurilor coordonatoare și chiar unor dispoziții normative depășite.

● ...Formalism „cu acte în regulă"

CENTRALIZAREA EXCESIVĂ a repartizării produselor și, pe cale de consecință, „canoanele" contractelor planificate, constituie o frînă „legală" serioasă în lichidarea stocurilor supranormative. Potrivit actualei metodologii, întreprinderile deținătoare de asemenea stocuri sînt obligate să le aducă la cunoștință forului coordonator, care, pe bază de repartiție, le redistribuie altor întreprinderi din subordine. Cum întocmirea unor asemenea situații, comunicarea lor forului coordonator, confruntarea lor pe plan central cu cererile altor întreprinderi — evident, în profunzime, la nivelul specificațiilor — necesită un timp îndelungat, este ușor de înțeles de ce în foarte multe cazuri nici după 6—8 luni nu se emit repartiții de redistribuire. După o astfel de întîrziere, atunci cînd se emit, componența stocurilor comunicate este alta, ceea ce face ca asemenea repartiții să fie lipsite de finalitate. Astfel, cum poate explica Direcția generală de aprovizionare și desfacere din M.I.C.M. că deși toate întreprinderile au raportat cu șase luni în urmă importante stocuri fără mișcare, nici pînă astăzi nu s-au luat măsuri de redistribuirea în întregime a acestora? Pentru edificare dăm numai cîteva exemple: la 1 noiembrie a.c. Uzinele „Griviția roșie" dețineau stocuri fără mișcare cu o vechime mai mare de 6 luni, în valoare de 7 385 000 lei, Uzinele mecanice Turnu-Severin — 3 593 000 lei, Uzinele „1 Mai" Ploiești — 2 454 000 lei.

Așa fiind situația, în mod firesc se nasc unele întrebări: de vreme ce timp de luni de zile forul tutelar nu dispune redistribuirea stocurilor de produse dirijate, mai au asemenea produse caracterul de mărfuri strict necesare ramurii respective industriale? Nu este mai firesc, desigur cu respectarea unor reglementări necesare, ca acestea să fie valorificate direct de către întreprinderile care le dețin?

Pentru a putea fi lichidate operativ stocurile supranormative direct de către întreprinderile deținătoare, este necesară însă crearea unui sistem informațional simplu și de natură să fie la dispoziția tuturor întreprinderilor interesate.

AȘADAR, cauze multiple și complexe au generat an de an formarea de stocuri supranormative. Pe măsură ce unele s-au lichidat, altele le-au luat locul. Evident, o dată cu aplicarea în viață a principiilor de perfecționare a activității de aprovizionare tehnico-materială preconizate de Directivele C.C. al P.C.R., majoritatea cauzelor arătate vor fi înlăturate. Tocmai în acest scop se impune încă de pe acum luarea unor măsuri pentru preîntîmpinarea formării de noi stocuri supranormative: corelarea cît mai judicioasă a sarcinilor de producție transmise întreprinderilor cu repartițiile pentru aprovizionare; nominalizarea din timp a sarcinilor de desfacere pentru ca pe baza lor să se poată elabora planuri reale de aprovizionare; instituirea unui regim sever cu privire la introducerea în fabricație numai a acelor sortimente care au desfacerea asigurată, prin sancționarea oricăror abateri de la această regulă prevăzută de lege. Pentru lichidarea operativă a acelor stocuri care totuși se vor mai forma, acordarea de largi drepturi întreprinderilor care le dețin este mai mult decît un deziderat.

AL. DETEȘAN

AVEȚI NEVOIE DE BATERII? POFTIȚI LA GALAȚI!

CINE NU A AVUT NEVOIE în ultimele luni de baterii pentru radio cu tranzistori, se poate considera om norocos.

De ce? *Pentru că singura rezolvare ar fi fost o deplasare la Tulcea sau, în cel mai fericit caz, la Galați, localități în care asemenea articole se găseau și continuă să se găsească din abundență.*

Dovada? *Recent, întreprinderile comerciale cooperatiste interraionale au restituit furnizorului din București (Fabrica de cabluri și materiale electroizolante) nu mai puțin de 14 000 bucăți (11 000 bucăți I.C.I.-Galați și 3 000 bucăți I.C.I.-Tulcea), ca urmare a expirării termenului de garanție de 6 luni.*

Cum s-a întîmplat? *Simplu. Nu s-au găsit suficienți bucureșteni să se deplaseze la fața locului pentru asemenea cumpărături, iar cantitățile aprovizionate de organizațiile comerciale în cauză au depășit cu mult necesarul localnicilor.*

Ce se întîmplă cu aceste baterii? *La fel de simplu. Vor fi aruncate la coș. Dintr-o scăpare a inventatorului, nu s-a prevăzut posibilitatea „reînviorării" lor.*

Cine suportă paguba? *Deocamdată, contul de pierderi al organizațiilor comerciale „foste beneficiare".*

Ce se propune? *Consecințele unor asemenea atitudini de „grijă gospodărească" să fie trecute în debitul personal al gospodarilor în cauză. Nu ar fi lipsită de „eficiență economică" nici măsura de a se trece o parte din pagubă în sarcina celor responsabili din cadrul organelor centrale coordonatoare, care nu au luat din timp măsuri de redistribuire, sau în contul ACELOR care au făcut o asemenea repartiție, evident, cu respectarea principiului de răspundere materială în cote direct proporționale cu culpa fiecăruia.*

Poate în felul acesta se vor convinge toate părțile că la baza aprovizionării de mărfuri destinate fondului pieței trebuie să stea cercetarea prealabilă — și temeinică — a cererii de consum.

(Desen de Neagu Rădulescu)

În întreprinderile din regiunea Brașov

LICHIDAREA PIERDERILOR PLANIFICATE — MIJLOC DE SPORIRE A EFICIENȚEI ECONOMICE

„În orînduirea socialistă, rentabilitatea nu mai este o chestiune privată a diferitelor întreprinderi, ci o problemă fundamentală a întregii societăți. Orice activitate economică trebuie să corespundă unor cerințe concrete ale societății, să răspundă unor nevoi reale ale vieții materiale și spirituale a oamenilor, asigurînd, în același timp, creșterea continuă a avuției naționale, sporirea venitului național".

(Din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a P.C.R.).

ÎNTR-UNUL DIN NUMERELE PRECEDENTE ALE „VIEȚII ECONOMICE" s-a publicat un articol privind primele rezultate ale acțiunii de rentabilizare din principalele întreprinderi industriale ale regiunii Brașov. Atunci se întrevedea ca în acest an volumul pierderilor planificate să se reducă cu circa 33%. Investigațiile pentru identificarea a noi posibilități au continuat și după încheierea acțiunii de rentabilizare. Prin corelarea acestei acțiuni cu cea de organizare pe baze științifice a producției și a muncii, valoarea inițială a rezervelor interne prevăzute a fi fructificate a crescut la 35,7%.

Bilanțul încheiat pe primele zece luni din acest an consemnează faptul că **activitatea economică din regiunea Brașov s-a soldat cu un beneficiu peste plan în valoare de mai bine de 400 milioane lei.** *Acest rezultat reflectă preocuparea crescîndă a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor din industria regiunii pentru ridicarea nivelului tehnic al produselor, mai buna organizare a producției și a muncii, gospodărirea cu mai multă grijă a mijloacelor materiale și bănești aflate la dispoziție.*

Ca urmare a acestui ansamblu de preocupări, în perioada care a trecut din acest an, au fost rentabilizate 7 din întreprinderile planificate cu pierderi, iar la un număr de peste 1000 de produse pierderile planificate au fost diminuate cu circa 63 milioane lei. De menționat și faptul că în această perioadă au fost aplicate în producție un număr de 661 de măsuri din cele propuse de comisiile de rentabilizare, aducînd o contribuție de 40,4 milioane lei la lichidarea pierderilor planificate. Toate aceste succese confirmă eficacitatea acțiunii întreprinse din inițiativa conducerii de partid pentru rentabilizarea tuturor produselor și întreprinderilor.

● Pîrghiile rentabilizării în acțiune

LA STABILIREA MĂSURILOR PROPUSE majoritatea comisiilor de rentabilizare au pornit de la **o temeinică analiză a structurii prețului de cost.** Ca atare, colectivele întreprinderilor industriale și ale unităților economice au acționat asupra principalelor cheltuieli de producție în sensul diminuării lor. Măsurile aplicate s-au concretizat, în primul rînd, **în reducerea cheltuielilor materiale** — element ce deține ponderea principală în structura prețului de cost în majoritatea întreprinderilor industriale din regiune.

La Uzina „Independența" din Sibiu, de pildă, pierderile planificate la produsul „tuburi din fontă" au fost micșorate în acest an cu 397 000 lei ca urmare a reducerii consumurilor specifice cu circa 20—30 kg/tona de metal lichid și a rebuturilor cu 0,2—0,3%. **La Fabrica de hîrtie și celuloză-Zărnești,** aplicarea înainte de termen a măsurilor propuse pentru perfecționarea procesului de fabricație a hîrtiei de ambalaj tip A, a condus la reducerea consumului specific de colofoniu cu 16 l/t, fapt ce a permis rentabilizarea produsului. Tot la acest sortiment s-au redus cheltuielile de întreținere și funcționare a utilajelor cu 529 lei/tonă, prin prelungirea timpului lor de funcționare și scurtarea duratei de revizie. **La Întreprinderea de pielărie și încălțăminte „8 Mai" din Mediaș,** eficacitatea măsurilor aplicate a permis ca, în locul unei pierderi planificate pe 10 luni în valoare de 1 709 000 lei, să se realizeze un beneficiu de 734 000 lei, în special pe seama reducerii consumurilor specifice. Asemenea exemple pot fi date și de la **Fabrica chimică din Rișnov, „Dezrobirea" și Fabrica de stofe din Brașov, „Colorom"-Codlea** și altele.

La aceste întreprinderi cît și la altele **reducerea cheltuielilor materiale de fabricație s-a obținut paralel cu îmbunătățirea calității produselor.** Este demnă de relevat în acest sens preocuparea colectivului **Fabricii chimice din Rișnov** — întreprindere planificată cu pierderi — unde prin introducerea unui nou procedeu tehnologic de polimerizare în suspensie a acetatului de vinil monomer, au fost reduse consumurile specifice, diminuindu-se prin aceasta totalul pierderilor planificate cu 2 240 000 lei.

Cît privește efectul măsurilor organizatorice este semnificativă experiența **Întreprinderii miniere-Căpeni** — unitate planificată tot cu pierderi — a cărei activitate s-a încheiat pe 11 luni cu un beneficiu de 2 877 000 lei. Explicația acestui reviriment se află, printre altele, în faptul că au fost luate măsuri pentru concentrarea lucrărilor de descopertare, extinderea ciuruirii brichetelor, podirea abatajelor frontale cu plasă de sîrmă și eliminarea încărcării cărbunelui prin relee etc.

Rezultate deosebite în rentabilizarea activității au fost obținute și de întreprinderile de construcții. Prin mai buna organizare a șantierelor, o mai rațională gospodărire a mijloacelor materiale și bănești, din totalul celor 5 întreprinderi, planificate cu pierderi, au fost rentabilizate 4 **(Trustul regional de construcții locale. Întreprinderea șantiere construcții-montaj, Întreprinderea de construcții transporturi și Întreprinderea de construcții forestiere).** În 10 luni, în locul unei pierderi planificate de 14 749 000 lei, ele au obținut un beneficiu în valoare de 16 234 000 lei.

Măsuri de mare eficacitate au fost luate pentru **reducerea cheltuielilor de manoperă.** Aplicarea prevederilor Hotărîrii C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la reglementarea programului de muncă și întărirea disciplinei, **a fost însoțită și de o ridicare a gradului de mecanizare a lucrărilor.** Remarcăm în acest sens exemplul **Combinatului chimic din Făgăraș,** unde încă din trimestrul I a intrat în funcțiune o lucrare de mică mecanizare a fabricației de nitrocalcar, fapt ce a condus la sporirea capacităților de producție cu 8000 tone/an și la rentabilizarea produsului. Tot astfel, **Uzina de reparații-Brașov** prin utilizarea creditelor de mică mecanizare la confecționarea unui transportor mecanic, a redus volumul pierderilor planificate la produsul arbore motor U-650 cu 18 000 lei, diminuindu-se cheltuielile de manoperă cu 9 lei/buc.

● Restanțieri la examenul de eficiență

REZULTATELE CONSEMNATE ar putea fi mulțumitoare, dacă în același timp nu ar fi apărut anomalii care au favorizat menținerea nerentabilității, atît la nivelul unor întreprinderi, cît și la unele produse. Așa se face că, paralel cu lichidarea pierderilor planificate, au apărut în timpul ce s-a scurs din acest an **3 noi întreprinderi cu pierderi** — (U.C.M.-Copșa Mică, „Reconstrucția"-Feldioara și Fabrica de zahăr-Bod), **și 64 noi produse nerentabile.** Cum se reflectă această situație în totalul realizărilor pe regiune?

În locul unui beneficiu de 790 000 lei, s-a înregistrat o pierdere de 27 milioane lei, micșorindu-se soldul eficacității activității economice pe regiune cu 27 900 000 lei. De unde provine această situație nesatisfăcătoare?

Întreprinderea „Reconstrucția" din Feldioara, de pildă, dintr-o unitate rentabilă, cu un beneficiu planificat pe 10 luni de 1 228 000 lei, ea a înregistrat o pierdere de 443 000 lei. Explicația acestei stări de fapt rezidă într-o serie de **deficiențe tehnologice și organizatorice, care au dus la rebutarea unor loturi întregi de produse, încărcîndu-se astfel prețul de cost cu suma de 1 417 000 lei.** Tot aici, măsurile stabilite în legătură cu lichidarea pierderilor planificate au rămas mai mult pe hîrtie, în timp ce conducerea întreprinderii a manifestat o nepermisă îngăduință față de cei care încalcă disciplina tehnologică și a muncii, mulțumindu-se cu colecționarea și etalarea de greutăți obiective.

În alte întreprinderi, faptul că **aplicarea în producție a măsurilor propuse a fost neglijată a dus la depășirea cheltuielilor de fabricație, la menținerea și chiar la creșterea pierderilor planificate.** Așa este cazul **Fabricii de cauciuc-Brașov** unde, față de o pierdere planificată în valoare de 175 000 lei, s-au înregistrat 179 000 lei. Cauza: neaplicarea măsurilor stabilite de comisia de rentabilizare. Numai în trimestrul II, sectorul furtune lucrînd cu norme învechite, a înregistrat o depășire a lor cu 33%, deși în această perioadă nu au fost folosite integral capacitățile de producție, fapt ce a dus la efectuarea unor cheltuieli neeconomicoase. Și la **I.P.E.C.-Brașov,** numeroase măsuri, printre care „utilizarea integrală a capacităților de producție" (pe seama cărora se puteau reduce costurile indirecte cu 571 000 lei), „închirierea tiparelor de fișii" și altele, rămînînd înscrise doar pe hîrtie, au făcut ca în loc să scadă pierderea planificată (pe 10 luni — 2 709 000 lei), ea să crească la 2 861 000 lei. Într-o situație similară se află și **I.F.-Homorod, I.I.L. „Mobila"-Ghimbav, I.I.L.-Făgăraș** etc. La toate aceste unități, măsurile stabilite pentru rentabilizarea produselor nu au fost aplicate, în timp ce pierderile se majorează cu fiecare lună.

Experiența de pînă acum confirmă necesitatea urmăririi mai îndeaproape a modului în care se realizează măsurile propuse, a eficacității acțiunii de rentabilizare. Pe alocuri, din păcate, după depunerea și aprobarea studiilor de rentabilizare, colectivele formate s-au autodizolvat și, ca urmare, lichidarea pierderilor planificate a fost „pasată" în exclusivitate serviciilor contabilității. Chiar și colectivul regional de rentabilizare a produselor, care ar fi cel mai în măsură să coordoneze această acțiune, și-a încetat activitatea, din dispoziția Ministerului de Finanțe, după încheierea studiilor și diferitelor analize.

Firește, aceste deficiențe organizatorice fac ca acțiunea de rentabilizare să capete în multe locuri un caracter de campanie, să se încheie o dată cu întocmirea planurilor de măsuri. Considerăm că **pentru a imprima acțiunii un caracter dinamic, mobilizator, vor trebui reactivizate toate colectivele de rentabilizare, în frunte cu cel regional. Este oportună, după părerea noastră, găsirea unui mijloc de urmărire cel puțin trimestrială a planurilor de măsuri întocmite, a rezultatelor acțiunii de lichidare a pierderilor planificate, la care să concure Direcția regională de statistică, Direcția regională de control și revizie, Sucursala regională a Băncii Naționale, Banca de investiții, Sfatul popular regional și conducerea fiecărei întreprinderi în parte.**

Practica demonstrează pe deplin că **acțiunea de rentabilizare nu trebuie să cuprindă numai întreprinderile cu pierderi și produse nerentabile, ci toate unitățile, în scopul sporirii eficienței economice în ansamblu și prevenirea apariției unor noi produse nerentabile.** Din păcate, însă, în unele întreprinderi rentabile, au fost pierdute din vedere aceste cerințe, ceea ce a dus la diminuarea nivelului de rentabilitate a activității lor. Dacă luăm, de pildă, valoarea rebuturilor înregistrate pe 9 luni, vedem că ele se cifrează la nivelul economiei regiunii la 77 milioane lei, iar cel al cheltuielilor neeconomicoase la peste 41 milioane lei. La ele și-au adus contribuția nu numai unitățile planificate cu pierderi, ci și unele întreprinderi rentabile ca **Uzina „Hidromecanica" și „Rulmentul"-Brașov, „Electroprecizia" - Săcele, Uzina de autocamioane, Complexul de faianță și sticlă-Sighișoara, „Vitrometan"-Mediaș** etc. Se impune ca, paralel cu aplicarea măsurilor menite să lichideze pierderile planificate, să se urmărească în mod sistematic, la fiecare loc de muncă, nivelul tuturor cheltuielilor de fabricație, barîndu-se astfel toate canalele risipei.

● Propunerile întreprinderilor se cer mai larg sprijinite!

ACȚIUNEA de rentabilizare s-a desfășurat în unele întreprinderi mai mult scriptic, din birou, unele măsuri au fost trecute pe hîrtie fără prea multă chibzuință, fără a se asigura condiții pentru realizarea lor întocmai. A fost criticată în numeroase **ocazii practica dăunătoare a așa-zisei „rentabilizări" prin simpla scoatere din plan a unor produse care se realizau cu pierderi** (și aceasta de regulă cu sprijinul forurilor tutelare). Bilanțul de pînă acum vine să confirme justețea acestor critici.

Ce s-a întîmplat între timp? Formele au fost încheiate, produsele au fost scoase din plan, iar conducerile întreprinderilor — mulțumite că au scăpat de năpasta pierderilor — au uitat de căutarea unor căi pentru reducerea cheltuielilor de fabricație. „Fericirea" nu a fost însă de durată. Produsele fiind solicitate pe piață, același for tutelar care a admis scoaterea produselor din plan a dispus fabricarea lor în continuare, bineînțeles cu pierderi, deoarece între timp nu s-a mai luat nici o măsură pentru rentabilizarea lor. Așa s-a întîmplat la **Uzina „Emailul roșu" din Mediaș** care, pe baza obligațiilor contractuale, a trebuit să producă 858 buc. oale de fiert sub presiune, cu o pierdere de 49 000 lei.

Tot atît de dăunătoare este tendința unor întreprinderi de a solicita **majorarea, în mod nejustificat, a prețurilor de vînzare la unele produse** ce se realizează cu pierderi, propunîndu-și pe această cale rentabilizarea lor. Așa au procedat, cu concursul forurilor tutelare, **Întreprinderea de unelte și scule-Brașov, Fabrica de scule-Rișnov, IPROFIL-Măgura Codlei, I.F. Brașov, Sticla-Avrig și altele.**

La discuțiile purtate cu comisiile de rentabilizare la încheierea acestei acțiuni, au participat și numeroși delegați ai ministerelor de resort. Ei au notat propunerile făcute pentru corelarea prețului de vînzare al unor produse cu cel al costurilor reale. S-au făcut și promisiuni pentru lichidarea anomaliilor, înainte de o eventuală reașezare a prețurilor. Promisiunile n-au fost însă traduse în fapt. Amintim doar exemplul **Fabricii chimice-Rișnov,** care a propus ministerului coordonator numeroase variante pentru rentabilizarea produselor; la nici una nu s-a primit însă răspuns. La această întreprindere, de pildă, aracetul, care se realizează la un nivel calitativ superior celui din import, se vinde cu un preț ce nu reprezintă nici 50% din cel mondial, în timp ce beneficiarii, prin prelucrarea lui ulterioară, obțin o rentabilitate de 200—300%.

Și delegații altor direcții generale în cauză au uitat probabil de promisiunile făcute, iar conducerile întreprinderilor nu au insistat și în unele cazuri, n-au înaintat nici măcar documentația pentru noile prețuri. Din aceste cauze, la **I. F.-Brașov,** de pildă, se înregistrează importante pierderi la „lemnul de mină din stejar" și „lemnul de foc esență moale", iar la **„Amylon"-Sibiu** glucoza din cartofi se menține nerentabilă. Firește, toate aceste greutăți, aparent obiective la nivelul întreprinderilor în cauză, au o origine foarte subiectivă și soluții de aceeași natură. Neglijarea rezolvării acestor probleme, face ca numărul produselor nerentabile și valoarea pierderilor să se mențină încă la un nivel ridicat.

Considerăm **util ca între întreprinderile care fabrică produse similare, forurile tutelare să organizeze schimburi de experiență, o informare reciprocă cu privire la nivelul cheltuielilor de fabricație.** Aceasta mai ales pentru faptul că s-a constatat că în timp ce la unele întreprinderi produse similare continuă să se realizeze cu pierderi, la altele au devenit rentabile.

★

După 10 luni, bilanțul acțiunii de rentabilizare în întreprinderile regiunii Brașov confirmă că valorificarea rezervelor interne reprezintă o importantă pîrghie de lichidare a pierderilor planificate. Pentru ca această posibilitate să devină o realitate, vor trebui intensificate eforturile de închidere a tuturor canalelor care generează pierderi, de ridicare în ansamblu, a eficienței activității economice.

Marin STOIANOVICI
Zoltán FOKT
economiști Brașov

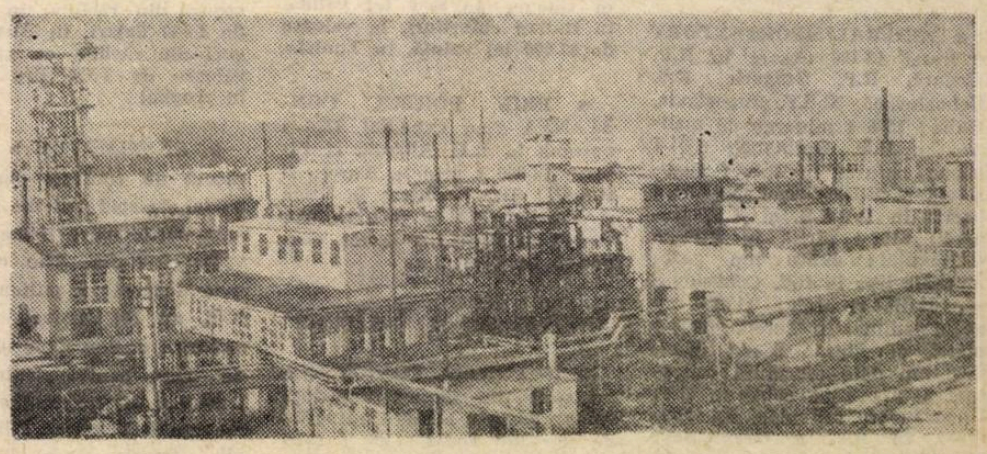

Uzina chimică-Rîșnov (vedere parțială)

INDICELE DE CONCENTRARE ȘI DIVERSIFICARE A COMERȚULUI EXTERIOR

DEZVOLTAREA ECONOMIEI noastre naționale a dus la creșterea continuă a comerțului exterior. Este caracteristic faptul că în timp ce produsul social a crescut în perioada 1951—1966 de 4,5 ori, volumul comerțului exterior s-a mărit în aceeași perioadă de 5,3 ori.

În expresie valorică, volumul total al comerțului nostru exterior a crescut de la 8 189,3 milioane lei valută în 1960 la 14 396,2 milioane lei valută în 1966, înregistrînd deci o creștere de 76%. În aceiași ani însă, volumul întregului comerț mondial a crescut cu numai 59,5%.

Intrarea în funcțiune a unui important număr de noi întreprinderi industriale, extinderea și dotarea cu mașini și utilaje cu înalte performanțe a unui mare număr de secții și ateliere din uzine și fabrici, crearea de noi sortimente și fabricarea de noi produse, pe lîngă creșterea continuă a producției, au avut însă urmări importante și asupra **structurii** comerțului nostru exterior și îndeosebi asupra structurii exporturilor noastre.

Conform nomenclatorului nostru din statistica comerțului exterior, structura exportului, pe cele mai importante grupe de mărfuri, s-a modificat după cum urmează:

Grupe de mărfuri	Ponderea în valoarea totală a exportului (%)		Indice valoric (1960 = 100)
	1960	1966	
Mașini și utilaje pentru producție	16,6	17,3	172,4
Combustibil, materii prime minerale, metale	37,0	24,3	108,8
Produse chimice, îngrășăminte, cauciuc	2,2	5,8	437,6
Materiale de construcții și accesorii	2,5	3,2	209,1
Materii prime de proveniență vegetală și animală (în afară de cele alimentare)	15,1	14,3	156,7
Materii prime pentru producția mărfurilor alimentare	9,0	9,6	177,2
Mărfuri alimentare	11,8	14,1	196,8
Mărfuri industriale de larg consum	5,8	11,4	326,3

Se constată prin urmare pe de-o parte o creștere în ponderea la export, la 6 din 8 grupe de mărfuri, iar o scădere în ponderea la 2 grupe. Deosebit de mari sînt sporurile în ponderea produselor chimice, creștere reflectată și în indicele valoric care arată că exportul a crescut de aproape 4,4 ori. La fel de remarcabilă este creșterea ponderii la exportul de mărfuri industriale de larg consum, plasarea în străinătate a acestor mărfuri majorîndu-se de aproape 3,3 ori. Aproape de 2 ori a crescut și exportul de mărfuri alimentare, de peste două ori a sporit exportul de materiale de construcții, iar ponderea grupei „mașini și utilaje", importantă deja în 1960, a înregistrat, de asemenea, un spor, volumul exportat sporind cu peste 72%. O creștere de peste 77% a fost realizată și în exportul nostru de materii prime pentru producția mărfurilor alimentare.

Pe de altă parte, a scăzut însă ponderea în export a grupei „combustibil, materii prime minerale, metale", dela 37% la 24,3%. Cu toată această scădere în pondere, volumul exportat totuși a crescut cu 8,8%, ceea ce remarcă și la cealaltă grupă „materii prime de proveniență vegetală și animală", a cărei pondere a scăzut de la 15,1 la 14,3%, dar al cărei volum exportat a crescut totuși cu 56,7%.

Cu alte cuvinte, se remarcă un fenomen pozitiv și anume **tendința de repartiție mai armonioasă și mai echilibrată în structura merceologică a exportului României.**

Printr-un indice sintetic, cunoscut sub denumirea de „**indice de concentrare**", este ilustrat printr-o singură cifră gradul de monostructură sau de diversificare structurală a comerțului exterior al unei țări, **coborîrea sub 100 a acestui indice indicînd o diversificare din ce în ce mai echilibrată, mai judicioasă.**

Această metodă de calcul ne arată că **indicele de concentrare pe marfă a exportului României a scăzut de la 46,2 în 1960 la 39,9 în 1966 și că indicele de concentrare pe marfă a volumului total al comerțului nostru exterior (export + import) a scăzut, de asemenea, de la 47,3 la 44,1: fenomen categoric pozitiv.**

Tot atît de interesantă și instructivă este folosirea acestui indice și pentru determinarea gradului de „concentrare teritorială", ilustrîndu-se prin aceasta repartiția mai îngustă sau mai largă sub raport geografic al comerțului exterior al unei țări. Din acest punct de vedere, tendința este, de asemenea, pozitivă, căci indicele scade între 1960 și 1966 de la 43,4 la 39,1.

dr. docent T. CRISTUREANU

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

Produse românești livrate peste hotare

● **MAȘINEXPORT** a livrat 50 strunguri universale în U.R.S.S. și R.P. Chineză.

● **MINERALIMPORTEXPORT** a livrat 13 100 t sare în R.P. Ungară, R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Italia; 1500 t minereu de mangan în R.D. Germană; 260 t bitum natural în R.S.F. Iugoslavia și R.D. Germană; 100 t baritină în U.R.S.S. și R.P. Ungară; 810 t pirită în R.F. a Germaniei; 49 500 mp geam mecanic tras în R.S. Cehoslovacă, Italia și Irak; 11 800 mp geam laminat în Turcia; 1300 t piatră de gips, 585 t ipsos, 2800 mp dale marmură concasată și 27 800 uc cahle în R.P. Ungară; 400 mp plăci de marmură în R.F. a Germaniei; 30 000 mp plăci azbociment în R.S.F. Iugoslavia; 132 500 mp tapet semilavabil și 65 policlorură de vinil în U.R.S.S.; 60 t polietilenă în R.P. Coreeană și R.D. Germană.

● **TEHNOFORESTEXPORT** a exportat 854 vagoane de mobilă către întreprinderi și firme din U.R.S.S., R.P. Polonă, R.P. Ungară, R.D. Germană, Anglia, R.F. a Germaniei, Suedia, Elveția, S.U.A., Norvegia și Olanda; 3 vagoane de uși celulare în R.P. Ungară; 16 vagoane cu ferestre din lemn de rășinoase în R.S. Cehoslovacă; articole de uz casnic din lemn în valoare de 32 500 lei valută în Anglia și Italia; săniuțe din lemn, în valoare de 8300 lei valută, în Italia; chibrituri, în valoare de 57 000 lei valută, în Tunisia.

● **PRIN PORTUL CONSTANȚA** s-au expediat 4275 t porumb în R.P. Albania și Liban; 12 980 t grîu în Turcia și R.A.U.; 8370 t ciment în Libia și Turcia; 3320 t sare și 2200 carbid în Italia; 1000 mc cherestea în Cipru.

Produse sosite din import

● **ÎN PORTUL CONSTANȚA** au sosit din import următoarele produse: 11 250 t minereu de fier din India, 1500 t cauciuc natural din Ceylon și 2100 t șrot de soia din Franța.

Noi contracte pentru export

● **MAȘINEXPORT** a încheiat noi contracte pentru exportul de strunguri universale în Austria, Belgia, Olanda, R.F. a Germaniei și Finlanda. De asemenea s-a încheiat un contract pentru exportul în Japonia a 14 freze de danturat, 2 freze verticale și 7 șhapinguri.

● **CARTIMEX** a contractat exportul în Danemarca a unor coșuri din foi de porumb în valoare de 3 260 coroane, coșuri din răchită și papură, în valoare de 19 240 franci, în Franța, coșuri din răchită, în valoare de 1 440 dolari, în Austria, coșuri din răchită cu plastic, în valoare de 1 130 lire sterline, în Anglia.

● **CHIMIMPORT** a încheiat recent un contract pentru exportul de acid salicilic tehnic și beta naftol către firme din Elveția și Italia. Alte contracte, care depășesc 1 milion lei valută, au fost încheiate pentru exportul de anvelope și camere de aer pentru autoturisme, tractoare și biciclete către firme din Danemarca, Liban, Anglia, Grecia, Iran, Turcia și R.P.D. Coreeană.

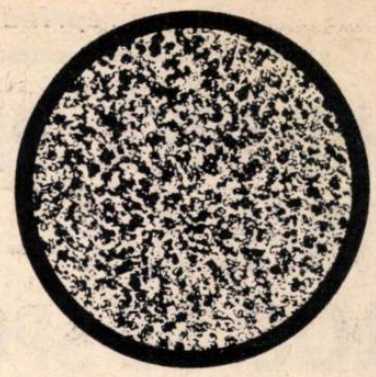

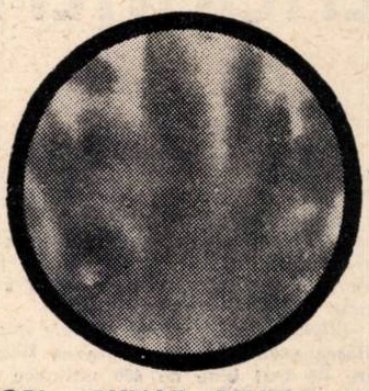

CATALIZATORI „BUNA" PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ

- pentru sinteza stirenului din etil-benzen,
- pentru sinteza clorurii de vinil, din acetilenă și acid clorhidric gazos,
- pentru sinteza acetatului de vinil din acetilenă și acid acetic,
- pentru hidrogenarea la înaltă presiune, de exemplu a acetaldolului în butandiol,
- pentru sinteza butandiolului —1,3 —1,4 din acetilenă și formaldehidă,
- pentru hidrogenarea selectivă sub presiune normală.

Activitate mărită, selectivitate excepțională, durata de viață prelungită

VEB CHEMISCHE WERK BUNA 4212 Schkopau über Merseburg REPUBLICA DEMOCRATA GERMANA

I. O. I. L. — TG. MUREȘ

str. Bolyai nr. 36

primește comenzi pe anul 1968 pentru următoarele produse:

DIN MASE PLASTICE

● **covoare din plastovin și vinilin, tuburi și fire p.v.c. de diferite dimensiuni, piese injectate din p.v.c., polistiren și polietilenă, bandă pentru protecția izolațiilor de bitum, „Dialin" pentru izolația conductelor.**

DIN STICLĂ:

● **scrumiere ornamentate, butelii pentru apă gazoasă, diferite tipuri de oglinzi, șibere pentru mobilier, firme din sticlă și reclame din sticlă.**

DIN TEXTILE:

● **sfoară din viscoză.**

DIN METAL COMBINAT CU LEMN ȘI P.V.C.:

● **cuiere pom, îmbrăcate cu p.v.c., scaune tapițate, cărucioare pentru transporturi interioare, scaune tip „Victoria", mese pătrate și triunghiulare.**

DIN LEMN:

● **mobilier pentru unități comerciale de desfacere, mese tehnice dentare, dulapuri de laborator.**

PRODUSE ALIMENTARE:

● **biscuiți populari vrac și preambalați și biscuiți sprițați, răcoritor expres (sub formă de praf și pachețele).**

Întreprinderea trimite celor interesați un catalog minimal de produse.

Informații suplimentare se pot obține la sediul întreprinderii din Tg. Mureș — telefon 3077.

FABRICA CHIMICĂ MĂRĂȘEȘTI

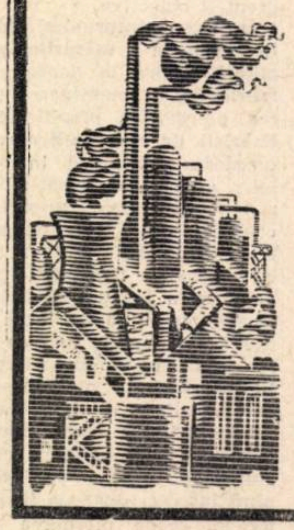

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ

următoarele produse pe bază de contracte:

- Clei de oase;
- Clei de piele;
- Gelatină industrială;
- Grăsime de oase;
- Grăsime de piele;
- Spumogen lichid și praf;
- Cărbune animal tehnic;
- Mangal din coji de nuci;
- Ulei de oase;
- Făină de oase calcinate;
- Fosfat tricalcic alimentar;
- Lacuri, vopsele, emailuri.

O INVENȚIE ROMÂNEASCĂ REVOLUȚIONEAZĂ TEHNICA FORAJULUI ÎN ÎNTREAGA LUME

EFECTUL BASGAN

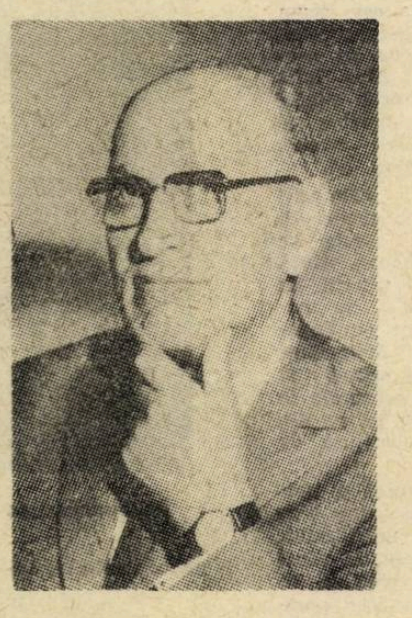

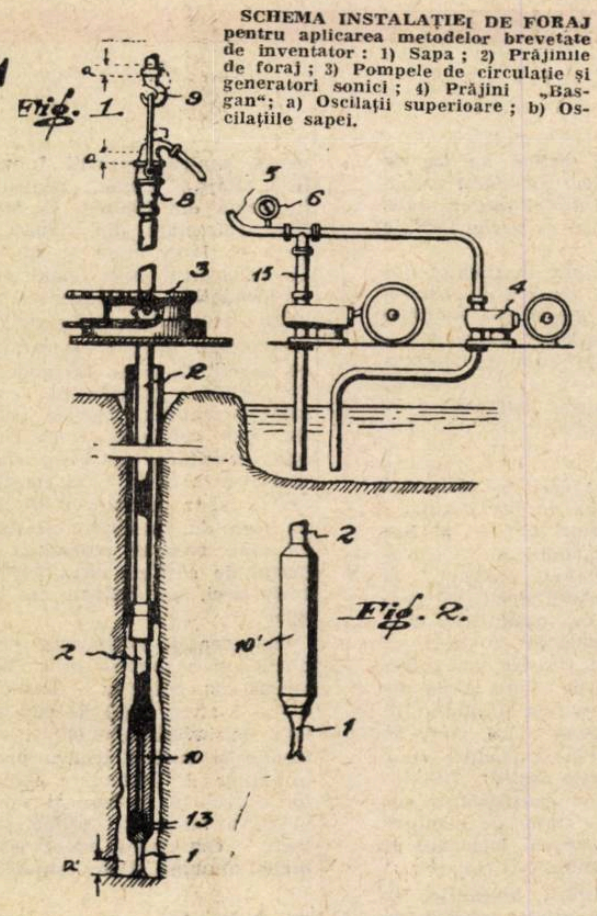

Fig. 1.

Fig. 2.

SCHEMA INSTALAȚIEI DE FORAJ pentru aplicarea metodelor brevetate de inventator : 1) Sapa ; 2) Prăjinile de foraj ; 3) Pompele de circulație și generatori sonici ; 4) Prăjini „Basgan"; a) Oscilații superioare ; b) Oscilațiile sapei.

- **Teoria sonicității elaborată de savantul George Constantinescu, aplicată de I. Basgan la forajul la mari adîncimi.**
- **De ce deviau de la verticală găurile puțurilor petrolifere ? Cum a înlăturat inventatorul român această defecțiune.**
- **Prin aplicarea invenției românești firmele petroliere americane au realizat economii de circa 30 miliarde dolari.**
- **Drumul spre inima pămîntului continuă. Inventatorul Ion Basgan : „Vom putea scoate țițeiului de la 15 000 de metri adîncime".**
- **Specialiști de vază subliniază importanța invenției românești.**

PRIMA BARIERĂ A FOST TRECUTĂ CU SUCCES

MOMENT 1930. — Forajul hidraulic Rotary a înregistrat cele mai mari performanțe. În numeroase țări se extrage țițeiul din adîncimi care ating 2500—3000 m. Specialiștii consideră că și aceste adîncimi pot fi depășite. Se fac încercări. Apare primul impediment, neprevăzut de nimeni, care spulberă speranțele înaintării spre adîncuri: pe măsură ce se forează tot mai adînc, găurile puțurilor deviază de la verticală, provocînd torsionări și avarii grave asupra coloanei de prăjini care acționează sapa. Ca urmare, procesul tehnologic de foraj la adîncimi mai mari se desfășoară anevoios. Se înregistrează pierderi de timp și cheltuieli enorme pentru înlocuirea sau remedierea utilajului care se deteriorează în adîncuri. E momentul cînd progresul tehnic în acest sector trece printr-o așa-zisă criză de înaintare.

Cine va găsi soluția salvatoare ? Specialiști de vază și practicieni din lumea întreagă studiază, cercetează, experimentează. Nu se găsesc cauzele devierii puțurilor.

Preocupat de ani de zile de aceste probleme, inginerul român Ion Basgan, stabilește că devierea de la verticală a puțurilor se datorește ignorării efectului presiunii în sens vertical de jos în sus. El constată că presiunea hidrostatică nu se exercită numai asupra centrului de greutate al coloanei de foraj și nu se repartizează în mod egal de-a lungul ei. ci acționează asupra extremității de jos a garniturii de foraj, adică la sapă. Aceasta avea ca efect crearea unei zone comprimate la partea de jos a coloanei de foraj, ceea ce ducea la existența unei zone neutre. De la zona neutră în sus apărea în coloana de foraj numai tensiune pînă la suprafață.

Descoperind un efect nou și necunoscut al forțelor de plutire și stabilind cauzele care fac ca puțurile să devieze de la verticală, ing. Ion Basgan propune soluții îndrăznețe pentru prevenirea consecințelor nefavorabile. În comunicarea **„Considerațiuni științifice asupra procesului modern de foraj"**, prezentată la primul Congres Mondial al Petrolului (Londra, 1933) și în lucrările publicate și brevetate, el dă o nouă interpretare a principiului lui Arhimede prin care ia în considerare efectul produs de presiunea lichidului de jos în sus.

Soluția propusă de inventatorul român în urma stabilirii acestui adevăr științific : înlocuirea prăjinilor grele de 1—4 tone și lungi de circa 6 m cu prăjini mult mai grele (20—30 tone) și mult mai lungi (100—300 m), proporționale cu presiunea arhimediană plus presiunea necesară la săpare.

Rezultatul experimentării acestei soluții : se reduce simțitor lungimea zonei comprimate ; se scoboară zona neutră, care desparte zona comprimată de cea tensionată ; garnitura de prăjini nu mai ia o formă sinusoidală pronunțată ; tensiunea de la capătul de sus al prăjinilor grele ține și echilibrul acestora.

Efectul : obținerea verticalității perfecte în săparea puțurilor, ceea ce a deschis calea pentru exploatarea țițeiului de la adîncimi care trec de 3000 m.

Brevetată în țară și peste hotare, soluția inventatorului român a adus după sine revoluționarea tehnicii forajului. În urma unor studii documentate s-au fixat, în marea majoritate a țărilor care exploatează țiței, noi norme de foraj cu prăjini grele, proporționale în greutate cu greutatea volumului de lichid dislocuit, plus greutatea corespunzătoare apăsării exercitate la extremitatea coloanei, adică la sapă. Această realizare tehnică a făcut posibilă forarea țițeiului de la adîncimi care, actualmente, ajung pînă la 8000 m.

SONICITATEA LA MARI ADÎNCIMI

CERCETĂRILE inventatorului *român nu s-au limitat numai la rezolvarea problemei privind asigurarea unei verticalități perfecte în săparea puțurilor petrolifere. El a atacat cu curaj și alte aspecte legate de introducerea tehnicii moderne în foraj, obținînd rezultate deosebit de fructuoase.*

Astfel, încă în teza de doctorat **(„Die Arbeitweise und Form des Rotary-Meissele"**, *publicată de Hans Urban la Viena cu o prefață semnată de reputatul om de știință George Constantinescu) susținută la Școala superioară de exploatări miniere din Leoben-Austria, el propune folosirea energiei sonice în exploatările petrolifere. În acest mod se naște o nouă metodă de forare a adîncurilor : forajul rotativ simultan percutant, numit și forajul sonic.*

În ce constă această metodă nouă ? *Iată ce ne-a declarat inventatorul ei : „Am studiat îndeaproape lucrările reputatului om de știință român George Constantinescu, creatorul teoriei sonicității. Cu prilejul numeroaselor cercetări efectuate de-a lungul anilor am constatat prezența curenților sonici în metal și în lichid circulînd în garniturile folosite la operațiile de foraj. Ținînd seama de această realitate și avînd în vedere că randamentul forajului depinde de : presiunea pe tălpă (de săpare) ; viteza de rotație a sapei și debitul respectiv ; viteza circuitului ; numărul curselor pompei și jetul de ieșire a apei din găurile sondei, am ajuns la concluzia că dacă sapei, cînd exercită rotația, i se imprimă o mișcare vibratorie (care îi permite să exercite o dată cu mișcarea de rotație și o mișcare oscilatorie în direcția verticalei) ea poate realiza — în timp ce continuă a se roti — și lovituri percutante, ceea ce mărește substanțial randamentul forajului".*

Anunțată la primul Congres Mondial al Petrolului (Londra 1933) și brevetată în România și S.U.A., metoda utilizării energiei sonice la forajul de adîncime a căpătat o largă aplicație în numeroase țări. Prin folosirea acestei metode se creează în timpul lucrului la foraj un regim vibrator permanent, care se transmite la sapă prin lovituri percutante. Prin această percuție, sapa ciocănește continuu terenul, slăbindu-l, iar prin mișcarea de rotație reușește să-l disloce mai ușor, curățind mai bine fundul găurii.

Un alt procedeu, inventat de Ion Basgan, se referă la folosirea unei greutăți concentrate la capătul de jos al garniturii de săpare, care să amortizeze rezultanta negativă a presiunilor mecanice, greutate care crește în raport cu cea a garniturii pe măsura măririi acesteia. Și acest procedeu a contribuit mult la modernizarea utilajului și a procesului tehnologic de săpare a puțurilor petrolifere.

Rezultatul aplicării invențiilor realizate de dr. ing. Ion Basgan ? *Este greu de făcut un calcul asupra beneficiilor realizate de majoritatea întreprinderilor petroliere din lumea întreagă care și-au însușit și aplică metodele brevetate de inventatorul român. O să ne referim la un singur exemplu. Experți juridici și tehnicieni de înaltă specialitate din America și din R.F.G. au stabilit, pe bază de calcule științifice, că folosirea invențiilor realizate de dr. ing. Ion Basgan asigură o reducere de 30% a prețului de cost pe metrul forat. Din cifrele pe care le avem la îndemînă aflăm că metodele de foraj, preconizate de inventatorul român, au fost folosite în decurs de peste 22 de ani la forarea — numai în S.U.A. — a 1 001 130 sonde care totalizează 1 182 770 480 m forați. La acest volum de lucrări, beneficiile obținute de firmele respective, ca urmare a folosirii invențiilor Basgan, se ridică la apreciabila sumă de 30 miliarde de dolari. Și firmele din celelalte țări, care utilizează aceste metode, au realizat beneficii asemănătoare — raportate la volumul lucrărilor efectuate.*

O PERSPECTIVĂ APROPIATĂ : FORAJ LA 15000 m

MOMENT 1967. — În numeroase țări, țițeiul este scos de la adîncimi care ating 8000 de metri. Realizări de seamă s-au obținut prin exploatarea zăcămintelor de țiței din fundul mărilor. Geologii spun: „Bogățiile din subsolul planetei, această «cămară» necercetată îndeajuns, sînt nemăsurate. Cum ajungem la ele ? Tehnica actuală, care a făcut și face minuni, a ajuns la adîncimi de 8000 de metri. Mai departe, cine îndrăznește ?".

Inventatorul Ion Basgan spune : „Mergem mai departe ! De vreme ce navele cosmice ne aduc vești din depărtările uriașe ale Universului, ar fi o omisiune de neiertat ca noi să nu pătrundem în adîncul apropiat, adică la 10—15 km în subsolul planetei pe care locuim. De altfel, fără bogățiile adîncurilor n-ar fi posibil zborul spre înălțimi".

În comunicarea trimisă la ultimul Congres al petrolului, inventatorul român a arătat clar : „Corpurile de cercetători și experți tind energic spre depășirea limitelor atinse în vederea depășirii discontinuității Mohorovici, pentru trecerea acestei frontiere a crustei superficiale a pămîntului". Această frontieră se află la o adîncime care variază — după zonele diferite ale globului — de la 10 pînă la 70 km. Vom trece această frontieră ?

În cadrul acțiunii cunoscută sub numele de „Proiectul Mohole", experți sovietici și americani fac deja cercetări și experimentări pentru explorarea acestor adîncimi În U.R.S.S., bunăoară, în peninsula Kola, se efectuează un foraj experimental la 15000 m. Și specialiștii americani fac asemenea cercetări de forare la adîncimi mari în nordul insulei Hawai.

Vor reuși asemenea cercetări ? Desigur, susține inventatorul român, care propune și soluții științifice. Între altele, el arată că pentru atingerea acestor adîncimi trebuie folosite materiale tubulare foarte ușoare și rezistente la efort, obținute din aliaje de aluminiu și titan, cu o duritate între 3 și 4,3 Kgf/ mm². Utilizarea acestui aliaj asigură realizarea de instalații de forare care să pătrundă pînă la adîncimi de 13 000—20 000 m. Este necesar — susține inventatorul — ca atunci cînd se lucrează cu astfel de instalații la adîncimi mari să se limiteze presiunea arhimediană asupra coloanei de foraj cît mai aproape de sapă, utilizîndu-se totodată energia sonică pentru a se imprima sapei o pătrundere mai amplă prin lovituri de percuție simultan cu rotația. Este necesar să subliniem că aceste operațiuni nu necesită o aparatură complicată în subteran.

Noile idei ale inventatorului Ion Basgan, înregistrate deja ca invenții în 15 țări, vor asigura înaintarea noastră continuă spre centrul pămîntului. Pînă acolo e încă un drum lung și spinos. Ne mîndrim că acest drum a fost deschis de un român.

SPRE CENTRUL PĂMÎNTULUI

OAMENI de ȘTIINȚĂ de talie mondială și numeroase publicații de specialitate din lumea întreagă au apreciat elogios realizările inventatorului Ion Basgan. În rîndurile care urmează reproducem cîteva din aceste aprecieri.

● **George CONSTANTINESCU :** „Într-o vizită făcută în America am fost informat că în exploatările petrolifere din această țară se aplică cu deosebit succes metodele de foraj inventate și experimentate de compatriotul nostru, dr. ing. Ion Basgan. Un simțămînt de mîndrie te cuprinde cînd afli că oameni de pe meleagurile țării noastre au contribuit și continuă să contribuie la progresul științei și tehnicii mondiale. Realizările inventatorului Basgan au revoluționat tehnica forajului. Principiile enunțate de el constituie jaloane precise pentru, noi și senzaționale progrese în direcția forajului la mari adîncimi. Mă bucur că teoria sonicității a găsit aplicare în studiile, cercetările și experimentările unui compatriot".

● **Revista engleză „THE PETROLEUM TIMES" :** „Teoria sonicității, elaborată de un român (George Constantinescu) și publicată pentru prima oară (în 1918) într-un tiraj de numai 150 de exemplare în cadrul patentelor secrete ale Amiralității britanice, a fost studiată și aplicată și în domeniul forajului la mari adîncimi. Realizatorul acestei aplicații este tot un român. E vorba de inventatorul Ion Basgan. Invențiile lui vor duce la realizări nebănuite încă în tehnica forajului la mari adîncimi. Ni se propune să înaintăm mereu spre centrul pămîntului. E o călătorie fascinantă. Aplaudăm pe cei ce științificește ne călăuzește pe acest drum fantastic".

● **Revista „ITALIANA DEL PETROLIO" :** La exploatările petrolifere, aparținînd firmei „ENI-AGIP" se aplică metodele inventate de românul Ion Basgan. În acest fel, puțurile sînt forate perfect vertical și în condiții economice foarte avantajoase. La alte puțuri unde nu se aplică aceste metode se înregistrează devieri de la verticală de 15—20 grade. O constatare care pledează pentru extinderea metodelor experimentate de inventatorul român".

● **Revista franceză „LE PETROLLE" :** „Dl. I. Basgan a făcut dovada unui mare curaj științific. Făcînd această afirmație, ne gîndim la Einstein, De Broglie, figuri contemporane, care au pus în discuție teoria lui Newton.

Păstrînd proporția, un curaj de aceeași natură a trebuit să anime și pe inventatorul român pentru ca să se atingă de principiul lui Arhimede, de o popularitate egală cu aceea a teoriei lui Newton".

Pagină realizată de
Aurel M. ALICU
D. TĂRNĂUCEANU

Industria aluminiului în plină dezvoltare

EPOPEEA METALULUI ALB

ÎN NOMENCLATORUL PRODUSELOR ROMÂNEȘTI, care-și cîștigă un loc de prestigiu pe meridianele globului, se înscrie și aluminiul. Deși lansat de scurtă vreme pe piața mondială, ALRO — aluminiul românesc — se bucură, datorită calităților sale, de o bună apreciere în Canada, S.U.A., Anglia, Belgia și în alte țări cu veche tradiție în realizarea acestui produs.

Multiplele sale calități (ușor, maleabil, rezistent) fac din aluminiu un prețios metal cu un cîmp larg de utilizări. În țara noastră, existînd bogate rezerve de materie primă — bauxita — partidul și statul au stabilit măsuri de dezvoltare continuă a acestei industrii. Zilele acestea — în întîmpinarea celei de-a XX-a aniversări a Republicii — a trecut pragul probelor tehnologice cea de-a treia hală de electroliză de la Uzina de aluminiu din Slatina. Ridicarea considerabilă a potențialului productiv al tînărului, dar vigurosului vlăstar al industriei de metal „alb", situează țara noastră în rîndurile celor cu o producție în continuă creștere.

● De la Criș la Olt, sau geneza „ALRO"

SEMNAREA „ACTULUI DE NAȘTERE" al aluminiului românesc a avut loc în iunie 1965 cînd, la Slatina, s-a produs prima șarjă. Dar istoria sa în țara noastră este legată de elaborarea primei șarje de alumină în citadela industrială de pe malul Crișului Repede — Uzina de alumină din Oradea — care furnizeaă celei de la Slatina, materia primă. Așadar, geneza metalului alb începe de la Criș, de acolo de unde pornește peste munți — albă ca zăpada — pulberea de alumină pentru a se metamorfoza, pe Olt, la Slatina, sub puterea miilor de kilowați, în aluminiu, metalul secolului XX.

În cetatea industrială de pe malul Crișului Repede, bauxita, coborîtă din Munții Pădurea Craiului, se transformă, cu ajutorul chimiei moderne, în alumină. Apoi, la Slatina — oraș căruia aluminiul i-a deschis poarta în minunata istorie a industrializării socialiste a țării — ea intră în chinga de foc a electricității (aici converg 5 magistrale electrice, totalizînd un potențial de energie egal cu consumul orașului București) și, la capătul unor procese complexe de electroliză, dă naștere aluminiului.

Dacă metamorfoza bauxitei se petrece într-un conglomerat de mari instalații și recipienți — parțial amplasați în aer liber — alumina, trecînd prin gheena electricității spre a deveni aluminiu, se plămădește în uriașe hale și pe vetre subterane lungi de sute de metri. Imaginați-vă un imens laborator măsurînd 576 metri sub o cupolă înaltă, unde sînt instalate 164 cuve și 12 creuzete și vă puteți forma o idee cum se prezintă una din cele trei hale de electroliză.

La Oradea și Slatina — ca, de altfel, în multe alte noi sălașuri ale industriei noastre socialiste — oamenii cîmpiei de la Criș și Olt, au deprins meșteșuguri noi, devenind făurari de alumină și aluminiu. Vrednici și pricepuți, dovedind talent și pasiune, și unii și alții s-au prins în bătălia cu timpul, biruindu-l.

Pe meleagurile de la Criș, ca și pe vechiul loc de popas al pandurilor lui Tudor Vladimirescu, chimiștii orădeni și electrometalurgiștii slătineni, au rostit Plugușorul lui 1968, cu mult înainte ca ultima filă din calendarul anului să fie ruptă, raportînd îndeplinirea și depășirea sarcinilor din planul de stat pe anul în curs. Acestor succese în producție și unii și alții le-au alăturat pe cele împlinite pe făgașul lucrărilor de investiții pentru extinderea capacităților de producție —, activitate care prezintă o importanță deosebită. În planul cincinal, se prevede ca, la sfîrșitul anului 1970, producția de aluminiu să crească de 3,7 ori față de anul 1965.

● „Simfonia valențelor tehnice"

PENTRU UZINA DIN CÎMPIA CRIȘURILOR, obiectivele din planul de dezvoltare pentru etapa a II-a erau prevăzute să intre în probe tehnologice în trimestrul II/1968. Planificarea judicios făcută, a fost însă răsturnată, fiindcă orădenii și-au făcut între timp planuri mai chibzuite, la nivelul posibilităților, astfel încît să realizeze o devansare cu cel puțin trei luni. Girul succesului ? O temeinică și aprofundată activitate științifică la temelia întregii munci de concepție, de studii și de organizare a muncii pe șantier. Pîrghiile acestui sistem au funcționat fără greș. Și astfel, au intrat parțial în exploatare noua stație de pompe la secția leșiere, instalația pentru recuperarea și caustificarea sodei carbonatate, o nouă stație de compresoare, instalații de evaporare, măcinare și spălare a șlamului (nămolului) roșu.

Efectele grăbirii realizării investiției se concretizează în substanțiale sporuri de producție, care reprezintă pentru 1967 circa 1800 t alumină, în 1968 — 9000 t, iar în 1969 peste 10 000 t, facilitînd intrarea mai repede în funcțiune a întregii uzine la capacitatea proiectată. Această normă de durată va fi redusă de la 24 la 12 luni, soldîndu-se cu însemnate sporuri de producție.

Concomitent, au fost întocmite studii pentru înlăturarea unor locuri ce au devenit înguste. Instalațiile de măcinare, evaporare, îngroșare și descompunere nu asigurau, din punct de vedere al capacității de producție, o perfectă concordanță cu secțiile leșiere, calcinare, filtrare albă, spălare, creînd — pe fluxul tehnologic — o serie de gîtuiri, ce se răsfrîngeau negativ în balanța producției. Analiza acestei situații, atît de lapidar exprimată, încît ar lăsa impresia că nu-i tocmai mare lucru, s-a concretizat într-un studiu amplu.

Lucrările prevăzute în acest studiu sînt transpuse acum din proiecte, în practică. Desigur, interesează eficiența lor. Economiștii uzinei au calculat-o și i-au atribuit o denumire cu iz poetic... „simfonia valențelor tehnice". **Sporirea capacității de producție cu 11%, față de o investiție ce reprezintă numai 6%, reducerea investiției specifice pe uzină cu 4%, scăderea cheltuielilor la 1000 lei producție-marfă cu 1%, creșterea beneficiilor cu 15% și a rentabilității cu 6%, recuperarea investiției suplimentare în răstimp de numai 4 ani, sînt cîteva „note", ce se vor descifra, după a III-a etapă de dezvoltare a uzinei, din partitura acestei simfonii de un gen aparte.**

● Picătură cu picătură...

INIȚIATIVA CREATOARE a chimiștilor orădeni germinează rodnic. Sursa de inspirație : producția, nevoile și greutățile ei. Cîte necazuri nu generau traseele pentru transportul pneumatic al aluminei calcinate ! Construite înainte din țeavă, nu rezistau 2—3 zile și reclamau reparații. Un colectiv de la secția de calcinare a găsit remediul : executarea unor coturi din beton de corindon cu liant sticlos. De peste 6 luni instalația lucrează după noua soluție și n-a mai fost necesară nici o intervenție pentru reparații. Inovația este acum în „voiaj"... tehnic, pentru generalizarea la Uzina din Slatina, la fabricile de produse refractare din Azuga și Alba Iulia și-și va lărgi sfera și în sectorul minier la transportul unor materiale abrazive de la instalațiile de preparare. La ea „acasă", aduce economii anuale de 700 000 lei.

Alumina, pînă să se nască, „mănîncă" cu nemiluita tone de abur tehnologic. Și sînt atîtea „găuri" pe unde acesta se scurge. „Șurubul" trebuia, pe undeva, strîns. S-a pus problema reducerii cantității de ape parazitare, printr-un complex de măsuri pentru a se evita consumul suplimentar de abur tehnologic. **De la 7 tone abur pe tona de alumină, acesta a scăzut la 6,7 tone, ceea ce reprezintă o economie la prețul de cost de circa 2 160 000 lei pe an.** Iată, deci, ce valoare are o picătură de apă...

Acțiunea de organizare științifică a producției și a muncii, prezintă la uzina orădeană, un caracter dinamic, mobilizator, avînd o sferă largă de cuprindere. În acest flux de investigație științifică colectivă, se înscrie și studiul pentru promovarea posibilităților de executare integrală a pieselor de schimb în țară și valorificarea complexă a materiei prime și multe altele, toate convergînd către același țel : **mai multă alumină și de calitate tot mai bună.**

● Grinda de rezistență a succeselor

ELECTROMETALURGIȘTII SLĂTINENI întîmpină anul 1968 cu bucuria unor succese de prestigiu. Încă de la 14 decembrie, **planul pe 1967 la producția globală și marfă a fost depășit cu 10 milioane lei, iar la producția-marfă vîndută și încasată cu 6 milioane ; economiile la prețul de cost totalizează 20 milioane, iar beneficiile realizate peste sarcina planificată — 35 milioane lei. Planul anual de export a fost depășit cu 2000 t aluminiu.**

Preocuparea pentru utilizarea deplină a capacităților de producție în scopul sporirii randamentelor s-a împletit strîns cu perspectiva muncii care trebuie să asigure condițiile necesare unui nivel și mai ridicat de producție în anii viitori. Diagrama accelerării investițiilor redată laconic, consemnează că la 4 mai 1966 au fost atacate lucrările de construcție ale unei noi hale de coacere, iar la 19 mai stația de redresări — obiective planificate a fi date în producție în semestrul I/1968. Dar **constructorii au încheiat „socotelile" pentru etapa a II-a cu 5 luni mai devreme. Acest decalaj de 150 zile, față de prima etapă, asigură condițiile ca, în 1968, să se producă 7000 t aluminiu peste prevederi.** Important de reținut este și faptul că parametrii proiectați pentru etapa a II-a vor fi atinși cu circa 100 de zile mai devreme.

La temelia acestor succese, demne de toată lauda, se află o seamă de factori care, în ultimă analiză, **își au izvorul într-o concepție științifică, unitară, asupra muncii de organizare și de execuție a investiției.** Alfabetul unei asemenea concepții începe cu asigurarea a peste 80% din proiectele de execuție ale anului de plan. Cifrele poate obosesc, dar în cazul de față sînt necesare, concludente. Cînd încă de la începutul anului există pe șantier 87% din volumul total de utilaje tehnologice, 100% construcțiile metalice și 65% din volumul de materiale refractare, se cheamă că, în adevăr, există un front larg de lucru, bine organizat.

Desigur, toate aceste excelente condiții, determină un climat optim accelerării ritmului lucrărilor. Ele reclamă însă inițiativă și entuziasm, găsirea unor drumuri cît mai drepte pentru realizarea țelului propus : timp record și bună calitate în execuția diferitelor obiective.

● „Drumul critic" și implicațiile lui

'METODA, CU REZONANȚĂ OARECUM CONTRADICTORIE, definește de fapt un drum nou în modul de a ataca marile construcții reprezentînd, în esență, organizarea judicioasă, științifică, a lucrărilor de construcții-montaj. Ea presupune planificarea grafică, matematică, a fiecărei operații de construcții-montaj, în funcție de posibilitățile tehnice de realizare a operațiilor și în raport cu intensitatea ritmului de aprovizionare a șantierului. Cu alte cuvinte, metoda este un fel de ecuație a construcției, în care se cere cunoașterea tuturor elementelor.

S-ar părea curios, dar metoda folosită în etapa a II-a a lucrărilor de dezvoltare a uzinei de la Slatina, a promovat — la cea de-a treia rolă de electroliză — o succesiune de lucrări inversată față de modul obișnuit de lucru. A început cu... sfîrșitul. Au fost înălțați mai întîi stîlpii, pe care s-au montat fermele cu tot acoperișul, apoi s-a săpat fundația cuvelor, ce totalizează 4 100 t metal prelucrat. Adăugînd la acest colos metalic alte 2 400 t cît reprezintă fermele, 1 400 t bare de aluminiu care conduc curentul electric — „materia primă" în procesul de elaborare a aluminiului — și 7 000 t materiale refractare (din 400 sorturi diferite), vă puteți forma o idee a ceea ce a însemnat „drumul critic", pîrghie importantă în devansarea cu 5 luni a volumului de lucrări din etapa a II-a. Dacă una din aceste „rotițe" de mii de tone, care implică construcții de instalații și repere, aprovizionare ritmică, execuție riguros planificată etc., nu s-ar fi mișcat ca o piesă de șah mutată la timp și precis, tot edificiul metodei ar fi eșuat.

Pentru ca metoda „drumului critic" să nu fie stăvilită de „momente dificile" (lipsa anumitor piese sau materiale nelivrate ritmic și în succesiunea tehnologică) și-au adus contribuția și colectivele de la Uzinele de construcții metalice și mașini agricole-Bocșa Română, „Progresul"-Brăila, Utilaj chimic-Ploiești, Griviția roșie-București, fabricile de cărămizi Pleașa și Comarnic.

S-ar putea vorbi în această privință de o mulțime de soluții valoroase utilizate, de aportul specialiștilor la rezolvarea — în cadrul acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii — a problemelor ridicate de producție.

Investigînd rezervele interne, de exemplu, electrometalurgiștii slătineni au dovedit că stația de redresori deține un potențial energetic pe care poate să-l furnizeze la încă 12 cuve pe fiecare hală. Proiectul lor, însușit de conducerea Ministerului Industriei Chimice, este transpus în practică, încît acum, în plină iarnă, se extind cele trei hale de electroliză, care vor depăși numărul suplimentar de cuve. De pe urma acestora, urmează să se obțină, în viitorul apropiat, o producție suplimentară de 7 500 tone aluminiu anual.

...În istoria industriei socialiste a țării noastre — aluminiul — a cărui epopee începe în Munții Pădurea Craiului, se încheagă la Oradea și se desăvîrșește la Slatina — a înscris o nouă pagină. Încă din primii ani ai zămislirii lui, aluminiul românesc s-a afirmat în competiția mondială, ocupînd un loc de prestigiu — recunoaștere a hărniciei și talentului poporului nostru.

ing. I. ALEXANDRESCU

La Slatina, din alumină — „ALRO"

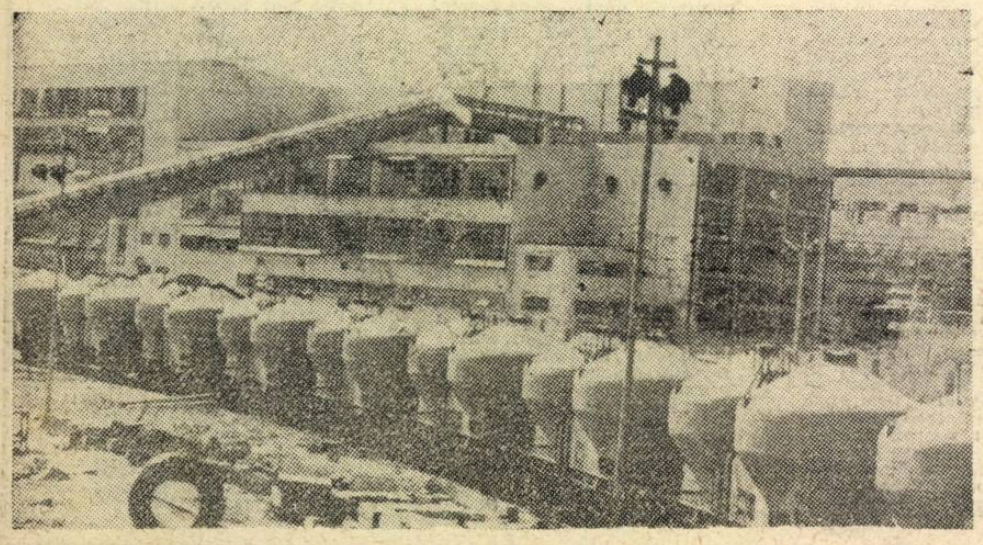

Bauxita din Munții Pădurea Craiului se transformă la Oradea, în alumină

LA ORIZONTUL RENTABILIZĂRII:

În 1967, pe ansamblul ramurii, cheltuielile au fost acoperite prin venituri. În perioada 1968-1970, beneficiile ce se vor realiza peste plan vor totaliza 900 milioane lei

Bujor ALMĂȘAN
ministrul minelor

*MARILE CUCERIRI ȘI REALIZĂRI ale socialismului în patria noastră în cele două decenii de la instaurarea Republicii — relevate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R. — au fost primite cu legitimă mîndrie patriotică, alături de întregul popor, și de lucrătorii din industria minieră. Ei văd în aceste succese înmănunchiată și munca lor rodnică, care a făcut ca, în acești ani, industria minieră *) să sporească necontenit producția și să valorifice mai deplin și cu eficiență sporită marile bogății ale subsolului țării noastre.*

Ritmuri înalte de creștere a producției

În perioada 1950—1966, ca urmare a eforturilor depuse și a importantelor fonduri de investiții acordate de stat, **producția globală a înregistrat un ritm mediu anual de creștere de 9,7%, față de o creștere medie anuală a producției miniere mondiale de numai circa 4%, iar productivitatea muncii a sporit în ritmuri medii anuale de 4,2%.** An de an, sarcina de reducere a prețului de cost a fost realizată și s-au îmbunătățit continuu indicatorii de eficiență economică a investițiilor. **În industria carboniferă** — așa cum arată datele comparative — **în perioada 1950—1965, productivitatea muncii a crescut cu 66%.**

În prezent, **industria minieră, în colaborare cu sectoarele metalurgiei extractive, satisface integral necesitățile economiei naționale de cărbune energetic, plumb, zinc, aluminiu, sare și numeroase substanțe nemetalifere — calcar, feldspat, talc, bentonită, barită și altele.** De asemenea, ea acoperă în bună parte necesitățile economiei naționale la cărbune cocsificabil, cupru și minereu de fier. Mai mult, industria minieră creează însemnate disponibilități de produse pentru export, în special de sare, minereu de mangan, feldspat, talc, bentonită, barită și unele metale colorate.

Merită relevat și faptul că un număr mare de produse — cărbunele energetic și cocsificabil de Valea Jiului, lignitul din bazinul Oltenici, minereul de fier de la Teliuc, Ghelar și Căpuș, concentratele de plumb și zinc provenite din bazinul Baia Mare, cele de cupru de la minele Bălan, Deva și din bazinul Baia Mare, sarea exploatată de aproape toate salinele aflate în producție, precum și marea majoritate a produselor nemetalifere — **se obțin la prețuri de cost** (cursuri de revenire a valutei) **comparabile cu prețurile internaționale.**

În 1967, circa 135 milioane lei producție și 200 milioane lei economii peste plan

Potrivit realizărilor pe 11 luni și a prelimînărilor pe luna decembrie 1967, **prevederile de plan la producția globală și producția-marfă vîndută și încasată vor fi realizate și depășite cu circa 2,5—3% pe întreaga industrie minieră și pe fiecare direcție generală în parte.** Producția ce se realizează peste plan se ridică la circa 135 milioane lei. **Vor fi extrase și produse suplimentar aproape 250 mii tone de cărbune, importante cantități de metale în concentrate: 2 500 t de zinc, 300 t de plumb, 200 t de cupru ș.a.m.d.**

Față de dinamica foarte accentuată a producției miniere din acest cincinal ca și aceea ce se întrevede în perspectivă, mai ales la cărbune, cupru și la o serie de produse nemetalifere, **capătă o mare importanță faptul că a fost realizat integral, pe minister, planul de investiții, care pentru anul 1967 totalizează 2,5 miliarde lei și au fost puse în funcțiune, la termen principalele obiective planificate.**

Activitatea din acest an s-a caracterizat printr-o serie de aspecte calitative, care reflectă nu numai preocupările curente, ci și modul în care au fost traduse în viață, în întreprinderi, acțiunile inițiate de conducerea de partid privind organizarea științifică a producției și a muncii, creșterea rentabilității, precum și asigurarea parametrilor proiectați la noile obiective date în exploatare.

Un prim aspect care merită subliniat este cel cu privire la creșterea productivității muncii cu circa 10% față de realizările anului precedent și cu aproape 6% peste prevederile planului pe anul 1967; aceasta conduce la o economie relativă de 4 400 salariați numai pe acest an, economie ce va spori de 2—3 ori în anii ce urmează pînă în 1970.

Cel de-al doilea aspect este legat de reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă cu peste 30 lei, reducere care, conjugată cu creșterea producției și îmbunătățirea calității produselor, **a condus la obținerea de economii peste plan numai în 1967, de circa 200 milioane lei.** Acest lucru creează condiții favorabile ca, pe ansamblu — ca urmare a efortului propriu al ministerului și unităților sale — activitatea industrială să devină rentabilă începînd de la 1 ianuarie 1968, fără a se solicita un spor de investiții peste cel prevăzut în planul cincinal. **În perioada 1968—1970, industria minieră va realiza, peste prevederile planului cincinal, beneficii în valoare de 900 milioane lei.**

Nu poate fi omis nici efortul făcut de colectivele unor întreprinderi care, sub conducerea organelor de partid și conlucrînd rodnic cu delegații ministerului, au găsit căile de a atinge parametrii proiectați la noile obiective, în termenele prevăzute de documentațiile tehnice sau de a le scurta apreciabil. În această din urmă situație se află, în special, noile mine de lignit din bazinul Motru (Horăști, Leurda) care, la sfîrșitul anului 1967, își realizează capacitatea proiectată cu 1 și, respectiv, 2 ani mai devreme decît prevederile din S.T.E. Tot cu 2 ani înainte de termen își va realiza capacitatea și mina Ploștina.

Tehnica, forța de muncă și timpul de lucru — mai bine folosite

Acțiunea de organizare științifică a producției, desfășurată pe un plan larg în întreprinderi, a scos la iveală numeroase inițiative valoroase, care s-au concretizat în studii și măsuri cuprinzătoare, permițînd nu numai obținerea unor realizări apreciabile în 1967, dar au creat și creează premise pentru valorificarea unor importante rezerve interne și în ceilalți ani. Pe această bază, **față de prevederile inițiale din cincinal, sarcinile de plan pe anul 1968 prevăd un spor de producție-marfă de 40 milioane lei, o creștere a productivității muncii de circa 5%, o reducere cu 32,8 lei a cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă, precum și un spor de beneficii de circa 200 milioane lei.**

Pentru realizarea cu succes a sarcinilor sporite din 1968, vor fi aplicate cu perseverență toate măsurile preconizate prin acțiunile întreprinse în anul 1967 pe linia organizării științifice a producției și a muncii, a rentabilizării produselor, atingerii parametrilor proiectați, precum și a îmbunătățirii normării tehnice. Este suficient să arătăm, de pildă, că organizînd în acest an 80 locuri de muncă model, pe baza unor proiecte de organizare specifice și urmărind buna lor aplicare, s-au obținut creșteri apreciabile de productivitate a muncii, într-un timp de numai 2—3 luni: 22—23% în abatajele 102 și 311 de la mina Lonea; 34% la abatajul 6 Vest de la Petrila; 42% la abatajul cu front lung de la mina Vărzari III.

Studierea aprofundată a elaborării și aplicării normelor de producție în condițiile concrete de dotare actuală a minelor, precum și analiza comparativă a nivelului normelor la unități cu condiții naturale și de dotare tehnică asemănătoare, au făcut posibilă o îmbunătățire a nivelului normelor de muncă în acord cu 3—20%. Prin lărgirea atribuțiilor și precizarea mai bună a sarcinilor și, în general, prin raționalizarea muncii de regie, va fi îmbunătățită structura muncitorilor pe întreaga activitate industrială, astfel încît **ponderea muncitorilor de bază va crește de la circa 69% în anul 1967, la circa 74% în anul 1970, diminuîndu-se corespunzător ponderea muncitorilor auxiliari.**

Pe baza analizelor făcute și a măsurilor luate cu privire la utilizarea timpului de lucru și gradul de ocupare a muncitorilor — domenii în care în anii din urmă s-au manifestat unele deficiențe care au împiedicat ridicarea productivității muncii la un nivel mai înalt — se va ajunge ca timpul consumat la locul de muncă să crească de la 410—470 minute pe schimb, la 480 minute, precum și la o sporire corespunzătoare a timpului efectiv de lucru. În mai multe cazuri, prin planul pe anul 1968 s-a prevăzut să se procure utilaje de mare randament în cantități peste cele prevăzute în planul cincinal, fondurile necesare fiind asigurate prin redistribuiri corespunzătoare.

Paralel cu măsurile luate privind utilizarea mai bună a tehnicii, a forței de muncă și a timpului de lucru, preocupări intense au existat și există pentru reducerea consumurilor specifice la lemnul de mină, precum și la materialele principale folosite în procesele de preparare a minereurilor.

Mergînd pe aceste căi, se estimează că se va obține, pe ceilalți ani pînă la sfîrșitul cincinalului (1969—1970) **o producție-marfă suplimentară în valoare de circa 270 mil. lei, productivitatea muncii va crește peste prevederi cu 7% medie anuală, iar volumul de beneficii peste plan va reprezenta mai bine de 700 mil. lei.**

Valorificarea mai bună a resurselor

O bună parte din eforturile și preocupările noastre **vor fi axate pe valorificarea mai bună a resurselor minerale.** Este știut că dacă la unele substanțe minerale — cărbuni energetici, sare, dolomită, calcar, feldspat etc. — rezervele cunoscute asigură continuitatea producției pe perioade îndelungate, la altele — minereuri de fier, minereuri neferoase, argile refractare etc. — baza de rezerve este mai redusă. În același timp, pierderile de substanțe minerale utile în timpul procesului de extracție și preparare sînt încă mari. Totodată, din elementele utile conținute de minereurile extrase, valorificăm pînă în prezent numai 6—7 elemente, în timp ce în alte țări, din minereuri cu caracteristici apropiate, se extrag un număr mai mare de produse.

CĂRBUNE BRICHETAT

În vederea îmbunătățirii aprovizionării populației, inclusiv a celei rurale, cu combustibil de bună calitate, care să înlocuiască lemnele de foc, Ministerul Minelor a luat măsuri pentru distribuirea unei cantități sporite de brichete de huilă, huilă bucăți spălată și lignit sortat de calitate superioară. Cantitatea de cărbune destinată uzului casnic va crește progresiv, astfel că, în anul 1970, se va distribui populației cu circa 1 milion de tone mai mult decît în 1967.

Pentru atingerea acestei cantități, s-a prevăzut construirea unei noi instalații de brichetare a huilei din Valea Jiului cu o capacitate de 600 000 t/an, care va intra în funcțiune în 1970. Totodată, pentru perioada de după 1970, se prevede construirea unei instalații de înnobilare a lignitului, creîndu-se astfel condiții de sporire și mai mare a cantității de cărbune destinat populației.

Măsurile preconizate converg spre reducerea substanțială a pierderilor de rezerve în cursul exploatării, cu deosebire la argile retare, la sarea extrasă prin sonde, precum și la alte substanțe. O altă categorie de măsuri sînt axate pe aplicarea de procedee tehnologice noi de preparare și îmbunătățirea celor existente din sectoarele miniere, conjugate cu cele ale metalurgiei neferoase, în scopul reducerii pierderilor de metale în cursul proceselor de preparare și prelucrare metalurgică.

Un loc foarte important îl ocupă valorificarea complexă a concentratelor crude din care astăzi extragem numai sulful și cenușile de pirită, care reprezintă abia 35% din valoarea substanțelor utile conținute. Valorificarea piritelor prin procedee deja realizate de tehnica mondială va permite punerea în circuitul economic a unor importante cantități de metale (fier, cupru, plumb, zinc, aur, argint etc.) a căror valoare se ridică la circa 130 milioane lei valută pe an.

De mare importanță este și recuperarea metalelor însoțitoare (bismutul, cadmiul etc.) și a metalelor disperse (indiul, germaniul, telurul, seleniul) conținute în concentratele noastre de neferoase. La exploatările de la Moldova Nouă și Deva sînt posibilități de a se ajunge la o valorificare a magnetitei din sterilul rezultat de la flotarea minereurilor cuprifere: la Moldova Nouă pentru valorificarea molibdenului; la Uzina de preparare de la Deva a început să fie valorificate klinkerele (deșeurile) rezultate de la Uzina din Copșa Mică, care pînă acum se aruncau la haldă. O mare însemnătate prezintă prepararea, după procedee moderne, a caolinurilor de Aghireș și Harghita, a nisipurilor industriale, a baritei, a talcului și a sării evaporate.

O dată cu valorificarea mai eficientă a resurselor existente, vom urmări cu perseverență să scoatem la iveală noi bogății ale subsolului. În urma lucrărilor geologice de cercetare au și fost puse în evidență numeroase zăcăminte noi. După terminarea studiilor, urmează a se lua măsuri pentru trecerea la valorificarea lor industrială.

Apreciem că aceste probleme, ca și numeroase altele, își vor găsi condiții de rezolvare mult mai favorabile ca în trecut, în noul cadru organizatoric prevăzut prin Directivele aprobate de Conferința Națională a P.C.R. privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale. Într-adevăr, sporirea rolului ministerelor economice și a centralelor industriale, lărgirea autonomiei și creșterea atribuțiilor și competențelor unităților de producție, precum și sporirea rolului factorilor economico-financiari în întreaga economie, vor contribui la dezvoltarea inițiativei creatoare a tuturor oamenilor muncii și la crearea condițiilor pentru un nou salt calitativ în activitatea industriei miniere, ca și în celelalte ramuri ale economiei naționale.

*) În înțelesul de extracție și prepararea cărbunilor, minereurilor de fier, neferoase, de uraniu, de substanțe nemetalifere și sare.

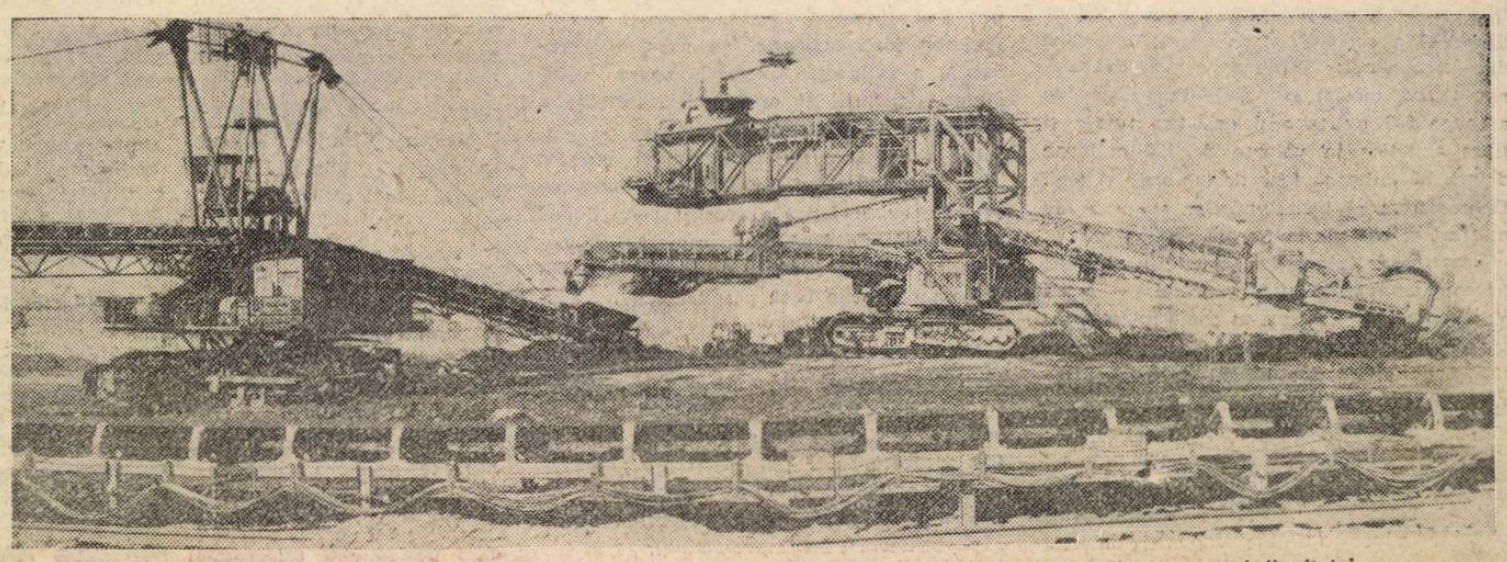

Exploatarea minieră Rovinari: **instalație gigant, de mare productivitate, pentru extrasul și transportul lignitului**

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

POLONIA — MEMBRĂ ÎN G.A.T.T.

RECENT a intrat în vigoare protocolul privind primirea Poloniei în G.A.T.T., semnat la Geneva la 18 septembrie a.c. În acest fel Polonia a devenit membru cu drepturi depline al acestei organizaţii.

Într-un articol de Leszek Kolodziejczyk, ziarul polonez „Zycie Warszawy" prezintă avantajele aderării Poloniei la G.A.T.T.

„Din momentul intrării în vigoare a protocolului, la 18 octombrie, ţările care participă la acest acord vor fi obligate să aplice în schimburile comerciale cu Polonia prevederile aşa-zisului «tratament G.A.T.T.». La primirea în G.A.T.T. a unui nou membru cu drepturi depline (care devine în acest fel «parte constitutivă») membrii mai vechi au dreptul să-şi exprime rezerve în ce priveşte «tratamentul G.A.T.T.». Scadenţa acestui gen de rezerve faţă de Polonia a expirat la 18 octombrie.

După ce arată că avantajele în relaţiile comerciale multilaterale au fost atît de evidente încît la această organizaţie au început să adere numeroase ţări, astfel încît ea cuprinde în prezent circa 85% din schimburile comerciale mondiale şi — după primirea Poloniei, Islandei, Irlandei şi Argentinei în timpul tratativelor comerciale multilaterale numite runda Kennedy — 76 de ţări, ziarul menţionează că: «G.A.T.T. s-a ridicat la rolul unei organizaţii puternice care asigură membrilor ei atîtea avantaje încît astăzi nu există ţară membră a acestei organizaţii care să se hotărească s-o părăsească. Se poate chiar afirma că cu cît este mai mare ponderea vreunei ţări în comerţul mondial, cu atît mai mult este interesată să facă parte din G.A.T.T.

Ţările participante la G.A.T.T. îşi acordă reciproc în schimburile comerciale clauza naţiunii celei mai favorizate în sensul cel mai larg (de regulă mai larg decît are loc în tratatele bilaterale). De această obligaţie pot fi scutite numai prin hotărîrea a două treimi din numărul membrilor.

Aceasta se referă în primul rînd la mărimea taxelor vamale şi bazele acestora. În timpul existenţei sale, G.A.T.T. a organizat pe rînd şase conferinţe în problemele tarifare al căror rezultat l-au constituit reducerea a mii de tarife vamale. Cea mai mare din aceste conferinţe a fost runda Kennedy încheiată acum cîteva luni.

Runda Kennedy a adus o reducere serioasă a tarifelor vamale, în primul rînd în domeniul produselor industriale. Ba, mai mult, reducerile taxelor vamale deschid noi posibilităţi pentru exportul polonez al unor mărfuri. Această îmbunătăţire a accesului pe piaţa de desfacere constituie pentru mult timp un avantaj mai mare decît totalul reducerilor tarifelor vamale. Calitatea de membru al G.A.T.T. ne asigură în mod automat beneficierea de toate reducerile vamale fără discutarea lor separată în tratative bilaterale.

În schimburile comerciale reciproce, ţările G.A.T.T. nu aplică între ele limitările cantitative (în afară de unele excepţii puţin numeroase ale aşa-ziselor limitări reziduale pe care ţările ce le menţin trebuie să le explice anual sau a unor limitări ce rezultă din dificultăţile balanţei de plăţi, pentru introducerea cărora trebuie să obţină o permisie specială). Există, de asemenea, excepţii în domeniul schimburilor de produse agricole şi articole textile de bumbac stabilite în ultimul caz prin Acordul internaţional al bumbacului încheiat în cadrul G.A.T.T.

Datorită sistemului economic diferit al Poloniei faţă de sistemul majorităţii ţărilor G.A.T.T., acestea şi-au rezervat dreptul de a menţine pentru o perioadă de timp limitările cantitative aplicate exportului mărfurilor poloneze, cu condiţia ca aceste limitări să nu fie majorate, ci dimpotrivă să fie reduse atît din punct de vedere al calităţii cît şi al cantităţii.

În afară de avantajele sus-menţionate în domeniul tarifelor vamale şi al limitărilor cantitative, primirea Poloniei în G.A.T.T. ne scuteşte de presiunile din partea partenerilor noştri care constau în tendinţa spre echilibrarea bilaterală a schimburilor comerciale. Evident, nu este în interesul Poloniei vreo schimbare radicală a direcţiilor tradiţionale ale comerţului care s-au conturat în ultimii ani. Intrarea Poloniei în G.A.T.T. oferă multe avantaje «inestimabile» legate de participarea la singurul acord comercial multilateral existent astăzi în lume pe care îl constituie Acordul general pentru tarife şi comerţ. De asemenea ne dă dreptul la apărarea poziţiilor obţinute în timpul negocierilor care rezultă, de exemplu, din procesele de integrare sau din schimbările în domeniul tarifelor vamale ale diferitelor ţări. Aceste tratative se desfăşoară pe bază multilaterală în cadrul G.A.T.T.".

Kolodziejczyk menţionează în articolul citat că în afară de Polonia, din G.A.T.T. mai fac parte, ca ţări socialiste, Cehoslovacia şi Cuba, care au fost primite înainte de naţionalizarea comerţului exterior. Membru al G.A.T.T. este, de asemenea, Iugoslavia, primită în urma reformelor efectuate care fac din ea o ţară cu o „economie socialistă de piaţă". Polonia menţionează autorul, este deci prima ţară socialistă cu o economie planificată la nivel central care a intrat în G.A.T.T. în condiţiile acceptării trăsăturilor specifice ale sistemului său.

COMERŢUL SOVIETO-JAPONEZ

CU PRILEJUL împlinirii a 10 ani de la semnarea primului acord comercial sovieto-japonez, ziarul „Pravda" publică o corespondenţă din Tokio semnată de V. Ovcinnikov, în care se arată că „volumul schimbului bilateral de mărfuri a crescut, în această perioadă, de la 16 milioane dolari la aproape 500 milioane dolari. În ultimul deceniu U.R.S.S. a livrat Japoniei peste 20 milioane mc de material lemnos, circa 11 milioane tone cărbune, 17 milioane tone ţiţei, peste 6 milioane tone fontă. Uniunea Sovietică a achiziţionat în aceeaşi perioadă din Japonia peste 70 de nave mari de diferite tipuri, maşini şi utilaje în valoare de aproape 600 milioane dolari, fire toarse şi fibre sintetice în valoare de 120 milioane dolari, 1,2 milioane tone de laminate şi ţevi. De remarcat că lista livrărilor reciproce de mărfuri se extinde în fiecare an".

Trecerea de la acorduri anuale la acorduri trienale, iar apoi la unul cincinal, — arată V. Ovcinnikov — „a plasat comerţul sovieto-japonez pe o bază trainică, de lungă durată". Experienţa celor 10 ani de comerţ sovieto-japonez, continuă ziarul, a demonstrat în mod convingător că perspectivele relaţiilor economice bilaterale sînt determinate nu de conjunctură, ci de factori obiectivi, dictaţi de viaţa însăşi. Această tendinţă importantă aduce avantaje Japoniei datorită faptului că ea are posibilitatea de a primi comenzi de maşini şi mărfuri de larg consum şi, pe de altă parte, de a achiziţiona, pe baza unor acorduri pe termen lung, material lemnos, gaze, petrol, cărbune cocsificabil, minereu de fier, cupru şi alte mărfuri vitale pentru Japonia. Bazîndu-se, în dezvoltarea regiunilor răsăritene, în primul rînd pe forţele proprii, Uniunea Sovietică nu neagă avantajele diviziunii internaţionale a muncii. Valorificarea bogăţiilor Siberiei şi Extremului Orient, se arată în încheierea corespondenţei, va avea, fără îndoială, o influenţă favorabilă asupra volumului, structurii şi orientării economice a comerţului sovieto-japonez.

Pe de altă parte săptămînalul japonez „The Japan Times" din 9.XII. menţionează că Uniunea Sovietică a acordat permisiunea unui număr de două firme comerciale japoneze să înfiinţeze oficii şi să instaleze reprezentanţi, pe o bază permanentă, la Moscova.

Ministerul de Externe sovietic a informat săptămîna trecută pe „Itoh and Company" şi pe „Tokyo Boeki Ltd." că cererea lor în vederea înfiinţării unor asemenea oficii a fost aprobată.

„Itoh and Co." va avea dreptul să-şi instaleze la Moscova patru reprezentanţi, iar „Tokyo Boeki" doi reprezentanţi.

R.S.F. IUGOSLAVIA: NOI ARANJAMENTE CU ŢĂRILE MEMBRE ALE C.E.E. ŞI A.E.L.S. ÎN CURS DE NEGOCIERE

ÎN CADRUL unor convorbiri avute cu reprezentanţii oficialităţilor economice şi politice din Republica Slovenia, cu privire la rezultatele şi perspectivele aplicării reformei economice în Iugoslavia, vicepremierul iugoslav Kiro Gligorov a declarat la Liubliana — aşa cum menţionează agenţia TANIUG — că Iugoslavia speră să acrediteze în scurt timp un ambasador permanent la C.E.E. (Piaţa Comună).

El a declarat că surplusul comerţului exterior al Iugoslaviei cu ţările socialiste se ridică la 135 milioane de dolari, dar că există „un deficit tot atît de mare" cu ţările occidentale.

După cum s-a menţionat sînt în curs de negociere noi aranjamente cu ţările membre ale C.E.E. şi A.E.L.S. Vicepremierul Gligorov a exprimat părerea că situaţia economică internaţională este considerabil mai complicată decît cea din 1965 şi că, în prezent, „avem de făcut faţă unor regrese, unor schimbări ale structurii şi concentrării economiei".

În continuare în cadrul convorbirii s-a subliniat că Iugoslavia păşeşte în anul 1968 cu „realizări încurajatoare".

R.P. UNGARĂ: COMISIA INTERMINISTERIALĂ PENTRU COOPERARE CU FIRME CAPITALISTE

POTRIVIT UNEI hotăriri a Comitetului Economic al guvernului, realizarea acordurilor de cooperare dintre întreprinderile maghiare şi întreprinderi din ţări capitaliste va fi coordonată de Societatea anonimă „Banca Maghiară de Comerţ Exterior" Ministrul comerţului exterior poate acorda în anumite cazuri dreptul la comerţul exterior autonom unor întreprinderi angajate în relaţiile de cooperare cu firme capitaliste.

Ministerul Comerţului Exterior va înfiinţa o agenţie care va depista posibilităţile de cooperare cu firme din ţări capitaliste şi va contribui la elaborarea contractelor de colaborare.

În vederea coordonării sarcinilor de cooperare ce afectează interesele generale ale economiei naţionale, se înfiinţează, sub conducerea unuia dintre adjuncţii ministrului comerţului exterior, **Comisia Interministerială pentru cooperare în producţie cu firme capitaliste.** Membri permanenţi ai Comisiei vor fi: cîte un vicepreşedinte al Oficiului Naţional de Planificare şi al Comitetului Naţional pentru Dezvoltare Tehnică; unul din adjuncţii ministrului industriei siderurgice şi construcţiei de maşini, al ministrului finanţelor şi preşedintele sau vicepreşedintele Băncii Naţionale.

● Un acord comercial ungaro-austriac pe termen lung, care va intra în vigoare la 1 ianuarie 1968, a fost semnat la Budapesta de Jozsef Biro, ministrul comerţului exterior al Ungariei, şi de Fritz Bock, vicecancelarul Austriei. După cum au arătat semnatarii acordului într-o conferinţă de presă, noul document prevede o creştere a comerţului ungaro-austriac cu 20% pînă în anul 1972. Livrările reciproce se vor cifra la suma de 42 000 000 dolari anual. În afară de aceasta este prevăzută cooperarea tehnică şi economică între întreprinderile din cele două ţări. Exportul Austriei către Ungaria a atins în primele 5 luni ale acestui an, suma de 491 milioane şilingi.

● La Varşovia a avut loc prima şedinţă a Comisiei mixte polono-japoneze în problemele comerţului. Potrivit agenţiei PAP, în cursul şedinţei au fost analizate posibilităţile lărgirii schimbului bilateral de mărfuri. În legătură cu faptul că în acest an comerţul polono-japonez s-a lărgit considerabil, existînd posibilităţi pentru dezvoltarea sa în continuare, comisia consideră utilă modificarea actualului acord comercial bilateral. La sesiunea Comisiei s-a apreciat, de asemenea, ca necesară, dezvoltarea contactelor industriale şi comerciale bilaterale în scopul acţiunii comune a ambelor state pe pieţele unor terţe ţări.

● Dr. Petar Tomici, adjunct al secretarului federal pentru comerţul exterior al R.S.F.I. a participat la prima întîlnire de la Geneva a grupului de lucru permanent al Iugoslaviei şi A.E.L.S. Reprezentanţii Iugoslaviei şi A.E.L.S., anunţă agenţia TANIUG au examinat la această întîlnire posibilităţile curente ale colaborării în domeniul producţiei industriale şi turismului.

Grupul de lucru permanent al Iugoslaviei şi A.E.L.S. a fost înfiinţat în vara acestui an, avînd sarcina de a studia posibilităţile de colaborare a celor doi parteneri în diferite domenii economice şi ale turismului.

● Recent a fost semnat un acord de colaborare tehnică şi în domeniul producţiei între întreprinderea maghiară „Metrimpex" şi firma britanică „Elektronic Flo-Meters Ltd., aşa cum menţiona Ziarul NÉPSZABADSAG din 1.XII. Potrivit acordului, partea maghiară va prelua licenţele şi procedeele de producţie moderne, utilizate de firma britanică livrînd în schimb o parte din utilajele automatice şi electronice produse pe baza documentaţiei obţinute.

● Reprezentanţii întreprinderii cehoslovace „Cedok" şi ai companiei americane „Intercontinental Hotels Corporation" din New York au semnat la Praga un acord privind colaborarea în vederea construirii unui hotel internaţional. Hotelul va avea o capacitate de 812 paturi şi un restaurant pentru 2 200 locuri.

● La Moscova a fost semnat acordul comercial sovieto-norvegian pe anii 1968—1970. Anul acesta, volumul comerţului sovieto-norvegian a fost, potrivit agenţiei TASS, de aproximativ 45 milioane dolari.

● La Tirana a fost semnat acordul comercial pe anul 1968 între R.P. Albania şi Franţa.

● Schimbul de mărfuri reciproc dintre Italia şi Bulgaria se dezvoltă favorabil, se arată în comunicatul cu privire la convorbirile purtate la Sofia de Giusto Tolloy, ministrul comerţului exterior al Italiei şi Ivan Budinov, ministrul comerţului exterior al Bulgariei. În perioada 1963—1966 schimbul de mărfuri dintre cele două ţări s-a dublat. Comunicatul subliniază hotărîrea ambelor părţi de a depune toate eforturile ca în următorii doi ani valoarea volumului general al schimbului de mărfuri să depăşească suma de 160 milioane dolari.

Giusto Tolloy a luat iniţiativa înfiinţării la Sofia a unui birou al Institutului italian de comerţ exterior.

CURIER

■ Referindu-se la necesitatea creării condițiilor pentru dezvoltarea inițiativei personalului, Maurice Bourguin abordează în cartea sa **Problèmes de gestion d'entreprise** (Probleme de gestiune a întreprinderii), Paris, 1966, 330 pag., ediție refăcută în colaborare cu Jaques-Olivier Rodieux, și problema **delegării** puterilor într-o întreprindere. Cel ce deleagă o parte din puterile sale — spune Bourguin — trebuie să fie în stare : să separe clar esențialul, de care va continua să se ocupe personal, de accesoriu ; să accepte pătrunderea unor colaboratori în ceea ce poate era pînă atunci pentru el un colț ferit ; să colaboreze fără gînduri ascunse, fără poziții preconcepute, fiind dispus, la nevoie, să se ralieze la o soluție propusă de alții ; în fine, să admită posibilitatea comiterii vreunei erori de către cei cărora le-a acordat încrederea și le-a delegat puterea. Unii directori se simt intim fericiți, desi pretind contrariul, cînd sînt supraaglomerați, lucru manifestat prin maldărele de dosare de pe masa lor și prin surmenajul care evidențiază familiei și prietenilor importanta funcțiilor lor.

☐ In noua sa carte **Europes Postwar Growth : the role of labor supply** (Dezvoltarea postbelică a Europei), Harvard University Press, profesorul Charles P. Kindleberger susține teza că vremurile creșterii cu ritmuri care să depășească 4% pe an au trecut definitiv pentru țările Europei occidentale. Profesorul nord-american crede că regula va fi de-acum înainte o creștere de 2—4% pe an. Principalul argument invocat de autor în sprijinul tezei sale este că ritmurile de creștere mai înalte, atinse în deceniul trecut, s-au datorat unei artificiale abundente de forță de muncă disponibilă, ale cărei surse au secat însă sau sînt pe cale să sece. In deceniul trecut rezervele de forță de muncă ar fi provenit din strămutarea rapidă a mîinii de lucru din agricultură în industrie și din atragerea a numeroși muncitori din țările din bazinul mediteranian. În primii ani ai decadei în curs, aceste rezerve s-ar fi epuizat, ceea ce a dat loc la fenomene inflationiste. La rîndul ei, amenințarea inflației ar fi obligat o serie de guverne să recurgă la restricții în ceea ce privește creditul, consumul etc., ceea ce ar fi încetinit ritmul creșterii economice. Cauzele care i-au dat naștere avînd un caracter ireversibil — susține prof. Ch. Kindleberger — acest din urmă fenomen are toate șansele să se prelungească.

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC

„Probleme teoretice și metodologice ale determinării eficienței economice a investițiilor"

ÎN ZILELE de 20 și 21 decembrie s-au desfășurat în aula și sala prezidiului Academiei lucrările colocviului științific cu tema **Probleme teoretice și metodologice ale determinării eficienței economice a investițiilor,** organizat de **Institutul de cercetări economice al Academiei.** Manifestarea a reunit numeroși cercetători științifici, cadre didactice universitare, reprezentanți ai unor instituții centrale, lucrători din aparatul de stat, alți specialiști care lucrează în acest domeniu, ziariști de specialitate.

Lucrările colocviului au fost deschise de Costin Murgescu, membru corespondent al Academiei, directorul Institutului de cercetări economice. În cuvîntul său, prof. univ. I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, director adjunct al Institutului de cercetări economice, relevînd importanța și locul cercetărilor științifice în acest domeniu a subliniat faptul că o serie de aspecte ale determinării eficienței economice a investițiilor sînt cuprinse în „Programul unitar al cercetării științifice pentru perioada 1966—1970", ceea ce permite concentrarea eforturilor, conlucrarea directă a cercetătorilor și practicienilor, precum și finalizarea concretă a rezultatelor cercetărilor. Vorbitorul a subliniat că organizarea colocviului se înscrie pe linia unui schimb de păreri între cercetători și practicieni, menit să contribuie la găsirea celor mai potrivite concluzii, la elaborarea unei metodologii perfecționate de determinare a eficienței investițiilor.

Au fost prezentate, în cele două secții — una în care s-au dezbătut aspectele teoretice-metodologice cu caracter mai general, și a doua, în care s-au prezentat comunicările privind aplicabilitatea diferitelor teorii în ramurile economiei naționale și folosirea metodelor statistice-matematice în acest domeniu — un număr de 23 comunicări, susținute de cercetători de la I.C.E., lucrători din instituții centrale, îndeosebi din institute de proiectare și organizații economice centrale, referitoare la teme de o deosebită actualitate, cum sînt : determinarea mărimii normative a coeficientului de eficiență a investițiilor, timpul de recuperare, sistemul de indicatori valorici și naturali, criterii pentru cuantificarea influenței factorului timp, implicațiile economice ale alegerii amplasamentului și nivelului tehnic, alegerea variantelor de investiții cu ajutorul programării matematice.

Comunicările au suscitat un deosebit interes, pe marginea lor avînd loc un larg schimb de opinii.

MERCUR PRINTRE MUZE

20 MINUTE DE PUBLICITATE

DUPĂ ANI DE ZILE de discuții inversunate, după o agitație care a cuprins atît cercurile patronale cît și cele sindicale, după o înfruntare în care elementele pasionale au concurat cu cele statice, zarurile au fost aruncate : încă în cursul anului viitor radioul și televiziunea franceză vor face loc, zilnic, in emisiunile lor, publicității. Mai sînt, de sigur, de pus la punct unele detalii ... dintre care cîteva deloc neglijabile — dar, în pofida unei opoziții de o amploare și de o virulență rar întîlnite, hotărîrea pe care guvernul francez a adoptat-o în a doua jumătate a lunii octombrie are toate șansele să devină curînd realitate .

Potrivit informațiilor din sursă oficială, emisiunile publicitare vor avea — „pentru început", spun gurile rele — o durată de 20 minute zilnic : zece minute pe rețeaua de radio „France-Inter" și zece minute la televiziune, între orele 19,50 și 20. S-au dat toate asigurările că nu va fi folosit decît acest sistem, așanumit „italien" (în care toate mesajele publicitare sînt grupate într-un spațiu limitat, la o anumită oră fixă) și că nici vorbă nu poate fi de introducerea sistemului „american", în care emisiunile obișnuite (muzică, varietăți, film și chiar informații) sînt „oferite" de către firmele comanditare, iar anunțurile de reclamă sînt răspîndite de-a lungul întregului program zilnic, nu numai între emisiuni, ci mai ales în mijlocul emisiunilor.

Și pînă acum, radioteleviziunea franceză transmitea un anume fel de publicitate, așa-zisă „compensată", în care se făcea reclamă doar produselor ca atare și nu diferitelor mărci (de exemplu, se vorbea despre avantajele consumării laptelui sau a biscuiților, fără a se cita vreo firmă care produce asemenea mărfuri). Această publicitate compensată a adus radioteleviziunii încasări de 36 milioane franci în 1966 și de 40 milioane franci în 1967, ceea ce reprezintă o sumă destul de modestă. Publicitatea care se va difuza începînd din 1968 este o „publicitate a mărcilor", adică una adevărată și ea este menită să aducă într-un an, după cele mai rezervate estimații, cel puțin 300 milioane de franci.

În sprijinul poziției lor, partizanii introducerii publicității la radio și televiziune (și, în primul rînd, autoritățile guvernamentale) au adus o serie de argumente semnificative pentru starea de lucruri din economia occidentală.

***În primul rînd, a fost invocată intrarea în vigoare la 1 iulie 1968 a noilor reglementări vamale în cadrul Pieței Comune sau, mai exact, desființarea în mod practic a tuturor barierelor vamale. Intrarea nestingherită în Franța a produselor din celelalte țări vest-europene (și, înainte de toate, a celor vest-germane, dar și a celor olandeze, belgiene, italiene), va fi însoțită (și este de pe acum însoțită) de o intensă campanie publicitară în direcția pieței franceze, campanie desfășurată, în bună parte, prin intermediul stațiunilor de radio și T.V. periferice (Europe No. 1, Luxemburg, Monte Carlo, Andorra), care acoperă o mare parte a teritoriului francez și sînt urmărite de milioane de auditori și telespectatori francezi. A apărut astfel necesitatea de a se asigura și industriei franceze posibilitatea de a rivaliza cu propaganda comercială străină. La acest argument, adversarii proiectului guvernamental au replicat că date fiind tarifele foarte ridicate, pacticate de radioteleviziune, nu vor avea acces la noile forme de reclamă decît firmele cele mai bogate. Or, acestea din urmă sînt sau filiale franceze ale unor mari companii internaționale (printre primii 30 comandatari ai publicității din Franța se numără asemenea firme ca Nestlé, Philips, Unilever, Colgate-Palmolive, Shell, Ford etc.) sau societăți cu o mare participare de capital străin. Se prevede de pe acum că mai mult de jumătate din investițiile publicitare la radio și T.V. vor reveni societăților străine. Este și acesta un rezultat semnificativ al complicatelor relații care caracterizează economia occidentală contemporană.*

Un alt argument susține că publicitatea va mări sensibil veniturile radioteleviziunii. O asemenea augmentare nu este de neglijat, dacă se are în vedere că în viitorii ani investițiile vor trebui să crească în mod considerabil, mai ales în legătură cu introducerea televiziunii în culori și cu dezvoltarea unui al doilea program de televiziune.

În sfîrșit, un argument se referă la faptul că, în orice caz, introducerea publicității la televiziune este ineluctabilă. În condițiile unei economii moderne (argumentarea se referă, bine înțeles, la țările occidentale) televiziunea este un „suport publicitar" comparabil cu presa și radioul. Nici un motiv nu poate să justifice eleminarea televiziunii dintr-un circuit în care celelalte mijloace de comunicare de masă s-au integrat de mult. Într-adevăr, pare dificilă contestarea unei asemenea evoluții, astăzi aproape generală.

Desigur, recentele măsuri au nemulțumit multe cercuri. Foarte afectate s-au arătat a fi cele ale micilor și mijlociilor întreprinzători, pentru care tarifele publicității radiotelevizate apar ca prohibitive. Dar protestul cel mai violent a venit din partea presei. Nu știm dacă previziunile d-lui René Wolf, vicepreședintele Federației naționale a presei franceze, după care în maximum doi ani nu vor rămîne decît două cotidiene la Paris și cel mult trei sau patru în provincie, se vor îndeplini. În orice caz, se poate prevedea și în Franța o diminuare a publicității din presă și deci o reducere a veniturilor fără de care nici un ziar nu poate exista. Și de data aceasta cele care vor avea cel mai mult de suferit sînt ziarele mici, fără o bază financiară prea puternică.

H. DONA

VENITUL NAȚIONAL

O elaborare nuanțată a categoriilor sale

CITITORULUI ROMÂN îi este cunoscută preocuparea sistematică a unuia din economiștii noștri — dr. Dan Grindea — pentru studiul multiplelor probleme ale venitului național în România. Volumul **Despre venitul național în capitalism**, apărut în Editura Științifică cu peste zece ani în urmă, iar apoi articolele sale publicate în diverse reviste din țara noastră în răstimpul de atunci și pînă la apariția actualei cărți — **Venitul național în Republica Socialistă România** (Editura Științifică, 1967) — vin să confirme această continuitate în studiul uneia din principalele categorii economice — venitul național.

Autorul nu s-a mulțumit să reia tezele expuse anterior, ci le-a adîncit ; chiar și ceea ce se părea că are valoarea unei axiome este supus analizei, este aprofundat, nuanțat. O astfel de carte este interesantă, după părerea mea, nu numai pentru că abordează într-un mod nou unele probleme, dar și pentru că generează controverse, invită cititorii la gîndire și efort propriu. Desigur poți să fii sau nu de acord cu autorul într-o problemă sau alta. Dar, important este faptul că, prin felul cum sînt abordate, economiștii noștri sînt îndemnați să participe la discutarea problemelor respective.

Bogăție și avuție : subtilitate semantică ?

Tocmai pe linia încercării de a defini într-un mod propriu diferitele categorii economice legate de venitul național, aș dori să remarc o serie de observații nuanțate făcute de autor. Astfel, interesantă este, după părerea mea, strădania autorului de a delimita sferele unor noțiuni cum sînt avuție și bogăție națională, considerate îndeobște ca fiind identice (pag. 48—52). Deși, la prima vedere, am avea aici de-a face cu o subtilitate mai degrabă semantică decît economică, argumentele autorului pornesc de la o constatare pe care știința economică o face la fiecare pas în economia mondială contemporană și anume discrepanța dintre bogăția potențială a unor țări ale lumii (cuprinzînd și resursele nepuse încă în valoare) și avuția reală, materializată în bunuri materiale. Departe de a fi o delimitare cu implicații strict teoretice, definirea sferelor avuției și bogăției naționale are o profundă semnificație practică, indicînd sursele unor creșteri de perspectivă și durabile ale avuției naționale.

„Creat" și „utilizat" — deosebirea este reală ?

O contribuție interesantă prin multitudinea de efecte pe care le are pentru teorie ca și pentru practică este definirea diferențelor dintre noțiunile : venit național creat (realizat), venit național repartizat și venit național utilizat. Precizarea și analiza detaliată (în special în cap. IV al părții a 3-a) a consecințelor pe care le are delimitarea acestor noțiuni constituie o încercare fecundă de a ține seamă — de pildă — de caracterul complex al economiei moderne, deschisă schimburilor externe, care modifică din punct de vedere material conținutul venitului național utilizat în raport cu cel creat și repartizat. Spațiul prezentării de față nu ne permite o analiză mai amplă a acestei probleme. De aceea, aș sugera ca „Viața economică" să deschidă în paginile sale o discuție pe această temă.

Sfera muncii productive

În lumina directivelor partidului nostru privitoare la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, socotesc că merită o atenție deosebită și investigația făcută de autor în direcția definirii sferei muncii productive și a delimitării raporturilor ei cu sfera producției materiale, întrucît în condițiile socialismului sfera de cuprindere a muncii productive și, respectiv a muncitorului productiv colectiv, nu poate fi limitată la nivelul întreprinderii, ea incluzînd și aparatul economic care, actualmente, este încadrat în direcțiile generale din ministere și care, prin natura muncii lui, efectuează operațiuni similare cu cele din întreprinderi, dar la nivelul întregii ramuri. Pornindu-se de la o asemenea premisă, analiza activității viitoarelor centrale, strîns legată de a întreprinderilor care le compun, desfășurată pe baza gestiunii economice proprii, ar putea da o imagine mai corectă asupra costurilor reale și a eficienței lor economice.

Concluzii la fel de interesante se degajă și din încercările autorului de a defini mai complex astfel de noțiuni economice cum sînt : timp de muncă socialmente necesar, acumulări, buget etc.

LUCRAREA s-ar fi menținut însă numai în generalități teoretice — e adevărat, cu implicații practice — dacă nu ar fi abordat problemele complexe ale corelațiilor dintre diferitele categorii economice, sfere și fonduri, întrucît corelațiile respective determină și, totodată, exprimă eficiența ansamblului economiei, factorii hotărîtori ai dezvoltării economiei etc. În rîndul acestor corelații un loc de seamă îl ocupă : corelația dintre dinamica venitului național și cea a produsului social ; corelația dintre producție și acumulări ; corelația dintre fondul de consum și fondul de acumulare. Ritmul diferențiat al factorilor, categoriilor, sferelor ce se corelează implică nu numai caracterul prioritar al unora față de celelalte, dar și depistarea acelor factori care au rol hotărîtor și determinant, care asigură relevarea rezervelor viitoare de creștere, căci, așa cum arată autorul, tocmai ignorarea necesității studierii unei asemenea corelații implicit ascunde resursele sau le face inutilizabile pe deplin la un moment dat.

Meritorii mi se par, de asemenea, eforturile autorului de a studia posibilitățile de îmbunătățire a metodologiei de calcul, folosirea schemelor de-a lungul lucrării, încercarea de a calcula mărimea absolută a produsului social și a venitului național în România contemporană, ca și elaborarea tabelului sintetic general al balanței venitului național.

Desigur, unele teze sau definiții propuse de autor mi se par că de-abia defrișează terenul pentru discuții mai largi. Dar, după părerea mea, autorului i se poate reproșa nu faptul că volumul său dă naștere la discuții, ci, mai degrabă, că într-o serie de direcții cum sînt : folosirea matematicii în toate compartimentele cercetării venitului național, o mai largă atenție problemelor comparabilității internaționale în domeniul venitului național etc., nu merge pînă la capăt.

În ansamblu, lucrarea doctorului Dan Grindea constituie un aport la descifrarea mai profundă a realităților economiei românești în etapa actuală, stîrnind interesul economiștilor practicieni, ca și al celor ce se ocupă cu studierea sau predarea economiei politice la noi în țară.

Conf. dr. N. S. STĂNESCU

PIESE ŞI INSTALAŢII PENTRU INDUSTRIA GAZULUI METAN

ÎN URMĂ CU 43 DE ANI, aproape de centrul oraşului Mediaş, luau fiinţă „Atelierele centrale Mediaş", actualmente „Uzina mecanică de gaz metan". Pînă în anul 1930, la aceste ateliere se efectuau unele reparaţii ale utilajelor de foraj, precum şi întreţinerea mijloacelor de transport. Din anul 1930, după cum afirmă specialiştii, în această uzină a început fabricarea aparatelor de reglat şi ars gazul metan.

O dată cu dezvoltarea forajului şi extracţiei gazului metan din ţara noastră, s-a impus şi extinderea reţelelor de transport şi distribuţie. Concomitent cu aceasta trebuia mărită şi capacitatea de producţie a atelierelor centrale care să asigure întreţinerea şi exploatarea corespunzătoare a instalaţiilor şi utilajelor. Astfel, a fost organizată reparaţia de toate gradele a utilajului de foraj şi extracţie, au fost lărgite sortimentele aparatelor de gaz, s-a asimilat producţia instalaţiilor şi produselor mecanice pentru întreaga industrie a gazului metan. Dezvoltarea activităţii de producţie de la aceste „ateliere" — denumire devenită improprie — a determinat, în anul 1965, schimbarea titulaturii în: „Uzina mecanică de gaz-metan Mediaş".

Dintre principalele produse realizate la această uzină, menţionăm: **regulatoare de gaz pentru debite mici (de casă); ventilatoare colţar cu acţionare manuală şi cu acţionare electro-mecanică.**

În fotografia nr. 1 prezentăm un regulator de gaz metan pentru debite mici, de casă. Este destinat instalaţiilor interioare cu consum mic. Dintre caracteristicile tehnice ale acestui regulator remarcăm:

- Reglare directă cu curbă caracteristică „proporţional";
- Sensibilitatea Rs (ca sensibilitate regulatorul păstrează presiunea reglată în funcţie de debit între limitele 10—25%);
- Suprapresiunea de închidere la debit 0 este de 150%.

Trebuie să amintim că sînt fabricate mai multe mărimi de regulatoare. În tabelul alăturat sînt date principalele caracteristici ale lor:

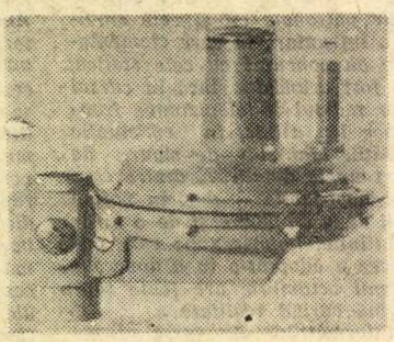

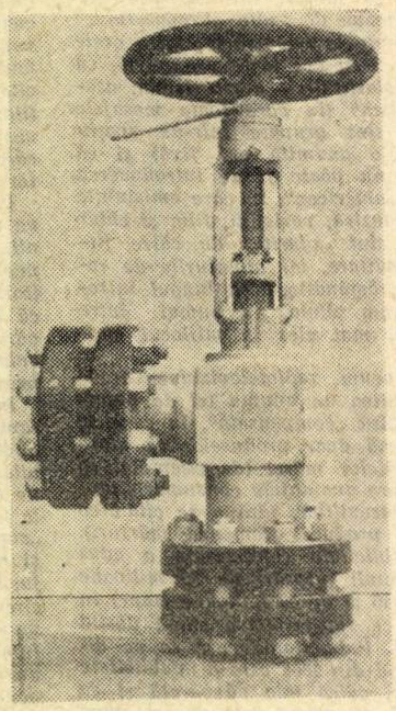

Diametrul nominal intrare	Diametrul nominal ieşire	Presiune maximă intrare atm	Presiune maximă ieşire atm	Debit M³/h
3/4"	3/4"	2	0,03	10
1"	1"	2	0,03	20
1"	1¼"	2	0,03	35
1"	1½"	2	0,03	50
1¼"	2"	2	0,03	100
3/4"	1"	12	0,5	40
3/4"	1"	60	1,00	50

În forma de fabricaţie curentă, regulatoarele actuale nu se recomandă pentru folosirea la gaze cu suspensii de hidrocarburi superioare. Se utilizează exclusiv pentru gaz metan.

Ventilele colţar fabricate la Mediaş sînt de mai multe feluri. În fotografia nr. 2 este redat un ventil colţar de 210 Kkf/cm² cu acţionare manuală. Acest ventil este destinat pentru instalaţiile de suprafaţă ale sondelor de gaze şi ţiţei. Serveşte ca organ de reglare a debitului sondei.

Este construit din oţel forjat, etanşat prin inele autoetanşatoare şi are sistem mecanic de blocare pe poziţia reglată. Organele de închidere — conul şi duza — sînt din oţeluri superioare, tratate.

Mărimi de fabricaţie:

- 2½"x210 kgf/cm²
- 2½"x350 kgf/cm²

Acţionarea se face manual printr-o roată de manevră.

În fotografiile nr. 3 şi 4 sînt redate tot ventile colţare, dar cu acţionare electromecanică şi chiar diferite ca construcţie. În fotografia nr. 3 este prezentat un ventil colţar turnat, iar în fotografia nr. 4 unul forjat. Ele sînt tot de 2½"x210 kgf/cm² şi sînt destinate pentru instalaţiile de suprafaţă automatizate ale sondelor de gaze şi ţiţei. Servesc tot ca organe de reglare a debitului sondei.

Antrenarea acestor ventile se face prin intermediul unui motor electric de 0,25 kW, mecanismul de angrenare fiind cu reductor planetar. Sînt prevăzute cu limitatoare de cursă a organului de închidere şi limitatoare de moment pentru supra-sarcină (mecanice). Comanda se poate face şi de la distanţă. Tensiunea de comandă 24 v, tensiunea de semnalizare a poziţiei conului 6 v — 12 v, tensiunea de motor 220/380 v, timpul de închidere completă 0,45 min.

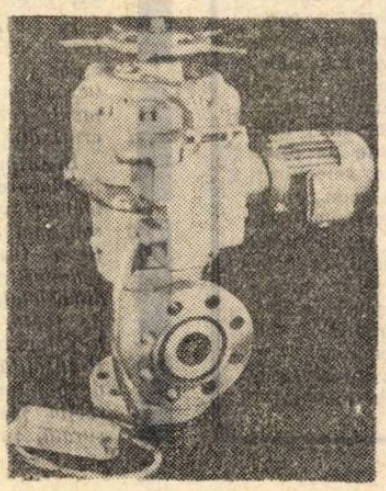

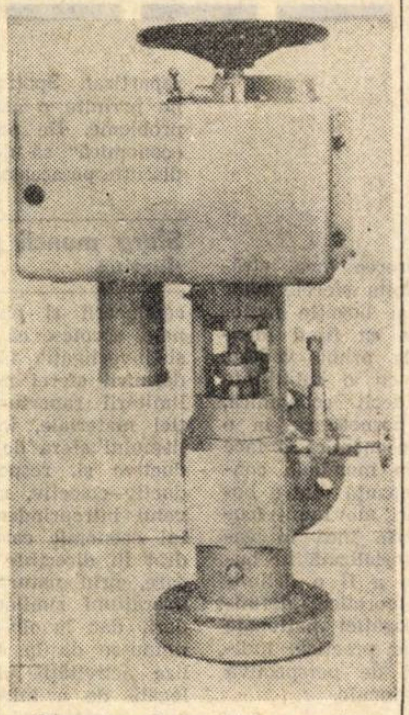

Mecanismul ventilelor colţare prezentate este prevăzut cu un sistem care poate trece de la o acţionare mecanică la una manuală şi invers. Caracteristica conului de închidere este liniară.

Pe lîngă produsele prezentate mai sus, la Uzina mecanică de gaz metan din Mediaş se mai fabrică şi instalaţii mecanice pentru petrol şi gaze, organe de închidere pentru presiuni înalte, separatoare, schimbătoare de căldură, recipienţi sub presiune etc.

Z. E.

Vreţi să terminaţi treburile gospodăreşti în timp... record? Folosiţi aspiratorul RECORD.

Absoarbe praful din covoare, tapiţerii, haine, cărţi
Consum de numai 0,15 lei pe oră.
Preţ de vînzare 765 lei.
UTIL – PRACTIC – ECONOMIC

Întreprinderea industrială de stat **ELECTROMOTOR-TIMIŞOARA**, bd. Republicii nr. 21, telef. 1.38.56—58

U.R.C.M. TÎRGU MUREŞ

asigură prin unităţile sale din staţiunile balneo-climaterice: Sovata, Tuşnad, Borsec şi Lacul Roşu o deservire exemplară:

— întreţinere auto-moto;
— închirieri de obiecte turistice;
— lucrări foto;
— frizerie-coafură.

În magazinele complexelor din aceste staţiuni se găseşte un bogat şi variat sortiment de articole de artă populară şi artizanat.

ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIEI LOCALE „METALURGICA"

Bucureşti, şos. Iancului nr. 48, raionul „23 August"
Telefon 35.14.14 — 35.18.25

EXECUTĂ ŞI LIVREAZĂ, PE BAZA DE COMENZI FERME:

- **SPAL 2 — maşini industriale de spălat rufe, capacitate 50 kg rufe uscate;**
- **STOR 2 — maşini centrifugale pentru stors rufe, capacitate 25 kg rufe uscate;**
- **USMER 2 — uscătoare mecanice rotative, capacitate 15 kg rufe uscate;**
- **APARATE de fabricat apă gazoasă pentru sifon, cu 2 umplutoare;**
- **MAŞINI universale de tîmplărie T.8;**
- **MAŞINI de tăiat şi îndreptat fier beton de la Ø 3 — Ø 14 mm;**
- **MAŞINI tablat fondant;**
- **COMPRESOARE pentru hidrofor;**
- **AEROTERME;**
- **BATERII;**
- **VENTILATOARE.**

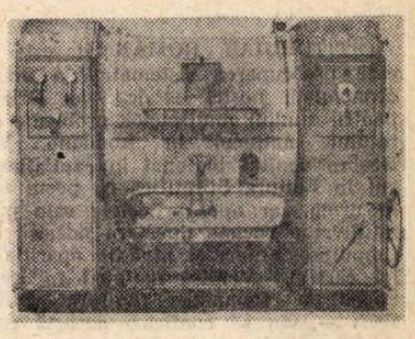

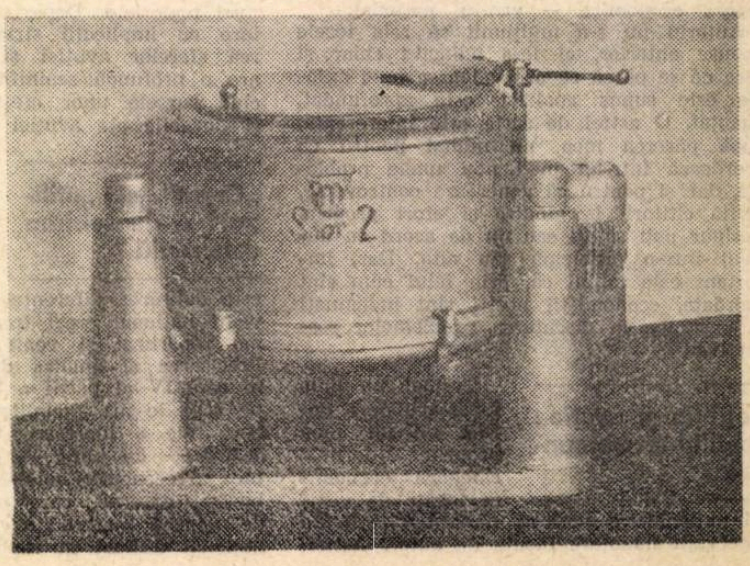

DOCUMENTAR

PREGĂTIREA VIITOAREI CONFERINȚE MONDIALE PENTRU COMERȚ

Precizări de poziții în dezbaterile Adunării Generale a O.N.U. (II) *

D. SANTAMARIA (Chile)

SENSUL UNEI STRATEGII

MIZA celei de-a doua Conferințe pentru Comerț și Dezvoltare va fi soarta a peste un miliard de ființe umane. Vor trebui depuse cu acest prilej cele mai mari eforturi pentru a ajunge, pe calea negocierilor, la acorduri asupra problemelor urgente ce se pun în țările în curs de dezvoltare.

Prima Conferință a permis crearea unui ansamblu de mecanisme internaționale grație căruia aceste probleme sînt studiate de atunci încoace. Or, realitatea pe care o dezvăluie activitatea dusă este cea a unei lumi în care domnește nedreptatea.

Iată de ce acțiunea ce se va întreprinde în viitor trebuie să se înscrie în cadrul unei strategii globale a dezvoltării. Chile se pronunță fără rezerve în favoarea acestei concepții noi, care ar trebui, în opinia sa, să se bazeze pe principiul relațiilor juste în domeniul comerțului internațional, pe transferul accelerat al cunoștințelor tehnice spre țările în curs de dezvoltare și pe un efort, din partea acestora din urmă, în vederea mobilizării resurselor și modernizării structurilor lor economice și sociale. Din păcate la ora actuală se observă că țările industrializate fixează prețurile produselor lor într-un mod care corespunde cel mai bine intereselor lor, dar că ele nu sînt însuflețite de nici un sentiment de echitate atunci cînd este vorba de nivelul prețurilor produselor din țările în curs de dezvoltare. Nu ajută la nimic încercarea de a atenua efectele acestei nedreptăți, acordîndu-se împrumuturi, dacă este vorba după aceea, ca țările în curs de dezvoltare să le ramburseze, prin intermediul creșterii unei producții a cărei valoare descrește fără încetare. Progresul științific și tehnic întredeschide, pentru țările în curs de dezvoltare, perspectiva unei ridicări a nivelului de viață. Din păcate, el nu este la îndemîna ansamblului umanității.

Formularea unei strategii a dezvoltării trebuie să se bazeze pe relații echitabile în domeniul comerțului internațional și pe un transfer masiv al cunoștințelor tehnice spre țările în curs de dezvoltare. Este de la sine înțeles, totuși, că răspunderea eliberării lor economice depinde de asemenea, fundamental, de voința proprie a acestor țări, care trebuie să transforme structurile arhaice ale economiei și ale organizării lor sociale.

Trebuie să sperăm că la Conferința de la New Delhi, Carta de la Alger va servi ca punct de plecare a unui dialog constructiv. Ar fi tragic ca această conferință să nu ajungă la încheierea de acorduri concrete.

SWAMINATHAN (India)

RESURSE EXTERNE PENTRU DEZVOLTARE

IN LUMEA DE ASTĂZI, ale cărei elemente sînt tot mai interdependente, eliminarea rămînerii în urmă, economice și tehnice, a țărilor celei de-a treia lumi constituie sarcina cea mai presantă a momentului de față. Problema dezvoltării este în primul rînd problema resurselor. O creștere rapidă cere investiții net superioare posibilităților de economisire ale țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, unele țări europene au avut nevoie de aproape 150 de ani pentru a ieși din subdezvoltare. Avîntul puternic al economiilor lor le-a permis să finanțeze dezvoltarea Americii de Nord, de care aveau să beneficieze mai tîrziu. Oricare ar fi eforturile consimțite de o economie în curs de dezvoltare, extinderea ei rămîne la început tributară aportului masiv de capitaluri externe, fie că este vorba de încasări din export, sau de împrumuturi de stat ori private, sau de venituri din comerțul invizibil. În această privință, investitorii particulari cer dobînzi și termene de rambursare pe care țările în curs de dezvoltare nu sînt în măsură să le accepte. De asemenea, aceste țări au nevoie de investiții publice considerabile atît în infrastructură, cît și în sectoarele direct productive ale economiei lor. S-a insistat mult la prima sesiune a U.N.C.T.A.D. asupra necesității de a se intensifica ajutorul public pentru dezvoltare și de a se îmbunătăți condițiile și modalitățile acestui ajutor. Stabilizarea prețurilor și creșterea consumului de produse primare și prelucrate, ca și acordarea unor preferințe speciale, ar putea spori sensibil aportul de resurse exterioare către țările în curs de dezvoltare. Aceste probleme au format obiectul unei examinări aprofundate, dar amploarea reformelor necesare ca și, din nefericire, existența unor grupuri de presiune puternice în țările dezvoltate, sînt tot atîtea obstacole în calea unei soluții. Îmi exprim speranța că cea de-a doua Conferință a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare va permite trecerea de la teorie la practică.

Poziția și aspirațiile țărilor în curs de dezvoltare sînt expuse amănunțit în Carta de la Alger. În ce o privește, delegația indiană acordă o importanță specială recomandărilor privind produsele primare și se declară mulțumită de progresele realizate în negocierile privind cacaua. Relativ la produsele manufacturate, au fost înregistrate progrese foarte importante în materie de preferințe. Problema resurselor externe este una din problemele cele mai importante de care se va ocupa a doua sesiune a U.N.C.T.A.D.

A. V. ZAHAROV (U.R.S.S.)

REMARCI PRELIMINARE LA „CARTA DE LA ALGER"

IMPĂRTĂȘIND DORINȚA ȚĂRILOR în curs de dezvoltare de a face ca munca celei de-a doua sesiuni U.N.C.T.A.D. să fie cît mai practică și mai operativă posibil, considerăm totuși necesar să subliniem că activitatea Conferinței trebuie să se bazeze pe principiile generale adoptate la Conferința de la Geneva în 1961, care a stabilit relațiile comerciale internaționale și politica comercială care pot să ducă la dezvoltare. Aplicarea acestor principii va face posibilă transformarea comerțului internațional într-un instrument al dezvoltării și un factor eficient și radical de acumulare a resurselor financiare pentru dezvoltare. În sfîrșit, comerțul trebuie să ocupe un loc important între sursele externe de venituri ale țărilor în curs de dezvoltare, pentru a suplimenta propriile lor eforturi și resurse interne.

Noi sîntem de părere că aceasta trebuie să fie direcția generală a cooperării internaționale în sfera economiei în anii ce vor urma sau, după cum ea este denumită uneori, a strategiei globale pentru dezvoltare.

---

*) Vezi partea I în „Viața economică" nr. 50

Nu putem fi de acord cu părerea exprimată recent în dezbaterea generală a acestui Comitet de către reprezentanții Olandei, în sensul că este greșit accentul pe care îl pune Deceniul dezvoltării pe dezvoltarea comerțului. Faptele și viața însăși arată lipsa de valabilitate a unei asemenea concluzii. Sprijinul financiar extern poate fi eficient și satisfăcător numai dacă se bazează pe eforturile proprii ale țării.

A exagera „factorul ajutor", o exagerare care s-a reflectat în declarația reprezentantului Olandei, poate să ducă numai la noi dezamăgiri pentru țările în curs de dezvoltare.

Delegația sovietică observă cu satisfacție că la întrunirea de la Alger multe delegații au acordat o atenție serioasă necesității de a efectua transformări sociale economice radicale, ca o precondiție principală pentru lichidarea cît mai grabnică a consecințelor colonialismului în economia țărilor în curs de dezvoltare. Importanța enormă a transformărilor social-economice este confirmată de practica multor țări, în special a țărilor care au pornit pe calea unei dezvoltări necapitaliste.

Una din acțiunile pozitive întreprinse de întrunirea de la Alger este recomandarea cu privire la necesitatea de a aplica principiile progresiste adoptate la Conferința din 1964 de la Geneva și faptul că aceste principii nu sînt supuse unor revizuiri. Noi sprijinim pe deplin această poziție.

Carta de la Alger este un document de mare importanță care îmbrățișează o sferă largă de probleme și care cere un studiu atent de către specialiști competenți. Noi împărtășim punctul de vedere exprimat aici, că discutarea fondului acestui document la prezenta sesiune a Adunării Generale ar fi prematură. De aceea, în acest stadiu delegația sovietică consideră că poate să facă numai cîteva observații preliminare.

În primul rînd am dori să ne referim la capitolul din Cartă care tratează finanțarea dezvoltării. Noi am rămas cu impresia că cererile prezentate în acest capitol nu țin seama de răspunderea țărilor imperialiste pentru situația economică a țărilor în curs de dezvoltare. Nu se ia în considerație natura fundamental diferită a relațiilor economice între țările socialiste și țările în curs de dezvoltare : aceste relații sînt pe deplin conforme principiilor aprobate de Conferința de la Geneva din 1964. Abordarea problemei finanțării într-un mod care încearcă să opună Sudul sărac Nordului bogat, o abordare care include în ultima categorie de țări atît statele capitaliste cît și cele socialiste, este complet nefundamentată din punct de vedere istoric, economic și politic.

Aceia care grupează laolaltă puterile imperialiste și statele socialiste aduc confuzie în problema răspunderii statelor imperialiste pentru înapoierea economică a țărilor din Africa, Asia și America Latină și a surselor de bogăție acumulate de țările imperialiste. În legătură cu aceasta aș dori să amintesc Comitetului că poporul sovietic a obținut mari succese economice fără să exploateze alte popoare, exclusiv prin propria sa muncă îndîrjită și plină de abnegație.

Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste nu dispun de capital excedentar pe care să-l exporte în străinătate și care să aducă profituri, iar politica de ocupare a unor sfere externe străine pentru investiții de capital și pentru asigurarea de piețe străine nu este proprie unui stat socialist. Bogăția crescîndă care a rezultat din dezvoltarea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, este cheltuită pentru a spori bunăstarea și a ridica nivelul moral și cultural al poporului său. Grija pentru nivelul de viață și de bunăstare a poporului este o lege de dezvoltare a societății socialiste. Cu toate acestea, credincioasă datoriei sale internaționaliste, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste pune la dispoziție o parte din resursele sale, care ar putea fi utilizate eficient și productiv înăuntrul țării, pentru a ajuta alte popoare să-și poată dezvolta economia lor națională.

Uniunea Sovietică s-a aflat întotdeauna de partea popoarelor care au luptat împotriva opresiunii. Țările în curs de dezvoltare încearcă să pună capăt înapoierii economice și sărăciei. Uniunea Sovietică ia parte activă la rezolvarea acestei probleme și va continua să facă acest lucru, dar tuturor trebuie să le fie clar că nu Uniunea Sovietică a creat această problemă și că ea nu poartă nici răspunderea materială, nici răspunderea morală față de popoarele țărilor în curs de dezvoltare.

Carta de la Alger cuprinde un număr de propuneri specifice care s-ar putea referi direct la comerțul dintre țările socialiste și cele în curs de dezvoltare. Cu privire la aceste propuneri am dori să facem acum cîteva observații preliminare. Este vorba de problema eliminării deosebirilor între prețurile de import și prețurile interne în Uniunea Sovietică, la mărfurile care sosesc din țările în curs de dezvoltare. Nu este pentru prima oară că această problemă a fost ridicată în lucrările unor conferințe economice internaționale, deși pînă acum ea a fost pusă mai ales în declarații ale unor delegații occidentale. Totuși, important nu este care anume delegații vorbesc despre acest lucru, ci faptul că problema importului și a prețurilor interne nu este semnificativă din punctul de vedere al extinderii relațiilor comerciale : modul în care problema este pusă nu ține seama de caracterul deosebit al sistemului de formare a prețurilor în economia socialistă.

În Carta de la Alger există un capitol intitulat „Relațiile comerciale între țările cu sisteme economice și sociale diferite". Ne-am fi așteptat în mod firesc să găsim în acest capitol puncte de vedere cu privire la un număr de probleme urgente legate de această chestiune, inclusiv problema normalizării comerțului Est-Vest. Din păcate, examinarea problemei comerțului între țări cu sisteme sociale diferite este pratic limitată în Cartă la un singur aspect — acela al comerțului între țările socialiste și țările în curs de dezvoltare. Recunoscînd importanța și urgența sa, nu putem accepta o asemenea îngustare nejustificată a problemei, cu efectul că asemenea fenomene urîte ca politica de discriminare, boicot economic și blocadă economică, bazate pe deosebiri în sistemele sociale, rămîn în afara sferei de viziune.

B. RANKIN (Canada)

„PUNCTELE DE CRISTALIZARE" NU REPREZINTĂ SOLUȚII

„CENTRELE DE GRAVITATE" (denumite „puncte de cristalizare" în discursul lui R. Prebish publicat în numărul trecut al revistei — nota red.), din ordinea de zi a întrunirii de la New Delhi nu reprezintă neapărat, în opinia Canadei, o rezolvare a problemelor implicate și nici nu constituie obligații specifice ale vreunui guvern ; ele sînt însă folositoare ca puncte de reper asupra cărora trebuie să se concentreze cea mai mare parte a lucrărilor Conferinței. Canada a atribuit o importanță deosebită acordării unui acces mai larg țărilor în curs de dezvoltare pe piață, inclusiv un acces preferențial, dar ea și-a dat seama că asemenea măsuri sînt mai eficiente dacă fac parte dintr-un efort global de asistență pentru dezvoltare.

Recentele acorduri în cadrul rundei Kennedy au constituit un progres important în această direcție ; un rezultat al acestor acorduri a fost crearea de noi posibilități importante pentru exporturile țărilor în curs de dezvoltare. Cu rezerva aprobării de către Parlament, Canada intenționează să introducă din 1968 95% din concesiile canadiene la produsele tropicale și să aplice restul acestora treptat, în 5 stadii ulterioare. Este totuși evident că problema fluctuației veniturilor țărilor în curs de dezvoltare provenite din comerțul exterior poate fi rezolvată cel mai bine printr-o abordare pe mărfuri, și preferabil prin încheierea unor acorduri separate pe mărfuri.

Fr. DIDIER GREGH (Franța)

METODELE TRADIȚIONALE NU AJUNG

IMPORTANȚA CELEI DE-A DOUA CONFERINȚE O.N.U. pentru Comerț și Dezvoltare este dovedită prin pregătirile vaste care s-au făcut atît de țările dezvoltate, cît și de cele în curs de dezvoltare.

Eu nu aș dori să comentez fondul Cartei de la Alger, dar trebuie să amintesc că timp de mulți ani delegația Franței și-a exprimat cu consecvență părerea că problemele țărilor în curs de dezvoltare nu pot nici măcar să fie atenuate, și nicidecum rezolvate, prin metodele tradiționale, care au făcut posibilă cooperarea rodnică între țările dezvoltate. Franța a considerat întotdeauna că trebuie să se ia măsuri speciale pentru a rezolva aceste probleme și a propus acordarea de preferințe comerciale țărilor în curs de dezvoltare și adoptarea de măsuri în vederea stabilizării la un nivel remunerator a prețurilor materiilor prime, la care principalii exportatori sînt țările în curs de dezvoltare. În opinia delegației franceze, asemenea măsuri ar constitui principalele elemente ale unei strategii globale a dezvoltării. Franța a prezentat un memorandum la prima sesiune a Conferinței, unde împărtășea părerile sale în legătură cu această strategie. Ea trebuie neapărat să includă acțiuni care să fie adoptate, pe de o parte, de țările în curs de dezvoltare, și, pe de altă parte, de țările industrializate. Progresul poate fi realizat numai dacă cele două grupări cooperează strîns în toate aspectele dezvoltării economice, inclusiv comerțul și asistența tehnică și financiară. Țara mea a dovedit deja, prin eforturile proprii de a promova dezvoltarea și prin procentul produsului național brut pe care-l consacră acestei cauze, că este pe deplin conștientă de datoriile și răspunderile sale, și delegația noastră speră sincer că viitoarea Conferință de la New Delhi va fi un succes deplin.

A. HARKETT (Maroc)

ÎNLESNIRI, FĂRĂ DISCRIMINĂRI, PENTRU TOATE ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

EFORTURILE ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE de a se ajuta singure nu pot reuși fără o asistență financiară și tehnică sporită a țărilor dezvoltate. În afară de aceasta, după cum se arată în Carta de la Alger, comerțul între țările în curs de dezvoltare nu poate fi privit ca „un substitut pentru exporturi mai multe și mai remuneratorii către țările dezvoltate".

Ca o chestiune de principiu și din motive de solidaritate, Marocul consideră că orice avantaje acordate de către țările dezvoltate trebuie să fie furnizate tuturor țărilor în curs de dezvoltare, fără discriminare. Atîta timp cît unele țări dezvoltate se opun acestui principiu, fiecare țară în curs de dezvoltare va trebui să-și rezolve problemele cu proprii săi parteneri comerciali și să caute să păstreze avantajele obținute. Țările în curs de dezvoltare trebuie să aplice recomandările primei sesiuni a Conferinței cu privire la reforma structurii comerțului lor exterior. În acest scop, Marocul, de pildă, a înființat un Birou pentru marketing și exporturi, în vederea desfacerii produselor sale tradiționale de export în cele mai bune condiții.

Țările în curs de dezvoltare trebuie să ia de asemenea măsuri pentru a promova cooperarea comercială și economică și integrarea între ele. Marocul a salutat interesul U.N.C.T.A.D. pentru această chestiune și dorește să aducă omagiu Secretariatului U.N.C.T.A.D. și grupelor de experți pentru activitatea lor în această problemă. Cele 4 țări ale Maghreb-ului — Algeria, Libia, Marocul și Tunisia — au și adoptat măsuri în vederea alcătuirii unei uniuni economice regionale.

N. ȘUHRUK (Turcia)

PROBLEME CĂRORA LI SE POT GĂSI REZOLVĂRI

UNA DIN PROBLEMELE identificate de Consiliu este cea a produselor primare. Studiile serioase în această privință își au originea în epoca în care O.N.U. a creat Comisia produselor de bază și Comisia de coordonare a înțelegerilor referitoare la produsele de bază. În ciuda măsurilor uneori încurajatoare și a succeselor parțiale înregistrate, dificultățile în acest sector își păstrează întreaga lor acuitate : fluctuațiile prețurilor, raporturile de schimb defavorabile, restricțiile tarifare și cantitative reprezintă încă obstacole serioase în calea comerțului cu produse primare. Delegația turcă apreciază că, pe baza recomandărilor Actului final de la Geneva, cea de-a doua sesiune a U.N.C.T.A.D. ar putea să dezvolte cu folos un program armonios de acțiune în acest domeniu.

O a doua chestiune în care s-ar putea adopta decizii concrete la New Delhi privește expansiunea și diversificarea exporturilor de produse manufacturate și semifinite ale țărilor în curs de dezvoltare. Natura relațiilor pe care aceste din urmă țări le întrețin cu țările dezvoltate s-a schimbat, astfel că numeroase țări în curs de dezvoltare sînt în măsură să adauge produse industriale pe lista exporturilor lor. Dezvoltarea comerțului cu aceste produse noi face necesare anumite măsuri de încurajare pe scară internațională, discuțiile asupra unui sistem de tarife preferențiale, nereciproce și nediscriminatorii, intrînd în acest cadru. Trebuie să sperăm că examinarea la Conferință a acestei probleme va duce la un acord de principiu care să cuprindă liniile mari ale unui asemenea sistem.

Nu se ignorează gravitatea problemelor pe care cooperarea în materie financiară le pune la ora actuală, nici importanța soluțiilor pe care ea o pretinde. În această privință, Consiliul a acordat o atenție deosebită chestiunii finanțării complementare ; delegația turcă dorește să se ajungă la un acord de principiu în această privință pe baza raportului Băncii Mondiale. Pe de altă parte, reconstituirea resurselor A.I.D. merită să fie cît mai curînd examinată.

Din toate aceste considerațiuni reiese că la viitoarea Conferință se va pune un anumit număr de probleme concrete și de interes imediat pentru care există posibilități de soluționare practică.

A. GOLDSCHMIDT (S.U.A.)

DE ACORD, DAR...

EXPUNEREA d-lui Stanovnik ar putea constitui începutul dialogului pentru New Delhi. La fel de binevenită este trimiterea de misiuni de bunăvoință, care s-a decis la Alger. Trebuie să sperăm că țările în curs de dezvoltare vor face o primire la fel de favorabilă punctelor de vedere pe care le vor exprima în curînd țările occidentale industrializate din O.C.D.E.

Nu există o soluție unică pentru problemele produselor primare. Statele Unite acordă o mare importanță facilitării accesului pe piață al acestor produse și apreciază că țările dezvoltate trebuie să acționeze în comun în acest sens. Fără îndoială, în ce privește produsele tropicale, pentru care țările în curs de dezvoltare au un cvasimonopol, ar trebui progresat spre o eliminare a tarifelor vamale. Dacă cea de-a doua sesiune a U.N.C.T.A.D. poate identifica, în cadrul liberalizării schimburilor, problemele-cheie care se pun în acest domeniu, ea trebuie să aibă în vedere și mijloace adecvate care să favorizeze lărgirea acestor schimburi între țările în curs de dezvoltare însele și să facă ca acestea să fie în măsură să consolideze poziția concurențială a produselor lor pe piața mondială. Desigur, pentru unele din aceste produse va trebui să se recurgă la acorduri internaționale, care, pentru a da rezultat, vor trebui încheiate separat pentru fiecare produs.

Dimpotrivă, Statele Unite acordă mai puțină importanță altor puncte de pe ordinea de zi a Conferinței consacrate unor probleme privind produsele primare. Este îndoielnic că se va putea ajunge la concluzii utile în urma unei dezbateri abstracte asupra stocurilor-tampon sau asupra finanțării lor, sau asupra finanțării măsurilor de diversificare.

La produsele finite și semifinite, țările în curs de dezvoltare au atins, în ansamblu, o rată de creștere a exportului mai ridicată decît cea socotită necesară de către Secretariatul U.N.C.T.A.D. pentru a le asigura un ritm de creștere de minimum 5% pentru Deceniul dezvoltării. În Statele Unite, importurile acestor produse, provenind din țările în curs de dezvoltare, au crescut anual cu 18,5% între 1961 și 1965. Dar aceste statistici ascund unele realități, anume că numai o mînă de țări în curs de dezvoltare exportă produse finite în cantități apreciabile, că Statele Unite absorb o treime din acestea și că ele constituie numai 15% din exporturile țărilor în curs de dezvoltare. În realitate este necesar să se ajute mai multe țări în curs de dezvoltare să furnizeze o mai mare varietate de produse finite, să se reducă barierele din calea schimburilor și să se elimine obstacolele din calea exporturilor lor. Delegația Statelor Unite este de acord cu oportunitatea abolirii restricțiilor cantitative și a altor obstacole netarifare. Dar accesul produselor

(*Continuare în pag. 14*)

PREGĂTIREA VIITOAREI CONFERINȚE MONDIALE PENTRU COMERȚ

(*Urmare din pag. 13*)

finite pe pieţele ţărilor dezvoltate trebuie să fie de asemenea facilitat prin noi reduceri ale taxelor vamale. Desigur, negocierile tarifare Kennedy — deceptionante pentru ţările în curs de dezvoltare — au fost utile mai ales pentru principalele ţări comerciale. Dar ţările în curs de dezvoltare au avut ocazia să prezinte cereri de concesii la un mare număr de articole, iar ţările dezvoltate au acordat reduceri de taxe egale sau mai mari de 50% la 79% din articolele vizate. Statele Unite au acordat ţărilor în curs de dezvoltare concesii echivalînd cu 900 milioane de dolari. Iniţial, ele avuseseră în vedere pentru produsele agricole reduceri de taxe la fel de importante ca şi pentru produsele industriale. Dacă acest lucru nu s-a dovedit cu putinţă, rezultatele nu sînt chiar atît de neglijabile. În cadrul negocierilor Kennedy s-au adoptat măsuri care să permită ţărilor în curs de dezvoltare să-şi exprime interesul lor legitim pentru liberalizarea schimburilor internaţionale şi s-a ţinut seama de acest interes. Oricum, încă nu s-a ajuns la capătul eforturilor în acest domeniu. Statele Unite apreciază că trebuie extinse reducerile tarifare pe baza clauzei naţiunii celei mai favorizate, dar ele continuă negocieri cu alte naţiuni industrializate în vederea instaurării unui sistem de preferinţe temporare, generalizate şi nereciproce. Din păcate, multe ţări în curs de dezvoltare nu vor putea beneficia de un asemenea sistem, pentru că ele nu dispun de produsele pe care preferinţele le-ar putea avea în vedere.

Diversitatea resurselor ţărilor în curs de dezvoltare cere soluţii diferite la problema comună a creşterii productivităţii şi bunăstării populaţiei din aceste ţări. Carta de la Alger atribuie în mod just ţărilor în curs de dezvoltare primul rol în ce priveşte dezvoltarea lor.

Dr. E. Camejo ARGUDIN (Cuba) —

UN CAZ TIPIC DE DISCRIMINARE

LA NEW DELHI va trebui stabilit un bilanţ al evoluţiei înregistrate de la prima conferinţă. Va fi util să se discute de asemenea despre eliminarea obstacolelor din calea extinderii schimburilor comerciale între ţări, comerţul exterior constituind unul din elementele de impulsionare a progresului ţărilor în curs de dezvoltare. Unele din aceste obstacole au o origine politică, aşa cum o demonstrează voinţa deschis proclamată de Statele Unite de a sugruma economiceşte Cuba. Trebuie notat din păcate că situaţia în această privinţă n-a încetat să se înrăutăţească, deoarece embargoul comercial aplicat Cubei se extinde în prezent şi asupra medicamentelor. În general, această politică este în flagrantă contradicţie cu recomandările U.N.C.T.A.D. adoptate la Geneva.

Dacă este adevărat că în toate domeniile dezvoltării, progresele realizate de Cuba depăşesc pe acelea ale celorlalte ţări ale Americii Latine, nu este mai puţin adevărat că Cuba rămîne încă o ţară în curs de dezvoltare. De aceea ea este în întregime solidară cu celelalte ţări ale „lumii a treia", solidaritate pe care a avut ocazia să o manifeste sub diferite forme în mai multe rînduri, înainte chiar de crearea grupului „celor 77". În cursul negocierilor Kennedy, de exemplu, guvernul cubanez a fost, după toate probabilităţile, singurul care s-a pronunţat pentru încheierea unui acord menit să evite stabilirea unui sistem de preferinţe de la care ar fi fost excluse ţările care nu aparţineau de G.A.T.T. Iată de ce delegaţia cubaneză regretă că grupul „celor 77" refuză s-o primească în rîndurile sale sub pretextul că Cuba este o ţară socialistă. Această ostracizare a împiedicat-o să participe la recenta Conferinţă de la Alger. Şi în această privinţă Cuba a fost victima unei discriminări meschine.

Acestea o dată spuse, delegaţia cubaneză nu primeşte mai puţin favorabil anumite concluzii ale Conferinţei de la Alger, în speţă constatarea că nu a fost încheiat vreun acord pentru produsele primare. În ce priveşte zahărul, care interesează Cuba în primul rînd, chiar dl. Prebish a avut recent ocazia să regrete situaţia ce domneşte în acest domeniu, ţările dezvoltate accelerîndu-şi producţia la costuri foarte ridicate, în timp ce costul aceleiaşi producţii rămîne foarte scăzut în ţările în curs de dezvoltare. Din păcate în ce priveşte zahărul, n-a fost înregistrat niciun progres demn de remarcat prin jocul mecanismelor economice. În această privinţă, Cuba a făcut cunoscut că ea este gata să sprijine organizarea unei conferinţe internaţionale a zahărului, cu condiţia ca lucrările acestei conferinţe să se bazeze exclusiv pe principiile şi obiectivele U.N.C.T.A.D. Poziţia ei este aceeaşi în ce priveşte cafeaua.

De altfel, Carta de la Alger constată că procesul de integrare economică din anumite ţări dezvoltate, ca şi negocierile Kennedy duc la o politică de discriminare faţă de ţările în curs de dezvoltare. Or, Cuba prevăzuse efectele care pot fi observate astăzi. Carta de la Alger menţionează între altele practicile discriminatorii aplicate în materie de transporturi maritime ; este vorba şi aici de un subiect de interes deosebit pentru Cuba — ţară maritimă. Într-adevăr, unul din obiectivele revoluţiei cubaneze a fost dobîndirea unei flote comerciale. Cuba posedă astăzi această flotă şi ea îi permite să asigure, într-o largă măsură, transportul produselor sale. La G.A.T.T. Cuba a oferit chiar ţărilor defavorizate sub acest aspect să beneficieze de serviciile flotei sale. Este vorba aici, la urma urmelor, de una din problemele cele mai grave pentru ţările în curs de dezvoltare : pentru a ne da seama de aceasta este suficient să ştim că numai ţările Americii Latine pierd în fiecare an un miliard de dolari pentru cheltuieli cu transporturile maritime şi aeriene.

Delegaţia cubaneză ţine să facă următoarele observaţii : Carta de la Tequendama nu reprezintă interesele şi sentimentele Americii Latine în ansamblu ; participarea la Conferinţă a regimurilor marionetă, ca cel din Coreea de Sud, slăbeşte forţa morală a poziţiei ţărilor în curs de dezvoltare ; Carta de la Alger preconizează încheierea rapidă de acorduri privind cacaua şi zahărul, dar nu menţionează necesitatea pentru U.N.C.T.A.D. de a se strădui să obţină acorduri analoge, pentru cafea şi grîu ; Carta de la Alger nu prevede aplicarea celui de-al doilea principiu general adoptat la Geneva, nici realizarea altor aspiraţii ale ţărilor în curs de dezvoltare şi îşi pune de aceea obiective mai puţin ambiţioase decît programul general al U.N.C.T.A.D.

ÎNCĂ O ÎNFRUNTARE

DUPĂ RĂZBOIUL pentru supremaţia uneia sau alteia dintre monedele ţărilor capitaliste — şi care e departe de a se fi terminat —, după războiul dobînzilor care a reizbucnit după o scurtă perioadă de armistiţiu, vom fi oare în viitorul apropiat şi martorii unui război comercial ? În faţa presiunilor puternice pe care le exercită asupra Administraţiei americane o mare parte a senatorilor republicani şi democraţi, în scopul legiferării unor ample măsuri protecţioniste, această nouă beligeranţă este posibilă şi probabilă. „Dumnezeule, exclama zilele trecute William Roth, unul din negociatorii americani la tratativele rundei Kennedy, ne-am putea trezi angajaţi într-un masiv război comercial şi întregul flux al comerţului s-ar putea opri".

Dacă ţinem seama de dificultăţile pe care le întîmpină şi în prezent comerţul intercapitalist, se poate presupune într-adevăr că orice noi bariere protecţioniste ridicate într-o ţară vor incita măsuri echivalente în celelalte. Revista americană **News Week** prevede că o rundă de represalii va fi urmată de alta, într-o succesiune inevitabilă.

Este adevărat că măsurile restrictive propuse nu se exprimă prin majorarea taxelor, ci prin reducerea cotelor la import ; dar natura lor protecţionistă este aceeaşi.

După cum se ştie, un val de note de protest s-a îndreptat recent, către S.U.A. din partea a aproape tuturor ţărilor din America Latină şi din Europa Occidentală. Japonia a ameninţat că în cazul adoptării unei legislaţii protecţioniste, îşi va reduce importurile din S.U.A. cu 600 milioane de dolari.

Înseamnă oare că măsurile protecţioniste ce se propun în S.U.A. tind să apere o balanţă comercială deficitară ? Nu, pentru că în anul trecut ele au exportat mărfuri cu o valoare de 3,7 miliarde de dolari mai mare decît a celor importate, iar perspectiva pentru anul acesta este ca excedentul să atingă 4,5 sau chiar 5 miliarde. Cum se explică atunci tendinţa ? Unele industrii importante, cu putere mai mică de competitivitate, între care şi cea chimică, bine apărată şi în prezent de mult discutatul Ammerican Selling Price, industria textilă, şi chiar industria de oţel, exercită, se pare, ele în special presiuni. Unii economişti arată că nu poate fi vorba de un „decalaj tehnologic", ci de alţi factori care reduc puterea de competitivitate americană cu aceste mărfuri, precum sînt lipsa materiilor prime, costul forţei de muncă etc. Dar faptul există, problema se pune şi „lobyiştii" respectivelor ramuri insistă pentru măsuri guvernamentale de apărare. Administraţia insistă pentru liberalism şi se opune. Opinia publică însă înclină spre izolaţionism ; mai ales din cauza nemulţumirii sale crescînde faţă de războiul purtat în Vietnam. În faţa unei asemenea situaţii mulţi se întreabă în chip firesc ce rămîne cu promisiunile rundei Kennedy, care s-a încheiat în iunie anul acesta după tratative care au durat din 1962 şi care, de la 1 ianuarie 1968 urmează să coboare nivelul tarifelor la 7,7%. **Autant en emporte le vent.**

NOTE EXTERNE

BANG

DEUNAZI, o festivitate consacrată prezentării celui dintîi prototip al avionului Concorde, pe care-l construiesc împreună francezii şi englezii, i-a reunit pe reprezentanţii acestora la Toulouse. Mai precis, asta se întîmpla la 12 decembrie şi ziua a fost numită „istorică". Poate mai mult pentru că. în acea zi s-au întîmplat tot felul de... „istorii". Hotărît lucru, relaţiile franco-britanice, care se află sub tensiunea ce o creează problema intrării Angliei în Piaţa Comună, nu sînt favorabile azi desfăşurărilor netezi. Cu toate că ceremonia a pus în linie fanfare, drapele şi discursuri, polemica de rigoare n-a lipsit, prilejul fiind oferit de data asta de chestiunea ortografiei în care trebuie transcris cuvîntul Concorde pe fuselajul avionului : Trebuie el scris cu un e la urmă, ca în franţuzeşte, sau fără e, ca în englezeşte ? Astfel, din simbol al armoniei şi cooperării, numele vlăstarului comun tindea să se transforme în obiect de disputa asupra supremaţiei. Dat fiind însă faptul că limba englezilor este aceea care a dat expresie generală noţiunii de **gentleman**, au cedat aceştia. Nu însă în toată gratuitatea, după cum rezultă şi din discursul rostit la faţa locului de ministrul englez al tehnologiei, dl. Benn. Nu fără humor, dar nici fără apropos, el a întrebat : nu este oare această literă e a alfabetului francez mută şi totodată prima literă a cuvîntului **England** (Anglia), a cuvîntului **Europe** (Europa) şi a cuvîntului **Entry** (intrare) ?

Englezii s-au referit mereu la avantajele ce ar putea să rezulte pentru Comunitatea Economică Europeană din cooperarea cu tehnologia lor mai avansată. De aceea ziarul britanic **DAILY MIRROR**, după polemica de la Toulouse, a găsit cu cale să mai amintească că şi cuvîntul **engins** (motoare), tot cu un e începe — ştiindu-se că motoarele lui Concorde sînt de construcţie engleză.

De fapt, după cum apreciază comentatorii de specialitate în presa franceză, originalitatea avionului constă nu atît în faptul că el va zbura cu de două ori viteza sunetului, cît în aceea că se ocupă de el 350 societăţi franceze, 250 britanice şi vreo 30 americane ; că în loc de 3 miliarde de franci cît se prevăzuse în 1962 că va costa construcţia prototipurilor, se va atinge acum o cifră de cheltuieli de 7 miliarde ; că dacă fără contribuţia autorităţilor publice prototipurile n-ar fi putut fi construite, nu se ştie dacă în viitor vor fi găsite sursele de finanţare pentru producţia de serie ; că, din cauza „bangului" nu se ştie dacă Concorde va fi autorizat să zboare deasupra regiunilor locuite, şi, pînă la urmă, dacă se vor afla pasageri care să vrea să-şi plătească locurile pe măsura vitezei.

S-ar putea remarca în tot cazul că „bangul" avionului supersonic Concorde a început înainte chiar ca acesta să-şi ia zborul.

MECANISMELE STRATEGIEI VALUTARE A ȚĂRILOR CAPITALISTE

LA RUGĂMINTEA unui grup de ingineri şi tehnicieni din Întreprinderea minieră Barza, comuna Crişcior, raionul Brad, regiunea Hunedoara, care ni s-au adresat prin tovarăşii ing. Nicolae Călin şi ing. Eugen Corin, publicăm mai jos o consultaţie cu privire la modul cum funcţionează unele mecanisme financiare şi valutare în economia ţărilor capitaliste. Aceste probleme se menţin în plină actualitate, cum rezultă şi din articolul care apare concomitent, despre presiunile la care sînt supuse în continuare dolarul şi lira sterlină.

SE SPUNE despre organele corpului omenesc că începi să le simţi numai din clipa cînd nu funcţionează normal. Aceeaşi afirmaţie se poate face în legătură cu sistemele băneşti naţionale, ca şi în legătură cu sistemul valutar internaţional, aflat în serviciul efectuării plăţilor în relaţiile economice-financiare dintre state. Atîta vreme cît aceste sisteme funcţionează bine, nimeni nu se preocupă de ele. Îndată însă ce apar tulburări, mersul dezordonat al angrenajelor complexe care formează sistemul bănesc sau valutar începe să creeze traumatisme social-economice, iar pînă la urmă poate deveni o problemă fundamentală a întregii naţiuni sau chiar a comunităţii internaţionale.

Faptul că, de la o vreme, fenomenele monetare din lumea occidentală nu încetează de a fi la ordinea zilei, provocînd mereu dificultăţi ţărilor în cauză, inspirînd numeroase proiecte de reformă, dovedeşte că în funcţionarea sistemelor băneşti ale unor ţări capitaliste — inclusiv ale ţărilor **principale** — ca şi a sistemului valutar occidental în ansamblu, există carenţe serioase. Devalorizarea lirei sterline de la 18 noiembrie 1967 se încadrează în eforturile de a le face faţă, care se întreprind pe plan naţional şi internaţional.

Înţelegerea justă a actualei situaţii monetare din Occident trebuie să pornească de la două coordonate : pe de o parte, deficienţele structurale, cu caracter general, ale actualelor sisteme băneşti din ţările capitaliste, iar pe de altă parte, condiţiile specifice, economice şi financiare, în care aceste sisteme funcţionează în fiecare ţară. Cît despre sistemul valutar interoccidental, problemele lui structurale şi funcţionale sînt în mare parte diferite de cele ale sistemelor băneşti naţionale şi ca atare nu fac obiectul consultaţiei de faţă.

● *Etalonul monetar şi rata scontului*

SISTEMELE BĂNEŞTI din ţările capitaliste au evoluat cu timpul, datorită transformărilor pe care le-a suferit însuşi sistemul capitalist. Spre sfîrşitul secolului trecut a devenit preponderent sistemul bănesc bazat pe aur ca etalon de valoare, denumit **etalonul aur-monede.** În cadrul acestui sistem circulau monede principale confecţionate din aur, monede divizionare confecţionate din argint şi din alte metale mai ieftine, precum şi bancnote convertibile în aur. Funcţionarea sa presupune îndeplinirea următoarelor condiţii : 1) baterea liberă a monedelor de aur, fiecare cetăţean avînd dreptul să predea monetăriei statului o cantitate de aur şi să obţină în schimb numărul corespunzător de monede de aur ; 2) dreptul de tezaurizare particulară a aurului ; 3) convertibilitatea liberă şi nelimitată a bancnotelor în monede de aur ; 4) circulaţia liberă a aurului între ţări. Toate acestea luate împreună contribuiau la stabilitatea sistemului, atît prin crearea unei legături directe între valoarea aurului ca marfă şi valoarea nominală a monedelor, cît şi prin reglarea spontană a cantităţii de bani în circulaţie în raport cu nevoile economiei.

Mecanismul etalonului aur-monede descris mai sus, care în linii mari a funcţionat satisfăcător, a început să se deterioreze în cursul primului război mondial şi după război. Deteriorarea a fost o urmare a circulaţiei defectuoase a aurului atît în interiorul ţărilor, cît şi în relaţiile internaţionale. Datorită dezvoltării inegale a ţărilor capitaliste, cea mai mare parte a rezervelor de aur s-a concentrat în ţările avansate. Acest proces nu a fost numai efectul normal al schimburilor economice, dar şi al faptului că sporirea rezervelor de aur a devenit una dintre cele mai importante arme ale expansiunii imperialiste a marilor puteri. El a avut drept consecinţă crearea unei abundenţe de aur în anumite regiuni ale globului şi a unei lipse în alte regiuni. Totodată, în interiorul ţărilor, cantităţi tot mai mari de aur au luat calea băncilor de emisiune, făcînd obiectul unei ample tezaurizări de stat.

Ca efect al acestor fenomene, condiţiile funcţionării etalonului aur-monede nu s-au mai putut realiza. Baterea liberă a aurului a devenit fără obiect, tezaurizarea particulară a fost contracarată puternic de tezaurizarea de stat, convertibilitatea bancnotelor a fost suspendată, s-au adus restricţii în circulaţia internaţională a aurului.

Încă o împrejurare potrivnică bunei funcţionări a etalonului aur-monede a fost decalajul dintre dezvoltarea impetuoasă a economiei mondiale, care necesită un volum de mijloace de plată mereu sporit, şi creşterea prea lentă a producţiei de aur. Acest decalaj ameninţa să frîneze dezvoltarea economică mondială.

Pe acest teren s-a dezvoltat şi s-a răspîndit după 1922 o nouă bază a sistemelor băneşti naţionale şi anume **etalonul aur-devize,** care a luat locul etalonului aur-monede. În condiţiile etalonului aur-devize, circulaţia bănească internă nu mai cuprinde monede de aur, ci numai semne ale valorii: bancnote şi piese divizionare confecţionate din metale ieftine. Convertirea bancnotelor nu se mai asigură în aur, ci în devize-aur, adică în mijloace de plată ale unor state în care moneda este convertibilă în mod legal şi practic în aur (după cel de-al doilea război mondial, devizele-aur au fost înlocuite cu valutele de rezervă — în speţă dolarul şi lira sterlină, convertibile însă în aur numai în relaţiile dintre state).

Din cele arătate rezultă că în regimul etalonului aur-devize nu mai există o legătură directă între bancnotele în circulaţie şi aur. Teoretic, banca de emisiune ar putea chiar să fie dispensată de sarcina deţinerii unei rezerve de aur, deoarece ea nu mai este obligată să convertească bancnotele în aur. Totuşi, băncile de emisiune continuă să deţină o rezervă metalică, deoarece în timp ce valoarea aurului este stabilă, valoarea devizelor şi valutelor fluctuează, putîndu-le provoca pierderi.

Prin ruperea legăturii directe între aur şi circulaţia bănească a fost rezolvată problema aprovizionării economiei cu mijloace de plată suficiente. Această rupere a avut însă şi o altă consecinţă hotărîtoare pentru funcţionarea sistemelor băneşti : spontaneitatea echilibrului între existent şi nevoi în domeniul monetar, care caracteriza etalonul aur „clasic", a fost înlocuită în cadrul etalonului aur-devize cu activitatea conştientă a băncii de emisiune. Mai mult : potrivit ideilor promovate de economistul englez J. M. Keynes în perioada dintre cele două războaie mondiale, circulaţia bănească poate şi trebuie să devină în mîinile statului un instrument activ de influenţare a conjuncturii economice. Cu alte cuvinte, ţelul politicii monetare nu trebuie să fie neapărat echilibrul ; el poate fi şi dezechilibrul, dacă pe această cale se reuşeşte impulsionarea activităţii productive în sensul dorit.

Una din metodele pe care le practică băncile de emisiune din ţările capitaliste pentru influenţarea ciclului conjunctural este urcarea şi coborîrea ratei scontului, adică a dobînzii percepute de banca de emisiune la creditele acordate prin scontarea portofoliului de cambii al băncilor comerciale. Dacă rata scontului se reduce, circulaţia bănească creşte, deoarece creditele de scont — care reprezintă principalul canal de punere în circulaţie a bancnotelor emise — se ieftinesc, deci sînt mai mult solicitate. Invers, dacă rata scontului se majorează, creditele se scumpesc, circulaţia bănească se restrînge. Mărimea circulaţiei băneşti influenţează activitatea economică, deoarece — în teorie — creşterea ei peste nivelul normal (adică inflaţia) accelerează activitatea economică — atîta vreme cît se menţine în anumite limite —, în timp ce descreşterea ei (deflaţia) o frînează. Totodată, circulaţia bănească influenţează cererea de consum a populaţiei : inflaţia măreşte cererea, deflaţia o micşorează. Manevrarea ratei scontului se poate folosi şi pentru influenţarea relaţiilor cu străinătatea: majorarea ei aduce

NERVOZITATE REÎNNOITĂ PE PIAŢA AURULUI

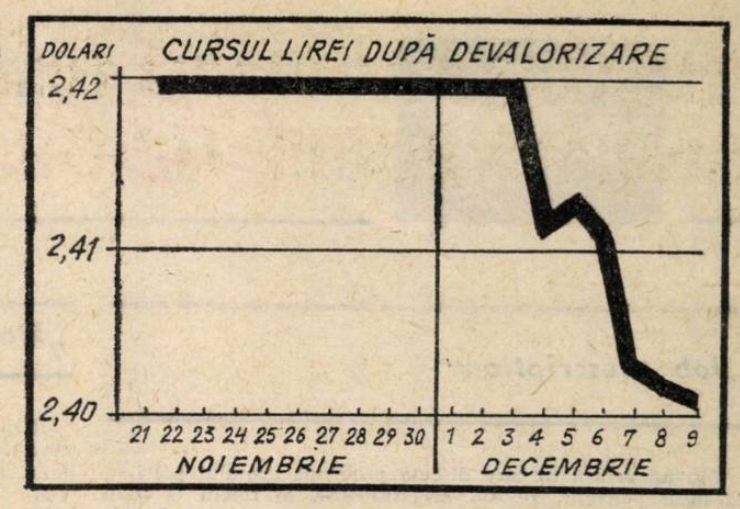

DECLARAŢIILE OPTIMISTE care au salutat potolirea „febrei aurului" de după devalorizarea lirei sterline la 18 noiembrie au avut o valabilitate în timp destul de redusă. La sfîrşitul săptămînii trecute, un observator de competenţa lui Paul Fabra nu găsea alt termen de comparaţie pentru „climatul de incertitudine şi nervozitate" de pe piaţa valutară decît zilele premergătoare devalorizării (LE MONDE, 17—18 decembrie). Iar cifrele reflectînd vînzările de aur s-au apropiat de cele înregistrate în zilele următoare operaţiunii engleze — zeci de tone în valoare de sute de milioane de dolari.

● Un voiaj costisitor

EVOLUŢIA nu a fost totuşi total surprinzătoare. Ştirile despre slăbiciunea funciară menţinută a lirei, despre posibilitatea unei noi devalorizări, despre iminenţa unor speculaţii de mare anvergură contra dolarului şi despre măsuri extraordinare pentru apărarea acestuia nu au dispărut cu desăvîrşire în nici un moment. Noul acces de „febră a aurului", de refugiere a numeroşi deţinători de lire şi dolari în metalul preţios, pare să fi avut, ca una din cauze, dorinţa cumpărătorilor de a se asigura contra efectelor unor asemenea măsuri. El a fost, în orice caz, favorizat de informaţii privind tratative intense pentru stăvilirea cererii de aur.

La Basel s-au dus negocieri, în prima săptămînă a acestei luni, în cadrul unei reuniuni ţinute la Banca de Reglementări Internaţionale: pe lîngă consfătuirea lunară obişnuită a băncilor de emisiune, s-au întîlnit şi membrii „fondului comun de aur" (Gold Pool), bineînţeles fără Franţa. Încă înainte de această întrunire, relatează NEUE ZÜRCHER ZEITUNG, se aflase despre o invitaţie adresată de Statele Unite băncilor de emisiune ale partenerilor lor vest-europeni de a le pune la dispoziţie o parte din rezervele lor de aur în schimbul unor certificate-aur. Participarea la reuniune a unui subsecretar al trezoreriei S.U.A., Frederick Deming, nu a fost de loc de natură să liniştească spiritele. După evaluări pe care le face THE ECONOMIST în numărul său de săptămîna trecută, noul asalt contra aurului solicitase pînă în acel moment cheltuieli în sumă de 210 milioane de dolari din Gold Pool. Ceea ce justifică, evident, aprecierea săptămînalului londonez asupra voiajului subsecretarului american ca fiind „destul de costisitor".

● Scindarea pieţei ?

EVALUĂRI din alte surse menţionează cifra de 500 de milioane de dolari (vînzări zilnice de aur de circa 100 de milioane de dolari pe piaţa Londrei, timp de cinci zile). Pentru date mai precise încă nu este desigur momentul. Se conturează în schimb, după relatări variate, măsurile ce par a fi în curs de elaborare sau cel puţin de studiere. Una din ele, anunţa la 15 decembrie ziarul FINANCIAL TIMES, sub semnătura unui corespondent din Washington, pare să fie abandonarea aranjamentelor existente pentru Gold Pool şi stabilirea unei înţelegeri considerabil lărgite şi instituţionalizate. Conform regulilor de pînă acum, membrii „fondului comun" îl suplimentează pe măsura necesităţilor. Noul sistem ar urma să se întemeieze pe un însemnat fond de aur constituit ca atare de băncile centrale ale „grupului celor 10" (fără Franţa). Rezultatul scontat ar fi — conform unei declaraţii particulare citate de corespondentul ziarului londonez — „întărirea intenţiilor afirmate la Frankfurt (la 26 noiembrie — n.n.) de a susţine actualul preţ al aurului cu toată greutatea celor 26 de miliarde de dolari de care dispun băncile centrale".

Se pare totuşi că nu e singurul scut imaginat pentru apărarea acestui preţ. Unul din proiectele devenite cunoscute, cel puţin parţial, ar prevedea o scindare a pieţei aurului de la Londra. Planul ar fi ca pe viitor numai cererea băncilor centrale făcînd parte din Gold Pool (mai precis, participanţii „activi" ai acestuia, adică iarăşi fără Franţa) cît şi cererea pentru scopuri industriale „autorizată" de băncile centrale să fie satisfăcută la preţul oficial de 35 de dolari uncia de aur fin. Restul cumpărătorilor — tezaurizatorii particulari — ar trebui să se adreseze unei pieţe libere pe care nu ar mai interveni „fondul comun", preţul stabilindu-se pe baza cererii şi a ofertei. Băncile centrale nemembre în Gold Pool ar fi nevoite şi ele să recurgă la această piaţă. Inconvenientele unei asemenea soluţii constau, după numeroşi comentatori, întîi de toate în posibilităţile pe care le deschide de a se achiziţiona aur pe una din pieţe la preţul oficial şi de a-l revinde pe cealaltă la preţul liber.

Păreri americane extreme, citate în presa internaţională, evocă posibilitatea unui embargou al S.U.A. asupra aurului. Altele vorbesc de renunţarea la legarea dolarului de aur, prin suspendarea preţului fix al aurului. Dar chiar şi măsura mai puţin radicală de a se renunţa la acoperirea obligatorie cu aur, în proporţie de 25%, a emisiunii monetare, măsură care a şi fost propusă formal în Congres, nu are şanse de a fi adoptată foarte repede. Or, lucrul cel mai necesar pentru stăvilirea cererii de aur pare a fi, după o părere larg răspîndită în cercurile de afaceri în Occident, o nouă declaraţie de intenţii din partea autorităţilor monetare internaţionale care să pună capăt incertitudinii şi să curme „febra". NEUE ZÜRCHER ZEITUNG (15 decembrie) scrie în acest sens: „Deoarece zvonurile despre noi proiecte în legătură cu piaţa aurului au declanşat în toată lumea o speculaţie neîngrădită, care cauzează băncilor membre în Gold Pool mari pierderi din rezervele lor de aur, actuala incertitudine nu se poate prelungi mult timp. Este de aşteptat din partea acestor bănci să declare în termenul cel mai scurt ce obiective au în acest domeniu şi să ia totodată deciziile corespunzătoare".

Pînă la ora actuală nu a devenit cunoscută o declaraţie fără echivoc în acest spirit. Este posibil ca cei de la care se aşteaptă declaraţii să considere, dimpotrivă, mai indicat, cum sugerează corespondentul citat al ziarului FINANCIAL TIMES, de a acţiona în afara sferei luminate de informaţiile de presă.

I. PĂDUREANU

---

după sine ridicarea nivelului tuturor dobînzilor, ceea ce are ca efect atragerea capitalurilor străine şi a capitalurilor autohtone plasate în străinătate, doritoare de cîştig sporit. Rezultatul este activarea balanţei de plăţi externe şi în consecinţă, întărirea poziţiilor valutei naţionale faţă de celelalte valute. Dimpotrivă, scăderea ratei scontului — împingînd în jos nivelul general al dobînzilor — determină capitalurile să caute plasamente mai avantajoase în alte ţări. În acest ultim caz, balanţa de plăţi externe a ţării respective este influenţată negativ, poziţiile valutei naţionale slăbesc.

În exemplul recent al devalorizării lirei sterline, majorarea ratei scontului de la 6% la nivelul excepţional de ridicat de 8% a fost o măsură destinată să contribuie la lichidarea deficitului balanţei de plăţi externe a Angliei prin atragerea capitalurilor străine. Reforma de la 18 noiembrie 1967 fiind impusă de acest deficit, hotărîrea de a ridica rata scontului a avut scopul de a sprijini reuşita devalorizării.

În concluzie, etalonul aur-devize are în comparaţie cu etalonul aur-monede avantajul de a fi mai elastic, adaptîndu-se cu uşurinţă exigenţelor economice. Dar el are şi un mare dezavantaj: este însoţit de instabilitate ca de o umbră. Sistemele băneşti bazate pe etalonul aur-devize nu asigură stabilitatea monetară aşa cum o asigura etalonul aur clasic. Mai mult încă: după cum am văzut, ele ridică în anumite cazuri instabilitatea la rangul de virtute.

● Terapeutici

PE TERENUL lunecos al etalonului aur-devize au apărut sau au căpătat o largă circulaţie noţiuni necunoscute sau puţin folosite înainte de primul război mondial. Noul sistem a favorizat utilizarea emisiunii de bancnote la acoperirea deficitelor bugetare, provocate de cheltuielile neproductive şi în primul rînd de cele militare. În felul acesta statele capitaliste au folosit **inflaţia** ca mijloc de trecere asupra maselor muncitoare a poverii acestor cheltuieli. Inflaţia duce la o **depreciere** a banilor în raport cu aurul şi cu celelalte mărfuri, adică la creşterea preţurilor. Întrucît o mare inflaţie exercită o influenţă negativă asupra economiei, ea trebuie la un moment dat să fie lichidată printr-o politică de **deflaţie**, care constă într-o reducere bruscă sau treptată a cantităţii de bani în circulaţie. Măsurile deflaţioniste sînt plătite scump de oamenii muncii, ele ducînd în general la creşterea şomajului, la scăderea salariilor şi la alte greutăţi. Deflaţia ca fenomen cantitativ atrage după sine măsura calitativă a **revalorizării**, adică a majorării conţinutului de aur al unităţii monetare.

După inflaţie, un nou echilibru între masa monetară şi nevoile economiei se încearcă să se realizeze prin **devalorizare** însoţită de **stabilizare**. Devalorizarea constă în reducerea pe cale de lege a cantităţii de aur care defineşte unitatea monetară. Prin această operaţiune, statul recunoaşte deprecierea monedei naţionale, pierderea de substanţă suferită în urma procesului inflaţionist. Devalorizarea poate fi realizată însă şi într-un alt scop decît acela al recunoaşterii legale a unei deprecieri de fapt a banilor. Prin măsura luată, recent în Anglia, mărfurile engleze s-au ieftinit pentru străini, iar mărfurile străine s-au scumpit pentru englezi. Astfel, înainte de devalorizare, o marfă care costa o liră sterlină era cumpărată de americani cu 2,80 dolari. După devalorizare, ea costă mai ieftin: numai 2,40 dolari. Invers, o marfă din S.U.A. care costă 2,80 dolari era cumpărată de englezi cu o liră sterlină. Acum, o liră sterlină nu mai este suficientă, deoarece pentru ea nu se mai obţin decît 2,40 dolari.

Devalorizarea lirei sterline a avut tocmai acest obiectiv: stimularea exportului şi frînarea importului britanic, adică îmbunătăţirea balanţei comerciale a Angliei şi, în general, echilibrarea balanţei de plăţi externe.

Evident, la o asemenea operaţiune monetară nu se recurge decît în cazul cînd redresarea situaţiei nu se poate realiza prin măsuri economice. Este însă capabilă o devalorizare să redreseze economia unei ţări? Unii economişti occidentali răspund afirmativ, considerînd că reformele monetare ar fi un panaceu universal pentru deficienţele capitalismului. Alţi economişti nu sînt convinşi că o economie bolnavă îşi poate reveni printr-un simplu „brînci" monetar. Aceasta cu atît mai mult, cu cît devalorizarea provoacă o reacţie în lanţ a altor ţări care vor recurge şi ele la devalorizare, atunci cînd nu vor avea la îndemînă alte mijloace de represalii, cum ar fi urcarea taxelor vamale, restricţii, dumping etc. Pînă la urmă, avantajul obţinut de prima ţară care a luat iniţiativa devalorizării se pierde, într-un fel sau altul.

Dar şi în economia ţării care a procedat la devalorizare se produc fenomene care imprimă avantajelor devalorizării un caracter efemer. Am arătat, de exemplu, că devalorizarea scumpeşte importul de mărfuri. Este adevărat că dintr-un punct de vedere această scumpire constituie un fenomen pozitiv, ea contribuind la echilibrarea balanţei comerciale. Cu timpul însă, ea determină pe două căi creşterea nivelului general al preţurilor din acea ţară: pe calea majorării preţului de cost al produselor pentru fabricarea cărora se folosesc materii prime, materiale sau piese importate, mai scumpe după devalorizare decît înainte, precum şi pe calea creşterii costului vieţii: atunci cînd o parte din produsele de larg consum se importă, deci costă mai scump. Creşterea costului vieţii implică mai devreme sau mai tîrziu, majorarea salariilor, deci din nou o majorare a preţului de cost. O asemenea reacţie în lanţ a preţurilor poate anihila întregul avantaj pe care ţara cu monedă devalorizată l-a obţinut în concurenţa internaţională.

Aceeaşi reacţie se constată şi în alte domenii ale politicii monetare. Astfel, majorarea ratei scontului nu rămîne fără răspuns din partea altor ţări, care contracarează rezultatele unei asemenea măsuri procedînd la represalii adică majorînd şi ele rata scontului. Concluzia este că diferitele căi şi metode ale politicii monetare nu pot constitui un remediu miraculos pentru relele economiei capitaliste.

● Speculaţii valutare

ÎN CAPITALISM, valutele se negociază pe piaţă ca orice marfă. Preţul acestei mărfi deosebite se numeşte **curs** şi fluctuează deasupra sau sub aşa-zisul **curs paritar**, sau **paritate teoretică**, determinat de conţinutul de aur al valutelor. Dacă valuta ţării A conţine 1 g de aur, iar a ţării B conţine 2 g, paritatea este: 2 unităţi monetare ale ţării A = 1 unitate monetară a ţării B sau, altfel exprimat: 1 unitate A = 0,50 unităţi B. Această paritate se numeşte teoretică, deoarece derivă din definiţia legală a celor două valute, iar pe piaţă rareori cursul se formează exact la paritate.

Formarea cursului este în funcţie de cerere şi ofertă. Dacă valuta ţării A este mai solicitată, cursul se va urca peste nivelul parităţii teoretice — şi invers. Cît poate creşte sau scădea cursul pe piaţă?

Am arătat că în condiţiile etalonului aur-monede fluctuaţia cursurilor era foarte mică, deoarece intervenea mecanismul propriu acestui sistem: dacă cursul valutei A creştea prea mult, era preferabil să nu se mai cumpere valută, iar plăţile internaţionale se făceau în aur. În felul acesta, cererea mare pentru valuta A se micşora, iar cursul pe piaţă revenea la normal.

În condiţiile actualului etalon aur-devize, acest mecanism spontan de menţinere a cursului valutar în jurul parităţii teoretice nu mai există. Din această cauză, cursul ar putea să fluctueze — în principiu — fără limită. Totuşi, dacă consultăm lista cursurilor pe diferitele pieţe valutare internaţionale, constatăm că nu există nici acum fluctuaţii mari decît în cazuri rare. De data aceasta însă, echilibrul nu se mai realizează spontan, ci prin activitatea conştientă a anumitor factori.

Am amintit mai sus că în prezent, în urma unui îndelungat proces istoric, plăţile internaţionale au ajuns să se efectueze cu ajutorul **valutelor de rezervă** — dolari şi lire sterline. Întregul sistem de schimburi economice internaţionale se bazează în consecinţă şi pe un element subiectiv: încrederea oamenilor de afaceri în perspectivele de stabilitate ale celor două valute. Atît dolarul, cît şi mai ales lira sterlină nu mai beneficiază însă de încrederea de altădată. Ca urmare a unor condiţii economice financiare, sociale şi politice care formează esenţa crizei generale a capitalismului, orice simptom de slăbiciune, orice complicaţie social-economică sau politică dezlănţuie stihiile pieţei valutare. Posesorii de valute de rezervă se precipită pentru a preschimba valutele în aur, singura valoare pe care o consideră certă. Oferta de valute crescînd într-o formă explozivă, îndeosebi cu concursul acţiunilor speculative care găsesc în aceste momente un larg teren de manifestare, este de la sine înţeles că pe piaţă cursul valutei în suferinţă este susceptibil să scadă catastrofal faţă de alte valute, iar preţul aurului să crească vertiginos.

Anumite aranjamente internaţionale împiedică însă desfăşurarea nelimitată a acestui proces critic, pentru a salva de la prăbuşire sistemul schimburilor interoccidentale. În cursul recentei crize care a dus la devalorizarea lirei sterline, lucrurile s-au petrecut astfel: deţinătorii de lire sterline s-au grăbit să le schimbe pe aur. În faţa unei oferte copleşitoare şi a unei cereri nule de valută britanică, Banca Angliei a intervenit pe piaţa valutară, apărînd în calitate de cumpărătoare a lirelor oferite şi oferind în schimb aur, pentru a restabili echilibrul pieţei. În această operaţiune ea a avut sprijinul altor bănci şi organizaţii occidentale care i-au acordat credite, precum şi al unei asociaţii internaţionale de bancheri, „**pool-ul aurului**" care a furnizat aur pînă cînd fuga de lire sterline s-a potolit (vezi „VIAŢA ECONOMICĂ" nr. 48/1967).

O asemenea operaţiune de înfruntare a tendinţelor stihinice ale pieţei valutare poate reuşi să menţină cursul valutei aflate în criză. Efectul este însă temporar. În orice caz rezultatele de durată depind de forţa economică generală a ţării respective şi de condiţiile specifice, economice şi financiare, în care are loc operaţiunea. Preţul marilor eforturi pe care cercurile conducătoare din Occident le fac pentru menţinerea sistemelor băneşti pe linia de plutire este plătit în ultimă analiză de oamenii muncii, vizaţi direct prin politica zisă de austeritate, care însoţeşte devalorizarea.

dr. Costin KIRIŢESCU

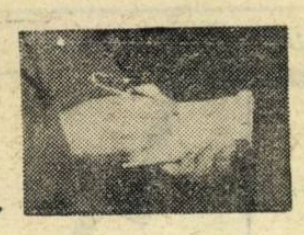

din bloc-notesul cronicarului

„Job description"

Într-un articol în care discută problema „omului potrivit la locul potrivit", revista ENTREPRISE se referă la acel așa-numit **«job description»** pe care americanii îl folosesc în stabilirea funcțiilor și responsabilităților în cadrul întreprinderilor. Este vorba despre un document-indicativ pe care-l primește fiecare salariat și care definește cu precizie responsabilitățile și limitele acestora, precum și pe cele ale vecinilor săi de pe organigramă ; misiunea sa fiind astfel strict stabilită, salariatul dispune de un cadru în care poate acționa cu completă autoritate pentru îndeplinirea unor sarcini bine precizate, performanțele fiindu-i evaluate după criterii absolut obiective.

Iată, de exemplu, «job description»-ul directorului controlului de calitate :

Delimitarea postului : responsabilitatea care incumbă titularului său constă în a instala și conduce activitatea de inspecție și de control a produselor finite, a prescrie acțiuni corective necesare asigurării conformității acestor produse cu specificațiile și normele de calitate.

Definirea relațiilor ierarhice : el depinde de directorul uzinei și nu de șeful de fabricație și dispune de autoritate asupra inginerilor din serviciul control de calitate.

Inventarul responsabilităților : 1) participă la stabilirea specificațiilor și normelor de calitate ale materiilor prime, procedeelor de fabricație și produselor finite ; 2) pregătește și recomandă tehnicile de inspecție și selecționare, planurile controlului de calitate sau procedeele de control proprii pentru a asigura fabricarea de produse finite care să răspundă specificațiilor și normelor de calitate ; 3) cercetează defectele produselor și recomandă modificările ce trebuie aduse produselor și normelor de calitate ; 4) organizează și urmărește controlul asupra calității materiilor prime, procedeelor de fabricație și a produselor finite ; 5) vizitează clienții pentru a le cunoaște părerea asupra problemelor privind calitatea produselor ; 6) trece în revistă toate reclamațiile acestora cu scopul de a stabili locul unde trebuie pus accentul în uzină pentru a preveni reapariția defecțiunilor ; 7) acordă asistență tehnică sectorului de aprovizionare ; 8) verifică conformitatea calității stasurilor în raport cu reglementările guvernamentale ; 9) prezintă situații și explicațiile privind erorile și rebuturile de fabricație, precum și modalitățile înlăturării acestora.

Învățământ și practică

TREI UZINE DIN MOSCOVA au început să construiască în comun un institut pentru muncitorii și funcționarii lor. Spre deosebire de instituțiile de învățământ superior obișnuite, aici pregătirea teoretică se va îmbina cu practica în producție în decursul tuturor celor șase ani de studii. O săptămână studenții vor învăța, iar a doua vor munci. În fiecare lună ei vor primi pentru aceasta jumătate din salariu și jumătate din bursă, care va fi însă mai mare cu 15% față de cele obișnuite. În primii trei ani studenții vor fi încadrați în funcții de tehnologi, proiectanți și chiar ingineri.

În U.R.S.S. există încă 15 institute de învățământ superior de genul celui aflat în prezent în construcție.

„Moarte" prematură

Rezultatele unei analize întreprinse de Institutul pentru cercetări economice al landului Renania de Nord — Westfalia (R.F.G.), au dus la concluzia că durata medie a vieții automobilelor este în prezent în scădere, între anii 1960 și 1965 ea reducîndu-se pentru turisme de la 12,7 ani la 10,4 ani. În ceea ce privește capacitatea cilindrică, studiul ilustrează anumite diferențe, automobilele sub 500 cmc „trăind" cel mai puțin, adică numai 8,6 ani. Cea mai lungă viață s-a putut constata la automobilele de capacitate mijlocie, în timp ce automobilele mari trebuie înlocuite mult mai devreme cu altele noi. Scopul acestei analize a fost o stabilire preliminară cît mai exactă a necesarului de turisme în viitorii ani. Conform părerii institutului, de la 1 iulie 1967 pînă la 1 iulie 1968, circa 633 000 de turisme germane vor ajunge să fie vîndute la fier vechi, locul lor urmînd a fi luat de altele noi. Pînă la 1 iulie 1970, necesarul a fost calculat la 2,15 milioane de turisme, astfel încît anul 1970 va înregistra în R.F.G. un total de 12,23 milioane de asemenea vehicule.

Ponderi inversate

După cum reiese din graficul de mai jos — pe care-l reproducem după revista belgiană INDUSTRIE — în ultimul deceniu au survenit importante schimbări atît în capacitatea totală cît și în structura, după tonaj, a flotei petroliere mondiale.

Crescînd relativ uniform de la un an la altul, capacitatea totală a atins în 1966 cifra de 100 milioane tdw, față de mai puțin de 50 milioane în 1956. Ca o caracteristică generală a schimbărilor structurale se remarcă orientarea spre petroliere-gigant. Astfel, dacă în 1956 navele de pînă la 25 000 tdw reprezentau aproximativ 80% din capacitatea totală a flotei mondiale, după acest an ponderea lor scade treptat, ajungînd la numai 30% în 1966 (din 1959 observîndu-se chiar o diminuare foarte accentuată a capacității totale a navelor de acest tonaj). Această orientare este și mai evidentă dacă se analizează structura parcului în construcție în 1966 cînd ponderea petrolierelor de peste 105 000 tdw este de peste 60% din total.

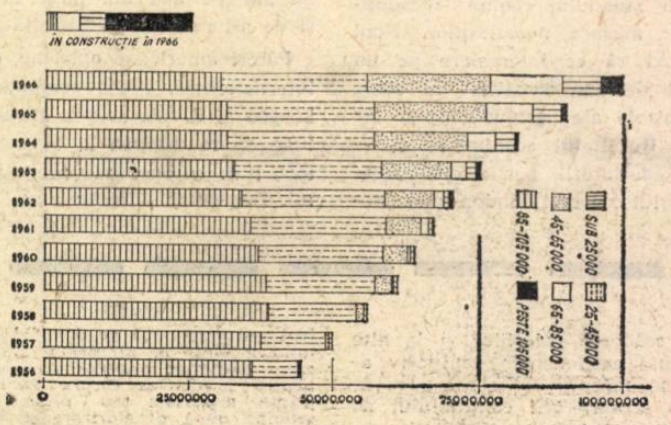

Condițiile succesului

În cadrul unui schimb de experiență în problemele marketing-ului, organizat recent în Elveția de organizația publicitară „International Advertising Association" (cu sediul la New York), un accent deosebit a fost pus pe problema : în ce măsură o acțiune de marketing, pregătită cu grijă, poate constitui factorul esențial al succesului unui produs nou pe piață ?

Exemplele favorabile prezentate — începînd cu o nouă marcă de țigări, trecînd prin modele de automobile sau aparate de fotografiat și terminînd cu faimoasa reclamă „tigru" pentru produsele „Esso" — au fost convingătoare. S-a subliniat, printre altele, că reușita unei acțiuni de marketing este determinată atît de folosirea bine gîndită a principalelor sale „arme" : calitatea produsului, ambalajul și modul de distribuire, cît și de orientarea justă a reclamei și anume către categoriile, vîrstele etc., cele mai receptive ale consumatorilor.

Totodată, s-a accentuat rolul publicității în popularizarea produselor lansate, aceasta avînd menirea nu numai de a evidenția avantajele lor, ci și de a sugera noi întrebuințări. A fost citat, astfel, cazul unui fabricant de maioneză din R.F.G. care a reușit să-și impună produsul pe piață datorită îmbunătățirii calității sale (concomitent, bineînțeles, cu majorarea prețului de vînzare), prezentării într-un ambalaj mai practic și imprimării pe acesta din urmă a unor variate rețete de utilizare a maionezei, ceea ce a suscitat interesul gospodinelor.

„Vaca de mare"

Pentru înlăturarea vegetației de pe cursurile de apă și din lagune, specialiștii uzinei mecanice din Wisconsin (S.U.A.), au construit o ambarcațiune specială, pe care au denumit-o „vaca de mare". Este vorba de un fel de plută cu roți-zbaturi laterale, prevăzută cu o coasă lungă de trei metri, care taie vegetația pe sub apă și o adună apoi, cu un transportor, pe o altă ambarcațiune anexă. „Vaca" aceasta „paște" trei hectare pe zi, adică mai multe sute de tone de iarbă acvatică, degajînd astfel rutele de plutire ale navelor și locurile de pescuit. Vegetația cosită este folosită apoi fie ca îngrășămînt verde, fie ca hrană pentru animale. S-a calculat că în felul acesta, costul mașinii se recuperează într-un singur sezon de lucru.

Cine stă acasă, pierde

Îngrijorați de faptul că partea din bugetul familiilor franceze destinată produselor nedurabile de consum este în continuă scădere (în special în ceea ce privește îmbrăcămintea și alimentele) comercianții din Paris (pe lîngă tradiționalele soldări care au devenit tot mai dese), au trecut la căutarea unor noi forme de desfacere a mărfurilor. Pentru sezonul viitor, una din cele mai mari societăți comerciale franceze, care girează rețeaua de magazine de confecții „Dorothée", a hotărît să organizeze turul Franței cu un omnibuz cu două etaje, pentru soldarea mărfurilor nevîndute în rețea.

Un grup de 50 de comercianți din rue des Sèvres (unul din cele mai importante centre comerciale), intenționează să monteze în comun la marginea capitalei franceze, un bazar acoperit de mari proporții, în care să fie desfăcute soldurile.

IMPORTANT!

Numărul special al revistei noastre, consacrat celei de-a XX-a aniversări a Republicii și Anului nou va apărea vineri 29 decembrie, într-un număr sporit de pagini.

PE GLOB

● **Lucrările de prospectare a zăcămintelor de uraniu din Bakouma (Republica Africii Centrale) sînt aproape terminate — menționează AGEFI —, exploatarea acestora urmînd a începe în cursul anului 1968. Aceste lucrări (care fac și obiectul unei convenții încheiate cu Franța), au ca prim obiectiv crearea unui mare complex industrial și folosirea în principal a mîinii de lucru locale.**

● **Potrivit comunicatului recentei Conferințe anuale a Organizației Planului de la Colombo, cele 24 țări care fac parte din Comitetul consultativ s-au oprit îndeosebi asupra problemelor agricole cele mai urgente și asupra măsurilor ce urmează a fi luate pentru ridicarea randamentelor agricole, utilizînd resursele interne disponibile ale țărilor respective. Comunicatul precizează în special că producția cerealieră a regiunii sudului și sud-estului asiatic a fost destul de slabă în acest an, iar stocurile disponibile sînt de asemenea diminuate (importurile de cereale au crescut cu 10% în această regiune, iar deficitul balanței comerciale a marcat și el o creștere de 28%).**

● **Cel mai mare cargou frigorific din lume — menționează WIRTSCHAFTLICHE MITTEILUNGEN — a fost lansat recent de șantierele navale din Glasgow. El are o capacitate de 18 030 tone, putînd transporta peste 11 500 tone de marfă.**

● **În primele nouă luni ale acestui an, Statele Unite au importat 7,2 milioane tone de produse metalurgice, reprezentînd o valoare de 826 milioane de dolari.**

● **Balanța de plăți a Japoniei s-a soldat în primele șase luni ale anului financiar în curs cu un deficit de 190 milioane de dolari (față de aceeași perioadă a anului 1966, cînd înregistrase un excedent de 290 milioane).**

● **Potrivit unui studiu recent, R.F.G. este considerată cea mai mare producătoare de energie electrică din cadrul C.E.E. În anul trecut producția sa s-a ridicat la 178,3 miliarde kW/oră, reprezentînd 42,1% din totalul Pieței Comune.**

● **În urma unei recente anchete, întocmite de O.C.D.E., s-a constatat o penurie accentuată a personalului tehnic de înaltă calificare din industriile țărilor membre, fapt ce a produs o mare îngrijorare și a determinat comisia de experți care a întocmit raportul să atragă atenția asupra consecințelor grave ale acestei situații. Cu aceeași ocazie s-a subliniat importanța organizării „serviciilor de studii și design" din cadrul întreprinderilor productive ale acestor țări.**

● **Investițiile străine în R.F.G. au înregistrat în primul semestru al anului în curs cifra de 2,308 miliarde mărci (față de 1,553 miliarde cît reprezentau aceste investiții în aceeași perioadă a anului trecut).**

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Gh. Dolga (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badea, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, D. Dumitriu, Em. Florescu, C. Ionescu, C. Murgescu, membru corespondent al Academiei, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), V. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, N. Simionescu, (redactor șef adjunct), C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL V Nr. 52 (228)
VINERI
29 decembrie 1967
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
BUCUREȘTI
Telefon 11 78 76
32 PAGINI ● 2 LEI

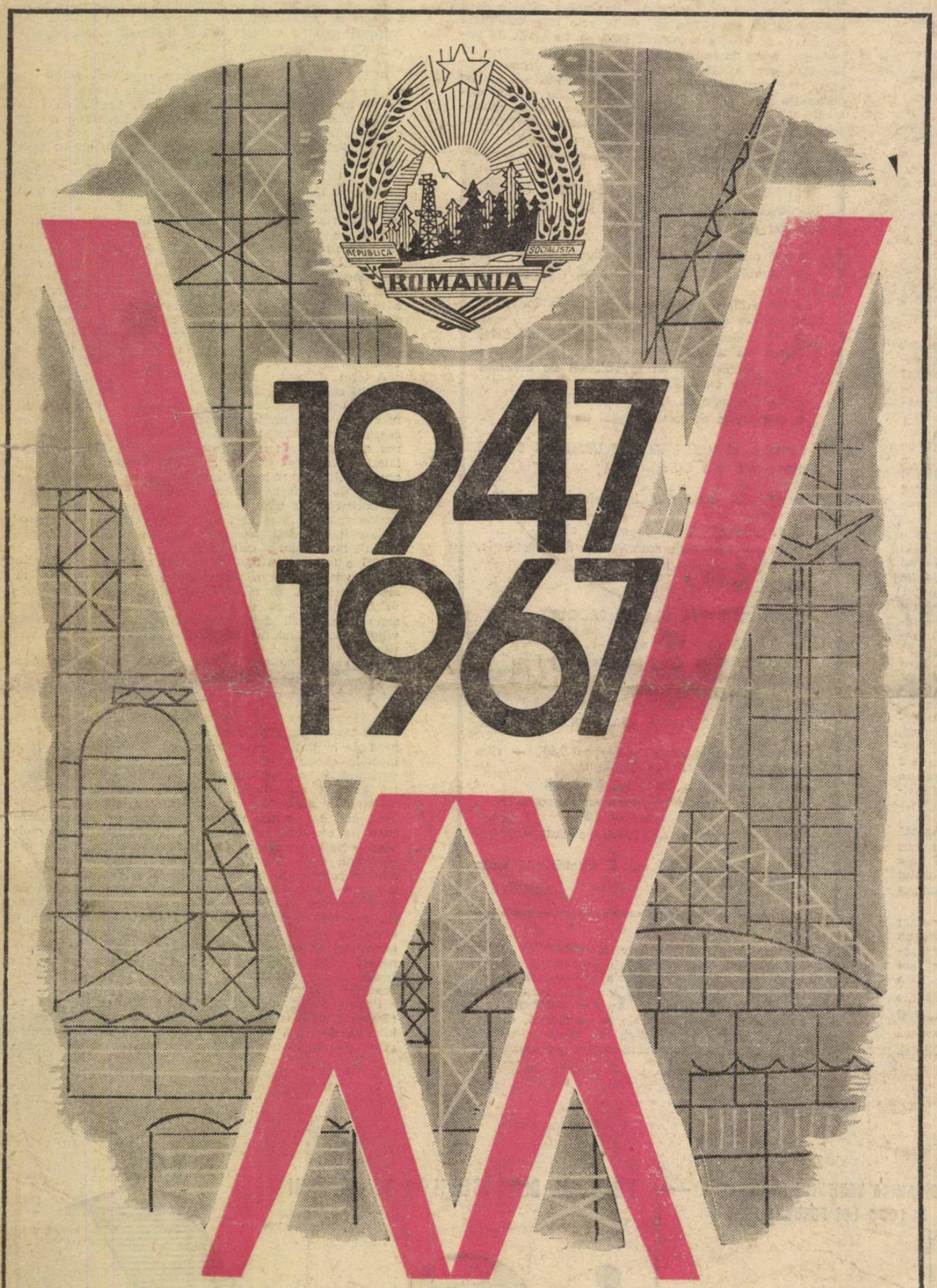

Desen de P. NAZARIE

DIN SUMAR

Paginile 2–16.

ROMÂNIA REPUBLICANĂ ÎN ANUL XX

● **Industria** ● **Agricultura** ● **Știința** ● **Transporturile** ● **Oameni ai zilelor noastre.**
Semnează : miniștrii Alex. Boabă, Emil Drăgănescu, Nicolae Giosan, Ion Marinescu, Mihai Marinescu, Const. Scarlat, Alex. Sencovici ; acad. Nicolae Teodorescu, Il Păcuraru, V. Pătărlăgeanu, conf. dr. Mircea Bulgaru, Gheorghe Dolgu.

R. 8. – AUTOTURISMUL CE VA IEȘI ÎN 1968 DE PE LINIA DE MONTAJ A FABRICII DIN PITEȘTI :
Cum va arăta, ce caracteristici va avea **(pag. 17).**

Creierul electronic, auxiliarul sau stăpînul omului ? (pag. 20).

COSTIN MURGESCU (pag. 21) **și profesorul olandez IAN TINBERGEN** (pag. 27) **despre probleme ale luptei împotriva subdezvoltării.**

Ne vom hrăni din flora oceanelor ? Timpul probabil va fi... cert ? Cu cît va crește durata medie a vieții omenești ? Vom comunica cu ființe extraterestre ? (pag. 23).

Conjunctura economiei capitaliste : **1967 – An de încetinire și tendințe recesive** (pag. 24–25).

Reportaje ● Documentare despre tendințe pe plan mondial ● Comentarii, știri ● Caleidoscop internațional.

TRĂIASCĂ SCUMPA NOASTRĂ PATRIE, REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA!

REPUBLICA LA 20 DE ANI

REPUBLICA NOASTRĂ împlineşte 20 de ani. Urările care i-au fost şi îi sînt adresate public sînt numeroase. Dar oricît de multe ar fi, este desigur imposibil ca ele să dea expresie deplină sentimentelor de dragoste fierbinte, de mîndrie, de devotament faţă de patrie încercate astăzi de fiecare din cele aproape 20 de milioane de inimi care bat pe cuprinsul ţării. Români, maghiari, germani, oamenii muncii de toate naţionalităţile, muncitori, ţărani, intelectuali, ostaşi îşi simt mai alături decît oricînd umerii, sînt mai conştienţi, decît oricînd de coeziunea lor, de forţa lor, de soliditatea rădăcinilor care ancorează de veacuri poporul nostru pe pămînturile moştenite de la străbuni.

Un rege de la Apus a spus cîndva că statul este el. Mulţi guvernanţi de mai înainte şi de mai tîrziu, cu capete încoronate sau nu, au gîndit şi au acţionat aşa. Să spunem că România nu a fost o excepţie ? Că în regimul ale cărui vestigii politice au fost lichidate acum două decenii, suficientul „eu" din formula în care acest cuvînt se identifica cu statul putea fi extins numai pînă la limitele unei pături subţiri de moşieri şi capitalişti ? Că cei mulţi — norodul, cum ar fi spus marele Bălcescu — erau numai obiecte ale guvernării, un fel de „rău necesar", care trebuia îndiguit cu grijă în gratiile legilor şi baionetelor soldaţilor ?

Şi totuşi patria erau ei şi numai ataşamentul lor, cimentat prin suferinţe imense, sudoare şi sînge faţă de glia strămoşească au asigurat perenitatea fiinţei româneşti şi păstrarea vetrei sale milenare. Cu cîtă sete trebuie să-şi fi iubit străbunii noştri ţara ! Dar cîtă deosebire între noi şi ei ! „Noi" este astăzi pluralul unei noi majestăţi. Al unei majestăţi care ne înglobează pe toţi, indiferent ce-am fi, indiferent de importanţa postului ce ni s-a încredinţat. Din acest „noi", silogistic, oricine poate deduce şi confirma, paradoxal, adevărul formulei acelui Roi-Soleil de la Apus ! Cu deplin temei, fiecare din suflarea românească de 20 de milioane se poate identifica cu statul. Solidaritatea patriotică a străbunilor noştri era o solidaritate a suferinţei. A noastră este o solidaritate a încrederii, a optimismului viguros al reuşitei, o solidaritate a demnităţii care poate să se afirme în mod pozitiv, o solidaritate care-şi trage seva din conştiinţa că am îndeplinit cu prisosinţă mandatul de libertate şi dreptate transmis prin ştafeta generaţiilor.

30 Decembrie, pe cere-l celebrăm a devenit o piatră de hotar în istoria naţională. Celebrînd republica, celebrăm nu atît extirparea din organismul ţării a unei instituţii anacronice şi detestate : monarhia Hohenzollernilor. Deşi, în sine republica este o formă de guvernămînt superioară şi cu mari potenţe progresiste. Ea este însă numai o formă şi, ca orice formă socială, eficacitatea şi rolul ei istoric sînt determinant influenţate de conţinutul pe care îl îmbracă. Republica poate fi o răspîntie de unde multe drumuri pornesc în cele mai diferite direcţii — spre democraţie şi progres sau spre uzurparea crescîndă a drepturilor şi libertăţilor poporului.

Republica noastră este sărbătorită şi iubită cu atîta înflăcărare pentru că proclamarea ei a însemnat anul 1 al erei socialiste în România, pentru că ea a fost instaurată la noi în cea mai democratică formă posibilă — aceea care poate exista numai pe baza socialismului. Pentru cel mai simplu om al muncii, ca şi pentru cel mai mare savant, republica noastră înseamnă dreptu'e şi libertăţile pe care le-am cucerit irevocabil, înseamnă faptul că sîntem stăpîni la noi acasă, înseamnă bogatul bilanţ care constituie mîndria eforturilor noastre depuse sub conducerea partidului pe drumul trasat de el. Bucuria, entuziasmul pe care le punem în celebrarea republicii izvorăsc din convingerea bazată pe fapte că opţiunea fundamentală pe care am făcut-o urmînd partidul pe drumul revoluţiei a fost singura justă, corespunzătoare intereselor vitale, de durată ale poporului, ale naţiunii. Acum două decenii republica era o speranţă şi o promisiune. Astăzi republica este un simbol al împlinirilor şi totodată al progresului continuu.

DRAGOSTEA DE ŢARĂ a poporului era impregnată în trecut de un puternic sentiment de frustrare. Cel care a exclamat în dulcele grai moldovenesc „Siracă ţară bogată !" a pus un fel de motto existenţei poporului român de-a lungul multor secole, de-a lungul primelor decenii ale acestui veac.

În douăzeci de ani de republică socialistă noi ne-am creat alte motto-uri. Unii vorbesc în străinătate de un miracol românesc. Şi după standardele lor, performanţele noastre, prin dimensiunile şi stabilitatea lor, pot părea un miracol. Desigur însă că nici chiar pe baza socialismului, minunile nu sînt posibile. În condiţiile unei politici juste, descătuşarea energiilor populare şi optimizarea utilizării resurselor naturale şi de muncă accelerează considerabil progresul economic şi social. Dar nici în aceste condiţii decalajele iniţiale nu pot fi anulate peste noapte.

În multe privinţe, România de astăzi rămîne încă substanţial în urmă faţă de ţările cele mai dezvoltate din punct de vedere economic. Fără să fie lipsit de importanţă, acest lucru nu este esenţial. Esenţial este că România, care a străbătut în 20 de ani un drum foarte lung, în dezvoltarea sa economică şi socială, s-a înscris pe orbita unui progres rapid, cu rădăcini nu în elemente de conjunctură, variabile, efemere, ci în premisele create pas cu pas în structurile tehnice, economice,

PREVEDERILE PLANULUI PE 1968 ÎNTRECSARCINILE ÎNSCRISE ÎN PLANUL CINCINAL PENTRU ACEST AN CU :

- **5,7 miliarde de lei la producţia industrială,**
- **1,8 miliarde de lei la producţia globală agricolă,**
- **2,9 miliarde de lei la producţia industriei construcţiilor de maşini,**
- **2,3 miliarde de lei la producţia industriei bunurilor de larg consum,**
- **1,9 miliarde de lei la volumul de investiţii din fondurile centralizate,**
- **2,8 miliarde de lei la beneficii,**
- **2 miliarde de lei la fondul de consum.**

NIVELUL REALIZAT ÎN 1967 URMEAZA SA FIE DEPAŞIT ÎN 1968 CU :

- **13% la producţia industriei construcţiilor de maşini,**
- **21% la producţia de oţeluri aliate,**
- **14% la producţia materialelor de construcţie,**
- **9% la export**
- **7% la import.**

ÎN ANUL VIITOR SE VOR PRODUCE :

- **4,9 milioane tone oţel,**
- **3,4 milioane tone laminate finite fine,**
- **puterea instalată în centralele electrice va ajunge la circa 5 200 MW.**

CREŞTE BUNASTAREA OAMENILOR MUNCII

- **Venitul naţional va creşte cu 8,6% — ritm superior celui înscris în cincinal,**
- **Salariul mediu va fi de 1 252 lei,**
- **Veniturile reale ale ţărănimii, socotite pe o persoană, vor putea spori cu 5,5%,**
- **Se vor construi din fondurile statului 57 000 apartamente,**
- **La sfîrşitul anului vor fi electrificate peste 2/3 din satele ţării.**

în mecanismele de funcţionare a aparatului de producţie. Prin orientarea care îi este imprimată de politica partidului, economia României a devenit deosebit de permeabilă la nou, capabilă să asimileze rezultatele revoluţiei tehnico-ştiinţifice, să asigure valorificarea tot mai înaltă a resurselor naturale şi de muncă, să urmărească cu un succes din ce în ce mai mare acest obiectiv primordial al oricărei economii moderne : eficienţa.

Sentimentul de frustrare de altădată a dispărut. El este înlocuit de convingerea profundă că tot ceea ce construim, tot ceea ce producem slujeşte nu unui ideal abstract de dezvoltare, ci făuririi unei vieţi tot mai îmbelşugate pentru noi toţi, cei ce alcătuim astăzi poporul şi pentru cei ce vor veni după noi.

ACEST AN JUBILIAR din viaţa republicii a fost un an cu adevărat deosebit. Este adevărat, ne-am obişnuit ca de fiecare dată roadele să fie mai bogate decît în anul precedent. Şi în acest sfîrşit de decembrie cifrele procentuale şi absolute ne dau măsura progresivităţii realizărilor noastre. În raport cu 1966, plusul estimat la aproximativ 4,7 miliarde de lei exprimă o creştere cu 13,1% a producţiei industriale globale, sensibil peste nivelul de 11,3% stabilit prin planul iniţial. Numai acest plus preliminat întrece de 2,5 ori întreaga producţie industrială a României în 1938. În agricultură, producţia s-a situat la limita superioară a prevederilor cincinalului pentru 1967, recoltele din ultimii doi ani fiind printre cele mai mari din istoria ţării. Aşa cum s-a raportat în Sesiunea Marii Adunări Naţionale, volumul planificat de investiţii (majorat în cursul anului) a fost realizat aproape integral, în condiţiile unei ritmicităţi mai bune decît în anii anteriori. Împreună cu realizările anului precedent, capacităţile şi obiectivele industriale date în funcţiune în acest an se ridică la circa 400.

A crescut peste nivelul planificat productivitatea muncii, căreia i se datoreşte circa 80% din sporul producţiei industriale, beneficiile obţinute peste prevederi însumează mai mult de două miliarde de lei. Pe această bază, în legătură cu noile măsuri pentru ridicarea nivelului de trai, pentru sporirea veniturilor populaţiei de la oraşe şi sate, anul 1967 a adus în căminele muncitorilor, ţăranilor, intelectualilor un plus de îndestulare, de confort. Oamenii muncii se alimentează şi se îmbracă mai bine, locuiesc mai bine, găsesc în magazine mărfuri mai variate şi de calităţi superioare, trăiesc în oraşe şi sate mai frumoase, beneficiază mai larg de învăţămînt şi cultură.

1967 a fost un an bun. Dar peste ani şi ani realizările lui se vor însuma în realizările anilor precedenţi şi ai anilor următori. Şi totuşi el va rămîne în istoria dezvoltării noastre ca un an deosebit, ca an al unor acţiuni şi decizii de o importanţă excepţională pentru viitorul economiei, al societăţii noastre, al întregii naţiuni.

1967 va rămîne anul în care Conferinţa Naţională a P.C.R. a dezbătut şi aprobat amplul program de perfecţionare a organizării şi conducerii economiei naţionale şi a întregii vieţi sociale. Şi-au găsit astfel concretizare, într-un vast şi armonios sistem de măsuri, sarcinile trasate de Congresul al IX-lea al partidului. Pornind de la poziţii de principiu exprimate în toate problemele cardinale ale socialismului, bazîndu-se pe învăţămintele bogatei experienţe acumulate de ţara noastră în anii construcţiei socialiste, studiind rezultatele experienţei altor ţări, partidul nostru, potrivit convingerii unanime, a dat răspunsurile cele mai corespunzătoare la cerinţele actuale şi de perspectivă ale dezvoltării socialiste a României. Descifrînd noile făgaşe ale viitorului ţării noastre, Partidul Comunist Român a adus o contribuţie de preţ la teoria şi practica socialismului, s-a situat cu onoare la înălţimea rolului său de forţă politică conducătoare a poporului român. Necesitate obiectivă a desăvîrşirii construcţiei socialiste, a înaintării rapide a ţării pe drumul progresului social-economic, creşterea rolului conducător al partidului — nervul vital al măsurilor adoptate, este suprema garanţie a aplicării lor cu succes în viaţă, a înfloririi continue a Patriei.

Pentru statul nostru socialist, a 20-a aniversare va rămîne o dată istorică memorabilă nu numai pentru că bilanţul de două decenii a pus într-o puternică lumină rolul său de instrument principal al construcţiei socia-

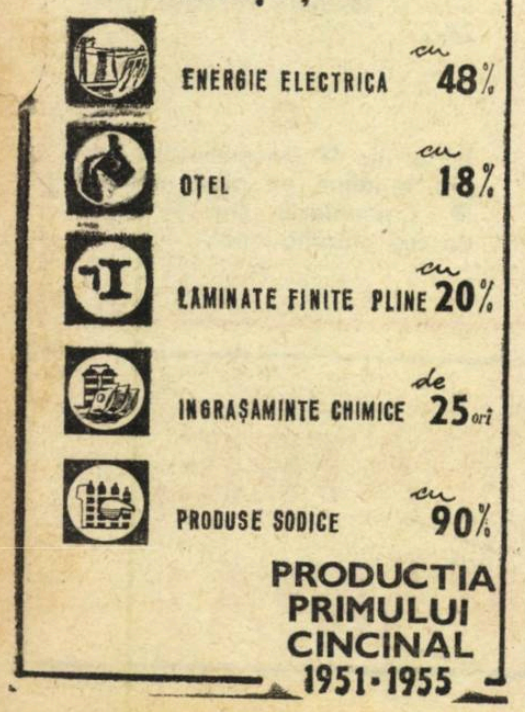

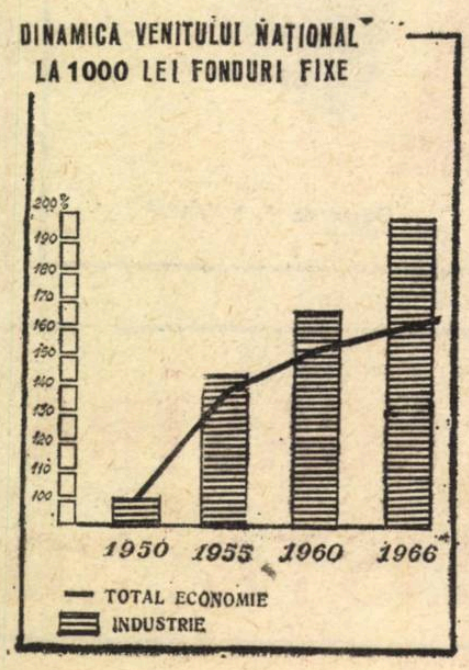

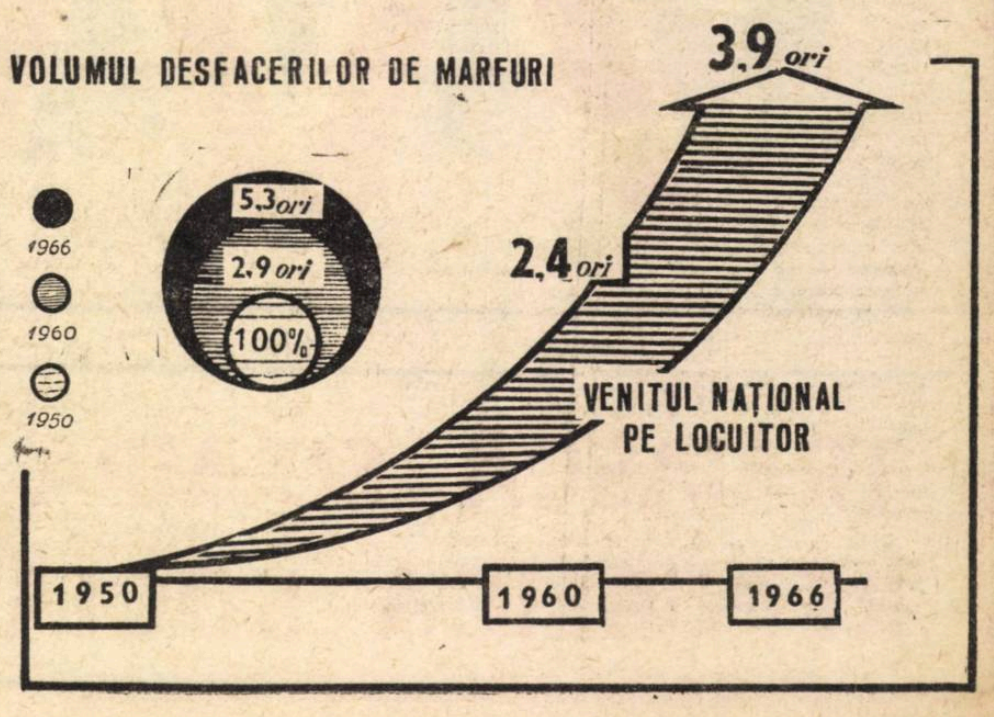

BILANȚ PE MĂSURA EFORTURILOR POPORULUI — START SPRE UN VIITOR AL CERTITUDINILOR

lismului, dar și ca un moment calitativ deosebit — în sensul unei amplori și complexități sporite — al evoluției atribuțiilor și funcțiilor sale de organizator al energiilor și eforturilor națiunii.

Conferința Națională a P.C.R. a precedat cu puțin sfîrșitul anului. Dar întregul an a fost jalonat de acțiuni și măsuri, care, chiar dacă nu se pot compara cu importanța programului adoptat în decembrie, au contribuit puternic la deschiderea unor noi perspective, la lărgirea sferelor și domeniilor fertilizate și dinamizate, prin gîndirea înnoitoare, îndrăzneață a partidului. În acest an obiectivul eficienței a fost pus în termenii concreți ai preocupărilor susținute pentru asigurarea unei organizări științifice a producției și a muncii în întreprinderi, pentru folosirea rațională, din plin a timpului de lucru, pentru înlăturarea faimoaselor pierderi planificate. În acest an au fost stabilite de către partid orientări noi, moderne prin întreaga lor concepție, pentru intensificarea participării României la circuitul economic mondial. Desfășurarea exportului pe baza unei adevărate politici de perspectivă, dezvoltarea cooperării economice și tehnico-științifice cu alte state pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalității depline în drepturi, avantajului reciproc vor asigura premise pentru ca relațiile economice externe să devină un factor de potențare a eforturilor de dezvoltare ale poporului român.

În 1967, cu mai bine de trei ani și jumătate înainte de încheierea perioadei actuale, au început lucrările pentru elaborarea proiectului viitorului plan cincinal și a schiței de dezvoltare pînă în 1980. Nu este nevoie de subliniat ce efect va avea asupra optimizării corelațiilor de plan acest început în avans, precum și, în special, modificările introduse în fluxul și metodologia elaborării propunerilor de plan.

S-a muncit intens, cu precizie, cu eficacitate. La acest sfîrșit de an, în afară de celelalte liante, ne unește sentimentul, parcă mai puternic decît altădată că am fost participanții nemijlociți la tot ceea ce s-a hotărît, mîndria că rezultatele obținute se datoresc fiecăruia dintre noi.

Prin hotărîrile adoptate, Marea Adunare Națională a întărit cu gîrul celei mai înalte răspunderi bilanțul muncii noastre în toate domeniile în acest an, a creat premisele legale pentru ca programul elaborat de partid să dobîndească treptat materialitate în viața țării, a stabilit, prin voința națiunii, punțile între gîndirea partidului, care anticipează științific viitorul, și pîrghiile de îndrumare a energiei întregului popor în făgașele acțiunii. Astfel sesiunea Marelui Sfat marchează nu numai încheierea tradițională a unui capitol de eforturi pentru propășirea patriei, dar și un start pe drumul unui viitor al certitudinilor.

Legea privind unele măsuri de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale constituie un cadru juridic deosebit de important pentru înfăptuirea principiilor și liniilor directoare, stabilite de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 6—8 decembrie. Ea reflectă însușirea de către Marea Adunare Națională și, prin ea, de întregul popor a acestor principii și linii directoare și totodată asigură experimentarea și aplicarea lor fără grabă în mod treptat, după verificarea în practică. Rezultatele ce se vor obține prin aplicarea, pe cale de hotăriri ale Consiliului de Miniștri, a măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale, prevăzute în textul legii vor constitui baza care va permite organului suprem al administrației de stat să prezinte proiectele de legi necesare continuei perfecționări a economiei naționale. Expresie a democratismului orînduirii noastre, această lege adoptată de Marea Adunare Națională oglindește creșterea rolului conducător al Partidului Comunist Român, întărirea rolului organizator al statului nostru socialist.

Forul suprem al țării a aprobat cifrele planului de stat pe anul viitor. Lectura lor obligă încă o dată la reflecția că obiectivele și sarcinile cincinalului sînt nu numai mobilizatoare dar și realiste, că ele răspund cerințelor dezvoltării armonioase, echilibrate a tuturor ramurilor economiei naționale. Așa se explică faptul că pentru 1968 s-au putut prevedea la toți principalii indicatori sarcini superioare celor înscrise în planul cincinal. Întocmite în concordanță cu orientările, ritmurile și proporțiile stabilite prin planul cincinal, planul de stat al economiei naționale și bugetul de stat pe 1968 țin seama de necesitățile economiei noastre socialiste, au în vedere rezervele identificate ca urmare a acțiunilor desfășurate în acest an în legătură cu organizarea științifică a producției și a muncii, rentabilizarea întreprinderilor și a produselor cu pierderi.

Cei aproape 22 miliarde lei în care urmează să se materializeze excedentul producției globale al industriei față de 1967 depășesc cu 5,7 miliarde lei nivelul prevăzut. Un ritm de dezvoltare și mai susținut va fi imprimat producției de energie electrică, metalurgiei, construcțiilor de mașini și industriei materialelor de construcție. Preocuparea pentru sporirea nivelului de trai al poporului își va găsi un corespondent, între altele, în asigurarea ridicării producției industriei ușoare cu 2,3 miliarde lei peste nivelul prevăzut în planul cincinal, precum și în măsurile menite să asigure o mai bună adaptare a industriei alimentare la tendințele actuale ale consumului. Vor continua și în anul viitor eforturile inițiate în urma Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1965 pentru intensificarea dezvoltării tehnico-materiale a agriculturii, a cărei producție globală urmează să întrecă cu 1,8 miliarde lei limita superioară stabilită în cincinal pentru 1968. În centrul atenției se află în continuare producția cerealieră, dar totodată importante premise vor fi create pentru extinderea producției de legume și zarzavaturi, pentru creșterea efectivelor și a producției animaliere.

Temelie a progresului rapid al economiei naționale, investițiile urmează să totalizeze cu 5,6 miliarde lei mai mult decît s-a prevăzut în planul cincinal.

Se vor extinde în continuare relațiile economice externe ale țării, ponderea principală revenind și în anul următor țărilor socialiste.

Reflectînd necesitatea obiectivă de a asigura o rată înaltă a acumulării, planul pe 1968 asigură totodată majorarea cu circa două miliarde de lei peste prevederile cincinalului a fondului de consum. Va continua acțiunea de majorare a salariilor și se va efectua micșorarea impozitului asupra lor, se va opera reducerea unor prețuri de vînzare cu amănuntul la prețuri de consum. Pentru țărănime se estimează că sporul prețurilor reale pe o persoană se va ridica la aproximativ 5,5%. Importante fonduri vor fi destinate acțiunilor social-culturale, construirii a 57 000 apartamente, electrificării unui număr însemnat de sate. Realizările obținute pînă în prezent,

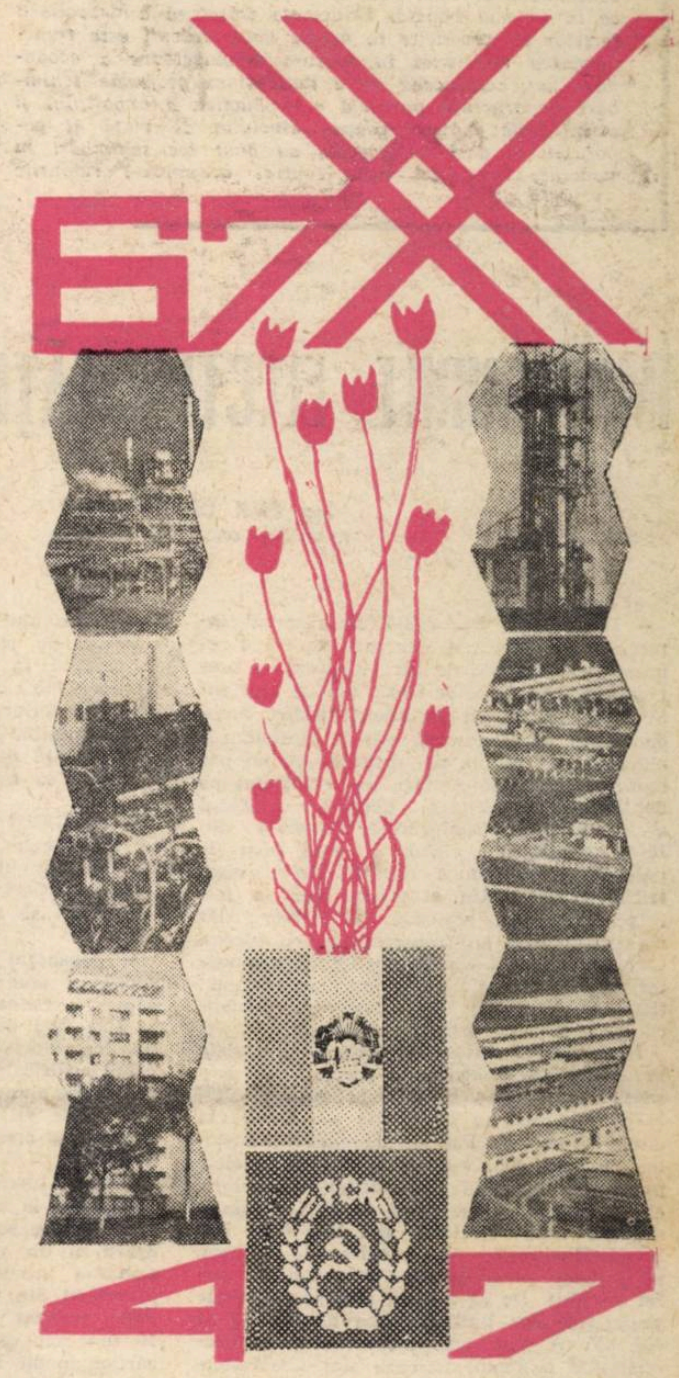

prevederile pentru anul viitor reliefează că, așa cum s-a subliniat la sesiunea Marii Adunări Naționale, dezvoltarea producției, progresul rapid al economiei, pentru care se concentrează eforturile materiale și de muncă ale țării nu sînt un scop în sine, ci premise pentru îmbunătățirea sistematică și multilaterală a vieții poporului, obiectiv final al întregii politici a partidului, a guvernului.

Bugetul de stat, care în 1967 se încheie cu un excedent de 4,6 miliarde lei, este astfel conceput încît să asigure și în anul viitor acoperirea cheltuielilor prin venituri.

Întreaga desfășurare a sesiunii, rapoartele, dezbaterile în comisii și în ședința plenară, au reliefat intensificarea preocupărilor pentru fundamentarea temeinică a deciziilor, asigurarea corelațiilor necesare între diverse ramuri și sectoare, intransigența față de neajunsuri și atenția deosebită acordată căilor înlăturării lor. Aprobînd obiective și sarcini pentru anul viitor, Marea Adunare Națională a subliniat totodată direcțiile în care trebuie orientate eforturile spre a asigura îndeplinirea și depășirea planului, spre a obține cît mai bune rezultate în urmărirea multilaterală a acestui obiectiv central stabilit de partid: ridicarea eficienței întregii activități economice.

★

POPORUL ROMÂN pășește în al treilea deceniu de dezvoltare republicană și socialistă plin de încredere și optimism. Rezultatele a 20 de ani de muncă și eforturi îi dau măsura deplină a posibilităților sale viitoare. Economia noastră în plin avînt și-a constituit un puternic fundament al progresului. Se dezvoltă cultura națională. Sîntem strîns uniți în munca și lupta pentru atingerea țelurilor noastre de prosperitate, de păstrare a independenței, de dezvoltare a prieteniei cu toate popoarele lumii. Și, mai presus de toate, avem în Partidul Comunist Român un conducător încercat și înțelept, trup din trupul poporului, un conducător în a cărei politică își găsesc o expresie concentrată toate interesele și năzuințele vitale ale celor ce muncesc.

Prin bilanțul realizărilor și prin perspectivele ce se deschid spre viitor, a 20-a aniversare a Republicii noastre reprezintă un triumf al socialismului, un triumf al partidului, un triumf al poporului român.

Gheorghe DOLGU

● Pentru dezvoltarea economiei naționale, statul a alocat an de an fonduri de investiții sporite. În perioada 1950—1967 au fost investite în economie circa 440 miliarde lei. Numai în ultimii doi ani (1966 și 1967) volumul investițiilor din fondurile centralizate ale statului este cu aproape 25% mai mare decît investițiile alocate industriei în perioada 1951—1960.

● Fondurile de investiții au fost orientate cu precădere (85%) în sfera producției materiale, iar din acestea, 60% au revenit industriei — ramură conducătoare a economiei naționale.

● Semnificativ pentru creșterea potențialului de înzestrare tehnică a muncii, sînt investițiile pe o persoană ocupată, care au sporit de la 700 lei în 1950 la 5000 lei în 1966, adică de peste 7 ori. În industrie, în anul 1966, acestea au fost de aproape 13 mii lei, adică de 2,6 ori mai mari decît în întreaga economie națională.

● O dată cu înzestrarea economiei cu fonduri fixe, a crescut și eficiența acestora. În anul 1966 venitul național pe unitatea de fond fix productiv a fost de 1,6 ori mai mare decît în 1950, iar în industrie de 1,9 ori.

● Expresie a unui dinamism fără precedent, ritmurile de dezvoltare a industriei ne asigură unul din primele locuri în lume: în perioada 1948—1967, industria a înregistrat un ritm mediu anual de 15,0%.

● Semnificația acestor ritmuri apare și mai pregnantă dacă facem comparație cu ritmul realizat în România burghezo-moșierească. Mergînd în acel ritm ne-ar fi trebuit nu 20 de ani, ci aproape 70 de ani pentru a obține nivelul realizărilor anului 1967.

● Ritmurile de dezvoltare cele mai înalte le-au înregistrat ramurile industriale hotărîtoare pentru progresul întregii economii naționale: în perioada 1948—1966, industria energiei electrice a înregistrat un ritm mediu anual de creștere de 18,3%, industria metalurgiei feroase (inclusiv extracția minereurilor feroase) 14,4%, industria metalurgiei neferoase 17,5% etc.

● Organizată în conformitate cu cerințele științei moderne, industria a asigurat o valorificare superioară și complexă a resurselor naturale ale țării. Progresele realizate în acest domeniu sînt reflectate de ritmurile rapide înregistrate în producția ramurilor industriei prelucrătoare, care devansează producția ramurilor furnizoare de materii prime. În perioada 1950—1966, producția prelucrării țițeiului devansează extracția de 1,55 ori, construcția de mașini și a prelucrării metalelor devansează producția metalurgiei feroase de 2,08 ori, prelucrarea lemnului devansează exploatarea forestieră de 2,75 ori.

● Socialismul a accelerat ritmul dezvoltării și a scurtat timpul de realizare a unor sarcini. În prezent, în numai 26 zile producem întreaga producție industrială obținută în 1948 în 365 zile. Pe ramuri, realizările sînt și mai semnificative: producția energiei electrice se realizează în numai 14 zile, a construcțiilor de mașini în 10 zile, iar a chimiei în 7 zile.

20 DE ANI DE RITMURI INALTE

LA ANIVERSAREA a două decenii de existență, Republica Socialistă România se prezintă ca o țară în plin progres, cu o industrie puternică, cu o agricultură în continuă dezvoltare, cu o viață cultural-științifică din ce în ce mai bogată. Principala trăsătură a dezvoltării forțelor de producție în aceste două decenii este transformarea industriei în ramura conducătoare a economiei naționale, ceea ce a determinat profunde schimbări în structura generală a producției, a exportului și a influențat pozitiv asupra nivelului de viață al poporului. O dată cu aceasta au avut loc schimbări în structura industriei, locul central ocupîndu-l ramurile de bază ale industriei grele. Transformări adînci a cunoscut agricultura.

Pentru a înfățișa cititorilor noștri tabloul succint al marilor realizări dobîndite în acești 20 de ani, „Viața economică" a adresat unor conducători din economie, pe ramuri de producție, rugămintea de a răspunde la întrebările :

1. CARE SÎNT PRINCIPALELE REALIZĂRI ÎN DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI ÎN RAMURA COORDONATĂ DE MINISTERUL DV. ?

2. CE UNITĂȚI SE SITUEAZĂ LA NIVELUL TEHNICII MODERNE ?

3. CARE SÎNT CELE MAI DE SEAMĂ PERFORMANȚE TEHNICE OBȚINUTE ?

4. PRIN CE SE EXPRIMĂ REALIZĂRILE OBȚINUTE ÎN RIDICAREA EFICIENȚEI ECONOMICE A PRODUCȚIEI ȘI CE POSIBILITĂȚI EXISTĂ ÎN ÎNTREPRINDERI PENTRU O MOBILIZARE MAI LARGĂ A REZERVELOR INTERNE ?

5. CARE SÎNT PRINCIPALELE DIRECȚII DE DEZVOLTARE ÎN ANII URMĂTORI ?

Mulțumind pentru amabilitate, publicăm răspunsurile primite :

IMPULSURILE ELECTRICITĂȚII

ing. EMIL DRAGANESCU
ministrul energiei electrice

— ÎMI FACE PLĂCERE să răspund interviului revistei mai ales prin faptul că ramura de producție de care răspund se prezintă, la capătul celor 20 de ani de existență a Republicii, cu un bilanț rodnic. Binecunoscuta teză potrivit căreia dezvoltarea electrificării trebuie să meargă cu un pas înaintea celorlalte ramuri, s-a confirmat pe deplin și în țara noastră. Partidul a stabilit la Conferința Națională din 1945 necesitatea elaborării unui plan de perspectivă de lungă durată pentru electrificarea țării. Un asemenea plan a fost întocmit pentru perioada 1951—1960, iar obiectivele sale au fost realizate cu succes. Congresul al IX-lea al partidului a adoptat, de asemenea, un nou plan decenal (1966—1975) pentru electrificare și valorificarea resurselor energetice ale țării.

În perioada 1948—1967 puterea instalată în centralele electrice a crescut de circa șapte ori (de la 740 MW la aproape 5200 MW), iar pînă în anul 1970 va ajunge la circa 7600 MW. Paralel cu puterea instalată în centrale, s-au dezvoltat și rețelele pentru transportul și distribuția energiei electrice și termice. **Dacă în 1948 exista o singură linie electrică de 110 kV, Dobrești—București, în lungime de 120 km, în prezent avem aproape 6000 km de astfel de linii.** De asemenea, **sînt în funcțiune peste 1600 km linii electrice de 220 kV și 400 kV.** A fost construit sistemul electroenergetic național, la care sînt interconectate sau racordate, practic, toate centralele electrice.

Producția de energie electrică a crescut de la 1,5 miliarde kWh în 1948 la aproape 25 miliarde kWh în 1967, iar în 1970 va depăși 34 miliarde kWh. CONSUMUL DE ENERGIE ELECTRICĂ PE CAP DE LOCUITOR A CRESCUT DE LA 95 kWh ÎN 1948, LA 1280 kWh ÎN ACEST AN.

— NIVELUL PE CARE L-AM ATINS în prezent în dezvoltarea energeticii nu era posibil fără introducerea perseverentă în toate compartimentele a progresului tehnic. M-aș opri în acest sens la cîteva exemple, care exprimă de fapt situația din întreaga noastră ramură.

Centrala hidroelectrică „Gh. Gheorghiu-Dej" de la Argeș. Conceput după principiile tehnicii contemporane, acest obiectiv este rodul gîndirii fecunde și al muncii însuflețite a proiectanților și constructorilor noștri, care au rezolvat cu mult succes problemele puse de proiectare și execuție, ca urmare a condițiilor complexe (centrală subterană și un volum mare de galerii subterane, executate în terenuri cu condiții geomorfologice grele).

La un nivel tehnic modern se prezintă și **Centrala termoelectrică-Luduș, Centrala electrică de termoficare de la Craiova.** Ambele unități — realizate în anii construcției socialiste — au în dotare instalații din cele mai moderne, deținînd performanțe la un nivel înalt, atît în ce privește energia ce o realizează, cît și prin consumurile specifice reduse ce le înregistrează.

Relevînd doar cîteva din obiectivele importante ale sectorului energetic, nu pot să nu amintesc de marele obiectiv, **Sistemul hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier"** — ce se execută de țara noastră împreună cu R.S.F.I. — care se situează la nivelul celor mai mari lucrări de acest gen. Prin caracteristicile constructive, energetice și economice, lucrarea reprezintă una din amenajările cele mai mari și mai eficiente ale unui curs de apă. Centrala de pe malul nostru, echipată cu 6 agregate a 175 MW fiecare, va folosi capacitatea sa instalată de peste 1000 MW, producînd, în medie, mai mult de 10 miliarde kWh anual. Barajul va ridica nivelul fluviului cu 35 m, iar amenajarea fluviului va rezolva, totodată, dificultățile pe care acest sector al Dunării le creează în regim natural navigației și va permite ca acest loc îngust între cursul inferior și cel mijlociu să-și mărească posibilitățile de trafic de la maximum 12—13 milioane tone, cît sînt astăzi, la peste 45 milioane tone pe an.

— SE CERE SĂ APRECIEZ, în cadrul interviului, cele mai importante performanțe tehnice obținute în exploatarea instalațiilor energetice. Nu le pot enumera pe toate. Am să aleg, din multiplele exemple, cîteva :

— consumul specific de combustibil convențional pentru producerea energiei electrice s-a redus continuu, ajungînd în 1966 la 64% față de indicatorul realizat în 1956 Aceste valori se situează aproape la nivelul realizărilor țărilor avansate din punct de vedere industrial ;

— orele de utilizare a puterii medii instalate au crescut în 1966 de 1,4 ori față de 1956.

Dintre lucrările de construcții-montaje energetice la care s-au obținut performanțe deosebite se numără : **barajul de la Vidraru,** cu un volum de beton de 580 000 mc executat într-un timp record — doi ani ; **batardoul din faza I de la Porțile de Fier,** realizat în numai 7,5 luni, față de 16 luni cît era programat pe baza realizărilor medii la lucrări similare din străinătate ; glisarea în numai 4 luni a **coșului de fum de la C.E.T.-Craiova,** cu o înălțime de 200 m (cea mai înaltă construcție din țara noastră) ; executarea **clădirii principale de la centrala cu turbine de gaze de la București-Sud** prin metoda glisării pereților exteriori, simultan cu ridicarea întregii șarpante metalice a învelitorilor cu deschidere de 30 m. Întregul ansamblu a fost ridicat la cota finală în termen de 60 zile.

— REFERINDU-MĂ LA ELEMENTUL EFICIENȚĂ, am de subliniat următoarele :

Creșterea puterii grupurilor din centrale, concentrarea puterii în centrale mergînd pînă la 1000 MW, precum și ridicarea gradului de automatizare în centrale și rețele, au făcut cu putință ca **producția să sporească de 12 ori în 1967, față de 1950, numărul de salariați mărindu-se în aceeași perioadă de aproape 4 ori.**

Introducerea progresului tehnic, măsurile luate pentru reducerea consumurilor specifice de combustibil și materiale, precum și pentru sporirea productivității muncii au avut efecte pozitive asupra **prețului de cost, care a fost redus în perioada 1950—1967 cu 15%.**

VIITORII ANI se vor solda cu mari și importante realizări în domeniul dezvoltării puterii instalate. Se știe că începînd din acest an, potrivit Directivelor partidului, s-a trecut la pregătirea lucrărilor preliminare de elaborare a planului de dezvoltare economică a țării după 1970. **Potrivit prevederilor, în perioada 1971—1975 se va accentua ritmul de creștere a producției de energie electrică în centralele termoelectrice pe bază de cărbuni, prin realizarea unor noi centrale în zonele carbonifere, avînd puteri instalate, în etapa finală, de peste 1000 MW. În această categorie intră centralele de la Mintia și de la Rovinari, prima fiind în curs de execuție. Totodată, după terminarea amenajării de la „Porțile de Fier", urmează să se valorifice, în continuare, resursele hidroelectrice ale Dunării, precum și ale cursurilor interioare de apă, ca : Argeșul, Oltul, Lotrul, Sebeșul, Someșul și Siretul prin amenajări care, o dată cu construcția de hidrocentrale, vor asigura utilizarea complexă a apelor.**

În domeniul centralelor termoelectrice va fi continuată acțiunea de concentrare a puterii în centrale mari, echipate cu agregate de puteri unitare mari și, deci, cu randamente ridicate. Această orientare se va reflecta **în instalarea, în continuare, în următorii ani, a unor turboalternatoare cu puteri unitare de 200 și 300 MW, care vor fi urmate după 1975 de unități și mai puternice.** Se va extinde și în viitor termoficarea industrială și urbană. Va începe construcția primei centrale electronucleare din țara noastră.

Concomitent cu instalațiile de producere a energiei electrice, **se va dezvolta și rețeaua de înaltă tensiune, prin construirea unor noi artere de 400, 220 și 110 kV, precum și a liniilor de distribuție urbane și rurale, astfel că, în anii 1972—1973, toate localitățile țării noastre vor fi practic alimentate cu energie electrică din sistemul energetic național.**

Existența unei perspective clare, atașamentul de care dau dovadă colectivele de pe șantiere și din exploatările energetice, precum și ajutorul deosebit pe care îl primim din partea conducerii de partid și de stat, ne fac să privim cu încredere viitorul, să asigurăm întregul nostru popor că drumul pe care mergem ne va aduce noi progrese pentru fericire și bunăstare.

DIN CETĂȚILE ARGINTII ALE CHIMIEI

Constantin SCARLAT
ministrul industriei chimice

APRECIEZ INIȚIATIVA revistei „Viața economică" de a reliefa progresele industriei chimice în anii Republicii. Căci, industria chimică în țara noastră își înscrie adevăratul act de naștere, de fapt, o dată cu Republica. Este un mare succes, o realizare de prestigiu a politicii partidului și statului nostru. După această „confidență" încerc să răspund la întrebările puse.

Chimia constituie astăzi, în toate țările civilizate, un factor esențial de modernizare și dezvoltare a întregii economii. Ea lărgește considerabil posibilitățile producerii de bunuri materiale, contribuind la progresul tehnic și la intensificarea proceselor de fabricație în toate ramurile de producție. În țara noastră, industria chimică valorifică superior imensele bogății naturale, nefolosite sau puțin folosite în trecut, făcîndu-le accesibile nevoilor economiei și populației.

— PUTERNICELE COMBINATE construite în diferitele regiuni ale țării — urmare a politicii de industrializare — asigură, în prezent, un volum ridicat și o gamă largă de produse chimice. **Industria chimică realizează astăzi în 9 zile o producție egală cu cea a întregului an 1948. În perioada 1950—1966 ritmul de creștere medie anuală a fost de 22,3% față de 13,2%, cît s-a realizat pe ansamblul industriei. Caracterul dinamic al chimiei este demonstrat și de creșterea ponderii în producția globală industrială pe ansamblul economiei — de la 3,1% în 1950, la peste 10% în 1967.**

Caracteristică pentru dezvoltarea acestei ramuri este și continua **diversificare** a producției, pe baza apariției de noi subramuri. Avem astăzi o puternică **industrie petrochimică,** reprezentată prin unități mari și moderne, cum sînt combinatele de la Ploiești, Borzești, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, date în funcțiune în anii construcției socialismului, precum și prin cele de la Pitești și Rimnicu-Vilcea, care vor intra în producție în anii viitori. Ea produce pentru consumul intern și pentru export sortimente variate de materiale plastice, insectofungicide, produse clorurate, detergenți etc. Subramurile noi create și dezvoltate — **industria de fibre chimice, de produse chimico-farmaceutice, de prelucrare a maselor plastice, de coloranți, solvenți organici** — realizează sortimente de certă importanță pentru economie și consum. Nu pot încheia această sumară trecere în revistă a dezvoltării chimiei în țara noastră fără a vorbi de marile **combinate producătoare de îngrășăminte chimice,** practic inexistente în trecut, care **produc anul acesta peste jumătate milion de tone îngrășăminte cu azot și cu fosfor** (în substanță activă 100%) pentru agricultura noastră socialistă.

— VORBIND DESPRE NIVELUL TEHNIC trebuie să arăt că toate unitățile sînt echipate și dotate cu instalații moderne. În **industria de acid sulfuric,** de pildă, au fost construite linii tehnologice de 100 mii tone anual cu arderea piritei în pat fluidizat, la nivelul celor mai productive instalații realizate pînă în prezent pe plan mondial. Prețul de cost ce se obține, la o asemenea instalație, este de circa 360 lei/t, față de 575 lei/t, cît se realizează la fabricile cu tehnologie clasică. **Liniile tehnologice de polietilenă** de 8000 t/an, realizate la Combinatul petrochimic-Ploiești sînt similare instalațiilor existente în cele mai multe țări producătoare de polietilenă din Europa, iar fabrica de polietilenă care se construiește în prezent la Combinatul petrochimic-Pitești are o capacitate anuală de 25 000 tone, situîndu-se la nivelul marilor unități de acest gen din lume. La Combinatul chimic Rîmnicu Vîlcea se află în construcție instalația de policlorură de vinil, care are la bază procedeul oxiclorurării, procedeu ultramodern folosit pe plan mondial.

Progresul tehnic în chimie este asigurat nu numai de nivelul instalațiilor, ci și de cel al tehnologiilor practicate. Aș sublinia faptul că, datorită preocupărilor partidului nostru de a crea o puternică bază de cercetare științifică în țara noastră, **industria chimică are în prezent numeroase institute cu cadre valoroase, care desfășoară a activitate intensă și rodnică. Anual, aproximativ un sfert din producție se realizează în uzinele chimice prin aplicarea proceselor tehnologice sau a perfecționărilor puse la punct de către institutele de cercetare.**

— FELUL CUM SE MATERIALIZEAZĂ EFORTURILE pentru dotarea chimiei cu mijloace tehnice moderne, poate fi exprimat prin cîteva cifre și raporturi. **Valoarea mijloacelor fixe în funcțiune pe salariat, s-a ridicat în 1966 la 208 mii lei, ceea ce reprezintă aproape dublul mediei dotării pe întreaga economie.** La unitățile noi, în special la cele cu profil petrochimic, valoarea mijloacelor fixe în funcțiune pe salariat s-a ridicat în 1966 la 280 mii lei (Combinatul petrochimic-Ploiești) și 364 mii lei (Combi-

Interviuri realizate de
Vasile BOESCU și
Ion CHIRCULESCU

ÎN DEZVOLTAREA ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

natul de cauciuc sintetic și produse petrochimice din orașul Gh. Gheorghiu-Dej).

Înzestrarea tehnică, nivelul de organizare a producției, cît și ridicarea continuă a pregătirii profesionale a salariaților au determinat obținerea, în anii șesenalului, a unui **ritm mediu anual de creștere a productivității muncii de circa 9,5% față de 1959, ritm care în 1966 și 1967 a atins peste 13%** — creștere superioară ritmului mediu al întregii industrii. Pe această bază, **cheltuielile la 1000 lei producție-marfă sînt în anul 1967 cu 58 lei mai mici decît în 1963.**

— AȚI SOLICITAT în cadrul interviului să dau unele precizări care privesc activitatea de viitor. Iată, într-o formă succintă, coordonatele principale. **Valorificînd superior resursele naturale, ca va trebui să satisfacă în viitorii ani, mai bine, cantitativ și calitativ, nevoile economiei. Industria de îngrășăminte**, de pildă, va pune la dispoziția agriculturii sortimente mai eficiente, cum sînt ureea — cel mai concentrat îngrășămînt solid cu azot — îngrășăminte complexe azot-fosfor-potasiu, în compoziții variate, corespunzătoare diferitelor soluri și culturi. Potrivit acestei orientări, conținutul în substanță activă al îngrășămintelor va crește de la 27% în 1965 la 37% în 1970, ceea ce va duce la reducerea cheltuielilor de transport, depozitare și incorporare în sol. Peste jumătate din fondurile de investiții alocate în actualul cincinal industriei chimice sînt dirijate către industria petrochimică ; în timp ce întreaga producție globală a industriei chimice va crește de 2,4 ori, producția petrochimică va fi de 4 ori mai mare decît nivelul realizat în anul 1965. Valoarea producției petrochimice obținută din gaz metan va crește de circa 3,2 ori, iar cea din produse petroliere de peste 5 ori. Această dezvoltare va produce importante modificări în structura consumului de gaz metan din țara noastră, consumul pentru chimizare atingînd în 1970 aproape 13% din consumul total față de 7% realizat în 1965.

O dezvoltare puternică va cunoaște, în continuare, **industria de fibre și fire chimice**, care va realiza sortimente noi și variate, cu pondere tot mai însemnată în balanța de materii prime a industriei textile. Noile unități ce se vor pune în funcțiune pînă în 1970 vor ridica producția de fibre și fire chimice pe cap de locuitor la aproape 4,3 kg, față de mai puțin de 1 kilogram în 1965.

Pe baza construirii a noi capacități și obținerii unei game mai largi de sortimente solicitate de alte ramuri ale industriei, **în 1970 producția de mase plastice ce va reveni pe cap de locuitor va fi de 12,1 kg față de 3,9 kg în 1965.**

Pentru a veni în sprijinul sănătății populației, prin modernizarea **industriei de medicamente** se va reduce considerabil importul produselor farmaceutice de bază, mărindu-se disponibilul pentru export al unor medicamente de mare consum ; totodată, se va dezvolta gama de sortimente destinate sectorului zooveterinar.

Industria metalelor neferoase și rare se va dezvolta pe seama valorificării complexe o concentratelor și a bauxitelor, mărindu-se capacitățile existente de prelucrare ; alături de dublarea producției de aluminiu, se va acorda o atenție deosebită obținerii unor metale rare, necesare industriei electrotehnice și siderurgice.

Eforturile pentru sporirea considerabilă a producției de **celuloză și hîrtie** și pentru realizarea unor sortimente noi, cu caracteristici superioare, se vor concretiza în creșterea producției de hîrtie ce revine unui locuitor cu aproape 80% față de anul 1965. Se va extinde tot mai mult producția bunurilor de consum chimice, care vor fi realizate într-o gamă tot mai variată.

Realizarea acestui plan complex de dezvoltare a industriei chimice, va permite ca potențialul acestei ramuri să se ridice pe o nouă treaptă, superioară, încadrîndu-se în vastul program de ascensiune pe culmi tot mai înalte a întregii economii naționale, preconizat de Congresul al IX-lea al partidului.

mintea și brațele sînt mărturie a unui popor harnic și priceput, mărturie a unei conduceri înțelepte.

— ÎN LEGĂTURĂ cu tendințele existente în domeniul tehnicii noi, mă voi opri asupra unui singur aspect, perfecționarea producției prin inovații și invenții. **În perioada 1960—1966 numai în cadrul întreprinderilor din industria constructoare de mașini, inginerii, tehnicienii și muncitorii au introdus în producție peste 70 000 invenții și inovații.** Acestea au condus la un efect economic postcalculat de peste 838 000 000 lei. Dintre invențiile mai valoroase menționez :

— **centrala telefonică automată**, care a condus la eliminarea importului și la însemnate economii ; **îmbunătățirea factorului de putere prin compensator de fază cu colector cu excitație rotorică**, cu un efect economic anual de 2 200 000 lei ; **sfărîmător și mașina de brichetat așchii metalice ; echipamente de automatizare** pentru electrofiltre, prin care se elimină importul și se asigură o funcționare superioară a electrofiltrelor industriale ; **motor electric cu mișcare rectilinie alternativă**, care în perspectiva aplicării va înlocui motoarele cu sisteme bielă-manivelă la compresoare ; **pompe sonice petroliere** și altele.

Crearea institutelor de cercetări și proiectări în diferitele domenii de specialitate, a determinat condiții favorabile pentru realizarea de lucrări și proiecte, obținînd elemente originale care pot forma obiecte de invenții cu un vast domeniu de aplicare în țară și străinătate.

— TRECÎND PESTE MULTE ALTE REALIZĂRI, care ar mai trebui evidențiate, am să mă opresc pe scurt asupra unor factori care reflectă eficiența întregii noastre activități. **În 1967, fondurile fixe au crescut de 4,4 ori față de nivelul anului 1950.** Creșterea impetuoasă a volumului fondurilor fixe a contribuit ca și **înzestrarea tehnică a salariaților cu aceste fonduri să sporească de la 38 346 lei pe salariat, cît era în 1950, la 122 035 lei în 1967, iar producția globală realizată la 1000 lei mijloace fixe să fie în anul 1967 de 3,1 ori mai mare decît în 1950.**

În anul 1967 Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini obține un venit net (beneficiu) de 15,3 ori mai mare decît realizările anului 1950, cu toate că în 1963 a avut loc acțiunea de reașezare a cheltuielilor de producție și de redistribuire a acumulărilor.

— ÎNFĂPTUIRILE sînt importante. Principalul constă acum în a le dezvolta. La Conferința Națională a P.C.R. a fost aprobat un bogat plan de perfecționare și dezvoltare a economiei românești. Construcția de mașini este prezentă prin multilaterale și complexe sarcini. Pentru următorii ani putem distinge principalele direcții de orientare :

a) participarea sporită a industriei noastre constructoare de mașini la dotarea economiei naționale. În acest scop, se prevede dezvoltarea prioritară a acelor subramuri care urmează să furnizeze un volum important de echipament pentru principalele ramuri ale industriei și ale economiei naționale. Astfel, este în curs construcția unor capacități de producție deosebit de importante pentru asigurarea în viitor, aproape integral din fabricația internă, a echipamentului termo și hidroenergetic. De asemenea, se prevede dezvoltarea fabricației de instalații și linii tehnologice complete pentru industria chimică, alimentară, ușoară și cea a construcțiilor, care pînă acum se realizau cu o participare minoră a industriei noastre constructoare de mașini. Va fi dezvoltată fabricația de mașini-unelte și alte utilaje tehnologice necesare industriei constructoare de mașini care, pînă acum, au fost asigurate în proporții apreciabile din import.

Un accent deosebit va fi pus pe **dezvoltarea cu prioritate a industriei electrotehnice și mai ales electronice, pe crearea industriei de autoturisme, pe fabricația de aparatură, de mecanică fină și a produselor de folosință îndelungată destinate consumului populației.**

b) **creșterea participării industriei construcțiilor de mașini la exportul țării.** În această privință, preconizăm orientarea exportului spre acele produse care, avînd asigurate piețe de desfacere, reprezintă și pentru consumul intern cantități importante (tractoare, locomotive, mașini-unelte). Sporim astfel seriile de fabricație și creăm condiții pentru a deveni competitivi din punct de vedere al cheltuielilor de producție. În aceeași măsură, vor sta în atenția noastră, pentru export, produse cu un grad înalt de prelucrare a metalului (aparatură, mecanică fină) și cele care încorporează mai multă muncă de calificare superioară și de concepție.

Atingerea tuturor acestor obiective va fi nemijlocit legată de perfecționarea produselor și a tehnologiilor, de adîncirea specializării și lărgirea gradului de colaborare, în special la realizarea produselor complexe și, în ultima instanță, de organizarea științifică a producției și a muncii.

NERVUL VITAL AL ECONOMIEI

ing. Mihai MARINESCU
ministrul Industriei construcțiilor de mașini

— DESPRE REALIZĂRILE constructorilor de mașini a scris mult atît „Viața economică", cît și întreaga presă românească. Îmi este foarte greu să desprind din toate cele ce se cunosc elementele cele mai reprezentative pentru a nu mă repeta. Pe de altă parte, e greu pentru că, oricît m-aș strădui, cifrele și faptele nu pot exprima decît lapidar creșterea nu numai cantitativă, dar mai ales calitativă, înregistrată de această importantă ramură a economiei naționale.

Înfăptuirea neabătută a politicii partidului de creștere și perfecționare a forțelor de producție, pe baza industrializării socialiste a țării, a imprimat industriei constructoare de mașini un ritm rapid de dezvoltare. **Producția globală preliminată pe anul 1967 depășește de peste 17 ori nivelul anului 1950, realizîndu-se un ritm mediu anual de creștere de 18,2%.** De asemenea, **ponderea ramurii în producția globală industrială a țării, este la sfîrșitul acestui an de 22%, față de 13,3% în anul 1950.** Ca urmare a dezvoltării și diversificării producției, industria constructoare de mașini acoperă în prezent cu mașini, utilaje și aparate de înalt nivel tehnic o însemnată parte din necesitățile economiei naționale.

Dezvoltarea accentuată, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor au favorizat creșterea, de la an la an, a **exportului de mașini, utilaje și instalații, care în 1967 atinge 20,8% din totalul celui pe economie, față de 4,16% în anul 1950.**

— SUCCESELE mari dobîndite sînt, fără nici un echivoc, urmare a nivelului tehnic ridicat la care se găsesc astăzi marea majoritate a fabricilor și uzinelor din ramura noastră. Amintind doar cîteva dintre ele — Fabrica de mașini-unelte și agregate din București, Uzina de tractoare și cea de autocamioane din Brașov, Uzina de pompe, Fabrica de motoare Diesel-Reșița, Uzina „Electroputere"-Craiova etc. — avem o imagine nu numai a gradului lor înalt de dotare tehnică, dar și a performanțelor la care realizează produsele. Marca acestor uzine și a multor altora este recunoscută și apreciată nu numai la noi, ci și în numeroase țări ale lumii.

Ilustrare elocventă a gradului înalt de înzestrare și dotare a întreprinderilor constructoare de mașini este gama largă de produse ce le realizează, parametrii lor tehnico-funcționali care se situează la nivelul celor de pe piața mondială etc.

Pentru dotarea **industriei petroliere** s-au asimilat instalații de foraj cu performanțe sporite, ceea ce a permis ca adîncimea de foraj să crească de la circa 3000 m, (1959) la circa 10 000 m (în 1965). **Producția de echipament energetic** s-a caracterizat, pînă în anul 1966, prin fabricarea de turboagregate de puteri mici 1—10 MW, destinate termoficării industriale și antrenării suflantelor, precum și a agregatelor de cazane de abur cu parametrii medii ai aburului pînă la 40 ata și 450°C, cu debite pînă la 50 t/h și cazane de apă caldă și fierbinte pentru termoficări urbane de 50 și 100 Gcal/h. Continuînd acțiunile de diversificare, perfecționare și de ridicare a parametrilor s-au realizat și sînt în curs de montaj, turboagregatele de 12 și 50 MW și cazanele de abur de 120 t/h 100 ata, 540°C pe gaze și păcură și de 420 t/h 140 ata, 570°C pe gaze pentru echiparea unor termocentrale. Totodată, a început asimilarea grupurilor cu puteri unitare mari de 300 MW și a agregatelor de cazan de 1000 t/h pe diferiți combustibili.

Sortimentele de mașini-unelte care sînt astăzi în fabricație acoperă aproape toată gama de mașini universale. Între mașinile-unelte noi asimilate se numără : **familiile de strunguri carusel** Ø 1000 — Ø 3200 mm, de **mașini de alezat și frezat orizontal** Ø 55 — Ø 150 mm, de **strunguri paralele** Ø 250 — Ø 800 mm, de mașini de frezat longitudinal cu portal, **mașini de prelucrat dantura prin frezare sau mortezare, mașini de rectificat plan, interior, universale, mașini de frezat în consolă, mașini pentru prelucrarea bilelor de rulmenți prin pilire, rectificare sau lepuire etc.**

Astfel de enumerări se pot face și la celelalte subramuri. Au fost fabricate locomotive Diesel de diverse puteri, vagoane moderne de călători și marfă, s-au realizat nave de mare tonaj pentru pasageri și cargouri pentru transportul mărfurilor, s-a diversificat sistemul de mașini și utilaje pentru agricultură, se produc noi instalații frigorifice și linii tehnologice de fabricare a conservelor pentru industria alimentară etc. Iată de ce astăzi, cînd facem bilanțul a 20 de ani de la proclamarea Republicii, putem fi mîndri că tot ceea ce am realizat cu

MILIOANE DE TONE DE METAL

ing. Ion MARINESCU
ministrul Industriei metalurgice

— LA CEA DE-A XX-A ANIVERSARE a proclamării Republicii, industria siderurgică se prezintă cu realizări de seamă. Producția a crescut neîntrerupt, atingînd, la sfîrșitul acestui an, următoarele nivele :

— **peste 2048 mii tone fontă**, de 13 ori mai mult ca în 1948 ;

— **circa 4 080 mii tone oțel**, o creștere de 11,6 ori față de 1948 ;

— **aproape 2 900 mii tone laminate finite pline**, de 10,6 ori mai mult, comparativ cu 1948 ;

— **648 000 tone țevi de oțel**, o sporire de 15,8 ori față de 1948.

Bilanțul rodnic încheiat pe acest an, reprezintă o mărturie grăitoare a spiritului de abnegație cu care siderurgiștii din întreaga țară traduc neîncetat în fapt sarcinile trasate de partid de a spori continuu producția de metal, prin folosirea deplină a capacităților de producție.

— CE A REPREZENTAT SIDERURGIA în România burghezo-moșierească este cunoscut. Cîteva furnale și cuptoare mici, care furnizau cantități infime de metal. Astăzi, Republica noastră dispune de puternice combinate înzestrate cu agregate moderne, care produc milioane de tone de metal. În structura ramurii s-au produs însemnate schimbări calitative. Au apărut și s-au dezvoltat subramuri noi : **industria cocsochimică**, a cărei producție a crescut prin construirea uzinei cocsochimice de la Hunedoara, completată ulterior cu instalații care realizează o întreagă gamă de produse (de la 80 mii tone, cît producea Reșița în 1948, la peste 1,1 milioane tone) ; **industria de produse abrazive și cărbunoase :** prin construirea Uzinei „Carbochim"-Cluj s-a lărgit mult volumul producției și al sortimentelor ; **industria de țevi de oțel** și-a dezvoltat în anii noștri capacitatea de producție prin instalarea de laminoare noi la Uzina „Republica" și prin construirea Uzinei de țevi-Roman, Uzinei metalurgice-Iași și Fabricii de țevi sudate-București ; **în industria de produse refractare**, noile unități construite au fost dotate cu utilaje moderne, fiind profilate pe producția diferitelor sortimente de materiale refractare. La Alba Iulia s-a construit una din cele mai mari întreprinderi cu acest profil.

Principalele întreprinderi producătoare de metal de acum 20 de ani (Uzinele Domeniilor Reșița, Uzinele din Călan și Oțelul roșu, precum și Uzinele de fier din Hunedoara — pe atunci singura întreprindere a statului), au fost practic reconstruite în întregime și dezvoltate, ajungînd să dispună astăzi de instalații și agregate moderne, de mare capacitate, care se situează la nivelul tehnicii mondiale. Printre acestea se numără fabricile de aglomerare a minereurilor, furnalele de 700 și 1000 mc, cuptoarele Martin de pînă la 400 tone capacitate, Complexul de laminoare de la Pești-Hunedoara etc.

Dezvoltarea siderurgiei românești, nivelul tehnic și performanțele agregatelor și instalațiilor cu care este dotată, se integrează considerabil prin intrarea în funcțiune a obiectivelor de la marele Combinat siderurgic de la Galați — cea mai importantă investiție din țara noastră. Se poate aprecia că puține țări din Europa, chiar cu veche tradiție industrială, au găsit posibilități să construiască combinate similare privind capacitatea, concepția și gradul de specializare. Prin intrarea în funcțiune a laminorului de tablă groasă, a turnătoriei de oțel și fontă, a forjei și a sectorului mecano-energetic, **combinatul a**

(Continuare în pag. 6)

(*Urmare din pag. 5*)

livrat economiei naționale, în acest an, produse în valoare de peste 1,2 miliarde lei. În prezent se află în pragul punerii în funcțiune: fabrica de aglomerare a minereurilor cu benzi de 150 mp, furnalele de 1 700 mc și fabrica de oxigen. În următoarele 3—4 luni, vor intra în producție oțelăria, dotată cu convertizoare cu oxigen de 130 tone capacitate, și laminorul slebing. Alte capacități, cum ar fi laminorul de benzi la cald, furnalul nr. 2, fabrica de produse refractare etc. sînt în plină construcție.

— TOATE ACESTEA, ca și ridicarea pregătirii profesionale a cadrelor, s-au reflectat în îmbunătățirea continuă a calității produselor și sporirea eficienței activității economice. **A crescut simțitor ponderea producției de oțeluri aliate și carbon de calitate.** Peste 30% din producția totală de oțel o reprezintă oțelurile de calitate superioară; din acestea aproape 6,3% sînt oțeluri aliate. Sînt în curs de realizare importante măsuri care vor mări ponderea oțelurilor superioare.

Preocuparea pentru valorificarea mai bună a metalului se reflectă și în ridicarea gradului de prelucrare a oțelului. **Ponderea producției de țevi în producția totală de laminate finite este de circa 20%**, atenție deosebită acordîndu-se în prezent fabricației de țevi cu caracteristici superioare pentru industria petrolieră, țevi de precizie, țevi din oțeluri aliate. S-a construit o secție de profile îndoite din bandă, s-au dat în funcțiune și sînt în curs de construire importante capacități de producție pentru sîrmă, bare trase, electrozi de sudură, lanțuri etc.

Realizări însemnate au fost obținute și în domeniul micșorării consumurilor specifice în producția siderurgică. Economia de cocs obținută în perioada 1960—1967, prin însumarea cantităților economisite an de an, față de realizările anului precedent, se ridică la circa 870 mii tone.

— Este binecunoscut faptul că siderurgia a primit, an de an, un mare volum de fonduri de investiții din partea statului. Pe acest temei, **numai în perioada 1955—1966 valoarea fondurilor fixe pe un salariat a sporit de 1,9 ori, în timp ce valoarea producției globale a crescut de aproape 5 ori, producția globală pe mia de lei fonduri fixe sporind de 1,5 ori.** Peste 62% din sporul total al producției globale a fost realizat, în ultimii 16 ani, pe seama creșterii productivității muncii. Modernele agregate, procesele tehnologice perfecționate, organizarea mai bună a producției și a muncii au permis ca productivitatea pe un salariat să crească de 3,4 ori în 1966 față de 1950, înregistrînd un ritm mediu anual de creștere de aproape 11% în ultimii 10 ani. S-a redus substanțial prețul de cost și au fost eliminate pierderile planificate din siderurgie. **În acest an, unitățile Ministerului Industriei Metalurgice varsă bugetului statului aproape 3,2 miliarde lei.**

— SIDERURGIA ROMÂNEASCĂ este astăzi capabilă să răspundă cerințelor crescînde ale economiei naționale, și totodată să creeze la diferite sortimente posibilități pentru export. Așa cum este prevăzut în planul cincinal, producția principalelor produse siderurgice urmează să crească și să atingă **în 1970 următoarele nivele: 4,2 milioane tone fontă; 6,36 milioane tone de oțel; 4,54 milioane tone laminate finite pline; 835 mii tone țevi de oțel.**

Realizarea acestor nivele de producție este strîns legată de punerea la termen în funcțiune a unor importante obiective industriale. Între acestea, se numără: încheierea primei etape de construire a Combinatului siderurgic-Galați, punerea în funcțiune a blumingului și a dezvoltărilor din sectorul de laminoare de la C.S. Hunedoara, realizarea investițiilor de la Combinatul siderurgic-Reșița, Industria sîrmei-Cîmpia Turzii, Uzina „Oțelul roșu", Uzina de țevi-Roman, Uzina „Republica" și altele.

Un loc de seamă în îndeplinirea sarcinilor de plan pe 1968 (planul pe anul viitor este cu 1075 milioane lei mai mare decît prevederile din cincinal), **îl ocupă realizarea unor noi capacități pentru dezvoltarea producției de oțeluri speciale și prelucrarea avansată a metalului.** Concomitent, se urmărește corelarea capacităților între sectoare și eliminarea locurilor înguste, cum ar fi blumuirea și tăgluirea, dezvoltarea corespunzătoare a secțiilor de ajustaje a laminoarelor, în scopul asigurării unor laminate cu caracteristici fizico-mecanice superioare.

În ce privește structura producției, prin intrarea în funcțiune a laminoarelor de la Galați ponderea produselor plate în producția totală de oțel va crește pînă în 1970 la 40%. Se va intensifica preocuparea pentru mai buna utilizare a metalului prin restringerea numărului mărcilor de oțeluri cu caracteristici scăzute și înlocuirea lor cu altele superioare (aliate, slab aliate și carbon de calitate).

Adeziunea unanimă exprimată de colectivele de muncă din uzinele, institutele de cercetări și aparatul ministerului față de măsurile adoptate de Conferința Națională a partidului, ne dau încrederea că nu se vor precupeți eforturile pentru transpunerea lor în viață, pentru viitorul fericit și luminos al patriei noastre socialiste.

ADEVĂRATĂ VALOARE A HIDROCARBURILOR

Ing. Alexandru BOABĂ
ministrul industriei petrolului

— SÎNT MULTE MOTIVE pentru care am plăcerea să răspund interviului solicitat de revista „Viața economică". Multe, pentru că succesele înregistrate de industria petrolieră românească sînt tot mai remarcabile, pentrucă tehnica ce o folosim este modernizată continuu, și se concretizează în ridicarea eficienței economice. Avem o vastă tradiție și experiență în explorarea și exploatarea zăcămintelor de țiței.

Exploatarea rațională a zăcămintelor din țara noastră (în trecut fărîmițată pe terenuri concesionate de proprietari) s-a putut realiza după actul naționalizării. Ea are loc astăzi în mod unitar și pe fiecare structură în parte, după principii și planuri judicioase de exploatare. Pe această bază, s-a putut mări producția de țiței **de la 4 144 mii tone în 1948, la 13 200 mii tone în 1967 și a gazului metan, în același interval, de la 1 266 mil. mc la 15 800 mil. mc.** Sporirea producției a fost posibilă prin intensificarea lucrărilor geologice, a forajului de cercetare geologică, care a crescut în această perioadă de 4,7 ori.

Pe lîngă extracția țițeiului, un mare avînt a cunoscut **extracția gazului metan, a cărui producție a crescut de 12,5 ori.** Acesta se valorifică superior în industria chimică, contribuind la crearea și dezvoltarea de ramuri noi, cum sînt firele și fibrele sintetice, îngrășămintele chimice ș.a.

— PRIN DOTAREA INDUSTRIEI DE PRELUCRARE cu instalații tehnologice moderne și introducerea de tehnologii noi, s-a realizat o diversificare a producției pe linia satisfacerii necesarului intern și pentru export, obținîndu-se o valorificare superioară a tonei de țiței de aproape două ori mai mare ca în 1948.

Producția globală realizată în 1967 reprezintă un volum de circa 5 ori mai mare ca în 1948. În această perioadă, productivitatea muncii a crescut de peste trei ori, contribuind cu 88% la sporul de producție obținut. Realizări importante s-au înregistrat în prelucrarea țițeiului unde, numai în perioada 1960—1966, productivitatea muncii a crescut cu 48% și, pe această bază, prețul de cost a scăzut cu 16%. Ca urmare a acțiunilor de organizare științifică a producției și a muncii și de rentabilizare, inițiate de partidul nostru, **s-au obținut în acest an, față de plan, un plus de producție globală de peste 200 milioane lei, o creștere a productivității muncii de peste 4,5% și o reducere a cheltuielilor de producție cu aproape 200 milioane lei.**

Prin valorificarea rezervelor descoperite și intensificarea activității de perfecționare a organizării producției și a muncii, **în perioada 1968—1970 se vor obține, peste prevederile din planul cincinal, un spor de producție de circa 800 milioane lei, o creștere a productivității muncii de 11,5% și beneficii suplimentare de peste un miliard de lei.**

— CA ÎN TOATE RAMURILE ECONOMIEI NAȚIONALE și în industria petrolieră au fost făcute masive investiții pentru dotare cu tehnică nouă. Astăzi, marea majoritate a întreprinderilor de foraj sînt înzestrate cu instalații de mare capacitate, care permit să se sape sonde de mare adîncime (peste 6 000 m), situîndu-ne în acest fel la nivelul performanțelor țărilor cu industrie petrolieră dezvoltată. Ca urmare a cercetărilor efectuate de Institutul de cercetări foraj-extracție din Cîmpina, s-au aplicat tehnologii de foraj care au permis să se facă față noilor probleme ce apar, cum ar fi alternanța zonelor cu presiuni mari cu cele cu pierderi de fluide de foraj. **Se aplică pe scară din ce în ce mai largă forajul modern cu jet și cu diamante, iar investigarea găurilor de sonde pentru detec-**

(*Continuare în pag. 15*)

PENTRU OM ȘI NEVOILE SALE

Alexandru SENCOVICI
ministrul industriei ușoare

— SCOPUL FINAL al întregii activități economice, al eforturilor ce s-au depus și se depun pentru industrializarea țării, este creșterea nivelului de trai, bunăstarea întregului nostru popor. Construim puternice unități industriale, producem milioane de tone de metal, de produse chimice, extragem din adîncuri minerale și țiței dezvoltăm și modernizăm agricultura — toate acestea însă, trecute prin metamorfoza industriei, creează cadrul și baza sporirii neîncetate a volumului de bunuri de larg consum necesare omului.

Cum se prezintă industria ușoară la 20 de ani de existență a Republicii? De la înființarea sa (anul 1949), Ministerul Industriei Ușoare a urmărit cu perseverență traducerea în viață a obiectivelor trasate de conducerea de partid și de stat pe linia îmbunătățirii continue a aprovizionării populației cu produse industriale de larg consum, într-o gamă cît mai variată și la un nivel calitativ superior. În vederea realizării acestor obiective, liniile principale ale dezvoltării industriei ușoare au fost, în primul rînd, **sporirea continuă a producției bunurilor de consum personal și a celor utilizate în alte ramuri ale economiei naționale.**

— PRODUCȚIA INDUSTRIEI UȘOARE obținută în anul 1967 (în valoare de 29,4 miliarde lei) reprezintă față de realizările anului 1950, o creștere de peste 6 ori. Creșterea producției a fost obținută atît prin utilizarea în toate ramurile și subramurile a capacităților existente la acea dată (țesături, tricotaje, încălțăminte și sticlărie) cît și prin crearea de noi ramuri și subramuri ale industriei ușoare (industria confecțiilor, industria prelucrării cauciucului și a materialelor plastice etc.). Industria confecțiilor, de pildă (care în anul 1948 se limita la o singură întreprindere și anume APACA, profilată exclusiv pe producția de efecte militare), a ajuns în prezent să numere 51 000 salariați, **valoarea producției globale realizată numai în cadrul unităților aparținînd Ministerului Industriei Ușoare ridicîndu-se la 6,4 miliarde lei.**

Sporirea continuă a producției a fost însoțită de îmbunătățirea calității și diversificarea gamei de sortimente. **Față de circa 9000 sortimente produse în 1948, s-a ajuns în prezent la un număr de circa 70 000 sortimente, articole, modele, desene și poziții coloristice.** Sortimentul destinat aprovizionării populației se reînnoiește anual în proporție de 50%, asigurîndu-se astfel o mai bună satisfacere a cerinței consumatorilor, în funcție de vîrstă, sezon și modă.

— REZULTATELE OBȚINUTE au la bază preocuparea permanentă pentru introducerea progresului tehnic în toate întreprinderile. În acest scop, au fost alocate **fonduri de investiții care, în perioada 1950—1967, au însumat 10,6 miliarde lei.** Au fost date în exploatare noi și moderne capacități de producție, prin construcția a 36 întreprinderi și 40 secții, precum și prin dezvoltarea și reutilarea unităților existente. **Întreprinderi ca Fabrica de tricotaje și confecții București, Tăbăcăria minerală Jilava, Complexul de faianță și sticlărie-Sighișoara, Fabrica de confecții Focșani** etc. dispun în prezent de tot arsenalul de mijloace tehnice moderne, situîndu-se astfel la nivelul unităților moderne din țările cu veche tradiție industrială.

O atenție deosebită a fost acordată modernizării activității în țesătorii, prin înlocuirea treptată a războaielor mecanice cu războaie automate. Noile utilaje permit să se obțină un randament de 3—5 ori mai mare, **Ponderea războaielor de țesut existente în industria bumbacului a crescut de la 4% în anul 1959 la peste 51% la sfîrșitul anului 1967.** În fabricile de tricotaje, prin montarea de mașini de tricotat coton se obține, în prezent, o productivitate a muncii de 30 de ori mai mare decît în cazul tricotezelor manuale cu care erau dotate în trecut aceste fabrici. De asemenea, în industria de pielărie-încălțăminte, s-a ajuns ca productivitatea muncii să crească de la 2,29 perechi încălțăminte în 8 ore/muncitor la 5,71 perechi, cît se realizează acum la Întreprinderea „Dîmbovița" din București.

— DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE, dotarea cu tehnică nouă a întreprinderilor, vor continua și în viitor. **Pentru ultimii 3 ani ai actualului plan cincinal, volumul de investiții alocat acestei industrii este de 8,5 miliarde lei, adică** peste 80% din fondurile de investiții cheltuite în industria ușoară în ultimii 18 ani.

În prezent, la Oltenița se desfășoară lucrările pentru construirea unei filaturi de bumbac și fibre chimice cu 135 000 de fuse, ceea ce reprezintă jumătate din totalul fuselor aflate în funcțiune în toate filaturile existente în anul 1948. Ea va intra parțial în funcțiune în semestrul II 1968.

Pentru industria lînii, a început la Pitești construirea unei întreprinderi integrate, care va avea o capacitate anuală de 10 milioane mp țesături tip lînă. La Iași se construiește, de asemenea, cea mai mare țesătorie de mătase din țară, care va avea o capacitate finală de 20 milioane mp țesături. Ea va intra în funcțiune, parțial, începînd din trimestrul IV al anului 1968.

În industria sticlei, se află în fază avansată de construcție noua fabrică de sti-

(*Continuare în pag. 15*)

AGRICULTURA PE FĂGAȘUL UNEI DEZVOLTĂRI DINAMICE

Nicolae GIOSAN
președintele Consiliului Superior al Agriculturii

— ULTIMELE DOUĂ DECENII oferă un tablou de profunde transformări în agricultură, care au schimbat din temelii viața satelor din țara noastră. Locul unei agriculturi extensive, fărîmițată și rudimentar echipată, secătuită de războaie și secete succesive, cu producții scăzute, a fost luat de o agricultură înfloritoare, care dispune de o bază tehnico-materială în continuă dezvoltare, capabilă să valorifice superior resursele naturale și să imprime un dinamism accentuat creșterii producției agricole.

Schimbările radicale care au avut loc în agricultura noastră sînt rodul politicii agrare creatoare a partidului nostru, care a urmărit cu perseverență dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii, prin mecanizarea și chimizarea producției, extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, răspîndirea semințelor mai productive și a animalelor din rase superioare. Paralel cu aceasta, s-a înfăptuit un amplu program de dezvoltare a cercetărilor științifice și de pregătire a cadrelor de specialiști.

Investițiile au fost orientate în principal în direcția înzestrării agriculturii cu tractoare și mașini agricole, produse de către industria noastră socialistă. De la circa 10 200 tractoare în 1948, dispunem în prezent de aproape 94 000, revenind 104 ha teren arabil pe un tractor fizic, față de 957 ha în 1948. Numărul combinelor de păioase a sporit în aceeași perioadă de la 45 la 41 500. Sistema de mașini a fost continuu perfecționată și diversificată, acoperind un larg sortiment de lucrări agricole, în primul rînd pe cel care necesită un mare volum de muncă.

O tot mai mare amploare cunoaște chimizarea producției — una din direcțiile hotărîtoare de intensificare a agriculturii. În trecut, folosirea îngrășămintelor chimice era un fenomen rar. În 1947 exista o singură secție pentru fabricarea superfosfatului în condiții rudimentare la uzina din Valea Călugărească, iar producția de îngrășăminte cu azot era practic inexistentă. Prin dezvoltarea industriei chimice, îndeosebi în ultimii ani, agricultura a primit an de an cantități tot mai importante de îngrășăminte din cele

(*Continuare în pag. 15*)

ȘTIINȚA ROMÂNEASCĂ PE O TRAIECTORIE ASCENDENTĂ

acad. N. TEODORESCU
membru în Biroul executiv al C.N.C.S.

DOUĂZECI DE ANI nu înseamnă mult, ba chiar s-ar putea spune că este puțin, dacă se iau în considerație și punctul și viteza de plecare. De aceea, succesele obținute și în sectorul științei în cei douăzeci de ani, pe care îi împlinește astăzi Republica noastră socialistă merită să fie menționate în interdependență și condiționare reciprocă cu cele ale economiei naționale.

Linia trasată de partid, de a se pune munca științifică în serviciul construcției socialiste, a fost urmată în toate ramurile științei și tehnicii cu convingere și cu consecvență. Astfel, cercetările din ramurile științelor fundamentale, care nu urmăreau în mod deliberat rezolvarea unor probleme vaste, ci se axau pe anumite predilecții ce le îngustau orizontul, și-au căutat noi orientări pe baza concepției materialist-dialectice. Conștiința participării la revoluția științifico-tehnică mondială, care face din știință un factor determinant al producției, a dat un sens precis cerinței legării cercetării științifice de dezvoltarea economiei și culturii.

Tematica investigațiilor științifice a fost adesea primenită, au apărut domenii noi și au fost abordate probleme a căror rezolvare urmărea răspunsul — la nivelul teoretic sau experimental — la întrebări pe care și le pune cercetarea aplicativă, uneori chiar cea de dezvoltare. Astfel, cu 14—15 ani în urmă, în școala matematică românească au fost promovate cercetările de logică matematică aplicate la teoria algebrică a mecanismelor automate, ceea ce ne-a situat în curînd printre primele trei țări din lume în care logica sub forma ei cea mai simbolică era pusă în serviciul unei tehnici abia născute : automatizarea. La fel s-a întîmplat și cu disciplinele abstracte, cu nume necunoscute atunci ca teoria algoritmilor, teoria limbajelor formale, lingvistica matematică și altele, care au fost studiate la noi în vederea promovării tehnicii de calcul încă de acum 8—10 ani. La acea epocă se vorbea pretutindeni de mașinile de calcul ca despre niște creații ciudate, atribuindu-li-se uneori virtuți uluitoare. La noi în țară se încerca, totuși, realizarea unei astfel de mașini, ceea ce din nou ne-a situat atunci pe planul actualității.

FĂRĂ PRETENȚIA și nici posibilitatea de a epuiza amploarea strădaniilor, preocupărilor oamenilor noștri de știință, voi menționa doar cîteva din domeniile explorate în cercetarea fundamentală și aplicativă cu unele din corespondentele lor practice. Ne vom mărgini să menționăm că în unele direcții din teoria topologică a funcțiilor analitice, teoria funcțiilor reale, teoria derivatei areolare, teoria automatelor finite, lingvistica matematică, teoria hiperstabilității sistemelor automate neliniare, **școlile noastre au deschis drumuri pe care merg și alți cercetători din străinătate.**

În domeniul **fizicii**, beneficiind de eforturile făcute pentru a se înzestra o serie de laboratoare cu aparatură de cercetare, au fost deschise noi drumuri de cercetare : în domeniile fizicii plasmei, fizicii corpului solid, teoriei semiconductorilor, fizicii teoretice, fizicii energiilor joase, fizicii reactorilor nucleari, radioizotopilor, spectroscopiei, particulelor elementare etc. Pe lîngă cercetările cu caracter fundamental, menite să îmbogățească patrimoniul fizicii teoretice și experimentale, s-au efectuat importante cercetări cu caracter aplicativ, dintre care subliniem cu titlu exemplificativ : dispozitive cu semiconductori (tranzistori, diode tunel), tuburi cu descărcări în gaze, chimizarea gazului metan, metode spectroscopice de control al medicamentelor, aparatură, instalații și radioizotopi, spectrometre, selectoare, instalații de rezonanță electronică și dublă rezonanță, ansamble subcritice, contoare electronice de impulsuri, pompe de vid și difuzie. Construcția de mașini a beneficiat de fructul cercetărilor asupra transferului de căldură, prin realizarea unor cazane termice, azi în producție curentă, ca și a altor cercetări, soldate cu obținerea tehnologiei de preparare a unor catalizatori cu semiconductori.

Chimia, într-o măsură chiar mai largă decît fizica, este susceptibilă de a pune în lumină cercetări cu caracter aplicativ derivate direct din cercetări fundamentale. Printre realizările chimiei românești, cu ecouri remarcabile pe plan internațional, vom semnala lucrările din domeniul chimiei hidrocarburilor (cicluri mici, ioni de carboniu, mecanismul reacțiilor de oxidare, compuși aromatici și pseudoaromatici), cele privitoare la fizico-chimia sărurilor topite, la compușii macromoleculari naturali și sintetici, sau la compușii organici marcați.

În institutele noastre s-au obținut diverși compuși importanți pentru industrie, economie, medicină sau viața zilnică.

În domeniul **științelor economice**, alături de lucrări ample de sinteză a experienței construcției socialiste din țara noastră ca, de pildă, „Dezvoltarea economică a României, 1944—1964", a fost promovată cercetarea aspectelor teoretice și metodologice a unor probleme de stringentă actualitate practică. Recent apărută „Bibliotheca oeconomica", editată de Institutul de cercetări economice al Academiei, reprezintă una din expresiile acestei tendințe de îmbinare organică a cercetării fundamentale cu cercetarea aplicativă în domeniul științelor economice.

Progrese remarcabile s-au înregistrat și în domeniul punerii în valoare a bogatelor filoane progresiste ale gîndirii originale românești, ca și în domenii noi, contemporane, ale acestei ramuri a științei (planificarea economiei naționale, principiile, direcțiile și formele de cooperare economică internațională, economia întreprinderii socialiste moderne, economia consumului, repartiția teritorială a forțelor de producție etc.).

O lucrare înnoitoare prin tematica, metodele și țelurile sale este „Calculul economic". Roadele acestei inițiative — care trece pe primul plan cercetările ce folosesc metode și instrumente matematice în științele economice — au început să fie culese prin orientarea din ce în ce mai hotărîtă spre cercetarea operațională și cibernetica economică, susținute de folosirea tehnicii de calcul în conducerea și gestiunea întreprinderilor, în calculele financiare, în organizarea științifică a producției și a muncii.

Cercetările privitoare la **științele sociale** și **umanistice**, cu vechi tradiții în țara noastră, s-au axat mai ales pe direcția lucrărilor fundamentale — tratate, dicționare, gramatici, atlase lingvistice, printre care Tratatul de Istoria României, Istoria literaturii române (vol. I), Dicționarul limbii române contemporane, Dicționarul enciclopedic român în 4 volume, Atlasul lingvistic român.

ÎN ȘTIINȚELE TEHNICE am avut de recuperat rămîneri în urmă cu atît mai grave cu cît ele aveau loc în plin avînt al revoluției tehnico-științifice mondiale. Sarcinile construcției noii orînduiri au stimulat eforturile cercetătorilor noștri puși în fața problemelor complexe ale industrializării țării.

În **energetică și electrotehnică** vom semnala teoria curenților turbionari, a refulării curenților electrici și a ecranării electromagnetice prin conductori masivi. În teoria sistemelor automate neliniare hiperstabilitatea sistemelor de reglare a fost elaborată cu un mare grad de precizie de școala românească. În domeniul **automaticii** și al **aplicațiilor tehnicii de calcul în industrie** s-au remarcat cercetările privind : sistemele de protecție de distanță pentru sistemele energetice, sistemul de automatizare cu calculatoare „on line" în unele sisteme energetice, automatizarea complexă a locomotivelor electrice și Diesel electrice cu sisteme numerice de calcul. În domeniul **construcției de mașini și mecanisme** s-au relevat o serie de cercetări cu un pronunțat caracter fundamental, dar care se îmbină puternic cu cel aplicativ, dintre care unele ca aerodinamica și aerodinamica vitezelor mari, teoria aripii în curent supersonic, hidroaerodinamica lubrificației, lagăre cu aer, lubrificația cu gaze, au stîrnit interes și peste hotare.

Cercetarea aplicativă și de dezvoltare, deși lipsită uneori de o dotare la nivelul cerințelor laboratoarelor actuale, a obținut totuși succese care ilustrează ingeniozitatea cercetătorilor noștri. Astfel, la turbinele hidraulice actuale se utilizează rotori cu palete de concepție românească, cazanul cu capacitatea de 120 tone abur/oră este conceput și proiectat în condiții mult diferite de cele din documentația primită din străinătate, instalațiile grele de foraj sînt într-o largă măsură de concepție originală, iar execuția experimentală a recipienților de foarte mare presiune prin depuneri de cordoane de sudură sînt o realizare absolut originală românească. România a fost printre primele țări europene care au introdus radiorelee pentru transmiterea programelor de radiodifuziune și a convorbirilor telefonice.

Cercetări remarcabile au fost făcute și în domeniul căilor ferate, construcțiilor, industriei ușoare, cercetări care s-au soldat cu tehnologii și procedee originale. De asemenea, cercetările medicale au mers cu deosebit succes pe linia vechii tradiții de prestigiu pe care o au în țara noastră, îmbrățișînd un front tematic larg cu valoroase aplicații practice.

UN SECTOR de o deosebită importanță pentru întreaga viață economică și socială este cel al științelor agricole, în care cercetările au urmărit, în principal, rezolvarea problemelor de bază pentru sporirea, îmbunătățirea și intensificarea producției vegetale și animale.

În ceea ce privește producția vegetală, cercetările au condus la introducerea în cultură a noi soiuri și hibrizi de plante agricole

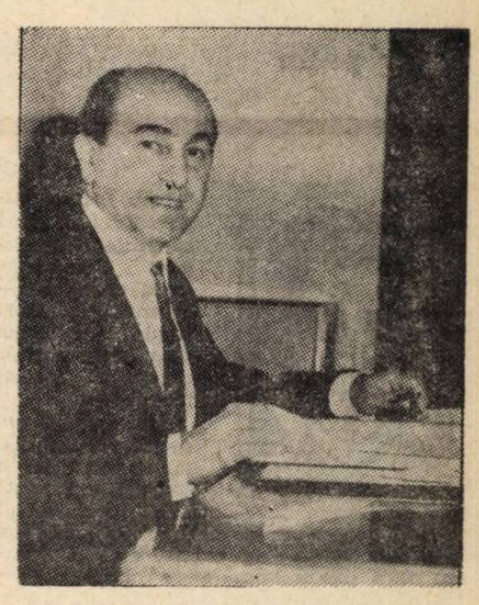

și hortiviticole — de mare productivitate — cu însușiri calitative și tehnologice superioare, la stabilirea diferențiată a măsurilor agrofitotehnice specifice unor culturi, a metodelor de mărire a eficienței tratamentelor împotriva bolilor și dăunătorilor ; creșterea animalelor a beneficiat de unele rezultate privind crearea unor linii selecționate de taurine, porcine și ovine finalizate prin difuzarea de reproducători destinați a conduce la o sporire în masă a producției efectivelor. Sînt de relevat și lucrările pentru crearea de linii consangvinizate în vederea hibridării la păsări, perfecționarea metodelor existente și elaborarea de noi metode privind utilizarea însămînțărilor artificiale și combaterea sterilității la animale.

Subliniind realizările remarcabile ale cercetării românești în ultimii douăzeci de ani, sîntem convinși că legarea și mai strînsă a acestor cercetări de nevoile economiei și culturii naționale, cerință exprimată în documentele partidului nostru, va constitui țelul cel mai de seamă al cercetătorilor noștri, în noua etapă care se deschide prin măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale. Concentrarea activității științifice în diferite tipuri de unități, completată cu circulația problemelor și a cercetărilor de la laboratorul uzinal pînă la centrele, catedrele și institutele din învățămîntul superior și din Academie și invers, va da un impuls puternic unirii teoriei cu practica, va lega nemijlocit cercetarea științifică de nevoile desăvîrșirii construcției socialiste.

MODIFICĂRI STRUCTURALE ÎN UTILIZAREA ȘI REPARTIZAREA FORȚEI DE MUNCĂ

ORÎNDUIREA SOCIALISTĂ creează, așa cum arată și experiența țării noastre pe parcursul celor două decenii de construcție a noii societăți — largi posibilități pentru folosirea rațională și dezvoltarea principalei forțe productive a societății — forța de muncă. O dată cu dezvoltarea continuă a economiei noastre naționale a sporit gradul de ocupare a populației apte de muncă, au intervenit însemnate modificări în structura și repartizarea populației pe ramuri de activitate, pe profesii etc. ceea ce s-a reflectat în creșterea productivității sociale a muncii, mărirea venitului național și sporirea continuă a veniturilor reale și a nivelului de trai al poporului.

Rolul hotărîtor în acest proces cu importante consecințe favorabile pe toate planurile — economic, social, cultural etc. — l-a avut promovarea cu consecvență și fermitate, de către P.C.R. a politicii de industrializare a țării.

Dezvoltarea susținută a industriei constituie baza trainică a utilizării raționale a forței de muncă, a sporirii potențialului său creator de valori materiale și spirituale. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în raportul la Congresul al IX-lea al P.C.R. **„Industrializarea în ritm susținut a țării atrage în sectoarele industriale și în celelalte sectoare neagricole marea majoritate a populației active, aceasta fiind o premisă a desăvîrșirii construirii socialismului și creării condițiilor pentru trecerea la comunism".**

Practica celor douăzeci de ani de construcție socialistă reprezintă o confirmare grăitoare a justeței politicii partidului nostru în acest domeniu, a faptului că numai prin industrializarea țării și dezvoltarea economiei pe baze socialiste se poate asigura punerea în valoare a întregului potențial creator al poporului.

Devenită ramură conducătoare a economiei — pe baza procesului de industrializare — industria socialistă a imprimat un caracter dinamic creșterii forțelor de producție, dezvoltării tuturor celorlalte ramuri ale economiei, creînd condiții pentru creșterea gradului de ocupare a forței de muncă. Astfel, în perioada 1950—1967 populația ocupată în economia națională a sporit cu 17%, această creștere fiind superioară sporirii numărului populației în vîrstă aptă de muncă ; ca urmare, gradul de ocupare al populației apte de muncă a crescut de la 87% în anul 1950 la 92% în anul 1967. **Important de subliniat este faptul că sporirea numărului populației ocupate a avut loc exclusiv pe seama salariaților, iar în cadrul acestora, în mod deosebit, a crescut numărul clasei muncitoare.** Avem în prezent peste 4 600 000 salariați și circa 3 340 000 muncitori, adică de aproape 2,2 ori și respectiv de 2,7 ori mai mulți decît în anul 1950.

Peste 50% din numărul total al salariaților lucrează în industrie și construcții. Creșterea numărului de salariați a avut loc atît pe seama sporului natural al populației, cît mai ales prin atragerea în rîndurile salariaților a populației ocupate în agricultură.

Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă a fost însoțită de schimbări fundamentale în structura forței de muncă ocupate.

Dacă la începutul perioadei construcției socialiste circa **trei pătrimi** din populația ocupată a țării era concentrată în agricultură, iar celelalte ramuri ale producției materiale nu dețineau decît circa 17%, la începutul acestui an ponderea populației din sectorul agriculturii a scăzut la 55%, în timp ce populația din ramurile neagricole a crescut la 34%. Demn de reținut este faptul că ponderea populației ocupate în industrie și construcții a crescut de la 14,2% în anul 1950 la 26,4% la începutul acestui an.

Ion PĂCURARU

(Continuare în pag. 15)

OAMENI AI ZILELOR NOASTRE

DOUĂZECI DE ANI! O retrospectivă, oricît de sintetică, nu e uşor de realizat. Ţara întreagă s-a schimbat. În cuprinsul celorlalte pagini ale revistei înfăţişăm cîteva din succesele dobîndite de poporul nostru, condus de Partidul Comunist Român, pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste.

Industriile care s-au dezvoltat în ritmuri, considerate „miraculoase", sau care au luat fiinţă pe temelii noi; oraşele şi satele care îşi înalţă tot mai sus fruntea; imaginea nouă a patriei noastre... Lucruri şi împliniri cu care ne-am obişnuit deja şi pe care le-au realizat oamenii zilelor noastre, crescuţi şi călîţi în lupta creatoare pentru prosperitatea României socialiste.

● Un poem

Ioan Toma Marian. În 1947 urma cursurile Academiei comerciale. După cîţiva ani — botezul producţiei: şeful serviciului plan pe marele şantier al electrificării-Bicaz.

Astăzi, după ani de muncă încordată, cu satisfacţii şi greutăţi inerente dar de fiecare dată depăşite, economistul Ioan Toma Marian, director cu probleme tehnico-economice în M.E.E., are sentimentul că a parcurs un mare poem. Pentru el, primele versuri s-au zămislit la Bicaz. Cele următoare s-au înşiruit de-a lungul şi de-a latul ţării, în punctele purtînd semnele electrificării.

— Acum lucrăm la montarea utilajelor pentru marele complex al hidrocentralei de la Porţile de Fier ne spune economistul Ioan Toma Marian. La Lotru se ridică o nouă cetate a luminii. „Poemul" se întregeşte cu versurile noilor realizări.

● Pe treptele răspunderii

Neculai Popa. Acum 20 de ani el avea 24. Trecuse prin anii de ucenicie la Fabrica de postav din Buhuşi. Războiul îl purtase în munţii Tatra. Studiile le-a făcut în amurgul serii, după orele de muncă, în fabrică. Şi cursurile Facultăţii de textile din Iaşi le-a urmat tot în „timpul liber", la secţia fără frecvenţă.

Astăzi, inginerul Neculai Popa este ministru adjunct în Ministerul Industriei Uşoare.

Preocupări de viitor?

Multe, complexe. Sectoarelor de care răspunde — investiţii şi industria linii şi a mătăsii, le revin sarcini importante. Fabrici noi vor intra în funcţiune. Unele se construiesc, iar altele se află pe planşetele proiectanţilor. Exigenţele cumpărătorilor sporesc. Şi el, la nivelul răspunderii pe care o are, trebuie să le cunoască, să ţină seama de ele în deciziile pe care le adoptă.

● Din Bacău la Gauhati

Virgil Lefter. În anul proclamării Republicii era student în anul II la Facultatea de electrotehnică.

Cu cîţiva ani în urmă, cînd l-am cunoscut şi l-am întrebat de preocupări: Gauhati. Acolo, în îndepărtata Indie, se construia o rafinărie cu utilaj românesc. Şi el, împreună cu alţi specialişti, se străduiau să găsească soluţii noi pentru tropicalizarea acestor utilaje. Iar cînd presa indiană a elogiat utilajul importat din România, inginerul Virgil Lefter a simţit mîndria omului ale cărui eforturi se adaugă la marea operă ce-o făureşte întregul nostru popor.

Maşinile electrice şi în special motoarele asincrone, proiectate şi realizate în ţară, asimilarea seriilor de maşini AS—1 şi AF—1 — cu parametri la nivelul tehnicii mondiale — succese de seamă ale industriei noastre electrotehnice, cuprind în complicata lor construcţie şi o parte din ideile şi munca inginerului pornit la drum din Bacău, oraşul său natal.

Astăzi el este director al Institutului de proiectare a uzinelor şi a instalaţiilor pentru industria electrotehnică.

● Proiecte

Emil Maxim. Era funcţionar. Atunci, în 1947, munca aceasta de birou i se părea depărtată de aspiraţiile lui. Dar iată că îl întîlnim pe Emil Maxim student în agronomie, apoi lucrător în sectorul agriculturii socialiste — director la G.A.S. Butimanu din regiunea Bucureşti.

A fost o etapă. A fost şi un succes, atunci cînd unitatea pe care o conducea a izbutit să lichideze pierderile planificate.

Acum, Emil Maxim este directorul Institutului de studii şi proiectări agricole. Dintr-un simplu funcţionar — director al unei instituţii de creaţie. Preocupări prezente şi de perspectivă — proiectarea viitoarelor combinate şi ferme agricole.

● Pasiuni

Ion Constantinescu. De mecanică s-a ocupat... încă înainte de a cunoaşte alfabetul. Desfăcea şi monta la loc, ca un adevărat meşter, jucăriile mecanice...

Evenimentul de la 30 Decembrie 1947 îl găseşte pe băncile liceului industrial „Polizu" din Bucureşti. Urmează facultatea, devine inginer. Se ocupă cu proiectările la IPROM, apoi cu probleme de producţie la „Electromagnetica".

În anii maturităţii s-a ocupat, împreună cu alţi specialişti, de proiectarea primului autocamion românesc şi a cazanului de 10 tone abur.

În timpul liber, aceeaşi pasiune: mecanica. Rezultatul: 7 certificate de inovator şi un brevet de inventator.

Actualmente, inginerul Ion Constantinescu este director tehnic la Direcţia generală electronică şi automatizări din M.I.C.M.

3 ÎNTREBĂRI ŞI 48 RĂSPUNSURI

1. Ce activitate desfăşuraţi în 1947?
2. Ce evenimente deosebite aţi trăit în ultimii 20 de ani?
3. Cu ce vă ocupaţi în prezent?

LA ACESTE 3 ÎNTREBĂRI, am primit 45 de răspunsuri de la 15 persoane. Oamenii care ne răspund au vîrste diferite, profesiuni diferite, preocupări şi pasiuni diferite. Dar, cu toate aceste diferenţe, răspunsurile au ceva comun: faptul că în anii socialismului ei — şi laolaltă cu ei toţi cetăţenii patriei — au găsit (mai bine-zis au creat sub conducerea partidului) climatul favorabil împlinirii năzuinţelor fireşti. Dar să recitim răspunsurile.

● IOSIF OPRIŞ:

1. Ajustor la Atelierele C.F.R.-Cluj.

2. Am obţinut diploma de inginer la Institutul de căi ferate din Bucureşti; am fost director la Atelierele C.F.R.-Cluj, Atelierele C.F.R.-Arad, Atelierele C.F.R.-Timişoara şi la Uzina mecanică-Timişoara. Alte evenimente de seamă: am fost distins cu „Ordinul Muncii" cl. a III-a şi Ordinul „Steaua Republicii" cl a V-a.

3. Director general la Uzina de construcţii de maşini-Reşiţa.

● GH. MĂRINCEAN:

1. Student la Facultatea de chimie industrială Iaşi.

2. Evenimente importante? Multe. Am realizat peste 20 de inovaţii; am făcut călătorii de studii şi documentare în Belgia, Olanda, U.R.S.S., Bulgaria, Mongolia şi China.

3. Director tehnic la Fabrica de încălţăminte şi pielărie „Clujana"-Cluj.

● NICOLAE DOGARIU:

1. Tehnician agronom la Ferma şcolii de îmbunătăţiri funciare din Sînnicolaul-Mare.

2. Evenimente de neuitat: în 1949, cînd am fost numit inginer-şef la G.A.S. Tomnatic, regiunea Banat; obţinerea diplomei de inginer agronom; primirea titlului de Erou al Muncii Socialiste; alegerea ca deputat în Marea Adunare Naţională.

3) Director al I.A.S. Giarmata, regiunea Banat.

● MARIA DATCU:

1) Muncitoare tricoteză.

2) Obţinerea diplomei de inginer textilist la Facultatea de industrie uşoară din Iaşi; decorarea cu „Ordinul Muncii" cl. a III-a.

3) Directoarea Fabricii de tricotaje-Braşov.

● ION RĂDULESCU:

1) Tehnician, administrator al Fermei Caracal.

2) Absolvirea cursurilor (secţia fără frecvenţă) Facultăţii de agronomie din Craiova; numirea în funcţia de inginer-şef la G.A.S.-Caracal;

3) Director al Staţiunii experimentale Caracal.

● ION ROMAN:

1) Elev al unei şcoli tehnice din Bucureşti.

2) Susţinerea examenului de stat la Facultatea de mecanică din Bucureşti; înscrierea la cursurile de aspirantură şi obţinerea titlului de doctor în ştiinţe tehnice.

3) Director al Institutului de cercetări tehnologice pentru procese tehnologice specifice industriei construcţiilor de maşini-I.C.T.C.M.

● VASILE TRIF:

1) Strungar la Atelierele de motoare-Braşov.

2) Obţinerea diplomei de inginer textilist, călătoriile de studii şi documentare în Japonia, Liban, Siria etc.

3) Director la Filatura de mătase naturală-Lugoj.

● VOICU CHIOREANU:

1) Elev în şcoala elementară.

2) Bacalaureatul; prima funcţie: pontator la S.M.T.-Martineşti, regiunea Maramureş; calificarea în meseria de tractorist; înscrierea la cursurile fără frecvenţă ale Facultăţii de mecanizare a agriculturii din Craiova.

3) Director al S.M.T.-Sighetul Marmaţiei.

● NICHITA CONSTANTIN:

1) Elev la liceul din Dorohoi.

2) Absolvirea Facultăţii de industrie uşoară din Iaşi, numirea în funcţiile de inginer şef şi de director la Întreprinderea „Crişul"-Oradea; primirea decoraţiei „Ordinul muncii" cl. a III-a.

3) Director la Interprinderea „Solidaritatea"-Oradea.

● SANDU ALEXANDRU:

1) Activist de partid la Comitetul judeţean Argeş al P.C.R.

2) Absolvirea cursurilor Institutului de ştiinţe economice din Bucureşti; decorarea cu „Ordinul Muncii" cl. a III a şi „Steaua Republicii" cl. a V-a.

3) Director în Consiliul Superior al Agriculturii.

● IULIU COLIBAŞI:

1) Lăcătuş la C.F.R.-Timişoara.

2) Absolvirea cursurilor Facultăţii de agronomie din Timişoara; numirea în funcţia de cercetător la Staţiunea experimentală-Oradea.

3) Cercetător ştiinţific la Staţiunea experimentală-Oradea.

● CAROL LÖRENZ:

1. Muncitor electrician.

2. Rămîn credincios meseriei, însă muncesc pentru a-mi îmbogăţi cunoştinţele. Mă înscriu şi absolv cursurile facultăţii de electrotehnică obţinînd titlul de inginer.

3. Inginer pe şantierul de construcţii — Uzinele „23 August".

● MARIN BARABANCEA:

1) Elev la Liceul „Aurel Vlaicu"-Bucureşti.

2) Absolvirea Facultăţii de mecanică din Bucureşti, numirea ca inginer proiectant la Institutul de fizică atomică, la „Automatica" şi ca inginer principal la Grupul de uzine de aparataj electrotehnic şi instalaţii de automatizare.

3) Director la Fabrica de elemente de automatizare-Bucureşti.

● VASILE VASU:

1) Strungar la Uzina „Voinea" din Braşov.

2) Obţinerea diplomei de inginer la Facultatea de mecanică şi maşini-unelte; decorarea cu „Ordinul Muncii" cl. a III-a şi Ordinul „Steaua Republicii" cl. a V-a.

3) Director la Uzina mecanică-Cugir.

● FLOREA PÎRCĂLABU:

1) Om de serviciu la Fabrica de geamuri din Scăieni, regiunea Ploieşti.

2) Calificarea la locul de muncă în meseria de electrician; înscrierea la Facultatea de mecanică agricolă din Craiova; numirea în funcţia de inginer mecanic la S.M.T.-Ziduri, regiunea Ploieşti.

3) Director al S.M.T.-Ziduri.

● ANDREI GERE:

1. Student în ultimul an al Facultăţii de agronomie din Cluj.

2. Realizări mai de seamă în această perioadă? Perfectarea primei tehnologii de obţinere a unor produse alimentare superioare, ceea ce a dus la creşterea considerabilă a exportului lor.

3. Director tehnic al Direcţiei de export din Departamentul întreprinderilor agricole de stat.

UN EFERVESCENT PROCES DEMOGRAFIC

conf. dr. M. BULGARU
director general adjunct în D.C.S.

ROMÂNIA, țară cu o suprafață relativ restrînsă, dar întrunind o gamă variată de forme de relief și deținînd bogate resurse naturale, a cunoscut, în cei 20 de ani de la instaurarea Republicii, transformări revoluționare pe toate planurile activității omenești, cîștigîndu-și astfel un binemeritat prestigiu pe plan internațional. Toate realizările obținute în această perioadă istorică scurtă sînt rodul activității entuziaste a oamenilor, a întregului popor condus cu fermitate și clarviziune de către partid pe drumul ascendent, de desăvîrșire a construcției socialiste. Omul zăgăzuiește cursul năvalnic al Dunării la Porțile de Fier, iar la Galați ridică un gigant siderurgic ; omul a încătușat cu numeroase diguri riurile și a creat imense lacuri artificiale ; omul a imaginat și clădit minunea de basm a Litoralului, omul a conceput și a realizat instalații de foraj, tractoare și autocamioane, și tot omul a înscris în luminoase creații spirituale sentimentele și aspirațiile sale spre mai bine.

La 1 iulie 1967, populația Republicii Socialiste România număra 19 287 245 locuitori, țara noastră situîndu-se astfel pe locul al 9-lea în rîndurile țărilor din Europa. Creșterea populației țării a urmat o evoluție ascendentă, dar în ritmuri de creștere diferite, înrîurite, în primul rînd, de natalitate și mortalitate. Cifrele statistice de care dispunem ne arată că populația țării s-a dublat în decursul ultimului secol. În prezent, în România pe 1 km² revin 81,2 locuitori, densitate ce se apropie de media pe Europa. Această densitate este prezentă într-un evantai larg de regiuni, fiind sub influența a diferiți factori ca : dezvoltarea economică, gradul de urbanizare, mișcarea naturală și, evident, inegala intensitate a fluxurilor migratorii.

Industrializarea socialistă a țării și transformarea socialistă a satului au determinat schimbări importante în structura populației pe medii de viață socială.

În dinamică, o dată cu creșterea populației țării, raportul între populația urbană și cea rurală a evoluat așa cum rezultă din datele tabelului alăturat.

În această perioadă, și în mod deosebit în ultimul deceniu, s-au produs puternice curente migratorii în principal de la sate către orașe și în secundar de la orașe către sate. Pentru a reliefa dimensiunea și adîncimea acestui proces,, remarcăm că în intervalul 1956—1966 și-au schimbat domiciliul stabil peste 3,4 milioane de persoane. În această perioadă au sosit în mediul urban 1900 mii persoane și au plecat 1100 mii, rezultînd un spor migratoriu de 800 mii persoane, în principal ca urmare a dezvoltării industriei în orașe.

O serie de aspecte interesante se observă și în ceea ce privește demografia orașelor, populația urbană crescînd în ritmuri diferite, în funcție de principalele activități economice pe care le adăpostesc, ca și de fluxurile migratorii de intensități inegale, de la o regiune la alta. În ultimul deceniu, o dată cu creșterea numărului de orașe a sporit și ponderea orașelor mari și mijlocii. În prezent, în Republica Socialistă România există 184 de orașe, din care 13 orașe cu o populație de peste 100 000 de locuitori.

Schimbări importante s-au produs și în ceea ce privește structura populației ocupate în industrie și agricultură. Astfel, în decurs de un deceniu și jumătate populația agricolă a scăzut de la 74,1% la 55%, în timp ce populația industrială a crescut de la 12% la 19,7%.

în % față de total populație

	urban	rural
1930	21,4	78,6
1948	23,4	76,6
1960	32,1	67,9
1966	38,4	61,6
1967	38,7	61,3

În strînsă legătură cu repartizarea teritorială a forțelor de producție este și mișcarea internă a populației pe regiuni. În ultimii ani, sporul migratoriu (diferența dintre sosiți și plecați) a fost pozitiv în regiunile Bacău, Banat, Brașov, Hunedoara și în orașele București și Constanța. Cu toate că în perioada la care ne referim toate regiunile țării s-au dezvoltat într-un ritm rapid, acest lucru nu a schimbat radical sensul mișcării migratorii. Cum era și firesc, spre regiunile cu o industrie puternică și un grad mai ridicat de urbanizare s-a îndreptat cea mai mare parte a populației care și-a schimbat domiciliul stabil. Astfel, în regiunile : Banat, Brașov, Hunedoara, Ploiești și în orașul București, care dețin ponderea cea mai ridicată a populației urbane, în anii 1956—1966, a sosit circa 41% din populația ce și-a schimbat domiciliul stabil.

Între factorii economici și mișcarea migratorie este o strînsă corelație, aceasta fiind mai pregnantă atunci cînd se cercetează structura pe vîrste a populației urbane și rurale care-și schimbă domiciliul, cea mai intensă mișcare producîndu-se în rîndurile populației de vîrstă de muncă. De exemplu, în perioada 1957—1966, din totalul persoanelor care și-au schimbat domiciliul stabil circa 87% au fost în vîrstă de muncă, numai 8% copii sub 16 ani și 5% bătrîni.

Care este perspectiva raportului dintre populația urbană și rurală ? Luînd în considerare tendințele de creștere a populației României, în anul 1980 se poate aprecia că se va ajunge la aproape 22 milioane de locuitori, ceea ce ar corespunde unui spor absolut de circa 2740 mii de persoane față de sfîrșitul anului 1966, sau unei creșteri medii anuale, în această perioadă, de peste 196 mii de persoane. Avînd în vedere tendințele care au guvernat procesul de urbanizare din ultimul deceniu, cît și de evoluția populației în perspectivă ca urmare a creșterii natalității, **se poate estima că în anul 1980 populația urbană va crește cu circa 1910 mii, iar populația rurală cu ceva mai mult de 830 mii. Acest fapt va duce la aceea că ponderea populației urbane se va ridica la 42—43% față de 38,7% în prezent.**

Măsurile ce se vor lua privind îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale și sistematizarea localităților rurale, amplasarea de noi obiective industriale în mediul rural vor crea condiții favorabile pentru ca ritmul de urbanizare în următorii 14 ani să fie mult mai accentuat decît în deceniul trecut, ceea ce va accelera procesul de apropiere treptată a vieții satului de aceea a orașului, va îmbunătăți raportul dintre populația existentă în cele două medii de viață socială.

● Pe temelia trainică a progresului economiei românești, partidul și statul au luat măsuri pentru ridicarea nivelului de trai al poporului. Anul trecut salariul real a fost de 2,4 ori mai mare decît în 1950, iar veniturile reale ale țărănimii de 3 ori.

● Nivelul de trai s-a îmbunătățit continuu și prin cheltuielile sporite pe care statul le alocă pentru nevoile social-culturale. În decurs de un deceniu și jumătate statul a cheltuit pentru nevoile social-culturale circa 200 miliarde lei, în 1966 aceste cheltuieli reprezentînd circa 90% din întreaul volum al cheltuielilor pentru finanțarea acțiunilor social-culturale realizat în întreaga perioadă a primului plan cincinal (1951—1955). În anul 1966, cheltuielile social-culturale din bugetul de stat au fost de 4,2 ori mai mari decît plățile populației la bugetul de stat. Această cifră apare și mai concludentă dacă o comparăm cu situația din România antebelică. Astfel, în 1938/1939 populația a plătit de peste 16 ori mai mult, sub forma impozitelor, decît a primit sub forma cheltuielilor social-culturale.

● În perioada 1951—1966 au fost construite și date în folosință din fondurile statului și din fondurile proprii ale populației circa 1 600 000 locuințe, ceea ce înseamnă că o treime din populația țării s-a mutat în case noi.

● În prezent aproape o cincime din populația țării învață. Zilnic în băncile școlilor și facultăților iau loc 3 778 300 elevi și studenți — ceea ce înseamnă de 1,8 ori mai mulți decît în anul școlar 1948/1949. Este semnificativ pentru gradul de dezvoltare a școlii noastre că numărul studenților ce revin la 10 000 de locuitori depășește pe cel din Anglia, R. F. a Germaniei, Italia, Austria, Elveția.

● În 1966, numărul medicilor a fost de 28 900, depășind de 2,3 ori numărul medicilor din 1948. În timp ce în anul 1948 reveneau 1 256 locuitori la un medic, în 1966 numărul acestora era de numai 662. Din acest punct de vedere România se situează înaintea altor țări ca : Belgia, Franța, Suedia, Anglia, R.S.F. Iugoslavia, Portugalia, Olanda, Japonia etc.

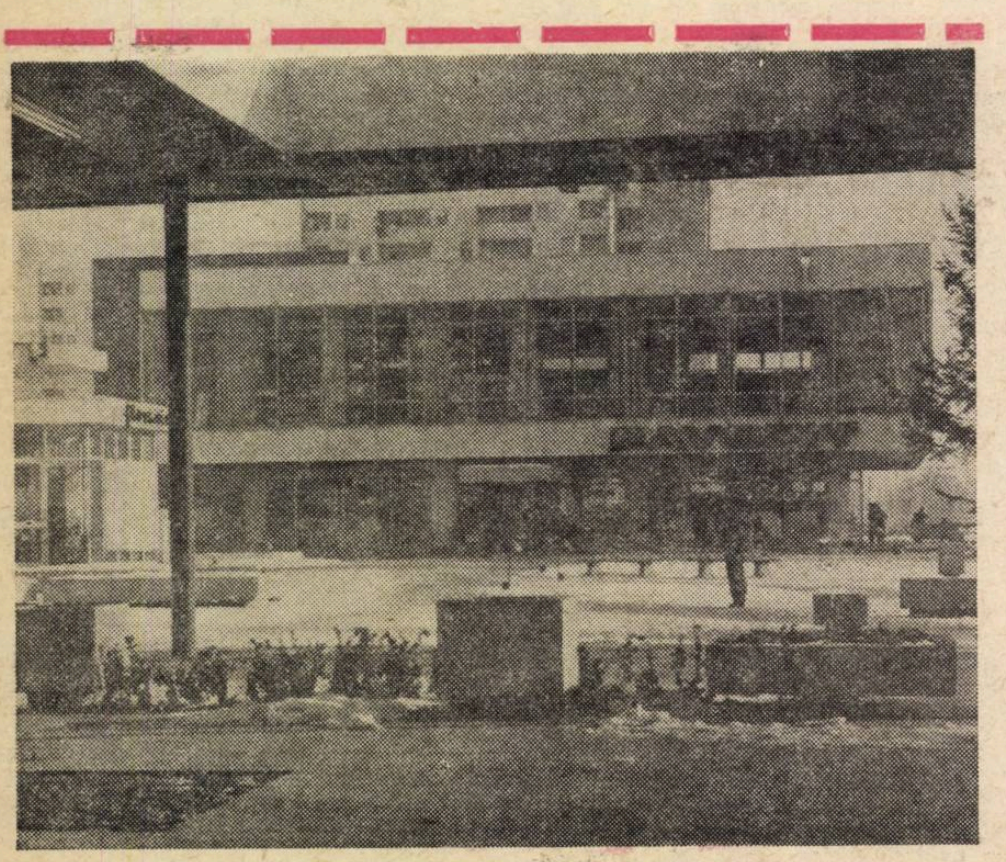

În noul cartier bucureștean — Drumul Taberei

BREVETAT ÎN ROMÂNIA

● Preocuparea oamenilor de știință din instituții de cercetare și laboratoare, a inginerilor și tehnicienilor din întreprinderi, pentru perfecționarea continuă a procesului de producție este oglindită și în următoarele cifre : între anii 1950—1967 au fost înregistrate 16 821 cereri de brevetare a invențiilor : au fost caracterizate 2527 invenții pentru care s-au eliberat brevete de inventator ; numărul invențiilor înregistrate în străinătate este de 440, pentru care s-a acordat protecția legală.

● În ramura industriei ușoare preocuparea pentru obținerea protecției prin brevete și pentru valorificarea realizărilor originale s-a concretizat prin 152 invenții, din care 23 s-au brevetat și în alte țări. Dintre acestea sînt demne de remarcat următoarele : procedeu de topire aerobă a plantelor liberiene, care se aplică pe scară industrială și a adus economii de investiții și fabricație în valoare de 4 734 394 lei ; procedeu de obținere a blănurilor artificiale țesute în fire de smocuri de lungimi multiple — economii de 3 500 000 lei ; procedeu de tăbăcire cu săruri de crom și agenți de mascare — economii 6 000 000 lei.

● **Brevet de invenție** : „Amestec de detergenți de tip alchilarilsulfonici și alcoli secundari sulfatați și procedeu de obținerea lor“ (nr. 40779/1957).

Autori : ing. Stelian Anastasiu și colectiv.

Brevet înregistrat și în : Franța, Anglia și Republica Democrată Germană.

Eficiență : prin aplicarea în producție s-a creat o industrie a detergenților, care a realizat între anii 1959—1965 mărfuri în valoare de peste 200 milioane, din care o însemnată parte au fost exportate.

● **Brevet de invenție :** „Procedeu de înlocuirea parțială a cocsului metalurgic cu combustibili gazoși, la furnale“ (nr. 47665/1961).

Autori : Ion Tiberiu și Eremia Mărculescu.

Eficiență : prin aplicare la Combinatul Siderurgic Hunedoara s-au realizat economii, numai între anii 1961—1965, de 147 milioane lei.

● **Brevet de invenție :** „Mașină circulară automată de croșetat băști“ (nr. 42130/1961).

Autori : ing. Valentin Chiose și colectiv.

Eficiență : realizarea unei game sporite și a unui volum mărit de băști, precum și economii de peste 10 milioane lei.

● **Brevet de invenție :** „Reactor pentru obținerea acetilenei din hidrocarburi gazoase prin electrocracare în curent continuu“ (nr. 43429/1964).

Autori : ing. Nicolae Petrescu și ing. Knall Leo.

Eficiență : numai în primul an de aplicare, 1964, a adus economii de 81.997.598 lei.

● **Brevet de invenție :** „Instalație de superfracționare pentru separarea stirenului de etilbenzen în prezența xilenilor“ (nr. 818/1965).

Eficiență : în primul an de aplicare în producție s-au realizat economii de peste 61 milioane lei.

● **Brevet de invenție :** „Bloc de beton pentru apărarea construcțiilor expuse valurilor“ (nr. 44162/1965).

Autori : ing. Mircea Ulubeanu și colectiv.

Eficiență : în primii doi ani de aplicare — respectiv în anii 1965—1966 — s-au realizat economii de 46 143 236 lei.

● **Brevet de invenție :** „Batoză de bătut și curățat porumb“ (nr. 42255/1963).

Autori : ing. Vasile Leonte și ing. Pavel Straub.

Eficiență : simplificarea considerabilă a curățatului de porumb, prin mecanizare, și economii de peste 6 milioane lei, în primii trei ani de aplicare.

ARTERELE CIRCULATORII ALE ŢĂRII

PE PĂMÎNT,

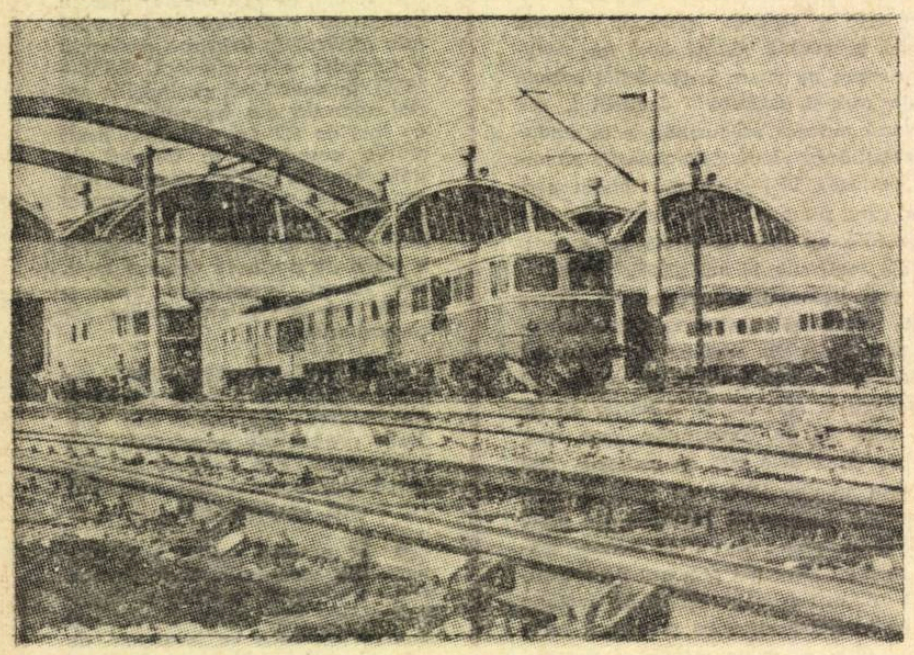

PE APĂ,

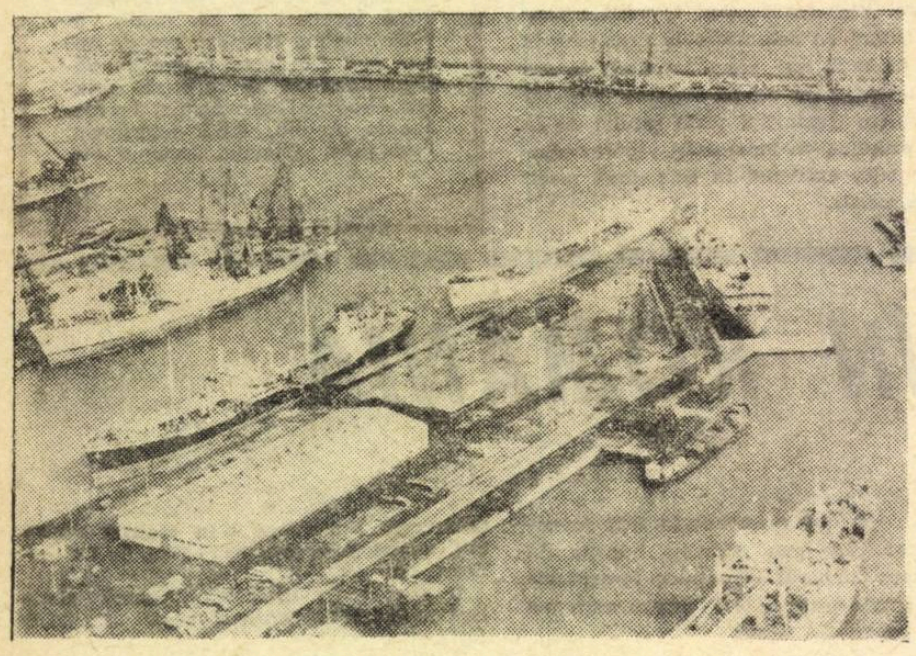

ÎN AER

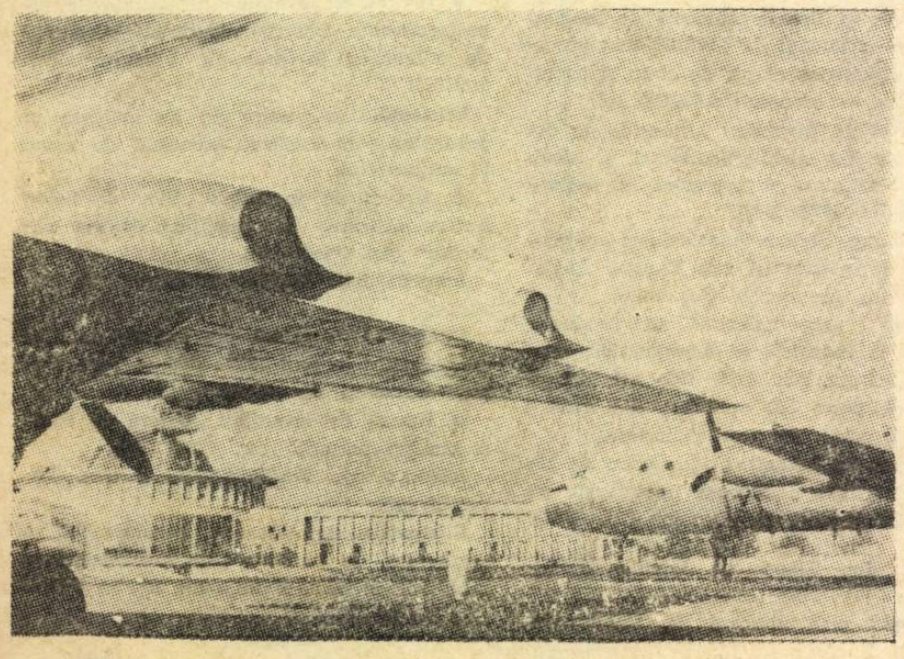

ÎN LIMBA LATINĂ „rupta via" înseamnă drum făcut în linie dreaptă. De-a lungul veacurilor, omul a ştiut să găsească, în raport cu gradul de dezvoltare a societăţii, acele mijloace de transport şi de comunicaţie ieftine şi comode, pe cît posibil rapide, care să-i asigure legături permanente pe linie de producţie şi gîndire cu restul lumii. Pe măsură ce societatea omenească s-a dezvoltat, schimburile între oameni, favorizate prin dezvoltarea transportului, din sporadice au devenit permanente; mijloacele de transport au devenit un adevărat sistem circulator, un organism vital pentru societate.

Dezvoltarea economiei noastre naţionale a dus la creşterea nevoilor de transport, a exigenţei în ceea ce priveşte promptitudinea şi securitatea acestuia. Pe măsura creşterii potenţialului economic al ţării, partidul şi guvernul au luat măsuri pentru dotarea sectorului transporturilor cu mijloace tehnice moderne, capabile să facă faţă traficului mereu în creştere. Volumul important de investiţii destinat transporturilor se concretizează într-o serie de acţiuni legate de dezvoltarea şi modernizarea tuturor felurilor de transport, repartizate proporţional cu ponderea şi eficienţa economică a acestora.

Sporirea capacităţii de transport a căilor ferate este astăzi orientată pe creşterea tonajului şi vitezei trenurilor, ceea ce a făcut necesară înlocuirea clasicei locomotive cu abur, cu puteri şi randamente scăzute, prin locomotive Diesel şi electrice, cu parametri tehnici superiori, care aduc un spor de capacitate de 40%—100% faţă de locomotiva cu abur. În anul 1970 se prevede ca tracţiunea Diesel şi electrică să efectueze 80% din totalul traficului pe calea ferată.

În acelaşi timp, în actualul cincinal, se prevede dotarea căilor ferate cu un număr important de vagoane de marfă, majoritatea pe 4 osii, de capacitate sporită şi greutate proprie redusă, înzestrate cu rulmenţi şi frîne de mare putere, apte pentru viteze de 100—120 km/oră. Ponderea acestor vagoane în parcul total de marfă va ajunge în anul 1970 la 42% faţă de 16% în 1965. Vagoanele construite în perioada 1947—1967 reprezintă circa 70% din capacitatea parcului actual de vagoane de marfă. De asemenea, se înnoieşte parcul vagoanelor de călători cu vagoane moderne, cu un confort ridicat şi o viteză de circulaţie de 140—160 km/oră, avînd încălzire cu aer cald cu reglare automată a temperaturii, izolare acustică şi calorică, iluminat fluorescent etc.

Alte laturi ale acţiunii de modernizare a căilor ferate constau în centralizarea electrodinamică a staţiilor, introducerea blocului automat de linie şi conducerea centralizată a circulaţiei trenurilor sistem „dispecer" etc.

Se vor optimiza importante activităţi ca de exemplu: planul de formare a trenurilor, alegerea celor mai economice rute pentru transportul mărfurilor şi pentru dirijarea vagoanelor goale, adaptarea necesarului de locomotive şi vagoane la traficul prevăzut etc. Pentru rezolvarea acestor probleme **s-a preconizat în actualul plan cincinal construirea şi utilizarea unui centru electronic de calcul al căilor ferate.**

DAR CALEA FERATĂ a deţinut monopolul transporturilor pînă la apariţia automobilului. Prin avantajele pe care le oferă — transportul la domiciliu, rapiditate, putere de pătrundere mai mare — automobilul s-a impus tot mai mult în transporturi. La noi în ţară, creşterea cantitativă a parcului auto se îmbină cu îmbunătăţirea structurii acestuia, prin diversificarea şi perfecţionarea parametrilor constructivi şi de exploatare a autovehiculelor. Se lărgeşte tot mai mult gama autovehiculelor specializate după natura mărfurilor şi se extind transporturile efectuate cu autocamioane şi remorci, precum şi cu autotractoare cu semiremorci de diferite tipuri.

Se poate afirma că dezvoltarea transporturilor auto pe economie a crescut într-un ritm accentuat, astfel încît numai în regiunea şi oraşul Bucureşti numărul de autovehicule de marfă este de patru ori mai mare decît întregul parc al economiei naţionale existent în anul 1947.

Construirea în acest cincinal a 83 staţii de întreţinere, înzestrate cu utilaje şi instalaţii moderne, va permite, la nivelul anului 1970, o creştere cu cel puţin 12% a coeficientului de utilizare a parcului auto de deservire generală. În acelaşi timp, se dezvoltă şi se modernizează parcul de autobuze pentru traficul interurban de călători: se va construi un important număr de autogări moderne de călători. Toate aceste îmbunătăţiri vor duce implicit la sporirea gradului de confort al călătorilor şi la o mai largă cuprindere a necesităţilor de transport.

Intensificarea circulaţiei autovehiculelor de mărfuri şi dezvoltarea turismului intern şi internaţional fac necesară ridicarea continuă a stării de viabilitate a drumurilor. În actualul cincinal se prevede modernizarea şi aplicarea de îmbrăcăminţi asfaltice uşoare pe aproape 8 000 km de drumuri publice; se va moderniza circa 90% din reţeaua de drumuri naţionale, se vor crea magistrale rutiere moderne şi noi legături între principalele localităţi şi regiuni ale ţării.

În cele două decenii care au trecut de la instaurarea Republicii s-a modernizat şi asfaltat o lungime din reţeaua de drumuri, de aproape zece ori mai mare decît a realizat regimul burghezo-moşieresc în toată existenţa sa.

Paralel cu acţiunea de modernizare a drumurilor merită a fi menţionată construcţia noului pod peste Dunăre de la Giurgeni-Vadul Oii, care va elimina dificultăţile existente prin traversarea cu bacuri şi va permite în viitor construcţia unei autostrăzi spre litoralul Mării Negre.

CINEVA DENUMEA FLUVIUL un „drum ce merge". România, înzestrată cu un asemenea drum, Dunărea, care o leagă de nord-vestul Europei, scăldată de Marea Neagră şi brăzdată de numeroase riuri interioare, deţine în prezent o flotă proprie însemnată, a cărei capacitate va fi în anul 1970 de circa 4 ori mai mare faţă de cea din anul 1965.

Dotarea flotei maritime va continua să se facă cu nave moderne la nivelul tehnicii mondiale, cu un grad ridicat de automatizare şi cu o eficienţă economică sporită.

Concomitent cu dezvoltarea flotei noastre se dezvoltă şi se modernizează porturile, prin lucrări de largă anvergură şi prin înzestrarea lor cu utilaje de înaltă productivitate. Amintim importantele lucrări pentru extinderea spre sud a portului Constanţa, prin care se va obţine în final o capacitate totală de trafic de circa 55 mil. tone pe an, similară celor mai mari şi moderne porturi maritime din Mediterană şi Marea Neagră.

PENTRU SATISFACEREA traficului aerian în continuă creştere, aviaţia noastră civilă se dotează cu avioane moderne de capacitate şi viteză sporite, înzestrate cu aparatura de bord modernă care reduce dependenţa transportului aerian de condiţiile meteorologice. Pentru exploatarea parcului de avioane în condiţii îmbunătăţite de siguranţă, se modernizează reţeaua existentă de aeroporturi prin construcţii de piste betonate şi aerogări, dotate cu aparatură necesară pentru protecţia navigaţiei aeriene. În scopul dezvoltării traficului internaţional de călători se construieşte în prezent **noul aeroport central Bucureşti** de la Otopeni, care va fi înzestrat cu cele mai moderne instalaţii, constituind centrul de dirijare a circulaţiei aeriene din ţara noastră. De asemenea, în anul 1968, se vor termina lucrările de completare şi modernizare a aeroportului M. Kogălniceanu de la Constanţa, pentru asigurarea transporturilor sporite de turişti pe litoralul Mării Negre.

★

Am prezentat, sintetic, numai cîteva din realizările obţinute în acest domeniu în cei 20 de ani de existenţă a Republicii, cîteva perspective certe pînă la sfîrşitul actualului plan cincinal. Ele dovedesc atenţia pe care partidul şi statul nostru o acordă dezvoltării şi modernizării, într-un ritm rapid, a întregii reţele a transporturilor pe sol, în aer şi pe apă, căreia îi revine importantul rol de a asigura circulaţia optimă a bunurilor şi persoanelor.

Ing. V. PĂTĂRĂGEANU
director în C.S.P.

TOT MAI MULTE LUMINI PE HARTA ELECTRIFICĂRII RURALE

ÎN ANII PUTERII POPULARE electrificarea rurală a constituit una din preocupările importante ale partidului și statului, în vederea îmbunătățirii condițiilor de viață și a creșterii productivității muncii populației din agricultură.

Grandiosul proces de îmbunătățire a organizării administrativ-teritoriale a României și sistematizarea localităților rurale, cerut de noile realități, de actualele condiții și cerințe ale dezvoltării complexe, multilaterale a economiei și culturii, deschide noi posibilități și perspective de ridicare, sub toate aspectele, a nivelului de civilizație pentru populația rurală. Printre acestea se înscrie și accelerarea procesului de electrificare a satelor.

Mediul rural oferă un cîmp deosebit de larg de folosire a electricității și aplicațiile ei duc la aceleași consecințe pe plan economic, social și cultural, pe care le-a generat și în mediul urban.

Sub aspect economic, electrificarea rurală permite o activitate mai susținută, desfășurată în condiții tehnice superioare, favorizînd sporirea considerabilă a productivității muncii. Dacă avem în vedere numai luminatul electric al unităților agricole, gospodăriilor individuale, al străzilor, acesta permite desfășurarea muncilor în condiții optime, eșalonate pe o perioadă mai mare de ore și cu o eficiență sporită. Dar transformarea energiei electrice în lucru mecanic este, fără îndoială, aplicația cea mai importantă. Energia electrică se dovedește a fi superioară altor forme de energie, fiind în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, o condiție esențială a mecanizării și automatizării proceselor de muncă din agricultură, în primul rînd în zootehnie, legumicultură și activități gospodărești. Existența și folosirea energiei electrice este totodată o premisă pentru dezvoltarea industriei locale, înființarea în cadrul cooperativelor agricole de producție a unor unități pentru industrializarea și semiindustrializarea produselor agricole, pentru prestări de servicii de uz gospodăresc, menite să ridice nivelul economic și de civilizație al satelor țării noastre.

Un rol important joacă energia electrică și în îmbunătățirea condițiilor de trai și în ridicarea nivelului cultural al populației rurale. Folosirea energiei electrice se dovedește, astfel, a fi un puternic factor de ștergere a deosebirilor dintre sat și oraș.

De la 483 la aproape 9600 sate electrificate

ELECTRIFICAREA sistematică a satelor a început să se realizeze în anii regimului democrat-popular. Ca problemă, ea fusese pusă încă din 1936, printr-un memoriu întocmit de inginerul C. Bușilă. Statul burghez a făcut însă foarte puțin în acest domeniu și dovada cea mai bună o constituie numărul extrem de redus al satelor electrificate și al aplicațiilor cu totul sporadice ale energiei electrice în domeniul agriculturii. Astfel, **pînă în anul 1945 au fost electrificate abia 483 sate, adică doar 3% din numărul total.**

Încadrată în procesul de importanță hotărîtoare al electrificării întregii țări, al dezvoltării cu un pas înainte pe baza energiei electrice, electrificarea rurală și-a găsit rezolvarea corespunzătoare, atît din punct de vedere tehnic, cît și economic în anii construcției socialiste. Pe baza unor temeinice studii efectuate de Ministerul Energiei Electrice, care au avut în vedere, între altele, influențele particularităților impuse de densitatea populației sătești și mărimea consumului de energie electrică (satele sînt mai răsfirate decît centrele urbane, numărul de abonați deserviți de o substație este mai scăzut, numărul de ore de utilizare în cursul zilei a energiei electrice este mai redus etc.) s-a adoptat soluția, îmbunătățită pe măsura efectuării studiilor, care prezintă cea mai mare eficiență economică: construirea de linii de medie și joasă tensiune, montate mai ales pe stîlpi de beton armați centrifugați și realizarea de posturi de transformare de construcție simplă, ieftină și ușor de montat.

Pe măsura înaintării pe calea construirii socialismului procesul de electrificare a satelor s-a intensificat, tot mai multe familii țărănești putînd beneficia de avantajele electricității. Astfel, în perioada 1945—1950 s-au electrificat 366 sate, în deceniul 1951—1960, un număr de 3 087 sate, iar în anii 1961—1965 peste 3 600 sate. În anul 1966 s-au electrificat 970 sate, iar în acest an se realizează recordul de 1 024 sate electrificate. **De la 3% sate electrificate în anii regimului burghezo-moșieresc se ajunge astfel, la sfîrșitul anului 1967, la 61,6%.**

În cadrul avîntului general al procesului de electrificare rurală se constată că situația pe regiuni este diferită, reflectînd destul de fidel influențele puternice ale desfășurării în timp a industrializării și cooperativizării agriculturii. Satele din regiunile care au beneficiat mai din vreme de avantajele creării unor puternice centre industriale și ale dezvoltării și consolidării C.A.P. au dispus de resurse mai largi pentru a se electrifica. Pe regiuni, situația electrificării satelor a evoluat astfel:

Gruparea satelor electrificate pe regiuni

—	Total sate	din care: electrificate							
		pînă în 1945	%	pînă în 1950	%	pînă în 1965	față de total	pînă în 1966	față de total
— Total	15020	483	3	849	5,40	7570	49,8	8213	54,9
1. Reg. Argeș	1532	19	1,2	61	4,00	614	40,9	667	43,5
2. Reg. Bacău	1162	6	0,50	31	2,70	482	41,7	490	42,2
3. Reg. Banat	786	60	7,6	90	11,5	690	88,9	electrificat	
4. Reg. Brașov	585	97	16,9	119	20,4	455	77,7	459	78,5
5. Reg. București	1041	70	6,7	104	10,6	794	76,5	917	88,1
6. Reg. Cluj	1415	34	1,7	47	3,3	536	37,7	591	41,8
7. Reg. Crișana	681	15	2,2	29	4,3	321	47,1	375	55,1
8. Reg. Dobrogea	354	1	0,2	7	2,0	319	89,7	322	91,0
9. Reg. Galați	661	5	0,7	18	2,7	360	54,5	411	62,2
10. Reg. Hunedoara	692	53	7,7	81	11,7	411	59,3	389	56,2
11. Reg. Iași	987	—	0,0	4	0,4	369	37,5	458	46,4
12. Reg. Maramureș	481	17	3,5	26	5,4	242	50,3	270	56,1
13. Reg. Mureș Autonomă Maghiară	789	35	4,4	54	6,9	395	50,2	423	53,6
14. Reg. Oltenia	1684	27	1,6	42	2,5	655	38,9	806	47,4
15. Reg. Ploiești	1201	44	3,4	126	10	579	45,9	586	46,5
16. Reg. Suceava	825	10	1,2	10	1,2	263	32,0	303	37,4

Notă: Datele nu cuprind localitățile componente ale orașelor.

În 1945 în regiunile Bacău, Dobrogea și Galați numărul satelor electrificate nu reprezenta nici 1% din totalul satelor componente, iar regiunea Iași, la acea dată, nu avea nici un sat electrificat. La un nivel foarte scăzut se situau regiunile Argeș (1,2%), Cluj (1,7%), Oltenia (1,6%), Suceava (1,2%), Crișana (2,2%). Cele mai avansate regiuni, sub acest aspect, erau Brașovul, cu un procent de 16%, Hunedoara și Banatul cu 7,7% și, respectiv, 7,6% și Bucureștiul — 6,7%.

Pînă în 1950, anul cînd începe electrificarea țării pe bază de plan, poziția regiunilor se modifică abia perceptibil. Sub media pe țară — care ajunge la 5,4 — rămîn cele 9 regiuni menționate, fiecare reușind să-și ridice procentajul de sate electrificate, însă în proporții mici. Schimbări sensibile au realizat regiunile Banat, București și Ploiești (vezi graficul alăturat).

Cu totul altfel se prezintă situația în prezent. **Cîteva din regiunile țării sînt în întregime electrificate sau pe cale de a termina acest proces. În această situație se află regiunile Dobrogea, Banat, București și Brașov.** De remarcat faptul că regiunea Dobrogea, aflată în 1950 pe locul al 14-lea, a fost în ultimii ani pe primul loc. Aceasta se explică îndeosebi prin efectele procesului de cooperativizare a agriculturii, care s-a realizat înaintea celorlalte regiuni, precum și prin intensa activitate economică și organizatorică desfășurate. Regiunile Banat, Brașov și București s-au menținut tot timpul pe primele locuri. Un salt apreciabil realizează regiunea Galați, care se situează acum pe unul din locurile fruntașe, față de locul 11 în 1950, tot ca urmare a procesului de industrializare și de ridicare economică a regiunii.

În viitor: premise tot mai favorabile

Examinînd cu profundă atenție posibilitățile ce le creează în economia noastră națională sporirea continuă a potențialului tehnic și economic al țării, Congresul al IX-lea al partidului a preconizat ca electrificarea satelor să fie practic încheiată în anii 1972—1973. Îndeplinirea unei atari sarcini face necesară electrificarea în medie pe an a unui număr de 1063 sate. Dacă s-ar menține același număr mediu anual, ceea ce evident, nu va fi cazul, numărul satelor ce urmează a fi electrificate pe regiuni va fi următorul:

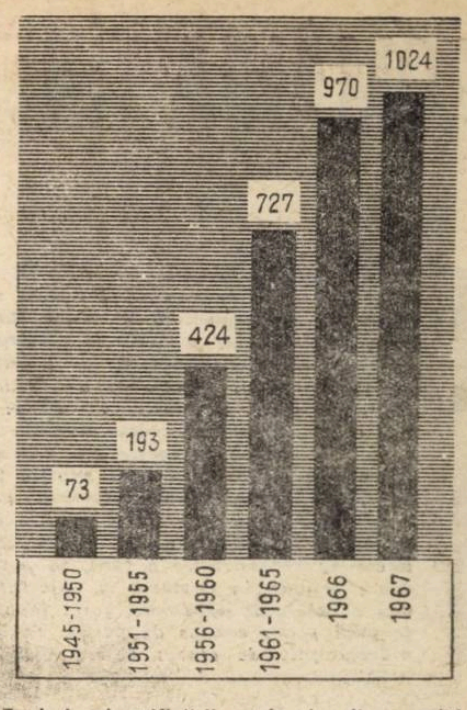

Evoluția electrificării satelor (media anuală).

Numărul de sate care vor fi electrificate anual *)

Regiunea	Nr. de sate în 1965	Nr. de sate electrificate în 1965	Nr. de sate ce se vor electrifica în perioada 1966—1972	Media anuală de sate care trebuie să fie electrificate
Total	15020	7570	7450	1063
Argeș	1532	614	918	131
Bacău	1162	482	690	99
Brașov	585	455	130	18
Cluj	1415	536	879	125
Crișana	681	321	360	51
Galați	661	360	301	43
Hunedoara	692	411	281	40
Iași	987	369	618	56
Maramureș	481	242	239	28
Mureș A.M.	789	395	394	56
Oltenia	1684	655	1029	147
Ploiești	1201	579	682	97
Suceava	823	263	560	80

*) Au fost omise din tabel regiunile în prezent, electrificate; ele influențează însă totalul pe țară.

Așa cum rezultă din analiza datelor din tabel, cele mai mari eforturi vor trebui făcute de regiunile Oltenia, Argeș, Cluj, Bacău, Ploiești, Iași și Suceava.

În același timp cu electrificarea satelor în care nu a pătruns încă lumina electrică, se pune problema racordării la rețea a tuturor consumatorilor potențiali, precum și a utilizării cît mai largi a energiei electrice la sate. Rezolvarea acestor probleme extrem de complexe este în funcție de numeroși factori, dintre care doi au o importanță excepțională: puterea economică a consumatorilor și situația lor geografică. Pe măsura întăririi economice a C.A.P., veniturile primite pentru zilele-muncă prestate de membrii acestora sînt tot mai mari.

Dacă în așezările rurale cu un grad înalt de concentrare a caselor, costul instalării energiei electrice este relativ mic, în localitățile rurale răsfirate pe întinderi de kilometri, sate specifice zonei colinare și mai ales zonei montane, acesta este destul de ridicat.

Demn de remarcat este faptul că, în același timp — și pe măsura industrializării țării — are loc un intens proces de urbanizare, ceea ce creează condiții dintre cele mai favorabile pentru lărgirea electrificării și sporirea numărului de abonați. Zone care în trecut aveau o populație puțin densă, cum sînt Valea Jiului, a Bistriței și a Trotușului, în urma construirii a numeroase fabrici, uzine, mine, s-au transformat în centre cu o populație relativ densă. În aceste centre, numărul gospodăriilor electrificate este mult mai ridicat decît în centrele cu o populație mai mică și mai resfirată întrucît a fost mai ușor de realizat.

Sistematizarea satelor va duce la amenajarea unor așezări mari, optime din punct de vedere al densității, astfel încît să justifice dotarea lor cu construcții economice, sociale și culturale, menite să asigure populației rurale condiții de viață tot mai apropiate de cele ale așezărilor urbane. Evident, prin mărirea densității populației în vatra satului se va ușura procesul de electrificare, întrucît lungimea liniilor electrice se va micșora și, o dată cu ele, și volumul de materiale solicitat, ceea ce va contribui la micșorarea costurilor.

Evident că marile sarcini pe care le incumbă terminarea electrificării satelor pot fi realizate în termenul stabilit la Congresul al IX-lea al partidului. Un mare rol în realizarea obiectivului propus revine organelor locale ale puterii de stat și întreprinderilor de electricitate, care trebuie să-și aducă întreaga contribuție în sprijinirea eforturilor solicitate de extinderea curentului electric în toate satele și comunele, precum și de aplicarea energiei electrice la cît mai multe procese agricole.

lector univ. Rozalia SOARE

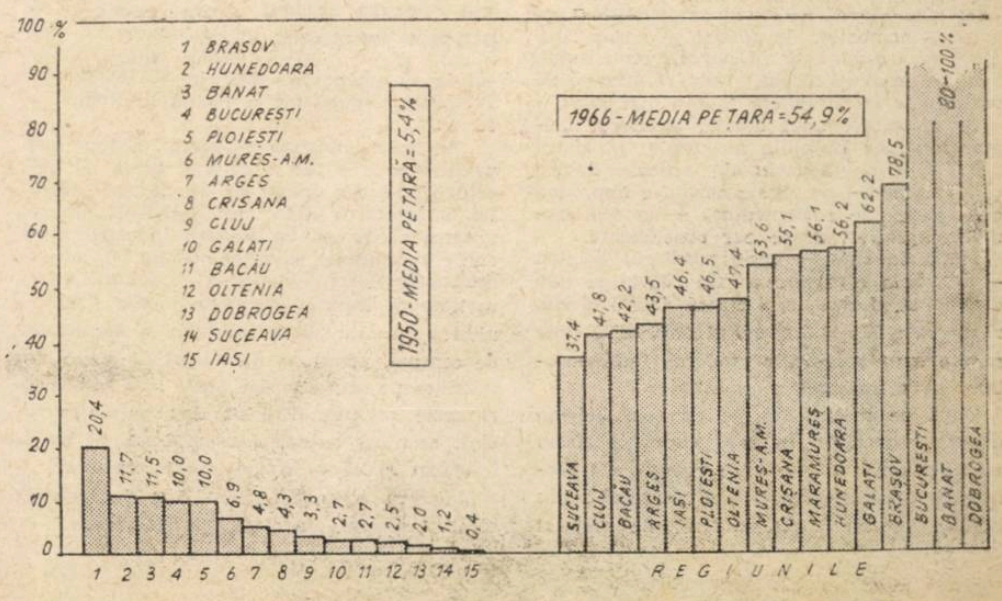

Nivelul și ordinea regiunilor după numărul satelor electrificate în 1950 și 1966

ROMÂNIA ÎN OGLINDA STRĂINĂTĂȚII

SÎNT DOUĂZECI DE ANI de atunci, dar rămîn vii în amintire bucuria și entuziasmul cu care poporul nostru a întîmpinat proclamarea Republicii. O nouă etapă, de o covîrșitoare însemnătate, fusese străbătută pe drumul consolidării puterii populare. Oamenii muncii, care înfruntaseră cu curaj imensele dificultăți create țării de urmările războiului, ca și suferințele provocate de doi ani consecutivi de secetă, însuflețiți și conduși de partid, se aflau angajați într-un efort nemăsurat pentru a înlătura ruinele, a înfrînge sabotajul reacțiunii interne și externe și a zidi primele trepte ale noului edificiu economic.

Au răsfoit în aceste zile relatări făcute pe atunci de presă și de persoane publice în Occident, privind situația țării noastre. Nu se afla în ele aproape nici o rază de speranță pentru România, pentru viitorul ei. Era și firesc ca cei ancorați prin rădăcinile lor sociale și politice în anticomunism să nu vadă și să nu creadă în uriașa forță, în vastul proces de mobilizare a poporului român, în perspectivele de reconstrucție a țării, în posibilitățile smulgerii din înapoierea economică. Era, desigur, în Occident și observatori fără prejudecăți, care n-au descifrat însă nici cu energiile nebănuite, forța înnoitoare, constructivă, a clasei muncitoare a întregului popor condus de partid. Tabloul care se desprindea din lectura ziarelor și a declarațiilor de atunci nu era deloc încurajator.

DAILY HERALD scria: „O țară de fațadă, de contraste de necrezut între speranță și realitate, o țară de sărăcie neagră și de o bogăție fantastică în același timp". „România continuă să fie sărmana fetiță bogată din sud-estul Europei" scria și SUNDAY EXPRESS alt ziar englez. „Aproape nici o mașină sau echipament nou nu au fost cumpărate de la izbucnirea războiului" — scria în DAILY TELEGRAPH deputatul Jaynson Hicks. Eficacitatea producției este foarte scăzută și bunurile țării se risipesc încet".

Multe din greutățile acelor zile de început, descrise de gazetarii occidentali sau de alți vizitatori, erau, desigur, reale.

„Iarna aspră accentuează criza economică din România" — relata la 6 ianuarie 1947 corespondentul agenției FRANCE PRESSE. „Ieri nu s-a putut distribui pîine și nici mălai populației din București, deoarece stocurile disponibile au trebuit să fie trimise în Moldova, unde situația este mai dramatică. Zahărul lipsește din aprilie, iar în multe județe lipsește pîinea" — scria DAILY HERALD. În martie, corespondentul agenției Reuter anunța: „...din cauza lipsei de combustibil s-au întrerupt acum comunicațiile".

„O națiune ruinată de război" „Tragedia românească"

Morgan Philips, secretar general al Partidului laburist britanic, într-un interviu acordat după o vizită în țara noastră, a declarat în iulie 1947: „Am fost impresionat de marile greutăți economice ce le înfruntă România: inflația, o producție agricolă reprezentînd numai 30% față de cea din 1938, lipsa de vite, de mașini agricole. Serviciile sociale, moștenire a trecutului, sînt foarte înapoiate... Locuințele sub standard... Analfabetismul prea răspîndit".

.....România este o națiune ruinată de război" — transmitea în vara aceluiaș an un corespondent al agenției de presă REUTER.

Sub titlul „Tragedia românească", ziarul TIMES publica în aprilie o scrisoare semnată de lordul Selbourne, lordul Strabolgi, Godray Nicholson și D. N. Pritt, în care aceștia apreciau că printre multele tragedii ce se abătuseră în acel timp asupra marilor colectivități omenești, puține erau mai teribile decît foamea din România de răsărit, unde două secete consecutive au urmat devastărilor pricinuite de război.

Evident, nu puțini vor fi fost cititorii, care, după astfel de relatări, au desprins concluzia inevitabilului și iminentului faliment al economiei românești. Ele subliniază însă în esență, destul de corect, chiar dacă apăsat, linia de start de la care a trebuit să pornească greaua muncă de reconstrucție și de dezvoltare economică a României.

„Întîlnire cu România în construcție"

Cum se reflectă treptele de dezvoltare economică a României, azi, în ochii și judecata personalităților politice, a oamenilor de afaceri și a ziariștilor din lumea capitalistă? Desigur, scepticismul, negările n-au dispărut, dar recunoașterile realităților se înmulțesc mereu mai mult.

În octombrie anul acesta, senatorul belgian Georges Dejardin a publicat în ziarul LE PEUPLE un ciclu de articole despre țara noastră — pe care a vizitat-o împreună cu o delegație parlamentară — și din care multe aprecieri ni se par concludente.

„Pînă în 1944 — scrie senatorul belgian — România rămăsese o țară săracă și slab dezvoltată. Industria, creată foarte tîrziu, reprezenta 30,8% din venitul național... Prea puține erau industriile moderne indispensabile, ca metalurgia și chimia".

După ce informează pe cititorul belgian despre proporțiile în care capitalul străin controla altădată diferitele ramuri ale economiei românești, senatorul continuă: „În lumina acestor fapte, nivelul de trai al populației, și așa foarte insuficient, nu înceta să se înrăutățească în tot acest timp. Între 1913 și 1938, consumul pe locuitor scăzuse la toate produsele esențiale ale existenței cotidiene. Între 1933 și 1941 salariul real se redusese cu un sfert, iar acest regres s-a dublat între 1939 și 1944. Poporul român rămînea sărac, exploatat, supus mai departe anumitor forme de feudalism".

Referindu-se la situația actuală, la „efortul imens de construcție al acestei țări, tinere din punct de vedere economic", dl. Dejardin scrie: „Vizitele pe care le-am făcut la instalațiile petroliere de la Brazi și la Uzina de tractoare din Brașov, expunerile inginerilor și oamenilor politici (și cele două calități se întîlnesc adesea la una și aceeași persoană) ne permit să afirmăm că toți — tehnicieni, oameni de știință, conducători, autorități politice — sînt angajați cu încredere și hotărîre la o operă dificilă, dar generatoare de entuziasm, privind dezvoltarea țării".

După ce ilustrează prin cifre „imensul efort pentru a construi infrastructura necesară — învățămînt, industrii și locuințe — autorul conchide: România s-a desprins din starea de subdezvoltare și din exploatarea capitalului străin. Cu inteligență și perseverență, ea se înzestrează cu o economie modernă și productivă; stabilește bazele unei viitoare bunăstări sociale".

România și barometrul pieței internaționale

Cunoscuta revistă economică franceză ENTREPRISE a consacrat în numărul din noiembrie 1967 un amplu articol dezvoltării comerțului exterior românesc. „Din ce în ce mai mult — scrie revista — România capătă pe piața internațională un loc demn de eforturile materiale și financiare pe care ea le-a realizat timp de aproape două decenii, pentru a-și putea îmbunătăți structura sa economică internă, a spori producția sa industrială și a valorifica cu o eficacitate remarcabilă resursele naturale de care dispune. Or, este evident că barometrul pieței internaționale a înregistrat, în acești ultimi ani, într-o măsură tot mai importantă, schimbările calitative intervenite în relațiile comerciale pe care această țară le întreține cu străinătatea".

Demonstrînd, pe bază de date statistice, sporirea neîncetată a comerțului exterior rominesc între 1960—1966 și relevînd că prin dinamica comerțului exterior românesc se percep destul de precis realizările recente ale țării noastre în domeniul industrial și agricol, revista subliniază schimbarea locului României în producția industrială mondială. Prezentînd posibilitățile și condițiile de cooperare oferite de România, revista conchide: „Studierea atentă a tuturor acestor aspecte ale cooperării economice și tehnico-științifice ale României oferă un larg cîmp de acțiune și inițiativă firmelor interesate și face să se întrevadă vastele perspective de relații economice dintre România și restul lumii".

Un foarte mare progres economic

Jens Otto Krag, prim ministru al Danemarcei, într-un articol publicat la 15 septembrie 1967 în KAISTELIGT DAGBLAD, după vizita făcută în România, scrie:

„Am putut constata un lucru: a avut loc, printr-o muncă foarte grea și plină de sacrificii, depusă vreme de 20 de ani, adică de la încetarea războiului, un foarte mare progres economic. Se făuresc industrii moderne, agricultura se raționalizează, în orașe cocioabele mizerabile dispar în folosul unor cartiere de locuit mari și luminoase. Comunitatea își făurește o industrie a bunurilor de consum, populația nu numai că poate să mănînce pe săturate, dar poate să-și procure și acele mărfuri care îți dau posibilitatea să-ți aranjezi o casă frumoasă, să fii bine îmbrăcat și să ai o variație în existență".

„Plec cu o imagine care este de natură să impresioneze pe orice vizitator străin — a declarat în noiembrie a.c. ministrul de stat **Maurice Schumann**, însărcinat cu cercetarea științifică și cu problemele atomice și spațiale ale Franței. Am avut sub ochi o adevărată frescă a eforturilor poporului român pentru progresul țării, a ritmului impetuos de dezvoltare a economiei, de creștere a venitului național. Bineînțeles, ca și pentru noi, rămîn încă multe probleme de rezolvat, dar este evident că poporul român, mîndru de trecutul său, promovează ferm o politică de progres economic și social".

Un alt oaspete francez, **François Ortoli**, comisar general al planului, declara în octombrie 1966: „Vizita pe care am făcut-o în România mi-a permis să remarc cît de interesante sînt metodele de planificare românești și progresele realizate de economia dv... Țara dv. a recurs la cele mai moderne metode tehnice pentru a obține o industrie dinamică, capabilă să participe la competiția pe plan internațional. Procedeele pe care le-ați folosit sînt excelente și ele vă vor permite realizarea obiectivelor prevăzute".

„O țară cu porțile larg deschise spre viitor"

Un cunoscut om de afaceri vest-german, **Georg Volkmar, conte von Zedwitz Armin**, director la stabilimentele Krupp-Essen, remarca: „Ați construit o suprastructură impresionantă. Prin potențialul ei, România are, pe planul industrializării, șanse pe care nu mă îndoiesc că va ști să le valorifice la maximum. Impresia cea mai puternică pe care mi-a produs-o contactul cu România? Aceea a unei țări cu porțile larg deschise spre viitor".

După o vizită făcută anul trecut în România, **dr. Otto Schedl**, ministru de stat pentru economie și transport al landului Bavaria, a spus unui ziarist român: „Am avut ocazia să cunosc mai îndeaproape multe din realizările dv. Dezvoltarea economică este foarte rapidă și ascendentă, iar industrializarea face progrese...

Dumneavoastră vă orientați și vă utilați industria într-adevăr la cel mai înalt nivel tehnic, construiți o industrie modernă. Acest lucru îl găsesc excelent, deoarece nu se poate construi o economie de mîine cu mașini de ieri; ea se poate face cu mașinile de azi, dar mai bine cu cele de mîine".

Aprecieri asemănătoare au făcut și alți vizitatori din Occident. După o vizită făcută în octombrie 1967 în țara noastră, senatorul italian **Giuseppe Maria Sibille** spunea: „În acest deceniu ați obținut progrese remarcabile în dezvoltarea țării dv. La uzina din Brașov am remarcat progresele înregistrate atît pe linia diversificării, cît și a ridicării performanțelor tractoarelor românești — lucru pe care-l oglindește, de altfel, exportul lor în numeroase țări ale lumii. Vorbind despre succesele dv. în domeniul economic, nu pot să nu menționez și succesele obținute prin crearea și dezvoltarea unei moderne industrii chimice legată de valorificarea bogățiilor naturale ale țării — țiței, gaze etc."

Împărtășind cititorilor englezi în ziarul LIVERPOOL DAILY POST din 14 august 1967 impresii din călătoria făcută în România, deputatul laburist **Richard Crawshaw** nota: „Nu am pornit la drum ca un turist curios, ci ca unul care era pregătit să analizeze critic, dar cinstit. Nu mă așteptam, totuși, să găsesc un nivel de trai atît de ridicat și să simt acea influență dinamică de care pare că este pătrunsă întreaga economie. Bazîndu-se în trecut în cea mai mare parte pe agricultură, românii dezvoltă în prezent multe aspecte noi și variate ale economiei".

„Nu e posibilă comparația cu trecutul".

Săptămînalul italian MONDO NUOVO a publicat un ciclu de articole consacrat României, de trimisul special Piero Ardenti. „În ce privește problemele economice — scrie autorul — este interesant de observat că românii realizează în liniște o revedere a planificării, căutînd... puteri mai mari de hotărîre pentru întreprinderi, o autonomie mai mare a sectoarelor industriale. Recent a fost mărit nivelul salariilor minime, a crescut efortul țării pentru anumite tipuri de bunuri de consum (sectoarele textil și de încălțăminte au nevoie de niveluri mai mari; productive și calitative), a fost votată o lege care îngăduie cumpărarea de apartamente în proprietate personală în localitățile turistice balneare, s-a încheiat un acord cu „Renault pentru fabricarea în România de automobile — 50 000 de mașini pe an. Rămîne în vigoare problema productivității muncii, pusă astăzi cu putere de conducătorii români și pentru a cărei soluționare sînt în curs experiențe diferite în sectoare diverse ale economiei naționale. Sînt probleme tipice ale unei societăți pe cale de dezvoltare și care s-a transformat dintr-o țară agricolă într-o țară industrială, dintr-o țară feudală într-o țară socialistă".

Descriind situația țării în 1948, același autor compară România de atunci cu o „mare, imensă Calabrie", provincie italiană cu un nivel scăzut de dezvoltare. „Războiul — scrie el — nu cruțase puținele întreprinderi industriale care existau în țară. În rezumat, România era o țară agricolă, caracterizată printr-un nivel destul de inferior al vieții majorității populației. Vechea clasă conducătoare era ruptă de realitățile naționale. Cu ochii spre viața franceză, elvețiană, a Europei centrale, ea se orienta mai degrabă spre o „integrare" mecanică decît spre încercarea de a transforma în mod activ structurile naționale.

„Nu există comparație cu trecutul în ce privește numărul mare de tineri care frecventează universitățile sau de tineri muncitori care absolvă școli, de tineri țărani care învață mai întîi la școală, agricultura căreia i se consacră. Dacă bătrînul muncitor de la Fabrica de tractoare din Brașov își poate aminti condițiile în care trăia acum 20 de ani, pentru fiul său această amintire nu există. Pentru fiul său există problema îmbunătățirii continue a condițiilor de viață, el nu are a-și pune problema chinuitoare a aflării unui loc de muncă... și astfel comparația trebuie făcută în raport de eficiența țărilor mai dezvoltate. Am întîlnit tineri tehnicieni și directori de întreprinderi cu un nivel tehnico-profesional fără îndoială ridicat, orientați cu pasiune spre mai bine. Viitorul României și al socialismului românesc este în mare parte în mîinile lor".

Cauze ale succesului

Corespondenta ziarului WASHINGTON POST, Flora Lewis, într-un articol publicat la 4 noiembrie, caută explicația a ceea ce numește „succesele răsunătoare în politica națională și în domeniul progresului economic", realizate de țara noastră. „Succesul repurtat pînă acum s-a datorat unei concepții eficiente — scrie Flora Lewis — despre modul în care o țară săracă poate deveni repede mai bogată. Formula folosită de România are două laturi:

— saltul dela început, în cea dintîi a sa revoluție industrială, se efectuează pe baza tehnicii celei mai moderne. Acest lucru economisește o mulțime de bani care riscau să fie cheltuiți pe lucruri ce par mai ieftine, dar care sînt de pe acum perimate;

— în ce privește produsele manufacturate, românii au ignorat vagile perspective, privind eventuale tranzacții avantajoase, într-un oarecare viitor trandafiriu, pentru vînzătorii de materii prime. Ei au pus în aplicare învățămintele trase din relațiile economice internaționale în sensul că vînzătorul produsului ultim, căutat în comerț, obține cel mai mare profit.

Și în felul acesta, deși vine în Europa pe locul al doilea, după Uniunea Sovietică, în ce privește producția petrolieră, România refuză să vîndă petrol brut. De fapt, România achiziționează acum țiței din Iran pentru a-și alimenta marea ei industrie de rafinare și petrochimică. Ea a vîndut în schimb iranierilor o uzină de tractoare".

Scepticii de altădată se pleacă în fața evidenței. Observatorii străini — uimiți unii, admirînd alții — consemnează realitatea în aprecieri din ce în ce mai puțin reținute.

★

DE LA ROMÂNIA denumită altădată „sărmana fetiță bogată din sud-estul Europei", la o Românie „cu o economie modernă și productivă", de la „națiunea ruinată de război", la „țara cu o dezvoltare economică foarte rapidă și ascendentă", drumul a fost parcurs în două decenii. Acest drum continuă și se caracterizează prin munca însuflețită a poporului român, care, sub conducerea partidului, înfăptuiește țelul ridicării țării noastre spre culmile civilizației, progresului și bunăstării.

SORIN STRUJAN

● Am fost impresionat de marile realizări obținute de România în procesul de industrializare. Planurile dv., în acest domeniu, se realizează într-un timp foarte scurt, spre deosebire de multe alte țări.

LEO DE BLOCK, ministrul afacerilor economice al Olandei (3 iunie 1967)

● Ritmul înalt de creștere a venitului național, care între 1960 și 1965 a fost în România de 65%, oglindește dezvoltarea potențialului întregii economii, caracterul ei dinamic, constituind baza materială pentru ridicarea nivelului de trai al populației.

„MAINICHI DAILY NEWS" — Tokio — 23 august 1967

Acum două decenii

● **VENITUL NAȚIONAL**, expresie sintetică a situației existente în economie, reprezenta în anul 1948 numai 67% din volumul realizat în anul 1938.

● **INDUSTRIA** dădea numai 85% din producția anului 1938 și nu contribuia decît cu aproximativ o treime la formarea venitului național.

● **O REPARTIZARE TERITORIALA NERAȚIONALĂ**: industria era concentrată într-un număr redus de centre urbane (București, Ploiești, Brașov, Cluj, Hunedoara, Reșița, Arad) în timp ce zone întregi erau lipsite cu desăvîrșire de unități industriale.

● **IN AGRICULTURA** se realiza numai 62% din producția antebelică.

● **VALOAREA NOU CREATA DE MUNCA SOCIALĂ** ce revenea pe un locuitor se redusese cu 34% față de anul 1938.

In pragul celui de-al treilea deceniu

● **PRODUSUL SOCIAL** a crescut în anul 1966 de 6,8 ori față de 1948, iar **VENITUL NAȚIONAL** de 6,7 ori

● **INDUSTRIA**, factor propulsor al întregii economii, produce azi de 14 ori mai mult decît în 1948, contribuind cu circa 50% la crearea venitului național.

● **CARACTERISTIC AGRICULTURII** românești în ultimii 20 de ani este dezvoltarea continuă și multilaterală a acesteia. Producția globală agricolă a fost în anul 1966 de peste 2,6 ori mai mare decît în anul 1948.

● **VOLUMUL COMERTULUI EXTERIOR** era în anul 1966 de 5,3 ori mai mare decît în 1950, ceea ce reflectă o participare tot mai activă a României la circuitul economic mondial.

AVANCRONICĂ

● Anuarul statistic

cu datele pe '67 încă n-a plecat la tipar. Însă opera este scrisă. Autorul, marele maestru care a realizat „Mioriția" și istoria milenară a țării, a terminat-o cu un ceas mai devreme. Pocal închinat celor 20 de ani ai Republicii.

Rîndurile de față n-au menirea să-i asigure succesul de librărie. Cartea asta perpetuă n-a prins niciodată colb în vitrină, s-a epuizat pînă a nu-i dispare reavănul cernelii tipografice. Înainte de a fi avancronică sau critică literară este un modest elogiu capodoperei în sine, superbul dinamism sugerat de ascendența graficelor.

Îl putem răsfoi, tomul epopeic, și înainte de a-l avea în raftul bibliotecii. Îi știm troheii pitagorieni.

Noi l-am făurit.

Cu mintea și cu brațele.

● Să ne plecăm asupra paginilor

care consemnează statistic metalurgia anului 1967. Anul acesta, al 20-lea de la proclamarea Republicii, la temelia economiei socialiste s-au turnat 4,080 milioane tone de oțel. N-are rost să punem față în față cifrele actuale cu ceea ce s-a înregistrat la producția de oțel în 1947, dar putem, cu dreptul omului care se mîndrește, să privim genericul pe care se profilează proaspătul, fierbintele, metal. Sînt aici — contururile vechi și noi ale Hunedoarei și Călanului, ale Reșiței și Vlahiței, ale furnalelor primitive și ale agregatelor de azi, conduse de la pupitre electronice. Și vezi aevea, dincolo de cartierele durate din beton și sticlă pe malurile Bîrzavei, dincolo de orașul nou al Hunedoarei, vechi vetre industriale, clădiri afumate, coșcovite.

Cum să le vezi, dacă au fost măturate, spulberate de explozia ansamblurilor arhitectonice citadine?

Cu ochii sufletului.

Noi am trăit în ele.

Noi, care le plămădim și pe cele de azi, care încingem țara cu brîu de șantiere.

Anuarul statistic nu include decît palpabilul, date care reflectă ceea ce este înfăptuit. Și totuși, dezvăluie viitorul. Prin dinamica informațiilor **Ritmurile înregistrate, fără precedent și, mai ales, fără sinuozitate, constituie un suport de pe care poți privi, calm și optimist, în anii care vin.** Ai certitudinea celor 6.36 milioane de tone oțel în 1970. Deși furnalele marelui gigant gălățean încă nu s-au aprins. Dar și-au înălțat frunțile peste Dunăre. În vanele oțelăriei Combinatului siderurgic de la Galați încă nu clocotește metalul, dar liniile lui de laminat au și îmbogățit statistica anului '67.

Ritmul dezvoltării economiei noastre a devenit, de două decenii încoace, cheia porților marilor năzuințe.

În perioada 1950—1966 producția industrială a României Socialiste a crescut într-un ritm mediu de peste 13%, indicator statistic care ne situează printre primele țări din lume. În deceniul antebelic, adică în anii cei mai prosperi ai regimului burghezo-moșieresc, sporul mediu n-a depășit 4 procente. Dacă s-ar fi menținut acest ritm, volumul producției înregistrat astăzi ar fi fost înscris în anuarul statistic din... 1998.

Firește, nu constituie un scop în sine nici topirea fierului și nici strălucirea mașinilor în care e încorporat. Însă sfera metalului are puterea convertirii, dă consistență sămînței aruncată în pămînt, belșugului din casă, pîinii de pe masă. De aceea merită să mai zăbovim asupra datelor statistice care o privesc nemijlocit.

Dacă industria a devenit ramura conducătoare a economiei naționale, ponderea sa în venitul național atingînd în prezent circa 50% (de la 30,8% înainte de al doilea război mondial), înseamnă că avem de-a face cu un proces radical de restructurare economică. Revirimentul acesta se cheamă INDUSTRIALIZARE SOCIALISTĂ și constituie parte integrantă din concepția, din programul Partidului Comunist Român pentru situarea țării între coordonatele civilizației contemporane, este chezășia independenței și suveranității naționale. Industrializarea este așezată pe rundamentul industriei grele și i se dă întîietate ramurii constructoare de mașini, forță motrice în întreaga operă de edificare a noii Românii. Altfel, Anuarul statistic '67 n-ar consemna 20 550 de autocamioane și autotractoare, 17 566 tractoare, 129 de locomotive Diesel și electrice magistrale, 1800 motoare electrice cu puteri de peste 0,25 kW, 9 100 mașini-unelte pentru așchierea metalelor...

● Una din sutele de uzine noi

Fabrica de mașini-unelte și agregate din București. Vizitînd-o am avut imaginea unui fragment de expoziție, a unuia din zecile de pavilioane cu care țara s-a înfățișat în ultimii ani la tîrgurile internaționale. **Strungul carusel se produce în 7 tipodimensiuni, pe gama diametrelor între 1000—3200 mm. Mașina orizontală de alezat și frezat în 3 tipodimensiuni, iar freza portală într-o altă varietate spațială.** O întruchipare materială a indicației partidului pe linia diversificării producției. Fabrica, colectivul ei, se află în plin proces de asimilare a celei de-a patra familii de produse: mașina de rectificat în 15 tipodimensiuni. Procesul generic e complex: pe planșeta proiectanților, în calculele arhitecților și chiar în... mușcătura excavatoarelor. Fiindcă noul produs se naște într-un fel de fabrică construită în cadrul fabricii existente, de altfel nouă și ea.

Aici sînt considerate învechite produsele asimilate cu trei ani în urmă, calificativ din care rezultă practic, înnoiri. Corectarea e starea normală, o permanență. „A.F.", adică mașinile de alezat-frezat, a devenit „A.F.P." Inițiala adăugată reprezintă „comandă-program". Un program numeric conceput de specialiștii noștri, situat, deocamdată, în afara pericolului „uzurii morale". Pentru că tendința automatizării pe plan mondial este programul numeric, cel mai adecvat prelucrării pieselor în serie mică și unicat, propice diversificării. Este a doua realizare românească în acest domeniu, după caruselul cu program analogic. Alta este în faza prototip — o mașină cu comandă secvențională, iar un carusel cu program de concepție originală va fi supus omologării peste două luni...

Nu, nu ne-am abătut de la statistica anului '67. Am insistat asupra conținutului ei, am tăiat o secțiune în structura prezentă și, îndeosebi, de perspectivă a industrializării românești.

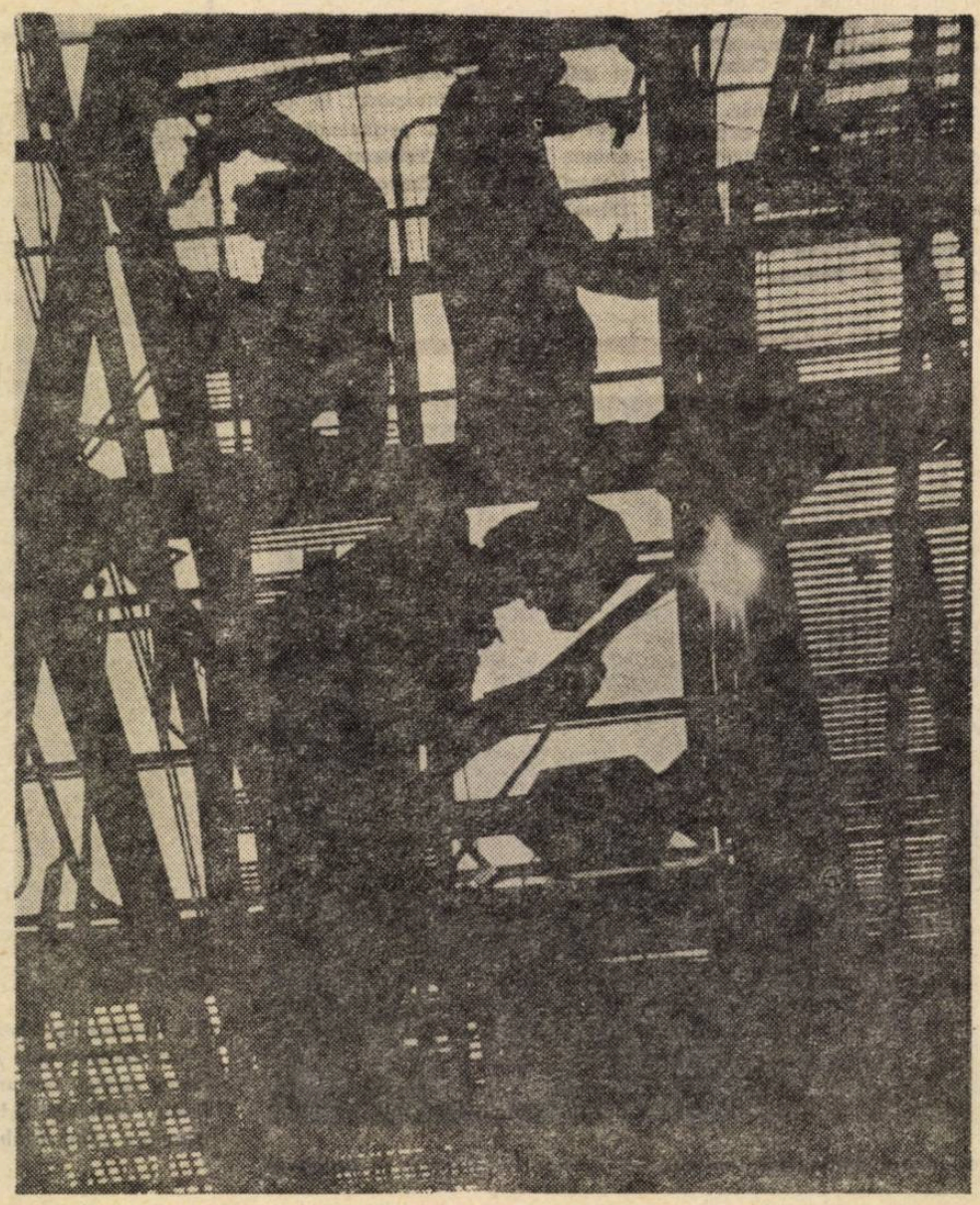

Sudori (Foto S. Păun)

● Alte cifre, alte semnificații

din dezvoltarea impetuoasă a României una sau mai multe file din anuar vor insera dinamica producției de energie electrică. Sigur, cu relațiile comparative. Dar putem ignora cifrele de la care s-a pornit acum 20 de ani. Nu pentru că ar fi neglijabile, dar ar însemna să subliniem că producția de electricitate a întregii țări de atunci abia dacă i-ar ajunge astăzi Uzinei de la Slatina, ca să topească aluminiu. Fără îndoială, în două decenii, ar mai fi sporit cu ceva producția de energie electrică, chiar dacă orînduirea României nu s-ar fi schimbat. Pe lista localităților iluminate electric (și încă cu becuri de neon) s-ar mai fi adăugat cîteva urbe. Dar nu ne-am fi aflat în fața „miracolului românesc", cum apreciază presa occidentală dezvoltarea țării noastre. Cunoaștem prea bine, pe pielea noastră am putea spune, posibilitățile capitalismului.

Care dintre întreprinzătorii particulari ar fi renunțat la profiturile imediate, spre care îi tentau ramurile cu minimum de investiție? O, nu, Bistrița n-ar fi avut acum cascada de hidrocentrale, Argeșul nu și-ar fi prefăcut unda în scîntei, Lotrul ar fi curs tot în somnolență, iar Porțile de Fier nu s-ar fi deschis în fața celor 1000 de megawați pe malul românesc. 17,2 miliarde kWh a consemnat Anuarul statistic în 1965, 20,8 miliarde în 1966 și 25 miliarde în 1967.

Un joc al milioanelor de puteri? Nu! O politică economică fermă. Emanată de puterea politică a maselor de oameni ai muncii. Izvorîtă din puterea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție.

România socialistă, tînăra Republică de 20 de ani, dispune de o industrie care îi asigură corelat necesarul de energie electrică și cea mai mare parte din necesarul de utilaj al economiei moderne, satisface aproape complet dotarea extracției și prelucrării țițeiului, transporturilor auto și feroviare, exploatării și valorificării superioare a pădurilor carpatine. Fiecare efort de investiție industrială este convertit, în ultimă instanță, în cantitatea bunurilor de larg consum, în potențialul real al populației țării de a asimila, de a cumpăra mărfurile produse și desfăcute pe piața internă.

Piramida atîtor valori materiale care intră în uzul nostru cotidian, televizorul, mobila, frigiderul, confortul din casă și casa însăși, este structurată, la temelia ei, din cristalele acestei roci generice care este industrializarea. Nu există ramură de producție care să nu-și tragă seva din marea rădăcină a industrializării socialiste, nici unul din succesele economice și politice ale poporului român n-ar fi fost posibil fără acest arbore dătător de genealogii. Și e rod al tinereții revoluționare a unui popor talentat, al capacității sale creatoare, priceperii și măiestriei întruchipate în inima sa fierbinte, în creierul său — partidul comuniștilor.

★

Putem privi, în statistica anului care se încheie, ca într-o oglindă a muncii fiecăruia dintre noi. Cu îndreptățită mîndrie. Mîndria făuritorilor Republicii și ai celor 20 de ani de tinerețe perpetuă.

GHEORGHE FILIMON

O inscripţie întîlnită pe toate meridianele

„MADE IN ROMANIA"

ÎN UZINE MODERNE, pe şantierele de construcţii sau pe căile ferate ale unui mare număr de ţări se găsesc — în număr din ce în ce mai mare — maşini şi unelte, locomotive şi vagoane cu inscripţia : „Fabricat în România". Aceste tăbliţe, uneori sobre, alteori cu o inscripţie şi un colorit mai viu, în funcţie de natura produsului, fac cunoscut pretutindeni, ca un mesaj de necontestat, faptul că comerţul extern al ţării noastre se dezvoltă în ritm rapid.

An de an, România — participînd activ la revoluţia tehnico-ştiinţifică contemporană, valorificînd din plin resursele materiale şi de muncă de care dispune — exportă însemnate cantităţi de produse, care asigură dezvoltarea continuă a economiei naţionale.

Alături de alte întreprinderi româneşti de comerţ exterior, „Maşinexport" se înscrie cu realizări importante la export. Maşinile şi utilajele din nomenclatorul acestei întreprinderi sînt exportate pe cele mai diferite pieţe. Dintre cele peste 60 de ţări care importă maşini şi utilaje din ţara noastră fac parte Franţa, R.F.G., Belgia, U.R.S.S., Cehoslovacia, Italia, S.U.A şi Japonia, ţări binecunoscute pentru dezvoltarea lor industrială. Firme ca „Renault", „Mitsubischi Shaji Kaisha", „Kranz", „M.A.N." şi „Morey" figurează, unele de mai mulţi ani, printre beneficiarii acestei întreprinderi de comerţ exterior.

Nici un comentariu nu poate însă să demonstreze mai bine dezvoltarea continuă a exportului românesc de maşini şi unelte decît următoarele cifre : Faţă de anul 1960, exportul realizat de „Maşinexport" în 1966 este de 3 ori mai mare ; realizările din acest an atestă că faţă de anul 1966 volumul exporturilor efectuate de această întreprindere de comerţ exterior a crescut cu 19% ; pentru anul viitor se prevede o sporire faţă de anul în curs de circa 20%.

Răsfoind nomenclatorul produselor livrate la export, surprinde gama lor variată : maşini şi unelte, vagoane şi locomotive, utilaje pentru construcţii, maşini pentru industria lemnului, pentru industria textilă şi pentru industria alimentară, electropompe, compresoare, aparataj optic şi medical, aparataj pentru măsură şi control, electromotoare şi transformatoare electrice, articole metalice pentru uz casnic, comercial şi industrial, fitinguri şi armături etc.

Atît nivelul tehnic al produselor industriei româneşti constructoare de maşini, cît şi posibilităţile de export în acest sector au trezit, pe bună dreptate, interesul a numeroşi oameni de afaceri, specialişti, economişti şi ziarişti străini. În registrul de protocol al întreprinderii „Maşinexport" pe anul 1966, sînt înregistrate peste 2600 vizite ale oamenilor de afaceri şi specialiştilor din ţări de pe toate continentele. În primele 10 luni ale acestui an numărul vizitatorilor a crescut la peste 3200. Evident, discuţiile purtate cu ocazia acestor vizite s-au soldat cu încheierea a numeroase contracte de export, contracte de reprezentanţă, toate deschizînd noi perspective exportului de maşini şi utilaje româneşti.

Documentele de transport din ultimul an atrag atenţia asupra faptului că peste 2000 de maşini-unelte ca : strunguri — Carusel, strunguri universale, freze, shapinguri, maşini de găurit, de lepuit bile, ciocane pneumatice etc., au fost expediate în contul contractelor de export încheiate. Aceleaşi documente de transport atestă că, începînd cu anul 1966, au fost livrate în S.U.A., primele strunguri Carusel cu diametrul de 1250 mm.

Subliniem, de asemenea, faptul că în acest an nomenclatorul întreprinderii „Maşinexport" s-a îmbogăţit cu noi produse ca : strunguri revolver cu ax orizontal şi vertical, borwerkuri şi numeroase alte maşini-unelte.

Dar nu numai maşinile şi uneltele fac obiectul exportului realizat de întreprinderea de comerţ exterior „Maşinexport". Materialul rulant ocupă de asemenea o pondere însemnată în volumul exporturilor realizate de această întreprindere. Astfel, în 1966 s-au exportat în Grecia, R. D. Germană, Republica Populară Polonă, Republica Populară Ungară aproape 2600 vagoane acoperite şi descoperite pe 4 sau pe 2 osii, vagoane basculante şi vagoane cisternă, iar în primul semestru al anului 1967 s-a încheiat primul contract pentru exportul de vagoane de marfă româneşti în Iran şi s-au exportat în Cuba primele vagoane speciale pentru transportul trestiei de zahăr.

Pînă în prezent s-au exportat 140 locomotive Diesel electrice de 2100 CP în R. P. Polonă şi Republica Populară Bulgaria, precum şi primele 10 locomotive Diesel electrice de 450 CP, cu ecartament îngust, în R. P. Polonă.

Utilajul electrotehnic constituie o grupă importantă în nomenclatorul întreprinderii „Maşinexport". În 1966 au fost expediate circa 50 000 electromotoare româneşti de diferite tipuri şi puteri în Franţa, U.R.S.S., R.F.G., Austria, Belgia, Elveţia, R. S. Cehoslovacă, Turcia, India, Iran, Thailanda etc. ; în 1967 volumul exportului de electromotoare a crescut. Anul acesta s-au livrat pentru prima dată electromotoare româneşti în Italia şi s-a încheiat, printre altele, un contract de reprezentanţă cu o firmă vest-germană pentru exportul în R.F.G. a peste 9000 electromotoare, dintre care 4500 bucăţi s-au şi livrat.

Cele mai frecvente exporturi sînt electromotoarele pentru curent alternativ trifazat, cu rotor în scurt circuit sau cu inele colectoare, în execuţie închisă (P—33), realizate într-o gamă de puteri cuprinsă între 0.8 şi 1000 kW şi încadrată în recomandările C.E.I. Din această grupă fac parte şi transformatoarele electrice de forţă, transformatori de măsură şi curent (în general aparataj de joasă şi înaltă tensiune) grupuri electrogene etc., produse pe care „Maşinexport" le exportă în mod curent într-un mare număr de ţări.

Un alt capitol însemnat în nomenclatorul întreprinderii „Maşinexport" îl constituie utilajele pentru construcţii, printre care betonierele exportate în Franţa şi Republica Federală a Germaniei.

Produsele exportate de „Maşinexport" au fost prezentate în acest an la 19 tîrguri internaţionale, bucurîndu-se de aprecieri elogioase.

În 1968, „Maşinexport" îşi va expune produsele la tîrgurile de la Madras, Tripoli, Leipzig, Utrecht, Milano, Paris, Belgrad, Budapesta, Bruxelles, Hanovra, Tunis, Barcelona, Poznan, Izmir, Brno, Zagreb, Salonic, Viena, Lausanne, Helsinki, Damasc, Alger şi Stockholm. Tot în 1968, maşinile şi utilajele româneşti vor fi prezentate de „Maşinexport" în cadrul unor expoziţii permanente şi anume la Beirut, Teheran, Accra, Karaci, Nicosia, Cairo, Zürich, Düsseldorf, Paris etc.

Al. D.

Unul din strungurile Carusel româneşti la uzinele „Kranz" din R. F. a Germaniei. În scrisoarea trimisă Întreprinderii „Maşinexport", reprezentanţii uzinei vest-germane afirmă : „Vă informăm că sîntem satisfăcuti de felul cum funcţionează strungul Carusel S.C.-1250 pe care l-aţi livrat în 1964"

Firma elveţiană „S A. LEI FILSDEFR. METTLER", printr-o scrisoare adresată reprezentantului Întreprinderii „Maşinexport" din Zürich, a făcut următoarele aprecieri cu privire la strungurile româneşti :

„Am putut constata că maşina este de construcţie foarte solidă şi în ciuda productivităţii ridicate, strungul funcţionează fără vibraţii, chiar la turaţie mare, ceea ce dovedeşte că lagărul axului principal este foarte bun.

Dorim să relevăm mai ales amplasamentul favorabil al dispozitivului de conectare rapidă.

Maşina se află în exploatare la noi de aproape un an şi este utilizată mai mult pentru operaţiuni de strunjire a pieselor din fontă şi metale uşoare, în serii de 200—500 bucăţi".

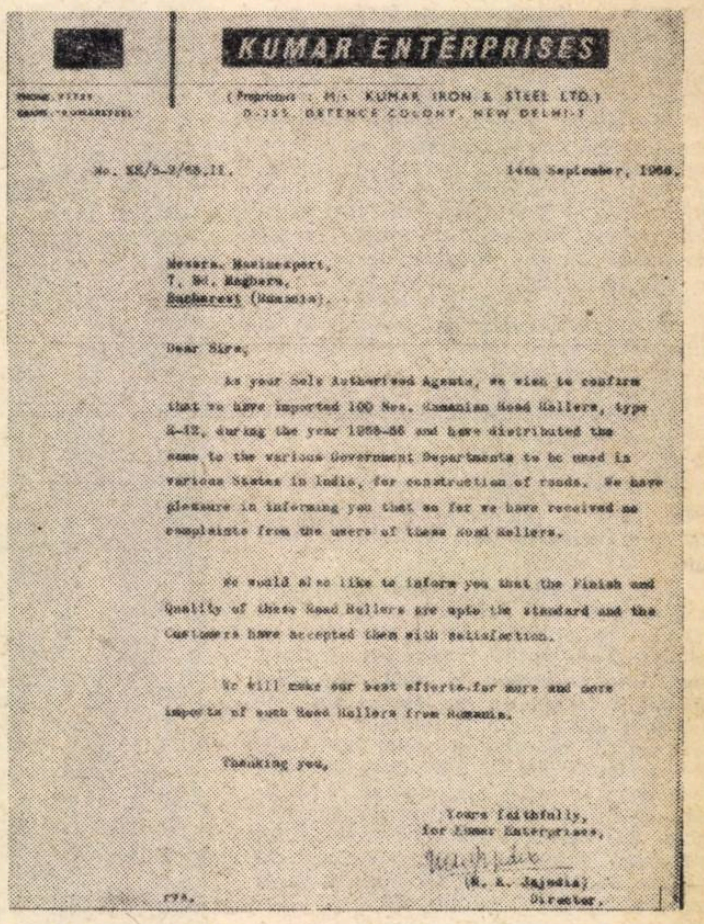

KUMAR ENTERPRISES

(Proprietors : M/s. KUMAR IRON & STEEL LTD.)
D-155, DEFENCE COLONY, NEW DELHI-3

No. KE/3-2/68.II. 14th September, 1968.

Messrs. Masinexport,
7, Str. Magheru,
Bucharest (Rumania).

Dear Sirs,

As your Sole Authorised Agents, we wish to confirm that we have imported 100 Nos. Rumanian Hand Hollers, type H-12, during the year 1958-68 and have distributed the same to the various Government Departments to be used in various States in India, for construction of roads. We have pleasure in informing you that so far we have received no complaints from the users of these Hand Hollers.

We would also like to inform you that the finish and Quality of these Hand Hollers are upto the standard and the Customers have accepted them with satisfaction.

We will make our best efforts for more and more imports of such Hand Hollers from Rumania.

Thanking you,

Yours faithfully,
for Kumar Enterprises,
(K. A. Jajodia)
Director.

rrs.

Din scrisoarea trimisă de firma indiană „Kumar Enterprises" : „Vom depune cele mai mari eforturi pentru a importa tot mai multe rulouri compresoare din România". Reprezentantul altei firme indiene („Lala Gopikrishna Gokuldoss Agencies") afirmă : „Sînt realmente încîntat de performanţele maşinilor unelte româneşti"

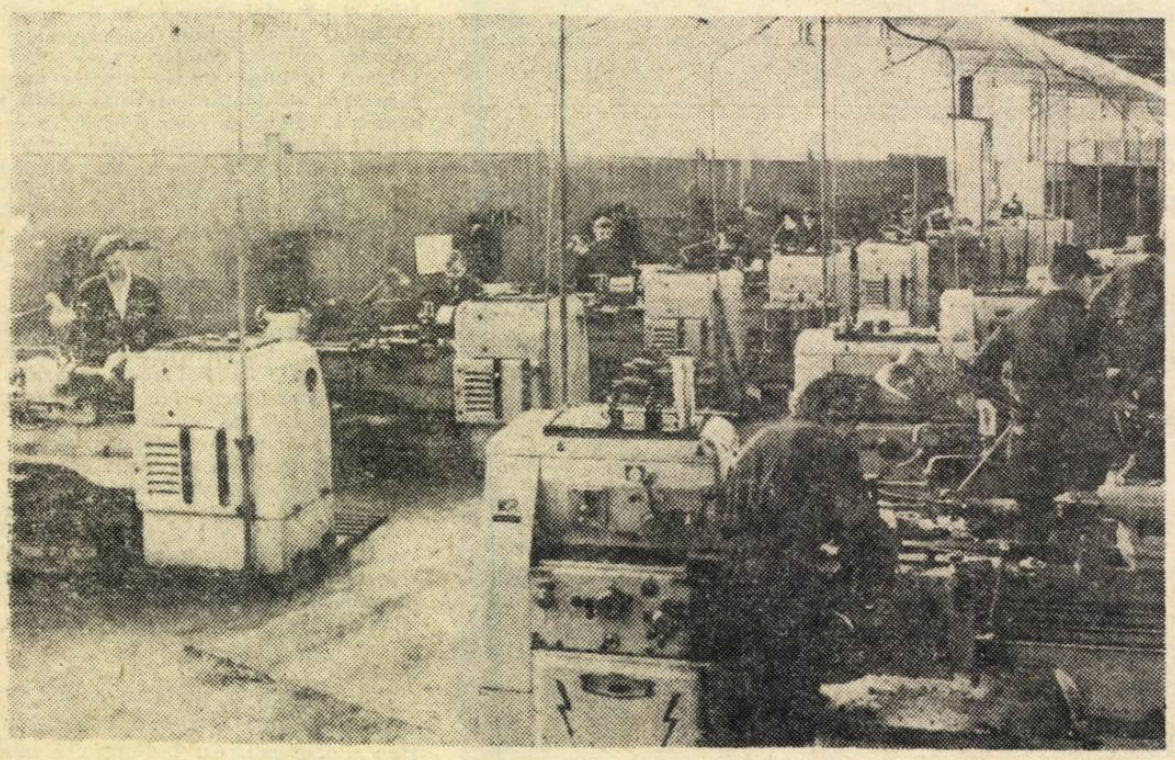

Într-o uzină din oraşul Turku-Finlanda : strungarii finlandezi lucrează la strunguri fabricate în România

PENTRU OM

(Urmare din pag. 6)

clărie de menaj și ambalaj din București, care va avea o capacitate finală de 108 mii tone sticlărie pe an, ceea ce reprezintă de 3,8 ori întreaga producție realizată în țara noastră în 1950. Lista noilor obiective este lungă. Ea mai cuprinde o fabrică nouă de articole tehnice de cauciuc, o fabrică de ață, fabrici de confecții, de tricotaje, de încălțăminte și multe altele.

Desigur paralel cu sporirea producției, productivității muncii și îmbunătățirea calității produselor, s-a urmărit și ridicarea eficienței economice a întregii activități. Am ajuns de la o valoare a producției globale de 826 lei pentru 1 000 lei fonduri fixe, realizată în 1950, să obținem în prezent 2 593 lei producție pentru 1 000 lei fonduri fixe, ceea ce reprezintă o creștere de peste trei ori. Atingerea acestui grad de eficiență economică, a fost posibilă și ca urmare a respectării corelațiilor de creștere dintre principalii indicatori ai planului de stat. Dacă, spre exemplu, în perioada 1950—1967, numărul de salariați a crescut de două ori, productivitatea muncii pe un salariat a sporit de trei ori. Un alt indicator sintetic este beneficiul realizat pe 1 000 lei fonduri fixe, care a crescut, de asemenea, în 1967, de trei ori față de anul 1950.

— PENTRU VIITOR, în fața industriei ușoare stau sarcini mult mai mari. La Congresul al IX-lea al partidului, cît și la recenta Conferință Națională, s-a subliniat necesitatea aducerii mai rapide a industriei ușoare la nivelul cerințelor, încît ea să satisfacă multilateral nevoile crescînde ale populației. De aceea, **creșterea impetuoasă a producției, îmbunătățirea calității și reducerea cheltuielilor de producție constituie pentru întreprinderile noastre o sarcină permanentă și de răspundere.**

Diversificarea producției va fi urmărită, de asemenea, **cu o grijă** deosebită. În acest scop, vom colabora mai intens cu Ministerul Comerțului Interior la perfecționarea studiului privind cerințele pieței. Continuarea acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii va permite descoperirea și mobilizarea de noi rezerve de creștere și de diversificare a producției. Numai pînă în prezent, ca urmare a studiilor efectuate în întreprinderi pe linia organizării științifice a producției și a muncii, s-au găsit soluții de obținere a unei producții suplimentare, pe perioada 1968—1970, de 8 miliarde lei. Aceasta se va realiza fără noi fonduri de investiții, ci prin folosirea mai judicioasă a celor alocate prin planul cincinal, precum și prin mobilizarea altor rezerve interne existente. Dacă se adaugă la aceste 8 miliarde de lei și cele 3,3 miliarde lei cît reprezintă depășirea planului cincinal pe primii doi ani, rezultă că industria ușoară va da, pînă la sfîrșitul acestui cincinal, o producție suplimentară de peste 11 miliarde lei.

Sîntem convinși că lucrătorii din industria ușoară vor găsi noi posibilități de sporire a producției, care să permită o mai bună aprovizionare a populației cu produse industriale de larg consum.

ADEVĂRATA VALOARE A HIDROCARBURILOR

(Urmare din pag. 6)

tarea conținutului de hidrocarburi a stratelor se face — și pe parcursul forajului — cu aparatură modernă.

În schelele de extracție, care au zăcăminte cu țițeiuri viscoase, s-au experimentat și se aplică cu succes metodele termice și anume: combustia subterană și injecția de abur, care vor contribui la creșterea de 4—5 ori a factorului final de recuperare a țițeiului, față de exploatarea primară a acestui tip de zăcăminte. **Tot în sectorul de extracție, prin aplicarea invenției „procedeu și instalație pentru separarea de componenți dintr-un amestec gazos în pat fix și la temperatură ridicată", s-a realizat o degazolinare a gazelor de sondă, bazată pe un procedeu românesc, brevetat și în străinătate, care permite o recuperare mai mare a fracțiilor necesare petrochimiei, la un preț mai căzut.**

În sectorul de prelucrare, rafinăriile din Brazi și orașul „Gh. Gheorghiu-Dej" reprezintă expresia tehnicii celei mai înaintate în acest domeniu, fiind strîns legate cu instalațiile petrochimice care lucrează pe aceeași platformă și cărora le furnizează materiile prime necesare. Aici, s-au realizat instalații tehnologice cu eficacitate tehnică și economică la nivel mondial cu elemente înaintate de automatizare și mecanizare a operațiunilor. În cadrul acestor rafinării, funcționează instalații de reformare catalitică, de concasare întîrziată, complex de cracare catalitică și instalații pentru obținerea materiilor prime necesare realizării negrului de fum. Toate acestea, asigură obținerea de benzine cu cifre octanice ridicate, motorine speciale, hidrocarburi aromatice de înaltă puritate, produse ce sînt competitive pe piața mondială, iar pentru industria petrochimică o gamă de produse petroliere în cantitatea necesară și de calitate corespunzătoare.

— PORNIND DE LA PRINCIPIUL INDICAT DE PARTID privind exploatarea rațională a resurselor subterane, industria petrolieră își va dezvolta și în viitor capacitatea de producție, atît la extracție, cît mai ales la ridicarea valorii produselor rezultate prin prelucrare. În viitorii ani, pe baza intensificării lucrărilor geologice și a echipării cu instalații de foraj moderne, de mare capacitate, industria petrolului se va dezvolta continuu prin punerea în evidență a rezervelor de țiței și gaze existente la mare adîncime. Nivelul prevăzut al producției de țiței va fi asigurat prin aplicarea, în continuare, a metodelor de menținere a presiunii și de recuperare secundară, precum și prin extinderea tuturor procedeelor noi de exploatare — metode menite să conducă la creșterea procesului de recuperare a țițeiului din zăcăminte.

În industria extractivă a gazului metan se prevede o astfel de orientare a consumurilor și folosire a rezervelor industriale încît să asigure, pe o perioadă cît mai îndelungată, necesarul de gaze ca materie primă pentru industria chimică, precum și utilizarea acestora în scopuri tehnologice.

Valorificarea superioară a țițeiului necesită orientarea și de acum înainte a prelucrării spre asigurarea cu materii prime a industriei chimice și spre îmbunătățirea continuă a calității produselor petroliere. Un accent deosebit se va pune pe extinderea proceselor catalitice și pe construirea de rafinării complexe de mare capacitate, în vederea asigurării produselor necesare dezvoltării economiei naționale.

Măsurile stabilite de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 6—8 decembrie 1967 privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, vor fi traduse în fapt cu însuflețire de către colectivele de muncitori, ingineri și tehnicieni din industria de petrol, ceea ce va conduce la creșterea eficienței întregii noastre activități.

AGRICULTURA

(Urmare din pag. 6)

mai moderne tipuri — concentrate, granulate și complexe. Dacă în 1950 consumul de îngrășăminte la un hectar arabil era de 0,6 kg, în 1967 el a ajuns la 52 kg exprimate în substanță activă.

Irigațiile au luat, de asemenea, o mare extindere. De la 42 500 ha suprafață amenajată pentru irigat în anul 1950, în acest an s-a ajuns la 470 000 ha. Este de subliniat faptul că în ultimii ani s-a trecut la executarea de lucrări de irigații în sisteme mari, pe bază de soluții tehnice moderne.

— PENTRU VALORIFICAREA din plin a potențialului tehnic tot mai ridicat, precum și a capacității productive a solului a fost organizată pe baze noi producerea și generalizarea în producție a soiurilor și hibrizilor de plante agricole valoroase. La grîul de toamnă sînt generalizate soiurile intensive pe aproape întreaga suprafață cultivată; la porumb au fost generalizați hibrizii care au dat cele mai bune rezultate în producție. La floarea-soarelui cultivăm soiuri cu un ridicat conținut de ulei, iar la sfecla de zahăr este în curs acțiunea de înlocuire a soiurilor diploide cu soiuri poliploide; la cartofi, sămînța din soiuri superioare ocupă circa 80% din suprafața cultivată în agricultura socialistă.

Expresie a ridicării gradului de intensificare a agriculturii este, de asemenea, dezvoltarea creșterii animalelor în sistem industrial, înființarea de sere automatizate pe suprafețe mari, folosirea de furaje combinate, extinderea plantațiilor pomicole și viticole intensive și altele.

Ridicarea gradului de înzestrare tehnică, intensificarea producției și îmbunătățirea proceselor tehnologice au permis, în condițiile agriculturii socialiste, creșterea continuă a producției. Așa, de exemplu, producția globală agricolă realizată în 1966 a fost de 2,2 ori mai mare decît în 1950. După datele preliminate din anul acesta, comparativ cu realizările de acum două decenii, producția totală a sporit de 2,4 ori la grîu-secară, 3,1 ori la porumb, 5,1 ori la floarea soarelui, 5,9 ori la sfecla de zahăr, 4,6 ori la cartofi, de peste 7 ori ori la legume, de 2,5 ori la carne, de 2,2 ori la lapte de vacă și de 1,8 ori la lînă.

MODERNIZAREA agriculturii noastre, astfel încît aceasta să răspundă în mod corespunzător cerințelor mereu crescînde ale economiei naționale, reprezintă un obiectiv principal al actualului cincinal. Pînă în 1970 este prevăzut să se rezolve în linii generale problemele mecanizării complexe și chimizării — condiție esențială pentru modernizarea și sporirea producției agricole. Acestui scop îi răspunde volumul sporit de investiții acordate agriculturii, care după, cum se cunoaște, sînt cu 66% mai mari decît cele din cincinalul anterior. La aceasta se adaugă investițiile efectuate de către cooperativele agricole din fondurile lor proprii.

Din totalul investițiilor statului, aproximativ o treime este destinată extinderii și diversificării mecanizării. La sfîrșitul cincinalului, agricultura României va dispune de 116 500 tractoare, ceea ce înseamnă 85 ha pe un tractor fizic; numărul combinelor va fi de 49 700. În această perioadă se introduce în fabricație o gamă mai largă de tractoare și mașini agricole, asigurîndu-se astfel extinderea mecanizării îndeosebi în legumicultură, viticultură, pomicultură și pe terenurile în pantă, precum și în zootehnie. În acest scop se însușește fabricația familiei de tractoare de 40 C.P. în 6 variante specializate, cu mașinile aferente. O dată cu aceasta este în curs și diversificarea fabricației de mașini agricole care lucrează în agregat cu tractorul de 65 C.P. În dotarea unităților agricole vor intra mașini noi, de mare productivitate, avînd parametri constructivi și funcționali comparabili cu cei ai mașinilor similare realizate pe plan mondial.

Progrese mari se vor înregistra în domeniul chimizării agriculturii, ceea ce va influența hotărîtor ritmul de sporire a producției agricole. În anul 1970 agricultura va primi peste 1,1 milioane tone îngrășăminte chimice substanță activă, revenind peste 110 kg pentru un hectar arabil. Caracteristic pentru dezvoltarea producției de îngrășăminte chimice este creșterea gradului de diversificare a acesteia, îmbunătățirea sortimentelor.

În cadrul procesului complex de chimizare sînt prevăzute măsuri eficiente pentru prevenirea și combaterea bolilor și dăunătorilor.

Lucrări de mare amploare se desfășoară în domeniul îmbunătățirilor funciare, și, în special, al irigațiilor. În cursul cincinalului se vor amenaja 400 000 ha din fondurile statului; la acestea se vor adăuga 250 000 — 300 000 ha amenajate (pe baza surselor locale de apă), de către cooperativele agricole din fonduri proprii și credite de la stat. În acest fel, pînă la sfîrșitul anului 1970 suprafața amenajată pentru irigat va ajunge la aproximativ 1 milion hectare.

Amplul program de modernizare și intensificare a agriculturii noastre constituie suportul material pentru sporirea producției globale agricole. Aceasta urmează să crească în actualul cincinal, față de cel precedent, cu 26—32%, ritmul mediu anual fiind de 5,7%. Producția totală la principalele produse va crește față de realizările din cincinalul anterior cu 13—18% la grîu-secară, 30—33% la porumb, 40—44% la sfecla de zahăr, 33—40% la floarea-soarelui, 34—49% la cartofii de toamnă, 54—74% la legume, 46—48% la fructe și struguri, 17—24% la carne în viu, 17—27% la lapte, 21—24% la lînă.

Prin extinderea metodelor industriale de creșterea animalelor în întreprinderile agricole de stat, mai mult de 50% din producția de carne de porc, 21% din producția de lapte de vacă și aproape întreaga producție de ouă, se va obține în anul 1970 în unități de tip industrial.

Realizările din primii doi ani ai cincinalului, cînd ritmul mediu anual de creștere a fost de 7,1% și cînd s-au obținut cele mai mari producții de cereale, floarea-soarelui etc., demonstrează că prevederile cincinalului nu sînt numai realizabile, dar pot fi chiar depășite.

Ansamblul de măsuri privind dezvoltarea economiei naționale, adoptat de recenta Conferință Națională a Partidului, creează și în domeniul agriculturii condiții dintre cele mai favorabile pentru progresul rapid al producției, pentru creșterea rentabilității și reducerea prețului de cost. Integrîndu-se tot mai bine și mai eficient în ansamblul dezvoltării armonioase și unitare a întregii economii, agricultura își va mări aportul său la creșterea venitului național și ridicarea standardului de viață a populației.

MODIFICĂRI STRUCTURALE

(Urmare din pag. 7)

Deplasările în structura forței de muncă ocupate a țării au avut o influență deosebit de favorabilă asupra creșterii forței productive a muncii sociale, influență determinată, pe de o parte, de deplasarea forței de muncă din agricultură spre ramurile neagricole și îndeosebi în industrie, unde productivitatea este mult mai mare, iar pe de altă parte, de creșterea productivității muncii lucrătorilor din agricultură, ca urmare a cooperativizării și înzestrării acesteia cu utilaje și mașini agricole moderne.

Creșterea productivității muncii sociale rezultă în mod evident din datele statistice, care arată că **deși pe ansamblul sferei producției materiale numărul populației ocupate în perioada 1950—1967 n-a crescut decît cu 12%, venitul național a sporit de 4,5 ori, ceea ce demonstrează că productivitatea muncii sociale a crescut în aceeași perioadă de 4 ori.**

Dezvoltarea continuă a ramurilor producției materiale, promovarea consecventă a progresului tehnic și sporirea în ritm rapid a productivității muncii lucrătorilor ocupați în sfera producției materiale a permis ca o parte însemnată a forței de muncă să fie îndreptată spre ramurile sferei neproductive, pentru satisfacerea unor nevoi social-culturale ale populației în continuă creștere. Este vorba înainte de toate de dezvoltarea învățămîntului de toate gradele, de extinderea activității științifice și a activităților instituțiilor de sănătate și ocrotire socială, a așezămintelor de cultură și artă etc. **Drept urmare a acestui proces, ponderea salariaților din aceste ramuri în totalul populației ocupate a crescut de la 5,7% în anul 1950 la 10% în 1967. În același timp, ponderea lucrătorilor din administrația de stat a scăzut de la 1,7% la 1%.**

ÎN STRÎNSĂ CONCORDANȚĂ cu dezvoltarea industrială a țării, cu introducerea pe scară largă a tehnicii noi în toate ramurile economiei naționale, au avut loc importante schimbări în nivelul pregătirii tehnice și profesionale a forței de muncă. În anii construcției socialiste au fost calificați circa 2 600 000 muncitori, dintre care peste 700 000 prin școli profesionale, iar restul prin cursuri de scurtă durată, cu sau fără scoaterea din producție. **Aceasta a condus la creșterea considerabilă a ponderii muncitorilor calificați în totalul muncitorilor. În industrie, ramura conducătoare a economiei, circa 80% din numărul total al muncitorilor sînt calificați, iar în ramurile industriale de bază: energie electrică, chimie, construcții de mașini etc. această pondere este și mai mare.**

Dezvoltarea economică și socială a țării a fost însoțită de creșterea într-un ritm fără precedent a numărului de specialiști cu pregătire medie și superioară. De la reforma învățămîntului și pînă în prezent numai învățămîntul superior a dat economiei naționale aproape 190 000 specialiști cu o înaltă calificare. La 1 iunie 1967, **18,2% din totalul salariaților din economia națională (850 000) aveau studii medii sau superioare.** Numai în perioada 1958—1967 numărul acestora a crescut cu 80%. Într-un ritm deosebit de înalt a crescut în anii construcției socialiste numărul inginerilor. În prezent, lucrează în economia națională **95 000 de ingineri, de peste 10 ori mai mulți decît în anul 1938.**

Politica de industrializare a țării a constituit și constituie factorul hotărîtor al creșterii gradului de ocupare și a utilizării eficiente a forței de muncă. Realizările obținute de țara noastră în anii construcției socialiste în acest domeniu au multiple consecințe economice și sociale și duc la accentuarea treptată, în întreaga viață a țării, a trăsăturilor proprii țărilor înaintate din punct de vedere economic. Punerea în aplicare a măsurilor adoptate de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din decembrie 1967 cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării economiei naționale va duce în continuare la îmbunătățirea folosirii forței de muncă și la o participare și mai activă a oamenilor muncii la conducerea vieții economice și sociale a țării.

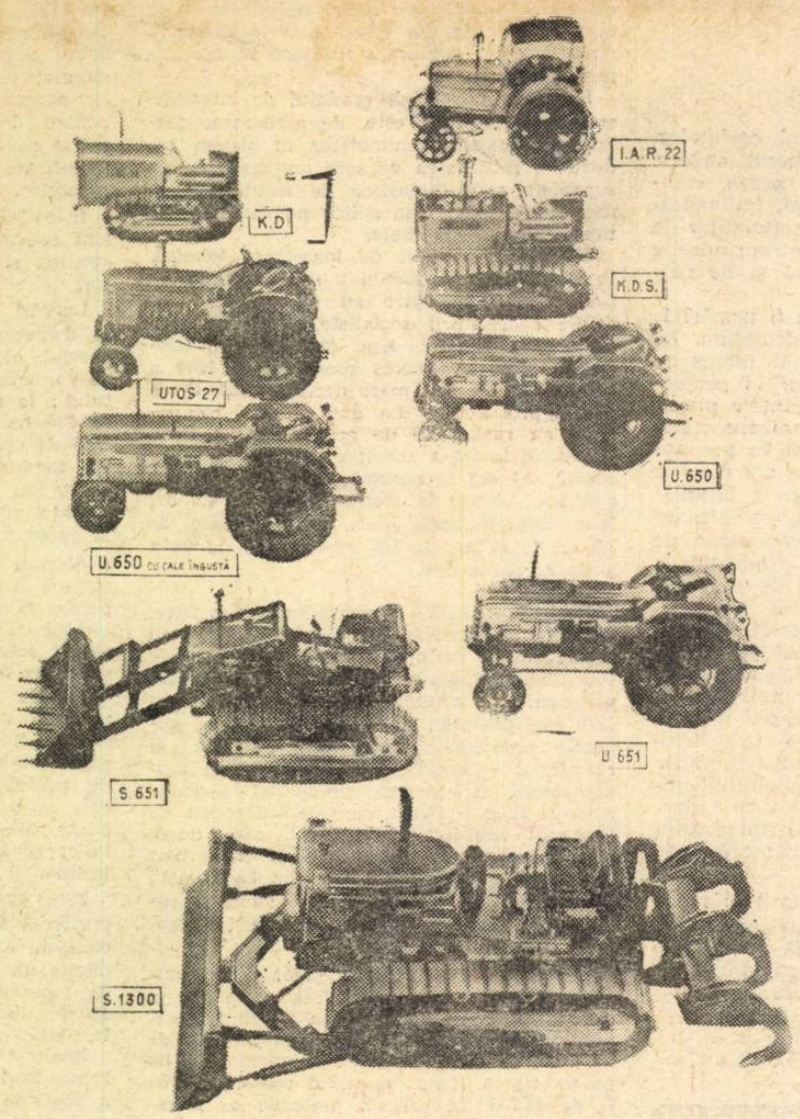

TRACTORUL ROMÂNESC ŞI CREATORII LUI

ÎN DRUMURILE PRIN ŢARĂ m-am întîlnit deseori cu ele; mai întîi pe cîmpiile de toamnă ale ţăranilor cooperatori de la Pechea (atunci, spre sfîrşitul lui 1949, erau rare pe cîmpii tractoarele — maşina era, pe cît mi-aduc aminte, un I.A.R. 22...), apoi pe drumurile povîrnite, lutoase ale schelelor (la Băicoi, 4 tractoare UTOS 2, în 1952, tractau platformele-bile cu care erau „mutate" rigidele turle de sondă...), mai încoace, în marea baltă a Brăilei, unde de sub şenilele lui S 1300, se năştea pămîntul, o nouă geneză funciară...

De fiecare dată maşina, cu emblema uzinei din Braşov, îmi dezvăluia o nouă latură a personalităţii sale şi, corespunzător creşterii de forţă sau a complexităţii tehnice, multilateralo sa utilitate, integrarea în peisajul funcţional al economiei româneşti. Şi nu numai al economiei din ţara noastră...

„Tractoarele româneşti — spunea ministrul agriculturii din Iran, generalul R. Riahi — au fost repede însuşite de către beneficiarii noştri. Chiar în zonele sudice ale Iranului, unde lumea este obişnuită cu tractoare americane, tractoriştii se declară mulţumiţi cu maşinile dv."

„...după ce s-a adaptat dispozitivul de control al adîncimii — scrie, pe adresa uzinei, P. Severins, *cumpărător olandez al tractoarelor româneşti* — este o adevărată plăcere să lucrezi cu tractoarele dv."

„Tractoarele dv. sînt foarte robuste — *este de părere domnul* O. Betrame, *preşedintele Consiliului de administraţie al firmei „Betrame" din Italia* — şi se pretează bine la adaptarea celor mai variate echipamente industriale".

„Numai după ce am lucrat timp de 15 luni cu U-650, fără defecţiuni — *spunea* Alberth Léscrenie *din Aleur-Liège* — m-am hotărît să cumpăr şi pe fratele lui, U-651, iar dacă şi acesta va merge tot aşa de bine ca primul, în scurt timp, în ferma mea, voi avea numai tractoare româneşti!"

„Admiraţia agricultorilor de la tîrgul din acest an *(este vorba despre Tîrgul internaţional de la Brno din septembrie 1966 — n. a.)* **— *sublinia, într-un comentariu radiofonic din emisiunea din 14.IX.1966,* Jaromir Blazke — se concentrează asupra tractoarelor. Şi nu numai asupra noului „Zetor 6511" ci, în special, asupra unor tractoare complet necunoscute nouă — tractoarele româneşti, în primul rînd pentru că românii sînt primii care au înţeles orientarea mondială spre tractoare mai puternice".**

Lista acestor aprecieri poate continua. Sub o formă sau alta, toate sînt asemănătoare chiar dacă sînt scrise în graiurile diferite ale oamenilor din cele circa 40 de ţări în care tractoarele produse de uzina din Braşov sînt solicitate. Anul acesta, lista ţărilor în care tractoarele româneşti se bucură de o bună reputaţie, a crescut cu Australia, Uganda, Pakistan, Algeria, Izrael, Ceylon Singapore...

Acest „marş de lucru" al cailor putere braşoveni pe meridianele lumii, face elogiul inteligenţei tehnice a creatorilor români de tractoare, a acelora care şi-au integrat gîndirea în marele flux al socialismului.

● Descendenţi din I. A. R. 22

SUTĂ LA SUTĂ CREAŢIA SOCIALISMULUI, industria românească de tractoare nu este totuşi o apariţie spontană. Ea valorifică tehnicitatea, experienţa muncii de fineţe a unor oameni care au fost capabili să construiască avioane ale căror performanţe au fost unanim apreciate, la vremea lor, de mari firme aeronautice. Desigur, drumul de la avionul de vînătoare I.A.R., pînă la tractorul U 520, ultimul tip din seria celor 17 tipuri de tractoare produse pînă acum, n-a fost neted, n-a fost o simplă schimbare de planuri.

Începutul acestui drum a intrat, într-un fel de legendă. O legendă pe care o păstrează, alături de frumuseţile dragi, amintirea oamenilor uzinei. Am ascultat-o de la Victor Oprea:

„... uzina nu era dotată cu utilaje specifice, astfel că primele tractoare au fost montate, cum se spune pe aici, pe genunchi. Forme pentru turnarea oţelului şi a fontei nu erau, se lucra după trasaj, de mecanizare nu era încă vorba. Şi uite aşa n-a născut tractorul..."

Naşterea primului tractor — I.A.R. 22 — este legată şi de cîteva peripeţii şi de amintirea unui „botez" ad-hoc.

„Am luat primul tractor — îşi continuă povestirea Victor Oprea, omul căruia i s-a acordat cinstea de a-l conduce — cu mai mulţi muncitori. De emoţie, acum îi spun zăpăceală, am uitat să-i punem dopul la orificiul de scurgere al uleiului. Noi turnam de zor, dar bazinul nu se umplea. Pînă am simţit uleiul sub picioare... Cînd să-l pornesc m-au trecut toate căldurile. Nu că nu l-aş fi ştiut. Piesele lui îmi trecuseră aproape toate prin mînă. Dar aşa e omul. Dau la manivelă şi motorul bate. Să fi văzut cîte şepci zburau spre tavan..."

Şi apoi...

Apoi, seara, a avut loc un „banchet". Vă închipuiţi ce fel de banchet putea să aibă loc la 26 decembrie 1946! Dragostea oamenilor poleia însă strîmtorarea în care toţi se aflau. Lîngă tractor a fost pus „de gardă" un muncitor: Ştefan Moldovan. Dar nici el, cît era de cunoscut ca om ponderat şi, mai cu seamă, abstinent, nu a putut să stea de o parte. A băut cîteva pahare cu bere. Iar de la o vreme a început să se întoarne către tractor şi să-i închine:

„Noroc, Ştefane, şi la mai mare!"

Tractorul căpătase astfel un nume. Desigur, doar pentru acea seară. Acum, după trecerea anilor, i se spune mai simplu: I.A.R. 22 nr. 1, o codificare a începutului. De atunci...

Datele de raport exprimă o creştere vertiginoasă a producţiei, în acelaşi timp însă echilibrul lucid, concordanţa dintre necesitate şi posibilitate:

1950	1955	1959	1965	1966	1970
1235	1250	3950	7700	18000	27500

★

„...cum să-ţi spun, ne-am obişnuit să asistăm la un fel de paradox zilnic: deşi maşina este un „număr" dintr-o serie, o lungă serie, ea este totuşi un unicat, exprimă un anumit punct din necontenita muncă pentru spargerea obişnuinţei, pentru perfecţionare — noi, în glumă, i-am zis acestui proces: curăţarea zgurei de pe creier..."

Cuvintele prin care inginerul acela uşor stîngaci, timid, Vlad Barascovschi, căuta să mă „introducă" în intimitatea uzinei, mi s-au părut a fi poate cea mai exactă definiţie a muncii din care iau naştere tractoarele produse de uzina braşoveană. Un efort colectiv continuu, de cizelare, de autodepăşire, similar cu mîndria unor artişti care îşi ştiu operele comentate, judecate, prin prisma funcţionalităţii lor, comparativ cu ceea ce se produce în acelaşi gen, mai nou şi mai durabil în lume. **O operă de artă tehnică ce părăseşte uzina cu o frecvenţă de un tractor la 8—9 minute!**

Tractorul, produs al unei munci colective, este, în acelaşi timp şi un rezultat individualizat, al unui om anume care a executat fie şi cea mai aparent neînsemnată operaţie. O împletire de destine, cu consecinţe reciproce. Maistrul oţelar Nicolae Ionescu, sub acest unghi, este o vie întruchipare a acestor „consecinţe". Nu de mult, era un tînăr muncitor asupra căruia se concentra atenţia colectivului de la oţelărie. Era „autorul" unor strengării, inconsecvenţe care creau probleme. Dincolo însă de acest aspect exterior, omul se remarca printr-o mare dragoste de meserie. Valorificînd această trăsătură latentă, însă prea mică, colectivul a hotărît să-l propună pentru şcoala de maiştri. Acum Nicolae Ionescu este unul dintre maiştrii de nădejde ai uzinei. Aşadar, colectivul este, în primul rînd, un creator de personalităţi distincte, care se realizează integral din punct de vedere profesional şi intelectual (N-ar fi lipsit de interes să reţinem faptul că aproape 60% din maiştrii, tehnicienii şi inginerii uzinei sînt „produsul" uzinei, oameni crescuţi la şcoala profesională, la liceul seral şi în colectivul de la „Tractorul"; este explicabilă, deci, stabilitatea cadrelor — transferurile de cadre tehnice sînt practic egale cu zero!).

● Dinamica tehnicităţii şi a milioanelor

MĂSURA MAXIMĂ a potenţelor creatoare şi de analiză ale colectivului a dat-o însă vasta acţiune de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii.

„Poate o să vi se pară că vreau să forţez o imagine — nu îmi este în fire — dar se petrece la noi o fierbere care decantează ce-i bun şi elimină ce-i rău. Un fel de febră cu originea în dragostea pentru tractor..." îmi spunea inginerul Ion Ciobanu. Omul acesta ştie ce-i dragostea de meserie. De 40 de ani lucrează în uzină...

Aşadar, dragoste.

O dragoste care, printr-un antecalcul, *va fi egală, în 1970, cu o producţie globală suplimentară de 371 milioane de lei, o producţie-marfă suplimentară de 306 milioane lei. Şi cu realizarea unor beneficii suplimentare de 118 milioane de lei.*

Există, evident, o dinamică a milioanelor! O dinamică pe potriva inimii şi pasiunii oamenilor. Comparabilă poate doar cu spectaculosul salt tehnic dintre caracteristicile lui I.A.R. 22 şi U-650, de pildă, însă regăsindu-se minuţios pregătită în toate treptele intermediare pe care a „urcat" tractorul românesc spre atingerea unor parametri funcţionali tot mai înalţi. I.A.R. 22 era un tractor universal „modest", cu roţi metalice (pentru agricultură) sau cu pneuri pentru munci rutiere. U-650 — maşină dezvoltînd o putere de 65 C.P. — cu servodirecţie hidraulică şi trei prize pentru energie hidraulică; are 10 viteze cuprinse între 2,88 km/h şi 26,94 km/h.

Dinamica tehnicităţii explică pe cea a milioanelor de acum. Valorile ei rezultă din izvoarele gîndirii individuale, contopite într-o matcă unică: interesele uzinei, ale economiei naţionale. Variabile ca mărimi, ele au însă fiecare o importanţă hotărîtoare.

Din 580 de măsuri imediate sau de perspectivă e greu să alegi. Ele au însă o înrîurire colectivă asupra creşterii eficacităţii economice a activităţii productive. Altfel spus, *au fost deja reduse, în acest an, cheltuielile planificate pe mia de lei producţie-marfă, cu 24,70 de lei. În anul care vine se prevede o scădere aproape dublă.* Este logica dinamicii milioanelor ce are ca punct de plecare inima şi inteligenţa oamenilor.

● 3 600 — 75 000 000; coordonate ale inteligenţei colective

CINEVA ÎMI SPUNEA, cu intenţia de a realiza o butadă:

„...ştiţi din cîte ore se compune ziua de muncă a unui om din uzina noastră?"

„Cum din cîte?! Din cîte se formează ziua de muncă a oricărui om, salariat în industria din ţara noastră..."

„Aşa, aşa, mai adaugă însă orele de gîndire".

Aparent glumă, dar cu un miez foarte emoţionant. Există, sînt sigur, undeva, în tainica memorie a uzinei, amintirea trainică a orelor de zi sau de noapte cînd gîndurile se învălmăşesc căutînd să pătrundă în miezul lucrurilor, sau a clipelor de străfulgerare a unor idei menite să uşureze munca şi să îmbunătăţească parametrii funcţionali ai tractoarelor. Cer iertare inginerei Augusta Moldovan dar, iniţial, prea mi s-a părut „birocratic" tonul cu care spunea:

„...în ultimii zece ani au fost înregistrate la cabinetul tehnic *(a cărui „şefă" este dînsa... n.n.)* **3 600 de inovaţii care au un postcalcul al economiilor de 75 000 000 de lei.** *În total avem circa 2 800 de inovatori (poftim, ce indiferent pare pusă în text această cifră care ilustrează faptul că un salariat — direct productiv — din 4 este inovator!). Avem şi inventatori. De pildă, Emil Ionescu..."*

Despre Emil Ionescu s-a auzit, totuşi, prea puţin pînă acum. De meserie este lăcătuş. Un om oarecare, însă cu un simţ de observaţie ceva mai dezvoltat decît al tovarăşilor săi. Unui inventator îi este indispensabil un asemenea simţ. Altfel, obişnuitul, cotidianul nu-i mai dezvăluie nimic. Cîţi n-au trecut pe lîngă stivele de şpan, cîţi nu au văzut „cimitirul" de şpan?! El însă a văzut metalul şi încă ceva. Acel „ceva" era mijlocul prin care putea fi recuperat metalul. A conceput un sfărîmător de şpan. O maşină absolut originală. **Despre foloasele ei pot vorbi oţelarii uzinei care au recuperat metal din şpan în valoare de 4 milioane de lei anual!** *Maşina lăcătuşului de la „Tractorul", invenţie românească de mare utilitate economică, este folosită acum în 5 ţări. Şi nu în oarecare. Cî în ţări cu tradiţie metalurgică: R. F. a Germaniei, R. D. Germană, Austria, Cehoslovacia şi Canada...*

Caut să-mi reprezint pe toţi ceilalţi inovatori. Să-i cunosc. „Scot" greu de la ei explicaţia inovaţiilor pe care le-au conceput. Şi nu numai din cauza modestiei, ci pentru că socotesc inovaţia aplicată, etapă încheiată. Gîndul le este la una nouă... (Am notat, într-o discuţie cu inginerul Vasile Sechel, directorul tehnic al uzinei: **„...la fabricarea tractorului greu s-a făcut, numai în 1967, o economie de timp la manoperă de circa 200 de ore...).**

„...o chestiune cu metal; nu-ţi poţi permite să se irosească, asta-i!" E ca un făcut — oameni ca Gheorghe Tudori, care intuiesc că ar avea ce-ţi povesti, „cred" că nu au cine ştie ce să-ţi spună. Ca şi cum modificarea, propusă de el, a procesului tehnologic de forjare a axului fuzetei, ar fi o bagatelă, n-ar aduce economii de metal de 2 kg pe tractor. (În ultimul an, „grăsimea" metalică a tractorului U-650, de pildă, s-a subţiat cu 185 de kilograme). **În acest an, oamenii uzinei au pus la punct 303 inovaţii. Cele 141 aplicate deja au un postcalcul de 2 087 000 de lei...**

Între orele încărcate de gînduri

C. MIHAI

decembrie 1967

(Continuare în pag. 28)